ÇAĞLAR ÜSTÜ HAYAT REHBERİ

MAHMUT KISA

﴿١﴾ سُورَةُ الْفَاتِحَةِ

1. FÂTİHA SÛRESİ

Mushaf sıralamasında birinci, nüzul sırasına göre beşinci sûredir. Yedi âyettir. Mekke döneminin ilk yıllarında, Müddessir sûresinden sonra nâzil olmuştur. Peygamber aleyhisselâm'a ilk gelen vahiy, Alak sûresinin ilk beş âyetidir. Daha sonra Kalem, Müzzemmil ve Müddessir sûrelerinin ilk bölümleri inmiştir. Bu sûreler henüz tamamlanmadan, Fâtiha sûresinin tamamı bir defada nâzil olmuştur. Buna göre, bütün olarak gönderilen ilk sûre Fâtiha sûresidir.[1]

Fâtiha; giriş, açış, başlangıç demektir. Kur'ân'ın tertip sıralamasında ilk sûresi olduğu için bu adla anılmıştır. Namazın her rekâtında okunan[2] bu sûre, Kur'ân-ı Kerîm'in veciz bir özeti, girişi ve önsözü mahiyetindedir. Bir bitki tohumu nasıl o bitkinin dallarını, yapraklarını, meyvelerini ve diğer özelliklerini özünde barındıran bir çekirdek programı ise, Fâtiha da Kurân'ın çekirdeği, özü ve esâsıdır. En meşhur ismi Fâtiha olup, başka isimlerle de anılmaktadır.[3]

Fâtiha; Yüce Yaratıcı huzurunda kulun, en içten şükrân ve minnettârlık duygularıyla O'na yönelişi, O'nun sınırsız merhameti, adâleti, kudreti, cömertliği, yüceliği önünde saygıyla boyun eğişidir.

Fâtiha; insanı dünyada ve âhirette saadete ulaştıran ilâhî kurtuluş reçetesi, gönülleri aydınlatan hidâyet meşâlesidir.

Fâtiha; vicdanlara nakşedilmiş güzellikleri gün yüzüne çıkaran öze dönüş çağrısı ve nihâyet, Allah ile kulu arasında ezelî kulluk antlaşmasıdır.

Fâtiha kulun duası, Kur'ân ise Yaratıcı'nın kuluna verdiği cevaptır. Kul, kendisine doğru yolu göstermesi için Allah'a yalvarır; Allah da duaya cevap olarak tüm Kur'an'ı onun önüne koyar ve sanki şöyle der: "Buyur kulum, işte benden dilediğin hidayet!" Bu nedenle kişi Kur'ân'ı incelemeye, Allah'tan hidayet dileyerek başlamalıdır.

أَعُوذُ بِاللهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

İlâhî rahmetten kovulmuş her türlü insan ve cin şeytanının vesvese ve ayartmalarından yüce Rabb'ime sığınarak[4] Kur'ân-ı Kerîm'i okumaya başlıyorum:

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla![5]

Ben her işime sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla başlarım ve yapacağım her işi O'nun rızası doğrultusunda, O'nun emir ve talimatlarına uygun olarak yaparım. Buna göre, beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

HAMD

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَۙ ﴿١﴾

1. Hamd, âlemlerin Rabb'i Allah'a aittir. Her türlü hamd, övgü, şükür, minnettârlık, saygı, yücelik, azamet, şeref ve ululuk, kâinatı yoktan var eden, tüm canlıları besleyen, eğiten, yöneten ve yönlendiren Allah'a aittir. Gerçek anlamda övülmek O'nun hakkıdır ve yalnızca O'na yaraşır. Zira bütün iyiliklerin, güzelliklerin kaynağı ve asıl sahibi O'dur. Her varlığı kendi yaratılışındaki amaç ve hikmete uygun niteliklerle donatan, onları daima iyiye ve güzele yönlendirerek her şeye hedef ve yolunu gösteren O'dur. Kulağa duymayı, göze görmeyi, güneşe ışık vermeyi, kelebeğe uçmayı, çiçeğe açmayı, ağaca

---

[1] Kur'an'da ilk ve son nâzil olan âyet veya sûrenin hangisi olduğuna dair muhtelif rivayetler şöyle özetlenebilir: Mekke'de ilk nâzil olan âyet, ittifakla Alak sûresinin ilk beş âyetidir. İlk nâzil olan tam sûre ise Fâtiha'dır. İslâm'ı tebliğ emri içeren ilk sûre Müddessir sûresi, açıkça ilân edilen ilk sûre Necm sûresidir. Mekke'de son nâzil olan sûre Mü'minûn'dur. Medine'de ilk nâzil olmaya başlayan sûre Bakara sûresidir. Medine'de son inen âyet, Bakara sûresinin 281. âyetidir. Helâl ve harama dair inen son âyet ise Mâide sûresinin 3. âyetidir. Medine'de en son inen tam sûre Nasr sûresi, ahkâma dair inen son sûre ise Mâide sûresidir.

[2] Rasulullah (sav), **"Fâtiha'yı okumayanın namazı yoktur."** buyurmuştur. *(Buhârî, Ebvâbu's-Salât, 14; Müslim, Salât, 34; İbn Mâce, İkâmetu's-Salât, 11; Tirmizî, Salât, 183)* Âlimlerin büyük bir kısmı, bu hadise dayanarak namazın her rekâtında Fâtiha okumanın farz olduğunu söylemişlerdir. Buna göre, namazda Fâtiha yerine başka bir sûre veya âyet okuyanın namazı sahih değildir. Hanefîler ise, **"Kur'ân'dan kolayınıza geleni okuyun."** *(73. Müzzemmil: 20)* âyetini esas alarak, yukarıdaki hadisi "Fâtiha'yı okumayanın namazı tam ve kâmil değildir." şeklinde yorumlamışlardır. Buna göre namazda Fâtiha'yı okumak farz değil, vâciptir. Fâtiha yerine Kur'ân'dan başka bir bölüm okunsa dahî, namaz kemâl yönünden eksik olmakla birlikte sahihtir.

[3] Fâtiha sûresinin en çok bilinen isimleri şunlardır: **Fâtihatü'l-Kitâb veya Fâtiha:** Kulluk kitabımızın ilk sûresi olduğu, Kur'ân-ı Kerîm bu sûreyle başladığı için bu adı almıştır. **Ummu'l-Kitâb veya Ummu'l-Kur'ân:** Kitabın anası, özü; ana kitap demektir. Vayhin temel ilke ve hedeflerini içerdiği için bu isimle anılmıştır. **el-Esâs:** Dinin aslı, esası demektir. **el-Vâfiye veya el-Kâfiye:** Her konuda tam ve yeterli olan demektir. **es-Seb'u'l-Mesânî:** Tekrarlanan (veya övgü ifade eden) yedili anlamına gelir. Çünkü bu yedi âyetlik sûre, namazların her rekâtında tekrarlanmakta ve yüce Allah'a övgü ifade etmektedir. **el-Kenz:** Ulvî manalar hazinesi demektir ki, Fâtiha'ya çok güzel anlatan bir isimdir. Ayrıca **Şükür**, **Şifâ**, **Sâfiye**, **Salât** (dua ve namaz), **Hamd** ve **Dua** gibi isimlerle de anılmaktadır.

[4] **"Kur'ân okuyacağın zaman,** ilâhî rahmetten **kovulmuş** her türlü **şeytan**ın vesvese ve ayartmalarından **Allah'a sığın."** *(Nahl, 16/98)*

[5] İslâm âlimleri, sûrelerin başında yer alan besmelelerin Kur'ân'dan olup olmadığı hususunda ihtilaf etmişlerdir. Mâlikîlere göre, yalnızca Neml sûresinin 30. âyetinde geçen besmele Kur'ân'dandır. Zira besmeleler Kur'ân'dan olsaydı, bunun mütevatir (hiçbir tereddüde meydan vermeyecek derecede sağlam ve güvenilir) rivayetlerle bize ulaşmış olması gerekirdi. Nitekim Kur'ân-ı Kerîm bize tevatür yoluyla gelmiştir. Mütevatir olmayan haberlere dayanılarak, bir şeyin Kur'ân'dan olduğuna hükmedilemez. O hâlde besmeleler vahiy değildir, sadece sûreleri birbirinden ayırmak için sûrelerin başlarına yazılmış sözlerdir. Bunun için Mâlikîler, namazda besmeleyi açıktan da gizli de okumazlar.

Kur'ân-ı Kerîm'i Mushaf hâlinde toplayan Sahabe-i Kiram'ın, Fâtiha'nın sonunda okunan "Âmîn" sözü de dâhil, Kur'an'dan olmayan hiçbir şeyi Mushaf'a yazmadıkları ve bu hususta son derece titiz davrandıkları bilinmektedir. Şayet sûre başlarında yer alan besmeleler Kur'an'dan birer âyet olmasaydı, Ashab-ı Kiram bunları Mushaf'a yazmazdı. Bu gerçek dikkate alınınca, sure başlarındaki besmelelerin Kur'ân'dan olduğu görüşü daha isabetli görünmektedir.

İmam Şâfiî, Saîd b. Cübeyr, Zührî, Atâ ve İbn-u Mübârek, her sûrenin başında yer alan besmelenin, o sûrenin ilk âyeti olduğunu söylemişlerdir. İmam Ahmed b. Hanbel, Ebû Sevr ve Ebû Ubeyd de bu görüştedir. Buna göre, Fâtiha'nın yedi âyetinden birincisi besmeledir. "Ğayril mağdûbi" bir âyet başı değildir. Bunun için Şâfiîler, namazda her sûrenin başında besmeleyi okurlar. Cehrî namazlarda dahi besmeleyi Fâtiha gibi yüksek sesle okurlar.

Hanefîlere göre ise, sûrelerin başındaki besmeleler başlı başına birer âyet olmak üzere Kur'ân'dandır. Fakat Neml sûresinin 30. âyetindeki hariç, hiçbir besmele sûrenin bir parçası değildir. Besmeleler sûreleri birbirinden ayırmak ve sûre başında teberrüken okunmak üzere nâzil olmuşlardır. Buna göre, Fâtiha sûresinin ilk âyeti "Bismillahirrahmanirrahim" değil, "Elhamdu lilllahi Rabbilâlemin"dir. "Sırâtallezîne en'amte aleyhim" altıncı âyet, "Ğayril mağdûbi aleyhim vela'ddâllîn" ise yedinci âyettir. Peygamber (sav)'in ve Raşid Halîfelerin, cehrî namaza başlarken besmeleyi sesli olarak okumayıp "El-hamdu lillâhi Rabb'il-âlemîn" ile kıraata başladığını ifade eden sahih rivayetler bu görüşü teyid etmektedir. Biz de çalışmamızda bunu esas aldık.

Hanefîlere göre kıraat başında besmelenin okunması farz veya vâcib değildir. Fakat gerek namazda ve gerek namaz dışında, her Kur'ân tilavetinin ve her önemli işin başında okunması sünnettir. Namazın her rekâtında Fâtiha'dan önce besmele okunur. Ancak Fâtiha'nın bir parçası olduğu zannedilmesin diye, yüksek sesle kıraat yapılan namazlarda besmele gizli okunur. Zamm-ı sûreden önce besmeleyi okuyup okumamakta ise kişi serbesttir.

meyve vermeyi öğreten O olduğu gibi, sizi dünyada ve âhirette mutluluğa iletecek bu kitabı gönderen de O'dur. O hâlde insan, bütün iyiliklerin ve güzelliklerin kaynağı olan Rabb'ini tüm kalbiyle övüp yüceltmeli, en derin saygı ve şükran duygularıyla O'nun hükümlerine boyun eğmeli ve yalnızca O'na kul olmalıdır.

Ey bütün iyiliklerin, güzelliklerin kaynağı olan Allah'ım! Her türlü övgüye, teşekküre lâyık olan yalnızca sensin. Bizlere bahşettiğin bunca nimetlerden dolayı sana sonsuz şükürler olsun ya Rab!

"Allah'a hamd ile başlanmayan her iş bereketsizdir."[6] hadis-i şerifi gereğince müminler dualarına, vaazlarına ve diğer önemli konuşmalarına Allah'a hamd ile başlar; "**Dualarının sonu,** daima **'Hamd olsun âlemlerin Rabb'i Allah'a!' sözüdür."**[7] âyeti gereğince yine hamd ile bitirirler.

اَلرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِۙ ﴿٢﴾

2. Rahmandır, Rahimdir.[8] Sınırsız rahmet, merhamet ve şefkat sahibidir. İyilik ve lütufları sonsuzdur. Sizi sizden çok sever, size sizden daha yakındır. O'nun sonsuz rahmet ve şefkati tüm varlıkları kuşatmıştır. Rahmetini tamamlamak üzere bu kitabı göndermiş ve onun ışığında yürüyen bahtiyârlara, âhiret hayatında sonsuz mutluluk ve kurtuluş müjdesini vermiştir.

Ama unutmayın ki, Allah çok merhametli olmakla birlikte, aynı zamanda hikmetli ve adaletlidir de:

مَالِكِ يَوْمِ الدّ۪ينِۜ ﴿٣﴾

3. Din Günü'nün mâlikidir. Gerçekleşeceğinde asla şüphe olmayan Yargı Günü'nün mutlak hâkimidir. O'nun sınırsız merhameti, adaletine asla mani değildir. Buna göre, Allah mahşer günü tüm insanları yeniden diriltip hesaba çekecek ve her iyiliğin mükâfatını, her kötülüğün cezasını mutlaka verecektir.

O hâlde ey Rabb'imiz, tüm içtenliğimizle sana söz veriyoruz:

SÖZLEŞME

اِيَّاكَ نَعْبُدُ وَاِيَّاكَ نَسْتَع۪ينُۜ ﴿٤﴾

4. Sadece sana kulluk eder ve ancak senden yardım dileriz. Yalnızca sana ibadet eder, bütün emirlerine kayıtsız şartsız boyun eğeriz. İyiyi kötüyü, güzeli çirkini, doğruyu eğriyi belirlemede kendimize yalnızca ilâhî ölçüleri rehber ediniriz. Senden başka hayatımıza yön verecek, kurallar koyacak otorite kabul etmeyiz. Senin buyruklarına aykırı hükümler veren hiçbir güce —kim olursa olsun— asla boyun eğmeyiz. Ancak senden yardım dileriz: Her türlü iyiliğin, lütuf ve nimetin senin elinde olduğunu bilir, senin iznin ve onayın olmadıkça hiçbir dileğin gerçekleşmeyeceğine yürekten inanırız. Dertlerimize devayı, hastalığımıza şifayı, sıkıntılarımıza çareyi ancak sende ararız. Senden başka hiçbir varlığa el açıp dua etmez, hiç kimseden medet ummayız. Sadece Sana yalvarır, ancak Senin kudret ve merhametine sığınırız.

Yalnızca Allah'tan yardım istemek, insanlar arasında cereyan eden mutad yardımlaşmalara elbette mani değildir. Bilakis bu tür yardımlaşmalar bizzat yüce Allah tarafından teşvik ve emredilmiştir.[9] Burada kasdedilen, yalnızca Allah'ın verebileceği lütuf ve nimetlerdir ki, bunlar doğrudan doğruya ve yalnızca Allah'tan istenmeli, kul ile Rabbi arasına hiçbir aracı konulmamalıdır.

HİDÂYET

اِهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَق۪يمَۙ ﴿٥﴾

5. Bizi dünyada huzur ve saadete, âhirette ise cennete ulaştıran **dosdoğru yola ilet** ya Rab**!** Bu yol, insanın doğal yapısıyla, duyguları, eğilimleri ve ihtiyaçlarıyla birebir örtüşen, varlık kanunlarıyla tam bir uyum ve ahenk içinde olan, insanlığı dünyada ve âhirette mutluluğuna ulaştıracak yegâne kurtuluş reçetesi olan İslâm yoludur. Ancak bu yol, sadece zihinlerde ve gönüllerde yaşayan bir iyi niyet temennisi, bir ideal olarak kalmamalıdır. Bilakis, örnek şahsiyetlerce temsil edilen ve bir toplum tarafından pratik hayata aktarılarak ete kemiğe bürünen, elle tutulan, gözle görülen sahici bir yol olmalıdır:

صِرَاطَ الَّذ۪ينَ اَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْۙ ﴿٦﴾

6. Bizi, **kendilerine nimet verdiğin kimselerin yoluna** ilet**.** Nimet verilen kimseler, insanlık tarihi boyunca tevhid sancağını elden ele taşıyan, tertemiz ahlâk ve sarsılmaz imanları ile insanlığa örnek olan Peygamberler ve onların izinden yürüyen âlimler, şehitler ve salihlerdir. İşte müminler bu yola talip olmalı, bu yolda yürüyen hak erlerinin safında yerini almalıdır.

غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّٓالّ۪ينَ ﴿٧﴾

7. Gazaba uğramış olanların ve sapmışların yoluna **değil...** Gazaba uğramış olanlar, hakikati pekâlâ bildikleri hâlde, dünyaya ve dünya nimetlerine tutkuyla bağlılıkları yüzünden ilâhî iradeye başkaldıran ve böylece Allah'ın gazabına müstahak olan kimselerdir. Peygamber (sav)'in ifadesine göre, bunun en bariz örneği Yahudilerdir.[10]

Sapmış olanlar ise, Allah'ın peygamberler aracılığıyla gönderdiği hak dinden bilinçsizce sapan kimselerdir. Bunların sapma sebebi kibir ve inattan çok, akıllarını gereğince kullanmamaları ve dini kendi arzuları doğrultusunda şekillendirmek istemeleridir. Öyle ki, onlar vahiy dışı kaynaklardan edindikleri bâtıl düşünceleri, bid'at ve hurâfeleri Allah'ın dinine eklemekten çekinmezler. Bunu da çoğu kez halkı dine çekmek, dini yaygınlaştırmak gibi sözde masumane gerekçelerle yaparlar. İnsanı sırf maddeden ibaret gören gazaba uğramışlara karşılık, sapmış olanlar insanı yalnızca ruhtan ibaretmiş gibi değerlendirir, onun maddî ihtiyaçlarını yok sayarlar. Peygamber (sav)'in ifadesine göre, bunların da en belirgin örneği Hristiyanlardır.[11]

Gazaba uğrayanlar Bakara Sûresi'nde, sapmış olanlar ise Âl-i İmrân Sûresi'nde ayrıntılı olarak ele alınacaktır.

Ya Rab; bize doğru yolu göster ve o yolda yürümemiz için dizimize derman, yüreğimizi iman, zihnimize iz'ân ver! Hakkı hak, bâtılı bâtıl olarak tanımamız için gönlümüzü aydınlat, basiretimizi keskinleştir. Senin yolundan

---

[6] Ebû Dâvûd, Edeb: 18; İbn-i Mâce, Nikâh: 19
[7] Yunus, 10/10
[8] **Rahmân**, ilâhî rahmetin bu dünyada mümin-kâfir, iyi-kötü zalim-mazlum ayırımı yapmaksızın tüm mahlûkat üzerinde lütuf, inâyet, şefkat ve merhamet olarak tecelli etmesidir. Allah'ın rahmân sıfatının tecellisi olarak canlılar türlü nimetlerle beslenir, anne yavrusunu emzirir, kâinatın nizamı harika bir denge üzerinde devam eder. **Rahîm** ise, Allah'ın, yalnızca rahmeti hak eden ve ona lâyık olan kullarına lütuf ve ikramını ifade eder. Allah, rahîm sıfatının tecellisi olarak zalimlere karşı mümin kullarını destekler. Yine bu sıfatın tecellisi olarak, iman edip salih ameller işleyen kullarını ebedî cennet nimetleriyle ödüllendirir.
[9] "İyilik ve takva konusunda birbirinizle yardımlaşın." *(Mâide, 5/2)*
[10] Sünen-i Tirmizî, Tefsiru'l-Kur'ân, 2953; Elbânî, Sahîhu'l-Câmi', 8202
[11] Sünen-i Tirmizî, Tefsiru'l-Kur'ân, 2953; Elbânî, Sahîhu'l-Câmi', 8202.

sapan toplumlara benzemekten, onlar gibi yaşamaktan ve onların akıbetine uğramaktan bizleri koru Allah'ım!

Âmîn, âmîn, âmîn...[12]

سُورَةُ الْبَقَرَةِ ﴿٢﴾

2. BAKARA SÛRESİ

Adını, 67–71. âyetlerde geçen ve bir ineğin (el-bakara) kurban edilişini anlatan ilginç bir kıssadan almıştır. Sûrenin büyük bölümü, Peygamber (s)'in Medine'ye hicretinden sonraki ilk iki yılda nâzil olmuştur. Ancak 281. âyet, Kur'ân'ın en son nâzil olan âyetidir. Medine'de oluşan yeni İslâm toplumunun karşılaştığı sorunların çözümüne yönelik çok sayıda hukukî düzenlemeye yer veren sûre, 286 âyettir.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Ben her işime sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla başlarım ve yapacağım her işi O'nun rızası doğrultusunda, O'nun emir ve talimatlarına uygun olarak yaparım.

Fâtiha sûresinde kulun hidâyet isteğine Allah, "Buyur kulum, işte benden dilediğin hidayet!" diyerek cevap veriyor:

HİDÂYET ve MÜMİNLER

الٓمٓ ﴿١﴾

1. Elif, Lâm, Mîm.[13] Dinle, ey insanoğlu! Bak bunu sana Allah söylüyor. Bunları Allah sözü olarak dinle, başkasının sözüne benzetme. Senin gayet iyi tanıdığın ve şiirlerinde, yazılarında, hitâbelerinde ustalıkla kullandığın şu harflere dikkatlice bak. İlâhî kudret bu basit harfleri nasıl mükemmel bir uyumla yan yana dizdi de, olağanüstü güzelliği karşısında en büyük edebiyat ustalarının, âlimlerin, filozofların ister istemez secdeye kapandığı; bir tek sûresinin dahî benzerini yapmakta beşeriyetin acze düştüğü eşsiz, mucizevî bir kitap ortaya koydu:

ذٰلِكَ الْكِتَابُ لَا رَيْبَ ف۪يهِ هُدًى لِلْمُتَّق۪ينَ ﴿٢﴾

2. O Kitap[14] **ki, onda asla şüphe yok.** İnsanı dünyada ve âhirette kurtuluşa iletecek temel hayat prensiplerini ortaya koyan bu kitabın içinde, akıl ve sağduyu ile çelişen, insanı şüpheye düşürebilecek herhangi bir yanlışlık, çelişki, eğrilik ve tutarsızlık yoktur. Bu da onun Allah'tan gelen hak bir kitap olduğunun apaçık kanıtlarından biridir.

Müttakiler için hidâyettir. Bu kitap, Allah'a karşı gelmekten sakınan, kötülük ve günahlardan uzak duran kimseler için bir kılavuz, bir yol göstericidir. Demek ki Kur'ân'dan istifade edebilmenin birinci şartı, dürüst ve iyiniyetli olmaktır. Hakla bâtılı gözetmeyen, bencil ihtiraslarının, arzu ve heveslerinin ardından giden veya kendisini inkâra şartlandırarak hakkı inatla reddeden kimseler Kur'an'da hidâyet bulamazlar. Şu hâlde, tüm insanlığa doğru yolu gösteren bu kitap, ancak iyiye ve doğruya ulaşmayı arzu eden kimseleri hedefe ulaştıracaktır. Böyle kimseler, Kur'ân'ın rehberliğinde iman ve ahlak eğitiminden geçerek şu özellikleri elde ederler:

اَلَّذ۪ينَ يُؤْمِنُونَ بِالْغَيْبِ وَيُق۪يمُونَ الصَّلٰوةَ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَ ﴿٣﴾

3. Onlar ki, duyu organlarıyla algılanamayan, ancak ilâhî vahyin ışığında, akıl ve tefekkür yoluyla kavranabilecek hakikat âlemi olan **gayb'a inanırlar.** Allah'ın bildirdiği gaybî hakikatleri gözleriyle görmeseler bile, gördükleri kanıtlardan ve işaretlerden yola çıkarak bunların gerçek olduğuna iman ederler. Kâinatın her zerresinde bulunan bu işaretler, onu yoktan var eden sonsuz kudret ve merhamet sahibi bir Yaratıcı'nın varlığını açıkça gözler önüne serer. Buna göre müminler, hakikatin sadece gözle görülenlerden ibaret olmadığını bilir; akıllarını kullanarak Allah, cennet, cehennem, melek, kıyâmet, âhiret gibi ulvî hakikatlerin varlığına iman ederler.

Namazı kılarlar. Sözü edilen müminler, beş vakit namazlarını dikkat ve özenle, dosdoğru ve aksatmadan kılarlar. Böylece, Yaratıcıyla aralarındaki irtibatı, günde en az beş kere huzurunda durmak sûretiyle sürekli canlı tutarlar. Bu ibadet onları daha bilinçli, duyarlı ve sorumluluk sahibi kılar.

Ve kendilerine verdiğimiz rızıktan infak ederler. Onlara bahşettiğimiz o güzel nimetlerden bir kısmını fakir ve muhtaç kimselerle paylaşırlar. Sahip oldukları her türlü lütuf ve nimetin onlara Allah tarafından verilmiş bir emanet olduğunu bilir ve onları Allah yolunda, O'nun emrettiği şekilde harcarlar.

وَالَّذ۪ينَ يُؤْمِنُونَ بِمَٓا اُنْزِلَ اِلَيْكَ وَمَٓا اُنْزِلَ مِنْ قَبْلِكَۚ

4. Yine onlar, hem sana indirilene hem senden önce indirilene inanırlar. Bütün peygamberlerin ve ilâhî kitapların aynı kaynaktan geldiğini, aynı inanç ve ahlâk ilkelerini getirdiğini bilirler. Bunun için hem sana gönderilen Kur'ân'a, hem senden önceki elçilere gönderilen Tevrat, Zebur, İncil gibi kitaplara inanırlar. O kitapların bazı bölümleri zamanla değiştirilmiş, tahrifata uğramış olsa bile, büyük kısmının vahiy eseri olduğunu bilirler. Değiştirilmiş kısımlarını ise, orijinal hâliyle günümüze kadar ulaşmış tek ilâhî kitap olan Kur'ân'ın hakemliğinde düzeltirler.

Onlar âhirete de yakînen inanırlar. Ölümden sonra insanı bekleyen ebedî hayatın varlığına tüm kalpleriyle inanırlar. Sonsuz hikmet ve adalet sahibi olan Allah'ın, şaşmaz adaleti gereğince tüm insanları yeniden diriltip hesaba çekeceğine, sonra da iyileri cennet ile ödüllendirip kötüleri cehennem ile cezalandıracağına şeksiz şüphesiz iman eder ve bu inanca uygun davranışlar gösterirler.

---

[12] Allah'ın Rasülü (sav), gerek namazda gerek namazın dışında bu sûreyi okuduğu zaman, "**Âmîn** (Duamızı kabul eyle ya Rab)!" der ve ashabına da bunu tavsiye ederdi. (Müslim, Salât 72; Ebû Dâvûd, Salât 167-168; Tirmizî, Mevâkîtu's-Salât 116)

[13] Bazı sûrelerin başında yer alan bu tür hece harflerine **Hurûf-u Mukattaa** denir. Kur'ân'da böyle harflerle başlayan 29 sûre vardır. Bu aynı zamanda Arapçadaki harflerin toplam sayısıdır. Arap alfabesindeki harf gruplarından her biri, Hurûf-u Mukattaa içerisinde zikredilmiştir. Tekrar edilenler sayılmazsa, Hurûf-u Mukattaa 14 harftir. Kur'an-ı Kerim, Hurûf-u Mukattaa ile inkârcılara meydan okuyarak diyor ki: "Mademki Kur'an'ı Muhammed'in uydurduğunu iddia ediyorsunuz, o halde onun bir benzerini de siz uydurun. Zira bu harfleri sizler de çok iyi biliyor ve kullanıyorsunuz. Kur'an da bu tür harflerden oluşmuştur. Eğer Kur'an'ın bir benzerini yapamazsanız, o zaman onun on suresinin benzerini yazın. Bunu da yapamazsanız, o halde Allah'tan başka tüm yardımcılarınızı da çağırarak onun sadece tek bir suresinin benzerini meydana getirin." Mukattaa harflerinin hemen ardından Kur'ân'a ve vahiy olgusuna işaret edilmesi de bu görüşü teyit etmektedir.

Bu meydan okuyuşa karşı Araplardan bir cevap çıkmadı, susup kaldılar. Zira Allah, Arapların kullandığı bu kelimeleri kullanarak öyle erişilmez bir ifade uslûbu ortaya koymuştu ki, beşerin bunun bir eşini meydana getirmesi mümkün değildi. Eğer Kur'ân insan ürünü bir kitap olsaydı; şiirlerinde, vaazlarında, hitabelerinde aynı malzemeyi (harfleri) ustalıkla kullanan Araplar da şöyle veya böyle Kur'ân'ın fesahatine denk bir fesahat ortaya koyabilirlerdi.

Ayrıca Mukattaa Harfleri'nin, başında bulundukları sûrelerle ses ve mana bakımından çok yakın bir ilişkisi göze çarpmaktadır. Örneğin Kâf, Nûn, Sâd sureleri dikkatle incelendiğinde bu bağlantı açıkça görülür.

[14] Bu âyette, uzağı belirten işaret zamiri (ذٰلِكَ) özellikle tercih edilmiş ve **"bu kitap"** yerine **"o kitap"** ifadesi kullanılmıştır. Böylece, adeta gökteki bir yıldızı gösterircesine "İşte o kitap!" denilerek kitabın yüceliğine işaret edilmiştir.

أُولٰٓئِكَ عَلٰى هُدًى مِنْ رَبِّهِمْ وَاُولٰٓئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿٥﴾

5. İşte onlar, Rablerinden bir hidâyet üzeredirler. Üçüncü âyetten itibaren sayılan niteliklere sahip olanlar, bizzat Allah'ın gösterdiği dosdoğru bir yolda yürüyen kimselerdir. **Ve onlar, felaha erenlerin ta kendileridir.** Onlar, Rablerinin hoşnutluğunu kazanarak dünyada gerçek anlamda başarı ve kurtuluşu; âhirette de cennet yurdunda ebedî huzur ve saadeti hak eden kimselerdir.

İNKÂRCILAR

اِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا سَوَٓاءٌ عَلَيْهِمْ ءَاَنْذَرْتَهُمْ اَمْ لَمْ تُنْذِرْهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٦﴾

6. Kur'ân'ın haber verdiği hakikatleri bile bile **inkâr edenlere gelince, sen onları uyarsan da uyarmasan da onlar için birdir; imana gelmezler.** Onları ikna edici sağlam delillerle ve en güzel öğütlerle uyarsan da seni dinlemez, sanki kendilerini hiç uyarmamışsın gibi arkalarını dönüp giderler. Çünkü kibir, ihtiras, bencillik, inatçılık gibi hastalıklar, kendileriyle hakikat arasında aşılmaz bir engel olmuştur. O halde, hemencecik iman etmiyorlar diye ümidini ve cesaretini kaybetme. Hikmet ve güzel öğütlerle onları hakka çağırmaya devam et. Onlar hak ve hakikati kabullenmemek için kendilerini öylesine şartlandırmışlardır ki;

خَتَمَ اللّٰهُ عَلٰى قُلُوبِهِمْ وَعَلٰى سَمْعِهِمْ وَعَلٰٓى اَبْصَارِهِمْ غِشَاوَةٌ

7. Allah onların kalplerini ve kulaklarını mühürlemiştir.[15] **Gözlerinin üzerinde de,** hakkı görmelerine engel **bir perde vardır.** Bilerek ve isteyerek inkârı tercih ettikleri için, doğuştan sahip oldukları 'hakikati keşfetme' yetenekleri zamanla körelmiş ve işlevini göremez hâle gelmiştir.

وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿٧﴾

İşte onların hakkı, büyük bir azaptır. Kur'ân'ın rehberliğinden yüz çevirerek inkârda direten bu insanlar, âhirette ebedî azaba mahkûm edileceklerdir. Bunun yanı sıra, dünyada da ahlâkî çöküntüler, ruhsal bunalımlar, toplumsal çalkantılar vb. felâketlerle yüz yüze geleceklerdir.

6. ve 7. âyetlerde, Kur'ân'ı açıkça reddeden inkârcıların durumu anlatıldı. Bundan sonraki 13 âyette ise, onlardan çok daha tehlikeli olan grup ele alınıyor:

MÜNAFIKLAR

وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَقُولُ اٰمَنَّا بِاللّٰهِ وَبِالْيَوْمِ الْاٰخِرِ وَمَا هُمْ بِمُؤْمِنِينَ ﴿٨﴾

8. İnsanlardan öyleleri de vardır ki, gerçekte **inanmadıkları hâlde,** "Biz de **Allah'a ve ahiret gününe iman ediyoruz!" derler.** Kalben iman etmedikleri hâlde iman ediyormuş gibi görünen bu ikiyüzlüler, müminlerin arasına sızarak İslam toplumu içinde fesat ve ayrılık tohumları ekmeye çalışırlar.

يُخَادِعُونَ اللّٰهَ وَالَّذِينَ اٰمَنُوا وَمَا يَخْدَعُونَ اِلَّٓا اَنْفُسَهُمْ وَمَا يَشْعُرُونَ ﴿٩﴾

9. Allah'ı ve müminleri güya **kandırmaya çalışırlar.** Sanki Allah'ı kandırmaları mümkünmüş gibi Allah'a ve müminlere karşı ikiyüzlü ve hilekârca davranırlar. **Oysa ancak kendilerini aldatıyorlar,** fakat bunun **farkında değiller.** Allah her defasında oyunlarını bozduğu ve maskelerini düşürdüğü için müminleri uzun süre aldatamazlar. Tek aldattıkları, kendi öz benlikleridir.

[15] Kalplerin mühürlenmesi, Allah'ın insan için belirlediği psikolojik yasalar çerçevesinde gerçekleştiği için Allah'a nispet edilmiştir. Aslında o inkârcıların kalplerini ve kulaklarını mühürleyenler bizzat kendileridir. Fakat yasayı koyan Allah olduğu için, fiil de O'na nispet edilmiştir. Yani onlar kalplerinin mühürlenmesi için gerekeni yapmışlar, Allah da sonucu yaratmıştır.

فِى قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ فَزَادَهُمُ اللّٰهُ مَرَضًا

10. Kalplerinde hastalık vardır. Münafıkların iç dünyalarında, bakış açılarında bir bozukluk, çarpıklık vardır. Kibir, inat, nankörlük, bencillik, ahlâksızlık gibi sebeplerle meydana gelen bu hastalık adeta gözlerini kör etmekte, hakkı kabul etmekten ve gerçek imana ulaşmaktan onları alıkoymaktadır. **Allah da hastalıklarını** iyice **artırmıştır.** Kalplerindeki bu hastalığı temiz ahlâk, doğru inanç ve güzel davranışlarla tedavi etmedikleri için, Allah –geçerli kıldığı ilâhî yasalara göre– onların hastalığını iyice artırmıştır. Öyle ki, hastalıkları müzminleşmiş, tedavisi neredeyse imkânsız hale gelmiştir.

وَلَهُمْ عَذَابٌ اَلِيمٌ بِمَا كَانُوا يَكْذِبُونَ ﴿١٠﴾

Yalan söyleyegeldikleri için, onlara can yakıcı bir azap vardır. Sözleri ile davranışları birbirine uymayan ve insanları aldatmayı alışkanlık hâline getiren bu münafıklar, yalancılıklarının karşılığı olarak âhirette elem verici, can yakıcı bir azaba mahkûm edileceklerdir.

Münafıkları şu özelliklerinden tanıyabilirsiniz:

وَاِذَا قِيلَ لَهُمْ لَا تُفْسِدُوا فِى الْاَرْضِ قَالُٓوا اِنَّمَا نَحْنُ مُصْلِحُونَ ﴿١١﴾

11. Onlara, "Yeryüzünde zulüm, haksızlık, bozgunculuk yapıp da **fesat çıkarmayın!** Bireysel ve toplumsal hayatınızı menfaat ve kazanç ölçülerine göre değil; Kur'ân'ın belirlediği adalet, doğruluk ve erdemlilik esaslarına göre düzenleyin!**" denildiği zaman,** ellerindeki değer ölçüleri, kriterler bozuk olduğundan, **"Biz ancak ıslah edici kimseleriz!** Aslında iyilikten, güzellikten başka bir amacımız yoktur!**" derler.** Kötülüğü iyilik, zulmü adalet, fesadı ıslah, bâtılı hak olarak görür ve öylece göstermeye çalışırlar. İlâhî vahyin yol göstericiliğinden yüz çevirdikleri için insanî ve ahlâkî değer yargıları tamamen tersyüz olmuş, alabildiğine yozlaşmıştır.

اَلَٓا اِنَّهُمْ هُمُ الْمُفْسِدُونَ وَلٰكِنْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿١٢﴾

12. Ey müminler! Münafıkların yaldızlı, ama sahte propagandalarına kanmayın! **Dikkat edin; onlar fesat çıkaranların ta kendileridir, fakat** bunun **bilincinde değiller.** Onlar her türlü yozlaşmanın, ahlâkî çürümenin, fesat ve bozgunculuğun müsebbibidirler. Ama ne var ki, vicdanları tamamen körelmiş olan münafıklar bunu idrak edemezler.

وَاِذَا قِيلَ لَهُمْ اٰمِنُوا كَمَٓا اٰمَنَ النَّاسُ قَالُٓوا اَنُؤْمِنُ كَمَٓا اٰمَنَ السُّفَهَٓاءُ

13. Onlara, "Madem İslâm'ı kabul ettiğinizi söylüyorsunuz, o hâlde gelin ikiyüzlülükten vazgeçin de, tam bir samimiyetle iman eden **insanların inandığı gibi siz de** Hak Din'e gereğince **iman edin!** Kibir ve inadı bırakın ve aklınızın, vicdanınızın sesine kulak vererek Hakk'ın emrine teslim olun!**" denildiği zaman, "O akılsızların inandığı gibi mi inanalım?** Ne yani, mümin dediğiniz yoksul ve zavallı halk yığınlarının inandığı gibi mi inanacakmışız? O ayak takımı, dar kafalı yobaz insanlarla aynı inancı paylaşmak bizim gibi üstün ve seçkin kimselere yakışır mı? Hem biz doğruluk, erdemlilik, fedakârlık gibi safsatalara inanmayız; bizim için tek doğru çıkarlarımızdır." **derler.**[16]

اَلَٓا اِنَّهُمْ هُمُ السُّفَهَٓاءُ وَلٰكِنْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿١٣﴾

Dikkat edin; asıl akılsızlar onlardır; fakat bunu **bilmezler.** Münafık, basit menfaatleri uğruna her türlü

[16] **"O akılsızların inandığı gibi mi inanalım?"** cümlesi, şöyle de tercüme edilebilir: **"Biz o akılsızların inandığı gibi mi inanıyoruz?"**

ahlâksızlığa, hayâsızlığa tevessül eder. Yalan söylemeyi, insanları aldatmayı kendince akıllılık sayar; hatta bununla övünür. Oysa bu, ahmaklığın ta kendisidir. Çünkü dünya hayatı gibi peşin ve basit bir menfaat uğruna, ileride kendisini bekleyen ebedî saadeti kaybetmektedir. Ama münafıklar, bu acıklı hallerinin de farkında değildirler.

وَاِذَا لَقُوا الَّذ۪ينَ اٰمَنُوا قَالُٓوا اٰمَنَّاۚ وَاِذَا خَلَوْا اِلٰى شَيَاط۪ينِهِمْۙ قَالُٓوا اِنَّا مَعَكُمْۙ اِنَّمَا نَحْنُ مُسْتَهْزِؤُ۫نَ ﴿١٤﴾

14. Müminlerle uzaktan alay eden bu münafıklar, onlarla **yüz yüze geldikleri zaman,** “Biz de sizin inandığınız gibi **inanıyoruz!” derler. Fakat** onları perde arkasından yönlendiren liderleri ve akıl hocaları olan **şeytanlarıyla**[17] **baş başa kalınca, “Aslında biz sizinle beraberiz,** Müslümanlarla **sadece alay ediyoruz!** Bizim öyle Müslümanlıktan dem vurduğumuza bakmayın, aslında biz sizin tarafınızdayız. Bizim gerçek dostumuz ve müttefikimiz sizlersiniz. Müslüman olduğumuzu söylememizin tek sebebi, müminleri kandırıp onlarla alay etmektir!**” derler.**

اَللّٰهُ يَسْتَهْزِئُ بِهِمْ وَيَمُدُّهُمْ ف۪ي طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُونَ ﴿١٥﴾

15. Oysa asıl Allah onlarla alay etmekte ve onları, azgınlıkları içinde bocalar bir hâlde bırakmaktadır. Müminleri alaya aldıklarını zanneden münafıklar, aslında kendilerini nasıl maskara durumuna düşürdüklerinin farkında değiller. Şöyle ki, hak ve hakikat karşısında takındıkları bu küstahça tavırlarından dolayı Allah, yüreklerindeki son iman kalıntılarını da yok ederek onları isyan ve azgınlık içinde bocalar bir hâlde bırakmaktadır. Böylece o alaycı münafıkları, işledikleri suça denk bir cezayla cezalandırmaktadır.

اُو۬لٰٓئِكَ الَّذ۪ينَ اشْتَرَوُا الضَّلَالَةَ بِالْهُدٰىۖ

16. Onlar, dosdoğru cennete ulaştıran **doğru yol yerine,** göz göre göre **sapkınlığı** ve cehenneme giden yolu **tercih eden kimselerdir.**

فَمَا رَبِحَتْ تِجَارَتُهُمْ وَمَا كَانُوا مُهْتَد۪ينَ ﴿١٦﴾

Fakat bu **ticâretleri ne** onlara dünyevî **bir kazanç sağlamış, ne de hidâyete erebilmişlerdir.** İkiyüzlülükleri onları bu dünyada zillet ve perişanlıktan kurtaramadığı gibi, âhirette ebedî azaba mahkûm olmaktan da kurtaramayacaktır. Kur’ân ışığından yüz çeviren bu münafıkların durumunu, bakın şu iki misâl ne güzel anlatıyor:

MÜNAFIKLARIN BİRİNCİ MİSÂLİ

مَثَلُهُمْ كَمَثَلِ الَّذِي اسْتَوْقَدَ نَارًاۚ

17. Onların durumu, ateş yakmaya çalışan birinin etrafında toplanan kimselerin **hâline benzer.** Bir adam düşünün ki, soğuk ve zifiri karanlık bir gecede, etrafını aydınlatmak için bir ateş yakıyor. Adamın çevresinde, ateşin sıcaklığı ve aydınlığından faydalanmak isteyen bir grup insan vardır. Bu örnekte ateş yakan kişi Hz. Muhammed (sav), yaktığı ateş Kur’ân, ateşin etrafında toplananlar Peygamber’in ümmeti, ateşin ışığından istifade edemeyen insanlar ise münafıklardır.

فَلَمَّٓا اَضَٓاءَتْ مَا حَوْلَهُ ذَهَبَ اللّٰهُ بِنُورِهِمْ وَتَرَكَهُمْ ف۪ي ظُلُمَاتٍ لَا يُبْصِرُونَ ﴿١٧﴾

Ateş adamın **etrafını aydınlatmaya başlayınca, Allah** münafıkların gözlerinin **nurlarını giderdi ve onları karanlıklar içinde** hiçbir şey **göremez bir hâlde bıraktı.** Peygamber (sav)’in yaktığı ateş alev alev yanıp etrafını aydınlatmaya başlayınca, herkes gibi münafıklar da ışığın etrafında toplandılar. İman etmemeleri için görünürde hiçbir sebep yoktu. Fakat kibir, inat, kıskançlık, çıkarcılık gibi sebeplerle ilâhî mesaja karşı düşmanca tavır takındılar. Bunun üzerine, Allah’ın insan için belirlediği yaratılış kanunları devreye girdi: Allah, gözlerinin nurunu yani hakikati görme yeteneklerini ellerinden alarak onları karanlıklar içinde bıraktı. Böylece münafıklar, ışık kaynağının hemen yanı başında, kopkoyu inkâr karanlığına gömüldüler. Öyle ki, artık en apaçık delilleri, en açık mucizeleri bile göremez hâle geldiler.

صُمٌّ بُكْمٌ عُمْيٌ فَهُمْ لَا يَرْجِعُونَۙ ﴿١٨﴾

18. O münafıklar **sağırdırlar,** gerçeğe kulak vermez, hakikati duymamak, anlamamak için adeta kulaklarını tıkarlar. Onlar **dilsizdirler,** doğruyu itiraf edemez, hakkı dile getirmezler. Aynı zamanda **kördürler.** Her türlü şüpheyi izale edecek parlak ve ikna edici delilleri göremez, idrak edemezler. Apaçık hakikat karşısında kör, sağır ve dilsiz kesilmişlerdir. **Bu yüzdendir ki,** inkârcılık ve ikiyüzlülükten vazgeçmez, bir zamanlar terk ettikleri imana bir daha **dönmezler.**

17 ve 18. âyetlerde, inkâra tamamen saplanmış ikiyüzlüler anlatıldı. 19 ve 20. âyetlerde ise, henüz inkârda karar kılmayan, fakat birtakım çıkar kaygılarıyla inanç ile inançsızlık arasında bocalayıp duran bir başka münafık tipi ele alınmaktadır:

MÜNAFIKLARIN İKİNCİ MİSÂLİ

اَوْ كَصَيِّبٍ مِنَ السَّمَٓاءِ ف۪يهِ ظُلُمَاتٌ وَرَعْدٌ وَبَرْقٌۚ

19. Yahut onlar; göklerin gürlediği, şimşeklerin çaktığı zifiri karanlık bir gecede, gökten boşanan şiddetli **yağmura** tutulmuş kimselere **benzerler:**

يَجْعَلُونَ اَصَابِعَهُمْ ف۪ٓي اٰذَانِهِمْ مِنَ الصَّوَاعِقِ حَذَرَ الْمَوْتِۜ وَاللّٰهُ مُح۪يطٌ بِالْكَافِر۪ينَ ﴿١٩﴾

Ölüm korkusunun verdiği dehşetle, yıldırımlara karşı güya korunabilmek için **parmaklarını kulaklarına tıkarlar. Oysa** ne yaparlarsa nafile, çünkü **Allah, inkârcıları çepeçevre sarıp kuşatmıştır.**

يَكَادُ الْبَرْقُ يَخْطَفُ اَبْصَارَهُمْۜ كُلَّمَٓا اَضَٓاءَ لَهُمْ مَشَوْا ف۪يهِۙ وَاِذَٓا اَظْلَمَ عَلَيْهِمْ قَامُواۜ

20. Şimşek, neredeyse gözlerini kör edecek. Önlerini her aydınlattığında onun ışığında yürürler; üzerlerine karanlık çökünce de, oldukları yerde **dikilip kalırlar.**

Bu misâlde karanlık gece, münafıkların cehalet ve inkâr karanlıklarını simgelemektedir. Yağan yağmur tüm insanlığa rahmet olarak gelen ilâhî vahyi, gökgürültüsü ve çakan şimşekler ise hak uğrunda yapılan mücadelede karşılaşılan tehlike ve zorlukları yahut ilâhî uyarı ve tehditleri temsil eder. Bu tip münafık, bilgisizlik ve inkârcılık karanlığında bocalarken, İslâm davetiyle yüz yüze geliyor. İnsanlara adaleti ve mutluluğu sunan bu din, aynı zamanda birçok tehlikeye göğüs germeyi de emretmekte, dahası, bu emre uymayanları ilâhî azapla tehdit etmektedir. Münafık, yolunu aydınlatan bu uyarılardan yararlanmak yerine, güya kendini korumak için bunları duymazlıktan, görmezlikten gelir. Bu arada, İslâm’ın sunduğu güzellikleri gördükçe ona sempati ile bakmak-

[17] Şeytan kelimesi, Arapçada “rahmetten uzaklaştı, haktan uzak oldu” anlamına gelen **“şetane”** fiilinden türemiştir. İblîs’e ve onun izinden giden cinlere şeytan denildiği gibi; insanlardan, cinlerden ve hayvanlardan her türlü zarar verici varlık dahî şeytan diye isimlendirilir.

tan da kendini alamaz. Fakat doğruluğun ve adaletin egemen olması için mücadele edip fedakârlık göstermek gerekince tekrar yüz çevirir. Parmaklarıyla kulaklarını tıkayarak, ilâhî uyarıların sonuçlarından kurtulduğu konusunda kendisini bir müddet daha avutur. Fakat gerçekte kurtulması mümkün değildir; çünkü Allah, kudretiyle onları her yönden kuşatmıştır.

وَلَوْ شَٓاءَ اللّٰهُ لَذَهَبَ بِسَمْعِهِمْ وَاَبْصَارِهِمْۜ

Allah dileseydi, bir önceki misâlde anlatılan azgın münafıklara yaptığı gibi, bunların da **işitme ve görme yeteneklerini tamamen yok ede**rek hakkı görmelerini, işitmelerini tamamen engelleye**bilirdi.** Fakat Allah bunu yapmaz. Çünkü O, görmek ve duymak istedikleri sürece insanların hakikati görüp duymalarına fırsat vermeyi dilemiştir. Öyleyse, henüz fırsat varken gaflet uykusundan uyansınlar. Akıllarını ve gönüllerini Kur'ân nuruyla aydınlatıp apaçık hakikate iman etsinler. Aksi hâlde Allah, hak ettikleri cezayı onlara mutlaka verecektir.

اِنَّ اللّٰهَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَد۪يرٌ ﴿٢٠﴾

Hiç kuşku yok ki, Allah'ın her şeye gücü yeter.

İnkâr ve ikiyüzlülük başta olmak üzere, her türlü günah ve kötülükten kurtulmak için yapmanız gereken şudur:

KULLUĞA DAVET

يَٓا اَيُّهَا النَّاسُ اعْبُدُوا رَبَّكُمُ الَّذ۪ي خَلَقَكُمْ وَالَّذ۪ينَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَۙ ﴿٢١﴾

21. Ey insanlar! Sizi ve sizden öncekileri yaratan Rabb'inize kulluk ve itaat **edin ki,** dünyada günah ve kötülüklerden, âhirette ise cehennem azabından **korunabilesiniz.** Rabb'inizin bütün emir ve yasaklarına riayet eder, tek Rab ve İlâh olarak O'na boyun eğerseniz, dünyada kötülüklerden, fenalıklardan, adaletsizlikten, zulüm ve haksızlıklardan korunarak mutlu ve huzurlu bir toplum oluşturabilir; âhirette de cehennem azabından kurtularak cennette ebedî saadete nail olabilirsiniz.

اَلَّذ۪ي جَعَلَ لَكُمُ الْاَرْضَ فِرَاشًا وَالسَّمَٓاءَ بِنَٓاءًۖ

22. O Allah **ki, sizin için yeryüzünü bir döşek, göğü de bir kubbe yaptı.** Yeryüzünü, üzerinde rahatça yaşayabileceğiniz bir döşek gibi türlü nimetlerle donattı. Göğü de atmosfer tabakaları ile yeryüzünü meteorlardan, zararlı ışınlardan ve diğer tehlikelerden koruyan bir kalkan, bir kubbe yaptı.

وَاَنْزَلَ مِنَ السَّمَٓاءِ مَٓاءً فَاَخْرَجَ بِه۪ مِنَ الثَّمَرَاتِ رِزْقًا لَكُمْۚ

Ayrıca gökten tertemiz **su indirdi ve onunla, size rızık olmak üzere** çeşitli **ürünler çıkardı.** Tuzlu okyanus ve denizlerden buharlaşarak tertemiz kar ve yağmur şeklinden yeryüzüne yağan tatlı suyu size gönderdi ve hayatın kaynağı olan o su ile sizin için rengârenk, çeşitli şekil ve lezzette ürünler yetiştirdi.

فَلَا تَجْعَلُوا لِلّٰهِ اَنْدَادًا وَاَنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٢٢﴾

O hâlde, bütün bunları **bile bile Allah'a ortak koşmayın!**[18] Allah'ın bunca lütuf ve nimetleri muhteşem birer yaratılış mucizesi olarak karşınızda dururken, sakın Allah'a ortak koşmaya kalkmayın! Hiçbir varlığı O'na denk tutmayın! Sadece O'na kulluk edin, O'ndan başka hiç kimsenin hükmüne boyun eğmeyin!

KUR'ÂN MEYDAN OKUYOR

وَاِنْ كُنْتُمْ ف۪ي رَيْبٍ مِمَّا نَزَّلْنَا عَلٰى عَبْدِنَا فَأْتُوا بِسُورَةٍ مِنْ مِثْلِه۪ۖ وَادْعُوا
شُهَدَٓاءَكُمْ مِنْ دُونِ اللّٰهِ اِنْ كُنْتُمْ صَادِق۪ينَ ﴿٢٣﴾

23. Ey inkârcılar! **Eğer kulumuz** Muhammed aleyhisselâm'**a indirdiğimiz** bu Kur'ân **hakkında bir şüpheniz varsa, haydi onun ayarında bir sûre** meydana **getirin.** Dinî, felsefi ve bilimsel konularda hiçbir eğitim görmemiş, üstelik Peygamber olmadan önce okuma yazması bile olmayan kulumuz Muhammed'e indirdiğimiz bu Kur'ân hakkında bir şüpheniz varsa, yani "Aslında inanmak istiyoruz, ama ne yapalım, içimizdeki kuşkulara da engel olamıyoruz!" diyorsanız, haydi onun ayarında bir tek sûre meydana getirin. Güzellik ve doğrulukta Kur'ân'a denk, onunla boy ölçüşebilecek, onun ayarında bir tek sûre yazın!

"Buna tek başımıza güç yetiremeyiz." diyorsanız, **Allah'tan başka bütün şahitlerinizi,** yani dostlarınızı, destekçilerinizi yardıma **çağırın.** Becerisine güvendiğiniz bütün edebiyat ustalarını, ilim adamlarını, filozofları toplayın ve aranızda yardımlaşarak, Kur'ân'dakilere benzer bir tek sûre oluşturun; **eğer** sözünüzde doğru, iddianızda **samimi iseniz!** Öyle ya, madem Kur'ân'ın insan ürünü bir kitap olduğunu iddia ediyorsunuz, öyleyse siz de ona benzer bir kitap meydana getirsenize!

فَاِنْ لَمْ تَفْعَلُوا وَلَنْ تَفْعَلُوا فَاتَّقُوا النَّارَ الَّت۪ي وَقُودُهَا النَّاسُ وَالْحِجَارَةُۚ اُعِدَّتْ
لِلْكَافِر۪ينَ ﴿٢٤﴾

24. Şayet bu meydan okuma karşısında aciz kalır da Kur'ân ayarında bir kitap veya bir tek suresine benzer bir sure **yapamazsanız –ki hiçbir zaman da yapamayacaksınız– o hâlde, yakıtı insanlar ve taşlar olan ve inkârcılar için hazırlanan o ateşten sakının!** Kur'ân ayarında bir kitap meydana getirmeye asla gücünüz yetmeyecek; Kur'ân'ın meydan okuması ve sizin bu meydan okuma karşısındaki acziyetiniz kıyamete kadar sürecektir. Bu kitabın bir insan ürünü olamayacağını, insanüstü bir kaynaktan geldiğini iyice anladıktan sonra yine de iman etmemekte diretirseniz, kendi ellerinizle kendinizi cehennem ateşine mahkûm etmiş olacaksınız. O cehennem ki, yakıtı insanlar ve taşlardır. Yani o ateşe sadece inkârcılar atılmayacak; aynı zamanda o taptıkları putlar da –taştan başka bir şey olmadıkları gösterilmek üzere– onlarla birlikte ateşin yakıtı olacaklardır. Zira cehennem, taşları ve kayaları dahî yakıp kavuracak derecede müthiş sıcaklığı olan bir ateştir.

İslâm davasını yok etmek için her yolu deneyen müşrikler, bu meydan okuma karşısında sessiz kaldılar, cevap veremediler. Oysa Kur'ân ayarında bir kitap, hiç değilse bir tek sûre yazabilselerdi, Peygamber'i susturup iddiasını çürütecek, böylece canlarını, mallarını ve evlâtlarını fedâ ettikleri uzun ve meşakkatli bir mücadeleye katlanmak zorunda kalmayacaklardı. Üstelik aralarında meşhur şairler, hatipler, edîpler bulunuyordu. Buna rağmen Kur'ân'a nazire yapmaya teşebbüs dahî edemediler. Çünkü onun insanüstü bir kaynaktan geldiğini biliyor, ama kibir ve inatları sebebiyle hakikati inkâr ediyorlardı. Eğer Kur'ân'ın benzerini meydana getirmeye güçleri yetseydi, elbette bunu yaparlardı. Fakat yapamadılar ve kıyamete kadar da asla yapamayacaklar! Kur'an-ı Kerim'in, onların böyle bir şey yapamayacaklarını açıkça

[18] Allah'a ortak koşmak, yalnızca putlara tapmaktan, birden fazla ilâha inanmaktan ibaret değildir. Güçlü ve üstün olduğu varsayılan, kutsal ve dokunulmaz kabul edilen kişi, kurum ve ideolojileri her emrine itaat edilen mutlak otorite kabul etmek de Allah'a ortak koşmaktır. Aynı şekilde haramı-helâli, iyiyi-kötüyü belirlemede arzu ve hevesleri temel ölçü hâline getirmek de bir anlamda Allah'a şirk koşmak demektir.

belirtmesi ve geleceğe dair verdiği bu haberin aynen gerçekleşmiş olması, hiç kuşkusuz başlıbaşına bir mucizedir.

Ey insanlar! Bu meydan okuma karşısındaki acizliğiniz, Kur'ân'ın bir insan veya topluluk tarafından uydurulmuş olduğuna dair şüphelerinizi gidermeli ve onun Allah'tan gelen hak bir kitap olduğuna iman etmelisiniz. Böylece, inkârcılar için hazırlanmış olan o korkunç cehennem ateşinden kurtulmakla kalmayacak, şu ilâhî müjdeyi de hak etmiş olacaksınız:

CENNET MÜJDESİ

وَبَشِّرِ الَّذ۪ينَ اٰمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ

25. Allah'a ve âyetlerine yürekten **iman eden** ve bu imana yaraşır güzel, uygun, yararlı işler yaparak **salih amel işleyenleri müjdele:**

اَنَّ لَهُمْ جَنَّاتٍ تَجْر۪ي مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهَارُۜ

Onlara ödül olarak, yemyeşil ağaçlarının **altından ırmaklar çağıldayan** muhteşem **cennet bahçeleri vardır.**

كُلَّمَا رُزِقُوا مِنْهَا مِنْ ثَمَرَةٍ رِزْقًاۙ قَالُوا هٰذَا الَّذ۪ي رُزِقْنَا مِنْ قَبْلُ

Onlara ne zaman rızık olarak oradan bir meyve sunulsa, "Biz bunu daha önce de tatmıştık!" derler. Müminler cennette kendilerine bahşedilen nimetleri her tattıklarında, dünyada tattıkları ya da cennette kendilerine daha önce sunulan nimetleri hatırlayacaklardır.

وَاُتُوا بِه۪ مُتَشَابِهًاۜ

Çünkü **onlara, birbirine benzer** nimetler **verilmiştir.** Cennetliklere, dünya hayatında tattıklarına benzer yiyecek ve içecekler verilecektir. Her tadıldığında bambaşka bir tat ve lezzet veren bu nimetler öncekilere benzeyecek, ama her defasında daha tatlı, daha lezzetli olacaktır.

وَلَهُمْ ف۪يهَٓا اَزْوَاجٌ مُطَهَّرَةٌ وَهُمْ ف۪يهَا خَالِدُونَ ﴿٢٥﴾

Ayrıca, onlar için orada tertemiz eşler vardır ve onlar sonsuza dek orada yaşayacaklardır. Müminlere cennette tertemiz, pampak eşler verilecektir. Bu durum hem erkekler, hem de kadınlar için geçerlidir. Yani erkeğe tertemiz hanım, kadına da tertemiz koca verilecektir. Onların hiç birinde dünyadaki pisliklerden eser olmayacaktır. Cennetteki mümin hanımlar hem kir, hayız, nifâs gibi maddî; hem de ahlâksızlık, geçimsizlik, çirkinlik, uyumsuzluk gibi mânevî kirlerden arınmışlardır. Kocaları da öyle pampak, tertemizdirler. Dünyadaki eşler, birbirlerine lâyık oldukları ve birbirlerini istedikleri takdirde âhirette de birlikte olacaklardır. Dünyada birden fazla evlilik yaşamış olan kadın veya erkek, önceki eşleri arasından hangisine lâyık ise cennette onunla evli olacaktır.

SİVRİSİNEK ÖRNEĞİ ve FÂSIKLAR

Allah, insana hak ve hakikati bildirmek üzere Kur'ân'da çeşitli misâller verir. Gerektiğinde sivrisinekten, karıncadan, örümcekten, arıdan söz eder. Fakat inkârcılar, bu misâllerin özünde yatan gerçekler üzerinde kafa yoracakları yerde, sırf itiraz etmiş olmak için, Allah'ın böyle 'basit ve değersiz' varlıklardan bahsetmesini bir eksiklik ve ayıp olarak niteliyorlar. Dahası, içinde böyle örnekler bulunan bir kitabın ilâhî kaynaklı olamayacağını öne sürüyorlar:

اِنَّ اللّٰهَ لَا يَسْتَحْي۪ٓ اَنْ يَضْرِبَ مَثَلًا مَا بَعُوضَةً فَمَا فَوْقَهَاۜ

26. Allah kullarına doğru yolu göstermek üzere **bir sivrisineği de,** küçüklük ve basitlik bakımından **onun üzerinde olan bir şeyi de örnek vermekten çekinmez.** Bunu bir ayıp, yüceliğine yakışmayan abes bir iş olarak görmez. Çünkü Allah küçüğün de büyüğün de; sivrisineğin de filin de yaratıcısıdır. Bu tür örneklerde önemli olan örneğin büyüklüğü ya da şekli değil, verdiği mesaj ve anlattığı hakikattir.

فَاَمَّا الَّذ۪ينَ اٰمَنُوا فَيَعْلَمُونَ اَنَّهُ الْحَقُّ مِنْ رَبِّهِمْۚ

Allah'a ve gönderdiği mesaja **iman edenler, bu misâllerin Rablerinden gelen gerçeğin ta kendisi olduğunu,** yerli yerinde verilen bu hikmetli misâllerin hak ve hakikati ortaya koyduğunu **bilirler.**

وَاَمَّا الَّذ۪ينَ كَفَرُوا فَيَقُولُونَ مَاذَٓا اَرَادَ اللّٰهُ بِهٰذَا مَثَلًاۢ

Kendilerini inkâra şartlandırarak hak ve hakikati inatla **inkâr eden kimseler ise,** bu örnekleri alay konusu yaparak, **"Allah bu misâl ile ne demek istedi?** Böyle sinek, örümcek, karınca, arı gibi değersiz şeyleri örnek olarak anlatmak Allah'ın hikmetine ve şânına yaraşır mı? O bizim dünyamızdaki bu kadar basit ayrıntılarla uğraşır mı? Hayır, Allah bizi yaratmış ve serbest bırakmıştır; dilediğimizi yapar, dilediğimiz gibi yaşarız. O ne kitap ve elçi gönderir, ne de haram helâl sınırları çizerek hayatımıza karışır!**" derler.**

يُضِلُّ بِه۪ كَث۪يرًا وَيَهْد۪ي بِه۪ كَث۪يرًاۜ

Allah **bu** tür örnekler **ile birçok kimseyi** doğru yoldan saptırarak **dalâlete düşürür; birçoğunu da** doğru yola, **hidâyete iletir.**

وَمَا يُضِلُّ بِه۪ٓ اِلَّا الْفَاسِق۪ينَۙ ﴿٢٦﴾

Fakat bunlarla, bile bile kötülük ve çirkinliği tercih ederek yoldan çıkan günahkârlardan ve **fâsıklardan başkasını saptırmaz.** İman sahipleri, bu hikmet dolu âyetleri düşünüp ibret alarak doğru yolu bulurlar. Önyargılı ve kötü niyetli kimseler ise, sırf itiraz edebilmek için bu misâllere takılıp kalırlar. Küçük ve önemsiz gördükleri bu örneklerde nice dersler, nice ibretler olduğunu kavrayamazlar. Sözü edilen fâsıklar, şu özelliklere sahiptirler:

اَلَّذ۪ينَ يَنْقُضُونَ عَهْدَ اللّٰهِ مِنْ بَعْدِ م۪يثَاقِه۪

27. Onlar, kabul edip onayladıktan sonra Allah'ın ahdini bozarlar. Yani o fâsıklar; 1- İnsanlara Allah'ın adıyla yemin ederek söz verirler, fakat verdikleri sözlerden cayar, hiçbir ahit ve antlaşma tanımazlar. 2- Onlar Allah'ın kitap ve elçi göndererek kullarıyla yaptığı ilâhî sözleşmeyi, onu yeminlerle kesin olarak onayladıktan sonra bozarlar. 3- Allah her insanın fıtratına, O'na kulluk etme ve iyilik yapma duygusunu vererek (A'râf, 7/172-173) ondan ahit almıştır. Ancak fâsıklar, vicdanlarında tüm derinliğiyle hissettikleri bu ahdi bile bile çiğneyerek zulüm ve inkârı tercih ederler.

وَيَقْطَعُونَ مَٓا اَمَرَ اللّٰهُ بِه۪ٓ اَنْ يُوصَلَ

Allah'ın birleştirilmesini emrettiği şeyleri keserler. O fâsıkların bir diğer özelliği de, Allah'ın geliştirilmesini emrettiği ilişkileri kesip atmalarıdır. Onlar akraba, komşu, yoksul, yetim ve yardıma muhtaç kimselere gereken ilgi ve yakınlığı göstermezler. Gerek aile içi bağlılıkları, gerek toplumsal barış ve dayanışmayı sağlamaya yönelik bağlantıları, ilişkileri koparmaya çalışırlar. Ayrıca, insan ile vahiy arasındaki ilgiyi, bağı ve bütünlü-

ğü keserek insanı köksüz, temelsiz, başıbozuk bir varlık hâline getirmeye çalışırlar.

وَيُفْسِدُونَ فِي الْاَرْضِۜ

Ve yeryüzünde fesat çıkarırlar. İnsanı ve tabiatı fesada uğratarak yeryüzünde bozgunculuk çıkarırlar. İnsanın sağlıklı düşünme yeteneğini körelten, amaçsız ve hedefsiz bir neslin yetişmesine sebep olan, ekonomik ve toplumsal ilişkilerin yozlaşmasına, çürümesine yol açan bir düzen kurarlar.

اُو۬لٰٓئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ ﴿٢٧﴾

Onlar, hüsrana uğrayanların ta kendileridir. İşte buraya kadar vasıfları sayılan o fâsıklar, dünyada da âhirette de kaybetmeye, zarara ve ziyana uğramaya mahkûm olan kimselerdir.

İLÂHÎ NİMETLER

كَيْفَ تَكْفُرُونَ بِاللّٰهِ وَكُنْتُمْ اَمْوَاتًا فَاَحْيَاكُمْۚ

28. Ey gâfiller! **Allah'ı nasıl inkâr edersiniz?** Nasıl olur da Allah'ı ve O'nun mesajını inkâr edersiniz? Bahşettiği bunca lütuf ve nimetlerine rağmen, hangi yüzle Rabb'inize karşı nankörlük eder, O'nun emir ve yasaklarını hiçe sayarsınız? **Oysa siz ölü idiniz de, O size hayat verdi.** Siz bir zamanlar cansız bir toprak idiniz de, Allah o cansız, ruhsuz toprağa hayat verdi ve hareket eden, konuşan, düşünen insanı yarattı.

ثُمَّ يُمِيتُكُمْ ثُمَّ يُحْيِيكُمْ ثُمَّ اِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٢٨﴾

Sonra sizi öldürür, sonra diriltir ve sonra O'na döndürülürsünüz. Sizi ölü topraktan yaratan Allah, vakti gelince öldürüp yeniden toprağa döndürecektir. Diriliş günü gelip çatınca da, toprağa karışmış ölü bedenlerini yeniden diriltecek ve böylece, yapıp ettiklerinizin hesabını vermek üzere O'nun huzuruna getirileceksiniz.

Evet, nasıl olur da Allah'ı inkâr edersiniz?

هُوَ الَّذ۪ي خَلَقَ لَكُمْ مَا فِي الْاَرْضِ جَم۪يعًا

29. O Allah ki, yeryüzünde ne varsa hepsini sizin için yarattı. Yeryüzündeki canlı cansız bütün varlıkları sizin hizmetinize sundu. Hayvanları, bitkileri, havayı, suyu, yeraltı ve yerüstü kaynaklarını hep sizin ihtiyaçlarınıza uygun olarak yarattı.

ثُمَّ اسْتَوٰٓى اِلَى السَّمَٓاءِ فَسَوّٰيهُنَّ سَبْعَ سَمٰوَاتٍۜ

Sonra emir ve iradesiyle **göğe yöneldi ve onları,** iç içe yedi atmosfer tabakasından oluşan yedi katlı gök kubbe yahut iç içe yedi katmanlı, çok boyutlu evrenlerden oluşan **yedi gök hâlinde** mükemmel bir ölçüyle **düzenledi.**

وَهُوَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَل۪يمٌ ﴿٢٩﴾

İşte bütün bunlar gösteriyor ki, **O her şeyi bilendir.** Her şeyi en iyi bilen Allah, sizin dünyada ve âhirette huzur içinde yaşamanız için neleri yapıp nelerden sakınmanız gerektiğini de gâyet iyi bilmektedir.

Yeryüzünün hayata elverişli kılınmasından sonra, insanlığın yaratılışına gelince:

ÂDEM'İN YARATILIŞI

وَاِذْ قَالَ رَبُّكَ لِلْمَلٰٓئِكَةِ اِنّ۪ي جَاعِلٌ فِي الْاَرْضِ خَل۪يفَةًۜ

30. Hani bir vakitler **Rabb'in meleklere, "Ben yeryüzünde bir halife yaratacağım.** Benden alacağı güç ve yetkiyle yeryüzünde benim adıma hüküm verecek, benim emirlerimi yaratılmışlar üzerinde uygulayacak insanı yaratacağım ve onu, emirlerimi uygulayan bir halife, bir temsilci olarak yeryüzünde görevlendireceğim!" **demişti.**

قَالُٓوا اَتَجْعَلُ ف۪يهَا مَنْ يُفْسِدُ ف۪يهَا وَيَسْفِكُ الدِّمَٓاءَۚ وَنَحْنُ نُسَبِّحُ بِحَمْدِكَ
وَنُقَدِّسُ لَكَۜ

Melekler, "Ey Rabb'imiz! **Yeryüzünde** bozgunculuk yapıp **fesat çıkaracak ve** menfaatleri için zulmedip **kan dökecek varlığı mı yaratacaksın? Oysa biz seni** her türlü kusurdan tenzih etmekte, daima **övgüyle anıp yüceltmekteyiz.** Tabiatımıza yerleştirdiğin bu saflık, bizi hilâfete daha lâyık kılmaz mı? Doğrusu, insan denen varlığı yaratıp halife tayin etmendeki hikmeti kavrayamadık." **dediler.** Melekler, insan denen varlığın hem irâde hem de yeryüzünde halifelik yetkisi ile donatılmasının, bu yetkiyi kötüye kullanma riskini de beraberinde taşıdığını düşünüyorlardı. Ayrıca daha önce yaratılan ve insan gibi irâde sahibi olan cinlerin yeryüzünde yaptığı kötülükleri de biliyorlardı. İçyüzünü bilemedekileri bu meselenin hikmetini öğrenmek için Allah'a bu soruyu sordular.

قَالَ اِنّ۪ٓي اَعْلَمُ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿٣٠﴾

Meleklerin bu sözüne karşılık Allah, **"Ben sizin bilmediklerinizi bilirim.** Halifelik görevinin insana verilmesinin pek çok sebep ve hikmetleri vardır, fakat bunu yalnızca ben bilirim, siz bilemezsiniz." **dedi.**

Evet, kimi zaman yeryüzünde bozgunculuk yapacak ve kan dökecek olan insan, görünürdeki bu kısmî kötülüklerinin yanı sıra, onlardan çok daha büyük ve geniş kapsamlı iyilikler yapacaktı. Fakat melekler, Allah'ın yeryüzündeki halifesinin eliyle dünyayı inşa ve imar etme, oradaki hayatı geliştirip çeşitlendirme dileğinin hikmetinden habersizdiler. Allah bu hikmeti meleklere şöyle bildirdi:

وَعَلَّمَ اٰدَمَ الْاَسْمَٓاءَ كُلَّهَا ثُمَّ عَرَضَهُمْ عَلَى الْمَلٰٓئِكَةِ فَقَالَ اَنْبِؤُ۫ن۪ي بِاَسْمَٓاءِ هٰٓؤُ۬لَٓاءِ
اِنْ كُنْتُمْ صَادِق۪ينَ ﴿٣١﴾

31. Allah, Âdem'e bütün varlıkların **isimleri**ni, özelliklerini ve fonksiyonlarını **öğretti.** Yeryüzünde halife tayin ettiği insanı, hayatı boyunca karşı karşıya geleceği enerji, hammadde, doğa kanunları gibi yeryüzünün çeşitli güç kaynaklarına hükmedecek, onlara boyun eğdirecek gizli yetenek ve güçlerle donattı. Ona, varlıklar ile semboller arasında zihinsel bağ kurma yeteneği bağışladı. Varlıkların niteliklerini, işlevlerini araştırıp öğrenme, eşyayı kullanma, değiştirme, gizli olan yönlerini bulup ortaya çıkarma ve varlıklar üzerinde yaratıcı zekâ ile tasarruf etme yeteneğini verdi. İnsan bu bilgi ve yeteneği doğru yönde kullandığı takdirde, hem Allah'a kulluk hem de yeryüzünü ıslah hususunda meleklerden çok daha üstün işler başarabilecekti. Meleklere gelince, görevleri bunu gerektirmediği için onlara böyle bir güç ve yetenek verilmemişti.

Sonra Allah **bunları,** yani Âdem'e öğrettiği isimlerin karşılığı olan varlıkları **meleklere göstererek, "Eğer** az önce ima ettiğiniz 'halifeliğe daha lâyık olma' iddianızda **doğru iseniz, o zaman bu varlıkların isimlerini** ve özelliklerini **bana** Âdem'in söylediği gibi **söyleyin!" dedi.**

قَالُوا سُبْحَانَكَ لَا عِلْمَ لَنَٓا اِلَّا مَا عَلَّمْتَنَاۜ اِنَّكَ اَنْتَ الْعَل۪يمُ الْحَك۪يمُ ﴿٣٢﴾

32. Kendi görev alanı dışındaki konularda bilgi sahibi olmayan melekler, "Hâşâ, **seni** her türlü eksiklikten, noksanlıktan **tenzih ederiz! Biz senin bize öğrettikle-**

rinden başkasını bilemeyiz. Her şeyi bilen, sonsuz ilim ve **hikmet sahibi olan ancak sensin!" dediler**

قَالَ يَٓا اٰدَمُ اَنْبِئْهُمْ بِاَسْمَٓائِهِمْۚ

33. Bunun üzerine Allah, **"Ey Âdem, şu varlıkların** özelliklerini, fonksiyonlarını ve **isimlerini meleklere bildir!** Böylece halifelik görevine senin daha lâyık olduğunu iyice anlasınlar**!" dedi.**

فَلَمَّٓا اَنْبَاَهُمْ بِاَسْمَٓائِهِمْۙ قَالَ اَلَمْ اَقُلْ لَكُمْ اِنّ۪ٓي اَعْلَمُ غَيْبَ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ
وَاَعْلَمُ مَا تُبْدُونَ وَمَا كُنْتُمْ تَكْتُمُونَ ﴿٣٣﴾

Âdem **o varlıkların isimlerini meleklere bildirince,** Allah meleklere **dedi ki: "Ben size, 'Göklerin ve yerin gizliliklerini** ancak **ben bilirim** ve dilediğime, dilediğim kadar öğretirim; **açığa vurduğunuz ve gizlediğiniz şeyleri de yine ben bilirim!' dememiş miydim?"**

İşte burada, insanın ebedî düşmanı olan İblîs sahneye çıkıyor:

EN BÜYÜK DÜŞMAN: İBLİS

وَاِذْ قُلْنَا لِلْمَلٰٓئِكَةِ اسْجُدُوا لِاٰدَمَ فَسَجَدُٓوا اِلَّٓا اِبْل۪يسَۜ اَبٰى وَاسْتَكْبَرَ وَكَانَ مِنَ
الْكَافِر۪ينَ ﴿٣٤﴾

34. Hani meleklere, "Âdem'e secde[19] edin! Onun üstünlüğünü kabul ederek önünde saygıyla eğilin!" **demiştik de, İblîs hariç hepsi secde etmişti.** Aslen cinlerden (Kehf, 18/50) olan, fakat birtakım meziyetleri sayesinde meleklerin arasında yaşayan İblîs ise emrimize karşı gelerek secde etmemekte **diretmiş,** kendisini Âdem'den üstün görerek **kibre kapılmış ve** bu nankörlüğü sonucunda, ilâhî emre başkaldıran **kâfirlerden olmuştu.**

وَقُلْنَا يَٓا اٰدَمُ اسْكُنْ اَنْتَ وَزَوْجُكَ الْجَنَّةَ وَكُلَا مِنْهَا رَغَدًا حَيْثُ شِئْتُمَاۖ وَلَا
تَقْرَبَا هٰذِهِ الشَّجَرَةَ فَتَكُونَا مِنَ الظَّالِم۪ينَ ﴿٣٥﴾

35. Daha sonra **dedik ki: "Ey Âdem, sen ve eşin cennette oturun ve orada**ki nimetlerde**n dilediğiniz kadar** serbestçe **yiyin** için**.** Bundan böyle, eşin Havvâ ile birlikte cennette yaşayacaksınız. Orada dilediğiniz yerden dilediğiniz kadar yiyip içebilir, cennetin bütün nimetlerinden faydalanabilirsiniz. **Ancak** sınırsız bir özgürlüğe sahip olmadığınızı, size bu nimetleri bahşeden Allah'a muhtaç birer kul olduğunuzu asla unutmayın! Bunun için, iman ve itaatinizi sınamak üzere, cinsellik (A'râf, 7/19-22) meyvesini size şimdilik yasaklıyorum. Ben izin verinceye kadar, **bu ağaca sakın yaklaşmayın; yoksa** büyük bir günah işleyerek bizzat kendinize **zulmetmiş olursunuz!"**

فَاَزَلَّهُمَا الشَّيْطَانُ عَنْهَا فَاَخْرَجَهُمَا مِمَّا كَانَا ف۪يهِۖ

36. Fakat cennetten kovulan **şeytan,** Âdem ile Havvâ'nın da aynı akıbete uğramasını istiyordu. Bunun için, onlara uzaktan vesvese vererek şu düşünceyi telkin etti: "Rabb'iniz size bu meyveyi, ilahi güçlere sahip birer melek veya sonsuz hayat sahibi olmayasınız diye yasaklamıştır. Allah şahittir ki, bunu sırf sizin iyiliğiniz için söylüyorum (A'râf, 7/20-21)." Âdem ve Havvâ, şeytanın vesvesesine aldanıp yasak meyveden yediler. Böylece İblîs, **onları aldatarak içinde bulundukları** cennet yurd**undan çıkarmış oldu.**

وَقُلْنَا اهْبِطُوا بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّۚ وَلَكُمْ فِي الْاَرْضِ مُسْتَقَرٌّ وَمَتَاعٌ اِلٰى ح۪ينٍ
﴿٣٦﴾

Biz de Âdem ve Havvâ'yı cennetten çıkardıktan sonra, onlara ve şeytana seslenerek **dedik ki: "Birbirinize** ebedî **düşmanlar olarak** dünyaya **inin! Artık yeryüzüne yerleşecek ve belli bir süreye kadar orada yaşayacaksınız.** Bundan böyle orayı kendinize yurt edinecek; ölüm veya kıyamet vakti gelinceye kadar orada yaşayıp imtihan edileceksiniz."

فَتَلَقّٰٓى اٰدَمُ مِنْ رَبِّه۪ كَلِمَاتٍ فَتَابَ عَلَيْهِۜ اِنَّهُ هُوَ التَّوَّابُ الرَّح۪يمُ ﴿٣٧﴾

37. Derken Âdem, işlediği günahtan dolayı pişmanlık duyarak tövbe etmenin yollarını aradı. Sonra nasıl tövbe edeceğini kendisine ilham eden **Rabb'inden birtakım sözler aldı ve** bu hikmetli sözlerle O'na şöyle yalvardı: "Ey Rabb'imiz, biz kendimize zulmettik. Eğer sen bizi bağışlamaz, bize merhamet etmezsen mutlaka kaybedenlerden olacağız (A'râf, 7/23)." Bunun üzerine, **Allah da onu bağışladı. Kuşkusuz O,** pişmanlık duyup tövbe eden kullarına karşı çok **bağışlayıcı,** çok **merhametlidir.**

Aslında İblîs de Âdem de aynı günahı işlemişler, ikisi de Allah'ın emrine isyân etmişlerdi. Fakat İblîs günahında diretti, tövbeye yanaşmadı. Âdem ise günahının ezikliğini yüreğinde hissederek Rabb'i karşısında boyun büküp suçunu itiraf etti. İblîs'in yaptığı gibi kibre kapılmadı, günahını bir başka günahla telafi yoluna da gitmedi. Aksine, içtenlikle tövbe ederek Rabb'inin sonsuz merhametine sığındı. Bu yüzden Âdem bağışlandı, İblîs ise ebedî lânete mahkûm edildi.

Âdem ile Havvâ, günahları bağışlandıktan sonra yeniden cennete döndüler. Yaşadıkları bu tecrübe, ebedî düşmanları olan şeytanı tanımalarını sağlamıştı. Yeryüzü halifesinin, böyle bir eğitim ve ön hazırlık aşamasını geçmesi gerekiyordu. Daha sonra, cennetten çıkarılıp yeryüzüne gönderildiler. Bunun sebebi işledikleri günah değildi. Zira tövbeleri kabul edilmiş, günahları bağışlanmıştı ve Allah, günahını affettiği kulunu o günahtan dolayı cezalandırmazdı. Onlar asıl yaratılış gayeleri olan halifelik görevini yerine getirmek ve şeytanla yapacakları mücadele ile imtihan olunmak üzere cennetten çıkarılıp yeryüzüne gönderildiler. Bu günahı işlemeselerdi bile Allah onları yeryüzüne gönderecekti. Nitekim O, daha Âdem'i yaratmadan önce meleklere, "Ben yeryüzünde bir halife yaratacağım." diyerek insanın imtihan için dünyaya gönderileceğini bildirmişti.

Allah dileseydi, isyankârlığının cezasını derhâl vererek İblîs'i oracıkta yok edebilir yahut bir daha hiç kimseyi saptırmaması için onu cehenneme atabilirdi. Fakat ilâhî hikmet gereğince, insan nefsâni duygular ve şeytanî vesveseler ile imtihan olunacak ve bu mücadele sonucunda, insanın özünde gizlenmiş olan güç ve yetenekler ortaya çıkacaktı. Bunun için Allah, kıyamete kadar şeytana mühlet verdi ve ilâhî vahiy ile desteklediği insanı, iyi ile kötü arasında seçim yapması ve ebedî cennet nimetleri yahut ebedî cehennem azabı ile noktalanacak olan imtihan dünyasında mücadele etmesi için şeytanla birlikte yeryüzüne gönderdi:

[19] Buradaki secde ibadet secdesi değil, meleklerin insana baş eğip itaat etmesinin sembolik bir ifadesi olan ta'zîm (saygı) secdesidir. Allah meleklere, Âdem'in üstünlüğünü kabul edip önünde saygıyla eğilmelerini emretmişti. Nitekim kardeşlerinin Yusuf (as)'a secde etmesi de bu anlamdadır. *(Yusuf sûresi, 12/100)*

قُلْنَا اهْبِطُوا مِنْهَا جَم۪يعاًۚ فَاِمَّا يَأْتِيَنَّكُمْ مِنّ۪ي هُدًى فَمَنْ تَبِعَ هُدَايَ فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٣٨﴾

38. Böylece Âdem, Havvâ ve İblîs'e seslenerek **şöyle dedik: "Hepiniz oradan** yeryüzüne **inin!** Bundan böyle, peygamberler ve kitaplar göndererek size ve sizden sonraki nesillere doğru yolu göstereceğim. **Artık benden size** bir elçi, bir kitap, **bir yol gösterici gelince, kimler benim** gösterdiğim yolda yürüyerek **hidâyetime tâbi olursa, onlara** Hesap Günü'nde **korku yoktur ve onlar üzülmeyeceklerdir."**

وَالَّذ۪ينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِاٰيَاتِنَٓا اُو۬لٰٓئِكَ اَصْحَابُ النَّارِۚ هُمْ ف۪يهَا خَالِدُونَ ﴿٣٩﴾

39. "İlâhî hidâyetten yüz çevirerek hakikati **inkâr eden ve** insanlığın dünyada ve âhirette yegâne kurtuluş reçetesi olan **âyetlerimizi** ve yol gösterici mesajlarımızı **yalanlayanlara gelince, onlar da ateş halkıdırlar ve orada ebedî kalacaklardır."**

Âdem (as)'dan bu yana, bu mesajı insanlığa tebliğ eden birçok Elçi ve Kitap geldi. İlâhî davetin son temsilcisi olarak da, son Peygamber Muhammed (sav) ve Kur'ân-ı Kerîm gönderildi. Bu mesaj sadece Araplara değil, Allah'ın iradesine boyun eğdiğini öne süren İsrailoğulları başta olmak üzere tüm insanlığa seslenmektedir:

İSRAİLOĞULLARI

Bundan önceki ayetlerde bütün insanlık, Allah'ın gönderdiği Kitap ve Elçileri kabule davet edilmişlerdi. Bundan sonra âyetlerde ise, ilâhî mesajdan yüz çevirmenin ne gibi sonuçlar doğurduğunu gösteren bir örnek olarak İsrailoğulları[20] kıssası anlatılıyor. Âyetlerde hitap Yahudilere yönelik olmakla birlikte, onlardan ibret alıp aynı duruma düşmemeleri için müminler de uyarılmaktadır:

يَا بَن۪ٓي اِسْرَٓائ۪يلَ اذْكُرُوا نِعْمَتِيَ الَّت۪ٓي اَنْعَمْتُ عَلَيْكُمْ

40. Ey İsrailoğulları! Size bahşettiğim nimetlerimi ve ilâhî yasalara itaat ettiğiniz sürece, sizi nasıl üstün kıldığımı **hatırlayın.**

وَاَوْفُوا بِعَهْد۪ٓي اُو۫فِ بِعَهْدِكُمْۚ وَاِيَّايَ فَارْهَبُونِ ﴿٤٠﴾

Bana verdiğiniz sözü tutun ki, ben de size verdiğim sözü tutayım. Size vadettiğim zafer ve başarıyı elde etmek ve âhirette ebedî saadete nail olmak istiyorsanız, gönderdiğim tüm elçilere ve kitaplara iman edin. **Ve** başkasından değil, **yalnızca benden korkun!** Bu dünyanın gelip geçici çıkar endişeleri sizi inkâra ve zulme sürüklemesin. Sizi bu imandan alıkoymak isteyenlerin tehditlerine de aldırmayın. Asıl benim azabıma uğramaktan ve benim sevgimi kaybetmekten korkun.

وَاٰمِنُوا بِمَٓا اَنْزَلْتُ مُصَدِّقاً لِمَا مَعَكُمْ وَلَا تَكُونُٓوا اَوَّلَ كَافِرٍ بِه۪ۖ

41. Yanınızda bulunan Tevrat'ın tahrif edilmemiş kısımlarını **onaylayıcı olarak indirdiğimiz** bu son vahy**e iman edin; onu inkâr edenlerin ilki** ve öncüleri **siz olmayın!**[21] Elinizdeki Tevrat'ı size gönderen Allah, şimdi de Kur'ân-ı Kerîm'i göndermiştir. Kur'ân'ı inkâr ettiğiniz takdirde, Tevrat'a iman iddianızın hiçbir anlamı kalmayacak ve Allah'a isyan etmiş olacaksınız. O hâlde, Tevrat'ın tahrif edilen kısımlarını düzelten, bozulmamış kısımlarını ise aynen onaylayan bu kitaba iman edin; onu inkâr edenlerin ilki ve öncüleri siz olmayın! Unutmayın ki, onu inkâr ettiğiniz takdirde, sizden etkilenerek inkâra sürüklenecek toplumların vebâli de sizin omuzlarınızda olacaktır.

وَلَا تَشْتَرُوا بِاٰيَات۪ي ثَمَناً قَل۪يلاًۘ وَاِيَّايَ فَاتَّقُونِ ﴿٤١﴾

Benim âyetlerimi ve bu âyetlerin içerdiği hükümleri servet, makam, şan, şöhret gibi **basit menfaatlerle değişmeyin ve** başkasından değil, **sadece benden sakının!** İnsanların övgü ve kınamalarını değil, benim rıza ve hoşnutluğumu dikkate alın.

وَلَا تَلْبِسُوا الْحَقَّ بِالْبَاطِلِ وَتَكْتُمُوا الْحَقَّ وَاَنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٤٢﴾

42. Hakkı bâtıl ile bulandırmayın ve bile bile gerçeği gizlemeyin! Bâtıl yorum ve iddialarınızı Tevrat'a karıştırarak hakikati çarpıtmayın! Ahmed adındaki Son Peygamber'in geleceğini müjdeleyen (Saff Sûresi, 61/6) Tevrat âyetlerini ve kitapta yer alan diğer gerçekleri gizlemeyin.

وَاَق۪يمُوا الصَّلٰوةَ وَاٰتُوا الزَّكٰوةَ وَارْكَعُوا مَعَ الرَّاكِع۪ينَ ﴿٤٣﴾

43. Namazı kılın, zekâtı verin ve rükû edenlerle birlikte rükû edin! Siz de Müslümanlar gibi namazı kılın, zekâtı verin ve Allah'ın hükmüne boyun eğen müminlerle birlikte Kur'ân'ın ve Son Elçi'nin hükmüne boyun eğin! Unutmayın ki, bedenî ibadetlerin sembolü olan namaz ve mâlî ibadetlerin sembolü olan zekât, bütün peygamberlere ve ümmetlerine emredilen evrensel ibadetlerdendir.

Yahudi din bilginleri, halka kutsal kitaba inanıp onunla amel etmelerini ve Allah'ın rızasına uygun şekilde yaşamalarını öğütlüyor, fakat kendileri tam aksi davranışlar gösteriyorlardı. Yahudileri bu çelişkili tutumları ve samimiyetsizlikleri sebebiyle eleştiren âyet, aynı zamanda Müslümanları, özellikle ümmetin önderleri konumunda bulunan âlimleri ve yöneticileri de aynı hayata düşmemeleri için şiddetle uyarmaktadır:

اَتَأْمُرُونَ النَّاسَ بِالْبِرِّ وَتَنْسَوْنَ اَنْفُسَكُمْ وَاَنْتُمْ تَتْلُونَ الْكِتَابَۜ اَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿٤٤﴾

44. Ey Yahudiler! **Siz insanlara iyiliği emreder de kendinizi unutur musunuz? Oysa kitabı okuyorsunuz, hiç akletmez misiniz?** Siz insanlara Son Elçiye iman etmelerini tavsiye ederken, neden kendiniz onu inkâr ediyorsunuz? Başkalarına güzel şeyleri öğütlerken, kendinizi neden ihmal ediyorsunuz? Oysa içerisinde birtakım tahrifatlar olsa bile, bütün peygamberlere imanı emreden; dürüst, tutarlı ve ahlâklı olmayı öğütleyen Tevrat'ı okuyup duruyorsunuz. Siz hiç aklınızı kullanmaz, yaptığınız işin neticesini düşünmez misiniz?

وَاسْتَع۪ينُوا بِالصَّبْرِ وَالصَّلٰوةِۜ وَاِنَّهَا لَكَب۪يرَةٌ اِلَّا عَلَى الْخَاشِع۪ينَۙ ﴿٤٥﴾

45. Sabır ve namazla Allah'tan **yardım dileyin. Doğrusu bu,** Allah'a **saygıyla bağlananlardan başkasına ağır gelir.** Ey Yahudiler! Son kitaba iman etmenizi engellemeye çalışan şer güçlere boyun eğmeyin! Onlara karşı sabırla göğüs gerip direnin ve namazla, duayla Rabb'inizden yardım dileyin. Eğer dürüstlük ve samimiyetten ayrılmaz, zorluklar karşısında yılmayıp direnirseniz, Allah size elbette yardım edecektir. Gerçi bu ağır ve zor bir görevdir, ama Allah'a saygıyla bağlanan-

---

[20] "Allah'ın kulu" anlamına gelen İsrail kelimesi, Yakub Peygamber'in (as) lâkabıdır *(Âl-i İmrân, 3/93)*. Hz. Yakub'un on iki oğlunun soyundan gelenlere Benî İsrâil *(İsrailoğulları)* denir. Muharref Tevrat'ta, Hz. Yakub'un "Tanrı ile güreşip onu yendiği" için bu adı aldığı anlatılmaktadır *(Kitab-ı Mukaddes, Tekvin, 32/28)*. "İsrail" kelimesine böylesine çirkin bir anlamı yüklemeleri, Yahudilerin mukaddes kitabı tahrif etmekte ne kadar aşırı gittiklerini gösteren örneklerden biridir.

[21] Ehl-i Kitab'ı Kur'ân'a iman etmeye çağıran bu âyet-i kerîme, kendilerine gönderilen kitaplara ve peygamberlere iman etseler bile, son Peygamber'i ve Kur'ân'ı reddeden Yahûdî ve Hristiyanların kâfir olduklarını ve böyle kimselerin cennete giremeyeceğini açıkça ortaya koymaktadır.

lar için; binlerce yıllık geleneklerin ürettiği toplumsal baskıları, çıkar kaygılarını ve önyargıları aşıp hak dine iman etmek hiç de zor değildir.

الَّذِينَ يَظُنُّونَ اَنَّهُمْ مُلَاقُوا رَبِّهِمْ وَاَنَّهُمْ اِلَيْهِ رَاجِعُونَ ﴿٤٦﴾

46. O saygılı **kimseler ki,** bir gün mutlaka **Rablerine kavuşacaklarını,** eninde sonunda **O'na döneceklerini bilirler.** Allah'a saygıyla bağlanan insanlar, hangi ırktan ve hangi dinden olurlarsa olsunlar, bir gün mutlaka Allah'ın huzuruna çıkacaklarını ve bu dünyada yapıp ettikleri her şeyin hesabını vereceklerini bilirler. Bu bilinç, onları hakkı kabul etmeye ve doğru davranışlar göstermeye sevk eder.

يَا بَنِى اِسْرَٓاءِيلَ اذْكُرُوا نِعْمَتِيَ الَّتِى اَنْعَمْتُ عَلَيْكُمْ وَاَنِّى فَضَّلْتُكُمْ عَلَى
الْعَالَمِينَ ﴿٤٧﴾

47. Ey İsrailoğulları! Size bahşettiğim nimetlerimi ve ilâhî yasalara itaat ettiğiniz sürece **sizi âlemlere,** yani kendi döneminizdeki tüm insanlara nasıl **üstün kıldığımı hatırlayın.** Size daha önceki Peygamberler döneminde bahşettiğim nimetlerimi hatırlayın. O vakitler elçilerime iman ve itaat ettiğiniz sürece, sizi insanlığın önderleri ve efendileri kılmıştım. Bugün de bu nimete nail olmak ve müminlere vaad ettiğim zafer ve başarıyı elde edip âhirette ebedî saadeti kazanmak istiyorsanız, gönderdiğim Son Elçi'ye ve Kur'ân'a iman edin.

وَاتَّقُوا يَوْمًا لَا تَجْزِى نَفْسٌ عَنْ نَفْسٍ شَيْـًٔا وَلَا يُقْبَلُ مِنْهَا شَفَاعَةٌ وَلَا يُؤْخَذُ
مِنْهَا عَدْلٌ وَلَا هُمْ يُنْصَرُونَ ﴿٤٨﴾

48. Ve öyle bir günden sakının ki; o gün hiç kimse başkası adına bedel ödeyemeyecek yahut başkasının cezasını çekmeyecek, **hiç kimsenin** cezayı hak eden kişinin kurtuluşu için iltimas, aracılık ve **şefaat etmesine izin verilmeyecek, hiç kimseden kurtuluş fidyesi kabul edilmeyecek ve** ilâhî yardımı hak etmeyen **hiç kimseye yardım edilmeyecektir.**

Ey Yahudiler! Mahşer günü gelip çattığı zaman, mensubu olmakla övündüğünüz ırkınız, meşrebiniz, toplumuz, cemaatiniz size fayda vermeyecek, ilâhî adalet karşısında hiçbir kişi veya toplum özel ve ayrıcalıklı muamele görmeyecektir. Bugün ilâhî mesajdan yüz çevirdiğiniz takdirde, "Peygamber torunları" veya "Şanlı bir tarihin evlatları" olmanız sizi azaptan kurtaramayacaktır. Mahşer günü kişiye ancak imanı ve salih amelleri fayda verecektir. Sözde aracıların, şefaatçilerin hiç kimseye faydası dokunmayacaktır.

Şefaat, yetkili kimse nezdinde aracılık ederek bir kimsenin bağışlanmasına veya bir nimete kavuşmasına vesile olmak demektir. Dinî bir terim olarak ise, günahkâr bir kimsenin, Allah katında mertebesi yüksek olan bir zatın Allah'a dua etmesi sonucunda affedilmesi anlamına gelmektedir. Kur'ân, ancak Allah'ın dilediği kimselerin (Yûnus, 10/3; Tâhâ, 20/109; Sebe, 34/23; Necm, 53/26) yine ancak O'nun izin verdiği kimselere (Enbiyâ, 21/28) şefaat edebileceğini bildirmiştir. Yani kimlerin şefaate lâyık olduğunu ve bu kimselere kimlerin şefaat edeceğini Allah belirlemektedir. Buna göre, şefaat yetkisi verilecek olanlar, diledikleri kişilere değil, ancak şefaati hak ettiği bildirilen kişilere şefaat edeceklerdir. Demek ki asıl ikram şefaat edilene değil, şefaat edene yapılmaktadır. Yani Allah, rızasını kazanmış olan bir kulunu onurlandırmak için, kendisinin zaten affedeceği bir kulunu azaptan kurtarması için ona şefaat yetkisi vermektedir. Bunun benzeri dünyada da yaşanmaktadır. Örneğin Allah, herhangi bir şekilde hidâyeti hak eden bir kimseyi, bazen razı olduğu bir kulu aracılığıyla hidâyete ulaştırır. Böylece hidâyeti hak eden bir kulunu inkârdan kurtarırken, aynı zamanda, o kişinin hidâyetine vesile olan kimseye de ikramda bulunmuş olur.

Şefaat yetkisi tamamen ve yalnızca Allah'ın elindedir (Zümer, 39/43) ve Allah'ın izni olmadan hiç kimse şefaate cüret edemeyecektir. Şu hâlde, şefaat kullardan değil Allah'tan istenmeli ve aracıları memnun etmek için değil, Allah'ın rızasını kazanmak için çaba gösterilmelidir.

TARİHÎ HATIRLATMALAR

وَاِذْ نَجَّيْنَاكُمْ مِنْ اٰلِ فِرْعَوْنَ يَسُومُونَكُمْ سُٓوءَ الْعَذَابِ يُذَبِّحُونَ اَبْنَٓاءَكُمْ
وَيَسْتَحْيُونَ نِسَٓاءَكُمْ وَفِى ذٰلِكُمْ بَلَٓاءٌ مِنْ رَبِّكُمْ عَظِيمٌ ﴿٤٩﴾

49. Ey İsrailoğulları! **Sizi Firavun** ve **ordusundan nasıl kurtardığımızı da hatırlayın: Hani** Mısırlılar **size en acı işkenceleri çektiriyorlardı.** Nüfusunuzun artmasını engellemek ve gücünüzü kırmak için **oğullarınızı boğazlıyor,** kız çocuklarınızı ve **kadınlarınızı ise** hizmetçi ve cariye olarak kullanmak üzere **sağ bırakıyorlardı. İşte** bütün **bunlarda,** sizin için **Rabb'inizden büyük bir imtihan vardı.** Rabb'iniz sizi eğitip olgunlaştırmak ve insanlığı doğru yola çağıran örnek ve öncü bir toplum yapmak üzere böyle çetin imtihanlardan geçirmekteydi.

وَاِذْ فَرَقْنَا بِكُمُ الْبَحْرَ فَاَنْجَيْنَاكُمْ وَاَغْرَقْنَٓا اٰلَ فِرْعَوْنَ وَاَنْتُمْ تَنْظُرُونَ ﴿٥٠﴾

50. Hani sizin için denizi yarıp sizleri kurtarmış, Firavun ve **ordusunu da boğmuştuk; siz de** bunu gözlerinizle **görüyordunuz.**

Firavunun zulmü altında yaşayan İsrailoğulları, bu zulümden kurtulmak için Hz. Musa önderliğinde Mısır'dan çıktılar. Fakat Firavun, onları yakalayıp cezalandırmak üzere büyük bir orduyla peşlerine düştü. Hz. Musa bu takipten kurtulmak için Cenab-ı Hakk'ın izniyle Kızıldeniz kıyısına kadar geldi. Önlerinde deniz, arkalarında Firavun'un ordusu vardı. İşte bu dehşetli durumdayken, ilahi bir mucize olarak deniz yarıldı ve İsrailoğulları açılan yoldan geçerek karşı kıyıya ulaştılar. Firavun ve askerleri, denizin ayrılmış olan sularını dehşetle gördüler; fakat bir anlık tereddütten sonra, kin ve düşmanlıklarından dolayı onlar da denizden açılan yola girerek takibe koyuldular. Ancak denizin açılan suları tekrar birleşmeye başladı ve sonunda Firavun ve ordusu, tek bir kişi bile kurtulamadan sulara gömüldü. İşte Allah, bu tarihi kıssayı İsrailoğulları'na hatırlatmakta ve Elçisine itaat etmeleri gerektiğini, aksi hâlde Firavun'un safında yer alıp onunla aynı akıbeti paylaşacaklarını bildirerek onları uyarmaktadır.

BUZAĞIYA TAPANLAR

وَاِذْ وَاعَدْنَا مُوسٰٓى اَرْبَعِينَ لَيْلَةً ثُمَّ اتَّخَذْتُمُ الْعِجْلَ مِنْ بَعْدِهِ وَاَنْتُمْ ظَالِمُونَ ﴿٥١﴾

51. Ey İsrailoğulları! **Hani kırk gece için Musa ile sözleşmiştik. Fakat siz onun ardından,** kendinize **zulmederek buzağıyı** ilâh **edinmiştiniz.**

Allah, ilk ilâhî emirleri alması için Musa'ya Sina Dağı'na gelmesini emretmişti. Orada Musa ile aracısız konuşacak ve Tevrat'ın on emir diye bilinen ilk kısmını ona vahyedecekti. Bunun için Musa'ya, huzuruna çıkmadan önce bu büyük buluşmaya ruhen hazırlanması için Sina'da kırk gün kırk gece oruç tutarak ve ibadet ederek beklemesini emretti. Fakat o esnada İsrailoğulla-

rı, kendi elleriyle yaptıkları buzağı heykeline tapınmaya başladılar.

ثُمَّ عَفَوْنَا عَنْكُمْ مِنْ بَعْدِ ذٰلِكَ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿٥٢﴾

52. Fakat bütün **bunlardan sonra, şükredesiniz diye sizi bağışlamıştık.** Hz. Musa kavmine döndükten sonra, İsrailoğulları buzağıya tapma günahından tövbe ettiler ve Allah da onları affetti. Bu tövbe hadisesi aşağıdaki 54. âyette izah edilecektir.

وَاِذْ اٰتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ وَالْفُرْقَانَ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ ﴿٥٣﴾

53. Ve dosdoğru yolda yürümeniz için, Musa'ya daha sonraki çağlarda Tevrat adıyla anılacak olan **Kitabı ve** ilâhî hükümleri doğru anlama, hak ile bâtılı, iyi ile kötüyü, doğru ile eğriyi birbirinden ayırt etme yeteneği olan **Furkanı**[22] **vermiştik.**

NEFSİNİZİ ÖLDÜRÜN!

وَاِذْ قَالَ مُوسٰى لِقَوْمِهٖ يَا قَوْمِ اِنَّكُمْ ظَلَمْتُمْ اَنْفُسَكُمْ بِاتِّخَاذِكُمُ الْعِجْلَ فَتُوبُٓوا
اِلٰى بَارِئِكُمْ فَاقْتُلُٓوا اَنْفُسَكُمْۜ ذٰلِكُمْ خَيْرٌ لَكُمْ عِنْدَ بَارِئِكُمْۜ

54. Hani Musa kavmine, "Ey kavmim! Siz o buzağıya tapınmakla kendinize gerçekten zulmettiniz! O hâlde, yaratıcınıza yönelerek **tövbe edin ve** kalbinizdeki kötü eğilimleri, bencil duyguları dizginleyerek yahut aranızdan puta tapanları yakalayıp ölüm cezasıyla cezalandırarak **nefislerinizi öldürün!**[23] **Bu, yaratıcınız katında sizin için en hayırlısıdır." demişti.**

فَتَابَ عَلَيْكُمْۜ اِنَّهُ هُوَ التَّوَّابُ الرَّح۪يمُ ﴿٥٤﴾

Bunun üzerine tövbe edip yeniden hakka yöneldiniz de, Rabb'iniz **sizleri bağışladı. Şüphesiz O çok bağışlayıcı, çok merhametlidir.**

ALLAH'I GÖRMEK İSTEYENLER

وَاِذْ قُلْتُمْ يَا مُوسٰى لَنْ نُؤْمِنَ لَكَ حَتّٰى نَرَى اللّٰهَ جَهْرَةً

55. Ey İsrailoğulları! **Yine bir zamanlar siz,** birçok mucizeye bizzat şahit olduğunuz hâlde, **"Ey Musa; biz Allah'ı apaçık** karşımızda **görmedikçe sana asla inanmayacağız!" demiştiniz.** Yani kendilerine bağlı olmakla övündüğünüz atalarınız böyle demişlerdi ve siz de bugün onların izinden giderek aynı günahı işliyorsunuz. Tevrat'ta da zikredilen bu olay şöyle gerçekleşmişti: Allah Musa'ya, İsrailoğulları'ndan yetmiş kabile reisini de yanına alıp Sina Dağı'na gelmesini emretmişti. Musa Allah'ın huzuruna çıkıp O'ndan ilâhî emirleri alınca, bu emirlerin yazılı olduğu taş levhaları getirip reislere sundu. Fakat onlar, "Sadece senin sözünle Allah'ın sana bunları vahyettiğine nasıl inanırız? Allah'ı bizzat kendi gözlerimizle görmedikçe, sana asla inanmayacağız!" dediler.

فَاَخَذَتْكُمُ الصَّاعِقَةُ وَاَنْتُمْ تَنْظُرُونَ ﴿٥٥﴾

Bunun üzerine, siz öylece bakınıp dururken, o anda gökten düşen ve içinizdeki isyankârları oracıkta yakıp küle çeviren bir **yıldırım sizi çarpıvermişti.** Bu dehşet verici olay, orada bulunan herkesin gözleri önünde cereyan etmişti. İnatçı ve küstahça davranışlarından dolayı Allah onları böyle cezalandırmıştı. Zira onlar bundan önce Musa'nın hak Peygamber olduğunu gösteren onlarca mucizeye bizzat şahit olmuşlardı.

ثُمَّ بَعَثْنَاكُمْ مِنْ بَعْدِ مَوْتِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿٥٦﴾

56. Mucizevî bir şekilde cereyan eden bu yıldırım çarpmasından **sonra,** bahşettiğim nimetlere **şükred**ip kulluk görevinizi hakkıyla yerine getir**esiniz diye sizi ölümünüzün ardından** yine mucizevî bir şekilde **diriltmiştik.** Ölümün ve hayatın yalnızca Allah'ın elinde olduğunu gözler önüne seren bu mucize, aynı zamanda, ahlâkî değerler ve toplumsal dinamikler bakımından ölen bir toplumun, ancak ilâhî vahyin yol göstericiliği sayesinde yeniden hayata dönebileceğini gösteren çarpıcı bir örnek olmuştu.

KUDRET HELVASI ve BILDIRCIN

وَظَلَّلْنَا عَلَيْكُمُ الْغَمَامَ وَاَنْزَلْنَا عَلَيْكُمُ الْمَنَّ وَالسَّلْوٰىۜ

57. Ey İsrailoğulları! Siz Mısır'dan çıkıp Sina Yarımadası'na girdiğiniz sırada, sizi çölün kavurucu ikliminden ve güneşin yakıcı sıcağından korumak için serinletici **bulutları üzerinize gölgelik yapmıştık. Ayrıca** bu verimsiz arazide **size,** bala benzer tatlı bir gıda olan ve çalılıkların üzerine çiğ damlası gibi yağan, yerden mantar gibi biten **kudret helvası ve** sürüler hâlinde gelip kolayca yakalayabileceğiniz şekilde ayaklarınızın dibine düşen **bıldırcınlar göndermiştik.**

كُلُوا مِنْ طَيِّبَاتِ مَا رَزَقْنَاكُمْۜ

Size sunduğum nimetler o denli boldu ki, kırk yıl boyunca ıssız çöllerde açlık ve sıkıntı çekmeksizin bu nimetlerle beslendiniz. Sonra size buyurmuştuk ki: **"Size bahşetmiş olduğumuz** bu **tertemiz** ve helâl **nimetlerden yiyin** için; sakın nankörlük ve isyankârlık etmeyin**!"** Ama onlar, bunca nimetler karşısında zulmü, inkârı ve nankörlüğü tercih ettiler.

وَمَا ظَلَمُونَا وَلٰكِنْ كَانُٓوا اَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿٥٧﴾

Fakat böyle davranmakla **bize değil, ancak kendilerine kötülük ediyorlardı.** Zira nankörlüklerinin neticesinde hüsrana uğrayacak olan kendilerinden başkası değildi.

KUDÜS'E GİRİŞ

وَاِذْ قُلْنَا ادْخُلُوا هٰذِهِ الْقَرْيَةَ فَكُلُوا مِنْهَا حَيْثُ شِئْتُمْ رَغَدًا وَادْخُلُوا الْبَابَ
سُجَّدًا وَقُولُوا حِطَّةٌ نَغْفِرْ لَكُمْ خَطَايَاكُمْۜ وَسَنَز۪يدُ الْمُحْسِن۪ينَ ﴿٥٨﴾

58. Hani İsrailoğulları'na Kudüs'ü ele geçirmelerini emrederek **demiştik ki:** "Yöneticileri zalim olan **şu şehre girin ve orada dilediğiniz yerden bol bol yiyin** için. **Fakat** şehri ele geçirdiğiniz zaman **kapısından** kibir ve çalımla değil, **'Bağışla** bizi ya Rab!**' diyerek** alçakgönüllülük **ve saygıyla eğilerek girin** ve şehir hal-

---

[22] **Ey iman edenler! Allah'a karşı gelmekten sakınırsanız, O size** *iyi ile kötüyü birbirinden* **ayırt edebilmenizi sağlayacak bir kavrayış verir ve** *küçük* **günahlarınızı örterek sizi bağışlar.** *Unutmayın ki,* **Allah büyük lütuf sahibidir.** (Enfâl, 8/29)

[23] "Nefislerinizi öldürün" ifadesi, hakikî veya mecazî anlamına göre farklı şekillerde anlaşılabilir. Hakikî anlamı, "Kendinizi öldürün, intihar edin." demektir. Ancak böyle olsaydı, emre uyan dürüst kimseler cezalandırılmış, asıl suçlu olan isyankârlar ise ödüllendirilmiş olurdu. Şu hâlde kastedilen mana bu değildir. "Nefisler" kelimesi "içinizden bazıları" anlamında kullanılmış ise, o zaman mana, "İçinizden puta tapanları ve onları bu işe teşvik eden elebaşlarını yakalayıp ölüm cezasıyla cezalandırın." demek olur. Nitekim Tevrat'ta da kıssa bu şekilde anlatılmaktadır. *(Tevrat, Çıkış, 32/26-28)* Fakat puta tapanların asıl elebaşı olan Sâmirî'nin öldürülmeyip sürgün ile cezalandırılması *(Tâhâ, 20/97)* ve bu âyetin hemen devamında suçluların bağışlandığının ifade edilmesi, bu mananın kastedilmediğini göstermektedir. Şayet "Nefislerinizi öldürün" ifadesi gerçek anlamıyla kullanılmış ise, bu takdirde âyet, ilâhî emirleri gözardı eden toplumların iç savaşa kadar varan toplumsal kargaşa ve ihtilâflara düşüp kan dökeceklerine ve bu kargaşadan, ancak Allah'a hakkıyla kulluk ederek kurtulabileceklerine işaret etmiş olur.

"Nefislerinizi öldürün" ifadesinin Kur'ân'ın bütünlüğü çerçevesinde daha isabetli görünen mecazî anlamına göre, âyet şöyle yorumlanabilir: "Sizi buzağıya tapınmaya sevk eden ve şimdi de tövbe etmenize mani olan gururunuzu, kibrinizi kırarak hakka yönelin. İçinizdeki kötü eğilimleri, bencil duyguları dizginleyerek ruhunuzu terbiye edin. Putçuluk, şirk, inkâr gibi câhiliye artıklarını kalbinizden temizleyin ve canıgönülden Allah'a yalvararak tövbe edin."

kına karşı merhametli, bağışlayıcı olun **ki, biz de sizin günahlarınızı bağışlayalım.** Günahlarınızın bağışlanmasını istiyorsanız, siz de başkalarını affetmelisiniz. Şunu iyi bilin ki, emrimize uyup **iyilik yapanları** hak ettiklerinden çok daha **fazlasıyla ödüllendireceğiz."**

Allah İsrailoğulları'nı Mısır'dan çıkardıktan sonra onlara Kudüs'e girmelerini ve orada yaşayan Amalikler'i şehirden çıkarmalarını emretmişti. Fakat İsrailoğulları, Allah'ın bu emrine karşı gelerek demişlerdi ki:

"Ya Musa, orada zorba ve acımasız bir millet yaşıyor. Onlar oradan çıkmadıkça, biz kesinlikle o şehre girmeyiz. Eğer kendiliklerinden çıkıp giderlerse, ancak o zaman oraya gireriz (Mâide, 5/22). Sen ve Rabb'in gidin ve onlarla kendiniz savaşın; biz burada oturup bekleyeceğiz!" (Mâide, 5/24)

Bunun üzerine Allah, İsrailoğulları'nı kırk yıl boyunca çölde perişan bir hâlde dolaşmaya mahkûm etti. Bu dönemin sonunda yetişen yeni nesil, Yuşa Peygamber'in liderliği altında bu kasabayı fethederek şehre girdiler. Allah onlara şehrin kapısından kibirlenmeden, taşkınlık göstermeden alçakgönüllü ve saygılı bir şekilde girmelerini, günahlarının affedilmesi için O'na dua etmelerini emretmiş ve böyle davrandıkları takdirde günahlarını bağışlayacağını; adaleti, dürüstlüğü ve güzel ahlâkı karakter edinen kimselere bunun da ötesinde üstün nimetler ve imtiyazlar bağışlayacağını vaad etmişti. Fakat onlar bütün bu emirleri çiğneyip tersine çevirdiler ve şehre barbar, acımasız despotlar gibi girdiler.

Kur'ân'ın eğitimi altında ahlâkî olgunluğun zirvesine ulaşan Hz. Muhammed (sav), Mekke'ye zafer kazanmış bir komutan olarak girerken, âyette istenen güzel davranışın en mükemmel örneğini göstermişti. Fethettiği şehre mağrûr ve muzaffer bir kumandan edasıyla değil, son derece mütevâzı bir hâlde, mübarek sakalları devesinin semerine değecek kadar tevazuundan eğilmiş, adeta secde eder bir vaziyette ve Cenâb-ı Hakk'ın sonsuz lütuflarına şükrederek girmişti (Heysemî, VI/169).

Âyette geçen "Hıtta" (affet, bağışla) kelimesi iki şekilde anlaşılabilir ki, ikisi de doğrudur: 1- Allah'tan günahlarınızın bağışlanmasını dileyerek şehre girin. 2- Şehir halkının bağışlanma talebini geri çevirmeyin. Genel af ilân edin ve halkı öldürmekten, şehri talan etmekten kaçının.

فَبَدَّلَ الَّذ۪ينَ ظَلَمُوا قَوْلًا غَيْرَ الَّذ۪ي ق۪يلَ لَهُمْ

59. Fakat o zalimler, kendilerine söylenenleri başka sözlerle değiştirdiler. İsrailoğulları içindeki isyankârlar, Allah'ın emrini hiçe sayarak kibir, çalım ve taşkınlık gösterileri içinde şehre girdiler. Tövbe istiğfar etmek şöyle dursun, iyice günaha ve zulme daldılar. Üstelik "hıtta" kelimesini, "buğday" anlamına gelen "hınta" ile değiştirerek Allah'ın emrini alaya aldılar. Böylece ilâhî yasaları ya açıkça reddettiler ya da keyiflerince yorumlayarak kendi arzu ve heveslerine uydurmaya çalıştılar.

فَاَنْزَلْنَا عَلَى الَّذ۪ينَ ظَلَمُوا رِجْزًا مِنَ السَّمَٓاءِ بِمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ ﴿٥٩﴾

Biz de yaptıkları kötülüklerden dolayı, o zalimlerin üzerine gökten korkunç bir azap indirdik. Yaptıkları kötülüklerden dolayı onlara gökten, yani doğrudan doğruya kendi katımızdan bela ve musibetler gönderdik. Bulaşıcı hastalıklar, kıtlık, yenilgi, iç savaş ve benzeri toplumsal felaketlerle onları cezalandırdık.

ON İKİ PINAR

وَاِذِ اسْتَسْقٰى مُوسٰى لِقَوْمِه۪ فَقُلْنَا اضْرِبْ بِعَصَاكَ الْحَجَرَۜ

60. Ey İsrailoğulları! **Hani Musa,** çölde susuz kalan **halkı için** Allah'a dua edip **su istemişti. Biz de ona, "Asanla şu kayaya vur!" demiştik.** Dileseydik, Musa'nın kayaya vurmasına gerek kalmadan da onlara su verebilirdik. Fakat ilâhî hikmet uyarınca, bahşettiğim lütuf ve nimetlerin elde edilebilmesi için kullarımın da istekte bulunmasını ve bu yönde çaba göstermesini gerekli kıldık.

فَانْفَجَرَتْ مِنْهُ اثْنَتَا عَشْرَةَ عَيْنًاۜ قَدْ عَلِمَ كُلُّ اُنَاسٍ مَشْرَبَهُمْۜ

Musa asasıyla kayaya vurur vurmaz, **derhâl oradan on iki pınar fışkırmış ve** İsrailoğulları'nı meydana getiren on iki boydan **her biri,** diğerinin hakkına saldırmaksızın **kendi su içeceği yeri** kolayca **öğrenmişti.** Musa, "Kayaya vurmayla suyun ne alâkası var? Kupkuru kayadan böyle suyun çıktığı nerede görülmüş?" demedi. Rabb'ine tam bir güven ve bağlılıkla, hiç tereddüt etmeden emri yerine getirdi. Demek ki, bir toplum Allah'ın emir ve yasaklarına riayet ettiği takdirde Allah onları asla yalnız ve yardımsız bırakmayacak; gerektiğinde çöldeki kayadan sular çıkararak imkânsız zannedileni mümkün kılacak, olmazı olur yapacaktır.

كُلُوا وَاشْرَبُوا مِنْ رِزْقِ اللّٰهِ وَلَا تَعْثَوْا فِي الْاَرْضِ مُفْسِد۪ينَ ﴿٦٠﴾

İşte o vakitler ilâhî vahye itaat eden İsrailoğulları'na Allah şöyle buyurmuştu: **"Allah'ın nimetlerinden yiyin için.** Bu nimetlerin devamını istiyorsanız, **sakın yeryüzünde bozgunculuk yapıp** fitne ve **kargaşa çıkarmayın!"**

KÖLELİK GÜNLERİNE ÖZLEM

وَاِذْ قُلْتُمْ يَا مُوسٰى لَنْ نَصْبِرَ عَلٰى طَعَامٍ وَاحِدٍ فَادْعُ لَنَا رَبَّكَ يُخْرِجْ لَنَا مِمَّا
تُنْبِتُ الْاَرْضُ مِنْ بَقْلِهَا وَقِثَّٓائِهَا وَفُومِهَا وَعَدَسِهَا وَبَصَلِهَاۜ

61. Ey İsrailoğulları! **Hani siz, "Ey Musa!" demiştiniz, "Biz tek bir** çeşit **yemeğe artık dayanamayacağız.** Her gün aynı yemeği yemekten bıkıp usandık. Artık o gökten gelen ilâhî nimetleri de istemiyoruz. **Bizim için Rabb'ine dua et de, bize** Mısır'da olduğu gibi **toprakta yetişen yeşillik, kabak, sarımsak, mercimek, soğan** gibi çeşitli yiyecekler **çıkarsın.** Böylece biraz da keyfimize göre lüks ve refah içerisinde yaşayalım**!"**

قَالَ اَتَسْتَبْدِلُونَ الَّذ۪ي هُوَ اَدْنٰى بِالَّذ۪ي هُوَ خَيْرٌۜ اِهْبِطُوا مِصْرًا فَاِنَّ لَكُمْ مَا سَاَلْتُمْۜ

Bunun üzerine Musa dedi ki: "Siz bu üstün nimeti değersiz bir şeyle mi değiştirmek istiyorsunuz? Allah yolunda özgürce mücadele edip cenneti kazanmak yerine, Mısır'da köleyken elde ettiğiniz o lüks, fakat onursuzca hayatı mı tercih edeceksiniz? Allah sizi burada eğiterek dünyanın önderleri yapmak istiyor; fakat siz arzu ve heveslerinizin tatmini peşinde koşuyor, yerleşik hayatın getireceği lüks ve sefahati bir müddet olsun terk etmeye yanaşmıyorsunuz. **O hâlde,** bir zamanlar kölelik hayatı yaşadığınız **Mısır'a** hor ve hakir bir hâlde geri **dönün; istedikleriniz orada var.** Öyle yerlerde zalim diktatörlerin egemenliği altında nisbî bir güvenliğe kavuşur, bol bol sebze meyve yersiniz; fakat yeniden zillet ve esaret altında ezilerek belanızı da bulursunuz!"

وَضُرِبَتْ عَلَيْهِمُ الذِّلَّةُ وَالْمَسْكَنَةُ وَبَٓاؤُ۫ بِغَضَبٍ مِنَ اللّٰهِۜ

Böylece o isyankâr Yahudiler, **Allah'ın gazabına uğrayarak aşağılık ve perişanlığa mahkûm edildiler.**

Musa döneminden birkaç kuşak sonra da çöküş sürecine girdiler. Devletleri yıkıldı, cemiyetleri dağılıp perişan hâle düştüler ve Fâtiha sûresinde ifade edildiği gibi, "gazaba uğrayan" bir toplum oldular.

ذٰلِكَ بِاَنَّهُمْ كَانُوا يَكْفُرُونَ بِاٰيَاتِ اللّٰهِ وَيَقْتُلُونَ النَّبِيّ۪نَ بِغَيْرِ الْحَقِّ

Çünkü söz ve davranışlarıyla **Allah'ın âyetlerini inkâr ediyor, haksız yere Peygamberleri öldürüyorlardı.** Kendilerini ilâhî hükümlere çağıran Peygamberlere ve onların izinden giden davetçilere hayat hakkı tanımıyor, onların toplumdaki saygınlık ve etkinliklerini yok etmeye çalışıyorlardı.

ذٰلِكَ بِمَا عَصَوْا وَكَانُوا يَعْتَدُونَ ﴿٦١﴾

Bunun da sebebi, emrimize **isyan etmeleri ve** hak hukuk tanımayıp azgınlık ederek **sınırı aşmalarıydı.**

Bütün bu kötülüklerden korunup dünya ve âhirette kurtuluşa ermenin yolu şudur:

EBEDÎ KURTULUŞ

اِنَّ الَّذ۪ينَ اٰمَنُوا وَالَّذ۪ينَ هَادُوا وَالنَّصَارٰى وَالصَّابِـ۪ٔينَ

62. Gerçek şu ki, Kur'ân'a zahiren **iman edenler, Yahudiler, Hristiyanlar ve** bu sayılanlar dışındaki herhangi bir din, mezhep veya ideolojiye mensup olan **Sâbiîler var ya;**

مَنْ اٰمَنَ بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ الْاٰخِرِ وَعَمِلَ صَالِحًا فَلَهُمْ اَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْۚ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٦٢﴾

Bunlardan **her kim Allah'a ve âhiret gününe** Kur'an'da belirtildiği şekilde **inanır ve** İslâm'ın ortaya koyduğu prensipler doğrultusunda **güzel işler yaparsa, onlara Rableri katındaki mükâfatları mutlaka verilecektir;** hesap gününde **onlara korku yoktur ve onlar üzülmeyeceklerdir.**

Âyette geçen "iman edenler", İslâm toplumuna mensup olup dış görünüş itibariyle kelime-i şehadeti kabul ve ikrar eden kimselerdir. İmanı ve ameli ne olursa olsun, kendisini İslâm dinine nispet eden ve zahiren Müslüman görünen her insan "iman edenler" kapsamı içine girer.

Yahudiler, Allah'a ve elçilerine iman eden, ancak Hz. İsa ve ondan sonraki peygamberleri inkâr edenlerdir.

Hristiyanlar, Allah'a ve peygamberlere iman eden, ancak Hz. Muhammed'in peygamberliğini reddeden topluluktur.

Sâbiîler ise, bu sayılanlar dışındaki herhangi bir dine mensup olan kimselerdir. Araplar arasında Sâbiîler adıyla anılan bazı din mensupları varsa da, bu kelime aslen Arapların tanımadığı yabancı din mensuplarını ifade eder. Zira Araplar, din değiştirip başka bir dine geçen kimselere Sâbiî derlerdi.

Bu âyet, ebedî kurtuluşu kendi tekellerinde gören Yahudilerin bu iddiasına cevap mahiyetinde gelmiştir. Yahudiler, Allah katında özel ve ayrıcalıklı bir toplum olduklarına inanıyorlardı. Bu yüzden iman ve amelleri ne olursa olsun, sadece İsrailoğulları'ndan oldukları için doğruca cennete gideceklerini, diğer insanların ise her hâlükârda cehennemlik olduğunu iddia ediyorlardı. Âyette Yahudilerin bu bâtıl iddiası reddedilerek ebedî kurtuluşun gerçek ölçüsü ortaya konmuştur. Buna göre hiç kimse, şu veya bu dine inandığını öne sürmekle veya herhangi bir ırka, sınıfa, cemaate mensup olmakla kurtuluşa eremez. Çünkü Allah katında özel ve ayrıcalıklı bir sınıf veya toplum yoktur. Cennete girebilmenin tek yolu, Allah'a ve âhiret gününe gereğince inanmak, O'nun gönderdiği emir ve yasaklara riayet etmek ve ilâhî prensiplerin öngördüğü biçimde yararlı ve güzel davranışlar ortaya koymaktır.

Âyetin asıl konusu bâtıl bir iddiayı reddetmek olduğundan, Allah'ın rızasını kazanıp cennete girebilmenin temel şartları ana hatlarıyla ortaya konmuş; fakat ayrıntıya girilmemiştir. Ebedî kurtuluş için gereken diğer inanç esasları ve sözü edilen salih amellerin neler olduğu, Kur'ân'ın diğer âyetlerinde yeri geldikçe ayrıntılı olarak ele alınacaktır. Yalnızca bu âyeti esas alıp Kur'ân'ın geri kalan kısmını yok sayarak Yahudi ve Hristiyanların Hz. Muhammed'e ve Kur'ân'a iman etmeden de mümin sayıldıklarını ve cennete girilebileceklerini söylemek doğru değildir. Zira Yahudi ve Hristiyanlar defalarca ve ısrarla Kur'ân'a imana davet edilmiş, bu çağrıyı reddedenler ise açıkça lanetlenmiştir (Bakara, 2/41, 89-91; Nisa, 4/47, 150).

DAĞ AYAĞA KALKIYOR

وَاِذْ اَخَذْنَا م۪يثَاقَكُمْ وَرَفَعْنَا فَوْقَكُمُ الطُّورَۜ

63. Ey İsrailoğulları! Geçmiş tarihlerde atalarınızın yaşadığı ve kitaplarınızda size nakledilen (Talmud, Şabat, 88) şu mucizevî olayı hatırlayın: **Hani** Allah'a verdiğiniz sözün önemini iyice idrak etmeniz ve bu antlaşmayı bozduğunuz takdirde doğabilecek vahim sonuçları zihninizde hep canlı tutabilmeniz için, Sina **Dağı**'nı yerinden sökmüş ve tıpkı bir bulut gölgesi **üzerinize** yıkılacakmış gibi **kaldırarak sizden şöyle söz almıştık:**

خُذُوا مَٓا اٰتَيْنَاكُمْ بِقُوَّةٍ وَاذْكُرُوا مَا ف۪يهِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿٦٣﴾

"Size verdiğimize sımsıkı sarılın ve içindekileri aklınızda tutun ki, kötülüklerden **sakınıp korunabilesiniz.** Size bahşetmiş olduğum bu kitaba tüm gücünüzle, ciddiyetle ve karalılıkla sarılın. Kitapta yer alan temel hayat prensiplerini, emir ve yasakları sürekli aklınızda ve gündeminizde tutun ki, yeryüzünde adalet, barış ve huzuru sağlayarak kötülüklerden sakınıp korunabilesiniz ve böylece âhirette ebedî saadete nail olasınız."

ثُمَّ تَوَلَّيْتُمْ مِنْ بَعْدِ ذٰلِكَۚ

64. Ama bütün **bunlardan sonra,** yine sözünüzden cayıp **yüz çevirdiniz.**

فَلَوْلَا فَضْلُ اللّٰهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ لَكُنْتُمْ مِنَ الْخَاسِر۪ينَ ﴿٦٤﴾

Allah'ın size lütuf ve merhameti olmasaydı, gerçekten hüsrana uğrayanlardan olurdunuz. Lütuf ve merhameti sayesinde Allah sizi hemen cezalandırmadı; tövbe etmeniz için size mühlet verdi. Siz de tövbe ettiniz de, büsbütün hüsrana uğramaktan kurtuldunuz. Şimdi de ilahî lütuf ve merhamete lâyık olmak istiyorsanız, Allah'a vermiş olduğunuz sözü yerine getirmeli ve Son Elçiye iman etmelisiniz.

Yahudilerin dönekliğini gösteren çarpıcı bir örnek daha:

CUMARTESİ YASAĞI

Bir zamanlar İsrailoğulları'na, cumartesi günü hiçbir işle meşgul olmayıp dinlenmeleri ve o günü Allah'a adayıp ibadetle geçirmeleri emredilmişti (Tevrat, Çıkış, 31: 12-17). Fakat içlerinden pek çoğu, açgözlülükler ederek çeşitli hilelerle bu yasağı çiğnediler (A'râf, 7/163). Bu yüzden de, –fiziksel veya ahlâkî yönden– maymuna dönüştüler:

وَلَقَدْ عَلِمْتُمُ الَّذٖينَ اعْتَدَوْا مِنْكُمْ فِى السَّبْتِ فَقُلْنَا لَهُمْ كُونُوا قِرَدَةً خَاسِـٖٔينَۚ ﴿٦٥﴾

65. Ey Yahudiler! **Sizden cumartesi yasağını çiğneyenleri elbette bilirsiniz.** Biz de açgözlülüklerinin cezası olarak **onlara, "Aşağılık maymunlara dönüşün!** Yani ihtirasları uğruna tüm insanî değerleri ayaklar altına alan onursuz ve kişiliksiz varlıklar olun!" **demiştik.**

فَجَعَلْنَاهَا نَكَالًا لِمَا بَيْنَ يَدَيْهَا وَمَا خَلْفَهَا وَمَوْعِظَةً لِلْمُتَّقٖينَ ﴿٦٦﴾

66. İşte bu cezayı, hem o çağda yaşayanlara hem de sonradan geleceklere ibret verici bir ders ve kötülükten sakınanlar için öğüt alınacak bir örnek kıldık.

KURBAN EDİLEN İNEK

Dört asırdan fazla Mısır'da kalan Yahudiler, Mısırlıların bazı inançlarından etkilenmişlerdi. Mısır'da sığır mukaddes bir hayvan kabul ediliyordu. Kesilip eti yenmez, çifte koşulmaz, toprak sürmezdi. Bu inanç kısmen Yahudilere de sirayet etmişti. Allah, bu inançlarını kırmak için bir inek kurban etmelerini onlara emretti. Eğer gerçekten Allah'a ve Elçisine iman ediyorlarsa, daha önceden taptıkları putu kendi elleriyle kırmalıydılar. Fakat bir tek Allah'a iman kalplerinde henüz tam olarak yerleşmemişti. Bu yüzden, emri yerine getirmemek için bahaneler öne sürerek işi savsaklamaya çalıştılar. Ayrıntı üzerine ayrıntı sordular, fakat soru sordukça daha da köşeye sıkıştılar. O kadar ki, sonunda onlara açıkça, o dönemde özellikle tapmak için seçilen altın renkli ineği kurban etmeleri emredildi.

وَاِذْ قَالَ مُوسٰى لِقَوْمِهٖٓ اِنَّ اللّٰهَ يَاْمُرُكُمْ اَنْ تَذْبَحُوا بَقَرَةًۜ

67. Bir zamanlar Musa, İsrailoğulları arasında iyice yaygınlaşan batıl inançları yıkmak ve aynı zamanda bir cinayet olayını aydınlatmak üzere **kavmine, "Allah size,** bir zamanlar "efendileriniz" olan Mısırlıların inançlarına göre kutsal sayılan **bir inek kurban etmenizi emrediyor!" demişti.**

قَالُٓوا اَتَتَّخِذُنَا هُزُوًاۜ

Onlar da, "Nasıl olur, insanların yüzyıllarca kutsal kabul ettiği bir ineği nasıl kesebiliriz? Hem kurban kesmenin cinayeti çözmeyle ne ilgisi var? **Sen bizimle alay mı ediyorsun?" dediler.**

قَالَ اَعُوذُ بِاللّٰهِ اَنْ اَكُونَ مِنَ الْجَاهِلٖينَ ﴿٦٧﴾

Bu küstahça tavır karşısında **Musa, "**İlâhî buyruklar konusunda gayriciddî davranıp **cahillik etmekten Allah'a sığınırım!" dedi.**

قَالُوا ادْعُ لَنَا رَبَّكَ يُبَيِّنْ لَنَا مَا هِيَۜ

68. Onlar emri yerine getirmemek için işi yokuşa sürerek, **"Bizim için Rabb'ine dua et de, onun nasıl bir inek olduğunu bize açıklasın!" dediler.** Fakat her itiraz edişlerinde iş biraz daha zorlaşıyor, yükümlülükleri her seferinde biraz daha artıyordu:

قَالَ اِنَّهُ يَقُولُ اِنَّهَا بَقَرَةٌ لَا فَارِضٌ وَلَا بِكْرٌۜ عَوَانٌ بَيْنَ ذٰلِكَۜ فَافْعَلُوا مَا تُؤْمَرُونَ ﴿٦٨﴾

Musa, "Allah onun ne tamamen kocamış ne de çok genç; ikisi arasında orta yaşta **bir inek olduğunu söylüyor, haydi size verilen emri yerine getirin!" dedi.**

قَالُوا ادْعُ لَنَا رَبَّكَ يُبَيِّنْ لَنَا مَا لَوْنُهَاۜ

69. Onlar yine, "Bizim için Rabb'ine dua et de, bize onun rengini bildirsin!" dediler.

قَالَ اِنَّهُ يَقُولُ اِنَّهَا بَقَرَةٌ صَفْرَٓاءُۙ فَاقِعٌ لَوْنُهَا تَسُرُّ النَّاظِرٖينَ ﴿٦٩﴾

Musa, **"Allah onun, görenlere hayranlık veren sapsarı, parlak renkli bir inek olduğunu söylüyor!" dedi.**

قَالُوا ادْعُ لَنَا رَبَّكَ يُبَيِّنْ لَنَا مَا هِيَۙ اِنَّ الْبَقَرَ تَشَابَهَ عَلَيْنَاۜ وَاِنَّٓا اِنْ شَٓاءَ اللّٰهُ لَمُهْتَدُونَ ﴿٧٠﴾

70. Onlar yine, "Bizim için Rabb'ine dua et de, onun özelliklerini bize iyice **açıklasın. Çünkü bu inek** kurban etme meselesi **kafamızı karıştırdı.** Bu nitelikleri taşıyan pek çok inek var ve hepsi de birbirine benziyor. Ama **Allah dilerse, herhâlde doğru olanı yaparız!" dediler.**

قَالَ اِنَّهُ يَقُولُ اِنَّهَا بَقَرَةٌ لَا ذَلُولٌ تُثٖيرُ الْاَرْضَ وَلَا تَسْقِى الْحَرْثَۚ مُسَلَّمَةٌ لَا شِيَةَ فٖيهَاۜ

71. Musa: "Allah onun, boyunduruk altına alınmamış, toprak sürmeyen, ekin sulamayan, her yerde **serbestçe dolaşan, alacasız** ve beneksiz; kısacası tam da Mısırlılarca kutsal sayılan **bir inek olduğunu söylüyor!" dedi.**

قَالُوا الْـٰٔنَ جِئْتَ بِالْحَقِّۜ فَذَبَحُوهَا وَمَا كَادُوا يَفْعَلُونَۚ ﴿٧١﴾

İsrailoğulları, daha fazla itirazın kendilerini helake sürükleyeceğini anladılar. Böylece, **"İşte şimdi gerçeği söyledin!" dediler ve** istemeyerek de olsa **ineği boğazladılar; fakat az kalsın** bunu **yapmayacaklardı.**

Aslında bu iş için herhangi bir ineği kesmeleri yeterli olacaktı. Fakat onlar basit bir inek kesme emrini bile o kadar kurcaladılar ki, sonunda kendileri de işin içinden çıkamaz hâle geldiler. Öyleyse, müminler kendilerine emredileni itiraz etmeden ve güçleri yettiğince yapmalı, olmadık yorumlara dalıp gereksiz yükümlülükler icat ederek dini karmakarışık hükümler yumağı hâline getirmekten kaçınmalıdırlar.

Bu ineğin kurban edilişinin asıl sebebine gelince:

DİRİLTİLEN CESET

وَاِذْ قَتَلْتُمْ نَفْسًا فَادّٰرَءْتُمْ فٖيهَاۜ وَاللّٰهُ مُخْرِجٌ مَا كُنْتُمْ تَكْتُمُونَۚ ﴿٧٢﴾

72. Ey İsrailoğulları! **Hani siz bir cana kıymıştınız da, onun** kim tarafından öldürüldüğü **hakkında anlaşmazlığa düşmüştünüz.** İçinizden bazıları bir cinayet işlemiş ve suçu başkalarının üzerine atarak büyük bir kargaşaya sebep olmuşlardı. Ortada şahit de olmadığı için cinayet aydınlatılamamıştı. **Oysa Allah, gizlediklerinizi ortaya çıkaracaktı.** Şöyle ki:

فَقُلْنَا اضْرِبُوهُ بِبَعْضِهَاۜ

73. Bunun üzerine, "Onun bir parçasıyla buna vurun! Yani kurban edilen ineğin bir parçasını alıp öldürülen kişinin cesedine değdirin!" **dedik.** Musa aleyhisselâm kurban edilen inekten bir parça aldı ve onu, öldürülen kişinin cesedine dokundurdu. Bunun üzerine, ceset mucizevî bir şekilde dirilerek kendisini kimlerin öldürdüğünü söyledi, sonra tekrar eski hâline döndü.

كَذٰلِكَ يُحْيِ اللّٰهُ الْمَوْتٰى وَيُرٖيكُمْ اٰيَاتِهٖ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ﴿٧٣﴾

İşte Allah, ölüleri böyle kolayca **diriltir ve aklınızı kullanasınız diye size mucizelerini böyle gösterir.** Mahşer gününde de sizleri böyle yeniden diriltecek ve hesaba çekecektir.

TAŞLAŞMIŞ KALPLER

ثُمَّ قَسَتْ قُلُوبُكُمْ مِنْ بَعْدِ ذٰلِكَ فَهِيَ كَالْحِجَارَةِ اَوْ اَشَدُّ قَسْوَةًۜ

74. Ey Yahudiler! **Ama** bunca mucizeleri gördükten **sonra, kalpleriniz yine kaskatı kesilip taş gibi oldu; hatta daha da sert!** Taşlar, kayalar bile, sizin şu duyarsız kalplerinizin yanında yumuşacık kalır. Nitekim Allah Sina Dağı'na tecelli ettiği zaman dağ dehşetten paramparça olmuştu.

وَاِنَّ مِنَ الْحِجَارَةِ لَمَا يَتَفَجَّرُ مِنْهُ الْاَنْهَارُۜ وَاِنَّ مِنْهَا لَمَا يَشَّقَّقُ فَيَخْرُجُ مِنْهُ
الْمَٓاءُۜ وَاِنَّ مِنْهَا لَمَا يَهْبِطُ مِنْ خَشْيَةِ اللّٰهِۜ وَمَا اللّٰهُ بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ ﴿٧٤﴾

Çünkü öyle kayalar vardır ki, içerisinden ırmaklar kaynar. Öyleleri de var ki, çatlayıp yarılır da bağrından pınarlar fışkırır. Yine öyle kayalar vardır ki, Allah korkusuyla dağlardan **yuvarlanıp** aşağıya **düşer.** Yani tabiattaki kayalar, ağaçlar, hayvanlar bile Allah'ın takdir ettiği fiziksel yasalara harfiyen itaat ederler. O hâlde, ey inkârcılar! Akılsız ve şuursuz dediğiniz şu taşlar, ağaçlar, kuşlar bile yüce yaratıcının kanunlarına kayıtsız şartsız boyun eğerken, akıl ve irade sahibi olan sizler, sonsuz merhamet ve şefkatiyle sizi yoktan var eden ve yaratılmışlar içinde en şerefli makama yücelten Rabb'inize karşı nasıl olur da nankörlük eder, emirlerine başkaldırırsınız? Unutmayın ki, **Allah yaptıklarınızdan habersiz değildir.**

اَفَتَطْمَعُونَ اَنْ يُؤْمِنُوا لَكُمْ وَقَدْ كَانَ فَرِيقٌ مِنْهُمْ يَسْمَعُونَ كَلَامَ اللّٰهِ ثُمَّ يُحَرِّفُونَهُ
مِنْ بَعْدِ مَا عَقَلُوهُ وَهُمْ يَعْلَمُونَ ﴿٧٥﴾

75. Şimdi ey Müslümanlar! Yahudilerin bu isyankâr, inatçı ve nankörce tutumları ortada iken, **hâlâ onların size inanacaklarını mı umuyorsunuz? Oysa onların içinde** din âlimi ve lider mevkiinde bulunan **öyle kimseler vardı ki, Allah'ın sözlerini** bizzat peygamberin ağzından **dinler ve** bu sözlerin Allah'tan gelen hak olduğuna **iyice kanaat getirdikten sonra,** sırf dünyevî menfaatler elde edebilmek amacıyla **onu bile bile değiştirirlerdi.** Şimdi Son Elçi'yi ve Kur'ân'ı inkâr eden Yahudi din âlimleri de aynı tavrı göstermektedirler. Şöyle ki:

وَاِذَا لَقُوا الَّذِينَ اٰمَنُوا قَالُٓوا اٰمَنَّاۚ

76. İnananlarla karşılaştıkları zaman, "Biz de **inanıyoruz.** Çünkü Hz. Muhammed'in taşıdığı niteliklere sahip bir peygamberin geleceği bize Tevrat'ta zaten müjdelenmişti!**" derler.**

وَاِذَا خَلَا بَعْضُهُمْ اِلٰى بَعْضٍ قَالُٓوا اَتُحَدِّثُونَهُمْ بِمَا فَتَحَ اللّٰهُ عَلَيْكُمْ لِيُحَٓاجُّوكُمْ
بِهٖ عِنْدَ رَبِّكُمْۜ اَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿٧٦﴾

Fakat birbirleriyle baş başa kalınca, liderleri ve akıl hocaları, bu sözü söyleyenleri kınayarak**:**

"Siz ne yaptığınızı sanıyorsunuz? Muhammed'in peygamberliğine dair **Allah'ın size** Tevrat'ta **bildirdiği şeyleri, Rabb'inizin huzurunda** yapacağınız tartışmada **size karşı delil olarak kullansınlar** da böylece insanların gerçeği öğrenmesini sağlasınlar **diye mi onlara anlatıyorsunuz?** Neden Müslümanların ellerine koz veriyorsunuz? Böyle yapmakla, sahip olduğunuz makamın, servetin ve itibarın elinizden gideceğini **hiç düşünmüyor musunuz?" derler.**

اَوَلَا يَعْلَمُونَ اَنَّ اللّٰهَ يَعْلَمُ مَا يُسِرُّونَ وَمَا يُعْلِنُونَ ﴿٧٧﴾

77. Peki onlar, gizledikleri ve açıkladıkları her şeyi Allah'ın zaten bildiğini ve bunları her hâlûkârda Elçisine, inananlara ve tüm insanlığa bildireceğini **bilmiyorlar mı?**

ÜMMÎLER ve DİNİ BOZAN DİN ADAMLARI

وَمِنْهُمْ اُمِّيُّونَ لَا يَعْلَمُونَ الْكِتَابَ اِلَّٓا اَمَانِيَّ وَاِنْ هُمْ اِلَّا يَظُنُّونَ ﴿٧٨﴾

78. İçlerinden bir de bilgiden yoksun, kara cahil **ümmiler var ki, bunlar kitabı bilmezler.** Dini temel kaynaklarından araştırıp öğrenmezler. **Tüm bildikleri,** kulaktan duyma hurafe ve **kuruntulardan ibaret olup, sadece zanna dayanırlar.** Böyle kimselere hakikati anlatmak neredeyse imkânsız gibidir. Onları asıl yönlendirenler ise, hakikati pekâlâ bildikleri hâlde, basit çıkarlar uğruna Allah'ın kitabındaki bazı hükümleri gizleyen veya değiştiren sözde din âlimleridir:

فَوَيْلٌ لِلَّذِينَ يَكْتُبُونَ الْكِتَابَ بِاَيْدِيهِمْ ثُمَّ يَقُولُونَ هٰذَا مِنْ عِنْدِ اللّٰهِ لِيَشْتَرُوا بِهٖ
ثَمَنًا قَلِيلاًۜ

79. O hâlde, kitabı kendi elleriyle yazıp da, onunla servet, makam, şöhret gibi **basit çıkarlar elde etmek için, "Bunlar Allah katındandır!" diyen kimselerin vay hâline!**

فَوَيْلٌ لَهُمْ مِمَّا كَتَبَتْ اَيْدِيهِمْ وَوَيْلٌ لَهُمْ مِمَّا يَكْسِبُونَ ﴿٧٩﴾

Evet; ellerinin yazdığı şeylerden dolayı vay hâline onların; bütün **o kazandıklarından ötürü vay hâline onların!**

Allah'ın dinini tahrif eden bu insanların uydurduğu bâtıl düşüncelerden biri de şudur:

İMTİYAZLI MİLLET YOKTUR

وَقَالُوا لَنْ تَمَسَّنَا النَّارُ اِلَّٓا اَيَّامًا مَعْدُودَةًۜ

80. Yahudiler, **"**İşlediğimiz günahların karşılığında cehennemde geçireceğimiz **sayılı birkaç gün dışında, bize asla ateş dokunmayacaktır!** Çünkü biz Allah'ın ayrıcalıklı kullarıyız; Peygamberleri inkâr etmiş ve putlara tapmış olsak bile, İsrailoğulları ırkından olduğumuz için sonunda mutlaka cennete gireceğiz!**" dediler.**

قُلْ اَتَّخَذْتُمْ عِنْدَ اللّٰهِ عَهْدًا فَلَنْ يُخْلِفَ اللّٰهُ عَهْدَهُٓ اَمْ تَقُولُونَ عَلَى اللّٰهِ مَا لَا
تَعْلَمُونَ ﴿٨٠﴾

Ey Muhammed! Onlara **de ki: "Bu hususta Allah'tan bir güvence mi aldınız —ki O asla sözünden caymaz— yoksa Allah adına bilmediğiniz şeyler mi söylüyorsunuz?** Allah'ın adil olmadığını, size özel muamele edip işlediğiniz zulüm ve haksızlıkları cezasız bırakacağını mı iddia ediyorsunuz?"

بَلٰى مَنْ كَسَبَ سَيِّئَةً وَاَحَاطَتْ بِهٖ خَطِيٓئَتُهُ فَاُولٰٓئِكَ اَصْحَابُ النَّارِۚ هُمْ فِيهَا
خَالِدُونَ ﴿٨١﴾

81. Hayır; Allah mutlak adalet sahibidir ve O'nun katında ayrıcalıklı bir sınıf veya millet yoktur! Hangi ırka, hangi dine, hangi cemaate mensup olursa olsun, **her kim kötülük yapar da işlediği günahlar kendisini çepeçevre sarıp kuşatır** ve böylece zulmü, haksızlığı, isyankârlığı bir yaşam biçimine dönüştürür **ise, işte onlar cehennem halkıdırlar ve sonsuza dek orada kalacaklardır.**

وَالَّذِينَ اٰمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ اُولٰٓئِكَ اَصْحَابُ الْجَنَّةِۚ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٨٢﴾

82. Allah'a, ahiret gününe ve gönderdiği bütün kitaplara **iman eden ve** bu imana yaraşır **güzel ve yararlı işler yapanlara gelince, onlar da cennet halkıdırlar ve sonsuza dek orada kalacaklardır.**

Biz bu hakikati, Yahudilere daha önce defalarca bildirmiştik:

İSRAİLOĞULLARI'NDAN ALINAN AHİTLER

وَاِذْ اَخَذْنَا ميثَاقَ بَنٖٓى اِسْرَٓاءٖيلَ

83. Hani gönderdiğimiz kitaplar ve peygamberler aracılığıyla, **İsrailoğulları'ndan şöyle söz almıştık:**

لَا تَعْبُدُونَ اِلَّا اللّٰهَ وَبِالْوَالِدَيْنِ اِحْسَانًا وَذِى الْقُرْبٰى وَالْيَتَامٰى وَالْمَسَاكٖينِ

وَقُولُوا لِلنَّاسِ حُسْنًا وَاَقٖيمُوا الصَّلٰوةَ وَاٰتُوا الزَّكٰوةَ

"Sadece Allah'a kulluk ve itaat **edin. Ana babaya, yakınlara, yetimlere ve yoksullara iyi davranın. İnsanlara güzel söz söyleyin.** Bütün insanlara karşı dürüst, adil, nazik ve güleryüzlü davranın. **Namazı güzelce kılın, zekâtı verin."**

ثُمَّ تَوَلَّيْتُمْ اِلَّا قَلٖيلًا مِنْكُمْ وَاَنْتُمْ مُعْرِضُونَ ﴿٨٣﴾

Fakat bu sözleşmeyi kabul edip onayladıktan **sonra, içinizden pek azınız hariç,** aksini yaparak **sözünüzden caydınız.** Şimdi de Kur'ân'ı inkâr ederek **hâlâ yüz çevirmektesiniz.** Bu da, daha önce isyankârlık eden atalarınızla aynı karakteri taşıdığınızı gösteriyor.

İslam'dan önce, Medineli putperest Evs ile Hazrec kabileleri arasında yüzyıllardır süren bir düşmanlık vardı. Medine çevresindeki Yahudi kabilelerinden Kureyzaoğulları ve Kaynukaoğulları Evs ile; Nadiroğulları ise Hazrec ile askeri ittifak hâlindeydi. Bu iki Arap kabilesi savaşa girince, onların Yahudi müttefikleri de birbirleriyle savaşıyordu. Böylece Tevrat'ta yazılı olan emre bilerek çiğnemiş oluyorlardı. Zira Tevrat'a göre Yahudilerin birbirlerini öldürmeleri yasaktı. Bununla birlikte, bir Yahudi kabilesi diğer Yahudi kabilesinden savaş esiri alınca, onları fidye karşılığında serbest bırakıyordu. Tevrat'ın apaçık hükmünü çiğneyerek birbirlerini katleden Yahudiler, bu esirleri Tevrat'ın hükmünün gereğini yerine getirmek için serbest bıraktıklarını söylüyorlardı. Allah, Yahudilerin bu çelişkili tutumlarına dikkat çekerek buyuruyor ki:

وَاِذْ اَخَذْنَا ميثَاقَكُمْ لَا تَسْفِكُونَ دِمَٓاءَكُمْ وَلَا تُخْرِجُونَ اَنْفُسَكُمْ مِنْ دِيَارِكُمْ ثُمَّ

اَقْرَرْتُمْ وَاَنْتُمْ تَشْهَدُونَ ﴿٨٤﴾

84. Yine bir zamanlar, "Birbirinizin kanını dökmeyeceksiniz, kardeşlerinizi yurtlarından çıkarmayacaksınız!" diye sizden kesin bir söz almıştık. Siz de bizzat **şahitlik ederek** bunları **onaylamıştınız.**

ثُمَّ اَنْتُمْ هٰٓؤُلَٓاءِ تَقْتُلُونَ اَنْفُسَكُمْ وَتُخْرِجُونَ فَرٖيقًا مِنْكُمْ مِنْ دِيَارِهِمْ تَظَاهَرُونَ

عَلَيْهِمْ بِالْاِثْمِ وَالْعُدْوَانِ

85. Ama siz yine birbirinizi öldürüyor, kendi halkınızdan bir kısmını haksız yere **yurtlarından sürüp çıkarıyorsunuz. Üstelik onlara karşı günah ve düşmanlıkta** müşriklerle birlik olup **yardımlaşıyorsunuz.**

وَاِنْ يَأْتُوكُمْ اُسَارٰى تُفَادُوهُمْ وَهُوَ مُحَرَّمٌ عَلَيْكُمْ اِخْرَاجُهُمْ

Hem Tevrat'ı hiçe sayıp onları sürgün ediyorsunuz, hem de **esir olarak elinize düştüklerinde,** güya Tevrat'ın hükümlerini uyguluyor ve size ödeyecekleri **fidye karşılığında onları serbest bırakıyorsunuz. Oysa** aynı Tevrat'a göre, **onları yurtlarınızdan çıkarmanız** ta işin başında **size yasaklanmıştı.**

اَفَتُؤْمِنُونَ بِبَعْضِ الْكِتَابِ وَتَكْفُرُونَ بِبَعْضٍ

Yoksa siz kitabın bir kısmına inanıp bir kısmını işinize gelmediği için görmezlikten gelerek **inkâr mı edersiniz?**

فَمَا جَزَٓاءُ مَنْ يَفْعَلُ ذٰلِكَ مِنْكُمْ اِلَّا خِزْىٌ فِى الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا وَيَوْمَ الْقِيٰمَةِ يُرَدُّونَ

اِلٰٓى اَشَدِّ الْعَذَابِ وَمَا اللّٰهُ بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ ﴿٨٥﴾

İçinizden bunu yapanların cezası, dünya hayatında aşağılanma, yenilgi, esaret ve **perişanlıktan başka nedir ki? Diriliş Günü'nde ise onlar,** cehennem azabına mahkûm edilerek **azabın en şiddetlisine sürüleceklerdir.** Unutmayın ki, **Allah yaptıklarınızdan habersiz değildir.**

اُولٰٓئِكَ الَّذٖينَ اشْتَرَوُا الْحَيٰوةَ الدُّنْيَا بِالْاٰخِرَةِ فَلَا يُخَفَّفُ عَنْهُمُ الْعَذَابُ وَلَا هُمْ

يُنْصَرُونَ ﴿٨٦﴾

86. Onlar, şu basit ve gelip geçici **dünya hayatını âhiret**in ebedî nimetlerin**e tercih eden kimselerdir.** Bunca günahları işleyenler, dünyada birtakım menfaatler elde etme uğruna, âhiretteki ebedî saadeti ve sonsuz cennet nimetlerini kaybeden zavallı kimselerdir. **Bu yüzden, onların** cehennemdeki **azapları hafifletilmeyecek ve kendilerine asla yardım edilmeyecektir.**

Son Elçi'yi inkâr eden Yahudiler, aslında önceki peygamberlere de pek farklı davranmamışlardı:

YAHUDİLERİN ÖNCEKİ PEYGAMBERLERE TAVRI

وَلَقَدْ اٰتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ وَقَفَّيْنَا مِنْ بَعْدِهٖ بِالرُّسُلِ

87. Doğrusu biz Musa'ya, bugünkü Tevrat'ın ilk bölümlerini oluşturan **kitabı verdik ve ardından,** insanlığı doğru yola iletmek üzere **peş peşe peygamberler gönderdik.**

وَاٰتَيْنَا عٖيسَى ابْنَ مَرْيَمَ الْبَيِّنَاتِ وَاَيَّدْنَاهُ بِرُوحِ الْقُدُسِ

Meryem oğlu İsa'ya da ölüleri diriltme, hastalıkları tedavi etme, çamurdan yapılmış şekillere hayat verme gibi **apaçık mucizeler bahşettik ve onu Kutsal Ruh** Cebrail'in vahiy ve ilham gücü **ile destekledik.**

اَفَكُلَّمَا جَٓاءَكُمْ رَسُولٌ بِمَا لَا تَهْوٰٓى اَنْفُسُكُمُ اسْتَكْبَرْتُمْ فَفَرٖيقًا كَذَّبْتُمْ وَفَرٖيقًا

تَقْتُلُونَ ﴿٨٧﴾

Ama ey Yahudiler, **ne zaman size bir peygamber hoşunuza gitmeyecek bir emir getirdiyse, her defasında büyüklük taslayıp kafa tutmadınız mı? Sonra da** o peygamberlerden **bazılarını yalanlayıp bazılarını öldürmediniz mi?**

SON PEYGAMBER ve YAHUDİLER

وَقَالُوا قُلُوبُنَا غُلْفٌ بَلْ لَعَنَهُمُ اللّٰهُ بِكُفْرِهِمْ فَقَلٖيلًا مَا يُؤْمِنُونَ ﴿٨٨﴾

88. Yahudiler, kendilerini hak dine davet eden Son Elçiye, "Boşuna nefesini tüketme, sana ve söylediklerine karşı **kalplerimiz kapalıdır.** Biz imanımızda öylesine sabit ve kararlıyız ki, aksine söylenecek hiçbir söz, ortaya konacak hiçbir delil bizi etkileyemez." **dediler. Bilakis,** apaçık hakikati **inkâr etmeleri sebebiyle Allah onları lânetlemiştir; bu yüzden ne kadar zayıf bir imana sahiptirler!**

وَلَمَّا جَٓاءَهُمْ كِتَابٌ مِنْ عِنْدِ اللّٰهِ مُصَدِّقٌ لِمَا مَعَهُمْ وَكَانُوا مِنْ قَبْلُ يَسْتَفْتِحُونَ

عَلَى الَّذٖينَ كَفَرُوا فَلَمَّا جَٓاءَهُمْ مَا عَرَفُوا كَفَرُوا بِهٖ

89. Onlara Allah tarafından, yanlarındaki Tevrat'ın değiştirilmemiş bölümleri**ni onaylayan bir kitap gelince —ki öteden beri** putperest **kâfirlere karşı onun sayesinde zafer kazanacakları ümidiyle** Son Elçi'nin gelmesini **bekleyip duruyorlardı— işte o tanıdıkları** ve bekledikleri (Tesniye, 18: 15,18) Son Elçi **onlara gelince,** kendi ırklarından değil diye **onu inkâr ettiler.**

فَلَعْنَةُ اللّٰهِ عَلَى الْكَافِرِينَ ﴿٨٩﴾

O hâlde, Allah'ın lâneti inkârcıların üzerine olsun!

Son Peygamber'e ve Kur'ân'a iman etmedikleri için Yahudileri lanetleyen bu ayet-i kerime, Ehl-i Kitab'ın, yalnızca kendilerine gönderilen kitap ve peygamberlere inanmakla kurtuluşa eremeyeceğini açıkça göstermektedir (Bakara, 2/62).

بِئْسَمَا اشْتَرَوْا بِهٖٓ اَنْفُسَهُمْ اَنْ يَكْفُرُوا بِمَٓا اَنْزَلَ اللّٰهُ بَغْيًا اَنْ يُنَزِّلَ اللّٰهُ مِنْ فَضْلِهٖ عَلٰى مَنْ يَشَٓاءُ مِنْ عِبَادِهٖۚ فَبَٓاؤُ۫ بِغَضَبٍ عَلٰى غَضَبٍۜ

90. Allah'ın, kullarından lâyık gördüğüne sonsuz **lütfundan bahşetmesini,** yani Araplardan bir yetime kitap ve peygamberlik vermesini **çekemeyerek O'nun indirdiği** Kur'ân âyetler**ini inkâr etmekle kendi** canlarını, öz benlik**lerini** ve dolayısıyla âhiretteki ebedî kurtuluşlarını **ne kötü bir şeyle değiştiler de, gazap üstüne gazaba uğradılar!**

وَلِلْكَافِرِينَ عَذَابٌ مُهِينٌ ﴿٩٠﴾

Allah'ı ve âyetlerini inkâr eden bütün **kâfirler için,** dünyada ve âhirette hor ve hakir kılıcı, **alçaltıcı bir azap vardır.**

Peygamber (s)'in zevcelerinden Hz. Safiye'nin anlattığı şu olay, Yahudilerin nasıl bile bile inkâra saplandıklarını açıkça ortaya koymaktadır. Yahudi liderlerinden Huyeyy bin Ahtab'ın kızı olan ve bilahare İslam'ı kabul eden Safiyye (ra) diyor ki:

"Peygamber (as) hicret edip Medine'ye gelince, Yahudilerin önde gelen liderlerinden ve âlimlerinden olan babam ile amcam onu görmeye gittiler. Eve döndüklerinde, Amcam Ebu Yâsir, babama, "Bu o mudur? Sence Muhammed Tevrat'ta geleceği müjdelenen o Peygamber midir?" diye sordu. Babam, "Evet vallahi; beklediğimiz Peygamber'in ta kendisidir." diye cevap verdi. Amcam, "Bundan emin misin?" diye sorunca, babam, "Evet, eminim." dedi. Amcam, "O hâlde ne yapmak niyetindesin?" diye sordu. Babam da, "Allah'a yemin ederim ki, yaşadığım sürece ona düşmanlık edeceğim ve başarısız olması için elimden geleni yapacağım!" diye cevap verdi." (Sîreti İbn-i Hişâm, Safiyye'den Bir Tanıklık)

İşte Yahudilerin bu inatçı ve inkârcı tavırlarından dolayıdır ki;

وَاِذَا قِيلَ لَهُمْ اٰمِنُوا بِمَٓا اَنْزَلَ اللّٰهُ قَالُوا نُؤْمِنُ بِمَٓا اُنْزِلَ عَلَيْنَا وَيَكْفُرُونَ بِمَا وَرَٓاءَهُ

91. Onlara, "Allah'ın gönderdiği mesajların tümü**ne iman edin!" denilince, "Biz ancak bize indirilene inanırız!" der, ötesini inkâr ederler.** Son Peygamberi ve Kur'ân'ı reddederler.

وَهُوَ الْحَقُّ مُصَدِّقًا لِمَا مَعَهُمْۜ

Oysa gayet iyi bilirler ki, **bu** Kur'ân, **yanlarındaki** Tevrat'ın tahrif edilmemiş bölümler**ini onaylayan** ve mutlak gerçeği, doğruyu ortaya koyan **hak** bir kitap**tır.**

قُلْ فَلِمَ تَقْتُلُونَ اَنْبِيَٓاءَ اللّٰهِ مِنْ قَبْلُ اِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿٩١﴾

Ey Muhammed! Gerçek iman ehli olduklarını iddia eden bu inkârcılara **de ki: "Madem bu kadar inançlıydınız da, daha önce Allah'ın Peygamberlerini neden öldürüyordunuz?** Son Elçiye karşı gösterdiğiniz küstahça tavrı, bir zamanlar Zekeriya'ya, Yahya'ya, İsa'ya ve daha önceki nice Peygamberlere de göstermediniz mi? O peygamberlerden nicelerini öldürüp nicelerini inkâr etmediniz mi? Aslında siz kendi kitabınıza da inanmıyorsunuz. Aksi hâlde, size Tevrat'ta müjdelenen Son Peygamberi yalanlamaz, böylece geçmişte bazı Peygamberleri öldüren atalarınızın işlediği suça ortak olmazdınız."

BUZAĞI SEVGİSİ

وَلَقَدْ جَٓاءَكُمْ مُوسٰى بِالْبَيِّنَاتِ ثُمَّ اتَّخَذْتُمُ الْعِجْلَ مِنْ بَعْدِهٖ وَاَنْتُمْ ظَالِمُونَ ﴿٩٢﴾

92. Ey İsrailoğulları! **Andolsun Musa** da **size apaçık** deliller ve **mucizeler getirmişti. Fakat o**nun Sina Dağı'na çıkmak için aranızdan ayrılması**ndan** hemen **sonra, buzağı heykeline tapınmaya başladınız. İşte siz, böyle** nankör ve **zalim kimselersiniz!**

وَاِذْ اَخَذْنَا مِيثَاقَكُمْ وَرَفَعْنَا فَوْقَكُمُ الطُّورَۜ خُذُوا مَٓا اٰتَيْنَاكُمْ بِقُوَّةٍ وَاسْمَعُواۜ

93. Hani bir zamanlar, Allah'a verdiğiniz sözün önemini iyice idrak etmeniz ve antlaşmayı bozduğunuz takdirde doğabilecek vahim sonuçları zihninizde hep canlı tutabilmeniz için, Sina **Dağı'**nı yerinden sökmüş ve tıpkı bir bulut gölgesi gibi **üzerinize** yıkılacakmış gibi **kaldırarak, sizden şöyle bir söz almıştık:**

"Size bahşettiğimiz ilâhî prensipler**e** bütün gücünüzle, **sımsıkı sarılın ve** ondaki emir ve tavsiyelere içtenlikle **kulak verin!"**

قَالُوا سَمِعْنَا وَعَصَيْنَا

Ama onlar, "İşittik ve isyan ettik!" dediler. Dilleriyle "İşittik!" derlerken, tavır ve davranışlarıyla "İsyan ettik!" diyorlardı. Dilleriyle inandıklarını iddia ettiği şeyleri, hayatları ile inkâr ediyorlardı.

وَاُشْرِبُوا فٖى قُلُوبِهِمُ الْعِجْلَ بِكُفْرِهِمْۜ

Bunun neticesinde, **inkâr etmeleri sebebiyle kalplerine buzağı** sevgisi **içirildi.** Azgınlıklarının doğal sonucu olarak, altın buzağı heykeli ile sembolize edilen isyankârlık, inkârcılık ve dünyevî arzuları ilâh edinme tutkusu iliklerine kadar işledi. Bunun neticesinde Allah'a isyan ettiler, peygamberleri öldürdüler ve yeryüzünde daima fesat çıkardılar.

قُلْ بِئْسَمَا يَاْمُرُكُمْ بِهٖٓ اٖيمَانُكُمْ اِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنٖينَ ﴿٩٣﴾

Ey Peygamber! Kendi peygamberlerine dahi isyan eden ve bunca günahları işledikleri hâlde, gerçek iman ehli olduklarını iddia eden o Yahudilere **de ki: "Eğer siz inanan kimseler iseniz, şu** sözde **imanınız size ne kötü şeyler emrediyor!** Bu ne tuhaf bir imandır ki, sahibini günaha, isyankârlığa ve Allah'ın âyetlerini inkâra sevk ediyor!"

ÖLÜMDEN KORKANLAR

قُلْ اِنْ كَانَتْ لَكُمُ الدَّارُ الْاٰخِرَةُ عِنْدَ اللّٰهِ خَالِصَةً مِنْ دُونِ النَّاسِ فَتَمَنَّوُا الْمَوْتَ اِنْ كُنْتُمْ صَادِقٖينَ ﴿٩٤﴾

94. Ey Peygamber! Allah katında özel ve imtiyazlı bir millet olduklarını, en büyük günahları işleseler dahi mutlaka cennete gideceklerini ve kendilerinden başka hiç kimsenin cennetlik olamayacağını iddia eden o Yahudilere **de ki:**

"Eğer Allah katında ahiret yurdu ve cennet nimetleri, iddia ettiğiniz gibi **başka hiç kimseye değil de sadece size ait ise ve** bu iddianızda **gerçekten samimi iseniz, o zaman ölümü arzu etsenize!** Mademki Allah katında ayrıcalıklı bir yere sahipsiniz ve ölümden sonra sizleri ebedî cennet nimetleri bekliyor, o hâlde neden ölüm denilince ödünüz kopuyor? Ölümden sonra ebedî mutluluğun yalnız size ait olduğuna gerçekten inanmış

olsaydınız, elem ve kederlerle dolu şu üç beş günlük dünya hayatına böyle sımsıkı sarılmazdınız. Allah katında bu kadar değerli oldukları iddiasında bulunan insanların dünya hayatına böylesine bir tutkuyla bağlanmaları ve ölümden bu derece ürkmeleri olacak şey midir? ”

وَلَنْ يَتَمَنَّوْهُ اَبَدًا بِمَا قَدَّمَتْ اَيْدٖيهِمْ وَاللّٰهُ عَلٖيمٌ بِالظَّالِمٖينَ ﴿٩٥﴾

95. Fakat Yahudiler, **elleriyle yaptıkları** kötü **işlerden dolayı** âhirette azap çekeceklerini çok iyi bildiklerinden, **ölümü asla arzu etmezler. Allah da zalimleri çok iyi bilmektedir.** Oysa gerçek müminler Allah adına söz söyleme cüretinde bulunmaz, ilâhî nimetlerin sırf kendilerine özgü olduğu iddia etmezler. Evet, cennete girmeyi kuvvetle ümit ederler, fakat bunun gereği olan dürüstlük, samimiyet ve fedakârlığı ortaya koymaktan da geri kalmazlar. İntihar etme anlamında ölümü elbette arzu etmezler; fakat gerektiğinde seve seve ölüme koşmasını da bilirler. Yahudilere gelince:

وَلَتَجِدَنَّهُمْ اَحْرَصَ النَّاسِ عَلٰى حَيٰوةٍ وَمِنَ الَّذٖينَ اَشْرَكُوا

96. Sen onların ölümü arzu etmek şöyle dursun, **insanlar arasında hayata en düşkün, hatta** âhirete inanmayan şu **müşriklerden bile daha tutkun olduklarını göreceksin.**

يَوَدُّ اَحَدُهُمْ لَوْ يُعَمَّرُ اَلْفَ سَنَةٍ وَمَا هُوَ بِمُزَحْزِحِهٖ مِنَ الْعَذَابِ اَنْ يُعَمَّرَ وَاللّٰهُ
بَصٖيرٌ بِمَا يَعْمَلُونَ ﴿٩٦﴾

Onlardan her biri, kendisine binlerce **yıl ömür verilmesini ister. Oysa ömürlerinin uzatılması, onları azaptan kurtaracak değildir.** Hiç kuşkusuz **Allah, yaptıkları her şeyi görmektedir** ve cezasını da mutlaka verecektir.

CEBRAİL'E DÜŞMANLIK EDENLER

Yahudiler, İsrail soyundan gelmeyen birine vahiy getirdiği için Cebrail'e düşmanlık beslediklerini ve bu yüzden Peygamber'e iman etmeyeceklerini söylüyorlardı. Cebrail'in, vahyi kendi istediği kimseye değil, Allah'ın emriyle ve ancak O'nun dilediği kimseye indirdiğini gayet iyi bildikleri hâlde, kibir, inat ve ırkçılık taassupları yüzünden bu sözü söylemişlerdi. Bunun üzerine, Cebrail'e düşmanlığın Allah'a düşmanlık anlamına geldiğini, bunun da ilâhî gazaba sebep olduğunu bildiren aşağıdaki âyetler nazil oldu:

قُلْ مَنْ كَانَ عَدُوًّا لِجِبْرٖيلَ فَاِنَّهُ نَزَّلَهُ عَلٰى قَلْبِكَ بِاِذْنِ اللّٰهِ مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيْهِ
وَهُدًى وَبُشْرٰى لِلْمُؤْمِنٖينَ ﴿٩٧﴾

97. Ey Muhammed! Son ilâhî vahyi kendi ırklarından olmayan birine indirdi diye vahiy meleği hakkında kötü sözler söyleyen Yahudilere **de ki: "Her kim, kendisinden önceki** ilâhî vahiy**leri onaylayan, inananlara yol gösterici ve müjde olan Kur'ân'ı Allah'ın izniyle senin kalbine indirdi diye Cebrail'e düşmanlık beslerse,** aslında doğrudan ve bizzat Allah'a düşmanlık beslemiş olur.

مَنْ كَانَ عَدُوًّا لِلّٰهِ وَمَلٰٓئِكَتِهٖ وَرُسُلِهٖ وَجِبْرٖيلَ وَمٖيكَالَ فَاِنَّ اللّٰهَ عَدُوٌّ لِلْكَافِرٖينَ ﴿٩٨﴾

98. "Şu hâlde, **her kim Allah'a, meleklerine, peygamberlerine,** özellikle de iki seçkin melek olan **Cebrail'e ve Mikail'e düşmanlık beslerse,** şunu iyi bilsin ki, bu açıkça inkârcılıktır ve **Allah da inkârcıların düşmanıdır!"**

وَلَقَدْ اَنْزَلْنَٓا اِلَيْكَ اٰيَاتٍ بَيِّنَاتٍ وَمَا يَكْفُرُ بِهَٓا اِلَّا الْفَاسِقُونَ ﴿٩٩﴾

99. Ey şanlı Elçi! **Gerçek şu ki, biz sana** Cebrail aracılığıyla, insanlığı dünyada ve âhirette kurtuluşa ileten **apaçık âyetler indirdik. O âyetleri,** ahlaksızlık ve inkârcılık bataklığına saplanmış olan **fâsıklardan başkası inkâr etmez.**

Zaten Yahudiler, öteden beri azgınlık, nankörlük ve isyankârlığı âdet edinmişlerdir. Nitekim:

اَوَكُلَّمَا عَاهَدُوا عَهْدًا نَبَذَهُ فَرٖيقٌ مِنْهُمْ بَلْ اَكْثَرُهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿١٠٠﴾

100. Onlar ne zaman Allah ile veya insanlar ile **bir antlaşma yaptılarsa, içlerinden bir grup** her defasında antlaşmaya ihanet edip **onu** bir kenara **atmadı mı? Aslında onların çoğu,** kendi kitaplarına dahî **inanmıyorlar.** Şöyle ki:

وَلَمَّا جَٓاءَهُمْ رَسُولٌ مِنْ عِنْدِ اللّٰهِ مُصَدِّقٌ لِمَا مَعَهُمْ نَبَذَ فَرٖيقٌ مِنَ الَّذٖينَ اُوتُوا
الْكِتَابَ كِتَابَ اللّٰهِ وَرَٓاءَ ظُهُورِهِمْ كَاَنَّهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿١٠١﴾

101. Allah tarafından onlara, ellerindeki Tevrat'ın tahrif edilmemiş bölümleri**ni onaylayan bir Peygamber gelince, kendilerine daha önce Kitap verilmiş olan** bu insan**lardan bazıları,** sanki hakikati **hiç bilmiyorlarmış gibi Allah'ın kitabını** kaldırıp **arkalarına atıverdiler.** Tevrat'ta geleceği müjdelenen Son Peygamberi inkâr etmek suretiyle hem Tevrat'ı hem de Kur'ân'ı hiçe saymış oldular. Allah'ın kitabını atınca da, onun yerini hurafe ve masallarla doldurdular:

SÜLEYMAN PEYGAMBER ve SİHİR

وَاتَّبَعُوا مَا تَتْلُوا الشَّيَاطٖينُ عَلٰى مُلْكِ سُلَيْمٰنَ

102. Yahudiler, bir zamanlar Süleyman Peygamber'in egemenliği altında esaret hayatı yaşayan **şeytanların Süleyman'ın** peygamberlik ve **hükümranlığı aleyhinde uydurdukları** asılsız **iddiaların ardına düştüler.** Süleyman Peygamber, her türlü zulüm, azgınlık ve kötülüğü yapan ve bu yüzden "şeytan" diye nitelendirilen bu insan ve cin gruplarını sindirip egemenliği altında almıştı. Süleyman'ı can düşmanı gören bu şeytanlar, doğal olarak ona kim besliyor ve aleyhinde iftiralar uyduruyorlardı. Daha sonraki Yahudiler, bu "şeytanların" telkiniyle Süleyman Peygamber hakkında çirkin iddialar ortaya atmış ve bunların bir kısmını Tevrat'a da eklemişlerdi. Bu iddialara göre, Süleyman (as) güya putlar adına mabetler yaptırmış ve kendisi de o putlara taparak –hâşâ– kâfir olmuştur (Tevrat, 1. Krallar, 11/1-10). Onlara göre Süleyman bir peygamber değil, bütün kudret ve saltanatını sihir yoluyla elde eden ve hatta zaman zaman putlara tapan bir günahkârdı.

وَمَا كَفَرَ سُلَيْمٰنُ وَلٰكِنَّ الشَّيَاطٖينَ كَفَرُوا

Oysa Süleyman asla kâfir olmamıştı. Çünkü o ne sihirle meşgul olmuş, ne de putlara tapmıştı. **Fakat asıl o şeytanlar,** Allah'a ve Peygamberlerine karşı gelerek **kâfir olmuşlardı**. Şöyle ki:

يُعَلِّمُونَ النَّاسَ السِّحْرَ وَمَٓا اُنْزِلَ عَلَى الْمَلَكَيْنِ بِبَابِلَ هَارُوتَ وَمَارُوتَ

O şeytanlar, **insanlara büyücülüğü ve Babil'de Hârût ile Mârût adındaki iki melek** aracılığı il**e indirilen** vahye dayalı bilgi ve beceri**leri öğretiyorlardı.** Süleyman Peygamberden sonra İsrailoğulları Babil şehrine sürgün edildiklerinde, Hârût ve Mârût adındaki iki melek aracılığıyla onlara birtakım bilgi ve beceriler öğretilmişti. Fakat peygamberlere karşı gizli örgütler halinde faaliyet gösteren ve gerek şeytana tapanların, gerek mason teşkilatlarının ilk nüvesini oluşturan bir grup Yahudi, kendilerini esaretten kurtarmak üzere gönderilen bu bilgileri sihir malzemesi hâline getirerek kötü emellerine alet ediyorlardı.

وَمَا يُعَلِّمَانِ مِنْ اَحَدٍ حَتّٰى يَقُولَٓا اِنَّمَا نَحْنُ فِتْنَةٌ فَلَا تَكْفُرْۜ

Oysa Hârût ve Mârût, onlara bu bilgileri aktarırken: **"**Ey İsrailoğlu! Sana öğrettiğimiz bu bilgiler iki tarafı keskin kılıç gibidir; iyilikte de kullanılabilir kötülükte de. O hâlde dikkat et, **biz ancak bir imtihan** aracıyı**z, sakın** öğrendiklerini sihir amacıyla kullanıp da **kâfir olma!" demedikçe hiç kimseye bir şey öğretmezlerdi.** Öğrettiklerini de, ancak zalimlere karşı kendilerini savunmaları için onlara öğretiyorlardı.

فَيَتَعَلَّمُونَ مِنْهُمَا مَا يُفَرِّقُونَ بِه۪ بَيْنَ الْمَرْءِ وَزَوْجِه۪ۜ

Ama Yahudiler arasındaki o şeytanlar, **bu iki melekten, erkekle karısının arasını ayıracak** türden büyülere malzeme yapabilecekleri **şeyleri öğreniyorlardı.**

وَمَا هُمْ بِضَٓارّ۪ينَ بِه۪ مِنْ اَحَدٍ اِلَّا بِاِذْنِ اللّٰهِۜ

Gerçi Allah'ın izni olmadıkça, onlar öğrendikleri **bu** sihir **ile hiç kimseye zarar verecek de değillerdi.** Kara büyü denilen o yaptıkları sihir gerçekte insanlara tesir edecek, zarar verecek değildi. Fakat onlar bunu zarar vermek amacıyla yaptıkları için günahkâr oluyorlardı.

وَيَتَعَلَّمُونَ مَا يَضُرُّهُمْ وَلَا يَنْفَعُهُمْۜ

Nitekim onlar, meleklerin öğrettiği bu güzel bilgilerden **kendilerine fayda verecek olanları değil, zarar verecek olanları öğreniyorlardı.** Yani bu bilgileri iyilik amacıyla değil, kötülük amacıyla kullanıyorlardı.

وَلَقَدْ عَلِمُوا لَمَنِ اشْتَرٰيهُ مَا لَهُ فِي الْاٰخِرَةِ مِنْ خَلَاقٍۜ

Gerçek şu ki, böyle bir çıkar alışverişinde bulunаrak imanlarını kaybetme pahasına sihirle uğraşanların, özellikle de, İslâm'a ve Müslümanlara karşı şeytani taktiklerle, yıkıcı propagandalarla savaş aça**nların, âhiretten yana bir nasiplerinin olmadığını pekâlâ biliyorlardı.**

وَلَبِئْسَ مَا شَرَوْا بِه۪ٓ اَنْفُسَهُمْۜ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ ﴿١٠٢﴾

Vicdanlarını ne kötü bir şey karşılığında sattılar, neler kaybettiklerini **bir bilselerdi.**[24]

وَلَوْ اَنَّهُمْ اٰمَنُوا وَاتَّقَوْا لَمَثُوبَةٌ مِنْ عِنْدِ اللّٰهِ خَيْرٌۜ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ ﴿١٠٣﴾

103. Gerek Süleyman'a başkaldıran önceki inkârcılar, gerekse Son Elçiye karşı amansız bir muhalefet yürüten Medineli Yahudiler, gerekse kıyamete kadar İslâm'a karşı mücadele bayrağı açacak olan kâfirler, **şayet** Allah'a, âhiret gününe ve Allah'ın gönderdiği âyetlere **iman edip** inkârcılıktan, zulümden, büyücülükten, cincilikten **sakınmış olsalardı, Allah tarafından** verilecek **ödül, kendileri için** bu dünyada kazandıklarından **çok daha iyi olacaktı; bir bilselerdi!**

"RÂİNÂ" DEĞİL, "UNZURNÂ" DEYİN!

Süleyman Peygambere en ağır iftiraları atmaktan çekinmeyen Yahudiler, Son Elçi'ye karşı da aynı inkârcı tutumu sergilediler. Şöyle ki, müminler Peygamber'e bir şey söylemek istediklerinde, ona "Râinâ" diye seslenirlerdi. "Bizi gözet" anlamına gelen bu kelime, günlük dilde "Lütfen bir dakika bakar mısın?" anlamında kullanılırdı. Peygamber'in yüzüne karşı görünüşte saygılı davranan, fakat ona gizlice zarar vermek için ellerinden geleni yapmaktan geri kalmayan Yahudiler, bu kelime ile hakaret anlamı kasdederek Rasulullah'a hitap etmeye başladılar. Şöyle ki, "Râinâ" kelimesi Arapçada "kibirli ve cahil insan" anlamına da geliyordu. Ayrıca İbranicede buna benzer "Dinle, dinlemez olasıca!" anlamına gelen bir kelime vardı. Yine bu kelime, ufak bir dil sürçmesi ile "Bizim çobanımız" anlamına gelen "Râînâ"ya da dönüştürülebiliyordu. İşte Yahudiler, kelimeyi bu tür hakaret anlamları içerecek tarzda telaffuz etmeye başladılar. Bunun üzerine, "Râinâ" kelimesi yerine, aynı anlama gelen ve hiçbir suistimale meydan vermeyen "Unzurnâ" (bize bak, bizi gözet) kelimesini kullanmaları hususunda müminleri uyaran ve bu tür kelime oyunlarıyla İslam'ı ve Peygamber'i alay konusu edinenlerin akıbetinin cehennem olduğunu bildiren aşağıdaki âyet nazil oldu:

يَٓا اَيُّهَا الَّذ۪ينَ اٰمَنُوا لَا تَقُولُوا رَاعِنَا وَقُولُوا انْظُرْنَا وَاسْمَعُواۜ وَلِلْكَافِر۪ينَ عَذَابٌ اَل۪يمٌ ﴿١٠٤﴾

104. Ey iman edenler! Peygambere seslenirken **"Râinâ" demeyin,** bunun yerine, aynı anlama gelen başka bir kelime kullanarak **"Unzurnâ" deyin ve** size emredileni doğru anlamak için iyi **dinleyin.** Allah'ın emrine başkaldıran veya Elçisi ile alay etmeye kalkışanlara gelince, **inkârcılar için** cehennemde elem verici, **can yakıcı bir azap vardır.**

O hâlde ey müminler! Kötü niyetli kimseler tarafından kirletilmiş, içi boşaltılmış kelime ve kavramları kullanmamalı, bunun yerine, meramınızı daha net ve güzel biçimde ifade edecek, hiçbir suistimale meydan vermeyecek kelime ve kavramlar kullanmalısınız. Esasen iyi bir anlama sahip olsa bile, kötü niyetli insanlar tarafından farklı anlamlara çekilebilen kaypak kelimelerden uzak durmalısınız. Örneğin, "iman ve inanç birliği" anlamına gelen "milliyetçilik" kelimesi zamanla yozlaştırılarak "belli bir ırkın menfaatlerini koruma" anlamında kullanılmaya başlamışsa, artık bu kelimede ısrar etmemeli, onun yerine, "ümmet birliği" veya "inanç birlikteliği" gibi yeni bir kavram oluşturmalısınız.

Bu inkârcılar niçin müminlere bu derece kin besliyorlar derseniz, bunun asıl sebebi şudur:

مَا يَوَدُّ الَّذ۪ينَ كَفَرُوا مِنْ اَهْلِ الْكِتَابِ وَلَا الْمُشْرِك۪ينَ اَنْ يُنَزَّلَ عَلَيْكُمْ مِنْ خَيْرٍ مِنْ رَبِّكُمْۜ

105. Ey müminler! **Gerek Kitap Ehli gerek müşrikler olsun, hiçbir kâfir, size Rabb'inizden bir hayrın indirilmesini istemez.** Gerek Allah'a ve ahiret gününe inandıklarını iddia eden Yahudi ve Hristiyanlar olsun, gerekse ölüm ötesi hayatı, peygamberliği ve kutsal kitapları kökten inkâr eden müşrikler olsun, kâfirlerden hiçbiri, Rabb'iniz tarafından size kitap ve vahiy gönderilmesini istemez. İlâhî emirlere boyun eğen bir toplumun Allah tarafından seçilip görevlendirilmesi onları rahatsız eder. Müminler kervanına katılıp bu onuru sizinle paylaşmak yerine, ahmakça bir haset duygusuna kapılarak sizin de onlar gibi haktan sapıp dalâlete düşmenizi isterler.

وَاللّٰهُ يَخْتَصُّ بِرَحْمَتِه۪ مَنْ يَشَٓاءُۜ وَاللّٰهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظ۪يمِ ﴿١٠٥﴾

Oysa Allah, elçilik ve önderlik görevini yalnızca onu hak edenlere vererek lütuf ve **rahmetini dilediğine bahşeder.** Zira kimlerin bu nimetleri layık olduğunu en

[24] Bu âyetlerde sözü edilen ve haram olduğu bildirilen sihir, "kara büyü" olarak nitelendirilen ve insanlara zarar vermek amacıyla yapılan sihir olmalıdır. Birtakım hileli yöntemlerle veya hipnoz, el çabukluğu gibi maharetlerle insanları eğlendirmek amacıyla yapılan ve daha çok hokkabazlık adıyla bilinen sihir bundan farklıdır. Allah'ın irade ve kudreti üstünde işler başarabilme iddiası taşımayan bu tür "büyücülük" faaliyetleri boş ve lüzumsuz işler olması yönüyle mekruh sayılsa da, –Allahu a'lem–haram olarak nitelendirilemez.

iyi bilen O'dur. Hiç kuşkusuz **Allah, sonsuz lütuf sahibidir.**

Kaldı ki, Son Elçi'nin getirdiği şeriat, zaten öncekilerin özü, esası ve zirvesidir:

ÖNCEKİ ŞERİATLERİN DEĞİŞMESİ

Yahudiler, İslâm inancının özü hakkında müminlerin zihinlerinde şüphe uyandırmak amacıyla şöyle diyorlardı:

"Kur'an hem önceki kitapların Allah tarafından gönderildiğini söylüyor, hem de o kitaplarda bulunan bazı hükümleri değiştirip yeni hükümler ortaya koyuyor. Nasıl olur da aynı Allah, farklı zamanlarda farklı emirler verir? Allah'ın hükümlerinde iptal ve değiştirilme söz konusu olabilir mi? Allah hiç kendi yaptığını bozar, söylediğini geri alır mı? Verdiği hükümden, koyduğu kanundan vazgeçer mi? Elbette böyle bir şey olamaz. Şu halde, Yahudi şeriatinde yer alan her hüküm en ince ayrıntısına kadar ebediyen geçerlidir ve bunlara aykırı hükümler veren Kur'an, Allah'ın kelamı olamaz!"

İşte Yahudilerin bu itirazlarına cevaben, aşağıdaki âyetler nazil oldu:

مَا نَنْسَخْ مِنْ اٰيَةٍ اَوْ نُنْسِهَا نَأْتِ بِخَيْرٍ مِنْهَٓا اَوْ مِثْلِهَاۜ

106. Biz önceki ümmetlere gönderdiğimiz kutsal kitaplardaki bazı geçici toplumsal–hukukî düzenlemeleri içeren **herhangi bir âyeti,** değişen şartlara uygun olarak **yürürlükten kaldırır veya** zamanın çarkları arasında yok ederek **unutturur isek, mutlaka ondan daha iyisini veya** en azından onun **bir benzerini göndeririz.**

اَلَمْ تَعْلَمْ اَنَّ اللّٰهَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَد۪يرٌ ﴿١٠٦﴾

Öyle ya, Allah kendi mesajını korumayacak mı sanıyordun? **Allah'ın her şeye kadir olduğunu bilmez misin?**

اَلَمْ تَعْلَمْ اَنَّ اللّٰهَ لَهُ مُلْكُ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِۜ وَمَا لَكُمْ مِنْ دُونِ اللّٰهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا نَص۪يرٍ ﴿١٠٧﴾

107. Yine bilmez misin ki, göklerin ve yerin hükümranlığı sadece Allah'ındır? Böyle bir Allah nelere kadir olamaz, nelere güç yetiremez ki? Ve yine bilmez misin ki, **sizin** bu âlemde **Allah'tan başka dostunuz,** Allah'tan başka koruyucunuz ve **yardımcınız yoktur.** Yoksa siz, bu göklerde ve yerde başka bir yöneticinin, başka bir kural koyucunun hükümran olduğunu mu sanıyorsunuz? Hayır; mülk (mutlak hükümranlık ve egemenlik) O'nun, hüküm O'nundur. Kâinat O'nun, söz O'nundur. Mülk Allah'ın olduğu için yasayı koymak veya yürürlükten kaldırmak, yani mülkünde dilediği gibi tasarruf etmek de O'nun hakkıdır.

Cenab-ı Allah'ın, varlık âleminde bugün yarattığını yarın yok etmesi veya farklı bir varlığa dönüştürmesi nasıl yadırganmıyor ve "Madem Allah bunu yarattı, o halde neden yok ediyor?" denmiyorsa, şeriate ait âlemde de farklı zaman ve zeminler için farklı hükümler vermesi garipsenmemelidir. Bu Allah'ın ilim ve iradesinde haşa bir noksanlık değil, tam tersine, ilâhî hikmet ve rahmetin en parlak tecellisidir.

Baksana bu muhteşem hükümranlığa, bu nihayetsiz mülk ve saltanata! Bu âlemde her an neler yapılıyor, neler yıkılıyor; ne oluşumlar, ne yok oluşlar yaşanıyor; ne kudretler ortaya çıkarılıyor görmez misin? Allah'ın kâinata egemen kıldığı ilâhî yasalar uyarınca, yıkılanların yerine peyderpey yenilerinin geldiğini, tekamül ve seleksiyon (doğal ayıklanma) kurallarıyla daha iyilerinin ortaya konduğunu görmez misin? Böyle bir sonsuz kudretin sahibi olan Allah, şeriat ve hukuk âleminde niçin bir hükmü yürürlükten kaldırıp onun yerine daha iyisini, daha hayırlısını, en azından onun bir dengini koymasın? Niçin daha önce gönderdiği Tevrat ve İncil'in bazı hükümlerini değiştiren yeni bir kitap, yeni bir şeriat göndermesin? Bilakis, her zamanın, her mekânın, her ortamın durum ve şartlarına uygulanabilen, sebepler ve maslahatlar çerçevesinde hem kalıcılık ve hem de değişkenlik özelliklerini taşıyan hükümler koymak bizatihi ilim, hikmet ve adaletin ta kendisidir.

Nitekim önceki kutsal kitapları genel anlamda onaylayan bu Kur'ân, hem bu kitaplarda yapılan tahrifatı düzelterek hem de insanlığın gelişim sürecine ve sosyal şartlarının değişimine uygun olarak bazı emirleri, hükümleri ve yükümlülükleri değiştirerek kıyamete kadar geçerli olacak en son ve en mükemmel hayat sistemini ortaya koymuştur. Örneğin Yahudi şeriatında yer alan Cumartesi yasağını kaldırmış, onlara haram kılınan bazı yiyecekleri helal kılmış, kıblenin yönünü Mescid-i Aksa'dan Mescid-i Haram'a çevirmiş, önceki ümmetlere yasaklanan ganimeti helal kılmış ve daha önceki şerîatlerde bulunmayan birçok yeni hüküm getirmiştir. Nitekim Musa ve Yakup Peygamberler zamanında şekillenmeye başlayan Yahudi şeriati de önceki şeriatı yürürlükten kaldırarak yeni hükümler getirmişti.

اَمْ تُر۪يدُونَ اَنْ تَسْـَٔلُوا رَسُولَكُمْ كَمَا سُئِلَ مُوسٰى مِنْ قَبْلُۜ

108. Yoksa ey insanlar, **vaktiyle** Yahudilerin **Musa'yı sorguya çektikleri gibi, siz de Peygamberinizi** olur olmaz isteklerde bulunarak **sorguya mı çekeceksiniz?**

Yahudiler, neredeyse verdiği her emirde Musa'ya itiraz etmiş, ancak uzun tartışmalardan sonra bu emirleri yerine getirmişlerdi. Hatta "Ey Musa, bize Allah'ı açıkça göstermedikçe sana asla inanmayacağız!" (Nisa, 4/153) diyecek kadar ileri gitmişlerdi. İnek kurban etme meselesinde de sonuna kadar ayak diretmiş, nihayet helak olacaklarını anlayınca emri zoraki yerine getirmişlerdi (Bakara, 2/67-73). O halde ey Ümmet-i Muhammed! Sakın siz de bugün nesh (önceki şeriatlerin değiştirilmesi) ve benzeri hususlarda Yahudilerin aldatıcı propagandalarına kanıp da, onların Musa Peygambere gösterdikleri küstahça tavrı Son Elçi'ye göstermeye kalkmayın. Şunu iyi bilin ki:

وَمَنْ يَتَبَدَّلِ الْكُفْرَ بِالْا۪يمَانِ فَقَدْ ضَلَّ سَوَٓاءَ السَّب۪يلِ ﴿١٠٨﴾

Hak ve hakikat apaçık ortadayken, **her kim** Peygamber'e karşı böyle küstahça ve ahmakça itirazları yüzünden **imanı inkâr ile değiştirirse,** yani imandan yüz çevirip inkâra yönelirse, **dümdüz yolda sapmış demektir.**

Sanmayın ki Yahudi ve Hristiyanlar, yeterince ikna olamadıkları için hakkı inkâr ediyorlar. Tam aksine:

YAHUDİLERİN İNKÂR SEBEBİ

وَدَّ كَث۪يرٌ مِنْ اَهْلِ الْكِتَابِ لَوْ يَرُدُّونَكُمْ مِنْ بَعْدِ ا۪يمَانِكُمْ كُفَّارًاۚ حَسَدًا مِنْ عِنْدِ اَنْفُسِهِمْ مِنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمُ الْحَقُّۚ

109. . Ey müminler! **Kitap Ehli'nden birçokları, kendilerine hak ve hakikat apaçık belli olduktan sonra, sırf içlerindeki** kin ve **haset yüzünden, iman etmenizden sonra sizi yeniden inkâra döndürmek isterler.**

فَاعْفُوا وَاصْفَحُوا حَتّٰى يَأْتِيَ اللّٰهُ بِاَمْرِهٖۜ اِنَّ اللّٰهَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَد۪يرٌ ﴿١٠٩﴾

Buna karşılık siz, içinde bulunduğunuz şartlar değişip de **Allah** size yeni çıkış yolları açarak bir sonraki **emrini gönderinceye kadar onları bağışlayın,** densizliklerine sabredin, çirkin ve incitici sözlerine **aldırmayın.** Onların size karşı düşmanlıkları ve taşkınlıkları, dengenizi kaybedip onlarla tartışmanıza, kavga ve münakaşalara dalmanıza sebep olmasın. **Hiç kuşku yok ki, Allah'ın her şeye gücü yeter.**

وَاَق۪يمُوا الصَّلٰوةَ وَاٰتُوا الزَّكٰوةَۜ وَمَا تُقَدِّمُوا لِاَنْفُسِكُمْ مِنْ خَيْرٍ تَجِدُوهُ عِنْدَ اللّٰهِۜ اِنَّ
اللّٰهَ بِمَا تَعْمَلُونَ بَص۪يرٌ ﴿١١٠﴾

110. Siz üzerinize düşeni hakkıyla yerine getirmeye çalışın. **Namazı dosdoğru kılın, zekâtı verin. Kendiniz için yapıp gönderdiğiniz her iyiliği,** Mahşer Günü **Allah'ın huzurunda mutlaka göreceksiniz.** Unutmayın ki, **Allah yaptığınız her şeyi görmektedir.**

KİMLER CENNETE GİREBİLİR?

وَقَالُوا لَنْ يَدْخُلَ الْجَنَّةَ اِلَّا مَنْ كَانَ هُودًا اَوْ نَصَارٰىۜ

111. Önceki kutsal kitaplara inandıklarını öne sürenler, **"Yahudi veya Hristiyan olanlardan başkası cennete giremeyecektir!" dediler.** Yani Yahudiler de Hristiyanlar da, din adına uydurdukları bâtıl iddiaları kabul etmeyen ve gelenek hâline getirdikleri birtakım dinî formaliteleri yerine getirmeyen kimselerin —iman ve erdem sahibi olsalar bile— Allah'ın hoşnutluğunu kazanamayacağını, ebedî saadete ulaşamayacağını söylüyorlar.

تِلْكَ اَمَانِيُّهُمْۜ قُلْ هَاتُوا بُرْهَانَكُمْ اِنْ كُنْتُمْ صَادِق۪ينَ ﴿١١١﴾

Bu, onların kendi kuruntularıdır. Bu iddia, hem Yahudilerin hem Hristiyanların kendi kuruntularından, boş hayallerinden ve delilsiz, ispatsız iddialarından başka şey değildir. Onlara **de ki: "Eğer doğru söylüyorsanız,** kutsal kitaptan **delilinizi getirin!"**

بَلٰى مَنْ اَسْلَمَ وَجْهَهُ لِلّٰهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ فَلَهُٓ اَجْرُهُ عِنْدَ رَبِّهٖۖ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ
يَحْزَنُونَ ﴿١١٢﴾

112. Hayır, cennet ne Yahudilere mahsustur ne de Hristiyanlara! Zira Allah hiçbir topluma özel ve ayrıcalıklı muamele etmez. O'nun rızasını kazanıp ebedî kurtuluşa ulaşmanın bir tek ölçüsü vardır, o da şudur: **Her kim ihlas ve samimiyetle yüzünü Allah'a teslim ederse,** yani tüm ruhu ve benliğiyle yalnızca Allah'ın buyruklarına teslim olur ve bu teslimiyetin canlı şahidi olarak doğru, güzel ve yararlı davranışlar ortaya koyarsa, **işte ona Rabb'inin katında** hak ettiği **mükâfatı mutlaka verilecektir. Böylelerine** Hesap Gününde **korku yoktur ve onlar üzülmeyeceklerdir.** İşte bu vasıflara sahip olan kimselere Müslüman, bu dine de İslam denir. Bu dinden yüz çevirenlere gelince:

وَقَالَتِ الْيَهُودُ لَيْسَتِ النَّصَارٰى عَلٰى شَيْءٍۖ

113. Yahudiler, "Hristiyanlar bir esas üzere değildirler. Onların iddia ettiği dini hiçbir temel dayanakları yoktur!" **dediler.**

وَقَالَتِ النَّصَارٰى لَيْسَتِ الْيَهُودُ عَلٰى شَيْءٍۙ وَهُمْ يَتْلُونَ الْكِتَابَۜ

Buna karşılık, onlara kızan bazı **Hristiyanlar da, "Yahudiler bir esas üzere değildirler.** Asıl onların hiçbir temel dayanakları yoktur!" **dediler. Üstelik onlar,** Yahudiliğin ve Hristiyanlığın iki ayrı din olamayacağını, her ikisinin de aynı kaynağa dayandığını anlatan Tevrat adındaki **kitabı okuyorlar.** Yahudilerin ve Hristiyanların kutsal kitap kabul ettikleri Tevrat, her iki grubun da bu iddialarının hakikate aykırı olduğuna şahittir. Zira birçok tahrifat, çarpıtma ve hatta şirk unsuru ile iç içe geçmiş olmasına rağmen, her iki inanç sistemi de aslen vahiy kaynaklıdır ve içerisinde, Müslümanların da kabul edeceği doğru hükümler bulunmaktadır.

كَذٰلِكَ قَالَ الَّذ۪ينَ لَا يَعْلَمُونَ مِثْلَ قَوْلِهِمْۚ

İlâhî vahiy ve peygamberlik hakkında **bilgi sahibi olmayan** müşrik Ara**plar da onların dediklerine benzer sözler söylediler.** Vahiy bilgisinden yoksun olan müşrik Araplar ve Budizm, Hinduizm, Şintoizm, Konfüçyüsçülük, Taoizm gibi yeryüzündeki diğer dinlere mensup olanlar da Yahudi ve Hristiyanların bu iddialarına benzer iddialarda bulunmuşlardı. Onlar da hiçbir kanıta dayanmadan, kendilerinin mensup olduğu din dışındaki dinlerin temelden bâtıl olduğunu ve hiçbir asla dayanmadığını söylüyorlardı.

İşte Müslümanlar böyle olmamalı, öbür dinleri kökünden inkâr etmemelidirler. Bâtıl dinlerde dahi hak unsurların bulunabileceğini hesaba katmalı, bu hak unsurları kabul ve tasdik etmekten asla çekinmemelidirler. Söylediklerini akıl süzgecinden geçirerek söylemeli ve iddialarını daima aklî ve naklî delillere dayandırmalı, belgelerle isbat etmelidirler.

Şunu da unutmamalıdırlar ki, en açık ve ikna edici deliller karşısında bile inatla direten, bâtıl önyargıların ve asılsız iddiaların peşinden körü körüne sürüklenen, fakat buna rağmen kendi tuttuğu yolun hak, diğerlerinin bâtıl ve cehennemlik olduğunu iddia eden gruplar, cemaatler ve din mensupları her zaman olacaktır.

فَاللّٰهُ يَحْكُمُ بَيْنَهُمْ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ ف۪يمَا كَانُوا ف۪يهِ يَخْتَلِفُونَ ﴿١١٣﴾

Fakat hak ehli ile bâtıl ehli arasındaki anlaşmazlıklar ebediyete kadar sürüp gidecek değildir. **Mahşer Günü Allah, anlaşmazlığa düştükleri her hususta aralarında hükmünü verecektir.** O gün, bu dünyada yalan ve şarlatanlıkla, baskı ve zorbalıkla ve daha akla hayale gelmez yollarla ortaya koydukları ve artık kesinlik kazanmış, hiç bozulmaz zannedilen haksız hükümleri Allah iptal edecek ve bütün bu anlaşmazlıkları nihaî hükme bağlayacaktır. Onun için müminler, inandıkları hak yolda sabır ve kararlılıkla yürümeye devam etmeli, fakat hak dini kabul etme hususunda hiç kimseyi zorlamamalı, şiddet ve baskı uygulamamalıdırlar. Başkalarının hakkına tecavüz etmedikleri sürece, her insanın kendi inanç ve kanaatini özgürce ifade etme ve ibadetlerini ifa etme hakkına saygı duymalıdırlar.

İnanç özgürlüğünün en önemli göstergelerinden biri, insanların Allah'a kulluk ettikleri ibadet yerleridir:

ALLAH'IN MESCİTLERİ

Miladi 70 yılında Romalılar, Hristiyanlarla birlikte Kudüs'e saldırarak Yahudileri kılıçtan geçirmişlerdi. Ayrıca Hz. Süleyman tarafından inşa edilen Beyt-i Makdis'i (Mescid-i Aksâ) tahrip etmiş, içine hayvan leşi atmışlardı. Aşağıdaki âyetler bu tarihi olaya atıfta bulunarak, ibadet yerlerinin böyle günahkâr kimselerin elinde değil, Allah'tan korkanların yönetimi altında olması gerektiğini bildirmektedir:

وَمَنْ اَظْلَمُ مِمَّنْ مَنَعَ مَسَاجِدَ اللّٰهِ اَنْ يُذْكَرَ ف۪يهَا اسْمُهُ وَسَعٰى ف۪ي خَرَابِهَاۜ

114. Allah'ın mescitlerinde O'nun adının anılmasına engel olan ve içki, kumar, fuhuş gibi türlü ahlâksızlıkları yaygınlaştırarak camiye giden yolları tıkayan, böylece mescitlerin toplumsal etkinlikten yoksun, cemaatsiz ve işlevsiz kalmasına sebep olarak **buraların harap olması için çaba harcayan kimselerden daha zalim kim olabilir?** Mescitleri harap eden bu zalimler, müminleri kandırmak için zaman zaman mescitlere gidip orada boy gösteriyorlar.

أُولٰٓئِكَ مَا كَانَ لَهُمْ اَنْ يَدْخُلُوهَٓا اِلَّا خَٓائِفٖينَۜ

Oysa onların bu mescitlere, ancak müminlerin egemenliği altında ve **korku içerisinde girmeleri gerekir.** İbadet yerlerinde fesat çıkaran, mescitlerde Allah'ın adının anılmasını yasaklayan ve insanları ibadetten alıkoyan zalimler, yıkmaya çalıştıkları o mescitlere yanaşamamalı, el sürememeli, şayet girerlerse can korkusuyla titreye titreye girebilmelidirler.

لَهُمْ فِي الدُّنْيَا خِزْيٌ وَلَهُمْ فِي الْاٰخِرَةِ عَذَابٌ عَظٖيمٌ ﴿١١٤﴾

Onlara bu dünyada zillet ve **perişanlık vardır; âhirette ise onların hakkı çetin bir azaptır.**

Beyt-i Makdis'i tahrip eden Romalılar hakkında nazil olan bu âyet, ibadet yerlerini tahrip eden, insanların özgürce ibadet etmesine engel olan bütün şer güçleri kapsamaktadır. Bu bakımdan, Peygamber (sav)'i ve Ashabı'nı Kâbe'yi ziyaretten alıkoyan Arap müşrikleri ve kıble değişikliğini hazmedemeyip Müslümanları Kâbe'ye yönelmekten engellemeye çalışan Hicaz Yahudileri de bu âyetin kapsamına girer. Ayrıca, İslam beldelerini talan edip mescitleri yakıp yıkan Haçlı Orduları ve bugün Irak'ta, Afganistan'da, Filistin'de ve dünyanın daha pek çok yerinde Müslümanları katleden, mescitleri tahrip eden kâfirler de bu âyetin kapsamı dâhilindedir.

Kâfirler mescitleri yakıp yıksalar da, o mescitlerden alıkonulan ve Allah'a cidden ibadet etmek isteyen müminler asla ümitsizliğe kapılmamalı, gerçekte hiçbir engelin Müslüman'ı namazdan alıkoyamayacağını, çünkü yeryüzünün tümüyle mescit olduğunu unutmamalıdırlar:

وَلِلّٰهِ الْمَشْرِقُ وَالْمَغْرِبُ فَاَيْنَمَا تُوَلُّوا فَثَمَّ وَجْهُ اللّٰهِ اِنَّ اللّٰهَ وَاسِعٌ عَلٖيمٌ ﴿١١٥﴾

115. Doğu da Allah'ındır, batı da. Sadece mescitler değil, doğusu ve batısı ile yeryüzü bütün yönleri ve istikametleriyle Allah'ındır. Bu bakımdan, Müslüman için yeryüzü bütünüyle mescittir. İbadete elverişli her yerde ve her durumda namazını kılabilir. **Şu hâlde,** namazda **hangi tarafa yönelirseniz yönelin, Allah'ın yüzü,** yani hoşnutluğu ve sevgisi **oradadır.** Kıble yönünü tespit edemediğiniz durumlarda, tahminî bir yöne yönelerek namazınızı kılabilirsiniz. **Hiç kuşku yok ki, Allah**'ın kudret ve şefkati **sınırsızdır,** O her şeyi **bilendir.** Kullarının kendisini nerede, ne zaman ve hangi niyetle zikrettiğini çok iyi bilir.

ALLAH'I TAKDİR EDEMEYENLER

وَقَالُوا اتَّخَذَ اللّٰهُ وَلَدًاۙ سُبْحَانَهُۜ بَلْ لَهُ مَا فِي السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِۜ كُلٌّ لَهُ قَانِتُونَ ﴿١١٦﴾

116. İnkârcılardan bazıları, **"Allah çocuk edinmiştir." dediler.** "Melekler Allah'ın kızlarıdır." diyen Arap müşrikleri, "Hürmüz ve Ehrimen Allah'ın oğullarıdır." diyen Mecusiler ve özellikle de "İsa Mesih, Allah'ın oğludur." diyen Hıristiyanlar, Allah'a çocuk isnat ederek derin bir sapıklığa düşmüşlerdir. Çocuk edinmek eksiklikten, acizlikten kaynaklanır. Zaten bütün sapık inanç ve ideolojiler, Allah'ın herhangi bir konuda yetersiz, âciz, muhtaç ve zayıf olduğu varsayımından yola çıkarlar. Oysa **O, her türlü kusur ve noksanlıktan uzaktır, yücedir.** Öyle ki, **göklerde ve yerde var olan her şey O'nundur ve hepsi O'na boyun eğmektedir.**

بَدٖيعُ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِۜ وَاِذَا قَضٰٓى اَمْرًا فَاِنَّمَا يَقُولُ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ ﴿١١٧﴾

117. O, **göklerin ve yerin yaratıcısıdır.** Bütün mevcudatı yoktan var eden O'dur. **Bir şeyi** yaratmak **isteyince,** mesela bir çocuğun babasız doğmasını takdir edince, **ona sadece "Ol!" der, o da hemen oluverir.** İşte İsa Peygamber de böyle babasız yaratılmıştır. Nitekim Allah ilk insanı da babasız ve annesiz yaratmıştı.

وَقَالَ الَّذٖينَ لَا يَعْلَمُونَ لَوْلَا يُكَلِّمُنَا اللّٰهُ اَوْ تَأْتٖينَٓا اٰيَةٌۜ

118. Müşrikler arasından, ilâhî hikmet ve imtihan gerçeğini kavrayamamış bazı **cahiller, "Allah** mademki inanmamızı istiyor, öyleyse peygamber ve kitap göndereceğine **bizimle** bizzat kendisi **konuşsa veya bize** hiçbir şekilde itiraz edemeyeceğimiz **bir mucize gönderse ya!** Neden her birimize tek tek vahiy göndermiyor da, emir ve yasaklarını elçileri aracılığıyla bize iletiyor?" **dediler.**

كَذٰلِكَ قَالَ الَّذٖينَ مِنْ قَبْلِهِمْ مِثْلَ قَوْلِهِمْۜ تَشَابَهَتْ قُلُوبُهُمْۜ

Kendilerinden önceki çağlarda yaşamış kâfir**ler de tıpkı onların dediklerine benzer sözler söylemişlerdi. Kalpleri** inkâr ve inatçılıkta ne kadar da **birbirine benzemiş!**

قَدْ بَيَّنَّا الْاٰيَاتِ لِقَوْمٍ يُوقِنُونَ ﴿١١٨﴾

Aslında biz, yersiz önyargılardan ve bencillik, haset, kibir gibi saplantılardan arınarak **içtenlikle inanmak isteyenler için,** onlara fazlasıyla yetecek **mucizeleri açıkça ortaya koymuşuzdur.** Evet, aklını kullananlar için tüm evren, yüce Yaratıcı'nın ilim, kudret ve merhametini gözler önüne seren sayısız mucizelerle doludur. Bunların da ötesinde:

اِنَّٓا اَرْسَلْنَاكَ بِالْحَقِّ بَشٖيرًا وَنَذٖيرًاۙ وَلَا تُسْـَٔلُ عَنْ اَصْحَابِ الْجَحٖيمِ ﴿١١٩﴾

119. Ey Muhammed! **Gerçekten biz seni,** iman edenleri cennet ile **müjdeleyen ve** inkârcıları cehennem ile **uyaran hak** Peygamber **olarak gönderdik.** Tüm uyarılara rağmen haktan yüz çevirecek olurlarsa, üzülme. Çünkü **sen,** kendi arzu ve iradesiyle **cehennemlik olanlardan sorumlu değilsin.** Öyleyse, kâfirleri 'kazanma' uğruna bile olsa onlara yaranmaya çalışmamalısın. Unutma ki:

SİZDEN ASLA RAZI OLMAZLAR

وَلَنْ تَرْضٰى عَنْكَ الْيَهُودُ وَلَا النَّصَارٰى حَتّٰى تَتَّبِعَ مِلَّتَهُمْۜ

120. Yahudiler de Hristiyanlar da, kendi dinlerine uymadığın sürece senden asla razı olmayacaklardır. Siz ne kadar dürüst ve merhametli olursanız olun, İslâm'ı terk edip de onların sahip olduğu inancı ve hayat tarzını benimsemediğiniz sürece onlar sizi hiçbir zaman sevmeyecek, asla gerçek bir dost ve müttefik olarak görmeyeceklerdir. Kutsal kitapları tahrif eden ve uydurdukları hurafelerle Allah'ın dinini tanınmaz hâle getiren bu insanlar, sizi de bu hurafelere uymaya çağıracaklardır.

قُلْ اِنَّ هُدَى اللّٰهِ هُوَ الْهُدٰىۜ

Onlara **de ki: "Gerçek hidâyet, Allah'ın hidâyetidir.** Ancak Allah tarafından gönderilen inanç sistemi ve ha-

yat tarzı, insanı dünyada ve âhirette kurtuluşa iletebilir; sizin ve atalarınızın uydurduğu kuruntu ve iddialar değil. İşte Allah, gönderdiği Kur'ân ile bu inanç sistemini tüm insanlığa bildirmiştir."

وَلَئِنِ اتَّبَعْتَ اَهْوَٓاءَهُمْ بَعْدَ الَّذٖى جَٓاءَكَ مِنَ الْعِلْمِۙ مَا لَكَ مِنَ اللّٰهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا نَصٖيرٍ ﴿١٣٠﴾

Ey Peygamber! **Sana** Kur'ân ile **gelen** bunca **ilimden sonra, şayet onların arzu ve heveslerine uyacak olursan, yemin olsun ki, Allah tarafından kendine ne bir dost bulabilirsin, ne de bir yardımcı.** O halde, Yahudi ve Hristiyanların iman etmelerini sağlamak, onların dostluğunu ve sevgisini kazanmak gibi endişe ve arzular seni Allah'ın hidayetinden sakın saptırmasın.

Bununla birlikte, Yahudi ve Hristiyanlardan Kur'ân'a iman edenler de olacaktır:

اَلَّذٖينَ اٰتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ يَتْلُونَهُ حَقَّ تِلَاوَتِهٖۜ اُولٰٓئِكَ يُؤْمِنُونَ بِهٖۜ

121. Kendilerine kitap verdiğimiz kimseler, onu hakkıyla okurlar. Yahudi ve Hristiyanlardan dürüst ve samimi olanlar, Tevrat ve İncil'i saygıyla, manasını çarpıtmadan, açık yüreklilikle üzerinde düşünerek ve manasını anlayıp idrak ederek okurlar. Okudukları bu kitap, onları doğal olarak Kur'ân'a ve Son Peygamber'e imana sevk eder. **İşte onlar,** ellerindeki kutsal kitaba değer veren ve **ona** gerçek anlamda **iman eden kimselerdir.**

وَمَنْ يَكْفُرْ بِهٖ فَاُولٰٓئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ ﴿١٢١﴾

Kitab-ı Mukaddes'i tahrif ederek, manasını çarpıtarak yahut içindeki hakikatleri gizleyerek **onu** ve dolayısıyla Kur'ân'ı **inkâr edenlere gelince, bunlar da** dünyada ve âhirette en büyük kayba, en büyük **hüsrana uğrayanlardır.**

İşte bu feci âkıbete uğramamak için:

İSRAİLOĞULLARI'NA SON UYARI

يَا بَنٖٓى اِسْرَٓاءٖيلَ اذْكُرُوا نِعْمَتِىَ الَّتٖٓى اَنْعَمْتُ عَلَيْكُمْ وَاَنّٖى فَضَّلْتُكُمْ عَلَى الْعَالَمٖينَ ﴿١٢٢﴾

122. Ey İsrailoğulları! Size bahşettiğim nimetleri ve emirlerime uyduğunuz sürece **sizi tüm insanlara nasıl üstün kıldığımı hatırlayın.**

وَاتَّقُوا يَوْمًا لَا تَجْزٖى نَفْسٌ عَنْ نَفْسٍ شَيْـًٔا وَلَا يُقْبَلُ مِنْهَا عَدْلٌ وَلَا تَنْفَعُهَا شَفَاعَةٌ وَلَا هُمْ يُنْصَرُونَ ﴿١٢٣﴾

123. Öyle bir günden sakının ki, o gün hiç kimse başkası adına bedel ödeyemeyecek yahut başkasının cezasını çekmeyecek, **hiç kimseden kurtuluş fidyesi kabul edilmeyecek,** affa lâyık olmayan **hiç kimseye şefaat fayda vermeyecek ve** ilâhî yardımı hak etmeyen **hiç kimseye yardım edilmeyecektir.**

Demek ki, Allah'ın kitabına uymadığınız takdirde, şu veya bu soydan gelmiş olmanız hiçbir şey ifade etmeyecektir. Nitekim Allah, atanız İbrahim'e şöyle söz vermişti:

Hz. İBRAHİM ve KÂBE

وَاِذِ ابْتَلٰٓى اِبْرٰهٖيمَ رَبُّهُ بِكَلِمَاتٍ فَاَتَمَّهُنَّۜ قَالَ اِنّٖى جَاعِلُكَ لِلنَّاسِ اِمَامًاۜ قَالَ وَمِنْ ذُرِّيَّتٖىۜ قَالَ لَا يَنَالُ عَهْدِى الظَّالِمٖينَ ﴿١٢٤﴾

124. Hani bir zamanlar Rabb'i, İbrahim'i birtakım emir ve yasaklar içeren **sözlerle imtihan etmiş ve** İbrahim, tam bir teslimiyetle Allah'ın emirlerini yerine getirerek **hepsini** başarıyla **tamamlamıştı.** Bunun üzerine Allah, **"Seni insanlara önder yapacağım!" buyurdu.** İbrahim, **"Soyumdan da** önderler çıkar, ya Rab!" **dedi.** Allah, "Hayır! **Ahdim zalimlere erişmez.** Verdiğim söz sadece önderliğe lâyık olanlar içindir. Zulüm ve haksızlık yapanlara gelince, onlar senin soyundan dahi olsalar önderlik makamına geçemezler. Zira önderlik, liyakat ve ehliyet gerektiren bir iştir; herhangi bir ırkın veya sınıfın imtiyazı altında olamaz." **buyurdu.** O hâlde, İbrahim'in takipçisi olduğunu iddia edenler şunu hatırlasınlar:

وَاِذْ جَعَلْنَا الْبَيْتَ مَثَابَةً لِلنَّاسِ وَاَمْنًاۜ وَاتَّخِذُوا مِنْ مَقَامِ اِبْرٰهٖيمَ مُصَلًّىۜ

125. Hani biz, İbrahim'den bu yana inananların kıblesi ve Kâbe'si olan **bu** kutsal **evi, insanlar için** her yıl toplanacakları **bir buluşma yeri ve** savaşları, düşmanlıkları, cinayetleri sona erdiren bir barış, huzur ve **emniyet** vesilesi ve mazlumlar için güvenli bir sığınak **kılmıştık.** Yalnızca Allah'a kulluk esasına dayanan inanç sistemini tebliğ ve tatbik edeceği uluslararası bir merkez olmak üzere, İbrahim'e Kâbe'yi inşa etmesini emretmiştik. **Öyleyse,** ey müminler! Siz de İbrahim'in takipçileri olduğunuzun göstergesi olarak, onun Kâbe'de namaza durduğu yer olan **Makam-ı İbrahim'den kendinize bir namazgâh edinin!** Onun Rabb'ine bağlılığını, tevhid mücadelesini ve üstün ahlaki özelliklerini kendinize örnek edinin ve size emanet etmiş olduğu tevhid inancından asla sapmayın. Bunun sembolik bir ifadesi olarak da, Kâbe'yi tavaf ettiğiniz zaman, İbrahim'in Kâbe'yi inşa ederken üzerine çıktığı kayanın bulunduğu yer olan Makam-ı İbrahim'de tavaf namazı kılın.

وَعَهِدْنَٓا اِلٰٓى اِبْرٰهٖيمَ وَاِسْمٰعٖيلَ اَنْ طَهِّرَا بَيْتِىَ لِلطَّٓائِفٖينَ وَالْعَاكِفٖينَ وَالرُّكَّعِ السُّجُودِ ﴿١٢٥﴾

Hani biz İbrahim'e ve İsmail'e, "Kâbe'yi **tavaf edenler,** orada **ibadete kapananlar, rükû ve secde edenler için Beyt'imi** maddî ve manevî kirlerden arındırarak **tertemiz tutun!" diye emretmiştik.** Zira dünyanın her yerinden gelen müminler, Allah'a kulluk görevlerini yerine getirmek, tanışıp aralarındaki bağları güçlendirmek ve sorunlarını görüşmek üzere her yıl Kâbe'de bir araya geleceklerdi.

Hz. İBRAHİM'İN DUASI

وَاِذْ قَالَ اِبْرٰهٖيمُ رَبِّ اجْعَلْ هٰذَا بَلَدًا اٰمِنًا وَارْزُقْ اَهْلَهُ مِنَ الثَّمَرَاتِ مَنْ اٰمَنَ مِنْهُمْ بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ الْاٰخِرِۜ

126. O vakit İbrahim, "Ey Rabb'im, burayı güvenli bir şehir kıl ve bu şehir halkından Allah'a ve âhiret gününe inananları çeşitli **ürünlerle rızıklandır!" diye dua etmişti.**

قَالَ وَمَنْ كَفَرَ فَاُمَتِّعُهُ قَلٖيلًا ثُمَّ اَضْطَرُّهُٓ اِلٰى عَذَابِ النَّارِۜ وَبِئْسَ الْمَصٖيرُ ﴿١٢٦﴾

Bunun üzerine **Allah** şöyle **buyurmuştu:** "Evet, iman edenleri dünya ve âhiret nimetleriyle ödüllendireceğim. Fakat **kim de** âyetlerimi **inkâr ederse, onu** dünyadaki geçici nimetlerden **azıcık faydalandıracak; fakat sonunda cehennem azabına süreceğim. Ne kötü bir son!"**

وَاِذْ يَرْفَعُ اِبْرٰهٖيمُ الْقَوَاعِدَ مِنَ الْبَيْتِ وَاِسْمٰعٖيلُۜ

127. Hani İbrahim ve oğlu **İsmail,** bir tek Allah'a kulluk ve ibadet edilmesi için inşa ettikleri **Kâbe'nin temellerini birlikte yükseltirlerken,** Rablerine şöyle dua ediyorlardı:

رَبَّنَا تَقَبَّلْ مِنَّاۜ اِنَّكَ اَنْتَ السَّمٖيعُ الْعَلٖيمُ ﴿١٢٧﴾

"Ey Rabb'imiz, senin hoşnutluğun için yaptığımız iyilikleri, dua ve yakarışlarımızı **bizden kabul eyle! Doğrusu sen** bütün duaları **işitensin,** her şeyi **bilensin."**

رَبَّنَا وَاجْعَلْنَا مُسْلِمَيْنِ لَكَ وَمِنْ ذُرِّيَّتِنَٓا اُمَّةً مُسْلِمَةً لَكَۖ وَاَرِنَا مَنَاسِكَنَا وَتُبْ
عَلَيْنَاۚ اِنَّكَ اَنْتَ التَّوَّابُ الرَّح۪يمُ ﴿١٢٨﴾

128. “Ey Rabb’imiz! Bizleri, senin birliğine inanan, sana yönelen ve sadece **sana boyun eğen** dosdoğru mümin**ler eyle! Soyumuzdan da,** yalnızca **sana boyun eğen** ve ancak sana kulluk eden mümin **bir topluluk çıkar. İbadetlerimizi** nerede ve nasıl yapacağımızı **bizlere öğret.** Lâyık olduğun kulluk ve itaati hakkıyla yerine getiremedik, bunun için affını diliyoruz; **tövbemizi kabul eyle. Hiç kuşku yok ki, sen çok bağışlayıcı, çok merhametlisin.”**

رَبَّنَا وَابْعَثْ ف۪يهِمْ رَسُولاً مِنْهُمْ يَتْلُوا عَلَيْهِمْ اٰيَاتِكَ وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ
وَالْحِكْمَةَ وَيُزَكّ۪يهِمْۜ اِنَّكَ اَنْتَ الْعَز۪يزُ الْحَك۪يمُ ﴿١٢٩﴾

129. “Ey Rabb’imiz! Onlara kendi içlerinden, senin âyetlerini okuyan, kitabı ve kitaptaki hükümlerin pratik hayata uygulanması olan **hikmeti öğreten ve onları** her türlü şirk ve günah kirlerinden **arındıran bir peygamber gönder. Hiç kuşku yok ki, azîz ve hakîm olan ancak sensin.** Sonsuz kudret, izzet ve şeref sahibi olan, aynı zamanda yaptıklarını yerli yerinde ve en güzel biçimde yapan, daima en güzel, en doğru hükümler veren ancak sensin.”

وَمَنْ يَرْغَبُ عَنْ مِلَّةِ اِبْرٰه۪يمَ اِلَّا مَنْ سَفِهَ نَفْسَهُۜ وَلَقَدِ اصْطَفَيْنَاهُ فِي الدُّنْيَاۚ
وَاِنَّهُ فِي الْاٰخِرَةِ لَمِنَ الصَّالِح۪ينَ ﴿١٣٠﴾

130. Aklını, vicdanını ve sağduyusunu körelterek **kendini sefih kılandan başka kim, İbrahim’in** o dosdoğru **dininden yüz çevirmek ister? Gerçekten Biz onu dünyada seçip yüceltmiştik. Elbette o, âhirette de sâlihlerdendir.** Ebedî nimet ve saadeti hak eden dürüst, faziletli ve iyiliksever kullarımızdandır.

اِذْ قَالَ لَهُ رَبُّهُٓ اَسْلِمْۙ قَالَ اَسْلَمْتُ لِرَبِّ الْعَالَم۪ينَ ﴿١٣١﴾

131. Öyle ki, **Rabb’i ona,** “Yalnızca Benim emirlerime itaat et ve yalnızca bana **boyun eğ!” demişti. O da** hiç tereddüt etmeden, **“Ben** tüm benliğimle **âlemlerin Rabb’ine boyun eğdim** ve O’nun emirlerine kayıtsız şartsız itaati kabul ettim!**” demişti.**

YAKUB’UN VASİYETİ

وَوَصّٰى بِهَٓا اِبْرٰه۪يمُ بَن۪يهِ وَيَعْقُوبُۜ يَا بَنِيَّ اِنَّ اللّٰهَ اصْطَفٰى لَكُمُ الدّ۪ينَ فَلَا تَمُوتُنَّ
اِلَّا وَاَنْتُمْ مُسْلِمُونَۜ ﴿١٣٢﴾

132. İbrahim, hayatı boyunca Allah’ın emirlerine teslim olmuş ve **bunu** son nefesinde **oğullarına** da **vasiyet etmişti.** İbrahim’in torunu **Yakup da** kendi oğullarına şöyle vasiyette bulunmuştu**: “Oğullarım! Allah,** insanı dünya ve âhirette kurtuluşa iletecek mükemmel bir ahlak, inanç ve hukuk sistemi olan İslâm adındaki **bu dini size lâyık gördü. Öyleyse, ancak** O’na yürekten boyun eğen **Müslümanlar olarak can verin!** Son nefesinize kadar Allah’a kulluk ve itaatten ayrılmayın!”

Diğer bir adı da İsrail olan Yakub Peygamber, İsrailoğulları’nı meydana getiren on iki boydan her birinin atası olan oğullarına, işte bunları emir ve tavsiye etmişti. O hâlde, ey Yahudiler; Yakup Peygamber’in, ölüm döşeğinde iken size Yahudiliği tavsiye ettiğini nasıl söyleyebilirsiniz?

اَمْ كُنْتُمْ شُهَدَٓاءَ اِذْ حَضَرَ يَعْقُوبَ الْمَوْتُۙ اِذْ قَالَ لِبَن۪يهِ مَا تَعْبُدُونَ مِنْ بَعْد۪يۜ
قَالُوا نَعْبُدُ اِلٰهَكَ وَاِلٰهَ اٰبَٓائِكَ اِبْرٰه۪يمَ وَاِسْمٰع۪يلَ وَاِسْحٰقَ اِلٰهاً وَاحِداًۚ وَنَحْنُ لَهُ
مُسْلِمُونَ ﴿١٣٣﴾

133. Yoksa Yakub’a ölüm geldiğinde, siz yanında mıydınız? Hani Yakup, oğullarına, “Benim ölümüm**den sonra kime kulluk edeceksiniz?** Ben aranızdan ayrıldıktan sonra bir tek Allah’a kulluk ve ibadeti terk etmeyeceksiniz, değil mi?**” diye sormuştu. Onlar da, “Bizler senin ilâhın ve ataların İbrahim, İsmail ve İshak’ın ilâhı olan tek bir ilâha,** âlemlerin yegâne Rabb’i ve hükümranı olan Allah’a **kulluk edecek ve yalnızca O’na boyun eğeceğiz!** Sana söz veriyoruz babacığım, asla hak dinden ayrılmayacağız! Rabb’imizin göndereceği bütün kitaplara ve peygamberlere kayıtsız şartsız iman ve itaat edeceğiz.**” demişlerdi.**

تِلْكَ اُمَّةٌ قَدْ خَلَتْۚ لَهَا مَا كَسَبَتْ وَلَكُمْ مَا كَسَبْتُمْۚ وَلَا تُسْـَٔلُونَ عَمَّا كَانُوا
يَعْمَلُونَ ﴿١٣٤﴾

134. Onlar bir ümmetti; geldi geçti. Onların kazandıkları iyilik ve kötülükler **onlara, sizin kazandıklarınız da size aittir ve siz, onların yaptıklarından hesaba çekilecek değilsiniz.** Geçmiş atalarınız güzel işler yaptıkları halde siz kötülük yapmışsanız, onların soyundan gelmiş olmanızın size hiçbir faydası olmayacaktır. Yine atalarınız fena işler yapmış, fakat siz bu hususta onlara uymamış iseniz, onların fenalığı da sizden sorulmayacaktır. Sizden hesabı sorulacak olan, yalnızca kendi yapıp ettiklerinizdir. O hâlde, öncekilerin iyilikleriyle öğünmenin, kötülükleri sebebiyle de üzülmenin; geçmişe destanlar dizerek, ağıtlar yakarak oyalanmanın bir anlamı yoktur. Siz onların iyiliklerinden örnek, kötülüklerinden ibret alarak kulluk görevinizi en iyi şekilde yapmaya bakın.

Geçmiş peygamberlerle övündükleri hâlde, onların yolunu terk eden günümüz inkârcılarına gelince:

İBRAHİM’İN İZİNDE

وَقَالُوا كُونُوا هُوداً اَوْ نَصَارٰى تَهْتَدُواۜ

135. Peygamberlerin getirmiş olduğu hak dini zamanla bozup değiştirerek Yahudilik ve Hristiyanlık adı altında bâtıl inanç sistemleri oluşturanlar, **“Yahudi veya Hristiyan olun ki, doğru yolu bulasınız!” dediler.** Yani Yahudiler Yahudiliğin, Hristiyanlar da Hristiyanlığın doğru yol olduğunu iddia ediyor, uydurdukları bu inanç sistemini kabul etmeyen hiç kimsenin cennete giremeyeceğini söylüyorlar. Ne var ki, Yahudilik dedikleri, Hz. Musa’nın ve ondan sonra gelen peygamberlerin tebliğ ettiği hak dinin zamanla bozulup değiştirilmiş şeklinden başka bir şey değildir. Özel âyinleri, düzenlemeleri vs. ile birlikte bugünkü Yahudilik, İsa Peygamber’den dört yüz yıl kadar önce doğmuş ve bu adı almıştır. Hıristiyanlık ise, İsa aleyhisselâm’dan çok sonraları gerek Aziz Pavlus’un, gerek kilisenin müdahaleleri sonucu birçok yönüyle değişikliğe uğrayarak bugünkü özel inanç şekline dönüşmüştür. Dolayısıyla, Yahudiler de Hristiyanlar da insanları gerçekte Allah’ın dinine değil, kendi uydurdukları bid’at ve hurafelere davet etmektedirler.

قُلْ بَلْ مِلَّةَ اِبْرٰه۪يمَ حَن۪يفاًۜ وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِك۪ينَ ﴿١٣٥﴾

Ey Müslüman! Onlara **de ki: “Hayır,** biz sizin uydurduğunuz hurafelere değil, **bir tek Allah’a kulluk eden ve O’na asla ortak koşmayan İbrahim’in dinine** uya-

rız! Biz sizin veya bir başkasının uydurup dinin temelleri diye dayattığı bâtıl iddialara değil, sizin de örnek ve önder kabul ettiğiniz İbrahim, Musa ve İsa başta olmak üzere, bütün peygamberlerin tebliğ ettiği hak dine, bir tek Allah'a kulluk esasına dayanan İslâm dinine uyarız! Sizin zamanla tahrif ettiğiniz bu dinin özünü ve aslını, işte Son Peygamber açıkça ortaya koymuş bulunuyor. İnandığınızı iddia ettiğiniz peygamberlerin izinden gitmek istiyorsanız, siz de şirkten ve inkârdan uzak durarak hak dine boyun eğmelisiniz. Nitekim İbrahim, sizin bugün 'dinin temel esasları' saydığınız batıl inançları asla benimsememişti. Örneğin Allah'a oğul isnat etmemiş, Peygamberleri ve azizleri tanrılaştırmamış, Allah'ın herhangi bir kitabını veya elçisini asla inkâr etmemişti."

قُولُوا اٰمَنَّا بِاللّٰهِ وَمَا اُنْزِلَ اِلَيْنَا وَمَا اُنْزِلَ اِلٰى اِبْرٰهٖيمَ وَاِسْمٰعٖيلَ وَاِسْحٰقَ
وَيَعْقُوبَ وَالْاَسْبَاطِ وَمَا اُوتِيَ مُوسٰى وَعٖيسٰى وَمَا اُوتِيَ النَّبِيُّونَ مِنْ رَبِّهِمْۚ

136. O hâlde, ey müminler! Bu evrensel hakikati tüm insanlığa ilan ederek **deyin ki: "Bizler Allah'a,** yani O'nun varlığına ve birliğine iman ettiğimiz gibi, **bize gönderilen** Kur'ân âyetlerin**e; İbrahim, İsmail, İshak, Yakup ve sonraki nesillere gönderilen** vahiy**lere; ayrıca, Musa'ya ve İsa'ya verilen** kitaplara ve mucize**lere ve** diğer bütün **peygamberlere Rableri tarafından bahşedilen** vahiy**lere inanırız.**

لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ اَحَدٍ مِنْهُمْۘ وَنَحْنُ لَهُ مُسْلِمُونَ ﴿١٣٦﴾

Onların arasında hiçbir ayrım gözetmeyiz. Hepsinin Allah'tan geldiğine ve her birinin aynı mesajı getirdiğine iman ederiz. Yahudi ve Hristiyanların yaptığı gibi, bir kısmına iman edip bir kısmını inkâr etmeyiz. Çünkü biz, yalnızca Allah'a kulluk eden ve ancak **O'na boyun eğen kimseleriz."**

فَاِنْ اٰمَنُوا بِمِثْلِ مَٓا اٰمَنْتُمْ بِهٖ فَقَدِ اهْتَدَوْاۚ وَاِنْ تَوَلَّوْا فَاِنَّمَا هُمْ فٖي شِقَاقٍۚ
فَسَيَكْفٖيكَهُمُ اللّٰهُۚ وَهُوَ السَّمٖيعُ الْعَلٖيمُ ﴿١٣٧﴾

137. Ey müminler! **Eğer** Yahudiler, Hristiyanlar ve diğerleri bu çağrıya olumlu cevap verir ve **sizin inandığınız gibi** Allah'ın kitapları ve elçileri arasında hiçbir ayrım gözetmeden ilâhî mesaja tümüyle **inanırlarsa, işte o zaman doğru yolu bulmuş olurlar. Ama eğer yüz çevirirlerse, derin bir çıkmaza saplanmışlar** ve sırf kıskançlık ve inatçılıkları yüzünden size karşı koyuyorlar **demektir. Fakat** sen üzülme, **onlara karşı Allah sana yeter!** Allah'a dayanıp sabır ve kararlılıkla mücadelene devam ettiğin takdirde, onlar sana asla zarar veremeyecek, seni hak yoldan çeviremeyeceklerdir. Hiç kuşkusuz **O** her şeyi **işiten,** her şeyi **bilendir.**

ALLAH'IN BOYASI

Allah'ın gönderdiği her şeriatte, iman edip hak dine girenlerin tepeden tırnağa yıkanıp temizlenmeleri emredilmiş ve inkârdan kurtulup tertemiz bir hayata geçişin sembolik bir ifadesi olarak hemen her ümmette bir gelenek olarak uygulanmıştır. Ancak Hristiyanlar, bu uygulamaya bambaşka bir anlam yükleyerek özünden saptırmışlardı. Pavlus'un Hristiyanlığa soktuğu aslî günah düşüncesini temel alan Hristiyanlar, Âdem ile Havvâ'nın (as) işledikleri günah yüzünden onların soyundan gelen insanların günahkâr ve kirlenmiş bir hâlde doğduğuna inanıyor, bu yüzden çocuklarını "kutsanmış" suya batırıp vaftiz ederek güya onları "temizlediklerini" iddia ediyorlardı. Oysa İslam'a göre hiç kimse bir başkasının günahını yüklenemez ve hiçbir çocuk, anne babasının işlediği günahtan dolayı cezalandırılamaz. Doğan her çocuk, tertemiz bir fıtrat üzere ve hakikati keşfetmeye, güzel ve doğru işler yapmaya yatkın bir hâlde dünyaya gelir. Zaten insan kötülük yapmaya programlanmış olarak doğmuş olsaydı, günahlarından dolayı hesaba çekilmesi ve cezalandırılması da adaletsizlik olurdu. İşte İsa Peygamber'in getirdiği hak dini değiştirip yozlaştıran Hristiyanların bu iddialarına karşılık yüce Allah buyuruyor ki:

صِبْغَةَ اللّٰهِۚ وَمَنْ اَحْسَنُ مِنَ اللّٰهِ صِبْغَةًۘ وَنَحْنُ لَهُ عَابِدُونَ ﴿١٣٨﴾

138. Ey müminler! İnsanın günahkâr ve kirlenmiş bir hâlde dünyaya geldiğini iddia eden Hristiyanlara deyin ki: Bizler **Allah'ın verdiği renklerle** boyanmışızdır**.** Öyle ya, **kimin boyası Allah'ın boyasından daha güzel olabilir? İşte** bu yüzden **biz, ancak O'na kulluk ederiz.** İnsanoğlu, Allah'ın verdiği doğal renklerle boyanmış bir hâlde, tertemiz bir fıtrat üzere yaratılmıştır. Eğer insan günah işliyorsa, bunun sebebi yaratılışında kirlilik değil, tam aksine, yaratılışındaki saflığa rağmen bilerek ve isteyerek kötülüğü tercih etmiş olmasıdır. İnsan, fıtratında var olan güzelliklerin bozulmamasını, aksine daha da gelişip olgunlaşmasını istiyorsa, Allah tarafından gönderilen ve yaratılış özellikleriyle birebir örtüşen doğal ve tertemiz inanç sistemine iman etmeli, hayatının her alanını bu inanca göre şekillendirerek ilâhî renge boyanmalıdır.

قُلْ اَتُحَٓاجُّونَنَا فِي اللّٰهِ وَهُوَ رَبُّنَا وَرَبُّكُمْۚ وَلَنَٓا اَعْمَالُنَا وَلَكُمْ اَعْمَالُكُمْۚ وَنَحْنُ لَهُ
مُخْلِصُونَۙ ﴿١٣٩﴾

139. Ey İslam davetçisi! Allah'ın seçkin ve ayrıcalıklı kulları olduklarını iddia eden Yahudilere ve Hristiyanlara **de ki: "Allah bizim de Rabb'imiz, sizin de Rabb'iniz olduğu hâlde,** bazı toplumları kayırdığını, birilerine özel muamele yaptığını söyleyerek **O'nun** adaleti ve hikmeti **hakkında bizimle tartışmaya mı gireceksiniz?** O sadece sizin Rabb'iniz midir ki, size ayrıcalıklı davransın ve yalnızca sizin ırkınızdan Peygamber göndersin? Hayır, Allah'a kul olma açısından sizinle diğer insanlar arasında hiçbir fark yoktur ve Allah katında her toplum, eşit derecede sorumluluk ve hak sahibidir. **Ayrıca bizim yaptıklarımız bize, sizin yaptıklarınız size aittir.** İnsanlar Allah katında mensup oldukları ırka ve sınıfa göre değil, yaptıkları iyilik ve kötülüklere göre hesaba çekileceklerdir. Bunun için biz insanları hak dine davet eder, fakat bu hususta hiç kimseyi zorlamayız. Her insanın din ve vicdan hürriyetine hakkıyla riayet ederiz. İyi bilin ki, **Biz O'na ihlas ve samimiyetle bağlanmış kimseleriz.** Her yaptığımızı yalnızca O'nun rızası için yaparız. Yalnızca O'na kulluk eder, O'ndan başka ilahlara, aracılara bel bağlamayız. O'nun rızasına uygun olmayan hususta asla hatır gönül dinlemeyiz."

Zaten bütün Peygamberler, hep bu gerçeği dile getirmişlerdi.

ALLAH'IN GÖNDERDİĞİ TEK DİN İSLAM'DIR

اَمْ تَقُولُونَ اِنَّ اِبْرٰهٖيمَ وَاِسْمٰعٖيلَ وَاِسْحٰقَ وَيَعْقُوبَ وَالْاَسْبَاطَ كَانُوا هُودًا اَوْ
نَصَارٰىۜ

140. Ey Yahudiler ve ey Hristiyanlar! **Yoksa siz İbrahim'in, İsmail'in, İshak'ın, Yakup'un ve onların soyundan gelen** Peygamber**lerin Yahudi veya Hristiyan olduklarını mı iddia ediyorsunuz?** Oysa Yahudilik de Hristiyanlık da, peygamberlerden çok sonraları din

adamları, rahipler ve yorumcular tarafından icat edilen kurallar, düzenlemeler ve ayinlerden ibarettir. Dolayısıyla, Hz. Musa ve Hz. İsa da dâhil, hiçbir peygamber "Yahudi" veya "Hristiyan" değildi ve olamazdı. Aksine, bütün peygamberler, "Yalnızca Allah'a kulluk etmek ve O'ndan gelen bütün emirlere tam bir teslimiyetle itaat etmek" anlamına gelen "İslâm" inancına bağlı birer "Müslüman" idiler.

قُلْ ءَاَنْتُمْ اَعْلَمُ اَمِ اللّٰهُۜ وَمَنْ اَظْلَمُ مِمَّنْ كَتَمَ شَهَادَةً عِنْدَهُ مِنَ اللّٰهِۜ وَمَا اللّٰهُ بِغَافِلٍ
عَمَّا تَعْمَلُونَ ﴿١٤٠﴾

Ey İslâm davetçisi! Bütün bunlara rağmen, hâlâ iddialarında diretirlerse, onlara **de ki: "Siz mi daha iyi bilirsiniz, yoksa Allah mı?** Allah hem Kur'ân'da hem de elinizdeki muharref Tevrat ve İncil'de bu hakikati açıkça bildirmişken, hâlâ bâtıl iddianızda diretecek, kendi kitabınızda yer alan gerçekleri inkâr etme pahasına inadınızı sürdürecek misiniz?**"** Şu hâlde, **Allah tarafından** kendisine ulaşan **bir tanıklığı** bile bile **gizleyenden daha zalim kim olabilir?** Hz. Muhammed'in, daha önceki peygamberlerin tahrif edilen mesajını orijinal hâliyle ortaya koyan hak peygamber olduğunu bile bile, bu hakikatin şahitliğini ve savunuculuğunu yapmak yerine onu gizleyen ve birtakım tevillerle gerçeği çarpıtan hahamlardan, papazlardan, sözde din âlimlerinden daha zalim, daha kötü kim olabilir? Şunu asla unutmayın ki, **Allah yaptıklarınızdan habersiz değildir.**

تِلْكَ اُمَّةٌ قَدْ خَلَتْۚ لَهَا مَا كَسَبَتْ وَلَكُمْ مَا كَسَبْتُمْۚ وَلَا تُسْـَٔلُونَ عَمَّا كَانُوا
يَعْمَلُونَ ﴿١٤١﴾

141. Ey insanlar! Geçmişte yaşayan atalarınızla övünerek kendinizi avutmayın! **Onlar bir ümmetti; geldi geçti. Onların kazandıkları** iyilik ve kötülükler **onlara, sizin kazandıklarınız size aittir ve siz, onların yaptıklarından hesaba çekilecek değilsiniz.**

KIBLE DEĞİŞİKLİĞİ İÇİN ÖN HAZIRLIK

Müslümanlar, hicretten önce Mescid-i Aksâ ile Kâbe'yi aynı hizaya getirip iki kıbleye birden yönelerek namaz kılıyorlardı. Mekke ile Kudüs'ün ortasında yer alan Medine'ye hicretten sonra, Allah müminlere Mescid-i Aksâ'ya yönelmelerini emretti. Beytü'l-Makdis adıyla da bilinen Mescid-i Aksâ, Hz. Süleyman tarafından Kudüs'te inşa edilen ve Yahudilerce kutsal sayılan bir mabetti. Allah müminlere bu mabedi kıble edinmelerini emrederek, ilâhî dinin tek ve evrensel olduğunu, bütün peygamberlerin yöneldikleri yönün aynı olduğunu ve ibadetlerindeki gerçek maksadın Allah'a yönelmek olduğunu bildirmişti. Böylece Müslümanlar, 17 ay boyunca Mescid-i Aksâ'ya yönelerek namaz kıldılar. Bundan sonraki aşamada Allah, Hz. İbrahim tarafından inşa edilen ve insanlığın ilk kıblesi olan Mescid-i Harâm'a yönelmelerini müminlere emredecekti. Bu değişiklik aynı zamanda, ilâhî mesajı taşıma ve insanlığa önderlik etme görevinin Son Elçi'ye başkaldıran Yahudi ve Hristiyanlardan alınıp yeni Müslüman topluma verildiğini sembolize ediyordu. Bu değişiklik karşısında münafıklardan, müşriklerden ve özellikle de Yahudilerden gelebilecek itiraz ve tepkilere karşı müminleri uyarmak ve Kıble değişikliği ile ilgili ön hazırlık olmak üzere, aşağıdaki âyetler nâzil oldu:

سَيَقُولُ السُّفَهَٓاءُ مِنَ النَّاسِ مَا وَلّٰيهُمْ عَنْ قِبْلَتِهِمُ الَّت۪ي كَانُوا عَلَيْهَاۜ قُلْ لِلّٰهِ
الْمَشْرِقُ وَالْمَغْرِبُۜ يَهْد۪ي مَنْ يَشَٓاءُ اِلٰى صِرَاطٍ مُسْتَق۪يمٍ ﴿١٤٢﴾

142. İnsanlar arasından, kıble değişikliğinin anlam ve önemini kavrayamayan bazı **düşüncesiz kimseler** ve özellikle de, kendilerini Allah'ın seçkin ve ayrıcalıklı kulları zanneden ve müminlerin zihinlerinde şüphe uyandırmak için fırsat kollayan Yahudiler**, "**Müslümanlar bu güne kadar bizim kıblemize yöneliyorlardı. **Onları üzerinde bulundukları kıblelerinden çevir**ip Kâbe'ye yönelt**en** sebep **nedir?" diyecekler.** Onlara **de ki: "Doğu da Allah'ındır, batı da.** Aslında herhangi bir yönün diğerine üstünlüğü söz konusu değildir. Önemli olan doğuya veya batıya yönelmek değil, Allah'ın emrini yerine getirmektir. Aşağıda 144. âyette zikredilecek olan kıble değişikliği de Allah'ın bir emridir. Zira Allah, Son Elçi'yi inkâr ederek kendisine başkaldıran İsrailoğulları'ndan ilâhî emaneti geri almış ve yeni İslam toplumuna vermiştir. Çünkü Allah, hangi ırktan ve hangi toplumdan olursa olsun, hak dinin sancağını taşımaya lâyık gördüğü ve başarıya, kurtuluşa, zafere ulaşmasını **dilediği kimseyi dosdoğru yola iletir."**

وَكَذٰلِكَ جَعَلْنَاكُمْ اُمَّةً وَسَطًا لِتَكُونُوا شُهَدَٓاءَ عَلَى النَّاسِ وَيَكُونَ الرَّسُولُ
عَلَيْكُمْ شَه۪يدًاۜ

143. Ey müminler! **İşte böylece sizi,** her türlü aşırılıktan uzak duran, adil, dengeli, ölçülü ve **hayırlı bir ümmet yaptık ki, tüm insanlığa karşı** hakikate tanıklık eden güzel örnekler ve adil **şahitler olasınız ve bu Peygamber de size karşı** güzel bir örnek ve **şahit olsun.**

وَمَا جَعَلْنَا الْقِبْلَةَ الَّت۪ي كُنْتَ عَلَيْهَٓا اِلَّا لِنَعْلَمَ مَنْ يَتَّبِعُ الرَّسُولَ مِمَّنْ يَنْقَلِبُ
عَلٰى عَقِبَيْهِۜ

Ey Muhammed! **Senin** daha önce Mekke'de iken **yönelmiş olduğun kıbleyi,** yani Mescid-i Harâm'ı size **kıble yaptık ki, Peygamberin izinden gidenleri, gerisin geriye dönecek olanlardan** ayırıp **açıkça ortaya koyalım.** Bu imtihan sonucunda, iman iddiasıyla ortaya çıkan insanlar iki gruba ayrılacaktır: 1. Allah'ın emirlerine kayıtsız şartsız boyun eğen samimi müminler, 2. Çıkarlarına uygun olduğu sürece İslâm'ın hükümlerini kabul eden, fakat arzu ve beklentilerine aykırı düştüğü anda ilâhî emirleri reddeden münafıklar.

وَاِنْ كَانَتْ لَكَب۪يرَةً اِلَّا عَلَى الَّذ۪ينَ هَدَى اللّٰهُۜ

Doğrusu bu imtihan, **Allah'ın yol gösterdiği kimselerden başkasına ağır gelecektir.** Nitekim daha önce Peygamberi tasdik eden bazı Yahudiler, binlerce yıl kıble edindikleri Kudüs'e yönelmekten vazgeçip Mekke'ye yönelmelerini emreden âyetler gelince, bunu gururlarına yediremeyip Allah'ın emrini reddederek yeniden inkâra saplanacaklardı.

وَمَا كَانَ اللّٰهُ لِيُض۪يعَ ا۪يمَانَكُمْۜ اِنَّ اللّٰهَ بِالنَّاسِ لَرَؤُ۫فٌ رَح۪يمٌ ﴿١٤٣﴾

Bu arada **Allah,** daha önceleri Mescid-i Aksâ'ya yönelerek kılmış olduğunuz namazları elbette kabul edecek, ihlâs ve samimiyetle O'na bağlandığınız sürece, **sizin imanınızı asla boşa çıkarmayacaktır. Hiç kuşkusuz Allah, insanlara karşı çok şefkatli, çok merhametlidir.**

Kıble değişikliği ile ilgili ön hazırlıklar tamamlandıktan ve gönüller buna iyice alıştırıldıktan sonra, bütün semavî din mensuplarının hürmet gösterdikleri, kendisine mensup olmakla şeref duydukları ortak ataları olan İbrahim Peygamber tarafından insanlığın ilk mabedi olarak inşa edilen ve kıyamete kadar müminlerin kıblesi ve

Kâbe'si olarak kalacak olan Mescid-i Haram'a yönelmeyi emreden âyetler nâzil oldu:

KIBLE DEĞİŞİYOR

Peygamber (sav) Medine'ye hicret edince, Allah'tan gelen emirle Mescid-i Aksâ'yı kıble edindi.[25] Fakat gönlünde yatan, İbrahim aleyhisselâm'dan bu yana müminlerin kıblesi olan Beytullah'a yönelmekti. Yahudilerin kutsal mabedi olan Mescid-i Aksâ'ya yönelme emrinin geçici olduğunu, yakın bir zamanda Kâbe'ye yönelme emrinin geleceğini bilmiyordu. Ayrıca İsrailoğulları'nın liderliğinin sona erdiğini ve Kudüs'ün merkez olma niteliğini kaybettiğini düşünüyordu. Bu yüzden Rabb'ine yalvararak kıblenin değiştirilmesini niyaz ediyor, ümitle vahyin gelmesini bekliyordu. Nihayet Allah, Peygamber'inin dua ve yakarışlarına şu sözlerle icabet etti:

قَدْ نَرٰى تَقَلُّبَ وَجْهِكَ فِى السَّمَٓاءِۚ فَلَنُوَلِّيَنَّكَ قِبْلَةً تَرْضٰيهَاۖ

144. Ey Muhammed! **Biz senin, yüzünü sık sık göğe çevirip durduğunu** ve kıblenin değiştirilmesi için dua ettiğini **görüyoruz.** Üzülme, **elbette seni hoşnut olacağın kıbleye yönelteceğiz:**

فَوَلِّ وَجْهَكَ شَطْرَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِۜ

Artık namaz kılarken, **yüzünü** Mekke tarafına, **Mescid-i Haram yönüne çevir!**

وَحَيْثُ مَا كُنْتُمْ فَوَلُّوا وُجُوهَكُمْ شَطْرَهُۜ

Ve siz de ey inananlar, **her nerede olursanız olun,** namaz kılarken **yüzünüzü o yöne çevirin!** Yeryüzünün hangi noktasında olursanız olun, yurtlarınızın farklılığına, yönlerinizin değişikliğine; ırklarınızın, dillerinizin ve renklerinizin başkalığına rağmen, aynı hedefe yönelen, aynı hayat düzeninin egemenliğini gerçekleştirmeye çalışan bir tek ümmet olma bilinciyle namazda yüzünüzü Kâbe'ye çevirin! Ancak kıbleye yönelmenin çeşitli sebeplerden dolayı mümkün olmadığı veya kıblenin hangi yönde olduğu bilinemediği durumlarda veya düşman korkusu gibi bir mazeret söz konusu olduğunda, buna yakın herhangi bir yöne dönmek de yeterli olur.

وَاِنَّ الَّذٖينَ اُو۫تُوا الْكِتَابَ لَيَعْلَمُونَ اَنَّهُ الْحَقُّ مِنْ رَبِّهِمْۜ

Kendilerine kitap verilenler, bunun Rablerinden gelen bir gerçek olduğunu pekâlâ **bilirler.** Yahudiler de Hristiyanlar da, bütün ilâhî din mensuplarının ortak atası olan Hz. İbrahim tarafından, insanlığın ilk mabedi olarak inşa edilen Kâbe'ye yönelmenin, yüce Allah'ın emrine dayalı, tartışma götürmez kesin bir gerçek olduğunu gayet iyi bilirler. Üstelik ellerindeki kitaplarda da bu onlara bildirilmiştir. Fakat dünyevi çıkarlarına ters düştüğü için bunu kabullenmeye yanaşmazlar.

وَمَا اللّٰهُ بِغَافِلٍ عَمَّا يَعْمَلُونَ ﴿١٤٤﴾

Fakat şunu iyi bilsinler ki, **Allah onların yaptıklarından habersiz değildir.**

وَلَئِنْ اَتَيْتَ الَّذٖينَ اُو۫تُوا الْكِتَابَ بِكُلِّ اٰيَةٍ مَا تَبِعُوا قِبْلَتَكَۚ

145. Ey Muhammed! **Sen kitap verilen** o Hristiyanlara ve Yahudi**lere,** Kâbe'ye yönelmenin Allah'ın emri olduğu hususunda **her türlü mucizeyi getirmiş olsan bile, yine de** inkârda diretir, **senin kıblene yönelmezler.** Zira onlar arzularının yönlendirdiği, menfaatlerinin körüklediği ve kinlerinin bilediği kör bir inatçılığın tutsağıdırlar. Sanma ki onlar İslâm'ı bilmedikleri ya da bu din onlara inandırıcı bir biçimde sunulmadığı için inkâr ediyorlar. Bilakis onlar, çok iyi bildikleri bu dinin, menfaatlerine ve saltanatlarına dokunacağından korktukları için ona karşıdırlar.

وَمَٓا اَنْتَ بِتَابِعٍ قِبْلَتَهُمْۚ وَمَا بَعْضُهُمْ بِتَابِعٍ قِبْلَةَ بَعْضٍۜ

O hâlde, bâtılda direten bu inkârcılar karşısında, **sen de** hak yolda azim ve kararlılıkla sabredecek, **onların kıblesine asla yönelmeyeceksin. Zaten onlar da birbirlerinin kıblesine yönelmezler.** Zira onların her biri, aslında kendi menfaatlerini, arzu ve ihtiraslarını kıble edinmişlerdir. Dış yönüyle birlik ve beraberlik içinde gözükseler bile, içten içe didişme, çekişme ve düşmanlık hâlindedirler. Aralarında gerçek anlamda uyum ve birlik yoktur.

وَلَئِنِ اتَّبَعْتَ اَهْوَٓاءَهُمْ مِنْ بَعْدِ مَا جَٓاءَكَ مِنَ الْعِلْمِۙ اِنَّكَ اِذًا لَمِنَ الظَّالِمٖينَۘ ﴿١٤٥﴾

Ey Peygamber! **Sana** bu Kur'ân aracılığıyla gerçek **ilim geldikten sonra, eğer onların arzu ve heveslerine uyacak olursan, yemin olsun ki, o takdirde sen de zalimlerden olursun!** Ve bu durumda, kendini Allah'ın gazabından kurtaracak ne bir dost bulabilirsin, ne de bir yardımcı!

Onların, kendilerine ikna edici deliller sunulmadığı için Kur'ân'ı ve Son Elçi'yi inkâr ettiklerini sanma:

اَلَّذٖينَ اٰتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ يَعْرِفُونَهُ كَمَا يَعْرِفُونَ اَبْنَٓاءَهُمْۜ

146. Kendilerine kitap verdiklerimiz, onu kendi öz evlatları gibi tanırlar. Yahudi ve Hristiyan din adamları ve bilginleri, kıblenin değiştirilmesine yönelik emrin Allah'tan geldiğini ve bu emre muhatap olan Muhammed (sav)'in hak Peygamber olduğunu gayet iyi bilirler. Zira önceki kutsal kitaplarda geleceği müjdelenen Son Peygamber'in vasıfları arasında, kıbleyi Kâbe'ye çevireceği hakkında delil ve işaretler de vardı.

وَاِنَّ فَرٖيقًا مِنْهُمْ لَيَكْتُمُونَ الْحَقَّ وَهُمْ يَعْلَمُونَ ﴿١٤٦﴾

Fakat yine de onlardan bir kısmı, kıskançlık ve bencillikleri sebebiyle **hakikati bile bile gizlerler.** Ve kendi uydurdukları bâtıl inançları, hak ve hakikat yerine koymaya çalışırlar.

اَلْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ فَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْمُمْتَرٖينَ ﴿١٤٧﴾

147. Oysa **hakikat,** sizin veya onların iddia ve kuruntuları değil, **Rabb'inden gelendir.** Ve Rabb'in sana, hakikatin ta kendisi olan bu Kur'ân'ı göndermiştir. **O hâlde, sakın şüpheye kapılanlardan olma!**

وَلِكُلٍّ وِجْهَةٌ هُوَ مُوَلّٖيهَا فَاسْتَبِقُوا الْخَيْرَاتِۜ

148. Ey müminler! **Her toplumun** hayatına yön veren, değer yargılarını oluşturan bir inanç sistemi, **yöneldiği bir kıblesi vardır. O hâlde, siz hayırlı işlerde yarışın!** Unutmayın ki, namazda belirli bir yöne yönelmekten daha önemli olan, bu ibadetlerin kazandıracağı üstün ahlakî özelliklere sahip olmaktır. O hâlde, sizler Allah'a kulluk noktasında yapabildiğinizin en iyisini, en güzelini ortaya koyarak ve güzel ahlakınız, yardımseverliğiniz, dürüstlüğünüz, hayır ve hasenatınızla örnek birer Müslüman olarak hayırlı işlerde birbirinizle ve diğer toplumlarla yarışın ve bu yarışta daima en öne geçmeye çalışın.

---

[25] Peygamber (sav) Mescid-i Aksâ'ya muhtemelen kendi tercihiyle değil, Allah'tan gelen bir vahiy neticesinde yönelmiştir. Rasulullah'a Kur'ân haricinde gelen bu vahiy, kudsî hadisler gibi, Kur'ân'da yer almayan *vahy-i gayri metluvv* cümlesindendir. Şayet Peygamber (sav)'in dilediği kıbleyi tercih etme hakkı olsaydı, kıble olmasını şiddetle arzu ettiği Mescid-i Haram'a yönelmeyi tercih edeceği açıktır.

أَيْنَ مَا تَكُونُوا يَأْتِ بِكُمُ اللّٰهُ جَمِيعًاؕ إِنَّ اللّٰهَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١٤٨﴾

Unutmayın ki, **her nerede olursanız olun, Allah hepinizi** Hesap Günü'nde **toplayıp bir araya getirecek** ve her kötülüğün cezasını, her iyiliğin mükâfatını vere**cektir.** Hiç kuşku yok ki, **Allah'ın her şeye gücü yeter.**

وَمِنْ حَيْثُ خَرَجْتَ فَوَلِّ وَجْهَكَ شَطْرَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ

149. Ey mümin! **Her nereden yola çıkarsan çık,** yolculukta da namaz esnasında **yüzünü Mescid-i Haram yönüne çevir.**

وَإِنَّهُ لَلْحَقُّ مِنْ رَبِّكَؕ وَمَا اللّٰهُ بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ ﴿١٤٩﴾

Hiç kuşkusuz bu emir, **Rabb'inden gelen gerçeğin ta kendisidir.** Bu gerçeği asla zayi etmeyin! Unutmayın ki, **Allah yaptıklarınızdan habersiz değildir.**

Kıblenin değişmesi, aynı zamanda ilâhî mesajı taşıma görevinin el değiştirmesi anlamına geldiğinden, yersiz tartışma ve itirazlara meydan vermemek için bakın tekrar tekrar uyararak diyoruz ki:

وَمِنْ حَيْثُ خَرَجْتَ فَوَلِّ وَجْهَكَ شَطْرَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِؕ وَحَيْثُ مَا كُنْتُمْ فَوَلُّوا وُجُوهَكُمْ شَطْرَهُۙ لِئَلَّا يَكُونَ لِلنَّاسِ عَلَيْكُمْ حُجَّةٌ

150. Ey Peygamber! Yeryüzünün neresinde olursan ol ve **nereden yola çıkarsan çık,** namaz kılarken **yüzünü Mescid-i Haram yönüne çevir!** Ve ey müminler! **Siz de nerede** ve ne hâlde **olursanız olun,** namazda **yüzünüzü o yöne çevirin ki, insanların size karşı** mazeret olarak öne sürebilecekleri **bir bahaneleri kalmasın.** Biz bu emri tekrar tekrar vurguladık ki, hepiniz bunun Allah'tan gelen kesin bir emir olduğunu şeksiz şüphesiz bilin ve İslâm'a davet ettiğiniz kimselerin, "Müslümanlar kıble değişikliği ile ilgili emrin Allah katından geldiğini iddia ediyorlar, fakat kendileri bu emri uygulamıyorlar." diyerek inkârları için sahte mazeretler üretmelerine fırsat vermeyin. Demek ki müminler başkalarına söylediklerini öncelikle kendileri yapmalı, sözleriyle davranışları uyumlu olmalıdır. Zira böyle bir tutarsızlık, İslâm'a davet edilen insanların tereddüde düşmesine, imana meyilli olsalar bile, zihinlerinde soru işaretleri oluşmasına sebep olur.

إِلَّا الَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْهُمْ فَلَا تَخْشَوْهُمْ وَاخْشَوْنِي وَلِأُتِمَّ نِعْمَتِي عَلَيْكُمْ وَلَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَۙ ﴿١٥٠﴾

Ancak onlardan zulüm ve haksızlık yapanlar hariç. Öyleleri, herhangi bir delile dayanmadan hakikati inatla reddeder, sizi baskı ve zorbalıkla sindirmeye çalışırlar. Fakat **onlardan korkmayın; asıl benden,** yani emirlerime karşı gelip azabıma uğramaktan **korkun ki, ben de size verdiğim nimetleri tamamlayayım ve böylece doğru yolu bulabilesiniz.**

كَمَا أَرْسَلْنَا فِيكُمْ رَسُولًا مِنْكُمْ يَتْلُوا عَلَيْكُمْ اٰيَاتِنَا وَيُزَكِّيكُمْ وَيُعَلِّمُكُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَيُعَلِّمُكُمْ مَا لَمْ تَكُونُوا تَعْلَمُونَؕ ﴿١٥١﴾

151. Nitekim size kendi içinizden, âyetlerimizi okuyan, sizi her türlü şirk ve günah kirlerinden **arındıran, size kitabı,** kitaptaki hükümlerin sebep ve amaçlarını kavrayarak onları doğru ve yerli yerince uygulamak anlamına gelen ve Peygamber (sav)'in örnek yaşantısıyla ortaya konan **hikmeti ve daha bilmediğiniz nice şeyleri öğreten bir Elçi gönderdik.**

فَاذْكُرُونِي أَذْكُرْكُمْ وَاشْكُرُوا لِي وَلَا تَكْفُرُونِ ﴿١٥٢﴾

152. Öyleyse, âyetlerimi sürekli gündemde tutarak **beni anın ki, ben de** dünya ve âhirette nimetler bahşederek **sizi anayım.** Söz ve davranışlarınızla **bana şükredin, sakın nankörlük etmeyin!**

SABIR, NAMAZ ve ŞEHADET

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ اٰمَنُوا اسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ وَالصَّلٰوةِؕ إِنَّ اللّٰهَ مَعَ الصَّابِرِينَ ﴿١٥٣﴾

153. Ey inananlar! Kurân'ın öngördüğü adalet sistemini egemen kılma uğrunda verdiğiniz mücadelede, **sabırla ve namazla** Rabb'inizden **yardım dileyin.** Yaratıcınızla aranızdaki irtibatı namazla, duayla, zikirle sürekli canlı tutmaya çalışın. Zorluklar karşısında asla yılgınlığa kapılmadan, umudunuzu ve direncinizi kaybetmeden hedefe doğru adım adım ilerleyin! Unutmayın ki, **Allah sabredenlerle beraberdir.** Sabredenler, hak uğrunda karşılaşabilecekleri sıkıntılara, acılara, ayrılıklara katlanmasını da bilmelidirler:

وَلَا تَقُولُوا لِمَنْ يُقْتَلُ فِي سَبِيلِ اللّٰهِ أَمْوَاتٌؕ بَلْ أَحْيَاءٌ وَلٰكِنْ لَا تَشْعُرُونَ ﴿١٥٤﴾

154. Allah yolunda öldürülenlere "ölü" demeyin. Allah'ın dinini yeryüzünde egemen kılmak için mücadele edip bu uğurda şehit olanları ölü olarak nitelendirmeyin. **Tam aksine;** onlar bu hayattan bir üst hayata geçiş yapmışlardır. Hayat mertebelerinin farklı bir boyutunda, sonsuz nimetler içinde yaşıyorlar ve gerçek anlamda **hayattadırlar. Fakat siz** bu olağanüstü durumu tam olarak **kavrayamazsınız.**

وَلَنَبْلُوَنَّكُمْ بِشَيْءٍ مِنَ الْخَوْفِ وَالْجُوعِ وَنَقْصٍ مِنَ الْأَمْوَالِ وَالْأَنْفُسِ وَالثَّمَرَاتِؕ وَبَشِّرِ الصَّابِرِينَۙ ﴿١٥٥﴾

155. Andolsun sizi biraz korku, biraz açlık ile ve mallardan, canlardan, ürünlerden eksiltmeyle imtihan edeceğim. İlâhî yasalara göre, insan bu dünya hayatında bazen korku, bazen açlık ve yoksullukla, kimi zaman da servetinden, sağlığından ve sahip olduğu diğer nimetlerden bir kısmını veya tamamını kaybederek imtihan edilecektir. Zorluk ve sıkıntılar karşısında sabırla direnerek imtihanı başarıyla tamamlayanlar, ebedî saadet ve kurtuluşu hak edeceklerdir. O hâlde, **sabredenleri müjdele!**

الَّذِينَ إِذَا أَصَابَتْهُمْ مُصِيبَةٌۙ قَالُوا إِنَّا لِلّٰهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَؕ ﴿١٥٦﴾

156. Onlar ki, bu imtihanın neticesi olarak **başlarına** bir bela, **bir musibet geldiği zaman, "Bizler** zaten **Allah'a aitiz ve sonunda hepimiz O'na döneceğiz.** Sahip olduğumuz her şey bize Allah'ın emanetidir ve Allah, emanetini istediği zaman elbette geri alacaktır. Hepimiz eninde sonunda bu dünya hayatını terk edecek ve yaptıklarımızın hesabını vermek üzere Rabb'imizin huzuruna çıkacağız.**" derler.**

أُولٰئِكَ عَلَيْهِمْ صَلَوَاتٌ مِنْ رَبِّهِمْ وَرَحْمَةٌ وَأُولٰئِكَ هُمُ الْمُهْتَدُونَ ﴿١٥٧﴾

157. İşte onlara Rablerinden bağışlanma ve rahmet vardır ve onlar, hidâyet üzere olanlardır. Rablerinin rahmet, nimet ve bereketleri hep onlarla birliktedir; doğru yolda olanlar da ancak onlardır.

Şimdi de, en çetin imtihanlar karşısında yılmadan sabretmesini bilen bir mümin hanımın ibret verici kıssasına kulak verin:

SAFA ile MERVE

Allah'ın emri gereğince Hz. İbrahim, eşi Hacer'i bebeğiyle birlikte ıssız Mekke vadisine bırakıp gitmişti. Kızgın çölde tek başına kalan Hacer, yavrusu İsmail'e su bulabilmek amacıyla Safa ile Merve tepeleri arasında defalarca koşuşturup durdu. Sonunda Allah, yerden tatlı bir su kaynağı çıkararak kullarının yardımına yetişti. Sonra da, güven ve umudunu yitirmeden sabırla mücadele etme-

nin sembolü olan bu fedakâr annenin anısına, Safâ ile Merve arasında sa'y etmeyi bir hac ibadeti olarak İbrahim (as)'a emretti. Sa'y, hac veya umre ibadeti için Mekke'ye gelen kimsenin Kâbe yakınındaki Safâ ile Merve tepeleri arasında Safâ'dan başlayarak dört gidiş üç dönüş olmak üzere yedi kere gidip gelmesi demektir. Bu ibadet, Mekke müşriklerince de hâlâ uygulanmaktaydı. Fakat zamanla müşrikler, Safâ ile Merve tepeleri üzerine birer put dikerek bu ibadete birtakım şirk unsurları katmışlardı. Bu yüzden, yaptıkları her işin mutlaka Kur'ân ve Sünnet kaynaklı olmasına özen gösteren Müslümanlar, sa'y edip etmeme hususunda tereddüde düştüler. Bunun üzerine, aşağıdaki âyetler nâzil oldu:

اِنَّ الصَّفَا وَالْمَرْوَةَ مِنْ شَعَٓائِرِ اللّٰهِۚ

158. Kuşkusuz Safâ ile Merve, Allah'ın emirlerine bağlılık ve itaati simgeleyen **alâmetlerindendir.**

فَمَنْ حَجَّ الْبَيْتَ اَوِ اعْتَمَرَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِ اَنْ يَطَّوَّفَ بِهِمَاۜ

O hâlde, Hac veya Umre için Kâbe'yi ziyaret edenlerin, bunlar arasında sa'y etmesinin hiçbir sakıncası yoktur. Bilakis bu, —farz olmamakla beraber— haccın önemli unsurlarındandır. Müşriklerin yanlış uygulamaları, sizi yanıltarak bu ibadetten alıkoymasın.

وَمَنْ تَطَوَّعَ خَيْرًاۙ فَاِنَّ اللّٰهَ شَاكِرٌ عَلٖيمٌ ﴿١٥٨﴾

Zira her kim yapmakla yükümlü olmadığı hâlde **fazladan bir iyilik yaparsa,** bunun mükâfatını elbette görecektir. Çünkü **Allah,** bütün iyiliklerin **karşılığını verendir,** her şeyi en ince ayrıntısıyla **bilendir.**

Allah'tan gelen hakikati gizleyen sözde din âlimlerine gelince:

İLÂHÎ MESAJI GİZLEYENLER

Yahudi ve Hristiyan din adamları, Hz. Muhammed'in hak peygamber olduğunu ve insanlara tebliğ ettiği emirlerin doğru olduğunu ellerindeki kutsal kitabın verdiği bilgilere dayanarak kesinlikle biliyorlardı. Fakat birtakım dünyevî çıkar kaygıları sebebiyle bunu açıklamaktan çekiniyorlardı. Allah tarafından gönderilen hakikati gizli tutan, Allah'ın kitabında yer alan kimi ayetleri görmezlikten gelip kimilerini sessizce geçiştiren böyle kimseler hakkında aşağıdaki âyetler nâzil oldu:

اِنَّ الَّذٖينَ يَكْتُمُونَ مَٓا اَنْزَلْنَا مِنَ الْبَيِّنَاتِ وَالْهُدٰى مِنْ بَعْدِ مَا بَيَّنَّاهُ لِلنَّاسِ فِى
الْكِتَابِۙ اُولٰٓئِكَ يَلْعَنُهُمُ اللّٰهُ وَيَلْعَنُهُمُ اللَّاعِنُونَۙ ﴿١٥٩﴾

159. Göndermiş olduğumuz apaçık belgeleri ve dosdoğru yola ulaştıran **hidâyeti, Biz onları** gerek Tevrat, İncil ve gerekse Kur'ân gibi **kitap**lar**da** tüm **insanlara açıkça bildirmemize rağmen** basit dünyevî çıkarları uğruna **gizleyenler var ya; işte hem Allah lânet eder onlara, hem de** insan, cin ve melek gibi **lânet edebilen** diğer bütün **varlıklar!**

اِلَّا الَّذٖينَ تَابُوا وَاَصْلَحُوا وَبَيَّنُوا فَاُولٰٓئِكَ اَتُوبُ عَلَيْهِمْۚ وَاَنَا التَّوَّابُ الرَّحٖيمُ
﴿١٦٠﴾

160. Ancak tövbe edip kendilerini **düzelten ve** gizlemiş oldukları gerçekleri **açıklayanlar bunun dışındadır. İşte onların tövbesini kabul edeceğim. Çünkü ben çok bağışlayıcı, çok merhametliyim.**

اِنَّ الَّذٖينَ كَفَرُوا وَمَاتُوا وَهُمْ كُفَّارٌ اُولٰٓئِكَ عَلَيْهِمْ لَعْنَةُ اللّٰهِ وَالْمَلٰٓئِكَةِ وَالنَّاسِ
اَجْمَعٖينَۙ ﴿١٦١﴾

161. Âyetlerimi **inkâr eden ve** hayatı boyunca inkârda direterek **kâfir olarak ölenlere gelince;** hem **Allah'ın,** hem **meleklerin ve** hem de **bütün insanların lâneti onların üzerinedir!**

خَالِدٖينَ فٖيهَاۚ لَا يُخَفَّفُ عَنْهُمُ الْعَذَابُ وَلَا هُمْ يُنْظَرُونَ ﴿١٦٢﴾

162. Onlar sonsuza dek o lânetin içinde kalacaklar ve ne azapları hafifletilecek ne de yüzlerine bakılacaktır.

وَاِلٰهُكُمْ اِلٰهٌ وَاحِدٌۚ لَٓا اِلٰهَ اِلَّا هُوَ الرَّحْمٰنُ الرَّحٖيمُ ﴿١٦٣﴾

163. Ey insanlar! Artık inkâr ve inattan vazgeçip hepiniz tevhid dairesine giriniz. Zira **hepinizin ilâhı, bir tek ilâh** olan Allah'**tır.** Hepinizin yaratıcısı ve Rabb'i olan Allah, bunca peygamberi insanlar parçalanıp düşman gruplara ayrılsınlar diye değil, tevhid inancı etrafında birleşsinler diye göndermiştir. **O'ndan başka ilâh yoktur; O çok şefkatli, pek merhametlidir.** Yeryüzünde, bu hakikati gözler önüne nice deliller ve mucizeler vardır:

YARATILIŞ MUCİZELERİ

اِنَّ فٖى خَلْقِ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ وَاخْتِلَافِ الَّيْلِ وَالنَّهَارِ

164. Şüphesiz göklerin ve yerin o muhteşem **yaratılışında, gece ile gündüzün** mükemmel bir uyum ve ahenk ile **birbirini takip etmesinde,**

وَالْفُلْكِ الَّتٖى تَجْرٖى فِى الْبَحْرِ بِمَا يَنْفَعُ النَّاسَ

İnsanlara faydalı yüklerle göllerde, nehirlerde ve **denizlerde akıp giden gemilerde,**

وَمَٓا اَنْزَلَ اللّٰهُ مِنَ السَّمَٓاءِ مِنْ مَٓاءٍ فَاَحْيَا بِهِ الْاَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا وَبَثَّ فٖيهَا مِنْ كُلِّ
دَٓابَّةٍ

Allah'ın, gökten indirdiği yağmurlarla ölü toprağa hayat vererek yeryüzünde rengârenk, **çeşit çeşit canlıları üretip yaymasında,**

وَتَصْرٖيفِ الرِّيَاحِ وَالسَّحَابِ الْمُسَخَّرِ بَيْنَ السَّمَٓاءِ وَالْاَرْضِ

Gök ile yer arasında görevlendirilmiş rüzgârların ve bulutların, belli güzergâhlarda düzenli olarak **hareket etmesinde,**

لَاٰيَاتٍ لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ﴿١٦٤﴾

Evet, işte bütün bunlarda, **aklını kullanan bir toplum için** Allah'ın varlığını, birliğini, sonsuz ilmini, kudretini, adaletini, merhametini gözler önüne seren **nice** ibretler, nice mucizeler ve **âyetler vardır.** Fakat bütün bu delillere rağmen:

ALLAH SEVGİSİ ve CEHENNEMLİKLERİN TARTIŞMASI

وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَتَّخِذُ مِنْ دُونِ اللّٰهِ اَنْدَادًا يُحِبُّونَهُمْ كَحُبِّ اللّٰهِۜ

165. İnsanlardan öyleleri vardır ki, en büyük tanrı kabul ettikleri **Allah ile birlikte,** O'nun katında sözünün geçtiğine inandıkları, her emrine kayıtsız şartsız boyun eğdikleri ve **tıpkı Allah'ı sever gibi sevdikleri birtakım ilahlar edinirler.**

وَالَّذٖينَ اٰمَنُٓوا اَشَدُّ حُبًّا لِلّٰهِۜ

İman edenlerin Allah sevgisi ise bütün sevgilerden daha üstün, daha coşkulu ve **daha güçlüdür.**

وَلَوْ يَرَى الَّذٖينَ ظَلَمُٓوا اِذْ يَرَوْنَ الْعَذَابَۙ اَنَّ الْقُوَّةَ لِلّٰهِ جَمٖيعًاۙ وَاَنَّ اللّٰهَ شَدٖيدُ
الْعَذَابِ ﴿١٦٥﴾

Allah'a ortak koşarak kendilerine **zulmedenler,** cehennemde inkârcıları bekleyen **azabı gördüklerinde,** onlara geçici olarak verilmiş olan servet ve saltanatın el-

lerinden alınarak **bütün güç ve kudretin yalnızca Allah'a ait olacağını ve** o gün **Allah'ın azabının çok çetin olacağını bilselerdi,** kesinlikle Allah'a ortak koşmazlardı.

اِذْ تَبَرَّاَ الَّذ۪ينَ اتُّبِعُوا مِنَ الَّذ۪ينَ اتَّبَعُوا وَرَاَوُا الْعَذَابَ وَتَقَطَّعَتْ بِهِمُ الْاَسْبَابُ
﴿١٦٦﴾

166. Nitekim Diriliş Günü gelip çatınca, vaktiyle **peşinden gidilen** ve bir ilâh gibi sevilip yüceltilen dinî ve siyasî liderler, azizler, efendiler ve önder**ler, kendilerini izleyenlerden o gün uzak duracaklar.** İşte o zaman, **cehennem azabını** tüm dehşetiyle karşılarında **görecekler ve aralarındaki** bütün **bağlar** ve menfaat ilişkileri **kopacaktır.**

وَقَالَ الَّذ۪ينَ اتَّبَعُوا لَوْ اَنَّ لَنَا كَرَّةً فَنَتَبَرَّاَ مِنْهُمْ كَمَا تَبَرَّؤُ۫ا مِنَّاۜ

167. Vaktiyle o önderleri körü körüne **takip edenler,** o gün büyük bir pişmanlıkla, **"Ah keşke bizim için** dünyaya geri **dönüş** imkânı **olsaydı da, onların** şimdi **bizden uzak durdukları gibi biz de onlardan uzak dursaydık!" diyecekler.**

كَذٰلِكَ يُر۪يهِمُ اللّٰهُ اَعْمَالَهُمْ حَسَرَاتٍ عَلَيْهِمْۜ وَمَا هُمْ بِخَارِج۪ينَ مِنَ النَّارِ ﴿١٦٧﴾

İşte böylece Allah, yaptıkları o çirkin **işleri onlara** derin bir üzüntü, **pişmanlık** ve hayal kırıklığı **olarak gösterecektir. Onlar, ateşten çıkacak da değiller.**

ŞEYTANIN ALDATMA YÖNTEMLERİ

يَٓا اَيُّهَا النَّاسُ كُلُوا مِمَّا فِي الْاَرْضِ حَلَالاً طَيِّباًۘ وَلَا تَتَّبِعُوا خُطُوَاتِ الشَّيْطَانِۜ
اِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُب۪ينٌ ﴿١٦٨﴾

168. Ey insanlar! Allah'ın açıkça haram kılmadığı hiçbir şeyi haram ve yasak kabul etmeyin! **Yeryüzündeki helâl ve temiz yiyeceklerden** gönül huzuruyla **yiyin** için**; sakın şeytanın adımlarını izlemeyin! Çünkü o, sizin apaçık düşmanınızdır.** Size düşman olan bir varlığın telkinlerine kapılıp da haramı helâl, helâli haram kılmayın.

اِنَّمَا يَأْمُرُكُمْ بِالسُّٓوءِ وَالْفَحْشَٓاءِ وَاَنْ تَقُولُوا عَلَى اللّٰهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿١٦٩﴾

169. O size ancak kötülüğü, fuhşiyatı, **ahlâksızlığı ve Allah adına bilgisizce sözler söyle**yerek aslı olmayan farzlar ve haramlar icat et**menizi emreder.**

وَاِذَا ق۪يلَ لَهُمُ اتَّبِعُوا مَٓا اَنْزَلَ اللّٰهُ قَالُوا بَلْ نَتَّبِعُ مَٓا اَلْفَيْنَا عَلَيْهِ اٰبَٓاءَنَاۜ

170. **İ**nkârcılar, hiçbir aklî ve naklî delile dayanmadan şeytanı adım adım takip ederler. **Onlara, "Allah'ın gönderdiği** kitabın hükümleri**ne uyun!" denilince, "Hayır, biz atalarımızı üzerinde bulduğumuz** töre, gelenek, ilke ve kurallar**a uyarız!" derler.**

اَوَلَوْ كَانَ اٰبَٓاؤُهُمْ لَا يَعْقِلُونَ شَيْـٔاً وَلَا يَهْتَدُونَ ﴿١٧٠﴾

Peki, ya ataları akıllarını kullanmayan ve doğru yolu bulamamış kimseler idiyseler? Kendileri gibi birer insan olan ataları yanılmış olamaz mı? Atalarından miras kalan töreler, kurallar ve ilkeler Allah'ın gönderdiği ilkeler ile çelişiyor, akıl ve sağduyu ile çatışıyor ise, yine de onların izinden mi gidecekler?

وَمَثَلُ الَّذ۪ينَ كَفَرُوا كَمَثَلِ الَّذ۪ي يَنْعِقُ بِمَا لَا يَسْمَعُ اِلَّا دُعَٓاءً وَنِدَٓاءًۜ

171. O inkârcıları hakka çağıran davetçini**n durumu,** anlamsız bir **bağırtı ve gürültüden başka bir şey işitmeyen** hayvan sürüsüne **seslenen kimsenin hâline benzer.** İnatçı ve önyargılı inkârcıların durumu, aynen bu misâldeki gibi, çobanın sesini işittiği hâlde onun sözlerini anlamsız bir ses ve gürültü olarak algılayan hayvan sürüsünün durumuna benzer. Onlara nasihat etmek, sadece sesleri duyan, fakat kendilerine söylenen sözlerin anlamını ve ifade ettiklerini kavrayamayan hayvanlara nasihat etmek gibidir.

صُمٌّ بُكْمٌ عُمْيٌ فَهُمْ لَا يَعْقِلُونَ ﴿١٧١﴾

Öyle ki, onlar akıl, idrak ve vicdan bakımından **sağır, dilsiz ve kördürler.** Hak ve hakikati ne duymak, ne dile getirmek ve ne de görmek isterler. **Çünkü akıllarını kullanmazlar.** Böylece bu taklitçi ve tutucu insanlar, körü körüne atalarının izinden giderek haramı helâl, helâli haram kılarlar:

HARAM KILINAN YİYECEKLER

يَٓا اَيُّهَا الَّذ۪ينَ اٰمَنُوا كُلُوا مِنْ طَيِّبَاتِ مَا رَزَقْنَاكُمْ وَاشْكُرُوا لِلّٰهِ اِنْ كُنْتُمْ اِيَّاهُ
تَعْبُدُونَ ﴿١٧٢﴾

172. Ey iman edenler! Eğer gerçekten **yalnızca Allah'a kulluk etmek istiyorsanız, size bahşettiği** helâl ve **temiz yiyeceklerden** gönül huzuruyla **yiyin** için **ve** cömertçe istifadenize sunduğu bunca nimetlere karşılık, kulluk görevinizi hakkıyla yerine getirerek **O'na şükredin.** Allah tarafından haram kılındığına dair açık ve kesin delil bulunmayan hiçbir şeyi haram ve yasak olarak nitelendirmeyin! Ruhbanların yaptığı gibi, güya Allah'a yaklaşma adına, O'nun helâl kıldığı temiz yiyeceklerden kendinizi mahrum etmeyin! Unutmayın ki;

اِنَّمَا حَرَّمَ عَلَيْكُمُ الْمَيْتَةَ وَالدَّمَ وَلَحْمَ الْخِنْز۪يرِ وَمَٓا اُهِلَّ بِه۪ لِغَيْرِ اللّٰهِۚ

173. O size ancak leşi, kanı, domuz etini ve Allah'tan başkası adına kesilenleri haram kılmıştır.

Leş, İslâmî usullere göre boğazlanmadan ölmüş hayvandır. Fakat çekirge gibi böcek cinsinden küçük canlılar ve devamlı suda yaşayan hayvanlar boğazlanmadan ölmüş olsalar bile leş kapsamına girmezler. Âyette haram olduğu bildirilen kan, akıcı kandır. Ete, dalağa, ciğere sinmiş olan kan ise helâldir. Domuzun sadece eti değil; yağı, kemiği, iliği vb. diğer bütün uzuvları da haramdır. Allah'tan başka bir varlık adına veya Allah'ın adı kasten terk edilerek yahut O'nun adıyla olsa bile putların önünde kurban edilen hayvanın eti de yenmez.

فَمَنِ اضْطُرَّ غَيْرَ بَاغٍ وَلَا عَادٍ فَلَٓا اِثْمَ عَلَيْهِۜ اِنَّ اللّٰهَ غَفُورٌ رَح۪يمٌ ﴿١٧٣﴾

Fakat her kim yiyecek başka bir şey bulamama, başkası tarafından zorlanma, hayatî tehlikeye maruz kalma gibi sebeplerle bunlardan yemeye **mecbur kalırsa,** insanları tehlikeye düşürecek şekilde başkalarının hakkına **saldırmamak ve** yemek zorunda kaldığı **ölçüyü aşmamak şartıyla, ona bir günah yoktur. Çünkü Allah çok bağışlayıcı, pek merhametlidir.**

HAKİKATİ GİZLEYENLER

اِنَّ الَّذ۪ينَ يَكْتُمُونَ مَٓا اَنْزَلَ اللّٰهُ مِنَ الْكِتَابِ وَيَشْتَرُونَ بِه۪ ثَمَناً قَل۪يلاًۙ اُو۬لٰٓئِكَ مَا
يَأْكُلُونَ ف۪ي بُطُونِهِمْ اِلَّا النَّارَ وَلَا يُكَلِّمُهُمُ اللّٰهُ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ وَلَا يُزَكّ۪يهِمْۚ وَلَهُمْ
عَذَابٌ اَل۪يمٌ ﴿١٧٤﴾

174. Allah'ın indirdiği kitabın herhangi bir hükmünü **gizleyen ve onu,** âhiret nimetlerine nazaran çok **küçük bir kazanç** olan servet, makam, şan, şöhret gibi dünyalık çıkarlar**la değişenler var ya, işte onlar, midelerine ateşten başka bir şey doldurmuyorlar.** Gerek Hz. Muhammed'in peygamberliğine işaret eden Tevrat ve İncil âyetlerini çarpıtan Yahudi ve Hristiyan din adamları olsun, gerekse Kur'ân'ın bazı hükümlerini örtbas eden sözde din âlimleri olsun, Allah'ın gönderdiği herhangi bir hükmü dünyevî menfaatler karşılığında gizleyen herkes bu âyetin tehdidi altındadır. Öyle ki,

Diriliş Günü'nde Allah onlarla rahmet lisanıyla **konuşmayacak ve onları** günah kirlerinden **arındırmayacaktır. İşte bunlara, can yakıcı bir azap vardır.**

اُو۬لٰٓئِكَ الَّذ۪ينَ اشْتَرَوُا الضَّلَالَةَ بِالْهُدٰى وَالْعَذَابَ بِالْمَغْفِرَةِۚ فَمَٓا اَصْبَرَهُمْ عَلَى النَّارِ ﴿١٧٥﴾

175. Zira **onlar, hidâyet yerine dalâleti; bağışlanma yerine azabı tercih eden kimselerdir.** Doğru yolu terk ederek bâtıl yollara dalan bu insanlar, Allah'ın sonsuz merhametine sığınıp ebedî kurtuluşa nail olmak yerine, bile bile cehennem azabına girmeyi tercih etmişlerdir. **Bunlar ateşe karşı ne kadar da dayanıklıymış!**

ذٰلِكَ بِاَنَّ اللّٰهَ نَزَّلَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّۜ

176. Bu azap, sebepsiz ve haksız değildir. **Çünkü Allah,** gerçeğin ta kendisi olan **kitabı hak olarak,** hak ve hakikat anlaşılsın, yaşansın ve hayata egemen olsun diye **indirmiştir.** Allah'ın gönderdiği hak kitabın hükmünü gizleyerek hakikati örtbas edenlerin hakkı da elbette cehennem azabıdır.

وَاِنَّ الَّذ۪ينَ اخْتَلَفُوا فِي الْكِتَابِ لَف۪ي شِقَاقٍ بَع۪يدٍ ﴿١٧٦﴾

Doğrusu, Allah'ın gönderdiği kitapların bir kısmına inanıp bir kısmını inkâr ederek **kitap hakkında ayrımcılık yapanlar,** derin bir isyankârlığın pençesinde, haktan çok **uzak bir ayrılık içindedirler.**[26] Haktan bu kadar uzak bir ayrılık içinde bocalayan bâtıl ehlinin hakkı da azaptır. Bu azaptan kurtulup ebedî saadete ulaşmak için gerçek anlamda hayır ve iyilik ehli olmak gerekir. Peki, asıl hayır ve iyilik nedir?

GERÇEK ERDEMLİLİK

لَيْسَ الْبِرَّ اَنْ تُوَلُّوا وُجُوهَكُمْ قِبَلَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ

177. Ey insanlar! **Yüzünüzü doğuya veya batıya çevirmeniz** bizatihi iyilik ve **erdemlilik değildir.** İbadetlerde Kâbe'ye veya başka bir tarafa yönelmeniz yahut birtakım dinî formalite ve törenleri yerine getirmeniz amaç ve hedef değil, hedefe götüren bir araçtır. Araç ise, ancak amaca ulaştırdığı takdirde değerli ve önemlidir. İnsanı sahih bir imana ve güzel davranışlara sevk etmeyen, birey ve toplum vicdanında etkisini göstermeyen birtakım kuru ibadet görüntüleri ne erdemli olmanızı sağlar, ne de size Allah katında değer kazandırır.

وَلٰكِنَّ الْبِرَّ مَنْ اٰمَنَ بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ الْاٰخِرِ وَالْمَلٰٓئِكَةِ وَالْكِتَابِ وَالنَّبِيّ۪نَۚ

Asıl iyilik ve **erdemlilik** sahibi **odur ki; Allah'a, âhiret gününe, meleklere, kitaplara ve Peygamberlere** tüm kalbiyle **inanır.**

وَاٰتَى الْمَالَ عَلٰى حُبِّه۪ ذَوِي الْقُرْبٰى وَالْيَتَامٰى وَالْمَسَاك۪ينَ وَابْنَ السَّب۪يلِ وَالسَّٓائِل۪ينَ وَفِي الرِّقَابِۚ

Yüreğinde dünya malına karşı **sevgi duymasına rağmen,** sırf Allah'ın hoşnutluğunu kazanmak için **malının** bir kısmını **yakınlara, yetimlere, yoksullara, yolda kalmışlara,** yardım **isteyenlere ve köleler**in özgürleştirilmesi **uğrunda harcar.**

وَاَقَامَ الصَّلٰوةَ وَاٰتَى الزَّكٰوةَۚ

Namazını güzelce kılar, zekâtını verir.

وَالْمُوفُونَ بِعَهْدِهِمْ اِذَا عَاهَدُواۚ وَالصَّابِر۪ينَ فِي الْبَأْسَٓاءِ وَالضَّرَّٓاءِ وَح۪ينَ الْبَأْسِۜ

Bir de söz verdiği zaman sözünde duranlar; hele o sıkıntı, hastalık ve savaş zamanlarında zorluklara karşı kahramanca göğüs gererek **sabreden** fedakâr mümin**ler var ya,**

اُو۬لٰٓئِكَ الَّذ۪ينَ صَدَقُواۜ وَاُو۬لٰٓئِكَ هُمُ الْمُتَّقُونَ ﴿١٧٧﴾

İşte onlar doğru sözlü olanlardır; kötülüklerden titizlikle sakınıp **korunan** gerçek erdem sahibi kul**lar da yine onlardır.** Fakat kişisel ahlâk ve erdemlilik, hukuk kuralları şeklinde toplumsal hayata egemen olmadıkça gerçek anlamda huzur ve mutluluğa ulaşamazsınız:

KISAS: CANA CAN, GÖZE GÖZ

يَٓا اَيُّهَا الَّذ۪ينَ اٰمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الْقِصَاصُ فِي الْقَتْلٰىۜ

178. Ey iman edenler! Öldürülen kimseler hakkında kısas, yani suçsuz bir insanı kasıtlı olarak öldüren kişinin işlediği suça denk bir ceza olarak öldürülmesi, yetkili merciler tarafından yerine getirilmesi gereken bir yasa olarak **size farz kılınmıştır.**

اَلْحُرُّ بِالْحُرِّ وَالْعَبْدُ بِالْعَبْدِ وَالْاُنْثٰى بِالْاُنْثٰىۜ

Hüre karşılık hür, köleye karşılık köle, kadına karşılık kadın kısas edilir**.** Yani cinayeti kim işlemişse, cezasını da yalnızca o çekmelidir. Katil hür bir insan ise sadece o hür, köle ise sadece o köle, kadın ise yine sadece o kadın cezalandırılmalıdır. Katilin mahkeme tarafından cezalandırılmasını yeterli görmeyip onun akrabalarından, kabilesinden, ailesinden intikam almaya kalkışılmamalıdır. Ve bu suç sabit olduğunda, suçlu kadın da olsa, köle de olsa, efendi de olsa mutlaka cezalandırılmalıdır.

فَمَنْ عُفِيَ لَهُ مِنْ اَخ۪يهِ شَيْءٌ فَاتِّبَاعٌ بِالْمَعْرُوفِ وَاَدَٓاءٌ اِلَيْهِ بِاِحْسَانٍۜ

178. Ancak katil, insanlık ve din yönüyle **kardeşi** sayılan maktulün yakın akrabalarından tamamı veya biri **tarafından herhangi bir şekilde affedilirse,** o zaman kısas cezası uygulanmaz. Bu durumda, tarafların İslâm'a aykırı olmayan gelenek ve **örfe uyarak** aralarında anlaşıp diyet miktarını belirlemeleri ve katilin, kendisini bağışlayan bu insanları bir nebze teselli etmek üzere **onlara** kan bedelini **güzellikle ödemesi gerekir.**

ذٰلِكَ تَخْف۪يفٌ مِنْ رَبِّكُمْ وَرَحْمَةٌۜ

Bu bağışlama yetkisinin verilmesi, **Rabb'iniz tarafından** sizlere bahşedilmiş **bir hafifletme ve rahmettir.** Fakat bu yetki, sadece maktulün yakın akrabalarına tanınmış bir haktır; yoksa yetkili merciler de dâhil, bir başkasının katilleri affetme yetkisi yoktur.

فَمَنِ اعْتَدٰى بَعْدَ ذٰلِكَ فَلَهُ عَذَابٌ اَل۪يمٌ ﴿١٧٨﴾

Ama her kim, bütün bunlara rağmen yine de saldırganlık etmeye kalkışırsa, sözgelimi, katil yerine başkasını öldürürse ya da katili öldürmekle yetinmeyip onun akrabalarına da saldırırsa veya katili affedip diyeti aldıktan sonra onu öldürmeye kalkarsa yahut katil diyeti ödemeye yanaşmazsa, **işte onun için de can yakıcı bir azap vardır!**

Aslında katil bile olsa, insan öldürmek kötü bir şeydir. Fakat bir katilin öldürülmesi yüzlerce masum insanın hayatını kurtaracaksa, o zaman bu bir öldürme değil, bilakis hayat kurtarmadır. Yani:

وَلَكُمْ فِي الْقِصَاصِ حَيٰوةٌ يَٓا اُو۬لِي الْاَلْبَابِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿١٧٩﴾

---

[26] Kitapta ayrılığa düşmek iki türlü olur: Birincisi, bu âyette ifade edildiği şekilde kitabın bir kısmına inanıp bir kısmını inkâr etmektir. İkincisi ise, doğruya ulaşmak amacıyla Allah'ın Kitabını okuyup anlamaya çalışan, fakat kültürleri, akli yetenekleri, birikimleri farklı olduğu için farklı sonuçlara ulaşan ve farklı görüşler ortaya koyan müminlerin ihtilafıdır ki, bu tür ihtilaf, kişiyi dinin özünden saptırmadığı ve müminler arasında kin ve düşmanlığa yol açmadığı sürece bir zenginlik ve rahmettir.

179. Kısasta sizin için hayat vardır; ey akıl sahipleri! Ki böylece toplumsal güven ve huzuru sağlayarak kötülük ve günahlardan, anarşi ve terörden **korunabilesiniz**. Yani ilk bakışta bir cana kıyma şeklinde algılanan kısas, caydırıcı bir ceza olarak birçok muhtemel cinayetleri önlediğinden, aslında bir hayat kaynağıdır. Ayrıca, devletin kısası uygulaması veya öldürülen kişinin akrabalarına affetme yetkisi verilmesiyle intikam ateşlerinin söndürülmesi sağlanacak ve çoğu zaman nesiller boyu süregelen ve onlarca masum insanın ölümüne yol açan kan davaları da önlenecektir.

VASİYET

كُتِبَ عَلَيْكُمْ اِذَا حَضَرَ اَحَدَكُمُ الْمَوْتُ اِنْ تَرَكَ خَيْرًاۚ اَلْوَصِيَّةُ لِلْوَالِدَيْنِ وَالْاَقْرَبِينَ
بِالْمَعْرُوفِۚ حَقًّا عَلَى الْمُتَّقِينَۜ ﴿١٨٠﴾

180. Ey iman edenler! **Sizden birinize ölüm** vakti **geldiğinde, eğer geride bırakacağı** kayda değer miktarda **malı varsa** ve bırakacağı mirasın adil olarak taksim edilmeyeceğinden endişe ediyorsa, **ana babaya ve diğer yakın akrabaya uygun biçimde vasiyet** etmeniz ve bunun için gerekli önlemleri almanız **size farz kılınmıştır. Bu,** haksızlık etmekten özenle sakınıp **korunanlar için** mutlaka yerine getirilmesi gereken **bir görevdir.**

Daha sonra inen miras âyetleriyle (Nisâ, 4/11-12) buradaki vasiyet zorunluluğu kaldırılmış ve vasiyetin kapsamı daraltılmıştır. Bununla birlikte, gün gelir yeniden mirasın adil bir şekilde taksim edilmeme ihtimali ortaya çıkarsa, bu âyet tekrar devreye girer ve yakın akrabaya vasiyet yine farz olur. Peygamber (sav)'in uygulamalarında da görüldüğü üzere, vasiyetin üç şartı vardır: 1- Vasiyet edilen miktar mirasın üçte birini aşmamalıdır. 2- Mirastan pay alan akrabalar için vasiyet yapılamaz. 3- İslâm'a göre meşru kabul edilmeyen kişi ve kurumlara yapılan vasiyet geçersizdir.

فَمَنْ بَدَّلَهُ بَعْدَ مَا سَمِعَهُ فَاِنَّمَا اِثْمُهُ عَلَى الَّذِينَ يُبَدِّلُونَهُۜ

181. Her kim vasiyeti işittikten sonra onu değiştirirse, bunun günahı, ancak onu değiştirenlerin boynunadır. Vasiyetin değiştirildiğini bildiği hâlde, vasiyetten haksız pay alan kişi de elbette bundan sorumludur.

اِنَّ اللّٰهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌۜ ﴿١٨١﴾

İyi bilin ki, **Allah** her şeyi **işitendir,** her şeyi **bilendir.**

فَمَنْ خَافَ مِنْ مُوصٍ جَنَفًا اَوْ اِثْمًا فَاَصْلَحَ بَيْنَهُمْ فَلَٓا اِثْمَ عَلَيْهِۜ

182. Fakat her kim vasiyet eden kişinin yanılmış veya adaletsizlik edip **günaha girmiş** ve böylece yanlış vasiyette bulunmuş **olduğundan endişe eder de,** bu durumu mirasçılara güzelce izah ederek veya vasiyette gizlice düzeltmeler yaparak **aralarında uzlaşma sağlarsa, ona da bir günah yoktur.**

اِنَّ اللّٰهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١٨٢﴾

Çünkü Allah çok bağışlayıcı, çok merhametlidir.

ORUÇ ve RAMAZAN

يَٓا اَيُّهَا الَّذِينَ اٰمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ
لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَۙ ﴿١٨٣﴾

183. Ey iman edenler! Oruç sizden önceki ümmetlere **farz kılındığı gibi,** günah ve kötülüklerden **korunabilmeniz için size de farz kılınmıştır.** Oruç nefsanî ve şehevî arzuları dizginler, insanı azgınlıktan, kötülükten menedip hayırlı amellere yöneltir. Kalbin Allah'a bağlılığını artırır, ona bir meleklik zevki ve saflığı bahşeder. Orucun bu şekilde birtakım ruhî ve bedenî faydaları; sosyal ve ahlâkî yönden güzel neticeleri bulunmakla beraber, bunların hepsi birer fayda olup, farz oluşunun sebebi ve hikmeti değildirler. Bunun için mümin, bu sayılan faydaları elde etmek amacıyla değil, Allah'ın emrine uyup O'na kulluk görevini yerine getirmek amacıyla orucunu tutmalıdır.

اَيَّامًا مَعْدُودَاتٍۜ

184. Size farz kılınan bu oruç, belirli ve **sayılı günlerdedir.** Bu da Ramazan ayının tamamıdır ki, bazen 29 bazen 30 gün çeker.

فَمَنْ كَانَ مِنْكُمْ مَرِيضًا اَوْ عَلٰى سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِنْ اَيَّامٍ اُخَرَۜ

İçinizden her kim hasta veya yolcu olur ve bu sebeple orucunu tutamaz**sa,** Ramazan'dan sonraki **diğer günlerde** tutamadığı her gün için bir gün kaza etmelidir. Hamile veya süt emziren kadınlar da hasta hükmündedir ve daha sonra kaza etmek üzere Ramazan'da oruç tutmayabilirler. Yolcuların, hastaların, hamile ve süt emziren kadınların oruç tuttukları takdirde zarar görme veya sağlıklarının tehlikeye düşme ihtimali varsa, o zaman oruç tutmamaları gerekir.

وَعَلَى الَّذِينَ يُطِيقُونَهُ فِدْيَةٌ طَعَامُ مِسْكِينٍۜ

Orucun daha sonra kaza edilmesi hükmü, iyileşme ümidi olan hastalar ve yolculuk hâlinde olan kimseler gibi geçici özrü olanlar içindir. İhtiyarlık, bünye zayıflığı, iyileşme ümidi olmayan hastalık gibi sebeplerle oruç tutmakta zorlanan ve bu yüzden ancak sıkıntıyla, **güçlükle oruç tutabilen kimselere gelince, onlar** ne oruç, ne de kaza ile yükümlüdürler. Onların özürleri devamlı olduğu için, daha sonraki günlerde orucu kaza etme imkânları yoktur. Bunlar, tutamadıkları her gün için, imkânlarının elverdiği ölçüde **bir yoksulu doyurarak fidye vermelidirler.** Bir günlük orucun fidyesi, kendi ailesine yedirdiği ölçüde bir günlük yiyeceği veya buna denk parayı bir fakire vermektir. Böyle devamlı özürlü olan kişi eğer fakir ise, fidye vermesi de gerekmez.

فَمَنْ تَطَوَّعَ خَيْرًا فَهُوَ خَيْرٌ لَهُۜ

Fakat her kim vermesi gerekenden daha fazla fidye verip daha çok fakiri doyurarak **gönülden bir iyilik yaparsa, elbette bu kendisi için daha hayırlıdır.**

وَاَنْ تَصُومُوا خَيْرٌ لَكُمْ اِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿١٨٤﴾

Bununla birlikte, eğer orucun size kazandıracağı dünyevî ve uhrevî yararları **biliyorsanız,** tüm zorluğuna rağmen **oruç tutmanız, sizin için** fidye vermekten **daha iyidir.** Bu hüküm, oruç tutmalarında sağlık açısından bir sakınca bulunmayan kimseler için geçerlidir. Oruç tuttukları takdirde hastalıkları artacak, sıhhatleri bozulacak olan kimselere gelince, onlar oruç tutmayıp fidye vermelidirler. Bu tehlikeyi bile bile oruç tutup zarar gördükleri takdirde, sevap yerine günah kazanmış olurlar. Ancak böyle devamlı özürlü olan kimseler oruçtan dolayı sağlık sorunları yaşamayacaklarsa, oruç tutmaları fidye vermelerinden daha hayırlıdır. Zira İslâm ümmetinin muhteşem bir coşku içinde yaşadıkları Ramazan ayı öyle muhteşem, öyle rahmet ve bereketlerle dolu bir aydır ki:

شَهْرُ رَمَضَانَ الَّذِٓي اُنْزِلَ فِيهِ الْقُرْاٰنُ هُدًى لِلنَّاسِ وَبَيِّنَاتٍ مِنَ الْهُدٰى وَالْفُرْقَانِۚ

185. Oruç tutmanız gereken o sayılı günler, Ay takvimine göre **Ramazan ayıdır ki, insanlığa yol göster-**

mek, hidâyetin apaçık delillerini ve doğruyu yanlıştan ayırt etmenin şaşmaz ölçüsü olan **Furkan'ı beyan etmek üzere, Kur'ân** ilk olarak **o ayda**ki Kadir Gecesi'nde **indirilmiştir.** Ve her Ramazan ayında Kur'ân adeta yeniden nâzil olurcasına, şefkat ve rahmetiyle İslâm ümmetini dört bir yandan kucaklamaktadır.

فَمَنْ شَهِدَ مِنْكُمُ الشَّهْرَ فَلْيَصُمْهُۜ

O hâlde, içinizden her kim o aya sağ salim **erişirse, onu** baştan sona **oruçlu geçirsin.**

وَمَنْ كَانَ مَرِيضًا اَوْ عَلٰى سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِنْ اَيَّامٍ اُخَرَۜ

Fakat her kim hasta veya yolcu olursa, tutamadığı gün sayısınca **diğer günlerde** orucunu kaza etsin. Unutmayın ki, Allah bu ibadetleri sizin iyiliğiniz için ve size olan merhametinden dolayı emretmiştir:

يُرِيدُ اللّٰهُ بِكُمُ الْيُسْرَ وَلَا يُرِيدُ بِكُمُ الْعُسْرَۘ وَلِتُكْمِلُوا الْعِدَّةَ وَلِتُكَبِّرُوا اللّٰهَ عَلٰى
مَا هَدٰيكُمْ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿١٨٥﴾

Zira **Allah sizin için kolaylık diler, zorluk dilemez.** Size emrettiği ibadetleri kendinizi zorlamadan, huzur ve huşu içinde yerine getirmenizi ister; sıkıntıya düşüp zarar görmenizi istemez. Bundan dolayıdır ki, oruç günleri olarak belirlenen **sayıyı** diğer günlerde kaza ederek veya fidye vererek **tamamlamanız, size öğrettiği şekilde kendisini** saygıyla anıp **yüceltmeniz ve** bunca nimetleri karşılığında O'na **şükretmeniz için** her türlü kolaylığı gösterir. Zira Allah, kullarına karşı çok merhametlidir. Onların ihtiyaçlarını, zaaflarını, arzu ve isteklerini bilmekte, dualarını işitmektedir:

وَاِذَا سَاَلَكَ عِبَادٖي عَنّٖي فَاِنّٖي قَرٖيبٌۜ اُجٖيبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ اِذَا دَعَانِۙ

186. Ey Peygamber! **Eğer kullarım sana beni sorarlarsa,** şunu hiç iyi bilsinler ki, **ben** insana şah damarından daha **yakınım.** O hâlde, hiçbir aracıya başvurmadan, doğrudan bana yalvarıp benden istesinler. Çünkü ben, **bana dua edip yalvaranın yakarışına cevap veririm.** Kullarımın dualarını işitir, değerlendirir ve uygun görürsem gerçekleştiririm. Fakat kendisi için faydalı olduğunu düşünerek benden istediği şey aslında zararlıysa, o zaman o arzusunu gerçekleştirmez, ama yine de duasının mükâfatını ona mutlaka veririm.

فَلْيَسْتَجٖيبُوا لٖي وَلْيُؤْمِنُوا بٖي لَعَلَّهُمْ يَرْشُدُونَ ﴿١٨٦﴾

Öyleyse, onlar da benim çağrıma uyup bana ve gönderdiğim kitaplara **iman etsinler ki,** böylelikle dünyada **doğruluk ve olgunluğa,** âhirette ebedî saadete **ulaşabilsinler.**

Başlı başına bir ibadet olan dua, kulun acziyetini itiraf ederek Rabb'inin huzurunda boyun eğmesi ve tüm benliğiyle O'nu zikretmesidir. Bunun için, "Allah benim durumumu ve ne isteyeceğimi zaten biliyor." diyerek duadan uzak kalınmamalıdır. Zira Allah, kullarına vereceği nimetleri muayyen sebep ve şartlara bağlamıştır. Bilgi sahibi olmak için çalışıp öğrenmeyi, ürün elde etmek için ekip biçmeyi, cennete girebilmek için inanıp iyi işler yapmayı vesile kıldığı gibi, birtakım hayırları elde etmek için kendisine dua etmeyi sebep ve vesile kılmıştır. Öyleyse, ibadetlerin özü olan duadan gâfil kalınmamalı, O'na el açıp yalvarmalı, istenilen her şey yalnızca O'ndan istenmelidir. Fakat bütün bunları yaparken de gereksiz yükümlülükler icat ederek hayatı çekilmez hâle getirmekten kaçınmalıdır:

ORUÇ ve CİNSEL HAYAT

Allah tarafından herhangi bir yasaklama getirilmediği hâlde, bazı Müslümanlar oruç gecelerinde cinsel ilişkinin yasak olduğuna inanıyorlardı. Bununla birlikte, zaman zaman kendilerine hâkim olamayıp bu yasağı çiğniyorlardı. İşte bu yanlış anlayışı düzeltmek ve konuya açıklık getirmek üzere, aşağıdaki âyetler nazil oldu:

اُحِلَّ لَكُمْ لَيْلَةَ الصِّيَامِ الرَّفَثُ اِلٰى نِسَٓائِكُمْۜ هُنَّ لِبَاسٌ لَكُمْ وَاَنْتُمْ لِبَاسٌ لَهُنَّۜ

187. Oruç geceleri kadınlarınızla birlikte olmanız size helâl kılınmıştır. Zira **onlar sizin için bir örtü, siz de onlar için bir örtü gibisiniz.** Yani doğal olarak eşinizle içli dışlı olur, birbirinize sarılıp kucaklaşırsınız.

عَلِمَ اللّٰهُ اَنَّكُمْ كُنْتُمْ تَخْتَانُونَ اَنْفُسَكُمْ فَتَابَ عَلَيْكُمْ وَعَفَا عَنْكُمْۚ

Allah, sizin gereksiz yasaklamalarla boş yere sıkıntılar üreterek **kendinize haksızlık ettiğinizi bildiğinden, tövbenizi kabul ederek sizi bağışlamıştır.**

فَالْـٰٔنَ بَاشِرُوهُنَّ وَابْتَغُوا مَا كَتَبَ اللّٰهُ لَكُمْۜ

Bundan böyle, Ramazan gecelerinde dahî **onlara yaklaşabilir, Allah'ın sizin için takdir ettiği** ve uygun gördüğü cinsel lezzet elde etme ve çocuk sahibi olma ve gibi nimetler**ini arzu edebilirsiniz.**

وَكُلُوا وَاشْرَبُوا حَتّٰى يَتَبَيَّنَ لَكُمُ الْخَيْطُ الْاَبْيَضُ مِنَ الْخَيْطِ الْاَسْوَدِ مِنَ الْفَجْرِۖ

İşte böyle oruç gecelerinde, **şafağın beyaz çizgisi siyah çizgisinden sizce seçilinceye,** yani tan yeri ağarıp ufuktaki şafak çizgisi iyice belirginleşinceye **kadar yiyip içebilir** ve dilerseniz eşinizle birlikte olabilir**siniz.**

ثُمَّ اَتِمُّوا الصِّيَامَ اِلَى الَّيْلِۚ

Şafak söktükten **sonra,** yeme içme ve cinsel ilişkiden uzak durarak **akşam** güneş batıncay**a kadar oruca devam edin.**

وَلَا تُبَاشِرُوهُنَّ وَاَنْتُمْ عَاكِفُونَۙ فِي الْمَسَاجِدِۜ

Oruç tuttuğunuzu günün gecesinde eşinizle birlikte olabilirsiniz. **Fakat** Ramazan ayında **mescitlerde** veya evlerinizdeki mescit odalarında ibadete çekildiğiniz sırada, yani **itikâf hâlindeyken,** ne gece ne de gündüz vakti **kadınlarınıza yaklaşmayın.**

تِلْكَ حُدُودُ اللّٰهِ فَلَا تَقْرَبُوهَاۜ

Bunlar, bizzat **Allah'ın** belirlediği yasalar ve **çizdiği sınırlardır. O hâlde,** bu sınırları çiğnemek şöyle dursun, **onlara yaklaşmayın** bile**.**

كَذٰلِكَ يُبَيِّنُ اللّٰهُ اٰيَاتِهٖ لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ ﴿١٨٧﴾

İşte Allah insanlara, günah ve kötülüklerden sakınıp **korunabilsinler diye âyetlerini böyle açıklıyor.**

Yeme içme yasağı sadece Ramazan ve oruç için geçerli değildir. Yenilmesi haram kılınan başka şeyler de vardır:

وَلَا تَأْكُلُٓوا اَمْوَالَكُمْ بَيْنَكُمْ بِالْبَاطِلِ وَتُدْلُوا بِهَٓا اِلَى الْحُكَّامِ لِتَأْكُلُوا فَرٖيقًا مِنْ
اَمْوَالِ النَّاسِ بِالْاِثْمِ وَاَنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿١٨٨﴾

188. Ey iman edenler! **Aranızda mallarınızı haksız yollarla yemeyin! İnsanların servetlerinden bir kısmını günah yoluyla yemek için,** hem de bunun günah olduğunu **bile bile, hâkimlere** ve yöneticilere **rüşvet vermeye kalkmayın!**

HİLALLER

يَسْـَٔلُونَكَ عَنِ الْاَهِلَّةِۜ قُلْ هِيَ مَوَاقٖيتُ لِلنَّاسِ وَالْحَجِّۜ

189. Ey Muhammed! **Sana hilallerin** niçin sürekli değişip durduğunu, yani ayın geçirdiği evreleri ve bunun

hikmetini **soruyorlar. De ki: “Onlar,** doğal bir takvim olarak **insanların** yıl, ay ve günleri belirlemesine yarayan **ve** hem yapacakları işlerin, hem de oruç ve **hac ibadetinin vaktini gösteren ölçülerdir.”**

EVLERE ARKALARINDAN GİRMEK

Bazı Arap kabileleri, hac veya umre için ihrama girdiklerinde, güya ‘dünya işlerinden’ uzak durma adına, evlerine veya çadırlarına kapılarından girmeyi günah sayıyorlardı. Bu yüzden bir ihtiyaçları olduğunda evlerine arka pencerelerinden giriyor, bunu da bir iyilik ve erdemlilik olarak nitelendiriyorlardı. Buna karşılık Allah, üstünlük ve erdemliliğin gerçek ölçüsünü ortaya koyarak buyuruyor ki:

وَلَيْسَ الْبِرُّ بِاَنْ تَأْتُوا الْبُيُوتَ مِنْ ظُهُورِهَا وَلٰكِنَّ الْبِرَّ مَنِ اتَّقٰىۚ

Erdemlilik, öyle zannedildiği gibi **evlere arkalarından girmeniz**le ilgili **değildir.** Çünkü böyle anlamsız gösteri ve formalitelere körü körüne uymakla erdemli olunamaz. **Gerçek erdemlilik,** Allah’a yürekten bağlanarak güzel ve yararlı davranışlar ortaya koymak; kötülüğe, zulme, haksızlığa karşı mücadele ederek günahlardan sakınıp **korunabilmektir.**

وَاْتُوا الْبُيُوتَ مِنْ اَبْوَابِهَاۖ وَاتَّقُوا اللّٰهَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿١٨٩﴾

O hâlde, evlere herkes gibi **kapılarından girin ve Allah’tan** gelen ilkeler doğrultusunda yaşayarak kötülüğün, günahın, haksızlığın her çeşidinden **sakının ki,** dünyada ve ahirette gerçek mutluluğa, **kurtuluşa erişebilesiniz.**

SAVAŞ HUKUKU

وَقَاتِلُوا فِي سَبِيلِ اللّٰهِ الَّذِينَ يُقَاتِلُونَكُمْ وَلَا تَعْتَدُواۜ اِنَّ اللّٰهَ لَا يُحِبُّ الْمُعْتَدِينَ ﴿١٩٠﴾

190. Ey iman edenler! Size karşı düşmanlık beslemeyen, sizinle iyi geçinmek isteyen toplumlarla barış içinde yaşayın. Fakat size saldıran, yurdunuzu işgal eden ve **size savaş açanlara karşı siz de Allah yolunda savaşın! Ancak taşkınlık edip** haksız yere **saldırmayın! Hiç kuşkusuz Allah, saldırganlık edenleri sevmez.**

وَاقْتُلُوهُمْ حَيْثُ ثَقِفْتُمُوهُمْ وَاَخْرِجُوهُمْ مِنْ حَيْثُ اَخْرَجُوكُمْ وَالْفِتْنَةُ اَشَدُّ مِنَ الْقَتْلِۚ

191. Size saldıranlarla harp meydanında savaşırken, **onları gördüğünüz yerde öldürün. Sizi zorla çıkardıkları yerden, siz de onları sürüp çıkarın.** Anayurdunuz Mekke’den sizi nasıl sürgün ettilerse, siz de onları oradan sürüp çıkarın. Gerçi savaşmak, son derece meşakkatli ve istenmeyen bir şeydir. Fakat zulüm ve haksızlıkları engellemenin başka yolu kalmamışsa, o zaman savaşmak en asil, en erdemlice davranış olur. Çünkü küfür ve şirk temeline dayanan ve yeryüzünde inkârcılığın, zulmün, fesadın yaygınlaşmasına sebep olan şer güçlerin dünyaya egemen olması, yani **fitne,** adam **öldürmekten kötüdür.**

وَلَا تُقَاتِلُوهُمْ عِنْدَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ حَتّٰى يُقَاتِلُوكُمْ فِيهِۚ فَاِنْ قَاتَلُوكُمْ فَاقْتُلُوهُمْۜ كَذٰلِكَ جَزَٓاءُ الْكَافِرِينَ ﴿١٩١﴾

Bununla birlikte, **Mescid-i Haram civarında** düşmanlarınız **size saldırmadıkları sürece, siz orada onlarla savaşmayın.** Zira Mescid-i Haram, Allah tarafından kutsal ve güvenli ilan edilen bir bölgedir. **Ama eğer** bu bölgenin kutsallığını ihlal edip size **saldırırlarsa,** siz de karşı saldırıda bulunun ve **onları** yakaladığınız yerde **öldürün! İşte** yeryüzünde bozgunculuk çıkaran **kâfirlerin cezası budur!**

فَاِنِ انْتَهَوْا فَاِنَّ اللّٰهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١٩٢﴾

192. Ancak düşmanlık ve saldırganlıktan **vazgeçerlerse,** onları affedip serbest bırakın. Unutmayın ki, **Allah çok bağışlayıcı, çok merhametlidir.** Zalimlerle yapılan mücadele ne zaman sona erer, bilir misiniz?

وَقَاتِلُوهُمْ حَتّٰى لَا تَكُونَ فِتْنَةٌ وَيَكُونَ الدِّينُ لِلّٰهِۜ

193. Ey iman edenler! İslam’a ve Kur’ân’a karşı savaş açan, insanî ve ahlakî değerleri hiçe sayan, baskı ve işkencelerle inanç, ibadet ve düşünce özgürlüğüne zincir vuran bütün **fitne** ve kötülük odakları tamamen yok edilip **ortadan kaldırılıncaya ve** hayatın her alanında mutlak otorite ve egemenlik anlamına gelen **din,** tamamen ve yalnızca **Allah’ın** iradesine uygun bir hâle gelinceye ve böylece Kurân’ın öngördüğü adâlet, özgürlük ve barış ortamı tüm dünyada egemen **oluncaya kadar onlarla savaşın!**

فَاِنِ انْتَهَوْا فَلَا عُدْوَانَ اِلَّا عَلَى الظَّالِمِينَ ﴿١٩٣﴾

Fakat zulüm ve haksızlıktan **vazgeçerlerse,** o zaman onlarla barış içinde yaşayın. Zira **düşmanlık, sadece zalimlere** karşı gösterilmeli**dir.** Dostunuzu düşmanınızı belirlerken temel ölçünüz dürüstlük ve adalet olmalı; insanlarla kâfir ve dinsiz oldukları için değil, zalim ve saldırgan oldukları için savaşmalısınız. Dürüst ve adil kimseler kâfir bile olsalar, onlarla barış içinde yaşamalısınız. İlâhî iradeye başkaldırarak haksızlık ve zulme sapanlara gelince, bunlar hangi dine, hangi ırka, hangi toplumsal sınıfa mensup olurlarsa olsunlar, karşılarında sizin öfke ve düşmanlığınızı bulmalıdırlar.

KUTSAL AYLARDA SAVAŞ 1

Arap geleneklerine göre Zilkade, Zilhicce, Muharrem ve Recep aylarında her ne sebeple olursa olsun savaşmak haram kabul ediliyordu. Zaten temel amaçlarından biri yeryüzünde barış ve esenliği sağlamak olan İslâm dini, bizzat Allah tarafından Hz. İbrahim’e emredilen ve onun aracılığıyla bütün Arabistan’a yayılan bu güzel uygulamanın aynen sürdürülmesini ve bu aylarda savaş yasağına uyulmasını ister. Ancak bu yasak düşman tarafından çiğnendiği takdirde, onlara da gereken karşılık verilmelidir:

اَلشَّهْرُ الْحَرَامُ بِالشَّهْرِ الْحَرَامِ وَالْحُرُمَاتُ قِصَاصٌۜ

194. Savaş yasağına uymanız gereken **haram ay,** ancak düşmanlarınızın uyduğu **haram aya karşılık** olmalı**dır.** Yani muhatabınız hangi aya hürmet gösterip ondaki savaş yasağına uyuyorsa, siz de o aya hürmet gösterip yasağa uymalısınız. Onların hürmet göstermediği haram aylarda, siz tek taraflı olarak ateşkes ilan etmek zorunda değilsiniz. Çünkü **yasaklara saygı, karşılıklı olmalıdır.**

فَمَنِ اعْتَدٰى عَلَيْكُمْ فَاعْتَدُوا عَلَيْهِ بِمِثْلِ مَا اعْتَدٰى عَلَيْكُمْۖ وَاتَّقُوا اللّٰهَ وَاعْلَمُوا اَنَّ اللّٰهَ مَعَ الْمُتَّقِينَ ﴿١٩٤﴾

Öyleyse, haram aylarda **size saldıranlara karşı, size saldırdıkları ölçüde saldırın; fakat** sakın aşırıya gidip haksızlık etmeyin. Aksi hâlde, Allah’a başkaldıran o zalimlerle aynı konuma gelirsiniz. Dikkat edin, **Allah’**a karşı gelmekten ve insanlara haksız yere saldırmak**tan sakının. Bilin ki Allah,** her türlü günah, zulüm ve haksızlıktan **sakınanlarla beraberdir.**

وَاَنْفِقُوا فٖى سَبٖيلِ اللّٰهِ وَلَا تُلْقُوا بِاَيْدٖيكُمْ اِلَى التَّهْلُكَةِۚ

195. Malınızı ve canınızı **Allah yolunda harcayın da, kendi ellerinizle kendinizi tehlikeye atmayın.** Çünkü cimrilik eder de, zalimlere karşı yapılan mücadeleyi malınızla canınızla desteklemezseniz, hem bu dünyada hem de ahirette zillet ve perişanlığa mahkûm olursunuz.

وَاَحْسِنُواۚ اِنَّ اللّٰهَ يُحِبُّ الْمُحْسِنٖينَ ﴿١٩٥﴾

Bunun için, yaptığınız her işi en güzel, en uygun şekilde yapın ve her hususta iyilikle, **güzellikle davranın. Hiç kuşkusuz Allah, güzel davrananları sever.** Sizden asıl istenen iyiliktir. Bunun için yıkmayı ve yok etmeyi değil; onarmayı, ıslah etmeyi ve kazanmayı amaç edinin. Kötülükleri en güzel biçimde gidermeye çalışın. Savaşmak gerektiği zaman da, tam hakkını vererek, en güçlü silahları ve en ileri taktikleri kullanarak Hak yolunda savaşın.

HACC ve UMRE

وَاَتِمُّوا الْحَجَّ وَالْعُمْرَةَ لِلّٰهِ

196. Ey müminler! **Haccı ve umreyi Allah için tamamlayın.** İbadetler başta olmak üzere, başladığınız her işi en güzel biçimde bitirmeye çalışın. Hiçbir işinizi yarım ve eksik bırakmayın ve yaptığınız işleri yalnız Allah için yapın. Umre farz olmamakla birlikte, eğer umreye başlanmışsa, sonuna kadar tamamlanması gerekir. Zira hiçbir ibadet, nasıl olsa farz değildir diye sebepsiz yere yarım bırakılamaz. Aynı şekilde gerek farz gerek nafile hacca niyet edenin de, haccını tamamlaması gerekir.

فَاِنْ اُحْصِرْتُمْ فَمَا اسْتَيْسَرَ مِنَ الْهَدْيِۚ

Fakat **eğer** başladığınız hac veya umreyi tamamlamaktan sizi alıkoyan düşman, hastalık, doğal afet gibi **bir engelle karşılaşırsanız, o zaman gücünüzün yeteceği bir kurban** kesmeli veya yapabilirseniz, böyle bir kurbanı kesilmek üzere Kâbe'ye göndermelisiniz. Kurbanlık hayvan bulamazsanız, onun bedelini göndermeli veya bulunduğunuz yerdeki yoksullara vermelisiniz. Yarım kalan hac veya umrenizi bu şekilde tamamlamış olursunuz.

وَلَا تَحْلِقُوا رُؤُ۫سَكُمْ حَتّٰى يَبْلُغَ الْهَدْيُ مَحِلَّهُۜ

Bu arada, **kurbanlık hayvan kesileceği yere ulaşıncaya kadar başınızı tıraş etmeyin.** Çünkü hacı adayı ihrama girdikten sonra kurban kesip ihramdan çıkıncaya kadar tıraş olmamalı, koku sürünmemeli, tırnağını kesmemelidir. Ancak kurban gönderen kişi, kurbanının yerine ulaşıp kesildiğine kanaat getirdiği zaman başını tıraş edip ihramdan çıkabilir.

فَمَنْ كَانَ مِنْكُمْ مَرٖيضًا اَوْ بِهٖٓ اَذًى مِنْ رَاْسِهٖ فَفِدْيَةٌ مِنْ صِيَامٍ اَوْ صَدَقَةٍ اَوْ نُسُكٍۚ

Fakat sizden her kim tıraş olmaya, koku sürünmeye veya elbise giymeye muhtaç olacak şekilde **hastalanır veya başında** yara, saçkıran, bitlenme gibi **bir rahatsızlık meydana gelir** ve bu yüzden saçlarını keserek ihramdan çıkmak zorunda kalır **ise,** ya üç gün **oruç tutarak** yahut gücü ölçüsünde **sadaka vererek** veya maddî imkânlarına göre bir deve, sığır, koyun veya keçi **kurban ederek fidye vermelidir.** Bu hüküm, ister hac yolunda bir engelle karşılaşsın, ister Kâbe'ye ulaşsın, ihramdan çıkmasını gerektirecek bir mazereti olan bütün hacılar için geçerlidir.

فَاِذَٓا اَمِنْتُمْ فَمَنْ تَمَتَّعَ بِالْعُمْرَةِ اِلَى الْحَجِّ فَمَا اسْتَيْسَرَ مِنَ الْهَدْيِۚ

Eğer haccınızı tamamlamanıza mani olan hastalık, kaza, düşman gibi engellerden kurtulup **güvene kavuşursanız, hac mevsimine kadar umreden yararlanmak isteyen,** yani hem Kâbe'ye gelmişken umre yapıp sevabını kazanmak, hem de umreden sonra ihramdan çıkarak, hac başlayana dek ihram yasaklarından muaf kalmak ve ihram yasaklarından yararlanmak suretiyle temettü haccı yapmak isteyen kişi, kurban günlerinde **gücünün yettiği bir kurban kesmelidir.**

فَمَنْ لَمْ يَجِدْ فَصِيَامُ ثَلٰثَةِ اَيَّامٍ فِى الْحَجِّ وَسَبْعَةٍ اِذَا رَجَعْتُمْۜ تِلْكَ عَشَرَةٌ كَامِلَةٌۜ

Kurban edebileceği herhangi bir hayvan **bulamayan ise, üç gün hacda, yedi gün de** memleketine **döndüğü zaman olmak üzere, toplam on gün oruç tutmalıdır.** Hacdaki üç günlük orucun, Zilhicce'nin 7, 8 ve 9. günlerinde tutulması müstehaptır. Ancak sağlık durumu müsait olmayanların oruç tutmalarına gerek yoktur.

ذٰلِكَ لِمَنْ لَمْ يَكُنْ اَهْلُهُ حَاضِرِى الْمَسْجِدِ الْحَرَامِۜ

Bu hükümler**,** kendisi veya **ailesi Mescid-i Harâm'da oturmayan kimseler içindir.** Çünkü Mekke'de ve çevresindeki kutsal Harem Bölgesi'nde yaşayanlar için hacdan önce umre yapma, yani temettü haccı yoktur. Dolayısıyla, onlara fidye ve oruç da yoktur. Ayrıca onların sürekli olarak ihramlı hâlde bulunmaları da mümkün değildir. Bütün bu hükümler, size şu bilinci kazandırmak içindir:

وَاتَّقُوا اللّٰهَ وَاعْلَمُٓوا اَنَّ اللّٰهَ شَدٖيدُ الْعِقَابِ ﴿١٩٦﴾

Allah'tan gelen emir ve uyarılar karşısında son derece titiz ve duyarlı olun, O'na karşı gelmekten **sakının ve bilin ki, Allah'ın azabı çok şiddetlidir.** Hac ile ilgili diğer ayrıntılara gelince:

اَلْحَجُّ اَشْهُرٌ مَعْلُومَاتٌۚ

197. Hac, öteden beri **bilinen aylardadır.** Bunlar da herkesçe bilindiği üzere Şevval ve Zilkade ayları ile Zilhicce ayının ilk on günüdür. Hac ile ilgili ibadetler yalnızca bu sınırlı süre içinde yapılabilir. Hac vaktinden önce hac için ihrama girmek caiz ise de, sünnete aykırı olduğu için mekruhtur.

فَمَنْ فَرَضَ فٖيهِنَّ الْحَجَّ فَلَا رَفَثَ وَلَا فُسُوقَ وَلَا جِدَالَ فِى الْحَجِّۜ

Her kim o aylarda ihrama girmek, telbiye getirmek veya kurbanlık göndermek suretiyle **haccı** tamamlamayı kendisine **gerekli kılarsa,** şunu iyi bilsin ki, **hac sırasında kadına yaklaşmak, günah işlemek, kavga ve münakaşa etmek yoktur.** Gerçi günah işlemek ve kavga etmek her zaman yasaktır ama, bunlar hac esnasında işlenirse çok daha büyük günaha sebep olurlar.

وَمَا تَفْعَلُوا مِنْ خَيْرٍ يَعْلَمْهُ اللّٰهُۜ

Öyleyse iyi ve yararlı işler yapın. Unutmayın ki, **her ne iyilik yaparsanız, Allah onu bilmektedir** ve karşılığını muhakkak verecektir.

وَتَزَوَّدُوا فَاِنَّ خَيْرَ الزَّادِ التَّقْوٰى

Bir de, kendiniz için azık hazırlayın. "Allah'a tevekkül ediyoruz!" diyerek hac yolculuğu için gereken hazırlıkları ihmal etmeyin. Fakat her zaman ve her yerde olduğu gibi, hac yolculuğunda da **kuşkusuz en iyi azık,** kişiyi kötülüklerden, günahlardan koruyarak iyiliklere, güzelliklere sevk eden ihlâs ve samimiyet, yani **takvadır.**

وَاتَّقُونِ يَٓا اُو۬لِى الْاَلْبَابِ ﴿١٩٧﴾

O hâlde, bana karşı gelmekten sakının ey akıl sahipleri!

لَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ اَنْ تَبْتَغُوا فَضْلًا مِنْ رَبِّكُمْۜ

198. Bu arada, hac esnasında ticari, kültürel, siyasi ve bilimsel etkinliklerde bulunarak **Rabb'inizin lütuf ve nimetini aramanızda size bir günah yoktur.** İslam'a göre hac ibadetini yerine getirirken aynı zamanda ticari faaliyetlerde bulunmanın hiçbir mahzuru yoktur.

فَاِذَٓا اَفَضْتُمْ مِنْ عَرَفَاتٍ فَاذْكُرُوا اللّٰهَ عِنْدَ الْمَشْعَرِ الْحَرَامِۖ

Arafat'tan Müzdelife'ye doğru sel gibi **akın akın inerken,** Müzdelife'de bulunan **Meşar-i Harâm'ın yanında** akşam ve yatsı namazlarını birlikte kılarak, Kur'ân okuyarak ve telbiyeler getirerek **Allah'ı anın.**

وَاذْكُرُوهُ كَمَا هَدٰيكُمْۚ وَاِنْ كُنْتُمْ مِنْ قَبْلِه۪ لَمِنَ الضَّٓالّ۪ينَ ﴿١٩٨﴾

Fakat atalarınızdan gördüğünüz gibi değil, **Allah'ın size gösterdiği biçimde onu anın!** Size doğruları ve güzellikleri öğrettiği için Rabb'inizin adını yücelterek O'na şükredin. **Gerçek şu ki, bundan önce siz,** doğru yolu **şaşırmış kimselerden idiniz.** Rabb'iniz sizi bu âyetlerle eğitip olgunlaştırmadan önce, siz iman ve ibadetten habersiz idiniz.

ثُمَّ اَف۪يضُوا مِنْ حَيْثُ اَفَاضَ النَّاسُ وَاسْتَغْفِرُوا اللّٰهَۜ اِنَّ اللّٰهَ غَفُورٌ رَح۪يمٌ ﴿١٩٩﴾

199. Sonra Müzdelife'den Mina'ya doğru yönelin. Bu arada, mensup olduğunuz ırk, sınıf veya sosyal statü sebebiyle kibirlenip halktan ayrı durmayın. Siz de **insanların akın akın gittiği yerden gidin ve** hatta kibirlenmek şöyle dursun, günahlarınızdan dolayı **Allah'tan bağışlanma dileyin. Doğrusu Allah çok bağışlayıcı, çok merhametlidir.**

فَاِذَا قَضَيْتُمْ مَنَاسِكَكُمْ فَاذْكُرُوا اللّٰهَ كَذِكْرِكُمْ اٰبَٓاءَكُمْ اَوْ اَشَدَّ ذِكْرًاۜ

200. Hac ibadetlerinizi bitirince, tıpkı Cahiliye Devri'nde **atalarınızı** üstün meziyetleriyle överek **andığınız gibi, hatta daha büyük bir coşkuyla Allah'ı anın.**

فَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَقُولُ رَبَّنَٓا اٰتِنَا فِي الدُّنْيَا وَمَا لَهُ فِي الْاٰخِرَةِ مِنْ خَلَاقٍ ﴿٢٠٠﴾

İnsanlardan öyleleri vardır ki, "Ey Rabb'imiz, bize vereceğini **bu dünyada ver!" diye dua eder** ve yaşantılarını bu temel düşünceye göre biçimlendirir**ler. Onlara, âhiretteki** ebedî nimetlerden **hiçbir pay yoktur.**

وَمِنْهُمْ مَنْ يَقُولُ رَبَّنَٓا اٰتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْاٰخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ ﴿٢٠١﴾

201. Buna karşılık **öyle insanlar da vardır ki, "Ey Rabb'imiz! Bize dünyada da ahirette de iyilikler bahşet ve bizi cehennem azabından koru!" d**iye dua ed**erler.**

اُو۬لٰٓئِكَ لَهُمْ نَص۪يبٌ مِمَّا كَسَبُواۜ وَاللّٰهُ سَر۪يعُ الْحِسَابِ ﴿٢٠٢﴾

202. İşte onlara, kazandıklarından bir pay vardır. Rablerinden hem dünyada hem de ahirette iyilikler isteyen bu insanlara, işledikleri salih amellere ve yaptıkları samimi dualara karşılık, dünya ve âhirette paylarına düşen mutluluk ve nimetler mutlaka verilecektir. Hiç kuşkusuz **Allah,** iyilikleri ve kötülükleri asla karşılıksız bırakmayan, yeri ve zamanı geldiğinde **hesabı çabuk görendir.**

وَاذْكُرُوا اللّٰهَ ف۪ٓي اَيَّامٍ مَعْدُودَاتٍۜ

203. Ey müminler! **Sayılı günlerde Allah'ı anın.** Kurban bayramının ikinci, üçüncü ve dördüncü günlerini Mina'da tekbirler getirerek, dualar ve zikirler ederek, şeytan taşlayarak geçirin.

فَمَنْ تَعَجَّلَ ف۪ي يَوْمَيْنِ فَلَٓا اِثْمَ عَلَيْهِۚ

Her kim acele edip bayramın ikinci ve üçüncü günlerinde bu ibadetleri tamamlayıp **iki gün içinde** memleketine hareket etmek üzere Mina'dan Mekke'ye **dönerse, ona bir günah yoktur.**

وَمَنْ تَاَخَّرَ فَلَٓا اِثْمَ عَلَيْهِۙ لِمَنِ اتَّقٰىۜ

Kim de şeytan taşlamayı üçüncü güne, yani bayramın dördüncü gününe **ertelerse,** kötülüklerden dikkatlice sakınıp **korunduğu takdirde ona da günah yoktur.** Mina'dan Mekke'ye, kurban bayramının üçüncü veya dördüncü gününde dönebilirsiniz. Önemli olan Mina'da kaldığınız gün sayısı değil, niyet ve davranışlarınızdaki güzelliktir.

وَاتَّقُوا اللّٰهَ وَاعْلَمُٓوا اَنَّكُمْ اِلَيْهِ تُحْشَرُونَ ﴿٢٠٣﴾

Bu yüzden, **Allah'tan** gelen emirlere harfiyen riayet ederek kötülüğün her çeşidinden titizlikle **sakının ve bilin ki,** hepiniz yaptıklarınızın hesabını vermek üzere eninde sonunda **O'nun huzurunda toplanacaksınız.**

EN KÖTÜ ve EN İYİ İNSAN MODELİ

200-201. âyetlerde, Allah'tan sadece dünya nimetlerini isteyen kötü insan modeli ile hem dünyada hem âhirette iyilik isteyen iyi insan modeli anlatılmıştı. Aşağıdaki dört âyette ise, kötülüğün ve iyiliğin en uç noktasında bulunan iki insan karakteri ele alınmaktadır:

وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يُعْجِبُكَ قَوْلُهُ فِي الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا وَيُشْهِدُ اللّٰهَ عَلٰى مَا ف۪ي قَلْبِه۪ۙ وَهُوَ اَلَدُّ الْخِصَامِ ﴿٢٠٤﴾

204. İnsanlardan öyleleri vardır ki, dünya hayatıyla ilgili sözleri senin hoşuna gider. Üstelik insanları aldatmak için, kendisinin ne kadar iyi niyetli ve samimi olduğu konusunda yeminler ederek **kalbindeki** duygu ve düşüncelerin samimiyetin**e Allah'ı şahit tutar. Hâlbuki o,** gerçekte **en tehlikeli düşmandır.** Çünkü keskin zekâsı ve tatlı diliyle kamuoyunu yanıltarak insanları dilediği gibi yönlendirmektedir.

وَاِذَا تَوَلّٰى سَعٰى فِي الْاَرْضِ لِيُفْسِدَ ف۪يهَا وَيُهْلِكَ الْحَرْثَ وَالنَّسْلَۜ وَاللّٰهُ لَا يُحِبُّ الْفَسَادَ ﴿٢٠٥﴾

205. Bu yapmacık sözlerinden sonra günlük yaşantısına **dönüp gidince,** hele bir de güç ve yetki elde edip yönetimi ele geçirince, **yeryüzünde bozgunculuk yapmaya, ekini ve nesli yok etmeye çalışır.** Bencillik ve açgözlülüğü yüzünden, doğayı tahrip edecek, sağlıklı ve erdemli bir neslin yetişmesini önleyecek, verimli bir üretimi ve adil paylaşımı baltalayacak eylemlerde bulunur. **Oysa Allah** bozgunculuğu ve **fesadı sevmez.**

وَاِذَا ق۪يلَ لَهُ اتَّقِ اللّٰهَ اَخَذَتْهُ الْعِزَّةُ بِالْاِثْمِ فَحَسْبُهُ جَهَنَّمُۜ وَلَبِئْسَ الْمِهَادُ ﴿٢٠٦﴾

206. Ona, "Allah'tan kork da yeryüzünde bozgunculuk yapmaktan, ekini ve nesli yok etmekten vazgeç**!" dense,** kendini kaptırdığı o ahmakça **gururu, onu** iyice **günaha sürükler. Artık ona cehennem yeter, ne kötü bir yataktır o!**

وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَشْر۪ي نَفْسَهُ ابْتِغَٓاءَ مَرْضَاتِ اللّٰهِۜ وَاللّٰهُ رَؤُ۫فٌ بِالْعِبَادِ ﴿٢٠٧﴾

207. İnsanlardan öyleleri de vardır ki, Allah'ın hoşnutluğunu kazanmak için O'nun uğrunda **canını,** malını ve tüm varlığını seve seve **feda eder. Allah da kullarına karşı çok şefkatlidir** ve bu fedakârca davranışı elbette ödüllendirecektir. Onun için:

TOPYEKÜN İSLAM’A ve ESENLİĞE GİRİN!

يَٓا اَيُّهَا الَّذ۪ينَ اٰمَنُوا ادْخُلُوا فِي السِّلْمِ كَٓافَّةًۖ وَلَا تَتَّبِعُوا خُطُوَاتِ الشَّيْطَانِۜ اِنَّهُ
لَكُمْ عَدُوٌّ مُب۪ينٌ ﴿٢٠٨﴾

208. Ey iman edenler, hepiniz topyekün İslâm’a girin! Bütün varlığınızla ve tam bir teslimiyetle Allah’a boyun eğin. Her şeyinizi tümüyle O'na adamak suretiyle barış, esenlik ve huzurun teminatı olan ve bir tek Allah’a boyun eğme esasına dayanan İslâm’a girin. Bu teslimiyet, yüce Allah'ın hükmüne ve yazgısına razı olmayan en ufak bir düşünce, duygu, niyet, eylem, arzu ve endişe kırıntısına yer vermeyen kesin bir teslimiyet olmalıdır. Hayatınızı, bir bölümünde Allah'a, diğer bölümünde başka varlıklara itaat edecek şekilde parçalara ayırmayın. Düşüncelerinizi, kültürünüzü, biliminizi, ekonominizi, siyasetinizi, aile hayatınızı, hukukunuzu, eğitim sisteminizi; kısacası her yönüyle hayatınızı Allah’ın gönderdiği kurallara göre düzenleyin. **Sakın** Allah’ın emir ve uyarılarımı gözardı edip de **şeytanın adımlarını izlemeyin. Çünkü o, sizin apaçık bir düşmanınızdır.**

فَاِنْ زَلَلْتُمْ مِنْ بَعْدِ مَا جَٓاءَتْكُمُ الْبَيِّنَاتُ فَاعْلَمُٓوا اَنَّ اللّٰهَ عَز۪يزٌ حَك۪يمٌ ﴿٢٠٩﴾

209. Size bunca açık deliller geldikten sonra haktan **sapacak olursanız, şunu iyi bilin ki, Allah azîz ve hakîmdir.** Günahkârları cezalandırma kudretine sahiptir ve onlarla nasıl ilgileneceğini çok iyi bilir. Zira O, sonsuz kudret ve hikmet sahibidir. Hükmüne karşı gelinemez; dilediğini yapar, emrini derhal yerine getirir. Bununla birlikte, hikmet ve adalet sahibidir. Yaptığını hikmetle, yerli yerince ve sağlam olarak yapar. İnsanların İslâm nizamı altında barış ve selamet içinde yaşaması da hikmetindendir. Eğer günahkârları hemen cezalandırmayıp geriye bırakıyorsa, bu da hikmetindendir.

Evet, hak ve hakikat apaçık ortadayken, o inkârcılar Allah’ın kelamına iman ve itaat etmek için daha ne bekliyorlar?

هَلْ يَنْظُرُونَ اِلَّٓا اَنْ يَأْتِيَهُمُ اللّٰهُ ف۪ي ظُلَلٍ مِنَ الْغَمَامِ وَالْمَلٰٓئِكَةُ وَقُضِيَ الْاَمْرُۜ وَاِلَى
اللّٰهِ تُرْجَعُ الْاُمُورُ ﴿٢١٠﴾

210. Yoksa onlar, beyaz **buluttan** örtüler, tüller ve **gölgelikler içinde Allah’ın ve meleklerin onlara gelmesini ve** nihaî hükmün verilip **işlerinin bitirilmesini mi bekliyorlar?** Acaba bu insanlar, kendilerine vaad edilen korkunç gün gelip çatıncaya kadar inatlarını sürdürüp bekleyecekler mi? Şunu iyi bilin ki, bütün **işler** zorunlu olarak **Allah’a döndürülür.** Her konuda son sözü söyleyecek, nihaî hükmü verecek olan Allah’tır. Madem her şey ister istemez O’nun huzuruna gidecektir, o hâlde O’na sığınıp emirlerine boyun eğmekten başka çareniz yoktur.

سَلْ بَن۪ٓي اِسْرَٓائ۪يلَ كَمْ اٰتَيْنَاهُمْ مِنْ اٰيَةٍ بَيِّنَةٍۜ

211. Aksine davrananların nasıl bir akıbete uğradığını görmek istersen, **İsrailoğulları’na sor; onlara** hak ve hakikati açıkça gösteren nice mucizeler ve **nice açık deliller vermiştik** de, hepsini bile bile inkâr etmişlerdi. Bundan dolayı da dünya ve âhirette lanete uğramışlardı.

وَمَنْ يُبَدِّلْ نِعْمَةَ اللّٰهِ مِنْ بَعْدِ مَا جَٓاءَتْهُ فَاِنَّ اللّٰهَ شَد۪يدُ الْعِقَابِ ﴿٢١١﴾

Kim Allah’ın İslam ve iman **nimeti kendisine ulaştıktan sonra onu** inkâr ve isyankârlık ile **değiştirirse,** şunu iyi bilsin ki, **Allah’ın azabı çok şiddetlidir.**

İnsanın inkâr bataklığına saplanmasının en önemli sebebi şudur:

زُيِّنَ لِلَّذ۪ينَ كَفَرُوا الْحَيٰوةُ الدُّنْيَا وَيَسْخَرُونَ مِنَ الَّذ۪ينَ اٰمَنُوا

212. İnkâr edenlere dünya hayatı süslü gösterilmiştir. Onlar dünya nimetlerden uygun biçimde faydalanarak bunları kendilerine bahşeden yüce Yaratıcı’ya şükredecekleri yerde, gözlerini sadece bu nimetlere diker ve sahip oldukları mal ve servetle gurura kapılarak **inananlarla alay ederler.**

وَالَّذ۪ينَ اتَّقَوْا فَوْقَهُمْ يَوْمَ الْقِيٰمَةِۜ

Oysa kötülükten, haksızlıktan titizlikle sakınıp korunan o **takva sahipleri, Diriliş Günü’nde onlardan çok daha üstün konumda olacaklardır.**

وَاللّٰهُ يَرْزُقُ مَنْ يَشَٓاءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ ﴿٢١٢﴾

Hiç kuşkusuz **Allah, dilediğine** hadsiz **hesapsız rızıklar bahşeder.** Öyleyse, bütün nimetlerin Allah’tan geldiğini bilin; şımarıp insanları küçümseyerek, haktan yüz çevirip inkâra saparak bölücülüğe, ayrımcılığa yol açmayın. Hatırlayın ki:

İNSANLAR BİR TEK ÜMMET İDİ

كَانَ النَّاسُ اُمَّةً وَاحِدَةً فَبَعَثَ اللّٰهُ النَّبِيّ۪نَ مُبَشِّر۪ينَ وَمُنْذِر۪ينَۖ وَاَنْزَلَ مَعَهُمُ
الْكِتَابَ بِالْحَقِّ لِيَحْكُمَ بَيْنَ النَّاسِ ف۪يمَا اخْتَلَفُوا ف۪يهِۜ

213. İnsanlar, başlangıçta yalnızca Allah’a ibadet eden ve aynı inanç ve ilkeler etrafında birleşen **bir tek ümmet idi.** Dinlerin çok tanrıcılıktan tek tanrı inancına doğru evrimleştiğini öne süren materyalistlerin iddiasının aksine, Allah ilk insan Âdem (as)’ı yarattığında, O'na Hak Dini vahyederek doğru yolu göstermişti. Âdem (as)’ın torunları, uzun bir süre onun yolunda gitmişler ve hepsi de bir ve aynı ümmete bağlı kalmışlardı. Fakat sonraları hak dinden sapmalar başlayınca, insanlar birbirine düşman gruplara ayrıldılar. **Bunun üzerine Allah,** insanlığın sapmaya başladığı her yol ayrımında, hak dinde sebat edenleri her iki âlemde kurtuluş ile **müjdeleyen ve** bâtıl yollara sapıp ayrılık çıkaranları dünyada zillet, âhirette cehennem azabı ile **uyaran peygamberleri gönderdi. O peygamberlerle birlikte, anlaşmazlığa düştükleri konularda insanlar arasında hükmetmeleri için, hak ve hakikati ortaya koyan Kitab’ı indirdi.** İşte bugün de aynı amaçla size bu Kur’ân’ı göndermiş bulunuyor.

وَمَا اخْتَلَفَ ف۪يهِ اِلَّا الَّذ۪ينَ اُو۫تُوهُ مِنْ بَعْدِ مَا جَٓاءَتْهُمُ الْبَيِّنَاتُ بَغْيًا بَيْنَهُمْۚ
فَهَدَى اللّٰهُ الَّذ۪ينَ اٰمَنُوا لِمَا اخْتَلَفُوا ف۪يهِ مِنَ الْحَقِّ بِاِذْنِه۪ۜ وَاللّٰهُ يَهْد۪ي مَنْ يَشَٓاءُ
اِلٰى صِرَاطٍ مُسْتَق۪يمٍ ﴿٢١٣﴾

Fakat Kitap verilen Hristiyanlar ve Yahudi**ler, kendilerine** gerçeği gösteren **apaçık deliller geldikten sonra, sırf aralarındaki ihtiras ve azgınlıktan dolayı** Allah’ın dinini paramparça ederek **onda ayrılığa düştüler. Böylece Allah, onların ihtilafa düştükleri o hakikate, kendi izni** ve iradesi**yle** Son Peygambere ve Kur'ân'a **iman edenleri ulaştırdı.** Çünkü Allah, hangi ırktan ve hangi toplumdan olursa olsun, hak dinin sancağını taşımaya lâyık gördüğü ve başarıya, kurtuluşa, zafere ulaşmasını **dilediği kimseyi dosdoğru yola iletir**

Demek ki insanlık tarihi, iyilerle kötüler arasında süregelen ve kıyamete kadar sürecek olan çetin bir mücadeleden ibarettir. Bu mücadelede başarılı olup ebedî saadete ulaşmak için birçok zorluklara göğüs germek, za-

limlerin baskı ve işkencelerine sabretmek zorunda kalacaksınız.

أَمْ حَسِبْتُمْ اَنْ تَدْخُلُوا الْجَنَّةَ وَلَمَّا يَاْتِكُمْ مَثَلُ الَّذٖينَ خَلَوْا مِنْ قَبْلِكُمْۜ

214. Yoksa siz ey iman edenler, **sizden önceki** ümmet**lerin başına gelen** sıkıntılar, bela ve musibet**ler sizin de başınıza gelmeden,** öyle kolayca **cennete girebileceğinizi mi sandınız?** Hayır; cennete girmenin bir bedeli vardır ki, sizden önceki ümmetler bu bedeli ödediler:

مَسَّتْهُمُ الْبَاْسَٓاءُ وَالضَّرَّٓاءُ وَزُلْزِلُوا حَتّٰى يَقُولَ الرَّسُولُ وَالَّذٖينَ اٰمَنُوا مَعَهُ مَتٰى نَصْرُ اللّٰهِۜ اَلَٓا اِنَّ نَصْرَ اللّٰهِ قَرٖيبٌ ﴿٢١٤﴾

Onlar öyle zorluk ve sıkıntılarla karşılaşmış, öylesine ağır ve çetin imtihanlarla **sarsılmışlardı ki, nihayet** o zamanki **peygamber ve beraberindeki müminler,** “Artık dayanacak gücümüz kalmadı, **Allah’ın yardımı ne zaman?” diyecek hâle gelmişlerdi.** Dayanın, sabredin! **Şunu iyi bilin ki, Allah’ın yardımı pek yakındır!**

ALLAH YOLUNDA İNFAK ve SAVAŞ

يَسْـَٔلُونَكَ مَاذَا يُنْفِقُونَۜ قُلْ مَٓا اَنْفَقْتُمْ مِنْ خَيْرٍ فَلِلْوَالِدَيْنِ وَالْاَقْرَبٖينَ وَالْيَتَامٰى وَالْمَسَاكٖينِ وَابْنِ السَّبٖيلِۜ وَمَا تَفْعَلُوا مِنْ خَيْرٍ فَاِنَّ اللّٰهَ بِهٖ عَلٖيمٌ ﴿٢١٥﴾

215. Ey Muhammed! **Sana,** Allah yolunda hangi tür mallardan vereceklerini, **ne harcayacaklarını soruyorlar.** Onlara **de ki: “Hayır olarak her ne verirseniz** verin fark etmez, yeter ki temiz ve helal mallardan olsun. Fakat asıl önemli olan, bunun kimlere verileceğidir. Bu vereceğiniz mallar, **ana baba,** diğer **akrabalar, yetimler, yoksullar ve yolda kalmışlar içindir.** Öyleyse, az çok demeyin iyilik edin. Unutmayın ki, **her ne iyilik yaparsanız Allah onu bilmektedir** ve karşılığını mutlaka verecektir.”

كُتِبَ عَلَيْكُمُ الْقِتَالُ وَهُوَ كُرْهٌ لَكُمْۚ وَعَسٰٓى اَنْ تَكْرَهُوا شَيْـًٔا وَهُوَ خَيْرٌ لَكُمْۚ وَعَسٰٓى اَنْ تُحِبُّوا شَيْـًٔا وَهُوَ شَرٌّ لَكُمْۜ وَاللّٰهُ يَعْلَمُ وَاَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ﴿٢١٦﴾

216. Ey müminler! **Her ne kadar hoşunuza gitmese de,** zulüm ve haksızlıklara karşı Allah yolunda **savaşmak size farz kılınmıştır.** Gerçi savaşın sıkıntı ve acılarına katlanmak zordur ve savaşmak, ölmek, öldürmek aslında kötü bir şeydir. Fakat zulmü engellemenin başka bir yolu kalmamışsa, daha büyük acıları önlemek için gerekirse savaşılmalıdır. Çünkü **sizin hoşlanmadığınız bir şey, aslında sizin için hayırlı olabilir; hoşunuza giden bir şey de** sonuç itibariyle **sizin için kötü olabilir.** Neyin faydalı, neyin zararlı olduğunu en iyi **Allah bilir, siz bilemezsiniz.** Öyleyse, bilgi ve tecrübesi sınırlı olan insanoğlu, her şeyi bilen Allah’ın rehberliğine muhtaçtır.

HARAM AYLARDA SAVAŞ

Hz. Peygamberin keşif amacıyla gönderdiği Abdullah bin Cahş komutasındaki sekiz kişilik bir gözcü grubu, müşriklere ait küçük bir ticaret kervanıyla karşılaşmıştı. Savaşmanın haram olduğu Recep ayına henüz girmediklerini sanan Müslümanlar, geçmişte uğradıkları işkencelerin ve haksız yere yurtlarından sürülmenin intikamını alma hırsıyla kervana saldırarak müşriklerden birini öldürdüler, ikisini de esir alıp ganimetlerle Medine’ye döndüler. Müşriklerin, Hz. Peygamber’in ve müminlerin asla onaylamadığı bu olayı fırsat bilerek Müslümanlar aleyhinde yoğun bir propagandaya girişmesi üzerine, aşağıdaki âyetler nazil oldu:

يَسْـَٔلُونَكَ عَنِ الشَّهْرِ الْحَرَامِ قِتَالٍ فٖيهِۜ قُلْ قِتَالٌ فٖيهِ كَبٖيرٌۜ وَصَدٌّ عَنْ سَبٖيلِ اللّٰهِ وَكُفْرٌ بِهٖ وَالْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَاِخْرَاجُ اَهْلِهٖ مِنْهُ اَكْبَرُ عِنْدَ اللّٰهِۚ وَالْفِتْنَةُ اَكْبَرُ مِنَ الْقَتْلِۜ

217. Ey Peygamber! **Sana,** Arapların öteden beri kutsal kabul ettikleri **haram aylarda savaş**manın hükmünü **soruyorlar. De ki:** “Temel hedeflerinden biri yeryüzünde barış ve esenliği sağlamak olan İslâm dini, kan dökülmesini engelleyen böyle güzel geleneklere titizlikle uyulmasını ister. Bu yüzden, bizzat Allah tarafından haram kılınan **o aylarda savaşmak büyük günahtır.** Bu günahı işleyen kâfir de olsa Müslüman da olsa, şiddetle kınanmalı ve gerekirse cezalandırılmalıdır. Bununla birlikte, insanları **Allah yolundan alıkoymak, Allah’a ve** O’nun tarafından kutsal ilan edilen **Mescid-i Haram’a saygısızca davranmak ve** Mekke **halkını oradan sürüp çıkarmak, Allah katında** haram aylarda savaşmaktan **daha büyük bir günahtır.** Bu gibi **fitne** ve bozgunculuklar, **adam öldürmekten daha büyük bir günahtır.** İnsanları inançlarından dolayı işkencelere uğratan, acımasızca katleden, müminlere Kâbe ziyaretini yasaklayan, onları anayurtlarından çıkarıp mallarına mülklerine el koyan zalimler, birkaç Müslüman’ın —hem de haram aya girdiklerinin farkında olmadan— gerçekleştirdiği bu saldırıyı fırsat bilerek bütün Müslümanlar aleyhinde propaganda yapıyorlar. Birer barış ve iyilik havarisi edasıyla hak ve hukuktan dem vuran bu zalimlerin, eğer sözlerinde samimi iseler, öncelikle kendi işledikleri bunca zulüm ve haksızlığın hesabını vermeleri gerekmez mi?

وَلَا يَزَالُونَ يُقَاتِلُونَكُمْ حَتّٰى يَرُدُّوكُمْ عَنْ دٖينِكُمْ اِنِ اسْتَطَاعُواۜ وَمَنْ يَرْتَدِدْ مِنْكُمْ عَنْ دٖينِهٖ فَيَمُتْ وَهُوَ كَافِرٌ فَاُولٰٓئِكَ حَبِطَتْ اَعْمَالُهُمْ فِى الدُّنْيَا وَالْاٰخِرَةِۚ وَاُولٰٓئِكَ اَصْحَابُ النَّارِۚ هُمْ فٖيهَا خَالِدُونَ ﴿٢١٧﴾

O hâlde, müşriklerin kopardıkları bu yaygaraya bakıp da, onların gerçekten hak ve hukuka saygılı, barış yanlısı kimseler olduklarını sanmayın. Çünkü **onlar, eğer güçleri yetse, sizi dininizden döndürene dek sizinle savaşmaktan geri durmazlar. Sizden her kim dininden döner ve kâfir olarak ölürse, işte onların** tüm **yaptıkları** iyilikler ve kazandıkları sevaplar, **dünyada da âhirette de boşa gidecektir. Onlar cehennem halkıdırlar ve sonsuza dek orada kalacaklardır.**

اِنَّ الَّذٖينَ اٰمَنُوا وَالَّذٖينَ هَاجَرُوا وَجَاهَدُوا فٖى سَبٖيلِ اللّٰهِۙ اُولٰٓئِكَ يَرْجُونَ رَحْمَتَ اللّٰهِۜ وَاللّٰهُ غَفُورٌ رَحٖيمٌ ﴿٢١٨﴾

218. Allah’a ve âyetlerine yürekten **iman edenler, Allah yolunda** zulüm ortamını terk ederek İslam diyarına **hicret edenler ve** Kur’ân’ın öngördüğü adalet sistemini yeryüzünde egemen kılmak için mallarıyla ve canlarıyla **cihad edenler** var ya, **işte onlar Allah’ın rahmetini umabilirler.** Onlar bu yolda mücadele ederken ellerinde olmadan birtakım hatalar işleseler bile affedileceklerdir. Çünkü **Allah çok bağışlayıcı, çok merhametlidir.**

Hicret, zulüm ve şirkin egemen olduğu ortamı terk ederek, zulme karşı mücadelenin kalesi olarak belirlenen İslam diyarına göç etmek demektir. Hicret, müminin, Rabb’ine kulluğa mani olan her şeyini; içinde yaşadığı toplumunu, ülkesini, ailesini, çevresini, arkadaş ortamını, alışkanlıklarını, hayat tarzını vs. terk ederek İslâm’ı yaşayabileceği yepyeni bir ortama geçiş yapmasıdır. Bu-

na göre, Allah'ın hoşnut olmadığı her şeyden uzaklaşarak O'nun razı olacağı bir ortama geçiş yapmak, özellikle kötülüklerin anası olan şu haramlardan sakınmak da hicretin bir parçasıdır:

İÇKİ ve KUMAR

يَسْـَٔلُونَكَ عَنِ الْخَمْرِ وَالْمَيْسِرِۜ قُلْ ف۪يهِمَٓا اِثْمٌ كَب۪يرٌ وَمَنَافِعُ لِلنَّاسِۘ وَاِثْمُهُمَٓا
اَكْبَرُ مِنْ نَفْعِهِمَاۜ

219. Ey Muhammed! **Sana, şarap** ve benzeri sarhoşluk verici, uyuşturucu maddelerin, alkollü içeceklerin **ve** loto, piyango, bahis, **kumar** gibi şans oyunları oynamanın, şansa bağlı bir işlem sonucunda bir mal veya para kazanmanın hükmünü **soruyorlar. De ki:** "Gerek sarhoşluk verici maddeler ve gerekse kumar olsun, **her ikisinde de büyük bir günah ve** aynı zamanda **insanlar için** bazı küçük **faydalar vardır.** İçki ve kumarda insanları eğlendirme, ticarî hayatı canlandırma gibi birtakım nisbî faydalar bulunabilir. **Fakat** bunların **günahları** ve yol açtığı zararları, sağladığı **faydalarından** çok **daha büyüktür.**[27] Küçük ve hayalî bir fayda için, kesin ve genel bir zarara düşmek de akıl işi değildir. Öyleyse, içkinin ve kumarın azı da çoğu da kesinlikle haramdır."

وَيَسْـَٔلُونَكَ مَاذَا يُنْفِقُونَۜ قُلِ الْعَفْوَۜ

Yine sana Allah yolunda **neyi infak edeceklerini,** fakir ve muhtaçlara hangi mallarından ne kadar vermeleri gerektiğini **soruyorlar.** Onlara **de ki:** "Malınızın tamamını değil, ihtiyacınızdan **arta kalanı** harcayın. Aç gözlülük edip servet üstüne servet yığmayın; ama iyilik edeceğiz diye kendinizi ve ailenizi muhtaç duruma düşürecek şekilde tasaddukta bulunmaya da kalmayın. Ancak seferberlik, doğal afet gibi olağanüstü durumlarda, aslî ihtiyacınız olan mallardan da infak edebilirsiniz."

كَذٰلِكَ يُبَيِّنُ اللّٰهُ لَكُمُ الْاٰيَاتِ لَعَلَّكُمْ تَتَفَكَّرُونَۙ ﴿٢١٩﴾

İşte Allah, güzelce **düşün**üp ibret alabi**lesiniz diye size âyetlerini böyle** açık ve ayrıntılı bir şekilde **bildiriyor.**

فِي الدُّنْيَا وَالْاٰخِرَةِۜ

Dünya ve âhiret hakkında güzelce düşünüp ibret alabilesiniz ve her iki âlemde huzura, mutluluğa, kurtuluşa ulaşabilesiniz diye**.**

YETİMLER

وَيَسْـَٔلُونَكَ عَنِ الْيَتَامٰىۜ قُلْ اِصْلَاحٌ لَهُمْ خَيْرٌۜ وَاِنْ تُخَالِطُوهُمْ فَاِخْوَانُكُمْۜ

220. Ey Muhammed! **Sana, yetimlere** karşı nasıl davranmak gerektiğini **soruyorlar. De ki: "Onların durumunu iyileştirmek** için kendileriyle ilgilenmeniz, günaha gireriz diye onlardan uzak durmanızdan çok **daha iyidir. Eğer onlara karışırsanız,** yani onlarla bir arada içli dışlı yaşıyorsanız, onları incitecek, rencide edecek söz ve davranışlardan sakının. Unutmayın ki, **onlar sizin** akrabanız ve din **kardeşlerinizdir.** Onların mallarıyla ticaret yapıp kazancını birlikte yiyebilirsiniz. Fakat sakın haksızlığa yeltenmeyin.

وَاللّٰهُ يَعْلَمُ الْمُفْسِدَ مِنَ الْمُصْلِحِۜ وَلَوْ شَٓاءَ اللّٰهُ لَاَعْنَتَكُمْۜ اِنَّ اللّٰهَ عَز۪يزٌ حَك۪يمٌ
﴿٢٢٠﴾

İyi bilin ki, **Allah kimin fesatçı, kimin dürüst olduğunu bilmektedir.** Dolayısıyla, herkese hak ettiği karşılığı mutlaka verecektir. Allah'ın size gösterdiği bu kolaylıkların kıymetini bilin. Çünkü **Allah dileseydi,** hiçbir şekilde mallarından faydalanmanıza müsaade etmeksizin yetimlere bakmanızı emrederek **sizi zora sokabilirdi,** fakat öyle yapmadı. **Kuşkusuz Allah, sonsuz kudret ve hikmet sahibidir.** Her konuda en güzel hükmü veren, her işi yerli yerince yapan mutlak yetki ve egemenlik sahibidir."

İşte Allah, sonsuz ilim ve hikmetiyle size şu kanunları uygun görüyor:

EVLİLİK HUKUKU

وَلَا تَنْكِحُوا الْمُشْرِكَاتِ حَتّٰى يُؤْمِنَّۜ وَلَاَمَةٌ مُؤْمِنَةٌ خَيْرٌ مِنْ مُشْرِكَةٍ وَلَوْ اَعْجَبَتْكُمْۚ

221. Ey müminler! Allah'ın birliğine ve âhiret gününe **iman etmedikleri sürece,** Allah'a eş ve ortak koşan o **müşrik kadınlarla evlenmeyin.** Çünkü **özgürlüğünden yoksun** olsa bile **inançlı bir kadın,** özgür ama **müşrik** olan **bir kadından daha hayırlıdır; o müşrik kadın,** bazı özellikleriyle **hoşunuza gitse de.** Toplumsal statüsü ne kadar düşük olursa olsun inançlı bir kadın; güzelliği, asaleti, zenginliği gibi özellikleri ile hoşunuza giden müşrik bir kadından çok daha hayırlıdır. Dolayısıyla, mümin erkekler ve kadınlar, Allah'a ortak koşan kimselerle hiçbir şekilde evlenmemelidirler. Fakat mümin erkekler, zaruri durumlarda, Allah'ın varlığına ve birliğine inanan Yahudi ve Hıristiyan kadınlarla evlenebilirler (Mâide, 5/5).

وَلَا تُنْكِحُوا الْمُشْرِك۪ينَ حَتّٰى يُؤْمِنُواۜ وَلَعَبْدٌ مُؤْمِنٌ خَيْرٌ مِنْ مُشْرِكٍ وَلَوْ اَعْجَبَكُمْۜ
اُو۬لٰٓئِكَ يَدْعُونَ اِلَى النَّارِۚ وَاللّٰهُ يَدْعُٓوا اِلَى الْجَنَّةِ وَالْمَغْفِرَةِ بِاِذْنِه۪ۚ

Bir de Allah'ın varlığına ve birliğine **iman etmedikleri sürece, müşrik** veya kâfir **erkeklerin** mümin hanımlarla **evlenmesine izin vermeyin.** Zira Allah'a ve ahiret gününe **iman eden bir köle,** Allah'a ortak koşan **bir müşrikten** çok daha **hayırlıdır; o müşrik,** özgürlüğü, gücü, itibarı, zenginliği ve yakışıklılığı gibi maddi üstünlük ve meziyetleriyle **gözünüze cazip görünse de. Çünkü o müşrikler,** hayat tarzlarıyla, her türlü hâl ve hareketleriyle **sizi** cehennem **ateş**ine **çağırırlar;** o fakir ve zayıf Müslümanların inanıp boyun eğdiği **Allah ise, sizleri izniyle cennete ve** sonsuz merhametiyle **bağışlamaya çağırıyor.** O hâlde, Allah'ın çağrısını bırakıp da o müşriklerle evlenmek suretiyle kendinizi ateşe atmayın.

وَيُبَيِّنُ اٰيَاتِه۪ لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ﴿٢٢١﴾

İşte Allah, **âyetlerini** ve hükümlerini **insanlara** böyle açık ve net olarak **bildiriyor ki, düşünüp öğüt alsınlar** da, kendilerini dünyada ve âhirette zarara uğratacak davranışlardan uzak dursunlar**.**

وَيَسْـَٔلُونَكَ عَنِ الْمَح۪يضِۜ قُلْ هُوَ اَذًىۙ فَاعْتَزِلُوا النِّسَٓاءَ فِي الْمَح۪يضِۙ وَلَا
تَقْرَبُوهُنَّ حَتّٰى يَطْهُرْنَۚ فَاِذَا تَطَهَّرْنَ فَأْتُوهُنَّ مِنْ حَيْثُ اَمَرَكُمُ اللّٰهُۜ اِنَّ اللّٰهَ يُحِبُّ
التَّوَّاب۪ينَ وَيُحِبُّ الْمُتَطَهِّر۪ينَ ﴿٢٢٢﴾

222. Ey Peygamber! **Sana kadınların aybaşı hâlini soruyorlar. De ki: "Bu,** cinsel ilişkiye mani bir kirlilik

---

[27] Dünya Sağlık Örgütü'nün Türkiye'nin de aralarında bulunduğu otuzdan fazla ülkede yaptığı araştırmaya göre, dünyada işlenen cinayetlerin yüzde 85'i, boşanmaların yüzde 80'i, aile içi şiddet olaylarının yüzde 70'i, mala yönelik suçların yüzde 77'si, tecavüz suçlarının yüzde 50'si, intihar ve intihara teşebbüslerin yüzde 90'ı, trafik kazalarının ise yüzde 70'i, akıl hastalıklarının yüzde 60'ı alkolden kaynaklanıyor. Yine Dünya Sağlık Örgütü'nün araştırmasına göre, alkollü içkilerin neden olduğu hastalık ve kazalar nedeni ile her yıl 2,5 milyon insan hayatını kaybediyor. (Gazeteler)

"İçkiden sakının, çünkü o bütün kötülüklerin anasıdır." buyuran Peygamber (sav.) ne kadar da doğru söylemiş! (Nesai, Eşribe 44; Sahih-i İbn-i Hibban, 5348; Beyheki, Şuabu'l- İman- 5198)

ve kadına eziyet veren **bir** çeşit **hastalık durumudur. O hâlde, aybaşı dönemlerinde kadınlarınızdan** cinsel ilişki anlamında **uzak durun ve temizleninceye kadar onlara yaklaşmayın.** Zira aybaşı döneminde cinsel ilişkide bulunmak, her iki taraf için de tehlikeli ve zararlıdır. Fakat cinsel ilişki dışındaki öpüşme, kucaklaşma gibi olağan karı koca ilişkilerini sürdürebilirsiniz. Âdet kanaması tamamen kesilip **iyice temizlendikleri** ve boy abdesti aldıkları **zaman,** cinselliğin fıtrî seyrine uygun bir şekilde, yaratılışınızdaki doğal içgüdü ve eğilimlere göre, yani **Allah'ın emrettiği şekilde onlara yaklaşabilirsiniz. Hiç şüphesiz Allah,** insanlık gereği meydana gelebilecek kusurlardan dolayı **tövbe ed**ip kendisine yönel**enleri ve** maddî manevî her türlü pislikten, çirkinlikten kaçınıp **temiz olmaya çalışanları sever.**"

نِسَٓاؤُ۬كُمْ حَرْثٌ لَكُمْۖ فَأْتُوا حَرْثَكُمْ اَنّٰى شِئْتُمْۘ وَقَدِّمُوا لِاَنْفُسِكُمْۜ وَاتَّقُوا اللّٰهَ
وَاعْلَمُٓوا اَنَّكُمْ مُلَاقُوهُۜ وَبَشِّرِ الْمُؤْمِنٖينَ ﴿٢٢٣﴾

223. Ey iman edenler! **Kadınlarınız sizin tarlanızdır.** Sizin için sağlıklı bir nesil yetiştirmeleri yönüyle hanımlarınız, bereketli ve güzel ürünler veren bir bahçeye benzerler. **Öyleyse,** hedef üreme organı olmak şartıyla, **tarlanıza dilediğiniz** zaman dilediğiniz **biçimde varabilirsiniz.** Karı koca ilişkilerini yalnızca cinsel bir haz aracı olarak değerlendirmeyin. Aynı zamanda, ileride size fayda verecek sağlıklı bir nesil yetiştirmek ve âhirette sizi kurtaracak güzel davranışlarda bulunmak suretiyle **kendiniz için ileriye hazırlık yapın. Allah'a karşı gelmekten sakının ve** sonunda **O'na kavuşacağınızı bilin.** Allah'ın emir ve yasaklarına riayet edin, kötülüğün, günahın her çeşidinden uzak durun. Bir gün mutlaka Allah'ın huzuruna çıkacağınızı ve o gün, yapıp ettiğiniz her şeyin hesabını vereceğinizi asla unutmayın. Ey Peygamber, bu ilkelere bağlı kalan **müminleri,** dünyada sağlık, huzur ve başarı; âhirette ebedî kurtuluş ve saadet ile **müjdele!**

YEMİN

وَلَا تَجْعَلُوا اللّٰهَ عُرْضَةً لِاَيْمَانِكُمْ اَنْ تَبَرُّوا وَتَتَّقُوا وَتُصْلِحُوا بَيْنَ النَّاسِۜ وَاللّٰهُ
سَمٖيعٌ عَلٖيمٌ ﴿٢٢٤﴾

224. Olur olmaz ettiğiniz **yeminleriniz sebebiyle, Allah'ın** adını **iyilik yapmanızın, kötülüklerden kaçınmanızın ve insanlar arasında barış ve uzlaşma sağlamanızın önünde bir engel hâline getirmeyin.** Sizi herhangi bir iyilikten alıkoyacak veya bir kötülüğe, zulme sürükleyecek yeminler etmeyin. Eğer bilinçli ve kasıtlı olarak böyle bir yemin etmişseniz, derhâl kefaretini ödeyip bu yemini bozmalısınız. Unutmayın ki, **Allah her şeyi işitendir, her şeyi bilendir.**

لَا يُؤَاخِذُكُمُ اللّٰهُ بِاللَّغْوِ فٖٓي اَيْمَانِكُمْ وَلٰكِنْ يُؤَاخِذُكُمْ بِمَا كَسَبَتْ قُلُوبُكُمْۜ وَاللّٰهُ
غَفُورٌ حَلٖيمٌ ﴿٢٢٥﴾

225. Allah sizi, yemin amacıyla olmaksızın yahut ağzınızdan kaçıveren ya da doğru olduğunu zannederek ettiğiniz, fakat daha sonra öyle olmadığı anlaşılan **yeminlerinizdeki yanılgıdan dolayı sorumlu tutmaz. O sizi ancak, kalplerinizin kazandıklarından** ve bilerek, isteyerek ettiğiniz yeminlerden **sorumlu tutacaktır.** Çünkü **Allah ğafûrdur, halîmdir.** Çok bağışlayıcı, çok merhametlidir. Sonsuz şefkatiyle kullarına yumuşak ve hoşgörülü davranır, onlara ceza vermekte asla acele etmez.

İşte Allah'ın sizi sorumlu kıldığı yeminle ile ilgili konulardan biri:

ÎLÂ ve TALAK

İslâm öncesi Arap geleneklerine göre, erkek karısına sinirlenip ona yaklaşmamaya yemin ederdi de, bu yemininden dönünceye veya onu boşayıncaya kadar eşi kendisine haram olurdu. Bu süre zarfında zavallı kadıncağız ne kocasıyla aile hayatı yaşayabilir, ne de ondan boşanıp bir başkasıyla evlenebilirdi. Îlâ adı verilen ve tamamen erkeğin vereceği keyfî karara bağlı olan bu durum, bazen yıllarca sürerdi. Allah, aşağıdaki âyetleri göndererek bu zulme son verdi. Böyle bir yeminin doğru olmadığını, ancak yemin edildiği zaman da ona uyulması gerektiğini, fakat bu sürenin dört ayı geçemeyeceğini bildirdi. Buna göre, bu süre bitinceye kadar erkek karısına dönmediği takdirde evlilik sona erer ve kadın başka biriyle evlenebilir:

لِلَّذٖينَ يُؤْلُونَ مِنْ نِسَٓائِهِمْ تَرَبُّصُ اَرْبَعَةِ اَشْهُرٍۚ فَاِنْ فَٓاؤُ۫ فَاِنَّ اللّٰهَ غَفُورٌ رَحٖيمٌ
﴿٢٢٦﴾

226. Eşlerine yaklaşmamaya yemin edenlerin, en fazla **dört ay bekleme hakları vardır. Eğer** bu süre içinde pişman olup hanımlarına yeniden **dönerlerse, elbette Allah çok bağışlayıcı, çok merhametlidir.** Bu çirkin duruma son verdiği için koca bağışlanacaktır. Fakat yemininden döndüğü için yemin kefaretini ödemesi gerekir.

وَاِنْ عَزَمُوا الطَّلَاقَ فَاِنَّ اللّٰهَ سَمٖيعٌ عَلٖيمٌ ﴿٢٢٧﴾

227. Eğer bu süre içinde eşlerini **boşamaya karar verirlerse,** şunu hiç unutmasınlar ki, **Allah her şeyi işiten, her şeyi bilendir.** Buna göre iyice düşünüp doğru karar versinler, eşlerine haksızlık etmesinler. Eğer dört ay içinde eşlerine geri dönmezlerse, bu süre biter bitmez boşanma otomatik olarak gerçekleşecek ve evlilik sona erecektir. Bundan sonra şayet kadın da isterse, yeni bir mihr ve nikâh ile tekrar evlenebilirler.

وَالْمُطَلَّقَاتُ يَتَرَبَّصْنَ بِاَنْفُسِهِنَّ ثَلٰثَةَ قُرُٓوءٍۜ

228. Boşanmış kadınlar, başkasıyla evlenmeden önce tam **üç âdet dönemi süresince,** kocalarının evinde **kendilerini** gözeterek **beklerler.**

وَلَا يَحِلُّ لَهُنَّ اَنْ يَكْتُمْنَ مَا خَلَقَ اللّٰهُ فٖٓي اَرْحَامِهِنَّ اِنْ كُنَّ يُؤْمِنَّ بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ الْاٰخِرِۜ

Eğer Allah'a ve âhiret gününe gerçekten **inanıyorlarsa, Allah'ın rahimlerinde yarattığını,** yani hamile veya âdetli olduklarını **gizlemeleri onlara helâl değildir.**

Kadının, iddet adı verilen bu süreyi beklemesinin amacı, hamile olup olmadığının anlaşılması ve boşanma gibi önemli bir konuda kocaya bir kez daha düşünüp kararını gözden geçirme fırsatının verilmesidir. Boşanmış kadınlar, bir başkasıyla evlenmek için; 1- Âdet görmekte olanlar üç âdet dönemi, 2- Herhangi bir sebeple âdet olmayanlar üç ay, 3- Hamile olanlar doğum yapıncaya kadar, 4- Kocası ölmüş kadınlar ise dört ay on gün iddet beklerler. Gerdeğe girmeden boşanmış kadınların beklemelerine gerek yoktur, onlar boşanır boşanmaz bir başkasıyla evlenebilirler.

İddet bekleyen kadın, üçüncü âdeti görmeye başladığı anda boşanma gerçekleşmiş olur ve artık dilediği kişiyle evlenmekte serbesttir. İster bir başkasıyla evlenir, isterse —üç talak hakkı da kullanılmamışsa— yeni bir nikâh ve mihr (erkeğin evlilik bedeli olarak kadına verdiği mal veya para) ile eski kocasına geri döner.

وَبُعُولَتُهُنَّ اَحَقُّ بِرَدِّهِنَّ فٖي ذٰلِكَ اِنْ اَرَادُٓوا اِصْلَاحًا

İster bâin (cayılamayan) ister ric'î (cayılabilir) talakla boşanmış olsun, iddet bekleyen kadına açıktan evlilik teklifi yapmak yahut dünür göndermek haramdır. Ancak bu niyetin, üstü kapalı olarak kadına hissettirilmesinde bir sakınca yoktur (Bakara, 2/235). Kadının beklemesi gereken **bu süre içinde kocaları barışmak isterlerse, onları geri almaya,** kadına talip olabilecek diğer erkeklerden daha **öncelikli hak sahibidirler.** Çünkü boşanma henüz gerçekleşmemiştir. Koca, yeni bir nikâha ve mihre gerek kalmaksızın talaktan dönüp eşini tekrar alabilir. Bu süre zarfında kadın hâlâ kocasının nikâhı altındadır.

وَلَهُنَّ مِثْلُ الَّذ۪ي عَلَيْهِنَّ بِالْمَعْرُوفِۖ وَلِلرِّجَالِ عَلَيْهِنَّ دَرَجَةٌۜ وَاللّٰهُ عَز۪يزٌ حَك۪يمٌ

﴿٢٢٨﴾

Bilinen adalet ve hukuk kuralları çerçevesinde, kadınların kocalarına karşı **yükümlülükleri olduğu gibi meşru hakları da vardır. Fakat erkeklerin** görev ve sorumlukları daha ağır olduğu için, onların **kadınlar üzerindeki hakları bir derece daha fazladır.** Çünkü ailenin geçimini sağlamak, yuvayı tehlikelerden korumak ve benzeri görevler, ruhsal ve bedensel özellikleri itibariyle bu göreve daha uygun olan erkeğin omzundadır. Unutmayın; **Allah azîzdir,** tartışmasız yetki ve otorite sahibidir, **hakîmdir,** yersiz ve uygunsuz hüküm vermez, her işi yerli yerince yapar.

اَلطَّلَاقُ مَرَّتَانِۖ فَاِمْسَاكٌ بِمَعْرُوفٍ اَوْ تَسْر۪يحٌ بِاِحْسَانٍۜ

229. Kocaya, pişman olduğu takdirde eşine yeniden dönme imkânı veren **boşama iki defadır.** Erkek, birinci ve ikinci boşamadan sonra hanımına geri dönebilir. **Bundan sonra ya** eşini bir daha boşamadan **iyilikle tutmalı, ya da onu** üçüncü kez boşadığı takdirde **güzellikle serbest bırakmalıdır.**

وَلَا يَحِلُّ لَكُمْ اَنْ تَأْخُذُوا مِمَّٓا اٰتَيْتُمُوهُنَّ شَيْـًٔا اِلَّٓا اَنْ يَخَافَٓا اَلَّا يُق۪يمَا حُدُودَ اللّٰهِۜ

Hanımlarınıza mihr ya da hediye olarak **verdiğiniz herhangi bir şeyi,** onları boşarken **geri almanız size helâl değildir. Ancak,** karı kocanın **her ikisi de** evliliğin devam etmesi hâlinde günaha girerek veya birbirlerinin hakkının çiğneyerek **Allah'ın çizdiği sınırları çiğneyeceklerinden endişe ediyorlarsa** ve bu yüzden koca, karısının talebi üzerine onu boşayacaksa, **o zaman başka.**

فَاِنْ خِفْتُمْ اَلَّا يُق۪يمَا حُدُودَ اللّٰهِۙ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِمَا ف۪يمَا افْتَدَتْ بِه۪ۜ

Ey İslâm toplumunun hâkimleri, yöneticileri ve aile büyükleri! Bu tür sorunlar yaşayan çiftlerin, evlilikleri devam ettiği sürece **Allah'ın çizdiği sınırları çiğneyeceklerinden siz de endişe ederseniz, bu durumda kadının,** kendisini boşaması karşılığında kocasına **bir bedel ödemesinde ikisine de günah yoktur.** Kadının erkek gibi doğrudan boşama yetkisi yoktur. Ancak kendi isteği ile evliliği sona erdirmek isteyen kadın, evlilik bedelini kocasına iade etmek şartıyla, İslâm'a göre yetkili sayılan hâkim aracılığıyla evliliği sona erdirebilir. Bu durumda, kocalık görevini ihmal etmediği hâlde, sırf karısından kaynaklanan sebeplerle eşini boşamak zorunda kalan kişi, karşılıklı anlaşmaya bağlı olarak, verdiği mihrin bir kısmını veya tamamını geri alabilir. Tarafların anlaşamaması durumunda, erkeğe iade edilecek mihr miktarına hâkim karar verir.

تِلْكَ حُدُودُ اللّٰهِ فَلَا تَعْتَدُوهَاۚ وَمَنْ يَتَعَدَّ حُدُودَ اللّٰهِ فَاُو۬لٰٓئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ ﴿٢٢٩﴾

İşte bunlar Allah'ın çizdiği sınırlardır, sakın onları aşmayın. Kim Allah'ın sınırlarını aşarsa, işte onlar zalimlerin ta kendileridir.

Evet, kadının bekleme süresi sona erinceye kadar kocası onu boşamaktan vazgeçip evliliği sürdürme hakkına sahiptir. Fakat bekleme süresi dolduktan sonra pişman olup hanımını geri almak isterse, ancak eşinin rızasıyla ve yeniden nikâh kıyıp yeni bir evlilik bedeli ödeyerek onunla tekrar evlenebilir. Bu hüküm, birinci ve ikinci boşamalar için geçerlidir. Ancak:

فَاِنْ طَلَّقَهَا فَلَا تَحِلُّ لَهُ مِنْ بَعْدُ حَتّٰى تَنْكِحَ زَوْجًا غَيْرَهُۜ فَاِنْ طَلَّقَهَا فَلَا جُنَاحَ
عَلَيْهِمَٓا اَنْ يَتَرَاجَعَٓا اِنْ ظَنَّٓا اَنْ يُق۪يمَا حُدُودَ اللّٰهِۜ

230. Kocası **onu** üçüncü kez **boşarsa, bundan böyle kadın başka bir erkekle** —formalite icabı değil, gerçek bir nikâhla— **evlenmedikçe, bir daha kendisine helâl olmaz.**[28] Kadının evlendiği bu ikinci kocası da kendi rızasıyla **onu boşarsa,** şayet eski kocası onu geri almak isterse ve **her ikisi de** yeniden evlendikleri takdirde **Allah'ın sınırlarını koruyabileceklerine inanıyorlarsa,** kadının bekleme süresi dolduktan sonra **yeniden evlenmelerinde ikisine de günah yoktur.**

وَتِلْكَ حُدُودُ اللّٰهِ يُبَيِّنُهَا لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ﴿٢٣٠﴾

Bunlar, bilinçli ve duyarlı **bir toplum için, Allah'ın açıkça ortaya koyduğu sınırlar** ve yasalar**dır,** sakın bu yasaları çiğnemeyin!

وَاِذَا طَلَّقْتُمُ النِّسَٓاءَ فَبَلَغْنَ اَجَلَهُنَّ فَاَمْسِكُوهُنَّ بِمَعْرُوفٍ اَوْ سَرِّحُوهُنَّ
بِمَعْرُوفٍۖ

231. Hanımlarınızı boşadığınız zaman, bekleme sürelerinin sonuna geldiklerinde ya boşamaktan vazgeçerek **onları güzellikle tutun, ya da** sürenin sona ermesini bekleyip **güzellikle serbest bırakın.**

وَلَا تُمْسِكُوهُنَّ ضِرَارًا لِتَعْتَدُواۚ وَمَنْ يَفْعَلْ ذٰلِكَ فَقَدْ ظَلَمَ نَفْسَهُۜ وَلَا تَتَّخِذُٓوا
اٰيَاتِ اللّٰهِ هُزُوًاۘ وَاذْكُرُوا نِعْمَتَ اللّٰهِ عَلَيْكُمْ وَمَٓا اَنْزَلَ عَلَيْكُمْ مِنَ الْكِتَابِ
وَالْحِكْمَةِ يَعِظُكُمْ بِه۪ۜ وَاتَّقُوا اللّٰهَ وَاعْلَمُٓوا اَنَّ اللّٰهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَل۪يمٌ ﴿٢٣١﴾

Haklarını çiğnemek ve kendilerine zarar vermek için her bekleme süresinin sonuna doğru boşamaktan vazgeçip sonra yeniden boşamak suretiyle **onları alıkoymayın. Kim böyle yaparsa, ancak kendisine zulmetmiş olur. Sakın** bu ve benzeri davranışlarla **Allah'ın âyetlerini hafife almayın! Allah'ın size sunduğu nimetleri ve öğüt almanız için size bahşettiği kitabı ve hikmeti**[29] **düşünün. Allah'a karşı gelmekten de sakının ve bilin ki, Allah her şeyi bilmektedir.**

وَاِذَا طَلَّقْتُمُ النِّسَٓاءَ فَبَلَغْنَ اَجَلَهُنَّ فَلَا تَعْضُلُوهُنَّ اَنْ يَنْكِحْنَ اَزْوَاجَهُنَّ اِذَا
تَرَاضَوْا بَيْنَهُمْ بِالْمَعْرُوفِ

232. Kadınlarınızı boşadığınız zaman, bekleme süreleri sona erince, eğer kendi aralarında uygun biçimde anlaşırlarsa, anlamsız bir kıskançlığa kapılıp da onların başka bir erkekle veya daha önceki **kocala-**

---

[28] Üç talakla boşanan bir kadının eşine tekrar dönebilmek için bir başka erkekle geçici olarak veya formalite icabı evlenmesi haramdır. Peygamber (sav), hülle nikâhı denilen bu ahlaksızca davranışı lanetlemiştir (Tirmizi, Nikâh 28; Nesaî, Talak 13; İbn-i Mâce, Nikâh 33; Dârimî, Nikâh 53).

[29] Kitap, Allah'ın emir ve yasaklarını bildiren ilâhî hükümlerdir. Hikmet ise, kitapta yer alan bu hükümleri doğru anlayıp pratik hayata uygulama yeteneğidir ki, bu âyet bağlamında hikmet, Peygamber (s)'in Sünnet adı verilen örnek hayatıdır.

rıyla evlenmelerine engel olmayın. Yahut ey veliler ve aile büyükleri! Velisi olduğunuz bir kadın boşandığı eski kocasıyla yeniden evlenmek isterse, sakın bu evliliğe mani olmayın.

ذٰلِكَ يُوعَظُ بِه۪ مَنْ كَانَ مِنْكُمْ يُؤْمِنُ بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ الْاٰخِرِۜ ذٰلِكُمْ اَزْكٰى لَكُمْ وَاَطْهَرُۜ وَاللّٰهُ يَعْلَمُ وَاَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ﴿٢٣٢﴾

Sizden Allah'a ve âhiret gününe inananlara öğütlenen işte budur. Zira **bu, size yakışan en erdemli ve en temiz davranıştır.** Öyleyse, yersiz kıskançlıklara kapılarak Allah'ın yasalarını çiğnemeyin. Unutmayın ki, her şeyi en ince ayrıntısıyla ve mükemmel biçimde ancak **Allah bilir, siz bilemezsiniz.**

وَالْوَالِدَاتُ يُرْضِعْنَ اَوْلَادَهُنَّ حَوْلَيْنِ كَامِلَيْنِ لِمَنْ اَرَادَ اَنْ يُتِمَّ الرَّضَاعَةَۜ

233. Nikâh altında olsun boşanmış olsun bütün **anneler, emzirme süresini tamamlamak isteyen** kocaları **için çocuklarını tam iki yıl emzirirler.** Çocuğun fizyolojik ve psikolojik gelişimi için en uygun emzirme süresi iki yıldır. Bu süre, boşanmış ailelerin çocukları için de geçerlidir. Gerçi boşanma durumunda çocuk öncelikle babaya verilir. Bununla birlikte, iki taraf da isterse, iki yıl boyunca emzirmesi için çocuk anneye bırakılır. Bu süre zarfında baba çocuğu annesinden alamaz. Anne de çocuğunu emzirmekten kaçınamaz. Bu onun için hem bir hak, hem de görevdir. Eşler karşılıklı anlaşıp bu süreyi kısaltabilirler. Fakat çocuğun iki yıldan daha uzun süre emzirilmesi uygun olmaz.

وَعَلَى الْمَوْلُودِ لَهُ رِزْقُهُنَّ وَكِسْوَتُهُنَّ بِالْمَعْرُوفِۜ لَا تُكَلَّفُ نَفْسٌ اِلَّا وُسْعَهَاۚ

Boşanmış kadın çocuğunu emzirdiği sürece, **onların yiyecek, giyecek** ve barınma gibi **ihtiyaçlarını uygun biçimde karşılamak çocuğun babasına düşen bir görevdir.** Bununla birlikte, **hiç kimse gücünün yettiğinden fazlasıyla yükümlü tutulamaz.**

لَا تُضَٓارَّ وَالِدَةٌ بِوَلَدِهَا وَلَا مَوْلُودٌ لَهُ بِوَلَدِه۪ وَعَلَى الْوَارِثِ مِثْلُ ذٰلِكَۚ

Ne anne çocuğundan dolayı sıkıntıya uğratılsın, ne de çocuğun babası. Çocuğunu iki yıl emzirme dışında, onun bakımı, yetiştirilmesi, eğitimi gibi esasen babaya ait olan sorumluluklar anneye yüklenmemelidir. Ayrıca, gücünün üzerinde nafakayla yükümlü tutularak babaya sıkıntı verilmemelidir. Bu ihtiyaçları karşılayacak nafaka miktarının belirlenmesi, takip ve denetimi, İslâmî yönetimin ve mahkemelerin görevidir. Baba ne ile yükümlüyse, **mirasçılar da aynısıyla yükümlüdür.** Baba öldüğü takdirde, onun bu görevini mirasçıları üstlenmelidir.

فَاِنْ اَرَادَا فِصَالًا عَنْ تَرَاضٍ مِنْهُمَا وَتَشَاوُرٍ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِمَاۜ

Eğer eşler kendi aralarında danışıp anlaşarak henüz iki yıl dolmadan çocuğu **sütten kesmeye karar verirlerse, bunun da bir sakıncası yoktur.** Ayrıca, boşanmış kadın çocuğunu emzirirken, eski kocası ile istişare ederek iki yıl dolmadan çocuğu sütten kesip babasına verirse, bu da günah değildir.

وَاِنْ اَرَدْتُمْ اَنْ تَسْتَرْضِعُٓوا اَوْلَادَكُمْ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ اِذَا سَلَّمْتُمْ مَٓا اٰتَيْتُمْ بِالْمَعْرُوفِۜ وَاتَّقُوا اللّٰهَ وَاعْلَمُٓوا اَنَّ اللّٰهَ بِمَا تَعْمَلُونَ بَص۪يرٌ ﴿٢٣٣﴾

Eğer çocuklarınızı başka bir sütanneye **emzirtmek isterseniz,** hak ve adalet ölçülerine **uygun olarak ücretini ödediğiniz takdirde, bunun da bir sakıncası yoktur.** Yeter ki, bütün bunları yaparken **Allah**'a karşı gelmek**ten sakının ve Allah'ın, yaptığınız her şeyi görmekte olduğunu** ve tüm yapıp ettiklerinizin hesabını mutlaka soracağını **bilin.** Dünyanın hukuk ve adalet sisteminden bir şekilde kaçıp cezadan kurtulabilir veya onları aldatabilirsiniz. Fakat her şeyi bilen ve gören Allah'tan gizlenemez, O'nu aldatamazsınız.

KOCASI ÖLEN KADIN

İslâm öncesi Arap geleneklerine göre, kocası ölen kadın bir yıl boyunca bakımsız bir hücreye kapanır, en çirkin elbiselerine bürünür ve neredeyse hiçbir temiz şeye el süremezdi. Ayrıca gerek kendi akrabaları gerek kocalarının yakınları tarafından ağır baskılara maruz kalırdı. İşte bu soruna çözüm olmak üzere Allah, dul kadının bekleme süresini kısaltarak ve üzerindeki baskıları kaldırarak onun huzur ve güven içinde yeni bir aile hayatına kavuşmasını sağlayan âyetleri gönderdi:

وَالَّذ۪ينَ يُتَوَفَّوْنَ مِنْكُمْ وَيَذَرُونَ اَزْوَاجًا يَتَرَبَّصْنَ بِاَنْفُسِهِنَّ اَرْبَعَةَ اَشْهُرٍ وَعَشْرًاۚ

234. İçinizden ölen birinin geriye bıraktığı hanımı, evlenmeden, süslenmeden ve görücüye çıkmadan **kendi başına dört ay on gün bekler.** Bu süre içinde hem hamile olup olmadığını anlamış, hem de çabucak evlendiği takdirde incinebilecek olan kocasının yakınlarının yaslı duygularını hafifletmiş olur. Yine bu süre içinde renkli ve gösterişli elbiseler giymemeli, dikkat çekici takılar takmamalı, evlilik teklifi almak arzusu ile süslenip ortaya çıkmamalıdır. Bu arada koca ölmeden önce, eşinin bir yıllık geçimini sağlayacak miktarda nafakayı vasiyet etmiş olmalıdır (Bakara, 2/240). Eğer bu vasiyet yapılmamışsa, hâkim onun mirasından nafakayı alıp kadına verir.

Bu bekleme süresinin asıl gerekçesi "kocanın ölümü"dür. Bunun için, kocası ölmüş olan kadın gerdeğe girmiş olsa da olmasa da, âdet görse de görmese de, evlenmeden önce dört ay on gün bekler. Eğer kadın hamileyse, çocuğunu doğuruncaya kadar beklemelidir. Dört ay on gün dolmadan önce doğum yapsa bile, bu süreyi tamamlaması gerekir. Bekleme süresini dilerse kocasının evinde, dilerse başka bir yerde geçirebilir.

فَاِذَا بَلَغْنَ اَجَلَهُنَّ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ ف۪يمَا فَعَلْنَ ف۪ٓي اَنْفُسِهِنَّ بِالْمَعْرُوفِۜ وَاللّٰهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَب۪يرٌ ﴿٢٣٤﴾

Kocası ölmüş olan kadınlar bu dört ay on günlük **bekleme sürelerini bitirdikleri zaman, artık kendileri için mârûf olanı**[30] **yapmalarından dolayı** ne onlara ne de **size bir günah yoktur.** Bundan böyle ne kendi ailelerinden ne de ölmüş kocalarının akrabalarından hiç kimse onlara karışamaz. Mümin bir hanıma yaraşır biçimde süslenebilir, yeni evlilik teklifi alabilir ve istediği kimse ile evlenebilirler. Bu gibi hususlarda onları sakın engellemeye kalkmayın. Unutmayın ki, **Allah yaptığınız** her **şeyden haberdardır.**

وَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ ف۪يمَا عَرَّضْتُمْ بِه۪ مِنْ خِطْبَةِ النِّسَٓاءِ اَوْ اَكْنَنْتُمْ ف۪ٓي اَنْفُسِكُمْۜ عَلِمَ اللّٰهُ اَنَّكُمْ سَتَذْكُرُونَهُنَّ وَلٰكِنْ لَا تُوَاعِدُوهُنَّ سِرًّا اِلَّٓا اَنْ تَقُولُوا قَوْلًا مَعْرُوفًاۜ وَلَا تَعْزِمُوا عُقْدَةَ النِّكَاحِ حَتّٰى يَبْلُغَ الْكِتَابُ اَجَلَهُۜ

235. Böyle kocası ölmüş olan ve bekleme süreleri hâlen devam eden **kadınlarla evlenme isteğinizi üstü kapalı olarak onlara bildirmenizde veya içinizde** böyle bir niyeti **gizlemenizde size bir günah yoktur.** Böyle kadınlarla evlenme isteğinizi, "Seninle evlenmek

---

[30] Mârûf, Kur'ân ve Sünnet'in onayladığı; bu iki kaynakta açıkça zikredilmediği takdirde akıl, tecrübe ve sağduyunun benimseyip güzel gördüğü âdet, gelenek ve teamüllere denir.

istiyorum, nikâhına talibim” gibi sözlerle açıkça söylemek caiz değildir. Ancak örneğin, “Ben evlenmeyi düşünüyorum” veya “Sen iyi, hoş bir kadınsın” gibi kinaye yoluyla bu niyetinizi onlara bildirebilirsiniz. Sizin iç dünyanızı sizden daha iyi tanıyan **Allah, o kadınları gönlünüzden geçireceğinizi bilmekte** ve bu doğal tepkinizden dolayı sizi mazur görmekte**dir.** O hâlde, evlilik isteğinizi onlara üstü kapalı olarak bildirebilirsiniz. **Fakat onlarla** köşe bucakta **gizlice** buluşmak üzere **sözleşmeyin. Ancak** bu, onlarla hiçbir şekilde görüşmeyeceksiniz anlamına gelmez. Beşerî ilişkilerin gerektirdiği ölçüde ve İslâm'ın öngördüğü ahlâk ve edep kuralları çerçevesinde onlarla görüşüp konuşabilir, uygun bir ortamda onlara meşru ve **güzel sözler söyleyebilirsiniz.** Bu arada, **beklemeleri gereken süre dolmadan,** yani önceki kocalarından hukuken tamamen ayrılmadan, aranızda **nikâhı kararlaştırmayın.** Bu konuyu açıkça konuşup aranızda evlilik kararı almayın.

وَاعْلَمُٓوا اَنَّ اللّٰهَ يَعْلَمُ مَا ف۪ٓي اَنْفُسِكُمْ فَاحْذَرُوهُۚ وَاعْلَمُٓوا اَنَّ اللّٰهَ غَفُورٌ حَل۪يمٌ
﴿٢٣٥﴾

İyi bilin ki, Allah gönlünüzden geçen her şeyi bilmektedir. O hâlde, O'ndan gelen emirler doğrultusunda yaşayın; günahın ve kötülüğün her çeşidinden **sakının. Şunu da iyi bilin ki, Allah çok bağışlayıcıdır, hilm sahibidir.** Sonsuz şefkatiyle kullarına yumuşak ve hoşgörülü davranır. Ceza vermekte acele etmez, tövbe etmesi için kuluna bir daha, bir daha mühlet verir.

لَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ اِنْ طَلَّقْتُمُ النِّسَٓاءَ مَا لَمْ تَمَسُّوهُنَّ اَوْ تَفْرِضُوا لَهُنَّ فَر۪يضَةًۚ
وَمَتِّعُوهُنَّۚ

236. Kendilerine henüz dokunmadan, yani gerdeğe girmeden **veya** evlilik bedeli olan **mihr miktarını belirlemeden** yahut her ikisini de yapmadan **hanımlarınızı boşamanız size günah değildir.** Henüz gerdeğe girmeden ve mihr de belirlemeden eşinizi boşarsanız, gönüllerini hoş edecek güzel hediyelerle **onları sevindirin.**

عَلَى الْمُوسِعِ قَدَرُهُ وَعَلَى الْمُقْتِرِ قَدَرُهُۚ مَتَاعًا بِالْمَعْرُوفِۚ حَقًّا عَلَى الْمُحْسِن۪ينَ
﴿٢٣٦﴾

İmkânları geniş olanlar kendi gücü ölçüsünce, kısıtlı olanlar da yine kendi ölçüsünce teselli edici hediyeler vererek onları **faydalandırmalıdır. Bu, iyilik ve erdem sahibi kimseler için** insanî ve ahlâkî **bir görevdir.**

Koca cinsel ilişkide bulunmadan ve mihr miktarını da belirlemeden eşini boşarsa, teselli edici güzel hediyelerle onu sevindirmelidir. Cinsel ilişkide bulunduğu, fakat mihr belirlemediği eşini boşadığı takdirde, sosyal konumu ona benzeyen kadınları ölçü alarak ona ortalama bir mihr vermelidir. Cinsel ilişkide bulunduğu ve mihr miktarını da belirlediği eşini boşarsa, ona mihrin tamamını vermelidir. Mihr belirlediği, fakat cinsel ilişkide bulunmadan boşadığı kadına gelince:

وَاِنْ طَلَّقْتُمُوهُنَّ مِنْ قَبْلِ اَنْ تَمَسُّوهُنَّ وَقَدْ فَرَضْتُمْ لَهُنَّ فَر۪يضَةً فَنِصْفُ مَا
فَرَضْتُمْ اِلَّٓا اَنْ يَعْفُونَ اَوْ يَعْفُوَا الَّذ۪ي بِيَدِه۪ عُقْدَةُ النِّكَاحِۜ وَاَنْ تَعْفُٓوا اَقْرَبُ
لِلتَّقْوٰىۜ وَلَا تَنْسَوُا الْفَضْلَ بَيْنَكُمْۜ اِنَّ اللّٰهَ بِمَا تَعْمَلُونَ بَص۪يرٌ ﴿٢٣٧﴾

237. Eğer mihrlerini kararlaştırdıktan sonra henüz kendilerine dokunmadan onları boşarsanız, bu durumda mihrin yarısını vermelisiniz. **Ancak** boşanan **kadın** alacağı mihr hakkından **vazgeçerse yahut nikâh bağı elinde olan** koca mihrin tamamını eşine **bağışlarsa, o zaman başka.** Erkek, mihr miktarını belirlediği, fakat cinsel ilişkide bulunmadan boşadığı kadına isterse mihrin yarısını değil tamamını verebilir. Yahut kadın mihr hakkından vaz geçerse, o zaman hiç mihr vermeyebilir de. Bu, tamamen karşılıklı rıza ve anlaşmaya bağlıdır. Fakat ey erkekler, **sizin** kendi hakkınızı **bağışlamanız,** yani cömertlik edip mihrin tümünü eşinize bırakmanız, dürüst ve erdemli kişilerin özelliği olan **takvaya daha uygundur.** Her şeyi katı hukuk kuralları çerçevesinde değerlendirmeyin. Bu kurallara riayet etmekle birlikte, zaman zaman alicenaplık göstererek **birbirinize lütuf ve ikramda bulunmayı da ihmal etmeyin. Hiç kuşku yok ki, Allah yaptığınız her şeyi görmektedir.**

Buraya kadar sayılan toplumsal görevleri, ancak Allah'a karşı sorumluluğunun idrakinde olan bir ümmet yerine getirebilir. Bu sorumluluğun idrakine ise, en mükemmel şekilde ancak namaz ile ulaşılabilir:

ORTA NAMAZ

حَافِظُوا عَلَى الصَّلَوَاتِ وَالصَّلٰوةِ الْوُسْطٰى وَقُومُوا لِلّٰهِ قَانِت۪ينَ ﴿٢٣٨﴾

238. Ey iman edenler! **Namazları ve** özellikle de **orta namazı** titizlikle **muhafaza edin; yürekten bir saygı ve bağlılıkla Allah'ın huzurunda** kıyama **durun.** Dinin direği olan namazları, her türlü aşınmaya, yıpranmaya, gevşemeye karşı titizlikle koruyun. Namazı mekanik hareketlere dönüştürmeden, okuduklarınızı anlayıp özümsemeye çalışarak, vaktinde ve gereği gibi kılın. Özellikle de, iş hayatının insanı en çok meşgul ettiği, namazın geciktirilmesine, çabucak kılınıp geçiştirilmesine ve hatta terk edilmesine sebep olan vakitlerdeki namazlara, örneğin, ikindi namazına gereken dikkat ve özeni mutlaka gösterin. Daha da önemlisi, namazınızın, ibadetin bütün güzelliklerini içinde barındıran, bireyi ve toplumu her türlü aşırılıktan, kötülükten uzak tutan bir namaz olmasına gayret edin. Sizi üstün ahlâkî meziyetlerle donatarak orta yolu izleyen dengeli, ölçülü, uyumlu, âdil ve iyiliksever bir ümmet konumuna yükseltecek olan bu namazları derin bir bilinç ve duyarlıkla kılarak muhafaza edin.

فَاِنْ خِفْتُمْ فَرِجَالًا اَوْ رُكْبَانًاۚ فَاِذَٓا اَمِنْتُمْ فَاذْكُرُوا اللّٰهَ كَمَا عَلَّمَكُمْ مَا لَمْ تَكُونُوا
تَعْلَمُونَ ﴿٢٣٩﴾

239. Ama eğer düşman, yırtıcı hayvan, doğal afet ve benzeri önemli bir tehlikeden **korkar** da durup namaz kılacak imkânı bulamaz**sanız, o zaman yürüyerek veya binek üzerinde,** yani durum neyi gerektiriyorsa, gücünüz yettiği kadarıyla namazınızı kılın (Nisâ, 4/102). Ancak bariz ölüm tehlikesi, düşmanla göğüs göğse çarpışma gibi daha acil ve tehlikeli durumlarda namazı kazaya bırakabilirsiniz. Bu gibi tehlikeli durumlardan kurtulup **güvene kavuştuğunuz zaman, Allah size daha önce bilmediklerinizi nasıl öğrettiyse, siz de** namazı güzelce kılarak ve O'nun âyetlerini sürekli gündemde tutarak **O'nu öylece anın.**

NAFAKA

وَالَّذ۪ينَ يُتَوَفَّوْنَ مِنْكُمْ وَيَذَرُونَ اَزْوَاجًاۚ وَصِيَّةً لِاَزْوَاجِهِمْ مَتَاعًا اِلَى الْحَوْلِ غَيْرَ
اِخْرَاجٍۚ فَاِنْ خَرَجْنَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ ف۪ي مَا فَعَلْنَ ف۪ٓي اَنْفُسِهِنَّ مِنْ مَعْرُوفٍۜ وَاللّٰهُ
عَز۪يزٌ حَك۪يمٌ ﴿٢٤٠﴾

240. İçinizden, geride hanımlarını bırakarak öleceklerini düşünenler, eşlerinin koca evinden **çıkarıl-**

maya ihtiyaç duyma**ksızın bir yıl boyunca geçimlerini sağlayacak kadar nafakayı vasiyet etsinler. Gerçi bu kadınların,** sözü edilen bir yıl zarfında kendi arzularıyla kocalarının evini **terk ederek kendileri hakkında** hukuk ve ahlâk kurallarına **uygun işler yapmalarından** —mesela evlenmelerinden— **dolayı size bir günah yoktur.** Çünkü kocasının evinde kalmak kadının görevi değil hakkıdır ve kadın hakkını kullanıp kullanmamakta özgürdür.

Bu hükümleri iyi belleyin ve harfiyen uygulayın. Unutmayın ki, bunları size emreden **Allah azizdir, hakîmdir.** Sonsuz izzet ve kudret sahibidir, gücüne asla karşı konulamaz. Bununla birlikte, hikmet ve adalet sahibidir de. Yaptığını hikmetle, yerli yerince ve en sağlam biçimde yapar. Daima en güzel, en doğru ve en faydalı hükmü verir.

Daha sonra inen ve kadına, ölen kocasının mirasından belli bir pay verilmesini öngören miras âyetlerinin, bu vasiyet zorunluluğunu kaldırdığı zannedilmemelidir. Çünkü miras ayrı bir hak, nafaka ayrı bir haktır. O hâlde koca, kendi ölümünden sonra hanımının bu hakkını garantiye almak üzere vasiyette bulunmak zorundadır. Vasiyet etmemiş olsa bile, hâkim onun mirasından nafakayı alıp kadına vermelidir. Nitekim:

وَلِلْمُطَلَّقَاتِ مَتَاعٌ بِالْمَعْرُوفِۜ حَقًّا عَلَى الْمُتَّقِينَ ﴿٢٤١﴾

241. Boşanmış kadınların, adalet ölçülerine uygun biçimde kocalarından **nafaka alma hakları vardır.** İslâmî ölçülere göre meşru ve yetkili sayılan bir hâkim, eşlerin durumunu ve içinde bulundukları toplumsal şartları göz önüne alarak nafakanın süresini ve miktarını belirler. Kadın, bu süre dolmadan evlenecek olursa nafaka sona erer. Yeme içme, giyinme, barınma gibi ihtiyaçlardan ibaret olan bu hakkı ödemek ve ödenmesini sağlamak, haksızlıktan **sakınanların boynunun borcudur.**

كَذٰلِكَ يُبَيِّنُ اللّٰهُ لَكُمْ اٰيَاتِه۪ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ۟ ﴿٢٤٢﴾

242. İşte Allah, düşünüp ibret alabil**esiniz diye âyetlerini size böyle açıklıyor.**

Aile hayatınızı düzenleyen hükümlerden sonra, gelelim toplumsal hayatınızı düzenleyen hükümlerin açıklanmasına:

ÖLÜM KORKUSU ÖLÜM GETİRİR

İlâhî yasalara göre, büyük tehlikeler karşısında ölüm korkusuyla paniğe kapılarak mücadeleden kaçan toplumlar, çok daha büyük zararlara uğrar, hatta yok olup giderler. Bu gerçeği daha iyi anlamak için, İsrailoğulları'nın geçmişte yaşadığı şu çarpıcı örneğe kulak verin:

اَلَمْ تَرَ اِلَى الَّذ۪ينَ خَرَجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ وَهُمْ اُلُوفٌ حَذَرَ الْمَوْتِۖ فَقَالَ لَهُمُ اللّٰهُ مُوتُوا
ثُمَّ اَحْيَاهُمْۜ

243. Binlerce kişi oldukları hâlde, düşman orduları karşısında paniğe kapılıp **ölüm korkusuyla yurtlarını terk eden** Yahudi**ler**in ibret verici hâlin**e bir baksana! Bu yüzden Allah,** hayatın ve ölümün yalnızca kendi elinde olduğunu, dolayısıyla, ölüm korkusuyla görevi terk edenlerin, korktuklarından çok daha büyük felaketlerle yüz yüze geleceklerini göstermek üzere, **onlara "Ölün!" dedi,** ölümlerinden **sonra da onları yeniden diriltti.** İnsanlık tarihi, ölümden korkarak vatanlarını savunmaktan ve Allah'ın emrini yerine getirmekten kaçınan, sürü sürü yurtlarını terk ederek kısa zamanda dağılıp perişan olan; fakat ölümcül tehlikeler karşısında sebat ve kahramanlık gösterip direndikleri, canlarını ve korunması gereken diğer değerleri savundukları zaman Allah'ın izniyle yeniden hayat bulan nice milletlerin örnekleriyle doludur. Demek ki, Allah'ın hükmünden kaçılmaz ve hiç bir zaman O'ndan ümit de kesilmez. Allah'ın hükmünden kurtulmak için ne ölümden kaçmak ne de ölüme koşmak akıl işi değildir.

اِنَّ اللّٰهَ لَذُو فَضْلٍ عَلَى النَّاسِ وَلٰكِنَّ اَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَشْكُرُونَ ﴿٢٤٣﴾

Doğrusu Allah, insanlara karşı sonsuz lütuf sahibidir. Böyle çarelerin tükendiği, artık yaşama imkânının kalmadığı zannedilen anlarda bile yeniden hayat verir. **Ne var ki, insanların çoğu,** bunca nimetleri kendilerine bahşeden Rablerine gereğince **şükretmezler.**

Nitekim şehit olma arzusuyla savaşan Müslümanlar, sayıca ve silahça kendilerinden daha üstün olan, fakat şehadet bilincine sahip olmadıkları için can derdine düşen, sırf ölmemek için savaşan nice orduları bozguna uğratmışlardır. O hâlde ey inananlar, belâlara uğrayıp darmadağın olmak istemiyorsanız ölümden korkmayın, aksine:

وَقَاتِلُوا ف۪ي سَب۪يلِ اللّٰهِ وَاعْلَمُوا اَنَّ اللّٰهَ سَم۪يعٌ عَل۪يمٌ ﴿٢٤٤﴾

244. Allah yolunda malınızla, canınızla **savaşın.** Yaşama sevgisi ve ölüm korkusu, sizi Allah yolunda savaşmaktan, küfre ve zulme karşı mücadele etmekten alıkoymasın. Şunu iyi **bilin ki,** ölüm de hayat da Allah'ın elindedir ve **Allah her şeyi işiten, her şeyi bilendir.**

مَنْ ذَا الَّذ۪ي يُقْرِضُ اللّٰهَ قَرْضًا حَسَنًا فَيُضَاعِفَهُ لَهُ اَضْعَافًا كَث۪يرَةً

245. Kim Allah'a güzelce bir borç vermek ister ki, Allah da bu borcu ona kat kat fazlasıyla geri ödesin? Her kim ihlas ve samimiyetle malını, canını ve sahip olduğu diğer nimetleri Allah yolunda feda ederse, Allah bunu kendisine verilmiş bir borç kabul edecek ve bu fedakârlığı yapan kulunu, sonsuz cennet nimetleri ve hoşnutluğu ile ödüllendirecektir.

وَاللّٰهُ يَقْبِضُ وَيَبْصُۜطُ وَاِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٢٤٥﴾

"Allah yolunda harcama yaparsak malımız azalır, fakir düşeriz" diye düşünmeyin. Unutmayın ki, kullarından dilediğinin rızkını **kısan da, açan da** yalnızca **Allah'tır. Ayrıca** hepiniz **O'na döndürülecek** ve yapıp ettiklerinizin hesabını mutlaka verecek**siniz.**

TÂLÛT ve CÂLÛT

اَلَمْ تَرَ اِلَى الْمَلَاِ مِنْ بَن۪ٓي اِسْرَٓاء۪يلَ مِنْ بَعْدِ مُوسٰىۢ اِذْ قَالُوا لِنَبِيٍّ لَهُمُ ابْعَثْ لَنَا
مَلِكًا نُقَاتِلْ ف۪ي سَب۪يلِ اللّٰهِۜ قَالَ هَلْ عَسَيْتُمْ اِنْ كُتِبَ عَلَيْكُمُ الْقِتَالُ اَلَّا تُقَاتِلُواۜ
قَالُوا وَمَا لَنَٓا اَلَّا نُقَاتِلَ ف۪ي سَب۪يلِ اللّٰهِ وَقَدْ اُخْرِجْنَا مِنْ دِيَارِنَا وَاَبْنَٓائِنَاۜ

246. Musa'dan sonraki dönemde yaşayan **İsrailoğulları'nın ileri gelenleri**nin korkaklıklarına, nefse tapınmalarına ve disiplinsizliklerin**e bir baksana:**

Milattan Önce 1000 yıllarında Amalikalılar İsrailoğulları'na saldırmış ve Filistin'in büyük bölümünü ele geçirmişlerdi. **Hani onlar,** Samuel adındaki **Peygamberlerine** peygamberliği öğretircesine**, "Bize** diğer milletlerde olduğu gibi **bir hükümdar tayin et de,** onun önderliği altında **Allah yolunda savaşalım." demişlerdi.** Oysa böyle cüretkâr bir tavırla Peygamber'e talimat vermeleri değil; onun emir ve talimatlara uymaları gerekiyordu. Zira savaşmaları gerekseydi Peygamber onlara bunu zaten emredecekti.

İsrailoğulları'nın daha önceki dönekliklerini gayet iyi bilen ve onların bu savaşma niyetlerinin altında da Al-

lah rızasından başka şeylerin yattığını sezinleyen Peygamberleri, **“Ya size savaş emredilir de savaşmazsınız?” dedi.** Buna karşılık onlar:

“Bizler düşman tarafından **yurtlarımızdan çıkarılmış, çoluk çocuğumuzdan ayrı bırakılmışken ne diye Allah yolunda savaşmayalım ki?” dediler.** Bunu söylerken, aslında Allah’ın adının yücelmesi ve dininin yeryüzüne egemen olması için değil; topraklarını, ailelerini, menfaatlerini korumak ve düşmandan intikam almak için savaşmak istediklerini itiraf ediyorlardı. Allah da onları imtihan etmek ve bu küstahça tavırlarından dolayı cezalandırmak üzere, Peygamberine onların isteğini kabul etmesini vahyetti.

فَلَمَّا كُتِبَ عَلَيْهِمُ الْقِتَالُ تَوَلَّوْا اِلَّا قَلٖيلاً مِنْهُمْۜ وَاللّٰهُ عَلٖيمٌ بِالظَّالِمٖينَ ﴿٢٤٦﴾

Fakat onlara savaş emredilince, içlerinden pek azı hariç, Allah’ın emrinden **yüz çevirdiler.** Fakat **Allah, zalimleri çok iyi bilmektedir** ve hak ettikleri cezayı onlara mutlaka verecektir. Demek ki, Allah’ın hoşnutluğunu kazanmak için değil de kişisel çıkarları korumak veya düşmandan intikam almak amacıyla yola çıkanlar, sıkıntılarla yüz yüze gelir gelmez mücadeleyi terk edeceklerdir.

İsrailoğulları’nın istedikleri hükümdarın nasıl tayin edildiğine ve Allah’ın emrinden nasıl yüz çevirdiklerine gelince:

وَقَالَ لَهُمْ نَبِيُّهُمْ اِنَّ اللّٰهَ قَدْ بَعَثَ لَكُمْ طَالُوتَ مَلِكاًۜ قَالُوا اَنّٰى يَكُونُ لَهُ الْمُلْكُ
عَلَيْنَا وَنَحْنُ اَحَقُّ بِالْمُلْكِ مِنْهُ وَلَمْ يُؤْتَ سَعَةً مِنَ الْمَالِۜ

247. Peygamberleri onlara, “Allah size hükümdar olarak Tâlût’u seçti.” dedi. Onlar, “Biz bu göreve ondan daha lâyık olduğumuz hâlde, o bizim başımıza nasıl hükümdar olabilir? Üstelik onun malı mülkü de yok!” diye itiraz ettiler.

قَالَ اِنَّ اللّٰهَ اصْطَفٰيهُ عَلَيْكُمْ وَزَادَهُ بَسْطَةً فِي الْعِلْمِ وَالْجِسْمِۜ وَاللّٰهُ يُؤْتٖي مُلْكَهُ مَنْ
يَشَٓاءُۜ وَاللّٰهُ وَاسِعٌ عَلٖيمٌ ﴿٢٤٧﴾

Peygamber, “Doğrusu onu size hükümdar olarak ben değil, bizzat **Allah seçti ve hem bilgi hem de beden gücü bakımından onu hepinizden üstün kıldı. Allah mülkünü,** yani yeryüzünde egemenlik güç ve yetkisini kullarından **dilediğine verir. Allah**’ın lütuf ve merhameti pek **geniştir, O** her şeyi **bilendir.** Kimlerin hükümdarlığa layık olup olmadığını da çok iyi bilir. İşte her şeyi bilen Allah, sıradan bir köylü çocuğu olmakla birlikte, yönetim ve savaş tekniğini çok iyi bilen ve aynı zamanda güçlü bir cengâver olan Tâlût’u size hükümdar olarak seçti.**” dedi.**

وَقَالَ لَهُمْ نَبِيُّهُمْ اِنَّ اٰيَةَ مُلْكِهٖٓ اَنْ يَأْتِيَكُمُ التَّابُوتُ فٖيهِ سَكٖينَةٌ مِنْ رَبِّكُمْ وَبَقِيَّةٌ
مِمَّا تَرَكَ اٰلُ مُوسٰى وَاٰلُ هٰرُونَ تَحْمِلُهُ الْمَلٰٓئِكَةُۜ اِنَّ فٖي ذٰلِكَ لَاٰيَةً لَكُمْ اِنْ كُنْتُمْ
مُؤْمِنٖينَ ﴿٢٤٨﴾

248. Peygamberleri, sözlerine devamla **onlara dedi ki: “Onun hükümranlığının alâmeti,** öteden beri savaşırken yanınızda bulundurduğunuz, fakat uzun zaman önce düşmanın eline geçmiş olan **kutsal sandığın** onun vasıtasıyla **size ulaşması olacaktır. Meleklerin** yönlendirdiği sürücüsüz bir arabanın **taşıdığı o sandığın içinde, Rabb’inizden** müminin kalbine güven ve cesaret veren **bir sekine,** bir gönül ferahlığı **ve Musa ile Harun ailesinden kalan** bazı önemli eşyalar, kutsal emanetler ve **hatıralar vardır.** O sandığın bu şekilde size getirilmesi, kalplerinizin huzur ve güvenle dolmasını sağlayacaktır. **Eğer** gerçekten **inanıyorsanız, bu** aynı zamanda, Tâlût’un komutanlığı konusunda **sizin için kesin bir işaret** ve apaçık bir delil**dir.”** Böylece, sözü edilen sandık geldi ve Tâlût komutan olarak ordunun başına geçti.

فَلَمَّا فَصَلَ طَالُوتُ بِالْجُنُودِۙ قَالَ اِنَّ اللّٰهَ مُبْتَلٖيكُمْ بِنَهَرٍۚ فَمَنْ شَرِبَ مِنْهُ فَلَيْسَ
مِنّٖيۚ وَمَنْ لَمْ يَطْعَمْهُ فَاِنَّهُ مِنّٖٓي اِلَّا مَنِ اغْتَرَفَ غُرْفَةً بِيَدِهٖۚ فَشَرِبُوا مِنْهُ اِلَّا قَلٖيلاً
مِنْهُمْۜ

249. Tâlût ordusuyla yola çıkınca, “Allah sizin sadakat ve sabrınızı **bir ırmakla imtihan edecektir. Kim o** ırmağın suyu**ndan** kana kana **içerse benden değildir. Kim on**un suyun**dan içmez de sadece bir avuç** dolusu **ile yetinirse, işte o bendendir.** Yani beni seven ve emirlerime uyan disiplinli bir askerdir.**” dedi. Fakat** ırmağa varır varmaz, **içlerinden pek azı hariç,** Tâlût’un emrini hiçe sayıp **o** ırmağın suyu**ndan** doya doya, kana kana **içtiler.**

فَلَمَّا جَاوَزَهُ هُوَ وَالَّذٖينَ اٰمَنُوا مَعَهُۙ قَالُوا لَا طَاقَةَ لَنَا الْيَوْمَ بِجَالُوتَ وَجُنُودِهٖۜ قَالَ
الَّذٖينَ يَظُنُّونَ اَنَّهُمْ مُلَاقُوا اللّٰهِۙ كَمْ مِنْ فِئَةٍ قَلٖيلَةٍ غَلَبَتْ فِئَةً كَثٖيرَةً بِاِذْنِ اللّٰهِۜ
وَاللّٰهُ مَعَ الصَّابِرٖينَ ﴿٢٤٩﴾

Nihayet, Tâlût ve beraberindeki müminler ırmağı geçince, emre karşı gelerek o sudan doyasıya içmiş olanlar, **“Bu gün Câlût ve ordusuna karşı** savaşacak **gücümüz yok!” dediler.** Ölümden kaçmanın mümkün olmadığını, bugün savaşta ölmeseler bile başka bir gün mutlaka öleceklerini ve Mahşer Günü **Allah’ın huzuruna çıkacaklarını bilen** mümin**ler ise,** “Arkadaşlar; kendilerini süper güç zanneden bu kâfir orduları karşısında asla korkuya kapılmayın! **Nice küçük** ve inançlı **topluluklar vardır ki, büyük** fakat inançtan yoksun dev gibi **orduları Allah’ın izniyle bozguna uğratmıştır.** Zorluk ve sıkıntılar karşısında dayanır, direnç gösterir, inancınızı kaybetmeden mücadele devam ederseniz, Allah’ın izniyle zafer bizim olacaktır. Hiç kuşkusuz **Allah, sabredenlerle beraberdir.” dediler.** Onların bu konuşması, korku ve ümitsizliğe kapılan müminlerin kalplerine yeniden kuvvet ve cesaret verdi.

وَلَمَّا بَرَزُوا لِجَالُوتَ وَجُنُودِهٖ قَالُوا رَبَّنَٓا اَفْرِغْ عَلَيْنَا صَبْراً وَثَبِّتْ اَقْدَامَنَا
وَانْصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرٖينَۜ ﴿٢٥٠﴾

250. Böylece müminler **Câlût ve ordusuyla karşılaştıklarında, “Ey Rabb’imiz,** bu çetin imtihanda **üzerimize sabır yağdır,** zorluklar karşısında bize dayanma gücü bahşet! Dizimize derman, yüreğimize cesaret vererek **adımlarımızı sağlam kıl ve bu inkârcı topluluğa karşı bize yardım eyle!” diye dua ettiler.**

فَهَزَمُوهُمْ بِاِذْنِ اللّٰهِ۠ وَقَتَلَ دَاوُ۫دُ جَالُوتَ وَاٰتٰيهُ اللّٰهُ الْمُلْكَ وَالْحِكْمَةَ وَعَلَّمَهُ مِمَّا
يَشَٓاءُۜ

251. Nihayet Allah’ın izniyle onları bozguna uğrattılar ve o sırada genç bir asker olan **Davud,** teke tek çarpıştığı **Câlût’u** sapan taşıyla **öldürdü.** Daha sonra **Allah ona hükümranlık** kudreti **ile hikmet** bilgisi **bahşetti ve ona dilediği şeyleri öğretti.** Allah Davud’a, madenleri işleyip zırh örme, dağlara ve kuşlara hükmetme, güzel ses ve nağmelerle âyetler okuma, yerinde ve doğru hüküm verme, güzel ve etkileyici konuşma gibi bilgi ve yetenekler bahşetti. O halde, Allah yolunda mücadeleyi asla terk etmeyin, unutmayın ki:

وَلَوْلَا دَفْعُ اللّٰهِ النَّاسَ بَعْضَهُمْ بِبَعْضٍ لَفَسَدَتِ الْاَرْضُ وَلٰكِنَّ اللّٰهَ ذُو فَضْلٍ عَلَى الْعَالَم۪ينَ ﴿٢٥١﴾

Eğer Allah insanların bir kısmıyla diğer bir kısmını bertaraf etmemiş olsaydı, yani adaleti gerçekleştirmek isteyen iyi insanlara, zalimlere karşı savaşma yetki ve görevini vermeyip insanları birbirlerine karşı savunmasız bırakmış olsaydı, dünyada haksızlık ve zulüm egemen olur, **yeryüzü fesada boğulurdu. Fakat Allah, tüm varlıklara karşı lütuf sahibidir.** Bu lütfunun tecellilerinden biri de, hak ve adaletin egemen olması için zalimlere karşı savaşa izin vermesidir.

تِلْكَ اٰيَاتُ اللّٰهِ نَتْلُوهَا عَلَيْكَ بِالْحَقِّۜ وَاِنَّكَ لَمِنَ الْمُرْسَل۪ينَ ﴿٢٥٢﴾

252. İşte bunlar Allah'ın âyetleridir; onları sana hak olarak okuyoruz. Hak ve hakikat ile tam bir uyum içinde olan bu mesajları, doğruyu ve gerçeği ortaya koymak üzere sana bildiriyoruz. Çünkü ey Muhammed, **elbette sen,** Allah tarafından **gönderilmiş elçilerdensin.**

تِلْكَ الرُّسُلُ فَضَّلْنَا بَعْضَهُمْ عَلٰى بَعْضٍۢ مِنْهُمْ مَنْ كَلَّمَ اللّٰهُ وَرَفَعَ بَعْضَهُمْ دَرَجَاتٍۜ وَاٰتَيْنَا ع۪يسَى ابْنَ مَرْيَمَ الْبَيِّنَاتِ وَاَيَّدْنَاهُ بِرُوحِ الْقُدُسِۜ

253. O elçiler ki, biz onların bir kısmını diğerlerine üstün kıldık. Peygamberlerden her birine, diğerlerinden farklı üstün özellikler bahşettik. **Onlardan kimi var ki, Allah kendisiyle** aracısız ve perdesiz olarak **konuşmuştur.** Nitekim Allah Musa ile böyle konuşmuştu. **Kimini de** Allah daha başka üstünlük ve **derecelerle yükseltmiştir. Meryem oğlu İsa'ya da** beşikte iken konuşma, ölüleri diriltme, hastalara şifa verme gibi **apaçık mucizeler verdik ve onu Kutsal Ruh** Cebrail'in vahiy ve ilham gücü **ile destekledik.**

وَلَوْ شَٓاءَ اللّٰهُ مَا اقْتَتَلَ الَّذ۪ينَ مِنْ بَعْدِهِمْ مِنْ بَعْدِ مَا جَٓاءَتْهُمُ الْبَيِّنَاتُ وَلٰكِنِ اخْتَلَفُوا فَمِنْهُمْ مَنْ اٰمَنَ وَمِنْهُمْ مَنْ كَفَرَۜ

Gerçi Allah insanların iradelerini ellerinden alıp onları zorla Hak Dine boyun eğdirmeyi **dileseydi, o peygamberlerden sonrakiler, kendilerine apaçık mucizeler geldikten sonra** ayrılığa düşüp **birbirleriyle savaşmazlardı. Fakat** Allah onları seçimlerinde serbest bıraktı. İçlerinden bir kısmı, kendilerine bahşedilen bu özgürlük ve iradeyi kötüye kullanınca **ayrılığa düştüler ve** böylece **kimileri inandı, kimileri inkâr etti.**

وَلَوْ شَٓاءَ اللّٰهُ مَا اقْتَتَلُوا وَلٰكِنَّ اللّٰهَ يَفْعَلُ مَا يُر۪يدُ ﴿٢٥٣﴾

Evet; Allah dileseydi, tabii ki **birbirleriyle çatışmazlardı; fakat Allah** sizin sınırlı bilginiz ve arzularınız doğrultusunda değil, sonsuz ilim ve hikmeti gereğince **dilediğini yapar.** Elbette Allah dileseydi bütün insanları zorla imana getirir ve aralarındaki çatışmaları durdurabilirdi. O zaman hiç kimse O'nun peygamberleri aracılığıyla gönderdiği hidayetten yüz çeviremezdi. Fakat insanları belirlenmiş bir yoldan gitmeye zorlamak, O'nun dileği değildir. Zira O, insanı yeryüzüne imtihan etmek için göndermiştir. Eğer insandan bu davranış özgürlüğü kaldırılsaydı, imtihan anlamını yitirir ve insanın meleklerden, hayvanlardan ve bitkilerden farklı irade sahibi bir varlık olarak yaratılmasının bir anlamı kalmazdı.

يَٓا اَيُّهَا الَّذ۪ينَ اٰمَنُٓوا اَنْفِقُوا مِمَّا رَزَقْنَاكُمْ مِنْ قَبْلِ اَنْ يَأْتِيَ يَوْمٌ لَا بَيْعٌ ف۪يهِ وَلَا خُلَّةٌ وَلَا شَفَاعَةٌۜ وَالْكَافِرُونَ هُمُ الظَّالِمُونَ ﴿٢٥٤﴾

254. Ey inananlar! Hiçbir pazarlığın, dostluğun, iltimas **ve aracılığın olmadığı** o dehşet verici **Gün gelip çatmadan önce, size verdiğimiz nimetlerden** bir kısmını Allah için fakirlere ve ihtiyaç sahiplerine **harcayın!** Unutmayın ki, Allah'ın kendilerine bahşettiği nimetleri O'nun yolunda harcamaktan kaçınan **nankörler, zalimlerin ta kendileridir!** Demek ki, bütün sapmaların, zulüm ve haksızlıkların temelinde insanların Allah'ı gereğince tanıyamamaları yatmaktadır. O hâlde, Rabb'inizi sizlere tanıtan şu mübarek âyetleri can kulağıyla dinleyin:

ÂYETE'L-KURSÎ

اَللّٰهُ لَٓا اِلٰهَ اِلَّا هُوَۚ اَلْحَيُّ الْقَيُّومُۚ لَا تَأْخُذُهُ سِنَةٌ وَلَا نَوْمٌۜ

255. O Allah ki, O'ndan başka ilâh yoktur. O, bütün evrenin hâkimi ve mahlûkatın biricik ilâhı, kulluk ve itaate lâyık yegâne ilâh, mülkün tek sahibi olan Allah'tır. Hiç kimse hâkimiyetinde, otoritesinde, mülkünde ve yönetiminde O'na ortak değildir. O, İsa Peygamber'den sonra kilise çevreleri tarafından uydurulan Teslis (üçlü ilâh) inancında olduğu gibi üç ayrı tanrıdan ibaret değildir. Yahudilerin Tevrat'a karıştıkları bâtıl inançlarda olduğu gibi zayıflık ve sınırlılıklara sahip eksik ve muhtaç bir tanrı da değildir.[31] O hâlde insan sadece Allah'a kulluk etmeli, yalnızca O'nun sözlerini dinlemeli ve ancak O'nun rızasını kazanmak için çalışmalıdır.

O Allah ki, **Hayy'dır.** Daima diridir ve hayatın biricik kaynağıdır. **Kayyûm'dur.** Kâinatın nizamını elinde bulunduran, bütün varlıkları koruyup gözeten, yöneten ve yönlendirendir. Bütün mahlûkat, O'nun kudret ve iradesiyle varlık ve intizamını sürdürmektedir.

Ne bir uyuklama tutar O'nu, ne bir uyku. O'nun mevcudat üzerindeki hüküm ve otoritesi sınırsız; lütuf, rahmet ve bereketi kesintisizdir. Her an her şeyi görmekte, denetlemekte ve yönetmektedir.

لَهُ مَا فِي السَّمٰوَاتِ وَمَا فِي الْاَرْضِۜ

Göklerde ve yerde ne varsa hepsi O'nundur. Kâinatta var olan her şeyin yaratıcısı ve sahibidir.

مَنْ ذَا الَّذ۪ي يَشْفَعُ عِنْدَهُٓ اِلَّا بِاِذْنِه۪ۜ

O'nun izni olmaksızın, huzurunda kim şefaat edebilir? O affetmeyi dilemedikçe, günahkârları azaptan kim kurtarabilir? Cehennemi hak eden zalimlerin cezadan kurtarılması için kim iltimas ve aracılık edebilir? Evrenin Hâkim'inin izni olmaksızın hiçbir peygamber, hiçbir melek ve hiçbir aziz O'nun önünde bir tek söz bile söyleyemeyecektir.

يَعْلَمُ مَا بَيْنَ اَيْد۪يهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْۚ وَلَا يُح۪يطُونَ بِشَيْءٍ مِنْ عِلْمِه۪ٓ اِلَّا بِمَا شَٓاءَۚ

O, kullarının **önlerinde ve arkalarında olan her şeyi bilir.** Onların geçmişte ve gelecekte, yaptıkları ve yapacakları, bildikleri ve bilmedikleri, açıkladıkları ve gizledikleri, yapıp gönderdikleri ve geride bıraktıkları her şeyi bilir. **Oysa onlar Allah'ın ilminden, O'nun dilediğinden başka** hiçbir şey **kavrayamazlar.** İnsan Allah'ın ilminden, ancak O'nun izin verdiği kadarını bilebilir. Allah insana, yeryüzü halifeliği için ihtiyaç duyacağı bazı evrensel kanunları, enerjileri ve güçleri keşfetmesine imkân tanımıştır. Bununla birlikte insanın içinde yaşadığı kâinat hakkındaki bilgisi, bilmediklerine oranla milyonda bir mesabesindedir.

---

[31] Örneğin Tevrat'ta şöyle der: "Yedinci güne gelindiğinde Tanrı yapmakta olduğu işi bitirdi ve yaptığı işten o gün dinlendi." (Tekvin, 2/2) "O zaman Rab uykudan uyanır gibi, şarabın rehavetinden ayılan bir yiğit gibi oldu." (Mezmurlar, 78/65)

وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضَۚ

O'nun Kürsü'sü, gökleri ve yeri kuşatmıştır. Sonsuz kudret ve hükümranlığı bütün kâinatı kapsamaktadır.

وَلَا يَؤُدُهُ حِفْظُهُمَاۚ

Bunların korunup gözetilmesi O'na asla ağır gelmez.

وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ ﴿٢٥٥﴾

Yüce ve büyük olan ancak O'dur. Gerçek anlamda yücelik, ululuk ve azamet sadece O'na aittir.

İşte insanlık, Allah'ı bu vasıflarıyla tanımadığı ve O'nun gönderdiği Son Mesaj'a iman etmediği sürece, asla kurtuluşa ulaşamayacaktır. Bunun için ey müminler, insanları açık ve ikna edici delillerle hak dine davet etmelisiniz. Fakat çağrınızı kabul etmedikleri takdirde, iman etmeleri için onlara baskı ve zorlamada bulunmamalısınız:

DİNDE ZORLAMA YOKTUR

لَٓا اِكْرَاهَ فِي الدِّينِ قَدْ تَبَيَّنَ الرُّشْدُ مِنَ الْغَيِّۚ

256. Dinde zorlama yoktur. Başkalarının hakkını açıkça çiğnemedikleri sürece, insanlar diledikleri dini veya hayat tarzını seçip uygulamakta özgür bırakılmalı ve hiç kimseye herhangi bir din, mezhep veya ideolojiyi kabul veya reddetme konusunda baskı yapılmamalıdır. Ancak kişi özgür iradesiyle İslâm'ı kabul ettiği takdirde, bir inanç sistemi ve yaşam tarzı olan bu dinin gereklerini yerine getirmekle elbette yükümlüdür. Gerçekler açıkça anlatılıp zihinler aydınlatıldıktan sonra, her insan kendi özgür iradesiyle bir tercihte bulunur ve bunun sorumluluğunu da yine kendisi taşır. Çünkü **doğru yol, eğri yoldan tamamen ayrılıp açıkça ortaya konmuştur.** Buna göre, size düşen hak dini güzelce tebliğ etmektir.

فَمَنْ يَكْفُرْ بِالطَّاغُوتِ وَيُؤْمِنْ بِاللّٰهِ فَقَدِ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقٰى لَا انْفِصَامَ

لَهَاۜ وَاللّٰهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٢٥٦﴾

Artık her kim, kelime-i tevhidin ilk rüknünde ifade edildiği gibi, Allah'ın otoritesini ve hükümlerini hiçe sayan insan ve cin şeytanlarının egemenliğini, yani **tâğûtları inkâr eder** (Lâ ilâhe...) **ve** hayatın her alanında tek egemen güç olarak **Allah'a inanırsa** (...illallah)**, kopmak bilmeyen sapasağlam bir kulpa tutunmuş olur.** Hiç kuşkusuz **Allah,** her şeyi **işitendir, bilendir.**

Evet, insanlar iman edip etmemekte serbesttirler, fakat şunu iyi bilmelidirler ki:

اَللّٰهُ وَلِيُّ الَّذِينَ اٰمَنُوا يُخْرِجُهُمْ مِنَ الظُّلُمَاتِ اِلَى النُّورِۜ

257. Allah, inananların koruyucusu, yardımcısı, rehberi, dostu ve **velisidir. Onları** zulüm, cehalet ve dalâlet **karanlıklarından** ilim, iman ve hidâyet **aydınlığına çıkarır.**

وَالَّذِينَ كَفَرُٓوا اَوْلِيَٓاؤُهُمُ الطَّاغُوتُ يُخْرِجُونَهُمْ مِنَ النُّورِ اِلَى الظُّلُمَاتِۜ اُو۬لٰٓئِكَ

اَصْحَابُ النَّارِۚ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٢٥٧﴾

İnkâr edenlere gelince, onların velisi de Allah'ın otoritesini ve hükümlerini hiçe sayarak kendilerini ilâhlaştıran insan ve cin şeytanları, yani **tâğûtlardır.** Bu azgın şeytanlar, **onları aydınlıktan karanlıklara sürüklerler. İşte bunlar cehennem halkıdırlar ve sonsuza dek orada kalacaklardır.**

Mümin ile kâfiri daha iyi tanımak üzere, şu yaşanmış örneğe kulak verin:

İBRAHİM ve NEMRUD

اَلَمْ تَرَ اِلَى الَّذِي حَٓاجَّ اِبْرٰهِيمَ فِي رَبِّهِٓ اَنْ اٰتٰيهُ اللّٰهُ الْمُلْكَۢ

258. Allah kendisine hükümdarlık verdi diye O'nun bahşettiği zenginlik ve güçle şımarıp azgınlaşarak **Rabb'i hakkında İbrahim'le tartışmaya girişen** Nemrut adındaki adamın hâlin**e bir baksana:**

اِذْ قَالَ اِبْرٰهِيمُ رَبِّيَ الَّذِي يُحْيِ وَيُمِيتُۙ قَالَ اَنَا۬ اُحْيِ وَاُمِيتُۜ

Hani İbrahim, "Benim Rabb'im tüm canlılara **hayat veren ve** zamanı gelince onları **öldürendir.** Hayatın ve ölümün sahibi olan Allah'a iman ve itaat etmelisin!" **demişti.** Nemrut, **"Ben** de tıpkı senin Rabb'in gibi **diriltir ve öldürürüm!" dedi.** Sonra güya iddiasını ispatlamak için, ölüm cezası almış iki mahkûmu zindandan çıkarttı. Birini öldürdü, diğerinin de hayatını bağışladı.

قَالَ اِبْرٰهِيمُ فَاِنَّ اللّٰهَ يَأْتِي بِالشَّمْسِ مِنَ الْمَشْرِقِ فَأْتِ بِهَا مِنَ الْمَغْرِبِ فَبُهِتَ

الَّذِي كَفَرَۜ وَاللّٰهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَۚ ﴿٢٥٨﴾

Buna karşılık İbrahim, onunla kısır tartışmalara hiç girmeden:

"Peki, **Allah güneşi doğudan getirir; haydi sen de** ilah olduğunu iddia ediyorsan **onu batıdan getirsene!" deyince, o inkârcı** İbrahim'e verecek bir cevap bulamadı, **şaşırıp kaldı. Allah,** hakikati bile bile reddeden böyle **zalimleri asla doğru yola iletmez.**

İkinci örneğe gelince:

YÜZ YIL SONRA DİRİLEN ADAM

اَوْ كَالَّذِي مَرَّ عَلٰى قَرْيَةٍ وَهِيَ خَاوِيَةٌ عَلٰى عُرُوشِهَاۚ قَالَ اَنّٰى يُحْيِ هٰذِهِ اللّٰهُ بَعْدَ

مَوْتِهَاۚ

259. Yahut hakikate ulaşmak için çaba harcayan, doğruyu görünce de inat etmeden hakka teslim olan **şu kimsenin misâline** ibretle bir bak, bir düşünsene: Hani **o, altı üstüne gelmiş** ıssız **bir şehrin yanından geçerken,** kendi kendine, **"Bütün bunlar ölüp gitmişken, Allah hepsini yeniden nasıl diriltecek acaba?" dedi.**

فَاَمَاتَهُ اللّٰهُ مِائَةَ عَامٍ ثُمَّ بَعَثَهُۜ قَالَ كَمْ لَبِثْتَۜ قَالَ لَبِثْتُ يَوْمًا اَوْ بَعْضَ يَوْمٍۜ قَالَ

بَلْ لَبِثْتَ مِائَةَ عَامٍ فَانْظُرْ اِلٰى طَعَامِكَ وَشَرَابِكَ لَمْ يَتَسَنَّهْۚ وَانْظُرْ اِلٰى حِمَارِكَ

وَلِنَجْعَلَكَ اٰيَةً لِلنَّاسِ وَانْظُرْ اِلَى الْعِظَامِ كَيْفَ نُنْشِزُهَا ثُمَّ نَكْسُوهَا لَحْمًاۜ

Bunun üzerine Allah onu derhâl öldürdü ve tam **yüz yıl sonra yeniden dirilterek,** "Söyle bakalım, sence ölü vaziyette **kaç yıl kaldın?" diye sordu. Adam,** "Olsa olsa **bir gün, ya da birkaç saat kalmışımdır!" dedi. Allah buyurdu ki:**

"Hayır, aslında yüz yıl kaldın. Fakat yiyeceğine ve içeceğine baksana, daha bozulmamışlar bile. Bir de şu etleri çürümüş, kemikleri dağılmış **eşeğine bak!** İşte bütün bunları, **seni insanlığa** sınırsız kudretimizi gösteren bir mucize, **bir ibret belgesi kılmak için** yaptık. **Şimdi o** çürümüş **kemiklere bir bak; nasıl onları üst üste yerleştiriyor, sonra da üzerlerine et giydiriyoruz!"**

فَلَمَّا تَبَيَّنَ لَهُۙ قَالَ اَعْلَمُ اَنَّ اللّٰهَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٢٥٩﴾

Nihayet, ölüm ötesi hayat ile ilgili hakikat **ona apaçık belli olunca, "Artık kesinlikle anladım ki, Allah'ın her şeye gücü yetermiş!" dedi.**

Demek ki Allah sizden körü körüne iman etmenizi değil, vahyin ışığında aklınızı kullanarak ve tüm kalbinizle ikna olarak inanmanızı istiyor. Bakınız, imanın sembolü olan atanız İbrahim, size bu konuda nasıl yol gösteriyor:

İBRAHİM ve DÖRT KUŞ

وَاِذْ قَالَ اِبْرٰهٖيمُ رَبِّ اَرِنٖى كَيْفَ تُحْيِ الْمَوْتٰىؕ

260. Hani bir vakit İbrahim, “Ey Rabb’im, ölüleri nasıl dirilteceğini bana göster!” demişti.

قَالَ اَوَلَمْ تُؤْمِنْؕ قَالَ بَلٰى وَلٰكِنْ لِيَطْمَئِنَّ قَلْبٖيؕ

Allah, “Yoksa yeniden dirilişe **inanmıyor musun** ey İbrahim**?” dedi. İbrahim, “Elbette inanıyorum; fakat kalbimin iyice yatışması için** bunu gözlerimle görmek istedim ya Rab!**” diye cevapladı.**

قَالَ فَخُذْ اَرْبَعَةً مِنَ الطَّيْرِ فَصُرْهُنَّ اِلَيْكَ ثُمَّ اجْعَلْ عَلٰى كُلِّ جَبَلٍ مِنْهُنَّ جُزْءًا
ثُمَّ ادْعُهُنَّ يَاْتٖينَكَ سَعْيًاؕ وَاعْلَمْ اَنَّ اللّٰهَ عَزٖيزٌ حَكٖيمٌ ﴿٢٦٠﴾

Bunun üzerine, Allah buyurdu ki:

“Öyleyse dört tane kuş yakala ve onları iyice **kendine alıştır. Sonra** bu kuşları kesip parçalara böl ve **her bir parçasını birer tepeye bırak. Ardından da onları çağır,** Allah’ın izniyle hepsi dirilecek ve hızla **koşarak sana gelecekler. Şunu iyi bil ki, Allah sonsuz kudret ve hikmet sahibidir.”**

Evet, tüm evreni şaşmaz bir ölçü ve mükemmel bir uyum içinde yaratan sonsuz hikmet ve adalet sahibi Allah, elbette insanları öldükten sonra yeniden diriltecek ve iyileri cennete, kötüleri de cehenneme gönderecektir. Böylece zalimlerin kötülükleri yanlarına kalmayacak, iyilik yapanların iyilikleri de boşa gitmeyecektir. O halde, yeryüzünde ezilen, hakları çiğnenen çaresiz ve yoksul insanların kurtuluşu için Allah yolunda harcadığınız hiçbir malın, hiçbir emeğin boşa gitmeyeceğinden emin olun:

ALLAH YOLUNDA İNFAK

مَثَلُ الَّذٖينَ يُنْفِقُونَ اَمْوَالَهُمْ فٖى سَبٖيلِ اللّٰهِ كَمَثَلِ حَبَّةٍ اَنْبَتَتْ سَبْعَ سَنَابِلَ
فٖى كُلِّ سُنْبُلَةٍ مِائَةُ حَبَّةٍؕ

261. Mallarını Allah yolunda harcayanların durumu, tıpkı buğday tohumu eken bir çiftçinin durumu**na benzer:** Toprağa atılan bu tek tohum, **her başağında yüz buğday tanesi olmak üzere tam yedi başak filiz verecektir.** Yani Allah yolunda harcama yapan kişi de mükâfatını en az yedi yüz katıyla alacaktır.

وَاللّٰهُ يُضَاعِفُ لِمَنْ يَشَٓاءُؕ وَاللّٰهُ وَاسِعٌ عَلٖيمٌ ﴿٢٦١﴾

Hatta **Allah, dilediğine** bundan **kat kat fazlasını da verir. Çünkü Allah,** lütuf ve merhametiyle **sınırsızdır, her şeyi bilendir.**

اَلَّذٖينَ يُنْفِقُونَ اَمْوَالَهُمْ فٖى سَبٖيلِ اللّٰهِ ثُمَّ لَا يُتْبِعُونَ مَٓا اَنْفَقُوا مَنًّا وَلَٓا اَذًىۙ لَهُمْ
اَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْۚ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٢٦٢﴾

262. Mallarını Allah yolunda harcayan ve bu harcamalarının ardından yaptığı iyilikleri **başa kakmayan, gönül incitmeyen kimseler var ya, işte Rableri katında onlara nice ödüller vardır. Ve** Hesap Günü’nde **onlar ne korkuya kapılacak, ne de üzüleceklerdir.**

قَوْلٌ مَعْرُوفٌ وَمَغْفِرَةٌ خَيْرٌ مِنْ صَدَقَةٍ يَتْبَعُهَٓا اَذًىؕ وَاللّٰهُ غَنِيٌّ حَلٖيمٌ ﴿٢٦٣﴾

263. Gönül alıcı **tatlı bir söz söylemek ve**ya bir kimsenin ayıbını örtüp kusurunu **bağışlamak, peşinden** başa kakma ve **incitme gelen bir sadakadan daha değerlidir.** Öyle ya, **Allah** hiç kimseye ve hiçbir şeye muhtaç değildir; her bakımdan sınırsız kudret ve **zenginlik sahibidir.** Dolayısıyla, sizin vereceğiniz sadakalara da elbette ihtiyacı yoktur. Bununla birlikte **halimdir,** kullarına ceza vermekte acele etmez, sonsuz şefkatiyle yumuşak davranır. O hâlde, siz de Allah’ın kullarına merhametli, tatlı dilli ve güler yüzlü davranın:

يَٓا اَيُّهَا الَّذٖينَ اٰمَنُوا لَا تُبْطِلُوا صَدَقَاتِكُمْ بِالْمَنِّ وَالْاَذٰىۙ كَالَّذٖى يُنْفِقُ مَالَهُ رِئَٓاءَ
النَّاسِ وَلَا يُؤْمِنُ بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ الْاٰخِرِؕ

264. Ey inananlar! Sadakalarınızı ve yaptığınız iyilikleri, onları **insanların başına kakarak,** gönül **inciterek boşa çıkarmayın; tıpkı Allah’a ve ahiret gününe inanmadığı hâlde, sırf insanlara gösteriş olsun diye malını** güya Allah yolunda **harcayan** ve böylece tüm iyilikleri boşa giden münafık**lar gibi** sadakalarınızı geçersiz kılmayın**.**

فَمَثَلُهُ كَمَثَلِ صَفْوَانٍ عَلَيْهِ تُرَابٌ فَاَصَابَهُ وَابِلٌ فَتَرَكَهُ صَلْدًاؕ لَا يَقْدِرُونَ عَلٰى
شَيْءٍ مِمَّا كَسَبُواؕ وَاللّٰهُ لَا يَهْدِى الْقَوْمَ الْكَافِرٖينَ ﴿٢٦٤﴾

Böylesi bir iyilik, tıpkı üzerinde biraz toprak bulunan kayalığa atılmış tohuma **benzer ki, ansızın yağan bir yağmur,** tohumu filizlendireceği yerde, kaya üzerindeki toprağı silip süpürerek **onu çıplak bir taş hâlinde bırakır.** İşte bu tür sadakalar, böyle bir kaya üstüne atılmış tohum gibi boşa gitmeye mahkûmdur. Dolayısıyla, gösteriş amacıyla iyilik yapanlar veya yaptıkları iyilikleri insanların başına kakanlar, **kazandıklarından hiçbir şey elde edemeyeceklerdir. Allah, inkâra sapan** ve cömertçe sunduğu nimetleri yoksullarla paylaşmaktan kaçınarak nankörlük eden **bir toplumu asla doğru yola iletmez.** O’nun doğru yola ileteceği kimseler şunlardır:

وَمَثَلُ الَّذٖينَ يُنْفِقُونَ اَمْوَالَهُمُ ابْتِغَٓاءَ مَرْضَاتِ اللّٰهِ وَتَثْبٖيتًا مِنْ اَنْفُسِهِمْ كَمَثَلِ
جَنَّةٍ بِرَبْوَةٍ اَصَابَهَا وَابِلٌ فَاٰتَتْ اُكُلَهَا ضِعْفَيْنِۚ فَاِنْ لَمْ يُصِبْهَا وَابِلٌ فَطَلٌّؕ وَاللّٰهُ بِمَا
تَعْمَلُونَ بَصٖيرٌ ﴿٢٦٥﴾

265. Allah’ın hoşnutluğunu kazanmak ve yüreklerindeki iman, ihlas ve samimiyet hissi**ni** kökleştirip **pekiştirmek için mallarını** Allah yolunda **harcayanların durumu, yaylalık bir tepe üzerindeki verimli bir bahçeye** tohum eken bir çiftçinin durumuna **benzer ki, oraya kuvvetli bir yağmur yağınca,** normal bahçelerin en az **iki katı ürün verir. Hatta yağmur değmese bile,** yüksekliğinden dolayı ince bir yağmur ya da çiy gibi hafif **bir çisenti** düşer, yine de ürününü verir. Öyleyse, az çok demeyin, malınızı Allah yolunda harcayın. Unutmayın ki, **Allah yaptığınız her şeyi görmektedir.**

Yaptığı iyilikleri insanların yüzüne vurup gönül inciterek sadakalarını boşa çıkaran ve bu sadakaların sevabına en çok muhtaç olduğu Mahşer Günü’nde hepsinin yok olup gittiğini gören kişinin durumu neye benzer, bilir misiniz?

اَيَوَدُّ اَحَدُكُمْ اَنْ تَكُونَ لَهُ جَنَّةٌ مِنْ نَخٖيلٍ وَاَعْنَابٍ تَجْرٖى مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهَارُۙ لَهُ
فٖيهَا مِنْ كُلِّ الثَّمَرَاتِۙ وَاَصَابَهُ الْكِبَرُ وَلَهُ ذُرِّيَّةٌ ضُعَفَٓاءُۖ فَاَصَابَهَٓا اِعْصَارٌ فٖيهِ نَارٌ
فَاحْتَرَقَتْؕ

266. İçinizden hanginiz arzu eder ki, içerisinde ırmakların aktığı, çeşit çeşit ürünlerin yetiştiği hurma bahçelerine, üzüm bağlarına sahip olsun da,

Çoluk çocuğunun bakıma muhtaç olduğu bir sırada, tam da üzerine ihtiyarlık çökmüşken,

Aniden alevli bir kasırga kopsun ve biricik geçim kaynağı olan o **bahçeyi yakıp kül ediversin?** Herhâlde hiçbiriniz böyle acınacak bir duruma düşmek istemezsiniz, değil mi?

كَذٰلِكَ يُبَيِّنُ اللّٰهُ لَكُمُ الْاٰيَاتِ لَعَلَّكُمْ تَتَفَكَّرُونَ ﴿٢٦٦﴾

İşte Allah, düşünesiniz de bugünden tedbirinizi alıp yarın Hesap Günü'nde pişman olmayasınız **diye âyetlerini size böyle açıklıyor.** O hâlde;

يَٓا اَيُّهَا الَّذ۪ينَ اٰمَنُٓوا اَنْفِقُوا مِنْ طَيِّبَاتِ مَا كَسَبْتُمْ وَمِمَّٓا اَخْرَجْنَا لَكُمْ مِنَ الْاَرْضِۖ

267. Ey iman edenler! Gerek sizin çalışıp üreterek **kazandığınız gerekse yerden sizin için çıkardığımız** toprak ürünleri, maden, define ve petrol gibi **nimetlerin temiz ve helâl olanlarından** bir kısmını Allah yolunda ihtiyaç sahiplerine **harcayın.**

وَلَا تَيَمَّمُوا الْخَب۪يثَ مِنْهُ تُنْفِقُونَ وَلَسْتُمْ بِاٰخِذ۪يهِ اِلَّٓا اَنْ تُغْمِضُوا ف۪يهِۜ وَاعْلَمُٓوا اَنَّ اللّٰهَ غَنِيٌّ حَم۪يدٌ ﴿٢٦٧﴾

Size verilecek olsaydı, beğenmediğiniz için **yüzünüzü buruşturmadan almayacağınız** döküntü, bozuk, çürük ve **değersiz malları** sadaka olarak **vermeye kalkışmayın. Şunu iyi bilin ki, Allah hiçbir şeye muhtaç değildir,** dolayısıyla sizin iyiliklerinize de ihtiyacı yoktur. Asıl buna muhtaç olan sizsiniz. Ve gerçek anlamda yüceltilmeye, şükredilmeye ve **övülmeye lâyık olan sadece O'dur.** O hâlde, Allah'ın bahşettiği nimetleri yoksullarla paylaşmaktan sizi alıkoymaya çalışan insan ve cin şeytanlarının sözlerine aldanmayın:

اَلشَّيْطَانُ يَعِدُكُمُ الْفَقْرَ وَيَأْمُرُكُمْ بِالْفَحْشَٓاءِۚ

268. Şeytan, fakirlik ihtimali **ile gözünüzü korkutarak size** cimrilik, hırsızlık, hayâsızlık gibi **kötülükleri telkin eder.**

وَاللّٰهُ يَعِدُكُمْ مَغْفِرَةً مِنْهُ وَفَضْلًاۜ وَاللّٰهُ وَاسِعٌ عَل۪يمٌۚ ﴿٢٦٨﴾

Allah ise, kendi katından size bir bağışlama ve büyük bir lütuf vaadetmektedir. Öyle ya, **Allah** lütuf ve merhameti bakımından **sınırsızdır, her şeyi bilendir.** Öyleyse ne yapıp edin O'nun hoşnutluğunu kazanmaya bakın. Unutmayın ki;

يُؤْتِي الْحِكْمَةَ مَنْ يَشَٓاءُۚ وَمَنْ يُؤْتَ الْحِكْمَةَ فَقَدْ اُو۫تِيَ خَيْرًا كَث۪يرًاۜ وَمَا يَذَّكَّرُ اِلَّٓا اُو۬لُوا الْاَلْبَابِ ﴿٢٦٩﴾

269. O, ilâhî bilgiyi pratik hayata uygulama anlayış ve yeteneği olan **hikmeti dilediğine verir. Kime hikmet verilmiş ise, gerçekten ona pek çok iyilik bahşedilmiş demektir.** Ne var ki, **idrak ve sağduyu sahibi olanlardan başkası** bunları **düşünüp ibret almaz.**

وَمَٓا اَنْفَقْتُمْ مِنْ نَفَقَةٍ اَوْ نَذَرْتُمْ مِنْ نَذْرٍ فَاِنَّ اللّٰهَ يَعْلَمُهُۜ وَمَا لِلظَّالِم۪ينَ مِنْ اَنْصَارٍ ﴿٢٧٠﴾

270. Ey iman edenler! **Allah, yaptığınız her harcamayı ve adadığınız her adağı kesinlikle bilmektedir** ve ona göre karşılığını verecektir. Öyleyse, sakın iyilik etmekten uzaklaşarak zulme sapmayın! Unutmayın ki, **zalimlerin** ahirette **hiçbir yardımcıları olmayacaktır.** Dolayısıyla, bu dünyada da sizden asla destek görmemelidirler.

اِنْ تُبْدُوا الصَّدَقَاتِ فَنِعِمَّا هِيَۚ وَاِنْ تُخْفُوهَا وَتُؤْتُوهَا الْفُقَرَٓاءَ فَهُوَ خَيْرٌ لَكُمْۜ وَيُكَفِّرُ عَنْكُمْ مِنْ سَيِّـَٔاتِكُمْۜ وَاللّٰهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَب۪يرٌ ﴿٢٧١﴾

271. Sadakalarınızı —gösteriş amacı gütmemek şartıyla— **açıktan verirseniz, ne güzel!** Fakat **onu fakirlere gizlice vermeniz, sizin için daha hayırlıdır.** Çünkü bu, **bazı günahlarınızın bağışlanmasını** ve kalplerde sevgi, şefkat, kardeşlik gibi duyguların filizlenerek, müminler arasında birlik, beraberlik ve dayanışma ruhunun canlanmasını, böylece, kötülüklerin, zulüm ve haksızlıkların silinip yok olmasını **sağlar.** Bunun için, sadakaları gizlice vermek daha güzeldir. Ancak İslâm devletinin topladığı resmî bir vergi olan zekât açıktan verilmelidir. Böylece hem yanlış anlaşılmaların ve kötü zannın önüne geçilmiş, hem de insanlar zekât vermeye teşvik edilmiş olur. Hiç kuşkusuz **Allah, yaptığınız her şeyden haberdardır.**

لَيْسَ عَلَيْكَ هُدٰيهُمْ وَلٰكِنَّ اللّٰهَ يَهْد۪ي مَنْ يَشَٓاءُۜ

272. Ey İslâm davetçisi! Bütün öğüt ve uyarılarına rağmen inkârcıların haktan yüz çevirmeleri seni üzmesin. **Senin görevin, onları** her ne pahasına olursa olsun **hidayete erdirmek değildir.** Sen sadece uyarmakla yükümlüsün, dilediğini imana erdirme yetkisine sahip değilsin. **Fakat Allah,** imana **lâyık gördüğünü doğru yola iletir.**

وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ خَيْرٍ فَلِاَنْفُسِكُمْۜ وَمَا تُنْفِقُونَ اِلَّا ابْتِغَٓاءَ وَجْهِ اللّٰهِۜ

Ey inananlar! **İyilik namına yaptığınız her harcama,** aslında **kendi iyiliğiniz içindir.** Çünkü **siz yalnızca Allah'ın hoşnutluğunu kazanmak için harcama yapıyorsunuz.** O hâlde, size müjdeler olsun:

وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ خَيْرٍ يُوَفَّ اِلَيْكُمْ وَاَنْتُمْ لَا تُظْلَمُونَ ﴿٢٧٢﴾

Yaptığınız bütün iyilikler size tam olarak —hem de kat kat fazlasıyla— **geri ödenecek ve kesinlikle haksızlığa uğratılmayacaksınız.**

لِلْفُقَرَٓاءِ الَّذ۪ينَ اُحْصِرُوا ف۪ي سَب۪يلِ اللّٰهِ لَا يَسْتَط۪يعُونَ ضَرْبًا فِي الْاَرْضِۘ يَحْسَبُهُمُ الْجَاهِلُ اَغْنِيَٓاءَ مِنَ التَّعَفُّفِۚ تَعْرِفُهُمْ بِس۪يمٰيهُمْۚ لَا يَسْـَٔلُونَ النَّاسَ اِلْحَافًاۜ

273. Fakat bu yardımlar, öncelikle **Allah yolunda** mücadele eden, sınır boylarında düşmana karşı nöbet bekleyen, ilim öğrenme ve öğretme faaliyetleriyle meşgul olan, kısacası, kendisini İslâm yolunda hizmete adayan, bu yüzden de **darlığa düşen ve** geçimini kazanmak amacıyla **yeryüzünde gezip dolaşacak gücü** ve imkânı **olmayan yoksulların hakkıdır.** Yardıma hiç ihtiyaçları yokmuş gibi sadaka istemekten **çekindikleri için,** işin içyüzünü **bilmeyenler onları zengin sanır. Onları,** yüzlerine ve kıyafetlerine dikkatlice bakınca **simalarından tanırsın. İnsanlara el açıp dilenmezler.**

وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ خَيْرٍ فَاِنَّ اللّٰهَ بِه۪ عَل۪يمٌ ﴿٢٧٣﴾

İşte böyle muhtaç insanlara **her ne iyilik yaparsanız, Allah hepsini bilmektedir** ve mükâfatını da tam olarak verecektir.

اَلَّذ۪ينَ يُنْفِقُونَ اَمْوَالَهُمْ بِالَّيْلِ وَالنَّهَارِ سِرًّا وَعَلَانِيَةً فَلَهُمْ اَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْۚ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٢٧٤﴾

274. Mallarını gece gündüz, gizli açık demeyip ne zaman ve ne durumda olursa olsun, ihtiyaç sahibini görür görmez derhâl **harcayanlar var ya, onlar için Rableri katında** muhteşem **ödüller vardır ve** mahşer günü **onlar ne korkuya kapılacak ne de üzüleceklerdir.**

Yoksulları gözetmeyen, hele hele faiz ve tefecilikle onların kanını emerek sömüren zalimlere gelince:

RİBÂ (FAİZ)

اَلَّذ۪ينَ يَأْكُلُونَ الرِّبٰوا لَا يَقُومُونَ اِلَّا كَمَا يَقُومُ الَّذ۪ي يَتَخَبَّطُهُ الشَّيْطَانُ مِنَ الْمَسِّۜ

275. İnsanların acil paraya ihtiyaç duydukları zayıf anlarını fırsat bilerek, verdikleri borç karşılığında faiz alıp insafsızca tefecilik yapanlar, yani **ribâ yiyenler,** Mahşer Günü kabirlerinden **ancak şeytan çarpmış** yani cinnet geçirmiş **kimsenin kalktığı gibi** rezil ve perişan bir hâlde **kalkacaklardır.**

ذٰلِكَ بِاَنَّهُمْ قَالُوٓا اِنَّمَا الْبَيْعُ مِثْلُ الرِّبٰوا وَاَحَلَّ اللّٰهُ الْبَيْعَ وَحَرَّمَ الرِّبٰواۜ

Bunun sebebi, "Sizin helâl gördüğünüz kâr ortaklığına dayalı borçlanmalar, **ticaret** ve kira gelirleri **de tıpkı faiz gibidir.** Eğer faiz almak haramsa, bunların da haram olması gerekir. Zira ikisinde de sermayenin para kazanması söz konusudur!" **demeleridir.** Dikkat edilirse, kâfirler, faizin ticaret gibi helâl olduğunu ifade etmek için "Faiz ticaret gibidir." demeleri gerekirken, sanki iktisadi hayatın temel ve vazgeçilmez unsuru faizmiş de yasaklığı tartışılan konu ticaretmiş gibi, "Ticaret faiz gibidir." diyorlar. **Oysa Allah ticareti helâl, faizi ise haram kılmıştır.** Çünkü faiz, sermayeye para kazandırması yönüyle ticarete benzese de, sermaye sahiplerini kolay yoldan para kazanmaya sevk ederek uzun vadeli üretime yönelik girişimleri baltalaması, üretimin maliyetini yükseltmesi, haksız kazanca yol açması... gibi yönleriyle, ticari faaliyetlerden tamamen farklıdır.

فَمَنْ جَٓاءَهُ مَوْعِظَةٌ مِنْ رَبِّهٖ فَانْتَهٰى فَلَهُ مَا سَلَفَۜ وَاَمْرُهُٓ اِلَى اللّٰهِۜ

O hâlde, her kim kendisine Rabb'inden bir öğüt ulaşır da o öğüdü dinleyip tefecilikten, faizcilikten **vazgeçerse, geçmişte olan kendisinindir.** Cezalar geçmişe yönelik olarak uygulanmadığı için, bu âyet inmeden önce faiz yoluyla elde ettiği kazanç kendisinden geri alınmayacaktır. **Onun** ahiretteki **durumu ise Allah'a kalmıştır.** Allah, tövbesindeki samimiyete ve tövbe ettikten sonraki davranışlarına göre ona hak ettiği karşılığı verecektir.

وَمَنْ عَادَ فَاُو۬لٰٓئِكَ اَصْحَابُ النَّارِۚ هُمْ فٖيهَا خَالِدُونَ ﴿٢٧٥﴾

Fakat kim de Allah'ın emrini hiçe sayarak yeniden tefecilik ve faizciliğe **dönerse, işte onlar da cehennem halkıdır ve sonsuza dek orada kalacaklardır!** Faizden vazgeçmeyenler, bunun cezasını sadece ahirette görecek de değiller:

يَمْحَقُ اللّٰهُ الرِّبٰوا وَيُرْبِي الصَّدَقَاتِۜ وَاللّٰهُ لَا يُحِبُّ كُلَّ كَفَّارٍ اَثٖيمٍ ﴿٢٧٦﴾

276. Allah, faiz ve tefecilikle elde edilen kazancı yani **ribâyı bereketsiz kılar, sadakaları ise kat kat artırır.** Nitekim faiz ve tefeciliğin yaygınlaştığı toplumlarda, çıkarcılık ve bencillik duyguları egemen olur. Sürekli sınıf çatışmaları, anarşi ve toplumsal bunalımlar yaşanır. Karşılıksız yardım ve iyiliklerin yaygınlaştığı toplumlarda ise kardeşlik, birlik ve dayanışma duyguları hâkim olur; refah ve zenginlik toplumun her kesimine yayılır. İşte bu yüzdendir ki, fakirlere verilen sadakalar cennet nimetlerine, faiz kazançları ise cehennem azabına sebep olur. Çünkü **Allah, nankörlüğe batmış günahkârların hiçbirini sevmez.**

اِنَّ الَّذٖينَ اٰمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَاَقَامُوا الصَّلٰوةَ وَاٰتَوُا الزَّكٰوةَ لَهُمْ اَجْرُهُمْ عِنْدَ
رَبِّهِمْۚ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٢٧٧﴾

277. İman edip doğru ve yararlı işler yapan, namazını güzelce kılan ve zekâtını verenlere gelince, işte Rab'lerinin katında onlara muhteşem **ödüller vardır.** O gün **onlar ne korkuya kapılacak, ne de üzüleceklerdir.** O hâlde:

يَٓا اَيُّهَا الَّذٖينَ اٰمَنُوا اتَّقُوا اللّٰهَ وَذَرُوا مَا بَقِيَ مِنَ الرِّبٰوٓا اِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنٖينَ ﴿٢٧٨﴾

278. Ey inananlar, eğer Allah'a ve ahiret gününe **gerçekten inanıyorsanız, Allah'tan** korkup **sakının da,** geçmişten **kalan faiz alacaklarınızdan vazgeçin.**

فَاِنْ لَمْ تَفْعَلُوا فَاْذَنُوا بِحَرْبٍ مِنَ اللّٰهِ وَرَسُولِهٖۚ

279. Şayet bunu yapmaz da faiz yemeye kalkar**sanız, Allah'a ve Elçisine karşı savaş açtığınızı** ve buna karşılık Allah'ın da size savaş ilân ettiğini **bilmiş olun.**

وَاِنْ تُبْتُمْ فَلَكُمْ رُؤُ۫سُ اَمْوَالِكُمْۚ لَا تَظْلِمُونَ وَلَا تُظْلَمُونَ ﴿٢٧٩﴾

Fakat tövbe ederseniz, birikmiş faiz alacaklarınızdan vazgeçmeniz şartıyla **anamallarınız sizindir.** Bu gibi konularda temel prensip şudur: **Ne haksızlık edin, ne de haksızlığa uğrayın.** Yani borç olarak verdiğiniz para alım gücünün üzerinde gerçek bir artış sağlarsa borçluya, eksilirse size haksızlık edilmiş olacaktır. Bunun için borç veren de, alan da haksızlığa uğratılmamalıdır. Ayrıca, zulmetmek nasıl haramsa, ona rıza göstermek de aynı şekilde haramdır.

وَاِنْ كَانَ ذُو عُسْرَةٍ فَنَظِرَةٌ اِلٰى مَيْسَرَةٍۜ وَاَنْ تَصَدَّقُوا خَيْرٌ لَكُمْ اِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ
﴿٢٨٠﴾

280. Eğer borçlu olan kişi **maddî sıkıntı içindeyse,** borcunu **kolayca ödeyebileceği bir zamana kadar beklemek** ve ona vade tanımak **gerekir.** Fakat **eğer bilirseniz,** alacağınızı tümüyle ona bağışlayıp **sadaka olarak vermeniz, sizin için daha iyidir.** İşte bu gibi iyilik ve erdemliliklerin toplumda tamamen yerleşmesi için:

وَاتَّقُوا يَوْمًا تُرْجَعُونَ فٖيهِ اِلَى اللّٰهِ ثُمَّ تُوَفّٰى كُلُّ نَفْسٍ مَا كَسَبَتْ وَهُمْ لَا
يُظْلَمُونَ ﴿٢٨١﴾

281. Ey insanlar! **Kendinizi öyle bir Gün'e hazırlayın ki, o gün hepiniz Allah'ın huzuruna çıkarılacaksınız. Sonra herkese hak ettiği tastamam ödenecek ve hiç kimseye haksızlık edilmeyecektir.**

Ama bu kuralların uygulanmasına yönelik bağlayıcı ve caydırıcı önlemler olarak, âhiret inancının yanı sıra, yazıp kaydetme, şahit tutma, rehin bırakma gibi resmî işlemlere ve hukuki yaptırımlara da gerek vardır:

BORÇLANMA HUKUKU

يَٓا اَيُّهَا الَّذٖينَ اٰمَنُوٓا اِذَا تَدَايَنْتُمْ بِدَيْنٍ اِلٰٓى اَجَلٍ مُسَمًّى فَاكْتُبُوهُۜ

282. Ey inananlar! Aranızda belli bir vade ile borçlandığınızda, onu hukuki bağlayıcılığı olacak bir şekilde **yazın.**

وَلْيَكْتُبْ بَيْنَكُمْ كَاتِبٌ بِالْعَدْلِۖ

Aranızdan bir yazıcı veya yetkili bir noter, adalet prensiplerine **uygun biçimde onu yazsın.**

وَلَا يَأْبَ كَاتِبٌ اَنْ يَكْتُبَ كَمَا عَلَّمَهُ اللّٰهُ فَلْيَكْتُبْۚ

Böyle bir yazı yazması için kendisine başvurulan **hiçbir yazıcı, Allah'ın kendisine** okuma yazma kabiliyeti bahşederek **öğrettiği şekilde yazmaktan kaçınmasın,** Kur'ân'da belirtilen kurallar doğrultusunda o belgeyi **yazsın.**

وَلْيُمْلِلِ الَّذٖي عَلَيْهِ الْحَقُّ وَلْيَتَّقِ اللّٰهَ رَبَّهُ وَلَا يَبْخَسْ مِنْهُ شَيْـًٔاۜ

Sadece borç veren kişi değil, **borçlanan kişi** de borcun miktarını ve vadesini **yazdırsın; Rabb'i olan Allah'tan** korkup **sakınsın da borcunu olduğundan eksik göstermesin.**

فَاِنْ كَانَ الَّذٖى عَلَيْهِ الْحَقُّ سَفٖيهًا اَوْ ضَعٖيفًا اَوْ لَا يَسْتَطٖيعُ اَنْ يُمِلَّ هُوَ فَلْيُمْلِلْ وَلِيُّهُ بِالْعَدْلِ

Eğer borçlanan kişi zihinsel özürlü veya kârını zararını bilmeksizin harcamada bulunan bir kimse **ise yahut** yaşının küçüklüğü, ihtiyarlığı, hastalığı gibi sebeplerle yetersiz ve **güçsüz biriyse ya da** dilsiz olduğu için konuşamama, aşırı derecede bilgisiz olma, o anda orada bulunamama gibi sebeplerle bizzat kendisi **yazdıramayacak durumdaysa,** o zaman, onun haklarını korumakla yükümlü olan **velisi adalete uygun biçimde** borç senedini **yazdırsın.**

وَاسْتَشْهِدُوا شَهٖيدَيْنِ مِنْ رِجَالِكُمْۚ فَاِنْ لَمْ يَكُونَا رَجُلَيْنِ فَرَجُلٌ وَامْرَاَتَانِ مِمَّنْ تَرْضَوْنَ مِنَ الشُّهَدَٓاءِ اَنْ تَضِلَّ اِحْدٰيهُمَا فَتُذَكِّرَ اِحْدٰيهُمَا الْاُخْرٰىۜ

Bu işlemleri yaparken, **içinizden,** doğruluğuna güvendiğiniz ve ergenlik çağına ulaşmış aklı başında **iki erkek şahit bulundurun. Şayet iki erkek bulunamazsa, şahitliğine güvenebileceğiniz kimselerden bir erkek ve iki kadın şahit tutun.** Bir erkeğin yerine iki kadın şahit tutun **ki, kadınlardan biri** ayrıntıları hatırlamakta güçlük çeker yahut **yanılırsa, diğeri ona hatırlatabilsin.** Çünkü kadınlar, yaratılış bakımından aşırı merhametli, narin ve duygusaldırlar. Ayrıca aslen erkeklerin ilgi alanı olan ticaret hayatından da genellikle uzaktırlar. Özellikle Arap Yarımadası'ndaki toplumsal ve kültürel şartlarda kadınlar, ticari usullere erkeklerden daha az aşinaydılar. Bu yüzden, borçlanma ve ticaret gibi ilgi alanlarına girmeyen konularda hata yapmaya daha yatkın oldukları göz önünde tutularak bir erkeğin yerine en az iki kadının şâhitlik yapması uygun görülmüştür. Buna göre İslâm toplumunun hukukçuları, içinde bulundukları toplumsal şartları göz önüne alarak şâhitlik konusunda adâlet ilkesine uygun çözümler üretmelidirler. Çünkü bütün bu hükümlerin asıl amacı şâhitlerin doğru tespit edilerek her hak sahibine hakkının verilmesi ve adaletin tam olarak gerçekleştirilmesidir.

وَلَا يَأْبَ الشُّهَدَٓاءُ اِذَا مَا دُعُواۜ وَلَا تَسْـَٔمُٓوا اَنْ تَكْتُبُوهُ صَغٖيرًا اَوْ كَبٖيرًا اِلٰٓى اَجَلِهٖۜ ذٰلِكُمْ اَقْسَطُ عِنْدَ اللّٰهِ وَاَقْوَمُ لِلشَّهَادَةِ وَاَدْنٰٓى اَلَّا تَرْتَابُٓوا

Şahitler, yazışma anında veya taraflar arasında anlaşmazlık çıktığında şahitlik etmeye **çağrıldıkları zaman,** bu görevi yapmaktan **kaçınmasınlar.**

Ey yazıcılar, şahitler, borç alanlar ve borç verenler! **İster az, ister çok olsun, verilen borcu vadesiyle birlikte yazma konusunda üşengeçlik göstermeyin. Bu, Allah nazarında hem adalete daha uygun, hem şahitliğin yerine getirilmesi bakımından daha sağlam ve şüpheye düşmemeniz için daha elverişlidir.**

اِلَّٓا اَنْ تَكُونَ تِجَارَةً حَاضِرَةً تُدٖيرُونَهَا بَيْنَكُمْ فَلَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ اَلَّا تَكْتُبُوهَاۜ وَاَشْهِدُٓوا اِذَا تَبَايَعْتُمْ

Ancak, aranızda elden ele, birebir olarak **yaptığınız peşin alışverişlerinizi yazmamanızda bir sakınca yoktur. Fakat bu** peşin **alışveriş sırasında** dahi, yapabilirseniz iki **şahit bulundurun.**

وَلَا يُضَٓارَّ كَاتِبٌ وَلَا شَهٖيدٌۜ وَاِنْ تَفْعَلُوا فَاِنَّهُ فُسُوقٌ بِكُمْۜ وَاتَّقُوا اللّٰهَۜ وَيُعَلِّمُكُمُ اللّٰهُۜ وَاللّٰهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلٖيمٌ ﴿٢٨٢﴾

Bu arada ne yazıcıya ne de şahide asla zarar verilmemelidir. Eğer böyle bir fenalığı **yaparsanız,** zararı yine **kendinize** dönecek bir **suç işlemiş olursunuz.** Bunun için, **Allah'tan** gelen ilkeleri çiğnememe konusunda son derece dikkatli davranın. Dürüst ve erdemlice bir hayat sürerek kötülüğün her çeşidinden titizlikle **sakının!** İşte **Allah, sizleri böyle eğitiyor.** Unutmayın ki, **Allah her şeyi** en mükemmel şekilde **bilendir.**

وَاِنْ كُنْتُمْ عَلٰى سَفَرٍ وَلَمْ تَجِدُوا كَاتِبًا فَرِهَانٌ مَقْبُوضَةٌۜ

283. Eğer yolculuk veya buna benzer herhangi bir imkânsızlık **durumunda olur da yazacak birini bulamazsanız, o takdirde** verilen borca karşılık **rehin alınan mallar** da yeterli olur, yazılı belge ve şahit yerine geçer. Nitekim yazıcı ve şahitlerin bulunduğu durumlarda bile, yalnızca rehin alınmış mallarla yetinebilirsiniz.

فَاِنْ اَمِنَ بَعْضُكُمْ بَعْضًا فَلْيُؤَدِّ الَّذِى اؤْتُمِنَ اَمَانَتَهُ وَلْيَتَّقِ اللّٰهَ رَبَّهُۜ

Bununla birlikte; şahit, yazılı belge ve rehin gibi tedbirleri ihmal ederek **birbirinize güvenmiş olursanız, kendisine güven duyulan kişi, Rabb'i olan Allah'tan korksun da üzerindeki emaneti sahibine versin.**

وَلَا تَكْتُمُوا الشَّهَادَةَۜ وَمَنْ يَكْتُمْهَا فَاِنَّهُٓ اٰثِمٌ قَلْبُهُۜ وَاللّٰهُ بِمَا تَعْمَلُونَ عَلٖيمٌ

﴿٢٨٣﴾

Bir de, şahit olduğunuz gerçekleri örtbas ederek ya da delilleri ortadan kaldırarak **şahitliği gizlemeyin. Her kim şahitliği gizlerse, onu kalbi günaha batmış** ve hatta imanı tehlikeye düşmüş **demektir.** Unutmayın ki, **Allah yaptığınız her şeyi bilmektedir.** Dolayısıyla, yeri ve zamanı geldiğinde hepsinin karşılığını verecektir.

Sakın "Kalplerdeki gizlilikleri de kim bilecekmiş?" demeyin:

لِلّٰهِ مَا فِى السَّمٰوَاتِ وَمَا فِى الْاَرْضِۜ وَاِنْ تُبْدُوا مَا فٖٓى اَنْفُسِكُمْ اَوْ تُخْفُوهُ يُحَاسِبْكُمْ بِهِ اللّٰهُۜ فَيَغْفِرُ لِمَنْ يَشَٓاءُ وَيُعَذِّبُ مَنْ يَشَٓاءُۜ وَاللّٰهُ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدٖيرٌ

﴿٢٨٤﴾

284. Göklerde ve yerde ne varsa, hepsi Allah'ındır. İçinizdeki kötü niyet, duygu ve düşünce**leri açığa vursanız da gizleseniz de Allah sizi ondan hesaba çeker. Sonra dilediğini bağışlar, dilediğini cezalandırır.** Elinizde olmadan aklınıza geliveren kötü düşüncelerinizi bağışlar, bilerek ve isteyerek kurduğunuz haince niyet ve düşüncelerinizden dolayı da —eğer bunlar cezayı gerektiriyorsa— sizi cezalandırır. **Hiç kuşku yok ki, Allah'ın her şeye gücü yeter.**

Bu âyet-i kerime nâzil olunca, Allah'ın emir ve yasaklarını uygulamakta son derece duyarlı ve dikkatli olan Ashab-ı Kiram, ellerinde olmaksızın kalplerinden geçen bütün duygu ve düşüncelerinden dolayı günaha girdiklerini ve bu yüzden azaba uğrayacaklarını zannederek telaş içerisinde Peygamber'in (sav) huzuruna çıkıp gözleri yaşlı bir hâlde ona acziyetlerini arz ettiler. "İçinizdekileri açığa vursanız da gizleseniz de, Allah sizi ondan hesaba çeker." âyetinin omuzlarına yüklediği görevi yerine getirememe endişesiyle Rablerine el açıp yakardılar. Bunun üzerine, hem konuyu açıklığa kavuşturup yanlış anlamaları gidererek endişe dolu kalplere ferahlık veren ve hem de dualarının kabul edildiğini onlara müjdeleyen şu mübarek âyetler nazil oldu:

ÂMENE'R-RASÛL

اٰمَنَ الرَّسُولُ بِمَٓا اُنْزِلَ اِلَيْهِ مِنْ رَبِّهٖ وَالْمُؤْمِنُونَۜ كُلٌّ اٰمَنَ بِاللّٰهِ وَمَلٰٓئِكَتِهٖ وَكُتُبِهٖ وَرُسُلِهٖۜ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ اَحَدٍ مِنْ رُسُلِهٖ

285. Peygamber, Rabb'inden kendisine gönderilen her şeye gönülden **iman etmiştir,** ona tâbi olan **müminler de... Onların hepsi de Allah'a, melekleri-**

ne, kitaplarına ve elçilerine inanırlar. Bütün Peygamberlerin aynı kaynaktan geldiğini, aynı mesajı taşıdığını bilerek, **"Biz Allah'ın Elçileri arasında hiçbir ayrım gözetmeyiz.** Hepsine yürekten inanır, hepsini severiz." derler.

وَقَالُوا سَمِعْنَا وَاَطَعْنَا غُفْرَانَكَ رَبَّنَا وَاِلَيْكَ الْمَصِيرُ ﴿٢٨٥﴾

En çetin ve dayanılmaz imtihanlarda, en ağır şartlarda bile, "Çağrını **işittik ve** tüm kalbimizle emrine **boyun eğdik, fakat** yine de lâyık olduğun kulluk ve itaati hakkıyla yerine getiremedik. Affını diliyoruz, **bağışla bizi ey Rabb'imiz; dönüşümüz elbet sanadır!" dediler.**

لَا يُكَلِّفُ اللّٰهُ نَفْسًا اِلَّا وُسْعَهَاۜ لَهَا مَا كَسَبَتْ وَعَلَيْهَا مَا اكْتَسَبَتْۜ

286. Allah hiç kimseye, gücünün yetmeyeceği bir sorumluluk yüklemez. İnsanın kendi özgür iradesiyle bilerek ve isteyerek **yaptığı** iyilikler **kendi lehine,** bilerek ve isteyerek **işlediği** kötülükler **de kendi aleyhinedir.** Dolayısıyla, ey müminler, daha önce yaptığınız şu dualar kabul edilmiştir:

رَبَّنَا لَا تُؤَاخِذْنَٓا اِنْ نَسِينَٓا اَوْ اَخْطَاْنَاۚ

"Ey Rabb'imiz, eğer unutur veya yanılır isek, istemeden, bilmeden işlediğimiz günahlardan dolayı **bizi sorumlu tutma!"**

رَبَّنَا وَلَا تَحْمِلْ عَلَيْنَٓا اِصْرًا كَمَا حَمَلْتَهُ عَلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِنَاۚ

"Ey Rabb'imiz! Bizden önceki ümmet**lere** isyankârlıklarından dolayı **yüklediğin gibi, bize de ağır görev ve yükümlülükler yükleme!"**

رَبَّنَا وَلَا تُحَمِّلْنَا مَا لَا طَاقَةَ لَنَا بِهٖۚ

"Ey Rabb'imiz, güç yetiremeyeceğimiz sorumluluğu bize taşıtma! İnsanın dayanma gücünü esasen aşmasa bile, bizim eksikliğimizden ve irademizin zayıflığından kaynaklanan sebeplerle başarmakta zorlanacağımız, altından kalkamayacağımız ağır sorumluluklarla, dehşet verici bela ve imtihanlarla yüz yüze getirme bizi ya Rab!

وَاعْفُ عَنَّاۗ وَاغْفِرْ لَنَاۗ وَارْحَمْنَاۗ

Kusur ve günahlarımızı örterek **bizi affet;** kulluk ve ibadetimizi tam ve mükemmel kabul ederek **bizi bağışla;** engin rahmet ve şefkatinle **bize merhamet eyle!**

اَنْتَ مَوْلٰينَا فَانْصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ ﴿٢٨٦﴾

Sensin bizim Mevla'mız, efendimiz ve gerçek dostumuz! O hâlde, senin âyetlerini inkâr eden **kâfir topluma karşı bize yardım eyle,** inkâr ve zulümde ısrar edenleri de azabınla kahreyle ya Rab!"

Şimdi, bu ilâhî yardımın sizden öncekilerde nasıl tecelli ettiğini görmek üzere, şu mübarek sûreye kulak verin:

﴿٣﴾ سُورَةُ اٰلِ عِمْرٰنَ

3. ÂL–İ İMRÂN SÛRESİ

Adını, İmrân ailesinden söz eden 33–35. âyetlerden almıştır. Medine'de, hicretin 2. veya 3. Yılında, Enfâl Suresi'nden sonra nâzil olmuştur. Medine'de nâzil olan üçüncü suredir. Mushaf'taki sıralamada 3, nüzul sırasına göre ise 89. sûredir. 200 âyettir.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

الٓمٓ ﴿١﴾

1. Elif, Lâm, Mîm. Dinle, ey insanoğlu! Bak bunu sana Allah söylüyor. Bunları Allah sözü olarak dinle, başkasının sözüne benzetme. Senin gayet iyi tanıdığın ve şiirlerinde, yazılarında, hitâbelerinde ustalıkla kullandığın şu harflere bir bak. İlâhî kudret bu basit harfleri nasıl mükemmel bir uyumla yan yana dizdi de, olağanüstü güzelliği karşısında en büyük edebiyat ustalarının, âlimlerin, filozofların ister istemez secdeye kapandığı; bir tek sûresinin dahî benzerini yapmakta beşeriyetin acze düştüğü eşsiz, mucizevî bir kitap ortaya koydu:

اَللّٰهُ لَٓا اِلٰهَ اِلَّا هُوَۙ الْحَيُّ الْقَيُّومُۙ ﴿٢﴾

2. Allah ki, O'ndan başka ilâh yoktur. Emirlerine kayıtsız şartsız boyun eğilmesi gereken biricik otorite, eşi ortağı olmayan bir tek ilâh O'dur. **Hayy'dır.** Daima diridir, hayatın biricik kaynağıdır. Bu evrende O'nsuz ne bir varlıktan ne de hayattan söz edilebilir. **Kayyûm'dur.** Kâinatın nizamını elinde bulunduran, bütün varlıkları koruyup gözeten, yöneten ve yönlendirendir. Bütün mahlûkat, O'nun kudret ve iradesiyle varlık ve intizamını sürdürmektedir.

نَزَّلَ عَلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيْهِ

3. Ey Muhammed! Allah **sana bu bitabı, kendisinden öncekileri onaylayan bir hakikat olarak göndermiştir.** Bu Kur'ân'ı sana gönderen bizzat Allah'tır. Bu kitabı hak olarak, yani hak ve hakikati ortaya koymak üzere, gerçeğin ta kendisi olarak göndermiştir. Bu kitap, kendisinden önce gönderilen Tevrat, İncil, Zebur, Suhuflar gibi ilahi kitapları onaylamaktadır. Fakat aynı zamanda, o kitapların zamanla değiştirilmiş, tahrif edilmiş kısımlarını da düzeltmektedir.

وَاَنْزَلَ التَّوْرٰيةَ وَالْاِنْجِيلَۙ ﴿٣﴾ مِنْ قَبْلُ هُدًى لِلنَّاسِ وَاَنْزَلَ الْفُرْقَانَۜ

4. Zaten insanlığa doğru yolu göstermek üzere daha önce Tevrat'ı ve İncil'i de O göndermişti. Ve şimdi de, doğruyu yanlıştan ayırt etmenin şaşmaz ölçüsü olan bu kitabı, **Furkân'ı indirdi.** Artık bunca açık delillerin gönderilmesinden sonra:

اِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بِاٰيَاتِ اللّٰهِ لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌۜ وَاللّٰهُ عَزِيزٌ ذُو انْتِقَامٍ ﴿٤﴾

Allah'ın âyetlerini ve yol gösterici mesajlarını **inkâr edenlere, çetin bir azap vardır!** Hiç kuşkusuz **Allah azizdir,** mutlak güç ve otorite sahibidir. Hakları çiğnenen, zulme uğrayan güçsüz ve çaresiz kulları adına **intikam alandır!**

اِنَّ اللّٰهَ لَا يَخْفٰى عَلَيْهِ شَيْءٌ فِي الْاَرْضِ وَلَا فِي السَّمَٓاءِۜ ﴿٥﴾

5. Doğrusu ne yerde ne de gökte, hiçbir şey Allah'a gizli kalmaz. O yerde ve gökte, gizli ve açık, olmuş ve olacak her şeyi mükemmel ve kesin bir bilgiye bilir. Bunun içindir ki, O'nun indirdiği kitapta hak ve hakikatten başkası yer almaz.

هُوَ الَّذِي يُصَوِّرُكُمْ فِي الْاَرْحَامِ كَيْفَ يَشَٓاءُۜ

6. Sizi rahimlerde yaratan ve **dilediği gibi şekillendiren O'dur.** Ana rahmine düştüğünüz andan itibaren hayatınızın her aşamasında size yardım eden, küçük büyük bütün ihtiyaçlarınızı karşılayan merhamet sahibi Allah'ın, en büyük ihtiyacınız olan hidayet konusuna sizi ihmal etmesi elbette düşünülemez.

لَٓا اِلٰهَ اِلَّا هُوَ الْعَز۪يزُ الْحَك۪يمُ ﴿٦﴾

O'ndan başka ilâh yoktur; O sonsuz kudret ve hikmet sahibidir. İşte size bu mükemmel biçimi veren Allah, aynı mükemmellikte bir Kitap gönderdi:

هُوَ الَّذ۪ٓي اَنْزَلَ عَلَيْكَ الْكِتَابَ

7. Sana bu muhteşem **kitabı gönderen O'dur.**

مِنْهُ اٰيَاتٌ مُحْكَمَاتٌ هُنَّ اُمُّ الْكِتَابِ وَاُخَرُ مُتَشَابِهَاتٌۜ

Kur'ân âyetleri, manalarının açıklığı bakımından iki grubu ayrılır. **Onun** büyük **bir kısmı** açık ve kesin anlamlı **muhkem âyetlerdir ki, bunlar Kitabın** özü, aslı, esası ve **anasıdır. Diğerleri ise,** mecazî anlamlar içeren **müteşâbih** âyetler**dir.**

Muhkem; bozulmaya, yıkılmaya karşı korunan, sapasağlam ve dayanıklı olan demektir. Kur'ân hiçbir değişikliğe ve bozulmaya uğramayacak şekilde korunmuş ve sağlamlaştırılmış olduğundan, bu anlamda bütün âyetleri muhkemdir.[32]

Terim olarak muhkem ise, anlamı açık ve kesin olan, hiçbir karışıklığa ve yanlış anlamaya yer vermeyen âyetlere denir. Bu anlamda Kur'ân âyetlerinin büyük bir kısmı muhkemdir. Kur'ân'ın yorumlanmasında ve anlaşılmasında, işte bu muhkem âyetler temel ölçü alınmalıdır.

Müteşâbih ise; aralarındaki fark neredeyse seçilemeyecek ölçüde birbirlerine benzeyen şeyler demektir. Kur'ân âyetleri, üslup ve ifade tarzı bakımından birbirlerine benzediğinden, bu anlamda da bütün âyetleri müteşâbihtir.[33]

Terim olarak müteşâbih ise, ilk göze çarpan yüzeysel anlamının ötesinde mecazi bir anlamı barındıran âyetlerdir. Bu tür âyetlerde, Allah'ın sıfatları, ölüm ötesi hayat, peygamberlik, vahiy, yaratılış gibi insanın algı ve tecrübe sınırlarını aşan konular, insanın tanıdığı, aşina olduğu kavram ve sembollerle ifade edilmiştir. Kur'ân'da bu anlamda az sayıda müteşâbih âyet vardır. Kur'ân'ı bâtıl iddiaları doğrultusunda çarpıtmak isteyen kimseler, daha çok müteşâbih âyetleri kullanma eğilimindedirler. Bu tür mecâzî içerikli âyetlerin yüzeysel anlamları çoğunlukla Kur'ân'ın genel ilkelerine aykırı olduğundan, bunlar ancak muhkem âyetler ölçü alınarak yorumlandıkları takdirde doğru anlaşılabilir. Örneğin, Allah'ın kudret ve yardımının müminlerle birlikte olduğunu son derece çarpıcı bir üslupla ifade eden "Allah'ın eli müminlerin elinin üzerindedir" âyetinden, Allah'ın haşa insanlar gibi bir ele sahip olduğu anlamı çıkarılamaz. Zira muhkem âyetlerde, "Allah'a yaratılmış hiçbir varlığa benzemediği" ifade edilmektedir. Bu bakımdan müteşâbih âyetler Kur'ân'ın bütünlüğü çerçevesinde yorumlanarak anlaşılmalıdır.

فَاَمَّا الَّذ۪ينَ ف۪ي قُلُوبِهِمْ زَيْغٌ فَيَتَّبِعُونَ مَا تَشَابَهَ مِنْهُ ابْتِغَٓاءَ الْفِتْنَةِ وَابْتِغَٓاءَ تَأْو۪يلِه۪ۚ

Ama kalplerinde eğrilik bulunan kötü niyetli veya bilgisiz insan**lar,** Kur'ân'ın bildirdiği gerçekler konusunda insanları şüpheye düşürerek **fitne çıkarmak ve** Allah'ın kitabını keyiflerince **yorumla**yıp batıl iddia ve önyargılarını Kur'ân'a onaylat**mak amacıyla,** muhkem âyetleri görmezlikten gelirler de, anlamını rahatça çarpıtabileceklerini düşündükleri bu **müteşâbih** âyet**lerin peşine düşerler.**

وَمَا يَعْلَمُ تَأْو۪يلَهُٓ اِلَّا اللّٰهُ

Oysa onların gerçek anlamını ve doğru **yorumunu sadece Allah bilir.** Ve bunu, kitabındaki muhkem âyetlerle size de açıkça bildirmiştir. O hâlde, birkaç anlama gelebilen bu müteşâbih âyetlerin doğru yorumunu Allah'tan, yani onun kitabındaki anlamı açık olan muhkem âyetlerden öğrenmelisiniz.

وَالرَّاسِخُونَ فِي الْعِلْمِ يَقُولُونَ اٰمَنَّا بِه۪ۙ كُلٌّ مِنْ عِنْدِ رَبِّنَاۚ

Nitekim **ilimde derinleşmiş olanlar, "**İnsanoğlunun dünyada ve âhirette kurtuluşa ermesi için uyması gereken kuralları harika bir üslupla ortaya koyan bu kitabın her bir âyeti, onun beşer üstü bir kaynaktan geldiğini hiçbir şüpheye yer vermeyecek biçimde ispatlamaktadır. **Biz** Kur'ân'ı okuyup inceledik ve bu kitabın ilâhî bir kelam olduğunu idrak ederek **ona** tüm kalbimizle **iman ettik.** Muhkem olsun müteşâbih olsun, Kur'ân âyetlerinin **tümü Rabb'imiz tarafından** gönderilmiştir**." derler.**

وَمَا يَذَّكَّرُ اِلَّٓا اُو۬لُوا الْاَلْبَابِ ﴿٧﴾

Ama ne var ki, **akıl ve sağduyu sahibi olanlardan başkası,** dürüst ve samimi bir kalple Kur'ân'ı okuyup da ondan **öğüt almaz.**

O temiz yürekli, derin kavrayışlı müminler Allah'a şöyle yalvarırlar:

رَبَّنَا لَا تُزِغْ قُلُوبَنَا بَعْدَ اِذْ هَدَيْتَنَا وَهَبْ لَنَا مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةًۚ اِنَّكَ اَنْتَ الْوَهَّابُ ﴿٨﴾

8. "Ey Rabb'imiz! Bizi Kur'ân'la tanıştırıp **doğru yola ilettikten sonra, kalplerimizi eğriltme!** Kur'ân'ı doğru anlayıp onun hidayet nurlarıyla aydınlanmayı ve bu kitabı bir hayat programı olarak yaşamayı bizlere nasip eyle! Ya Rab! **Bize katından,** dünyada ve âhirette bizleri başarıya, kurtuluşa iletecek **bir rahmet bağışla! Doğrusu sen,** sonsuz lütuf ve nimetleri **cömertçe bağışlayansın!"**

رَبَّنَٓا اِنَّكَ جَامِعُ النَّاسِ لِيَوْمٍ لَا رَيْبَ ف۪يهِۜ اِنَّ اللّٰهَ لَا يُخْلِفُ الْم۪يعَادَ ﴿٩﴾

9. "Ey Rabb'imiz! Elbette sen, gerçekleşeceğinde **asla şüphe olmayan bir gün** hesap sormak **için tüm insanlığı bir araya toplayacaksın. Hiç kuşku yok ki, Allah asla sözünden dönmez!"**

اِنَّ الَّذ۪ينَ كَفَرُوا لَنْ تُغْنِيَ عَنْهُمْ اَمْوَالُهُمْ وَلَٓا اَوْلَادُهُمْ مِنَ اللّٰهِ شَيْـٔاًۜ وَاُو۬لٰٓئِكَ هُمْ وَقُودُ النَّارِۙ ﴿١٠﴾

10. Allah'ın âyetlerini **inkâr edenlere gelince,** o çok güvendikleri **malları ve çocukları,** yani servetleri, saltanatları, orduları, sosyal ve ekonomik güçleri, **onları Allah'**ın azabın**dan kurtaramayacaktır. İşte onlar,** cehennemdeki korkunç **ateşin yakıtıdırlar.** Çünkü kendilerini cehenneme götürecek işler yaparak o ateşi bizzat kendi elleriyle hazırlamışlardır.

كَدَأْبِ اٰلِ فِرْعَوْنَۙ وَالَّذ۪ينَ مِنْ قَبْلِهِمْۜ

11. Bu inkârcıların gidişatı, **tıpkı Firavun hanedanının ve onlardan önceki** zalim**lerin durumuna benziyor:**

كَذَّبُوا بِاٰيَاتِنَاۚ فَاَخَذَهُمُ اللّٰهُ بِذُنُوبِهِمْۜ وَاللّٰهُ شَد۪يدُ الْعِقَابِ ﴿١١﴾

Onlar da Allah'ın âyetlerini yalanlamışlardı. Allah da işledikleri günahlardan dolayı onları kıskıvrak yakalayıvermişti. Allah'ın cezalandırması gerçekten çok şiddetlidir.

قُلْ لِلَّذ۪ينَ كَفَرُوا سَتُغْلَبُونَ وَتُحْشَرُونَ اِلٰى جَهَنَّمَۜ وَبِئْسَ الْمِهَادُ ﴿١٢﴾

[32] Hûd, 11/1; Hacc, 22/52; Muhammed, 47/20
[33] Zümer, 39/23

12. Ey Peygamber! **O inkârcılara de ki:** "Hakk'ın karşısında ne kadar direnseniz de, hepiniz eninde sonunda **yenilgiye uğrayacak ve topluca cehennemi boylayacaksınız,** cehennem ateşi **ne fena bir döşektir!"**

قَدْ كَانَ لَكُمْ اٰيَةٌ ف۪ي فِئَتَيْنِ الْتَقَتَاۜ

13. Nitekim Bedir Savaşı'nda **karşı karşıya gelen iki toplulukta, size** Allah'ın vaadini apaçık gösteren **bir delil vardı.** Şöyle ki:

فِئَةٌ تُقَاتِلُ ف۪ي سَب۪يلِ اللّٰهِ وَاُخْرٰى كَافِرَةٌ

Hicretin ikinci yılında, İslâm ordusu ile Mekke müşrikleri Bedir'de karşı karşıya gelmişlerdi. 313 kahraman mücahitten oluşan **bir grup Allah yolunda savaşıyordu.** Tam teçhizatlı 1000 askerden oluşan **diğer grup ise,** Allah'ın âyetlerini **inkâr ediyor** ve küfrün, şirkin, zulmün egemen olması için savaşıyor**du.**

يَرَوْنَهُمْ مِثْلَيْهِمْ رَأْيَ الْعَيْنِۜ

Savaşın ilk anlarında, iki ordu birbirine hücum etsin de ilahi vaad gerçekleşsin diye Allah her iki tarafa da karşısındakini olduğundan daha az gösteriyordu.[34] Çarpışmanın kızıştığı sırada Allah'ın gönderdiği melekler müminlerin safında yerlerini alınca, kâfirler **onları açık ve net olarak kendilerinin iki katı görüyorlardı.**

وَاللّٰهُ يُؤَيِّدُ بِنَصْرِه۪ مَنْ يَشَٓاءُۜ

İşte Allah, kullarından **dilediğini** böyle **yardımıyla destekler.**

اِنَّ ف۪ي ذٰلِكَ لَعِبْرَةً لِاُو۬لِي الْاَبْصَارِ ﴿١٣﴾

Hiç kuşkusuz bunda, akıl ve gönül gözüyle hakikati **görebilenler için** Allah'ın kudret, hikmet ve adaletini gösteren nice deliller, nice **ibret**ler **vardır.**

Evet, Allah'ın yardımıyla birçok zafer kazanacak, üstün başarılar elde edeceksiniz. Fakat er meydanlarında düşmanla göğüs göğüse çarpışmak kadar, belki ondan da çetin bir imtihan var ki, işte asıl kahramanlığı orada göstermelisiniz:

زُيِّنَ لِلنَّاسِ حُبُّ الشَّهَوَاتِ مِنَ النِّسَٓاءِ وَالْبَن۪ينَ وَالْقَنَاط۪يرِ الْمُقَنْطَرَةِ مِنَ الذَّهَبِ وَالْفِضَّةِ وَالْخَيْلِ الْمُسَوَّمَةِ وَالْاَنْعَامِ وَالْحَرْثِۜ

14. Güzelliğiyle büyüleyen **kadınlara,** göz aydınlığı ve gönül meyvesi **çocuklara, yığın yığın altın ve gümüşlere, soylu** ve endamlı **atlara,** etinden, sütünden vs. faydalandığınız evcil **hayvanlara ve** bağlara, bahçelere, **ekinliklere karşı aşırı düşkünlük, insanoğluna çekici kılınmıştır.**

ذٰلِكَ مَتَاعُ الْحَيٰوةِ الدُّنْيَاۚ وَاللّٰهُ عِنْدَهُ حُسْنُ الْمَاٰبِ ﴿١٤﴾

Bütün bunlar, dünya hayatının basit ve gelip geçici **nimetleridir.** İnsan hayatının ve neslinin devamı için verilen bu nimetlerden uygun biçimde yararlanabilirsiniz; fakat onlara tutkuyla bağlanıp âhireti unutmamalısınız. Çünkü asıl ulaşılması gereken **en güzel hedef, Allah katında** sizi bekleyen ebedî âhiret hayatı**dır.**

قُلْ اَؤُ۬نَبِّئُكُمْ بِخَيْرٍ مِنْ ذٰلِكُمْۜ لِلَّذ۪ينَ اتَّقَوْا عِنْدَ رَبِّهِمْ جَنَّاتٌ تَجْر۪ي مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهَارُ خَالِد۪ينَ ف۪يهَا وَاَزْوَاجٌ مُطَهَّرَةٌ وَرِضْوَانٌ مِنَ اللّٰهِۜ

15. Ey İslâm davetçisi! Dünyanın bu gelip geçici nimetlerine bağlanan gafillere **de ki:**

"Size bunlardan çok daha güzel, çok **daha iyi olanı bildireyim mi? Kötülükten sakınanlar için Rablerinin katında,** yemyeşil ağaçlarının **altından ırmaklar çağıldayan ve sonsuza dek içerisinde yaşayacakları cennet bahçeleri,** her türlü maddi ve manevi kirden arınmış, pırıl pırıl, **tertemiz eşler ve** hepsinin üzerinde ve ötesinde, **Allah'ın** "Hoş geldin sevgili kulum; ben senden razı oldum!" demesi ve ona **hoşnutluğu**nu bildirmesi **vardır."**

وَاللّٰهُ بَص۪يرٌ بِالْعِبَادِۚ ﴿١٥﴾

Hiç kuşkusuz **Allah, kulları**nın her hâl ve hareketini **görmektedir** ve onların yaptıkları iyiliklerin karşılığını mutlaka verecektir.

اَلَّذ۪ينَ يَقُولُونَ رَبَّنَٓا اِنَّنَٓا اٰمَنَّا فَاغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا وَقِنَا عَذَابَ النَّارِۚ ﴿١٦﴾

16. Onlar ki, "Ey Rabb'imiz! Biz sana ve gönderdiğin âyetlere yürekten **iman ettik; günahlarımızı bağışla ve bizi cehennem azabından koru!" diye dua ederler.**

اَلصَّابِر۪ينَ وَالصَّادِق۪ينَ وَالْقَانِت۪ينَ وَالْمُنْفِق۪ينَ وَالْمُسْتَغْفِر۪ينَ بِالْاَسْحَارِ ﴿١٧﴾

17. Özellikle de hak yolunda kararlılık gösteren, zorluk ve sıkıntılar karşısında dayanıp direnerek **sabreden,** niyet ve davranışlarında **dosdoğru olan,** Allah'ın iradesine **gönülden boyun eğen,** Allah'ın bahşettiği rızkı O'nun yolunda **harcayan ve** ruhların en dingin, en duyarlı olduğu o **seher vakitlerinde** Rablerine el açıp yalvararak **bağışlanma dileyen** o seçkin kullarını görmektedir ve onları dünyada ilâhî yardım, âhirette ebedî cennet nimetleriyle mutlaka ödüllendirecektir.

Sakın bu vaat ve uyarıları gerçekliği şüpheli, temelsiz ve şahitsiz kuru iddialar sanmayın:

شَهِدَ اللّٰهُ اَنَّهُ لَٓا اِلٰهَ اِلَّا هُوَۙ وَالْمَلٰٓئِكَةُ وَاُو۬لُوا الْعِلْمِ قَٓائِمًا بِالْقِسْطِۜ لَٓا اِلٰهَ اِلَّا هُوَ الْعَز۪يزُ الْحَك۪يمُۜ ﴿١٨﴾

18. Bizzat **Allah, kendisinden başka ilah olmadığına şahitlik eder; melekler ve adalet ölçüsünü gözeten ilim adamları da** bu gerçeğe şahitlik ederler: **O'ndan başka ilâh yoktur!** Gerçek anlamda **kudret ve hikmet sahibi** ancak **O'dur!**

Peki, bir olan Allah; her biri diğeriyle çelişen, mensupları arasında bitmez tükenmez kavgalar yaşanan Yahudilik, Hristiyanlık, Müslümanlık gibi farklı dinler göndermiş olabilir mi?

اِنَّ الدّ۪ينَ عِنْدَ اللّٰهِ الْاِسْلَامُ۠

19. Gerçek şu ki, Allah katında kabul gören ve insanoğlunu dünya ve ahirette mutluluğa ulaştıracak yegâne **din, İslâm'dır.** İslâm, kişisel çıkarları, arzu ve ihtirasları terk edip Allah'ın hükmüne kayıtsız şartsız boyun eğerek barış, esenlik ve güvenliğe ulaşmak demektir. İslâm, doğrudan doğruya Allah tarafından gönderilen ve peygamberlerce uygulamalı olarak insanlığa sunulan mükemmel hayat nizamıdır. İşte Âdem'den bu yana bütün peygamberler, insanlığa bu dini tebliğ etmişlerdir. Ama ne var ki:

وَمَا اخْتَلَفَ الَّذ۪ينَ اُو۫تُوا الْكِتَابَ اِلَّا مِنْ بَعْدِ مَا جَٓاءَهُمُ الْعِلْمُ بَغْيًا بَيْنَهُمْۜ

Kendilerine daha önce Tevrat, Zebur, İncil gibi **kitap verilenler, onlara** Allah katından **ilim** ve hikmet dolu âyetler **geldikten sonra, sırf aralarındaki** çıkar çatışmaları, kin, ihtiras, azgınlık ve **çekememezlik yüzünden** hak dinde ayrılığa ve **anlaşmazlığa düştüler.** Yoksa peygamberler onlara ayrılık ve düşmanlığı emretmiş değildi. Fakat onlar peygamberlerin bıraktığı ilkelere aykırı davrandılar. Böylece her ümmet, bir sonraki peygamberi

[34] Enfâl, 8/44

inkâr etti. Bununla da kalmayıp, peygamberlerin getirdiği inanç sistemini terk ederek onun yerine kendi uydurdukları hurafeleri din hâline getirdiler. Nihayet Allah, Son Elçisini göndererek hakikati yeniden ve açıkça ortaya koydu.

وَمَنْ يَكْفُرْ بِاٰيَاتِ اللّٰهِ فَاِنَّ اللّٰهَ سَرٖيعُ الْحِسَابِ ﴿١٩﴾

Artık **her kim Allah'ın âyetlerini inkâr ederse,** şunu iyi bilsin ki, mahşer günü **Allah hesabı çabuk görendir!**

فَاِنْ حَٓاجُّوكَ فَقُلْ اَسْلَمْتُ وَجْهِيَ لِلّٰهِ وَمَنِ اتَّبَعَنِۜ

20. Ey Muhammed! **Eğer** bunca delillere rağmen, yine de hakikati kabullenmeye yanaşmayıp **seninle tartışmaya girişirlerse,** onlara **de ki:**

"Ben, tüm benliğimle Allah'a teslim oldum, benim izimden gelenler de tüm kalpleriyle O'na teslim olup gönülden boyun eğmişlerdir."

وَقُلْ لِلَّذٖينَ اُو۫تُوا الْكِتَابَ وَالْاُمِّيّٖنَ ءَاَسْلَمْتُمْۜ

Ey Peygamber! **Kendilerine** vaktiyle **kitap verilmiş olan** Yahudilere, Hristiyan**lara ve** ilâhî vahiy bilgisinden yoksun olan, âhiret ve nübüvvet gerçeğini tümüyle inkâr eden **ümmilere de ki:**

"Siz de Son Elçisi aracılığıyla gönderdiği hükümlere iman ederek Allah'a boyun eğip **Müslüman olmak** ve böylece ebedî kurtuluşu kazanmak **istemez misiniz?"**

فَاِنْ اَسْلَمُوا فَقَدِ اهْتَدَوْاۚ وَاِنْ تَوَلَّوْا فَاِنَّمَا عَلَيْكَ الْبَلَاغُۜ

Eğer kibir, bencillik, bağnazlık ve haksız önyargılardan kurtularak hakikate **teslim olurlarsa, doğru yolu bulmuş olurlar. Ama eğer yüz çevirirlerse,** bundan dolayı üzülme. Bir sonraki toplumsal aşamanıza uygun emirler[35] gelinceye kadar, onları inkârlarıyla baş başa bırak. Çünkü bu aşamada **senin görevin, yalnızca** ilâhî mesajı **ulaştırmaktan ibarettir.**

وَاللّٰهُ بَصٖيرٌ بِالْعِبَادِ۟ ﴿٢٠﴾

Hiç kuşkusuz **Allah, kullarını görmektedir** ve hak ettikleri karşılığı onlara mutlaka verecektir**.**

اِنَّ الَّذٖينَ يَكْفُرُونَ بِاٰيَاتِ اللّٰهِ وَيَقْتُلُونَ النَّبِيّٖنَ بِغَيْرِ حَقٍّۙ وَيَقْتُلُونَ الَّذٖينَ يَأْمُرُونَ
بِالْقِسْطِ مِنَ النَّاسِۙ فَبَشِّرْهُمْ بِعَذَابٍ اَلٖيمٍ ﴿٢١﴾

21. O hâlde, ey İslâm davetçisi! **Allah'ın âyetlerini** tamamen veya kısmen **inkâr eden,** gerek açıkça suikast düzenleyerek ve gerekse toplum içindeki itibar ve etkinliklerini yok etmeye çalışarak **haksız yere peygamberleri öldüren ve** o peygamberlerin getirdiği ilkelere bağlı kalarak hakkı, hukuku, doğruluğu ve **adaleti savunan insanlara hayat hakkı tanımayan** zalimler ve inkârcı**lar yok mu; işte onlara can yakıcı bir azabı müjdele!**

اُو۬لٰٓئِكَ الَّذٖينَ حَبِطَتْ اَعْمَالُهُمْ فِي الدُّنْيَا وَالْاٰخِرَةِۘ وَمَا لَهُمْ مِنْ نَاصِرٖينَ ﴿٢٢﴾

22. Onlar, dünyaya ve âhirete yönelik çalışmaları boşa giden ve kendilerini dünyada zillet ve meskenetten, âhirette ise cehennem azabından kurtaracak **hiçbir yardımcıları olmayan kimselerdir.** Bunların kendilerini Allah'ın özel ve seçkin kulları olarak nitelendirmeleri neticeyi değiştirmeyecektir:

اَلَمْ تَرَ اِلَى الَّذٖينَ اُو۫تُوا نَصٖيبًا مِنَ الْكِتَابِ يُدْعَوْنَ اِلٰى كِتَابِ اللّٰهِ لِيَحْكُمَ
بَيْنَهُمْ ثُمَّ يَتَوَلّٰى فَرٖيقٌ مِنْهُمْ وَهُمْ مُعْرِضُونَ ﴿٢٣﴾

23. Kendilerine Tevrat, Zebur, İncil gibi **kitaptan bir pay verilmiş olan** Yahudi ve Hristiyan**lara baksana: Aralarında** çıkan anlaşmazlıklarda **hüküm vermesi için Allah'ın kitabına çağrılıyorlar; fakat içlerinden bir grup,** inandıklarını iddia ettikleri kitabın hükmünü **reddederek** arkasını **dönüp gidiyor.**

ذٰلِكَ بِاَنَّهُمْ قَالُوا لَنْ تَمَسَّنَا النَّارُ اِلَّٓا اَيَّامًا مَعْدُودَاتٍ

24. Çünkü onlar, "Hepimiz peygamber torunları ve Allah'ın imtiyazlı kullarıyız. Bunun için, en büyük günahları işlesek ve Tevrat'ta geleceği müjdelenen Son Peygamber'i inkâr etsek bile cehenneme girmeyiz. Girsek de, **sayılı birkaç gün dışında bize asla ateş dokunmayacaktır!** Günahımızın cezasını kısa bir süre çektikten sonra nasıl olsa cennete gireceğiz!" **dediler.**

وَغَرَّهُمْ فٖي دٖينِهِمْ مَا كَانُوا يَفْتَرُونَ ﴿٢٤﴾

Allah adına **uydurdukları** bu bâtıl inançlar ve saçma iddialar, **dinleri hakkında onları** büyük bir kibir, gaflet ve **aldanışa sürüklemiştir.**

فَكَيْفَ اِذَا جَمَعْنَاهُمْ لِيَوْمٍ لَا رَيْبَ فٖيهِ وَوُفِّيَتْ كُلُّ نَفْسٍ مَا كَسَبَتْ وَهُمْ لَا
يُظْلَمُونَ ﴿٢٥﴾

25. Peki, gerçekleşeceğinde **asla şüphe olmayan ve hiç kimseye haksızlık edilmeksizin herkese yaptıklarının karşılığının tastamam verileceği gün onları bir araya topladığımız zaman, acaba** hâlleri **nice olacak?** O gün yalan ve iftiraları onları kurtaramayacak, son pişmanlıkları da fayda vermeyecek. Onun için yol yakınken tövbe etsinler, zulüm ve inkârdan vaz geçip hakka teslim olsunlar.

قُلِ اللّٰهُمَّ مَالِكَ الْمُلْكِ

26. Ey İslam davetçisi! Allah'ın verdiği güç, servet ve saltanatla şımarıp azgınlaşan ve bunlara sahip olmayı doğru yolda olmanın ölçüsü sayan o kâfirlere karşılık, sen Rabb'ine tevazu ile yalvararak **de ki:**

"Ey mülkün ve her türlü güç, kudret, saltanat ve otoritenin gerçek **sahibi olan Allah'ım!"**

تُؤْتِي الْمُلْكَ مَنْ تَشَٓاءُ وَتَنْزِعُ الْمُلْكَ مِمَّنْ تَشَٓاءُۘ
وَتُعِزُّ مَنْ تَشَٓاءُ وَتُذِلُّ مَنْ تَشَٓاءُۜ

"Sen yeryüzünde **mülkü** ve egemenliği **dilediğine verir, dilediğinden çekip alırsın! Dilediğini yüceltir, dilediğini alçaltırsın!"**

بِيَدِكَ الْخَيْرُۜ اِنَّكَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدٖيرٌ ﴿٢٦﴾

"Her türlü nimet, lütuf ve **iyilik yalnızca senin elindedir. Hiç kuşku yok ki, senin her şeye gücün yeter!"**

تُولِجُ الَّيْلَ فِي النَّهَارِ وَتُولِجُ النَّهَارَ فِي الَّيْلِۘ

27. "Sen geceyi kısaltıp **gündüze katar, gündüzü** kısaltıp **geceye katarsın."**

وَتُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَتُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّۘ

"Ölüden diriyi çıkarır, diriden ölüyü çıkarırsın."

وَتَرْزُقُ مَنْ تَشَٓاءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ ﴿٢٧﴾

"Ve hiç umulmadık imkânlar yaratarak, **dilediğine sınırsız nimetler bahşedersin."**

Mademki mülkün gerçek sahibi Allah'tır, o hâlde müminler yalnızca O'na güvenmelidirler:

لَا يَتَّخِذِ الْمُؤْمِنُونَ الْكَافِرٖينَ اَوْلِيَٓاءَ مِنْ دُونِ الْمُؤْمِنٖينَۚ

28. İnananlar, din kardeşleri olan **müminleri bırakıp da** Allah'a ve Elçisi'ne karşı savaş açan **kâfirleri** kendilerine samimi dost, koruyucu, yönetici, yandaş, müttefik ve **veli edinmesinler.**

[35] Tevbe, 9/29

وَمَنْ يَفْعَلْ ذٰلِكَ فَلَيْسَ مِنَ اللّٰهِ فٖى شَيْءٍ

Dikkat edin; **her kim böyle bir şey yapacak olursa, Allah ile bütün bağlarını koparmış olur.**

اِلَّٓا اَنْ تَتَّقُوا مِنْهُمْ تُقٰيةً

Ancak kâfirlerden gelebilecek bir tehlikeye karşı **korunma**k için onlardan görünmeniz, onlara dostunuzmuş gibi davranma**nız hariç.** Kâfirlerin kötülüklerine karşı kendinizi korumak için, Müslümanlara zarar vermemek şartıyla böyle bir tedbir alabilirsiniz. İslâm âlimlerinin ve yöneticilerinin emirleri doğrultusunda, kâfirlerin arasına sızarak müminler adına casusluk faaliyetlerinde bulunmak amacıyla da bu tür tedbirlere başvurulabilir.

وَيُحَذِّرُكُمُ اللّٰهُ نَفْسَهُۜ وَاِلَى اللّٰهِ الْمَصٖيرُ ﴿٢٨﴾

Bununla birlikte, **Allah asıl kendisinden korkmanızı size öğütlüyor!** O hâlde, zalimlerin tehditlerinden korkmayın; asıl Allah'ın emirlerini çiğnemekten sakının! Unutmayın ki, eninde sonunda **dönüş Allah'adır.**

قُلْ اِنْ تُخْفُوا مَا فٖى صُدُورِكُمْ اَوْ تُبْدُوهُ يَعْلَمْهُ اللّٰهُ

29. Ey İslâm davetçisi! **De ki: "Kalplerinizdeki** düşünce ve niyet**leri gizleseniz de açığa vursanız da Allah onları bilir."**

وَيَعْلَمُ مَا فِى السَّمٰوَاتِ وَمَا فِى الْاَرْضِۜ

"Bunların da ötesinde, **göklerde ve yerde ne varsa hepsini bilmektedir."**

وَاللّٰهُ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدٖيرٌ ﴿٢٩﴾

"Hiç kuşku yok ki, **Allah'ın her şeye gücü yeter."** Dolayısıyla, zalimlerle dost olup müminlere düşmanlık besleyenlere Hesap Günü'nde cezalarını vermeye de kadirdir:

يَوْمَ تَجِدُ كُلُّ نَفْسٍ مَا عَمِلَتْ مِنْ خَيْرٍ مُحْضَرًاۚ وَمَا عَمِلَتْ مِنْ سُٓوءٍۚ تَوَدُّ لَوْ اَنَّ بَيْنَهَا وَبَيْنَهُٓ اَمَدًا بَعٖيدًاۜ

30. O Gün her insan, yapmış olduğu bütün iyilik ve kötülükleri karşısında hazır bulacak ve o kötülüklerin kendisinden uzak olmasını ne kadar da arzu edecek! Ama ne var ki, son pişmanlık fayda vermeyecek.

وَيُحَذِّرُكُمُ اللّٰهُ نَفْسَهُۜ وَاللّٰهُ رَؤُ۫فٌ بِالْعِبَادِ ﴿٣٠﴾

Dikkat edin; **Allah, kendisine karşı** gelmemeniz konusunda duyarlı ve **dikkatli olmanızı size öğütlüyor.** Hiç kuşkusuz **Allah,** emir ve yasaklarını dikkate alan **kullarına karşı çok şefkatlidir.** Fakat bu şefkatin tecelli etmesi için, kulların yapması gerekenler var:

قُلْ اِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللّٰهَ فَاتَّبِعُونٖى يُحْبِبْكُمُ اللّٰهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْۜ وَاللّٰهُ غَفُورٌ رَحٖيمٌ ﴿٣١﴾

31. Ey Muhammed! Allah'ı sevdiğini iddia eden ve O'nun sevgisini kazanmak isteyen kimselere **de ki: "Eğer gerçekten Allah'ı seviyorsanız,** O'nun emirlerini size ileten, açıklayan ve uygulayan bir Elçi olarak **bana** ve bana indirilen Kur'ân'a **itaat edin ki, Allah da sizi sevsin ve günahlarınızı bağışlasın.** Hiç kuşkusuz **Allah,** pişmanlıkla tövbe edildiği takdirde en büyük günahları bile **bağışlayandır, merhamet edendir."**

قُلْ اَطٖيعُوا اللّٰهَ وَالرَّسُولَ

32. Peygamber'in Sünneti'ni dikkate almaksızın İslâm'ı yaşayabileceklerini zanneden gafillere **de ki: "Allah'ın kitabına ve** bu kitabın pratik açılımını, en mükemmel uygulamasını ortaya koyan **Peygamber'e itaat edin!"**

فَاِنْ تَوَلَّوْا فَاِنَّ اللّٰهَ لَا يُحِبُّ الْكَافِرٖينَ ﴿٣٢﴾

Ama eğer yüz çevirirlerse, şunu iyi bilsinler ki, Allah'ın kitabına veya Elçisi'ne karşı gelmek Allah'a karşı gelmek demektir. Bu da onu inkâr etmek anlamına gelir ki, **Allah da inkâr edenleri sevmez!** Sevmediği için de onları doğru yola iletmez.

Oysa Peygambere itaat edilmesi gerektiğini en iyi Yahudi ve Hristiyanların bilmesi gerekirdi. Zira daha önce nice peygamberler gelip geçmişti:

اِنَّ اللّٰهَ اصْطَفٰٓى اٰدَمَ وَنُوحًا وَاٰلَ اِبْرٰهٖيمَ وَاٰلَ عِمْرٰنَ عَلَى الْعَالَمٖينَۙ ﴿٣٣﴾

33. Gerçekten Allah, insanlığın ataları sayılan **Âdem ile Nuh'u ve** içinde birçok peygamberin yetiştiği **İbrahim ailesini ve İmran[36] ailesini** kötülüklerden, çirkinliklerden arındırıp güzel özelliklerle donatarak bütün insanlık **âlemine üstün** bir örnek **kılmıştır.**

ذُرِّيَّةً بَعْضُهَا مِنْ بَعْضٍۜ

34. Birbirlerinin soyundan gelen ve tevhid sancağını elden ele taşıyan öncü **bir nesil olarak.**

وَاللّٰهُ سَمٖيعٌ عَلٖيمٌۚ ﴿٣٤﴾

Allah her şeyi **işitendir, bilendir.**

Yahudilerin yalancılıkla suçladığı, Hristiyanların ise aşırı yücelterek ilâhlaştırdığı İsa Peygamber'in gerçek hayat hikâyesine gelince:

اِذْ قَالَتِ امْرَاَتُ عِمْرٰنَ رَبِّ اِنّٖى نَذَرْتُ لَكَ مَا فٖى بَطْنٖى مُحَرَّرًا فَتَقَبَّلْ مِنّٖىۚ اِنَّكَ اَنْتَ السَّمٖيعُ الْعَلٖيمُ ﴿٣٥﴾

35. Hani bir zamanlar, İmrân'ın Hanne binti Fâkûd adındaki **hanımı** Allah'a el açıp yalvararak, **"Ya Rab!" demişti, "Karnımda taşıdığım** ciğerparemi, biricik evladımı **tüm varlığıyla senin hizmetine adadım,** bu adağımı **benden kabul eyle! Doğrusu sen** her şeyi **işiten,** her şeyi **bilensin!"**

فَلَمَّا وَضَعَتْهَا قَالَتْ رَبِّ اِنّٖى وَضَعْتُهَٓا اُنْثٰىۜ وَاللّٰهُ اَعْلَمُ بِمَا وَضَعَتْۜ وَلَيْسَ الذَّكَرُ كَالْاُنْثٰىۚ وَاِنّٖى سَمَّيْتُهَا مَرْيَمَ وَاِنّٖٓى اُعٖيذُهَا بِكَ وَذُرِّيَّتَهَا مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجٖيمِ ﴿٣٦﴾

36. Nihayet Hanne çocuğunu **doğurunca, —Allah onun ne doğurduğunu gayet iyi bildiği hâlde—** durumunu O'na arz ederek, **"Ey Rabb'im!" dedi, "Ben bir kız çocuğu dünyaya getirdim.** Oysa erkek çocuk umuyordum. Çünkü **erkek, kız gibi** güçsüz ve korunmaya muhtaç **değildir.** Erkek çocuk kıza göre daha güçlü ve dayanıklı olduğu için benim adağıma daha uygun düşerdi. Ayrıca, mabet hizmetlerine yalnızca erkek çocuklar kabul ediliyor. Fakat ben yine de sözümü tutuyorum. **Ona Meryem ismini veriyor, kendisini ve neslinden gelecek olanları o lânetlenmiş şeytanın kötülüklerine karşı sana emanet ediyorum."**

فَتَقَبَّلَهَا رَبُّهَا بِقَبُولٍ حَسَنٍ وَاَنْبَتَهَا نَبَاتًا حَسَنًاۙ وَكَفَّلَهَا زَكَرِيَّاۜ

37. Böylece Allah, Meryem'i kendi yolunda adanmış kıymetli bir adak olarak **güzelce kabul buyurdu ve onu** nadide bir çiçek gibi **güzelce yetiştirdi.** Çekilen kura sonucunda, mabedin koruyucularından biri olan **Zekeriya** Peygamber **onun** eğitim ve **bakımını üstlendi.**

---

[36] Bu âyette adı geçen İmrân, Hz. Meryem'in babasıdır. Musa Peygamber'in babasının adı da İmrân idi ki, burada kastedilen o değildir.

كُلَّمَا دَخَلَ عَلَيْهَا زَكَرِيَّا الْمِحْرَابَۙ وَجَدَ عِنْدَهَا رِزْقًاۚ قَالَ يَا مَرْيَمُ اَنّٰى لَكِ هٰذَاۜ قَالَتْ هُوَ مِنْ عِنْدِ اللّٰهِۜ اِنَّ اللّٰهَ يَرْزُقُ مَنْ يَشَٓاءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ ﴿٣٧﴾

Zekeriya ne zaman Meryem'i mabette ziyaret etse, yanında türlü türlü **yiyecekler görürdü.** Bunun üzerine, hayret ve hayranlıkla ona **sordu: "Ey Meryem, bunlar sana nereden** geliyor?" **Meryem de, "Bunlar Allah katındandır.** Bu yiyecekleri yaratan ve bana ulaşmasını sağlayan Allah'tır. Çünkü **Allah, dilediğine** hiç beklemediği imkânlar yaratarak **sınırsız nimetler bahşeder!" dedi.**

هُنَالِكَ دَعَا زَكَرِيَّا رَبَّهُۚ

38. İşte o sırada, Allah'ın özel koruması altındaki bu tertemiz çocuğu görüp imrenen **Zekeriya,** ilerlemiş yaşına rağmen **Rabb'ine** el açıp **şöyle yalvardı:**

قَالَ رَبِّ هَبْ لِي مِنْ لَدُنْكَ ذُرِّيَّةً طَيِّبَةًۚ اِنَّكَ سَمِيعُ الدُّعَٓاءِ ﴿٣٨﴾

"Ey Rabb'im, benden sonra İsrailoğulları'nın yoldan çıkacağından korkuyorum. Bu ümmetin, Meryem gibi tertemiz bir nesle ihtiyacı var. Sonsuz lütuf ve rahmetinle **bana katından** böyle hayırlı ve **temiz bir nesil bağışla! Kuşku yok ki, sen** bütün **duaları işitir** ve karşılığını verir**sin."**

فَنَادَتْهُ الْمَلٰٓئِكَةُ وَهُوَ قَٓائِمٌ يُصَلّ۪ي فِي الْمِحْرَابِۙ

39. Derken, Zekeriya mabette namaza durduğu bir sırada melekler ona şöyle **seslendiler:**

اَنَّ اللّٰهَ يُبَشِّرُكَ بِيَحْيٰى مُصَدِّقًا بِكَلِمَةٍ مِنَ اللّٰهِ وَسَيِّدًا وَحَصُورًا وَنَبِيًّا مِنَ الصَّالِح۪ينَ ﴿٣٩﴾

"Ey Zekeriya, sana müjdeler olsun**! Allah sana** şu ihtiyarlık çağında, 'Dürüstlük ve erdemliliğiyle hep canlı kalacak, sürekli gönüllerde yaşayacak' anlamına gelen **Yahya** adında tertemiz bir çocuğunun olacağını **müjdeliyor.** Bu çocuk, **Allah'ın kelimesini,** yani 'Ol!' emriyle babasız olarak yaratacağı İsa Mesih'i **tasdik edecektir.** İhtiyar bir baba ve kısır bir anneden doğmakla, Hz. İsa'nın da —Allah'ın dilemesiyle— babasız doğabileceğini en güzel bir örnek ve canlı bir şahit olarak fiilen gösterecek, büyüyünce de bizzat Hz. İsa'ya iman edip getirdiklerini onaylayacaktır. **O,** üzerinde önderlik ve büyüklük vasfını taşıyan **bir efendi, son derece iffetli ve seçkin kullar arasında yer alan bir peygamber olacaktır."**

قَالَ رَبِّ اَنّٰى يَكُونُ ل۪ي غُلَامٌ وَقَدْ بَلَغَنِيَ الْكِبَرُ وَامْرَاَت۪ي عَاقِرٌۜ

40. Allah'tan ümmeti için hayırlı bir nesil isteyen, fakat bu dua karşılığında Allah'ın kendisine bir çocuk ihsan edeceğini hiç beklemeyen **Zekeriya,** hayretler içinde, **"Ey Rabb'im!" dedi, "Bana ihtiyarlık gelip çatmışken, üstelik hanımım da kısır olduğu hâlde nasıl çocuğum olabilir?"**[37]

قَالَ كَذٰلِكَ اللّٰهُ يَفْعَلُ مَا يَشَٓاءُ ﴿٤٠﴾

Melek, **"Öyle** ama," **dedi, "Allah dilediğini** dilediği şekilde **yaratır!"**

قَالَ رَبِّ اجْعَلْ ل۪ٓي اٰيَةًۜ

41. Zekeriya, "Ey Rabb'im, oğlum olacağına dair **bana bir alâmet göster** ki, bundan iyice emin olayım ve halkım da buna inansın!" **dedi.**

قَالَ اٰيَتُكَ اَلَّا تُكَلِّمَ النَّاسَ ثَلٰثَةَ اَيَّامٍ اِلَّا رَمْزًاۜ

Allah, "Senin alâmetin şudur ki, hasta olmadığın hâlde **üç gün boyunca** dilin tutulacak ve **insanlarla ancak işaret diliyle konuşabileceksin.**

وَاذْكُرْ رَبَّكَ كَث۪يرًا وَسَبِّحْ بِالْعَشِيِّ وَالْاِبْكَارِ ﴿٤١﴾

Fakat bu hâlde bile, "Ne yapayım, dilim dönmüyordu, konuşamıyordum; bu yüzden insanlara hakkı tebliğ edemedim!" deme. El kol hareketleriyle bile olsa, O'nun âyetlerini sürekli gündemde tutarak **Rabb'ini çokça zikret,** hem kalbinle, hem davranışlarınla O'nun adını yücelterek **gece gündüz tesbih et!" dedi.**

Bu arada ilâhî kudret, Meryem'i büyük görev için hazırlıyordu:

وَاِذْ قَالَتِ الْمَلٰٓئِكَةُ يَا مَرْيَمُ اِنَّ اللّٰهَ اصْطَفٰيكِ وَطَهَّرَكِ وَاصْطَفٰيكِ عَلٰى نِسَٓاءِ الْعَالَم۪ينَ ﴿٤٢﴾

42. Hani melekler, Meryem'e şöyle **seslenmişlerdi: "Ey Meryem! Allah seni** insanlar arasından **seçip tertemiz kıldı ve** yaşadığın çağdaki **bütün kadınlar arasında seçkin** ve üstün **bir konuma yükseltti."**

يَا مَرْيَمُ اقْنُت۪ي لِرَبِّكِ وَاسْجُد۪ي وَارْكَع۪ي مَعَ الرَّاكِع۪ينَ ﴿٤٣﴾

43. "Ey Meryem! Rabb'ine gönülden bağlılıkla kulluk et, O'nun huzurunda **secdeye kapan ve** kadınların mabede girmesini yasaklayan Yahudi din adamlarına rağmen cemaatle namaza katıl ve Rablerinin huzurunda saygıyla eğilerek **rükû eden** mümin**lerle birlikte sen de rükû et!"**

ذٰلِكَ مِنْ اَنْبَٓاءِ الْغَيْبِ نُوح۪يهِ اِلَيْكَۜ وَمَا كُنْتَ لَدَيْهِمْ اِذْ يُلْقُونَ اَقْلَامَهُمْ اَيُّهُمْ يَكْفُلُ مَرْيَمَۖ وَمَا كُنْتَ لَدَيْهِمْ اِذْ يَخْتَصِمُونَ ﴿٤٤﴾

44. Ey Muhammed! **İşte bunlar** senin daha önce hiç bilmediğin, fakat **sana vahiyle bildirdiğimiz gayb haberlerindendir. Yoksa içlerinden hangisi Meryem'i himayesine alacak diye** aralarında kura çekmek üzere **kalemlerini** suya **attıkları sırada,** hangisinin kalemi ilk önce akıntıya kapılıp gidecek de kurayı kazanacak diye merak ve heyecanla bekleşirlerken, **sen onların yanında değildin. Onlar** bu konuyu **tartışırlarken de yanlarında bulunmuyordun.** Dolayısıyla, insanoğlunun bilgi ve tecrübe sınırlarını aşan bu ve benzeri olayları bizzat görmüşçesine haber vermen, senin hak peygamber olduğunu gösteren delillerden biridir.

اِذْ قَالَتِ الْمَلٰٓئِكَةُ يَا مَرْيَمُ اِنَّ اللّٰهَ يُبَشِّرُكِ بِكَلِمَةٍ مِنْهُۙ اسْمُهُ الْمَس۪يحُ ع۪يسَى ابْنُ مَرْيَمَ

45. Hani melekler, "Ey Meryem!" demişlerdi, "Allah seni, kendi katından göndereceği **bir kelimeyle,** yani "Ol!" emriyle mucizevi bir şekilde rahminde yaratacağı bir çocuk ile **müjdeliyor ki, adı Meryem oğlu İsa Mesih'tir."**

وَج۪يهًا فِي الدُّنْيَا وَالْاٰخِرَةِ وَمِنَ الْمُقَرَّب۪ينَۙ ﴿٤٥﴾

"Dünyada da âhirette de saygın, **çok değerli** bir kul **ve** Allah'a **en yakın olanlardan,** O'nun hoşnutluğuna ermiş büyük bir peygamberdir."

وَيُكَلِّمُ النَّاسَ فِي الْمَهْدِ وَكَهْلًا وَمِنَ الصَّالِح۪ينَ ﴿٤٦﴾

46. "Hem doğar doğmaz **beşikte iken, hem de** Allah'ın izniyle büyüyüp **yetişkin** bir adam **olarak insanlarla konuşacak ve** son derece erdemli ve **iyiliksever bir kimse olacaktır."**

قَالَتْ رَبِّ اَنّٰى يَكُونُ ل۪ي وَلَدٌ وَلَمْ يَمْسَسْن۪ي بَشَرٌۜ قَالَ كَذٰلِكِ اللّٰهُ يَخْلُقُ مَا يَشَٓاءُۜ

[37] Meryem, 19/8

47. Bu sözler üzerine **Meryem** şaşkınlıkla, **“Ey Rabb’im, bana hiç erkek eli değmediği hâlde benim nasıl çocuğum olabilir?” diye sordu.** Melek **dedi ki:** “Allah dilerse elbette olur. **İşte Allah böyle dilediğini** dilediği şekilde **yaratır!”**

اِذَا قَضٰٓى اَمْرًا فَاِنَّمَا يَقُولُ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ ﴿٤٧﴾

“Bir şeyin olmasını **diledi mi, ona sadece ‘Ol!’ der; o da hemen oluverir.”**

وَيُعَلِّمُهُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَالتَّوْرٰيةَ وَالْاِنْجِيلَۚ ﴿٤٨﴾

48. “Senin çocuğun öyle büyük bir insan olacak ki, **Allah ona** hem kutsal **kitapları**n özünü **ve** ilâhî bilgiyi pratik hayata uygulama yeteneği olan **hikmeti,** hem de **Tevrat’ı ve İncil’i öğretecek.”**

وَرَسُولًا اِلٰى بَنٖٓى اِسْرَٓاءٖيلَ اَنّٖى قَدْ جِئْتُكُمْ بِاٰيَةٍ مِنْ رَبِّكُمْۙ اَنّٖٓى اَخْلُقُ لَكُمْ مِنَ
الطّٖينِ كَهَيْـَٔةِ الطَّيْرِ فَاَنْفُخُ فٖيهِ فَيَكُونُ طَيْرًا بِاِذْنِ اللّٰهِۚ وَاُبْرِئُ الْاَكْمَهَ وَالْاَبْرَصَ
وَاُحْيِ الْمَوْتٰى بِاِذْنِ اللّٰهِۚ وَاُنَبِّئُكُمْ بِمَا تَاْكُلُونَ وَمَا تَدَّخِرُونَۙ فٖى بُيُوتِكُمْۜ اِنَّ فٖى
ذٰلِكَ لَاٰيَةً لَكُمْ اِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنٖينَۚ ﴿٤٩﴾

49. “Ve onu, İsrailoğulları’na şu gerçekleri bildiren **bir elçi yapacak: ‘Bakın, ben size Rabb’iniz tarafından** peygamberliğimi kanıtlayan bir delil, **bir mucize getirdim: Size çamurdan kuşa benzer bir şekil yapıp ona üfleyeceğim ve Allah’ın izniyle o derhâl** gerçek **bir kuş olu**p uçu**verecek.** Yine Allah’ın izniyle, **doğuştan kör olanları ve cüzzamlıları iyileştireceğim. Ve Allah’ın izniyle ölüleri dirilteceğim. Ayrıca, evlerinizde neler yiyip içtiğinizi ve neler saklayıp biriktirdiğinizi** Rabb’imin vahyi sayesinde **size haber vereceğim. Eğer** gerçekten **inanan kimseler iseniz** ve hakikati olduğu gibi kabullenmeye niyetiniz varsa, **elbette bunlar, size** benim gerçek bir Peygamber olduğumu kanıtlayan açık ve **kesin birer delildir.’**

وَمُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيَّ مِنَ التَّوْرٰيةِ وَلِاُحِلَّ لَكُمْ بَعْضَ الَّذٖى حُرِّمَ عَلَيْكُمْ

50. ‘Ayrıca, benden önce indirilmiş olan Tevrat’ı —zamanla değiştirilmiş olan kısımlarını düzelterek— **onaylamak ve** bir zamanlar **size yasak edilenlerin bir kısmını,** kıyamete kadar sürecek evrensel hükümler olmadıkları için **helâl kılmak amacıyla gönderildim.’**

وَجِئْتُكُمْ بِاٰيَةٍ مِنْ رَبِّكُمْ فَاتَّقُوا اللّٰهَ وَاَطٖيعُونِ ﴿٥٠﴾

‘İşte, Peygamberliğimi ispatlamak üzere **size Rabb’inizden** apaçık deliller ve **mucize**ler **getirdim. O hâlde, Allah’a karşı gelmekten sakının ve bana itaat edin!’**

اِنَّ اللّٰهَ رَبّٖى وَرَبُّكُمْ فَاعْبُدُوهُۜ هٰذَا صِرَاطٌ مُسْتَقٖيمٌ ﴿٥١﴾

51. ‘Gerçek şu ki, Allah benim de Rabb’imdir sizin de Rabb’inizdir. Öyleyse yalnızca O’na kulluk edin; işte dosdoğru yol budur.’

فَلَمَّٓا اَحَسَّ عٖيسٰى مِنْهُمُ الْكُفْرَ قَالَ مَنْ اَنْصَارٖٓى اِلَى اللّٰهِۜ

52. İsa, onlardaki inkârcı ve inatçı **tavrı sezince,** etrafındaki müminlere seslenerek, **“Allah yolunda** başlattığım mücadelede **kimler bana** canıyla malıyla destek ve **yardımcı olacak?” diye sordu.**

قَالَ الْحَوَارِيُّونَ نَحْنُ اَنْصَارُ اللّٰهِۚ اٰمَنَّا بِاللّٰهِۚ وَاشْهَدْ بِاَنَّا مُسْلِمُونَ ﴿٥٢﴾

Bunun üzerine, **havariler** derhâl ileri atılarak **dediler ki:**

“Allah’ın Elçisi’nin **yardımcıları biziz!** Zira biz **Allah’a** yürekten **iman etmişiz. Şahit ol ki, biz** tüm benliğimizle Rabb’imizin emirlerine teslim olan, **O’na boyun eğen kimseleriz!”**

رَبَّنَٓا اٰمَنَّا بِمَٓا اَنْزَلْتَ وَاتَّبَعْنَا الرَّسُولَ فَاكْتُبْنَا مَعَ الشَّاهِدٖينَ ﴿٥٣﴾

53. “Ey Rabb’imiz! Bize gönderdiğin bütün kitaplara, bütün vahiyler**e iman ettik ve** bu vahiyleri bize ileten **Peygamber**’in emrin**e tabi olduk. O hâlde, bizi** hakikate tanıklık eden **şahitlerle birlikte yaz** ya Rab**!”**

وَمَكَرُوا وَمَكَرَ اللّٰهُۜ وَاللّٰهُ خَيْرُ الْمَاكِرٖينَۚ ﴿٥٤﴾

54. Derken, şeytanî düzenlerinin sarsıldığını gören inkârcılar, Elçi’yi ve izinden gidenleri yok etmek ve Allah’ın nurunu söndürmek için nice entrikalar düzenlediler, gizli gizli tuzaklar ve **plânlar kurdular. Fakat Allah da bir plân yapıyordu.** Hem de hiçbir gücün karşı koyamayacağı ve daima en hayırlı, en güzel sonuçlara ulaştıran müthiş bir plân... Öyle ya, **Allah plân kuranların en hayırlısıdır.**

Bu plan neticesinde, İsa Peygamber’i yakalamak üzere baskın düzenleyen Romalı askerler, onun yerine, onu ihbar eden ve Allah tarafından tıpatıp İsa’ya benzetilen hain Yahûda İskariyot’u yakalayıp çarmıha gerdiler.

اِذْ قَالَ اللّٰهُ يَا عٖيسٰٓى اِنّٖى مُتَوَفّٖيكَ وَرَافِعُكَ اِلَيَّ

55. Allah o vakit İsa’ya **demişti ki:**

“Ey İsa! O zalimlerin seni öldürmelerine asla izin vermeyeceğim. Onlar seni bugün burada öldüremeyecekler.[38] Aksine, ben dilediğim vakit bedenini farklı bir hayat boyutuna alarak **seni vefat ettireceğim ve** şanını yüceltip onurlandırmak için seni **kendi katıma yükselteceğim.”**

وَمُطَهِّرُكَ مِنَ الَّذٖينَ كَفَرُوا

“Gerek sana bahşedeceğim ilâhî yardım ve gerekse Son Elçi’ye göndereceğim Kur’ân sayesinde, **seni inkârcılar**ın kötülüklerinden ve çirkin iftiraların**dan** koruyup **tertemiz kılacağım.”**

وَجَاعِلُ الَّذٖينَ اتَّبَعُوكَ فَوْقَ الَّذٖينَ كَفَرُٓوا اِلٰى يَوْمِ الْقِيٰمَةِۚ

“Senin izinden giden gerçek mümin**leri, ta Diriliş Günü’ne kadar inkârcılardan üstün kılacağım.”**

ثُمَّ اِلَيَّ مَرْجِعُكُمْ فَاَحْكُمُ بَيْنَكُمْ فٖيمَا كُنْتُمْ فٖيهِ تَخْتَلِفُونَ ﴿٥٥﴾

“Ve sonunda hepiniz dönüp benim huzuruma geleceksiniz. İşte o zaman, dünyada iken **anlaşmazlığa düştüğünüz her konuda aranızda** nihaî **hükmü vereceğim.”**

فَاَمَّا الَّذٖينَ كَفَرُوا فَاُعَذِّبُهُمْ عَذَابًا شَدٖيدًا فِى الدُّنْيَا وَالْاٰخِرَةِۘ وَمَا لَهُمْ مِنْ
نَاصِرٖينَ ﴿٥٦﴾

56. “Nankörlük edip âyetlerimi **inkâr edenlere gelince; onları hem bu dünyada hem de âhirette şiddetle cezalandıracağım ve hiç kimse onlara yardım edemeyecek.”**

وَاَمَّا الَّذٖينَ اٰمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَيُوَفّٖيهِمْ اُجُورَهُمْۜ وَاللّٰهُ لَا يُحِبُّ الظَّالِمٖينَ
﴿٥٧﴾

57. “İman edip güzel ve yararlı işler yapanlara gelince, Allah **onların mükâfatlarını tam olarak verecektir.** Doğrusu **Allah, zulüm ve haksızlık yapanları sevmez.”**

ذٰلِكَ نَتْلُوهُ عَلَيْكَ مِنَ الْاٰيَاتِ وَالذِّكْرِ الْحَكٖيمِ ﴿٥٨﴾

[38] Nisa, 4/157

58. Ey Muhammed! **İşte biz bunları,** hakikati tüm berraklığıyla ortaya koyan ilâhî **âyetler ve hikmetli öğütler olarak sana** vahiy yoluyla **okuyoruz:**

إِنَّ مَثَلَ عِيسٰى عِنْدَ اللّٰهِ كَمَثَلِ اٰدَمَ خَلَقَهُ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ قَالَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ ﴿٥٩﴾

59. Allah'a göre, babasız yaratılmış olması bakımından **İsa'nın durumu,** hem babasız hem de annesiz yaratılmış olan **Âdem'in durumu gibidir:** Allah **onu topraktan yarattı, sonra ona 'Ol!' dedi, o da hemen oluverdi.** Ey Hristiyanlar! İşte İsa Peygamber de Âdem'in yaratılması gibi Allah'ın "Ol!" emriyle yaratılmış bir kuldur; asla Allah'ın oğlu değildir. İsa babasız yaratıldığı için Allah'ın oğlu olsaydı, anasız ve babasız olarak yaratılan Âdem'in buna daha lâyık olması gerekmez miydi? Oysa Âdem Allah'ın oğlu değil, diğer bütün insanlar gibi bir insan, bir kuldur ki, Hristiyanlar da bunu böyle kabul ederler. O hâlde, İsa Peygamber'den yıllarca sonra ortaya atılan ve kilisenin bir iman esası hâline getirdiği "İsa'nın Allah veya Allah'ın oğlu" iddiası bâtıl bir iddiadır.

اَلْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ فَلَا تَكُنْ مِنَ الْمُمْتَرِينَ ﴿٦٠﴾

60. Gerçek, sizden veya onlardan kaynaklanan kuruntu ve iddialar değil, **Rabb'inden gelendir.** Ve Rabb'inden sana, hakikatin ta kendisi olan bu Kur'ân gelmiştir. **O hâlde, sakın şüpheye kapılanlardan olma!**

فَمَنْ حَاجَّكَ فِيهِ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَكَ مِنَ الْعِلْمِ فَقُلْ تَعَالَوْا نَدْعُ اَبْنَاءَنَا
وَاَبْنَاءَكُمْ وَنِسَاءَنَا وَنِسَاءَكُمْ وَاَنْفُسَنَا وَاَنْفُسَكُمْ ثُمَّ نَبْتَهِلْ فَنَجْعَلْ لَعْنَتَ
اللّٰهِ عَلَى الْكَاذِبِينَ ﴿٦١﴾

61. Sana bu Kur'ân aracılığıyla gerçek **ilim geldikten sonra, artık kim** İsa'nın ilâh veya Allah'ın oğlu olduğunu iddia ederek **onun hakkında seninle tartışmaya girişirse,** onlara **de ki:**

"O hâlde gelin; hepimiz çocuklarımızı, eşlerimizi ve bütün halkımızı Allah'ın huzurunda şahitliğe **çağıra**rak toplana**lım. Sonra** hep birlikte Rabb'imize **dua edelim de, Allah'ın lânetinin** aramızdan **yalan söyleyenlerin üzerine olmasını** ve yalancıların topyekün helâk edilmesini **dileyelim!"**[39]

اِنَّ هٰذَا لَهُوَ الْقَصَصُ الْحَقُّ وَمَا مِنْ اِلٰهٍ اِلَّا اللّٰهُ وَاِنَّ اللّٰهَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٦٢﴾

62. Ey insanlar! **İşte** İsa'nın **gerçek hayat hikâyesi budur.** O ne Allah'tır, ne de Allah'ın oğlu! Çünkü **Allah'tan başka tanrı yoktur,** sonsuz **kudret ve hikmet sahibi** yalnızca **O'dur.** Nitekim Hristiyanların bugün ellerinde bulunan muharref (bozulmuş, değiştirilmiş) İncillerde bile bu gerçek şöyle yer almaktadır: "İsa şöyle cevap verdi: (önceki Kutsal Kitaplarda) yazılmıştır ki; Rabb'in olan Allah'a tapacak ve yalnızca O'na kulluk edeceksin!"[40]

فَاِنْ تَوَلَّوْا فَاِنَّ اللّٰهَ عَلِيمٌ بِالْمُفْسِدِينَ ﴿٦٣﴾

63. Yine de yüz çevirirlerse, şunu çok iyi bilsinler ki, **Allah kimlerin bozgunculuk ettiğini çok iyi bilmektedir** ve cezalarını da elbette verecektir!

قُلْ يَا اَهْلَ الْكِتَابِ تَعَالَوْا اِلٰى كَلِمَةٍ سَوَاءٍ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ اَلَّا نَعْبُدَ اِلَّا اللّٰهَ وَلَا
نُشْرِكَ بِهِ شَيْـًٔا وَلَا يَتَّخِذَ بَعْضُنَا بَعْضًا اَرْبَابًا مِنْ دُونِ اللّٰهِ فَاِنْ تَوَلَّوْا فَقُولُوا
اشْهَدُوا بِاَنَّا مُسْلِمُونَ ﴿٦٤﴾

64. Ey İslam davetçisi! Yahudi ve Hristiyanlara diyalog çağrısında bulunarak **de ki: "Ey Kitap Ehli! Gelin,** bütün peygamberlerin ve ilâhî kitapların ortak çağrısı olan temel prensipleri kendimize rehber edinerek **sizinle bizim aramızdaki şu ortak ilkelerde buluşalım:**

1. **Allah'tan başka hiç kimseye tapmayalım.** Yalnızca O'na kulluk ve ibadet edelim; bütün hayat prensiplerimizi O'nun kitabına göre oluşturalım.
2. Hiç kimseyi ve **hiçbir şeyi O'na ortak koşmayalım.** Ne kadar Allah'a yakın ve saygıdeğer olurlarsa olsunlar, hiçbir peygamberi ve din adamını kutsallaştırıp ilah mertebesine yüceltmeyelim.
3. **Allah'ın yanı sıra, içimizden birilerini** her emrine kayıtsız şartsız itaat edilen yanılmaz otoriteler, **Rabler edinmeyelim!"**

Eğer bu çağrıya da olumsuz cevap vererek **yüz çevirirlerse, deyin ki:**

"Şahit olun ki, bizler Allah'ın iradesine gönülden boyun eğen **Müslümanlarız!"** Yahudi ve Hristiyanlarla diyalog yapılacaksa, işte bu ilkeler çerçevesinde yapılmalıdır.

يَا اَهْلَ الْكِتَابِ لِمَ تُحَاجُّونَ فِي اِبْرٰهِيمَ وَمَا اُنْزِلَتِ التَّوْرٰيةُ وَالْاِنْجِيلُ اِلَّا مِنْ
بَعْدِهِ اَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿٦٥﴾

65. Ey Kitap Ehli! Neden İbrahim Peygamber'in Yahudi veya Hristiyan olduğunu iddia ederek onun **hakkında tartışıyorsunuz? Oysa Tevrat da İncil de ancak İbrahim'den sonra indirilmiştir.** Sizin Yahudiliğiniz ve Hıristiyanlığınız, Tevrat ve İncil'in indirilmesinden yıllarca sonra ortaya çıktı. Oysa İbrahim (as) bu kitaplar gönderilmeden önce yaşadı. Bu durumda, İbrahim'in kendisinden sonra ortaya çıkan bir inanca mensup olduğunu mu iddia ediyorsunuz? Yahudilik Tevrat'ın, Hristiyanlık ise İncil'in gönderilmesinden sonra zamanla değiştirilip bugünkü biçimini almış olduğuna göre, bu kitaplar indirilmeden çok önceleri yaşamış olan Hz. İbrahim'in Yahudi veya Hristiyan olduğunu nasıl iddia edebiliyorsunuz? **Hiç aklınızı kullanmıyor musunuz?**

هَا اَنْتُمْ هٰؤُلَاءِ حَاجَجْتُمْ فِيمَا لَكُمْ بِهِ عِلْمٌ فَلِمَ تُحَاجُّونَ فِيمَا لَيْسَ لَكُمْ بِهِ
عِلْمٌ وَاللّٰهُ يَعْلَمُ وَاَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ﴿٦٦﴾

66. Hadi diyelim ki, az çok **bilginiz olan konularda** yalan yanlış da olsa **tartıştınız; peki** İbrahim'in inanç sistemi gibi **hiç bilmediğiniz konularda ne diye tartışıyorsunuz? Oysa** bu gibi gayb'a dair konuları ancak **Allah bilir, siz bilemezsiniz.** İşte her şeyi en iyi bilen Allah, size hakikati bildiriyor:

مَا كَانَ اِبْرٰهِيمُ يَهُودِيًّا وَلَا نَصْرَانِيًّا وَلٰكِنْ كَانَ حَنِيفًا مُسْلِمًا وَمَا كَانَ مِنَ
الْمُشْرِكِينَ ﴿٦٧﴾

67. İbrahim ne bir Yahudi ne de Hristiyan idi. O ancak, her türlü bâtıl inanç ve davranıştan yüz çevirerek bir tek Allah'a boyun eğen **hanif bir Müslüman idi.** İbrahim Müslüman idi; zira Müslüman, Hz. Muhammed'in ümmeti olan kişi demek değildir. Bilakis Müslüman, Allah'ın gönderdiği bütün kitaplara ve peygamberlere iman ederek O'nun hükümlerine boyun eğen kişi demek-

[39] Bu âyet, Necran Hristiyanlarından bir heyet ile Peygamber (s) arasında çıkan bir tartışma sonucunda nâzil olmuştur. Allah'ın Elçisi, Kur'ân'ın ortaya koyduğu bunca delilleri inatla reddederek Hz. İsa'nın ilahlığını savunan bu insanlara en son olarak âyette bildirilen teklifi sundu. Fakat onlar, bu işin akıbetinden korkarak lânetleşmeye yanaşmadılar. İslâm'ı kabul etmemekle birlikte, İslâm Devleti'nin egemenliğini tanıyan bir anlaşma imzalayıp memleketlerine döndüler.

[40] Luka, 4/8; Matta, 4/10

tir. Buna göre, Âdem Peygamber'den kıyamete kadar gelen bütün peygamberler ve ümmetleri Müslümandırlar. Allah'ın herhangi bir kitabını veya elçisini inkâr eden veya tevhid inancından sapan kişi ise, hangi peygambere tabi olduğunu iddia ederse etsin Müslüman değildir. İşte bu yüzden, İbrahim bir Müslüman'dı, asla Yahudi veya Hristiyan değildi. Zira bugünkü Yahudi ve Hristiyanların peygamberleri, azizleri ve melekleri tanrı gibi yüceltmelerine karşın, **o hiçbir zaman Allah'a ortak koşmamıştı.** Ayrıca Allah'ın herhangi bir elçisini veya kitabını da asla inkâr etmemişti.

اِنَّ اَوْلَى النَّاسِ بِاِبْرٰهِيمَ لَلَّذِينَ اتَّبَعُوهُ وَهٰذَا النَّبِيُّ وَالَّذِينَ اٰمَنُوا وَاللّٰهُ وَلِيُّ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٦٨﴾

68. Bu durumda, **insanların İbrahim'e en lâyık olanları;** öncelikle onun zamanında **kendisine uyanlar,** onun tebliğ ettiği tevhid inancını yeniden canlandırıp insanlığa sunan **bu Peygamber ve** onun izinden giden **müminlerdir.** İşte İbrahim'in hakiki varisleri olup gerçek anlamda iman edenler bunlardır. **Allah da inananların** yardımcısı, dostu, koruyucusu ve **velisidir.** Bütün bunlara rağmen;

وَدَّتْ طَٓائِفَةٌ مِنْ اَهْلِ الْكِتَابِ لَوْ يُضِلُّونَكُمْؕ وَمَا يُضِلُّونَ اِلَّٓا اَنْفُسَهُمْ وَمَا يَشْعُرُونَ ﴿٦٩﴾

69. Kitap Ehli'nden bazıları, Kur'ân'ı ve son Elçiyi inkâr etmekle kalmaz, gerek kendi batıl inançlarına çağırarak gerekse kalplere şüphe tohumları ekerek **sizi** hak dinden **saptırmak isterler. Oysa ancak kendilerini saptırıyorlar;** fakat bunun **farkında değiller.**

يَٓا اَهْلَ الْكِتَابِ لِمَ تَكْفُرُونَ بِاٰيَاتِ اللّٰهِ وَاَنْتُمْ تَشْهَدُونَ ﴿٧٠﴾

70. Ey Kitap Ehli! Hz. Muhammed'in Kutsal Kitapta size müjdelenen Son Elçi olduğuna kesin kanaat getirip buna bizzat **tanık olduğunuz hâlde, niçin** Kur'ân'ı reddederek **Allah'ın âyetlerini inkâr ediyorsunuz?**

يَٓا اَهْلَ الْكِتَابِ لِمَ تَلْبِسُونَ الْحَقَّ بِالْبَاطِلِ وَتَكْتُمُونَ الْحَقَّ وَاَنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٧١﴾

71. Ey Kitap Ehli! Niçin ilâhî **hakikati bâtıl** yorum ve iddialarınız**la bulandırıp bile bile gerçeği gizliyorsunuz?**

وَقَالَتْ طَٓائِفَةٌ مِنْ اَهْلِ الْكِتَابِ اٰمِنُوا بِالَّذِٓي اُنْزِلَ عَلَى الَّذِينَ اٰمَنُوا وَجْهَ النَّهَارِ وَاكْفُرُٓوا اٰخِرَهُ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَۚ ﴿٧٢﴾

72. Kitap Ehli'nden bazıları, insanların İslâm'a yönelişini engellemek için sinsice bir plân hazırlayarak birbirlerine **dediler ki:**

"Müslümanları kandırıp inançlarında şüpheye düşürmek için, onlar**a indirilen** Kur'ân âyetlerin**e günün başında iman edin; günün sonunda da,** "Görüyorsunuz ya, aslında size ve Peygamber'inize karşı hiçbir önyargımız yok. Ne var ki, dininizi iyice araştırıp öğrendikçe, Muhammed'in Tevrat'ta bize müjdelenen son Peygamber olmadığını anladık. En güvenilir âlimlerimize de danıştık, meğer sizin inancınız doğru değilmiş!" diyerek onu **inkâr edin, belki** böylece şüpheye kapılıp dinlerinden **dönerler."**

وَلَا تُؤْمِنُٓوا اِلَّا لِمَنْ تَبِعَ دِينَكُمْۜ قُلْ اِنَّ الْهُدٰى هُدَى اللّٰهِۙ اَنْ يُؤْتٰٓى اَحَدٌ مِثْلَ مَٓا اُوتِيتُمْ اَوْ يُحَٓاجُّوكُمْ عِنْدَ رَبِّكُمْۜ قُلْ اِنَّ الْفَضْلَ بِيَدِ اللّٰهِۚ يُؤْتِيهِ مَنْ يَشَٓاءُۜ وَاللّٰهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌۚ ﴿٧٣﴾

73. "Bir de, kim olursa olsun ve hangi mucizeleri getirirse getirsin, **sizin dininize uymayan** ve yüzyıllardan beri oluşturduğumuz Yahudi şeriatını, dini gelenekleri kabul etmeyen **hiç kimseye inanmayın!"** diyorlar. Ey Peygamber! Onlara **de ki:**

"Ne sizin ne de bizim kişisel görüş ve iddialarımız doğru yol olarak nitelendirilemez. **Doğru yol, ancak Allah'ın gösterdiği yoldur.** Ve bu yolu, peygamberleri aracılığıyla tüm insanlığa bildirmiştir. Şu halde, Allah'ın gönderdiği bu son kitaba iman etmedikçe doğru yolda olduğunuzu söyleyemezsiniz. Son Elçi apaçık delillerle gönderilmişken, neden ona imandan yüz çeviriyorsunuz? **Size** daha önce **verilen** Peygamberlik, önderlik gibi nimet**lerin bir benzeri** sizin ırkınızdan olmayan **birine verildi diye mi** kıskançlığa kapılıp böyle hırçınlaşıyorsunuz? **Yoksa** Müslümanlar **Rabb'inizin huzurunda** yapacağınız tartışmada sizi zor duruma sokacak türden **deliller getirecekler diye** mi korkuyorsunuz?"

Sözlerine devamla **de ki:** "Her türlü nimet ve **lütuf,** yalnızca **Allah'ın elindedir,** sizin veya bir başkasının tekelinde değil. Ve Allah **onu, lâyık gördüğüne verir.** Çünkü **Allah,** lütuf ve merhamet bakımından **sınırsızdır ve** kimlerin bu nimetleri hak ettiğini en iyi **bilendir."**

يَخْتَصُّ بِرَحْمَتِهِ مَنْ يَشَٓاءُۜ وَاللّٰهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ ﴿٧٤﴾

74. "O, rahmetini ve bu rahmetin tecellisi olan vahiy ve Peygamberlik nimetini yalnızca imtiyazlı bir ırka veya sınıfa değil, **lâyık gördüğün bahşeder.** Çünkü **Allah, sonsuz lütuf sahibidir."**

Gerçi bütün Yahudi ve Hristiyanlar aynı değildir:

وَمِنْ اَهْلِ الْكِتَابِ مَنْ اِنْ تَأْمَنْهُ بِقِنْطَارٍ يُؤَدِّهٓ اِلَيْكَۚ وَمِنْهُمْ مَنْ اِنْ تَأْمَنْهُ بِدِينَارٍ لَا يُؤَدِّهٓ اِلَيْكَ اِلَّا مَا دُمْتَ عَلَيْهِ قَٓائِماًۜ ذٰلِكَ بِاَنَّهُمْ قَالُوا لَيْسَ عَلَيْنَا فِي الْاُمِّيّنَ سَبِيلٌۚ وَيَقُولُونَ عَلَى اللّٰهِ الْكَذِبَ وَهُمْ يَعْلَمُونَ ﴿٧٥﴾

75. Kitap Ehli'nden öyleleri vardır ki, ona yığın yığın hazineler emanet etsen bile onu sana geri öder. Onlardan öyleleri de vardır ki, kendisine bir tek altın para dahi emanet etsen, başında dikilip durmadıkça onu sana geri ödemez. Onlar, "Yahudi inancına mensup olmayan kimselere, yani o cahil **ümmilere karşı** işlediğimiz günahlardan dolayı **bize bir sorumluluk yoktur.** Çünkü Allah, Yahudi olmayan toplumları aldatmayı, onların hakkını yemeyi bize helâl kılmıştır!" **dedikleri için böyle yapıyorlar.** Tevrat'ta bu iddiayı destekleyecek bir hüküm olmadığını **bile bile,** bunun ilâhî kaynaklı bir inanç olduğunu öne sürerek **Allah adına yalan söylüyorlar.**

بَلٰى مَنْ اَوْفٰى بِعَهْدِهٖ وَاتَّقٰى فَاِنَّ اللّٰهَ يُحِبُّ الْمُتَّقِينَ ﴿٧٦﴾

76. Hayır, doğrusu şudur ki, hangi dinden ve hangi ırktan olursa olsun, **her kim** Allah'a **verdiği söze bağlılık gösterir ve** günah işlemekten, zulüm ve haksızlık etmekten **sakınırsa, şüphesiz Allah da sakınanları sever.**

اِنَّ الَّذِينَ يَشْتَرُونَ بِعَهْدِ اللّٰهِ وَاَيْمَانِهِمْ ثَمَناً قَلِيلاً اُولٰٓئِكَ لَا خَلَاقَ لَهُمْ فِي الْاٰخِرَةِ وَلَا يُكَلِّمُهُمُ اللّٰهُ وَلَا يَنْظُرُ اِلَيْهِمْ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ وَلَا يُزَكّ۪يهِمْۖ وَلَهُمْ عَذَابٌ اَل۪يمٌ ﴿٧٧﴾

77. Allah'a verdikleri sözlerini ve yeminlerini, âhiret nimetlerine göre pek **küçük bir kazanç** olan servet, makam, şöhret gibi dünyalık çıkarlar**la değiştirenler var ya, onlara âhiret** nimetlerin**den bir pay yoktur. Diriliş Günü Allah onlarla** rahmet lisanıyla **ko-**

nuşmayacak, yüzlerine bakmayacak ve onları günahlarından **arındırmayacaktır. İşte onlara, can yakıcı bir azap vardır!**

Yahudi din adamlarından bir kısmı, arzu ve heveslerine uygun bir din anlayışı ortaya koymak için, gerektiğinde kutsal kitapları olan Tevrat'ı bile tahrif etmekten çekinmezler:

وَاِنَّ مِنْهُمْ لَفَر۪يقًا يَلْوُ۫نَ اَلْسِنَتَهُمْ بِالْكِتَابِ لِتَحْسَبُوهُ مِنَ الْكِتَابِ وَمَا هُوَ مِنَ
الْكِتَابِۚ وَيَقُولُونَ هُوَ مِنْ عِنْدِ اللّٰهِ وَمَا هُوَ مِنْ عِنْدِ اللّٰهِۚ وَيَقُولُونَ عَلَى اللّٰهِ الْكَذِبَ
وَهُمْ يَعْلَمُونَ ﴿٧٨﴾

78. Onlardan bir grup daha vardır ki, Tevrat adındaki **kitabı okurlarken,** kendi uydurdukları sözleri âyetlerin arasına karıştırarak **dillerini eğip bükerler. Bunu da** kitabı tefsir etmek için değil, **kitaptan olmayan o sözleri kitaba ait** metinler **sanasınız diye yaparlar.** İlâhî üslûbu taklit ederek Tevrat'a ekledikleri o sözler **Allah katından olmadığı hâlde, "Bunlar Allah katındandır!" diyerek Allah adına bile bile yalan söylerler.** Böylece, Allah'ın sözlerinin arasına kendi sözlerini karıştırarak arzu ve heveslerine uygun hükümler çıkarmaya çalışırlar.

Hristiyanlara gelince, onların "Kendisini tanrı edinmemizi bize İsa Mesih emretmişti!" sözleri çirkin bir iftiradan başka bir şey değildir:

مَا كَانَ لِبَشَرٍ اَنْ يُؤْتِيَهُ اللّٰهُ الْكِتَابَ وَالْحُكْمَ وَالنُّبُوَّةَ ثُمَّ يَقُولَ لِلنَّاسِ كُونُوا
عِبَادًا ل۪ي مِنْ دُونِ اللّٰهِ وَلٰكِنْ كُونُوا رَبَّانِيّ۪نَ بِمَا كُنْتُمْ تُعَلِّمُونَ الْكِتَابَ وَبِمَا
كُنْتُمْ تَدْرُسُونَۙ ﴿٧٩﴾

79. Allah'ın kitap, hikmet ve peygamberlik bahşettiği bir kimsenin, bütün bunlardan sonra kalkıp da **insanlara, "Allah'ın yanı sıra bana** da kulluk ve **ibadet edin!" demesi olacak şey değildir. Tam tersine,** onlara şöyle öğüt verir: **"İnsanlara** ilâhî **kitabı öğreterek ve** kendi aranızda derinlemesine inceleyip **dersler yaparak** yüce Rabb'inizin eğitimiyle olgunlaşan ve kendisini yalnızca O'na adayan eğitimciler, **Rabbanîler olun!** İşte İsa Peygamber de ümmetine bunları emretmişti.

وَلَا يَأْمُرَكُمْ اَنْ تَتَّخِذُوا الْمَلٰٓئِكَةَ وَالنَّبِيّ۪نَ اَرْبَابًاۜ اَيَأْمُرُكُمْ بِالْكُفْرِ بَعْدَ اِذْ اَنْتُمْ
مُسْلِمُونَ۟ ﴿٨٠﴾

80. O, melekleri ve peygamberleri rabler ve ilahlar **edinmenizi de size asla emretmez. Siz** Allah'ın iradesine boyun eğip **teslim olduktan sonra, o hiç inkâra sapmanızı emreder mi?** Elbette etmez! Demek ki, Allah'tan başkasına ibadeti öngören ve Allah'ın bir kulunu ilâhlık makamına yücelten hiçbir öğreti, Allah'ın dini olamaz. Nitekim Allah, bunu daha önceki elçilerine de bildirerek onları uyarmıştı:

وَاِذْ اَخَذَ اللّٰهُ م۪يثَاقَ النَّبِيّ۪نَ لَمَٓا اٰتَيْتُكُمْ مِنْ كِتَابٍ وَحِكْمَةٍ ثُمَّ جَٓاءَكُمْ رَسُولٌ
مُصَدِّقٌ لِمَا مَعَكُمْ لَتُؤْمِنُنَّ بِه۪ وَلَتَنْصُرُنَّهُۜ قَالَ ءَاَقْرَرْتُمْ وَاَخَذْتُمْ عَلٰى ذٰلِكُمْ اِصْر۪يۜ
قَالُٓوا اَقْرَرْنَاۜ قَالَ فَاشْهَدُوا وَاَنَا۬ مَعَكُمْ مِنَ الشَّاهِد۪ينَ ﴿٨١﴾

81. Hani Allah, her birine elçilik görevini verirken **peygamberlerden** şöyle **söz almıştı:**

"Bakın, ben size kitap ve hikmet verdikten sonra, yanınızda bulunan kitabı **onaylayan** yeni **bir peygamber size gelecek olursa, ona mutlaka iman edecek ve kendisini muhakkak destekleyeceksiniz.** Ayrıca bunu ümmetinize de açıkça bildireceksiniz. **Şimdi, bana karşı ağır bir sorumluluk yüklenerek bu şartlar altında sözleşmemi kabul ediyor musunuz?"** Peygamberler:

"Evet, kabul ediyoruz ya Rab**! diye cevapladılar. Allah da:**

"O hâlde şahit olun, ben de sizinle birlikte buna şahidim!" buyurdu.

Ey Yahudi ve Hristiyanlar! Eğer gerçekten peygamberlerinizin izinden gitmek istiyorsanız, onların Allah'a verdikleri bu sözü dikkate almalı ve vasiyetlerine uyarak son Elçiye iman etmelisiniz.

فَمَنْ تَوَلّٰى بَعْدَ ذٰلِكَ فَاُو۬لٰٓئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ ﴿٨٢﴾

82. Her kim bu sözleşmenin gereğini yapmaktan **yüz çevirirse, işte onlar yoldan çıkanların ta kendileridir!**

اَفَغَيْرَ د۪ينِ اللّٰهِ يَبْغُونَ وَلَهُٓ اَسْلَمَ مَنْ فِي السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ طَوْعًا وَكَرْهًا وَاِلَيْهِ
يُرْجَعُونَ ﴿٨٣﴾

83. Son Elçi'yi ve Kur'ân'ı inkâr edenler, **Allah'ın dininden başkasını mı arıyorlar?** Allah'ın gönderdiği mükemmel inanç ve ahlak sisteminden başkasını mı arzu ediyorlar? **Hâlbuki göklerde ve yerde kim varsa hepsi ister istemez O'na boyun eğmiştir ve** hesaba çekilmek üzere **O'na döndürüleceklerdir.**

قُلْ اٰمَنَّا بِاللّٰهِ وَمَٓا اُنْزِلَ عَلَيْنَا وَمَٓا اُنْزِلَ عَلٰٓى اِبْرٰه۪يمَ وَاِسْمٰع۪يلَ وَاِسْحٰقَ
وَيَعْقُوبَ وَالْاَسْبَاطِ وَمَٓا اُو۫تِيَ مُوسٰى وَع۪يسٰى وَالنَّبِيُّونَ مِنْ رَبِّهِمْۖ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ
اَحَدٍ مِنْهُمْۘ وَنَحْنُ لَهُ مُسْلِمُونَ ﴿٨٤﴾

84. Şu hâlde, ey İslâm davetçisi! Hak dinin temel inanç esaslarını tüm insanlığa ilan ederek **de ki:**

"Biz Allah'a ve O'nun birliğine inandığımız gibi, **bize gönderilen** vahye**; İbrahim, İsmail, İshak, Yakup ve sonraki nesillere gönderilen** vahiy**lere, ayrıca Musa'ya, İsa'ya ve diğer** bütün **peygamberlere Rableri tarafından verilen** kitaplara ve mucize**lere inanır, aralarında hiçbir ayrım gözetmeyiz. Çünkü biz** yalnızca Allah'a boyun eğer, **ancak O'na teslim oluruz."**

وَمَنْ يَبْتَغِ غَيْرَ الْاِسْلَامِ د۪ينًا فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْهُۚ وَهُوَ فِي الْاٰخِرَةِ مِنَ الْخَاسِر۪ينَ
﴿٨٥﴾

85. Her kim kişisel çıkarlarını, arzu ve ihtiraslarını terk edip Allah'ın hükmüne kayıtsız şartsız boyun eğerek barış ve esenliğe ulaşmak anlamına gelen ve bütün peygamberlerin bir sancak gibi elden ele taşıdıkları mükemmel hayat nizamı olan **İslâm'dan başka bir din ararsa,** şunu iyi bilsin ki, böyle bir din **kendisinden asla kabul edilmeyecek ve o, âhirette de mutlaka ziyana uğrayanlardan olacaktır.** Öyle ya:

كَيْفَ يَهْدِي اللّٰهُ قَوْمًا كَفَرُوا بَعْدَ ا۪يمَانِهِمْ وَشَهِدُٓوا اَنَّ الرَّسُولَ حَقٌّ وَجَٓاءَهُمُ
الْبَيِّنَاتُۜ وَاللّٰهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِم۪ينَ ﴿٨٦﴾

86. Bu Elçinin hak Peygamber **olduğuna** bizzat görerek **şahit oldukları ve** bu hususta **kendilerine** apaçık mucizeler ve **deliller geldiği hâlde, imanlarından sonra** kibir, ihtiras ve dünyevi menfaatler yüzünden yeniden **inkâra saplanan bir toplumu Allah nasıl doğru yola iletir?** Hayır; **Allah,** bile bile inkârı tercih ederek hakka, hakikate ve kendi nefislerine **zulmeden bir toplumu asla hidayete iletmez.**

اُو۬لٰٓئِكَ جَزَٓاؤُ۬هُمْ اَنَّ عَلَيْهِمْ لَعْنَةَ اللّٰهِ وَالْمَلٰٓئِكَةِ وَالنَّاسِ اَجْمَع۪ينَۙ ﴿٨٧﴾

87. İşte bunların cezası; Allah'ın, meleklerin ve de bütün insanlığın lânetine uğramaktır.

خَالِدٖينَ فٖيهَاۚ لَا يُخَفَّفُ عَنْهُمُ الْعَذَابُ وَلَا هُمْ يُنْظَرُونَۙ ﴿٨٨﴾

88. Sonsuza dek o lânetin içerisinde kalacaklar ve ne azapları hafifletilecek, ne de yüzlerine bakılacaktır.

اِلَّا الَّذٖينَ تَابُوا مِنْ بَعْدِ ذٰلِكَ وَاَصْلَحُوا فَاِنَّ اللّٰهَ غَفُورٌ رَحٖيمٌ ﴿٨٩﴾

89. Ancak işlediği **bu** günah**ından sonra** pişmanlık duyup **tövbe eden ve** güzel işler yaparak kendilerini **düzeltenler hariç.** Allah onları elbette bağışlayacaktır. Çünkü **Allah çok bağışlayıcı, çok merhametlidir.**

اِنَّ الَّذٖينَ كَفَرُوا بَعْدَ اٖيمَانِهِمْ ثُمَّ ازْدَادُوا كُفْرًا لَنْ تُقْبَلَ تَوْبَتُهُمْۚ وَاُو۬لٰٓئِكَ هُمُ الضَّٓالُّونَ ﴿٩٠﴾

90. Ama iman ettikten sonra yeniden inkâra saplanan, bununla da kalmayıp Müslümanlara karşı mücadeleye girişerek **inkârcılıkta iyice azgınlaşanlara gelince; onların** son nefeslerindeki **tövbeleri asla kabul edilmeyecektir.** Çünkü böyle kimseler ölüm belirtilerini görüp de hayattan tamamen ümit kesmedikçe tövbe etmezler. **İşte bunlar,** hak yolu terk edip **sapıklığa düşen kimselerdir.**

اِنَّ الَّذٖينَ كَفَرُوا وَمَاتُوا وَهُمْ كُفَّارٌ فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْ اَحَدِهِمْ مِلْءُ الْاَرْضِ ذَهَبًا وَلَوِ افْتَدٰى بِهٖۜ اُو۬لٰٓئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ اَلٖيمٌ وَمَا لَهُمْ مِنْ نَاصِرٖينَ ﴿٩١﴾

91. Evet, hakikati **inkâr edip de** tövbe etmeden **kâfir olarak ölenler var ya, bunlar** cehennem azabından kurtulmak için **fidye olarak yeryüzü dolusunca altın verseler bile, asla kabul edilmeyecektir. Onların hakkı can yakıcı bir azaptır ve hiç kimse onlara yardım edemeyecektir.**

O hâlde, âhiret gününde fidye olarak verilse bile kabul edilmeyecek olan dünya malına aşırı derecede bağlanmamalı, gerektiğinde onu Allah yolunda harcamasını bilmelisiniz:

لَنْ تَنَالُوا الْبِرَّ حَتّٰى تُنْفِقُوا مِمَّا تُحِبُّونَۜ وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ شَيْءٍ فَاِنَّ اللّٰهَ بِهٖ عَلٖيمٌ ﴿٩٢﴾

92. Sevdiğiniz şeylerden bir kısmını Allah yolunda **harcamadıkça, asla iyiliğe ulaşamazsınız.** Açgözlülük ve cimrilik hastalığından kurtulup da servetinizi, sağlığınızı, canınızı... Allah yolunda feda etmeye hazır olmadığınız sürece, O'nun hoşnutluğuna ve cennetine asla ulaşamaz, gerçek anlamda iyilik erdemlilik sahibi olamazsınız. Öyleyse az çok demeyin, Allah yolunda harcayın. Unutmayın ki, **her ne harcarsanız Allah hepsini bilmektedir** ve mükâfatını da mutlaka verecektir.

İsrailoğulları, Tevrat'ta yer alan bütün toplumsal ve hukuki düzenlemelerin kıyamete kadar geçerli evrensel kanunlar olduğunu iddia ediyorlar. Bu yüzden, Tevrat'ta geçici olarak yasaklanmış bazı yiyeceklerin helâl olduğu gerçeğini ortaya koyan Kur'ân'ın, önceki ilâhî şeriatlara aykırı hüküm verdiğini ve böylece 'kendisinden önceki ilâhî kitapları onayladığı' iddiasıyla çeliştiğini öne sürüyorlar. Oysaki:

كُلُّ الطَّعَامِ كَانَ حِلًّا لِبَنٖٓي اِسْرَٓائٖيلَ اِلَّا مَا حَرَّمَ اِسْرَٓائٖيلُ عَلٰى نَفْسِهٖ مِنْ قَبْلِ اَنْ تُنَزَّلَ التَّوْرٰيةُۜ قُلْ فَأْتُوا بِالتَّوْرٰيةِ فَاتْلُوهَٓا اِنْ كُنْتُمْ صَادِقٖينَ ﴿٩٣﴾

93. Tevrat indirilmeden önce, İsrail[41] lâkabıyla da bilinen Yakup Peygamber**'in** tedavi, adak, perhiz ve benzeri kişisel sebeplerle **kendisine yasakladığı** deve eti, deve sütü gibi bazı yiyecekler **dışında bütün** temiz ve yararlı **yiyecekler İsrailoğulları'na** ve onlardan önceki ümmetlere **helâl idi.** Yakup Peygamber'in tedavi amacıyla kendisine yasakladığı yiyecekler, ondan sonrakiler tarafından genel bir yasak olarak kabul edilmişti. İsrailoğulları'nın bugün hâlâ geçerli sayıp uyguladıkları yasaklar ve düzenlemeler ise, ancak Tevrat gönderildikten sonra, o zamanın toplumsal ve kültürel şartlarına uygun olarak belirlenmiş geçici kanunlardı; kıyamete kadar geçerli evrensel yasaklar değildi. Zaten onlara haram kılınan yiyeceklerin çoğu, isyankârlıklarının cezası olmak üzere haram kılınmıştı.[42] O hâlde İsrailoğulları'nın, Tevrat'taki bazı hukuki-toplumsal kuralları ve sınırlamaları zamanın ve zeminin şartlarına göre yeniden düzenleyen bu son ilâhî mesajı inkâr etmeleri için ellerinde hiçbir delil, hiçbir geçerli mazeret yoktur.

Ey Muhammed! Onlara **de ki:**

"Eğer Kur'ân'ın helâl kıldığı bu yiyeceklerin Allah tarafından ebediyen haram kılındığını öne sürüyorsanız ve iddianızda gerçekten **samimi iseniz, haydi Tevrat'ı getirin de okuyun!** Okuyun ki, bu haramların evrensel olduğu iddianızı destekleyecek en küçük bir delilin bile Tevrat'ta bulunmadığını ve Son Elçi'ye imanı emreden Tevrat'a ihanet ettiğinizi herkes görsün! Eğer Tevrat'ı okuyacak olursanız, orada İsrailoğulları'na haram kılınanların çoğunun ancak onları cezalandırmak üzere haram kılındığını, daha önceki ümmetler için ise bu haramların söz konusu olmadığını görürsünüz."[43]

فَمَنِ افْتَرٰى عَلَى اللّٰهِ الْكَذِبَ مِنْ بَعْدِ ذٰلِكَ فَاُو۬لٰٓئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ ﴿٩٤﴾

94. Bütün bunlardan sonra, artık her kim Tevrat'ta yer alan yasakların bütün peygamberler ve ümmetleri için de geçerli olan evrensel yasaklar olduğunu iddia ederek **Allah adına yalan söyleyecek olursa, işte onlar,** bile bile haksızlık ederek ilâhî gazaba müstahak olan **zalimlerin ta kendileridir!**

قُلْ صَدَقَ اللّٰهُۜ فَاتَّبِعُوا مِلَّةَ اِبْرٰهٖيمَ حَنٖيفًاۜ وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكٖينَ ﴿٩٥﴾

95. Ve yine onlara **de ki:** "Tevrat, İncil ve Kur'ân'da hükmünü bildiren **Allah, doğru söylemektedir. Öyleyse, siz de** her türlü bâtıl inanç ve günahlardan yüz çevirerek **bir tek Allah'a yönelen İbrahim'in dinine uyun!** Onun izinden gittiğini iddia eden Yahudi ve Hristiyanların birtakım peygamberleri, azizleri, melekleri yüceltip ilâhlaştırmasına karşılık, **o hiçbir zaman Allah'a ortak koşmamış** ve Allah'ın hiçbir kitabını veya elçisini yalanlamamış**tı."**

Öte yandan, Yahudilerin, Kudüs'te bulunan Mescid-i Aksâ'nın kıble olmaya daha lâyık olduğunu öne sürerek kıblenin değiştirilmesine itiraz etmeleri de anlamsızdır. Zira hatırlayın ki:

---

[41] "Allah'ın kulu" anlamına gelen ve Meryem Sûresi 58. âyette de geçen İsrail kelimesi, Yakub Peygamber'in (as) lâkabıdır. Hz. Yakub'un on iki oğlunun soyundan gelenlere Benî İsrâil *(İsrailoğulları)* denir.

[42] Yahudilerin *tarih boyunca işledikleri* zulümleri ve birçok kimseyi Allah yolundan engellemeleri sebebiyle, kendilerine *daha önce* helâl kılınmış *kesici tırnağı ve gagası olan yırtıcı hayvanlar ve bazı evcil hayvanların içyağları gibi* güzel nimetleri onlara haram kıldık *(Nisa, 4/160)*.

[43] Tevrat'ta bu haramlar ayrıntılarıyla anlatılmaktadır. Bkz: Levililer, 11; Tesniye, 14. Levililer bölümü şu sözlerle başlar: Rab Musa'yla Harun'a şöyle dedi: "İsrail halkına deyin ki, 'Karada yaşayan hayvanlardan şunların etini yiyebilirsiniz…"

إِنَّ اَوَّلَ بَيْتٍ وُضِعَ لِلنَّاسِ لَلَّذ۪ي بِبَكَّةَ مُبَارَكًا وَهُدًى لِلْعَالَم۪ينَۚ ﴿٩٦﴾

96. İnsanlar için toplu ibadet yeri ve kıble olarak **kurulan ilk ev, Bekke** olarak da bilinen Mekke**'deki** Beytullah, yani Kâbe**'dir.** Mescid-i Aksâ'dan çok daha önce yapılan bu mescit, **bütün insanlar için** barış, huzur, saadet ve **bereket kaynağı ve** Allah'ın emir ve yasaklarına itaatin bizzat yaşanarak öğrenilmesini sağlayan bir kılavuz, **bir yol gösterici olmak üzere** Allah'ın emriyle, bizzat İbrahim Peygamber ve oğlu İsmail (as) tarafından inşa edilmiştir. Süleyman Peygamber zamanında inşa edilen ve Yahudilerin asıl ve değişmez kıble olduğunu iddia ettikleri Mescid-i Aksâ (Süleyman Mabedi, Kudüs Tapınağı) ise bundan bin küsur yıl sonra yapılmıştır. O hâlde Kâbe, hem zaman önceliğine sahip olması ve hem de bütün semavi din mensuplarının atası ve önderi olan İbrahim Peygamber tarafında yapılmış olması sebebiyle kıble olmaya daha lâyıktır. Vaktiyle ilahi mesajı temsil ve tebliğ etme görevini üstlenen İsrailoğulları'na Mescid-i Aksâ'yı kıble yapan Allah, bu mesajdan yüz çevirdikleri için önderlik görevini onlardan alıp yeni İslâm toplumuna vermiş ve bu değişimin en belirgin işareti olarak kıbleyi Mescid-i Aksâ'dan Kâbe'ye çevirmiştir. O Kâbe'ye ki:

ف۪يهِ اٰيَاتٌ بَيِّنَاتٌ مَقَامُ اِبْرٰه۪يمَۚ وَمَنْ دَخَلَهُ كَانَ اٰمِنًاۜ وَلِلّٰهِ عَلَى النَّاسِ حِجُّ الْبَيْتِ مَنِ اسْتَطَاعَ اِلَيْهِ سَب۪يلًاۜ وَمَنْ كَفَرَ فَاِنَّ اللّٰهَ غَنِيٌّ عَنِ الْعَالَم۪ينَ ﴿٩٧﴾

97. Orada, Allah'ın lütuf ve merhametini hatırlatan ve geçmiş peygamberlerin hatıralarını canlandıran nice işaretler, alâmetler ve **apaçık deliller vardır.** Örneğin, **İbrahim'in** namaz kılmayı âdet edindiği **makamı oradadır.** İbrahim'in izinden gittiğinizin işareti olarak, onun sizlere emanet ettiği ve tevhid inancının bir sembolü olan bu makamda siz de namaza durun. Kâbe öyle kutsal ve bereketli bir mekândır ki, tüm Arap Yarımadası'nda vahşet ve anarşi hüküm sürerken, **oraya giren kişi** her türlü korku ve tehlikeden emin olur, huzur ve **güvene kavuşur.**

Kâbe'ye varmaya gücü yeten insanların hac veya umre amacıyla **orayı ziyaret etmesi, Allah'a karşı mutlaka yerine getirmeleri gereken bir görevdir. Her kim** imkânı olduğu hâlde hac ibadetini terk ederek nankörce davranır yahut bu ibadeti lüzumsuz görerek, küçümseyerek **inkâr ederse,** yalnızca kendisine zarar vermiş olur. Çünkü **Allah** hiç kimseye ve **hiçbir şeye muhtaç değildir.** Sizin Kâbe'yi ziyaret etmenize de ihtiyacı yoktur; O'nun lütuf ve merhametine muhtaç olan asıl sizlersiniz. Kâbe'yi ziyaret ederek olgunlaşmaya, kalben ve ruhen dirilmeye, yücelmeye muhtaç olan da yine sizlersiniz.

قُلْ يَٓا اَهْلَ الْكِتَابِ لِمَ تَكْفُرُونَ بِاٰيَاتِ اللّٰهِۗ وَاللّٰهُ شَه۪يدٌ عَلٰى مَا تَعْمَلُونَ ﴿٩٨﴾

98. Şu hâlde, ey Müslüman! Yahudi ve Hristiyanlara **de ki:**

"Ey Kitap Ehli! Allah yaptığınız her şeye şahit iken, O'nun Son Elçisi aracılığıyla gönderdiği **âyetlerini niçin inkâr ediyorsunuz?"**

قُلْ يَٓا اَهْلَ الْكِتَابِ لِمَ تَصُدُّونَ عَنْ سَب۪يلِ اللّٰهِ مَنْ اٰمَنَ تَبْغُونَهَا عِوَجًا وَاَنْتُمْ شُهَدَٓاءُۜ وَمَا اللّٰهُ بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ ﴿٩٩﴾

99. Ve yine onlara **de ki: "Ey Kitap Ehli!** Kur'ân'ın ilâhî bir kitap olduğuna bizzat şahit **olduğunuz hâlde, niçin Allah'ın** dosdoğru **yolunu çarpıtarak** Kur'ân'a **inananları o yoldan çevirmeye çalışıyorsunuz?** Şunu asla unutmayın ki, **Allah yaptıklarınızdan habersiz değildir."**

يَٓا اَيُّهَا الَّذ۪ينَ اٰمَنُوٓا اِنْ تُط۪يعُوا فَر۪يقًا مِنَ الَّذ۪ينَ اُو۫تُوا الْكِتَابَ يَرُدُّوكُمْ بَعْدَ ا۪يمَانِكُمْ كَافِر۪ينَ ﴿١٠٠﴾

*****100. Ey iman edenler!** Sizden önce **kitap verilmiş olan** Yahudi veya Hristiyan**lardan herhangi bir gruba** onların hayat tarzına özenerek **itaat edecek olursanız, sizi imanınızdan sonra yeniden inkâra döndürürler.**

وَكَيْفَ تَكْفُرُونَ وَاَنْتُمْ تُتْلٰى عَلَيْكُمْ اٰيَاتُ اللّٰهِ وَف۪يكُمْ رَسُولُهُۜ وَمَنْ يَعْتَصِمْ بِاللّٰهِ فَقَدْ هُدِيَ اِلٰى صِرَاطٍ مُسْتَق۪يمٍ۟ ﴿١٠١﴾

101. Allah'ın âyetleri size okunup dururken, üstelik O'nun Elçisi Muhammed (sav) **de** nesilden nesile aktarılacak örnek hayatıyla **aranızda olduğu hâlde, nasıl** hak dinden dönüp bunca hakikatleri **inkâr edebilirsiniz? Her kim** kâfirlere, zalimlere itaatten yüz çevirir ve **Allah'a** gönülden bağlanarak O'nun kitabına **sımsıkı sarılırsa, işte o, dosdoğru yola erdirilmiş demektir.** O hâlde;

يَٓا اَيُّهَا الَّذ۪ينَ اٰمَنُوا اتَّقُوا اللّٰهَ حَقَّ تُقَاتِه۪ وَلَا تَمُوتُنَّ اِلَّا وَاَنْتُمْ مُسْلِمُونَ ﴿١٠٢﴾

102. Ey iman edenler! Allah'tan hakkıyla sakının! Allah'a, O'nun şanına yaraşır biçimde ve tabii ki gücünüz yettiği ölçüde[44] saygı ve bağlılık gösterin. **Ve ancak** O'na yürekten boyun eğen **Müslümanlar olarak can verin!** Son nefesinize kadar Allah'ın emirlerine boyun eğin, hiçbir zaman O'na teslimiyetten ayrılmayın!

وَاعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللّٰهِ جَم۪يعًا وَلَا تَفَرَّقُواۖ

103. Hep birlikte, Allah'ın yeryüzüne uzatmış olduğu Kur'ân **ipine sımsıkı sarılın; sakın ayrılığa düşüp parçalanmayın!**

وَاذْكُرُوا نِعْمَتَ اللّٰهِ عَلَيْكُمْ اِذْ كُنْتُمْ اَعْدَٓاءً فَاَلَّفَ بَيْنَ قُلُوبِكُمْ فَاَصْبَحْتُمْ بِنِعْمَتِه۪ٓ اِخْوَانًاۚ

Allah'ın size bahşetmiş olduğu İslâm, iman ve kardeşlik **nimetini hatırlayın: Hani siz** İslâm ile tanışmadan önce, birbirine kan davası güden **düşman** kabileler ve gruplar **idiniz de, Allah kalplerinizi kaynaştırıp birleştirdi ve O'nun nimeti sayesinde hepiniz kardeş oldunuz.**

وَكُنْتُمْ عَلٰى شَفَا حُفْرَةٍ مِنَ النَّارِ فَاَنْقَذَكُمْ مِنْهَاۜ

Hani ateş dolu bir uçurumun tam kenarında parçalanıp yok olmak üzere **idiniz de,** Allah **sizi oradan kurtardı.**

كَذٰلِكَ يُبَيِّنُ اللّٰهُ لَكُمْ اٰيَاتِه۪ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ ﴿١٠٣﴾

İşte Allah, öğüt alıp **doğru yolu bulasınız diye âyetlerini size böyle açıkça bildiriyor.**

Bunun için, Allah'ın âyetlerini derinlemesine talim etmeli, bir toplum düzeni olarak hayata yansıtmalı ve henüz onunla tanışmamış olan kitlelere, toplumlara duyurmak için çaba harcamalısınız. Fakat düzensiz, başıboş ve dağınık bir toplum bu hedefleri gerçekleştiremez:

وَلْتَكُنْ مِنْكُمْ اُمَّةٌ يَدْعُونَ اِلَى الْخَيْرِ وَيَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِۜ وَاُو۬لٰٓئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿١٠٤﴾

104. İçinizden, insanlığı **hayra çağıran,** Kur'ân'ın ortaya koyduğu ilkeler ve evrensel adalet ölçüleri çerçe-

[44] *Ey iman edenler!* **Gücünüz yettiğince Allah'tan sakının!** *O'nun emir ve yasaklarına riayet ederek günah ve kötülüklerden korunun!* (Teğabün, 64/16)

vesinde **iyiliği emreden ve kötülüğü yasaklayan** ortak bir amaç için bir araya gelmiş düzenli, organize **bir topluluk bulunsun.** İyiliği emredip kötülükten sakındırmak ve İslâm'ı tebliğ etmek, zaten her Müslüman'ın asli kulluk görevidir. **İşte** dünyada da âhirette de gerçek anlamda başarı, mutluluk ve **kurtuluşa erenler bunlardır.**

Eğer bu görevi yerine getirmezseniz, sizden öncekilerin başına gelen felâketler sizin de başınıza gelecektir. O hâlde:

وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ تَفَرَّقُوا وَاخْتَلَفُوا مِنْ بَعْدِ مَا جَٓاءَهُمُ الْبَيِّنَاتُۜ وَاُو۬لٰٓئِكَ لَهُمْ
عَذَابٌ عَظِيمٌۙ ﴿١٠٥﴾

105. Sakın ola ki, kendilerine hakikati tüm berraklığıyla gösteren Tevrat, İncil ve Kur'ân gibi **apaçık belgeler geldikten sonra ayrılığa düşüp dağılan** Yahudi ve Hristiyan**lar gibi olmayın! İşte onlara,** cehennemde **büyük bir azap vardır!**

يَوْمَ تَبْيَضُّ وُجُوهٌ وَتَسْوَدُّ وُجُوهٌۚ فَاَمَّا الَّذِينَ اسْوَدَّتْ وُجُوهُهُمْۜ اَكَفَرْتُمْ بَعْدَ
اِيمَانِكُمْ فَذُوقُوا الْعَذَابَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ ﴿١٠٦﴾

106. Bu azap, **nice yüzlerin** sevinçten ışıl ışıl **parlayacağı; nice yüzlerin de** utanç ve pişmanlıktan **kapkara kesileceği bir günde,** yani Hesap Günü'nde gerçekleşecektir. **Yüzleri kapkara kesilen** o bedbaht **kimselere** denilecek ki:

"Demek iman ettikten sonra yeniden inkâra saplandınız, öyle mi? O hâlde, inkâr etmenize karşılık korkunç **azabı tadın bakalım!"**

وَاَمَّا الَّذِينَ ابْيَضَّتْ وُجُوهُهُمْ فَفِي رَحْمَةِ اللّٰهِۜ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿١٠٧﴾

107. Yüzleri ışıl ışıl **parlayanlara gelince, onlar da Allah'ın** hoşnutluğunu kazanmış bir hâlde, O'nun sonsuz lütuf ve **rahmetin**in tecelli ettiği cennet bahçelerin**dedirler. Onlar, sonsuza dek orada kalacaklardır.**

تِلْكَ اٰيَاتُ اللّٰهِ نَتْلُوهَا عَلَيْكَ بِالْحَقِّۜ وَمَا اللّٰهُ يُرِيدُ ظُلْمًا لِلْعَالَمِينَ ﴿١٠٨﴾

108. Ey Peygamber! **İşte bunlar Allah'ın âyetleridir; onları sana hak** ve hakikati açıkça ortaya koymak üzere, gerçeğin ta kendisi **olarak okuyoruz.** Böylece, başlarına gelecek azaba karşı insanlığı uyarıyoruz. Çünkü **Allah, hiç kimsenin haksızlığa uğratılmasını istemez.** Şu hâlde, dünyanın gelip geçici nimetlerini elde etme uğruna kendinizi ateşe atmayın. Unutmayın ki:

وَلِلّٰهِ مَا فِي السَّمٰوَاتِ وَمَا فِي الْاَرْضِۜ وَاِلَى اللّٰهِ تُرْجَعُ الْاُمُورُ ﴿١٠٩﴾

109. Göklerde ve yerde ne varsa hepsi Allah'ındır. Bütün işler Allah'a döndürülecek ve her konuda son sözü O söyleyecek, hükmü de O verecek**tir!**

O hâlde, ey müminler; omzunuzda ne büyük bir sorumluluk taşıdığınızın daima bilincinde olun:

كُنْتُمْ خَيْرَ اُمَّةٍ اُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ تَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَتَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ
وَتُؤْمِنُونَ بِاللّٰهِۜ

110. Sizler, insanlığın kurtuluş ve mutluluğu **için** yeryüzü sahnesine **çıkarılmış en hayırlı ümmetsiniz.** Hayata doğrudan müdahale eden toplumsal bir güç olarak insanlara adaleti, doğruluğu, **iyiliği** tavsiye ve **emreder;** zulme, haksızlığa, isyankârlığa, günaha ve **kötülüklere engel olursunuz.** Çünkü siz, **Allah'a** ve O'nun gönderdiği bütün kitaplara ve elçilere gerektiği gibi **inanırsınız.**

وَلَوْ اٰمَنَ اَهْلُ الْكِتَابِ لَكَانَ خَيْرًا لَهُمْۜ مِنْهُمُ الْمُؤْمِنُونَ وَاَكْثَرُهُمُ الْفَاسِقُونَ ﴿١١٠﴾

Eğer Kitap Ehli olarak bilinen Yahudi ve Hristiyanlar da sizin inandığınız gibi **inanmış olsalardı, elbette bu kendileri için hayırlı olacaktı. Gerçi içlerinde inananlar da yok değil; fakat onların pek çoğu** Allah'a başkaldırarak doğru yoldan çıkmış olan **fâsıklardır.** İşte bu fâsıklarla kıyasıya mücadele edeceksiniz. Onların kimi zaman süper bir güç görüntüsüyle karşınıza çıkmaları sakın sizi yılgınlığa düşürmesin. Unutmayın ki:

لَنْ يَضُرُّوكُمْ اِلَّٓا اَذًىۜ وَاِنْ يُقَاتِلُوكُمْ يُوَلُّوكُمُ الْاَدْبَارَ ثُمَّ لَا يُنْصَرُونَ ﴿١١١﴾

111. Sizler en hayırlı toplum olmanın gereklerini yerine getirdiğiniz sürece, **onlar size** karşı asla üstünlük sağlayamayacak, basit ve gelip geçici **eziyetten başka bir zarar veremeyeceklerdir.** Size karşı göğüs göğüse çarpışmaya yürekleri yetmez. **Sizinle savaşsalar bile,** cesaret ve gücünüz karşısında **hemen arkalarını dönüp kaçarlar ve hiç kimse onlara yardım edemez.** Bunun sonucu olarak da:

ضُرِبَتْ عَلَيْهِمُ الذِّلَّةُ اَيْنَ مَا ثُقِفُٓوا اِلَّا بِحَبْلٍ مِنَ اللّٰهِ وَحَبْلٍ مِنَ النَّاسِ وَبَٓاؤُ۫
بِغَضَبٍ مِنَ اللّٰهِ وَضُرِبَتْ عَلَيْهِمُ الْمَسْكَنَةُۜ

112. Onlar, Son Elçi'ye iman edeceklerine dair Allah'a verdikleri sözü yerine getirerek **Allah'ın ipine ve** müminlerle yaptıkları antlaşmalara sadık kalarak **insanların ipine sarılmadıkları sürece, nerede olurlarsa olsunlar** alçaklık ve **zilletten kurtulamayacak, Allah'ın gazabına uğrayarak** perişanlık ve **miskinlik altında ezilmeye mahkûm edileceklerdir.**

ذٰلِكَ بِاَنَّهُمْ كَانُوا يَكْفُرُونَ بِاٰيَاتِ اللّٰهِ وَيَقْتُلُونَ الْاَنْبِيَٓاءَ بِغَيْرِ حَقٍّۜ ذٰلِكَ بِمَا
عَصَوْا وَكَانُوا يَعْتَدُونَ ﴿١١٢﴾

Bu, Allah'ın âyetlerini inkâr etmeleri ve haksız yere peygamberleri öldürmeleri sebebiyledir. Nitekim Yahudiler Son Peygamber'i de öldürmeye teşebbüs etmiş, ama başaramamışlardır. Peygamber'in izinden giden müminlere ise sürekli kin ve düşmanlık beslemiş, onlara hayat hakkı tanımamışlardır. **Bu,** ilâhî iradeye başkaldırarak **isyan etmeleri ve** Allah'ın çizdiği **sınırları aş**arak azgınlaş**maları sebebiyledir.**

Fakat Kitap Ehli'nin hepsini böyle inatçı ve isyankâr kimseler sanmayın:

لَيْسُوا سَوَٓاءًۜ مِنْ اَهْلِ الْكِتَابِ اُمَّةٌ قَٓائِمَةٌ يَتْلُونَ اٰيَاتِ اللّٰهِ اٰنَٓاءَ الَّيْلِ وَهُمْ
يَسْجُدُونَ ﴿١١٣﴾

113. Onların hepsi bir değildir. Kitap Ehli denilen Yahudi ve Hristiyanlar **arasında,** Son Elçi'ye ve Kur'ân'a iman eden, **gece vakitlerinde** gözyaşlarıyla **secdeye kapanarak** namaz kılan ve **Allah'ın âyetlerini okuyan** iyi niyetli, adil ve **dürüst bir topluluk da vardır.**

يُؤْمِنُونَ بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ الْاٰخِرِ وَيَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَيُسَارِعُونَ
فِي الْخَيْرَاتِۜ وَاُو۬لٰٓئِكَ مِنَ الصَّالِحِينَ ﴿١١٤﴾

114. Onlar Allah'a ve âhiret gününe yürekten **inanırlar. İyilik ve güzellikleri tavsiye eder, kötü ve çirkin olan şeyleri engellemeye çalışırlar.** O kadar iyilikseverdirler ki, **iyilik yapma hususunda** adeta **birbirleriyle yarışırlar. İşte bunlar da** müminler safında yer alan **erdemli** ve saygıdeğer **kimselerdendir.**

وَمَا يَفْعَلُوا مِنْ خَيْرٍ فَلَنْ يُكْفَرُوهُۜ وَاللّٰهُ عَلِيمٌ بِالْمُتَّقِينَ ﴿١١٥﴾

115. Onların yaptıkları hiçbir iyilik yok sayılmayacak, **karşılıksız bırakılmayacaktır.** Hiç kuşkusuz **Allah,** dürüst ve erdemlice bir hayatı tercih ederek kötü-

lüklerden **sakınanları**n kimler olduğunu çok iyi **bilmektedir** ve hak ettikleri mükâfatı elbette verecektir.

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا لَنْ تُغْنِيَ عَنْهُمْ أَمْوَالُهُمْ وَلَا أَوْلَادُهُمْ مِنَ اللّٰهِ شَيْـًٔا وَأُولٰٓئِكَ
أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿١١٦﴾

116. Bu kitabın Allah tarafından geldiğini bile bile dünya malına tamah edip kibirlenerek Kur'ân'ı ve Son Peygamber'i **inkâr edenlere gelince;** şunu iyi bilsinler ki, **onların malları ve çocukları,** yani o çok güvendikleri ekonomik, askerî, siyasal ve toplumsal güçleri, **kendilerini Allah'**ın gazabın**dan kurtaramayacaktır. İşte onlar cehennem halkıdırlar ve sonsuza dek orada kalacaklardır.**

مَثَلُ مَا يُنْفِقُونَ فِي هٰذِهِ الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا كَمَثَلِ رِيحٍ فِيهَا صِرٌّ أَصَابَتْ حَرْثَ قَوْمٍ
ظَلَمُوٓا أَنْفُسَهُمْ فَأَهْلَكَتْهُ

117. Onların bu dünyada servet, makam, itibar, güç elde etme uğruna harcadıkları emekler ve **yaptıkları harcamalar, tıpkı** ilâhî yasaları çiğneyerek **kendilerine zulmeden bir toplumun yetiştirdiği, ardından soğuk ve kavurucu bir kasırganın vurup** tamamen **yok ettiği mahsullere benzer.** İşte kâfirlerin emekleri de böyle heder olup gidecektir. Kurdukları zulme dayalı sistemler ve hiç yıkılmayacak gibi görünen saltanatları, gün gelecek yerle bir olup tarihin çöplüğüne gömülecektir. Bütün bunlar, ilâhî adalet gereğince meydana gelmektedir:

وَمَا ظَلَمَهُمُ اللّٰهُ وَلٰكِنْ أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿١١٧﴾

Onlara Allah zulmetmedi; tam aksine, onlar kendi kendilerine zulmettiler ve hâlâ da **zulmediyorlar.**

Eğer siz de onlarla aynı kaderi paylaşmak istemiyorsanız;

يَٓا أَيُّهَا الَّذِينَ اٰمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا بِطَانَةً مِنْ دُونِكُمْ لَا يَأْلُونَكُمْ خَبَالًا وَدُّوا مَا
عَنِتُّمْ قَدْ بَدَتِ الْبَغْضَٓاءُ مِنْ أَفْوَاهِهِمْ وَمَا تُخْفِي صُدُورُهُمْ أَكْبَرُ

118. Ey iman edenler! Sizden olmayan ve sizinle aynı inancı, aynı dünya görüşünü paylaşmayan gerek kâfir, gerek münafık olsun **hiç kimseyi kendinize** yakın bir sırdaş, müttefik ve samimi bir **dost edinmeyin!** Zira **onlar size fenalık etmekten asla geri durmaz, hep sıkıntıya düşmenizi isterler.** Size karşı içlerinde besledikleri **kin ve düşmanlıkları,** adeta **ağızlarından taşmaktadır.** Bunun için her türlü yalan, iftira ve hileyi kullanarak sürekli aleyhinizde propaganda yapar, her fırsatta düşmanlıklarını gösterirler. **Kalplerinde gizledikleri** nefret **ise,** açığa vurduklarından **çok daha büyüktür.**

قَدْ بَيَّنَّا لَكُمُ الْاٰيَاتِ إِنْ كُنْتُمْ تَعْقِلُونَ ﴿١١٨﴾

Eğer aklınızı kullanıyorsanız, işte zalimleri tanıyıp onlardan korunmanızı sağlayacak **âyetleri**mizi **size açıkça bildirdik.**

هَٓا أَنْتُمْ أُولَٓاءِ تُحِبُّونَهُمْ وَلَا يُحِبُّونَكُمْ وَتُؤْمِنُونَ بِالْكِتَابِ كُلِّهِ وَإِذَا لَقُوكُمْ قَالُوٓا
اٰمَنَّا وَإِذَا خَلَوْا عَضُّوا عَلَيْكُمُ الْأَنَامِلَ مِنَ الْغَيْظِ قُلْ مُوتُوا بِغَيْظِكُمْ إِنَّ اللّٰهَ عَلِيمٌ
بِذَاتِ الصُّدُورِ ﴿١١٩﴾

119. Ey müminler! **Sizler,** imanınızdan kaynaklanan derin bir merhamet ve hoşgörüyle **onları seviyorsunuz; fakat onlar,** kâfirliğin gereği olan çıkarcılık, haset ve bağnazlık yüzünden **sizi sevmezler.** Üstelik **siz,** onların inandığı Tevrat ve İncil de dâhil almak üzere **bütün kitaplara inanırsınız.** Onlar ise, kendilerine indirilen kitaba bile gerçek anlamda inanmazlar. **Sizinle karşılaştıkları zaman:**

"Biz de sizin inandığınız gibi Allah'a ve bütün elçilerine **inanıyoruz!" derler. Birbirleriyle baş başa kaldıklarında ise, size karşı** duydukları kin ve **öfkelerinden parmaklarını ısırırlar.** Onlara **de ki:**

"İsterseniz **kahrınızdan ölün;** Allah eninde sonunda nurunu tamamlayacak ve hak dini üstün kılacaktır. Zalimlere de yaptıkları kötülüklerin, kurdukları çirkin tuzakların hesabını soracaktır. **Hiç kuşkusuz Allah, kalplerin içindeki** bütün gizli niyet ve düşünce**leri bilmektedir."**

إِنْ تَمْسَسْكُمْ حَسَنَةٌ تَسُؤْهُمْ وَإِنْ تُصِبْكُمْ سَيِّئَةٌ يَفْرَحُوا بِهَا وَإِنْ تَصْبِرُوا
وَتَتَّقُوا لَا يَضُرُّكُمْ كَيْدُهُمْ شَيْـًٔا إِنَّ اللّٰهَ بِمَا يَعْمَلُونَ مُحِيطٌ ﴿١٢٠﴾

120. Size bir iyilik ulaşınca buna üzülürler; başınıza bir kötülük gelince de bundan dolayı sevinirler. Eğer baskı ve eziyetler karşısında direnerek **sabreder ve** kötülüklerden dikkatle ve titizlikle sakınıp **korunursanız, onların** hile, entrika ve **tuzakları size hiçbir zarar veremeyecektir. Şüphesiz Allah, onların yaptıklarını çepeçevre kuşatmıştır.** Dolayısıyla, her şey O'nun kontrolü altındadır ve O, inkârcıların hilekârlığından sizi elbette koruyacaktır. İnsanlık tarihi, bunun örnekleriyle doludur. İşte sabır ve takva ile neler kazanacağınızı ve emirlere uymamakla başınıza neler geleceğini açıkça gösteren canlı bir örnek:

Mekke müşrikleri, Bedir savaşında uğradıkları acı yenilginin intikamını almak amacıyla, bir yıl sonra üç bin kişilik tam teçhizatlı bir orduyla Medine'ye saldırmak üzere yola çıktılar. Durumu haber alan Peygamber (s), arkadaşlarıyla yaptığı istişare sonucunda düşmanı Medine dışında karşılamaya karar vererek bin kişilik ordusuyla Uhud Dağı eteklerine doğru hareket etti. Fakat münafıkların reisi Abdullah bin Übeyy, emrindeki üç yüz askeriyle birlikte Müslümanları terk ederek Medine'ye geri döndü. Bu olay, ordu içinde karışıklığa sebep oldu. Hatta Müslümanlardan iki gurup; Selemeoğulları ile Hariseoğulları, neredeyse münafıklarla birlikte döneceklerdi. Fakat sonuçta iman ve sadakat duyguları ağır bastı ve böylece savaşmaya karar verdiler.

Peygamber (s), ordusunu Uhud Dağı'nı arkalarına alacak şekilde mevzilendirdi. Müslümanları korumak üzere de yakındaki bir tepeye keskin nişancılardan elli adet okçu yerleştirdi ve onlara, ne olursa olsun yerlerini terk etmemelerini emretti.

Müslümanlar, savaşın ilk anlarında kahramanca savaşıp düşmanı neredeyse bozguna uğratmışlardı. Fakat bazı Müslümanlar, dağılan düşmanı takip edip son darbeyi vurmak yerine, acelecilik edip ganimet toplamaya başladılar. Bunun üzerine tepedeki okçular da ganimetten pay kapma hırsıyla yerlerini terk ederek ganimetlere koşuştular. Oysa henüz kesin zafer elde edilmemişti. Bu fırsatı iyi değerlendiren Hâlid bin Velid —ki henüz Müslüman olmamıştı— yanına aldığı süvarilerle, okçuların terk ettiği geçitten girerek Müslümanları arkadan kuşattı. İki ateş arasında kalan Müslümanlar, Peygamber'in öldürüldüğü haberinin de yayılmasıyla panik içinde kaçışmaya başladılar. Peygamber'in çevresinde kalan bir avuç Müslüman ise vücutlarını siper etmiş, onu düşmanın saldırısından korumaya çalışıyorlardı. Derken, Allah'ın yardımıyla Müslümanlar toparlanıp yeniden saldırıya geçerek düşmanı geri püskürttüler. Böylece, sonuçları çok

ağır olacak bir yenilgiden kıl payı kurtulmuş oldular. Fakat yetmiş şehit vererek büyük bir acı yaşamış ve kazanmak üzere oldukları bir savaşı kaybetmişlerdi.

Allah'ın Elçisi, ertesi gün yetmiş kişilik bir askeri birlikle düşmanı bir müddet takip etti. Onların hızla kaçıp uzaklaştıklarını görünce Medine'ye geri döndü.

İşte bu savaşta, hem sizin hem de kıyamete kadar gelecek bütün Müslümanların alması gereken nice ibretler vardır:

وَاِذْ غَدَوْتَ مِنْ اَهْلِكَ تُبَوِّئُ الْمُؤْمِن۪ينَ مَقَاعِدَ لِلْقِتَالِؕ وَاللّٰهُ سَم۪يعٌ عَل۪يمٌۙ ﴿١٢١﴾

121. Ey Peygamber! **Hani sen Müslümanları** Uhud Dağı'nın eteklerinde **savaşa elverişli mevzilere yerleştirmek üzere sabah erkenden** eşlerinle vedalaşarak **ailenden ayrıl**ıp yola çık**mıştın.**

Allah, bütün olup bitenleri **işitmekte ve bilmekteydi.**

اِذْ هَمَّتْ طَٓائِفَتَانِ مِنْكُمْ اَنْ تَفْشَلَاۙ وَاللّٰهُ وَلِيُّهُمَاؕ وَعَلَى اللّٰهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ ﴿١٢٢﴾

122. Hani sizden iki grup, yani Selemeoğulları ile Hariseoğulları, münafık Abdullah bin Übeyy'in propagandasına aldanarak **az kalsın paniğe kapılıp geri döneceklerdi. Hâlbuki onların velisi,** yardımcısı, dostu ve koruyucusu yalnızca **Allah idi. Öyleyse, inananlar Allah'a** dayansınlar ve ancak O'na **güvensinler.** Çünkü O, kendi uğrunda mücadele edenleri asla yardımsız bırakmayacaktır. Nitekim:

وَلَقَدْ نَصَرَكُمُ اللّٰهُ بِبَدْرٍ وَاَنْتُمْ اَذِلَّةٌۚ فَاتَّقُوا اللّٰهَ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿١٢٣﴾

123. Allah, son derece zayıf ve **güçsüz durumda olduğunuz Bedir Savaşı'nda da size yardım etmişti.** Durum böyleyken, nasıl olur da Allah'ın yardımına güvenmeyip korkuya kapılırsınız? **O hâlde, Allah'a** karşı gelmekten sakının ve emirlerine sımsıkı sarılarak fenalıklardan **korunun ki,** O'nun yardım ve nimetlerine **şükretmiş olasınız.**

اِذْ تَقُولُ لِلْمُؤْمِن۪ينَ اَلَنْ يَكْفِيَكُمْ اَنْ يُمِدَّكُمْ رَبُّكُمْ بِثَلٰثَةِ اٰلَافٍ مِنَ الْمَلٰٓئِكَةِ مُنْزَل۪ينَؕ ﴿١٢٤﴾

124. Hani ey Muhammed, o sırada **sen müminlere, "Rabb'inizin size,** birbiri ardınca **gönderilecek üç bin melek ile yardım etmesi size yetmez mi?" diyordun.**

بَلٰٓىۙ اِنْ تَصْبِرُوا وَتَتَّقُوا وَيَأْتُوكُمْ مِنْ فَوْرِهِمْ هٰذَا يُمْدِدْكُمْ رَبُّكُمْ بِخَمْسَةِ اٰلَافٍ مِنَ الْمَلٰٓئِكَةِ مُسَوِّم۪ينَ ﴿١٢٥﴾

125. Evet, elbette Allah inananlara yardım edecekti**! Eğer siz** mücadelenin sıkıntılarına göğüs gererek **sabreder ve** Allah'ın emirlerine karşı gelmekten, disiplini bozacak davranışlardan **sakınırsanız,** düşmanlarınız **size hemen şimdi saldıracak olsalar bile, Rabb'iniz size nişanlı beş bin melekle yardım edecektir.** Allah katında özel bir yere sahip olan bu seçkin melekler, üzerlerinde makam ve derecelerini gösteren nişanları, alametleri olduğu hâlde müminlerin safında savaşa katılmak için emir bekliyorlar. Aslında zorluklar karşısında sabretmesini bilen sorumluluk sahibi müminlerin, meleklerin desteğine bile ihtiyacı yoktu:

وَمَا جَعَلَهُ اللّٰهُ اِلَّا بُشْرٰى لَكُمْ وَلِتَطْمَئِنَّ قُلُوبُكُمْ بِه۪ؕ وَمَا النَّصْرُ اِلَّا مِنْ عِنْدِ اللّٰهِ الْعَز۪يزِ الْحَك۪يمِۙ ﴿١٢٦﴾

*****126. Allah bu yardımı, sırf sizi bir müjdeyle sevindirmek ve bu sayede gönüllerinizi huzur ve güvene kavuşturmak için yapmıştır.** Evet, **yardım** ve zafer, **ancak sonsuz kudret ve hikmet sahibi olan Allah katındandır.**

لِيَقْطَعَ طَرَفًا مِنَ الَّذ۪ينَ كَفَرُٓوا اَوْ يَكْبِتَهُمْ فَيَنْقَلِبُوا خَٓائِب۪ينَ ﴿١٢٧﴾

127. Allah, **inkâr edenlerden bir kısmını mahvetmek, diğerlerini de iyice alçaltarak ümitsizce geri dönmelerini sağlamak için** size yardımını göndermiştir.

لَيْسَ لَكَ مِنَ الْاَمْرِ شَيْءٌ اَوْ يَتُوبَ عَلَيْهِمْ اَوْ يُعَذِّبَهُمْ فَاِنَّهُمْ ظَالِمُونَ ﴿١٢٨﴾

128. Ey Muhammed! Uhud savaşında seni kanlar içinde bırakan düşmanlarını Allah neden oracıkta helâk etmedi diye düşünüyor, onların akıbeti hakkında kendince hüküm yürütüyorsun. Oysa **senin bu konuda** karar verme **yetkin yoktur; Allah ister tövbe etmelerine fırsat verip onları bağışlar, isterse de zalim oldukları için onları cezalandırır.** Öyle ki;

وَلِلّٰهِ مَا فِي السَّمٰوَاتِ وَمَا فِي الْاَرْضِؕ يَغْفِرُ لِمَنْ يَشَٓاءُ وَيُعَذِّبُ مَنْ يَشَٓاءُؕ وَاللّٰهُ غَفُورٌ رَح۪يمٌ ﴿١٢٩﴾

129. Göklerde ve yerde ne varsa hepsi Allah'ındır. Dilediğini bağışlar, dilediğini cezalandırır. Fakat Allah'ın dilemesi, kulların tercih ve davranışlarına bağlıdır. Öyleyse O'nun bağışlamasına lâyık kullar olmaya çalışın. Unutmayın ki, **Allah çok bağışlayıcı, çok merhametlidir.**

Uhud'da kazanmak üzere olduğunuz bir savaşı kaybetmenize sebep olan mal ve ganimet tutkusu, ekonomik hayatınızda da başınıza türlü belâlar açabilir. Onun içindir ki:

يَٓا اَيُّهَا الَّذ۪ينَ اٰمَنُوا لَا تَأْكُلُوا الرِّبٰٓوا اَضْعَافًا مُضَاعَفَةًۖ وَاتَّقُوا اللّٰهَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَۚ ﴿١٣٠﴾

130. Ey inananlar! Kat kat artırarak faiz yemeyin! Gerçi faizin azı da çoğu da haramdır. Fakat sıkıntıya düşenlere faizle borç verip, ödemeyi geç yaptığı zaman da faizini kat kat artırarak tefecilik yapmak, faizciliğin en çirkinidir. O hâlde, **Allah'tan** gelen ilkeler doğrultusunda dürüst ve erdemlice bir hayat sürerek faizin, tefeciliğin her çeşidinden titizlikle **sakının ki,** birey ve toplum olarak hem dünyada, hem de ahirette **kurtuluşa erebilesiniz.**

وَاتَّقُوا النَّارَ الَّت۪ٓي اُعِدَّتْ لِلْكَافِر۪ينَۚ ﴿١٣١﴾

131. Ve kendinizi, inkârcılar için hazırlanmış olan cehennem ateşinden koruyun! Bunun için:

وَاَط۪يعُوا اللّٰهَ وَالرَّسُولَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَۚ ﴿١٣٢﴾

132. Allah'a ve Peygambere itaat edin ki, merhamete lâyık olabilesiniz.

Gelip geçici dünyalık nimetler peşinde koşmak size yaraşmaz. Sizin asıl hedefiniz şu olmalıdır:

وَسَارِعُٓوا اِلٰى مَغْفِرَةٍ مِنْ رَبِّكُمْ وَجَنَّةٍ عَرْضُهَا السَّمٰوَاتُ وَالْاَرْضُۙ اُعِدَّتْ لِلْمُتَّق۪ينَۙ ﴿١٣٣﴾

133. Haydi, Rabb'iniz tarafından bağışlanmak ve eni göklerle yer kadar geniş olan cennete girmek için birbirinizle yarışın! Fakat oraya girebilmenin şartı var: Bu cennet, kötü davranışlardan titizlikle sakınıp **korunan kimseler için hazırlanmıştır.**

اَلَّذ۪ينَ يُنْفِقُونَ فِي السَّرَّٓاءِ وَالضَّرَّٓاءِ وَالْكَاظِم۪ينَ الْغَيْظَ وَالْعَاف۪ينَ عَنِ النَّاسِؕ وَاللّٰهُ يُحِبُّ الْمُحْسِن۪ينَۚ ﴿١٣٤﴾

134. Onlar ki, hem bolluk hem de darlık zamanında, servetlerinden bir kısmını Allah için **harcarlar.** Kızdıkları zaman **öfkelerine hâkim olurlar ve** kendilerine karşı kusurlu davranmış olsalar bile, **insanları bağışlarlar.**

Allah da, iyilik eden böyle dürüst ve fedakâr **kimseleri sever.**

وَالَّذٖينَ اِذَا فَعَلُوا فَاحِشَةً اَوْ ظَلَمُٓوا اَنْفُسَهُمْ ذَكَرُوا اللّٰهَ فَاسْتَغْفَرُوا لِذُنُوبِهِمْۖ
وَمَنْ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ اِلَّا اللّٰهُۖ وَلَمْ يُصِرُّوا عَلٰى مَا فَعَلُوا وَهُمْ يَعْلَمُونَ ﴿١٣٥﴾

135. Yine onlar, o takva sahipleri, utanç verici **bir kötülük işledikleri, ya da** bir başka şekilde **kendilerine zulmettikleri zaman, hemen Allah'ı hatırlayıp günahlarının bağışlanması için O'na yalvarırlar.** Öyle ya, **günahları Allah'tan başka kim bağışlayabilir? Bir de onlar,** günah olduğunu **bile bile yaptıklarında ısrar etmezler.**

اُو۬لٰٓئِكَ جَزَٓاؤُ۬هُمْ مَغْفِرَةٌ مِنْ رَبِّهِمْ وَجَنَّاتٌ تَجْرٖى مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهَارُ خَالِدٖينَ
فٖيهَاۜ وَنِعْمَ اَجْرُ الْعَامِلٖينَۜ ﴿١٣٦﴾

136. İşte onların mükâfatı, Rableri tarafından bağışlanmak ve sonsuza dek içerisinde kalmak üzere, ağaçlarının **altından ırmaklar çağıldayan cennet bahçelerine girmektir.**

Çalışanların mükâfatı, gerçekten ne güzel!

قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِكُمْ سُنَنٌۙ فَسٖيرُوا فِى الْاَرْضِ فَانْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ
الْمُكَذِّبٖينَ ﴿١٣٧﴾

137. Sizden önce de birçok ibret verici olaylar yaşanmıştır. Toplum hayatıyla ilgili nice ilâhî kanunlar uygulanmış, yani **nice sünnetler gelip geçmiştir.** Nice zalimler, sahip oldukları kudret ve servetle şımarıp ilâhî iradeye başkaldırmış, inananlara karşı zaman zaman geçici üstünlükler elde etmiş, fakat sonunda mahvolup gitmişlerdir. Neticede gerçek başarı ve zafer, hep inananların olmuştur. Bunu bizzat gözlerinizle görmek ister misiniz? **Öyleyse yeryüzünde gezip dolaşın** ve geçmiş milletlerin hayatlarını ve akıbetlerini düşünerek insanlık tarihini araştırın **da,** gerek sözleriyle gerek ortaya koydukları hayat tarzıyla Allah'ın âyetlerini **yalan sayanların sonu nice olmuş, bir görün!**

هٰذَا بَيَانٌ لِلنَّاسِ وَهُدًى وَمَوْعِظَةٌ لِلْمُتَّقٖينَ ﴿١٣٨﴾

138. İşte bu hikmet dolu sözler, **tüm insanlığa apaçık bir çağrı,** fenalıklardan sakınıp **korunanlar için de bir yol gösterici ve bir öğüttür.**

وَلَا تَهِنُوا وَلَا تَحْزَنُوا وَاَنْتُمُ الْاَعْلَوْنَ اِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنٖينَ ﴿١٣٩﴾

139. Öyleyse zorluklar karşısında **yılgınlığa düşmeyin,** bu uğurda başınıza gelebilecek acı olaylardan ötürü **üzüntüye de kapılmayın. Çünkü eğer gerçekten inanıyorsanız,** eninde sonunda **üstün gelecek olan, sizlersiniz.**

اِنْ يَمْسَسْكُمْ قَرْحٌ فَقَدْ مَسَّ الْقَوْمَ قَرْحٌ مِثْلُهُۜ وَتِلْكَ الْاَيَّامُ نُدَاوِلُهَا بَيْنَ النَّاسِۚ
وَلِيَعْلَمَ اللّٰهُ الَّذٖينَ اٰمَنُوا وَيَتَّخِذَ مِنْكُمْ شُهَدَٓاءَۜ وَاللّٰهُ لَا يُحِبُّ الظَّالِمٖينَۙ ﴿١٤٠﴾

140. Eğer siz Uhud savaşında düşmana yenilip **bir yara aldıysanız, o** inkârcı **topluluk da** Bedir savaşında çok daha ağır bir yenilgiye uğrayarak **buna benzer bir yara almıştı.** Buna rağmen, yeniden toparlanıp karşınıza çıkabildiler. O hâlde, sizler nasıl olur da hemencecik yılgınlığa düşersiniz? Unutmayın ki, sadece başarı ve üstünlükle değil, aynı zamanda yenilgi ve sıkıntılarla da imtihan edileceksiniz. İşte bunun için **biz, bu** iyi ve kötü **günleri insanlar arasında sürekli çevirip dururuz.** Kuvvet ve egemenlik bazen inananların elinde olur, kimi zaman da zalimlerin eline geçer. Böylece **Allah, iman edenleri** inkârcılardan **ayırt etmek ve içinizden** canını feda ederek hakikate **şahit**lik eden kimse**ler edinmek için** sizi imtihan ederken, kötülük edenleri de cezalandırmış olur. **Allah, zalimleri sevmez.**

وَلِيُمَحِّصَ اللّٰهُ الَّذٖينَ اٰمَنُوا وَيَمْحَقَ الْكَافِرٖينَ ﴿١٤١﴾

141. Diğer bir deyişle, Allah, **inananları** günahlarından arındırıp **tertemiz kılmak ve inkâr edenleri de mahvetmek için** sizi zorlu imtihanlardan geçirecektir.

اَمْ حَسِبْتُمْ اَنْ تَدْخُلُوا الْجَنَّةَ وَلَمَّا يَعْلَمِ اللّٰهُ الَّذٖينَ جَاهَدُوا مِنْكُمْ وَيَعْلَمَ
الصَّابِرٖينَ ﴿١٤٢﴾

142. Yoksa siz, aranızdan İslâm yolunda fedakârca **çaba harcayanları ve zorluklar karşısında sabredenleri, Allah** çetin bir imtihanla seçip **belirlemeden** öyle kolayca **cennete gireceğinizi mi sanmıştınız?**

Ey Medine'de kalıp savunma savaşı vermeyi onurlarına yediremeyerek, düşmanı şehir dışındaki açık arazide karşılamakta ısrar eden gençler! İşte düşman karşınızda! İşlerin zorlaştığı, savaşın kızıştığı şu an, hani neredesiniz?

وَلَقَدْ كُنْتُمْ تَمَنَّوْنَ الْمَوْتَ مِنْ قَبْلِ اَنْ تَلْقَوْهُۖ فَقَدْ رَاَيْتُمُوهُ وَاَنْتُمْ تَنْظُرُونَ
﴿١٤٣﴾

143. Hani siz ölümle yüz yüze gelmeden önce, şehit olmak için can atıyordunuz ya, işte şimdi o fırsatı yakaladınız; fakat kahramanca çarpışacağınız yerde, korku ve dehşete düşmüş, öylece **bakıp duruyorsunuz!**

Üstelik Peygamberin öldürüldüğünü zannederek, nasıl da ümitsizlik ve yılgınlığa kapılmıştınız! Oysa şunu bilmeniz gerekirdi ki:

وَمَا مُحَمَّدٌ اِلَّا رَسُولٌۚ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِ الرُّسُلُۜ اَفَا۬ئِنْ مَاتَ اَوْ قُتِلَ انْقَلَبْتُمْ عَلٰٓى
اَعْقَابِكُمْۜ وَمَنْ يَنْقَلِبْ عَلٰى عَقِبَيْهِ فَلَنْ يَضُرَّ اللّٰهَ شَيْـًٔاۜ وَسَيَجْزِى اللّٰهُ
الشَّاكِرٖينَ ﴿١٤٤﴾

144. Muhammed insanüstü, ölümsüz bir varlık, bir melek değil, **ancak bir Elçidir. Nitekim ondan önce de nice elçiler gelip geçmişti.** Öyleyse, o da diğer Peygamberler gibi fânidir ve bir gün mutlaka ölecektir. **Şimdi o ölür veya öldürülürse,** bu davayı terk edip **gerisin geriye dönecek misiniz? Her kim** bu yoldan **dönecek olursa,** şunu iyi bilsin ki, bu davranışıyla **Allah'a hiçbir şekilde zarar vermiş olamaz.** Yalnızca kendisini ateşe atmış olur, o kadar. Çünkü **Allah,** cihadı terk edenleri değil, uğrunda mücadele ederek kendisine **şükredenleri ödüllendirecektir.** Hem neden Allah yolunda cihadı terk edesiniz ki? Eğer ölümden korkuyorsanız, şunu iyi bilin ki:

وَمَا كَانَ لِنَفْسٍ اَنْ تَمُوتَ اِلَّا بِاِذْنِ اللّٰهِ كِتَابًا مُؤَجَّلًاۜ وَمَنْ يُرِدْ ثَوَابَ الدُّنْيَا نُؤْتِهٖ
مِنْهَاۚ وَمَنْ يُرِدْ ثَوَابَ الْاٰخِرَةِ نُؤْتِهٖ مِنْهَاۜ وَسَنَجْزِى الشَّاكِرٖينَ ﴿١٤٥﴾

145. Önceden **belirlenmiş bir yazgıya göre Allah izin vermedikçe, hiçbir canlının ölmesi mümkün değildir.** Madem her şey Allah'ın hükmü altındadır, o hâlde can ve mal kaygısıyla mücadeleden geri durup ilâhî gazaba uğramanın ne anlamı var?

Bununla birlikte, **her kim bu dünyanın nimetlerini arzu** eder ve bütün gücünü ve yeteneklerini yalnızca onu elde etmek için sarf **ederse, kendisine ondan** az veya çok, dünyalık bir şeyler **vereceğiz.** Fakat o, ahirette hiç-

bir pay elde edemeyecektir. **Kim de** iyi işler yaparak **ahiret nimetlerini arzular** ve bu nimetlere ulaşmak için üzerine düşeni yapar**sa, ona da ondan** hak ettiği payı **vereceğiz.** Evet, kendilerine bahşedilen nimetlere **şükredenleri, elbette** dünya ve ahiret nimetleriyle **ödüllendireceğiz.** Geçmişte bunu başaranlar oldu, siz de başarabilirsiniz:

وَكَاَيِّنْ مِنْ نَبِيٍّ قَاتَلَۙ مَعَهُ رِبِّيُّونَ كَث۪يرٌۚ فَمَا وَهَنُوا لِمَٓا اَصَابَهُمْ ف۪ي سَب۪يلِ اللّٰهِ وَمَا
ضَعُفُوا وَمَا اسْتَكَانُواۜ وَاللّٰهُ يُحِبُّ الصَّابِر۪ينَ ﴿١٤٦﴾

146. Nice Peygamberler vardır ki, kendilerini Allah'a adamış **birçok hak eriyle birlikte** zalimlere karşı kıyasıya **savaştılar da, Allah yolunda çektikleri sıkıntılardan dolayı ne yılgınlığa düştüler, ne gevşeklik gösterdiler, ne de** batılın önünde **boyun eğdiler.** Hiç kuşkusuz **Allah,** zorluklar karşısında direnip **sabredenleri sever.**

وَمَا كَانَ قَوْلَهُمْ اِلَّٓا اَنْ قَالُوا رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا وَاِسْرَافَنَا ف۪ٓي اَمْرِنَا وَثَبِّتْ
اَقْدَامَنَا وَانْصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِر۪ينَ ﴿١٤٧﴾

147. Onlar bu çetin imtihanlardan geçerken, **tek söyledikleri şuydu:**

"Ey Rabb'imiz, günahlarımızı ve işimizdeki aşırılıkları bağışla! Er meydanlarında dizlerimize derman, yüreğimize cesaret vererek **adımlarımızı sağlamlaştır ve inkâr edenlere karşı bize yardım et!"**

فَاٰتٰيهُمُ اللّٰهُ ثَوَابَ الدُّنْيَا وَحُسْنَ ثَوَابِ الْاٰخِرَةِۜ وَاللّٰهُ يُحِبُّ الْمُحْسِن۪ينَ ﴿١٤٨﴾

148. Allah da onlara hem bu dünyanın nimetlerini, hem de ahiretin en güzel nimetlerini bağışladı. Çünkü Allah, güzel davrananları sever.

Öyleyse, siz de onları kendinize örnek alın da, Uhud'da uğradığınız yenilgiyi bahane ederek sizi dininizden çevirmeye çalışan Yahudi ve münafıkların propagandasına aldanmayın:

يَٓا اَيُّهَا الَّذ۪ينَ اٰمَنُٓوا اِنْ تُط۪يعُوا الَّذ۪ينَ كَفَرُوا يَرُدُّوكُمْ عَلٰٓى اَعْقَابِكُمْ فَتَنْقَلِبُوا
خَاسِر۪ينَ ﴿١٤٩﴾

149. Ey iman edenler! Eğer Allah'ın âyetlerini **inkâr edenlere uyacak olursanız, sizi gerisin geriye** küfre **döndürürler, o zaman da büsbütün** hüsrana uğrayıp **kaybedenlerden olursunuz.**

بَلِ اللّٰهُ مَوْلٰيكُمْۚ وَهُوَ خَيْرُ النَّاصِر۪ينَ ﴿١٥٠﴾

150. Hayır, sakın onlardan medet ummayın! **Sizin** gerçek koruyucunuz, efendiniz, yar ve **yardımcınız yalnızca Allah'tır!** Üstelik **O, yardım edenlerin en hayırlısıdır.**

İşte, Rabb'inizin size yardımlarından birkaç örnek:

سَنُلْق۪ي ف۪ي قُلُوبِ الَّذ۪ينَ كَفَرُوا الرُّعْبَ بِمَٓا اَشْرَكُوا بِاللّٰهِ مَا لَمْ يُنَزِّلْ بِه۪ سُلْطَانًاۚ
وَمَأْوٰيهُمُ النَّارُۜ وَبِئْسَ مَثْوَى الظَّالِم۪ينَ ﴿١٥١﴾

151. Haram helâl sınırlarını belirleme, değer yargıları oluşturma, emirlerine kayıtsız şartsız itaat edilme gibi konularda, kendilerine yetki verildiğine dair **Allah'ın** Kitap veya Elçisi aracılığıyla **hiçbir delil göndermediği varlıkları** tanrısal niteliklerle yücelterek veya birtakım kişi ve kurumları itaat edilecek mutlak otorite kabul ederek yahut servet, güç, makam, şöhret gibi değerleri hayatın biricik ölçüsü hâline getirerek **O'na ortak koştuklarından dolayı, kâfirlerin yüreğine korku salacağım.** Siz Allah yolunda olduğunuz sürece, sizinle göğüs göğse çarpışmaktan ödleri kopacaktır. Dünyada hep korku ve endişe içinde yaşayacaklar ve sonunda, **varacakları yer ateş olacaktır. Zalimlerin kalacağı yer, gerçekten ne kötüdür!**

Şimdi, "Allah bize madem bunca vaatlerde bulunuyor, o hâlde neden Uhud savaşında bu felâkete uğradık?" diyorsanız, iyi dinleyin:

وَلَقَدْ صَدَقَكُمُ اللّٰهُ وَعْدَهُٓ اِذْ تَحُسُّونَهُمْ بِاِذْنِه۪ۚ حَتّٰٓى اِذَا فَشِلْتُمْ وَتَنَازَعْتُمْ فِي
الْاَمْرِ وَعَصَيْتُمْ مِنْ بَعْدِ مَٓا اَرٰيكُمْ مَا تُحِبُّونَۜ مِنْكُمْ مَنْ يُر۪يدُ الدُّنْيَا وَمِنْكُمْ مَنْ
يُر۪يدُ الْاٰخِرَةَۚ ثُمَّ صَرَفَكُمْ عَنْهُمْ لِيَبْتَلِيَكُمْۚ وَلَقَدْ عَفَا عَنْكُمْۜ وَاللّٰهُ ذُو فَضْلٍ عَلَى
الْمُؤْمِن۪ينَ ﴿١٥٢﴾

152. Gerçek şu ki, Allah size verdiği sözü yerine getirmiştir. Nitekim O'nun yardım ve **izniyle** düşmanı önünüze katmış, **onları kılıçtan geçiriyordunuz. Ne var ki, arzu ettiğiniz** zaferi **Allah size göstermişken,** ganimet sevdasıyla **gevşekliğe kapıldınız ve** pek çoğunuz Peygamberin verdiği **emre karşı gelerek isyan ettiniz.** O sırada **kiminiz dünyayı tercih etmişti.** Bunlar ganimetlere üşüştüler, zoru görünce de kaçtılar. **Kiminiz de ahireti tercih etmişti.** Bunlar da kahramanca çarpıştılar, şehit oluncaya kadar da yerlerinden ayrılmadılar.

O perişan hâlinizi bir hatırlayın:

اِذْ تُصْعِدُونَ وَلَا تَلْوُ۫نَ عَلٰٓى اَحَدٍ وَالرَّسُولُ يَدْعُوكُمْ ف۪ٓي اُخْرٰيكُمْ فَاَثَابَكُمْ غَمًّا
بِغَمٍّ لِكَيْلَا تَحْزَنُوا عَلٰى مَا فَاتَكُمْ وَلَا مَٓا اَصَابَكُمْۜ وَاللّٰهُ خَب۪يرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿١٥٣﴾

153. Hani Peygamber, "Ey Allah'ın kulları, yanıma gelin, yanıma gelin!" diye **sizi arkanızdan çağırıp dururken,** siz can derdine düşmüş, **hiç kimseye dönüp bakmadan** Uhud dağının eteklerine doğru kaçarak **uzaklaşıyordunuz. Bunun üzerine Allah,** galibiyet fırsatını **elinizden kaçırmanızın** burukluğunu **ve başınıza gelen** felâket**lerin üzüntüsünü bastıracak peş peşe keder ve acılarla sizi cezalandırdı.** "Peygamber öldürüldü!" dediler. Bu söylenti sizi kalbinizden vurdu, içiniz kan ağladı. Öyle ki, diğer bütün felâketler bunun yanında pek hafif kalmıştı.

Evet; **Allah, yaptığınız her şeyden haberdar idi.**

Fakat Rabb'iniz, kusurunuzu bağışlayınca bakın sizi nasıl destekledi:

ثُمَّ اَنْزَلَ عَلَيْكُمْ مِنْ بَعْدِ الْغَمِّ اَمَنَةً نُعَاسًا يَغْشٰى طَٓائِفَةً مِنْكُمْۙ

154. Derken bu üzüntünüzün ardından Allah, **üzerinize** tatlı bir **uyuklama,** içinizi okşayan bir huzur ve **güven duygusu indirdi.** Bu duygu, **içinizden bir kısmını** dalga dalga sarıp **kuşatıyordu.**

وَطَٓائِفَةٌ قَدْ اَهَمَّتْهُمْ اَنْفُسُهُمْ يَظُنُّونَ بِاللّٰهِ غَيْرَ الْحَقِّ ظَنَّ الْجَاهِلِيَّةِۜ

Münafıkların oluşturduğu **diğer bir grup ise, sırf kendi canlarının kaygısına düşmüşlerdi. Allah hakkında,** İslâm öncesi **cahiliye** döneminden kalma putperest **kafasıyla, yalan yanlış düşünceler besliyorlardı.**

يَقُولُونَ هَلْ لَنَا مِنَ الْاَمْرِ مِنْ شَيْءٍۜ

Allah'ın müminlere yardım etmeyeceğini, bu davanın artık bittiğini söylüyorlardı. Yenilginin faturasını hep Peygambere çıkararak **diyorlardı ki:**

"Bu işlerin kararlaştırılması konusunda bizim yetkimiz mi var? Niçin bizim sözümüz dinlenmedi? Yetki ve egemenlikte bizim de payımız olsaydı, bu hâllere düşer miydik?"

قُلْ اِنَّ الْاَمْرَ كُلَّهُ لِلّٰهِۜ يُخْفُونَ ف۪ٓي اَنْفُسِهِمْ مَا لَا يُبْدُونَ لَكَۜ

Sen de onlara **de ki:**

"Doğrusu, her önemli konuda **karar verme yetkisi tamamen** ve yalnızca **Allah'a aittir.** Sözü dinlenecek,

emirlerine kayıtsız şartsız itaat edilecek yegâne otorite O'dur."

O münafıklar, **sana açıkça söyleyemedikleri** İslâm düşmanlığını ve müminlere karşı besledikleri kin ve nefretleri**ni içlerinde gizliyorlar.**

يَقُولُونَ لَوْ كَانَ لَنَا مِنَ الْاَمْرِ شَيْءٌ مَا قُتِلْنَا هٰهُنَاۜ

Diyorlar ki: "Bu konuda karar verme yetkisi bizde olsaydı, Medine'de şehir savunması yapar, **burada böyle öldürülmezdik.** Yani dostlarımızı, kardeşlerimizi bir hiç uğruna ölüme göndermezdik!" Böylece bir yandan İslâmî yönetimden hoşnut olmadıklarını ima ederken, öte yandan ölüm ve ecel konusunda Allah'ın iradesini hafife alıyorlar.

قُلْ لَوْ كُنْتُمْ ف۪ي بُيُوتِكُمْ لَبَرَزَ الَّذ۪ينَ كُتِبَ عَلَيْهِمُ الْقَتْلُ اِلٰى مَضَاجِعِهِمْۚ

Buna karşılık, onlara **de ki:**

"Hayır, öyle değil! Siz veya Uhud savaşında şehit olan yakınlarınız, şayet Allah yolunda mücadeleyi terk edip **evlerinizde kalmış olsaydınız bile,** Allah, içinizden bazılarının —sizin bilmediğiniz hikmet ve sebeplerle— o gün orada ölmesini takdir etmişse, **kendilerine ölüm yazılmış olanlar, mutlaka** ölecek ve kabirde **yatacakları yere gideceklerdi.** Bu durumda, hangi güç onları ölüm yolculuğundan alıkoyabilirdi? Unutmayın ki, her canlı için ölüm kaçınılmaz bir gerçektir. O hâlde, ölümden kaçma adına Allah yolunda mücadeleyi terk etmenin size bir faydası olmayacaktır."

"Peki, bunca sıkıntılara katlanmamızın hikmeti nedir?" diye soracak olursanız;

وَلِيَبْتَلِيَ اللّٰهُ مَا ف۪ي صُدُورِكُمْ وَلِيُمَحِّصَ مَا ف۪ي قُلُوبِكُمْۜ

Allah, göğsünüzdeki iman ve samimiyet derecesi**ni** ölçüp **sınamak ve yüreğinizdeki** korkaklık, bencillik, miskinlik gibi kötü duygu ve düşünce**leri** söküp atarak iç dünyanızı **tertemiz yapmak için** sizi imtihan etmektedir.

وَاللّٰهُ عَل۪يمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ ﴿١٥٤﴾

Hiç kuşkusuz **Allah, kalplerin içindeki** bütün gizli niyet ve düşünce**leri bilmektedir.**

اِنَّ الَّذ۪ينَ تَوَلَّوْا مِنْكُمْ يَوْمَ الْتَقَى الْجَمْعَانِۙ اِنَّمَا اسْتَزَلَّهُمُ الشَّيْطَانُ بِبَعْضِ مَا كَسَبُواۚ

155. İki ordunun karşılaştığı gün, içinizden savaş meydanını terk edip **kaçanlara gelince; şeytan onları, sırf kendi işledikleri** hata ve günahlar **yüzünden** Allah yolundan çevirerek **saptırmak istemişti.** Yoksa onlar fırsat vermeselerdi, şeytan onları zorla günaha sürükleyemezdi.

وَلَقَدْ عَفَا اللّٰهُ عَنْهُمْۜ اِنَّ اللّٰهَ غَفُورٌ حَل۪يمٌ ﴿١٥٥﴾

Fakat **her şeye rağmen, Allah onları affetti. Çünkü Allah çok bağışlayıcı, pek merhametlidir.**

Şimdi, bu acı olaylardan ders alın:

يَٓا اَيُّهَا الَّذ۪ينَ اٰمَنُوا لَا تَكُونُوا كَالَّذ۪ينَ كَفَرُوا وَقَالُوا لِاِخْوَانِهِمْ اِذَا ضَرَبُوا فِي
الْاَرْضِ اَوْ كَانُوا غُزًّى لَوْ كَانُوا عِنْدَنَا مَا مَاتُوا وَمَا قُتِلُواۚ لِيَجْعَلَ اللّٰهُ ذٰلِكَ حَسْرَةً
ف۪ي قُلُوبِهِمْۜ وَاللّٰهُ يُحْي۪ وَيُم۪يتُۜ وَاللّٰهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَص۪يرٌ ﴿١٥٦﴾

156. Ey iman edenler! Sakın ola ki, Allah için **yeryüzünde yolculuğa çıkan veya savaşa katılan** ve şehit olan **akrabaları hakkında, "Eğer** gitmeyip **bizim yanımızda kalsalardı, ne ölür, ne de öldürülürlerdi!" diyen şu** ikiyüzlü **inkârcılar gibi olmayın! Çünkü Allah bunu**n gibi kuruntu ve saplantıları, **onların kalplerinde** sürekli kanayan **bir pişmanlık** yarası **yapacaktır.** Onlar, ahirete inanmayıp tamamen dünyaya bel bağladıkları için, ne zaman acı bir sürprizle karşılaşsalar büyük bir pişmanlık düşüncesi sürekli içlerini kemirecek, hiçbir zaman teselli bulamayacaklar. Dünyaya dalmış lüks bir hayat içinde yaşarken bile içleri kan ağlayacak, gerçek mutluluk ve huzuru asla tadamayacaklar. Ve Hesap Günü müminleri cennet nimetleri içinde, kendilerini de cehennem ateşinde gördükleri zaman, sonsuza dek sürecek bir acı ve pişmanlıkla kahrolacaklar. Çünkü onlar dünyada iken, ölümden korkarak Allah yolunda mücadeleden uzak durmuşlardı.

Oysa yaşatan da öldüren de Allah'tır. O hâlde, başarı yolunda her türlü tedbiri alın, fakat sonucu Allah'a bırakın ve O'nun hükmüne razı olun. Unutmayın ki, **Allah yaptığınız her şeyi görmektedir.**

وَلَئِنْ قُتِلْتُمْ ف۪ي سَب۪يلِ اللّٰهِ اَوْ مُتُّمْ لَمَغْفِرَةٌ مِنَ اللّٰهِ وَرَحْمَةٌ خَيْرٌ مِمَّا يَجْمَعُونَ
﴿١٥٧﴾

157. Eğer Allah yolunda şehit düşer veya şehit olmayı arzulayarak **ölürseniz,** size müjdeler olsun! Çünkü **Allah'ın bağışlaması ve rahmeti, insanların** dünyada biriktirip **yığacakları her şeyden daha hayırlıdır!**

وَلَئِنْ مُتُّمْ اَوْ قُتِلْتُمْ لَاِلَى اللّٰهِ تُحْشَرُونَ ﴿١٥٨﴾

158. Zaten Karunlar gibi yaşayıp **ölseniz de** İslâm yolunda savaşıp **öldürülseniz de,** sonuçta hepiniz ister istemez **Allah'ın huzurunda toplanacaksınız.**

O hâlde, günah işleyen kardeşlerinizi güzelce uyarın, zira kardeşlik bunu gerektirir. Fakat onları, yaptığı bir hatadan dolayı aşağılayarak şeytanın kucağına itmeyin. Onlara daima şefkat ve merhametle yaklaşın. İşte bu konuda Allah'ın elçisi, size örnek olacak güzel bir davranış sergiledi:

فَبِمَا رَحْمَةٍ مِنَ اللّٰهِ لِنْتَ لَهُمْۚ

159. Ey Peygamber! **Allah'ın** sana bahşettiği o engin şefkat ve **rahmeti sayesindedir ki,** Uhud imtihanında başarısız olan **arkadaşlarına** merhametli ve **yumuşak davrandın.** Azarlanmayı hak ettikleri durumlarda bile, kusurlarını yüzlerine vurup onları rencide etmedin.

وَلَوْ كُنْتَ فَظًّا غَل۪يظَ الْقَلْبِ لَانْفَضُّوا مِنْ حَوْلِكَۖ

Eğer onlara karşı **kaba ve katı yürekli olsaydın,** seni terk ederek **etrafından dağılıp gitmişlerdi.** Bu ise, hem senin için, hem de onlar için en büyük felâket olurdu.

فَاعْفُ عَنْهُمْ وَاسْتَغْفِرْ لَهُمْ وَشَاوِرْهُمْ فِي الْاَمْرِۚ

Öyleyse, onları bağışla ve affedilmeleri için Allah'a **yalvar. Yönetimle ilgili** olup da, hakkında kesin bir hüküm indirilmemiş olan **her konuda onlara danış** ve karar verirken, onların görüşlerini de dikkate al.

فَاِذَا عَزَمْتَ فَتَوَكَّلْ عَلَى اللّٰهِۜ اِنَّ اللّٰهَ يُحِبُّ الْمُتَوَكِّل۪ينَ ﴿١٥٩﴾

İstişareler sonucunda belli bir yönde **karar verdiğin zaman da Allah'a güven** ve bu kararını taviz vermeden uygula. **Çünkü Allah,** üzerine düşeni eksiksiz yapan, fakat sonucun elde edilmesi konusunda yalnızca O'na güvenen, O'na dayanan kimseleri, yani **tevekkül edenleri sever.** Sevdiklerine de yardım eder:

اِنْ يَنْصُرْكُمُ اللّٰهُ فَلَا غَالِبَ لَكُمْۚ وَاِنْ يَخْذُلْكُمْ فَمَنْ ذَا الَّذ۪ي يَنْصُرُكُمْ مِنْ بَعْدِه۪ۜ
وَعَلَى اللّٰهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ ﴿١٦٠﴾

160. Allah size yardım ettiği sürece, sizi hiç kimse yenemez. Fakat bir de sizi yüzüstü bırakacak olursa, size O'ndan başka kim yardım edebilir? Öyleyse inananlar, yalnızca Allah'a dayanıp **güvensinler.**

Uhud'da savaşı bırakıp ganimete koşanlar, acaba Peygamberin ganimetlere el koyup kendilerine haksızlık edeceğini mi sanıyorlardı? Oysa şunu bilmeleri gerekirdi ki:

وَمَا كَانَ لِنَبِيٍّ اَنْ يَغُلَّ وَمَنْ يَغْلُلْ يَأْتِ بِمَا غَلَّ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ ثُمَّ تُوَفّٰى كُلُّ نَفْسٍ مَا
كَسَبَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿١٦١﴾

161. Bir Peygamberin emanete ihanet etmesi asla söz konusu olamaz. Zira **her kim emanete ihanet edecek olursa, Diriliş Günü** Allah'ın huzuruna **ihanetiyle birlikte çıkacaktır. Sonra da herkes, yaptığının karşılığını tam olarak görecek ve hiç kimseye** zerre kadar **haksızlık edilmeyecektir.**

اَفَمَنِ اتَّبَعَ رِضْوَانَ اللّٰهِ كَمَنْ بَٓاءَ بِسَخَطٍ مِنَ اللّٰهِ وَمَأْوٰيهُ جَهَنَّمُ وَبِئْسَ الْمَصِيرُ
﴿١٦٢﴾

162. Öyle ya, **Allah'ın hoşnutluğunu kazanmaya çalışan kimse, O'nun gazabına uğrayan ve barınağı cehennem olan kimseyle bir olur mu? Ne kötü bir duraktır** cehennem!

هُمْ دَرَجَاتٌ عِنْدَ اللّٰهِ وَاللّٰهُ بَصِيرٌ بِمَا يَعْمَلُونَ ﴿١٦٣﴾

163. Evet, iyilerle kötüler bir olmaz. İlâhî ölçülere göre her insanın, yapıp ettiklerine göre bir değeri, bir rütbesi vardır. **Onlar, Allah katında derece derecedirler.** Hiç kuşkusuz **Allah, yaptıkları her şeyi görmektedir.**

لَقَدْ مَنَّ اللّٰهُ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ اِذْ بَعَثَ فِيهِمْ رَسُولًا مِنْ اَنْفُسِهِمْ يَتْلُوا عَلَيْهِمْ
اٰيَاتِهِ وَيُزَكِّيهِمْ وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَاِنْ كَانُوا مِنْ قَبْلُ لَفِي ضَلَالٍ مُبِينٍ
﴿١٦٤﴾

164. Gerçekten Allah, inananlara büyük bir lütufta bulundu. Çünkü onlara kendi içlerinden öyle bir Peygamber gönderdi ki, onlara Allah'ın âyetlerini okuyor, onları günah ve şirk kirlerinden **arındırıyor ve onlara Kitabı ve** Kitaptaki hükümleri pratik hayata uygulama bilgisi olan **hikmeti öğretiyor. Oysa onlar, bundan önce apaçık bir** sapkınlık ve **dalâlet içinde idiler.**

Bu ilâhî nimetlerle taltif edilmiş olan bir topluma, şu tavır hiç mi hiç yakışmadı:

اَوَلَمَّٓا اَصَابَتْكُمْ مُصِيبَةٌ قَدْ اَصَبْتُمْ مِثْلَيْهَا قُلْتُمْ اَنّٰى هٰذَا قُلْ هُوَ مِنْ عِنْدِ
اَنْفُسِكُمْ اِنَّ اللّٰهَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١٦٥﴾

165. Düşmanlarınızın başına Bedir savaşında **iki mislini getirdiğiniz bir musibet,** Uhud'da kendi hatanız yüzünden **sizin başınıza geldi diye,** kendi kusurunuzu görmezlikten gelerek "Madem bizler doğru yoldayız da, **bu** yenilgi **nasıl** oldu da başımıza geldi?" **diyorsunuz, öyle mi?** Ey Muhammed, bunu soranlara **de ki:**

"Bu yenilgi, **sizin kendi hatanızın sonucudur.** O hâlde, bundan sonra bu hatalardan uzak durun. O zaman Allah size nice muhteşem zaferler nasip edecektir. Hiç kuşku yok ki, **Allah'ın her şeye gücü yeter."**

وَمَٓا اَصَابَكُمْ يَوْمَ الْتَقَى الْجَمْعَانِ فَبِاِذْنِ اللّٰهِ وَلِيَعْلَمَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٦٦﴾

166. İki ordunun Uhud savaşında **karşı karşıya geldiği gün başınıza gelenler,** her ne kadar kendi hatanızdan kaynaklanmışsa da, aynı zamanda **Allah'ın izniyle gerçekleşmiştir.** Çünkü O müsaade etmedikçe, hiçbir şey gerçekleşmez. Allah, içinizdeki samimi **müminleri ortaya çıkarmak için** buna izin vermiştir.

وَلِيَعْلَمَ الَّذِينَ نَافَقُوا

167. Bir de, aranızdaki **ikiyüzlüleri ortaya çıkarmak için** buna izin vermiştir.

وَقِيلَ لَهُمْ تَعَالَوْا قَاتِلُوا فِي سَبِيلِ اللّٰهِ اَوِ ادْفَعُوا قَالُوا لَوْ نَعْلَمُ قِتَالًا لَاتَّبَعْنَاكُمْ

Nitekim **onlara:**

"Haydi; gelin Allah yolunda savaşın, ya da hiç değilse cephe gerisinde **savunma görevi yapın!" denildiğinde,** sizinle alay edercesine:

"Eğer savaş olacağını **bilseydik, elbette sizinle gelirdik.** Kaldı ki, savaş stratejisi konusundaki görüşümüzü ciddiye almadığınıza göre, biz savaşmayı bilmiyoruz demektir. Bu durumda, bizi savaşa çağırmaya hakkınız yok." **demişlerdi.**

هُمْ لِلْكُفْرِ يَوْمَئِذٍ اَقْرَبُ مِنْهُمْ لِلْاِيمَانِ

Münafıkların bu tavırları, yüzlerindeki maskeyi düşürmüş oldu. **O gün onlar, imandan çok inkâra yakın idiler.**

يَقُولُونَ بِاَفْوَاهِهِمْ مَا لَيْسَ فِي قُلُوبِهِمْ

Müslümanlıktan dem vururlarken, **ağızlarıyla, kalplerinde olmayan şeyleri söylüyorlardı.**

وَاللّٰهُ اَعْلَمُ بِمَا يَكْتُمُونَ ﴿١٦٧﴾

Oysa Allah, içlerinde gizlediklerini çok iyi bilmekteydi.

اَلَّذِينَ قَالُوا لِاِخْوَانِهِمْ وَقَعَدُوا لَوْ اَطَاعُونَا مَا قُتِلُوا

168. Onlar hem kendileri savaştan kaçıp evlerinde **oturdular, hem de** şehit düşen dost ve **akrabaları hakkında:**

"Eğer sözümüzü dinleselerdi, o gün orada **öldürülmüş olmayacaklardı!" dediler.**

قُلْ فَادْرَؤُا عَنْ اَنْفُسِكُمُ الْمَوْتَ اِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿١٦٨﴾

Onlara **de ki:**

"Eğer sizi dinleselerdi, yani Peygamberi yüzüstü bırakıp kaçsalardı bile, eninde sonunda ölüp Allah'ın huzuruna gitmeyecekler miydi? Ölüm hepiniz için kaçınılmaz bir son olduğuna göre, biraz daha uzun ömür sürmek uğruna mücadeleden kaçmanızın ne anlamı var? Ey münafıklar! "Peygamberle birlikte savaşa katılanlar, bizi dinleyip evlerinde otursalardı ölmeyeceklerdi." sözünüzde gerçekten **samimi iseniz, haydi kendinizi ölümden kurtarsanıza!** Kendinizi kurtarmaya bile gücünüz yokken, ölüm ve hayat hakkında böyle cüretkâr hükümler vererek Allah yolunda şehit olanları kınamaya ne hakkınız var?"

Onun için, ey mümin!

وَلَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ قُتِلُوا فِي سَبِيلِ اللّٰهِ اَمْوَاتًا بَلْ اَحْيَٓاءٌ عِنْدَ رَبِّهِمْ يُرْزَقُونَ
﴿١٦٩﴾

169. Allah yolunda can verenleri, sakın sıradan ölüler gibi **ölü sanma! Aksine, onlar Rab'lerinin katında,** senin bilmediğin bir âlemde, farklı bir hayat boyutunda ve sonsuz **nimetler içerisinde yaşamaktadırlar.**

فَرِحِينَ بِمَٓا اٰتٰيهُمُ اللّٰهُ مِنْ فَضْلِهِ وَيَسْتَبْشِرُونَ بِالَّذِينَ لَمْ يَلْحَقُوا بِهِمْ مِنْ
خَلْفِهِمْ اَلَّا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿١٧٠﴾

170. Allah'ın lütfundan kendilerine bahşettiği şehitlik mertebesi ve cennet nimetleri **ile** coşkun bir gurur

ve **sevinç duyarlar. Ve** şehadet şerbetini içmek için can atan, fakat **henüz kendilerine katılmamış olan kardeşlerine, onlar için** Hesap Günü'nde **herhangi bir korku ve üzüntü olmadığı müjdesini vermek isterler.**

يَسْتَبْشِرُونَ بِنِعْمَةٍ مِنَ اللّٰهِ وَفَضْلٍۙ وَاَنَّ اللّٰهَ لَا يُضٖيعُ اَجْرَ الْمُؤْمِنٖينَۚ ﴿١٧١﴾

171. Evet, **Allah'ın** şehitler için hazırladığı muhteşem **lütuf ve nimetlerini** onlara haber vermek **ve Allah'ın, inananların** çabalarını boşa çıkarmadığını, onların **mükâfatını asla zayi etmediğini müjdelemek isterler.**

اَلَّذٖينَ اسْتَجَابُوا لِلّٰهِ وَالرَّسُولِ مِنْ بَعْدِ مَٓا اَصَابَهُمُ الْقَرْحُۜ لِلَّذٖينَ اَحْسَنُوا مِنْهُمْ
وَاتَّقَوْا اَجْرٌ عَظٖيمٌۚ ﴿١٧٢﴾

172. O inana**nlar ki,** Uhud savaşında ağır bir **yara almış olmalarına rağmen,** yaralarından akan kan henüz kurumadan, **Allah'ın ve Peygamberin çağrısına kulak ver**ip düşmanı takibe yönel**diler. Onlardan, güzel davranış gösteren ve** fenalıklardan titizlikle sakınıp **korunanlara,** Rableri katında **büyük bir mükâfat vardır!**

اَلَّذٖينَ قَالَ لَهُمُ النَّاسُ اِنَّ النَّاسَ قَدْ جَمَعُوا لَكُمْ فَاخْشَوْهُمْ فَزَادَهُمْ اٖيمَانًاۗ
وَقَالُوا حَسْبُنَا اللّٰهُ وَنِعْمَ الْوَكٖيلُ ﴿١٧٣﴾

173. Onlar öyle yürekten inanmış **kimselerdir ki,** düşman yurdundan haber getiren bazı kötü niyetli **insanlar, kendilerine:**

"Düşmanlarınız size karşı büyük bir **ordu hazırlamış, o hâlde onlardan korkun** da Allah yolunda cihadı terk edin!**" dediklerinde, bu** tehditkâr sözler o yiğitleri yıldırmak şöyle dursun, aksine, **onların imanını artırır ve şöyle derler:**

"Bütün tehlike ve korkulara karşı **bize Allah**'ın yardımı **yeter! O ne güzel** yardımcı, ne güvenilir **vekildir!"**

فَانْقَلَبُوا بِنِعْمَةٍ مِنَ اللّٰهِ وَفَضْلٍ لَمْ يَمْسَسْهُمْ سُٓوءٌۙ وَاتَّبَعُوا رِضْوَانَ اللّٰهِۜ وَاللّٰهُ ذُو
فَضْلٍ عَظٖيمٍ ﴿١٧٤﴾

174. Böylece o müminler, Allah'a tam bir güven ve teslimiyetle bağlanarak savaşa çıktılar. Fakat o sözde büyük ordular, onların karşısına çıkmaya bile cesaret edemedi. Sonuçta, **Allah'ın lütuf ve nimeti sayesinde, başlarına hiçbir kötülük gelmeden** sağ salim ve üstelik yaptıkları kârlı ticaretlerle zengin olarak yurtlarına geri **döndüler.** En önemlisi de, böylece **Allah'ın hoşnutluğunu kazanmış oldular.** Hiç kuşkusuz **Allah,** müminlere karşı **son derece** cömert, son derece **lütufkârdır.**

Savaşta karşınızda duramayan düşman, yalan haber ve propagandalarla sizi yıldırmaya çalışacaktır:

اِنَّمَا ذٰلِكُمُ الشَّيْطَانُ يُخَوِّفُ اَوْلِيَٓاءَهُۖ فَلَا تَخَافُوهُمْ وَخَافُونِ اِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنٖينَ
﴿١٧٥﴾

175. İşte o şeytan, yani kalbinize türlü vesveseler vererek sizi korkutmaya çalışan cin şeytanları ve sinsice aranıza sızarak kâfirleri olduğundan güçlü gösterip cesaretinizi kırmaya çalışan düşman casusları, gerçek müminleri asla yıldıramazlar. Onlar **ancak kendi dostlarını,** yani kendilerine değer veren ve kendileri gibi imansız olan inkârcıları ve ikiyüzlüleri **korkutabilir. O hâlde,** gerçek **müminler iseniz, onlardan değil, benden** gelecek azaptan ve benim sevgimi kaybetmekten **korkun!**

وَلَا يَحْزُنْكَ الَّذٖينَ يُسَارِعُونَ فِي الْكُفْرِۚ اِنَّهُمْ لَنْ يَضُرُّوا اللّٰهَ شَيْـًٔاۜ يُرٖيدُ اللّٰهُ اَلَّا
يَجْعَلَ لَهُمْ حَظًّا فِي الْاٰخِرَةِۚ وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظٖيمٌ ﴿١٧٦﴾

176. Ey şanlı Elçi ve onun izinden yürüyen Müslüman! Hakikati **inkâr etmede birbirleriyle yarışanlar**ın bu çirkin davranışları ve inananlara karşı topyekûn savaş hazırlığında bulunmaları, sakın **seni** endişelendirip **üzmesin!** Korkma, **onlar Allah'a** ve O'nun dinine, dolayısıyla da inananlara **asla zarar veremeyeceklerdir.** Öyle ki, bütün insanlar inkâr etmiş olsalar bile, bu, Allah'ın mülkünden hiçbir şey eksiltmeyecektir.

Eğer bu kâfirler hâlâ nimetler içinde yaşamaya devam ediyor ve derhâl helâke uğramıyorlarsa, bunun sebebi şudur: **Allah,** o zalimlerin sahip oldukları bütün güzellikleri ve fırsatları bu dünyada harcamalarını, böylece **kendilerine ahirette hiçbir pay kalmamasını istiyor. Onlar için,** cehennemde **korkunç bir azap vardır!**

اِنَّ الَّذٖينَ اشْتَرَوُا الْكُفْرَ بِالْاٖيمَانِ لَنْ يَضُرُّوا اللّٰهَ شَيْـًٔاۚ وَلَهُمْ عَذَابٌ اَلٖيمٌ ﴿١٧٧﴾

177. Gerçek şu ki, imana karşılık inkârcılığı tercih edenler, Allah'a ve O'nun bizzat korumayı üstlendiği dinine **hiçbir şekilde zarar veremezler.** Olsa olsa, kendilerini ateşe atmış olurlar, o kadar: **Onlar için, can yakıcı bir azap vardır!**

وَلَا يَحْسَبَنَّ الَّذٖينَ كَفَرُٓوا اَنَّمَا نُمْلٖي لَهُمْ خَيْرٌ لِاَنْفُسِهِمْۜ اِنَّمَا نُمْلٖي لَهُمْ لِيَزْدَادُٓوا
اِثْمًاۚ وَلَهُمْ عَذَابٌ مُهٖينٌ ﴿١٧٨﴾

178. Allah'ın âyetlerini **inkâr edenler sanmasınlar ki, onlara mühlet vermemiz kendileri için hayırlıdır.** Hayır! **Biz onlara, günaha iyice batsınlar diye süre veriyoruz.** Hâlbuki kendilerine tanınan bu süreyi fırsat bilip günahlardan tövbe etmeleri gerekirdi. **İşte onlar için, alçaltıcı bir azap vardır!**

Bazı müminler, "Allah, sürekli fitnelere sebep olan bu münafıkları neden bize ismen bildirmiyor, neden onları aramızdan çıkarıp atmıyor?" diye soruyorlar. Onlara de ki:

مَا كَانَ اللّٰهُ لِيَذَرَ الْمُؤْمِنٖينَ عَلٰى مَٓا اَنْتُمْ عَلَيْهِ حَتّٰى يَمٖيزَ الْخَبٖيثَ مِنَ الطَّيِّبِۜ

179. Allah, siz **inananları şu içinde bulunduğunuz** müminlerle münafıkların iç içe olduğu sıkıntılı **durumda elbette bırakmayacak; pis olanı temiz olandan mutlaka ayıklayıp çıkaracaktır.** Bunun için de, iyilerle kötüleri ayırt edinceye dek, üzüntü veya sevinç verici olaylarla sizi imtihan edecektir.

وَمَا كَانَ اللّٰهُ لِيُطْلِعَكُمْ عَلَى الْغَيْبِ وَلٰكِنَّ اللّٰهَ يَجْتَبٖي مِنْ رُسُلِهٖ مَنْ يَشَٓاءُ

Gerçi Allah dileseydi, size insanların kalbinden geçen gizli düşünceleri bilme kudreti verir, böylece hiç imtihana gerek kalmadan da münafıkları tespit etmenizi sağlayabilirdi. Ne var ki, **Allah size,** kendisinden başka hiç kimsenin bilemeyeceği sırlar âlemi olan **gayb'ı bildirecek değildir. Bunun yerine Allah,** ihtiyaç duyduğunuz kadar gayb bilgisini size öğretmek üzere **elçilerinden dilediğini seçer** ve bu bilgileri ona vahyeder. Zaten öteden beri uygulanan ilâhî kanun da budur. İşte Kur'ân, böyle vahiy ürünü bir kitaptır.

فَاٰمِنُوا بِاللّٰهِ وَرُسُلِهٖۚ وَاِنْ تُؤْمِنُوا وَتَتَّقُوا فَلَكُمْ اَجْرٌ عَظٖيمٌ ﴿١٧٩﴾

O hâlde, Allah'a ve göndermiş olduğu **elçilerine iman edin. Çünkü eğer** bu şekilde **inanır ve** kötü davranışlardan titizlikle sakınıp **korunursanız, muhteşem bir ödül kazanacaksınız.**

İşte size, münafıkları tanımanızı sağlayacak önemli bir ipucu:

وَلَا يَحْسَبَنَّ الَّذ۪ينَ يَبْخَلُونَ بِمَٓا اٰتٰيهُمُ اللّٰهُ مِنْ فَضْلِه۪ هُوَ خَيْرًا لَهُمْ بَلْ هُوَ شَرٌّ لَهُمْ

180. Allah'ın lütfundan kendilerine cömertçe **sunduğu nimetlerle** övünen ve bunları yoksullara harcamakta **cimrilik edenler, sakın bunun kendileri için hayırlı olduğunu** ve kendilerine kazanç sağlayacağını **sanmasınlar. Aksine, bu** cimrice davranış **onların zararınadır.**

سَيُطَوَّقُونَ مَا بَخِلُوا بِه۪ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ

Çünkü yoksullardan esirgeyerek **cimrilik ettikleri ne varsa, Diriliş Günü'nde** bir ateş halkası olacak ve **boyunlarına geçirilecektir.**

وَلِلّٰهِ م۪يرَاثُ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ وَاللّٰهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَب۪يرٌ ﴿١٨٠﴾

Zaten **göklerin ve yerin mirası, Allah'ındır.** Sizin olduğunu sandığınız servet ve zenginlikler, aslında size geçici olarak verilmiş birer emanetten başka bir şey değildir. Gün gelecek, bu emanet sizden geri alınacak ve gerçek sahibi olan Allah'a dönecektir. Ve hepsinin hesabı bir bir sorulacaktır. Öyleyse, Allah'ın servetini O'nun istediği biçimde harcamalısınız. Unutmayın ki, **Allah yaptığınız her şeyden haberdardır.**

Yahudilerden bazıları, "Allah'ın kat kat fazlasıyla kendisine geri ödeyeceği bir güzel borcu Allah'a verecek olan kimdir? Yani kim canını, malını ve sahip olduğu diğer nimetleri Allah yolunda feda ederse, Allah bunu kendisine verilmiş bir borç kabul eder ve bu fedakârlığı yapan kulunu, sonsuz cennet nimetleri ve hoşnutluğu ile ödüllendirir (2. Bakara: 245)." âyetini duyunca, alaycı bir tavırla, "Demek ki, Müslümanların inandığı Allah fakirmiş. Baksanıza, el açmış bizden borç dileniyor. Oysa biz zenginiz, hiç kimseye ve hiçbir şeye ihtiyacımız yoktur!" demişlerdi. Bunun üzerine, aşağıdaki âyet nazil oldu:

لَقَدْ سَمِعَ اللّٰهُ قَوْلَ الَّذ۪ينَ قَالُٓوا اِنَّ اللّٰهَ فَق۪يرٌ وَنَحْنُ اَغْنِيَٓاءُ سَنَكْتُبُ مَا قَالُوا
وَقَتْلَهُمُ الْاَنْبِيَٓاءَ بِغَيْرِ حَقٍّ وَنَقُولُ ذُوقُوا عَذَابَ الْحَر۪يقِ ﴿١٨١﴾

181. "Allah fakirdir, biz ise zenginiz!" diyenlerin sözlerini Allah elbette işitmiştir. Onların, bir Peygamberi öldürmek kadar korkunç bir günah olan **bu sözlerini,** suç dosyalarında bulunan **haksız yere Peygamberleri öldürme** veba**llerinin hemen yanı başına yazacağız ve** Diriliş Günü **onlara:**

"Ateşin yakıcı **azabını tadın bakalım!" diyeceğiz.**

ذٰلِكَ بِمَا قَدَّمَتْ اَيْد۪يكُمْ وَاَنَّ اللّٰهَ لَيْسَ بِظَلَّامٍ لِلْعَب۪يدِ ﴿١٨٢﴾

182. "İşte bu ceza, bizzat **kendi ellerinizle işlediğiniz** kötülükler**in karşılığıdır. Çünkü Allah,** ödüllendirmede de, cezalandırmada da **kullarına hiçbir şekilde haksızlık etmez!"**

اَلَّذ۪ينَ قَالُٓوا اِنَّ اللّٰهَ عَهِدَ اِلَيْنَٓا اَلَّا نُؤْمِنَ لِرَسُولٍ حَتّٰى يَأْتِيَنَا بِقُرْبَانٍ تَأْكُلُهُ النَّارُ

183. Ama gel gör ki, **onlar** Son Elçiye inanmamak için bin bir türlü bahane öne sürerek:

"Allah'ın bize emrettiğine göre, gökten mucize olarak inen **ateş tarafından yakılan bir kurban getirmedikçe, hiçbir Peygambere iman etmeyeceğiz!" dediler.**

قُلْ قَدْ جَٓاءَكُمْ رُسُلٌ مِنْ قَبْل۪ي بِالْبَيِّنَاتِ وَبِالَّذ۪ي قُلْتُمْ فَلِمَ قَتَلْتُمُوهُمْ اِنْ كُنْتُمْ
صَادِق۪ينَ ﴿١٨٣﴾

Onlara **de ki:**

"Benden önce nice Peygamberler size apaçık mucizeler göstermiş, o sözünü ettiğiniz kurban mucizesini **de getirmişlerdi. Peki,** iman etmek için bu şartı ileri sürerken **samimi idiyseniz, onları niçin öldürdünüz?** Apaçık mucizelerle size gelen —Zekeriya ve Yahya başta olmak üzere— birçok Peygamberi öldüren, İsa'yı da öldürmeye teşebbüs eden sizler değil miydiniz? Atalarınız Peygamberleri öldürdüğü gibi, siz de bugün onların izinden giderek Son Elçiye karşı aynı tavrı gösterip bu suça iştirak etmiş olmuyor musunuz? Demek ki, inkârınız ikna olamamaktan değil, azgınlığınızdan kaynaklanıyor. Ayrıca Allah, "Yakılan kurban mucizesi göstermedikçe, hiçbir Peygambere inanmayacaksınız." diye bir şey emretmemiştir. Tevrat'ta yakılan kurbanlardan bahsedilir, ama bunların Peygamberliğin işaretlerinden olduğunu söylenmez. Kurbanların gökten gelen bir ateş ile yakılması, sadece onların Allah tarafından kabul edildiğinin işaretidir. Gerçi Allah dileseydi, inkârcıların istediği her türlü mucizeyi bugün de gönderebilirdi. Fakat O, onların kuruntu ve heveslerinize göre değil, sonsuz ilim ve hikmetine göre hüküm verir."

فَاِنْ كَذَّبُوكَ فَقَدْ كُذِّبَ رُسُلٌ مِنْ قَبْلِكَ جَٓاؤُ بِالْبَيِّنَاتِ وَالزُّبُرِ وَالْكِتَابِ الْمُن۪يرِ
﴿١٨٤﴾

184. Ey Muhammed! **Eğer** bu insanlar **seni yalanladılarsa,** bundan dolayı üzülme! Zira **senden önce de, apaçık mucizeler,** hikmet dolu **sahifeler ve aydınlatıcı kitaplar getiren nice elçiler yalanlanmıştı.** İlâhî hikmet gereğince her Peygamber, böyle zorluklarla imtihan edilegelmiştir. O hâlde, başınıza gelebilecek sıkıntılara sabredin, iyiliklerinizin karşılığının hemencecik verilmesini de beklemeyin:

كُلُّ نَفْسٍ ذَٓائِقَةُ الْمَوْتِ وَاِنَّمَا تُوَفَّوْنَ اُجُورَكُمْ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ فَمَنْ زُحْزِحَ عَنِ النَّارِ
وَاُدْخِلَ الْجَنَّةَ فَقَدْ فَازَ وَمَا الْحَيٰوةُ الدُّنْيَٓا اِلَّا مَتَاعُ الْغُرُورِ ﴿١٨٥﴾

185. Her canlı ölümü tadacak ve kazandığınız ödüller, size ancak Diriliş Günü'nde verilecektir. O hâlde, her kim ateşten kurtarılıp cennete konulursa, işte o, gerçek anlamda başarıyı elde etmiş ve **kurtuluşa ermiş demektir. Yoksa şu dünya hayatı, aldatıcı bir zevkten başka bir şey değildir.**

لَتُبْلَوُنَّ ف۪ٓي اَمْوَالِكُمْ وَاَنْفُسِكُمْ وَلَتَسْمَعُنَّ مِنَ الَّذ۪ينَ اُو۫تُوا الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِكُمْ
وَمِنَ الَّذ۪ينَ اَشْرَكُٓوا اَذًى كَث۪يرًا

186. Ey iman edenler! Bu dünya hayatında, **mallarınızla ve canlarınızla mutlaka imtihan edileceksiniz. Ayrıca, hem sizden önce kitap verilen** Hristiyan ve Yahudi**lerden, hem de** Allah'a açıkça ortak koşan **müşriklerden incitici sözler işiteceksiniz!**

وَاِنْ تَصْبِرُوا وَتَتَّقُوا فَاِنَّ ذٰلِكَ مِنْ عَزْمِ الْاُمُورِ ﴿١٨٦﴾

Eğer zorluklar karşısında yılmayıp **sabreder ve** kötü davranışlardan titizlikle sakınıp **korunursanız,** ne mutlu sizlere! Çünkü **bu, gerçekten kararlılıkla yapılması gereken işlerdendir.**

Oysa Yahudi ve Hristiyanlar, daha önce kendilerine gönderilen Peygamberler ve kutsal kitaplar aracılığıyla Allah'a şöyle söz vermişlerdi:

وَاِذْ اَخَذَ اللّٰهُ م۪يثَاقَ الَّذ۪ينَ اُو۫تُوا الْكِتَابَ لَتُبَيِّنُنَّهُ لِلنَّاسِ وَلَا تَكْتُمُونَهُ

187. Hani Allah, kendilerine kitap verilenlerden, "Bu kitabı bütün hükümleriyle **insanlığa bildirecek, onu asla gizlemeyeceksiniz!** Özellikle de, geleceği müjdelenen Son Elçi geldiğinde, ona mutlaka iman edeceksiniz!**" diye söz almıştı.**

فَنَبَذُوهُ وَرَٓاءَ ظُهُورِهِمْ وَاشْتَرَوْا بِه۪ ثَمَنًا قَل۪يلًا فَبِئْسَ مَا يَشْتَرُونَ ﴿١٨٧﴾

Ama onlar, antlaşmayı hiçe sayarak **onu kaldırıp arkalarına atıverdiler ve** Allah'a verdikleri sözü; servet, makam, şan, şöhret gibi **basit menfaatlerle değiştirdiler. Ne kötü bir alışveriş yapıyorlar!**

لَا تَحْسَبَنَّ الَّذٖينَ يَفْرَحُونَ بِمَٓا اَتَوْا وَيُحِبُّونَ اَنْ يُحْمَدُوا بِمَا لَمْ يَفْعَلُوا فَلَا تَحْسَبَنَّهُمْ بِمَفَازَةٍ مِنَ الْعَذَابِۚ وَلَهُمْ عَذَابٌ اَلٖيمٌ ﴿١٨٨﴾

188. Yaptığı bu utanç verici **işlerle övünç duyan, fakat** yapması gerektiği hâlde **yapmadığı işlerle** ve sahip olmadığı ahlâkî niteliklerle **övülmekten hoşlananların azaptan kurtulacaklarını sanma!** Aksine, **onlar için** cehennemde **can yakıcı bir azap vardır!**

Bu azaptan kurtulmak ve ilâhî nimetlere kavuşmak isteyenler, şu hakikate kulak vermelidirler:

وَلِلّٰهِ مُلْكُ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِۜ وَاللّٰهُ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدٖيرٌ۟ ﴿١٨٩﴾

189. Göklerde ve yerde mutlak egemenlik ve **hükümranlık yalnızca Allah'a aittir ve Allah, her şeye kadirdir.**

Bunu anlamak için, çevrenize ibretle bakmanız yeterlidir:

اِنَّ فٖي خَلْقِ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ وَاخْتِلَافِ الَّيْلِ وَالنَّهَارِ لَاٰيَاتٍ لِاُو۬لِي الْاَلْبَابِۚ ﴿١٩٠﴾

190. Doğrusu, göklerin ve yerin o muhteşem **yaratılışında ve gece ile gündüzün** mükemmel bir uyum ve düzen içerisinde **birbiri ardınca gelişinde,** aklı, vicdanı ve **sağduyusu olanlara** Allah'ın sonsuz kudret, adalet ve merhametini gösteren **nice deliller vardır.**

اَلَّذٖينَ يَذْكُرُونَ اللّٰهَ قِيَامًا وَقُعُودًا وَعَلٰى جُنُوبِهِمْ وَيَتَفَكَّرُونَ فٖي خَلْقِ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِۚ

191. O sağduyu sahipleri ki, **ayaktayken, otururken ve** hatta dinlenmek için **uzanıp yatarken,** sürekli olarak **Allah'ı anar ve göklerle yerin** akıllara durgunluk veren o muhteşem **yaratılışı**ndaki hikmet ve anlamı **üzerinde derinden derine tefekkür** ederek Rablerine şöyle niyaz **ederler:**

رَبَّنَا مَا خَلَقْتَ هٰذَا بَاطِلاًۚ سُبْحَانَكَ فَقِنَا عَذَابَ النَّارِ ﴿١٩١﴾

"Ey Rabb'imiz! Sen bütün bunları hikmet ve amaçtan yoksun olarak yaratmış olamazsın. Çünkü **sen,** abesle iştigal etmekten uzaksın, **yüceler yücesisin!** Hikmet ve adaletinin gereği olarak, cennet de haktır, cehennem de haktır. O hâlde, **bizi cehennem azabından koru** ya Rab**!"**

رَبَّنَٓا اِنَّكَ مَنْ تُدْخِلِ النَّارَ فَقَدْ اَخْزَيْتَهُۜ وَمَا لِلظَّالِمٖينَ مِنْ اَنْصَارٍ ﴿١٩٢﴾

192. "Ey Rabb'imiz! Sen kimi ateşe atacak olursan, onu perişanlığa mahkûm etmişsin demektir. İşte böyle azabı hak eden **zalimlere, hiç kimse yardım edemeyecektir."**

رَبَّنَٓا اِنَّنَا سَمِعْنَا مُنَادِيًا يُنَادٖي لِلْاٖيمَانِ اَنْ اٰمِنُوا بِرَبِّكُمْ فَاٰمَنَّاۗ

193. "Ey Rabb'imiz! Biz, "Rabb'inize iman edin!" diyerek insanlığı **imana çağıran bir davetçi**nin çağrısını **işittik ve derhâl** ona **iman ettik."**

رَبَّنَا فَاغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا وَكَفِّرْ عَنَّا سَيِّـَٔاتِنَا وَتَوَفَّنَا مَعَ الْاَبْرَارِۚ ﴿١٩٣﴾

"Ey Rabb'imiz, günahlarımızı bağışla, bizi daima iyiliğe, güzelliğe yönelterek birey ve toplum olarak **kötülüklerimizi yok et.** Bizleri, son nefesimize kadar **iyilik ve erdem sahibi kullarınla birlikte** yaşat, onlarla birlikte **canımızı al** ve Hesap Günü'nde yine onlarla birlikte eyle ya Rab**!"**

رَبَّنَا وَاٰتِنَا مَا وَعَدْتَنَا عَلٰى رُسُلِكَ وَلَا تُخْزِنَا يَوْمَ الْقِيٰمَةِۜ اِنَّكَ لَا تُخْلِفُ الْمٖيعَادَ ﴿١٩٤﴾

194. "Ey Rabb'imiz! Elçilerin aracılığıyla bize vadettiğini, yani dünyada zafer ve üstünlüğü, ahirette ise sonsuz cennet nimetlerini **bizlere bahşet ve Diriliş Günü bizleri mahcup etme! Kuşku yok ki sen, verdiğin sözden asla caymazsın!"**

فَاسْتَجَابَ لَهُمْ رَبُّهُمْ اَنّٖي لَٓا اُضٖيعُ عَمَلَ عَامِلٍ مِنْكُمْ مِنْ ذَكَرٍ اَوْ اُنْثٰىۚ بَعْضُكُمْ مِنْ بَعْضٍۚ

195. Rableri de dualarını kabul ederek **onlara şöyle cevap verdi: "Elbette ben, gerek erkek gerek kadın olsun, içinizden** benim yolumda **çaba harcayan hiç kimsenin çabasını boşa çıkarmayacağım.** İlâhî adalet karşısında her insan, ancak göstermiş olduğu gayret oranında ceza veya mükâfat alacak ve kadın-erkek, efendi-köle, siyah-beyaz, zengin-fakir ayrımı yapılmayacaktır. Çünkü toplumsal statüleriniz ne kadar farklı olursa olsun, **hepiniz birbiriniz**in nesli**nden** türeyen ve eşit hak ve sorumluluklara sahip olan kimseler**siniz.**

فَالَّذٖينَ هَاجَرُوا وَاُخْرِجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ وَاُو۫ذُوا فٖي سَبٖيلٖي وَقَاتَلُوا وَقُتِلُوا لَاُكَفِّرَنَّ عَنْهُمْ سَيِّـَٔاتِهِمْ وَلَاُدْخِلَنَّهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرٖي مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهَارُۚ ثَوَابًا مِنْ عِنْدِ اللّٰهِۜ وَاللّٰهُ عِنْدَهُ حُسْنُ الثَّوَابِ ﴿١٩٥﴾

İşte, Müslüman'ca bir hayatın önünde engel olan her şeyi; gerektiğinde içinde yaşadığı toplumu, ülkeyi, aileyi, çevreyi, arkadaş ortamını, alışkanlıkları, hayat tarzını... terk ederek, İslâm'ı özgürce yaşayabileceği yepyeni bir ortama geçiş yapanlar, yani **Allah yolunda** İslâm diyarına **hicret edenler,** zalimler tarafından mallarına-mülklerine el konulup **yurtlarından çıkarılanlar, benim yolumda** işkence ve **eziyetlere uğrayanlar,** yeryüzünde ilâhî adaleti egemen kılmak için **savaşan ve** bu uğurda **şehit düşenler var ya;** işte ben, böyle fedakâr müminlerden oluşan bir toplumu daima iyiliğe, güzelliğe yönlendirecek, böylece, bireysel ve toplumsal hayatlarında her türlü zulmü, haksızlığı, kötülüğü yok ederek **onların günahlarını sileceğim ve tarafımdan bir ödül olarak, onları** ahirette, **içinde ırmaklar çağıldayan cennet bahçelerine yerleştireceğim.**

Öyleyse, bu dünyanın gelip geçici zevkleri için değil, ahiretin sonsuz nimetlerini kazanmak için çalışın. Çünkü **ödüllerin en güzeli, Allah katında olandır.**

لَا يَغُرَّنَّكَ تَقَلُّبُ الَّذٖينَ كَفَرُوا فِي الْبِلَادِۜ ﴿١٩٦﴾

196. Ey mümin! Allah'ın âyetlerini **inkâr edenlerin,** her istediklerini serbestçe yaparak yeryüzünde öyle **diyar diyar gezip dolaşmaları sakın seni aldatmasın!**

مَتَاعٌ قَلٖيلٌ ثُمَّ مَأْوٰيهُمْ جَهَنَّمُۜ وَبِئْسَ الْمِهَادُ ﴿١٩٧﴾

197. Çünkü onlara verilen bu nimetler, **basit** ve gelip geçici **bir zevkten ibarettir, sonunda varacakları yer ise cehennemdir. O ne korkunç bir yataktır!**

لٰكِنِ الَّذٖينَ اتَّقَوْا رَبَّهُمْ لَهُمْ جَنَّاتٌ تَجْرٖي مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهَارُ خَالِدٖينَ فٖيهَا نُزُلًا مِنْ عِنْدِ اللّٰهِۜ وَمَا عِنْدَ اللّٰهِ خَيْرٌ لِلْاَبْرَارِ ﴿١٩٨﴾

198. Ama Rablerinden gelen ilkeler doğrultusunda hayata yön vererek kötü davranışlardan titizlikle **sakınanlara gelince,** ağaçlarının **altından ırmaklar çağıldayan ve sonsuza dek içerisinde yaşayacakları cennet bahçeleri onlarındır!** İşte onlar, birer kutlu misafir olarak **Allah tarafından böyle ağırlanacaklar.** Evet,

Allah katındaki nimet**ler,** dürüst ve **erdemli insanlar için en hayırlısıdır.**

Her toplumda, böyle dürüst ve erdemli insanlar vardır. Nitekim:

وَاِنَّ مِنْ اَهْلِ الْكِتَابِ لَمَنْ يُؤْمِنُ بِاللّٰهِ وَمَٓا اُنْزِلَ اِلَيْكُمْ وَمَٓا اُنْزِلَ اِلَيْهِمْ خَاشِع۪ينَ لِلّٰهِۙ
لَا يَشْتَرُونَ بِاٰيَاتِ اللّٰهِ ثَمَنًا قَل۪يلًاۜ اُو۬لٰٓئِكَ لَهُمْ اَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْۜ اِنَّ اللّٰهَ سَر۪يعُ
الْحِسَابِ ﴿١٩٩﴾

199. Kitap Ehli denilen Yahudiler, özellikle de Hristiyanlar **arasında öyle** temiz yürekli **insanlar vardır ki, Allah'**ın varlığına ve birliğine yürekten **iman ederler; kendilerine indirilmiş olan** kitapları**n yanı sıra, size indirilen** Kur'ân-ı Kerîm**e de inanırlar. Allah'a karşı derin bir saygı** ve ürperti **duyarlar.** Bu yüzden de, **O'nun** gerek Tevrat, gerek İncil, gerekse Kur'ân'daki **âyetlerini,** servet, makam, şan, şöhret gibi **basit menfaatlerle değişmezler. İşte bunlara, Rableri katında** muhteşem **ödüller vardır. Gerçek şu ki, Allah** yeri ve zamanı geldiğinde **hesap görmede çok hızlıdır!** Şu hâlde:

يَٓا اَيُّهَا الَّذ۪ينَ اٰمَنُوا اصْبِرُوا وَصَابِرُوا وَرَابِطُواࣞ وَاتَّقُوا اللّٰهَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿٢٠٠﴾

200. Ey iman edenler! Allah yolunda mücadele verirken, karşınıza çıkabilecek zorluk ve sıkıntılara **sabredin ve** zulme karşı toplumsal direnç göstererek **birbirinizle sabırda yarışın!** Gerek düşmandan gelebilecek saldırılara, gerek şeytanî vesvese ve ayartılara karşı her an uyanık ve **hazırlıklı bulunun. Ve Allah'tan** gelen ilkeler doğrultusunda hayatınıza yön vererek kötülüğün her türlüsünden titizlikle **sakının ki,** böylelikle umduğunuz o zafer ve **kurtuluşa erebilesiniz!**

﴿٤﴾ سُورَةُ النِّسَٓاءِ

4. NİSA SURESİ

Adını, aile hayatı ve kadınlarla ilgili düzenlemeleri içeren ayetlerdeki "nisâ: kadınlar" kelimesinden almıştır. Hicretten sonra dördüncü ve beşinci yıllarda, Medine'de indirilmiştir. 176 ayettir.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

يَٓا اَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمُ الَّذ۪ي خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ وَخَلَقَ مِنْهَا زَوْجَهَا
وَبَثَّ مِنْهُمَا رِجَالًا كَث۪يرًا وَنِسَٓاءًۚ

1. Ey insanlar! Sizi ilkönce **bir tek candan** —yani Âdem'den— **yaratan,** sonra **on**unla aynı özden, aynı unsur**dan** Havva adındaki **eşini var eden ve** böylece **bu ikisinden birçok erkekler ve kadınlar üretip** yeryüzüne **yayan Rabb'inize** gönülden bağlanarak buyruklarına itaat edin, dürüst ve erdemlice bir hayat sürerek kötülüğün her çeşidinden titizlikle **sakının!**

وَاتَّقُوا اللّٰهَ الَّذ۪ي تَسَٓاءَلُونَ بِه۪ وَالْاَرْحَامَۜ

Öyleyse, "Allah aşkına! Allah'a yemin olsun! Allah şahittir ki!" diyerek **adına** yeminler edip **dileklerde bulunduğunuz Allah'a karşı** gelmekten sakının, emirlerine sımsıkı sarılarak kötülüklerden **korunun ve** aranızdaki **akrabalık bağlarını koparmamaya büyük özen gösterin!**

اِنَّ اللّٰهَ كَانَ عَلَيْكُمْ رَق۪يبًا ﴿١﴾

Zira hiç unutmayın ki **üstünüzde, sizi sürekli gözetleyen bir Allah var!**

İşte bu gerçeği hiç unutmadan, zayıf ve çaresiz kimselere kol kanat gerin, özellikle de yetimlerin hakkını çiğnememeye büyük özen gösterin:

وَاٰتُوا الْيَتَامٰٓى اَمْوَالَهُمْ وَلَا تَتَبَدَّلُوا الْخَب۪يثَ بِالطَّيِّبِ وَلَا تَأْكُلُٓوا اَمْوَالَهُمْ اِلٰٓى
اَمْوَالِكُمْۜ اِنَّهُ كَانَ حُوبًا كَب۪يرًا ﴿٢﴾

2. Genellikle vefat eden akrabalarınız tarafından size emanet edilen **yetimlere,** —gerekli yaş ve olgunluğa ulaştıklarında— **mallarını** geri **verin; temiz olanı pis olanla değiştirmeyin!** Yani helâl kazanç yerine, haramı tercih etmeyin! Örneğin, **yetimin malını** hileli yollarla **kendi malınıza karıştırıp yemeyin!** Aman dikkat edin; çünkü **bu, gerçekten çok büyük bir günahtır!**

وَاِنْ خِفْتُمْ اَلَّا تُقْسِطُوا فِي الْيَتَامٰى فَانْكِحُوا مَا طَابَ لَكُمْ مِنَ النِّسَٓاءِ مَثْنٰى
وَثُلٰثَ وَرُبَاعَۚ

3. Eğer yetim kızlarla veya dul kadınlarla evlendiğiniz takdirde, bu güçsüz ve korumasız biçare**lerin haklarını** tam olarak **gözeteceğinizden emin değilseniz** veya bu kadınlar size eş olarak pek de cazip gelmedikleri hâlde, kendilerine miras kalan servete sahip olmak için onlarla evlenmeyi düşünüyorsanız, **o zaman** böyle yetim kızlarla değil, **size helâl olan** ve hoşunuza giden diğer hür veya köle **kadınlardan ikisi, üçü ve** en fazla **dördü ile evlenin.** Özellikle de, savaş yüzünden erkek nüfus azalır da evlenemeyen kadınların toplumsal sorunlara yol açma tehlikesi ortaya çıkarsa, birden fazla kadınla evlilik en doğru çözüm yolu olacaktır. Çünkü erkek nüfusun azaldığı bir toplumda, eş bulamayan bir kadın için şu dört seçenek vardır: 1-Ölünceye kadar bekâr kalmak, 2-Hiçbir hukuki güvenceye sahip olmaksızın, evli bir erkekle metres hayatı yaşamak, 3-Fuhuş bataklığına düşmek, 4-Bir aileye ikinci bir hanım olarak gelin gitmek. Bu seçenekler arasından en az "zararlı" olan, dördüncü seçenektir. Bu, kangren olan bir parmağın gerektiğinde kesilmesine benzer. Öte yandan, kadın nüfusun azaldığı bir toplumda bir kadının birden fazla erkekle evlenebileceği söylenemez. Çünkü erkeğin de, kadının da fıtrî eğilimleri, duyguları, ruhsal ve fizyolojik yapıları böyle bir evliliğe uygun değildir. Bu yüzden, kadın hiçbir şekilde ikinci bir erkekle evlenemezken, erkek, zaruri durumlarda birden fazla kadınla evlenebilir.

فَاِنْ خِفْتُمْ اَلَّا تَعْدِلُوا فَوَاحِدَةً اَوْ مَا مَلَكَتْ اَيْمَانُكُمْۜ ذٰلِكَ اَدْنٰٓى اَلَّا تَعُولُواۜ ﴿٣﴾

Bununla birlikte, eğer birden fazla kadınla evlendiğiniz takdirde **onlar arasında** eşitlik ve **adaleti yerine getiremeyeceğinizden endişe ederseniz, o zaman** sadece **bir tane** hür kadınla evlenmeli **veya** —ileride, toplumsal ve ekonomik şartlar iyice olgunlaşıp kölelik kurumu tamamen ortadan kaldırılıncaya kadar geçici bir çözüm olarak— **elinizdeki** savaş esiri bir cariye **ile** yetinmelisiniz. Bu durumda, İslâm yönetimince onaylanan kölelik sözleşmesi, nikâh akdi yerine geçer. **İşte bu** tek eşlilik hâli, **adaletten ayrılmamanız için en uygun olanıdır.**

وَاٰتُوا النِّسَٓاءَ صَدُقَاتِهِنَّ نِحْلَةًۜ فَاِنْ طِبْنَ لَكُمْ عَنْ شَيْءٍ مِنْهُ نَفْسًا فَكُلُوهُ هَن۪يٓـًٔا
مَر۪يٓـًٔا ﴿٤﴾

4. Evleneceğiniz **kadınlara,** evlilikte nikâh bedeli olan **mehirlerini meşru bir hak olarak** gönül hoşluğuyla **verin.** Bununla beraber, **kendi arzularıyla** mehrin **bir kısmını size bağışlarlarsa, onu da alıp gönül huzuruyla harcayabilirsiniz.**

وَلَا تُؤْتُوا السُّفَهَٓاءَ اَمْوَالَكُمُ الَّت۪ي جَعَلَ اللّٰهُ لَكُمْ قِيَامًا وَارْزُقُوهُمْ ف۪يهَا وَاكْسُوهُمْ
وَقُولُوا لَهُمْ قَوْلًا مَعْرُوفًا ﴿٥﴾

5. Allah'ın, korumanız ve işletmeniz için **sizin sorumluluğunuza emanet ettiği** yetim, dul, hasta ve benzeri korunmaya muhtaç kimselere ait **malları,** henüz onu çekip çevirebilecek **olgunluğa erişmemiş olan** çocuk**lara** ve aklı ermeyenlere **vermeyin. Fakat** onları muhtaç durumda da bırakmayın. O malları işleterek elde edeceğiniz gelirle, **onların yeme içme ve giyim kuşam** gibi ihtiyaçlar**ını karşılayın.** Bu arada, iyiliklerinizin altında ezilmemeleri için, **onlara** gönül alıcı tatlı ve **güzel sözler söyleyin.**

وَابْتَلُوا الْيَتَامٰى حَتّٰٓى اِذَا بَلَغُوا النِّكَاحَۚ فَاِنْ اٰنَسْتُمْ مِنْهُمْ رُشْدًا فَادْفَعُٓوا اِلَيْهِمْ
اَمْوَالَهُمْۚ

6. Sorumluluğunuz altındaki **yetimleri, evlenebilecekleri yaşa gelinceye kadar** kendi işlerini yapabilecek olgunluğa ulaşıp ulaşmadıklarını belirlemek amacıyla, ara sıra kendilerine önemli sorumluluklar yükleyerek **deneyin. Yeterli bir olgunluğa ulaştıklarına kanaat getirdiğiniz zaman da, mallarını** hiç geciktirmeden **onlara teslim edin.**

وَلَا تَأْكُلُوهَٓا اِسْرَافًا وَبِدَارًا اَنْ يَكْبَرُواۜ

Sakın ola ki, büyüyecekler de mallarını elimizden alacaklar **diye alelacele ve bol keseden harcayarak onların mallarını yiyip bitirmeye kalkmayın!**

وَمَنْ كَانَ غَنِيًّا فَلْيَسْتَعْفِفْۚ وَمَنْ كَانَ فَق۪يرًا فَلْيَأْكُلْ بِالْمَعْرُوفِۜ

Eğer yetimlere bakmakla yükümlü kişi **zengin ise,** yetimin malını yemekten kesinlikle **kaçınsın! Fakat fakir ise,** malı korumak ve geliştirmek için gösterdiği çabaya karşılık, ihtiyacına **uygun şekilde** ondan **yiyebilir.**

فَاِذَا دَفَعْتُمْ اِلَيْهِمْ اَمْوَالَهُمْ فَاَشْهِدُوا عَلَيْهِمْۜ وَكَفٰى بِاللّٰهِ حَس۪يبًا ﴿٦﴾

Onlara mallarını teslim ederken, bunu belgelendirmek üzere en az iki **şahit tutun.** Fakat bütün şahitlerin ötesinde, asıl dikkat etmeniz gereken bir şahit var: Nihai **hesap sorucu olarak, Allah yeter!**

لِلرِّجَالِ نَص۪يبٌ مِمَّا تَرَكَ الْوَالِدَانِ وَالْاَقْرَبُونَۖ وَلِلنِّسَٓاءِ نَص۪يبٌ مِمَّا تَرَكَ الْوَالِدَانِ
وَالْاَقْرَبُونَ مِمَّا قَلَّ مِنْهُ اَوْ كَثُرَۜ نَص۪يبًا مَفْرُوضًا ﴿٧﴾

7. Ölen **ana babanın ve** diğer yakın **akrabaların — ister az, ister çok olsun— geriye bıraktığı mallardan erkeklere** verilmesi gereken **bir pay olduğu gibi, kadınlara da** verilmesi gereken **bir pay vardır.** Hem de, bizzat Allah tarafından **belirlenmiş bir pay!**

وَاِذَا حَضَرَ الْقِسْمَةَ اُو۬لُوا الْقُرْبٰى وَالْيَتَامٰى وَالْمَسَاك۪ينُ فَارْزُقُوهُمْ مِنْهُ وَقُولُوا
لَهُمْ قَوْلًا مَعْرُوفًا ﴿٨﴾

8. Eğer mirasın **paylaştırılması esnasında,** mirastan pay alamayan diğer **akrabalar, yetimler ve yoksullar da orada bulunurlarsa,** hiç olmazsa göz hakkı olarak **kendilerine bir şeyler verin ve** onlara, gönül alıcı **tatlı sözler söyleyin.**

وَلْيَخْشَ الَّذ۪ينَ لَوْ تَرَكُوا مِنْ خَلْفِهِمْ ذُرِّيَّةً ضِعَافًا خَافُوا عَلَيْهِمْۖ فَلْيَتَّقُوا اللّٰهَ
وَلْيَقُولُوا قَوْلًا سَد۪يدًا ﴿٩﴾

9. Kendileri ölüp **arkalarında bakıma muhtaç çocuklar bırakacak olsalardı,** hâlleri nice olurdu diye **kendi çocukları adına endişe duyanlar,** yetimlerin hakkını çiğnemekten de öylece **korksunlar!** Yani, kendilerini o vefat eden kişi yerine, onun yetim çocuklarını da kendi çocukları yerine koyup düşünsünler de, yürekleri sızlasın! Öyleyse, **Allah'**ın cezalandırmasın**dan sakınsınlar ve** özellikle kul hakkı söz konusu ise, kesinlikle doğru şahitlik edip **doğru söz söylesinler!**

Peki, doğru söylemezlerse ne olur?

اِنَّ الَّذ۪ينَ يَأْكُلُونَ اَمْوَالَ الْيَتَامٰى ظُلْمًا اِنَّمَا يَأْكُلُونَ ف۪ي بُطُونِهِمْ نَارًاۜ وَسَيَصْلَوْنَ
سَع۪يرًا ﴿١٠﴾

10. Yetimlerin mallarını haksız yollarla yiyenler, aslında bu davranışlarıyla **sadece karınlarına ateş doldurmuş oluyorlar.** Çünkü bu günahları yüzünden, **çılgın bir ateşe gireceklerdir!**

Bu edep ve terbiye, bu adalet ve insaf duyguları gönüllere telkin edildikten sonra, şimdi mirasta kimin ne kadar pay alacağı açıklanıyor:

يُوص۪يكُمُ اللّٰهُ ف۪ٓي اَوْلَادِكُمْ لِلذَّكَرِ مِثْلُ حَظِّ الْاُنْثَيَيْنِۚ

11. Allah, çocuklarınızın alacağı miras **hakkında size** şunları **emrediyor:**

1. **Bir erkeğe, iki kızın payına eşit miktarda** pay verilmelidir. Çünkü İslam hukuku, ailenin ekonomik sorumluluğunu erkeğe yüklemiştir. Ayrıca kadın, evleneceği erkekten önemli miktarda mehir (evlilik ücreti) alacaktır.

فَاِنْ كُنَّ نِسَٓاءً فَوْقَ اثْنَتَيْنِ فَلَهُنَّ ثُلُثَا مَا تَرَكَۚ

2. Çocuklar arasında erkek yok da, iki veya **ikiden fazla kız varsa, onlara mirasın üçte ikisi düşer.**

وَاِنْ كَانَتْ وَاحِدَةً فَلَهَا النِّصْفُۜ

3. Çocuk olarak yalnızca **bir tek kız varsa,** mirasın **yarısını alır.**

4. Erkek çocuk, kendisiyle birlikte başka bir mirasçı yoksa, mirasın tamamını alır. Fakat başka mirasçılar da varsa, onlar haklarını aldıktan sonra kalanı alır.

وَلِاَبَوَيْهِ لِكُلِّ وَاحِدٍ مِنْهُمَا السُّدُسُ مِمَّا تَرَكَ اِنْ كَانَ لَهُ وَلَدٌۚ

Ölenin **anne ve babasına gelince:**

1. **Eğer** ölenin kız veya erkek **çocuğu** yahut çocukları **varsa, bıraktığı mirastan, anne ve babasından her biri altıda bir pay alır.**

2. Eğer ölenin oğlu veya oğlunun... oğlu yok ise, baba, kendi payının yanı sıra, mirastan artanı da alır. Baba tek başına mirasçı olursa, bütün mirası alır.

3. Ölenin annesi, babası ve eşi varsa, anne eşten artanın üçte birini, baba da geriye kalanı alır.

فَاِنْ لَمْ يَكُنْ لَهُ وَلَدٌ وَوَرِثَهُٓ اَبَوَاهُ فَلِاُمِّهِ الثُّلُثُۚ

4. Ölenin hiç **çocuğu yoksa ve annesi ile babası onun** tek **mirasçısı iseler, annesine üçte bir pay düşer.** Kalan üçte ikiyi de babası alır.

فَاِنْ كَانَ لَهُٓ اِخْوَةٌ فَلِاُمِّهِ السُّدُسُ مِنْ بَعْدِ وَصِيَّةٍ يُوص۪ي بِهَٓا اَوْ دَيْنٍۜ

5. Ölenin çocuğu olmayıp birden fazla kız veya erkek **kardeşleri varsa,** babası olsun olmasın, **annesine** yine **altıda bir pay düşer.** Çünkü iki kardeşin varlığı, annenin payını yarıya düşürür. Bu durumda, eğer baba varsa, kalanı alır. Çünkü kardeşler, her ne kadar annenin payını yarıya düşürüyorlarsa da, baba varken onlara miras düşmez. Nitekim kardeşler, ölenin çocuğu varken de mirastan pay alamazlar. Fakat ölenin babası da çocuğu da

yoksa —ki böyle birine kelâle denir— kardeşler ancak o zaman mirastan pay alabilirler. Kelâlenin "ana bir" kardeşlerinin alacağı pay bu surenin 12. ayetinde, "ana-baba bir" veya "baba bir" kardeşlerin payı ise 176. ayetinde açıklanacaktır.

6. Ölenin çocuğu olmayıp bir tek erkek veya kız kardeşi olsaydı, anne yine üçte bir pay alacaktı.

Bütün bu hükümler, ölenin **yapmış olduğu vasiyet**in yerine getirilmesin**den veya** varsa **borçların**ın ödenmesin**den sonra** uygulanır. Önce borçlar ödenir, sonra vasiyet yerine getirilir ve en son miras paylaştırılır. Vasiyet genellikle ihmal edildiği için, ayette borçtan önce zikredilerek önemi vurgulanmıştır. Miras paylaşımında, erkek çocuklara kızların iki katı ve evlatlara anne-babadan daha büyük pay verilmesinin hikmetine gelince:

اٰبَٓاؤُ۬كُمْ وَاَبْنَٓاؤُ۬كُمْۚ لَا تَدْرُونَ اَيُّهُمْ اَقْرَبُ لَكُمْ نَفْعًاۜ

Ana-babanız ve çocuklarınızdan hangisinin size faydaca daha yakın olduğunu, dolayısıyla hangisinin mirastan ne kadar pay alması gerektiğini **siz bilemezsiniz.** Bunu en iyi Allah bilir.

فَر۪يضَةً مِنَ اللّٰهِۜ اِنَّ اللّٰهَ كَانَ عَل۪يمًا حَك۪يمًا ﴿١١﴾

İşte bu hükümler, sizi sizden iyi tanıyan **Allah tarafından konulmuş** miras **paylaşım kanunlarıdır.** O hâlde, Allah'a güvenin ve emirlerine uyun. Zira **Allah** her şeyi **bilendir,** sonsuz **hikmet sahibidir.** Her zaman en uygun olanı yapar, asla yersiz ve yanlış hüküm vermez.

Eşlerin birbirlerinden alacağı mirasa gelince:

وَلَكُمْ نِصْفُ مَا تَرَكَ اَزْوَاجُكُمْ اِنْ لَمْ يَكُنْ لَهُنَّ وَلَدٌۚ

12. Ey erkekler!

Ölüp de geriye miras bırakan **hanımlarınızın;**

1. Kız veya erkek hiçbir **çocuğu yoksa, bıraktığı malın yarısı sizindir.** Kalan yarısı, diğer mirasçılara payları oranında dağıtılır.

فَاِنْ كَانَ لَهُنَّ وَلَدٌ فَلَكُمُ الرُّبُعُ مِمَّا تَرَكْنَ مِنْ بَعْدِ وَصِيَّةٍ يُوص۪ينَ بِهَٓا اَوْ دَيْنٍۜ

2. **Ama eğer** hanımlarınızın bir veya daha fazla **çocuğu varsa, mirasın** sadece **dörtte biri size kalır.** Dörtte üçü ise, diğer mirasçılara payları oranında dağıtılır. Kalan, —kız çocuklarla ikili-birli paylaşmak üzere— erkek çocukların, erkek çocuk yoksa babanın, baba yoksa dedenin, dede yoksa —kız kardeşlerle paylaşmak üzere— erkek kardeşlerindir. Ölenin hiçbir mirasçısı bulunmazsa, miras, İslâm devletinin bütçesine aktarılır.

Bu hükümler, hanımlarınızın **yapmış olduğu vasiyet**in yerine getirilmesin**den veya** varsa **borçlar**ının ödenmesin**den sonra** uygulanır. Önce borçlar ödenir, sonra vasiyet yerine getirilir ve son olarak miras paylaştırılır.

Siz ölür de hanımınıza miras bırakırsanız:

وَلَهُنَّ الرُّبُعُ مِمَّا تَرَكْتُمْ اِنْ لَمْ يَكُنْ لَكُمْ وَلَدٌۚ

1. İster kız, ister erkek olsun, hiçbir **çocuğunuz yok ise, bıraktığınız malın dörtte biri hanımınıza kalır.**

فَاِنْ كَانَ لَكُمْ وَلَدٌ فَلَهُنَّ الثُّمُنُ مِمَّا تَرَكْتُمْ مِنْ بَعْدِ وَصِيَّةٍ تُوصُونَ بِهَٓا اَوْ دَيْنٍۜ

2. **Ama eğer bir** veya daha fazla **çocuğunuz varsa,** hanımınız **mirasın** sadece **sekizde birini alır.** Geri kalan, diğer mirasçılar arasında payları oranında dağıtılır.

Bu hükümler de, **yapmış olduğunuz vasiyet**in yerine getirilmesin**den veya** varsa **borçlar**ınızın ödenmesin**den sonra** uygulanır.

"Ana bir" kardeşlerin alacakları paya gelince:

وَاِنْ كَانَ رَجُلٌ يُورَثُ كَلَالَةً اَوِ امْرَاَةٌ وَلَهُٓ اَخٌ اَوْ اُخْتٌ فَلِكُلِّ وَاحِدٍ مِنْهُمَا السُّدُسُۚ

Ölenin babası veya —kız olsun erkek olsun— en az bir çocuğu varsa, kardeşler mirastan pay alamazlar. Fakat **eğer bir erkek veya kadın,** babası ve çocuğu olmayan biri, yani **bir kelâle olarak** ölüp **geriye miras bırakırsa;**

1. **Eğer** ölenin ana bir-baba ayrı **bir erkek kardeşi veya** böyle **bir kız kardeşi varsa, bunların her birine altıda bir pay düşer.** Yani, yalnızca bir erkek kardeş varsa altıda bir pay alır, yalnızca bir kız kardeş varsa o da altıda bir pay alır.

فَاِنْ كَانُٓوا اَكْثَرَ مِنْ ذٰلِكَ فَهُمْ شُرَكَٓاءُ فِي الثُّلُثِ مِنْ بَعْدِ وَصِيَّةٍ يُوصٰى بِهَٓا اَوْ دَيْنٍۙ
غَيْرَ مُضَٓارٍّۚ

2. **Ama** kardeşler **bundan daha fazla,** yani iki veya ikinin üzerinde **iseler, mirasın üçte birini** kız-erkek ayrımı yapmaksızın, **aralarında** eşit olarak **paylaşırlar.**

Kelâlenin "ana-baba bir" ve "baba bir" kardeşlerinin alacağı pay ise, bu surenin 176. ayetinde ayrıca ele alınacaktır.

Bütün bu hükümler, mirasçıları **zarara uğratmayacak şekilde** yapılmış olan **vasiyet**in yerine getirilmesin**den veya** varsa **borçlar**ın ödenmesin**den sonra** uygulanır.

Allah'ın Elçisi'nin uygulamalarından anlaşıldığı üzere, miktarı mirasın üçte birini aşan, mirastan zaten pay alan akrabalar veya İslâm'ın meşru görmediği kişi ve kurumlar için yapılan vasiyetler, 'mirasçıların zarara uğratılmalarına' sebep olduğundan geçersizdir.

وَصِيَّةً مِنَ اللّٰهِۜ وَاللّٰهُ عَل۪يمٌ حَل۪يمٌۜ ﴿١٢﴾

İşte bunlar, doğrudan doğruya **Allah tarafından** emir ve **tavsiye olarak** gönderilen hükümlerdir, onlara uymalısınız. Zira **Allah** her şeyi **bilir,** kulları için en faydalı hükümleri koyar, üstelik son derece merhametli ve **halîmdir.**

تِلْكَ حُدُودُ اللّٰهِۜ وَمَنْ يُطِعِ اللّٰهَ وَرَسُولَهُ يُدْخِلْهُ جَنَّاتٍ تَجْر۪ي مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهَارُ
خَالِد۪ينَ ف۪يهَاۜ وَذٰلِكَ الْفَوْزُ الْعَظ۪يمُ ﴿١٣﴾

13. Bunlar, bizzat **Allah'ın çizdiği sınırlardır. Her kim Allah'a ve Elçisine itaat ederse, Allah onu,** ağaçlarının **altından ırmaklar çağıldayan ve sonsuza dek içinde yaşayacağı cennet bahçelerine yerleştirecektir. İşte budur** en büyük saadet, **en büyük kurtuluş.**

وَمَنْ يَعْصِ اللّٰهَ وَرَسُولَهُ وَيَتَعَدَّ حُدُودَهُ يُدْخِلْهُ نَارًا خَالِدًا ف۪يهَاۖ وَلَهُ عَذَابٌ مُه۪ينٌ
﴿١٤﴾

14. Her kim de Allah'a ve Elçisine karşı gelerek O'nun çizdiği sınırları çiğnemeye kalkarsa, onu da içerisinde sonsuza dek kalacağı korkunç **bir ateşe atarak alçaltıcı bir azaba mahkûm edecektir!** Fakat yalnızca uhrevî cezalar her zaman caydırıcı olmayabilir. O hâlde, ey İslâm toplumunun yöneticileri ve aile büyükleri, dinleyin:

وَالّٰت۪ي يَأْت۪ينَ الْفَاحِشَةَ مِنْ نِسَٓائِكُمْ فَاسْتَشْهِدُوا عَلَيْهِنَّ اَرْبَعَةً مِنْكُمْۚ فَاِنْ
شَهِدُوا فَاَمْسِكُوهُنَّ فِي الْبُيُوتِ حَتّٰى يَتَوَفّٰيهُنَّ الْمَوْتُ اَوْ يَجْعَلَ اللّٰهُ لَهُنَّ
سَب۪يلًا ﴿١٥﴾

15. İnanç, ahlâk, hukuk, siyaset, kültür ve benzeri alanlarda henüz Kur'an'ın hedeflediği olgunluk seviyesine ulaşamamış bir İslâm toplumunda **fuhuşla iştigal eden kadınlara,** suçun tam olarak ispatlanması için

aranızdan dört adil **şahidin** onlar aleyhinde **şahitliğini şart koşun.** Şüphe ve ihtimallere dayanarak onları suçlamayın. Şahitler onların bu suçu işlediklerine dair **tanıklık ederlerse, o kadınları ölünceye veya Allah onlara** tövbe edip iffetli bir hanım olmayı nasip ederek **bir çıkış yolu gösterinceye** yahut bir sonraki toplumsal aşamanıza uygun yeni talimatlar (24. Nur: 2,3) gönderinceye **kadar,** psikolojik tedavi ve ıslah için hazırlanmış **evlerde** göz hapsinde **tutun.** Onlara ve onlarla zina ettiği tespit edilen kişilere verilecek cezaya gelince:

وَالَّذَانِ يَأْتِيَانِهَا مِنْكُمْ فَاٰذُوهُمَاۚ فَاِنْ تَابَا وَاَصْلَحَا فَاَعْرِضُوا عَنْهُمَاۜ اِنَّ اللّٰهَ كَانَ
تَوَّابًا رَح۪يمًا ﴿١٦﴾

16. İçinizden iki kişi evlilik dışı ilişkiye girerek **zina ederse, her ikisini de** işledikleri suça ve içinde bulunduğunuz toplumsal şartlara uygun bir şekilde **cezalandırın. Eğer** cezalarını çektikten sonra **tövbe edip uslanırlarsa,** geçmişte yaptıklarını yok sayarak **onları bağışlayın. Hiç kuşkusuz Allah çok bağışlayıcı, çok merhametlidir.**

Evet, çok merhametlidir, tövbeleri kabul eder. Fakat şu da var ki:

اِنَّمَا التَّوْبَةُ عَلَى اللّٰهِ لِلَّذ۪ينَ يَعْمَلُونَ السُّٓوءَ بِجَهَالَةٍ ثُمَّ يَتُوبُونَ مِنْ قَر۪يبٍ
فَاُو۬لٰٓئِكَ يَتُوبُ اللّٰهُ عَلَيْهِمْۜ وَكَانَ اللّٰهُ عَل۪يمًا حَك۪يمًا ﴿١٧﴾

17. Allah'ın kesin olarak kabul edeceği tövbe, ancak cahillik edip günah işleyen, fakat bunu alışkanlık hâline getirmeyip **bir an önce tövbe eden kimseler içindir. İşte Allah, onları bağışlayacaktır. Çünkü O** her şeyi **bilendir,** sonsuz **hikmet sahibidir.**

وَلَيْسَتِ التَّوْبَةُ لِلَّذ۪ينَ يَعْمَلُونَ السَّيِّـَٔاتِۚ حَتّٰٓى اِذَا حَضَرَ اَحَدَهُمُ الْمَوْتُ قَالَ
اِنّ۪ي تُبْتُ الْـٰٔنَ وَلَا الَّذ۪ينَ يَمُوتُونَ وَهُمْ كُفَّارٌۜ اُو۬لٰٓئِكَ اَعْتَدْنَا لَهُمْ عَذَابًا اَل۪يمًا
﴿١٨﴾

18. Yoksa, hayatı boyunca **kötülük işleyip duran ve nihayet kendisine ölüm gelip çatınca da,** hayattan ümit kestiği için **"Şimdi tövbe ediyorum!" diyen** sözde mümin**lerin ve kâfir olarak ölenlerin** son nefeslerindeki **tövbeleri kabul edilmeyecektir.**

İşte böylelerine, can yakıcı bir azap hazırlamışızdır!

Bu ikisi arasındakilere, yani bir kötülük işledikten sonra hemen tövbe etmeyen, fakat bu kötülüğü ömrünün sonuna kadar da sürdürmeyen müminlere gelince, onların durumu Allah'a kalmıştır; dilerse bağışlar, dilerse cezalandırır.

يَٓا اَيُّهَا الَّذ۪ينَ اٰمَنُوا لَا يَحِلُّ لَكُمْ اَنْ تَرِثُوا النِّسَٓاءَ كَرْهًاۜ وَلَا تَعْضُلُوهُنَّ لِتَذْهَبُوا
بِبَعْضِ مَٓا اٰتَيْتُمُوهُنَّ اِلَّٓا اَنْ يَأْت۪ينَ بِفَاحِشَةٍ مُبَيِّنَةٍۚ

19. Ey iman edenler! Vefat eden akrabalarınızın geride bıraktığı **kadınları, miras yoluyla** bir eşya gibi **zorla almanız size helâl değildir.** Onlarla ancak kendi rızalarıyla evlenebilirsiniz. Eşleriniz **açıkça yüz kızartıcı bir suç işlemedikleri sürece, onlara** evlilik bedeli veya hediye olarak **vermiş olduğunuz herhangi bir şeyi geri almak için kendilerine baskı yapmayın.** Fakat aldatma, fuhuş, iffetsizlik ve benzeri bir suç işlerler de bu suç ispatlanırsa, boşanmaya kendileri sebep olduğu için, İslâmi kurallara göre hüküm veren hâkimin vereceği karara göre, onlara vermiş olduğunuz evlilik bedeli olan mehrin bir kısmını veya tamamını geri alabilirsiniz.

وَعَاشِرُوهُنَّ بِالْمَعْرُوفِۚ فَاِنْ كَرِهْتُمُوهُنَّ فَعَسٰٓى اَنْ تَكْرَهُوا شَيْـًٔا وَيَجْعَلَ اللّٰهُ
ف۪يهِ خَيْرًا كَث۪يرًا ﴿١٩﴾

Ey müminler! **Hanımlarınıza güzel davranın.** Onlara sevgi ve merhametle yaklaşın, tatlı dilli, güler yüzlü ve insaflı olun. **Onlardan hoşlanmayacak olsanız bile,** sırf bu yüzden yuvanızı yıkmayın. Bilemezsiniz, **sizin hoşlanmadığınız bir şeyi, Allah pek çok hayra sebep kılmış olabilir.**

Ama her şeye rağmen, boşanmaktan başka çare kalmamışsa:

وَاِنْ اَرَدْتُمُ اسْتِبْدَالَ زَوْجٍ مَكَانَ زَوْجٍۙ وَاٰتَيْتُمْ اِحْدٰيهُنَّ قِنْطَارًا فَلَا تَأْخُذُوا مِنْهُ
شَيْـًٔاۜ اَتَأْخُذُونَهُ بُهْتَانًا وَاِثْمًا مُب۪ينًا ﴿٢٠﴾

20. Eğer başka bir kadınla evlenmek üzere şimdiki **eşinizi boşamaya karar vermişseniz, ona** mehir olarak **yükler dolusu** mal ve servet **vermiş olsanız bile, ondan bir şeyi geri almayın!** Aile namusunuzu kirletti diye eşinize **iftira edip apaçık bir vebal yüklenerek verdiğinizi geri mi alacaksınız?** Böyle çirkin bir davranış size hiç yakışır mı?

وَكَيْفَ تَأْخُذُونَهُ وَقَدْ اَفْضٰى بَعْضُكُمْ اِلٰى بَعْضٍ وَاَخَذْنَ مِنْكُمْ م۪يثَاقًا غَل۪يظًا
﴿٢١﴾

21. Hem karı koca olarak **birbirinizle** bu kadar **içli dışlı olduktan** ve hem ruhunuzla, hem bedeninizle âdeta bir bütün hâline geldikten **sonra, onlara verdiklerinizi hangi yüzle geri alacaksınız? Oysa onlar,** nikâh kıyılırken **sizden sapasağlam bir söz almış** ve bu söze ne kadar da güven duymuş**lardı.**

وَلَا تَنْكِحُوا مَا نَكَحَ اٰبَٓاؤُ۬كُمْ مِنَ النِّسَٓاءِ اِلَّا مَا قَدْ سَلَفَۜ اِنَّهُ كَانَ فَاحِشَةً وَمَقْتًاۜ
وَسَٓاءَ سَب۪يلًا ﴿٢٢﴾

22. Geçmişte olanlar bir yana —ki Allah onları affetmiştir— **babanızla** veya dedenizle **evlilik yapmış** yahut onlarla zina etmiş **olan kadınlarla evlenmeyin! Çünkü bu,** ilâhî **gazaba sebep olan utanç verici bir davranış ve son derece çirkin bir âdettir!** Geçmişte işlenen günahlar affedilmekle birlikte, yapılan bu tür nikâhlar hukuken geçersiz sayılacaktır.

حُرِّمَتْ عَلَيْكُمْ اُمَّهَاتُكُمْ وَبَنَاتُكُمْ

23. Ey mümin erkekler! **Şu kadınlar**la evlenmeniz **size haram kılınmıştır:**

1. **Anneleriniz** ve nineleriniz.
2. **Kızlarınız** ve torunlarınız.

وَاَخَوَاتُكُمْ وَعَمَّاتُكُمْ وَخَالَاتُكُمْ

3. En azından ana veya baba bir olan **kız kardeşleriniz.**
4. Annelerinizin ve babalarınızın halaları dâhil olmak üzere, **halalarınız.**
5. Annelerinizin ve babalarınızın teyzeleri dâhil olmak üzere, **teyzeleriniz.**

وَبَنَاتُ الْاَخِ وَبَنَاتُ الْاُخْتِ

6. **Kız kardeşlerinizin ve erkek kardeşlerinizin kızları** ve torunları, yani yeğenleriniz.

وَاُمَّهَاتُكُمُ الّٰت۪ٓي اَرْضَعْنَكُمْ وَاَخَوَاتُكُمْ مِنَ الرَّضَاعَةِ

7. **Sizi emzirmiş olan sütanneleriniz** ve onların anneleri.
8. Sütannelerinizin gerek öz, gerek sütkızları olan **sütbacılarınız** ve onların kızları.

وَاُمَّهَاتُ نِسَٓائِكُمْ

9. Kendileriyle ister gerdeğe girmiş ister girmemiş olun, **hanımlarınızın** gerek öz, gerek süt**anneleri** ve nineleri.

Emzirme sebebiyle evlenilmesi yasak olan kadınlar şunlardır: 1. Sütanneniz: Sizi emziren kadının kendisi. 2. Sütbacılarınız: Sizi emziren kadının gerek öz, gerek sütkızları. 3. Sütyeğenleriniz: Sizi emziren kadının çocuklarının (sütkardeşlerinizin ve sütbacılarınızın) kızları. 4. Sütnineleriniz: Sizi emziren kadının annesi, yukarıya doğru nineleri, sütanneleri ve sütnineleri. 5. Sütteyzeleriniz: Sizi emziren kadının bacıları ve sütbacıları. 6. Süthalalarınız: Sizi emziren kadının kocasının bacıları ve sütbacıları. 7. Üvey sütanneleriniz: Sizi emziren kadının kocasının diğer hanımları. 8. Sütkızlarınız: Kendisiyle gerdeğe girdiğiniz hanımınızın süt emzirdiği kızlar. 9. Sütgelinleriniz: Hanımınızın sütoğullarının ve süttorunlarının hanımları. 10. Süttorunlarınız: Yine hanımınızın sütoğul ve süttorunlarının gerek öz, gerek sütkızları. 11. Sütkaynananız: Kendisiyle gerdeğe girmemiş bile olsanız, eşinizin sütannesi ve sütninesi. 12. İki sütbacıyı aynı nikâhta birleştirmek: Yani eşinizi boşamadan, onun sütbacısı, süthalası, sütteyzesi veya sütyeğeniyle evlenmeniz de yasaktır. Çünkü “Kan bağı sebebiyle haram olanlar, süt emme yoluyla da aynen haram olur (Buhari, Nikâh 20; Müslim, Radâ 2).”

وَرَبَٓائِبُكُمُ الّٰت۪ي ف۪ي حُجُورِكُمْ مِنْ نِسَٓائِكُمُ الّٰت۪ي دَخَلْتُمْ بِهِنَّۘ فَاِنْ لَمْ تَكُونُوا دَخَلْتُمْ بِهِنَّ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْۘ

10. **Kendileriyle gerdeğe girmiş olduğunuz hanımlarınız**ın önceki kocaların**dan olan ve** genellikle **sizin korumanız altında bulunan üvey kızlarınız** ile evlenmeniz de size haramdır. **Fakat anneleriyle henüz gerdeğe girmemişseniz,** onları boşadıktan sonra kızlarıyla evlenmenizde **size bir günah yoktur.**

وَحَلَٓائِلُ اَبْنَٓائِكُمُ الَّذ۪ينَ مِنْ اَصْلَابِكُمْۙ

11. **Öz oğullarınızın** ve torunlarınızın **hanımları,** yani gelinleriniz,

وَاَنْ تَجْمَعُوا بَيْنَ الْاُخْتَيْنِ اِلَّا مَا قَدْ سَلَفَۜ اِنَّ اللّٰهَ كَانَ غَفُورًا رَح۪يمًاۙ ﴿٢٣﴾

12. **Ve bir kadını, kendi** yeğeni, teyzesi halası veya **bacısı ile aynı nikâh altında bulundurmanız da** size haram kılınmıştır. **Ancak geçmişte olanlar bunun dışındadır.** Allah'ın hükmü öğrenilir öğrenilmez evlilik sona erdirildiği takdirde, İslâm'ı tanımadan önce yapılan gayrimeşru evliliklerden dolayı kişiye sorumluluk yoktur. **Çünkü Allah çok bağışlayıcıdır, çok merhametlidir.**

وَالْمُحْصَنَاتُ مِنَ النِّسَٓاءِ اِلَّا مَا مَلَكَتْ اَيْمَانُكُمْۚ

24. Ayrıca, evli kadınlar ile evlenmeniz de size haram kılınmıştır. **Ancak** savaş esiri olarak **elinizde bulunan** cariye**ler,** —esirler arasında kocalarının bulunmaması şartıyla— **bunun dışındadır.** Savaş esiri kadınlar, asıl memleketlerinde evli bile olsalar —kölelik kurumu ortadan kaldırılıp, savaş esirleriyle ilgili uluslararası antlaşmalar kabul edilinceye kadar geçici bir çözüm olarak— cariye olarak alınabilir veya kendileriyle evlenilebilir. Çünkü kölelik hâli, önceki nikâhı hukuken geçersiz kılar.

Bu yasaklardan ayrı olarak, Peygamberin vefat edip geride bırakacağı eşleriyle evlenmeniz de haramdır (33. Ahzâb: 53).

كِتَابَ اللّٰهِ عَلَيْكُمْۚ

İşte bu sayılanlar, **Allah'ın size farz kıldığı ilâhî kanunlar olarak** bildirilen ve mutlaka kaçınmanız gereken yasaklardır.

وَاُحِلَّ لَكُمْ مَا وَرَٓاءَ ذٰلِكُمْ اَنْ تَبْتَغُوا بِاَمْوَالِكُمْ مُحْصِن۪ينَ غَيْرَ مُسَافِح۪ينَۜ

Bunların dışında kalan diğer kadın**lara gelince, iffetli olmak ve fuhuştan uzak durmak şartıyla,** evlilik bedeli olan **mehirlerini ödeyerek onlarla evlenmeniz size helâldir.**

فَمَا اسْتَمْتَعْتُمْ بِه۪ مِنْهُنَّ فَاٰتُوهُنَّ اُجُورَهُنَّ فَر۪يضَةًۜ

O hâlde, onlardan bir eş olarak **yararlanmanıza karşılık,** belirlenen mehir **ücretlerini** vazgeçilmez **bir hak olarak kendilerine verin.**

وَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ ف۪يمَا تَرَاضَيْتُمْ بِه۪ مِنْ بَعْدِ الْفَر۪يضَةِۜ

Fakat mehir miktarı belirlendikten sonra, karşılıklı anlaşarak belirlenen miktarı yükseltmenizde veya azalt**manızda hiçbir sakınca yoktur.**

اِنَّ اللّٰهَ كَانَ عَل۪يمًا حَك۪يمًا ﴿٢٤﴾

Kuşkusuz Allah, her şeyi en mükemmel şekilde **bilendir,** en güzel ve yerli yerince **hüküm verendir.**

وَمَنْ لَمْ يَسْتَطِعْ مِنْكُمْ طَوْلًا اَنْ يَنْكِحَ الْمُحْصَنَاتِ الْمُؤْمِنَاتِ فَمِنْ مَا مَلَكَتْ اَيْمَانُكُمْ مِنْ فَتَيَاتِكُمُ الْمُؤْمِنَاتِۜ

25. Ey İslâm toplumunun yöneticileri, zenginleri, aile büyükleri! **İçinizden, Müslüman hür kadınlarla evlenmeye** maddî yönden **gücü yetmeyenler,** savaş esiri olarak **elinizde bulunan** ve daha sonra **Müslüman** olmuş **cariyelerden** birisiyle —çünkü cariyenin mehri hüre nazaran daha düşüktür— **evlensinler.** Siz de bu konuda onlara yardımcı olun. Böylece hem fuhşun önüne geçmiş, hem de kölelik kurumunun kaldırılması için toplumsal altyapıyı hazırlamış olursunuz.

وَاللّٰهُ اَعْلَمُ بِا۪يمَانِكُمْۜ بَعْضُكُمْ مِنْ بَعْضٍۚ فَانْكِحُوهُنَّ بِاِذْنِ اَهْلِهِنَّ وَاٰتُوهُنَّ اُجُورَهُنَّ بِالْمَعْرُوفِ مُحْصَنَاتٍ غَيْرَ مُسَافِحَاتٍ وَلَا مُتَّخِذَاتِ اَخْدَانٍۚ

İnsanları toplumsal sınıf ve statülerine göre değil, inanç ve eylemlerine göre değerlendirmelisiniz. Unutmayın ki, **sizin iman** ve samimiyet derece**nizi de en iyi bilen** ve cariyelerle evlenebileceğinizi söyleyen, **Allah'tır.** Zaten köle olsun hür olsun, sonuçta **hepiniz aynı** özden ve aynı **soydansınız.** Hiç kimse, doğuştan üstün veya aşağılık olamaz. **O hâlde, zina etmeyen, metres hayatı yaşamayan ve gizli dost tutmayan böyle namuslu cariyelerle, efendilerinin** onları size bağışladığına dair **iznini alarak evlenin ve** evlilik bedeli olan **mehirlerini de kendilerine güzelce verin.**

فَاِذَٓا اُحْصِنَّ فَاِنْ اَتَيْنَ بِفَاحِشَةٍ فَعَلَيْهِنَّ نِصْفُ مَا عَلَى الْمُحْصَنَاتِ مِنَ الْعَذَابِۜ

Eğer evlendikten sonra ceza gerektiren **yüz kızartıcı bir suç işleyecek olurlarsa, onlara,** bekâr **hür kadınlara verilen cezanın yarısını** verin. Çünkü cariyelerin toplumsal statüsü ve içinde yetiştikleri olumsuz şartlar, onları hür kadınlara oranla suç işlemeye daha müsait hâle getirmektedir. Buna göre, zina eden hür ve bekâr bir kadına 100 değnek, cariyeye ise 50 değnek ceza verilir.

ذٰلِكَ لِمَنْ خَشِيَ الْعَنَتَ مِنْكُمْۜ وَاَنْ تَصْبِرُوا خَيْرٌ لَكُمْۜ وَاللّٰهُ غَفُورٌ رَح۪يمٌ۟ ﴿٢٥﴾

Bu cariyelerle evlenme izni, **içinizden** kendine hâkim olamayıp **sıkıntıya** ve zina tehlikesine **düşmekten endişe edenler içindir. Bununla birlikte,** bekârlığın sı-

kıntılarına **sabred**ip, hür bir kadınla evleninceye dek bekle**meniz, sizin için daha iyidir.** Zira ortak kültürü paylaşan eşler daha mutlu, sağlıklı ve uyumlu bir aile oluştururlar. Gerçi ne kadar titiz davransanız da, mutlaka hatalar, kusurlar olacaktır. Fakat ihlâs ve samimiyetle Rabb'inize yöneldiğiniz sürece, bunlar bağışlanacaktır. Çünkü **Allah çok bağışlayıcı, çok merhametlidir.** İşte bu merhametin bir tecellisi olarak:

يُرِيدُ اللّٰهُ لِيُبَيِّنَ لَكُمْ وَيَهْدِيَكُمْ سُنَنَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ وَيَتُوبَ عَلَيْكُمْ وَاللّٰهُ
عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿٢٦﴾

26. Allah, dünya ve âhirette mutlu olmanızı sağlayacak prensipleri **size açıkça bildirmek, sizi de öncekilerin** yürüdüğü hidayet **yollarına iletmek ve** kötülükleri ortadan kaldırıp **günahlarınızı bağışlamak istiyor.** İşte bu yüzden size ayetlerini gönderiyor. Hiç kuşkusuz **Allah** her şeyi en iyi **bilendir,** sizin yararınız için en uygun **hüküm verendir.**

Ama doğru yolda yürümenizi engellemek isteyenler de her zaman olacaktır:

وَاللّٰهُ يُرِيدُ اَنْ يَتُوبَ عَلَيْكُمْ وَيُرِيدُ الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ الشَّهَوَاتِ اَنْ تَمِيلُوا مَيْلًا
عَظِيمًا ﴿٢٧﴾

27. Allah, yüzünüze bakıp **sizleri bağışlamak istiyor; arzu ve heveslerinin esiri olan** kâfir ve münafık**lar ise, büsbütün** sapıp **yoldan çıkmanızı istiyorlar.**

يُرِيدُ اللّٰهُ اَنْ يُخَفِّفَ عَنْكُمْ وَخُلِقَ الْاِنْسَانُ ضَعِيفًا ﴿٢٨﴾

28. Buna karşılık **Allah,** gerek din adına uydurulan hurafelerin, gerekse anlamsız töre ve geleneklerin sırtınıza acımasızca yüklediği **yüklerinizi hafifletmek istiyor. Çünkü insanoğlu,** ne kadar üstün yeteneklere sahip olsa da mükemmel değildir, birçok yönden **zayıf yaratılmıştır.** O hâlde, her şeyi en mükemmel şekilde bilen ve ne yanılma, ne de haksızlık yapma ihtimali olmayan Allah'ın sözüne kulak verin:

يَٓا اَيُّهَا الَّذِينَ اٰمَنُوا لَا تَأْكُلُٓوا اَمْوَالَكُمْ بَيْنَكُمْ بِالْبَاطِلِ اِلَّٓا اَنْ تَكُونَ تِجَارَةً عَنْ
تَرَاضٍ مِنْكُمْ

29. Ey iman edenler! Birbirinizin mallarını haksız yollarla yemeyin, ancak karşılıklı anlaşmaya dayalı bir alışveriş yahut hediye, miras, vasiyet, sadaka, mehir, tazminat gibi meşru yollarla elde edilen kazançlar **hariç.** Bununla birlikte, ilk bakışta karşılıklı anlaşmaya dayalı bir alışveriş gibi görünen, fakat aslında, bir tarafın bilgisizliği, tecrübesizliği yahut çaresizliği sebebiyle aldatıldığı, açıkça zarara uğratıldığı ticari ve hukuki işlemler de haksız kazanç kapsamına girer. Çünkü bir kişinin kendisine yapılan haksızlığı kabullenmesi, bu işi zulüm olmaktan çıkarmaz.

وَلَا تَقْتُلُٓوا اَنْفُسَكُمْ اِنَّ اللّٰهَ كَانَ بِكُمْ رَحِيمًا ﴿٢٩﴾

Bir de, haksız yere **birbirinizin canına** veya intihar ederek kendi canınıza **kıymayın! Doğrusu Allah, size karşı** son derece şefkatli ve **merhametlidir.** Siz de O'nun merhametine lâyık olmaya çalışın. Unutmayın ki:

وَمَنْ يَفْعَلْ ذٰلِكَ عُدْوَانًا وَظُلْمًا فَسَوْفَ نُصْلِيهِ نَارًا وَكَانَ ذٰلِكَ عَلَى اللّٰهِ يَسِيرًا
﴿٣٠﴾

30. Her kim düşmanca duygularının esiri olup **böyle bir zulüm işleyecek olursa, işte onu cehenneme atacağız! Bu, Allah'a göre çok da kolaydır.** O hâlde, hiç kimseye zulüm ve haksızlık etmeyin. Gerçi melekler gibi günahsız olmanızı da beklemiyoruz:

اِنْ تَجْتَنِبُوا كَبَٓائِرَ مَا تُنْهَوْنَ عَنْهُ نُكَفِّرْ عَنْكُمْ سَيِّـَٔاتِكُمْ وَنُدْخِلْكُمْ مُدْخَلًا
كَرِيمًا ﴿٣١﴾

31. Eğer siz, size yasaklanan şirk, cinayet, hırsızlık, yalancı şahitlik, içki, kumar, zina, ana babaya isyan, iftira, gıybet, büyücülük gibi **büyük günahlardan kaçınabilirseniz, biz de küçük günahlarınızı bağışlar ve sizi** muhteşem ikramlarla ağırlayacağımız **şerefli bir makama yüceltiriz!** O hâlde, bu nimetleri kazanmak için gayret gösterin, hiç olmayacak hayaller peşinde koşarak oyalanmayın:

وَلَا تَتَمَنَّوْا مَا فَضَّلَ اللّٰهُ بِهٖ بَعْضَكُمْ عَلٰى بَعْضٍ لِلرِّجَالِ نَصِيبٌ مِمَّا اكْتَسَبُوا
وَلِلنِّسَٓاءِ نَصِيبٌ مِمَّا اكْتَسَبْنَ وَسْـَٔلُوا اللّٰهَ مِنْ فَضْلِهٖ اِنَّ اللّٰهَ كَانَ بِكُلِّ شَيْءٍ
عَلِيمًا ﴿٣٢﴾

32. Allah'ın, kiminizi diğerlerinden daha üstün kıldığı ve doğuştan gelen, çalışmakla elde edilemeyen birtakım meziyet ve **nimetleri arzu etmeyin.** Örneğin kadınlar, "Keşke biz de erkek olarak yaratılsaydık da, kadın olduğumuz için yapamadığımız bazı iyilik ve ibadetleri yapıp üstün dereceler elde etseydik!" diye lüzumsuz temennilerde bulunmasınlar. Çünkü Allah sizi, sizlere bahşetmiş olduğu güç, kabiliyet ve imkânlara göre değil, içinde bulunduğunuz imkân ve şartlar dâhilinde ne kadar çaba harcadığınıza ve bu çabayı harcarken gösterdiğiniz iyi niyet ve samimiyetinize göre hesaba çekecektir. Dolayısıyla, **erkekler de kadınlar da kendi kazandıklarından** —gayret ve samimiyetleri oranında— **bir pay alacaklardır.** Öyleyse, gerçekleşme ihtimali olmayan boş ve anlamsız isteklerde bulunmayın. Bununla birlikte, **Allah'ın lütuf ve nimetlerinden** size de bahşetmesini ve sizi en yüce makamlara ulaştırmasını elbette **dileyin! Hiç kuşku yok ki, Allah her şeyi bilmektedir.** Ve her hak sahibine hakkını verir:

وَلِكُلٍّ جَعَلْنَا مَوَالِيَ مِمَّا تَرَكَ الْوَالِدَانِ وَالْاَقْرَبُونَ وَالَّذِينَ عَقَدَتْ اَيْمَانُكُمْ
فَاٰتُوهُمْ نَصِيبَهُمْ اِنَّ اللّٰهَ كَانَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدًا ﴿٣٣﴾

33. Gerek ana babalar, gerek diğer **akrabalar ve gerekse** evlilik **sözleşme**si **yaptığınız kimseler olsun; hepsinin bıraktığı mallar için** belirli **mirasçılar tayin ettik. O hâlde, her birine paylarını** eksiksiz **verin. Kuşkusuz Allah, her şeye şahittir.**

Fakat erkek, kadına göre daha çok miras alacaktır, çünkü:

اَلرِّجَالُ قَوَّامُونَ عَلَى النِّسَٓاءِ بِمَا فَضَّلَ اللّٰهُ بَعْضَهُمْ عَلٰى بَعْضٍ وَبِمَٓا اَنْفَقُوا مِنْ
اَمْوَالِهِمْ

34. Erkekler, hanımlarını koruyup gözetmekle yükümlü olup, onlar **üzerinde** âmir ve **yöneticidirler. Çünkü Allah,** insanlardan **bazılarını** yaratılışça **diğerlerinden daha üstün kılmıştır.** Daha güçlü, cesaretli ve dayanaklı olan erkek, bu görev için daha uygundur. Tabiatı gereği kadın duygusal, yufka yürekli, zayıf ve narin olduğundan, aileyi yönetme ve onu dış tehlikelerden koruma görevi onun sırtına yüklenmemelidir. **Ayrıca erkekler,** çalışıp para kazanmak ve **mallarından harcama yapar**ak ailenin geçimini sağlamakla sorumludur**lar.** Sorumluluk da aynı oranda yetki gerektirdiğinden, aile reisi erkek olmalıdır.

فَالصَّالِحَاتُ قَانِتَاتٌ حَافِظَاتٌ لِلْغَيْبِ بِمَا حَفِظَ اللّٰهُ

O hâlde iyi kadınlar, Allah'a gönülden boyun eğen, İslâm'a aykırı bir istekte bulunmadıkları sürece kocala-

rına **itaat eden ve Allah'ın koruduğu** ve korunmasını emrettiği namuslarını, aile içi mahremiyet ve **gizlilikleri koruyan kadınlardır.**

وَالّٰت۪ي تَخَافُونَ نُشُوزَهُنَّ فَعِظُوهُنَّ وَاهْجُرُوهُنَّ فِي الْمَضَاجِعِ وَاضْرِبُوهُنَّۚ

Hırçınlıkları ve isyankârca tavırlarıyla aile içi huzur ve saadeti yok edip yuvanızın yıkılmasına sebep olacağ**ından korktuğunuz kadınlara gelince, onlara** önce Allah'ı ve âhiret gününü hatırlatarak ve kocanın meşru emirlerine karşı gelmenin günah olduğunu anlatarak güzelce **nasihat edin.** İsyankârlıklarından vazgeçmezlerse, sizi kaybettikleri takdirde neler hissedeceklerini onlara göstermek için, bir süre ilginizi azaltarak **onları yataklarında yalnız bırakın.** Bu da fayda vermeyecek olursa, yuvanın yıkılmasını önlemek için son çare olarak, gerekirse **onlara** hafifçe **vurun.**

فَاِنْ اَطَعْنَكُمْ فَلَا تَبْغُوا عَلَيْهِنَّ سَب۪يلًاۜ اِنَّ اللّٰهَ كَانَ عَلِيًّا كَب۪يرًا ﴿٣٤﴾

Eğer bundan sonra **size itaat ederlerse,** geçmişte olanları affedin, önceki kusurlarını bahane ederek **onları incitmeye kalkmayın.** Unutmayın ki, sizin birçok günahınızı affeden ve sizden çok daha güçlü olan **Allah yücedir, büyüktür.** Siz de yücelik istiyorsanız, adil ve merhametli olmalısınız.

Ailede iyice huzursuzluk baş göstermişse, o zaman iş büyüklere düşer. O hâlde, ey aile büyükleri, hâkimler ve yöneticiler!

وَاِنْ خِفْتُمْ شِقَاقَ بَيْنِهِمَا فَابْعَثُوا حَكَمًا مِنْ اَهْلِه۪ وَحَكَمًا مِنْ اَهْلِهَاۚ

35. Şayet karı kocanın **aralarının** iyice **açıl**arak yuvanın yıkıl**acağından endişe ederseniz, erkeğin ve kadının ailelerinden adil birer hakem** tayin edip aralarını barıştırmak için onlara **gönderin.**

اِنْ يُر۪يدَٓا اِصْلَاحًا يُوَفِّقِ اللّٰهُ بَيْنَهُمَاۜ اِنَّ اللّٰهَ كَانَ عَل۪يمًا خَب۪يرًا ﴿٣٥﴾

Her iki taraf da iyi niyetle **işi düzeltmek isterlerse, Allah** kalplerine sevgi ve merhamet ilham ederek **onları** yeniden **barıştıracaktır.** Unutmayın ki, **Allah** her şeyi **bilir,** her şeyden **haberdardır.**

İşte her şeyi bilen Allah, aile ve toplumun huzuru için sizlere emrediyor:

وَاعْبُدُوا اللّٰهَ وَلَا تُشْرِكُوا بِه۪ شَيْـٔاً وَبِالْوَالِدَيْنِ اِحْسَانًا وَبِذِي الْقُرْبٰى وَالْيَتَامٰى وَالْمَسَاك۪ينِ وَالْجَارِ ذِي الْقُرْبٰى وَالْجَارِ الْجُنُبِ وَالصَّاحِبِ بِالْجَنْبِ وَابْنِ السَّب۪يلِۙ وَمَا مَلَكَتْ اَيْمَانُكُمْۜ

36. Yalnızca **Allah'a kulluk** ve ibadet **edin, hiçbir şeyi** ve hiç kimseyi **O'na denk tutmayın! Ana babaya ve** diğer **yakın akrabaya, yetimlere ve yoksullara,** gerek soy, gerek mesafe, gerekse inanç bakımından size **yakın ve uzak komşulara, birlikte olduğunuz** iş, yol ve hayat **arkadaşınıza, yolda kalmış kimselere, emriniz altındaki** köle, cariye, hizmetçi ve işçi**lere iyilik edin.**

اِنَّ اللّٰهَ لَا يُحِبُّ مَنْ كَانَ مُخْتَالًا فَخُورًاۙ ﴿٣٦﴾

Şunu iyi bilin ki **Allah, kendini beğenen kibirli insanları sevmez:**

اَلَّذ۪ينَ يَبْخَلُونَ وَيَأْمُرُونَ النَّاسَ بِالْبُخْلِ وَيَكْتُمُونَ مَٓا اٰتٰيهُمُ اللّٰهُ مِنْ فَضْلِه۪ۜ وَاَعْتَدْنَا لِلْكَافِر۪ينَ عَذَابًا مُه۪ينًاۚ ﴿٣٧﴾

37. Onlar, hem kendileri cimrilik yapar, hem de çevresindekilere **cimriliği tavsiye ederler. Allah'ın kendilerine lütfedip bağışladığı nimetleri** yoksullara vermemek için **gizlerler. İşte** böyle **nankörlere, alçaltıcı bir azap hazırladık!**

وَالَّذ۪ينَ يُنْفِقُونَ اَمْوَالَهُمْ رِئَٓاءَ النَّاسِ وَلَا يُؤْمِنُونَ بِاللّٰهِ وَلَا بِالْيَوْمِ الْاٰخِرِۜ وَمَنْ يَكُنِ الشَّيْطَانُ لَهُ قَر۪ينًا فَسَٓاءَ قَر۪ينًا ﴿٣٨﴾

38. Onlar ki, Allah'a ve âhiret gününe gerçekte inanmadıkları hâlde, sırf başkalarına gösteriş yapmak amacıyla mallarını yoksullara **harcarlar. Kim ki şeytan kendisine arkadaş olmuşsa, artık o ne kötü bir arkadaştır!**

وَمَاذَا عَلَيْهِمْ لَوْ اٰمَنُوا بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ الْاٰخِرِ وَاَنْفَقُوا مِمَّا رَزَقَهُمُ اللّٰهُۜ وَكَانَ اللّٰهُ بِهِمْ عَل۪يمًا ﴿٣٩﴾

39. Oysa onlar Allah'a ve âhiret gününe inanıp O'nun bağışladığı nimetlerden bir kısmını O'nun yolunda **harcamış olsalardı, kendileri için ne** iyi **olurdu!** Şunu unutmasınlar ki, **Allah onları** ve yaptıkları kötülükleri **gayet iyi biliyor** ve hesabını da mutlaka soracaktır

اِنَّ اللّٰهَ لَا يَظْلِمُ مِثْقَالَ ذَرَّةٍۚ وَاِنْ تَكُ حَسَنَةً يُضَاعِفْهَا وَيُؤْتِ مِنْ لَدُنْهُ اَجْرًا عَظ۪يمًا ﴿٤٠﴾

40. Çünkü **Allah** hiç kimseye **zerre kadar haksızlık etmez.** Küçük olsun büyük olsun, herhangi **bir iyilik yapılmışsa, onu kat kat artırır ve** ayrıca, **kendi katından büyük bir ödül bahşeder.**

Buna rağmen, ne cüretle Allah'ın ayetlerine karşı gelebiliyorlar?

فَكَيْفَ اِذَا جِئْنَا مِنْ كُلِّ اُمَّةٍ بِشَه۪يدٍ وَجِئْنَا بِكَ عَلٰى هٰٓؤُ۬لَٓاءِ شَه۪يدًاۜ ﴿٤١﴾

41. Peki, Diriliş Günü **her ümmetten bir** Peygamberi kendi ümmetine karşı **şahit** tutacağımız gibi, **seni de** ey Muhammed, **bu ümmete karşı şahit tuttuğumuz zaman** o günahkârların hâli **nice olacak?**

يَوْمَئِذٍ يَوَدُّ الَّذ۪ينَ كَفَرُوا وَعَصَوُا الرَّسُولَ لَوْ تُسَوّٰى بِهِمُ الْاَرْضُۜ وَلَا يَكْتُمُونَ اللّٰهَ حَد۪يثًاۚ ﴿٤٢﴾

42. Bugün Allah'ın ayetlerini **inkâr edip Peygambere başkaldıranlar, o Gün** cehennem azabını karşılarında görünce, "Ah, keşke mezarımızdan hiç çıkarılmasaydık da, toprak olup gitseydik!" diye feryat ederlerken, **yerin dibine geçirilmiş olmayı ne kadar da arzu edecekler!** İşte o gün zalimler, yaptıklarının hesabını bir bir verecek **ve olup biten hiçbir şeyi Allah'tan gizleyemeyecekler!**

O hâlde Allah'a gönülden itaat etmeli ve bu itaatin en önemli göstergesi olan namazı dikkat ve titizlikle korumalısınız:

يَٓا اَيُّهَا الَّذ۪ينَ اٰمَنُوا لَا تَقْرَبُوا الصَّلٰوةَ وَاَنْتُمْ سُكَارٰى حَتّٰى تَعْلَمُوا مَا تَقُولُونَ وَلَا جُنُبًا اِلَّا عَابِر۪ي سَب۪يلٍ حَتّٰى تَغْتَسِلُواۜ

43. Ey iman edenler! Sarhoşluk verici her türlü içkiden, uyuşturucudan uzak durun! Ama eğer bu günahı işleyip sarhoş olmuşsanız, **sarhoşken, ne söylediğinizi bilinceye,** yani iyice ayılıp kendinize gelinceye **kadar** namaza yaklaşmayın **ve** cinsel ilişki veya şehvetle meni boşalması sonucu boy abdesti almanız gereken bir durumda, yani **cünüp iken de —**hastalık, **yolculuk** ve su bulamama **durumu hariç—** tepeden tırnağa **yıkan**ıp boy abdesti al**madıkça** yine **namaza yaklaşmayın.** Ay hâli görmekte olan bir kadın da aynen cünüp gibidir. Cünüp olan kişi boy abdesti almadıkça namaz kılamaz, Kur'an okuyamaz, Kâbe'yi tavaf edemez ve mescide giremez.

وَاِنْ كُنْتُمْ مَرْضٰٓى اَوْ عَلٰى سَفَرٍ اَوْ جَٓاءَ اَحَدٌ مِنْكُمْ مِنَ الْغَٓائِطِ اَوْ لٰمَسْتُمُ النِّسَٓاءَ
فَلَمْ تَجِدُوا مَٓاءً فَتَيَمَّمُوا صَع۪يدًا طَيِّبًا فَامْسَحُوا بِوُجُوهِكُمْ وَاَيْد۪يكُمْۜ

Ama eğer hasta veya yolculuk hâlinde iken abdest almanız veya yıkanmanız gerektiği hâlde, buna imkân bulamamış **iseniz yahut** hasta veya yolcu olmadığınız hâlde, **tuvalet ihtiyacınızı gidermiş veya bir kadınla** aşırı derecede şehvet uyandıracak şekilde **temasta bulunmuş olur da,** abdest alacak veya yıkanacak **su bulamazsanız** ya da bulduğunuz suyu kullanmanıza herhangi bir engel varsa, o zaman namaza bir ön hazırlık olarak şöyle teyemmüm alın: **Temiz bir toprak** veya taş, kireç, kum ve benzeri toprak cinsinden bir madde **bulun ve** ona ellerinizi hafifçe sürüp birbirine çırptıktan sonra, ellerinizi **yüzünüze ve kollarınıza sürün.** Zorunlu hâllerde, bu da abdest veya gusül (boy abdesti) yerine geçer.

اِنَّ اللّٰهَ كَانَ عَفُوًّا غَفُورًا ﴿٤٣﴾

İşte Allah, size böyle kolaylıklar sunuyor. Zira **Allah çok merhametli, çok bağışlayıcıdır.**

Namaz ve diğer ibadetlerle içe doğru derinleşirken, dış dünyayı da ihmal etmeyin. Çünkü her zaman çevrenizde, size kin güden düşmanlarınız olacaktır:

اَلَمْ تَرَ اِلَى الَّذ۪ينَ اُو۫تُوا نَص۪يبًا مِنَ الْكِتَابِ يَشْتَرُونَ الضَّلَالَةَ وَيُر۪يدُونَ اَنْ تَضِلُّوا
السَّب۪يلَۜ ﴿٤٤﴾

44. Kendilerine Kitaptan bir pay verilen şu Yahudilere **bir baksana;** doğru yolu bırakıp **sapıklığı tercih ettikleri yetmiyormuş gibi, sizin de yoldan çıkmanızı istiyorlar!** Üstelik bunu, size dost görünerek yapmaya çalışıyorlar.

وَاللّٰهُ اَعْلَمُ بِاَعْدَٓائِكُمْۜ وَكَفٰى بِاللّٰهِ وَلِيًّاۘ وَكَفٰى بِاللّٰهِ نَص۪يرًا ﴿٤٥﴾

45. Korkmayın, **Allah kimlerin size düşmanlık beslediğini çok iyi biliyor.** O hâlde, dostunuzu düşmanınızı O'nun direktifleri doğrultusunda belirleyin. Unutmayın ki, size **dost olarak da, yardımcı olarak da Allah yeter.** Bu yüzden sizi savaş meydanında yenemeyeceklerini anlayan kâfirler, türlü hile ve tuzaklarla aranıza fitne sokmaya çalışacaklar:

مِنَ الَّذ۪ينَ هَادُوا يُحَرِّفُونَ الْكَلِمَ عَنْ مَوَاضِعِه۪ وَيَقُولُونَ سَمِعْنَا وَعَصَيْنَا وَاسْمَعْ
غَيْرَ مُسْمَعٍ وَرَاعِنَا لَيًّا بِاَلْسِنَتِهِمْ وَطَعْنًا فِي الدّ۪ينِۜ

46. Yahudiler arasında öyle düşük karakterli **kimseler var ki, kelimelerle oynayıp anlamlarını çarpıtıyor ve** Peygamberin huzurunda konuşurken, güya **inancınıza hakaret amacıyla** tıpkı sarhoş gibi **dillerini eğip bükerek:**

"Semi'na ve eta'na: İşittik ve itaat ettik!" diyecekleri yerde, **"Semi'na ve asayna: İşittik ve isyan ettik!"** diyorlar.

Hem "Sen izin vermedikçe konuşamayız!" hem de **"Asıl sen bizi dinle, çünkü sen dinlenilmeye lâyık değilsin!"** anlamına gelen kaypak kelimeler kullanarak "Vesma' ğayra musma'!" diyorlar.

Ve hem "Bizi gözet!", hem de "Hey, bizim çoban!" anlamına gelebilecek şekilde **"Râinâ!" diyorlar.**

وَلَوْ اَنَّهُمْ قَالُوا سَمِعْنَا وَاَطَعْنَا وَاسْمَعْ وَانْظُرْنَا لَكَانَ خَيْرًا لَهُمْ وَاَقْوَمَۙ وَلٰكِنْ
لَعَنَهُمُ اللّٰهُ بِكُفْرِهِمْ فَلَا يُؤْمِنُونَ اِلَّا قَل۪يلًا ﴿٤٦﴾

Hâlbuki onlar, kelimeleri çarpıtmadan, adam gibi;

"Semi'na ve eta'na: İşittik ve itaat ettik!" "Vesma': Bize kulak ver!" ve "Unzurnâ: **Bizi gözet,** adil bir hakem ve yönetici olarak aramızda hükmet!" **demiş olsalardı, elbette bu, kendileri için en doğru ve en uygun davranış olurdu. Fakat** öyle olmadı. Çünkü **Allah,** nankörce davranıp Son Elçiyi **inkâr etmeleri yüzünden** kalplerini mühürleyerek **onları lânetlemiştir.** Bundan dolayı, içlerinden **pek azı hariç, iman etmezler.**

Ama her şeye rağmen, bu lânetten kurtulmaları hâlâ mümkündür:

يَٓا اَيُّهَا الَّذ۪ينَ اُو۫تُوا الْكِتَابَ اٰمِنُوا بِمَا نَزَّلْنَا مُصَدِّقًا لِمَا مَعَكُمْ مِنْ قَبْلِ اَنْ
نَطْمِسَ وُجُوهًا فَنَرُدَّهَا عَلٰٓى اَدْبَارِهَٓا اَوْ نَلْعَنَهُمْ كَمَا لَعَنَّٓا اَصْحَابَ السَّبْتِۜ وَكَانَ
اَمْرُ اللّٰهِ مَفْعُولًا ﴿٤٧﴾

47. Ey kendilerine Kitap verilmiş olan Yahudi ve Hristiyan**lar! Elinizdeki** tahrif edilmemiş ilâhî bilgi**leri onaylayıp pekiştirmek üzere indirmiş olduğumuz** şu Kur'an'**a iman edin! Aksi hâlde, ya bazılarınızın** hakikati işitme, görme ve dile getirme yeteneklerini tamamen ellerinden alarak **yüzlerini silip arkasına döndüreceğiz, ya da cumartesi yasağını çiğneyenleri lânetlediğimiz gibi, sizi de** ömür boyu alçaklık ve perişanlığa mahkûm ederek **lânetleyeceğiz! Allah'ın emri, mutlaka yerine getirilecektir.**

Sakın ola ki, "Ne de olsa Allah'a iman ediyoruz, nasılsa bağışlanırız!" ümidiyle Allah'ın ayetlerine sırt çevirmeyin! Unutmayın ki:

اِنَّ اللّٰهَ لَا يَغْفِرُ اَنْ يُشْرَكَ بِه۪ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذٰلِكَ لِمَنْ يَشَٓاءُۚ وَمَنْ يُشْرِكْ بِاللّٰهِ فَقَدِ
افْتَرٰٓى اِثْمًا عَظ۪يمًا ﴿٤٨﴾

48. Allah, kendisine ortak koşulmasını —zamanında tövbe edilmediği takdirde— **asla bağışlamaz.** Bir kimse Allah'a inansa bile, O'ndan başka ilâhlara tapınarak yahut ilâhî hükümleri reddedip arzu ve heveslerini ilahlaştırarak Allah'a ortak koşar ve tövbe etmeden ölürse, Allah onu asla affetmeyecektir. **Bundan daha hafif günahları ise, dilediği kimseler için bağışlayabilir.** Fakat müşriklerin bağışlanması, asla söz konusu olamaz. Çünkü **Allah'a ortak koşanlar,** O'na **iftira ederek korkunç bir günah işlemişlerdir!**

اَلَمْ تَرَ اِلَى الَّذ۪ينَ يُزَكُّونَ اَنْفُسَهُمْۜ بَلِ اللّٰهُ يُزَكّ۪ي مَنْ يَشَٓاءُ وَلَا يُظْلَمُونَ فَت۪يلًا
﴿٤٩﴾

49. İşledikleri bunca günahları görmezlikten gelerek **tertemiz olduklarını iddia edenleri görüyorsun, değil mi? Hayır,** "Benim kalbim temiz!" demekle hiç kimse temizlenmiş olmaz, **aksine Allah, dilediğini tertemiz kılıp yüceltir.** Dolayısıyla, gerçek anlamda temizlik, ancak O'nun hoşnutluğunu kazanmakla elde edilebilir. Bunun da tek yolu, O'nun gönderdiği ilkelere uygun bir hayat yaşamaktır. Demek ki, hangi ırktan, hangi sınıftan olursa olsun **hiç kimseye kıl kadar haksızlık edilmeyecek ve** hiç kimseye hak etmediği bir ceza veya mükâfat verilmeyecek**tir.**

اُنْظُرْ كَيْفَ يَفْتَرُونَ عَلَى اللّٰهِ الْكَذِبَۜ وَكَفٰى بِه۪ٓ اِثْمًا مُب۪ينًا ﴿٥٠﴾

50. Bak, nasıl da Allah'a karşı olmadık **yalanlar uyduruyorlar!** "Allah bizi ayrıcalıklı bir millet olarak seçip yüceltmiştir ve ne yaparsak yapalım, bizi asla cezalandırmayacaktır! Bu yüzden, O'nun gönderdiği Son Elçiye ve Kur'an'a iman etmek zorunda değiliz!" diyerek, hiç çekinmeden O'nun adına yalan söylüyorlar! **Bu apaçık günah,** baş aşağı cehenneme atılmaları için **onlara yeter!**

اَلَمْ تَرَ اِلَى الَّذ۪ينَ اُو۫تُوا نَص۪يبًا مِنَ الْكِتَابِ يُؤْمِنُونَ بِالْجِبْتِ وَالطَّاغُوتِ
وَيَقُولُونَ لِلَّذ۪ينَ كَفَرُوا هٰٓؤُ۬لَٓاءِ اَهْدٰى مِنَ الَّذ۪ينَ اٰمَنُوا سَب۪يلًا ﴿٥١﴾

51. Kendilerine Kitaptan bir pay verilenlere bir baksana; hükmüne kayıtsız şartsız boyun eğdikleri din adamlarına, yani **cibt'e ve** ilâhî kanunlara aykırı hükümler veren azgın güçlere, yani **tağut'a inanıyorlar. Ayrıca,** putperest **kâfirler için, "Bunlar** ne kadar müşrik olsalar da, **Müslümanlardan daha doğru yoldadırlar!" diyorlar.** Aslında böylece, kendi dinlerini de inkâr etmiş oluyorlar.

اُو۬لٰٓئِكَ الَّذ۪ينَ لَعَنَهُمُ اللّٰهُؕ وَمَنْ يَلْعَنِ اللّٰهُ فَلَنْ تَجِدَ لَهُ نَص۪يرًاؕ ﴿٥٢﴾

52. İşte bunlar, Allah'ın lânet ettiği kimselerdir! Allah da kime lânet etmişse, artık onu kurtaracak bir yardımcı bulamazsın.

اَمْ لَهُمْ نَص۪يبٌ مِنَ الْمُلْكِ فَاِذًا لَا يُؤْتُونَ النَّاسَ نَق۪يرًاۙ ﴿٥٣﴾

53. Bunlar hangi yetkiyle diledikleri cennetlik, diledikleri cehennemlik ilân ediyorlar? **Yoksa onlara** ilâhî egemenlik ve **hükümranlıktan bir pay mı verilmiş? Eğer öyle olsaydı** ve bu cimri insanlara bu konuda yetki verilseydi, **insanlardan bir incir çekirdeği** kadar iyiliği **bile esirgerlerdi.**

اَمْ يَحْسُدُونَ النَّاسَ عَلٰى مَٓا اٰتٰيهُمُ اللّٰهُ مِنْ فَضْلِه۪ۚ فَقَدْ اٰتَيْنَٓا اٰلَ اِبْرٰه۪يمَ الْكِتَابَ
وَالْحِكْمَةَ وَاٰتَيْنَاهُمْ مُلْكًا عَظ۪يمًا ﴿٥٤﴾

54. Yoksa onlar, kendi ırkları dışındaki **insanları, Allah'ın engin rahmetiyle onlara verdiği** Kitap, Peygamberlik gibi nimetler **yüzünden kıskanıyorlar mı? Oysa** daha önce **İbrahim** ve **nesline** —ki sen de o nesildensin— **Kitap ve** Kitaptaki bilgileri pratik hayata uygulama yeteneği olarak **hikmet vermiş ve onlara** peygamberlik nimeti gibi **büyük bir hükümranlık bahşetmiştik.**

فَمِنْهُمْ مَنْ اٰمَنَ بِه۪ وَمِنْهُمْ مَنْ صَدَّ عَنْهُؕ وَكَفٰى بِجَهَنَّمَ سَع۪يرًا ﴿٥٥﴾

55. Ama hâlâ **içlerinde ona inananlar da var, ondan yüz çevirenler de var.** İşte, şimdi de Son Elçiyi yalanlıyorlar. O hâlde, onlara **cehennemin çılgın alevi yeter!**

اِنَّ الَّذ۪ينَ كَفَرُوا بِاٰيَاتِنَا سَوْفَ نُصْل۪يهِمْ نَارًاؕ كُلَّمَا نَضِجَتْ جُلُودُهُمْ بَدَّلْنَاهُمْ
جُلُودًا غَيْرَهَا لِيَذُوقُوا الْعَذَابَؕ اِنَّ اللّٰهَ كَانَ عَز۪يزًا حَك۪يمًا ﴿٥٦﴾

56. Evet, **ayetlerimizi inkâr edenleri öyle** korkunç **bir ateşe atacağız ki, derileri kavrulup döküldükçe, azabı iyice tatsınlar diye** her defasında **onun yerine** taze **deriler yaratacağız.**

Kuşkusuz Allah, sonsuz kudret ve hikmet sahibidir.

وَالَّذ۪ينَ اٰمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ سَنُدْخِلُهُمْ جَنَّاتٍ تَجْر۪ي مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهَارُ
خَالِد۪ينَ ف۪يهَٓا اَبَدًاؕ لَهُمْ ف۪يهَٓا اَزْوَاجٌ مُطَهَّرَةٌؗ وَنُدْخِلُهُمْ ظِلًّا ظَل۪يلًا ﴿٥٧﴾

57. İman edip doğru ve yararlı işler yapanlara gelince, onları da ağaçlarının **altından ırmaklar akan ve sonsuza dek içinde yaşayacakları cennet bahçelerinde ağırlayacağız. Onlara** orada **tertemiz eşler vardır. Onları koyu bir gölgeliğe,** yani olabildiğince keyif ve mutluluk içinde yaşayacakları sonsuz nimetler diyarına **yerleştireceğiz.** İşte bu nimetleri hak edebilmeniz için:

اِنَّ اللّٰهَ يَأْمُرُكُمْ اَنْ تُؤَدُّوا الْاَمَانَاتِ اِلٰٓى اَهْلِهَاۙ وَاِذَا حَكَمْتُمْ بَيْنَ النَّاسِ اَنْ تَحْكُمُوا
بِالْعَدْلِؕ اِنَّ اللّٰهَ نِعِمَّا يَعِظُكُمْ بِه۪ؕ اِنَّ اللّٰهَ كَانَ سَم۪يعًا بَص۪يرًا ﴿٥٨﴾

58. Allah size, emanet ve yetki**leri** o konuda güvenilir ve yetenekli olan **ehline vermenizi ve insanlar arasında hüküm verdiğiniz zaman,** kim olursa olsun **adaletle hükmetmenizi emrediyor.** Bakın, **Allah size ne güzel öğüt veriyor!** Hiç kuşkusuz **Allah** her şeyi **işitendir, bilendir.**

Ve işte, en büyük emanetin verileceği yer:

يَٓا اَيُّهَا الَّذ۪ينَ اٰمَنُٓوا اَط۪يعُوا اللّٰهَ وَاَط۪يعُوا الرَّسُولَ وَاُو۬لِي الْاَمْرِ مِنْكُمْۚ

59. Ey iman edenler! Allah'a kayıtsız şartsız **itaat edin,** O'nun buyruklarını size ileten bir elçi olarak **Peygamber'e** de kayıtsız şartsız **itaat edin! Bir de,** Kur'an ve Sünnet'e aykırı hüküm vermedikleri sürece, **siz**in gibi müminler**den olan** ve bu iki kaynak tarafından **yetki sahibi** kılınan **kimselere,** yani Müslüman ve adil yöneticilere, İslâm âlimlerine, aile büyüklerine ve İslâm'ın emretme yetkisi verdiği diğer insanlara itaat edin! Fakat onlara itaat, Allah'a ve Peygambere itaat gibi kayıtsız şartsız olmamalıdır:

فَاِنْ تَنَازَعْتُمْ ف۪ي شَيْءٍ فَرُدُّوهُ اِلَى اللّٰهِ وَالرَّسُولِ اِنْ كُنْتُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ
الْاٰخِرِؕ ذٰلِكَ خَيْرٌ وَاَحْسَنُ تَأْو۪يلًا ﴿٥٩﴾

Şayet bu itaat etmeniz gereken insanlarla **herhangi bir konuda anlaşmazlığa düşerseniz, —eğer Allah'a ve âhiret gününe gerçekten inanıyorsanız— o** anlaşmazlık konusu**nu Allah'a ve Peygambere danışmalısınız.** Sizi yöneten idarecilerle, size dininizi öğreten âlimlerle, ailenizin bir ferdiyle veya diğer insanlarla herhangi bir konuda anlaşmazlığa düşerseniz, çözüm için Allah'ın kitabına, yani Kur'an'a ve Peygamberin Allah'tan aldığı diğer talimatlara, yani Sünnet'e başvurmalısınız. Bunu yapmak için de, —en azından ortaya konan delilleri anlayabilecek seviyede— Kur'an ve Sünnet bilgisine sahip olmanız gerekmektedir.

Eğer anlaşmazlığın çözümüyle ilgili Kur'an ve Sünnet'te açık bir hüküm bulamazsanız, bu iki kaynağın temel prensipleri çerçevesinde çözümler üretmelisiniz.

İşte bu, sizin için **en hayırlı ve sonuç itibariyle en güzel** davranış şekli**dir.** Ve bu konudaki tavrınız, kimin Müslüman kimin münafık olduğunu ortaya koyacaktır:

اَلَمْ تَرَ اِلَى الَّذ۪ينَ يَزْعُمُونَ اَنَّهُمْ اٰمَنُوا بِمَٓا اُنْزِلَ اِلَيْكَ وَمَٓا اُنْزِلَ مِنْ قَبْلِكَ
يُر۪يدُونَ اَنْ يَتَحَاكَمُٓوا اِلَى الطَّاغُوتِ وَقَدْ اُمِرُٓوا اَنْ يَكْفُرُوا بِه۪ؕ وَيُر۪يدُ الشَّيْطَانُ
اَنْ يُضِلَّهُمْ ضَلَالًا بَع۪يدًا ﴿٦٠﴾

60. Ey Peygamber! **Sana indirilen ve senden önce indirilmiş olan** Kitap**lara inandıklarını iddia eden** şu ikiyüzlü**ler**in hâllerin**e bir baksana;** hem Müslüman olduklarını söylüyorlar, hem de Kur'an'ın hükmünü terk edip **tağut'un,** yani Allah'ın hükümlerini hiçe sayan o azgın kâfirlerin **hakemliğine başvurmak** ve onların egemenliği altına girmek **istiyorlar.**

Oysa onlara, (2. Bakara: 256'da) **tağut'u kesinlikle reddetmeleri emredilmişti. Ne var ki şeytan, onları** doğru yoldan uzaklaştırıp **büsbütün saptırmak istiyor.**

وَاِذَا ق۪يلَ لَهُمْ تَعَالَوْا اِلٰى مَٓا اَنْزَلَ اللّٰهُ وَاِلَى الرَّسُولِ رَاَيْتَ الْمُنَافِق۪ينَ يَصُدُّونَ
عَنْكَ صُدُودًاۚ ﴿٦١﴾

61. Onlara, "Haydi, imanınızın gereği olarak **Allah'ın indirdiği** Kur'an'ın hükmü**ne ve Peygamber**in Sünnet'ine **gelin!" denildiği zaman, bu münafıkların senden büsbütün yüz çevirdiklerini görürsün.**

فَكَيْفَ اِذَٓا اَصَابَتْهُمْ مُص۪يبَةٌ بِمَا قَدَّمَتْ اَيْد۪يهِمْ ثُمَّ جَٓاؤُ۫كَ يَحْلِفُونَ بِاللّٰهِ اِنْ
اَرَدْنَٓا اِلَّٓا اِحْسَانًا وَتَوْف۪يقًا ﴿٦٢﴾

62. Kendi elleriyle yaptıkları kötülükler **yüzünden başlarına bir felâket gelince, nasıl da sana gelip "Bizim amacımız iyilik etmek ve** müminlerle kâfirler arasını **uzlaştırmaktan başka bir şey değildi!" diye Allah'a yeminler ediyorlar!**

أُولٰٓئِكَ الَّذِينَ يَعْلَمُ اللّٰهُ مَا فِي قُلُوبِهِمْ فَأَعْرِضْ عَنْهُمْ وَعِظْهُمْ وَقُلْ لَهُمْ فِي
أَنْفُسِهِمْ قَوْلًا بَلِيغًا ﴿٦٣﴾

63. Ama Allah, kalplerindeki gerçek niyetleri**ni bilmektedir. O hâlde, onları** Allah'a **bırak,** fakat tebliğ görevini asla ihmal etme: Bizzat kendilerini ilgilendiren, **iç dünyalarına** seslenen açık, anlaşılır, güzel ve **etkileyici sözlerle onlara öğüt ver.** Allah'ın Elçisine karşı gelenler şunu iyi bilsinler ki:

وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ رَسُولٍ إِلَّا لِيُطَاعَ بِإِذْنِ اللّٰهِ وَلَوْ أَنَّهُمْ إِذْ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ جَاؤُكَ
فَاسْتَغْفَرُوا اللّٰهَ وَاسْتَغْفَرَ لَهُمُ الرَّسُولُ لَوَجَدُوا اللّٰهَ تَوَّابًا رَحِيمًا ﴿٦٤﴾

64. Biz her Peygamberi, ancak —Allah'ın izniyle— kendisine itaat edilsin diye gönderdik. Peygambere itaat edilmeyecekse, onun Peygamber olmasının ne anlamı kalır? Kur'an hayat nizamı olmayacaksa, ona iman iddiasının ne değeri olur?

Eğer onlar günah işleyerek **kendilerine zulmettikleri vakit,** ümitsizliğe kapılmadan **derhâl** tövbe ederek **senin huzuruna gelip** içtenlikle **Allah'tan bağışlanma dilemiş olsalardı; Peygamber de bağışlanmaları için dua etmiş olsaydı, Allah'ın** ne kadar **bağışlayıcı ve merhametli olduğunu elbette göreceklerdi.**

فَلَا وَرَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ حَتّٰى يُحَكِّمُوكَ فِيمَا شَجَرَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ لَا يَجِدُوا فِي
أَنْفُسِهِمْ حَرَجًا مِمَّا قَضَيْتَ وَيُسَلِّمُوا تَسْلِيمًا ﴿٦٥﴾

65. İnanan bir insan, Allah'ın kanunlarına nasıl karşı gelebilir? **Hayır, Rabb'in şahit olsun ki,** ey Peygamber, **onlar aralarında anlaşmazlığa düştükleri konularda seni hakem tayin edip de verdiğin hükme karşı içlerinde en ufak bir** tereddüt ve **sıkıntı duymadan tam anlamıyla teslim olmadıkları sürece, iman etmiş olmazlar!**

وَلَوْ أَنَّا كَتَبْنَا عَلَيْهِمْ أَنِ اقْتُلُوا أَنْفُسَكُمْ أَوِ اخْرُجُوا مِنْ دِيَارِكُمْ مَا فَعَلُوهُ إِلَّا
قَلِيلٌ مِنْهُمْ

66. Demek onlara, "Allah yolunda savaşarak **canlarınızı feda edin!" ya da** "Zulmün egemen olduğu **yurdunuzdan çıkın** ve Allah yolunda hicret edin!" **diye emretmiş olsaydık, —içlerinden pek azı hariç— emrimize karşı geleceklerdi.**

وَلَوْ أَنَّهُمْ فَعَلُوا مَا يُوعَظُونَ بِهِ لَكَانَ خَيْرًا لَهُمْ وَأَشَدَّ تَثْبِيتًا ﴿٦٦﴾

Oysa kendilerine verilen öğütleri tutsalardı, elbette bundan kendileri kazançlı çıkar, üstelik daha sağlam ve sağlıklı bir inanca kavuşarak huzurlu, güvenli ve istikrarlı bir toplum meydana getirmiş **olurlardı.**

وَإِذًا لَآتَيْنَاهُمْ مِنْ لَدُنَّا أَجْرًا عَظِيمًا ﴿٦٧﴾

67. O takdirde biz, elbette onlara katımızdan büyük bir ödül bahşeder,

وَلَهَدَيْنَاهُمْ صِرَاطًا مُسْتَقِيمًا ﴿٦٨﴾

68. Ve kendilerini dosdoğru yola iletirdik.

وَمَنْ يُطِعِ اللّٰهَ وَالرَّسُولَ فَأُولٰٓئِكَ مَعَ الَّذِينَ أَنْعَمَ اللّٰهُ عَلَيْهِمْ مِنَ النَّبِيِّينَ
وَالصِّدِّيقِينَ وَالشُّهَدَاءِ وَالصَّالِحِينَ وَحَسُنَ أُولٰٓئِكَ رَفِيقًا ﴿٦٩﴾

69. Çünkü her kim Allah'a ve Peygambere itaat ederse, işte onlar, mahşer günü **Allah'ın nimetler bahşettiği Peygamberlerle,** doğruluktan ayrılmayan **sıddıklarla,** Allah yolunda seve seve canlarını feda ederek hakikate şahitlik eden **şehitlerle ve** iman, ahlâk ve ibadette ihsan mertebesine ulaşmış olan **sâlihlerle birlikte olacaklardır. Bunlar ne güzel yoldaş, ne güzel arkadaştırlar!**

ذٰلِكَ الْفَضْلُ مِنَ اللّٰهِ وَكَفٰى بِاللّٰهِ عَلِيمًا ﴿٧٠﴾

70. İşte bu nimetler, doğrudan doğruya **Allah'ın lütfudur.** Her şeyi **bilen** bir şahit **olarak, Allah yeter!** İşte bu lütfu kazanmak için:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا خُذُوا حِذْرَكُمْ فَانْفِرُوا ثُبَاتٍ أَوِ انْفِرُوا جَمِيعًا ﴿٧١﴾

71. Ey iman edenler! Düşmana karşı her türlü **hazırlığınızı yaparak,** duruma göre **küçük gruplar hâlinde veya topluca** Allah yolunda **savaşa çıkın!**

وَإِنَّ مِنْكُمْ لَمَنْ لَيُبَطِّئَنَّ فَإِنْ أَصَابَتْكُمْ مُصِيبَةٌ قَالَ قَدْ أَنْعَمَ اللّٰهُ عَلَيَّ إِذْ لَمْ أَكُنْ
مَعَهُمْ شَهِيدًا ﴿٧٢﴾

72. İçinizden işi ağırdan alan ve yetişemedim bahanesiyle sizinle birlikte savaşa gelmeyen münafık**lar da olacak:** Siz savaştayken **başınıza bir felâket gelecek olsa,** bu tip münafık, **"Allah yüzüme baktı** da beni korudu, **iyi ki onlarla birlikte değildim!" der.**

وَلَئِنْ أَصَابَكُمْ فَضْلٌ مِنَ اللّٰهِ لَيَقُولَنَّ كَأَنْ لَمْ تَكُنْ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُ مَوَدَّةٌ يَا لَيْتَنِي
كُنْتُ مَعَهُمْ فَأَفُوزَ فَوْزًا عَظِيمًا ﴿٧٣﴾

73. Fakat Allah'tan size zafer ve ganimet gibi **bir nimet erişecek olsa, sanki kendisiyle aranızda hiçbir dostluk** ve kardeşlik ilişkisi **yokmuş gibi** davranarak, **"Ah, keşke ben de onlarla birlikte olsaydım da,** kazandıkları ganimetlere ortak olarak **büyük bir başarı elde etseydim!" der.**

فَلْيُقَاتِلْ فِي سَبِيلِ اللّٰهِ الَّذِينَ يَشْرُونَ الْحَيٰوةَ الدُّنْيَا بِالْآخِرَةِ وَمَنْ يُقَاتِلْ فِي
سَبِيلِ اللّٰهِ فَيُقْتَلْ أَوْ يَغْلِبْ فَسَوْفَ نُؤْتِيهِ أَجْرًا عَظِيمًا ﴿٧٤﴾

74. O hâlde, dünya hayatının gelip geçici menfaatleri **karşılığında âhireti**n sonsuz nimetlerini **kazanmak isteyenler, Allah yolunda** mallarını, canlarını feda ederek **savaşsınlar! Çünkü Allah yolunda savaşanlara, —ister şehit edilsin, ister** gazi olup **zafer kazansın—** Hesap Günü'nde **büyük bir ödül vereceğiz!**

وَمَا لَكُمْ لَا تُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللّٰهِ وَالْمُسْتَضْعَفِينَ مِنَ الرِّجَالِ وَالنِّسَاءِ
وَالْوِلْدَانِ الَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا أَخْرِجْنَا مِنْ هٰذِهِ الْقَرْيَةِ الظَّالِمِ أَهْلُهَا وَاجْعَلْ لَنَا
مِنْ لَدُنْكَ وَلِيًّا وَاجْعَلْ لَنَا مِنْ لَدُنْكَ نَصِيرًا ﴿٧٥﴾

75. Size ne oldu ki, "Ey Rabb'imiz! Bizi şu zalimler diyarından kurtar; lütfen **bize** elimizden tutacak **bir dost,** zalimlere karşı bizi koruyacak **bir yardımcı gönder!" diye yalvaran şu çaresiz erkekler, kadınlar ve çocuklar için Allah yolunda savaşmıyorsunuz?** Unutmayın ki;

الَّذِينَ آمَنُوا يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللّٰهِ وَالَّذِينَ كَفَرُوا يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ
الطَّاغُوتِ فَقَاتِلُوا أَوْلِيَاءَ الشَّيْطَانِ إِنَّ كَيْدَ الشَّيْطَانِ كَانَ ضَعِيفًا ﴿٧٦﴾

76. İnananlar Allah yolunda, kâfirler ise kendilerini ilâh yerine koyan azgın yöneticilerin, yani **tağutların yolunda savaşırlar. O hâlde, şeytanın dostlarına karşı savaşın!** Eğer sebat gösterirseniz, kesinlikle zafer sizin olacaktır. Çünkü **şeytanın hilesi, gerçekten pek zayıftır.** Eğer insan günah işliyorsa, bunun sebebi bizzat kendisidir:

اَلَمْ تَرَ اِلَى الَّذ۪ينَ ق۪يلَ لَهُمْ كُفُّٓوا اَيْدِيَكُمْ وَاَق۪يمُوا الصَّلٰوةَ وَاٰتُوا الزَّكٰوةَۚ

77. Şu kimselerin hâline ibret nazarıyla **bir baksana:** Onlar, Allah yolunda savaşmakta pek hevesli görünüyorlardı. Fakat henüz yeterli şartlar oluşmadığından, **kendilerine:**

“Size eziyet eden zalimlere karşı şimdilik sabrederek savaştan **elinizi çekin. Namazı kılın, zekâtı verin** ve yoğun bir tebliğ faaliyetine girişerek, sağlam bir toplumun temellerini atın**!” denilmişti.**

فَلَمَّا كُتِبَ عَلَيْهِمُ الْقِتَالُ اِذَا فَر۪يقٌ مِنْهُمْ يَخْشَوْنَ النَّاسَ كَخَشْيَةِ اللّٰهِ اَوْ اَشَدَّ خَشْيَةًۚ وَقَالُوا رَبَّنَا لِمَ كَتَبْتَ عَلَيْنَا الْقِتَالَۚ لَوْلَٓا اَخَّرْتَنَٓا اِلٰٓى اَجَلٍ قَر۪يبٍۜ

Fakat zamanı gelip de **onlara** Allah yolunda **savaş**maları **emredilince, içlerinden bir grup Allah’tan korkarcasına, hatta daha büyük bir korkuyla düşmandan korkarak:**

“Ey Rabb’imiz, niçin bize savaşı emrettin? Bize biraz daha süre tanısaydın da azıcık daha yaşasaydık **olmaz mıydı!” demeye başladılar.**

قُلْ مَتَاعُ الدُّنْيَا قَل۪يلٌۚ وَالْاٰخِرَةُ خَيْرٌ لِمَنِ اتَّقٰى وَلَا تُظْلَمُونَ فَت۪يلًا ﴿٧٧﴾

Onlara **de ki:**

“Bu dünyanın nimetleri hem gelip geçici, hem de **çok azdır. Oysa** kötülüklerden **korunabilenler için âhiret çok daha hayırlıdır.** Korkmayın, hepiniz hak ettiğiniz ödülü alacaksınız ve **hiç birinize zerre kadar olsun haksızlık yapılmayacak.”**

Kaldı ki, Allah yolunda olmasa bile, er geç ölümle yüz yüze gelmeyecek misiniz?

اَيْنَ مَا تَكُونُوا يُدْرِكْكُمُ الْمَوْتُ وَلَوْ كُنْتُمْ ف۪ي بُرُوجٍ مُشَيَّدَةٍۜ

78. Her nerede olursanız olun, sapasağlam kaleler içinde korunmuş **bile olsanız,** hatta gökteki yıldızlara dahi çıksanız, eninde sonunda **ölüm gelip sizi bulacaktır.** O halde, ölüm korkusuyla Allah yolunda mücadeleden uzak durmanızın bir anlamı yok.

وَاِنْ تُصِبْهُمْ حَسَنَةٌ يَقُولُوا هٰذِه۪ مِنْ عِنْدِ اللّٰهِۚ وَاِنْ تُصِبْهُمْ سَيِّئَةٌ يَقُولُوا هٰذِه۪ مِنْ عِنْدِكَۜ

Münafıklar, **kendilerine bir iyilik ulaştığında, “Bu Allah’tandır.” diyorlar. Başlarına bir kötülük gelince de, “Bu senin** uğursuzluğun **yüzündendir,** ey Muhammed!” **diyorlar.** Böylece, senin şahsında İslâm’ı mahkûm etmeye çalışıyorlar.

قُلْ كُلٌّ مِنْ عِنْدِ اللّٰهِۜ

Onlara **de ki: “**Hayır! Bütün iyilik ve kötülükler, —her ne kadar bazılarının meydana gelmesine sizin tercih ve iradeniz sebep olmuş ise de— **hepsi Allah’ın katındandır.** Yani, O’nun izni ve iradesi iledir. Çünkü O izin vermedikçe hiçbir şey gerçekleşmez. İyi veya kötü, var olan her şey sonuçta O’nun yaratması ve takdiri iledir. Fakat bundan yola çıkarak ‘İyilik ve kötülük Allah’tandır yani onlara Allah sebep olmuştur.’ denilemez. Zira O, kötülük yapılmasına razı değildir, dolayısıyla razı olmadığı şeyin müsebbibi de olamaz.”

فَمَا لِهٰٓؤُلَٓاءِ الْقَوْمِ لَا يَكَادُونَ يَفْقَهُونَ حَد۪يثًا ﴿٧٨﴾

O hâlde, bu insanlara ne oluyor ki, söylenenleri doğru **anlamaya bir türlü yanaşmıyorlar?** Doğrusu şu ki:

مَٓا اَصَابَكَ مِنْ حَسَنَةٍ فَمِنَ اللّٰهِۘ وَمَٓا اَصَابَكَ مِنْ سَيِّئَةٍ فَمِنْ نَفْسِكَۜ

79. Ey insanoğlu! **Sana ulaşan her iyilik,** —onu kendi iradenle çalışarak elde etmiş olsan bile— gerçekte **Allah’tandır.** Çünkü bütün iyiliklerin, güzelliklerin kaynağı O’dur. Seni yaratan, iyilik yapma kudret ve iradesini sana bahşeden ve bu iyilikleri yapmanı emreden, Allah’tır. **Başına gelen her kötülük de,** —bunlar Allah’ın katından, yani O’nun izni ve iradesi ile olsa da— **senin kendi** günahın yüzün**dendir.** Çünkü Allah, yapılmasına onay vermediği hiçbir şeyin müsebbibi değildir. Eğer sen, Allah’ın sana bağışladığı imkân ve yetenekleri O’nun istediği yönde kullanmayıp cezayı hak etmişsen, bunun sorumlusu yalnızca sensin.

Dikkat edin, burada sözü edilen kötülük, imtihan gereğince insanın başına gelen kaza, hastalık, sakatlık, iflâs, ölüm gibi hâller veya zalimlerin baskı ve eziyetlerine uğramak, imtihan gereği sıkıntı çekmek gibi “kötü gibi görünen şeyler” değil, kişiyi Allah’ın rahmetinden uzaklaştıran ve hoşnutluğundan mahrum bırakan “gerçek” kötülüktür. Unutmayın ki, insanoğlunun sınırlı bilgisiyle kötü zannettiği birçok şey, aslında kendi yararına olabilir. Dolayısıyla, imtihan hikmetince insanın başına gelen bu tür ‘kötülükler’ size verilmiş bir ceza değil, aksine birer ilâhî lütuf olduğundan, elbette Allah’tandır.

Sonuç olarak, yaratma ve izin verme bakımından iyilik de kötülük de Allah’ın katındandır, fakat onay verme ve razı olma bakımından iyilikler Allah’tan, kötülükler ise kendi tercih ve iradesiyle onu gerçekleştiren insandandır.

وَاَرْسَلْنَاكَ لِلنَّاسِ رَسُولًاۜ وَكَفٰى بِاللّٰهِ شَه۪يدًا ﴿٧٩﴾

Ey Muhammed! Münafıkların sözlerine üzülme, sen hiçbir zaman kötülük kaynağı olamazsın. Zira **Biz seni, insanlığa** iyilik ve güzellikleri öğreterek hayırlara vesile olan mübarek **bir Elçi olarak gönderdik.** Buna **şahit olarak da, Allah yeter:**

مَنْ يُطِعِ الرَّسُولَ فَقَدْ اَطَاعَ اللّٰهَۚ وَمَنْ تَوَلّٰى فَمَٓا اَرْسَلْنَاكَ عَلَيْهِمْ حَف۪يظًاۜ ﴿٨٠﴾

80. Kim Peygambere itaat ederse, gerçekte Allah’a itaat etmiş olur. Çünkü Peygamber, ancak Allah’tan aldığı bilgiler doğrultusunda ve O’nun kontrol ve gözetiminde size emir veya tavsiyelerde bulunur. **Kim de yüz çevirecek olursa,** üzülme, sen onların inkârından sorumlu değilsin. Çünkü **biz seni, onların başına bekçi olarak göndermedik.** Sen onları doğru yola getirmek için gayret gösterirken:

وَيَقُولُونَ طَاعَةٌۘ فَاِذَا بَرَزُوا مِنْ عِنْدِكَ بَيَّتَ طَٓائِفَةٌ مِنْهُمْ غَيْرَ الَّذ۪ي تَقُولُۜ وَاللّٰهُ يَكْتُبُ مَا يُبَيِّتُونَۚ

81. Münafıklar, yüzüne karşı **“Emrindeyiz!” diyorlar; fakat içlerinden bir kısmı senin yanından ayrılır ayrılmaz, sabahlara kadar** önceki **söylediklerinin tam tersi plânlar kuruyorlar. Oysa Allah, gece boyunca kurdukları bu hileleri bir bir kaydediyor.** Ve hepsinin cezasını da bir bir verecektir!

فَاَعْرِضْ عَنْهُمْ وَتَوَكَّلْ عَلَى اللّٰهِۜ وَكَفٰى بِاللّٰهِ وَك۪يلًا ﴿٨١﴾

O hâlde, artık **onlara** fazla **yüz verme!** Sana zarar verirler diye de korkma, **Allah’a güven!** Zira güvenilir bir **vekil olarak sana Allah yeter!** O hâlde, sürekli Kur’an’ı gündeme getirerek onları düşünmeye davet et:

اَفَلَا يَتَدَبَّرُونَ الْقُرْاٰنَۜ وَلَوْ كَانَ مِنْ عِنْدِ غَيْرِ اللّٰهِ لَوَجَدُوا ف۪يهِ اخْتِلَافًا كَث۪يرًا ﴿٨٢﴾

82. Onlar Kur’an’ı hiç araştırıp üzerinde **düşünmüyorlar mı? Çünkü eğer Allah’tan başkası tarafından** meydana getirilmiş **olsaydı,** yirmi üç yıl gibi uzun bir sürede tamamlanan bu kitabın **içinde birçok** tutarsızlıklar, akıl ve sağduyu ile bağdaşmayan nice yanlışlık ve **çeliş-**

kiler göreceklerdi! Fakat hiçbir çelişki bulamadılar ve bulamayacaklar. Çünkü onu gönderen Allah'tır! Ne var ki, münafıklar bu kitaba kulak verecekleri yerde, yalan haberler düzerek veya bire on katarak Müslümanların gözünü korkutmaya çalışıyorlar. İşin kötüsü, bazı saf ve bilgisiz Müslümanlar da münafıkların yalan haberlerini ciddiye alarak, farkında olmadan onların amaçlarına hizmet etmiş oluyorlar:

وَاِذَا جَٓاءَهُمْ اَمْرٌ مِنَ الْاَمْنِ اَوِ الْخَوْفِ اَذَاعُوا بِهٖۜ

83. Onlara, İslâm toplumunun **güvenliği**ni **ilgilendiren veya** müminler arasında ümitsizlik ve **paniğe yol açabilecek** bir söylenti ya da önemli **bir haber ulaşınca,** olayın içyüzünü araştırmadan ve sebep olabileceği zararları hiç düşünmeden, hemen **onu** sağa sola **yayarlar.**

وَلَوْ رَدُّوهُ اِلَى الرَّسُولِ وَاِلٰٓى اُو۬لِي الْاَمْرِ مِنْهُمْ لَعَلِمَهُ الَّذٖينَ يَسْتَنْبِطُونَهُ مِنْهُمْۜ

Hâlbuki bu haberi duyar duymaz, **onu Peygambere ve aralarındaki yetki sahibi kimselere** (4. Nisa: 59) **iletmiş olsalardı, o yetkililer arasından** bu tür haberlerden doğru **hüküm çıkarma becerisine sahip olanlar, onu** titizlikle araştırıp haberin aslını ortaya çıkaracak ve buna karşı neler yapılması gerektiğini **bileceklerdi.**

وَلَوْلَا فَضْلُ اللّٰهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ لَاتَّبَعْتُمُ الشَّيْطَانَ اِلَّا قَلٖيلًا ﴿٨٣﴾

Bakın, **eğer Allah'ın size lütuf ve merhameti olmasaydı, pek azınız hariç, şeytanın** ve o münafıkların **peşine takılıp gitmiştiniz!**

فَقَاتِلْ فٖي سَبٖيلِ اللّٰهِۚ لَا تُكَلَّفُ اِلَّا نَفْسَكَ وَحَرِّضِ الْمُؤْمِنٖينَۚ عَسَى اللّٰهُ اَنْ يَكُفَّ
بَأْسَ الَّذٖينَ كَفَرُواۜ وَاللّٰهُ اَشَدُّ بَأْسًا وَاَشَدُّ تَنْكٖيلًا ﴿٨٤﴾

84. O hâlde, ey hakikat yolunun yolcusu! Tek başına kalmış olsan bile, zalimlere karşı **Allah yolunda savaş!** Unutma ki **sen, ancak kendi** eylemler**inden sorumlusun.** Bu sorumluluğun gereği olarak, bütün **inananları** cesaretlendirerek savaşa **teşvik et** ve hiçbir zaman ümidini yitirme! Çünkü siz üzerinize düşeni yaptığınız takdirde, **Allah kâfirlerin gücünü kıracaktır!** Unutma ki, **Allah'ın kudreti sınırsız, cezası da pek çetindir.**

Bunun için, zalimlerin vereceği cezadan korkmamalısın! Hem Allah yolunda savaşmalı, hem de gafil müminleri uyandırıp bu mücadeleye yönlendirmelisin. Çünkü:

مَنْ يَشْفَعْ شَفَاعَةً حَسَنَةً يَكُنْ لَهُ نَصٖيبٌ مِنْهَاۚ وَمَنْ يَشْفَعْ شَفَاعَةً سَيِّئَةً يَكُنْ
لَهُ كِفْلٌ مِنْهَاۜ

85. Kim güzel ve yararlı **bir işe aracılık ederse, o işten** kazanılacak mükâfatta **kendisine de bir pay vardır. Kim de kötü** ve zararlı **bir işe aracılık ederse, ondan** doğacak zararlarda **kendisine de bir** sorumluluk **payı vardır.** Böylece her insan, yaptığının karşılığını tam olarak görecektir.

وَكَانَ اللّٰهُ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ مُقٖيتًا ﴿٨٥﴾

Çünkü her şey, Allah'ın kudret ve gözetimi altındadır.

Allah yolunda böyle amansız mücadele verirken, barış ve dostluk amacıyla size uzatılan eli de geri çevirmeyin:

وَاِذَا حُيّٖيتُمْ بِتَحِيَّةٍ فَحَيُّوا بِاَحْسَنَ مِنْهَٓا اَوْ رُدُّوهَاۜ اِنَّ اللّٰهَ كَانَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ
حَسٖيبًا ﴿٨٦﴾

86. Düşman topraklarında bulunduğu hâlde, kendisinin Müslüman olduğunu veya size karşı barışçıl amaçlar taşıdığını ifade etmek üzere, **size** biri tarafından "Selâmün aleyküm!" diye **selâm verildiği** veya düşmanlarınız tarafından size barış ve ateşkes teklif edildiği **zaman, siz** bu selâma ve barış teklifine **ondan daha güzeliyle ya da** en azından **aynen karşılık verin!** Şunu hiç unutmayın ki, **Allah, her şeyin hesabını tutmaktadır.** Ve bu hesap, boşu boşuna tutulmuyor:

اَللّٰهُ لَٓا اِلٰهَ اِلَّا هُوَۜ لَيَجْمَعَنَّكُمْ اِلٰى يَوْمِ الْقِيٰمَةِ لَا رَيْبَ فٖيهِۜ وَمَنْ اَصْدَقُ مِنَ اللّٰهِ
حَدٖيثًا ﴿٨٧﴾

87. Allah —ki O'ndan başka boyun eğilecek, emrine kayıtsız şartsız itaat edilecek hiçbir otorite, hiçbir **ilâh yoktur—** gerçekleşeceğinde **asla şüphe olmayan Diriliş Günü'nde hepinizi bir araya toplayacak** ve yaptıklarınızın hesabını bir bir soracak**tır.** Evet, **Allah'tan daha doğru sözlü kim vardır?**

Ey iman edenler! Allah doğruyu yanlıştan, hakkı batıldan bu kadar net çizgilerle ayırmışken:

فَمَا لَكُمْ فِي الْمُنَافِقٖينَ فِئَتَيْنِ وَاللّٰهُ اَرْكَسَهُمْ بِمَا كَسَبُواۜ اَتُرٖيدُونَ اَنْ تَهْدُوا مَنْ
اَضَلَّ اللّٰهُۜ وَمَنْ يُضْلِلِ اللّٰهُ فَلَنْ تَجِدَ لَهُ سَبٖيلًا ﴿٨٨﴾

88. Neden münafıklar hakkında iki gruba ayrılıp birbirinizle çekişiyorsunuz? Nasıl oluyor da, Müslüman olduklarını söyledikleri hâlde, hiçbir mazeretleri yokken Mekke'de kâfirler arasında kalan, kâfirler gibi yaşamaya devam eden ve müminlere karşı zalimlerin safında yer alan sözde müminler hakkında "Acaba bunları mümin kardeşlerimiz olarak mı göreceğiz, yoksa onlara kâfir muamelesi mi yapacağız? Bunlardan birini düşman saflarında gördüğümüzde onunla savaşacak mıyız, yoksa onu bırakacak mıyız?" diye aranızda yersiz ve kırıcı tartışmalara giriyorsunuz? **Oysa Allah, işledikleri günahlardan dolayı onları** yeniden inkâr bataklığına gömerek **baş aşağı etmiştir! Allah'ın saptırdığı kimseleri siz mi doğru yola getireceksiniz?** Dinden dönüp kâfir oldukları bizzat Allah tarafından tescil edilen bu münafıkları hâlâ Müslüman mı sayacaksınız? Kur'an'ın ölçülerine göre kâfir sayılanları, hangi beşerî değer yargısı mümin yapabilir? Asla! Çünkü **Allah'ın saptırdığına, hiç bir çıkış yolu bulamazsın!**

وَدُّوا لَوْ تَكْفُرُونَ كَمَا كَفَرُوا فَتَكُونُونَ سَوَٓاءً فَلَا تَتَّخِذُوا مِنْهُمْ اَوْلِيَٓاءَ حَتّٰى
يُهَاجِرُوا فٖي سَبٖيلِ اللّٰهِ

89. Onlar, sizin de kendileri gibi inkâra saplanıp aynı duruma düşmenizi istiyorlar. O hâlde bunlar, zulüm sistemini ayakta tutan bir tuğla olmaktan vazgeçip **Allah uğrunda** İslâm diyarına **hicret etmedikleri** ve müminler safında yerlerini almadıkları **sürece, onlardan hiçbirisini dost edinmeyin** ve yardımına koşulması gereken bir din kardeşi olarak görmeyin!

فَاِنْ تَوَلَّوْا فَخُذُوهُمْ وَاقْتُلُوهُمْ حَيْثُ وَجَدْتُمُوهُمْۖ وَلَا تَتَّخِذُوا مِنْهُمْ وَلِيًّا وَلَا
نَصٖيرًاۙ ﴿٨٩﴾

Şayet bu uyarılara aldırmayıp **yüz çevirecek olurlarsa, o zaman onları** savaş meydanında **gördüğünüz yerde yakalayıp öldürün! Ayrıca, onlardan hiçbirini kendinize dost ve yardımcı edinmeyin!**

اِلَّا الَّذٖينَ يَصِلُونَ اِلٰى قَوْمٍ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُمْ مٖيثَاقٌ اَوْ جَٓاؤُ۫كُمْ حَصِرَتْ صُدُورُهُمْ اَنْ
يُقَاتِلُوكُمْ اَوْ يُقَاتِلُوا قَوْمَهُمْۜ

90. Ancak sizinle aralarında antlaşma bulunan dost ve müttefik **bir topluma sığınanlar yahut ne sizinle, ne de kendi halklarıyla savaşmayı içlerine sin-**

diremedikleri için yanınıza gelen ve tarafsız kalmak istediklerini söyleyen **kimseler bunun dışındadır.**

وَلَوْ شَاۤءَ اللّٰهُ لَسَلَّطَهُمْ عَلَيْكُمْ فَلَقَاتَلُوكُمْۚ فَاِنِ اعْتَزَلُوكُمْ فَلَمْ يُقَاتِلُوكُمْ وَاَلْقَوْا اِلَيْكُمُ السَّلَمَۙ فَمَا جَعَلَ اللّٰهُ لَكُمْ عَلَيْهِمْ سَب۪يلًا ﴿٩٠﴾

Onlara dostça muamelede bulunun. Düşünün ki, **eğer Allah dileseydi, onları başınıza musallat ederdi de** bunca zalim varken bir de onlar **sizinle savaşırlardı. O hâlde, onlar sizinle savaşmaktan uzak durup** Müslümanlarla **barış** ve dostluk **içinde yaşamak isterlerse, onlara karşı** savaşma konusunda **Allah size hiçbir yetki vermemiştir.**

سَتَجِدُونَ اٰخَر۪ينَ يُر۪يدُونَ اَنْ يَاْمَنُوكُمْ وَيَاْمَنُوا قَوْمَهُمْۜ كُلَّمَا رُدُّٓوا اِلَى الْفِتْنَةِ اُرْكِسُوا ف۪يهَاۚ

91. Diğer birtakım insanlar da göreceksiniz ki, ne sizinle ne de kendi soydaşlarıyla başlarının derde girmesini istemezler; ama ne zaman Müslümanlar aleyhinde bozgunculuk ve **fitneye çağırılsalar** hemen ona koşar, gözü kapalı ta içine **dalıverirler.**

فَاِنْ لَمْ يَعْتَزِلُوكُمْ وَيُلْقُٓوا اِلَيْكُمُ السَّلَمَ وَيَكُفُّٓوا اَيْدِيَهُمْ فَخُذُوهُمْ وَاقْتُلُوهُمْ حَيْثُ ثَقِفْتُمُوهُمْۜ وَاُو۬لٰٓئِكُمْ جَعَلْنَا لَكُمْ عَلَيْهِمْ سُلْطَانًا مُب۪ينًا ﴿٩١﴾

Eğer bunlar sizi rahat **bırakmaz, sizinle barışa yanaşmaz ve ellerini** fitne fesattan **çekmezlerse, onları** savaş meydanında **gördüğünüz yerde yakalayıp öldürün! İşte kendilerine karşı** savaşmanız konusunda **size açıkça yetki verdiğimiz kimseler bunlardır.**

Bir de, hicret etmeye gücü yetmediği için düşman diyarında yaşamak zorunda kalan Müslümanlar var ki, onlara zarar vermemek için son derece dikkatli olmalısınız:

وَمَا كَانَ لِمُؤْمِنٍ اَنْ يَقْتُلَ مُؤْمِنًا اِلَّا خَطَـًٔاۚ

92. Bir mümin suçsuz bir insanı, özellikle de **bir mümini —yanlışlık dışında— asla öldüremez!** Çünkü inancı buna izin vermez.

وَمَنْ قَتَلَ مُؤْمِنًا خَطَـًٔا فَتَحْر۪يرُ رَقَبَةٍ مُؤْمِنَةٍ وَدِيَةٌ مُسَلَّمَةٌ اِلٰٓى اَهْلِه۪ٓ اِلَّٓا اَنْ يَصَّدَّقُواۜ

Kim İslâm devletinin koruması altında bulunan veya İslâm devletiyle barış hâlindeki bir devlete mensup olan **bir mümini yanlışlıkla öldürürse, Müslüman bir köle veya cariye azat etmeli ve** bunun yanı sıra, öldürülenin meşru varisleri olan **ailesine** en az yüz deve veya iki yüz sığır yahut iki bin koyun/keçi tutarında **fidye vermelidir.**

Ancak öldürülenin varisleri kan diyetinden vazgeçerek katili **bağışlarlarsa, o zaman başka.** Bu durumda katilin fidye vermesi gerekmez. Fakat köleyi yine azat etmelidir. Fidyenin miktarı, zaman ve zemine göre İslâm âlimleri tarafından yeniden belirlenebilir.

فَاِنْ كَانَ مِنْ قَوْمٍ عَدُوٍّ لَكُمْ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَتَحْر۪يرُ رَقَبَةٍ مُؤْمِنَةٍۜ

Eğer bu yanlışlıkla öldürülen kişi **mümin olmakla birlikte, size düşman olan** ve kendileriyle fiilen savaş hâlinde olduğunuz **bir** devlete veya **topluluğa mensup ise, o zaman** katilin yalnızca **mümin bir köle veya cariye azat etmesi** yeterlidir. Bu durumda öldürülen kişi, Müslümanlarla sıcak savaş hâlindeki bir toplumda kalmakla kendi canını tehlikeye attığından ve onun ailesine diyet ödemek düşmanı maddî yönden desteklemek anlamına geldiğinden, onun için kan diyeti ödenmez.

Böyle bir topluma mensup olan bir kâfir —ki düşman askeri sayılır— yanlışlıkla öldürülürse, ne diyet ne de kefaret gerekir.

وَاِنْ كَانَ مِنْ قَوْمٍ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُمْ م۪يثَاقٌ فَدِيَةٌ مُسَلَّمَةٌ اِلٰٓى اَهْلِه۪ وَتَحْر۪يرُ رَقَبَةٍ مُؤْمِنَةٍۚ

Ama öldürülen kişi ister mümin ister kâfir olsun, **sizinle antlaşmalı** olup da Müslümanlarla barış içinde yaşayan **bir** devlete veya **topluluğa mensup ise,** aynen İslâm devletinde öldürülmüş gibi kabul edilir. Bu durumda katil, öldürülenin **ailesine** yukarıda açıklanan miktarda **fidye vermeli ve Müslüman bir köle veya cariye azat etmelidir.**

فَمَنْ لَمْ يَجِدْ فَصِيَامُ شَهْرَيْنِ مُتَتَابِعَيْنِۘ تَوْبَةً مِنَ اللّٰهِۜ وَكَانَ اللّٰهُ عَل۪يمًا حَك۪يمًا ﴿٩٢﴾

Her kim fakir olduğu için bunları **bulamayacak olursa, Allah tarafından tövbesinin kabul edilmesi için aralıksız iki ay oruç** tutması gerekir. Oruç tutacak gücü de yoksa, Allah'tan bağışlanma dilemekle yetinir.

Şunu hiç unutmayın ki, **Allah** her şeyi **bilendir,** her konuda en mükemmel **hüküm verendir.** Kasten adam öldürmenin cezasına gelince:

وَمَنْ يَقْتُلْ مُؤْمِنًا مُتَعَمِّدًا فَجَزَٓاؤُ۬هُ جَهَنَّمُ خَالِدًا ف۪يهَا وَغَضِبَ اللّٰهُ عَلَيْهِ وَلَعَنَهُ وَاَعَدَّ لَهُ عَذَابًا عَظ۪يمًا ﴿٩٣﴾

93. Her kim suçsuz bir insanı, hele **bir mümini kasten öldürecek olursa, onun cezası,** —gereğince tövbe etmediği takdirde— **ebediyen cehennemde kalmaktır! Çünkü Allah ona gazap etmiş, onu** rahmetinden kovarak **lânetlemiş ve onun için büyük bir azap hazırlamıştır!**

O hâlde, bu gibi konularda kılı kırk yararcasına titiz ve dikkatli davranın:

يَٓا اَيُّهَا الَّذ۪ينَ اٰمَنُٓوا اِذَا ضَرَبْتُمْ ف۪ي سَب۪يلِ اللّٰهِ فَتَبَيَّنُوا وَلَا تَقُولُوا لِمَنْ اَلْقٰٓى اِلَيْكُمُ السَّلَامَ لَسْتَ مُؤْمِنًاۚ تَبْتَغُونَ عَرَضَ الْحَيٰوةِ الدُّنْيَاۘ فَعِنْدَ اللّٰهِ مَغَانِمُ كَث۪يرَةٌۜ

94. Ey iman edenler! Allah yolunda savaşmak üzere **sefere çıktığınızda,** karşınızdakine saldırmadan önce —eğer mümkünse— onun düşman askeri olup olmadığını **iyice araştırın. Size** Müslüman olduğunu bildirmek için İslâmî tarzda **selâm veren** veya ateşkes teklif eden **hiç kimseye, bu dünyanın** gelip geçici **menfaatlerini kazanma uğruna "Sen Müslüman değilsin!** Bizi kandırmak için yalan söylüyorsun!**"** **de**yip adamcağızın malını ganimet olarak almak için onu öldür**meyin!** Çünkü asıl arzu etmeniz gereken **sonsuz ganimetler, Allah katındadır.**

كَذٰلِكَ كُنْتُمْ مِنْ قَبْلُ فَمَنَّ اللّٰهُ عَلَيْكُمْ فَتَبَيَّنُواۜ

Unutmayın ki, **siz de bir zamanlar böyle** merhamete muhtaç kimseler **idiniz. Sonra Allah yüzünüze baktı** da, sizi önce imansızlıktan, sonra da kâfirlerin baskı ve işkencesinden kurtardı. **O hâlde,** sizden eman dileyen bir kişiye saldırmadan önce, onun durumunu **iyice araştırın!**

اِنَّ اللّٰهَ كَانَ بِمَا تَعْمَلُونَ خَب۪يرًا ﴿٩٤﴾

Unutmayın ki Allah, bütün yaptıklarınızdan haberdardır.

"Madem durum bu kadar tehlikeli, öyleyse ne olur ne olmaz, en iyisi savaşa hiç gitmeyelim!" de demeyin. Çünkü:

لَا يَسْتَوِي الْقَاعِدُونَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ غَيْرُ أُولِي الضَّرَرِ وَالْمُجَاهِدُونَ فِي سَبِيلِ اللّٰهِ بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ

95. Savaşa gitmelerini engelleyecek **bir mazeretleri olmadığı hâlde,** genel bir seferberlik çağrısı yapılmadığı için evlerinde **oturan Müslümanlarla,** gönüllü olarak **Allah yolunda malları ve canlarıyla mücadele edenler** fazilet bakımından **eşit olamazlar.**

فَضَّلَ اللّٰهُ الْمُجَاهِدِينَ بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ عَلَى الْقَاعِدِينَ دَرَجَةً

Çünkü **Allah, malları ve canlarıyla mücadele eden** fedakâr mümin**leri,** Allah yolunda cihada katılmayıp evlerinde **oturan** ve kulluk görevlerini en asgarî düzeyde yerine getiren Müslüman**lardan daha üstün bir makama yüceltmiştir.**

وَكُلًّا وَعَدَ اللّٰهُ الْحُسْنٰى وَفَضَّلَ اللّٰهُ الْمُجَاهِدِينَ عَلَى الْقَاعِدِينَ أَجْرًا عَظِيمًا ﴿٩٥﴾

Gerçi **Allah,** bu iki grup müminden **her ikisine de en güzel** mükâfat olan cennetin**i vadetmiştir; fakat cihâd edenleri,** çok daha **büyük bir mükâfat ile;**

دَرَجَاتٍ مِنْهُ وَمَغْفِرَةً وَرَحْمَةً وَكَانَ اللّٰهُ غَفُورًا رَحِيمًا ﴿٩٦﴾

96. Yani **kendi katından** bahşettiği yüksek **dereceler, bağışlama ve rahmet ile** fazladan ödüllendirecek ve onları, savaşa katılmayıp evlerinde **oturanlardan çok daha üstün bir makama yüceltecektir.** Hiç kuşkusuz **Allah çok bağışlayıcı, çok merhametlidir.**

Bu "savaşa katılmama" izni, bütün müminlerin cihada çağrıldığı genel seferberlik durumu için geçerli değildir. Genel seferberlik durumunda savaşa gelmeyenler Allah'a isyan etmiş olurlar. Geçerli bir mazeret yüzünden mücadeleye katılamayanlara gelince, onlar bu mücadele arzusunu yüreklerinde taşıdıkları ve doğruluktan ayrılmadıkları sürece, Allah yolunda cihada katılan kardeşleriyle aynı sevabı alacaklardır.

Öte yandan, zulüm diyarını terk ederek müminlerin safına katılmaları için kendilerine yapılan hicret çağrısına kulak tıkayıp evlerinde oturanlara gelince:

إِنَّ الَّذِينَ تَوَفّٰيهُمُ الْمَلٰٓئِكَةُ ظَالِمِي أَنْفُسِهِمْ قَالُوا فِيمَ كُنْتُمْ قَالُوا كُنَّا مُسْتَضْعَفِينَ فِي الْأَرْضِ قَالُوا أَلَمْ تَكُنْ أَرْضُ اللّٰهِ وَاسِعَةً فَتُهَاجِرُوا فِيهَا فَأُولٰٓئِكَ مَأْوٰيهُمْ جَهَنَّمُ وَسَٓاءَتْ مَصِيرًا ﴿٩٧﴾

97. Melekler, Allah yolunda cihadı ve hicreti terk ederek **kendilerine zulmeden kimselerin canlarını alırken, onlara,** "Dünyada **ne hâldeydiniz?** Zulme karşı mücadeleye katılmama konusunda mazeretiniz neydi?" **diye soracaklar. Onlar, "Biz yeryüzünde zayıf bırakılmış,** zulme karşı açık ve net olarak tavır alma konusunda güç ve imkânlardan yoksun kalmış **kimselerdik.** Bu yüzden, çaresiz bir hâlde, küfrün egemenliğine mahkûm olmuştuk. Zira iman ateşten bir kor idi ve biz onu tutmaya cesaret edemedik!**" diyecekler.** Bunun üzerine melekler, **"Peki Allah'ın arzı** yeterince **geniş değil miydi ki,** inancınızı yaşayabileceğiniz bir yere veya müminlerle dayanışma içinde olabileceğiniz ve zulme karşı mücadele verebileceğiz bir çevreye **göç etmediniz!" diye karşılık verecekler.**

İşte, onların varacağı yer cehennemdir! Ne korkunç bir son!

إِلَّا الْمُسْتَضْعَفِينَ مِنَ الرِّجَالِ وَالنِّسَٓاءِ وَالْوِلْدَانِ لَا يَسْتَطِيعُونَ حِيلَةً وَلَا يَهْتَدُونَ سَبِيلًا ﴿٩٨﴾

98. Ama hiçbir çıkış yolu bulamayan ve gerçekten de **güçsüz ve çaresiz bırakılmış zavallı erkek, kadın ve çocuklara gelince;**

فَأُولٰٓئِكَ عَسَى اللّٰهُ أَنْ يَعْفُوَ عَنْهُمْ وَكَانَ اللّٰهُ عَفُوًّا غَفُورًا ﴿٩٩﴾

99. Allah'ın onları bağışlaması umulabilir. Çünkü Allah hakikaten **çok affedici, çok bağışlayıcıdır.**

وَمَنْ يُهَاجِرْ فِي سَبِيلِ اللّٰهِ يَجِدْ فِي الْأَرْضِ مُرَاغَمًا كَثِيرًا وَسَعَةً

100. Ey müminler! Allah yolunda hicret etmekten korkmayın! **Her kim** zulüm diyarını terk ederek **Allah yolunda hicret ederse, yeryüzünde barınabileceği birçok yer bulacak,** huzurlu ve **bereketli bir hayata kavuşacaktır.**

"Yerimden ayrılırsam amacıma ya ulaşırım ya ulaşamam; iyisi mi, hicret edeceğim derken elimdekini de kaybetmeyeyim!" diye düşünmeyin:

وَمَنْ يَخْرُجْ مِنْ بَيْتِهِ مُهَاجِرًا إِلَى اللّٰهِ وَرَسُولِهِ ثُمَّ يُدْرِكْهُ الْمَوْتُ فَقَدْ وَقَعَ أَجْرُهُ عَلَى اللّٰهِ وَكَانَ اللّٰهُ غَفُورًا رَحِيمًا ﴿١٠٠﴾

Kim Allah'a ve Elçisine itaat ederek İslâm diyarına **hicret etmek amacıyla evinden çıkar, ancak** amacına ulaşamadan yolda eceli gelir de **vefat ederse, onu ödüllendirmek Allah'a düşer. Çünkü Allah çok bağışlayıcı, çok merhametlidir.** Bu merhameti sayesindedir ki, bakın size ne kolaylıklar sunuyor:

وَإِذَا ضَرَبْتُمْ فِي الْأَرْضِ فَلَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ أَنْ تَقْصُرُوا مِنَ الصَّلٰوةِ إِنْ خِفْتُمْ أَنْ يَفْتِنَكُمُ الَّذِينَ كَفَرُوا إِنَّ الْكَافِرِينَ كَانُوا لَكُمْ عَدُوًّا مُبِينًا ﴿١٠١﴾

101. Uzak diyarlara sefere çıktığınızda, eğer kâfirlerin size ani saldırıda bulunarak **bir kötülük yapacağından endişe ederseniz,** aşağıda tarif edileceği şekilde **namazları kısaltmanızın bir sakıncası yoktur. Çünkü kâfirler, sizin apaçık düşmanlarınızdır** ve üzerinize saldırmak için sürekli fırsat kolluyorlar.

Düşman karşısında cephede beklerken kılınacak namazın şekline gelince:

وَإِذَا كُنْتَ فِيهِمْ فَأَقَمْتَ لَهُمُ الصَّلٰوةَ فَلْتَقُمْ طَٓائِفَةٌ مِنْهُمْ مَعَكَ وَلْيَأْخُذُوا أَسْلِحَتَهُمْ

102. Ey Peygamber ve onun izinden yürüyen Müslüman komutan! **Sen de** cephede **içlerinde bulunup onlara namaz kıldıracağın zaman, müminlerden bir** kısmı düşman karşısında tetikte beklerken, diğer bir **grup silahlarını da yanlarına alarak senin arkanda** sana uyarak **namaza dursunlar.**

فَإِذَا سَجَدُوا فَلْيَكُونُوا مِنْ وَرَٓائِكُمْ وَلْتَأْتِ طَٓائِفَةٌ أُخْرٰى لَمْ يُصَلُّوا فَلْيُصَلُّوا مَعَكَ وَلْيَأْخُذُوا حِذْرَهُمْ وَأَسْلِحَتَهُمْ

Birinci grup ilk rekâtı bitirip **secde edince, sizinle düşman arasında** uygun bir yerde siper alarak, sizi korumak için **beklesinler.** Daha sonra, **henüz namaz kılmamış olan diğer grup gelip senin arkanda** bir rekât **namaz kılsınlar.** Böylece askerler birer rekât, onlara imamlık yapan komutan da iki rekât namaz kılmış olur. Namaz kılarken, saldırı tehlikesine karşı korunma **tedbirlerini alıp silahlarını kuşansınlar.**

وَدَّ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوْ تَغْفُلُونَ عَنْ أَسْلِحَتِكُمْ وَأَمْتِعَتِكُمْ فَيَمِيلُونَ عَلَيْكُمْ مَيْلَةً وَاحِدَةً

Çünkü **kâfirler, boş bulunup silah ve teçhizatınızı bırakmanızı dört gözle bekliyorlar ki,** böylece fırsatını bulup **ani bir baskınla sizi gafil avlasınlar.**

وَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ اِنْ كَانَ بِكُمْ اَذًى مِنْ مَطَرٍ اَوْ كُنْتُمْ مَرْضٰٓى اَنْ تَضَعُٓوا اَسْلِحَتَكُمْۚ
وَخُذُوا حِذْرَكُمْۜ

Namaz esnasında sakın silahlarınızı bırakmayın. **Ancak** aşırı soğuk, şiddetli fırtına veya **yağmurdan dolayı sıkıntıya düşer ya da hastalanmış olursanız,** namaz kılarken **silahlarınızı bırakmanızın bir sakıncası yoktur.** Yeter ki, düşman tehlikesine karşı korunma **tedbirinizi** güzelce **alın.**

اِنَّ اللّٰهَ اَعَدَّ لِلْكَافِر۪ينَ عَذَابًا مُه۪ينًا ﴿١٠٢﴾

Siz elinizden geleni yapın, gerisini Allah'a bırakın. **Şüphesiz Allah, kâfirler için alçaltıcı bir azap hazırlamıştır.**

Namazla ilgili bu hükümler, düşmanla çarpışma ihtimali olduğu zaman için geçerlidir. Göğüs göğse çarpışma anında ise, namaz gerekirse kazaya bırakılabilir.

Düşman tehlikesi bulunmayan sıradan bir yolculuğa gelince, Peygamber (s), namazların bu durumda da kısaltılabileceğini ve bunun Allah'ın müminlere bir lütfu olduğunu —Allah'tan aldığı Kur'an harici bilgiye dayanarak— bildirmiştir.

فَاِذَا قَضَيْتُمُ الصَّلٰوةَ فَاذْكُرُوا اللّٰهَ قِيَامًا وَقُعُودًا وَعَلٰى جُنُوبِكُمْۚ

103. Namazı bitirdikten sonra, gerek **ayakta dururken,** gerek **otururken ve** gerekse **uzanıp yatarken,** yani her an ve her yerde, söz ve eylemlerinizle sürekli **Allah'ı anın.**

فَاِذَا اطْمَاْنَنْتُمْ فَاَق۪يمُوا الصَّلٰوةَۚ اِنَّ الصَّلٰوةَ كَانَتْ عَلَى الْمُؤْمِن۪ينَ كِتَابًا مَوْقُوتًا
﴿١٠٣﴾

Yeniden güvenli bir ortama kavuşunca da, namazı önceden olduğu gibi zamanında ve eksiksiz **kılmaya devam edin. Çünkü namaz, inananlar için vakitleri belirlenmiş farz bir ibadettir.**

İşte, namazın size kazandıracağı bu bilinç ve cesaret ile:

وَلَا تَهِنُوا ف۪ي ابْتِغَٓاءِ الْقَوْمِۜ اِنْ تَكُونُوا تَأْلَمُونَ فَاِنَّهُمْ يَأْلَمُونَ كَمَا تَأْلَمُونَۚ
وَتَرْجُونَ مِنَ اللّٰهِ مَا لَا يَرْجُونَۜ وَكَانَ اللّٰهُ عَل۪يمًا حَك۪يمًا ﴿١٠٤﴾

104. Düşman ordusu dağılıp kaçtığında, **onları takip etmekte gevşeklik göstermeyin! Eğer** savaşın zorlukları yüzünden **acı çekiyorsanız,** unutmayın ki, **sizin çektiğiniz kadar onlar da acı çekiyorlar. Kaldı ki siz, onların ümit edemeyecekleri** cennet nimetler**ini** kazanmayı **ümit ediyorsunuz.** O hâlde, Allah'ın vaadine güvenin ve kahramanca çarpışın. Zira **Allah** her şeyi **bilendir,** her konuda en doğru, en güzel **hüküm verendir.**

Tu'me bin Ubeyrik adındaki bir münafık, komşusunun zırhını çalarak suçu bir Yahudi'nin üzerine atmıştı. Tu'me'nin kabilesi, o gece konuyu aralarında görüşerek her ne pahasına olursa olsun onu savunmaya karar verdiler. Ertesi gün hep birlikte Peygamber'in huzuruna gelip arkadaşları lehinde şahitlik ettiler ve Yahudi'yi suçladılar. Allah'ın Elçisi –Ona salât ve salât ve selâm olsun— tüm deliller aleyhinde olan Yahudi'nin suçlu olduğuna karar vermek üzereydi ki, onun masum olduğunu bildiren ve mükemmel bir adalet ölçüsü ortaya koyan şu ayetler nazil oldu:

اِنَّٓا اَنْزَلْنَٓا اِلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ لِتَحْكُمَ بَيْنَ النَّاسِ بِمَٓا اَرٰيكَ اللّٰهُۜ

105. Ey Muhammed! **Doğrusu biz, hakikati ortaya koyan bu Kitabı sana indirdik ki, insanlar arasında Allah'ın sana gösterdiği şekilde** tam bir adaletle **hüküm verebilesin.**

وَلَا تَكُنْ لِلْخَٓائِن۪ينَ خَص۪يمًاۙ ﴿١٠٥﴾

O hâlde, haksız durumda olan bir kimsenin —o kişi Müslüman olduğunu iddia etse bile— sözüne kanıp da, **hainlerin** destekleyicisi ve **savunucusu olma!**

Bir hâkim olarak, bilmeyerek hata ettiğini anladığın vakit;

وَاسْتَغْفِرِ اللّٰهَۜ اِنَّ اللّٰهَ كَانَ غَفُورًا رَح۪يمًاۚ ﴿١٠٦﴾

106-Yaptığın hatadan dolayı **Allah'tan bağışlanma dile!** Unutma ki, **Allah çok bağışlayıcı, çok merhametlidir.** Ayrıca, verdiğin her hükmün arkasından tıpkı namaz, hac gibi ibadetlerden sonra (2. Bakara: 199) yaptığın gibi, "Ya Rab, bu kadar yapabildim, daha iyisini yapmaya söz veriyorum. Eksikliklerimi tam, yanlışlarımı yok kabul et!" diyerek tövbe ve istiğfar et. Nitekim aynı konumda bulunan Davud (as) da aynı şekilde davranmıştı (38. Sad: 24).

وَلَا تُجَادِلْ عَنِ الَّذ۪ينَ يَخْتَانُونَ اَنْفُسَهُمْۜ اِنَّ اللّٰهَ لَا يُحِبُّ مَنْ كَانَ خَوَّانًا اَث۪يمًاۚ
﴿١٠٧﴾

107. Evet, kendi vicdanlarına ve kişilik**lerine ihanet eden** bu zalim**leri, sakın** mazlumlara karşı **savunma!** Çünkü **Allah,** hangi dine, hangi ırka, hangi cemaate bağlı olursa olsun, **hainlik eden ve günaha dalan hiç kimseyi sevmez!**

يَسْتَخْفُونَ مِنَ النَّاسِ وَلَا يَسْتَخْفُونَ مِنَ اللّٰهِ وَهُوَ مَعَهُمْ اِذْ يُبَيِّتُونَ مَا لَا يَرْضٰى
مِنَ الْقَوْلِۜ

108. Onlar günah işlerken **insanlardan** çekinip **gizleniyorlar da, Allah'tan** utanıp **gizlenmiyorlar. Oysa onlar gecenin karanlığında Allah'ın hoşnut olmadığı bu plânları kurarlarken, O onların hemen yanı başındaydı.**

وَكَانَ اللّٰهُ بِمَا يَعْمَلُونَ مُح۪يطًا ﴿١٠٨﴾

Çünkü **Allah, yaptıkları her şeyi** ilim ve kudretiyle **kuşatmaktadır.**

هَٓا اَنْتُمْ هٰٓؤُ۬لَٓاءِ جَادَلْتُمْ عَنْهُمْ فِي الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا فَمَنْ يُجَادِلُ اللّٰهَ عَنْهُمْ يَوْمَ
الْقِيٰمَةِ اَمْ مَنْ يَكُونُ عَلَيْهِمْ وَك۪يلًا ﴿١٠٩﴾

109. Haydi siz haklı olduklarını sanarak **onları bu dünya hayatında savundunuz diyelim; peki Diriliş Gününde onları Allah'a karşı kim savunabilecek yahut onların sorumluluğunu kim üstlenecek?**

O hâlde, yol yakınken tövbe edip Rab'lerine yönelsinler:

وَمَنْ يَعْمَلْ سُٓوءًا اَوْ يَظْلِمْ نَفْسَهُ ثُمَّ يَسْتَغْفِرِ اللّٰهَ يَجِدِ اللّٰهَ غَفُورًا رَح۪يمًا ﴿١١٠﴾

110. Her kim bir başkasına **kötülük yapar yahut** bizzat **kendisine zulmeder de** hemen tövbe ederek **Allah'tan bağışlanma dilerse, Allah'ın** ne kadar **bağışlayıcı ve merhametli olduğunu elbette görecektir.**

وَمَنْ يَكْسِبْ اِثْمًا فَاِنَّمَا يَكْسِبُهُ عَلٰى نَفْسِه۪ۜ وَكَانَ اللّٰهُ عَل۪يمًا حَك۪يمًا ﴿١١١﴾

111. Zaten **günah işleyen kimse** başkasına değil, **ancak kendisine zarar vermiş olur. Allah** her şeyi **bilendir,** her konuda yerli yerince **hüküm verendir.**

وَمَنْ يَكْسِبْ خَط۪ٓيـَٔةً اَوْ اِثْمًا ثُمَّ يَرْمِ بِه۪ بَر۪ٓيـًٔا فَقَدِ احْتَمَلَ بُهْتَانًا وَاِثْمًا مُب۪ينًا
﴿١١٢﴾

112. Her kim de bir hata yahut günah işler de onu masum birinin üzerine atarsa, gerçekten pek ağır **bir iftira ve apaçık bir vebal yüklenmiş demektir!**

O hâlde ey Peygamber, böyle bir günaha alet olmamak için çok dikkatli olmalısın, zira:

وَلَوْلَا فَضْلُ اللّٰهِ عَلَيْكَ وَرَحْمَتُهُ لَهَمَّتْ طَٓائِفَةٌ مِنْهُمْ اَنْ يُضِلُّوكَۜ وَمَا يُضِلُّونَ اِلَّٓا
اَنْفُسَهُمْ وَمَا يَضُرُّونَكَ مِنْ شَيْءٍۜ

113. Allah'ın sana o engin **lütuf ve merhameti olmasaydı, onlardan bir kısmı** yalan şahitlikleriyle suçsuz bir insanı cezalandırmana yol açarak **az kalsın seni yanıltacaklardı! Hâlbuki onlar kendilerinden başka hiç kimseyi yanıltamazlar.** Korkma, o münafıklar **sana hiçbir şekilde zarar veremezler.**

وَاَنْزَلَ اللّٰهُ عَلَيْكَ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَعَلَّمَكَ مَا لَمْ تَكُنْ تَعْلَمُۜ وَكَانَ فَضْلُ اللّٰهِ
عَلَيْكَ عَظ۪يمًا ﴿١١٣﴾

Çünkü Allah sana bu Kitabı ve Kitaptaki bilgileri en uygun biçimde pratik hayata uygulama yeteneği olan **hikmeti bahşetmiş,** böylece **sana bilmediklerini öğretmiştir.** Evet, **Allah'ın sana olan lütuf ve inayeti gerçekten çok büyüktür.**

لَا خَيْرَ ف۪ي كَث۪يرٍ مِنْ نَجْوٰيهُمْ اِلَّا مَنْ اَمَرَ بِصَدَقَةٍ اَوْ مَعْرُوفٍ اَوْ اِصْلَاحٍ بَيْنَ النَّاسِۜ

114. İkiyüzlülere gelince: **Onların gizli konuşmalarının çoğunda hayır yoktur. Fakat** yoksullara verilecek **bir sadakayı veya** yapılması gereken başka **bir iyiliği ya da insanlar arasında barış ve uzlaşmayı tavsiye eden kimseler**in gizli toplantıları **başka.**

وَمَنْ يَفْعَلْ ذٰلِكَ ابْتِغَٓاءَ مَرْضَاتِ اللّٰهِ فَسَوْفَ نُؤْت۪يهِ اَجْرًا عَظ۪يمًا ﴿١١٤﴾

Kim Allah'ın hoşnutluğunu kazanmak amacıyla bu tür iyilikler yaparsa, ona büyük bir ödül bahşedeceğiz!

وَمَنْ يُشَاقِقِ الرَّسُولَ مِنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُ الْهُدٰى وَيَتَّبِعْ غَيْرَ سَب۪يلِ الْمُؤْمِن۪ينَ
نُوَلِّه۪ مَا تَوَلّٰى وَنُصْلِه۪ جَهَنَّمَۜ وَسَٓاءَتْ مَص۪يرًا ﴿١١٥﴾

115. Kim de doğru yol kendisine açıkça gösterildiği hâlde, kalkıp Peygambere karşı gelir ve dinden dönerek **Müslümanların takip ettiği yolu terk ederse, onu kendi tercihiyle baş başa bırakacak, fakat** sonunda **cehenneme atacağız! Ne korkunç bir son!**

Şu hâlde, Allah'ın merhametine ve affına sığınmaktan başka çareniz yoktur:

اِنَّ اللّٰهَ لَا يَغْفِرُ اَنْ يُشْرَكَ بِه۪ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذٰلِكَ لِمَنْ يَشَٓاءُۜ وَمَنْ يُشْرِكْ بِاللّٰهِ فَقَدْ
ضَلَّ ضَلَالًا بَع۪يدًا ﴿١١٦﴾

116. Allah, ister başka ilâhlara tapınma isterse gönderdiği hükümleri reddetme şeklinde olsun, **kendisine ortak koşulmasını** —zamanında tövbe edilmediği takdirde— **asla bağışlamayacaktır. Bundan daha hafif günahları ise,** günahın büyüklüğüne ve onu işleyen kişinin durumuna göre **dilediği kimseler için bağışlayabilir.** Fakat müşriklerin bağışlanması asla söz konusu olamaz. Çünkü **Allah'a ortak koşanlar,** gerçekten **derin bir sapıklığa düşmüşlerdir!**

اِنْ يَدْعُونَ مِنْ دُونِه۪ٓ اِلَّٓا اِنَاثًاۚ وَاِنْ يَدْعُونَ اِلَّا شَيْطَانًا مَر۪يدًاۙ ﴿١١٧﴾

117. O müşrikler Allah'ın varlığını ve kudretini kabul etmekle birlikte, **O'nun yanı sıra** arzu ve isteklerine uygun birer ilâh olarak kabul ettikleri **birtakım dişi** tanrıçalara ve sembol**lere tapıyorlar ve** aslında o azgın, **isyankâr şeytandan başkasına tapmış olmuyorlar.**

لَعَنَهُ اللّٰهُۢ وَقَالَ لَاَتَّخِذَنَّ مِنْ عِبَادِكَ نَص۪يبًا مَفْرُوضًاۙ ﴿١١٨﴾

118. Oysa **Allah şeytanı** rahmetinden kovup **lânetlemiş ve şeytan da şöyle demiştir:**

"Senin kullarından bir kısmını kendime kul edip onlardan öcümü **alacağım!"**

وَلَاُضِلَّنَّهُمْ وَلَاُمَنِّيَنَّهُمْ وَلَاٰمُرَنَّهُمْ فَلَيُبَتِّكُنَّ اٰذَانَ الْاَنْعَامِ وَلَاٰمُرَنَّهُمْ فَلَيُغَيِّرُنَّ
خَلْقَ اللّٰهِۜ

119. "Onları saptıracak, boş ümitlerle oyalayıp duracağım. Onlara emredeceğim, sahte tanrılara adanmışlığın sembolü olarak **hayvanların kulaklarını kesecekler. Yine onlara emredeceğim, Allah'ın yaratıklar** için koyduğu fıtrat kanunlarını çiğneyecek, varlıklara yüklediği temel özellikleri ve onların aslî fonksiyonlar**ını değiştirmeye çalışacaklar.** Sözgelimi kadını erkeğe, erkeği kadına benzetecekler. Doğal yöneliş ve içgüdüleri saptıracak, yetenekleri ve organları yaratılış gayelerinin dışında kullanıp çarpık ilişkilere girecekler. Böylece, kendi dünyalarında Allah'ın istediği yaşama şekli olan dinini kısmen veya tamamen reddederek, yaratılış kanunlarına ve bu kanunların amaç ve hikmetine aykırı, iğreti bir hayat tarzı ortaya koyacaklar."

وَمَنْ يَتَّخِذِ الشَّيْطَانَ وَلِيًّا مِنْ دُونِ اللّٰهِ فَقَدْ خَسِرَ خُسْرَانًا مُب۪ينًاۜ ﴿١١٩﴾

Kim Allah'ı bırakır da kendisine şeytanı bir rehber ve **dost edinecek olursa, apaçık zarara uğramış demektir!**

يَعِدُهُمْ وَيُمَنّ۪يهِمْۜ وَمَا يَعِدُهُمُ الشَّيْطَانُ اِلَّا غُرُورًا ﴿١٢٠﴾

120. Çünkü **şeytan onlara hep vaatlerde bulunur ve onları boş ümitlerle oyalayıp durur. Fakat şeytanın onlara vaadi,** gerçekte **aldatmacadan başka bir şey değildir!**

اُو۬لٰٓئِكَ مَأْوٰيهُمْ جَهَنَّمُۘ وَلَا يَجِدُونَ عَنْهَا مَح۪يصًا ﴿١٢١﴾

121. İşte onların varacağı yer cehennemdir ve onlar oradan asla kurtulamayacaklar!

وَالَّذ۪ينَ اٰمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ سَنُدْخِلُهُمْ جَنَّاتٍ تَجْر۪ي مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهَارُ
خَالِد۪ينَ ف۪يهَٓا اَبَدًاۜ وَعْدَ اللّٰهِ حَقًّاۜ وَمَنْ اَصْدَقُ مِنَ اللّٰهِ ق۪يلًا ﴿١٢٢﴾

122. İman edip doğru ve yararlı işler yapanlara gelince, onları da ağaçlarının **altından ırmaklar çağıldayan ve sonsuza dek içinde yaşayacakları cennet bahçelerine yerleştireceğiz.** Bu da **Allah'ın gerçek vadidir.** Öyle ya, **Allah'tan daha doğru sözlü kim olabilir?**

لَيْسَ بِاَمَانِيِّكُمْ وَلَٓا اَمَانِيِّ اَهْلِ الْكِتَابِۜ مَنْ يَعْمَلْ سُٓوءًا يُجْزَ بِه۪ۙ وَلَا يَجِدْ لَهُ مِنْ
دُونِ اللّٰهِ وَلِيًّا وَلَا نَص۪يرًا ﴿١٢٣﴾

123. Ey müminler! Bu dine yalnızca 'bağlı' olmakla veya birilerinin şefaatiyle kurtuluşa ereceğinizi sanmayın! Unutmayın ki, Allah'ın rahmet ve sevgisine **ne kendi** hayal ve **kuruntularınızla** ulaşılabilirsiniz, **ne de** son Elçiye iman etmeden cennete gireceklerini zanneden **Kitap Ehli'nin kuruntularıyla!** Doğrusu şu ki: **Her kim bir kötülük yaparsa,** kötülüğünün **cezasını mutlaka çekecek ve** Hesap Günü **kendisine Allah'tan başka ne bir dost bulabilecektir, ne de bir yardımcı!**

وَمَنْ يَعْمَلْ مِنَ الصَّالِحَاتِ مِنْ ذَكَرٍ اَوْ اُنْثٰى وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَاُو۬لٰٓئِكَ يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ
وَلَا يُظْلَمُونَ نَق۪يرًا ﴿١٢٤﴾

124. Ve ister erkek ister kadın olsun, her kim de Allah'ın gönderdiği bütün kitaplara **inanarak doğru ve**

yararlı işler yaparsa, işte onlar da zerre kadar haksızlığa uğratılmaksızın cennete gireceklerdir. Öyle ya:

وَمَنْ اَحْسَنُ د۪ينًا مِمَّنْ اَسْلَمَ وَجْهَهُ لِلّٰهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ وَاتَّبَعَ مِلَّةَ اِبْرٰه۪يمَ حَن۪يفًاۜ
وَاتَّخَذَ اللّٰهُ اِبْرٰه۪يمَ خَل۪يلًا ﴿١٢٥﴾

125. Dürüst ve erdemlice bir hayat sürerek, tüm ruhu ve **benliğiyle** bir tek **Allah'a teslim olan ve** her türlü batıl inançtan yüz çevirerek **İbrahim'in inanç sistemine uyan kimsenin dininden daha güzel din olabilir mi? Allah,** işte bu yüzden **İbrahim'i dostluğuyla** yüceltip **şereflendirmiştir.**

وَلِلّٰهِ مَا فِي السَّمٰوَاتِ وَمَا فِي الْاَرْضِۜ وَكَانَ اللّٰهُ بِكُلِّ شَيْءٍ مُح۪يطًا ﴿١٢٦﴾

126. Unutmayın, **göklerde ve yerde ne varsa hepsi Allah'ındır ve Allah,** sonsuz ilim ve kudretiyle **her şeyi kuşatmıştır.**

وَيَسْتَفْتُونَكَ فِي النِّسَٓاءِۜ قُلِ اللّٰهُ يُفْت۪يكُمْ ف۪يهِنَّۙ وَمَا يُتْلٰى عَلَيْكُمْ فِي الْكِتَابِ
ف۪ي يَتَامَى النِّسَٓاءِ الّٰت۪ي لَا تُؤْتُونَهُنَّ مَا كُتِبَ لَهُنَّ وَتَرْغَبُونَ اَنْ تَنْكِحُوهُنَّ
وَالْمُسْتَضْعَف۪ينَ مِنَ الْوِلْدَانِۙ وَاَنْ تَقُومُوا لِلْيَتَامٰى بِالْقِسْطِۜ

127. Senden, kadınlarla ve evlilikte çıkabilecek sorunların çözümüyle **ilgili** daha ayrıntılı **açıklama yapmanı istiyorlar. De ki:**

"Allah, size onlar hakkında gerekli **açıklamayı** aşağıdaki 128. ayette **yapacak. Nitekim bu Kitapta size** daha önce **bildirilen** (4. Nisa: 1–6) ayet**lerde,** Allah tarafından **belirlenmiş** miras, mehir ve benzeri **haklarını vermeksizin kendileriyle evlenmek istediğiniz** sorumluluğunuz altındaki **yetim kızlar** hakkında şiddetli uyarılar yapılmış **ve** yardıma muhtaç **kimsesiz çocuklarla ilgili açıklama yapılarak, yetimlere karşı adaleti gözetmeniz gerektiği bildirilmişti."**

وَمَا تَفْعَلُوا مِنْ خَيْرٍ فَاِنَّ اللّٰهَ كَانَ بِه۪ عَل۪يمًا ﴿١٢٧﴾

O hâlde, bu öğütlere kulak verin. Unutmayın ki, **her ne iyilik yaparsanız, Allah onu mutlaka bilmektedir** ve mükâfatını elbette verecektir. Sorunuzun asıl cevabına gelince:

وَاِنِ امْرَاَةٌ خَافَتْ مِنْ بَعْلِهَا نُشُوزًا اَوْ اِعْرَاضًا فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِمَٓا اَنْ يُصْلِحَا
بَيْنَهُمَا صُلْحًاۜ وَالصُّلْحُ خَيْرٌۜ وَاُحْضِرَتِ الْاَنْفُسُ الشُّحَّۜ

128. Eğer bir kadın, kocasının kötü tutum ve **davranışından** rahatsızlık duyar **veya kendisine** yeterince **ilgi göstermediğinden şikâyetçi olursa, karı kocanın kendi aralarında anlaşarak** taraflardan birinin veya her ikisinin bazı haklarından vazgeçmek suretiyle karşılıklı fedakârlıklarla **bir çözüme ulaşmalarında her ikisine de günah yoktur.** Yahut bir kadın, kocasının kötü tutum ve davranışından rahatsızlık duyar veya onun, diğer hanımlarına daha fazla ilgi göstererek kendisini ihmal edeceğinden korkarsa, bazı haklarını kumasına terk ederek kocasıyla anlaşmasında her ikisine de günah yoktur. **Çünkü** belli şartlarda **anlaşıp barışmak,** geçimsizliğe düşüp boşanmaktan **daha iyidir.** Unutmayın ki, kıskançlık ve **bencillik insanın doğasında vardır.**

وَاِنْ تُحْسِنُوا وَتَتَّقُوا فَاِنَّ اللّٰهَ كَانَ بِمَا تَعْمَلُونَ خَب۪يرًا ﴿١٢٨﴾

Ey müminler! Eşlerinize **güzellikle davranır ve** onların haklarını çiğnemekten **kaçınırsanız,** bunun mükâfatını mutlaka göreceksiniz. Hiç şüphesiz **Allah, bütün yaptıklarınızdan haberdardır.**

وَلَنْ تَسْتَط۪يعُٓوا اَنْ تَعْدِلُوا بَيْنَ النِّسَٓاءِ وَلَوْ حَرَصْتُمْ فَلَا تَم۪يلُوا كُلَّ الْمَيْلِ
فَتَذَرُوهَا كَالْمُعَلَّقَةِۜ وَاِنْ تُصْلِحُوا وَتَتَّقُوا فَاِنَّ اللّٰهَ كَانَ غَفُورًا رَح۪يمًا ﴿١٢٩﴾

129. Gerçi birden fazla kadınla evlendiğiniz takdirde, **ne kadar isteseniz de, eşleriniz arasında** her birine hak ettiği ilgi ve şefkati gösterme konusunda tam olarak **adaleti sağlayamazsınız. O hâlde,** birden fazla kadınla evliliğin omzunuza yükleyeceği sorumluluğun bilincinde olun. Eşleriniz arasında tam olarak adaleti sağlayamasanız bile, hiç değilse **bütün ilginizi** içlerinden birine **yöneltip de, diğerini tamamen ihmal etmeyin!**

Eğer elinizden geldiğince yanlışlarınızı **düzeltir ve** günaha düşmekten titizlikle sakınıp **korunursanız,** bilin ki, **Allah çok bağışlayıcı, çok merhametlidir.**

وَاِنْ يَتَفَرَّقَا يُغْنِ اللّٰهُ كُلًّا مِنْ سَعَتِه۪ۜ وَكَانَ اللّٰهُ وَاسِعًا حَك۪يمًا ﴿١٣٠﴾

130. Toplumun temel taşı olan ailenin parçalanmasını, bir yuvanın yıkılmasını engellemek için bütün tedbirler alınmalıdır. Fakat boşanmaktan başka çare kalmadığı anlaşılmışsa, evliliği zorla devam ettirmenin de bir anlamı kalmaz. Bu durumda, eşler birbirlerini incitmeden, güzellikle evliliği sona erdirip **ayrılacak olurlarsa, Allah o engin lütfu sayesinde, her ikisinin de kimseye muhtaç olmadan geçinmelerini sağlayacaktır.** Unutmayın ki, **Allah** lütuf ve merhamet bakımından **sınırsızdır,** her konuda yerli yerince **hüküm verendir.**

وَلِلّٰهِ مَا فِي السَّمٰوَاتِ وَمَا فِي الْاَرْضِۜ وَلَقَدْ وَصَّيْنَا الَّذ۪ينَ اُو۫تُوا الْكِتَابَ مِنْ
قَبْلِكُمْ وَاِيَّاكُمْ اَنِ اتَّقُوا اللّٰهَۜ

131. Göklerde ve yerde ne varsa, hepsi Allah'ındır. Gerçek şu ki, hem sizden önce Kitap verilen Hristiyan ve Yahudi**lere, hem de size, "Allah'tan** gelen ilkeler doğrultusunda hayatınıza yön vererek her türlü günah ve kötülüklerden titizlikle **sakının!" diye emretmişizdir.**

وَاِنْ تَكْفُرُوا فَاِنَّ لِلّٰهِ مَا فِي السَّمٰوَاتِ وَمَا فِي الْاَرْضِۜ وَكَانَ اللّٰهُ غَنِيًّا حَم۪يدًا ﴿١٣١﴾

Eğer bunca nimetlere karşılık nankörce davranıp O'nun ayetlerini **inkâr edecek olursanız,** bir kez daha söyleyelim; **göklerde ve yerde var olan her şey** yalnızca **Allah'ındır ve Allah, hiçbir şeye muhtaç değildir,** bilakis O'nun lütuf ve inayetine muhtaç olan sizlersiniz. O ise, zatıyla **övülmeye** ve şükredilmeye **lâyık olandır.**

وَلِلّٰهِ مَا فِي السَّمٰوَاتِ وَمَا فِي الْاَرْضِۜ وَكَفٰى بِاللّٰهِ وَك۪يلًا ﴿١٣٢﴾

132. Evet, şu hakikati tüm ruhunuza, tüm benliğinize nakşetmelisiniz: **Göklerde ve yerde ne varsa, hepsi Allah'ındır ve** her konuda güvenilir bir **vekil olarak Allah yeter!**

اِنْ يَشَأْ يُذْهِبْكُمْ اَيُّهَا النَّاسُ وَيَأْتِ بِاٰخَر۪ينَۜ وَكَانَ اللّٰهُ عَلٰى ذٰلِكَ قَد۪يرًا ﴿١٣٣﴾

133. Ey insanlar, eğer Allah **dilerse, sizi yok edip** yerinize **başkalarını getirebilir! Allah'ın kudreti buna elbette yeter.**

مَنْ كَانَ يُر۪يدُ ثَوَابَ الدُّنْيَا فَعِنْدَ اللّٰهِ ثَوَابُ الدُّنْيَا وَالْاٰخِرَةِۜ وَكَانَ اللّٰهُ سَم۪يعًا
بَص۪يرًا ﴿١٣٤﴾

134. O hâlde, kim bu dünyanın nimetlerini istiyorsa, Allah'a yönelsin ve çağrısına kulak versin. Çünkü **hem bu dünyanın, hem de âhiretin nimetleri Allah'ın katındadır. Allah** her şeyi **işitendir,** her şeyi **görendir.**

İşte, bu nimetleri elde etmenin yolu:

يَٓا اَيُّهَا الَّذ۪ينَ اٰمَنُوا كُونُوا قَوَّام۪ينَ بِالْقِسْطِ شُهَدَٓاءَ لِلّٰهِ وَلَوْ عَلٰٓى اَنْفُسِكُمْ اَوِ
الْوَالِدَيْنِ وَالْاَقْرَب۪ينَۚ اِنْ يَكُنْ غَنِيًّا اَوْ فَق۪يرًا فَاللّٰهُ اَوْلٰى بِهِمَا

135. Ey iman edenler! Kendinizin, ana babanızın ve diğer dost ve **akrabalarınızın aleyhine bile olsa, Allah için** gerçeğe **şahitlik ederek adaleti titizlikle ayakta tutan kimseler olun!** Davacılar **ister zengin, ister fakir olsun,** ne zengine dalkavukluk etmek, ne de fakiri kayırmak için adaletten ayrılmayın! Zira zengin de olsa fakir de olsa, **Allah her ikisine de** sizden **daha yakındır.** Dolayısıyla, onların hakkını sizden daha iyi gözetir.

فَلَا تَتَّبِعُوا الْهَوٰٓى اَنْ تَعْدِلُواۚ وَاِنْ تَلْوُٓا اَوْ تُعْرِضُوا فَاِنَّ اللّٰهَ كَانَ بِمَا تَعْمَلُونَ خَب۪يرًا
﴿١٣٥﴾

O hâlde, sakın keyfinize uyup doğruluktan **sapmayın! Çünkü** şahitlik ederken gerçeği **çarpıtır ya da** şahitlikten kaçınarak **yüz çevirecek olursanız,** bunun cezasını mutlaka görürsünüz. Unutmayın ki, **Allah yaptığınız her şeyden haberdardır.**

Ama hakiki adaleti, ancak hakiki imana sahip bir toplum gerçekleştirebilir. Bunun için de, iman ettim diyerek işin peşini bırakmamalı, her Kur'an okuyuşunuzda âdeta yeniden iman ederek ruhunuzdaki heyecanı daima canlı ve diri tutmalısınız:

يَٓا اَيُّهَا الَّذ۪ينَ اٰمَنُٓوا اٰمِنُوا بِاللّٰهِ وَرَسُولِه۪ وَالْكِتَابِ الَّذ۪ي نَزَّلَ عَلٰى رَسُولِه۪
وَالْكِتَابِ الَّذ۪ٓي اَنْزَلَ مِنْ قَبْلُۜ

136. Ey iman sahibi olduğunu iddia **edenler! Allah'a, Elçisine ve gerek Elçisine indirdiği bu Kitaba, gerek daha önce indirmiş olduğu** diğer **Kitaplara** gerçek anlamda ve yeniden **iman edin!**

وَمَنْ يَكْفُرْ بِاللّٰهِ وَمَلٰٓئِكَتِه۪ وَكُتُبِه۪ وَرُسُلِه۪ وَالْيَوْمِ الْاٰخِرِ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا بَع۪يدًا
﴿١٣٦﴾

Şunu iyi bilin ki, **her kim Allah'ı, meleklerini, kitaplarını, elçilerini ve âhiret gününü inkâr ederse, gerçekten derin bir sapıklığa düşmüş demektir!**

Ve her ne pahasına olursa olsun, inancınızdan asla taviz vermeyin:

اِنَّ الَّذ۪ينَ اٰمَنُوا ثُمَّ كَفَرُوا ثُمَّ اٰمَنُوا ثُمَّ كَفَرُوا ثُمَّ ازْدَادُوا كُفْرًا لَمْ يَكُنِ اللّٰهُ
لِيَغْفِرَ لَهُمْ وَلَا لِيَهْدِيَهُمْ سَب۪يلًاۜ ﴿١٣٧﴾

137. İmana erdikten sonra yeniden inkâra saplanan, sonra yine iman edip tekrar inkâr eden ve bununla da kalmayıp, Müslümanlara karşı mücadeleye girişerek **inkârcılıkta iyice azıtanlara gelince; Allah** tövbe etmedikleri sürece **onları ne bağışlayacak, ne de doğru yola iletecektir.** Zaten böyle kimseler, ölüm belirtilerini görüp hayattan tamamen ümit kesmedikçe tövbe etmezler. O hâlde:

بَشِّرِ الْمُنَافِق۪ينَ بِاَنَّ لَهُمْ عَذَابًا اَل۪يمًاۙ ﴿١٣٨﴾

138. Bu ikiyüzlülere şu acı haberi **müjdele: Onlar için can yakıcı bir azap var!**

اَلَّذ۪ينَ يَتَّخِذُونَ الْكَافِر۪ينَ اَوْلِيَٓاءَ مِنْ دُونِ الْمُؤْمِن۪ينَۜ اَيَبْتَغُونَ عِنْدَهُمُ الْعِزَّةَ فَاِنَّ
الْعِزَّةَ لِلّٰهِ جَم۪يعًاۜ ﴿١٣٩﴾

139. Çünkü onlar, **müminleri bırakıp kâfirleri kendilerine dost ediniyorlar. Onların yanında** yer almakla **izzet** ve şeref **kazanacaklarını mı umuyorlar?** İnkârcılarla dost olup onların hayat tarzını, kılık kıyafetini, kültürünü taklit etmekle şeref ve onur kazanacaklarını, üstünlük elde edeceklerini mi sanıyorlar? Ne kadar da yanılıyorlar! Çünkü **izzet ve şeref, tamamen** ve yalnızca **Allah'a aittir.** O hâlde, gerçek anlamda onur kazanmak isteyenler, yalnızca Allah'a kul olmalıdırlar. Kâfirlerde onur aramak şöyle dursun, gerekirse onlarla birlikte oturmaktan bile sakınmalıdır:

وَقَدْ نَزَّلَ عَلَيْكُمْ فِي الْكِتَابِ اَنْ اِذَا سَمِعْتُمْ اٰيَاتِ اللّٰهِ يُكْفَرُ بِهَا وَيُسْتَهْزَاُ بِهَا
فَلَا تَقْعُدُوا مَعَهُمْ حَتّٰى يَخُوضُوا ف۪ي حَد۪يثٍ غَيْرِه۪ٓۘ اِنَّكُمْ اِذًا مِثْلُهُمْۜ

140. Allah **Kitapta,** yani daha önce vahyettiği ayetlerde (6. En'âm: 68) **size** şu hükmü **göndermişti:** Kâfirlerle oturduğunuz bir mecliste, **Allah'ın ayetlerinin inkâr edilip alaya alındığını duyarsanız, onlar** bu sözleri bırakıp **başka bir konuya geçinceye kadar,** —şayet bir zorlama söz konusu değilse— bunu yapanların yanından ayrılın, **onlarla birlikte oturmayın; yoksa** inkârcıların bu saygısızca davranışı karşısında tepkinizi göstermediğiniz için **siz de onlar gibi olursunuz!** Bu dünyada onlarla birlikte olan, âhirette de onlarla beraber olacaktır.

اِنَّ اللّٰهَ جَامِعُ الْمُنَافِق۪ينَ وَالْكَافِر۪ينَ ف۪ي جَهَنَّمَ جَم۪يعًاۙ ﴿١٤٠﴾

Nitekim **Allah, bütün ikiyüzlüleri ve kâfirleri cehennemde bir araya toplayacaktır.**

اَلَّذ۪ينَ يَتَرَبَّصُونَ بِكُمْۚ فَاِنْ كَانَ لَكُمْ فَتْحٌ مِنَ اللّٰهِ قَالُٓوا اَلَمْ نَكُنْ مَعَكُمْۘ وَاِنْ كَانَ
لِلْكَافِر۪ينَ نَص۪يبٌۙ قَالُٓوا اَلَمْ نَسْتَحْوِذْ عَلَيْكُمْ وَنَمْنَعْكُمْ مِنَ الْمُؤْمِن۪ينَۜ

141. Dikkat edin; bu ikiyüzlüler, başınıza gelecekleri görmek için **sizi dikkatle izlerler; eğer size Allah'tan bir zafer nasip olsa,** ganimetten pay almak için:

"Biz de sizinle beraber değil miydik?" derler. Fakat inkâr edenler inananlara karşı bir zafer **kazanacak olsalar,** bu kez de onlara dönüp:

"Biz sizi Müslümanlara karşı savunup üstün gelmenizi sağlamadık mı? Siz dışarıdan vururken, biz kaleyi içten fethetmedik mi?**" derler.**

فَاللّٰهُ يَحْكُمُ بَيْنَكُمْ يَوْمَ الْقِيٰمَةِۜ

Fakat kelime-i şehâdet getirdikleri sürece, onlara zahiren Müslüman muamelesi yapmalısınız. **Allah, Diriliş Günü aranızda** nihai **hükmünü verecektir.**

وَلَنْ يَجْعَلَ اللّٰهُ لِلْكَافِر۪ينَ عَلَى الْمُؤْمِن۪ينَ سَب۪يلًا۟ ﴿١٤١﴾

Korkmayın, müminler üzerine düşeni yaptıkları takdirde, **Allah inkâr edenlerin inananlara karşı** sürekli bir **üstünlük kazanmalarına asla fırsat vermeyecektir!**

İkiyüzlülere gelince:

اِنَّ الْمُنَافِق۪ينَ يُخَادِعُونَ اللّٰهَ وَهُوَ خَادِعُهُمْۚ وَاِذَا قَامُٓوا اِلَى الصَّلٰوةِ قَامُوا كُسَالٰىۙ
يُرَٓاؤُ۫نَ النَّاسَ وَلَا يَذْكُرُونَ اللّٰهَ اِلَّا قَل۪يلًاۘ ﴿١٤٢﴾

142. Münafıklar, güya **Allah'ı aldatmaya çalışırlar.** Yani Allah'ı kandırmaları mümkünmüş gibi davranırlar. **Oysa gerçekte Allah onları** hak ettikleri inkâr bataklığına sürükleyerek **aldanışa sürüklemektedir.** Yani aldanan biri varsa, o da ancak münafıklardır, fakat bunun farkında değiller.

Onlar namaza kalkarken, sırf insanlara gösteriş yapmak amacıyla, üşene üşene kalkarlar ve Kur'an'ı çok az okur, **Allah'ı çok az anarlar.**

مُذَبْذَب۪ينَ بَيْنَ ذٰلِكَۗ لَٓا اِلٰى هٰٓؤُلَٓاءِ وَلَٓا اِلٰى هٰٓؤُلَٓاءِۜ وَمَنْ يُضْلِلِ اللّٰهُ فَلَنْ تَجِدَ لَهُ
سَب۪يلًا ﴿١٤٣﴾

143. İç dünyaları karmakarışıktır. Menfaat, kibir, inatçılık gibi duyguları onları inkâra sürüklerken, vicdanları

Kur'an'ın apaçık mucize olduğunu haykırır durur! İman mı etsinler, inkâr mı; **bu ikisi arasında** sürekli **bocalayıp dururlar.** Bu yüzden, Müslümanlarla kâfirler arasında tercih yapmakta zorlanırlar, **ne onlara, ne de bunlara** tam olarak bağlanırlar**.** Allah, yaptıkları kötülükler yüzünden onları saptırmıştır. **Allah kimi saptırmışsa, ona asla bir çıkış yolu bulamazsın!** O hâlde:

يَٓا اَيُّهَا الَّذ۪ينَ اٰمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا الْكَافِر۪ينَ اَوْلِيَٓاءَ مِنْ دُونِ الْمُؤْمِن۪ينَۜ اَتُر۪يدُونَ اَنْ
تَجْعَلُوا لِلّٰهِ عَلَيْكُمْ سُلْطَانًا مُب۪ينًا ﴿١٤٤﴾

144. Ey iman edenler! İnananları bırakıp da, Allah'ın ayetlerini **inkâr eden** münafık ve kâfir**leri** başınıza yönetici ve **dost edinmeyin!** Böyle yaparak, **kendi aleyhinizde Allah'a açık bir delil mi vermek istiyorsunuz?**

Elbette istemezsiniz, değil mi? Çünkü kâfirleri dost edinmek, münafıklığın açık bir delilidir ve bunun cezası da çok şiddetlidir:

اِنَّ الْمُنَافِق۪ينَ فِي الدَّرْكِ الْاَسْفَلِ مِنَ النَّارِۚ وَلَنْ تَجِدَ لَهُمْ نَص۪يرًاۙ ﴿١٤٥﴾

145. Gerçek şu ki, ikiyüzlüler kâfirlerin en kötüsü olduklarından, **cehennemin en aşağı tabakasına atılacaklar ve sen** bile, ey Muhammed, **onlara bir** kurtarıcı, bir **yardımcı bulamayacaksın!**

اِلَّا الَّذ۪ينَ تَابُوا وَاَصْلَحُوا وَاعْتَصَمُوا بِاللّٰهِ وَاَخْلَصُوا د۪ينَهُمْ لِلّٰهِ فَاُو۬لٰٓئِكَ مَعَ
الْمُؤْمِن۪ينَۜ وَسَوْفَ يُؤْتِ اللّٰهُ الْمُؤْمِن۪ينَ اَجْرًا عَظ۪يمًا ﴿١٤٦﴾

146. Ancak ikiyüzlülükten vazgeçerek **tövbe edenler,** hatalarını telâfi edip durumlarını **düzeltenler, Allah'a** yürekten boyun eğerek Kur'an'a **sımsıkı sarılanlar ve dinlerini katıksız Allah için yaşayanlar hariç. Çünkü bunlar, inananlarla beraberdirler ve Allah, inananlara büyük bir ödül bahşedecektir!**

مَا يَفْعَلُ اللّٰهُ بِعَذَابِكُمْ اِنْ شَكَرْتُمْ وَاٰمَنْتُمْۜ وَكَانَ اللّٰهُ شَاكِرًا عَل۪يمًا ﴿١٤٧﴾

147. Öyle ya, **siz** Rabb'inizin nimetlerine **şükredip** O'nun ayetlerine **inandıktan sonra, Allah sizi ne diye cezalandırsın ki?** Elbette cezalandırmaz! Çünkü **Allah,** iyilik ve **teşekkürlerin karşılığını** cömertçe **verendir,** her şeyi **bilendir.**

O hâlde, kötü davranışlardan ve çirkin sözlerden uzak durun!

لَا يُحِبُّ اللّٰهُ الْجَهْرَ بِالسُّٓوءِ مِنَ الْقَوْلِ اِلَّا مَنْ ظُلِمَۜ وَكَانَ اللّٰهُ سَم۪يعًا عَل۪يمًا
﴿١٤٨﴾

148. Allah, çirkin ve **kırıcı sözlerin** konuşulmasını, hele bunların **açıkça söylenmesini sevmez, ancak haksızlığa uğrayan kimse hariç.** Çünkü zulüm ve haksızlıktan canı yananların, zalimlere karşı feryat ile beddua etmeleri, hatta aynen karşılıkta bulunmaları suç değildir. Ayrıca, insanların kusurunu, günahını açığa vuran ve normal şartlarda dedikodu sayılan bazı sözlerin de, bir kimsenin kötülüğünden sakındırmak veya bir şahit olarak olayı anlatmak gibi meşru sebeplerle söylenmesi günah değildir. Unutmayın ki, **Allah** her şeyi **iştendir, bilendir.**

Bununla birlikte, sabredip efendice davranmanız, —zulmün devamına sebep olmadığı takdirde— elbette daha güzeldir:

اِنْ تُبْدُوا خَيْرًا اَوْ تُخْفُوهُ اَوْ تَعْفُوا عَنْ سُٓوءٍ فَاِنَّ اللّٰهَ كَانَ عَفُوًّا قَد۪يرًا ﴿١٤٩﴾

149. Açık veya gizli bir iyilik yaptığınızda ya da size yapılan **bir kötülüğü bağışladığınızda,** bilin ki, Allah da sizi affedecektir. Çünkü **Allah çok bağışlayıcı, çok kudretlidir.**

Ancak şu kimseler bağışlanmayı hak edemezler:

اِنَّ الَّذ۪ينَ يَكْفُرُونَ بِاللّٰهِ وَرُسُلِه۪

150. Gerçek şu ki;

1-Allah'ı ve elçilerini tümüyle **inkâr eden** tanrı tanımazlar, materyalistler, ateist**ler,**

وَيُر۪يدُونَ اَنْ يُفَرِّقُوا بَيْنَ اللّٰهِ وَرُسُلِه۪

2-Allah'a inanmakla birlikte, Allah'ın kâinatı yaratıp onu başıboş bıraktığını, insan hayatına müdahale etmediğini iddia eden, vahiy ve Peygamberlik gerçeğini inkâr ederek **Allah ile elçileri arasında ayrım yapmak isteyenler,**

وَيَقُولُونَ نُؤْمِنُ بِبَعْضٍ وَنَكْفُرُ بِبَعْضٍۙ

3-**Ve** "Biz Allah'a, elçilerine, kitaplarına, meleklerine ve âhiret gününe iman ederiz, fakat Son Elçi'yi ve Kur'an'ı kabul etmeyiz. Yani Peygamberlerin **bir kısmına inanır, bir kısmını inkâr ederiz!" diyen** Hristiyanlar ve Yahudi**ler,**

وَيُر۪يدُونَ اَنْ يَتَّخِذُوا بَيْنَ ذٰلِكَ سَب۪يلًاۙ ﴿١٥٠﴾

4-**Ve** "Biz Tanrının varlığını veya yokluğu asla bilemeyiz; zaten bu konu bizi ilgilendirmez." diyen şüpheciler ve bazen imana, bazen de inkâra meylederek **bunlar arasında bir yol tutturmak isteyen** ikiyüzlü**ler var ya;**

اُو۬لٰٓئِكَ هُمُ الْكَافِرُونَ حَقًّاۚ وَاَعْتَدْنَا لِلْكَافِر۪ينَ عَذَابًا مُه۪ينًا ﴿١٥١﴾

151. İşte bunlar, gerçek kâfirlerin ta kendileridir. Ve kâfirler için, alçaltıcı bir azap hazırlamışızdır. Buna karşılık:

وَالَّذ۪ينَ اٰمَنُوا بِاللّٰهِ وَرُسُلِه۪ وَلَمْ يُفَرِّقُوا بَيْنَ اَحَدٍ مِنْهُمْ اُو۬لٰٓئِكَ سَوْفَ يُؤْت۪يهِمْ
اُجُورَهُمْۜ وَكَانَ اللّٰهُ غَفُورًا رَح۪يمًا ﴿١٥٢﴾

152. Allah'a ve bütün **elçilerine —aralarında hiçbir ayrım gözetmeden— iman eden** gerçek mümin**lere gelince; Allah onların mükâfatını elbette verecek** ve bundan önce işledikleri günahlarını affedecek**tir!** Zira **Allah çok bağışlayıcı, çok merhametlidir.** Bu merhamete nail olmak dururken;

يَسْـَٔلُكَ اَهْلُ الْكِتَابِ اَنْ تُنَزِّلَ عَلَيْهِمْ كِتَابًا مِنَ السَّمَٓاءِ

153. Kitap Ehli, —özellikle de Yahudiler— senin hak Peygamber olduğunu gayet iyi bildikleri hâlde, sırf işi yokuşa sürmek için, **gökten kendilerine** ayrıcalık tanıyan özel **bir kitap indirmeni istiyorlar.** Ne küstahça bir davranış!

فَقَدْ سَاَلُوا مُوسٰٓى اَكْبَرَ مِنْ ذٰلِكَ فَقَالُٓوا اَرِنَا اللّٰهَ جَهْرَةً فَاَخَذَتْهُمُ الصَّاعِقَةُ
بِظُلْمِهِمْۚ

Onların övünerek izinden gittikleri ataları da, vaktiyle **bundan daha büyüğünü Musa'dan istemiş, "Allah'ı bize açıkça göster!" diye tutturmuşlardı. Bunun üzerine, zalimlikleri yüzünden onları** o müthiş **yıldırım çarpıvermişti.**

ثُمَّ اتَّخَذُوا الْعِجْلَ مِنْ بَعْدِ مَا جَٓاءَتْهُمُ الْبَيِّنَاتُ فَعَفَوْنَا عَنْ ذٰلِكَۚ وَاٰتَيْنَا مُوسٰى
سُلْطَانًا مُب۪ينًا ﴿١٥٣﴾

Ayrıca onlar, kendilerine hakikati gösteren **apaçık mucizeler gelmiş olmasına rağmen, buzağıyı** ilâh **edinmişlerdi. Yine de bütün bunları affetmiş ve** onları eğitip örnek ve öncü bir toplum yapması için **Musa'yı**

ilâhî vahiy gibi **üstün bir yetki** ve güç **ile donatmıştık.** Fakat bunun kıymetini bilemediler.

وَرَفَعْنَا فَوْقَهُمُ الطُّورَ بِمِيثَاقِهِمْ

154. Yine bir zamanlar **kendilerinden söz almak üzere,** antlaşmayı bozdukları takdirde doğabilecek vahim sonuçları belleklerinde hep canlı tutmaları için **Sina dağını tepelerine** yıkılacakmış gibi **kaldırmıştık.** Fakat yine de sözlerinde durmadılar.

وَقُلْنَا لَهُمُ ادْخُلُوا الْبَابَ سُجَّدًا

Yine bir defasında **onlara, "**Şu ele geçirdiğiniz şehrin **kapı**sın**dan** kibir ve çalımla değil, **secde ederek,** yani ilâhî hükümlere boyun eğerek, alçakgönüllü ve saygılı bir şekilde **girin!" demiştik.** Fakat emrimizi alaya aldılar.

وَقُلْنَا لَهُمْ لَا تَعْدُوا فِي السَّبْتِ وَاَخَذْنَا مِنْهُمْ مِيثَاقًا غَلِيظًا ﴿١٥٤﴾

Ve yine **onlardan, "Cumartesi** günü çalışmama **yasağını çiğnemeyin!" diyerek kesin bir söz almıştık.** Fakat bunu da hiçe saydılar.

فَبِمَا نَقْضِهِمْ مِيثَاقَهُمْ وَكُفْرِهِمْ بِاٰيَاتِ اللّٰهِ وَقَتْلِهِمُ الْاَنْبِيَٓاءَ بِغَيْرِ حَقٍّ وَقَوْلِهِمْ قُلُوبُنَا غُلْفٌۜ بَلْ طَبَعَ اللّٰهُ عَلَيْهَا بِكُفْرِهِمْ فَلَا يُؤْمِنُونَ اِلَّا قَلِيلاًۖ ﴿١٥٥﴾

155. İşte bunlar sözlerinden döndükleri, Allah'ın ayetlerini inkâr ettikleri, haksız yere Peygamberleri öldürdükleri ve hakikat karşısında inatla direnip, inananlarla güya alay ederek, "Size ve söylediklerinize karşı **kalplerimiz kapalıdır,** ne dediğinizi anlamıyoruz. Sizin yol göstericiliğinize de ihtiyacımız yoktur!" **dedikleri için** cezayı hak etmişlerdir. **Evet,** apaçık hakikati **inkâr ettikleri için, Allah** gerçekten de **kalplerini mühürlemiştir! Bu yüzden, ne kadar da zayıf** ve çürük **bir imana sahiptirler** ve içlerinden gerçek anlamda iman edenlerin sayısı çok azdır.

وَبِكُفْرِهِمْ وَقَوْلِهِمْ عَلٰى مَرْيَمَ بُهْتَانًا عَظِيمًاۙ ﴿١٥٦﴾

156. Ayrıca, daha önceki Peygamberleri **inkâr ettikleri ve Meryem** gibi iffet timsali bir mümineye**,** ağza alınmayacak **çirkin bir iftira attıkları için,**

وَقَوْلِهِمْ اِنَّا قَتَلْنَا الْمَسِيحَ عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ رَسُولَ اللّٰهِۚ

157. Ve hiç sıkılmadan, **"Biz, Allah'ın elçisi** olduğunu iddia eden **Meryem oğlu İsa Mesih'i öldürdük!" dedikleri için** belâlarını verdik!

وَمَا قَتَلُوهُ وَمَا صَلَبُوهُ وَلٰكِنْ شُبِّهَ لَهُمْۜ

Aslında onlar İsa'yı ne öldürebildiler, ne de çarmıha gerdiler; fakat İsa diye çarmıha gerdikleri, onu Romalılara ihbar eden ikiyüzlü Yahuda İskariyot'tan başkası değildi. Çünkü bu hain, ilâhî bir yardım ve mucize eseri olarak, **onların gözlerine** İsa'ya **benzer gösterildi.** Bu yüzden askerler İsa'yı değil, tıpatıp ona benzetilen bu adamı yakalayıp götürdüler.

وَاِنَّ الَّذِينَ اخْتَلَفُوا فِيهِ لَفِي شَكٍّ مِنْهُۜ مَا لَهُمْ بِهِ مِنْ عِلْمٍ اِلَّا اتِّبَاعَ الظَّنِّۚ

Bu konuda farklı görüşler ileri sürerek **tartışmaya girişenler,** aslında **İsa**'nın çarmıha gerilip gerilmediği **konusunda hep kuşku içindeydiler ve tahminden öte bildikleri bir şey yoktu.**

وَمَا قَتَلُوهُ يَقِينًاۙ ﴿١٥٧﴾

Zira İsa'nın düşmanları bile, **onu öldürdüklerinden hiçbir zaman emin olamadılar.** Şu hâlde, İsa çarmıha gerilmedi mi?

بَلْ رَفَعَهُ اللّٰهُ اِلَيْهِۜ وَكَانَ اللّٰهُ عَزِيزًا حَكِيمًا ﴿١٥٨﴾

158. Hayır; doğrusu Allah, onu düşmanlarının şerrinden koruyup **kendi katına yükseltti.** Zira ilâhî hikmet, İsa'nın kurtarılıp bu yüce makama yükseltilmesini ve tebliğini tamamladıktan sonra eceliyle vefat etmesini gerektiriyordu. Unutmayın ki, **Allah sonsuz kudret ve hikmet sahibidir.**

İsa Peygamber hakkında yanlış inançlara saplanarak onu inkâr edenlere gelince:

وَاِنْ مِنْ اَهْلِ الْكِتَابِ اِلَّا لَيُؤْمِنَنَّ بِهِ قَبْلَ مَوْتِهِۚ وَيَوْمَ الْقِيٰمَةِ يَكُونُ عَلَيْهِمْ شَهِيدًاۚ ﴿١٥٩﴾

159. Gerçek şu ki, ister Yahudi ister Hristiyan olsun, **Kitap Ehlinden bir tek kişi bile yoktur ki,** ölüm melekleri gelip ruhunu bedeninden çıkarmaya başladığında, **son nefesini vermeden önce,** İsa'nın ne bir "sahtekâr" ne de "Allah" veya "Allah'ın oğlu" olmadığını, bilakis Allah'ın kulu ve elçisi olduğunu kabul ederek **ona iman etmiş olmasın** (7-A'raf: 37)**.** Ne var ki, gözlerden perdenin kaldırıldığı ve imtihanın sona erdiği bir zamanda ortaya konan bu gecikmiş iman, sahibine hiçbir yarar sağlamayacaktır. **Ayrıca,** herkesin hesaba çekileceği **Diriliş Günü,** bizzat İsa Peygamber, Peygamberliğini reddeden Yahudilerden ve kendisini "ilâh" ve "ilahın oğlu" edinen Hristiyanlardan şikâyetçi olarak **onlar aleyhinde şahitlik edecektir.**

فَبِظُلْمٍ مِنَ الَّذِينَ هَادُوا حَرَّمْنَا عَلَيْهِمْ طَيِّبَاتٍ اُحِلَّتْ لَهُمْ وَبِصَدِّهِمْ عَنْ سَبِيلِ اللّٰهِ كَثِيرًاۙ ﴿١٦٠﴾

160. İşte, Yahudilerin tarih boyunca işledikleri bu ve buna benzer **zulümleri ve birçok kimseyi Allah yolundan engellemeleri sebebiyle, kendilerine** daha önce **helâl kılınmış** kesici tırnağı ve gagası olan yırtıcı hayvanlar ve bazı evcil hayvanların içyağları gibi **güzel nimetleri** (En'âm, 6/146) **onlara haram kıldık.** Böylece, onları alçaklık ve perişanlığa mahkûm ederek hayatın birçok güzelliklerinden mahrum bıraktık.

وَاَخْذِهِمُ الرِّبٰوا وَقَدْ نُهُوا عَنْهُ وَاَكْلِهِمْ اَمْوَالَ النَّاسِ بِالْبَاطِلِۜ

161. Ayrıca, kendilerine Tevrat'ta açıkça **yasaklanmış olmasına rağmen faiz yedikleri ve her türlü hilekârlığa başvurarak insanları sömürdükleri için** onları bu nimetlerden mahrum bıraktık. Bu onların dünyadaki cezalarıydı. Âhiretteki cezalarına gelince:

وَاَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ مِنْهُمْ عَذَابًا اَلِيمًا ﴿١٦١﴾

Onlardan inkâr edenlere, can yakıcı bir azap hazırladık!

لٰكِنِ الرَّاسِخُونَ فِي الْعِلْمِ مِنْهُمْ وَالْمُؤْمِنُونَ يُؤْمِنُونَ بِمَٓا اُنْزِلَ اِلَيْكَ وَمَٓا اُنْزِلَ مِنْ قَبْلِكَ

162. Ama Yahudilerden gerçek ilim sahipleri ve senin etrafında kenetlenen bu **müminler, hem sana indirilen** Kur'an ayetlerin**e, hem de senden önce indirilen** vahiy**lere inanırlar.**

وَالْمُق۪يم۪ينَ الصَّلٰوةَ وَالْمُؤْتُونَ الزَّكٰوةَ وَالْمُؤْمِنُونَ بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ الْاٰخِرِۜ اُو۬لٰٓئِكَ سَنُؤْت۪يهِمْ اَجْرًا عَظ۪يمًا ﴿١٦٢﴾

Evet, **namazlarını güzelce kılan, zekâtlarını veren, Allah'a ve âhiret gününe** yürekten **inanan** o bahtiyarlara **muhteşem bir mükâfat vereceğiz.**

اِنَّٓا اَوْحَيْنَٓا اِلَيْكَ كَمَٓا اَوْحَيْنَٓا اِلٰى نُوحٍ وَالنَّبِيّ۪نَ مِنْ بَعْدِه۪ۚ

163. Ey şanlı Elçi! **Gerçekten Biz, Nuh'a ve ondan sonraki elçilere nasıl mesaj gönderdiysek, işte sana da** yol gösterici **mesajlarımızı gönderdik.**

وَاَوْحَيْنَٓا اِلٰٓى اِبْرٰه۪يمَ وَاِسْمٰع۪يلَ وَاِسْحٰقَ وَيَعْقُوبَ وَالْاَسْبَاطِ وَع۪يسٰى وَاَيُّوبَ
وَيُونُسَ وَهٰرُونَ وَسُلَيْمٰنَۚ

Tıpkı İbrahim'e, İsmail'e, İshak'a, Yakup'a ve sonraki **nesillere; İsa'ya, Eyyub'a, Yunus'a, Harun'a ve Süleyman'a gönderdiğimiz gibi...**

وَاٰتَيْنَا دَاوُ۫دَ زَبُوراًۚ ﴿١٦٣﴾

Ve tıpkı Davud'a hikmet dolu **Zebur'u bağışladığımız gibi...**

وَرُسُلاً قَدْ قَصَصْنَاهُمْ عَلَيْكَ مِنْ قَبْلُ وَرُسُلاً لَمْ نَقْصُصْهُمْ عَلَيْكَۜ وَكَلَّمَ اللّٰهُ
مُوسٰى تَكْل۪يماًۚ ﴿١٦٤﴾

164. Sana bundan **önce** hayat hikâyelerini **anlattığımız elçilere ve** kendilerinden **hiç söz etmediğimiz** diğer bütün **elçilere gönderdiğimiz gibi...** Nitekim **Allah, Musa ile de** aracısız **konuşmuştu.**

رُسُلاً مُبَشِّر۪ينَ وَمُنْذِر۪ينَ لِئَلَّا يَكُونَ لِلنَّاسِ عَلَى اللّٰهِ حُجَّةٌ بَعْدَ الرُّسُلِۜ وَكَانَ
اللّٰهُ عَز۪يزاً حَك۪يماً ﴿١٦٥﴾

165. Onları, ilâhî nimetlerle **müjdeleyici ve** gazap ile **uyarıcı elçiler olarak** gönderdik **ki, bu elçiler**in gelişin**den sonra, insanların Allah'a karşı** ileri sürebilecekleri herhangi **bir** özürleri, **bahaneleri kalmasın.** Hiç kuşkusuz **Allah, sonsuz kudret ve hikmet sahibidir.**

لٰكِنِ اللّٰهُ يَشْهَدُ بِمَٓا اَنْزَلَ اِلَيْكَ اَنْزَلَهُ بِعِلْمِه۪ۚ وَالْمَلٰٓئِكَةُ يَشْهَدُونَۜ وَكَفٰى بِاللّٰهِ
شَه۪يداً ﴿١٦٦﴾

166. İnkârcılar, Kur'an'ı ısrarla yalanlıyorlar. **Ama Allah, sana indirdiği** bu Kur'an ayetleri **ile şahitlik eder ki, onu** doğrudan doğruya **kendi ilmiyle indirmiştir!** Kur'an erişilemez belâgati, etkileyici güzellikteki ifadeleri, içerdiği dosdoğru hükümler ve hikmetli öğütlerle, ilâhî bir kelam olduğuna yine bizzat kendisi şahitlik etmektedir. **Ve melekler de buna şahittirler. Zaten şahit olarak Allah yeter!** Bütün bunlara rağmen:

اِنَّ الَّذ۪ينَ كَفَرُوا وَصَدُّوا عَنْ سَب۪يلِ اللّٰهِ قَدْ ضَلُّوا ضَلَالاً بَع۪يداً ﴿١٦٧﴾

167. Sana gelen bu son Kitabı **inkâr eden ve** insanları **Allah yolundan çevirenler, derin bir sapıklığa düşmüşlerdir.** Öyle ki:

اِنَّ الَّذ۪ينَ كَفَرُوا وَظَلَمُوا لَمْ يَكُنِ اللّٰهُ لِيَغْفِرَ لَهُمْ وَلَا لِيَهْدِيَهُمْ طَر۪يقاًۙ ﴿١٦٨﴾

168. Allah, bile bile **inkâra saplanan ve zulüm** ve haksızlıkta ısrar **eden bu insanları hiçbir zaman affetmeyecek ve onları** doğru **yola da iletmeyecektir!**

اِلَّا طَر۪يقَ جَهَنَّمَ خَالِد۪ينَ ف۪يهَٓا اَبَداًۜ وَكَانَ ذٰلِكَ عَلَى اللّٰهِ يَس۪يراً ﴿١٦٩﴾

169. Sadece bir yola iletecek; **cehennemin yoluna! Hem de sonsuza dek orada kalmak üzere! Bu**nu yapmak**, Allah'a göre çok kolaydır.** O hâlde, şu evrensel çağrıya kulak verin:

يَٓا اَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَٓاءَكُمُ الرَّسُولُ بِالْحَقِّ مِنْ رَبِّكُمْ فَاٰمِنُوا خَيْراً لَكُمْۜ

170. Ey insanlar! Elçimiz Muhammed **size Rabb'inizden hakikati getirmiştir, o hâlde kendi iyiliğiniz için** onun tebliğ ettiği bu Kitaba **iman edin!**

وَاِنْ تَكْفُرُوا فَاِنَّ لِلّٰهِ مَا فِي السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِۜ وَكَانَ اللّٰهُ عَل۪يماً حَك۪يماً ﴿١٧٠﴾

Şayet inkâr edecek olursanız, ne Allah'a zarar verebilirsiniz, ne de inananlara. Yalnızca kendinizi ateşe atmış olursunuz, o kadar! Unutmayın ki, **göklerde ve yerde olan her şey Allah'ındır ve Allah** her şeyi **bilendir, hikmet sahibidir.**

يَٓا اَهْلَ الْكِتَابِ لَا تَغْلُوا ف۪ي د۪ينِكُمْ وَلَا تَقُولُوا عَلَى اللّٰهِ اِلَّا الْحَقَّۜ اِنَّمَا الْمَس۪يحُ
ع۪يسَى ابْنُ مَرْيَمَ رَسُولُ اللّٰهِ وَكَلِمَتُهُۚ اَلْقٰيهَٓا اِلٰى مَرْيَمَ وَرُوحٌ مِنْهُۘ

171. Ey İsa'ya ve İncil'e inandığını iddia eden **Kitap Ehli! Sakın** İsa Peygamberi ilâhlık mertebesine yüceltip de **dininizde taşkınlık etmeyin! Allah hakkında,** "O çocuk edinmiştir!" veya "İsa'nın suretinde yeryüzüne inmiştir!" gibi **gerçek dışı iddialarda bulunmayın! Çünkü Meryem oğlu İsa Mesih** ne Allah'tır, ne de Allah'ın oğlu; o **ancak, Allah'ın** diğer elçileri gibi **bir elçisi, Meryem'e** "Ol!" emriyle **ilettiği kelimesi ve** diğer bütün insanlar gibi **O'nun tarafından** yaratılmış olan bir can, **bir ruhtur.**

فَاٰمِنُوا بِاللّٰهِ وَرُسُلِه۪ۚ وَلَا تَقُولُوا ثَلٰثَةٌۜ اِنْتَهُوا خَيْراً لَكُمْۜ اِنَّمَا اللّٰهُ اِلٰهٌ وَاحِدٌۜ سُبْحَانَهُٓ
اَنْ يَكُونَ لَهُ وَلَدٌۢ لَهُ مَا فِي السَّمٰوَاتِ وَمَا فِي الْاَرْضِۜ وَكَفٰى بِاللّٰهِ وَك۪يلاً ﴿١٧١﴾

Şu hâlde, ey Hristiyanlar! **Allah'a ve** bütün **elçilerine iman edin; "**Allah **üç** ayrı unsurdan oluşan bir bütün**dür" demeyin, kendi iyiliğiniz için** gelin bu teslis (üçleme) inancından **vazgeçin! Allah, ancak tek bir ilâhtır! Çocuk edinmek O'nun yüceliğine yakışmaz!** Çünkü **göklerde ve yerde ne varsa** zaten **hepsi O'nundur.** Öyleyse, bir tek Allah'a iman edin ve sadece O'na güvenin. Zira her konuda güvenilir bir **vekil olarak, Allah yeter!**

لَنْ يَسْتَنْكِفَ الْمَس۪يحُ اَنْ يَكُونَ عَبْداً لِلّٰهِ وَلَا الْمَلٰٓئِكَةُ الْمُقَرَّبُونَۜ

172. Ey Hristiyanlar! Sizin neredeyse ilâhlık mertebesine yücelttiğiniz **İsa Mesih, Allah'ın bir kulu olmaktan asla gocunmaz,** bilakis bundan şeref duyar. Allah'a **en yakın melekler de öyle.**

وَمَنْ يَسْتَنْكِفْ عَنْ عِبَادَتِه۪ وَيَسْتَكْبِرْ فَسَيَحْشُرُهُمْ اِلَيْهِ جَم۪يعاً ﴿١٧٢﴾

O hâlde, **her kim kibre kapılarak O'na kulluktan kaçınacak olursa,** şunu iyi bilsin ki, Diriliş Günü'nde Allah **hepsini huzurunda toplayacaktır:**

فَاَمَّا الَّذ۪ينَ اٰمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَيُوَفّ۪يهِمْ اُجُورَهُمْ وَيَز۪يدُهُمْ مِنْ فَضْلِه۪ۚ

173. İşte o gün Allah, **iman edip doğru ve yararlı işler yapanlara mükâfatlarını tastamam verecek ve lütfedip çok daha fazlasını bağışlayacaktır.**

وَاَمَّا الَّذ۪ينَ اسْتَنْكَفُوا وَاسْتَكْبَرُوا فَيُعَذِّبُهُمْ عَذَاباً اَل۪يماًۙ وَلَا يَجِدُونَ لَهُمْ مِنْ
دُونِ اللّٰهِ وَلِياًّ وَلَا نَص۪يراً ﴿١٧٣﴾

Kibre kapılıp Allah'a kulluk etmekten **kaçınanlara gelince; onları da can yakıcı bir azaba mahkûm edecektir!** İşte o zaman zalimler, kendilerini **Allah'a karşı** koruyabilecek **ne bir dost bulabilecekler, ne de bir yardımcı!**

يَٓا اَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَٓاءَكُمْ بُرْهَانٌ مِنْ رَبِّكُمْ وَاَنْزَلْنَٓا اِلَيْكُمْ نُوراً مُب۪يناً ﴿١٧٤﴾

174. Ey insanlar! İşte size Rabb'inizden apaçık **bir delil** olarak Muhammed Peygamber **geldi ve işte size, aydınlatıcı bir ışık** olan Kur'an'ı **gönderdik.**

فَاَمَّا الَّذ۪ينَ اٰمَنُوا بِاللّٰهِ وَاعْتَصَمُوا بِه۪ فَسَيُدْخِلُهُمْ ف۪ي رَحْمَةٍ مِنْهُ وَفَضْلٍۙ
وَيَهْد۪يهِمْ اِلَيْهِ صِرَاطاً مُسْتَق۪يماً ﴿١٧٥﴾

175. Artık her kim Allah'a iman eder ve O'nun Son Kitabı**na sımsıkı sarılırsa,** Allah **onları** sonsuz **lütuf ve rahmetiyle kuşatacak ve kendisine** kulluğa ulaştıran **dosdoğru bir yola iletecektir.**

Bu Kitabın, hayatı tüm cepheleriyle aynı anda kuşattığını ve insanı ruhsal, fiziksel, bireysel ve toplumsal yönleriyle iç içe bir bütün olarak ele aldığını göstermek üzere, iman ve ahlâk prensiplerinin hemen ardından, hukukî bir düzenleme ile sure sona eriyor:

12. ayetin son kısmında, babası ve çocukları olmayan birinin (kelâle) mirasından ana bir kardeşlerin alacağı pay açıklanmıştı. Aynı durumda olan ana-baba bir veya baba bir kardeşlerin payına gelince:

يَسْتَفْتُونَكَۜ قُلِ اللّٰهُ يُفْت۪يكُمْ فِي الْكَلَالَةِۜ

176. Ey Peygamber! **Senden,** miras konusunda ek **açıklama yapmanı istiyorlar. De ki: "Allah, kelâle** —yani babası ve çocuğu olmayan kişi— **hakkındaki hükmünü açıklıyor:**

اِنِ امْرُؤٌا هَلَكَ لَيْسَ لَهُ وَلَدٌ وَلَهُٓ اُخْتٌ فَلَهَا نِصْفُ مَا تَرَكَۚ

Bu durumda olan **bir kişi, geride hiç çocuk bırakmadan ölürse;**

1-**Tek bir kız kardeşi varsa,** kız kardeş **mirasın yarısını alır.**

وَهُوَ يَرِثُهَٓا اِنْ لَمْ يَكُنْ لَهَا وَلَدٌۜ

2-**Kız kardeşin çocuk bırakmadan ölmesi hâlinde ise,** tek varis olan **erkek kardeş mirasın tamamını alır.**

فَاِنْ كَانَتَا اثْنَتَيْنِ فَلَهُمَا الثُّلُثَانِ مِمَّا تَرَكَۜ

3-**Eğer** ölen kişinin **iki** veya daha fazla **kız kardeşi varsa, onlar mirasın üçte ikisini paylaşırlar.**

وَاِنْ كَانُٓوا اِخْوَةً رِجَالاً وَنِسَٓاءً فَلِلذَّكَرِ مِثْلُ حَظِّ الْاُنْثَيَيْنِۜ

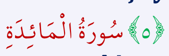
4-**Eğer** mirasçılar **erkek ve kız kardeşlerden oluşursa, o zaman bir erkek iki kızın alacağı payı alacak** şekilde mirası aralarında paylaşırlar.

يُبَيِّنُ اللّٰهُ لَكُمْ اَنْ تَضِلُّوا

İşte Allah, adaletten ayrılıp **sapmamanız için size** hükümlerini böyle ayrıntılı olarak **açıklıyor.**

وَاللّٰهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَل۪يمٌ ﴿١٧٦﴾

Unutmayın, **Allah her şeyi** en mükemmel şekilde **bilendir.**



سُورَةُ الْمَائِدَةِ ﴿٥﴾

5. MÂİDE SURESİ

Adını, Hz. İsa'nın gökten bir sofra indirmesi için Allah'a dua ettiğini anlatan 112 ve 114. ayetlerde geçen ve sofra anlamına gelen 'mâide' kelimesinden almıştır. Peygambere gönderilen en son surelerdendir. 120 ayettir.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

يَٓا اَيُّهَا الَّذ۪ينَ اٰمَنُٓوا اَوْفُوا بِالْعُقُودِۜ

1. Ey iman edenler! Gerek Allah ile, gerek insanlarla ve gerekse bizzat kendinizle yapmış olduğunuz **antlaşmaları titizlikle yerine getirin!**

اُحِلَّتْ لَكُمْ بَه۪يمَةُ الْاَنْعَامِ اِلَّا مَا يُتْلٰى عَلَيْكُمْ غَيْرَ مُحِلِّي الصَّيْدِ وَاَنْتُمْ حُرُمٌۜ

Aşağıdaki üçüncü ayette **size bildirilecek olanlar hariç,** etobur olmayan **bütün hayvanlar**ın eti **size helâl kılınmıştır. Ancak** hac veya umre için **ihramda bulunduğunuz sürece,** karada **avlanmanıza izin verilmemiştir.**

اِنَّ اللّٰهَ يَحْكُمُ مَا يُر۪يدُ ﴿١﴾

Sizi hem bu dünyada, hem de âhirette kurtuluşa ulaştıracak olan bu kurallara, —bazen hoşunuza gitmeseler bile— uymalı, haram ve helâl sınırlarını belirleme yetkisinin yalnızca Allah'a ait olduğunu bilmelisiniz. Çünkü **Allah,** insanların arzu ve heveslerine göre değil, sonsuz ilim ve hikmetine uygun olarak, **dilediği şekilde hüküm verir.**

يَٓا اَيُّهَا الَّذ۪ينَ اٰمَنُوا لَا تُحِلُّوا شَعَٓائِرَ اللّٰهِ وَلَا الشَّهْرَ الْحَرَامَ وَلَا الْهَدْيَ وَلَا
الْقَلَٓائِدَ وَلَٓا اٰمّ۪ينَ الْبَيْتَ الْحَرَامَ يَبْتَغُونَ فَضْلاً مِنْ رَبِّهِمْ وَرِضْوَاناًۜ

2. Ey iman edenler!

Allah'ın şiarlarına, yani O'na itaati temsil eden mescit, ezan, Mushaf, başörtüsü ve benzeri kutsal işaret ve sembollere karşı saygısızca davranmayın.

Savaşmanın **yasak** edildiği (2. Bakara: 194) kutsal **aylara** tam olarak riayet edin.

Hac amacıyla Mekke'ye gelen hacıların, Kâbe'de kurban etmek üzere yanlarında getirdikleri **kurbanlıklara** saygısızlık etmeyin. Meselâ, onların hac kafilelerine saldırmaya, kurbanlık hayvanlarını ellerinden almaya kalkmayın.

Ayrıca, hac ve umre dışında, Allah'a adandıklarının bir belirtisi olarak boyunlarına işaretler takılarak **süslenmiş kurbanlıklara** da aynı şekilde saygılı davranın!

Bir de, hem ticaret yaparak **Rab'lerinin lütfedeceği nimetleri** elde etmek **ve** hem de hac ibadetini yerine getirerek O'nun **rızasını kazanmak amacıyla Kutsal Kâbe'ye gelen hacılara karşı** —bunlar bir zamanlar sizi hacdan alıkoymuş düşmanlarınız bile olsalar— **saygısızlık etmeyin!** Onların huzur ve güven içinde topraklarınızdan geçmelerine izin verin. Çünkü sizler, yeryüzünde barış ve adaleti sağlamakla yükümlüsünüz. Kaldı ki, Allah'a ibadeti simgeleyen sembollere —onu taşıyan bir kâfir bile olsa— saygı göstermelisiniz.

وَاِذَا حَلَلْتُمْ فَاصْطَادُوا

Kâbe'yi ziyaret amacıyla ihrama girdikten sonra —deniz avı hariç— avlanmayın. Fakat hac ibadetlerini bitirip **ihramdan çıktığınız zaman,** Mekke'deki yasak bölge dışında ve hayvanların etinden, derisinden vs. faydalanmak veya zararından korunmak amacıyla **avlanabilirsiniz.** Fakat sırf zevk için avlanmak doğru değildir.

وَلَا يَجْرِمَنَّكُمْ شَنَاٰنُ قَوْمٍ اَنْ صَدُّوكُمْ عَنِ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ اَنْ تَعْتَدُواۢ

Bir zamanlar **Kâbe'yi ziyaret etmenize engel oldukları için bu insanlara karşı duyduğunuz öfke, sizi asla adaletsizliğe sevk etmesin!** Geçmişten kaynaklanan intikam duygularıyla onlara saldırmaya, eziyet etmeye kalkmayın! İlâhî davet onlara açık ve net olarak ulaşıncaya kadar da, Kâbe'yi haccetmelerine engel olmayın.

وَتَعَاوَنُوا عَلَى الْبِرِّ وَالتَّقْوٰىۖ وَلَا تَعَاوَنُوا عَلَى الْاِثْمِ وَالْعُدْوَانِ

Ayrıca, yeryüzünde zulüm ve haksızlığı ortadan kaldırmak ve İslâm'ın hedeflediği barış ve adalet sistemini egemen kılmak için, kitleler hâlinde örgütlenerek zalimlere karşı ortak bir cephede birleşin. Ahlâkî değerleri yeniden yücelterek **iyilikleri yaygınlaştırma ve** zulme karşı tek yumruk olarak **kötülükleri engelleme konusunda birbirinizle yardımlaşın, günah işlemek ve düşmanlık**ları körüklemek **amacıyla yardımlaşmayın!** Allah yolunda mücadeleyi terk ettiğiniz takdirde, mey-

dan kötülere kalır ve zulüm, sistemleşerek terör devletleri, mafyalar, çeteler ve uluslararası suç örgütleri hâlinde insanlığın başına bir kâbus gibi çöker.

وَاتَّقُوا اللّٰهَ اِنَّ اللّٰهَ شَد۪يدُ الْعِقَابِ ﴿٢﴾

O hâlde, **Allah'tan** gelen ilkeler doğrultusunda hayata yön vererek kötülüğün her çeşidinden titizlikle **sakının!** Şunu hiç unutmayın ki, **Allah'ın cezalandırması çok çetindir!**

Eti yenilmesi haram kılınan hayvanlara gelince:

حُرِّمَتْ عَلَيْكُمُ الْمَيْتَةُ وَالدَّمُ وَلَحْمُ الْخِنْز۪يرِ وَمَٓا اُهِلَّ لِغَيْرِ اللّٰهِ بِه۪

3. Leş, kan, domuz eti ve Allah'tan başkası adına kesilenler size haram kılınmıştır.

Leş: İslâmî usullere göre boğazlanmadan ölmüş olan hayvandır. Ancak çekirge gibi böcek cinsinden küçük canlılar ve devamlı suda yaşayan hayvanlar boğazlanmadan ölmüş olsalar bile leş kapsamına girmezler.

Kan: Haram olan, akıcı kandır. Ete, dalağa, ciğere sinmiş olan kan ise helâldir.

Domuz eti: Domuzun sadece eti değil, yağı, kemiği, iliği vb. diğer bütün uzuvları da haramdır.

Allah'tan başkası adına kesilenler: Allah'tan başka bir varlık adına kurban edilen hayvanın eti yenmez. Aynı şekilde, Allah'ın adı kasten terk edilerek yahut O'nun adıyla olsa bile putların ve kendisine tapınılan diğer varlıkların önünde kesilenleri yemek de haramdır.

وَالْمُنْخَنِقَةُ وَالْمَوْقُوذَةُ وَالْمُتَرَدِّيَةُ وَالنَّط۪يحَةُ وَمَٓا اَكَلَ السَّبُعُ اِلَّا مَا ذَكَّيْتُمْ وَمَا ذُبِحَ عَلَى النُّصُبِ

Herhangi bir sebeple nefesi tıkanıp **boğularak,** ok, mızrak, kurşun, saçma ve benzeri av aletleri ile değil de; odun, kaya ve benzeri bir şeyle **vurularak,** yüksek bir yerden veya uçurumdan **düşerek,** başka bir hayvan tarafından ezilerek veya **boynuzlanarak ve** av için eğitilmemiş aslan, kaplan, kurt, köpek, kartal gibi **yırtıcı bir hayvan tarafından parçalanarak öldürülen hayvanlar** da leş kapsamına girer. **Ancak** onlardan, canları çıkmadan yetişip besmele çekerek **boğazladıklarınız hariç.** Onların etinden yiyebilirsiniz.

Ayrıca, eti yenen cinsten olsa ve kesilirken Allah'ın adı anılsa bile, **putların önünde kesilen hayvanlar**ın etlerini yemeniz ve bu tarz bir kesim yapmanız da haramdır.

وَاَنْ تَسْتَقْسِمُوا بِالْاَزْلَامِۜ ذٰلِكُمْ فِسْقٌۜ

Bir de, fal oklarıyla kısmet aramanız size haram kılınmıştır. Müşrikler önemli bir konuda karar verecekleri zaman, zar veya zar yerine kullandıkları fal oklarıyla kısmet çekerlerdi. Bu okların birinde "Evet" diğerinde "Hayır" yazar, üçüncüsü de boş olurdu. Karar verecek kişi torbaya elini sokar, bunlardan birini çekerdi. "Evet" çıkarsa o işi yapar, "Hayır" çıkarsa yapmaz, boş çıkarsa karıştırıp bir daha çekerdi. İşte Allah, bu uygulamayı yasaklamıştır. Demek ki, yapacağınız işlerde ilâhî vahyi rehber edinip akıl ve tecrübeye dayanarak karar vermek yerine; falcılık, cincilik, medyumluk, astroloji, kâhinlik gibi batıl inançlarla hayatınızı yönlendirmeniz size yasaklanmıştır. Ancak, eşit derecede meşru iki şey bulunur da, aralarında hiçbir aklî seçim yapma imkânı olmadığı zaman kura çekmek helâldir.

İşte, bütün **bu** haram kılına**nlar,** kişiyi ve toplumu doğru yoldan saptıran zararlı ve **kötü işlerdir.**

O hâlde, asıl savaşmanız gereken şey, din adına —veya dinsizlik adına— uydurulan hurafeler olacaktır. Zira:

اَلْيَوْمَ يَئِسَ الَّذ۪ينَ كَفَرُوا مِنْ د۪ينِكُمْ فَلَا تَخْشَوْهُمْ وَاخْشَوْنِۜ

Bugün kâfirler, dininizi yok edip sizi yeniden küfre çevirmek**ten ümitlerini tamamen kesmişlerdir. Öyleyse, onlardan kork**up da hak uğrunda mücadeleyi bırak**mayın, fakat benden** gelecek azaptan ve benim sevgimi kaybetmekten **korkun!**

اَلْيَوْمَ اَكْمَلْتُ لَكُمْ د۪ينَكُمْ وَاَتْمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَت۪ي وَرَض۪يتُ لَكُمُ الْاِسْلَامَ د۪ينًاۜ

Bugün, kıyamete kadar hiçbir tadilat ve düzeltmeye ihtiyaç bırakmayacak mükemmel bir inanç sistemi ortaya koyarak ve bütün çağlara, kültürlere ve toplumlara uyarlanabilecek temel prensipler belirleyerek **dininizi kemale erdirdim,** böylece **size** vadettiğim **nimetimi tamamladım ve sizin için din olarak,** bir tek Allah'a kulluk etme esasına dayanan ve bütün Peygamberlerin bir sancak gibi elden ele taşıyarak insanlığa tebliği ettikleri inanç sistemi olan **İslâm'ı** seçip **beğendim.**

O hâlde, bu ilâhî kanunlara sımsıkı sarılın ve size yasaklanan her şeyden uzak durun! Ancak:

فَمَنِ اضْطُرَّ ف۪ي مَخْمَصَةٍ غَيْرَ مُتَجَانِفٍ لِاِثْمٍۙ فَاِنَّ اللّٰهَ غَفُورٌ رَح۪يمٌ ﴿٣﴾

Her kim bir hastalık, zorlanma veya ciddî **bir açlıktan dolayı** çaresiz kalır da, **günaha istekle yönelmeksizin** bunlardan yemeye **mecbur kalırsa,** —zaruret miktarını aşmamak ve başkasının hayatını tehlikeye düşürmemek şartıyla— elbette günahı bağışlanacaktır. Çünkü **Allah çok bağışlayıcı, çok merhametlidir.**

Buraya kadar, haram olanlar sayıldı. Şimdi de:

يَسْـَٔلُونَكَ مَاذَٓا اُحِلَّ لَهُمْۜ قُلْ اُحِلَّ لَكُمُ الطَّيِّبَاتُۙ

4. Ey Peygamber! Müminler **sana, kendilerine neyin helâl kılındığını soruyorlar. De ki:** "Faydalı, temiz ve **güzel olan her şey size helâl kılınmıştır."**

وَمَا عَلَّمْتُمْ مِنَ الْجَوَارِحِ مُكَلِّب۪ينَ تُعَلِّمُونَهُنَّ مِمَّا عَلَّمَكُمُ اللّٰهُ فَكُلُوا مِمَّٓا اَمْسَكْنَ عَلَيْكُمْ وَاذْكُرُوا اسْمَ اللّٰهِ عَلَيْهِۖ

Allah'ın size bahşettiği bilgi ve yetenek **sayesinde eğitip yetiştirdiğiniz** av köpeği, tazı, atmaca ve benzeri **av hayvanlarının sizin için yakaladığı** helâl cinsten **hayvanların etinden de yiyebilirsiniz.** Yeter ki, onları avın **üzerine** salarken "Bismillah!" diyerek **Allah'ın adını anın.** Ava başlarken çektiğiniz besmele de bunun için yeterlidir. Gönderdiğiniz hayvan avı öldürmüş bile olsa, bu av leş sayılmaz, helâldir. Av henüz canlıysa, onu besmele çekerek boğazlamalısınız.

وَاتَّقُوا اللّٰهَۜ اِنَّ اللّٰهَ سَر۪يعُ الْحِسَابِ ﴿٤﴾

Bütün bunları yaparken, **Allah'tan** gelen emirleri uygulamakta son derece dikkatli davranın ve O'na karşı gelmekten titizlikle **sakının!** Unutmayın ki, **Allah** yeri ve zamanı geldiğinde **hesabı çabuk görendir.**

اَلْيَوْمَ اُحِلَّ لَكُمُ الطَّيِّبَاتُۜ وَطَعَامُ الَّذ۪ينَ اُو۫تُوا الْكِتَابَ حِلٌّ لَكُمْۖ وَطَعَامُكُمْ حِلٌّ لَهُمْۘ

5. Evet! **Bugün,** temiz ve **güzel olan her şey size helâl kılınmıştır.** Daha önce **kendilerine Kitap verilmiş olan** Yahudi ve Hristiyan**ların yiyecekleri de size helâldir.** Onların, Allah'ın adını anarak kesmiş oldukları eti helâl olan hayvanlardan ve ürettikleri bütün temiz ve helâl yiyeceklerden yiyebilirsiniz. **Aynı şekilde, sizin yiyecekleriniz de onlara** ve diğer bütün insanlara **helâldir.** Dolayısıyla, yiyeceklerinizden onlara ikram edebilir yahut satabilirsiniz. Allah'a ve âhiret gününe inanmayan veya Allah'a ortak koşan kimselere gelince, onların ürettikleri meşru yiyecekler helâl olmakla birlikte, kestikleri hayvan yenmez.

وَالْمُحْصَنَاتُ مِنَ الْمُؤْمِنَاتِ وَالْمُحْصَنَاتُ مِنَ الَّذٖينَ اُو۫تُوا الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِكُمْ
اِذَٓا اٰتَيْتُمُوهُنَّ اُجُورَهُنَّ مُحْصِنٖينَ غَيْرَ مُسَافِحٖينَ وَلَا مُتَّخِذٖٓي اَخْدَانٍۜ

Ayrıca, gerek Müslümanlardan, gerekse sizden önce Kitap verilen Hristiyan ve Yahudi**lerden** Allah'ın varlığına ve birliğe inanan, ahlâklı, terbiyeli ve **namuslu kadınlar da, —iffetinizi korumanız;** yani onlarla **evlilik dışı ilişkilere tevessül etmemeniz ve metres hayatı yaşamamanız şartıyla—** evlilik bedeli olan **mehirlerini verdiğiniz takdirde** onlarla evlenmeniz size helâldir. Fakat Müslüman bir kadın, Yahudi veya Hristiyan bir erkekle evlenmemelidir. Zira Müslüman bir kadının gayrimüslim bir aile ortamında inancını muhafaza etmesi ve çocuklarını İslâm'a göre yetiştirmesi çok zordur.

Bu ayetlerin ortaya koyduğu prensiplere uymak, sizin imanınızın bir gereğidir. Unutmayın ki:

وَمَنْ يَكْفُرْ بِالْاٖيمَانِ فَقَدْ حَبِطَ عَمَلُهُۘ وَهُوَ فِي الْاٰخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرٖينَ ﴿٥﴾

Her kim Allah'ın hükümlerini reddederek **iman** edilmesi gereken ilke ve kuralları **inkâr ederse, bütün yaptıkları** iyilikler **boşa gidecek ve âhirette de o, kesinlikle hüsrana uğrayacaktır!**

İmanın en temel prensibi namaz, namazın ön şartı da abdesttir:

يَٓا اَيُّهَا الَّذٖينَ اٰمَنُٓوا اِذَا قُمْتُمْ اِلَى الصَّلٰوةِ فَاغْسِلُوا وُجُوهَكُمْ وَاَيْدِيَكُمْ اِلَى
الْمَرَافِقِ وَامْسَحُوا بِرُؤُ۫سِكُمْ وَاَرْجُلَكُمْ اِلَى الْكَعْبَيْنِ

6. Ey iman edenler! Namaz kılmak istediğiniz zaman, eğer abdestli değilseniz, ellerinizi, **yüzünüzü ve dirseklere kadar kollarınızı yıkayın,** sonra **başınızı** ıslak elle sıvazlayarak **mesh edin ve bileklere kadar ayaklarınızı** yıkayın. Fakat abdestli iken ayağınıza mest veya mest gibi kalın çorap giymişseniz, abdest alırken onları ıslak elle sıvazlayarak mesh etmeniz de ayak yıkama yerine geçer. Ancak bunun için, abdest bozduktan sonra mesti ayağınızdan çıkarmamış olmanız gerekir. Mest çıkarıldığı veya meshin süresi dolduğu zaman, mestin hükmü iptal olur ve ayağı yıkamak gerekir. Bu şekilde meshin süresi mukim iken en çok bir gün, yolculukta ise üç gündür.

وَاِنْ كُنْتُمْ جُنُبًا فَاطَّهَّرُواۜ

Eğer cinsel ilişki veya şehvetle meni boşalması sebebiyle boy abdesti gerektiren bir durumda, yani **cünüp iseniz,** namaz kılmak, Kur'an okumak ve Kâbe'yi tavaf etmek için tepeden tırnağa yıkanıp guslederek **tamamen temizlenmelisiniz.** Ayrıca, ay hâli görmekte olan kadınlar da namaz kılmak ve Kâbe'yi tavaf etmek için hayızdan sonra temizlenip boy abdesti almalıdırlar.

وَاِنْ كُنْتُمْ مَرْضٰٓى اَوْ عَلٰى سَفَرٍ اَوْ جَٓاءَ اَحَدٌ مِنْكُمْ مِنَ الْغَٓائِطِ اَوْ لٰمَسْتُمُ النِّسَٓاءَ
فَلَمْ تَجِدُوا مَٓاءً فَتَيَمَّمُوا صَعٖيدًا طَيِّبًا فَامْسَحُوا بِوُجُوهِكُمْ وَاَيْدٖيكُمْ مِنْهُۜ

Ama eğer hasta veya yolculuk hâlinde iken abdest almanız veya gusletmeniz gerektiği hâlde, buna imkân bulamamış **iseniz yahut** hasta veya yolcu değilken **tuvalet ihtiyacınızı gidermiş veya bir kadınla** aşırı derecede şehvet uyandıracak şekilde **temasta bulunmuş olur da,** abdest alacak veya yıkanacak **su bulamazsanız** ya da bulduğunuz suyu kullanmanıza bir engel varsa, o zaman şöyle teyemmüm alın; **temiz bir toprak** veya taş, kireç, kum ve benzeri toprak cinsinden bir madde **bulun ve** ellerinizi ona hafifçe sürüp çırptıktan sonra, **onu yüzünüze ve** ellerinize **kollarınıza sürün.** Bu da namaz öncesi bir ön hazırlık olarak, abdest veya gusül (boy abdesti) yerine geçer.

Bütün bunları bir zorluk, bir meşakkat sanmayın:

مَا يُرٖيدُ اللّٰهُ لِيَجْعَلَ عَلَيْكُمْ مِنْ حَرَجٍ وَلٰكِنْ يُرٖيدُ لِيُطَهِّرَكُمْ وَلِيُتِمَّ نِعْمَتَهُ
عَلَيْكُمْ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿٦﴾

Allah, bu emirleri vermekle **sizi sıkıntıya sokmak istemez, ancak sizi** maddî ve manevî kirlerden arındırıp **tertemiz kılmak ve size** vermiş olduğu iman, sağlık, güzellik gibi **nimetlerini tamamlamak ister ki,** böylece **şükredesiniz.** Bunun için:

وَاذْكُرُوا نِعْمَةَ اللّٰهِ عَلَيْكُمْ وَمٖيثَاقَهُ الَّذٖي وَاثَقَكُمْ بِهٖٓۙ اِذْ قُلْتُمْ سَمِعْنَا وَاَطَعْنَاۘ
وَاتَّقُوا اللّٰهَۜ اِنَّ اللّٰهَ عَلٖيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ ﴿٧﴾

7. Allah'ın size bahşettiği bunca **nimetleri ve** İslâm'ı kabul ettiğiniz sırada **sizden almış olduğu sözü hatırlayın: Hani** Peygamber'e bağlılık yemini verirken, **"İşittik ve itaat ettik!" diye** Allah'a **söz vermiştiniz. O hâlde, Allah'tan** gelen ilkeler doğrultusunda yaşayarak kötülüklerden titizlikle **sakının!** Unutmayın; **Allah, kalplerin içindeki** bütün gizli niyet ve düşünce**leri bilmektedir.**

Kötülüklerden sakınmak için uymanız gereken en önemli kural şudur:

يَٓا اَيُّهَا الَّذٖينَ اٰمَنُوا كُونُوا قَوَّامٖينَ لِلّٰهِ شُهَدَٓاءَ بِالْقِسْطِۘ وَلَا يَجْرِمَنَّكُمْ شَنَاٰنُ قَوْمٍ
عَلٰٓى اَلَّا تَعْدِلُواۜ اِعْدِلُوا هُوَ اَقْرَبُ لِلتَّقْوٰىۘ وَاتَّقُوا اللّٰهَۜ اِنَّ اللّٰهَ خَبٖيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ
﴿٨﴾

8. Ey iman edenler! Allah için gerçeğe **şahitlik ederek adaleti titizlikle ayakta tutan kimseler olun! Bir** kişi veya **topluma karşı duyduğunuz öfke,** onlarla ilgili vereceğiniz kararlarda **sizi adaletsizliğe sevk etmesin! Siz** her zaman, herkese karşı **adil davranın! Çünkü** Allah'ın sevgisini kazanmak, yani iyilik ve **takvaya** ulaşmak için **en uygun olan** davranış, düşmanlarınıza karşı bile olsa **adaletten** zerre kadar **ayrılmamaktır.**

O hâlde, Allah'tan gelen ilkeler doğrultusunda hayata yön vererek, kötülüklerden titizlikle **sakının!** İyi bilin ki **Allah, yaptığınız her şeyden haberdardır.**

Adaletli davranmanız, başkalarından çok size fayda verecektir:

وَعَدَ اللّٰهُ الَّذٖينَ اٰمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِۙ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَاَجْرٌ عَظٖيمٌ ﴿٩﴾

9. Allah, iman edip doğru ve yararlı işler yapanlara söz vermiştir: Onlar için bağışlanma ve muhteşem bir ödül vardır: Cennet!

وَالَّذٖينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِاٰيَاتِنَٓا اُو۬لٰٓئِكَ اَصْحَابُ الْجَحٖيمِ ﴿١٠﴾

10. Hakikati **inkâr edip ayetlerimizi yalanlayanlara gelince, onlar da cehennem halkıdır** ve sonsuza dek orada kalacaklardır!

Allah'ın müminlere vaadi, yalnızca âhirete yönelik de değildir:

يَٓا اَيُّهَا الَّذٖينَ اٰمَنُوا اذْكُرُوا نِعْمَتَ اللّٰهِ عَلَيْكُمْ اِذْ هَمَّ قَوْمٌ اَنْ يَبْسُطُٓوا اِلَيْكُمْ
اَيْدِيَهُمْ فَكَفَّ اَيْدِيَهُمْ عَنْكُمْۚ وَاتَّقُوا اللّٰهَۜ وَعَلَى اللّٰهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ ﴿١١﴾

11. Ey iman edenler! Allah'ın size bahşettiği **nimetini hatırlayın: Hani** siz zayıf ve çaresiz durumdayken, düşmanlarınızdan **bir grup size fenalık etmek istemişti de, Allah sizi onların şerrinden korumuştu.** Bu nimetin devam etmesini istiyorsanız, **Allah'tan** gelen ilkeler doğrultusunda hayata yön vererek kötülüğün her çe-

şidinden titizlikle **sakının! Ve inananlar** başkasına değil, **yalnızca Allah'a güvensinler.**

Bakın, Allah'a güvenen bir toplumun ne büyük lütuflara nail olacağını, O'na tevekkül etmeyip ahdini bozan bir toplumun da başına neler geleceğini görmek için şu iki örneği dikkatle dinleyin:

وَلَقَدْ اَخَذَ اللّٰهُ م۪يثَاقَ بَن۪ٓي اِسْرَٓاء۪يلَۚ وَبَعَثْنَا مِنْهُمُ اثْنَيْ عَشَرَ نَق۪يبًاۜ

12. Allah, İsrailoğulları arasından on iki önder seçmiş ve onlardan söz almıştı.

وَقَالَ اللّٰهُ اِنّ۪ي مَعَكُمْۜ لَئِنْ اَقَمْتُمُ الصَّلٰوةَ وَاٰتَيْتُمُ الزَّكٰوةَ وَاٰمَنْتُمْ بِرُسُل۪ي
وَعَزَّرْتُمُوهُمْ وَاَقْرَضْتُمُ اللّٰهَ قَرْضًا حَسَنًا لَاُكَفِّرَنَّ عَنْكُمْ سَيِّـَٔاتِكُمْ وَلَاُدْخِلَنَّكُمْ
جَنَّاتٍ تَجْر۪ي مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهَارُۚ

Allah onlara **demişti ki:**

"Gerçek şu ki, ben tüm kudret ve azametimle zalimlerin karşısında, **sizin yanınızdayım!** Fakat bunun için yapmanız gereken şeyler var: **Eğer namazı güzelce kılar, zekâtı verirseniz;** bütün **elçilerime iman eder,** görevlerinde **onlara yardımcı olur ve** mükâfatını âhirette almak üzere malınızdan, canınızdan fedakârlık ederek **Allah'a güzel bir borç verirseniz, ben de** bireysel ve toplumsal hayatınızda her türlü zulmü, haksızlığı, kötülüğü yok ederek **günahlarınızı sileceğim ve** âhirette **sizleri, içinden ırmaklar çağıldayan cennet bahçelerine yerleştireceğim!"**

فَمَنْ كَفَرَ بَعْدَ ذٰلِكَ مِنْكُمْ فَقَدْ ضَلَّ سَوَٓاءَ السَّب۪يلِ ﴿١٢﴾

"Artık içinizden her kim, bütün bunlardan sonra nankörce davranıp **inkâr edecek olursa,** kurtuluşa erme fırsatını yakalamışken göz göre göre **doğru yoldan sapmış demektir!"**

فَبِمَا نَقْضِهِمْ م۪يثَاقَهُمْ لَعَنَّاهُمْ وَجَعَلْنَا قُلُوبَهُمْ قَاسِيَةًۚ

13. Fakat İsrailoğulları, ilâhî nimeti ellerinin tersiyle iterek davayı terk ettiler. **Biz de, sözlerinden döndükleri için onları** rahmetimizden uzaklaştırarak **lânetledik ve** ilâhî yasalar gereğince, hakikati idrak etme yeteneklerini körelterek **kalplerini katılaştırdık.**

يُحَرِّفُونَ الْكَلِمَ عَنْ مَوَاضِعِه۪ۙ وَنَسُوا حَظًّا مِمَّا ذُكِّرُوا بِه۪ۚ

Öyle ki, onlar **kelimeleri yerinden oynatıp anlamlarını değiştirirler.** Yani Yahudi din adamları, Tevrat ayetlerini yorumlarken sözleri asıl bağlamından koparararak kasten çarpıtırlar. Bu yüzdendir ki, Peygamberler tarafından **kendilerine sıkı sıkıya tembih edilen** öğütlerden birçoğunu göz ardı ederek **unutmuşlardır.**

وَلَا تَزَالُ تَطَّلِعُ عَلٰى خَٓائِنَةٍ مِنْهُمْ اِلَّا قَل۪يلًا مِنْهُمْ

İçlerinden pek azı hariç, onların sürekli ihanet içerisinde olduklarını görürsün.

فَاعْفُ عَنْهُمْ وَاصْفَحْۜ اِنَّ اللّٰهَ يُحِبُّ الْمُحْسِن۪ينَ ﴿١٣﴾

Ey İslâm davetçisi! **Sen** her şeye rağmen **onları bağışla,** kaba ve kırıcı olma. Onları rencide etmeden, tatlı dille ve hikmetli sözlerle Rabb'inin yoluna çağırmaya devam et. Onların densizliklerine de şimdilik **sabret. Hiç kuşkusuz Allah, güzel davrananları sever.**

وَمِنَ الَّذ۪ينَ قَالُٓوا اِنَّا نَصَارٰٓى اَخَذْنَا م۪يثَاقَهُمْ فَنَسُوا حَظًّا مِمَّا ذُكِّرُوا بِه۪ۖ

14. Hz. İsa'nın tebliğ ettiği inanç sistemini değiştirip tanınmaz hâle getiren ve buna rağmen, **"Biz** İsa Mesih'in yolundan giden **Hristiyanlarız!" diyenlerden de** buna benzer **bir söz almıştık. Ne var ki, onlar da kendilerine tembih edilen** öğüt**lerden birçoğunu göz ardı ettiler.**

فَاَغْرَيْنَا بَيْنَهُمُ الْعَدَاوَةَ وَالْبَغْضَٓاءَ اِلٰى يَوْمِ الْقِيٰمَةِۜ

Bu yüzden onların arasına, ta Kıyamet Günü'ne kadar sürecek bir **kin ve düşmanlık soktuk.** Zaman zaman Müslümanları yok etme dürtüsüyle bir araya gelseler bile, çok geçmeden birbirlerine düşüp parçalanacaklar. Ama sonunda:

وَسَوْفَ يُنَبِّئُهُمُ اللّٰهُ بِمَا كَانُوا يَصْنَعُونَ ﴿١٤﴾

Allah, yaptıkları her şeyi onlara Mahşer Günü **haber verecektir.**

O hâlde, ilâhî kurtuluş reçetesine kulak verin:

يَٓا اَهْلَ الْكِتَابِ قَدْ جَٓاءَكُمْ رَسُولُنَا يُبَيِّنُ لَكُمْ كَث۪يرًا مِمَّا كُنْتُمْ تُخْفُونَ مِنَ
الْكِتَابِ وَيَعْفُوا عَنْ كَث۪يرٍۜ

15. Ey Tevrat'a ve İncil'e inandığını iddia eden **Kitap Ehli! İşte size,** elinizdeki **Kitapta bulunan, fakat sizin** yüzyıllardan beri halktan **gizleyip durduğunuz birçok hükümleri size açıkça bildiren, bir kısmını da** gerekli görmediği için yüzünüze vurmayıp **affeden** Son **Elçimiz** Muhammed, **nihayet gelmiş bulunuyor!**

قَدْ جَٓاءَكُمْ مِنَ اللّٰهِ نُورٌ وَكِتَابٌ مُب۪ينٌۙ ﴿١٥﴾

Evet, **Allah'tan size** aydınlatıcı **bir nur ve apaçık bir Kitap** olan Kur'an-ı Kerim **gelmiş bulunuyor!**

يَهْد۪ي بِهِ اللّٰهُ مَنِ اتَّبَعَ رِضْوَانَهُ سُبُلَ السَّلَامِ وَيُخْرِجُهُمْ مِنَ الظُّلُمَاتِ اِلَى النُّورِ
بِاِذْنِه۪ وَيَهْد۪يهِمْ اِلٰى صِرَاطٍ مُسْتَق۪يمٍ ﴿١٦﴾

16. Allah bu Kitap sayesinde, hoşnutluğunu kazanmak isteyenleri barış, esenlik ve **kurtuluş yollarına ulaştıracak,** inayet ve **izniyle onları** inkâr ve cehalet **karanlıklardan** kurtarıp **aydınlığa çıkaracak ve dosdoğru** cennete götüren **bir yola iletecektir.**

İlâhî rehberlikten yüz çevirenler ise, cehalet bataklığında bocalayıp duracaklar. İşte bunun bir örneği olarak, bir insana —Peygamber bile olsa— gereğinden fazla sevgi besleyip onu aşırı derecede yüceltmenin, dindar bir toplumu bile nasıl yoldan çıkardığına ibretle bakın:

لَقَدْ كَفَرَ الَّذ۪ينَ قَالُٓوا اِنَّ اللّٰهَ هُوَ الْمَس۪يحُ ابْنُ مَرْيَمَۜ

17. "Allah, Meryem oğlu İsa Mesih'tir!" diyenler, hem Allah'ı, hem de kulu ve elçisi olan İsa'yı inkâr ederek **kesinlikle kâfir olmuşlardır!**

قُلْ فَمَنْ يَمْلِكُ مِنَ اللّٰهِ شَيْـًٔا اِنْ اَرَادَ اَنْ يُهْلِكَ الْمَس۪يحَ ابْنَ مَرْيَمَ وَاُمَّهُ وَمَنْ فِي
الْاَرْضِ جَم۪يعًاۜ

Onlara **de ki:**

"Şayet Allah, Meryem oğlu İsa Mesih'i, annesini ve hatta bütün yeryüzündekileri yok etmek isteseydi, kim O'na engel olabilirdi?"

وَلِلّٰهِ مُلْكُ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَاۜ يَخْلُقُ مَا يَشَٓاءُۜ وَاللّٰهُ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ
قَد۪يرٌ ﴿١٧﴾

Öyle ya, **göklerin, yerin ve onlar arasında bulunan her şeyin hükümranlığı yalnızca Allah'a aittir. O, dilediğini** dilediği şekilde; ister sizi yarattığı gibi bir ana babadan, ister İsa'da olduğu gibi babasız, isterse de Âdem gibi annesiz ve babasız **yaratır.** Hiç kuşku yok ki, **Allah'ın her şeye gücü yeter.**

Fakat onlar tövbe edip uslanacakları yerde, bakın neler söylüyorlar:

وَقَالَتِ الْيَهُودُ وَالنَّصَارٰى نَحْنُ اَبْنَٓاءُ اللّٰهِ وَاَحِبَّٓاؤُ۬هُۜ

18. Yahudiler ve Hristiyanlar, "Bizler Allah'ın oğulları ve sevgili kullarıyız. Dolayısıyla, her ne yapar-

sak yapalım, Son Elçiyi inkâr etsek bile, kesinlikle cennete gireceğiz!" **diyorlar.**

قُلْ فَلِمَ يُعَذِّبُكُمْ بِذُنُوبِكُمْ بَلْ اَنْتُمْ بَشَرٌ مِمَّنْ خَلَقَ

Onlara **de ki: "Öyleyse** Allah, **sizi günahlarınızdan dolayı niçin cezalandırıyor?** Kutsal kitabınızın bildirdiğine göre nice belâ ve musibetlere uğrayanlar sizler değil misiniz? Baba oğluna, sevgili sevgiliye böyle azap eder mi? **Hayır, siz de** Allah'ın **yarattığı** diğer insanlar**dan** hiç bir ayrıcalığı olmayan sıradan **insanlarsınız.**

يَغْفِرُ لِمَنْ يَشَٓاءُ وَيُعَذِّبُ مَنْ يَشَٓاءُ

Gerçek şu ki, Allah **lâyık gördüğünü bağışlar, müstahak gördüğünü de cezalandırır.** Ve bunu, mutlak adalet ve hikmet ölçülerine göre yapar. İlâhî lütfa nail olmak isteyen ve bu yolda gereken çabayı harcayan her kuluna —hangi ırka, hangi topluma ve hangi cemaate mensup olursa olsun— rahmet kapılarını sonuna kadar açar. Zulüm ve haksızlığı tercih edenleri ise, Peygamber torunları bile olsalar cezalandırır.

وَلِلّٰهِ مُلْكُ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا وَاِلَيْهِ الْمَصِيرُ ﴿١٨﴾

Unutmayın ki, **göklerin, yerin ve ikisi arasında bulunan her şeyin mutlak hükümranlığı Allah'a aittir ve dönüş ancak O'nadır.** Hepiniz dönüp dolaşıp, eninde sonunda O'nun huzuruna varacaksınız.

يَٓا اَهْلَ الْكِتَابِ قَدْ جَٓاءَكُمْ رَسُولُنَا يُبَيِّنُ لَكُمْ عَلٰى فَتْرَةٍ مِنَ الرُّسُلِ اَنْ تَقُولُوا مَا
جَٓاءَنَا مِنْ بَشِيرٍ وَلَا نَذِيرٍ فَقَدْ جَٓاءَكُمْ بَشِيرٌ وَنَذِيرٌ وَاللّٰهُ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ
﴿١٩﴾

19. Ey Tevrat'a ve İncil'e bağlı olduklarını iddia eden **Kitap Ehli! Hiçbir Peygamberin gönderilmediği** ve ilâhî vahyin bozulup unutulmaya yüz tuttuğu **uzun bir aradan sonra,** işte **size** hakikati açık ve net olarak **bildiren Elçimiz** Muhammed **geldi.** Allah size Son Elçi'yi gönderdi **ki,** yarın mahşer gününde hesaba çekilirken:

"Bize herhangi bir müjdeci veya uyarıcı gelmemişti, önceki kitaplar ise zaten bozulmuştu. Bu yüzden hakikati bilemezdik!" **demeyesiniz.** Artık böyle bir mazeretiniz kalmadı. **İşte size** ilâhî nimetleri muştulayan **bir müjdeleyici,** hak ve hakikati tüm açıklığıyla ortaya koyan **bir uyarıcı gelmiş bulunuyor!**

O hâlde, hakikatin sesine kulak vermeli ve şu anlamsız inadı bırakarak Son Elçiye ve Kur'an'a iman etmelisiniz. Aksi hâlde, bir zamanlar sizi insanlığın önderleri yaparak yücelten Allah, inkârınızdan dolayı zillet ve perişanlığa mahkûm edecektir. Zira **Allah,** dilediği **her şeyi yapmaya kadirdir.**

Bakın, geçmişte yaşananlar bu güne nasıl ışık tutuyor:

وَاِذْ قَالَ مُوسٰى لِقَوْمِهِ يَا قَوْمِ اذْكُرُوا نِعْمَةَ اللّٰهِ عَلَيْكُمْ اِذْ جَعَلَ فِيكُمْ اَنْبِيَٓاءَ
وَجَعَلَكُمْ مُلُوكًا وَاٰتٰيكُمْ مَا لَمْ يُؤْتِ اَحَدًا مِنَ الْعَالَمِينَ ﴿٢٠﴾

20. Hani bir zamanlar Musa, halkına demişti ki:

"Ey halkım! Allah'ın size geçmişte lütfedip **bahşettiği nimetleri bir düşünün; hani aranızdan Peygamberler çıkarmış, sizi** özellikle Yusuf Peygamber zamanında yöneticiler ve **hükümdarlar yapmış ve dünyada başka hiç kimseye vermediği** dünya ve ahiret nimetleri**ni sizlere bahşetmişti.** İşte, bugün yine bu nimetlere sahip olabilirsiniz."

يَا قَوْمِ ادْخُلُوا الْاَرْضَ الْمُقَدَّسَةَ الَّتٖى كَتَبَ اللّٰهُ لَكُمْ وَلَا تَرْتَدُّوا عَلٰٓى اَدْبَارِكُمْ
فَتَنْقَلِبُوا خَاسِرِينَ ﴿٢١﴾

21. "O hâlde, **ey halkım! Allah'ın size** vatan olarak **vadettiği** Filistin diyarındaki **şu kutsal topraklara girin** ve O'nun yardımıyla orayı fethedin! **Sakın arkanızı dönüp kaçmayın, yoksa** dünyada da âhirette de **hüsrana uğrarsınız!"**

قَالُوا يَا مُوسٰٓى اِنَّ فٖيهَا قَوْمًا جَبَّارٖينَ وَاِنَّا لَنْ نَدْخُلَهَا حَتّٰى يَخْرُجُوا مِنْهَا فَاِنْ
يَخْرُجُوا مِنْهَا فَاِنَّا دَاخِلُونَ ﴿٢٢﴾

22. Ama onlar, "Ey Musa!" demişlerdi, "Sen de biliyorsun ki, **orada son derece zorba** ve acımasız **bir halk var! Onlar oradan çıkmadıkça, biz oraya asla girmeyeceğiz! Ne zaman onlar** kendiliklerinden **çıkıp giderlerse, ancak o zaman** oraya **gireriz!"**

قَالَ رَجُلَانِ مِنَ الَّذٖينَ يَخَافُونَ اَنْعَمَ اللّٰهُ عَلَيْهِمَا ادْخُلُوا عَلَيْهِمُ الْبَابَ فَاِذَا
دَخَلْتُمُوهُ فَاِنَّكُمْ غَالِبُونَ وَعَلَى اللّٰهِ فَتَوَكَّلُٓوا اِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنٖينَ ﴿٢٣﴾

23. Bunun üzerine, Rab'lerinin azabından **korkan ve Allah'ın** iman ve ilim vererek **nimet bahşettiği iki adam** kahramanca ileri atılıp **dediler ki:**

"Arkadaşlar! İnkârcılar silah ve sayı bakımından bizden güçlü görünseler de, göğüs göğse çarpışmada asla karşımızda duramazlar. Çünkü Allah bizimle beraberdir. O hâlde, düşmana tam cepheden hücum edin ve hiç beklemedikleri noktadan, şehrin ana giriş kapısından saldırarak **onların üzerine kapıdan girin.** Size düşen görev bu kadar. Bunu yaptınız, **kapıdan girdiniz mi,** korkmayın. Artık **kesinlikle siz galipsiniz. Eğer** gerçekten **inanmış iseniz, Allah'a güvenin!"**

قَالُوا يَا مُوسٰٓى اِنَّا لَنْ نَدْخُلَهَٓا اَبَدًا مَا دَامُوا فٖيهَا فَاذْهَبْ اَنْتَ وَرَبُّكَ فَقَاتِلَٓا اِنَّا
هٰهُنَا قَاعِدُونَ ﴿٢٤﴾

24. Ama **onlar** hâlâ direterek, **"Ey Musa, onlar orada bulundukları sürece, biz o şehre asla girmeyeceğiz. Fakat** ille de istiyorsan, **sen ve Rabb'in gidin ve** onlarla kendiniz **savaşın, biz burada oturup bekleyeceğiz!" dediler.**

قَالَ رَبِّ اِنّٖى لَٓا اَمْلِكُ اِلَّا نَفْسٖى وَاَخٖى فَافْرُقْ بَيْنَنَا وَبَيْنَ الْقَوْمِ الْفَاسِقٖينَ ﴿٢٥﴾

25. Bu küstahça davranış karşısında **Musa,** üzüntü ve çaresizlik içinde **"Ey Rabb'im,** görüyorsun ki, **benim kendimden ve kardeşimden başka hiç kimseye sözüm geçmiyor! O hâlde, şu isyankâr insanlarla yollarımızı ayır** ya Rab!" **diye yalvardı.**

قَالَ فَاِنَّهَا مُحَرَّمَةٌ عَلَيْهِمْ اَرْبَعٖينَ سَنَةً يَتٖيهُونَ فِى الْاَرْضِ فَلَا تَأْسَ عَلَى الْقَوْمِ
الْفَاسِقٖينَ ﴿٢٦﴾

26. Bunun üzerine **Allah** Musa'ya, **"Öyleyse, kırk yıl boyunca o** topraklara girmek **onlara yasaklanmıştır.** Bu süre içinde **çöllerde şaşkın şaşkın dolaşıp duracaklar! Artık yoldan çıkmış toplum için kendini üzme!" buyurdu.**

وَاتْلُ عَلَيْهِمْ نَبَاَ ابْنَیْ اٰدَمَ بِالْحَقِّ اِذْ قَرَّبَا قُرْبَانًا فَتُقُبِّلَ مِنْ اَحَدِهِمَا وَلَمْ
يُتَقَبَّلْ مِنَ الْاٰخَرِ قَالَ لَاَقْتُلَنَّكَ قَالَ اِنَّمَا يَتَقَبَّلُ اللّٰهُ مِنَ الْمُتَّقٖينَ ﴿٢٧﴾

27. Ey Muhammed! **Onlara,** yani kibir ve azgınlıkları yüzünden Allah'ın Elçisini öldürmek için fırsat kollayan Yahudilere ve masum bir cana kıymayı göze alan bütün zalimlere, **Âdem'in** Hâbil ve Kâbil adındaki **iki oğlu arasında geçen şu** ibret verici **öyküyü hak ile,** yani hak ve hakikati ortaya koymak üzere **anlat: Hani onlar,** Allah'a **birer kurban sunmuşlardı.** Biri kurban kesmek, diğeri yetiştirdiği mahsullerden vermek üzere adakta bulunmuşlardı. **Fakat birinin** kurbanı **kabul edilmiş, diğerininki**

ise geri çevrilmişti. Zira Hâbil en değerli hayvanlarından birini kurban olarak sunarken, kardeşi Kâbil, çürük ve döküntü ürünleri vermeye kalkmıştı.

Bunun üzerine Kâbil, kıskançlık ve öfkeye kapılarak kardeşine, **"Seni mutlaka öldüreceğim!" dedi.** Hâbil şöyle **cevap verdi:** "Senin kurbanının kabul edilmeme sebebi ben değilim ki, beni suçluyorsun. Asıl suçu kendinde aramalısın. Çünkü **Allah,** kalbi kötülükle dolu olduğu hâlde, gösteriş amacıyla ibadet edenlerin değil, **ancak** dürüst ve erdemlice bir hayat sürerek çirkin davranışlardan uzak durmaya çalışan **takva sahiplerinin** sunduğu kurbanı **kabul eder."**

لَئِنْ بَسَطْتَ اِلَيَّ يَدَكَ لِتَقْتُلَن۪ي مَٓا اَنَا بِبَاسِطٍ يَدِيَ اِلَيْكَ لِاَقْتُلَكَۚ اِنّ۪ٓي اَخَافُ
اللّٰهَ رَبَّ الْعَالَم۪ينَ ﴿٢٨﴾

28. "Sen beni öldürmek için bana el kaldırsan bile, ben kendimi savunmakla beraber, **seni öldürmek amacıyla sana el kaldıracak değilim!** Ben seni öldürmek değil, aksine diriltmek isterim. **Çünkü ben, âlemlerin Rabb'i olan Allah'tan korkarım!"**

اِنّ۪ٓي اُر۪يدُ اَنْ تَبُٓوءَ بِاِثْم۪ي وَاِثْمِكَ فَتَكُونَ مِنْ اَصْحَابِ النَّارِۚ وَذٰلِكَ جَزٰٓؤُا الظَّالِم۪ينَۚ
﴿٢٩﴾

29. "Bununla birlikte, eğer beni öldürecek olursan **dileğim odur ki, hem benim günahımı hem de kendi günahını yüklenip cehennem halkından olasın! İşte, zalimlerin cezası budur!** O hâlde kardeşim, gel bu zulümden vazgeç!"

فَطَوَّعَتْ لَهُ نَفْسُهُ قَتْلَ اَخ۪يهِ فَقَتَلَهُ فَاَصْبَحَ مِنَ الْخَاسِر۪ينَ ﴿٣٠﴾

30. Ama bütün bu uyarılara rağmen, Kâbil'in gözünü kör eden kıskançlık, ihtiras ve **bencillik duyguları, onu** tahrik ederek **kardeşini öldürmeye sevk etti ve sonunda onu öldürdü de. Böylece,** dünya ve âhirette en büyük zarar ve **hüsrana uğrayanlardan oldu!**

فَبَعَثَ اللّٰهُ غُرَابًا يَبْحَثُ فِي الْاَرْضِ لِيُرِيَهُ كَيْفَ يُوَار۪ي سَوْءَةَ اَخ۪يهِۜ قَالَ يَا وَيْلَتٰٓى
اَعَجَزْتُ اَنْ اَكُونَ مِثْلَ هٰذَا الْغُرَابِ فَاُوَارِيَ سَوْءَةَ اَخ۪يۚ فَاَصْبَحَ مِنَ النَّادِم۪ينَۚ ﴿٣١﴾

31. İlkönce, cesedi ne yapacağını bilemedi. **Derken Allah, kardeşinin cesedini nasıl gömeceğini ona göstermek üzere, toprağı eşeleyen bir karga gönderdi.** Kâbil, hayvancağızın ölü bir kargayı toprağa gömdüğünü görünce, **"Vah, yazıklar olsun bana!" dedi, "Ben şu karga kadar olup kardeşimin cesedini gömemeyecek** kadar aciz **miyim?"** O anda ne kadar aciz, ne kadar zavallı bir durumda olduğunu anladı. **Derken,** kalbinde bir burukluk hissetti ve büyük bir **pişmanlık duydu.** Ama artık iş işten geçmişti.

مِنْ اَجْلِ ذٰلِكَۚ كَتَبْنَا عَلٰى بَن۪ٓي اِسْرَٓائ۪يلَ اَنَّهُ مَنْ قَتَلَ نَفْسًا بِغَيْرِ نَفْسٍ اَوْ فَسَادٍ
فِي الْاَرْضِ فَكَاَنَّمَا قَتَلَ النَّاسَ جَم۪يعًاۜ وَمَنْ اَحْيَاهَا فَكَاَنَّمَٓا اَحْيَا النَّاسَ
جَم۪يعًاۜ

32. İşte bunun için, İsrailoğulları'na ve dolayısıyla size **şöyle emrettik: "Her kim, bir cana kıymamış veya yeryüzünde** yol kesme, eşkıyalık, ırza tecavüz ve benzeri **fesat çıkarmamış bir insanı** haksız yere **öldürecek olursa,** adeta **bütün insanlığı öldürmüştür. Kim de** cinayeti engelleyerek **bir hayat kurtarırsa,** adeta **bütün insanlığı kurtarmıştır."**

وَلَقَدْ جَٓاءَتْهُمْ رُسُلُنَا بِالْبَيِّنَاتِۘ ثُمَّ اِنَّ كَث۪يرًا مِنْهُمْ بَعْدَ ذٰلِكَ فِي الْاَرْضِ
لَمُسْرِفُونَ ﴿٣٢﴾

Ama İsrailoğulları, öğüt ve uyarıları dinlemedi. **Elçilerimiz onlara,** hakikati ortaya koyan nice mucizeler ve **apaçık belgeler getirmiş olmalarına rağmen, yine de içlerinden birçokları, yeryüzünde azgınlık etmekten** ve cinayet işlemekten **bir türlü vazgeçmediler.**

Öğüt ve uyarılarla uslanmayan bu gibi azgınları, ancak cezalarla durdurabilirsiniz:

اِنَّمَا جَزٰٓؤُا الَّذ۪ينَ يُحَارِبُونَ اللّٰهَ وَرَسُولَهُ وَيَسْعَوْنَ فِي الْاَرْضِ فَسَادًا اَنْ يُقَتَّلُٓوا اَوْ
يُصَلَّبُٓوا اَوْ تُقَطَّعَ اَيْد۪يهِمْ وَاَرْجُلُهُمْ مِنْ خِلَافٍ اَوْ يُنْفَوْا مِنَ الْاَرْضِۜ

33. Allah'a ve dolayısıyla, **Elçisine** ve Müslümanlara **karşı** topyekûn **savaş açanların ve** terör, soygunculuk, yol kesme, adam kaçırma, ırza tecavüz gibi suçlar işleyerek **yeryüzünde bozgunculuk çıkarmaya çalışanların cezası,** işledikleri suçun büyüklüğüne göre şöyledir: Eğer bunlar sadece adam öldürmüş veya ırza tecavüz etmişlerse, en az acı çekecekleri şekilde **öldürülmek,** hem adam öldürmüş, hem de mala veya ırza tecavüz etmişlerse, ibret için halka teşhir edilmek üzere asılarak **idam edilmek,** eğer adam öldürmemişler, sadece yol kesip mal almışlarsa **el ve ayaklarının çaprazlama kesilmesi,** bunlardan hiçbirini yapmayıp, sadece terör havası estirerek insanları tehdit edip korkutmuşlarsa, hapse atılmak veya **sürgüne gönderilmektir.**

ذٰلِكَ لَهُمْ خِزْيٌ فِي الدُّنْيَا وَلَهُمْ فِي الْاٰخِرَةِ عَذَابٌ عَظ۪يمٌۙ ﴿٣٣﴾

Bu, onlara bu dünyada peşinen verilen **bir rezilliktir. Öteki dünyada ise, onları** çok daha **büyük bir azap beklemektedir.**

اِلَّا الَّذ۪ينَ تَابُوا مِنْ قَبْلِ اَنْ تَقْدِرُوا عَلَيْهِمْۚ فَاعْلَمُٓوا اَنَّ اللّٰهَ غَفُورٌ رَح۪يمٌ ﴿٣٤﴾

34. Ancak, siz onları ele geçirmeden önce pişmanlık duyup **tövbe eden** ve kendiliklerinden teslim olan**lar bunun dışındadır.** Bunlar, kul haklarıyla ilgili bir suç işlememişlerse, İslâm devletine karşı işledikleri suçlardan dolayı cezalandırılmazlar. **Bilin ki, Allah çok bağışlayıcı, çok merhametlidir.**

Ancak böyle kendiliğinden teslim olan bir suçlu, şahıslara karşı işlemiş olduğu suçun cezasını çekmek zorundadır. Sözgelimi, adam öldürmüş veya ırza geçmiş ise öldürülür, mal gasp etmiş veya mala zarar vermiş ise tazminatını öder, masum insanları yaralamış veya dayak atmış ise aynen kısas uygulanarak cezasını çeker.

İşte hem bu suçların kökünü kazımak, hem de dünya ve âhirette saadete ulaşmak için:

يَٓا اَيُّهَا الَّذ۪ينَ اٰمَنُوا اتَّقُوا اللّٰهَ وَابْتَغُٓوا اِلَيْهِ الْوَس۪يلَةَ وَجَاهِدُوا ف۪ي سَب۪يلِه۪
لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿٣٥﴾

35. Ey iman edenler! Allah'tan gelen ilkeler doğrultusunda hayatınıza yön vererek, her türlü kötülükten titizlikle **sakının ve** yaptığınız iyiliklerle yetinmeyerek, sizi **O'na** yaklaştıracak daha güzel ve yararlı davranışlar ortaya koymaya çalışın! Bunun için, karşınıza çıkacak her fırsatı, her imkânı ganimet bilin! O'nun sevgisini kazanmak için türlü sebepler, **vesileler arayın ve O'nun yolunda** malınızla ve canınızla mücadele ve **cihâd edin ki,** dünyada ve âhirette **kurtuluşa erebilesiniz!** Bunun için asıl yatırımı âhirete yapmalı, dünyanın gelip geçici güzelliklerine kapılıp da, sizi bekleyen gerçek hayatı ihmal etmemelisiniz:

اِنَّ الَّذ۪ينَ كَفَرُوا لَوْ اَنَّ لَهُمْ مَا فِي الْاَرْضِ جَم۪يعًا وَمِثْلَهُ مَعَهُ لِيَفْتَدُوا بِه۪ مِنْ
عَذَابِ يَوْمِ الْقِيٰمَةِ مَا تُقُبِّلَ مِنْهُمْۚ وَلَهُمْ عَذَابٌ اَل۪يمٌ ﴿٣٦﴾

36. Bu dünyanın gelip geçici nimetlerine tamah ederek bütün insanî ve ahlâkî değerleri reddeden, böylece, bu değerlerin asıl kaynağı ve varlık sebebi olan ilâhî mesajı **inkâr eden** o zalim**ler, Diriliş Günü azaptan kurtulmak için yeryüzündeki bütün nimetleri ve bir o kadarını fidye olarak verseler bile, bu onlardan asla kabul edilmeyecektir. Onların hakkı, can yakıcı bir azaptır!**

يُر۪يدُونَ اَنْ يَخْرُجُوا مِنَ النَّارِ وَمَا هُمْ بِخَارِج۪ينَ مِنْهَاۘ وَلَهُمْ عَذَابٌ مُق۪يمٌ ﴿٣٧﴾

37. Cehenneme atıldıklarında, can havliyle **ateşten çıkmak isteyecekler, fakat oradan asla çıkamayacaklar. Çünkü onların hakkı, sürekli bir azaptır!**

İşte, hem sizi bu korkunç azaptan kurtaracak, hem de mal ve can güvenliğinizi garanti altına alacak güzel bir vesile:

وَالسَّارِقُ وَالسَّارِقَةُ فَاقْطَعُٓوا اَيْدِيَهُمَا جَزَٓاءً بِمَا كَسَبَا نَكَالًا مِنَ اللّٰهِۜ وَاللّٰهُ عَز۪يزٌ
حَك۪يمٌ ﴿٣٨﴾

38. Ey iman edenler! **Hırsızlık edenlerin —ister erkek ister kadın olsun— işledikleri** bu çirkin **suça karşılık Allah tarafından** ibret verici ve caydırıcı **bir ceza olarak** sağ **ellerini** bilekten **kesin!** Açgözlülük ederek başkasının hakkına saldıran soyguncuları, hırsızları ancak bu şekilde caydırabilirsiniz. O hâlde, sakın bu hükmü uygulama konusunda zalimlere acımanız tutmasın. Unutmayın ki, **Allah** hem sizden çok daha merhametli ve adildir, hem de **sonsuz kudret ve hikmet sahibidir.**

Ancak, bu tür ağır cezaların uygulanabilmesi için;

İslâmî eğitim sürecinin tüm aşamalarından geçmiş, sosyal adalet ve refahın tam olarak sağlandığı bir toplumda,

Aklı başında ve ergenlik çağına girmiş bir yükümlünün,

Aşırı yoksulluk, delilik, hastalık gibi geçerli bir mazereti olmaksızın,

Belirli bir miktarın üzerindeki malı,

Muhafaza edildiği yerden,

Gizlice çaldığı,

Kesin olarak ispatlanmış olmalıdır.

Bu şartlardan biri veya birkaçı bulunmadığı takdirde, hırsıza el kesme cezasından daha küçük bir ceza verilir.

فَمَنْ تَابَ مِنْ بَعْدِ ظُلْمِه۪ وَاَصْلَحَ فَاِنَّ اللّٰهَ يَتُوبُ عَلَيْهِۜ اِنَّ اللّٰهَ غَفُورٌ رَح۪يمٌ ﴿٣٩﴾

39. Ama kim yaptığı haksızlıktan sonra tövbe eder de, gücü yettiğince hatasını telâfi etmeye çalışır ve hayatında tertemiz bir sayfa açarak **kendisini düzeltirse, elbette Allah onun tövbesini kabul edecektir. Çünkü Allah çok bağışlayıcı, çok merhametlidir.**

Yakalanmadan önce kendiliğinden teslim olan hırsıza el kesme cezası verilmez. Yakalandıktan sonra tövbe eden hırsıza gelince; Allah katında günahı bağışlansa bile, mahkemenin vereceği cezadan kurtulamaz. Çünkü Allah'tan başka hiç kimse, onun gerçekten tövbe edip etmediğini ve tövbesinde samimî olup olmadığını bilemez.

Ey insanoğlu! Yüce Rabb'inin ilim, hikmet ve adaletine güven:

اَلَمْ تَعْلَمْ اَنَّ اللّٰهَ لَهُ مُلْكُ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِۜ يُعَذِّبُ مَنْ يَشَٓاءُ وَيَغْفِرُ لِمَنْ يَشَٓاءُۜ
وَاللّٰهُ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَد۪يرٌ ﴿٤٠﴾

40. Bilmez misin ki, göklerin ve yerin hükümranlığı yalnızca Allah'a aittir? O lâyık gördüğünü cezalandırır, müstahak gördüğünü de bağışlar. Bunu da, mutlak adalet ve hikmet ölçülerine göre yapar. Zulüm ve haksızlık yapanları cezalandırır, iman edip güzel ve yararlı davranış gösterenleri ise ödüllendirir. Unutma ki, **Allah her şeye kâdirdir.**

Bunun için, zalimlere karşı mücadeleye devam et:

يَٓا اَيُّهَا الرَّسُولُ لَا يَحْزُنْكَ الَّذ۪ينَ يُسَارِعُونَ فِي الْكُفْرِ مِنَ الَّذ۪ينَ قَالُٓوا اٰمَنَّا
بِاَفْوَاهِهِمْ وَلَمْ تُؤْمِنْ قُلُوبُهُمْۚ وَمِنَ الَّذ۪ينَ هَادُوا سَمَّاعُونَ لِلْكَذِبِ سَمَّاعُونَ لِقَوْمٍ
اٰخَر۪ينَۙ لَمْ يَأْتُوكَۜ

41. Ey şanlı **Peygamber! Kalben inanmadıkları hâlde** sırf sizi kandırmak için **ağızlarıyla "Biz de inanıyoruz!" diyen** —fakat ortaya koydukları hayat tarzıyla İslâm'ı inkâr eden— ikiyüzlü**lerden ve** onlara akıl hocalığı yapan **Yahudilerden** Allah'ın ayetlerini **inkâr etmekte birbirleriyle** âdeta **yarışa girenlerin** yaptıkları, **sakın seni üz**üp de ümitsizliğe ve yılgınlığa düşür**mesin!**

Onlar doğru söze tahammül edemezken, her türlü **yalana kulak verirler. Sana** değer vermedikleri için yanına **gelme**ye bile tenezzül etme**yen diğer** kâfir**lerin** görüşlerini dikkate alır, onların **sözlerini dinler** ve onlar adına casusluk faaliyeti yürütür**ler.**

يُحَرِّفُونَ الْكَلِمَ مِنْ بَعْدِ مَوَاضِعِه۪ۚ

Verdikleri söze bağlı kalmaz, kelimeleri eğip bükerek işlerine gelecek şekilde yorumlarlar. Ayrıca, Kutsal Kitaptaki **sözlerin anlamlarını** kasten **çarpıtarak değiştirirler.**

يَقُولُونَ اِنْ اُو۫ت۪يتُمْ هٰذَا فَخُذُوهُ وَاِنْ لَمْ تُؤْتَوْهُ فَاحْذَرُواۜ

Kur'an'ın hakemliğine başvurmak isteyenlere, **"Size şu** hüküm **verilirse onu kabul edin,** arzu ve beklentilerinize uygun bir fetva **verilmezse uzak durun!" diye tembih ederler.**

وَمَنْ يُرِدِ اللّٰهُ فِتْنَتَهُ فَلَنْ تَمْلِكَ لَهُ مِنَ اللّٰهِ شَيْـٔاًۜ

Ve bu davranışlarının doğal sonucu olarak, cezayı hak etmiş olurlar: **Allah kimi cezaya müstahak görmüşse, artık onun** kurtulması **için Allah'a karşı hiçbir şey yapamazsın.**

اُو۬لٰٓئِكَ الَّذ۪ينَ لَمْ يُرِدِ اللّٰهُ اَنْ يُطَهِّرَ قُلُوبَهُمْۜ لَهُمْ فِي الدُّنْيَا خِزْيٌۚ وَلَهُمْ فِي الْاٰخِرَةِ
عَذَابٌ عَظ۪يمٌ ﴿٤١﴾

İşte bunlar, kalplerini Allah'ın arındırmaya layık görmediği kimselerdir. Onların hakkı bu dünyada zillet ve **alçaklık, ahirette ise büyük bir azaptır!**

سَمَّاعُونَ لِلْكَذِبِ اَكَّالُونَ لِلسُّحْتِۜ

فَاِنْ جَٓاؤُ۫كَ فَاحْكُمْ بَيْنَهُمْ اَوْ اَعْرِضْ عَنْهُمْۚ وَاِنْ تُعْرِضْ عَنْهُمْ فَلَنْ يَضُرُّوكَ شَيْـٔاًۜ

42. Onlar doğru sözden hoşlanmaz, her türlü **yalana kulak verirler. Haram yemeye de pek düşkündürler. Eğer** bu tür insanlar, aralarında hakemlik etmen için **sana gelirlerse** serbestsin; **ister aralarında hüküm ver, ister onları** kendi başlarına **bırak. Eğer** haklarında hükmetmekten kaçınarak **onlardan yüz çevirirsen, sana hiçbir şekilde zarar veremezler.** Yani bu yüzden günaha girmiş olmazsın.

وَاِنْ حَكَمْتَ فَاحْكُمْ بَيْنَهُمْ بِالْقِسْطِۜ اِنَّ اللّٰهَ يُحِبُّ الْمُقْسِط۪ينَ ﴿٤٢﴾

Fakat aralarında hükmedeceğin zaman, adaletle hüküm ver! Kuşkusuz Allah, adil davrananları sever.

Gerçi bu Yahudiler, hiçbir zaman Allah'ın hükmüne boyun eğmeye yanaşmazlar:

وَكَيْفَ يُحَكِّمُونَكَ وَعِنْدَهُمُ التَّوْرٰيةُ فٖيهَا حُكْمُ اللّٰهِ ثُمَّ يَتَوَلَّوْنَ مِنْ بَعْدِ ذٰلِكَۜ وَمَٓا
اُو۬لٰٓئِكَ بِالْمُؤْمِنٖينَ ﴿٤٣﴾

43. İçinde Allah'ın hükümleri bulunan Tevrat ellerinde dururken, nasıl oluyor da, kendi ırkları dışında bir Peygamber kabul etmedikleri hâlde, arzularına uygun bir fetva vermeni umarak **senin hükmüne başvuruyorlar, sonra** hem Kur'an'ın hem Tevrat'ın ortak hükmü olan kararından **yüz çeviriyorlar?** Aslında **bunlar,** kendi kitapları olan Tevrat'a dahi **inanmıyorlar!**

Tevrat, her ne kadar Yahudiler tarafından tahrifata uğramış ve bazı bölümleri değiştirilmiş olsa da, aslen hak olan bir kitaptır:

اِنَّٓا اَنْزَلْنَا التَّوْرٰيةَ فٖيهَا هُدًى وَنُورٌۚ يَحْكُمُ بِهَا النَّبِيُّونَ الَّذٖينَ اَسْلَمُوا لِلَّذٖينَ
هَادُوا وَالرَّبَّانِيُّونَ وَالْاَحْبَارُ بِمَا اسْتُحْفِظُوا مِنْ كِتَابِ اللّٰهِ وَكَانُوا عَلَيْهِ شُهَدَٓاءَۚ

44. Gerçek şu ki, içinde hikmet dolu öğütler, **hidayet ve** aydınlatıcı **nur bulunan Tevrat'ı biz indirdik.** Nitekim Musa'dan sonra gönderilen ve Allah'a içtenlikle **boyun eğmiş olan Peygamberler, Yahudiler arasında onunla hükmederlerdi. Ayrıca,** kendilerini Allah'a adamış olan adil yöneticiler, yani **Rabbanîler ve âlimler de** ona göre hüküm verirlerdi. **Çünkü onlar, Allah'ın kitabını** öğrenmek, öğretmek ve uygulamak suretiyle **koruyup gözetmekle görevliydiler ve** tüm hâl ve hareketleriyle **onun** hak bir kitap olduğuna tanıklık eden hakikat **şahitleri idiler.**

فَلَا تَخْشَوُا النَّاسَ وَاخْشَوْنِ وَلَا تَشْتَرُوا بِاٰيَاتٖي ثَمَنًا قَلٖيلًاۜ وَمَنْ لَمْ يَحْكُمْ بِمَٓا
اَنْزَلَ اللّٰهُ فَاُو۬لٰٓئِكَ هُمُ الْكَافِرُونَ ﴿٤٤﴾

Öyleyse insanlardan değil, yalnızca **benden korkun! Benim** gerek Tevrat, gerek İncil ve gerekse Kur'an'daki **ayetlerimi,** —özellikle de Son Elçiyi müjdeleyen Tevrat ayetlerini— servet, makam, şan, şöhret gibi **basit menfaatlerle değişmeyin!** Unutmayın ki, **her kim Allah'ın** egemenlik yetkisini reddederek O'nun **indirdikleriyle hükmetmez** ve doğruyu eğriyi, iyiyi kötüyü belirleme konusunda ilâhî ölçüleri kendisine rehber edinmez **ise, işte onlar kâfirlerin ta kendileridir!**

وَكَتَبْنَا عَلَيْهِمْ فٖيهَٓا اَنَّ النَّفْسَ بِالنَّفْسِۙ وَالْعَيْنَ بِالْعَيْنِ وَالْاَنْفَ بِالْاَنْفِ وَالْاُذُنَ
بِالْاُذُنِ وَالسِّنَّ بِالسِّنِّۙ وَالْجُرُوحَ قِصَاصٌۜ فَمَنْ تَصَدَّقَ بِهٖ فَهُوَ كَفَّارَةٌ لَهُۜ

45. Biz Yahudiler için —ve dolayısıyla sizin için de— cinayet ve yaralamalarla ilgili olarak Tevrat'ta şu hükümleri **yazdık: Cana** karşılık **can, göze göz, buruna burun, kulağa kulak, dişe diş ve** diğer **yaralamalarda** benzer şekilde **kısas** yapılacaktır. **Ancak kim** suçluyu affedip kısas **hakkından vazgeçerse, bu da onun** günahlarının bağışlanması **için bir kefaret olacaktır.**

وَمَنْ لَمْ يَحْكُمْ بِمَٓا اَنْزَلَ اللّٰهُ فَاُو۬لٰٓئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ ﴿٤٥﴾

Dikkat edin, bunlar Allah'ın hükümleridir. **Her kim Allah'ın indirdikleriyle hükmetmeyecek olursa, işte onlar zalimlerin ta kendileridir!**

Fakat Allah'ın hükmü, yalnızca Tevrat'tan ibaret değildir:

وَقَفَّيْنَا عَلٰٓى اٰثَارِهِمْ بِعٖيسَى ابْنِ مَرْيَمَ مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيْهِ مِنَ التَّوْرٰيةِ

46. Derken o Peygamberlerin **izleri üzerinde, kendisinden önceki Tevrat'ı onaylayan** ve çarpıtılan hükümlerini düzelterek onu tahrifat ve hurafelerden arındıran **Meryem oğlu İsa'yı gönderdik.**

وَاٰتَيْنَاهُ الْاِنْجٖيلَ فٖيهِ هُدًى وَنُورٌۙ وَمُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيْهِ مِنَ التَّوْرٰيةِ وَهُدًى
وَمَوْعِظَةً لِلْمُتَّقٖينَ ﴿٤٦﴾

Ve ona, Rab'lerinin emrine saygıyla bağlanan o **takva sahipleri için bir yol gösterici ve bir öğüt olmak üzere, kendisinden önceki Tevrat'ı tasdik eden ve içerisinde hidayet ve aydınlık bulunan İncil'i verdik.**

وَلْيَحْكُمْ اَهْلُ الْاِنْجٖيلِ بِمَٓا اَنْزَلَ اللّٰهُ فٖيهِۜ وَمَنْ لَمْ يَحْكُمْ بِمَٓا اَنْزَلَ اللّٰهُ فَاُو۬لٰٓئِكَ
هُمُ الْفَاسِقُونَ ﴿٤٧﴾

47. O hâlde **İncil'e iman edenler,** uydurdukları hurafelere değil, **Allah'ın onda indirdiklerine göre hükmetsinler.** İncil ve Tevrat, uğradıkları tahrifata rağmen Allah'ın varlığını, birliğini ve Son Elçiye imanın gerekliliğini açıkça ortaya koyar. **Her kim Allah'ın indirdikleriyle hükmetmeyecek olursa, işte onlar** doğru yoldan sapan **fâsıkların ta kendileridir!**

Fakat Allah'ın hükmü, yalnızca Tevrat ve İncil'den de ibaret değildir:

وَاَنْزَلْنَٓا اِلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيْهِ مِنَ الْكِتَابِ وَمُهَيْمِنًا عَلَيْهِ

48. Ey Muhammed! **Sana da, daha önceki** kutsal **kitapları tasdik eden ve** tahrif edilmiş, çarpıtılmış hükümlerini düzelterek onları hurafelerden ayıklayan bir **denetleyici olarak,** hak ve hakikati ortaya koyan ve doğrunun, gerçeğin ta kendisi olan **bu Kitabı hak ile indirdik.**

فَاحْكُمْ بَيْنَهُمْ بِمَٓا اَنْزَلَ اللّٰهُ وَلَا تَتَّبِعْ اَهْوَٓاءَهُمْ عَمَّا جَٓاءَكَ مِنَ الْحَقِّۜ

Öyleyse, onların arasında Allah'ın bu Kitapta **indirdikleriyle hükmet! Sakın sana gelen hakikati bırakıp da,** haktan sapanların arzu ve **heveslerine uyma!** Şunu bil ki:

لِكُلٍّ جَعَلْنَا مِنْكُمْ شِرْعَةً وَمِنْهَاجًاۜ وَلَوْ شَٓاءَ اللّٰهُ لَجَعَلَكُمْ اُمَّةً وَاحِدَةً وَلٰكِنْ
لِيَبْلُوَكُمْ فٖي مَٓا اٰتٰيكُمْ فَاسْتَبِقُوا الْخَيْرَاتِۜ

Biz bütün Peygamberleri ve ümmetlerini aynı inanç ve ahlâk kuralları etrafında birleşen bir tek ümmet yaptık. Ancak ayrıntılı hukuk kuralları konusunda **her biriniz için** farklı **bir yol ve yöntem belirledik. Eğer Allah dileseydi,** bütün ümmetlere aynı şeriatı emrederek **hepinizi tek tip bir toplum yapabilirdi. Fakat sizlere verdiği** farklı imkânlar, yetenekler, eğilimler, nimetler ve belâlar **çerçevesinde sizi imtihan etmek için** her ümmete, kendi ihtiyaçlarına, ortam ve şartlarına ve kültürel gelişimine uygun farklı bir şeriat, farklı bir hukuk sistemi belirledi.

O hâlde, dosdoğru hükümleri içinde barındıran bu Son Kitabın ışığında, en güzel toplumu oluşturmaya çalışın! İnkârcıların aldatıcı propagandalarına kulak asmadan, kendi yolunuzda kararlılıkla ilerleyin. En iyiyi, en güzeli ortaya koymak için çalışarak, **hayırlı işlerde birbirinizle yarışın.**

اِلَى اللّٰهِ مَرْجِعُكُمْ جَمٖيعًا فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ فٖيهِ تَخْتَلِفُونَۙ ﴿٤٨﴾

Unutmayın ki, **hepiniz eninde sonunda Allah'ın huzuruna varacaksınız. O zaman Allah, anlaşmazlığa düştüğünüz her konuda aranızda hükmünü verecektir.**

وَاَنِ احْكُمْ بَيْنَهُمْ بِمَٓا اَنْزَلَ اللّٰهُ وَلَا تَتَّبِعْ اَهْوَٓاءَهُمْ وَاحْذَرْهُمْ اَنْ يَفْتِنُوكَ عَنْ
بَعْضِ مَٓا اَنْزَلَ اللّٰهُ اِلَيْكَۜ

49. Evet, hangi dinden, hangi ırktan olurlarsa olsunlar, **onların arasında Allah'ın indirdikleriyle hükmet,**

sakın onların heveslerine uyma! Allah'ın sana indirdiklerinin bir kısmından bile **seni saptırmamaları için, onlara karşı son derece dikkatli ol.**

فَاِنْ تَوَلَّوْا فَاعْلَمْ اَنَّمَا يُر۪يدُ اللّٰهُ اَنْ يُص۪يبَهُمْ بِبَعْضِ ذُنُوبِهِمْۜ وَاِنَّ كَث۪يرًا مِنَ النَّاسِ
لَفَاسِقُونَ ﴿٤٩﴾

Eğer bütün bu uyarılara rağmen yine de Allah'ın Kitabından **yüz çevirecek olurlarsa, bil ki Allah, bazı günahları sebebiyle onları** bu şekilde **cezalandırmak istiyor.** Unutma ki, **insanlardan birçoğu yoldan çıkmışlardır.**

Kur'an'ın rehberliğinden uzaklaşıldığı takdirde insanlığın başına neler geleceğini onlar bilmiyorlar mı?

اَفَحُكْمَ الْجَاهِلِيَّةِ يَبْغُونَۜ وَمَنْ اَحْسَنُ مِنَ اللّٰهِ حُكْمًا لِقَوْمٍ يُوقِنُونَ ﴿٥٠﴾

50. Yoksa onlar, İslâm öncesi **cahiliye** döneminin hak hukuk tanımayan kanun ve **hükümlerini mi** hayata egemen kılmak **istiyorlar?** Allah'ın yegâne Rab ve tek İlâh olduğu gerçeğinin yok sayıldığı, vahyin hayata hâkimiyet hakkının kaldırıldığı, bunun sonucunda uluslararası ilişkilerde adalet yerine menfaatlerin ölçü alındığı, güçlünün aynı zamanda haklı sayıldığı, bir yanda lüks ve israf hüküm sürerken, öbür yanda bebeklerin açlıktan öldüğü, dünyadaki bütün aç ve yoksul insanları yüzlerce kez zengin edebilecek para ve emek harcanarak üretilen bombaların canlı yayın eşliğinde masum çocukların başına yağdırıldığı, yeryüzü nimetlerinin yüzde seksenine yüzde yirmilik bir azınlığın el koyduğu, alkol, uyuşturucu ve fuhuş bataklığında nesillerin yok edildiği bir dünya düzeni mi istiyorlar? **Hâlbuki yürekten inanan bir toplum için, Allah'tan daha iyi kim hüküm verebilir?** İnsanlığı kana bulayan komünizm, faşizm gibi batıl ideolojiler mi? Yoksa insanı vahşî bir canavara dönüştüren kapitalizm mi? Ya da yüzyıllarca insanlığa kan kusturan, ilim adamlarını —haklı olarak— Allah ve din düşmanı yapan Yahudilik, Hristiyanlık, Budizm ve benzeri asli hüviyetini kaybetmiş sözde "ilâhî dinler" mi? Yahut üzerinde "İslâm" etiketini taşıdığı hâlde Kur'an'dan fersah fersah uzaklaşarak hurafeler yığına dönüşmüş olan şu "atalar dini" mi? Elbette hiçbiri! O hâlde:

يَٓا اَيُّهَا الَّذ۪ينَ اٰمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا الْيَهُودَ وَالنَّصَارٰٓى اَوْلِيَٓاءَۢ بَعْضُهُمْ اَوْلِيَٓاءُ بَعْضٍۜ
وَمَنْ يَتَوَلَّهُمْ مِنْكُمْ فَاِنَّهُ مِنْهُمْۜ اِنَّ اللّٰهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِم۪ينَ ﴿٥١﴾

51. Ey iman edenler! Yukarıda sözü edilen batıl ideolojilerin mimarlarını, yani **Yahudileri ve Hristiyanları** samimî ve güvenilecek bir dost, sözü dinlenecek bir yönetici, himayesine sığınılacak bir koruyucu, işbirliği yapılacak bir müttefik, kısaca **veli edinmeyin!** Unutmayın ki, **onlar** ancak **birbirlerinin dostlarıdır. İçinizden her kim onları dost edinecek olursa, o da onlardandır.** Çünkü **Allah,** kâfirlerle böyle sıkı fıkı ilişkiler içinde olan **zalimleri doğru yola iletmez.**

فَتَرَى الَّذ۪ينَ ف۪ي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ يُسَارِعُونَ ف۪يهِمْ يَقُولُونَ نَخْشٰٓى اَنْ تُص۪يبَنَا دَٓائِرَةٌۜ
فَعَسَى اللّٰهُ اَنْ يَأْتِيَ بِالْفَتْحِ اَوْ اَمْرٍ مِنْ عِنْدِه۪ فَيُصْبِحُوا عَلٰى مَٓا اَسَرُّوا ف۪ٓي
اَنْفُسِهِمْ نَادِم۪ينَۜ ﴿٥٢﴾

52. Kalplerinde hastalık olan şu münafık**ların,** "Kâfirlerin günün birinde galip gelmeyeceği ne malum? İyisi mi, biz şimdiden tedbirimizi alalım. Zira **başımıza bir belâ gelmesinden korkuyoruz!" diyerek** kâfirlere şirin gözükmek için çırpındıklarını, hep **onlara yöneldiklerini görürsün.**

Fakat Allah, çok geçmeden kâfirleri hezimete uğratarak size vadettiği **zaferi nasip edecek yahut katından** münafıkların plânlarını boşa çıkaracak **bir emir gönderecektir. İşte o zaman** münafıklar, **yüreklerinde** Allah'a ve müminlere karşı çirkin düşünceler **besledikleri** ve kâfirleri kendilerine dost ve yardımcı edindikleri **için** büyük bir **pişmanlık duyacaklar.**

وَيَقُولُ الَّذ۪ينَ اٰمَنُٓوا اَهٰٓؤُ۬لَٓاءِ الَّذ۪ينَ اَقْسَمُوا بِاللّٰهِ جَهْدَ اَيْمَانِهِمْۙ اِنَّهُمْ لَمَعَكُمْۜ
حَبِطَتْ اَعْمَالُهُمْ فَاَصْبَحُوا خَاسِر۪ينَ ﴿٥٣﴾

53. Allah ve Elçisine tam bir güvenle **iman edenler ise,** savaşta esir ettikleri kâfirlere, münafıkları göstererek, **"Sizin yanınızda olacaklarına dair var güçleriyle Allah'a yemin edenler bunlar mıydı?** Bakın, nasıl da bütün beklentileri ve **gayretleri boşa gitti de,** rezil olup **hüsrana uğradılar!" diyecekler.**

يَٓا اَيُّهَا الَّذ۪ينَ اٰمَنُوا مَنْ يَرْتَدَّ مِنْكُمْ عَنْ د۪ينِه۪ فَسَوْفَ يَأْتِي اللّٰهُ بِقَوْمٍ يُحِبُّهُمْ
وَيُحِبُّونَهُٓۙ اَذِلَّةٍ عَلَى الْمُؤْمِن۪ينَ اَعِزَّةٍ عَلَى الْكَافِر۪ينَۘ يُجَاهِدُونَ ف۪ي سَب۪يلِ اللّٰهِ وَلَا
يَخَافُونَ لَوْمَةَ لَٓائِمٍۜ ذٰلِكَ فَضْلُ اللّٰهِ يُؤْت۪يهِ مَنْ يَشَٓاءُۜ وَاللّٰهُ وَاسِعٌ عَل۪يمٌ ﴿٥٤﴾

54. Ey iman edenler! İçinizden her kim dininden dönecek olursa, Allah onları tarih sahnesinden silip yerlerine **öyle bir toplum getirir ki, Allah onları sever, onlar da Allah'ı severler. İnananlara karşı** çok merhametli ve **alçakgönüllü, kâfirlere karşı da** son derece şahsiyetli ve **onurludurlar.** Kur'an'ın ortaya koyduğu hayat sistemini yeryüzünde hâkim kılmak için **Allah yolunda** mallarıyla ve canlarıyla **cihâd ederler.** Bu yolda karşılarına çıkabilecek hiçbir engel onları durduramaz. Çünkü onlar, **hiç kimsenin kınamasından,** tehdit ve işkencesinden **korkmazlar.** Yalnızca Rab'lerinin rızasını kazanmak amacıyla, emin ve kararlı adımlarla hedefe doğru yürürler.

İşte bu Allah'ın lütfudur, onu lâyık gördüğüne bahşeder. İlâhî lütfa nail olmak isteyen ve bu yolda gereken çabayı harcayan her kuluna rahmet kapılarını sonuna kadar açar. Öyleyse, güzel davranışlar göstererek O'nun lütfuna lâyık kullar olmaya çalışın. Unutmayın ki, **Allah**'ın lütuf ve merhameti **sınırsızdır,** O her şeyi **bilendir.**

اِنَّمَا وَلِيُّكُمُ اللّٰهُ وَرَسُولُهُ وَالَّذ۪ينَ اٰمَنُوا الَّذ۪ينَ يُق۪يمُونَ الصَّلٰوةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكٰوةَ
وَهُمْ رَاكِعُونَ ﴿٥٥﴾

55. Sizin yardımcınız, koruyucunuz ve gerçek **dostunuz** kâfirler ve münafıklar değil, **ancak Allah'tır, O'nun Elçisidir ve** tam bir teslimiyetle Allah'a **boyun eğerek namazlarını kılan, zekâtlarını veren müminlerdir.**

وَمَنْ يَتَوَلَّ اللّٰهَ وَرَسُولَهُ وَالَّذ۪ينَ اٰمَنُوا فَاِنَّ حِزْبَ اللّٰهِ هُمُ الْغَالِبُونَۜ ﴿٥٦﴾

56. Her kim Allah'ı, Elçisini ve müminleri kendisine dost edinirse, ona müjdeler olsun! Çünkü hak ile batılın mücadelesinde **üstün gelecek olanlar, kesinlikle Allah'ın tarafında yer alanlardır!**

O hâlde:

يَٓا اَيُّهَا الَّذ۪ينَ اٰمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا الَّذ۪ينَ اتَّخَذُوا د۪ينَكُمْ هُزُوًا وَلَعِبًا مِنَ الَّذ۪ينَ
اُو۫تُوا الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِكُمْ وَالْكُفَّارَ اَوْلِيَٓاءَۚ وَاتَّقُوا اللّٰهَ اِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِن۪ينَ ﴿٥٧﴾

57. Ey iman edenler! Sizden önce kendilerine Kitap verilmiş olan Yahudi ve Hristiyan**lardan, dininizle alay edip eğlenenleri ve** ilâhî vahiy gerçeğini tümüyle inkâr eden diğer müşrik ve **kâfirleri kendinize** yönetici, koruyucu, yardımcı, dost ve müttefik, yani **veli edinmeyin! Ve** bu Kitaba gerçekten **inanıyorsanız,** zalimlerle

aynı cephede yer almama konusunda **Allah'a karşı gelmekten titizlikle sakının!**

İşte kâfirlerin, kutsal değerlerinizi nasıl tahkir ettiğini gösteren çarpıcı bir örnek:

وَاِذَا نَادَيْتُمْ اِلَى الصَّلٰوةِ اتَّخَذُوهَا هُزُوًا وَلَعِبًاۜ ذٰلِكَ بِاَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَعْقِلُونَ ﴿٥٨﴾

58. Ezan okuyup insanları **namaza çağırdığınız zaman, onunla alay edip eğlenirler.** İslâm'ın en önemli sembollerinden biri olan ezandan rahatsızlık duyar, onu susturmak için ellerinden geleni yaparlar. **Çünkü onlar, akıllarını kullanmayan bir toplumdur.**

قُلْ يَٓا اَهْلَ الْكِتَابِ هَلْ تَنْقِمُونَ مِنَّٓا اِلَّٓا اَنْ اٰمَنَّا بِاللّٰهِ وَمَٓا اُنْزِلَ اِلَيْنَا وَمَٓا اُنْزِلَ مِنْ قَبْلُۙ وَاَنَّ اَكْثَرَكُمْ فَاسِقُونَ ﴿٥٩﴾

59. Yahudi ve Hristiyanlara **de ki: "Ey Kitap Ehli! Sizin bize düşmanlık etmenizin sebebi, Allah'a** gereğince **iman etmemiz, bize ve bizden önce indirilen** bütün vahiy**lere inanmamız ve sizin pek çoğunuz yoldan çıkmış kimseler olmasından başka nedir ki?"**

قُلْ هَلْ اُنَبِّئُكُمْ بِشَرٍّ مِنْ ذٰلِكَ مَثُوبَةً عِنْدَ اللّٰهِؕ مَنْ لَعَنَهُ اللّٰهُ وَغَضِبَ عَلَيْهِ وَجَعَلَ مِنْهُمُ الْقِرَدَةَ وَالْخَنَازِيرَ وَعَبَدَ الطَّاغُوتَؕ اُو۬لٰٓئِكَ شَرٌّ مَكَانًا وَاَضَلُّ عَنْ سَوَٓاءِ السَّبِيلِ ﴿٦٠﴾

60. Sözlerine devamla **de ki:** "Demek bunlara iman ettik diye bizi suçluyorsunuz, öyle mi? Peki, **Allah katında bundan daha ağır bir cezayı** kimlerin hak ettiğini **size bildireyim mi?** Onlar, kendileriyle övünerek izinden yürüdüğünüz atalarınızdır. Yani, isyankârlıklarından dolayı **Allah'ın lânetlediği,** Peygamberleri öldürdükleri için **gazap ettiği,** sözlerinden caydıkları için ahlâkî çöküntüye uğratıp doyumsuz **maymunlara ve** tepeden tırnağa pisliğe batmış **domuzlara dönüştürdüğü ve** böylece, Allah'ın buyruklarına başkaldıran azgın yönetimlere, yani **tâğûtlara kul köle yaptığı kimselerdir!**

İşte, ilâhî ölçülere göre **en kötü yerde bulunanlar ve doğru yoldan en çok sapmış olanlar bunlardır.**

وَاِذَا جَٓاؤُ۫كُمْ قَالُٓوا اٰمَنَّا وَقَدْ دَخَلُوا بِالْكُفْرِ وَهُمْ قَدْ خَرَجُوا بِهٖؕ وَاللّٰهُ اَعْلَمُ بِمَا كَانُوا يَكْتُمُونَ ﴿٦١﴾

61. Yahudiler **sizin yanınıza geldikleri zaman, "Biz de inanıyoruz!" derler. Oysa** yanınıza girerken **inkârcı olarak girmiş ve yine inkârcı olarak çıkmışlardır. Fakat Allah,** kalplerinde **neler gizlediklerini çok iyi bilmektedir!**

İşte, inkârcılıklarının sonucu olarak:

وَتَرٰى كَث۪يرًا مِنْهُمْ يُسَارِعُونَ فِي الْاِثْمِ وَالْعُدْوَانِ وَاَكْلِهِمُ السُّحْتَؕ لَبِئْسَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٦٢﴾

62. İçlerinden pek çoğunun, günah işlemekte, düşmanlık etmekte ve haram yemekte birbirleriyle yarıştıklarını görürsün. Ne kötü işler yapıyorlar!

لَوْلَا يَنْهٰيهُمُ الرَّبَّانِيُّونَ وَالْاَحْبَارُ عَنْ قَوْلِهِمُ الْاِثْمَ وَاَكْلِهِمُ السُّحْتَؕ لَبِئْسَ مَا كَانُوا يَصْنَعُونَ ﴿٦٣﴾

63. Peki, başlarındaki **din âlimleri ve hahamların, onları günahkârca söz söylemekten ve haram yemekten alıkoymaları gerekmez miydi?** Fakat onlar, görevlerini yerine getirmediler. Kötülük karşısında susarak onu desteklediler. **Yaptıkları şey ne kötüdür!** O kadar ki:

وَقَالَتِ الْيَهُودُ يَدُ اللّٰهِ مَغْلُولَةٌؕ غُلَّتْ اَيْد۪يهِمْ وَلُعِنُوا بِمَا قَالُواۢ

64. Yahudilerden bazıları, **"Allah'ın eli sıkıdır.** Nimet ve lütfunu kullarına vermek istemez. Allah muhtaç kullarına vermiyorsa, biz ne diye verelim? Ayrıca, eğer siz Müslümanlar doğru yolda olsaydınız, Allah gücü ve zenginliği bize değil, size verirdi. Baksanıza, sizi yoksulluk içinde kıvrandırıp duruyor. Şu hâlde, Allah ya kendi yolundaki siz sevgili kullarına cimrilik ediyor, ya da siz doğru yolda değilsiniz." **dediler.** Bu sözlere itiraz etmeyen diğer Yahudiler de aynı iddiaya iştirak etmiş oldular. Allah hakkında çarpık anlayışlarından ve **bu sözlerinden dolayı, kendi elleri bağlandı ve** cimrilik, korkaklık, alçaklık değişmez karakterleri oldu. Böylece, ilâhî nimetlerden mahrum bırakılarak Allah tarafından **lânetlendiler.**

بَلْ يَدَاهُ مَبْسُوطَتَانِۙ يُنْفِقُ كَيْفَ يَشَٓاءُؕ

Oysa Allah için cimrilik asla söz konusu olamaz. **Bilakis, elleri alabildiğince açıktır.** Kudret ve cömertliğinin sınırı yoktur. Lütuf ve nimetlerini ilim ve hikmetine uygun olarak, dilediği kimselere **dilediği şekilde verir.** Bazen azılı kâfirleri nimetlere boğarken, en sevdiği kullarını belâ ve musibetlere uğratabilir. Zira bu dünya imtihan yeridir, iyilik ve kötülüklerin tam karşılığının verileceği yer ise âhirettir. Ama maddî güç ve zenginlikten başka değer ölçüsü tanımayan kâfirler, birtakım dünyevi nimetlere sahip olmalarını, kendilerinin doğru yolda olduğunun kanıtı sayarlar. Hâlbuki herhangi bir kişi veya toplumun doğru yolda olduğunu belirlemek için, onların dünyada sahip oldukları güç ve zenginliğe değil; doğruluk, erdemlilik, adalet gibi üstün ahlâkî değerlere ne derece bağlı olduklarına bakmak gerekir. Kaldı ki, Allah, yeryüzünde ilâhî adaleti egemen kılmak için varını yoğunu feda eden müminlere, —çetin bir mücadele sonunda— bu dünyada güç ve zenginlik de bahşedecektir.

وَلَيَز۪يدَنَّ كَث۪يرًا مِنْهُمْ مَٓا اُنْزِلَ اِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ طُغْيَانًا وَكُفْرًاؕ

Rabb'inden sana indirilen şu muhteşem ayet**ler, onlardan birçoğunun azgınlık ve kâfirliğini artıracaktır.** Fakat onlardan korkmayın. İster Yahudi veya Hristiyan ister müşrik olsun, kâfirler kendi aralarında gerçek bir birlik oluşturamazlar. Zira belirlemiş olduğumuz yasalar gereğince:

وَاَلْقَيْنَا بَيْنَهُمُ الْعَدَاوَةَ وَالْبَغْضَٓاءَ اِلٰى يَوْمِ الْقِيٰمَةِؕ كُلَّمَٓا اَوْقَدُوا نَارًا لِلْحَرْبِ اَطْفَاَهَا اللّٰهُۙ وَيَسْعَوْنَ فِي الْاَرْضِ فَسَادًاؕ وَاللّٰهُ لَا يُحِبُّ الْمُفْسِد۪ينَ ﴿٦٤﴾

Onların arasına, ta Kıyamete kadar sürecek **düşmanlık ve nefret koyduk. Ne zaman** Müslümanlara karşı düşmanlıkları depreşir de **bir savaş ateşi tutuşturmaya kalkışsalar, Allah onu söndürecek ve** heveslerini kursaklarında bırakarak onları birbirlerine düşürüp darmadağın edecektir. Fakat yine de akıllanmayacak, **yeryüzünde** sürekli bozgunculuk, fitne ve **fesat çıkarmaya çalışacaklar. Allah ise, fesat çıkaranları sevmez.** Sevmediği için de belâlarını verir.

Ama tövbe edip kurtulmak için, hâlâ ellerinde fırsat var:

وَلَوْ اَنَّ اَهْلَ الْكِتَابِ اٰمَنُوا وَاتَّقَوْا لَكَفَّرْنَا عَنْهُمْ سَيِّـَٔاتِهِمْ وَلَاَدْخَلْنَاهُمْ جَنَّاتِ النَّع۪يمِ ﴿٦٥﴾

65. Şayet Kitap Ehli diye bilinen Yahudi ve Hristiyanlar, Allah'a ve bütün elçilerine gereğince **iman etmiş ve** azgınlıktan, isyankârlıktan sakınıp **korunmuş olsalardı,** şu ana kadar işledikleri bütün **günahlarını bağışlar ve**

kendilerini nimetlerle dolu cennet bahçelerine yerleştirirdik.

وَلَوْ اَنَّهُمْ اَقَامُوا التَّوْرٰيةَ وَالْاِنْجٖيلَ وَمَٓا اُنْزِلَ اِلَيْهِمْ مِنْ رَبِّهِمْ لَاَكَلُوا مِنْ فَوْقِهِمْ وَمِنْ تَحْتِ اَرْجُلِهِمْۜ مِنْهُمْ اُمَّةٌ مُقْتَصِدَةٌۜ وَكَثٖيرٌ مِنْهُمْ سَٓاءَ مَا يَعْمَلُونَ ﴿٦٦﴾

66. Evet, **eğer onlar Tevrat'ı, İncil'i ve Rab'leri tarafından kendilerine gönderilen** bu son ilahi vahy**i** içtenlikle kabullenip hayatın her alanında **uygulamış olsalardı,** onları tepeden tırnağa nimetlere boğardık. Böylece, **üstlerinden** yağan **ve ayaklarının altından** yetişen nimetlerden **yerlerdi.** Yerüstü ve yeraltı servetlerinden istifade ederek, refah ve huzur içinde yaşarlardı. Gerçi **içlerinde,** aşırılıktan uzak, ölçülü ve **dengeli insanlar da yok değil; fakat çoğunluğu, o kadar kötü işler yapıyorlar ki!**

O hâlde, Müslümanlara büyük bir görev düşüyor:

يَٓا اَيُّهَا الرَّسُولُ بَلِّغْ مَٓا اُنْزِلَ اِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَۜ وَاِنْ لَمْ تَفْعَلْ فَمَا بَلَّغْتَ رِسَالَتَهُۜ وَاللّٰهُ يَعْصِمُكَ مِنَ النَّاسِۜ اِنَّ اللّٰهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرٖينَ ﴿٦٧﴾

67. Ey Peygamber! Rabb'in tarafından sana indirilen ayet**leri** tüm insanlığa açıkça bildirerek **tebliğ et! Şayet** bunu **yapmayacak olursan, elçilik görevini yerine getirmemiş olursun!** Diğer müminler de senin yolunu izleyerek Kur'an'ı insanlığa tebliğ etsinler. Sakın zalimlerden korkup da görevini aksatma! Çünkü **Allah, seni insanlardan** gelecek tehlikelere karşı **koruyacaktır.** Unutma ki, sen kendi üzerine düşeni yaptığın takdirde, **Allah kâfirleri** asla başarıya ulaştırmayacak, onları **doğru yola iletmeyecektir.**

قُلْ يَٓا اَهْلَ الْكِتَابِ لَسْتُمْ عَلٰى شَيْءٍ حَتّٰى تُقٖيمُوا التَّوْرٰيةَ وَالْاِنْجٖيلَ وَمَٓا اُنْزِلَ اِلَيْكُمْ مِنْ رَبِّكُمْۜ

68. Yahudi ve Hristiyanlara seslenerek **de ki: "Ey** ilâhî mesaja inandığını iddia eden **Kitap Ehli! Siz Tevrat'ı, İncil'i ve Rabb'iniz tarafından size gönderilen** Kur'an ayetleri**ni** kendinize rehber edinip onu gereğince **uygulamadıkça, asla sağlam bir temele dayanmış olamazsınız.** Allah'ın ayetlerinden bir kısmını benimseyip bir kısmını reddederseniz, diğer kâfirlerden bir farkınız kalmaz."

وَلَيَزٖيدَنَّ كَثٖيرًا مِنْهُمْ مَٓا اُنْزِلَ اِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ طُغْيَانًا وَكُفْرًاۚ فَلَا تَأْسَ عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرٖينَ ﴿٦٨﴾

Ey Peygamber! **Rabb'inden sana indirilen** bu ayet**ler, onlardan birçoğunun azgınlık ve kâfirliğini artıracaktır. Fakat sen, bu inkârcılar için kendini üzme,** ümitsizliğe de kapılma. İman edecek olanları ise şimdiden müjdele:

اِنَّ الَّذٖينَ اٰمَنُوا وَالَّذٖينَ هَادُوا وَالصَّابِؤُ۫نَ وَالنَّصَارٰى مَنْ اٰمَنَ بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ الْاٰخِرِ وَعَمِلَ صَالِحًا فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٦٩﴾

69. Gerçek şu ki, ister Müslüman, ister Yahudi, ister yıldızlara tapan **Sâbiî, ister Hristiyan,** ister ateşperest Mecûsî ve isterse bunların dışındaki başka bir dine mensup **olsun, her kim Allah'a ve âhiret gününe** Kur'an'da belirtildiği şekilde **inanır ve** İslâm'ın ortaya koyduğu prensipler doğrultusunda **güzel işler yaparsa, işte onlar** Rab'lerinin katında ödüllerini mutlaka alacaklar ve Hesap Günü **ne korku duyacak, ne de üzüleceklerdir.**

Hiç kimse, şu veya bu dine inandığını öne sürmekle veya herhangi bir ırka, sınıfa, cemaate mensup olmakla kurtuluşa eremez. Cennete girebilmenin tek yolu, Allah'a ve âhiret gününe gereğince inanmak ve ilâhî prensiplerin ortaya koyduğu biçimde yararlı ve güzel davranışlar ortaya koymaktır. Nitekim:

لَقَدْ اَخَذْنَا مٖيثَاقَ بَنٖٓي اِسْرَٓاءٖيلَ وَاَرْسَلْنَٓا اِلَيْهِمْ رُسُلًاۜ

70. Göndereceğimiz her kitaba ve Elçiye iman edeceklerine dair **İsrailoğulları'ndan kesin bir söz almış ve onlara** nice **Peygamberler göndermiştik.**

كُلَّمَا جَٓاءَهُمْ رَسُولٌ بِمَا لَا تَهْوٰٓى اَنْفُسُهُمْۙ فَرٖيقًا كَذَّبُوا وَفَرٖيقًا يَقْتُلُونَ ﴿٧٠﴾

Fakat ne zaman bir Peygamber onlara hoşlarına gitmeyecek bir hüküm getirdiyse, verdikleri sözden cayarak **bir kısmını yalanladılar, bir kısmını da** öldürdüler. Ellerinden gelse, bugün de hiç çekinmeden **öldürürler.**

وَحَسِبُٓوا اَلَّا تَكُونَ فِتْنَةٌ فَعَمُوا وَصَمُّوا ثُمَّ تَابَ اللّٰهُ عَلَيْهِمْ ثُمَّ عَمُوا وَصَمُّوا كَثٖيرٌ مِنْهُمْۜ وَاللّٰهُ بَصٖيرٌ بِمَا يَعْمَلُونَ ﴿٧١﴾

71. Bu davranışlarından dolayı başlarına **bir belâ gelmeyecek sandılar, böylece** hakikat karşısında **kör ve sağır kesildiler! Sonra** belâ üstüne belâya uğrayınca, pişman olup tövbe ettiler ve **Allah tövbelerini kabul etti. Sonra** Allah, Son Elçiyi ve Kur'an'ı gönderdi, fakat **içlerinden pek çoğu** ona karşı da **kör ve sağır kesildiler. Fakat Allah, yaptıkları her şeyi görmektedir** ve kesinlikle cezasını verecektir.

لَقَدْ كَفَرَ الَّذٖينَ قَالُٓوا اِنَّ اللّٰهَ هُوَ الْمَسٖيحُ ابْنُ مَرْيَمَۜ

72. Gerçek şu ki, "Allah Meryem oğlu İsa **Mesih'tir!" diyenler,** aynen onu inkâr edenler gibi kelimenin tam anlamıyla **kâfir olmuşlardır!**

وَقَالَ الْمَسٖيحُ يَا بَنٖٓي اِسْرَٓاءٖيلَ اعْبُدُوا اللّٰهَ رَبّٖي وَرَبَّكُمْۜ اِنَّهُ مَنْ يُشْرِكْ بِاللّٰهِ فَقَدْ حَرَّمَ اللّٰهُ عَلَيْهِ الْجَنَّةَ وَمَأْوٰيهُ النَّارُۜ وَمَا لِلظَّالِمٖينَ مِنْ اَنْصَارٍ ﴿٧٢﴾

Oysa bizzat İsa **Mesih, "Ey İsrailoğulları! Benim de Rabb'im sizin de Rabb'iniz olan Allah'a kulluk** ve itaat **edin,** hiç kimseyi ilâhlaştırıp O'na ortak koşmayın! **Her kim Allah'a ortak koşacak olursa,** şunu iyi bilsin ki, **Allah ona cenneti** kesinlikle **haram kılmıştır ve onun varacağı yer cehennemdir. Ve** o gün **zalimlere hiç kimse yardım edemeyecektir." demişti.**

لَقَدْ كَفَرَ الَّذٖينَ قَالُٓوا اِنَّ اللّٰهَ ثَالِثُ ثَلٰثَةٍۢ وَمَا مِنْ اِلٰهٍ اِلَّٓا اِلٰهٌ وَاحِدٌۜ

73. Hiç kuşku yok ki, "Allah üçün üçüncüsüdür!" diyenler de kâfir olmuşlardır! Yani, "Baba bir ilâh, Kutsal Ruh bir ilâh, Oğul İsa bir ilâhtır; fakat hiç biri tek başına Allah değildir. Allah, ancak birbirlerini tamamlayan bu üç unsurun kendisinde birleştiği Tanrıdır." diyen Hristiyanlar da kâfir olmuşlardır. **Oysa** Allah birdir, **bir tek İlâh** olan Allah**'tan başka ilâh yoktur!**

وَاِنْ لَمْ يَنْتَهُوا عَمَّا يَقُولُونَ لَيَمَسَّنَّ الَّذٖينَ كَفَرُوا مِنْهُمْ عَذَابٌ اَلٖيمٌ ﴿٧٣﴾

Şayet onlar bu çirkin **iddialarından vazgeçmeyecek olurlarsa, içlerinden inkârda diretenlere kesinlikle can yakıcı bir azap dokunacaktır!**

Şu hâlde, insaf ve vicdan sahibi olan Yahudi ve Hristiyanlar daha ne bekliyorlar?

اَفَلَا يَتُوبُونَ اِلَى اللّٰهِ وَيَسْتَغْفِرُونَهُۜ وَاللّٰهُ غَفُورٌ رَحٖيمٌ ﴿٧٤﴾

74. Hâlâ pişmanlık ve gözyaşlarıyla **Allah'a yönelip O'ndan af dilemeyecekler mi?** Zira O'nun rahmetinden asla ümit kesilmez. Çünkü **Allah çok bağışlayıcı, çok merhametlidir.**

İsa Mesih ile ilgili işin doğrusuna gelince:

مَا الْمَسٖيحُ ابْنُ مَرْيَمَ اِلَّا رَسُولٌۚ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِ الرُّسُلُۜ

75. Meryem oğlu İsa **Mesih** ne Tanrıdır, ne de Tanrının oğlu! O **sadece** Allah'ın gönderdiği diğer Peygamberler gibi **bir peygamberdir. Nitekim ondan önce de nice peygamberler gelip geçmişti.** Mesela Allah, İsa Mesih'in eliyle ölülere can verdiği gibi, daha önce Musa'nın eliyle asaya can vererek kuru bir sopayı yılana dönüştürmüştü. Yine Allah Mesih'i babasız yarattığı gibi, daha önce Âdem'i hem babasız hem annesiz olarak yaratmıştı ki, bu daha enteresan bir yaratılıştır. Demek ki, İsa bir ilâh veya ilâhî özellikler taşıyan bir varlık değil, diğer Peygamberler gibi bir Peygamber ve ölümlü bir beşerdir.

وَاُمُّهُ صِدّ۪يقَةٌۜ كَانَا يَاْكُلَانِ الطَّعَامَۜ

Annesi Meryem **ise, son derece dürüst** ve tertemiz **bir kadındı. Fakat** bu üstün özelliklerine rağmen, onlar da sizin gibi birer insandı. Örneğin, **ikisi de** her fâni insan gibi acıkır, susar ve **yiyip içerlerdi.** Bunlar, yaratılmışlara mahsus özelliklerdir. Oysa Allah, hiçbir şeye muhtaç değildir.

اُنْظُرْ كَيْفَ نُبَيِّنُ لَهُمُ الْاٰيَاتِ ثُمَّ انْظُرْ اَنّٰى يُؤْفَكُونَ ﴿٧٥﴾

Bak, onlara ayetlerimizi **nasıl açıkça bildiriyoruz, onlarsa nasıl da** göz göre göre hakikatten yüz çevirip **dönüyorlar!**

قُلْ اَتَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللّٰهِ مَا لَا يَمْلِكُ لَكُمْ ضَرًّا وَلَا نَفْعًاۜ وَاللّٰهُ هُوَ السَّم۪يعُ الْعَل۪يمُ ﴿٧٦﴾

76. Allah'tan başka ilâhlar edinen ve O'nun birliğini doğrudan veya dolaylı olarak reddeden tüm kâfirlere seslenerek **de ki: "Siz hâlâ Allah'ın yanı sıra,** O dilemedikçe **size en ufak bir zarar veya fayda veremeyecek** olan aciz **varlıklara mı kulluk edeceksiniz? Hâlbuki** her şeyi **işiten ve** her şeyi **bilen, yalnızca Allah'tır!**

قُلْ يَٓا اَهْلَ الْكِتَابِ لَا تَغْلُوا ف۪ي د۪ينِكُمْ غَيْرَ الْحَقِّ وَلَا تَتَّبِعُٓوا اَهْوَٓاءَ قَوْمٍ قَدْ ضَلُّوا مِنْ قَبْلُ وَاَضَلُّوا كَث۪يرًا وَضَلُّوا عَنْ سَوَٓاءِ السَّب۪يلِ ﴿٧٧﴾

77. De ki: "Ey Kitap Ehli denilen Yahudi Hristiyanlar**! Sakın dininizde** olmayan bidat ve hurafeleri ona ekleyerek inancınızda **aşırılıklara dalmayın!** Son Elçi gönderilmeden **önce** hem kendileri **sapmış,** hem de diğer **birçoklarını saptırmış ve** hâlen de **doğru yoldan sapmakta olan** sözde din adamları ve kilise **topluluğu-n**un saçma iddialarını körü körüne taklit edip de, onların arzu ve **heveslerine uymayın!"**

Uyduğunuz takdirde başınıza neler geleceğini görmek için, tarihe bakıp ibret alın:

لُعِنَ الَّذ۪ينَ كَفَرُوا مِنْ بَن۪ٓي اِسْرَٓائ۪يلَ عَلٰى لِسَانِ دَاوُ۫دَ وَع۪يسَى ابْنِ مَرْيَمَۜ ذٰلِكَ بِمَا عَصَوْا وَكَانُوا يَعْتَدُونَ ﴿٧٨﴾

78. İsrailoğulları arasından Allah'ın elçilerini **inkâr edenler, Davud'un ve İsa'nın diliyle lânetlenmişlerdir! Çünkü onlar** Allah'ın emirlerine **karşı geliyor ve** saldırganca davranıp **azgınlık ediyorlardı.**

Bütün bunların da temel sebebi şuydu:

كَانُوا لَا يَتَنَاهَوْنَ عَنْ مُنْكَرٍ فَعَلُوهُۜ لَبِئْسَ مَا كَانُوا يَفْعَلُونَ ﴿٧٩﴾

79. Onlar, içlerinden biri kötülük yapınca onu bundan vazgeçirmeye çalışmazlardı. Kendileri ibadetlerini eksiksiz yapsalar bile, bunu başkalarına tebliğ etmezlerdi. Kötülüklerden uzak durur, ama kötülük yapanları engellemeye çalışmazlardı. Böylece, kötülükler karşısında susmakla onu onaylamış ve işlenen suça iştirak etmiş olurlardı. **Yaptıkları şey gerçekten ne kötü idi!**

İşte bugün de aynı kötülükleri yapıyor, tıpkı öncekiler gibi lâneti hak ediyorlar:

تَرٰى كَث۪يرًا مِنْهُمْ يَتَوَلَّوْنَ الَّذ۪ينَ كَفَرُواۜ لَبِئْسَ مَا قَدَّمَتْ لَهُمْ اَنْفُسُهُمْ اَنْ سَخِطَ اللّٰهُ عَلَيْهِمْ وَفِي الْعَذَابِ هُمْ خَالِدُونَ ﴿٨٠﴾

80. Onlardan çoğunun, ilâhî vahiy ve âhiret gerçeğini inkâr eden **kâfirlerle** samimî bir **dostluk** ve ittifak **içinde olduklarını görürsün. Bencillikleri, kendilerine** âhiret hayatı için **ne kötü** bir son **hazırladı: Allah onlara gazap etmiş** ve bu yüzden **onlar, sonsuza dek azaba mahkûm olmuşlardır.**

Kâfirlerle bu denli sıkı fıkı olmaları, iman iddiasında hiç de samimî olmadıklarını gösteriyor:

وَلَوْ كَانُوا يُؤْمِنُونَ بِاللّٰهِ وَالنَّبِيِّ وَمَٓا اُنْزِلَ اِلَيْهِ مَا اتَّخَذُوهُمْ اَوْلِيَٓاءَ وَلٰكِنَّ كَث۪يرًا مِنْهُمْ فَاسِقُونَ ﴿٨١﴾

81. Eğer onlar Allah'a, Elçisine ve ona indirilen ayetler**e iman etmiş olsalardı, kâfirleri dost edinmezlerdi. Ne var ki, onların çoğu** doğru yoldan sapmış olan **fâsıklardır!**

Bununla beraber, hepsinin size karşı düşmanlığı eşit derecede değildir:

لَتَجِدَنَّ اَشَدَّ النَّاسِ عَدَاوَةً لِلَّذ۪ينَ اٰمَنُوا الْيَهُودَ وَالَّذ۪ينَ اَشْرَكُواۚ

82. İnsanlar içerisinde Müslümanlara düşmanlıkta en şiddetli olanların, öncelikle **Yahudiler ve** onların ardından, putperest **müşrikler olduğunu göreceksin.**

وَلَتَجِدَنَّ اَقْرَبَهُمْ مَوَدَّةً لِلَّذ۪ينَ اٰمَنُوا الَّذ۪ينَ قَالُٓوا اِنَّا نَصَارٰىۜ

İnsanlar arasında Müslümanlara sevgi ve şefkat **bakımından en yakın olanların ise, "Biz Hristiyan'ız!" diyen** ve Allah'ın varlığına, birliğine, gönderdiği bütün kitaplarına ve elçilerine içtenlikle iman eden gerçek muvahhit**ler olduğunu göreceksin.**

ذٰلِكَ بِاَنَّ مِنْهُمْ قِسّ۪يس۪ينَ وَرُهْبَانًا وَاَنَّهُمْ لَا يَسْتَكْبِرُونَ ﴿٨٢﴾

Çünkü onların içinde, ilim ve ibadetle meşgul olan dürüst **din âlimleri ve** kendilerini Allah'a adamış **zahitler vardır ve onlar,** kendilerine tebliğ edilen Kur'an karşısında **asla kibre kapılmazlar.** İşte bu ahlâk ve erdemlilikleri, onları dosdoğru Kur'an'a yöneltir:

وَاِذَا سَمِعُوا مَٓا اُنْزِلَ اِلَى الرَّسُولِ تَرٰٓى اَعْيُنَهُمْ تَف۪يضُ مِنَ الدَّمْعِ مِمَّا عَرَفُوا مِنَ الْحَقِّۚ

83. Onların, bu Elçiye indirilen ayetleri **dinledikleri zaman, hiç de yabancısı olmadıkları bu hakikatten** müthiş etkilenerek, **gözlerinden yaşlar boşandığını görürsün.**

يَقُولُونَ رَبَّنَٓا اٰمَنَّا فَاكْتُبْنَا مَعَ الشَّاهِد۪ينَ ﴿٨٣﴾

Onlar Kur'an'ı duyar duymaz, Allah'a el açıp yalvararak **şöyle derler: "Ey Rabb'imiz!** İsa Mesih'in yıllar öncesinden müjdelediği Son Elçi'ye **iman ettik. O hâlde, bizi de** hakikate **şahitlik eden** şu mümin**lerle birlikte** iman kervanının bir neferi olarak **yaz!"**

وَمَا لَنَا لَا نُؤْمِنُ بِاللّٰهِ وَمَا جَٓاءَنَا مِنَ الْحَقِّ وَنَطْمَعُ اَنْ يُدْخِلَنَا رَبُّنَا مَعَ الْقَوْمِ الصَّالِح۪ينَ ﴿٨٤﴾

84. "Öyle ya, **Rabb'imizin bizi** dünya ve âhirette **iyi insanların arasına katmasını ümitle bekleyip dururken, Allah'a ve** O'ndan **bize gelen gerçeğe niçin iman etmeyelim ki?"**

فَاَثَابَهُمُ اللّٰهُ بِمَا قَالُوا جَنَّاتٍ تَجْرٖى مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهَارُ خَالِدٖينَ فٖيهَاۜ وَذٰلِكَ
جَزَٓاءُ الْمُحْسِنٖينَ ﴿٨٥﴾

85. Bu sözlerine karşılık Allah, onları ağaçlarının **altından ırmaklar akan ve sonsuza dek içinde yaşayacakları cennet bahçeleriyle ödüllendirecektir. İşte iyilik yapanların mükâfatı budur.**

وَالَّذٖينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِاٰيَاتِنَٓا اُو۬لٰٓئِكَ اَصْحَابُ الْجَحٖيمِ ﴿٨٦﴾

86. Ayetlerimizi yalan sayarak hak dini **inkâr edenlere gelince, onlar da cehennem halkıdır** ve sonsuza dek orada kalacaklar**!**

Fakat bazı Hristiyan zahitlerden, rahiplerden övgüyle söz edildi diye ruhbanlığı iyi bir şey zannetmeyin:

يَٓا اَيُّهَا الَّذٖينَ اٰمَنُوا لَا تُحَرِّمُوا طَيِّبَاتِ مَٓا اَحَلَّ اللّٰهُ لَكُمْ وَلَا تَعْتَدُواۜ اِنَّ اللّٰهَ لَا
يُحِبُّ الْمُعْتَدٖينَ ﴿٨٧﴾

87. Ey iman edenler! Allah'ın size helâl kıldığı temiz ve hoş nimetleri kendinize **haram kılmayın.** Ramazan'ın son on gününde ilim, dua, ibadet ve zikirle meşgul olmak üzere mescitlerde veya evinizin bir köşesinde itikâfa çekilebilirsiniz. Bunun haricinde, Allah'a yaklaşma ve ibadet maksadıyla bile olsa, dünyadan el etek çekip ruhban hayatı yaşayarak yahut çilehanelere kapanarak, inzivaya çekilerek kendinizi hayatın güzelliklerinden mahrum bırakmayın. Öte yandan, dünya zevklerinden faydalanacağım diye başkalarının hakkını çiğneyerek **sınırı da aşmayın!** Çünkü **Allah, sınırı aşanları sevmez.**

وَكُلُوا مِمَّا رَزَقَكُمُ اللّٰهُ حَلَالًا طَيِّبًاۖ وَاتَّقُوا اللّٰهَ الَّذٖٓى اَنْتُمْ بِهٖ مُؤْمِنُونَ ﴿٨٨﴾

88. O hâlde, haramı helâli birbirine karıştırmadan, **Allah'ın size vermiş olduğu helâl ve temiz nimetlerden yiyin!** Bu arada, **kendisine iman etmiş olduğunuz Allah'tan** gelen emirlere sımsıkı sarılarak, kötülüğün her çeşidinden titizlikle **sakının!** Sakının da, olur olmaz her şeye yemin ederek kendinizi sıkıntıya sokmayın! Bununla birlikte:

لَا يُؤَاخِذُكُمُ اللّٰهُ بِاللَّغْوِ فٖٓى اَيْمَانِكُمْ وَلٰكِنْ يُؤَاخِذُكُمْ بِمَا عَقَّدْتُمُ الْاَيْمَانَۚ

89. Allah sizi, yemin kastı olmaksızın ağzınızdan kaçıveren ya da doğru olduğuna inanarak söylediğiniz, fakat daha sonra gerçeğe aykırı olduğu anlaşılan **yeminlerinizdeki yanılgıdan dolayı sorumlu tutmaz. Ancak sizi, kasıtlı olarak yaptığınız yeminlerden sorumlu tutacaktır.**

فَكَفَّارَتُهُٓ اِطْعَامُ عَشَرَةِ مَسَاكٖينَ مِنْ اَوْسَطِ مَا تُطْعِمُونَ اَهْلٖيكُمْ اَوْ كِسْوَتُهُمْ اَوْ
تَحْرٖيرُ رَقَبَةٍۜ

Böyle bilerek yemin ettikten sonra aksini yapmanın daha hayırlı olduğunu düşünürseniz, yemininizi bozmalısınız. Ancak bu veya başka bir sebeple yemininizi bozacak olursanız **onun** cezasını ödemelisiniz ki, buna yemin kefareti denir. Yeminin **kefareti** şudur:

Kalite, miktar ve öğün sayısı olarak **kendi ailenize yedirdiğinizin orta derecesinden, on fakiri** bir gün boyunca **doyurmak,**

Veya onları altlı üstlü takım hâlinde **giydirmek,**

Ya da bir köleyi özgürlüğüne kavuşturmaktır. Bu üçünden birini seçmekte serbestsiniz.

فَمَنْ لَمْ يَجِدْ فَصِيَامُ ثَلٰثَةِ اَيَّامٍۜ ذٰلِكَ كَفَّارَةُ اَيْمَانِكُمْ اِذَا حَلَفْتُمْۜ وَاحْفَظُٓوا
اَيْمَانَكُمْۜ

Fakir olduğu için bunlardan hiçbirini **bulamayan ise, üç gün** arka arkaya **oruç** tutmalıdır. Oruç tutacak gücü de yoksa, yalnızca tövbe istiğfar etmekle yetinir. **İşte, yemin ettiğiniz** ve onu bozduğunuz **zaman,** yemininizin **kefareti budur.**

Eğer yeminin bozulmasından dolayı başkaları da zarar görmüş olursa, bu da ayrıca telâfi edilmelidir. Bir de, nasıl olsa kefaretini öder kurtulurum diyerek iyice düşünmeden olur olmaz yeminler etmeyin, ettiğiniz zaman da —eğer bir günaha sebep olmayacaksa— gücünüz yettiğince ona bağlı kalın. Kısacası, **yeminlerinizi koruyun!**

كَذٰلِكَ يُبَيِّنُ اللّٰهُ لَكُمْ اٰيَاتِهٖ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿٨٩﴾

İşte Allah size ayetlerini böyle açıkça bildiriyor ki, şükredesiniz.

يَٓا اَيُّهَا الَّذٖينَ اٰمَنُٓوا اِنَّمَا الْخَمْرُ وَالْمَيْسِرُ وَالْاَنْصَابُ وَالْاَزْلَامُ رِجْسٌ مِنْ عَمَلِ
الشَّيْطَانِ فَاجْتَنِبُوهُ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿٩٠﴾

90. Ey iman edenler!

Şarap başta olmak üzere, bütün sarhoşluk verici ve uyuşturucu maddeler,

Haksız kazanca sebep olan her çeşit şans oyunları ve **kumar**,

İlâhlaştırılan kişi ve kurumları temsil eden işaretler, semboller, rozetler, heykeller, putlar ve **dikili taşlar,**

Ve yapacağınız işlerde, ilâhî vahyi rehber edinip, akıl ve tecrübeye dayanarak karar vermek yerine, medyumluk, falcılık, kâhinlik, astroloji, **fal okları** (5. Mâide: 3) gibi batıl inançlarla hayatınızı yönlendirmeniz,

İşte bütün bunlar, **şeytan işi iğrenç kötülüklerden başka bir şey değildir! O hâlde bunlardan uzak durun ki,** dünya ve âhirette **kurtuluşa eresiniz!**

İçkinin haram kılınma hikmetine gelince:

اِنَّمَا يُرٖيدُ الشَّيْطَانُ اَنْ يُوقِعَ بَيْنَكُمُ الْعَدَاوَةَ وَالْبَغْضَٓاءَ فِى الْخَمْرِ وَالْمَيْسِرِ
وَيَصُدَّكُمْ عَنْ ذِكْرِ اللّٰهِ وَعَنِ الصَّلٰوةِۚ فَهَلْ اَنْتُمْ مُنْتَهُونَ ﴿٩١﴾

91. Şeytan, içki ve kumar yoluyla aranıza kin ve düşmanlık sokmaya, sizi Allah'ı anmaktan ve namazdan alıkoymaya çalışır. Öyleyse, hâlâ bunlardan **vazgeçmeyecek misiniz?**

O güne kadar içki müptelâsı olan bazı sahabîler, bu ayeti duyar duymaz ellerindeki kadehleri atmaya, şarap testilerini kırmaya başladılar. Allah'ın "Artık vazgeçmeyecek misiniz?" hitabına, "Vazgeçtik ya Rab, vazgeçtik ya Rab!" nidalarıyla cevap veriyorlardı. Kur'an, ilk İslâm toplumunu aşama aşama eğiterek işte bu seviyeye getirmişti. Kalplere Allah ve ahiret inancı iyice yerleştikten ve insanlar ilâhî yasalara kayıtsız şartsız boyun eğecek kıvama geldikten sonra, nihayet içkinin kesinlikle haram olduğunu bildiren bu ayet gelmişti. Kur'an'ın dışında hangi hukuk sistemi, hangi eğitim metodu, bu kadar kısa bir zamanda böylesine köklü bir devrim gerçekleştirerek bu mükemmel toplumu yetiştirebilir?

İşte bu örnek toplumun yetişmesi için:

وَاَطٖيعُوا اللّٰهَ وَاَطٖيعُوا الرَّسُولَ وَاحْذَرُواۚ فَاِنْ تَوَلَّيْتُمْ فَاعْلَمُٓوا اَنَّمَا عَلٰى رَسُولِنَا
الْبَلَاغُ الْمُبٖينُ ﴿٩٢﴾

92. Ey iman edenler! **Allah'a ve Elçisine itaat edin ve** isyankârlıktan **sakının!** Allah'ın Kitabına ve bu Kitabın pratik hayata uygulanmasında mükemmel bir örnek olan Peygamberin sünnetine sımsıkı sarılın! **Eğer** itaatten **yüz çevirecek olursanız** şunu iyi **bilin ki, Elçimizin görevi** sizi zorla Müslüman yapmak değil, **yalnızca** uyarmak ve

gerçekleri **açıkça tebliğ etmekten ibarettir.** Buyruklarıma itaat eden kendisini kurtarmış, isyan eden de yine kendisini felâkete mahkûm etmiş olur.

Peki, bu ayetler gönderilmeden önce yenilip içilenler ne olacak?

لَيْسَ عَلَى الَّذ۪ينَ اٰمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ جُنَاحٌ ف۪يمَا طَعِمُٓوا اِذَا مَا اتَّقَوْا
وَاٰمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ ثُمَّ اتَّقَوْا وَاٰمَنُوا ثُمَّ اتَّقَوْا وَاَحْسَنُواۜ وَاللّٰهُ يُحِبُّ
الْمُحْسِن۪ينَ ﴿٩٣﴾

93. Daha önce **iman edip doğru ve yararlı işler yapanlara,** günaha girmekten titizlikle **sakındıkları ve** bundan böyle aynı kararlılıkla **iman edip güzel davranışlar gösterdikleri sürece,** önceden **yiyip içtikleri şeylerden dolayı bir günah yoktur. Yeter ki,** herhangi bir yiyecek veya içeceğin haram olduğunu bildiren ilâhî hükmü öğrendikten **sonra, yine** kötülüklerden **korunmaya devam etsinler,** yeni tanıştıkları her ayete yeniden **iman etsinler ve sonra da,** ömürlerinin sonuna kadar kötülüğün her çeşidinden **kaçınarak** ellerinden geldiğince **iyilik yapmaya devam etsinler.**

Hiç kuşkusuz Allah, güzel davrananları sever.

Allah, zararı açıkça bilinen içki, kumar, cinayet ve benzeri kötülükleri yasakladığı gibi, ilk bakışta hikmetini anlayamayacağınız birtakım emir ve yasaklarla da sizi imtihan edecektir:

يَٓا اَيُّهَا الَّذ۪ينَ اٰمَنُوا لَيَبْلُوَنَّكُمُ اللّٰهُ بِشَيْءٍ مِنَ الصَّيْدِ تَنَالُهُٓ اَيْد۪يكُمْ وَرِمَاحُكُمْ
لِيَعْلَمَ اللّٰهُ مَنْ يَخَافُهُ بِالْغَيْبِۚ فَمَنِ اعْتَدٰى بَعْدَ ذٰلِكَ فَلَهُ عَذَابٌ اَل۪يمٌ ﴿٩٤﴾

94. Ey iman edenler! Allah, ellerinizin ve mızraklarınızın ulaşabileceği ve kolayca avlayabileceğiniz **birtakım av hayvanlarıyla** —onları hac esnasında ayağınıza kadar getirerek— **sizi mutlaka deneyecektir ki,** Allah'tan başka hiç kimse kendisini **görmediği hâlde O'na karşı saygılı davranan** samimî ve itaatkâr insan**ları** diğerlerinden **ayırt etsin.**

Bundan böyle, her kim Allah'ın çizdiği **sınırları aşacak olursa, onun için can yakıcı bir azap vardır!**

يَٓا اَيُّهَا الَّذ۪ينَ اٰمَنُوا لَا تَقْتُلُوا الصَّيْدَ وَاَنْتُمْ حُرُمٌۜ

95. Ey iman edenler! Hac veya umre ibadetini yerine getirmek üzere niyet edip **ihrama girdiğiniz zaman,** zararından korunmak amacıyla öldürmek zorunda kaldığınız hayvanlar hariç, karada yaşayan hiçbir **av hayvanını öldürmeyin.** Fakat başka birinin —sizin talimatınız olmaksızın— avladığı hayvanın etinden yiyebilirsiniz. Bu yasak, kara hayvanları için geçerlidir. Aşağıdaki 96. ayette açıklanacağı üzere, deniz, göl ve ırmaklardan su ürünleri avlamanızda bir sakınca yoktur. Bir de, Harem bölgesinin avının avlanması, kendiliğinden biten her türlü ağaç, bitki ve otların kesilmesi ya da koparılması, ihramlı olsun veya olmasın herkese haramdır. Harem bölgesinin ağaç ve bitkilerini kesip koparan kimsenin, bunların bedelini takdir ederek fakirlere vermesi gerekir. Harem bölgesinde bulunan veya ihramlı olan kişinin avlanmasına gelince:

وَمَنْ قَتَلَهُ مِنْكُمْ مُتَعَمِّدًا فَجَزَٓاءٌ مِثْلُ مَا قَتَلَ مِنَ النَّعَمِ يَحْكُمُ بِه۪ ذَوَا عَدْلٍ
مِنْكُمْ هَدْيًا بَالِغَ الْكَعْبَةِ اَوْ كَفَّارَةٌ طَعَامُ مَسَاك۪ينَ اَوْ عَدْلُ ذٰلِكَ صِيَامًا لِيَذُوقَ
وَبَالَ اَمْرِه۪ۜ

İçinizden her kim böyle bir avı kasten öldürürse, bunun cezası, aranızdan iki âdil hakemin vereceği karara göre;

Öldürdüğü hayvana denk olabilecek deve, sığır, koyun, keçi gibi **bir hayvanı kurban edilmek üzere Kâbe'ye göndermek,**

Ya da yine o hakemlerin belirleyeceği sayıda **fakiri doyurmak,**

Yahut buna denk —yani doyurması gereken her bir yoksul için bir gün— **oruç tutmak suretiyle,** günahına **kefaret ödemektir.** İşte, harem bölge sınırlarında veya ihramlıyken av hayvanı öldüren kişi, bu fidyelerden birini ödemelidir. **Ta ki, yaptığı bu** çirkin **işin cezasını çekmiş olsun.**

عَفَا اللّٰهُ عَمَّا سَلَفَۜ وَمَنْ عَادَ فَيَنْتَقِمُ اللّٰهُ مِنْهُۜ وَاللّٰهُ عَز۪يزٌ ذُو انْتِقَامٍ ﴿٩٥﴾

Bununla birlikte, **Allah geçmiş**te olup bitenler**i affetmiştir. Fakat her kim** günaha dalarak İslâm dışı hayat tarzına geri **dönerse, Allah onu** hem dünyada, hem de âhirette **cezalandıracaktır!** Unutmayın, **Allah** mutlak üstünlük ve **kudret sahibidir,** inkâr ve isyankârlığın **ceza**sını **verendir!**

İhramlıya helâl olan avlanmaya gelince:

اُحِلَّ لَكُمْ صَيْدُ الْبَحْرِ وَطَعَامُهُ مَتَاعًا لَكُمْ وَلِلسَّيَّارَةِۚ

96. Hem sizin gibi yerleşik hayat sürenlerin, **hem de** göçebe hayatı yaşayan gezginlerin ve **yolcuların faydalanması için, denizde** ve dere, ırmak, göl gibi temiz sularda **avlanmak ve** dalgaların kıyıya sürükledikleri dâhil olmak üzere her çeşit deniz ürününü **yemek, size** —hac sırasında ihramlıyken bile— **helâl kılınmıştır.**

وَحُرِّمَ عَلَيْكُمْ صَيْدُ الْبَرِّ مَا دُمْتُمْ حُرُمًاۜ وَاتَّقُوا اللّٰهَ الَّذ۪ٓي اِلَيْهِ تُحْشَرُونَ ﴿٩٦﴾

Ancak ihramda olduğunuz sürece, kara avı yapmanız size yasaklanmıştır. O hâlde, hepinizin eninde sonunda **huzurunda toplanacağı Allah'tan** gelen prensiplere sımsıkı sarılarak kötülüğün her çeşidinden titizlikle **sakının!**

Mekke'de avlanma yasağının sebep ve hikmetlerinden biri de şudur:

جَعَلَ اللّٰهُ الْكَعْبَةَ الْبَيْتَ الْحَرَامَ قِيَامًا لِلنَّاسِ وَالشَّهْرَ الْحَرَامَ وَالْهَدْيَ وَالْقَلَٓائِدَۜ

97. Allah Kâbe'yi, o saygıdeğer mabedi, insanlık için maddî ve manevî **hayat kaynağı kılmıştır.** Savaşmanın yasaklandığı **kutsal ayları,** hacıların Kâbe'de kurban etmek üzere yanlarında getirdikleri **kurbanlıkları ve** hac dışında, Allah'a adandıklarının bir belirtisi olarak boyunlarına işaretler takılarak **süslenen kurbanlıkları da** kulluk ve itaati temsil eden birer sembol kılmıştır.

ذٰلِكَ لِتَعْلَمُٓوا اَنَّ اللّٰهَ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمٰوَاتِ وَمَا فِي الْاَرْضِ وَاَنَّ اللّٰهَ بِكُلِّ شَيْءٍ
عَل۪يمٌ ﴿٩٧﴾

Bütün bunlar, Allah'ın göklerde ve yerde olup biten **her şeyi bildiğini ve O'nun her konuda en mükemmel bilgiye sahip olduğunu anlamanız** ve bu anlayış doğrultusunda bir hayat tarzı ortaya koymanız **için** emredilmiş**tir.**

اِعْلَمُٓوا اَنَّ اللّٰهَ شَد۪يدُ الْعِقَابِ وَاَنَّ اللّٰهَ غَفُورٌ رَح۪يمٌۜ ﴿٩٨﴾

98. Şunu iyi **bilin ki, Allah'ın cezalandırması çetindir;** bununla birlikte, **O'nun affı ve merhameti de sınırsızdır.**

Artık azaba veya merhamete nail olmak, sizin tercihinize kalmıştır. Unutmayın ki:

مَا عَلَى الرَّسُولِ اِلَّا الْبَلَاغُۜ وَاللّٰهُ يَعْلَمُ مَا تُبْدُونَ وَمَا تَكْتُمُونَ ﴿٩٩﴾

99. Peygamberin görevi, yalnızca uyarmak ve hakikati **tebliğ etmektir. Açıktan yaptığınız ve gizlediğiniz her şeyi bilen ise,** yalnızca **Allah'tır.**

قُلْ لَا يَسْتَوِى الْخَبِيثُ وَالطَّيِّبُ وَلَوْ اَعْجَبَكَ كَثْرَةُ الْخَبِيثِۚ

100. O hâlde, insanın iradesine ve sorumluluk duygusuna seslenerek **de ki:** "Ey insan! **Kötü ve zararlı şeylerle iyi ve faydalı şeyler** asla **bir olmaz; kötü olanların birçoğu senin hoşuna gitse bile!** Örneğin, zehirli mantar güzel görünümlü ve lezzetli, fakat aynı zamanda öldürücüdür. Demek ki, her hoşuna giden şey mutlaka faydalı ve helâl olmadığı gibi, her hoşlanmadığın şey de zararlı ve haram değildir. İnsan her ne kadar aklı ve vicdanı sayesinde faydalı ve zararlı şeyleri bir dereceye kadar ayırt edebilirse de, her konuda isabetli hüküm vermesi imkânsızdır. Bu yüzden o, her şeyi bilen Yaratıcının rehberliğine muhtaçtır.

فَاتَّقُوا اللّٰهَ يَٓا اُو۬لِى الْاَلْبَابِ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿١٠٠﴾

Öyleyse ey akıl ve sağduyu **sahipleri, Allah'tan** gelen emirlere sımsıkı sarılarak kötülüklerden titizlikle **sakının ki, kurtuluşa erebilesiniz!**

Fakat kötülüklerden sakınayım derken, aşırı vesvese ve evhamlara da kapılmayın:

يَٓا اَيُّهَا الَّذ۪ينَ اٰمَنُوا لَا تَسْـَٔلُوا عَنْ اَشْيَٓاءَ اِنْ تُبْدَ لَكُمْ تَسُؤْكُمْۚ وَاِنْ تَسْـَٔلُوا عَنْهَا
ح۪ينَ يُنَزَّلُ الْقُرْاٰنُ تُبْدَ لَكُمْۜ عَفَا اللّٰهُ عَنْهَاۜ وَاللّٰهُ غَفُورٌ حَل۪يمٌ ﴿١٠١﴾

101. Ey iman edenler! Size cevabı verildiği takdirde, altından kalkamayacağınız yükümlülükler getirerek sıkıntıya düşüp **üzülmenize sebep olabilecek sorular sormayın. Kur'an indirildiğinde bunları sorarsanız,** ilgili ayetlerde **size** gerekli ve yeterli **açıklama yapılacaktır. Allah** bir konu hakkında herhangi bir açıklama yapmamışsa, **onu** unutmuş veya gözden kaçırmış olduğundan değil, bilakis, dinini kolaylaştırmak ve her bölgede, her çağda yaşayan müminlere geniş bir içtihat alanı bırakmak için bazı konuları bilerek geçiştirmiş ve bu hususta sizleri **affetmiştir.** Unutmayın ki, **Allah çok bağışlayıcı, çok şefkatlidir.**

Öyleyse, Allah'ın size açıkça bildirdiği kadarını gücünüz yettiğince yapmaya çalışın, yersiz zorlamalarla hayalî haramlar ve farzlar icat etmeye kalkmayın.

قَدْ سَاَلَهَا قَوْمٌ مِنْ قَبْلِكُمْ ثُمَّ اَصْبَحُوا بِهَا كَافِر۪ينَ ﴿١٠٢﴾

102. Sizden önce de bazı insanlar bu tür sorular sormuş (2. Bakara: 67–71; 57. Hadid: 27) **ve sonuçta,** Allah'ın bütün hükümlerini **inkâr eder duruma gelmişlerdi.** Din âlimleri, kılı kırk yararcasına ortaya koydukları kurallarla, insanların yükümlülüklerini gereksiz yere ağırlaştırmışlardı. Öyle ki, dinî hükümler, zamanla uzmanlarının bile içinden çıkamadığı karmakarışık sorunlar yumağı hâline gelmiş ve bu da, halkın ve yöneticilerin Allah'ın kanunlarından büsbütün uzaklaşarak inkâra sürüklenmelerine yol açmıştı.

İşte, böyle bir anlayışın ürünü olarak uydurulan haramlardan çarpıcı bir örnek:

مَا جَعَلَ اللّٰهُ مِنْ بَح۪يرَةٍ وَلَا سَٓائِبَةٍ وَلَا وَص۪يلَةٍ وَلَا حَامٍۙ وَلٰكِنَّ الَّذ۪ينَ كَفَرُوا يَفْتَرُونَ
عَلَى اللّٰهِ الْكَذِبَۜ وَاَكْثَرُهُمْ لَا يَعْقِلُونَ ﴿١٠٣﴾

103. Allah, cahiliye müşriklerinin birtakım batıl inançlar ve saçma geleneklerle bazı hayvanları **bahîra, sâibe, vâsile ve hâm** diye nitelendirip kutsal ilan ederek onların etinden, sütünden, sırtından vs. kendilerini mahrum bırakmalarını **emretmiş değildir. Tam aksine bu kâfirler,** kendi kafalarından haramlar icat ederek **Allah adına yalan uyduruyorlar.** Çünkü **onların çoğu, akıllarını kullanmazlar.**

İslâm öncesi Cahiliye devrinde Araplar, sonuncusu erkek olmak üzere beş kez doğum yapan deveye bahîra; tutulduğu bir hastalıktan kurtulan kimsenin putlara adadığı deveye sâibe derlerdi. Kutsal kabul edilen bu hayvanlar artık kesilmez, sütleri sağılmaz ve sırtlarına binilmezdi.

Koyun dişi doğurursa kendilerinin, erkek doğurursa tanrılarının olurdu. Şayet hem erkek hem dişi doğurursa, dişiden dolayı erkeği de kurban etmezlerdi ki, buna da vasîle derlerdi.

Bir de, kendisinden on kez döl alınan erkek deveye hâm derlerdi. Bunun sırtına binmeyi haram sayar ve istediği yerde serbestçe otlamasına izin verirlerdi.

Bu kâfirler, en büyük nimetlerden biri olan düşünmeyi o derece ihmal etmişlerdir ki:

وَاِذَا ق۪يلَ لَهُمْ تَعَالَوْا اِلٰى مَٓا اَنْزَلَ اللّٰهُ وَاِلَى الرَّسُولِ قَالُوا حَسْبُنَا مَا وَجَدْنَا عَلَيْهِ
اٰبَٓاءَنَاۜ اَوَلَوْ كَانَ اٰبَٓاؤُ۬هُمْ لَا يَعْلَمُونَ شَيْـًٔا وَلَا يَهْتَدُونَ ﴿١٠٤﴾

104. Onlara, "Şu saçma gelenekleri bırakın da, **Allah'ın indirdiği** mükemmel inanç sistemi**ne ve** bu sistemin biricik kaynağı Kur'an'ın pratik hayata aktarılmasında en güzel örnek olan **Elçisine gelin!" denildiği zaman:**

"Atalarımızdan gördüğümüz töre, gelenek ve ideolojiler **bizim için yeterlidir!" derler. Peki, ataları hiçbir şey bilmeyen ve doğru yoldan sapmış kimseler olsa da mı** onları körü körüne taklit edecekler?

Bu durumda, müminlerin yapması gereken şudur:

يَٓا اَيُّهَا الَّذ۪ينَ اٰمَنُوا عَلَيْكُمْ اَنْفُسَكُمْۚ لَا يَضُرُّكُمْ مَنْ ضَلَّ اِذَا اهْتَدَيْتُمْۜ اِلَى اللّٰهِ
مَرْجِعُكُمْ جَم۪يعًا فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿١٠٥﴾

105. Ey iman edenler! Siz içinde yaşadığınız toplumu iyi yönde değiştirmek istiyorsanız, başkalarıyla uğraşayım derken kendinizi, ailenizi ve yakın çevrenizi ihmal etmeyin. Öncelikle **kendiniz**i ıslah edip düzeltmey**e bakın!** O zaman korkmayın, **siz** İslâm'ı tüm emir ve yasaklarıyla hayatınıza tatbik ederek **doğru yolda yürüdüğünüz sürece,** hak yoldan **sapanlar size** ve davanıza **asla zarar veremeyeceklerdir.** Unutmayın ki, **hepiniz** eninde sonunda **Allah'ın huzuruna varacaksınız.** İşte o zaman Allah, **tüm yaptıklarınızı size bildirecek** ve hak ettiğiniz ceza veya mükâfatı tam olarak verecek**tir.**

İşte, birey ve toplum olarak ıslah olmanızı sağlayacak temel bir hukuk ilkesi:

يَٓا اَيُّهَا الَّذ۪ينَ اٰمَنُوا شَهَادَةُ بَيْنِكُمْ اِذَا حَضَرَ اَحَدَكُمُ الْمَوْتُ ح۪ينَ الْوَصِيَّةِ اثْنَانِ
ذَوَا عَدْلٍ مِنْكُمْ

106. Ey iman edenler! İçinizden birine ölüm belirtileri **gelir de vasiyette bulunmak isterse,** vasiyetin içerik ve şartlarını belgelendirmek üzere, **aranızdan** Müslüman ve adil **iki kişiyi şahit tutsun.**

اَوْ اٰخَرَانِ مِنْ غَيْرِكُمْ اِنْ اَنْتُمْ ضَرَبْتُمْ فِى الْاَرْضِ فَاَصَابَتْكُمْ مُص۪يبَةُ الْمَوْتِۜ

Ama eğer memleketinizden uzak **diyarlara yolculuk ederken ölüm döşeğine düşer** de tanıdık şahit bulmakta güçlük çeker**seniz,** o zaman **siz**in toplumunuzdan veya dininiz**den olmayan iki yabancı** şahit de yeterli olur.

تَحْبِسُونَهُمَا مِنْ بَعْدِ الصَّلٰوةِ فَيُقْسِمَانِ بِاللّٰهِ اِنِ ارْتَبْتُمْ لَا نَشْتَر۪ي بِه۪ ثَمَنًا وَلَوْ
كَانَ ذَا قُرْبٰىۙ وَلَا نَكْتُمُ شَهَادَةَ اللّٰهِ اِنَّٓا اِذًا لَمِنَ الْاٰثِم۪ينَ ﴿١٠٦﴾

Eğer bu iki şahidin adaletinden **şüpheye düşerseniz, onları** cemaatle kıldığınız herhangi bir **namazın ardından** —çünkü namaz sonrasında dürüstlük ve insaf duyguları genellikle daha canlı olur—Müslümanların huzurunda şahitlik etmeleri için camide **alıkoyun. Sonra her ikisi de Allah'a şöyle yemin etsinler:**

"Dost ve yakınlarımızın çıkarları söz konusu **olsa bile, bu vasiyete ihanet etmeyeceğimize ve Allah için yapmış olduğumuz bu şahitliği gizlemeyeceğimize yemin ederiz. Aksi takdirde,** büyük bir **günah işlemiş olacağımızı** ve Allah katında cezasını çekeceğimizi **kabul ediyoruz!"** Vasiyet konusunda şahitlerin bu yeminli beyanı esas alınır. Aksini iddia edenin ise, iddiasını delil ile ispatlaması gerekir.

فَاِنْ عُثِرَ عَلٰٓى اَنَّهُمَا اسْتَحَقَّٓا اِثْمًا فَاٰخَرَانِ يَقُومَانِ مَقَامَهُمَا مِنَ الَّذ۪ينَ اسْتَحَقَّ
عَلَيْهِمُ الْاَوْلَيَانِ فَيُقْسِمَانِ بِاللّٰهِ لَشَهَادَتُنَٓا اَحَقُّ مِنْ شَهَادَتِهِمَا وَمَا اعْتَدَيْنَٓاۘ اِنَّٓا
اِذًا لَمِنَ الظَّالِم۪ينَ ﴿١٠٧﴾

107. Şayet daha sonra yeni delillerin ortaya çıkmasıyla **bu şahitlerin** yalan söyledikleri veya vasiyet edilen mallardan bir kısmına el koyarak **günah işledikleri anlaşılırsa,** onların şahitlikleri iptal edilir. Artık delil getirmek zorunda olan taraf, kendileridir. Bu durumda, şahitler yüzünden **hakları çiğnenen** mirasçılar arasın**dan** ölüye **en yakın olan iki kişi, o** yalancı **şahitlerin yerine geçer ve "Yemin olsun ki, bizim şahitliğimiz bu iki kişinin şahitliğinden daha doğrudur ve biz, kimsenin hakkını çiğnemiş değiliz. Aksi halde, zalimlerden olduğumuzu** ve Allah katında cezasını çekeceğimizi **kabul ediyoruz!" diye Allah'a yemin ederler.** Önceki iki şahit kendi iddialarını ispat etmedikleri takdirde, ölüye yakın olan bu mirasçıların yeminine göre hüküm verilir.

ذٰلِكَ اَدْنٰٓى اَنْ يَأْتُوا بِالشَّهَادَةِ عَلٰى وَجْهِهَٓا اَوْ يَخَافُٓوا اَنْ تُرَدَّ اَيْمَانٌ بَعْدَ اَيْمَانِهِمْۜ
وَاتَّقُوا اللّٰهَ وَاسْمَعُواۜ وَاللّٰهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِق۪ينَ ﴿١٠٨﴾

108. İşte, insanların **dürüstçe şahitlik yapmalarını yahut** şahitlik yaparken bu kadar ağır **yemin ettikten sonra yeminlerinin** yalan olduğu anlaşılarak **geri çevrilmesinden** ve dolayısıyla, yalancı durumuna düşüp rezil olmaktan **korkmalarını** ve hiç değilse bu sayede doğru söylemelerini **sağlayacak en uygun** çözüm yolu **budur.** Zira böyle kesin yemin edenler, yalanları ortaya çıkar da rezil olurlar endişesiyle yalan söylemeye cesaret edemezler.

O hâlde, **Allah'tan** gelen bu hükümleri çiğnemekten titizlikle **sakının ve** emirlerini can kulağıyla **dinleyin!** Unutmayın ki, buyruklarına karşı gelerek **yoldan çıkan bir toplumu Allah doğru yola iletmez.** Hesap Gününde de, hak ettikleri karşılığı tam olarak verir:

يَوْمَ يَجْمَعُ اللّٰهُ الرُّسُلَ فَيَقُولُ مَاذَٓا اُجِبْتُمْۜ قَالُوا لَا عِلْمَ لَنَاۜ اِنَّكَ اَنْتَ عَلَّامُ
الْغُيُوبِ ﴿١٠٩﴾

109. O gün Allah bütün Peygamberleri toplayacak ve "İnsanlar **sizin çağrınıza nasıl cevap verdiler?" diye soracak. Onlar ise,** "Ya Rab, senin sonsuz ilminin yanında **bizim hiçbir bilgimiz yoktur.** Biz yalnızca, hayatta olduğumuz sürece çağrımıza verilen cevabı —onu da ancak yüzeysel olarak— biliyoruz. **Tüm gizlilikleri hakkıyla bilen, sadece sensin!" diyecekler.**

اِذْ قَالَ اللّٰهُ يَا ع۪يسَى ابْنَ مَرْيَمَ اذْكُرْ نِعْمَت۪ي عَلَيْكَ وَعَلٰى وَالِدَتِكَۢ اِذْ اَيَّدْتُكَ
بِرُوحِ الْقُدُسِ تُكَلِّمُ النَّاسَ فِي الْمَهْدِ وَكَهْلًاۚ

110. İşte o zaman Allah, şöyle buyuracak:

"Ey Meryem oğlu İsa! Sana ve annene bağışlamış olduğum **nimetlerimi hatırla: Hani seni** vahiy ve ilham meleği **Kutsal Ruh** Cebrail **ile desteklemiştim.** Bu sayede tıpkı **yetişkinlik çağında olduğu gibi, beşikte** minicik bir bebek **iken de insanlarla konuşabiliyordun."**

وَاِذْ عَلَّمْتُكَ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَالتَّوْرٰيةَ وَالْاِنْج۪يلَۚ

"Hani sana okuyup yazmayı, hikmetli sözler söylemeyi, ayrıca Tevrat'ı ve İncil'i öğretmiştim."

وَاِذْ تَخْلُقُ مِنَ الطّ۪ينِ كَهَيْـَٔةِ الطَّيْرِ بِاِذْن۪ي فَتَنْفُخُ ف۪يهَا فَتَكُونُ طَيْرًا بِاِذْن۪ي

"Hani benim iznimle çamurdan kuş yapıyordun da, ona üfler üflemez yine **benim iznimle o** çamur canlanıp gerçek **bir kuş oluyordu."**

وَتُبْرِئُ الْاَكْمَهَ وَالْاَبْرَصَ بِاِذْن۪يۚ وَاِذْ تُخْرِجُ الْمَوْتٰى بِاِذْن۪يۚ

"Hani benim iznimle körleri ve cüzzamlıları iyileştiriyor, yine **benim iznimle ölüleri** diriltip kabirlerinden **çıkarıyordun."**

وَاِذْ كَفَفْتُ بَن۪ٓي اِسْرَٓاء۪يلَ عَنْكَ اِذْ جِئْتَهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ فَقَالَ الَّذ۪ينَ كَفَرُوا مِنْهُمْ
اِنْ هٰذَٓا اِلَّا سِحْرٌ مُب۪ينٌ ﴿١١٠﴾

"Hani İsrailoğulları'na apaçık mucizeler getirmiştin de, içlerinden inkâr edenler, "Bu ayan beyan sihirden başka bir şey değildir!" dediklerinde, seni onların haince tuzakların**dan kurtarmıştım."**

وَاِذْ اَوْحَيْتُ اِلَى الْحَوَارِيّ۪نَ اَنْ اٰمِنُوا ب۪ي وَبِرَسُول۪يۚ قَالُٓوا اٰمَنَّا وَاشْهَدْ بِاَنَّنَا
مُسْلِمُونَ ﴿١١١﴾

111. Hani havarîlere, "Bana ve Elçime iman edin!" diye ilham etmiştim. Bunun üzerine **onlar, "İman ediyoruz! Şahit ol** ya Rab, **bizler** yalnızca sana boyun eğen ve ancak senin hükümlerine **teslim olan kimseleriz!" demişlerdi.**

اِذْ قَالَ الْحَوَارِيُّونَ يَا ع۪يسَى ابْنَ مَرْيَمَ هَلْ يَسْتَط۪يعُ رَبُّكَ اَنْ يُنَزِّلَ عَلَيْنَا مَٓائِدَةً
مِنَ السَّمَٓاءِۜ قَالَ اتَّقُوا اللّٰهَ اِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِن۪ينَ ﴿١١٢﴾

112. Hani havarîler, "Ey Meryem oğlu İsa! Acaba Rabb'in bize gökten bir sofra indirebilir mi?" diye sormuşlardı. İsa, "Eğer gerçekten **inanıyorsanız, Allah'**ın kudreti ve benim Peygamberliğim hakkında şüphe içeren bu tür söz ve davranışlar**dan sakının!" cevabını vermişti.**

قَالُوا نُر۪يدُ اَنْ نَأْكُلَ مِنْهَا وَتَطْمَئِنَّ قُلُوبُنَا وَنَعْلَمَ اَنْ قَدْ صَدَقْتَنَا وَنَكُونَ عَلَيْهَا
مِنَ الشَّاهِد۪ينَ ﴿١١٣﴾

113. Onlar "Ama bizim kötü bir niyetimiz yok. Biz sadece **istiyoruz ki, ondan yiyelim, kalplerimiz** tam bir imanla **huzura ersin, bize doğru söylediğini** kesin olarak **bilelim ve onun sayesinde,** hakikate tanıklık eden **şahitler olalım!" demişlerdi.**

قَالَ ع۪يسَى ابْنُ مَرْيَمَ اللّٰهُمَّ رَبَّنَٓا اَنْزِلْ عَلَيْنَا مَٓائِدَةً مِنَ السَّمَٓاءِ تَكُونُ لَنَا ع۪يدًا
لِاَوَّلِنَا وَاٰخِرِنَا وَاٰيَةً مِنْكَۚ وَارْزُقْنَا وَاَنْتَ خَيْرُ الرَّازِق۪ينَ ﴿١١٤﴾

114. Bunun üzerine **Meryem oğlu İsa, "Ey Allah'ım,** ey yüce **Rabb'imiz!" diye yalvardı, "Bize gökten öyle bir sofra indir ki, geçmiş ve gelecek** bütün nesil**lerimiz için** kutlanacak bir **bayram ve senin tarafından** bize bahşedilmiş **bir mucize olsun. Ve** göndereceğin bu ilâhî sofra ile **bizi** besleyip **rızıklandır.** Hiç kuşkusuz **sen, rızık verenlerin en hayırlısısın."**

قَالَ اللّٰهُ اِنّ۪ي مُنَزِّلُهَا عَلَيْكُمْۚ فَمَنْ يَكْفُرْ بَعْدُ مِنْكُمْ فَاِنّ۪ٓي اُعَذِّبُهُ عَذَابًا لَٓا اُعَذِّبُهُٓ اَحَدًا مِنَ الْعَالَم۪ينَ ﴿١١٥﴾

115. Allah da buyurdu ki: "Onu size göndereceğim. Fakat bundan sonra içinizden kim benim ayetlerimi **inkâr ederse, dünyada hiç kimseye vermediğim cezayı ona vereceğim!"**

Bu hatırlatmaları yaptıktan sonra, Hesap Gününe yeniden dönelim:

وَاِذْ قَالَ اللّٰهُ يَا ع۪يسَى ابْنَ مَرْيَمَ ءَاَنْتَ قُلْتَ لِلنَّاسِ اتَّخِذُون۪ي وَاُمِّيَ اِلٰهَيْنِ مِنْ دُونِ اللّٰهِ

116. Allah, İsa Mesih'i ilâhlaştıranları azarlamak üzere ona **soracak: "Ey Meryem oğlu İsa! Bu insanlara sen mi 'Allah ile birlikte beni ve annemi de tanrı edinin' dedin?** Çünkü sen onların arasından ayrıldıktan sonra, bir kısmı senin "Tanrı" veya "Tanrının oğlu" olduğunu, bir kısmı da annen Meryem'in "Tanrı'nın annesi" (teotokos) olduğunu iddia ederek ikinizi de tanrılaştırdılar. Bunu onlara sen mi emrettin?"

قَالَ سُبْحَانَكَ مَا يَكُونُ ل۪ٓي اَنْ اَقُولَ مَا لَيْسَ ل۪ي بِحَقٍّۗ اِنْ كُنْتُ قُلْتُهُ فَقَدْ عَلِمْتَهُۜ تَعْلَمُ مَا ف۪ي نَفْس۪ي وَلَٓا اَعْلَمُ مَا ف۪ي نَفْسِكَۜ اِنَّكَ اَنْتَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ ﴿١١٦﴾

Bunun üzerine İsa, **"Hâşâ, seni tenzih ederim** ya Rab!" **diyecek, "Hakkım olmayan şeyi söylemek benim ne haddime! Şayet ben** böyle bir şey **söylemiş olsaydım, sen onu zaten bilirdin.** Zira **sen benim içimden geçenleri** dahi **bilirsin, oysa ben sende olan hiçbir şeyi bilemem.** Benim insanlara ne söylediğimi gayet iyi bildiğin hâlde bunları bana sormandaki hikmeti de bilemem. **Gerçek şu ki,** hiç kimsenin bilemeyeceği sırlar âlemi olan **gayb'ı tam olarak bilen, yalnızca sensin."**

مَا قُلْتُ لَهُمْ اِلَّا مَٓا اَمَرْتَن۪ي بِه۪ٓ اَنِ اعْبُدُوا اللّٰهَ رَبّ۪ي وَرَبَّكُمْۚ وَكُنْتُ عَلَيْهِمْ شَه۪يدًا مَا دُمْتُ ف۪يهِمْۚ فَلَمَّا تَوَفَّيْتَن۪ي كُنْتَ اَنْتَ الرَّق۪يبَ عَلَيْهِمْۜ وَاَنْتَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ شَه۪يدٌ ﴿١١٧﴾

117. "Ben onlara, yalnızca senin bana söylememi **emrettiğin şeyleri söyledim: "Benim de Rabb'im, sizin de Rabb'iniz olan Allah'a kulluk edin!"** dedim. **Aralarında bulunduğum sürece, yaptıklarına** bizzat **şahit idim.** Bu süre zarfında olup bitenlere tanıklık edebilirim. **Fakat sen beni** onların arasından alıp **vefat ettirdikten sonra, artık onlar üzerinde tek gözetleyici sendin. Doğrusu sen,** her an **her şeye şahitsin."**

"İsa şöyle cevap verdi: (Önceki kutsal kitaplarda) yazılmıştır ki, Rabb'in olan Allah'a tapacak ve yalnızca O'na kulluk edeceksin!" (Luka, 4:8 Matta, 4:10)

"Rabb'in olan Allah'tan korkacak, O'na kulluk edecek ve O'nun ismiyle yemin edeceksin! ...başka ilâhların ardınca yürümeyeceksiniz!" (Tesniye, 6:13–14)

اِنْ تُعَذِّبْهُمْ فَاِنَّهُمْ عِبَادُكَۚ وَاِنْ تَغْفِرْ لَهُمْ فَاِنَّكَ اَنْتَ الْعَز۪يزُ الْحَك۪يمُ ﴿١١٨﴾

118. "Şayet onlara azap edersen, şüphesiz onlar bu cezayı hak etmiş olsalar bile, **senin** affına muhtaç aciz **kullarındır. Ama eğer onları bağışlarsan, elbette** merhamet ve hikmetinle bunu yapmaya da kadirsin. Zira **sen,** sonsuz **kudret ve hikmet sahibisin."**

قَالَ اللّٰهُ هٰذَا يَوْمُ يَنْفَعُ الصَّادِق۪ينَ صِدْقُهُمْۜ لَهُمْ جَنَّاتٌ تَجْر۪ي مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهَارُ خَالِد۪ينَ ف۪يهَٓا اَبَدًاۜ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُۜ ذٰلِكَ الْفَوْزُ الْعَظ۪يمُ ﴿١١٩﴾

119. Son olarak **Allah şöyle buyuracak: "İşte bu** gün, **sözlerine bağlı kalanlara sadakatlerinin fayda vereceği gündür:** Ağaçlarının **altından ırmaklar akan ve sonsuza dek içinde yaşayacakları cennet bahçeleri onların olacaktır.** Tüm bunların da ötesinde, **Allah onlardan razı olmuş, onlar da Allah'tan razı olmuşlardır. İşte** en **büyük** başarı, en büyük **kurtuluş budur."**

لِلّٰهِ مُلْكُ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ وَمَا ف۪يهِنَّۜ وَهُوَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَد۪يرٌ ﴿١٢٠﴾

120. Göklerin, yerin ve bunların içerisinde bulunan her şeyin hükümranlığı yalnızca **Allah'a aittir. Ve O'nun her şeye gücü yeter.**

سُورَةُ الْاَنْعَامِ ﴿٦﴾

6. EN'ÂM SURESİ

Adını, müşriklerin kurbanlık hayvanlarla ilgili batıl inanç ve geleneklerinin ele alındığı 136 ve 138. ayetlerde geçen ve evcil hayvanlar anlamına gelen "en'âm" kelimesinden almıştır. Mekke devrinin ikinci yarısında indirilmiştir. 165 ayettir.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذ۪ي خَلَقَ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضَ وَجَعَلَ الظُّلُمَاتِ وَالنُّورَۜ ثُمَّ الَّذ۪ينَ كَفَرُوا بِرَبِّهِمْ يَعْدِلُونَ ﴿١﴾

1. Hamd, gökleri ve yeri yaratan, karanlıkları ve aydınlığı var eden Allah'a aittir. Gerçek anlamda övgü ve teşekkür, kâinatı yoktan var eden ve karanlık ile ışığın, gece ile gündüzün olağanüstü bir uyum ve ahenkle iç içe geçerek birbirlerini tamamladıkları harika bir sistem halinde düzenleyen Allah'a aittir. Dolayısıyla, kulluk ve ibadet de yalnızca O'na yapılmalıdır. **Fakat inkârcılar,** bunca yaratılış mucizesini gözleriyle gördükleri hâlde, hâlâ birtakım sahte ilâhları, efendileri, önderleri **Rab'lerine denk tutuyorlar.** Oysaki:

هُوَ الَّذ۪ي خَلَقَكُمْ مِنْ ط۪ينٍ ثُمَّ قَضٰٓى اَجَلًاۜ وَاَجَلٌ مُسَمًّى عِنْدَهُ ثُمَّ اَنْتُمْ تَمْتَرُونَ ﴿٢﴾

2. Sizi basit **bir çamurdan yaratan, sonra da** yeryüzünde bir süre yaşamanız için her birinize **bir ömür tayin eden O'dur.** Fakat dünyadaki ömrün sona ermesiyle her şey bitmeyecek. **Bir de O'nun katında,** O'nun plân ve programına göre tüm insanlık için **belirlenmiş bir süre,** bir Hesap Günü **vardır. Fakat siz** ey inkârcılar, **hâla şüphe içinde bocalayıp duruyorsunuz!**

وَهُوَ اللّٰهُ فِي السَّمٰوَاتِ وَفِي الْاَرْضِۜ يَعْلَمُ سِرَّكُمْ وَجَهْرَكُمْ وَيَعْلَمُ مَا تَكْسِبُونَ ﴿٣﴾

3. O göklerde de Allah'tır, yerde de. O'nun hükmü sadece göklerde değil, yeryüzünde de geçerlidir. Kâinatın her zerresine hükmeden Allah, elbette insanoğlunun hayatına da müdahale eder, onun için haram helal sınırları koyar ve bu sınırlara uyup uymadığı konusunda onu hesaba çeker. **O sizin içinizi ve dışınızı bildiği gibi,** hayır ve şer olarak **kazandığınız şeyleri de bilmektedir.** Hâl böyleyken:

وَمَا تَأْت۪يهِمْ مِنْ اٰيَةٍ مِنْ اٰيَاتِ رَبِّهِمْ اِلَّا كَانُوا عَنْهَا مُعْرِض۪ينَ ﴿٤﴾

4. Onlara ne zaman Rab'lerinden bir mesaj gelse, mutlaka ondan yüz çevirirler.

فَقَدْ كَذَّبُوا بِالْحَقِّ لَمَّا جَٓاءَهُمْۜ فَسَوْفَ يَأْت۪يهِمْ اَنْبٰٓؤُا مَا كَانُوا بِه۪ يَسْتَهْزِؤُ۫نَ ﴿٥﴾

5. İşte, Kur'an vasıtasıyla **kendilerine gelen bu hakikati de yalanladılar. Fakat yakında, o alay edip durdukları** âhiret, hesap, cennet, cehennem gibi **gerçeklerle yüz yüze gelecekler.**

Yoksa onlar, sahip oldukları sınırlı güce mi güveniyorlar?

اَلَمْ يَرَوْا كَمْ اَهْلَكْنَا مِنْ قَبْلِهِمْ مِنْ قَرْنٍ مَكَّنَّاهُمْ فِي الْاَرْضِ مَا لَمْ نُمَكِّنْ لَكُمْ وَاَرْسَلْنَا السَّمَٓاءَ عَلَيْهِمْ مِدْرَاراًۖ وَجَعَلْنَا الْاَنْهَارَ تَجْر۪ي مِنْ تَحْتِهِمْ فَاَهْلَكْنَاهُمْ بِذُنُوبِهِمْ وَاَنْشَاْنَا مِنْ بَعْدِهِمْ قَرْناً اٰخَر۪ينَ ﴿٦﴾

6. Kendilerinden önceki nice büyük medeniyetleri ve güçlü kudretli **toplumları helak ettiğimizi gör**üp kendilerini de aynı akıbetin beklediğini düşün**müyorlar mı? Onlara, yeryüzünde size vermediğimiz imkân ve iktidarı vermiştik. Göğü**n yağmurlarla gelen nimetlerini **üzerlerine cömertçe yağdırmış ve** bereketli toprakları bağ ve bahçelerle donatarak, ağaçların **altından** çağıldayan **ırmaklar akıtmıştık.** Fakat bunca nimetlere nankörlükle karşılık vererek isyan ettiler. **Biz de, günahları sebebiyle hepsini helâk ettik ve arkalarından başka** toplumlar, başka **nesiller yarattık.** Şimdi bunlardan ibret alıp ilâhî çağrıya kulak vermeleri gerekirken, Kur'an'ın ortaya koyduğu dupduru hakikati görmezlikten gelerek, yersiz bahanelerle bu muhteşem çağrıyı reddedecekler. Mesela, Kur'an'ın sana yazılı bir metin olarak değil de, vahiy yoluyla gönderilişini itiraz konusu yaparak inkârlarına bir bahane arayacaklar:

وَلَوْ نَزَّلْنَا عَلَيْكَ كِتَاباً ف۪ي قِرْطَاسٍ فَلَمَسُوهُ بِاَيْد۪يهِمْ لَقَالَ الَّذ۪ينَ كَفَرُٓوا اِنْ هٰذَٓا اِلَّا سِحْرٌ مُب۪ينٌ ﴿٧﴾

7. Eğer sana kâğıt üzerine yazılmış bir kitap indirseydik ve ona kendi elleriyle dokunmuş olsalardı bile, yine de iman etmeyi çıkarlarına ters gören bu **kâfirler, "Bu apaçık büyüden başka bir şey değildir!" diyeceklerdi.** Hâlbuki gözlerini kör eden inat, kibir ve bencillik duygularından bir an için sıyrılıp Kur'an'ı dikkatli bir gözle incelemiş olsalardı, onun Allah'tan gelen en büyük mucize olduğunu göreceklerdi.

وَقَالُوا لَوْلَٓا اُنْزِلَ عَلَيْهِ مَلَكٌۜ وَلَوْ اَنْزَلْنَا مَلَكاً لَقُضِيَ الْاَمْرُ ثُمَّ لَا يُنْظَرُونَ ﴿٨﴾

8. Fakat **onlar, "**Madem Muhammed Peygamber olduğunu iddia ediyor, o hâlde **ona bir melek indirilseydi ya!" dediler. Eğer biz** öyle **bir melek gönderseydik, o zaman** imtihan süresi sona ermiş, **işleri bitirilmiş olurdu ve artık kendilerine** tövbe etmeleri için ikinci bir **fırsat da verilmezdi.**

وَلَوْ جَعَلْنَاهُ مَلَكاً لَجَعَلْنَاهُ رَجُلاً وَلَلَبَسْنَا عَلَيْهِمْ مَا يَلْبِسُونَ ﴿٩﴾

9. Kaldı ki, **biz elçi olarak bir melek gönderseydik, onu bir insan şeklinde gönderirdik. Böylece o inkârcıları,** şimdi **düştükleri şüphelere yine düşürmüş olurduk.** İnsan olduğu gerekçesiyle Peygamberi inkâr eden bu kâfirler, o zaman da insan suretindeki meleğe, "Senin melek olduğunu nereden bilelim?" diyerek ondan da mucize isteyecek ve aynı asılsız bahanelerle inkâr edeceklerdi. Buna karşılık melek, onlara Muhammed'in söylediğinden başkasını söylemeyecekti. Zira Allah, insanların böyle mucize ve kerametlerle değil, Kur'an'ı inceleyip vahyin ışığında düşünerek iman etmelerini istiyor. O hâlde, ey Peygamber! Sen onları Kur'an'a çağırmaya devam et. İnkârcıların çirkin davranışlarından dolayı da üzülme:

وَلَقَدِ اسْتُهْزِئَ بِرُسُلٍ مِنْ قَبْلِكَ فَحَاقَ بِالَّذ۪ينَ سَخِرُوا مِنْهُمْ مَا كَانُوا بِه۪ يَسْتَهْزِؤُ۫نَ ﴿١٠﴾

10. Gerçek şu ki, senden önceki Peygamberlerle de alay edilmişti. Fakat onları alaya alan küstah**ları, sonunda alay ettikleri** o korkunç azap çepeçevre **sarıp helâk etmişti!**

قُلْ س۪يرُوا فِي الْاَرْضِ ثُمَّ انْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُكَذِّب۪ينَ ﴿١١﴾

11. Onlara **de ki: "Yeryüzünde gezip dolaşın** ve geçmiş toplumları, medeniyetleri araştırın **da,** hakikati **yalanlayanların sonu nice olmuş, bir görün!"**

قُلْ لِمَنْ مَا فِي السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِۜ قُلْ لِلّٰهِۜ كَتَبَ عَلٰى نَفْسِهِ الرَّحْمَةَۜ لَيَجْمَعَنَّكُمْ اِلٰى يَوْمِ الْقِيٰمَةِ لَا رَيْبَ ف۪يهِۜ اَلَّذ۪ينَ خَسِرُٓوا اَنْفُسَهُمْ فَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿١٢﴾

12. De ki: "Kimindir, göklerde ve yerde olan bütün varlık**lar?** Onların da mecburen kabul edecekleri cevabı kendin vererek **"Allah'ındır!" de.** O Allah ki, kullarına **merhamet etmeyi** ve onlara daima sevgi ve şefkat göstermeyi **kendisine** ilke edinmiş, vazgeçilmez bir görev olarak **yazmıştır.** Fakat bu merhamet, adaleti engelleyecek bir merhamet değildir. Nitekim Allah, gerçekleşeceğinde **asla şüphe olmayan Diriliş Günü hepinizi** hesaba çekmek üzere huzurunda **toplayacaktır.** Fakat **kendilerini felâkete sürükleyenler,** bu hakikate **iman etmezler.** Hâlbuki:

وَلَهُ مَا سَكَنَ فِي الَّيْلِ وَالنَّهَارِۜ وَهُوَ السَّم۪يعُ الْعَل۪يمُ ﴿١٣﴾

13. Gecenin ve gündüzün içinde barınan her şey O'nun kudret ve hükümranlığı altında**dır ve O,** her şeyi **işitendir, bilendir.**

قُلْ اَغَيْرَ اللّٰهِ اَتَّخِذُ وَلِياًّ فَاطِرِ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ وَهُوَ يُطْعِمُ وَلَا يُطْعَمُۜ قُلْ اِنّ۪ٓي اُمِرْتُ اَنْ اَكُونَ اَوَّلَ مَنْ اَسْلَمَ وَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْمُشْرِك۪ينَ ﴿١٤﴾

14. De ki: "Gökleri ve yeri yoktan var eden, her canlıyı **besleyen,** fakat **kendisi beslenmeye muhtaç olmayan Allah'tan başkasını kendime dost** ve yardımcı **edinir miyim ben?"**

De ki: "Ben, Müslümanların ilki olmak ve Allah'tan başka hayata karışmaya yetkili otoriteler tanıyan o **müşriklerden olmamakla emrolundum."**

"Bu yüzden ben, yeryüzünde bir tek mümin kalmamış bile olsa ümitsizliğe ve yılgınlığa kapılmayacak, gerekirse tek başıma mücadeleye devam edeceğim. Benden önce birilerinin başlamasını beklemeden Rabb'imin buyruklarına boyun eğerek, sözlerimle, davranışlarımla, hayatımla ve ölümümle müminlere örneklik ve öncülük edeceğim. Ve asla Allah'tan başka otoriteler tanıyan o müşriklerin yanında yer almayacağım!"

قُلْ اِنّ۪ٓي اَخَافُ اِنْ عَصَيْتُ رَبّ۪ي عَذَابَ يَوْمٍ عَظ۪يمٍ ﴿١٥﴾

15. De ki: "Doğrusu ben, inkârcıların arzu ve heveslerine uyup **Rabb'imin emirlerine karşı gelecek olursam,** tüm insanların hesaba çekileceği **o dehşetli Gün** başıma gelecek **azaptan korkarım."**

مَنْ يُصْرَفْ عَنْهُ يَوْمَئِذٍ فَقَدْ رَحِمَهُۜ وَذٰلِكَ الْفَوْزُ الْمُب۪ينُ ﴿١٦﴾

16. O gün kim azaptan kurtarılırsa, Allah ona merhamet etmiş demektir. İşte gerçek kurtuluş budur.

Ebedî kurtuluşa giden yolda mücadele ederken, başıma ne gelir diye de korkma!

وَاِنْ يَمْسَسْكَ اللّٰهُ بِضُرٍّ فَلَا كَاشِفَ لَهُٓ اِلَّا هُوَۜ وَاِنْ يَمْسَسْكَ بِخَيْرٍ فَهُوَ عَلٰى كُلِّ
شَيْءٍ قَد۪يرٌ ﴿١٧﴾

17. Eğer Allah sana bir zarar verecek olsa, onu O'ndan başka hiç kimse önleyemez ve eğer sana bir iyilik nasip etse, bunu da O'ndan başka hiç kimse engelleyemez. Unutma ki, **O'nun her şeye gücü yeter.**

وَهُوَ الْقَاهِرُ فَوْقَ عِبَادِه۪ۜ وَهُوَ الْحَك۪يمُ الْخَب۪يرُ ﴿١٨﴾

18. O, kullarının üzerinde mutlak hükümranlık ve **otorite sahibidir.** Bununla birlikte, **O hakîmdir,** sonsuz ilim ve hikmetiyle her şeyi yerince yapar, **her şeyden haberdardır.**

قُلْ اَيُّ شَيْءٍ اَكْبَرُ شَهَادَةًۜ قُلِ اللّٰهُۜ شَه۪يدٌ بَيْن۪ي وَبَيْنَكُمْ

19. Ey Muhammed! Senin hak Peygamber olduğuna inanmak için Yahudi ve Hristiyanların tanıklığını şart koşan cahillere **de ki:** "Söyleyin, sözüne güvenilecek **en büyük** ve en adil **şahit kimdir?" De ki: "Sizinle benim aramda,** benim Peygamberliğime bizzat **Allah şahittir."**

وَاُو۫حِيَ اِلَيَّ هٰذَا الْقُرْاٰنُ لِاُنْذِرَكُمْ بِه۪ وَمَنْ بَلَغَۜ

"**İşte** ilâhi şehadetin en açık kanıtı olan **bu Kur'an, sizi ve** kıyamete kadar **ulaşacağı herkesi onunla uyarmam için bana gönderildi."**

اَئِنَّكُمْ لَتَشْهَدُونَ اَنَّ مَعَ اللّٰهِ اٰلِهَةً اُخْرٰىۜ

"**Şimdi siz,** bütün bunlara rağmen **Allah ile birlikte başka ilâhların varlığına şahitlik edebilir misiniz?** Buna dair elinizde en küçük bir delil var mıdır?"

قُلْ لَٓا اَشْهَدُۚ قُلْ اِنَّمَا هُوَ اِلٰهٌ وَاحِدٌ وَاِنَّن۪ي بَر۪يٓءٌ مِمَّا تُشْرِكُونَۢ ﴿١٩﴾

De ki: "Allah'tan korkmuyorsanız yalan şahitlikte bulunabilirsiniz, fakat **ben** böyle bir iftiraya asla **şahitlik etmem!"**

Artık o inkârcılara karşı açıkça tavrını ortaya koyarak **de ki: "Allah,** eşi ve ortağı olmayan **bir tek ilâhtır.** Şunu iyi bilin ki, **ben, sizin** Allah'a **ortak koştuğunuz her şeyden uzak olduğumu ilan ediyorum!"**

اَلَّذ۪ينَ اٰتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ يَعْرِفُونَهُ كَمَا يَعْرِفُونَ اَبْنَٓاءَهُمْۢ اَلَّذ۪ينَ خَسِرُٓوا
اَنْفُسَهُمْ فَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ۟ ﴿٢٠﴾

20. Kendilerine daha önce **Kitap verdiklerimiz,** yani Yahudi ve Hristiyan bilginleri, aslında Muhammed'in gerçek bir Peygamber olduğunu pekâlâ bilir, hatta **onu kendi öz evlatlarını tanıdıkları gibi tanırlar.** Fakat bile bile kötülüğü tercih ederek **kendilerine yazık edenler,** çıkarlarına ters gördükleri için Kur'an'a **inanmazlar.**

وَمَنْ اَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرٰى عَلَى اللّٰهِ كَذِبًا اَوْ كَذَّبَ بِاٰيَاتِه۪ۜ اِنَّهُ لَا يُفْلِحُ الظَّالِمُونَ ﴿٢١﴾

21. Kendi uydurduğu hükümleri kutsal kitaba nispet ederek **Allah adına yalan uyduran yahut O'nun ayetlerini inkâr edenlerden daha zalim kim olabilir? Gerçek şu ki, zalimler asla kurtuluşa eremezler.** Özellikle de Hesap Günü'nde:

وَيَوْمَ نَحْشُرُهُمْ جَم۪يعًا ثُمَّ نَقُولُ لِلَّذ۪ينَ اَشْرَكُٓوا اَيْنَ شُرَكَٓاؤُ۬كُمُ الَّذ۪ينَ كُنْتُمْ
تَزْعُمُونَ ﴿٢٢﴾

22. O gün onların hepsini bir araya toplayacağız, sonra da birtakım varlıkları, kişi ve kurumları yüceltip ilâhlaştırarak veya arzu ve heveslerini hayatın yegâne değer ölçüsü hâline getirerek Allah'a **ortak koşanlara soracağız:** "Söyleyin bakalım, emir ve otoritesine boyun eğilmesi gerektiğini **iddia ettiğiniz ortaklarınız** şimdi **neredeler?"**

ثُمَّ لَمْ تَكُنْ فِتْنَتُهُمْ اِلَّٓا اَنْ قَالُوا وَاللّٰهِ رَبِّنَا مَا كُنَّا مُشْرِك۪ينَ ﴿٢٣﴾

23. Bunun üzerine onların, sahte mazeretler öne sürerek, **"Rabb'imiz Allah'a yemin olsun ki, biz** O'na asla **ortak koşmuş değiliz!" demekten başka bir çareleri kalmayacak.**

اُنْظُرْ كَيْفَ كَذَبُوا عَلٰٓى اَنْفُسِهِمْ وَضَلَّ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَفْتَرُونَ ﴿٢٤﴾

24. Bak, Mahşer Günü hesap verirlerken **kendi vicdanlarına karşı nasıl da yalan söylediler de,** tanrı ve kurtarıcı diye **uydurdukları şeyler onları** nasıl da **yüzüstü bırakıp gitti!**

Onların bu hâle düşmesinin asıl sebebine gelince:

وَمِنْهُمْ مَنْ يَسْتَمِعُ اِلَيْكَۚ وَجَعَلْنَا عَلٰى قُلُوبِهِمْ اَكِنَّةً اَنْ يَفْقَهُوهُ وَف۪ٓي اٰذَانِهِمْ
وَقْرًاۜ

25. İçlerinde, sana Kur'an okurken **kulak verenler de var. Ama biz onların kalplerine, Kur'an'ı** sağlıklı olarak **anlamalarına engel olacak perdeler geçirmiş, kulaklarına da sağırlık vermişizdir.** Yani insanın özüne yerleştirdiğimiz fıtrî özellikler gereğince, Kur'an'a kibir, bencillik, inat, önyargı gibi saplantılarla yaklaşanlar, onu doğru ve sağlıklı bir şekilde değerlendiremez ve yol göstericiliğinden faydalanamazlar. Çünkü alışkanlık hâline getirdiği kötülükler, zamanla kalplerini iyi ve erdemli olan her şeye kapalı hâle getirmiş ve böylece kalpleri mühürlenmiştir. Bu sebep-sonuç ilişkisini bir yasa olarak koyan Allah olduğu için, kalpleri mühürleyen Allah'tır. Fakat bu mühürlemeye sebep insanın kendisi olduğu için, sorumluluk insana aittir. İşte, gerek günahkârca tutum ve davranışları alışkanlık hâline getiren, gerekse geleneksel anlayışlara, önyargılara körü körüne ve inatla sarılan kimseler, zamanla Kur'an'ın güzelliklerini göremez hâle gelirler:

وَاِنْ يَرَوْا كُلَّ اٰيَةٍ لَا يُؤْمِنُوا بِهَاۜ

Artık her türlü mucizeyi görseler bile, yine de ona inanmazlar.

حَتّٰٓى اِذَا جَٓاؤُ۫كَ يُجَادِلُونَكَ يَقُولُ الَّذ۪ينَ كَفَرُٓوا اِنْ هٰذَٓا اِلَّٓا اَسَاط۪يرُ الْاَوَّل۪ينَ ﴿٢٥﴾

O kadar ki, kendilerini inkâra şartlandırmış olan bu insanlar senin yanına geldiklerinde, "Bu Kur'an **eskilerin** efsane ve **masallarından başka bir şey değildir!" diyerek seninle tartışmaya girişirler.**

وَهُمْ يَنْهَوْنَ عَنْهُ وَيَنْـَٔوْنَ عَنْهُۚ وَاِنْ يُهْلِكُونَ اِلَّٓا اَنْفُسَهُمْ وَمَا يَشْعُرُونَ ﴿٢٦﴾

26. Kendileri Kur'an'dan **yüz çevirdikleri gibi,** başkalarını da **ondan vazgeçirmeye çalışırlar. Oysa** böyle yapmakla **yalnızca kendilerini felâkete sürüklüyorlar, fakat** bunun **farkında değiller.**

وَلَوْ تَرٰٓى اِذْ وُقِفُوا عَلَى النَّارِ فَقَالُوا يَا لَيْتَنَا نُرَدُّ وَلَا نُكَذِّبَ بِاٰيَاتِ رَبِّنَا وَنَكُونَ
مِنَ الْمُؤْمِن۪ينَ ﴿٢٧﴾

27. Onları, zincirlerle bağlanmış bir hâlde **ateşin karşısında dururlarken, "Ah, keşke** dünyaya **geri gönderilseydik de, Rabb'imizin ayetlerini yalanlamayıp inananlardan olsaydık!" dedikleri zaman**ki içler acısı hâllerini **bir görsen!**

Ama zannediyor musunuz ki, bu kâfirlerin o zamanki pişmanlıkları ve iman etme arzuları ciddî ve samimî bir imanın belirtisidir?

بَلْ بَدَا لَهُمْ مَا كَانُوا يُخْفُونَ مِنْ قَبْلُۜ وَلَوْ رُدُّوا لَعَادُوا لِمَا نُهُوا عَنْهُ وَاِنَّهُمْ
لَكَاذِبُونَ ﴿٢٨﴾

28. Hayır! Aslında, daha önce vicdanlarında **örtbas ettikleri** âhiret hayatıyla ilgili gerçekler, inkâr edemeyecekleri biçimde **karşılarına çıkmıştır.** Sızlanmalarının asıl sebebi budur. **Yoksa eğer** dünya hayatına **geri gönderilmiş olsalardı, yine kendilerine yasak edilen şeyleri yapacaklardı. Zira onlar, kesinlikle yalan söylüyorlar.**

Nitekim dünyada iken böyle defalarca başları sıkışmış ve aynı şekilde pişmanlık duyup Rab'lerine sığınmışlardı, fakat rahata kavuşur kavuşmaz sözlerinden dönmüş ve:

وَقَالُٓوا اِنْ هِيَ اِلَّا حَيَاتُنَا الدُّنْيَا وَمَا نَحْنُ بِمَبْعُوثِينَ ﴿٢٩﴾

29. "Şu dünyadaki hayatımızdan başka bir hayat yoktur ve bizler, asla yeniden diriltilecek değiliz!" demişlerdi.

وَلَوْ تَرٰٓى اِذْ وُقِفُوا عَلٰى رَبِّهِمْۜ قَالَ اَلَيْسَ هٰذَا بِالْحَقِّۜ قَالُوا بَلٰى وَرَبِّنَاۜ قَالَ فَذُوقُوا
الْعَذَابَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ ﴿٣٠﴾

30. Rab'lerinin huzuruna getirildikleri zaman hâllerini **bir görsen:** Allah, **"Nasıl, bu** âhiret hayatı **gerçek miymiş?" diye soracak. Onlar da, "Evet, Rabb'imize yemin olsun ki,** gerçeğin ta kendisiymiş**!" diye cevap verecekler. Bunun üzerine** Allah**, "O hâlde, inkâr etmenize karşılık** sonsuz **azabı tadın!" diyecek.**

قَدْ خَسِرَ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِلِقَٓاءِ اللّٰهِۜ حَتّٰٓى اِذَا جَٓاءَتْهُمُ السَّاعَةُ بَغْتَةً قَالُوا يَا
حَسْرَتَنَا عَلٰى مَا فَرَّطْنَا فِيهَاۙ وَهُمْ يَحْمِلُونَ اَوْزَارَهُمْ عَلٰى ظُهُورِهِمْۜ اَلَا سَٓاءَ مَا
يَزِرُونَ ﴿٣١﴾

31. Evet, **Allah'ın huzuruna varacaklarını inkâr edenler, gerçekten ziyana uğramışlardır:** Bunlar dünyada kısa bir süre yaşayacaklar, **nihayet** son **saat,** yani kıyamet veya ecel saati **ansızın gelip çatınca, sırtlarına günahlarını yüklenmiş bir vaziyette, "Yazıklar olsun bize, bunu nasıl da ihmal etmişiz!" diye feryat edecekler. Bakın, sırtlarında ne kötü bir yük taşıyorlar!**

O hâlde, âhireti inkâr edenler şunu iyi bilsinler:

وَمَا الْحَيٰوةُ الدُّنْيَٓا اِلَّا لَعِبٌ وَلَهْوٌۜ وَلَلدَّارُ الْاٰخِرَةُ خَيْرٌ لِلَّذِينَ يَتَّقُونَۜ اَفَلَا تَعْقِلُونَ
﴿٣٢﴾

32. Bu dünya hayatı, âhirete nazaran **bir oyun ve eğlenceden başka bir şey değildir. Oysa âhiret yurdu,** kötülüklerden sakınıp güzelliklere, iyiliklere ulaşmak için çabalayan o **takva sahipleri için elbette daha hayırlıdır. Hâlâ aklınızı kullanmayacak mısınız?**

قَدْ نَعْلَمُ اِنَّهُ لَيَحْزُنُكَ الَّذِي يَقُولُونَ فَاِنَّهُمْ لَا يُكَذِّبُونَكَ وَلٰكِنَّ الظَّالِمِينَ بِاٰيَاتِ
اللّٰهِ يَجْحَدُونَ ﴿٣٣﴾

33. Ey Peygamber! **Onların söylediği sözlerin seni üzdüğünü elbette biliyoruz.** Fakat üzülme, yılgınlığa ve ümitsizliğe de kapılma. **Zira onların yalanladığı aslında sen değilsin, fakat bu zalimler, bile bile Allah'ın ayetlerini inkâr ediyorlar.** O hâlde, onlar hakkındaki hükmü de Allah'a bırak.

وَلَقَدْ كُذِّبَتْ رُسُلٌ مِنْ قَبْلِكَ فَصَبَرُوا عَلٰى مَا كُذِّبُوا وَاُو۫ذُوا حَتّٰٓى اَتٰيهُمْ نَصْرُنَاۚ
وَلَا مُبَدِّلَ لِكَلِمَاتِ اللّٰهِۚ وَلَقَدْ جَٓاءَكَ مِنْ نَبَأِ۬ي الْمُرْسَلِينَ ﴿٣٤﴾

34. Gerçek şu ki, senden önceki Peygamberler de tıpkı senin gibi **yalanlanmıştı. Fakat** her türlü **yalanlama ve işkence karşısında yılmadan direndiler ve nihayet yardımımız onlara yetişti.** Bu bir ilahi yasadır ve kıyamete kadar değiştirilmesi söz konusu değildir. Çünkü **Allah'ın sözlerini değiştirebilecek** hiçbir güç **yoktur! O Peygamberlerin başından geçen bir kısım olaylar,** Kur'an'da yer yer **sana da anlatıldı.** O hâlde, onları kendine örnek al ve kâfirleri inandıracağım diye mucizeler, kerametler peşinde koşma:

وَاِنْ كَانَ كَبُرَ عَلَيْكَ اِعْرَاضُهُمْ فَاِنِ اسْتَطَعْتَ اَنْ تَبْتَغِيَ نَفَقًا فِي الْاَرْضِ اَوْ
سُلَّمًا فِي السَّمَٓاءِ فَتَأْتِيَهُمْ بِاٰيَةٍۜ

35. Eğer bu inkârcıların senin davetinden **yüz çevirmeleri ağırına gittiyse, haydi gücün yetiyorsa yerin derinliklerine** inebileceğin **bir tünel aç yahut göğe** yükseleceğin **bir merdiven daya da, onlara bir mucize getir!** Sakın böyle bir işe yeltenme! Zira toplumda zihinsel ve ahlâkî devrimin gerçekleşmesi için doğru yöntem bu değildir.

وَلَوْ شَٓاءَ اللّٰهُ لَجَمَعَهُمْ عَلَى الْهُدٰى فَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْجَاهِلِينَ ﴿٣٥﴾

Allah dileseydi, insana verdiği irade ve tercih yeteneğini elinden alır ve inkâr edenlerin **hepsini imana getirebilirdi.** Fakat öyle yapmadı. Çünkü bu takdirde, insanın ahlâk ve erdemliliğinin hiçbir anlam ve değeri kalmaz, onun meleklerden ayrı bir varlık olarak yaratılmasının hikmeti ortadan kalkardı. Oysa Allah, insana özgür bir irade vermiş ve onu, dilediği inanç ve hayat tarzını seçme konusunda serbest bırakmıştır. Bu yüzden insan, ancak kendi özgür iradesiyle aklını kullanıp doğru yolu seçtiği takdirde gerçek anlamda ahlâk ve erdemliliğe ulaşabilir. **O hâlde, sakın** bu gerçeği göz ardı edip de **cahillerden olma!** Unutma ki:

اِنَّمَا يَسْتَجِيبُ الَّذِينَ يَسْمَعُونَۜ وَالْمَوْتٰى يَبْعَثُهُمُ اللّٰهُ ثُمَّ اِلَيْهِ يُرْجَعُونَ ﴿٣٦﴾

36. Kur'an çağrısını, kötü niyet ve eylemlerle aklını ve kalbini karartmış zalimler değil, **yalnızca** hak ve hakikate içtenlikle **kulak verenler kabul eder.** Akıl, vicdan ve sağduyu bakımından **ölmüş olanlara gelince,** onlar son nefeslerine kadar inkârdan vazgeçmeyeceklerdir. Sonra **Allah onları diriltecek ve sonunda** onlar, yaptıklarının hesabını vermek üzere **O'nun huzuruna çıkarılacaklardır.**

Hakikat karşısında tıpkı bir ölü gibi duyarsız kalan inkârcılar bunca ayetleri görmezlikten geliyorlar da:

وَقَالُوا لَوْلَا نُزِّلَ عَلَيْهِ اٰيَةٌ مِنْ رَبِّهِۜ قُلْ اِنَّ اللّٰهَ قَادِرٌ عَلٰٓى اَنْ يُنَزِّلَ اٰيَةً وَلٰكِنَّ اَكْثَرَهُمْ لَا
يَعْلَمُونَ ﴿٣٧﴾

37. "Madem Muhammed Peygamber olduğunu iddia ediyor, o hâlde **ona Rabb'inden** olağanüstü bir alâmet veya bizim istediğimiz türden **bir mucize indirilseydi ya!" diyorlar. De ki: "Allah, elbette mucize göndermeye kâdirdir.** Ve zaten, Kur'an gibi muhteşem bir mucize göndermiştir de.**" Fakat insanların çoğu,** iman etmek için Kur'an'ı inceleyip onun üzerinde düşünmek gerektiğini, her attıkları adımda zaten binlerce mucize bulunduğunu **bilmezler.** İşte o mucizelerden biri:

وَمَا مِنْ دَٓابَّةٍ فِي الْاَرْضِ وَلَا طَٓائِرٍ يَطِيرُ بِجَنَاحَيْهِ اِلَّٓا اُمَمٌ اَمْثَالُكُمْۜ مَا فَرَّطْنَا فِي
الْكِتَابِ مِنْ شَيْءٍ ثُمَّ اِلٰى رَبِّهِمْ يُحْشَرُونَ ﴿٣٨﴾

38. Yeryüzünde yürüyen ve sürünen **ne kadar hayvan ve** gökyüzünde **kanat çırparak uçan ne kadar kuş varsa, hepsi sizin gibi birer topluluktur.** Hayvanların hayatına baktığınızda, her bir türün beden yapısının kendi ihtiyaç ve fonksiyonlarına ne kadar uygun tasar-

landığını, onlara yaratılıştan bahşedilen içgüdüsel özellikler sayesinde tüm ihtiyaçlarını akıl almaz bir biçimde nasıl giderdiklerini, hepsinin üremesinin, beslenmesinin, ölümünün harika bir sistem çerçevesinde hiç aksamadan nasıl süregeldiğini görecek ve ilâhî kudret karşısında hayranlıkla secdeye kapanacaksınız. Rabb'inizi tanımak istiyorsanız, gözünüzdeki alışkanlık perdesini yırtmalı ve çevrenizdeki sayısız mucizelerin farkına vararak bunlar üzerinde düşünmelisiniz. Zira **biz,** evren kanunlarının yazılı olduğu o **Kitapta hiçbir şeyi eksik bırakmadık.** İşte, Allah'ın evrensel yasasının en önemli maddesi: **Eninde sonunda** bütün insanlar **toplanıp Rab'lerinin huzuruna getirilecekler!**

وَالَّذِينَ كَذَّبُوا بِاٰيَاتِنَا صُمٌّ وَبُكْمٌ فِي الظُّلُمَاتِۜ مَنْ يَشَاِ اللّٰهُ يُضْلِلْهُۜ وَمَنْ يَشَاْ
يَجْعَلْهُ عَلٰى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿٣٩﴾

39. Ayetlerimizi yalanlayanlar, karanlıklar içinde bocalayan **sağır ve dilsiz** insanlar misali, akıl ve vicdanlarını kat kat cehalet, inat, kibir ve önyargı zincirleriyle prangaya vurmuş zavallı kimse**lerdir.** Gerçek şu ki, **Allah müstahak gördüğünü saptırır, lâyık gördüğünü de doğru yola iletir.** Bile bile yanlışta direten inatçı zalimleri sapıklıkta bırakır, hakikate ulaşmak isteyen samimî kullarını ise doğru yola iletir. O'nun bu konudaki kararını sizin tercih ve davranışlarınız belirleyecektir.

قُلْ اَرَاَيْتَكُمْ اِنْ اَتٰيكُمْ عَذَابُ اللّٰهِ اَوْ اَتَتْكُمُ السَّاعَةُ اَغَيْرَ اللّٰهِ تَدْعُونَۚ اِنْ كُنْتُمْ
صَادِقِينَ ﴿٤٠﴾

40. Allah'ın hükümlerine boyun eğmekten kaçınan o müşriklerin iç dünyalarına seslenerek **de ki: "Eğer doğru sözlü iseniz söyleyin bakalım, size Allah'ın azabı veya** Kıyamet **Saati gelip çatıverse, Allah'tan başkasına mı yalvarırsınız?**

بَلْ اِيَّاهُ تَدْعُونَ فَيَكْشِفُ مَا تَدْعُونَ اِلَيْهِ اِنْ شَٓاءَ وَتَنْسَوْنَ مَا تُشْرِكُونَ ﴿٤١﴾

41. Bilakis, kendilerini ilâhlık makamına yücelterek Allah'a **ortak koştuğunuz her şeyi unutur da, yalnızca O'na yalvarırsınız. O da dilerse,** kaldırılması için **kendisine yalvardığınız belâyı kaldırır!** Bu da gösteriyor ki, bir tek Allah'a kulluk etme ve yalnızca O'nun hükümlerine boyun eğme inancı, doğuştan taşıdığınız, özünüzde var olan bir eğilimdir.

وَلَقَدْ اَرْسَلْنَٓا اِلٰٓى اُمَمٍ مِنْ قَبْلِكَ فَاَخَذْنَاهُمْ بِالْبَاْسَٓاءِ وَالضَّرَّٓاءِ لَعَلَّهُمْ يَتَضَرَّعُونَ
﴿٤٢﴾

42. Doğrusu biz, senden önceki toplumlara da mesajımızı ileten elçiler **gönderdik ve onları,** acizliklerini anlayıp emrimize **boyun eğmeleri için** zaman zaman çeşitli **belâ ve sıkıntılarla imtihan ettik.**

فَلَوْلَٓا اِذْ جَٓاءَهُمْ بَاْسُنَا تَضَرَّعُوا وَلٰكِنْ قَسَتْ قُلُوبُهُمْ وَزَيَّنَ لَهُمُ الشَّيْطَانُ مَا
كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٤٣﴾

43. Hiç değilse, başlarına bu belâlar geldiği zaman tövbe edip **boyun eğselerdi ya!** Fakat tam aksine, iyice azgınlaştılar. Bu yüzden **kalpleri kaskatı kesildi ve şeytan, yaptıkları** çirkin **işleri onlara güzel gösterdi.** Kötülüğü alışkanlık hâline getirdikleri için, zamanla bu kötülüklerden etkilenmez oldular ve fenalığı iyilik, günahı sevap saymaya başladılar. Vicdanları dondu, akılları tutuldu, azıttıkça azıttılar.

فَلَمَّا نَسُوا مَا ذُكِّرُوا بِهٖ فَتَحْنَا عَلَيْهِمْ اَبْوَابَ كُلِّ شَيْءٍۜ حَتّٰٓى اِذَا فَرِحُوا بِمَٓا
اُو۫تُٓوا اَخَذْنَاهُمْ بَغْتَةً فَاِذَا هُمْ مُبْلِسُونَ ﴿٤٤﴾

44. Onlar kendilerine yapılan bu öğüt ve **uyarıları unutunca, biz de** cezalarını vermek için, başlarındaki sıkıntı ve belâları kaldırdık ve önlerinde **bütün** nimet ve refah **kapılarını** ardına kadar **açtık. Ve nihayet, kendilerine bahşedilen** bu zenginlik ve nimet**ler yüzünden** küstahlık edip **şımardıkları** ve Allah'ı, âhireti unutarak zevküsefaya daldıkları **bir sırada,** bir afet, bir deprem, bir kaza, bir hastalık, bir ölüm ile **onları ansızın yakaladık ve işte o anda, bütün ümitleri sönüverdi!**

فَقُطِعَ دَابِرُ الْقَوْمِ الَّذِينَ ظَلَمُواۜ وَالْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٤٥﴾

45. Böylece, zulüm ve haksızlık eden toplumların kökü kazındı ve tarih sahnesinden silinip gittiler. Öyleyse, zalimlere hak ettikleri cezayı veren ve iman eden kullarını kurtarıp yücelten **Allah'a, o âlemlerin Rabb'ine hamd olsun!**

قُلْ اَرَاَيْتُمْ اِنْ اَخَذَ اللّٰهُ سَمْعَكُمْ وَاَبْصَارَكُمْ وَخَتَمَ عَلٰى قُلُوبِكُمْ مَنْ اِلٰهٌ غَيْرُ اللّٰهِ
يَاْتِيكُمْ بِهٖۜ اُنْظُرْ كَيْفَ نُصَرِّفُ الْاٰيَاتِ ثُمَّ هُمْ يَصْدِفُونَ ﴿٤٦﴾

46. Ey hak yolunun yolcusu! Allah'a kul olmaktan kaçınan o bedbahtlara seslenerek **de ki: "Söyleyin bakalım, eğer Allah işitme ve görme yeteneklerinizi elinizden alsa ve kalplerinizi** hiçbir hakikati idrak edemeyeceğiniz şekilde **mühürlese, Allah'tan başka bunları size geri verebilecek bir ilâh var mı?** Elbette yok! O hâlde, bu nimetler elinizden alınmadan Rabb'inize dönmek için daha ne bekliyorsunuz?

Bakın, hakikati tüm berraklığıyla ortaya koyan **ayetlerimizi nasıl** farklı açılardan zengin örneklerle tekrar ve tekrar **açıklıyoruz. Onlar ise, hâlâ ısrarla yüz çeviriyorlar!**

قُلْ اَرَاَيْتَكُمْ اِنْ اَتٰيكُمْ عَذَابُ اللّٰهِ بَغْتَةً اَوْ جَهْرَةً هَلْ يُهْلَكُ اِلَّا الْقَوْمُ الظَّالِمُونَ
﴿٤٧﴾

47. Yine o zalimlere **de ki: "Söyleyin bakalım, Allah'ın azabı** hiç beklemediğiniz bir sırada **ansızın veya açıktan açığa gelip başınıza çökecek olsa, zalim toplumdan başka kim helâk edilecek?** İşte bu felâketten, ancak Allah'ın kitabına yönelerek kurtulabilirsiniz, Peygamberden yetkisi dışında mucizeler ve kudret gösterileri bekleyerek değil.

وَمَا نُرْسِلُ الْمُرْسَلِينَ اِلَّا مُبَشِّرِينَ وَمُنْذِرِينَۚ فَمَنْ اٰمَنَ وَاَصْلَحَ فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ
وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٤٨﴾

48. Çünkü **biz Peygamberleri, ancak** cennet nimetleriyle **müjdelesinler ve** cehennem azabıyla **uyarsınlar diye göndeririz.** Yoksa onların, kendiliklerinden mucize gösterme güç ve yetkileri yoktur. **O hâlde, kim** Allah'a ve âhiret gününe **iman eder de** günahlardan vazgeçip durumunu **düzeltirse, işte onlar** Hesap Günü'nde **ne korkuya kapılacak, ne de üzülecekler.**

وَالَّذِينَ كَذَّبُوا بِاٰيَاتِنَا يَمَسُّهُمُ الْعَذَابُ بِمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ ﴿٤٩﴾

49. Ayetlerimizi inkâr edenlere gelince, Allah'ın emrine başkaldırıp **yoldan çıktıkları için, onlar da** can yakıcı bir **azaba uğrayacaklar.**

قُلْ لَٓا اَقُولُ لَكُمْ عِنْدِي خَزَٓائِنُ اللّٰهِ وَلَٓا اَعْلَمُ الْغَيْبَ وَلَٓا اَقُولُ لَكُمْ اِنِّي مَلَكٌۚ اِنْ
اَتَّبِعُ اِلَّا مَا يُوحٰٓى اِلَيَّۜ

50. Ey Peygamber! Hâlâ senden mucize göstermeni bekleyen o cahillere **de ki: "Ben size, 'Allah'ın hazineleri benim yanımdadır** ve onları dilediğim şekilde kullanabilirim!' **demiyorum.** Allah'tan başka hiç kimsenin bilemeyeceği sırlar âlemi olan **gayb'ı da bilemem. Size**

bir melek olduğumu da söylemiyorum. Ben ancak, bana Kur'an aracılığıyla **bildirilen** ilâhî emir**lere uyarım."**

قُلْ هَلْ يَسْتَوِي الْاَعْمٰى وَالْبَصٖيرُۜ اَفَلَا تَتَفَكَّرُونَ ﴿٥٠﴾

İşte, bu zihinsel düzeye ulaşmış insanlara **de ki: "Hiç kör ile gören bir olur mu?** İlâhî vahyin ve aklın ışığında hakikati keşfeden aydın insan ile cehalet, kibir, nankörlük ve bencillik zindanlarında bocalayan dar kafalı insan hiç aynı neticeye ulaşır, aynı karşılığı hak eder mi? **Hâlâ aklınızı kullanmayacak mısınız?"**

Aklınızı kullanın ki, ilâhî çağrının muhatapları olabilesiniz:

وَاَنْذِرْ بِهِ الَّذٖينَ يَخَافُونَ اَنْ يُحْشَرُٓوا اِلٰى رَبِّهِمْ لَيْسَ لَهُمْ مِنْ دُونِهٖ وَلِيٌّ وَلَا شَفٖيعٌ
لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ ﴿٥١﴾

51. Ey İslâm davetçisi! **Rab'lerinin huzurunda** hesaba çekilmek üzere **toplanacakları korkusunu yüreklerinde duyan kimseleri bu** Kur'an **ile uyar.** Şöyle ki: **Onların Allah'tan başka ne bir dostları, ne de bir şefaatçileri vardır.** Uyar **ki, böylece** iyi bir insan olmak için çaba göstererek her türlü fenalıktan titizlikle **sakınsınlar!** Bu uyarı vazifesini yaparken de, güç ve servet sahibi bazı kâfirleri İslâm'a kazandıracağım diye —son derece masumane niyetlerle bile olsa— dinin temel ilkelerinden taviz verme. Sözgelimi:

وَلَا تَطْرُدِ الَّذٖينَ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ بِالْغَدٰوةِ وَالْعَشِيِّ يُرٖيدُونَ وَجْهَهُۜ مَا عَلَيْكَ مِنْ
حِسَابِهِمْ مِنْ شَيْءٍ وَمَا مِنْ حِسَابِكَ عَلَيْهِمْ مِنْ شَيْءٍ فَتَطْرُدَهُمْ فَتَكُونَ مِنَ
الظَّالِمٖينَ ﴿٥٢﴾

52. Rab'lerinin hoşnutluğunu kazanmak için sabah akşam O'na yalvaran o fakir, fakat tertemiz mümin kul**ları yanından kovma!** Kendini beğenmiş inkârcılar bu müminleri yanından uzaklaştırmadın diye iman etmeyeceklerse, varsın iman etmesinler! Korkma, **sen onlardan dolayı sorumlu değilsin, onlar da senden dolayı sorumlu değiller.** Yani, sen onların bu tür saçma gerekçelerle inkâra saplanmalarından dolayı sorumlu tutulacak değilsin ve dediklerini yapıp fakir müminleri yanından kovacak olursan, onlar da seni azaptan kurtaracak değiller. **O hâlde, ne diye onları yanından kovup da zalimlerden olasın ki?**

وَكَذٰلِكَ فَتَنَّا بَعْضَهُمْ بِبَعْضٍ لِيَقُولُٓوا اَهٰٓؤُ۬لَٓاءِ مَنَّ اللّٰهُ عَلَيْهِمْ مِنْ بَيْنِنَاۜ اَلَيْسَ
اللّٰهُ بِاَعْلَمَ بِالشَّاكِرٖينَ ﴿٥٣﴾

53. İşte biz, kimine diğerinden daha üstün nimetler bahşederek **insanları bu şekilde birbirleriyle imtihan ederiz. Bu yüzden** dünyevî nimetlere sahip olan kâfirler, bunlardan yoksun olan müminler hakkında, **"Allah, aramızdan bula bula bunları mı lütfuna lâyık gördü?" diye** sorarak alay ede**cekler.** Onlara cevap olarak de ki: Fakirliklerinden dolayı sizin küçümsediğiniz, fakat birer ahlâk ve erdemlilik timsali olan bu insanların ilâhî nimetlere kavuşacağını bizzat Allah söylüyor. Öyle ya, kulları arasında **kimlerin** kendisine lâyıkıyla **şükrettiğini** ve kimlerin de nankörlük ettiğini **en iyi bilen, Allah değil mi?**

O hâlde bu müminleri yanından kovma, tam aksine:

وَاِذَا جَٓاءَكَ الَّذٖينَ يُؤْمِنُونَ بِاٰيَاتِنَا فَقُلْ سَلَامٌ عَلَيْكُمْ كَتَبَ رَبُّكُمْ عَلٰى نَفْسِهِ
الرَّحْمَةَۙ اَنَّهُ مَنْ عَمِلَ مِنْكُمْ سُٓوءًا بِجَهَالَةٍ ثُمَّ تَابَ مِنْ بَعْدِهٖ وَاَصْلَحَ فَاَنَّهُ غَفُورٌ
رَحٖيمٌ ﴿٥٤﴾

54. Ayetlerimize iman edenler senin yanına geldikleri zaman, onlara de ki: "Selâm sizlere! Müjde, **Rabb'iniz** kullarına **merhamet etmeyi kendisine** ilke edinmiş ve onlara daima sevgi ve şefkatle yönelmeyi kendisi için vazgeçilmez bir görev olarak **yazmıştır. İçinizden her kim cahillik ederek bir kötülük işler, fakat hemen ardından tövbe eder de** hâl ve hareketlerini **düzeltirse,** şunu iyi bilsin ki, **Allah çok bağışlayıcı, pek merhametlidir!"**

وَكَذٰلِكَ نُفَصِّلُ الْاٰيَاتِ وَلِتَسْتَبٖينَ سَبٖيلُ الْمُجْرِمٖينَ ﴿٥٥﴾

55. İşte biz, birçok hikmetlerinin yanı sıra, bir de **suçluların gittiği yol** müminlerin yolundan kesin çizgilerle ayrılıp **iyice belirginleşsin** ve hiç kimsenin öne sürebileceği bir mazereti kalmasın **diye, ayetlerimizi böyle açıkça ortaya koyuyoruz:**

قُلْ اِنّٖي نُهٖيتُ اَنْ اَعْبُدَ الَّذٖينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللّٰهِۜ قُلْ لَٓا اَتَّبِعُ اَهْوَٓاءَكُمْۙ قَدْ ضَلَلْتُ
اِذًا وَمَٓا اَنَا مِنَ الْمُهْتَدٖينَ ﴿٥٦﴾

56. İşte bu netliği sağlamak üzere, hakikati inkâr edenlere açıkça tavrını koyarak **de ki: "Bakın, sizin Allah'tan başka yalvardığınız** o sahte ilâhlar**a kulluk etmek, bana** Allah tarafından **kesinlikle yasaklanmıştır."**

De ki: "Ben, sizin batıl arzu ve **heveslerinize uyacak değilim. Aksi takdirde doğru yolu bırakmış ve sapıklığa düşmüş olurum."**

قُلْ اِنّٖي عَلٰى بَيِّنَةٍ مِنْ رَبّٖي وَكَذَّبْتُمْ بِهٖۜ مَا عِنْدٖي مَا تَسْتَعْجِلُونَ بِهٖۜ اِنِ الْحُكْمُ
اِلَّا لِلّٰهِۜ يَقُصُّ الْحَقَّ وَهُوَ خَيْرُ الْفَاصِلٖينَ ﴿٥٧﴾

57. Sözlerine devamla **de ki:** "Bakın, ey kâfirler! **Ben, Rabb'im tarafından** gönderilen **apaçık bir delile,** Kur'an'a **dayanmışım. Fakat siz onu** bile bile **inkâr ediyorsunuz. Sizin** alay ederek **bir an önce gelmesini istediğiniz** o ilâhî azabı getirmek **benim elimde değildir.** Zira her konuda olduğu gibi, bunda da karar verme ve **hükmetme yetkisi, yalnızca Allah'a aittir. Allah ise,** en doğru, en adilâne hükmü verir ve ancak **hakikati dile getirir.** Çünkü **O, hüküm verenlerin en hayırlısıdır."**

قُلْ لَوْ اَنَّ عِنْدٖي مَا تَسْتَعْجِلُونَ بِهٖ لَقُضِيَ الْاَمْرُ بَيْنٖي وَبَيْنَكُمْۜ وَاللّٰهُ اَعْلَمُ
بِالظَّالِمٖينَ ﴿٥٨﴾

58. Yine de ki: "Şayet sizin o çabucak gelmesini istediğiniz azabı getirmek **benim elimde olsaydı, aramızdaki mesele çoktan halledilmiş olurdu.** Zira nihayet ben de bir insanım. Bana kalsaydı, sizin alay ve işkencelerinize dayanamayıp mucizeler göstermek veya sizi azaba uğratmak isterdim. Fakat bana böyle bir güç ve yetki verilmiş değildir. **Allah, zalimleri**n kimler olduğunu ve onları ne zaman, ne şekilde cezalandıracağını **çok iyi bilmektedir."** Bunun da ötesinde:

وَعِنْدَهُ مَفَاتِحُ الْغَيْبِ لَا يَعْلَمُهَٓا اِلَّا هُوَۜ وَيَعْلَمُ مَا فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِۜ وَمَا تَسْقُطُ مِنْ
وَرَقَةٍ اِلَّا يَعْلَمُهَا وَلَا حَبَّةٍ فٖي ظُلُمَاتِ الْاَرْضِ وَلَا رَطْبٍ وَلَا يَابِسٍ اِلَّا فٖي كِتَابٍ
مُبٖينٍ ﴿٥٩﴾

59. Yaratılmışların idrak ve tecrübe sınırlarının ötesinde gizlilikler âlemi olan **gayb'ın anahtarları O'nun elindedir, O'ndan başka hiç kimse gayb'ı bilemez.** O gökte ve yerde, **karada ve denizde ne varsa hepsini bilmektedir. O'nun bilgisi dışında ne** dalından **bir yaprak düşer, ne de toprağın derinliklerine bir tohum.** Canlı ve cansız, **yaş ve kuru hiçbir şey yoktur ki,**

varlık kanunlarının yazılı bulunduğu **apaçık bir Kitapta** kaydedilmiş **olmasın.**

وَهُوَ الَّذٖي يَتَوَفّٰيكُمْ بِالَّيْلِ وَيَعْلَمُ مَا جَرَحْتُمْ بِالنَّهَارِ ثُمَّ يَبْعَثُكُمْ فٖيهِ لِيُقْضٰٓى
اَجَلٌ مُسَمًّىۚ ثُمَّ اِلَيْهِ مَرْجِعُكُمْ ثُمَّ يُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٦٠﴾

60. Sizi geceleyin uykuya daldırıp ruhumuzu kabzederek bir anlamda **öldüren ve gündüz vakti yapıp ettiğiniz her şeyi bilen O'dur. Daha sonra, belirlenmiş olan yaşam süresinin tamamlanması için sizi** her sabah uyandırarak **yeniden dirilten de O'dur.**

Nihayet bir gün bu hayat sona erecek ve **sonunda O'nun huzuruna varacaksınız. İşte o zaman, yaptığınız her şeyi size bir bir haber verecektir.**

وَهُوَ الْقَاهِرُ فَوْقَ عِبَادِهٖ وَيُرْسِلُ عَلَيْكُمْ حَفَظَةًۜ حَتّٰٓى اِذَا جَٓاءَ اَحَدَكُمُ الْمَوْتُ
تَوَفَّتْهُ رُسُلُنَا وَهُمْ لَا يُفَرِّطُونَ ﴿٦١﴾

61. O, kulları üzerinde mutlak hükümranlık sahibidir. Size, tüm yaptıklarınızı kayda geçiren **koruyucu melekler gönderir. Nihayet içinizden birinin ölüm vakti gelince, elçilerimiz onun canını alırlar ve** emrimizi yerine getirirlerken, görevlerinde **hiçbir kusur yapmazlar.**

ثُمَّ رُدُّٓوا اِلَى اللّٰهِ مَوْلٰيهُمُ الْحَقِّۜ اَلَا لَهُ الْحُكْمُ وَهُوَ اَسْرَعُ الْحَاسِبٖينَ ﴿٦٢﴾

62. Böylece ölen o insanlar hesaba çekilmek üzere**, gerçek** sahipleri ve **Efendileri olan Allah'ın huzuruna getirilirler.**

Öyleyse, **şunu iyi bilin ki,** her konuda **hüküm verme** ve egemenlik yetkisi **yalnızca O'na aittir ve O, hesap görenlerin en hızlısıdır!**

قُلْ مَنْ يُنَجّٖيكُمْ مِنْ ظُلُمَاتِ الْبَرِّ وَالْبَحْرِ تَدْعُونَهُ تَضَرُّعًا وَخُفْيَةًۚ لَئِنْ اَنْجٰينَا
مِنْ هٰذِهٖ لَنَكُونَنَّ مِنَ الشَّاكِرٖينَ ﴿٦٣﴾

63. Ey İslâm davetçisi! Allah'ın mutlak egemenliğini tamamen veya kısmen reddeden o inkârcılara seslenerek **de ki:** "Başınıza bir belâ geldiği ve **'Eğer Allah bizi bu felâketten kurtarırsa, kesinlikle** O'na gerçek anlamda kulluk ederek **şükredenlerden olacağız!' diye gizli gizli O'na yalvardığınız zaman, karanın ve denizin** zifiri **karanlıklarından** ve türlü tehlikelerden **sizi kurtaran kimdir?"**

قُلِ اللّٰهُ يُنَجّٖيكُمْ مِنْهَا وَمِنْ كُلِّ كَرْبٍ ثُمَّ اَنْتُمْ تُشْرِكُونَ ﴿٦٤﴾

64. Cevabı bizzat kendin vererek **de ki: "Sizi hem bu belâdan, hem de diğer bütün sıkıntılardan kurtaran Allah'tır! Fakat siz,** başınız belâdan kurtulur kurtulmaz birtakım varlıkları, kişi ve kurumları yahut kendi arzu ve heveslerinizi ilâhlaştırarak Allah'a **ortak koşuyorsunuz!"** Ve böylece hem dünyayı, hem de âhireti kaybediyorsunuz.

قُلْ هُوَ الْقَادِرُ عَلٰٓى اَنْ يَبْعَثَ عَلَيْكُمْ عَذَابًا مِنْ فَوْقِكُمْ اَوْ مِنْ تَحْتِ اَرْجُلِكُمْ اَوْ
يَلْبِسَكُمْ شِيَعًا وَيُذٖيقَ بَعْضَكُمْ بَأْسَ بَعْضٍۜ

65. Başlarına gelecek felâketlere karşı onları uyararak **de ki: "Allah, üzerinizden veya ayaklarınızın altından size bir azap göndermeye yahut** ahlâkî değerlerin çökmesi sonucunda, toplumsal birlik ve beraberliğinizi paramparça ederek **sizi** birbirine düşman **cephelere ayırmaya ve** böylece **bir kısmınızın hıncını diğerlerine tattırmaya elbette kâdirdir.**

اُنْظُرْ كَيْفَ نُصَرِّفُ الْاٰيَاتِ لَعَلَّهُمْ يَفْقَهُونَ ﴿٦٥﴾

Bakın, insanların hakikati tüm berraklığıyla **kavramaları için ayetlerimizi nasıl** farklı açılardan ve zengin örneklerle tekrar tekrar **açıklıyoruz.** Böylece onları uyarıyoruz ki, yarın Hesap Gününde hiçbir mazeretleri kalmasın. Fakat bütün bu uyarılara rağmen:

وَكَذَّبَ بِهٖ قَوْمُكَ وَهُوَ الْحَقُّۜ قُلْ لَسْتُ عَلَيْكُمْ بِوَكٖيلٍۜ ﴿٦٦﴾

66. Ey Muhammed! Sana gönderilen bu kitap **hakikatin ta kendisi olduğu hâlde, senin halkın onu yalanladı.** Şu hâlde, onlara **de ki:** "Ben görevimi yaptım ve sizi uyardım. Artık tercih ve eylemlerinizden yalnızca kendiniz sorumlusunuz ve cezasını da yine siz çekeceksiniz. Zira **ben, sizin vekiliniz değilim."**

Azabın henüz gelmemiş olması, sakın sizi yanıltmasın:

لِكُلِّ نَبَاٍ مُسْتَقَرٌّؗ وَسَوْفَ تَعْلَمُونَ ﴿٦٧﴾

67. Her ilâhî **vaadin gerçekleşeceği bir zaman vardır, yakında** bunu bizzat görecek ve o zaman gerçeği **anlayacaksınız.**

وَاِذَا رَاَيْتَ الَّذٖينَ يَخُوضُونَ فٖٓي اٰيَاتِنَا فَاَعْرِضْ عَنْهُمْ حَتّٰى يَخُوضُوا فٖي حَدٖيثٍ
غَيْرِهٖۜ وَاِمَّا يُنْسِيَنَّكَ الشَّيْطَانُ فَلَا تَقْعُدْ بَعْدَ الذِّكْرٰى مَعَ الْقَوْمِ الظَّالِمٖينَ ﴿٦٨﴾

68. Ey Müslüman! **Ayetlerimiz hakkında** çirkin ve alaycı ifadelerle konuşmaya **dalan kimselerle karşılaştığın zaman, onlar başka bir konuya geçinceye kadar,** —şayet bir zorlama söz konusu değilse— **onlardan hemen uzaklaş! Eğer şeytan** yapman gerekeni **sana unutturacak olursa,** bu uyarıyı **hatırlar hatırlamaz** onların meclisi terk et, **o zalim topluluk ile birlikte oturma!**

وَمَا عَلَى الَّذٖينَ يَتَّقُونَ مِنْ حِسَابِهِمْ مِنْ شَيْءٍ وَلٰكِنْ ذِكْرٰى لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ ﴿٦٩﴾

69. Gerçi Allah'ın emirlerini güzelce uygulayan, günah işlemekten de titizlikle **sakınan kimseler** bu zalimlerle oturmaya devam etseler bile, **onların yaptıklarından hiçbir şekilde sorumlu tutulmayacaklar. Fakat** onları **uyarmak** amacıyla, İslâm'ı alay konusu yaptıkları anda derhâl meclislerini terk ederek bunu protesto etmek **gerekir ki, belki** akıllarını başlarına alırlar da bu tür çirkin davranışlardan artık **sakınırlar!**

وَذَرِ الَّذٖينَ اتَّخَذُوا دٖينَهُمْ لَعِبًا وَلَهْوًا وَغَرَّتْهُمُ الْحَيٰوةُ الدُّنْيَا وَذَكِّرْ بِهٖٓ اَنْ تُبْسَلَ
نَفْسٌ بِمَا كَسَبَتْۗ لَيْسَ لَهَا مِنْ دُونِ اللّٰهِ وَلِيٌّ وَلَا شَفٖيعٌۚ وَاِنْ تَعْدِلْ كُلَّ عَدْلٍ لَا
يُؤْخَذْ مِنْهَاۜ

70. Ey Müslüman! Kur'an'ın hükümlerini hafife alıp İslâm'ı alay konusu edinerek **dinlerini oyun ve eğlence hâline getiren ve dünya hayatının lüks ve cazibesine aldan**ıp âhireti unut**an kimseleri** benim azabımla baş başa **bırak! Sen** şimdilik onları **bu** Kur'an **ile uyar:** İlâhî buyruklara başkaldıran **insan, işlediği** günahlar **yüzünden** Hesap Günü büyük bir **felâketle yüz yüze gelecek ve kendisine Allah'tan başka ne bir dost bulabilecektir, ne de bir şefaatçi.** Azaptan kurtulmak için yeryüzündeki **her şeyi kurtuluş fidyesi olarak verse bile, ondan asla kabul edilmeyecektir.**

اُولٰٓئِكَ الَّذٖينَ اُبْسِلُوا بِمَا كَسَبُواۚ لَهُمْ شَرَابٌ مِنْ حَمٖيمٍ وَعَذَابٌ اَلٖيمٌ بِمَا كَانُوا
يَكْفُرُونَ ﴿٧٠﴾

İşte onlar, işledikleri günahlar **yüzünden** ebedî **felâkete mahkûm edilen kimselerdir:** Allah'ın ayetlerini **inkâr etmeleri sebebiyle, onlar için** boğazı yakıp parçalayan **kızgın bir içecek ve** iliklere kadar işleyen **can yakıcı bir azap vardır.**

قُلْ اَنَدْعُوا مِنْ دُونِ اللّٰهِ مَا لَا يَنْفَعُنَا وَلَا يَضُرُّنَا وَنُرَدُّ عَلٰٓى اَعْقَابِنَا بَعْدَ اِذْ
هَدٰينَا اللّٰهُ كَالَّذِى اسْتَهْوَتْهُ الشَّيَاطِينُ فِى الْاَرْضِ حَيْرَانَ لَهُٓ اَصْحَابٌ يَدْعُونَهُٓ اِلَى
الْهُدَى ائْتِنَاۜ

71. Onlara **de ki: "Allah'ı bırakıp da, bize herhangi bir fayda veya zarar verme kudretine sahip olmayan** o sahte ilâh**lara** da **mı yalvaralım? Allah bizi doğru yola iletmişken, gerisin geriye** cehalet karanlıklarına yuvarlanarak yeniden inkâra ve şirke **mi dönelim? Tıpkı, arkadaşları "Yanımıza gel!" diyerek kendisini doğru yola çağırırken, şeytanların ayartmasına kapılarak çöl ortasında şaşkın şaşkın dolaşıp duran** akılsız **kimsenin durumuna mı düşelim?**

قُلْ اِنَّ هُدَى اللّٰهِ هُوَ الْهُدٰىۜ وَاُمِرْنَا لِنُسْلِمَ لِرَبِّ الْعَالَمِينَۙ ﴿٧١﴾

De ki: "Allah'ın gösterdiği yol, doğru yolun ta kendisidir. Buna göre, **bize emredilen şudur: "Bütün varlıkların** tek sahibi ve **Efendisi** olan Allah'ın hükümleri**ne** gönülden **boyun eğin!"**

وَاَنْ اَقِيمُوا الصَّلٰوةَ وَاتَّقُوهُۜ وَهُوَ الَّذِٓى اِلَيْهِ تُحْشَرُونَ ﴿٧٢﴾

72. "Namazı dosdoğru kılın, Allah'tan gelen ilkeler doğrultusunda yaşayarak kötülüğün ve günahın her çeşidinden titizlikle **sakının.** Unutmayın ki, **hepiniz** eninde sonunda hesaba çekilmek üzere **O'nun huzurunda toplanacaksınız."**

وَهُوَ الَّذِى خَلَقَ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضَ بِالْحَقِّۜ وَيَوْمَ يَقُولُ كُنْ فَيَكُونُۜ قَوْلُهُ الْحَقُّۜ وَلَهُ
الْمُلْكُ يَوْمَ يُنْفَخُ فِى الصُّورِۜ

73. Gökleri ve yeri belli bir hikmet ve amaca göre, **hak** ve adalet **üzere yaratan O'dur.** Allah **"Ol!" dediği an,** olmasını dilediği şey derhâl **oluverir. O'nun sözleri hakikatin ta kendisidir.** Yeniden diriliş için **sura üflendiği gün,** kulların tercih ve iradeleri ellerinden alınacak ve **hükümranlık,** tamamen ve yalnızca **O'nun olacaktır.** Bugün otorite sahibiymiş gibi görünenlerin, gerçekte ne kadar zayıf ve aciz oldukları anlaşılacak ve hâkimiyetin yalnızca Allah'a ait olduğu apaçık ortaya çıkacaktır.

عَالِمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِۜ وَهُوَ الْحَكِيمُ الْخَبِيرُ ﴿٧٣﴾

O, yaratılmışların idrak ve tecrübe sınırlarının ötesindeki sırlar âlemi olan **gayb'ı da,** duyularla kavranabilen **şehâdet âlemini de bilendir.** Evet, sonsuz **hikmet sahibi olan ve** her şeyi en mükemmel şekilde **bilen, yalnızca O'dur.**

İlahi daveti tebliğ konusunda güzel örnek olarak, İbrahim'in kıssasına kulak verin:

وَاِذْ قَالَ اِبْرٰهِيمُ لِاَبِيهِ اٰزَرَ اَتَتَّخِذُ اَصْنَامًا اٰلِهَةًۚ اِنِّٓى اَرٰيكَ وَقَوْمَكَ فِى ضَلَالٍ مُبِينٍ
﴿٧٤﴾

74. Hani bir zamanlar İbrahim, babası Âzer'e demişti ki: "Babacığım, kendi ellerinle yaptığın **putlara mı tapıyorsun? Görüyorum ki, sen ve halkın apaçık bir yanılgı içindesiniz!"**

وَكَذٰلِكَ نُرٰٓى اِبْرٰهِيمَ مَلَكُوتَ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ وَلِيَكُونَ مِنَ الْمُوقِنِينَ ﴿٧٥﴾

75. İşte böylece İbrahim'e, tam ve kesin bir imana ulaşabilmesi için göklerdeki ve yerdeki ilâhî **hükümranlığı** açıkça ortaya koyan delilleri **gösteriyorduk:**

فَلَمَّا جَنَّ عَلَيْهِ الَّيْلُ رَاٰ كَوْكَبًاۚ قَالَ هٰذَا رَبِّىۚ فَلَمَّٓا اَفَلَ قَالَ لَٓا اُحِبُّ الْاٰفِلِينَ ﴿٧٦﴾

76. Halkına her fırsatta öğüt veren İbrahim, **gecenin karanlığı üzerine çökünce,** parlak **bir yıldız gördü ve "Bakın** ey insanlar, **bu** taptığınız yıldız **benim Rabb'im** olabilir **mi?" dedi. Sonra** sabah olup **yıldız batınca, "Ben batanları sevmem.** Çünkü böyle batıp yok olan bir şey ilâh olamaz!" **dedi.**

فَلَمَّا رَاَ الْقَمَرَ بَازِغًا قَالَ هٰذَا رَبِّىۚ فَلَمَّٓا اَفَلَ قَالَ لَئِنْ لَمْ يَهْدِنِى رَبِّى لَاَكُونَنَّ مِنَ
الْقَوْمِ الضَّٓالِّينَ ﴿٧٧﴾

77. Başka bir zaman **ay'ı doğarken görünce,** "Peki, **bu benim Rabb'im** olabilir mi?" **dedi. Daha sonra o da batınca,** "Dinleyin ey insanlar! **Eğer Rabb'im** olan Allah **beni doğru yola iletmemiş olsaydı, kesinlikle** doğru yoldan sapan **şu sapıklardan biri olurdum!" dedi.**

فَلَمَّا رَاَ الشَّمْسَ بَازِغَةً قَالَ هٰذَا رَبِّى هٰذَٓا اَكْبَرُۚ فَلَمَّٓا اَفَلَتْ قَالَ يَا قَوْمِ اِنِّى بَرِٓیءٌ
مِمَّا تُشْرِكُونَ ﴿٧٨﴾

78. Bir sabah vakti **güneşi doğarken görünce, "**Sizin iddianıza göre, **benim Rabb'im bu** olmalı. Çünkü taptığınız varlıklar içinde **en büyüğü bu." dedi. Fakat o da batınca, "Ey halkım!" diye seslendi, "Bakın, ben sizin** Allah'a **ortak koştuğunuz her şeyden uzak olduğumu ilan ediyorum!"**

اِنِّى وَجَّهْتُ وَجْهِىَ لِلَّذِى فَطَرَ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضَ حَنِيفًا وَمَٓا اَنَا مِنَ الْمُشْرِكِينَۚ
﴿٧٩﴾

79. "Çünkü ben, her türlü batıl inançtan uzaklaşıp tevhide yönelen **bir hanif olarak, yüzümü gökleri ve yeri yaratan Allah'a çevirdim** ve tüm benliğimle O'na yöneldim. Haberiniz olsun, **ben** Allah'ın yanı sıra başka varlıkları da ilâh edinen şu **müşriklerden biri değilim** ve asla olmayacağım!"

وَحَٓاجَّهُ قَوْمُهُۜ قَالَ اَتُحَٓاجُّٓونِّى فِى اللّٰهِ وَقَدْ هَدٰينِۜ وَلَٓا اَخَافُ مَا تُشْرِكُونَ بِهٖٓ اِلَّٓا اَنْ
يَشَٓاءَ رَبِّى شَيْـًٔاۜ وَسِعَ رَبِّى كُلَّ شَيْءٍ عِلْمًاۜ اَفَلَا تَتَذَكَّرُونَ ﴿٨٠﴾

80. Fakat İbrahim'in **halkı,** tahtlarının sallanmaya başladığını gören egemen güçlerin de kışkırtmasıyla, **onunla tartışmaya başladı.** Bunun üzerine **İbrahim,** tek başına hepsine meydan okuyarak **dedi ki:**

"Allah beni dosdoğru yola iletmişken, siz hâlâ benimle tartışıyor musunuz? Şunu iyi bilin ki, **ben sizin** cahilce **Allah'a ortak koştuğunuz** gerek putlar ve heykeller, gerek cinler ve diğer ruhanî varlıklar, gerek yıldızlar, ay ve güneş, gerekse azgın yöneticiler ve onlara dalkavukluk eden din adamları olsun, hiç kimseden ve **hiçbir şeyden korkmuyorum!** Şuna iman ediyorum ki, **Rabb'imin izni ve iradesi olmadıkça,** hiçbir varlık bana zarar veremez. Çünkü **Rabb'im her şeyi** sınırsız **bilgisiyle kuşatmıştır.** Ey halkım! **Hâlâ** öğüt alıp **akıllanmayacak mısınız?"**

وَكَيْفَ اَخَافُ مَٓا اَشْرَكْتُمْ وَلَا تَخَافُونَ اَنَّكُمْ اَشْرَكْتُمْ بِاللّٰهِ مَا لَمْ يُنَزِّلْ بِهٖ عَلَيْكُمْ
سُلْطَانًاۜ فَاَىُّ الْفَرِيقَيْنِ اَحَقُّ بِالْاَمْنِۚ اِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَۘ ﴿٨١﴾

81. "Hem siz, kendilerine kulluk ve itaat edileceğine dair **Allah'ın hiçbir delil göndermediği varlıkları O'na ortak koşmaktan korkmuyorsunuz da, ben sizin** Allah'a **ortak koştuğunuz** sahte ilâhlarınız**dan mı korkacağım? Eğer bilginiz varsa** söyleyin bakalım, **iki taraftan hangisi güven içinde olmaya daha lâyıktır?** Bir tek Allah'a inanan müminler mi, yoksa O'na ortak koşan müşrikler mi?"

اَلَّذِينَ اٰمَنُوا وَلَمْ يَلْبِسُٓوا اِيمَانَهُمْ بِظُلْمٍ اُولٰٓئِكَ لَهُمُ الْاَمْنُ وَهُمْ مُهْتَدُونَ ﴿٨٢﴾

82. "Allah'a ve âhiret gününe yürekten **inanan ve imanlarını** şirk, inkâr, isyankârlık gibi herhangi bir **zu-**

lüm ile kirletmeyenler var ya, işte her türlü tehlikeden kurtulup **güvene kavuşmak onların hakkıdır, doğru yolda olanlar da yalnızca onlardır."**

وَتِلْكَ حُجَّتُنَا آتَيْنَاهَا إِبْرَاهِيمَ عَلَى قَوْمِهِ نَرْفَعُ دَرَجَاتٍ مَنْ نَشَاءُ إِنَّ رَبَّكَ
حَكِيمٌ عَلِيمٌ ﴿٨٣﴾

83. İşte bu akıl yürütme ve etkileyici tartışma yöntemi ile muhatabın iç dünyasına seslenerek gerçeği anlatma ve öğretme yeteneği, **halkına karşı** hakikati ispat edip onları eğitmesi için **İbrahim'e bahşettiğimiz** güçlü ve inandırıcı **delillerimizdir. Biz, dilediğimizi** böyle **yüce derecelere eriştiririz. Hiç kuşkusuz Rabb'in, sonsuz hikmet ve ilim sahibidir.**

وَوَهَبْنَا لَهُ إِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ كُلًّا هَدَيْنَا وَنُوحًا هَدَيْنَا مِنْ قَبْلُ وَمِنْ ذُرِّيَّتِهِ دَاوُودَ
وَسُلَيْمَانَ وَأَيُّوبَ وَيُوسُفَ وَمُوسَى وَهَارُونَ وَكَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ﴿٨٤﴾

84. Daha sonra **İbrahim'e** oğlu **İshak'ı ve** torunu **Yakup'u armağan ettik ve onların her birini doğru yola ilettik.** Nitekim **vaktiyle Nuh'u da doğru yola iletmiştik. Onun neslinden gelen Davud'u, Süleyman'ı, Eyyub'u, Yusuf'u, Musa'yı ve Harun'u da** hidayet rehberleri kıldık. **İyilik yapanları işte böyle ödüllendiririz.**

وَزَكَرِيَّا وَيَحْيَى وَعِيسَى وَإِلْيَاسَ كُلٌّ مِنَ الصَّالِحِينَ ﴿٨٥﴾

85. Ayrıca Zekeriya'yı, Yahya'yı, İsa'yı ve İlyas'ı da doğru yolun öncüleri kıldık. **Hepsi de dürüst ve iyiliksever kimselerdi.**

وَإِسْمَاعِيلَ وَالْيَسَعَ وَيُونُسَ وَلُوطًا وَكُلًّا فَضَّلْنَا عَلَى الْعَالَمِينَ ﴿٨٦﴾

86. İsmail'i, Elyesa'yı, Yunus'u ve Lut'u da... Her birini, yaşadıkları çağdaki **bütün insanlardan üstün kılmıştık.**

وَمِنْ آبَائِهِمْ وَذُرِّيَّاتِهِمْ وَإِخْوَانِهِمْ وَاجْتَبَيْنَاهُمْ وَهَدَيْنَاهُمْ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ
﴿٨٧﴾

87. Bir de, onların atalarından, nesillerinden ve kardeşlerinden de nice Peygamberler göndermiştik. **Onları** tüm insanlar arasından süzüp **seçmiş ve dosdoğru** cennete götüren **yola iletmiştik.**

ذَلِكَ هُدَى اللَّهِ يَهْدِي بِهِ مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَلَوْ أَشْرَكُوا لَحَبِطَ عَنْهُمْ مَا كَانُوا
يَعْمَلُونَ ﴿٨٨﴾

88. İşte bu Allah'ın gösterdiği yoldur, kullarından dilediğini bu yola iletir. Ancak kulların da buna lâyık olmaları gerekir. Nitekim o Peygamberler bile **şayet** Allah'a **ortak koşmuş olsalardı, bütün yaptıkları** iyilikler **boşa giderdi.**

أُولَئِكَ الَّذِينَ آتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ وَالْحُكْمَ وَالنُّبُوَّةَ فَإِنْ يَكْفُرْ بِهَا هَؤُلَاءِ فَقَدْ
وَكَّلْنَا بِهَا قَوْمًا لَيْسُوا بِهَا بِكَافِرِينَ ﴿٨٩﴾

89. Onlar, kendilerine kitap, hikmet ve Peygamberlik bahşettiğimiz kimselerdir. O hâlde, sen de o Peygamberlerin izinden gitmelisin. En yakınlarından başlayarak, çevrendeki insanları ve halkını imana davet etmelisin. **Eğer** gönderdiğimiz mesajı reddederek veya umursamayarak **onu inkâr edecek olurlarsa,** hiç önemli değil. Biz ayetlerimizi, **onları inkâr etmeyecek** sağlam **bir topluluğa emanet etmişizdir.** Çünkü bu din hiçbir ırkın, sınıfın ve cemaatin tekelinde değildir. Emaneti taşıyamayanlar, —hangi ırka veya topluma ait olursa olsunlar— bertaraf edilir ve yerlerine, İslâm sancağını lâyıkıyla taşıyabilecek yeni toplumlar gelir.

أُولَئِكَ الَّذِينَ هَدَى اللَّهُ فَبِهُدَاهُمُ اقْتَدِهْ قُلْ لَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا إِنْ هُوَ إِلَّا
ذِكْرَى لِلْعَالَمِينَ ﴿٩٠﴾

90. İşte bunlar, Allah'ın yol gösterdiği Peygamberlerdir, o hâlde ey hakikat yolunun yolcusu, **sen de onların izlediği yolu izle!** Kur'an'ı tebliğ ettiğin kimselere **de ki: "Ben sizden, bunun karşılığında herhangi bir ücret beklemiyorum! Bu** çağrı, hiçbir dünyevî menfaat beklenmeden **tüm insanlığa sunulmuş bir öğütten başka bir şey değildir."**

Bu elçilerin izinden gittiğini öne süren bazı Yahudiler müminlere karşı düşmanlıkta o denli ileri gittiler ki, Kur'an'ı reddedelim derken, bütün kitap ve elçileri inkâr ediverdiler:

وَمَا قَدَرُوا اللَّهَ حَقَّ قَدْرِهِ إِذْ قَالُوا مَا أَنْزَلَ اللَّهُ عَلَى بَشَرٍ مِنْ شَيْءٍ

91. Onlar sözleri ve davranışlarıyla, **"Allah hiçbir insana** vahiy olarak **bir şey göndermemiştir!" diyerek, Allah'ı** yücelik ve şanına yaraşır biçimde tanıyamadıklarını, O'nu adalet, kudret, ilim, hikmet gibi vasıflarıyla **gereği gibi kavrayamadık**larını ortaya koydu**lar.**

قُلْ مَنْ أَنْزَلَ الْكِتَابَ الَّذِي جَاءَ بِهِ مُوسَى نُورًا وَهُدًى لِلنَّاسِ تَجْعَلُونَهُ قَرَاطِيسَ
تُبْدُونَهَا وَتُخْفُونَ كَثِيرًا وَعُلِّمْتُمْ مَا لَمْ تَعْلَمُوا أَنْتُمْ وَلَا آبَاؤُكُمْ قُلِ اللَّهُ ثُمَّ ذَرْهُمْ
فِي خَوْضِهِمْ يَلْعَبُونَ ﴿٩١﴾

Onlara **de ki: "Peki,** madem Allah hiçbir şey indirmedi de, **Musa'nın insanlara yol gösterici bir ışık olarak getirdiği** ve sonradan Tevrat adını alan ilâhî **kitabı kim indirdi? Gerçi siz onu** da pek ciddiye almıyorsunuz, Kutsal kitabın özü ve manasıyla ilgileneceğiniz yerde, onu gösterişli, yaldızlı **kitaplar hâline getirerek** suya sabuna dokunmayan bölümlerini **açıklıyor, fakat birçoğunu da** işinize gelmediği için **gizliyorsunuz. Hâlbuki sizin ve atalarınızın bilmediği birçok şey, size** bu kitap sayesinde **öğretilmişti.** Söyleyin, bunca bilgileri size öğreten kimdir?" Ve itiraf etmekten çekindikleri cevabı kendin ver: "Elbette ki, Tevrat'ı, İncil'i ve Kur'an'ı göndererek insanlığı eğiten **Allah'tır!" de. Sonra bırak onları,** içine **saplandıkları** inkâr ve cehalet **bataklığında çırpınıp dursunlar!**

Evet, Allah her devirde insanlığı eğitecek vahiyler göndermiştir:

وَهَذَا كِتَابٌ أَنْزَلْنَاهُ مُبَارَكٌ مُصَدِّقُ الَّذِي بَيْنَ يَدَيْهِ وَلِتُنْذِرَ أُمَّ الْقُرَى وَمَنْ حَوْلَهَا

92. Ve işte bu da, asıl adı Mekke olan ve içindeki Kâbe sayesinde bütün yeryüzünün merkezi konumunda bulunan **Anakent halkını ve** aşama aşama **çevresindeki** şehirleri, toplumları, ülke**leri** ve tüm insanlığı **uyarman için gönderdiğimiz ve kendisinden önceki** kutsal metin**leri** —değiştirilmiş kısımlarını düzelterek— **onaylayan mübarek bir kitaptır.**

وَالَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ يُؤْمِنُونَ بِهِ وَهُمْ عَلَى صَلَاتِهِمْ يُحَافِظُونَ ﴿٩٢﴾

Ahiretin varlığına inananlar, doğal olarak **bu** Kur'an'ın hak olduğu**na da inanırlar ve onlar,** Rab'leriyle aralarındaki gönül bağını sürekli canlı tutan **namaz konusunda** son derece titiz ve **dikkatli davranırlar.**

Âhirete inanmayanlara gelince:

وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أَوْ قَالَ أُوحِيَ إِلَيَّ وَلَمْ يُوحَ إِلَيْهِ شَيْءٌ وَمَنْ
قَالَ سَأُنْزِلُ مِثْلَ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ

93. Allah adına yalan sözler **uyduran, ya da kendisine hiçbir vahiy indirilmediği hâlde "Bana da vahiy**

gönderiliyor!" iddiasında bulunan ve "Allah'ın indirdiğinin bir benzerini ben de indirebilirim! Ben de hayatı düzenleyecek kanun ve kurallar koyabilir, Allah'ın yol göstericiliğine ihtiyaç duymaksızın, insanı mutluluğa ulaştıracak hayat sistemi oluşturabilirim." **diyenden daha zalim kim vardır?**

وَلَوْ تَرٰٓى اِذِ الظَّالِمُونَ فٖى غَمَرَاتِ الْمَوْتِ وَالْمَلٰٓئِكَةُ بَاسِطُٓوا اَيْدٖيهِمْۚ اَخْرِجُٓوا اَنْفُسَكُمْۜ اَلْيَوْمَ تُجْزَوْنَ عَذَابَ الْهُونِ بِمَا كُنْتُمْ تَقُولُونَ عَلَى اللّٰهِ غَيْرَ الْحَقِّ وَكُنْتُمْ عَنْ اٰيَاتِهٖ تَسْتَكْبِرُونَ ﴿٩٣﴾

O zalimleri, ölümün pençeleri arasında çırpınırlarken bir görsen! O zaman melekler, yakalarına yapışarak diyecekler ki: "Haydi, **çıkarın bakalım canlarınızı! Allah adına gerçek dışı sözler söylediğiniz ve O'nun ayetlerine karşı kibirlenerek yüz çevirdiğiniz için, bugün küçük düşürücü bir azapla cezalandırılacaksınız!"**

وَلَقَدْ جِئْتُمُونَا فُرَادٰى كَمَا خَلَقْنَاكُمْ اَوَّلَ مَرَّةٍ وَتَرَكْتُمْ مَا خَوَّلْنَاكُمْ وَرَٓاءَ ظُهُورِكُمْۚ وَمَا نَرٰى مَعَكُمْ شُفَعَٓاءَكُمُ الَّذٖينَ زَعَمْتُمْ اَنَّهُمْ فٖيكُمْ شُرَكٰٓؤُاۜ لَقَدْ تَقَطَّعَ بَيْنَكُمْ وَضَلَّ عَنْكُمْ مَا كُنْتُمْ تَزْعُمُونَ ﴿٩٤﴾

94. Ve o zaman Allah buyuracak: **"İşte, size** dünyada iken **bahşettiğim bütün nimetleri arkanızda bıraktınız ve tıpkı sizi ilk yarattığımızda olduğu gibi, huzuruma yapayalnız geldiniz! Sizin** hayatınız, ölümünüz ve âhirette "şefaate" nail olup cennete girmeniz **ile ilgili** konularda Allah'ın yetki ve egemenliğine **ortak olduğunu iddia ettiğiniz şefaatçilerinizi yanınızda göremiyoruz,** neredeler onlar! **Evet, aranızdaki** tüm **bağlar kopmuş ve** sizi kurtaracaklarını **iddia ettiğiniz** sahte ilâhlarınız, efendileriniz, önderleriniz **kaybolup gitmiştir!"**

İşte bunları göz önüne getirin de, Rabb'inizi iyi tanıyın:

اِنَّ اللّٰهَ فَالِقُ الْحَبِّ وَالنَّوٰىۜ يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَمُخْرِجُ الْمَيِّتِ مِنَ الْحَيِّۜ ذٰلِكُمُ اللّٰهُ فَاَنّٰى تُؤْفَكُونَ ﴿٩٥﴾

95. Tohumu ve çekirdeği parçalayıp içinden yemyeşil filizler çıkar**an Allah'tır. Ölüden diriyi çıkarır, diriden de ölüyü. İşte** sizin Rabb'iniz **Allah budur. Hâl böyleyken, nasıl** oluyor da O'nun ayetlerinden **yüz çeviriyorsunuz?**

فَالِقُ الْاِصْبَاحِۚ وَجَعَلَ الَّيْلَ سَكَنًا وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ حُسْبَانًاۜ ذٰلِكَ تَقْدٖيرُ الْعَزٖيزِ الْعَلٖيمِ ﴿٩٦﴾

96. Karanlıkları parçalayıp **sabahı ortaya çıkaran O'dur. Geceyi bir** huzur ve **sükûnet** kaynağı, **Güneş ile Ay'ı da** birer **hesap ölçüsü yapmıştır. Bütün bunlar, sonsuz kudret ve ilim sahibi** olan Allah **tarafından** mükemmel bir ölçüyle tayin ve **takdir edilmiştir.**

وَهُوَ الَّذٖى جَعَلَ لَكُمُ النُّجُومَ لِتَهْتَدُوا بِهَا فٖى ظُلُمَاتِ الْبَرِّ وَالْبَحْرِۜ قَدْ فَصَّلْنَا الْاٰيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ﴿٩٧﴾

97. Karanın ve denizin zifiri karanlıklarında yolculuk yaparken **doğru yönü bulabilmeniz için yıldızları size** doğal bir pusula **yapan O'dur.**

İşte biz, aklını kullanan **bilinçli bir toplum için ayetleri**mizi **açık** ve net **bir şekilde** böyle **ortaya koyuyoruz:**

وَهُوَ الَّذٖٓى اَنْشَاَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ فَمُسْتَقَرٌّ وَمُسْتَوْدَعٌۜ قَدْ فَصَّلْنَا الْاٰيَاتِ لِقَوْمٍ يَفْقَهُونَ ﴿٩٨﴾

98. Âdem'i balçıktan yaratıp ondan eşini var eden ve bu ikisinden insan neslini türeterek **sizi bir tek candan yaratan O'dur. Sonra** ilk yaratılıştan itibaren, babanızın belinden anne rahmine, rahimden dünyaya, dünyadan kabre, kabirden mahşere, mahşerden cennet veya cehenneme varıncaya kadar sürekli bir yolculuk hâlinde olacaksınız ve bu yolculuğunuzda, daima **yerleşeceğiniz bir yer ve emanet kalacağınız bir yer olacaktır.**

Gerçekten biz, hakikati **idrak edebilen bir toplum için ayetleri**mizi böyle **açık** ve net **olarak ortaya koyuyoruz.**

وَهُوَ الَّذٖٓى اَنْزَلَ مِنَ السَّمَٓاءِ مَٓاءًۚ فَاَخْرَجْنَا بِهٖ نَبَاتَ كُلِّ شَيْءٍ فَاَخْرَجْنَا مِنْهُ خَضِرًا نُخْرِجُ مِنْهُ حَبًّا مُتَرَاكِبًاۚ وَمِنَ النَّخْلِ مِنْ طَلْعِهَا قِنْوَانٌ دَانِيَةٌ وَجَنَّاتٍ مِنْ اَعْنَابٍ وَالزَّيْتُونَ وَالرُّمَّانَ مُشْتَبِهًا وَغَيْرَ مُتَشَابِهٍۜ

99. Gökten sağanak yağmurlar hâlinde **su indiren O'dur. Böylece,** yeryüzündeki **bütün bitkileri bu suyla yetiştiriyor ve** mevsimi geldiğinde, **o** bitkilerin tohumlar**ından yemyeşil filizler yeşertiyoruz. Onlardan da,** buğday başakları ve meyve salkımları hâlinde **birbiri üstüne binmiş taneler, hurma ağacının tomurcuğundan salınan hurma salkımları, üzüm bağları, zeytin ve nar** ağaçlarından oluşan bahçeler **yetiştiriyoruz.** Tadı ve görüntüsüyle kimileri **birbirine benzer,** kimileriyse **bambaşka** bir tat ve lezzettedir.

اُنْظُرُٓوا اِلٰى ثَمَرِهٖٓ اِذَٓا اَثْمَرَ وَيَنْعِهٖۜ اِنَّ فٖى ذٰلِكُمْ لَاٰيَاتٍ لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿٩٩﴾

Çiçekler **meyveye durduğu ve iyice olgunlaştıkları zaman, meyvelerine** ibretle **bir bakın! Doğrusu bütün bunlarda, inan**maya gönlü ol**an insanlar için** Allah'ın varlığını, birliğini, kudret ve merhametini gösteren **nice** alâmetler, mucizeler, ibretler ve **ayetler vardır.**

وَجَعَلُوا لِلّٰهِ شُرَكَٓاءَ الْجِنَّ وَخَلَقَهُمْ

100. Fakat bunca açık delillere rağmen bazı cahiller, melek, şeytan, İblis gibi esrarengiz varlıkları ve birtakım ruhanî kuvvetleri ve **cinleri** kendilerine kurtarıcı ve koruyucu edinip ilâhlık makamına yücelterek **Allah'a ortak koştular. Oysa** gerek kendileri, gerek o tapındıkları varlıklar olsun, **hepsini yaratan Allah'tır.** Nitekim müşriklerin çoğu bunu itiraf ederler. Şu hâlde, yaratılanı yaratana ortak ve rakip görmeye kalkışmanın veya onları kâinatın idaresinde ve insanın kaderinde güç ve yetki sahibi saymanın ne derece ahmaklık ve sapıklık olduğu açıkça ortadadır.

وَخَرَقُوا لَهُ بَنٖينَ وَبَنَاتٍ بِغَيْرِ عِلْمٍۜ سُبْحَانَهُ وَتَعَالٰى عَمَّا يَصِفُونَ ﴿١٠٠﴾

Bir de, "Melekler Allah'ın kızlarıdır." diyen Arap müşrikleri, "Hürmüz ve Ehrimen Allah'ın oğullarıdır." diyen Mecusiler ve "İsa Mesih, Allah'ın oğludur." diyen Hristiyanların yaptığı gibi, **cahillikleri yüzünden Allah'a oğullar ve kızlar yakıştırdılar. Oysa Allah, onların uydurduğu** bu gibi acziyet ve noksanlık ifade eden bütün **niteliklerden uzaktır, yücedir!**

بَدٖيعُ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِۜ اَنّٰى يَكُونُ لَهُ وَلَدٌ وَلَمْ تَكُنْ لَهُ صَاحِبَةٌۜ وَخَلَقَ كُلَّ شَيْءٍۚ وَهُوَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلٖيمٌ ﴿١٠١﴾

101. Gökleri ve yeri yoktan var eden O'dur. O'nun eşinin olması düşünülemeyeceğine göre, bir çocuğunun varlığı nasıl iddia edilebilir? Hayır, **Allah her şe-**

yin yaratıcısıdır ve O, her şeyi en mükemmel biçimde **bilmektedir.**

ذٰلِكُمُ اللّٰهُ رَبُّكُمْۚ لَٓا اِلٰهَ اِلَّا هُوَۚ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ فَاعْبُدُوهُۚ وَهُوَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ وَك۪يلٌ ﴿١٠٢﴾

102. İşte ey insanlar, **sizin** kulluk etmeniz gereken biricik sahibiniz, efendiniz ve **Rabb'iniz olan Allah budur, O'ndan başka ilâh yoktur. O her şeyin yaratıcısıdır. O hâlde,** yalnızca **O'na kulluk** ve itaat **edin!** Zira **O, her şeye vekildir.** Kâinatı idare eden, her şeyi görüp gözeten ve gerçek anlamda güvenilmeye lâyık olan yalnızca O'dur.

لَا تُدْرِكُهُ الْاَبْصَارُۘ وَهُوَ يُدْرِكُ الْاَبْصَارَۚ وَهُوَ اللَّط۪يفُ الْخَب۪يرُ ﴿١٠٣﴾

103. O Allah ki, hiçbir akıl O'nu tüm hakikatiyle kavrayamaz, hiçbir tasavvur O'nu kuşatamaz ve **hiçbir göz O'nu idrak edemez. Fakat O, bütün** idrakleri, bütün akılları ve bütün **gözleri çepeçevre kuşatır. Zira O latiftir,** zatına asla nüfuz edilemez, fakat O'nun ilmi her şeye nüfuz eder ve O, **her şeyden haberdardır.**

قَدْ جَٓاءَكُمْ بَصَٓائِرُ مِنْ رَبِّكُمْۚ فَمَنْ اَبْصَرَ فَلِنَفْسِه۪ۚ وَمَنْ عَمِيَ فَعَلَيْهَاۜ وَمَٓا اَنَا۬ عَلَيْكُمْ بِحَف۪يظٍ ﴿١٠٤﴾

104. "Ey insanlar! **İşte Rabb'inizden size,** hakikati tüm berraklığıyla ortaya koyan apaçık **deliller gelmiş bulunuyor. Şu hâlde, her kim** ilâhî vahye kulak verip gerçeği **görürse, bu onun kendi yararınadır, kim de** bunca ayet ve delilleri görmezlikten gelerek hakikate karşı **kör kalırsa, bu da yine kendi zararınadır.** Benim görevim sizi zorla inandırmak değildir. Zira **ben, sizin başınızda bekçi değilim."**

وَكَذٰلِكَ نُصَرِّفُ الْاٰيَاتِ وَلِيَقُولُوا دَرَسْتَ وَلِنُبَيِّنَهُ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ﴿١٠٥﴾

105. İşte biz, ayetlerimizi böyle farklı açılardan ve zengin örneklerle tekrar tekrar **dile getiriyoruz ki, bilinçli bir toplum için onu güzelce açıklayalım.** Fakat ey Muhammed! İnkâra şartlanmış olanlar senin hayatını çok yakından tanıdıkları ve doğruluğundan asla şüphe duymadıkları hâlde, kibir ve inatlarından dolayı, "Senin bu muhteşem ayetleri uydurmana imkân yok. Çünkü bu sözlerde insanı aşan bambaşka bir güzellik var. Onun için sen bunları, son derece bilgili ve hikmet sahibi birinden **öğrenmiş olmalısın!** Bu da olsa olsa, Yahudilik ve Hristiyanlık hakkında bilgisi olan kölelerimizden birisidir. Nitekim Muhammed'in, zaman zaman bu kölelerle konuştuğunu görüyoruz.**" diyeceklerdir.** Oysa onlar da gayet iyi biliyorlardı ki, Ehli Kitabın dine karıştırdıkları hurafeleri ayıklayarak hak dini yeniden ve tüm berraklığıyla ortaya koyan, insan ve evren hakkında en doğru bilgileri veren, erişilmez ifade güzelliğiyle insan ruhunu büyüleyip derinden etkileyen, hikmetli öğütleriyle insanı mükemmel ahlâk ve olgunluk seviyesine ulaştıran, geçmiş ve gelecek hakkında beşer takatinin çok üzerinde gaybî haberler veren, ilmî ve edebî üstünlüğüyle en usta şairleri, filozofları acze düşüren böyle bir kitabı, Allah'tan başka hiçbir güç meydana getirmiş olamazdı. O hâlde:

اِتَّبِعْ مَٓا اُو۫حِيَ اِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَۚ لَٓا اِلٰهَ اِلَّا هُوَۚ وَاَعْرِضْ عَنِ الْمُشْرِك۪ينَ ﴿١٠٦﴾

106. Sen onların saçma arzularına değil, **Rabb'inden sana vahiy yoluyla gönderilenlere uy!** Zira **O'ndan başka** hükmüne boyun eğilecek hiçbir otorite, **hiçbir ilâh yoktur! Ve** gerekçeleri ne olursa olsun, Allah'tan başka ilâhlara itaat eden o **müşriklerden uzak dur!** Bununla birlikte, hakikati anlatmaktan da geri durma. Fakat iman etmiyorlar diye kendini heder etme. Unutma ki:

وَلَوْ شَٓاءَ اللّٰهُ مَٓا اَشْرَكُواۜ وَمَا جَعَلْنَاكَ عَلَيْهِمْ حَف۪يظاًۚ وَمَٓا اَنْتَ عَلَيْهِمْ بِوَك۪يلٍ ﴿١٠٧﴾

107. Eğer Allah onların zorla imana gelmelerini **dileseydi, hiç birisi** zaten **müşrik olmazdı.** Ancak Allah, akıllarını kullanarak kendi özgür iradeleriyle iman etmelerini istiyor. Fakat onlar, gerçeği anlama konusunda en ufak bir gayret göstermiyorlar. O hâlde, bırak onları, ne hâlleri varsa görsünler. Çünkü **biz seni onların başına bekçi göndermedik ve sen, onların yaptıklarından sorumlu değilsin.** Senin görevin, hakikati onlara ulaştırmaktan ibarettir. Bu arada, onlarla yer yer tartışmalara girebilir, gerekirse inançlarını eleştirebilirsiniz. Fakat bunu yaparken son derece dikkatli olmalısınız:

وَلَا تَسُبُّوا الَّذ۪ينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللّٰهِ فَيَسُبُّوا اللّٰهَ عَدْواً بِغَيْرِ عِلْمٍۜ

108. Müşriklerin Allah'tan başka yalvardıkları ve kutsal saydıkları putlarına, önderlerine, ilâhları**na sövmeyin ki, onlar da cahillikle taşkınlık edip Allah'a sövmesinler.** Çünkü onlar, doğruyu yanlışı birbirinden ayırt edemeyen kimselerdir.

كَذٰلِكَ زَيَّنَّا لِكُلِّ اُمَّةٍ عَمَلَهُمْۖ ثُمَّ اِلٰى رَبِّهِمْ مَرْجِعُهُمْ فَيُنَبِّئُهُمْ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٠٨﴾

İşte biz her topluma, kendi yaptıklarını böyle güzel gösterdik. Allah tarafından insanın doğasına yerleştirilen psikolojik yasalar gereğince, insanlar sürekli yaptıkları kötü davranışları zamanla doğal ve olağan davranışlar olarak algılamaya, hatta bir süre sonra onları savunmaya başlarlar. O hâlde, güzel bir imana sahip olmak isteyenlerin güzel davranışlar göstermeleri gerekir. Bunun için de, şu hakikatin çok iyi idrak edilmesi şarttır: Her insan eninde sonunda ölümü tadacaktır. **Sonra hepsi Rab'lerinin huzuruna çıkacak ve** o zaman Allah, **bütün yaptıklarını onlara haber verecektir.**

İşte bunu idrak edemeyen kâfirler, Kur'an gibi muhteşem bir mucizeyi görmezlikten geliyorlar da, sırf bahaneler öne sürebilmek için:

وَاَقْسَمُوا بِاللّٰهِ جَهْدَ اَيْمَانِهِمْ لَئِنْ جَٓاءَتْهُمْ اٰيَةٌ لَيُؤْمِنُنَّ بِهَاۜ

109. Kendilerine Safa tepesinin altına dönüşmesi veya gökten meleklerin inmesi gibi istedikleri türden **bir mucize gösterilmiş olsa, kesinlikle iman edeceklerine dair olanca güçleriyle Allah'a yemin ediyorlar.** Ve bazı müminler de, belki bu inkârcılar imana gelirler ümidiyle, böyle olağanüstü hâdiselerin gerçekleşmesini arzu ediyorlar.

قُلْ اِنَّمَا الْاٰيَاتُ عِنْدَ اللّٰهِ وَمَا يُشْعِرُكُمْۙ اَنَّهَٓا اِذَا جَٓاءَتْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿١٠٩﴾

Onlara **de ki: "Mucizeler, yalnızca Allah'ın katındadır.** Onu ne zaman, nerede, nasıl göndereceğine ancak O karar verir. Unutmayın ki, Allah sizi imtihan ediyor, siz Allah'ı değil!"

Hem siz nereden bileceksiniz, o istedikleri mucizeler onlara **gelseydi bile,** haksız önyargıları, kibir ve inatları yüzünden yine de **iman etmeyeceklerdi.**

وَنُقَلِّبُ اَفْـِٔدَتَهُمْ وَاَبْصَارَهُمْ كَمَا لَمْ يُؤْمِنُوا بِه۪ٓ اَوَّلَ مَرَّةٍ وَنَذَرُهُمْ ف۪ي طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُونَ ﴿١١٠﴾

110. Biz de, başlangıçta Kur'an mesajını ilk duyduklarında **onu nasıl** bile bile **inkâr ettilerse, yine kalple-**

rini imandan **çevirecek ve onları azgınlıkları içinde bocalar bir hâlde bırakacaktık.** Göklerdeki ve yerdeki sayısız mucizeleri görmezlikten gelen bu insanlar, sizin elinizle gerçekleşecek mucizelerle imana gelecek değillerdi. Öyle ki:

وَلَوْ اَنَّنَا نَزَّلْنَٓا اِلَيْهِمُ الْمَلٰٓئِكَةَ وَكَلَّمَهُمُ الْمَوْتٰى وَحَشَرْنَا عَلَيْهِمْ كُلَّ شَيْءٍ قُبُلاً
مَا كَانُوا لِيُؤْمِنُٓوا اِلَّٓا اَنْ يَشَٓاءَ اللّٰهُ وَلٰكِنَّ اَكْثَرَهُمْ يَجْهَلُونَ ﴿١١١﴾

111. Şayet dedikleri gibi **onlara melekleri gönderseydik veya ölüler** mezarlarından kalkıp **kendileriyle konuşsaydı ve hatta** onların mucize dediği **her şeyi toplayıp** senin Peygamberliğinin şahidi olarak **önlerine koymuş olsaydık bile, Allah** iradelerini ellerinden alıp zorla Müslüman olmalarını **dilemedikçe, hiç birisi imana gelmeyecekti.** Zira onların hakikati keşfetmek gibi bir niyetleri yoktur. Çünkü **onların çoğu,** özgür ve bilinçli bir seçimle gönüllerini hakikate açmadıkları takdirde, böyle mucizelerin zorlamasıyla imanın mümkün olamayacağını **bilmezler.** Fakat sizler, bu tip insanların asla iman etmeyeceğini, bu yüzden kıyamete kadar onlarla mücadelenin kaçınılmaz olduğunu bileceksiniz:

وَكَذٰلِكَ جَعَلْنَا لِكُلِّ نَبِيٍّ عَدُوًّا شَيَاطٖينَ الْاِنْسِ وَالْجِنِّ

112. İşte böylece biz, hem insanlar hem de cinler arasından azgın kâfirleri, yani **şeytanları,** gelmiş geçmiş **bütün Peygamberlerin** ve onların izleyicileri olan müminlerin **can düşmanı yaptık!**

يُوحٖي بَعْضُهُمْ اِلٰى بَعْضٍ زُخْرُفَ الْقَوْلِ غُرُورًاۜ

Bu şeytanlar, hakikati tersyüz ederek insanları **aldatmak amacıyla, birbirlerine** görünüşte son derece çekici ve baştan çıkarıcı olan **yaldızlı sözler** ve şeytanî fikirler **ilham ederler.**

وَلَوْ شَٓاءَ رَبُّكَ مَا فَعَلُوهُ فَذَرْهُمْ وَمَا يَفْتَرُونَ ﴿١١٢﴾

Gerçi Rabb'in dileseydi, iradelerini ellerinden alırdı da, **bunları**n hiçbirini **yapamazlardı.** Fakat Allah, imtihan hikmeti gereğince onlara biraz mühlet veriyor. Demek ki Allah, onları zorla imana getirmeyi dilememiş ve özgür iradeleriyle hakikate teslim olmadıkları sürece onları imana lâyık görmemiştir! **O hâlde,** ey Müslüman! **Onları uydurdukları** saçma gelenek ve hurafeleri **ile baş başa bırak.** İnkârda direten o kâfirleri imana getireceğim diye kendini yiyip bitireceğine, bu çağrıya kulak verecek tertemiz gönüllere ulaşıncaya dek bıkıp usanmadan tebliğine devam et!

Şeytanların, birbirlerine bu yaldızlı sözleri ne amaçla ilham ettiklerine gelince:

وَلِتَصْغٰٓى اِلَيْهِ اَفْـِٔدَةُ الَّذٖينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْاٰخِرَةِ وَلِيَرْضَوْهُ وَلِيَقْتَرِفُوا مَا هُمْ
مُقْتَرِفُونَ ﴿١١٣﴾

113. Zulüm sisteminin önderleri, böyle süslü ve aldatıcı propagandalarla her çeşit kötülüğü telkin etmeye çalışırlar **ki, âhirete inanmayanların kalpleri o yaldızlı sözlere** yavaş yavaş **meyletsin,** zamanla **ondan iyice hoşlansınlar ve** gücü elinde bulunduran zalimler, halkı kandırıp kendi saflarına çekerek öteden beri **yapageldikleri** o çirkin **işleri yapmaya devam edebilsinler.**

O hâlde ey Müslüman! İnkârcıların, bu yaldızlı propagandanın bir parçası olarak, ancak Yahudi ve Hristiyanların onaylaması şartıyla Kur'an'a inanacakları iddiasına karşılık onlara de ki:

اَفَغَيْرَ اللّٰهِ اَبْتَغٖي حَكَمًا وَهُوَ الَّذٖٓي اَنْزَلَ اِلَيْكُمُ الْكِتَابَ مُفَصَّلًاۜ

114. "Allah size neyin doğru, neyin yanlış olduğunu bildiren **bu Kitabı** tüm ayrıntılarıyla mükemmel şekilde **açıklanmış olarak gönderdiği** ve hükmünü kesin bir biçimde ortaya koyduğu **hâlde, ben şimdi** hayatıma yön verecek ilkeleri belirlemek için **O'ndan başka bir hakem mi arayacakmışım?**

وَالَّذٖينَ اٰتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ يَعْلَمُونَ اَنَّهُ مُنَزَّلٌ مِنْ رَبِّكَ بِالْحَقِّ فَلَا تَكُونَنَّ مِنَ
الْمُمْتَرٖينَ ﴿١١٤﴾

Kaldı ki, kendilerine daha önce Tevrat, Zebur, İncil gibi kutsal **Kitap verdiğimiz kimseler de,** içlerinden birçoğu Kur'an'ın Allah kelamı olduğunu itiraf etmekten çekinseler de, **onun Rabb'inden gelen bir hakikat olduğunu pekâlâ bilirler. O hâlde, sakın kuşkuya kapılanlardan olma!**

Bu kitap hakkında nasıl kuşkuya kapılabilirsin ki:

وَتَمَّتْ كَلِمَتُ رَبِّكَ صِدْقًا وَعَدْلًاۜ لَا مُبَدِّلَ لِكَلِمَاتِهٖۚ وَهُوَ السَّمٖيعُ الْعَلٖيمُ ﴿١١٥﴾

115. Rabb'inin sözleri, hem doğruluk hem de adalet bakımından tamamlanmıştır. Aklını kullanan her insan, bu kitabın yalnızca doğruları dile getirdiğini ve ortaya koyduğu hayat tarzının insanlığın kurtuluşunu sağlayacak tek çözüm yolu olduğunu görecektir. Ve bu kitap, insanlık var oldukça güneş gibi parlamaya devam edecektir! Zira **hiçbir güç, O'nun sözlerini** bozup **değiştiremeyecektir! O** her şeyi **işitmekte,** her şeyi **bilmektedir.**

O hâlde, ey hakikat yolunun yolcusu! Allah yolunda tek başına kalmış bile olsan, asla yılgınlığa düşme, kararlılıkla yoluna devam et! Unutma ki:

وَاِنْ تُطِعْ اَكْثَرَ مَنْ فِي الْاَرْضِ يُضِلُّوكَ عَنْ سَبٖيلِ اللّٰهِۜ اِنْ يَتَّبِعُونَ اِلَّا الظَّنَّ وَاِنْ هُمْ
اِلَّا يَخْرُصُونَ ﴿١١٦﴾

116. Yeryüzünde bulunan insan**ların çoğu, kendilerine itaat ed**ip gösterdikleri yolu izle**diğin takdirde, seni Allah'ın yolundan çevirirler.** Zira **onlar** vahyin ve aklın gereklerine göre değil, **ancak** keyif ve **zanlarına göre hareket eder ve yalan söylemekten başka bir şey yapmazlar.**

اِنَّ رَبَّكَ هُوَ اَعْلَمُ مَنْ يَضِلُّ عَنْ سَبٖيلِهٖۚ وَهُوَ اَعْلَمُ بِالْمُهْتَدٖينَ ﴿١١٧﴾

117. Ama Allah, kimlerin kendi yolundan saptığını ve kimlerin doğru yolda olduğunu çok iyi bilmektedir. Ve bunun ölçülerini Kur'an'da açıkça ortaya koymuştur. Dolayısıyla, doğru yanlış, helâl haram, güzel çirkin gibi değer yargılarını Allah'ın kitabına göre belirlemeli ve hayatınızı ilâhî hükümler doğrultusunda şekillendirmelisiniz:

فَكُلُوا مِمَّا ذُكِرَ اسْمُ اللّٰهِ عَلَيْهِ اِنْ كُنْتُمْ بِاٰيَاتِهٖ مُؤْمِنٖينَ ﴿١١٨﴾

118. O hâlde, Allah'ın ayetlerine gerçekten inanıyorsanız, O'nun adı anılarak boğazlanan hayvanların etler**inden yiyin.** Size helâl kılınan güzel nimetlerden kendinizi mahrum etmeyin. Ayrıca, Allah'ın açıkça haram kılmadığı hiçbir şeyi haram ve yasak olarak nitelendirmeyin.

وَمَا لَكُمْ اَلَّا تَأْكُلُوا مِمَّا ذُكِرَ اسْمُ اللّٰهِ عَلَيْهِ وَقَدْ فَصَّلَ لَكُمْ مَا حَرَّمَ عَلَيْكُمْ اِلَّا مَا
اضْطُرِرْتُمْ اِلَيْهِۜ وَاِنَّ كَثٖيرًا لَيُضِلُّونَ بِاَهْوَٓائِهِمْ بِغَيْرِ عِلْمٍۜ اِنَّ رَبَّكَ هُوَ اَعْلَمُ
بِالْمُعْتَدٖينَ ﴿١١٩﴾

119. Allah, yenilmesini **haram kıldığı her şeyi ve mecbur**en yemek zorunda **kalacağınız durumları size ayrıntılarıyla açıklamışken, O'nun adı anıla**rak boğazlanmış olan hayvanların et**inden niçin yemeyecek-**

siniz ki? Doğrusu insanların çoğu, hiçbir doğru **bilgiye dayanmaksızın sırf keyiflerine uyarak** cahil insanları kendi çıkarları doğrultusunda **saptırmaktadır. Fakat Allah,** Kur'an'ın ortaya koyduğu hak ve adalet **sınırlarını kimlerin çiğnediğini çok iyi bilmektedir** ve cezalarını da verecektir. Öyleyse:

وَذَرُوا ظَاهِرَ الْاِثْمِ وَبَاطِنَهُۜ اِنَّ الَّذٖينَ يَكْسِبُونَ الْاِثْمَ سَيُجْزَوْنَ بِمَا كَانُوا
يَقْتَرِفُونَ ﴿١٢٠﴾

120. Günahın açığından da gizlisinden de uzak durun! Zira günah işleyenler, bir gün mutlaka **yaptıklarının cezasını çekecekler.**

وَلَا تَأْكُلُوا مِمَّا لَمْ يُذْكَرِ اسْمُ اللّٰهِ عَلَيْهِ وَاِنَّهُ لَفِسْقٌۜ

121. Ayrıca, kesilirken veya avlanılırken **üzerinde Allah'ın adı** kasten **anılmayan** hayvanların etlerin**den yemeyin! Çünkü bu, kesinlikle** Allah'ın emrine **karşı gelmektir.**

وَاِنَّ الشَّيَاطٖينَ لَيُوحُونَ اِلٰٓى اَوْلِيَٓائِهِمْ لِيُجَادِلُوكُمْۚ وَاِنْ اَطَعْتُمُوهُمْ اِنَّكُمْ
لَمُشْرِكُونَ ﴿١٢١﴾

Şunu da iyi bilin ki, tıpkı **şeytanlar** gibi İslâm mesajının karşısına dikilen Yahudi, Hristiyan ve müşrik toplumların din ve siyaset önderleri, **sizinle** daha etkin biçimde **mücadele edebilsinler diye kendi** müttefik ve **dostlarına** yeni taktik ve stratejiler öğreterek şeytanca fikirler **ilham edeceklerdir.** Dikkat edin; **eğer** verdikleri hükmü benimseyerek **onlara** gönülden **itaat edecek olursanız, kesinlikle siz de** Allah'tan başka varlıkların otoritesine boyun eğen birer **müşrik** konumunda **olursunuz!** Ve sonuçta Allah'ın gazabına uğrar, dünyada da âhirette de zillet ve perişanlığa mahkûm olursunuz.

Nitekim şu misal, bakın bu durumu ne güzel anlatıyor:

اَوَمَنْ كَانَ مَيْتًا فَاَحْيَيْنَاهُ وَجَعَلْنَا لَهُ نُورًا يَمْشٖى بِهٖ فِى النَّاسِ كَمَنْ مَثَلُهُ فِى
الظُّلُمَاتِ لَيْسَ بِخَارِجٍ مِنْهَاۜ كَذٰلِكَ

122. İnanç bakımından **ölü iken, kendisine hayat bahşettiğimiz ve halkın içinde** rahatça gezip **dolaşmasını sağlayacak bir ışıkla** yolunu **aydınlattığımız** mümin, **zifiri karanlıklara gömülen ve oradan asla çıkış yolu bulamayan** inkârcı **ile bir olur mu?**

زُيِّنَ لِلْكَافِرٖينَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٢٢﴾

Fakat inkârcılar bu ayrımı idrak edemez, iyiyi kötü, kötüyü iyi olarak nitelendirirler. Hakikati bile bile reddeden bu **kâfirlere, yapmakta oldukları** çirkin davranışlar —ilâhî yasalar gereğince— **işte böyle güzel** ve çekici **gösterilmiştir.**

Ve bu yasalar, yalnızca Mekke'de ve Arabistan'da yaşayanlara özgü de değildir:

وَكَذٰلِكَ جَعَلْنَا فٖى كُلِّ قَرْيَةٍ اَكَابِرَ مُجْرِمٖيهَا لِيَمْكُرُوا فٖيهَاۜ وَمَا يَمْكُرُونَ اِلَّا
بِاَنْفُسِهِمْ وَمَا يَشْعُرُونَ ﴿١٢٣﴾

123. Böylece her ülkenin büyüklük taslayan varlıklı ve şımarık insan**larını, orada hile ve entrikalar çevirip duran günahkârlar haline getiririz.** Böyle kibirli ve zalim yöneticiler yaptıkları her işin doğru olduğunu zanneder, öğüt ve uyarılara kulak vermezler. İktidarlarını devam ettirebilmek için de sürekli fesat çıkarır, entrikalar çevirip dururlar. **Oysa** bu yaptıkları hile ve entrikalarla **ancak kendi kuyularını kazmış olurlar, ama bunu idrak etmezler.** Zira yaptıkları her kötülük, Hesap Gününde cehennem azabı olarak karşılarına çıkacaktır. Üstelik halka ve ülkeye verilen zarar, herkesten önce oranın yönetici ve zenginlerine verilmiş zarar demektir.

وَاِذَا جَٓاءَتْهُمْ اٰيَةٌ قَالُوا لَنْ نُؤْمِنَ حَتّٰى نُؤْتٰى مِثْلَ مَٓا اُوتِىَ رُسُلُ اللّٰهِ اَللّٰهُ اَعْلَمُ
حَيْثُ يَجْعَلُ رِسَالَتَهُۜ

124. Onlara kendilerini imana davet eden **bir ayet tebliğ edilince derler ki: "Allah'ın elçilerine verilen** vahiy, Peygamberlik, mucize gibi ilâhî nimet**lerin aynısı bize de verilmedikçe, asla iman etmeyeceğiz!** Bu dünyada güç ve servet bizde olduğuna göre, Peygamberliğe de bizim lâyık olmamız gerekir." **Oysa Allah, elçilik görevini kime vereceğini gayet iyi bilmektedir.**

سَيُصٖيبُ الَّذٖينَ اَجْرَمُوا صَغَارٌ عِنْدَ اللّٰهِ وَعَذَابٌ شَدٖيدٌ بِمَا كَانُوا يَمْكُرُونَ
﴿١٢٤﴾

Böyle suç işlemeyi alışkanlık hâline getirenler, kibir ve küstahlıklarına denk bir ceza olarak Hesap Günü **Allah'ın huzurunda aşağılık bir duruma düşecekler ve kurdukları hileler sebebiyle şiddetli bir azaba mahkûm edilecekler.**

O hâlde, zulüm ve haksızlıklardan uzak durarak Allah'ın hoşnutluğunu kazanıp O'nun sevgisine lâyık kullar olmaya bakın:

فَمَنْ يُرِدِ اللّٰهُ اَنْ يَهْدِيَهُ يَشْرَحْ صَدْرَهُ لِلْاِسْلَامِۚ وَمَنْ يُرِدْ اَنْ يُضِلَّهُ يَجْعَلْ صَدْرَهُ
ضَيِّقًا حَرَجًا كَاَنَّمَا يَصَّعَّدُ فِى السَّمَٓاءِۜ

125. Allah kimi hidayete lâyık görerek **doğru yola iletmeyi dilerse, onun gönlünü İslâm'a açar. Kimi de** günahlarından dolayı **saptırmak isterse, onun kalbini daraltır ve âdeta göklere tırmanıyormuş gibi, sıkıştırdıkça sıkıştırır.**

كَذٰلِكَ يَجْعَلُ اللّٰهُ الرِّجْسَ عَلَى الَّذٖينَ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿١٢٥﴾

Allah, imandan yüz çevirenlerin başına işte böyle belâ ve sıkıntılar yağdırır. Bir toplumda Yaratıcı hakkıyla tanınmıyorsa, insanın ve evrenin yaratılış amacı idrak edilemiyorsa ve bu hayatın sonunda insanoğlunu nasıl bir akıbetin beklediği bilinmiyorsa, orada ahlâkî değerlerin aşınıp yavaş yavaş kaybolması ve bunun sonucunda zulüm ve haksızlığın, ruhsal bunalımların, toplumsal çalkantıların yaygınlaşması kaçınılmazdır. Bütün bu sıkıntıların çaresi ise, Allah'ın gönderdiği bu Kitabın ışığında hakikati anlamak ve ona teslim olmaktır.

وَهٰذَا صِرَاطُ رَبِّكَ مُسْتَقٖيمًاۜ قَدْ فَصَّلْنَا الْاٰيَاتِ لِقَوْمٍ يَذَّكَّرُونَ ﴿١٢٦﴾

126. İşte ey insan, **Rabb'inin** sana gösterdiği **dosdoğru yolu budur. Doğrusu biz,** ibret ve **öğüt alabilen insanlara** hakikati gösterecek birer alâmet olan bu **ayetleri,** herkesin rahatlıkla anlayabileceği zengin örneklerle ve ince ayrıntılarıyla **açıkladık.** Bu yolda yürüyenlerin mükâfatına gelince:

لَهُمْ دَارُ السَّلَامِ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَهُوَ وَلِيُّهُمْ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٢٧﴾

127. Onlara, Rab'lerinin katında huzur ve **esenlik yurdu** olan cennet **vardır. Ve** hepsinden de önemlisi, **yaptıkları** iyi **işlerden dolayı Allah onların** yardımcısı ve en yakın **dostudur.**

وَيَوْمَ يَحْشُرُهُمْ جَمٖيعًاۚ يَا مَعْشَرَ الْجِنِّ قَدِ اسْتَكْثَرْتُمْ مِنَ الْاِنْسِۚ وَقَالَ اَوْلِيَٓاؤُهُمْ
مِنَ الْاِنْسِ رَبَّنَا اسْتَمْتَعَ بَعْضُنَا بِبَعْضٍ وَبَلَغْنَٓا اَجَلَنَا الَّذٖٓى اَجَّلْتَ لَنَاۜ

128. Allah insanların **hepsini** huzurunda hesaba çekmek üzere **topladığı gün,** cin şeytanlarına:

"Ey cin topluluğu, siz insanların çoğunu yoldan çıkardınız!" diyecek. **Onların insanlar arasındaki dost-**

ları olan kâfirler suçlarını itiraf ederek, “Evet **ya Rab!” diyecekler, “Bizler** şeytanlarla karşılıklı yardımlaşarak **birbirimizden faydalandık. Böylece** zulüm ve haksızlıklarla dolu bir hayat sürdük ve işte sonunda, **bizim için belirlediğin** yaşam **süremizin sonuna geldik.** Fakat şimdi, ne büyük bir yanılgı içine olduğumuzu anlıyoruz.”

قَالَ النَّارُ مَثْوٰيكُمْ خَالِدٖينَ فٖيهَٓا اِلَّا مَا شَٓاءَ اللّٰهُۜ اِنَّ رَبَّكَ حَكٖيمٌ عَلٖيمٌ ﴿١٢٨﴾

Bunun üzerine **Allah,** “Ama son pişmanlığınız size fayda vermeyecek. Bu yüzden **varacağınız yer cehennem olacak ve ben aksini dilemedikçe, sonsuza dek orada kalacaksınız!” diye**rek en adil hükmü vere**cektir.** Gerçekten **Rabb’in, sonsuz ilim ve hikmet sahibidir.**

وَكَذٰلِكَ نُوَلّٖي بَعْضَ الظَّالِمٖينَ بَعْضًا بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿١٢٩﴾

129. İşte biz zalimleri, kazandıkları günahlar **yüzünden böyle birbirlerinin dostları** ve suç ortakları **yaparız.**

O gün Allah zalimlere soracak:

يَا مَعْشَرَ الْجِنِّ وَالْاِنْسِ اَلَمْ يَأْتِكُمْ رُسُلٌ مِنْكُمْ يَقُصُّونَ عَلَيْكُمْ اٰيَاتٖي
وَيُنْذِرُونَكُمْ لِقَٓاءَ يَوْمِكُمْ هٰذَاۜ

130. “Ey cinler ve insanlar topluluğu! Size ayetlerimi okuyup **anlatan ve böyle** dehşet verici **bir günle karşılaşacağınızı haber vererek sizi uyaran kendi içinizden elçiler gelmedi mi?”**

قَالُوا شَهِدْنَا عَلٰٓى اَنْفُسِنَا وَغَرَّتْهُمُ الْحَيٰوةُ الدُّنْيَا وَشَهِدُوا عَلٰٓى اَنْفُسِهِمْ اَنَّهُمْ
كَانُوا كَافِرٖينَ ﴿١٣٠﴾

Onlar da **“Evet, geldiler ya Rab! Fakat biz onları dinlemedik. Haksız olduğumuza bizzat kendimiz şahidiz!” diyecekler.** Onlar zaten dünyada iken de kâfir olduklarını vicdanlarında hissediyor, fakat bilerek inkârı tercih ediyorlardı. Çünkü **bu dünya hayatı**nın geçici zevk ve nimetleri gözlerini kör ederek **onları aldatmıştı.** Fakat sonunda, Allah’ın nimetlerine karşı nankörce davranarak **kâfir olduklarını kendi ağızlarıyla itiraf ettiler.** Demek ki, Allah insanlara elçiler aracılığıyla hakikati bildirmedikçe, onları sorumlu tutmayacaktır.

ذٰلِكَ اَنْ لَمْ يَكُنْ رَبُّكَ مُهْلِكَ الْقُرٰى بِظُلْمٍ وَاَهْلُهَا غَافِلُونَ ﴿١٣١﴾

131. Çünkü Rabb’in, halkı ilâhî uyarılardan **habersiz hiçbir ülkeyi,** onlara doğru yolu gösteren uyarıcılar göndermeden, öyle **haksız yere helâk edecek değildir.** Ceza veya mükâfat, ancak adil bir imtihandan sonra verilir. Bunun neticesi olarak da:

وَلِكُلٍّ دَرَجَاتٌ مِمَّا عَمِلُواۜ وَمَا رَبُّكَ بِغَافِلٍ عَمَّا يَعْمَلُونَ ﴿١٣٢﴾

132. Her insanın, bilinçli olarak **yaptığı işlere göre** kulluk mertebeleri içinde farklı bir **derecesi vardır.** Unutma ki, **Rabb’in onların yaptığı hiçbir şeyden habersiz değildir.**

وَرَبُّكَ الْغَنِيُّ ذُو الرَّحْمَةِۜ اِنْ يَشَاْ يُذْهِبْكُمْ وَيَسْتَخْلِفْ مِنْ بَعْدِكُمْ مَا يَشَٓاءُ كَمَٓا
اَنْشَاَكُمْ مِنْ ذُرِّيَّةِ قَوْمٍ اٰخَرٖينَۜ ﴿١٣٣﴾

133. Rabb’in sınırsız zenginlik sahibi ve çok merhametlidir. Yoksa, **dilerse sizi yok eder ve sizi nasıl başkalarının soyundan meydana getirdiyse, yerinize dilediği** bir başka **toplumu getirir.**

اِنَّ مَا تُوعَدُونَ لَاٰتٍۙ وَمَٓا اَنْتُمْ بِمُعْجِزٖينَ ﴿١٣٤﴾

134. Hiç şüpheniz olmasın ki, size vadedilen o Kıyamet Günü **kesinlikle gelecektir ve siz** buna **asla engel de olamayacaksınız.**

قُلْ يَا قَوْمِ اعْمَلُوا عَلٰى مَكَانَتِكُمْ اِنّٖي عَامِلٌۚ فَسَوْفَ تَعْلَمُونَۙ مَنْ تَكُونُ لَهُ عَاقِبَةُ
الدَّارِۜ اِنَّهُ لَا يُفْلِحُ الظَّالِمُونَ ﴿١٣٥﴾

135. O hâlde, ey İslâm davetçisi! Allah’a başkaldırma cüretini gösteren bu inkârcılara meydan okuyarak **de ki: “Ey halkım,** haydi Allah’ın nurunu söndürmek için **elinizden geleni yapın,** ama şunu iyi bilin ki, **ben de** sizin zulmünüze son vermek için elimden geleni **yapacağım!** Bekleyin, **kimlerin mutlu sona ulaştığını yakında göreceksiniz. Gerçek şu ki, zalimler asla kurtuluşa eremezler.**

وَجَعَلُوا لِلّٰهِ مِمَّا ذَرَاَ مِنَ الْحَرْثِ وَالْاَنْعَامِ نَصٖيبًا فَقَالُوا هٰذَا لِلّٰهِ بِزَعْمِهِمْ وَهٰذَا
لِشُرَكَٓائِنَاۚ

136. Müşrikler, **Allah’ın yarattığı tarım ürünlerinden ve** evcil **hayvanlardan bir kısmını** putlarının, bir kısmını da **Allah’ın payı olarak ayırırlar ve kendi** batıl **iddialarına dayanarak, “Bunlar Allah’ın, bunlar da** O’nun yetki ve tasarrufuna ortak olan diğer **ilâhlarımızın** pay**ıdır!” derler.**

فَمَا كَانَ لِشُرَكَٓائِهِمْ فَلَا يَصِلُ اِلَى اللّٰهِۚ وَمَا كَانَ لِلّٰهِ فَهُوَ يَصِلُ اِلٰى شُرَكَٓائِهِمْۜ سَٓاءَ مَا
يَحْكُمُونَ ﴿١٣٦﴾

Üstelik ilâhları için ayırdıkları, Allah’ın payına —ki fakir fukaraya harcanmak üzere ayrılmıştır— **asla karışmaz.** Kazara karışsa da, “Allah’ın buna ihtiyacı yoktur.” diyerek hemen alıp yerine koyarlar. **Fakat Allah için ayırdıkları, ilâhlarının payına** kolayca **karışır.** Bunu da ilâhlarının nasibi sayıp putların bakımında harcanmak üzere onların payına katarlar. Bakın, **ne kötü hüküm veriyorlar!**

وَكَذٰلِكَ زَيَّنَ لِكَثٖيرٍ مِنَ الْمُشْرِكٖينَ قَتْلَ اَوْلَادِهِمْ شُرَكَٓاؤُهُمْ لِيُرْدُوهُمْ وَلِيَلْبِسُوا
عَلَيْهِمْ دٖينَهُمْۜ

137. Yine bunun gibi, akıllarını kullanmayan bu **müşriklerin** Allah’a **ortak koştukları varlıklar** hakkındaki batıl inançları, **onların çoğuna** fakirlik korkusu, nüfus plânlaması, namus temizleme gibi ahmakça bahanelerle **kendi çocuklarını öldürmeyi güzel** bir davranış olarak **gösterir. Ki böylece, hem onları** toplumsal belâlara uğratarak **mahvetsinler, hem de** Hz. İbrahim’den miras aldıkları **inançlarını karıştırıp iyice bozsunlar.**

وَلَوْ شَٓاءَ اللّٰهُ مَا فَعَلُوهُ فَذَرْهُمْ وَمَا يَفْتَرُونَ ﴿١٣٧﴾

Gerçi Allah dileseydi, onların iradelerini ellerinden alırdı da, **bunların hiçbirini yapamazlardı.** Fakat Allah, onları zorla doğru yola iletmeyi dilememiştir. Dolayısıyla, kendi özgür iradeleriyle hakikati benimsemedikleri sürece, onlara imanı lâyık görmemiştir. **O hâlde,** iman etmiyorlar diye üzülme. Tebliğ ve davetine devam etmekle birlikte, **onları** şimdilik **uydurdukları** saçma gelenekler, batıl inançlar, bidat ve hurafeler **ile baş başa bırak!**

وَقَالُوا هٰذِهٖٓ اَنْعَامٌ وَحَرْثٌ حِجْرٌۗ لَا يَطْعَمُهَٓا اِلَّا مَنْ نَشَٓاءُ بِزَعْمِهِمْ

138. Bir de o müşrikler, **kendi** batıl **iddialarına dayanarak, “Şu hayvanlar ve tarım ürünleri kutsaldır. Bizim izin verdiklerimizden başka hiç kimse onlardan yiyemez!” diyorlar.**

وَاَنْعَامٌ حُرِّمَتْ ظُهُورُهَا وَاَنْعَامٌ لَا يَذْكُرُونَ اسْمَ اللّٰهِ عَلَيْهَا افْتِرَٓاءً عَلَيْهِۜ
سَيَجْزٖيهِمْ بِمَا كَانُوا يَفْتَرُونَ ﴿١٣٨﴾

“Ayrıca, putlara adanan **şu hayvanların sırtı**na binilmesi ve yük vurulması **da yasaklanmıştır!”** diyorlar. **Bir kısım hayvanlar da var ki,** onları kurban ederken **üzerinde Allah'ın adını anmazlar.** Hem de bütün bunları, **Allah** böyle emretmiştir diye O'nun **adına yalanlar uydurarak** yapıyorlar. Ama Allah, **uydurdukları bu yalanların cezasını** elbette **verecektir!**

وَقَالُوا مَا فِى بُطُونِ هٰذِهِ الْاَنْعَامِ خَالِصَةٌ لِذُكُورِنَا وَمُحَرَّمٌ عَلٰٓى اَزْوَاجِنَاۚ وَاِنْ يَكُنْ مَيْتَةً فَهُمْ فِيهِ شُرَكَٓاءُۜ سَيَجْزِيهِمْ وَصْفَهُمْۜ اِنَّهُ حَكِيمٌ عَلِيمٌ ﴿١٣٩﴾

139. Yine onlar, “Şu hayvanların karnındaki yavruları, şayet canlı doğarlarsa **yalnızca erkeklerimiz için** helâl**dir, kadınlarımıza ise yasaktır. Fakat ölü** doğacak **olursa, o zaman** erkek-kadın **herkes onda eşittir,** o hayvanın etinden yiyebilir.” **diyorlar.** Allah, **uydurdukları bu yakıştırmaların cezasını** elbette **verecektir! Kuşkusuz Allah,** sonsuz **ilim ve hikmet sahibidir.**

قَدْ خَسِرَ الَّذِينَ قَتَلُٓوا اَوْلَادَهُمْ سَفَهًا بِغَيْرِ عِلْمٍ وَحَرَّمُوا مَا رَزَقَهُمُ اللّٰهُ افْتِرَٓاءً عَلَى اللّٰهِۜ قَدْ ضَلُّوا وَمَا كَانُوا مُهْتَدِينَ ﴿١٤٠﴾

140. Bilgisizlik ve ahmaklıkları yüzünden kendi çocuklarını öldüren ve “Rabb'imiz bize böyle emretti!” diyerek **Allah adına yalanlar uydurup O'nun bağışladığı nimetlerden** insanlığı **mahrum bırakanlar, kelimenin tam anlamıyla ziyana uğramışlardır!** Onlar öyle bir **sapıklığa düştüler** ki, bir daha **doğru yolu bulamadılar!** Hâlbuki insanın çevresinde kendisini doğru yola çağıran o kadar mucizeler, ibret verici güzellikler var ki:

وَهُوَ الَّذِٓى اَنْشَاَ جَنَّاتٍ مَعْرُوشَاتٍ وَغَيْرَ مَعْرُوشَاتٍ وَالنَّخْلَ وَالزَّرْعَ مُخْتَلِفًا اُكُلُهُ وَالزَّيْتُونَ وَالرُّمَّانَ مُتَشَابِهًا وَغَيْرَ مُتَشَابِهٍۜ

141. Asmalı ve asmasız üzüm bağlarını, tatları ve meyveleri birbirinden farklı hurmaları, ekinleri, zeytinleri ve narları –hem birbirine benzer, hem de bambaşka renk, koku ve lezzette— **yaratan O'dur.**

كُلُوا مِنْ ثَمَرِهٖٓ اِذَٓا اَثْمَرَ وَاٰتُوا حَقَّهُ يَوْمَ حَصَادِهٖۘ وَلَا تُسْرِفُواۜ اِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُسْرِفِينَۙ ﴿١٤١﴾

Meyve verdikleri zaman meyvelerinden yiyin, ürünlerinin toplanacağı **hasat günü** fakirlerin **hakkını da verin. Sakın** meşru olmayan yerlere harcama yaparak veya yoksulun hakkını çiğneyerek yahut ihtiyaçtan fazlasını harcayıp aşırı lükse kaçarak bu nimetleri **israf etmeyin. Çünkü Allah, israf edenleri sevmez.**

وَمِنَ الْاَنْعَامِ حَمُولَةً وَفَرْشًاۜ كُلُوا مِمَّا رَزَقَكُمُ اللّٰهُ وَلَا تَتَّبِعُوا خُطُوَاتِ الشَّيْطَانِۜ اِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُبِينٌۙ ﴿١٤٢﴾

142. Gerek yük taşıyıcı olarak, gerek derisinden, yününden ve tüyünden sergi, döşek, minder gibi ev eşyaları yapıp **yaygı olarak** kullandığınız ve etinden, sütünden faydalandığınız evcil **hayvanları** yaratıp emrinize amade kılan **da** O'dur. O hâlde, **Allah'ın size bahşettiği nimetlerden yiyin** için, fakat **sakın** harama yönelerek yahut Allah'ın helâl kıldığı bu tertemiz nimetleri yasaklayarak (7. A'râf: 31) **şeytanın izinden gitmeyin. Çünkü o, sizin apaçık düşmanınızdır.**

Şeytanın izinden gidenler, bakın ne kötü hâllere düşüyorlar:

ثَمَانِيَةَ اَزْوَاجٍۚ مِنَ الضَّاْنِ اثْنَيْنِ وَمِنَ الْمَعْزِ اثْنَيْنِۜ

143. Müşrik Araplar, bazı hayvanları putlarına adayıp kutsal ilan ediyorlar. Bunlar da dört cins olup, dişileriyle birlikte toplam **sekiz çift hayvan**dan ibarettir: **Koyun cinsinden bir çift, keçi cinsinden bir çift...** Geri kalan iki çift, bir sonraki ayette belirtilecektir. Müşrikler, Allah tarafından helâl kılınan bu hayvanların bazen erkeğini, bazen dişisini, bazen de yavrularını —hiçbir makul gerekçeye dayanmadan— haram sayıyorlar. Üstelik bunun Allah'ın emri olduğunu iddia ediyorlar (5. Mâide: 103).

قُلْ آٰلذَّكَرَيْنِ حَرَّمَ اَمِ الْاُنْثَيَيْنِ اَمَّا اشْتَمَلَتْ عَلَيْهِ اَرْحَامُ الْاُنْثَيَيْنِۜ نَبِّؤُ۫نِى بِعِلْمٍ اِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَۙ ﴿١٤٣﴾

Ey Peygamber! Allah'ın nimetlerini bilgisizce haram kılan bu insanlara **de ki: “**Söyleyin ey müşrikler, Allah bu hayvanların **erkeklerini mi haram kıldı, dişilerini mi? Yoksa dişilerin rahimlerinde olan** yavru**ları mı?** Sizce bunların haram kılınma sebebi nedir? Erkek olmaları mı, dişi olmaları mı, yoksa yavru olmaları mı? Eğer öyle olsaydı, bütün erkek, dişi ve yavru hayvanların haram olması gerekmez miydi? Fakat siz, bazen bunların erkeğini, bazen dişisini, bazen de yavrusunu haram kılarak çelişkiye düşüyorsunuz. **Eğer iddianızda samimî iseniz,** bunların haram veya zararlı olduğunu ispatlayacak ilâhî kaynaklı bir **bilgiye dayanarak bana cevap verin.**

وَمِنَ الْاِبِلِ اثْنَيْنِ وَمِنَ الْبَقَرِ اثْنَيْنِۜ

144. Yine erkeği ve dişisiyle **deve cinsinden bir çift, sığır cinsinden bir çift** hayvanı bazen helâl, bazen haram sayıyorlar.

قُلْ آٰلذَّكَرَيْنِ حَرَّمَ اَمِ الْاُنْثَيَيْنِ اَمَّا اشْتَمَلَتْ عَلَيْهِ اَرْحَامُ الْاُنْثَيَيْنِۜ اَمْ كُنْتُمْ شُهَدَٓاءَ اِذْ وَصّٰيكُمُ اللّٰهُ بِهٰذَاۚ

Yukarıdaki soruyu aynen tekrarlayarak **de ki: “**Allah bu hayvanların **erkeklerini mi haram kıldı, dişilerini mi? Yoksa dişilerin rahimlerinde olan** yavru**ları mı? Allah'ın size bunu emrettiğine** bizzat **şahit mi oldunuz** ki, böyle cüretkâr iddialarda bulunabiliyorsunuz**?**

فَمَنْ اَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرٰى عَلَى اللّٰهِ كَذِبًا لِيُضِلَّ النَّاسَ بِغَيْرِ عِلْمٍۜ اِنَّ اللّٰهَ لَا يَهْدِى الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴿١٤٤﴾

Hiçbir doğru **bilgiye dayanmaksızın,** sırf **insanları saptırmak için Allah'a karşı yalan uydurandan daha zalim kim olabilir? İyi bilin ki, Allah zalim bir toplumu asla doğru yola iletmez!**

Peki, gerçekten hangi tür yiyecekler haramdır?

قُلْ لَٓا اَجِدُ فِى مَٓا اُو۫حِىَ اِلَىَّ مُحَرَّمًا عَلٰى طَاعِمٍ يَطْعَمُهُٓ اِلَّٓا اَنْ يَكُونَ مَيْتَةً اَوْ دَمًا مَسْفُوحًا اَوْ لَحْمَ خِنْزِيرٍ فَاِنَّهُ رِجْسٌ اَوْ فِسْقًا اُهِلَّ لِغَيْرِ اللّٰهِ بِهٖۚ

145. Ey Peygamber! Yiyeceklerdeki helâl haram sınırını belirlemek üzere **de ki: “Bana gönderilen** Kur'an ayetleri ve diğer ilâhî direktif**ler arasında, leş, akıtılmış kan, domuz eti —ki o gerçekten pistir— ve Allah'tan başkası adına kesilmiş olan** hayvan**lar dışında,** haram dediklerinizden **yemek isteyen bir kimseye haram kılınmış bir şey göremiyorum.**

Leş: İslâmî usullere göre boğazlanmadan ölmüş olan hayvandır. Ancak çekirge gibi böcek cinsinden küçük canlılar ve devamlı suda yaşayan hayvanlar boğazlanmadan ölmüş olsalar bile leş kapsamına girmezler.

Kan: Haram olan, akıcı kandır. Ete, dalağa, ciğere sinmiş olan kan ise helâldir.

Domuz eti: Domuzun sadece eti değil, yağı, kemiği, iliği vb. diğer bütün uzuvları da haramdır.

Allah'tan başkası adına kesilenler: Allah'tan başka bir varlık adına kurban edilen hayvanın eti yenmez. Aynı

şekilde, Allah'ın adı kasten terk edilerek yahut O'nun adıyla olsa bile putların ve kendisine tapınılan diğer varlıkların önünde kesilenleri yemek de haramdır.

فَمَنِ اضْطُرَّ غَيْرَ بَاغٍ وَلَا عَادٍ فَاِنَّ رَبَّكَ غَفُورٌ رَح۪يمٌ ﴿١٤٥﴾

Fakat her kim yiyecek başka bir şey bulamama veya başkasının zorlaması gibi sebeplerle bunlardan yemeye **mecbur kalırsa,** insan hayatını tehlikeye düşürecek biçimde başkalarının hakkına **saldırmamak ve** yemek zorunda kaldığı **ölçüyü aşmamak şartıyla,** ona da günah yoktur. Çünkü **Rabb'in çok bağışlayıcı, çok merhametlidir.**

Bunların dışında haram kılınmış yiyecekler olduğunu öne sürenlere inanmayın.

وَعَلَى الَّذ۪ينَ هَادُوا حَرَّمْنَا كُلَّ ذ۪ي ظُفُرٍۚ وَمِنَ الْبَقَرِ وَالْغَنَمِ حَرَّمْنَا عَلَيْهِمْ
شُحُومَهُمَٓا اِلَّا مَا حَمَلَتْ ظُهُورُهُمَٓا اَوِ الْحَوَايَٓا اَوْ مَا اخْتَلَطَ بِعَظْمٍۜ

146. Gerçi **Yahudilere bütün** pençeli, keskin **tırnaklı** ve keskin gagalı hayvan**ları haram kılmıştık.** Daha önceki ümmetlere helal olan aslan, kaplan, kedi, köpek gibi kesici tırnağı olan; kartal, akbaba, baykuş, çaylak gibi kesici gagası olan bütün yırtıcı hayvanları Yahudilere yasaklamıştık. **Bir de, inek ve koyunların içyağlarını — sırt ve bağırsaklarına yapışmış yahut kemiğe karışmış yağlar hariç— onlara haram kılmıştık.**

ذٰلِكَ جَزَيْنَاهُمْ بِبَغْيِهِمْۘ وَاِنَّا لَصَادِقُونَ ﴿١٤٦﴾

Fakat bu haramlar, bütün zamanları ve mekânları kapsayan evrensel haramlar değildi. Bilakis **bu, azgınlıkları yüzünden onlara verdiğimiz bir cezadan ibaretti. Elbette biz doğruyu söylüyoruz!**

فَاِنْ كَذَّبُوكَ فَقُلْ رَبُّكُمْ ذُو رَحْمَةٍ وَاسِعَةٍۚ وَلَا يُرَدُّ بَأْسُهُ عَنِ الْقَوْمِ الْمُجْرِم۪ينَ
﴿١٤٧﴾

147. Eğer "Öyle şey mi olur? O merhametli Allah, hiç insanları böyle cezalandırır mı?" diyerek **senin yalan söylediğini iddia edecek olurlarsa,** onlara **de ki:**

"Evet; **Rabb'inizin merhameti sonsuzdur, fakat suç işleyenlere** vadettiği **cezanın kaldırılması da söz konusu değildir!** O hâlde, Allah'ın merhametine güvenip de zulüm ve haksızlık yapmaya kalkmayın!"

Bunun ezelden belirlenmiş ilâhî bir yazgı olduğunu öne sürerek sorumluluktan kurtulmaya çalışanlara gelince:

سَيَقُولُ الَّذ۪ينَ اَشْرَكُوا لَوْ شَٓاءَ اللّٰهُ مَٓا اَشْرَكْنَا وَلَٓا اٰبَٓاؤُ۬نَا وَلَا حَرَّمْنَا مِنْ شَيْءٍۜ

148. Allah'a inanmakla birlikte, birtakım varlıkları, kişi ve kurumları yüceltip ilâhlaştırarak veya arzu ve heveslerini hayatın yegâne değer ölçüsü hâline getirerek Allah'a **ortak koşanlar,** günahlarını mazur göstermek için **diyecekler ki: "Eğer Allah dileseydi** irademizi elimizden alırdı da, **ne biz** O'na **ortak koşabilirdik, ne de atalarımız. Ve herhangi bir şeyi haram da kılamazdık.** Mademki bunları yapıyoruz, öyleyse Allah buna izin vermiştir." Buraya kadar söyledikleri doğru. Fakat buradan yola çıkarak vardıkları sonuç yanlış: "O hâlde, yaptıklarımız doğrudur ve O'nun rızasına uygundur. Öyle ya, Allah bizzat kendisinin izin verdiği şeyi niçin yasaklasın?"

كَذٰلِكَ كَذَّبَ الَّذ۪ينَ مِنْ قَبْلِهِمْ حَتّٰى ذَاقُوا بَأْسَنَاۜ

Onlardan öncekiler de böyle saçma gerekçelerle hakikati **yalanlamaya kalkmış, fakat sonunda azabımızı tatmışlardı!**

قُلْ هَلْ عِنْدَكُمْ مِنْ عِلْمٍ فَتُخْرِجُوهُ لَنَاۜ اِنْ تَتَّبِعُونَ اِلَّا الظَّنَّ وَاِنْ اَنْتُمْ اِلَّا
تَخْرُصُونَ ﴿١٤٨﴾

Ey Müslüman! Onlara **de ki: "Elinizde,** bu yaptıklarınızı Allah'ın emrettiğine dair **önümüze koyabileceğiniz herhangi bir** delil, bir **bilgi var mı?** Hayır! **Siz** ne bu Kur'an'ın, ne de aklın ve bilimin yolundan değil, **ancak** keyif ve **zanlarınızın peşinden gidiyor ve sadece yalan söylüyorsunuz!** Evet, gerçekten de Allah imtihan hikmeti uyarınca size akıl ve irade vermiş ve yaptığınız kötülüklere derhâl müdahale etmeyerek bunları yapmanıza izin vermiştir. Fakat Allah'ın bir şeye izin vermesi, ondan razı olduğu anlamına gelmez. O'nun razı olduğu şeyleri öğrenmek için "nelere izin verdiğine" değil, "neleri emredip neleri yasakladığına" bakmanız gerekir."

قُلْ فَلِلّٰهِ الْحُجَّةُ الْبَالِغَةُۚ فَلَوْ شَٓاءَ لَهَدٰيكُمْ اَجْمَع۪ينَ ﴿١٤٩﴾

149. Sözlerine devamla **de ki: "En** üstün ve en **mükemmel delil, Allah'ın** katından gelen bu Kur'an'**dır.** Ve Kur'an diyor ki: **Allah dileseydi, elbette** iradenizi elinizden alır ve **hepinizi doğru yola iletirdi.** Fakat O, özgür iradenizle doğruyu seçip iman etmenizi dilemiştir. Aksi hâlde, insanı insan yapan ve meleklerden üstün kılan en büyük meziyeti ortadan kalkar, onun ahlâk ve erdemliliğinin hiçbir anlam ve değeri olmazdı.

قُلْ هَلُمَّ شُهَدَٓاءَكُمُ الَّذ۪ينَ يَشْهَدُونَ اَنَّ اللّٰهَ حَرَّمَ هٰذَاۚ

150. Ey Müslüman! O tertemiz nimetleri kendilerine haram kılan kâfirlere **de ki: "Allah'ın bunları haram kıldığına tanıklık edecek şahitlerinizi getirin."**

فَاِنْ شَهِدُوا فَلَا تَشْهَدْ مَعَهُمْۚ وَلَا تَتَّبِعْ اَهْوَٓاءَ الَّذ۪ينَ كَذَّبُوا بِاٰيَاتِنَا وَالَّذ۪ينَ لَا
يُؤْمِنُونَ بِالْاٰخِرَةِ وَهُمْ بِرَبِّهِمْ يَعْدِلُونَ ﴿١٥٠﴾

Eğer yalan yere **şahitlik ederlerse, sakın onların** bu sahte **tanıklığını onaylama! Ayetlerimizi yalanlayanların,** dolayısıyla **âhiretin varlığını inkâr edenlerin ve** bunun kaçınılmaz sonucu olarak, birtakım "yüce" şahsiyetleri veya esrarengiz güçleri **Rab'lerine denk tutanların** arzu ve **heveslerine sakın uyma!** Tam tersine, sen onları hakikate çağır:

قُلْ تَعَالَوْا اَتْلُ مَا حَرَّمَ رَبُّكُمْ عَلَيْكُمْ اَلَّا تُشْرِكُوا بِه۪ شَيْـًٔا وَبِالْوَالِدَيْنِ اِحْسَانًاۚ

151. Onlara **de ki: "Gelin, Rabb'inizin** asıl **neleri haram kıldığını size** Kur'an'dan **okuyayım:"**

Hiç kimseyi ve **hiçbir şeyi** ilâhlık makamına yüceltip de **Allah'a ortak koşmayın! Ana babaya iyilik** yapın ve onlara karşı son derece saygılı, edepli ve şefkatli davranın!

وَلَا تَقْتُلُٓوا اَوْلَادَكُمْ مِنْ اِمْلَاقٍۜ نَحْنُ نَرْزُقُكُمْ وَاِيَّاهُمْۚ

Fakirlikten dolayı çocuklarınızı —onlara bakamayız endişesiyle— **öldürmeyin!** Unutmayın ki, **sizi de onları da besleyen biziz.** O hâlde, ne Arap müşriklerinin yaptığı gibi çocukları diri diri toprağa gömerek, ne de bu cinayetin çağdaş versiyonu olan kürtaj yoluyla çocuklarınıza kıymayın!

وَلَا تَقْرَبُوا الْفَوَاحِشَ مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَمَا بَطَنَۚ

İster açık ister gizli olsun, fuhşun ve ahlâksızlığın her çeşidinden uzak durun!

وَلَا تَقْتُلُوا النَّفْسَ الَّت۪ي حَرَّمَ اللّٰهُ اِلَّا بِالْحَقِّۜ

Haklı bir gerekçeye dayanmaksızın, Allah'ın dokunulmaz kıldığı bir cana kıymayın!

ذٰلِكُمْ وَصّٰيكُمْ بِه۪ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ﴿١٥١﴾

İşte Allah, aklınızı kullanasınız ve gerçek haramlardan kaçınabilesiniz **diye size bunları emrediyor.**

وَلَا تَقْرَبُوا مَالَ الْيَتِيمِ اِلَّا بِالَّتِي هِيَ اَحْسَنُ حَتّٰى يَبْلُغَ اَشُدَّهُ

152. Ergenlik çağlarına ulaşıncaya dek, korumanız altında bulunan **yetimlerin mal varlığına —**onu **en** adilane ve en **güzel biçimde** değerlendirmek amacıyla **olmadıkça— yaklaşmayın!** Size emanet edilmiş olan bu malları, onlar ergenlik çağına ulaşıncaya dek yatırıma dönüştürerek onlar adına değerlendirebilirsiniz. Fakat gerekli yaş ve olgunluğa ulaştıklarında, mallarını onlara geri vermelisiniz.

وَاَوْفُوا الْكَيْلَ وَالْمِيزَانَ بِالْقِسْطِ لَا نُكَلِّفُ نَفْسًا اِلَّا وُسْعَهَا

Ölçü ve tartıyı en adil biçimde yerine getirin. Hayatınızın her alanında, doğruluk ve adaleti temel ilke edinin. Öte yandan, ortam ve şartların zorlamasıyla farkında olmadan günaha gireriz endişesiyle evhamlara kapılıp ticaretten uzak da durmayın. Unutmayın ki, **biz hiç kimseye taşıyamayacağı sorumluluğu yüklemeyiz.**

وَاِذَا قُلْتُمْ فَاعْدِلُوا وَلَوْ كَانَ ذَا قُرْبٰى وَبِعَهْدِ اللّٰهِ اَوْفُوا

Hüküm vermek, şahitlik etmek veya herhangi bir konuda görüş belirtmek üzere **konuşacağınız zaman, yakınlarınız**ın menfaatleri aleyhine **bile olsa, asla adaletten ayrılmayın.**

Bir de, Allah'a ve Allah'ın adıyla insanlara **verdiğiniz sözü mutlaka yerine getirin.**

ذٰلِكُمْ وَصّٰيكُمْ بِهِ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ ﴿١٥٢﴾

Bakın, düşünüp öğüt alasınız ve gereğini yerine getiresiniz **diye, Allah size bunları emrediyor.**

وَاَنَّ هٰذَا صِرَاطِي مُسْتَقِيمًا فَاتَّبِعُوهُ وَلَا تَتَّبِعُوا السُّبُلَ فَتَفَرَّقَ بِكُمْ عَنْ
سَبِيلِهِ ذٰلِكُمْ وَصّٰيكُمْ بِهِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿١٥٣﴾

153. İşte ey insanlar, **benim** sizlere emir ve tavsiye ettiğim **dosdoğru yolum budur! Öyleyse bu yolu izleyin,** insanlığı felâketlere sürükleyecek batıl **yollara yönelmeyin. Aksi hâlde, bunlar sizi paramparça edip Allah'ın yolundan ayırırlar.**

Bakın, kötülüğün her çeşidinden **korunabilesiniz** ve gerçek mutluluğa ulaşabilesiniz **diye, Allah size bunları emrediyor."**

Biz bu emirleri, bir zamanlar İsrailoğulları'na da bildirmiştik.

ثُمَّ اٰتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ تَمَامًا عَلَى الَّذِي اَحْسَنَ وَتَفْصِيلًا لِكُلِّ شَيْءٍ وَهُدًى
وَرَحْمَةً لَعَلَّهُمْ بِلِقَاءِ رَبِّهِمْ يُؤْمِنُونَ ﴿١٥٤﴾

154. Sonra da, güzel davranışlar göstererek **iyilik yapan** kullarımız**a** lütuf ve nimetlerimizi **tamamlamak ve** hem dünyada hem âhirette kurtuluşa ulaşmak için ihtiyaç duydukları **her şeyi açıklamak üzere,** tam bir **hidayet ve rahmet** kaynağı **olan** ve daha sonra Tevrat adıyla anılan **Kitabı Musa'ya verdik ki, böylece** müminler, hesap vermek üzere **Rab'lerinin huzuruna çıkacaklarına** şeksiz şüphesiz **inansınlar.** Ve bu iman sayesinde, vahyin egemen olduğu adalet ve huzur dolu bir dünya düzeni kursunlar. İşte bunun için, kutsal kitaplar zincirinin son halkası olarak:

وَهٰذَا كِتَابٌ اَنْزَلْنَاهُ مُبَارَكٌ فَاتَّبِعُوهُ وَاتَّقُوا لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ﴿١٥٥﴾

155. Ve işte bu Kur'an **da,** tüm insanlığa **göndermiş olduğumuz** feyiz ve **bereket kaynağı bir kitaptır. O hâlde, onu** adım adım **izleyin ve** emirlerine karşı gelmekten **sakının ki, merhamete lâyık olabilesiniz.**

اَنْ تَقُولُوا اِنَّمَا اُنْزِلَ الْكِتَابُ عَلٰى طَائِفَتَيْنِ مِنْ قَبْلِنَا وَاِنْ كُنَّا عَنْ دِرَاسَتِهِمْ
لَغَافِلِينَ ﴿١٥٦﴾

156. Biz bu kitabı indirdik **ki,** Mahşer Günü hesaba çekilirken "İlâhî **kitap, yalnızca bizden önceki iki toplum** olan Yahudi ve Hristiyanlar**a gönderilmişti.** Onlar da zamanla değiştirilip özünden saptırılmıştı. Dolayısıyla, **biz onların öğretilerinden habersizdik.** Bu yüzden doğru yolu bulmamıza imkân yoktu!" **demeyesiniz.**

اَوْ تَقُولُوا لَوْ اَنَّا اُنْزِلَ عَلَيْنَا الْكِتَابُ لَكُنَّا اَهْدٰى مِنْهُمْ

157. Yahut "Şayet bize de böyle bir **kitap gönderilmiş olsaydı, onlardan daha doğru bir yolda olurduk!" demeyesiniz diye.**

فَقَدْ جَاءَكُمْ بَيِّنَةٌ مِنْ رَبِّكُمْ وَهُدًى وَرَحْمَةٌ

İşte böyle bir itiraza meydan vermemek üzere, **size Rabb'inizden apaçık bir delil,** doğru yolu gösteren **bir kılavuz ve bir rahmet kaynağı** olan en son ve en mükemmel kitap, yani Kur'an **gelmiştir.**

فَمَنْ اَظْلَمُ مِمَّنْ كَذَّبَ بِاٰيَاتِ اللّٰهِ وَصَدَفَ عَنْهَا سَنَجْزِي الَّذِينَ يَصْدِفُونَ عَنْ
اٰيَاتِنَا سُوءَ الْعَذَابِ بِمَا كَانُوا يَصْدِفُونَ ﴿١٥٧﴾

Bu durumda, **Allah'ın ayetlerini yalanlayan ve onlardan yüz çevirenden daha zalim kim olabilir? Ayetlerimizden yüz çevirenleri, bu davranışlarından dolayı en şiddetli azapla cezalandıracağız!**

هَلْ يَنْظُرُونَ اِلَّا اَنْ تَأْتِيَهُمُ الْمَلٰٓئِكَةُ اَوْ يَأْتِيَ رَبُّكَ اَوْ يَأْتِيَ بَعْضُ اٰيَاتِ رَبِّكَ يَوْمَ
يَأْتِي بَعْضُ اٰيَاتِ رَبِّكَ لَا يَنْفَعُ نَفْسًا اِيمَانُهَا لَمْ تَكُنْ اٰمَنَتْ مِنْ قَبْلُ اَوْ
كَسَبَتْ فِي اِيمَانِهَا خَيْرًا

158. O inkârcılar, tövbe edip Kur'an'a yönelmek için ille de gökten azap **melekleri**n**in inmesini mi bekliyorlar? Ya da Rabb'inin** karşılarına **gel**ip gözlerine görün**mesini mi? Yahut** ölüm, kıyamet, Azrail gibi **Rabb'inin** azap **alâmetlerinden birinin gelip çatmasını mı?** Fakat şunu bilin ki, **Rabb'inin herhangi bir alâmeti göründüğü gün, zamanında iman etmemiş veya** iman ettiği hâlde inancı doğrultusunda yaşamadığı için **imanında hayır kazanamamış olan hiç kimseye,** o günkü **imanı fayda vermeyecektir.**

قُلِ انْتَظِرُوا اِنَّا مُنْتَظِرُونَ ﴿١٥٨﴾

De ki: "Ya şimdiden iman edin, ya da başınıza gelecekleri **bekleyin; doğrusu biz de beklemekteyiz!"**

اِنَّ الَّذِينَ فَرَّقُوا دِينَهُمْ وَكَانُوا شِيَعًا لَسْتَ مِنْهُمْ فِي شَيْءٍ اِنَّمَا اَمْرُهُمْ اِلَى اللّٰهِ
ثُمَّ يُنَبِّئُهُمْ بِمَا كَانُوا يَفْعَلُونَ ﴿١٥٩﴾

159. Bütün Peygamberlerin ortak çağrısı olan hak dini özünden saptırarak tanınmaz hâle getiren ve böylece **dinlerini parça parça edip** birbirine düşman mezheplere, **gruplara ayrılan** Yahudi ve Hristiyan**lara gelince, senin onlarla hiçbir ilişkin yoktur.** Ne onları izlemekle yükümlüsün, ne de yaptıklarından sorumlusun! **Artık onların işi Allah'a kalmıştır. Zamanı gelince yaptıkları her şeyi onlara bildirecek** ve cezalarını verecek**tir.**

مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ عَشْرُ اَمْثَالِهَا وَمَنْ جَاءَ بِالسَّيِّئَةِ فَلَا يُجْزٰى اِلَّا مِثْلَهَا
وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿١٦٠﴾

160. O gün **her kim** Rabb'inin huzuruna **bir iyilik ile gelirse, kendisine bunun** karşılığı olarak en az **on katı verilecektir. Kim de bir kötülük ile gelirse, sadece**

kötülüğüne denk bir ceza görecek ve hiç kimseye zerre kadar **haksızlık yapılmayacaktır.**

قُلْ اِنَّن۪ي هَدٰين۪ي رَبّ۪ٓي اِلٰى صِرَاطٍ مُسْتَق۪يمٍۚ د۪ينًا قِيَمًا مِلَّةَ اِبْرٰه۪يمَ حَن۪يفًاۚ وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِك۪ينَ ﴿١٦١﴾

161. Dinlerini paramparça eden o gafillere **de ki: "İşte Rabb'im, beni dosdoğru bir yola,** sizin zamanla terk etmiş olduğunuz o **mükemmel dine iletti.** Yani tüm batıl yollardan uzaklaşıp **tek Allah inancına yönelen İbrahim'in** ve diğer bütün Peygamberlerin ortak mesajı olan gerçek **inanç sistemine!** Yahudi ve Hristiyanların birtakım Peygamberleri, azizleri ve din adamlarını yüceltip ilâhlaştırmasına karşılık, **İbrahim hiçbir zaman Allah'a ortak koşmamış** ve Allah'ın hiçbir kitabını veya elçisini yalanlamamış**tı."**

قُلْ اِنَّ صَلَات۪ي وَنُسُك۪ي وَمَحْيَايَ وَمَمَات۪ي لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَم۪ينَۙ ﴿١٦٢﴾

162. Bu mükemmel tevhid inancının pratik hayata nasıl yansıtılacağını öğretmek üzere onlara **de ki: "Benim dua ve yakarışlarım,** namaz, zekât, oruç, hac ve kurban başta olmak üzere bütün **ibadetlerim,** kısacası **hayatım ve ölümüm,** yalnızca **âlemlerin** yegâne sahibi, efendisi ve **Rabb'i olan Allah içindir!"** Sadece O'nun rızasını kazanmak için ve yalnızca O'na yönelerek dua ve ibadet ederim. Ancak O'nun hükmüne boyun eğerek yaşar ve ancak O'nun uğrunda canımı veririm! Zira:

لَا شَر۪يكَ لَهُۚ وَبِذٰلِكَ اُمِرْتُ وَاَنَا۬ اَوَّلُ الْمُسْلِم۪ينَ ﴿١٦٣﴾

163. "O'nun birtakım tanrısal güçler bahşederek seçkin kıldığı, yetki ve otoritesinde pay sahibi yaptığı herhangi bir yardımcısı veya **ortağı yoktur!**

İşte bana emredilen budur ve bu yüzden **ben,** doğru olanı yapmak için birilerini öne atılmasını beklemeyeceğim. Yeryüzünde bir tek mümin kalmamış bile olsa asla ümitsizliğe, yılgınlığa kapılmayacak, gerekirse tek başıma yoluma devam edeceğim. Tüm benliğimle Rabb'imin buyruklarına boyun eğerek ve sözlerimle, davranışlarımla, hayatımla, ölümümle müminlere örneklik ve öncülük ederek daima **Müslümanların ilki** ve öncüsü **olacağım!"**

Buna rağmen inkârcılar, "Gelin bizim hayat tarzımıza uyun, günahı varsa bizim boynumuza olsun!" diyerek (29. Ankebut: 12) seni hak dinden çevirmeye kalkışırlarsa:

قُلْ اَغَيْرَ اللّٰهِ اَبْغ۪ي رَبًّا وَهُوَ رَبُّ كُلِّ شَيْءٍۜ

164. Onlara **de ki:** "Kâinattaki **her şeyin** sahibi, efendisi ve **Rabb'i Allah olduğu hâlde, ben O'ndan başka Rab mi arayacakmışım?** Hiç olacak şey midir bu?

وَلَا تَكْسِبُ كُلُّ نَفْسٍ اِلَّا عَلَيْهَاۚ وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ اُخْرٰىۚ

Kaldı ki, **herkes ancak kendi kazandıklarından sorumludur.** Ben size uyup dediklerinizi yapsam bile, siz günahlarımı yüklenip beni azaptan kurtaramazsınız. Çünkü **hiçbir günahkâr, bir başkasının günah yükünü yüklenemez.** İnsanları günaha teşvik eden, elbette bunun cezasını çekecektir. Fakat bu, herhangi bir baskı ve zorlama olmaksızın onun sözüne uyup günah işleyen kişiyi kurtaramayacaktır.

ثُمَّ اِلٰى رَبِّكُمْ مَرْجِعُكُمْ فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ ف۪يهِ تَخْتَلِفُونَ ﴿١٦٤﴾

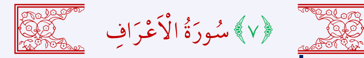
Ey insanlar! **Hepiniz** dönüp dolaşıp, **sonunda Rabb'inizin huzuruna geleceksiniz. İşte o zaman, hakkında anlaşmazlığa düştüğünüz her şeyi Allah size bildirecektir.**

وَهُوَ الَّذ۪ي جَعَلَكُمْ خَلَٓائِفَ الْاَرْضِ وَرَفَعَ بَعْضَكُمْ فَوْقَ بَعْضٍ دَرَجَاتٍ لِيَبْلُوَكُمْ ف۪ي مَٓا اٰتٰيكُمْۜ

165. Unutmayın ki, **Allah** önceki ümmetlerin ardından, şimdi de **sizi yeryüzünde** ilâhî adaleti gerçekleştirmekle görevli **yöneticiler yapmış ve bahşettiği** türlü nimetler ve verdiği belâlar **çerçevesinde sizi imtihan etmek** ve böylelikle her açıdan gelişip olgunlaşmanızı sağlamak **için** akıl, güç, zenginlik ve yetenek bakımından **kiminizi diğerinden daha üstün derecelere yükseltmiştir.**

اِنَّ رَبَّكَ سَر۪يعُ الْعِقَابِۘ وَاِنَّهُ لَغَفُورٌ رَح۪يمٌ ﴿١٦٥﴾

Doğrusu Rabb'in, yeri ve zamanı geldiğinde **ceza vermekte çok hızlıdır.** Bahşettiği bunca nimetlere karşı nankörce davranan kâfirleri, istese anında yok edebilir. Fakat sonsuz merhameti sayesindedir ki, tövbe edip hakikate yönelmeleri için onlara mühlet veriyor. Çünkü **O gerçekten çok bağışlayıcı, çok merhametlidir.**



7. A'RAF SURESİ

Mekke döneminin son yıllarında indirilmiştir. Adını, 46–48. ayetlerde geçen ve cennet ile cehennem arasındaki yüksek suru ifade eden "A'raf" kelimesinden almıştır. 206 ayettir.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

الٓمٓصٓۜ ﴿١﴾

1. Elif, Lâm, Mîm, Sâd. (2. Bakara: 1, 23, 24)

كِتَابٌ اُنْزِلَ اِلَيْكَ فَلَا يَكُنْ ف۪ي صَدْرِكَ حَرَجٌ مِنْهُ لِتُنْذِرَ بِه۪ وَذِكْرٰى لِلْمُؤْمِن۪ينَ ﴿٢﴾

2. Bu, inkârcıları **uyarman için ve inananlara öğüt olmak üzere sana** Allah tarafından **gönderilmiş bir kitaptır; bu konuda yüreğinde bir** şüphe ve **sıkıntı olmasın.**

اِتَّبِعُوا مَٓا اُنْزِلَ اِلَيْكُمْ مِنْ رَبِّكُمْ وَلَا تَتَّبِعُوا مِنْ دُونِه۪ٓ اَوْلِيَٓاءَۜ قَل۪يلًا مَا تَذَكَّرُونَ ﴿٣﴾

3. Ey insanlar! **Size Rabb'iniz tarafından indirilen** öğüt ve ilke**lere uyun, O'nu bırakıp da başka** kurtarıcıların, **velilerin peşinden gitmeyin.** Kulağınıza küpe olması gereken bu öğütleri **ne kadar da az düşünüyorsunuz.**

وَكَمْ مِنْ قَرْيَةٍ اَهْلَكْنَاهَا فَجَٓاءَهَا بَأْسُنَا بَيَاتًا اَوْ هُمْ قَٓائِلُونَ ﴿٤﴾

4. Biz emrimize başkaldıran **nice memleketleri helâk ettik de, geceleyin** uyurlarken **yahut gündüz vakti dinlenirlerken, azabımız** ansızın **başlarına çöküverdi.**

فَمَا كَانَ دَعْوٰيهُمْ اِذْ جَٓاءَهُمْ بَأْسُنَٓا اِلَّٓا اَنْ قَالُٓوا اِنَّا كُنَّا ظَالِم۪ينَ ﴿٥﴾

5. Azabımız onlara gelip çattığı zaman, "Eyvah! **Meğer biz ne kadar zalimmişiz!" demekten başka bir feryatları da olmadı.**

فَلَنَسْـَٔلَنَّ الَّذ۪ينَ اُرْسِلَ اِلَيْهِمْ وَلَنَسْـَٔلَنَّ الْمُرْسَل۪ينَۙ ﴿٦﴾

6. Şundan hiç şüpheniz olmasın ki, kendilerine Peygamber ve davetçi **gönderilenleri,** bu çağrıya uyup uymadıkları konusunda Mahşer Günü **muhakkak hesaba çekeceğiz.** Onlara **gönderilen** davetçi ve **Peygamberlere de** görevlerini yerine getirip getirmediklerini **mutlaka soracağız.**

فَلَنَقُصَّنَّ عَلَيْهِمْ بِعِلْمٍ وَمَا كُنَّا غَٓائِبِينَ ﴿٧﴾

7. Sonra da, yaptıkları her şeyi kesin **bir bilgi ile onlara bildireceğiz.** Çünkü **biz** her an onların yanındaydık, olup bitenlerden asla **habersiz değildik.**

وَالْوَزْنُ يَوْمَئِذٍ الْحَقُّۚ فَمَنْ ثَقُلَتْ مَوَازٖينُهُ فَاُو۬لٰٓئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿٨﴾

8. O gün tartı haktır. Yapılan bütün iyilik ve kötülükler ölçülecek ve herkese hak ettiği ceza veya mükâfat tam olarak verilecektir. **Kimin** iman ve iyilik **tartıları ağır gelirse, işte onlar** ebedî saadet ve **kurtuluşa erenlerdir.**

وَمَنْ خَفَّتْ مَوَازٖينُهُ فَاُو۬لٰٓئِكَ الَّذٖينَ خَسِرُٓوا اَنْفُسَهُمْ بِمَا كَانُوا بِاٰيَاتِنَا يَظْلِمُونَ ﴿٩﴾

9. Kimin tartıları hafif gelirse, onlar da Kur'an'dan yüz çevirerek **ayetlerimize haksızlık etmelerinden dolayı, kendilerini felâkete mahkûm etmiş olanlardır!**

وَلَقَدْ مَكَّنَّاكُمْ فِي الْاَرْضِ وَجَعَلْنَا لَكُمْ فٖيهَا مَعَايِشَۜ قَلٖيلاً مَا تَشْكُرُونَ ﴿١٠﴾

10. Gerçek şu ki, biz sizi yaratıp **yeryüzüne yerleştirdik ve size orada** yaşamanız için **nice nimet ve imkânlar bahşettik.** Buna rağmen, **ne kadar da az şükrediyorsunuz.**

وَلَقَدْ خَلَقْنَاكُمْ ثُمَّ صَوَّرْنَاكُمْ ثُمَّ قُلْنَا لِلْمَلٰٓئِكَةِ اسْجُدُوا لِاٰدَمَۗ فَسَجَدُٓوا اِلَّٓا اِبْلٖيسَۜ لَمْ يَكُنْ مِنَ السَّاجِدٖينَ ﴿١١﴾

11. Evet, sizi yarattık, sonra size mükemmel bir **şekil verdik ve meleklere,** "Tüm insanlığın temsilcisi olarak karşınızda duran **Âdem'e secde edin,** yani size üstünlüğünü kabul ederek önünde saygıyla eğilin!" **dedik. Bunun üzerine,** meleklerin **hepsi** Allah'ın emrine uyarak **secde ettiler. Ancak** aralarında yaşayan ve aslen bir cin olan **İblis** kibre kapıldı ve Allah'ın emrine başkaldırma pahasına, Âdem'e **secde etmekten kaçındı.**

قَالَ مَا مَنَعَكَ اَلَّا تَسْجُدَ اِذْ اَمَرْتُكَۜ قَالَ اَنَا۬ خَيْرٌ مِنْهُۚ خَلَقْتَنٖي مِنْ نَارٍ وَخَلَقْتَهُ مِنْ طٖينٍ ﴿١٢﴾

12. Allah İblis'in niçin secde etmediğini bilmesine rağmen, insanlığa ibret olması için ona **sordu: "Sana emrettiğim hâlde,** Âdem'e **secde etmekten seni alıkoyan nedir?"** İblis, **"Ben ondan daha üstünüm.** Çünkü **beni** asil bir varlık olan **ateşten, onu ise** değersiz bir **çamurdan yarattın.** Bu yüzden, o aşağılık varlığa asla secde etmeyeceğim!" **dedi.**

Oysa gerçek üstünlük, ancak Allah'ın emrine itaatle mümkündü. Fakat İblis, bunu bile bile kibre kapılıp isyankârlığı tercih etti.

قَالَ فَاهْبِطْ مِنْهَا فَمَا يَكُونُ لَكَ اَنْ تَتَكَبَّرَ فٖيهَا فَاخْرُجْ اِنَّكَ مِنَ الصَّاغِرٖينَ ﴿١٣﴾

13. Bu yüzden Allah, **"O hâlde,** sana bahşettiğim yüce makamı ve içinde yaşadığın cenneti terk ederek **in oradan! Çünkü orada** öyle **böbürlenmeye hakkın yok senin. Haydi, çık git!** Bundan böyle, kibrinden vazgeçmediğin sürece zillet ve alçaklığa mahkûm edilmiş **aşağılık bir varlıksın!" dedi.**

İblis aslında Allah'ı inkâr etmemişti. Meleklerin, cennetin, cehennemin gerçekliğine de inanıyordu. Buna rağmen, kendisini üstün görüp Allah'ın emrine başkaldırması ve günahında ısrar etmesi sebebiyle kâfirlerden oldu ve ilâhî rahmetten uzaklaştırıldı.

قَالَ اَنْظِرْنٖٓي اِلٰى يَوْمِ يُبْعَثُونَ ﴿١٤﴾

14. Bunun üzerine İblis, **"Allah'ım,** insanların yeniden **diriltilecekleri güne kadar bana süre ver** ki, onları saptırayım ve önünde secde etmemi istediğin bu varlığın ne kadar değersiz olduğunu göstereyim!" **dedi.**

قَالَ اِنَّكَ مِنَ الْمُنْظَرٖينَ ﴿١٥﴾

15. Allah, "Pekâlâ, Mahşer Gününe kadar değil ama tüm canlıların yok edileceği güne, Kıyamet Gününe kadar (15. Hicr: 36–38) **sana süre verilmiştir!" dedi.**

Allah dileseydi, İblis'i oracıkta yok edip işini bitirebilirdi. Fakat sonsuz ilim ve hikmeti gereğince, insanoğlunun çetin bir sınavdan geçerek olgunluk mertebelerinde yücelmesini, İblis'le yapacağı mücadele sayesinde içindeki gizli güç ve yetenekleri keşfedip geliştirmesini murat etti. Bunun için de İblis'e istediği süreyi verdi.

قَالَ فَبِمَٓا اَغْوَيْتَنٖي لَاَقْعُدَنَّ لَهُمْ صِرَاطَكَ الْمُسْتَقٖيمَۙ ﴿١٦﴾

16. İblis, kendisine verilen bu uzun ömre şükredeceği yerde, kendi günahını Allah'a isnat ederek **dedi ki: "Beni saptırmana karşılık, ben de onları** saptırmak **için senin dosdoğru yolunun üzerinde** pusu kurup **oturacağım!"**

ثُمَّ لَاٰتِيَنَّهُمْ مِنْ بَيْنِ اَيْدٖيهِمْ وَمِنْ خَلْفِهِمْ وَعَنْ اَيْمَانِهِمْ وَعَنْ شَمَٓائِلِهِمْۜ وَلَا تَجِدُ اَكْثَرَهُمْ شَاكِرٖينَ ﴿١٧﴾

17. "Sonra da, bazen açıktan açığa **önlerinden,** kimi zaman sinsice **arkalarından,** bazen Müslüman kimliğine bürünüp **sağlarından,** bazen de şehvet ve ihtiraslarını azdırarak **sollarından yanlarına sokulacağım.** Kısacası, onları aldatmak için her türlü yol ve yöntemi kullanarak dört bir yandan üzerlerine saldıracağım. **Ve pek çoklarının nankör kimseler olduğunu göreceksin.** Böylece, Âdem'in benden üstün olmadığını ve onun önünde secde etmemi bana emretmekle hikmet ve adaletten yoksun bir iş yaptığını sen de kabul edeceksin."

قَالَ اخْرُجْ مِنْهَا مَذْؤُ۫مًا مَدْحُورًاۜ لَمَنْ تَبِعَكَ مِنْهُمْ لَاَمْلَـَٔنَّ جَهَنَّمَ مِنْكُمْ اَجْمَعٖينَ ﴿١٨﴾

18. Bunun üzerine Allah, **"Alçaltılmış ve** ilâhî rahmetten **kovulmuş olarak çık oradan!" dedi,** "Çünkü melekler arasında, o yüce makamda bulunmaya hakkın yok senin! Yakında yeryüzüne inecek ve ilâhî sınavın gerçekleşmesi için insanları kötülüğe davet edeceksin. Fakat kullarımın üzerinde herhangi bir zorlayıcı gücün olmayacak (17. İsra: 65). **Onlardan her kim sana uyacak olursa, hepinizi topluca cehenneme dolduracağım!"**

وَيَٓا اٰدَمُ اسْكُنْ اَنْتَ وَزَوْجُكَ الْجَنَّةَ فَكُلَا مِنْ حَيْثُ شِئْتُمَا وَلَا تَقْرَبَا هٰذِهِ الشَّجَرَةَ فَتَكُونَا مِنَ الظَّالِمٖينَ ﴿١٩﴾

19. "Ey Âdem! Sen ve eşin beraberce **cennette yaşayın. Dilediğiniz yerden** ve canınızın çektiği her çeşit meyveden bol bol **yiyin. Fakat** sınırsız bir özgürlüğe sahip olmadığınızı, size bu nimetleri bahşeden Allah'a muhtaç birer kul olduğunuzu asla unutmayın. Bunun için, iman ve itaatinizi sınamak üzere şimdilik size meyvesini yasakladığım **şu ağaca** —yani cinsellik ağacına— **sakın yaklaşmayın, yoksa** büyük bir günah işleyerek kendinize **zulmetmiş olursunuz!"**

فَوَسْوَسَ لَهُمَا الشَّيْطَانُ لِيُبْدِيَ لَهُمَا مَا وُۥرِيَ عَنْهُمَا مِنْ سَوْاٰتِهِمَا وَقَالَ مَا
نَهٰيكُمَا رَبُّكُمَا عَنْ هٰذِهِ الشَّجَرَةِ اِلَّٓا اَنْ تَكُونَا مَلَكَيْنِ اَوْ تَكُونَا مِنَ الْخَالِد۪ينَ
﴿٢٠﴾

20. Derken şeytan, birbirlerine kapalı olan mahrem yerlerini açıp kendilerine göstermek ve böylece şehvet duygularını kamçılayıp onları isyana sürüklemek **için her ikisine fısıldayarak dedi ki: "Rabb'iniz size bu ağacı ancak,** ondan tattığınız takdirde birer **melek olacağınız yahut sonsuz hayata kavuşacağınız için yasakladı.** Yoksa zevkinize göre davranıp cinsel arzularınızı tatmin etmenin ne günahı olabilir?"

وَقَاسَمَهُمَٓا اِنّ۪ي لَكُمَا لَمِنَ النَّاصِح۪ينَۙ ﴿٢١﴾

21. Ve "Allah şahidimdir ki, **bunu sırf sizin iyiliğiniz için yapıyorum!" diye onlara yemin etti.**

فَدَلّٰيهُمَا بِغُرُورٍۚ فَلَمَّا ذَاقَا الشَّجَرَةَ بَدَتْ لَهُمَا سَوْاٰتُهُمَا وَطَفِقَا يَخْصِفَانِ
عَلَيْهِمَا مِنْ وَرَقِ الْجَنَّةِۜ وَنَادٰيهُمَا رَبُّهُمَٓا اَلَمْ اَنْهَكُمَا عَنْ تِلْكُمَا الشَّجَرَةِ وَاَقُلْ
لَكُمَٓا اِنَّ الشَّيْطَانَ لَكُمَا عَدُوٌّ مُب۪ينٌ ﴿٢٢﴾

22. Böylece ikisini aldatarak yasağı çiğnemelerine sebep oldu ve onları, içinde bulundukları o yüce makamdan **aşağıya indirdi.** Şöyle ki:

Âdem ile Havva sözü edilen **ağaçtan tadar tatmaz, her ikisine de mahrem yerleri gözüktü.** Bunun üzerine utanç duygusuna kapılarak mahrem yerlerini kapatmak için **cennet yapraklarıyla üzerlerini örtmeye başladılar. Bunun üzerine Rab'leri onlara** şöyle **seslendi: "Ben size o ağacın** meyvesini **yasaklamamış mıydım? Ve o şeytan sizin apaçık bir düşmanınızdır, dememiş miydim?** Niçin emir ve uyarılarımı göz ardı edip kendinizi felâkete sürüklediniz?"

Böylece Âdem ile Havva, kıyamete kadar insanlara musallat olacak baş düşmanları İblis'le bu ilk karşılaşmalarında imtihanı kaybettiler. Fakat umutsuzluğa düşmediler. Günahlarını bir başka günahla telâfi yoluna da gitmediler. Aksine, hatalarını itiraf ederek Rab'lerine yönelip O'nun sonsuz merhametine sığındılar:

قَالَا رَبَّنَا ظَلَمْنَٓا اَنْفُسَنَا وَاِنْ لَمْ تَغْفِرْ لَنَا وَتَرْحَمْنَا لَنَكُونَنَّ مِنَ الْخَاسِر۪ينَ
﴿٢٣﴾

23. İkisi de, "Ey yüce Rabb'imiz!" dediler, "Biz kendimize yazık ettik. Eğer bizi bağışlamaz ve bize merhamet buyurmazsan, hiç şüphesiz kaybedenlerden olacağız."

Bunun üzerine Allah onları bağışladı. Sonra da, asıl yaratılış gayeleri olan halifelik görevini yerine getirmeleri için cennetten çıkarıp yeryüzüne gönderdi:

قَالَ اهْبِطُوا بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّۚ وَلَكُمْ فِي الْاَرْضِ مُسْتَقَرٌّ وَمَتَاعٌ اِلٰى ح۪ينٍ
﴿٢٤﴾

24. Allah, insana ve şeytana seslenerek, **"Birbirinize düşman olarak** cennetten çıkıp yeryüzüne **inin! Artık yeryüzüne yerleşecek ve belli bir süreye kadar** oranın nimetlerinden **yararlanacaksınız." dedi.**

قَالَ ف۪يهَا تَحْيَوْنَ وَف۪يهَا تَمُوتُونَ وَمِنْهَا تُخْرَجُونَ۟ ﴿٢٥﴾

25. Ve ekledi: "Orada yaşayacak, orada ölecek ve yeniden diriliş için yine **oradan çıkarılacaksınız."**

يَا بَن۪ٓي اٰدَمَ قَدْ اَنْزَلْنَا عَلَيْكُمْ لِبَاسًا يُوَار۪ي سَوْاٰتِكُمْ وَر۪يشًاۜ وَلِبَاسُ التَّقْوٰى ذٰلِكَ
خَيْرٌۜ

26. Ey Âdemoğulları! Size, hem mahrem yerlerinizi örtecek ve hem de güzel görünmenizi sağlayacak giysiler üretebilmeniz için gereken bilgi ve yeteneği **bahşettik.** Öyleyse, toplumda her türlü fuhşiyatın, sapık ilişkilerin ve cinsel sömürünün yaygınlaşmasına yol açan çıplaklık kültüründen uzak durun. Namus, iffet ve ahlâk gibi yüce değerleri pekiştirerek toplumsal çözülmenin ve yozlaşmanın önüne geçen, ayrıca sizi sıcaktan ve soğuktan koruyan ve daha zarif, daha güzel görünmenizi sağlayan elbiseler giyin. Fakat dış görünüşünüzü güzelleştirirken, kalp ve ruh güzelliğini de ihmal etmeyin. Unutmayın ki, **elbiselerin en güzeli,** kötülüklerden titizlikle kaçınarak dürüst ve erdemli bir insan olmak anlamına gelen **takva elbisesidir.**

ذٰلِكَ مِنْ اٰيَاتِ اللّٰهِ لَعَلَّهُمْ يَذَّكَّرُونَ ﴿٢٦﴾

İşte bunlar, Allah'ın ayetlerindendir. Bu ayetleri insanlara ulaştırın **ki, düşünüp öğüt alsınlar.**

يَا بَن۪ٓي اٰدَمَ لَا يَفْتِنَنَّكُمُ الشَّيْطَانُ كَمَٓا اَخْرَجَ اَبَوَيْكُمْ مِنَ الْجَنَّةِ يَنْزِعُ عَنْهُمَا
لِبَاسَهُمَا لِيُرِيَهُمَا سَوْاٰتِهِمَاۜ

27. Ey Âdemoğulları! Sakın şeytan, Âdem ve Havva adındaki ilk **atalarınızın giysilerini üzerlerinden soyup mahrem yerlerini birbirlerine göstererek** günah işlemelerine ve böylece **cennetten çıkmalarına sebep olduğu gibi, sizi de kandırıp yoldan çıkarmasın!**

اِنَّهُ يَرٰيكُمْ هُوَ وَقَب۪يلُهُ مِنْ حَيْثُ لَا تَرَوْنَهُمْۜ اِنَّا جَعَلْنَا الشَّيَاط۪ينَ اَوْلِيَٓاءَ لِلَّذ۪ينَ
لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٢٧﴾

Çok dikkatli olun! **Zira şeytan ve dostları, sizin onları göremediğiniz bir boyuttan sizi görebilirler.** Gerçek kimliklerini hissettirmeden ustalıkla aranıza sızar, hiç beklemediğiniz bir anda, akıl almaz yol ve yöntemlerle sizi aldatmaya çalışırlar. Üstelik insanlar arasından, onlarla işbirliği yapanlar da var. **Doğrusu biz şeytanları, iman etmeyenlerin** en yakın müttefiki, akıl hocası ve **dostu hâline getirdik.**

Bu yüzdendir ki:

وَاِذَا فَعَلُوا فَاحِشَةً قَالُوا وَجَدْنَا عَلَيْهَٓا اٰبَٓاءَنَا وَاللّٰهُ اَمَرَنَا بِهَاۜ

28. Kâfirler **ne zaman utanç verici bir iş yapsalar,** sözgelimi Kâbe'yi çıplak olarak tavaf etmeye kalksalar, **"Biz atalarımızdan böyle gördük, hem bunu bize emreden Allah'tır!" derler.**

قُلْ اِنَّ اللّٰهَ لَا يَأْمُرُ بِالْفَحْشَٓاءِۜ اَتَقُولُونَ عَلَى اللّٰهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿٢٨﴾

Onlara **de ki:** "Hayır! **Allah çirkinliği ve edepsizliği emretmez!** Aksine, güzelce örtünmenizi ve iffetli olmanızı emreder. Bu yüzden de, her insanı edep ve hayâ duygusuna sahip olarak yaratır. Ey inkârcılar! **Allah hakkında bilmediğiniz şeyleri mi söylüyorsunuz?** O'nun emir ve hükümleri hakkında nasıl böyle cahilce konuşabiliyorsunuz?"

قُلْ اَمَرَ رَبّ۪ي بِالْقِسْطِۜ وَاَق۪يمُوا وُجُوهَكُمْ عِنْدَ كُلِّ مَسْجِدٍ وَادْعُوهُ مُخْلِص۪ينَ لَهُ
الدّ۪ينَۜ كَمَا بَدَاَكُمْ تَعُودُونَۜ ﴿٢٩﴾

29. Ey İslâm davetçisi! **De ki: "Rabb'im** her türlü aşırılıktan kaçınmanızı, ölçülü ve dengeli davranarak **adaleti** yerine getirmenizi **emretmiş** ve sizden şunu istemiş**tir:** Allah yolunda yapmanız gereken her işi, tam bir dikkat ve duyarlılık içinde yapın. **Her secde makamında yüzünüzü** kıble yönüne **çevirin.** Namaz kılarken, özellikle de ibadetin doruk noktaya ulaştığı secdeye varırken, tüm benliğinizle Rabb'inize yönelin. **Tertemiz ve**

samimi bir inançla Allah'a bağlanarak O'na dua edin. Unutmayın ki, **başlangıçta nasıl sizi O yarattıysa,** yine sonunda O'na **dönecek** tüm yaptıklarınızın hesabını vereceksi**niz.**

فَرِيقًا هَدٰى وَفَرِيقًا حَقَّ عَلَيْهِمُ الضَّلَالَةُۜ اِنَّهُمُ اتَّخَذُوا الشَّيَاطٖينَ اَوْلِيَٓاءَ مِنْ دُونِ
اللّٰهِ وَيَحْسَبُونَ اَنَّهُمْ مُهْتَدُونَ ﴿٣٠﴾

30. Bu uyarılar karşısında, insanlar farklı tavırlar gösterdiler. Allah da onlardan **bir kısmını doğru yola iletti, bir kısmı ise sapıklığı hak etti. Çünkü onlar,** cinlerden ve insanlardan birtakım **şeytanları kendilerine Allah'tan başka** rehber, yönetici ve **dost edindiler. Üstelik** bu hâlleriyle **doğru yolda olduklarını sanıyorlar.**

يَا بَنٖٓي اٰدَمَ خُذُوا زٖينَتَكُمْ عِنْدَ كُلِّ مَسْجِدٍ وَكُلُوا وَاشْرَبُوا وَلَا تُسْرِفُواۚ اِنَّهُ لَا
يُحِبُّ الْمُسْرِفٖينَ ﴿٣١﴾

31. Ey Âdemoğulları! Hayatın her alanında, özellikle de **her mescide gelişinizde,** Kâbe'yi çıplak tavaf eden Arap müşriklerinin tam aksine, en güzel giysilerinizi giyinip **süslerinizi takının.** Dindarlığın ve takvanın ölçüsü olarak, kendinize ilâhî hükümleri ve aklı, sağduyuyu ölçü edinin. Bu ölçülere göre üstünüze başınıza, kılık kıyafetinize çekidüzen verin. Bilhassa giysilerin en güzeli olan takva elbisesini kuşanarak maddî ve manevî yönlerden kendinizi arındırın. Pejmürde bir hâlde dolaşarak veya kendinizi Allah'ın nimetlerinden yoksun bırakarak Allah'a yaklaşacağınızı sanmayın. **Yiyin için, fakat** harama yönelmek, yoksulun hakkını çiğnemek yahut ihtiyaçtan fazlasını harcayıp lükse kaçmak suretiyle **israf etmeyin!** Unutmayın ki, **Allah israf edenleri sevmez!**

قُلْ مَنْ حَرَّمَ زٖينَةَ اللّٰهِ الَّتٖٓي اَخْرَجَ لِعِبَادِهٖ وَالطَّيِّبَاتِ مِنَ الرِّزْقِۜ

32. Dünyanın güzelliklerinden ve meşru lezzetlerinden uzak durarak Allah'ın hoşnutluğunu kazanacaklarını sananlara **de ki: "Allah'ın, kulları için** yeraltı madenlerinden, denizlerin altından, bitki ve hayvanlardan **çıkardığı süs eşyalarını ve tertemiz yiyecekleri haram kılan kimdir?"**

قُلْ هِيَ لِلَّذٖينَ اٰمَنُوا فِي الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا خَالِصَةً يَوْمَ الْقِيٰمَةِۜ

Sözlerine devamla **de ki: "Bunlar,** aslında **dünya hayatında** kâfirler için değil, **iman edenler için** yaratılmış güzellikler**dir.** Fakat imtihan hikmeti gereğince, hepsi bunlardan faydalanır. **Diriliş Gününde ise** bu nimetler **yalnızca inananlara özgü olacak** ve inkârcılar ondan mahrum bırakılacak**tır."**

كَذٰلِكَ نُفَصِّلُ الْاٰيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ﴿٣٢﴾

Bakın, hakikat bilgisinin kıymetini **bilen insanlar için, ayetleri işte böyle** ayrıntılarıyla ve **açıkça ortaya koyuyoruz!**

قُلْ اِنَّمَا حَرَّمَ رَبِّيَ الْفَوَاحِشَ مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَمَا بَطَنَ وَالْاِثْمَ وَالْبَغْيَ بِغَيْرِ الْحَقِّ
وَاَنْ تُشْرِكُوا بِاللّٰهِ مَا لَمْ يُنَزِّلْ بِهٖ سُلْطَانًا وَاَنْ تَقُولُوا عَلَى اللّٰهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿٣٣﴾

33. De ki: "Gerçekte Rabb'im, ancak şunları haram kılmıştır:

İster açık ister gizli olsun, her türlü **fuhuş ve ahlâksızlığı,**

Allah'ın emir ve yasaklarını çiğneyerek **günah işlemeyi,**

Haksız yere başkalarının hak ve özgürlüklerine **saldırmayı,**

Haram helâl sınırlarını belirleme, değer yargıları oluşturma, emirlerine kayıtsız şartsız itaat edilme gibi konularda kendilerine yetki verildiğine dair **Allah'ın** Kitap veya Elçisi aracılığıyla **hiçbir delil göndermediği varlıkları** tanrısal niteliklerle yüceltip itaat edilecek mutlak otorite kabul ederek yahut servet, güç, makam, şöhret gibi değerleri hayatın biricik ölçüsü hâline getirerek **O'na ortak koşmanızı,**

Ve bilmediğiniz konularda Allah adına konuşmanızı haram kılmıştır!"

Bu haramları işleyen toplumlar, dünyada da âhirette de bunun cezasını çekeceklerdir. Fakat günah işlediler diye hemen helâk edilmeyecekler, kendilerine biraz mühlet verilecektir:

وَلِكُلِّ اُمَّةٍ اَجَلٌۚ فَاِذَا جَٓاءَ اَجَلُهُمْ لَا يَسْتَأْخِرُونَ سَاعَةً وَلَا يَسْتَقْدِمُونَ ﴿٣٤﴾

34. Her toplumun ilâhî-toplumsal yasalara göre belirlenmiş bir hayat süresi, yani **bir eceli vardır. O ecelleri gelip çattı mı,** ölüm vaktini **ne bir an geciktirebilir, ne de öne alabilirler.** Şu hâlde:

يَا بَنٖٓي اٰدَمَ اِمَّا يَأْتِيَنَّكُمْ رُسُلٌ مِنْكُمْ يَقُصُّونَ عَلَيْكُمْ اٰيَاتٖيۙ فَمَنِ اتَّقٰى وَاَصْلَحَ
فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٣٥﴾

35. Ey Âdemoğulları! Şayet size kendi aranızdan, benim ayetlerimi size okuyan Peygamberler veya İslâm davetçileri **gelecek olursa** —ki her çağda gelecektir— **her kim** bu çağrıya uyarak kötülükten, günahtan **sakınır ve** davranışlarını **düzeltirse, işte onlar** Hesap Gününde **ne korkuya kapılacaklar, ne de üzülecekler.**

وَالَّذٖينَ كَذَّبُوا بِاٰيَاتِنَا وَاسْتَكْبَرُوا عَنْهَٓا اُولٰٓئِكَ اَصْحَابُ النَّارِۚ هُمْ فٖيهَا خَالِدُونَ
﴿٣٦﴾

36. Ayetlerimizi yalan sayan ve buyruğumuza boyun eğmeyi gururlarına yediremeyerek **onlara karşı büyüklük taslayanlara gelince, onlar da cehennem halkıdırlar ve sonsuza dek orada kalacaklardır.**

فَمَنْ اَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرٰى عَلَى اللّٰهِ كَذِبًا اَوْ كَذَّبَ بِاٰيَاتِهٖۜ اُولٰٓئِكَ يَنَالُهُمْ نَصٖيبُهُمْ
مِنَ الْكِتَابِۜ

37. Öyle ya, uydurduğu hükümleri Allah'a nispet ederek **Allah adına yalan uyduran yahut O'nun ayetlerini inkâr edenlerden daha zalim kim olabilir? Bunlar,** tüm canlılar için takdir edilmiş ilâhî **yazgıdan paylarına düşeni alacak** ve dünyanın gelip geçici nimetlerinden azıcık faydalanacak**lardır.**

حَتّٰٓى اِذَا جَٓاءَتْهُمْ رُسُلُنَا يَتَوَفَّوْنَهُمْۙ قَالُٓوا اَيْنَ مَا كُنْتُمْ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللّٰهِۜ قَالُوا
ضَلُّوا عَنَّا وَشَهِدُوا عَلٰٓى اَنْفُسِهِمْ اَنَّهُمْ كَانُوا كَافِرٖينَ ﴿٣٧﴾

Nihayet ölüm melekleri olan **elçilerimiz canlarını almak üzere yanlarına gelince,** onlara, **"Allah'ı bırakıp da kendilerine yalvarıp yakardığınız varlıklar hani neredeler?" diye soracaklar.** Buna karşılık onlar, pişmanlık ve çaresizlik içinde, **"Bizi yüzüstü bırakıp kayboldular!" diyecek ve** hakikati **inkâr etmiş olduklarına,** son nefeslerinde **bizzat kendileri şahitlik edecekler.**

قَالَ ادْخُلُوا فٖٓي اُمَمٍ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِكُمْ مِنَ الْجِنِّ وَالْاِنْسِ فِي النَّارِۜ

38. Ve Hesap Gününde Allah, "O hâlde, **sizden önceki** inkârcı **cin ve insan toplulukları ile birlikte siz de girin ateşe!" diyecek.**

كُلَّمَا دَخَلَتْ اُمَّةٌ لَعَنَتْ اُخْتَهَاۜ حَتّٰٓى اِذَا ادَّارَكُوا فٖيهَا جَمٖيعًاۙ قَالَتْ اُخْرٰيهُمْ
لِاُو۫لٰيهُمْ رَبَّنَا هٰٓؤُ۬لَٓاءِ اَضَلُّونَا فَاٰتِهِمْ عَذَابًا ضِعْفًا مِنَ النَّارِۜ قَالَ لِكُلٍّ ضِعْفٌ وَلٰكِنْ
لَا تَعْلَمُونَ ﴿٣٨﴾

Her topluluk ateşe **girerken,** dünyada imrenip peşinden gittikleri ve inanç yönüyle **kardeşleri** sayılan **topluluğa lânetler yağdıracak. Nihayet hepsi birbiri ardınca gelip orada toplanınca, arkadan gelenler, önden giden** ve sonrakilere yol gösteren öncü toplumlar **hakkında, "Ey Rabb'imiz, bizi yoldan çıkaranlar işte bunlardı, onları iki kat ateş azabıyla cezalandır!" diyecekler.**

Buna karşılık Allah, "Evet, sizden öncekiler hem kendileri yoldan çıktığı hem de arkadan gelenlere kötü örnek olup onların yoldan çıkmasına sebep olduğu için iki kat ceza çekecekler. Fakat siz de aynı şekilde başkalarının sapmasına sebep oldunuz. Bu yüzden, **her birinize iki kat** azap **var. Fakat siz** bunun farkında değilsiniz. Nicelerinin sizden etkilenip kötülüğe yöneldiğini de **bilmiyorsunuz." diyecek.**

وَقَالَتْ اُو۫لٰيهُمْ لِاُخْرٰيهُمْ فَمَا كَانَ لَكُمْ عَلَيْنَا مِنْ فَضْلٍ فَذُوقُوا الْعَذَابَ بِمَا
كُنْتُمْ تَكْسِبُونَ ﴿٣٩﴾

39. Bunun üzerine **öncekiler, sonrakilere diyecekler ki: "Sizin bizden bir üstünlüğünüz yok. Öyleyse, yaptıklarınızdan dolayı** cehennem **azabı**nı bizimle birlikte **tadın!"**

اِنَّ الَّذ۪ينَ كَذَّبُوا بِاٰيَاتِنَا وَاسْتَكْبَرُوا عَنْهَا لَا تُفَتَّحُ لَهُمْ اَبْوَابُ السَّمَٓاءِ وَلَا
يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ حَتّٰى يَلِجَ الْجَمَلُ ف۪ي سَمِّ الْخِيَاطِۜ وَكَذٰلِكَ نَجْزِي الْمُجْرِم۪ينَ
﴿٤٠﴾

40. Ayetlerimizi yalan sayan ve buyruğumuza boyun eğmeyi gururlarına yediremeyerek **onlara karşı büyüklük taslayanlar var ya, göğün** rahmet **kapıları onlara asla açılmayacak ve deve iğne deliğinden geçmedikçe, onlar da cennete giremeyeceklerdir.** Devenin iğne deliğinden geçmesi nasıl mümkün değilse, inkârcıların da cehennemden çıkıp cennete girmeleri öyle imkânsızdır. **İşte biz, suçluları böyle cezalandırırız.**

لَهُمْ مِنْ جَهَنَّمَ مِهَادٌ وَمِنْ فَوْقِهِمْ غَوَاشٍۜ وَكَذٰلِكَ نَجْزِي الظَّالِم۪ينَ ﴿٤١﴾

41. Altlarında ateşten döşekler, üstlerinde de yine ateş, alev ve dumandan **örtüler olacaktır. İşte zalimleri böyle cezalandırırız.**

وَالَّذ۪ينَ اٰمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَا نُكَلِّفُ نَفْسًا اِلَّا وُسْعَهَٓا اُو۬لٰٓئِكَ اَصْحَابُ
الْجَنَّةِۚ هُمْ ف۪يهَا خَالِدُونَ ﴿٤٢﴾

42. İman eden ve bu imanın gereği olarak **güzel işler yapanlara gelince —ki biz hiç kimseye gücünün yetmeyeceği sorumluluğu yüklemeyiz—onlar da cennet halkıdırlar ve sonsuza dek orada kalacaklardır.**

وَنَزَعْنَا مَا ف۪ي صُدُورِهِمْ مِنْ غِلٍّ تَجْر۪ي مِنْ تَحْتِهِمُ الْاَنْهَارُۚ

43. Onları cennete koyarken, **kalplerinde** haset, öfke ve **kin namına ne varsa hepsini söküp almışızdır.** Böylece, her türlü olumsuz duygu ve düşünceden arınmış olarak cennete girmişlerdir. Etraflarında yemyeşil ağaçlar ve türlü nimetler bulunmakta, **altlarından ırmaklar akmaktadır.**

وَقَالُوا الْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذ۪ي هَدٰينَا لِهٰذَاۗ وَمَا كُنَّا لِنَهْتَدِيَ لَوْلَٓا اَنْ هَدٰينَا اللّٰهُۚ لَقَدْ
جَٓاءَتْ رُسُلُ رَبِّنَا بِالْحَقِّۜ

Rab'lerine el açıp yalvararak, **"Bizi bu** harika cennet yurdu**na eriştiren Allah'a şükürler olsun! O bize yol göstermeseydi, biz** kendi başımıza **doğru yolu asla bulamazdık.** İşte bizzat gözlerimizle görüyoruz ki, **Rabb'imizin elçileri hakikati bildirmişler." derler.**

وَنُودُٓوا اَنْ تِلْكُمُ الْجَنَّةُ اُو۫رِثْتُمُوهَا بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٤٣﴾

Ve ardından, Allah tarafından şöyle **nida edilir: "İşte** dünyadaki gayret ve **çabalarınızın karşılığı olarak size bahşedilen cennet budur!"**

وَنَادٰٓى اَصْحَابُ الْجَنَّةِ اَصْحَابَ النَّارِ اَنْ قَدْ وَجَدْنَا مَا وَعَدَنَا رَبُّنَا حَقًّا فَهَلْ
وَجَدْتُمْ مَا وَعَدَ رَبُّكُمْ حَقًّاۜ

44. Cennet halkı cehennem halkına seslenerek: "Ey kâfirler! **Biz Rabb'imizin bize verdiği bütün sözlerin gerçek olduğunu gördük. Nasıl, siz de Rabb'inizin verdiği sözlerin doğru çıktığını gördünüz mü?" diye sorarlar.**

قَالُوا نَعَمْۚ فَاَذَّنَ مُؤَذِّنٌ بَيْنَهُمْ اَنْ لَعْنَةُ اللّٰهِ عَلَى الظَّالِم۪ينَۙ ﴿٤٤﴾

Cehennemdekiler ise, **"Evet,** bunu bizzat yaşayarak gördük!" **derler. Bunun üzerine, aralarında** bulunan **bir çağrıcı** melek **şöyle seslenecek: "Allah'ın lâneti, zalimlerin üzerine olsun!"**

اَلَّذ۪ينَ يَصُدُّونَ عَنْ سَب۪يلِ اللّٰهِ وَيَبْغُونَهَا عِوَجًاۚ وَهُمْ بِالْاٰخِرَةِ كَافِرُونَۢ ﴿٤٥﴾

45. "İnsanları **Allah'ın yolundan engelleyen,** sinsi propagandalarla **doğru yolu çarpıtmaya çalışan ve** ilâhî adaletin tecelli edeceği **âhiret hayatını inkâr eden** o zalimlerin üzerine!"

وَبَيْنَهُمَا حِجَابٌۚ وَعَلَى الْاَعْرَافِ رِجَالٌ يَعْرِفُونَ كُلًّا بِس۪يمٰيهُمْۚ وَنَادَوْا اَصْحَابَ
الْجَنَّةِ اَنْ سَلَامٌ عَلَيْكُمْ لَمْ يَدْخُلُوهَا وَهُمْ يَطْمَعُونَ ﴿٤٦﴾

46. Cennet halkıyla cehennem halkı arasında, iki grubu birbirinden ayıran **bir perde** olarak yüksek bir sur (57. Hadid: 13) **vardır.** Bu surun **Ârâf** denilen burçları **üzerinde ise,** kendilerine daha baştan cennete kesinlikle girecekleri müjdesi verilen Peygamberler, şehitler ve âlimler gibi **seçkin insanlar olacaktır.** Allah'ın bu has kullarına bir lütuf ve ikram olarak, o günkü muhteşem manzarayı dışarıdan ve yukardan seyretme imkânı verilecektir. Bunlar cennetlik ve cehennemlik **her insanı çehresinden tanıyacaklar. Henüz cennete girmemiş olan, fakat** oraya gireceklerini **ümit eden cennet halkına seslenerek, "Selâm sizlere!** Müjdeler olsun, kurtuluşa erdiniz!" **diyecekler.**

وَاِذَا صُرِفَتْ اَبْصَارُهُمْ تِلْقَٓاءَ اَصْحَابِ النَّارِۙ قَالُوا رَبَّنَا لَا تَجْعَلْنَا مَعَ الْقَوْمِ
الظَّالِم۪ينَ ﴿٤٧﴾

47. Bakışları cehennem halkına doğru çevrilince de, "Aman ya Rab!" diye yalvaracaklar, "Bizi bu zalim toplulukla beraber eyleme!"

وَنَادٰٓى اَصْحَابُ الْاَعْرَافِ رِجَالًا يَعْرِفُونَهُمْ بِس۪يمٰيهُمْ قَالُوا مَٓا اَغْنٰى عَنْكُمْ
جَمْعُكُمْ وَمَا كُنْتُمْ تَسْتَكْبِرُونَ ﴿٤٨﴾

48. Surun yüksek burçlarında her yanı seyreden bu **Ârâf halkı, simalarından tanıdıkları bazı** cehennemlik **kişilere şöyle seslenecekler:** "Gördünüz ya, **ne** o güvendiğiniz malınız, servetiniz, ordularınız ve **topluluğunuz kurtarabildi sizi, ne de o** anlamsız gurur ve **kibriniz!"**

Sonra inkârcılara, dünyadayken alay edip aşağıladıkları zayıf müminleri göstererek soracaklar:

اَهٰٓؤُ۬لَٓاءِ الَّذ۪ينَ اَقْسَمْتُمْ لَا يَنَالُهُمُ اللّٰهُ بِرَحْمَةٍۜ اُدْخُلُوا الْجَنَّةَ لَا خَوْفٌ عَلَيْكُمْ وَلَٓا
اَنْتُمْ تَحْزَنُونَ ﴿٤٩﴾

49. "Sizin bir zamanlar, **'Allah** lütuf ve **rahmetini böyle** yoksul ve çaresiz **kimselere vermez!' diye yemin ettiğiniz insanlar bunlar mı?"** diye soracaklar.

Sonra o cennetliklere dönerek, **“Haydi girin cennete, artık size korku yok ve siz üzülecek de değilsiniz.”** diyecekler.

وَنَادٰٓى اَصْحَابُ النَّارِ اَصْحَابَ الْجَنَّةِ اَنْ اَف۪يضُوا عَلَيْنَا مِنَ الْمَٓاءِ اَوْ مِمَّا رَزَقَكُمُ
اللّٰهُۜ قَالُٓوا اِنَّ اللّٰهَ حَرَّمَهُمَا عَلَى الْكَافِر۪ينَۙ ﴿٥٠﴾

50. Derken **cehennem halkı, cennet halkına** yalvararak, **“Ne olur, bize biraz su verin yahut Allah’ın size bahşettiği yiyeceklerden birazını gönderin!” diye feryat edecekler.** Cennetlikler ise onlara, “Hayır, **Allah bu nimetleri kâfirlere yasaklamıştır!” diyecekler.**

اَلَّذ۪ينَ اتَّخَذُوا د۪ينَهُمْ لَهْوًا وَلَعِبًا وَغَرَّتْهُمُ الْحَيٰوةُ الدُّنْيَاۚ

51. O kâfirler ki, Allah’ın kendilerine gönderdiği inanç sistemini ve hayat tarzını alay konusu yaparak **dinlerini oyun ve eğlence hâline getirmişlerdi.** Ayrıca, ilâhî ölçüleri reddedip nefislerini ilâhlaştırarak arzu ve heveslerini din hâline getirmişlerdi. **Ve dünya hayatı**nın o süs ve cazibesi **onları aldat**ıp doğru yoldan saptır**mıştı.**

فَالْيَوْمَ نَنْسٰيهُمْ كَمَا نَسُوا لِقَٓاءَ يَوْمِهِمْ هٰذَاۙ وَمَا كَانُوا بِاٰيَاتِنَا يَجْحَدُونَ ﴿٥١﴾

Onlar bu güne ulaşacaklarını nasıl göz ardı edip **unuttular ve ayetlerimizi** bile bile **nasıl inkâr ettilerse, biz de bugün onları** öyle göz ardı edip **unutacağız.**

وَلَقَدْ جِئْنَاهُمْ بِكِتَابٍ فَصَّلْنَاهُ عَلٰى عِلْمٍ هُدًى وَرَحْمَةً لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿٥٢﴾

52. Oysa biz onlara, iman edecek bir topluma yol gösterici ve rahmet kaynağı olarak tam bir hikmet ve **bilgiyle** bölümler hâlinde **açıkladığımız** mükemmel **bir kitap göndermiştik.**

هَلْ يَنْظُرُونَ اِلَّا تَأْو۪يلَهُۜ

53. Ama o zalimler, ayetlerimizi bilerek inkâr ettiler. **Onlar** Kur’an’a iman etmek için **ille de onun haber verdiği** kıyamet, mahşer, hesap, cehennem, azap gibi **şeylerin gerçekleşmesini mi bekliyorlar?**

يَوْمَ يَأْت۪ي تَأْو۪يلُهُ يَقُولُ الَّذ۪ينَ نَسُوهُ مِنْ قَبْلُ

İyi bilin ki, **onun haber verdiği şeyler ortaya çıktığı gün, vaktiyle bunları** hiçe sayıp **unutmuş olanlar** pişmanlık ve çaresizlik içinde **şöyle diyeceklerdir:**

قَدْ جَٓاءَتْ رُسُلُ رَبِّنَا بِالْحَقِّۚ

“Eyvah, **demek Rabb’imizin elçileri** bize **gerçeği bildirmişler!”**

فَهَلْ لَنَا مِنْ شُفَعَٓاءَ فَيَشْفَعُوا لَنَٓا

“Ah, keşke Allah katında sözü geçen **şefaatçilerimiz olsaydı da,** azaptan kurtulmamız için **bize şefaat etselerdi.”**

اَوْ نُرَدُّ فَنَعْمَلَ غَيْرَ الَّذ۪ي كُنَّا نَعْمَلُۜ

“Yahut dünyaya **geri gönderilseydik de,** daha önce **yaptıklarımızdan farklı işler yapsaydık!”**

قَدْ خَسِرُٓوا اَنْفُسَهُمْ وَضَلَّ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَفْتَرُونَ ﴿٥٣﴾

İşte, böylece kendi elleriyle **kendilerini felâkete mahkûm ettiler ve** şefaatçi diye **uydurdukları** o sahte ilâhları, **onları yüzüstü bırakıp kayboldu.**

اِنَّ رَبَّكُمُ اللّٰهُ الَّذ۪ي خَلَقَ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضَ ف۪ي سِتَّةِ اَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوٰى عَلَى الْعَرْشِ

54. Gerçek şu ki, sizin yegâne sahibiniz, efendiniz, yöneticiniz, yani **Rabb’iniz Allah’tır!** Milyarlarca galaksiden oluşan **gökleri ve** sayısız nimetlerle donatılmış **yeryüzünü** her biri milyonlarca yıl süren **altı günde yaratan,** fakat **sonra** bir kenara çekilip mahlûkatı kendi kaderiyle baş başa bırakmayan, aksine, gerek evreni idare etmek, gerekse inanç, hukuk ve ahlâk kurallarını belirlemek üzere kâinatın mutlak hâkimi olarak **Egemenlik Tahtına oturan O’dur!**

يُغْشِي الَّيْلَ النَّهَارَ يَطْلُبُهُ حَث۪يثًاۙ

Gündüzü, durmaksızın kendisini takip eden gece ile bürüyüp örten O’dur.

وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ وَالنُّجُومَ مُسَخَّرَاتٍ بِاَمْرِه۪ۜ

Emrine ve koyduğu yasalara **boyun eğen Güneş’i, Ay’ı ve** diğer bütün **yıldızları** yaratan ve yönlendiren yine O’dur.

اَلَا لَهُ الْخَلْقُ وَالْاَمْرُۜ

Dikkat edin, iyi dinleyin: Yaratma kudreti **ve emretme** yetkisi, tamamen ve **yalnızca O’na aittir.**

تَبَارَكَ اللّٰهُ رَبُّ الْعَالَم۪ينَ ﴿٥٤﴾

Tüm varlıkların gerçek sahibi ve **Efendisi olan Allah, ne yücedir!** Öyleyse:

اُدْعُوا رَبَّكُمْ تَضَرُّعًا وَخُفْيَةًۜ اِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُعْتَد۪ينَۚ ﴿٥٥﴾

55. Rabb’inize, gönülden bir yakarışla ve gizlice dua edin. Dua ederken, Allah’ı anarken bağırıp çağırarak veya bunu bir gösteriye dönüştürerek saygı sınırlarını aşmayın! **Kuşkusuz O, sınırı aşanları sevmez.**

وَلَا تُفْسِدُوا فِي الْاَرْضِ بَعْدَ اِصْلَاحِهَا وَادْعُوهُ خَوْفًا وَطَمَعًاۜ

56. İlâhî yasalarla **yeryüzünde düzen** ve denge **kurulmuşken, orada sakın bozgunculuk çıkarmayın!** Allah’ın azabından **korkarak ve** rahmetini **ümit ederek O’na yalvarın.** Korku anında ümitsizliğe, ümit anında gaflete kapılmayın.

اِنَّ رَحْمَتَ اللّٰهِ قَر۪يبٌ مِنَ الْمُحْسِن۪ينَ ﴿٥٦﴾

Gerçek şu ki, Allah’ın bereket ve **rahmeti, iyilik edenlere pek yakındır.**

وَهُوَ الَّذ۪ي يُرْسِلُ الرِّيَاحَ بُشْرًا بَيْنَ يَدَيْ رَحْمَتِه۪ۜ

57. O Allah **ki,** engin lütuf ve **rahmetinin** tecellisi olan yağmurların **önünde** nimet ve bereket **müjdeci**si **olarak rüzgârları gönderir.**

حَتّٰٓى اِذَٓا اَقَلَّتْ سَحَابًا ثِقَالًا سُقْنَاهُ لِبَلَدٍ مَيِّتٍ

Nihayet bu rüzgârlar, su taneciklerinden oluşan ve havadan daha **ağır** olan yağmur yüklü **bulutları yüklenip kaldırınca, onu** susuzluktan toprağı çatlamış, bitki örtüsü kurumuş **ölü bir bölgeye sürükleriz.**

فَاَنْزَلْنَا بِهِ الْمَٓاءَ فَاَخْرَجْنَا بِه۪ مِنْ كُلِّ الثَّمَرَاتِۜ

O bulutlarla, çorak topraklara hayat veren **yağmurlar yağdırır ve böylece** orada **çeşit çeşit ürünler yeşertiriz.**

كَذٰلِكَ نُخْرِجُ الْمَوْتٰى لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ ﴿٥٧﴾

İşte biz, aynı hayat verici kudretimizle **ölüleri de** Mahşer Günü **böyle** diriltip **çıkaracağız.** Böyle canlı ve anlaşılır misallerle hakkı ortaya koyuyoruz **ki, düşünüp ibret alasınız!**

İşte Kur’an ayetleri de, tıpkı rahmet yağmurları gibi ölü kalplere hayat verir. Fakat gönlünü hakikate kapamış, kibir ve bencilliğin kölesi olmuş insanlar, bu rahmet hazinesinden bir şey alamazlar. Nitekim:

وَالْبَلَدُ الطَّيِّبُ يَخْرُجُ نَبَاتُهُ بِاِذْنِ رَبِّه۪ۚ

58. Toprağı güzelce işlenmiş, tohumu ekilmiş **verimli arazi,** yağmuru görür görmez **Rabb'inin izniyle bereketli ürünler yetiştirir.**

وَالَّذ۪ي خَبُثَ لَا يَخْرُجُ اِلَّا نَكِدًاۜ

Ekime elverişli olmayan çorak ve **bakımsız toprağa gelince,** ne kadar yağmur yağarsa yağsın, çalı diken gibi cılız ve **faydasız bitkilerden başka bir şey bitirmez.**

كَذٰلِكَ نُصَرِّفُ الْاٰيَاتِ لِقَوْمٍ يَشْكُرُونَ ﴿٥٨﴾

Şükredecek bir toplum için, işte ayetleri böyle herkesin anlayacağı çeşitli ve zengin örneklerle **açıklıyoruz.**

İnsanlık tarihi boyunca, her Peygamber bu gerçeği dile getirmişti:

لَقَدْ اَرْسَلْنَا نُوحًا اِلٰى قَوْمِه۪ فَقَالَ يَا قَوْمِ اعْبُدُوا اللّٰهَ مَا لَكُمْ مِنْ اِلٰهٍ غَيْرُهُۜ اِنّ۪ي
اَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ عَظ۪يمٍ ﴿٥٩﴾

59. Gerçekten biz Nuh'u, kendi halkına ilâhî mesajı bildiren bir elçi olarak **gönderdik. Nuh, "Ey halkım!" demişti, "Allah'a** gönülden boyun eğin ve yalnızca O'na **kulluk edin!** Zira **sizin O'ndan başka** emrine kayıtsız şartsız itaat edeceğiniz bir efendiniz, **bir ilâhınız yoktur! Doğrusu ben sizin için,** zalimleri helak edecek olan **büyük bir günün azabından korkuyorum!"**

قَالَ الْمَلَاُ مِنْ قَوْمِه۪ٓ اِنَّا لَنَرٰيكَ ف۪ي ضَلَالٍ مُب۪ينٍ ﴿٦٠﴾

60. Halkın alın terini sömürerek kurdukları kölelik sisteminin yıkılacağından, böylece alışageldikleri lüks ve refah dolu yaşantının sona ereceğinden endişe eden toplumun **ileri gelenleri,** menfaatlerine aykırı gördükleri bu çağrıyı etkisiz kılmak amacıyla Nuh'un karşısına dikilerek, **"Doğrusu biz seni, apaçık bir yanılgı ve sapma içinde görüyoruz!" dediler.**

قَالَ يَا قَوْمِ لَيْسَ ب۪ي ضَلَالَةٌ وَلٰكِنّ۪ي رَسُولٌ مِنْ رَبِّ الْعَالَم۪ينَ ﴿٦١﴾

61. Nuh, **"Ey halkım!" dedi,** "Siz de gayet iyi bilirsiniz ki, **ben**im bu sözlerim**de bir yanılgı, bir sapma yoktur. Tam aksine ben, Âlemlerin Rabb'i tarafından görevlendirilmiş bir elçiyim.** Bu durumda siz beni değil, bana bu görevi veren Rabb'imi suçlamış oluyorsunuz."

اُبَلِّغُكُمْ رِسَالَاتِ رَبّ۪ي وَاَنْصَحُ لَكُمْ وَاَعْلَمُ مِنَ اللّٰهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿٦٢﴾

62. "Çünkü **ben size** kendi görüşlerimi veya kuruntularımı değil, doğrudan doğruya **Rabb'imin mesajlarını iletiyor ve size** güzelce **öğüt veriyorum. Ayrıca, Allah tarafından** bana vahiy aracılığıyla bildirilen ilim sayesinde, **sizin bilmediğiniz** kıyamet, âhiret, cennet, cehennem gibi gerçekler**i biliyorum."**

اَوَعَجِبْتُمْ اَنْ جَٓاءَكُمْ ذِكْرٌ مِنْ رَبِّكُمْ عَلٰى رَجُلٍ مِنْكُمْ لِيُنْذِرَكُمْ وَلِتَتَّقُوا وَلَعَلَّكُمْ
تُرْحَمُونَ ﴿٦٣﴾

63. "Ey halkım! **Sizi** dehşet verici bir günün azabına karşı **uyarsın da** aklınızı başınıza alıp inkârdan, zulümden, ahlâksızlıktan sakınıp **korunasınız ve** böylece ilâhî lütuf ve **merhamete lâyık olasınız diye kendi içinizden bir adam aracılığıyla Rabb'inizden size öğüt** verici bir mesaj **gelmesine mi şaşıyorsunuz?** Evrenin her zerresini kontrol ve idare eden, tüm ihtiyaçlarınızı gözeterek yeryüzünü sayısız nimetlerle donatan Allah'ın, ruh dünyanızı ve toplumsal hayatınızı şekillendirmek üzere, seçtiği elçileri aracılığıyla size kanun ve ilkeler göndermesini niçin yadırgıyorsunuz?"

فَكَذَّبُوهُ فَاَنْجَيْنَاهُ وَالَّذ۪ينَ مَعَهُ فِي الْفُلْكِ وَاَغْرَقْنَا الَّذ۪ينَ كَذَّبُوا بِاٰيَاتِنَاۜ اِنَّهُمْ
كَانُوا قَوْمًا عَم۪ينَ ﴿٦٤﴾

64. Fakat onlar, bunca öğüt ve uyarılara rağmen **onu yalancılıkla suçladılar. Bunun üzerine,** tüm ülkeyi sular altında bırakan büyük bir tufan gönderdik ve **hem onu, hem de onunla birlikte gemiye binen** mümin**leri** boğulmaktan **kurtardık. Ayetlerimizi inkâr edenleri ise** sulara gömerek **boğduk.** Çünkü **onlar, gerçekten** kalpleri katılaşmış, gönül gözleri **kör** olmuş inatçı, zalim ve azgın **bir toplum idiler.**

Ve aradan yıllar geçti, yeni nesiller geldi. İsimler ve şekiller değişti, fakat değişmeyen tek şey vardı: Hak ile batılın amansız mücadelesi:

وَاِلٰى عَادٍ اَخَاهُمْ هُودًاۜ قَالَ يَا قَوْمِ اعْبُدُوا اللّٰهَ مَا لَكُمْ مِنْ اِلٰهٍ غَيْرُهُۜ اَفَلَا تَتَّقُونَ
﴿٦٥﴾

65. Ad kavmine de, kardeşleri gibi yakından tanıdıkları arkadaşları ve soydaşları **Hud'u** elçi olarak gönderdik. Hud, **"Ey halkım!" dedi, "Allah'a** gönülden boyun eğin ve yalnızca O'na **kulluk edin!** Zira **sizin O'ndan başka ilâhınız yoktur! Artık** dürüst ve erdemlice bir hayat yaşayarak kötülükten, günahtan **korunmayacak mısınız?"**

قَالَ الْمَلَاُ الَّذ۪ينَ كَفَرُوا مِنْ قَوْمِه۪ٓ اِنَّا لَنَرٰيكَ ف۪ي سَفَاهَةٍ وَاِنَّا لَنَظُنُّكَ مِنَ
الْكَاذِب۪ينَ ﴿٦٦﴾

66. Halkının ileri gelen inkârcıları, "Doğrusu biz senin dar kafalı bir çılgın, ham hayaller peşinde koşan bir meczup **olduğunu düşünüyoruz. Bize öyle geliyor ki, sen yalancının birisin!" dediler.**

قَالَ يَا قَوْمِ لَيْسَ ب۪ي سَفَاهَةٌ وَلٰكِنّ۪ي رَسُولٌ مِنْ رَبِّ الْعَالَم۪ينَ ﴿٦٧﴾

67. Hud, **"Ey halkım!" dedi, "Ben** kesinlikle kendini bilmez veya **dar kafalı biri değilim. Tam aksine, Âlemlerin Rabb'i tarafından gönderilmiş bir elçiyim."**

اُبَلِّغُكُمْ رِسَالَاتِ رَبّ۪ي وَاَنَا۬ لَكُمْ نَاصِحٌ اَم۪ينٌ ﴿٦٨﴾

68. "Ben size kendi görüşlerimi değil, doğrudan doğruya **Rabb'imin mesajlarını iletiyorum.** Emin olun ki, **ben size** güzelce **öğüt veren** ve iyiliğiniz için çırpınan gerçek bir dost, **güvenilir bir kimseyim."**

اَوَعَجِبْتُمْ اَنْ جَٓاءَكُمْ ذِكْرٌ مِنْ رَبِّكُمْ عَلٰى رَجُلٍ مِنْكُمْ لِيُنْذِرَكُمْۜ

69. "Dehşet verici bir günün azabına karşı **sizi uyarması için, kendi içinizden bir adam vasıtasıyla Rabb'inizden size öğüt verici bir mesajın gelmesine mi şaşıyorsunuz?"**

وَاذْكُرُٓوا اِذْ جَعَلَكُمْ خُلَفَٓاءَ مِنْ بَعْدِ قَوْمِ نُوحٍ وَزَادَكُمْ فِي الْخَلْقِ بَصْۜطَةًۚ

"Unutmayın ki, Allah Nuh kavminin yok edilişinin **ardından size** büyük bir **güç** ve yetenek **armağan ederek** bu topraklarda **egemen olmanızı sağlamıştı."**

فَاذْكُرُٓوا اٰلَٓاءَ اللّٰهِ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿٦٩﴾

Artık Allah'ın nimetlerini hatırlayın ve bu nimetlerin şükrünü eda etmek üzere Rabb'inize gereğince kulluk edin **ki,** hem dünyada hem ahirette mutluluk ve **kurtuluşa erebilesiniz."**

قَالُٓوا اَجِئْتَنَا لِنَعْبُدَ اللّٰهَ وَحْدَهُ وَنَذَرَ مَا كَانَ يَعْبُدُ اٰبَٓاؤُ۬نَاۚ فَاْتِنَا بِمَا تَعِدُنَٓا اِنْ
كُنْتَ مِنَ الصَّادِق۪ينَ ﴿٧٠﴾

70. Onlar bu güzel çağrıya karşılık **şöyle dediler: "Sen bize bir tek Allah'a kulluk edelim ve atalarımızın tapmakta olduğu tanrıları bırakalım diye mi gel-**

din? Gerektiğinde kendileri adına hükümler uydurup halkı çıkarlarımız doğrultusunda yönlendirebileceğimiz tanrıları bırakmamızı ve bir tek Allah'a kulluk etmemizi mi istiyorsun bizden? Bir de kalkmış, öğütlerini dinlemediğimiz takdirde dünya ve âhirette cezaya çarptırılacağımızı söylüyorsun. **Eğer** iddianda **doğru isen, haydi bize savurduğun tehditleri gerçekleştir de görelim!"**

قَالَ قَدْ وَقَعَ عَلَيْكُمْ مِنْ رَبِّكُمْ رِجْسٌ وَغَضَبٌۜ

71. Bunun üzerine **Hud, "O hâlde," dedi, "Rabb'iniz tarafından** inkârcılara vadedilen **bir belânın ve** dehşet verici bir **gazabın tepenize inmesi artık kaçınılmaz olmuştur."**

اَتُجَادِلُونَنِي فِي اَسْمَاءٍ سَمَّيْتُمُوهَا اَنْتُمْ وَاٰبَاؤُكُمْ مَا نَزَّلَ اللّٰهُ بِهَا مِنْ سُلْطَانٍۜ

"Demek siz, kendilerine ilâhî bir yetki verildiğine dair **haklarında Allah'ın hiçbir delil indirmediği,** yetki alanlarını, kudret sınırlarını, verdikleri ve verecekleri hükümleri, kısaca sahip oldukları tüm özellikleri **sizin ve atalarınızın** belirleyerek **uydurduğu** hayal ürünü birtakım **isimler hakkında benimle tartışıyorsunuz, öyle mi?"**

فَانْتَظِرُوا اِنّ۪ي مَعَكُمْ مِنَ الْمُنْتَظِر۪ينَ ﴿٧١﴾

"Madem küstahlıkta bu kadar ileri gittiniz, **o hâlde** başınıza gelecekleri **bekleyin. Hiç şüphe yok ki, ben de sizinle birlikte beklemekteyim!"**

فَاَنْجَيْنَاهُ وَالَّذ۪ينَ مَعَهُ بِرَحْمَةٍ مِنَّا

72. Derken, engin lütuf ve **rahmetimiz sayesinde onu ve beraberindeki** mümin**leri** zalimlerin elinden **kurtardık.**

وَقَطَعْنَا دَابِرَ الَّذ۪ينَ كَذَّبُوا بِاٰيَاتِنَا وَمَا كَانُوا مُؤْمِن۪ينَ ﴿٧٢﴾

Ayetlerimizi yalanlayıp inkârda diretenlere gelince, tam yedi gece sekiz gün süren korkunç bir fırtınayla (69. Hâkka: 7) **hepsinin kökünü kazıdık!**

Ve zamanla inkârcılık, yeniden ortaya çıktı. İşte, insanlığın yaşadığı ibret verici olaylardan bir başka kesit:

وَاِلٰى ثَمُودَ اَخَاهُمْ صَالِحًا

73. Sonra Semud halkına, kardeşleri gibi yakından tanıdıkları soydaşları **Salih'i** elçi olarak gönderdik.

قَالَ يَا قَوْمِ اعْبُدُوا اللّٰهَ مَا لَكُمْ مِنْ اِلٰهٍ غَيْرُهُۜ

Salih, **"Ey halkım!" dedi, "Allah'a** gönülden boyun eğin ve yalnızca O'na **kulluk edin!** Zira **sizin O'ndan başka bir ilâhınız yoktur!"**

قَدْ جَاءَتْكُمْ بَيِّنَةٌ مِنْ رَبِّكُمْۜ

"Bakın, Rabb'inizden size, benim Peygamberliğimi kesin olarak ispatlayan **apaçık bir mucize gelmiş bulunuyor:**

هٰذِه۪ نَاقَةُ اللّٰهِ لَكُمْ اٰيَةً فَذَرُوهَا تَأْكُلْ ف۪ي اَرْضِ اللّٰهِ وَلَا تَمَسُّوهَا بِسُوءٍ فَيَأْخُذَكُمْ
عَذَابٌ اَل۪يمٌ ﴿٧٣﴾

Allah'ın sizi sınamak üzere **gönderdiği şu deve, sizin için** hem dürüstlük ve samimiyetinizi sınayan bir imtihan, hem de gerçek Peygamberi tanımanızı sağlayan apaçık **bir mucizedir.** Bu sahipsiz deveye karşı tavrınız, kaba kuvvete başvurarak zayıf ve çaresiz insanları ezme huyundan vazgeçip geçmediğinizi ortaya koyan bir ölçü olacaktır. **O hâlde, onu bırakın Allah'ın arzında serbestçe otlasın ve sakın ona zarar vermeye kalkmayın, aksi hâlde can yakıcı bir azap sizi yakalayacaktır!"**

وَاذْكُرُوا اِذْ جَعَلَكُمْ خُلَفَاءَ مِنْ بَعْدِ عَادٍ وَبَوَّاَكُمْ فِي الْاَرْضِ تَتَّخِذُونَ مِنْ سُهُولِهَا
قُصُورًا وَتَنْحِتُونَ الْجِبَالَ بُيُوتًاۚ

74. "Unutmayın ki, Allah Âd kavminin yok edilişinin **ardından, sizin** Hicr bölgesinde **egemen güç olmanızı sağladı ve size bu diyarda nice imkânlar bahşetti.** Öyle ki, ülkenin geniş **ovalarında** muazzam **saraylar dikiyor, dağlarını yontarak** güvenli **evler inşa ediyorsunuz.**

فَاذْكُرُوا اٰلَاءَ اللّٰهِ وَلَا تَعْثَوْا فِي الْاَرْضِ مُفْسِد۪ينَ ﴿٧٤﴾

Şu hâlde, Allah'ın nimetlerini hatırlayın da, yeryüzünde inkârı, zulmü, ahlâksızlığı yaygınlaştırarak **bozgunculuk yapmayın!"**

قَالَ الْمَلَاُ الَّذ۪ينَ اسْتَكْبَرُوا مِنْ قَوْمِه۪ لِلَّذ۪ينَ اسْتُضْعِفُوا لِمَنْ اٰمَنَ مِنْهُمْ اَتَعْلَمُونَ
اَنَّ صَالِحًا مُرْسَلٌ مِنْ رَبِّه۪ۜ

75. Salih'in bu çağrısına karşılık, **halkı içerisinden,** onların emeğini sömürerek elde ettikleri güç ve servetle küstahça **üstünlük taslayan** ve Allah'a boyun eğmeyi kibirlerine yediremeyen **ileri gelenler,** ezilmiş ve **geri bırakılmış kesimdeki inançlı insanlara, "Siz gerçekten de Salih'in Allah tarafından gönderilmiş** bir Peygamber **olduğunu mu düşünüyorsunuz?** Sakın o, sizi kullanarak iktidarı ele geçirmek isteyen bir maceraperest olmasın?" **dediler.**

قَالُوا اِنَّا بِمَا اُرْسِلَ بِه۪ مُؤْمِنُونَ ﴿٧٥﴾

Onlar da, "Doğrusu biz, onun aracılığıyla gönderilen o dosdoğru inanç sistemin**e** yürekten **inanıyoruz!" diye cevap verdiler.**

قَالَ الَّذ۪ينَ اسْتَكْبَرُوا اِنَّا بِالَّذ۪ي اٰمَنْتُمْ بِه۪ كَافِرُونَ ﴿٧٦﴾

76. Buna karşılık **üstünlük taslayanlar, "Fakat biz, sizin bu inandıklarınızı kesinlikle reddediyoruz!** Biz toplumsal ve bireysel hayatımızı Allah'tan gelen kurallarla değil, arzu ve heveslerimiz doğrultusunda belirlediğimiz kurallarla düzenleriz. Adalet, doğruluk, erdemlilik, fedakârlık, hak, hukuk gibi sözlerin bizim nazarımızda hiçbir değeri yoktur. Biz güç ve saltanata inanırız!" **dediler.**

فَعَقَرُوا النَّاقَةَ وَعَتَوْا عَنْ اَمْرِ رَبِّهِمْ

77. Ardından da Rab'lerinin emrine başkaldırdılar Allah'a itaatin sembolü olarak ortalıkta dolaşan ve yaşadığı sürece Salih'in peygamberliğinin apaçık bir kanıtı olan **deveyi kesip öldürdüler.**

وَقَالُوا يَا صَالِحُ ائْتِنَا بِمَا تَعِدُنَا اِنْ كُنْتَ مِنَ الْمُرْسَل۪ينَ ﴿٧٧﴾

Üstelik **Salih'e** meydan okuyarak, **"Ey Salih!" dediler, "Eğer sen** gerçekten **Peygamber isen, haydi bizi tehdit edip durduğun** şu azabı **getir** de görelim!"

فَاَخَذَتْهُمُ الرَّجْفَةُ فَاَصْبَحُوا ف۪ي دَارِهِمْ جَاثِم۪ينَ ﴿٧٨﴾

78. Bunun üzerine, Salih'i ve beraberindeki müminleri oradan çıkardık. İnkârcılara gelince, ansızın dehşet verici bir gürültüyle patlayarak şehrin altını üstüne getiren korkunç bir **sarsıntı çarpıverdi onları. Böylece,** düne kadar güven içinde oturdukları **yurtlarında oldukları yere** cansız bir hâlde **serildiler.**

فَتَوَلّٰى عَنْهُمْ وَقَالَ يَا قَوْمِ لَقَدْ اَبْلَغْتُكُمْ رِسَالَةَ رَبّ۪ي وَنَصَحْتُ لَكُمْ وَلٰكِنْ لَا
تُحِبُّونَ النَّاصِح۪ينَ ﴿٧٩﴾

79. Salih, uzaktan gördüğü bu dehşet verici manzara karşısında **bakışlarını öteye çevirerek, "Ey benim is-**

yankâr **halkım,** ne olurdu sözümü dinleyip zulüm ve haksızlıklardan vazgeçseydiniz! Oysa **ben size Rabb'imin mesajını iletmiş,** bu korkunç akıbetten kurtulmanız için **size** içtenlikle **öğüt vermiştim! Ne var ki, siz öğüt verenlerden hiç hoşlanmıyorsunuz!" dedi.**

وَلُوطًا اِذْ قَالَ لِقَوْمِه۪ٓ اَتَأْتُونَ الْفَاحِشَةَ مَا سَبَقَكُمْ بِهَا مِنْ اَحَدٍ مِنَ الْعَالَم۪ينَ

﴿٨٠﴾

80. Lut'u da, erkek erkeğe sapık ilişkilere giren azgın bir toplumu uyarması için görevlendirmiştik. **Hani** Lut **halkına şöyle seslenmişti:** "Ey halkım! **Sizden önce dünyada hiç kimsenin yapmadığı bir hayâsızlığı mı yapıyorsunuz?"**

اِنَّكُمْ لَتَأْتُونَ الرِّجَالَ شَهْوَةً مِنْ دُونِ النِّسَٓاءِۜ بَلْ اَنْتُمْ قَوْمٌ مُسْرِفُونَ ﴿٨١﴾

81. "Aman Allah'ım! Demek **siz kadınları bırakıyor da, cinsellik arzunuzu tatmin etmek için erkeklere yöneliyorsunuz, öyle mi? Doğrusu siz, gerçekten sınırı aşmış bir topluluksunuz!"**

وَمَا كَانَ جَوَابَ قَوْمِه۪ٓ اِلَّٓا اَنْ قَالُٓوا اَخْرِجُوهُمْ مِنْ قَرْيَتِكُمْۚ اِنَّهُمْ اُنَاسٌ يَتَطَهَّرُونَ

﴿٨٢﴾

82. Fakat halkının bu uyarıya **cevabı, "Çıkarın şunları şehrinizden! Bunlar ne kadar da temiz insanlarmış böyle!" demekten başka bir şey olmadı.**

Böylece, Lut ile halkı arasında yıllar sürecek zorlu bir mücadele başladı. Fakat inkârcılar, tüm uyarılara rağmen ilâhî davetten yüz çevirdiler ve azıttıkça azıttılar.

فَاَنْجَيْنَاهُ وَاَهْلَهُٓ اِلَّا امْرَاَتَهُۘ كَانَتْ مِنَ الْغَابِر۪ينَ ﴿٨٣﴾

83. Bunun üzerine, onu ve ailesini azap gelmeden önce şehirden çıkararak **kurtardık. Ancak karısı hariç;** çünkü o, kâfirlerin zulmünü onaylayarak o zalimlerle birlikte **kalmayı tercih etmişti.**

وَاَمْطَرْنَا عَلَيْهِمْ مَطَرًاۜ فَانْظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُجْرِم۪ينَ ﴿٨٤﴾

84. Ve o zalim insa**nların üzerine,** helak edici azap taşlarını **yağmur** gibi **yağdırdık! İşte** bu ibret verici olaya bir bakın da, **suçluların cezasının nasıl olduğunu görün.**

وَاِلٰى مَدْيَنَ اَخَاهُمْ شُعَيْبًاۜ

85. Sonra Medyen halkına, kardeşleri gibi yakından tanıdıkları soydaşları **Şuayb'ı** elçi olarak gönderdik.

قَالَ يَا قَوْمِ اعْبُدُوا اللّٰهَ مَا لَكُمْ مِنْ اِلٰهٍ غَيْرُهُۜ

Şuayb, **"Ey halkım!" dedi, "Allah'a** gönülden boyun eğin ve yalnızca O'na **kulluk edin!** Zira **sizin O'ndan başka ilâhınız yoktur!"**

قَدْ جَٓاءَتْكُمْ بَيِّنَةٌ مِنْ رَبِّكُمْ

"İşte Rabb'inizden size, hakikati tüm berraklığıyla ortaya koyan apaçık **bir delil** olarak ilâhî mesaj **gelmiş bulunuyor."**

فَاَوْفُوا الْكَيْلَ وَالْم۪يزَانَ وَلَا تَبْخَسُوا النَّاسَ اَشْيَٓاءَهُمْ

"O hâlde, ölçü ve tartıda adaleti gözetin ve hiç kimsenin hakkını çiğnemeyin!"

وَلَا تُفْسِدُوا فِي الْاَرْضِ بَعْدَ اِصْلَاحِهَاۜ

"Yeryüzünde ilâhî yasalarla **düzen** ve denge **kurulmuşken, sakın orada bozgunculuk çıkarmayın!** İnsanı vahyin rehberliğinden uzaklaştırarak onu inkâr, zulüm ve ahlâksızlık bataklığına sürüklemeyin!"

ذٰلِكُمْ خَيْرٌ لَكُمْ اِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِن۪ينَۚ ﴿٨٥﴾

"Eğer gerçekten **inanıyorsanız, sizin** dünya ve ahiret kurtuluşunuz **için en hayırlısı budur."**

وَلَا تَقْعُدُوا بِكُلِّ صِرَاطٍ تُوعِدُونَ وَتَصُدُّونَ عَنْ سَب۪يلِ اللّٰهِ مَنْ اٰمَنَ بِه۪ وَتَبْغُونَهَا

عِوَجًاۚ

86. "Ey halkım! **İnananları** baskı ve **tehditlerle Allah'ın yolundan çevirmek ve** iftiralarla, yalanlarla **bu yolu** insanların gözünde **eğri göstermek için öyle her köşe başında pusuya yatmayın!"**

وَاذْكُرُٓوا اِذْ كُنْتُمْ قَل۪يلًا فَكَثَّرَكُمْ وَانْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُفْسِد۪ينَ ﴿٨٦﴾

"Hatırlayın, bir vakitler sayıca **az idiniz de, Allah sizi çoğalt**arak güçlü, zengin ve müreffeh bir toplum yap**tı.** Sizden önce yeryüzünde **bozgunculuk çıkaranların sonu nice olmuş,** insanlık tarihine bir **bakın** da ibret alın**!"**

وَاِنْ كَانَ طَٓائِفَةٌ مِنْكُمْ اٰمَنُوا بِالَّذ۪ٓي اُرْسِلْتُ بِه۪ وَطَٓائِفَةٌ لَمْ يُؤْمِنُوا فَاصْبِرُوا حَتّٰى

يَحْكُمَ اللّٰهُ بَيْنَنَاۚ وَهُوَ خَيْرُ الْحَاكِم۪ينَ ﴿٨٧﴾

87. "Ey halkım! **Madem içinizden bir grup benim getirdiğim** bu hakikat**e iman ederken bir kısmınız inkâr etti, o zaman Allah aramızda hükmünü veri**p zalimleri helak ed**inceye kadar bekleyin!** Kuşkusuz **O, hükmedenlerin en hayırlısıdır."**

قَالَ الْمَلَاُ الَّذ۪ينَ اسْتَكْبَرُوا مِنْ قَوْمِه۪ لَنُخْرِجَنَّكَ يَا شُعَيْبُ وَالَّذ۪ينَ اٰمَنُوا مَعَكَ

مِنْ قَرْيَتِنَٓا اَوْ لَتَعُودُنَّ ف۪ي مِلَّتِنَاۜ

88. Şuayb'ın bu sözlerine karşılık, **halkının büyüklük taslayan ileri gelenleri, "Ey Şuayb!" dediler, "Ya bizim** hayat tarzımıza tamamen uyup **dinimize dönersiniz ya da seni ve seninle birlikte iman edenleri yurdumuzdan sürüp çıkarırız!** Ya bunu böylece kabul eder, bizi sever, bizimle birlikte bizim gibi aynı hayatı yaşarsınız ya da çeker gider, ülkemizi terk edersiniz!"

قَالَ اَوَلَوْ كُنَّا كَارِه۪ينَ ﴿٨٨﴾

Bunun üzerine Şuayb, **"Peki, biz istemesek de mi** bizi dinimizden döndüreceksiniz? Zorla, baskıyla kalplerimize hükmedebileceğinizi mi sanıyorsunuz?" **diye cevap verdi.** Ve ekledi:

قَدِ افْتَرَيْنَا عَلَى اللّٰهِ كَذِبًا اِنْ عُدْنَا ف۪ي مِلَّتِكُمْ بَعْدَ اِذْ نَجّٰينَا اللّٰهُ مِنْهَاۜ

89. "Allah bizi şu batıl **dininizden kurtardıktan sonra tutup ona yeniden dönecek olursak, gerçekten** doğru ile yanlışı birbirine karıştırmış ve açıkça **Allah'a iftira etmiş oluruz."**

وَمَا يَكُونُ لَنَٓا اَنْ نَعُودَ ف۪يهَٓا اِلَّٓا اَنْ يَشَٓاءَ اللّٰهُ رَبُّنَاۜ

"Oysa her şeye kadir olan **Rabb'imiz Allah** sapmamızı **dilemediği sürece** —ki O asla bunu dilemez— **bizim inkârcılığa dönmemiz söz konusu bile olamaz."**

وَسِعَ رَبُّنَا كُلَّ شَيْءٍ عِلْمًاۜ

"Unutmayın, insanoğlunun bilgisi sınırlıdır, fakat **Rabb'imizin** sonsuz **ilmi her şeyi kuşatmıştır."**

عَلَى اللّٰهِ تَوَكَّلْنَاۜ

"Bu yüzden **biz, yalnızca O'na güveniriz."**

Şuayb Peygamber hakikati bile bile reddeden bu inatçı kâfirlerin imana geleceğinden iyice ümit kesince, Allah'a el açıp söyle yalvardı:

رَبَّنَا افْتَحْ بَيْنَنَا وَبَيْنَ قَوْمِنَا بِالْحَقِّ وَاَنْتَ خَيْرُ الْفَاتِح۪ينَ ﴿٨٩﴾

"Ey Rabb'imiz, bizimle şu zalim **halkımız arasında hükmünü ver. Hiç şüphesiz sen, hüküm verenlerin en hayırlısısın."**

وَقَالَ الْمَلَأُ الَّذٖينَ كَفَرُوا مِنْ قَوْمِهٖ لَئِنِ اتَّبَعْتُمْ شُعَيْبًا اِنَّكُمْ اِذًا لَخَاسِرُونَ ﴿٩٠﴾

90. Halkının inkâr eden ileri gelenleri, müminleri ikna yoluyla dinlerinden vazgeçiremeyeceklerini anlayınca, bu kez onlara tehditler savurarak —ki küfrün değişmez mantığıdır bu— **“Eğer Şuayb’a itaat edecek olursanız, kesinlikle hüsrana uğrarsınız!” dediler.**

فَاَخَذَتْهُمُ الرَّجْفَةُ فَاَصْبَحُوا فٖى دَارِهِمْ جَاثِمٖينَۚ ﴿٩١﴾

91. Derken, ansızın dehşet verici bir gürültüyle patlayan ve şehrin altını üstüne getiren korkunç bir **sarsıntı çarpıverdi onları; böylece,** cansız bir hâlde **oldukları yere serildiler.**

اَلَّذٖينَ كَذَّبُوا شُعَيْبًا كَاَنْ لَمْ يَغْنَوْا فٖيهَاۚ

92. Şuayb’ı yalancılıkla suçlayanlar... Onlar değildi sanki, düne kadar **yurtlarında şen şakrak dolaşanlar!**

اَلَّذٖينَ كَذَّبُوا شُعَيْبًا كَانُوا هُمُ الْخَاسِرٖينَ ﴿٩٢﴾

Evet, **Şuayb’ı yalanlayanlar... Asıl kendileri olmuştu, korkunç felâkete uğrayanlar!**

فَتَوَلّٰى عَنْهُمْ وَقَالَ يَا قَوْمِ لَقَدْ اَبْلَغْتُكُمْ رِسَالَاتِ رَبّٖى وَنَصَحْتُ لَكُمْۚ فَكَيْفَ اٰسٰى عَلٰى قَوْمٍ كَافِرٖينَۚ ﴿٩٣﴾

93. Bunun üzerine Şuayb, gördüğü bu dehşet verici manzara karşısında **yüzünü öteye çevirerek, “Ey benim** isyankâr **halkım!” dedi,** “Ne olurdu, sözümü dinleyip zulümden vazgeçseydiniz! Oysa **ben size Rabb’imin mesajını iletmiş ve** bu feci akıbetten kurtarmak için içtenlikle **öğüt vermiştim. Fakat** böylesine azgın ve **inkârcı bir toplum için artık nasıl üzülebilirim?”**

وَمَٓا اَرْسَلْنَا فٖى قَرْيَةٍ مِنْ نَبِيٍّ اِلَّٓا اَخَذْنَٓا اَهْلَهَا بِالْبَأْسَٓاءِ وَالضَّرَّٓاءِ لَعَلَّهُمْ يَضَّرَّعُونَ ﴿٩٤﴾

94. Dinle, ey insan! **Biz hangi ülkeye bir Peygamber** veya davetçi **gönderdiysek, mutlaka o ülke halkını yoksulluk ve** benzeri **sıkıntılarla imtihan etmişizdir ki,** gaflet uykusundan uyansınlar da, ne kadar aciz olduklarını idrak ederek Allah’a yönelip O’na **yalvarsınlar.**

ثُمَّ بَدَّلْنَا مَكَانَ السَّيِّئَةِ الْحَسَنَةَ حَتّٰى عَفَوْا وَقَالُوا قَدْ مَسَّ اٰبَٓاءَنَا الضَّرَّٓاءُ وَالسَّرَّٓاءُ فَاَخَذْنَاهُمْ بَغْتَةً وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿٩٥﴾

95. Derken bir süre sonra bu **kötü durumu kaldırıp onun yerine güzellikler veririz. Nihayet refah seviyeleri iyice yükselince,** yavaş yavaş azgınlaşmaya başlayarak, **“Atalarımız da** zaman zaman böyle **sıkıntılı ve sevinçli anlar yaşamışlardı.** Demek ki bu olaylar ilâhî bir uyarı, imtihan veya ceza değil, tamamen tesadüflere bağlı olarak öteden beri süregelen basit tabiat hadiseleri ve sosyal olaylardan ibaretmiş.” **derler.** Böylece, Allah’ın emirlerini bir kenara atıp yeryüzünde fesat çıkarırlar. **Bunun üzerine, hiç beklemedikleri bir anda,** şiddetli bir azap ile **onları ansızın yakalayıveririz!**

وَلَوْ اَنَّ اَهْلَ الْقُرٰٓى اٰمَنُوا وَاتَّقَوْا لَفَتَحْنَا عَلَيْهِمْ بَرَكَاتٍ مِنَ السَّمَٓاءِ وَالْاَرْضِ

96. Oysa helâk edilen **ülkelerdeki toplumlar,** elçilerinin getirdiği hakikate **iman edip** dürüst ve erdemlice davranarak kötülüklerden **sakınmış olsalardı,** onları elbette helâk etmezdik. Tam tersine, **yerin ve göğün** bütün nimet ve **bereketlerini önlerine sererdik.**

وَلٰكِنْ كَذَّبُوا فَاَخَذْنَاهُمْ بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿٩٦﴾

Ne var ki, onlar hakikati bile bile **inkâr ettiler, biz de onları yaptıklarından dolayı cezalandırdık!**

اَفَاَمِنَ اَهْلُ الْقُرٰٓى اَنْ يَأْتِيَهُمْ بَأْسُنَا بَيَاتًا وَهُمْ نَٓائِمُونَۜ ﴿٩٧﴾

97. Peki, şu anda yeryüzünde hüküm süren **dünya toplumları, geceleyin uyurlarken azabımızın** ansızın gelip **tepelerine çökmeyeceğinden nasıl emin olabiliyorlar?**

اَوَاَمِنَ اَهْلُ الْقُرٰٓى اَنْ يَأْتِيَهُمْ بَأْسُنَا ضُحًى وَهُمْ يَلْعَبُونَ ﴿٩٨﴾

98. Veya bu **dünya toplumları, gündüz vakti** dünyanın zevk ve nimetlerine dalmış bir hâlde **oyalanıp dururlarken, azabımızın** güpegündüz **gelip çatmayacağından nasıl emin olabiliyorlar?**

اَفَاَمِنُوا مَكْرَ اللّٰهِۚ فَلَا يَأْمَنُ مَكْرَ اللّٰهِ اِلَّا الْقَوْمُ الْخَاسِرُونَۚ ﴿٩٩﴾

99. Evet, **Allah’ın plânından** ve bu plân uyarınca mutlaka gelecek olan azabından **nasıl emin olabiliyorlar? Oysa ancak hüsrana mahkûm olmuş bir toplum, kendisini Allah’ın plânına karşı güvende hissedebilir.**

اَوَلَمْ يَهْدِ لِلَّذٖينَ يَرِثُونَ الْاَرْضَ مِنْ بَعْدِ اَهْلِهَٓا اَنْ لَوْ نَشَٓاءُ اَصَبْنَاهُمْ بِذُنُوبِهِمْۚ وَنَطْبَعُ عَلٰى قُلُوبِهِمْ فَهُمْ لَا يَسْمَعُونَ ﴿١٠٠﴾

100. Önceki nesillerin helâk oluşunun **ardından** bugün **bu ülkelerde egemenlik sürenler** şu gerçeği **hâlâ kavrayamadılar mı ki, şayet dileseydik, işledikleri günahlar yüzünden pekâlâ onları da cezalandırabilirdik. Yahut kalplerini mühürlerdik de,** değil hakikate iman etmek, onu **işitemezlerdi bile.**

تِلْكَ الْقُرٰى نَقُصُّ عَلَيْكَ مِنْ اَنْبَٓائِهَاۚ

101. Ey Peygamber ve onun izinden giden Müslüman! **İşte böylece sana,** geçmişte helâk edilmiş **bu toplumların yaşadığı olaylardan bir bölümünü anlatıyoruz.**

وَلَقَدْ جَٓاءَتْهُمْ رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنَاتِۚ

Gerçekten de Peygamberleri, hakikatin bütün delillerini ortaya koyarak **onlara** mucizeler göstermiş, **apaçık deliller getirmişlerdi.**

فَمَا كَانُوا لِيُؤْمِنُوا بِمَا كَذَّبُوا مِنْ قَبْلُۜ

Ne var ki, onlar başlangıçta bir kere **inkâr ettikleri hakikate,** kibir ve inatları yüzünden **bir türlü inanmaya yanaşmadılar.**

كَذٰلِكَ يَطْبَعُ اللّٰهُ عَلٰى قُلُوبِ الْكَافِرٖينَ ﴿١٠١﴾

Allah, hakikati bile bile reddeden bu gibi **inkârcıların kalplerini işte böyle mühürler.**

وَمَا وَجَدْنَا لِاَكْثَرِهِمْ مِنْ عَهْدٍۚ وَاِنْ وَجَدْنَٓا اَكْثَرَهُمْ لَفَاسِقٖينَ ﴿١٠٢﴾

102. Çünkü **biz onların çoğunda, en ufak bir** doğruluk, dürüstlük ve **vefakârlık görmedik. Tam tersine, pek çoklarının** sözünde durmayan, ahlâksız ve **yoldan çıkmış** günahkâr **kimseler olduğunu gördük.**

ثُمَّ بَعَثْنَا مِنْ بَعْدِهِمْ مُوسٰى بِاٰيَاتِنَٓا اِلٰى فِرْعَوْنَ وَمَلَا۬ئِهٖ

103. Derken onların ardından, Musa’yı hakikati açıkça ortaya koyan mucize ve **ayetlerimizle birlikte Firavuna ve onun önde gelen yöneticilerine gönderdik.**

فَظَلَمُوا بِهَاۚ فَانْظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُفْسِدٖينَ ﴿١٠٣﴾

Fakat onlar, mucizeler karşısında düştükleri acizliği idrak etmelerine rağmen, emrimize isyan ederek **ayetlerimize karşı zalimce bir tutum takındılar. O halde bak, bozguncuların sonu nasıl olmuş:**

وَقَالَ مُوسٰى يَا فِرْعَوْنُ اِنّٖى رَسُولٌ مِنْ رَبِّ الْعَالَمٖينَۙ ﴿١٠٤﴾

104. Musa, “Ey Firavun!” dedi, “Ben Mısır’ın ve tüm **âlemlerin** gerçek sahibi, efendisi ve **Rabb’i** olan Allah **tarafından** size gönderilmiş **bir elçiyim!”**

حَقٖيقٌ عَلٰٓى اَنْ لَٓا اَقُولَ عَلَى اللّٰهِ اِلَّا الْحَقَّۜ

105. “Allah hakkında gerçek dışında bir şey söylememek, benim için bir insanlık ve kulluk **borcudur.** Benim görevim, Allah’ın bana bildirdiği hakikati dile getirmekten başka bir şey değildir.

قَدْ جِئْتُكُمْ بِبَيِّنَةٍ مِنْ رَبِّكُمْ

Bakın, sözlerimin doğruluğunu ispatlamak üzere **size Rabb’inizden apaçık bir delil getirdim.**

فَاَرْسِلْ مَعِيَ بَنٖٓي اِسْرَٓاءٖيلَۜ ﴿١٠٥﴾

O hâlde, şu köleleştirmiş olduğun **İsrailoğulları’nı bırak da, benimle birlikte** Mısır’dan çıkıp atalarının yurdu olan Filistin’e **gelsinler.”**

قَالَ اِنْ كُنْتَ جِئْتَ بِاٰيَةٍ فَاْتِ بِهَٓا اِنْ كُنْتَ مِنَ الصَّادِقٖينَ ﴿١٠٦﴾

106. Firavun, “Gerçekten bir mucize getirdiysen, haydi onu göster bakalım, eğer doğru söylüyorsan!” dedi.

فَاَلْقٰى عَصَاهُ فَاِذَا هِيَ ثُعْبَانٌ مُبٖينٌۚ ﴿١٠٧﴾

107. Bunun üzerine Musa **asasını yere atıverdi. Bir de ne görsünler,** o cansız değnek, **kocaman bir yılana dönüşmüş!**

وَنَزَعَ يَدَهُ فَاِذَا هِيَ بَيْضَٓاءُ لِلنَّاظِرٖينَ ﴿١٠٨﴾

108. Ve elini koynuna sokup **çıkardı; bir de ne görsünler,** koynuna sokmadan önce normal olan **eli,** şimdi **görenlere** hayranlık verecek derecede ışıl ışıl, **bembeyaz!**

Böylece Firavunun ve adamlarının, Musa’nın doğru söylediğine dair en ufak bir kuşkuları kalmadı. Fakat kibir ve ihtirasları onları imandan alıkoydu. Bu yüzden Musa’nın davetini etkisiz kılmak amacıyla plânlar kurmaya başladılar:

قَالَ الْمَلَاُ مِنْ قَوْمِ فِرْعَوْنَ اِنَّ هٰذَا لَسَاحِرٌ عَلٖيمٌۙ ﴿١٠٩﴾

109. Firavun’un halkından önde gelen toplumda söz sahibi kimse**ler, “Bu** adam,” **dediler, “olsa olsa işini iyi bilen bir sihirbazdır.”**

يُرٖيدُ اَنْ يُخْرِجَكُمْ مِنْ اَرْضِكُمْۚ فَمَاذَا تَاْمُرُونَ ﴿١١٠﴾

110. “Tek amacı, tahtınızı ele geçirip **sizi yurdunuzdan çıkarmak.”** Bunun üzerine Firavun, **“Peki, teklifiniz nedir?”** diye onlara sordu.

قَالُٓوا اَرْجِهْ وَاَخَاهُ وَاَرْسِلْ فِي الْمَدَٓائِنِ حَاشِرٖينَۙ ﴿١١١﴾

111. Dediler ki: “Yılana dönüşen bu asa Musa’nın elinde olduğu sürece, onu öldürmemize imkân yok. Hadi öldürdük diyelim, o zaman da İsrailoğulları isyan edecektir ki, bunu asla göze alamayız. İyisi mi, **onu ve kardeşini** bir süre **oyala,** bu arada **tüm ülkeye haberciler gönder ki,”**

يَاْتُوكَ بِكُلِّ سَاحِرٍ عَلٖيمٍ ﴿١١٢﴾

112. “Bütün usta ve maharetli **sihirbazları toplayıp senin huzuruna getirsinler.** Sonra onları ve Musa’yı halkın huzurunda yarıştıralım. Nasıl olsa halk, sihirbazların göz boyaması ile Peygamberin mucizesi arasındaki farkı ayırt edemez. Ancak bu şekilde Musa’nın taraftar toplamasına engel olabiliriz.”

Bu teklif kabul edildi ve plân uygulanmaya başlandı:

وَجَٓاءَ السَّحَرَةُ فِرْعَوْنَ قَالُٓوا اِنَّ لَنَا لَاَجْرًا اِنْ كُنَّا نَحْنُ الْغَالِبٖينَ ﴿١١٣﴾

113. Ülkenin dört bir yanından getirilen **sihirbazlar, Firavun’un huzuruna çıkarak, “Eğer** Musa’ya karşı **üstün gelirsek** iyi **bir ödülü hak etmiş oluruz** değil mi?” **diye sordular.**

قَالَ نَعَمْ وَاِنَّكُمْ لَمِنَ الْمُقَرَّبٖينَ ﴿١١٤﴾

114. Firavun, **“Elbette!” diye cevapladı, “Üstelik o zaman, en yakın** ve en seçkin **adamlarımdan olacaksınız.”**

Derken Musa ile sihirbazlar bir bayram sabahı, şehrin büyük meydanında toplanan halkın karşısına çıktılar:

قَالُوا يَا مُوسٰٓى اِمَّٓا اَنْ تُلْقِيَ وَاِمَّٓا اَنْ نَكُونَ نَحْنُ الْمُلْقٖينَ ﴿١١٥﴾

115. Sihirbazlar, “Ey Musa! Maharetini göstermek için ilk önce **sen mi** asanı **atmak istersin, yoksa** önce **biz mi** elimizdeki büyü malzemelerini ortaya **atalım?” diye sordular.**

قَالَ اَلْقُواۚ فَلَمَّٓا اَلْقَوْا سَحَرُٓوا اَعْيُنَ النَّاسِ وَاسْتَرْهَبُوهُمْ وَجَٓاؤُ بِسِحْرٍ عَظٖيمٍ ﴿١١٦﴾

116. Musa kendinden emin bir şekilde, “Önce **siz atın!” dedi. Sihirbazlar** önceden hazırladıkları iplerini ve **değneklerini** meydanın ortasına **atınca, insanların** gözlerini boyayıp onları **büyüleyerek dehşete düşürdüler. Böylece, gerçekten büyük** ve etkileyici **bir sihirbazlık gösterisi sundular.** Zira attıkları sopalar ve ipler, ortalıkta hareket eden korkunç yılanlara, çıyanlara dönüşmüşlerdi. Bu manzara karşısında Musa bile korku içerisinde donakalmıştı.

وَاَوْحَيْنَٓا اِلٰى مُوسٰٓى اَنْ اَلْقِ عَصَاكَۚ فَاِذَا هِيَ تَلْقَفُ مَا يَاْفِكُونَۚ ﴿١١٧﴾

117. Biz de Musa’ya, “Asanı meydandaki yılanların ortasına **at!” diye vahyettik.** Musa yeniden cesaret kazanarak asasını attı. **Bir de ne görsünler,** Musa’nın asası dev bir yılana dönüşmüş, **büyücülerin gerçek gibi gösterdikleri** yılan, çıyan türünden **ne varsa hepsini birer birer yalayıp yutuyor!**

فَوَقَعَ الْحَقُّ وَبَطَلَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَۚ ﴿١١٨﴾

118. Böylece, hakikat tüm berraklığıyla **ortaya çıktı ve** sihirbazların birer düzenbaz, Musa’nın ise gerçek bir Peygamber olduğu anlaşıldı. Ayrıca gerek Firavun’un, gerek sihirbazların **yaptıkları** işler, kurdukları hile ve entrikalar **boşa gitmiş oldu.**

فَغُلِبُوا هُنَالِكَ وَانْقَلَبُوا صَاغِرٖينَۚ ﴿١١٩﴾

119. İşte o anda, hepsi **yenilgiye uğrayıp küçük düştüler.** O hâlde, ey müminler! Siz de zamanınızın Musa’sı olup zalimlerin karşısına Allah’ın ayetleriyle çıktığınız takdirde, emin olun ki, çağdaş firavunların güç ve saltanatları Allah’ın ayetleri karşısında darmadağın olacak, böylece zalimler bir kez daha yenilgiye uğrayıp küçük düşeceklerdir. Hatta o zalimleri destekleyen ve onlar adına sizinle mücadele eden insanlar bile hakikatin gücü karşısında teslim olmaktan kendilerini alamayacaklardır. Tıpkı firavunun sihirbazları gibi:

وَاُلْقِيَ السَّحَرَةُ سَاجِدٖينَۚ ﴿١٢٠﴾

120. Sihrin mahiyetini ve etki sınırlarını çok iyi bilen **sihirbazlar,** Musa’nın yaptığının bir sihir olmadığını anladılar. Gördükleri mucize karşısında derhâl **secdeye kapandılar ve:**

قَالُٓوا اٰمَنَّا بِرَبِّ الْعَالَمٖينَۙ ﴿١٢١﴾

121. “İman ettik biz âlemlerin Rabb’ine!” dediler,

رَبِّ مُوسٰى وَهٰرُونَ ﴿١٢٢﴾

122. “Musa ile Harun’un davet ettikleri ve tüm varlıkların gerçek sahibi, yöneticisi, efendisi olan o âlemlerin **Rabb’ine!”**

قَالَ فِرْعَوْنُ اٰمَنْتُمْ بِهٖ قَبْلَ اَنْ اٰذَنَ لَكُمْۚ اِنَّ هٰذَا لَمَكْرٌ مَكَرْتُمُوهُ فِي الْمَدٖينَةِ
لِتُخْرِجُوا مِنْهَٓا اَهْلَهَاۚ فَسَوْفَ تَعْلَمُونَ ﴿١٢٣﴾

123. Bu manzara karşısında çılgına dönen **Firavun, “Ben size izin vermeden ona inandınız, öyle mi?” diye haykırdı,** “Demek siz, ta başından beri Musa adına çalışan birer ajan idiniz! Nasıl da akıl edemedim? **Aslında** bütün **bu** olup bitenler, bu ülkenin **halkını buradan sürüp çıkarmak** ve böylece tahtımıza tacımıza el koymak **için** daha siz **şehirde** iken bana karşı **hazırlamış olduğunuz** sinsi **bir tuzaktan ibaret! Fakat şimdi görürsünüz siz:”**

لَاُقَطِّعَنَّ اَيْدِيَكُمْ وَاَرْجُلَكُمْ مِنْ خِلَافٍ ثُمَّ لَاُصَلِّبَنَّكُمْ اَجْمَعٖينَ ﴿١٢٤﴾

124. “Otoriteme başkaldırma cüretinde bulunduğunuz için, **yemin olsun ki,** önce **ellerinizi ayaklarınızı çaprazlama kesecek,** sonra da **hepinizi** çarmıha gerip **asacağım!”**

قَالُٓوا اِنَّٓا اِلٰى رَبِّنَا مُنْقَلِبُونَۚ ﴿١٢٥﴾

125. Bu tehditler karşısında zerre kadar sarsılmayan sihirbazlar, “Hiç önemli değil!” diye **cevap verdiler, “Biz zaten** eninde sonunda **Rabb’imize döneceğiz.** Bu ha üç gün önce ha üç gün sonra olmuş, ne fark eder?”

وَمَا تَنْقِمُ مِنَّٓا اِلَّٓا اَنْ اٰمَنَّا بِاٰيَاتِ رَبِّنَا لَمَّا جَٓاءَتْنَاۜ

126. “Belli ki, **sen ancak, Rabb’imizin ayetleri bize ulaştığı anda onlara inandık diye bizden** böylesine **nefret ediyor** ve sırf bu yüzden bizi cezalandırmak istiyor**sun!** Yoksa iddia ettiğin gibi bir komplo içerisinde olmadığımızı sen de adın gibi biliyorsun.”

رَبَّنَٓا اَفْرِغْ عَلَيْنَا صَبْرًا وَتَوَفَّنَا مُسْلِمٖينَ ﴿١٢٦﴾

Sonra Allah’a el açıp şöyle yalvardılar:

“Ey Rabb’imiz! Senin uğrunda mücadele verirken başımıza geleceklere karşı **bize dayanma gücü ver ve** yalnızca sana boyun eğen **Müslümanlar olarak canımızı al!”**

Böylece, Firavunun saltanatını koruma adına Musa’ya meydan okuma cüretini gösteren sihirbazlar, ruhlarında müthiş bir devrim gerçekleştirerek müminler kervanına katılmış ve aynı günün akşamı şehitlik makamına ulaşmışlardı. Onların bu “şehâdeti” Firavun’un bütün suçlamalarını anlamsız kılmış ve Musa’nın (as) Peygamberliğini açıkça gözler önüne sermişti. Bunun üzerine:

وَقَالَ الْمَلَاُ مِنْ قَوْمِ فِرْعَوْنَ اَتَذَرُ مُوسٰى وَقَوْمَهُ لِيُفْسِدُوا فِي الْاَرْضِ وَيَذَرَكَ
وَاٰلِهَتَكَۜ

127. Firavun’un soydaşları arasından önde gelen yönetici takımı, kraldan fazla kralcı kesilerek, “Ey firavun!” **dediler, “Musa’yı ve taraftarlarını,** birlik ve beraberliğimizi bozarak **bu ülkede karışıklık çıkarsınlar da seni ve tanrılarını terk etsinler diye mi** sağ **bırakıyorsun?”**

قَالَ سَنُقَتِّلُ اَبْنَٓاءَهُمْ وَنَسْتَحْيٖ نِسَٓاءَهُمْۚ وَاِنَّا فَوْقَهُمْ قَاهِرُونَ ﴿١٢٧﴾

Firavun, “Merak etmeyin, **İsrailoğulları’nın erkek çocuklarını öldürecek, kızlarını da** hizmetimizde kullanmak üzere **sağ bırakacağız ve yine tepelerinde ezici üstünlüğümüzü sürdüreceğiz!” dedi.**

قَالَ مُوسٰى لِقَوْمِهِ اسْتَعٖينُوا بِاللّٰهِ وَاصْبِرُواۚ اِنَّ الْاَرْضَ لِلّٰهِ۠ يُورِثُهَا مَنْ يَشَٓاءُ مِنْ
عِبَادِهٖۜ وَالْعَاقِبَةُ لِلْمُتَّقٖينَ ﴿١٢٨﴾

128. Bu arada **Musa, halkına** inanç ve kulluğun esaslarını öğreterek **şöyle diyordu: “**Ey halkım! Bütün kuvvet ve kudretin Allah’ın elinde olduğunu ve O dilemedikçe hiç kimsenin size bir şey yapamayacağını bilin. Yalnızca **Allah’ın yardımına sığının ve** O’nun yolunda zalimlere karşı mücadele verirken, tam bir direnç göstererek **sabredin! Hiç şüphesiz yeryüzü Allah’ındır ve O, kullarından dilediğini orada egemen kılar.** Unutmayın, dünyada da âhirette de mutlu **son** ve nihaî zafer, Allah’a saygıyla bağlanarak kötülüklerden titizlikle **sakınan** dürüst ve erdemli **kimselerin olacaktır!”**

قَالُٓوا اُوذٖينَا مِنْ قَبْلِ اَنْ تَاْتِيَنَا وَمِنْ بَعْدِ مَا جِئْتَنَاۜ

129. Ama onlar, “Ey Musa!” diye **yakındılar, “**İyi hoş söylüyorsun da, **sen bize** Peygamber olarak **gelmeden önce de eziyet çekiyorduk, şimdi sen bize geldikten sonra da** aynı eziyeti fazlasıyla çekiyoruz! Güya bizi kurtarmaya gelmiştin, fakat uyuyan fitneyi uyandırdın ve Firavunu iyice azdırarak başımıza belâ ettin!”

قَالَ عَسٰى رَبُّكُمْ اَنْ يُهْلِكَ عَدُوَّكُمْ وَيَسْتَخْلِفَكُمْ فِي الْاَرْضِ فَيَنْظُرَ كَيْفَ
تَعْمَلُونَ۟ ﴿١٢٩﴾

Buna karşılık Musa, **“**Hele biraz daha sabredin kardeşlerim! **Ümit ediyorum ki, Rabb’iniz düşmanlarınızı helâk edecek ve** onların ardından **yeryüzünde sizi egemen kılacaktır.** İşte asıl zor imtihan o zaman başlayacaktır. O zaman Allah, sizi güç ve servet ile imtihan edecek ve bu nimetler karşısında **nasıl davrandığınıza bakacaktır!” dedi.**

Derken, ilâhî plân aşama aşama gerçekleşmeye başladı:

وَلَقَدْ اَخَذْنَٓا اٰلَ فِرْعَوْنَ بِالسِّنٖينَ وَنَقْصٍ مِنَ الثَّمَرَاتِ لَعَلَّهُمْ يَذَّكَّرُونَ ﴿١٣٠﴾

130. Gerçekten biz düşünüp ibret almaları için Mısır halkına **kıtlıklar vererek ve** orada yetişen **ürünleri azaltarak Firavun** ve **yandaşlarını** defalarca **cezalandırdık.**

فَاِذَا جَٓاءَتْهُمُ الْحَسَنَةُ قَالُوا لَنَا هٰذِهٖۚ

131. Fakat ne zaman onlara bir iyilik erişse, “Bu nimet ve başarılar **yalnızca bize aittir.** Bunlar bizim doğru yolda olduğumuzun kanıtıdır ve sırf bizim bilgi ve becerimiz sayesinde gerçekleşmiştir!” **derlerdi.**

وَاِنْ تُصِبْهُمْ سَيِّئَةٌ يَطَّيَّرُوا بِمُوسٰى وَمَنْ مَعَهُۜ

Başlarına bir belâ gelince de, Musa ve arkadaşlarının kendilerine **uğursuzluk getirdiğini ileri sürerlerdi.**

اَلَٓا اِنَّمَا طَٓائِرُهُمْ عِنْدَ اللّٰهِ وَلٰكِنَّ اَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿١٣١﴾

Hayır, aslında uğursuzlukları, yaptıkları kötülükler yüzünden onlara **Allah tarafından** verilmiş bir ceza ve uyarı**dır. Ne var ki, pek çokları** bunu **bilmezler.**

وَقَالُوا مَهْمَا تَاْتِنَا بِهٖ مِنْ اٰيَةٍ لِتَسْحَرَنَا بِهَاۙ فَمَا نَحْنُ لَكَ بِمُؤْمِنٖينَ ﴿١٣٢﴾

132. Böylece, Firavun ve adamları Musa’ya kafa tutarak, **“Sen bizi büyülemek için hangi mucizeyi karşımıza getirirsen getir, yine de sana inanmayacağız!” dediler.**

فَاَرْسَلْنَا عَلَيْهِمُ الطُّوفَانَ وَالْجَرَادَ وَالْقُمَّلَ وَالضَّفَادِعَ وَالدَّمَ اٰيَاتٍ مُفَصَّلَاتٍ

133. Biz de, her biri başlı başına birer mucize olarak, üzerlerine günlerce sel suları boşaltan **tufanı,** her

yeri kaplayarak hayatı felç eden sürü sürü **çekirgeleri,** ürünleri mahveden zararlı **böcekleri,** nehirleri ve şehirleri dolduran **kurbağaları ve** içme sularını kızıla boyayan **kanı gönderdik.**

فَاسْتَكْبَرُوا وَكَانُوا قَوْمًا مُجْرِمِينَ ﴿١٣٣﴾

Fakat bütün bu uyarılara karşılık, **küstahça kibirlenip** sürekli **suç işleyen bir topluma dönüştüler.**

وَلَمَّا وَقَعَ عَلَيْهِمُ الرِّجْزُ قَالُوا يَا مُوسَى ادْعُ لَنَا رَبَّكَ بِمَا عَهِدَ عِنْدَكَ لَئِنْ كَشَفْتَ

عَنَّا الرِّجْزَ لَنُؤْمِنَنَّ لَكَ وَلَنُرْسِلَنَّ مَعَكَ بَنِي إِسْرَاءِيلَ ﴿١٣٤﴾

134. Ne zaman yukarıda sözü edilen belâlardan bir **belâ başlarına çökse,** her defasında **“Ey Musa!” diye yalvarıyorlardı, “Sana verdiği sözün hürmetine, bizim için Rabb’ine yalvar** da şu belâyı başımızdan kaldırsın! Yeminle söylüyoruz, **eğer bu azabı bizden uzaklaştırırsan, sana kesinlikle iman edeceğiz ve İsrailoğulları’nın seninle birlikte** Mısır’dan çıkıp **gitmesine izin vereceğiz!”**

فَلَمَّا كَشَفْنَا عَنْهُمُ الرِّجْزَ إِلَى أَجَلٍ هُمْ بَالِغُوهُ إِذَا هُمْ يَنْكُثُونَ ﴿١٣٥﴾

135. Fakat başlarındaki azabı —geçici bir süre için— kaldırdığımız anda, hemen verdikleri sözden cayıveriyorlardı.

فَانْتَقَمْنَا مِنْهُمْ فَأَغْرَقْنَاهُمْ فِي الْيَمِّ بِأَنَّهُمْ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَكَانُوا عَنْهَا

غَافِلِينَ ﴿١٣٦﴾

136. Biz de bunun üzerine, ayetlerimizi yalan sayıp göz ardı ettikleri için, hepsini cezalandırıp denizde boğduk!

وَأَوْرَثْنَا الْقَوْمَ الَّذِينَ كَانُوا يُسْتَضْعَفُونَ مَشَارِقَ الْأَرْضِ وَمَغَارِبَهَا الَّتِي بَارَكْنَا

فِيهَا

137. O güne kadar ezilen, hor görülen ve **güçsüz bırakılan** mümin **toplumu ise,** her karış toprağını nimet ve **bereketlerle donattığımız** kutsal **toprakların doğusuna batısına,** yani Filistin diyarına **egemen kıldık.**

وَتَمَّتْ كَلِمَتُ رَبِّكَ الْحُسْنَى عَلَى بَنِي إِسْرَاءِيلَ بِمَا صَبَرُوا

Ve böylece Rabb’inin İsrailoğulları’na vermiş olduğu o güzel söz, —zorluklara göğüs gererek **sabretmeleri sayesinde— tam** olarak **gerçekleşmiş oldu.** Zalimlere gelince:

وَدَمَّرْنَا مَا كَانَ يَصْنَعُ فِرْعَوْنُ وَقَوْمُهُ وَمَا كَانُوا يَعْرِشُونَ ﴿١٣٧﴾

Firavun ve adamlarının yaptıkları ve yükselttikleri her şeyi yerle bir ettik. Yani onları denizde boğduktan sonra, geride bıraktıkları saraylarını, köşklerini, dev sütunlar üzerinde yükselttikleri saltanatlarını, muhteşem güzellikteki bağlarını, bahçelerini, kısacası, ahireti kaybetme pahasına uğrunda mücadele ettikleri malı, serveti, şanı, şöhreti, saltanatı yıkıp yok ettik.

Musa ve arkadaşları için asıl imtihan, bundan sonra başlıyordu:

وَجَاوَزْنَا بِبَنِي إِسْرَاءِيلَ الْبَحْرَ فَأَتَوْا عَلَى قَوْمٍ يَعْكُفُونَ عَلَى أَصْنَامٍ لَهُمْ

138. Biz İsrailoğulları’nı Kızıl**deniz’den** karşı tarafa **geçirdikten sonra, birtakım putlara tapmakta olan bir toplulukla karşılaştılar.**

قَالُوا يَا مُوسَى اجْعَلْ لَنَا إِلَهًا كَمَا لَهُمْ آلِهَةٌ

Yüzyıllarca putperest bir toplumun esareti altında yaşamış olan bu insanlar, **“Ey Musa!” dediler, “Bize de bunların tanrıları gibi** görebileceğimiz, dokunabileceğimiz **bir tanrı yap!”**

قَالَ إِنَّكُمْ قَوْمٌ تَجْهَلُونَ ﴿١٣٨﴾

Buna karşılık **Musa: “Siz gerçekten de cahil bir toplumsunuz!” dedi.**

إِنَّ هَؤُلَاءِ مُتَبَّرٌ مَا هُمْ فِيهِ وَبَاطِلٌ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٣٩﴾

139. “Çünkü sizin imrenerek kendinize model aldığınız **bu insanların içinde bulundukları** inanç sistemi **yok olup gitmeye mahkûmdur, yaptıkları da** tamamen boş ve **yanlıştır!”** Ve sözlerine devamla:

قَالَ أَغَيْرَ اللَّهِ أَبْغِيكُمْ إِلَهًا وَهُوَ فَضَّلَكُمْ عَلَى الْعَالَمِينَ ﴿١٤٠﴾

140. “Hem Allah sizleri tüm insanlara üstün kılmışken, nasıl olur da sizin için O’ndan başka kulluk ve ibadet edecek, hükmüne boyun eğecek **bir tanrı arayabilirim?” dedi.**

وَإِذْ أَنْجَيْنَاكُمْ مِنْ آلِ فِرْعَوْنَ

141. Ve onlara, Allah’ın şu sözlerini iletti: **“Sizi Firavun hanedanından nasıl kurtardığımızı hatırlayın:**

يَسُومُونَكُمْ سُوءَ الْعَذَابِ يُقَتِّلُونَ أَبْنَاءَكُمْ وَيَسْتَحْيُونَ نِسَاءَكُمْ

Hani onlar size en acı işkenceleri çektiriyor; soykırım yaparak neslinizi yok etmek için **oğullarınızı boğazlıyor, kadınlarınızı** hizmetçi olarak kullanmak üzere **sağ bırakıyorlardı.**

وَفِي ذَلِكُمْ بَلَاءٌ مِنْ رَبِّكُمْ عَظِيمٌ ﴿١٤١﴾

İşte bütün bunlarla, Rabb’iniz sizi eğitip olgunlaştırmak ve böylece insanlığı doğru yola ileten örnek ve öncü bir toplum yapmak üzere **çetin bir sınavdan geçirmekteydi.”**

وَوَاعَدْنَا مُوسَى ثَلَاثِينَ لَيْلَةً وَأَتْمَمْنَاهَا بِعَشْرٍ فَتَمَّ مِيقَاتُ رَبِّهِ أَرْبَعِينَ لَيْلَةً

142. Derken **Musa’ya** Tevrat’ın ilk ayetlerini vermek üzere huzurumuza çağırmadan önce, oruç ve benzeri ibadetlerle bu büyük buluşmaya hazırlanması için ona Sina Dağı’nda otuz gün **otuz gecelik bir süre belirledik, sonra buna bir on** günlük ruhî hazırlık süresi **daha ekledik. Böylece Rabb’inin ona belirlediği süre kırk geceye tamamlanmış oldu.**

وَقَالَ مُوسَى لِأَخِيهِ هَارُونَ اخْلُفْنِي فِي قَوْمِي وَأَصْلِحْ وَلَا تَتَّبِعْ سَبِيلَ

الْمُفْسِدِينَ ﴿١٤٢﴾

Musa, kendisiyle birlikte Sina Dağı’nın eteklerine kadar gelen **kardeşi Harun’a, “Ben yokken bu halka sen önderlik edeceksin.** Onlara **güzellikle davran ve sakın bozguncuların yolundan gitme!” dedi.**

وَلَمَّا جَاءَ مُوسَى لِمِيقَاتِنَا وَكَلَّمَهُ رَبُّهُ قَالَ رَبِّ أَرِنِي أَنْظُرْ إِلَيْكَ

143. Nihayet Musa, belirlediğimiz zamanda buluşma yerine geldi. Rabb’i kendisiyle konuşmaya başlayınca, bunun verdiği sonsuz zevk ve heyecanla, **“Ey Rabb’im!” diye yalvardı, “Bana** kendini **göster ki, sana** doyasıya **bir bakayım!”**

قَالَ لَنْ تَرَانِي وَلَكِنِ انْظُرْ إِلَى الْجَبَلِ فَإِنِ اسْتَقَرَّ مَكَانَهُ فَسَوْفَ تَرَانِي

Buna karşılık Allah **şöyle buyurdu: “Sen beni** dünya gözüyle **asla göremezsin!** Çünkü buna dayanamazsın. Bunu daha iyi anlamak için **şu dağa bak.** Şimdi ona görüneceğim. **Eğer o** sapasağlam **yerinde kalırsa, o zaman sen de beni görebilirsin demektir.”**

فَلَمَّا تَجَلَّى رَبُّهُ لِلْجَبَلِ جَعَلَهُ دَكًّا وَخَرَّ مُوسَى صَعِقًا

Ve Rabb’i dağa tecelli edip ona nurunu gösteri**nce, onu paramparça etti ve Musa,** bu olayın dehşetiyle **bayılıp yere düştü.**

فَلَمَّا اَفَاقَ قَالَ سُبْحَانَكَ تُبْتُ اِلَيْكَ وَاَنَا اَوَّلُ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٤٣﴾

Sonra ayılıp kendine gelince, “Ey Rabb’im!” **dedi, “Sen her türlü noksanlıktan uzaksın, yücesin! Affına sığınarak sana yöneliyorum! Ve ben,** seni dünya gözüyle görmenin imkânsız olduğunu görerek, sana senin istediğin gibi **inananların ilkiyim!”**

قَالَ يَا مُوسٰٓى اِنِّي اصْطَفَيْتُكَ عَلَى النَّاسِ بِرِسَالَاتِي وَبِكَلَامِي

144. Bunun üzerine, Allah **şöyle buyurdu: “Ey Musa! Hem verdiğim elçilik görevi, hem de** arada hiçbir engel olmaksızın seninle Sina Dağı’nda özel **konuşmam sayesinde seni insanlar arasından seçip yücelttim.”**

فَخُذْ مَٓا اٰتَيْتُكَ وَكُنْ مِنَ الشَّاكِرِينَ ﴿١٤٤﴾

“O hâlde, sana verdiğim şu levhalarda yazılı olan emirlerim**e sımsıkı sarıl ve** kulluk görevini en güzel şekilde yerine getirerek **şükreden bir kul ol!”**

وَكَتَبْنَا لَهُ فِي الْاَلْوَاحِ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ مَوْعِظَةً وَتَفْصِيلًا لِكُلِّ شَيْءٍ

145. Biz bu levhalara, ahlâk ve erdemliliğe dair **çeşitli nasihatleri ve** insanlığı dünya ve âhirette kurtuluşa iletecek **her şeyin açıklamasını Musa için yazmıştık.**

فَخُذْهَا بِقُوَّةٍ وَاْمُرْ قَوْمَكَ يَاْخُذُوا بِاَحْسَنِهَا

Ve buyurmuştuk ki: **“Bunlara sıkıca sarıl! Halkına da emret, bunu en güzel şekilde tutsunlar.”**

سَاُرِيكُمْ دَارَ الْفَاسِقِينَ ﴿١٤٥﴾

“Yakında size, bir ibret ve imtihan olmak üzere **yoldan çıkmışların yurdunu göstereceğim.** Onlara da bu mesajı iletecek, hak ve hakikatin bayraktarlığını yapacaksınız.”

سَاَصْرِفُ عَنْ اٰيَاتِيَ الَّذِينَ يَتَكَبَّرُونَ فِي الْاَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ

146. Yeryüzünde haksız yere kibirlenenleri, kalplerini kör ederek **ayetlerimden uzaklaştıracağım.**

وَاِنْ يَرَوْا كُلَّ اٰيَةٍ لَا يُؤْمِنُوا بِهَا

Çünkü onlar, hakikati ortaya koyan **bütün mucizeleri görseler, yine de inanmazlar.**

وَاِنْ يَرَوْا سَبِيلَ الرُّشْدِ لَا يَتَّخِذُوهُ سَبِيلًا

Doğru yolu görseler, onu izlenecek yol olarak benimsemezler.

وَاِنْ يَرَوْا سَبِيلَ الْغَيِّ يَتَّخِذُوهُ سَبِيلًا

Fakat azgınlık yolunu görünce, onu derhâl kendilerine yol edinirler.

ذٰلِكَ بِاَنَّهُمْ كَذَّبُوا بِاٰيَاتِنَا وَكَانُوا عَنْهَا غَافِلِينَ ﴿١٤٦﴾

Bütün bunlar da, ayetlerimizi yalan saymalarından ve onları göz ardı etmelerinden ileri gelmektedir.

وَالَّذِينَ كَذَّبُوا بِاٰيَاتِنَا وَلِقَٓاءِ الْاٰخِرَةِ حَبِطَتْ اَعْمَالُهُمْ هَلْ يُجْزَوْنَ اِلَّا مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٤٧﴾

147. Ayetlerimizi ve ahiretteki o büyük **buluşmayı inkâr edenlerin** İslâm’ı ortadan kaldırmak için gösterdikleri bütün gayret ve **çalışmaları** sonuçsuz kalacak ve onların sözde iyilikleri de **boşa gidecektir. Onlar,** bu feci akıbeti bizzat kendileri hazırlamışlardır. Öyle ya, **yaptıklarından başka bir şeyin cezasını mı çekiyorlar?**

Geçmişte yaşanan şu ibret verici örnek bunu ne güzel anlatıyor:

وَاتَّخَذَ قَوْمُ مُوسٰى مِنْ بَعْدِهِ مِنْ حُلِيِّهِمْ عِجْلًا جَسَدًا لَهُ خُوَارٌ

148. Musa’nın kavminden birçokları, **onun** vahiy almak üzere Sina Dağı’na çıkmasının hemen **ardından, süs eşyalarından** edindikleri ve rüzgârın etkisiyle **böğürtü sesi çıkaran bir buzağı heykeline tapınmaya başladılar.**

اَلَمْ يَرَوْا اَنَّهُ لَا يُكَلِّمُهُمْ وَلَا يَهْدِيهِمْ سَبِيلًا اِتَّخَذُوهُ وَكَانُوا ظَالِمِينَ ﴿١٤٨﴾

Peki, onlar taptıkları **bu** eski Mısır putu**nun kendileriyle konuşmaktan bile aciz olduğunu, hele onlara asla doğru yolu gösteremeyeceğini göremiyorlar mıydı?** Evet, görmesine görüyorlardı, ama işlerine öyle geldiği için **onu** tanrı **edindiler ve böylece** bizzat kendilerine **zulmetmiş oldular.**

وَلَمَّا سُقِطَ فِٓي اَيْدِيهِمْ وَرَاَوْا اَنَّهُمْ قَدْ ضَلُّوا قَالُوا لَئِنْ لَمْ يَرْحَمْنَا رَبُّنَا وَيَغْفِرْ لَنَا لَنَكُونَنَّ مِنَ الْخَاسِرِينَ ﴿١٤٩﴾

149. Sonra akılları başlarına gelip **doğru yoldan sapmış olduklarını anlayınca, pişmanlık içinde kıvranarak,** “Eyvah bize! **Eğer Rabb’imiz bizlere merhamet edip günahımızı bağışlamazsa, kesinlikle kaybedenlerden olacağız!” diye feryat ettiler.**

وَلَمَّا رَجَعَ مُوسٰٓى اِلٰى قَوْمِهِ غَضْبَانَ اَسِفًا قَالَ بِئْسَمَا خَلَفْتُمُونِي مِنْ بَعْدِي اَعَجِلْتُمْ اَمْرَ رَبِّكُمْ

150. Nihayet Musa kavmine dönünce, öfkeli ve üzgün bir hâlde, “Benden sonra arkamdan ne kötü işler yapmışsınız! Rabb’inizin emri gelinceye kadar bekleyemediniz mi?” diye çıkıştı.

وَاَلْقَى الْاَلْوَاحَ وَاَخَذَ بِرَاْسِ اَخِيهِ يَجُرُّهُٓ اِلَيْهِ

Sonra bu öfkeyle, üzerinde ayetler yazılı olan **levhaları yere attı ve** yerine vekil bırakmış olduğu **kardeşini saçından tutup sarsmaya başladı.**

قَالَ ابْنَ اُمَّ اِنَّ الْقَوْمَ اسْتَضْعَفُونِي وَكَادُوا يَقْتُلُونَنِي فَلَا تُشْمِتْ بِيَ الْاَعْدَٓاءَ وَلَا تَجْعَلْنِي مَعَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴿١٥٠﴾

Kardeşi Harun, **“Ey anacığımın oğlu! Bu insanlar beni güçsüz gördüler ve az kalsın canıma kıyacaklardı. Ne olur, düşmanları bana güldürme ve beni bu zalim insanlarla bir tutma!” dedi.** Sonra olup bitenleri bir bir anlattı.

قَالَ رَبِّ اغْفِرْ لِي وَلِاَخِي وَاَدْخِلْنَا فِي رَحْمَتِكَ وَاَنْتَ اَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ ﴿١٥١﴾

151. Bunun üzerine Musa, **“Ey Rabb’im!” diye yalvardı, “Beni de kardeşimi de bağışla ve bizi rahmetinle kuşat. Hiç kuşkusuz sen, merhamet edenlerin en merhametlisisin.”**

اِنَّ الَّذِينَ اتَّخَذُوا الْعِجْلَ سَيَنَالُهُمْ غَضَبٌ مِنْ رَبِّهِمْ وَذِلَّةٌ فِي الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا

152. “Buzağıyı tanrı **edinenlere gelince, onların başına Rab’leri tarafından bir gazap çökecek ve dünya hayatında alçaklığa mahkûm olacaklar.”**

وَكَذٰلِكَ نَجْزِي الْمُفْتَرِينَ ﴿١٥٢﴾

İşte biz, gerçeği çarpıtarak Allah adına yalanlar **uyduranları böyle cezalandırırız.**

وَالَّذِينَ عَمِلُوا السَّيِّـَٔاتِ ثُمَّ تَابُوا مِنْ بَعْدِهَا وَاٰمَنُوا اِنَّ رَبَّكَ مِنْ بَعْدِهَا لَغَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١٥٣﴾

153. Ancak kötü işler yaptıktan sonra pişman olup hakka **iman edenlere gelince,** onun **bu** samimi tövbe ve iman**ından sonra elbette Rabb’in çok bağışlayıcı, çok merhametlidir.**

وَلَمَّا سَكَتَ عَنْ مُوسَى الْغَضَبُ اَخَذَ الْاَلْوَاحَ

154. Nihayet Musa'nın öfkesi yatışınca, az önce öfkeyle attığı **levhaları** yerden **aldı.**

وَفٖي نُسْخَتِهَا هُدًى وَرَحْمَةٌ لِلَّذٖينَ هُمْ لِرَبِّهِمْ يَرْهَبُونَ ﴿١٥٤﴾

Bu levhalarda, Rab'lerinden korkanlar için dünya ve âhiret saadetinin yolunu gösteren **hidayet ve rahmet** kaynağı hükümler **vardı.**

وَاخْتَارَ مُوسٰى قَوْمَهُ سَبْعٖينَ رَجُلًا لِمٖيقَاتِنَاۚ

155. Derken **Musa,** hep birlikte Allah'a yalvarıp bağışlanma dilemek üzere, **belirlediğimiz** ikinci bir **buluşma için halkı arasından** onları temsil edebilecek **yetmiş kişi seçti.** Sonra beraberce Sina Dağı'na çıkıp Rabb'in kelâmını işittiler. Fakat yine bazıları azgınlaşarak, "Ey Musa, biz Allah'ı açıkça görmedikçe sana asla inanmayacağız!" dediler. Üstelik bunu, tövbe etmek için geldikleri bir yerde söylüyorlardı.

فَلَمَّٓا اَخَذَتْهُمُ الرَّجْفَةُ قَالَ رَبِّ لَوْ شِئْتَ اَهْلَكْتَهُمْ مِنْ قَبْلُ وَاِيَّايَۜ

Bunun üzerine **onları** o müthiş **sarsıntı yakalayınca, Musa, "Ey Rabb'im!" diye yalvardı, "Dileseydin onları da beni de daha önce helâk edebilirdin.** Bundan çok daha büyük günah işledikleri zaman bile onları affetmiştin. İşte bu engin şefkat ve merhametine sığınarak sana yalvarıyorum, bizi affet Allah'ım!

اَتُهْلِكُنَا بِمَا فَعَلَ السُّفَهَٓاءُ مِنَّاۚ

Aramızdaki bazı **kendini bilmezlerin işlediği** günahlar **yüzünden bizleri helâk mi edeceksin?**

اِنْ هِيَ اِلَّا فِتْنَتُكَۜ تُضِلُّ بِهَا مَنْ تَشَٓاءُ وَتَهْدٖي مَنْ تَشَٓاءُۜ

Anlıyorum ki, **bütün bunlar,** aramızdaki ikiyüzlüleri ayıklamak üzere herkese hak ettiği karşılığı vererek **dilediğini saptırdığın, dilediğini de doğru yola ilettiğin** çetin **bir imtihanından başka bir şey değil.**

اَنْتَ وَلِيُّنَا فَاغْفِرْ لَنَا وَارْحَمْنَا وَاَنْتَ خَيْرُ الْغَافِرٖينَ ﴿١٥٥﴾

Bizim yegâne yardımcımız ve **koruyucumuz sensin. Bizi bağışla, bize merhamet eyle** ya Rab! **Sen ki, bağışlayanların en hayırlısısın!"**

وَاكْتُبْ لَنَا فٖي هٰذِهِ الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْاٰخِرَةِ اِنَّا هُدْنَٓا اِلَيْكَۜ

156. "Bize hem bu dünyada, hem de ahirette iyilikler ve güzellikler nasip eyle. Affını ümit ederek yalnızca **sana yöneldik** Allah'ım**!"**

قَالَ عَذَابٖٓي اُصٖيبُ بِهٖ مَنْ اَشَٓاءُۚ وَرَحْمَتٖي وَسِعَتْ كُلَّ شَيْءٍۜ

Buna karşılık, **Allah şöyle buyurdu: "Azabım** sınırlıdır, günahkârlardan **dilediğimi onunla cezalandırırım. Rahmetime gelince, o her şeyi tamamen kuşatmıştır.**

فَسَاَكْتُبُهَا لِلَّذٖينَ يَتَّقُونَ وَيُؤْتُونَ الزَّكٰوةَ وَالَّذٖينَ هُمْ بِاٰيَاتِنَا يُؤْمِنُونَۚ ﴿١٥٦﴾

Rahmetimi, dürüst ve erdemlice bir hayat sürerek kötülüklerden **sakınan, zekâtını veren ve ayetlerime** yürekten **inanan kimselere nasip edeceğim.**

اَلَّذٖينَ يَتَّبِعُونَ الرَّسُولَ النَّبِيَّ الْاُمِّيَّ الَّذٖي يَجِدُونَهُ مَكْتُوبًا عِنْدَهُمْ فِي التَّوْرٰيةِ
وَالْاِنْجٖيلِ

157. Onlar ki, ellerindeki Tevrat'ta ve daha sonra **İncil'de** ismini ve özelliklerini **yazılı buldukları** Son **Elçinin,** okuma yazması bile olmadığı hâlde, kalbine nakşedilen Kur'an sayesinde insanlığı kurtuluşa iletecek bütün hidayet bilgilerini göğsünde toplayan Ahmed adındaki **o ümmi Peygamberin** (61. Saff: 6) **izinden gidecekler.**

يَأْمُرُهُمْ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهٰيهُمْ عَنِ الْمُنْكَرِ

O Peygamber **onlara iyiliği ve güzelliği emredecek, kötü ve çirkin olan her şeyi yasaklayacak.**

وَيُحِلُّ لَهُمُ الطَّيِّبَاتِ وَيُحَرِّمُ عَلَيْهِمُ الْخَبَٓائِثَ

Kendilerine temiz ve yararlı **şeyleri helâl, pis** ve zararlı **şeyleri ise haram kılacak.**

وَيَضَعُ عَنْهُمْ اِصْرَهُمْ وَالْاَغْلَالَ الَّتٖي كَانَتْ عَلَيْهِمْۜ

Dinsizlerin ve sözde din adamlarının insanlara yükledikleri o anlamsız ve **ağır sorumluluk yüklerini sırtlarından indirecek. Üzerlerindeki,** insanlığı her alanda yücelmekten alıkoyan kölelik, cehalet, bağnazlık gibi **zincirleri** söküp **atacak.**

فَالَّذٖينَ اٰمَنُوا بِهٖ وَعَزَّرُوهُ وَنَصَرُوهُ وَاتَّبَعُوا النُّورَ الَّذٖٓي اُنْزِلَ مَعَهُٓۙ اُو۬لٰٓئِكَ هُمُ
الْمُفْلِحُونَ ﴿١٥٧﴾

Peygamberlerin vaktiyle müjdelemiş olduğu **bu** Son **Elçiye iman eden, ona saygı gösteren,** mücadelesinde **ona yardımcı olan ve onunla birlikte gönderilen** Kur'an adındaki ilâhî **ışığın aydınlığında yürüyenler var ya, işte onlar** dünyada da ahirette de **kurtuluşa erenlerdir.**

قُلْ يَٓا اَيُّهَا النَّاسُ اِنّٖي رَسُولُ اللّٰهِ اِلَيْكُمْ جَمٖيعًا الَّذٖي لَهُ مُلْكُ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِۚ
لَٓا اِلٰهَ اِلَّا هُوَ يُحْيٖي وَيُمٖيتُ

158. Ey Peygamber! İşte bu hakikati tüm insanlığa duyurmak üzere **de ki: "Ey insanlar! Gerçekten ben, Allah'ın tüm insanlığa göndermiş olduğu elçisiyim. O Allah ki, göklerin ve yerin egemenliği yalnızca O'na aittir. O'ndan başka** kulluk edilecek ve hükmüne boyun eğilecek bir otorite, bir **ilâh yoktur. Hayat veren de, öldüren de** yalnızca **O'dur.**

فَاٰمِنُوا بِاللّٰهِ وَرَسُولِهِ النَّبِيِّ الْاُمِّيِّ الَّذٖي يُؤْمِنُ بِاللّٰهِ وَكَلِمَاتِهٖ وَاتَّبِعُوهُ لَعَلَّكُمْ
تَهْتَدُونَ ﴿١٥٨﴾

Şu hâlde, Allah'a ve Elçisine, şu ümmi Peygambere —ki bizzat kendisi de Allah'a ve O'nun bütün kutsal kitaplardaki **sözlerine** yürekten **inanmaktadır— iman edin ve onun izinden gidin ki, doğru yolu bulabilesiniz.**

وَمِنْ قَوْمِ مُوسٰٓى اُمَّةٌ يَهْدُونَ بِالْحَقِّ وَبِهٖ يَعْدِلُونَ ﴿١٥٩﴾

159. Musa'nın halkı arasında, insanları **hakikate yönelten ve bu hakikate dayanarak adaleti gerçekleştiren bir topluluk vardı.**

وَقَطَّعْنَاهُمُ اثْنَتَيْ عَشْرَةَ اَسْبَاطًا اُمَمًاۜ

160. Biz İsrailoğulları'nı, Yakup Peygamberin on iki oğlundan türeyen **oymaklar hâlinde on iki kabileye ayırdık.**

وَاَوْحَيْنَٓا اِلٰى مُوسٰٓى اِذِ اسْتَسْقٰيهُ قَوْمُهُٓ اَنِ اضْرِبْ بِعَصَاكَ الْحَجَرَۚ فَانْبَجَسَتْ
مِنْهُ اثْنَتَا عَشْرَةَ عَيْنًاۜ قَدْ عَلِمَ كُلُّ اُنَاسٍ مَشْرَبَهُمْۜ

Çölde giderlerken **halkı Musa'dan su isteyince, ona, "Asanla şu kayaya vur!" diye emrettik.** Musa asasıyla kayaya vurur vurmaz, **derhâl oradan on iki pınar fışkırdı ve** on iki boydan **her biri** diğerinin hakkına saldırmaksızın **kendi su içeceği yeri** kolayca **öğrendi.**

وَظَلَّلْنَا عَلَيْهِمُ الْغَمَامَ وَاَنْزَلْنَا عَلَيْهِمُ الْمَنَّ وَالسَّلْوٰىۜ كُلُوا مِنْ طَيِّبَاتِ مَا
رَزَقْنَاكُمْۜ

Ayrıca, çöllerin kavurucu sıcağından sizi korumak için **bulutları üzerinize gölgelik yaptık ve "Size verdiğimiz güzel nimetlerden yiyin!" diyerek üzerinize**

kudret helvası ve bıldırcın gönderdik. Verimsiz çöllerde, gökten çiğ damlası gibi dökülen, yerden mantar gibi biten tatlı bir gıdayla sizi besledik ve gelip ayaklarınızın dibine düşen bıldırcın sürülerini size gönderdik. Ama bunca nimetlere karşılık nankörlük ettiler.

وَمَا ظَلَمُونَا وَلٰكِنْ كَانُٓوا اَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿١٦٠﴾

Onlar böyle yapmakla **bize değil, ancak kendilerine kötülük ediyorlardı.** Şöyle ki:

وَاِذْ ق۪يلَ لَهُمُ اسْكُنُوا هٰذِهِ الْقَرْيَةَ وَكُلُوا مِنْهَا حَيْثُ شِئْتُمْ وَقُولُوا حِطَّةٌ وَادْخُلُوا
الْبَابَ سُجَّدًا نَغْفِرْ لَكُمْ خَط۪يٓـَٔاتِكُمْۜ سَنَز۪يدُ الْمُحْسِن۪ينَ ﴿١٦١﴾

161. Hani, halkı zalim olan bir şehri fethedecekleri zaman **onlara denilmişti ki:**

"Şu şehre yerleşin ve nimetlerinden dilediğiniz gibi serbestçe **yiyin** için. **Ama kapısından** kibir ve çalımla değil, "Günahlarımızı **bağışla** ey Rabb'imiz!" **diyerek** alçakgönüllülükle ve **saygıyla eğilerek girin ki, sizin günahlarınızı bağışlayalım.** İşte böyle **doğru ve yararlı davranış gösterenleri, fazlasıyla ödüllendireceğiz."**

فَبَدَّلَ الَّذ۪ينَ ظَلَمُوا مِنْهُمْ قَوْلًا غَيْرَ الَّذ۪ي ق۪يلَ لَهُمْ فَاَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ رِجْزًا مِنَ
السَّمَٓاءِ بِمَا كَانُوا يَظْلِمُونَ ﴿١٦٢﴾

162. Ama içlerindeki zalimler, kendilerine söylenenleri başka sözlerle değiştirdiler. Allah'ın sözlerini ya değiştirdiler ya da keyiflerince yorumlayarak kendi arzu ve heveslerine uydurdular. **Biz de yaptıkları zulümlerden dolayı, onların üzerine gökten** şiddetli **bir azap indirdik.**

وَسْـَٔلْهُمْ عَنِ الْقَرْيَةِ الَّت۪ي كَانَتْ حَاضِرَةَ الْبَحْرِۢ

163. Bir de **onlara, deniz kıyısındaki o kasaba** hal**kının durumunu sor:**

اِذْ يَعْدُونَ فِي السَّبْتِ اِذْ تَأْت۪يهِمْ ح۪يتَانُهُمْ يَوْمَ سَبْتِهِمْ شُرَّعًا وَيَوْمَ لَا يَسْبِتُونَۙ
لَا تَأْت۪يهِمْۚ

Hani Allah İsrailoğulları'na cumartesi günü çalışmayı yasaklamıştı. Ama **onlar,** birtakım hileli yollarla **cumartesi yasağını çiğniyorlardı. Çünkü cumartesi** yasağına uyarak balık avını bırakıp tatil **yaptıkları gün, balıklar akın akın ortaya çıkarak** ta deniz kıyısına, **yanlarına kadar geliyorlardı. Cumartesi dışındaki günlerde ise** kıyıya **gelmiyorlardı.**

كَذٰلِكَۚ نَبْلُوهُمْ بِمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ ﴿١٦٣﴾

İşte, günah işlemeyi alışkanlık hâline getirdikleri için biz onları böyle çetin sınavlardan geçirerek **imtihan ediyorduk.**

وَاِذْ قَالَتْ اُمَّةٌ مِنْهُمْ لِمَ تَعِظُونَ قَوْمًاۙ اللّٰهُ مُهْلِكُهُمْ اَوْ مُعَذِّبُهُمْ عَذَابًا شَد۪يدًاۜ

164. O vakit içlerinden bir topluluk, kötülük yapanları engellemeye çalışanlara seslenerek, **"Allah'ın zaten** yeryüzünden silip **helâk edeceği yahut şiddetli bir şekilde azaba uğratacağı** besbelli olan **bir topluma** hâlâ **ne diye** boşuna **öğüt verip duruyorsunuz?** Belli ki, bu adamların sizi dinlemeye niyetleri yok. Artık niçin onlara tebliğ edeceğiz diye çırpınıp duruyorsunuz?" **demişti.**

قَالُوا مَعْذِرَةً اِلٰى رَبِّكُمْ وَلَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ ﴿١٦٤﴾

Doğruları anlatmaya kararlılıkla devam edenler, **şöyle karşılık verdiler:** "Biz, üzerimize düşeni yaptığımıza dair **Rabb'inize karşı bir mazeret sunabilmek için** onlara öğüt veriyoruz. **Hem** ne biliyorsunuz, **bakarsınız** öğüdümüzden etkilenirler de, dürüst ve erdemlice bir hayatı tercih ederek günahlardan **vazgeçerler."**

فَلَمَّا نَسُوا مَا ذُكِّرُوا بِه۪ٓ اَنْجَيْنَا الَّذ۪ينَ يَنْهَوْنَ عَنِ السُّٓوءِ وَاَخَذْنَا الَّذ۪ينَ ظَلَمُوا
بِعَذَابٍ بَ۪ٔيسٍ بِمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ ﴿١٦٥﴾

165. Derken o zalimler, **kendilerine yapılan öğüt ve uyarıları** göz ardı edip **unutunca, kötülükleri engellemeye çalışanları** bütün toplumu saran o büyük azaptan **kurtardık. Zulmetmekte direnenleri** ve onları uyarma görevini terk ederek zulme seyirci kalanları **ise, işledikleri günahlardan dolayı şiddetli bir azap ile cezalandırdık.** Şöyle ki:

فَلَمَّا عَتَوْا عَنْ مَا نُهُوا عَنْهُ قُلْنَا لَهُمْ كُونُوا قِرَدَةً خَاسِ۪ٔينَ ﴿١٦٦﴾

166. Onlar, iyice azgınlaşarak **kendilerine yasaklanan** çirkin davranış**ları ısrarla yapmaya devam edince, biz de onlara, "Aşağılık maymunlar olun!" dedik.** Böylece, onları şeklen maymunlara dönüştürdük ve üç gün sonra da helâk ettik. Onların izinden yürüyenleri ise, ihtirasları uğruna tüm insanî değerleri ayaklar altına alan açgözlü, onursuz ve kişiliksiz insanlar hâline getirdik.

وَاِذْ تَاَذَّنَ رَبُّكَ لَيَبْعَثَنَّ عَلَيْهِمْ اِلٰى يَوْمِ الْقِيٰمَةِ مَنْ يَسُومُهُمْ سُٓوءَ الْعَذَابِۜ

167. Ve bu yüzden **Rabb'in,** şu kesin hükmünü **ilan etti:** "Yahudiler bu kötü huylarından vazgeçmedikleri sürece, **ta Kıyamet Gününe kadar, onlara en ağır işkenceleri çektirecek** zalim millet**leri başlarına musallat edeceğim!"**

اِنَّ رَبَّكَ لَسَر۪يعُ الْعِقَابِۚ وَاِنَّهُ لَغَفُورٌ رَح۪يمٌ ﴿١٦٧﴾

Şüphesiz Rabb'in cezayı çabuk verendir. Dilerse tüm günahkârları derhâl yok edebilir. Fakat **O,** aynı zamanda **çok bağışlayıcı ve çok merhametlidir.**

وَقَطَّعْنَاهُمْ فِي الْاَرْضِ اُمَمًاۚ مِنْهُمُ الصَّالِحُونَ وَمِنْهُمْ دُونَ ذٰلِكَۘ وَبَلَوْنَاهُمْ
بِالْحَسَنَاتِ وَالسَّيِّـَٔاتِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿١٦٨﴾

168. Daha sonra **onları,** parçalanmış **topluluklar hâlinde yeryüzüne dağıttık. İçlerinde iyileri de vardır, kötüleri de. Onları,** doğru yola **dönmeleri için** kimi zaman çeşitli nimet ve **güzelliklerle,** bazen de belâ **ve musibetlerle** sürekli **imtihan ettik.**

فَخَلَفَ مِنْ بَعْدِهِمْ خَلْفٌ وَرِثُوا الْكِتَابَ يَأْخُذُونَ عَرَضَ هٰذَا الْاَدْنٰى وَيَقُولُونَ
سَيُغْفَرُ لَنَاۚ وَاِنْ يَأْتِهِمْ عَرَضٌ مِثْلُهُ يَأْخُذُوهُۜ

169. Derken onların ardından, Kutsal **Kitabı**n sorumluluğunu **devralan** bozuk **bir nesil geldi. Onlar,** Allah'ın ayetlerini gizleme veya bozup değiştirme karşılığında, **şu değersiz dünyanın** gelip geçici **menfaatlerini alıyorlardı.** Bütün bunları yaparken de, "Nasıl olsa tövbe edip **bağışlanırız!" diyorlardı.** Sonra güya tövbe ediyorlar, fakat **karşılarına benzer bir menfaat çıkınca** tövbelerini unutarak **onu da alıyorlardı.**

اَلَمْ يُؤْخَذْ عَلَيْهِمْ م۪يثَاقُ الْكِتَابِ اَنْ لَا يَقُولُوا عَلَى اللّٰهِ اِلَّا الْحَقَّ وَدَرَسُوا مَا ف۪يهِۜ
وَالدَّارُ الْاٰخِرَةُ خَيْرٌ لِلَّذ۪ينَ يَتَّقُونَۜ اَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿١٦٩﴾

Peki onlardan, "Allah hakkında yalnızca gerçeği, doğruyu söyleyeceksiniz!" diye Kutsal **Kitapta söz alınmamış mıydı?** Üstelik onlar, **kitaptaki** bu hükümleri defalarca **okumamışlar mıydı?** Dürüst ve erdemlice bir hayat yaşayarak kötülüklerden **sakınanlar için âhiret yurdu,** bu dünyanın gelip geçici nimetlerinden **daha hayırlıdır. Hâlâ aklınızı kullanmayacak mısınız?**

وَالَّذ۪ينَ يُمَسِّكُونَ بِالْكِتَابِ وَاَقَامُوا الصَّلٰوةَۜ اِنَّا لَا نُض۪يعُ اَجْرَ الْمُصْلِح۪ينَ ﴿١٧٠﴾

170. Kitaba sımsıkı sarılan ve namazı dosdoğru kılan kimselere gelince, biz iyilik yapanların mükâfatını elbette boşa çıkarmayız.

Kur'an'dan yüz çeviren İsrailoğulları'na hatırlat ki:

وَاِذْ نَتَقْنَا الْجَبَلَ فَوْقَهُمْ كَاَنَّهُ ظُلَّةٌ وَظَنُّٓوا اَنَّهُ وَاقِعٌ بِهِمْۚ

171. Hani Allah'a verdikleri sözün önemini iyice idrak etmeleri ve bu antlaşmayı bozdukları takdirde doğabilecek vahim sonuçları belleklerinde hep canlı tutmaları için, Sina **Dağı**'nı yerinden söküp tıpkı **bir** bulut **gölge**si **gibi üzerlerine kaldırmıştık da,** koskoca dağı **başlarına yıkılacak sanmışlardı.** Bu hâldeyken, onlardan şu sözü almıştık:

خُذُوا مَٓا اٰتَيْنَاكُمْ بِقُوَّةٍ وَاذْكُرُوا مَا ف۪يهِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿١٧١﴾

"Size bahşettiğimiz Kitaba sımsıkı sarılın ve içindeki temel hayat prensip**leri**ni sürekli **aklınızda** ve gündeminizde **tutun ki,** yeryüzünde adalet, barış ve huzuru sağlayarak kötülüklerden **sakınıp korunabilesiniz."**

Zaten her insan, daha kendisine ruh verilirken yaratılışına nakşedilen fıtrî özellikler sayesinde Rabb'ini yüreğinde hisseder ve doğal bir refleks olarak O'na bağlanma ihtiyacı duyar:

وَاِذْ اَخَذَ رَبُّكَ مِنْ بَن۪ٓي اٰدَمَ مِنْ ظُهُورِهِمْ ذُرِّيَّتَهُمْ وَاَشْهَدَهُمْ عَلٰٓى اَنْفُسِهِمْۚ اَلَسْتُ
بِرَبِّكُمْۜ قَالُوا بَلٰىۚ شَهِدْنَاۚ

172. Çünkü Rabb'in, Âdemoğullarının bellerinden onların nesillerini ana rahminde yeni bir can olarak yaratırken, her birini ayrı ayrı **alır ve onları bizzat kendileri hakkında şahit tutarak, "Ben sizin Rabb'iniz değil miyim?" diye sorar.** Onlar da lisanıhâl ile, **"Elbette** sen bizim efendimiz ve Rabb'imizsin! **Biz** buna **şahidiz!" derler.** Ve bu olay, Kıyamet Gününe kadar her insanın yaratılışında tekrar tekrar yaşanır.

اَنْ تَقُولُوا يَوْمَ الْقِيٰمَةِ اِنَّا كُنَّا عَنْ هٰذَا غَافِل۪ينَۙ ﴿١٧٢﴾

İşte biz böylece her insanın ruhunun derinliklerine Rabb'ini tanıyıp emirlerine itaat etme duygusunu yerleştirdik **ki,** yarın **Mahşer Gününde** hesaba çekilirken, **"Bizim bundan haberimiz yoktu!" demeyesiniz.**

اَوْ تَقُولُٓوا اِنَّمَٓا اَشْرَكَ اٰبَٓاؤُ۬نَا مِنْ قَبْلُ وَكُنَّا ذُرِّيَّةً مِنْ بَعْدِهِمْۚ اَفَتُهْلِكُنَا بِمَا فَعَلَ
الْمُبْطِلُونَ ﴿١٧٣﴾

173. Yahut başka bir bahane öne sürerek, **"Aslında Allah'a** ilkönce **ortak koşanlar** biz değil **atalarımızdı. Biz ise onların izinden giden** ve yaptıklarını taklit eden **bir nesilden başka bir şey değildik. Şu hâlde,** hak dini reddeden ve uydurdukları batıl inanç ve ideolojileri kurumsallaştırarak **batıla saplanan** önceki kuşak**ların işledikleri** günahlar **yüzünden bizi de mi helâk edeceksin?" demeyesiniz diye,** doğru yolu rahatlıkla bulmanızı sağlayacak imkân ve yeteneklerle sizleri donattık. Böylece, hangi olumsuz şartlarda yetişmiş olursa olsun her insan, vicdanının sesine kulak verdiği sürece doğruyu eğriyi birbirinden ayırt edebilecek ve kendisine tebliğ edilen hakikati kabullenmekte zorlanmayacaktır.

وَكَذٰلِكَ نُفَصِّلُ الْاٰيَاتِ وَلَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿١٧٤﴾

174. İşte biz, inkârcıların gaflet uykusundan uyanıp Rab'lerine **dönmeleri için ayetleri**mizi **böyle ayrıntılı olarak açıklıyoruz.**

وَاتْلُ عَلَيْهِمْ نَبَاَ الَّـذ۪ٓي اٰتَيْنَاهُ اٰيَاتِنَا فَانْسَلَخَ مِنْهَا فَاَتْبَعَهُ الشَّيْطَانُ فَكَانَ مِنَ
الْغَاو۪ينَ ﴿١٧٥﴾

175. Ey Peygamber! **Onlara, şu adamın** ibret verici **durumunu** her zaman ve her toplumda ortaya çıkabilecek bir örnek olarak **anlat:** Biz ona mükemmel bir zekâ ve derin kavrayış yeteneği armağan etmiş, ayrıca ilim ve hikmet nurlarıyla kendisini aydınlatmıştık. Bunun da ötesinde, insanı hakikate ulaştıracak bütün delillerimizi önüne koymuş ve **ayetlerimizi** en üst seviyede anlama ve ilâhî Kitabın muhteşem güzelliklerini kavrama yeteneğini **kendisine** cömertçe **bağışlamıştık. Fakat o,** yersiz bir gurura kapılarak ayetleri **elinin tersiyle bir kenara itiverdi. Böylece şeytan onu kandırıp peşine taktı ve sonunda,** diğer birçokları gibi o da **azgınlardan biri olup çıktı.**

وَلَوْ شِئْنَا لَرَفَعْنَاهُ بِهَا وَلٰكِنَّهُٓ اَخْلَدَ اِلَى الْاَرْضِ وَاتَّبَعَ هَوٰيهُۚ

176. Eğer dileseydik, elbette onu ayetlerimiz sayesinde en şerefli makama **yüceltebilirdik. Ne var ki, o** ihtiras ve **tutkularının peşine takılarak** —sanki hiç ölmeyecekmiş gibi— şu gelip geçici **dünyaya saplanıp kaldı.**

فَمَثَلُهُ كَمَثَلِ الْكَلْبِۚ اِنْ تَحْمِلْ عَلَيْهِ يَلْهَثْ اَوْ تَتْرُكْهُ يَلْهَثْۜ

Onun gibi azgın nankörlerin **durumu, tıpkı** saldırgan **bir köpeğin hâline benzer:** Kızıp kovmak için **üzerine gitsen de dilini çıkarıp hırlar,** kendi hâline **bıraksan da...**

ذٰلِكَ مَثَلُ الْقَوْمِ الَّذ۪ينَ كَذَّبُوا بِاٰيَاتِنَاۚ فَاقْصُصِ الْقَصَصَ لَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ
﴿١٧٦﴾

İşte, ayetlerimizi yalanlayan kimselerin durumu aynen **böyledir.** Ey Müslüman, yoldan çıkan insanlara **bu** ibret verici **örneği anlat ki,** bu sayede öğüt alıp **düşünsünler.**

سَٓاءَ مَثَلًا الْقَوْمُ الَّذ۪ينَ كَذَّبُوا بِاٰيَاتِنَا وَاَنْفُسَهُمْ كَانُوا يَظْلِمُونَ ﴿١٧٧﴾

177. Evet, **ayetlerimizi yalanlayan ve** böylelikle **kendilerine yazık eden toplumun durumu ne kötüdür!**

Bu duruma düşmek istemiyorsanız, değer yargılarını Allah'tan, yani O'nun kitabından almalı ve o kitabın rehberliğinde hayat programınızı çizmelisiniz:

مَنْ يَهْدِ اللّٰهُ فَهُوَ الْمُهْتَد۪يۚ وَمَنْ يُضْلِلْ فَاُو۬لٰٓئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ ﴿١٧٨﴾

178. Allah kimi hidayete iletirse, o doğru yolu bulmuş demektir. Kimi de sapıklığa düşürürse, işte onlar da gerçek anlamda **ziyana uğrayanlardır.** Onların sapıklığa düşmelerinin sebebi de, akıl ve idraklerini doğru kullanmamalarıdır:

وَلَقَدْ ذَرَاْنَا لِجَهَنَّمَ كَث۪يرًا مِنَ الْجِنِّ وَالْاِنْسِۘ لَهُمْ قُلُوبٌ لَا يَفْقَهُونَ بِهَاۘ وَلَهُمْ اَعْيُنٌ
لَا يُبْصِرُونَ بِهَاۘ وَلَهُمْ اٰذَانٌ لَا يَسْمَعُونَ بِهَاۘ

179. Doğrusu biz, cinler ve insanlar arasından, kalpleri ve akılları **olup da onlarla** gerçeği **kavramayan, gözleri olup da onlarla** doğruları **görmeyen, kulakları olup da onlarla** hakikati **işitmeyen nicelerini** bu inatçı, önyargılı ve kibirli tavırlarından dolayı **cehennemlik yapmışızdır.**

اُو۬لٰٓئِكَ كَالْاَنْعَامِ بَلْ هُمْ اَضَلُّۜ اُو۬لٰٓئِكَ هُمُ الْغَافِلُونَ ﴿١٧٩﴾

İşte onlar, inanç, ahlâk ve erdemlilikten yoksun olmaları yönüyle **tıpkı hayvanlar gibidirler, hatta daha da aşağı...** Çünkü bunlar, —hayvanların aksine— kendilerini hakikate ulaştıracak akıl ve idrak yeteneğine sahip oldukları hâlde özgür iradeleriyle inkâra saplanmışlardır. **İşte gaflet bataklığında yüzenler bunlardır.**

Çünkü onlar Allah'ı gereğince tanımazlar. Zayıf ve aciz varlıkları ilâhlık mertebesine yüceltirken, zayıflık ve acziyet ifade eden birçok insanî özelliği Allah'a yakıştırmaya cüret ederler. Oysaki:

وَلِلّٰهِ الْاَسْمَٓاءُ الْحُسْنٰى فَادْعُوهُ بِهَاۖ

180. En mükemmel özellikler, en **güzel** nitelikler ve **isimler Allah'ındır. Öyleyse O'na bu güzel isimlerle** seslenerek **dua edin.**

وَذَرُوا الَّذ۪ينَ يُلْحِدُونَ ف۪ٓي اَسْمَٓائِه۪ۜ سَيُجْزَوْنَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٨٠﴾

O'nun sıfat ve **isimleri hakkında yanlış yola sapanları** ve onların batıl inançlarını **terk edin!** Allah'ı tanımayıp O'na eksik ve çirkin sıfatlar yakıştıranlar, **yaptıklarının cezasını** eninde sonunda **çekecekler.**

وَمِمَّنْ خَلَقْنَٓا اُمَّةٌ يَهْدُونَ بِالْحَقِّ وَبِه۪ يَعْدِلُونَ ﴿١٨١﴾

181. Yaratmış olduğumuz kullar **arasında,** insanları daima **hakikate yönelten ve bu hakikate dayanarak adaleti gerçekleştiren bir topluluk da vardır.**

وَالَّذ۪ينَ كَذَّبُوا بِاٰيَاتِنَا سَنَسْتَدْرِجُهُمْ مِنْ حَيْثُ لَا يَعْلَمُونَ ﴿١٨٢﴾

182. Ayetlerimizi yalanlamaya kalkışanları, hiç farkına varamayacakları bir şekilde adım adım **felâkete sürükleyeceğiz.**

وَاُمْل۪ي لَهُمْۜ اِنَّ كَيْد۪ي مَت۪ينٌ ﴿١٨٣﴾

183. Şimdilik **onlara,** akıllarını başlarına almaları için birazcık **mühlet veriyorum. Fakat** unutmayın ki, **benim plânım çok sağlamdır.**

Allah'ın Elçisini akıl hastası olarak göstermeye çalışan Mekke müşrikleri bu mühleti fırsat bilsinler de bir düşünsünler:

اَوَلَمْ يَتَفَكَّرُوا مَا بِصَاحِبِهِمْ مِنْ جِنَّةٍۜ اِنْ هُوَ اِلَّا نَذ۪يرٌ مُب۪ينٌ ﴿١٨٤﴾

184. Onlar, çocukluğundan beri yakından tanıdıkları **arkadaşlarında delilikten eser olmadığını hiç düşünmüyorlar mı?** Bütün hayatı boyunca parlak zekâsı ve üstün kişiliğiyle gönlünüzde taht kurmuş olan bir insanı, alışık olmadığınız bir mesaj getirdi diye nasıl delilikle suçlayabilirsiniz? Hayır, tam aksine **o, ancak** Allah'tan aldığı mesajı size ileten **apaçık bir uyarıcıdır.**

اَوَلَمْ يَنْظُرُوا ف۪ي مَلَكُوتِ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ وَمَا خَلَقَ اللّٰهُ مِنْ شَيْءٍۙ وَاَنْ عَسٰٓى اَنْ
يَكُونَ قَدِ اقْتَرَبَ اَجَلُهُمْۚ

185. Yahut bu inkârcılar, **göklerin ve yerin nasıl** muhteşem **bir hükümranlık altında idare edildiğini görmüyorlar mı? Allah'ın yarattığı bunca varlıklara** ibret nazarıyla **hiç bakmıyorlar mı? Ve ecellerinin iyice yaklaşmış olabileceğini,** nankörlükleri yüzünden azaba uğratılmalarının an meselesi olduğunu **hiç akıllarına getirmiyorlar mı?**

فَبِاَيِّ حَد۪يثٍ بَعْدَهُ يُؤْمِنُونَ ﴿١٨٥﴾

Bunlara da inanmıyorlarsa, artık hangi söze inanacaklar?

Yine de inanmazlarsa, o zaman sapıklığı hak ediyorlar demektir:

مَنْ يُضْلِلِ اللّٰهُ فَلَا هَادِيَ لَهُۜ وَيَذَرُهُمْ ف۪ي طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُونَ ﴿١٨٦﴾

186. Allah kimi saptırmışsa, hiç kimse onu doğru yola iletemez. Allah **böylelerini,** kibirli, inatçı ve nankörce tavırlarından dolayı inkâr ve **azgınlıkları içinde bocalar bir hâlde bırakır.**

Bu bocalama yüzündendir ki, yanı başlarındaki binlerce mucizeyi görmezlikten gelirler de, mucize beklentisiyle, gaipten haber vermeni isterler:

يَسْـَٔلُونَكَ عَنِ السَّاعَةِ اَيَّانَ مُرْسٰيهَاۜ

187. Ey Peygamber! **Sana, kıyametin ne zaman gelip çatacağını soruyorlar.**

قُلْ اِنَّمَا عِلْمُهَا عِنْدَ رَبّ۪يۚ لَا يُجَلّ۪يهَا لِوَقْتِهَٓا اِلَّا هُوَۜ

De ki: "Onun bilgisi yalnızca Rabb'imin katındadır ve zamanı geldiğinde onu ortaya çıkaracak olan da sadece O'dur.

ثَقُلَتْ فِي السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِۜ لَا تَأْت۪يكُمْ اِلَّا بَغْتَةًۜ

Bu öylesine korkunç bir hâdisedir ki, **ne gökler dayanabilir onun dehşetine, ne de yeryüzü. O,** hiç beklemediğiniz bir anda **sizi ansızın yakalayacaktır."**

يَسْـَٔلُونَكَ كَاَنَّكَ حَفِيٌّ عَنْهَاۜ

Ey Peygamber! **Sanki sen** kıyametin ne zaman kopacağını **biliyormuşsun gibi, sana** onun vaktini **soruyorlar.**

قُلْ اِنَّمَا عِلْمُهَا عِنْدَ اللّٰهِ وَلٰكِنَّ اَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿١٨٧﴾

Konunun önemine binaen tekrar ve tekrar **de ki: "Onun bilgisi yalnız Allah'ın katındadır, fakat insanların çoğu** bunu **bilmezler."**

قُلْ لَٓا اَمْلِكُ لِنَفْس۪ي نَفْعًا وَلَا ضَرًّا اِلَّا مَا شَٓاءَ اللّٰهُۜ

188. Ey Muhammed! Peygamberlerin ancak birer fâni insan olduklarını, bu yüzden gaybı bilmelerinin söz konusu olmadığını öğretmek üzere onlara **de ki:** "Bakın, **Allah izin vermedikçe, ben kendime** dahi **herhangi bir fayda veya zarar verecek güce sahip değilim.** Ayrıca, Allah'tan başka hiç kimsenin bilemeyeceği sırlar âlemi olan gaybı bildiğimi de söylemiyorum.

وَلَوْ كُنْتُ اَعْلَمُ الْغَيْبَ لَاسْتَكْثَرْتُ مِنَ الْخَيْرِۚ وَمَا مَسَّنِيَ السُّٓوءُۚ

Şayet gaybı bilmiş olsaydım, kendi adıma **birçok faydalar elde ederdim ve başıma herhangi bir kötülük de gelmezdi.** Fakat gördüğünüz gibi ne gaybı bilirim, ne de başıma gelecek kötülükleri savabilirim.

اِنْ اَنَا اِلَّا نَذ۪يرٌ وَبَش۪يرٌ لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿١٨٨﴾

Zira **ben,** tanrısal niteliklere sahip olduğunu iddia eden bir meczup değil, **sadece,** inkârcıları başlarına gelecek belâ ve felâketlerle **uyaran ve** getirdiğim mesaja **iman eden topluma** ilâhî nimetleri **müjdeleyen** bir Peygamber**im."**

Ve işte uyarıyorum:

هُوَ الَّذ۪ي خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ وَجَعَلَ مِنْهَا زَوْجَهَا لِيَسْكُنَ اِلَيْهَاۚ

189. O Allah **ki, sizi** başlangıçta **bir tek candan,** Âdem'den **yarattı ve yanında huzur bulsun diye, on**unla aynı özden, aynı unsur**dan** Havva adındaki **eşini yarattı.** Ve insan nesli, bu ikisinden türeyip çoğalarak bugüne kadar sürüp geldi:

فَلَمَّا تَغَشّٰيهَا حَمَلَتْ حَمْلًا خَف۪يفًا فَمَرَّتْ بِه۪ۚ

Böylece erkek **eşini sarıp kucaklayınca, kadın minicik bir yük yüklenir ve onu** karnında **taşımaya başlar.**

فَلَمَّٓا اَثْقَلَتْ دَعَوَا اللّٰهَ رَبَّهُمَا لَئِنْ اٰتَيْتَنَا صَالِحًا لَنَكُونَنَّ مِنَ الشَّاكِر۪ينَ ﴿١٨٩﴾

Nihayet hamilelik **iyice ağırlaşı**p doğum vakti yaklaş**ınca, ikisi de Rab'lerine el açıp,** "Ey yüce Rabb'imiz! **Eğer bize sağlıklı bir çocuk lütfedersen, kesinlikle** sana **şükreden kullar olacağız!" diye yalvarırlar.**

فَلَمَّٓا اٰتٰيهُمَا صَالِحًا جَعَلَا لَهُ شُرَكَٓاءَ ف۪يمَٓا اٰتٰيهُمَاۚ

190. Fakat Allah **onlara sağlıklı bir çocuk bağışlayınca,** Yaratıcının **kendilerine lütfettiği** bu çocuğun dünyaya gelmes**inde** başka güçlerin de pay sahibi olduğunu, dolayısıyla onlara da kulluk ve itaat edilmesi gerektiğini söyleyerek **O'na ortaklar koşmaya başlarlar.**

فَتَعَالَى اللّٰهُ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿١٩٠﴾

Oysa Allah, onların müşrikçe yaklaşımlarının ürünü olan ve içinde eksiklik, noksanlık, acizlik barındıran **bütün sıfatların üzerinde ve ötesindedir, çok yücedir.**

اَيُشْرِكُونَ مَا لَا يَخْلُقُ شَيْـًٔا وَهُمْ يُخْلَقُونَۘ ﴿١٩١﴾

191. Onlar hiçbir şey yaratamayan, bilakis **kendileri yaratılmış olan varlıkları mı** Allah'a **ortak koşuyorlar?**

وَلَا يَسْتَطِيعُونَ لَهُمْ نَصْرًا وَلَٓا اَنْفُسَهُمْ يَنْصُرُونَ ﴿١٩٢﴾

192. Yani **ne onlara yardım edebilecek, ne de kendilerini kurtarabilecek güce sahip olmayan o** aciz **varlıkları mı?**

وَاِنْ تَدْعُوهُمْ اِلَى الْهُدٰى لَا يَتَّبِعُوكُمْۜ سَوَٓاءٌ عَلَيْكُمْ اَدَعَوْتُمُوهُمْ اَمْ اَنْتُمْ صَامِتُونَ
﴿١٩٣﴾

193. Size **doğru yolu göstermeleri için onlara yalvarsanız, size cevap bile veremezler.** Öyle ki, **ha onlara dua etmişsiniz, ha etmemişsiniz,** size hiçbir yararları dokunmayacak ve **sizin için hiçbir şey değişmeyecektir.**

اِنَّ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللّٰهِ عِبَادٌ اَمْثَالُكُمْ

194. Ey kâfirler! **Allah'ı bırakıp da kendilerine** kulluk edip **yalvardıklarınız, tıpkı sizin gibi** yaratılmış **birer kuldur.** Ancak siz ve atalarınız, onlar adına putlar, heykeller diktiniz ve zamanla bu putları ilâhlaştırarak önlerinde eğilmeye, onlara tapınmaya başladınız.

فَادْعُوهُمْ فَلْيَسْتَجِيبُوا لَكُمْ اِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿١٩٤﴾

Eğer bu sözde ilâhların boyun eğilmeye, dua edilmeye lâyık varlıklar olduğuna dair iddianızda gerçekten **samimi iseniz, haydi onlara dua edin de duanızı yerine getirsinler bakalım!**

اَلَهُمْ اَرْجُلٌ يَمْشُونَ بِهَٓاۘ اَمْ لَهُمْ اَيْدٍ يَبْطِشُونَ بِهَٓاۘ اَمْ لَهُمْ اَعْيُنٌ يُبْصِرُونَ بِهَٓاۘ اَمْ لَهُمْ
اٰذَانٌ يَسْمَعُونَ بِهَاۜ

195. Hem nasıl olur da, kendinizden daha aşağı bir seviyede bulunan bu cansız taşlara, heykellere tapar ve onlardan medet umarsınız? **Onların yürüyecekleri ayakları mı var, yoksa tutacakları elleri mi? Görecekleri gözleri mi var, yoksa işitecekleri kulakları mı?**

قُلِ ادْعُوا شُرَكَٓاءَكُمْ ثُمَّ كِيدُونِ فَلَا تُنْظِرُونِ ﴿١٩٥﴾

Ey Müslüman! "İlâhlarımız aleyhinde konuşmaktan vazgeçmeyecek olursan, onların gazabına uğrayıp helâk olacaksın!" diyerek seni tehdit eden zalimlere meydan okuyarak **de ki: "Haydi,** Allah'a **ortak koştuğunuz varlıkları** yardımınıza **çağırın. Sonra bütün hile ve entrikalarınızla çıkın karşıma ve** yüreğiniz yetiyorsa, bir an bile **göz açtırmayın bana!"**

اِنَّ وَلِيِّـيَ اللّٰهُ الَّذِي نَزَّلَ الْكِتَابَۘ وَهُوَ يَتَوَلَّى الصَّالِحِينَ ﴿١٩٦﴾

196. "Çünkü benim yegâne sığınağım, koruyucum, yardımcım ve **dostum, bu Kitabı gönderen Allah'tır ve O,** iyilik yapan kullarını asla yardımsız, çaresiz bırakmayacaktır. Zira O, **iyilik yapanların dostu ve koruyucusudur."**

وَالَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ لَا يَسْتَطِيعُونَ نَصْرَكُمْ وَلَٓا اَنْفُسَهُمْ يَنْصُرُونَ ﴿١٩٧﴾

197. "Allah'ın yanı sıra kendilerinden medet umarak yardıma **çağırdığınız** putlar veya emirlerine kayıtsız şartsız itaat ederek putlaştırdığınız efendilere, azizlere, önderlere ve diğer düzmece ilâhlar**a gelince, onlar ne size yardım edebilirler, ne de kendilerini** Allah'ın azabından **koruyabilirler."**

وَاِنْ تَدْعُوهُمْ اِلَى الْهُدٰى لَا يَسْمَعُواۜ وَتَرٰيهُمْ يَنْظُرُونَ اِلَيْكَ وَهُمْ لَا يُبْصِرُونَ
﴿١٩٨﴾

198. Ey Peygamber! **Sen onları ne kadar doğru yola çağırsan da,** hakikat karşısında kör ve sağır kesilen bu insanlar çağrına **kulak vermezler. Onların sana baktıklarını sanırsın, fakat** inat ve önyargıları yüzünden gerçeği **görmezler.** Bu durumda yapman gereken şudur:

خُذِ الْعَفْوَ وَاْمُرْ بِالْعُرْفِ وَاَعْرِضْ عَنِ الْجَاهِلِينَ ﴿١٩٩﴾

199. İçinde yetiştikleri olumsuz şartlardan dolayı hakikati görmekte zorluk çeken bu insanlara kaba ve sert davranma, **sen af yolunu tut ve daima iyiliği emret.** Hakikati bildikleri hâlde inatla karşı koyan **cahillere aldırış etme!** Bu çağrıya kulak verecek tertemiz gönüllere ulaşıncaya dek, bıkıp usanmadan tebliğine devam et! Fakat nihayet sen de bir insansın. İnatçı cahiller karşısında zaman zaman öfkene hâkim olamayabilirsin. Onun için:

وَاِمَّا يَنْزَغَنَّكَ مِنَ الشَّيْطَانِ نَزْغٌ فَاسْتَعِذْ بِاللّٰهِۜ اِنَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٢٠٠﴾

200. Eğer şeytanî bir dürtü seni kışkırtıp anlamsız bir öfke ve heyecana **sürükleyecek olursa, hemen Allah'a sığın** ve O'nun bu konudaki tavsiyelerini hatırla! Unutma ki **O,** her şeyi **işitendir, bilendir.**

اِنَّ الَّذِينَ اتَّقَوْا اِذَا مَسَّهُمْ طَٓائِفٌ مِنَ الشَّيْطَانِ تَذَكَّرُوا فَاِذَا هُمْ مُبْصِرُونَۚ ﴿٢٠١﴾

201. Çünkü dürüst ve erdemlice bir hayatı tercih ederek kötülüklerden **sakınanlar, yüreklerinde** insan bilincini kör eden **şeytanî bir kışkırtı duyar duymaz, derhâl** Kur'an'daki emir ve tavsiyeleri **hatırlarlar ve işte o an,** duygularının esiri olmaktan kurtulur ve gerçeği **görürler.**

وَاِخْوَانُهُمْ يَمُدُّونَهُمْ فِي الْغَيِّ ثُمَّ لَا يُقْصِرُونَ ﴿٢٠٢﴾

202. Şeytanların **yandaşlarına gelince,** işte şeytanlar, ancak onları **azgınlığa sürükleyebilir ve** bunları bir kere avuçlarına aldılar mı, **bir daha da yakalarını bırakmazlar.**

وَاِذَا لَمْ تَأْتِهِمْ بِاٰيَةٍ قَالُوا لَوْلَا اجْتَبَيْتَهَاۜ

203. Onlara arzu ve heveslerini okşayacak bir ayet veya istedikleri türden **bir mucize getirmedin diye, "**Madem Allah bizim arzu ve beklentilerimize uygun ayetler göndermiyor, bari **sen** bir şeyler **uydursaydın ya!" derler.**

قُلْ اِنَّمَٓا اَتَّبِعُ مَا يُوحٰٓى اِلَيَّ مِنْ رَبِّيۚ هٰذَا بَصَٓائِرُ مِنْ رَبِّكُمْ وَهُدًى وَرَحْمَةٌ لِقَوْمٍ
يُؤْمِنُونَ ﴿٢٠٣﴾

Onlara **de ki: "Ben ancak Rabb'im tarafından bana gönderilen** emir ve direktif**lere uyarım!** Siz dünyada ve ahirette kurtuluşun yolunu gösteren mükemmel bir rehber, apaçık bir mucize mi istiyorsunuz? **İşte bu** Kur'an ayetleri, **Rabb'inizden** gelen, gönülleri ve hayatı aydınlatan deliller, **basiretler ve inanan bir toplum için yol gösterici ve rahmet kaynağıdır.**

Şu hâlde, ey insanlar!

وَاِذَا قُرِئَ الْقُرْاٰنُ فَاسْتَمِعُوا لَهُ وَاَنْصِتُوا لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ﴿٢٠٤﴾

204. Kur'an okunduğu zaman, tam bir saygı ve teslimiyetle **ona kulak verin. Ve** Kur'an bir konuda hüküm vermişse, ona alternatif görüşler öne sürmeyin, **susup onu dinleyin ki,** bu sayede ilâhî lütuf ve **merhamete lâyık olabilesiniz!**

وَاذْكُرْ رَبَّكَ ف۪ي نَفْسِكَ تَضَرُّعاً وَخ۪يفَةً وَدُونَ الْجَهْرِ مِنَ الْقَوْلِ بِالْغُدُوِّ وَالْاٰصَالِ

وَلَا تَكُنْ مِنَ الْغَافِل۪ينَ ﴿٢٠٥﴾

205. Ey hakikat yolunun yolcusu! **Gönlünün ta derinliklerinde,** engin bir tevazu ile boyun büküp **yalvararak ve** O'nun ihtişam ve azameti karşısında titreyip **ürpererek, fakat** kendini bilmezlerin yaptığı gibi bağırıp çağırmadan, **sesini yükseltmeden gece gündüz Rabb'ini an ve sakın** kibrin ve zevk ü sefanın pençesine düşerek Rabb'ini unutan **gafillerden olma!**

اِنَّ الَّذ۪ينَ عِنْدَ رَبِّكَ لَا يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِه۪ وَيُسَبِّحُونَهُ وَلَهُ يَسْجُدُونَ ﴿٢٠٦﴾

206. Çünkü Rabb'inin katında yüksek derecelere sahip **olanlar,** O'na **kullukta asla kibre kapılmazlar.** Bilakis **O'nun** hayranlık verici **yüceliğini övgüyle anar ve O'nun huzurunda** saygıyla **secdeye kapanırlar.**

Ve Allah'ın huzurunda boyun eğenler, bakın ne yüce mertebelere erişecek, ne muhteşem ödüller ve ganimetler kazanacaklar:

سُورَةُ الْاَنْفَالِ ﴿٨﴾

8. ENFAL SURESİ

Medine döneminde, hicretin ikinci yılında meydana gelen Bedir savaşından sonra nazil olmuştur. Adını, birinci ayetinde geçen ve "ganimetler" anlamına gelen "enfâl" kelimesinden almıştır. 75 ayettir.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

يَسْـَٔلُونَكَ عَنِ الْاَنْفَالِۜ

1. Ey Peygamber! Müminler **sana,** düşmanla savaşarak ele geçirdikleri silah, mal ve erzak gibi **ganimetlerin** kime ait olduğunu **soruyorlar.** Üstelik bu konuda yersiz ve kırıcı tartışmalara girişiyorlar. Bazıları, İslâm öncesi uygulamada olduğu gibi savaşta ele geçirdikleri ganimetlerin kendilerine ait olduğunu ileri sürüyorlar. Diğerleri ise, kaçmaya başlayan düşmanı takip ettikleri ve Allah'ın Elçisini korudukları için ganimet toplamaya fırsat bulamadıklarını, bu yüzden alınan ganimetlerde kendilerinin de pay sahibi olduğunu —haklı olarak— iddia ediyorlar.

قُلِ الْاَنْفَالُ لِلّٰهِ وَالرَّسُولِۚ

De ki: "Her konuda olduğu gibi, **ganimetler** hakkında da hüküm verme yetkisi **Allah'a ve** O'nun hükümlerini size ileten bir elçi olarak **Peygambere aittir.** Yani ganimet onu ele geçiren savaşçıya değil, kamuya ait bir maldır ve kimler arasında hangi oranda paylaştırılacağı 41. ayette bildirilecektir.

فَاتَّقُوا اللّٰهَ وَاَصْلِحُوا ذَاتَ بَيْنِكُمْ

O hâlde, Allah'tan gelen ilkeleri çiğnememe konusunda son derece dikkatli ve duyarlı olun. Dürüst ve erdemlice bir hayat sürerek kötülüğün her çeşidinden titizlikle **sakının. Aranızdaki ilişkileri iyileştirip geliştirmeye çalışın!**

وَاَط۪يعُوا اللّٰهَ وَرَسُولَهُٓ اِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِن۪ينَ ﴿١﴾

Ve gerçekten **inanan kimseler iseniz, Allah'a ve Elçisine** kayıtsız şartsız **itaat edin!**

اِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذ۪ينَ اِذَا ذُكِرَ اللّٰهُ وَجِلَتْ قُلُوبُهُمْ وَاِذَا تُلِيَتْ عَلَيْهِمْ اٰيَاتُهُ

زَادَتْهُمْ ا۪يمَاناً وَعَلٰى رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَۚ ﴿٢﴾

2. Gerçek **müminler ancak o kimselerdir ki, Allah**'ın adı **anıldığı zaman yürekleri** korku ve heyecanla **ürperir. Kendilerine Allah'ın ayetleri okunduğu zaman, bu onların inancını** pekiştirirerek **artırır ve onlar,** yalnızca **Rab'lerine dayanıp güvenirler.**

اَلَّذ۪ينَ يُق۪يمُونَ الصَّلٰوةَ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَۜ ﴿٣﴾

3. Onlar ki, Müslümanlığın vazgeçilmez şartı olan **namazı** —ona gereken dikkat ve özeni göstererek, dosdoğru ve aksatmadan— **kılarlar ve kendilerine bağışladığımız nimetlerden** bir kısmını toplum yararına fedakârca paylaşarak Allah için yoksullara **harcarlar.**

اُو۬لٰٓئِكَ هُمُ الْمُؤْمِنُونَ حَقّاًۜ لَهُمْ دَرَجَاتٌ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَمَغْفِرَةٌ وَرِزْقٌ كَر۪يمٌۚ ﴿٤﴾

4. İşte gerçek anlamda inanmış olanlar bunlardır. Onlar Rab'leri katında en yüksek **derecelere erişecek,** küçük günahları **bağışlanacak ve en kıymetli nimetlere kavuşacaklardır.** Bu muhteşem nimetlerin yanında dünya malının, savaş ganimetlerinin sözü mü olur? Öyleyse ganimet elde etmek için değil, Allah'ın rızasını kazanmak ve böylece sonsuz âhiret nimetlerini elde etmek için çaba harcamalısınız. İşte o zaman hiç kuşkunuz olmasın ki, nihaî zafer kesinlikle inananların olacaktır! İşte buna çarpıcı bir örnek, Bedir Savaşı:

Hicretin ikinci yılında (miladi 624) Mekke müşrikleri Medine'de oluşan İslâm toplumunu imha etmek amacıyla kapsamlı bir saldırıya karar verdiler. Bunun için de, tüm gelirini bu savaş için harcamak üzere ortaklaşa hazırladıkları büyük bir ticaret kervanını Ebû Süfyan komutasında Suriye'ye gönderdiler. Kervan, dönüş yolculuğunda Medine yakınlarından geçecekti. Bunu haber alan Peygamber (s), kervanı ele geçirmek üzere 313 kişilik küçük bir askerî birlikle harekete geçti. Çünkü bu kervan, yurtlarından sürülen Müslümanların geride bıraktıkları tüm mal varlığına el koyan müşriklere aitti. Bu arada, Ebû Süfyan'ın acil yardım çağrısını alan bin kişilik tam teçhizatlı Kureyş ordusu, kervanı kurtarmak amacıyla Mekke'den yola çıktı. Bunun üzerine Rasul-ü Ekrem, Allah'tan aldığı emir uyarınca kervanı ele geçirmekten vazgeçip bu güçlü orduyla savaşmak üzere Bedir vadisine doğru yöneldi. Aslında Müslümanlar, böyle bir savaş için hazırlıklı değillerdi. Bu yüzden, kendilerinin en az üç katı olan tam teçhizatlı bir orduyla savaşa girmekten çekindiler. Fakat ashabın önde gelenleri, Allah'a ve Elçisi'ne sonsuz güven duyduklarını ve ölünceye kadar Peygamber'in izinden ayrılmayacaklarını söyleyerek tüm tereddütleri bertaraf ettiler. Böylece iki ordu Bedir'de karşı karşıya geldi ve Müslümanlar Allah'ın yardımıyla Kureyş ordusunu tamamen bozguna uğratarak büyük bir zafer kazandılar. Müşriklerden yetmiş tanesi öldürüldü, bir o kadarı da esir alındı.

Bedir Savaşı öncesinde de, tıpkı ganimetler konusunda olduğu gibi yersiz itirazlar ve tartışmalar yaşanmıştı:

كَمَٓا اَخْرَجَكَ رَبُّكَ مِنْ بَيْتِكَ بِالْحَقِّ وَاِنَّ فَر۪يقاً مِنَ الْمُؤْمِن۪ينَ لَكَارِهُونَۙ ﴿٥﴾

5. Nitekim Rabb'in, hak uğrunda seni Bedir Savaşı için **evinden çıkardığı zaman da, müminlerden bir bölümü** bundan **hiç hoşlanmamıştı.**

يُجَادِلُونَكَ فِي الْحَقِّ بَعْدَ مَا تَبَيَّنَ كَاَنَّمَا يُسَاقُونَ اِلَى الْمَوْتِ وَهُمْ يَنْظُرُونَ ﴿٦﴾

6. Oysa kervana saldırmaktan vazgeçip Kureyş'in güçlü ordusuna doğru yönelmenizi size emreden Allah'tan başkası değildi. Bunun böyle olduğuna dair **hakikat** tamamen **ortaya çıkmış olmasına rağmen,** müşriklerle savaşmayı tehlikeli görerek **sanki göz göre göre ölüme gidiyorlarmış gibi** hâlâ o konuda **seninle tartışıyorlardı.**

وَاِذْ يَعِدُكُمُ اللّٰهُ اِحْدَى الطَّٓائِفَتَيْنِ اَنَّهَا لَكُمْ

7. Hani Allah, bu iki topluluktan birinin —ya Kureyş ordusunun ya da kervanın— **elinize geçeceğini** Peygambere müjdeleyerek **size söz vermişti.**

وَتَوَدُّونَ اَنَّ غَيْرَ ذَاتِ الشَّوْكَةِ تَكُونُ لَكُمْ

Fakat siz tehlikeye atılmaktan çekiniyordunuz. Güçlü Kureyş ordusunu bozguna uğratıp muhteşem bir zafer kazanmak yerine, **kuvvetsiz olan** kervan**ı ele geçirmek istiyordunuz.**

وَيُرِيدُ اللّٰهُ اَنْ يُحِقَّ الْحَقَّ بِكَلِمَاتِه۪ وَيَقْطَعَ دَابِرَ الْكَافِر۪ينَ ﴿٧﴾

Oysa Allah, buyruklarıyla hakkı —yani hak ve adalet prensiplerine dayanan ve hakikatin ta kendisi olan bu dini— yeryüzünde **egemen kılmak ve** hakkın karşısında duran zalimleri bozguna uğratarak **kâfirlerin kökünü kazımak istiyordu.**

لِيُحِقَّ الْحَقَّ وَيُبْطِلَ الْبَاطِلَ وَلَوْ كَرِهَ الْمُجْرِمُونَ ﴿٨﴾

8. Allah zalimlerle savaşmanızı emrediyordu ki, **—suçlular kahrından çatlasalar da— hakikati** yeryüzünde **egemen kılsın ve** inkâr, zulüm, haksızlık temeline dayanan **batılı ortadan kaldırsın.**

اِذْ تَسْتَغ۪يثُونَ رَبَّكُمْ فَاسْتَجَابَ لَكُمْ اَنّ۪ي مُمِدُّكُمْ بِاَلْفٍ مِنَ الْمَلٰٓئِكَةِ مُرْدِف۪ينَ ﴿٩﴾

9. Hani siz, en güçlü silahlarla donanmış düşman ordusuna karşı **Rabb'inizden yardım istiyordunuz. O da bunun üzerine, "Ben birbiri ardınca** yeryüzüne inecek olan **bin melek ile size elbette yardım edeceğim!" diye duanıza cevap vermişti.**

Aslında bu vasıfları taşıyan kahramanların, meleklerin desteğine bile ihtiyacı yoktu. Nitekim:

وَمَا جَعَلَهُ اللّٰهُ اِلَّا بُشْرٰى وَلِتَطْمَئِنَّ بِه۪ قُلُوبُكُمْ وَمَا النَّصْرُ اِلَّا مِنْ عِنْدِ اللّٰهِ اِنَّ اللّٰهَ عَز۪يزٌ حَك۪يمٌ ﴿١٠﴾

10. Allah bunu sadece, size ilâhî bir **müjde olsun ve bu sayede kalpleriniz huzura kavuşsun diye yapmıştı. Yoksa** zafer ve **yardım** meleklerden değil, **yalnız Allah katındandır. Hiç kuşkusuz Allah, sonsuz kudret ve hikmet sahibidir.**

Hani Bedir savaşında susuz kalmış, abdest ve gusül için bile su bulamaz hale gelmiştiniz. Ayrıca, bulunduğunuz yer kumluk olduğu için ayaklarınız kuma gömülüyor, yürümekte zorluk çekiyordunuz. Şeytan bütün bunları fırsat bilerek sizi korku ve ümitsizliğe düşürmek üzereydi ki:

اِذْ يُغَشّ۪يكُمُ النُّعَاسَ اَمَنَةً مِنْهُ

11. O vakit Allah, **kendi katından** gelen ve tüm korkuları, endişeleri kalbinizden söküp atan **bir** cesaret ve **güven duygusu olarak** iliklerinize işleyen bir iç huzuru, ruhunuzu okşayan tatlı **bir uyku ile sizi** dalga dalga sarıp **bürüyordu.**

وَيُنَزِّلُ عَلَيْكُمْ مِنَ السَّمَٓاءِ مَٓاءً لِيُطَهِّرَكُمْ بِه۪ وَيُذْهِبَ عَنْكُمْ رِجْزَ الشَّيْطَانِ

وَلِيَرْبِطَ عَلٰى قُلُوبِكُمْ وَيُثَبِّتَ بِهِ الْاَقْدَامَ ﴿١١﴾

Ardından da, hem susuzluğunuzu gidermek hem de kumluk araziyi pekiştirerek harekete elverişli hâle getirmek üzere **gökten üzerinize** beklenmedik **bir yağmur yağdırmıştı ki, böylece sizi** bedensel ve ruhsal kirlerden arındırarak **tertemiz kılsın, şeytanın** susuzluktan perişan olacağınız yolundaki **kir**li vesvese**lerini sizden gidersin, kalplerinizi** güçlendirip birbirine **bağlasın ve ayaklar**ınızı **yere sağlam bastırsın.**

اِذْ يُوح۪ي رَبُّكَ اِلَى الْمَلٰٓئِكَةِ اَنّ۪ي مَعَكُمْ فَثَبِّتُوا الَّذ۪ينَ اٰمَنُوا

12. Hani Rabb'in meleklere diyordu ki: "Muhakkak ben sizinle beraberim. O hâlde, inananların cesaretini artırarak düşman karşısında **dimdik ayakta kalmalarını sağlayın!"**

سَاُلْق۪ي ف۪ي قُلُوبِ الَّذ۪ينَ كَفَرُوا الرُّعْبَ

"Ben sizleri göndererek, **kâfirlerin yüreğine korku salacağım."**

فَاضْرِبُوا فَوْقَ الْاَعْنَاقِ وَاضْرِبُوا مِنْهُمْ كُلَّ بَنَانٍ ﴿١٢﴾

"Öyleyse vurun kılıçlarınızla o zalimlerin **boyunlarına, doğrayın onların bütün parmaklarını!"**

ذٰلِكَ بِاَنَّهُمْ شَٓاقُّوا اللّٰهَ وَرَسُولَهُ وَمَنْ يُشَاقِقِ اللّٰهَ وَرَسُولَهُ فَاِنَّ اللّٰهَ شَد۪يدُ الْعِقَابِ ﴿١٣﴾

13. Çünkü onlar Allah'a ve Elçisine başkaldırdılar. Her kim de Allah'a ve Elçisine başkaldıracak olursa şunu bilsin ki, **Allah'ın cezalandırması çok çetindir!**

ذٰلِكُمْ فَذُوقُوهُ وَاَنَّ لِلْكَافِر۪ينَ عَذَابَ النَّارِ ﴿١٤﴾

14. İşte, zalimlerin dünyadaki cezası **budur.** Ey zalimler, şimdilik **onu tadın bakalım!** Fakat asıl cezayı cehennemde çekeceksiniz: Hakikati **inkâr edenler için** cehennemde **ateş azabı var.**

يَٓا اَيُّهَا الَّذ۪ينَ اٰمَنُٓوا اِذَا لَق۪يتُمُ الَّذ۪ينَ كَفَرُوا زَحْفًا فَلَا تُوَلُّوهُمُ الْاَدْبَارَ ﴿١٥﴾

15. Ey iman edenler! Kâfirlerle savaş meydanında **toplu hâlde karşılaştığınız zaman,** —sizin iki katınızdan fazla olmadıkları sürece— **sakın** korkup kaçarak **onlara arkanızı dönmeyin!**

وَمَنْ يُوَلِّهِمْ يَوْمَئِذٍ دُبُرَهُٓ اِلَّا مُتَحَرِّفًا لِقِتَالٍ اَوْ مُتَحَيِّزًا اِلٰى فِئَةٍ فَقَدْ بَٓاءَ بِغَضَبٍ

مِنَ اللّٰهِ وَمَاْوٰيهُ جَهَنَّمُ وَبِئْسَ الْمَص۪يرُ ﴿١٦﴾

16. Düşmanla göğüs göğse çarpıştığınız **öyle bir günde, —**taktik gereği çekilip tekrar **saldırmak amacıyla** plânlı ve kontrollü bir şekilde **bir tarafa çekilenler veya** mevzi değiştirip **bir başka bölüğe katılanlar hariç— her kim** dağılarak **arkasını dönüp kaçacak olursa, kesinlikle Allah'ın gazabına uğrayacak ve varacağı yer cehennem olacaktır. Ne korkunç bir son!**

Fakat kazandığınız zaferden dolayı da sakın şımarıp gurura kapılmayın:

فَلَمْ تَقْتُلُوهُمْ وَلٰكِنَّ اللّٰهَ قَتَلَهُمْ

17. Onları aslında **siz** kendi kudretinizle **öldürmediniz, fakat** size kuvvet, metanet ve cesaret vererek ve kâfirlerin yüreğine korku salarak asıl **Allah öldürdü onları.**

وَمَا رَمَيْتَ اِذْ رَمَيْتَ وَلٰكِنَّ اللّٰهَ رَمٰى

Ve ey Muhammed, savaş başlamadan önce düşmanın gözlerine isabet eden o bir avuç kumu **attığın zaman da** aslında **sen atmadın, fakat** bu atışın tesirlerini yaratarak gerçekte **Allah attı** onu.

وَلِيُبْلِيَ الْمُؤْمِن۪ينَ مِنْهُ بَلَٓاءً حَسَنًاۜ

Allah bunu, **kendi katından** bahşettiği ve sonu hayırla biten **güzel bir sınavla müminleri imtihan etmek** ve böylece onları sabır, disiplin ve mücadele konusunda eğitmek **için** yaptı.

اِنَّ اللّٰهَ سَم۪يعٌ عَل۪يمٌ ﴿١٧﴾

Şüphesiz Allah her şeyi hakkıyla **işitendir, bilendir.**

ذٰلِكُمْ وَاَنَّ اللّٰهَ مُوهِنُ كَيْدِ الْكَافِر۪ينَ ﴿١٨﴾

18. İşte inananların mükâfatı da **budur. Elbette Allah, kâfirlerin tüm hilelerini darmadağın edecektir.** O hâlde, iman eden bir ordunun artık yenilmesine imkân var mı? Gelelim inkârcılara:

اِنْ تَسْتَفْتِحُوا فَقَدْ جَٓاءَكُمُ الْفَتْحُۚ

19. Ey kâfirler! **Madem** savaş öncesi, Kâbe'nin örtüsüne sarılarak, "Ey Tanrımız! Hangimiz doğru yolda ise ona zaferi ihsan et." diye yalvararak aranızda kesin bir **hüküm** verilmesini **istiyordunuz, işte** müminlere bahşedilen bu zafer sayesinde, haksız olduğunuzu tescil eden ilâhî **hüküm size ulaştı.**

وَاِنْ تَنْتَهُوا فَهُوَ خَيْرٌ لَكُمْۚ وَاِنْ تَعُودُوا نَعُدْۚ

Eğer aklınızı başınıza devşirip zulüm ve haksızlıktan **vazgeçerseniz, bu sizin iyiliğiniz için olur. Fakat** yeniden saldırganlığa **dönerseniz, biz de** sizi cezalandırmaya **döner** ve bir kez daha belânızı veriri**z.**

وَلَنْ تُغْنِيَ عَنْكُمْ فِئَتُكُمْ شَيْـًٔا وَلَوْ كَثُرَتْۙ

Üstelik o güvendiğiniz gösterişli **ordularınız —ne kadar** güçlü ve **kalabalık olurlarsa olsunlar— sizi** müminler karşısında bozguna uğramaktan **kurtaramayacaktır.**

وَاَنَّ اللّٰهَ مَعَ الْمُؤْمِن۪ينَ ﴿١٩﴾

Çünkü Allah, daima inananlarla beraberdir. Ancak inananların da ilâhî yardıma lâyık olmaları için dikkat etmeleri gereken hususlar vardır:

يَٓا اَيُّهَا الَّذ۪ينَ اٰمَنُٓوا اَط۪يعُوا اللّٰهَ وَرَسُولَهُ وَلَا تَوَلَّوْا عَنْهُ وَاَنْتُمْ تَسْمَعُونَۚ ﴿٢٠﴾

20. Ey iman edenler, Allah'a ve O'nun hükümlerini size ileten bir elçi olarak **Peygamberine itaat edin!** Allah'a itaat, O'nun kitabı olan Kur'an'a itaatle olur. Peygambere itaat de, onun Allah'tan aldığı diğer talimatlara, yani sahih hadisler yoluyla size intikal eden Sünnet'e itaatle mümkündür. Rabb'inizin emirlerini **işittiğiniz hâlde, sakın O'ndan yüz çevirmeyin!**

وَلَا تَكُونُوا كَالَّذ۪ينَ قَالُوا سَمِعْنَا وَهُمْ لَا يَسْمَعُونَ ﴿٢١﴾

21. Ve Kur'an'ın buyruklarına **kulak asmadıkları hâlde,** "Biz Allah'ın emirlerini her zaman **dinleriz!" diyen** Yahudiler ve ikiyüzlü**ler gibi olmayın.**

اِنَّ شَرَّ الدَّوَٓابِّ عِنْدَ اللّٰهِ الصُّمُّ الْبُكْمُ الَّذ۪ينَ لَا يَعْقِلُونَ ﴿٢٢﴾

22. Çünkü Allah'a göre yaratıkların en kötüsü, aklını kullanmayan ve bu yüzden de hakikat karşısında **sağır ve dilsiz** kesilen **kimselerdir.**

وَلَوْ عَلِمَ اللّٰهُ ف۪يهِمْ خَيْرًا لَاَسْمَعَهُمْۜ وَلَوْ اَسْمَعَهُمْ لَتَوَلَّوْا وَهُمْ مُعْرِضُونَ ﴿٢٣﴾

23. Allah onlarda iyilik ve güzelliğe yöneliş konusunda en ufak bir eğilim, **bir hayır görseydi, kendilerine** hakikati **elbette işittirirdi.** Fakat onlarda hayır yok. Allah onlara hakikati zorla **işittirseydi bile, yine de** çok geçmeden ondan **yüz çevirip dönerlerdi.** O hâlde, gerçek itaatin nasıl olması gerektiğini onlara gösterin:

يَٓا اَيُّهَا الَّذ۪ينَ اٰمَنُوا اسْتَج۪يبُوا لِلّٰهِ وَلِلرَّسُولِ اِذَا دَعَاكُمْ لِمَا يُحْي۪يكُمْۚ

24. Ey iman edenler! Allah ve Elçisi bireysel, toplumsal, kültürel, ekonomik, siyasi, ahlâkî vb. yönlerden **yeniden dirilişinizi sağlayacak bir konuda size çağrı yaptığında, bu çağrıya mutlaka uyun!**

وَاعْلَمُٓوا اَنَّ اللّٰهَ يَحُولُ بَيْنَ الْمَرْءِ وَقَلْبِه۪ وَاَنَّهُٓ اِلَيْهِ تُحْشَرُونَ ﴿٢٤﴾

Şunu iyi bilin ki, Allah kişi ile kalbi arasına girer ve onu itaatkârlığı sayesinde günaha düşmekten koruyup iyiliklere yönlendirir. Unutmayın ki, **hepiniz** eninde sonunda ölümü tadacak ve yaptıklarınızın hesabını vermek üzere **O'nun huzurunda toplanacaksınız.**

وَاتَّقُوا فِتْنَةً لَا تُص۪يبَنَّ الَّذ۪ينَ ظَلَمُوا مِنْكُمْ خَٓاصَّةًۚ

25. Bu çağrıyı kulak ardı ederek Allah yolunda mücadeleyi terk ettiğiniz takdirde, **yalnızca içinizdeki zalimlere erişmekle kalmayacak,** aksine bütün toplumu kasıp kavuracak savaş, fakirlik, anarşi, ahlâksızlık, yozlaşma, ruhsal ve toplumsal çalkantılar gibi bir **felâket**in sizi perişan etmesin**den korkun.**

وَاعْلَمُٓوا اَنَّ اللّٰهَ شَد۪يدُ الْعِقَابِ ﴿٢٥﴾

Allah'ın azabının çok şiddetli olduğunu da bilin. Daha önce Mekke'de yaşadıklarınızı unutmayın:

وَاذْكُرُٓوا اِذْ اَنْتُمْ قَل۪يلٌ مُسْتَضْعَفُونَ فِي الْاَرْضِ تَخَافُونَ اَنْ يَتَخَطَّفَكُمُ النَّاسُ

26. Yeryüzünde sürekli **ezilip horlanan bir avuç** zayıf, korumasız bir topluluk **olduğunuz ve** zalim **insanlar tarafından her an yakalanıp yok edilme korkusuyla iç içe yaşadığınız günleri hatırlayın.**

فَاٰوٰيكُمْ وَاَيَّدَكُمْ بِنَصْرِه۪ وَرَزَقَكُمْ مِنَ الطَّيِّبَاتِ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿٢٦﴾

İşte siz böyle çaresiz bir durumda iken, Allah sizi zalimlerin elinden kurtararak Medine'ye göç etmenizi ve size kucak açan yeni bir ortamda, güven ve huzur içinde **barınmanızı sağladı. Sonra da sizi** düşmanlarınıza karşı **yardımıyla güçlendirdi ve en güzel nimetlerle** besleyip **rızıklandırdı ki,** kulluk görevinizi en güzel şekilde yerine getirerek Rabb'inize **şükredesiniz.** Şu hâlde:

يَٓا اَيُّهَا الَّذ۪ينَ اٰمَنُوا لَا تَخُونُوا اللّٰهَ وَالرَّسُولَ وَتَخُونُٓوا اَمَانَاتِكُمْ وَاَنْتُمْ تَعْلَمُونَ

﴿٢٧﴾

27. Ey iman edenler! Sakın hak yolda mücadeleyi bırakıp da **Allah'a ve Elçisine ihanet etmeyin!** Aksi hâlde dininiz, malınız, aileniz, sağlığınız, insanî değerleriniz, doğal güzellikleriniz gibi korumanız için size teslim edilmiş olan **kendi emanetlerinize bilerek ihanet etmiş olursunuz!**

وَاعْلَمُٓوا اَنَّمَٓا اَمْوَالُكُمْ وَاَوْلَادُكُمْ فِتْنَةٌۙ وَاَنَّ اللّٰهَ عِنْدَهُٓ اَجْرٌ عَظ۪يمٌ ﴿٢٨﴾

28. Şunu iyi bilin ki, mallarınız ve çocuklarınız ancak iman ve teslimiyetinizi ölçmek üzere size emanet edilmiş birer **imtihan** aracın**dan ibarettir ve Allah'ın katında** dünyanın basit ve gelip geçici nimetlerinden çok daha **büyük bir ödül vardır.** Öyleyse, bu muhteşem ödülü kazanmak için var gücünüzle çalışın. Unutmayın ki, bu çabanızda Rabb'iniz sizi asla yardımsız bırakmayacaktır:

يَٓا اَيُّهَا الَّذ۪ينَ اٰمَنُٓوا اِنْ تَتَّقُوا اللّٰهَ يَجْعَلْ لَكُمْ فُرْقَانًا وَيُكَفِّرْ عَنْكُمْ سَيِّـَٔاتِكُمْ

وَيَغْفِرْ لَكُمْۜ وَاللّٰهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظ۪يمِ ﴿٢٩﴾

29. Ey iman edenler! Eğer Allah'a yürekten bir saygı ile bağlanarak dürüst ve erdemlice bir hayatı tercih eder ve gücünüz yettiğince kötülüklerden **sakınırsanız,** o zaman Allah **size** iyi ile kötüyü birbirinden **ayırt edebilmenizi sağlayacak bir kavrayış** ve sağlıklı düşünme yeteneği **verecek ve** küçük **günahlarınızı silerek sizi bağışlayacaktır.** Çünkü **Allah, büyük lütuf sahibidir.**

وَاِذْ يَمْكُرُ بِكَ الَّذ۪ينَ كَفَرُوا لِيُثْبِتُوكَ اَوْ يَقْتُلُوكَ اَوْ يُخْرِجُوكَۜ وَيَمْكُرُونَ وَيَمْكُرُ
اللّٰهُۜ وَاللّٰهُ خَيْرُ الْمَاكِر۪ينَ ﴿٣٠﴾

30. Ey Muhammed! **Hani o kâfirler,** İslâm'ın Mekke'de yayılmaya başladığını görünce **seni** yakalayıp **hapsetmek veya** geceleyin ani bir baskınla **öldürmek ya da** öz yurdundan sürüp **çıkarmak amacıyla sana karşı** sinsice **tuzaklar kuruyorlardı. Fakat onlar bu tuzaklarla uğraşırken, Allah da** onların bütün hesaplarını altüst edecek müthiş **bir plân kuruyordu. Allah,** ancak adaleti gerçekleştirmek ve zalimlere gereken cezayı vermek için tuzak kurar. Zira O, **plân kuranların en hayırlısıdır.**

O zalimler ki:

وَاِذَا تُتْلٰى عَلَيْهِمْ اٰيَاتُنَا قَالُوا قَدْ سَمِعْنَا لَوْ نَشَٓاءُ لَقُلْنَا مِثْلَ هٰذَٓا اِنْ هٰذَٓا اِلَّٓا
اَسَاط۪يرُ الْاَوَّل۪ينَ ﴿٣١﴾

31. Onlara ayetlerimiz tebliğ edilerek **okunduğu zaman, "Tamam, duyduk!" derler, "İstesek biz de buna benzer** hikâyeler uydurabilir, Kur'an ile boy ölçüşebilecek güzel sözler **söyleyebiliriz.** Çünkü **bu** okuduğun ayetler, **öncekilerin** efsane ve **masallarından başka bir şey değildir."**

وَاِذْ قَالُوا اللّٰهُمَّ اِنْ كَانَ هٰذَا هُوَ الْحَقَّ مِنْ عِنْدِكَ فَاَمْطِرْ عَلَيْنَا حِجَارَةً مِنَ السَّمَٓاءِ
اَوِ ائْتِنَا بِعَذَابٍ اَل۪يمٍ ﴿٣٢﴾

32. Yine onlar küstahça bir edayla, **"Ey Allah'ımız! Eğer bu** Kitap **gerçekten senin katından gelmiş ise, başımıza gökten taşlar yağdır yahut bizi can yakıcı bir azaba uğrat!" demişlerdi.**

وَمَا كَانَ اللّٰهُ لِيُعَذِّبَهُمْ وَاَنْتَ ف۪يهِمْۜ وَمَا كَانَ اللّٰهُ مُعَذِّبَهُمْ وَهُمْ يَسْتَغْفِرُونَ ﴿٣٣﴾

33. Oysa Allah, sen Mekke'de **onların arasında bulunduğun sürece,** tüm şehri helâk edecek şekilde **onlara azap edecek değildi. Kaldı ki,** henüz İslâm çağrısı devam ederken, aralarındaki nice temiz yürekli insanların **af dile**yip inkârdan vazgeçmeleri bekle**nirken de Allah onlara azap edecek değildi.**

Evet, o anda korkunç bir azaba uğramadılarsa, sebebi ancak buydu. Fakat şimdi, ey Peygamber:

وَمَا لَهُمْ اَلَّا يُعَذِّبَهُمُ اللّٰهُ وَهُمْ يَصُدُّونَ عَنِ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَمَا كَانُوٓا اَوْلِيَٓاءَهُۜ اِنْ
اَوْلِيَٓاؤُهُٓ اِلَّا الْمُتَّقُونَ وَلٰكِنَّ اَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٣٤﴾

34. Sen Mekke'den çıkarıldıktan sonra, **Allah'ın onlara** sizin elinizle **azap etmemesi için** artık **ne** gibi mazeret**leri olabilir ki! Hem de onlar,** serbestçe ziyaret edilmesi gereken Kâbe'deki **Kutsal Mescidi** Müslümanlara **yasaklamışlarken. Oysa** tevhid dinini terk ederek Kâbe'yi putlarla dolduran bu insanlar, **oranın** bakım ve idaresini üstlenme hak ve **yetkisine sahip değillerdir.** Zira orası Allah'ın evidir, oraya kan ve soy bağıyla varis olunamaz. Bu yüzden **Kâbe'ye** hizmet etmeye **lâyık olanlar, ancak** Rab'lerine içten bir saygıyla bağlanıp zulüm ve haksızlıktan titizlikle **sakınan kimselerdir. Ne var ki, pek çokları** bunun **bilincinde değiller.**

O kâfirlerin şirk ve riyakârlığa bulanmış sözde ibadetleri de onları ilâhî azaptan kurtaracak değildi:

وَمَا كَانَ صَلَاتُهُمْ عِنْدَ الْبَيْتِ اِلَّا مُكَٓاءً وَتَصْدِيَةًۜ فَذُوقُوا الْعَذَابَ بِمَا كُنْتُمْ
تَكْفُرُونَ ﴿٣٥﴾

35. Onların Kâbe çevresindeki duaları ve **namazları, yalnızca ıslık çalmaktan ve el çırpmaktan ibarettir. O hâlde** ey kâfirler, hakikati inatla **inkâr etmenizin karşılığı olarak, tadın bakalım** Bedir savaşında uğradığınız bu acı **azabı!**

Evet, Allah bu kâfirlere ne diye azap etmesin ki:

اِنَّ الَّذ۪ينَ كَفَرُوا يُنْفِقُونَ اَمْوَالَهُمْ لِيَصُدُّوا عَنْ سَب۪يلِ اللّٰهِۜ فَسَيُنْفِقُونَهَا ثُمَّ
تَكُونُ عَلَيْهِمْ حَسْرَةً ثُمَّ يُغْلَبُونَۜ وَالَّذ۪ينَ كَفَرُوٓا اِلٰى جَهَنَّمَ يُحْشَرُونَۙ ﴿٣٦﴾

36. Doğrusu hakikati **inkâr edenler,** insanları **Allah'ın yolundan engellemek için mallarını harcarlar ve** kıyamete kadar da **harcamaya devam edeceklerdir. Fakat bu** yaptıkları harcamalar, ileride yüreklerini yakan **bir pişmanlığa dönüşecek ve sonunda yenilgiye uğray**ıp perişan ol**acaklar.** Bundan ders almayıp inkârcılıkta direten **kâfirler ise,** topluca **cehenneme sürülecekler.**

لِيَم۪يزَ اللّٰهُ الْخَب۪يثَ مِنَ الطَّيِّبِ وَيَجْعَلَ الْخَب۪يثَ بَعْضَهُ عَلٰى بَعْضٍ فَيَرْكُمَهُ
جَم۪يعًا فَيَجْعَلَهُ ف۪ي جَهَنَّمَۜ اُو۬لٰٓئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ ﴿٣٧﴾

37. Ki böylece **Allah,** ahlâkî yönden çirkin ve **pis** olan kâfirler**i,** her bakımdan güzel ve **temiz** olan müminler**den seçip ayıklasın ve bütün pislikleri birbiri üzerine yığıp hepsini cehenneme yollasın! İşte** tam anlamıyla **kaybedenler bunlardır.**

قُلْ لِلَّذ۪ينَ كَفَرُوٓا اِنْ يَنْتَهُوا يُغْفَرْ لَهُمْ مَا قَدْ سَلَفَۚ وَاِنْ يَعُودُوا فَقَدْ مَضَتْ
سُنَّتُ الْاَوَّل۪ينَ ﴿٣٨﴾

38. Ey Müslüman! **İnkâr edenlere** şu evrensel hakikati **bildir: Eğer** fırsat varken zulüm ve haksızlıktan **vazgeçerlerse, bundan önceki** günahları **bağışlanacaktır. Fakat yeniden** isyankârlığa **dönecek olurlarsa, öncekilerin kanunu geçmişti.** Yani daha önceki zalim milletlere uygulanan ilâhî yasa onlar için de uygulanacaktır, onu beklesinler.

وَقَاتِلُوهُمْ حَتّٰى لَا تَكُونَ فِتْنَةٌ وَيَكُونَ الدّ۪ينُ كُلُّهُ لِلّٰهِۚ فَاِنِ انْتَهَوْا فَاِنَّ اللّٰهَ بِمَا
يَعْمَلُونَ بَص۪يرٌ ﴿٣٩﴾

39. Ey iman edenler! Allah'ın dinine karşı savaş açan, insanî ve ahlâkî değerleri hiçe sayan, inanç, ibadet ve düşünce özgürlüğüne zincir vuran bütün **fitne** ve kötülük odakları tamamen yok edilip **ortadan kaldırılıncaya ve** yönetimde mutlak otorite ve egemenlik anlamına gelen **din, tamamen** ve yalnızca **Allah'ın** iradesine uygun bir hâle gelinceye ve böylece Kur'an'ın hedeflediği adalet, özgürlük ve barış ortamı tüm dünyada egemen **oluncaya kadar onlarla savaşın! Eğer** zulüm ve haksızlıktan **vazgeçerlerse,** kendilerini kurtarmış olurlar. Unutmasınlar ki, **Allah yaptıkları her şeyi görmektedir** ve hak ettikleri karşılığı onlara elbet verecektir.

وَاِنْ تَوَلَّوْا فَاعْلَمُوٓا اَنَّ اللّٰهَ مَوْلٰيكُمْۜ نِعْمَ الْمَوْلٰى وَنِعْمَ النَّص۪يرُ ﴿٤٠﴾

40. Eğer zulmü tercih ederek hak dinden **yüz çevirecek olurlarsa,** size asla zarar veremezler. Şunu iyi **bilin ki, sizin** koruyucunuz, yardımcınız, efendiniz ve **dostunuz Allah'tır! O ne güzel dost, ne güzel yardımcıdır!**

وَاعْلَمُٓوا اَنَّمَا غَنِمْتُمْ مِنْ شَيْءٍ فَاَنَّ لِلّٰهِ خُمُسَهُ وَلِلرَّسُولِ وَلِذِي الْقُرْبٰى وَالْيَتَامٰى وَالْمَسَاكِينِ وَابْنِ السَّبِيلِۙ

41. Bilin ki, savaşta **ele geçirdiğiniz ganimetlerin beşte biri,** kamu yararına harcanmak üzere şu beş sınıf arasında paylaştırılır:

1. Bu ganimetler öncelikle **Allah'a,** yani O'nun fakir ve muhtaç kullarına,
2. İslâm toplumunun devlet başkanı olarak Allah'ın **Elçisine** ve onun vefatından sonra, Kur'an'a ve Peygamberin sünnetine göre hükmeden Müslüman yöneticilere,
3. Savaşta şehit düşen askerlerin geride bıraktıkları yardıma muhtaç **akrabalara,**
4. Bu durumdaki **yetimlere,**
5. Diğer **yoksullara,**
6. **Ve** evinden yurdundan uzak düşmüş, memleketine dönemeyecek şekilde **yolda kalmış kimselere aittir.**

Ganimetin geri kalan beşte dördü ise, savaşa katılan askerler arasında süvarilere iki, yayalara bir pay olmak üzere paylaştırılır.

اِنْ كُنْتُمْ اٰمَنْتُمْ بِاللّٰهِ وَمَٓا اَنْزَلْنَا عَلٰى عَبْدِنَا يَوْمَ الْفُرْقَانِ يَوْمَ الْتَقَى الْجَمْعَانِۜ وَاللّٰهُ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٤١﴾

Ey müminler! **Eğer Allah'a** gerçekten iman ediyorsanız **ve** hak ile batılın kesin hatlarla birbirinden ayrıldığı o **Ayrışma Gününde,** yani **iki ordunun** Bedir'de **karşı karşıya geldiği** kader **gün**ünde **kulumuza indirdiğimiz** muhteşem zaferi müjdeleyen ayetler**e** gerçekten **inanıyorsanız,** ganimetler konusunda uymanız gereken temel ölçü budur. Unutmayın ki, **Allah her şeye kadirdir.**

Bakın, bizzat Allah, Bedir savaşında müminleri nasıl sevk ve idare ediyordu:

اِذْ اَنْتُمْ بِالْعُدْوَةِ الدُّنْيَا وَهُمْ بِالْعُدْوَةِ الْقُصْوٰى وَالرَّكْبُ اَسْفَلَ مِنْكُمْۜ

42. Hani, siz vadinin Medine'ye **yakın** bölgesinde, savaşa hiç de elverişli olmayan kuzey **kenarında idiniz. Onlar ise,** vadinin Mekke tarafına düşen ve stratejik öneme sahip olan **öte ucunda idiler.** Birbirinden habersiz ilerleyen iki ordu arasında sadece bir tepe vardı ve sanki gizli bir el, onları bir noktada buluşturuyordu. Bu arada, Ebu Süfyan komutasında hızla Mekke'ye doğru kaçmakta olan **kervan sizden daha aşağılarda** deniz sahilinde **idi.** Düşman, her bakımdan sizden üstün görünüyordu.

وَلَوْ تَوَاعَدْتُمْ لَاخْتَلَفْتُمْ فِي الْمِيعَادِۙ وَلٰكِنْ لِيَقْضِيَ اللّٰهُ اَمْرًا كَانَ مَفْعُولًاۙ لِيَهْلِكَ مَنْ هَلَكَ عَنْ بَيِّنَةٍ وَيَحْيٰى مَنْ حَيَّ عَنْ بَيِّنَةٍۜ

Allah iki orduyu öyle bir yerde ve zamanda buluşturmuştu ki, **eğer** savaş için önceden **sözleşmiş olsaydınız, sözleştiğiniz vakitte** bu kadar dakik **buluşamazdınız.** Ayrıca böylesine güçlü bir orduyla karşılaşacağınızı bilseydiniz, savaşa çıkmaktan çekinirdiniz. Kısacası, işin içinde ilâhî irade olmasaydı, bu zaferin kazanılmasına imkân ve ihtimal yoktu. **Fakat Allah, yerine getirilmesi kaçınılmaz olan bir amacı gerçekleştirmek için** hak ile batılın temsilcilerini vuruşturarak, Bedir savaşında inananları mucizevî bir şekilde üstün kıldı **ki,** inkârı tercih ederek **helâk edilecek olan,** tesadüfen ve gelişigüzel değil, hakikati bizzat görerek **açık bir delile göre helâk olsun. Yine** imanı tercih ederek **yaşayacak olan da,** kesin bir bilgiye ve **açık bir delile göre yaşasın.**

وَاِنَّ اللّٰهَ لَسَمِيعٌ عَلِيمٌۙ ﴿٤٢﴾

Şüphesiz Allah her şeyi **işitendir, bilendir.** Nitekim:

اِذْ يُرِيكَهُمُ اللّٰهُ فِي مَنَامِكَ قَلِيلًاۜ وَلَوْ اَرٰيكَهُمْ كَثِيرًا لَفَشِلْتُمْ وَلَتَنَازَعْتُمْ فِي الْاَمْرِ وَلٰكِنَّ اللّٰهَ سَلَّمَۜ اِنَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ ﴿٤٣﴾

43. Ey Peygamber! **Hani Allah,** savaştan önce görmüş olduğun **rüyanda,** sizi cesaretlendirip savaşa yöneltmek için **sana onları** sayıca **az gösteriyordu.** Çünkü **eğer onları sana çok gösterseydi, paniğe kapılacak ve bu konuda anlaşmazlığa düşecektiniz. Fakat Allah,** sizi yardımıyla destekleyerek tüm tehlikelerden **kurtardı. Hiç şüphesiz O, kalplerin içindeki** bütün gizli niyet ve düşünce**leri bilmektedir.**

وَاِذْ يُرِيكُمُوهُمْ اِذِ الْتَقَيْتُمْ فِٓي اَعْيُنِكُمْ قَلِيلًا وَيُقَلِّلُكُمْ فِٓي اَعْيُنِهِمْ لِيَقْضِيَ اللّٰهُ اَمْرًا كَانَ مَفْعُولًاۜ وَاِلَى اللّٰهِ تُرْجَعُ الْاُمُورُ ﴿٤٤﴾

44. Ve hani Allah, savaş öncesinde **karşı karşıya geldiğiniz sırada onları sizin gözünüzde az gösteriyor ve sizi de onların gözünde** iyice **azaltıyordu ki,** iyilerle kötüler artık aralarında kozlarını paylaşsınlar ve böylece Allah, **yerine getirilmesi kaçınılmaz olan bir amacı gerçekleştirmiş olsun.** Nitekim tam savaşın kızıştığı sırada, sizi kâfirlerin gözünde olduğunuzun iki katı göstererek (3. Âl-i İmrân: 13) onların kalplerine korku saldı ve size muhteşem bir zafer kazandırdı. Unutmayın ki, **bütün işler Allah'a döndürülecek** ve her konuda son sözü O söyleyecek, hükmü de O verecek**tir.**

يَٓا اَيُّهَا الَّذِينَ اٰمَنُٓوا اِذَا لَقِيتُمْ فِئَةً فَاثْبُتُوا وَاذْكُرُوا اللّٰهَ كَثِيرًا لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَۚ ﴿٤٥﴾

45. Ey iman edenler! Savaşta düşman askerlerinden **bir topluluk ile karşılaştığınız zaman,** asla gevşekliğe kapılmayın! Onlar karşısında kararlı, **sağlam durun ve Allah'ı çokça anın ki,** dünya ve âhirette **kurtuluşa erişesiniz.**

وَاَطِيعُوا اللّٰهَ وَرَسُولَهُ وَلَا تَنَازَعُوا فَتَفْشَلُوا وَتَذْهَبَ رِيحُكُمْ وَاصْبِرُواۜ اِنَّ اللّٰهَ مَعَ الصَّابِرِينَۚ ﴿٤٦﴾

46. Bir de, Allah'a ve Elçisine gönülden boyun eğerek **itaat edin ve sakın birbirinizle çekişmeyin! Yoksa korkuya kapılırsınız da,** bütün heybet ve **kuvvetiniz** kaybolup **gider. Ve** en sıkıntılı anlarda bile zorluklara göğüs gererek **sabredin!** Unutmayın ki, **Allah sabredenlerle beraberdir.**

وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ خَرَجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ بَطَرًا وَرِئَٓاءَ النَّاسِ وَيَصُدُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللّٰهِۜ وَاللّٰهُ بِمَا يَعْمَلُونَ مُحِيطٌ ﴿٤٧﴾

47. Ve sakın, inananları **Allah yolundan alıkoymak için** küstahça bir gurura kapılıp sağa sola **çalım satarak ve insanlara gözdağı vererek yurtlarından çıkıp gelen** şu **inkârcılar gibi olmayın!** Hiç kuşkusuz **Allah, onların** bütün **yaptıklarını** sonsuz ilim ve kudretiyle **kuşatmıştır.**

Onları müminlere karşı savaşa sürükleyen duygunun asıl kaynağına gelince:

وَاِذْ زَيَّنَ لَهُمُ الشَّيْطَانُ اَعْمَالَهُمْ وَقَالَ لَا غَالِبَ لَكُمُ الْيَوْمَ مِنَ النَّاسِ وَاِنِّي جَارٌ لَكُمْۚ

48. Hani kâfirlerin benliklerini tamamen ele geçirmiş olan **şeytan,** türlü bahaneler ve telkinlerle **onlara yaptıklarını güzel göstererek,** "Korkmayın, **bugün insanlardan hiç kimse sizi yenemez, ben sizin yanınızdayım!" demişti.**

فَلَمَّا تَرَٓاءَتِ الْفِئَتَانِ نَكَصَ عَلٰى عَقِبَيْهِ وَقَالَ اِنّ۪ي بَر۪ٓيءٌ مِنْكُمْ اِنّ۪ٓي اَرٰى مَا لَا
تَرَوْنَ اِنّ۪ٓي اَخَافُ اللّٰهَۜ وَاللّٰهُ شَد۪يدُ الْعِقَابِ ﴿٤٨﴾

Fakat iki ordu karşı karşıya gelince, şeytan **hemen gerisin geriye dönerek, "Bakın!" dedi, "Ben sizden** ve yaptığınız kötülüklerden **uzağım!** Sizinle tüm ilişkimi kesiyor, hakkınızda hiçbir sorumluluk kabul etmiyorum! Çünkü **ben, sizin** nefret ve ihtirasa kapılarak **göremediğiniz gerçekleri,** yani şehadet aşkıyla er meydanına çıkan ve bizzat melekler tarafından desteklenen bu yiğitlerle asla baş edilemeyeceğini **görüyorum. Doğrusu ben,** her ne kadar emirlerine itaat etmesem de, **Allah'tan korkarım.** Çünkü bilirim ki, **Allah'ın azabı çok şiddetlidir."** Böylece şeytan, inkârcıları oracıkta yüz üstü bırakıp kaçmıştı.

اِذْ يَقُولُ الْمُنَافِقُونَ وَالَّذ۪ينَ ف۪ي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ غَرَّ هٰٓؤُ۬لَٓاءِ د۪ينُهُمْۜ وَمَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى
اللّٰهِ فَاِنَّ اللّٰهَ عَز۪يزٌ حَك۪يمٌ ﴿٤٩﴾

49. Öte yandan, inanmadıkları hâlde Müslüman gözüken **ikiyüzlüler ve** İslâm'dan yana kesin tercihini henüz yapmamış olan, dolayısıyla **kalplerinde hastalık bulunan** bazı zayıf imanlı**lar, "Bu** Müslüman**ları dinleri** fena hâlde **aldatmış!** Baksanıza, kendilerinin üç katı bir orduya kafa tutuyorlar!" **diyorlardı.** Oysa bilmiyorlardı ki, **her kim** —üzerine düşeni yaptıktan sonra— **Allah'a güvenip dayanırsa,** Allah O'na yeter. Çünkü **Allah, sonsuz kudret ve hikmet sahibidir.** Neyi dilemiş ve hangi hükmü vermişse, mutlaka doğrudur ve gerçekleşecektir. O hâlde, kudret ve hikmet isteyen O'na bağlanmalıdır. O'ndan yüz çevirenlere gelince:

وَلَوْ تَرٰٓى اِذْ يَتَوَفَّى الَّذ۪ينَ كَفَرُوا الْمَلٰٓئِكَةُ يَضْرِبُونَ وُجُوهَهُمْ وَاَدْبَارَهُمْۚ وَذُوقُوا
عَذَابَ الْحَر۪يقِ ﴿٥٠﴾

50. O kâfirleri can çekişirlerken bir görseydin: Melekler yüzlerine ve sırtlarına vura vura canlarını alırlarken, onları şöyle azarlayacaklar: **"Tadın bakalım şu yakıcı azabı!"**

ذٰلِكَ بِمَا قَدَّمَتْ اَيْد۪يكُمْ وَاَنَّ اللّٰهَ لَيْسَ بِظَلَّامٍ لِلْعَب۪يدِۙ ﴿٥١﴾

51. "İşte bu ceza, **kendi ellerinizle yaptığınız** zulüm ve haksızlıklar **yüzündendir. Yoksa Allah, kullarına asla zulmedecek değildir."**

كَدَأْبِ اٰلِ فِرْعَوْنَۙ وَالَّذ۪ينَ مِنْ قَبْلِهِمْۜ كَفَرُوا بِاٰيَاتِ اللّٰهِ فَاَخَذَهُمُ اللّٰهُ بِذُنُوبِهِمْۜ اِنَّ
اللّٰهَ قَوِيٌّ شَد۪يدُ الْعِقَابِ ﴿٥٢﴾

52. Şu inkârcıların gidişatı, **tıpkı Firavun hanedanının ve onlardan önceki** zalim**lerin durumuna benziyor. Onlar da Allah'ın ayetlerini inkâr etmişlerdi de, Allah günahlarından dolayı onları kıskıvrak yakalayıvermişti!** Öyle ya, **Allah'ın** kudret ve **kuvveti sınırsızdır,** zalimleri **cezalandırması çok şiddetlidir.**

ذٰلِكَ بِاَنَّ اللّٰهَ لَمْ يَكُ مُغَيِّرًا نِعْمَةً اَنْعَمَهَا عَلٰى قَوْمٍ حَتّٰى يُغَيِّرُوا مَا بِاَنْفُسِهِمْۙ وَاَنَّ
اللّٰهَ سَم۪يعٌ عَل۪يمٌۙ ﴿٥٣﴾

53. İşte zalimlerin cezası **budur.** Ve bu cezanın sebebi yalnızca kendileridir. **Çünkü** kıyamete kadar değişmeyecek ilâhî yasalar uyarınca, **bir toplum kendi iç dünyasındaki** güzel ahlâk ve meziyet**leri** bozup **değiştirmediği sürece, Allah onlara vermiş olduğu nimetleri değiştirecek değildir. Ve çünkü Allah,** her şeyi **işitendir, bilendir.** Sonsuz ilim ve hikmeti gereğince, hiç kimseye hak etmediği karşılığı vermez.

كَدَأْبِ اٰلِ فِرْعَوْنَۙ وَالَّذ۪ينَ مِنْ قَبْلِهِمْۜ كَذَّبُوا بِاٰيَاتِ رَبِّهِمْ فَاَهْلَكْنَاهُمْ بِذُنُوبِهِمْ
وَاَغْرَقْنَٓا اٰلَ فِرْعَوْنَۚ وَكُلٌّ كَانُوا ظَالِم۪ينَ ﴿٥٤﴾

54. Bu ilâhî yasa, geçmişte de aynen uygulanmıştı. **Tıpkı Firavun hanedanının ve onlardan önceki** kâfirlerin ibret verici **durumlarında olduğu gibi. Onlar da Rab'lerinin ayetlerini yalanlamaya kalkmışlardı. Biz de günahlarından dolayı onları helâk etmiş, Firavun ve ordusunu** Kızıldeniz'e batırıp **boğmuştuk. Çünkü** bu helâk edilenlerin **hepsi de,** bile bile kötülüğü tercih eden **zalim kimselerdi.**

اِنَّ شَرَّ الدَّوَٓابِّ عِنْدَ اللّٰهِ الَّذ۪ينَ كَفَرُوا فَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَۚ ﴿٥٥﴾

55. Allah katındaki değer ölçülerine göre **yaratıkların en kötüsü, inkâra saplanıp da bir türlü imana gelmeyen** o nankör ve inatçı kâfir**lerdir.**

اَلَّذ۪ينَ عَاهَدْتَ مِنْهُمْ ثُمَّ يَنْقُضُونَ عَهْدَهُمْ ف۪ي كُلِّ مَرَّةٍ وَهُمْ لَا يَتَّقُونَ ﴿٥٦﴾

56. Onlar, kendileriyle antlaşma yaptığın hâlde her fırsatta antlaşmayı bozan ve hiçbir ahlâksızlıktan, kötülükten **çekinmeyen kimselerdir.**

فَاِمَّا تَثْقَفَنَّهُمْ فِي الْحَرْبِ فَشَرِّدْ بِهِمْ مَنْ خَلْفَهُمْ لَعَلَّهُمْ يَذَّكَّرُونَ ﴿٥٧﴾

57. Bunları savaşta ele geçirirsen, onlara vereceğin ceza **ile, arkalarında bulunan** ve antlaşmayı bozma niyeti taşıyan **kimselere** öyle bir **gözdağı ver ki, akıllarını başlarına toplasınlar** da, ihânet etmekten sakınsınlar.

وَاِمَّا تَخَافَنَّ مِنْ قَوْمٍ خِيَانَةً فَانْبِذْ اِلَيْهِمْ عَلٰى سَوَٓاءٍۜ اِنَّ اللّٰهَ لَا يُحِبُّ الْخَٓائِن۪ينَۚ
﴿٥٨﴾

58. Kendileriyle antlaşma yaptığın **bir toplumun,** antlaşmayı bozduklarını veya bunu plânladıklarını gösteren açık ve kesin deliller bulur da onların sana **hainlik edeceğinden korkarsan, sen de aynı şekilde** antlaşmayı geçersiz kıldığını **onlara bildir.** Bu şekilde bildiri yapmadan onlara gizlice saldırma. Uydurma bahanelerle antlaşmayı çiğnemeye de kalkma. **Çünkü Allah, ihanet edenleri sevmez.**

وَلَا يَحْسَبَنَّ الَّذ۪ينَ كَفَرُوا سَبَقُواۜ اِنَّهُمْ لَا يُعْجِزُونَ ﴿٥٩﴾

59. İnkâr edenler, yaptıkları ihanetin cezasını çekmeden elimizden **kaçıp kurtulacaklarını sanmasınlar. Onlar,** Allah'ın kendilerine gerek doğrudan, gerek mümin kullarının eliyle azap etmesine **asla engel olamayacaklardır.** İşte bunun içindir ki:

وَاَعِدُّوا لَهُمْ مَا اسْتَطَعْتُمْ مِنْ قُوَّةٍ وَمِنْ رِبَاطِ الْخَيْلِ تُرْهِبُونَ بِه۪ عَدُوَّ اللّٰهِ وَعَدُوَّكُمْ
وَاٰخَر۪ينَ مِنْ دُونِهِمْۚ لَا تَعْلَمُونَهُمْۚ اَللّٰهُ يَعْلَمُهُمْۜ

60. Ey müminler! **Onlara karşı gücünüz yettiği kadar kuvvet** toplayın **ve** en etkili, en üstün silah gücüne sahip olun. Sözgelimi, güçlü süvari birlikleri oluşturmak üzere **savaş atları** ve elinizdeki imkânlara göre tanklar, toplar, tüfekler **hazırlayın ki, böylece hem Allah'ın düşmanı, hem de sizin düşmanınız olan insanları ve onlardan başka sizin bilmediğiniz, fakat Allah'ın bildiği** ve gelecekte Müslümanların başına belâ olabilecek **kimseleri korkutup** savaştan **caydırabilesiniz.** Fakat bunu gerçekleştirmek için malınızı ve canınızı ortaya koymanız gerekiyor.

وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ شَيْءٍ ف۪ي سَب۪يلِ اللّٰهِ يُوَفَّ اِلَيْكُمْ وَاَنْتُمْ لَا تُظْلَمُونَ ﴿٦٠﴾

Unutmayın ki, **Allah yolunda her ne harcama yaptıysanız, hepsinin karşılığı size eksiksiz ödenecek ve asla haksızlığa uğratılmayacaksınız.**

وَاِنْ جَنَحُوا لِلسَّلْمِ فَاجْنَحْ لَهَا وَتَوَكَّلْ عَلَى اللّٰهِ اِنَّهُ هُوَ السَّم۪يعُ الْعَل۪يمُ ﴿٦١﴾

61. Şayet düşmanların **barışa yanaşırlarsa, onların bu teklifini kabul et ve Allah'a güven. Şüphesiz O** her şeyi **işitendir, bilendir.**

وَاِنْ يُر۪يدُٓوا اَنْ يَخْدَعُوكَ فَاِنَّ حَسْبَكَ اللّٰهُ هُوَ الَّذ۪ٓي اَيَّدَكَ بِنَصْرِه۪ وَبِالْمُؤْمِن۪ينَۙ

﴿٦٢﴾

62. Ama eğer asıl maksatları savaş olduğu hâlde barış yanlısı gözükerek **sana hile yapmaya kalkışırlarsa,** korkma, onlara karşı **Allah sana yeter! O** Allah **ki,** katından gönderdiği **yardımıyla ve** uğrunda can vermeye hazır olan **müminlerle seni destekledi,**

وَاَلَّفَ بَيْنَ قُلُوبِهِمْۜ لَوْ اَنْفَقْتَ مَا فِي الْاَرْضِ جَم۪يعاً مَٓا اَلَّفْتَ بَيْنَ قُلُوبِهِمْ وَلٰكِنَّ

اللّٰهَ اَلَّفَ بَيْنَهُمْۜ اِنَّهُ عَز۪يزٌ حَك۪يمٌ ﴿٦٣﴾

63. Ve tüm insanlığa örnek olacak muazzam bir toplumsal değişimi gerçekleştirerek, yüzyıllar boyunca birbirlerini kırıp geçiren düşman kabileleri bir anda din kardeşleri hâline getirip **onların gönüllerini** sevgi ile **birbirine ısındırıp kaynaştırdı. Şayet sen dünyalar kadar servet harcamış olsaydın bile, yine de onların kalplerini birleştiremezdin. Fakat** işte **Allah, onları** İslâm sancağı altında tek vücut hâlinde **bir araya getirdi. Çünkü O, sonsuz kudret ve hikmet sahibidir.** Bu yüzden artık korkuya, ümitsizliğe kapılmak yok:

يَٓا اَيُّهَا النَّبِيُّ حَسْبُكَ اللّٰهُ وَمَنِ اتَّبَعَكَ مِنَ الْمُؤْمِن۪ينَ۟ ﴿٦٤﴾

64. Ey Peygamber! Sana ve seni izleyen müminlere, yardımcı ve koruyucu olarak **Allah yeter!** O hâlde:

يَٓا اَيُّهَا النَّبِيُّ حَرِّضِ الْمُؤْمِن۪ينَ عَلَى الْقِتَالِۜ

65. Ey Peygamber ve ey onun izinde yürüyen Müslüman komutan! **İnananları** cesaretlendirerek **savaşa teşvik et:**

اِنْ يَكُنْ مِنْكُمْ عِشْرُونَ صَابِرُونَ يَغْلِبُوا مِائَتَيْنِۚ

Eğer sizden zorluklara karşı göğüs gererek **sabretmesini bilen yirmi kişi olursa, kâfirlerden** tam **iki yüz** kişilik bir bölüğ**ü yenebilirler.**

وَاِنْ يَكُنْ مِنْكُمْ مِائَةٌ يَغْلِبُٓوا اَلْفاً مِنَ الَّذ۪ينَ كَفَرُوا بِاَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَفْقَهُونَ ﴿٦٥﴾

Yine sizden böyle **yüz kişi olursa, kâfirlerden bin kişilik bir orduyu yenebilirler. Çünkü onlar,** Allah'a ve ahirete inanmayan; evrenin, hayatın ve ölümün gerçek anlamını **bilmeyen bir topluluktur.**

Demek ki, savaş taktiğini iyi bilen cesaretli, sabırlı ve sağlam inançlı bir İslâm ordusu, sayıca kendisinden on kat fazla düşmanı yenebilir. Ancak her Müslüman bu derece sabırlı, takvalı ve cesaretli olmayabilir. Bunun içindir ki:

اَلْـٰٔنَ خَفَّفَ اللّٰهُ عَنْكُمْ وَعَلِمَ اَنَّ ف۪يكُمْ ضَعْفاًۜ

66. Şimdi Allah, içinizde zaman zaman gaflet, yılgınlık ve **zayıflık olacağını bildiğinden,** aslında bire-on olması gereken oranı düşürerek **yükünüzü hafifletmiş bulunuyor:**

فَاِنْ يَكُنْ مِنْكُمْ مِائَةٌ صَابِرَةٌ يَغْلِبُوا مِائَتَيْنِۚ

Artık içinizden sabreden yüz kişi olursa, kâfirlerden iki yüz kişilik bir bölüğ**ü yenebilirler.**

وَاِنْ يَكُنْ مِنْكُمْ اَلْفٌ يَغْلِبُٓوا اَلْفَيْنِ بِاِذْنِ اللّٰهِ

Yine sizden böyle **bin kişi olursa, kâfirlerden iki bin kişilik bir orduyu Allah'ın izniyle yenebilirler.** Demek ki, İslâm ordusu kendisinin iki katından fazla olmadığı sürece düşman karşısında geri çekilemez, savaşmak zorundadır. Eğer müminler Allah'a dayanır ve zorluklar karşısında sabrederlerse, kesinlikle galip gelecekler dir.

وَاللّٰهُ مَعَ الصَّابِر۪ينَ ﴿٦٦﴾

Çünkü **Allah, sabredenlerle beraberdir.**

مَا كَانَ لِنَبِيٍّ اَنْ يَكُونَ لَهُٓ اَسْرٰى حَتّٰى يُثْخِنَ فِي الْاَرْضِۜ

67. Ey müminler! **Bir Peygambere,** düşman kuvvetlerini bir daha toparlanamayacakları şekilde bozguna uğratıp **yeryüzünde tam olarak ağırlığını koymadan,** fidye ve ganimet elde etme amacıyla **esirler almak yaraşmaz.** Zira o, savaş esiri alıp karşılığında fidye elde etmek veya ganimet toplamak için gönderilmedi. Onun gönderilişinin asıl gayesi, zulüm ve haksızlıklara son vermek üzere İslâm mesajını tüm insanlığa duyurmak ve gerekirse bu uğurda savaşmaktır. Ama hâlâ içinizde, Peygamberin görevini ve gönderiliş gayesini tam anlamıyla kavrayamamış olanlar var. Nitekim Bedir savaşında Kureyş ordusu geri çekilmeye başladığında, bazılarınız Peygamberin talimatlarını dikkate almayıp ganimet toplamaya ve esirler almaya başladınız. Oysa hepiniz düşmanı takip ederek onlara son darbeyi indirmiş olsaydınız, bütün kuvvetlerini oracıkta kırıp bir daha asla toparlanamayacakları şekilde tamamen imha edebilirdiniz.

تُر۪يدُونَ عَرَضَ الدُّنْيَاۗ وَاللّٰهُ يُر۪يدُ الْاٰخِرَةَۜ وَاللّٰهُ عَز۪يزٌ حَك۪يمٌ ﴿٦٧﴾

Fakat **siz,** ganimet ve esirler peşinde koşarak **şu dünyanın** gelip geçici **menfaatini istiyordunuz. Allah ise** kararlılık ve fedakârlık göstererek **ahireti** kazanmanızı **istiyordu.** Hiç kuşkusuz **Allah, sonsuz kudret ve hikmet sahibidir.**

لَوْلَا كِتَابٌ مِنَ اللّٰهِ سَبَقَ لَمَسَّكُمْ ف۪يمَٓا اَخَذْتُمْ عَذَابٌ عَظ۪يمٌ ﴿٦٨﴾

68. Ey iman edenler! **Eğer Allah tarafından,** fidye ve ganimetin helâl olduğuna (47. Muhammed: 4), haramlığı açıkça bildirilmeyen bir davranıştan dolayı hiç kimsenin cezalandırılmayacağına ve Bedir Savaşında Müslümanların mutlaka galip geleceğine dair **önceden verilmiş hüküm olmasaydı, aldığınız** bu fidye ve ganimet malların**dan ötürü başınıza mutlaka büyük bir azap gelirdi.** Ayrıca, düşman uyanık davranıp yeniden toparlanarak ani bir karşı saldırıya geçmiş olsaydı, hepinizin kılıçtan geçirilmesi işten bile değildi. Neyse ki, Allah sizleri bundan korudu.

Ama ne yazık ki, daha sonra Uhud savaşında bu uyarıyı dikkate almayan bazı okçuların hatası yüzünden, kazanılmak üzere olan bir savaş kaybedilmiş ve Müslümanlar büyük kayıplar vermişlerdir (3. Âl-i İmrân: 152).

فَكُلُوا مِمَّا غَنِمْتُمْ حَلَالاً طَيِّباًۘ وَاتَّقُوا اللّٰهَۜ اِنَّ اللّٰهَ غَفُورٌ رَح۪يمٌ ﴿٦٩﴾

69. Bedir Savaşında esir ve ganimet peşinde koşmanız doğru olmamakla birlikte, **ele geçirdiğiniz** fidye ve **ganimetleri helâl ve hoş olarak yiyebilirsiniz.** Yeter ki, **Allah'tan** gelen ilkeleri çiğnememe konusunda son derece titiz ve dikkatli davranın ve gücünüz yettiğince kötülüklerden **sakının.** Ve Allah'ın merhametinden asla ümit kesmeyin. Çünkü **Allah çok bağışlayıcı, çok merhametlidir.**

Savaş esirlerinin durumuna gelince:

يَٓا اَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ لِمَنْ ف۪ٓي اَيْد۪يكُمْ مِنَ الْاَسْرٰٓىۙ اِنْ يَعْلَمِ اللّٰهُ ف۪ي قُلُوبِكُمْ خَيْراً

يُؤْتِكُمْ خَيْراً مِمَّٓا اُخِذَ مِنْكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْۜ وَاللّٰهُ غَفُورٌ رَح۪يمٌ ﴿٧٠﴾

70. Ey Peygamber! Elinizde bulunan esirlere de ki: "Eğer Allah kalplerinizde O'nun mesajını anlayıp kabul etme yönünde bir yatkınlık bulunduğunu ya da müminlere karşı iyi niyetten kaynaklanan sevgi, dostluk ve merhamet gibi **iyilik** ve güzelliklerin yüreğinizde filizlendiğini **görürse, elinizden alınan** fidye ve ganimet malların**dan** çok **daha güzel** ve değerli olan iman nime**tini size lütfedecek ve sizi bağışlayacaktır. Çünkü Allah çok affedici, çok merhametlidir."**

وَاِنْ يُر۪يدُوا خِيَانَتَكَ فَقَدْ خَانُوا اللّٰهَ مِنْ قَبْلُ فَاَمْكَنَ مِنْهُمْۜ وَاللّٰهُ عَل۪يمٌ حَك۪يمٌ
﴿٧١﴾

71. Şayet bu esirler serbest kalıp ülkelerine döndükten sonra sözlerinde durmayıp **sana ihanet etmeye kalkışırlarsa,** şunu iyi bilsinler ki, **onlar daha önce de** Kur'an'ın hak olduğunu bile bile inkâr ederek **Allah'a ihanet etmişlerdi de,** bu yüzden **Allah** müminleri Bedir savaşında **onlara üstün kılmış** ve o zalimlere en ağır cezayı tattırmış**tı!** Unutmayın ki, **Allah** her şeyi **bilendir,** sonsuz **hikmet sahibidir."**

اِنَّ الَّذ۪ينَ اٰمَنُوا وَهَاجَرُوا وَجَاهَدُوا بِاَمْوَالِهِمْ وَاَنْفُسِهِمْ ف۪ي سَب۪يلِ اللّٰهِ وَالَّذ۪ينَ
اٰوَوْا وَنَصَرُٓوا اُو۬لٰٓئِكَ بَعْضُهُمْ اَوْلِيَٓاءُ بَعْضٍۜ

72. Allah'a ve Elçisine yürekten **inanan,** sonra zulmün egemen olduğu ülkeyi terk ederek İslâm diyarına **hicret eden,** ardından da üstün bir gayret göstererek **mallarıyla ve canlarıyla Allah yolunda cihâd eden** muhacir**ler ile** onlara **kucak açarak yardımcı olan** ve Ensar adıyla anılan Medineli fedakâr Müslüman**lar var ya; işte onlar,** her konuda **birbirlerinin** doğal müttefikleri, yardımcıları, koruyucuları ve **dostlarıdırlar.**

وَالَّذ۪ينَ اٰمَنُوا وَلَمْ يُهَاجِرُوا مَا لَكُمْ مِنْ وَلَايَتِهِمْ مِنْ شَيْءٍ حَتّٰى يُهَاجِرُواۚ

İnanmış oldukları hâlde hicret etmeyenlere gelince, onlar İslâm diyarına **hicret etmedikleri sürece, sizinle onlar arasında hiçbir dostluk bağı yoktur.** Zira siz, zulmün egemenliği altında yaşamayı tercih eden Müslümanların haklarını korumakla yükümlü değilsiniz.

وَاِنِ اسْتَنْصَرُوكُمْ فِي الدّ۪ينِ فَعَلَيْكُمُ النَّصْرُ اِلَّا عَلٰى قَوْمٍ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُمْ
م۪يثَاقٌۜ

Bununla beraber, **eğer din konusunda** uğradıkları baskılardan dolayı **sizden yardım isterlerse, —antlaşmalı olduğunuz bir topluma karşı olmamak şartıyla— o** mazlum Müslüma**nlara yardım etmek sizin görevinizdir.** Fakat müttefikiniz olan bir devlet kendi sınırları içinde yaşayan Müslümanlara baskı uygularsa, o zaman silahlı müdahalede bulunamazsınız. Bu durumda sorun, diplomatik görüşmeler yoluyla halledilmeye çalışılır. Yine de çözüm bulunamazsa, Müslümanların İslâm yurduna hicret etmelerinden başka çıkar yol yoktur. O hâlde, hem Müslümanların hakkını koruma, hem de kâfirlerle yaptığınız antlaşmalara bağlı kalma konusunda son derece titiz ve dikkatli davranın.

وَاللّٰهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَص۪يرٌ ﴿٧٢﴾

Unutmayın ki, **Allah yaptığınız her şeyi görmektedir.**

وَالَّذ۪ينَ كَفَرُوا بَعْضُهُمْ اَوْلِيَٓاءُ بَعْضٍۜ اِلَّا تَفْعَلُوهُ تَكُنْ فِتْنَةٌ فِي الْاَرْضِ وَفَسَادٌ
كَب۪يرٌۜ ﴿٧٣﴾

Müminler nasıl birbirlerinin dostu ise:

73. İnkâr edenler de doğal olarak **birbirlerinin** yardımcıları, koruyucuları, müttefikleri ve **dostlarıdırlar. Eğer** siz de kendi aranızda **böyle** organize olmuş güçlü ve etkin bir toplum oluşturmak için üzerinize düşeni **yapmayacak olursanız, yeryüzünde** baskı ve zulme dayalı rejimler boy gösterecek, kan ve gözyaşı asla dinmeyecek, bütün dünyayı korkunç **bir fitne** ve imansızlık akımı dalga dalga saracak **ve** böylece **büyük bir** kargaşa, anarşi, yozlaşma ve **fesat baş gösterecektir.**

وَالَّذ۪ينَ اٰمَنُوا وَهَاجَرُوا وَجَاهَدُوا ف۪ي سَب۪يلِ اللّٰهِ وَالَّذ۪ينَ اٰوَوْا وَنَصَرُٓوا اُو۬لٰٓئِكَ هُمُ
الْمُؤْمِنُونَ حَقًّاۜ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَرِزْقٌ كَر۪يمٌ ﴿٧٤﴾

İşte bu çetin şartlarda dahi:

74. Allah'a ve Elçisine yürekten **inanan,** sonra zulmün egemen olduğu ülkelerini terk ederek İslâm diyarına **hicret eden,** ardından da üstün bir gayret göstererek **mallarıyla, canlarıyla Allah yolunda cihâd eden** muhacir**ler ve** onlara **kucak açarak yardımcı olan** Medineli Müslüman**lar var ya, işte gerçek** anlamda **inananlar onlardır. Onlara** Rab'leri tarafından **bağışlanma ve cömertçe bahşedilmiş nimetler vardır.**

Ve bu ilâhî müjde, yalnızca ilk Müslümanları değil, kıyamete kadar gelecek bütün müminleri kucaklamaktadır:

وَالَّذ۪ينَ اٰمَنُوا مِنْ بَعْدُ وَهَاجَرُوا وَجَاهَدُوا مَعَكُمْ فَاُو۬لٰٓئِكَ مِنْكُمْۜ

75. Bundan böyle; Allah'ın ayetlerine yürekten **inanan,** sonra İslâm'ın egemen olduğu diyara **hicret eden ve sizinle birlikte** Allah'ın dini uğrunda **cihad edenler var ya, işte onlar da siz**in sahip olduğunuz bütün hak ve yetkilere sahip müminler**dendir.** Zira İslâm inancı, bütün müminleri birbirine kardeş yapar. Ancak sırf bu kardeşlik bağı, bazılarınızın zannettiği gibi onları birbirlerine mirasçı kılmaz.

وَاُو۬لُوا الْاَرْحَامِ بَعْضُهُمْ اَوْلٰى بِبَعْضٍ ف۪ي كِتَابِ اللّٰهِۜ

Zira **Allah'ın hükmüne** (4. Nisa: 11) **göre** anne, baba, eş, çocuk ve benzeri **yakın akrabalar, birbirlerine** mirasçı olmaya diğer müminlerden **daha lâyıktırlar.**

Öte yandan, kâfirler bile kendi aralarında birlik ve beraberlik oluşturabiliyorlarsa, Allah'ın belirlediği yasalar uyarınca, iman bağıyla birbirlerine kenetlenerek aralarında yakınlık kuranlar, birbirlerine her konuda yardım etmeye, birbirlerinin haklarını korumaya ve sıkıntılarını paylaşmaya, inançsız insanlardan çok daha lâyıktırlar.

اِنَّ اللّٰهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَل۪يمٌ ﴿٧٥﴾

Hiç kuşkusuz Allah, her şeyi en mükemmel şekilde **bilmektedir.**



9. TEVBE SURESİ

Medine döneminin sonlarında, hicretin dokuzuncu yılında indirilmiştir. Surenin büyük bölümü, Tebük seferiyle ilgili konuları ele alır. Adını da, bu sefere katılmayanların tövbekârlığını dile getiren bölümlerden almıştır. Ültimatom anlamına gelen "Berâe" kelimesi de surenin isimlerindendir. 129 ayettir. Kur'an'da, yalnızca bu surenin başında besmele yoktur. Çünkü besmele, Allah'ın rahmet ve merhamet sıfatlarını vurgulayan bir barış çağrısı, kapsamlı bir ateşkes ve eman bildirisidir. Oysa sure, yaptıkları antlaşmaları pervasızca çiğneyen müşriklere karşı çok sert bir ültimatom ve savaş ilanı ile başlamaktadır. Nitekim surenin daha ilk kelimesinde, besmelenin tam zıddı bir anlam ile, antlaşmaya ihânet

eden zâlimlere hoşgörü ve merhamet gösterilmeyeceği ilan edilerek buyuruluyor ki:

بَرَٓاءَةٌ مِنَ اللّٰهِ وَرَسُولِه۪ٓ اِلَى الَّذ۪ينَ عَاهَدْتُمْ مِنَ الْمُشْرِك۪ينَۜ ﴿١﴾

1. Bu ilan, **Allah ve** O'nun emirlerini size ulaştıran **Elçisi tarafından, kendileriyle antlaşma yapmış olduğunuz** ve antlaşmaya ihanet eden **müşriklere,** dört ay sonra ateşkes hükümlerinin yürürlükten kaldırılacağını bildiren bir uyarı, **bir ültimatomdur:**

فَس۪يحُوا فِي الْاَرْضِ اَرْبَعَةَ اَشْهُرٍ وَاعْلَمُٓوا اَنَّكُمْ غَيْرُ مُعْجِزِي اللّٰهِۙ وَاَنَّ اللّٰهَ مُخْزِي الْكَافِر۪ينَ ﴿٢﴾

2. Ey ahitlerini çiğneyerek müminlere ihanet eden müşrikler! **Bu ülkede,** Zilhicce'nin onuncu, yani kurban bayramının birinci gününden itibaren tam **dört ay daha** barış ve güven içerisinde **dolaşabilirsiniz.** Fakat bu tarihten sonra savaş hâli başlamış olacaktır! Size tanınan bu zaman zarfında ister hakikate boyun eğip Müslüman olun, ister sığınacak yeni bir vatan arayın, ister kendinizi korumak için savaş hazırlığı yapın. Fakat şunu bilin ki, savaşı veya inkârda diretmeyi tercih ettiğiniz takdirde, Allah'a karşı savaş açmış olacaksınız. **Şunu** da **iyi bilin ki, siz Allah'ı asla aciz bırakacak değilsiniz ve Allah, inkârcıları** eninde sonunda **perişan edecektir.**

وَاَذَانٌ مِنَ اللّٰهِ وَرَسُولِه۪ٓ اِلَى النَّاسِ يَوْمَ الْحَجِّ الْاَكْبَرِ اَنَّ اللّٰهَ بَر۪ٓيءٌ مِنَ الْمُشْرِك۪ينَۙ وَرَسُولُهُۜ

3. Bu, her milletten ve kabileden çok sayıda hacının bir araya geldiği **büyük hac günü,** yani kurban bayramının birinci günü **Allah'tan ve Elçisinden** tüm **insanlığa yapılmış bir bildiridir:** Şöyle ki; **Allah da Elçisi de,** O'nun varlığına inanmakla birlikte, birtakım putların ve sözde ilâhların hükmüne boyun eğen o **müşriklerden tamamen uzaktır!**

فَاِنْ تُبْتُمْ فَهُوَ خَيْرٌ لَكُمْۚ وَاِنْ تَوَلَّيْتُمْ فَاعْلَمُٓوا اَنَّكُمْ غَيْرُ مُعْجِزِي اللّٰهِۜ

Şu hâlde ey müşrikler, **eğer** zulüm ve haksızlıktan ve batıl inançlardan vazgeçip **tövbe ederseniz, bu sizin iyiliğinize olur. Fakat yüz çevirecek olursanız, o zaman bilin ki, Allah'**ın azabını **asla engelleyecek değilsiniz.**

وَبَشِّرِ الَّذ۪ينَ كَفَرُوا بِعَذَابٍ اَل۪يمٍۙ ﴿٣﴾

Ey Müslüman! Bütün bunlara rağmen hakikati inatla inkâr eden **kâfirlere, can yakıcı bir azabı müjdele!**

اِلَّا الَّذ۪ينَ عَاهَدْتُمْ مِنَ الْمُشْرِك۪ينَ ثُمَّ لَمْ يَنْقُصُوكُمْ شَيْـٔاً وَلَمْ يُظَاهِرُوا عَلَيْكُمْ اَحَداً فَاَتِمُّٓوا اِلَيْهِمْ عَهْدَهُمْ اِلٰى مُدَّتِهِمْۜ اِنَّ اللّٰهَ يُحِبُّ الْمُتَّق۪ينَ ﴿٤﴾

4. Bu ültimatom, sizinle yaptıkları antlaşmaya ihânet eden müşriklere yöneliktir. **Ancak, kendileriyle yaptığınız antlaşmaya sadık kalan ve düşmanlarınızı size karşı desteklemeyen müşrikler bunun dışındadır.** Bu ilan onları kapsamaz. Bunun için, **onlarla yaptığınız antlaşmaya, süresinin sonuna kadar bağlı kalın.** Size düşmanlık göstermedikleri sürece, onlarla barış içinde yaşayın (9. Tevbe: 7). **Gerçek şu ki, Allah** antlaşmayı çiğnemekten **sakınanları sever.**

فَاِذَا انْسَلَخَ الْاَشْهُرُ الْحُرُمُ فَاقْتُلُوا الْمُشْرِك۪ينَ حَيْثُ وَجَدْتُمُوهُمْ وَخُذُوهُمْ وَاحْصُرُوهُمْ وَاقْعُدُوا لَهُمْ كُلَّ مَرْصَدٍۚ

5. İkinci ayette müşriklere tanınmış olan bu **ateşkes ayları sona erince** —ki o zaman savaş hâli başlamış demektir— kendilerine sunduğunuz üç seçenek içerisinden savaşı tercih ederlerse, o **müşrikler**den ölümü hak edenleri **gördüğünüz yerde öldürün,** hapis cezasını hak edenleri **yakalayıp** hapse atı**n,** sizi atlatıp kaçmaya çalışanları **çepeçevre sarıp kuşatın ve tüm çıkış noktalarını tutarak onları amansız bir takibe alın.** Çünkü onlar antlaşmaya ihanet ederek suç işlemiş, üstelik kendilerine tanınan dört ay içinde bu toprakları terk etmeyerek cezayı hak etmişlerdir.

فَاِنْ تَابُوا وَاَقَامُوا الصَّلٰوةَ وَاٰتَوُا الزَّكٰوةَ فَخَلُّوا سَب۪يلَهُمْۜ اِنَّ اللّٰهَ غَفُورٌ رَح۪يمٌ ﴿٥﴾

Fakat **eğer** kendi özgür iradeleriyle Müslümanlığı tercih ederek **tövbe eder ve** bu tövbenin göstergesi olarak **namazı kılar, zekâtı verirlerse, o zaman onları serbest bırakın.** Fakat onları İslâm'ı kabul etmeye zorlamayın (2. Bakara: 256). Bir zamanlar size en ağır işkenceleri yapmış olsalar bile, onlara karşı merhametli ve affedici olun. Unutmayın ki, **Allah çok bağışlayıcı, çok şefkatlidir.**

وَاِنْ اَحَدٌ مِنَ الْمُشْرِك۪ينَ اسْتَجَارَكَ فَاَجِرْهُ حَتّٰى يَسْمَعَ كَلَامَ اللّٰهِ ثُمَّ اَبْلِغْهُ مَاْمَنَهُۜ ذٰلِكَ بِاَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٦﴾

6. Eğer müşriklerden biri savaş veya barış zamanında herhangi bir sebeple **sana sığınmak isterse, onun sığınma talebini kabul et. Ki böylece, Allah'ın kelâmını işit**ip bu dini kaynağından tanıyabil**sin. Sonra** Müslüman olmazsa bile, **onu güven içinde yaşayabileceği bir yere ulaştır. Çünkü onlar,** savaş ve düşmanlık ortamında aklıselim düşünemeyen ve İslâm aleyhindeki yoğun propagandaların da etkisiyle, bu dinin içyüzünü ve barındırdığı güzellikleri **bilmeyen kimselerdir.**

كَيْفَ يَكُونُ لِلْمُشْرِك۪ينَ عَهْدٌ عِنْدَ اللّٰهِ وَعِنْدَ رَسُولِه۪ٓ اِلَّا الَّذ۪ينَ عَاهَدْتُمْ عِنْدَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِۚ

7. Verdikleri sözü her fırsatta çiğneyen ve imzaladıkları antlaşmaları hiçe sayan **müşriklerin, Allah katında ve Elçisi nazarında nasıl bir ahdi olabilir ki?** Onların imzaladığı antlaşmaların, verdikleri sözlerin artık hiçbir hükmü ve değeri yoktur. **Ancak Mescid-i Haram'ın yanında,** yani Kâbe yakınlarındaki Hudeybiye mevkiinde **antlaşma yaptığınız** ve antlaşmaya sadık kalmış olan Kinâneoğulları, Huzâaoğulları ve Damraoğulları gibi müşrik kabileler **hariç.**

فَمَا اسْتَقَامُوا لَكُمْ فَاسْتَق۪يمُوا لَهُمْۜ اِنَّ اللّٰهَ يُحِبُّ الْمُتَّق۪ينَ ﴿٧﴾

Onlar size karşı doğru davrandıkları ve ahitlerinde bağlı kaldıkları **sürece, siz de onlara karşı doğru davranın. Çünkü Allah,** düşmanlarına karşı bile adil davranan, zulüm ve haksızlık yapmaktan **sakınan kimseleri sever.**

كَيْفَ وَاِنْ يَظْهَرُوا عَلَيْكُمْ لَا يَرْقُبُوا ف۪يكُمْ اِلّاً وَلَا ذِمَّةًۜ يُرْضُونَكُمْ بِاَفْوَاهِهِمْ وَتَاْبٰى قُلُوبُهُمْۚ وَاَكْثَرُهُمْ فَاسِقُونَۚ ﴿٨﴾

8. Evet, ihaneti alışkanlık hâline getiren bu insanların imzaladığı antlaşmaların **nasıl** hukukî bir geçerliliği **olabilir ki?** Değil mi ki onlar, **size** veya müttefikiniz olan güçsüz kabilelere **üstünlük sağladıklarında, ne size verdikleri yemini tanıyorlardı, ne de yaptıkları antlaşmayı!** Şimdi de kalkmış, doğruluktan ve ahde bağlılıktan dem vurarak **dilleriyle sizi razı etmeye çalışıyorlar, fakat kalpleri tam tersini söylüyor. Zaten onların çoğu,** ahlâk, insaf, adalet, erdemlilik nedir bilmeyen **yoldan çıkmış kimselerdir.**

اِشْتَرَوْا بِاٰيَاتِ اللّٰهِ ثَمَناً قَل۪يلاً فَصَدُّوا عَنْ سَب۪يلِه۪ۜ اِنَّهُمْ سَٓاءَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٩﴾

9. Çünkü onlar, bu dünyada elde edecekleri gelip geçici ve **değersiz bir kazanç uğruna Allah'ın ayetlerini göz ardı ettiler ve** böylece hem kendileri İslâm'dan yüz çevirdiler, hem de başkalarını **O'nun yolundan alıkoydular. Onlar gerçekten ne kötü işler yapıyorlar!**

لَا يَرْقُبُونَ فِي مُؤْمِنٍ اِلًّا وَلَا ذِمَّةً وَاُو۬لٰٓئِكَ هُمُ الْمُعْتَدُونَ ﴿١٠﴾

10. Bir müminin **hakk**ına saldırma fırsatı bulduklarında, **ne ettikleri yemini tanırlar, ne de imzaladıkları antlaşmayı. İşte,** hak hukuk tanımayan **asıl saldırganlar bunlardır.**

فَاِنْ تَابُوا وَاَقَامُوا الصَّلٰوةَ وَاٰتَوُا الزَّكٰوةَ فَاِخْوَانُكُمْ فِي الدِّينِ وَنُفَصِّلُ الْاٰيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ﴿١١﴾

11. Ama eğer zulüm ve inkârcılıktan vazgeçip **tövbe eder ve** bu tövbenin gerçek ve samimi bir tövbe olduğunun kanıtı olarak **namazı kılıp zekâtı verirlerse, artık sizin** sahip olduğunuz bütün yetki ve sorumluluklara sahip **din kardeşlerinizdirler.**

Bilinçli bir toplum için, ayetlerimizi işte böyle **açıkça** ve ayrıntılarıyla **ortaya koyuyoruz.**

وَاِنْ نَكَثُوا اَيْمَانَهُمْ مِنْ بَعْدِ عَهْدِهِمْ وَطَعَنُوا فِي دِينِكُمْ فَقَاتِلُوا اَئِمَّةَ الْكُفْرِ اِنَّهُمْ لَا اَيْمَانَ لَهُمْ لَعَلَّهُمْ يَنْتَهُونَ ﴿١٢﴾

12. Şayet onlar, İslâm'ı kabul ettiklerini söyledikten ve sizinle kardeşçe yaşayacaklarına dair **söz verdikten sonra** tekrar **yeminlerini bozup** hakaret ve iftiralarla **inancınıza dil uzatmaya kalkışırlarsa,** o zaman, kâfirleri size karşı kışkırtıp harekete geçiren öncü kadroyla, yani **küfrün önderleriyle** sonuna kadar **savaşın! Çünkü onların** yaptıkları antlaşmaların ve ettikleri **yeminleri**n artık hiçbir inandırıcılığı, hiçbir değeri **kalmamıştır.** Onlarla savaşın **ki,** yeryüzünü kana bulayan o zalimler, zulüm ve haksızlıktan **vazgeçsinler.**

اَلَا تُقَاتِلُونَ قَوْمًا نَكَثُوا اَيْمَانَهُمْ وَهَمُّوا بِاِخْرَاجِ الرَّسُولِ وَهُمْ بَدَؤُكُمْ اَوَّلَ مَرَّةٍ اَتَخْشَوْنَهُمْ فَاللّٰهُ اَحَقُّ اَنْ تَخْشَوْهُ اِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿١٣﴾

13. Ey müminler! Antlaşmaya ihanet ederek **yeminlerini bozan, Peygamberi** yurdundan sürüp **çıkarmak için ellerinden geleni yapan ve ilk saldırıyı kendileri başlatan bu insanlarla savaşmayacak mısınız? Yoksa onlardan korkuyor musunuz? Oysa asıl korkmanız gereken Allah'tır, eğer** gerçekten **inanıyorsanız!**

قَاتِلُوهُمْ يُعَذِّبْهُمُ اللّٰهُ بِاَيْدِيكُمْ وَيُخْزِهِمْ وَيَنْصُرْكُمْ عَلَيْهِمْ وَيَشْفِ صُدُورَ قَوْمٍ مُؤْمِنِينَ ﴿١٤﴾

14. Evet, **onlarla savaşın ki,** böylelikle **Allah sizin ellerinizle onları cezalandırıp perişan etsin, onlara karşı size zafer ihsan etsin ve** vaktiyle onlar tarafından işkenceye uğramış olan **mümin bir topluluğun yüreklerine su serpsin,**

وَيُذْهِبْ غَيْظَ قُلُوبِهِمْ وَيَتُوبُ اللّٰهُ عَلٰى مَنْ يَشَٓاءُ وَاللّٰهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿١٥﴾

15. Ve zalimlere gereken cezayı vererek, o müminlerin **kalplerindeki** haklı **öfkeyi,** kan davalarına, intikam saldırılarına meydan vermeyecek biçimde **silip atsın.**

Gerçi mümine yaraşan, kin ve nefretten olabildiğince uzak durmaktır. Unutmayın ki, bugün azılı birer kâfir olarak sizinle savaşanlar, yarın iman edip din kardeşiniz olabilirler. Zira **Allah, dilediğine tövbeyi nasip eder.** Öyle ya, **Allah** sonsuz **ilim ve hikmet sahibidir.**

اَمْ حَسِبْتُمْ اَنْ تُتْرَكُوا وَلَمَّا يَعْلَمِ اللّٰهُ الَّذِينَ جَاهَدُوا مِنْكُمْ وَلَمْ يَتَّخِذُوا مِنْ دُونِ اللّٰهِ وَلَا رَسُولِهِ وَلَا الْمُؤْمِنِينَ وَلِيجَةً وَاللّٰهُ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿١٦﴾

16. Ey müminler! Allah yolunda nice sıkıntı ve eziyetlere uğrayacak, çetin sınavlardan geçeceksiniz. Ya ne sanıyordunuz? **Yoksa siz** hep öyle nimetler içinde yaşayarak cenneti kazanabileceğinizi mi umuyordunuz? Yani **Allah içinizden** canla başla **mücadele eden ve kendilerine Allah'tan, Elçisinden ve inananlardan başkasını dost** ve yardımcı **edinmeyen** fedakâr mümin**leri** ikiyüzlülerden ayırıp **ortaya çıkarmadan** kendi hâlinize **bırakılacağınızı mı sandınız?**

Hiç kuşkusuz **Allah, yaptığınız her şeyden haberdardır.**

مَا كَانَ لِلْمُشْرِكِينَ اَنْ يَعْمُرُوا مَسَاجِدَ اللّٰهِ شَاهِدِينَ عَلٰٓى اَنْفُسِهِمْ بِالْكُفْرِ اُو۬لٰٓئِكَ حَبِطَتْ اَعْمَالُهُمْ وَفِي النَّارِ هُمْ خَالِدُونَ ﴿١٧﴾

17. İlâhî hükümleri reddederek ya da Allah'tan başka varlıklara taparak yahut birtakım varlıkları, kişileri ve kurumları ilâhlaştırarak Allah'a **ortak koşan kimselerin, hem de imansız olduklarına bizzat kendileri şahit iken, Allah'ın mescitlerini imar etmeye** ve oraların bakım ve gözetim hizmetlerini yürütmeye **hak ve yetkileri yoktur.** İman ve samimiyetten yoksun bu tür iyilikler onlara ne sevap kazandırır, ne de günahlarını azaltır. **Onlar, yaptıkları** bütün iyilikleri **boşa giden ve sonsuza dek ateşe mahkûm olan kimselerdir.**

اِنَّمَا يَعْمُرُ مَسَاجِدَ اللّٰهِ مَنْ اٰمَنَ بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ الْاٰخِرِ وَاَقَامَ الصَّلٰوةَ وَاٰتَى الزَّكٰوةَ وَلَمْ يَخْشَ اِلَّا اللّٰهَ فَعَسٰٓى اُو۬لٰٓئِكَ اَنْ يَكُونُوا مِنَ الْمُهْتَدِينَ ﴿١٨﴾

"Allah'ın mescitlerini ancak, Allah'a ve ahiret gününe iman eden, namazı dosdoğru kılan, zekâtı veren ve Allah'tan başka hiç kimseden korkmayan Müslüman**lar imar ederler.** Bu göreve ancak onlar lâyıktırlar. Onlar gerek camilerin bakım ve onarım işleriyle uğraşarak, gerek namazı cemaatle camide kılarak mescitleri mamur ve ihya ederler. **İşte onların, doğru yola erişen kimselerden olmaları umulabilir (9-Tevbe; 18)."**

اَجَعَلْتُمْ سِقَايَةَ الْحَٓاجِّ وَعِمَارَةَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ كَمَنْ اٰمَنَ بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ الْاٰخِرِ وَجَاهَدَ فِي سَبِيلِ اللّٰهِ لَا يَسْتَوُ۫نَ عِنْدَ اللّٰهِ وَاللّٰهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴿١٩﴾

19. Yoksa siz ey müşrikler, Kâbe'de **hacılara su dağıtma ve Mescid-i Haram'ın bakım ve gözetimini üstlenme gibi hizmetleri**nizi, **Allah'a ve âhiret gününe inanan ve Allah yolunda** mallarını canlarını feda ederek **cihâd edenler**in yaptığı işler**le bir mi tutuyorsunuz?** Olacak şey mi bu? Bu iki grup **Allah katında** elbette **eşit olmazlar. Allah, zulüm ve haksızlıkta direten bir toplumu** —samimi olarak tövbe etmedikleri sürece— **doğru yola iletmez.**

اَلَّذِينَ اٰمَنُوا وَهَاجَرُوا وَجَاهَدُوا فِي سَبِيلِ اللّٰهِ بِاَمْوَالِهِمْ وَاَنْفُسِهِمْ اَعْظَمُ دَرَجَةً عِنْدَ اللّٰهِ وَاُو۬لٰٓئِكَ هُمُ الْفَٓائِزُونَ ﴿٢٠﴾

20. Allah'a ve Elçisine yürekten **inanan,** sonra zulmün egemen olduğu ülkeyi terk ederek İslâm diyarına **hicret eden,** ardından da üstün bir gayret göstererek **mallarıyla ve canlarıyla Allah yolunda cihâd edenler, Allah katında en üstün dereceyi kazanmış olanlardır. İşte kurtuluşa erenler onlardır.** Şöyle ki:

يُبَشِّرُهُمْ رَبُّهُمْ بِرَحْمَةٍ مِنْهُ وَرِضْوَانٍ وَجَنَّاتٍ لَهُمْ فِيهَا نَعِيمٌ مُقِيمٌ ﴿٢١﴾

21. Rab'leri onlara rahmetini, hoşnutluğunu ve içinde kendileri için ölümsüz nimetler bulunan cennet bahçelerini müjdeliyor.

خَالِدِينَ فِيهَٓا اَبَدًاۜ اِنَّ اللّٰهَ عِنْدَهُٓ اَجْرٌ عَظِيمٌ ﴿٢٢﴾

22. Hem de, sonsuza dek içinde kalmak üzere... Şüphesiz en büyük mükâfat, Allah katındadır. Dünya nimetlerinin hiçbiri uğruna can vermeye değmez, âhiret nimetlerini elde etmek için ise, can vermek bile azdır.

يَٓا اَيُّهَا الَّذِينَ اٰمَنُوا لَا تَتَّخِذُٓوا اٰبَٓاءَكُمْ وَاِخْوَانَكُمْ اَوْلِيَٓاءَ اِنِ اسْتَحَبُّوا الْكُفْرَ
عَلَى الْاِيمَانِۜ

23. Ey iman edenler! Eğer inkârı imana tercih ediyor ve İslâm'a karşı aktif bir mücadelenin içinde yer alıyor**larsa, babalarınızı ve kardeşlerinizi** dahi **veli edinmeyin!** Onları, hakkınızda karar verme yetkisine sahip yakın bir dost, yardımcı ve koruyucu olarak görmeyin.

وَمَنْ يَتَوَلَّهُمْ مِنْكُمْ فَاُو۬لٰٓئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ ﴿٢٣﴾

Sizden her kim onları bu şekilde **dost edinirse, işte onlar** hem kendilerine, hem İslâm toplumuna karşı **zulüm ve haksızlık yapan kimselerdir.**

قُلْ اِنْ كَانَ اٰبَٓاؤُ۬كُمْ وَاَبْنَٓاؤُ۬كُمْ وَاِخْوَانُكُمْ وَاَزْوَاجُكُمْ وَعَش۪يرَتُكُمْ وَاَمْوَالُۨ
اقْتَرَفْتُمُوهَا وَتِجَارَةٌ تَخْشَوْنَ كَسَادَهَا وَمَسَاكِنُ تَرْضَوْنَهَٓا اَحَبَّ اِلَيْكُمْ مِنَ اللّٰهِ
وَرَسُولِه۪ وَجِهَادٍ ف۪ي سَب۪يلِه۪ فَتَرَبَّصُوا حَتّٰى يَأْتِيَ اللّٰهُ بِاَمْرِه۪ۜ وَاللّٰهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ
الْفَاسِق۪ينَ۟ ﴿٢٤﴾

24. Ey Peygamber! Allah yolunda cihadın önemini belirtmek üzere **de ki: "Eğer babalarınız, oğullarınız, kardeşleriniz, eşleriniz,** bağlı olduğunuz sosyal çevre veya içerisinde yetiştiğiniz toplumunuz veya **aşiretiniz, kazanmış olduğunuz mallar, kesintiye uğramasından korktuğunuz ticaret ve hoşunuza giden evler size Allah'tan, Elçisinden ve O'nun yolunda mücadele etmekten daha sevimli ise, o zaman Allah** toplumsal çöküş ve felâketinize dair **emrini gönderinceye kadar bekleyin. Çünkü Allah,** bilerek ve isteyerek **yoldan çıkan bir toplumu** asla **doğru yola** ve başarıya **iletmez."**

Eğer Allah yolunda sabırla mücadele ederseniz, O'nun lütuf ve inayetiyle mutlaka kazanan siz olacaksınız. Nitekim Huneyn Savaşını da ancak O'nun yardımı sayesinde kazanmıştınız:

لَقَدْ نَصَرَكُمُ اللّٰهُ ف۪ي مَوَاطِنَ كَث۪يرَةٍۙ وَيَوْمَ حُنَيْنٍۙ

25. Gerçekten Allah, sayı ve silâh bakımından kendinizden çok daha üstün ordularla çarpıştığınız **birçok yerde olduğu gibi,** düşmandan güçlü olduğunuz **Huneyn gününde de size yardım etmişti.**

اِذْ اَعْجَبَتْكُمْ كَثْرَتُكُمْ فَلَمْ تُغْنِ عَنْكُمْ شَيْـًٔا وَضَاقَتْ عَلَيْكُمُ الْاَرْضُ بِمَا
رَحُبَتْ ثُمَّ وَلَّيْتُمْ مُدْبِر۪ينَۚ ﴿٢٥﴾

Hani sayıca ve silâhça **çokluğunuz,** Allah'ın yardımı olmaksızın zaferin kazanılamayacağı gerçeğini unutturarak **sizi** yersiz bir **gurura sürüklemişti. Fakat** bu gururunuz **sizi** düşman karşısında bozguna uğramaktan **kurtaramamıştı.** Öyle ki, **bütün genişliğine rağmen dünya başınıza dar gelmiş ve sonunda** dağılarak **arkanızı dönüp kaçmaya başlamıştınız.**

ثُمَّ اَنْزَلَ اللّٰهُ سَك۪ينَتَهُ عَلٰى رَسُولِه۪ وَعَلَى الْمُؤْمِن۪ينَ وَاَنْزَلَ جُنُودًا لَمْ تَرَوْهَا
وَعَذَّبَ الَّذ۪ينَ كَفَرُواۜ وَذٰلِكَ جَزَٓاءُ الْكَافِر۪ينَ ﴿٢٦﴾

26. Derken Allah, Elçisinin ve samimî **müminlerin kalbine kendi katından bir iç huzuru, bir güven duygusu bahşetmiş ve sizin görmediğiniz** meleklerden oluşan semavî **ordular göndererek inkârcıları** helâk edip **cezalandırmıştı. İşte kâfirlerin cezası budur!**

Ama bu cezadan kurtulmak için, tövbe kapısı her zaman ve herkes için açıktır:

ثُمَّ يَتُوبُ اللّٰهُ مِنْ بَعْدِ ذٰلِكَ عَلٰى مَنْ يَشَٓاءُۜ وَاللّٰهُ غَفُورٌ رَح۪يمٌ ﴿٢٧﴾

27. Allah bütün bunlardan sonra bile, affa **lâyık gördüğü kimselerin tövbesini kabul eder. Çünkü O çok bağışlayıcı, çok merhametlidir.**

İnkârcılıkta diretenlere gelince:

يَٓا اَيُّهَا الَّذ۪ينَ اٰمَنُٓوا اِنَّمَا الْمُشْرِكُونَ نَجَسٌ فَلَا يَقْرَبُوا الْمَسْجِدَ الْحَرَامَ بَعْدَ
عَامِهِمْ هٰذَاۚ

28. Ey iman edenler! Allah'ın varlığına inansalar bile, gerek putlara taparak gerekse kutsal ilân edilen birtakım "yüce şahsiyetlerin" hüküm ve otoritesine kayıtsız şartsız boyun eğerek Allah'a ortak koşan o **müşrikler,** inanç ve ahlâk bakımından **ancak birer pisliktirler. O hâlde, bu yıl** yaptıkları hac**larından sonra** hicretin dokuzuncu yılından itibaren **artık Mescid-i Haram'a,** yani Kâbe'nin çevresindeki kutsal bölgeye —hac ve umre amacıyla bile olsa— **yaklaşmasınlar!**

وَاِنْ خِفْتُمْ عَيْلَةً فَسَوْفَ يُغْن۪يكُمُ اللّٰهُ مِنْ فَضْلِه۪ٓ اِنْ شَٓاءَۜ اِنَّ اللّٰهَ عَل۪يمٌ حَك۪يمٌ
﴿٢٨﴾

Eğer hacdan alıkonulan müşriklerin öfkeye kapılıp kervanlarınıza saldırması veya hacca gelenlerin azalması sebebiyle **geçim sıkıntısına düşmekten korkuyorsanız,** şunu iyi bilin ki, **Allah dilerse kendi katından bahşedeceği nimet ve lütuflarla sizi zengin kılacaktır.** Öyle ya, **Allah** her şeyi **bilendir,** sonsuz **hikmet sahibidir.**

Allah'a ve ahiret gününe inandığını iddia ettikleri hâlde Son Elçi'ye imandan yüz çeviren ve müminlerle barış içinde yaşamak istemeyen (8-Enfâl: 61) kimselere gelince:

قَاتِلُوا الَّذ۪ينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِاللّٰهِ وَلَا بِالْيَوْمِ الْاٰخِرِ وَلَا يُحَرِّمُونَ مَا حَرَّمَ اللّٰهُ وَرَسُولُهُ
وَلَا يَد۪ينُونَ د۪ينَ الْحَقِّ مِنَ الَّذ۪ينَ اُو۫تُوا الْكِتَابَ حَتّٰى يُعْطُوا الْجِزْيَةَ عَنْ يَدٍ وَهُمْ
صَاغِرُونَ۟ ﴿٢٩﴾

29. Kendilerine kitap verilmiş Hristiyan ve Yahudi**lerden olup da;**

Allah'a ve ahiret gününe gereğince **inanmayan,**

Allah'ın ve son **Elçisinin haram kıldığını haram kabul etmeyen,**

Ve Hak Dini din olarak benimsemeyen şu kimselerle, yani Müslümanları yok etmek amacıyla büyük bir ordu hazırlayan Bizans ve Gassani ordularıyla,

Hor ve hakir bir hâlde, size **kendi elleriyle cizye verinceye dek savaşın!**

Kendilerine kitap verilmiş olanlar; Tevrat, Zebur, İncil gibi kutsal kitap sahibi olan Yahudiler ve Hristiyanlardır. Peygamber (as), Mecusilerin de buna dâhil olduğunu bildirmiştir.

Allah'a inanmayan: Allah'ın birliğini reddetmek, O'na oğul isnat etmek yahut acziyet ifade eden sıfatları yakıştırmak suretiyle inkâra saplanan.

Ahiret gününe inanmayan: Allah'ın birliğine ve öldükten sonra cismani diriliş, kıyamet, mahşer, mizan, hesap, cennet, cehennem gibi uhrevi hakikatlere inan-

mayan. Yahut bunlara genel anlamda inandığı halde, ahirette özel muameleye tabi tutulacağını iddia ederek ilahi adaleti inkâr eden.

Allah'ın ve son **Elçisinin haram kıldığını haram kabul etmeyen:** Kur'an'da geçen içki, kumar, domuz eti, zina gibi haramları kabul etmeyen.

Hak Dini din olarak benimsemeyen: İslam'ı hak din olarak kabul etmeyen.

Hor ve hakir bir hâlde: Yenilgi ve zilleti tatmış, gururları kırılmış ve alçalmış bir hâlde.

Kendi elleriyle cizye verinceye dek: Size kendi elleriyle, peşin ve eksiksiz olarak cizye verinceye ve böylece sizin üstünlük ve egemenliğinizi kabul edinceye dek onlarla savaşın.

Cizye, İslâm ülkesinde zimmî (gayrimüslim vatandaş) statüsünde bulunan kişilerden, kendilerine inanç hürriyeti, can ve mal güvenliği sağlanması karşılığında alınan vergidir. Kimlerden ne kadar vergi alınacağına, o günkü İslami yönetim karar verir.

Bu ayet, Tebük seferi öncesinde, Müslümanları imha etmek üzere devasa bir ordu hazırlayan Bizanslılara karşı savaşı teşvik etmek üzere nazil olmuştur. Hristiyanlık dinine mensup olan, Allah'a ve ahiret gününe iman ediyor görünen Bizans ordusuyla savaşma hususunda Müslümanlarda oluşabilecek şüphe ve tereddüdü gidermek için de, onların zaten gerçek anlamda mümin olmadıkları ifade edilmiştir. Dolayısıyla, bu ayetteki "**cizye verinceye dek kendileriyle savaşılması"** gerekenler, Müslümanlara saldıran yahut saldırı hazırlığı içinde olan Yahudi ve Hristiyanlardır. Müminlerle barış içinde yaşamak isteyen Yahudi, Hristiyan ve diğer din mensuplarına gelince, İslam onlarla savaşmayı yasaklamış, bilakis kendilerine iyi davranmayı emretmiştir. Hatta Ehli Kitap'tan kız almaya, onlarla akrabalık bağları kurmaya dahi izin vermiştir. İslam'ın bu temel prensibini ortaya koyan çok sayıda ayet vardır. Bunlardan bazıları şu ayetlerdir:

"Eğer düşmanların **barışa yanaşırlarsa, onların bu teklifini kabul et ve Allah'a güven. Şüphesiz O** her şeyi **işitendir, bilendir."** (8-Enfâl: 61)

"Onlar (Mekke müşrikleri) **size karşı doğru davrandıkları** ve sözlerine bağlı kaldıkları **sürece, siz de onlara karşı doğru davranın,** onlarla savaşmayın. **Çünkü Allah,** düşmanlarına karşı bile adil davranan, zulüm ve haksızlık yapmaktan **sakınan kimseleri sever.** (9-Tevbe: 7)"

"Ey iman edenler! **Allah, inancınızdan dolayı sizinle savaşmayan ve sizi yurdunuzdan çıkarmayan kimselere** —onlar kâfir bile olsalar— **iyilik yapmanızı ve kendilerine adaletli davranmanızı yasaklamaz.** Tam tersine, adaletten kıl kadar ayrılmamanızı emreder. **Hiç kuşkusuz Allah, âdil davrananları sever.** Demek ki Allah, Müslümanlara bir kötülük yapmamış olan kâfirlere iyi davranmanızı ve onlarla beşeri dostluk ve arkadaşlık ilişkilerine girmenizi yasaklamıyor.

Allah, sadece, inancınızdan dolayı sizinle savaşan, sizi yurdunuzdan çıkaran ve çıkarılmanıza destek veren kimseleri kendinize yakın bir dost, yandaş, müttefik ve **veli edinmenizi yasaklar. Her kim onları veli edinecek olursa, işte onlar, zalimlerin ta kendileridirler."** (60-Mümtehine: 8-9)

Evet, Yahudi ve Hristiyanlar, Peygamberlerin emanet ettiği hak dini o kadar değiştirip tanınmaz hâle getirdiler ki:

وَقَالَتِ الْيَهُودُ عُزَيْرٌ ابْنُ اللّٰهِ وَقَالَتِ النَّصَارَى الْمَسِيحُ ابْنُ اللّٰهِ

30. Yahudiler, "Üzeyir Allah'ın oğludur!" dediler. Yahudilerden etkilenen **Hristiyanlar da,** İsa peygamberi ilâhlaştırarak, **"Mesih Allah'ın oğludur!" dediler.**

Kur'an'ın temel inanç konularında Yahudilere yönelttiği bu gibi eleştiriler, öncelikle Hicaz bölgesindeki yerel Yahudi grupları muhatap almaktadır. Bu bakımdan, Ortodoks Yahudi gruplarda bu tür inançlara rastlanmaması doğaldır. Üzeyir ile ilgili bu iddia, Medineli Yahudilerden bir kısmı tarafından dile getirilmiş, diğer Yahudiler buna itiraz etmeyip suskun kalarak aynı iddiayı zımnen onaylamış oldukları için, iddia, muhatap alınan bütün Medineli Yahudilere nisbet edilmiştir. Eğer Kur'an, onların sözlerini naklederken aslı olmayan bir sözü kendilerine mal etmiş olsaydı, bu durum, Kur'an'ı yalanlamaları için ellerine büyük bir fırsat verirdi ve onlar da bu kozu en geniş çapta kullanmaktan geri kalmazlardı. Oysa bu ayet nazil olduğu zaman Yahudiler, "Biz böyle bir şey söylemeyiz, bunun aslı yoktur!" diye hiçbir itiraz ve inkârda bulunmamışlardır. Eğer böyle bir itirazları olsaydı, diğer bütün itirazları gibi bu da bize nakledilirdi.

Ayette adı geçen Üzeyir, müfessirlerin çoğuna göre Ezra'dır. Ezra bir peygamber değildir, fakat Yahudilikte peygamberden öte bir konuma sahiptir. Hz. Süleyman'ın vefatından sonra İsrail Oğullarının Babil'deki esaretleri döneminde kaybolan Tevrat metinlerini yeniden keşfetmiş, ilhama dayanarak onu yeniden ortaya çıkarmıştır. Bu hizmetlerinden dolayı Ezra, İsrailoğulları'nın aşırı takdir ve saygısını kazanmıştı. Bu saygı dolayısıyla hakkında kullanılan mübalağalı ifadeler, müfessirlere göre, bazı Yahudi mezheplerinin onu "Allah'ın oğlu" sanacak kadar ölçüyü kaçırmalarına sebep olmuştur.

Ancak son dönem araştırmacıları, Üzeyir'in Ezra değil, Enoh olduğu görüşündedirler. Zira Yahudiler arasında bu derece saygı görmesine rağmen, Ezra'nın Allah'ın oğlu olarak yüceltildiğine dair Yahudi kaynaklarında herhangi bir bilgi yoktur. Geleneksel Yahudi inancında da böyle bir inancın işareti görülmemektedir. Fakat bir çeşit Yahudi tarikatı olan ve Ortodoks Yahudi inanç sisteminde genel kabul görmemekle birlikte, Hristiyanlıkta teslis inancının oluşmasında önemli etkileri olduğu bilinen Markabah (Kabbala) mistizminde Enoh Peygamber, "Allah'ın oğlu" olarak nitelendirilmektedir. (Zohar, Amsterdam Edition, I:126; II:115 ve III:227) Markabah mistisizminin temel figürü baş melek Metatron Enoh'un unvanlarından biri Azaryahu'dur. **Üzeyir** kelimesi, İbranice bir unvan olan bu **Azaryahu** kelimesinin Arapçalaşmış seklidir. Hicaz Yahudileri, Tanrının yardımcısı anlamında Enoh'un bu unvanını kullanmış ve Üzeyir'i "Tanrı oğlu" olarak nitelemişlerdir.

Merkabah mistik geleneğinden etkilendiği bilinen ilk Hıristiyanlar ise, muhtemelen Enoh'a yüklenen nitelikleri daha da geliştirerek İsa'ya yüklemişler ve Enoh'un yerine onu koymuşlardır. Merkabah mistik geleneğindeki Metatron (Üzeyr) ile kilisenin tasvir ettiği İsa Mesih arasındaki hayret verici benzerlikler, bunu açıkça ortaya koymaktadır:

1. Her ikisi de Tanrı'nın oğlu ve onun sağ elidir. **2.** Her ikisi de Tanrı'yla insanlar arasındaki tek aracıdır. **3.** Her ikisinin de insani yönü bulunmaktadır. **4.** Her ikisi de yeryüzünden Tanrı'nın katına alınmıştır. **5.** Her ikisi de

dünyanın hükümranıdır. **6.** Her ikisi de Tanrı olarak nitelendirilmektedir.[45]

ذٰلِكَ قَوْلُهُمْ بِاَفْوَاهِهِمْۚ يُضَاهِؤُنَ قَوْلَ الَّذٖينَ كَفَرُوا مِنْ قَبْلُۜ قَاتَلَهُمُ اللّٰهُۚ اَنّٰى يُؤْفَكُونَ ﴿٣٠﴾

Bu iddialar, kendilerinden **önceki** Yunanlılar, Mısırlılar, Persliler, Hintliler, Romalılar gibi putperest **inkârcıları taklit ederek ağızlarında geveledikleri** gerçek dışı **sözlerdir. Allah kahretsin onları, nasıl da** göz göre göre hakikatten yüz çevirip **dönüyorlar!**

Hind, eski Mısır ve eski Yunan putperestlerinin inançlarına ilişkin bilimsel bulgular ortaya çıktıktan sonra, bu ayetin manası daha net anlaşılmıştır. Söz konusu putperest inançlarda yer alan kimi saplantıların önce Aziz Pavlus eli ile, arkasından da sözde kutsal kilise konsülleri aracılığı ile Hristiyan doğmalarına sızdıkları belirlenmiştir.

Eski Mısır inancında Oziris, İzis ve Ouris'den oluşan üçlü ilâh (teslis) dogması Firavunlar dönemi putperestliğinin temelini meydana getiriyordu. Bu üçlü ilâh dogmasında Oziris Baba'yı ve Ouris' "Oğul"u temsil ediyordu.

Hz. İsa'dan yıllarca önce İskenderiye'de okutulan teoloji (ilâhiyat) derslerinde "kelimenin (sözün), ikinci ilâh" olduğu ve "Allah'ın ilk oğlu" unvanını taşıdığı öğretiliyordu.

Hind putperestleri de üç unsurdan ya da üç "durum"dan oluşmuş bir ilâh kavramına inanırlardı. Onlara göre asıl ilâh bu üç unsurda ya da üç halde tecelli ederdi. "Brahma" ilâhın yaratma ve yoktan var etme durumundaki, "Vişnu" koruma ve gözetme durumundaki, "Sifa" ise yok etme ve ortadan kaldırma durumundaki yansımaları (tecellileri) idi. Bu sapık inanca göre "Vişnu", "Brahma"da yoğunlaşan ilâhlıktan sızmış ve dönüşüme uğramış "oğul"du.

Asurlar da "kelime"nin (sözün) kutsallığına inanırlar, ona "Merduh" adını verirlerdi. İnançlarına göre bu merduh ilâhın ilk oğlu idi.

Eski Yunanlılar da üç unsurlu ilâh kavramına inanırlardı. Nitekim bu üçlü ilâh doğmasının belirtisi olarak kâhinleri ilâhlara kurban keserken kesilecek hayvanın üzerine üç kere kutsal su serperler, üç kere buhurdanlıktan buhur alıp etrafa saçarlar ve yine üç kere kesim yerinde toplanan halkın üzerine kutsal su serperlerdi. İşte kilise, bu putperest törenleri arka plânlarındaki inançlarla birlikte alarak Hristiyanlığa katmak suretiyle eski kâfirlerin görüşlerini taklit etmiş oluyordu.

Yahudi ve Hristiyanlar, sapkınlıkta o kadar ileri gittiler ki:

اِتَّخَذُٓوا اَحْبَارَهُمْ وَرُهْبَانَهُمْ اَرْبَابًا مِنْ دُونِ اللّٰهِ وَالْمَسٖيحَ ابْنَ مَرْيَمَۚ وَمَٓا اُمِرُٓوا اِلَّا لِيَعْبُدُٓوا اِلٰهًا وَاحِدًاۚ لَٓا اِلٰهَ اِلَّا هُوَۜ سُبْحَانَهُ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿٣١﴾

31. Yahudiler, aşırı bir saygıyla bağlanıp yücelttikleri din adamları olan **hahamlarını ve** Hristiyanlar da **rahiplerini,** verdikleri her hükmü —onun Allah'ın kitabına uyup uymadığını araştırmadan— doğru kabul ederek onları **Allah'tan ayrı birer Rab konumuna getirdiler. Meryem oğlu** İsa **Mesih'i de** Allah'ın oğlu ilân ederek açıkça ilâh edindiler. **Oysa** Kutsal kitapta **onlara, kendisinden başka hiçbir ilâh olmayan tek bir Tanrıya kulluk etmeleri emredilmişti.** Fakat onlar, "eşi ve ortağı olan, kulları arasında seçilmiş bir topluma ayrıcalıklı davranan, bilimi ve düşünceyi yasaklayan" bir tanrı inancı oluşturdular.

Hayır! Allah, **onların** tasavvur ettiği noksan sıfatlardan münezzehtir! Onların ilâhlık mertebesine yücelterek Allah'a **ortak koştukları her şeyin üzerinde ve ötesindedir, çok yücedir!**

Bu ayetin nazil olmasından kısa bir süre önce Hıristiyanlıktan İslâm'a giren Adiyy Bin Hatem, Peygamber'in (s) bu ayeti okuduğunu işitince:

— Ya Rasulallah, biz (ayette sözü edilen o rahiplerin ve din adamlarının önünde hiçbir zaman secdeye kapmadık ve) onlara ibadet etmedik ki. (O halde, bu ayet ne anlatmak istiyor?)

Bunun üzerine, Peygamber (s) ona şöyle sorar:

— Peki, onlar size helâl bir şeyi haram, haram bir şeyi helal kıldıkları zaman siz de onların sözlerine uymaz mıydınız? Adiyy:

— Evet, uyardık, diye cevap verir. Peygamber de:

— İşte bu, onlara ibadet etmektir, buyurur.[46]

يُرٖيدُونَ اَنْ يُطْفِؤُا نُورَ اللّٰهِ بِاَفْوَاهِهِمْ وَيَاْبَى اللّٰهُ اِلَّٓا اَنْ يُتِمَّ نُورَهُ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ ﴿٣٢﴾

32. İnkârcılar, **ağızlarıyla** uydurdukları yalan, iftira ve propagandalarla zihinleri bulandırıp **Allah'ın nurunu söndürmek** ve böylece lâf kalabalığına getirip hakikati karanlıkta boğmak **istiyorlar. Oysa Allah,** tertemiz gönülleri iman ve hakikat nurlarıyla aydınlatmak ve Peygamberlerin bir sancak gibi elden ele taşıyıp bu güne getirdikleri İslâm **nurunu** bütün cihana yayarak dinini **tamamlamak istiyor, kâfirlerin hoşuna gitmese de!**

هُوَ الَّذٖٓى اَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدٰى وَدٖينِ الْحَقِّ لِيُظْهِرَهُ عَلَى الدّٖينِ كُلِّهٖۙ وَلَوْ كَرِهَ الْمُشْرِكُونَ ﴿٣٣﴾

33. O Elçisini doğrunun eğrinin ölçüsünü ortaya koyan **hidayet ve** hayata hükmedecek dosdoğru bir inanç sistemi olan **hak din ile gönderdi ki, onu bütün** batıl **dinlere** ve aslen ilâhî vahye dayansa bile zamanla bozulmuş ve özünden saptırılmış olan bütün inanç sistemlerine **egemen kılsın;** Allah'tan başka varlıkların hükmüne boyun eğen **müşriklerin hoşuna gitmese de!**

Çünkü Allah bu dini kâfir yönetimlerin gölgesi altında ve onların izin verdiği ölçüde varlığını sürdürsün diye değil, hayatın her alanında hükmetsin diye göndermiştir.

Peki, hahamlar ve rahipler, Allah'ın nurunu niçin söndürmek isterler?

يَٓا اَيُّهَا الَّذٖينَ اٰمَنُٓوا اِنَّ كَثٖيرًا مِنَ الْاَحْبَارِ وَالرُّهْبَانِ لَيَاْكُلُونَ اَمْوَالَ النَّاسِ بِالْبَاطِلِ وَيَصُدُّونَ عَنْ سَبٖيلِ اللّٰهِۜ

34. Ey iman edenler! Hahamlardan ve rahiplerden birçoğu, insanların mallarını haksız yollarla yemeyi ve onları **Allah'ın yolundan alıkoymayı alışkanlık edinmişlerdir.**

وَالَّذٖينَ يَكْنِزُونَ الذَّهَبَ وَالْفِضَّةَ وَلَا يُنْفِقُونَهَا فٖى سَبٖيلِ اللّٰهِۙ فَبَشِّرْهُمْ بِعَذَابٍ اَلٖيمٍۙ ﴿٣٤﴾

Gerek bu gibi din adamları gerek başkaları olsun, **altını ve gümüşü biriktirip yığan ve onlar**dan gerektiği

---

[45] Müslümanların Yahudilere Yöneltiği Teolojik Eleştiriler, Prof. Dr. Baki ADAM, "Müslümanların Diğer Din Mensuplarıyla İlişkilerinde Temel Yaklaşımlar" adlı sempozyuma sunulan tebliğ, Ankara, 16-17 Kasım 2003

[46] Tirmizi, Kur'an'ın Tefsiri, 3095. Çağdaş muhaddislerden Nâsıruddin el-Elbânî, bu hadisin hasen (orta derecenin üzerinde sahih ve güvenilir) olduğunu söylemiştir.

kadarını **Allah yolunda harcamayanlar var ya, işte onlara** mahşer günü karşılaşacakları **can yakıcı bir azabı müjdele.**

يَوْمَ يُحْمٰى عَلَيْهَا فٖى نَارِ جَهَنَّمَ فَتُكْوٰى بِهَا جِبَاهُهُمْ وَجُنُوبُهُمْ وَظُهُورُهُمْۜ

35. Biriktirdikleri altın ve gümüşler **o gün cehennem ateşinde kızdırılacak ve onların alınları, böğürleri ve sırtları bunlarla dağlanacaktır.**

هٰذَا مَا كَنَزْتُمْ لِاَنْفُسِكُمْ فَذُوقُوا مَا كُنْتُمْ تَكْنِزُونَ ﴿٣٥﴾

Ve onlara, **"İşte bunlar kendiniz için biriktirdiğiniz şeyler. Şimdi tadın bakalım biriktirdiğiniz** hazineleri!" denilecek.

Ay takvimine göre, hac ibadeti her yıl bir öncekinden 10 gün geriye sarkarak farklı mevsimlere denk gelir. Fakat müşrikler, bunu her yıl aynı mevsime denk getirmek amacıyla birkaç yılda bir seneye bir ay ilave edip 13 aya çıkararak takvim üzerinde gelişigüzel oynamayı âdet hâline getirmişlerdi. İşte Allah, ilâhî hükümleri oyuncak hâline getiren bu tür keyfî uygulamaları yasaklamak ve en doğal, en kullanışlı takvim ölçüsünü ortaya koymak üzere buyuruyor ki:

اِنَّ عِدَّةَ الشُّهُورِ عِنْدَ اللّٰهِ اثْنَا عَشَرَ شَهْرًا فٖى كِتَابِ اللّٰهِ يَوْمَ خَلَقَ السَّمٰوَاتِ
وَالْاَرْضَ مِنْهَٓا اَرْبَعَةٌ حُرُمٌۜ

36. Allah katında ayların sayısı, —gökleri ve yeri yarattığı ilk **gün**den beri **koyduğu yasalar uyarınca— on ikidir.** Allah, evreni yaratırken gök cisimlerini öyle mükemmel bir sisteme göre ayarladı ki, hilâlin doğup batması arasında geçen süre bir ay oldu. Böyle 12 aydan da yaklaşık 355 günlük bir yıl meydana geldi. Bu aylar sırasıyla şunlardır: 1. Muharrem, 2. Safer, 3. Rebiülevvel, 4. Rebiülahir, 5. Cemaziyelevvel, 6. Cemaziyelahir, 7. Recep, 8. Şaban, 9. Ramazan, 10. Şevval, 11. Zilkade, 12. Zilhicce. **Bunlardan dördü,** bizzat Allah tarafından belirlenen ve İbrahim Peygamberden bu yana uygulanan yasaya göre **haram aylardır.** Buna göre Zilkade, Zilhicce, Muharrem ve Recep aylarında savaşmak büyük günahtır.

ذٰلِكَ الدّٖينُ الْقَيِّمُ فَلَا تَظْلِمُوا فٖيهِنَّ اَنْفُسَكُمْ

İşte en sağlam ve şaşmaz ölçü budur. O hâlde, o aylarda birtakım keyfî değişiklikler yapmak veya herkesçe kutsal kabul edilen bir yer ve zamanda savaşı başlatmak suretiyle **kendinize zulmetmeyin.** Bununla beraber, size yapılan saldırıyı da karşılıksız bırakmayın.

وَقَاتِلُوا الْمُشْرِكٖينَ كَٓافَّةً كَمَا يُقَاتِلُونَكُمْ كَٓافَّةًۜ وَاعْلَمُٓوا اَنَّ اللّٰهَ مَعَ الْمُتَّقٖينَ
﴿٣٦﴾

Müşrikler nasıl sizinle topyekûn savaşıyorlarsa, siz de onlara karşı —onların ihlal ettiği kutsal aylarda bile olsa— **öyle topyekûn savaşın ve bilin ki Allah,** yeryüzünde adaleti egemen kılmak için kendi yolunda cihâd eden, fakat bunu yaparken de adalet ve dürüstlükten asla ayrılmayan, düşmanına bile haksızlık etmekten **sakınan kimselerle beraberdir.**

Bazı müşrikler, yasak aylarda savaşmak istediklerinde —Allah'ı âdeta kandırmak istercesine— yasak ayı, daha sonraki aylardan biriyle değiştirerek öne veya ileriye alıyor, böylece kutsal ayda savaşma günahını güya işlememiş oluyorlardı. Allah, böyle şeytanca hilekârlıklarla haramı helâl yapmanın ne büyük bir isyankârlık olduğunu beyan ederek buyuruyor ki:

اِنَّمَا النَّسٖٓيءُ زِيَادَةٌ فِى الْكُفْرِ يُضَلُّ بِهِ الَّذٖينَ كَفَرُوا يُحِلُّونَهُ عَامًا وَيُحَرِّمُونَهُ
عَامًا لِيُوَاطِؤُا عِدَّةَ مَا حَرَّمَ اللّٰهُ فَيُحِلُّوا مَا حَرَّمَ اللّٰهُ

37. Haram ayları öne almak veya **ertelemek, inkârcılığın en çirkinidir.** Zaten doğru yolu şaşırmış olan **kâfirler, böylece** daha derin bir **sapıklığa düşüyorlar.** Şöyle ki; **Allah'ın kutsal kıldığı ayların sayısına** görünüşte **uymuş olmak için,** savaşmanın yasaklandığı aylardan herhangi birini, işlerine geldiği şekilde **bir yıl helâl, bir yıl haram sayıyor, böylelikle Allah'ın haram kıldığını** birtakım hileli yollarla güya **helâl yapıyorlar.**

زُيِّنَ لَهُمْ سُٓوءُ اَعْمَالِهِمْۜ وَاللّٰهُ لَا يَهْدِى الْقَوْمَ الْكَافِرٖينَ ﴿٣٧﴾

Müşriklerin **bu kötü davranışları, kendilerine** şeytan tarafından **güzel** ve çekici **gösterilmiştir.** Doğrusu **Allah,** hakikati bile bile **inkâr eden bir toplumu** asla **doğru yola iletmez.**

Hicretin dokuzuncu yılında Bizans İmparatorunun Müslümanlara karşı büyük bir saldırı plânladığını haber alan Peygamber (s), genel bir seferberlik ilan ederek derhal hazırlıklara başlanmasını emretti. Hedef, dönemin en büyük askerî güçlerinden biri olan Bizans ordusuydu. Bu yüzden eli silah tutan herkesin orduya katılması gerekiyordu. Müslümanlar bu çetin yolculuk öncesinde yoğun bir hazırlığa giriştiler. Fakat gidilecek yol bir hayli uzak, mevsim ise gölgelerin arandığı, meyvelerin yetiştiği yaz mevsimiydi. Hasadı bekleyen ürünler bırakılacak ve düşmanla karşılaşmak üzere çöllerin kavurucu sıcağında uzun ve meşakkatli bir yolculuğa çıkılacaktı. Oysa son yıllarda yaşanan kuraklık yüzünden halk zaten sıkıntılı günler geçirmekteydi. Bu yüzden münafıklar sefere çıkmamak için köşe bucak saklanıyor, hatta bazı Müslümanlar bile işi ağırdan alıyorlardı. Bunun üzerine, müminleri şiddetli bir şekilde uyararak her türlü tereddüt ve yılgınlığı yüreklerden söküp atan şu ayetler nazil oldu:

يَٓا اَيُّهَا الَّذٖينَ اٰمَنُوا مَا لَكُمْ اِذَا قٖيلَ لَكُمُ انْفِرُوا فٖى سَبٖيلِ اللّٰهِ اثَّاقَلْتُمْ اِلَى
الْاَرْضِۜ اَرَضٖيتُمْ بِالْحَيٰوةِ الدُّنْيَا مِنَ الْاٰخِرَةِۚ فَمَا مَتَاعُ الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا فِى الْاٰخِرَةِ
اِلَّا قَلٖيلٌ ﴿٣٨﴾

38. Ey iman edenler! Size ne oldu ki, "Allah yolunda seferber olup **savaşa çıkın!" denilince yer**inize **çakılıp kaldınız! Yoksa âhiretin** sonsuz mutluluk ve nimetleri **yerine, dünya hayatını**n şu basit ve gelip geçici çıkarlarını **mı tercih ettiniz?** Fakat şunu iyi bilin ki, **dünya hayatının güzellikleri, âhirete nazaran gerçekten** yok denecek kadar değersiz ve **azdır.**

اِلَّا تَنْفِرُوا يُعَذِّبْكُمْ عَذَابًا اَلٖيمًا وَيَسْتَبْدِلْ قَوْمًا غَيْرَكُمْ وَلَا تَضُرُّوهُ شَيْـًٔا وَاللّٰهُ
عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدٖيرٌ ﴿٣٩﴾

39. Eğer gerektiğinde **savaşa çıkmazsanız,** Allah **sizi** dünyada zalimlerin boyunduruğu altında ezilmeye mahkûm edecek, âhirette de cehenneme atarak **can yakıcı bir azap ile cezalandıracak ve sizin yerinize,** bu davayı omuzlayacak **başka bir topluluk getirecektir. Ve siz** buna asla engel olamazsınız. Kaldı ki, Allah'ın size kendi yolunda hizmet etme fırsatını bahşetmesi, tamamen O'nun lütuf ve merhametinden kaynaklanmaktadır. Yoksa siz Allah yolunda cihadı terk etmekle **O'**nun dava**sına hiçbir şekilde zarar veremezsiniz.** Hiç kuşku yok ki, **Allah her şeye kadirdir.**

اِلَّا تَنْصُرُوهُ فَقَدْ نَصَرَهُ اللّٰهُ اِذْ اَخْرَجَهُ الَّذٖينَ كَفَرُوا ثَانِيَ اثْنَيْنِ اِذْ هُمَا فِي الْغَارِ
اِذْ يَقُولُ لِصَاحِبِهٖ لَا تَحْزَنْ اِنَّ اللّٰهَ مَعَنَاۚ فَاَنْزَلَ اللّٰهُ سَكٖينَتَهُ عَلَيْهِ وَاَيَّدَهُ بِجُنُودٍ
لَمْ تَرَوْهَا وَجَعَلَ كَلِمَةَ الَّذٖينَ كَفَرُوا السُّفْلٰىۜ وَكَلِمَةُ اللّٰهِ هِيَ الْعُلْيَاۜ وَاللّٰهُ عَزٖيزٌ
حَكٖيمٌ ﴿٤٠﴾

40. Eğer siz Peygambere verdiğiniz sözleri unutur ve zulme karşı başlattığı mücadelede **ona yardımcı olmaktan kaçınırsanız,** Rabb'i onu yalnız ve yardımsız bırakır mı sanıyorsunuz? Nitekim **Allah,** çok daha zor anlarında, **kâfirler onu** öz yurdundan **çıkmaya zorladıklarında,** can dostu Ebu Bekir ile birlikte topu topu **iki** kişi**nin ikincisi iken ona yardım etmişti.** O zamanlar ne devleti vardı, ne de orduları. **Hani onlar,** kendilerini öldürmek için peşlerinden gelen Mekkeli kâfirlerin elinden kurtulmak amacıyla Sevr dağının tepesindeki bir **mağarada** gizlenmişlerdi. Fakat askerler, izlerini sürerek mağaranın ta önüne kadar gelmişlerdi. Oracıkta öldürülmelerini engelleyecek —görünürde— hiçbir sebep kalmamıştı. O kadar ki, nefes alsalar duyulacak bir hâlde **iken Peygamber,** bu davanın artık sona ereceği endişesiyle yüreği kan ağlayan sevgili **arkadaşına "Üzülme dostum!" diyordu, "Allah bizimle beraberdir!" Bunun üzerine Allah, ona** ve bu vefakâr arkadaşına, **kendi katından** olağanüstü **bir huzur ve güven duygusu bahşetti ve onu, sizin göremediğiniz** meleklerden oluşan manevî **ordularla destekledi.** Sonra her ikisini de kurtarıp sağ salim Medine'ye ulaştırdı. Ardından da, müminlere büyük zaferler kazandırdı. Böylece, hakikati **inkâr edenlerin** batıl inanç ve iddialarını çürüterek **dinlerini alçalttı. Allah'ın kelimesi** olan dini ise zaten **en yücedir.** Hiç kuşkusuz **Allah, sonsuz kudret ve hikmet sahibidir.** O böyle çaresiz anlarında bile Elçisini yalnızlığa terk etmedi, şimdi de etmeyecek.

Böylece Müslümanlar bütün olumsuz şartlara rağmen toplanıp Bizans ordusuyla savaşmak üzere yola çıktılar. İslâm ordusu Medine ile Suriye arasında bulunan Tebük'e varınca, Bizanslıların korkup savaştan vazgeçtiği haberi geldi. Yine de orada yirmi gün boyunca beklediler. Bu zaman zarfında çevredeki kabilelerle antlaşmalar yaptılar ve bölge, büyük ölçüde İslâm devletinin egemenliği altına alındı. Bu sayede Müslümanlar, Arabistan'da en büyük egemen güç olduklarını da herkese kabul ettirmiş oldular.

O hâlde, ey inananlar! Allah yolunda fedakârlık göstermek gerektiğinde, hangi durum ve şartlarda olursanız olun; zengin de olsanız fakir de, güçlü de olsanız zayıf da, hoşunuza gitse de gitmese de, silah ve teçhizatınız az da olsa çok da olsa, kısacası:

اِنْفِرُوا خِفَافًا وَثِقَالًا وَجَاهِدُوا بِاَمْوَالِكُمْ وَاَنْفُسِكُمْ فٖي سَبٖيلِ اللّٰهِۜ ذٰلِكُمْ خَيْرٌ
لَكُمْ اِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٤١﴾

41. Gerek hafif, gerek ağır olarak savaşa çıkın. Zulüm ve kötülüklerin kökünü kazıyıp yeryüzünde adalet ve huzuru egemen kılmak için **Allah yolunda mallarınızla ve canlarınızla cihada koşun. Eğer bilirseniz, sizin için en hayırlısı budur.**

Bu cihâd emri, münafıkların yüzündeki perdeyi düşürdü ve dünyalık bir çıkar göremedikleri bu mücadeleden, —birtakım bahaneler ileri sürerek— geri durdular.

لَوْ كَانَ عَرَضًا قَرٖيبًا وَسَفَرًا قَاصِدًا لَاتَّبَعُوكَ وَلٰكِنْ بَعُدَتْ عَلَيْهِمُ الشُّقَّةُۜ
وَسَيَحْلِفُونَ بِاللّٰهِ لَوِ اسْتَطَعْنَا لَخَرَجْنَا مَعَكُمْۚ يُهْلِكُونَ اَنْفُسَهُمْۚ وَاللّٰهُ يَعْلَمُ اِنَّهُمْ
لَكَاذِبُونَ ﴿٤٢﴾

42. Ama **eğer kolayca elde edilebilecek bir kazanç ya da zahmetsiz bir yolculuk** umudu **olsaydı, kesinlikle arkandan gelirlerdi. Ne var ki, bu uzun ve zorlu yürüyüşü gözlerine kestiremediler. Fakat** Allah'ın yardımı sayesinde bu seferden zaferle döneceksiniz. İşte o zaman münafıklar, size bin bir bahaneler uyduracak ve **"Eğer imkânımız olsaydı, elbette sizinle birlikte** bu sefere **çıkardık!" diye Allah adına yeminler edecekler.** Yazık, boşu boşuna **kendilerini felâkete sürüklüyorlar! Çünkü Allah, onların gerçekte yalan söylediklerini çok iyi bilmektedir.**

Ey Peygamber! İnsanlara karşı gösterdiğin nezaket ve merhamet, gerektiğinde sert ve kararlı tavır takınmana engel olmamalıydı:

عَفَا اللّٰهُ عَنْكَۚ لِمَ اَذِنْتَ لَهُمْ حَتّٰى يَتَبَيَّنَ لَكَ الَّذٖينَ صَدَقُوا وَتَعْلَمَ الْكَاذِبٖينَ
﴿٤٣﴾

43. Allah seni affetsin, Tebük seferine katılmamak için senden izin isteyenlerden **kimin doğru kimin yalan söylediğini iyice araştırıp ortaya çıkarmadan,** savaşa katılmamaları konusunda **onlara niçin** öyle kolayca **izin verdin?** Öne sürdükleri mazeretleri iyice araştırarak yalnızca geçerli mazereti olanlara izin vermen gerekmez miydi? Gerçi münafıklar, kendilerine izin vermeseydin bile savaşa gelmeyeceklerdi. Ama o zaman senin izninin arkasına sığınamayacaklardı ve Müslümanları kandırmak için kullandıkları maskeleri tamamen düşmüş olacaktı.

لَا يَسْتَاْذِنُكَ الَّذٖينَ يُؤْمِنُونَ بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ الْاٰخِرِ اَنْ يُجَاهِدُوا بِاَمْوَالِهِمْ وَاَنْفُسِهِمْۜ
وَاللّٰهُ عَلٖيمٌ بِالْمُتَّقٖينَ ﴿٤٤﴾

44. Zaten **Allah'a ve âhiret gününe** gerçek anlamda **iman edenler, mallarıyla canlarıyla cihada katılmaları söz konusu olduğunda,** —geçerli bir mazeretleri olmadığı sürece— **senden izin istemezler.** Çünkü şu hakikati asla unutmazlar: **Allah,** uğrunda her şeylerini feda etmeye hazır olan ve bu yolda mücadeleyi terk etmekten titizlikle **sakınan kimseleri çok iyi bilir.**

اِنَّمَا يَسْتَاْذِنُكَ الَّذٖينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ الْاٰخِرِ وَارْتَابَتْ قُلُوبُهُمْ فَهُمْ فٖي
رَيْبِهِمْ يَتَرَدَّدُونَ ﴿٤٥﴾

45. Senden ancak, Allah'a ve âhiret gününe inanmayan, kalpleri şüphe bataklığına saplandığı için kararsızlık içerisinde bocalayıp duran o münafık**lar izin isterler.** Zaten onların cihada katılmak gibi bir niyetleri hiçbir zaman olmamıştı:

وَلَوْ اَرَادُوا الْخُرُوجَ لَاَعَدُّوا لَهُ عُدَّةً وَلٰكِنْ كَرِهَ اللّٰهُ انْبِعَاثَهُمْ فَثَبَّطَهُمْ وَقٖيلَ
اقْعُدُوا مَعَ الْقَاعِدٖينَ ﴿٤٦﴾

46. Eğer gerçekten sefere **çıkmak isteselerdi,** ta başından beri tembel tembel oturacakları yerde, **bunun için bir hazırlık yaparlardı.** Zira pek çoklarının buna fazlasıyla gücü yeterdi. **Fakat Allah, tutum ve davranışlarını beğenmediği için onları** cihada çıkmaktan **alıkoydu, böylece onlara,** "Evlerinde **oturan** kadın, çocuk, yaşlı ve özürlü insan**larla beraber siz de oturun bakalım!" denildi.** Demek ki Allah, onların İslâm ordusuna katılmasını istememişti.

لَوْ خَرَجُوا فٖيكُمْ مَا زَادُوكُمْ اِلَّا خَبَالًا وَلَاَوْضَعُوا خِلَالَكُمْ يَبْغُونَكُمُ الْفِتْنَةَۚ
وَفٖيكُمْ سَمَّاعُونَ لَهُمْۜ وَاللّٰهُ عَلٖيمٌ بِالظَّالِمٖينَ ﴿٤٧﴾

47. Çünkü **onlar sizinle birlikte** savaşa **çıkmış olsalardı, aranızda bozgunculuk çıkarmaktan başka bir işe yaramayacaklardı. Hele içinizde onlara kulak veren** ve sözlerine değer veren zayıf imanlı kimse**ler de varken,** her fırsatta **fitne çıkar**ıp sizi birbirinize düşür**mek amacıyla** sürekli **aranıza sokulacaklardı.** Evet, bunların hepsi olacaktı. Zira **Allah, zalimleri** ve onların çirkin oyunlarını gayet iyi **bilmektedir.** Nitekim:

لَقَدِ ابْتَغَوُا الْفِتْنَةَ مِنْ قَبْلُ وَقَلَّبُوا لَكَ الْاُمُورَ حَتّٰى جَٓاءَ الْحَقُّ وَظَهَرَ اَمْرُ اللّٰهِ
وَهُمْ كَارِهُونَ ﴿٤٨﴾

48. Onlar daha önce de böyle **fitne** ve kargaşa **çıkarmaya çalışmışlar ve** sen Medine'ye geldiğin günden beri her fırsatta **sana karşı nice** komplolar kurmaya, gerçekleri tersyüz ederek **entrikalar çevirmeye kalkışmışlardı. Ama neticede hakikat ortaya çıkmış ve onlar istemeseler de, Allah'ın emri üstün gelmişti.**

وَمِنْهُمْ مَنْ يَقُولُ ائْذَنْ لٖى وَلَا تَفْتِنّٖىۜ اَلَا فِى الْفِتْنَةِ سَقَطُواۜ وَاِنَّ جَهَنَّمَ لَمُحٖيطَةٌ
بِالْكَافِرٖينَ ﴿٤٩﴾

49. İçlerinden öyleleri de vardı ki, "Herkes bilir ki, ben kadınlara düşkün bir insanım. Bizanslı kadınlardan birine vurulup kendimi kaybetmekten korkuyorum. O hâlde, lütfen evimde kalmam için **bana izin ver de, beni fitneye düşürme!"** diyecek kadar küstahlıkta ileri gi**diyordu. Aslında onlar,** asıl bu sözleri söylemekle **fitnenin tam ortasına** tepe taklak **düşmüş oluyorlardı.** Fakat şunu iyi bilin: **Elbette cehennem,** bu davranışlarından dolayı o ikiyüzlü **inkârcıları çepeçevre kuşatacaktır.** Onlar ki:

اِنْ تُصِبْكَ حَسَنَةٌ تَسُؤْهُمْۚ وَاِنْ تُصِبْكَ مُصٖيبَةٌ يَقُولُوا قَدْ اَخَذْنَٓا اَمْرَنَا مِنْ قَبْلُ
وَيَتَوَلَّوْا وَهُمْ فَرِحُونَ ﴿٥٠﴾

50. Sana zafer, ganimet, başarı gibi **bir iyilik ulaşsa,** iflah olmaz kıskançlıkları yüzünden **buna üzülürler. Başınıza bir kötülük gelse,** içlerinden, **"İyi ki** bunlarla savaşa katılmayıp **baştan tedbirimizi almışız!" diyerek** sizi sıkıntılarla baş başa bırakır ve **keyif içerisinde dönüp giderler.**

قُلْ لَنْ يُصٖيبَنَٓا اِلَّا مَا كَتَبَ اللّٰهُ لَنَاۚ هُوَ مَوْلٰينَاۚ وَعَلَى اللّٰهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ
﴿٥١﴾

51. Bu münafıklara **de ki: "Bizim başımıza, Allah'ın bizim için yazdığından başka hiçbir şey gelmeyecektir.** O'nun uygun görüp yazdıklarının ise, başımız gözümüz üzerinde yeri var. Zira **bizim** gerçek dostumuz, sahibimiz ve **efendimiz** yalnızca **O'dur. O hâlde inananlar, yalnızca Allah'a dayanıp güvensinler."**

قُلْ هَلْ تَرَبَّصُونَ بِنَٓا اِلَّٓا اِحْدَى الْحُسْنَيَيْنِۜ وَنَحْنُ نَتَرَبَّصُ بِكُمْ اَنْ يُصٖيبَكُمُ اللّٰهُ
بِعَذَابٍ مِنْ عِنْدِهٖٓ اَوْ بِاَيْدٖينَاۘ فَتَرَبَّصُٓوا اِنَّا مَعَكُمْ مُتَرَبِّصُونَ ﴿٥٢﴾

52. Yine onlara **de ki: "Bizim başımıza gelmesini umutla beklediğiniz,** biri zafer kazanmak, diğeri de şehâdet şerbetini içmek olan **iki iyilikten biri değil mi?** İster Allah yolunda şehit olalım, ister zafer kazanalım, her iki hâlde de kazanan biz olmayacak mıyız? Madem bizim felakete uğramamızı bekliyorsunuz, **biz de Allah'ın ya** doğrudan doğruya **kendi katından veya bizim elimizle sizi cezalandırmasını bekliyoruz. O hâlde, bekleyin bakalım** neler olacakmış, **biz de sizinle beraber bekliyoruz!"**

قُلْ اَنْفِقُوا طَوْعًا اَوْ كَرْهًا لَنْ يُتَقَبَّلَ مِنْكُمْۜ اِنَّكُمْ كُنْتُمْ قَوْمًا فَاسِقٖينَ ﴿٥٣﴾

53. Allah yolunda cihada katılanlara yardım ettiklerini söyleyerek sizi minnet altında bırakmaya çalışan o münafıklara **de ki:** "İnsanlara gösteriş amacıyla harcadığınız malları **ister gönüllü olarak harcayın ister gönülsüzce; yoldan çıkan bir toplum olduğunuz için,** hiç biri **sizden kabul edilmeyecektir."**

وَمَا مَنَعَهُمْ اَنْ تُقْبَلَ مِنْهُمْ نَفَقَاتُهُمْ اِلَّٓا اَنَّهُمْ كَفَرُوا بِاللّٰهِ وَبِرَسُولِهٖ وَلَا يَأْتُونَ
الصَّلٰوةَ اِلَّا وَهُمْ كُسَالٰى وَلَا يُنْفِقُونَ اِلَّا وَهُمْ كَارِهُونَ ﴿٥٤﴾

54. Onların bu harcamalarının kabul edilmesini engelleyen tek sebep, Allah'ı ve Elçisini reddederek **inkâr etmiş olmalarıdır.** Bu inançsızlık sebebiyledir ki, cemaatle **namaza ancak üşene üşene gelirler.** O harcadıkları malları da **ancak gönülsüzce harcarlar.**

فَلَا تُعْجِبْكَ اَمْوَالُهُمْ وَلَٓا اَوْلَادُهُمْۜ اِنَّمَا يُرٖيدُ اللّٰهُ لِيُعَذِّبَهُمْ بِهَا فِى الْحَيٰوةِ
الدُّنْيَا وَتَزْهَقَ اَنْفُسُهُمْ وَهُمْ كَافِرُونَ ﴿٥٥﴾

55. Onların malları, zenginlikleri, ekonomik yapıları, sosyal imkânları, güçlü kuvvetli adamları **ve çocukları sakın seni imrendirmesin. Allah, bu** nimet ve imkâ**nlarla onları bu dünya hayatında ancak cezalandırmayı ve** son nefeslerine kadar iman etmeyip **canlarının kâfir olarak çıkmasını** istemektedir**.**

وَيَحْلِفُونَ بِاللّٰهِ اِنَّهُمْ لَمِنْكُمْۜ وَمَا هُمْ مِنْكُمْ وَلٰكِنَّهُمْ قَوْمٌ يَفْرَقُونَ ﴿٥٦﴾

56. Buna rağmen münafıklar, **sizden** yana **olduklarına dair Allah'a yemin edip dururlar. Oysa onlar sizden değiller, fakat son derece korkak** oldukları için size karşı şirin gözükmeye çalışan **kimselerdir.** O kadar ki:

لَوْ يَجِدُونَ مَلْجَاً اَوْ مَغَارَاتٍ اَوْ مُدَّخَلًا لَوَلَّوْا اِلَيْهِ وَهُمْ يَجْمَحُونَ ﴿٥٧﴾

57. Eğer sığınabilecekleri güvenli **bir yer yahut** barınabilecekleri **bir mağara, hatta** başlarını sokabilecekleri **bir delik bulsalardı, oraya koşarak giderlerdi.**

وَمِنْهُمْ مَنْ يَلْمِزُكَ فِى الصَّدَقَاتِۚ فَاِنْ اُعْطُوا مِنْهَا رَضُوا وَاِنْ لَمْ يُعْطَوْا مِنْهَٓا اِذَا هُمْ
يَسْخَطُونَ ﴿٥٨﴾

58. Onlar arasında, zekât gelirlerinin paylaşımı **konusunda** —devlet malını kendilerine peşkeş çekmediğin için— birilerinin kayrıldığını öne sürerek **seni** iğneleyici sözlerle **ayıplayanlar da var.** Acaba amaçları gerçekten adaleti sağlamak mı? Hayır! Çünkü **kendilerine bu mallardan** yüklü bir pay **verilse,** dağıtımdan son derece **memnun kalırlar, fakat** zaten zengin oldukları için **bu mallardan kendilerine** bir pay **verilmeyecek olsa, hemen kızarlar.** Hâlbuki:

وَلَوْ اَنَّهُمْ رَضُوا مَٓا اٰتٰيهُمُ اللّٰهُ وَرَسُولُهُۙ وَقَالُوا حَسْبُنَا اللّٰهُ سَيُؤْتٖينَا اللّٰهُ مِنْ فَضْلِهٖ
وَرَسُولُهُٓۙ اِنَّٓا اِلَى اللّٰهِ رَاغِبُونَ ﴿٥٩﴾

59. Eğer onlar Allah'ın ve dolayısıyla O'nun talimatları doğrultusunda **Elçisinin kendilerine verdiği** savaş ganimetleri**ne razı olsalardı ve "Allah bize yeter.** Biz bu yolda yürüdüğümüz sürece **Allah bize** sonsuz **lütuf ve keremiyle** daha nice nimetler **bahşedecektir, Elçisi de** Allah'ın kendisine verdiği nimetleri en âdil biçimde aramızda dağıtacaktır. **Doğrusu biz, yalnızca Allah'a gönül bağlamışız!" deselerdi** o zaman hem dünyayı, hem de âhireti kazanmış olacaklardı.

إِنَّمَا الصَّدَقَاتُ لِلْفُقَرَٓاءِ وَالْمَسَاكِينِ وَالْعَامِلِينَ عَلَيْهَا وَالْمُؤَلَّفَةِ قُلُوبُهُمْ وَفِي
الرِّقَابِ وَالْغَارِمِينَ وَفِي سَبِيلِ اللّٰهِ وَابْنِ السَّبِيلِۜ فَرِيضَةً مِنَ اللّٰهِۜ وَاللّٰهُ عَلِيمٌ
حَكِيمٌ ﴿٦٠﴾

60. Zekât malları ancak;

Temel ihtiyaçlarını gideremeyen **yoksulların,** hiç çalışamayacak durumdaki hasta, yatalak, yaşlı, özürlü ve benzeri **düşkünlerin,**

Zekât toplamak ve dağıtmakla **görevli memurların,**

İslâm'a yeni giren veya girmesi umulan kişilerin, yani **gönülleri** İslâm'a ve Müslümanlara **ısındırılması gereken kimselerin,**

Başkalarının boyunduruğu altında ezilen işçi, hizmetçi, esir ve **kölelerin,**

Meşru yöntem ve amaçlarla **borçlanmış** olup da, elinde olmayan sebeplerle sıkıntıya düştüğü için acil paraya ihtiyacı **olanların,**

Allah yolunda çarpışan mücahitlerin, İslâm'ı öğretip yayan ilim adamları ve tebliğcilerden ihtiyaç içinde olanların, cihat ve tebliğ amacıyla kurulan müesseselerin,

Ve evinden yurdundan uzak düşmüş, memleketine dönemeyecek şekilde **yolda kalmış kimselerin hakkıdır.**

Bu düzenleme, bizzat **Allah tarafından** konulan ve hepinizin uyması gereken **bir yasadır.** Unutmayın ki, **Allah** sonsuz **ilim ve hikmet sahibidir.** O her konuda en isabetli ve faydalı hükümler verir. Asla yanılmaz, yanlış ve gereksiz söz söylemez. Ancak münafıklar, bu hakikati idrak etmezler:

وَمِنْهُمُ الَّذِينَ يُؤْذُونَ النَّبِيَّ وَيَقُولُونَ هُوَ اُذُنٌۜ قُلْ اُذُنُ خَيْرٍ لَكُمْ يُؤْمِنُ بِاللّٰهِ وَيُؤْمِنُ
لِلْمُؤْمِنِينَ وَرَحْمَةٌ لِلَّذِينَ اٰمَنُوا مِنْكُمْۜ وَالَّذِينَ يُؤْذُونَ رَسُولَ اللّٰهِ لَهُمْ عَذَابٌ اَلِيمٌ
﴿٦١﴾

61. Onlardan bazıları da, insanların kabahatlerini yüzlerine vurmayacak derecede nezaket ve incelik sahibi olan Peygamberin, o engin şefkat ve hoşgörüsüyle, huzuruna çıkan herkesi, zengin-fakir, soylu-köle demeden ciddiyetle dinlemesini —ki âdil yöneticinin yapması gereken de budur— dillerine doluyor ve **"O** her söyleneni dinleyen ve her duyduğuna inanan saf **bir kulaktır!" diyerek Peygamberi incitiyorlar. De ki:** "Evet, o bir kulaktır, fakat **sizin** iyiliğiniz **için** çırpınan, hep doğruları, güzellikleri duymaya ve duyurmaya çalışan **hayırlı bir kulak!** Bu yüzden **o, Allah'a iman eder.** Dolayısıyla, O'nun adıyla edilen yeminlere itibar eder. Herkesi dinler, fakat yalnızca iyi niyetli ve dürüst **müminler**in sözlerin**e inanır ve o, içinizden iman edenler için bir rahmet kaynağıdır."**

Allah'ın Elçisini böyle hakaret ve alay dolu sözlerle **incitenler var ya, işte onlar için can yakıcı bir azap vardır!**

يَحْلِفُونَ بِاللّٰهِ لَكُمْ لِيُرْضُوكُمْۚ وَاللّٰهُ وَرَسُولُهُٓ اَحَقُّ اَنْ يُرْضُوهُ اِنْ كَانُوا مُؤْمِنِينَ ﴿٦٢﴾

62. Yine bu münafıklar, **sizi hoşnut etmek için Allah'a and içip duruyorlar. Oysa asıl hoşnut etmeleri gereken, Allah ve** —O'nun dininin tebliğcisi ve temsilcisi olması hasebiyle— **Elçisidir, eğer** gerçekten **inanıyorlarsa!**

اَلَمْ يَعْلَمُٓوا اَنَّهُ مَنْ يُحَادِدِ اللّٰهَ وَرَسُولَهُ فَاَنَّ لَهُ نَارَ جَهَنَّمَ خَالِدًا فِيهَاۜ ذٰلِكَ الْخِزْيُ
الْعَظِيمُ ﴿٦٣﴾

63. Hem bilmiyorlar mı ki, her kim Allah'a ve Elçisine başkaldıracak olursa, sonsuza dek cehennem ateşine mahkûm edilecektir? İşte en büyük zillet, **en büyük alçalma budur.**

يَحْذَرُ الْمُنَافِقُونَ اَنْ تُنَزَّلَ عَلَيْهِمْ سُورَةٌ تُنَبِّئُهُمْ بِمَا فِي قُلُوبِهِمْۜ قُلِ اسْتَهْزِؤُاۚ اِنَّ
اللّٰهَ مُخْرِجٌ مَا تَحْذَرُونَ ﴿٦٤﴾

64. Münafıklar kendileri hakkında, kalplerindeki gizli inkârı, inananlara duydukları nefret ve kinleri**ni ortaya çıkaracak bir surenin gönderilmesinden korkuyorlar.** Çünkü Peygambere inanmasalar bile, daha önceki tecrübelerinden, onun bunları "tuhaf ve gizemli bir şekilde" haber aldığını çok iyi biliyorlar. Fakat yine de, inananlarla gizli gizli alay etmeden duramıyorlar. **De ki: "Siz alay edin bakalım! Allah, o korktuğunuz şeyleri elbette ortaya çıkaracaktır!"**

وَلَئِنْ سَاَلْتَهُمْ لَيَقُولُنَّ اِنَّمَا كُنَّا نَخُوضُ وَنَلْعَبُۜ قُلْ اَبِاللّٰهِ وَاٰيَاتِهِ وَرَسُولِهِ كُنْتُمْ
تَسْتَهْزِؤُنَ ﴿٦٥﴾

65. Eğer onlara niçin alay ettiklerini **soracak olsan, "Biz sadece lâfa dalmış eğleniyorduk!" derler. De ki:** "Alay edecek başka bir konu bulamadınız mı? **Siz Allah ile, O'nun ayetleri ile ve Elçisi ile mi eğleniyordunuz?"**

لَا تَعْتَذِرُوا قَدْ كَفَرْتُمْ بَعْدَ اِيمَانِكُمْۜ اِنْ نَعْفُ عَنْ طَٓائِفَةٍ مِنْكُمْ نُعَذِّبْ طَٓائِفَةً
بِاَنَّهُمْ كَانُوا مُجْرِمِينَ ﴿٦٦﴾

66. "Boşuna mazeretler sıralayıp **özür dilemeye kalkmayın! Çünkü siz iman ettikten sonra** bile bile yeniden **kâfir oldunuz. İçinizden** bilinçsizce bu konuşmalara katılan veya hatasını anlayıp hemen tövbe eden **bir grubu bağışlasak da, diğerlerini** ısrarla **suç işlemeye devam ettikleri için** kesinlikle **cezalandıracağız.**

Bu münafıkları daha iyi tanıyabilmeniz için, onları iyice deşifre ediyoruz:

اَلْمُنَافِقُونَ وَالْمُنَافِقَاتُ بَعْضُهُمْ مِنْ بَعْضٍۢ يَاْمُرُونَ بِالْمُنْكَرِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ
الْمَعْرُوفِ وَيَقْبِضُونَ اَيْدِيَهُمْۜ نَسُوا اللّٰهَ فَنَسِيَهُمْۜ اِنَّ الْمُنَافِقِينَ هُمُ الْفَاسِقُونَ
﴿٦٧﴾

67. Hangi çağda ve hangi toplumda olursa olsun, **erkek de olsa kadın da olsa bütün ikiyüzlüler, birbirlerin**in dostları, yardımcıları ve koruyucularıdır. Çünkü kişiliklerini oluşturan kaynak aynıdır. Karakterleri, huyları, ruh yapıları birbirlerine çok benzer. Hele şu dört temel vasıf, onların en belirgin özellikleri**ndendir: Kötülükleri emrederler, iyilikleri yasaklarlar ve** —gösteriş yapma durumu hariç— **olabildiğince cimridirler.** Hayatlarında Kur'an'a yer vermeyerek **Allah'ı unuttular, Allah da** rahmetinden uzaklaştırarak **onları unuttu! Gerçekten de ikiyüzlüler,** kötülük ve ahlâksızlığı hayat tarzı edinmiş **fâsıkların ta kendileridir.** Fakat hiçbir kötülük cezasız kalmayacaktır:

وَعَدَ اللّٰهُ الْمُنَافِقِينَ وَالْمُنَافِقَاتِ وَالْكُفَّارَ نَارَ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَاۜ هِيَ
حَسْبُهُمْۚ وَلَعَنَهُمُ اللّٰهُۚ وَلَهُمْ عَذَابٌ مُقِيمٌ ﴿٦٨﴾

68. Allah, hem ikiyüzlü erkek ve kadınları, hem de diğer bütün **kâfirleri, sonsuza dek içerisinde kalacakları cehennem ateşine atacağına söz vermiştir. Onlara** ceza olarak **bu yeter: Allah, onları** rahmetinden kovarak **lânetlemiştir.** Bu yüzden **onlara,** cehennemde **sürekli bir azap vardır.**

كَالَّذ۪ينَ مِنْ قَبْلِكُمْ كَانُٓوا اَشَدَّ مِنْكُمْ قُوَّةً وَاَكْثَرَ اَمْوَالاً وَاَوْلَادًاۜ فَاسْتَمْتَعُوا بِخَلَاقِهِمْ فَاسْتَمْتَعْتُمْ بِخَلَاقِكُمْ كَمَا اسْتَمْتَعَ الَّذ۪ينَ مِنْ قَبْلِكُمْ بِخَلَاقِهِمْ وَخُضْتُمْ كَالَّذ۪ي خَاضُواۜ اُو۬لٰٓئِكَ حَبِطَتْ اَعْمَالُهُمْ فِي الدُّنْيَا وَالْاٰخِرَةِۚ وَاُو۬لٰٓئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ ﴿٦٩﴾

69. Ey münafıklar! Şu hâlinizle, tıpkı **sizden önceki** ikiyüzlü**ler gibisiniz** ve sonunuz da onlardan farklı olmayacaktır. Üstelik **onlar, sizden daha güçlü, daha zengin ve sayıca daha fazlaydılar.** Kendilerine bu nimetleri bahşeden Allah'a kulluk edecekleri yerde, günahlara dalıp dünya malından **paylarına düşenle keyif sürmeyi tercih ettiler. İşte, sizden öncekiler nasıl paylarına düşen nimetlerle zevküsefa sürdülerse, siz de** onların hâlinden hiç ibret almadan, **payınıza düşenlerle gününüzü gün ediyor, onların** Allah'ı unutup kötülüklere **daldıkları gibi siz de** günahlara **dalıp gidiyorsunuz.**

İşte böylelerinin dünyaya ve ahirete yönelik tüm yaptıkları boşa gitmiştir ve onlar, her şeylerini kaybedip en büyük **ziyana uğramışlardır.**

اَلَمْ يَأْتِهِمْ نَبَاُ الَّذ۪ينَ مِنْ قَبْلِهِمْ قَوْمِ نُوحٍ وَعَادٍ وَثَمُودَ وَقَوْمِ اِبْرٰه۪يمَ وَاَصْحَابِ مَدْيَنَ وَالْمُؤْتَفِكَاتِۜ اَتَتْهُمْ رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنَاتِۚ فَمَا كَانَ اللّٰهُ لِيَظْلِمَهُمْ وَلٰكِنْ كَانُٓوا اَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿٧٠﴾

70. Onlara kendilerinden önceki toplumlarla ilgili ibret verici **bilgiler ulaşmadı mı?** Örneğin, tufana yakalanıp sulara gömülen **Nuh** kavminin, biri korkunç bir kasırga, diğeri sarsıntıyla yok edilen **Âd ve Semud kavimlerinin** ya da **İbrahim**'i ateşe atmak isteyen Nemrut ve **halkının** yâhut müthiş bir zelzeleyle haritadan silinen **Medyen ahalisinin ve tepetaklak edilmiş** Lut kavminin yaşadığı Sodom ve Gomore adlı **şehirlerin** başlarına gelenleri duymadılar mı? Bunların hepsi de hakikati pekâlâ biliyorlardı. Çünkü **Peygamberleri onlara apaçık mucizeler getirmiş** ve hiçbir şüpheye yer vermeyecek biçimde davalarını ispat etmiş**lerdi.** Fakat onlar, bütün bunlara rağmen inkârda diretmişlerdi. Demek ki, **Allah onlara asla zulmetmiş değildi. Ne var ki onlar, bizzat kendilerine zulmediyorlardı.**

İşte inananların, bu zalimlere karşı, birlik ve beraberlik içerisinde mücadele etmeleri gerekir:

وَالْمُؤْمِنُونَ وَالْمُؤْمِنَاتُ بَعْضُهُمْ اَوْلِيَٓاءُ بَعْضٍۢ يَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَيُق۪يمُونَ الصَّلٰوةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكٰوةَ وَيُط۪يعُونَ اللّٰهَ وَرَسُولَهُۜ اُو۬لٰٓئِكَ سَيَرْحَمُهُمُ اللّٰهُۜ اِنَّ اللّٰهَ عَز۪يزٌ حَك۪يمٌ ﴿٧١﴾

71. Hangi çağda ve hangi toplumda olursa olsun, **erkek ve kadın bütün inananlar, birbirlerinin** yardımcıları, koruyucuları ve **velisidirler.** Münafıkların tam tersine, **onlar iyilikleri emreder, kötülükleri engellemeye çalışırlar. Namazlarını kılar, zekâtlarını verirler. Allah'a ve Elçisine** her konuda **içtenlikle itaat ederler. Allah'ın rahmetiyle kuşatacağı kimseler, işte bunlardır. Hiç kuşkusuz Allah, sonsuz kudret ve hikmet sahibidir.** Dolayısıyla, hiçbir iyilik mükâfatsız bırakılmayacaktır:

وَعَدَ اللّٰهُ الْمُؤْمِن۪ينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ جَنَّاتٍ تَجْر۪ي مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهَارُ خَالِد۪ينَ ف۪يهَا وَمَسَاكِنَ طَيِّبَةً ف۪ي جَنَّاتِ عَدْنٍۜ وَرِضْوَانٌ مِنَ اللّٰهِ اَكْبَرُۜ ذٰلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظ۪يمُ ﴿٧٢﴾

72. Allah iman eden erkeklere ve kadınlara, ağaçlarının **altından ırmaklar çağlayan ve içinde sonsuza dek yaşayacakları cennet bahçeleri ve** sınırsız mutluluk ve huzur kaynağı olan **Adn bahçelerinde göz kamaştıran köşkler vadetmiştir.** Fakat bütün bunların ötesinde, öyle muhteşem bir nimet var ki: **Allah'ın hoşnutluğu**nu kazanmak ve O'nun cemalini görmek, akla hayale gelebilecek tüm nimetlerin en güzeli, **en büyüğüdür. İşte büyük kurtuluş budur.**

Buraya kadar, ikiyüzlüleri tanımanızı sağlayacak ipuçları verilerek yüzlerindeki maske düşürüldü ve gerçek müminlerin özellikleri ortaya kondu. O hâlde:

يَٓا اَيُّهَا النَّبِيُّ جَاهِدِ الْكُفَّارَ وَالْمُنَافِق۪ينَ وَاغْلُظْ عَلَيْهِمْۜ وَمَأْوٰيهُمْ جَهَنَّمُۜ وَبِئْسَ الْمَص۪يرُ ﴿٧٣﴾

73. Ey Peygamber ve Peygamberin izinde yürüyen Müslüman! Allah'ın ayetlerini açıkça inkâr eden **kâfirlere ve** küfrünü gizleyerek aranıza sızmış olan **münafıklara karşı,** Kur'an'ın ortaya koyduğu hayat sistemini yeryüzünde egemen kılmak üzere her alanda **mücadele et ve** İslâm'ın ilkelerini korumak söz konusu olduğunda, **onlara karşı sert** ve kararlı **davran!** Unutmasınlar ki, bu gidişle **varacakları yer cehennemdir. O ne kötü bir son!**

Bu sonu hazırlayan en önemli etken şudur:

يَحْلِفُونَ بِاللّٰهِ مَا قَالُواۜ وَلَقَدْ قَالُوا كَلِمَةَ الْكُفْرِ وَكَفَرُوا بَعْدَ اِسْلَامِهِمْ وَهَمُّوا بِمَا لَمْ يَنَالُواۚ

74. Münafıklar, uygun zaman ve zemini bulur bulmaz, İslâm ve Müslümanlar aleyhinde alay ve iftira dolu sözler söylerler. Fakat yüzünüze karşı, katiyen böyle bir şey **söylemediklerine dair Allah'a yemin ederler. Oysa** kendilerini **inkâra sürükleyen o** çirkin **sözleri kesinlikle söylediler ve Müslüman olmalarının ardından, yeniden** ve apaçık **kâfir oldular.** Ayrıca, **başaramadıkları** ve Müslümanlar Kur'an'a sarıldıkları sürece de asla başaramayacakları **işlere yeltendiler.** Örneğin, karşı bir darbeyle yönetimi ele geçirmek amacıyla, Peygambere suikast girişiminde bulundular. Çünkü münafıklar, amaçlarına ulaşabilmek için öncelikle İslâm toplumunun öncü kadrosunu saf dışı bırakmaya çalışırlar.

وَمَا نَقَمُٓوا اِلَّٓا اَنْ اَغْنٰيهُمُ اللّٰهُ وَرَسُولُهُ مِنْ فَضْلِه۪ۚ فَاِنْ يَتُوبُوا يَكُ خَيْرًا لَهُمْۚ وَاِنْ يَتَوَلَّوْا يُعَذِّبْهُمُ اللّٰهُ عَذَابًا اَل۪يمًا فِي الدُّنْيَا وَالْاٰخِرَةِۚ وَمَا لَهُمْ فِي الْاَرْضِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا نَص۪يرٍ ﴿٧٤﴾

Onların bütün bu düşmanlıklarının tek sebebi, sonsuz **lütuf ve bereketi sayesinde Allah'ın ve** ilâhî iradenin gerçekleşmesine vesile olması yönüyle **Elçisinin, onları** maddî ve manevî nimetlerle **zenginleştirmiş olmasından başka bir şey değildir.** Öyle ya, akıl ve sağduyusunu tamamen yitirmiş nankörlerden başka kim, kendisine kurtuluş ve refah sunan bir kimseye düşmanlık besler? **Eğer** fırsat varken pişman olup **tövbe ederlerse kendileri için iyi olur. Fakat yüz çevirecek olurlarsa, Allah onları hem bu dünyada da, hem de âhirette can yakıcı bir azaba mahkûm edecektir ve yeryüzünde** onları koruyabilecek **ne bir dostları, ne de yardımcıları olacaktır.**

وَمِنْهُمْ مَنْ عَاهَدَ اللّٰهَ لَئِنْ اٰتٰينَا مِنْ فَضْلِه۪ لَنَصَّدَّقَنَّ وَلَنَكُونَنَّ مِنَ الصَّالِح۪ينَ ﴿٧٥﴾

75. Yine onlardan bazıları, Allah'a şöyle **söz vermişlerdi: "Şayet Allah bize lütuf ve kereminden** zenginlik **bahşedecek olursa,** o zaman **elbette** bir kısmını Allah yolunda harcayıp **bağışta bulunacağız ve kesinlikle dürüst ve iyiliksever insanlar olacağız!"**

فَلَمَّٓا اٰتٰيهُمْ مِنْ فَضْلِه۪ بَخِلُوا بِه۪ وَتَوَلَّوْا وَهُمْ مُعْرِضُونَ ﴿٧٦﴾

76. Fakat Allah lütuf ve keremiyle onlara istedikleri malı mülkü **verince, dünya malına** aşırı bir tutkuyla bağlanıp **cimrilik ettiler ve** verdikleri sözden **cayıp** Allah'ın emrinden **yüz çevirdiler.**

فَاَعْقَبَهُمْ نِفَاقًا ف۪ي قُلُوبِهِمْ اِلٰى يَوْمِ يَلْقَوْنَهُ بِمَٓا اَخْلَفُوا اللّٰهَ مَا وَعَدُوهُ وَبِمَا
كَانُوا يَكْذِبُونَ ﴿٧٧﴾

77. Bunun üzerine Allah, kendisine verdikleri sözden döndükleri ve yalan söyledikleri için, huzuruna çıkacakları o büyük **Gün gelinceye kadar kalplerine** inkâr ve **ikiyüzlülük** hastalığını **soktu.**

اَلَمْ يَعْلَمُٓوا اَنَّ اللّٰهَ يَعْلَمُ سِرَّهُمْ وَنَجْوٰيهُمْ وَاَنَّ اللّٰهَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ ﴿٧٨﴾

78. Peygamber ve müminler aleyhinde plânlar kuran o münafıklar **bilmiyorlar mı ki, Allah onların içlerinde gizlediklerini ve aralarında geçen gizli konuşmaları bilmektedir? Ve** yine düşünmüyorlar mı ki, **Allah evrenin tüm gizliliklerini en iyi bilendir?**

Sadakayı teşvik eden ayetler inince, varlıklı müminlerden biri gelip bol miktarda sadaka verdi. Münafıklar, "Şuna bakın, gösteriş yapıyor!" diyerek adamı kınadılar. Sonra fakir bir mümin geldi ve sadece bir ölçek hurma verdi. Bu defa münafıklar, "Allah'ın bunun bir ölçek hurmasına ihtiyacı mı var?" diyerek onu da kınadılar. Bunun üzerine, aşağıdaki ayet nazil oldu:

اَلَّذ۪ينَ يَلْمِزُونَ الْمُطَّوِّع۪ينَ مِنَ الْمُؤْمِن۪ينَ فِي الصَّدَقَاتِ وَالَّذ۪ينَ لَا يَجِدُونَ اِلَّا
جُهْدَهُمْ فَيَسْخَرُونَ مِنْهُمْ سَخِرَ اللّٰهُ مِنْهُمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ اَل۪يمٌ ﴿٧٩﴾

79. O münafıklar, **gönülden bağışta bulunan** varlıklı **müminleri** gösteriş yapmakla suçlayarak **kınıyorlar. Öte yandan, ancak imkânları ölçüsünde bulabildiklerini veren** yoksul **müminleri de,** "Bu üç beş kuruşa Allah'ın ihtiyacı mı var?" diyerek **alaya alıyorlar.** Oysa **Allah,** asıl **kendilerini alay edilecek duruma düşürmüştür. İşte bunların hakkı, can yakıcı bir azaptır.**

اِسْتَغْفِرْ لَهُمْ اَوْ لَا تَسْتَغْفِرْ لَهُمْ اِنْ تَسْتَغْفِرْ لَهُمْ سَبْع۪ينَ مَرَّةً فَلَنْ يَغْفِرَ اللّٰهُ
لَهُمْ ذٰلِكَ بِاَنَّهُمْ كَفَرُوا بِاللّٰهِ وَرَسُولِه۪ وَاللّٰهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِق۪ينَ ﴿٨٠﴾

80. Ey Muhammed! **Onlar**ın bağışlanması **için ister af dile, ister dileme,** hiç fark etmez. **Onlar için** bir değil, **yetmiş kere af dileyip yalvarsan bile, yine de Allah onları affetmeyecektir. Çünkü onlar, Allah'ı ve Elçisini** tanımayıp emirlerine başkaldırarak **inkâr ettiler. Allah ise,** kötülükte inatla direten ve ısrarla yoldan çıkmak isteyen böyle **fâsık bir topluluğu doğru yola iletmez.**

Hâl böyleyken:

فَرِحَ الْمُخَلَّفُونَ بِمَقْعَدِهِمْ خِلَافَ رَسُولِ اللّٰهِ وَكَرِهُٓوا اَنْ يُجَاهِدُوا بِاَمْوَالِهِمْ
وَاَنْفُسِهِمْ ف۪ي سَب۪يلِ اللّٰهِ وَقَالُوا لَا تَنْفِرُوا فِي الْحَرِّ قُلْ نَارُ جَهَنَّمَ اَشَدُّ حَرًّا لَوْ
كَانُوا يَفْقَهُونَ ﴿٨١﴾

81. Birtakım bahanelerle Tebük seferinden **geri kalan** münafık**lar, Allah'ın Elçisine karşı gelerek** cihattan kaçıp evlerinde **oturdukları için sevindiler. Mallarıyla ve canlarıyla Allah yolunda cihâd etmekten hoşlanmayıp,** birbirlerine, **"Bu sıcakta sefere çıkmayın!" dediler.** Onlara **de ki: "**Evet, ama **cehennem ateşi daha sıcaktır!" Keşke** bunu **kavrayabilselerdi.**

فَلْيَضْحَكُوا قَل۪يلًا وَلْيَبْكُوا كَث۪يرًا جَزَٓاءً بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿٨٢﴾

82. Yapıp ettiklerinden dolayı artık az gülsünler, çok ağlasınlar. Çünkü onları şiddetli bir azap bekliyor.

فَاِنْ رَجَعَكَ اللّٰهُ اِلٰى طَٓائِفَةٍ مِنْهُمْ فَاسْتَأْذَنُوكَ لِلْخُرُوجِ فَقُلْ لَنْ تَخْرُجُوا مَعِيَ
اَبَدًا وَلَنْ تُقَاتِلُوا مَعِيَ عَدُوًّا اِنَّكُمْ رَض۪يتُمْ بِالْقُعُودِ اَوَّلَ مَرَّةٍ فَاقْعُدُوا مَعَ
الْخَالِف۪ينَ ﴿٨٣﴾

83. Ey Muhammed! **Allah seni** bu seferden sağ salim **döndürüp onlardan bir grupla karşılaştırdığında, eğer** seninle başka bir savaşa **çıkmak için izin isterlerse** onlara **de ki: "**Hayır! **Bundan böyle benimle birlikte asla** gazaya **çıkamayacak, hiçbir düşmana karşı benimle beraber savaşamayacaksınız. Çünkü siz ilk defasında** sizi çağırdığımızda, en zor zamanda bizi yalnız bırakarak evinizde **oturmayı tercih etmiştiniz. O hâlde, geride kalan** kadın, çocuk, yaşlı ve özürlü insan**larla beraber oturmaya devam edin."**

Bu tip münafıklara karşı açıkça tavrınızı koymalısınız:

وَلَا تُصَلِّ عَلٰٓى اَحَدٍ مِنْهُمْ مَاتَ اَبَدًا وَلَا تَقُمْ عَلٰى قَبْرِه۪ اِنَّهُمْ كَفَرُوا بِاللّٰهِ وَرَسُولِه۪
وَمَاتُوا وَهُمْ فَاسِقُونَ ﴿٨٤﴾

84. Onlardan ölen hiç kimsenin cenaze **namazını kılma ve mezarının başında** dua etmek için **durma! Çünkü onlar Allah'ı ve Elçisini inkâr ettiler ve** fırsat varken tövbe de etmeyip, **kâfir olarak can verdiler.** Ve sonunda, uğrunda kâfirliği bile göze aldıkları dünya nimetlerini bırakıp gittiler. Bunun içindir ki:

وَلَا تُعْجِبْكَ اَمْوَالُهُمْ وَاَوْلَادُهُمْ اِنَّمَا يُر۪يدُ اللّٰهُ اَنْ يُعَذِّبَهُمْ بِهَا فِي الدُّنْيَا وَتَزْهَقَ
اَنْفُسُهُمْ وَهُمْ كَافِرُونَ ﴿٨٥﴾

85. Onların insanî ve ahlâkî değerleri ayaklar altına alarak yığıp biriktirdikleri o göz alıcı **servetleri ve** etraflarında pervane gibi dönen güçlü kuvvetli adamları, **çocukları,** ekonomik yapıları ve sosyal imkânları **sakın seni imrendirmesin. Çünkü Allah,** ilk bakışta insana çekici görünen **bu** nimet ve imkâ**nlarla onları** daha **bu dünyada cezalandırmayı ve kâfir olarak canlarının çıkmasını istiyor.** Çünkü onlar bunu fazlasıyla hak ettiler:

وَاِذَٓا اُنْزِلَتْ سُورَةٌ اَنْ اٰمِنُوا بِاللّٰهِ وَجَاهِدُوا مَعَ رَسُولِهِ اسْتَأْذَنَكَ اُو۬لُوا الطَّوْلِ مِنْهُمْ
وَقَالُوا ذَرْنَا نَكُنْ مَعَ الْقَاعِد۪ينَ ﴿٨٦﴾

86. "Allah'a yürekten boyun eğerek **iman edin ve Elçisiyle birlikte** Allah yolunda **cihada katılın!" diye bir ayet indirildiği zaman, içlerinden** sağlık ve **servet sahibi olanlar** bile, "Ya Muhammed! **Bizi bırak da** evlerinde **oturan** şu kadın ve çocuk**larla birlikte kalalım!" diyerek senden** savaşa gelmeme konusunda **izin istemişlerdi.**

رَضُوا بِاَنْ يَكُونُوا مَعَ الْخَوَالِفِ وَطُبِعَ عَلٰى قُلُوبِهِمْ فَهُمْ لَا يَفْقَهُونَ ﴿٨٧﴾

87. Böylece Allah yolunda savaşmaktan kaçarak, **geride kalan** çocuk ve kadın**larla oturmayı içlerine sindirebildiler. Bu yüzden de kalplerine** öyle bir **mühür vuruldu** ki, **artık** hiçbir gerçeği duyamaz, hiçbir hakikati **idrak edemez** hâle geldi**ler.**

لٰكِنِ الرَّسُولُ وَالَّذ۪ينَ اٰمَنُوا مَعَهُ جَاهَدُوا بِاَمْوَالِهِمْ وَاَنْفُسِهِمْ وَاُو۬لٰٓئِكَ لَهُمُ
الْخَيْرَاتُ وَاُو۬لٰٓئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿٨٨﴾

88. Fakat Peygamber ve onunla birlikte iman eden mümin**ler, mallarıyla ve canlarıyla** Allah yolunda kahramanca **cihâd ederler. İşte** dünyada da âhirette de üstünlük, şeref, başarı vb. bütün iyilik ve **güzellikler onların olacaktır.** Sonsuz mutluluk ve **kurtuluşa erecek olanlar da, işte onlardır.**

اَعَدَّ اللّٰهُ لَهُمْ جَنَّاتٍ تَجْر۪ي مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهَارُ خَالِد۪ينَ ف۪يهَاۜ ذٰلِكَ الْفَوْزُ الْعَظ۪يمُ
﴿٨٩﴾

89. Allah onlara, ağaçlarının **altından ırmaklar akan ve sonsuza dek içinde yaşayacakları** muhteşem **cennet bahçeleri hazırlamıştır. İşte budur en büyük başarı, en büyük mutluluk.**

وَجَٓاءَ الْمُعَذِّرُونَ مِنَ الْاَعْرَابِ لِيُؤْذَنَ لَهُمْ وَقَعَدَ الَّذ۪ينَ كَذَبُوا اللّٰهَ وَرَسُولَهُۜ
سَيُص۪يبُ الَّذ۪ينَ كَفَرُوا مِنْهُمْ عَذَابٌ اَل۪يمٌ ﴿٩٠﴾

90. Medine çevresindeki çöllerde göçebe bir hayat süren **bedeviler arasından,** savaşa katılmalarını engelleyecek geçerli **mazeretleri bulunanlar, kendilerine izin verilmesi için** Peygamberin huzuruna **geldiler.** Öte yandan, Medine'ye gelmelerinin mümkün olmadığını ileri sürerek **Allah'a ve Elçisine karşı yalan söyleyen** kabile**ler ise,** gelip özür beyan etme zahmetine bile katlanmadan, evlerinde **oturmayı tercih ettiler.** Ama şunu iyi bilin ki, **bunların arasından** böyle yalan söyleyerek **nankörlük edenlere, yakında can yakıcı bir azap erişecektir.**

لَيْسَ عَلَى الضُّعَفَٓاءِ وَلَا عَلَى الْمَرْضٰى وَلَا عَلَى الَّذ۪ينَ لَا يَجِدُونَ مَا يُنْفِقُونَ
حَرَجٌ اِذَا نَصَحُوا لِلّٰهِ وَرَسُولِه۪ۜ مَا عَلَى الْمُحْسِن۪ينَ مِنْ سَب۪يلٍۜ وَاللّٰهُ غَفُورٌ رَح۪يمٌۙ
﴿٩١﴾

91. Yaşlılık, sakatlık gibi sebeplerle bünyesi **zayıf olanlara,** savaşa gidemeyecek derecedeki **hastalara ve** kendilerine savaş araç gereçleri temin etmek üzere **harcayacak para bulamayan** yoksul**lara,** savaşa katılmadıkları için herhangi **bir sorumluluk yoktur. Yeter ki, Allah'a ve Elçisine karşı** dürüst ve **samimi olsunlar** da, diğer görev ve sorumluluklarını güzelce yerine getirsinler. Böyle **güzel davrananlara,** savaşa gitmedikleri için **bir sorumluluk yoktur.** Çünkü **Allah çok bağışlayıcı, çok merhametlidir.**

وَلَا عَلَى الَّذ۪ينَ اِذَا مَٓا اَتَوْكَ لِتَحْمِلَهُمْ قُلْتَ لَٓا اَجِدُ مَٓا اَحْمِلُكُمْ عَلَيْهِۖ تَوَلَّوْا
وَاَعْيُنُهُمْ تَف۪يضُ مِنَ الدَّمْعِ حَزَناً اَلَّا يَجِدُوا مَا يُنْفِقُونَۜ ﴿٩٢﴾

92. Ayrıca, kendilerine malzeme ve **binek temin etmen için huzuruna geldiklerinde,** "Üzgünüm, **size verecek binek bulamıyorum." dediğin zaman,** binek ve savaş araç gereçleri satın almak üzere **harcayacak bir şey bulamadıkları için üzüntüden gözleri yaşararak** ve yürekleri kan ağlayarak **dönüp giden** o fakir mümin**lere de** savaşa katılmadıkları için sorumluluk yoktur.

اِنَّمَا السَّب۪يلُ عَلَى الَّذ۪ينَ يَسْتَأْذِنُونَكَ وَهُمْ اَغْنِيَٓاءُۚ رَضُوا بِاَنْ يَكُونُوا مَعَ
الْخَوَالِفِۙ وَطَبَعَ اللّٰهُ عَلٰى قُلُوبِهِمْ فَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٩٣﴾

93. Sorumluluk ancak, savaşa çıkabilecek kadar güçlü ve **zengin oldukları hâlde,** görevden kaçmak için **senden izin isteyen kimseleredir.** Çünkü **onlar,** Allah yolunda kahramanca savaşarak O'nun hoşnutluğunu kazanmak yerine, **geride kalan** çocuk ve kadın**larla oturmayı tercih ettiler. Bu yüzden Allah onların kalpleri**ni mühürledi, artık** kendilerini nasıl bir felâketin beklediğini **bilmezler.**

يَعْتَذِرُونَ اِلَيْكُمْ اِذَا رَجَعْتُمْ اِلَيْهِمْۜ قُلْ لَا تَعْتَذِرُوا لَنْ نُؤْمِنَ لَكُمْ قَدْ نَبَّاَنَا اللّٰهُ
مِنْ اَخْبَارِكُمْۜ وَسَيَرَى اللّٰهُ عَمَلَكُمْ وَرَسُولُهُ ثُمَّ تُرَدُّونَ اِلٰى عَالِمِ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ
فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٩٤﴾

94. Seferden **dönüp yanlarına vardığınız zaman, size** bin bir çeşit **mazeretler sayıp dökecekler.** O zaman onlara **de ki:** "Boşuna bahaneler uydurup **özür dilemeye kalkmayın. Artık size kesinlikle inanmıyoruz.** Çünkü **Allah,** daha biz yoldayken **sizinle ilgili her şeyin içyüzünü bize bildirmişti.** O hâlde, artık attığınız her adıma dikkat edin! Zira **Allah da, Elçisi de,** bundan sonra nasıl davranacağınızı ve **neler yapacağınızı görecektir.** Böylece, özgür iradenizle kendi seçiminizi yapmanız için dünyada bir süre daha imtihan edileceksiniz. **Ve sonunda hepiniz, gaybı ve şehadeti,** yani evrendeki gizli açık her şeyi **bilen** yüce Rabb'ini**zin huzuruna çıkarılacaksınız.** O zaman Allah, dünya hayatında **yaptığınız her şeyi size bildirecek** ve herkese hak ettiği karşılığı tam olarak verecek**tir."**

سَيَحْلِفُونَ بِاللّٰهِ لَكُمْ اِذَا انْقَلَبْتُمْ اِلَيْهِمْ لِتُعْرِضُوا عَنْهُمْۜ فَاَعْرِضُوا عَنْهُمْۜ اِنَّهُمْ
رِجْسٌۘ وَمَأْوٰيهُمْ جَهَنَّمُۚ جَزَٓاءً بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿٩٥﴾

95. Evet, zafer kazanmış olarak seferden **dönüp yanlarına vardığınızda, kendilerini** cezalandırmaktan vazgeçip **bırakmanız için** yalanlar uydurup **Allah'a yemin edecekler. O hâlde bırakın onları,** fakat arzu ettikleri gibi hoşgörü ve sevgiyle değil, onları cezalandırmak ve tehlikelerinden uzak durmak için. **Çünkü onlar,** niyet ve davranışları itibariyle birer **pisliktirler. İşledikleri** bunca çirkin işleri**ne karşılık ceza olarak, varacakları yer de cehennemdir!**

يَحْلِفُونَ لَكُمْ لِتَرْضَوْا عَنْهُمْۚ فَاِنْ تَرْضَوْا عَنْهُمْ فَاِنَّ اللّٰهَ لَا يَرْضٰى عَنِ الْقَوْمِ
الْفَاسِق۪ينَ ﴿٩٦﴾

96. Sizi kandırıp gönlünüzü kazanmak için size yeminler edecekler. Ne var ki, siz onlardan hoşnut olsanız bile, Kur'an'ın rehberliğini reddederek **yoldan çıkan bu insanlardan Allah asla razı olmayacaktır!** Medine'deki münafıkların hâli böyle. Köylerde ve varoşlarda yaşayanlara gelince:

اَلْاَعْرَابُ اَشَدُّ كُفْراً وَنِفَاقاً وَاَجْدَرُ اَلَّا يَعْلَمُوا حُدُودَ مَٓا اَنْزَلَ اللّٰهُ عَلٰى رَسُولِه۪ۜ
وَاللّٰهُ عَل۪يمٌ حَك۪يمٌ ﴿٩٧﴾

97. Medine çevresindeki çöllerde göçebe hayat süren **bedeviler,** içinde bulundukları şartlardan ve yapılarındaki kabalık ve sertlikten dolayı, yerleşik bir hayat süren şehirlilere nazaran **hem inkârcılık ve ikiyüzlülükte daha aşırıdırlar, hem de Allah'ın Elçisine gönderdiği** Kur'an'ın hükümleri**ni tanımamaya daha yatkındırlar.** Unutmayın ki, **Allah** sonsuz **ilim ve hikmet sahibidir.** Kullarının yapısını ve özelliklerini en iyi O bilir. Her konuda en doğru hükmü verir, sonsuz hikmetiyle her şeyi yerli yerince ve en uygun biçimde yapar.

وَمِنَ الْاَعْرَابِ مَنْ يَتَّخِذُ مَا يُنْفِقُ مَغْرَماً وَيَتَرَبَّصُ بِكُمُ الدَّوَٓائِرَۜ عَلَيْهِمْ دَٓائِرَةُ
السَّوْءِۜ وَاللّٰهُ سَم۪يعٌ عَل۪يمٌ ﴿٩٨﴾

98. Öyle bedeviler vardır ki, İslâm'ı yalnızca siyasî bir tavır olarak benimsedikleri için, zekât başta olmak üzere, Allah yolunda **harcadıkları şeyleri** zoraki ödenmesi gereken bir ceza, boşa gitmiş bir kayıp, bir **angarya**

sayar ve bu yükümlülükten kurtulmak için de **sizin başınıza** türlü **belâların gelmesini beklerler. Fakat** o bekledikleri **kötü belâ, kendi başlarına gelecektir!** Çünkü **Allah** her şeyi **işiten,** her şeyi **bilendir.**

Bununla birlikte, medeniyetten uzak olan bütün insanlar böyledir zannetmeyin:

وَمِنَ الْاَعْرَابِ مَنْ يُؤْمِنُ بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ الْاٰخِرِ وَيَتَّخِذُ مَا يُنْفِقُ قُرُبَاتٍ عِنْدَ اللّٰهِ
وَصَلَوَاتِ الرَّسُولِۜ اَلَٓا اِنَّهَا قُرْبَةٌ لَهُمْۜ سَيُدْخِلُهُمُ اللّٰهُ فٖي رَحْمَتِهٖۜ اِنَّ اللّٰهَ غَفُورٌ رَحٖيمٌ
﴿٩٩﴾

99. Öyle bedeviler de vardır ki, Allah'a ve âhiret gününe yürekten **inanırlar.** O'nun uğrunda **harcadıklarını, kendilerine Allah katında yakınlık** ve sevgi **kazandıran ve Peygamberin hayır duasını almalarını sağlayan birer vesile** ve fırsat **olarak görürler. Gerçekten de bu** harcadıkları mallar, **onlar için** Allah katında **bir yakınlık** ve hoşnutluk vesilesi olacak**tır.** O hâlde müjde onlara: **Allah onları rahmeti** ile onurlandıracak ve cennet**ine koyacaktır. Hiç kuşkusuz Allah çok bağışlayıcı, çok merhametlidir.**

Fakat bu müjdeyi asıl hak edenler şunlardır:

وَالسَّابِقُونَ الْاَوَّلُونَ مِنَ الْمُهَاجِرٖينَ وَالْاَنْصَارِ وَالَّذٖينَ اتَّبَعُوهُمْ بِاِحْسَانٍۙ رَضِيَ
اللّٰهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ وَاَعَدَّ لَهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرٖي تَحْتَهَا الْاَنْهَارُ خَالِدٖينَ فٖيهَٓا اَبَدًاۜ
ذٰلِكَ الْفَوْزُ الْعَظٖيمُ ﴿١٠٠﴾

100. Müminlerin ateşle imtihan edildiği en sıkıntılı günlerde, Allah yolunda mücadele ve fedakârlık konusunda başkalarına örneklik ve öncülük ederek İslâm'da **ilk dereceyi kazanan öncü muhacirler,** yani Mekke henüz düşmanların elindeyken zulmün egemen olduğu öz yurtlarını terk ederek Medine'ye, İslâm diyarına göç eden ilk Müslümanlar **ve ensâr,** yani kendi ülkelerine sığınan din kardeşlerine kucak açan ve her türlü fedakârlığı göstererek onları barındıran Medineli Müslümanlar **ile** daha sonraki çağlarda İslâm'a girerek ortaya koydukları **güzel davranışlarla onların izinde yürüyenler var ya, işte Allah onlardan razı olmuş, onlar da Allah'tan razı olmuşlardır.** Allah **onlara,** ağaçlarının **altından ırmaklar çağıldayan ve sonsuza dek içinde yaşayacakları cennet bahçeleri hazırlamıştır. İşte en büyük kurtuluş budur.**

وَمِمَّنْ حَوْلَكُمْ مِنَ الْاَعْرَابِ مُنَافِقُونَۜ وَمِنْ اَهْلِ الْمَدٖينَةِ مَرَدُوا عَلَى النِّفَاقِ لَا
تَعْلَمُهُمْۜ نَحْنُ نَعْلَمُهُمْۜ سَنُعَذِّبُهُمْ مَرَّتَيْنِ ثُمَّ يُرَدُّونَ اِلٰى عَذَابٍ عَظٖيمٍۚ ﴿١٠١﴾

101. Çevrenizdeki çöllerde yaşayan **bedeviler arasında ve Medine halkı içerisinde, ikiyüzlülüğü huy edinmiş** ve içlerindeki nifakı gizlemekte iyice ustalaşmış **münafıklar var.** Öyle ki, haklarında vahiy nazil olmadıkça, **sen** bile **onları tanıyamazsın. Onları** ancak **biz tanırız.** Bir dünyada, bir de kabir âleminde olmak üzere **onları iki kez cezalandıracağız. Daha sonra onlar,** cehennemde asıl cezayı çekmeleri için **büyük bir azaba mahkûm edilecekler.**

وَاٰخَرُونَ اعْتَرَفُوا بِذُنُوبِهِمْ خَلَطُوا عَمَلًا صَالِحًا وَاٰخَرَ سَيِّئًاۜ عَسَى اللّٰهُ اَنْ يَتُوبَ
عَلَيْهِمْۜ اِنَّ اللّٰهَ غَفُورٌ رَحٖيمٌ ﴿١٠٢﴾

102. Bir de, tembellik ederek savaştan geri kalan, fakat ikiyüzlüler gibi yalandan mazeretler uydurmaya kalkışmayıp **günahlarını itiraf** ederek vicdan azabıyla kendilerini mescidin direğine bağlayıp cezalandıran ve affedilinceye kadar da bu şekilde kalacaklarına yemin **eden diğerleri var ki, bunlar iyi işle kötü işi birbirine karıştırmışlardı.** Sefere çıkmamakla kötü bir iş yapmış, fakat daha sonra günahlarının farkına varıp içtenlikle tövbe ederek iyi bir davranış göstermişlerdi. Dürüst ve samimi birer Müslüman olarak bilinen bu insanlar —ki içlerinde Bedir savaşına katılmış olanlar da vardı— her nasılsa gevşeklik gösterip bu savaşa katılmamışlardı. İşte bunlar, affedilmek için biraz daha bekleyecekler. Bu zaman zarfında, işledikleri günahın acısını bir süre daha içlerinde duysunlar. Fakat Allah'ın rahmetinden de asla ümit kesmesinler. **Allah'ın onları bağışlaması umulabilir.** Hiç kuşkusuz **Allah çok bağışlayıcı, çok merhametlidir.**

خُذْ مِنْ اَمْوَالِهِمْ صَدَقَةً تُطَهِّرُهُمْ وَتُزَكّٖيهِمْ بِهَا وَصَلِّ عَلَيْهِمْۜ اِنَّ صَلٰوتَكَ سَكَنٌ لَهُمْۜ
وَاللّٰهُ سَمٖيعٌ عَلٖيمٌ ﴿١٠٣﴾

103. O hâlde ey Peygamber! **Onların** tövbelerinin kabul edildiğini resmen göstermek üzere, Allah yolunda bağışladıkları **mallarından** uygun bir miktarı devlet reisi sıfatıyla zekât veya **sadaka** olarak **al** ve onu Allah yolunda harca **ki, böylece onları** günahlarından **arındırıp tertemiz kılasın. Ayrıca onlar**ın bağışlanmaları **için** Allah'a **dua et. Çünkü senin duan, onlar için huzur** ve teselli **kaynağıdır.** Bununla birlikte, hangilerinin affedilmeye lâyık olduğuna karar verecek olan Allah'tır. Zira **Allah** her şeyi **işitendir, bilendir.** Hâl böyleyken, günahlarından vazgeçip Allah'a dönmek için daha ne bekliyorlar?

اَلَمْ يَعْلَمُٓوا اَنَّ اللّٰهَ هُوَ يَقْبَلُ التَّوْبَةَ عَنْ عِبَادِهٖ وَيَأْخُذُ الصَّدَقَاتِ وَاَنَّ اللّٰهَ هُوَ
التَّوَّابُ الرَّحٖيمُ ﴿١٠٤﴾

104. Allah'ın pişmanlıkla kendisine yönelen **kullarının tövbesini kabul edeceğini,** içtenlikle yapılan iyilikleri ve verilen **sadakaları geri çevirmeyeceğini ve** kullarına karşı **çok bağışlayıcı, çok merhametli olduğunu bilmiyorlar mı?**

وَقُلِ اعْمَلُوا فَسَيَرَى اللّٰهُ عَمَلَكُمْ وَرَسُولُهُ وَالْمُؤْمِنُونَۜ وَسَتُرَدُّونَ اِلٰى عَالِمِ الْغَيْبِ
وَالشَّهَادَةِ فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَۚ ﴿١٠٥﴾

105. Ey Peygamber! İşledikleri günahtan tövbe edip Rab'lerine yönelen o müminlere **de ki:** "Bundan böyle, hatanızı telâfi edip samimiyetinizi ispatlamak için çok **çalışın! Allah, ortaya koyacağınız davranışlara bakacak** ve buna göre sizi değerlendirecek**tir, Elçisi ve** diğer **müminler de...** Unutmayın ki, bu dünyanın ötesi de var: **Eninde sonunda hepiniz, evrendeki gizli açık her şeyi bilen** yüce Rabb'inizi**n huzuruna çıkarılacaksınız ve** o zaman **O, tüm yaptıklarınızı size** bir bir **bildirecek** ve hak ettiğiniz ceza veya mükâfatı tam olarak verecek**tir.**

İyi birer Müslüman oldukları hâlde, kendilerinden hiç beklenmeyecek bir gaflet göstererek seferden geri kalan üç kişinin durumuna gelince:

وَاٰخَرُونَ مُرْجَوْنَ لِاَمْرِ اللّٰهِ اِمَّا يُعَذِّبُهُمْ وَاِمَّا يَتُوبُ عَلَيْهِمْۜ وَاللّٰهُ عَلٖيمٌ حَكٖيمٌ ﴿١٠٦﴾

106. Gerek zenginlik, gerek iman sağlamlığı bakımından savaşa katılmayışlarını mazur gösterecek hiçbir hafifletici sebepleri bulunmadığı için daha ağır bir cezayı hak eden **diğer bir kısmının durumu ise, Allah'ın** 118. ayette **vereceği hükme bırakılmıştır.** Çünkü Allah, bu üç kişiyi bir süre daha bekletip zor bir imtihandan geçirecek ve gösterecekleri tavra göre **ya onları cezalandıracak, ya da affedecektir.** Hiç kuşkusuz **Allah,** sonsuz **ilim ve hikmet sahibidir.**

İşte bu ilim ve hikmetinin gereği olarak, İslâm devletine karşı komplolar düzenleyenlerin kurduğu sözde ‘mescitlerin’ içyüzünü ortaya koyuyor, böyle yerlere karşı nasıl bir tavır takınmanız gerektiğini size öğretiyor:

Peygamber (s), Medine’ye hicret ettiği ilk günden beri, Hazreç kabilesinin ileri gelenlerinden biri olan ve yıllar önce Hristiyanlığı benimseyen Ebu Âmir adındaki bir rahibin amansız düşmanlığıyla karşı karşıya kalmıştı. Kutsal metinler hakkındaki derin bilgisinden dolayı halkın nazarında saygın bir yeri olan bu adam, Peygambere duyduğu kin ve haset yüzünden münafıklarla ve müşriklerle işbirliği yaparak İslâm’a karşı amansız bir muhalefete girişmiş, Peygambere karşı yapılan hemen her savaşta aktif rol oynamıştı. Bütün çabalarına rağmen Arabistan’da İslâm’ın önünde durabilecek hiçbir gücün kalmadığını görünce, Bizans İmparatorunu Müslümanlara saldırması için kışkırtmak amacıyla Suriye’ye göçtü. Bu arada, sürekli temas hâlinde olduğu Medine’deki yandaşlarına, şehrin yakınlarında bir kasaba olan Kuba’da yeni bir mescit yapmalarını önerdi. Böylece münafıklar, Ebu Âmir Roma ordusuyla Medine’yi işgal edinceye kadar rahatça buluşup Müslümanlar aleyhine plânlar yapacakları bir ortama kavuşmuş olacaklardı. Bu mescit, aynı zamanda onun gönderdiği ajanları kamufle eden masum görünüşlü ve güvenli bir komuta merkezi işlevi de görecekti. Münafıklar mescidi bitirip faaliyetlerine başlamışlardı ki, onların inşa ettikleri ve kıyamete kadar inşa edecekleri sözde mescitlere karşı nasıl tavır takınılması gerektiğini bildiren aşağıdaki ayet nazil oldu. Peygamber (s) de Tebük seferinden döner dönmez, ayette sözü edilen dırar mescidini yıktırıp yerle bir etti:

وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا مَسْجِدًا ضِرَارًا وَكُفْرًا وَتَفْرِيقًا بَيْنَ الْمُؤْمِنِينَ وَاِرْصَادًا لِمَنْ
حَارَبَ اللّٰهَ وَرَسُولَهُ مِنْ قَبْلُ وَلَيَحْلِفُنَّ اِنْ اَرَدْنَا اِلَّا الْحُسْنٰى وَاللّٰهُ يَشْهَدُ اِنَّهُمْ
لَكَاذِبُونَ ﴿١٠٧﴾

107. Ey şanlı Elçi! Münafıklara karşı son derece dikkatli olmalısın. Çünkü onlar arasında yıkıcı ve **zarar verici faaliyetlerde bulunmak, inkâr** cephesini güçlendirerek kâfirlere yardım **etmek, Müslümanlar** arasına fitne ve ayrılık sokarak onar**ı birbirine düşürmek ve öteden beri Allah’a ve Elçisine karşı savaş ilan etmiş olan** Ebu Âmir adındaki İslâm düşmanına yataklık edip casuslarını barındırarak on**a bir gözetleme** ve istihbarat merkezi oluşturmak **için** sizin mescidinize alternatif **bir mescit kuranlar** var. Kendilerini hesaba çekeceğin zaman, **“Vallahi bizim iyilikten başka bir amacımız yoktu!” diyerek yemin edecekler.** Fakat sakın onlara inanma! Çünkü **onların yalancı olduğuna** bizzat **Allah şahittir.**

لَا تَقُمْ فِيهِ اَبَدًا لَمَسْجِدٌ اُسِّسَ عَلَى التَّقْوٰى مِنْ اَوَّلِ يَوْمٍ اَحَقُّ اَنْ تَقُومَ فِيهِ فِيهِ
رِجَالٌ يُحِبُّونَ اَنْ يَتَطَهَّرُوا وَاللّٰهُ يُحِبُّ الْمُطَّهِّرِينَ ﴿١٠٨﴾

108. Orada asla namaza **durma!** Medine’de bulunan ve **ta ilk günden** Allah’ın emirlerine bağlılık, doğruluk, samimiyet ve **takva** temeli **üzerine kurulan mescit, içinde namaz kılmana elbette daha lâyıktır.** Çünkü **orada,** her türlü günah kirlerinden **arınma isteğiyle dolup taşan yiğitler vardır ki, Allah** böyle kötülüklerden **arınanları sever.**

اَفَمَنْ اَسَّسَ بُنْيَانَهُ عَلٰى تَقْوٰى مِنَ اللّٰهِ وَرِضْوَانٍ خَيْرٌ اَمْ مَنْ اَسَّسَ بُنْيَانَهُ عَلٰى
شَفَا جُرُفٍ هَارٍ فَانْهَارَ بِهِ فِى نَارِ جَهَنَّمَ وَاللّٰهُ لَا يَهْدِى الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴿١٠٩﴾

109. Binasını Allah’a saygı, bağlılık ve O’nun hoşnutluğunu elde etme temeli **üzerine kuran kimse mi hayırlıdır, yoksa yıkılıp çökmeye yüz tutmuş bir uçurumun kenarına binasını kurup da onunla birlikte cehennem ateşine yuvarlanan kimse mi?**

Allah, zulüm ve haksızlık yapan bir toplumu doğru yola iletmez.

لَا يَزَالُ بُنْيَانُهُمُ الَّذِى بَنَوْا رِيبَةً فِى قُلُوبِهِمْ اِلَّا اَنْ تَقَطَّعَ قُلُوبُهُمْ وَاللّٰهُ عَلِيمٌ
حَكِيمٌ ﴿١١٠﴾

110. Münafıkların **kurmuş oldukları bu** gibi **binalar,** kurum ve kuruluşlar, **kalpleri** ölümün şiddetiyle **paramparça oluncaya dek yüreklerinde bir** huzursuzluk, **şüphe** ve tedirginlik kaynağı **olacaktır.** Hiç kuşkusuz **Allah** her şeyi eksiksiz **bilendir,** sonsuz **hikmet sahibidir.**

اِنَّ اللّٰهَ اشْتَرٰى مِنَ الْمُؤْمِنِينَ اَنْفُسَهُمْ وَاَمْوَالَهُمْ بِاَنَّ لَهُمُ الْجَنَّةَ يُقَاتِلُونَ فِى
سَبِيلِ اللّٰهِ فَيَقْتُلُونَ وَيُقْتَلُونَ وَعْدًا عَلَيْهِ حَقًّا فِى التَّوْرٰيةِ وَالْاِنْجِيلِ وَالْقُرْاٰنِ
وَمَنْ اَوْفٰى بِعَهْدِهِ مِنَ اللّٰهِ فَاسْتَبْشِرُوا بِبَيْعِكُمُ الَّذِى بَايَعْتُمْ بِهِ وَذٰلِكَ هُوَ الْفَوْزُ
الْعَظِيمُ ﴿١١١﴾

111. Gerçek şu ki, Allah müminlerden canlarını ve mallarını —karşılığında onlara cenneti vermek üzere— satın almıştır. Şöyle ki, **onlar** yeryüzünde zulmü engellemek ve Kur’an’ın ortaya koyduğu hayat sistemini egemen kılmak için **Allah yolunda** kahramanca **savaşırlar.** Er meydanlarında zalimlerin ordularını bozguna uğratır, askerlerini **öldürürler ve** gerekirse bu uğurda seve seve **can verirler. Bu, Allah’ın Tevrat’ta, İncil’de ve Kur’an’da** yerine getirmeyi bizzat **üstlendiği** ve **gerçek**liğinde asla şüphe olmayan **bir vaattir.** Öyle ya, **verdiği söze Allah’tan daha vefakâr kim olabilir? O hâlde, yaptığınız bu sözleşmeden dolayı sevinin** ey müminler! **İşte budur en büyük başarı, en büyük kurtuluş!**

Nitekim bugün Hristiyanların elinde bulunan muharref İncil’de şu ifadeler yer almaktadır:

(İsa dedi ki:) “Ne mutlu, doğruluk ve iyilik uğrunda eziyete uğrayanlara; çünkü cennet onlarındır!” (Matta, 5: 10)

“Yeryüzüne (zalimlerin egemen olduğu bir) barış getirmeye geldim sanmayın! Ben barış değil, fakat (mazlumun hakkını savunmak için) kılıç getirmeye geldim! Çünkü ben adamla babasının, kızla anasının ve gelinle kaynanasının arasına ayrılık koymaya geldim. (...) Hayatını bulan onu kaybetmiş olacaktır ve benim uğruma canını veren, onu bulmuş olacaktır.” (Matta, 10: 34–39)

Muharref Tevrat’ta ise şöyle denilmektedir:

“Düşmanlarına karşı cenge çıktığın (...) zaman onlardan korkmayacaksın. Çünkü seni Mısır diyarından çıkaran Allah’ın Rab seninle beraberdir.” (Tesniye, 20/1)

Bütün kutsal kitaplarda müjdelenen bu bahtiyarlar, şu niteliklere sahiptirler:

اَلتَّائِبُونَ الْعَابِدُونَ الْحَامِدُونَ السَّائِحُونَ الرَّاكِعُونَ السَّاجِدُونَ الْاٰمِرُونَ
بِالْمَعْرُوفِ وَالنَّاهُونَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَالْحَافِظُونَ لِحُدُودِ اللّٰهِ وَبَشِّرِ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١١٢﴾

112. Onlar ilâhî rahmetten ümit kesmeyip daima Allah’a yönelerek günahlarından **tövbe eden,** yalnızca O’na kulluk ve **ibadet eden,** en derin şükran ve minnettarlık duygularıyla O’nu övüp yücelterek **hamd eden,** Allah yolunda cihad etmek ve İslâm’ı insanlara tebliğ etmek gibi yüce gayelerle yeryüzünde **gezip dolaşan,** O’nun huzurunda **boyun eğip secdeye kapanan,** insan-

lara **iyiliği emredip kötülüğü yasaklayan, Allah'ın çizdiği sınırları** tüm güçleriyle **koruyan** ve O'nun belirlediği kanunları hayata egemen kılmak için mücadele eden **kimselerdir.** O hâlde ey Peygamber, bu nitelikleri taşıyan **müminleri** sonsuz nimetlerle **müjdele!**

İbrahim Peygamber, iman etmeden ölen babasının bağışlanması için Allah'a dua etmişti (19. Meryem, 47 ve 26. Şuara, 86). Onu kendilerine örnek alan bazı müminler de, kâfir olarak ölen akrabaları için bağışlanma dilemeye başladılar ve Peygamberin de bu yönde dua etmesini istediler. Bunun üzerine, aşağıdaki ayet nazil oldu:

ما كان للنبي والذين امنوا ان يستغفروا للمشركين ولو كانوا اولي قربى من
بعد ما تبين لهم انهم اصحاب الجحيم ﴿١١٣﴾

113. Ne Peygambere, ne de diğer müminlere, kâfir olarak ölen ve **cehennemlik oldukları artık kesinleşmiş olan müşrikler** ve kâfirler **için —onlar yakın akraba**ları **bile olsalar— bağışlanma dilemek yaraşmaz.** Zira Allah, kendisine ortak koşanları ve inkâr edenleri bağışlamayacağını kesin hükme bağlamıştır (4. Nisâ: 48, 116). Ancak bu, onlarla tüm bağlarınızı koparmanızı gerektirmez. Aksine, kâfir bile olsalar akrabalarınızın haklarını gözetmeli, dertlerine ortak olmalısınız. İslâm'a ve Müslümanlara fiilen saldırmadıkları sürece, gereken ilgi ve yakınlığı göstererek onlara sevgi ve şefkatle yaklaşmalısınız. Hayatta oldukları sürece, imana gelmeleri ve bağışlanmaları için dua edebilirsiniz. Fakat inkârda diretmiş ve bu hâlde ölmüşlerse, artık onlar için dua etmemelisiniz.

Peki, nasıl oldu da İbrahim, kâfir olarak ölen babası için bağışlanma diledi?

وما كان استغفار ابرهيم لابيه الا عن موعدة وعدها اياه فلما تبين له انه
عدو لله تبرا منه ان ابرهيم لاواه حليم ﴿١١٤﴾

114. İbrahim'in, hakikati inatla reddeden **babasının bağışlanması için yaptığı duaya gelince, bu sadece, ona** ölümünden önce **vermiş olduğu bir sözden kaynaklanıyordu** (19. Meryem: 47; 26. Şuara: 86 ve 60. Mümtehine: 4). **Ne var ki,** ilâhî uyarı sonucunda **onun Allah düşmanı olduğunu** ve Allah ortak koşan böyle kimselerin bağışlanmalarının söz konusu olamayacağını **kesin olarak anlayınca,** babası için dua etmekten vazgeçerek **ondan uzak durdu. Doğrusu İbrahim,** çok ama çok **ince ruhlu,** son derece merhametli ve **yumuşak kalpli biriydi.** Bu yüzden babasına bu sözü vermişti.

Bununla birlikte, ilâhî hüküm kendilerine bildirilmeden önce böyle hatalı davrananlar, bundan sorumlu tutulmayacaklardır:

وما كان الله ليضل قوما بعد اذ هديهم حتى يبين لهم ما يتقون ان الله بكل
شيء عليم ﴿١١٥﴾

115. Allah bir topluma doğru yolu gösterdikten sonra, hangi davranışların haram olduğunu ve **nelerden sakınmaları gerektiğini kendilerine açıkça bildirmedikçe, onları yoldan sap**tılar diye cezalan**dıracak değildir. Hiç kuşkusuz Allah, her şeyi** en ince ayrıntısıyla **bilmektedir.**

ان الله له ملك السموات والارض يحي ويميت وما لكم من دون الله من ولي ولا
نصير ﴿١١٦﴾

116. Evet, göklerin ve yerin mutlak hükümranlığı yalnızca Allah'ındır. Hayat veren de, öldüren de O'dur. Ve sizin Allah'tan başka ne bir dostunuz vardır, ne de bir yardımcınız.

لقد تاب الله على النبي والمهاجرين والانصار الذين اتبعوه في ساعة
العسرة من بعد ما كاد يزيغ قلوب فريق منهم ثم تاب عليهم انه بهم رؤف
رحيم ﴿١١٧﴾

117. Hiç kuşkusuz Allah, savaşa katılmak istemeyen münafıklara kolayca izin vermekle hata eden **Peygamberi ve** Tebük seferinin yaşandığı **o sıkıntılı anlarda, içlerinden bir kısmının kalpleri neredeyse kaymak üzereyken** bunca zorluklara göğüs gererek **Peygamberin izinden hiç ayrılmayan Muhacirleri ve Ensarı bağışlamıştır. Allah müminlere karşı gerçekten çok şefkatli, çok merhametlidir.**

Muhacirler, Mekke henüz düşmanların elindeyken zulmün egemen olduğu öz yurtlarını terk ederek Medine'ye, İslâm diyarına göç eden müminlerdir. Ensâr ise, kendi ülkelerine sığınan bu din kardeşlerine kucak açan ve her türlü yardım ve desteği göstererek onları barındıran fedakâr müminlerdir.

وعلى الثلثة الذين خلفوا حتى اذا ضاقت عليهم الارض بما رحبت وضاقت
عليهم انفسهم وظنوا ان لا ملجا من الله الا اليه ثم تاب عليهم ليتوبوا ان الله
هو التواب الرحيم ﴿١١٨﴾

118. Allah, hiçbir mazeretleri olmadığı hâlde Tebük seferinden geri kalan, fakat haklarındaki karar bugüne kadar **ertelenen** (9. Tevbe: 106) Kâb bin Mâlik, Murâre bin Rabî ve Hilâl bin Ümeyye adındaki **üç kişinin de** tövbelerini kabul edip onları bağışlamıştır. **Öyle ki, bütün genişliğine rağmen dünya başlarına dar gelmiş ve ruhlarını dayanılmaz sıkıntılar kaplamıştı.** Zira işledikleri suçun karşılığı olarak Peygamber (s) uzun bir süre onlarla konuşmayı yasaklamıştı. Bu yüzden hiçbir mümin yüzlerine bakmıyor, en yakın dostları bile selâmlarını almıyordu. Doğup büyüdükleri şehirde yapayalnız kalmışlardı. Hiçbir yerde huzur bulamaz, hiçbir şeyden tat alamaz olmuşlardı. Pişmanlık ve vicdan azabıyla içleri kan ağlıyordu. **Allah'**ın gazabın**dan** kurtulmak için yine **O'na sığınmaktan başka bir çare olmadığını anlamışlardı. Nihayet** elli günlük çetin bir imtihanın ardından, **Allah onların tövbesini kabul etti ki,** kıyamete kadar gelecek bütün tövbekârlar onları örnek alsınlar ve en zor, en çaresiz anlarda bile Allah'ın rahmetinden ümit kesmeyip sabırla ve ısrarla Rab'lerine yönelip **tövbe etsinler. Çünkü Allah çok bağışlayıcı, çok merhametlidir.**

يا ايها الذين امنوا اتقوا الله وكونوا مع الصادقين ﴿١١٩﴾

119. Ey iman edenler! Emir ve yasaklarına riayet etmek suretiyle **Allah'a karşı saygılı ve duyarlı olun.** Dürüst ve erdemlice bir hayat sürerek kötülüğün her çeşidinden titizlikle sakının **ve** zulme karşı inananların safında yerinizi alarak daima **doğrularla beraber olun!**

ما كان لاهل المدينة ومن حولهم من الاعراب ان يتخلفوا عن رسول الله ولا
يرغبوا بانفسهم عن نفسه ذلك بانهم لا يصيبهم ظما ولا نصب ولا
مخمصة في سبيل الله ولا يطؤن موطئا يغيظ الكفار ولا ينالون من عدو نيلا
الا كتب لهم به عمل صالح ان الله لا يضيع اجر المحسنين ﴿١٢٠﴾

120. Ne Medine halkına ve ne de çevresinde göçebe kabileler hâlinde **yaşayan** mümin **bedevilere, Allah'ın Elçisini** —veya onun misyonunu üstlenen her-

hangi bir İslâm önderini— mücadelesinde **yalnız bırakmak ve kendi canlarını onun canından üstün tutmak yaraşmaz.** Nasıl yaraşsın ki? **Onlar ne zaman Allah yolunda bir susuzluk, yorgunluk ve açlık çekseler, ne zaman kâfirleri çileden çıkaracak bir toprağa ayak bassalar ve düşmana karşı bir başarı elde etseler, her defasında kendilerine** büyük **bir iyilik sevabı yazılmaktadır. Elbette Allah, iyilik yapanların emeklerini boşa çıkarmayacaktır.**

وَلَا يُنْفِقُونَ نَفَقَةً صَغِيرَةً وَلَا كَبِيرَةً وَلَا يَقْطَعُونَ وَادِيًا اِلَّا كُتِبَ لَهُمْ لِيَجْزِيَهُمُ
اللّٰهُ اَحْسَنَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٢١﴾

121. Ve yine onlar, **ne zaman** Allah yolunda **az veya çok bir şeyler harcasalar ve ne zaman bir vadiyi aşıp geçseler,** Hesap gününde **Allah'ın onları yaptıklarının en güzeliyle ödüllendirmesi için** bütün bunlar **kendi hesaplarına mutlaka yazılmaktadır.** Bununla birlikte:

وَمَا كَانَ الْمُؤْمِنُونَ لِيَنْفِرُوا كَٓافَّةً فَلَوْلَا نَفَرَ مِنْ كُلِّ فِرْقَةٍ مِنْهُمْ طَٓائِفَةٌ
لِيَتَفَقَّهُوا فِي الدِّينِ وَلِيُنْذِرُوا قَوْمَهُمْ اِذَا رَجَعُٓوا اِلَيْهِمْ لَعَلَّهُمْ يَحْذَرُونَ ﴿١٢٢﴾

122. Allah yolunda cihad etmek veya Peygamberi ziyaret edip ondan İslâm'ı öğrenmek amacıyla bile olsa, **Müslümanların hepsinin birden** yurtlarını terk edip **sefere çıkmaları uygun olmaz. Her bölge halkından bir grubun, dinî konularda derinlemesine bilgi sahibi olmak ve dönüp arkadaşlarına geldiklerinde** günah ve kötülüklerden **sakınmaları için onları uyar**ıp aydınlat**mak amacıyla sefere çıkmaları gerekmez mi?** Ayrıca, genel seferberlik ilan edilmedikçe Müslümanların hepsinin birden savaşa çıkmaları uygun olmaz. Çünkü İslâm toplumunun eğitimci, tebliğci, yönetici, esnaf ve sanatkârlara da ihtiyacı vardır. O hâlde, bir işbölümüne gidilmesi kaçınılmazdır. Bunun için, her bölge halkından bir kısmı savaşa giderken, geride kalan diğer bir grup, savaşa çıkan arkadaşları dönüp geldiğinde onları uyarıp aydınlatmak ve böylece ilâhî direktiflere karşı daha dikkatli ve duyarlı olmalarını sağlamak amacıyla bir araya gelip ilim tahsil ederek dinî konularda derinlemesine bilgi sahibi olmalıdırlar.

يَٓا اَيُّهَا الَّذِينَ اٰمَنُوا قَاتِلُوا الَّذِينَ يَلُونَكُمْ مِنَ الْكُفَّارِ وَلْيَجِدُوا فِيكُمْ غِلْظَةً
وَاعْلَمُٓوا اَنَّ اللّٰهَ مَعَ الْمُتَّقِينَ ﴿١٢٣﴾

123. Ey iman edenler! Uzak ve hayalî düşmanlarla uğraşarak vaktinizi ve enerjinizi boşa harcamayın! Size düşmanlık eden **kâfirlerin** öncelikle **size en yakın olanlarıyla savaşın.** Hakka karşı savaşan o zalimler, **sizde** sarsılmaz bir inanç, **bir** kararlılık ve **sertlik görsünler. Bilin ki Allah,** zalimlere karşı asla yumuşaklık göstermeyen, fakat bunu yaparken de zulüm ve haksızlıktan titizlikle **sakınan kimselerle beraberdir.**

Münafıkları, Allah'ın kitabına karşı takındıkları tavırlarından tanıyabilirsiniz:

وَاِذَا مَٓا اُنْزِلَتْ سُورَةٌ فَمِنْهُمْ مَنْ يَقُولُ اَيُّكُمْ زَادَتْهُ هٰذِهٖٓ اِيمَانًا فَاَمَّا الَّذِينَ اٰمَنُوا
فَزَادَتْهُمْ اِيمَانًا وَهُمْ يَسْتَبْشِرُونَ ﴿١٢٤﴾

124. Ne zaman Kur'an'dan **bir sure indirilse** veya bu inen ayetler kendilerine tebliğ edilse, **içlerinden bazıları** güya müminlerle alay ederek, **"Şimdi bu ayet**ler **hanginizin imanını güçlendirdi?" derler. İman edenlere gelince,** her indirilen ayet **onların imanını iyice** pekiştirip **artırır ve onlar,** Allah'ın vadettiği sonsuz nimetlerin müjdesiyle, yürekleri ferahlatan bir coşku ve **sevinç duyarlar.**

وَاَمَّا الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ فَزَادَتْهُمْ رِجْسًا اِلٰى رِجْسِهِمْ وَمَاتُوا وَهُمْ كَافِرُونَ
﴿١٢٥﴾

125. Fakat kalplerinde kötü niyet, önyargı, inançsızlık gibi manevi **hastalık olanlara gelince,** Allah'ın ayetleri **onların** inkârlarını büsbütün artırarak **çirkinliklerine çirkinlik katar ve böylece** bu inatçı nankörler, hakikati reddeden birer **kâfir olarak ölüp giderler.**

اَوَلَا يَرَوْنَ اَنَّهُمْ يُفْتَنُونَ فِي كُلِّ عَامٍ مَرَّةً اَوْ مَرَّتَيْنِ ثُمَّ لَا يَتُوبُونَ وَلَا هُمْ يَذَّكَّرُونَ
﴿١٢٦﴾

126. Peki onlar, her yıl defalarca çeşitli belâ ve musibetlerle **imtihan edildiklerini görmüyorlar mı ki, hâlâ** bunlardan **ibret alıp tövbe etmiyorlar?**

Peygambere (s), kendisine yeni bir sure veya ayetler topluluğu indirildiğinde, tüm Müslümanları mescitte toplar ve inen sureyi onlara okurdu. Bu toplantılara katılmak zorunda kalan münafıklar ise ortalıkta bir defa boy gösterir, sonra da ilk fırsatta sıvışıp giderlerdi:

وَاِذَا مَٓا اُنْزِلَتْ سُورَةٌ نَظَرَ بَعْضُهُمْ اِلٰى بَعْضٍ هَلْ يَرٰيكُمْ مِنْ اَحَدٍ ثُمَّ انْصَرَفُوا
صَرَفَ اللّٰهُ قُلُوبَهُمْ بِاَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَفْقَهُونَ ﴿١٢٧﴾

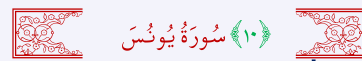
127. Ne zaman bir sure indirilse, birbirlerine göz ucuyla **bakarlar. Sonra da, "Sizi bir gören var mı?" diyerek yüzlerini çevirip giderler.** İşte bu yüzden **Allah da onların kalplerini** imandan **çevirmiştir. Çünkü onlar,** hakikati **anlama**ya niyeti olma**yan kimselerdir.**

لَقَدْ جَٓاءَكُمْ رَسُولٌ مِنْ اَنْفُسِكُمْ عَزِيزٌ عَلَيْهِ مَا عَنِتُّمْ حَرِيصٌ عَلَيْكُمْ
بِالْمُؤْمِنِينَ رَؤُ۫فٌ رَحِيمٌ ﴿١٢٨﴾

128. Ey insanlar! **Gerçek şu ki, size kendi içinizden** sizin gibi beşerî özellikler taşıyan **pek kıymetli bir Elçi gelmiştir. O** Elçi ki, **sizin** dünyada ve âhirette **çekebileceğiniz her acıyı kendi yüreğinde hisseder. Sizlere son derece düşkün, müminlere karşı** çok **şefkatli** ve çok **merhametlidir.**

فَاِنْ تَوَلَّوْا فَقُلْ حَسْبِيَ اللّٰهُ لَٓا اِلٰهَ اِلَّا هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ
﴿١٢٩﴾

129. Ey Peygamber! **Eğer** bütün bunlara rağmen **yüz çevirecek olurlarsa,** o zalimlere **de ki:** "Dost ve yardımcı olarak **bana Allah yeter! O'ndan başka ilâh yoktur! Ben yalnızca** O'na güvenir, **O'na dayanırım.** Çünkü **O'dur,** kâinatın mutlak hâkimi ve **Yüce Arşın sahibi!"**



10. YUNUS SURESİ

Mekke döneminin sonlarında, İsra suresinin hemen ardından indirilmiştir. Adını, Yunus Peygamberin ilginç kıssasının anlatıldığı 98. ayetten almıştır. 109 ayettir.

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

الٓرٰ تِلْكَ اٰيَاتُ الْكِتَابِ الْحَكِيمِ ﴿١﴾

1. Elif, Lâm, Râ. Bunlar, Elif Lâm Râ gibi basit harflerden oluşan, fakat hem lafzı hem de manasıyla eşsiz bir mucize olan bu mesajlar, insanı dünya ve âhirette kurtuluşa iletecek **hikmetli Kitabın ayetleridir.**

اَكَانَ لِلنَّاسِ عَجَبًا اَنْ اَوْحَيْنَٓا اِلٰى رَجُلٍ مِنْهُمْ اَنْ اَنْذِرِ النَّاسَ وَبَشِّرِ الَّذ۪ينَ اٰمَنُٓوا
اَنَّ لَهُمْ قَدَمَ صِدْقٍ عِنْدَ رَبِّهِمْۜ قَالَ الْكَافِرُونَ اِنَّ هٰذَا لَسَاحِرٌ مُب۪ينٌ ﴿٢﴾

2. İçlerinden bir adama, "İnsanlığı ilâhî azap ile **uyar ve iman edenlere, Rab'lerinin katında doğruluk** ve erdemliliklerinin ödülü olarak cennetin en yüce **makamına sahip olacaklarını müjdele!" diye mesaj göndermemiz, insanların tuhafına mı gitti?**

Çünkü **inkârcılar,** Kur'an'ın kitlelerce benimsenmesini engellemek için, **"**Okuduğu o büyüleyici sözlerle vicdanları sarsıp derinden etkileyen **bu** adam, **besbelli ki bir büyücüdür.** Yoksa okuma yazması dahi olmayan bir insanın dudaklarından böylesine harikulade sözlerin dökülmesi başka türlü izah edilemez.**" diyorlar.** Böylece, Kuran'ın insanüstü bir kaynaktan geldiğini itiraf ediyor, ama onun Allah'tan geldiğini inkâr ediyorlar. Çünkü kibir ve inatçılıkları onları imandan alıkoyuyor. Ayrıca, Allah'ın insan hayatına müdahale edeceğine inanmak ve bu imana göre hayatı yeni baştan kurmak hiç mi hiç işlerine gelmiyor. Oysa Yaratan yarattığına müdahale etmez mi?

اِنَّ رَبَّكُمُ اللّٰهُ الَّذ۪ي خَلَقَ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضَ ف۪ي سِتَّةِ اَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوٰى عَلَى الْعَرْشِ
يُدَبِّرُ الْاَمْرَۜ مَا مِنْ شَف۪يعٍ اِلَّا مِنْ بَعْدِ اِذْنِه۪ۜ

3. Sizin Rabb'iniz, gökleri ve yeri altı evrede yaratan, fakat **sonra** mahlûkatı kendi kaderiyle baş başa bırakmayan, aksine, **bütün işleri yönetmek ve yönlendirmek üzere Egemenlik Tahtı'na oturan Allah'tır.** O'nun otorite ve hükmüne karışabilecek bir ortağı, eşi veya benzeri olmak şöyle dursun, **O'nun izni olmadıkça** —Allah katındaki derecesi ne kadar üstün olursa olsun— **hiç kimse** suçluları hak ettikleri cezadan kurtarmak için aracılık, yani **şefaat edemeyecektir.**

ذٰلِكُمُ اللّٰهُ رَبُّكُمْ فَاعْبُدُوهُۜ اَفَلَا تَذَكَّرُونَ ﴿٣﴾

İşte sizin boyun eğmeniz gereken gerçek Efendiniz, sahibiniz ve **Rabb'iniz olan Allah budur. Öyleyse,** yalnızca **O'na kulluk** ve itaat **edin. Hâlâ düşünüp ibret almayacak mısınız?**

اِلَيْهِ مَرْجِعُكُمْ جَم۪يعًاۜ وَعْدَ اللّٰهِ حَقًّاۜ اِنَّهُ يَبْدَؤُا الْخَلْقَ ثُمَّ يُع۪يدُهُ لِيَجْزِيَ الَّذ۪ينَ
اٰمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ بِالْقِسْطِۜ وَالَّذ۪ينَ كَفَرُوا لَهُمْ شَرَابٌ مِنْ حَم۪يمٍ وَعَذَابٌ
اَل۪يمٌ بِمَا كَانُوا يَكْفُرُونَ ﴿٤﴾

4-Hepiniz eninde sonunda ölecek ve Rabb'inizin huzurunda hesaba çekilmek üzere **O'na döneceksiniz. Bu, Allah'ın gerçek**leşeceğinde asla şüphe olmayan **sözüdür. Çünkü O,** tüm varlıkları **önce** yoktan **yaratır, sonra bunu** yani yaratmayı **tekrar yapar** ve huzuruna geri getirir **ki,** böylece **iman edip güzel ve yararlı işler yapanları adaletle ödüllendirsin.** Allah'ın ayetlerini **inkâr edenlere gelince, nankörlüklerinin cezası olarak, onlara** cehennemde **kızgın bir içecek ve can yakıcı bir azap vardır.**

İşte bu feci akıbete uğramamak için Rabb'inizi iyi tanımalısınız:

هُوَ الَّذ۪ي جَعَلَ الشَّمْسَ ضِيَٓاءً وَالْقَمَرَ نُورًا وَقَدَّرَهُ مَنَازِلَ لِتَعْلَمُوا عَدَدَ السِّن۪ينَ
وَالْحِسَابَۜ مَا خَلَقَ اللّٰهُ ذٰلِكَ اِلَّا بِالْحَقِّۚ

5. Güneş'i bir ısı ve **ışık** kaynağı, **Ay'ı da** aldığı ışığı yansıtan bir **aydınlık kılan,** takvim ölçümlerini, **yılların sayısını ve** vakitlerin **hesabını öğrenesiniz diye Ay'a** her ayın başından sonuna kadar her gün için belirli **evreler tayin eden O'dur. Allah bütün bunları** anlamsız ve amaçsız birer tesadüf eseri olarak değil, **ancak ve ancak yüce bir hikmet uyarınca ve belirli bir gaye için yaratmıştır.**

يُفَصِّلُ الْاٰيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ﴿٥﴾

Allah, akıllarını kullanacak ve hakikati **bilip anlayacak bir toplum için, ayetleri** işte böyle **açık ve net olarak ortaya koyuyor.**

اِنَّ ف۪ي اخْتِلَافِ الَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَمَا خَلَقَ اللّٰهُ فِي السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ لَاٰيَاتٍ لِقَوْمٍ
يَتَّقُونَ ﴿٦﴾

6. Şüphesiz gece ile gündüzün birbiri ardınca gelmesinde ve Allah'ın göklerde ve yerde yaratmış olduğu bunca varlıklarda, aklını kullanan ve haksız önyargılardan **sakınan bir toplum için** O'nun sonsuz kudret ve merhametini gösteren nice mucizeler, ibret verici mesajlar ve **işaretler vardır.**

Kâinat kitabının sayfalarına nakşedilmiş bunca mucizelere ve apaçık delillere **rağmen:**

اِنَّ الَّذ۪ينَ لَا يَرْجُونَ لِقَٓاءَنَا وَرَضُوا بِالْحَيٰوةِ الدُّنْيَا وَاطْمَاَنُّوا بِهَا وَالَّذ۪ينَ هُمْ عَنْ
اٰيَاتِنَا غَافِلُونَۙ ﴿٧﴾

7. Mahşer günü **huzurumuza çıkacaklarını hesaba katmayan,** şu gelip geçici **dünya hayatını** âhirete **tercih ederek** nihaî mutluluk ve **huzuru onda arayan ve** böylece, Kur'an'dan yüz çevirerek **ayetlerimizden ilgiyi koparanlar var ya;**

اُو۬لٰٓئِكَ مَاْوٰيهُمُ النَّارُ بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿٨﴾

8. Yapmakta oldukları kötülükler **yüzünden, onların varacağı yer ateştir!**

اِنَّ الَّذ۪ينَ اٰمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ يَهْد۪يهِمْ رَبُّهُمْ بِا۪يمَانِهِمْۚ تَجْر۪ي مِنْ تَحْتِهِمُ
الْاَنْهَارُ ف۪ي جَنَّاتِ النَّع۪يمِ ﴿٩﴾

9. İman eden ve bu imana yaraşır **güzel ve yararlı davranışlar gösteren kimselere gelince, imanları sayesinde Rab'leri onları, içerisinde ırmaklar çağıldayan nimetlerle dolu cennet bahçelerine iletecektir.** Öyle muhteşem bir cennet ki:

دَعْوٰيهُمْ ف۪يهَا سُبْحَانَكَ اللّٰهُمَّ وَتَحِيَّتُهُمْ ف۪يهَا سَلَامٌۚ وَاٰخِرُ دَعْوٰيهُمْ اَنِ الْحَمْدُ لِلّٰهِ
رَبِّ الْعَالَم۪ينَ ﴿١٠﴾

10. Onlar orada, "Sen ne yücesin Allah'ım!" diyerek Rab'lerine **seslenecekler. Birbirlerini, "Selâm** size, selâm!" **sözleriyle tebrik edip selâmlayacaklar ve dualarının sonu,** daima **"Hamd, âlemlerin Rabb'i Allah'a!** Sonsuz şükürler olsun, bize bunca nimetleri bahşeden yüce Rabb'imize!**" şeklinde olacak.**

وَلَوْ يُعَجِّلُ اللّٰهُ لِلنَّاسِ الشَّرَّ اسْتِعْجَالَهُمْ بِالْخَيْرِ لَقُضِيَ اِلَيْهِمْ اَجَلُهُمْۜ فَنَذَرُ
الَّذ۪ينَ لَا يَرْجُونَ لِقَٓاءَنَا ف۪ي طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُونَ ﴿١١﴾

11. İnsanların iyiliği sabırsızlıkla ve **aceleyle istedikleri gibi, Allah da onları** suç işler işlemez **derhâl cezalandırmış olsaydı, çoktan işleri bitirilmiş olurdu. Fakat** onları cezalandırmakta acele etmeyiz. Hesap vermek üzere **huzurumuza çıkacaklarını ummayan** o inkârcı**ları,** bir süre daha **azgınlıkları içinde bocalar bir hâlde bırakırız.** Böylece, tövbe edip imana gelmeleri için onlara bir fırsat daha veririz. Fakat pek çokları, bu fırsatı doğru değerlendiremez:

وَاِذَا مَسَّ الْاِنْسَانَ الضُّرُّ دَعَانَا لِجَنْبِه۪ٓ اَوْ قَاعِدًا اَوْ قَٓائِمًاۚ فَلَمَّا كَشَفْنَا عَنْهُ ضُرَّهُ
مَرَّ كَاَنْ لَمْ يَدْعُنَٓا اِلٰى ضُرٍّ مَسَّهُۜ كَذٰلِكَ زُيِّنَ لِلْمُسْرِف۪ينَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٢﴾

12. İnsanın başına bir belâ veya **sıkıntı geldiğinde, gerek uzanırken gerek otururken gerek ayakta iken,** kısaca her an ve her durumda **bize yalvarıp durur. Fakat onu sıkıntısından kurtardığımız zaman,** verdiği sözleri hemen unutur ve **başına gelen bu belâdan dolayı sanki bize hiç yalvarmamış gibi** kendisini yeniden hayatın akışına kaptırarak **yoluna** kaldığı yerden **devam eder. İşte** kendilerine bahşedilmiş olan akıl, güç, sağlık, servet gibi nimetleri kötü yolda kullanarak ömürlerini boş yere harcayan bu **müsriflere, yaptıkları** kötü işler **böyle güzel** ve çekici **görünmektedir.**

وَلَقَدْ اَهْلَكْنَا الْقُرُونَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَمَّا ظَلَمُواۙ وَجَٓاءَتْهُمْ رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ وَمَا
كَانُوا لِيُؤْمِنُواۜ كَذٰلِكَ نَجْزِي الْقَوْمَ الْمُجْرِمِينَ ﴿١٣﴾

13. Gerçek şu ki, sizden önce gelip geçen nice **nesilleri, elçileri onlara apaçık** deliller ve **mucizeler getirdiği hâlde,** haksızlık ve **zulümden vazgeçmedikleri ve artık imana gelme ihtimalleri kalmadığı için helâk etmiştik. İşte biz, suçlu bir toplumu böyle cezalandırırız!**

ثُمَّ جَعَلْنَاكُمْ خَلَٓائِفَ فِي الْاَرْضِ مِنْ بَعْدِهِمْ لِنَنْظُرَ كَيْفَ تَعْمَلُونَ ﴿١٤﴾

14. Sonra onların ardından, sizleri üstün yeteneklerle donatıp **yeryüzünde** hüküm süren **halifeler kıldık** ve çeşitli vesilelerle imtihana tâbi tuttuk **ki, nasıl davranacağınızı gör**üp hakkınızda hükmü ver**elim.**

Hal böyleyken:

وَاِذَا تُتْلٰى عَلَيْهِمْ اٰيَاتُنَا بَيِّنَاتٍۙ قَالَ الَّذِينَ لَا يَرْجُونَ لِقَٓاءَنَا ائْتِ بِقُرْاٰنٍ غَيْرِ
هٰذَٓا اَوْ بَدِّلْهُۜ

15. Ne zaman onlara apaçık birer belge olan ayetlerimiz tebliğ ve uyarı amacıyla **okunsa,** Hesap Gününde **huzurumuza geleceklerini ummayan** o inkârcı**lar,** "Bize **bundan farklı bir Kur'an getir ya da** hiç değilse işimize gelmeyen ayetleri iptal edip keyfimize uygun hâle getirerek **onda** bazı **değişiklikler yap!" diyorlar.**

قُلْ مَا يَكُونُ لِٓي اَنْ اُبَدِّلَهُ مِنْ تِلْقَٓائِ نَفْسِيۚ اِنْ اَتَّبِعُ اِلَّا مَا يُوحٰٓى اِلَيَّۚ اِنِّٓي اَخَافُ
اِنْ عَصَيْتُ رَبِّي عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ ﴿١٥﴾

Onlara **de ki: "Kur'an'ı kendi görüşlerim doğrultusunda değiştirmeye benim yetkim yoktur.** Zira o benim değil, Allah'ın sözüdür. **Ben ancak, bana gönderilen** emir ve direktif**lere uyarım. Çünkü Rabb'ime karşı gelecek olursam,** isyankârları perişan edecek olan **büyük bir günün azabından korkarım."**

قُلْ لَوْ شَٓاءَ اللّٰهُ مَا تَلَوْتُهُ عَلَيْكُمْ وَلَٓا اَدْرٰيكُمْ بِهِۘ فَقَدْ لَبِثْتُ فِيكُمْ عُمُرًا مِنْ قَبْلِهِۜ
اَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿١٦﴾

16. Ey Muhammed! Kur'an'ı senin uydurduğunu iddia eden o cahillere öğüt vererek **de ki:** "Bu kitap doğrudan doğruya Allah'ın sözüdür ve O'nun emriyle size bildirilmektedir. Nitekim **Allah** size bu hakikati ulaştırmamı **dilemeseydi, ben bunu size okuyamazdım.** Çünkü Kur'an gibi bir şaheseri meydana getirebilecek ne bilgim, ne de yeteneğim var ve siz de bunu gayet iyi bilirsiniz. Kaldı ki, Allah dileseydi **onu size** hiçbir şekilde **bildirmezdi de.** Madem size lütfedip böyle muhteşem bir kitap gönderdi, onun kıymetini bilmeniz gerekmez mi? Şimdi düşünün: **Ben Peygamber olmadan önceki bütün hayatımı sizin aranızda geçirdim,** şu ana kadar bir kez olsun yalan söylediğime şahit oldunuz mu? Veya bugüne kadar benden, Kur'an'a benzer sözler işittiniz mi? Çocukluğumdan beri beni 'emin' (dürüst ve güvenilir kişi) lakabıyla çağıran sizler, şimdi nasıl olur da Allah adına yalan uydurduğumu iddia edebilirsiniz? Üstelik ne şiir, ne din, ne de felsefe alanında hiçbir bilgi ve tecrübesi olmayan benim gibi ümmî birinin, bütün şairleri, filozofları, sosyal bilimcileri dize getiren Kur'an gibi bir şaheser meydana getirmesi nasıl mümkün olabilir, **hiç düşünmüyor musunuz?"**

فَمَنْ اَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرٰى عَلَى اللّٰهِ كَذِبًا اَوْ كَذَّبَ بِاٰيَاتِهِۜ اِنَّهُ لَا يُفْلِحُ الْمُجْرِمُونَ
﴿١٧﴾

17. Şu hâlde, ne cüretle Allah'ın ayetlerini değiştirmemi bana teklif ediyorsunuz? Allah'ın kitabında değişiklikler yaparak **Allah adına yalan uyduran ya da** sizin yaptığınız gibi **O'nun ayetlerini yalanlayan kimselerden daha zalim kim vardır? Gerçek şu ki, suç işlemekte ısrar edenler asla kurtuluşa eremezler.** Nitekim Kur'an'ı reddedenler, bakın nelerin peşine düşüyorlar?

وَيَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللّٰهِ مَا لَا يَضُرُّهُمْ وَلَا يَنْفَعُهُمْ وَيَقُولُونَ هٰٓؤُلَٓاءِ شُفَعَٓاؤُنَا عِنْدَ
اللّٰهِۜ قُلْ اَتُنَبِّؤُنَ اللّٰهَ بِمَا لَا يَعْلَمُ فِي السَّمٰوَاتِ وَلَا فِي الْاَرْضِۜ سُبْحَانَهُ وَتَعَالٰى
عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿١٨﴾

18. Allah'ı bırakıyorlar da, kendilerine hiç bir zarar veya fayda veremeyecek olan putlara ve sahte ilâh**lara kulluk ediyor ve "Bunlar, Allah katında** bizim için aracılık ederek kurtuluşumuzu sağlayacak olan efendilerimiz ve **şefaatçilerimizdir!" diyorlar. De ki: "Siz göklerde ve yerde Allah'ın bilmediği bir şeyi mi O'na haber veriyorsunuz?** Böyle şefaatçiler var da, Allah'ın bundan haberi mi yok? Hayır, Allah hiç kimseye böyle bir şefaat yetkisi vermemiştir. Zira **Allah, onların müşrikçe yaklaşımlarından tamamen uzaktır, yücedir.** Zaten insanoğlu, bu hakikate uygun bir fıtrat üzere yaratılmıştır. Fakat bazı cahiller, zamanla hak dini tahrif edip uydurdukları hurafeleri din haline getirdiler:

وَمَا كَانَ النَّاسُ اِلَّٓا اُمَّةً وَاحِدَةً فَاخْتَلَفُواۜ وَلَوْلَا كَلِمَةٌ سَبَقَتْ مِنْ رَبِّكَ لَقُضِيَ
بَيْنَهُمْ فِيمَا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ﴿١٩﴾

19. İnsanlar, başlangıçta İslâm inancında birleşen **tek bir toplumdan ibaretti. Fakat** zamanla hak dinden uzaklaşarak **farklı görüşlere ayrıldılar. Eğer** bu dünyanın imtihan yeri olduğuna ve her şeyin tam karşılığının âhirette verileceğine dair **Rabb'in tarafından ezelden verilmiş bir hüküm olmasaydı, ayrılığa düştükleri** bu gibi **konularda aralarında çoktan hüküm verilmiş** ve kötülerin cezası derhal verilerek her türlü anlaşmazlık bitirilmiş **olurdu.** Fakat ilâhî hikmet, bu dünyanın bir mücadele ve imtihan yurdu olmasını uygun gördü:

وَيَقُولُونَ لَوْلَٓا اُنْزِلَ عَلَيْهِ اٰيَةٌ مِنْ رَبِّهِۚ فَقُلْ اِنَّمَا الْغَيْبُ لِلّٰهِ فَانْتَظِرُواۚ اِنِّي مَعَكُمْ
مِنَ الْمُنْتَظِرِينَ ﴿٢٠﴾

20. Kur'an, apaçık ve gerçek bir mucize olarak ortada dururken, yine de kalkmışlar, **"Ona Rabb'inden** bizim istediğimiz türden **bir mucize indirilmeli değil miydi?" diyorlar.** Evrendeki sayısız mucizeleri görmezlikten gelerek, sırf itiraz edebilmek için bu gibi isteklerde bulunan önyargılı inkârcılara **de ki:** "Allah böyle bir mucize gönderir mi göndermez mi, onu bilemem. Size kendi gücümle mucize de gösteremem. Çünkü yaratılmışların bilgi ve idrak sahasının ötesinde bir âlem olan **gayb, yalnızca Allah'a aittir** ve her şeyi bilen sadece O'dur. **Öy-**

leyse bekleyin bakalım, Allah başınıza neler getirecek, **ben de sizinle beraber beklemekteyim.**

وَاِذَٓا اَذَقْنَا النَّاسَ رَحْمَةً مِنْ بَعْدِ ضَرَّٓاءَ مَسَّتْهُمْ اِذَا لَهُمْ مَكْرٌ ف۪ٓي اٰيَاتِنَاۜ قُلِ اللّٰهُ اَسْرَعُ مَكْرًاۜ اِنَّ رُسُلَنَا يَكْتُبُونَ مَا تَمْكُرُونَ ﴿٢١﴾

21. Biz bu tür nankör **insanlara, başlarına gelen** deprem, kıtlık, kaza, hastalık, fakirlik gibi **bir sıkıntının ardından** katımızdan azıcık **bir rahmet** ve esenlik **tattıracak olsak, hemen** o acı günleri unutur, **ayetlerimize karşı hile** ve entrikalar **düzmeye başlarlar.** Bu gibi felâketlerin ilâhî ceza ile hiçbir bağlantısı olmayan tesadüfî olaylardan ibaret olduğunu iddia ederler. Elde ettikleri nimetleri kendilerinden bilir, "Biz bunları kendi çabamız ve dirayetimiz sayesinde elde ettik. Allah ne diye bizim işimize karışsın ki?" derler. Böylece Allah'ı ve ayetlerini inkâr eder, müminlere karşı haince plânlar, komplolar düzenlerler. Onlara **de ki: "Plan kurma konusunda Allah** sizden **çok daha hızlıdır.** Siz Kur'an'a ve Müslümanlara karşı böyle hilekârlık peşinde koşup dururken Allah başınıza öyle bir felaket gönderir ki, maksadınıza ermeye vakit bulamadan helak olur gidersiniz. Kaldı ki, iş bununla da bitmeyecek, asıl belâyı âhirette göreceksiniz: **Kuşkusuz elçilerimiz** olan melekler, **kurmakta olduğunuz** bütün hile, entrika ve **tuzakları** bir bir **yazmaktadırlar.** Ve zamanı gelince, hepsinin hesabını vereceksiniz.

هُوَ الَّذ۪ي يُسَيِّرُكُمْ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِۜ حَتّٰٓى اِذَا كُنْتُمْ فِي الْفُلْكِۚ وَجَرَيْنَ بِهِمْ بِر۪يحٍ طَيِّبَةٍ وَفَرِحُوا بِهَا جَٓاءَتْهَا ر۪يحٌ عَاصِفٌ وَجَٓاءَهُمُ الْمَوْجُ مِنْ كُلِّ مَكَانٍ وَظَنُّٓوا اَنَّهُمْ اُح۪يطَ بِهِمْۙ دَعَوُا اللّٰهَ مُخْلِص۪ينَ لَهُ الدّ۪ينَۚ لَئِنْ اَنْجَيْتَنَا مِنْ هٰذِه۪ لَنَكُونَنَّ مِنَ الشَّاكِر۪ينَ ﴿٢٢﴾

22. Sizi karada ve denizde yürüten O'dur. Doğayı ve ondaki kanunları yaratan, size eşyayı kullanma güç ve yeteneğini bahşederek denizde, karada ve havada yolculuk yapmanızı sağlayan Allah'tır. **Öyle ki,** engin denizlere açılmak üzere **gemilere bindiğinizde** yaşadıklarınızı bir düşünün: Hani **gemiler,** ilâhî kudret sayesinde esen **tatlı bir rüzgârla** içindeki **yolcularla birlikte** denizi yara yara **akıp giderken ve yolcular, bu** güven verici **ortamda kendilerini huzur** ve esenlik **içinde hissettikleri bir sırada,** ansızın **şiddetli bir fırtına gelip çatar ve** gemiyi çatırdatan dev **dalgalar, dört bir yandan üzerlerine hücum eder.** İşte o zaman, korkunç bir belâyla **çepeçevre kuşatıldıklarını** ve Allah'ın yardımına sığınmaktan başka çare olmadığını **anlarlar da,** tüm batıl inançlarından bir anda sıyrılır ve **tertemiz bir inançla Allah'a yönelerek O'na** tüm içtenlikleriyle **yalvarıp yakarırlar:** "Ey yüce Rabb'imiz!" derler, **"Eğer bizi bu** felâketin pençes**inden kurtaracak olursan, yemin olsun ki,** bundan böyle sana kulluk edip **şükreden kimselerden olacağız!"**

فَلَمَّٓا اَنْجٰيهُمْ اِذَا هُمْ يَبْغُونَ فِي الْاَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّۜ يَٓا اَيُّهَا النَّاسُ اِنَّمَا بَغْيُكُمْ عَلٰٓى اَنْفُسِكُمْۙ مَتَاعَ الْحَيٰوةِ الدُّنْيَاۘ ثُمَّ اِلَيْنَا مَرْجِعُكُمْ فَنُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٢٣﴾

23. Fakat Allah onları kurtarıp sağ salim karaya çıkarı**nca, hemen** sözlerinden cayarak tekrar eski inkârcılıklarına dönerler. Hak, hukuk, adalet ve insaf ilkelerini hiçe sayarak **yeryüzünde** yeniden terör estirmeye, zayıf ve mazlum halklara saldırarak **haksız yere azgınlık** yapmaya devam **ederler. Ey** haddini aşan küstah **insanlar!** Bu **azgınlığınız,** sonuç itibariyle **ancak kendi aleyhinize olacaktır.** Böyle zulüm ve haksızlık peşinde koşmakla ne elde edebilirsiniz? Olsa olsa, **bu dünya hayatının** bazı gelip geçici **nimetlerini.** Fakat ya sonra? Ne kadar güçlü ve kudretli olursanız olun, gün gelecek sizler de ölümü tadacak ve **eninde sonunda bize döneceksiniz. İşte o zaman,** hayatta iken **yapıp ettiğiniz her şeyi size haber vereceğiz** ve her zulmün hesabını bir bir soracağı**z.**

İnkârcıların peşine takıldıkları şu dünya zevklerinin, sonsuz âhiret nimetlerine oranla ne kadar değersiz olduğunu şu örnek ne güzel anlatıyor:

اِنَّمَا مَثَلُ الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا كَمَٓاءٍ اَنْزَلْنَاهُ مِنَ السَّمَٓاءِ فَاخْتَلَطَ بِه۪ نَبَاتُ الْاَرْضِ مِمَّا يَاْكُلُ النَّاسُ وَالْاَنْعَامُۜ حَتّٰٓى اِذَٓا اَخَذَتِ الْاَرْضُ زُخْرُفَهَا وَازَّيَّنَتْ وَظَنَّ اَهْلُهَٓا اَنَّهُمْ قَادِرُونَ عَلَيْهَٓاۙ اَتٰيهَٓا اَمْرُنَا لَيْلًا اَوْ نَهَارًا فَجَعَلْنَاهَا حَص۪يدًا كَاَنْ لَمْ تَغْنَ بِالْاَمْسِۜ كَذٰلِكَ نُفَصِّلُ الْاٰيَاتِ لِقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ ﴿٢٤﴾

24. Bu dünya hayatının göz alıcı ve gönül çelici, fakat bir o kadar da gelip geçici oluşunun **misali, aynen şuna benzer:**

Gökten bereket yüklü bir **yağmur indiririz de, insanların ve hayvanların beslendikleri yeryüzü bitkileri onun sayesinde** filizlenir, boy atar ve dal budak salıp **birbirine girer. Nihayet yeryüzü** rengârenk çiçeklerle, iştah kabartıcı tatlı meyvelerle **süslenip bezenerek tüm görkem ve güzelliğiyle** bir gelin gibi **arzı endam ettiği ve sahiplerinin, orada** yetki ve **egemenlik sahibi olduklarını** ve onu keyiflerine göre kullanabileceklerini **sandıkları bir sırada, bir gece veya gündüz vakti oraya emrimiz** —korkunç bir afet şeklinde— **gelir ve o güzelim bağı bahçeyi, sanki daha dün orada değilmiş gibi kökünden biçip yok ederiz.** İşte ey insan, dünyanın nimet ve zevkleri de gün gelecek böyle yok olup gidecektir. Bakın, **düşünüp ibret alacak insanlar için, ayetlerimizi böyle açık ve net olarak ortaya koyuyoruz.**

وَاللّٰهُ يَدْعُٓوا اِلٰى دَارِ السَّلَامِۜ وَيَهْد۪ي مَنْ يَشَٓاءُ اِلٰى صِرَاطٍ مُسْتَق۪يمٍ ﴿٢٥﴾

25. Böylece **Allah,** kullarını **barış ve esenlik yurdu** olan cennet yurdu**na çağırmakta ve** bu çağrıya uyarak ilâhî lütuf ve rahmete nail olmak **isteyen** herkes**i dosdoğru bir yola iletmektedir.** O hâlde, cennet yolcularına müjdeler olsun:

لِلَّذ۪ينَ اَحْسَنُوا الْحُسْنٰى وَزِيَادَةٌۜ وَلَا يَرْهَقُ وُجُوهَهُمْ قَتَرٌ وَلَا ذِلَّةٌۜ اُو۬لٰٓئِكَ اَصْحَابُ الْجَنَّةِۚ هُمْ ف۪يهَا خَالِدُونَ ﴿٢٦﴾

26. Güzel ve yararlı davranış gösterenlere, hak ettiklerinden **daha güzel bir mükâfat** bağışlanacak **ve hatta** bunlardan daha da **fazlası verilecektir.** Onlara akla hayale gelmedik nimetler takdim edilecek ve nihayet, bütün bu nimetleri unutturacak o muhteşem nimeti tadacaklar: Rab'lerinin cemalini görecek ve O'nun ebedi hoşnutluğunu kazanacaklar.

O dehşet verici Hesap Gününde **ne yüzlerine bir** günah **leke**si **bulaşacak, ne de çehrelerini bir** utanç ve **aşağılanma bürüyecek.** Muratlarına ermenin yanı sıra, can sıkacak, yüz kızartacak, küçük düşürecek her türlü leke ve kederden emin ve salim olacaklar. **İşte onlar cennet halkıdırlar, sonsuza dek orada kalacaklar.**

وَالَّذِينَ كَسَبُوا السَّيِّـَٔاتِ جَزَٓاءُ سَيِّئَةٍ بِمِثْلِهَاۙ وَتَرْهَقُهُمْ ذِلَّةٌۜ مَا لَهُمْ مِنَ اللّٰهِ مِنْ
عَاصِمٍۚ كَاَنَّمَٓا اُغْشِيَتْ وُجُوهُهُمْ قِطَعًا مِنَ الَّيْلِ مُظْلِمًاۜ اُو۬لٰٓئِكَ اَصْحَابُ النَّارِۚ هُمْ
فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٢٧﴾

27. Kötülük yapanlara gelince, kötülüğün cezası misliyledir. İyi davranışlar için vadedilen kat kat mükâfatın tersine, kötülük yapanlar yalnızca yaptıkları kötülük kadar ceza görecekler. **Onları** tepeden tırnağa bir aşağılık ve **zillet kaplayacaktır. Kendilerini Allah'a karşı koruyabilecek hiç kimse yoktur.** Bu bedbahtlar öylesine iç karartıcı bir durumda olacaklar ki, **yüzlerini âdeta gecenin zifiri karanlıkları bürümüş gibi** utanç ve zillet altında ezilecekler**. İşte onlar da cehennem halkıdırlar ve sonsuza dek orada kalacaklardır.**

وَيَوْمَ نَحْشُرُهُمْ جَمِيعًا ثُمَّ نَقُولُ لِلَّذِينَ اَشْرَكُوا مَكَانَكُمْ اَنْتُمْ وَشُرَكَٓاؤُكُمْۚ
فَزَيَّلْنَا بَيْنَهُمْ وَقَالَ شُرَكَٓاؤُهُمْ مَا كُنْتُمْ اِيَّانَا تَعْبُدُونَ ﴿٢٨﴾

28. O gün insanların ve cinlerin **hepsini bir araya toplayacağız. Sonra da** dünyada kimi varlıkları yüceltip ilâhlaştırarak veya makam, şöhret, servet ve benzeri değerleri hayatın biricik ölçüsü hâline getirerek Allah'a **ortak koşmuş olanlara,** "Geçin **yerlerinize, siz ve** hayattayken emir ve otoritesine boyun eğdiğiniz **ortaklarınız!" diyeceğiz. Böylece,** her birini lâyık olduğu yere koyarak **onları birbirlerinden** tamamen **ayıracağız.** İşte o zaman, **onların** Allah'a **ortak koştuğu kimseler,** kendilerini ilâhlık makamına yücelten müşriklere seslenerek, **"Siz** aslında **bize ibadet etmiyordunuz!** Sizin asıl tapındığınız şey, kendi arzu ve heveslerinizden başkası değildi!" **diyecekler.** Ve sözlerine devam edecekler:

فَكَفٰى بِاللّٰهِ شَهِيدًا بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ اِنْ كُنَّا عَنْ عِبَادَتِكُمْ لَغَافِلِينَ ﴿٢٩﴾

29. "Artık bizimle sizin aranızda şahit olarak Allah yeter. Doğrusu biz, sizin bize **tapındığınızın farkında bile değildik.** Ve asla ilâhlık iddiasında da bulunmamıştık. O hâlde, yaptıklarınızın sorumluluğu yalnızca size aittir."

هُنَالِكَ تَبْلُوا كُلُّ نَفْسٍ مَٓا اَسْلَفَتْ وَرُدُّٓوا اِلَى اللّٰهِ مَوْلٰيهُمُ الْحَقِّ وَضَلَّ عَنْهُمْ مَا
كَانُوا يَفْتَرُونَ ﴿٣٠﴾

30. İşte o zaman, herkes geçmişte yaptıklarının hesabını verecek ve bütün insanlar ve cinler, **gerçek** sahipleri ve **efendileri olan Allah'ın huzuruna getirilecekler.** Gerek "Bunlar bize Allah katında şefaat edecek!" diye **uydurdukları** sahte ilâhları, gerekse din adına uydurdukları batıl inançları**, onları yüzüstü bırakarak ortadan kaybolup gitmiş olacak.** Böylece, acı gerçekle baş başa kalacaklar.

قُلْ مَنْ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَٓاءِ وَالْاَرْضِ اَمَّنْ يَمْلِكُ السَّمْعَ وَالْاَبْصَارَ وَمَنْ يُخْرِجُ
الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ وَمَنْ يُدَبِّرُ الْاَمْرَۜ فَسَيَقُولُونَ اللّٰهُۚ فَقُلْ
اَفَلَا تَتَّقُونَ ﴿٣١﴾

31. O hâlde ey Müslüman! Allah'ın egemenliğini reddederek adım adım bu korkunç akıbete yürüyen inkârcılara **de ki: "Sizi gökten** indirdiği **ve yerden** çıkardığı nimetlerle **besleyen kimdir?**

Yahut kimdir, bu nimetlerden yararlanmanızı sağlayan **kulaklara ve gözlere hükmeden** ve görme, işitme, hissetme gibi harika yetenekleri size bağışlayan?

Ölüden diriyi, diriden de ölüyü çıkaran kimdir? Dün ortada yokken bugün bir bitki, bir hayvan, bir insan meydana geliyor. Bir yandan alınan gıdalar vücudunuzda hayata dönüşürken, öte yandan bir süre sonra onlar da canlılık özelliğini kaybedip ölüyor ve bu mükemmel sistem hiç aksamadan sürüp gidiyor. Söyleyin, ölüm ve hayat gibi birbirine tamamen zıt iki olguyu birbirine dönüştüren kudret kimdir?

Ve kimdir, bunlar gibi daha nice olayların ve oluşların yönetimini elinde tutan, varlıkları şaşmaz kanunlara bağlı kılarak evrendeki muazzam **sistemi sevk ve idare eden?"**

Bu can alıcı sorular karşısında, en inatçı kâfirler bile gerçeği itiraf etmekten kendilerini alamayacak ve "Evet, bütün bunları yapan ve yaratan **Allah'tır!" diyecekler.** O zaman sen de onlara **de ki: "Öyleyse, hâlâ** kötülükten, zulümden, inkârdan **sakınmayacak mısınız?"**

فَذٰلِكُمُ اللّٰهُ رَبُّكُمُ الْحَقُّۚ فَمَاذَا بَعْدَ الْحَقِّ اِلَّا الضَّلَالُۚ فَاَنّٰى تُصْرَفُونَ ﴿٣٢﴾

32. İşte budur, sizin gerçek sahibiniz, yöneticiniz, efendiniz ve **Rabb'iniz olan Allah!** Şimdi söyleyin, bunun ötesinde bir yol, bir gerçek var mı? Öyle ya, **hakikat** inkâr edildik**ten sonra** geriye **sapıklıktan başka ne kalır? Şu hâlde** ey halkım, **nasıl** oluyor da sizi yönlendiren zalimlerin sözlerine aldanıp batıl yollara **döndürülüyorsunuz?**

كَذٰلِكَ حَقَّتْ كَلِمَتُ رَبِّكَ عَلَى الَّذِينَ فَسَقُٓوا اَنَّهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٣٣﴾

33. İşte böylece, günaha batmış ahlâk ve şeref yoksunu **kimselerin,** hakikati idrak etseler bile ona asla **iman etmeyeceklerine dair Rabb'inin** toplumsal ve bireysel bir yasa olarak verdiği **hükmü gerçekleşmiş oldu.**

قُلْ هَلْ مِنْ شُرَكَٓائِكُمْ مَنْ يَبْدَؤُا الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُۜ قُلِ اللّٰهُ يَبْدَؤُا الْخَلْقَ ثُمَّ
يُعِيدُهُ فَاَنّٰى تُؤْفَكُونَ ﴿٣٤﴾

34. Öyleyse ey Müslüman! **De ki:** "Ey inkârcılar! Emir ve otoritesine kayıtsız şartsız boyun eğerek kendilerini Allah'a **ortak koştuğunuz** sahte ilâhlarınız, **arasında,** evreni ve hayatı **yoktan var edip de,** ölümünden **sonra onu** yeniden hayata **döndürebilecek biri var mı?"** Cevabı kendin vererek **de ki:** "Sizin de itiraf edeceğiniz gibi, evreni ve hayatı **yoktan var eden ve** ölümünden **sonra onu** yeniden hayata **döndüren** yalnızca **Allah'tır! Şu hâlde** ey halkım, **nasıl** oluyor da, tepenizde ilâhlık taslayan kâfirlerin propagandasına kapılıp inkâra, zulme **yönlendiriliyorsunuz?"**

قُلْ هَلْ مِنْ شُرَكَٓائِكُمْ مَنْ يَهْدٖٓي اِلَى الْحَقِّۜ قُلِ اللّٰهُ يَهْدٖي لِلْحَقِّۜ اَفَمَنْ يَهْدٖٓي اِلَى
الْحَقِّ اَحَقُّ اَنْ يُتَّبَعَ اَمَّنْ لَا يَهِدّٖٓي اِلَّٓا اَنْ يُهْدٰىۚ فَمَا لَكُمْ كَيْفَ تَحْكُمُونَ ﴿٣٥﴾

35. Bıkıp usanmadan hakikati haykırmaya devam ederek **de ki: "Sizin** Allah'a **ortak koştuğunuz** sahte ilâhlarınız, liderleriniz, efendileriniz **arasında,** her türlü beşeri zaaf ve önyargılardan uzak biçimde, insanoğlunu dünya ve âhirette mutluluğa ulaştıracak mutlak hakikati ortaya koyarak sizi **doğru yola iletebilecek biri var mı?"** Yine cevabı kendin vererek **de ki:** "Sizin de itiraf edeceğiniz gibi, bahşettiği akıl, sezgi ve sağduyu sayesinde ve gönderdiği kitaplar ve elçiler vasıtasıyla insanoğlunu mutlak **hakikate ileten** yalnızca **Allah'tır!** Şimdi söyleyin, insanı yaratan ve onu **doğru yola ileten** sonsuz kudret sahibi Allah **mı itaat edilmeye daha lâyıktır, yoksa kendisine yol gösterilmedikçe doğru yolu bulamayacak** kadar aciz **olan** yaratıklar **mı? Şu hâlde** ey halkım, **neyiniz var sizin, nasıl hüküm veriyorsunuz?"**

Allah'ın ayetlerini reddeden bu insanlar, bakın kendilerine neyi rehber ediniyorlar?

وَمَا يَتَّبِعُ اَكْثَرُهُمْ اِلَّا ظَنًّاۜ اِنَّ الظَّنَّ لَا يُغْن۪ي مِنَ الْحَقِّ شَيْـٔاًۜ اِنَّ اللّٰهَ عَل۪يمٌ بِمَا
يَفْعَلُونَ ﴿٣٦﴾

36. Onların çoğu, hiçbir dayanağı olmayan kuruntu ve **zandan başka bir şeye uymazlar. Oysa zan,** ne kadar gösterişli ve yaldızlı olursa olsun, hiçbir zaman **hakikat** bilgisi**nin yerini tutamaz.** Hiç kuşkusuz **Allah, onların yapıp ettikleri her şeyi** en ince ayrıntısıyla **bilmektedir.** Ve cezalarını da mutlaka verecektir. Bu durumda yapmanız gereken, bütün bu zanlardan, önyargılardan sıyrılarak Allah'ın kitabına yönelmek ve onu ciddî bir incelemeye tâbi tutmaktır. Bunun sonucunda bizzat siz de göreceksiniz ki:

وَمَا كَانَ هٰذَا الْقُرْاٰنُ اَنْ يُفْتَرٰى مِنْ دُونِ اللّٰهِ وَلٰكِنْ تَصْد۪يقَ الَّذ۪ي بَيْنَ يَدَيْهِ
وَتَفْص۪يلَ الْكِتَابِ لَا رَيْبَ ف۪يهِ مِنْ رَبِّ الْعَالَم۪ينَۙ ﴿٣٧﴾

37. Bu Kur'an doğrudan doğruya Allah'ın kelamıdır, **asla Allah'tan başkası tarafından tasarlanmış olamaz! O ancak, kendinden önceki** ilâhî vahiy**ler**in ilk gönderildiği hallerini **onaylayan ve** o kitaplarda yapılan değişiklikleri düzeltip onların aslî şeklini ortaya koyarak bütün vahiylerin özü ve esası olan Allah katındaki ana **Kitabı açıklayan** hidayet kaynağı**dır. Onda** akıl ve sağduyu ile örtüşmeyen hiçbir hüküm, insanı şüpheye düşürebilecek hiçbir çelişki, eğrilik, tutarsızlık ve **şüphe yoktur.** Zira o, **âlemlerin Rabb'i** ve mutlak hâkimi olan Allah **tarafından** gönderilmiş bir ilâhî mesaj**dır.**

Bütün bu açıklamalardan sonra, Kur'an'a inanmamak için hâlâ kayda değer bir şüphe, bir itiraz öne sürülebilir mi?

اَمْ يَقُولُونَ افْتَرٰيهُۜ قُلْ فَأْتُوا بِسُورَةٍ مِثْلِه۪ وَادْعُوا مَنِ اسْتَطَعْتُمْ مِنْ دُونِ اللّٰهِ اِنْ
كُنْتُمْ صَادِق۪ينَ ﴿٣٨﴾

38. Yoksa inkâr edenler, **"Kur'an'ı** Muhammed **uydurdu!" mu diyorlar?** O zaman onlara **de ki:** "Eğer Muhammed gibi şiir ve edebiyattan uzak, dinî veya felsefî bir eğitim almamış, okuma yazması dahi olmayan bir kişi bütün insanları dize getiren böyle muhteşem bir kitap yazabiliyorsa, **öyleyse siz de** ifade güzelliği, haber verdiği hakikatler ve ortaya koyduğu mükemmel hayat ilkeleri bakımından Kur'an ile boy ölçüşebilecek bir kitap veya en azından **ona denk bir sure** meydana **getirin!** Eğer Kur'an'ı Muhammed uydurduysa, onu alt etmek ve susturmak için bundan daha iyi bir fırsat olabilir mi? Öyle ya, İslâm'ı yok etmek için bunca zahmet çekmeye, malınızı mülkünüzü, çoluk çocuğunuzu bu uğurda feda etmeye ne gerek vardı? Bir masa başına oturup onun 'uydurduğu!' sureler gibi birkaç sure yazarsınız, olur biter. Hadi buna tek başınıza gücünüz yetmedi diyelim, o zaman **Allah'tan başka** yardıma **çağırabileceğiniz kim varsa,** becerisine güvendiğiniz bütün şairlerinizi, edebiyatçılarınızı, filozoflarınızı, ilim, fikir ve din adamlarınızı **çağırın!** Çağırın da, hepiniz el ele vererek Kur'an gibi bir kitap yahut en azından bir tek sure meydana getirin; **eğer** bu iddianızda **samimî iseniz...**

بَلْ كَذَّبُوا بِمَا لَمْ يُح۪يطُوا بِعِلْمِه۪ وَلَمَّا يَأْتِهِمْ تَأْو۪يلُهُۜ كَذٰلِكَ كَذَّبَ الَّذ۪ينَ مِنْ
قَبْلِهِمْ فَانْظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الظَّالِم۪ينَ ﴿٣٩﴾

39. Hayır! Aslında onlar, meseleye önyargıyla yaklaştıkları için, **hakkında** yeteri kadar **bilgi edinmedikleri ve gerçek anlamını henüz kavrayamadıkları şeyi,** yani Kur'an'ı, ölçüp biçmeden **yalanladılar!** Çünkü ona inanıp dürüst ve erdemli yaşamak, hiç mi hiç işlerine gelmiyordu. Geçmişte bunun birçok örnekleri var. Nitekim **onlardan öncekiler de** kendilerine bildirilen hakikati **böyle** sahte gerekçelerle **yalanlamaya kalkmışlardı. Fakat bir görsen, o zalimlerin sonu nice oldu!**

وَمِنْهُمْ مَنْ يُؤْمِنُ بِه۪ وَمِنْهُمْ مَنْ لَا يُؤْمِنُ بِه۪ۜ وَرَبُّكَ اَعْلَمُ بِالْمُفْسِد۪ينَ ﴿٤٠﴾

40. Onların arasında, kibir ve önyargı zincirlerini kırarak **Kur'an'a iman edecek olanlar da var, ona inanmamakta diretecek olanlar da!** Fakat sen üzülme, hakkı inkâr eden ve başkalarını da hakka yönelmekten alıkoyan **bozguncuları, senin Rabb'in gayet iyi biliyor!**

وَاِنْ كَذَّبُوكَ فَقُلْ ل۪ي عَمَل۪ي وَلَكُمْ عَمَلُكُمْۚ اَنْتُمْ بَر۪ٓيؤُ۫نَ مِمَّٓا اَعْمَلُ وَاَنَا۬ بَر۪ٓيءٌ مِمَّا
تَعْمَلُونَ ﴿٤١﴾

41. O hâlde, ey Müslüman! Bütün bunlara rağmen, yine de **seni yalanla**yıp kaba kuvvet ve zorbalıkla sesini kıs**maya kalkışırlarsa,** o zaman onlara **de ki:** "Bakın, ben hiç kimseyi iman etmesi için zorlamıyorum, siz de bizim inancımıza müdahale etmeyin. Öyle ya, **benim yaptıklarım bana, sizin yaptıklarınız da size aittir.** Eğer ben bir yalancıysam, bunun sonuçlarına katlanacak olan benim; yok eğer sizler hakikati inkâr eden kimselerseniz, bunun zararı da bana değil, sizlere dokunacaktır. Çünkü **siz benim yaptıklarımdan sorumlu olmadığınız gibi, ben de sizin yaptıklarınızdan sorumlu değilim."**

Fakat inkârcılar, bu çağrıya çoğu kez olumsuz cevap verecekler. Zira unutma ki, her dinleyen işitiyor, her bakan görüyor değildir:

وَمِنْهُمْ مَنْ يَسْتَمِعُونَ اِلَيْكَۜ اَفَاَنْتَ تُسْمِعُ الصُّمَّ وَلَوْ كَانُوا لَا يَعْقِلُونَ ﴿٤٢﴾

42. İçlerinde, Kur'an okurken **seni** görünüşte **dinleyenler de var fakat** kendi vicdanlarını önyargı zincirleriyle mahkûm etmiş olan bu **"sağırlara" sen mi** hakikati **duyuracaksın, eğer akıllarını kullanmıyorlarsa?**

وَمِنْهُمْ مَنْ يَنْظُرُ اِلَيْكَۜ اَفَاَنْتَ تَهْدِي الْعُمْيَ وَلَوْ كَانُوا لَا يُبْصِرُونَ ﴿٤٣﴾

43. Yine içlerinde, sana güya **bakanlar da var fakat** gözlerinin önündeki gerçeği göremeyen bu **"körlere" doğru yolu sen mi göstereceksin; eğer** sezgileriyle hakikati **göremiyorlarsa?**

Peki, bu insanları Allah mı bu hâle getirdi? Elbette hayır:

اِنَّ اللّٰهَ لَا يَظْلِمُ النَّاسَ شَيْـٔاً وَلٰكِنَّ النَّاسَ اَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿٤٤﴾

44. Allah, insanlara hiçbir şekilde haksızlık etmez; ama asıl insanlardır, bizzat kendi kendilerine haksızlık edenler. Hem de bunu, dünya hayatının gelip geçici zevkleri uğruna yaparlar. Oysa dünya hayatı çabucak geçip gidecek ve Kıyamet Günü diriltilip Rabb'inizin huzuruna çıkarılacaksınız:

وَيَوْمَ يَحْشُرُهُمْ كَاَنْ لَمْ يَلْبَثُٓوا اِلَّا سَاعَةً مِنَ النَّهَارِ يَتَعَارَفُونَ بَيْنَهُمْۜ قَدْ خَسِرَ
الَّذ۪ينَ كَذَّبُوا بِلِقَٓاءِ اللّٰهِ وَمَا كَانُوا مُهْتَد۪ينَ ﴿٤٥﴾

45. O gün Allah **onları** diriltip mahşerde **topladığı zaman,** yaşadıkları bir ömür, insanlara o kadar kısa gelecek ki, **sanki gündüz vakti aralarında tanışıverdikleri** kısacık **bir an kadar** yeryüzünde **kaldıklarını zannedecekler.** İşte o zaman, dünya hayatının geçici zevkleri uğruna ebedî mutluluğu kaybetmenin ne büyük bir gaflet olduğunu anlayacaklar. Evet, günün birinde **Allah'ın huzuruna çıkarılacakları gerçeğini inkâr eden**

ve bunun en doğal sonucu olarak **doğru yola girmekten kaçınanlar,** o Gün korkunç bir **hüsrana uğrayacaklar!**

Ey Peygamber! Sana diş bileyen, seni ortadan kaldırmak için türlü komplolar hazırlayan zalimler şunu iyi bilsinler ki:

وَاِمَّا نُرِيَنَّكَ بَعْضَ الَّذٖى نَعِدُهُمْ اَوْ نَتَوَفَّيَنَّكَ فَاِلَيْنَا مَرْجِعُهُمْ ثُمَّ اللّٰهُ شَهٖيدٌ عَلٰى مَا يَفْعَلُونَ ﴿٤٦﴾

46. Onları tehdit ettiğimiz azap ve felâketler**in bir kısmını** daha dünyadayken gerçekleştirerek özlemini çektiğin mutlu ve aydınlık günleri **sana** hemen **göstersek de,** çetin bir mücadelenin ardından **seni vefat ettir**erek mükâfatını âhirete ertele**sek de,** o zalimler açısından değişen hiçbir şey olmayacak, sonuçta azaptan kurtulamayacaklar. Çünkü hepsi, **dönüp dolaşıp** eninde sonunda **bizim huzurumuza gelecekler.** Evet, siz ölüp gitseniz bile, **onların yapıp ettiklerine** bizzat **Allah şahitlik etmektedir.** Şu da var ki, yeterli uyarı yapılmadan hiç kimseye ceza verilmez. Bunun için:

وَلِكُلِّ اُمَّةٍ رَسُولٌۚ فَاِذَا جَٓاءَ رَسُولُهُمْ قُضِىَ بَيْنَهُمْ بِالْقِسْطِ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿٤٧﴾

47. Her ümmetin bir Peygamberi vardır ve her topluma, —doğrudan veya dolaylı— bir Peygamber mutlaka gönderilmiştir. **Ne zaman ki,** onlara **Peygamberleri** veya Peygamberin misyonunu üstlenen İslâm davetçileri **gelir** ve kendilerini uyarıp aydınlatır, işte ancak **o zaman** onlar sorumlu tutulurlar: Elçilere karşı gösterdikleri tavra göre **aralarında adaletle hükmedilir ve hiç kimse,** zerre kadar **haksızlığa uğratılmaz.** Nihayet Son Elçi geldi ve insanları uyardı. Ve işte inkârcıların cevabı:

وَيَقُولُونَ مَتٰى هٰذَا الْوَعْدُ اِنْ كُنْتُمْ صَادِقٖينَ ﴿٤٨﴾

48. "Eğer cennet, cehennem, kıyamet, âhiret... hakkında **dedikleriniz doğru ise,** savurduğunuz **bu tehditler ne zaman** gerçekleşecek?" diyerek sizinle alay e**diyorlar.**

قُلْ لَٓا اَمْلِكُ لِنَفْسٖى ضَرًّا وَلَا نَفْعًا اِلَّا مَا شَٓاءَ اللّٰهُ لِكُلِّ اُمَّةٍ اَجَلٌۜ اِذَا جَٓاءَ اَجَلُهُمْ فَلَا يَسْتَاْخِرُونَ سَاعَةً وَلَا يَسْتَقْدِمُونَ ﴿٤٩﴾

49. Ey Peygamber! Bu cahillere **de ki:** "Ben size, 'Bana inanmayanları azaba uğratacağım!' demedim ki! Bilakis, **Allah dilemedikçe, ben kendime bile herhangi bir zarar veya fayda verebilecek güce sahip değilim.** Dolayısıyla, size vadedilen azabın ne zaman gerçekleşeceğini de bilemem. Fakat şunu söyleyebilirim ki, Allah ceza ve mükâfat vermekte acele etmez. Mesajını iyice anlamanız, üzerinde düşünmeniz için size bir süre daha mühlet verecektir. Çünkü Allah'ın değişmez yasalarına göre, **her** bireyin ve **toplumun** bir yaşam sınırı, bir helâk tarihi, yani **bir eceli vardır.** Bu süre gelinceye kadar da imtihan devam edecektir. **Fakat o belirlenen süre** bir de **geldi mi, artık** son pişmanlıkları fayda vermez ve helâk zamanını **ne bir an geciktirebilir, ne de öne alabilirler!"**

قُلْ اَرَاَيْتُمْ اِنْ اَتٰيكُمْ عَذَابُهُ بَيَاتًا اَوْ نَهَارًا مَاذَا يَسْتَعْجِلُ مِنْهُ الْمُجْرِمُونَ ﴿٥٠﴾

50. Sözlerine devamla **de ki: "Söyleyin bakalım; gecenin bir vaktinde** uykunuzun tam ortasında **veya gündüz vakti** gezip eğlenirken, **Allah'ın azabı size** ansızın **gelip çatsaydı,** hâliniz nice olurdu! Allah'a meydan okurcasına azabın gelmesini isteyen **suçlular, bunlardan hangisini arzu ediyorlar?**

İşte bu azap kesinlikle gerçekleşecek ve o gün Allah, tövbe edip yalvaran zalimlere soracak:

اَثُمَّ اِذَا مَا وَقَعَ اٰمَنْتُمْ بِهٖۜ آٰلْـٰٔنَ وَقَدْ كُنْتُمْ بِهٖ تَسْتَعْجِلُونَ ﴿٥١﴾

51. "Başınıza bunlar **gelip çattıktan sonra mı O'na iman ediyorsunuz? Şimdi mi** aklınız başınıza geldi? Fakat artık çok geç! **Oysa bunu ne kadar da aceleyle istiyordunuz!**

ثُمَّ قٖيلَ لِلَّذٖينَ ظَلَمُوا ذُوقُوا عَذَابَ الْخُلْدِۚ هَلْ تُجْزَوْنَ اِلَّا بِمَا كُنْتُمْ تَكْسِبُونَ ﴿٥٢﴾

52. Sonra zalimlere, "Tadın bakalım sonsuz azabı!" denilecek, "Yaptığınız fenalıklar**dan başka bir şeyin cezasını mı çekiyorsunuz sanki?"** İşte âhirette durum bundan ibaret. Fakat zalimlerin dünyadaki şu tavırlarına bir bakın:

وَيَسْتَنْبِؤُنَكَ اَحَقٌّ هُوَۜ قُلْ اٖى وَرَبّٖٓى اِنَّهُ لَحَقٌّۜ وَمَٓا اَنْتُمْ بِمُعْجِزٖينَ ﴿٥٣﴾

53. Hâlâ **sana, "Sahi bütün bunlar gerçek**ten meydana gelecek **mi?" diye soruyorlar. De ki: "Rabb'ime yemin olsun ki, evet; bu** kitapta bildirilenler, **gerçeğin ta kendisidir! Ve siz,** ey zalimler, ne yaparsanız yapın, bu korkunç akıbetten kurtulamayacak, ilâhî adaletin gerçekleşmesine asla **engel olamayacaksınız!"**

وَلَوْ اَنَّ لِكُلِّ نَفْسٍ ظَلَمَتْ مَا فِى الْاَرْضِ لَافْتَدَتْ بِهٖۜ وَاَسَرُّوا النَّدَامَةَ لَمَّا رَاَوُا الْعَذَابَۚ وَقُضِىَ بَيْنَهُمْ بِالْقِسْطِ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿٥٤﴾

54. Dünyanın gelip geçici menfaatleri uğruna âhiretlerini berbat edenler, ne büyük bir aldanış içinde olduklarını o gün anlayacaklar. Öyle ki, **yeryüzünün tüm serveti zalimlerin elinde olsaydı,** cehennem azabından **kurtulmak için hepsini** seve seve **feda ederlerdi.** Fakat ne çare! **Azabı gördükleri zaman, pişmanlık acısı** bir kor gibi **yüreklerini yakıp kavuracak!** Fakat son pişmanlık fayda vermeyecek. **Hiç kimseye** en ufak bir **haksızlık yapılmaksızın, aralarında adaletle hükmedilecek** ve böylece zalimler, sonsuz azaba mahkûm edilecek**ler.**

اَلَٓا اِنَّ لِلّٰهِ مَا فِى السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِۜ اَلَٓا اِنَّ وَعْدَ اللّٰهِ حَقٌّ وَلٰكِنَّ اَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٥٥﴾

55. Ey insanlar! **İyi bilin ki, göklerde ve yerde ne varsa hepsi Allah'ındır! Şunu da iyi bilin ki, Allah'ın vaadi** tartışmasız bir **gerçektir. Ne var ki, insanların çoğu** bunu **bilmez.**

هُوَ يُحْيٖ وَيُمٖيتُ وَاِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٥٦﴾

56. Hayatı bahşeden de, ölümü yaratan da O'dur. Hepiniz eninde sonunda ölümü tadacak ve hesap vermek üzere **O'nun huzuruna getirileceksiniz.**

يَٓا اَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَٓاءَتْكُمْ مَوْعِظَةٌ مِنْ رَبِّكُمْ وَشِفَٓاءٌ لِمَا فِى الصُّدُورِ وَهُدًى وَرَحْمَةٌ لِلْمُؤْمِنٖينَ ﴿٥٧﴾

57. Ey insanlar! İşte size Rabb'inizden bir öğüt, gönüllerdeki tüm hastalık ve dert**lere** kesin **bir şifa ve müminler için bir yol gösterici ve rahmet** kaynağı olan Kur'an **gelmiş bulunuyor!**

قُلْ بِفَضْلِ اللّٰهِ وَبِرَحْمَتِهٖ فَبِذٰلِكَ فَلْيَفْرَحُواۜ هُوَ خَيْرٌ مِمَّا يَجْمَعُونَ ﴿٥٨﴾

58. Şu hâlde, ey Müslüman! İnkârcılığın pençesinde kıvranan insanlığa seslenerek **de ki:** "Bu dünyanın geçici nimetleri, insanlığı huzura kavuşturmada yeterli olamaz. O hâlde, **Allah'ın** sonsuz **lütuf ve rahmetiyle,** evet, **işte** asıl **bununla sevinsinler** ve kurtuluşun reçetesini Kur'an'da arasınlar! Çünkü **bu,** dünyaya bel bağlayanların **toplayıp yığdıkları her şeyden daha hayırlıdır."**

قُلْ اَرَاَيْتُمْ مَٓا اَنْزَلَ اللّٰهُ لَكُمْ مِنْ رِزْقٍ فَجَعَلْتُمْ مِنْهُ حَرَامًا وَحَلَالًاۜ قُلْ آٰللّٰهُ اَذِنَ لَكُمْ اَمْ عَلَى اللّٰهِ تَفْتَرُونَ ﴿٥٩﴾

59. Ve yine, iyi-kötü, haram-helâl, güzel-çirkin, doğru-eğri gibi değer yargılarını hoyratça tahrif edip yozlaştıran toplumlara seslenerek **de ki: "Allah'ın size bahşettiği, fakat sizin —**hiçbir makul gerekçeye dayanmadan**— bir kısmını helâl, bir kısmını haram saydığınız nimetleri hiç düşündünüz mü?"**

Onları düşünmeye davet ettikten sonra **de ki:** "Haramı helâl, helâli haram yapma konusunda **size Allah mı izin verdi, yoksa Allah'ın adını kullanarak yalan mı söylüyorsunuz?"**

وَمَا ظَنُّ الَّذ۪ينَ يَفْتَرُونَ عَلَى اللّٰهِ الْكَذِبَ يَوْمَ الْقِيٰمَةِۜ اِنَّ اللّٰهَ لَذُو فَضْلٍ عَلَى النَّاسِ وَلٰكِنَّ اَكْثَرَهُمْ لَا يَشْكُرُونَ ﴿٦٠﴾

60. Peki, Allah adına yalan uydurmaktan çekinmeyen bu zalim**ler,** bütün iyiliklerin ve kötülüklerin karşılığının verileceği **Diriliş Günü hakkında ne düşünüyorlar?** Günün birinde hesaba çekileceklerini hiç akıllarına getirmiyorlar mı?

Yine de Allah, onları cezalandırmakta acele etmiyor, hâlâ nimetlerinden faydalanmalarına izin veriyor. **Doğrusu Allah, insanlara karşı** çok cömert ve **lütufkârdır. Ama onların çoğu,** kendilerine bunca nimetleri bağışlayan Rab'lerine itaat etmez, O'na **şükretmezler.**

Buna karşılık ey Muhammed! Biz senin, hakikati tebliğ etme konusunda ne kadar çaba harcadığını, ne büyük sıkıntılara göğüs gerdiğini biliyoruz:

وَمَا تَكُونُ ف۪ي شَأْنٍ وَمَا تَتْلُوا مِنْهُ مِنْ قُرْاٰنٍ وَلَا تَعْمَلُونَ مِنْ عَمَلٍ اِلَّا كُنَّا عَلَيْكُمْ شُهُودًا اِذْ تُف۪يضُونَ ف۪يهِۜ وَمَا يَعْزُبُ عَنْ رَبِّكَ مِنْ مِثْقَالِ ذَرَّةٍ فِي الْاَرْضِ وَلَا فِي السَّمَٓاءِ وَلَٓا اَصْغَرَ مِنْ ذٰلِكَ وَلَٓا اَكْبَرَ اِلَّا ف۪ي كِتَابٍ مُب۪ينٍ ﴿٦١﴾

61. Hangi işle meşgul olursan ol, Kur'an'dan hangi bölümü okursan oku…

Ve siz ey insanlar, **ne iş yapıyor olursanız olun…**

Yani nerede, ne zaman ve hangi şartlarda olursanız olun…

Şunu hiç aklınızdan çıkarmayın ki, **siz bu işlere dalıp giderken Biz mutlaka siz**in söz, niyet ve eylemlerini**ze** birebir **şahitlik ediyoruz.**

Kısacası, **yer**in derinlikleri**nde olsun,** uçsuz bucaksız **gök**ler**de olsun, zerre ağırlığınca** küçük ve önemsiz bile olsa, hiçbir şey **Rabb'in**in bilgisin**den kaçmaz; hatta ne bundan küçük ve ne de büyük hiçbir şey yoktur ki,** varlıkla ilgili yasaların, yazgıların belirlendiği **apaçık bir Kitapta** kaydedilmiş **olmasın.** O hâlde ey inkârcılar, yaptığınız zulmün yanınıza kâr kalacağını zannetmeyin ve siz ey Müslümanlar, umudunuzu yitirmeden, yılgınlığa kapılmadan yolunuza devam edin!

اَلَٓا اِنَّ اَوْلِيَٓاءَ اللّٰهِ لَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَۚ ﴿٦٢﴾

62. Çünkü **iyi bilin ki,** Hesap Gününde **Allah'ın dostlarına korku yoktur ve onlar,** o Gün asla **üzülmeyecekler!** Peki, kimdir Allah'ın dostları?

اَلَّذ۪ينَ اٰمَنُوا وَكَانُوا يَتَّقُونَۜ ﴿٦٣﴾

63. Onlar, Allah'ın ayetlerine yürekten **iman eden ve** bu imanın gereğini yerine getiren, yani dürüst ve erdemlice bir hayatı tercih ederek kötülüğün her çeşidinden titizlikle **sakınan kimselerdir.** İşte bunun içindir ki:

لَهُمُ الْبُشْرٰى فِي الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا وَفِي الْاٰخِرَةِۜ لَا تَبْد۪يلَ لِكَلِمَاتِ اللّٰهِۜ ذٰلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظ۪يمُۜ ﴿٦٤﴾

64. Hem dünya hayatında müjde var onlara, hem de âhirette! Çünkü ilâhî yasada böyle yazılmıştır ve **Allah'ın sözlerinde asla değişiklik olmaz! İşte budur en büyük kurtuluş, en büyük mutluluk!**

وَلَا يَحْزُنْكَ قَوْلُهُمْۢ اِنَّ الْعِزَّةَ لِلّٰهِ جَم۪يعًاۜ هُوَ السَّم۪يعُ الْعَل۪يمُ ﴿٦٥﴾

65. Şu hâlde, ey Müslüman! Anlamsız bir gurura kapılarak sana üstünlük taslayan zalimlere aldırma! **Onların** inkâr ve alay dolu **sözleri seni üz**üp ümitsizliğe sevk e**tmesin!** Unutma ki, her türlü kudret ve **üstünlük, tamamıyla** ve yalnızca **Allah'a aittir ve O** her şeyi **işiten,** her şeyi **bilendir.** Dolayısıyla, kim ki Allah'a yakınsa, üstünlük ve şeref de onun hakkıdır:

اَلَٓا اِنَّ لِلّٰهِ مَنْ فِي السَّمٰوَاتِ وَمَنْ فِي الْاَرْضِۜ وَمَا يَتَّبِعُ الَّذ۪ينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللّٰهِ شُرَكَٓاءَۜ اِنْ يَتَّبِعُونَ اِلَّا الظَّنَّ وَاِنْ هُمْ اِلَّا يَخْرُصُونَ ﴿٦٦﴾

66. İyi bilin ki, göklerde ve yerde her kim varsa, insanlar, melekler, cinler… **hepsi Allah'ın** kulu olan âciz yaratıklar**dır.** İşte bu yüzden, **Allah'tan başkasına yalvarıp yakaran** o inkârcı**lar,** her ne kadar onlara ibadet ediyor gibi görünüyorlarsa da, aslında **bu ortak** koştukları sahte ilâh**ların izinden gitmiyorlar! Gerçekte onlar, sadece kendi** arzularının, tutkularının ve **zanlarının peşinden gidiyorlar ve** aksini iddia ederken de, **sadece yalan söylüyorlar!** Peki bu cahiller, gözlerinin önünde sürekli tekrarlanan şu mucizeleri de mi görmüyorlar?

هُوَ الَّذ۪ي جَعَلَ لَكُمُ الَّيْلَ لِتَسْكُنُوا ف۪يهِ وَالنَّهَارَ مُبْصِرًاۜ اِنَّ ف۪ي ذٰلِكَ لَاٰيَاتٍ لِقَوْمٍ يَسْمَعُونَ ﴿٦٧﴾

67. Karanlığın o sessiz, sakin ve huzur verici atmosferi **içinde dinlenesiniz diye geceyi yaratan,** işlerinizi rahatça görebilmeniz için de **apaydınlık gündüzü var eden O'dur. Kuşkusuz bunda,** hakikati açık yüreklilikle **dinleyen insanlar için** nice dersler, nice **ibretler vardır.**

قَالُوا اتَّخَذَ اللّٰهُ وَلَدًا سُبْحَانَهُۜ هُوَ الْغَنِيُّۜ لَهُ مَا فِي السَّمٰوَاتِ وَمَا فِي الْاَرْضِۜ اِنْ عِنْدَكُمْ مِنْ سُلْطَانٍ بِهٰذَاۜ اَتَقُولُونَ عَلَى اللّٰهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿٦٨﴾

68. Bütün sapık inanç ve ideolojiler, Allah'ın herhangi bir konuda yetersiz, aciz, muhtaç ve zayıf olduğu varsayımından yola çıkarlar. Nitekim müşrikler, melekleri Allah'ın kızları saydılar. Hristiyanlar ise İsa'yı Allah'ın oğlu kabul ederek, **"Allah kendisine bir oğul edindi!" dediler. Hâşâ!** Çocuk edinmek, bir acizliktir, **O** ise **her türlü** acziyet **ve noksanlıktan uzaktır, yücedir!** Zira O'nun hiç kimseye ve **hiçbir şeye ihtiyacı yoktur; göklerde ve yerde ne varsa, hepsi zaten O'nundur.** Oysa **sizin elinizde, bu konuda**ki iddialarınızı destekleyecek akli ve nakli **hiçbir delil yoktur.** Şu hâlde, **nasıl olur da Allah hakkında** gerçekliğini **hiç bilmediğiniz iddialar ileri sürersiniz?**

قُلْ اِنَّ الَّذ۪ينَ يَفْتَرُونَ عَلَى اللّٰهِ الْكَذِبَ لَا يُفْلِحُونَۜ ﴿٦٩﴾

69. Ey Müslüman! Bu cahillere **de ki: "Allah adına yalan uyduranlar, asla kurtuluşa eremeyecekler!"**

O çok güvendikleri malları, servetleri de onları kurtaramayacak:

مَتَاعٌ فِى الدُّنْيَا ثُمَّ اِلَيْنَا مَرْجِعُهُمْ ثُمَّ نُذِيقُهُمُ الْعَذَابَ الشَّدِيدَ بِمَا كَانُوا
يَكْفُرُونَ ﴿٧٠﴾

70. Evet, belki **bu dünyada** birazcık **menfaat** sağlayacaklar fakat **eninde sonunda** hesap vermek üzere **huzurumuza gelecekler. İşte o zaman Biz, nankörlüklerinin cezası olarak onlara o korkunç azabı tattıracağız!**

وَاتْلُ عَلَيْهِمْ نَبَاَ نُوحٍۢ اِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ يَا قَوْمِ اِنْ كَانَ كَبُرَ عَلَيْكُمْ مَقَامِى وَتَذْكِيرِى
بِاٰيَاتِ اللّٰهِ فَعَلَى اللّٰهِ تَوَكَّلْتُ فَاَجْمِعُوا اَمْرَكُمْ وَشُرَكَٓاءَكُمْ ثُمَّ لَا يَكُنْ اَمْرُكُمْ
عَلَيْكُمْ غُمَّةً ثُمَّ اقْضُوا اِلَىَّ وَلَا تُنْظِرُونِ ﴿٧١﴾

71. Onlara, Nuh'un hayatından ibret verici **haberlerini anlat: Hani o,** inkâr bataklığında kıvranan **halkına** seslenerek, **"Ey halkım!" demişti, "Sizin aranızda bulunmam ve Allah'ın ayetleriyle sizi** sürekli **uyarmam şayet canınızı sıkmaya başladıysa** şunu iyi bilin ki, **ben** tüm kalbimle **Allah'a güveniyorum, haydi öyleyse,** bu davayı susturmak için, emir ve otoritesine kayıtsız şartsız boyun eğerek Allah'a **ortak** koştuğunuz bütün putlarınızı, liderlerinizi ve sahte ilâh**larınızı toplayıp** hakkımda **kararınızı verin;** son sözünüzü söyledikten **sonra da, kararınız içinize dert olmasın ve** elinizden geliyorsa, **göz açmama bile fırsat vermeden üzerimde** hükmünüzü **uygulayın!** Fakat ne yaparsanız yapın, hak yoldan bir adım geri atmayacağım!"

فَاِنْ تَوَلَّيْتُمْ فَمَا سَاَلْتُكُمْ مِنْ اَجْرٍۜ اِنْ اَجْرِىَ اِلَّا عَلَى اللّٰهِۙ وَاُمِرْتُ اَنْ اَكُونَ مِنَ
الْمُسْلِمِينَ ﴿٧٢﴾

72. "**Eğer** size ilettiğim mesajı dinlemekten **yüz çevirirseniz,** şunu iyi bilin ki, ben bu tebliğime karşılık, **sizden** bir menfaat, **bir mükâfat beklemiyorum. Benim mükâfatımı verecek olan, yalnızca Allah'tır. Ben,** ilâhî emirlere gönülden boyun eğen samimî bir **Müslüman olmakla emrolundum."**

فَكَذَّبُوهُ فَنَجَّيْنَاهُ وَمَنْ مَعَهُ فِى الْفُلْكِ وَجَعَلْنَاهُمْ خَلَٓائِفَ وَاَغْرَقْنَا الَّذِينَ
كَذَّبُوا بِاٰيَاتِنَاۚ فَانْظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُنْذَرِينَ ﴿٧٣﴾

73. Fakat bu uyarıları dikkate almadılar, aksine iyice azgınlaşarak **onu yalancılıkla suçladılar. Bunun üzerine, Biz de onu ve gemide onun yanında yer alan** bütün Müslüman**ları** tufanda helak olmaktan **kurtardık ve onları** o ülkede **egemen kıldık. Ayetlerimizi inkâr edenleri ise,** korkunç sel sularına batırarak **boğduk. Bak işte, uyarılan** fakat uyarılara aldırış etmeyen isyankâr**ların sonu nice olmuş, gör!**

ثُمَّ بَعَثْنَا مِنْ بَعْدِهِ رُسُلًا اِلٰى قَوْمِهِمْ فَجَٓاؤُ۫هُمْ بِالْبَيِّنَاتِ فَمَا كَانُوا لِيُؤْمِنُوا بِمَا
كَذَّبُوا بِهِ مِنْ قَبْلُۜ كَذٰلِكَ نَطْبَعُ عَلٰى قُلُوبِ الْمُعْتَدِينَ ﴿٧٤﴾

74. Sonra Nuh'un ardından, birçok Peygamberi kavmine hakikati ulaştıran birer uyarıcı olarak **gönderdik ve her Peygamber, kendi halkına** Peygamberliğini ispat edecek apaçık **mucizeler gösterdi. Fakat onlar, ta işin başında** hakkı **inkâr etmiş oldukları için,** kuru bir inat yüzünden **bir türlü imana gelmediler.** Çünkü yaptıkları kötülükler yüzünden kalpleri kararmış, âdeta pas tutmuştu. **İşte biz, haddi aşanların kalplerini böyle mühürleriz.**

ثُمَّ بَعَثْنَا مِنْ بَعْدِهِمْ مُوسٰى وَهٰرُونَ اِلٰى فِرْعَوْنَ وَمَلَائِهِ بِاٰيَاتِنَا فَاسْتَكْبَرُوا
وَكَانُوا قَوْمًا مُجْرِمِينَ ﴿٧٥﴾

75. Derken onların ardından, Musa ile Harun'u mucizelerimizle destekleyip **Firavun'a ve onun** toplum yönetiminde söz sahibi **kurmaylarına gönderdik. Fakat onlar,** hak ve hakikat karşısında anlamsız bir **gurura kapıl**arak emrimize başkaldır**dılar. Zaten** bu insanlar, öteden beri **suç işlemeyi alışkanlık hâline getirmiş kimselerdi.** Bu yüzdendir ki:

فَلَمَّا جَٓاءَهُمُ الْحَقُّ مِنْ عِنْدِنَا قَالُوٓا اِنَّ هٰذَا لَسِحْرٌ مُبِينٌ ﴿٧٦﴾

76. Bizim katımızdan onlara mutlak **hakikat**i gösteren mucizeler **gelince, "Hiç kuşku yok ki,** hepimizi acze düşüren **bu** mucizevî olaylar, **olsa olsa bir büyüdür!" dediler.**

قَالَ مُوسٰٓى اَتَقُولُونَ لِلْحَقِّ لَمَّا جَٓاءَكُمْۜ اَسِحْرٌ هٰذَاۜ وَلَا يُفْلِحُ السَّاحِرُونَ ﴿٧٧﴾

77. Musa, "Size gelen gerçek hakkında bunu mu söyleyecektiniz? Bu apaçık mucizeler **hiç büyü olabilir mi? Oysa** büyücülerle Peygamberler arasında ne kadar muazzam fark var! Zira **büyücüler,** yüce bir ideal uğruna her şeylerini feda edebilecek kişiler değillerdir. Siz hiç bir büyücünün, zalim bir diktatörün karşısına çıkıp davasını korkusuzca haykırdığını, onu Allah'ın dinine davet ettiğini gördünüz mü? Tam tersine, büyücü para kazanmak için müşterilerinin önünde numarasını gösterir ve mükâfatını almak için avucunu açar. Onun hak, hukuk, adalet diye bir kaygısı yoktur, olsa zaten büyücülük yapmaz. Kaldı ki, bunlar kazara Peygamberlik iddiasında bulunsalar bile, çok geçmeden foyaları meydana çıkar. Kısacası, sihirbazlar asla **iflah olmazlar!" dedi.**

قَالُوٓا اَجِئْتَنَا لِتَلْفِتَنَا عَمَّا وَجَدْنَا عَلَيْهِ اٰبَٓاءَنَا وَتَكُونَ لَكُمَا الْكِبْرِيَٓاءُ فِى
الْاَرْضِۜ وَمَا نَحْنُ لَكُمَا بِمُؤْمِنِينَ ﴿٧٨﴾

78. Firavun ve kurmayları Musa'ya **dediler ki:** "Şimdi anlaşıldı! **Demek sen** ve kardeşin Harun, **atalarımızdan bize miras kalan** töre, gelenek, inanç ve ideolojilerin şekillendirdiği din ve hayat anlayışın**dan bizi vazgeçirmek ve böylelikle,** vicdanlarda kalması gereken kutsal din duygularını siyasete alet ederek **bu ülkede egemenliği ele geçirmek** ve bizi sıradan insanlar gibi yaşamaya mahkûm etmek **için buralara geldin**iz**, öyle mi?** Yoo, elimizdeki güç ve iktidarı kimseye kaptırmaya niyetimiz yok! Dolayısıyla, **size asla inanmayacağız!"**

وَقَالَ فِرْعَوْنُ ائْتُونِى بِكُلِّ سَاحِرٍ عَلِيمٍ ﴿٧٩﴾

79. Firavun, Musa'yı halkın huzurunda sihirbazlarla yarıştırmak ve onun da diğerleri gibi bir sihirbaz olduğu yolundaki iddiasına malzeme bulabilmek amacıyla, bir plân hazırladı ve adamlarına **emretti:** "Bu civarda **ne kadar usta** ve becerikli **sihirbaz varsa, hepsini** bulup **huzuruma getirin!"**

فَلَمَّا جَٓاءَ السَّحَرَةُ قَالَ لَهُمْ مُوسٰٓى اَلْقُوا مَٓا اَنْتُمْ مُلْقُونَ ﴿٨٠﴾

80. Sihirbazlar şehrin büyük meydanında, bayram yerinde Musa ile karşı karşıya **gelince, Musa onlara** meydan okurcasına, **"Haydi,** gösterin marifetinizi! İnsanların gözünü boyamak için **atın atacağınızı!" dedi.**

فَلَمَّٓا اَلْقَوْا قَالَ مُوسٰى مَا جِئْتُمْ بِهِ السِّحْرُۜ اِنَّ اللّٰهَ سَيُبْطِلُهُۜ اِنَّ اللّٰهَ لَا يُصْلِحُ عَمَلَ
الْمُفْسِدِينَ ﴿٨١﴾

81. Sihirbazlar, iplerini ve değneklerini meydandaki sıcak kumların üzerine **atınca,** ortalıkta dolaşan yılanlara, çıyanlara dönüşen bir gösteri sergilediler. Bunun üzerine, **Musa dedi ki: "Bu yaptığınız,** ustaca düzenlenmiş bir **sihirbazlıktan başka bir şey değil! Allah,** hakikati örtbas etmek için oynadığınız **bu** çirkin oyun**u elbette**

boşa çıkaracaktır. Çünkü Allah, bozguncuları asla başarıya ulaştırmaz!"

وَيُحِقُّ اللّٰهُ الْحَقَّ بِكَلِمَاتِهِ وَلَوْ كَرِهَ الْمُجْرِمُونَ ﴿٨٢﴾

82. "Ve suçluların hoşuna gitmese de, elçilerine vahyettiği **sözleri** ve müminlere yardım ve inayeti **sayesinde gerçeği açıkça ortaya koyacak** ve hakkı egemen kılacak**tır!"** Bu sözlerin hemen ardından Musa, o yılanların arasına asasını attı. Dev bir yılana dönüşen asa, sihirbazların yılan gibi gösterdiği iplerini, değneklerini birer birer yutup yok etti. Bu mucize karşısında sihirbazlar derhal iman edip secdeye kapandılar. Diğerlerine gelince:

فَمَٓا اٰمَنَ لِمُوسٰٓى اِلَّا ذُرِّيَّةٌ مِنْ قَوْمِهِ عَلٰى خَوْفٍ مِنْ فِرْعَوْنَ وَمَلَا۬ئِهِمْ اَنْ يَفْتِنَهُمْۜ وَاِنَّ فِرْعَوْنَ لَعَالٍ فِي الْاَرْضِۚ وَاِنَّهُ لَمِنَ الْمُسْرِفِينَ ﴿٨٣﴾

83. Firavun ve kurmaylarının kendilerine eziyet edeceğinden korktukları için, kavminden ancak bir grup genç Musa'ya açıkça **iman etti.** Diğer pek çoğu ise, inancını gizlemek zorunda kaldı. **Çünkü Firavun, yeryüzünde küstahça böbürlenen ve hak hukuk tanımayan** acımasız bir diktatör **idi.**

وَقَالَ مُوسٰى يَا قَوْمِ اِنْ كُنْتُمْ اٰمَنْتُمْ بِاللّٰهِ فَعَلَيْهِ تَوَكَّلُٓوا اِنْ كُنْتُمْ مُسْلِمِينَ ﴿٨٤﴾

84. Buna karşılık **Musa,** müminleri eğitmek üzere onlara **dedi ki: "Ey halkım! Eğer Allah'a inanıyorsanız, artık O'na güvenin** ve zorba yöneticilerin tehditlerinden korkmayın, **eğer** gerçekten Allah'a yürekten **boyun eğmiş kimselerseniz!"**

فَقَالُوا عَلَى اللّٰهِ تَوَكَّلْنَاۚ رَبَّنَا لَا تَجْعَلْنَا فِتْنَةً لِلْقَوْمِ الظَّالِمِينَۙ ﴿٨٥﴾

85. Onlar Musa'ya cevaben, "Evet, **bizler yalnızca Allah'a güveniyor** ve O'nun yardımına sığınıyor**uz! Ey Rabb'imiz, bizi bu zalim toplum için bir imtihan aracı kılma!** Bizi kâfirler karşısında yenik düşürerek onların iyice azgınlaşmasına sebep kılma. Altından kalkamayacağımız çetin belâlarla bizi yüz yüze getirme, ya Rab!"

وَنَجِّنَا بِرَحْمَتِكَ مِنَ الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ ﴿٨٦﴾

86. "Engin lütuf ve **rahmetin sayesinde bizi bu kâfirlerin elinden kurtar!"**

وَاَوْحَيْنَٓا اِلٰى مُوسٰى وَاَخِيهِ اَنْ تَبَوَّءَا لِقَوْمِكُمَا بِمِصْرَ بُيُوتًا وَاجْعَلُوا بُيُوتَكُمْ قِبْلَةً وَاَقِيمُوا الصَّلٰوةَۜ وَبَشِّرِ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٨٧﴾

87-Bunun üzerine, **Musa'ya ve kardeşine şöyle vahyettik: "Halkınız** arasında kulluk bilincini yeniden canlandırmak, inananları eğitmek ve onları küfür sisteminin kokuşmuş, yozlaşmış hayat tarzından koruyup seçkin, temiz ve inançlı bir toplum oluşturmak **için, Mısır'da**ki her mahallede, her semtte mescit olarak kullanabileceğiniz **evler hazırlayın ve** bu **evlerinizi** topluca namaz kılınacak ortak mekânlar ve toplantılarınızın yapılacağı birbirleriyle irtibatlı **merkezî yerler hâline getirin; namazlarınızı da** bu evlerde, cemaatle ve **dosdoğru kılın.** İşte bunları yerine getirebilirseniz, zafer mutlaka inananların olacaktır. O halde, **inananları müjdele!"** Böylece, uzun ve zorlu bir mücadelenin ardından:

وَقَالَ مُوسٰى رَبَّنَٓا اِنَّكَ اٰتَيْتَ فِرْعَوْنَ وَمَلَاَهُ زِينَةً وَاَمْوَالًا فِي الْحَيٰوةِ الدُّنْيَاۙ رَبَّنَا لِيُضِلُّوا عَنْ سَبِيلِكَۚ رَبَّنَا اطْمِسْ عَلٰٓى اَمْوَالِهِمْ وَاشْدُدْ عَلٰى قُلُوبِهِمْ فَلَا يُؤْمِنُوا حَتّٰى يَرَوُا الْعَذَابَ الْاَلِيمَ ﴿٨٨﴾

88. Musa, kardeşi Harun ile birlikte Allah'a yalvararak **dedi ki: "Ey Rabb'imiz! Gerçekten sen, Firavun ve kurmaylarına bu dünya hayatında** görkemli bir saltanat, göz kamaştırıcı **güzellikler ve** muazzam bir **servet bağışladın. Ey Rabb'imiz,** oysa sen bu nimetleri, inananları **senin yolundan saptırsınlar diye mi** onlara vermiştin? Bu ne büyük nankörlüktür ki, kendilerine bahşettiğin imkân ve nimetlerle şımarıp senin dinine savaş açıyorlar! O hâlde **ey Rabb'imiz, onların** bütün kudret ve **servetlerini yok et ve kalplerine öyle bir kilit vur ki,** ölüm anında **o can yakıcı azabı görünceye kadar iman etmesinler!"**

قَالَ قَدْ اُجِيبَتْ دَعْوَتُكُمَا فَاسْتَقِيمَا وَلَا تَتَّبِعَٓانِّ سَبِيلَ الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٨٩﴾

89. Bunun üzerine, Allah Musa ile Harun'a seslenerek, **"Duanız kabul edilmiştir. O hâlde, dosdoğru yolda yürümeye devam edin ve sakın cahillerin ardından gitmeyin!" dedi.**

وَجَاوَزْنَا بِبَنٖٓي اِسْرَٓاءِيلَ الْبَحْرَ فَاَتْبَعَهُمْ فِرْعَوْنُ وَجُنُودُهُ بَغْيًا وَعَدْوًاۜ حَتّٰٓى اِذَٓا اَدْرَكَهُ الْغَرَقُۙ قَالَ اٰمَنْتُ اَنَّهُ لَٓا اِلٰهَ اِلَّا الَّذٖٓي اٰمَنَتْ بِهٖ بَنُٓوا اِسْرَٓاءِيلَ وَاَنَا۬ مِنَ الْمُسْلِمِينَ ﴿٩٠﴾

90. Ve bir gece Musa, emrimiz uyarınca halkını Mısır'dan çıkarıp Filistin'e doğru yol almaya başladı. Durumu haber alan Firavun, derhal peşlerine düşerek Kızıldeniz kıyılarında onlara yetişti. Müminler denizle düşman arasında sıkışıp kalmışlardı. Bunun üzerine, Kızıldeniz'i ortadan ikiye yardık ve **İsrail Oğulları'nı denizden** karşıya **geçirdik. Fakat** öfkeden çılgına dönen **Firavun ve askerleri, kin ve nefretle peşlerinden gittiler.** İsrail Oğulları karşıya geçer geçmez, deniz tekrar kapanmaya başladı. Dev dalgalar altında kalan Firavun artık **boğulacağını anlayınca,** "Şimdi **iman ediyorum, İsrail Oğulları'nın inandığı** bir tek **İlâhtan başka ilâh olmadığına! Ben de** artık yalnızca Allah'a **boyun eğenlerdenim!" dedi.**

اٰلْـٰٔنَ وَقَدْ عَصَيْتَ قَبْلُ وَكُنْتَ مِنَ الْمُفْسِدِينَ ﴿٩١﴾

91. Fakat Allah ona, **"Şimdi mi** aklın başına geldi?" dedi, "Gözlerden perdenin kaldırıldığı, imandan başka bir seçeneğin kalmadığı bir zamanda iman etmenin ne faydası var? **Oysa şu ana kadar** emirlerime **başkaldırmış ve** hayatın boyunca **bozgunculuk peşinde koşmuştun!** Bu yüzden, son nefeste ettiğin bu sözde iman, seni hak ettiğin cezadan kurtaramayacaktır!"

فَالْيَوْمَ نُنَجّٖيكَ بِبَدَنِكَ لِتَكُونَ لِمَنْ خَلْفَكَ اٰيَةًۜ وَاِنَّ كَثٖيرًا مِنَ النَّاسِ عَنْ اٰيَاتِنَا لَغَافِلُونَ۟ ﴿٩٢﴾

92. "Ey Firavun! **Bugün** seni öldüreceğiz fakat **senden sonra gelecek** nesil**lere** tarihî **bir ibret** belgesi **olman için, cesedini** denizde çürüyüp yok olmaktan **kurtar**ıp kıyıya at**acağız.** Böylece insanlar, zalimleri nasıl bir akıbetin beklediğini gözleriyle görecekler!" Ne var ki, ibret alanların sayısı çok azdır. Çünkü **insanların çoğu, ayetlerimize karşı umursamaz bir tavır içindeler.**

وَلَقَدْ بَوَّاْنَا بَنٖٓي اِسْرَٓاءِيلَ مُبَوَّاَ صِدْقٍ وَرَزَقْنَاهُمْ مِنَ الطَّيِّبَاتِۚ فَمَا اخْتَلَفُوا حَتّٰى جَٓاءَهُمُ الْعِلْمُۜ اِنَّ رَبَّكَ يَقْضٖي بَيْنَهُمْ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ فٖيمَا كَانُوا فٖيهِ يَخْتَلِفُونَ ﴿٩٣﴾

93. Gerçekten biz, İsrail Oğulları'nı çok güzel ve güvenli **bir yurda yerleştirdik ve onlara tertemiz nimetler bağışladık. Fakat onlar, kendilerine** Allah'ın vahyi olan **ilim geldikten sonra,** sırf azgınlıklarından dolayı hakkı inkâr edip **ayrılığa düştüler.** Allah onlara,

ellerindeki Tevrat'ı onaylayan yeni bir kitap ve yeni bir Peygamber gönderince, kimisi ona inandı, kimisi inkâr etti. **Elbette Rabb'in, ayrılığa düştükleri konularda, mahşer gününde aralarında hükmünü verecektir.**

فَاِنْ كُنْتَ فٖى شَكٍّ مِمَّٓا اَنْزَلْنَٓا اِلَيْكَ فَسْـَٔلِ الَّذٖينَ يَقْرَؤُ۫نَ الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِكَۚ
لَقَدْ جَٓاءَكَ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ فَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْمُمْتَرٖينَۙ ﴿٩٤﴾

94-Ey Peygamber! **Eğer sana indirdiğimiz** bu kitap ve anlattığımız peygamber kıssaları **hakkında** en ufak **bir şüphen varsa, senden önce** kutsal **Kitabı okuyanlara,** yani Tevrat ve İncil'i okuyan insaf ve adalet sahibi Yahudi ve Hristiyan âlimlerine **sor!** Sana bildirdiğimiz peygamber kıssaları, onlar tarafından da bilinen ve kabul edilen olaylardır. Onlar kendi kitaplarında yer alan bu kıssalardan ibret almayıp hâlâ şirk ve inkârda devam ediyor olsalar bile, sorulduğu zaman bunları inkâr edemeyecek, "Evet böyledir." deyip tasdik etmeye mecbur kalacaklardır. Çünkü Allah'ın bütün elçileri hep bu evrensel gerçeği tebliğ etmişlerdir ve buna insanlık tarihi şahittir.

Gerçek şu ki, Rabb'inden sana insanlığı doğru yola ileten **hakikat** bilgisi **gelmiştir. O hâlde, sakın kuşkuya kapılanlardan olma!**

وَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الَّذٖينَ كَذَّبُوا بِاٰيَاتِ اللّٰهِ فَتَكُونَ مِنَ الْخَاسِرٖينَ ﴿٩٥﴾

95. Ve sakın Allah'ın ayetlerini yalanlayanlardan yana **olma, yoksa** dünyada da âhirette de **kaybedenlerden olursun!**

اِنَّ الَّذٖينَ حَقَّتْ عَلَيْهِمْ كَلِمَتُ رَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَۙ ﴿٩٦﴾

96. Çünkü hakikati bildiği hâlde kötülüğü tercih eden, böylece **haklarında Rabb'inin** azap **hükmü gerçekleşen** zalim**ler,** bireysel ve toplumsal yasalar gereğince, kesinlikle **iman etmeyecekler;**

وَلَوْ جَٓاءَتْهُمْ كُلُّ اٰيَةٍ حَتّٰى يَرَوُا الْعَذَابَ الْاَلٖيمَ ﴿٩٧﴾

97. Hakikati tüm berraklığıyla gösteren **her türlü mucize onlara gelse bile,** yine de inkârda diretecekler, **ta ki,** son nefeslerini verirken **o can yakıcı azabı** kendi gözleriyle **görünceye kadar!** Fakat böyle bir imanın faydası olmayacaktır.

فَلَوْلَا كَانَتْ قَرْيَةٌ اٰمَنَتْ فَنَفَعَهَٓا اٖيمَانُهَٓا اِلَّا قَوْمَ يُونُسَۜ لَمَّٓا اٰمَنُوا كَشَفْنَا
عَنْهُمْ عَذَابَ الْخِزْيِ فِى الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا وَمَتَّعْنَاهُمْ اِلٰى حٖينٍ ﴿٩٨﴾

98. Zaten insanlık tarihinde, son nefeslerine kadar inkârda direten, ancak azabı gördükten sonra **iman eden ve bu imanı kendisine yarar sağlayan bir toplum var mı ki? Bir tek Yunus'un kavmi hariç!** Çünkü Yunus (as), halkını yeteri kadar uyarmadan ümitsizliğe kapılmış ve görev yerini terk etmişti. Oysa Biz, hakikati tüm açıklığıyla ortaya koyan bir elçi göndermedikçe hiç kimseye azap etmeyiz (17. İsra: 15). Bu yüzden, **onlar** bir bulut gibi tepelerine çöken azabı görüp de **iman edince,** tövbelerini kabul ederek **dünya hayatındaki o alçaltıcı azabı üzerlerinden kaldırdık ve** ecellerinin geleceği **belli bir süreye kadar** refah, mutluluk ve huzur içerisinde **yaşamalarına izin verdik.** Şu hâlde, ey Müslüman! Sakın sen de Yunus gibi aceleci davranıp da, bütün insanların öyle çabucak inanmalarını bekleme! İnanmıyorlar diye ümitsizliğe kapılma, onları inandırmak için olağanüstü olaylar, kerametler peşinde koşma! Zira inkâra şartlanmış olanlar, sen onlara en büyük mucizeleri göstermiş olsan bile inkârdan vazgeçmeyeceklerdir. Unutma ki:

وَلَوْ شَٓاءَ رَبُّكَ لَاٰمَنَ مَنْ فِى الْاَرْضِ كُلُّهُمْ جَمٖيعًاۜ اَفَاَنْتَ تُكْرِهُ النَّاسَ حَتّٰى
يَكُونُوا مُؤْمِنٖينَ ﴿٩٩﴾

99. Şayet Rabb'in insanları zorla imana getirmek **isteseydi, yeryüzünde ne kadar insan varsa hepsi** çoktan **iman etmiş olurdu.** Fakat O, insanların kendi özgür iradeleriyle imanı seçmelerini istedi. **O hâlde,** göz göre göre küfrü tercih eden bu **insanları sen mi zorla imana getireceksin?** Senin görevin, hakikati onlara güzelce duyurmaktan ibarettir. Dolayısıyla, iman etmiyorlar diye kendini kahretme! Şunu iyi bil ki:

وَمَا كَانَ لِنَفْسٍ اَنْ تُؤْمِنَ اِلَّا بِاِذْنِ اللّٰهِۜ وَيَجْعَلُ الرِّجْسَ عَلَى الَّذٖينَ لَا يَعْقِلُونَ
﴿١٠٠﴾

100. Sen ne kadar çırpınsan da, **Allah'ın izni** ve iradesi **olmadıkça, hiç kimsenin iman etmesi mümkün değildir.** Ve Allah, dürüst ve samimi bir kalple hakikate yönelmedikleri sürece, kibir ve inatla hakkı reddeden o inkârcıları imana iletmeyecektir. Çünkü **O, akıllarını kullanmayan** böyle önyargılı ve kötü niyetli insan**ların** kalpleri **üzerine,** hakikati görme kabiliyetini dumura uğratan, vicdan ve sağduyularını körelten manevî **pislikler yağdırır!** Bu ilâhî kanun gereğince, kendi iradeleriyle hakikate yönelmeyen insanların iman etmeleri mümkün değildir.

قُلِ انْظُرُوا مَاذَا فِى السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِۜ وَمَا تُغْنِى الْاٰيَاتُ وَالنُّذُرُ عَنْ قَوْمٍ لَا
يُؤْمِنُونَ ﴿١٠١﴾

101. O hâlde, ey Peygamber! Senden mucize isteyenlere **de ki: "Göklerde ve yerde ne** muhteşem mucize**ler var, bakın** da ibret alın**!" Fakat inan**maya gönlü ol**mayan bir topluma,** bunca **deliller ve uyarılar** bile **fayda vermez.**

فَهَلْ يَنْتَظِرُونَ اِلَّا مِثْلَ اَيَّامِ الَّذٖينَ خَلَوْا مِنْ قَبْلِهِمْۜ قُلْ فَانْتَظِرُٓوا اِنّٖى مَعَكُمْ مِنَ
الْمُنْتَظِرٖينَ ﴿١٠٢﴾

102. Yoksa onlar, kendilerinden önceki zalim**lerin** yaşadığı azap **günleri gibi** bir günün gelme**sini mi bekliyorlar?** Bu gafillere **de ki: "Bekleyin öyleyse, işte ben de sizinle birlikte beklemekteyim!"**

ثُمَّ نُنَجّٖى رُسُلَنَا وَالَّذٖينَ اٰمَنُوا كَذٰلِكَۚ حَقًّا عَلَيْنَا نُنْجِ الْمُؤْمِنٖينَ ﴿١٠٣﴾

103. Bu bekleyiş esnasında, müminlerle kâfirler arasında büyük bir mücadele yaşanır. Biz de zalimlere biraz mühlet veririz ve **nihayet** o azap günü geldiğinde zalimleri helâk eder, **elçilerimizi ve iman edenleri kurtarırız. Uhdemizde bir hak olarak,** ilahi adaleti gerçekleştirir ve hak uğrunda sabırla mücadele eden **müminleri böyle kurtarırız.**

قُلْ يَٓا اَيُّهَا النَّاسُ اِنْ كُنْتُمْ فٖى شَكٍّ مِنْ دٖينٖى فَلَٓا اَعْبُدُ الَّذٖينَ تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ
اللّٰهِ وَلٰكِنْ اَعْبُدُ اللّٰهَ الَّذٖى يَتَوَفّٰيكُمْۚ وَاُمِرْتُ اَنْ اَكُونَ مِنَ الْمُؤْمِنٖينَۙ ﴿١٠٤﴾

104. O hâlde, kesin tavrını ortaya koymak üzere, onlara **de ki: "Ey insanlar! Eğer benim dinim hakkında bir şüpheniz varsa,** şunu iyi bilin ki, **ben sizin Allah'tan başka taptığınız varlıklara asla tapmam fakat hepinizi öldürecek olan Allah'a kulluk** ve ibadet **ederim.** Çünkü **ben,** inançlarından asla taviz vermeyen dosdoğru **müminlerden olmakla emrolundum."**

وَاَنْ اَقِمْ وَجْهَكَ لِلدّٖينِ حَنٖيفًاۚ وَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْمُشْرِكٖينَ ﴿١٠٥﴾

105. "Ve Rabb'im, şu ilâhî emirleri tüm insanlığa duyurmamı bana emretti: Her türlü batıl inanç ve ideoloji-

lerden **arınmış bir şekilde, yüzünü** tüm ruhunla, tüm benliğinle gerçek **inanç sistemine çevir! Ve sakın** Allah'tan başka varlıkları yüceltip ilâhlaştıran o **müşriklerden olma!"**

وَلَا تَدْعُ مِنْ دُونِ اللّٰهِ مَا لَا يَنْفَعُكَ وَلَا يَضُرُّكَۚ فَاِنْ فَعَلْتَ فَاِنَّكَ اِذًا مِنَ الظَّالِمِينَ

﴿١٠٦﴾

106. "Allah'ı bırakıp da, sana herhangi bir fayda veya zarar veremeyen varlıklara el açıp **yalvarma! Eğer böyle bir şey yapacak olursan, o takdirde sen de zalimlerden olursun!"** Allah'tan başkasına nasıl el açıp yalvarırsın ki;

وَاِنْ يَمْسَسْكَ اللّٰهُ بِضُرٍّ فَلَا كَاشِفَ لَهُٓ اِلَّا هُوَۚ وَاِنْ يُرِدْكَ بِخَيْرٍ فَلَا رَٓادَّ لِفَضْلِهٖۜ

يُصِيبُ بِهٖ مَنْ يَشَٓاءُ مِنْ عِبَادِهٖۜ وَهُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ ﴿١٠٧﴾

107. Allah sana bir sıkıntı, **bir zarar dokunduracak olsa, O'ndan başka hiç kimse onu gideremez. Eğer sana bir güzellik bahşetmek istese, hiç kimse O'nun lütuf ve cömertliğini engelleyemez. O, lütuf ve bereketini kullarından dilediğine verir.** O hâlde, O'nun ihsan ve inayetine lâyık kullar olmaya çalışın. Şunu da iyi bilin: **Allah çok bağışlayıcı, çok merhametlidir.**

قُلْ يَٓا اَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَٓاءَكُمُ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكُمْۚ فَمَنِ اهْتَدٰى فَاِنَّمَا يَهْتَدٖى لِنَفْسِهٖۚ

وَمَنْ ضَلَّ فَاِنَّمَا يَضِلُّ عَلَيْهَاۚ وَمَٓا اَنَا عَلَيْكُمْ بِوَكٖيلٍۜ ﴿١٠٨﴾

108. De ki: "Ey insanlar! İşte size Rabb'inizden, hakikatin ta kendisi olan Kur'an **gelmiş bulunuyor. Artık her kim doğru yolu seçerse, ancak kendi iyiliği için doğru yolu seçmiş olur. Kim de** Kur'an'ın çizdiği yoldan **saparsa, o da ancak kendi aleyhine sapmış olur.** Zira Allah, hepinize hakikati görme yeteneği bahşetmiştir. Tercih ve eylemlerinizden yalnızca kendiniz sorumlusunuz. Benim görevimse, yalnızca hakikati güzelce duyurmaktan ibarettir. Çünkü **ben sizin davranışlarınızdan sorumlu değilim.** Şu hâlde:

وَاتَّبِعْ مَا يُوحٰٓى اِلَيْكَ وَاصْبِرْ حَتّٰى يَحْكُمَ اللّٰهُۚ وَهُوَ خَيْرُ الْحَاكِمٖينَ ﴿١٠٩﴾

109. Ey hakikat yolunun yolcusu! **Sen** başkalarına değil, ancak ve ancak **sana gönderilen** bu hikmetli ayet**lere uy!** Hedefe ulaşma konusunda sakın aceleci davranma. **Allah** hakkınızda **hükmünü verinceye kadar,** bu yolda uğrayabileceğin zorluklara, sıkıntılara **sabret!** Unutma ki, **O hükmedenlerin en hayırlısıdır.**

سُورَةُ هُودٍ ﴿١١﴾

11. HUD SURESİ

Mekke devrinin sonlarında, Yunus suresinin hemen ardından indirilmiştir. Adını, Hud Peygamberin kıssasının anlatıldığı 50–60. ayetlerden almıştır. 123 ayettir.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

الٓرٰ كِتَابٌ اُحْكِمَتْ اٰيَاتُهُ ثُمَّ فُصِّلَتْ مِنْ لَدُنْ حَكٖيمٍ خَبٖيرٍۙ ﴿١﴾

1. Elif, Lâm, Râ.[47] Dinle, ey insanoğlu! Bak bunu sana Allah söylüyor. Bunları Allah sözü olarak dinle, başkasının sözüne benzetme. Senin gayet iyi tanıdığın ve şiirlerinde, yazılarında, hitabelerinde ustalıkla kullandığın şu harflere bir bak: İlâhî kudret, bu basit harfleri nasıl mükemmel bir uyumla yan yana dizdi de, olağanüstü güzelliği karşısında en büyük edebiyat ustalarının, âlimlerin, filozofların secdeye kapandığı; bir tek sûresinin dahi benzerini yapmakta beşeriyetin acze düştüğü eşsiz, mucizevî bir kitap ortaya koydu:

Bu öyle **bir kitaptır ki,** bizzat **Hakîm ve Habîr tarafından âyetleri muhkem kılınmış, sonra tafsil edilmiştir.**

Ey insan! Bu okuyacağın / dinleyeceğin mesaj öyle mükemmel **bir kitaptır ki,**

Onun **her bir âyeti, Hakîm** (sonsuz hüküm, hikmet ve adalet sahibi) **ve** aynı zamanda **Habîr** (her şeyi hakkıyla bilen, her şeyden haberdar) olan Allah **tarafından,**

Her türlü şüphe, çelişki, yanlışlık ve bozulmaya karşı özenle korunarak mükemmel bir ölçü ve ahenk içinde, gayet muntazam ve sağlam bir şekilde düzenlenerek **muhkem kılınmış,**

Ve her akıl sahibinin anlayıp ibret alabileceği biçimde açıklanmış, âyet âyet, sûre sûre düzenlenerek **tafsil edilmiştir.**

اَلَّا تَعْبُدُٓوا اِلَّا اللّٰهَۜ اِنَّنٖى لَكُمْ مِنْهُ نَذٖيرٌ وَبَشٖيرٌۙ ﴿٢﴾

2. Ki, Allah'tan başkasına kulluk ve **ibadet etmeyin!** Yalnızca O'nun emirlerine kayıtsız şartsız itaat edin, O'nun buyruklarına ters düşen hiçbir güce, kim olursa olsun asla boyun eğmeyin! O hâlde, ey Peygamber! Bu Kur'an ile insanlığı uyararak de ki: **"Doğrusu ben, size O'nun tarafından** gönderilmiş **bir uyarıcı ve müjdeleyiciyim.** Zalimleri ilahi azap ile uyaran, iman edip iyilik yapanları da cennet nimetleriyle müjdeleyen bir Peygamberim."

وَاَنِ اسْتَغْفِرُوا رَبَّكُمْ ثُمَّ تُوبُٓوا اِلَيْهِ يُمَتِّعْكُمْ مَتَاعًا حَسَنًا اِلٰٓى اَجَلٍ مُسَمًّى

وَيُؤْتِ كُلَّ ذٖى فَضْلٍ فَضْلَهُۜ وَاِنْ تَوَلَّوْا فَاِنّٖٓى اَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ كَبٖيرٍ ﴿٣﴾

3. "Şu halde, günahlarınızdan tövbe ederek **Rabb'inizden bağışlanma dileyin ve** tüm içtenliğinizle **O'na yönelin ki, sizi** ecel denilen **belirli bir süreye kadar** huzur ve mutluluk içinde **güzelce yaşatsın ve iyilik yapan herkese, iyiliğinin karşılığını** dünyada da ahirette de tam olarak **versin. Fakat** ilâhî buyruklardan **yüz çevirecek olursanız, doğrusu sizin için,** başınıza gelecek o **büyük günün azabından korkarım!"**

اِلَى اللّٰهِ مَرْجِعُكُمْۚ وَهُوَ عَلٰى كُلِّ شَیْءٍ قَدٖيرٌ ﴿٤﴾

4. "Hepinizin dönüşü eninde sonunda **Allah'adır. Ve Allah, her şeye gücü yeten mutlak kudret sahibidir."**

اَلَٓا اِنَّهُمْ يَثْنُونَ صُدُورَهُمْ لِيَسْتَخْفُوا مِنْهُۜ اَلَا حٖينَ يَسْتَغْشُونَ ثِيَابَهُمْۙ يَعْلَمُ مَا

يُسِرُّونَ وَمَا يُعْلِنُونَۚ اِنَّهُ عَلٖيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ ﴿٥﴾

5. Bakın, hakikatle yüz yüze gelmekten korkan kimi inkârcılar, elçiyi her gördüklerinde **ondan gizlenmek için** nasıl da **göğüslerini çevirip** hemencecik oradan sıvışı**yorlar.** Güya böylece hakikati görmemiş, duymamış oluyorlar. Kur'an'ın o etkileyici uyarısıyla yüz yüze gelmemek için arkalarını dönüp gitmekle, kalplerini ve ku-

---

[47] Bazı sûrelerin başında yer alan ve **hurûf-u mukattaa** diye isimlendirilen bu harflerin geniş açıklaması için Bakara Sûresi'inin 1, 23 ve 24. âyetlerine bakınız.

larını hakikate kapatmakla gerçeklerden kaçabileceklerini ve sorumluluktan kurtulabileceklerini sanıyorlar. **Oysa onlar,** gecenin zifiri karanlıklarında **örtülerine büründükleri** ve vicdanlarıyla baş başa kaldıkları **zaman bile, Allah onların gizledikleri ve açığa vurdukları her şeyi bilmektedir. Çünkü O, kalplerin içindeki** bütün gizli niyet ve düşünce**leri** tam olarak **bilir.** Öyle ki:

وَمَا مِنْ دَٓابَّةٍ فِي الْاَرْضِ اِلَّا عَلَى اللّٰهِ رِزْقُهَا وَيَعْلَمُ مُسْتَقَرَّهَا وَمُسْتَوْدَعَهَاۜ كُلٌّ فٖي
كِتَابٍ مُبٖينٍ ﴿٦﴾

6. Yeryüzünde yaşayan ne kadar canlı varsa, hepsinin rızkını veren Allah'tır. Bütün canlıları yediren, içiren ve ihtiyaç duydukları her şeyi onlara sağlayan O'dur.

Ayrıca **O, her canlının yerleşip kaldığı ve emanet durduğu yeri bilir.** Onların nerede barındığını, nereden gelip nereye gittiğini, nerede hareket edip nerede durduğunu bilir. Sizin hayat yolculuğunuzu; anne rahminden dünyaya, dünyadan kabre, oradan mahşere, sonra cennet veya cehenneme varıncaya kadar geçirdiğiniz ve geçireceğiniz aşamaları bilir. İşte **bütün bunlar,** varlık yasalarının belirlendiği **apaçık bir kitapta** kayıtlı**dır.**

وَهُوَ الَّذٖي خَلَقَ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضَ فٖي سِتَّةِ اَيَّامٍ وَكَانَ عَرْشُهُ عَلَى الْمَٓاءِ لِيَبْلُوَكُمْ
اَيُّكُمْ اَحْسَنُ عَمَلًاۜ وَلَئِنْ قُلْتَ اِنَّكُمْ مَبْعُوثُونَ مِنْ بَعْدِ الْمَوْتِ لَيَقُولَنَّ الَّذٖينَ
كَفَرُٓوا اِنْ هٰذَٓا اِلَّا سِحْرٌ مُبٖينٌ ﴿٧﴾

7. O Allah **ki, gökleri ve yeri günde,** yani birbirini takip eden altı evrede **yarattı.** Canlıların yaratılması aşamasında, **O'nun arşı** —yani kudret ve hükümranlığı— **su üzerinde** tecelli etmiş **idi.** Allah bütün canlı varlıklara su ile hayat verdi. Hayat suda başladı ve su, her canlının yaşam kaynağı oldu. Böylece Allah, **hanginizin daha güzel** ve yararlı **davranışlar göstereceği konusunda sizi imtihan etmek için** evreni, hayatı ve ölümü yarattı. Çünkü O, hiçbir şeyi anlamsız ve amaçsız yaratmamıştır.

Hal böyleyken, **eğer sen onlara, "Bakın, hepiniz öldükten sonra yeniden diriltil**ip hesaba çekil**eceksiniz!" desen,** ilâhî adaleti inkâr eden **o kâfirler, "Bu apaçık bir büyüdür.** Böyle bir iddia, düpedüz adam aldatmaktan, göz boyamaktan ibarettir.**" diyeceklerdir.**

وَلَئِنْ اَخَّرْنَا عَنْهُمُ الْعَذَابَ اِلٰٓى اُمَّةٍ مَعْدُودَةٍ لَيَقُولُنَّ مَا يَحْبِسُهُۜ اَلَا يَوْمَ يَأْتٖيهِمْ
لَيْسَ مَصْرُوفًا عَنْهُمْ وَحَاقَ بِهِمْ مَا كَانُوا بِهٖ يَسْتَهْزِؤُ۫نَ ﴿٨﴾

8. Eğer Biz, isyankârlıklarından dolayı onları derhal yok etmeyip de, hak ettikleri **azabı belirlenmiş bir vakte kadar ertelesek,** bunun hikmetini hiç düşünmeden, **"Onu**n hemen gerçekleşmesini **engelleyen nedir?** Hani Allah kâfirlere azap edecekti? Demek tüm uyarılar, tehditler yalanmış!**" diye**rek alaycı bir tavırla, azabın bir an önce gelmesini isteye**cekler.**

Fakat şunu iyi bilsinler ki, kendilerine vadedilen o azap **gelip çattı mı, bir daha asla geri çevrilecek değildir ve** o azap geldiği zaman, öteden beri **alay edip durdukları** cehennem **onları çepeçevre kuşatmış olacaktır.**

وَلَئِنْ اَذَقْنَا الْاِنْسَانَ مِنَّا رَحْمَةً ثُمَّ نَزَعْنَاهَا مِنْهُۚ اِنَّهُ لَيَؤُ۫سٌ كَفُورٌ ﴿٩﴾

9. Eğer insanoğluna katımızdan zenginlik, sağlık, güzellik, bolluk, bereket, huzur gibi nimetler vererek **bir rahmet tattırdıktan sonra onu elinden çekip geri alsak,** bunun bir imtihan olduğunu göz ardı ederek **hemen ümitsizliğe düşer, nankörlük etmeye başlar.** Sahip olduğu her şeyin kendisine Allah tarafından bağışlanan gelip geçici nimetler olduğunu idrak edemediği için, onları kaybettiği anda müthiş bir sarsıntı geçirir, yaşama ümidini tamamen kaybeder.

وَلَئِنْ اَذَقْنَاهُ نَعْمَٓاءَ بَعْدَ ضَرَّٓاءَ مَسَّتْهُ لَيَقُولَنَّ ذَهَبَ السَّيِّـَٔاتُ عَنّٖيۜ اِنَّهُ لَفَرِحٌ
فَخُورٌۙ ﴿١٠﴾

10. Ve yine, eğer kendisine dokunan bir sıkıntının ardından başındaki belâyı giderip **ona bir nimet tattıracak olsak, o zaman da,** "Nasıl olsa **belâlardan kurtuldum!" der ve** bir daha hiç sıkıntıya düşmeyecekmiş gibi **hemen şımarmaya,** o nimetleri kendisine veren yaratıcıyı unutarak kibirlenmeye, **büyüklük taslamaya başlar.** Nimetleri düşünür de, onları bahşeden yüce kudreti düşünmez. Belâlardan ödü kopar, fakat o belâlarla insanları imtihan eden Allah'a karşı gelmekten çekinmez.

اِلَّا الَّذٖينَ صَبَرُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِۜ اُو۬لٰٓئِكَ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَاَجْرٌ كَبٖيرٌ ﴿١١﴾

11. Ancak sıkıntılı anlarda ümitsizliğe düşmeyen, nimetlerden dolayı da şımarıp kibre kapılmayan, yani her iki durumda da **sabretmesini bilen ve** Allah'ın rızasını kazanmak amacıyla **güzel ve yararlı iş yapan kimseler** elbette **böyle değildir. İşte onlar için,** Rab'leri tarafından **bir bağışlanma ve muhteşem bir ödül vardır!**

فَلَعَلَّكَ تَارِكٌ بَعْضَ مَا يُوحٰٓى اِلَيْكَ وَضَٓائِقٌ بِهٖ صَدْرُكَ اَنْ يَقُولُوا لَوْلَٓا اُنْزِلَ عَلَيْهِ
كَنْزٌ اَوْ جَٓاءَ مَعَهُ مَلَكٌۜ اِنَّمَٓا اَنْتَ نَذٖيرٌۜ وَاللّٰهُ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ وَكٖيلٌۜ ﴿١٢﴾

12. Ey Peygamber! **Şimdi sen** o inkârcıların, "Eğer Muhammed gerçekten Peygamber olsaydı, **ona** gökten **bir hazine indirilmeli yahut onunla birlikte** iddialarını destekleyecek **bir melek gelmeli değil miydi?" şeklindeki** alaycı **sözlerinden ötürü yüreğin daralıyor diye, sana gönderilen ayetlerin** arasından, kâfirlerin çıkarlarına dokunacak **bir kısmın**ı onlara duyurmak**tan vaz mı geçeceksin?** Sakın ha! Şunu hiç unutma ki, senin görevin onları imana getirmek değildir. Çünkü **sen ancak bir uyarıcısın; her şeyi görüp gözeten** ve bütün işleri düzenleyip takdir eden gerçek **vekil ise,** yalnızca **Allah'tır.** Öyleyse O'na güven, zalimlerin yalan ve iftiralarına aldırmadan görevini yapmaya devam et.

اَمْ يَقُولُونَ افْتَرٰيهُۜ قُلْ فَأْتُوا بِعَشْرِ سُوَرٍ مِثْلِهٖ مُفْتَرَيَاتٍ وَادْعُوا مَنِ اسْتَطَعْتُمْ مِنْ
دُونِ اللّٰهِ اِنْ كُنْتُمْ صَادِقٖينَ ﴿١٣﴾

13. Yoksa inkâr edenler, **"Kur'an'ı** Muhammed **uydurdu!" mu diyorlar?** O zaman onlara **de ki:** "Eğer benim gibi okuma yazması bile olmayan bir kişi böyle muhteşem sureler 'uydurabiliyor' ise, o hâlde, **haydi siz de** ifade güzelliğinde ve ortaya koyduğu mükemmel hayat tarzında Kur'an'la boy ölçüşebilecek bir kitap veya en azından **Kur'an sureleri ayarında on tane uydurulmuş sure** meydana **getirin!** Eğer Kur'an'ı Muhammed uydurduysa, onu susturmak için bundan daha iyi bir fırsat olabilir mi? Öyle ya, İslâm'ı yok etmek için bunca zahmet çekmeye, malınızı mülkünüzü, çoluk çocuğunuzu bu uğurda feda etmeye ne gerek vardı? Onun 'uydurduğu' sureler gibi birkaç sure yazın ve iddiasını temelden çürütün! Zira sizler güzel söz söyleme sanatını iyi bilen, şiir ve edebiyattan anlayan kimselersiniz. Yok, "Buna tek başımıza güç yetiremeyiz." diyorsanız, o zaman **Allah'tan başka** yardıma **çağırabileceğiniz kim varsa,** becerisine güvendiğiniz bütün şairlerinizi, edebiyatçılarınızı, filozoflarınızı, ilim ve fikir adamlarınızı **çağırın!** Çağırın da, hepiniz el ele vererek güzellik ve doğrulukta

Kur'an'la boy ölçüşebilecek bir tek sure yazın, tabii **eğer** iddianızda **samimî iseniz...**

فَاِلَّمْ يَسْتَجِيبُوا لَكُمْ فَاعْلَمُٓوا اَنَّمَٓا اُنْزِلَ بِعِلْمِ اللّٰهِ وَاَنْ لَٓا اِلٰهَ اِلَّا هُوَۚ فَهَلْ اَنْتُمْ مُسْلِمُونَ ﴿١٤﴾

14. Eğer kâfirler, bu meydan okuma karşısında **size cevap veremezlerse** —ki hiçbir zaman veremeyecekler— o zaman kesin olarak **bilin ki, Kur'an** Muhammed tarafından uydurulmuş bir söz değil, **ancak Allah'ın ilmiyle gönderilmiş** bir mucize**dir ve** yine bilin ki, **Allah'tan başka** hükmüne boyun eğilecek, emrine kayıtsız şartsız itaat edilecek bir otorite, bir ilâh **yoktur!**

Şimdi bu meydan okuma karşısında düştüğünüz acizliğe rağmen, hakikate karşı inatla direnecek, Rabb'inizin buyruklarına **boyun eğmeyecek misiniz?**

مَنْ كَانَ يُرِيدُ الْحَيٰوةَ الدُّنْيَا وَزِينَتَهَا نُوَفِّ اِلَيْهِمْ اَعْمَالَهُمْ فِيهَا وَهُمْ فِيهَا لَا يُبْخَسُونَ ﴿١٥﴾

15. Kim bu dünya hayatını ve onun göz kamaştırıcı zenginlik ve **güzelliklerini arzu eder** ve bütün gücünü ve yeteneğini onu kazanmak için kullanır **ise, çalışmalarının karşılığını bu dünyada onlara tam olarak veririz ve bu konuda kendilerine hiçbir şekilde haksızlık edilmez.** Âhiret hayatını hesaba katmaksızın yalnızca dünya nimetlerini elde etmek için çalışanlar, çabalarının meyvesini bu dünyada alacaklar. Fakat Kur'an'ın öngördüğü evrensel adalet bilincine sahip olmadıklarından, insanlığa asla huzur ve mutluluk getiremeyecekler. Basit menfaatlerini kendilerine ilâh edinen bu insanlar, kendi halklarını maddî yönden refaha kavuştursalar bile, dünya halkları ölçeğinde insanlığa savaş, kan, gözyaşı ve nefretten başka bir şey veremeyecekler.

اُو۬لٰٓئِكَ الَّذِينَ لَيْسَ لَهُمْ فِي الْاٰخِرَةِ اِلَّا النَّارُۘ وَحَبِطَ مَا صَنَعُوا فِيهَا وَبَاطِلٌ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٦﴾

16. Fakat gerçek hayat olan **âhirette, onların payına düşen tek şey** cehennem **ateşi olacak!** Bu dünyada **oluşturdukları** ve ebediyen yıkılmaz zannettikleri saltanatları, âhireti kaybetme pahasına elde ettikleri güç, servet, makam, şan, şöhret orada **hiçbir işe yaramayacak ve yaptıkları** sözde iyilikler —doğru bir inanç ve niyetten yoksun olduğu için— **boşa gidecektir.**

اَفَمَنْ كَانَ عَلٰى بَيِّنَةٍ مِنْ رَبِّهٖ وَيَتْلُوهُ شَاهِدٌ مِنْهُ وَمِنْ قَبْلِهٖ كِتَابُ مُوسٰٓى اِمَامًا وَرَحْمَةًۜ اُو۬لٰٓئِكَ يُؤْمِنُونَ بِهٖۜ وَمَنْ يَكْفُرْ بِهٖ مِنَ الْاَحْزَابِ فَالنَّارُ مَوْعِدُهُۚ فَلَا تَكُ فِي مِرْيَةٍ مِنْهُۗ اِنَّهُ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ وَلٰكِنَّ اَكْثَرَ النَّاسِ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿١٧﴾

17. Düşünün, arzu ve ihtiraslarının kölesi olan ve menfaatleri uğrunda Allah'ı ve âhireti unutan bu insanlar mı daha hayırlıdır, yoksa **Rabb'inden** gelen Kur'an mucizesi gibi **apaçık bir delile dayanan ve ayrıca,** yine **O'nun tarafından** gönderilen İncil adındaki **bir şahidin şehadetiyle desteklen**ip doğruluğu belgelen**en** Hz. Peygamber (61. Saff: 6 ve 7. Araf: 157) ve onun izinden yürüyen bahtiyâr müminler **mi? Üstelik ondan önce, Musa'nın bir öncü ve bir rahmet kaynağı olarak** gönderilen ve Son Elçinin cihanı aydınlatacağını insanlığa müjdeleyen Tevrat adındaki **Kitabı da ortada iken...**

İşte onlar, yani aklın, vahyin ve insanlık tarihinin sağlam verileri ışığında bakabilen insanlar, **Kur'an'a** şeksiz şüphesiz **iman ederler.** Hangi dine, hangi millete, hangi ideolojiye mensup olursa olsun, yeryüzündeki mevcut dinî, siyasî veya etnik **gruplar içerisinden her kim de onu inkâr edecek olursa, onun varacağı yer cehennemdir! O hâlde** ey Müslüman, **sakın bu** Kur'an**'dan yana bir kuşkuya kapılma! Elbette o, Rabb'in tarafından** gönderilmiş olan **gerçeğin ta kendisidir! Fakat insanların çoğu iman etmezler.**

وَمَنْ اَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرٰى عَلَى اللّٰهِ كَذِبًاۜ اُو۬لٰٓئِكَ يُعْرَضُونَ عَلٰى رَبِّهِمْ وَيَقُولُ الْاَشْهَادُ هٰٓؤُ۬لَٓاءِ الَّذِينَ كَذَبُوا عَلٰى رَبِّهِمْۚ اَلَا لَعْنَةُ اللّٰهِ عَلَى الظَّالِمِينَۙ ﴿١٨﴾

18. Bunca belgeler, bilgiler ortada dururken, "Allah hiçbir elçi ve kitap göndermemiştir!" veya "Kur'an'ı Allah indirmemiştir!" ya da "Allah insanı yaptıklarından dolayı hesaba çekecek değildir!" yahut "Allah'tan başka, otoritesine kayıtsız şartsız boyun eğeceğimiz başka varlıklar vardır!" gibi dayanaksız ve saçma iddialar ortaya atarak **Allah'a karşı yalan uyduranlardan daha zalim kim olabilir? Bunlar,** yaptıklarının cezasını çekmek üzere mahşer gününde **Rab'lerinin huzuruna çıkarılacaklar ve** dünyada iken kendilerini hakikate davet etmiş olan **şahitler, "Rab'lerine karşı yalan söyleyenler işte bunlardır** ya Rab**!" diyecekler.**

O hâlde **dikkat** edin**; Allah'ın laneti,** dünyada da, âhirette de **zalimlerin üzerine olsun!**

اَلَّذِينَ يَصُدُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللّٰهِ وَيَبْغُونَهَا عِوَجًاۜ وَهُمْ بِالْاٰخِرَةِ هُمْ كَافِرُونَ ﴿١٩﴾

19. Çünkü **onlar**, hakka yönelmek isteyen insanları **Allah yolundan çeviriyor ve** İslâm aleyhinde çok çeşitli iftira kampanyaları düzenliyor, böylece, sinsi propagandalarla **doğru yolu çarpıtmaya çalışıyorlar!** Çünkü **onlar,** ilâhî adaletin gerçekleşeceği bir **öte dünyanın varlığına inanmıyorlar!"** Fakat gün gelecek, bu zalimlerin de defteri dürülecektir:

اُو۬لٰٓئِكَ لَمْ يَكُونُوا مُعْجِزِينَ فِي الْاَرْضِ وَمَا كَانَ لَهُمْ مِنْ دُونِ اللّٰهِ مِنْ اَوْلِيَٓاءَۢ يُضَاعَفُ لَهُمُ الْعَذَابُۜ مَا كَانُوا يَسْتَطِيعُونَ السَّمْعَ وَمَا كَانُوا يُبْصِرُونَ ﴿٢٠﴾

20. Onlar her ne kadar kendilerini **yeryüzünde** tek egemen güç ilan etseler de, Allah'ı **aciz bırakacak değillerdir ve onların Allah'tan başka** sığınabilecekleri hiçbir kurtarıcıları, koruyucuları ve **dostları yoktur.** Kendileri haktan saptıkları yetmiyormuş gibi, başkalarının da sapmasına öncülük ettikleri için ceza**ları kat kat artırılacaktır.** Daha bu dünyada nice belâlarla yüz yüze gelecekler, her türlü ahlâksızlık toplumu baştanbaşa saracak, yaratılış amacını unutan ve mutluluğu yalnızca maddede arayan gönüller, hiç bir zaman gerçek huzuru bulamayacak. Fakat inkârcılar, asıl cezayı âhirette çekecekler ve kendilerine asla merhamet gösterilmeyecek. **Çünkü onlar,** hakikati **dinlemeye** bile **tahammül edemiyor,** apaçık gerçekleri **görmeye yanaşmıyorlardı.**

اُو۬لٰٓئِكَ الَّذِينَ خَسِرُٓوا اَنْفُسَهُمْ وَضَلَّ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَفْتَرُونَ ﴿٢١﴾

21. İşte bunlar, kendi elleriyle **kendilerini felâkete sürükleyen kimselerdir.** Öyle ki, **uydurup durdukları** sahte ilâhları, ya da dinin yerine ikame etmeye çalıştıkları gösterişli ideolojileri, yeryüzünde cennet vadeden aldatıcı idealleri, **onları** en muhtaç oldukları anda **yüzüstü bırak**ıp gidecek, kendilerini korkunç akıbetten kurtaramay**acaktır.**

لَا جَرَمَ اَنَّهُمْ فِي الْاٰخِرَةِ هُمُ الْاَخْسَرُونَ ﴿٢٢﴾

22. Hiç şüphe yok ki, âhirette en büyük kayba uğrayanlar bunlar olacaktır.

اِنَّ الَّذِينَ اٰمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَاَخْبَتُٓوا اِلٰى رَبِّهِمْۙ اُو۬لٰٓئِكَ اَصْحَابُ الْجَنَّةِۚ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٢٣﴾

23. Buna karşılık, Allah'ın ayetlerine yürekten **iman eden,** bu imana yaraşır **güzel davranışlar gösteren ve Rab'lerine saygıyla boyun eğen kimselere gelince, işte onlar da cennet halkıdır ve sonsuza dek orada kalacaklardır.**

مَثَلُ الْفَرِيقَيْنِ كَالْاَعْمٰى وَالْاَصَمِّ وَالْبَص۪يرِ وَالسَّم۪يعِ هَلْ يَسْتَوِيَانِ مَثَلًا اَفَلَا
تَذَكَّرُونَ ﴿٢٤﴾

24. Evet, bir tarafta iman eden bahtiyarlar, öte yanda hakikati inkâr eden zalimler. **Bu iki grubun durumu, tıpkı gözleri görmeyen ve kulakları duymayan bir kimseyle,** etrafını rahatlıkla **görebilen ve** söylenenleri **duyabilen kimse** arasındaki fark **gibidir.** Ne dersiniz, **bu ikisinin durumu hiç eşit olur mu, hâla** düşünüp **ibret almayacak mısınız?**

Nitekim insanlık tarihi boyunca her Peygamber bu gerçeği dile getirmişti:

وَلَقَدْ اَرْسَلْنَا نُوحًا اِلٰى قَوْمِه۪ٓ اِنّ۪ي لَكُمْ نَذ۪يرٌ مُب۪ينٌ ﴿٢٥﴾

25. Gerçekten biz Nuh'u, içerisinde yaşadığı **halkına** ilâhî mesajı bildiren bir elçi olarak **göndermiştik.** Nuh onlara, "Ey halkım!" demişti, **"**Gerçek şu ki, **ben sizin için apaçık bir uyarıcıyım!** Ve işte, açık ve net olarak sizleri uyarıyorum:"

اَنْ لَا تَعْبُدُٓوا اِلَّا اللّٰهَ اِنّ۪ٓي اَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ اَل۪يمٍ ﴿٢٦﴾

26. "Allah'tan başka hiç kimseye kulluk ve **ibadet etmeyin!** Yalnızca O'na itaat edin, O'nun buyruklarına ters düşen hiçbir güce, kim olursa olsun asla boyun eğmeyin! **Doğrusu** ben, bu uyarıları dikkate almadığınız takdirde, **sizin için can yakıcı bir günün azabından korkuyorum!"**

فَقَالَ الْمَلَاُ الَّذ۪ينَ كَفَرُوا مِنْ قَوْمِه۪ مَا نَرٰيكَ اِلَّا بَشَرًا مِثْلَنَا وَمَا نَرٰيكَ اتَّبَعَكَ
اِلَّا الَّذ۪ينَ هُمْ اَرَاذِلُنَا بَادِيَ الرَّاْيِ وَمَا نَرٰى لَكُمْ عَلَيْنَا مِنْ فَضْلٍ بَلْ نَظُنُّكُمْ
كَاذِب۪ينَ ﴿٢٧﴾

27. Bunun üzerine, kavminin önde gelen inkârcıları, halkı sömürerek kurdukları kölelik sisteminin yıkılacağı ve böylece alışageldikleri lüks ve refah dolu yaşantının sona ereceği endişesiyle, "Ey Nuh!" dediler, **"Görüyoruz ki, sen de bizim gibi** fâni **bir insandan başka bir şey değilsin.** Allah elçi göndermek isteseydi, olağanüstü güçlere sahip bir melek gönderemez miydi? **Üstelik** bu ülkede ezilen, horlanan **dar görüşlü ayak takımından başka hiç kimsenin sana uymadığını görüyoruz.** Eğer bu din güzel bir şey olsaydı, herkesten önce bizim gibi akıllı, zengin ve yetenekli insanlar ona inanırdı. Bize göre kişinin doğru yolda olduğunu gösteren biricik ölçü, sahip olduğu güç ve zenginliktir. **Sizin bize karşı** bir meziyetinizi, **üstün bir tarafınızı da göremiyoruz** ki, gücünüz karşısında boyun eğelim. **Tam tersine, bize öyle geliyor ki, sizler** bu ülkede iktidarı ele geçirmek amacıyla kutsal din duygularını istismar eden, halkı kandırmak için de bu niyetini gizleyip sürekli iyi görünmeye çalışan birer **yalancısınız!"**

قَالَ يَا قَوْمِ اَرَاَيْتُمْ اِنْ كُنْتُ عَلٰى بَيِّنَةٍ مِنْ رَبّ۪ي وَاٰتٰين۪ي رَحْمَةً مِنْ عِنْدِه۪ فَعُمِّيَتْ
عَلَيْكُمْ اَنُلْزِمُكُمُوهَا وَاَنْتُمْ لَهَا كَارِهُونَ ﴿٢٨﴾

28. Buna karşılık Nuh, zalim yöneticilerin propagandasından etkilenip hak dine soğuk bakan kitlelere yönelerek **"Ey halkım!" dedi, "Düşünsenize, eğer ben Rabb'imin katından** gönderilen ve ciddiye alıp dinlediğiniz takdirde kesin ikna olacağınız **apaçık bir delile dayanıyorsam ve O bana** kendi **katından,** insanı dünya ve âhirette kurtuluşa ileten **bir rahmet lütfetmiş de, bu** gerçekler birileri tarafından **sizin gözünüzden kaçırılmış ise,** ne büyük bir hayırdan mahrum kalacağınızın farkında mısınız? O hâlde gelin, mesajımızı bizim ağzımızdan dinleyin, ondan sonra inanıp inanmamakta özgürsünüz. Korkmayın, **siz** Allah'ın rahmetini **istemediğiniz hâlde, biz sizi ona zorlayacak değiliz ya!"**

وَيَا قَوْمِ لَٓا اَسْـَٔلُكُمْ عَلَيْهِ مَالًا اِنْ اَجْرِيَ اِلَّا عَلَى اللّٰهِ وَمَٓا اَنَا بِطَارِدِ الَّذ۪ينَ اٰمَنُوا
اِنَّهُمْ مُلَاقُوا رَبِّهِمْ وَلٰكِنّ۪ٓي اَرٰيكُمْ قَوْمًا تَجْهَلُونَ ﴿٢٩﴾

29. "Ey halkım! Ben bu mesajı size ulaştırmama **karşılık, sizden herhangi bir maddî çıkar beklemiyorum. Benim mükâfatımı verecek olan yalnızca Allah'tır.**

Ey inkârcılar! **Ben,** yoksul ve zayıf oldukları için küçümsediğiniz ve birlikte oturmaya dahi tenezzül etmediğiniz şu **müminleri,** sizi memnun etmek için yanımdan **kovacak değilim! Çünkü onlar,** gün gelecek **Rab'lerine kavuşacak** ve yüce mahkemede şahitlik yapacak**lardır.** Kendilerini kovduğum için beni O'nun huzurunda şikâyet ederlerse, hâlim nice olur? Eğer bunlar iman etmeden önce kötülük yapmışlarsa, geçmişleri beni ilgilendirmez. Çünkü artık tövbe edip tertemiz bir hayata başladıklarını biliyorum. Fakat buna karşılık, **sizin** hak hukuk tanımayan, dürüstlük ve erdemlilik nedir **bilmeyen** cahil **bir topluluk olduğunuzu görüyorum."**

وَيَا قَوْمِ مَنْ يَنْصُرُن۪ي مِنَ اللّٰهِ اِنْ طَرَدْتُهُمْ اَفَلَا تَذَكَّرُونَ ﴿٣٠﴾

30. Ey halkım! Bu fakir müminleri yanımdan uzaklaştırdığım takdirde bu dini kabul edebileceğinizi söylüyorsunuz. İyi de, **eğer onları** yanımdan **kovacak olursam, beni Allah**'ın gazabın**dan kim kurtarabilir;** işin bu yönünü **hiç düşünmüyor musunuz?**

وَلَٓا اَقُولُ لَكُمْ عِنْد۪ي خَزَٓائِنُ اللّٰهِ وَلَٓا اَعْلَمُ الْغَيْبَ وَلَٓا اَقُولُ اِنّ۪ي مَلَكٌ وَلَٓا اَقُولُ
لِلَّذ۪ينَ تَزْدَر۪ٓي اَعْيُنُكُمْ لَنْ يُؤْتِيَهُمُ اللّٰهُ خَيْرًا اَللّٰهُ اَعْلَمُ بِمَا ف۪ٓي اَنْفُسِهِمْ اِنّ۪ٓي اِذًا
لَمِنَ الظَّالِم۪ينَ ﴿٣١﴾

31. "Evet, ben de sizin gibi bir insanım, bundan öte bir iddiam yok. Ben yalnızca, dünya ve âhirette kurtuluşunuzu sağlayacak hayat prensiplerini Allah'ın bana bildirdiğini söylüyorum. Fakat siz, bu iddiamın doğru olup olmadığını anlamak için mesajıma kulak vereceğiniz yerde, bana gayba ait sorular soruyor, mucizeler göstermemi istiyorsunuz. Oysa **ben size 'Allah'ın hazineleri benim yanımdadır** ve onları dilediğim şekilde kullanabilirim!' **demiyorum.** Allah'tan başka hiç kimsenin bilemeyeceği **gaybı da bilemem. Size bir melek olduğumu da söylemiyorum.** Bununla birlikte, sahip olduğunuz şu görkemli saltanatın günün birinde elinizden alınmayacağını ve **gözünüzde küçümseyip hor gördüğünüz bu** tertemiz **insanlara Allah'ın bir lütufta bulunmayacağını da söyleyemem.** Bu, onların iman ve ihlâs derecesine bağlıdır ve **onların kalplerindeki** iman ve samimiyet deneces**ini en iyi bilen, Allah'tır.** Eğer bütün bunların aksini iddia edecek olsaydım, o takdirde **ben,** hem kendime, hem de sizlere **kesinlikle zulmetmiş olurdum."**

قَالُوا يَا نُوحُ قَدْ جَادَلْتَنَا فَاَكْثَرْتَ جِدَالَنَا فَاْتِنَا بِمَا تَعِدُنَٓا اِنْ كُنْتَ مِنَ
الصَّادِق۪ينَ ﴿٣٢﴾

32. Bunun üzerine, kavminin önde gelen inkârcıları, **"Ey Nuh!" dediler, "Bizimle** yeterince **tartıştın, hatta** bıkkınlık verecek derecede **tartışmayı** gereksiz yere

uzattın. Eğer söylediklerin doğruysa, haydi ne duruyorsun, **artık bizi tehdit ettiğin şu azabı getir** de görelim!”

قَالَ اِنَّمَا يَأْتِيكُمْ بِهِ اللّٰهُ اِنْ شَٓاءَ وَمَٓا اَنْتُمْ بِمُعْجِزِينَ ﴿٣٣﴾

33. Nuh, “Bu benim elimde değil ki!” **dedi, “Onu size —eğer dilerse— ancak Allah getirebilir ve siz de** buna **asla engel olamazsınız!”**

وَلَا يَنْفَعُكُمْ نُصْحِي اِنْ اَرَدْتُ اَنْ اَنْصَحَ لَكُمْ اِنْ كَانَ اللّٰهُ يُرِيدُ اَنْ يُغْوِيَكُمْ هُوَ رَبُّكُمْ وَاِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٣٤﴾

34. “Zaten ben size ne kadar öğüt vermek istesem de, eğer Allah günahlarınızdan dolayı sizi cezalandırmaya karar vermiş ve bu yüzden **sapıklık içinde kalmanızı dilemişse, öğütlerim size hiçbir yarar sağlamayacaktır.** Zira ilâhî yasalara göre, bir toplum kendisini değiştirmediği sürece, Allah onları değiştirmez. Unutmayın ki, kâinatı yaratan, yöneten ve yönlendiren, **sizin** tüm hayatınızla ilgili kanunlar ve kurallar koyan gerçek Sahibiniz, Efendiniz, **Rabb’iniz O’dur ve hepiniz** eninde sonunda **O’nun huzuruna çıkarılacaksınız.”**

اَمْ يَقُولُونَ افْتَرٰيهُ قُلْ اِنِ افْتَرَيْتُهُ فَعَلَيَّ اِجْرَامِي وَاَنَا بَرِٓيءٌ مِمَّا تُجْرِمُونَ ﴿٣٥﴾

35. Ey Muhammed! **Yoksa onlar, bunları senin uydurduğunu mu iddia ediyorlar?** Onlara **de ki: “Eğer onu ben uydurmuşsam, bunun cezasını çekecek olan benim.** Fakat bu, sizin Allah’a karşı olan sorumluluğunuzu ortadan kaldırmaz. Kaldı ki, hayatım boyunca hiç kimseye, hiçbir sebeple yalan söylemediğimi ve dolayısıyla, Allah’a karşı asla yalan söylemeyeceğimi gayet iyi bilirsiniz. Zira **ben, sizin işlediğiniz** türden, Allah adına yalan uydurmak veya insanları aldatmak gibi **günahlardan uzağım.”**

Nuh Peygamberin kıssası şöyle devam ediyor:

وَاُوحِيَ اِلٰى نُوحٍ اَنَّهُ لَنْ يُؤْمِنَ مِنْ قَوْمِكَ اِلَّا مَنْ قَدْ اٰمَنَ فَلَا تَبْتَئِسْ بِمَا كَانُوا يَفْعَلُونَ ﴿٣٦﴾

36. Uzun ve meşakkatli bir mücadelenin ardından, **Nuh’a** şu talimatlar **bildirildi:** “Şu ana kadar sana **inanmış olanların dışında, artık kavminden hiç kimse iman etmeyecek. Onların yaptıklarından dolayı üzülme.** Ve asla umutsuzluğa, karamsarlığa kapılma.”

وَاصْنَعِ الْفُلْكَ بِاَعْيُنِنَا وَوَحْيِنَا وَلَا تُخَاطِبْنِي فِي الَّذِينَ ظَلَمُوا اِنَّهُمْ مُغْرَقُونَ ﴿٣٧﴾

37. “Bizim kontrolümüz altında ve sana **vahyettiğimiz** bilgiler **doğrultusunda,** sizi büyük tufanda boğulmaktan kurtaracak **gemiyi inşa et ve bu zalimler için Bana yalvarma, çünkü onlar boğulacaklar!”**

وَيَصْنَعُ الْفُلْكَ وَكُلَّمَا مَرَّ عَلَيْهِ مَلَاٌ مِنْ قَوْمِهِ سَخِرُوا مِنْهُ قَالَ اِنْ تَسْخَرُوا مِنَّا فَاِنَّا نَسْخَرُ مِنْكُمْ كَمَا تَسْخَرُونَ ﴿٣٨﴾

38. Böylece Nuh, kendisine emredildiği şekilde **gemiyi yapmaya başladı. Kavminin ileri gelenleri ne zaman yanından geçecek olsa,** yaptığı işten dolayı **onunla alay ediyorlardı.** Nuh da onlara, **“Madem bizimle alay ediyorsunuz,” diyordu,** “o zaman şunu **iyi bilin ki, siz** şimdi bizimle **nasıl alay ediyorsanız,** vakti gelince **biz de sizinle alay edeceğiz!”**

فَسَوْفَ تَعْلَمُونَ مَنْ يَأْتِيهِ عَذَابٌ يُخْزِيهِ وَيَحِلُّ عَلَيْهِ عَذَابٌ مُقِيمٌ ﴿٣٩﴾

39. “O hâlde bekleyin, bu dünyada alçaltıcı azabın kime gelip çatacağını ve âhirette **sonsuz azabın kimi sarıp kucaklayacağını yakında göreceksiniz!”**

حَتّٰٓى اِذَا جَٓاءَ اَمْرُنَا وَفَارَ التَّنُّورُ قُلْنَا احْمِلْ فِيهَا مِنْ كُلٍّ زَوْجَيْنِ اثْنَيْنِ وَاَهْلَكَ اِلَّا مَنْ سَبَقَ عَلَيْهِ الْقَوْلُ وَمَنْ اٰمَنَ وَمَٓا اٰمَنَ مَعَهُٓ اِلَّا قَلِيلٌ ﴿٤٠﴾

40. Nihayet tufan **emrimiz gelip çattı.** Gökten yağmurlar boşanmaya, yerden pınarlar fışkırmaya ve **sular coşup kaynamaya başlayınca,** Nuh’a, **“Her cins** hayvan**dan** erkekli dişili **birer çift al ve** boğulacaklarına dair **haklarında hüküm verilmiş olanlar hariç, aileni ve iman edenleri gemiye bindir!” dedik. Zaten onunla birlikte iman edenlerin sayısı pek azdı.**

وَقَالَ ارْكَبُوا فِيهَا بِسْمِ اللّٰهِ مَجْرٰيهَا وَمُرْسٰيهَا اِنَّ رَبِّي لَغَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٤١﴾

41. Nuh, kendilerine uzun süre yetecek erzakı da hazırladıktan sonra müminlere seslenerek **“Artık gemiye binebilirsiniz!” dedi, “Onun hareket etmesi de, durması da Allah’ın adıyladır.** Bu gemi, O’nun emriyle hareket edecek ve O’nun lütuf ve yardımı sayesinde kurtulacaktır. Yoksa Allah’ın yardımı olmadan hangi gemi bu azgın dalgalara dayanabilir? **Doğrusu Rabb’im, çok bağışlayıcı, çok merhametlidir.”**

وَهِيَ تَجْرِي بِهِمْ فِي مَوْجٍ كَالْجِبَالِ وَنَادٰى نُوحٌ ابْنَهُ وَكَانَ فِي مَعْزِلٍ يَا بُنَيَّ ارْكَبْ مَعَنَا وَلَا تَكُنْ مَعَ الْكَافِرِينَ ﴿٤٢﴾

42. Derken gemi, yolcularıyla birlikte dağ gibi dalgaların arasından süzülmeye başladı. O sırada **Nuh, kıyıda kalan oğlun**u gördü ve on**a, “Yavrucuğum!” diye** son bir ümitle **seslendi,** “Ne olur, sen de **bizimle birlikte** gemiye **bin; inkârcıların yanında kal**ıp onlarla aynı akıbeti paylaş**ma!”**

قَالَ سَاٰوِٓي اِلٰى جَبَلٍ يَعْصِمُنِي مِنَ الْمَٓاءِ قَالَ لَا عَاصِمَ الْيَوْمَ مِنْ اَمْرِ اللّٰهِ اِلَّا مَنْ رَحِمَ وَحَالَ بَيْنَهُمَا الْمَوْجُ فَكَانَ مِنَ الْمُغْرَقِينَ ﴿٤٣﴾

43. Buna karşılık oğlu, “Ben kendi başımın çaresine bakabilirim. **Beni sulara karşı koruyacak bir dağa sığınıp kurtulacağım!” dedi.** Nuh ise, **“Bugün, Allah’ın merhametine nail olan** mümin kulların**dan başka hiç kimse O’nun gazabından kurtulamayacaktır!” dedi.** İşte o anda, **aralarına** dev bir **dalga girdi ve böylece,** Nuh’un oğlu **da** diğer kâfirler gibi azgın sular arasında **boğulup gitti!**

وَقِيلَ يَٓا اَرْضُ ابْلَعِي مَٓاءَكِ وَيَا سَمَٓاءُ اَقْلِعِي وَغِيضَ الْمَٓاءُ وَقُضِيَ الْاَمْرُ وَاسْتَوَتْ عَلَى الْجُودِيِّ وَقِيلَ بُعْدًا لِلْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴿٤٤﴾

44. Bütün kâfirler helâk edildikten sonra, yere ve göğe, **“Ey yer, sularını geri yut ve ey gök,** yağmurlarını **artık durdur!” diye emredildi. Böylece sular çekildi, iş bitirildi.** Nuh’un gemisi, Cizre yakınlarındaki **Cudi** dağının **üzerinde** karaya **oturdu. Ve** ilâhî fermanı ilân etmek üzere **denildi ki:**

“Helâki hak eden **bu zalim topluluk,** ilahi rahmetten **uzak olsun!”**

وَنَادٰى نُوحٌ رَبَّهُ فَقَالَ رَبِّ اِنَّ ابْنِي مِنْ اَهْلِي وَاِنَّ وَعْدَكَ الْحَقُّ وَاَنْتَ اَحْكَمُ الْحَاكِمِينَ ﴿٤٥﴾

45. Bu arada, oğlunun acısıyla yüreği kan ağlayan **Nuh Rabb’ine seslenerek, “Ey Rabb’im!” diye yalvardı, “Şüphesiz oğlum** ne kadar isyankâr da olsa, **ailemin bir parçasıdır** ve biliyorum ki **senin vaadin de haktır.** Verdiğin her söz doğrudur ve mutlaka yerine gelecektir. Bu yüzden, onu affet diyemem, fakat daha düne kadar kucağımda sevip okşadığım yavrumun cehennemde ebediyen yanmasına nasıl yüreğim dayanır? Bana bir

umut ışığı, bir teselli yok mu ya Rab! Hiç kuşkusuz **sen, hükmedenlerin** en adili, **en hâkimisin!"**

قَالَ يَا نُوحُ اِنَّهُ لَيْسَ مِنْ اَهْلِكَۚ اِنَّهُ عَمَلٌ غَيْرُ صَالِحٍ فَلَا تَسْـَٔلْنِ مَا لَيْسَ لَكَ بِهٖ
عِلْمٌۜ اِنّ۪ٓي اَعِظُكَ اَنْ تَكُونَ مِنَ الْجَاهِلِينَ ﴿٤٦﴾

46. Allah, **"Ey Nuh!" dedi, "O,** kan bağı yönünden senin öz oğlun olsa da, inkârcılarla birlikte olmayı tercih ettiği için **senin ailenden değildir. Çünkü o,** Allah'a isyan etmekle çok **çirkin bir davranış** sergiledi. **O hâlde,** ilâhî prensiplere uygun olup olmadığını **bilmediğin bir şeyi isteme benden.** Bütün inkârcılara ne yapılacaksa, senin oğluna da o yapılacak. Çocuğuna duyduğun babalık şefkati, zalimlere verilecek ceza konusunda seni adaletsizliğe sürüklemesin. Zira bu, senin gibi vahyin eğitiminden geçmiş birine hiç yakışmaz. **Sana, cahilce davranmamanı tavsiye ederim."**

قَالَ رَبِّ اِنّ۪ٓي اَعُوذُ بِكَ اَنْ اَسْـَٔلَكَ مَا لَيْسَ ل۪ي بِه۪ عِلْمٌۜ وَاِلَّا تَغْفِرْ ل۪ي وَتَرْحَمْن۪ٓي
اَكُنْ مِنَ الْخَاسِر۪ينَ ﴿٤٧﴾

47. Bunun üzerine Nuh, **"Ey Rabb'im!** İçyüzünü **bilmediğin bir şeyi senden istemekten Sana sığınırım. Eğer beni bağışlamaz, bana merhamet etmezsen,** dünyada da âhirette de **kaybedenlerden olurum!" dedi.**

ق۪يلَ يَا نُوحُ اهْبِطْ بِسَلَامٍ مِنَّا وَبَرَكَاتٍ عَلَيْكَ وَعَلٰٓى اُمَمٍ مِمَّنْ مَعَكَۜ وَاُمَمٌ
سَنُمَتِّعُهُمْ ثُمَّ يَمَسُّهُمْ مِنَّا عَذَابٌ اَل۪يمٌ ﴿٤٨﴾

48. Ve derken, **"Ey Nuh!" denildi, "Sana ve seninle birlikte olanlardan** türeyecek tertemiz **nesillere bizim tarafımızdan** bağışlanan **esenlik ve bereketlerle,** suların çekildiği vadilere doğru **in!** Şunu da bil ki, zamanla onların arasından da kötü insanlar türeyecek. **Öyle nesiller** gelecek **ki, onları** bu dünyada kısa bir süre **nimetler içinde yaşatacağız, fakat sonunda, tarafımızdan** gelecek **can yakıcı bir azap hepsini perişan edecek!** Böylece, iyilerle kötüler arasındaki mücadele kıyamete kadar sürüp gidecek."

تِلْكَ مِنْ اَنْبَٓاءِ الْغَيْبِ نُوح۪يهَٓا اِلَيْكَۚ مَا كُنْتَ تَعْلَمُهَٓا اَنْتَ وَلَا قَوْمُكَ مِنْ قَبْلِ
هٰذَاۚ فَاصْبِرْۚ اِنَّ الْعَاقِبَةَ لِلْمُتَّق۪ينَ ﴿٤٩﴾

49. Ey Muhammed! **Bütün bu** anlatıla**nlar, sana vahiyle bildirdiğimiz** ve başka türlü asla bilemeyeceğiniz **gayb haberlerindendir.** Gerçi insanlığın hafızasında derin izler bırakmış olan bu olaylarla ilgili yarı gerçek, yarı efsane bilgi kırıntıları her toplumun kültüründe vardır. Fakat **bu** ayetlerin size ulaşması**ndan önce, ne sen, ne de içinde yaşadığın toplum bunu** bu kadar net ve doğru biçimde **bilmiyordunuz!** İşte Nuh'un zalimlere karşı nasıl bir mücadele verdiğini, ne büyük eziyetlere göğüs gerdiğini ve sonuçta ne büyük lütuflara eriştiğini gördünüz. **O hâlde,** ey Müslüman, sen de onlar gibi **sabret!** Unutma ki, **mutlu son** daima **dürüst ve erdemli insanların olacaktır.**

Ve aradan yıllar geçti, yeni nesiller geldi. İsimler ve şekiller değişti, fakat değişmeyen tek şey vardı; hak ile batılın amansız mücadelesi:

وَاِلٰى عَادٍ اَخَاهُمْ هُودًاۜ قَالَ يَا قَوْمِ اعْبُدُوا اللّٰهَ مَا لَكُمْ مِنْ اِلٰهٍ غَيْرُهُۜ اِنْ اَنْتُمْ اِلَّا
مُفْتَرُونَ ﴿٥٠﴾

50. Ad kavmine de, kardeşleri gibi yakından tanıdıkları soydaşları **Hud'u** elçi olarak gönderdik**.** Hud, **"Ey halkım!" dedi, "Allah'a** gönülden boyun eğin ve yalnızca O'na **kulluk edin!** Zira **sizin O'ndan başka** otoritesine kayıtsız şartsız boyun eğeceğiniz bir efendiniz, bir ilâh**ınız yoktur! Sizler** Allah'ın ayetlerini inkâr etmekle ve hayat programınızı O'ndan başkalarının da çizebileceğini söylemekle **asılsız iddialar ortaya atmaktan başka bir şey yapmıyorsunuz."**

يَا قَوْمِ لَٓا اَسْـَٔلُكُمْ عَلَيْهِ اَجْرًاۜ اِنْ اَجْرِيَ اِلَّا عَلَى الَّذ۪ي فَطَرَن۪يۜ اَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿٥١﴾

51. "Ey halkım! Ben bu mesajı size ulaştırmama **karşılık, sizden herhangi bir ödül** veya teşekkür **beklemiyorum. Benim mükâfatımı verecek olan, yalnızca beni yaratan** Allah'**tır; hâlâ aklınızı kullanmayacak mısınız?**

وَيَا قَوْمِ اسْتَغْفِرُوا رَبَّكُمْ ثُمَّ تُوبُٓوا اِلَيْهِ يُرْسِلِ السَّمَٓاءَ عَلَيْكُمْ مِدْرَارًا وَيَزِدْكُمْ
قُوَّةً اِلٰى قُوَّتِكُمْ وَلَا تَتَوَلَّوْا مُجْرِم۪ينَ ﴿٥٢﴾

52. "Ey halkım! Gelin yol yakınken günahlarınızdan tövbe edip **Rabb'inizin** sonsuz şefkat ve **merhametine sığının. Sonra da** tüm ruhunuz ve benliğinizle **O'na yönelin ki, göğü**n bütün nimetlerini **üzerinize sağanak sağanak yağdırsın ve gücünüze güç katsın!** Yeter ki, **zulüm ve haksızlık ederek** Rabb'inizin rahmetinden **yüz çevirmeyin!"**

قَالُوا يَا هُودُ مَا جِئْتَنَا بِبَيِّنَةٍ وَمَا نَحْنُ بِتَارِك۪ٓي اٰلِهَتِنَا عَنْ قَوْلِكَ وَمَا نَحْنُ لَكَ
بِمُؤْمِن۪ينَ ﴿٥٣﴾

53. Bu sevgi, şefkat, rahmet ve merhamet dolu sözlere karşılık kâfirler, **"Ey Hud!" dediler, "Sen bize,** bizi inanmaya mecbur bırakacak türden **açık bir mucize getirmedin.** Dolayısıyla, sırf **senin sözünle tanrılarımızı** ve onlar sayesinde elde ettiğimiz tahtımızı, tacımızı **bırakacak değiliz.** O hâlde, hiç boşuna bekleme, **sana asla inanmayacağız!"**

اِنْ نَقُولُ اِلَّا اعْتَرٰيكَ بَعْضُ اٰلِهَتِنَا بِسُٓوءٍۜ قَالَ اِنّ۪ٓي اُشْهِدُ اللّٰهَ وَاشْهَدُوٓا اَنّ۪ي بَر۪ٓيءٌ
مِمَّا تُشْرِكُونَۙ ﴿٥٤﴾

54. "Şu çılgınca tavırların için, **"Seni tanrılarımızdan biri** kendilerine dil uzattığın için **fena hâlde çarpmış!" demekten başka bir söz bulamıyoruz!"**

Bunun üzerine Hud, "Madem öyle!" **dedi,** "O hâlde, **ben** size hakkı tebliğ ettiğime dair **Allah'ı şahit tutuyorum. Siz de şahit olun ki,** kulluk ve ibadette O'na **ortak kabul ettiğiniz** o sahte ilâhların hiç biri**ni tanımıyorum ben!"**

مِنْ دُونِه۪ فَك۪يدُون۪ي جَم۪يعًا ثُمَّ لَا تُنْظِرُونِ ﴿٥٥﴾

55. "Evet, **O'ndan başka** hükmüne boyun eğilen hiçbir güç, hiçbir otorite, hiçbir ilâh tanımıyorum ben! **Haydi,** eğer yüreğiniz yetiyorsa, ilâhlarınızla birlikte **hepiniz, bütün hile ve entrikalarınızla çıkın karşıma; sonra da bana göz açtırmayın bakalım!"**

اِنّ۪ي تَوَكَّلْتُ عَلَى اللّٰهِ رَبّ۪ي وَرَبِّكُمْۜ مَا مِنْ دَٓابَّةٍ اِلَّا هُوَ اٰخِذٌ بِنَاصِيَتِهَاۜ اِنَّ رَبّ۪ي عَلٰى
صِرَاطٍ مُسْتَق۪يمٍ ﴿٥٦﴾

56. Hiç kimseden korkum yok! Çünkü **ben, benim de Rabb'im sizin de Rabb'iniz olan Allah'a dayandım.** Kâinatta hiçbir canlı yoktur ki, Allah onu perçeminden yakalamış olmasın. Tüm varlıklar, her an O'nun kontrol ve gözetimi altındadır. Elbette Rabb'im, dosdoğru bir yoldadır. Yaptığı her iş doğru, verdiği her hüküm adildir. Dolayısıyla, doğrulardan yana olanları ödüllendirecek, zalimlere de hak ettikleri cezayı verecektir."

فَاِنْ تَوَلَّوْا فَقَدْ اَبْلَغْتُكُمْ مَٓا اُرْسِلْتُ بِهٓ اِلَيْكُمْۜ وَيَسْتَخْلِفُ رَبّ۪ي قَوْمًا غَيْرَكُمْۚ وَلَا
تَضُرُّونَهُ شَيْـٔاًۜ اِنَّ رَبّ۪ي عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ حَف۪يظٌ ﴿٥٧﴾

57. "Ama eğer yüz çevirirseniz, sonucuna da katlanırsınız! Zira **ben, size bildirmem gereken her şeyi bildirdim.** Bundan sonrası size kalmış. Unutmayın ki, **Rabb'im** dilerse hepinizi yok eder de, **sizin yerinize,** bu dine sahip çıkacak **başka bir toplum getirir** ve onları yeryüzünde egemen kılar ve bu durumda **siz, O'na hiçbir şekilde** karşı koyamaz, kendi öz benliğinizden başka hiç kimseye **zarar veremezsiniz! Çünkü Rabb'im, her şeyi görüp gözetmektedir."**

Bunlar, Hud'un söylediği son sözler oldu. Böylece tebliğ dönemi bitmiş ve sıra, ilâhî tehdit ve uyarıların gerçekleşmesine gelmişti:

وَلَمَّا جَٓاءَ اَمْرُنَا نَجَّيْنَا هُودًا وَالَّذ۪ينَ اٰمَنُوا مَعَهُ بِرَحْمَةٍ مِنَّاۚ وَنَجَّيْنَاهُمْ مِنْ
عَذَابٍ غَل۪يظٍ ﴿٥٨﴾

58. Ve nihayet azap **emrimiz gelince** zalimleri helâk ettik. **Hud'u ve beraberindeki müminleri** ise, lütuf ve **merhametimiz sayesinde kurtuluşa erdirdik ve kendilerini,** âhiretteki **şiddetli azaptan da kurtardık.**

وَتِلْكَ عَادٌۗ جَحَدُوا بِاٰيَاتِ رَبِّهِمْ وَعَصَوْا رُسُلَهُ وَاتَّبَعُٓوا اَمْرَ كُلِّ جَبَّارٍ عَن۪يدٍ ﴿٥٩﴾

59. İşte Âd kavminin sonu böyle oldu! Çünkü onlar, **Rab'lerinin ayetlerini** bile bile **inkâr ettiler.** Hud'a karşı gelmekle, **O'nun** bütün **elçilerine baş kaldırmış oldular.** Çünkü bir Peygamberi inkâr etmek, peygamberlik gerçeğini ve dolayısıyla bütün peygamberleri inkâr etmek demektir. İşte Âd kavmi, ilâhî prensiplere göre hükmedenlere itaati terk ettiler ve **nerde** hak hukuk tanımayan **inatçı, zorba** bir diktatör **varsa onun peşinden gittiler.**

وَاُتْبِعُوا ف۪ي هٰذِهِ الدُّنْيَا لَعْنَةً وَيَوْمَ الْقِيٰمَةِۜ اَلَٓا اِنَّ عَادًا كَفَرُوا رَبَّهُمْۜ اَلَا بُعْدًا
لِعَادٍ قَوْمِ هُودٍ ﴿٦٠﴾

60. Bu yüzden hem bu dünyada, hem de mahşer gününde, onları helak edecek **bir lânet takıldı peşlerine.**

Dikkat edin, işte **Rabb'ini** böyle **inkâr etmişti Âd** kavmi**! Dikkat** edin, işte böyle **helâk olup gitti, Hud'un kavmi Âd!**

Ve aradan yıllar geçti. Zamanla inkârcılık yeniden ortaya çıktı. İşte, insanlık tarihinin bir başka ibret verici sayfası:

وَاِلٰى ثَمُودَ اَخَاهُمْ صَالِحًاۢ قَالَ يَا قَوْمِ اعْبُدُوا اللّٰهَ مَا لَكُمْ مِنْ اِلٰهٍ غَيْرُهُۜ هُوَ اَنْشَاَكُمْ
مِنَ الْاَرْضِ وَاسْتَعْمَرَكُمْ ف۪يهَا فَاسْتَغْفِرُوهُ ثُمَّ تُوبُٓوا اِلَيْهِۜ اِنَّ رَبّ۪ي قَر۪يبٌ مُج۪يبٌ
﴿٦١﴾

61. Semud halkına da, kardeşleri gibi yakından tanıdıkları arkadaşları **Salih'i** elçi olarak gönderdik. Salih, **"Ey halkım!" dedi, "Allah'a** gönülden boyun eğin ve yalnızca O'na **kulluk edin!** Zira **sizin O'ndan başka** otoritesine kayıtsız şartsız boyun eğeceğiniz bir efendiniz, bir ilâh**ınız yoktur!"**

"Sizi önce **topraktan** ve daha sonra topraktan süzdüğü minerallerden **yaratan ve bir ömür boyu yeryüzünde yaşamanızı sağlayan O'dur. O hâlde,** günahlarınızdan dolayı **O'ndan bağışlanma dileyin, sonra da** tüm ruhunuz ve benliğinizle **O'na yönelin!** Unutmayın ki, **Rabb'im** size şah damarınızdan daha **yakındır,** her duaya, her yakarışa mutlaka **karşılık verendir.**

قَالُوا يَا صَالِحُ قَدْ كُنْتَ ف۪ينَا مَرْجُوًّا قَبْلَ هٰذَٓا اَتَنْهٰينَٓا اَنْ نَعْبُدَ مَا يَعْبُدُ اٰبَٓاؤُنَا
وَاِنَّنَا لَف۪ي شَكٍّ مِمَّا تَدْعُونَٓا اِلَيْهِ مُر۪يبٍ ﴿٦٢﴾

62. Bu güzel davete karşılık kavminin inkârcıları, **"Ey Salih!" dediler, "Sen şu ana kadar, aramızda** büyük **umut**lar **beslenen biriydin.** Parlak zekân ve dürüstlüğün sayesinde, seni geleceğin lideri olarak görüyorduk. Fakat sen, tek Allah'a kulluk iddiasıyla ortaya çıkarak bütün umutlarımızı boşa çıkardın. **Demek sen bizi, atalarımızın** geçmişten beri **tapındığı şeylere tapmaktan** ve onların bıraktığı ilkelere göre yaşamaktan **alıkoyacaksın, öyle mi? Doğrusunu istersen, bizi kendisine çağırdığın** bu din **hakkında epey kaygı ve şüphelerimiz var bizim."**

قَالَ يَا قَوْمِ اَرَاَيْتُمْ اِنْ كُنْتُ عَلٰى بَيِّنَةٍ مِنْ رَبّ۪ي وَاٰتٰين۪ي مِنْهُ رَحْمَةً فَمَنْ
يَنْصُرُن۪ي مِنَ اللّٰهِ اِنْ عَصَيْتُهُ فَمَا تَز۪يدُونَن۪ي غَيْرَ تَخْس۪يرٍ ﴿٦٣﴾

63. Salih, **"Ey halkım!" dedi, "Eğer ben Rabb'imden** gelen **apaçık bir delil üzerinde bulunuyor isem ve O, bana kendi katından** yol gösterici bir mesaj göndererek, tüm insanlığa lütuf ve **rahmet bahşetmiş ise; söyler misiniz,** bunca nimetlere karşılık nankörlük edip **O'na karşı gelecek olursam, beni Allah'**ın azabın**dan kim kurtarabilir? Ve** bu takdirde **sizin, kaybımı artırmaktan öte ne katkınız olur bana?"**

وَيَا قَوْمِ هٰذِه۪ نَاقَةُ اللّٰهِ لَكُمْ اٰيَةً فَذَرُوهَا تَأْكُلْ ف۪ٓي اَرْضِ اللّٰهِ وَلَا تَمَسُّوهَا بِسُٓوءٍ
فَيَأْخُذَكُمْ عَذَابٌ قَر۪يبٌ ﴿٦٤﴾

64. "Ey halkım! İşte Allah'ın sizi imtihan etmek üzere gönderdiği **şu deve, sizin için** hem dürüstlük ve samimiyetinizin göstergesi, hem de gerçek peygamberi tanımanızı sağlayacak olan apaçık **bir mucizedir!** Bu deveye karşı tavrınız, kaba kuvvete başvurarak zayıf ve çaresiz insanları ezme huyundan vazgeçip geçmediğinizi ortaya koyan bir ölçü olacaktır. **O hâlde bırakın onu, Allah'ın arzında serbestçe otlasın ve sakın ona kötü bir maksatla el sürmeyin, aksi hâlde, sizi** pek **yakın**da korkunç **bir azap yakalayacaktır.** Bütün toplumu sütüyle besleyen bu devede olduğu gibi, baştan sona hayrınıza olan şeylere isyan etmeyin. Allah'ın nimetlerinin paylaşımında dengeli ve adil olun, zayıf ve çaresiz insanları ezmeyin."

فَعَقَرُوهَا فَقَالَ تَمَتَّعُوا ف۪ي دَارِكُمْ ثَلٰثَةَ اَيَّامٍۜ ذٰلِكَ وَعْدٌ غَيْرُ مَكْذُوبٍ ﴿٦٥﴾

65. Fakat Semud halkının azgın kâfirleri, Allah'a itaatin sembolü olarak ortalıkta dolaşan ve yaşadığı sürece Salih'in Peygamberliğinin apaçık bir ispatı olan **bu deveyi kesip öldürdüler.** Bunun üzerine **Salih, "**Yakında hepiniz helâk edileceksiniz! **Yurdunuzda** şimdilik **üç gün daha yaşayın.** Dördüncü gün işiniz bitmiş olacak! **Bu, asla yalan çıkmayacak bir uyarıdır!" dedi.**

فَلَمَّا جَٓاءَ اَمْرُنَا نَجَّيْنَا صَالِحًا وَالَّذ۪ينَ اٰمَنُوا مَعَهُ بِرَحْمَةٍ مِنَّا وَمِنْ خِزْيِ يَوْمِئِذٍۜ
اِنَّ رَبَّكَ هُوَ الْقَوِيُّ الْعَز۪يزُ ﴿٦٦﴾

66. Nihayet azap **emrimiz gelip çatınca,** lütuf ve **merhametimiz sayesinde Salih'i ve beraberindeki müminleri** o dehşet verici azaptan **kurtardık. Ayrıca** onları, insanlığın dirilip hesaba çekileceği **o günün zillet ve alçaklığından da** kurtardık. **Gerçekten Rabb'in çok güçlüdür, üstündür.** Sonsuz kudret ve izzet sahibidir, mutlak galip olandır.

وَاَخَذَ الَّذ۪ينَ ظَلَمُوا الصَّيْحَةُ فَاَصْبَحُوا ف۪ي دِيَارِهِمْ جَاثِم۪ينَۙ ﴿٦٧﴾

67. O zalimlere gelince, şehrin altını üstüne getiren korkunç bir **ses çarpıverdi onları. Böylece, yurtlarında** cansız bir hâlde yere **yığılıp kaldılar!**

كَاَنْ لَمْ يَغْنَوْا فٖيهَاۜ اَلَٓا اِنَّ ثَمُودَا۬ كَفَرُوا رَبَّهُمْۜ اَلَا بُعْدًا لِثَمُودَ ﴿٦٨﴾

68. Onlar değildi sanki, daha düne kadar **yurtlarında şen şakrak dolaşanlar!**

Dikkat edin, işte **Rab'lerini** böyle **inkâr etmişti Semudlular! Dikkat** edin, işte böyle **helâk olup gitti,** azgın **Semud** kavmi!

Ve aradan yıllar geçti. Zamanla inkârcılık, yeniden ortaya çıktı. İşte, insanlık tarihinin bir başka ibret verici sayfası:

وَلَقَدْ جَٓاءَتْ رُسُلُنَٓا اِبْرٰهٖيمَ بِالْبُشْرٰى قَالُوا سَلَامًاۜ قَالَ سَلَامٌ فَمَا لَبِثَ اَنْ جَٓاءَ بِعِجْلٍ حَنٖيذٍ ﴿٦٩﴾

69. Hani melekler arasından seçip gönderdiğimiz **elçilerimiz, İbrahim'e** eşi Sâre'nin bir çocuk dünyaya getireceğine dair **müjdeyi vermek üzere** insan suretinde gelerek **"Selâm** sana, ey İbrahim!**" demişlerdi.** Onların melek olduğunu henüz fark edemeyen İbrahim, **"Selâm** sizlere, ey Allah'ın kulları!**" diye karşılık verdi ve derhal** misafirlerinin önüne leziz **bir buzağı kebabı getirip koydu.**

فَلَمَّا رَاٰ اَيْدِيَهُمْ لَا تَصِلُ اِلَيْهِ نَكِرَهُمْ وَاَوْجَسَ مِنْهُمْ خٖيفَةًۜ قَالُوا لَا تَخَفْ اِنَّٓا اُرْسِلْنَٓا اِلٰى قَوْمِ لُوطٍۜ ﴿٧٠﴾

70. Fakat yabancıların **yemeğe el uzatmadıklarını görünce, kendilerinden şüphelendi ve** azap melekleri olduklarını düşünerek **onlardan dolayı içine bir korku düştü.** İbrahim'in iyiden iyiye kaygılandığını gören melekler, **"Korkma!" dediler, "Bizler** Allah tarafından görevlendirilmiş melekleriz ve asıl **Lut kavmi için gönderildik.** Rabb'inden bir mesaj iletmek için de sana uğradık.**"**

وَامْرَاَتُهُ قَٓائِمَةٌ فَضَحِكَتْ فَبَشَّرْنَاهَا بِاِسْحٰقَۙ وَمِنْ وَرَٓاءِ اِسْحٰقَ يَعْقُوبَ ﴿٧١﴾

71. O sırada İbrahim'in **hanımı** Sâre, bir kenarda **ayakta bekliyordu.** Bu sözleri duyunca, korkulacak bir şey olmadığını anlayıp sevincinden **gülümsemeye başladı. Sonra ona, İshak** adında bir çocuk dünyaya getireceğini **ve İshak'ın ardından, Yakup** isminde bir torun sahibi olacağını **müjdeledik.** Bu müjdeyi Sâre'ye verdik, zira İbrahim'in, diğer eşi Hacer'den olma İsmail adında bir oğlu zaten vardı.

قَالَتْ يَا وَيْلَتٰٓى ءَاَلِدُ وَاَنَا۬ عَجُوزٌ وَهٰذَا بَعْلٖى شَيْخًاۜ اِنَّ هٰذَا لَشَيْءٌ عَجٖيبٌ ﴿٧٢﴾

72. Bunun üzerine Sâre, hayretler içerisinde **"Nasıl olur? Ben şu yaşlı hâlimle, üstelik de kocam bir ihtiyar iken çocuk mu doğuracağım? Bu gerçekten şaşılacak bir şey!" dedi.**

قَالُٓوا اَتَعْجَبٖينَ مِنْ اَمْرِ اللّٰهِ رَحْمَتُ اللّٰهِ وَبَرَكَاتُهُ عَلَيْكُمْ اَهْلَ الْبَيْتِۜ اِنَّهُ حَمٖيدٌ مَجٖيدٌ ﴿٧٣﴾

73. Melekler, **"Allah'ın verdiği hükme mi şaşıyorsun?** Allah bunu elbette yapabilir ve yapacaktır da. Çünkü **Allah'ın rahmeti ve bereketleri sizinledir, ey** Peygamberin **ev halkı! Gerçekten Allah** her türlü **övgüye lâyıktır,** sonsuz **lütuf ve ikram sahibidir!" dediler.**

فَلَمَّا ذَهَبَ عَنْ اِبْرٰهٖيمَ الرَّوْعُ وَجَٓاءَتْهُ الْبُشْرٰى يُجَادِلُنَا فٖى قَوْمِ لُوطٍۜ ﴿٧٤﴾

74. İbrahim bu müjdeyi aldıktan ve korkusu iyice yatıştıktan sonra, meleklere tam olarak hangi amaçla geldiklerini sordu. **Lut kavmi**nin helâk edileceğini öğrenince, onların hemen cezalandırılmaması **için bizim** elçilerimiz**le tartışmaya başladı.**

اِنَّ اِبْرٰهٖيمَ لَحَلٖيمٌ اَوَّاهٌ مُنٖيبٌ ﴿٧٥﴾

75. Çünkü İbrahim son derece **merhametli, ince ruhlu ve daima** Rabb'ine **yönelen bir kimseydi.**

يَٓا اِبْرٰهٖيمُ اَعْرِضْ عَنْ هٰذَاۚ اِنَّهُ قَدْ جَٓاءَ اَمْرُ رَبِّكَۚ وَاِنَّهُمْ اٰتٖيهِمْ عَذَابٌ غَيْرُ مَرْدُودٍ ﴿٧٦﴾

76. Melekler, **"Ey İbrahim!" dediler, "Bu** konuda bizimle tartışmak**tan vazgeç! Çünkü** Lut kavminin helâk edileceğine dair **Rabb'inin** kesin **emri gelmiştir.** Dolayısıyla, **geri çevrilmesi mümkün olmayan bir azabın onları yakalaması artık kaçınılmaz olmuştur!"**

Bu sözler üzerine İbrahim, Rabb'inin hükmüne boyun eğdi. O halde, ey insanlar! İbrahim gibi bir peygamberin bile şefaatinin nasıl reddedildiğini görün de, birilerinin şefaati ile kurtulacağınız ümidine kapılmayın.

Daha sonra melekler, inkârcıları helak etmek üzere Lut kavmine gittiler:

وَلَمَّا جَٓاءَتْ رُسُلُنَا لُوطًا سٖٓيءَ بِهِمْ وَضَاقَ بِهِمْ ذَرْعًا وَقَالَ هٰذَا يَوْمٌ عَصٖيبٌ ﴿٧٧﴾

77. Elçilerimiz, yakışıklı birer delikanlı suretinde **Lut'un yanına gelince,** onların melek olduğunu henüz bilmeyen **Lut,** kadınları bırakıp erkeklere yönelen sapık hemşerilerinin bu gençleri taciz edeceğinden korkarak, **onlardan dolayı üzüntü ve endişeye kapıldı.** Misafirlerini koruyacak gücü olmadığını görerek **onlar yüzünden içi daraldı ve** kendi kendine, **"Bugün çok çetin bir gün** olacak!**" dedi.**

وَجَٓاءَهُ قَوْمُهُ يُهْرَعُونَ اِلَيْهِۜ وَمِنْ قَبْلُ كَانُوا يَعْمَلُونَ السَّيِّـَٔاتِۜ قَالَ يَا قَوْمِ هٰٓؤُ۬لَٓاءِ بَنَاتٖى هُنَّ اَطْهَرُ لَكُمْ فَاتَّقُوا اللّٰهَ وَلَا تُخْزُونِ فٖى ضَيْفٖىۜ اَلَيْسَ مِنْكُمْ رَجُلٌ رَشٖيدٌ ﴿٧٨﴾

78. Bu arada, şehre gelen yabancıların Lut'un evinde misafir olduğunu haber alan **kavmi,** sapık arzularının kamçılamasıyla, âdeta kudurmuş bir hâlde **koşarak Lut'un kapısına dayandılar. Zaten öteden beri böyle çirkinlikler yapmayı âdet hâline getirmişlerdi.**

Lut, **"Ey kavmim!" dedi, "İşte kızlarım; onlar**la evlenip meşru ve doğal yollarla arzularınızı tatmin etmeniz, **sizin için** erkeklere yönelmekten **çok daha temizdir. Öyleyse, Allah'tan korkun da misafirlerime** tacizde bulunarak **beni rezil etmeyin! İçinizde aklı başında bir adam yok mu sizin?"**

قَالُوا لَقَدْ عَلِمْتَ مَا لَنَا فٖى بَنَاتِكَ مِنْ حَقٍّۚ وَاِنَّكَ لَتَعْلَمُ مَا نُرٖيدُ ﴿٧٩﴾

79. Buna karşılık onlar, **"Sen de** gayet iyi **bilirsin ki, bizim senin kızlarında gözümüz yok.** Çünkü kadınlarla ilgilenmiyoruz biz. **Sen aslında bizim ne istediğimizi pekâlâ bilirsin!" dediler.**

قَالَ لَوْ اَنَّ لٖى بِكُمْ قُوَّةً اَوْ اٰوٖٓى اِلٰى رُكْنٍ شَدٖيدٍ ﴿٨٠﴾

80. Bu azgın topluluk karşısında tamamen çaresiz kalan **Lut, "Ah, keşke size karşı** koyabilecek **gücüm olsaydı yahut** şerrinizden korunabileceğim **sağlam bir kaleye sığınabilseydim!" dedi.** Şehre sonradan yerleşen bir yabancı olduğu için, kendisini savunacak kabile desteğinden yoksundu. İşte, Lut Peygamber'in üzüntüsü doruk noktasına ulaşmıştı ki:

قَالُوا يَا لُوطُ اِنَّا رُسُلُ رَبِّكَ لَنْ يَصِلُٓوا اِلَيْكَ فَاَسْرِ بِاَهْلِكَ بِقِطْعٍ مِنَ الَّيْلِ وَلَا
يَلْتَفِتْ مِنْكُمْ اَحَدٌ اِلَّا امْرَاَتَكَۜ اِنَّهُ مُصٖيبُهَا مَٓا اَصَابَهُمْۜ اِنَّ مَوْعِدَهُمُ الصُّبْحُۜ
اَلَيْسَ الصُّبْحُ بِقَرٖيبٍ ﴿٨١﴾

81. Sonunda melekler gerçek kimliklerini ortaya koyarak, **"Ey Lut!" dediler, "Bizler Rabb'inin elçileriyiz.** Artık korkmana, üzülmene gerek yok! Çünkü **onlar senin kılına bile dokunamazlar!** Zaten kısa bir zaman sonra hepsi helâk edilecektir! **Bunun için, gecenin bir vaktinde ailenle birlikte** şehri terk etmek üzere **yola çık. İçinizden hiç kimse** kâfirlerle birlikte olma özlemiyle **geriye dönüp bakmasın!** Ancak **karın hariç;** çünkü o, zalimlerin yanında kalmayı tercih edecek. Bu yüzden de, **onların başına gelecek olan** azap, **onun da başına gelecek. Onların** helâk edilme **zamanı sabah vaktidir; sabah** vakti de **yakındır, değil mi?"**

فَلَمَّا جَٓاءَ اَمْرُنَا جَعَلْنَا عَالِيَهَا سَافِلَهَا وَاَمْطَرْنَا عَلَيْهَا حِجَارَةً مِنْ سِجّٖيلٍ
مَنْضُودٍ ﴿٨٢﴾

82. Ve nihayet Sodom şehri için helâk **emrimiz gelince,** Lut'u ve ailesini oradan çıkardık, sonra korkunç bir sarsıntıyla **oranın altını üstüne getirdik ve üzerlerine,** ateşte **pişip sertleşmiş** kızgın **taşları sağanak sağanak yağdırdık.**

مُسَوَّمَةً عِنْدَ رَبِّكَۜ وَمَا هِيَ مِنَ الظَّالِمٖينَ بِبَعٖيدٍ ﴿٨٣﴾

83. O taşlar, öyle tesadüfen yağmadı onların başına. Aksine her bir taş, **Rabb'inin katında işaretlenmiş** ve zalimleri cezalandırmak için özellikle gönderilmişti. Ve siz ey insanlar! Kendinizi benzer bir felâketten uzak sanmayın! Zira **bu** tür cezalar, **zalimlerden hiç de uzak değildir.** Allah zaman zaman belâ ve musibetler göndererek insanları uyaracaktır.

Aradan yıllar geçti ve zamanla inkârcılık yeniden ortaya çıktı. İşte, insanlık tarihinin bir başka ibret verici sayfası:

وَاِلٰى مَدْيَنَ اَخَاهُمْ شُعَيْبًاۜ قَالَ يَا قَوْمِ اعْبُدُوا اللّٰهَ مَا لَكُمْ مِنْ اِلٰهٍ غَيْرُهُۜ وَلَا
تَنْقُصُوا الْمِكْيَالَ وَالْمٖيزَانَ اِنّٖٓي اَرٰيكُمْ بِخَيْرٍ وَاِنّٖٓي اَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ
مُحٖيطٍ ﴿٨٤﴾

84. Medyen halkına da, kardeşleri gibi yakından tanıdıkları soydaşları **Şuayb'ı** elçi olarak gönderdik. Şuayb, **"Ey halkım!" dedi, "Allah'a** gönülden boyun eğin ve yalnızca O'na **kulluk edin!** Zira **sizin O'ndan başka** hükmüne boyun eğeceğiniz bir efendiniz, bir ilâh**ınız yoktur!** O hâlde, **ölçü ve tartıda hile yapmayın!** Ben sizi, Allah'ın bahşettiği hayır ve bolluk içinde **görüyorum.** Fakat bu sizi aldatmasın. Doğrusu ben sizin, bütün zalimleri **kuşatacak olan** dehşet verici **bir günün azabı**na uğramanız**dan korkuyorum.**

وَيَا قَوْمِ اَوْفُوا الْمِكْيَالَ وَالْمٖيزَانَ بِالْقِسْطِ وَلَا تَبْخَسُوا النَّاسَ اَشْيَٓاءَهُمْ وَلَا
تَعْثَوْا فِي الْاَرْضِ مُفْسِدٖينَ ﴿٨٥﴾

85. O hâlde, **ey halkım!** Bu azaba uğramamak için, gerek hukuk, gerek siyaset ve gerekse ticaret alanında **ölçüyü ve tartıyı adaletle, eksiksiz olarak yerine getirin ve sakın insanları haklarından mahrum bırakmayın!** Bütün bunların, toplumun dengesini bozup yozlaşmalara yol açacağını bile bile, **fesadı yaygınlaştırıp yeryüzünde bozgunculuk çıkarmayın!**

بَقِيَّتُ اللّٰهِ خَيْرٌ لَكُمْ اِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنٖينَۚ وَمَٓا اَنَا عَلَيْكُمْ بِحَفٖيظٍ ﴿٨٦﴾

86. Eğer Allah'a ve âhiret gününe **inanıyorsanız,** dürüst alışveriş sonucunda **Allah'ın** size **bıraktığı** helâl kazanç **sizin için çok daha hayırlıdır.** İşte ben sizi uyardım. Öğütlerimi tutmadığınız takdirde, sorumluluğuna da katlanacaksınız. Zira **ben, sizin başınızda bekçi değilim.**

قَالُوا يَا شُعَيْبُ اَصَلٰوتُكَ تَأْمُرُكَ اَنْ نَتْرُكَ مَا يَعْبُدُ اٰبَٓاؤُ۬نَٓا اَوْ اَنْ نَفْعَلَ فٖٓي اَمْوَالِنَا
مَا نَشٰٓؤُ۬اۜ اِنَّكَ لَاَنْتَ الْحَلٖيمُ الرَّشٖيدُ ﴿٨٧﴾

87. Buna karşılık kâfirler, **"Ey Şuayb!" dediler, "Atalarımızın taptığı ilâhları terk etmemizi yahut servetimizi dilediğimiz şekilde kullanmaktan vazgeçmemizi sana namazın mı emrediyor? Oysa sen,** bildiğimiz kadarıyla gayet **yumuşak huylu ve aklı başında biriydin.** Ne var ki, bir tek Allah'a kulluğa başladıktan sonra tamamen değiştin! Eğer mabedinde uslu uslu ibadetini yapacaksan, buna bir itirazımız olmaz. Fakat kıldığın namaz seni bizimle mücadeleye sevk edecekse, böyle bir namaza asla izin vermeyiz!"

قَالَ يَا قَوْمِ اَرَاَيْتُمْ اِنْ كُنْتُ عَلٰى بَيِّنَةٍ مِنْ رَبّٖي وَرَزَقَنٖي مِنْهُ رِزْقًا حَسَنًاۜ وَمَٓا
اُرٖيدُ اَنْ اُخَالِفَكُمْ اِلٰى مَٓا اَنْهٰيكُمْ عَنْهُۜ اِنْ اُرٖيدُ اِلَّا الْاِصْلَاحَ مَا اسْتَطَعْتُۜ وَمَا
تَوْفٖيقٖٓي اِلَّا بِاللّٰهِۜ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَاِلَيْهِ اُنٖيبُ ﴿٨٨﴾

88. Şuayb, **"Ey halkım!" dedi, "Bakın, eğer ben Rabb'im tarafından** bana lütfedilen ve aklı başında her insanı kolayca ikna edecek **apaçık bir delile dayanıyorsam ve Allah, kendi katından** Peygamberlik lütfederek **bana güzel bir rızık bahşetmişse,** bu durumda ne büyük bir hayırdan mahrum kaldığınızın ve ne kadar şidetli bir azaba müstahak olduğunuzun farkında mısınız? Bakın, benim amacım şahsi bir çıkar elde etmek değildir. **Ben, sizi engellemeye çalıştığım şeylere** kendim konmak maksadıyla **size karşı çıkıyor değilim.** Siz çalmayın da ben çalayım, siz aldatmayın da ben aldatayım, halkın malını siz yemeyin de ben yiyeyim demiyorum. **Ben sadece gücümün yettiği kadar** zulüm ve haksızlıklara bir son vererek toplumu **ıslah etmek istiyorum.** Fakat **başarıya ulaşmam, ancak Allah**'ın yardımı **sayesinde olacaktır.** Çünkü **ben, yalnızca O'na dayanmışım ve** tüm benliğimle, daima **O'na yöneliyorum."**

وَيَا قَوْمِ لَا يَجْرِمَنَّكُمْ شِقَاقٖٓي اَنْ يُصٖيبَكُمْ مِثْلُ مَٓا اَصَابَ قَوْمَ نُوحٍ اَوْ قَوْمَ هُودٍ اَوْ
قَوْمَ صَالِحٍۜ وَمَا قَوْمُ لُوطٍ مِنْكُمْ بِبَعٖيدٍ ﴿٨٩﴾

89. "Ey halkım! Bana karşı böylesine amansız bir **düşmanlığa girişmeniz, sakın sizi Nuh kavminin, Hud kavminin veya Salih kavminin uğradığı felâketlere uğratmasın!** Üstelik **Lut kavmi,** hem yaşadıkları yer ve zaman bakımından, hem de tuttukları yol açısından **sizden hiç de uzak sayılmazlar."**

وَاسْتَغْفِرُوا رَبَّكُمْ ثُمَّ تُوبُٓوا اِلَيْهِۜ اِنَّ رَبّٖي رَحٖيمٌ وَدُودٌ ﴿٩٠﴾

90. "O hâlde, onların başına gelenlerden ibret alın da, günahları terk edip **Rabb'inizden bağışlanma dileyin. Sonra da** tüm ruhunuz ve benliğinizle **O'na yönelin! Doğrusu Rabb'im** çok **merhametli,** çok **şefkatlidir.** Günahlarınız ne kadar büyük olursa olsun, tövbe edip bağışlanma dilediğiniz takdirde mutlaka kurtulursunuz."

قَالُوا يَا شُعَيْبُ مَا نَفْقَهُ كَثٖيرًا مِمَّا تَقُولُ وَاِنَّا لَنَرٰيكَ فٖينَا ضَعٖيفًاۚ وَلَوْلَا رَهْطُكَ
لَرَجَمْنَاكَۘ وَمَٓا اَنْتَ عَلَيْنَا بِعَزٖيزٍ ﴿٩١﴾

91. Fakat onlar, **"Ey Şuayb!" diye karşılık verdiler,** "Boşuna çeneni yorma! Çünkü **biz, senin** bize **söylediklerinin birçoğunu anlamıyoruz! Üstelik senin, ara-**

mızda ne kadar **zayıf** ve güçsüz biri **olduğunu da** çok iyi **biliyoruz!** Sana bu kadar tahammül ettiysek, tehditlerinden korktuk sanma! **Eğer** sana arka çıkan şu **kabilen olmasaydı, seni çoktan taşlayıp öldürmüştük!** Çünkü **senin bize karşı hiçbir üstünlüğün yoktur.**

قَالَ يَا قَوْمِ اَرَهْطٖٓي اَعَزُّ عَلَيْكُمْ مِنَ اللّٰهِؕ وَاتَّخَذْتُمُوهُ وَرَٓاءَكُمْ ظِهْرِيًّاؕ اِنَّ رَبّٖي بِمَا
تَعْمَلُونَ مُحٖيطٌ ﴿٩٢﴾

92. Şuayb, **"Ey halkım!" dedi, "Sizin gözünüzde benim kabilem Allah'tan daha mı güçlü ki,** kabilemden korkup çekiniyorsunuz da **O'nun** uyarılarını hiçe sayıp **arkanıza atıveriyorsunuz? Oysa Rabb'im,** sonsuz ilmi ve kudretiyle **yaptığınız her şeyi** çepeçevre sarıp **kuşatmıştır."**

وَيَا قَوْمِ اعْمَلُوا عَلٰى مَكَانَتِكُمْ اِنّٖي عَامِلٌؕ سَوْفَ تَعْلَمُونَۙ مَنْ يَأْتٖيهِ عَذَابٌ يُخْزٖيهِ
وَمَنْ هُوَ كَاذِبٌؕ وَارْتَقِبُٓوا اِنّٖي مَعَكُمْ رَقٖيبٌ ﴿٩٣﴾

93. "Ey halkım! Madem Allah'a isyan etmekte kararlısınız, o zaman **haydi,** hakikati susturmak için **elinizden geleni yapın bakalım!** Fakat hiç kuşkunuz olmasın ki, **ben de** onu duyurmak için elimden geleni **yapacağım! Ve yakında göreceksiniz, o alçaltıcı azap kimin başına geliyormuş ve kimmiş** asıl **yalan söyleyen!** Artık başınıza gelecekleri **bekleyin; ben de sizinle birlikte bekliyorum!"**

وَلَمَّا جَٓاءَ اَمْرُنَا نَجَّيْنَا شُعَيْبًا وَالَّذٖينَ اٰمَنُوا مَعَهُ بِرَحْمَةٍ مِنَّاۚ وَاَخَذَتِ الَّذٖينَ
ظَلَمُوا الصَّيْحَةُ فَاَصْبَحُوا فٖي دِيَارِهِمْ جَاثِمٖينَۙ ﴿٩٤﴾

94. Ve nihayet azap **emrimiz gelip çatınca, Şuayb'ı ve beraberindeki müminleri** sonsuz **rahmetimizle kurtardık. Zulüm ve haksızlık yapanlara gelince,** her şeyi yıkıp yok eden korkunç **bir gürültü çarpıverdi onları; böylece kendi yurtlarında oldukları yere** cansız bir hâlde **serilip kaldılar!** Öyle ki:

كَاَنْ لَمْ يَغْنَوْا فٖيهَاؕ اَلَا بُعْدًا لِمَدْيَنَ كَمَا بَعِدَتْ ثَمُودُ ﴿٩٥﴾

95. Onlar değildi sanki, daha düne kadar **yurtlarında şen şakrak dolaşanlar!**

Dikkat edin, işte böyle **helâk olup gitti,** azgın **Medyen** halkı, **tıpkı Semud** kavminin **yok olup gittiği gibi!**

Ve aradan yıllar geçti. Zamanla inkârcılık yeniden ortaya çıktı. İşte, insanlık tarihinin bir başka ibret verici sayfası:

وَلَقَدْ اَرْسَلْنَا مُوسٰى بِاٰيَاتِنَا وَسُلْطَانٍ مُبٖينٍۙ ﴿٩٦﴾

96. Ve onların ardından, **Musa'yı ayetlerimizle ve** Peygamberliğini ispatlayan **apaçık bir delille, Firavun'a ve onun** yanında toplum yönetiminde söz sahibi **ileri gelen adamlarına gönderdik.**

اِلٰى فِرْعَوْنَ وَمَلَا۬ئِهٖ فَاتَّبَعُٓوا اَمْرَ فِرْعَوْنَۚ وَمَٓا اَمْرُ فِرْعَوْنَ بِرَشٖيدٍ ﴿٩٧﴾

97. Fakat onlar, kendilerini kurtuluşa iletecek çağrıyı reddedip **Firavun'un yönetimine uydular. Oysa** pekâlâ biliyorlardı ki, ilâhî iradeyi hiçe sayan **Firavun** ve benzerlerinin **yönetimi,** insanlığı **doğru** yola ileten, dolayısıyla itaat edilmesi gereken bir yönetim şekli **değildi.** Şimdi, ey insanlar! Bu dünyada böyle zalim yöneticilere itaat eden bir halkı ne korkunç bir akıbetin beklediğini görmek istiyorsanız, mahşer günündeki şu sahneyi ibret ve dikkatle izleyin:

يَقْدُمُ قَوْمَهُ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ فَاَوْرَدَهُمُ النَّارَؕ وَبِئْسَ الْوِرْدُ الْمَوْرُودُ ﴿٩٨﴾

98. İşte **mahşer günü Firavun,** sürüsünü suya götüren bir çoban edasıyla **halkının önüne düşmüş,** dünyada olduğu gibi **onlara önderlik ediyor** ve onlar da, tıpkı bir davar sürüsü gibi onun peşinden gidiyorlar. Fakat Firavun **onları** su kaynağına götüreceği yerde, alevli bir uçurumun kenarına getirdi ve hepsini **cehennemin içine soktu! Meğer bu "pınar" ne kötü bir pınarmış!**

وَاُتْبِعُوا فٖي هٰذِهٖ لَعْنَةً وَيَوْمَ الْقِيٰمَةِؕ بِئْسَ الرِّفْدُ الْمَرْفُودُ ﴿٩٩﴾

99. Böylece, **hem bu** dünya**da, hem de Mahşer Gününde,** asla yakalarını bırakmayacak **bir lânet takıldı peşlerine!** Bakın ve ibret alın; **ne kötü bir armağandır, onlara verilen bu armağan!**

ذٰلِكَ مِنْ اَنْبَٓاءِ الْقُرٰى نَقُصُّهُ عَلَيْكَ مِنْهَا قَٓائِمٌ وَحَصٖيدٌ ﴿١٠٠﴾

100. Ey hak yolunun yolcusu! **İşte bu sana anlattıklarımız,** geçmişte helâk edilmiş **ülkelerin başından geçen** ibret verici **olaylardan** sadece **bir kısmıdır.** Bunlardan **kimi**nin kalıntıları hâlâ **ayakta duruyor, kimiyse** kökünden **biçil**erek tamamen yok olup git**miş!** Bu akıbet onların kendi tercihleriydi. Nitekim:

وَمَا ظَلَمْنَاهُمْ وَلٰكِنْ ظَلَمُٓوا اَنْفُسَهُمْ فَمَٓا اَغْنَتْ عَنْهُمْ اٰلِهَتُهُمُ الَّتٖي يَدْعُونَ مِنْ
دُونِ اللّٰهِ مِنْ شَيْءٍ لَمَّا جَٓاءَ اَمْرُ رَبِّكَؕ وَمَا زَادُوهُمْ غَيْرَ تَتْبٖيبٍ ﴿١٠١﴾

101. Biz onlara zulmetmiş değiliz, fakat onlar bile bile kötülüğü tercih ederek **kendi kendilerine zulmettiler. Ve Rabb'inin** azap **emri geldiğinde, Allah'ı bırakıp da yalvardıkları** o hayal ürünü sahte **tanrıları, onları** Allah'ın gazabından **kurtaramadı.** Aksine, **uğradıkları felâketi artırmaktan başka bir işe yaramadılar.**

وَكَذٰلِكَ اَخْذُ رَبِّكَ اِذَٓا اَخَذَ الْقُرٰى وَهِيَ ظَالِمَةٌؕ اِنَّ اَخْذَهُٓ اَلٖيمٌ شَدٖيدٌ ﴿١٠٢﴾

102. Rabb'in, zulüm ve haksızlıkta direten bir ülkeyi cezalandırdı mı, işte böyle cezalandırır! Unutmayın, **O'nun azabı gerçekten can yakıcıdır, çok çetindir!**

اِنَّ فٖي ذٰلِكَ لَاٰيَةً لِمَنْ خَافَ عَذَابَ الْاٰخِرَةِؕ ذٰلِكَ يَوْمٌ مَجْمُوعٌۙ لَهُ النَّاسُ وَذٰلِكَ يَوْمٌ
مَشْهُودٌ ﴿١٠٣﴾

103. İşte bütün **bu** anlatıla**nlarda, âhiret azabından korkanlar için** apaçık uyarılar ve **ibret** verici dersler **vardır. O** gün, **bütün insanların bir araya toplanacağı bir gündür. O** gün, yapıp ettikleriniz hakkında en âdil biçimde şahitliğin **yapılacağı bir gündür.** Ve o günün gelmesi, hiç de uzak değildir:

وَمَا نُؤَخِّرُهُٓ اِلَّا لِاَجَلٍ مَعْدُودٍؕ ﴿١٠٤﴾

104. Biz onu, ancak kıyamet denilen belirli ve **sayılı bir süreye kadar erteliyoruz.** Sanmayın ki, dünyanın ömrü sonsuz ve sınırsız olarak devam edip gidecek.

يَوْمَ يَأْتِ لَا تَكَلَّمُ نَفْسٌ اِلَّا بِاِذْنِهٖۚ فَمِنْهُمْ شَقِيٌّ وَسَعٖيدٌ ﴿١٠٥﴾

105. O Büyük **Gün gelip çattığı zaman, Allah'ın izni olmadan hiç kimse konuşamayacak.** Büyük mahkeme kurulacak ve herkese yaptığının karşılığı verilecek. Böylece insanlar iki gruba ayrılacak; **kimileri bedbaht** ve perişan, **kimileri mutlu** ve bahtiyar!

فَاَمَّا الَّذٖينَ شَقُوا فَفِي النَّارِ لَهُمْ فٖيهَا زَفٖيرٌ وَشَهٖيقٌۙ ﴿١٠٦﴾

106. Bedbaht olanlar, ateşte azap çekecekler. **Orada,** acı ve ıstıraptan dolayı çocuklar gibi hıçkıra hıçkıra ağlayacaklar. Cehennemin alevleri arasında öyle bir iç çekip inleyecekler, **öyle** fecî bir şekilde **nefes alıp verecekler ki...**

خَالِدٖينَ فٖيهَا مَا دَامَتِ السَّمٰوَاتُ وَالْاَرْضُ اِلَّا مَا شَٓاءَ رَبُّكَؕ اِنَّ رَبَّكَ فَعَّالٌ لِمَا
يُرٖيدُ ﴿١٠٧﴾

107. Hem de, âhiret âlemindeki **gökler ve yer durduğu sürece, ebediyen o ateşin içinde kalacaklar; ancak Rabb'inin dilemesi hariç. Şüphesiz Rabb'in,** sonsuz bilgisi, hikmeti ve kudretiyle dilediği hükmü verir, **dilediğini** dilediği şekilde **yapar.**

وَاَمَّا الَّذٖينَ سُعِدُوا فَفِي الْجَنَّةِ خَالِدٖينَ فٖيهَا مَا دَامَتِ السَّمٰوَاتُ وَالْاَرْضُ اِلَّا مَا
شَٓاءَ رَبُّكَ عَطَٓاءً غَيْرَ مَجْذُوذٍ ﴿١٠٨﴾

108. Mutlu olanlara gelince, onlar da cennette sonsuz nimetler içinde yaşayacaklar. **Gökler ve yer durduğu sürece, ebediyen orada kalacaklar; ancak Rabb'inin dilemesi hariç.** Yani bu, ancak Allah'ın dilemesi ve izni ile olacaktır. **İşte bu** mükâfat, asla **kesintiye uğramayacak** ilâhî **bir lütuftur.**

فَلَا تَكُ فٖي مِرْيَةٍ مِمَّا يَعْبُدُ هٰٓؤُلَٓاءِ مَا يَعْبُدُونَ اِلَّا كَمَا يَعْبُدُ اٰبَٓاؤُهُمْ مِنْ قَبْلُ
وَاِنَّا لَمُوَفُّوهُمْ نَصٖيبَهُمْ غَيْرَ مَنْقُوصٍ ﴿١٠٩﴾

109. O hâlde, ey hak yolunun yolcusu! Allah'tan başka güçler önünde boyun eğen **şu** insa**nların taptıkları** o sahte ilâhların, onları en korkunç akıbetle yüz yüze getireceği **konusunda asla şüphen olmasın!** Onların sağlam ve geçerli delillere dayanarak inkâr yolunu seçtiklerini sanma! **Çünkü onlar, geçmiş atalarının** inanç ve **ibadetlerini** körü körüne ve ahmakça **taklit etmekten başka bir şey yapmıyorlar.** İşte bu yüzden **Biz,** cehennem azabından **paylarına ne düşüyorsa, onlara eksiksiz olarak vereceğiz.**

وَلَقَدْ اٰتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ فَاخْتُلِفَ فٖيهِ وَلَوْلَا كَلِمَةٌ سَبَقَتْ مِنْ رَبِّكَ لَقُضِيَ
بَيْنَهُمْ وَاِنَّهُمْ لَفٖي شَكٍّ مِنْهُ مُرٖيبٍ ﴿١١٠﴾

110. Gerçek şu ki, bir zamanlar **Musa'ya Kitabı vermiştik. Fakat** Yahudiler, sonradan Tevrat adıyla anılan bu kitabı bozup değiştirmiş ve **onda ayrılığa düşmüşlerdi. Eğer** bu dünyanın imtihan yeri olduğuna ve her şeyin tam karşılığının âhirette verileceğine dair **Rabb'in tarafından ezelden ortaya konulmuş bir yasa olmasaydı, aralarında çoktan hüküm verilmiş** ve kötüler derhal cezalandırılıp her türlü anlaşmazlık bitirilmiş **olurdu.** Fakat ilâhî hikmet, bu dünyanın bir mücadele ve imtihan yurdu olmasını uygun gördü. **Doğrusu onlar,** Tevrat'a gerçek anlamda iman etmiyorlar. Aksine, **onun hakkında** tutarsız, mantıksız ve **karmakarışık şüpheler içinde bocalayıp duruyorlar.** Nitekim inkârcılar da, Kur'an hakkında benzer şüphe ve çelişkiler içindedirler.

وَاِنَّ كُلًّا لَمَّا لَيُوَفِّيَنَّهُمْ رَبُّكَ اَعْمَالَهُمْ اِنَّهُ بِمَا يَعْمَلُونَ خَبٖيرٌ ﴿١١١﴾

111. Hiç kuşkusuz Rabb'in, yaptıkları her işin karşılığını onlara tam olarak verecektir. Elbette O, onların neler yaptığını gayet iyi **bilmektedir.**

فَاسْتَقِمْ كَمَٓا اُمِرْتَ وَمَنْ تَابَ مَعَكَ وَلَا تَطْغَوْا اِنَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصٖيرٌ ﴿١١٢﴾

112. O hâlde, ey Peygamber! Rabb'inin yolunda hedefe doğru adım adım ilerlerken, sağa sola sapmadan, yalpalamadan yoluna devam et ve **sana emredildiği gibi dosdoğru ol!** Sadece sen değil, günahlarından tövbe edip **senin yanında yer alan** diğer Müslüman**lar da** böyle olsunlar! **Ve sakın** ilâhî yasaları ihlal ederek yahut hak ve adalet sınırlarını aşarak **azgınlık etmeyin!** Unutmayın ki **Allah, yaptığınız her şeyi görmektedir.**

وَلَا تَرْكَنُٓوا اِلَى الَّذٖينَ ظَلَمُوا فَتَمَسَّكُمُ النَّارُ وَمَا لَكُمْ مِنْ دُونِ اللّٰهِ مِنْ اَوْلِيَٓاءَ ثُمَّ
لَا تُنْصَرُونَ ﴿١١٣﴾

113. Ey iman edenler! Kim olursa olsun **zulüm ve haksızlık yapan kimselere** asla güvenip bel bağlamayın! Onlara, duygu ve düşünce plânında kesinlikle **meyletmeyin, yoksa** cehennem **ateşi size de dokunur!** Çünkü onlara ilgi duymak ve sevgi beslemek, yaptıkları kötülükleri onaylamak anlamına gelir. Unutmayın ki, **sizin Allah'tan başka** hiçbir yardımcınız, **hiçbir dostunuz yoktur.** Öyleyse kendinize başka bir dost aramayın, **aksi hâlde** ilâhî **yardımdan yoksun kalırsınız!**

وَاَقِمِ الصَّلٰوةَ طَرَفَيِ النَّهَارِ وَزُلَفًا مِنَ الَّيْلِ اِنَّ الْحَسَنَاتِ يُذْهِبْنَ السَّيِّـَٔاتِ ذٰلِكَ
ذِكْرٰى لِلذَّاكِرٖينَ ﴿١١٤﴾

114. Ey hak yolunun yolcusu! **Gündüzün iki ucunda** bulunan sabah ve akşam vakitlerinde **ve gecenin** gündüze **yakın saatlerinde**ki teheccüd vaktinde **namazı** özenle ve dikkatle **kıl**maya devam et! **Çünkü** ibadet ve **iyilikler,** küçük günahları siler atar, insan ruhunu eğitip olgunlaştırarak **kötülükleri ortadan kaldırır. İşte** bütün **bu** tavsiyeler, **öğüt almasını bilenlere** bir uyarı, **bir hatırlatmadır.**

وَاصْبِرْ فَاِنَّ اللّٰهَ لَا يُضٖيعُ اَجْرَ الْمُحْسِنٖينَ ﴿١١٥﴾

115. Ve bu emirleri yerine getirirken, karşılaşacağın zorluk ve sıkıntılara karşı **sabret!** İnanmıyorlar diye de üzülme. Sen üzerine düşeni yap, ötesini Allah'a bırak! Unutma ki, **Allah iyilik yapanların mükâfatını elbette zayi etmeyecektir.** İşte ancak bu bilinç sayesinde zulüm ve haksızlıkların önüne geçebilir, daha insanca, daha âdil ve mutlu bir dünya kurabilirsiniz. Nitekim insanlık tarihine bir göz atacak olursanız, zulme karşı seslerini yükseltmedikleri için zalimlerle birlikte helâk olan nice toplumların bulunduğunu göreceksiniz:

فَلَوْلَا كَانَ مِنَ الْقُرُونِ مِنْ قَبْلِكُمْ اُولُوا بَقِيَّةٍ يَنْهَوْنَ عَنِ الْفَسَادِ فِي الْاَرْضِ اِلَّا
قَلٖيلًا مِمَّنْ اَنْجَيْنَا مِنْهُمْ وَاتَّبَعَ الَّذٖينَ ظَلَمُوا مَٓا اُتْرِفُوا فٖيهِ وَكَانُوا مُجْرِمٖينَ
﴿١١٦﴾

116. Sizden önceki nesillerden akıllı ve erdemli kişilerin, zalimlere karşı ortak bir cephede birleşerek **yeryüzünde** ahlâkî yozlaşmayı, bozgunculuğu ve **fesadı engellemek için çaba göstermeleri gerekmez miydi?** Fakat onlar bunu yapmadılar. **Ancak içlerinden,** mücadeleden asla yılmadıkları için **kurtuluşa erdirdiğimiz birkaç küçük topluluk** bu görevi hakkıyla yerine getirdi. **Zalimlere gelince, onlar da** imtihan amacıyla **kendilerine bahşedilen refah ve zenginliğin peşine takıldılar. Böylece** hem kendilerine, hem insanlığa, hem de Rab'lerine karşı **suç işlemiş oldular.** Ve bu yüzden azabı hak ettiler. Bu akıbet, onların kendi tercihleriydi:

وَمَا كَانَ رَبُّكَ لِيُهْلِكَ الْقُرٰى بِظُلْمٍ وَاَهْلُهَا مُصْلِحُونَ ﴿١١٧﴾

117. Çünkü **Rabb'in, halkı** dürüst davrandıkları ve toplumdaki haksızlıkları, çarpıklıkları **düzeltmek için çaba harcadıkları sürece, hiçbir ülkeyi haksız yere helâk edecek değildir.** O hâlde, sen de ilâhî gazaba uğramak istemiyorsan, hakikati tüm insanlığa ulaştırmak için elinden geleni yapmalısın. Fakat bunu yaparken, İslâm'ı kabul etmeleri için onları zorlamaya da hakkın yoktur. Unutma ki:

وَلَوْ شَٓاءَ رَبُّكَ لَجَعَلَ النَّاسَ اُمَّةً وَاحِدَةً وَلَا يَزَالُونَ مُخْتَلِفٖينَ ﴿١١٨﴾

118. Rabb'in dileseydi, kâfirleri zorla Müslüman yapar ve **bütün insanları** aynı inanç ve ilkeler etrafında birleşen **tek** tip **bir toplum hâline getirebilirdi.** Fakat imtihan hikmeti gereğince, diledikleri inanç ve hayat tar-

zını özgürce seçmelerine izin verdi. Bu yüzdendir ki, insanların çoğu İslâm'dan yüz çevirip **farklı görüşlere ayrılmaya devam edeceklerdir.**

اِلَّا مَنْ رَحِمَ رَبُّكَۜ وَلِذٰلِكَ خَلَقَهُمْۜ وَتَمَّتْ كَلِمَةُ رَبِّكَ لَاَمْلَـَٔنَّ جَهَنَّمَ مِنَ الْجِنَّةِ
وَالنَّاسِ اَجْمَع۪ينَ ﴿١١٩﴾

119. Ancak Rabb'inin merhamet buyurduğu kimseler başka. Hakikate ulaşma ve ona teslim olma yolunda çaba harcayan, böylece O'nun lütuf ve merhametini hak eden kimseler Kur'an'a sımsıkı sarılıp ellerinden geldiğince yeryüzünde zulüm ve haksızlığa engel olmaya çalışırlar. **Zaten** Rabb'in, **onları** asıl **bunun için yaratmıştır.**

İşte böylece, Rabb'inin ilâhî bir yasa olarak **verdiği şu hükmü tam olarak gerçekleşmiş oldu: "Muhakkak Ben cehennemi,** hakikati bile bile reddeden **cinler ve insanlarla dolduracağım!"**

وَكُلًّا نَقُصُّ عَلَيْكَ مِنْ اَنْـبَٓاءِ الرُّسُلِ مَا نُثَبِّتُ بِه۪ فُؤَادَكَۚ وَجَٓاءَكَ ف۪ي هٰذِهِ الْحَقُّ
وَمَوْعِظَةٌ وَذِكْرٰى لِلْمُؤْمِن۪ينَ ﴿١٢٠﴾

120. Ey Peygamber! Bak, geçmiş **Peygamberlerin başından geçen olaylar arasından, senin yüreğini pekiştirecek olanları sana anlatıyoruz. İşte bu** surede anlatılan kıssalar **içinde de sana hakikat** bilgisi ulaşmış, **müminlere de bir öğüt ve bir uyarı gelmiştir.**

وَقُلْ لِلَّذ۪ينَ لَا يُؤْمِنُونَ اعْمَلُوا عَلٰى مَكَانَتِكُمْۜ اِنَّا عَامِلُونَۙ ﴿١٢١﴾

121. İman etmeyenlere gelince, onlara **de ki: "Haydi,** hakikati susturmak için **elinizden geleni yapın!** Fakat şunu iyi bilin ki, **biz de** onu tüm insanlığa duyurmak için elimizden geleni **yapacağız!"**

وَانْتَظِرُواۚ اِنَّا مُنْتَظِرُونَ ﴿١٢٢﴾

122. "Ve zulüm ve haksızlıkta direttiğiniz takdirde, başınıza gelecek belâları **bekleyin artık! İşte, biz de** Rabb'imizin vereceği hükmü **bekliyoruz!"** Çünkü biz şu hakikate yürekten inanmışız:

وَلِلّٰهِ غَيْبُ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ وَاِلَيْهِ يُرْجَعُ الْاَمْرُ كُلُّهُ فَاعْبُدْهُ وَتَوَكَّلْ عَلَيْهِۜ وَمَا
رَبُّكَ بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ ﴿١٢٣﴾

123. Göklerin ve yerin gaybı, yani evrendeki gizliliklerin ve insanlığı Allah'ın rızasına veya gazabına ulaştıran sebep ve vesilelerin bilgisi, **yalnızca Allah'ın elindedir. Her şey O'na döndürülecek** ve her konuda nihaî kararı O verecek, son sözü O söyleyecek**tir. Öyleyse,** sadece **O'na kulluk et ve** yalnızca **O'na dayan!** Unutma ki, **Rabb'in yaptığınız hiçbir şeyden habersiz değildir.**

﴿١٢﴾ سُورَةُ يُوسُفَ

12. YUSUF SURESİ

Mekke döneminin sonlarında, Hud suresinin hemen ardından indirilmiştir. Yusuf Peygamberin kıssasını anlattığı için bu adı almıştır. 111 ayettir.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

الٓرٰ۠ تِلْكَ اٰيَاتُ الْكِتَابِ الْمُب۪ينِ۠ ﴿١﴾

1. Elif, Lâm, Râ. Ey insan! Rabb'inden sana bir mesaj geldi: **Bunlar,** hidayet ve kurtuluş yollarını gösteren **apaçık** ve apaydınlık **Kitabın ayetleridir.**

اِنَّٓا اَنْزَلْنَاهُ قُرْءٰنًا عَرَبِيًّا لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ﴿٢﴾

2. Gerçekten Biz onu, düşünüp anlayabilesiniz diye Arapça bir metin olarak gönderdik. Kur'an'ın ilk muhatabı olan siz Araplar, eğer başka bir dili konuşuyor olsaydınız, o zaman ayetlerimizi o dilde gönderecektik.

نَحْنُ نَقُصُّ عَلَيْكَ اَحْسَنَ الْقَصَصِ بِمَٓا اَوْحَيْنَٓا اِلَيْكَ هٰذَا الْقُرْاٰنَۗ وَاِنْ كُنْتَ مِنْ
قَبْلِه۪ لَمِنَ الْغَافِل۪ينَ ﴿٣﴾

3. Ey Muhammed! **Sana gönderdiğimiz bu Kur'an** ayetleri **sayesinde,** insanlık tarihinde yaşanmış **öykülerin en güzelini anlatacağız. Yoksa sen, bundan önce** geçmiş Peygamberlerin kıssaları hakkında **hiçbir bilgiye sahip değildin.** İşte, İbrahim oğlu İshak oğlu Yakup oğlu Yusuf'un ibretlerle dolu hayat hikâyesi:

اِذْ قَالَ يُوسُفُ لِاَب۪يهِ يَٓا اَبَتِ اِنّ۪ي رَاَيْتُ اَحَدَ عَشَرَ كَوْكَبًا وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ
رَاَيْتُهُمْ ل۪ي سَاجِد۪ينَ ﴿٤﴾

4. Bir zamanlar küçük bir çocuk olan **Yusuf, babasına demişti ki: "Babacığım, ben** rüyamda **on bir yıldızı, Güneş'i ve Ay'ı gördüm. Baktım ki,** onların **hepsi bana secde ediyorlar."**

قَالَ يَا بُنَيَّ لَا تَقْصُصْ رُءْيَاكَ عَلٰٓى اِخْوَتِكَ فَيَك۪يدُوا لَكَ كَيْدًاۜ اِنَّ الشَّيْطَانَ
لِلْاِنْسَانِ عَدُوٌّ مُب۪ينٌ ﴿٥﴾

5. Yusuf'un gördüğü rüyanın ne anlama geldiğini bilen babası, **"Yavrucuğum!" dedi, "Sakın** bu **rüyanı kardeşlerine anlatma, yoksa** senin üstünlüğünü çekemeyerek şeytana uyarlar da, **sana bir kötülük yapmaya kalkışırlar! Çünkü şeytan, insanın apaçık bir düşmanıdır."**

وَكَذٰلِكَ يَجْتَب۪يكَ رَبُّكَ وَيُعَلِّمُكَ مِنْ تَأْو۪يلِ الْاَحَاد۪يثِ وَيُتِمُّ نِعْمَتَهُ عَلَيْكَ
وَعَلٰٓى اٰلِ يَعْقُوبَ كَمَٓا اَتَمَّهَا عَلٰٓى اَبَوَيْكَ مِنْ قَبْلُ اِبْرٰه۪يمَ وَاِسْحٰقَۜ اِنَّ رَبَّكَ عَل۪يمٌ
حَك۪يمٌ ﴿٦﴾

6. "Demek ki Rabb'in seni şu tertemiz ahlâkından dolayı **seçip yüceltecek, sana** rüyada görülen **olayları yorumlama** ve meselelerin içyüzüne vâkıf olma **bilgisini öğretecek ve** böylece, **tıpkı daha önce ataların İbrahim ve İshak'a nimetlerini tamamladığı gibi, sana ve Yakup ailesine vermiş olduğu nimetleri** daha büyük lütuflarla **tamamlayacaktır. Hiç kuşkusuz Rabb'in, sonsuz ilim ve hikmet sahibidir."**

Ey dinleyici! Bu kıssayı, sıradan bir hikâye, bir roman zannetme:

لَقَدْ كَانَ ف۪ي يُوسُفَ وَاِخْوَتِه۪ٓ اٰيَاتٌ لِلسَّٓائِل۪ينَ ﴿٧﴾

7. Gerçekten Yusuf ve kardeşlerinin başından geçen bu öykü**de,** öğüt almak **isteyenler için nice** uyarılar ve **ibret verici dersler vardır:**

اِذْ قَالُوا لَيُوسُفُ وَاَخُوهُ اَحَبُّ اِلٰٓى اَب۪ينَا مِنَّا وَنَحْنُ عُصْبَةٌۜ اِنَّ اَبَانَا لَف۪ي ضَلَالٍ
مُب۪ينٍۚ ﴿٨﴾

8. Hani Yusuf'un kardeşleri, kendi aralarında konuşurlarken **diyorlardı ki: "Yusuf ile** öz **kardeşi** Bünyamin, **babamızın gözünde bizden daha kıymetli. Oysa** onlar iki küçük çocuk, **biz** ise hem güçlü kuvvetli, hem de on kişilik **kalabalık bir topluluğuz. Doğrusu babamız, apaçık bir yanılgı içerisinde."**

اُقْتُلُوا يُوسُفَ اَوِ اطْرَحُوهُ اَرْضًا يَخْلُ لَكُمْ وَجْهُ اَبِيكُمْ وَتَكُونُوا مِنْ بَعْدِهِ قَوْمًا
صَالِحِينَ ﴿٩﴾

9. “Bunun için, **Yusuf'u öldürmeli yahut onu** asla geri dönemeyeceği uzak **bir yere atmalısınız ki, babanızın bütün ilgi ve şefkati yalnızca size kalsın! Ondan sonra da,** nasıl olsa tövbe eder, **iyi birer insan olursunuz!”**

قَالَ قَٓائِلٌ مِنْهُمْ لَا تَقْتُلُوا يُوسُفَ وَاَلْقُوهُ ف۪ي غَيَابَتِ الْجُبِّ يَلْتَقِطْهُ بَعْضُ
السَّيَّارَةِ اِنْ كُنْتُمْ فَاعِل۪ينَ ﴿١٠﴾

10. İçlerinden nispeten daha insaflı olan **biri,** “Bence **Yusuf'u öldürmeyin. Eğer mutlaka** bir şey **yapacaksanız onu** şehrin dışındaki bir **kuyunun içine atın,** oradan geçen **kervanlardan biri onu alıp** uzak diyarlara **götürsün.** Böylece, elimizi kana bulamadan amacımıza ulaşmış oluruz.” **dedi.** Bu teklif, diğerleri tarafından da kabul edildi ve sinsi plân uygulanmaya başlandı:

قَالُوا يَٓا اَبَانَا مَا لَكَ لَا تَأْمَ۫نَّا عَلٰى يُوسُفَ وَاِنَّا لَهُ لَنَاصِحُونَ ﴿١١﴾

11. Yusuf'un kardeşleri, babaları Yakup Peygambere gelerek bir kır gezisine çıkmaya karar verdiklerini ve Yusuf'u da yanlarında götürmek istediklerini söylediler. Babaları, bunun tehlikeli olabileceğini söyleyince, **“Ey babamız!” dediler, “Yusuf hakkında bize neden güvenmiyorsun? Oysa biz** ne de olsa onun kardeşleriyiz ve her zaman **onun iyiliğini isteriz.”**

اَرْسِلْهُ مَعَنَا غَدًا يَرْتَعْ وَيَلْعَبْ وَاِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ ﴿١٢﴾

12. “Yarın çıkacağımız gezintide **onun da bize katılmasına izin ver de,** çocukcağız kırlarda, bayırlarda gönlünce **gezip oynasın.** Sen hiç merak etme, **biz onu** gözümüz gibi **koruruz!”**

قَالَ اِنّ۪ي لَيَحْزُنُن۪ٓي اَنْ تَذْهَبُوا بِه۪ وَاَخَافُ اَنْ يَأْكُلَهُ الذِّئْبُ وَاَنْتُمْ عَنْهُ غَافِلُونَ
﴿١٣﴾

13. Babaları, **“Onu götürmeniz beni gerçekten çok üzer.** Çünkü onun bir an bile yanımdan uzak kalmasına dayanamam. **Ayrıca,** gideceğiniz yer tehlikelerle dolu. Siz başka işlerle meşgul olurken, **bir anlık dalgınlığınıza denk gelir de, kurdun biri onu kapar diye endişe ediyorum!” dedi.**

قَالُوا لَئِنْ اَكَلَهُ الذِّئْبُ وَنَحْنُ عُصْبَةٌ اِنَّٓا اِذًا لَخَاسِرُونَ ﴿١٤﴾

14. Bunun üzerine onlar, **“Biz bu kadar** güçlü ve hazırlıklı **bir topluluk olduğumuz hâlde yine de onu kurt kapacaksa, o zaman yazıklar olsun bize!” dediler.**

فَلَمَّا ذَهَبُوا بِه۪ وَاَجْمَعُٓوا اَنْ يَجْعَلُوهُ ف۪ي غَيَابَتِ الْجُبِّۚ وَاَوْحَيْنَٓا اِلَيْهِ
لَتُنَبِّئَنَّهُمْ بِاَمْرِهِمْ هٰذَا وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿١٥﴾

15. Böylece, babalarını ikna ederek Yusuf'u yanlarına alıp yola çıktılar. **Onu götürüp** kervanların uğrak yeri olan eski bir **kuyunun içine atmaya karar verdiklerinde,** büyük bir üzüntü ve endişe içinde olan **Yusuf'a şöyle vahyettik:** “Ey Yusuf! Sakın korkma, ümitsizliğe kapılma! Çünkü Biz seni buradan kurtaracak ve yüce makamlara ulaştıracağız. Yıllar sonra, kardeşlerinle tekrar karşılaşacaksın. İşte o gün, **onlar** seni tanımadıkları için olup bitenlerin **farkında bile değillerken, bu** çirkin **davranışlarını onlara haber vereceksin.** O zaman, hepsi utanç ve pişmanlıkla başlarını öne eğip senden özür dileyecekler.”

وَجَٓاؤُٓ اَبَاهُمْ عِشَٓاءً يَبْكُونَۜ ﴿١٦﴾

16. Yusuf'un kardeşleri, onu kuyuya atmadan önce gömleğini almışlardı. Öldürdükleri bir hayvanın kanına buladıkları bu gömleği de yanlarına aldılar ve **akşamüzeri, ağlaya ağlaya babalarının yanına geldiler.**

قَالُوا يَٓا اَبَانَٓا اِنَّا ذَهَبْنَا نَسْتَبِقُ وَتَرَكْنَا يُوسُفَ عِنْدَ مَتَاعِنَا فَاَكَلَهُ الذِّئْبُۚ وَمَٓا
اَنْتَ بِمُؤْمِنٍ لَنَا وَلَوْ كُنَّا صَادِق۪ينَ ﴿١٧﴾

17. “Ey babamız!” dediler, “Biz aramızda **yarışmak için** konakladığımız yerden azıcık **uzaklaşmış, Yusuf'u da eşyalarımızın yanında bırakmıştık.** Döndüğümüzde ne görelim, **bir onu kurt parçalamış! Fakat** biliyoruz ki, **biz her ne kadar doğruyu söylüyor olsak da, sen bize** haklı olarak **inanmayacaksın!”**

وَجَٓاؤُ عَلٰى قَم۪يصِه۪ بِدَمٍ كَذِبٍۜ قَالَ بَلْ سَوَّلَتْ لَكُمْ اَنْفُسُكُمْ اَمْرًاۜ فَصَبْرٌ جَم۪يلٌۜ
وَاللّٰهُ الْمُسْتَعَانُ عَلٰى مَا تَصِفُونَ ﴿١٨﴾

18. Daha sonra, Yusuf'un **yalancıktan kana bulanmış gömleğini çıkarıp gösterdiler.** Yüreği kan ağlayan Yakup, **“Hayır!” dedi,** “Bu anlattıklarınız hiç de inandırıcı gelmiyor bana! Bu ne merhametli bir kurtmuş ki, gömleğini yırtmadan Yusuf'umu parçalamış! **Aslında,** kıskançlık ve **ihtiraslarınız sizi** fena **bir işe sürüklemiş.** Ben de sizi Allah'a havale ediyorum. **Artık** bana düşen, **güzelce sabretmektir.** Ne diyeyim, **bu anlattığınız** olaylar **karşısında,** bana dayanma gücü vermesi için **Allah'ın yardımına sığınmaktan başka çarem yok.”**

Yusuf'un durumuna gelince:

وَجَٓاءَتْ سَيَّارَةٌ فَاَرْسَلُوا وَارِدَهُمْ فَاَدْلٰى دَلْوَهُۜ قَالَ يَا بُشْرٰى هٰذَا غُلَامٌۜ وَاَسَرُّوهُ
بِضَاعَةًۜ وَاللّٰهُ عَل۪يمٌ بِمَا يَعْمَلُونَ ﴿١٩﴾

19. Şam diyarından Mısır'a doğru gitmekte olan **bir kervan,** Yusuf'un atıldığı kuyuya yakın bir yere **gelip konakladı.** Kervan sahipleri, her zamanki gibi **su görevlisini** kuyuya **gönderdiler. Su görevlisi,** kuyunun başına gelip **kovasını daldırdı.** Kuyunun içinde bir çocuk olduğunu görünce, **“Yaşasın!** Mısır'da köle olarak satabileceğimiz **bir erkek çocuk bu!” diye** sevinçle **bağırdı.** Sonra onu kervan sahiplerinin yanına getirdi. **Böylece** kervancılar, Yusuf'u ailesine teslim etmek yerine, **onu satmak amacıyla** köle olarak alıp **sakladılar. Oysa Allah,** ne çirkin bir iş **yaptıklarını gayet iyi biliyordu.**

وَشَرَوْهُ بِثَمَنٍ بَخْسٍ دَرَاهِمَ مَعْدُودَةٍۚ وَكَانُوا ف۪يهِ مِنَ الزَّاهِد۪ينَ ﴿٢٠﴾

20. Uzun bir yolculuğun sonunda, nihayet kervan Mısır'a vardı. Yusuf'u köle pazarına çıkardılar ve **onu ucuz bir fiyata, birkaç gümüş dirheme sattılar.** Çalıntı bir çocuk olduğu için **onu** uzun süre ellerinde tutmak **istemiyorlardı.**

وَقَالَ الَّذِي اشْتَرٰيهُ مِنْ مِصْرَ لِامْرَاَتِه۪ٓ اَكْرِم۪ي مَثْوٰيهُ عَسٰٓى اَنْ يَنْفَعَنَٓا اَوْ نَتَّخِذَهُ
وَلَدًاۜ وَكَذٰلِكَ مَكَّنَّا لِيُوسُفَ فِي الْاَرْضِۘ وَلِنُعَلِّمَهُ مِنْ تَأْو۪يلِ الْاَحَاد۪يثِۜ وَاللّٰهُ
غَالِبٌ عَلٰٓى اَمْرِه۪ وَلٰكِنَّ اَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٢١﴾

21. Onu satın alan Mısırlı, kralın önde gelen vezirlerinden biriydi. Yusuf'u alıp sarayına götürdü ve Züleyha adındaki **karısına dedi ki: “Ona iyi bak** ve en güzel şekilde yetişmesi için hiçbir fedakârlıktan kaçınma. Bu çok zeki ve yetenekli bir çocuğa benziyor, **belki bize** ileride **faydası olur yahut onu kendimize evlat ediniriz.”**

İşte böylece Biz, Yusuf'a o ülkede güzel bir ortam hazırladık **ve** rüyada görülen **olayları yorumlama** ve meselelerin içyüzüne vâkıf olma **bilgisini ona öğretmek**

için, kendisini katımızdan bir ilham ile destekledik. İşte **Allah, iradesini yerine getirmekte** böylesine **güçlüdür. Ne var ki, insanların çoğu** bunu **bilmezler.**

وَلَمَّا بَلَغَ اَشُدَّهُٓ اٰتَيْنَاهُ حُكْمًا وَعِلْمًاۜ وَكَذٰلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ﴿٢٢﴾

22. Böylece, aradan yıllar geçti. Yusuf gençlik dönemini bitirip **olgunluk çağına ulaşınca, ona** katımızdan derin bir bilgelik ve ilim **bahşettik. İşte Biz, güzel davrananları böyle mükâfatlandırırız.**

وَرَاوَدَتْهُ الَّتِي هُوَ فِي بَيْتِهَا عَنْ نَفْسِهِ وَغَلَّقَتِ الْاَبْوَابَ وَقَالَتْ هَيْتَ لَكَۜ قَالَ
مَعَاذَ اللّٰهِ اِنَّهُ رَبِّيٓ اَحْسَنَ مَثْوَايَۜ اِنَّهُ لَا يُفْلِحُ الظَّالِمُونَ ﴿٢٣﴾

23. Bu arada, içinde yaşadığı evin hanımı nasıl olduysa Yusuf'a göz koymuş ve **onu elde etmek için plânlar kurmaya başlamıştı.** Bunun için, kocasının evde olmadığı bir gün bütün **kapıları kilitledi ve "Haydi, yanıma gelsene!" dedi.** Fakat Yusuf, "Böyle bir alçaklıktan **Allah'a sığınırım!" diye karşılık verdi, "Rabb'im bana bunca iyilikler bahşetmişken,** O'na karşı nasıl nankörlük edebilirim? Ayrıca, beni öz evladı gibi bağrına basan efendime nasıl ihanet edebilirim? **Gerçek şu ki, zalimler asla kurtuluş yüzü göremezler!"**

وَلَقَدْ هَمَّتْ بِهِۚ وَهَمَّ بِهَا لَوْلَٓا اَنْ رَاٰ بُرْهَانَ رَبِّهِۜ كَذٰلِكَ لِنَصْرِفَ عَنْهُ السُّٓوءَ
وَالْفَحْشَٓاءَۜ اِنَّهُ مِنْ عِبَادِنَا الْمُخْلَصِينَ ﴿٢٤﴾

24. Gerçekten kadın Yusuf'u arzulamıştı; eğer ihanet ve nankörlüğün çirkin bir davranış olduğuna dair **Rabb'inin** kendisine ilham ettiği uyarı ve **işaretini göz ardı etmiş olsaydı, Yusuf da** nefsine yenilip ona yönelecekti. Fakat Allah'ın yardımı sayesinde, arzularına gem vurarak iffetini korumasını bildi. **İşte böylece, onu kötülük ve ahlâksızlıktan korumak için** kalbine sebat ve kararlılık verdik. **Çünkü o,** dürüstlüğü, samimiyeti ve tertemiz ahlâkıyla **seçkin kullarımızdan biriydi.**

وَاسْتَبَقَا الْبَابَ وَقَدَّتْ قَمِيصَهُ مِنْ دُبُرٍ وَاَلْفَيَا سَيِّدَهَا لَدَا الْبَابِۜ قَالَتْ مَا
جَزَٓاءُ مَنْ اَرَادَ بِاَهْلِكَ سُٓوءًا اِلَّٓا اَنْ يُسْجَنَ اَوْ عَذَابٌ اَلِيمٌ ﴿٢٥﴾

25. Derken Yusuf hızla oradan uzaklaşmaya başladı. Kendisi önde, Züleyha arkada, **ikisi birden kapıya doğru koşmaya başladılar.** Yusuf tam kapıya varmıştı ki, **kadın** yetişip **onun gömleğini arkadan** çekerek boydan boya **yırttı. Ve** tam o sırada, **kapının hemen yanında kadının kocasıyla burun buruna geldiler! Kadın,** Yusuf'un kendisine saldırdığını öne sürerek, büyük bir pişkinlikle, **"Senin hanımına** böyle bir **kötülük yapmaya kalkışan birinin cezası, zindana atılmaktan veya can yakıcı bir işkenceye uğramaktan başka ne olabilir?" dedi.**

قَالَ هِيَ رَاوَدَتْنِي عَنْ نَفْسِي وَشَهِدَ شَاهِدٌ مِنْ اَهْلِهَاۚ اِنْ كَانَ قَمِيصُهُ قُدَّ مِنْ قُبُلٍ
فَصَدَقَتْ وَهُوَ مِنَ الْكَاذِبِينَ ﴿٢٦﴾

26. Yusuf ise kendisini savunarak, "Hayır, yalan söylüyor! **Asıl o beni elde etmeye kalkıştı!" dedi.** Bunun üzerine, **kadının akrabalarından** bilgili ve tecrübeli **biri** —ki o sırada vezirin yanında bulunuyordu— olayı aydınlatmak üzere **şöyle hakemlik yaptı: "Eğer** Yusuf'un **gömleği önden yırtılmışsa; kadın doğru, kendisi yalan söylüyor demektir."**

وَاِنْ كَانَ قَمِيصُهُ قُدَّ مِنْ دُبُرٍ فَكَذَبَتْ وَهُوَ مِنَ الصَّادِقِينَ ﴿٢٧﴾

27. "Yok, eğer gömleği arkadan yırtılmışsa, o zaman kadın yalan, Yusuf doğru söylüyor demektir."

فَلَمَّا رَاٰ قَمِيصَهُ قُدَّ مِنْ دُبُرٍ قَالَ اِنَّهُ مِنْ كَيْدِكُنَّۜ اِنَّ كَيْدَكُنَّ عَظِيمٌ ﴿٢٨﴾

28. Vezir, Yusuf'un **gömleğinin arkadan yırtılmış olduğunu görünce,** karısına dönerek, **"Anlaşıldı, bu da siz** saray sosyetesin**in** hile ve **entrikalarından biri. Doğrusu** ey kadınlar, **sizin entrikalarınız çok çetindir!" dedi.** Fakat onu cezalandırmadı da. Zira olayın dillere düşmesinden korkuyordu. Bunun için:

يُوسُفُ اَعْرِضْ عَنْ هٰذَا وَاسْتَغْفِرِي لِذَنْبِكِۚ اِنَّكِ كُنْتِ مِنَ الْخَاطِـِٔينَ ﴿٢٩﴾

29. "Yusuf, lütfen **bunu hiç kimseye anlatma.** Ve ey kadın, **sen de günahından dolayı tövbe ve istiğfar et! Çünkü sen gerçekten** büyük bir **günah işledin!"** diyerek olup bitenleri örtbas etmek istedi. Fakat olayın yayılmasına engel olamadı:

وَقَالَ نِسْوَةٌ فِي الْمَدِينَةِ امْرَاَتُ الْعَزِيزِ تُرَاوِدُ فَتٰيهَا عَنْ نَفْسِهِۚ قَدْ شَغَفَهَا حُبًّاۜ
اِنَّا لَنَرٰيهَا فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ ﴿٣٠﴾

30. Şehirdeki saray çevresine mensup bazı **kadınlar,** kendi aralarında, "Duydunuz mu? **Vezirin karısı kölesine göz koymuş, onun aşkıyla yanıp tutuşuyormuş.** Ne ayıp, âşık olmak için bula bula bir köleyi mi bulmuş? **Bize öyle geliyor ki, bu kadın düpedüz sapıtmış!" diyorlardı.**

فَلَمَّا سَمِعَتْ بِمَكْرِهِنَّ اَرْسَلَتْ اِلَيْهِنَّ وَاَعْتَدَتْ لَهُنَّ مُتَّكَـًٔا وَاٰتَتْ كُلَّ وَاحِدَةٍ
مِنْهُنَّ سِكِّينًا وَقَالَتِ اخْرُجْ عَلَيْهِنَّۚ فَلَمَّا رَاَيْنَهُٓ اَكْبَرْنَهُ وَقَطَّعْنَ اَيْدِيَهُنَّ وَقُلْنَ
حَاشَ لِلّٰهِ مَا هٰذَا بَشَرًاۜ اِنْ هٰذَٓا اِلَّا مَلَكٌ كَرِيمٌ ﴿٣١﴾

31. Vezirin karısı, **kadınların** kendi aleyhindeki **dedikodularını işitince, onlar için dört başı mamur bir sofra hazırlayıp kendilerini** yemeğe **davet etti. Ayrıca her birinin önüne,** sunulan meyveleri soymak için **birer bıçak koydu.** Kadınlar gelip yemeklerini yedikten sonra tam meyveleri soyarlarken, perde arkasında bekleyen Yusuf'a gizlice, **"Şimdi onların karşısına çık!" diye emretti. Kadınlar onu** anîden karşılarında **görünce,** olağanüstü güzelliği karşısında âdeta büyülendiler; şaşkınlıktan, meyve yerine **ellerini kestiler ve "Aman Allah'ım, bu** güzellikteki **bir** varlık **insan olamaz; olsa olsa yüce bir melektir bu!" dediler**

قَالَتْ فَذٰلِكُنَّ الَّذِي لُمْتُنَّنِي فِيهِۜ وَلَقَدْ رَاوَدْتُهُ عَنْ نَفْسِهِ فَاسْتَعْصَمَۜ وَلَئِنْ لَمْ
يَفْعَلْ مَٓا اٰمُرُهُ لَيُسْجَنَنَّ وَلَيَكُونًا مِنَ الصَّاغِرِينَ ﴿٣٢﴾

32. Bu anı bekleyen Züleyha, **"İşte budur," dedi, "kendisi**ne âşık olduğum **için beni kınadığınız adam!** Şimdi söyleyin, ona vurulmakta haksız mıymışım? **Evet, ben onu gerçekten de elde etmek istedim, fakat onun dürüstlüğü tuttu.** İşte, hepinizin önünde uyarıyorum; **eğer kendisine emrettiğim şeyi yapmamakta ısrar ederse, yemin ederim, zindanları boylayıp rezil kepaze olacaktır!"**

قَالَ رَبِّ السِّجْنُ اَحَبُّ اِلَيَّ مِمَّا يَدْعُونَنِيٓ اِلَيْهِۚ وَاِلَّا تَصْرِفْ عَنِّي كَيْدَهُنَّ اَصْبُ
اِلَيْهِنَّ وَاَكُنْ مِنَ الْجَاهِلِينَ ﴿٣٣﴾

33. Bu tehditler karşısında Yusuf, **"Ey Rabb'im!" diye yalvardı, "Bu kadınların** çirkin **arzularına boyun eğmektense, hapse girmeyi tercih ederim!** Çünkü **benim için hapse girmek, bunların bana teklif ettiği** çirkin **işi yapmaktan çok daha iyidir!** Fakat bunca baskı ve tahrikler karşısında daha ne kadar dayanabilirim, bilemiyorum. Senin yardımına muhtacım, Allah'ım! **Eğer beni onların hile ve entrikalarından kurtarmazsan,** olur ki bir an zaafa düşer, **onlara uyup bir cahillik yaparım!"**

فَاسْتَجَابَ لَهُ رَبُّهُ فَصَرَفَ عَنْهُ كَيْدَهُنَّ اِنَّهُ هُوَ السَّم۪يعُ الْعَل۪يمُ ﴿٣٤﴾

34. Allah da onun dualarını kabul buyurdu ve samimî bir kalple kendisine yönelen her mümine yaptığı gibi sabrını, takvasını pekiştirmek suretiyle **o kadınların hile ve tuzaklarını ondan uzak tuttu. Çünkü O** her şeyi **işiten,** her şeyi **bilendir.**

Fakat imtihan devam ediyordu:

ثُمَّ بَدَا لَهُمْ مِنْ بَعْدِ مَا رَاَوُا الْاٰيَاتِ لَيَسْجُنُنَّهُ حَتّٰى ح۪ينٍ ﴿٣٥﴾

35. Daha sonra vezir ve arkadaşları, Yusuf'un iffetli ve masum olduğunu gösteren **kesin delilleri gördükleri hâlde,** sırf halkın dedikodusunu kesmek için **onu** suçlu gösterip **bir süre için zindana atmaya karar verdiler.**

Böylece, Yusuf'un hayatında yeni dönem başlıyordu:

وَدَخَلَ مَعَهُ السِّجْنَ فَتَيَانِ قَالَ اَحَدُهُمَٓا اِنّ۪ٓي اَرٰين۪ٓي اَعْصِرُ خَمْراً وَقَالَ الْاٰخَرُ اِنّ۪ٓي
اَرٰين۪ٓي اَحْمِلُ فَوْقَ رَاْس۪ي خُبْزاً تَاْكُلُ الطَّيْرُ مِنْهُ نَبِّئْنَا بِتَاْو۪يلِه۪ اِنَّا نَرٰيكَ مِنَ
الْمُحْسِن۪ينَ ﴿٣٦﴾

36. Onunla birlikte, iki genç adam daha zindana girmişti. İkisi de kralın yakın hizmetçisi olan bu insanlar, onu zehirlemeye teşebbüs etmekle suçlanıyorlardı. Yusuf'la aynı mekânı paylaşan bu gençler, onun dürüstlüğüne ve rüyaları yorumlamadaki yeteneğine hayran kalmışlardı. Bir gün **bu iki gençten biri,** "Ey Yusuf! **Rüyamda kendimi şarap** yapmak için üzüm **sıkarken gördüm." dedi. Diğeri ise, "Ben de kendimi, başımın üzerinde bir ekmek taşırken gördüm. Kuşlar ekmeği gagalayıp yiyorlardı." dedi.** Yusuf'a ricada bulunarak, "Lütfen **bunların ne anlama geldiğini bize söyler misin? Gördüğümüz kadarıyla, sen çok iyi bir insana benziyorsun."** dediler.

قَالَ لَا يَاْت۪يكُمَا طَعَامٌ تُرْزَقَانِه۪ٓ اِلَّا نَبَّاْتُكُمَا بِتَاْو۪يلِه۪ قَبْلَ اَنْ يَاْتِيَكُمَا ذٰلِكُمَا
مِمَّا عَلَّمَن۪ي رَبّ۪ي اِنّ۪ي تَرَكْتُ مِلَّةَ قَوْمٍ لَا يُؤْمِنُونَ بِاللّٰهِ وَهُمْ بِالْاٰخِرَةِ هُمْ كَافِرُونَ
﴿٣٧﴾

37. Yusuf, "Hayhay!" **dedi,** "Merak etmeyin, **daha yiyeceğiniz yemek önünüze gelmeden, size rüyanızın yorumunu bildireceğim. Ama** önce, birkaç dakika beni dinlemenizi rica ediyorum. Bakın; **bu** bilgi ve yetenek benim kendi maharetim değil, doğrudan doğruya **Rabb'imin bana öğrettiği şeylerdendir.** Ve bana öğretilenler, yalnızca rüya yorumlamaktan ibaret değildir. **Doğrusu ben, Allah'a** kulluk ve itaate layık yegâne Rab ve İlâh olarak **inanmayan ve** bunun en doğal sonucu olarak **öte dünyanın varlığını inkâr eden** şu içerisinde yaşadığınız **toplumun** batıl inanç ve hurafelerle dolu **dinini** ve bu dine göre oluşturulan hayat tarzını **terk ettim!** Bunun yerine;

وَاتَّبَعْتُ مِلَّةَ اٰبَٓاء۪ٓي اِبْرٰه۪يمَ وَاِسْحٰقَ وَيَعْقُوبَ مَا كَانَ لَنَٓا اَنْ نُشْرِكَ بِاللّٰهِ مِنْ
شَيْءٍ ذٰلِكَ مِنْ فَضْلِ اللّٰهِ عَلَيْنَا وَعَلَى النَّاسِ وَلٰكِنَّ اَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَشْكُرُونَ
﴿٣٨﴾

38. Atalarım İbrahim, İshak ve Yakup'un bir sancak gibi elden ele taşıdıkları; akıl, vicdan ve sağduyu ile birebir örtüşen ve doğrudan doğruya Allah'tan gelen o mükemmel **inanç sistemini kabul ettim.** Bakın arkadaşlar; bizim hiç kimseyi ve **hiçbir şeyi** itaat edilmesi gereken mutlak otorite kabul etmeye, yani onları **Allah'a ortak koşmaya hakkımız yoktur. İşte bu** dupduru tevhid inancı, **Allah'ın hem bize, hem de** diğer bütün **insanlara bahşetmiş olduğu** en büyük **lütfudur. Ne var ki, insanların çoğu,** kendilerine bunca nimetlerini bahşeden Rab'lerine kulluk görevini yerine getirmiyor, O'na gereğince **şükretmiyorlar.**

يَا صَاحِبَيِ السِّجْنِ ءَاَرْبَابٌ مُتَفَرِّقُونَ خَيْرٌ اَمِ اللّٰهُ الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ ﴿٣٩﴾

39. Ey hapishane arkadaşlarım! Lütfen cevap verin! **Çeşit çeşit tanrıları**n varlığına inanıp yüzlerce efendiye kul köle olmak **mı daha iyidir, yoksa her şeye gücü yeten bir tek Allah**'a kulluk ederek özgür ve onurlu bir hayata kavuşmak **mı?**

مَا تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِه۪ٓ اِلَّٓا اَسْمَٓاءً سَمَّيْتُمُوهَٓا اَنْتُمْ وَاٰبَٓاؤُ۬كُمْ مَٓا اَنْزَلَ اللّٰهُ بِهَا مِنْ
سُلْطَانٍ اِنِ الْحُكْمُ اِلَّا لِلّٰهِ اَمَرَ اَلَّا تَعْبُدُٓوا اِلَّٓا اِيَّاهُ ذٰلِكَ الدّ۪ينُ الْقَيِّمُ وَلٰكِنَّ اَكْثَرَ
النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٤٠﴾

40. Allah'ı bırakıp da kendilerine kulluk ettiğiniz varlıklar, sizin ve sizden önceki **atalarınızın uydurmuş olduğu** birtakım hayal ürünü **isimlerden başka bir şey değildir.** O sözde ilâhların yetki alanlarını, kudret sınırlarını, verdikleri ve verecekleri hükümleri; kısaca, sahip oldukları tüm özellikleri belirleyen de, onlara kulluk edilmesi gerektiğini iddia eden de sizsiniz. Oysa **Allah,** onlara ilâhî bir yetki verildiğine dair **haklarında herhangi bir delil göndermemiştir.** Ama kitap ve peygamber göndererek, kalplerinizin derinliklerine bir tek Allah'a kulluk etme duygusunu yerleştirerek ve O'nun sonsuz ilim, hikmet, kudret, adalet ve merhametine tanıklık eden sayısız yaratılış mucizesini gözlerinizin önüne sererek, eşi ortağı olmayan bir tek ilah olduğunu ve yalnızca kendisine kulluk etmeniz gerektiğini sizlere bildirmiştir.

O hâlde, iyi-kötü, doğru-eğri, faydalı-zararlı gibi değer yargıları belirleme ve **hüküm** verme yetkisi, **yalnızca Allah'a aittir. Ve O,** tüm sahte ilâhları reddederek, **yalnızca kendisine kulluk etmenizi emrediyor. İşte dosdoğru din budur. Ne var ki, insanların çoğu** bunu **bilmiyor.**

يَا صَاحِبَيِ السِّجْنِ اَمَّٓا اَحَدُكُمَا فَيَسْق۪ي رَبَّهُ خَمْراً وَاَمَّا الْاٰخَرُ فَيُصْلَبُ فَتَاْكُلُ
الطَّيْرُ مِنْ رَاْسِه۪ قُضِيَ الْاَمْرُ الَّذ۪ي ف۪يهِ تَسْتَفْتِيَانِ ﴿٤١﴾

41. Ey hapishane arkadaşlarım! Gelelim rüyalarınızın tabirine: **Biriniz** beraat edip hapisten kurtulacak ve daha önce olduğu gibi **efendisine şarap sunmaya devam edecektir. Diğeri ise,** suçlu bulunup maalesef **idam edilecek ve** leş yiyici **kuşlar onun başından** etlerini koparıp **yiyecekler. Açıklanmasını istediğiniz konu,** işte böylece cevaplandırılmış ve **kesin bir sonuca bağlanmıştır."**

وَقَالَ لِلَّذ۪ي ظَنَّ اَنَّهُ نَاجٍ مِنْهُمَا اذْكُرْن۪ي عِنْدَ رَبِّكَ فَاَنْسٰيهُ الشَّيْطَانُ ذِكْرَ رَبِّه۪
فَلَبِثَ فِي السِّجْنِ بِضْعَ سِن۪ينَ ﴿٤٢﴾

42. Yusuf, **bu ikisinden** hapisten **kurtulacağını düşündüğü kişiye,** "Buradan çıkıp saraya döndüğünde, **efendinin huzurunda ben**im size anlattığım bu gerçekler**den söz et** ve haksız yere zindana atıldığımı ona söyle!" **diye tembihledi.**

Sonra Yusuf'un yorumu aynen gerçekleşti. Adamlardan biri idam edildi, diğeri de krala hizmet etmek üzere eski görevine geri döndü. **Fakat şeytan,** Yusuf'un durumunu **krala arz etmeyi ona unutturdu.** Çünkü Yusuf'un zindandaki eğitimi bir süre daha devam edecekti. **Böylece** Yusuf, **birkaç yıl daha zindanda kaldı.**

وَقَالَ الْمَلِكُ اِنّ۪ٓي اَرٰى سَبْعَ بَقَرَاتٍ سِمَانٍ يَاْكُلُهُنَّ سَبْعٌ عِجَافٌ وَسَبْعَ سُنْبُلَاتٍ
خُضْرٍ وَاُخَرَ يَابِسَاتٍ يَٓا اَيُّهَا الْمَلَاُ اَفْتُون۪ي ف۪ي رُءْيَايَ اِنْ كُنْتُمْ لِلرُّءْيَا تَعْبُرُونَ
﴿٤٣﴾

43. Ve yıllar birbirini kovaladı. Günlerden bir gün **kral,** ülkenin önde gelen bilginlerini, kâhinlerini topladı ve onlara, **"Rüyamda yedi cılız ineğin yedi semiz ineği yediğini gördüm. Ayrıca, yedi yeşil başak ve** yedi **kurumuş** başak vardı. Kurumuş başaklar, yeşil başakları yiyordu. **Ey ileri gelenler, eğer rüya yorumunu biliyorsanız, benim rüyamı açıklayınız!" dedi.**

قَالُٓوا اَضْغَاثُ اَحْلَامٍ وَمَا نَحْنُ بِتَاْو۪يلِ الْاَحْلَامِ بِعَالِم۪ينَ ﴿٤٤﴾

44. Kâhinler, **"Bunlar** hiçbir anlamı olmayan **karmakarışık hayallerdir. Biz böyle hayallerin yorumunu bilemeyiz!" dediler.** Böylece, o zamanın en usta rüya tabircileri bile, kralın rüyasını yorumlamaktan acze düştüler. Çünkü rüyaları doğru tabir etmek, ancak vahiy bilgisi ile mümkündür ki, bu bilgi yalnızca Peygamberlere verilmiştir.

وَقَالَ الَّذ۪ي نَجَا مِنْهُمَا وَادَّكَرَ بَعْدَ اُمَّةٍ اَنَا۬ اُنَبِّئُكُمْ بِتَاْو۪يلِه۪ فَاَرْسِلُونِ ﴿٤٥﴾

45. İşte tam o sırada, bir zamanlar Yusuf'la birlikte hapis yatan **iki kişiden** biri olan ve onun haber verdiği gibi ölümden **kurtulan adam,** aradan geçen **bunca zaman sonra** Yusuf'un dediklerini **hatırladı ve "Ben size bu rüyanın yorumunu söyleyebilirim.** Bunun için zindandaki bir mahkûmu görmem lâzım, **beni hemen** hapishaneye **gönderin!" dedi.**

يُوسُفُ اَيُّهَا الصِّدّ۪يقُ اَفْتِنَا ف۪ي سَبْعِ بَقَرَاتٍ سِمَانٍ يَاْكُلُهُنَّ سَبْعٌ عِجَافٌ وَسَبْعِ
سُنْبُلَاتٍ خُضْرٍ وَاُخَرَ يَابِسَاتٍ لَعَلّ۪ٓي اَرْجِعُ اِلَى النَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَعْلَمُونَ ﴿٤٦﴾

46. Sonra alelacele Yusuf'un yanına gelerek, **"Ey Yusuf, ey doğru sözlü adam!"** dedi, "Kralımız tuhaf bir rüya görmüş ve hiç kimse rüyasını yorumlayamıyor. Bunu ancak sen bilebilirsin. Rüyada görülen **yedi cılız ineğin yediği yedi semiz inek ile yedi yeşil başak ve** yedi **kuru** başak ne anlama geliyor, bunlar **hakkında bize bilgi ver. Ümit ederim ki,** benden haber bekleyen **insanlara** senin isabetli yorumunla **dönerim de, böylece** kralın rüyasının ne anlama geldiğini ve senin değerini onlar da **öğrenirler.**

قَالَ تَزْرَعُونَ سَبْعَ سِن۪ينَ دَاَبًا فَمَا حَصَدْتُمْ فَذَرُوهُ ف۪ي سُنْبُلِه۪ٓ اِلَّا قَل۪يلًا مِمَّا
تَاْكُلُونَ ﴿٤٧﴾

47. Yusuf, "O hâlde iyi dinle!" **dedi,** "Önümüzdeki **yedi yıl boyunca, hiç ara vermeden** her yıl **ekin ekecek** ve bol bol ürün elde edecek**siniz. Fakat yemek için ayıracağınız az bir miktar dışında, hasat ettiğiniz** bütün **ekini öylece başağında bırakmalısınız."**

ثُمَّ يَاْت۪ي مِنْ بَعْدِ ذٰلِكَ سَبْعٌ شِدَادٌ يَاْكُلْنَ مَا قَدَّمْتُمْ لَهُنَّ اِلَّا قَل۪يلًا مِمَّا تُحْصِنُونَ
﴿٤٨﴾

48. "Çünkü bu yedi yıllık bereketli dönemin **ardından, yedi yıl süren** müthiş **bir kıtlık dönemi başlayacak ve** bu kıtlık, **ayırdığınız az bir miktar dışında, o zamana kadar biriktirdiğiniz bütün mahsulü yiyip bitirecektir."**

ثُمَّ يَاْت۪ي مِنْ بَعْدِ ذٰلِكَ عَامٌ ف۪يهِ يُغَاثُ النَّاسُ وَف۪يهِ يَعْصِرُونَ ﴿٤٩﴾

49. "Bu kıtlık yıllarının **ardından da, yağmurların bolca yağacağı ve** yetiştirilen meyvelerin, zeytinlerin **sıkıl**ıp bol bol meyve suyu ve zeytinyağı yapıl**acağı** bereketli **bir yıl gelecek."**

وَقَالَ الْمَلِكُ ائْتُون۪ي بِه۪ فَلَمَّا جَٓاءَهُ الرَّسُولُ قَالَ ارْجِعْ اِلٰى رَبِّكَ فَسْـَٔلْهُ مَا بَالُ
النِّسْوَةِ الّٰت۪ي قَطَّعْنَ اَيْدِيَهُنَّ اِنَّ رَبّ۪ي بِكَيْدِهِنَّ عَل۪يمٌ ﴿٥٠﴾

50. Bu sözleri dikkatlice dinleyen kralın hizmetçisi, hemen saraya dönüp Yusuf'un yorumunu olduğu gibi krala aktardı. Bundan son derece etkilenen kral, **"Onu bana getirin!" diye emretti.** Kralın özel davetçisi olan **elçi,** Yusuf'u zindandan çıkarıp saraya götürmek üzere **yanına gelince,** Yusuf **ona,** "Benim suçsuz olduğum ispatlanmadan, kralınızın himmetiyle buradan çıkmak istemiyorum. Şimdi, **efendine dön ve ona, "Ellerini kesen o kadınların durumu neymiş?" diye** benim adıma **sor.** Sor ki, olup bitenleri iyice araştırsın ve gerçeği ortaya çıkarsın. Senin efendin olayın içyüzünü öğrenebilir mi bilmem, ama **benim Rabb'im, o kadınların** sinsi **tuzaklarını** ve ne çirkinlikler peşinde koştuklarını **gayet iyi bilmektedir."**

قَالَ مَا خَطْبُكُنَّ اِذْ رَاوَدْتُنَّ يُوسُفَ عَنْ نَفْسِه۪ قُلْنَ حَاشَ لِلّٰهِ مَا عَلِمْنَا عَلَيْهِ مِنْ
سُٓوءٍ قَالَتِ امْرَاَتُ الْعَز۪يزِ الْـٰٔنَ حَصْحَصَ الْحَقُّ اَنَا۬ رَاوَدْتُهُ عَنْ نَفْسِه۪ وَاِنَّهُ لَمِنَ
الصَّادِق۪ينَ ﴿٥١﴾

51. Böylece elçi, tekrar kralın yanına gelip bu sözleri ona iletti. Bunun üzerine kral, olayla ilgili geniş çaplı bir araştırma başlattı. Sözü geçen kadınları topladı ve onlara, **"Yusuf'u baştan çıkarmak istediğinizde, durumunuz neydi?** Yusuf size bir kötülük yapmak istedi mi?" **diye sordu. Kadınlar, "Hâşâ; Allah var ki, biz ondan en ufak bir kötülük görmedik!" dediler. Vezirin karısı** ise, utanç ve pişmanlık içinde, **"Şimdi gerçek ortaya çıktı!" diye itiraf etti,** "Evet, **onu baştan çıkarmak isteyen bendim,** o ise daima dürüst ve iffetli davrandı. **Yusuf, kesinlikle doğru söylüyor."**

Böylece olay çözümlenmiş, Yusuf'un suçsuzluğu ortaya çıkmış oldu. Kralın elçisi, tekrar hapishaneye dönüp olup bitenleri Yusuf'a anlattı. Yusuf da elçiye şunları söyledi:

ذٰلِكَ لِيَعْلَمَ اَنّ۪ي لَمْ اَخُنْهُ بِالْغَيْبِ وَاَنَّ اللّٰهَ لَا يَهْد۪ي كَيْدَ الْخَٓائِن۪ينَ ﴿٥٢﴾

52. "Krala de ki: **Bu** soruşturmanın yapılmasını istemem, beni evinde barındıran vezirin şerefine asla leke sürmediğimi, o evde yanımızdayken onun hanımına nasıl yan gözle bakmadıysam, **yokluğunda** da **kendisine hiçbir zaman ihanet etmediğimi ve Allah'ın, hainlerin hilesini asla başarıya ulaştırmayacağını** herkesin **bilmesi içindir."**

وَمَٓا اُبَرِّئُ نَفْس۪ي اِنَّ النَّفْسَ لَاَمَّارَةٌ بِالسُّٓوءِ اِلَّا مَا رَحِمَ رَبّ۪ي اِنَّ رَبّ۪ي غَفُورٌ رَح۪يمٌ
﴿٥٣﴾

53. "Gerçi ben, bu sözlerle **kendimi temize çıkarıyor değilim.** Eğer günahlardan uzak durabildiysem, bu ancak Rabb'imin lütuf ve inayeti sayesinde olmuştur. Rabb'imin yardımı olmasaydı, şeytanın ayartmaları karşısında kim günaha düşmekten kurtulabilirdi? **Çünkü arzu ve ihtiraslar,** insanı **daima kötülüğe çağırır; ancak Rabb'imin rahmet ed**ip esirge**mesi hariç.** Bununla beraber, arzu ve heveslerine yenik düşerek günah işleyenler ümitsizliğe kapılmasınlar, tövbe edip Rabb'imin merhametine sığınsınlar. **Şüphesiz Rabb'im çok bağışlayıcı, çok merhametlidir."**

وَقَالَ الْمَلِكُ ائْتُونٖى بِهٖٓ اَسْتَخْلِصْهُ لِنَفْسٖىۚ فَلَمَّا كَلَّمَهُ قَالَ اِنَّكَ الْيَوْمَ لَدَيْنَا مَكٖينٌ اَمٖينٌ ﴿٥٤﴾

54. Yusuf'un bu sözleri kendisine iletilince **kral,** onun ne kadar üstün bir kişiliğe sahip olduğunu anlayarak, **"Onu bana getirin, kendime özel danışman** ve yakın dost **edineyim!" dedi.** Nihayet Yusuf, kralın yanına gelmeyi kabul etti. Kral **onunla yaptığı sohbetin ardından, "Sen artık bu gün**den itibaren, **gönlümüzde taht kurmuş son derece itibarlı ve güvenilir bir şahsiyetsin!" dedi.**

Sonra gördüğü rüyanın yorumunu bizzat Yusuf'un ağzından dinledi. Büyük bir kıtlığın kapıda olduğunu öğrenince, Yusuf'a fikrini sordu. Yusuf da, "Bana sorarsan, ilk yedi yıllık bolluk döneminde çiftçiler bol bol ekin eksinler. Büyük depolar inşa edilsin ve toplanan mahsuller orada saklansın. Kıtlık gelince, bu fazla ürünler satılır ve hem insanların sıkıntıya düşmesi önlenmiş, hem de hazineye büyük gelir sağlanmış olur." dedi. Kral, "Peki bu işleri kim yapacak?" diye sorunca, Yusuf:

قَالَ اجْعَلْنٖى عَلٰى خَزَٓائِنِ الْاَرْضِۚ اِنّٖى حَفٖيظٌ عَلٖيمٌ ﴿٥٥﴾

55. "Beni bu ülkenin hazineleri üzerinde tam ve tek yetkili olarak **görevlendir. Çünkü ben,** ülke kaynaklarını **çok iyi korurum ve** yönetim işlerini de gayet iyi **bilirim!" dedi.** Zaten bu teklifi bekleyen kral ve etrafındakiler, tüm krallık yetkilerinin Yusuf'a devredilmesini kabul ettiler.

وَكَذٰلِكَ مَكَّنَّا لِيُوسُفَ فِى الْاَرْضِۚ يَتَبَوَّاُ مِنْهَا حَيْثُ يَشَٓاءُۜ نُصٖيبُ بِرَحْمَتِنَا مَنْ نَشَٓاءُ وَلَا نُضٖيعُ اَجْرَ الْمُحْسِنٖينَ ﴿٥٦﴾

56. İşte böylece Biz, Yusuf'a o ülkede kudret ve egemenlik bahşettik. Öyle ki, ülkenin her yerinde onun sözü geçiyordu. Evet, **Biz** lütuf ve **rahmetimizi dilediğimize nasip ederiz ve iyilik yapanların mükâfatını** çoğu zaman daha dünyadayken verir, onların iyiliklerini kesinlikle **boşa çıkarmayız.**

وَلَاَجْرُ الْاٰخِرَةِ خَيْرٌ لِلَّذٖينَ اٰمَنُوا وَكَانُوا يَتَّقُونَ ﴿٥٧﴾

57. Fakat âhirette verilecek mükâfat, Allah'ın ayetlerine yürekten **inanan ve** erdemlice bir hayat sürerek kötülüğün her çeşidinden titizlikle **sakınan kimseler için elbette çok daha hayırlıdır.**

Derken kralın rüyası, aynen Yusuf'un yorumladığı gibi gerçekleşti. Yedi yıllık bolluk döneminin ardından hem Mısır'ı, hem de komşu ülkeleri kasıp kavuran müthiş bir kuraklık ve kıtlık baş gösterdi. Mısır'da ihtiyaç fazlası erzak stokları bulunduğunu duyan insanlar, kervanlar halinde oraya akın etmeye başladılar. Bu arada, Yusuf'un babası Yakup Peygamber de kıtlıktan etkilenmiş ve Bünyamin dışındaki bütün çocuklarını erzak satın almaları için Mısır'a göndermişti:

وَجَٓاءَ اِخْوَةُ يُوسُفَ فَدَخَلُوا عَلَيْهِ فَعَرَفَهُمْ وَهُمْ لَهُ مُنْكِرُونَ ﴿٥٨﴾

58. Yusuf'un kardeşleri Mısır'a **geldiler ve** erzak almak isteyen herkes gibi, durumlarını arz etmek üzere **onun huzuruna çıktılar.** Yusuf, —tıpkı kuyudayken Rabb'inin kendisine bildirdiği gibi— **onları** görür görmez **tanıdı,** fakat bunu belli etmedi, **onlar ise onu tanıyamamışlardı.**

Yusuf, stokların herkese yetebilmesi için kişi başına ancak bir deve yükü erzak verileceğini ilân etmişti. Bu yüzden Yusuf'un kardeşleri, Bünyamin adında bir üvey kardeşlerinin daha olduğunu, fakat babalarının onu çok sevdiği için yanından ayrılmasına izin vermediği için kendileriyle birlikte gelemediğini söyleyerek onun için de erzak talep ettiler. Yusuf da onların bu talebini kabul etti.

وَلَمَّا جَهَّزَهُمْ بِجَهَازِهِمْ قَالَ ائْتُونٖى بِاَخٍ لَكُمْ مِنْ اَبٖيكُمْۚ اَلَا تَرَوْنَ اَنّٖٓى اُوفِى الْكَيْلَ وَاَنَا۬ خَيْرُ الْمُنْزِلٖينَ ﴿٥٩﴾

59. Sonra erzaklarını hazırlatınca onlara **dedi ki:** "Şimdilik bir deve yükü fazla erzak veriyorum, fakat **bana** bir dahaki gelişinizde **üvey kardeşinizi de getirin.** Bana yalan söylemediğinizi başka türlü nasıl anlayabilirim? Kardeşiniz için endişelenmenize hiç gerek yok. **Ölçüp tartarken ne kadar adil davrandığımı ve** misafirlerime karşı **ne kadar konuksever** ve cömert **olduğumu görmüyor musunuz?"**

فَاِنْ لَمْ تَأْتُونٖى بِهٖ فَلَا كَيْلَ لَكُمْ عِنْدٖى وَلَا تَقْرَبُونِ ﴿٦٠﴾

60. "Şayet onu bana getirmezseniz —ki bu sizin yalan söylediğinizi gösterir— **o zaman benden size bir ölçek** bile erzak **yoktur ve** o takdirde, **artık yanıma da yaklaşmayın!"**

قَالُوا سَنُرَاوِدُ عَنْهُ اَبَاهُ وَاِنَّا لَفَاعِلُونَ ﴿٦١﴾

61. Çaresizlik içinde, "Peki!" **dediler, "Onun** bizimle birlikte gelmesi **için babasını ikna etmeye çalışacağız. Evet,** bir yolunu bulup bunu **yapacağız!" dediler.**

وَقَالَ لِفِتْيَانِهِ اجْعَلُوا بِضَاعَتَهُمْ فٖى رِحَالِهِمْ لَعَلَّهُمْ يَعْرِفُونَهَٓا اِذَا انْقَلَبُٓوا اِلٰٓى اَهْلِهِمْ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿٦٢﴾

62. Kardeşleri dönüş yolculuğu için hazırlıklara başlayınca, Yusuf **hizmetçilerine, "Bunların** bize ödedikleri altın, gümüş ve değerli eşyalardan oluşan **sermayelerini yüklerinin içine geri koyun ki, yurtlarına var**ıp yüklerini açtık**larında onları görsünler de,** kendilerine iyilik yapıldığını anlayıp **tekrar gelsinler." diye tembihledi.**

Yusuf bütün bunları, Rabb'inin kendisine verdiği talimatlar doğrultusunda yapıyordu. Ona kalsa babasına derhal müjdeyi ulaştırır ve ailesini yanına alırdı. Fakat ilâhî hikmet, öykünün bütün kahramanlarını farklı şekillerde etkileyen imtihanın tamamlanmasını gerektiriyordu.

فَلَمَّا رَجَعُٓوا اِلٰٓى اَبٖيهِمْ قَالُوا يَٓا اَبَانَا مُنِعَ مِنَّا الْكَيْلُ فَاَرْسِلْ مَعَنَٓا اَخَانَا نَكْتَلْ وَاِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ ﴿٦٣﴾

63. Böylece Yusuf'un kardeşleri **babalarının yanına döner dönmez,** daha yüklerini açmadan, **"Ey babamız!" dediler,** "Bünyamin'i de yanımızda götürmediğimiz takdirde, bundan böyle Mısır'dan **erzak** almamız **bize yasaklandı! O hâlde,** bir daha Mısır'a gidişimizde küçük **kardeşimiz** Bünyamin'**i de bizimle beraber gönder ki,** onun sayesinde bol bol **erzak satın alalım.** Bünyamin için endişelenmene gerek yok. Sana söz veriyoruz, **biz onu** gözümüz gibi **koruyacağız!"**

قَالَ هَلْ اٰمَنُكُمْ عَلَيْهِ اِلَّا كَمَٓا اَمِنْتُكُمْ عَلٰٓى اَخٖيهِ مِنْ قَبْلُۜ فَاللّٰهُ خَيْرٌ حَافِظًاۖ وَهُوَ اَرْحَمُ الرَّاحِمٖينَ ﴿٦٤﴾

64. Babaları, **"Tıpkı bir zamanlar kardeşini emanet ettiğim gibi, şimdi de onu mu size emanet edeyim?** Daha önce Yusuf için de aynı yeminleri etmiştiniz, şimdi size güvenmemi nasıl beklersiniz benden? Fakat anlaşılan o ki, başka çarem de yok. Eğer mutlaka gitmesi gerekiyorsa, ben onu size değil, Allah'a emanet ediyorum.

Çünkü **en iyi koruyucu, Allah'tır. O, merhamet edenlerin en merhametlisidir."**

وَلَمَّا فَتَحُوا مَتَاعَهُمْ وَجَدُوا بِضَاعَتَهُمْ رُدَّتْ اِلَيْهِمْۜ قَالُوا يَٓا اَبَانَا مَا نَبْغٖيۜ هٰذِهٖ
بِضَاعَتُنَا رُدَّتْ اِلَيْنَاۚ وَنَمٖيرُ اَهْلَنَا وَنَحْفَظُ اَخَانَا وَنَزْدَادُ كَيْلَ بَعٖيرٍۜ ذٰلِكَ كَيْلٌ
يَسٖيرٌ ﴿٦٥﴾

65. Bu ayaküstü konuşmanın ardından, yüklerini indirmeye başladılar. **Eşyalarını açtıklarında,** erzak almak için ödedikleri bütün **sermayelerinin kendilerine geri verilmiş olduğunu gördüler. "Baba, baba!" diye** sevinçle **haykırdılar,** "Bak, **daha ne istiyoruz; işte sermayemiz de bize geri verilmiş!** Bununla **ailemize** yeniden **erzak alabiliriz.** Öyleyse izin ver, Bünyamin de bizimle gelsin. Korkma, biz **kardeşimizi koruruz, üstelik** onun da gelmesiyle **bir deve yükü fazladan erzak almış oluruz. Çünkü bu** ilk seferde getirdiğimiz **az bir miktardır,** bize ve ailemize yetmez."

قَالَ لَنْ اُرْسِلَهُ مَعَكُمْ حَتّٰى تُؤْتُونِ مَوْثِقًا مِنَ اللّٰهِ لَتَأْتُنَّنٖي بِهٖٓ اِلَّٓا اَنْ يُحَاطَ بِكُمْۚ
فَلَمَّٓا اٰتَوْهُ مَوْثِقَهُمْ قَالَ اللّٰهُ عَلٰى مَا نَقُولُ وَكٖيلٌ ﴿٦٦﴾

66. Bunun üzerine Yakup, **"Etrafınız** düşmanlarla **kuşatılı**p eliniz kolunuz bağlan**madıkça onu bana geri getireceğinize dair Allah adına bana söz vermeden, onun sizinle gitmesine asla izin vermeyeceğim!" dedi.** Çocukları **ona** istediği şekilde **söz verince,** "Bu **konuştuklarımıza Allah da şahittir!" dedi.**

وَقَالَ يَا بَنِيَّ لَا تَدْخُلُوا مِنْ بَابٍ وَاحِدٍ وَادْخُلُوا مِنْ اَبْوَابٍ مُتَفَرِّقَةٍۜ وَمَٓا اُغْنٖي
عَنْكُمْ مِنَ اللّٰهِ مِنْ شَيْءٍۜ اِنِ الْحُكْمُ اِلَّا لِلّٰهِۜ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُۚ وَعَلَيْهِ فَلْيَتَوَكَّلِ
الْمُتَوَكِّلُونَ ﴿٦٧﴾

67. Sözlerine devamla, **"Oğullarım!" dedi,** "Mısır'a vardığınız zaman şehre **hepiniz tek bir kapıdan girmeyin,** çünkü bu gereksiz yere dikkatleri üzerinize çekmenize sebep olur. Onun için, ikişerli üçerli gruplara ayrılın ve **ayrı ayrı kapılardan girin. Gerçi** ben ne kadar tedbirimi alsam da, Allah'ın takdirini önleyemem. Dolayısıyla, **sizi Allah'tan** gelebilecek **hiçbir şeye karşı koruyamam.** Ben ancak, bir beşer olarak üzerime düşeni yapar, tedbirimi alırım. Takdir ise Allah'ındır. Çünkü her konuda son sözü söyleme ve **hüküm** verme yetkisi **sadece Allah'a aittir.** Onun içindir ki, **ben** yalnızca O'na güvenir, **yalnızca O'na dayanırım. Öyleyse,** yüce bir kudrete **dayan**ıp huzur ve güvene kavuşmak isteyenler, dünyada ve âhirette kurtuluşu aray**anlar, yalnızca O'na güvenip dayansınlar."**

وَلَمَّا دَخَلُوا مِنْ حَيْثُ اَمَرَهُمْ اَبُوهُمْۜ مَا كَانَ يُغْنٖي عَنْهُمْ مِنَ اللّٰهِ مِنْ شَيْءٍ اِلَّا
حَاجَةً فٖي نَفْسِ يَعْقُوبَ قَضٰيهَاۜ وَاِنَّهُ لَذُو عِلْمٍ لِمَا عَلَّمْنَاهُ وَلٰكِنَّ اَكْثَرَ النَّاسِ لَا
يَعْلَمُونَ ﴿٦٨﴾

68. Derken Yusuf'un on bir kardeşi, uzun bir yolculuğun sonunda Mısır'a vardılar ve gerçekten de **babalarının kendilerine emrettiği şekilde** şehre farklı kapılardan **girdiler.** Böylelikle, kendilerince bir tedbir almış oldular. Fakat bu tedbir, **Allah'tan gelecek hiçbir şeyi onlardan savacak değildi; yalnızca Yakup,** —çocuklarının güvenliğinden sorumlu bir baba olarak— **içine doğan bir dileği yerine getirmiş** ve böylece, "Acaba bir tedbirsizlik mi yaptık?" türünden şüpheleri bertaraf etmiş **oldu.** Fakat bunu yaparken, Allah'ın takdirine güvenmek gerektiğini aklından çıkarmamıştı. **Çünkü o, kendisine öğrettiğimiz** Kitap ilmi **sayesinde,** tedbir almak ve ilâhî takdire boyun eğmek arasında mükemmel bir denge kurabilecek **bilgiye sahipti. Ne var ki, insanların çoğu** beşerî yetenekleri kullanarak tedbir almanın, tevekkülün bir parçası olduğunu **bilmezler.** Bir kısmı kendi gayret ve tedbirlerine güvenip Allah'a tevekkülü terk eder, diğer bir kısmı da sadece "tevekkül" eder, fakat problemlerini çözmek için herhangi bir pratik çareye başvurmazlar.

وَلَمَّا دَخَلُوا عَلٰى يُوسُفَ اٰوٰٓى اِلَيْهِ اَخَاهُ قَالَ اِنّٖٓي اَنَا اَخُوكَ فَلَا تَبْتَئِسْ بِمَا كَانُوا
يَعْمَلُونَ ﴿٦٩﴾

69. Böylece kardeşleri **huzuruna çıktıklarında, Yusuf** öz **kardeşi** Bünyami**n'i** gizlice odasına aldı, gözyaşlarıyla onu kucaklayıp **bağrına bastı ve "Ben senin** bir zamanlar öldü zannettiğin **kardeşinim!** Üvey kardeşlerimiz çok büyük günah işlediler. Fakat **sen onların yaptıklarına üzülme!" dedi.** Sonra Yusuf başından geçenleri Bünyamin'e bir bir anlattı ve onu Mısır'da alıkoymak için şu plânı hazırladı:

فَلَمَّا جَهَّزَهُمْ بِجَهَازِهِمْ جَعَلَ السِّقَايَةَ فٖي رَحْلِ اَخٖيهِ ثُمَّ اَذَّنَ مُؤَذِّنٌ اَيَّتُهَا الْعٖيرُ
اِنَّكُمْ لَسَارِقُونَ ﴿٧٠﴾

70. Yusuf onların yükünü hazırlatırken, kendisine ait değerli bir **su kabını** gizlice **kardeşi** Bünyami**n'in eşyaları arasına yerleştirdi. Daha sonra,** kardeşlerinin de içinde bulunduğu kervan tam hareket etmek üzereyken **bir tellal, "Ey kervan** sahipleri, durun! Çünkü **siz hırsız**lık yapmış**sınız!" diye seslendi.**

قَالُوا وَاَقْبَلُوا عَلَيْهِمْ مَاذَا تَفْقِدُونَ ﴿٧١﴾

71. Kardeşleri, bu beklenmedik suçlama karşısında **görevlilere dönerek,** "Durun hele, hemen bizi suçlamayın!" **dediler,** "Çalındı zannettiğiniz şey belki de kaybolmuştur. Önce söyleyin bakalım, **nedir kaybettiğiniz?"**

قَالُوا نَفْقِدُ صُوَاعَ الْمَلِكِ وَلِمَنْ جَٓاءَ بِهٖ حِمْلُ بَعٖيرٍ وَاَنَا بِهٖ زَعٖيمٌ ﴿٧٢﴾

72. "Kralın su kabını arıyoruz!" dediler, "Onu bulup getirene, ödül olarak **bir deve yükü erzak verilecek.** Kralın temsilcisi olarak **buna bizzat ben kefilim."**

قَالُوا تَاللّٰهِ لَقَدْ عَلِمْتُمْ مَا جِئْنَا لِنُفْسِدَ فِي الْاَرْضِ وَمَا كُنَّا سَارِقٖينَ ﴿٧٣﴾

73. Buna karşılık onlar, **"Allah'a yemin olsun!" dediler, "Siz de gayet iyi bilirsiniz ki, biz bu ülkeye bozgunculuk yapmak için gelmedik ve kesinlikle hırsız da değiliz!"**

قَالُوا فَمَا جَزَٓاؤُهُٓ اِنْ كُنْتُمْ كَاذِبٖينَ ﴿٧٤﴾

74. Yusuf'un adamları, **"Peki," dediler, "eğer yalan söylüyorsanız** ve içinizden biri kralın su tasını çalmışsa, **bunun cezası ne olsun?"**

قَالُوا جَزَٓاؤُهُ مَنْ وُجِدَ فٖي رَحْلِهٖ فَهُوَ جَزَٓاؤُهُۜ كَذٰلِكَ نَجْزِي الظَّالِمٖينَ ﴿٧٥﴾

75. "Bunun cezası, çalınan mal **kimin eşyaları arasından çıkarsa, bizzat o kişinin kendisi**dir. Yani hırsız, çaldığı malın miktarına göre belli bir süre mal sahibinin hizmetinde çalıştırılır. Fakat çok değerli bir mal çalmışsa, onun kölesi yapılır. **Biz** ülkemizdeki geçerli kanunlara göre, hırsızlık yapan **zalimleri böyle cezalandırıyoruz!" dediler.** Böylece, yüklerinin aranması için Yusuf'un huzuruna çıkarıldılar.

فَبَدَاَ بِاَوْعِيَتِهِمْ قَبْلَ وِعَاۤءِ اَخ۪يهِ ثُمَّ اسْتَخْرَجَهَا مِنْ وِعَاۤءِ اَخ۪يهِۜ كَذٰلِكَ كِدْنَا
لِيُوسُفَۜ مَا كَانَ لِيَأْخُذَ اَخَاهُ ف۪ي د۪ينِ الْمَلِكِ اِلَّٓا اَنْ يَشَٓاءَ اللّٰهُۜ نَرْفَعُ دَرَجَاتٍ مَنْ
نَشَٓاءُۜ وَفَوْقَ كُلِّ ذ۪ي عِلْمٍ عَل۪يمٌ ﴿٧٦﴾

76. Yusuf, aramayı bizzat kendisi yaptı. Şüphe çekmemek için de, **kardeşi** Bünyamin**'den önce diğerlerinin eşyalarından başladı. Sonunda, su tasını kardeşinin eşyaları arasında bulup çıkardı.** Bünyamin ise, plân gereğince hiç sesini çıkarmadı. Yusuf, bunları kendiliğinden yapmış değildi. Tüm olup bitenler, ilâhî kudretin yönlendirmesiyle şekilleniyordu:

İşte biz, Bünyamin'i yanında tutabilmesi için **Yusuf'a böyle bir çıkış yolu öğrettik. Yoksa kralın ceza kanunlarına göre, kardeşini** Mısır'da **alıkoyması — Allah** başka türlüsünü **dilemedikçe— mümkün değildi.** Nitekim O diledi, Bünyamin Mısır'da kaldı. **Biz dilediğimizi işte böyle derece derece yüceltiriz.** Unutmayın, **her ilim sahibinin üzerinde,** daha iyi **bilen birisi vardır.** Ve hepsinin de üstünde, her şeyi bilen bir Allah vardır.

قَالُٓوا اِنْ يَسْرِقْ فَقَدْ سَرَقَ اَخٌ لَهُ مِنْ قَبْلُۚ فَاَسَرَّهَا يُوسُفُ ف۪ي نَفْسِه۪ وَلَمْ يُبْدِهَا
لَهُمْۚ قَالَ اَنْتُمْ شَرٌّ مَكَاناًۚ وَاللّٰهُ اَعْلَمُ بِمَا تَصِفُونَ ﴿٧٧﴾

77. Bunun üzerine kardeşleri, "Bu işte bir yanlışlık olmalı, o hırsızlık yapmış olamaz!" diyerek Bünyamin'i savunacakları yerde, **"Eğer o çaldıysa** —ki çalmış görünüyor— buna pek de şaşırmadık, çünkü **bir zamanlar** Yusuf adındaki **abisi de hırsızlık yapmıştı!" dediler.**

Kardeşlerinin bu apaçık iftirası karşısında **Yusuf,** az kalsın dayanamayıp yalanlarını yüzlerine vuracaktı. Fakat ilâhî talimatlara uyması gerekiyordu. Bu yüzden, **bu** duygusu**nu içinde gizledi, onlara açmadı.** Yalnızca içinden, **"Sizin durumunuz çok daha kötü** ve gerçekten acınacak bir hâldesiniz. Doğrusu **Allah, anlattıklarınızın** içyüzünü **gayet iyi bilmektedir!" dedi.**

قَالُوا يَٓا اَيُّهَا الْعَز۪يزُ اِنَّ لَهُٓ اَباً شَيْخاً كَب۪يراً فَخُذْ اَحَدَنَا مَكَانَهُۚ اِنَّا نَرٰيكَ مِنَ
الْمُحْسِن۪ينَ ﴿٧٨﴾

78. Daha sonra Yusuf'un kardeşleri, **"Ey vezir** hazretleri**!" dediler,** "Bünyamin'in suçlu olduğunu kabul ediyoruz, fakat **onun ihtiyar bir babası var.** Onu kaybetmeye yüreği dayanamaz. **Ne olur, onun yerine içimizden birini al. Görüyoruz ki, sen çok iyi bir insansın."**

قَالَ مَعَاذَ اللّٰهِ اَنْ نَأْخُذَ اِلَّا مَنْ وَجَدْنَا مَتَاعَنَا عِنْدَهُٓۙ اِنَّٓا اِذاً لَظَالِمُونَ ﴿٧٩﴾

79. Yusuf, "Öyle şey mi olur?" **diye karşılık verdi,** "Çalınan **eşyamızı yanında bulduğumuz** hırsız**dan başkasını tutuklamaktan Allah'a sığınırız!** Eğer böyle bir şey yapacak olursak, **o takdirde** büyük bir **haksızlık etmiş oluruz!"** Böylece Yusuf, kesin hükmünü belirterek tartışmaya son noktayı koydu.

فَلَمَّا اسْتَيْـَٔسُوا مِنْهُ خَلَصُوا نَجِياًّۜ قَالَ كَب۪يرُهُمْ اَلَمْ تَعْلَمُٓوا اَنَّ اَبَاكُمْ قَدْ اَخَذَ
عَلَيْكُمْ مَوْثِقاً مِنَ اللّٰهِ وَمِنْ قَبْلُ مَا فَرَّطْتُمْ ف۪ي يُوسُفَۚ فَلَنْ اَبْرَحَ الْاَرْضَ حَتّٰى
يَأْذَنَ ل۪ٓي اَب۪ٓي اَوْ يَحْكُمَ اللّٰهُ ل۪يۚ وَهُوَ خَيْرُ الْحَاكِم۪ينَ ﴿٨٠﴾

80. Yusuf'un kardeşleri, Bünyamin'i artık kurtaramayacaklarını anlayıp **ondan iyice ümitlerini kesince,** meseleyi **aralarında görüşmek üzere bir kenara çekildiler. İçlerinden en yaşlı olanı** —ki vaktiyle Yusuf'un öldürülmesine karşı çıkan da oydu— büyük bir üzüntü içinde kardeşlerine seslenerek **dedi ki: "Babanızın** Bünyamin hakkında **sizden Allah adına söz aldığını ve daha önce Yusuf hakkında işlediğiniz günahı unuttunuz mu?** Şimdi kardeşimizi burada bırakırsak, dönüp babamızın yüzüne nasıl bakacağız? **Artık ben,** yanına gidebilmem için **babam bana izin vermedikçe ya da Allah benim hakkımda hükmünü bildirmedikçe, buradan asla ayrılmayacağım!** Elbette **O, hükmedenlerin en hayırlısıdır!"**

اِرْجِعُٓوا اِلٰٓى اَب۪يكُمْ فَقُولُوا يَٓا اَبَانَٓا اِنَّ ابْنَكَ سَرَقَۚ وَمَا شَهِدْنَٓا اِلَّا بِمَا عَلِمْنَا وَمَا
كُنَّا لِلْغَيْبِ حَافِظ۪ينَ ﴿٨١﴾

81. "Şimdi babanızın yanına dönün ve ona **deyin ki: "Baba, inan ki oğlun** Bünyamin **hırsızlık yaptı. Gerçi** onu hırsızlık yaparken görmedik, **biz ancak bilgimiz ölçüsünde** olup bitenlere **şahit olduk.** Bilgi ve idrak sınırlarımızın ötesinde neler olup bittiğini, yani **gaybı elbette bilemeyiz."**

وَسْـَٔلِ الْقَرْيَةَ الَّت۪ي كُنَّا ف۪يهَا وَالْع۪يرَ الَّت۪ٓي اَقْبَلْنَا ف۪يهَاۜ وَاِنَّا لَصَادِقُونَ ﴿٨٢﴾

82. "Bize inanmıyorsan, olay sırasında **içinde bulunduğumuz şehir halkına ve birlikte geldiğimiz kervana sor.** Onlar da şahitlik edeceklerdir ki, **biz gerçekten doğru söylüyoruz!"**

قَالَ بَلْ سَوَّلَتْ لَكُمْ اَنْفُسُكُمْ اَمْراًۜ فَصَبْرٌ جَم۪يلٌۜ عَسَى اللّٰهُ اَنْ يَأْتِيَن۪ي بِهِمْ
جَم۪يعاًۜ اِنَّهُ هُوَ الْعَل۪يمُ الْحَك۪يمُ ﴿٨٣﴾

83. Bu sözleri dinleyen babaları, **"Yazıklar olsun size!" dedi,** "Demek Bünyamin'in hırsız olduğuna hemencecik inanıverdiniz! **Hayır, aslında,** yine **ihtiraslarınız** ve kıskançlığınız, **sizi** fena **bir işe sürükledi.** Ben de, yine sizi Allah'a havale ediyorum. **Artık** bana düşen, **güzelce sabretmektir.** Ne Yusuf'tan, ne Bünyamin'den, ne de büyük kardeşinizden ümidimi kesmedim. **Ümit ediyorum ki, Allah onların hepsini** günün birinde **bana geri getirecektir. Çünkü O** her şeyi **bilendir,** sonsuz **hikmet sahibidir."**

وَتَوَلّٰى عَنْهُمْ وَقَالَ يَٓا اَسَفٰى عَلٰى يُوسُفَ وَابْيَضَّتْ عَيْنَاهُ مِنَ الْحُزْنِ فَهُوَ كَظ۪يمٌ
﴿٨٤﴾

84. Ve gözyaşlarıyla ıslanan **yüzünü onlardan çevirip "Ah, Yusuf'um!" diye inledi.** Öyle dayanılmaz acılarla sarsıldı ki, sonunda **üzüntüden gözlerine ak düştü,** göremez hâle geldi. **Artık** kederini içine atıyor, acıdan **yutkunup duruyordu.**

قَالُوا تَاللّٰهِ تَفْتَؤُ۬ا تَذْكُرُ يُوسُفَ حَتّٰى تَكُونَ حَرَضاً اَوْ تَكُونَ مِنَ الْهَالِك۪ينَ ﴿٨٥﴾

85. Onun bu içler acısı hâlini gören oğulları, **"Allah aşkına!" diyorlardı, "Yusuf'u o kadar anıyorsun ki, bu gidişle tamamen çökeceksin, hatta** bu keder yüzünden korkarız kahrından **ölüp gideceksin!** Böyle ağlayıp sızlanmakla neyi değiştirebilirsin ki?"

قَالَ اِنَّمَٓا اَشْكُوا بَثّ۪ي وَحُزْن۪ٓي اِلَى اللّٰهِ وَاَعْلَمُ مِنَ اللّٰهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿٨٦﴾

86. Yakup, "Sizin beni anlamanızı beklemiyorum. **Ben derdimi ve tasamı, ancak Allah'a şikâyet ediyorum ve Allah tarafından, sizin bilmediğiniz şeyleri biliyorum." dedi.** Ve ekledi:

يَا بَنِيَّ اذْهَبُوا فَتَحَسَّسُوا مِنْ يُوسُفَ وَاَخ۪يهِ وَلَا تَاْيْـَٔسُوا مِنْ رَوْحِ اللّٰهِۜ اِنَّهُ لَا
يَاْيْـَٔسُ مِنْ رَوْحِ اللّٰهِ اِلَّا الْقَوْمُ الْكَافِرُونَ ﴿٨٧﴾

87. "Oğullarım; şimdi tekrar Mısır'a **gidin ve Yusuf ile kardeşi hakkında** geniş bir **araştırma yapın.** Bu arada, **sakın Allah'ın rahmetinden ümidinizi kesmeyin. Gerçek şu ki, Allah'ın rahmetinden ancak inkârcı bir toplum ümidini keser."**

فَلَمَّا دَخَلُوا عَلَيْهِ قَالُوا يَٓا اَيُّهَا الْعَزِيزُ مَسَّنَا وَاَهْلَنَا الضُّرُّ وَجِئْنَا بِبِضَاعَةٍ
مُزْجٰيةٍ فَاَوْفِ لَنَا الْكَيْلَ وَتَصَدَّقْ عَلَيْنَاۜ اِنَّ اللّٰهَ يَجْزِي الْمُتَصَدِّقِينَ ﴿٨٨﴾

88. Böylece hem araştırma, hem de erzak temin etme amacıyla Mısır'a geldiler. **Yusuf'un huzuruna çıkınca, "Ey vezir** hazretleri!" **dediler, "Bizi ve çoluk çocuğumuzu kıtlık perişan etti ve** işte yine erzak satın almak üzere, şu gördüğün **değersiz sermaye ile** huzuruna **geldik. Sen yine de bize tam ölçekle** dolu dolu erzak **ver ve bize bağışta bulun. Elbette Allah,** muhtaç kullarına **bağışta bulunanları ödüllendirecektir."**

İşte o anda, Yusuf'un kendisini tanıtma zamanı gelmişti:

قَالَ هَلْ عَلِمْتُمْ مَا فَعَلْتُمْ بِيُوسُفَ وَاَخِيهِ اِذْ اَنْتُمْ جَاهِلُونَ ﴿٨٩﴾

89. Yusuf, kardeşlerinin bu halini görünce onlara, **"Hani cahillik çağınızda Yusuf'a ve kardeşine neler yapmıştınız, hatırlıyor musunuz?" diye sordu.**

قَالُٓوا ءَاِنَّكَ لَاَنْتَ يُوسُفُۜ قَالَ اَنَا يُوسُفُ وَهٰذَٓا اَخِيۘ قَدْ مَنَّ اللّٰهُ عَلَيْنَاۜ اِنَّهُ مَنْ
يَتَّقِ وَيَصْبِرْ فَاِنَّ اللّٰهَ لَا يُضِيعُ اَجْرَ الْمُحْسِنِينَ ﴿٩٠﴾

90. Bu sözler üzerine, bütün ihtişamıyla karşılarında duran krala yeniden ve dikkatle bir daha baktılar. Sonra hayret ve dehşet içinde, "Aman Allah'ım!" diye **haykırdılar, "Sen, yoksa sen Yusuf musun?" O da:** "Evet, **ben Yusuf'um ya!" diye karşılık verdi.** Sonra Bünyamin'i göstererek, **"İşte bu da kardeşim. Allah ikimize de lütufta bulundu. Evet, her kim** dürüst ve erdemlice bir hayatı tercih ederek kötülüklerden **sakınır ve** zorluklar karşısında göğüs gererek **sabretmesini bilirse, hiç kuşkusuz Allah, iyilik yapanların emeğini boşa çıkarmayacaktır!"**

قَالُوا تَاللّٰهِ لَقَدْ اٰثَرَكَ اللّٰهُ عَلَيْنَا وَاِنْ كُنَّا لَخَاطِئِينَ ﴿٩١﴾

91. Kardeşleri, **"Allah'a yemin olsun ki!" dediler,** "Bu dürüstlük ve samimiyetin sayesinde, **Allah seni hepimizden üstün kıldı. Biz ise, gerçekten büyük bir suç işlemiştik."**

قَالَ لَا تَثْرِيبَ عَلَيْكُمُ الْيَوْمَۜ يَغْفِرُ اللّٰهُ لَكُمْۘ وَهُوَ اَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ ﴿٩٢﴾

92. Yusuf, Peygambere yakışan bir tavırla, "Korkmayın, üzülmeyin!" diye **karşılık verdi, "Bugün sizi kınamak, ayıplamak yok!** Benim açımdan mesele kapanmıştır. İntikam duygularına kapılıp da sizi cezalandıracak değilim. Eğer gönülden tövbe ederseniz, **Allah sizi affedecektir.** Çünkü **O, merhamet edenlerin en merhametlisidir."**

اِذْهَبُوا بِقَمِيصِي هٰذَا فَاَلْقُوهُ عَلٰى وَجْهِ اَبِي يَأْتِ بَصِيراًۚ وَأْتُونِي بِاَهْلِكُمْ
اَجْمَعِينَ ﴿٩٣﴾

93. "Şimdi şu benim gömleğimi alıp Kenan diyarına **götürün ve onu,** üzüntüden gözleri görmez olan **babamın yüzüne sürün,** Allah'ın izniyle **yeniden görmeye başlayacaktır. Sonra da, bütün ailenizi toplayıp yanıma getirin."**

وَلَمَّا فَصَلَتِ الْعِيرُ قَالَ اَبُوهُمْ اِنِّي لَاَجِدُ رِيحَ يُوسُفَ لَوْلَٓا اَنْ تُفَنِّدُونِ ﴿٩٤﴾

94. Böylece Yusuf'un kardeşleri, babalarına müjdeyi vermek üzere yola çıktılar. **Kervan** Mısır'dan **henüz ayrılmıştı ki,** yüzlerce kilometre uzaklıkta bulunan **babaları,** yanındakilere seslenerek, **"Eğer beni bunaklıkla suçlamayacaksanız, inanın ki ben Yusuf'umun kokusunu alıyorum!" dedi.**

قَالُوا تَاللّٰهِ اِنَّكَ لَفِي ضَلَالِكَ الْقَدِيمِ ﴿٩٥﴾

95. Onlar da, "Pes doğrusu!" **dediler, "Vallahi sen, hâla o eski şaşkınlığında** bocalamaya **devam ediyorsun!"** Oysa kimin "şaşkınlık içinde bocaladığı" biraz sonra ortaya çıkacaktı:

فَلَمَّٓا اَنْ جَٓاءَ الْبَشِيرُ اَلْقٰيهُ عَلٰى وَجْهِهِ فَارْتَدَّ بَصِيراًۚ قَالَ اَلَمْ اَقُلْ لَكُمْۚ اِنِّي اَعْلَمُ
مِنَ اللّٰهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿٩٦﴾

96. Nihayet, uzun bir yolculuğun ardından kervan, Kenan diyarına ulaştı. Öncü olarak gönderilen **müjdeci** koşa koşa Yakup'un yanına **gelip gömleği onun yüzüne sürünce,** Yakup mucizevî bir şekilde **yeniden görmeye başladı ve** büyük bir heyecanla, **"Ben size, 'Allah tarafından, sizin bilmediklerinizi bilirim.' dememiş miydim!" diye haykırdı.**

قَالُوا يَٓا اَبَانَا اسْتَغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَٓا اِنَّا كُنَّا خَاطِئِينَ ﴿٩٧﴾

97. Derken oğulları, tüm olup bitenleri anlatıp suçlarını itiraf ettikten sonra, **"Ey babamız!" dediler, "Günahlarımızdan dolayı bizim için Allah'tan bağışlanma dile. Çünkü biz gerçekten** büyük bir **günah işledik."**

قَالَ سَوْفَ اَسْتَغْفِرُ لَكُمْ رَبِّيۜ اِنَّهُ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ ﴿٩٨﴾

98. Yakup Peygamber, "Acele etmeyin, **sizin için Rabb'imden** daha sonra **af dileyeceğim. Doğrusu Allah çok bağışlayıcı, çok merhametlidir." diye cevap verdi.**

فَلَمَّا دَخَلُوا عَلٰى يُوسُفَ اٰوٰٓى اِلَيْهِ اَبَوَيْهِ وَقَالَ ادْخُلُوا مِصْرَ اِنْ شَٓاءَ اللّٰهُ اٰمِنِينَۜ
﴿٩٩﴾

99. Böylece tüm aile toplanıp Mısır'a doğru yola çıktılar. Kervanın yaklaştığını haber alan Yusuf, onları karşılamak üzere şehir dışında bir karargâh kurdu. Nihayet kervan, sevinç gösterileri içinde oraya vardı. Tüm aile fertleri **Yusuf'un huzuruna çıkınca,** Yusuf **babasını ve anasını kucaklayıp bağrına bastı ve "Allah'ın izniyle,** huzur ve **güven içinde Mısır'a girin!" dedi.**

وَرَفَعَ اَبَوَيْهِ عَلَى الْعَرْشِ وَخَرُّوا لَهُ سُجَّداًۚ وَقَالَ يَٓا اَبَتِ هٰذَا تَأْوِيلُ رُءْيَايَ مِنْ قَبْلُۘ
قَدْ جَعَلَهَا رَبِّي حَقّاًۜ وَقَدْ اَحْسَنَ بِٓي اِذْ اَخْرَجَنِي مِنَ السِّجْنِ وَجَٓاءَ بِكُمْ مِنَ
الْبَدْوِ مِنْ بَعْدِ اَنْ نَزَغَ الشَّيْطَانُ بَيْنِي وَبَيْنَ اِخْوَتِيۜ اِنَّ رَبِّي لَطِيفٌ لِمَا يَشَٓاءُۜ
اِنَّهُ هُوَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ ﴿١٠٠﴾

100. Hep birlikte şehre girdiler. Yusuf, **anne ve babasını** ellerinden tutarak **kendi tahtına oturttu.** Daha sonra, herkes **onun huzurunda** sevgi ve **saygıyla eğildiler.** İşte o anda Yusuf, **"Ey babacığım!" dedi, "Bir zamanlar** yıldızların bana secde etmesiyle ilgili **gördüğüm rüyanın yorumu buymuş demek. İşte Rabb'im onu** aynen **gerçekleştirdi. Doğrusu Rabb'im, bana büyük lütufta bulunmuştur. Çünkü beni zindandan kurtarmakla kalmadı, şeytan benimle kardeşlerimin arasını bozduktan sonra, sizi ta çöllerden** geçirip buralara kadar **getirdi. Şüphesiz ki Rabb'im, dilediğine** dilediği ölçüde ilim, hikmet ve kudret **bahşeder.** Hiç kuşkusuz **O her şeyi bilendir, sonsuz hikmet sahibidir."**

رَبِّ قَدْ اٰتَيْتَنِي مِنَ الْمُلْكِ وَعَلَّمْتَنِي مِنْ تَأْوِيلِ الْاَحَادِيثِۚ فَاطِرَ السَّمٰوَاتِ
وَالْاَرْضِ اَنْتَ وَلِيّٖ فِي الدُّنْيَا وَالْاٰخِرَةِۚ تَوَفَّنِي مُسْلِماً وَاَلْحِقْنِي بِالصَّالِحِينَ
﴿١٠١﴾

101. "Ey Rabb'im, bu **hükümranlığı bana sen bahşettin ve** rüyada görülen **olayları yorumlama** ve meselelerin hakikatine nüfuz etme **bilgisini bana sen öğret-**

tin. Ey gökleri ve yeri yaratan yüce Rabb'im, **dünyada da âhirette de benim** yegâne **dostum, yardımcım sensin!** Senden ne makam istiyorum, ne şöhret, ne de servet! Bunlardan daha kalıcı ve hayırlı bir şey istiyorum: Beni son nefesime kadar, buyruklarına yürekten boyun eğen bir Müslüman olarak yaşat, **bir Müslüman olarak canımı al ve** mahşerde **beni salih kullarının arasına kat** ya Rab**!"**

ذٰلِكَ مِنْ اَنْبَاۤءِ الْغَيْبِ نُوحِيهِ اِلَيْكَۚ وَمَا كُنْتَ لَدَيْهِمْ اِذْ اَجْمَعُوا اَمْرَهُمْ وَهُمْ يَمْكُرُونَ ﴿١٠٢﴾

102. İşte ey Muhammed, **bütün bu** anlatıla**nlar, sana vahiyle bildirdiğimiz** ve daha önce hiç bilmediğin **gayb haberlerindendir. Yoksa** Yusuf'un kardeşleri ona karşı **sinsice plânlar kurarak yapacakları işe karar verirlerken, sen onların yanında değildin.** Dolayısıyla, insanoğlunun bilgi ve tecrübe sınırlarını aşan bu ve benzeri olayları bizzat görmüşçesine haber vermen, senin Peygamber olduğunu gösteren delillerden biridir. Bununla beraber:

وَمَٓا اَكْثَرُ النَّاسِ وَلَوْ حَرَصْتَ بِمُؤْمِنٖينَ ﴿١٠٣﴾

103. Sen ne kadar arzu etsen de, yine de **insanların çoğu** hakikate **inanmayacaktır.**

وَمَا تَسْـَٔلُهُمْ عَلَيْهِ مِنْ اَجْرٍۜ اِنْ هُوَ اِلَّا ذِكْرٌ لِلْعَالَمٖينَ ﴿١٠٤﴾

104. Oysa sen, bu çağrı**na karşılık onlardan herhangi bir menfaat beklemiyorsun** ki, samimiyetinle ilgili bir şüpheye kapılsınlar. **Bu** mesaj **ancak, bütün insanlığa** sunulan bir uyarı, **bir öğüttür.** Üstelik bu uyarılar, sadece Kur'an'dan ibaret de değildir:

وَكَاَيِّنْ مِنْ اٰيَةٍ فِي السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ يَمُرُّونَ عَلَيْهَا وَهُمْ عَنْهَا مُعْرِضُونَ ﴿١٠٥﴾

105. Göklerde ve yerde Allah'ın varlığını, birliğini, kudret ve merhametini gözler önüne seren **nice deliller vardır ki,** inkârcılar gece gündüz **onların yanından geçerler de, bu** muhteşem mucizeler**den** ibret almadan **yüz çevirip giderler.**

وَمَا يُؤْمِنُ اَكْثَرُهُمْ بِاللّٰهِ اِلَّا وَهُمْ مُشْرِكُونَ ﴿١٠٦﴾

106. Ve onların çoğu, arzu ve heveslerini yahut uydurdukları birtakım düzmece ilâhları **Allah'a ortak koşmaksızın, O'na inanmazlar.**

اَفَاَمِنُٓوا اَنْ تَأْتِيَهُمْ غَاشِيَةٌ مِنْ عَذَابِ اللّٰهِ اَوْ تَأْتِيَهُمُ السَّاعَةُ بَغْتَةً وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿١٠٧﴾

107. Peki bu durumda **onlar, Allah'tan bir ceza olarak** her şeyi sarıp **kucaklayan bir felâketin tepelerine inmeyeceğinden ya da hiç ummadıkları bir anda ansızın kıyametin başlarında kopmayacağından nasıl emin olabiliyorlar?**

قُلْ هٰذِهٖ سَبٖيلٖٓي اَدْعُٓوا اِلَى اللّٰهِ عَلٰى بَصٖيرَةٍ اَنَا۬ وَمَنِ اتَّبَعَنٖيۜ وَسُبْحَانَ اللّٰهِ وَمَٓا اَنَا۬ مِنَ الْمُشْرِكٖينَ ﴿١٠٨﴾

108. O hâlde ey Peygamber, onlara **de ki: "İşte benim yolum budur. Ben ve benim izimden gidenler,** öyle körü körüne ve bilgisizce değil, Kur'an ve Sünnetin ışığında; akıl, mantık ve sağduyu ölçülerine göre ve apaçık delillere dayanarak, yani tam bir **basiret üzere** insanlığı **Allah'**ın yolun**a çağırıyoruz.** Bakın, **Allah her türlü acizlik ve noksanlıktan uzaktır, yücedir!** İşte açıkça ilan ediyorum: **Ben,** Allah'tan başkasının egemenliğine boyun eğen o **müşriklerden değilim** ve onların batıl inançlarını ve bu inanca dayalı hayat tarzını reddediyorum**!"**

Eğer "Allah neden elçi olarak bir melek göndermedi?" diye itiraz edecek olurlarsa, şunu iyi bilsinler ki:

وَمَٓا اَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ اِلَّا رِجَالاً نُوحٖٓي اِلَيْهِمْ مِنْ اَهْلِ الْقُرٰىۜ اَفَلَمْ يَسٖيرُوا فِي الْاَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذٖينَ مِنْ قَبْلِهِمْۜ وَلَدَارُ الْاٰخِرَةِ خَيْرٌ لِلَّذٖينَ اتَّقَوْاۜ اَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿١٠٩﴾

109. Biz senden önce de, her ülkenin kendi halkından, vahiyle desteklediğimiz fani **insanlardan başkasını elçi olarak göndermedik.** Bu inkârcılar **yeryüzünde hiç gezip dolaşmadılar mı ki, kendilerinden önceki** güçlü toplumların ve medeniyet**lerin** nasıl ve ne sebeple **yok olup gittiğine bak**ıp ibret al**sınlar!**

Evet, dürüst ve erdemlice yaşayan ve kötülüklerden titizlikle sakınan o **takva sahipleri için âhiret yurdu,** şu gelip geçici dünya hayatından **elbette çok daha iyidir.** Ey akıl sahipleri, **hâla aklınızı kullanmayacak mısınız?**

حَتّٰٓى اِذَا اسْتَيْـَٔسَ الرُّسُلُ وَظَنُّٓوا اَنَّهُمْ قَدْ كُذِبُوا جَٓاءَهُمْ نَصْرُنَاۙ فَنُجِّيَ مَنْ نَشَٓاءُۜ وَلَا يُرَدُّ بَأْسُنَا عَنِ الْقَوْمِ الْمُجْرِمٖينَ ﴿١١٠﴾

110. Şu anda içinde bulundukları refah ve zenginlik, sakın o kâfirleri aldatmasın. Öte yandan, uğradıkları sıkıntılar da müminleri yılgınlığa düşürmesin. Nitekim önceki elçilerimiz de aynı sıkıntılarla yüz yüze gelmişlerdi. **Nihayet elçiler,** kâfirlerin iman etmesinden iyice **ümit kestikleri ve yalancı çıkacaklarını düşünmeye başladıkları bir sırada onlara yardımımız yetişti ve dilediğimiz** mümin **kimseler** azaptan **kurtarıldı.** Kâfirler de en ağır cezaya çarptırıldı. Çünkü **azabımız, suç işlemekte ısrar eden bir toplumdan asla geri çevrilmez!**

لَقَدْ كَانَ فٖي قَصَصِهِمْ عِبْرَةٌ لِاُولِي الْاَلْبَابِۜ مَا كَانَ حَدٖيثاً يُفْتَرٰى وَلٰكِنْ تَصْدٖيقَ الَّذٖي بَيْنَ يَدَيْهِ وَتَفْصٖيلَ كُلِّ شَيْءٍ وَهُدًى وَرَحْمَةً لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿١١١﴾

111. Gerçekten bu anlattığımız **elçilerin hayat hikâyelerinde, akıl ve sağduyu sahipleri için nice** dersler, nice **ibretler vardır.** Bu kıssaları size bildiren Kur'an, kesinlikle insan ürünü bir kelâm, **uydurulmuş bir söz değildir. Aksine, kendisinden önceki** kutsal metin**leri** —bozulmuş kısımlarını düzelterek— **onaylamak,** insanın hem dünyada hem de âhirette kurtuluş ve mutluluk yolunda ihtiyaç duyabileceği **her şeyi açıkça ortaya koymak ve** hakka yürekten **iman eden bir topluma** hakikati gösteren **bir hidayet ve rahmet** kaynağı **olmak üzere** bizzat Allah tarafından gönderilmiş son İlâhî Kitaptır.

سُورَةُ الرَّعْدِ ﴿١٣﴾

13. RA'D SURESİ

Medine'de indirildiğine dair bazı rivayetler varsa da, ele aldığı konular ve ifade biçimi, bu surenin Mekke'nin son dönemlerinde indirildiğini göstermektedir. Adını, 13. ayetinde geçen ve gök gürültüsü anlamına gelen "ra'd" kelimesinden almıştır. 43 ayettir.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحٖيمِ

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

الٓمٓرٰ تِلْكَ اٰيَاتُ الْكِتَابِ وَالَّذٖٓى اُنْزِلَ اِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ الْحَقُّ وَلٰكِنَّ اَكْثَرَ النَّاسِ لَا
يُؤْمِنُونَ ﴿١﴾

1. Elif, Lâm, Mîm, Râ. Ey insanoğlu! Senin çok iyi tanıdığın ve sürekli kullandığın basit harflerden oluştuğu hâlde, bir benzerini yapmakta bütün beşerin acze düştüğü bu ayetlere kulak ver:

Bunlar, insanlığı aydınlatmak üzere gönderilen son ilâhî **Kitabın ayetleridir. Ve** ey Muhammed! Hiç kuşkun olmasın, **sana Rabb'inin katından gönderilenler gerçeğin ta kendisidir. Ne var ki, insanların çoğu** bu apaçık hakikate **iman etmiyor.** Oysaki:

اَللّٰهُ الَّذٖى رَفَعَ السَّمٰوَاتِ بِغَيْرِ عَمَدٍ تَرَوْنَهَا ثُمَّ اسْتَوٰى عَلَى الْعَرْشِ وَسَخَّرَ
الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ كُلٌّ يَجْرٖى لِاَجَلٍ مُسَمًّى يُدَبِّرُ الْاَمْرَ يُفَصِّلُ الْاٰيَاتِ لَعَلَّكُمْ
بِلِقَٓاءِ رَبِّكُمْ تُوقِنُونَ ﴿٢﴾

2. O Allah ki, gökleri görebileceğiniz bir direk olmadan yükseltmiştir. Güneş, Ay ve gezegenler başta olmak üzere, uçsuz bucaksız uzay boşluğunda yüzen yıldızların ve güneş sistemlerinin oluşturduğu milyarlarca gökcismini, görebileceğiniz bir direk olmadan ve birbirlerine çarpmayacak şekilde, itme-çekme kanunlarıyla mükemmel bir sistem hâlinde düzenleyip boşlukta ve dengede tutan O'dur.

Ayrıca, kâinatın mutlak hâkimi olarak **Egemenlik Tahtına oturan ve her biri belirli bir vakte kadar** yörüngelerinde **akıp gitmekte olan Güneş'i ve Ay'ı** insanlığın faydası için koyduğu kanunlara **boyun eğdiren** yine **O'dur.**

Ve gerek tabiat kanunları, gerekse inanç ve ahlâk kurallarıyla ilgili bütün **işleri yönetip yönlendiren de O'dur.**

İşte Allah, hiçbir şüpheye, kapalılığa meydan vermeyecek biçimde **ayetlerini** böyle **açık ve net olarak ortaya koyuyor ki,** bütün bunları yapan ve yaratan Rabb'inizin, ölümünüzden sonra sizi yeniden diriltmeye kadir olduğunu bilesiniz de, günün birinde hesap vermek üzere **Rabb'inizin huzuruna çıkacağınıza yürekten inanasınız.** O Allah ki:

وَهُوَ الَّذٖى مَدَّ الْاَرْضَ وَجَعَلَ فٖيهَا رَوَاسِىَ وَاَنْهَارًا وَمِنْ كُلِّ الثَّمَرَاتِ جَعَلَ فٖيهَا
زَوْجَيْنِ اثْنَيْنِ يُغْشِى الَّيْلَ النَّهَارَ اِنَّ فٖى ذٰلِكَ لَاٰيَاتٍ لِقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ ﴿٣﴾

3. Yeryüzünü hayata elverişli bir şekilde **yayıp döşeyen, oraya,** başı bulutlara değen **sarsılmaz dağlar yerleştiren,** yemyeşil vadilerde dereler, çaylar ve **ırmaklar akıtan, orada** her renk ve **her çeşit bitkiden** erkekli dişili **birer çift yaratan ve geceyi** siyah bir tül gibi **gündüzün üzerine örten, O'dur.**

İşte bütün bu anlatıla**nlarda,** hakikati anlamak amacıyla inceden inceye **düşünen insanlar için** Allah'ın Rab ve İlâh olarak varlığını ve birliğini, kudret ve merhametini gözler önüne seren **nice** deliller, **ibretler** ve dersler **vardır.** Öyle ki:

وَفِى الْاَرْضِ قِطَعٌ مُتَجَاوِرَاتٌ وَجَنَّاتٌ مِنْ اَعْنَابٍ وَزَرْعٌ وَنَخٖيلٌ صِنْوَانٌ وَغَيْرُ
صِنْوَانٍ يُسْقٰى بِمَٓاءٍ وَاحِدٍ وَنُفَضِّلُ بَعْضَهَا عَلٰى بَعْضٍ فِى الْاُكُلِ اِنَّ فٖى ذٰلِكَ
لَاٰيَاتٍ لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ﴿٤﴾

4. Yeryüzünde, birbirine komşu oldukları hâlde, bitki örtüsü, doğal güzellikleri ve maden kaynakları bakımından farklı özellikler taşıyan **toprak parçaları,** bu topraklarda yetişen **üzüm bağları, ekin tarlaları,** bir kökten birkaç gövde halinde sürgün veren **çatallı ve** tek gövdeden oluşan **çatalsız hurma bahçeleri var ki, bunların hepsi** aynı topraktan, aynı havadan ve **aynı sudan beslendiği hâlde, bir kısmının meyvelerini diğerlerinden** daha lezzetli, **daha üstün kılıyoruz.**

İşte bunlarda da, aklını kullanan bir toplum için ilâhî sanatın hayranlık verici güzelliklerini ortaya koyan nice ibret verici mucizeler, **nice deliller vardır.**

وَاِنْ تَعْجَبْ فَعَجَبٌ قَوْلُهُمْ ءَاِذَا كُنَّا تُرَابًا ءَاِنَّا لَفٖى خَلْقٍ جَدٖيدٍ اُولٰٓئِكَ الَّذٖينَ
كَفَرُوا بِرَبِّهِمْ وَاُولٰٓئِكَ الْاَغْلَالُ فٖٓى اَعْنَاقِهِمْ وَاُولٰٓئِكَ اَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فٖيهَا
خَالِدُونَ ﴿٥﴾

5. Nasıl, bu muhteşem güzellikler karşısında hayrete düştün, değil mi? **Fakat bunlar ne kadar hayranlık vericiyse, inkârcıların,** "Ne yani, **biz** mezarlarda çürüyüp **toprak olduktan sonra mı yeniden diriltilecekmişiz?** Hiç öyle şey olur mu?" **şeklindeki iddiaları da** en az bunun kadar **hayret** ve dehşet **vericidir.**

İşte bu iddiada bulunа**nlardır,** sonsuz hikmet, adalet ve kudret sahibi olan **Rab'lerini inkâr edenler. İşte bunlardır, boyunlarına** kibir, cehalet, ihtiras, inat ve önyargı **kelepçeler**i **vurulmuş olanlar. Ve işte bunlardır,** günahlarının cezasını çekmek üzere **ebediyen cehennemde kalacak olanlar.**

وَيَسْتَعْجِلُونَكَ بِالسَّيِّئَةِ قَبْلَ الْحَسَنَةِ وَقَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِمُ الْمَثُلَاتُ وَاِنَّ
رَبَّكَ لَذُو مَغْفِرَةٍ لِلنَّاسِ عَلٰى ظُلْمِهِمْ وَاِنَّ رَبَّكَ لَشَدٖيدُ الْعِقَابِ ﴿٦﴾

6. Ey Peygamber! **Senden, iyilikten önce çarçabuk kötülük** getirmeni **istiyorlar.** İnkârcılar, senin onlara teklif ettiğin iyilikleri arzu edecekleri yerde, sana karşı küstahça meydan okuyarak bir an önce başlarına azabı getirmeni istiyorlar. **Oysa kendilerinden önce** buna benzer **nice ibret verici örnekler gelip geçmişti.** Onlardan ibret alsınlar da, zulüm ve haksızlıktan vazgeçip tövbe etsinler. İşte o zaman, o ana kadar işlemiş oldukları bütün günahları bağışlanacaktır. Çünkü senin **Rabb'in, bunca zulümlerine rağmen insanlara karşı** çok merhametli, çok **bağışlayıcıdır. Bununla birlikte, O'nun azabı da çok şiddetlidir!** İşte bunca apaçık mucizeler gözler önünde dururken:

وَيَقُولُ الَّذٖينَ كَفَرُوا لَوْلَٓا اُنْزِلَ عَلَيْهِ اٰيَةٌ مِنْ رَبِّهٖ اِنَّمَٓا اَنْتَ مُنْذِرٌ وَلِكُلِّ قَوْمٍ هَادٍ
﴿٧﴾

7. İnkârcılar, "Mademki Muhammed Peygamber olduğunu iddia ediyor, o hâlde **ona Rabb'inden** bizim istediğimiz türden **bir mucize indirilseydi ya!" di**yerek, senden olağanüstü şeyler yapmanı bekli**yorlar. Oysa sen yalnızca bir uyarıcısın.** Nitekim insanlık tarihi boyunca gelmiş geçmiş **her toplumun bir** uyarıcı **rehberi vardır.** Eğer gerçekten mucize istiyorlarsa, şuna baksınlar:

اَللّٰهُ يَعْلَمُ مَا تَحْمِلُ كُلُّ اُنْثٰى وَمَا تَغٖيضُ الْاَرْحَامُ وَمَا تَزْدَادُ وَكُلُّ شَىْءٍ عِنْدَهُ
بِمِقْدَارٍ ﴿٨﴾

8. Allah, her dişi varlığın karnında **neler taşıdığını ve rahimlerin neyi eksiltip neyi artırdığını,** ne zaman ve nasıl doğum yapacağını **bilir.** Bütün bu harika işleri yaratan ve yöneten sadece O'dur. Çünkü **Allah katında her şey,** belli bir amaç ve **ölçüye göre** takdir edilmiş**tir.** Öyle ki:

عَالِمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ الْكَبٖيرُ الْمُتَعَالِ ﴿٩﴾

9. O, yaratılmışların algılama sınırları ötesindeki âlem olan **gayb'ı da,** duyularla kavranabilen **şehadet âlemini**

de bilir. Gerçek anlamda **büyüklük** ve yücelik **yalnızca O'na aittir ve O,** beşeri ölçülerle tanımlanabilecek **her şeyin üzerinde ve ötesindedir.**

سَوَٓاءٌ مِنْكُمْ مَنْ اَسَرَّ الْقَوْلَ وَمَنْ جَهَرَ بِه۪ وَمَنْ هُوَ مُسْتَخْفٍ بِالَّيْلِ وَسَارِبٌ
بِالنَّهَارِ ﴿١٠﴾

10. Allah'ın ilmine göre, **içinizden birinin** niyet ve **söz**lerini **gizlemesiyle onu açığa vurması** birdir. Yine sizden birinin **gece**nin karanlıklarında **saklanmasıyla güpegündüz** ortalıkta **gezip dolaşması arasında** da hiçbir **fark yoktur.** O, tüm varlıkları tam olarak ve görür ve her hallerini en mükemmel şekilde bilir.

لَهُ مُعَقِّبَاتٌ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَمِنْ خَلْفِه۪ يَحْفَظُونَهُ مِنْ اَمْرِ اللّٰهِؕ اِنَّ اللّٰهَ لَا يُغَيِّرُ مَا
بِقَوْمٍ حَتّٰى يُغَيِّرُوا مَا بِاَنْفُسِهِمْؕ وَاِذَٓا اَرَادَ اللّٰهُ بِقَوْمٍ سُٓوءًا فَلَا مَرَدَّ لَهُۚ وَمَا لَهُمْ مِنْ
دُونِه۪ مِنْ وَالٍ ﴿١١﴾

11. İnsanoğlunun önünde ve arkasında, etrafını çepeçevre kuşatan ve her attığı adımda onu bir gölge gibi **takip eden** görevli melek**ler vardır. Onlar, Allah'ın emriyle onu koruyup gözetir** ve tüm davranışlarını bir bir kaydeder**ler.** Ve bütün bunlar, ilâhî yasalar çerçevesinde cereyan eder. İnsanın toplumsal ve bireysel hayatına yön veren bu yasalara göre, **bir toplum kendi özündeki** nitelik**leri değiştirmediği sürece, Allah onların durumunu** —ister iyilik ister kötülük yönünde olsun— **değiştirmez.** O hâlde kötülüğü tercih edenler, tercih ettikleri yönde değişime uğramaya mahkûmdurlar. Zira **Allah,** yaptıkları kötülükler sebebiyle **bir toplumu cezalandırmaya karar verdi mi, hiçbir şey bunun önüne geçemez ve hiç kimse onları Allah'a karşı koruyamaz!**

هُوَ الَّذ۪ي يُر۪يكُمُ الْبَرْقَ خَوْفًا وَطَمَعًا وَيُنْشِئُ السَّحَابَ الثِّقَالَۚ ﴿١٢﴾

12. Hem korku, hem de bereketli yağmurları müjdeleyen bir **ümit** kaynağı **olarak, size şimşeği gösteren ve** yağmur yüklü **bulutları meydana getiren O'dur.**

وَيُسَبِّحُ الرَّعْدُ بِحَمْدِه۪ وَالْمَلٰٓئِكَةُ مِنْ خ۪يفَتِه۪ۚ وَيُرْسِلُ الصَّوَاعِقَ فَيُص۪يبُ بِهَا مَنْ
يَشَٓاءُ وَهُمْ يُجَادِلُونَ فِي اللّٰهِۚ وَهُوَ شَد۪يدُ الْمِحَالِۜ ﴿١٣﴾

13. Gök gürültüsü de, evrendeki tüm varlıklar gibi **Allah'ı övgüyle tesbih etmekte ve** yürekleri hoplatan korkunç gürlemesiyle, Allah'ın yüceliğini, kudret ve azametini tüm evrene ilan etmekte, O'nun hiçbir bakımdan noksanı ve hiçbir şekilde ortağı olmadığını haykırmaktadır. Müşriklerin ilâh diye tapındığı **melekler de, Allah'ın heybetinden** ürpererek, O'nun uluhiyetinin şanını tesbih ve tenzih etmektedirler. **Ve** Allah, gökten **yıldırımlar göndermekte ve onlarla dilediğini çarpmaktadır.** İşte bütün bunlar olup biterken, **onlar hâlâ Allah**'ın yüceliği, kudret ve azameti **hakkında tartışıp duruyorlar. Oysa Allah,** ilâhî plân gereğince, zalimlerin hilelerini başlarına geçirip onları cezalandırmada **müthiş bir kudrete sahiptir!**

لَهُ دَعْوَةُ الْحَقِّۜ وَالَّذ۪ينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِه۪ لَا يَسْتَج۪يبُونَ لَهُمْ بِشَيْءٍ اِلَّا كَبَاسِطِ
كَفَّيْهِ اِلَى الْمَٓاءِ لِيَبْلُغَ فَاهُ وَمَا هُوَ بِبَالِغِه۪ۜ وَمَا دُعَٓاءُ الْكَافِر۪ينَ اِلَّا ف۪ي ضَلَالٍ ﴿١٤﴾

14. Kabul edilip karşılık görecek olan **gerçek dua, ancak Allah'a yapılan** dua ve yakarışlar**dır** ve huzurunda el açıp kendisine yalvarılmaya lâyık olan kudret, yalnızca O'dur. İnkârcıların, **Allah'ın yanı sıra kendilerine yakardıkları** sözde tanrılar ve yüceltip ilâhlaştırdıkları liderler **ise, onlar**ın dua ve yakarışlarına **hiçbir şekilde karşılık veremezler;** Allah'tan başkasına yalvaranların durumu, **tıpkı sular gelip ağzına dökülsün diye avuçlarını** açıp **suya doğru uzatan** susamış bir kimsenin hâline **benzer ki,** zavallı adam bu durumda ne kadar beklerse beklesin, suyu avuçlayıp ağzına götürmedikçe, **su** kendiliğinden **gelip onun ağzına girmeyecektir. İşte kâfirlerin duası** da, aynen böyle hedef ve amacını şaşırarak **boşa gitmeye mahkûmdur.** Hâlbuki:

وَلِلّٰهِ يَسْجُدُ مَنْ فِي السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ طَوْعًا وَكَرْهًا وَظِلَالُهُمْ بِالْغُدُوِّ وَالْاٰصَالِ
﴿١٥﴾

15. Göklerde ve yerde bulunan melek, insan, cin, hayvan ve benzeri bütün varlık**lar,** ya müminlerde ve meleklerde olduğu gibi **isteyerek yahut** bağlı oldukları fiziksel ve toplumsal ilkelere farkında olmadan uymak zorunda olan kâfirler, hayvanlar ve diğer varlıklarda olduğu gibi **mecburen Allah'a boyun eğmektedirler. Ve** sadece kendileri değil, **onların gölgeleri de sabah akşam** uzayıp kısalmak suretiyle, Allah'ın evrene yerleştirdiği fiziksel yasalara harfiyen boyun eğmektedirler.

قُلْ مَنْ رَبُّ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِۜ قُلِ اللّٰهُۜ قُلْ اَفَاتَّخَذْتُمْ مِنْ دُونِه۪ٓ اَوْلِيَٓاءَ لَا يَمْلِكُونَ
لِاَنْفُسِهِمْ نَفْعًا وَلَا ضَرًّاۜ قُلْ هَلْ يَسْتَوِي الْاَعْمٰى وَالْبَص۪يرُۙ اَمْ هَلْ تَسْتَوِي
الظُّلُمَاتُ وَالنُّورُۚ اَمْ جَعَلُوا لِلّٰهِ شُرَكَٓاءَ خَلَقُوا كَخَلْقِه۪ فَتَشَابَهَ الْخَلْقُ عَلَيْهِمْۜ قُلِ
اللّٰهُ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ وَهُوَ الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ ﴿١٦﴾

16. Bütün bunlara rağmen Allah'ın ayetlerine boyun eğmemekte ısrar eden zalimlere **de ki:** "Söyleyin, **göklerin ve yerin** sahibi, efendisi, **Rabb'i kimdir?"** Cevabı bizzat kendin vererek, **"Allah'tır!" de. Yine de ki: "Öyle iken, siz O'nu bırakıp da,** O izin vermedikçe **kendilerine bile herhangi bir fayda veya zarar veremeyen birtakım** sözde ilâhları ve tanrılaştırılmış liderleri, yöneticileri sizin adınıza karar verecek **dostlar mı edindiniz?" De ki:** "Gönlü ve vicdanı **kör olan kimseyle,** aklını kullanarak hakikati **gören kimse bir olur mu? Yahut** inkâr ve cehaletin yol açtığı **karanlıklarla,** iman ve İslâm'ın ortaya koyduğu **aydınlık eşit olur mu?"**

Bu ne gaflet, bu ne aldanmışlıktır? **Yoksa onlar Allah'a, O'nun yarattığı gibi yaratabilen birtakım ortaklar buldular da, bu yaratma kendilerince birbirine benzer mi göründü?** Allah'ın yaratışı ile bu sözde ilâhların yaratışını birbirine karıştırdılar da, bu yüzden şüpheye mi düştüler? Onlara **de ki: "Allah'tır her şeyi yaratan. O,** eşi benzeri olmayan bir tek ilah, **bir** tek Rab**dir, mutlak kudret ve egemenlik sahibidir."**

اَنْزَلَ مِنَ السَّمَٓاءِ مَٓاءً فَسَالَتْ اَوْدِيَةٌ بِقَدَرِهَا فَاحْتَمَلَ السَّيْلُ زَبَدًا رَابِيًاۜ وَمِمَّا
يُوقِدُونَ عَلَيْهِ فِي النَّارِ ابْتِغَٓاءَ حِلْيَةٍ اَوْ مَتَاعٍ زَبَدٌ مِثْلُهُۜ كَذٰلِكَ يَضْرِبُ اللّٰهُ الْحَقَّ
وَالْبَاطِلَۜ فَاَمَّا الزَّبَدُ فَيَذْهَبُ جُفَٓاءًۚ وَاَمَّا مَا يَنْفَعُ النَّاسَ فَيَمْكُثُ فِي الْاَرْضِۜ
كَذٰلِكَ يَضْرِبُ اللّٰهُ الْاَمْثَالَۜ ﴿١٧﴾

17. O **Allah** ki, **gökten** sağanak sağanak **su indirir de,** yağmura susamış **nehir yatakları**ndan her biri **kendi ölçüsünce çağlayıp akar.** Bu sayede, kurumuş toprak suya kanar, susuzluktan kavrulan varlıklar yeniden hayata kavuşur. **Ve** coşup dalgalanan **sular, yüzeye çıkan köpükleri** ve istenmeyen çerçöpü **silip süpürür** ve geriye tertemiz, berrak su kalır. İşte Kur'an da böyle gökten inen yağmura benzer ki, her mümin kendi ölçüsünde ondan feyiz alır ve ölü kalpler, inkâr ve cehalet kirlerinden arınarak hayat bulur.

Süs eşyası veya alet yapmak amacıyla ateşte eritilen altın, gümüş, bakır ve benzeri maden**lerin üzerinde**

de **buna benzer bir tortu meydana gelir.** Saf ve kaliteli maden elde etmek için onları tortularından arındırmak gerekmekte, bunun için de madenler yüksek ateşte eritilerek 'imtihana' tâbi tutulmaktadır.

İşte Allah, hak ile batılı böyle ibret verici **örneklerle gözler önüne seriyor:** Her iki örnekte sözü edilen **köpük,** çabucak **yok olup gider** ki batıl böyledir. **İnsanlara fayda veren şeylere gelince, o da sapasağlam yerinde kalır.**

Allah, ayetlerini anlayasınız diye size **böyle** açık ve anlaşılır **misaller verir.** Böylece, birçok hakikati ortaya koyan canlı örneklerle sizleri güzele ve doğruya dâvet eder:

لِلَّذٖينَ اسْتَجَابُوا لِرَبِّهِمُ الْحُسْنٰىؕ وَالَّذٖينَ لَمْ يَسْتَجٖيبُوا لَهُ لَوْ اَنَّ لَهُمْ مَا فِى الْاَرْضِ جَمٖيعًا وَمِثْلَهُ مَعَهُ لَافْتَدَوْا بِهٖؕ اُولٰٓئِكَ لَهُمْ سُٓوءُ الْحِسَابِۙ وَمَاْوٰيهُمْ جَهَنَّمُؕ وَبِئْسَ الْمِهَادُ ﴿١٨﴾

18. Rab'lerinin çağrısına koşanlara, en güzel ödül olan cennet **verilecektir. Bu çağrıdan yüz çevirenlere gelince,** onlar da öyle dehşet verici bir azapla yüz yüze gelecekler ki, **eğer yeryüzünde bulunan her şey ve bir o kadarı daha onların elinde olsaydı,** bu azaptan kurtulmak için **hepsini feda etmek isteyeceklerdi. İşte onları, çetin bir hesaplaşma bekliyor. Varacakları yer cehennemdir, o ne kötü bir barınaktır!**

اَفَمَنْ يَعْلَمُ اَنَّمَٓا اُنْزِلَ اِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ الْحَقُّ كَمَنْ هُوَ اَعْمٰىؕ اِنَّمَا يَتَذَكَّرُ اُولُوا الْاَلْبَابِۙ ﴿١٩﴾

19. Öyle ya, **sana Rabb'inden indirilen** bu muhteşem ayetler**in hak olduğunu bilen kimse,** aklı ve sağduyusu **kör olan kimse gibi olur mu?** Elbette olmaz! Fakat bunu **ancak, akıl sahipleri düşünüp anlayabilir.**

اَلَّذٖينَ يُوفُونَ بِعَهْدِ اللّٰهِ وَلَا يَنْقُضُونَ الْمٖيثَاقَۙ ﴿٢٠﴾

20. Onlar, Allah'a verdikleri söze bağlı kalan ve insanlarla yaptıkları **antlaşmaları da bozmayan kimselerdir.**

وَالَّذٖينَ يَصِلُونَ مَٓا اَمَرَ اللّٰهُ بِهٖٓ اَنْ يُوصَلَ وَيَخْشَوْنَ رَبَّهُمْ وَيَخَافُونَ سُٓوءَ الْحِسَابِۜ ﴿٢١﴾

21. Onlar, akraba, komşu, yoksul, yetim ve yardıma muhtaç kimselere gereken ilgi ve yakınlığı göstererek **Allah'ın geliştirilmesini emrettiği ilişkileri geliştirip canlandıran, Rab'lerine karşı yürekleri saygıyla titreyen ve** mahşer gününde **kötü bir şekilde hesaba çekilmekten korka**rak, o gün gelip çatmadan önce kendilerini hesaba çeke**n kimselerdir.**

وَالَّذٖينَ صَبَرُوا ابْتِغَٓاءَ وَجْهِ رَبِّهِمْ وَاَقَامُوا الصَّلٰوةَ وَاَنْفَقُوا مِمَّا رَزَقْنَاهُمْ سِرًّا وَعَلَانِيَةً وَيَدْرَؤُنَ بِالْحَسَنَةِ السَّيِّئَةَ اُولٰٓئِكَ لَهُمْ عُقْبَى الدَّارِۙ ﴿٢٢﴾

22. Yine onlar, arzu ve şehvetlerini gerektiğinde dizginlemesini bilen, **Rab'lerinin hoşnutluğunu kazanmak için** verdikleri mücadelede, başlarına gelebilecek belâ ve musibetler karşısında direnerek **sabreden,** Müslümanlığın vazgeçilmez şartı olan **namazı** gereği gibi **dosdoğru** ve aksatmadan **kılan, kendilerine bahşettiğimiz güzel nimetlerden** bir kısmını, çoğu zaman **gizlice ve** bazen de başkalarını buna teşvik etmek için **açık olarak** Allah yolunda **harcayan ve** kötülüğe kötülükle karşılık vermeyen, aksine, **kötülüğü iyilikle gideren kimselerdir. İşte** âhiret **yurdun**un mutlu **sonu onların olacaktır!**

جَنَّاتُ عَدْنٍ يَدْخُلُونَهَا وَمَنْ صَلَحَ مِنْ اٰبَٓائِهِمْ وَاَزْوَاجِهِمْ وَذُرِّيَّاتِهِمْ وَالْمَلٰٓئِكَةُ يَدْخُلُونَ عَلَيْهِمْ مِنْ كُلِّ بَابٍۚ ﴿٢٣﴾

23. O yurt, sonsuz mutluluk diyarı olan **Adn cennetleridir ki, hem kendileri girecek oraya, hem de** kendileri gibi **dürüst ve erdemlice yaşamış olan ataları, eşleri, çocukları** ve diğer bütün sevdikleri. **Ve** cennetin **her kapı**sın**dan,** akın akın **melekler yanlarına gelecek** ve onları şu tebriklerle karşılayacaklar:

سَلَامٌ عَلَيْكُمْ بِمَا صَبَرْتُمْ فَنِعْمَ عُقْبَى الدَّارِۜ ﴿٢٤﴾

24. "Dünyada **gösterdiğiniz sabrın karşılığı olarak,** ebedî huzur, esenlik ve **selâm size olsun!** Bakın, **ne güzelmiş** âhiret **yurdun**un **mutlu sonu!"**

وَالَّذٖينَ يَنْقُضُونَ عَهْدَ اللّٰهِ مِنْ بَعْدِ مٖيثَاقِهٖ وَيَقْطَعُونَ مَٓا اَمَرَ اللّٰهُ بِهٖٓ اَنْ يُوصَلَ وَيُفْسِدُونَ فِى الْاَرْضِۙ اُولٰٓئِكَ لَهُمُ اللَّعْنَةُ وَلَهُمْ سُٓوءُ الدَّارِ ﴿٢٥﴾

25. Öte yandan, Allah'a elçileri aracılığıyla **vermiş oldukları sözü, hem de onu** yeminleriyle **pekiştirdikleri hâlde bozan,** insanın gerek Rabb'iyle, gerek içinde yaşadığı toplumla ve gerekse diğer varlıklarla kurması gereken sevgi ve şefkate dayalı ilişkileri baltalamak suretiyle, **Allah'ın geliştirilmesini emrettiği ilişkileri kesip atan ve yeryüzünde** fesada, yozlaşmaya yol açarak **bozgunculuk yapanlara gelince, onlara** dünyada da âhirette de **lânet vardır ve yurdun kötüsü** olan cehennem **onların** sonu **olacaktır!** Onlar, dünyada sahip oldukları güç ve servetle şımarıp aldanmışlardı. Oysaki:

اَللّٰهُ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَٓاءُ وَيَقْدِرُؕ وَفَرِحُوا بِالْحَيٰوةِ الدُّنْيَاؕ وَمَا الْحَيٰوةُ الدُّنْيَا فِى الْاٰخِرَةِ اِلَّا مَتَاعٌ۟ ﴿٢٦﴾

26. Dilediğine bolca rızık bahşeden ve dilediğine de rızkı **sınırlı ölçüde veren Allah'tır.** O hâlde, sahip olduğu nimetlerden dolayı hiç kimsenin bir başkasına üstünlük taslamaya hakkı yoktur. Ama inkârcılar, bu tür nimetlere sahip olmayı üstünlük ölçüsü gördüler ve **dünya hayatı**nın gelip geçici zenginlik ve refahı**yla şımar**ıp huzur ve mutluluğu onda ara**dılar. Oysa dünya hayatı, âhiret**in sonsuz nimetlerin**e nazaran** birkaç lokmalık **bir yol azığından başka bir şey değildir.**

وَيَقُولُ الَّذٖينَ كَفَرُوا لَوْلَٓا اُنْزِلَ عَلَيْهِ اٰيَةٌ مِنْ رَبِّهٖؕ قُلْ اِنَّ اللّٰهَ يُضِلُّ مَنْ يَشَٓاءُ وَيَهْدٖٓى اِلَيْهِ مَنْ اَنَابَۚ ﴿٢٧﴾

27. Ey Muhammed! Kur'an gibi apaçık mucize ortada dururken, yine de kalkmışlar, **"Ona Rabb'inden** bizim istediğimiz türden **bir mucize gönderilmeli değil miydi?" diyorlar.** Onlara **de ki:** "Siz kibir ve inadı terk edip samimî olarak hakikate yönelmediğiniz sürece, göreceğiniz hiçbir mucize sizi imana sevk etmeyecektir. **Şüphesiz Allah,** sapıklığa düşmek **isteyenleri saptırır ve** ancak doğruya, gerçeğe ulaşmak amacıyla **kendisine yönelen kimseleri doğru yola iletir.**

اَلَّذٖينَ اٰمَنُوا وَتَطْمَئِنُّ قُلُوبُهُمْ بِذِكْرِ اللّٰهِؕ اَلَا بِذِكْرِ اللّٰهِ تَطْمَئِنُّ الْقُلُوبُؕ ﴿٢٨﴾

28. Onlar, Rab'lerine yürekten **iman eden ve Allah'ın** öğüt ve uyarılarla dolu **Zikri** ve en büyük mucizesi olan Kur'an **sayesinde** akılları ve **kalpleri** doyuma ulaşan, **huzura kavuşan kimselerdir.** Onlar Kur'an'dan daha açık, daha ikna edici bir mucize olamayacağını bilen ve kalpleri ancak onunla tatmin bulup sükûnete kavuşan kimselerdir. **Şunu iyi bilin ki, kalpler ancak Allah'ın Zikri** ve en büyük mucizesi olan bu Kur'an **sayesinde** şüphelerden arınır, inkâr ve nifak hastalılarından, ruhsal çalkantılardan kurtulur ve gerçek anlamda mutlu-

luk ve **huzura kavuşabilir!** Allah'ı zikreden, O'nu duyumsayan gönüller, varlık âleminde yalnız olmadıklarını bilir, daima O'nun yakınında ve himayesinde olduklarını hissederler. Allah'ın zikriyle, O'nun gönderdiği Kur'an mucizesiyle doyuma ulaşmayan kalplerin, başka bir şeyle huzur ve itminan bulmasına imkân yoktur! Öyleyse:

اَلَّذِينَ اٰمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ طُوبٰى لَهُمْ وَحُسْنُ مَاٰبٍ ﴿٢٩﴾

29. Ne mutlu, Kur'an'ın rehberliğinde **iman edip doğru ve yararlı işler yapanlara!** Çünkü sonsuz bir mutluluk ve muhteşem nimetlerle bezenmiş **harika bir yurt onları bekliyor!**

كَذٰلِكَ اَرْسَلْنَاكَ فٖى اُمَّةٍ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهَٓا اُمَمٌ لِتَتْلُوَا عَلَيْهِمُ الَّذٖٓى اَوْحَيْنَٓا
اِلَيْكَ وَهُمْ يَكْفُرُونَ بِالرَّحْمٰنِ قُلْ هُوَ رَبّٖى لَٓا اِلٰهَ اِلَّا هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَاِلَيْهِ مَتَابِ
﴿٣٠﴾

30. İşte böylece ey Muhammed, **seni, kendilerinden önce** nice medeniyetler, **nice toplumlar gelip geçmiş olan** inkârcı **bir topluma** elçi olarak **gönderdik ki, sana gönderdiğimiz** bu Kur'an ayetlerin**i onlara okuy**up kendilerini doğru yola çağır**asın. Ama onlar** bu çağrıya kulak verecekleri yerde, gönderdiği mesajı reddederek **Rahman'ı inkâr ediyorlar.** Onlara **de ki: "O, benim** hayatımı düzenleme yetkisine sahip yegâne Sahibim, Efendim ve **Rabb'imdir. O'ndan başka** hükmüne boyun eğilecek bir otorite, bir **ilâh yoktur. Ben yalnızca O'na güvenir,** tüm ruhum ve benliğimle **yalnızca O'na yönelirim."**

Eğer inkârcılar mucize istiyorlarsa, bu Kur'an öyle büyük bir mucizedir ki:

وَلَوْ اَنَّ قُرْاٰنًا سُيِّرَتْ بِهِ الْجِبَالُ اَوْ قُطِّعَتْ بِهِ الْاَرْضُ اَوْ كُلِّمَ بِهِ الْمَوْتٰى بَلْ لِلّٰهِ
الْاَمْرُ جَمٖيعًا اَفَلَمْ يَايْـَٔسِ الَّذٖينَ اٰمَنُٓوا اَنْ لَوْ يَشَٓاءُ اللّٰهُ لَهَدَى النَّاسَ جَمٖيعًا وَلَا
يَزَالُ الَّذٖينَ كَفَرُوا تُصٖيبُهُمْ بِمَا صَنَعُوا قَارِعَةٌ اَوْ تَحُلُّ قَرٖيبًا مِنْ دَارِهِمْ حَتّٰى
يَاْتِىَ وَعْدُ اللّٰهِ اِنَّ اللّٰهَ لَا يُخْلِفُ الْمٖيعَادَ ﴿٣١﴾

31. Eğer kendisiyle dağların yerlerinden koparılıp **yürütüldüğü veya yeryüzünün paramparça edildiği yahut ölülerin** diriltilip **konuşturulduğu bir kitap olsaydı,** işte o ancak bu Kur'an olurdu. **Evet, her konuda** olduğu gibi, mucize gönderme konusunda da **emretme** ve karar verme yetkisi yalnızca **Allah'a aittir.** O, gönlünü hidayete kapamış olanların dağların yürütülmesi, yerin parçalanması, ölülerin diriltilmesi gibi gözlere ve duyulara hitabeden mucizeler görmekle iman etmeyeceklerini, etseler bile böyle bir imandan hayır gelmeyeceğini elbette biliyor. Bu yüzden de, akla, vicdana ve gönüllere seslenen Kur'an'ın ortaya koyduğu hakikatleri kavramak suretiyle, akıl ve sağduyularını kullanarak iman etmelerini istiyor. İşte bunu yaptıkları takdirde, o bekledikleri mucizelerin Kur'an mucizesi yanında ne kadar basit, ne kadar sönük kaldığını görecekler ve o zaman kalpler, Allah'ın zikri olan Kur'an sayesinde sarsılmaz bir imana kavuşarak, gerçek anlamda huzur ve mutluluğa ulaşacaktır. O hâlde müminlerin yapması gereken, Kur'an'ı okumak, öğrenmek, hayata yansıtmak ve tüm insanlığa duyurmak olmalıdır. Yine de inkârda diretenler olursa, onları inandırmak için mucizeler ve kerametler peşinde koşmaya ne gerek var?

İman edenler hâlâ şu gerçeği **anlamadılar mı ki, eğer Allah** herkesin zoraki iman etmesini **isteseydi, bütün insanlığı** derhal **doğru yola iletirdi?** İletmediğine göre, demek ki onların kendi iradelerini özgürce kullanarak, bilerek ve isteyerek iman etmelerini istiyor. Fakat eğer iman etmezlerse, Kur'an'ı **inkâr etmekte direten** bu zalim**lerin başına, yaptıkları** kötülükler **yüzünden** toplumsal ve ruhsal bunalımlar, siyasi ve ekonomik çalkantılar, büyük savaşlar ve benzeri felâketler gibi **büyük belâlar yağmaya, ya da** kendi yurtlarına olmasa bile, **yurtlarının hemen yakınlarına konmaya —Allah'ın vaadi** olan ölüm veya kıyamet vakti **gelip çatıncaya kadar— devam edecektir. Hiç kuşkusuz Allah, verdiği sözden asla caymaz.**

وَلَقَدِ اسْتُهْزِئَ بِرُسُلٍ مِنْ قَبْلِكَ فَاَمْلَيْتُ لِلَّذٖينَ كَفَرُوا ثُمَّ اَخَذْتُهُمْ فَكَيْفَ كَانَ
عِقَابِ ﴿٣٢﴾

32. Ey şanlı Elçi! İnkârcıların alay ve işkenceleri seni üzmesin. **Senden önceki elçilerle de alay edilmişti ve ben de inkâr edenlere** birazcık **mühlet tanımış, sonra da hepsini** azabımla kıskıvrak **yakalayıvermiştim! İşte** o zaman gördüler, **benim cezalandırmam nasılmış!**

اَفَمَنْ هُوَ قَٓائِمٌ عَلٰى كُلِّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ وَجَعَلُوا لِلّٰهِ شُرَكَٓاءَ قُلْ سَمُّوهُمْ اَمْ
تُنَبِّـُٔونَهُ بِمَا لَا يَعْلَمُ فِى الْاَرْضِ اَمْ بِظَاهِرٍ مِنَ الْقَوْلِ بَلْ زُيِّنَ لِلَّذٖينَ كَفَرُوا
مَكْرُهُمْ وَصُدُّوا عَنِ السَّبٖيلِ وَمَنْ يُضْلِلِ اللّٰهُ فَمَا لَهُ مِنْ هَادٍ ﴿٣٣﴾

33. Öyle ya, **her bir canlının yapıp ettiğini görüp gözetleyen** Allah, hiçbir şeye güç yetiremeyen yaratılmışlarla bir tutulabilir **mi?** Elbette tutulamaz! Fakat bazı cahiller, Allah'ın yarattığı varlıkları mutlak itaat makamına yücelterek **Allah'a ortaklar koşuyorlar.** Onlara **de ki: "**Eğer Allah birtakım varlıkları kendisine ortak edindiyse, **onların isimlerini** ve özelliklerini bize **söyleyin** de bunları biz de tanıyalım. Mesela onların arasında, her benlik sahibinin yapıp ettiklerini kontrol eden bir yaratıcı var mı? Böyle birileri var da, Allah'ın bundan haberi mi yok? Yoksa **siz,** göklerde ve **yerde Allah'ın bilmediği bir şeyi mi O'na haber veriyorsunuz? Yoksa öylesine lâf olsun diye mi** bu iddiaları ortaya atıyorsunuz?**" Hayır,** işin aslı şu ki, şirk düzeninin önderleri, halk üzerinde güçlü bir etki uyandırmak için birtakım sahte ilâhlar, kurtarıcılar icat ettiler. Böylece halkın sırtından büyük bir nüfuz, güç ve servet elde eden küfrün elebaşları, uydurdukları ilâhların adını da kullanarak, bilinçli ve plânlı bir şekilde insanları saptırmaya, Allah'ın mutlak egemenliğine dayalı bir toplum düzeninin kurulmasını engellemek için mücadeleye giriştiler. Bunun sonucunda, Allah'ın koyduğu yaratılış kanunları devreye girdi: Bu **kâfirlerin** kurdukları sinsi plânları ve **hileleri,** zamanla **kendilerine çekici göründü ve** dünyanın cazibesine kapılarak bile bile kötülüğü tercih eden bu insanlar, ilâhî yasalar uyarınca **doğru yoldan alıkonuldular.** Fakat tövbe etmek için hâlâ fırsatları var. Bunun için tek yapmaları gereken, zulüm ve haksızlıktan vazgeçip samimî olarak Allah'a yönelmektir. Zira unutmayın ki, **Allah kimi sapıklık içinde bırakırsa,** O'ndan başka **hiç kimse onu doğru yola iletemez.** Ve eğer tövbe etmeyecek olurlarsa:

لَهُمْ عَذَابٌ فِى الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا وَلَعَذَابُ الْاٰخِرَةِ اَشَقُّ وَمَا لَهُمْ مِنَ اللّٰهِ مِنْ وَاقٍ ﴿٣٤﴾

34. Onlara daha bu **dünya hayatında,** ruhsal doyumsuzluktan kaynaklanan bir huzursuzluk, güvensizlik, bireysel ve toplumsal bunalımlar, çalkantılar... şeklinde ortaya çıkacak **bir azap vardır. Âhiret azabı ise çok daha şiddetlidir. Onların, kendilerini Allah'**ın azabı**na karşı koruyacak hiçbir yardımcıları da olmayacaktır.** İman edenlere gelince:

مَثَلُ الْجَنَّةِ الَّت۪ي وُعِدَ الْمُتَّقُونَۜ تَجْر۪ي مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهَارُۜ اُكُلُهَا دَٓائِمٌ وَظِلُّهَاۜ
تِلْكَ عُقْبَى الَّذ۪ينَ اتَّقَوْاۗ وَعُقْبَى الْكَافِر۪ينَ النَّارُ ﴿٣٥﴾

35. Dürüst ve erdemlice bir hayatı tercih ederek kötülüğün her çeşidinden titizlikle **sakınan kimselere söz verilen cennetin misali** şöyledir: Öyle harika bir bahçe ki, ağaçlarının **altından ırmaklar çağıldamaktadır.** Bu bahçenin **meyveleri,** dünya meyveleri gibi belli bir mevsime mahsus ve gelip geçici değil, **ebedîdir, gölgelikleri de** daima huzur ve mutluluk verici bir serinliktedir. **İşte bu,** dürüst ve erdemlice bir hayat sürerek çirkin davranışlardan uzak durmaya çalışan **takva sahiplerinin** mutlu **sonudur.** Hakikati **inkâr eden** nankör**lerin sonu ise,** derileri yakıp kavuran bir **ateştir!**

وَالَّذ۪ينَ اٰتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ يَفْرَحُونَ بِمَٓا اُنْزِلَ اِلَيْكَ وَمِنَ الْاَحْزَابِ مَنْ يُنْكِرُ
بَعْضَهُۜ قُلْ اِنَّمَٓا اُمِرْتُ اَنْ اَعْبُدَ اللّٰهَ وَلَٓا اُشْرِكَ بِه۪ۜ اِلَيْهِ اَدْعُوا وَاِلَيْهِ مَاٰبِ ﴿٣٦﴾

36. Sizden önce, **kendilerine** Tevrat, Zebur ve İncil adındaki kutsal **kitap**ları **emanet ettiğimiz kimseler**den insaf ve adalet sahibi olanlar, **sana gönderilen** Kur'an ayetlerini işittikleri zaman, önceki kitaplarla aynı kaynaktan gelen bu ayetler**den dolayı** büyük bir **sevinç** ve coşku **duyarlar.** Allah'ın ayetlerine ve son Elçisine yürekten iman eden bu insanlar, sizin din kardeşlerinizdir. Fakat hak dini reddederek çeşitli mezheplere, farklı görüşlere ve ideolojilere ayrılmış olan **gruplar içerisinden,** batıl düşüncelerini destekleyecek biçimde yorumladıkları Kur'an ayetleri kabul edip de **onun bir kısmını inkâr edenler de vardır.** Ey Müslüman, cehennemi hak eden bu nankörlere **de ki: "Ben yalnızca Allah'a kulluk etmekle ve** hiç kimseyi ve hiçbir şeyi **O'na ortak koşmamakla emrolundum.** İşte **ben,** hepinizi **O'na** kul olmaya **çağırıyor ve ancak O'na yöneliyorum."**

وَكَذٰلِكَ اَنْزَلْنَاهُ حُكْماً عَرَبِياًّۜ وَلَئِنِ اتَّبَعْتَ اَهْوَٓاءَهُمْ بَعْدَ مَا جَٓاءَكَ مِنَ الْعِلْمِۙ مَا
لَكَ مِنَ اللّٰهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا وَاقٍ ﴿٣٧﴾

37. Ey Muhammed! **İşte böylece biz,** Kur'an'ı önce kendi halkına, sonra onlar aracılığıyla tüm insanlığa tebliğ edebilmen için **onu Arapça bir hüküm** ve hikmet kitabı **olarak indirdik. Sana** Rabb'inden **ilim geldikten sonra, eğer o** zalim insan**ların** şeytanî **arzu ve isteklerine uya**rak Kur'an'dan sapa**cak olursan, yemin olsun ki, o zaman** seni **Allah'**ın gazabın**dan** kurtarabilecek **ne bir dostun olur, ne de bir koruyucun!**

Eğer inkârcılar, tabiatüstü güçleri olmayan ölümlü bir insan olduğun için seni reddediyorlarsa, şunu iyi bilsinler:

وَلَقَدْ اَرْسَلْنَا رُسُلاً مِنْ قَبْلِكَ وَجَعَلْنَا لَهُمْ اَزْوَاجاً وَذُرِّيَّةًۜ وَمَا كَانَ لِرَسُولٍ اَنْ
يَأْتِيَ بِاٰيَةٍ اِلَّا بِاِذْنِ اللّٰهِۜ لِكُلِّ اَجَلٍ كِتَابٌ ﴿٣٨﴾

38. Gerçek şu ki, senden önce de nice elçiler göndermiş ve onlara da eşler ve çocuklar vermiştik. Dolayısıyla, bütün Peygamberler sizin gibi ölümlü birer beşerdir ve hiçbiri, insanüstü niteliklerle donatılmış değildir. Öyle ki, **Allah izin vermedikçe, hiçbir Peygamberin** kendiliğinden **mucize gösterme gücü ve yetkisi yoktur.** Mucizeler, ancak ilâhî hikmet uyarınca, ezelden takdir edilmiş plân çerçevesinde gerçekleşir. Çünkü **her ecelin bir yazgısı vardır.** Allah tarafından haber verilen tehdit ve müjdelerin her birinin ezelden belirlenmiş bir vakti, bir saati vardır. Şu da var ki:

يَمْحُوا اللّٰهُ مَا يَشَٓاءُ وَيُثْبِتُۚ وَعِنْدَهُٓ اُمُّ الْكِتَابِ ﴿٣٩﴾

39. İnsanların iyilik ve kötülük yönündeki tercihlerine göre, **Allah** onların başına gelecek iyi ve kötü olaylardan **dilediğini iptal eder,** dilediğini **sabit bırakır.** Çünkü varlık âleminin kaderinin kaydedildiği **Ana Kitap O'nun katındadır.** O dilediği hükmü, dilediği vakit, dilediği şekilde verir. Öyleyse, sen üzerine düşeni yap ve inkârcılara karşı verdiğin mücadelende Rabb'inin hükmüne teslim ol:

وَاِنْ مَا نُرِيَنَّكَ بَعْضَ الَّذ۪ي نَعِدُهُمْ اَوْ نَتَوَفَّيَنَّكَ فَاِنَّمَا عَلَيْكَ الْبَلَاغُ وَعَلَيْنَا
الْحِسَابُ ﴿٤٠﴾

40. Onları tehdit ettiğimiz azap ve felâketler**in bir kısmını** daha dünyadayken gerçekleştirerek özlemini çektiğin mutlu ve aydınlık günleri **sana** hemen **göstersek de,** çetin bir mücadelenin ardından **seni vefat etti**rerek mükâfatını âhirete ertele**sek de,** her iki durumda da **senin görevin yalnızca** hakikati **tebliğ etmektir.** Nihaî **hesabı görmek ise Bize aittir.** O hâlde, ey Müslüman! Emek ve gayretlerinin semeresini görüp görmeyeceğini hesaba katmadan Kur'an'ı duyurmaya, anlatmaya devam et. Bu uğurda can vermek gerekse bile, Allah yolunda mücadeleden vazgeçme! O zaman göreceksin ki, İslâm hızla yayılacak ve küfür cephesi gün be gün eriyip yok olacaktır:

اَوَلَمْ يَرَوْا اَنَّا نَأْتِي الْاَرْضَ نَنْقُصُهَا مِنْ اَطْرَافِهَاۜ وَاللّٰهُ يَحْكُمُ لَا مُعَقِّبَ لِحُكْمِه۪ۜ
وَهُوَ سَر۪يعُ الْحِسَابِ ﴿٤١﴾

41. Peki, inkârcılar **görmüyorlar mı, Biz** hüküm ve kudretimizle **yeryüzüne gelip onu her yanından** nasıl **eksiltiyoruz?** Yeryüzünü sahip olduğu en iyi şeylerden her gün biraz daha yoksun bırakarak, azap verici darbelerimizle onu nasıl sarstığımızı görmüyorlar mı? Bu dünyada insanı başarı ve yükselmeden sonra çöküşün, hayattan sonra ölümün, gurur ve ihtişamdan sonra alçalmanın, kemalden sonra zevalin beklediğini bilmiyorlar mı? Hal böyleyken, hakkı inkâr edenler, Allah'ın kendilerini alçaltmayacağından, hâkim konumundan mahkûm konumuna düşürmeyeceğinden nasıl emin olabiliyorlar? Geçmişte büyük imparatorluklar kurmuş nice toplumların, azgınlıklarından dolayı yok edildiğini bilmiyorlar mı? Depremlerle, savaşlarla, toplumsal ve ekonomik krizlerle üzerlerindeki ablukayı her geçen gün nasıl daralttığımızı görmüyorlar mı? Servetine, gücüne, makamına, şöhretine aldanarak gurura kapılan nice zengin ve güçlü insanların, bugün toprak altında çürümeye terk edildiğini bilmiyorlar mı? Çevrelerinden, dost ve akrabalarından birer ikişer mezara yolladıkları insanların hâlini düşünüp ibret almıyorlar mı? Bütün bunlar, kendilerine yaklaşan felâketin yeteri kadar habercisi değil mi?

İyi bilin ki, her konuda son sözü söyleyen ve nihaî **hükmü veren Allah'tır ve hiçbir güç, O'nun hükmünün önüne geçemez.** Şunu da iyi bilin ki, **Allah** yeri ve zamanı geldiğinde **hesap görmede çok hızlıdır.** İstese, günah işledikleri anda zalimleri derhal yok edebilir. Fakat sonsuz merhameti sayesinde, tövbe etsinler diye onlara mühlet veriyor ve insanlık tarihinden ibret alarak düşünmelerini öneriyor:

وَقَدْ مَكَرَ الَّذ۪ينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَلِلّٰهِ الْمَكْرُ جَم۪يعاًۜ يَعْلَمُ مَا تَكْسِبُ كُلُّ نَفْسٍۜ
وَسَيَعْلَمُ الْكُفَّارُ لِمَنْ عُقْبَى الدَّارِ ﴿٤٢﴾

42. Kendilerinden önceki çağlarda hüküm süren kâfir**ler de** inananlara karşı türlü komplolar kurmuş, Allah'ın nurunu söndürmek için nice **hileler düzenlemiş-**

lerdi. Fakat Allah, hiç ummadıkları bir anda tuzaklarını başlarına geçirerek hepsini helâk etmişti. O hâlde, inananları oyuna getirdiklerini zanneden bu zavallılar, aslında kendi kuyularını kazmak suretiyle ne büyük bir oyuna geldiklerini düşünmeli, müminleri aldatsalar bile Allah'ı asla aldatamayacaklarını anlamalıdırlar. Çünkü yaptıkları **bütün hileler, Allah'ın** kontrol ve gözetimi altında**dır** ve her şey O'nun bilgisi ve kudreti çerçevesinde cereyan etmektedir. Çünkü **O her canlının neler yaptığını** çok iyi **bilmektedir.** Evet, inananlara her türlü zulmü reva gören bugünkü **kâfirler de,** âhiret **yurdun**un mutlu **sonu kimlerin olacakmış, yakında görecekler!** Fakat şimdi, bakın neler söylüyorlar:

وَيَقُولُ الَّذِينَ كَفَرُوا لَسْتَ مُرْسَلًا قُلْ كَفٰى بِاللّٰهِ شَهِيدًا بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ وَمَنْ
عِنْدَهُ عِلْمُ الْكِتَابِ ﴿٤٣﴾

43. Ey Peygamber! Hakikati **inkâr edenler, "Sen** Allah tarafından gönderilmiş **bir elçi değilsin!" diyorlar.** Onlara **de ki: "Benimle sizin aranızda şahit olarak Allah yeter; bir de Kitap hakkında bilgi sahibi olanlar!** Allah, bana indirdiği Kur'an gibi apaçık bir mucizeyle benim Peygamber olduğuma şahitlik etmektedir. Dolayısıyla, Kur'an'ı inceleyip gereği gibi anlayanlar, kaçınılmaz olarak onun Allah tarafından gönderilmiş bir kitap olduğuna şahitlik edeceklerdir. Nitekim Tevrat ve İncil'de de Hz. Muhammed'in Peygamberliğini müjdeleyen ayetler vardır. Bunları hakkıyla bilen insaf sahibi Yahudi ve Hristiyanlar da bu hakikati kabul ve itiraf etmektedirler."

سُورَةُ اِبْرٰهِيمَ ﴿١٤﴾

14. İBRAHİM SURESİ

Mekke döneminin sonlarında, Nuh suresinin hemen ardından indirilmiştir. Adını, İbrahim Peygamberin duasının dile getirildiği 35–41. ayetlerden almıştır. 52 ayettir.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

الٓرٰ كِتَابٌ اَنْزَلْنَاهُ اِلَيْكَ لِتُخْرِجَ النَّاسَ مِنَ الظُّلُمَاتِ اِلَى النُّورِ بِاِذْنِ رَبِّهِمْ اِلٰى
صِرَاطِ الْعَزِيزِ الْحَمِيدِ ﴿١﴾

1. Elif, Lâm, Râ. (2. Bakara: 1, 23, 24 ve 10. Yunus: 1). Bu, **insanları Rab'lerinin izniyle** inkâr ve cehalet **karanlıkları**ndan kurtarıp iman ve İslâm'ın **aydınlığı**na, **O yüceler yücesi, O her türlü övgüye lâyık olan** Allah'ın **yoluna iletmen için sana gönderdiğimiz bir kitaptır.**

اَللّٰهِ الَّذِي لَهُ مَا فِي السَّمٰوَاتِ وَمَا فِي الْاَرْضِ وَوَيْلٌ لِلْكَافِرِينَ مِنْ عَذَابٍ شَدِيدٍ
﴿٢﴾

2. Yani, **göklerde ve yerde bulunan her şeyin** gerçek **sahibi olan Allah'ın yoluna.** İşte bu yola giren kurtulur. Ondan uzak duranlara gelince:

Uğrayacakları **o çetin azaptan dolayı, vay o kâfirlerin hâline!**

اَلَّذِينَ يَسْتَحِبُّونَ الْحَيٰوةَ الدُّنْيَا عَلَى الْاٰخِرَةِ وَيَصُدُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللّٰهِ وَيَبْغُونَهَا
عِوَجًا اُولٰٓئِكَ فِي ضَلَالٍ بَعِيدٍ ﴿٣﴾

3. Onlar, âhirete karşılık şu gelip geçici **dünya hayatını tercih eden,** insanları **Allah'ın yolundan alıkoyan ve** sinsi propagandalarla hakikati çarpıtarak **bu yolu** halkın gözünde kötü ve **eğri göstermeye çalışan kimselerdir. İşte bunlar, derin bir sapıklık içindedirler.** Eğer onlar Kur'an'ın Arapça olmasına itiraz edecek olurlarsa, şunu iyi bilsinler ki:

وَمَٓا اَرْسَلْنَا مِنْ رَسُولٍ اِلَّا بِلِسَانِ قَوْمِهِ لِيُبَيِّنَ لَهُمْ فَيُضِلُّ اللّٰهُ مَنْ يَشَٓاءُ وَيَهْدِي مَنْ
يَشَٓاءُ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٤﴾

4. Ey Muhammed! **Biz** senden önce de **her Peygamberi ancak kendi halkının diliyle gönderdik ki, onlara** mesajımızı açıkça **anlatabilsinler.** İşte bu açık ve net duyurudan **sonra Allah,** kötülüğü tercih ederek sapıklıkta kalmak **isteyenleri sapıklıkta bırakır,** samimî olarak gerçeğe, doğruya ulaşmak **isteyenleri de doğru yola iletir.** Çünkü **O sonsuz kudret ve hikmet sahibidir.** Her konuda en âdil hükmü verir, her şeyi yerli yerince yapar.

İşte o Peygamberlerden bir örnek:

وَلَقَدْ اَرْسَلْنَا مُوسٰى بِاٰيَاتِنَٓا اَنْ اَخْرِجْ قَوْمَكَ مِنَ الظُّلُمَاتِ اِلَى النُّورِ وَذَكِّرْهُمْ
بِاَيَّامِ اللّٰهِ اِنَّ فِي ذٰلِكَ لَاٰيَاتٍ لِكُلِّ صَبَّارٍ شَكُورٍ ﴿٥﴾

5. Gerçek şu ki, Biz bir zamanlar **Musa'yı, "Halkını karanlıklardan aydınlığa çıkar ve onlara Allah'ın** geçmiş kavimlerin başına getirdiği felâket **günlerini hatırlat!" diye mucizelerimizle** destekleyip Firavun ve ileri gelen adamlarına **göndermiştik. Elbette bu** gibi hatırlatmaların yapılması**nda,** zorluklar karşısında güzelce **sabreden ve** bahşettiği nimetlere karşılık, söz ve davranışlarıyla Rab'lerine **şükreden kimseler için** alınacak nice dersler, **nice ibretler vardır.**

وَاِذْ قَالَ مُوسٰى لِقَوْمِهِ اذْكُرُوا نِعْمَةَ اللّٰهِ عَلَيْكُمْ اِذْ اَنْجٰيكُمْ مِنْ اٰلِ فِرْعَوْنَ
يَسُومُونَكُمْ سُٓوءَ الْعَذَابِ وَيُذَبِّحُونَ اَبْنَٓاءَكُمْ وَيَسْتَحْيُونَ نِسَٓاءَكُمْ وَفِي ذٰلِكُمْ
بَلَٓاءٌ مِنْ رَبِّكُمْ عَظِيمٌ ﴿٦﴾

6. Nitekim Musa da **halkına,** "Ey İsrail Oğulları! **Allah'ın size bahşetmiş olduğu nimetleri hatırlayın!" demişti, "Hani** Rabb'iniz **sizi Firavun** ve **ordusun**un zulmün**den kurtarmıştı.** Öyle ki, o zalimler **size en acı işkenceleri tattırıyor,** nüfusunuzun artmasını engellemek için **oğullarınızı boğazlayıp kadınlarınızı** utanç verici işlerde kullanmak üzere **sağ bırakıyorlardı. İşte** bütün **bunlarla, Rabb'iniz sizi çetin bir sınavdan geçirmekteydi."**

وَاِذْ تَاَذَّنَ رَبُّكُمْ لَئِنْ شَكَرْتُمْ لَاَزِيدَنَّكُمْ وَلَئِنْ كَفَرْتُمْ اِنَّ عَذَابِي لَشَدِيدٌ ﴿٧﴾

7. "Hani Rabb'iniz size şu bildiriyi yapmıştı: "Eğer emirlerime boyun eğerek Bana **şükrederseniz, size verdiğim nimetleri** kat kat **artırırım, ama eğer nankörlük ederseniz, bilin ki Benim azabım çok şiddetlidir!"**

وَقَالَ مُوسٰٓى اِنْ تَكْفُرُٓوا اَنْتُمْ وَمَنْ فِي الْاَرْضِ جَمِيعًا فَاِنَّ اللّٰهَ لَغَنِيٌّ حَمِيدٌ ﴿٨﴾

8. Musa sözlerine devamla, **"Eğer siz ve yeryüzünde yaşayan** diğer bütün **insanlar, hepiniz birden** Allah'a karşı **nankörlük etseniz,** yalnızca kendinize zarar vermiş olursunuz, o kadar. Çünkü şunu iyi bilin ki, **Allah ğanîdir,** hiç kimseye ve hiçbir şeye muhtaç değildir. Dolayısıyla sizin şükür ve ibadetlerinize de ihtiyacı yoktur. Asıl buna muhtaç olan sizsiniz. Ve siz O'nu övüp yüceltmeseniz bile, O kendi zatıyla yücedir. Zira gerçek anlam-

da yüceltilmeye, şükredilmeye ve **övülmeye lâyık olan sadece O'dur." dedi.**

O hâlde, iyi dinleyin, ey kâfirler!

اَلَمْ يَأْتِكُمْ نَبَؤُا الَّذ۪ينَ مِنْ قَبْلِكُمْ قَوْمِ نُوحٍ وَعَادٍ وَثَمُودَۜ وَالَّذ۪ينَ مِنْ بَعْدِهِمْۜ لَا
يَعْلَمُهُمْ اِلَّا اللّٰهُۜ جَٓاءَتْهُمْ رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ فَرَدُّٓوا اَيْدِيَهُمْ ف۪ٓي اَفْوَاهِهِمْ وَقَالُٓوا اِنَّا
كَفَرْنَا بِمَٓا اُرْسِلْتُمْ بِه۪ وَاِنَّا لَف۪ي شَكٍّ مِمَّا تَدْعُونَـنَٓا اِلَيْهِ مُر۪يبٍ ﴿٩﴾

9. Sizden önce gelip geçen zalim kavim**lerin** başına gelen ibret verici felâketlerin **haberi size ulaşmadı mı?** Yani **Nuh kavminin, Ad ve Semud kavimlerinin ve onlardan sonra gelip geçen ve Allah'tan başka hiç kimsenin bilmediği daha nice toplumların** haberleri? **Peygamberleri onlara** hakikati tüm çıplaklığıyla gösteren ve inkâr edilmesi mümkün olmayan **apaçık mucizelerle gelmişlerdi. Fakat onlar,** öfke ve hayretten **ellerini ağızlarına götürerek, "Biz, sizinle gönderilen bu mesajı asla tanımıyoruz!** Çünkü **bizi çağırdığınız** bu tek tanrı inancın**a karşı derin bir kuşku içindeyiz!" diye karşılık vermişlerdi.**

قَالَتْ رُسُلُهُمْ اَفِي اللّٰهِ شَكٌّ فَاطِرِ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِۜ يَدْعُوكُمْ لِيَغْفِرَ لَكُمْ مِنْ
ذُنُوبِكُمْ وَيُؤَخِّرَكُمْ اِلٰٓى اَجَلٍ مُسَمًّىۜ قَالُٓوا اِنْ اَنْتُمْ اِلَّا بَشَرٌ مِثْلُنَاۜ تُر۪يدُونَ اَنْ
تَصُدُّونَا عَمَّا كَانَ يَعْبُدُ اٰبَٓاؤُ۬نَا فَأْتُونَا بِسُلْطَانٍ مُب۪ينٍ ﴿١٠﴾

10. Peygamberleri onlara, **"Gökleri ve yeri yaratan Allah**'ın Rab ve ilah olarak varlığı, birliği, sonsuz ilim, kudret, merhamet ve adaleti **hakkında mı şüphe ediyorsunuz?" dediler, "Hâlbuki O, günahlarınızı bağışlamak ve sizi** helâk olmaktan kurtarıp **belirli bir vakte kadar yaşatmak için** dosdoğru bir inanç sistemine **çağırıyor."** Buna karşılık inkârcılar, **"**İyi de, **siz de ancak bizim gibi** ölümlü **birer insansınız. Bizi atalarımızın** geçmişten beri **kulluk ettiği** tanrılara tapmaktan vazgeçirmek ve onların bize miras bıraktığı töre, gelenek, inanç ve ideolojiler**den koparmak istiyorsunuz.** Madem Allah tarafından gönderildiğinizi iddia ediyorsunuz, **o hâlde bize** bunu ispat edecek **apaçık bir delil getirin!"**

قَالَتْ لَهُمْ رُسُلُهُمْ اِنْ نَحْنُ اِلَّا بَشَرٌ مِثْلُكُمْ وَلٰكِنَّ اللّٰهَ يَمُنُّ عَلٰى مَنْ يَشَٓاءُ مِنْ
عِبَادِه۪ۜ وَمَا كَانَ لَنَٓا اَنْ نَأْتِيَكُمْ بِسُلْطَانٍ اِلَّا بِاِذْنِ اللّٰهِۜ وَعَلَى اللّٰهِ فَلْيَتَوَكَّلِ
الْمُؤْمِنُونَ ﴿١١﴾

11. Bunun üzerine **Peygamberleri onlara, "**Evet, **biz de ancak sizler gibi** fâni **birer insanız, fakat Allah, kulları arasından dilediğine** elçilik makamı vererek **lütufta bulunur.** Şu da var ki, **Allah izin vermedikçe, bizim size herhangi bir mucize göstermemiz söz konusu olamaz.** Çünkü mucize göstermek tamamen Allah'ın elindedir ve O, ne zaman ne yapacağını çok iyi bilmektedir. **O hâlde inananlar, yalnızca Allah'a güvensinler."**

وَمَا لَنَٓا اَلَّا نَتَوَكَّلَ عَلَى اللّٰهِ وَقَدْ هَدٰينَا سُبُلَنَاۜ وَلَنَصْبِرَنَّ عَلٰى مَٓا اٰذَيْتُمُونَاۜ وَعَلَى
اللّٰهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُتَوَكِّلُونَ۟ ﴿١٢﴾

12. "Öyle ya, Allah bize izlememiz gereken **yollarımızı göstermişken, ne diye O'na güvenmeyelim ki?** İşte bunun için, ey zalimler, **bize çektirdiğiniz eziyetlere** sonuna kadar **göğüs gereceğiz.** Mademki her şeyin sahibi Allah'tır, **o hâlde** sağlam bir güce **dayan**ıp huzur ve emniyete kavuş**mak isteyenler, yalnızca Allah'a güvensinler!"**

وَقَالَ الَّذ۪ينَ كَفَرُوا لِرُسُلِهِمْ لَنُخْرِجَنَّكُمْ مِنْ اَرْضِنَٓا اَوْ لَتَعُودُنَّ ف۪ي مِلَّتِنَاۜ فَاَوْحٰٓى
اِلَيْهِمْ رَبُّهُمْ لَنُهْلِكَنَّ الظَّالِم۪ينَۙ ﴿١٣﴾

13. İlâhî çağrının hızla yayıldığını görerek telaşa kapılan, inanan insanların kendi yerlerini alarak kurdukları sistemin yıkılacağını, böylece alışageldikleri lüks ve refah dolu yaşantının sona ereceğini çok iyi bilen **kâfirler, Peygamberlerine dediler ki:** "Artık sabrımızı taşırmaya başladınız! **Ya bizim** hayat tarzımıza tamamen uyup **dinimize dönersiniz, ya da sizi yurdumuzdan sürüp çıkarırız!"**

Bütün öğüt ve uyarılara rağmen, kâfirlerin artık iman etmeyecekleri anlaşılmış, iman ve inkâr cephesi, kesin çizgiyle birbirinden ayrılmıştı. **Bunun üzerine, Rab'leri elçilerine** şöyle **vahyetti:** "Korkmayın! **Biz o zalimleri mutlaka helâk edeceğiz!"**

وَلَنُسْكِنَنَّكُمُ الْاَرْضَ مِنْ بَعْدِهِمْۜ ذٰلِكَ لِمَنْ خَافَ مَقَام۪ي وَخَافَ وَع۪يدِ ﴿١٤﴾

14. "Ve onların ardından, bu ülkede sizleri egemen kılacağız! İşte bu lütuf ve nimetler, **huzuruma çıkacakları endişesini yüreklerinde duyan ve uyarılarımdan korkan kimseler içindir."**

وَاسْتَفْتَحُوا وَخَابَ كُلُّ جَبَّارٍ عَن۪يدٍۙ ﴿١٥﴾

15. Derken elçiler, müminlerin **zafer**e ulaşması **için** Allah'a **yalvardılar ve böylece, ne kadar inatçı zorba varsa hepsi helâk olup gitti.** Fakat asıl cezayı âhirette görecekler:

مِنْ وَرَٓائِه۪ جَهَنَّمُ وَيُسْقٰى مِنْ مَٓاءٍ صَد۪يدٍۙ ﴿١٦﴾

16. Ardından da cehennem gelecek! **Ve** orada **onlara,** cehennemliklerin yaralarından akan **irinli su içirilecek!** Öyle ki:

يَتَجَرَّعُهُ وَلَا يَكَادُ يُس۪يغُهُ وَيَأْت۪يهِ الْمَوْتُ مِنْ كُلِّ مَكَانٍ وَمَا هُوَ بِمَيِّتٍۜ وَمِنْ وَرَٓائِه۪
عَذَابٌ غَل۪يظٌ ﴿١٧﴾

17. Susuzluktan kavrulduğu için **onu yudumlamaya çalışacak, fakat** irin öylesine tiksinti vericidir ki, **onu** bir türlü yutup **boğazından geçiremeyecek. Ve ölüm dört bir yandan üzerine gelecek, fakat** ölmek istese dahi asla **ölemeyecek. Ardından da,** her defasında daha da şiddetlenen **dehşet verici bir azap** gelecek! Gerçi onlar, dünyadayken —gösteriş amacıyla bile olsa— ara sıra iyilikler yapmışlardı. Ne var ki:

مَثَلُ الَّذ۪ينَ كَفَرُوا بِرَبِّهِمْ اَعْمَالُهُمْ كَرَمَادٍۨ اشْتَدَّتْ بِهِ الرّ۪يحُ ف۪ي يَوْمٍ عَاصِفٍۜ لَا
يَقْدِرُونَ مِمَّا كَسَبُوا عَلٰى شَيْءٍۜ ذٰلِكَ هُوَ الضَّلَالُ الْبَع۪يدُ ﴿١٨﴾

18. Rab'lerini inkâr edenlerin oluşturdukları sistemler, ikiyüzlüce yaptıkları ibadetler, kurdukları gösterişli ordular ve erdemlilik adına **yaptıkları** sözde hayra yönelik **işler, tıpkı fırtınalı bir günde, rüzgârların önünde savrulan küle benzer;** küller nasıl rüzgârın esivermesiyle uçup gidiyorsa, onlar da darmadağın olup gidecekler. Ayrıca, Allah'a iman temeline dayanmaksızın yaptıkları sözde iyilikler, Hesap Gününde toz duman olup gidecek ve böylece, **yapıp ettiklerinden hiçbir yarar elde edemeyecekler.** Öyle ki, o gün ilâhî teraziye koymaya değecek en ufak yararlı bir iş bile bulamayacaklar. **İşte bu,** gerçekten de haktan **uzak** ve derin **bir sapmadır.** Oysa göklerde ve yerde, insana doğru yolu gösterecek nice mucizeler var:

اَلَمْ تَرَ اَنَّ اللّٰهَ خَلَقَ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضَ بِالْحَقِّۜ اِنْ يَشَأْ يُذْهِبْكُمْ وَيَأْتِ بِخَلْقٍ
جَد۪يدٍۙ ﴿١٩﴾

19. Allah'ın, gökleri ve yeri anlamsız ve boş yere değil, belli bir hikmete uygun olarak ve mükemmel bir sistem hâlinde, yani **hak ile yarattığını görmüyor musunuz?** Ve hiç düşünmüyor musunuz ki, Allah **dilerse hepinizi yok edip** yerinize **yepyeni bir toplum** meydana **getirir?**

وَمَا ذٰلِكَ عَلَى اللّٰهِ بِعَزٖيزٍ ﴿٢٠﴾

20. Ve bunu yapmak, **Allah için hiç de zor değildir.**

وَبَرَزُوا لِلّٰهِ جَمٖيعًا فَقَالَ الضُّعَفٰٓؤُا لِلَّذٖينَ اسْتَكْبَرُوٓا اِنَّا كُنَّا لَكُمْ تَبَعًا فَهَلْ اَنْتُمْ
مُغْنُونَ عَنَّا مِنْ عَذَابِ اللّٰهِ مِنْ شَيْءٍ قَالُوا لَوْ هَدٰينَا اللّٰهُ لَهَدَيْنَاكُمْ سَوَٓاءٌ عَلَيْنَٓا
اَجَزِعْنَٓا اَمْ صَبَرْنَا مَا لَنَا مِنْ مَحٖيصٍ ﴿٢١﴾

21. Mahşer günü, insanların **hepsi** hesap vermek üzere **Allah'ın huzuruna çıkacaklar.** İşte o zaman, dünyadayken **ezilip horlananlar,** bir vakitler **büyüklük taslamış olan** lider ve yönetici konumundaki insan**lara** sitem ederek **diyecekler ki: "Biz** hayatımız boyunca **sizin izinizden hiç ayrılmamıştık. Peki, şimdi bizi Allah'tan** gelecek **en ufak bir azaba karşı koruyabilir misiniz?"** Buna karşılık, önderleri onlara **diyecekler ki:** "Ne yapalım, **Allah bizi hidayete erdirseydi, biz de sizi doğru yola iletirdik.** Hidayeti bulduk da onu sizden mi gizledik! Zaten iş işten geçmiş. **Artık sızlansak da,** başımıza gelenlere **katlansak da değişen bir şey olmayacak;** çünkü **bizim için kurtuluş yok!"**

وَقَالَ الشَّيْطَانُ لَمَّا قُضِيَ الْاَمْرُ اِنَّ اللّٰهَ وَعَدَكُمْ وَعْدَ الْحَقِّ وَوَعَدْتُكُمْ فَاَخْلَفْتُكُمْ
وَمَا كَانَ لِيَ عَلَيْكُمْ مِنْ سُلْطَانٍ اِلَّٓا اَنْ دَعَوْتُكُمْ فَاسْتَجَبْتُمْ لٖي فَلَا تَلُومُونٖي
وَلُومُٓوا اَنْفُسَكُمْ مَٓا اَنَا۬ بِمُصْرِخِكُمْ وَمَٓا اَنْتُمْ بِمُصْرِخِيَّ اِنّٖي كَفَرْتُ بِمَٓا
اَشْرَكْتُمُونِ مِنْ قَبْلُ اِنَّ الظَّالِمٖينَ لَهُمْ عَذَابٌ اَلٖيمٌ ﴿٢٢﴾

22. Herkesin hesabı görülüp nihaî **hüküm verildikten sonra, şeytan** ortaya çıkarak kâfirlere **diyecek ki: "Doğrusunu isterseniz, Allah size gerçek bir vaatte bulunmuştu. Ben de size** bir şeyler **vadetmiştim, fakat size verdiğim sözden caydım. Aslında benim, sizin üzerinizde** zorlayıcı **bir otoritem de yoktu. Ben yalnızca sizi** hakikati inkâra **çağırdım, siz de davetimi** kendi arzunuzla **kabul ettiniz. O hâlde beni değil, kendinizi kınayın! Artık ne ben sizi kurtarabilirim, ne de siz beni kurtarabilirsiniz! Zaten ben, vaktiyle beni** bir ilâh gibi yüceltip Allah'a **ortak koşmanızı hiçbir zaman kabul etmemiştim.** Çünkü her ne kadar sizi inkâr ve isyankârlığa yönelttiysem de, asla ilâh olduğumu iddia etmedim. Dolayısıyla, siz zulüm ve haksızlıkta hiç de benden aşağı kalmazsınız. **Şüphesiz zalimler için can yakıcı bir azap var."**

وَاُدْخِلَ الَّذٖينَ اٰمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ جَنَّاتٍ تَجْرٖي مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهَارُ
خَالِدٖينَ فٖيهَا بِاِذْنِ رَبِّهِمْ تَحِيَّتُهُمْ فٖيهَا سَلَامٌ ﴿٢٣﴾

23. Öte yandan, iman edip imanlarının gereği olarak **doğru ve yararlı işler yapanlar,** ağaçlarının **altından ırmaklar çağıldayan ve Rab'lerinin izniyle sonsuza dek içinde yaşayacakları cennet bahçelerine yerleştirilecek ve orada, "Selâm** size kardeşlerim! Bizi sonsuza dek sürecek barış, esenlik ve mutluluk bekliyor!" **sözleriyle birbirlerini tebrik edip selâmlayacaklar.**

اَلَمْ تَرَ كَيْفَ ضَرَبَ اللّٰهُ مَثَلًا كَلِمَةً طَيِّبَةً كَشَجَرَةٍ طَيِّبَةٍ اَصْلُهَا ثَابِتٌ وَفَرْعُهَا
فِي السَّمَٓاءِ ﴿٢٤﴾

24. Baksana, Allah hak dini güzel bir ağaca, batıl inanç ve ideolojileri de kötü bir ağaca benzeterek **ne güzel bir misal veriyor:**

Güzel söz, tıpkı kökleri yere sapasağlam basan, dalları da göğe doğru uzanan hoş bir ağaca benzer. Hem öyle mübarek bir ağaç ki:

تُؤْتٖٓي اُكُلَهَا كُلَّ حٖينٍ بِاِذْنِ رَبِّهَا وَيَضْرِبُ اللّٰهُ الْاَمْثَالَ لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ
﴿٢٥﴾

25. Rabb'inin izniyle her mevsim ürün verir. İşte Allah, **insanlara** böyle ibret verici **örnekler veriyor ki, düşünüp öğüt alsınlar.**

وَمَثَلُ كَلِمَةٍ خَبٖيثَةٍ كَشَجَرَةٍ خَبٖيثَةٍ اجْتُثَّتْ مِنْ فَوْقِ الْاَرْضِ مَا لَهَا مِنْ قَرَارٍ
﴿٢٦﴾

26. Batıl inanç ve ideolojilerin misali olan **kötü söz ise, tıpkı gövdesi yerden koparılmış, bu yüzden ayakta bile duramayan değersiz bir ağaca benzer.**

يُثَبِّتُ اللّٰهُ الَّذٖينَ اٰمَنُوا بِالْقَوْلِ الثَّابِتِ فِي الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا وَفِي الْاٰخِرَةِ وَيُضِلُّ
اللّٰهُ الظَّالِمٖينَ وَيَفْعَلُ اللّٰهُ مَا يَشَٓاءُ ﴿٢٧﴾

27. Allah, Peygamberler aracılığıyla gönderdiği bu **sapasağlam söz sayesinde, iman edenlerin hem dünya hayatında, hem de âhirette dimdik ayakta kalmalarını sağlar.** İlâhî vahyi terk ederek sapıklığı tercih eden **zalimleri ise sapıklıkta bırakır.** İşte bu Allah'ın yasasıdır. Unutmayın ki, **Allah** sonsuz ilim ve kudretiyle **dilediğini yapar.**

اَلَمْ تَرَ اِلَى الَّذٖينَ بَدَّلُوا نِعْمَتَ اللّٰهِ كُفْرًا وَاَحَلُّوا قَوْمَهُمْ دَارَ الْبَوَارِ ﴿٢٨﴾

28. Baksana şunlara; Allah'ın nimetlerine nankörlükle karşılık verdiler de, böylece hem kendilerini, hem de **kendi halklarını felâketler diyarına sürüklediler.**

جَهَنَّمَ يَصْلَوْنَهَا وَبِئْسَ الْقَرَارُ ﴿٢٩﴾

29. Yani **cehenneme ki,** bütün zalimler **oraya girecektir. Ne korkunç bir son!**

وَجَعَلُوا لِلّٰهِ اَنْدَادًا لِيُضِلُّوا عَنْ سَبٖيلِهٖ قُلْ تَمَتَّعُوا فَاِنَّ مَصٖيرَكُمْ اِلَى النَّارِ ﴿٣٠﴾

30. Çünkü onlar, insanları **Allah'ın yolundan saptırmak için** Allah'tan başka otoritelerin egemenliğini kabul ederek veya birtakım varlıkları mutlak itaat makamına yücelterek **O'na ortaklar koştular.** Onlara **de ki:** "Şimdilik bir süre daha **yaşayın bakalım, nasıl olsa eninde sonunda varacağınız yer cehennem olacak!"**

قُلْ لِعِبَادِيَ الَّذٖينَ اٰمَنُوا يُقٖيمُوا الصَّلٰوةَ وَيُنْفِقُوا مِمَّا رَزَقْنَاهُمْ سِرًّا وَعَلَانِيَةً
مِنْ قَبْلِ اَنْ يَاْتِيَ يَوْمٌ لَا بَيْعٌ فٖيهِ وَلَا خِلَالٌ ﴿٣١﴾

31. İman eden kullarıma da söyle: Hiçbir pazarlığın, hiçbir kayırmanın olmayacağı o büyük **Gün gelip çatmadan önce, namazı** gereği gibi **dosdoğru** ve aksatmadan **kılsınlar, kendilerine bahşettiğimiz güzel nimetlerden** bir kısmını toplum yararına fedakârca paylaşarak çoğu zaman **gizlice ve** bazen de, başkalarını buna teşvik etmek için **açık olarak** Allah yolunda yoksullara **harcasınlar.**

اَللّٰهُ الَّذٖي خَلَقَ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضَ وَاَنْزَلَ مِنَ السَّمَٓاءِ مَٓاءً فَاَخْرَجَ بِهٖ مِنَ الثَّمَرَاتِ
رِزْقًا لَكُمْ وَسَخَّرَ لَكُمُ الْفُلْكَ لِتَجْرِيَ فِي الْبَحْرِ بِاَمْرِهٖ وَسَخَّرَ لَكُمُ الْاَنْهَارَ ﴿٣٢﴾

32. Allah öyle kudretli, öyle merhametlidir **ki,**
Gökleri ve yeri yoktan var eden,

Gökten sağanak sağanak **su indiren ve o su ile, besin kaynağınız olarak** toprağın bağrından size çeşit çeşit **ürünler çıkaran,**

Emriyle meydana gelen yasalar uyarınca **denizlerde yüzüp gitmeleri için gemileri** size **boyun eğdiren,**

Ve içme suyu, sulama, taşımacılık, enerji üretimi ve benzeri ihtiyaçlarınız için **nehirleri hizmetinize veren O'dur.**

وَسَخَّرَ لَكُمُ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ دَٓائِبَيْنِۚ وَسَخَّرَ لَكُمُ الَّيْلَ وَالنَّهَارَۚ ﴿٣٣﴾

33. Sistematik olarak kendi yörüngelerinde **akıp gitmekte olan Güneş'i ve Ay'ı sizin** yararlanmanız **için** belirli fizik yasalarına **bağlı kılan ve gece ile gündüzü sizin** düzenli bir hayat yaşamanız **için** koyduğu yasalara **boyun eğdiren** de **O'dur.**

وَاٰتٰيكُمْ مِنْ كُلِّ مَا سَاَلْتُمُوهُۜ وَاِنْ تَعُدُّوا نِعْمَتَ اللّٰهِ لَا تُحْصُوهَاۜ اِنَّ الْاِنْسَانَ لَظَلُومٌ كَفَّارٌ۟ ﴿٣٤﴾

34. Kısacası **O,** sonsuz ilim ve hikmeti çerçevesinde, kendisinden **isteyebileceğiniz her şeyden** belli bir miktarı, belli bir ölçüye göre **size verdi.** Öyle ki, **Allah'ın nimetlerini saymaya kalksanız, onları saymakla bitiremezsiniz.** Fakat **insanoğlu, gerçekten de çok zalim, çok nankördür!** Ama nimetlere şükreden kullar da var. İşte onlardan bir örnek:

وَاِذْ قَالَ اِبْرٰهٖيمُ رَبِّ اجْعَلْ هٰذَا الْبَلَدَ اٰمِنًا وَاجْنُبْنٖي وَبَنِيَّ اَنْ نَعْبُدَ الْاَصْنَامَۜ ﴿٣٥﴾

35. Hani İbrahim, Mekke'de Kâbe'yi inşa ettikten sonra Rabb'ine yalvararak **demişti ki:**

"Ey Rabb'im! Bu şehri, insanların huzur ve emniyet içerisinde yaşayabilecekleri **güvenli bir bölge kıl. Beni ve neslimi, putlara tapmaktan** ebediyen **uzak tut!"**

رَبِّ اِنَّهُنَّ اَضْلَلْنَ كَثٖيرًا مِنَ النَّاسِۚ فَمَنْ تَبِعَنٖي فَاِنَّهُ مِنّٖيۚ وَمَنْ عَصَانٖي فَاِنَّكَ غَفُورٌ رَحٖيمٌ ﴿٣٦﴾

36. "Çünkü ey Rabb'im, ister taştan-tunçtan putlar, heykeller olsun, ister otoritesine kayıtsız şartsız boyun eğilen varlıklar olsun, ister makam, şöhret, servet tutkusu olsun, **bu putlar,** kendilerine tapan **birçok insanın yoldan çıkmasına sebep oldu. Artık her kim** ilâhî kanunları benimseyerek **benim izimden yürürse, işte o bendendir. Kim de** tebliğ ettiğim hakikati reddedip **bana karşı gelirse, hiç kuşkusuz Sen** günahkâr kullarına karşı **çok bağışlayıcı, çok merhametlisin."**

رَبَّنَٓا اِنّٖٓي اَسْكَنْتُ مِنْ ذُرِّيَّتٖي بِوَادٍ غَيْرِ ذٖي زَرْعٍ عِنْدَ بَيْتِكَ الْمُحَرَّمِۙ رَبَّنَا لِيُقٖيمُوا الصَّلٰوةَ فَاجْعَلْ اَفْئِدَةً مِنَ النَّاسِ تَهْوٖٓي اِلَيْهِمْ وَارْزُقْهُمْ مِنَ الثَّمَرَاتِ لَعَلَّهُمْ يَشْكُرُونَ ﴿٣٧﴾

37. "Ey yüce **Rabb'imiz! İşte ben, ailemden bir kısmını** etrafı kayalık tepelerle çevrili şu verimsiz ve **çorak vadiye, Senin Kutsal Evinin hemen yanı başına yerleştirdim ki, Ey Rabb'imiz,** Seni daima hatırlasın, **namazı dosdoğru kılsınlar. Öyleyse, insanların gönüllerini onlara doğru yönelt**erek oraya akın etmelerini sağla **ve onları** her çeşit bereketli **ürünlerle rızıklandır ki,** sana güzelce kulluk edip **şükretsinler."**

رَبَّنَٓا اِنَّكَ تَعْلَمُ مَا نُخْفٖي وَمَا نُعْلِنُۜ وَمَا يَخْفٰى عَلَى اللّٰهِ مِنْ شَيْءٍ فِي الْاَرْضِ وَلَا فِي السَّمَٓاءِ ﴿٣٨﴾

38. "Ey Rabb'imiz! Hiç kuşkusuz Sen, bizim gizlediğimiz ve açığa vurduğumuz her şeyi bilirsin. Çünkü ister yerin derinliklerin**de, ister gök**lerin uçsuz bucaksız karanlıkların**da olsun, hiçbir şey Allah'a gizli kalmaz."**

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذٖي وَهَبَ لٖي عَلَى الْكِبَرِ اِسْمٰعٖيلَ وَاِسْحٰقَۜ اِنَّ رَبّٖي لَسَمٖيعُ الدُّعَٓاءِ ﴿٣٩﴾

39. "Sonsuz şükürler olsun Rabb'ime ki, şu ihtiyar hâlimde bana İsmail'i ve İshak'ı armağan etti. Gerçekten benim Rabb'im bütün yakarışları, bütün **duaları işitendir."**

رَبِّ اجْعَلْنٖي مُقٖيمَ الصَّلٰوةِ وَمِنْ ذُرِّيَّتٖيۗ رَبَّنَا وَتَقَبَّلْ دُعَٓاءِ ﴿٤٠﴾

40. "Ey Rabb'im! Beni ve soyumdan gelen iyi **insanları, namazı** dosdoğru ve devamlı **kılanlardan eyle. Dualarımızı kabul eyle, ey** yüce **Rabb'imiz!**

رَبَّنَا اغْفِرْ لٖي وَلِوَالِدَيَّ وَلِلْمُؤْمِنٖينَ يَوْمَ يَقُومُ الْحِسَابُ ﴿٤١﴾

41. "Ey Rabb'imiz! Hesabın görüleceği o dehşetli **Gün beni, ana babamı ve** bütün **inananları bağışla!"**

İbrahim, müşrik (Allah'a ortak koşan, Allah'tan başka varlıklara tapan) babasının bağışlanması için dua edeceğine söz vermişti (19. Meryem: 47). Bu sözünü yerine getirmek için duasında babasını da zikretti. Fakat Allah müşrikleri asla bağışlamayacağını İbrahim'e bildirince, o da babasını için dua etmekten vazgeçti (9. Tevbe: 114).

وَلَا تَحْسَبَنَّ اللّٰهَ غَافِلًا عَمَّا يَعْمَلُ الظَّالِمُونَۜ اِنَّمَا يُؤَخِّرُهُمْ لِيَوْمٍ تَشْخَصُ فٖيهِ الْاَبْصَارُۙ ﴿٤٢﴾

42. Ey hak yolunun yolcusu! **Sanma ki Allah, zalimlerin yaptıklarından habersizdir.** Hayır! **O sadece, gözlerin dehşetle yerinden fırlayacağı bir Güne erteliyor onları.**

مُهْطِعٖينَ مُقْنِعٖي رُؤُ۫سِهِمْ لَا يَرْتَدُّ اِلَيْهِمْ طَرْفُهُمْۚ وَاَفْـِٔدَتُهُمْ هَوَٓاءٌ ﴿٤٣﴾

43. O dehşet gününde, **başları** göğe **dikilmiş, bakışları** bir noktaya **kilitlenmiş ve** yerlerinden fırlayacakmış gibi çarpan **yürekleri bomboş bir hâlde,** Rab'lerinin huzuruna varmak üzere nefes nefese **koşacaklar.**

وَاَنْذِرِ النَّاسَ يَوْمَ يَأْتٖيهِمُ الْعَذَابُ فَيَقُولُ الَّذٖينَ ظَلَمُوا رَبَّنَٓا اَخِّرْنَٓا اِلٰٓى اَجَلٍ قَرٖيبٍۙ نُجِبْ دَعْوَتَكَ وَنَتَّبِعِ الرُّسُلَۜ اَوَلَمْ تَكُونُوٓا اَقْسَمْتُمْ مِنْ قَبْلُ مَا لَكُمْ مِنْ زَوَالٍۙ ﴿٤٤﴾

44. Öyleyse ey Müslüman! Bu korkunç gün gelip çatmadan önce **insanlığı uyar: O gün azapla yüz yüze gelen zalimler, "Ey Rabb'imiz!" diye yalvaracaklar,** "Ne olur, **bize azıcık daha mühlet ver de, senin çağrına uyup elçilerin izinden gidelim!"** Bunun üzerine Allah, "Öyle mi?" diye karşılık verecek, **"Oysa bir zamanlar, kesinlikle helâk edilmeyeceğinize** ve kıyamet, âhiret, cennet, cehennem diye bir şeyin olmadığına **dair yemin edip durmuyor muydunuz?"**

وَسَكَنْتُمْ فٖي مَسَاكِنِ الَّذٖينَ ظَلَمُٓوا اَنْفُسَهُمْ وَتَبَيَّنَ لَكُمْ كَيْفَ فَعَلْنَا بِهِمْ وَضَرَبْنَا لَكُمُ الْاَمْثَالَ ﴿٤٥﴾

45. "Üstelik sizden önce **kendilerine zulmeden** ve bu yüzden helâke uğrayan kavim**lerin** bir zamanlar **yaşamış oldukları yerlerde yaşıyordunuz ve onlara neler yaptığımızı da biliyordunuz. Ayrıca size,** ibret almanızı sağlayacak nice **misaller de vermiştik."**

Mahşerde bunları yaşayacak olan kâfirler, bakın bugün neler yapıyorlar:

وَقَدْ مَكَرُوا مَكْرَهُمْ وَعِنْدَ اللّٰهِ مَكْرُهُمْۜ وَاِنْ كَانَ مَكْرُهُمْ لِتَزُولَ مِنْهُ الْجِبَالُ ﴿٤٦﴾

46. Gerçekten onlar, Allah'ın nurunu söndürmek için bütün maharetlerini ortaya koyarak en sinsi **tuzaklarını kurdular. Ama Allah katında da onlara tuzak var; isterse tuzakları, dağları yerinden oynatacak** derecede güçlü ve etkili **olsun!**

فَلَا تَحْسَبَنَّ اللّٰهَ مُخْلِفَ وَعْدِه۪ رُسُلَهُۜ اِنَّ اللّٰهَ عَز۪يزٌ ذُو انْتِقَامٍۜ ﴿٤٧﴾

47. O hâlde, ey şanlı Elçi! Kâfirlere birazcık mühlet verdi diye, **sakın Allah'ın, elçilerine verdiği sözden cayacağını sanma!** Allah, kendi yolunda cihadı terk etmedikleri sürece, müminleri kesinlikle zafere ulaştıracak, zalimleri ise helâk edecektir. Çünkü **Allah azizdir,** mutlak güç ve otorite sahibidir; mazlum ve çaresiz kulları adına **intikam alandır!** Ve asıl intikam, âhiret gününde alınacaktır:

يَوْمَ تُبَدَّلُ الْاَرْضُ غَيْرَ الْاَرْضِ وَالسَّمٰوَاتُ وَبَرَزُوا لِلّٰهِ الْوَاحِدِ الْقَهَّارِ ﴿٤٨﴾

48. O Gün, şu üzerinde yaşadığınız **arz,** kıyametin kopmasıyla paramparça edilecek ve yeryüzü tamamen değişerek **bambaşka bir arza dönüşecek.** Mevcut **gökler de** aynı şekilde yok edilip, yerini bambaşka göklere bırakacak. Yani bilinen tüm evren tepeden tırnağa değişikliğe uğrayacak ve onun yerine, âhiret âlemi denilen bambaşka bir evren kurulacak. İşte o zaman, bütün insanlar kabirlerinden kalkacak ve yaptıklarının hesabını vermek üzere, her şeyin üzerinde **ezici kudrete sahip olan O bir tek ilâhın, Allah'ın huzuruna çıkacaklar.**

وَتَرَى الْمُجْرِم۪ينَ يَوْمَئِذٍ مُقَرَّن۪ينَ فِي الْاَصْفَادِۚ ﴿٤٩﴾

49. Ve o gün, bütün suçluların zincirlere vurulmuş olduğunu göreceksin.

سَرَاب۪يلُهُمْ مِنْ قَطِرَانٍ وَتَغْشٰى وُجُوهَهُمُ النَّارُۙ ﴿٥٠﴾

50. Elbiseleri, zift gibi kapkara, sakız gibi yapışkan, çirkin kokulu, kızgın ve çamurumsu bir madde olan ve alevi görür görmez parlayan **katrandan olacak, yüzlerini de** alev alev **ateş bürüyecek.**

لِيَجْزِيَ اللّٰهُ كُلَّ نَفْسٍ مَا كَسَبَتْۜ اِنَّ اللّٰهَ سَر۪يعُ الْحِسَابِ ﴿٥١﴾

51. Böylece Allah, herkese kazandığının karşılığını tam olarak vermiş olacak. Hiç şüphesiz Allah, hesabı çabuk görendir.

هٰذَا بَلَاغٌ لِلنَّاسِ وَلِيُنْذَرُوا بِه۪ وَلِيَعْلَمُٓوا اَنَّمَا هُوَ اِلٰهٌ وَاحِدٌ وَلِيَذَّكَّرَ اُو۬لُوا الْاَلْبَابِ ﴿٥٢﴾

52. Bu Kur'an, tüm insanlığa yöneltilen **bir çağrıdır. Ki onunla uyarılsınlar, Allah'tan başka ilâh olmadığını bilsinler ve akıl sahipleri** bu hikmetli sözleri **düşünüp öğüt alsınlar.**

سُورَةُ الْحِجْرِ ﴿١٥﴾

15. HİCR SURESİ

Mekke döneminin sonlarında, Yusuf suresinin hemen ardından indirilmiştir. Adını, sekseninci ayetinde geçen ve Semud kavminin helak edildiği bölgenin adı olan "Hicr" kelimesinden almıştır. 99 ayettir.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

الٓرٰ تِلْكَ اٰيَاتُ الْكِتَابِ وَقُرْاٰنٍ مُب۪ينٍ ﴿١﴾

1. Elif, Lâm, Râ (2. Bakara: 1, 23, 24)**. Bunlar,** insanlığı aydınlatmak üzere gönderilen son ilâhî **Kitabın,** yani okunsun, anlaşılsın ve hayata hükmetsin diye gönderilen ve daima gündemde tutulması gereken **apaçık** ve anlaşılır **Kur'an'ın ayetleridir.**

رُبَمَا يَوَدُّ الَّذ۪ينَ كَفَرُوا لَوْ كَانُوا مُسْلِم۪ينَ ﴿٢﴾

2. Bu apaçık ayetlerden yüz çevirerek hakikati **inkâr edenler, zaman zaman** içlerinden, **"Keşke Müslüman olsaydık!" diye derin bir özlem duyarlar.** Fakat yersiz gururları ve dünya hayatına karşı tutkuları yüzünden, yüreklerinde zaman zaman depreşen bu duyguyu sürekli bastırır, iç dünyalarının derinliklerinden gelen sesi duymazlıktan gelirler. İşte bu yüzdendir ki, ölüm meleği karşılarına dikildiği gün, "Ah, keşke fırsat varken biz de Müslüman olsaydık!" diyerek hayıflanacaklar, fakat son pişmanlık fayda vermeyecek.

ذَرْهُمْ يَأْكُلُوا وَيَتَمَتَّعُوا وَيُلْهِهِمُ الْاَمَلُ فَسَوْفَ يَعْلَمُونَ ﴿٣﴾

3. O hâlde, ey Müslüman! **Onları** şimdilik kendi hallerine **bırak, yiyip içip zevklensinler ve** sonu gelmeyen hevesleri, doymak bilmeyen arzuları, gözlerini kör eden ihtirasları ve **boş ümitleri onları oyalasın dursun.** Ama bu gidişin sonunda, kendilerini nasıl bir felâketin beklediğini **yakında öğrenecekler!** Doğru yola yönelmeleri için onlara azıcık daha mühlet vereceğiz, fakat vakti gelince işlerini bitireceğiz. Unutma ki:

وَمَٓا اَهْلَكْنَا مِنْ قَرْيَةٍ اِلَّا وَلَهَا كِتَابٌ مَعْلُومٌ ﴿٤﴾

4. Biz, insanlık tarihi boyunca **hiçbir toplumu,** önceden tarafımızdan **bilinen bir yazgıları** ve belirlenmiş hayat süreleri **olmadan helâk etmedik.** İlâhî hikmet uyarınca belirlenen bu yazgıya göre, her birine helâk edilmeden önce belli bir süre tanınmıştı:

مَا تَسْبِقُ مِنْ اُمَّةٍ اَجَلَهَا وَمَا يَسْتَأْخِرُونَ ﴿٥﴾

5. İlâhî yasalara göre, helâk edilme vakti gelen **hiçbir toplum ecelini** bir an **öne alamayacağı gibi, onu** bir an **geciktiremez de.** Hal böyleyken:

وَقَالُوا يَٓا اَيُّهَا الَّذ۪ي نُزِّلَ عَلَيْهِ الذِّكْرُ اِنَّكَ لَمَجْنُونٌۜ ﴿٦﴾

6. İnkârcılar, seninle güya alay ederek, **"Ey kendisine** Kur'an adında bir **uyarı gönderilen adam!" diyorlar, "Hiç kuşku yok ki, sen** cinlerin istilasına uğramış bir deli, **bir mecnunsun!"**

لَوْ مَا تَأْت۪ينَا بِالْمَلٰٓئِكَةِ اِنْ كُنْتَ مِنَ الصَّادِق۪ينَ ﴿٧﴾

7. "Eğer Peygamberlik iddianda **doğru isen, haydi melekleri karşımıza getirsene!"**

مَا نُنَزِّلُ الْمَلٰٓئِكَةَ اِلَّا بِالْحَقِّ وَمَا كَانُٓوا اِذًا مُنْظَر۪ينَ ﴿٨﴾

8. Ey kâfirler! **Biz melekleri,** kâfirlerin anlamsız isteklerini karşılamak için değil, **ancak** belli bir hikmet ve amaç doğrultusunda, yani **hak ile göndeririz ve o zaman, onlara mühlet de verilmez,** derhal işleri bitirilir. Çünkü melekler, ancak imtihan bittiğinde gönderilir ki, bu da zalimlerin sonu demektir.

Eğer onlar alay ve iftiralarla elçimizi susturabileceklerini, baskı ve işkencelerle Allah'ın nurunu söndürebileceklerini sanıyorlarsa yanılıyorlar:

اِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا الذِّكْرَ وَاِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ ﴿٩﴾

9. Şunu iyi bilin ki, bu zikri, yani Kur'an'ı **indiren Biziz ve onu** her türlü tahrifattan, ilave ve eksiltmelerden **koruyacak olan da elbette yine Biziz!**

Buna rağmen inkârlarından vazgeçmeyecek olurlarsa üzülme, ümitsizliğe düşme:

وَلَقَدْ اَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ ف۪ي شِيَعِ الْاَوَّل۪ينَ ﴿١٠﴾

10. Doğrusu senden önceki toplumlara da nice **elçiler,** nice tebliğciler **göndermiştik.**

وَمَا يَأْت۪يهِمْ مِنْ رَسُولٍ اِلَّا كَانُوا بِه۪ يَسْتَهْزِؤُ۫نَ ﴿١١﴾

11. Onlara ne zaman bir elçi gelse, mutlaka onunla alay ederlerdi. Çünkü yeryüzü nimetlerine aşırı bağlılık, kibir, inatçılık ve haksız önyargılar gözlerini kör etmişti. Demek ki hakikati inkâr eden bütün zalimlerin değişmez bir ortak özellikleri var: İlâhî davet karşısında küstahça takındıkları o alaycı tavır!

كَذٰلِكَ نَسْلُكُهُ ف۪ي قُلُوبِ الْمُجْرِم۪ينَۙ ﴿١٢﴾

12. İşte Biz onu, yani inkârcılığı, tavır ve davranışlarıyla kâfirliği hak eden **suçluların kalplerine böyle sokarız.** Bundan dolayıdır ki:

لَا يُؤْمِنُونَ بِه۪ وَقَدْ خَلَتْ سُنَّةُ الْاَوَّل۪ينَ ﴿١٣﴾

13. Öncekilerin başına gelenler ortadayken, yine de **bu** Kur'an'**a inanmıyorlar.** Ve insanlık tarihinden ders alıp zulüm ve haksızlıktan vazgeçecekleri yerde, gereksiz yere mucize talebinde bulunuyorlar. Oysaki:

وَلَوْ فَتَحْنَا عَلَيْهِمْ بَابًا مِنَ السَّمَٓاءِ فَظَلُّوا ف۪يهِ يَعْرُجُونَۙ ﴿١٤﴾

14. Eğer üzerlerine gökten Arş'a uzanan **bir kapı açsak da oradan yukarı çıksalardı,**

لَقَالُٓوا اِنَّمَا سُكِّرَتْ اَبْصَارُنَا بَلْ نَحْنُ قَوْمٌ مَسْحُورُونَ۟ ﴿١٥﴾

15. Yine de, "Herhâlde büyülenerek **gözlerimiz perdelendi; evet evet, bize mutlaka büyü yapıldı!" diyecek** ve kesinlikle iman etmeyecek**lerdi.** Çünkü bundan çok daha büyük mucizeleri görüyor, yine de iman etmiyorlar:

وَلَقَدْ جَعَلْنَا فِي السَّمَٓاءِ بُرُوجًا وَزَيَّنَّاهَا لِلنَّاظِر۪ينَۙ ﴿١٦﴾

16. Şüphesiz Biz, uzayın derinliklerine büyük takımyıldızları serpiştirerek, **göğe** muazzam **burçlar yerleştirdik ve onu,** hayranlık ve ibretle **seyredenler için** parlak birer inci demeti gibi ışıldayan gökcisimleri ile **süsle**yip güzelleştir**dik.**

وَحَفِظْنَاهَا مِنْ كُلِّ شَيْطَانٍ رَج۪يمٍۙ ﴿١٧﴾

17. Ve göğü, bütün lânetli şeytanların istilâsın**dan koruduk.** Dolayısıyla, ister cin ister insan olsun, hiçbir şeytan, evrenin boyutlarını aşıp melekler katına yükselemez. Gayble ilgili bilgiler çalmak üzere burçlara yükselemez, melekler arasındaki konuşmaları dinleyemez.

اِلَّا مَنِ اسْتَرَقَ السَّمْعَ فَاَتْبَعَهُ شِهَابٌ مُب۪ينٌ ﴿١٨﴾

18. Ancak, meleklere yakın bir yapıya sahip olan bu cinlerden, onlar arasında geçen konuşmaları gizlice dinlemeye kalkışarak **kulak hırsızlığı yapan olursa, onun da peşine derhal parlak bir alev** şeklinde bir yıldız, bir göktaşı **takılır** ve onu yakıp küle çevirir. Şu hâlde, geleceği bildiğini iddia eden kâhinler, medyumlar, falcılar kesinlikle yalan söylüyorlar. Ve gaybî bilgilerle dolu olan bu Kur'an, hiçbir cin veya şeytanın müdahalesine maruz kalmadan, asıl şekliyle insanlığa ulaştırılmıştır.

Bunlar göklerdeki mucizelerdi.

وَالْاَرْضَ مَدَدْنَاهَا وَاَلْقَيْنَا ف۪يهَا رَوَاسِيَ وَاَنْبَتْنَا ف۪يهَا مِنْ كُلِّ شَيْءٍ مَوْزُونٍ ﴿١٩﴾

19. Yeryüzüne gelince, onu canlıların üreyip gelişmesine uygun bir şekilde **yayıp döşedik, üzerine sarsılmaz dağlar yerleştirdik ve orada,** mükemmel bir denge kurarak miktarı, şekli ve tadı **belli bir ölçüye göre ayarlanmış nice bitkiler yetiştirdik.**

وَجَعَلْنَا لَكُمْ ف۪يهَا مَعَايِشَ وَمَنْ لَسْتُمْ لَهُ بِرَازِق۪ينَ ﴿٢٠﴾

20. Orada hem sizin, hem de rızkını sizin vermenize imkân olmayan sayısız bitki ve hayvan türleri **için** hayatî öneme sahip nice **besin kaynakları yarattık.**

وَاِنْ مِنْ شَيْءٍ اِلَّا عِنْدَنَا خَزَٓائِنُهُۘ وَمَا نُنَزِّلُهُٓ اِلَّا بِقَدَرٍ مَعْلُومٍ ﴿٢١﴾

21. Göklerde ve yerde, nimet ve lütuf sayılan **hiçbir şey yoktur ki,** ana kaynağı ve **hazinesi Bizim katımızda olmasın. Fakat Biz onu** öyle gelişigüzel değil, **ancak belirli bir** hikmet ve **ölçü ile göndermekteyiz.**

وَاَرْسَلْنَا الرِّيَاحَ لَوَاقِحَ فَاَنْزَلْنَا مِنَ السَّمَٓاءِ مَٓاءً فَاَسْقَيْنَاكُمُوهُۚ وَمَٓا اَنْتُمْ لَهُ بِخَازِن۪ينَ ﴿٢٢﴾

22. Gerek çiçek tozlarını taşıyıp bitkilerdeki erkek ve dişi unsurlar arasında döllenmeyi sağlamak, gerekse su buharlarını sürükleyerek yağmur yüklü bulutlar oluşturmak üzere, **rüzgârları aşılayıcı olarak gönderiyoruz.** Böylece **gökten** sağanak sağanak **su indiriyor ve bu sayede sizin su ihtiyacınızı karşılıyoruz. Yoksa siz onu** böyle dağlarda, pınarlarda, bulutlarda ve yeraltında **depolayamazdınız.**

وَاِنَّا لَنَحْنُ نُحْي۪ي وَنُم۪يتُ وَنَحْنُ الْوَارِثُونَ ﴿٢٣﴾

23. Gerçek şu ki, hayat veren de Biziz, öldüren de Biz. Ve bütün fâni varlıklar âleminin ölümünden sonra **ebedi kalacak olan da** sadece **Biziz!**

وَلَقَدْ عَلِمْنَا الْمُسْتَقْدِم۪ينَ مِنْكُمْ وَلَقَدْ عَلِمْنَا الْمُسْتَأْخِر۪ينَ ﴿٢٤﴾

24. Hiç kuşkusuz Biz, sizden önce gelip geçenleri de biliriz, sizden sonra gelecek olanları da. Ayrıca iyilik yapmakta öne geçenleri de biliriz, hayır yarışında geride kalanları da.

وَاِنَّ رَبَّكَ هُوَ يَحْشُرُهُمْۜ اِنَّهُ حَك۪يمٌ عَل۪يمٌ۟ ﴿٢٥﴾

25. Ve elbette Rabb'in, yaptıklarından dolayı hesaba çekmek üzere, insanların ve cinlerin **hepsini** mahşer gününde bir araya **toplayacaktır.** Öyle ya, **Allah sonsuz ilim ve hikmet sahibidir.** O her konuda en âdil hükmü verir, sonsuz hikmetiyle her şeyi yerli yerince yapar. İşte bu hikmet gereğince:

وَلَقَدْ خَلَقْنَا الْاِنْسَانَ مِنْ صَلْصَالٍ مِنْ حَمَاٍ مَسْنُونٍۚ ﴿٢٦﴾

26. Gerçekten Biz ilk **insanı,** vurulduğu zaman tın tın öten **kuru bir çamurdan,** belirli bir ölçü ve terkibe göre **şekil verilmiş bir balçıktan yarattık.**

وَالْجَٓانَّ خَلَقْنَاهُ مِنْ قَبْلُ مِنْ نَارِ السَّمُومِ ﴿٢٧﴾

27. Cinlerin atası olan İblis**e gelince, onu da** Âdem'i yaratmadan çok **daha önce,** maddenin özüne işleme özelliğine sahip **zehirli** ve dumansız **bir ateşten yaratmıştık.**

وَاِذْ قَالَ رَبُّكَ لِلْمَلٰٓئِكَةِ اِنّ۪ي خَالِقٌ بَشَرًا مِنْ صَلْصَالٍ مِنْ حَمَاٍ مَسْنُونٍ ﴿٢٨﴾

28. Ve hani Rabb'in meleklere demişti ki: "Ben kupkuru bir çamurdan, şekil verilmiş balçıktan bir insan yaratacağım."

فَاِذَا سَوَّيْتُهُ وَنَفَخْتُ ف۪يهِ مِنْ رُوح۪ي فَقَعُوا لَهُ سَاجِد۪ينَ ﴿٢٩﴾

29. "Ona muntazam bir insan kıvamında **şekil verip ruhumdan** can **üflediğim zaman, derhal onun önünde** saygıyla boyun eğin**!"**

فَسَجَدَ الْمَلٰٓئِكَةُ كُلُّهُمْ اَجْمَعُونَۙ ﴿٣٠﴾

30. Böylece meleklerin hepsi, Allah'ın emrine uyup Âdem'in huzurunda saygıyla eğildiler.

اِلَّٓا اِبْل۪يسَۜ اَبٰٓى اَنْ يَكُونَ مَعَ السَّاجِد۪ينَ ﴿٣١﴾

31. Fakat aslen bir cin olan **İblis hariç, o** kibrinden dolayı Âdem'in önünde boyun eğmeye yanaşmadı.

قَالَ يَٓا اِبْل۪يسُ مَا لَكَ اَلَّا تَكُونَ مَعَ السَّاجِد۪ينَ ﴿٣٢﴾

32. Allah, **"Ey İblis!" dedi, "Sana ne oluyor da,** Âdem'in üstünlüğünü kabul edip onun önünde eğilmekten gocunuyorsun?"

قَالَ لَمْ اَكُنْ لِاَسْجُدَ لِبَشَرٍ خَلَقْتَهُ مِنْ صَلْصَالٍ مِنْ حَمَاٍ مَسْنُونٍ ﴿٣٣﴾

33. İblis, **"Kupkuru bir çamurdan, şekillenmiş kara balçıktan yarattığın bir insanın önünde** boyun eğmek **bana yakışmaz!" diye karşılık verdi.**

قَالَ فَاخْرُجْ مِنْهَا فَاِنَّكَ رَج۪يمٌۙ ﴿٣٤﴾

34. Bunun üzerine Allah, **"O hâlde,** içerisinde yaşadığın **bu** cennet makamı**ndan çık!** Çünkü melekler arasında yaşamaya hakkın yok senin! **Artık sen,** emrime başkaldırdığın için ilâhî rahmetten yoksun kalarak lânet**lenmeye mahkûmsun!"**

وَاِنَّ عَلَيْكَ اللَّعْنَةَ اِلٰى يَوْمِ الدّ۪ينِ ﴿٣٥﴾

35. "Ve bu lânet, ta mahşer gününe kadar senin ve taraftarlarının **peşini bırakmayacaktır."**

قَالَ رَبِّ فَاَنْظِرْن۪ٓي اِلٰى يَوْمِ يُبْعَثُونَ ﴿٣٦﴾

36. İblis, **"Ey Rabb'im! Öyleyse,** hesaba çekilmek üzere tüm insan ve cinlerin yeniden **diriltilecekleri güne kadar bana mühlet ver** de, önünde eğilmemi emrettiğin bu insanın ne kadar değersiz bir varlık olduğunu göstereyim!" **dedi.**

قَالَ فَاِنَّكَ مِنَ الْمُنْظَر۪ينَۙ ﴿٣٧﴾

37. Allah, **"Pekâlâ, sana mühlet verilmiştir!" buyurdu.**

اِلٰى يَوْمِ الْوَقْتِ الْمَعْلُومِ ﴿٣٨﴾

38. "Ama Diriliş gününe kadar değil, **vakti** ancak benim tarafımdan **bilinen** Kıyamet **Gün**üne **kadar."**

Allah dileseydi İblis'i oracıkta yok edip işini bitirebilirdi. Fakat sonsuz ilim ve hikmeti gereğince, insanoğlunun çetin bir sınavdan geçerek olgunluk mertebelerinde yücelmesini, İblis'le yapacağı amansız mücadele sayesinde içindeki güç ve yetenekleri keşfedip geliştirmesini murat etti.

قَالَ رَبِّ بِمَٓا اَغْوَيْتَن۪ي لَاُزَيِّنَنَّ لَهُمْ فِي الْاَرْضِ وَلَاُغْوِيَنَّهُمْ اَجْمَع۪ينَۙ ﴿٣٩﴾

39. İblis hatasını anlayıp tövbe edeceği yerde, kendi günahını Allah'a isnat ederek daha büyük günahlara yöneldi: **"Ey Rabb'im!" dedi, "Mademki beni saptırdın,** ben de insanları saptırmak için **yeryüzünde** ne kadar çirkinlik ve kötülük varsa, hepsini allayıp pullayıp **onların gözünde süslü göstereceğim ve** böylelikle, **hepsini kandırıp yoldan çıkaracağım!"**

اِلَّا عِبَادَكَ مِنْهُمُ الْمُخْلَص۪ينَ ﴿٤٠﴾

40. "Ancak içlerinden Sana yürekten bağlanan **samimî kulların hariç!** Çünkü onları saptırmama imkân yok!"

قَالَ هٰذَا صِرَاطٌ عَلَيَّ مُسْتَق۪يمٌ ﴿٤١﴾

41. Bunun üzerine Allah, şöyle **buyurdu:** "Bu bahsettiğin samimî kullarımın izlediği yol var ya, **işte** her türlü şeytanî ayartmalara karşılık bizzat **Benim koruma ve güvencem altında bulunan dosdoğru yol, budur."**

اِنَّ عِبَاد۪ي لَيْسَ لَكَ عَلَيْهِمْ سُلْطَانٌ اِلَّا مَنِ اتَّبَعَكَ مِنَ الْغَاو۪ينَ ﴿٤٢﴾

42. "Gerçek şu ki, kendi özgür iradeleriyle **senin peşine takılan azgınların dışında, Benim kullarım üzerinde senin hiçbir zorlayıcı gücün olmayacaktır."**

وَاِنَّ جَهَنَّمَ لَمَوْعِدُهُمْ اَجْمَع۪ينَۙ ﴿٤٣﴾

43. "Ve buna rağmen senin peşinden gidecek olurlarsa, **hepsinin varacağı yer kesinlikle cehennem olacaktır!"** Öyle bir cehennem ki:

لَهَا سَبْعَةُ اَبْوَابٍۜ لِكُلِّ بَابٍ مِنْهُمْ جُزْءٌ مَقْسُومٌ ﴿٤٤﴾

44. Onun tam **yedi** katı ve her katın ayrı birer **kapısı olup, her kapı için,** günahlarının derecesine göre **o** azgı**nlardan birer grup ayrılmıştır.** Öte yandan:

اِنَّ الْمُتَّق۪ينَ ف۪ي جَنَّاتٍ وَعُيُونٍۜ ﴿٤٥﴾

45. Dürüst ve erdemlice bir hayatı tercih ederek kötülüğün her çeşidinden titizlikle **sakınanlar ise,** sonsuz nimetlerle bezenmiş **cennet bahçelerinde, pınar başlarında olacaklar.** Ve melekler, onları şu sözlerle karşılayacaklar:

اُدْخُلُوهَا بِسَلَامٍ اٰمِن۪ينَ ﴿٤٦﴾

46. "Cennete hoş geldiniz; **huzur ve güven içerisinde girin oraya!"**

وَنَزَعْنَا مَا ف۪ي صُدُورِهِمْ مِنْ غِلٍّ اِخْوَانًا عَلٰى سُرُرٍ مُتَقَابِل۪ينَ ﴿٤٧﴾

47. Ve Biz, cennete giren bu bahtiyarların, dünyadayken aralarında çıkan tartışmalardan dolayı **yüreklerinde** kalmış olabilecek **kin ve nefret duygularını söküp at**arak onları bütün olumsuz duygu ve düşüncelerden arındıra**cağız.** Öyle ki, **birbirleriyle kardeş olarak köşkler üzerinde** sevinç ve neşe içerisinde **karşı karşıya oturacaklar.**

لَا يَمَسُّهُمْ ف۪يهَا نَصَبٌ وَمَا هُمْ مِنْهَا بِمُخْرَج۪ينَ ﴿٤٨﴾

48. Orada her arzuları anında gerçekleşecek ve hiçbir şekilde hastalık, yaşlılık, sıkıntı, zahmet, bıkkınlık ve **yorgunluk dokunmayacak onlara ve onlar oradan asla çıkarılmayacaklar.**

نَبِّئْ عِبَاد۪ٓي اَنّ۪ٓي اَنَا الْغَفُورُ الرَّح۪يمُۙ ﴿٤٩﴾

49. O hâlde, ey Peygamber! **Kullarıma,** —tövbe edip kötülükten vazgeçtikleri takdirde— **Benim** bütün günahları **bağışlayan,** son derece şefkatli ve **merhametli** bir Allah **olduğumu anlat.**

وَاَنَّ عَذَاب۪ي هُوَ الْعَذَابُ الْاَل۪يمُ ﴿٥٠﴾

50. Ve aynı zamanda, **Benim azabımın can yakıcı bir azap olduğunu da…**

İşte, rahmetimin ve gazabımın tecelli ettiği iki örnek, İbrahim Peygamber ve Lut kavmi:

وَنَبِّئْهُمْ عَنْ ضَيْفِ اِبْرٰه۪يمَۢ ﴿٥١﴾

51. Onlara, İbrahim'in gerçekte birer melek olan **misafirlerinden söz et:**

اِذْ دَخَلُوا عَلَيْهِ فَقَالُوا سَلَامًاۜ قَالَ اِنَّا مِنْكُمْ وَجِلُونَ ﴿٥٢﴾

52. Hani insan suretindeki bu melekler **onun yanına geldiklerinde, "Selâm** sana ey İbrahim!" **demişlerdi.** İbrahim, ikram ettiği yemeği geri çevirdiklerini görünce, **"Doğrusu** şu tavrınızla **bizi korkutuyorsunuz!" diye karşılık vermişti.**

قَالُوا لَا تَوْجَلْ اِنَّا نُبَشِّرُكَ بِغُلَامٍ عَل۪يمٍ ﴿٥٣﴾

53. Bunun üzerine melekler, **"Korkma, biz** Allah'ın görevlendirdiği melekleriz ve **seni** eşin Sâre'den olacak İshak adında **bilgili bir oğul ile müjdelemeye geldik!" dediler.**

قَالَ اَبَشَّرْتُمُونِى عَلٰٓى اَنْ مَسَّنِىَ الْكِبَرُ فَبِمَ تُبَشِّرُونَ ﴿٥٤﴾

54. İbrahim, **“Üzerime ihtiyarlık çökmüşken mi beni müjdeliyorsunuz?** Ben kocamış bir ihtiyar, eşim de kısır olduğu hâlde nasıl çocuğumuz olabilir ki? **Siz beni neyle müjdeliyorsunuz,** farkında mısınız?” **dedi.**

قَالُوا بَشَّرْنَاكَ بِالْحَقِّ فَلَا تَكُنْ مِنَ الْقَانِطِينَ ﴿٥٥﴾

55. Melekler, **“Biz sana, gerçek**leşmesinde asla kuşku olmayan **bir müjde verdik, sakın** Allah’ın lütuf ve rahmetinden **ümitsizliğe düşenlerden olma!” dediler.**

قَالَ وَمَنْ يَقْنَطُ مِنْ رَحْمَةِ رَبِّهٖٓ اِلَّا الضَّٓالُّونَ ﴿٥٦﴾

56. İbrahim, “Haklısınız!” **dedi, “Yoldan çıkmış olanlardan başka kim** kendisine bunca nimetleri bahşeden **Rabb’inin** sonsuz **rahmetinden ümit keser?”**

قَالَ فَمَا خَطْبُكُمْ اَيُّهَا الْمُرْسَلُونَ ﴿٥٧﴾

57. Ve ekledi: “Peki, öyleyse **asıl** geliş **amacınız nedir, ey elçiler!”**

قَالُوٓا اِنَّٓا اُرْسِلْنَٓا اِلٰى قَوْمٍ مُجْرِمِينَۙ ﴿٥٨﴾

58. “Aslında biz,” dediler, “Lut Peygamberi yalanlayan **suçlu bir topluma** ilâhî gazabı tattırmak için **gönderildik.”**

اِلَّٓا اٰلَ لُوطٍ اِنَّا لَمُنَجُّوهُمْ اَجْمَعِينَۙ ﴿٥٩﴾

59. “Ancak Lut ve **ailesi hariç, onların hepsini kurtaracağız.”**

اِلَّا امْرَاَتَهُ قَدَّرْنَٓاۙ اِنَّهَا لَمِنَ الْغَابِرِينَ ﴿٦٠﴾

60. “Sadece Lut’un ailesinden olduğu hâlde inkârı tercih eden **karısı bunun dışındadır, onun geride kalan** ve helâk edilen inkârcı**lardan olmasına karar verdik.”** Bu konuşmanın ardından, melekler şehri helâk etmek üzere Sodom’a geldiler:

فَلَمَّا جَٓاءَ اٰلَ لُوطٍ الْمُرْسَلُونَۙ ﴿٦١﴾

61. Nihayet elçiler, yakışıklı birer delikanlı suretinde **Lut’un evine geldiler.**

قَالَ اِنَّكُمْ قَوْمٌ مُنْكَرُونَ ﴿٦٢﴾

62. Lut onlara, **“Doğrusu siz,** buralarda **tanınmayan kimselersiniz.** Yabancı olduğunuz anlaşılıyor, şehir halkına karşı aman dikkatli olun!” **dedi.** Bu arada şehre yabancıların geldiğini duyan kâfirler, Lut’un evini basmaya kalktılar. Lut, çaresizlik içinde kıvrandığı bir sırada:

قَالُوا بَلْ جِئْنَاكَ بِمَا كَانُوا فِيهِ يَمْتَرُونَ ﴿٦٣﴾

63. Melekler gerçek kimliklerini açıklayarak, **“Hayır!” dediler,** “Sakın ümitsizliğe düşme! Çünkü **biz sana, onların şüphe edip durdukları şeyleri getirdik.** Yani, onların ölüm fermanını infaz etmeye geldik.”

وَاَتَيْنَاكَ بِالْحَقِّ وَاِنَّا لَصَادِقُونَ ﴿٦٤﴾

64. “Çünkü kör bir tesadüf bizi getirmedi buralara. Aksine, belli bir hikmet doğrultusunda, Allah’ın hükmünü gerçekleştirmek için **hak ile geldik sana. Elbette biz doğru söylüyoruz.”**

فَاَسْرِ بِاَهْلِكَ بِقِطْعٍ مِنَ الَّيْلِ وَاتَّبِعْ اَدْبَارَهُمْ وَلَا يَلْتَفِتْ مِنْكُمْ اَحَدٌ وَامْضُوا
حَيْثُ تُؤْمَرُونَ ﴿٦٥﴾

65. “Şu hâlde, gecenin uygun **bir vaktinde** şehri terk etmek üzere **ailenle birlikte yola çık ve** yürüyüş esnasında onları geriden takip et. **İçinizden hiç kimse** kâfirlerle birlikte olma özlemiyle **geriye dönüp bakmasın!** Ancak karın hariç, çünkü o kâfirlerle birlikte helâk edilecek. O hâlde, size emredilen yöne doğru hiç durmadan yürüyün!”

وَقَضَيْنَٓا اِلَيْهِ ذٰلِكَ الْاَمْرَ اَنَّ دَابِرَ هٰٓؤُلَٓاءِ مَقْطُوعٌ مُصْبِحِينَ ﴿٦٦﴾

66. Böylece, elçilerimiz aracılığıyla **Lut’a şu hükmü bildirdik: “Gün doğarken, bu** azgın**ların kökü tamamen kazınmış olacak.”**

Şimdi olayın başına, meleklerin gerçek kimliklerini henüz açıklamadıkları ana geri dönelim:

وَجَٓاءَ اَهْلُ الْمَدِينَةِ يَسْتَبْشِرُونَ ﴿٦٧﴾

67. Şehre gelen genç ve yakışıklı yolcuların Lut’un evinde misafir olduğunu haber alan **şehir halkı** —ki pek çoğu eşcinsel insanlardı— iğrenç zevklerini tatmin edeceklerini düşünerek **sevinç içerisinde gel**ip Lut’un karşısına dikil**diler.**

قَالَ اِنَّ هٰٓؤُلَٓاءِ ضَيْفِى فَلَا تَفْضَحُونِۙ ﴿٦٨﴾

68. Lut onlara, **“Bunlar benim misafirimdir, ne olur beni utandırmayın!”**

وَاتَّقُوا اللّٰهَ وَلَا تُخْزُونِ ﴿٦٩﴾

69. “Allah’tan korkun da, beni perişan etmeyin!” dedi.

قَالُٓوا اَوَلَمْ نَنْهَكَ عَنِ الْعَالَمِينَ ﴿٧٠﴾

70. Fakat onlar gözleri dönmüş bir hâlde, **“Biz seni başkalarının işine karışmaktan men etmemiş miydik?” dediler.**

قَالَ هٰٓؤُلَٓاءِ بَنَاتِٓى اِنْ كُنْتُمْ فَاعِلِينَۜ ﴿٧١﴾

71. Lut, **“İşte kızlarım,** cinsel duygularınızı tatmin etmek için bir şey **yapacaksanız,** erkek erkeğe sapık ilişkilere girmek yerine, kızlarımla veya şehirdeki diğer kadınlarla evlenip meşru ve doğal yollarla yapın bunu!” **dedi.** Fakat uyarılar fayda vermiyordu:

لَعَمْرُكَ اِنَّهُمْ لَفِى سَكْرَتِهِمْ يَعْمَهُونَ ﴿٧٢﴾

72. Ey Muhammed! **Senin hayatına yemin olsun ki,** gözlerini şehvet ve ihtirasın kör ettiği bu insanlar, ne yaptıklarını bilmez bir hâlde **sarhoşlukları içerisinde bocalayıp duruyorlardı.** Dolayısıyla, kendilerini Allah korkusuna çağıran, inansınlar ve kurtulsunlar diye durmadan çalışıp çabalayan Lut’un çabaları hiçbir yarar sağlamayacaktı. Bu yüzden, Lut’u ve ailesini o gece o şehirden çıkarıp kurtardık. İnkârcılara gelince:

فَاَخَذَتْهُمُ الصَّيْحَةُ مُشْرِقِينَۙ ﴿٧٣﴾

73. Güneş doğarken, müthiş bir gürültü kıskıvrak **yakalayıverdi onları.**

فَجَعَلْنَا عَالِيَهَا سَافِلَهَا وَاَمْطَرْنَا عَلَيْهِمْ حِجَارَةً مِنْ سِجِّيلٍۜ ﴿٧٤﴾

74. Böylece, şiddetli bir azap ile **onların** yaşadığı şehrin **altını üstüne getirdik ve üzerlerine,** ateşte **pişip sertleşmiş** kızgın **taşlar yağdırdık!**

اِنَّ فِى ذٰلِكَ لَاٰيَاتٍ لِلْمُتَوَسِّمِينَ ﴿٧٥﴾

75. Şüphesiz bunda, ibret alabilenler için nice ibretler vardır. Olup bitenleri doğru yorumlayabilen, işaretlerden anlam çıkararak olayların altında yatan gerçekleri okuyabilen, Allah’ın verdiği akıl ve sağduyuyu bu yolda kullanabilen kimseler için Lut kavminin başına gelen bu felâkette birçok ibretler ve dersler vardır.

وَاِنَّهَا لَبِسَبِيلٍ مُقِيمٍ ﴿٧٦﴾

76. Üstelik geçmişte helâk edilmiş olan **bu** şehirlerin ibret verici kalıntıları, bugün **hâlâ işlemekte olan bir yol üzerindedirler.** Lut kavminin kalıntıları Hicaz ile

Suriye arasında işlek bir yol üzerindedir. Oradan geçenler, Sodom ve Gomore'den kalma harabelerin işaretlerini rahatlıkla görebilirler. Onlara bakıp da ibret almıyorlar mı?

اِنَّ ف۪ي ذٰلِكَ لَاٰيَةً لِلْمُؤْمِن۪ينَۜ ﴿٧٧﴾

77. Evet, gerçekten de bütün bunlarda, Allah'ın bir tek Rab ve İlâh olduğuna **iman etmek isteyenler için nice dersler ve ibretler vardır.**

وَاِنْ كَانَ اَصْحَابُ الْاَيْكَةِ لَظَالِم۪ينَۙ ﴿٧٨﴾

78. Medyen ve **Eyke halkı da zulüm ve haksızlıkta çok ileri gitmiş** ve kendilerine gönderilen Şuayb Peygamberi inkâr etmiş**lerdi.**

فَانْتَقَمْنَا مِنْهُمْۢ وَاِنَّهُمَا لَبِاِمَامٍ مُب۪ينٍۜ ﴿٧٩﴾

79. Biz de onları, karanlık bir günün "gölge azabı" ile yok ederek **gereken cezaya çarptırdık.** Medyen ve Eyke; **her ikisi**nin harabeleri **de,** Hicaz ile Filistin arasında, bugün hâlâ **gözler önünde duran bir yol üzerindedir** ve zalimleri nasıl bir akıbetin beklediğini anlatan birer ibret belgesi olarak orada durmaktadır.

وَلَقَدْ كَذَّبَ اَصْحَابُ الْحِجْرِ الْمُرْسَل۪ينَۙ ﴿٨٠﴾

80. Hicaz'ın kuzeyindeki **Hicr** denilen bölgede yaşamış olan Semud **halkı da,** kendilerine gönderilen Salih Peygambere başkaldırmış ve Allah'ın kitap ve elçi göndererek insanlığa yol göstereceği gerçeğini inkâr etmek suretiyle bütün **Peygamberleri yalanlamışlardı.**

وَاٰتَيْنَاهُمْ اٰيَاتِنَا فَكَانُوا عَنْهَا مُعْرِض۪ينَۙ ﴿٨١﴾

81. Oysa Biz onlara, hakikati açıkça gözler önüne seren **mucizelerimizi göstermiştik, fakat onlara** inatla **sırt çevirdiler.**

وَكَانُوا يَنْحِتُونَ مِنَ الْجِبَالِ بُيُوتًا اٰمِن۪ينَ ﴿٨٢﴾

82. Sarp kayalıkları oyarak, güya **kendilerine güvenli evler yapıyorlardı.**

فَاَخَذَتْهُمُ الصَّيْحَةُ مُصْبِح۪ينَۙ ﴿٨٣﴾

83. Ama bir **sabah vakti,** kulakları sağır eden **korkunç** bir **gürültü yakalayıverdi onları.**

فَمَٓا اَغْنٰى عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَكْسِبُونَۜ ﴿٨٤﴾

84. Ve âhireti kaybetme uğruna **kazandıkları** ne varsa, hiçbiri **onları** Allah'ın azabından **kurtaramadı.** Çünkü zaman zaman geçici bir üstünlük elde etmiş görünseler de, zalimler eninde sonunda yok olmaya mahkûmdurlar. Öyle ya:

وَمَا خَلَقْنَا السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَٓا اِلَّا بِالْحَقِّۜ وَاِنَّ السَّاعَةَ لَاٰتِيَةٌ فَاصْفَحِ
الصَّفْحَ الْجَم۪يلَ ﴿٨٥﴾

85. Biz gökleri, yeri ve bunların arasındakileri ancak hak, hukuk ve adalet esaslarına göre, belli bir hikmet ve amaç doğrultusunda ve şaşmaz kanunlara bağlı mükemmel bir sistem hâlinde, yani **hak ile yarattık.** İşte bunun içindir ki, mutlak adaletin gerçekleşeceği Son **Saat muhakkak gelecek** ve her hak sahibine, hak ettiği karşılık tam olarak verilecek**tir. O hâlde,** ey Müslüman! Allah'ın ayetleriyle henüz tanışmamış olan bu insanlara Kur'an'ı duyurmaya devam et! Onların kaba ve sert davranışlarına karşı, mümine yakışan bir edep ve olgunlukla cevap ver ve **onlara güzellikle davran.** Üzerine düşeni yaptıktan sonra, Rabb'inin hükmüne güven:

اِنَّ رَبَّكَ هُوَ الْخَلَّاقُ الْعَل۪يمُ ﴿٨٦﴾

86. Çünkü senin Rabb'in, her şeyi **yaratan ve** her şeyi **bilendir.** Bunun içindir ki:

وَلَقَدْ اٰتَيْنَاكَ سَبْعًا مِنَ الْمَثَان۪ي وَالْقُرْاٰنَ الْعَظ۪يمَ ﴿٨٧﴾

87. Gerçekten Biz sana, hayatın her cephesini kuşatan; yani insanın bulunduğu her yerde sürekli okunarak ve gündemde tutularak **tekrarlanan yedi ayet**li Fatiha suresini —ki Kur'an'ın anahtarı, özü ve esasıdır— **ve** Fatiha'nın açılımı olan **şu yüce Kur'an'ı bahşettik.** İşte bu, bir kula dünyada verilebilecek en büyük nimettir. O hâlde, bu nimetin kıymetini iyi bil, Kur'an'ı terk ederek mal ve servet yığma yarışına giren gafillere imrenme:

لَا تَمُدَّنَّ عَيْنَيْكَ اِلٰى مَا مَتَّعْنَا بِه۪ٓ اَزْوَاجًا مِنْهُمْ وَلَا تَحْزَنْ عَلَيْهِمْ وَاخْفِضْ
جَنَاحَكَ لِلْمُؤْمِن۪ينَ ﴿٨٨﴾

88. Sakın onlardan bazılarına geçici olarak **verdiğimiz dünya malına gözünü dik**ip Allah'ın kitabını terk et**me ve** size karşı üstünlük taslıyorlar diye **onlardan dolayı da üzülme.** Onların hor ve hakir gördüğü **müminlere,** tam bir alçakgönüllülük ve şefkatle **kol kanat ger**meye devam et**!**

وَقُلْ اِنّ۪ٓي اَنَا النَّذ۪يرُ الْمُب۪ينُۚ ﴿٨٩﴾

89. Ve bu yüce Kur'an'ı tüm insanlığa tebliğ ederek **de ki: "Hiç kuşkusuz ben,** zulüm ve haksızlıklara son vermediğiniz takdirde, başınıza gelmesi kaçınılmaz olan felâketlere karşı sizi **açıkça uyaran bir haberciyim!"**

كَمَٓا اَنْزَلْنَا عَلَى الْمُقْتَسِم۪ينَۙ ﴿٩٠﴾

90. Ey insanlar! İşte size mesajımızı gönderdik, **tıpkı** daha önce kendilerine gönderilen Tevrat, Zebur ve İncil'i tahrif ederek düşman gruplara ayrılan o **bölücülere indirdiğimiz gibi.**

اَلَّذ۪ينَ جَعَلُوا الْقُرْاٰنَ عِض۪ينَ ﴿٩١﴾

91. Onlar ki, şimdi de **Kur'an'ı** —bir kısmını kabul, bir kısmını reddederek— **paramparça ediyorlar.**

فَوَرَبِّكَ لَنَسْـَٔلَنَّهُمْ اَجْمَع۪ينَۙ ﴿٩٢﴾

92. Rabb'ine yemin olsun ki, onların hepsini mutlaka hesaba çekeceğiz!

عَمَّا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٩٣﴾

93. Hem de **yaptıkları** bütün tavır ve davranışların**dan!**

فَاصْدَعْ بِمَا تُؤْمَرُ وَاَعْرِضْ عَنِ الْمُشْرِك۪ينَ ﴿٩٤﴾

94. O hâlde, ey Müslüman! **Sen,** birilerini ürkütmeme adına veya kitlelerin anlayışına ters düşüyor gerekçesiyle bir kısım inanç ve ilkeleri örtbas etmeden, fakat nezaket ve hikmeti de elden bırakmadan ve bıkıp usanmadan, **sana** açıklaman **emredilen** hakikat**leri** korkusuzca **haykır! Ve** birtakım düzmece ilâhları Allah'a ortak koşan o **müşriklerden** ve onların hayat tarzından **uzak dur!** Sen onları Bize bırak:

اِنَّا كَفَيْنَاكَ الْمُسْتَهْزِء۪ينَۙ ﴿٩٥﴾

95. Allah'ın dinini ve Müslümanları aşağılayan bu **alaycılara karşı, Biz sana yeteriz!**

اَلَّذ۪ينَ يَجْعَلُونَ مَعَ اللّٰهِ اِلٰهًا اٰخَرَۚ فَسَوْفَ يَعْلَمُونَ ﴿٩٦﴾

96. Allah'a inanmakla birlikte, birtakım sahte ilâhları itaat edilecek mutlak otorite kabul ederek veya gücü, makamı, şöhreti, serveti elde edilmesi gereken en yüce ideal kabul ederek **Allah ile beraber başka tanrılar edinen bu insanlar,** kimin aşağılık bir duruma düşeceğini **yakında görecekler!**

وَلَقَدْ نَعْلَمُ اَنَّكَ يَضٖيقُ صَدْرُكَ بِمَا يَقُولُونَۙ ﴿٩٧﴾

97. Ey Peygamber! **Onların söyledikleri** çirkin ve incitici sözler **yüzünden yüreğinin daraldığını elbette biliyoruz.**

فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ وَكُنْ مِنَ السَّاجِدٖينَۙ ﴿٩٨﴾

98. Buna karşılık sen, **Rabb'ini övgüyle yücelterek** söz ve davranışlarınla **O'nun mükemmelliğini ilan et ve** iman cephesinde yerini alarak, O'nun huzurunda **secdeye kapanan** Müslüman**lardan** bir nefer, İslâm toplumunun aktif bir üyesi **ol!**

وَاعْبُدْ رَبَّكَ حَتّٰى يَأْتِيَكَ الْيَقٖينُ ﴿٩٩﴾

99. Ve ölüm denilen **kesin gerçek kapını çalıncaya dek, Rabb'ine kulluk** ve ibadete devam **et!**

سُورَةُ النَّحْلِ ﴿١٦﴾

16. NAHL SURESİ

Mekke döneminin sonlarında, Hz. Peygamber'in Medine'ye hicretinden kısa bir süre önce indirilmiştir. Nahl, balarısı demektir. Bu adı, Allah'ın yönlendirmesiyle insan için harika bir gıda üreten balarısından söz eden 68–69. ayetlerden almıştır. 128 ayettir.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحٖيمِ

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

اَتٰٓى اَمْرُ اللّٰهِ فَلَا تَسْتَعْجِلُوهُۜ سُبْحَانَهُ وَتَعَالٰى عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿١﴾

1. Ey müşrikler! Başınıza gelecek azaba karşı sizi uyaran Elçiye ısrarla ve inatla karşı gelerek ona küstahça meydan okuyuşunuzdan dolayı, **Allah'ın** azap **emri gelmiştir!** Şöyle ki, artık tebliğ ve uyarı dönemi bitmiş, Müslümanların güçlü ve bağımsız bir toplum oluşturarak küfre karşı savaşmalarının zamanı gelmiştir. Bundan böyle karşınızda, baskı ve işkencelerinizi sineye çeken, size tatlı tatlı öğüt veren davetçiler değil, zulüm ve haksızlıklara kılıçla karşı koyarak Allah yolunda savaşan mücahitler göreceksiniz! İşte bundan dolayı, bütün Müslümanların Medine'ye hicret etmesi ve kâfirlere Allah'ın azabını tattıracak İslâm ordularının kurulması için Allah'tan emir gelmiştir! Artık sizi hangi felâketlerin beklediğini, pek yakında göreceksiniz! **O hâlde, onun çabucak gelmesi için sabırsızlanmayın!** Şunu da iyi bilin ki, müşriklere vadedilen azabın —ilâhî hikmet uyarınca— henüz gelmemiş olması, sahip oldukları inanç sisteminin Allah tarafından onaylandığı anlamına gelmez. Tam aksine, **Allah onların** düşünce ve anlayışlarının bozukluğundan kaynaklanan şirkin her şeklinden ve her türünden münezzehtir; itaat edilecek mutlak otorite kabul ederek Allah'a **ortak koştukları her şeyin üzerinde ve ötesindedir, çok yücedir.**

يُنَزِّلُ الْمَلٰٓئِكَةَ بِالرُّوحِ مِنْ اَمْرِهٖ عَلٰى مَنْ يَشَٓاءُ مِنْ عِبَادِهٖٓ اَنْ اَنْذِرُٓوا اَنَّهُ لَٓا اِلٰهَ اِلَّٓا اَنَا۬ فَاتَّقُونِ ﴿٢﴾

2. Allah, **"Benden başka ilâh yok, o hâlde Bana karşı gelmekten titizlikle sakının!" diyerek** insanlığı **uyarmaları için, kullarından dilediğine kendi katından** bir **ruh** —yani gönüllere hayat veren vahiy— **ile melekleri gönderir** ve bu seçkin kulları Peygamberlikle görevlendirir.

خَلَقَ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضَ بِالْحَقِّۜ تَعَالٰى عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿٣﴾

3. Çünkü Allah, **gökleri ve yeri** anlamsız ve amaçsız değil, belli bir hikmete uygun olarak, yani **hak ile yaratmıştır. O, müşriklerin** ilâhlık payesi vererek Allah'a **ortak koştukları her şeyin üzerinde ve ötesindedir.**

خَلَقَ الْاِنْسَانَ مِنْ نُطْفَةٍ فَاِذَا هُوَ خَصٖيمٌ مُبٖينٌ ﴿٤﴾

4. O **insanı** bir damlacık su olan **nutfeden yarattı. Fakat** şimdi **o,** kendisini yaratan Rabb'ine karşı **apaçık bir hasım kesilmiş!**

وَالْاَنْعَامَ خَلَقَهَاۚ لَكُمْ فٖيهَا دِفْءٌ وَمَنَافِعُ وَمِنْهَا تَأْكُلُونَۖ ﴿٥﴾

5. Evcil hayvanları yaratan da O'dur. Onların yünleri, tüyleri ve kılların**dan ısınmanızı** sağlayan giysiler **elde eder,** sütlerinden, yumurtalarından **faydalanır ve bir kısmının da etini yersiniz.**

وَلَكُمْ فٖيهَا جَمَالٌ حٖينَ تُرٖيحُونَ وَحٖينَ تَسْرَحُونَۖ ﴿٦﴾

6. Ayrıca, sabahleyin onları sürüler hâlinde otlağa **çıkarırken ve akşamleyin** ağıllarına geri **getirirken,** sizi büyüleyen apayrı **bir güzellik vardır onlarda.**

وَتَحْمِلُ اَثْقَالَكُمْ اِلٰى بَلَدٍ لَمْ تَكُونُوا بَالِغٖيهِ اِلَّا بِشِقِّ الْاَنْفُسِۜ اِنَّ رَبَّكُمْ لَرَؤُ۫فٌ رَحٖيمٌۙ ﴿٧﴾

7. Ve ancak güçlükle varabileceğiniz uzak **diyarlara yüklerinizi onlar taşırlar. Rabb'iniz gerçekten çok şefkatli, çok merhametlidir.**

وَالْخَيْلَ وَالْبِغَالَ وَالْحَمٖيرَ لِتَرْكَبُوهَا وَزٖينَةًۜ وَيَخْلُقُ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿٨﴾

8. Hem binek hayvanı, hem de seyrine doyum olmayan bir güzellik, **bir süs olarak** soylu ve endamlı **atları, katırları ve merkepleri** yaratan da O'dur. Bunlardan başka, henüz **bilmediğiniz daha nice** nimetler **yaratmaktadır.** Çünkü insan, yaşamak için bunlara muhtaçtır. Fakat onun dünya ve âhiret mutluluğunu sağlayacak doğru bir inanç sistemine ve sağlıklı hukuk kurallarına duyduğu ihtiyaç, bundan çok daha büyüktür. Şimdi düşünün; insanın bütün ihtiyaçlarını bilen ve bahşettiği sayısız nimetlerle bunları karşılayan Allah, din gibi hayatın ta kendisi olan konuda hiçbir düzenleme yapmamış ve insanı, sınırlı aklı ve tecrübesi ile baş başa bırakıp karanlıklar içinde bocalamaya terk etmiş olabilir mi? Elbette hayır!

وَعَلَى اللّٰهِ قَصْدُ السَّبٖيلِ وَمِنْهَا جَٓائِرٌۜ وَلَوْ شَٓاءَ لَهَدٰيكُمْ اَجْمَعٖينَ ﴿٩﴾

9. Peygamber ve Kitap göndererek insanlığı **doğru yola iletmek** ve bu yolu dikenlerden, engebelerden arındırmak **Allah'a düşer.** Çünkü mutlak doğruyu bulma konusunda insan aklı yeterli değildir ve bu yüzden, her zaman **doğru yoldan sapanlar vardır** ve olacaktır da. Nitekim insanlık tarihi, bunun örnekleriyle doludur. Gerçi Allah **dileseydi,** sizi tüm yaratılmışlara üstün kılan iradenizi elinizden alır ve **hepinizi** zorla imana getirerek **doğru yola iletebilirdi.** Fakat imtihan hikmeti gereğince, dilediğiniz inanç ve hayat tarzını özgürce seçmenize izin verdi. Zira insan, ancak kendi özgür iradesiyle ve bilinçli olarak doğru yolu seçtiği takdirde gerçek anlamda ahlâk ve erdemliliğe ulaşabilir. Kaldı ki, etrafınızda sizi doğru yola iletecek o kadar mucize ve delil var ki:

هُوَ الَّذٖٓي اَنْزَلَ مِنَ السَّمَٓاءِ مَٓاءً لَكُمْ مِنْهُ شَرَابٌ وَمِنْهُ شَجَرٌ فٖيهِ تُسٖيمُونَ ﴿١٠﴾

10. Hem içme suyu ihtiyacınızı karşılayan, hem de hayvanlarınızı **otlatabileceğiniz çayırların yetişmesini sağlayan yağmurları gökten indiren O'dur.** Öyle ki:

يُنْبِتُ لَكُمْ بِهِ الزَّرْعَ وَالزَّيْتُونَ وَالنَّخِيلَ وَالْاَعْنَابَ وَمِنْ كُلِّ الثَّمَرَاتِ اِنَّ ف۪ي
ذٰلِكَ لَاٰيَةً لِقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ ﴿١١﴾

11. Allah **bu** su **ile sizin için ekinler, zeytinler, hurmalar, üzümler ve daha nice meyveler yetiştirmektedir. İşte** bütün **bu** anlatıla**nlarda,** hakikati keşfetmek amacıyla inceden inceye **düşünen insanlar için** Allah'ın varlığını, birliğini, kudret ve merhametini gözler önüne seren nice işaretler, **nice deliller vardır.**

وَسَخَّرَ لَكُمُ الَّيْلَ وَالنَّهَارَ وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ وَالنُّجُومُ مُسَخَّرَاتٌ بِاَمْرِه۪ اِنَّ ف۪ي
ذٰلِكَ لَاٰيَاتٍ لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ﴿١٢﴾

12. Gece ile gündüzü mükemmel bir sistem hâlinde düzene koyan **ve Güneş ile Ay'ı sizin** yararlanmanız **için** koyduğu yasalara **boyun eğdiren O'dur.** Sadece bunlar mı? **Bütün yıldızlar** ve gökcisimleri, **O'nun emriyle** ilâhî yasalara **boyun eğmişlerdir. Evet,** bütün **bunlarda, aklını kullanan insanlar için** Allah'ın sonsuz kudret ve ilmini ortaya koyan nice alâmetler, **nice deliller vardır.**

وَمَا ذَرَاَ لَكُمْ فِي الْاَرْضِ مُخْتَلِفًا اَلْوَانُهُ اِنَّ ف۪ي ذٰلِكَ لَاٰيَةً لِقَوْمٍ يَذَّكَّرُونَ ﴿١٣﴾

13. Sizin için yeryüzünde yetiştirdiği rengârenk çiçekler, ağaçlar, kuşlar, kelebekler ve benzeri göz alıcı **varlıklar da** O'nun lütuf ve şefkatinin canlı birer şahididir. **İşte** bütün **bunlarda, öğüt almasını bilen insanlar için** ilâhî sanatın ihtişamını haykıran **nice** dersler ve **ibretler vardır.**

وَهُوَ الَّذ۪ي سَخَّرَ الْبَحْرَ لِتَاْكُلُوا مِنْهُ لَحْمًا طَرِيًّا وَتَسْتَخْرِجُوا مِنْهُ حِلْيَةً
تَلْبَسُونَهَا وَتَرَى الْفُلْكَ مَوَاخِرَ ف۪يهِ وَلِتَبْتَغُوا مِنْ فَضْلِه۪ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿١٤﴾

14. Deniz ürünlerinden **taze** ve lezzetli **et yiyebilmeniz ve takındığınız** inci, mercan, deniz kabuğu, sedef gibi **süs eşyaları çıkarabilmeniz için denizi** emrinize **boyun eğdiren de O'dur.**

Gemilerin suları yara yara denizde akıp gittiğini görürsünüz. Allah doğayı belli yasalara bağlı kıldı ve size varlık kanunlarını keşfetme, araç yapma, kullanma gibi yetenekler bağışladı ki, **O'nun** yeryüzüne serpiştirdiği **lütuf ve bereketlerini arayasınız ve** bunca nimetlerinden dolayı kendisine kulluk edip **şükredesiniz.**

وَاَلْقٰى فِي الْاَرْضِ رَوَاسِيَ اَنْ تَم۪يدَ بِكُمْ وَاَنْهَارًا وَسُبُلًا لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ ﴿١٥﴾

15. Yerkürenin sistematik hareketleri esnasında dengesinin bozularak **sizi sarsmaması** veya depremlerin şiddetinin azalması **için oraya sapasağlam dağlar yerleştiren ve** her bölgeyi kendisine mahsus coğrafi özelliklerden tanıyıp **yolunuzu bulabilmeniz için** orada **ırmaklar ve** doğal **yollar yaratan da** yalnızca **Allah'tır.**

وَعَلَامَاتٍ وَبِالنَّجْمِ هُمْ يَهْتَدُونَ ﴿١٦﴾

16. Ve Allah yönünüzü ve yolunuzu tayin edebileceğiniz **daha nice alâmetler** yaratmıştır. Sözgelimi, insanlar —özellikle de denizde veya çölde yolculuk ediyorlarsa— geceleyin **yıldızlar sayesinde yollarını bulabilirler.** İnsanın maddî anlamda doğru yolu bularak gideceği hedefe rahatça ulaşabilmesi için evrene bunca işaretler yerleştiren Allah'ın, onun ahlâkî ve ruhî ihtiyaçlarını görmezlikten geldiği veya doğru yolu gösterme işini başka varlıklara bıraktığı düşünülebilir mi?

اَفَمَنْ يَخْلُقُ كَمَنْ لَا يَخْلُقُ اَفَلَا تَذَكَّرُونَ ﴿١٧﴾

17. Hiç yaratan Allah **ile yaratamayan** herhangi bir varlık **bir tutulabilir mi; hâla düşünüp öğüt almayacak mısınız?** Hem nasıl nankörlük edebilirsiniz ki:

وَاِنْ تَعُدُّوا نِعْمَةَ اللّٰهِ لَا تُحْصُوهَا اِنَّ اللّٰهَ لَغَفُورٌ رَح۪يمٌ ﴿١٨﴾

18. Allah'ın size bahşettiği **nimetlerini saymaya kalksanız, onları saymakla bitiremezsiniz. Allah gerçekten çok bağışlayıcı, çok merhametlidir.** Fakat aynı zamanda adildir de.

وَاللّٰهُ يَعْلَمُ مَا تُسِرُّونَ وَمَا تُعْلِنُونَ ﴿١٩﴾

19. Unutmayın ki **Allah, gizlediğiniz ve açığa vurduğunuz her şeyi bilir.** O hâlde, doğru inanç sistemini O'ndan almalısınız. Çünkü:

وَالَّذ۪ينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللّٰهِ لَا يَخْلُقُونَ شَيْـًٔا وَهُمْ يُخْلَقُونَ ﴿٢٠﴾

20. O müşriklerin, **Allah'ın berisinde** kendilerinden medet umup **yalvardıkları** o taştan tunçtan heykeller ve putlar **hiçbir şey yaratamazlar, zaten kendileri yaratılmışlardır.** Öyleyse, yaratma gücüne sahip olmayan varlıklardan hiç medet umulabilir mi?

اَمْوَاتٌ غَيْرُ اَحْيَاءٍ وَمَا يَشْعُرُونَ اَيَّانَ يُبْعَثُونَ ﴿٢١﴾

21. Üstelik canlı bile değil, basbayağı **ölüdür bunlar, ne zaman diriltileceklerini de bilmezler.**

اِلٰهُكُمْ اِلٰهٌ وَاحِدٌ فَالَّذ۪ينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْاٰخِرَةِ قُلُوبُهُمْ مُنْكِرَةٌ وَهُمْ مُسْتَكْبِرُونَ
﴿٢٢﴾

22. Sizin ilâhınız bir tek İlâh olan Allah'**tır.** Ve bu o kadar açık bir gerçektir ki, aklı olan her insan bunu kabul eder. **Fakat âhirete inanmayanların** günahlarla kirletilmiş **kalpleri,** anlamsız inat ve **kibirleri yüzünden** bu dupduru hakikati **inkâr ediyor.**

لَا جَرَمَ اَنَّ اللّٰهَ يَعْلَمُ مَا يُسِرُّونَ وَمَا يُعْلِنُونَ اِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُسْتَكْبِر۪ينَ ﴿٢٣﴾

23. Hiç şüphesiz Allah, onların gizledikleri ve açığa vurdukları her şeyi bilmektedir ve hak ettikleri cezayı onlara muhakkak verecektir. Çünkü **O, büyüklük taslayanları asla sevmez.**

وَاِذَا ق۪يلَ لَهُمْ مَاذَا اَنْزَلَ رَبُّكُمْ قَالُوا اَسَاط۪يرُ الْاَوَّل۪ينَ ﴿٢٤﴾

24. Onlara, "Rabb'iniz Muhammed'e **ne indirdi?" diye sorulsa,** insanların hak dine yönelişini engellemek için, "Hiçbir şey indirmedi. Muhammed'in söyledikleri **eskilerin** efsane ve **masallarıdır!" derler.**

لِيَحْمِلُوا اَوْزَارَهُمْ كَامِلَةً يَوْمَ الْقِيٰمَةِ وَمِنْ اَوْزَارِ الَّذ۪ينَ يُضِلُّونَهُمْ بِغَيْرِ عِلْمٍ اَلَا
سَاءَ مَا يَزِرُونَ ﴿٢٥﴾

25. Böylece mahşer gününde onlar, hem kendi işledikleri günahları, hem de bilgisizlik yüzünden yoldan çıkardıkları cahil **kimselerin** işlemesine sebep oldukları **bazı günahları yüklenmiş olacaklar.** Tabi bu, o cahillerin boynundaki günah yükünü azaltmayacak. **Bakın, sırtlarında ne kötü bir yük taşıyorlar!**

قَدْ مَكَرَ الَّذ۪ينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَاَتَى اللّٰهُ بُنْيَانَهُمْ مِنَ الْقَوَاعِدِ فَخَرَّ عَلَيْهِمُ السَّقْفُ
مِنْ فَوْقِهِمْ وَاَتٰيهُمُ الْعَذَابُ مِنْ حَيْثُ لَا يَشْعُرُونَ ﴿٢٦﴾

26. Kendilerinden önceki çağlarda hüküm süren kâfir**ler de** inananlara karşı planlar hazırlamış türlü tuzaklar kurmuş, Allah'ın nurunu söndürmek için nice **hileler düzenlemişlerdi. Fakat Allah, onların binalarını temelinden öyle bir sarstı da, tavanları başlarına yıkılıverdi ve** böylece, **hiç beklemedikleri bir anda,** nereden geldiğini bile anlamadıkları korkunç bir **azapla**

yüz yüze geldiler. Fakat cezaları yalnızca bundan ibaret kalmayacak:

ثُمَّ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ يُخْزٖيهِمْ وَيَقُولُ اَيْنَ شُرَكَٓائِيَ الَّذٖينَ كُنْتُمْ تُشَٓاقُّونَ فٖيهِمْۜ قَالَ
الَّذٖينَ اُو۫تُوا الْعِلْمَ اِنَّ الْخِزْيَ الْيَوْمَ وَالسُّٓوءَ عَلَى الْكَافِرٖينَۙ ﴿٢٧﴾

27. Ayrıca mahşer gününde Allah **onları alçaltacak ve şöyle diyecek: "Hani uğrunda** müminlere karşı **düşman kesildiğiniz** sözde **ortaklarım nerede?"** Bu soru karşısında kâfirlerin dilleri tutulacak, âdeta ölüm sessizliğine bürünecekler. **Kendilerine** Kitap ve Peygamberler aracılığıyla **ilim verilmiş olanlar ise, "İşte bugün** her türlü **rezillik ve alçaklık, inkârcılar üzerinedir!" diyecekler.**

اَلَّذٖينَ تَتَوَفّٰيهُمُ الْمَلٰٓئِكَةُ ظَالِمٖٓي اَنْفُسِهِمْۖ فَاَلْقَوُا السَّلَمَ مَا كُنَّا نَعْمَلُ مِنْ سُٓوءٍۜ
بَلٰٓى اِنَّ اللّٰهَ عَلٖيمٌ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٢٨﴾

28. Onlar işledikleri günahlar sebebiyle **kendilerine zulmederlerken,** korkunç görünüşlü **melekler** ansızın gelip **canlarını alacak ve** o zaman **başlarını öne eğerek, "Biz** bu yaptıklarımızı **kötülük** amacıyla **yapmıyorduk!" diye** sahte mazeretler öne süre**cekler.** Buna karşılık melekler, **"Hayır!"** diyecekler, **"Allah sizin neler yaptığınızı** ve hangi amaçları güttüğünüzü gayet iyi **bilmektedir!"**

فَادْخُلُٓوا اَبْوَابَ جَهَنَّمَ خَالِدٖينَ فٖيهَاۜ فَلَبِئْسَ مَثْوَى الْمُتَكَبِّرٖينَ ﴿٢٩﴾

29. "Öyleyse, girin bakalım cehennemin kapılarından içeri, hem de **sonsuza dek içinde kalmak üzere! Büyüklük taslayanların varacağı yer gerçekten ne kötüdür!"** Müminlere gelince:

وَقٖيلَ لِلَّذٖينَ اتَّقَوْا مَاذَٓا اَنْزَلَ رَبُّكُمْۜ قَالُوا خَيْرًاۜ لِلَّذٖينَ اَحْسَنُوا فٖي هٰذِهِ الدُّنْيَا
حَسَنَةٌۜ وَلَدَارُ الْاٰخِرَةِ خَيْرٌۜ وَلَنِعْمَ دَارُ الْمُتَّقٖينَۙ ﴿٣٠﴾

30. Dürüst ve erdemlice bir hayatı tercih ederek kötülüğün her çeşidinden titizlikle **sakınan kimselere** ölüm anında melekler tarafından, **"Rabb'iniz ne indirdi?" diye sorulduğunda,** "Elbette güzellikler, **iyilik**ler indirdi!" **diyecekler.** O hâlde, iyilik yapanlara müjde: **Bu dünyada güzel davranış gösterenlere,** daha dünyadayken **güzel bir mükâfat vardır.** Çünkü iyiliklerin yaygınlaştığı toplumlarda haksızlık ve zulüm en alt seviyeye indirilir, toplumsal adalet sağlanarak karşılıklı güven ortamında huzur dolu bir hayat yaşanır. **Fakat âhiret yurdu**nda alacakları mükâfat, dünyadakinden **çok daha hayırlıdır. Evet,** daima iyiliğe ve güzelliğe yönelerek kötülüklerden **sakınanların** ebedî vatanı olan o cennet **yurdu gerçekten ne güzeldir!**

جَنَّاتُ عَدْنٍ يَدْخُلُونَهَا تَجْرٖي مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهَارُ لَهُمْ فٖيهَا مَا يَشَٓاؤُ۫نَۜ كَذٰلِكَ
يَجْزِي اللّٰهُ الْمُتَّقٖينَۙ ﴿٣١﴾

31. Yani, sonsuz huzur ve mutluluk diyarı olan **Adn cennetleri.** İşte onlar, **içerisinde ırmaklar çağıldayan ve arzu ettikleri her şeyi bulabilecekleri bu cennet bahçelerine girecekler. Allah,** dürüst ve erdemlice bir hayatı tercih ederek kötülüğün her çeşidinden titizlikle sakınan kimseleri **işte böyle mükâfatlandırır.**

اَلَّذٖينَ تَتَوَفّٰيهُمُ الْمَلٰٓئِكَةُ طَيِّبٖينَۙ يَقُولُونَ سَلَامٌ عَلَيْكُمُۙ ادْخُلُوا الْجَنَّةَ بِمَا
كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٣٢﴾

32. Onlar ki, tertemiz bir hayat yaşarlarken, güzel yüzlü **melekler** gelip incitmeden **canlarını alacak ve "Selâm sizlere,** ebedî kurtuluş ve esenliğe ulaştınız, **yaptığınız** iyi **işlerden dolayı** buyurun **girin cennete!" diye**rek müjdeyi vere**cekler.**

Hakikati tüm berraklığıyla gözler önüne seren bunca deliller ve mucizeler ortada dururken, inkârcılar tövbe edip ebedî mutluluğa ulaşmak için daha ne duruyorlar?

هَلْ يَنْظُرُونَ اِلَّٓا اَنْ تَأْتِيَهُمُ الْمَلٰٓئِكَةُ اَوْ يَأْتِيَ اَمْرُ رَبِّكَۜ كَذٰلِكَ فَعَلَ الَّذٖينَ مِنْ
قَبْلِهِمْۜ وَمَا ظَلَمَهُمُ اللّٰهُ وَلٰكِنْ كَانُٓوا اَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿٣٣﴾

33. Canlarını alacak azap **melekleri**n **karşılarına çıkagelmesini ya da Rabb'inin** azap **emrinin gerçekleşmesini mi bekliyorlar?** Oysa geçmiş toplumları ibretle incelemiş olsalardı, kendilerini ne büyük bir felâketin beklediğini anlayacaklardı. Çünkü **onlardan öncekiler de böyle yapmışlardı ve** yaptıklarının cezasını en ağır biçimde ödemişlerdi! **Allah,** hak ettikleri cezayı vermekle **onlara zulmetmiş değildi; ne var ki, onlar** bile bile kötülüğü tercih ederek **kendilerine zulmediyorlardı.**

فَاَصَابَهُمْ سَيِّـَٔاتُ مَا عَمِلُوا وَحَاقَ بِهِمْ مَا كَانُوا بِهٖ يَسْتَهْزِؤُ۫نَ ﴿٣٤﴾

34. Ve sonunda, yaptıkları kötülükler dönüp **kendilerini buldu ve o alay edip durdukları** azap, **onları çepeçevre kuşatıverdi!**

İşledikleri günahların, ezelden belirlenmiş ilâhî bir yazgı olduğunu öne sürerek sorumluluktan kurtulmaya çalışanlara gelince:

35. Allah'a inanmakla birlikte, birtakım sahte ilâhları itaat edilecek

وَقَالَ الَّذٖينَ اَشْرَكُوا لَوْ شَٓاءَ اللّٰهُ مَا عَبَدْنَا مِنْ دُونِهٖ مِنْ شَيْءٍ
نَحْنُ وَلَٓا اٰبَٓاؤُ۫نَا وَلَا حَرَّمْنَا مِنْ دُونِهٖ مِنْ شَيْءٍۜ كَذٰلِكَ فَعَلَ الَّذٖينَ مِنْ قَبْلِهِمْۚ فَهَلْ
عَلَى الرُّسُلِ اِلَّا الْبَلَاغُ الْمُبٖينُ ﴿٣٥﴾

mutlak otorite kabul ederek veya makam, şöhret, servet ve benzeri değerleri hayatın biricik ölçüsü hâline getirerek Allah'a **ortak koşanlar,** günahlarını mazur gösterebilmek için **diyorlar ki: "Eğer Allah dileseydi** irademizi elimizden alırdı, böylece **ne biz, ne de atalarımız O'ndan başkasına kulluk etmez, O'nun hükmüne aykırı olarak hiçbir şeyi yasaklamazdık!** Mademki bunları yapıyoruz, demek Allah buna izin vermiştir." Aslında buraya kadar söyledikleri doğru. Fakat buradan yola çıkarak vardıkları sonuç yanlış: "O hâlde, yaptıklarımız O'nun rızasına uygundur. Öyle ya, Allah bizzat kendisinin izin verdiği şeyi niçin yasaklasın?"

Evet, gerçekten de Allah imtihan hikmeti gereğince insana akıl ve irade vermiş ve yaptığı kötülüklere derhal müdahale etmeyerek bunları yapmasına izin vermiştir. Fakat Allah'ın bir şeye izin vermesi, ondan razı olduğu anlamına gelmez. O'nun razı olduğu şeyleri öğrenmek için "nelere izin verdiğine" değil, "neleri emrettiğine" bakmak gerekir. Fakat inkârcılar, bunları bile bile hakikati çarpıtıyorlar.

Onlardan önceki zalim**ler de** buna benzer saçma gerekçelerle insan iradesini yok sayarak **aynı şekilde davranmış** ve sonunda azabımızı tatmış**lardı!** Göz göre göre saçma bahaneler uyduran bu insanlara karşı **elçilerin görevi,** hakikati onlara **açıkça duyurmaktan başka ne olabilir ki!**

Rabb'inizin neleri emrettiğini öğrenmek ister misiniz?

وَلَقَدْ بَعَثْنَا فٖي كُلِّ اُمَّةٍ رَسُولًا اَنِ اعْبُدُوا اللّٰهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَۚ فَمِنْهُمْ مَنْ
هَدَى اللّٰهُ وَمِنْهُمْ مَنْ حَقَّتْ عَلَيْهِ الضَّلَالَةُۜ فَسٖيرُوا فِي الْاَرْضِ فَانْظُرُوا كَيْفَ كَانَ
عَاقِبَةُ الْمُكَذِّبٖينَ ﴿٣٦﴾

36. Hiç kuşkusuz Biz, “Yalnızca **Allah’a kulluk edin;** Allah’ın otoritesini ve hükümlerini hiçe sayarak zulüm sistemini yeryüzünde kurumsallaştırmaya çalışan azgın kâfirlere, yani **tâğut**lara kul köle olmak**tan kaçının!” diye** emrimizi iletmeleri için **her topluma bir Peygamber** veya Peygamberin mesajını tebliğ eden bir davetçi **gönderdik.** Elçilerin yoğun tebliği sonucunda, **Allah onlardan bir kısmını doğru yola iletti,** vahye teslim olan bu insanlar dışında **bir kısmı da** kötülüğü tercih ettiği için **sapıklığı hak etti.** Bunun canlı örneklerini görmek istiyorsanız, **yeryüzünde gezip dolaşın da,** ayetlerimizi **inkâr eden** güçlü toplumların, medeniyet**lerin sonu nice olmuş, bir görün!**

Demek oluyor ki, Allah dilediği yolu seçmesi konusunda insanı özgür bırakmıştır. O hâlde:

اِنْ تَحْرِصْ عَلٰى هُدٰيهُمْ فَاِنَّ اللّٰهَ لَا يَهْدٖي مَنْ يُضِلُّ وَمَا لَهُمْ مِنْ نَاصِرٖينَ ﴿٣٧﴾

37. Ey Müslüman! **Sen onların doğru yola gelmelerini ne kadar arzu etsen de, Allah** koyduğu yasalar çerçevesinde **saptırdığı hiç kimseyi** —kendisi doğru yola yönelmediği sürece— **hidayete erdirecek değildir. Ve** bile bile sapıklığı tercih eden **bu insanlara,** Hesap Gününde **hiç kimse yardım edemeyecektir!** Neden mi?

وَاَقْسَمُوا بِاللّٰهِ جَهْدَ اَيْمَانِهِمْ لَا يَبْعَثُ اللّٰهُ مَنْ يَمُوتُ بَلٰى وَعْدًا عَلَيْهِ حَقًّا وَلٰكِنَّ
اَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٣٨﴾

38. İnkârcılar, “Ölüp giden bir kimseyi, Allah bir daha asla diriltmeyecektir!” diye olanca güçleriyle yemin ediyorlar. Hayır, elbette diriltecek! **Bu,** yerine getirmeyi **bizzat kendisinin üstlendiği gerçek bir sözdür; ne var ki insanların çoğu** bunu **bilmez.**

لِيُبَيِّنَ لَهُمُ الَّذٖي يَخْتَلِفُونَ فٖيهِ وَلِيَعْلَمَ الَّذٖينَ كَفَرُوا اَنَّهُمْ كَانُوا كَاذِبٖينَ ﴿٣٩﴾

39. Allah, mahşer gününde bütün insanları yeniden diriltecek **ki, anlaşmazlığa düştükleri** bütün tartışmalı **konuları** karara bağlayarak hükmünü **açıklasın ve** böylece **inkârcılar** ne kadar **yalancı olduklarını görsünler.** “Peki, çürüyüp gitmiş bedenleri yeniden diriltmek zor değil mi?” diyorsanız, onu Bize bırakın:

اِنَّمَا قَوْلُنَا لِشَيْءٍ اِذَا اَرَدْنَاهُ اَنْ نَقُولَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ ﴿٤٠﴾

40. Biz bir şeyin olmasını istediğimiz zaman, ona sadece “Ol!” deriz; o da hemen oluverir. Zaten bütün varlıklar, O’nun “Ol” emriyle yaratılmadı mı?

Öyleyse, Rabb’inize sonsuz güven duyarak zulme karşı mücadeleye devam edin. Sizi bu yoldan çevirebilecek her şeyi terk ederek, İslâm’ı yaşayabileceğiniz yepyeni bir hayata geçiş yapın. Tıpkı, İslâm’ın ilk yıllarında, kâfirlerin baskı ve işkenceleri nedeniyle yurtlarını terk edip Mekke’den Habeşistan’a hicret eden ilk muhacirler gibi:

وَالَّذٖينَ هَاجَرُوا فِي اللّٰهِ مِنْ بَعْدِ مَا ظُلِمُوا لَنُبَوِّئَنَّهُمْ فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَلَاَجْرُ
الْاٰخِرَةِ اَكْبَرُ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ ﴿٤١﴾

41. Zulme uğradıktan sonra, zulüm diyarını terk ederek **Allah yolunda hicret edenleri, bu dünyada güzel bir yurda yerleştireceğiz. Âhirette verilecek mükâfat, elbette çok daha büyüktür, bir bilselerdi!**

اَلَّذٖينَ صَبَرُوا وَعَلٰى رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ ﴿٤٢﴾

42. Onlar, hak dinin egemen olması için verdikleri mücadelenin güçlüklerine **sabredip direnen ve yalnızca Rab’lerine güvenen kimselerdir.**

وَمَا اَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ اِلَّا رِجَالًا نُوحٖي اِلَيْهِمْ فَسْـَٔلُوا اَهْلَ الذِّكْرِ اِنْ كُنْتُمْ لَا
تَعْلَمُونَ ﴿٤٣﴾

43. Ey Muhammed! İnkârcılar, senin diğer insanlar gibi fâni bir insan olmanı gerekçe göstererek Peygamberliğine itiraz ediyorlar. Oysa **Biz senden önce de, kendilerini vahiyle desteklediğimiz** ölümlü **adamlardan başkasını elçi olarak göndermedik.** Zira onlar, bütün hal ve hareketleriyle müminlere önder ve örnek olacaklardı. Ey insanlar! **Eğer** bu gerçeği **bilmiyorsanız,** Allah’ın ayetlerini iyi bilen dürüst ve güvenilir insanlara, yani **zikir ehline sorun.** Onlar da şahitlik edeceklerdir ki:

بِالْبَيِّنَاتِ وَالزُّبُرِ وَاَنْزَلْنَا اِلَيْكَ الذِّكْرَ لِتُبَيِّنَ لِلنَّاسِ مَا نُزِّلَ اِلَيْهِمْ وَلَعَلَّهُمْ
يَتَفَكَّرُونَ ﴿٤٤﴾

44. Allah, her devirde insanlar arasından elçiler seçmiş ve onları, hakikati gözler önüne seren **apaçık delillerle ve** hikmet dolu **kitaplarla** insanlığı aydınlatmak üzere göndermiştir**. Ve işte** ey Muhammed, **sana da** hikmet, uyarı ve öğütlerle dolu **bu Zikri gönderdik ki, kendilerine indirilen** bu son ilâhî vahy**i,** —onun pratik hayata uygulanmasının bireysel ve toplumsal bir modelini de ortaya koyarak— tüm **insanlığa açıkça bildiresin ve böylece onlar,** Allah’ın ayetlerini **düşünüp ibret alabilsinler.** Fakat yine de, Kur’an’ın ortaya koyduğu hayat programından yüz çevirenler olacak:

اَفَاَمِنَ الَّذٖينَ مَكَرُوا السَّيِّـَٔاتِ اَنْ يَخْسِفَ اللّٰهُ بِهِمُ الْاَرْضَ اَوْ يَاْتِيَهُمُ الْعَذَابُ مِنْ
حَيْثُ لَا يَشْعُرُونَ ﴿٤٥﴾

45. Peki, zulüm düzenlerini sürdürebilmek için **sinsice plânlar kuran** bu inkârcı**lar, Allah’ın kendilerini** bir gün **yerin dibine geçirmeyeceğinden, ya da hiç ummadıkları bir yerden başlarına** korkunç bir **azabın gelmeyeceğinden nasıl emin olabiliyorlar?**

اَوْ يَاْخُذَهُمْ فٖي تَقَلُّبِهِمْ فَمَا هُمْ بِمُعْجِزٖينَ ﴿٤٦﴾

46. Ya da refah ve zenginlikle şımarmış bir hâlde **gezip dolaşırlarken, onları** ansızın **yakalayıp helâk etmeyeceğinden —ki** buna **asla engel olamazlar—** nasıl emin olabiliyorlar?

اَوْ يَاْخُذَهُمْ عَلٰى تَخَوُّفٍ فَاِنَّ رَبَّكُمْ لَرَؤُفٌ رَحٖيمٌ ﴿٤٧﴾

47. Yahut ahlâkî değerlerin çözülmesi sonucunda, zamanla barış ve huzur ortamının yok olup toplumun içten içe çürümesiyle, Allah’ın **onları adım adım felâketlere sürüklemeyeceğinden** nasıl emin olabiliyorlar? Fakat onların bunca nankörlüğüne karşılık Allah onları derhal cezalandırmıyor, tövbe etmeleri için biraz daha mühlet tanıyor. Çünkü sizin **Rabb’iniz,** kullarına karşı gerçekten **çok şefkatli, çok merhametlidir.** Nitekim bu inkârcılar, etraflarına ibret gözüyle bir bakmış olsalar, Allah’ın varlığını, birliğini, sonsuz kudret ve merhametini görecekler:

اَوَلَمْ يَرَوْا اِلٰى مَا خَلَقَ اللّٰهُ مِنْ شَيْءٍ يَتَفَيَّؤُا ظِلَالُهُ عَنِ الْيَمٖينِ وَالشَّمَائِلِ سُجَّدًا
لِلّٰهِ وَهُمْ دَاخِرُونَ ﴿٤٨﴾

48. Allah’ın yarattığı varlıklara dikkat ve ibretle **bakmıyorlar mı? Onların** o görünen **gölgeleri,** güneş sistemindeki mükemmel ölçü ve dengeyi insana haykırırcasına, nasıl da sabah akşam **bir sağa bir sola dönerek Allah’**ın koyduğu doğal yasalar**a alçakgönüllü olarak boyun eğiyorlar.**

وَلِلّٰهِ يَسْجُدُ مَا فِي السَّمٰوَاتِ وَمَا فِي الْاَرْضِ مِنْ دَٓابَّةٍ وَالْمَلٰٓئِكَةُ وَهُمْ لَا
يَسْتَكْبِرُونَ ﴿٤٩﴾

49. Ve zaten, **göklerde ve yerde bulunan bütün varlıklar Allah'a secde ederler.** Müminler kendi istek ve iradeleriyle, diğer yaratılmışlar da bağlı oldukları doğa yasalarına uyarak ister istemez Allah'a boyun eğerler. Allah'a isyan eden bir kâfir bile, yiyip içerken, nefes alıp verirken; kalbi, ciğerleri ve bağırsakları çalışırken... ilâhî kanunlara itaat etmektedir. Müşriklerin tanrılaştırdığı o **melekler de, asla kibre kapılmaksızın** Allah'a boyun eğmektedirler. Öyle ki:

يَخَافُونَ رَبَّهُمْ مِنْ فَوْقِهِمْ وَيَفْعَلُونَ مَا يُؤْمَرُونَ ﴿٥٠﴾

50. Üzerlerinde mutlak egemen **olan Rab'lerinden korkar ve** yalnızca **kendilerine emredileni yaparlar.** İşte bu yüzden:

وَقَالَ اللّٰهُ لَا تَتَّخِذُٓوا اِلٰهَيْنِ اثْنَيْنِۚ اِنَّمَا هُوَ اِلٰهٌ وَاحِدٌۚ فَاِيَّايَ فَارْهَبُونِ ﴿٥١﴾

51. Allah, "Sakın O'ndan başkasının otoritesine boyun eğip de **kendinize iki**nci bir **tanrı edinmeyin!" buyurdu, "**Çünkü sizin Rabb'iniz, eşi ve ortağı olmayan **bir tek ilâhtır! O hâlde** başka hiç kimseden değil, **yalnızca Benden korkun!"**

وَلَهُ مَا فِي السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ وَلَهُ الدّ۪ينُ وَاصِبًاۜ اَفَغَيْرَ اللّٰهِ تَتَّقُونَ ﴿٥٢﴾

52. Mademki **göklerde ve yerde ne varsa hepsi O'nundur,** şu hâlde **kulluk ve itaat de daima O'na** olmalı**dır; hal böyleyken, hâlâ Allah'tan başka birilerinden mi çekineceksiniz?**

وَمَا بِكُمْ مِنْ نِعْمَةٍ فَمِنَ اللّٰهِ ثُمَّ اِذَا مَسَّكُمُ الضُّرُّ فَاِلَيْهِ تَجْـَٔرُونَۚ ﴿٥٣﴾

53. Size ulaşan her nimet Allah'tandır. Nitekim **başınıza bir belâ geldi mi, hemen O'na** el açıp **yalvarırsınız.**

ثُمَّ اِذَا كَشَفَ الضُّرَّ عَنْكُمْ اِذَا فَر۪يقٌ مِنْكُمْ بِرَبِّهِمْ يُشْرِكُونَۙ ﴿٥٤﴾

54. Fakat Allah **bu belâyı üzerinizden kaldırır kaldırmaz, içinizden bazıları çok geçmeden** ettiği duaları unutur ve başkalarına kulluk ederek **Rab'lerine ortak koşarlar.**

لِيَكْفُرُوا بِمَٓا اٰتَيْنَاهُمْۜ فَتَمَتَّعُواࣞ فَسَوْفَ تَعْلَمُونَ ﴿٥٥﴾

55. Böylece, kendilerine bahşettiğimiz nimetler**e nankörlük etmiş olurlar.** Ey nankörler, şimdilik keyfinize göre **yaşayın bakalım; yakında** başınıza neler gelecek, **göreceksiniz!**

Müşrikler, ekinlerinden ve hayvanlarından bir kısmını (6. En'âm: 136) Allah ile putları arasında bölüştürürlerdi:

وَيَجْعَلُونَ لِمَا لَا يَعْلَمُونَ نَص۪يبًا مِمَّا رَزَقْنَاهُمْۜ تَاللّٰهِ لَتُسْـَٔلُنَّ عَمَّا كُنْتُمْ تَفْتَرُونَ
﴿٥٦﴾

56. Kendilerine bahşettiğimiz nimetlerden, haklarında hiçbir bilgiye sahip olmadıkları ve yalnızca atalarını körü körüne taklit ederek bağlandıkları sözde ilâhlarına **da bir** pay **ayırıyorlar.** Üstelik bunun, Allah'ın emri olduğunu iddia ediyorlar. O hâlde, ey zalimler! **Yemin olsun ki, bütün bu uydurduğunuz şeylerden dolayı kesinlikle hesaba çekileceksiniz!**

وَيَجْعَلُونَ لِلّٰهِ الْبَنَاتِ سُبْحَانَهُۙ وَلَهُمْ مَا يَشْتَهُونَ ﴿٥٧﴾

57. Bir de hoşlarına giden erkek çocuklarını **kendilerine lâyık görürlerken,** sahip olmaktan utanç duydukları **kızları** "Melekler Allah'ın kızlarıdır!" diyerek **Allah'a yakıştırmaktan çekinmiyorlar! Hâşâ, Allah** eksiklik ve noksanlık ifade eden ve ancak yaratıklara yakıştırılabilecek sıfatlardan **uzaktır, yücedir!** Üstelik bunlar Allah'a nispet ettikleri kız çocuklarını o kadar aşağılık görürler ki:

وَاِذَا بُشِّرَ اَحَدُهُمْ بِالْاُنْثٰى ظَلَّ وَجْهُهُ مُسْوَدًّا وَهُوَ كَظ۪يمٌۚ ﴿٥٨﴾

58. Onlardan birine bir kız çocuğunun dünyaya geldiği **müjdelense,** üzüntüden **yüzü kapkara kesilir ve içi öfkeyle dolup taşar.**

يَتَوَارٰى مِنَ الْقَوْمِ مِنْ سُٓوءِ مَا بُشِّرَ بِه۪ۜ اَيُمْسِكُهُ عَلٰى هُونٍ اَمْ يَدُسُّهُ فِي التُّرَابِۜ اَلَا
سَٓاءَ مَا يَحْكُمُونَ ﴿٥٩﴾

59. Kendisine verilen bu "utanç verici" müjde yüzünden insanların içine çıkamaz olur. Evine kapanıp kara kara düşünmeye başlar; şimdi bu **"alçaklığa" katlanıp onu** evinde mi **tutsun, yoksa** onurunu kurtarmak için kızını diri diri **toprağa mı gömsün!**

Bakın, ne kötü hüküm veriyorlar!

لِلَّذ۪ينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْاٰخِرَةِ مَثَلُ السَّوْءِۚ وَلِلّٰهِ الْمَثَلُ الْاَعْلٰىۜ وَهُوَ الْعَز۪يزُ الْحَك۪يمُ
﴿٦٠﴾

60. Âhirete inanmayanlar, insanlığı mutsuzluğa sürükleyen ve asla örnek alınmaması gereken böyle **kötü özelliklere sahiptir. En yüce sıfatlar ise Allah'a aittir.** O hâlde, inanç, düşünce ve davranışlarınızı Allah'ın gönderdiği kitaba göre düzenlemelisiniz. Çünkü **O azizdir, hakimdir.** Tüm varlıklar üzerinde mutlak otorite sahibidir, sonsuz ilim ve hikmet sahibidir. Sonsuz hikmetinden dolayıdır ki:

وَلَوْ يُؤَاخِذُ اللّٰهُ النَّاسَ بِظُلْمِهِمْ مَا تَرَكَ عَلَيْهَا مِنْ دَٓابَّةٍ وَلٰكِنْ يُؤَخِّرُهُمْ اِلٰٓى اَجَلٍ
مُسَمًّىۚ فَاِذَا جَٓاءَ اَجَلُهُمْ لَا يَسْتَأْخِرُونَ سَاعَةً وَلَا يَسْتَقْدِمُونَ ﴿٦١﴾

61. Allah insanları işledikleri kötülüklerden dolayı anında **helâk edecek olsaydı, yeryüzünde bir tek canlı bırakmazdı. Fakat O,** düşünüp tövbe etmeleri için, **onlar**a vereceği cezayı kendisinin takdir ettiği **belirli bir süreye kadar erteliyor. Süreleri dolunca da artık** son pişmanlık fayda vermez. Helaki **ne bir an geciktirebilir, ne de öne alabilirler!"**

Allah böyle yüce sıfatlara sahipken, bu inkârcılar hoşlanmadıkları kız çocuklarını Allah'a yakıştırırlar. Kendileri başkanlık ve yönetimde ortaklığı sevmez, fakat Allah'a ortak koşarlar. Kendi elçilerine saygı gösterilmesini ister, fakat Allah'ın Peygamberlerini küçümserler. Yani:

وَيَجْعَلُونَ لِلّٰهِ مَا يَكْرَهُونَ وَتَصِفُ اَلْسِنَتُهُمُ الْكَذِبَ اَنَّ لَهُمُ الْحُسْنٰىۜ لَا جَرَمَ اَنَّ
لَهُمُ النَّارَ وَاَنَّهُمْ مُفْرَطُونَ ﴿٦٢﴾

62. Hoşlanmadıkları şeyleri Allah'a yakıştırmaktan çekinmezler. Bir de hiç çekinmeden, **kendilerinin en güzel şeylere lâyık olduğunu iddia ederek** göz göre **yalan söylerler. Oysa hiç kuşku yok ki, onların hakkı ateştir, hem de cehennemin öncüleri olarak!**

تَاللّٰهِ لَقَدْ اَرْسَلْنَٓا اِلٰٓى اُمَمٍ مِنْ قَبْلِكَ فَزَيَّنَ لَهُمُ الشَّيْطَانُ اَعْمَالَهُمْ فَهُوَ وَلِيُّهُمُ
الْيَوْمَ وَلَهُمْ عَذَابٌ اَل۪يمٌ ﴿٦٣﴾

63. Gerçek şu ki, senden önceki çağlarda hüküm süren **toplumlara da elçilerimizi göndermiştik. Fakat şeytan, yaptıkları** çirkin **işleri** allayıp pullayarak **onların gözüne güzel göstermiş** ve böylece onları inkâra sürüklemiş**ti. Ve işte** aynı **şeytan, bugün de** inkârcıları aldatarak **onların** yol göstereni, karar vereni, danışmanı

ve **dostu olmuş!** Şeytanı dost edindikleri için, **onlara can yakıcı bir azap var!**

Bu durumda, ey Muhammed, sana ve senin izinden gidenlere büyük bir görev düşüyor:

وَمَٓا اَنْزَلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ اِلَّا لِتُبَيِّنَ لَهُمُ الَّذِي اخْتَلَفُوا فِيهِۙ وَهُدًى وَرَحْمَةً لِقَوْمٍ
يُؤْمِنُونَ ﴿٦٤﴾

64. Biz bu Kitabı sana, ne dediğini anlamadan, öylesine okuyup geçesin diye değil, **ancak ve ancak,** Allah'ın gönderdiği vahye teslim olan Müslümanlardan başka bütün insanların yüzyıllardan beri **üzerinde tartışıp durdukları** dinî, felsefî, hukukî, ahlâkî **konularda** mutlak hakikati ortaya koyarak **insanlığı aydınlatman için ve iman edecek bir topluma doğru yolu gösteren bir rahmet kaynağı olmak üzere gönderdik.** Bu neye benzer, bilir misiniz?

وَاللّٰهُ اَنْزَلَ مِنَ السَّمَٓاءِ مَٓاءً فَاَحْيَا بِهِ الْاَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَاۜ اِنَّ فِي ذٰلِكَ لَاٰيَةً لِقَوْمٍ
يَسْمَعُونَ ﴿٦٥﴾

65. Allah gökten yağmur yağdırır da, onunla ölü toprağa yeniden hayat verir. İşte gönderdiği Kur'an ile insanlığa böyle hayat verir. **Gerçekten bunda,** hakikate **kulak verenler için** hem gökten bir rahmet olarak inen Kur'an'ın ölü kalpleri nasıl dirilttiğini anlatan bir işaret, hem de Allah'ın kudret ve merhametini ortaya koyan **bir delil vardır.**

وَاِنَّ لَكُمْ فِي الْاَنْعَامِ لَعِبْرَةًۜ نُسْقِيكُمْ مِمَّا فِي بُطُونِهِ مِنْ بَيْنِ فَرْثٍ وَدَمٍ لَبَنًا
خَالِصًا سَٓائِغًا لِلشَّارِبِينَ ﴿٦٦﴾

66. Gerçek şu ki, sütlerini sağdığınız **evcil hayvanların** o mükemmel yaratılışın**da da sizin için ibret** verici yönler **vardır.** Şöyle ki: **Biz bu hayvanların karınlarındaki yarı sindirilmiş gıdalarla kan arasından** salgılanan ve **içenlerin boğazından kayıp giden** lezzet verici ve **tertemiz süt içiriyoruz size.**

وَمِنْ ثَمَرَاتِ النَّخِيلِ وَالْاَعْنَابِ تَتَّخِذُونَ مِنْهُ سَكَرًا وَرِزْقًا حَسَنًاۜ اِنَّ فِي ذٰلِكَ
لَاٰيَةً لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ﴿٦٧﴾

67. Ve gerek hurmadan, gerek üzümden, kimileriniz sağlığa zararlı ve sarhoşluk verici **içki imal edersiniz,** kimileriniz de kurutulmuş meyve, reçel, helva ve benzeri **temiz** ve helâl **gıdalar üretirsiniz.** İşte Kur'an'a karşı tavrınız da böyledir: Kiminiz onu inkâr ederek yahut basit menfaatler karşılığında değiştirerek ya da kâhinliğe, cinciliğe alet ederek azaba uğrar, kiminiz de onunla hidayet bularak dünya ve âhirette kurtuluşa erişirsiniz. **Hiç kuşkusuz bunda, aklını kullanan bir toplum için** hakikati gösteren bir işaret, **bir delil vardır.**

وَاَوْحٰى رَبُّكَ اِلَى النَّحْلِ اَنِ اتَّخِذِي مِنَ الْجِبَالِ بُيُوتًا وَمِنَ الشَّجَرِ وَمِمَّا يَعْرِشُونَۙ
﴿٦٨﴾

68. Rabb'in balarısına vahyederek şöyle emre**tti: "Dağlarda, ağaçlarda ve** insanların senin için **yapacakları kovanlarda kendine yuva yap."**

ثُمَّ كُلِي مِنْ كُلِّ الثَّمَرَاتِ فَاسْلُكِي سُبُلَ رَبِّكِ ذُلُلًاۜ يَخْرُجُ مِنْ بُطُونِهَا شَرَابٌ
مُخْتَلِفٌ اَلْوَانُهُ فِيهِ شِفَٓاءٌ لِلنَّاسِۜ اِنَّ فِي ذٰلِكَ لَاٰيَةً لِقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ ﴿٦٩﴾

69. "Sonra her çeşit meyvenin çiçeğin**den tad**ıp bal topla **ve** sana verilen emirlere **boyun eğerek Rabb'inin** gösterdiği **yolları** adım adım **izle."**

Arıya verdiğimiz bu yetenekler sayesindedir ki, **onların karınlarından, içinde insanlar için şifa** verici unsurlar **olan farklı** lezzet ve **renklerde şerbet çıkar. Hiç kuşkusuz bunda,** hakikati keşfetmek amacıyla inceden inceye **düşünen bir toplum için bir delil vardır.**

وَاللّٰهُ خَلَقَكُمْ ثُمَّ يَتَوَفّٰيكُمْ وَمِنْكُمْ مَنْ يُرَدُّ اِلٰٓى اَرْذَلِ الْعُمُرِ لِكَيْ لَا يَعْلَمَ بَعْدَ
عِلْمٍ شَيْـًٔاۜ اِنَّ اللّٰهَ عَلِيمٌ قَدِيرٌ ﴿٧٠﴾

70. Sizi yoktan var eden ve zamanı geldiğinde **öldürecek olan Allah'tır. İçinizden bazıları** genç yaşta hayata gözlerini yumarken, kimileriniz de **bildiği şeyleri** dahi **bilemez hâle geleceği ömrünün o en düşkün ve perişan çağına kadar yaşatılır. Şüphesiz Allah, sonsuz ilim ve kudret sahibidir.**

Şimdi de, Allah'ın mülkünde eşi ve ortağı olmadığını sizin kendi hayatınızdan canlı bir örnekle açıklayalım:

وَاللّٰهُ فَضَّلَ بَعْضَكُمْ عَلٰى بَعْضٍ فِي الرِّزْقِۚ فَمَا الَّذِينَ فُضِّلُوا بِرَٓادّ۪ي رِزْقِهِمْ عَلٰى مَا
مَلَكَتْ اَيْمَانُهُمْ فَهُمْ فِيهِ سَوَٓاءٌۜ اَفَبِنِعْمَةِ اللّٰهِ يَجْحَدُونَ ﴿٧١﴾

71. Allah her birinize farklı güç ve yetenekler bahşederek, gerek sosyal statü gerekse **rızık** ve kazanç **bakımından bir kısmınızı diğerlerinden üstün kılmıştır. Fakat kendilerine zenginlik bahşedilmiş olanlar, köle veya hizmetçileriyle eşit konuma gelecek şekilde rızıklarını onlarla paylaşmak istemezler.** Peki, ey müşrikler! Siz servetinizde —onu size Allah verdiği hâlde— kölelerinizi ve hizmetçilerinizi kendinize ortak kabul etmezken, nasıl olur da Allah'a kulluk ve şükür konusunda başka ilâhları O'na ortak koşarsınız? Kendi mülk ve nüfuz alanınızda başka bir ortağa tahammül edemeyen sizler, nasıl olur da Allah'ın birer aciz kulu olan sözde "yüce şahsiyetleri" ya da uydurduğunuz sahte ilâhları Allah'ın mülk ve egemenliğinde O'na ortak kabul eder, kendinize lâyık görmediğiniz bir durumu Allah'a yakıştırmaya cüret edersiniz?

Şimdi bu müşrikler, kendilerine bunca lütuflar bahşeden Rab'lerine ortaklar koşarak **göz göre göre Allah'ın nimetlerini inkâr mı edecekler?**

وَاللّٰهُ جَعَلَ لَكُمْ مِنْ اَنْفُسِكُمْ اَزْوَاجًا وَجَعَلَ لَكُمْ مِنْ اَزْوَاجِكُمْ بَن۪ينَ وَحَفَدَةً
وَرَزَقَكُمْ مِنَ الطَّيِّبَاتِۜ اَفَبِالْبَاطِلِ يُؤْمِنُونَ وَبِنِعْمَتِ اللّٰهِ هُمْ يَكْفُرُونَۙ ﴿٧٢﴾

72. Allah size, kendiniz gibi birer insan olan karşı cins**ten eşler yarattı. Eşlerinizden de size çocuklar ve torunlar verdi ve size tertemiz** gıdalar, geçim kaynakları ve **rızıklar ihsan etti. Bütün bunlara rağmen, hâlâ** Allah'tan başka kulluk edilecek, emrine boyun eğilecek varlıklar bulunduğuna dair asılsız bir inanç besleyerek **batıla inanacak ve Allah'ın** bunca **nimetlerine karşı nankörlük mü edecekler?**

وَيَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللّٰهِ مَا لَا يَمْلِكُ لَهُمْ رِزْقًا مِنَ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ شَيْـًٔا وَلَا
يَسْتَط۪يعُونَۚ ﴿٧٣﴾

73. Onlar Allah'ın yanı sıra, kendilerine ne göklerden ne de yeryüzünden hiçbir şekilde rızık veremeyecek olan ve rızık verme haricinde de hiçbir şeye **güç yetiremeyen** birtakım hayal ürünü **varlıklara tapıyorlar.**

فَلَا تَضْرِبُوا لِلّٰهِ الْاَمْثَالَۜ اِنَّ اللّٰهَ يَعْلَمُ وَاَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ﴿٧٤﴾

74. Sakın şirke dayalı inancınızı makul göstermek için saçma gerekçelerle **Allah'a örnekler vermeye kalkmayın.** Örneğin bazı müşriklerin dediği gibi, "Nasıl ki sıradan bir insan padişahın huzuruna çıkamıyor da, ancak onun yakın dostları aracılığıyla arzu ve dileklerini ona iletebiliyorsa, biz aciz kullar da doğrudan Allah'a yal-

varmak yerine, O'na bizden daha yakın olan putlar, efendiler, azizler, evliyalar aracılığıyla O'na kulluk ediyoruz!" demeyin. Çünkü Allah sırf etrafındaki yakın "dostlarını" memnun etmek için onların aracılığıyla ihsanlarda bulunan, aksi takdirde kimseye bir şey vermeyen bir ilâh olmadığı gibi, halkının kalbinden geçenleri bilmeyen, bu yüzden de aracılara muhtaç olan padişahlar gibi aciz de değildir. O hâlde, bu saçma örnekleri bırakın da, inancınızı Allah'ın kitabına göre şekillendirin. Çünkü her şeyin en doğrusunu **Allah bilir, siz bilemezsiniz.** Yine sizin hayatınızdan alınan şu örneğe de kulak verin:

ضَرَبَ اللّٰهُ مَثَلًا عَبْدًا مَمْلُوكًا لَا يَقْدِرُ عَلٰى شَيْءٍ وَمَنْ رَزَقْنَاهُ مِنَّا رِزْقًا حَسَنًا
فَهُوَ يُنْفِقُ مِنْهُ سِرًّا وَجَهْرًاۜ هَلْ يَسْتَوُ۫نَۜ اَلْحَمْدُ لِلّٰهِۜ بَلْ اَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٧٥﴾

75. Allah şu iki adamı size **örnek olarak anlatıyor:** Bunlardan birisi **hiçbir şeye gücü yetmeyen ve başkasının malı olan bir köledir.** Diğeri ise **kendisine katımızdan güzel nimetler bahşettiğimiz** hür ve zengin **bir insandır ki, bu nimetlerden gizli ve açık** Allah yolunda infak edip **harcıyor.** Şimdi düşünün, hiçbir şey yaratamayan birtakım aciz varlıkları ilâh edinerek onların kulu kölesi olan inkârcılarla, göklerin ve yerin mutlak Efendisi olan Allah'a kulluk ederek gerçek onur ve özgürlüğü elde eden müminler **hiç aynı olabilirler mi?** Elbette hayır! O halde, sahte ilâhların, batıl inanç ve hurafelerin, sizin gibi aciz birer yaratık olan putlaştırılmış önderlerin, efendilerin, azizlerin, diktatörlerin boyunduruğundan kurtularak her şeye kadir olan Allah'a kul köle olmak ve böylece özgürlük ve onurunuzu yeniden kazanmak istemez misiniz? Kur'an'ın gösterdiği apaydınlık yolda yürüyerek adalet, barış, huzur ve mutluluğun egemen olduğu bir dünya kurmak ve âhirette cennet nimetleri içinde ebedî bir hayat yaşamak istemez misiniz? Unutmayın ki, göklerin ve yerin hazineleri Allah'ın katındadır ve mademki bütün nimetler O'nundur, o hâlde **bütün** teşekkür ve **övgüler** de yalnızca **Allah'a** yöneltilmeli, sadece O'na kulluk ve ibadet edilmelidir. **Ne var ki, onların çoğu** bunu **bilmezler.**

وَضَرَبَ اللّٰهُ مَثَلًا رَجُلَيْنِ اَحَدُهُمَٓا اَبْكَمُ لَا يَقْدِرُ عَلٰى شَيْءٍ وَهُوَ كَلٌّ عَلٰى مَوْلٰيهُۙ
اَيْنَمَا يُوَجِّهْهُ لَا يَاْتِ بِخَيْرٍۜ هَلْ يَسْتَوٖي هُوَۙ وَمَنْ يَاْمُرُ بِالْعَدْلِۙ وَهُوَ عَلٰى صِرَاطٍ
مُسْتَقٖيمٍ ﴿٧٦﴾

76. Allah, konuyu biraz daha açıp geliştirmek için size başka **iki insan örneği veriyor: Birisi hiçbir şeye gücü yetmeyen dilsiz** ve aklı ermez bir köle**dir, efendisinin sırtında** âdeta **bir yüktür.** Öyle ki, sahibi **onu nereye yollasa** her şeyi bozup dağıtır, **doğru dürüst bir iş beceremez. Şimdi bu adam, hem kendisi dosdoğru bir yolda yürüyen, hem de** başkalarına doğruluğu ve **adaleti emreden** dürüst, akıllı ve güçlü bir **kimseyle hiç bir tutulabilir mi?** Siz bunlardan hangisi olmak isterdiniz? Hakikat karşısında dilsiz kesilen, kendisini yaratıp dünyaya gönderen Efendisi Allah'a başkaldıran, insanlığa hiçbir şey veremeyen, hatta bir asalak gibi bütün insanlara yük olan bir kâfir mi olmak istersiniz; yoksa Allah'ın gösterdiği apaydınlık yolda ilerleyen, yeryüzünde adalet, barış ve huzurun egemen olması için Allah yolunda üstün gayret gösteren bir Müslüman mı? Bir an önce seçiminizi yapın, zira ecelin ne zaman kapınızı çalacağını bilemezsiniz:

وَلِلّٰهِ غَيْبُ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِۜ وَمَٓا اَمْرُ السَّاعَةِ اِلَّا كَلَمْحِ الْبَصَرِ اَوْ هُوَ اَقْرَبُۜ اِنَّ اللّٰهَ
عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدٖيرٌ ﴿٧٧﴾

77. Göklerin ve yerin gaybı, yani evrenin gizliliklerine ve erişilmez sırlarına dair mutlak ve şaşmaz bilgi, **sadece Allah'ın elindedir.** Evrenin varoluşunu, bu varlığın kulluk hayatımızda yerini, bütün varlıkların yaratılış hikmetlerini sadece Allah bilir. **Ve kıyametin kopması** an melesidir, **ancak göz açıp kapayacak** kadar kısa **bir anda, hatta daha da hızlı** olup bitecektir. **Hiç kuşkusuz Allah, her şeye kadirdir.** İşte bakın, Rabb'inizin sonsuz kudreti, varlıklar üzerinde nasıl tecelli ediyor:

وَاللّٰهُ اَخْرَجَكُمْ مِنْ بُطُونِ اُمَّهَاتِكُمْ لَا تَعْلَمُونَ شَيْـًٔاۙ وَجَعَلَ لَكُمُ السَّمْعَ وَالْاَبْصَارَ
وَالْاَفْـِٔدَةَۙ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿٧٨﴾

78. Sizi, hiçbir şey bilmeyen minicik bebek**ler hâlinde annelerinizin karnından çıkaran;** kendisine kulluk edip **şükredesiniz diye size** duymanızı sağlayan **kulaklar,** görmenizi sağlayan **gözler ve** düşünmenizi sağlayan **gönüller veren Allah'tır.** O hâlde, size bahşedilen bu yetenekleri kullanarak çevrenizi dikkat ve ibretle inceleyin:

اَلَمْ يَرَوْا اِلَى الطَّيْرِ مُسَخَّرَاتٍ فٖي جَوِّ السَّمَٓاءِۜ مَا يُمْسِكُهُنَّ اِلَّا اللّٰهُۜ اِنَّ فٖي ذٰلِكَ
لَاٰيَاتٍ لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿٧٩﴾

79. Gökyüzünde Allah'ın koyduğu yasalara **boyun eğe**rek süzülüp uça**n kuşlara** ibret nazarıyla **bakmıyorlar mı?** Kuşlara bu olağanüstü kabiliyeti vererek ve onların uçmasını sağlayan kanunları yaratarak **onları** boşlukta **tutan ancak Allah'tır. Hiç kuşkusuz bunda, inan**maya gönlü ol**anlar için** Allah'ın yegâne Rab ve İlâh olduğunu gösteren ve O'nun sonsuz kudret ve ilmini gözler önüne seren nice işaretler, **nice deliller vardır.**

وَاللّٰهُ جَعَلَ لَكُمْ مِنْ بُيُوتِكُمْ سَكَنًا وَجَعَلَ لَكُمْ مِنْ جُلُودِ الْاَنْعَامِ بُيُوتًا
تَسْتَخِفُّونَهَا يَوْمَ ظَعْنِكُمْ وَيَوْمَ اِقَامَتِكُمْۙ وَمِنْ اَصْوَافِهَا وَاَوْبَارِهَا وَاَشْعَارِهَٓا اَثَاثًا
وَمَتَاعًا اِلٰى حٖينٍ ﴿٨٠﴾

80. Allah size, huzur ve güven içerisinde dinlenebileceğiniz evler inşa etme bilgi ve becerisini **verdi. Hayvan derilerinden de, hem yerleşik hayatta hem yolculuk sırasında** kolayca söküp **taşıyabileceğiniz** portatif evler ve **çadırlar; ayrıca onların yünlerinden, tüylerinden ve kıllarından belli bir süreye kadar** elbise, sergi ve döşemelik olarak kullanabileceğiniz dayanıklı **ev eşyaları ve** göz alıcı süs eşyaları, **gündelik eşyalar,** ticaret malları üretme imkân ve yeteneği **bahşetti.**

وَاللّٰهُ جَعَلَ لَكُمْ مِمَّا خَلَقَ ظِلَالًا وَجَعَلَ لَكُمْ مِنَ الْجِبَالِ اَكْنَانًا وَجَعَلَ لَكُمْ
سَرَابٖيلَ تَقٖيكُمُ الْحَرَّ وَسَرَابٖيلَ تَقٖيكُمْ بَاْسَكُمْۜ كَذٰلِكَ يُتِمُّ نِعْمَتَهُ عَلَيْكُمْ
لَعَلَّكُمْ تُسْلِمُونَ ﴿٨١﴾

81. Allah, yarattığı dağ, tepe, ağaç gibi **varlıklardan sizin için gölgelikler meydana getirdi. Dağlarda da,** yolculuk esnasında sığınabileceğiniz **barınaklar oluşturdu. Ayrıca sizi sıcağa** ve soğuğa **karşı koruyacak elbiseler, savaşta** düşman saldırısından **koruyacak zırhlar yap**ma imkân ve kudretini bağışla**dı. İşte** Allah, **size böyle mükemmel nimetler bahşediyor ki,** O'na yürekten boyun eğerek **teslim ol**up barış ve esenliğe ulaş**asınız.**

فَاِنْ تَوَلَّوْا فَاِنَّمَا عَلَيْكَ الْبَلَاغُ الْمُبٖينُ ﴿٨٢﴾

82. Ey Müslüman! Bütün bunlara rağmen yine de Allah'a kulluk etmekten **yüz çevirirlerse,** üzülme, bundan sen sorumlu değilsin. **Senin görevin ancak,** onlara hakikati **açıkça duyurmaktan ibarettir.**

Aslında onlar, hakikati gösteren yeterli delil bulamadıklarından inkârı tercih ediyor değiller:

يَعْرِفُونَ نِعْمَتَ اللّٰهِ ثُمَّ يُنْكِرُونَهَا وَاَكْثَرُهُمُ الْكَافِرُونَ ﴿٨٣﴾

83. Onlar Allah'ın bunca **nimetinin pekâlâ farkındadırlar, fakat** sırf işlerine gelmediği için **onu görmezlikten gelirler. Çünkü onların pek çoğu,** ahlâksız ve **nankör kimselerdir.** Peki, ilâhî mahkemenin kurulacağı Büyük Günü hiç düşünmüyorlar mı?

وَيَوْمَ نَبْعَثُ مِنْ كُلِّ اُمَّةٍ شَهِيدًا ثُمَّ لَا يُؤْذَنُ لِلَّذِينَ كَفَرُوا وَلَا هُمْ يُسْتَعْتَبُونَ

﴿٨٤﴾

84. O gün her toplumun içinden, vaktiyle onlara hak dini tebliğ etmiş olan Peygamber veya onun takipçisi olan davetçilerden **birer tanık getir**ip ümmetiyle yüzleştirerek hepsini hesaba çek**eceğiz.** O zaman şefaat konusunda **kâfirlere** herhangi bir **izin verilmeyeceği gibi,** o günkü **tövbeleri de asla kabul edilmeyecektir.**

وَاِذَا رَاَ الَّذِينَ ظَلَمُوا الْعَذَابَ فَلَا يُخَفَّفُ عَنْهُمْ وَلَا هُمْ يُنْظَرُونَ ﴿٨٥﴾

85. Ve zalimler kendilerini bekleyen korkunç **azabı gördüklerinde,** feryatları ve çırpınışları onlara fayda vermeyecek; **ne azapları hafifletilecek, ne de yüzlerine bakılacak!**

وَاِذَا رَاَ الَّذِينَ اَشْرَكُوا شُرَكَٓاءَهُمْ قَالُوا رَبَّنَا هٰٓؤُلَٓاءِ شُرَكَٓاؤُنَا الَّذِينَ كُنَّا نَدْعُوا مِنْ
دُونِكَۚ فَاَلْقَوْا اِلَيْهِمُ الْقَوْلَ اِنَّكُمْ لَكَاذِبُونَۚ ﴿٨٦﴾

86. Müşrikler, vaktiyle Allah'a **ortak kabul ettikleri** putlarını ve putlaştırdıkları liderleri**ni** o Gün karşılarında **görünce, "Ey Rabb'imiz!" diyecekler, "Seni bırakıp da kendilerine yalvarıp medet umduğumuz** ve böylece Sana **ortak** koştuğumuz ilâh**larımız işte bunlar!** Bizi onlar yoldan çıkardı ya Rab!**" Buna karşılık onlar,** "Hayır! Biz sizi buna zorlamadık! Hatta bizi ilâh edindiğinizden haberimiz bile yoktu, **siz kesinlikle yalancısınız!" diyerek müşriklere cevap verecekler.**

وَاَلْقَوْا اِلَى اللّٰهِ يَوْمَئِذٍ السَّلَمَ وَضَلَّ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَفْتَرُونَ ﴿٨٧﴾

87. Vaktiyle Allah'a başkaldıran kâfirler, **işte O gün Allah'a tamamen boyun eğecekler. Uydurdukları** hayal ürünü tanrılar, şefaatçiler, o gün **onları yüzüstü bırakıp ortalıktan kaybolmuş** ve hepsinin batıl ve asılsız olduğu gün gibi ortaya çıkmıştır.

اَلَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللّٰهِ زِدْنَاهُمْ عَذَابًا فَوْقَ الْعَذَابِ بِمَا كَانُوا
يُفْسِدُونَ ﴿٨٨﴾

88. Allah'ın ayetlerini **inkâr eden ve** bununla da kalmayıp, başkalarını da **Allah yolundan çevirmeye çalışanlara, yaptıkları** katmerli **bozgunculuk yüzünden kat kat azap edeceğiz.** Böylece hem kendi işledikleri suçların, hem de başkalarının işlemesine sebep oldukları günahların cezasını çekecekler.

وَيَوْمَ نَبْعَثُ فِى كُلِّ اُمَّةٍ شَهِيدًا عَلَيْهِمْ مِنْ اَنْفُسِهِمْ وَجِئْنَا بِكَ شَهِيدًا عَلٰى
هٰٓؤُلَٓاءِۜ وَنَزَّلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ تِبْيَانًا لِكُلِّ شَيْءٍ وَهُدًى وَرَحْمَةً وَبُشْرٰى
لِلْمُسْلِمِينَ ﴿٨٩﴾

89. Ve o gün her ümmetten, kendileri hakkında şahitlik edecek **birer** Peygamberi şahit **getireceğiz. Seni de** ey Muhammed, Kur'an'ı tebliğ ettiğin **şu** insa**nlara şahit tutacağız.** (6. En'am: 19) İşte bu yüzden **Biz sana,** insanlığı dünyada ve âhirette kurtuluşa ulaştıracak **her şeyi açıklamak ve** yalnızca Allah'a boyun eğen **Müslümanlara bir hidayet rehberi, bir rahmet kaynağı ve bir** kurtuluş **müjde**si **olmak üzere bu Kitabı gönderdik.** Ve bakın Allah, sağlıklı ve dengeli bir toplumun temel dayanaklarını nasıl açıklıyor:

اِنَّ اللّٰهَ يَاْمُرُ بِالْعَدْلِ وَالْاِحْسَانِ وَاِيتَٓائِ ذِى الْقُرْبٰى وَيَنْهٰى عَنِ الْفَحْشَٓاءِ
وَالْمُنْكَرِ وَالْبَغْيِۚ يَعِظُكُمْ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ ﴿٩٠﴾

90. Hiç kuşkusuz Allah, insanlara karşı **âdil davranmayı,** olabildiğince merhametli, güler yüzlü, nazik ve lütufkâr davranarak daima **iyilik yapmayı ve** özellikle **yakın** akrabaya, komşulara, dost ve arkadaş**lara** cömertçe **ikramda bulunmayı** ve acılarını, mutluluklarını paylaşarak onlarla sürekli ve samimî bir dostluk ortamında olmayı **emrediyor.**

Buna karşılık zina, fuhuş, cinsel sapıklık, çıplaklık gibi yüz kızartıcı ve **utanç verici işleri,** gerek Kur'an'ın, gerekse sünnetin asla onaylamayacağı görgüsüzlük, edepsizlik, terbiyesizlik türünden **çirkinlikleri ve** hak ve hukuka aykırı, onur kırıcı, **saldırganca tutum ve davranışları yasaklıyor.**

Bakın, Allah **size** böyle güzelce **öğütler veriyor ki, düşünüp** ibret alasınız**:**

وَاَوْفُوا بِعَهْدِ اللّٰهِ اِذَا عَاهَدْتُمْ وَلَا تَنْقُضُوا الْاَيْمَانَ بَعْدَ تَوْكِيدِهَا وَقَدْ جَعَلْتُمُ
اللّٰهَ عَلَيْكُمْ كَفِيلاًۜ اِنَّ اللّٰهَ يَعْلَمُ مَا تَفْعَلُونَ ﴿٩١﴾

91. Allah adına söz verdiğiniz zaman, sözünüzü mutlaka yerine getirin; karşınızdakine her türlü güvenceyi vererek **pekiştirdiğiniz yeminlerinizi, —hem de** sözünüzde duracağınıza dair **Allah'ı kendinize şahit tutmuşken— sakın bozmaya kalkışmayın!** Unutmayın ki **Allah, yaptığınız her şeyi biliyor** ve günün birinde hepsinin hesabını soracaktır.

وَلَا تَكُونُوا كَالَّتِى نَقَضَتْ غَزْلَهَا مِنْ بَعْدِ قُوَّةٍ اَنْكَاثًاۜ تَتَّخِذُونَ اَيْمَانَكُمْ دَخَلاً
بَيْنَكُمْ اَنْ تَكُونَ اُمَّةٌ هِىَ اَرْبٰى مِنْ اُمَّةٍۜ اِنَّمَا يَبْلُوكُمُ اللّٰهُ بِهٖۜ وَلَيُبَيِّنَنَّ لَكُمْ يَوْمَ
الْقِيٰمَةِ مَا كُنْتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ ﴿٩٢﴾

92. Bir millet diğerlerinden ekonomik, siyasî veya askerî yönden **daha güçlü diye, sakın** "toplumsal çıkarlar" adına ikide bir sözünüzden cayarak antlaşma ve **yeminlerinizi bir aldatma aracı hâline getirmeyin. Tıpkı** bin bir zahmetle **eğirip sıkıca sardığı iplik yumağını** gereksiz yere **çözüp dağıtan** yaşlı kadınlar **gibi** davranarak, yeminlerle pekiştirdiğiniz sözlerinizi bozmayın. Unutmayın ki, diğer toplumlardan daha güçlü oluşunuz, onlara haksızlık yapmanız için size bir imtiyaz vermez. Doğrusu **Allah, bütün bunlarla sizi yalnızca imtihan etmektedir ve hiç kuşkunuz olmasın ki, O anlaşmazlığa düştüğünüz her konuyu Mahşer Gününde** hükme bağlayacak ve yaptıklarınızı **size** bir bir **açıklayacaktır.** Öyleyse, insanları Allah'ın dinine yönlendirme amacıyla bile olsa, verdiğiniz sözden dönmeyin ve asla yalan söylemeyin!

وَلَوْ شَٓاءَ اللّٰهُ لَجَعَلَكُمْ اُمَّةً وَاحِدَةً وَلٰكِنْ يُضِلُّ مَنْ يَشَٓاءُ وَيَهْدِى مَنْ يَشَٓاءُۜ
وَلَتُسْـَٔلُنَّ عَمَّا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٩٣﴾

93. Çünkü **Allah dileseydi, hepinizi** melekler gibi Allah'a kulluk eden **tek tip bir toplum yapabilirdi, fakat** böyle yapmadı. Bunun yerine, size iyiyi kötüyü ayırt etme yeteneği vererek dilediğiniz inanç ve hayat tarzını

seçme konusunda sizi özgür bıraktı. Böylece Allah, doğru yoldan uzaklaşmak **isteyeni sapıklıkta bırakır,** samimî olarak doğruya, gerçeğe ulaşmak **isteyeni de doğru yola iletir.** Unutmayın, hepiniz bir gün Allah'ın huzuruna çıkacak ve **yaptıklarınızdan dolayı mutlaka sorguya çekileceksiniz.**

وَلَا تَتَّخِذُٓوا اَيْمَانَكُمْ دَخَلاً بَيْنَكُمْ فَتَزِلَّ قَدَمٌ بَعْدَ ثُبُوتِهَا وَتَذُوقُوا السُّٓوءَ بِمَا
صَدَدْتُمْ عَنْ سَبِيلِ اللّٰهِۚ وَلَكُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿٩٤﴾

94. O hâlde, ey inananlar! Antlaşma yaptığınız kimseler kâfir bile olsalar, **sakın yeminlerinizi aranızda bir aldatma aracı olarak kullanmayın! Aksi hâlde,** doğru yolda **sapasağlam duran ayak**larınız **kayıverir de,** hal ve hareketlerinizle insanları dinden soğutup **Allah'ın yolundan çevirdiğiniz için** yaptığınız **kötülüğü**n acı meyvelerini daha bu dünyada **tadarsınız ve** ayrıca **âhirette de ağır bir cezaya çarptırılırsınız!**

وَلَا تَشْتَرُوا بِعَهْدِ اللّٰهِ ثَمَنًا قَلِيلاًۜ اِنَّمَا عِنْدَ اللّٰهِ هُوَ خَيْرٌ لَكُمْ اِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ
﴿٩٥﴾

95. Allah'a verdiğiniz sözü, birkaç kuruşluk dünya menfaati uğrun**a değişmeyin!** Unutmayın ki, **Allah'ın katındaki** sonsuz nimet**ler, sizin için çok daha hayırlıdır, eğer** bunun değerini **bilirseniz!**

مَا عِنْدَكُمْ يَنْفَدُ وَمَا عِنْدَ اللّٰهِ بَاقٍۜ وَلَنَجْزِيَنَّ الَّذِينَ صَبَرُٓوا اَجْرَهُمْ بِاَحْسَنِ مَا
كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٩٦﴾

96. Çünkü şu an **elinizde olan** gelip geçici nimetler, eninde sonunda **yok olmaya mahkûmdur. Allah katındaki** âhiret nimetleri **ise ebedidir. Üstelik** doğruluktan ayrılmamak için sıkıntılar karşısında **sabredip direnenleri, yaptıklarının en güzeliyle ödüllendireceğiz.** Hem bu ödül sadece âhirete özgü de değildir:

مَنْ عَمِلَ صَالِحًا مِنْ ذَكَرٍ اَوْ اُنْثٰى وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَنُحْيِيَنَّهُ حَيٰوةً طَيِّبَةًۚ وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ
اَجْرَهُمْ بِاَحْسَنِ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٩٧﴾

97. Erkek olsun kadın olsun, her kim Allah'a ve âhiret gününe **inanarak iyi ve yararlı işler yaparsa, onlara** hem bu dünyada hem de âhirette **güzel ve hoş bir hayat yaşatacağız ve onları, yaptıkları işlerin en güzeli neyse ona göre ödüllendireceğiz.**

Fakat inkârcılar, sinsi propagandalarla Kur'an üzerinde şüpheler oluşturmaya, seni Allah'ın kitabından koparmaya çalışacaklar. Bunu başaramayınca, en azından onu doğru anlamanı engellemek için ayetlerin anlamını çarpıtıp hak ile batılı uzlaştırma yoluna gidecekler. İşte bütün bu saldırılara karşı:

فَاِذَا قَرَاْتَ الْقُرْاٰنَ فَاسْتَعِذْ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿٩٨﴾

98. Kur'an okuyacağın zaman, ilâhî rahmetten **kovulmuş** her türlü **şeytan**ın vesvese ve ayartmaların**dan Allah'a sığın!**

اِنَّهُ لَيْسَ لَهُ سُلْطَانٌ عَلَى الَّذِينَ اٰمَنُوا وَعَلٰى رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ ﴿٩٩﴾

99. Gerçek şu ki, şeytanın, iman edip Rab'lerine güvenen kimseler üzerinde herhangi bir zorlayıcı gücü ve otoritesi **yoktur.**

اِنَّمَا سُلْطَانُهُ عَلَى الَّذِينَ يَتَوَلَّوْنَهُ وَالَّذِينَ هُمْ بِهِ مُشْرِكُونَ ﴿١٠٠﴾

100. Onun hükmü ancak, zaten yoldan çıkmış olup da, kendi iradeleriyle **onu** hayatı yönlendirme ve kendileri için karar almaya yetkili bir **dost olarak benimseyenlerin ve** para, şöhret, makam, itibar gibi şeylere tapınırcasına bağlanarak ruhlarını şeytana teslim eden ve böylece **onu** Allah'a **ortak koşanların üzerinde geçeridir.** İşte o şeytanlar, daha önceki şeriatların yürürlükten kaldırılmasının ilahi hikmete aykırı olacağını söyleyerek Kur'an hakkında kalplere şüphe düşürmeye çalışıyorlar:

وَاِذَا بَدَّلْنَٓا اٰيَةً مَكَانَ اٰيَةٍۙ وَاللّٰهُ اَعْلَمُ بِمَا يُنَزِّلُ قَالُٓوا اِنَّمَٓا اَنْتَ مُفْتَرٍۜ بَلْ اَكْثَرُهُمْ لَا
يَعْلَمُونَ ﴿١٠١﴾

101. Biz bir ayetin yerine başka **bir ayet getirdik mi,** yani daha önceki ümmetlere gönderdiğimiz kitapları yürürlükten kaldıran yeni bir kitap ve yeni bir şeriat gönderdik mi, **Allah** insanlığın her aşamasında **neler gönderdiğini** ve göndereceğini herkesten **daha iyi bildiği hâlde,** inkârcılar, **"**Ey Muhammed! **Sen ancak,** uydurduğu sözleri Allah'a nispet eden **bir yalancısın!** Daha önce gönderilen kutsal kitaplar dururken, Allah niçin yeni bir kitap göndersin ki?" **derler. Hayır, doğrusu onların çoğu,** bütün ilâhî kitapların aynı kaynaktan geldiğini ve Kur'an'ın, daha önce tahrif edilen, anlamı çarpıtılan kitapları yeniden aslî şekline kavuşturan son ilâhî kitap olduğunu **bilmezler.**

قُلْ نَزَّلَهُ رُوحُ الْقُدُسِ مِنْ رَبِّكَ بِالْحَقِّ لِيُثَبِّتَ الَّذِينَ اٰمَنُوا وَهُدًى وَبُشْرٰى
لِلْمُسْلِمِينَ ﴿١٠٢﴾

102. Onlara **de ki: "Bu** Kur'an**'ı,** bir zamanlar Musa'ya Tevrat'ı, İsa'ya İncil'i getirmiş olan **Kutsal Ruh** Cebrail, **inananları**n kalbini **pekiştirmek ve** Allah'ın emrine **boyun eğenler için bir kılavuz ve müjde olmak üzere Rabb'inin katından** apaçık **hak** bir kitap **olarak indirmiştir."**

Şeytanın dostları, Kur'an hakkında zihinleri bulandırmak için propagandaya devam edecekler:

وَلَقَدْ نَعْلَمُ اَنَّهُمْ يَقُولُونَ اِنَّمَا يُعَلِّمُهُ بَشَرٌۜ لِسَانُ الَّذِي يُلْحِدُونَ اِلَيْهِ اَعْجَمِيٌّ
وَهٰذَا لِسَانٌ عَرَبِيٌّ مُبِينٌ ﴿١٠٣﴾

103. Ey şanlı Elçi! **Biz onların, "Ona** bu Kur'an'ı **olsa olsa** Tevrat ve İncil hakkında bilgisi olan **bir insan öğretiyordur.** Çünkü Muhammed'in, böylesine harikulâde bir eser meydana getirmesi ve geçmiş kavimler, Peygamber kıssaları, kıyamet, âhiret, evrenin ve insanın yaratılışı ve benzeri konularda bu kadar kapsamlı ve isabetli bilgiler vermesi aklen imkânsızdır. Öyleyse ona bu kitabı, hitabet ve belâgat konusunda hiç kimsenin kendisiyle boy ölçüşemeyeceği bir kişi öğretiyor. Bu da olsa olsa, vaktiyle Yahudi ve Hristiyanlardan bir şeyler öğrenmiş olan kölelerimizden biridir. Nitekim Muhammed'in zaman zaman bu kölelerle konuştuğunu görüyoruz." **dediklerini elbette biliyoruz.**

Oysa Kur'an'ın meydan okuması karşısında düştükleri acziyeti itiraf eden bu adamlar, onun beşer üstü bir kaynaktan geldiğini pekâlâ bilirler. Kaldı ki, **onların** Kur'an'ı Muhammed'e öğrettiğini **iddia ettikleri adamın dili yabancı olduğu** ve bu kişi doğru dürüst Arapça konuşamadığı **hâlde, bu** Kur'an bütün Arap edebiyatçılarını acze düşüren pürüzsüz, **dupduru Arapça dili** ile gönderilmiş eşsiz bir mucize**dir.** Üstelik Kur'an, Yahudilerin seçkin ve ayrıcalıklı bir millet olduğu, Âdem'in işlediği günah yüzünden bütün insanların günahkâr olarak doğduğu, İsa Peygamberin çarmıha gerilerek insanlığın günahına kefaret olduğu, onun Allah'ın —hâşâ— oğlu olduğu gibi birçok konuda Yahudi ve Hristiyanların iddialarını reddediyor ve bunların aslını esasını tüm açıklığıyla ortaya koyuyor. Bu durumda, kibir ve inatla hakikati

reddeden zalimlerden başka kim, bu kitabın üç beş kelimeden fazla Arapça bilmeyen yabancı bir köle tarafından yazdırıldığını iddia edebilir?

إِنَّ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِاٰيَاتِ اللّٰهِۙ لَا يَهْدِيهِمُ اللّٰهُ وَلَهُمْ عَذَابٌ اَلِيمٌ ﴿١٠٤﴾

104. Allah, ayetlerine iman etmemekte direten bu zalim**leri doğru yola iletmeyecektir. İşte onların hakkı can yakıcı bir azaptır!** Çünkü onlar, daha önce kendisini “güvenilir adam (el-emin)” unvanıyla çağırdıkları, kendisine duydukları kin ve nefrete rağmen değerli eşyalarını emanet ettikleri dürüstlük timsali bir Peygamberi —sırf Kur’an’ı reddetmek için— yalancılıkla suçladılar. Oysa yalan söylemek, inanan bir kimsenin yapacağı bir iş değildir.

اِنَّمَا يَفْتَرِي الْكَذِبَ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِاٰيَاتِ اللّٰهِۚ وَاُو۬لٰٓئِكَ هُمُ الْكَاذِبُونَ ﴿١٠٥﴾

105. Yalanı, iftirayı ve düzmece iddiaları, **ancak Allah’ın ayetlerine inanmayanlar uydurur, işte asıl yalancılar onlardır.** Peki, baskı ve işkence altında bulunan bir Müslüman, kendisini bundan kurtarmak için yalan söyleyebilir mi? Böyle bir durumda, Ammar bin Yâsir’in yaptığı gibi dininden döndüğünü söylese, gerçekten kâfir olur mu?

İnkârcılar, Ammar ile ana-babasını zorla dinlerinden döndürmek istediler. Onlar buna direnince, önce annesi Sümeyye’yi, ardından babası Yâsir’i şehit ettiler. Fakat işkencelere daha fazla dayanamayan Ammar, onların duymak istediği sözleri söyleyerek ölümden kurtuldu ve büyük bir üzüntü içinde Peygamber’in yanına geldi. Bunun üzerine, aşağıdaki ayetler nazil oldu:

مَنْ كَفَرَ بِاللّٰهِ مِنْ بَعْدِ اِيمَانِه۪ٓ اِلَّا مَنْ اُكْرِهَ وَقَلْبُهُ مُطْمَئِنٌّ بِالْا۪يمَانِ وَلٰكِنْ مَنْ
شَرَحَ بِالْكُفْرِ صَدْرًا فَعَلَيْهِمْ غَضَبٌ مِنَ اللّٰهِۚ وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿١٠٦﴾

106. Her kim iman ettikten ve İslâm’ın güzelliklerini bizzat yaşadıktan **sonra** yeniden küfre dönerek **Allah’ın** dinini **inkâr edecek olursa, —**tabii ki bundan maksat, **kalbi imanla dopdolu olduğu hâlde, baskı altında inkâr etmiş görünenler değil, tam tersine,** imanın coşkusunu tatmış olmasına rağmen **gönlünü** yeniden **inkâra aç**ıp da İslâm’a aykırı herhangi bir inanç veya ideolojiyi bilerek ve isteyerek onaylay**an kimseler**dir**— işte Allah’ın** kahredici **gazabı onların üzerindedir ve onlar için korkunç bir azap vardır.**

Demek ki, baskı altında bulunan bir Müslüman, öldürülme veya bir uzvunun kesilmesi gibi hayati bir tehlikeyle yüz yüze geldiğinde —her ne kadar şehadeti göze alıp direnmesi daha faziletli ise de— kendisini kurtarmak için diliyle inkâr edebilir. Ancak şu da var ki, Peygamberlerin ve onların temsilcisi konumundaki İslâm âlimlerinin, her ne sebeple olursa olsun İslâm’ı inkâr anlamına gelebilecek beyanatta bulunmaları caiz değildir. Çünkü halk, İslâm’ın hükümlerini onlardan öğrenir. Dolayısıyla âlimlerin sözleri bir anlamda hüccet olduğundan ve yalnızca kendilerini değil, onlara itaat etmekle yükümlü olan bütün Müslümanları bağladığından, onların dini hükümler konusunda yalan söylemeleri kesinlikle doğru değildir.

Öte yandan, eğer bir Müslüman maaşının kesilmesi, makamının elinden alınması, eğitim hakkından mahrum bırakılması gibi daha aşağı derecede bir baskı ile karşılaşırsa, yalnızca diliyle bile olsa inkâr edemez, ederse —her ne kadar kâfir olmasa da— günaha girmiş olur. Ancak daha da ileri gidip “gönlünü inkâra açarak” kâfirliği benimsediği takdirde, dinden çıkarak Allah’ın gazabına müstahak olur. Peki, bir insan niçin inkâra yönelir?

ذٰلِكَ بِاَنَّهُمُ اسْتَحَبُّوا الْحَيٰوةَ الدُّنْيَا عَلَى الْاٰخِرَةِۙ وَاَنَّ اللّٰهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ
الْكَافِرِينَ ﴿١٠٧﴾

107. Çünkü onlar, basit çıkarlar peşinde koşarak **bu dünya hayatını âhirete tercih ettiler. Allah ise,** hakikati bile bile **inkâr eden bir toplumu asla doğru yola iletmez.**

اُو۬لٰٓئِكَ الَّذِينَ طَبَعَ اللّٰهُ عَلٰى قُلُوبِهِمْ وَسَمْعِهِمْ وَاَبْصَارِهِمْۚ وَاُو۬لٰٓئِكَ هُمُ الْغَافِلُونَ
﴿١٠٨﴾

108. İşte onlar, Allah tarafından konulan yasalar gereğince, **kalpleri, kulakları ve gözleri mühürlemiş olan kimselerdir.** Başlarına gelecekleri hiç düşünmeden **gaflet** ve cehalet **içinde yüzenler işte onlardır.**

لَا جَرَمَ اَنَّهُمْ فِي الْاٰخِرَةِ هُمُ الْخَاسِرُونَ ﴿١٠٩﴾

109. Hiç kuşkunuz olmasın ki, âhirette tümüyle **kaybedecek olanlar da** yalnızca **onlardır!**

ثُمَّ اِنَّ رَبَّكَ لِلَّذِينَ هَاجَرُوا مِنْ بَعْدِ مَا فُتِنُوا ثُمَّ جَاهَدُوا وَصَبَرُواۙ اِنَّ رَبَّكَ مِنْ
بَعْدِهَا لَغَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١١٠﴾

110. Ve ayrıca şunu da bil ki, **senin Rabb’in,** gerek uğradıkları baskı ve işkenceler, gerekse dünya malına aşırı tutkuları yüzünden dinlerini terk ederek **fitneye kapıldıktan sonra** yeniden kendisini toparlayan, bu hâle düşmelerine sebep olan ülkeyi, ortamı veya arkadaş çevresini terk edip, Müslümanca yaşayabilecekleri bir yere **hicret eden, ardından da** zulüm ve haksızlıkların yeryüzünden kaldırılması için Allah yolunda **cihada katılan ve** bu uğurda karşılaşacağı zorluklara göğüs gererek **sabreden** o tövbekâr mümin**lere karşı,** evet, yaşadıkları **bun**ca acı tecrübelere, düştükleri nahoş durumlara **rağmen,** elbette **senin Rabb’in** onlara karşı **bağışlayıcı, merhametlidir.** Hem bu dünyada, hem de mahşer gününde:

يَوْمَ تَأْتِي كُلُّ نَفْسٍ تُجَادِلُ عَنْ نَفْسِهَا وَتُوَفّٰى كُلُّ نَفْسٍ مَا عَمِلَتْ وَهُمْ لَا
يُظْلَمُونَ ﴿١١١﴾

111. O gün her insan, kendi canının derdine düşmüş bir hâlde Allah’ın huzuruna **gelecek ve herkese yaptıklarının karşılığı eksiksiz verilecek ve hiç kimseye** zerre kadar **haksızlık edilmeyecektir.** Fakat inkârcılık, insanlığı sadece âhirette değil, dünyadayken de felâketlere sürükleyecektir:

وَضَرَبَ اللّٰهُ مَثَلًا قَرْيَةً كَانَتْ اٰمِنَةً مُطْمَئِنَّةً يَأْتِيهَا رِزْقُهَا رَغَدًا مِنْ كُلِّ مَكَانٍ
فَكَفَرَتْ بِاَنْعُمِ اللّٰهِ فَاَذَاقَهَا اللّٰهُ لِبَاسَ الْجُوعِ وَالْخَوْفِ بِمَا كَانُوا يَصْنَعُونَ ﴿١١٢﴾

112. Allah size, her çağda benzerlerini görebileceğiniz **bir örnek veriyor: Bir memleket vardı,** halkı **güven ve huzur içinde yaşıyordu. Rızıkları da dört bir yandan bol bol geliyordu. Derken bunlar, Allah’ın** emirlerine başkaldırarak, O’nun **nimetlerine karşı nankörlük ettiler. Bunun üzerine Allah,** bir kıtlık, bir deprem, bir iç savaş, bir ekonomik kriz gönderdi ve **işledikleri** günahlar **yüzünden tüm ülkeyi kasıp kavuran açlık ve korkuyu onlara tattırdı.**

وَلَقَدْ جَٓاءَهُمْ رَسُولٌ مِنْهُمْ فَكَذَّبُوهُ فَاَخَذَهُمُ الْعَذَابُ وَهُمْ ظَالِمُونَ ﴿١١٣﴾

113. Doğrusu onlara, kendi içlerinden ve kendi dillerini konuşan **bir Elçi** veya elçinin misyonunu yüklenen davetçiler **gelmiş** ve Allah’ın ayetlerini onlara açıkça

tebliğ etmişti. **Fakat onlar onu yalanladılar** ve inananlara hayat hakkı tanımadılar. Onlar böyle **zulmedip dururlarken, o** sözü edilen **azap onları kıskıvrak yakalayıverdi!** İşte bu feci akıbete uğramak istemiyorsanız, Allah'ın emirlerine sımsıkı sarılmalı, özellikle haram ve helâli belirleme konusunda, yalnızca O'nun verdiği hükümleri ölçü almalısınız:

فَكُلُوا مِمَّا رَزَقَكُمُ اللّٰهُ حَلَالًا طَيِّبًاۖ وَاشْكُرُوا نِعْمَتَ اللّٰهِ اِنْ كُنْتُمْ اِيَّاهُ تَعْبُدُونَ
﴿١١٤﴾

114. Öyleyse ey insanlar, **Allah'ın size verdiği helâl ve temiz rızıkları** afiyetle **yiyin ve eğer gerçekten yalnızca Allah'a kulluk ediyorsanız, O'nun bağışladığı nimetlere** söz ve davranışlarınızla **şükredin.** Ve sakın, Allah'ın helâl kıldığı nimetleri haram kılmaya kalkışmayın:

اِنَّمَا حَرَّمَ عَلَيْكُمُ الْمَيْتَةَ وَالدَّمَ وَلَحْمَ الْخِنْزِيرِ وَمَٓا اُهِلَّ لِغَيْرِ اللّٰهِ بِهٖۚ فَمَنِ اضْطُرَّ
غَيْرَ بَاغٍ وَلَا عَادٍ فَاِنَّ اللّٰهَ غَفُورٌ رَح۪يمٌ ﴿١١٥﴾

115. O size ancak leşi, kanı, domuz etini ve Allah'tan başkası adına kesilenleri haram kılmıştır.

Leş: İslâmî usullere göre boğazlanmadan ölmüş olan hayvandır. Ancak çekirge gibi böcek cinsinden küçük canlılar ve devamlı suda yaşayan hayvanlar boğazlanmadan ölmüş olsalar bile leş kapsamına girmezler.

Kan: Haram olan, akıcı kandır. Ete, dalağa, ciğere sinmiş olan kan ise helâldir.

Domuz eti: Domuzun sadece eti değil, yağı, kemiği, iliği vb. diğer bütün uzuvları da haramdır.

Allah'tan başkası adına kesilenler: Allah'tan başka bir varlık adına kurban edilen hayvanın eti yenmez. Aynı şekilde, Allah'ın adı kasten terk edilerek yahut O'nun adıyla olsa bile putların ve kendisine tapınılan diğer varlıkların önünde kesilenleri yemek de haramdır.

Ama kim de, başkasını tehlikeye düşürecek biçimde onların hakkına **saldırmadan ve** yemek zorunda kaldığı **ölçüyü aşmadan,** yiyecek başka bir şey bulamama veya başkasının zorlaması gibi sebeplerle bunlardan **yemek zorunda kalırsa,** haramı arzu etmediği ve "fırsat bulmuşken bu yiyecekleri yiyeyim" demediği takdirde, sorumlu tutulmayacaktır. Çünkü **Allah çok bağışlayıcı, çok merhametlidir.** O hâlde iyiyi-kötüyü, doğruyu-eğriyi, helâli-haramı Allah'ın kitabından öğrenin. Sakın ola ki:

وَلَا تَقُولُوا لِمَا تَصِفُ اَلْسِنَتُكُمُ الْكَذِبَ هٰذَا حَلَالٌ وَهٰذَا حَرَامٌ لِتَفْتَرُوا عَلَى اللّٰهِ
الْكَذِبَۜ اِنَّ الَّذ۪ينَ يَفْتَرُونَ عَلَى اللّٰهِ الْكَذِبَ لَا يُفْلِحُونَۜ ﴿١١٦﴾

116. Dillerinizle uydurduğunuz yalanlara dayanarak, öyle rasgele **"Şu helâldir, bu haramdır!" demeyin, yoksa Allah'a karşı yalan uydurmuş olursunuz.** Unutmayın ki, **Allah'a karşı yalan uyduranlar, asla kurtuluşa eremezler.**

مَتَاعٌ قَل۪يلٌۖ وَلَهُمْ عَذَابٌ اَل۪يمٌ ﴿١١٧﴾

117. Onların yaptığı, âhiret nimetlerine göre **basit bir menfaat** olan dünya hayatının gelip geçici zevkleriyle oyalanmaktan ibarettir. Fakat öte dünyada, **onlar için can yakıcı bir azap vardır!**

İşte, yiyecekler konusunda kaçınmanız gereken haramlar yukarıda sayılanlardan ibarettir. Bunların dışında haramlar olduğunu öne sürenlere inanmayın. Gerçi:

وَعَلَى الَّذ۪ينَ هَادُوا حَرَّمْنَا مَا قَصَصْنَا عَلَيْكَ مِنْ قَبْلُۚ وَمَا ظَلَمْنَاهُمْ وَلٰكِنْ كَانُٓوا
اَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿١١٨﴾

118. Yahudilere de, sana daha önce 6. En'âm suresi 146. ayette **anlattığımız şeyleri haram kılmıştık.** Fakat bunlar her çağda geçerli olacak evrensel yasaklar değildi. Aksine, azgınlıklarından dolayı Yahudilere verilen ve yalnızca o döneme özgü bir cezaydı. **Biz ceza** vermekle **onlara zulmetmedik, tam tersine, onlar** sürekli suç işlemekle **kendi kendilerine zulmediyorlardı.** Fakat tövbe kapısı her zaman açıktır:

ثُمَّ اِنَّ رَبَّكَ لِلَّذ۪ينَ عَمِلُوا السُّٓوءَ بِجَهَالَةٍ ثُمَّ تَابُوا مِنْ بَعْدِ ذٰلِكَ وَاَصْلَحُٓواۙ اِنَّ رَبَّكَ
مِنْ بَعْدِهَا لَغَفُورٌ رَح۪يمٌ ﴿١١٩﴾

119. Evet, hiç kuşkusuz senin Rabb'in, cahillik edip de kötülük yapan, fakat Allah'ın rahmetinden ümit kesmeyip **hemen ardından tövbe eden ve** hatalarını telâfi ederek durumlarını **düzeltenlere karşı,** evet, **gerçekten senin Rabb'in,** işledikleri **bun**ca fenalıklar**dan sonra bile** kullarına karşı **çok bağışlayıcı, çok merhametlidir.**

اِنَّ اِبْرٰه۪يمَ كَانَ اُمَّةً قَانِتًا لِلّٰهِ حَن۪يفًاۜ وَلَمْ يَكُ مِنَ الْمُشْرِك۪ينَۙ ﴿١٢٠﴾

120. Gerçekten İbrahim, Allah'a yürekten **boyun eğen,** her türlü batıl inançtan, tüm eğri yollardan uzaklaşarak tek Tanrı inancına yönelen bir mümin, insanların haktan yüz çevirdiği bir dönemde tevhid sancağını tek başına omuzlayan bir önder, müminde bulunması gereken bütün erdemleri kendisinde toplayan örnek bir şahsiyet, âdeta tek başına **bir ümmetti.** Onun izinden gittiğini iddia eden Yahudi ve Hristiyanların birtakım Peygamberleri, hahamları, azizleri, melekleri yüceltip ilâhlaştırmasına karşılık, **o hiçbir zaman Allah'a ortak koşmamış** ve Allah'ın hiçbir kitabını veya elçisini yalanlamamış**tı.**

شَاكِرًا لِاَنْعُمِه۪ۜ اِجْتَبٰيهُ وَهَدٰيهُ اِلٰى صِرَاطٍ مُسْتَق۪يمٍ ﴿١٢١﴾

121. O, kendisini seçip yücelterek dosdoğru yola ileten Rabb'ine bağışladığı nimetlerden dolayı söz ve davranışlarıyla daima **şükrederdi.**

وَاٰتَيْنَاهُ فِي الدُّنْيَا حَسَنَةًۜ وَاِنَّهُ فِي الْاٰخِرَةِ لَمِنَ الصَّالِح۪ينَۜ ﴿١٢٢﴾

122. İşte bu yüzden, **ona bu dünyadayken iyilik**ler, güzellikler **vermiştik ve elbette o, âhirette de en iyiler arasındadır.**

Yahudilerin, Hristiyanların ve hatta müşriklerin iftiharla sahiplendikleri İbrahim, işte böyle bir inanca sahiptir. Ne var ki, bu dupduru tevhid inancı, —hem de onun izinden gittiğini öne süren insanlar tarafından— zamanla değiştirildi. İşte bu yüzden:

ثُمَّ اَوْحَيْنَٓا اِلَيْكَ اَنِ اتَّبِعْ مِلَّةَ اِبْرٰه۪يمَ حَن۪يفًاۜ وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِك۪ينَ ﴿١٢٣﴾

123. Ve şimdi, ey Muhammed, **sana da,** "Her türlü batıl inançtan, tüm eğri yollardan uzaklaşarak tek Tanrı inancına yönelen **ve Allah'tan başka ilâh tanımayan İbrahim'in** tebliğ ettiği o mükemmel **inanç sistemine tâbi ol!" diye emrettik.**

اِنَّمَا جُعِلَ السَّبْتُ عَلَى الَّذ۪ينَ اخْتَلَفُوا ف۪يهِۜ وَاِنَّ رَبَّكَ لَيَحْكُمُ بَيْنَهُمْ يَوْمَ
الْقِيٰمَةِ ف۪يمَا كَانُوا ف۪يهِ يَخْتَلِفُونَ ﴿١٢٤﴾

124. Vaktiyle Yahudiler için belirlenen **Cumartesi** günü çalışma yasağı ve buna benzer birtakım kısıtlama ve mecburiyetler, kıyamete kadar sürecek evrensel bir yasa değildi. Aksine, **yalnızca o** günün hürmetine uyup uymama konusu**nda anlaşmazlığa düşen** ve ilâhî ka-

nunlara karşı gelerek azgınlık eden o zamanki Yahudi**lere** bir ceza olarak **emredilmişti.** Fakat ona da itaat etmemişlerdi. Nitekim bugün de Son Elçiye ve Kur'an'a karşı geliyorlar. Fakat **mahşer gününde Rabb'in, anlaşmazlığa düştükleri her konuda aralarında hükmünü elbette verecektir!** O hâlde, ey Müslüman!

ادْعُ اِلٰى سَبِيلِ رَبِّكَ بِالْحِكْمَةِ وَالْمَوْعِظَةِ الْحَسَنَةِ وَجَادِلْهُمْ بِالَّتِي هِيَ اَحْسَنُۜ
اِنَّ رَبَّكَ هُوَ اَعْلَمُ بِمَنْ ضَلَّ عَنْ سَبِيلِهِ وَهُوَ اَعْلَمُ بِالْمُهْتَدِينَ ﴿١٢٥﴾

125. İnsanları, tatlı dille, **hikmetle ve** ibret verici **güzel öğütlerle Rabb'inin yoluna çağır.** Tartışmak gerektiğinde kaba ve kırıcı davranmadan, gönül incitmeden, akıl ve sağduyularına seslenerek **onlarla** tatlı bir üslupla, **en güzel şekilde tartış.** Bütün bunlara rağmen yine de inat edip yüz çevirirlerse, üzülme. **Unutma ki, Rabb'in kimlerin kendi yolundan saptığını çok iyi bilmektedir ve kimlerin doğru yolu izlediğini de en iyi bilen O'dur.** İnkârcıların inatla direnmelerine karşılık siz, olgunluk ve sabırla tebliğe devam edin. Fakat bu, zulüm ve haksızlık karşısında sessiz kalmanızı gerektirmez:

وَاِنْ عَاقَبْتُمْ فَعَاقِبُوا بِمِثْلِ مَا عُوقِبْتُمْ بِهٖ وَلَئِنْ صَبَرْتُمْ لَهُوَ خَيْرٌ لِلصَّابِرِينَ
﴿١٢٦﴾

126. Size yapılan bir saldırıyı **cezalandırmak istediğinizde,** ancak **size yapılan haksızlık oranında karşılık verin.** Bununla beraber, ceza verecek bir güce sahip olduğunuz hâlde, öfkenizi yenip af yolunu seçerek **sabrederseniz, elbette bu** asil davranış, —müminlerin onurunun zedelenmesine veya zalimlerin cesaret bulup iyice azgınlaşmalarına yol açmayacaksa— **sabredenler için çok daha hayırlıdır.**

وَاصْبِرْ وَمَا صَبْرُكَ اِلَّا بِاللّٰهِ وَلَا تَحْزَنْ عَلَيْهِمْ وَلَا تَكُ فِي ضَيْقٍ مِمَّا يَمْكُرُونَ ﴿١٢٧﴾

127. O hâlde, ey Müslüman! İnkârcıların çirkin sözlerine karşı **sabırla göğüs ger!** Bunun için de, Rabb'inle birlikteliğini bir an olsun kesintiye uğratma. Unutma ki, **senin bu güçlüklere göğüs germen, ancak Allah**'ın lütuf ve yardımı **sayesindedir. Onlar**ın yaptıkların**dan dolayı üzülme.** Allah'ın dinine karşı uydurdukları asılsız iddialar, **kurdukları hile ve tuzaklardan dolayı da yüreğin daralmasın.** Şundan emin ol ki, nihai zafer muhakkak inananların olacaktır:

اِنَّ اللّٰهَ مَعَ الَّذِينَ اتَّقَوْا وَالَّذِينَ هُمْ مُحْسِنُونَ ﴿١٢٨﴾

128. Çünkü Allah, daima kötülüklerden, fenalıklardan titizlikle **sakınan ve iyilik yapan kimselerle beraberdir.**

سُورَةُ الْاِسْرَاۤءِ ﴿١٧﴾

17. İSRA SURESİ

Mekke'de, hicretten bir yıl önce indirilmiştir. Surenin ilk ayetinde, Hz. Peygamber'in miracının ilk kısmı, yani Mekke'den Kudüs'e yaptığı mucizevî yolculuk anlatıldığından, "gece yürüyüşü" anlamına gelen "İsrâ" adını almıştır. Diğer bir adı da "Beni İsrail" olan sure, 111 ayettir.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

سُبْحَانَ الَّذِي اَسْرٰى بِعَبْدِهٖ لَيْلًا مِنَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ اِلَى الْمَسْجِدِ الْاَقْصَا
الَّذِي بَارَكْنَا حَوْلَهُ لِنُرِيَهُ مِنْ اٰيَاتِنَاۜ اِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ ﴿١﴾

1. O yüceler yücesi Allah **ki, mucizelerinden bir kısmını kendisine göstermek üzere, bir gece kulunu** Mekke'deki **Mescid-i Haram'dan** alıp, **bereketlerle kuşattığı** Peygamberler diyarı Kudüs'teki **Mescid-i Aksa'ya götürdü.** Böylece, bugüne kadar elden ele taşınan tevhid sancağını devralan Son Elçi, yeryüzünde kendisini bekleyen çetin mücadeleye hazırlanmak üzere, Rabb'inin huzurunda muhteşem mucizelere şahit oldu ve tüm insanlığı aydınlatacak mesajlarla yeniden aranıza döndü.

Hiç kuşkusuz O her şeyi **işiten,** her şeyi **gören** mutlak kudret sahibi**dir.**

وَاٰتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ وَجَعَلْنَاهُ هُدًى لِبَنِي اِسْرَاۤئِيلَ اَلَّا تَتَّخِذُوا مِنْ دُونِي
وَكِيلًاۜ ﴿٢﴾

2. Nitekim **Biz** bir zamanlar **Musa'ya** da, sonradan Tevrat adıyla anılacak olan kutsal **Kitabı vermiş ve onu, İsrail Oğulları'na** doğru yolu gösteren **bir rehber kılmıştık.** Ve o kitap aracılığıyla onlara şöyle emretmiştik: **"Sakın kendinize Benden başka** bir yardımcı, hayatınıza yön verecek bir efendi, **bir koruyucu edinmeyin!"**

ذُرِّيَّةَ مَنْ حَمَلْنَا مَعَ نُوحٍۜ اِنَّهُ كَانَ عَبْدًا شَكُورًا ﴿٣﴾

3. "Ey Nuh'la beraber gemide **taşıdığımız insanların soyundan gelenler!** Siz de çağınızın tufanlarından, toplumsal bunalımlardan, zulüm ve haksızlıklardan kurtulup dünya ve âhiret saadetine ulaşmak istiyorsanız, kendinize atanız Nuh'u örnek almalısınız. Çünkü **o, gerçekten** Rabb'ine **çok şükreden bir kuldu."**

وَقَضَيْنَا اِلٰى بَنِي اِسْرَاۤئِيلَ فِي الْكِتَابِ لَتُفْسِدُنَّ فِي الْاَرْضِ مَرَّتَيْنِ وَلَتَعْلُنَّ
عُلُوًّا كَبِيرًا ﴿٤﴾

4. Ve o kitapta, İsrail Oğulları'na uyarı amacıyla, ileride meydana gelecek şu olayları **bildirmiştik: "Muhakkak siz yeryüzünde iki defa** geniş çapta **bozgunculuk çıkaracak,** sahip olduğunuz güç ve servetle şımarıp küstahlaşarak **aşırı derecede taşkınlıklar yapacaksınız.** Fakat yaptığınız her bozgunculuğun ardından, büyük bir felâketle yüz yüze geleceksiniz:

فَاِذَا جَاۤءَ وَعْدُ اُولٰيهُمَا بَعَثْنَا عَلَيْكُمْ عِبَادًا لَنَا اُولِي بَاْسٍ شَدِيدٍ فَجَاسُوا خِلَالَ
الدِّيَارِۜ وَكَانَ وَعْدًا مَفْعُولًا ﴿٥﴾

5. Bu çıkaracağınız fesat ve bozgu**nlardan ilkinin** cezalandırılma **zamanı gelince, güçlü kuvvetli** ve acımasız **kullarımızı üstünüze salacağız. Öyle ki, bunlar** ülkenizi tamamen işgal edip hepinizi kılıçtan geçirecekler. Hatta **evlerin**izin **arasında** yakalayıp öldürecekleri bir Yahudi **arayacaklar.** Şüphesiz bu, **gerçekleşmesi kaçınılmaz bir vaattir.**

ثُمَّ رَدَدْنَا لَكُمُ الْكَرَّةَ عَلَيْهِمْ وَاَمْدَدْنَاكُمْ بِاَمْوَالٍ وَبَنِينَ وَجَعَلْنَاكُمْ اَكْثَرَ نَفِيرًا
﴿٦﴾

6. Sonra nihayet aklınız başınıza gelecek ve tövbe edip yeniden Allah'ın kitabına sarılacaksınız. Biz de, düşmanlarınıza karşı yeniden toparlanmanızı ve **onlara bir kez daha üstün gelmenizi sağlayacağız. Hem mal ve oğullarla** —yani ekonomik, toplumsal, siyasî ve askerî güç bakımından— **sizi destekleyecek, hem de**

genç ve dinamik bir nesil vererek **sayınızı çoğaltacağız.** Dolayısıyla:

إِنْ أَحْسَنْتُمْ أَحْسَنْتُمْ لِأَنْفُسِكُمْ وَإِنْ أَسَأْتُمْ فَلَهَا فَإِذَا جَاءَ وَعْدُ الْآخِرَةِ لِيَسُوءُوا
وُجُوهَكُمْ وَلِيَدْخُلُوا الْمَسْجِدَ كَمَا دَخَلُوهُ أَوَّلَ مَرَّةٍ وَلِيُتَبِّرُوا مَا عَلَوْا تَتْبِيرًا ﴿٧﴾

7. Eğer iyilik yaparsanız, aslında **kendinize iyilik etmiş olursunuz; kötülük yaptığınız takdirde de, yine** ancak **kendinize** kötülük etmiş olursunuz.

Fakat bir süre sonra, bu öğütleri unutacak ve ikinci kez geniş çaplı bir azgınlığa girişeceksiniz. **Böylece ikinci vaadin** gerçekleşme **zamanı gelince,** yine sizi cezalandırmak için, onurunuzu ayaklar altına alarak **yüzünüzü karartacak, daha önceki** işgal kuvvetlerinin girdikleri **gibi yine** Kudüs'e, **Mescid-i Aksa'ya gir**ip tüm kutsal değerlerinizi çiğne**yecek ve ele geçirdikleri her şeyi tamamen kırıp geçirecek** güçlü ve acımasız düşmanlar salacağız üzerinize.

Fakat her şeye rağmen, yine de tövbe edip kurtulmak için geç kalmış sayılmazsınız:

عَسَىٰ رَبُّكُمْ أَنْ يَرْحَمَكُمْ وَإِنْ عُدْتُمْ عُدْنَا وَجَعَلْنَا جَهَنَّمَ لِلْكَافِرِينَ حَصِيرًا ﴿٨﴾

8. Eğer Son Elçiye iman ederseniz, **Rabb'inizin size acıyıp merhamet etmesini umabilirsiniz. Fakat** inkâr ve azgınlığa **geri dönerseniz, Biz de** sizi cezalandırmaya **geri döneriz!** Gerçekten **biz, cehennemi kâfirlere** bir cezaevi, **bir zindan yapmışızdır!**

Fakat bu zindandan kurtuluş yolunu da göstermekteyiz:

إِنَّ هَٰذَا الْقُرْآنَ يَهْدِي لِلَّتِي هِيَ أَقْوَمُ وَيُبَشِّرُ الْمُؤْمِنِينَ الَّذِينَ يَعْمَلُونَ
الصَّالِحَاتِ أَنَّ لَهُمْ أَجْرًا كَبِيرًا ﴿٩﴾

9. Hiç kuşkusuz bu Kur'an, insanlığı en güzel, **en doğru yola iletir ve** gösterdiği yolda yürüyerek **güzel davranışlar ortaya koyan müminlere, kendilerini büyük bir mükâfatın beklediğini müjdeler.**

وَأَنَّ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ أَعْتَدْنَا لَهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا ﴿١٠﴾

10. Ve gerek sözleri, gerek davranışlarıyla **öte dünyanın varlığını inkâr edenlere, kendileri için can yakıcı bir azap hazırladığımızı** bildirerek onları uyarır.

Hal böyleyken:

وَيَدْعُ الْإِنْسَانُ بِالشَّرِّ دُعَاءَهُ بِالْخَيْرِ وَكَانَ الْإِنْسَانُ عَجُولًا ﴿١١﴾

11. İnsanoğlu Allah'tan **güzel şeyler istercesine, kötülükleri isteyip durur.** Çünkü **insan**oğlu **pek acelecidir.** Peşin olan şeylere düşkündür. Bu yüzden âhireti dünyada yaşamak ister. Kendisini bekleyen mükâfatı ve azabı hiç hesaba katmadan, felâketle sonuçlanacak dileklerde bulunur. Kötülükle karşılaşacağını bildiği hâlde, kendisine hâkim olamayıp Rabb'ine isyan eder. İlâhî tehditlerin doğruluğunun ispatı için mucizeler, kerametler gösterilmesini bekler. Oysa evrendeki şu mükemmel düzen, Allah'ın varlığını, birliğini, adalet, kudret, hikmet ve merhametini açıkça ortaya koyan birer mucizedir:

وَجَعَلْنَا اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ آيَتَيْنِ فَمَحَوْنَا آيَةَ اللَّيْلِ وَجَعَلْنَا آيَةَ النَّهَارِ مُبْصِرَةً
لِتَبْتَغُوا فَضْلًا مِنْ رَبِّكُمْ وَلِتَعْلَمُوا عَدَدَ السِّنِينَ وَالْحِسَابَ وَكُلَّ شَيْءٍ فَصَّلْنَاهُ
تَفْصِيلًا ﴿١٢﴾

12. Biz geceyi ve gündüzü, kudretimizi gözler önüne seren apaçık birer kanıt, **birer alâmet kıldık** ve Ay'ı, yıldızları ve karanlığı gecenin; Güneş'i, gündüzü ve aydınlığı da gündüzün işareti yaptık. **Sonra gecenin alâmeti** olan ve bir zamanlar Güneş gibi ısı ve ışık veren Ay'ın yüzeyi**ni** soğutarak **silip kararttık. Gündüzün alâmeti** olan Güneş'in yüzeyi**ni ise** aynen olduğu gibi bırakarak ısı ve ışık yayan **aydınlatıcı** bir hayat kaynağı **kıldık. Ki böylece,** onun sayesinde **Rabb'inizin lütuf ve nimetlerini arayıp bulasınız. Ayrıca** gök cisimlerinin belli yörüngelerde sistematik olarak hareket etmelerini sağladık ki, günlerin, ayların, mevsimlerin ve **yılların sayısını** belirleyesiniz **ve** zamanı ölçüp takvim **hesap**ları yapmasını **öğrenebilesiniz.** İşte **Biz,** insanoğlunu hakikate ulaştıracak **her şeyi** böyle **açıkça ortaya koyduk.**

وَكُلَّ إِنْسَانٍ أَلْزَمْنَاهُ طَائِرَهُ فِي عُنُقِهِ وَنُخْرِجُ لَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ كِتَابًا يَلْقَاهُ
مَنْشُورًا ﴿١٣﴾

13. Biz her insanın cennet veya cehennemle noktalanan **kaderini onun kendi boynuna bağladık.** Dolayısıyla her insan, yaptığı tercihlerle, kendi yazgısını bizzat kendisi belirler, sonucundan da yalnızca kendisi sorumludur. İşte bu yüzden, **Mahşer Günü onun karşısına,** dünyada yapmış olduğu her şeyin bir bir kaydedildiği ve önünde **açılmış olarak bulacağı bir kitap çıkaracağız.** Ve o gün ona:

اقْرَأْ كِتَابَكَ كَفَىٰ بِنَفْسِكَ الْيَوْمَ عَلَيْكَ حَسِيبًا ﴿١٤﴾

14. "Oku bakalım, tercih ve eylemlerinle yazmış olduğun **kitabını. Bugün kendi hesabını görmek için bizzat kendi** vicdanı**n yeter sana!"** denilecek. Demek ki:

مَنِ اهْتَدَىٰ فَإِنَّمَا يَهْتَدِي لِنَفْسِهِ وَمَنْ ضَلَّ فَإِنَّمَا يَضِلُّ عَلَيْهَا وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ
أُخْرَىٰ وَمَا كُنَّا مُعَذِّبِينَ حَتَّىٰ نَبْعَثَ رَسُولًا ﴿١٥﴾

15. Her kim iyiliği, güzelliği tercih ederek **doğru yola yönelirse, ancak kendi iyiliği için yönelmiş olur. Her kim de** kötülüğü, çirkinliği tercih ederek **doğru yoldan saparsa, o da ancak kendi zararına sapmış olur.** Dolayısıyla, **hiç kimse bir başkasının günahını taşımayacaktır. Ve biz,** iyinin-kötünün ne olduğunu açıkça ortaya koyan bir **Peygamber** veya onun görevini aynen yüklenen bir davetçi **göndermedikçe,** insanlara **azap edecek değiliz.**

Elçi gönderir göndermez de, öyle alelacele helâk etmeyiz:

وَإِذَا أَرَدْنَا أَنْ نُهْلِكَ قَرْيَةً أَمَرْنَا مُتْرَفِيهَا فَفَسَقُوا فِيهَا فَحَقَّ عَلَيْهَا الْقَوْلُ
فَدَمَّرْنَاهَا تَدْمِيرًا ﴿١٦﴾

16. Biz bir ülkeyi helâk etmek istediğimiz zaman, oranın ileri gelen lider ve yönetici**lerine** gönderdiğimiz Elçi ve Kitap aracılığıyla, zulüm ve haksızlıktan vazgeçip ilâhî yasalara itaat etmelerini **emrederiz. Fakat onlar** buna rağmen **orada günah işle**meye ısrarla devam ede**rler** ve halk da onları desteklerse, **işte o zaman azabı hak ederler, biz de onları en ağır biçimde cezalandırıp yok ederiz.**

وَكَمْ أَهْلَكْنَا مِنَ الْقُرُونِ مِنْ بَعْدِ نُوحٍ وَكَفَىٰ بِرَبِّكَ بِذُنُوبِ عِبَادِهِ خَبِيرًا بَصِيرًا
﴿١٧﴾

17. Nitekim **Nuh'tan sonra** gelip geçmiş nice medeniyetleri, **nice toplulukları** böyle **helâk ettik. Kullarının işlediği günahları haber alan ve** her şeyi **gören** bir şahit **olarak, Rabb'in yeter.**

مَنْ كَانَ يُرِيدُ الْعَاجِلَةَ عَجَّلْنَا لَهُ فِيهَا مَا نَشَاءُ لِمَنْ نُرِيدُ ثُمَّ جَعَلْنَا لَهُ جَهَنَّمَ
يَصْلَاهَا مَذْمُومًا مَدْحُورًا ﴿١٨﴾

18. Her kim yalnızca **şu gelip geçici olan** dünyanın zevk ve arzuları**nı istiyorsa, bu dünyada dilediğimiz kimseye dilediğimiz kadar** nimeti **peşin olarak he-**

men veririz. Öyle ki, hepsi çalışmasının karşılığını tam olarak alır. Fakat **sonunda, ona cehennemi ebedî** yurt **yaparız. Alçaltılmış ve** Allah'ın rahmetinden **kovulmuş bir hâlde oraya girer.**

وَمَنْ اَرَادَ الْاٰخِرَةَ وَسَعٰى لَهَا سَعْيَهَا وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَاُو۬لٰٓئِكَ كَانَ سَعْيُهُمْ مَشْكُورًا
﴿١٩﴾

19. Ve kim de âhiretin sonsuz nimet ve mutluluğunu **arzu eder ve** Allah'a ve ayetlerine **iman etmiş olarak, onu kazanmak için gereken çabayı gösterirse, işte onlar da çalışmalarının karşılığını tam olarak göreceklerdir.** Dünya için çalışanlara dünyalıkları verilecek, ama âhiret için çalışanlar dünya nimetlerinden mahrum kalmayacak:

كُلًّا نُمِدُّ هٰٓؤُ۬لَٓاءِ وَهٰٓؤُ۬لَٓاءِ مِنْ عَطَٓاءِ رَبِّكَۜ وَمَا كَانَ عَطَٓاءُ رَبِّكَ مَحْظُورًا ﴿٢٠﴾

20. Dünyayı isteyen **o** azgı**nlara da,** âhireti isteyen **şu** fedakâr insa**nlara da, hepsine Rabb'inin nimetlerinden bol bol veririz. Çünkü Rabb'inin lütuf ve ihsanı** kullarından **esirgenmiş değildir.**

اُنْظُرْ كَيْفَ فَضَّلْنَا بَعْضَهُمْ عَلٰى بَعْضٍۜ وَلَلْاٰخِرَةُ اَكْبَرُ دَرَجَاتٍ وَاَكْبَرُ تَفْضِيلًا
﴿٢١﴾

21. Bak, insanları servet, güç, zekâ ve yetenek bakımından **nasıl da birbirlerinden üstün kıldık. Fakat** bu gelip geçici nimetleri elde etme uğruna âhireti terk etme! Çünkü **âhiret, hem derece hem de üstünlük bakımından** dünya nimetlerinden çok **daha büyüktür.** Bu yüce makama ulaşmak istiyorsan, şu hikmet dolu öğütleri iyi dinle:

لَا تَجْعَلْ مَعَ اللّٰهِ اِلٰهًا اٰخَرَ فَتَقْعُدَ مَذْمُومًا مَخْذُولًا ﴿٢٢﴾

22. Sakın Allah ile beraber başka varlıkları **tanrı edinme; yoksa kınanmış ve** yapayalnız bir hâlde **kendi başına oturup kalırsın!**

وَقَضٰى رَبُّكَ اَلَّا تَعْبُدُٓوا اِلَّٓا اِيَّاهُ وَبِالْوَالِدَيْنِ اِحْسَانًاۜ اِمَّا يَبْلُغَنَّ عِنْدَكَ الْكِبَرَ
اَحَدُهُمَٓا اَوْ كِلَاهُمَا فَلَا تَقُلْ لَهُمَٓا اُفٍّ وَلَا تَنْهَرْهُمَا وَقُلْ لَهُمَا قَوْلًا كَرِيمًا ﴿٢٣﴾

23. Rabb'in yalnızca kendisine kulluk etmenizi ve ana babanıza iyi davranmanızı emrediyor. Onlardan biri yahut her ikisi sana sığınır da **senin yanında ihtiyarlık çağına erişirlerse,** onlara karşı son derece saygılı davran, hizmet ve hürmette kusur etme. Değil kötü bir söz söylemek, **onlara "Öf!" bile deme.** Hele **onları sakın azarlama,** tam tersine, **onlara** saygı ve sevgi dolu, gönül alıcı **tatlı sözler söyle.**

وَاخْفِضْ لَهُمَا جَنَاحَ الذُّلِّ مِنَ الرَّحْمَةِ وَقُلْ رَبِّ ارْحَمْهُمَا كَمَا رَبَّيَانِي صَغِيرًاۜ
﴿٢٤﴾

24. Onlara en içten **şefkat ve alçak gönüllülük duygularıyla kol kanat ger ve "Ey Rabb'im, onlar beni çocukluğumda nasıl büyütüp yetiştirdilerse, sen de onlara öylece merhamet et!" diye** onlar için **dua et.**

رَبُّكُمْ اَعْلَمُ بِمَا فِي نُفُوسِكُمْۜ اِنْ تَكُونُوا صَالِحِينَ فَاِنَّهُ كَانَ لِلْاَوَّابِينَ غَفُورًا ﴿٢٥﴾

25. Unutmayın ki **Rabb'iniz içinizden geçenleri çok iyi bilir.** Geçmiş hayatınız günahlarla dolu olsa bile, **eğer** tövbe eder de bundan böyle **dürüst ve erdemli** birer insan **olursanız, hiç kuşkusuz Allah, tövbe edip hakka yönelenleri**n günahlarını **bağışlayacaktır.** Bunun için:

وَاٰتِ ذَا الْقُرْبٰى حَقَّهُ وَالْمِسْكِينَ وَابْنَ السَّبِيلِ وَلَا تُبَذِّرْ تَبْذِيرًا ﴿٢٦﴾

26. Ey insanoğlu! **Akrabaya, yoksullara ve yolda kalmışlara hakları** olan zekât ve sadakaları**nı ver. Fakat** Allah'ın yasakladığı yerlere harcama yaparak veya kendini ve aileni başkalarına muhtaç bırakacak şekilde malını dağıtarak **büsbütün de saçıp savurma.**

اِنَّ الْمُبَذِّرِينَ كَانُٓوا اِخْوَانَ الشَّيَاطِينِۜ وَكَانَ الشَّيْطَانُ لِرَبِّه۪ كَفُورًا ﴿٢٧﴾

27. Çünkü servetlerini, zamanlarını, güç, imkân ve yeteneklerini böyle **boş yere saçıp savuranlar,** bu tavırlarıyla **şeytanların** dostları ve **kardeşleri olmuşlardır. Şeytan da Rabb'ine karşı çok nankördür.**

وَاِمَّا تُعْرِضَنَّ عَنْهُمُ ابْتِغَٓاءَ رَحْمَةٍ مِنْ رَبِّكَ تَرْجُوهَا فَقُلْ لَهُمْ قَوْلًا مَيْسُورًا
﴿٢٨﴾

28. Eğer sen de ihtiyaç içinde olur da, **Rabb'inden umduğun bir** yardım ve **rahmeti beklediğin için o** fakir ve muhtaç insa**nlara** şimdilik **bir şey veremeyecek durumda olursan, hiç değilse** gönül alıcı **tatlı sözler söyle onlara.** Ve harcama yaparken, ölçülü ve dengeli davranmayı unutma:

وَلَا تَجْعَلْ يَدَكَ مَغْلُولَةً اِلٰى عُنُقِكَ وَلَا تَبْسُطْهَا كُلَّ الْبَسْطِ فَتَقْعُدَ مَلُومًا
مَحْسُورًا ﴿٢٩﴾

29. Ne öyle **ellerini boynuna kelepçeyle bağlamış** gibi cimri **ol, ne de** keseyi **sonuna kadar aç**an bir savurgan; **yoksa** ya cimriliğinden dolayı **kınanmış bir hâlde,** ya da savurganlığından dolayı **pişmanlık ve üzüntü içerisinde oturup kalırsın.**

Öte yandan, insanlar arasında ekonomik eşitliği sağlamak ve sınıfsız bir toplum meydana getirmek adına, suni araçlarla ekonomiye müdahale ederek doğal servet dağılımını değiştirmeye çalışma. Unutma ki, aşırı derecelere varmayan ekonomik eşitsizliğin de —adaletsizliğin değil— toplumda işbölümü sağlama, rekabeti canlandırıp üretimi artırma gibi birçok hikmet ve faydaları vardır:

اِنَّ رَبَّكَ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَٓاءُ وَيَقْدِرُۜ اِنَّهُ كَانَ بِعِبَادِه۪ خَبِيرًا بَصِيرًا ﴿٣٠﴾

30. Hiç kuşkusuz Rabb'in dilediğinin rızkını genişletir, dilediğine **ölçülü ve idareli verir.** Dolayısıyla, sahip olduğu nimetlerden dolayı hiç kimsenin bir başkasına üstünlük taslamaya hakkı yoktur. **Elbette O, kullarının** neye muhtaç olduklarını **bilmekte,** onların her hâlini **görmektedir.** O hâlde, rızık kazanma kaygısıyla başkalarının hakkına göz dikmeyin. Özellikle de:

وَلَا تَقْتُلُٓوا اَوْلَادَكُمْ خَشْيَةَ اِمْلَاقٍۜ نَحْنُ نَرْزُقُهُمْ وَاِيَّاكُمْۜ اِنَّ قَتْلَهُمْ كَانَ خِطْـًٔا
كَبِيرًا ﴿٣١﴾

31. Yoksulluk endişesiyle çocuklarınızı öldürmeyin! Ne kız çocuklarını diri diri toprağa gömen eski Arap putperestleri gibi, ne de kürtaj yoluyla bebeklerini parça parça doğrayan çağdaş cahiliye toplumları gibi çocuklarınıza kıymayın! Bu çocuklar sizin rızkınıza ortak olacaklar diye korkmayın; unutmayın ki, **onları da sizi de besleyen Biziz.** Dikkat edin: **Onları öldürmek, gerçekten çok büyük bir suçtur** ve cezası da cehennemdir.

وَلَا تَقْرَبُوا الزِّنٰٓى اِنَّهُ كَانَ فَاحِشَةًۜ وَسَٓاءَ سَبِيلًا ﴿٣٢﴾

32. Ve ister evli ister bekâr olun, evlilik dışı cinsel ilişkilerden uzak durun! Değil zina etmek, **zinaya yaklaşmayın** bile! Toplumu eğiterek ve gerekirse caydırıcı cezalar vererek gayrimeşru ilişkileri önleyin. Zinaya yol açan müstehcen yayınları, çıplaklığı, hayâsızlığı engelleyin. Evliliği kolaylaştırarak ve yuva kurmak isteyen gençlere yardımcı olarak evliliği özendirin. Böylece, zinaya götüren bütün yolları kapayın. **Çünkü zina,** sağlıklı bir

toplumun temel yapıtaşı olan aile kurumunu yıkarak onu içten içe çökerten **çok çirkin bir davranış ve** toplumun çözülüp dağılmasına yol açarak onu uçuruma sürükleyen pek **çirkin bir yoldur.**

وَلَا تَقْتُلُوا النَّفْسَ الَّت۪ي حَرَّمَ اللّٰهُ اِلَّا بِالْحَقِّۜ وَمَنْ قُتِلَ مَظْلُومًا فَقَدْ جَعَلْنَا لِوَلِيِّه۪
سُلْطَانًا فَلَا يُسْرِفْ فِي الْقَتْلِۜ اِنَّهُ كَانَ مَنْصُورًا ﴿٣٣﴾

33. Haklı bir gerekçeye dayanmaksızın, Allah'ın kutsal kıldığı cana kıymayın! Her kim haksız yere öldürülürse, onun meşru **mirasçılarına,** katilin kısas edilerek öldürülmesini isteme veya kendilerine kan diyetinin ödenmesi konusunda (2. Bakara: 178) hukukî bir **yetki tanımışızdır. O hâlde, onlar da** hukukun vereceği karara saygı göstermeyip bizzat kendileri adaleti sağlamaya çalışarak veya katilin cezalandırılmasını yeterli görmeyip onun akrabalarından da intikam almaya kalkarak **öldürme konusunda sınırı aşmasınlar. Çünkü onlara,** katilin öldürülmesini talep etme yetkisi verilerek **yardım edilmiştir.**

وَلَا تَقْرَبُوا مَالَ الْيَت۪يمِ اِلَّا بِالَّت۪ي هِيَ اَحْسَنُ حَتّٰى يَبْلُغَ اَشُدَّهُۖ وَاَوْفُوا بِالْعَهْدِۚ اِنَّ
الْعَهْدَ كَانَ مَسْؤُ۫لًا ﴿٣٤﴾

34. Yasal olarak korumanız altında bulunan **yetimler ergenlik çağına ulaşıncaya dek, onların mal varlığına ancak** onu **en** âdil ve en **güzel biçimde** değerlendirmek amacıyla **yaklaşabilirsiniz.** O malları harcayıp çarçur etmek amacıyla değil. Yetimlerin size emanet edilen mallarını yatırıma dönüştürüp onlar adına değerlendirebilirsiniz. Fakat gerekli yaş ve olgunluğa ulaştıklarında, onlara mallarını geri vermek zorundasınız. **Bir de, verdiğiniz her sözü yerine getirin. Çünkü verilen sözler,** Hesap Günü **mutlaka sorulacaktır.**

وَاَوْفُوا الْكَيْلَ اِذَا كِلْتُمْ وَزِنُوا بِالْقِسْطَاسِ الْمُسْتَق۪يمِۜ ذٰلِكَ خَيْرٌ وَاَحْسَنُ تَأْو۪يلًا
﴿٣٥﴾

35. Ticarî, hukukî, ahlâkî ve benzeri konularda bir şey **ölçtüğünüz zaman, ölçüyü tam tutun.** Tarttığınız her şeyi **doğru teraziyle tartın** ve hayatınızın her alanında, doğruluk ve adaleti kendinize temel ilke edinin. **Bu** sizin için **hem daha hayırlı, hem de sonuç itibariyle daha güzeldir.** Çünkü adalet ve dürüstlüğün egemen olduğu bir toplum, dünyada güven ve huzuru, âhirette de cennet nimetlerini elde eder.

وَلَا تَقْفُ مَا لَيْسَ لَكَ بِه۪ عِلْمٌۜ اِنَّ السَّمْعَ وَالْبَصَرَ وَالْفُؤَادَ كُلُّ اُو۬لٰٓئِكَ كَانَ عَنْهُ
مَسْؤُ۫لًا ﴿٣٦﴾

36. Hakkında yeterli **bilgin olmayan** ve doğruluğunu tam olarak araştırmadığın **bir şeyin ardından** körü körüne **gitme!** Sağlam ve inandırıcı delillere dayanmadan hiçbir konuda kesin yargıda bulunma, hiç kimseyi asılsız söylentilere dayanarak suçlama. **Çünkü** araştırma yapıp gerçeği öğrenmen için Allah'ın sana bağışladığı **kulak, göz ve gönül, bunların hepsi bu** yaptığı**ndan sorumludur.**

وَلَا تَمْشِ فِي الْاَرْضِ مَرَحًاۚ اِنَّكَ لَنْ تَخْرِقَ الْاَرْضَ وَلَنْ تَبْلُغَ الْجِبَالَ طُولًا ﴿٣٧﴾

37. Allah'ın sana bahşettiği zenginlik, kuvvet, güzellik, zekâ gibi nimetlerle şımarıp da **yeryüzünde kibirli kibirli yürüme! Çünkü sen** o kadar aciz bir varlıksın ki, **ne yerleri yırtıp parçalayabilir, ne de boyca dağlara erişebilirsin!**

كُلُّ ذٰلِكَ كَانَ سَيِّئُهُ عِنْدَ رَبِّكَ مَكْرُوهًا ﴿٣٨﴾

38. İşte ey insanoğlu; yirmi ikinci ayetten bu yana, birçok emirler, yasaklar ve hikmetli öğütler dinledin. **Bütün bu** sayıla**nların kötü** ve yasaklanmış **olanları, Rabb'inin katında asla hoş görülmeyen** çirkin **davranışlardır.**

ذٰلِكَ مِمَّٓا اَوْحٰٓى اِلَيْكَ رَبُّكَ مِنَ الْحِكْمَةِۜ وَلَا تَجْعَلْ مَعَ اللّٰهِ اِلٰهًا اٰخَرَ فَتُلْقٰى ف۪ي
جَهَنَّمَ مَلُومًا مَدْحُورًا ﴿٣٩﴾

39. İşte ey Muhammed, **bütün bunlar, Rabb'inin sana vahiy yoluyla bildirdiği hikmet dolu sözlerden** bir demet**tir.** Ve bütün bu öğütlerin aslı ve esası şudur:

Ey insanoğlu! **Sakın Allah ile beraber başka** varlıkları **tanrı edinme, yoksa kınanmış ve** Allah'ın rahmetinden **kovulmuş bir hâlde cehenneme atılırsın!**

Bunun için Rabb'inizi, O'nun yüceliğine yaraşır sıfatlarla anın. O'na oğullar, kızlar yakıştırarak, "hükmüne boyun eğilmeyen aciz bir tanrı" inancı oluşturmayın:

اَفَاَصْفٰيكُمْ رَبُّكُمْ بِالْبَن۪ينَ وَاتَّخَذَ مِنَ الْمَلٰٓئِكَةِ اِنَاثًاۜ اِنَّكُمْ لَتَقُولُونَ قَوْلًا
عَظ۪يمًا ﴿٤٠﴾

40. Ey müşrikler! Sizler kız çocuğuna sahip olmaktan utanç duyuyor, ama meleklerin "Allah'ın kızları" olduğunu iddia ediyorsunuz! **Rabb'iniz erkek çocukları size lâyık gördü de, kendisine meleklerden kız çocuklar mı edindi? Doğrusu siz, gerçekten büyük bir** gazaba sebep olan çirkin **sözler söylüyorsunuz!**

وَلَقَدْ صَرَّفْنَا ف۪ي هٰذَا الْقُرْاٰنِ لِيَذَّكَّرُواۜ وَمَا يَز۪يدُهُمْ اِلَّا نُفُورًا ﴿٤١﴾

41. Oysa **Biz bu Kur'an'da,** Allah'ın varlığını, birliğini, acziyet ve noksanlık ifade edebilecek bütün sıfatlardan uzak, insan hayalinin ulaşabileceği her türlü tasavvurun üstünde ve ötesinde yüceler yücesi bir Yaratıcı olduğunu; hikmet, kudret ve adaletten yoksun bir tanrı inancının insanoğlunu dünyada da âhirette de felâketlere sürükleyeceğini farklı yerlerde, farklı örneklerle ve tüm boyutlarıyla **açıkça ortaya koyduk ki,** bu ayetleri **düşünüp öğüt alsınlar. Fakat** bunca öğütler, zalimlerin **ancak** nefretlerini ve haktan uzaklaşıp **kaçışlarını artırıyor.**

قُلْ لَوْ كَانَ مَعَهُٓ اٰلِهَةٌ كَمَا يَقُولُونَ اِذًا لَابْتَغَوْا اِلٰى ذِي الْعَرْشِ سَب۪يلًا ﴿٤٢﴾

42. Ama sen bıkmadan, usanmadan uyarmaya devam ederek **de ki: "Eğer onların iddia ettikleri gibi O'nunla beraber** başka **tanrılar olsaydı, o zaman elbette** o tanrılar **Arş'ın Sahibi** ve Evrenin Mutlak Hükümranı olan Allah'ın katı**na** ulaşıp O'na üstün gelmek ve evrenin tek hâkimi olmak için bir sebep, **bir yol bulmaya çalışırlardı.** Çünkü Tanrı, kendisinden daha yüce, daha kudretli hiçbir şey olmayan varlık demektir. Dolayısıyla, birden fazla tanrının varlığı aklen düşünülemez. O hâlde:

سُبْحَانَهُ وَتَعَالٰى عَمَّا يَقُولُونَ عُلُوًّا كَب۪يرًا ﴿٤٣﴾

43. Allah birdir ve O'ndan başka tanrı yoktur. O, inkârcıların düşünce ve anlayışlarının bozukluğundan kaynaklanan her türlü eksiklik ve noksanlıktan münezzehtir, **onların söylediklerinden uzaktır, yücelik ve azametinde sınırsızdır.**

تُسَبِّحُ لَهُ السَّمٰوَاتُ السَّبْعُ وَالْاَرْضُ وَمَنْ ف۪يهِنَّۜ وَاِنْ مِنْ شَيْءٍ اِلَّا يُسَبِّحُ بِحَمْدِه۪
وَلٰكِنْ لَا تَفْقَهُونَ تَسْب۪يحَهُمْۜ اِنَّهُ كَانَ حَل۪يمًا غَفُورًا ﴿٤٤﴾

44. Yedi kat **gök, yer ve bunların içindeki her şey O'nu**n varlığını, birliğini, sınırsız ilim, hikmet, kudret ve yüceliğini haykırarak **tesbih etmektedir.** Öyle ki, varlık-

lar âleminde **O'nu övgüyle anıp zikretmeyen hiçbir şey yoktur! Ne var ki, siz onların** bu haykırışlarını işitemez, **tesbihlerini** tam olarak **anlayamazsınız.**

Hiç kuşkusuz Allah kullarına karşı **çok şefkatli, çok bağışlayıcıdır.**

وَاِذَا قَرَاْتَ الْقُرْاٰنَ جَعَلْنَا بَيْنَكَ وَبَيْنَ الَّذ۪ينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْاٰخِرَةِ حِجَاباً مَسْتُوراًۙ
﴿٤٥﴾

45. Ey Müslüman! Hakikate inanmak istemeyen inatçı, kibirli ve önyargılı kimselere **Kur'an okuduğun zaman, seninle, âhirete inanmayan** bu insan**ların arasına** gözle **görülmeyen** ve onların hakkı idrak etmelerine engel olan **bir perde çekeriz.** Şöyle ki:

46. İnsanın özüne yerleştirdiğimiz yasalar gereğince, **onların**

وَجَعَلْنَا عَلٰى قُلُوبِهِمْ اَكِنَّةً اَنْ يَفْقَهُوهُ وَف۪ٓي اٰذَانِهِمْ وَقْراًۜ وَاِذَا ذَكَرْتَ
رَبَّكَ فِي الْقُرْاٰنِ وَحْدَهُ وَلَّوْا عَلٰٓى اَدْبَارِهِمْ نُفُوراً ﴿٤٦﴾

kalplerine onu anlamalarına engel kılıflar geçirir, kulaklarına da onu duymalarına engel **ağırlıklar koyarız.** İşte bu yüzden, **Kur'an'da**n bir bölüm okurken **ne zaman Rabb'inden** eşi ve ortağı olmayan **bir** tek ilâh **olarak söz etsen,** taptıkları ilâhların sahte olduğunun anlaşılacağı ve buna bağlı olarak şeytanî düzenlerinin yıkılacağını bildiklerinden, **ürkerek sırtlarını dönüp giderler.** Sonra da, güya açığını yakalayıp sana karşı koz olarak kullanmak için seni Kur'an okurken gizli gizli dinlerler:

نَحْنُ اَعْلَمُ بِمَا يَسْتَمِعُونَ بِه۪ٓ اِذْ يَسْتَمِعُونَ اِلَيْكَ وَاِذْ هُمْ نَجْوٰٓى اِذْ يَقُولُ
الظَّالِمُونَ اِنْ تَتَّبِعُونَ اِلَّا رَجُلاً مَسْحُوراً ﴿٤٧﴾

47. Ey Peygamber! **Biz** o müşriklerin **seni dinledikleri zaman ne amaçla dinlediklerini ve kendi aralarında gizli gizli konuşurlarken o zalimlerin** Kur'an'dan etkilenen insanlara, **"Siz ancak büyülenmiş bir adamın peşinden gidiyorsunuz!" dediklerini gayet iyi biliyoruz.** Sana "büyülenmiş" diyorlardı, çünkü okuduğun Kur'an'dan etkileniyor, vicdanları sarsıp derinden etkileyen bu sözlerin beşer kaynaklı olmadığını, olamayacağını hissediyorlardı. Öyleyse Muhammed, "insanüstü" bir güce dayanarak konuşuyordu ve onlara göre bu güç, sihirden başka bir şey değildi.

اُنْظُرْ كَيْفَ ضَرَبُوا لَكَ الْاَمْثَالَ فَضَلُّوا فَلَا يَسْتَط۪يعُونَ سَب۪يلاً ﴿٤٨﴾

48. Bak, o zalimler gerçeği çarpıtmak için **senin hakkında** kimi zaman büyücü, kimi zaman büyülenmiş, bezen zeki bir düzenbaz, bazen deli, bazen da şair diyerek **nasıl** saçma ve anlamsız **örnekler getirdiler de** doğru yoldan iyice **saptılar.** Bu bakış açısıyla, **bir daha da doğru yola gelemezler.**

وَقَالُٓوا ءَاِذَا كُنَّا عِظَاماً وَرُفَاتاً ءَاِنَّا لَمَبْعُوثُونَ خَلْقاً جَد۪يداً ﴿٤٩﴾

49. İnkârcılar, **"Biz** mezarda çürüyüp **kemik ve toz** yığını **hâline geldikten sonra mı,** sahiden bu hale geldikten sonra mı **yeni bir yaratılışla diriltilecekmişiz?" diyorlar.**

قُلْ كُونُوا حِجَارَةً اَوْ حَد۪يداًۙ ﴿٥٠﴾

50. Onlara **de ki:** "Kemik ve un ufak olmuş cansız bedende hiç olmazsa bir insanlık kokusu ve hayatı çağrıştıran özellikler, canlı organizmalar var. Değil kemik veya toz, **ister taş olun, isterse demir...**"

اَوْ خَلْقاً مِمَّا يَكْبُرُ ف۪ي صُدُورِكُمْۚ فَسَيَقُولُونَ مَنْ يُع۪يدُنَاۜ قُلِ الَّذ۪ي فَطَرَكُمْ اَوَّلَ مَرَّةٍۚ
فَسَيُنْغِضُونَ اِلَيْكَ رُؤُ۫سَهُمْ وَيَقُولُونَ مَتٰى هُوَۜ قُلْ عَسٰٓى اَنْ يَكُونَ قَر۪يباً ﴿٥١﴾

51. "Yahut diriltilmesini **imkânsız gördüğünüz bir başka varlık...** Ne olursanız olun, muhakkak bir gün diriltilip hesaba çekileceksiniz."

Buna karşılık, **"İyi de, bizi kim tekrar** hayata **döndürecek?" diye soracaklar. De ki: "Sizi kim yoktan var ettiyse, O!" Bu sefer, sana** inanmadıklarını göstermek için **başlarını** sağa sola **sallayarak, "Peki, ne zamanmış o?" diyecekler. De ki: "Umarım ki, pek yakında!** Öyle bir Günde ki:"

يَوْمَ يَدْعُوكُمْ فَتَسْتَج۪يبُونَ بِحَمْدِه۪ وَتَظُنُّونَ اِنْ لَبِثْتُمْ اِلَّا قَل۪يلاً۟ ﴿٥٢﴾

52. "O gün sizi huzuruna **çağırınca, derhal O'nu övgüyle yücelterek emrine uy**up mezarlarınızdan fırlayacak ve yargılanmak üzere huzuruna çık**acaksınız.** İşte o zaman, dünyada **çok kısa bir süre kaldığınızı hissedeceksiniz."**

وَقُلْ لِعِبَاد۪ي يَقُولُوا الَّت۪ي هِيَ اَحْسَنُۜ اِنَّ الشَّيْطَانَ يَنْزَغُ بَيْنَهُمْۜ اِنَّ الشَّيْطَانَ كَانَ
لِلْاِنْسَانِ عَدُوّاً مُب۪يناً ﴿٥٣﴾

53. Ey Muhammed! Bu inkârcıları hak dine davet edecek olan mümin **kullarıma söyle:** Onlarla konuşurken gönül incitmeden, kaba ve kırıcı davranmadan, **en güzel şekilde konuşsunlar. Çünkü şeytan,** kalplere kin ve nefret tohumları ekerek **aralarına fesat sokmak** ve böylece onları öfkelendirip birbirine düşürmek için her an fırsat kollamak**tadır. Doğrusu şeytan, insanın apaçık düşmanıdır.**

O hâlde, ey iman edenler! Cennetin yalnızca sizlere özgü olduğu ve karşınızdakinin cehenneme gireceği yolunda ifadeler kullanarak, —üstelik bu sizin üzerinize vazife değilken— şeytanın eline koz vermeyin. Unutmayın ki:

رَبُّكُمْ اَعْلَمُ بِكُمْۜ اِنْ يَشَاْ يَرْحَمْكُمْ اَوْ اِنْ يَشَاْ يُعَذِّبْكُمْۜ وَمَٓا اَرْسَلْنَاكَ عَلَيْهِمْ
وَك۪يلاً ﴿٥٤﴾

54. Sizin Allah katındaki derecenizi ve neye lâyık olduğunuzu **en iyi bilen** yalnızca **Rabb'inizdir. Dilerse** günahlarınızı bağışlayıp **size merhamet eder, dilerse** günahlarınız yüzünden **sizi cezalandırır.** O hâlde size düşen, kimin cennetlik kimin cehennemlik olduğunu belirlemek değil, hakikati olanca açıklığıyla tebliğ etmektir. Öyle ya, **Biz seni** bile ey Muhammed, insanların akıbeti konusunda hüküm vererek **onlara vekil olasın** da tüm sorumluluklarını üstlenesin **diye göndermiş değiliz.**

وَرَبُّكَ اَعْلَمُ بِمَنْ فِي السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِۜ وَلَقَدْ فَضَّلْنَا بَعْضَ النَّبِيّ۪نَ عَلٰى بَعْضٍ
وَاٰتَيْنَا دَاوُ۫دَ زَبُوراً ﴿٥٥﴾

55. Hiç kuşkusuz Rabb'in, göklerde ve yerde olan bütün varlık**ları** her yönüyle ve en mükemmel şekilde **bilmektedir.** O, sonsuz ilim ve hikmeti uyarınca, insanlar arasından dilediğini seçip elçi olarak görevlendirir. **Doğrusu Biz Peygamberlerin bir kısmını diğerlerinden üstün kılmışızdır.** Kimilerini görsel mucizelerle, kimilerini de hikmet dolu kitaplarla destekleyip yücelttik. Nitekim **Davud'a da Zebur'u vermiştik.** Ve işte sana da ey Muhammed, Kur'an gibi eşsiz bir mucize gönderdik.

قُلِ ادْعُوا الَّذ۪ينَ زَعَمْتُمْ مِنْ دُونِه۪ فَلَا يَمْلِكُونَ كَشْفَ الضُّرِّ عَنْكُمْ وَلَا تَحْو۪يلاً
﴿٥٦﴾

56. Peygamber, melek, evliya gibi varlıkları aşırı derecede yüceltip ilâhlaştırarak Allah'a ortak koşanlara **de ki: "Allah'tan başka** birer tanrı olduklarını **iddia ettiği-**

niz kimseleri çağırın! Çağırın da, onlar duanıza cevap verebilecekler miymiş görün. **Onlar sizden ne bir zararı kaldırabilirler, ne de** onu kendi üzerlerine alabilir veya başka bir yöne **çevirebilirler.**

أُولٰٓئِكَ الَّذٖينَ يَدْعُونَ يَبْتَغُونَ اِلٰى رَبِّهِمُ الْوَسٖيلَةَ اَيُّهُمْ اَقْرَبُ وَيَرْجُونَ رَحْمَتَهُ
وَيَخَافُونَ عَذَابَهُۜ اِنَّ عَذَابَ رَبِّكَ كَانَ مَحْذُورًا ﴿٥٧﴾

57. Onların yalvarıp ilâhlaştır**dıkları** bu seçkin kulların bizzat kendileri, hatta **içlerinden** Allah'a **en yakın olanları** bile **Rab'lerine** ulaşıp O'nun rızasını kazanabilmek için iman, ibadet, kulluk gibi çeşitli araçlar, sebepler ve **vesile**ler **arayıp dururlar. O'nun rahmetini ümit eder, azabından korkarlar. Çünkü Rabb'inin azabı gerçekten korkunçtur.** Öyle ki:

وَاِنْ مِنْ قَرْيَةٍ اِلَّا نَحْنُ مُهْلِكُوهَا قَبْلَ يَوْمِ الْقِيٰمَةِ اَوْ مُعَذِّبُوهَا عَذَابًا شَدٖيدًاۜ كَانَ
ذٰلِكَ فِى الْكِتَابِ مَسْطُورًا ﴿٥٨﴾

58. Kıyamet Gününden önce azgınlıklarından dolayı büyük bir afet göndererek **helâk etmediğimiz ya da** savaş, kıtlık, salgın hastalık gibi **şiddetli bir azapla cezalandırmadığımız hiçbir ülke yoktur** ve bundan sonra da olmayacaktır. **Bu** hüküm, varlık kanunlarının kaydedildiği **kitapta** evrensel bir yasa olarak **yazılmıştır.** Eğer "Allah neden insanları imana getirmek için gökten mucizeler göndermiyor?" diyorsanız, şunu iyi bilin ki:

وَمَا مَنَعَنَٓا اَنْ نُرْسِلَ بِالْاٰيَاتِ اِلَّٓا اَنْ كَذَّبَ بِهَا الْاَوَّلُونَۜ وَاٰتَيْنَا ثَمُودَ النَّاقَةَ
مُبْصِرَةً فَظَلَمُوا بِهَاۜ وَمَا نُرْسِلُ بِالْاٰيَاتِ اِلَّا تَخْوٖيفًا ﴿٥٩﴾

59. İnkârcıların keyfî olarak istedikleri **mucizeleri göndermeyişimizin tek sebebi, daha önceki toplumların** bu tür mucizeleri gözleriyle gördükleri hâlde **onları hep yalanlamış** ve daha sonrakilerin de aynı şekilde yalanlayacak **olmalarıdır.** Dolayısıyla, çağdaş kâfirlerin —öyle iddia ettikleri gibi— mucize görünce iman edivereceklerini sanmayın. Nitekim bir zamanlar **Semud** halkın**a apaçık bir mucize olarak** yarılan bir kayadan çıkan **o** meşhur **deveyi vermiştik fakat ona** azgınca saldırarak kendilerine **zulmetmişlerdi!** O hâlde, inkârcılar ne kadar isteseler de, artık onlar istedi diye böyle mucizeler göndermeyeceğiz. Çünkü **Biz mucizeleri,** insanları zorla imana getirmek veya toplumları helâk etmek için değil, **ancak korkut**up uyar**mak amacıyla göndeririz.** İşte bunun için, akla ve vicdana hitap eden en parlak mucizeyi, Kur'an'ı gönderdik:

وَاِذْ قُلْنَا لَكَ اِنَّ رَبَّكَ اَحَاطَ بِالنَّاسِۜ وَمَا جَعَلْنَا الرُّءْيَا الَّتٖٓى اَرَيْنَاكَ اِلَّا فِتْنَةً
لِلنَّاسِ وَالشَّجَرَةَ الْمَلْعُونَةَ فِى الْقُرْاٰنِۜ وَنُخَوِّفُهُمْۙ فَمَا يَزٖيدُهُمْ اِلَّا طُغْيَانًا كَبٖيرًا
﴿٦٠﴾

60. Hani Peygamberliğinin ilk yıllarında **sana, "**Korkma ey Muhammed, zalimler Allah'ın nurunu asla söndüremeyecektir. Çünkü **Rabb'in,** sonsuz ilim ve kudretiyle tüm **insanları çepeçevre kuşatmıştır!" demiş** ve İslâm'ın zaferini sana daha o günlerde müjdelemiş**tik.** Fakat kâfirler, bunu alay konusu yapmışlardı.

Sana Miraç gecesinde **gösterdiğimiz** o büyük mûcizeleri ve muhteşem **görüntüleri ve Kur'an'da** sözü edilen (37. Saffat: 62–66, 44. Duhan: 43–46 ve 56. Vakıa: 51–53) o **lânetlenmiş ağacı, sırf** ikiyüzlü **insanları**n maskelerinin düşmesi ve gerçek müminlerin ortaya çıkması **için bir sınama aracı kılmıştık. Biz** inkârcıların cehennemde zehirli zakkum ağacından yiyeceğini haber vermekle aslında **onları korkutu**p uyarı**yoruz, fakat** bunca uyarılar, hakkı inkâra şartlandıkları için **onların sadece azgınlığını artırıyor.**

Nitekim müşrikler, Miraç olayını duyar duymaz inkâr etmişlerdi. Oysa Biz, gerçeğin bilgisini senin gibi doğru ve güvenilir bir insandan öğrenmeleri ve ondan ders alıp doğru yolu bulmaları için sana miraçta böyle mucizeler göstermiştik. Fakat onlar seninle alay ettiler.

وَاِذْ قُلْنَا لِلْمَلٰٓئِكَةِ اسْجُدُوا لِاٰدَمَ فَسَجَدُٓوا اِلَّٓا اِبْلٖيسَۜ قَالَ ءَاَسْجُدُ لِمَنْ خَلَقْتَ
طٖينًاۚ ﴿٦١﴾

61. Hani bir zaman meleklere, "Tüm insanlığın temsilcisi olarak karşınızda duran **Âdem'e secde edin.** Yani onun size üstünlüğünü kabul ederek önünde saygıyla eğilin!" **demiştik. Bunun üzerine İblis hariç hepsi** Âdem'e **secde ettiler.** Meleklerin arasında yaşayan ve esasen bir cin olan İblis ise, kibirlenerek emrimize karşı geldi ve **"**Şu kokuşmuş **balçıktan yarattığın** aşağılık **yaratığa mı secde edecekmişim?" dedi.**

قَالَ اَرَاَيْتَكَ هٰذَا الَّذٖى كَرَّمْتَ عَلَيَّۘ لَئِنْ اَخَّرْتَنِ اِلٰى يَوْمِ الْقِيٰمَةِ لَاَحْتَنِكَنَّ
ذُرِّيَّتَهُٓ اِلَّا قَلٖيلًا ﴿٦٢﴾

62. Ve ekledi: "Benden üstün tuttuğun şu değersiz insana **bak!** Onun nesi var ki, benden üstün olacakmış! **Eğer Diriliş Gününe kadar bana mühlet verirsen, yemin ederim ki, onun soyundan gelenleri —pek azı hariç— egemenliğim altına alacağım!"**

Allah dileseydi İblis'i oracıkta yok ederek işini bitirebilirdi. Fakat sonsuz ilim ve hikmeti gereğince, insanoğlunun çetin bir sınavdan geçerek olgunluk mertebelerinde yücelmesini, İblis'le yapacağı amansız mücadele sayesinde içindeki güç ve yetenekleri keşfedip geliştirmesini murat etti. Bunun için de İblis'e istediği süreyi verdi:

قَالَ اذْهَبْ فَمَنْ تَبِعَكَ مِنْهُمْ فَاِنَّ جَهَنَّمَ جَزَٓاؤُ۬كُمْ جَزَٓاءً مَوْفُورًا ﴿٦٣﴾

63. Allah "Madem öyle," **dedi, "Haydi** Kıyamet Gününe kadar onları kötülüğe çağırmak üzere haydi hemen çık **git!** Ancak şunu da bil ki, **içlerinden her kim sana uyarsa,** işlediğiniz günahların **tam karşılığı olmak üzere, hepinizin cezası cehennem olacaktır!"**

وَاسْتَفْزِزْ مَنِ اسْتَطَعْتَ مِنْهُمْ بِصَوْتِكَ وَاَجْلِبْ عَلَيْهِمْ بِخَيْلِكَ وَرَجِلِكَ
وَشَارِكْهُمْ فِى الْاَمْوَالِ وَالْاَوْلَادِ وَعِدْهُمْۜ وَمَا يَعِدُهُمُ الشَّيْطَانُ اِلَّا غُرُورًا ﴿٦٤﴾

64. "Haydi git; **onlardan gücünün yettiğini** yüreklerde çınlayan **sesinle yoldan çıkar. Gerek yaya gerek atlı,** bütün ordularınla dört bir yandan **yürü üzerlerine!** Haram kazancı teşvik ederek **mallarına ve** senin istediğin amaçlar doğrultusunda eğitilip yetişmelerini sağlayarak **çocuklarına ortak ol ve** "Dürüstlük karın doyurmaz, çalmazsan aç kalırsın!" "Sınırsız zevk ve eğlence içinde hayatı doyasıya yaşamak varken doğruluk, fedakârlık gibi safsatalarla ne diye keyfini bozacaksın?" "Allah nasıl olsa affeder!" gibi türlü **vaadlerle oyala onları!** Doğrusu **şeytanın onlara verdiği sözler,** sonu felâketle bitecek bir **aldatmacadan başka bir şey değildir."**

اِنَّ عِبَادٖى لَيْسَ لَكَ عَلَيْهِمْ سُلْطَانٌۜ وَكَفٰى بِرَبِّكَ وَكٖيلًا ﴿٦٥﴾

65. "Ama ey İblis, **Benim** gösterdiğim yolda yürüyen ve sadece Bana güvenen **kullarımın üzerinde senin hiçbir** egemenliğin, zorlayıcı **gücün olmayacaktır.**

Evet, her konuda güvenilir bir **vekil olarak Rabb'in** onlara **yeter!"**

Öyleyse, ey insan! Ezelî düşmanını tanımalı ve onun sinsi tuzaklarına karşı uyanık olmalısın. İşte ona karşı gi-

rişeceğin amansız mücadelede sana yol gösterecek, imanını güçlendirecek açıklama ve uyarılar:

رَبُّكُمُ الَّذٖى يُزْجٖى لَكُمُ الْفُلْكَ فِى الْبَحْرِ لِتَبْتَغُوا مِنْ فَضْلِهٖۜ اِنَّهُ كَانَ بِكُمْ
رَحٖيمًا ﴿٦٦﴾

66. Rabb'iniz öyle lütufkâr bir yaratıcıdır **ki, lütuf ve bereketlerinden** nasibinizi **arayıp bulasınız diye,** gerekli bütün imkân ve şartları hazırlayarak **sizin için denizde gemileri yürütüyor. Gerçekten de O, size karşı** çok şefkatli, **çok merhametlidir.**

وَاِذَا مَسَّكُمُ الضُّرُّ فِى الْبَحْرِ ضَلَّ مَنْ تَدْعُونَ اِلَّٓا اِيَّاهُۚ فَلَمَّا نَجّٰيكُمْ اِلَى الْبَرِّ
اَعْرَضْتُمْۜ وَكَانَ الْاِنْسَانُ كَفُورًا ﴿٦٧﴾

67. Denizde yolculuk yaparken **başınız dara düştü mü,** o ana kadar **Allah'tan başka yalvarıp yakardığınız** bütün o uydurma ilâhlar sizi yüzüstü bırakarak **kaybolur gider.** Yani hepsinin batıl ve asılsız olduğu gün gibi ortaya çıkar. Fakat Allah **sizi kurtarıp** sağ salim **karaya çıkarınca,** ettiğiniz duaları, verdiğiniz sözleri unutur, hemen **yüz çevirirsiniz.** Bak, Rabb'ini tanımayan **insan ne kadar da nankördür!**

اَفَاَمِنْتُمْ اَنْ يَخْسِفَ بِكُمْ جَانِبَ الْبَرِّ اَوْ يُرْسِلَ عَلَيْكُمْ حَاصِبًا ثُمَّ لَا تَجِدُوا لَكُمْ
وَكٖيلًاۙ ﴿٦٨﴾

68. Peki, karaya çıkınca her şey bitiyor mu? **O'nun sizi,** kendinizi güvende sandığınız **karada** korkunç bir depremle **yerin dibine geçirmeyeceğinden ya da üzerinize** taşlar savuran **bir kasırga göndermeyeceğinden emin misiniz?** Allah üzerinize öyle bir belâ gönderir ki, **sonra kendinize bir koruyucu bulamazsınız.**

اَمْ اَمِنْتُمْ اَنْ يُعٖيدَكُمْ فٖيهِ تَارَةً اُخْرٰى فَيُرْسِلَ عَلَيْكُمْ قَاصِفًا مِنَ الرّٖيحِ
فَيُغْرِقَكُمْ بِمَا كَفَرْتُمْۙ ثُمَّ لَا تَجِدُوا لَكُمْ عَلَيْنَا بِهٖ تَبٖيعًا ﴿٦٩﴾

69. Ya da Allah'ın **sizi** bir şekilde **tekrar denize döndürerek üzerinize şiddetli bir fırtına göndermeyeceğinden ve böylece, nankörlüğünüzden dolayı sizi boğ**up balıklara yem yap**mayacağından emin misiniz?** Öyle ki, **o zaman bizden bunun hesabını soracak bir yardımcı da bulamazsınız.** Oysa insan, en üstün ahlâka ulaşabilecek yeteneklerle donatılmış bir hâlde yaratılmıştır:

وَلَقَدْ كَرَّمْنَا بَنٖٓى اٰدَمَ وَحَمَلْنَاهُمْ فِى الْبَرِّ وَالْبَحْرِ وَرَزَقْنَاهُمْ مِنَ الطَّيِّبَاتِ
وَفَضَّلْنَاهُمْ عَلٰى كَثٖيرٍ مِمَّنْ خَلَقْنَا تَفْضٖيلًا ﴿٧٠﴾

70. Gerçekten Biz Âdemoğlunu birçok meziyetlerle donatarak öteki bütün canlılardan, hatta meleklerden bile **üstün konuma getirdik. Ona** havada, **karada ve denizde yolculuk** yapma imkân ve yeteneğini **bahşettik. Onu tertemiz nimetlerle rızıklandırdık ve yarattığımız varlıkların pek çoğundan üstün kıldık.** O hâlde, bütün bunlara rağmen insanın Allah'tan başkalarına kulluk etmesi, nankörlük ve cehaletin doruk noktası değil midir? Ve böyle bir nankörlüğün cezası, Hesap Gününde hüsrana uğramaktan başka ne olabilir?

يَوْمَ نَدْعُوا كُلَّ اُنَاسٍ بِاِمَامِهِمْۚ فَمَنْ اُوتِىَ كِتَابَهُ بِيَمٖينِهٖ فَاُولٰٓئِكَ يَقْرَؤُنَ كِتَابَهُمْ
وَلَا يُظْلَمُونَ فَتٖيلًا ﴿٧١﴾

71. O gün her topluluğu dünyada iken peşinden gittiği, desteklediği **önderleriyle birlikte** hesap vermeleri için huzurumuza **çağıracağız.** İşte o an, amel **defteri sağ eline verilen** bahtiyar mümin**ler,** kendilerine cenneti müjdeleyen bu **defterlerini** sevinç içerisinde **okuyacaklar.** O büyük mahkemede, **hiç kimseye zerre kadar haksızlık yapılmayacak.** Çünkü her insan ancak ne yapmışsa onu görecek:

وَمَنْ كَانَ فٖى هٰذِهٖٓ اَعْمٰى فَهُوَ فِى الْاٰخِرَةِ اَعْمٰى وَاَضَلُّ سَبٖيلًا ﴿٧٢﴾

72. Her kim bu dünyada, hakikat karşısında kalp gözü **kör olarak yaşamış ise, işte o âhirette de** ilâhî nimetler karşısında **kör olacak, hem de** doğru yoldan **daha da sapmış bir hâlde.** İşte bunlar, kendileri hak yoldan saptıkları gibi sizleri de saptırmak isterler. Örneğin, ilâhlarını öven birkaç ayet "uydurduğun" takdirde Müslüman olacaklarını söyleyerek güya uzlaşma teklif ederler:

وَاِنْ كَادُوا لَيَفْتِنُونَكَ عَنِ الَّذٖٓى اَوْحَيْنَٓا اِلَيْكَ لِتَفْتَرِىَ عَلَيْنَا غَيْرَهُۗ وَاِذًا
لَاتَّخَذُوكَ خَلٖيلًا ﴿٧٣﴾

73. Ey Muhammed! Bu inkârcılar, **sana vahyettiğimiz** Kur'an **haricinde birtakım sözler uydurup Bize yakıştırman** ve o sözleri Allah'ın ayetleriymiş gibi insanlara okuman **için az kalsın seni** kandırarak gönderdiğimiz **bu** Kur'an**'dan saptıracaklardı! Ve** dediklerini yapmış olsaydın, o zaman **seni kendilerine en yakın dost edineceklerdi.**

وَلَوْلَٓا اَنْ ثَبَّتْنَاكَ لَقَدْ كِدْتَ تَرْكَنُ اِلَيْهِمْ شَيْـًٔا قَلٖيلًاۗ ﴿٧٤﴾

74. Eğer seni çelik gibi bir iman ve kararlılık ile **desteklememiş olsaydık, neredeyse onlara —az da olsa— eğilim gösterecektin.**

اِذًا لَاَذَقْنَاكَ ضِعْفَ الْحَيٰوةِ وَضِعْفَ الْمَمَاتِ ثُمَّ لَا تَجِدُ لَكَ عَلَيْنَا نَصٖيرًا ﴿٧٥﴾

75. Şayet —iyi niyetlerle bile olsa— böyle bir şey yapmış olsaydın, **o zaman sana hem hayatında, hem de ölümünde**n sonra **kat kat** azap **tattıracaktık ve seni elimizden kurtaracak bir yardımcı da bulamayacaktın!**

Ama Allah'ın lütfu sayesinde, onlara zerre kadar taviz vermedin. Bunun üzerine, onlar da hak dine karşı savaşlarında başka yöntemlere başvurdular:

وَاِنْ كَادُوا لَيَسْتَفِزُّونَكَ مِنَ الْاَرْضِ لِيُخْرِجُوكَ مِنْهَا وَاِذًا لَا يَلْبَثُونَ خِلَافَكَ اِلَّا
قَلٖيلًا ﴿٧٦﴾

76. Onlar seni neredeyse yurdundan çıkarıp sürmek üzereler, fakat sen Medine'ye hicret ettik**ten sonra, onlar da** Mekke'de **uzun süre kalamayacaklar.** Nitekim Peygamberi yurdundan çıkaranlar, hicretten iki yıl sonra Bedir savaşında yenilgiye uğradılar ve birçokları o savaşta öldürüldü. Sekiz yıl sonra da Mekke tamamen Müslümanların eline geçti.

سُنَّةَ مَنْ قَدْ اَرْسَلْنَا قَبْلَكَ مِنْ رُسُلِنَا وَلَا تَجِدُ لِسُنَّتِنَا تَحْوٖيلًا ﴿٧٧﴾

77. Senden önce gönderdiğimiz diğer **Elçiler için** de **öteden beri uygulayageldiğimiz bir yasadır bu.** Nitekim onları yurtlarından sürmek isteyenler ya helâk edilerek, ya düşman istilasına uğrayarak, ya da Peygamberin takipçileri tarafından yenilgiye uğratılarak cezalandırılmışlardı. Bugün de böyledir bu, yarın da böyle olacaktır. Çünkü **Bizim yasalarımızda,** kıyamete kadar bir aksaklık, **bir değişiklik göremezsin.**

Bu ilâhî yasaların senin toplumunda da tecelli etmesi için namazını güzelce ve aksatmadan kılarak Rabb'inle gönül bağını sürekli canlı tutmalısın:

اَقِمِ الصَّلٰوةَ لِدُلُوكِ الشَّمْسِ اِلٰى غَسَقِ الَّيْلِ وَقُرْاٰنَ الْفَجْرِۜ اِنَّ قُرْاٰنَ الْفَجْرِ كَانَ
مَشْهُودًا ﴿٧٨﴾

78. Güneşin batıya doğru **kaymasından, gecenin kararmasına kadar** geçen süre içinde öğle, ikindi, akşam ve yatsı **namaz**larını **güzelce kıl. Şafak vakti Kur'an okumayı da asla ihmal etme. Gerçekten şafak vakti okunan Kur'an'a** melekler tarafından **şahitlik edilmektedir.** Gönüllerin ilâhî esintilere en açık olduğu o şafak vakitlerinde kıldığınız sabah namazına gece ve gündüz melekleri de katılırlar ve o namazı kılan müminlere kıyamet günü şahitlik ederler.

وَمِنَ الَّيْلِ فَتَهَجَّدْ بِه۪ نَافِلَةً لَكَۗ عَسٰٓى اَنْ يَبْعَثَكَ رَبُّكَ مَقَامًا مَحْمُودًا ﴿٧٩﴾

79. Ve ey Muhammed! Müminlerin önderi olman hasebiyle, **gecenin bir vaktinde kalk ve** yalnızca sana farz, **sana mahsus** bir ibadet **olarak teheccüd namazı kıl. Umulur ki Rabb'in, seni** hem dünyada hem de âhirette, tüm yaratılmışların gıptayla bakacağı yüce bir makama, **Makam-ı Mahmud'a erdirecektir.**

وَقُلْ رَبِّ اَدْخِلْن۪ي مُدْخَلَ صِدْقٍ وَاَخْرِجْن۪ي مُخْرَجَ صِدْقٍ وَاجْعَلْ ل۪ي مِنْ لَدُنْكَ سُلْطَانًا نَص۪يرًا ﴿٨٠﴾

80. Bunun için Rabb'ine el açıp yalvararak **de ki: "Ey yüce Rabb'im,** gireceğim her yere esenlik ve **doğruluk üzere girmemi,** çıkacağım her yerden esenlik ve **doğruluk üzere çıkmamı sağla ve bana katından,** inkârcılığa ve zulme karşı mücadelede müminleri **destekleyen** bir güç, bir yetki, **bir kudret bağışla!"**

وَقُلْ جَٓاءَ الْحَقُّ وَزَهَقَ الْبَاطِلُۜ اِنَّ الْبَاطِلَ كَانَ زَهُوقًا ﴿٨١﴾

81. Ve küfrün karanlıklarını parçalayıp âlemleri aydınlatan Kur'an'ın meydana getireceği devrimi şimdiden müjdeleyerek **de ki:** "İşte nihayet, mutlak ve değişmez gerçek olan **hak geldi;** yalan, kötülük, inkârcılık temeline dayanan **batıl yıkılıp gitti. Zaten batıl** er geç yıkılıp **yok olmaya mahkûmdur!"**

وَنُنَزِّلُ مِنَ الْقُرْاٰنِ مَا هُوَ شِفَٓاءٌ وَرَحْمَةٌ لِلْمُؤْمِن۪ينَۙ وَلَا يَز۪يدُ الظَّالِم۪ينَ اِلَّا خَسَارًا ﴿٨٢﴾

82. İşte bu amaçla **Biz, inananlar için** gönüllere **şifa ve rahmet olacak, zalimlerin ise yalnızca yıkılıp yok olmalarını hızlandıracak Kur'an ayetlerini** peyderpey **göndermekteyiz.** Kur'an'ın şifa verici, yol gösterici hidayetinden uzak kalan insanın ne hâle düşeceğini görmek ister misiniz?

وَاِذَٓا اَنْعَمْنَا عَلَى الْاِنْسَانِ اَعْرَضَ وَنَاٰ بِجَانِبِه۪ۚ وَاِذَا مَسَّهُ الشَّرُّ كَانَ يَؤُ۫سًا ﴿٨٣﴾

83. İnsanoğluna katımızdan zenginlik, sağlık, güzellik, güç, zekâ gibi **bir nimet verdik mi,** bunları kendisine kimin verdiğini unutur, bu nimetlerle şımarıp ayetlerimizden **yüz çevirir ve** kibirlenerek **yan çizer. Başına bir belâ gelince de,** bunun bir imtihan olduğunu düşünmez, kendisini tamamen dağıtıp **büsbütün ümitsizliğe düşer.** O hâlde, ey Müslüman!

قُلْ كُلٌّ يَعْمَلُ عَلٰى شَاكِلَتِه۪ۜ فَرَبُّكُمْ اَعْلَمُ بِمَنْ هُوَ اَهْدٰى سَب۪يلًا۟ ﴿٨٤﴾

84. Kur'an'ın yol göstericiliği olmaksızın mutluluğa ulaşabileceklerini sanan gafillere **de ki: "Herkes** kendi içinden gelen eğilimlere, alışkanlıklara, ruh hâline göre bir yol çizer ve bunun en doğru yol olduğunu iddia eder. Böylece her toplum farklı bir inanç, ahlâk anlayışı ve dünya görüşü benimseyerek bu inanç doğrultusunda davranışlar geliştirir ve **kendi mizacına uygun tarzda hareket eder. Fakat** herkes kendi mizacına uygun gelen yolu tutmakla, insanlığı kurtuluşa iletecek doğru yolu tutmuş sayılamaz. Çünkü içinizden **kimlerin doğru yolu izlediğini en iyi bilen** ve hangi yolun izlenmesi gerektiğine karar veren **Rabb'inizdir."** Ve bu yolu, Kur'an vasıtasıyla size bildirmiştir. Peki, Kur'an'ı Muhammed'e getiren kimdir ve ona gelen vahiy nasıl bir şeydir?

وَيَسْـَٔلُونَكَ عَنِ الرُّوحِۜ قُلِ الرُّوحُ مِنْ اَمْرِ رَبّ۪ي وَمَٓا اُو۫ت۪يتُمْ مِنَ الْعِلْمِ اِلَّا قَل۪يلًا ﴿٨٥﴾

85. Ey Muhammed! **Sana** vahiy meleği Cebrail'in mahiyetini ve vahiy olgusunu, yani **Ruh'u soruyorlar.** Onlara **de ki: "Ruh,** doğrudan doğruya **Rabb'imin emrindedir** ve ancak O'nun izniyle gelir. Fakat insanın sınırlı aklı, bunun mahiyetini tam olarak kavrayamaz. Çünkü **size** bu gibi gaybî konularda **pek az bilgi verilmiştir."**

Bu vahiy olayı, tamamen Muhammed'in inisiyatifi dışında cereyan etmektedir.

وَلَئِنْ شِئْنَا لَنَذْهَبَنَّ بِالَّذ۪ٓي اَوْحَيْنَٓا اِلَيْكَ ثُمَّ لَا تَجِدُ لَكَ بِه۪ عَلَيْنَا وَك۪يلًاۙ ﴿٨٦﴾

86. Nitekim ey Muhammed! **Eğer dileseydik, sana vahiy yoluyla bildirdiğimiz her şeyi geri alırdık da, onun** sana tekrar verilmesi **için bize hesap soracak bir kimse de bulamazdın.**

اِلَّا رَحْمَةً مِنْ رَبِّكَۜ اِنَّ فَضْلَهُ كَانَ عَلَيْكَ كَب۪يرًا ﴿٨٧﴾

87. Ancak Rabb'inin sonsuz lütuf ve **rahmeti sayesindedir** ki, sana vahyettiği bu Kur'an'ı korudu ve sürekli kıldı. **O'nun sana** bağışladığı **lütuf ve ihsanı gerçekten çok büyüktür.** Demek ki bu Kur'an senin eserin değil, Allah'ın gönderdiği bir vahiydir.

قُلْ لَئِنِ اجْتَمَعَتِ الْاِنْسُ وَالْجِنُّ عَلٰٓى اَنْ يَأْتُوا بِمِثْلِ هٰذَا الْقُرْاٰنِ لَا يَأْتُونَ بِمِثْلِه۪ وَلَوْ كَانَ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ ظَه۪يرًا ﴿٨٨﴾

88. Ey Müslüman! Kur'an'ın bir insan tarafından uydurulduğunu iddia eden inkârcılara meydan okuyarak **de ki: "Eğer bütün insanlar ve cinler,** gerek ifade güzelliğinde gerek ortaya koyduğu mükemmel hayat tarzında Kur'an ile boy ölçüşebilecek, **onun ayarında bir kitap meydana getirmek için bir araya gelseler, yine de onun bir benzerini ortaya koyamazlar,** her alanda uzman gruplar hâlinde güçlerini birleştirip **birbirlerine yardımcı olsalar bile!"**

وَلَقَدْ صَرَّفْنَا لِلنَّاسِ ف۪ي هٰذَا الْقُرْاٰنِ مِنْ كُلِّ مَثَلٍۘ فَاَبٰٓى اَكْثَرُ النَّاسِ اِلَّا كُفُورًا ﴿٨٩﴾

89. Bakın; Biz bu Kur'an'da, insanlara doğru yolu gösterecek **bütün** ibret verici, aydınlatıcı **örnekleri ele alıp işledik. Ne var ki, insanların çoğu inkârcı tavırlarında ısrarla diretiyor.** Şöyle ki:

وَقَالُوا لَنْ نُؤْمِنَ لَكَ حَتّٰى تَفْجُرَ لَنَا مِنَ الْاَرْضِ يَنْبُوعًاۙ ﴿٩٠﴾

90. İnkârcılar, "Ey Muhammed!" **diyorlar, "Sen bize** Musa'nın yaptığı gibi **yerden pınarlar fışkırtmadıkça sana asla inanmayacağız."**

اَوْ تَكُونَ لَكَ جَنَّةٌ مِنْ نَخ۪يلٍ وَعِنَبٍ فَتُفَجِّرَ الْاَنْهَارَ خِلَالَهَا تَفْج۪يرًاۙ ﴿٩١﴾

91. "Yahut senin hurmalıklardan, üzüm bağlarından mucizevî **bir bahçen olup da aralarından şarıl şarıl ırmaklar akıtmadıkça..."**

اَوْ تُسْقِطَ السَّمَٓاءَ كَمَا زَعَمْتَ عَلَيْنَا كِسَفًا اَوْ تَأْتِيَ بِاللّٰهِ وَالْمَلٰٓئِكَةِ قَب۪يلًاۙ ﴿٩٢﴾

92. "Ya da iddia ettiğin gibi, bizi helâk etmek üzere **göğü parça parça üzerimize düşürmedikçe... Yahut Allah'ı ve melekleri** senin Peygamberliğine şahitlik etmeleri için, açıkça görebileceğimiz şekilde **karşımıza getirmedikçe..."**

اَوْ يَكُونَ لَكَ بَيْتٌ مِنْ زُخْرُفٍ اَوْ تَرْقٰى فِى السَّمَٓاءِۜ وَلَنْ نُؤْمِنَ لِرُقِيِّكَ حَتّٰى تُنَزِّلَ
عَلَيْنَا كِتَابًا نَقْرَؤُهُۜ قُلْ سُبْحَانَ رَبّ۪ى هَلْ كُنْتُ اِلَّا بَشَرًا رَسُولًا ﴿٩٣﴾

93. "Yahut altından yapılmış bir sarayın olmadıkça veya gözlerimizin önünde bir kuş gibi uçup **göğe yükselmediğin sürece** sana asla inanmayacağız. Gerçi göğe yükselmiş olsan bile, **bize** oradan, **okuyacağımız** ve doğrudan bize hitaben yazılmış **bir kitap indirmedikçe,** sırf **göğe çıktın diye** sana **inanmayacağız."** Onlara cevaben **de ki: "**Bu dediklerinizi yapabilecek **mükemmel niteliklere sahip olan** yalnızca **Rabb'imdir.** Oysa ben hiçbir zaman Rab olduğumu iddia etmedim! **Ben nihayet, elçi olarak gönderilmiş** fâni **bir insandan başka neyim ki?** Ben size Allah tarafından olağanüstü yeteneklerle donatılmış bir melek olduğumu mu söyledim ki, benden böyle şeyler istiyorsunuz? Ben sadece, Allah'tan size bir mesaj getirdiğimi söylüyorum. Eğer benim iddiamın doğruluğunu denetlemek istiyorsanız, işte Kur'an, bir mucize olarak karşınızda duruyor!"

وَمَا مَنَعَ النَّاسَ اَنْ يُؤْمِنُٓوا اِذْ جَٓاءَهُمُ الْهُدٰٓى اِلَّٓا اَنْ قَالُٓوا اَبَعَثَ اللّٰهُ بَشَرًا رَسُولًا
﴿٩٤﴾

94. Zaten öteden beri **insanlara** Allah tarafından **doğru yolu gösteren** bir elçi veya uyarıcı **geldiğinde, onları** bu apaçık hakikate **inanmaktan alıkoyan tek sebep,** elçinin dürüstlüğünü hesaba katmadan ve mesajın içeriğini hiç düşünmeden, **"Allah** bula bula bizim gibi ölümlü **bir insanı mı elçi olarak gönderdi?" demeleridir.**

قُلْ لَوْ كَانَ فِى الْاَرْضِ مَلٰٓئِكَةٌ يَمْشُونَ مُطْمَئِنّ۪ينَ لَنَزَّلْنَا عَلَيْهِمْ مِنَ السَّمَٓاءِ مَلَكًا
رَسُولًا ﴿٩٥﴾

95. Peygamberin kendileri gibi bir insan olmasını yadırgayan o cahillere şu sözümüzü ileterek **de ki: "Eğer yeryüzünde yaşayanlar** insan değil de **melek olsaydı, o zaman onlara gökten elçi olarak elbette melek gönderirdik."**

قُلْ كَفٰى بِاللّٰهِ شَه۪يدًا بَيْن۪ى وَبَيْنَكُمْۜ اِنَّهُ كَانَ بِعِبَادِه۪ خَب۪يرًا بَص۪يرًا ﴿٩٦﴾

96. Yine de inatla itiraza devam ederlerse, onlara son olarak **de ki: "Benimle sizin aranızda şahit olarak Allah yeter. Elbette O kullarını**n her hâlini **bilmekte,** her davranışını **görmektedir."** O hâlde, kimin doğru yolda olduğu konusunda hüküm vermek için Allah'ın şahitliğini esas almalı, iyi-kötü, helâl-haram, doğru-eğri gibi değer yargılarını hayat prensiplerini yalnızca O'ndan, yani O'nun kitabından öğrenmelisiniz. Zira:

وَمَنْ يَهْدِ اللّٰهُ فَهُوَ الْمُهْتَدِۚ وَمَنْ يُضْلِلْ فَلَنْ تَجِدَ لَهُمْ اَوْلِيَٓاءَ مِنْ دُونِه۪ۜ وَنَحْشُرُهُمْ
يَوْمَ الْقِيٰمَةِ عَلٰى وُجُوهِهِمْ عُمْيًا وَبُكْمًا وَصُمًّاۜ مَأْوٰيهُمْ جَهَنَّمُۜ كُلَّمَا خَبَتْ
زِدْنَاهُمْ سَع۪يرًا ﴿٩٧﴾

97. Allah kimi doğru yola iletirse, işte odur doğru yolda yürüyen. Kimi de saptırırsa, onlara Allah'tan başka yardım edecek **bir dost bulamazsın. İşte onları Diriliş Gününde yüzüstü yere kapanmış bir şekilde kör, dilsiz ve sağır olarak** huzurumuzda **toplayacağız ve varacakları** son durak **cehennem olacak!** Öyle bir cehennem ki, ateşi **ne zaman yatışır gibi olsa,** her defasında onu körükleyerek o **çılgın alevi onlar için** yeniden ve yeniden **canlandıracağız.**

ذٰلِكَ جَزَٓاؤُ۬هُمْ بِاَنَّهُمْ كَفَرُوا بِاٰيَاتِنَا وَقَالُٓوا ءَاِذَا كُنَّا عِظَامًا وَرُفَاتًا ءَاِنَّا
لَمَبْعُوثُونَ خَلْقًا جَد۪يدًا ﴿٩٨﴾

98. İşte zalimlerin cezası budur. Çünkü onlar hem ayetlerimizi inkâr etmiş, hem de "Biz mezara girip **kemik ve toz yığını hâline geldikten sonra mı yeniden yaratılıp diriltileceğiz?** Öyle şey olmaz!" **demiş** ve böylece âhiretin varlığını, dolayısıyla Allah'ın adaletini inkâr etmiş**lerdi.**

اَوَلَمْ يَرَوْا اَنَّ اللّٰهَ الَّذ۪ى خَلَقَ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضَ قَادِرٌ عَلٰٓى اَنْ يَخْلُقَ مِثْلَهُمْ وَجَعَلَ
لَهُمْ اَجَلًا لَا رَيْبَ ف۪يهِۜ فَاَبَى الظَّالِمُونَ اِلَّا كُفُورًا ﴿٩٩﴾

99. Peki onlar, gökleri ve yeri yoktan var eden Allah'ın insanlar ölüp yok olduktan sonra **onları aynı şekilde** yeniden **yaratabilecek güce sahip olduğunu ve** bunun için **kendilerine,** gerçekleşeceğinde **asla şüphe olmayan bir vade belirlemiş olduğunu** akılları ve vicdanları ile anlayıp **görmezler mi?** Elbette görürler. **Fakat o zalimler,** kibir ve inatları yüzünden bir türlü **inkârcılıktan vazgeçmeye yanaşmazlar.**

قُلْ لَوْ اَنْتُمْ تَمْلِكُونَ خَزَٓائِنَ رَحْمَةِ رَبّ۪ٓى اِذًا لَاَمْسَكْتُمْ خَشْيَةَ الْاِنْفَاقِۜ وَكَانَ
الْاِنْسَانُ قَتُورًا ﴿١٠٠﴾

100. Onlara **de ki: "Eğer Rabb'imin** sonsuz lütuf ve **rahmet hazineleri sizin elinizde olsaydı, harcanıp tükenir endişesiyle** onları **sımsıkı** elinizde **tutar** ve hiç kimseye bir şey vermez**diniz. İnsanoğlu gerçekten de çok** açgözlü ve **cimridir.**

Senden ısrarla mucize isteyen kâfirlere şu ibret verici kıssayı anlat:

وَلَقَدْ اٰتَيْنَا مُوسٰى تِسْعَ اٰيَاتٍ بَيِّنَاتٍ فَسْـَٔلْ بَن۪ٓى اِسْرَٓائ۪يلَ اِذْ جَٓاءَهُمْ فَقَالَ لَهُ
فِرْعَوْنُ اِنّ۪ى لَاَظُنُّكَ يَا مُوسٰى مَسْحُورًا ﴿١٠١﴾

101. Hiç kuşkusuz Biz, Musa'ya tam **dokuz tane apaçık mucize vermiştik. Fakat** Firavun ve halkı, yine de inanmamışlardı (7. Araf: 133). İsterseniz **so**run **İsrail Oğulları'na,** onlar da bunu doğrulayacaklardır: **Hani Musa, onlara** bir Peygamber olarak **geli**p apaçık mucizeler gösteri**nce Firavun, "Ey Musa!" demişti, "Bana öyle geliyor ki, sen büyü ile donanmış** usta bir sihirbaz**sın."**

قَالَ لَقَدْ عَلِمْتَ مَٓا اَنْزَلَ هٰٓؤُ۬لَٓاءِ اِلَّا رَبُّ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ بَصَٓائِرَۚ وَاِنّ۪ى لَاَظُنُّكَ يَا
فِرْعَوْنُ مَثْبُورًا ﴿١٠٢﴾

102. Bunun üzerine **Musa,** Ey Firavun!" **dedi, "Bu mucizeleri açık birer delil olarak** sizlere **gönderenin, göklerin ve yerin Rabb'inden başkası olmadığını sen de pekâlâ biliyorsun! Bana da öyle geliyor ki, sen** bu anlamsız inadı sürdürdüğün takdirde, önceki zalimler gibi **helâk olup gideceksin!"**

فَاَرَادَ اَنْ يَسْتَفِزَّهُمْ مِنَ الْاَرْضِ فَاَغْرَقْنَاهُ وَمَنْ مَعَهُ جَم۪يعًاۙ ﴿١٠٣﴾

103. Derken Firavun İsrail Oğulları'na karşı iyice azgınlaşarak **onları** topyekûn imha etmek üzere **yeryüzünden söküp atmaya kalkışınca, Biz de onu ve bütün yandaşlarını** Kızıldeniz'e batırıp **boğduk.**

وَقُلْنَا مِنْ بَعْدِه۪ لِبَن۪ٓى اِسْرَٓائ۪يلَ اسْكُنُوا الْاَرْضَ فَاِذَا جَٓاءَ وَعْدُ الْاٰخِرَةِ جِئْنَا
بِكُمْ لَف۪يفًا ﴿١٠٤﴾

104. Ve ardından İsrail Oğulları'na, "Kudüs'teki **bu** bereketli **yurda** güven içinde **yerleşin!" dedik, "Ama** unutmayın; kıyamet kopup da **âhiret vaadi**nin zamanı

gelince, hepinizi bir araya toplayacak ve bütün yaptıklarınızın hesabını sora**cağız.”**

Ve işte, birçok Peygamber tarafından yüzyıllar öncesinden müjdelenen Son Elçi ve vahiy zincirinin son halkası ve zirvesi olan Kur’an geldi:

وَبِالْحَقِّ اَنْزَلْنَاهُ وَبِالْحَقِّ نَزَلَۜ وَمَٓا اَرْسَلْنَاكَ اِلَّا مُبَشِّرًا وَنَذ۪يرًاۢ ﴿١٠٥﴾

105. Biz onu hak ile, yani mutlak hakikati ortaya koymak üzere, belli bir hikmet doğrultusunda **indirdik;** nitekim **o da** hiçbir değişikliğe, tahrifâta uğramadan tam istediğimiz gibi senin kalbine **hak ile indi. Ve** böylece **Biz seni, ancak müjdeleyici ve uyarıcı olarak gönderdik.**

وَقُرْاٰنًا فَرَقْنَاهُ لِتَقْرَاَهُ عَلَى النَّاسِ عَلٰى مُكْثٍ وَنَزَّلْنَاهُ تَنْز۪يلًا ﴿١٠٦﴾

106. Ve bu kitabı sure sure, ayet ayet **bölümlere ayırdığımız bir Kur’an halinde** gönderdik **ki, onu insanlara yavaş yavaş** ve sindire sindire **okuy**arak insanları uyar**asın ve** bu amaçla **onu,** bir defada toplu olarak değil, yirmi üç yıl boyunca, azar azar ve **aşama aşama indirdik.**

قُلْ اٰمِنُوا بِه۪ٓ اَوْ لَا تُؤْمِنُواۜ اِنَّ الَّذ۪ينَ اُو۫تُوا الْعِلْمَ مِنْ قَبْلِه۪ٓ اِذَا يُتْلٰى عَلَيْهِمْ يَخِرُّونَ لِلْاَذْقَانِ سُجَّدًاۙ ﴿١٠٧﴾

107. O hâlde, Kur’an’dan yüz çeviren gafillere **de ki: “İster ona inanın, isterseniz inanmayın.** İnanmanız onun derecesini yükseltmez, inkârınız da ona bir eksiklik vermez. İman ederseniz faydası kendinize, inkâr ederseniz zararı yine kendinizedir. Fakat şunu iyi bilin ki, **bu** Kur’an’ı tanıma**dan önce kendilerine ilim verilmiş olan** dürüst ve insaflı Yahudi ve Hristiyan**lara** bu kitabın ayetleri **okunduğu zaman,** onu duyar duymaz **derhal yüzüstü secdeye kapanırlar.**

وَيَقُولُونَ سُبْحَانَ رَبِّنَٓا اِنْ كَانَ وَعْدُ رَبِّنَا لَمَفْعُولًا ﴿١٠٨﴾

108. Ve “Rabb’imizin şanı ne yücedir! İşte müjdelenen Son Elçi geldi ve **Rabb’imizin vaadi** nihayet **gerçekleşti!” derler.**

وَيَخِرُّونَ لِلْاَذْقَانِ يَبْكُونَ وَيَز۪يدُهُمْ خُشُوعًا ﴿١٠٩﴾

109. Allah’ın ayetlerini dinledikçe O’na karşı **saygı ve duyarlıkları zirveye ulaşır, gözyaşları içinde** yeniden **yüzüstü secdeye kapanmaktan kendilerini alamazlar.**

قُلِ ادْعُوا اللّٰهَ اَوِ ادْعُوا الرَّحْمٰنَۜ اَيًّا مَا تَدْعُوا فَلَهُ الْاَسْمَٓاءُ الْحُسْنٰىۚ وَلَا تَجْهَرْ بِصَلَاتِكَ وَلَا تُخَافِتْ بِهَا وَابْتَغِ بَيْنَ ذٰلِكَ سَب۪يلًا ﴿١١٠﴾

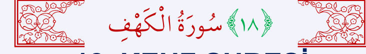
110. Farklı kültürlere, dillere, ırklara, renklere sahip tüm insanlığa evrensel İslâm inancını duyurmak ve Allah’ı hangi isim ve sıfatlarla anmak gerektiğini onlara öğretmek üzere **de ki:** “O’na **ister “Allah” diye dua edin, ister “Rahman” diye** veya isterseniz bunlar dışında “Rab, İlâh, Kadir, Aziz, Alîm, Hakîm gibi O’na yaraşır başka güzel isimlerle **dua edin.** Bunlardan **hangisiyle dua ederseniz edin** fark etmez, **çünkü** yücelik ve güzellik ifade eden **bütün** üstün nitelikler, bütün **güzel isimler O’nundur.”**

Bir de, tek başına **namaz kılarken sesini çok yükseltme, çok fazla da kısma; bu ikisi arasında orta bir yol tut.** O’na dua ederken —özellikle de namaz kılarken— gösteriş veya saygısızlık ifade edebilecek tavır ve davranışlardan uzak dur.

وَقُلِ الْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذ۪ي لَمْ يَتَّخِذْ وَلَدًا وَلَمْ يَكُنْ لَهُ شَر۪يكٌ فِي الْمُلْكِ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ وَلِيٌّ مِنَ الذُّلِّ وَكَبِّرْهُ تَكْب۪يرًا ﴿١١١﴾

111. Ve Allah’ın birliğini tüm insanlığa bir kez daha haykırarak **de ki: “Bütün övgüler, çocuk edinmeyen, hükümranlığında** eşi ve **ortağı bulunmayan ve aciz-likten kaynaklanan bir sebeple** yardımcıya, **dosta ihtiyacı olmayan Allah’a aittir** ve yalnızca O’na yaraşır!” **Ve O’nun** sınırsız yüceliğini ve **büyüklüğünü** gerek sözlerinle, gerek tavır ve davranışlarınla tüm dünyaya **ilan et!**

İşte, bu gerçeği haykıran bir grup gencin örnek hayatı:



18. KEHF SURESİ

Mekke döneminin sonlarında, Nahl suresinden hemen önce gönderilmiştir. Adını, inançlarını yaşatabilme adına zalim yöneticilerden kaçıp bir mağaraya sığınan ve uzun bir süre orada uyuduktan sonra mucizevî bir şekilde yeniden “diriltilen” bir grup gencin öyküsünün anlatıldığı bölümden (9–22. ayetler) almıştır. 110 ayettir.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ

Rahman ve Rahim olan Allah’ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb’imin adıyla, O’nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O’nun adına okuyor, söylüyorum:

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذ۪ٓي اَنْزَلَ عَلٰى عَبْدِهِ الْكِتَابَ وَلَمْ يَجْعَلْ لَهُ عِوَجًاۜ ﴿١﴾

1. Kulu ve elçisi Muhammed aracılığıyla, insanoğlu**na bu** hikmet dolu **Kitabı gönderen ve onda,** insanı kuşkuya düşürecek, saptıracak **en ufak bir** çelişkiye, yanlışlığa ve **eğriliğe yer vermeyen Allah,** her türlü övgüye, teşekküre ve **hamde lâyıktır.**

قَيِّمًا لِيُنْذِرَ بَاْسًا شَد۪يدًا مِنْ لَدُنْهُ وَيُبَشِّرَ الْمُؤْمِن۪ينَ الَّذ۪ينَ يَعْمَلُونَ الصَّالِحَاتِ اَنَّ لَهُمْ اَجْرًا حَسَنًاۙ ﴿٢﴾

2. Evet, Allah onu **dosdoğru** bir kitap **olarak** gönderdi **ki, katından** gelecek **çetin bir azaba karşı** inkârcıları **uyarsın ve güzel davranışlar sergileyen müminlere, kendilerini muhteşem bir ödülün beklediğini müjdelesin.**

مَاكِث۪ينَ ف۪يهِ اَبَدًاۙ ﴿٣﴾

3. Yani, **içerisinde sonsuza dek kalacakları** o cennet yurdunu.

وَيُنْذِرَ الَّذ۪ينَ قَالُوا اتَّخَذَ اللّٰهُ وَلَدًاۗ ﴿٤﴾

4. Ve ayrıca, “Allah kendisine çocuk edindi!” iddiasında bulunanları uyarmak için bu kitabı gönderdi. Çünkü “Melekler Allah’ın kızlarıdır.” diyen Arap müşrikleri, “Hürmüz ve Ehrimen Allah’ın oğullarıdır.” diyen bazı Mecusiler ve özellikle de “İsa Mesih Allah’ın oğludur.” diyen Hristiyanlar Allah’a çocuk isnat ederek derin bir sapıklığa düşüyorlar. Zaten bütün sapık inanç ve ideolojiler, Allah’ın herhangi bir konuda yetersiz, aciz, muhtaç ve zayıf olduğu varsayımından yola çıkarlar. Oysaki:

مَا لَهُمْ بِه۪ مِنْ عِلْمٍ وَلَا لِاٰبَٓائِهِمْۜ كَبُرَتْ كَلِمَةً تَخْرُجُ مِنْ اَفْوَاهِهِمْۜ اِنْ يَقُولُونَ اِلَّا كَذِبًا ﴿٥﴾

5. Bu konuda ne kendileri ne de körü körüne izledikleri **ataları** doğru **bir bilgiye sahip değiller. Ağızlarından dökülen bu sözler ne kadar** çirkin ve **küstahça!** Gerçekte **onlar, yalandan başka bir şey söylemi-**

yorlar. Üstelik bütün uyarılara rağmen, inatla hakikatten yüz çeviriyorlar.

فَلَعَلَّكَ بَاخِعٌ نَفْسَكَ عَلٰٓى اٰثَارِهِمْ اِنْ لَمْ يُؤْمِنُوا بِهٰذَا الْحَد۪يثِ اَسَفًا ﴿٦﴾

6. Şimdi sen ey Peygamber, **onlar bu** ilâhî **kelâma inanmıyorlar diye arkalarından üzülüp hayıflanarak kendini helâk mi edeceksin?** Üzülme, onların iman etmemelerinden sen sorumlu değilsin. Yeter ki bıkıp usanmadan uyarmaya, hakikati anlatmaya devam et. Bunun için, dünyanın göz kamaştırıcı nimetlerine ihtirasla bağlanan ve sahip oldukları güç ve servetle anlamsız bir gurura kapılan bu cahillere, evrenin ve hayatın anlam ve hikmetini öğret. Şöyle ki:

اِنَّا جَعَلْنَا مَا عَلَى الْاَرْضِ ز۪ينَةً لَهَا لِنَبْلُوَهُمْ اَيُّهُمْ اَحْسَنُ عَمَلًا ﴿٧﴾

7. Doğrusu Biz, yeryüzündeki bütün bu göz alıcı nimet**leri** yalnızca **bu dünyaya ait** gelip geçici **birer süs olarak yarattık ki, içlerinden hangilerinin daha iyi davranışlar ortaya koyacağını** belirlemek üzere insanları bu nimetlerle **imtihan edelim.** Yoksa bunlar, yalnızca zevk ve eğlencenizi tatmin edesiniz diye yaratılmış değildir. Nitekim:

وَاِنَّا لَجَاعِلُونَ مَا عَلَيْهَا صَع۪يدًا جُرُزًاۜ ﴿٨﴾

8. Hiç kuşkusuz Biz, yeryüzündeki bütün bu güzellik**leri,** her defasında sahiplerinin elinden almakta ve bir zamanlar görkemli birer saltanat merkezi olan o yerleri, bomboş ve **kupkuru bir toprak hâline getirmekteyiz.** Ve zamanı gelince de, tüm evreni kıyametle yok edip yepyeni bir hayatı başlatacağız. İşte asıl üzerinde durulması, merak edilmesi gereken konu buyken;

اَمْ حَسِبْتَ اَنَّ اَصْحَابَ الْكَهْفِ وَالرَّق۪يمِ كَانُوا مِنْ اٰيَاتِنَا عَجَبًا ﴿٩﴾

9. Yoksa sen ey insanoğlu, **Ashab-ı Kehf** (Mağara Arkadaşları) **ve** Ashab-ı **Rakîm** (Adlarına kitabe yazılan insanlar) adıyla tanınan gençlerin yaşadığı ilginç serüve**nin, hayret verici mucizelerimizden biri olduğunu mu sanıyorsun?** Hem de göklerde ve yerde akıllara durgunluk veren bunca muhteşem mucizeler dururken! Üstelik sen bu kıssanın sadece dıştan görünen yönüyle ilgileniyor, asıl üzerinde durulması gereken yönünü gözden kaçırıyorsun:

اِذْ اَوَى الْفِتْيَةُ اِلَى الْكَهْفِ فَقَالُوا رَبَّنَٓا اٰتِنَا مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً وَهَيِّئْ لَنَا مِنْ
اَمْرِنَا رَشَدًا ﴿١٠﴾

10. Hani o yiğitler, müminlere kan kusturan bir diktatörün zulmünden kaçıp bir **mağaraya sığınmış ve "Ey yüce Rabb'imiz!" diye yalvarmışlardı,** "Zalimlere karşı **bize katından bir rahmet bahşet ve** bu çetin **mücadelemizde** eğrilmeden, sapmadan **başarıya ulaşmanın yollarını göster bize!"**

فَضَرَبْنَا عَلٰٓى اٰذَانِهِمْ فِي الْكَهْفِ سِن۪ينَ عَدَدًاۙ ﴿١١﴾

11. Bunun üzerine, onları o mağarada, yıllarca sürecek bir uykuya daldırdık.

ثُمَّ بَعَثْنَاهُمْ لِنَعْلَمَ اَيُّ الْحِزْبَيْنِ اَحْصٰى لِمَا لَبِثُٓوا اَمَدًاۜ ﴿١٢﴾

12. Ve uzun bir zaman **sonra onları tekrar uyandırdık ki, iki taraftan hangisinin,** yani bütün olay ve olgularda ilâhî kudretin imzasını görebilen müminler mi, yoksa kâinatı kör tesadüfler yumağı zanneden inkârcılar mı, bunlardan hangisinin **onların** mağarada **bunca zaman kalışların**daki hikmet ve amacı **daha güzel değerlendirdiklerini** insanlara **gösterelim.** Böylece, bu iki bakış açısı arasındaki bariz farkı gözler önüne serelim.

نَحْنُ نَقُصُّ عَلَيْكَ نَبَاَهُمْ بِالْحَقِّۜ اِنَّهُمْ فِتْيَةٌ اٰمَنُوا بِرَبِّهِمْ وَزِدْنَاهُمْ هُدًىۗ ﴿١٣﴾

13. İşte, onların öyküsünü —zaman içinde insanlar tarafından ilâve edilerek kıssanın amacını bulandıran her türlü efsaneden arınmış olarak— **bütün gerçeğiyle sana anlatıyoruz:**

Bu olayın nerede, ne zaman yaşandığı ve kahramanlarının hangi isimleri taşıdığı hiç önemli değil. Önemli olan, içinde barındırdığı ve tüm insanlığa ışık tutacak ibret dolu mesajlarıdır.

Onlar gerçekten Rab'lerine yürekten **inanmış gençlerdi. Biz de onların** iç dünyalarını ilim ve hikmet nurlarıyla aydınlatarak **inançlarını güçlendirmiştik.**

وَرَبَطْنَا عَلٰى قُلُوبِهِمْ اِذْ قَامُوا فَقَالُوا رَبُّنَا رَبُّ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ لَنْ نَدْعُوَا مِنْ
دُونِه۪ٓ اِلٰهًا لَقَدْ قُلْنَٓا اِذًا شَطَطًا ﴿١٤﴾

14. Ve sarsılmaz bir cesaret ve kararlılıkla **yüreklerini perçinlemiştik. Hani onlar,** zalim yöneticilerin karşısına **dikilerek demişlerdi ki: "Bizim** kendisine boyun eğeceğimiz biricik **Efendimiz, göklerin ve yerin** gerçek sahibi, yöneticisi ve **Rabb'i** olan Allah'**tır.** Bu yüzden **biz O'ndan başka bir ilah**ın egemenliğini asla tanımayacak, zulüm sistemini ayakta tutmak için uydurduğunuz o sahte ilâhlarınız**a hiçbir zaman yalvarıp yakarmayacağız. Aksi hâlde,** Rabb'imizin asla razı olmayacağı **saçma bir söz söylemiş oluruz."**

هٰٓؤُ۬لَٓاءِ قَوْمُنَا اتَّخَذُوا مِنْ دُون۪ه۪ٓ اٰلِهَةًۜ لَوْلَا يَاْتُونَ عَلَيْهِمْ بِسُلْطَانٍ بَيِّنٍۜ فَمَنْ اَظْلَمُ
مِمَّنِ افْتَرٰى عَلَى اللّٰهِ كَذِبًاۜ ﴿١٥﴾

15. "Ama şu bizim halkımız, O'ndan başka tanrılara kulluk ediyorlar. Oysa bu konuda iddialarını destekleyecek **açık** ve ikna edici **bir delil ortaya koymaları gerekmez miydi?** Mademki hak ve hakikate aykırı olduğunu bile bile inkârda ısrar ediyorlar, **o hâlde, Allah adına** böyle küstahça **yalan uyduranlardan daha zalim kim olabilir?"**

Bunu duyan zamanın hükümdarı, inançlarından vazgeçmeleri için onlara bir süre tanımış, hak dinden dönmedikleri takdirde idam edileceklerini söylemişti.

وَاِذِ اعْتَزَلْتُمُوهُمْ وَمَا يَعْبُدُونَ اِلَّا اللّٰهَ فَأْوُٓا اِلَى الْكَهْفِ يَنْشُرْ لَكُمْ رَبُّكُمْ مِنْ
رَحْمَتِه۪ وَيُهَيِّئْ لَكُمْ مِنْ اَمْرِكُمْ مِرْفَقًا ﴿١٦﴾

16. Bunun üzerine, ne yapacaklarını aralarında görüşmeye başladılar. İçlerinden biri dedi ki: **"Madem onları ve Allah'tan başka taptıkları** sahte ilâhların**ı terk ediyoruz, öyleyse** dağlara çekilip bir **mağaraya sığınalım ki, Rabb'imiz bize rahmet kapılarını açsın ve** müminlerin sayısını artırıp iman cephesini güçlendirerek **bu mücadelemizde bize bir destek, bir dayanak hazırlasın."** Bu teklif kabul edildi ve gizlice mağaraya sığındılar. Bir süre sonra da, yüzyıllar sürecek bir uykuya daldılar.

وَتَرَى الشَّمْسَ اِذَا طَلَعَتْ تَزَاوَرُ عَنْ كَهْفِهِمْ ذَاتَ الْيَم۪ينِ وَاِذَا غَرَبَتْ تَقْرِضُهُمْ
ذَاتَ الشِّمَالِ وَهُمْ ف۪ي فَجْوَةٍ مِنْهُۜ ذٰلِكَ مِنْ اٰيَاتِ اللّٰهِۜ مَنْ يَهْدِ اللّٰهُ فَهُوَ الْمُهْتَدِۚ وَمَنْ
يُضْلِلْ فَلَنْ تَجِدَ لَهُ وَلِيًّا مُرْشِدًاۚ ﴿١٧﴾

17. Ey Müslüman! Eğer orada bulunup bu acayip manzarayı seyretmiş olsaydın, **doğduğu zaman güneşin,** girişi kuzeye bakan **mağaranın sağ tarafına** nasıl **yöneldiğini, batarken de sol taraflarından onları** hiç rahatsız etmeyecek şekilde nasıl **yalayıp geçtiğini gördün. Onlar ise** her şeyden habersiz, **mağaranın genişçe bir dehlizinde** uzanmış uymakta **idiler.** Ve bunla-

rın hiçbirisi, kendiliğinden meydana gelmiş olaylar değildi. Aksine **bu, Allah'ın** sınırsız kudret ve merhametini gözler önüne seren **delillerinden birisiydi.** O hâlde, bu delilleri doğru okuyarak Rabb'inizin gösterdiği yolda yürüyün. Unutmayın; **Allah kimi doğru yola iletirse, işte odur doğru yolda yürüyen. Kimi de** —hak ettiği için— **sapıklık içinde bırakırsa, artık böyle birine,** kendisini **doğru yola iletecek** bir yardımcı, **bir dost bulamazsın.**

وَتَحْسَبُهُمْ اَيْقَاظًا وَهُمْ رُقُودٌۗ وَنُقَلِّبُهُمْ ذَاتَ الْيَمٖينِ وَذَاتَ الشِّمَالِۗ وَكَلْبُهُمْ
بَاسِطٌ ذِرَاعَيْهِ بِالْوَصٖيدِۜ لَوِ اطَّلَعْتَ عَلَيْهِمْ لَوَلَّيْتَ مِنْهُمْ فِرَارًا وَلَمُلِئْتَ مِنْهُمْ
رُعْبًا ﴿١٨﴾

18. Evet, **onları** o halleriyle bir görseydin, **uykuda olmalarına rağmen uyanık sanırdın.** Çünkü **Biz onları bir sağ yanlarına, bir sol yanlarına çeviriyorduk. Bu arada köpekleri, mağaranın girişinde ön ayaklarını uzatmış** uyumaktay**dı. Şayet onlara rastlamış olsaydın, onlar**ın o dehşet verici, heybetli duruşların**dan dolayı için korkuyla dolar ve derhal arkanı dönüp oradan kaçardın.** İşte böylece, onları uzun bir süre gözlerden koruduk.

وَكَذٰلِكَ بَعَثْنَاهُمْ لِيَتَسَٓاءَلُوا بَيْنَهُمْۜ قَالَ قَٓائِلٌ مِنْهُمْ كَمْ لَبِثْتُمْۜ قَالُوا لَبِثْنَا
يَوْمًا اَوْ بَعْضَ يَوْمٍۜ قَالُوا رَبُّكُمْ اَعْلَمُ بِمَا لَبِثْتُمْۜ فَابْعَثُٓوا اَحَدَكُمْ بِوَرِقِكُمْ هٰذِهٖٓ
اِلَى الْمَدٖينَةِ فَلْيَنْظُرْ اَيُّهَٓا اَزْكٰى طَعَامًا فَلْيَأْتِكُمْ بِرِزْقٍ مِنْهُ وَلْيَتَلَطَّفْ وَلَا
يُشْعِرَنَّ بِكُمْ اَحَدًا ﴿١٩﴾

19. Derken aradan uzun yıllar geçti ve zamanı gelince **onları yeniden uyandırdık.** Şaşkınlıkla neler olup bittiğini **birbirlerine sormaya başladılar. İçlerinden biri, "Acaba** burada **ne kadar kalmışızdır?" diye sordu.** Diğerleri, "Olsa olsa **bir gün veya daha kısa bir süre." dediler.** Fakat kesin bir karara varamayınca, her müminin yaptığı gibi, bilemedikleri konuda hükmü Allah'a bırakarak **dediler ki: "Ne kadar kaldığımızı en iyi Rabb'imiz bilir. Hele şimdi içimizden birini şu gümüş paralarla şehre yollayalım da, temiz yiyeceklerden seçip bize biraz erzak getirsin. Fakat çok dikkatli davransın, sakın bizi**m burada saklandığımızı **kimseye sezdirmesin!"**

اِنَّهُمْ اِنْ يَظْهَرُوا عَلَيْكُمْ يَرْجُمُوكُمْ اَوْ يُعٖيدُوكُمْ فٖي مِلَّتِهِمْ وَلَنْ تُفْلِحُٓوا اِذًا اَبَدًا
﴿٢٠﴾

20. "Çünkü onlar bizi ele geçirirlerse, hepimizi taşa tutup hunharca **öldürürler ya da** baskı ve işkenceyle **bizi** o **kendi** batıl **dinlerine geri döndürürler ki, o zaman asla kurtuluş yüzü göremeyiz!"**

Gönderilen genç, aradan uzun yıllar geçtiğinden habersiz olarak çarşıda dolaşmaya başladı. İnsanlar, antika paralarla alışveriş yapmaya çalışan genci görünce merakla etrafına toplandılar. Sonra durum yöneticilere haber verildi. Hep birlikte mağaraya geldiler ve mağaradaki gençlerin durumunu görerek hayret verici gerçeği öğrendiler. Bir süre sonra gençler, uyandıkları yerde Rab'lerine ruhlarını teslim ettiler.

وَكَذٰلِكَ اَعْثَرْنَا عَلَيْهِمْ لِيَعْلَمُٓوا اَنَّ وَعْدَ اللّٰهِ حَقٌّ وَاَنَّ السَّاعَةَ لَا رَيْبَ فٖيهَاۚ

21. İşte böylece, onların yaşadıkları bu ibret verici olayın tüm çıplaklığıyla **ortaya çıkmasını sağladık ki,** uzun yıllar süren bir ölüm uykusunun ardından yeniden dirilen bu gençleri gören, duyan insanlar, **Allah'ın vaadinin gerçek olduğunu, kıyametin gelip çatacağında asla şüphe olmadığını** kesin olarak **bilsinler.** Asıl üzerinde durulacak mesele bu iken:

اِذْ يَتَنَازَعُونَ بَيْنَهُمْ اَمْرَهُمْ فَقَالُوا ابْنُوا عَلَيْهِمْ بُنْيَانًاۜ رَبُّهُمْ اَعْلَمُ بِهِمْۜ قَالَ
الَّذٖينَ غَلَبُوا عَلٰٓى اَمْرِهِمْ لَنَتَّخِذَنَّ عَلَيْهِمْ مَسْجِدًا ﴿٢١﴾

Onlar kendi aralarında, Ashab-ı Kehf anısına ne yapacaklarını konuşarak **onların durumunu tartışıyorlardı.** İçlerinden bazıları, **"Gerçi Rableri onlar hakkında** ne yapılması gerektiğini **daha iyi bilir, ama** bize kalırsa, anılarını yaşatmak üzere bir kitabe (rakim) yazalım ve **bulundukları yere** görkemli **bir anıt dikelim.** Yahut hayatın tümünü onlar üzerine bina edelim. Her şeyde kendimize onları örnek alalım. İbadet ve itaatlerimizde, insan, eşya ve ihtiyaç anlayışımızda hatta başkaldırma ve isyanımızda hep onlara dayanalım, onlar gibi olalım." **demişlerdi.** Oysa hayat programında onlara değil Allah'a dayanmalı, O'nun dediği gibi yaşanmalıdır. **Onlar hakkında söz sahibi olan** din adamları ve nüfuz sahibi **kimseler ise, "**Hayır, **biz onların bulunduğu yere bir mescit yapacağız** ve orayı bir türbe, bir ziyaretgâh hâline getireceğiz. Böylece insanlar ekonomik, sosyal ve siyasal hayatta bizim istediğimiz gibi yaşarlarken, ibadet ihtiyaçlarını da onlarla giderip tatmin olsunlar.**" demişlerdi.**

Peygamber (s) diyor ki: "Allah'ın lâneti, peygamberlerinin ve din büyüklerinin kabirlerini mescit edinen Yahudi ve Hristiyanların üzerine olsun!" (Buhari, kitabu'l-Cenâiz: 61) "İyi bilin ki, sizden önce geçen ümmetler peygamberlerinin kabirlerini mescit edinmişlerdir. Sakın siz kabirleri mescit hâline getirmeyin, size bunu yasaklıyorum!" (Müslim, Kitabu'l Mesâcid ve Mevâdii's-Salah: 23)

İşte, Ashab-ı Kehf kıssası bundan ibarettir ve kıssadan alınması gereken dersler bunlardır.

سَيَقُولُونَ ثَلٰثَةٌ رَابِعُهُمْ كَلْبُهُمْۚ وَيَقُولُونَ خَمْسَةٌ سَادِسُهُمْ كَلْبُهُمْ رَجْمًا
بِالْغَيْبِۚ وَيَقُولُونَ سَبْعَةٌ وَثَامِنُهُمْ كَلْبُهُمْۜ قُلْ رَبّٖٓي اَعْلَمُ بِعِدَّتِهِمْ مَا يَعْلَمُهُمْ اِلَّا
قَلٖيلٌ۠

22. Ama kıssanın bu can alıcı, ibret verici yönleriyle ilgilenmek yerine, gereksiz ayrıntılarla kafa yoran, faydasız polemiklere girmeyi marifet sanan bazı cahiller **hiç bilmedikleri bir konuda atıp tutarak,** "Onlar **üç kişiydiler, dördüncüleri köpekleriydi." diyecekler.** Bazıları da, "Hayır **beş kişiydiler, altıncıları köpekleriydi." diyecekler.** Kimileri de, **"Yedi kişiydiler, sekizincileri köpekleriydi." diyecekler.** Bu gafillere **de ki: "Onların sayısını en iyi Rabb'im bilir.** Ve eğer Müslümanlığınıza bir katkı sağlayacak olsaydı, bunu size de bildirirdi. Bu konuda ileri geri konuşanlara aldırmayın. **Onların** gerçek hayat hikâyesini **bilenlerin sayısı çok azdır."**

فَلَا تُمَارِ فٖيهِمْ اِلَّا مِرَٓاءً ظَاهِرًاۖ وَلَا تَسْتَفْتِ فٖيهِمْ مِنْهُمْ اَحَدًا ﴿٢٢﴾

Bunun içindir ki, ey Müslüman! Kur'an'da açıkça anlatılan bu gibi **belli başlı konular hariç, onlar**ın sayıları, isimleri, mağarada kaç yıl kaldıkları gibi gereksiz konular **hakkında** hiç kimseyle lüzumsuz **tartışmalara girme! Ve bu** gibi **konularda** daha fazla bilgi edinmek adına, kıssaları efsaneleştiren **bu insanlardan hiçbirine soru sorma!** Geçmişe yönelik bilinmeyen konularda tartışmaktan kaçındığın gibi, geleceğe yönelik gaybî konularda da aynı titizliği göster:

وَلَا تَقُولَنَّ لِشَايْءٍ اِنّ۪ي فَاعِلٌ ذٰلِكَ غَدًاۙ ﴿٢٣﴾

23. Hiçbir şey hakkında, Allah'ın yardımını hesaba katmadan, sanki her istediğini yapmaya gücün yetermiş gibi **"Ben bu işi yarın mutlaka yapacağım!" deme!**

اِلَّٓا اَنْ يَشَٓاءَ اللّٰهُۘ وَاذْكُرْ رَبَّكَ اِذَا نَس۪يتَ وَقُلْ عَسٰٓى اَنْ يَهْدِيَنِ رَبّ۪ي لِاَقْرَبَ مِنْ هٰذَا
رَشَدًا ﴿٢٤﴾

24. Sözlerine **"Ancak Allah izin verirse."** kaydını mutlaka ekle. Çünkü Allah dilemedikçe sen hiçbir şey yapamazsın. Onun için, geleceğe yönelik plânlar projeler üretirken, Allah'ın rızasını ve olaylara yön veren iradesini hesaba katmayı, O'nun yardımı olmadan bir adım bile atamayacağını hiçbir zaman unutma! Böylece, mücadelende kendini yalnız ve kimsesiz hissetmezsin. Başarı kazandığında gurur ve şımarıklığa kapılmaz, başarısız olduğun zaman ümitsizliğe ve yılgınlığa düşmezsin.

Eğer İnşallah demeyi **unutursan,** derhal **Rabb'ini an** ve hatanı telâfi et. Hiçbir zaman ümidini yitirme ve doğrulukta, iyilikte kendini asla yeterli görme. Hangi durumda olursan ol, **"Umarım ki Rabb'im, beni bundan daha doğru bir yola iletir." de.**

وَلَبِثُوا ف۪ي كَهْفِهِمْ ثَلٰثَ مِائَةٍ س۪ن۪ينَ وَازْدَادُوا تِسْعًا ﴿٢٥﴾

25. Mağara Arkadaşları, **mağaralarında** güneş takvimine göre **üç yüz yıl kaldılar.** Ay takvimine göre de, buna **dokuz yıl daha ilâve ettiler.**

قُلِ اللّٰهُ اَعْلَمُ بِمَا لَبِثُواۚ لَهُ غَيْبُ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِۜ اَبْصِرْ بِه۪ وَاَسْمِعْۜ مَا لَهُمْ مِنْ
دُونِه۪ مِنْ وَلِيٍّۘ وَلَا يُشْرِكُ ف۪ي حُكْمِه۪ٓ اَحَدًا ﴿٢٦﴾

26. De ki: "Onların mağarada ne amaçla, ne şekilde ve **ne kadar kaldıklarını en iyi bilen Allah'tır.** Öyle ya, **göklerin ve yerin gaybı yalnızca O'nun elindedir.** Kâinatın gizliliklerine, en erişilmez sırlarına dair mutlak ve şaşmaz bilgi sadece O'na aittir. **O ne güzel görür, ne güzel işitir! Oysa** insanlar o kadar aciz, o kadar zayıftırlar ki, **onların O'ndan başka** bir yardımcısı, **dostu yoktur ve O, hiç kimseyi hükmüne** ve egemenliğine **ortak etmez.**

وَاتْلُ مَٓا اُو۫حِيَ اِلَيْكَ مِنْ كِتَابِ رَبِّكَۚ لَا مُبَدِّلَ لِكَلِمَاتِه۪ۚ وَلَنْ تَجِدَ مِنْ دُونِه۪
مُلْتَحَدًا ﴿٢٧﴾

27. Rabb'inin kitabından sana vahyedilen şu eşsiz ayet**leri oku!** Şuna emin ol ki, **O'nun sözlerini değiştirebilecek hiçbir güç yoktur.** Sakın Kur'an'la irtibatını koparma. Aksi hâlde, dünya ve âhirette felâketlere uğrarsın da, **O'ndan başka sığınacak kimse bulamazsın.** O'nun lütuf ve rahmeti nerededir diye soracak olursan:

وَاصْبِرْ نَفْسَكَ مَعَ الَّذ۪ينَ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ بِالْغَدٰوةِ وَالْعَشِيِّ يُر۪يدُونَ وَجْهَهُ وَلَا تَعْدُ
عَيْنَاكَ عَنْهُمْۚ تُر۪يدُ ز۪ينَةَ الْحَيٰوةِ الدُّنْيَاۚ وَلَا تُطِعْ مَنْ اَغْفَلْنَا قَلْبَهُ عَنْ ذِكْرِنَا
وَاتَّبَعَ هَوٰيهُ وَكَانَ اَمْرُهُ فُرُطًا ﴿٢٨﴾

28. Rab'lerinin hoşnutluğunu arzu ederek sabah akşam O'na yalvaran o yoksul ve fedakâr insan**larla birlikte candan sabret.** Onların dertlerine, sevinçlerine ortak ol. **Sakın dünya hayatının** göz kamaştırıcı **cazibesine kapılıp da, gözlerini onların üzerinden** bir an olsun **ayırma. Bencil arzularının kölesi olan,** bu yüzden **yüreğini** Kur'an'da dile getirdiğimiz öğüt ve uyarılarımıza, yani **Zikrimize karşı duyarsız kıldığımız ve işi gücü** zulüm, haksızlık ve **taşkınlık olan kimselere itaat etme.** Yoksul ve zayıf müminleri yanından uzaklaştırdığın takdirde sana iman edeceklerini söyleyen o kendini beğenmiş kâfirlerin teklifine uymayı aklından bile geçirme.

وَقُلِ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكُمْ فَمَنْ شَٓاءَ فَلْيُؤْمِنْ وَمَنْ شَٓاءَ فَلْيَكْفُرْۙ

29. İslâm'ın kendilerine muhtaç olduğunu zanneden bu cahillere **de ki: "**İşte size **Rabb'inizden, hakikat**in ta kendisi olan Kur'an geldi! **Artık dileyen** ona **inansın, dileyen inkâr etsin.** Ama şunu bilsinler ki:

اِنَّٓا اَعْتَدْنَا لِلظَّالِم۪ينَ نَارًاۙ اَحَاطَ بِهِمْ سُرَادِقُهَاۜ وَاِنْ يَسْتَغ۪يثُوا يُغَاثُوا بِمَٓاءٍ
كَالْمُهْلِ يَشْوِي الْوُجُوهَۜ بِئْسَ الشَّرَابُۜ وَسَٓاءَتْ مُرْتَفَقًا ﴿٢٩﴾

Biz hakkı inkâr eden **o zalimlere, çevrelerini** duman ve alevden **duvarlarla kuşatan** korkunç **bir ateş hazırlamışızdır. Öyle ki,** cehennemin ateşinde yanarlarken ne zaman feryat edip **su isteseler, onlara erimiş maden gibi yüzleri haşlayan** kaynar **bir su içirilecek. Ne kötü bir içecek, ne kötü bir barınak!**

اِنَّ الَّذ۪ينَ اٰمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ اِنَّا لَا نُض۪يعُ اَجْرَ مَنْ اَحْسَنَ عَمَلًاۚ ﴿٣٠﴾

30. Allah'ın ayetlerine yürekten **iman eden ve** bu imanın gereği olarak **güzel ve yararlı davranışlar ortaya koyanlara gelince, iyilik yapanların emeklerini elbette boşa çıkarmayacağız.**

اُو۬لٰٓئِكَ لَهُمْ جَنَّاتُ عَدْنٍ تَجْر۪ي مِنْ تَحْتِهِمُ الْاَنْهَارُ يُحَلَّوْنَ ف۪يهَا مِنْ اَسَاوِرَ مِنْ
ذَهَبٍ وَيَلْبَسُونَ ثِيَابًا خُضْرًا مِنْ سُنْدُسٍ وَاِسْتَبْرَقٍ مُتَّكِـ۪ٔينَ ف۪يهَا عَلَى الْاَرَٓائِكِۜ
نِعْمَ الثَّوَابُۜ وَحَسُنَتْ مُرْتَفَقًا ﴿٣١﴾

31. İçerisinde ırmakların çağıldadığı sonsuz huzur ve mutluluk diyarı olan **Adn cennetleri** yalnızca **onların olacak. Orada altın bilezikler takınarak süslenecek, ipekli ve** harika **işlemeli yeşil atlastan elbiseler giyinecek ve** mücevheratla süslenmiş **tahtlara kurulup yaslanacaklar. Ne güzel bir mükâfat, ne yüce bir makam!** Bu mükâfatı kazanacak olanları daha iyi tanımak ve tanıtmak için:

وَاضْرِبْ لَهُمْ مَثَلًا رَجُلَيْنِ جَعَلْنَا لِاَحَدِهِمَا جَنَّتَيْنِ مِنْ اَعْنَابٍ وَحَفَفْنَاهُمَا
بِنَخْلٍ وَجَعَلْنَا بَيْنَهُمَا زَرْعًاۜ ﴿٣٢﴾

32. Onlara şu **iki adamı**n durumunu ibret verici bir **örnek olarak anlat: Bunlardan birine iki üzüm bağı vermiş, bağların çevresini hurma ağaçlarıyla çevirmiş ve iki bağın arasını ekinlik hâline getirmiştik.**

كِلْتَا الْجَنَّتَيْنِ اٰتَتْ اُكُلَهَا وَلَمْ تَظْلِمْ مِنْهُ شَيْـًٔاۙ وَفَجَّرْنَا خِلَالَهُمَا نَهَرًاۙ ﴿٣٣﴾

33. Her iki bahçe de ürünlerini tastamam **veriyor, bu konuda hiçbir eksiklik göstermiyorlardı. Bahçelerin tam ortasında bir de ırmak akıtmıştık.**

وَكَانَ لَهُ ثَمَرٌۚ فَقَالَ لِصَاحِبِه۪ وَهُوَ يُحَاوِرُهُٓ اَنَا۬ اَكْثَرُ مِنْكَ مَالًا وَاَعَزُّ نَفَرًا ﴿٣٤﴾

34. Üstelik onun bundan **başka** daha pek çok **gelir kaynakları da vardı. İşte bu adam,** yoksul, fakat son derece dürüst olan bir **arkadaşıyla konuşurken** kibirli kibirli, **"Ben senden daha zenginim ve** çoluk çocuğum, kalabalık kabilem, güçlü kuvvetli adamlarımla **nüfus olarak da daha güçlüyüm!" dedi.** Derken, böyle konuşarak bahçelerine vardılar.

وَدَخَلَ جَنَّتَهُ وَهُوَ ظَالِمٌ لِنَفْسِه۪ۚ قَالَ مَٓا اَظُنُّ اَنْ تَب۪يدَ هٰذِه۪ٓ اَبَدًاۙ ﴿٣٥﴾

35. Bu küstahça davranışlarıyla yalnızca **kendisine zulmetmekte olan bu adam, bahçesine girdi ve "Şu nimetlerin bir gün yok olacağını hiç mi hiç zannetmiyorum!" dedi.** Ve ekledi:

وَمَٓا اَظُنُّ السَّاعَةَ قَٓائِمَةًۙ وَلَئِنْ رُدِدْتُ اِلٰى رَبّ۪ي لَاَجِدَنَّ خَيْرًا مِنْهَا مُنْقَلَبًا ﴿٣٦﴾

36. “Ayrıca, kıyametin kopacağını ve insanların yeniden diriltilip hesaba çekileceğini de **sanmıyorum.** Ama eğer iddia ettiğin gibi diriltilip **Rabb’imin huzuruna çıkarılacak olsam bile, herhâlde bundan daha iyisiyle karşılaşırım.** Dünyada sahip olduğum şu zenginlik, Allah katında ne kadar seçkin ve değerli bir kul olduğumu göstermiyor mu?”

قَالَ لَهُ صَاحِبُهُ وَهُوَ يُحَاوِرُهُٓ اَكَفَرْتَ بِالَّذ۪ي خَلَقَكَ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ مِنْ نُطْفَةٍ ثُمَّ
سَوّٰيكَ رَجُلًاۜ ﴿٣٧﴾

37. Bunun üzerine **arkadaşı söze girerek, “Seni** önce atan Âdem’in şahsında **topraktan** var eden, **sonra** topraktan bitkiyi, bitkiden gıdayı, gıdadan spermi meydana getirerek **bir damla sudan yaratan ve** aşamadan aşamaya geçirerek harika yeteneklere sahip **bir insan şeklinde düzenleyen** Rabb’ini şu nankörce davranışınla **inkâr mı ediyorsun?”**

لٰكِنَّا۬ هُوَ اللّٰهُ رَبّ۪ي وَلَٓا اُشْرِكُ بِرَبّ۪ٓي اَحَدًا ﴿٣٨﴾

38. “Ama ben açıkça ilan ediyorum ki, **o** senin inkâr ettiğin **Allah, benim** biricik sahibim, efendim ve **Rabb’imdir. Ben,** senin yaptığın gibi Rabb’imin buyruklarını bir kenara atmayacak, arzu ve heveslerimi ilâhlaştırmayacak; yani hiçbir şeyi ve **hiç kimseyi Rabb’ime ortak koşmayacağım!”**

وَلَوْلَٓا اِذْ دَخَلْتَ جَنَّتَكَ قُلْتَ مَا شَٓاءَ اللّٰهُۙ لَا قُوَّةَ اِلَّا بِاللّٰهِۚ اِنْ تَرَنِ اَنَا۬ اَقَلَّ مِنْكَ مَالًا
وَوَلَدًاۚ ﴿٣٩﴾

39. “Bahçene girerken bir kula yaraşan tavrı göstererek, **‘Maşallah!** Allah ne güzel yaratmış! **Bütün güç ve kudret yalnızca Allah’ın elindedir!’ demen gerekmez miydi? Gerçi sen** Rabb’imin sana bahşettiği nîmetlerle şımarıyor ve **beni mal ve evlatça kendinden küçük görüyorsun ama;**

فَعَسٰى رَبّ۪ٓي اَنْ يُؤْتِيَنِ خَيْرًا مِنْ جَنَّتِكَ وَيُرْسِلَ عَلَيْهَا حُسْبَانًا مِنَ السَّمَٓاءِ
فَتُصْبِحَ صَع۪يدًا زَلَقًاۙ ﴿٤٠﴾

40. Ne biliyorsun, **bakarsın Rabb’im bana senin sahip olduğun bağlardan, bahçelerden daha hayırlısını verir ve senin bahçene gökten** dolu, yağmur, sel, fırtına gibi **bir afet gönderir de** şu güzelim bahçen ot bitmez **çıplak bir düzlüğe dönüşüverir!**

اَوْ يُصْبِحَ مَٓاؤُ۬هَا غَوْرًا فَلَنْ تَسْتَط۪يعَ لَهُ طَلَبًا ﴿٤١﴾

41. Ya da suyu tamamen çekilir de, onun damlasını bile **arayıp bulamazsın!”**

وَاُح۪يطَ بِثَمَرِه۪ فَاَصْبَحَ يُقَلِّبُ كَفَّيْهِ عَلٰى مَٓا اَنْفَقَ ف۪يهَا وَهِيَ خَاوِيَةٌ عَلٰى
عُرُوشِهَا وَيَقُولُ يَا لَيْتَن۪ي لَمْ اُشْرِكْ بِرَبّ۪ٓي اَحَدًا ﴿٤٢﴾

42. Ve gerçekten de adamın bahçesi, bir gün bütün **ürünleri** kökünden silip süpüren bir afet tarafından çepeçevre **kuşatıldı.** O inkârcı adam, **çardakları yerle bir olmuş bahçesi**nin bu acıklı hâlini görünce, onun **için harcadığı emeğe yanarak ellerini ovuşturup dövünmeye başladı: “Ah, keşke Rabb’ime hiçbir varlığı ortak tanımasaydım!** Ne olurdu, arkadaşımın tavsiyesini dinleyip yalnızca Rabb’ime kulluk etseydim!” **diyordu.**

وَلَمْ تَكُنْ لَهُ فِئَةٌ يَنْصُرُونَهُ مِنْ دُونِ اللّٰهِ وَمَا كَانَ مُنْتَصِرًاۜ ﴿٤٣﴾

43. Şimdi ona Allah’tan başka yardım edebilecek **ne yandaşları vardı, ne de kendisini** Allah’ın azabından **kurtarabilecek durumdaydı!**

هُنَالِكَ الْوَلَايَةُ لِلّٰهِ الْحَقِّۜ هُوَ خَيْرٌ ثَوَابًا وَخَيْرٌ عُقْبًا۟ ﴿٤٤﴾

44. İşte o anda anladı ki, hüküm verme ve **egemenlik** yetkisi tek ve **gerçek** tanrı olan **Allah’a aittir.** O’nun yardım ve inayetine sığınmadan, dünyada da, âhirette de kurtuluşa ulaşmak mümkün değildir. Evet, **en güzel ödül ve en hayırlı sonuç yalnız O’nun katındadır.** O’na yürekten bağlanıp hükümlerine boyun eğmek, bu dünyada alınacak mükâfat açısından da, âhirette elde edilecek sonuç bakımından da en güzelidir. Fakat insanlar, aceleci davranıp cenneti dünyada yaşamak istiyorlar.

وَاضْرِبْ لَهُمْ مَثَلَ الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا كَمَٓاءٍ اَنْزَلْنَاهُ مِنَ السَّمَٓاءِ فَاخْتَلَطَ بِه۪ نَبَاتُ
الْاَرْضِ فَاَصْبَحَ هَش۪يمًا تَذْرُوهُ الرِّيَاحُۜ وَكَانَ اللّٰهُ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ مُقْتَدِرًا ﴿٤٥﴾

45. Güzelliğiyle insanoğlunu cezbeden şu gelip geçici **dünya hayatını**n gerçek yüzünü ortaya koymak **için, onlara şu** çarpıcı **örneği anlat: Gökten yağmur yağdırırız da, yeryüzünün bitki örtüsü onun sayesinde** yeşerip boy verir ve renk renk, çiçek çiçek **birbirine karışır. Fakat** bunca göz kamaştırıcı güzellikler çok geçmeden sararır, ufalanır ve **sonunda rüzgârların önünde savrulup giden çöp kırıntılarına dönüşür.** İşte dünya nimetleri de aynen böyle yok olup gidecektir. O hâlde, yok olup gitmeye mahkûm olan şu evrende sınırlı bir güce sahip olan insanoğlu, bir Yüce Kudrete muhtaçtır. İşte O **Allah, her şeye kadirdir.**

اَلْمَالُ وَالْبَنُونَ ز۪ينَةُ الْحَيٰوةِ الدُّنْيَاۚ وَالْبَاقِيَاتُ الصَّالِحَاتُ خَيْرٌ عِنْدَ رَبِّكَ ثَوَابًا
وَخَيْرٌ اَمَلًا ﴿٤٦﴾

46. Gerçi **mal**larınız, servetiniz, eşiniz **ve çocuklar**ınız **dünya hayatının süsleridir.** Bunlara sahip olmayı insanlar arasında üstünlük ölçüsü yapmamak ve helâl sınırlarını aşmamak şartıyla mal mülk sahibi olabilirsiniz. Evlenip çoluk çocuğa karışabilir, hayatın güzelliklerinden yeterince istifade edebilirsiniz. Fakat dünya ile âhiret arasında tercih yapma durumunda kaldığınızda, elbette âhireti seçmelisiniz. Unutmayın ki, ürünleri sonsuza dek **kalıcı olan güzel davranışlar, Rabb’inin katında hem mükâfat bakımından daha iyidir, hem de** gönüllere huzur veren bir **ümit** kaynağı **olarak daha tatmin edicidir.** Çünkü gün gelecek, dünyadaki her şey kıyametle yok edilecektir:

وَيَوْمَ نُسَيِّرُ الْجِبَالَ وَتَرَى الْاَرْضَ بَارِزَةًۙ وَحَشَرْنَاهُمْ فَلَمْ نُغَادِرْ مِنْهُمْ اَحَدًاۚ ﴿٤٧﴾

47. O Gün dağları yerinden söküp hallaç pamuğu gibi **atacağız.** Öyle ki, **yerin** paramparça edildiğini ve onun yerine yaratılan dünyanın (14. İbrahim: 48) **dümdüz, çırılçıplak olduğunu göreceksin. Sonra da insanları** yeniden diriltерek **bir araya getirecek, bir tekini bile geride bırakmayacağız.**

وَعُرِضُوا عَلٰى رَبِّكَ صَفًّاۜ لَقَدْ جِئْتُمُونَا كَمَا خَلَقْنَاكُمْ اَوَّلَ مَرَّةٍۘ بَلْ زَعَمْتُمْ اَلَّنْ
نَجْعَلَ لَكُمْ مَوْعِدًا ﴿٤٨﴾

48. Böylece, hepsi derecelerine göre **bölük bölük Rabb’inin huzuruna çıkarılacaklar.** Ve Allah inkârcılara seslenecek: **“İşte şimdi** yapayalnız, çırılçıplak ve aciz bir şekilde **huzurumuza geldiniz, tıpkı sizi ilk başta yarattığımız gibi! Oysa sizin için böyle bir buluşma tayin etmediğimizi** ve yaptıklarınızın hesabını vermek üzere asla diriltilmeyeceğinizi **iddia ediyordunuz.”**

وَوُضِعَ الْكِتَابُ فَتَرَى الْمُجْرِم۪ينَ مُشْفِق۪ينَ مِمَّا ف۪يهِ وَيَقُولُونَ يَا وَيْلَتَنَا مَالِ هٰذَا
الْكِتَابِ لَا يُغَادِرُ صَغ۪يرَةً وَلَا كَب۪يرَةً اِلَّٓا اَحْصٰيهَاۚ وَوَجَدُوا مَا عَمِلُوا حَاضِرًاۜ وَلَا
يَظْلِمُ رَبُّكَ اَحَدًا ﴿٤٩﴾

49. Derken bütün iyilik ve kötülüklerin kaydedildiği **kitaplar** ortaya **konacak. Bunun üzerine suçluların, orada** yazılı **olanları** görünce bun**dan dolayı korkudan titrediklerini göreceksin. “Vay başımıza gelenler!” diye feryat edecekler, “Bu nasıl bir kitapmış ki, küçük büyük hiçbir şey bırakmamış, hepsini sayıp dökmüş!” Böylece,** dünya hayatında **ne yapmışlarsa, hepsini karşılarında görecekler ve Rabb’in hiç kimseye** zerre kadar **haksızlık etmeyecek.**

Nitekim Allah insanı iyilik yapabilecek özelliklerde yaratmış, dostunu ve düşmanını da ona önceden tanıtmıştı:

وَاِذْ قُلْنَا لِلْمَلٰٓئِكَةِ اسْجُدُوا لِاٰدَمَ فَسَجَدُٓوا اِلَّٓا اِبْل۪يسَۜ كَانَ مِنَ الْجِنِّ فَفَسَقَ عَنْ اَمْرِ رَبِّه۪ۜ

50. Hani bir zaman meleklere, “Tüm insanlığın temsilcisi olarak karşınızda duran **Âdem’e secde edin,** yani onun size üstünlüğünü kabul ederek önünde saygıyla eğilin**!” demiştik. Bunun üzerine, İblis hariç hepsi** Âdem’e **secde etmişlerdi.** Meleklerin arasında yaşamakta olan İblis aslen **cinlerdendi. O,** Âdem’e secde etmemekle **Rabb’inin emrine karşı geldi.**

اَفَتَتَّخِذُونَهُ وَذُرِّيَّتَهُٓ اَوْلِيَٓاءَ مِنْ دُون۪ي وَهُمْ لَكُمْ عَدُوٌّۜ بِئْسَ لِلظَّالِم۪ينَ بَدَلًا ﴿٥٠﴾

Şimdi siz ey insanlar, **Beni**m gönderdiğim Kitabı ve Peygamberleri **bırakıp da İblis’i ve yandaşlarını mı kendinize dost edineceksiniz? Oysa onlar sizin** ezelî **düşmanlarınızdır.** Allah’ı bırakıp da şeytanı dost edinmek; **zalimler için ne de kötü bir değiş tokuş!** Oysaki:

مَٓا اَشْهَدْتُهُمْ خَلْقَ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ وَلَا خَلْقَ اَنْفُسِهِمْۖ وَمَا كُنْتُ مُتَّخِذَ الْمُضِلّ۪ينَ عَضُدًا ﴿٥١﴾

51. Ben bu taptığınız şeyta**nları ne göklerin ve yerin yaratılışına tanık kıldım, ne de kendilerinin yaratılışına. Ayrıca** insanları doğru yoldan **saptıranları kendime** hiçbir şekilde **yardımcı edinmiş de değilim.** Öyleyse, nasıl olur da sizin gibi yaratılmış varlıkların hükmüne boyun eğip onları ilâh edinirsiniz? Böyle yaptığınız takdirde, Hesap Günü sizi Allah’ın azabından kim kurtarabilir?

وَيَوْمَ يَقُولُ نَادُوا شُرَكَٓاءِيَ الَّذ۪ينَ زَعَمْتُمْ فَدَعَوْهُمْ فَلَمْ يَسْتَج۪يبُوا لَهُمْ وَجَعَلْنَا بَيْنَهُمْ مَوْبِقًا ﴿٥٢﴾

52. O Gün Allah müşriklere, **“Haydi, Benim ortaklarım olduğunu iddia ettiğiniz** efendilerinizi **çağırın** da sizi kurtarsınlar bakalım**!” diyecek. Bunun üzerine onları çağıracaklar, fakat** sözde ilâhları **onların çağrısına cevap bile veremeyecekler.** Çünkü **Biz, aralarına aşılmaz bir engel koymuşuzdur.**

وَرَاَ الْمُجْرِمُونَ النَّارَ فَظَنُّٓوا اَنَّهُمْ مُوَاقِعُوهَا وَلَمْ يَجِدُوا عَنْهَا مَصْرِفًا ﴿٥٣﴾

53. Ve nihayet **suçlular, cehennem ateşini** tüm dehşetiyle karşılarında **görecek ve artık oraya düşeceklerini anlayacaklar.** Kurtulmak için çırpınacak, fakat **ondan kaçıp sığınacak bir yer bulamayacaklar.**

وَلَقَدْ صَرَّفْنَا ف۪ي هٰذَا الْقُرْاٰنِ لِلنَّاسِ مِنْ كُلِّ مَثَلٍۜ وَكَانَ الْاِنْسَانُ اَكْثَرَ شَيْءٍ جَدَلًا ﴿٥٤﴾

54. İşte görüyorsunuz, **Biz bu Kur’an’da, insanlara** doğru yolu gösterecek **bütün** ibret verici **örnekleri** birer birer **ele alıp işledik. Fakat insanoğlu,** gerçekler karşısında itiraz etmeye, inatla ve körü körüne **tartışmaya çok düşkün bir varlıktır.** İşte bunun sonucu olarak:

وَمَا مَنَعَ النَّاسَ اَنْ يُؤْمِنُٓوا اِذْ جَٓاءَهُمُ الْهُدٰى وَيَسْتَغْفِرُوا رَبَّهُمْ اِلَّٓا اَنْ تَأْتِيَهُمْ سُنَّةُ الْاَوَّل۪ينَ اَوْ يَأْتِيَهُمُ الْعَذَابُ قُبُلًا ﴿٥٥﴾

55. Kendilerine yol gösterici ayetlerimiz **ulaştığı hâlde insanları iman etmekten ve Rab’lerinden bağışlanma dilemekten alıkoyan tek sebep, önceki** milletl**ere uygulanan yasaların kendi üzerlerinde uygulanması**nı **veya** kendilerine vadedilen cehennem **azabının** bir an önce **gelip karşılarına dikilmesi**ni beklemeleri, bu istekleri hemen gerçekleşmeyince de elçileri yalancılıkla itham etmeleri**dir.**

وَمَا نُرْسِلُ الْمُرْسَل۪ينَ اِلَّا مُبَشِّر۪ينَ وَمُنْذِر۪ينَۚ وَيُجَادِلُ الَّذ۪ينَ كَفَرُوا بِالْبَاطِلِ لِيُدْحِضُوا بِهِ الْحَقَّ وَاتَّخَذُٓوا اٰيَات۪ي وَمَٓا اُنْذِرُوا هُزُوًا ﴿٥٦﴾

56. Oysa **Biz elçileri** azap melekleri olarak değil, **ancak müjdeleyici ve uyarıcılar olarak göndeririz.** Buna karşılık **inkârcılar, batıl** inanç ve ideolojilere dayanarak, asılsız ve temelsiz iddialarla, çirkin oyunlar**la, gerçeği**n ta kendisi olan bu dini **devirip yok etmek için mücadele ediyorlar.** Bununla da kalmayıp, **ayetlerimizi ve kendilerine yapılan uyarıları alaya alıyorlar.** O hâlde:

وَمَنْ اَظْلَمُ مِمَّنْ ذُكِّرَ بِاٰيَاتِ رَبِّه۪ فَاَعْرَضَ عَنْهَا وَنَسِيَ مَا قَدَّمَتْ يَدَاهُۜ اِنَّا جَعَلْنَا عَلٰى قُلُوبِهِمْ اَكِنَّةً اَنْ يَفْقَهُوهُ وَف۪ٓي اٰذَانِهِمْ وَقْرًاۜ وَاِنْ تَدْعُهُمْ اِلَى الْهُدٰى فَلَنْ يَهْتَدُٓوا اِذًا اَبَدًا ﴿٥٧﴾

57. Rabb’inin ayetleri bir öğüt ve uyarı olarak **kendisine hatırlatıldığı hâlde onlardan yüz çeviren ve kendi elleriyle işlediği** bunca kötülükleri, çirkin **işleri unuta**rak zulüm ve haksızlığa devam ede**n kimseden daha zalim kim olabilir?** İşte bu zalimce davranışlarının karşılığı olarak, **Biz onların kalplerine, hakikati anlamalarına engel olan perdeler yerleştirdik, kulaklarını da sağırlaştırdık.** Bunun içindir ki, **onları** en ikna edici delillerle bile **doğru yola çağırsan,** bu inatçı tavırları devam ettiği sürece, **kesinlikle doğru yola gelmezler.**

وَرَبُّكَ الْغَفُورُ ذُو الرَّحْمَةِۜ لَوْ يُؤَاخِذُهُمْ بِمَا كَسَبُوا لَعَجَّلَ لَهُمُ الْعَذَابَۜ بَلْ لَهُمْ مَوْعِدٌ لَنْ يَجِدُوا مِنْ دُونِه۪ مَوْئِلًا ﴿٥٨﴾

58. Ama onların bunca azgınlıklarına rağmen **Rabb’in çok bağışlayıcı, çok merhametlidir.** Onun için, zalimleri hemen helâk etmiyor, tövbe etmeleri için onlara süre tanıyor. **Şayet işledikleri** günahlar **yüzünden onları** anında **cezalandırmak isteseydi, hak ettikleri azabı çoktan vermiş olurdu. Fakat onlar için belirlenmiş bir süre vardır ki,** gelip çattığı zaman **ondan asla kaçıp kurtulamayacaklar.** Bunu daha iyi anlamak için, insanlık tarihini şöyle bir gözden geçirmeniz ve devletlerin, medeniyetlerin yıkılış sebepleri üzerinde düşünmeniz gerekir:

وَتِلْكَ الْقُرٰٓى اَهْلَكْنَاهُمْ لَمَّا ظَلَمُوا وَجَعَلْنَا لِمَهْلِكِهِمْ مَوْعِدًا ﴿٥٩﴾

59. İşte, zulmettikleri için helâk ettiğimiz geçmiş medeniyetler, ülkeler ve **şehirler… Onların yok edilmesi için de belirli bir süre tayin etmiş** ve günü gelince cezalarını vermiş**tik.**

Öyleyse, ey zalimler, başınıza gelecek azabın gecikmesini izlediğiniz yolun doğru olduğuna yormayın. Ey müminler, siz de zalimlerin hemen helâk edilivermesini beklemeyin. Onların zaman zaman lüks ve refah içinde, müminlerin ise sıkıntı ve zorluklar içinde olması sizi aldatmasın. Olayları sadece görünen yönleriyle değerlen-

dirmeyin, başından sonuna bir bütün olarak görmeye çalışın. Unutmayın ki, sizin hoşlanmadığınız bir şey aslında sizin için hayırlı olabilir. Hoşunuza giden bir şey de sizin için kötü sonuçlar doğurabilir. Neyin faydalı, neyin zararlı olduğunu en iyi Allah bilir, siz bilemezsiniz (2. Bakara: 216 ve 4. Nisa: 19).

Fakat olayların arkasındaki ilâhî hikmeti kavrayamayan insanlar, günlük hayatta —ilk bakışta— hikmet ve adalete aykırı gibi görünen olayları onların altında yatan ve o anda bilinmesine imkân olmayan hikmet ve amacı hiç düşünmeden kısır ve daracık bakış açısıyla değerlendirerek büyük bir yanlış anlamanın kurbanı olmaktadırlar.

Bu yanlış anlama yüzünden kâfirler, evrendeki düzenin hiçbir ahlâkî kurala bağlı olarak işlemediği, bu dünyanın hiçbir hâkimi olmadığı ve eğer varsa bile onun adaletsiz ve akılsız olduğu sonucunu çıkarmaktadırlar. Onlara göre, “İnsan hiçbir ahlâkî kayıtla sınırlı değildir, dilediği her şeyi yapabilir. Çünkü hesap verilecek kimse yoktur.” Yine benzer bakış açısına sahip bazı müminler, zaman zaman isyankârların refah içinde, inananların ise zorluk ve sıkıntılar içinde yaşadıklarını görünce şaşkınlığa düşmekte ve büyük bir sarsıntıya uğrayıp cesaretlerini, ümitlerini kaybetmektedirler.

İbrahim Peygamberin Allah’ın ölüleri nasıl dirilttiğini görmek istemesi gibi, Musa Peygamber de Rabb’ine nazlanarak dünyada insanların başına gelenlerin, görünen yüzü dışında ne anlamı olduğunu, bütün bu olup bitenlerin, yaşananların hikmetini sordu. Neydi bu hayatın anlamı? Doğum ile ölüm arasında verilenler ve alınanlar, kazanılanlar ve kaybedilenler, gelenler ve gidenler... Bütün bunların perde arkasında ne vardı? Dış görünüşü itibarıyla insana kötü görünen durumlara Allah neden müsaade ediyordu? Musa, yaşanan bunca olayın asıl anlam ve yorumunu anlamak isteyince, Allah ona iki denizin birleştiği yere kadar yürümesini ve olağandışı bir olay gördüğü yerde Hızır’ı beklemesini söyledi. Orada Hızır ile buluşacak ve onunla birlikte yaşayacağı olaylarla istediği bu bilgiye ulaşacaktı. Bunun üzerine Musa, yardımcısı Yuşa’yı —ki Musa’dan sonra İsrail Oğulları’na Peygamber olacaktır— yanına yoldaş olarak aldı ve iki arkadaş, Hızır’la buluşmak üzere yola koyuldular:

Bu kıssa ile Allah, olayların ardında yatan hikmeti açığa çıkarmak üzere gerçeğin üzerindeki perdeyi birazcık aralayacak ve böylece, ilk bakışta hoşunuza gitmeyen bazı olayların aslında nice hayırların anahtarı ve müjdecisi olduğunu görmenizi sağlayacaktır. O halde, hakikatin perde arkasını keşfetmek üzere, gelin Musa ile birlikte yola çıkarak olup bitenleri onun gözleriyle izleyin:

وَاِذْ قَالَ مُوسٰى لِفَتٰيهُ لَٓا اَبْرَحُ حَتّٰٓى اَبْلُغَ مَجْمَعَ الْبَحْرَيْنِ اَوْ اَمْضِيَ حُقُبًا ﴿٦٠﴾

60. Hani Musa yardımcısına, “Yıllarca yürümem gerekse bile, iki denizin birleştiği yere varıncaya dek durup dinlenmeden **yoluma devam edeceğim!” demişti.**

فَلَمَّا بَلَغَا مَجْمَعَ بَيْنِهِمَا نَسِيَا حُوتَهُمَا فَاتَّخَذَ سَبٖيلَهُ فِي الْبَحْرِ سَرَبًا ﴿٦١﴾

61. Ve uzun bir yolculuğun ardından **nihayet iki denizin birleştiği yere vardıklarında,** yanlarında getirdikleri ve içinde balık olan azıklarını bir kenara bıraktılar. Sonra da dinlenmek üzere bir kayanın gölgesine çekildiler. Bu arada, **ikisi de balığı unutmuşlardı.** Aniden **balık,** Yuşa’nın şaşkın bakışları altında **denize atladı ve kendisine bir yol tutup gidiverdi.** Musa bu olup bitenleri görmemiş, Yuşa da bu ilginç olayı Musa’ya anlatmayı unutmuştu. Bu yüzden, burasının buluşma yeri olduğunu anlayamadan kalkıp tekrar yola koyuldular.

فَلَمَّا جَاوَزَا قَالَ لِفَتٰيهُ اٰتِنَا غَدَٓاءَنَاۘ لَقَدْ لَقٖينَا مِنْ سَفَرِنَا هٰذَا نَصَبًا ﴿٦٢﴾

62. Oradan biraz uzaklaşınca Musa **yardımcısına, “Azığımızı getir** de karnımızı doyuralım!**” dedi, “Doğrusu bu yolculuk bizi epeyce yordu.”**

قَالَ اَرَاَيْتَ اِذْ اَوَيْنَٓا اِلَى الصَّخْرَةِ فَاِنّٖي نَسٖيتُ الْحُوتَۘ وَمَٓا اَنْسَانٖيهُ اِلَّا
الشَّيْطَانُ اَنْ اَذْكُرَهُۚ وَاتَّخَذَ سَبٖيلَهُ فِي الْبَحْرِۗ عَجَبًا ﴿٦٣﴾

63. Yardımcısı, “Tüh, gördün mü!” dedi, “Kayanın yanında mola verdiğimiz sırada balığın kaçıp gittiğini sana söylemeyi **unutmuşum. Bunu söylememi herhâlde bana şeytan unutturdu.** Bir görseydin, **balık** nasıl da **şaşılacak biçimde** suya atlayıp **denizde yolunu tutup gittiydi!”**

قَالَ ذٰلِكَ مَا كُنَّا نَبْغِۗ فَارْتَدَّا عَلٰٓى اٰثَارِهِمَا قَصَصًاۙ ﴿٦٤﴾

64. Musa heyecanla, **“Demek aradığımız** yer **orasıydı!” diye bağırdı ve hemen izlerini takip ederek gerisin geriye döndüler.**

فَوَجَدَا عَبْدًا مِنْ عِبَادِنَٓا اٰتَيْنَاهُ رَحْمَةً مِنْ عِنْدِنَا وَعَلَّمْنَاهُ مِنْ لَدُنَّا عِلْمًا ﴿٦٥﴾

65. Ve o kayanın yanı başında, Peygamberlerimizden biri olan Hızır adında **bir kulumuzla karşılaştılar. Biz ona katımızdan** engin bir lütuf ve **rahmet bahşetmiş ve** yine **katımızdan onu** evrenin bilinmezliklerine ve ilâhî takdire dair her Peygamberin sahip olmadığı bazı özel **bilgilerle donatmıştık.**

قَالَ لَهُ مُوسٰى هَلْ اَتَّبِعُكَ عَلٰٓى اَنْ تُعَلِّمَنِ مِمَّا عُلِّمْتَ رُشْدًا ﴿٦٦﴾

66. Musa ona, “Sana Allah tarafından **öğretilen** hikmet ve **bilgiden bana da öğretip** beni bir öğrencin olarak **eğitmen için seninle gelebilir miyim?” diye sordu.**

قَالَ اِنَّكَ لَنْ تَسْتَطٖيعَ مَعِيَ صَبْرًا ﴿٦٧﴾

67. Hızır, “Elbette, fakat **sen** bir Peygamber olarak sana bildirilen ilâhî kurallara uymakla yükümlü olduğundan, **benimle** arkadaşlığa **kesinlikle dayanamaz** ve benim sahip olduğum bilgilere sahip olmadığın için doğal olarak yaptıklarıma karşı çıkar**sın!” dedi.** Ve ekledi:

وَكَيْفَ تَصْبِرُ عَلٰى مَا لَمْ تُحِطْ بِهٖ خُبْرًا ﴿٦٨﴾

68. “Öyle ya, **iç yüzünü bilemediğin** ve daha önce öğrendiğin ilâhî hükümlere ters gibi görünen **şeyler karşısında nasıl sabredebilirsin ki?”**

قَالَ سَتَجِدُنٖٓي اِنْ شَٓاءَ اللّٰهُ صَابِرًا وَلَٓا اَعْصٖي لَكَ اَمْرًا ﴿٦٩﴾

69. Musa, “Allah izin verirse ne kadar **sabırlı olduğumu göreceksin, sana hiçbir konuda itiraz etmeyeceğim.” dedi.**

قَالَ فَاِنِ اتَّبَعْتَنٖي فَلَا تَسْـَٔلْنٖي عَنْ شَيْءٍ حَتّٰٓى اُحْدِثَ لَكَ مِنْهُ ذِكْرًا ﴿٧٠﴾

70. Bunun üzerine Hızır, “Pekâlâ, **ama peşimden geldiğin takdirde, ben sana** gerekli **açıklamada bulunmadıkça** yaptıklarım hakkında **bana hiçbir şey sormayacaksın.” dedi.**

Musa bu şartı da kabul ederek Hızır’la arkadaşlığa başladı:

فَانْطَلَقَاࣞ حَتّٰٓى اِذَا رَكِبَا فِي السَّفٖينَةِ خَرَقَهَاۜ قَالَ اَخَرَقْتَهَا لِتُغْرِقَ اَهْلَهَاۚ لَقَدْ
جِئْتَ شَيْـًٔا اِمْرًا ﴿٧١﴾

71. Böylece, Hızır ile Musa **birlikte yola koyuldular.** Sahil boyunca yürürken, bir yolcu gemisine rast geldiler.

Karşı kıyıya geçmek üzere **gemiye bindiklerinde,** tam denizin ortasındayken Hızır gizlice **gemide bir delik açtı.** Bunu gören **Musa,** hemen öfkeye kapılarak, "Sen ne yaptın? **İçindeki yolcuları boğmak için mi gemiyi deldin? Doğrusu çok çirkin bir iş yaptın!" diye çıkıştı.**

قَالَ اَلَمْ اَقُلْ اِنَّكَ لَنْ تَسْتَطٖيعَ مَعِيَ صَبْرًا ﴿٧٢﴾

72. Bunun üzerine Hızır, **"Ben sana, benimle** arkadaşlığa **dayanamazsın, dememiş miydim?" dedi.**

قَالَ لَا تُؤَاخِذْنٖي بِمَا نَسٖيتُ وَلَا تُرْهِقْنٖي مِنْ اَمْرٖي عُسْرًا ﴿٧٣﴾

73. Musa özür dileyerek, **"Unutarak yaptığım bir şeyden dolayı beni suçlama ve şu** ilim ve hikmet öğrenme **işimde bana** lütfen **güçlük çıkarma!" dedi.**

فَانْطَلَقَا حَتّٰٓى اِذَا لَقِيَا غُلَامًا فَقَتَلَهُۙ قَالَ اَقَتَلْتَ نَفْسًا زَكِيَّةً بِغَيْرِ نَفْسٍۜ لَقَدْ
جِئْتَ شَيْـًٔا نُكْرًا ﴿٧٤﴾

74. Musa'nın özrü kabul edildi ve gemiden inip **yollarına devam ettiler. Derken** yolda **bir çocuğa rastladılar.** Hızır anî bir hareketle **onu** oracıkta **öldürüverdi.** Dehşetten donakalan **Musa, "Hiç kimseyi öldürmediği hâlde masum bir cana nasıl kıydın sen?** İşte şimdi **gerçekten korkunç bir iş yaptın!" diye haykırdı.**

قَالَ اَلَمْ اَقُلْ لَكَ اِنَّكَ لَنْ تَسْتَطٖيعَ مَعِيَ صَبْرًا ﴿٧٥﴾

75. Hızır yine, **"Ben sana benimle** arkadaşlığa **dayanamazsın, dememiş miydim?" dedi.**

قَالَ اِنْ سَاَلْتُكَ عَنْ شَيْءٍ بَعْدَهَا فَلَا تُصَاحِبْنٖيۚ قَدْ بَلَغْتَ مِنْ لَدُنّٖي عُذْرًا ﴿٧٦﴾

76. Bunun üzerine **Musa,** "Tamam, **bundan böyle eğer bir daha sana** itiraz amacıyla **bir şey soracak olursam, artık benimle arkadaşlık etme.** O takdirde **benden ayrılmakta mazur sayılırsın!" dedi.**

فَانْطَلَقَا حَتّٰٓى اِذَٓا اَتَيَٓا اَهْلَ قَرْيَةِۨ اسْتَطْعَمَٓا اَهْلَهَا فَاَبَوْا اَنْ يُضَيِّفُوهُمَا فَوَجَدَا
فٖيهَا جِدَارًا يُرٖيدُ اَنْ يَنْقَضَّ فَاَقَامَهُۜ قَالَ لَوْ شِئْتَ لَتَّخَذْتَ عَلَيْهِ اَجْرًا ﴿٧٧﴾

77. Yine yollarına devam ettiler. Derken bir kasabaya varıp halkından yiyecek bir şeyler istediler. Fakat hiç kimse onları ağırlamaya yanaşmadı. Orada dolaşırlarken, kasabanın ortasında **yıkılmaya yüz tutmuş** yüksekçe **bir duvar gördüler.** Hızır, kasabalıları rahatsız eden bu **duvarı** güzelce tamir ederek **düzeltti.** Musa yine dayanamayıp, "Bir parça ekmeği Tanrı misafirinden esirgeyen bu insanlara, bizi aç bıraktılar diye mükâfat mı veriyorsun? **İsteseydin bu hizmetine karşılık bir ücret alabilirdin.** Hiç değilse karnımızı doyursaydık olmaz mıydı?" **dedi.**

قَالَ هٰذَا فِرَاقُ بَيْنٖي وَبَيْنِكَۚ سَاُنَبِّئُكَ بِتَاْوٖيلِ مَا لَمْ تَسْتَطِعْ عَلَيْهِ صَبْرًا ﴿٧٨﴾

78. Bunun üzerine Hızır, **"İşte bu, yollarımızın ayrılması**na sebep olan son itirazın oldu!" **dedi, "Şimdi sana, dayanamayıp itiraz ettiğin olayların iç yüzünü anlatacağım:**

اَمَّا السَّفٖينَةُ فَكَانَتْ لِمَسَاكٖينَ يَعْمَلُونَ فِي الْبَحْرِ فَاَرَدْتُ اَنْ اَعٖيبَهَا وَكَانَ
وَرَٓاءَهُمْ مَلِكٌ يَاْخُذُ كُلَّ سَفٖينَةٍ غَصْبًا ﴿٧٩﴾

79. O hasar verdiğim **gemi, geçimini denizden sağlayan yoksul insanlara aitti. Onu** bilerek **kusurlu hâle getirmek istedim, çünkü güzergâhları üzerinde, bütün** sağlam **gemilere zorla el koyan** ve sahiplerini esir alan zalim **bir kral vardı.** Gemiye verdiğim küçük bir zarar, çok daha büyük bir zararı önlemiş oldu.

وَاَمَّا الْغُلَامُ فَكَانَ اَبَوَاهُ مُؤْمِنَيْنِ فَخَشٖينَٓا اَنْ يُرْهِقَهُمَا طُغْيَانًا وَكُفْرًاۚ ﴿٨٠﴾

80. Öldürdüğüm **o çocuğa gelince, onun ana babası** tertemiz **birer mümindi. Biz** bu çocuğun taşkınlığı ve inkârcı eğilimleriyle ana babasına büyük acılar vereceğini biliyorduk. **Onun onları azgınlık ve inkâra sürüklemesinden sakındık** da, anne babasına rahmetimizden dolayı o çocuklarını ellerinden aldık.

فَاَرَدْنَٓا اَنْ يُبْدِلَهُمَا رَبُّهُمَا خَيْرًا مِنْهُ زَكٰوةً وَاَقْرَبَ رُحْمًا ﴿٨١﴾

81. Ve onun yerine, Rab'lerinin onlara daha temiz ve daha merhametli bir çocuk vermesini istedik. Böylece onların biricik yavrularını ellerinden almakla, aslında onlara en büyük iyiliği yapmış olduk.

وَاَمَّا الْجِدَارُ فَكَانَ لِغُلَامَيْنِ يَتٖيمَيْنِ فِي الْمَدٖينَةِ وَكَانَ تَحْتَهُ كَنْزٌ لَهُمَا وَكَانَ
اَبُوهُمَا صَالِحًاۚ فَاَرَادَ رَبُّكَ اَنْ يَبْلُغَٓا اَشُدَّهُمَا وَيَسْتَخْرِجَا كَنْزَهُمَاۗ رَحْمَةً مِنْ
رَبِّكَۚ وَمَا فَعَلْتُهُ عَنْ اَمْرٖيۜ ذٰلِكَ تَاْوٖيلُ مَا لَمْ تَسْطِعْ عَلَيْهِ صَبْرًاۜ ﴿٨٢﴾

82. Düzelttiğim o **duvara gelince, o, şehirde yaşayan iki yetim çocuğa aitti ve** yıkılmak üzere olan bu duvarın **altında,** vaktiyle **onlar için** saklanmış **bir hazine gömülüydü.** Rahmetli **babaları da çok iyi bir insandı. Bu yüzden Rabb'in, bu çocukların ergenlik çağına ulaşıp hazinelerini çıkarmalarını diledi.** Bunun için de, duvarın bir süre daha ayakta kalması gerekiyordu. Çünkü çocuklar henüz küçükken duvar yıkılacak olsaydı, hazine ortaya çıkacak ve o zalim kasaba halkı tarafından yağma edilecekti. Demek ki, biz o duvarı düzeltmekle, misafirlerinden bir lokma yiyeceği esirgeyecek derecede alçalan o kasaba halkına mükâfat değil, ceza vermiş olduk ve aynı zamanda, yetimlere ait hazinenin korunmasını sağladık.

Bütün bunlar, ancak **Rabb'inin** sonsuz şefkat ve **merhamet**inin tecellileri **olarak** gerçekleşti. Gördüğün gibi, **bunların** hiçbirini **ben kendiliğimden yapmış değilim. Senin** kötü zannedip **tahammül edemediğin** bu olayların **içyüzü** ve altında yatan hikmet, **işte bundan ibarettir."**

Demek ki, ey müminler! Siz dürüstlükten ayrılmadığınız ve başarıya ulaşmak için elinizden geleni yaptığınız takdirde, malınıza veya canınıza bir zarar geldiğinde ya da çok arzu ettiğiniz şeyler gerçekleşmediğinde hemen ümitsizliğe kapılıp ilâhî adaleti suçlamayacak, sizce şer gibi görünen olayların arkasında nice hayırlar bulunabileceğini hesaba katacaksınız. Başınıza gelen her şeyin ya sizi sınamak, ya sarsıp kendinize getirmek, ya bir hayrın kapısını açmak veya daha büyük bir belâyı defetmek için Allah'ın izni ve iradesiyle, belli hikmet ve amaçlar çerçevesinde meydana geldiğini bileceksiniz. Çünkü Allah, kendi yolunda yürüyen kullarına "kötülük" yapılmasına asla izin vermez. Şu hâlde, sizler gücünüz yettiğince Allah'a kulluk görevinizi yaptığınız takdirde, dünya hayatında imtihandan geçerken veya zulüm ve haksızlığa karşı mücadele verirken başınıza ne gelirse gelsin; zafer veya yenilgi, hastalık veya sağlık, zenginlik veya fakirlik, kazanç veya iflas, hayat veya ölüm, evet, başınıza ne gelirse gelsin, her hâlükârda kazanan siz olacaksınız. İşte bu gözle olaylara baktığınız zaman, inanan bir insan için Allah'ın sevgisini ve hoşnutluğunu kaybetme dışında "kötülük" olmadığını görecek ve hiçbir zaman ümitsizliğe, yılgınlığa düşmeyeceksiniz.

Allah'ın Elçisi (s) şöyle buyurmuştur: "Müminin hâli ne güzeldir, onun her hâli kendisi için hayır sebebidir. Ve bu özellik sadece müminde vardır: Bolluk ve nimetlerle karşılaşınca şükreder ve bu kendisi için hayırlı olur. Sı-

kıntılarla karşılaştığında ise sabreder, yine kendisi için hayırlı olur." (Müslim, Zühd 64)

Öte yandan, Allah ile doğrudan konuşma şerefine nail olmuş Musa gibi bir büyük Peygamber bile geleceği bilemezken, hiç kimse kendisini Hızır'ın yerine koyup da İslâm'a aykırı işler yapamaz. Hızır'ın yaptıkları, tıpkı Azrail'in Allah'ın emriyle insanların canını almasına benzer. Hiç kimse onu kendisine örnek alıp da aynı şeyi yapmaya kalkışamaz. Bir takım ilhamlara, rüyalara ve sözde vehbî ilimlere dayanarak insanların malına ve canına zarar veremez. Verirse, kim olursa olsun, cezasını çeker. Çünkü insanlar Hızır'ın rolünü üstlenmekle değil, Allah'ın gönderdiği kitapta açıkça bildirdiği kurallara uymakla yükümlüdür. Her kim bu kurallara aykırı bir iddiayla ortaya çıkacak olursa, kesinlikle doğru yoldan sapmış demektir.

Şimdi gelelim surenin son kıssasına:

وَيَسْـَٔلُونَكَ عَنْ ذِى الْقَرْنَيْنِؕ قُلْ سَاَتْلُوا عَلَيْكُمْ مِنْهُ ذِكْرًاؕ ﴿٨٣﴾

83. Ey Muhammed! **Sana,** bir zamanlar yeryüzünün doğusuna ve batısına hükmetmiş âdil ve güçlü bir hükümdar ve salih bir kul olan **Zülkarneyn'i soruyorlar. De ki:** "Şimdi **size onun** dillere destan olan **unutulmaz öyküsünü anlatacağım."**

اِنَّا مَكَّنَّا لَهُ فِى الْاَرْضِ وَاٰتَيْنَاهُ مِنْ كُلِّ شَىْءٍ سَبَبًاۙ ﴿٨٤﴾

84. Biz ona, yeryüzünde eşi benzeri görülmemiş bir kudret ve **egemenlik bahşetmiş ve kendisini,** bir cihan hükümdarında bulunması gereken zekâ, cesaret, merhamet, bilgelik gibi üstün özelliklerle yüceltmiş ve bilim, güç, kuvvet, teknoloji, kültür gibi **her türlü araçlarla donatmıştık.**

فَاَتْبَعَ سَبَبًا ﴿٨٥﴾

85. Böylece Zülkarneyn, batıya doğru **bir yol tuttu.**

حَتّٰٓى اِذَا بَلَغَ مَغْرِبَ الشَّمْسِ وَجَدَهَا تَغْرُبُ فِى عَيْنٍ حَمِئَةٍ وَوَجَدَ عِنْدَهَا قَوْمًاؕ
قُلْنَا يَا ذَا الْقَرْنَيْنِ اِمَّٓا اَنْ تُعَذِّبَ وَاِمَّٓا اَنْ تَتَّخِذَ فِيهِمْ حُسْنًا ﴿٨٦﴾

86. Ve arka arkaya ülkeler fethederek **nihayet güneşin battığı yerlere,** yani Batı Avrupa sahillerine **ulaşınca,** derin ve **bulanık bir suda,** okyanusun koyu mavi sularında muhteşem bir manzara eşliğinde **güneşin batışını** hayranlıkla **izledi. Orada** azgın **bir topluluğa rastladı** ve onları egemenliği altına aldı. Ona vahiy yoluyla, **"Ey Zülkarneyn!" dedik, "İstersen onları** yaptıkları kötülüklerden dolayı **cezalandırırsın, istersen kendilerine iyilik** edip bu seferlik af**edersin.** Toplumsal barış ve huzuru temin etmek ve adaleti gerçekleştirmek üzere, zaman ve zemine göre dilediğin davranış biçimini seçebilirsin."

قَالَ اَمَّا مَنْ ظَلَمَ فَسَوْفَ نُعَذِّبُهُ ثُمَّ يُرَدُّ اِلٰى رَبِّهٖ فَيُعَذِّبُهُ عَذَابًا نُكْرًا ﴿٨٧﴾

87. Bunun üzerine Zülkarneyn halka seslenerek, "Dinleyin, ey insanlar!" **dedi,** "Bundan böyle **her kim zulüm ve haksızlık yapmaya kalkışırsa, onu** kesinlikle **cezalandıracağız! Sonra o,** Hesap Günü **Rabb'inin huzuruna çıkarılacak ve** Allah **onu korkunç bir azaba uğratacaktır!"**

وَاَمَّا مَنْ اٰمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَلَهُ جَزَٓاءًۨ الْحُسْنٰىۚ وَسَنَقُولُ لَهُ مِنْ اَمْرِنَا يُسْرًاؕ
﴿٨٨﴾

88. "Allah'a ve gönderdiği mesaja **iman edip güzel ve yararlı davranışlar ortaya koyanlara gelince, onlara da** yaptığı iyiliklerin karşılığı olarak âhirette **en güzel ödül verilecektir. Biz de** yöneticiler olarak bu dünyada **onları** şefkatle bağrımıza basacak, sevgi ve merhamet temeline dayalı bir anlayışla, daima yerine getirilmesi **kolay emirlerle yükümlü tutacağız!"**

ثُمَّ اَتْبَعَ سَبَبًا ﴿٨٩﴾

89. Derken, buradan ayrılıp doğu istikametine **bir yol tuttu.**

حَتّٰٓى اِذَا بَلَغَ مَطْلِعَ الشَّمْسِ وَجَدَهَا تَطْلُعُ عَلٰى قَوْمٍ لَمْ نَجْعَلْ لَهُمْ مِنْ دُونِهَا
سِتْرًاۙ ﴿٩٠﴾

90. Ve uzun bir yolculuğun ardından, **nihayet güneşin doğduğu yere,** yani doğu yönündeki en uzak diyarlara **ulaşınca, sıcağa karşı kendilerine bir siper yapmadığımız bir topluluk üzerinde güneşin doğduğunu gördü.** Onlara Allah'ın emirlerini bildirerek, medeni bir toplum olmaları yönünde onları eğitti.

كَذٰلِكَؕ وَقَدْ اَحَطْنَا بِمَا لَدَيْهِ خُبْرًا ﴿٩١﴾

91. İşte Zülkarneyn, yeryüzünün doğusuna ve batısına hükmeden **böyle** kudretli ve bilge bir hükümdardı. **Ve hiç kuşkusuz Biz, onun tüm yaptıklarından haberdar idik.**

ثُمَّ اَتْبَعَ سَبَبًا ﴿٩٢﴾

92. Derken buradan ayrıldı ve kuzey ülkelerine doğru **bir yol** daha **tuttu.**

حَتّٰٓى اِذَا بَلَغَ بَيْنَ السَّدَّيْنِ وَجَدَ مِنْ دُونِهِمَا قَوْمًاۙ لَا يَكَادُونَ يَفْقَهُونَ قَوْلًا ﴿٩٣﴾

93. Nihayet iki doğal **set** hâlinde insanları düşman saldırısından koruyan sarp kayalıkların **arasın**daki dar geçi**de varınca,** bu dağların **eteklerinde** yaşayan ve Zülkarneyn'in konuştuğu dili bilmedikleri için **söylenenleri neredeyse hiç anlamayan** dilleri tuhaf, ifadeleri yetersiz **bir toplumla karşılaştı.**

قَالُوا يَا ذَا الْقَرْنَيْنِ اِنَّ يَاْجُوجَ وَمَاْجُوجَ مُفْسِدُونَ فِى الْاَرْضِ فَهَلْ نَجْعَلُ لَكَ
خَرْجًا عَلٰٓى اَنْ تَجْعَلَ بَيْنَنَا وَبَيْنَهُمْ سَدًّا ﴿٩٤﴾

94. Zülkarneyn'in ilim, irfan, güç, kuvvet ve hâkimiyette ne derece ileri olduğunu gören bu insanlar, tercüman aracılığıyla ona, **"Ey Zülkarneyn!" dediler, "Ye'cüc ve Me'cüc** dediğimiz hak hukuk tanımayan barbar kabileler, iki dağın arasındaki şu geçitten bize sürekli saldırarak **bu topraklarda bozgunculuk yapıyorlar. Sana ödeyeceğimiz** bir miktar **vergi karşılığında, bizimle onlar arasına** iki dağın arasını tamamen kapatacak şekilde **bir set yapar mısın?**

قَالَ مَا مَكَّنّ۪ى فِيهِ رَبّ۪ى خَيْرٌ فَاَعِينُونِى بِقُوَّةٍ اَجْعَلْ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُمْ رَدْمًاۙ ﴿٩٥﴾

95. Zülkarneyn, "Elbette!" **dedi,** "Fakat bu iyiliği size karşılıksız yaparak Rabb'imin hoşnutluğunu kazanmak isterim. Çünkü **Rabb'imin bana** vadettiği sonsuz cennet nimetleri ve bu dünyada **bahşettiği kudret ve hükümranlık,** sizin verebileceğiniz her şeyden **daha hayırlıdır. Yeter ki, siz bana beden gücüyle yardımcı olun, sizinle onlar arasına** setten daha sağlam **bir bent inşa edeyim!"**

اٰتُونِى زُبَرَ الْحَدِيدِؕ حَتّٰٓى اِذَا سَاوٰى بَيْنَ الصَّدَفَيْنِ قَالَ انْفُخُواؕ حَتّٰٓى اِذَا جَعَلَهُ
نَارًاۙ قَالَ اٰتُونِٓى اُفْرِغْ عَلَيْهِ قِطْرًاؕ ﴿٩٦﴾

96. "Şimdi bana, bulabildiğiniz kadar **demir kütleleri getirin!"**

Zülkarneyn, demir kütlelerini üst üste yığarak geçidi düzgün bir şekilde kapadı. **Nihayet iki dağın** yamaçları arasındaki boşluğu tamamen doldurtup dağlarla **eşit seviyeye getirince,** dev körükler hazırlandı, ateşler yakıldı

ve Zülkarneyn, **“Körükleyin!” diye emretti.** Demir iyice **kor hâline gelince, “Bana erimiş bakır getirin, üzerine dök**üp onu tunç hâline getir**eyim!” dedi.**

فَمَا اسْطَاعُٓوا اَنْ يَظْهَرُوهُ وَمَا اسْتَطَاعُوا لَهُ نَقْبًا ﴿٩٧﴾

97. Böylece, iki dağı birleştiren sapasağlam, harika bir set inşa etti. Öyle ki, **bundan böyle** saldırgan topluluklar yüzyıllar boyunca **ne bu seti aşabildiler, ne de onda bir gedik açabildiler.**

قَالَ هٰذَا رَحْمَةٌ مِنْ رَبّ۪يۚ فَاِذَا جَٓاءَ وَعْدُ رَبّ۪ي جَعَلَهُ دَكَّٓاءَۚ وَكَانَ وَعْدُ رَبّ۪ي حَقًّاۜ
﴿٩٨﴾

98. Zülkarneyn, yaptığı bu büyük işten dolayı şımarıp gurura kapılmadı. Aksine, bir mümine yaraşan alçakgönüllülükle, **“Bu, Rabb’imin** bizlere **bir lütfudur.** Gerçi ben elimden geldiğince sağlam bir duvar yaptım, fakat bu sonsuza kadar sürecek değildir. **Rabb’imin vaadi gelince, bu seti de paramparça edecektir. Rabb’imin verdiği söz mutlaka gerçekleşecektir.”**

İşte Zülkarneyn budur. O sadece kudretli bir hükümdar değil, o aynı zamanda Rabb’ine boyun eğen, âhiret gününe inanan ve adaletten zerre kadar ayrılmayan tertemiz bir mümindi.

O halde, ey insanlar! Yeryüzünü kana bulamak için fırsat kollayan Ye’cüc ve Me’cüc gibi sömürgeci güçlere karşı siz de Zülkarneyn gibi savaşmalı, bilim ve tekniğin bütün imkânlarını kullanarak onlara işledikleri kötülüklerin cezasını vermelisiniz. Bu onların bu dünyada çekeceği azap olacak. Kıyamet Gününe gelince:

وَتَرَكْنَا بَعْضَهُمْ يَوْمَئِذٍ يَمُوجُ ف۪ي بَعْضٍ وَنُفِخَ فِي الصُّورِ فَجَمَعْنَاهُمْ جَمْعًاۙ
﴿٩٩﴾

99. Sura birinci kez üflenip kıyamet koptuğu zaman, **o Gün onları** ikinci sur ile mezarlarından kaldırıp bir süre şaşkın bir hâlde ortalıkta **bırakacağız,** dehşet içerisinde bir o yana bir bu yana koşacak, **dalga dalga birbirlerine girecekler.** Üçüncü kez **sura üflenince,** Büyük Mahkeme için **hepsini** huzurumuzda **toplayacağız.**

وَعَرَضْنَا جَهَنَّمَ يَوْمَئِذٍ لِلْكَافِر۪ينَ عَرْضًاۙ ﴿١٠٠﴾

100. Ve o Gün cehennemi, tüm dehşetiyle **inkârcılara göstereceğiz.**

اَلَّذ۪ينَ كَانَتْ اَعْيُنُهُمْ ف۪ي غِطَٓاءٍ عَنْ ذِكْر۪ي وَكَانُوا لَا يَسْتَط۪يعُونَ سَمْعًاۙ ﴿١٠١﴾

101. Çünkü **onlar,** Kur’an’da dile getirdiğim bunca **uyarılarıma karşı gözleri** kibir, önyargı ve inat örtüleriyle **perdelenmiş kimselerdi. Öyle ki,** uyarıları **işitmeye bile tahammül edemi**yor, dinlemeden, anlamadan hakikati reddedi**yorlardı.** Kimileri de, ilâhlık makamına yücelttikleri birtakım varlıklar sayesinde kurtulacaklarını iddia ediyorlardı. Fakat o gün, ne büyük bir yanılgı içinde olduklarını anlayacaklar! Öyle ya;

اَفَحَسِبَ الَّذ۪ينَ كَفَرُٓوا اَنْ يَتَّخِذُوا عِبَاد۪ي مِنْ دُون۪ٓي اَوْلِيَٓاءَۜ اِنَّٓا اَعْتَدْنَا جَهَنَّمَ
لِلْكَافِر۪ينَ نُزُلًا ﴿١٠٢﴾

102. Yoksa inkârcılar, Benim kimi **kullarımı kendilerine Benden başka dost ve yardımcı edine**rek onların şefaati sayesinde kurtulabil**eceklerini mi sanıyorlar?** Hayır, tam tersine! **Doğrusu Biz kâfirlere “konukevi” olarak, cehennemi hazırladık!**

قُلْ هَلْ نُنَبِّئُكُمْ بِالْاَخْسَر۪ينَ اَعْمَالًاۜ ﴿١٠٣﴾

103. O hâlde, onlara **de ki: “Yaptıkları** sözde iyilikler **konusunda en büyük hayal kırıklığına kimlerin uğrayacağını size bildireyim mi?”**

اَلَّذ۪ينَ ضَلَّ سَعْيُهُمْ فِي الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا وَهُمْ يَحْسَبُونَ اَنَّهُمْ يُحْسِنُونَ صُنْعًا
﴿١٠٤﴾

104. “Onlar güzel işler yaptıklarını zannettikleri hâlde, bu dünyadaki bütün emekleri boşa giden kimselerdir.”

اُو۬لٰٓئِكَ الَّذ۪ينَ كَفَرُوا بِاٰيَاتِ رَبِّهِمْ وَلِقَٓائِه۪ فَحَبِطَتْ اَعْمَالُهُمْ فَلَا نُق۪يمُ لَهُمْ يَوْمَ
الْقِيٰمَةِ وَزْنًا ﴿١٠٥﴾

105. İşte onlar, Rab’lerinin ayetlerini ve O’na kavuşacakları gerçeğini inkâr eden ve bu yüzden yapıp ettikleri boşa giden kimselerdir. Tartılacak iyilikleri kalmadığından, **Hesap Günü onlar için terazi bile kurmayacağız.** Yani yaptıkları sözde iyiliklere değer vermeyecek, hiçbirini dikkate almayacağız.

ذٰلِكَ جَزَٓاؤُ۬هُمْ جَهَنَّمُ بِمَا كَفَرُوا وَاتَّخَذُٓوا اٰيَات۪ي وَرُسُل۪ي هُزُوًا ﴿١٠٦﴾

106. Evet, apaçık hakikati **inkâr ederek ayetlerimi ve elçilerimi alaya aldıkları için, onların cezası cehennemdir.**

اِنَّ الَّذ۪ينَ اٰمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ كَانَتْ لَهُمْ جَنَّاتُ الْفِرْدَوْسِ نُزُلًاۙ ﴿١٠٧﴾

107. Ayetlerimize yürekten **iman eden ve** bu imanın gereği olarak **güzel ve yararlı davranışlar ortaya koyanlar ise,** her türlü nimetlerle donatılmış **Firdevs cennetlerinde ağırlanacaklardır.**

خَالِد۪ينَ ف۪يهَا لَا يَبْغُونَ عَنْهَا حِوَلًا ﴿١٠٨﴾

108. Sonsuza dek orada kalacak ve hiçbir zaman oradan ayrılmak istemeyecekler. İşte bu sonsuz nimetleri kazanmak için:

قُلْ لَوْ كَانَ الْبَحْرُ مِدَادًا لِكَلِمَاتِ رَبّ۪ي لَنَفِدَ الْبَحْرُ قَبْلَ اَنْ تَنْفَدَ كَلِمَاتُ رَبّ۪ي
وَلَوْ جِئْنَا بِمِثْلِه۪ مَدَدًا ﴿١٠٩﴾

109. Ey Peygamber! Yaratanın sonsuz ilmiyle yaratılanların sınırlı bilgisi arasındaki farkı akıllarda kalacak çarpıcı bir örnekle ortaya koymak üzere **de ki: “Rabb’imin** sonsuz ilim ve hikmetini gözler önüne seren **kelimeleri**ni yazmak **için okyanuslar mürekkep** ve ağaçlar kalem **olsa, yine de okyanuslar tükenir, fakat Rabb’imin kelimeleri tükenmezdi,** mevcut olanlara **bir o kadarını daha eklesek bile!”**

قُلْ اِنَّمَٓا اَنَا۬ بَشَرٌ مِثْلُكُمْ يُوحٰٓى اِلَيَّ اَنَّمَٓا اِلٰهُكُمْ اِلٰهٌ وَاحِدٌۚ فَمَنْ كَانَ يَرْجُوا لِقَٓاءَ
رَبِّه۪ فَلْيَعْمَلْ عَمَلًا صَالِحًا وَلَا يُشْرِكْ بِعِبَادَةِ رَبِّه۪ٓ اَحَدًا ﴿١١٠﴾

110. O hâlde, sonsuz ilim ve hikmet sahibi olan Allah’ın en önemli tavsiyesini insanlığa iletmek üzere **de ki:** “Ey insanlar! **Ben de ancak sizin gibi** ölümlü **bir insanım.** Şu kadar ki, **bana ilahınızın ancak** eşi ve ortağı olmayan **bir tek İlâh olduğu bildiriliyor. O hâlde her kim Rabb’ine kavuşmayı ümit ediyorsa, dürüst ve erdemlice davranışlar ortaya koysun ve Rabb’ine kulluk ve ibadetinde hiç kimseyi** ve hiçbir şeyi **O’na ortak koşmasın!”**

سُورَةُ مَرْيَمَ ﴿١٩﴾

19. MERYEM SURESİ

Mekke devrinin ortalarında, Müslümanların Habeşistan’a hicretinden önce indirilmiştir. İsa Peygamber ile annesi Meryem’in —Onlara selâm olsun— kıssaları ayrıntılı olarak anlatıldığı için bu adı almıştır. 98 ayettir.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ

Rahman ve Rahim olan Allah’ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

كٓهٰيٰعٓصٓ ﴿١﴾

1. Kêf, Hâ, Yâ, Ayn, Sâd (2. Bakara: 1, 23, 24)**.**

ذِكْرُ رَحْمَتِ رَبِّكَ عَبْدَهُ زَكَرِيَّا ﴿٢﴾

2. Bu okuyacağın/dinleyeceğin sözler, **Rabb'inin,** sevgili **kulu Zekeriya'ya** bahşettiği nimet ve **rahmetini** yâd ederek anması, onu tertemiz gönüllere bir kez daha **hatırlatmasıdır:**

اِذْ نَادٰى رَبَّهُ نِدَٓاءً خَفِيًّا ﴿٣﴾

3. Hani o, yüreğinin ta derinliklerinden gelen bir feryatla **Rabb'ine** el açıp **gizlice seslenmişti.**

قَالَ رَبِّ اِنّ۪ي وَهَنَ الْعَظْمُ مِنّ۪ي وَاشْتَعَلَ الرَّأْسُ شَيْبًا وَلَمْ اَكُنْ بِدُعَٓائِكَ رَبِّ شَقِيًّا ﴿٤﴾

4. "Ey Rabb'im!" diye yalvarmıştı, "Doğrusu, ihtiyarlıktan **kemiklerim iyice gevşedi, saçlarıma aklar düştü. Sana duamda, Ya Rab, asla bedbaht olmadım!** Ne zaman Sana el açıp yalvardıysam hep dualarıma icabet ettin, bugüne kadar elimi hiç boş çevirmedin."

وَاِنّ۪ي خِفْتُ الْمَوَالِيَ مِنْ وَرَٓاء۪ي وَكَانَتِ امْرَاَت۪ي عَاقِرًا فَهَبْ ل۪ي مِنْ لَدُنْكَ وَلِيًّا ﴿٥﴾

5. "Benden sonra yerime geçecek yakınlarımın bu davayı omuzlayıp mücadelemi bıraktığım yerden sürdürecekleri **konusunda ciddî endişelerim var. Üstelik eşim de kısır** olduğu için hiç çocuğum olmadı. İsrail Oğulları'nın perişan hâli de ortada. Bu ümmetin, kendilerine yeni bir ruh kazandıracak, taze kan verecek tertemiz bir nesle ihtiyacı var. Sana yalvarıyorum; sonsuz lütuf ve rahmetinle **bana katından,** tevhid sancağını omuzlayacak hayırlı bir nesil, gözümü arkada bırakmayacak güvenilir bir yardımcı, **bir dost ihsan eyle** ya Rab!"

يَرِثُن۪ي وَيَرِثُ مِنْ اٰلِ يَعْقُوبَ وَاجْعَلْهُ رَبِّ رَضِيًّا ﴿٦﴾

6. "Ki hem bana, hem de Yakup soyuna mirasçı olsun. Onu senin hoşnutluğunu kazanmış dürüst ve erdemli bir kul **eyle ya Rab!"** Bunun üzerine, Allah gönderdiği melekler aracılığıyla ona seslendi:

يَا زَكَرِيَّٓا اِنَّا نُبَشِّرُكَ بِغُلَامٍ اسْمُهُ يَحْيٰى لَمْ نَجْعَلْ لَهُ مِنْ قَبْلُ سَمِيًّا ﴿٧﴾

7. "Ey Zekeriya, sana müjdeler olsun! 'Dürüstlük ve erdemliliğiyle hep canlı kalacak, sürekli gönüllerde yaşayacak' anlamına gelen **Yahya adında** tertemiz **bir çocuğu**nun olacağını **sana müjdeliyoruz.** Öyle ki, **bugüne kadar** hiçbir kula bu kadar güzel özellikler bahşetmemiş, **hiç kimseye böyle bir ad vermemiştik."**

قَالَ رَبِّ اَنّٰى يَكُونُ ل۪ي غُلَامٌ وَكَانَتِ امْرَاَت۪ي عَاقِرًا وَقَدْ بَلَغْتُ مِنَ الْكِبَرِ عِتِيًّا ﴿٨﴾

8. Allah'tan ümmeti için hayırlı bir nesil isteyen, fakat bu dua karşılığında Allah'ın kendisine bir çocuk ihsan edeceğini hiç beklemeyen **Zekeriya,** hayretler içinde, **"Ey Rabb'im!" dedi, "Karım kısır olduğu hâlde, üstelik ben de ihtiyarlığın son sınırına ulaşmışken nasıl çocuğum olabilir?"**[48]

قَالَ كَذٰلِكَ قَالَ رَبُّكَ هُوَ عَلَيَّ هَيِّنٌ وَقَدْ خَلَقْتُكَ مِنْ قَبْلُ وَلَمْ تَكُ شَيْـًٔا ﴿٩﴾

9. Bunun üzerine melek, **"Orası öyle," dedi,** "fakat **Rabb'in buyurdu ki: "Bu** iş **benim için çok kolaydır. Nitekim** bir zamanlar sen **hiçbir şey değilken, seni de yaratmıştım."**

قَالَ رَبِّ اجْعَلْ ل۪ٓي اٰيَةً قَالَ اٰيَتُكَ اَلَّا تُكَلِّمَ النَّاسَ ثَلٰثَ لَيَالٍ سَوِيًّا ﴿١٠﴾

10. Zekeriya, "Ey Rabb'im, bana çocuğumun olacağına dair **bir alâmet göster** ki, kalbimde bu konuda hiçbir şüphe ve tereddüt kalmasın!" **dedi.** Allah, **"Senin alâmetin, sağlığın yerinde olmasına rağmen** tam **üç** gün üç **gece boyunca** dilinin tutulup **insanlarla** işaretleşme dışında **konuşamaman olacaktır." dedi.**

فَخَرَجَ عَلٰى قَوْمِه۪ مِنَ الْمِحْرَابِ فَاَوْحٰٓى اِلَيْهِمْ اَنْ سَبِّحُوا بُكْرَةً وَعَشِيًّا ﴿١١﴾

11. Böylece, Zekeriya mescitten ayrılıp halkın karşısına çıktı. Dili dönmüyor, bir tek kelime bile konuşamıyordu. Fakat bu, Rabb'inin ayetlerini gündeme getirmeye, insanları iyiliğe çağırmaya engel değildi. **Onlara,** "Rabb'inizin yüceliğini **gece gündüz tesbih edin!" diye** eliyle **işaret etti.**

يَا يَحْيٰى خُذِ الْكِتَابَ بِقُوَّةٍ وَاٰتَيْنَاهُ الْحُكْمَ صَبِيًّا ﴿١٢﴾

12. Nihayet Yahya doğdu ve ergenlik çağına geldi. Ona, **"Ey Yahya,** ilâhî hikmetlerle dolu şu **Kitaba sımsıkı sarıl!"** diye emrettik. **Ve ona, daha çocuk yaştayken hüküm** ve hikmet verdik, doğru ve yerinde karar verebilme yeteneği **bahşettik.**

وَحَنَانًا مِنْ لَدُنَّا وَزَكٰوةً وَكَانَ تَقِيًّا ﴿١٣﴾

13. Ayrıca, ona katımızdan armağan olarak **kalp yumuşaklığı ve tertemiz bir ahlâk ihsan ettik. O,** Rabb'ine karşı gerçekten de çok takvalı, **çok saygılıydı.**

وَبَرًّا بِوَالِدَيْهِ وَلَمْ يَكُنْ جَبَّارًا عَصِيًّا ﴿١٤﴾

14. Ve ana babasına son derece **iyi davranan** hayırlı bir evlat **idi, kaba ve dik başlı biri değildi.**

وَسَلَامٌ عَلَيْهِ يَوْمَ وُلِدَ وَيَوْمَ يَمُوتُ وَيَوْمَ يُبْعَثُ حَيًّا ﴿١٥﴾

15. Selâm olsun ona doğduğu gün, selâm olsun ona **öldüğü gün ve** selâm olsun ona **diriltilip** kabrinden **çıkarılacağı gün...**

وَاذْكُرْ فِي الْكِتَابِ مَرْيَمَ اِذِ انْتَبَذَتْ مِنْ اَهْلِهَا مَكَانًا شَرْقِيًّا ﴿١٦﴾

16. Ey hak yolunun yolcusu! Bu **Kitapta** anlatılan iffet ve ahlâk örneği **Meryem'i de gündeme getir. Hani o** kendisini Allah'a adamış ve ilim, ibadet ve tefekkürle meşgul olmak üzere **ailesinden ayrılarak** yepyeni bir doğuşun, aydınlığın ve ibret verici bir doğumun gerçekleşeceği bir mekâna, mabedin **doğu tarafında** kendisine ayrılan **bir yere çekilmişti.**

فَاتَّخَذَتْ مِنْ دُونِهِمْ حِجَابًا فَاَرْسَلْنَٓا اِلَيْهَا رُوحَنَا فَتَمَثَّلَ لَهَا بَشَرًا سَوِيًّا ﴿١٧﴾

17. Rahatsız edilmeden kendisini bütünüyle dua ve tefekküre vermek için, âdet olduğu üzere **insanlarla kendi arasına bir perde çekmişti. Derken ona emrimizdeki Ruhu,** yani vahiy meleği Cebrail'i **gönderdik ve** bu melek **ona,** eli yüzü **düzgün bir insan şeklinde göründü.**

قَالَتْ اِنّ۪ٓي اَعُوذُ بِالرَّحْمٰنِ مِنْكَ اِنْ كُنْتَ تَقِيًّا ﴿١٨﴾

18. Odasında bir erkek olduğunu zanneden Meryem, dehşet içinde, **"Senden Rahmana sığınırım!" dedi, "Eğer Allah'tan** birazcık **korkun varsa** hemen çık git buradan!"

قَالَ اِنَّمَٓا اَنَا رَسُولُ رَبِّكِ لِاَهَبَ لَكِ غُلَامًا زَكِيًّا ﴿١٩﴾

[48] Âl-i İmrân, 3/40

19. Cebrail, “Korkma!” **dedi, “Ben** bir insan değil, **yalnızca Rabb’imin bir elçisiyim ve sana** Âdem’in yaratılışına benzer biçimde babasız olarak dünyaya gelecek **tertemiz bir erkek çocuk armağan etmeye geldim.”**

قَالَتْ اَنّٰى يَكُونُ لِي غُلَامٌ وَلَمْ يَمْسَسْنِي بَشَرٌ وَلَمْ اَكُ بَغِيًّا ﴿٢٠﴾

20. Meryem şaşkınlıkla, **“Bana hiç erkek eli değmemişken, iffetsiz bir kadın da olmadığım hâlde nasıl çocuğum olabilir!” dedi.**

قَالَ كَذٰلِكِۚ قَالَ رَبُّكِ هُوَ عَلَيَّ هَيِّنٌۚ وَلِنَجْعَلَهُٓ اٰيَةً لِلنَّاسِ وَرَحْمَةً مِنَّاۚ وَكَانَ اَمْرًا
مَقْضِيًّا ﴿٢١﴾

21. Cebrail, “Evet, **öyledir!” dedi,** “Fakat **Rabb’in buyurdu ki, “Bu** iş **benim için çok kolaydır.** Sadece “Ol!” emrimizle, senin karnında babasız olarak bir çocuk yaratacağım **ve onu insanlara,** öldükten sonra diriliş gerçeğini ispatlayan **bir mucize ve katımızdan bir rahmet** ve bereket vesilesi **kılacağım. Bu,** ta ezelden **karar verilmiş bir iştir.”**

فَحَمَلَتْهُ فَانْتَبَذَتْ بِهٖ مَكَانًا قَصِيًّا ﴿٢٢﴾

22. Nihayet Allah’ın emri gerçekleşti. Meryem **çocuğuna hamile kaldı ve** yine Allah’ın emri uyarınca, karnındaki **yavrusuyla birlikte uzak bir yere çekildi.**

فَاَجَٓاءَهَا الْمَخَاضُ اِلٰى جِذْعِ النَّخْلَةِۚ قَالَتْ يَا لَيْتَنِي مِتُّ قَبْلَ هٰذَا وَكُنْتُ
نَسْيًا مَنْسِيًّا ﴿٢٣﴾

23. Derken, doğum sancısı onu kurumuş **bir hurma ağacının altına götürdü.** Duyduğu acıdan dolayı sırtını ağaca yasladı. Anlatacağı şeylere hiç kimsenin inanmayacağını düşünerek kendi kendine, **“Keşke bu** hâle düşmeden **önce ölseydim de, unutulup gitmiş olsaydım!” diye yakındı.**

فَنَادٰيهَا مِنْ تَحْتِهَٓا اَلَّا تَحْزَنِي قَدْ جَعَلَ رَبُّكِ تَحْتَكِ سَرِيًّا ﴿٢٤﴾

24. Böylece, orada tek başına doğum yaptı. Tamamen bitkin düşmüş, acıkmış ve susamıştı. İşte o anda, **altındaki** yeni doğmuş yavrusu **ona, “Üzülme** anneciğim!” **diye seslendi, “Rabb’in** seni unutmuş, sahipsiz bırakmış değildir. Bak, ayaklarının **altından** tatlı ve serin suyu olan ufak **bir dere meydana getirdi.”**

وَهُزّٓي اِلَيْكِ بِجِذْعِ النَّخْلَةِ تُسَاقِطْ عَلَيْكِ رُطَبًا جَنِيًّاۘ ﴿٢٥﴾

25. “Hurma ağacını kendine doğru silkele, kucağına taptaze hurmalar dökülecek.”

فَكُلِي وَاشْرَبِي وَقَرِّي عَيْنًاۚ فَاِمَّا تَرَيِنَّ مِنَ الْبَشَرِ اَحَدًاۙ فَقُولِٓي اِنِّي نَذَرْتُ
لِلرَّحْمٰنِ صَوْمًا فَلَنْ اُكَلِّمَ الْيَوْمَ اِنْسِيًّاۚ ﴿٢٦﴾

26. “Ye, iç, gözün aydın olsun! Buradan ayrıldığında, **eğer bir insanla karşılaşırsan,** onunla hiç konuşma, sadece işaretlerle ona **de ki: ‘Ben Rahman** olan yüce Rabb’im **için** bir süre konuşmamak üzere **oruç adadım. Bu yüzden bugün hiç kimseyle konuşmayacağım!’** Korkma, sorulara Allah’ın izniyle bizzat ben cevap vereceğim.”

فَاَتَتْ بِهٖ قَوْمَهَا تَحْمِلُهُۜ قَالُوا يَا مَرْيَمُ لَقَدْ جِئْتِ شَيْـًٔا فَرِيًّا ﴿٢٧﴾

27. Böylece Meryem, kalbi huzur ve güvenle dopdolu bir hâlde **çocuğunu kucağına alıp halkın içine çıktı.** Onu bu hâlde gören önyargılı insanlar, olup bitenleri sormaya bile gerek duymadan, **“Ey Meryem!” dediler, “Sen ne çirkin bir iş yaptın öyle!”**

يَٓا اُخْتَ هٰرُونَ مَا كَانَ اَبُوكِ امْرَاَ سَوْءٍ وَمَا كَانَتْ اُمُّكِ بَغِيًّاۚ ﴿٢٨﴾

28. “Ey Harun’un soyundan gelen şu seçkin kabilenin **kız kardeşi,** nasıl böyle bir şey yapabildin? Oysa **senin baban kötü bir insan değildi, annen de gayet namuslu, terbiyeli bir kadındı.”**

فَاَشَارَتْ اِلَيْهِۜ قَالُوا كَيْفَ نُكَلِّمُ مَنْ كَانَ فِي الْمَهْدِ صَبِيًّا ﴿٢٩﴾

29. Bunun üzerine Meryem, “O size her şeyi anlatır!” dercesine **çocuğa işaret etti.** Onlar, **“Beşikteki bir bebekle nasıl konuşabiliriz?” diye** hayretle **sordular.** Ve o anda büyük mucize gerçekleşti:

قَالَ اِنِّي عَبْدُ اللّٰهِۜ اٰتٰينِيَ الْكِتَابَ وَجَعَلَنِي نَبِيًّاۙ ﴿٣٠﴾

30. Daha birkaç günlük bir bebek olan **İsa, “Bakın, ben Allah’ın** bir mucize olarak yarattığı **kuluyum!” dedi, “O bana** ilâhî **Kitap** bilgisini **bahşetti ve beni bir Peygamber yaptı.”**

وَجَعَلَنِي مُبَارَكًا اَيْنَ مَا كُنْتُۖ وَاَوْصَانِي بِالصَّلٰوةِ وَالزَّكٰوةِ مَا دُمْتُ حَيًّاۖ ﴿٣١﴾

31. “Her nerede olursam olayım, beni kutlu ve **bereketli kıldı ve yaşadığım sürece namaz kılmamı, zekât vermemi bana emretti.”**

وَبَرًّا بِوَالِدَتِيۘ وَلَمْ يَجْعَلْنِي جَبَّارًا شَقِيًّا ﴿٣٢﴾

32. “Ve özellikle de **anneme güzel davranmamı** emretti. **Beni zorba ve isyankâr biri olarak yaratmadı.”**

وَالسَّلَامُ عَلَيَّ يَوْمَ وُلِدْتُ وَيَوْمَ اَمُوتُ وَيَوْمَ اُبْعَثُ حَيًّا ﴿٣٣﴾

33. “Selâm olsun bana doğduğum gün, selâm olsun bana **öleceğim gün ve** selâm olsun bana yeniden **diriltilip** Rabb’imin huzuruna **çıkarılacağım gün!”**

ذٰلِكَ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَۚ قَوْلَ الْحَقِّ الَّذِي فِيهِ يَمْتَرُونَ ﴿٣٤﴾

34. İşte, Yahudilerin inkâr ederek, Hristiyanların ise ilâhlaştırarak **hakkında anlaşmazlığa düştükleri Meryem oğlu İsa hakkındaki doğru söz** ve meselenin içyüzü **bundan ibarettir.**

مَا كَانَ لِلّٰهِ اَنْ يَتَّخِذَ مِنْ وَلَدٍۙ سُبْحَانَهُۜ اِذَا قَضٰٓى اَمْرًا فَاِنَّمَا يَقُولُ لَهُ كُنْ فَيَكُونُۜ
﴿٣٥﴾

35. Demek ki, İsa’nın Allah’ın oğlu olduğunu öne süren Hristiyanların iddiaları tamamen uydurmadır. Zaten **çocuk edinmek Allah’ın şanına asla yakışmaz!** Çünkü böyle bir iddia, Allah’ın aciz ve muhtaç olduğunu ileri sürmek demektir. **Hâşâ, O her türlü** acizlik ve **noksanlıktan uzaktır, yücedir! Bir şeyi** yaratmak **isteyince,** sözgelimi bir çocuğun babasız doğmasını isteyince **ona sadece “Ol!” der, o da hemen oluverir.** Nitekim İsa da, hayatı boyunca hep bu gerçeği dile getirmişti:

وَاِنَّ اللّٰهَ رَبِّي وَرَبُّكُمْ فَاعْبُدُوهُۜ هٰذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ ﴿٣٦﴾

36. “Gerçek şu ki, benim Rabb’im de sizin Rabb’iniz de Allah’tır, öyleyse yalnızca O’na kulluk edin. İşte dosdoğru yol budur!”

Bu gerçek, bugün Hristiyanların elinde bulunan ve büyük oranda tahrif edilmiş olan İncillerde bile şöyle yer almaktadır:

“İsa şöyle cevap verdi: (önceki Kutsal Kitaplarda) yazılmıştır ki, Rabb’in olan Allah’a tapınacak ve yalnızca O’na kulluk edeceksin!” (Luka, 4:8 ve Matta, 4:10)

“Rabb’in olan Allah’tan korkacaksın ve O’na kulluk edeceksin ve O’nun ismiyle and edeceksin! ...başka ilâhların ardınca yürümeyeceksiniz!” (Tesniye, 6:13–14)

فَاخْتَلَفَ الْاَحْزَابُ مِنْ بَيْنِهِمْۚ فَوَيْلٌ لِلَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ مَشْهَدِ يَوْمٍ عَظِيمٍ ﴿٣٧﴾

37. Fakat İsa’nın hak dini tebliğ ettiği bu insanlar, zamanla tevhid inancından saparak farklı mezheplere ve hatta düşman **gruplara ayrıldılar.** Yahudiler İsa’yı ta-

mamen inkâr ederken, Hristiyanlar onun Allah'ın oğlu, hatta tanrının kendisi olduğunu iddia ettiler. **O hâlde, başlarına gelecek o Büyük Günden dolayı vay o kâfirlerin hâline!** Onlar şimdi hakikati görmezlikten, duymazlıktan geliyorlar ama;

اَسْمِعْ بِهِمْ وَاَبْصِرْۙ يَوْمَ يَأْتُونَنَا لٰكِنِ الظَّالِمُونَ الْيَوْمَ فٖى ضَلَالٍ مُبٖينٍ ﴿٣٨﴾

38. Huzurumuza geldikleri gün gerçekleri **öyle güzel işitecek, öyle güzel görecekler ki... Fakat zalimler, bugün** kulaklarını ve gözlerini hakikate kapayarak **apaçık sapıklıkta diretiyorlar.**

وَاَنْذِرْهُمْ يَوْمَ الْحَسْرَةِ اِذْ قُضِىَ الْاَمْرُۘ وَهُمْ فٖى غَفْلَةٍ وَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٣٩﴾

39. İman etmemekte ısrar eden ve bunun sonucu olarak, dünyanın geçici zevklerine kapılıp **gaflet bataklığına dalan bu insanları,** büyük mahkemenin kurulacağı ve en âdil **hükmün verileceği o Pişmanlık Gününe karşı uyar:**

اِنَّا نَحْنُ نَرِثُ الْاَرْضَ وَمَنْ عَلَيْهَا وَاِلَيْنَا يُرْجَعُونَ ﴿٤٠﴾

40. Hiç kuşku yok ki, gün gelecek kıyamet kopacaktır. İşte o zaman, **yeryüzü üzerindekilerle birlikte** yine **Bize kalacak ve bütün insanlar** hesap vermek üzere **huzurumuza geleceklerdir.**

وَاذْكُرْ فِى الْكِتَابِ اِبْرٰهٖيمَۜ اِنَّهُ كَانَ صِدّٖيقًا نَبِيًّا ﴿٤١﴾

41. Ey hak yolunun yolcusu! Bu **Kitapta** anlatılan gerçek bir tevhid önderi ve ahlâk örneği olan **İbrahim'i de** müminlere yol gösterecek bir model olarak **gündeme getir. Çünkü o,** özü sözü bir olan **dosdoğru** bir insan ve tevhid mücadelesini tek başına yürüten **bir Peygamberdi.**

اِذْ قَالَ لِاَبٖيهِ يَٓا اَبَتِ لِمَ تَعْبُدُ مَا لَا يَسْمَعُ وَلَا يُبْصِرُ وَلَا يُغْنٖى عَنْكَ شَيْـًٔا

﴿٤٢﴾

42. Hani İbrahim putlara tapmakta olan **babasına, "Babacığım!" demişti,** "Hiçbir şey **işitmeyen, görmeyen ve sana hiçbir fayda vermeyen şeylere niçin tapıyorsun?"**

يَٓا اَبَتِ اِنّٖى قَدْ جَٓاءَنٖى مِنَ الْعِلْمِ مَا لَمْ يَأْتِكَ فَاتَّبِعْنٖٓى اَهْدِكَ صِرَاطًا سَوِيًّا

﴿٤٣﴾

43. "Babacığım, inan ki bana senin ve peşinden gittiğin şu insanların **hiç bilmediği bir bilgi ulaştı. O hâlde sözlerimi dinle ki, seni dosdoğru yola ileteyim."**

يَٓا اَبَتِ لَا تَعْبُدِ الشَّيْطَانَۜ اِنَّ الشَّيْطَانَ كَانَ لِلرَّحْمٰنِ عَصِيًّا ﴿٤٤﴾

44. "Babacığım, sakın şeytanın gösterdiği yolda yürüyüp de on**a kulluk etme! Çünkü şeytan, sonsuz merhamet sahibi olan** Allah'**a başkaldırmıştır."**

يَٓا اَبَتِ اِنّٖٓى اَخَافُ اَنْ يَمَسَّكَ عَذَابٌ مِنَ الرَّحْمٰنِ فَتَكُونَ لِلشَّيْطَانِ وَلِيًّا ﴿٤٥﴾

45. "Babacığım! Doğrusu ben, yaptıklarından dolayı **sana Rahman'dan bir azap gelip çatar da, şeytanın** dünya ve âhirette arkadaşı ve **dostu olursun diye** senin adına **korkuyorum."**

قَالَ اَرَاغِبٌ اَنْتَ عَنْ اٰلِهَتٖى يَٓا اِبْرٰهٖيمُۚ لَئِنْ لَمْ تَنْتَهِ لَاَرْجُمَنَّكَ وَاهْجُرْنٖى مَلِيًّا

﴿٤٦﴾

46. Bu uyarılar karşısında **babası, "Ey İbrahim!" diye çıkıştı, "Demek benim ilâhlarımdan yüz çeviriyorsun, öyle mi? Eğer** bu saçmalıklara **bir son vermeyecek olursan, yemin olsun seni taşa tutar öldürürüm. Şimdi yıkıl karşımdan, bir daha da gözüme görünme!"**

قَالَ سَلَامٌ عَلَيْكَۚ سَاَسْتَغْفِرُ لَكَ رَبّٖىۜ اِنَّهُ كَانَ بٖى حَفِيًّا ﴿٤٧﴾

47. Bunun üzerine **İbrahim,** "O hâlde, **sağlıcakla kal!" dedi,** "Ama ben yine de **seni bağışlaması için Rabb'ime yalvaracağım. O bana karşı gerçekten** çok cömert, **çok lütufkârdır."**

وَاَعْتَزِلُكُمْ وَمَا تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللّٰهِ وَاَدْعُوا رَبّٖىۘ عَسٰٓى اَلَّٓا اَكُونَ بِدُعَٓاءِ رَبّٖى شَقِيًّا

﴿٤٨﴾

48. "İşte ben **sizi ve Allah'tan başka yalvarıp medet umduğunuz her şeyi terk ediyor, yalnızca Rabb'ime el açıp yakarıyorum. Ve Rabb'ime yakarışımda, hayal kırıklığına uğramayacağımı ümit ediyorum."**

İbrahim Peygamber, babasına duyduğu derin şefkat ve merhametinden dolayı, bağışlanması için Rabb'ine yalvaracağı konusunda ona söz vermişti. Fakat Allah kendisine ortak koşanların bağışlanmasının söz konusu olmadığını ona bildirince, babası için dua etmekten vazgeçti (9. Tevbe: 113–114, 26. Şuara: 86, 60. Mümtehine: 4).

فَلَمَّا اعْتَزَلَهُمْ وَمَا يَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللّٰهِۙ وَهَبْنَا لَهُٓ اِسْحٰقَ وَيَعْقُوبَۜ وَكُلًّا جَعَلْنَا

نَبِيًّا ﴿٤٩﴾

49. Böylece İbrahim **onları ve Allah'tan başka kulluk ettikleri putları terk edip** başka diyarlara **gidince, ona** önce oğlu **İshak'ı ve** daha sonra torunu **Yakup'u armağan ettik ve her ikisini de Peygamber yaptık.**

وَوَهَبْنَا لَهُمْ مِنْ رَحْمَتِنَا وَجَعَلْنَا لَهُمْ لِسَانَ صِدْقٍ عَلِيًّا ﴿٥٠﴾

50. Onlara rahmetimizden büyük bir pay **verdik ve hepsinin** dillere destan olacak şekilde kıyamete kadar **saygıyla anılmalarını sağladık.**

وَاذْكُرْ فِى الْكِتَابِ مُوسٰٓى اِنَّهُ كَانَ مُخْلَصًا وَكَانَ رَسُولًا نَبِيًّا ﴿٥١﴾

51. Ey hak yolunun yolcusu! Bu **Kitapta** anlatılan **Musa'yı da** müminlere yol gösterecek bir örnek olarak **gündeme getir. O gerçekten de** iyi kalpli, **samimi bir kul ve** tarafımızdan seçilerek **gönderilmiş bir Peygamberdi.**

وَنَادَيْنَاهُ مِنْ جَانِبِ الطُّورِ الْاَيْمَنِ وَقَرَّبْنَاهُ نَجِيًّا ﴿٥٢﴾

52. Hani Musa Medyen'den Mısır'a dönerken, **ona mübarek Sina dağının yamacından seslenmiş ve kendisini farklı ve özel bir konuşma için** huzurumuza **yaklaştırmıştık.**

وَوَهَبْنَا لَهُ مِنْ رَحْمَتِنَٓا اَخَاهُ هٰرُونَ نَبِيًّا ﴿٥٣﴾

53. Ve sonsuz lütuf ve **rahmetimiz sayesinde,** kendisine destek olması için **kardeşi Harun'a da Peygamberlik vermiştik.**

وَاذْكُرْ فِى الْكِتَابِ اِسْمٰعٖيلَۘ اِنَّهُ كَانَ صَادِقَ الْوَعْدِ وَكَانَ رَسُولًا نَبِيًّاۚ ﴿٥٤﴾

54. Bu **Kitapta** anlatılan **İsmail'i de** örnek bir şahsiyet olarak **gündeme getir. Gerçekten o, verdiği söze son derece bağlı** biriydi ve tarafımızdan seçilerek **gönderilmiş bir Peygamberdi.**

وَكَانَ يَأْمُرُ اَهْلَهُ بِالصَّلٰوةِ وَالزَّكٰوةِۖ وَكَانَ عِنْدَ رَبِّهٖ مَرْضِيًّا ﴿٥٥﴾

55. Halkına namaz kılmayı, zekât vermeyi emrederdi ve Rabb'inin katında hoşnutluk makamına ermiş bir kuldu.

وَاذْكُرْ فِى الْكِتَابِ اِدْرٖيسَۘ اِنَّهُ كَانَ صِدّٖيقًا نَبِيًّاۗ ﴿٥٦﴾

56. Bu **Kitapta** anlatılan **İdris'i de gündeme getir. O da özü sözü doğru** bir kul, seçkin **bir Peygamberdi.**

وَرَفَعْنَاهُ مَكَانًا عَلِيًّا ﴿٥٧﴾

57. Bunun karşılığı olarak da, **Biz onu pek yüce bir makama yükseltmiştik.**

اُو۬لٰٓئِكَ الَّذٖينَ اَنْعَمَ اللّٰهُ عَلَيْهِمْ مِنَ النَّبِيّٖنَ مِنْ ذُرِّيَّةِ اٰدَمَ وَمِمَّنْ حَمَلْنَا مَعَ نُوحٍ
وَمِنْ ذُرِّيَّةِ اِبْرٰهٖيمَ وَاِسْرَٓاءٖيلَ وَمِمَّنْ هَدَيْنَا وَاجْتَبَيْنَاۜ

58. Ey Hak yolunun yolcusu! **İşte** surenin başından beri isimleri anılan **bu** seçkin insa**nlar, Allah'ın nimetler bahşettiği Peygamberlerden bazılarıdır.** Yani **Âdem'in soyundan, Nuh ile birlikte** gemide **taşıdıklarımızın soyundan, İbrahim'in ve** asıl adı Yakup olan **İsrail'in soyundan gelen ve doğru yola ilettiğimiz, seçip yücelttiğimiz kimselerdendir.**

اِذَا تُتْلٰى عَلَيْهِمْ اٰيَاتُ الرَّحْمٰنِ خَرُّوا سُجَّدًا وَبُكِيًّا ﴿٥٨﴾

Onlar ne zaman kendilerine Rahmanın ayetleri okunsa, gözyaşları içinde derhal secdeye kapanırlardı.

فَخَلَفَ مِنْ بَعْدِهِمْ خَلْفٌ اَضَاعُوا الصَّلٰوةَ وَاتَّبَعُوا الشَّهَوَاتِ فَسَوْفَ يَلْقَوْنَ غَيًّاۙ
﴿٥٩﴾

59. Derken onların ardından yerlerine öyle bir nesil geldi ki, Allah ile aralarındaki en sağlam bağ olan **namaz** kılma duyarlılığını **kaybettiler.** Bunun sonucu olarak da **arzu ve heveslerinin peşine** takıldılar ve bu büyük Peygamberlerin mirasını hoyratça tahrip ederek ahlâksızlığın en aşağı derecesine **düştüler. Fakat azgınlıklarının cezasını yakında görecekler.**

اِلَّا مَنْ تَابَ وَاٰمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَاُو۬لٰٓئِكَ يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ وَلَا يُظْلَمُونَ شَيْـًٔاۙ ﴿٦٠﴾

60. Ancak günahlardan vazgeçip **tövbe eden,** Allah'ın gönderdiği bütün kitaplara **inanan ve** bu imanın gereği olarak **güzel ve yararlı davranışlar ortaya koyan kimseler başka... İşte onlar** dosdoğru **cennete girecekler ve en ufak bir haksızlığa uğratılmayacaklar.**

جَنَّاتِ عَدْنٍ الَّتٖي وَعَدَ الرَّحْمٰنُ عِبَادَهُ بِالْغَيْبِۜ اِنَّهُ كَانَ وَعْدُهُ مَأْتِيًّا ﴿٦١﴾

61. Yani, **Rahman** olan Allah'**ın,** insanoğlunun algı ve tecrübe sınırlarının ötesinde bir **gayb** bilgisi **olarak kullarına vadettiği** o sonsuz mutluluk ve huzur diyarı olan **Adn cennetlerine...** Unutmayın, **O'nun verdiği söz, mutlaka yerine gelecektir!**

لَا يَسْمَعُونَ فٖيهَا لَغْوًا اِلَّا سَلَامًاۜ وَلَهُمْ رِزْقُهُمْ فٖيهَا بُكْرَةً وَعَشِيًّا ﴿٦٢﴾

62. Orada, asla boş ve çirkin **bir söz işitmeyecekler. Yalnızca sağlık, mutluluk ve esenlik sözleri** duyacaklar. **Ve rızıkları,** akla hayale gelmedik her türlü yiyecek, içecek ve nimetlerle donanmış olarak **sabah akşam önlerine gelecek.**

تِلْكَ الْجَنَّةُ الَّتٖي نُورِثُ مِنْ عِبَادِنَا مَنْ كَانَ تَقِيًّا ﴿٦٣﴾

63. İşte, dürüst ve erdemlice bir hayat sürerek kötülükten, fenalıktan titizlikle **korunmaya çalışan kullarımız için hazırladığımız cennet budur.**

O hâlde, ey hak yolunun yolcusu! Bu hedefe ulaşmak için tüm engel ve zorluklara sabırla göğüs germelisin. Allah'tan beklediğin bir yardım geciktiğinde aceleci davranmamalı, yılgınlığa düşüp meleklerin yolunu gözlememelisin. İşte, Allah'ın kime ne zaman yardım edeceği ve ne zaman melek göndereceği konusunda bak bizzat melekler sana neler söylüyorlar:

وَمَا نَتَنَزَّلُ اِلَّا بِاَمْرِ رَبِّكَۚ لَهُ مَا بَيْنَ اَيْدٖينَا وَمَا خَلْفَنَا وَمَا بَيْنَ ذٰلِكَۚ وَمَا كَانَ رَبُّكَ
نَسِيًّاۚ ﴿٦٤﴾

64. "Biz melekler **ancak Rabb'inin emriyle inebiliriz.** Çünkü **bizim önümüzde, arkamızda ve bu ikisi arasında bulunan her şey O'nundur.** Gerek bizim idrak sınırlarımız içinde, gerek bilmediğimiz âlemlerde ve gerekse bu ikisi arasında olan her şeyin sahibi O'dur. O hâlde hiç endişe etme, **senin Rabb'in** hiçbir şeyi **unutacak değildir."**

رَبُّ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا فَاعْبُدْهُ وَاصْطَبِرْ لِعِبَادَتِهٖۜ هَلْ تَعْلَمُ لَهُ سَمِيًّاۚ
﴿٦٥﴾

65. O göklerin, yerin ve ikisi arasında bulunan her şeyin Rabb'idir. Yalnızca O'na kulluk et ve O'na kullukta devamlı ve kararlı ol. Hiç O'nun adıyla anılan ve O'nun gibi sınırsız ilim, kudret ve merhamet sahibi **başka bir varlık tanıyor musun?**

وَيَقُولُ الْاِنْسَانُ ءَاِذَا مَا مِتُّ لَسَوْفَ اُخْرَجُ حَيًّا ﴿٦٦﴾

66. Fakat **insan,** bunca uyarıları görmezlikten gelir de, **"Ben ölüp gittikten sonra yeniden diriltilip kabirden çıkarılacağım, öyle mi?" der.**

اَوَلَا يَذْكُرُ الْاِنْسَانُ اَنَّا خَلَقْنَاهُ مِنْ قَبْلُ وَلَمْ يَكُ شَيْـًٔا ﴿٦٧﴾

67. Peki bu nankör **insan, daha önce hiçbir şey değilken kendisini yoktan var ettiğimizi hiç düşünmez mi?**

فَوَرَبِّكَ لَنَحْشُرَنَّهُمْ وَالشَّيَاطٖينَ ثُمَّ لَنُحْضِرَنَّهُمْ حَوْلَ جَهَنَّمَ جِثِيًّاۚ ﴿٦٨﴾

68. Evet, senin Rabb'ine yemin olsun ki, onları ve onları saptıran **şeytanları** Hesap Gününde **bir araya toplayacak, sonra da hepsini cehennemin çevresinde** zillet içinde **diz çökmüş bir hâlde bekleteceğiz.**

ثُمَّ لَنَنْزِعَنَّ مِنْ كُلِّ شٖيعَةٍ اَيُّهُمْ اَشَدُّ عَلَى الرَّحْمٰنِ عِتِيًّاۚ ﴿٦٩﴾

69. Ve ardından, her günahkâr **grup içerisinden Rahman'a başkaldıran en azgın kimseleri ayır**ıp öne çıkar**acağız!**

ثُمَّ لَنَحْنُ اَعْلَمُ بِالَّذٖينَ هُمْ اَوْلٰى بِهَا صِلِيًّا ﴿٧٠﴾

70. Çünkü kimlerin cehenneme lâyık ve öncelikli olduğunu en iyi Biz biliriz.

وَاِنْ مِنْكُمْ اِلَّا وَارِدُهَاۚ كَانَ عَلٰى رَبِّكَ حَتْمًا مَقْضِيًّاۚ ﴿٧١﴾

71. Ey insanlar! **İçinizden** cehennemin o dehşetli manzarasını görmek ve sırat köprüsünden geçmek üzere **oraya uğramayacak bir tek kişi bile yoktur. Bu, Rabb'inin katında kesinleşmiş** ve mutlaka yerine getirilecek **bir hükümdür.**

ثُمَّ نُنَجِّي الَّذٖينَ اتَّقَوْا وَنَذَرُ الظَّالِمٖينَ فٖيهَا جِثِيًّا ﴿٧٢﴾

72. Evet, bütün insanlar cehennemin karşısına gelecek ve **sonra,** vaktiyle iman edip dürüst ve erdemlice bir hayat sürerek kötülüklerden **sakınmış olanları** oradan **kurtaracağız. Zulüm ve haksızlık etmiş olanları ise, diz üstü çökmüş bir hâlde** sonsuz azapla baş başa **bırakacağız.**

وَاِذَا تُتْلٰى عَلَيْهِمْ اٰيَاتُنَا بَيِّنَاتٍ قَالَ الَّذٖينَ كَفَرُوا لِلَّذٖينَ اٰمَنُوٓاۙ اَيُّ الْفَرٖيقَيْنِ
خَيْرٌ مَقَامًا وَاَحْسَنُ نَدِيًّا ﴿٧٣﴾

73. Onlara ne zaman apaçık birer belge olan ayetlerimiz tebliğ ve uyarı amacıyla **okunsa, kâfirler iman edenlere,** "Söyleyin bakalım!" diye hemen **itiraz ederler,** "Bir şu yoksul, geri kalmış müminlere bakın, bir de bize. **Bu iki topluluktan hangisi daha güzel bir mev-**

kide ve topluluk olarak daha saygın bir konumdadır? Bize bunca nimetlerin verilmiş olması, doğru yolda olduğumuzun ispatı değil midir? Bizim gibi üstün niteliklere sahip güçlü bir toplumun helâk olacağını mı iddia ediyorsunuz?"

وَكَمْ اَهْلَكْنَا قَبْلَهُمْ مِنْ قَرْنٍ هُمْ اَحْسَنُ اَثَاثًا وَرِءْيًا ﴿٧٤﴾

74. Oysa Biz onlardan önce, kendilerinden daha varlıklı ve daha gösterişli nice medeniyetleri yeryüzünden silmiş, **nice toplumları helâk etmiştik.**

قُلْ مَنْ كَانَ فِي الضَّلَالَةِ فَلْيَمْدُدْ لَهُ الرَّحْمٰنُ مَدًّا حَتّٰى اِذَا رَاَوْا مَا يُوعَدُونَ اِمَّا
الْعَذَابَ وَاِمَّا السَّاعَةَ فَسَيَعْلَمُونَ مَنْ هُوَ شَرٌّ مَكَانًا وَاَضْعَفُ جُنْدًا ﴿٧٥﴾

75. Ekonomik ve sosyal güç sahibi olmakla şımaran ve hak ettikleri azabın şu ana kadar gelmemiş olmasını doğru yolda olduklarının ispatı sayan bu zalimlere **de ki:** **"Her kim sapıklığı tercih ederse,** Allah **sonsuz merhamet sahibi** olduğu için, onu öyle hemencecik helâk etmez. Aksine, hatasını anlayıp tövbe etmesi için **ona epey mühlet verir. Nihayet onlar kendilerine vadedilen şeyi —azabı yahut son saati— gördükleri anda, işte o zaman** bu iki gruptan **hangisinin kötü konumda ve aciz durumda olduğunu anlarlar."**

Kâfirlerin bunca baskılarına katlanan, hak ve adalet uğrunda yılmadan mücadele eden müminlere gelince:

وَيَزِيدُ اللّٰهُ الَّذِينَ اهْتَدَوْا هُدًى وَالْبَاقِيَاتُ الصَّالِحَاتُ خَيْرٌ عِنْدَ رَبِّكَ ثَوَابًا وَخَيْرٌ
مَرَدًّا ﴿٧٦﴾

76. Allah doğru yola ulaşmak için gayret gösterenlerin kalplerini iman ve hikmet nurlarıyla aydınlatacak ve onlara derin bir bilinç ve duyarlılık bahşederek **inançlarını güçlendirecektir.** O hâlde vahyin sesine kulak vermeli, gelip geçici dünya nimetleri uğruna iyilik ve ibadetlerinizden taviz vermemelisiniz. Unutmayın ki, ürünleri sonsuza dek **kalıcı olan güzel davranışlar, Rabb'inin katında hem ödül bakımından daha iyidir, hem de sonuç bakımından daha hayırlıdır.**

اَفَرَاَيْتَ الَّذِي كَفَرَ بِاٰيَاتِنَا وَقَالَ لَاُوتَيَنَّ مَالًا وَوَلَدًا ﴿٧٧﴾

77. Hal böyleyken, **ayetlerimizi inkâr eden ve "Bana** öte dünyada da, şimdiki gibi **zenginlik ve** güçlü kuvvetli **oğullar verilecek!" diyen kimseye bir baksana!**

اَطَّلَعَ الْغَيْبَ اَمِ اتَّخَذَ عِنْدَ الرَّحْمٰنِ عَهْدًا ﴿٧٨﴾

78. Acaba bu adam, **gayb ilmine mi vakıf oldu?** Evrenin erişilmez sırlarına dair mutlak ve şaşmaz bilgiye mi sahip oldu ki, bu kadar cüretkâr bir edayla konuşabiliyor? **Yoksa** her arzusunun yerine getirileceğine dair **Rahman'dan bir söz mü aldı?**

كَلَّا سَنَكْتُبُ مَا يَقُولُ وَنَمُدُّ لَهُ مِنَ الْعَذَابِ مَدًّا ﴿٧٩﴾

79. Asla! Biz onun bu söylediklerini kaydedecek ve onun cehennemde **çekeceği azabı uzattıkça uzatacağız!**

وَنَرِثُهُ مَا يَقُولُ وَيَاْتِينَا فَرْدًا ﴿٨٠﴾

80. Ve sözünü ettiği o mal, mülk, evlat gibi imtihan amacıyla kendisine emanet ettiğimiz **şeyler,** gün gelecek elinden alınıp **yine Bize kalacak ve** Hesap Gününde o kişi, her şeyini kaybetmiş olarak **huzurumuza yapayalnız gelecek.**

وَاتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللّٰهِ اٰلِهَةً لِيَكُونُوا لَهُمْ عِزًّا ﴿٨١﴾

81. Buna rağmen müşrikler, **kendilerine** öte dünyada güya şefaat edip **yücelik ve onur kazandırsınlar diye,** bazı melekleri, Peygamberleri ve onların izinden giden büyük şahsiyetleri **Allah'tan başka tanrılar ediniyorlar.**

كَلَّا سَيَكْفُرُونَ بِعِبَادَتِهِمْ وَيَكُونُونَ عَلَيْهِمْ ضِدًّا ﴿٨٢﴾

82. Hayır, o taptıkları kişiler Hesap Gününde **onların kendilerine yaptığı kulluk ve ibadeti asla kabul etmeyecekler.** Onlara şefaat ve yardım etmek şöyle dursun, **onların tam karşısında yer alacaklar.** Bu zalimler neden hâlâ cezalarını çekmiyorlar diyorsan, şundan büyük belâ mı olur:

اَلَمْ تَرَ اَنَّا اَرْسَلْنَا الشَّيَاطِينَ عَلَى الْكَافِرِينَ تَؤُزُّهُمْ اَزًّا ﴿٨٣﴾

83. O kâfirlerin üzerine, kendilerini yaldızlı sözlerle ve aldatıcı vaatlerle **kışkırtıp ayartan şeytanları nasıl saldığımızı görmüyor musun?**

فَلَا تَعْجَلْ عَلَيْهِمْ اِنَّمَا نَعُدُّ لَهُمْ عَدًّا ﴿٨٤﴾

84. O hâlde, onların hemen azaba uğraması **için acele etme. Biz ancak,** imtihan hikmeti gereğince **onlara** kısa bir **mühlet veriyoruz.** O süre göz açıp kapayıncaya kadar geçiverecek ve bir de bakmışlar ki, Hesap Günü gelip çatmış:

يَوْمَ نَحْشُرُ الْمُتَّقِينَ اِلَى الرَّحْمٰنِ وَفْدًا ﴿٨٥﴾

85. O gün, vaktiyle dürüst ve erdemli bir hayat sürerek kötülüklerden **korunmaya çalışan kimseleri,** saygın **heyetler hâlinde huzurumuza kabul edeceğiz.**

وَنَسُوقُ الْمُجْرِمِينَ اِلٰى جَهَنَّمَ وِرْدًا ﴿٨٦﴾

86. Suçluları ise, susamış hayvan sürüleri gibi cehenneme süreceğiz!

لَا يَمْلِكُونَ الشَّفَاعَةَ اِلَّا مَنِ اتَّخَذَ عِنْدَ الرَّحْمٰنِ عَهْدًا ﴿٨٧﴾

87. İşte O Gün, şefaat konusunda **Rahman'dan** özel **bir söz almış olanlar dışında, hiç kimse bir başkasının kurtuluşu için aracılık edemeyecektir.** Şefaat eden de, ancak O'nun izin verdiği ve gerçekten bağışlanmayı hak eden kimselere şefaat edebilecektir.

İnkârcılığın bir başka şekli daha var ki:

وَقَالُوا اتَّخَذَ الرَّحْمٰنُ وَلَدًا ﴿٨٨﴾

88. Hristiyanlar sapmada o kadar aşırı gittiler ki, sonunda, **"Rahman** olan Allah**,** İsa Mesih'i **kendisine oğul edindi!" dediler.**

لَقَدْ جِئْتُمْ شَيْـًٔا اِدًّا ﴿٨٩﴾

89. Doğrusu siz, gerçekten pek çirkin bir iddia ortaya attınız! O kadar ki:

تَكَادُ السَّمٰوَاتُ يَتَفَطَّرْنَ مِنْهُ وَتَنْشَقُّ الْاَرْضُ وَتَخِرُّ الْجِبَالُ هَدًّا ﴿٩٠﴾

90. Bu çirkin **iddianın dehşetinden, neredeyse gökler paramparça olacak, yeryüzü çatlayacak ve dağlar** korkunç bir **gürültüyle yıkılıp gidecekti!**

اَنْ دَعَوْا لِلرَّحْمٰنِ وَلَدًا ﴿٩١﴾

91. Rahman'a çocuk yakıştırdılar diye.

وَمَا يَنْبَغِي لِلرَّحْمٰنِ اَنْ يَتَّخِذَ وَلَدًا ﴿٩٢﴾

92. Oysa Rahman'a çocuk edinmek O'nun şanına asla yaraşmaz. Çünkü O her bakımdan eşsiz ve benzersizdir. Öyle ki:

اِنْ كُلُّ مَنْ فِي السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ اِلَّا اٰتِي الرَّحْمٰنِ عَبْدًا ﴿٩٣﴾

93. İster melek ister insan olsun, **göklerdeki ve yerdeki bütün varlıklar, Rahman'ın huzuruna ancak** aciz **birer kul olarak çıkacaklardır.**

لَقَدْ اَحْصٰيهُمْ وَعَدَّهُمْ عَدًّا ﴿٩٤﴾

94. Hiç kuşkusuz Allah, onların hepsini sonsuz kudret ve ilmiyle **kuşatmış, kendilerini** ve yaptıklarını **bir bir say**ıp kayıt altına al**mıştır.**

وَكُلُّهُمْ اٰت۪يهِ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ فَرْدًا ﴿٩٥﴾

95. Ve hepsi de, Diriliş Gününde O'nun huzuruna yapayalnız gelecektir.

اِنَّ الَّذ۪ينَ اٰمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ سَيَجْعَلُ لَهُمُ الرَّحْمٰنُ وُدًّا ﴿٩٦﴾

96. Allah'ın ayetlerine yürekten **inanan ve** bu imanın gereği olarak **güzel ve yararlı davranışlar ortaya koyanlara gelince, sonsuz merhamet sahibi** Allah, sevgisiyle onları ödüllendirmek, kendilerini şefkatli, merhametli ve sevecen insanlar hâline getirmek ve böylece onların bütün varlıklar tarafından sevilip sayılmasını sağlamak üzere **onlar için bir sevgi yaratacaktır.** Günahkâr, kibirli, ahlâksız insanlar hiçbir zaman kalpleri fethedemeyeceklerdir. Fakat insanları doğrulukla, samimiyetle ve örnek davranışlarıyla doğru yola çağıranlar, işin başında düşmanlık ve ilgisizlikle karşılaşsalar bile sonunda halkın sevgisini kazanmayı başaracaklardır.

فَاِنَّمَا يَسَّرْنَاهُ بِلِسَانِكَ لِتُبَشِّرَ بِهِ الْمُتَّق۪ينَ وَتُنْذِرَ بِه۪ قَوْمًا لُدًّا ﴿٩٧﴾

97. Ey Peygamber! **Biz bu** Kur'a**n'ı,** dürüst ve erdemli bir hayatı tercih ederek kötülüklerden **korunmaya çalışanları** ilâhî lütuf ve rahmet ile **müjdelemen ve** bu apaçık gerçek karşısında **inatla direnen bir toplumu** ilâhî gazap ile **uyarman için senin dilinle kolaylaştır**ıp anlaşılır bir kitap kıl**dık.**

وَكَمْ اَهْلَكْنَا قَبْلَهُمْ مِنْ قَرْنٍۜ هَلْ تُحِسُّ مِنْهُمْ مِنْ اَحَدٍ اَوْ تَسْمَعُ لَهُمْ رِكْزًا ﴿٩٨﴾

98. Nitekim **onlardan önce nice** günahkâr **toplulukları helâk ettik. Şimdi onlardan** geriye kalan **bir tek kişi görebiliyor, ya da onlara ait** bir fısıltı, **bir ses duyabiliyor musun?**

﴿٢٠﴾ سُورَةُ طٰهٰ

20. TAHA SURESİ

Mekke devrinin ortalarında, Meryem suresinden sonra indirilmiştir. Ömer bin Hattab'ın (ra) bu sureden etkilenip Müslüman olduğu rivayet edilir. Adını ilk kelimesinden alan sure, 135 ayettir.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

طٰهٰ ﴿١﴾

1. Tâ Hâ. Ey hak yolunun yolcusu! Kendilerine Kur'an'ı tebliğ ettiğin hâlde, inatla hakkı inkâr eden zalimlerin davranışları seni üzmesin, ümitsizliğe ve yılgınlığa düşürmesin! Unutma ki;

مَٓا اَنْزَلْنَا عَلَيْكَ الْقُرْاٰنَ لِتَشْقٰٓى ﴿٢﴾

2. Biz sana bu Kur'an'ı, sıkıntıya düşüp mutsuz olasın diye göndermedik.

اِلَّا تَذْكِرَةً لِمَنْ يَخْشٰى ﴿٣﴾

3. Ancak, Allah'a **saygılı davranan kimselere bir öğüt** ve uyarı **olsun diye** gönderdik.

تَنْز۪يلًا مِمَّنْ خَلَقَ الْاَرْضَ وَالسَّمٰوَاتِ الْعُلٰى ﴿٤﴾

4. Hem de, **yeri ve yüce gökleri yaratan** Allah'**ın katından indirilen** bir Kitap olarak.

اَلرَّحْمٰنُ عَلَى الْعَرْشِ اسْتَوٰى ﴿٥﴾

5. O sonsuz merhamet sahibi olan **Rahman** katından ki, bütün işleri yönetmek ve yönlendirmek üzere, kâinatın mutlak hâkimi olarak **Egemenlik Tahtına oturmuştur.**

لَهُ مَا فِي السَّمٰوَاتِ وَمَا فِي الْاَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا وَمَا تَحْتَ الثَّرٰى ﴿٦﴾

6. Göklerde, yerde ve ikisi arasında bulunan bütün varlık**lar ve toprağın altında olanlar,** yalnızca **O'nundur.**

وَاِنْ تَجْهَرْ بِالْقَوْلِ فَاِنَّهُ يَعْلَمُ السِّرَّ وَاَخْفٰى ﴿٧﴾

7. Ey insanoğlu! **Sözlerini** içinde gizlesen de, **açığa vursan da,** Allah için birdir. Çünkü **O gizli** söz ve düşünce**leri de bilir,** bundan **çok daha gizli olanı da...**

اَللّٰهُ لَٓا اِلٰهَ اِلَّا هُوَۜ لَهُ الْاَسْمَٓاءُ الْحُسْنٰى ﴿٨﴾

8. O Allah ki, O'ndan başka ilâh yoktur. En mükemmel özellikler, en üstün nitelikler ve en **güzel isimler O'nundur.** Gelmiş geçmiş bütün Peygamberler ve kutsal kitaplar bu hakikati dile getirmiş ve bu temel prensiplere dayalı bir inanç sistemi ortaya koymuşlardır. Örneğin:

وَهَلْ اَتٰيكَ حَد۪يثُ مُوسٰى ﴿٩﴾

9. Musa'nın ibretlerle dolu o ilginç **öyküsü anlatılmadı mı sana?**

اِذْ رَاٰ نَارًا فَقَالَ لِاَهْلِهِ امْكُثُٓوا اِنّ۪ٓي اٰنَسْتُ نَارًا لَعَلّ۪ٓي اٰت۪يكُمْ مِنْهَا بِقَبَسٍ اَوْ اَجِدُ
عَلَى النَّارِ هُدًى ﴿١٠﴾

10. Hani Musa ailesiyle birlikte Medyen'den Mısır'a dönerken, geceleyin yolunu kaybetmiş ve uzaklarda **bir ateş görmüştü. Ailesine, "Siz burada bekleyin!" dedi,** "Ağaçların arasında **bir ateş ilişti gözüme, belki** ısınmak için **size oradan bir kor parçası getiririm yahut ateşin yanında** bize **yol gösterecek biriyle karşılaşırım."** Musa gerçekten de orada kendisine yol gösterecek biriyle karşılaştı:

فَلَمَّٓا اَتٰيهَا نُودِيَ يَا مُوسٰى ﴿١١﴾

11. Musa **ateşe yaklaşınca, "Ey Musa!" diye bir ses duyuldu.**

اِنّ۪ٓي اَنَا۬ رَبُّكَ فَاخْلَعْ نَعْلَيْكَۚ اِنَّكَ بِالْوَادِ الْمُقَدَّسِ طُوًىۜ ﴿١٢﴾

12. "Ben, evet ben senin Rabb'inim! Öyleyse çıkar ayakkabılarını, çünkü sen şu an Sina dağının eteklerindeki **Tuva'da,** bir mabet kadar saygıdeğer olan **o kutsal vadide** yüce bir makamın huzurunda **bulunuyorsun.**

وَاَنَا اخْتَرْتُكَ فَاسْتَمِعْ لِمَا يُوحٰى ﴿١٣﴾

13. Ey Musa, **seni** kendime elçi olarak **seçtim, şimdi sana vahyedilecekleri dinle:**

اِنَّن۪ٓي اَنَا اللّٰهُ لَٓا اِلٰهَ اِلَّٓا اَنَا۬ فَاعْبُدْن۪يۙ وَاَقِمِ الصَّلٰوةَ لِذِكْر۪ي ﴿١٤﴾

14. Hiç kuşkusuz Ben, kendisinden başka ilâh olmayan bir tek **Allah'ım. O hâlde,** yalnızca **Bana kulluk et ve Beni anıp yüceltmek için namazı dosdoğru kıl!**

اِنَّ السَّاعَةَ اٰتِيَةٌ اَكَادُ اُخْف۪يهَا لِتُجْزٰى كُلُّ نَفْسٍ بِمَا تَسْعٰى ﴿١٥﴾

15. Vaktini **büyük ölçüde** sizden **gizlemiş olduğum kıyamet, herkese yapıp ettiklerinin karşılığı** en âdil biçimde **verilmesi için mutlaka gelip çatacaktır!**

فَلَا يَصُدَّنَّكَ عَنْهَا مَنْ لَا يُؤْمِنُ بِهَا وَاتَّبَعَ هَوٰيهُ فَتَرْدٰى ﴿١٦﴾

16. “O hâlde ey Musa! **Kıyamete inanmayan,** böylece **kendi arzu ve ihtiraslarının peşine düşen kimseler sakın seni ondan,** yani hesap gününe dayalı inanç ve hayat nizamından **çevirmesin, yoksa helâk olur gidersin!”** Ve bu öğütlerin ardından, Allah Musa’yı ruhen yatıştırıp Peygamberliğe hazırlamak üzere onunla konuşmaya başladı:

وَمَا تِلْكَ بِيَمِينِكَ يَا مُوسٰى ﴿١٧﴾

17. “Şu elindeki nedir, ey Musa?”

قَالَ هِيَ عَصَايَۚ اَتَوَكَّؤُا عَلَيْهَا وَاَهُشُّ بِهَا عَلٰى غَنَمٖي وَلِيَ فٖيهَا مَاٰرِبُ اُخْرٰى ﴿١٨﴾

18. Musa, **“Bu benim asamdır!” dedi, “Ona yaslanırım, onunla davarlarım için** ağaçlardan **yaprak silkelerim ve daha pek çok işime yarar.”**

قَالَ اَلْقِهَا يَا مُوسٰى ﴿١٩﴾

19. Allah, “Şimdi **onu** yere **at, ey Musa!” dedi.**

فَاَلْقٰيهَا فَاِذَا هِيَ حَيَّةٌ تَسْعٰى ﴿٢٠﴾

20. Bunun üzerine, Musa **onu** yere **attı. Bir de ne görsün,** asa **bir yılan olmuş,** kıvrıla kıvrıla **akıp gidiyor!**

قَالَ خُذْهَا وَلَا تَخَفْ سَنُعٖيدُهَا سٖيرَتَهَا الْاُولٰى ﴿٢١﴾

21. Allah, **“Onu** tekrar eline **al!” dedi, “Korkma, onu** hemen **eski hâline çevireceğiz!** İşte bu, sana verilen bir mucize olacak.”

وَاضْمُمْ يَدَكَ اِلٰى جَنَاحِكَ تَخْرُجْ بَيْضَاءَ مِنْ غَيْرِ سُوءٍ اٰيَةً اُخْرٰى ﴿٢٢﴾

22. “Şimdi de **elini koynuna sok,** onu geri çıkardığında, **—herhangi bir hastalıktan değil,** sana verilen **bir başka mucize olarak—** gözleri kamaştıracak derecede ışıl ışıl, **bembeyaz olarak çıksın.”**

لِنُرِيَكَ مِنْ اٰيَاتِنَا الْكُبْرٰىۚ ﴿٢٣﴾

23. “Ki böylece, sana büyük mucizelerimizden bir kısmını göstermiş olalım.”

اِذْهَبْ اِلٰى فِرْعَوْنَ اِنَّهُ طَغٰى ﴿٢٤﴾

24. “O hâlde, şimdi doğru **Firavuna git** ve onu bir tek Allah’a kulluğa davet et! **Çünkü o, iyice azgınlaştı!”**

قَالَ رَبِّ اشْرَحْ لٖي صَدْرٖي ﴿٢٥﴾

25. Musa, **“Ey Rabb’im!” diye yalvardı,** “Bu ağır görevi başarmam için bana cesaret, kararlılık ve özgüven bahşederek **yüreğime genişlik ver!”**

وَيَسِّرْ لٖي اَمْرٖي ﴿٢٦﴾

26. “İşlerimde bana kolaylık bahşet.”

وَاحْلُلْ عُقْدَةً مِنْ لِسَانٖي ﴿٢٧﴾

27. “Ve dilimdeki şu **bağı çöz.** Düzgün ve akıcı konuşmamı sağla Allah’ım!”

يَفْقَهُوا قَوْلٖي ﴿٢٨﴾

28. “Ki, hakikati tebliğ edeceğim insanlar **ne dediğimi** iyice **anlayabilsinler.”**

وَاجْعَلْ لٖي وَزٖيرًا مِنْ اَهْلٖي ﴿٢٩﴾

29. “Ve yakın akrabalarımdan birini,”

هٰرُونَ اَخٖي ﴿٣٠﴾

30. “Ağabeyim Harun’u, bana yardımcı bir Peygamber **kıl.”**

اُشْدُدْ بِهٖ اَزْرٖي ﴿٣١﴾

31. “Böylece **onunla gücümü pekiştir,”**

وَاَشْرِكْهُ فٖي اَمْرٖي ﴿٣٢﴾

32. “Ve onu görevimde bana **ortak kıl.”**

كَيْ نُسَبِّحَكَ كَثٖيرًا ﴿٣٣﴾

33. “Ki senin yüceliğini tüm dünyaya **ilan edelim.”**

وَنَذْكُرَكَ كَثٖيرًا ﴿٣٤﴾

34. “Ve adını hep gündeme getirerek **Seni sürekli analım.”**

اِنَّكَ كُنْتَ بِنَا بَصٖيرًا ﴿٣٥﴾

35. “Elbette ki Sen bizim her hâlimizi **görmektesin.”**

قَالَ قَدْ اُوتٖيتَ سُؤْلَكَ يَا مُوسٰى ﴿٣٦﴾

36. Bunun üzerine Allah, “Bütün bu **dilediklerin sana verilmiştir, ey Musa!” dedi.**

وَلَقَدْ مَنَنَّا عَلَيْكَ مَرَّةً اُخْرٰى ﴿٣٧﴾

37. Gerçekten sana, geçmişte **bir kez daha** büyük bir **lütufta bulunmuştuk.**

اِذْ اَوْحَيْنَا اِلٰى اُمِّكَ مَا يُوحٰى ﴿٣٨﴾

38. O zamanlar sen daha küçücük bir bebektin. Firavun, İsrail Oğulları’nın yeni doğan bütün erkek çocuklarını kılıçtan geçirmekteydi. Oysa senin, bu kutsal görev için yaşaman gerekiyordu. Bunun için, seni Firavunun askerlerinden kurtarmak üzere **annene** şöyle **vahyetmiştik:**

اَنِ اقْذِفٖيهِ فِي التَّابُوتِ فَاقْذِفٖيهِ فِي الْيَمِّ فَلْيُلْقِهِ الْيَمُّ بِالسَّاحِلِ يَاْخُذْهُ عَدُوٌّ لٖي وَعَدُوٌّ لَهُ

39. “Bebeğini bir **sandığa koy ve sandığı da** Nil **nehri**ne **bırak.** Böylece **nehir onu kıyıya çıkaracak ve hem Benim, hem de onun düşmanı** olan Firavun **onu** yetiştirmek üzere yanına **alacak.”**

وَاَلْقَيْتُ عَلَيْكَ مَحَبَّةً مِنّٖيۚ وَلِتُصْنَعَ عَلٰى عَيْنٖي ﴿٣٩﴾

Ayrıca, bizzat Benim gözetimim altında yetişip bilgili ve güçlü bir lider olarak eğitil**men için, sana kendi katımdan** gönülleri cezbeden **bir** güzellik ve **sevecenlik bağışlamış** ve böylece, Firavunun seni el üstünde tutmasını sağlamış**tım.**

اِذْ تَمْشٖي اُخْتُكَ فَتَقُولُ هَلْ اَدُلُّكُمْ عَلٰى مَنْ يَكْفُلُهُ فَرَجَعْنَاكَ اِلٰى اُمِّكَ كَيْ تَقَرَّ عَيْنُهَا وَلَا تَحْزَنَ

40. Hani sen, Firavunun hanımı tarafından nehirde bulunduğunda, hiçbir kadının sütünü emmemiştin. Bu sırada, olup bitenleri uzaktan izleyen **kız kardeşin** onların yanına **gelmiş ve “**Bu çocuğu emzirecek ve **onun bakımını üstlenecek birini size göstereyim mi?” demişti. Böylece, yüreği sevinçle dolsun ve** artık **üzüntü çekmesin diye seni tekrar annene kavuşturmuştuk.**

وَقَتَلْتَ نَفْسًا فَنَجَّيْنَاكَ مِنَ الْغَمِّ وَفَتَنَّاكَ فُتُونًا فَلَبِثْتَ سِنٖينَ فٖي اَهْلِ مَدْيَنَ ثُمَّ جِئْتَ عَلٰى قَدَرٍ يَا مُوسٰى ﴿٤٠﴾

Hani gençliğinde, yanlışlıkla **bir adam öldürmüştün.** İşte o zaman da **seni** kaygı ve **tasalarından kurtarmış ve daha nice imtihanlardan geçir**erek sabır, olgunluk, doğru ve yerinde karar verebilme gibi özelliklerle dereceni yükselt**miştik. Derken, yıllarca Medyen halkı arasında yaşadın ve sonunda,** ta ezelden belirlenmiş **bir yazgıya göre** buraya kadar **geldin, ey Musa!**

وَاصْطَنَعْتُكَ لِنَفْسٖيۚ ﴿٤١﴾

41. İşte, tertemiz ahlâkın sayesinde **seni kendime** elçi olarak **seçtim.**

اِذْهَبْ اَنْتَ وَاَخُوكَ بِاٰيَاتٖى وَلَا تَنِيَا فٖى ذِكْرٖى ﴿٤٢﴾

42. “Şimdi Mısır'a git. Kardeşini bul ve başından geçenleri ona anlat. Sonra **sen ve kardeşin,** sana verdiğim **mucizelerimle** doğruca Firavuna **gidin ve** bütün bunları yaparken, **Beni anmakta kusur etmeyin!”**

اِذْهَبَٓا اِلٰى فِرْعَوْنَ اِنَّهُ طَغٰى ﴿٤٣﴾

43. Musa Mısır'a geldi ve olup biteni kardeşine haber verdi. Sonra Allah, her ikisine şöyle vahyetti: **“İkiniz Firavuna gidin** ve yaptığı zulümden vazgeçip emirlerime itaat etmesi için onu uyarın. **Çünkü o gerçekten de sınırı aştı.”**

فَقُولَا لَهُ قَوْلًا لَيِّنًا لَعَلَّهُ يَتَذَكَّرُ اَوْ يَخْشٰى ﴿٤٤﴾

44. “Fakat **onunla tatlı dille konuşun,** hikmetle ve ibret verici güzel öğütlerle onu hakikate davet edin. Kaba ve kırıcı davranmadan, gönlünü incitmeden ona ayetlerimi tebliğ edin **ki, belki** bu sayede **öğüt alır ya da** en azından ilâhî azaptan **korkup** zulüm ve haksızlık yapmaktan **çekinir.”**

قَالَا رَبَّنَٓا اِنَّنَا نَخَافُ اَنْ يَفْرُطَ عَلَيْنَٓا اَوْ اَنْ يَطْغٰى ﴿٤٥﴾

45. Böylece, iki kardeş sarayın yolunu tuttular. Fakat korkmuyor da değillerdi: **“Ey Rabb'imiz!” dediler,** “Bu zalimin **bize kötülük yapmasından veya** büsbütün **azgınlaşmasından korkuyoruz.”**

قَالَ لَا تَخَافَٓا اِنَّنٖى مَعَكُمَٓا اَسْمَعُ وَاَرٰى ﴿٤٦﴾

46. Bunun üzerine Allah, **“Korkmayın!” dedi, “Ben sizinle beraberim.** Her şeyi **işitir,** her şeyi **görürüm.”**

فَأْتِيَاهُ فَقُولَٓا اِنَّا رَسُولَا رَبِّكَ فَاَرْسِلْ مَعَنَا بَنٖىٓ اِسْرَٓاءٖيلَ وَلَا تُعَذِّبْهُمْۜ قَدْ
جِئْنَاكَ بِاٰيَةٍ مِنْ رَبِّكَۜ وَالسَّلَامُ عَلٰى مَنِ اتَّبَعَ الْهُدٰى ﴿٤٧﴾

47. “Öyleyse ona gidin ve deyin ki: “Dinle ey Firavun! **Biz ikimiz,** seni yoktan var eden **Rabb'inin** sana ve halkına gönderdiği hidayet **elçileriyiz. Şimdi İsrailoğulları'nı serbest bırak, bizimle** birlikte Filistin'e **gelsinler. Onlara** köle muamelesi yaparak **zulmetmekten vazgeç artık.** Bize inanmıyorsan, sözlerimizin doğruluğunu ispatlamak üzere **Rabb'inden** apaçık **bir mucizeyle geldik sana. Selâm, hidayet yolunu izleyenlere olsun!** Çünkü dünyada ve âhirette gerçek anlamda barış, mutluluk, huzur ve esenlik, yalnızca doğru yolu izleyenlerin hakkıdır.

اِنَّا قَدْ اُو۫حِىَ اِلَيْنَٓا اَنَّ الْعَذَابَ عَلٰى مَنْ كَذَّبَ وَتَوَلّٰى ﴿٤٨﴾

48. Çünkü bize vahyedilen bilgilere göre, Allah'ın elçilerini **yalanlayan ve** O'nun ayetlerinden **yüz çeviren kimseler** âhirette korkunç bir **azaba uğrayacaklardır.”**

قَالَ فَمَنْ رَبُّكُمَا يَا مُوسٰى ﴿٤٩﴾

49. Bu sözler üzerine Firavun, **“Ey Musa!” dedi,** “Mısır'ın ve Mısırlıların Rabb'i ben olduğuma göre, söyleyin bakalım, **kimmiş sizin bu Rabb'iniz?”**

قَالَ رَبُّنَا الَّذٖىٓ اَعْطٰى كُلَّ شَیْءٍ خَلْقَهُ ثُمَّ هَدٰى ﴿٥٠﴾

50. Musa, **“Bizim Rabb'imiz” dedi,** “var olan **her şeye yaratılışındaki temel özellikleri armağan eden ve** her varlığı kendi yaratılışındaki amaç ve hikmete uygun niteliklerle donatan, onları daima iyiye ve güzele doğru yönlendirerek her şeye hedefini ve **yolunu gösteren** yüce Allah'**tır.** Kulağa duymayı, göze görmeyi, balığa yüzmeyi, kelebeğe uçmayı, toprağa bitki çıkarmayı ve ağaca çiçek açıp meyve vermeyi öğreten Allah, işte bize de ayetleriyle Kendisine kulluk etmeyi öğretiyor.”

قَالَ فَمَا بَالُ الْقُرُونِ الْاُولٰى ﴿٥١﴾

51. Hiç beklemediği bu cevap karşısında şaşkına dönen Firavun, konuyu saptırmak amacıyla, **“Peki,” dedi, “ya önceki nesillerin durumu ne olacak?** Atalarımız batıl yolda mıydı? Eğer onlar cehennemlikse, her şeye yolunu gösteren Rabb'in onları neden doğru yola iletmedi? Yok, cennetlik iseler, o hâlde biz neden cehennemlik olalım? Ayrıca, bizden önce yaşamış insanların durumu nedir? Onlar nereye gittiler? Rab'leri kimdi? Sözünü ettiğin Allah'ı tanımadan öldülerse durumları ne olacak?”

قَالَ عِلْمُهَا عِنْدَ رَبّٖى فٖى كِتَابٍۚ لَا يَضِلُّ رَبّٖى وَلَا يَنْسٰىۘ ﴿٥٢﴾

52. Musa, “Hiç kuşkusuz Rabb'im, sonsuz ilim ve hikmetiyle onlar hakkında en âdil hükmü verecektir. Çünkü **onlarla ilgili** şaşmaz **bilgi Rabb'imin katında bir kitapta** yazılı**dır;** sen hiç merak etme; **Rabb'im** hiçbir konuda **yanılmaz,** hiçbir şeyi **unutmaz.”**

Musa, sarayda yankılanan gür sesiyle Rabb'inin ayetlerini okumaya devam etti:

اَلَّذٖى جَعَلَ لَكُمُ الْاَرْضَ مَهْدًا وَسَلَكَ لَكُمْ فٖيهَا سُبُلًا وَاَنْزَلَ مِنَ السَّمَٓاءِ مَٓاءًۜ
فَاَخْرَجْنَا بِهٖٓ اَزْوَاجًا مِنْ نَبَاتٍ شَتّٰى ﴿٥٣﴾

53. “O Allah ki, yeryüzünü sizin huzur ve güven içinde yaşayabilmeniz **için bir döşek yaptı. Orada** rahatça gezip dolaşabilmeniz için **size** doğal geçitler ve **yollar açtı. Gökten yağmur yağdırdı ve onun sayesinde,** erkekli dişili **çiftler hâlinde çeşit çeşit bitkiler çıkardı.”**

كُلُوا وَارْعَوْا اَنْعَامَكُمْۜ اِنَّ فٖى ذٰلِكَ لَاٰيَاتٍ لِاُو۬لِى النُّهٰىۚ ﴿٥٤﴾

54. “Ve buyurdu ki: **“Hem kendiniz yiyin** bu ürünlerden, **hem de hayvanlarınızı otlatın.” Hiç kuşkusuz bunda, akıl sahipleri için** Allah'ın varlığını, Rab ve İlâh olarak birliğini, sonsuz kudret ve merhametini gözler önüne seren nice **deliller vardır.”**

مِنْهَا خَلَقْنَاكُمْ وَفٖيهَا نُعٖيدُكُمْ وَمِنْهَا نُخْرِجُكُمْ تَارَةً اُخْرٰى ﴿٥٥﴾

55. “Sizi o yerin toprağ**ından yarattık ve** sonunda öldürüp **yine oraya döndüreceğiz ve** en sonunda, **sizi bir kez daha** diriltip **yine oradan çıkaracağız.”**

وَلَقَدْ اَرَيْنَاهُ اٰيَاتِنَا كُلَّهَا فَكَذَّبَ وَاَبٰى ﴿٥٦﴾

56. Böylece, Musa'ya vermiş olduğumuz **bütün** mucizelerimizi ve hakikati ortaya koyan bütün **delillerimizi Firavuna gösterdik. Fakat o** bunları **yalanladı** ve iman etmemekte **direndi.** Şöyle ki:

قَالَ اَجِئْتَنَا لِتُخْرِجَنَا مِنْ اَرْضِنَا بِسِحْرِكَ يَا مُوسٰى ﴿٥٧﴾

57. “Yaptığın büyülerle bizi yurdumuzdan çıkarıp tahtımıza tacımıza kon**maya mı geldin, ey Musa?” dedi.** Ve ekledi:

فَلَنَأْتِيَنَّكَ بِسِحْرٍ مِثْلِهٖ فَاجْعَلْ بَيْنَنَا وَبَيْنَكَ مَوْعِدًا لَا نُخْلِفُهُ نَحْنُ وَلَٓا اَنْتَ
مَكَانًا سُوًى ﴿٥٨﴾

58. “Madem öyle, o zaman biz de sana aynı şekilde büyüyle karşılık vereceğiz. O hâlde, aramızda bir buluşma vakti belirle, ikimizin de caymayacağı uygun bir yerde buluşup halkın önünde kozlarımızı paylaşalım.

قَالَ مَوْعِدُكُمْ يَوْمُ الزّٖينَةِ وَاَنْ يُحْشَرَ النَّاسُ ضُحًى ﴿٥٩﴾

59. Musa ilâhî vahyin yönlendirmesiyle, “Pekâlâ!” **dedi,** “Bayram törenleri için **halkın kuşluk vakti** şehir meydanında **toplandığı Şenlik Günü buluşma vaktimiz olsun.”**

فَتَوَلّٰى فِرْعَوْنُ فَجَمَعَ كَيْدَهُ ثُمَّ اَتٰى ﴿٦٠﴾

60. Böylece Firavun dönüp gitti, danışma meclisini topladı, Musa'ya karşı oynayacağı oyunları, yapacağı **hile** ve entrikaları kararlaştırdı. Ülkenin en usta büyücülerini **topladı, sonra** buluşma yerine **geldi.**

قَالَ لَهُمْ مُوسٰى وَيْلَكُمْ لَا تَفْتَرُوا عَلَى اللّٰهِ كَذِبًا فَيُسْحِتَكُمْ بِعَذَابٍۚ وَقَدْ خَابَ مَنِ افْتَرٰى ﴿٦١﴾

61. Musa, karşısına çıkacak sihirbazları son bir kez uyarmak için **onlara, "Yazıklar olsun size!" dedi, "Allah'**ın ayetlerini yalanlayıp da O'n**a karşı yalan uydurmayın, yoksa O** üzerinize salacağı **bir azapla kökünüzü kurutur!** Çünkü Allah'a karşı böyle yalan **uyduranlar, kesinlikle iflah olmazlar!"**

فَتَنَازَعُوا اَمْرَهُمْ بَيْنَهُمْ وَاَسَرُّوا النَّجْوٰى ﴿٦٢﴾

62. Bu uyarıdan etkilenen sihirbazlar bir an için tereddüde düşerek, başlangıçta çok hevesli oldukları bu işten vazgeçmek istediler. Fakat Firavun, tehditler savurarak onları buna mecbur etti. Bunun üzerine, **yapacakları iş hakkında aralarında tartıştılar, fakat bunu dışarıya belli etmediler.** Firavun, sihirbazları Musa ve Harun'a karşı kışkırtarak diyordu ki:

قَالُوا اِنْ هٰذَانِ لَسَاحِرَانِ يُرِيدَانِ اَنْ يُخْرِجَاكُمْ مِنْ اَرْضِكُمْ بِسِحْرِهِمَا وَيَذْهَبَا بِطَرِيقَتِكُمُ الْمُثْلٰى ﴿٦٣﴾

63. "Ne korkuyorsunuz bunlardan? Topu topu, sizin gibi **iki büyücü bunlar. Büyüleriyle sizi yurdunuzdan çıkarmak ve** atalarınızdan size miras kalan **şu örnek** ve ideal **hayat tarzınızı ortadan kaldırmak istiyorlar."**

فَاَجْمِعُوا كَيْدَكُمْ ثُمَّ ائْتُوا صَفًّاۚ وَقَدْ اَفْلَحَ الْيَوْمَ مَنِ اسْتَعْلٰى ﴿٦٤﴾

64. "O hâlde, haydi bütün maharetinizi dökün ortaya ve tek bir güç hâlinde **saf tutup yürüyün** onların üzerine! Çünkü **bugün** bu mücadelede **üstün gelen, muradına ermiş olacaktır!"**

قَالُوا يَا مُوسٰى اِمَّا اَنْ تُلْقِيَ وَاِمَّا اَنْ نَكُونَ اَوَّلَ مَنْ اَلْقٰى ﴿٦٥﴾

65. Böylece sihirbazlar, Firavunun da zorlamasıyla Musa'nın karşısına çıktılar ve **"Ey Musa!" dediler, "İster** önce **sen at** asanı, **ister ilk atan biz olalım!"**

قَالَ بَلْ اَلْقُواۚ فَاِذَا حِبَالُهُمْ وَعِصِيُّهُمْ يُخَيَّلُ اِلَيْهِ مِنْ سِحْرِهِمْ اَنَّهَا تَسْعٰى ﴿٦٦﴾

66. Musa kendinden emin bir hâlde, **"Hayır,** önce **siz atın!" dedi. Bunun üzerine** sihirbazlar, içine cıva yerleştirilmiş ipleri ve değnekleri arenanın sıcak kumlarına attılar. **İşte o anda,** kitlesel hipnoz yoluyla **ortaya koydukları büyünün etkisiyle ipler ve sopalar Musa'nın** —ve diğer bütün seyircilerin— **gözünde** korkunç birer yılan şeklinde, hızla **hareket ediyorlarmış gibi göründü.** Öyle ki;

فَاَوْجَسَ فِي نَفْسِهِ خِيفَةً مُوسٰى ﴿٦٧﴾

67. Bu dehşet verici manzara karşısında **Musa'nın** bile **yüreği korkuyla titredi.**

قُلْنَا لَا تَخَفْ اِنَّكَ اَنْتَ الْاَعْلٰى ﴿٦٨﴾

68. Biz de ona, **"Korkma,** ey Musa!" **dedik, "Elbette üstün gelecek olan sensin!"**

وَاَلْقِ مَا فِي يَمِينِكَ تَلْقَفْ مَا صَنَعُواۜ اِنَّمَا صَنَعُوا كَيْدُ سَاحِرٍۜ وَلَا يُفْلِحُ السَّاحِرُ حَيْثُ اَتٰى ﴿٦٩﴾

69. "Bunun için, **elindeki** değneğin**i** o yılanların üzerine **at!** Asan büyük bir yılana dönüşecek ve **sihirbazların meydana getirdiği her şeyi** yalayıp **yutacaktır. Çünkü onların yaptıkları, büyücü hilelerinden başka bir şey değildir ve büyücü, nerede olursa olsun** ve ne yaparsa yapsın, **asla başarıya ulaşamaz!**

O halde, ey müminler! Siz de zamanınızın Musa'sı olup zalimlerin karşısına çağınızın en büyük mucizesi olan Kur'an ayetleriyle çıktığınız takdirde, emin olun ki, çağdaş firavunların sihirbazları, siyasal ve ekonomik düzenleri, felsefî ve ideolojik sistemleri Allah'ın ayetleri karşısında tuz-buz olup eriyecek, böylece zalimler bir kez daha yenilgiye uğrayacak, hatta onların "sihirbazları" bile hakikatin gücü karşısında teslim olmaktan kendilerini alamayacaklardır:

فَاُلْقِيَ السَّحَرَةُ سُجَّدًا قَالُوا اٰمَنَّا بِرَبِّ هٰرُونَ وَمُوسٰى ﴿٧٠﴾

70. Musa asasını attı ve gerçekten de asa, meydandaki bütün o sahte yılanları, çıyanları yutmaya başladı. **Bunun üzerine,** bu olayın sihrin ötesinde bir mucize olduğunu anlayan **sihirbazlar, derhal secdeye kapandılar ve "Biz Harun ile Musa'nın** davet ettikleri, tüm varlıkların gerçek sahibi, yöneticisi ve efendisi olan o âlemlerin **Rabb'ine iman ediyoruz!" dediler.**

قَالَ اٰمَنْتُمْ لَهُ قَبْلَ اَنْ اٰذَنَ لَكُمْۜ اِنَّهُ لَكَبِيرُكُمُ الَّذِي عَلَّمَكُمُ السِّحْرَۚ فَلَاُقَطِّعَنَّ اَيْدِيَكُمْ وَاَرْجُلَكُمْ مِنْ خِلَافٍ وَلَاُصَلِّبَنَّكُمْ فِي جُذُوعِ النَّخْلِۘ وَلَتَعْلَمُنَّ اَيُّنَا اَشَدُّ عَذَابًا وَاَبْقٰى ﴿٧١﴾

71. Bu manzara karşısında öfkeden çıldıran **Firavun, "Ben size izin vermeden ona inandınız, öyle mi?" dedi,** "Durun hele, şimdi anladım! Demek siz Musa adına çalışan birer ajandınız. **Aslında o, size büyücülüğü öğreten üstadınız oluyor.** Nasıl da düşünemedim; ta başından beri bunu plânlayıp bana oyun oynadınız. Fakat bunun cezasını çekeceksiniz: **Yemin olsun ki, kollarınızı ve ayaklarınızı çaprazlama kesecek,** sonra da **sizi hurma kütüklerinde sallandıracağım!** Musa'nın Rabb'i mi ben mi, **hangimizin azabı daha çetin ve daha sürekliymiş, o zaman göreceksiniz!"**

قَالُوا لَنْ نُؤْثِرَكَ عَلٰى مَا جَاءَنَا مِنَ الْبَيِّنَاتِ وَالَّذِي فَطَرَنَا فَاقْضِ مَا اَنْتَ قَاضٍۜ اِنَّمَا تَقْضِي هٰذِهِ الْحَيٰوةَ الدُّنْيَاۜ ﴿٧٢﴾

72. Bu tehditler karşısında sihirbazlar, **"Biz seni** ve tehditlerini, **bize gelen** apaçık **delillere ve bizi Yaratana tercih edecek değiliz!" dediler,** "Hem senden korkmuyoruz! **Haydi,** hakkımızda **verdiğin hükmü uygula! Fakat** unutma ki, **senin hükmün yalnızca şu** kısacık **dünya hayatında geçer."**

اِنَّا اٰمَنَّا بِرَبِّنَا لِيَغْفِرَ لَنَا خَطَايَانَا وَمَا اَكْرَهْتَنَا عَلَيْهِ مِنَ السِّحْرِۜ وَاللّٰهُ خَيْرٌ وَاَبْقٰى ﴿٧٣﴾

73. Bizler, bugüne kadar işlediğimiz **günahlarımızı** affetmesi **ve bizi zorlaman yüzünden** Musa'ya karşı **yaptığımız büyücülüğü bağışlaması umuduyla Rabb'imize iman ettik.** Çünkü **Allah'**ın vereceği mükâfat, senin bize vadettiğin her şeyden **daha iyi ve daha süreklidir."** Böylece, sabahleyin Musa'ya meydan okuma cüretini gösteren sihirbazlar, aynı günün akşamı şehâdet şerbetini içerek en yüce makama ulaştılar. Bu olay Firavunun bütün suçlamalarını anlamsız kılmış ve Musa'nın Peygamberliğini gözler önüne sermişti. Firavuna ve onun izinden yürüyenlere gelince:

اِنَّهُ مَنْ يَاْتِ رَبَّهُ مُجْرِمًا فَاِنَّ لَهُ جَهَنَّمَۜ لَا يَمُوتُ فِيهَا وَلَا يَحْيٰى ﴿٧٤﴾

74. Gerçek şu ki, her kim Hesap Gününde **Rabb'inin huzuruna suçlu bir hâlde gelirse, işte onun hakkı ce-**

hennemdir. Öyle ki, **ne ölüp kurtulacak orada, ne de** gerçek anlamda **yaşayacaktır.**

وَمَنْ يَأْتِهِ مُؤْمِنًا قَدْ عَمِلَ الصَّالِحَاتِ فَاُو۬لٰٓئِكَ لَهُمُ الدَّرَجَاتُ الْعُلٰىۙ ﴿٧٥﴾

75. Ve her kim de dürüst ve erdemlice davranışlar ortaya koyan bir mümin olarak O'nun huzuruna gelirse, en yüce dereceler onların olacaktır.

جَنَّاتُ عَدْنٍ تَجْر۪ي مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهَارُ خَالِد۪ينَ ف۪يهَاۜ وَذٰلِكَ جَزٰٓؤُا مَنْ تَزَكّٰى
﴿٧٦﴾

76. Ağaçlarının **altından ırmaklar çağıldayan ve sonsuza dek içinde yaşayacakları** sınırsız mutluluk diyarı olan **Adn cennetleri…** Tertemiz bir hayat yaşayarak kötülüklerden **arınan kimselerin mükâfatı işte budur.**

وَلَقَدْ اَوْحَيْنَٓا اِلٰى مُوسٰٓى اَنْ اَسْرِ بِعِبَاد۪ي فَاضْرِبْ لَهُمْ طَر۪يقًا فِي الْبَحْرِ يَبَسًاۙ
لَا تَخَافُ دَرَكًا وَلَا تَخْشٰى ﴿٧٧﴾

77. Sihirbazların şehit olmalarının ardından, bütün İsrail Oğulları Musa'ya iman etti. Firavunun baskı ve işkenceleri altında geçen uzun bir mücadele döneminin ardından, **Musa'ya şöyle vahyettik:** "Gerek İsrailoğulları'ndan, gerek Mısırlılardan, ayetlerime iman eden **kullarımla birlikte** Filistin'e gitmek üzere Mısır'dan gizlice **bir gece yola çık**ın **ve** Kızıldeniz'e kadar yürüyün. Sahile vardığınızda, karşı kıyıya geçmek için **onlara** asan ile **denizde kuru bir yol aç.** Firavun size **yetiş**ip hepinizi kılıçtan geçir**ecek diye korkma,** denizde boğuluruz diye de hiç **endişe etme!"**

فَاَتْبَعَهُمْ فِرْعَوْنُ بِجُنُودِه۪ فَغَشِيَهُمْ مِنَ الْيَمِّ مَا غَشِيَهُمْۜ ﴿٧٨﴾

78. Derken, onların Mısır'dan çıktığını haber alan **Firavun, ordularıyla onların peşine düştü ve** Kızıldeniz'e varırlarken onlara yetişti. Musa asasıyla denize vurdu, deniz ikiye yarıldı ve İsrail Oğulları açılan yoldan yürümeye başladılar. Bunu gören Firavun, ordusuyla birlikte peşlerinden atıldı. İsrail Oğulları tam karşı kıyıya ulaşmışlardı ki, sular Firavunun ve ordusunun üzerine kapandı ve **deniz**in dev dalgaları **onları tamamen kuşatıp** hepsini bir anda yutu**verdi.**

وَاَضَلَّ فِرْعَوْنُ قَوْمَهُ وَمَا هَدٰى ﴿٧٩﴾

79. Böylece **Firavun,** bir lider olarak **halkını doğru yola ileteceği yerde, onları** büsbütün **yanlış yola sürükledi.**

يَا بَن۪ٓي اِسْرَٓائ۪يلَ قَدْ اَنْجَيْنَاكُمْ مِنْ عَدُوِّكُمْ وَوَاعَدْنَاكُمْ جَانِبَ الطُّورِ الْاَيْمَنَ
وَنَزَّلْنَا عَلَيْكُمُ الْمَنَّ وَالسَّلْوٰى ﴿٨٠﴾

80. Ey İsrail Oğulları! İşte böylece **sizi düşmanlarınızdan kurtardık ve** Musa'nın Sina **Dağı'n**ın size göre **sağ yamacın**a gelip vahyimizi almasın**ı size** onun aracılığıyla **vaad ettik. Ayrıca size kudret helvası ve bıldırcın gönderdik.** Verimsiz çöllerde, gökten çiğ damlası gibi dökülen ve yerden mantar gibi biten tatlı bir gıdayla sizi besledik, gelip ayaklarınızın dibine düşen bıldırcın sürülerini üzerinize gönderdik. Ve dedik ki:

80. Ey İsrail Oğulları! İşte böylece **sizi düşmanlarınızdan kurtardık ve** Sina **Dağı'n**ın, gönderdiğimiz vahiyden dolayı **kutlu**[49] ve bereketli kılınan **yamacında,** emirlerime uyacağınıza dair **sizden söz aldık. Ayrıca size kudret helvası ve bıldırcın gönderdik.** Verimsiz çöllerde, gökten çiğ damlası gibi dökülen ve yerden mantar gibi biten tatlı bir gıdayla sizi besledik, gelip ayaklarınızın dibine düşen bıldırcın sürülerini üzerinize gönderdik. Ve dedik ki:

كُلُوا مِنْ طَيِّبَاتِ مَا رَزَقْنَاكُمْ وَلَا تَطْغَوْا ف۪يهِ فَيَحِلَّ عَلَيْكُمْ غَضَب۪يۚ وَمَنْ يَحْلِلْ
عَلَيْهِ غَضَب۪ي فَقَدْ هَوٰى ﴿٨١﴾

81. "Size bahşettiğimiz temiz ve helâl **rızıklardan yiyin, fakat bunda ölçüyü aşmayın, yoksa gazabım tepenize iner! Her kim de gazabıma uğrarsa,** helâk olup **uçuruma yuvarlanmış demektir!"**

وَاِنّ۪ي لَغَفَّارٌ لِمَنْ تَابَ وَاٰمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا ثُمَّ اهْتَدٰى ﴿٨٢﴾

82. Bununla beraber, hiç kuşku yok ki, Ben günahlarından pişmanlık duyup **tövbe eden,** ayetlerime **inanıp güzel ve yararlı davranışlar ortaya koyan ve sonra da, doğru yolda** böylece **yürümeye devam eden kimselere karşı elbette çok bağışlayıcıyım.**

Hani Musa, Rabb'iyle buluşmanın özlemiyle, bir an önce huzurumuza gelmek üzere kavmini bırakıp Sina dağına çıkmıştı. Oysa yüzyıllarca tutsaklık hayatı yaşadıktan sonra özgürlüğe daha yeni adım atmış olan bu insanların, beklenen olgunluk seviyesine ulaşıncaya dek başıboş bırakılmamaları gerekiyordu. Bu yüzden ona:

وَمَٓا اَعْجَلَكَ عَنْ قَوْمِكَ يَا مُوسٰى ﴿٨٣﴾

83. "Ey Musa, senin bizzat rehberliğine ihtiyacı olan **halkını neden geride bırakıp** huzuruma gelmek için bu kadar **acele ettin?"** demiştik. Musa:

قَالَ هُمْ اُو۬لَٓاءِ عَلٰٓى اَثَر۪ي وَعَجِلْتُ اِلَيْكَ رَبِّ لِتَرْضٰى ﴿٨٤﴾

84. "Ey Rabb'im, onlar inanç ve davranışta **beni izliyorlar.** Ayrıca, **hoşnutluğunu kazanmak için sana** kavuşmakta **acele ettim!" dedi.** Bunun üzerine, ona şöyle dedik:

قَالَ فَاِنَّا قَدْ فَتَنَّا قَوْمَكَ مِنْ بَعْدِكَ وَاَضَلَّهُمُ السَّامِرِيُّ ﴿٨٥﴾

85. "Gerçek şu ki, senin buraya gelişin**den sonra, halkını** ağzı iyi lâf yapan birkaç münafıkla karşılaştırarak **sınadık ve** eski dinindeki batıl inançları tevhid dinine taşıyan **Sâmirî** adındaki bir Mısırlı, yaptığı buzağı heykeline tapmalarını sağlayarak **onları** kolayca kandırıp doğru **yoldan çıkardı."**

فَرَجَعَ مُوسٰٓى اِلٰى قَوْمِه۪ غَضْبَانَ اَسِفًاۚ قَالَ يَا قَوْمِ اَلَمْ يَعِدْكُمْ رَبُّكُمْ وَعْدًا حَسَنًاۜ
اَفَطَالَ عَلَيْكُمُ الْعَهْدُ اَمْ اَرَدْتُمْ اَنْ يَحِلَّ عَلَيْكُمْ غَضَبٌ مِنْ رَبِّكُمْ فَاَخْلَفْتُمْ
مَوْعِد۪ي ﴿٨٦﴾

86. Bunun üzerine Musa, son derece öfkeli ve üzgün bir hâlde halkına döndü ve "Ey halkım!" dedi, "Rabb'iniz, tevhid inancından sapmadığınız sürece, **size** her türlü nimetlerini vereceğine dair **güzel bir vaatte bulunmamış mıydı? Bu söz**ün gerçekleşme ihtimali **size çok mu uzak geldi, yoksa Rabb'inizin gazabına mı uğramak istediniz ki, bana verdiğiniz sözden** böyle **dönüverdiniz?"**

قَالُوا مَٓا اَخْلَفْنَا مَوْعِدَكَ بِمَلْكِنَا وَلٰكِنَّا حُمِّلْنَٓا اَوْزَارًا مِنْ ز۪ينَةِ الْقَوْمِ فَقَذَفْنَاهَا
فَكَذٰلِكَ اَلْقَى السَّامِرِيُّۙ ﴿٨٧﴾

87. Onlar, "Biz putlara taptıysak bile, bunu iyi niyetlerle yaptık. Dolayısıyla, **sana verdiğimiz sözden bilerek ve isteyerek dönmüş değiliz! Ama** hani Mısır'dan çıkarken, bize yıllarca efendilik etmiş olan **o halkın** altın, gümüş ve mücevher cinsinden **birtakım süs eşyalarını** kendilerinden ödünç alarak **yüklen**ip getir**miştik ya,**

---

[49] Âyette geçen ve "kutlu, bereketli" diye tercüme edilen "el-Eymen" kelimesi, "sağ" anlamına da gelir. Buna göre, âyet şöyle de tercüme edilebilir: **"Sina Dağı'nın** *Mısır'dan Filistin'e doğru giden kişiye göre* **sağ yamacında,** *emirlerime uyacağınıza dair* **sizden söz aldık."**

bunlar çöldeki yolculuğumuz sırasında bize çok ağır geldi ve **onları** eritip külçe hâline getirmek için ateşe **attık. Nitekim** Mısır'ın eski din adamlarından olan ve görüşlerine çok değer verdiğimiz **Sâmirî de böyle yapmıştı." dediler.**

فَاَخْرَجَ لَهُمْ عِجْلًا جَسَدًا لَهُ خُوَارٌ فَقَالُوا هٰذَٓا اِلٰهُكُمْ وَاِلٰهُ مُوسٰى فَنَسِىَ ﴿٨٨﴾

88. Sâmirî onlara, rüzgâr esip içinden geçtikçe **böğürür gibi ses çıkaran bir buzağı heykeli yapmıştı.** Bu hayret verici heykeli gören pek çokları, **"İşte sizin ilâhınız da, Musa'nın ilâhı da budur, fakat Musa** Rabb'inin burada olduğunu **unutmuş olmalı** ki, O'nu dağ başında aramaya gitti." **demişlerdi.**

اَفَلَا يَرَوْنَ اَلَّا يَرْجِعُ اِلَيْهِمْ قَوْلًا وَلَا يَمْلِكُ لَهُمْ ضَرًّا وَلَا نَفْعًا ﴿٨٩﴾

89. Peki onlar, bu heykelin **kendilerine** herhangi bir şekilde **cevap bile veremediğini ve kendilerine hiçbir zarar veya fayda verebilecek güce de sahip olmadığını görmüyorlar mıydı?**

وَلَقَدْ قَالَ لَهُمْ هٰرُونُ مِنْ قَبْلُ يَا قَوْمِ اِنَّمَا فُتِنْتُمْ بِهٖ وَاِنَّ رَبَّكُمُ الرَّحْمٰنُ
فَاتَّبِعُونِى وَاَطِيعُٓوا اَمْرِى ﴿٩٠﴾

90. Oysa Harun kendilerini **zamanında** uyararak, **"Ey halkım!" demişti, "Siz bu** buzağı **ile, ancak** imanınızın imtihan edildiği bir **fitneye tutuldunuz. Hiç kuşkusuz sizin Rabb'iniz** yaratılmış bir varlık değil, **sonsuz merhamet sahibi** olan Allah'**tır! O hâlde, gelin sözümü dinleyin de, emrime itaat edin!"**

قَالُوا لَنْ نَبْرَحَ عَلَيْهِ عَاكِفِينَ حَتّٰى يَرْجِعَ اِلَيْنَا مُوسٰى ﴿٩١﴾

91. Fakat onlar, "Hayır, **Musa dönüp gelinceye kadar biz bu heykele tapmaya devam edeceğiz!" demişlerdi.**

قَالَ يَا هٰرُونُ مَا مَنَعَكَ اِذْ رَاَيْتَهُمْ ضَلُّوٓا ﴿٩٢﴾

92. Musa, işin bu yönünden habersizdi. Bu yüzden kardeşinin yakasına yapışarak, **"Ey Harun!" diye çıkıştı, "Bunların yoldan çıktığını gördüğün hâlde, ne diye sözümü dinle**yip onları engelle**medin?"**

اَلَّا تَتَّبِعَنِ اَفَعَصَيْتَ اَمْرِى ﴿٩٣﴾

93. "Yoksa sen de mi emrime karşı geldin?"

قَالَ يَبْنَؤُمَّ لَا تَاْخُذْ بِلِحْيَتِى وَلَا بِرَاْسِى اِنِّى خَشِيتُ اَنْ تَقُولَ فَرَّقْتَ بَيْنَ بَنِٓى
اِسْرَٓاءِيلَ وَلَمْ تَرْقُبْ قَوْلِى ﴿٩٤﴾

94. Harun, **"Ey anamın oğlu!" dedi, "Saçımı sakalımı çekme! İnan ki,** onları uyardım, ama **senin "Sözümü dinlemeyip İsrail Oğulları arasında ayrılık çıkardın!" demenden korktum.** Bu yüzden onların üzerine gitmekten kaçındım." Bunun üzerine, Musa biraz sakinleştikten sonra Sâmiri'ye döndü ve:

قَالَ فَمَا خَطْبُكَ يَا سَامِرِىُّ ﴿٩٥﴾

95. "Nedir bu yaptığın, ey Sâmirî?" diye sordu.

قَالَ بَصُرْتُ بِمَا لَمْ يَبْصُرُوا بِهٖ فَقَبَضْتُ قَبْضَةً مِنْ اَثَرِ الرَّسُولِ فَنَبَذْتُهَا وَكَذٰلِكَ
سَوَّلَتْ لِى نَفْسِى ﴿٩٦﴾

96. Sâmirî, hem kendisini mazur göstermek, hem de Musa'yı övüp yücelterek muhtemel bir cezadan kurtulmak amacıyla, derhal bir yalan uydurdu ve:

"Ben onların göremediği bir şeyi, yani melek Cebrail'in sana geldiğ**ini gördüm. Sonra** o **Elçinin** kutsal ayak **izinden bir avuç** toprak **aldım ve onu,** buzağı yapmak üzere erittiğim altın potasının içine **attım.** Böylece buzağı heykeli canlıymış gibi böğürmeye başladı. Biz de bunu Rabb'imizin bir mucizesi sanıp secdeye kapandık. **İçimdeki duygular, işte böylece beni** bu işi yapmaya **sürükledi.** Ayrıca ben, Tanrıyı gözle görülemez, elle tutulamaz soyut bir varlık olarak tanımlayan bu inanç sisteminin, diğer müminlerin göremedikleri birtakım eksiklikler, yanlışlıklar içerdiğini gördüm. Bu yüzden Peygamberin izinden, yani onun bıraktığı ilkelerden bir kısmını alıp dinin muhtevasından çıkardım. Bunu kötü niyetle yapmadım; böyle yapmamın iyi olacağı içime doğdu." **dedi.** Nitekim binlerce yıl sonra Pavlus adındaki biri de İsa Peygamberin tebliğ ettiği dini aynı şekilde değiştirecekti.

قَالَ فَاذْهَبْ فَاِنَّ لَكَ فِى الْحَيٰوةِ اَنْ تَقُولَ لَا مِسَاسَ وَاِنَّ لَكَ مَوْعِدًا لَنْ تُخْلَفَهُ
وَانْظُرْ اِلٰٓى اِلٰهِكَ الَّذِى ظَلْتَ عَلَيْهِ عَاكِفًا لَنُحَرِّقَنَّهُ ثُمَّ لَنَنْسِفَنَّهُ فِى الْيَمِّ
نَسْفًا ﴿٩٧﴾

97. Bunun üzerine **Musa, "Öyleyse,** derhal çık **git** buradan!" **dedi, hayat**ın **boyunca** rastladığın herkese **'Yanıma yaklaşma, bana dokunma!' demen** senin cezan **olacaktır.** Bu toplumdan tamamen dışlanacak, bir vahşi gibi yapayalnız yaşamaya mahkûm edileceksin. Bu, işlediğin suçun dünyadaki cezasıdır. **Ayrıca sana,** öte dünyada **asla kurtulamayacağın** bir azap **vadedilmiştir! Şimdi, ısrarla tapınıp durduğun** şu sözde **ilâhına bir bak, onu** ateşte eriterek **yakacak ve parçalarını denize savuracağız."**

اِنَّمَٓا اِلٰهُكُمُ اللّٰهُ الَّذِى لَٓا اِلٰهَ اِلَّا هُوَ وَسِعَ كُلَّ شَىْءٍ عِلْمًا ﴿٩٨﴾

98. "O hâlde, ey İsrail Oğulları! **Sizin ilâhınız ancak Allah'tır ki, O'ndan başka tanrı yoktur. O'nun** sonsuz **ilmi, her şeyi çepeçevre kuşatmıştır."**

كَذٰلِكَ نَقُصُّ عَلَيْكَ مِنْ اَنْبَٓاءِ مَا قَدْ سَبَقَ وَقَدْ اٰتَيْنَاكَ مِنْ لَدُنَّا ذِكْرًا ﴿٩٩﴾

99. Ey Muhammed! **Geçmiş**te yaşamış kavim**lerin başından geçen** ibret verici hâdise**lerden** bir kısmını **sana böyle anlatıyoruz.** İşte şimdi de **sana, katımızdan** hikmet, öğüt ve **uyarı**larla dolu olan bu Kur'an'ı **bahşettik.** Öyle ki;

مَنْ اَعْرَضَ عَنْهُ فَاِنَّهُ يَحْمِلُ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ وِزْرًا ﴿١٠٠﴾

100. Her kim ondan yüz çevirirse, Diriliş Günü sırtında çok ağır **bir** günah **yükü taşıyacak** ve korkunç bir azaba mahkûm olacak**tır!**

خَالِدِينَ فِيهِ وَسَٓاءَ لَهُمْ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ حِمْلًا ﴿١٠١﴾

101. Hem de, **sonsuza dek orada kalmak üzere... Diriliş Günü taşıyacakları bu yük, ne fena bir yüktür!**

يَوْمَ يُنْفَخُ فِى الصُّورِ وَنَحْشُرُ الْمُجْرِمِينَ يَوْمَئِذٍ زُرْقًا ﴿١٠٢﴾

102. Sura üflendiği ve bütün insanlar yeniden dirildiği o büyük **Gün, suçluları** üzüntüden yüzleri mosmor kesilmiş ve gözleri dehşetten **göğermiş** ve donakalmış **bir hâlde** mahşer meydanında **toplayacağız.**

يَتَخَافَتُونَ بَيْنَهُمْ اِنْ لَبِثْتُمْ اِلَّا عَشْرًا ﴿١٠٣﴾

103. Aralarında gizli gizli fısıldaşarak, "Biz dünyada, **olsa olsa on** gün kadar **kalmışızdır!"** diyecekler. "Mahşer alanında insanların fısıltıyla konuşacakları şeyler bugünden nasıl bilinebilir?" demeyin, zira:

نَحْنُ اَعْلَمُ بِمَا يَقُولُونَ اِذْ يَقُولُ اَمْثَلُهُمْ طَرِيقَةً اِنْ لَبِثْتُمْ اِلَّا يَوْمًا ﴿١٠٤﴾

104. Onların o vakit **neler söyleyeceklerini** elbette **en iyi Biz biliriz.** Nitekim **içlerinden en iyi tahmin yürütenler, o zaman,** "Orada **sadece bir tek gün kalmışızdır!" diyecekler.**

وَيَسْـَٔلُونَكَ عَنِ الْجِبَالِ فَقُلْ يَنْسِفُهَا رَبّٖى نَسْفًاۙ ﴿١٠٥﴾

105. Sana, Kıyamet Gününde **dağların** ne olacağını **soruyorlar.** Onlara **de ki: "Rabb'im** o gün **onları un ufak edip savuracaktır!"**

فَيَذَرُهَا قَاعًا صَفْصَفًاۙ ﴿١٠٦﴾

106. "Ve bu evreni bambaşka bir evrene dönüştürdükten (14. İbrahim: 48) sonra, mahşer meydanını **dümdüz** ve çıplak **bir alan hâlinde bırakacaktır."**

لَا تَرٰى فٖيهَا عِوَجًا وَلَٓا اَمْتًا ﴿١٠٧﴾

107. "Öyle ki, **ne bir çukur göreceksin orada, ne de bir tümsek."**

يَوْمَئِذٍ يَتَّبِعُونَ الدَّاعِيَ لَا عِوَجَ لَهُۚ وَخَشَعَتِ الْاَصْوَاتُ لِلرَّحْمٰنِ فَلَا تَسْمَعُ اِلَّا هَمْسًا ﴿١٠٨﴾

108. O gün bütün insanlar, **kendisinden kaçış imkânı olmayan çağrıcıya uy**up Büyük Mahkemede hesap vermek üzere Rahman'ın huzurunda toplan**acaklar.** İşte o anda, **Rahman**'ın hüküm vermesi **için sesler kısılacak** ve her tarafı korkunç bir sessizlik saracak. Öyle ki, titreme, hıçkırık ve soluk alış veriş seslerinin birbirine karıştığı **boğuk bir uğultudan başka bir şey duymayacaksın.**

يَوْمَئِذٍ لَا تَنْفَعُ الشَّفَاعَةُ اِلَّا مَنْ اَذِنَ لَهُ الرَّحْمٰنُ وَرَضِيَ لَهُ قَوْلًا ﴿١٠٩﴾

109. O Gün hiç kimse, bir başkasının kurtuluşu için Allah katında aracılık edemeyecek. Dolayısıyla hiç kimseye kayırmanın, arka çıkmanın ve **şefaatin faydası olmayacaktır. Ancak Rahman'ın izin verdiği ve konuşmasına rıza gösterdiği kimseler,** yine O'nun izin verdiği kimselere şefaat edebilecektir.

يَعْلَمُ مَا بَيْنَ اَيْدٖيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يُحٖيطُونَ بِهٖ عِلْمًا ﴿١١٠﴾

110. Çünkü Allah, **insanların** geçmişte ve gelecekte, gördükleri ve göremedikleri, bildikleri ve bilmedikleri, açıkladıkları ve gizledikleri, kısacası **önlerindeki ve arkalarındaki her şeyi** tam olarak **bilmektedir. Onların ilmi ise O'nu** asla **kuşatamaz.**

وَعَنَتِ الْوُجُوهُ لِلْحَيِّ الْقَيُّومِۜ وَقَدْ خَابَ مَنْ حَمَلَ ظُلْمًا ﴿١١١﴾

111-O gün **Hayy** (ezelî ve ebedî olarak diri, varlığın ve hayatın biricik kaynağı olan ölümsüz yaratıcı) **ve Kayyum** (evrenin mutlak hâkimi, bütün varlıkları sürekli olarak koruyup gözeten, yöneten ve yönlendiren yüce kudret) **olan** Allah**'ın huzurunda bütün yüzler** saygıyla **eğilecektir.** İşte o an, **zulüm yüküyle** O'nun huzuruna **gelenler,** kelimenin tam anlamıyla **perişan olacaklardır!**

وَمَنْ يَعْمَلْ مِنَ الصَّالِحَاتِ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَا يَخَافُ ظُلْمًا وَلَا هَضْمًا ﴿١١٢﴾

112. Allah'ın ayetlerine yürekten **inanarak güzel ve yararlı davranışlar ortaya koyanlar ise, ne** suçsuz oldukları hâlde cezalandırılıp **haksızlığa uğratılmaktan korkacaklar, ne de** hak ettikleri mükâfattan **yoksun bırakılmaktan.**

وَكَذٰلِكَ اَنْزَلْنَاهُ قُرْاٰنًا عَرَبِيًّا وَصَرَّفْنَا فٖيهِ مِنَ الْوَعٖيدِ لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ اَوْ يُحْدِثُ لَهُمْ ذِكْرًا ﴿١١٣﴾

113. Ey insanoğlu! **İşte böylece Biz** bu kitabı **Arapça** okunup anlaşılabilen ve hayatın her cephesini kuşatan, insanın bulunduğu her yerde sürekli okunup gündeme getirilmesi gereken **bir Kur'an olarak gönderdik ve içerisinde her türden uyarıyı** tekrar tekrar ele alıp **açıkladık. Ki,** önce Kur'an'ın ilk muhatabı olan Araplar, daha sonra da tüm insanlar iyiliklere, güzelliklere yönelip kötülüklerden **sakınsınlar. Yahut** bu ibret verici ayetler, **onların** en azından gaflet uykusundan uyanmaları ve öğüt alıp **düşünmelerini sağlasın.** Şu halde, İslâm davetçilerine bir görev düşüyor: Kur'an'ı kendi dillerine tercüme edip halkı aydınlatarak, Arapça bilmeyen toplumların da bu evrensel mesajı anlamasını sağlamak.

فَتَعَالَى اللّٰهُ الْمَلِكُ الْحَقُّۚ

114. Demek oluyor ki, Allah insanoğlunun tasavvur ettiği her şeyin üstünde ve ötesindedir. Eşi benzeri yoktur, **yüceler yücesidir.** Mutlak egemenlik sahibi, gerçek **hükümdardır.** Doğrunun, gerçeğin, hakkın ve **hakikatin ta kendisidir.**

وَلَا تَعْجَلْ بِالْقُرْاٰنِ مِنْ قَبْلِ اَنْ يُقْضٰٓى اِلَيْكَ وَحْيُهُۘ وَقُلْ رَبِّ زِدْنٖى عِلْمًا ﴿١١٤﴾

Ey Peygamber! Cebrail sana vahiy getirirken, **Kur'an'ın vahyi tamamlanmadan önce onu** unuturum endişesiyle **acele davran**ıp ayetleri ezberlemeye çalış**ma.** Korkma, bütün ayetleri senin kalbine nakşedip hepsini ezberlemeni sağlayacağız. Ve sen, ey Kur'an okuyucusu! Bu kitabı doğru anlamak istiyorsan, peşin ve aceleci yaklaşımlardan sakınmalı, ayetleri ait oldukları genel anlam örgüsünden soyutlayarak onlardan aceleci hükümler çıkarmamalısın. Kur'an'ı bir bütün olarak ele almalı ve bir kaç anlama gelebilecek ayetleri, o bütün içinde değerlendirmelisin.

Ne kadar bilgili olursan ol, hiçbir konuda kendini yeterli görme. Daima, **"Ey Rabb'im,** anlayışımı, idrak ve **ilmimi artır!" de** ve bunun gereği olan okuma, öğrenme, araştırma ve düşünme faaliyetlerini bir an bile kesintiye uğratma.

وَلَقَدْ عَهِدْنَٓا اِلٰٓى اٰدَمَ مِنْ قَبْلُ فَنَسِيَ وَلَمْ نَجِدْ لَهُ عَزْمًا ﴿١١٥﴾

115. Gerçekten Biz vaktiyle Âdem'den de söz almıştık. Fakat o, beşerî bir özellik olarak, verdiği sözü çabucak **unutuverdi.** Doğrusu **onda,** emrimize bağlılık konusunda yeterli **bir** gayret ve **kararlılık görmedik.** Şöyle ki:

وَاِذْ قُلْنَا لِلْمَلٰٓئِكَةِ اسْجُدُوا لِاٰدَمَ فَسَجَدُٓوا اِلَّٓا اِبْلٖيسَؕ اَبٰى ﴿١١٦﴾

116. Hani bir zaman meleklere, "Tüm insanlığın temsilcisi olarak karşınızda duran **Âdem'e secde edin,** yani onun size üstünlüğünü kabul ederek, önünde saygıyla eğilin**!" demiştik. Bunun üzerine,** melekler Allah'ın emrine uyarak **derhal secde ettiler, ancak** aralarında yaşayan ve aslen bir cin olan **İblis hariç. O** bunu gururuna yediremedi ve Allah'ın emrine başkaldırma pahasına, Âdem'in önünde boyun eğmekten **kaçındı.**

فَقُلْنَا يَٓا اٰدَمُ اِنَّ هٰذَا عَدُوٌّ لَكَ وَلِزَوْجِكَ فَلَا يُخْرِجَنَّكُمَا مِنَ الْجَنَّةِ فَتَشْقٰى ﴿١١٧﴾

117. Bunun üzerine, "Ey Âdem!" dedik, "İşte bu şeytan, **senin ve eşinin düşmanıdır** ve kıyamete kadar da düşmanınız olacaktır. **O hâlde,** onun hilelerine karşı ikiniz de dikkatli olun ki, **sizi** isyankârlığa sürükleyip **cennetten çıkarmasın, yoksa büyük bir sıkıntıya düşer, mutsuz olursun!"**

اِنَّ لَكَ اَلَّا تَجُوعَ فٖيهَا وَلَا تَعْرٰىۙ ﴿١١٨﴾

118. "Çünkü burada açlık çekmeyecek, çıplak kalmayacaksın."

وَاَنَّكَ لَا تَظْمَؤُا فٖيهَا وَلَا تَضْحٰى ﴿١١٩﴾

119. "Ve yine burada susuz kalmayacak, güneşin bunaltıcı sıcağından rahatsız olmayacaksın. İşte bu

cennette yaşayın ve burada dilediğiniz yerden, dilediğiniz kadar yiyin için. Ancak, insanın başıboş bir varlık olmadığını, kendisine bahşedilen özgür iradenin ilahi emir ve yasaklarla kayıtlı olduğunu sizlere hatırlatmak üzere meyvesini yasakladığım şu ağaca sakın yaklaşmayın!"

فَوَسْوَسَ اِلَيْهِ الشَّيْطَانُ قَالَ يَٓا اٰدَمُ هَلْ اَدُلُّكَ عَلٰى شَجَرَةِ الْخُلْدِ وَمُلْكٍ لَا يَبْلٰى
﴿١٢٠﴾

120. Derken şeytan ona sinsice fısıldayarak, "Ey Âdem!" dedi, "Sana sonsuz hayat ağacını ve dolayısıyla, ebediyen **yok olmayacak bir hükümranlığın** yolunu **göstereyim mi?** Şu ağacın meyvesinden tadar tatmaz, ölümsüz birer melek olacaksınız. Zaten Allah, bu yüzden onun meyvesinden yemenizi size yasakladı."

فَاَكَلَا مِنْهَا فَبَدَتْ لَهُمَا سَوْاٰتُهُمَا وَطَفِقَا يَخْصِفَانِ عَلَيْهِمَا مِنْ وَرَقِ الْجَنَّةِۘ
وَعَصٰٓى اٰدَمُ رَبَّهُ فَغَوٰىۖ ﴿١٢١﴾

121. Böylece, her ikisi de şeytanın yalanlarına kanıp **o** ağacın meyves**inden yediler ve** meyveyi yer yemez, **derhal çıplaklıklarının farkına varıp cennetteki ağaçların yapraklarıyla üzerlerini örtmeye başladılar. Böylece Âdem, Rabb'inin emrine karşı gelerek günah işlemiş oldu.**

ثُمَّ اجْتَبٰيهُ رَبُّهُ فَتَابَ عَلَيْهِ وَهَدٰى ﴿١٢٢﴾

122. Fakat Âdem, İblis gibi kibre kapılıp günahında diretmedi. Aksine, hatasını itiraf ederek pişmanlık içinde Rabb'inin affına sığındı. Bunun üzerine, **Rabb'i onu seçip yüceltti, tövbesini kabul etti ve onu doğru yola iletti.**

Daha sonra Âdem ve Havva, asıl yaratılış gayeleri olan halifelik görevini yerine getirmek üzere cennetten çıkarılıp yeryüzüne gönderildiler.

قَالَ اهْبِطَا مِنْهَا جَمِيعًا بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّۚ فَاِمَّا يَأْتِيَنَّكُمْ مِنّ۪ي هُدًى فَمَنِ
اتَّبَعَ هُدَايَ فَلَا يَضِلُّ وَلَا يَشْقٰى ﴿١٢٣﴾

123. Allah insana ve şeytana seslenerek, **"Birbirinize düşman olarak** yeryüzüne **inin!" dedi,** "Göndereceğim elçiler ve kitaplar sayesinde sizlere doğru yolu göstereceğim. **Benden size bir yol gösterici gelince, her kim Benim gösterdiğim yolu izlerse, şaşırıp sapmayacak ve** dünyada da âhirette de **mutsuz olmayacaktır.**

وَمَنْ اَعْرَضَ عَنْ ذِكْر۪ي فَاِنَّ لَهُ مَع۪يشَةً ضَنْكًا وَنَحْشُرُهُ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ اَعْمٰى ﴿١٢٤﴾

124. Ama her kim de Benim öğüt ve uyarılarımla dolu olan şu Kur'an'**dan yüz çevirecek olursa, onun için** dar, kısır ve **sıkıntılı bir hayat vardır.** Bitip tükenmeyen arzu ve ihtirasların yol açtığı doyumsuzluk, tedirginlik, ruhsal bunalımlar, vicdan azabı ve toplumsal çalkantılar yüzünden, bu dünyada gerçek anlamda mutluluk ve huzurdan yoksun kalacaktır. **Hesap Gününde ise, onu kör olarak diriltip huzurumuza getireceğiz.**

قَالَ رَبِّ لِمَ حَشَرْتَن۪ٓي اَعْمٰى وَقَدْ كُنْتُ بَص۪يرًا ﴿١٢٥﴾

125. "Ey Rabb'im!" diye feryat edecek, "Beni neden kör olarak dirilttin? Oysa ben hayattayken **gözleri gören biriydim."**

قَالَ كَذٰلِكَ اَتَتْكَ اٰيَاتُنَا فَنَس۪يتَهَاۚ وَكَذٰلِكَ الْيَوْمَ تُنْسٰى ﴿١٢٦﴾

126. Allah da ona, "Hayır, sen aslında dünyada da kördün!" diye **cevap verecek, "Çünkü** vaktiyle, hakikati açıkça ortaya koyan **ayetlerim sana ulaşmıştı da, sen** hakikat karşısında kör ve sağır kesilmiş, **onları** göz ardı edip **unutuvermiştin. İşte bugün sen de aynı şekilde unutulacaksın!"**

وَكَذٰلِكَ نَجْز۪ي مَنْ اَسْرَفَ وَلَمْ يُؤْمِنْ بِاٰيَاتِ رَبِّه۪ۜ وَلَعَذَابُ الْاٰخِرَةِ اَشَدُّ وَاَبْقٰى
﴿١٢٧﴾

127. İşte Biz, kendilerine bahşedilmiş olan akıl, güç, yetenek, sağlık, servet gibi nimetleri kötü yolda kullanarak ömürlerini boş yere harcayıp **savurganlık eden ve Rabb'inin ayetlerine imanı reddeden kimseleri,** dünyada **böyle cezalandıracağız. Âhiret azabı ise, elbette çok daha çetin ve çok daha uzun süreli olacaktır.** Oysa insanlık tarihini şöyle bir gözden geçirip devletlerin, medeniyetlerin yıkılış sebepleri üzerinde düşünselerdi, zalimlerinin sonunun hep aynı olduğunu göreceklerdi:

اَفَلَمْ يَهْدِ لَهُمْ كَمْ اَهْلَكْنَا قَبْلَهُمْ مِنَ الْقُرُونِ يَمْشُونَ ف۪ي مَسَاكِنِهِمْۜ اِنَّ ف۪ي ذٰلِكَ
لَاٰيَاتٍ لِاُو۬لِي النُّهٰى ﴿١٢٨﴾

128. Kendilerinden önce gelip geçmiş nice büyük medeniyetleri ve güçlü **toplumları helâk etmemiz,** çağdaş kâfirlerin **akıllarını başlarına getirmiyor mu? Üstelik** geçmiş milletlerin bıraktığı ibret verici kalıntıları, tarihi eserleri ve virane olmuş **evleri arasında,** zaman zaman turistik veya ticari seyahatler yaparak **gezip dolaşmaktalar. Elbette bunda, akıl** ve sağduyu **sahipleri için,** ilâhî yasalar hakkında önemli ipuçları veren nice ibretler, işaretler ve **deliller vardır.**

وَلَوْلَا كَلِمَةٌ سَبَقَتْ مِنْ رَبِّكَ لَكَانَ لِزَامًا وَاَجَلٌ مُسَمًّىۜ ﴿١٢٩﴾

129. Eğer bu dünyanın imtihan yeri olduğuna ve her şeyin tam karşılığının ancak âhirette verileceğine dair **Rabb'in tarafından ezelden verilmiş bir hüküm ve** bu hükmün gerçekleşmesi için **belirlenmiş bir süre olmasaydı,** bütün kâfirlerin, zalimlerin derhal helâk edilmesi **kaçınılmaz olurdu.** Fakat ilâhî hikmet, bu dünyanın bir mücadele ve imtihan yurdu olmasını takdir etti.

فَاصْبِرْ عَلٰى مَا يَقُولُونَ وَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ قَبْلَ طُلُوعِ الشَّمْسِ وَقَبْلَ غُرُوبِهَاۚ وَمِنْ
اٰنَٓائِ الَّيْلِ فَسَبِّحْ وَاَطْرَافَ النَّهَارِ لَعَلَّكَ تَرْضٰى ﴿١٣٠﴾

130. O hâlde, ey Müslüman, **onların** inkâr ve alay dolu **sözlerine sabret!** Mücadelende sana azık olmak üzere, **güneşin doğmasından ve batmasından önce, gece saatlerinde ve gündüzün uygun vakitlerinde** namaz, dua ve zikirlerle **Rabb'ini överek** ve O'nun yüceliğini hem kendi benliğine, hem de tüm insanlığa ilan ederek **tesbih et ki,** ilâhî rahmet ve **hoşnutluğa eresin.**

وَلَا تَمُدَّنَّ عَيْنَيْكَ اِلٰى مَا مَتَّعْنَا بِه۪ٓ اَزْوَاجًا مِنْهُمْ زَهْرَةَ الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا لِنَفْتِنَهُمْ
ف۪يهِۜ وَرِزْقُ رَبِّكَ خَيْرٌ وَاَبْقٰى ﴿١٣١﴾

131. Ve sakın ola ki, onlardan bazı zümrelere sırf kendilerini sınamak için geçici olarak **verdiğimiz dünya hayatının** göz kamaştırıcı **cazibesine gözünü dik**ip de, bu nimetleri elde etme adına Allah yolunda göstermen gereken fedakârlıktan taviz ver**me!** Hak ve adaletin egemen olması için verdiğin mücadelede bir an olsun gevşekliğe düşme! Unutma ki, **Rabb'inin** sana bu dünyada **bağışladığı** mütevazı, fakat helâl ve temiz geçimlikler ve âhirette bağışlayacağı sonsuz **nimetler,** insanı azdıran lüks ve şatafattan **hem daha hayırlı, hem daha kalıcıdır.**

وَاْمُرْ اَهْلَكَ بِالصَّلٰوةِ وَاصْطَبِرْ عَلَيْهَاۜ لَا نَسْـَٔلُكَ رِزْقًاۜ نَحْنُ نَرْزُقُكَۜ وَالْعَاقِبَةُ
لِلتَّقْوٰى ﴿١٣٢﴾

132. Bu arada **ailene,** yakın akrabalarına ve emrin altında bulunan kimselere **namaz kılmalarını emret ve sen de** bıkkınlık göstermeden **sabırla namaza devam**

et. Biz senden herhangi bir **rızık istiyor değiliz,** aksine, **senin** ve bütün varlıkların **rızkını veren Biziz!** Biz her türlü ihtiyaçtan uzak olduğumuza göre, bu tür yükümlülükleri yalnızca insanların kendi yararları için emretmekteyiz. **Mutlu son,** iman edip dürüst ve erdemli davranışlar ortaya koyarak kötülüklerden titizlikle **sakınan kimselerin olacaktır.**

وَقَالُوا لَوْلَا يَأْتِينَا بِاٰيَةٍ مِنْ رَبِّهٖۜ اَوَلَمْ تَأْتِهِمْ بَيِّنَةُ مَا فِي الصُّحُفِ الْاُولٰى ﴿١٣٣﴾

133. Ama yine de inkârcılar, "Muhammed, Peygamberliğini ispatlamak için **bize Rabb'inden** apaçık bir delil, bizim istediğimiz türden **bir mucize gösterseydi ya!" diyorlar. Peki, önceki kitaplarda bulunan** bu kitabın ilâhî kaynaklı olduğunu gün gibi ortaya koyan nice **apaçık deliller** ve ikna edici **bilgiler ve belgeler,** bu Kur'an sayesinde **onlara ulaştırılmadı mı?** O hâlde, artık hiç kimsenin iman etmemek için mazereti kalmamıştır. Nitekim:

وَلَوْ اَنَّٓا اَهْلَكْنَاهُمْ بِعَذَابٍ مِنْ قَبْلِهٖ لَقَالُوا رَبَّنَا لَوْلَٓا اَرْسَلْتَ اِلَيْنَا رَسُولًا فَنَتَّبِعَ اٰيَاتِكَ مِنْ قَبْلِ اَنْ نَذِلَّ وَنَخْزٰى ﴿١٣٤﴾

134. Şayet Biz bu Kur'an'ı gönderme**den önce onları** işledikleri günahlardan dolayı **azapla helâk etseydik,** o zaman haklı olarak, **"Ey Rabb'imiz! Bize** yol gösterecek bir kitap ve **bir elçi gönderseydin de, bu aşağılık duruma düşüp rezil olmadan önce ayetlerine uy**up azaptan kurtul**saydık olmaz mıydı?" diyeceklerdi.** Bunun için Rabb'in, halkı ilâhî uyarılardan habersiz olan hiçbir ülkeyi onlara doğru yolu gösteren uyarıcılar göndermeden haksız yere helâk edecek değildir (6. En'âm: 131).

قُلْ كُلٌّ مُتَرَبِّصٌ فَتَرَبَّصُواۚ فَسَتَعْلَمُونَ مَنْ اَصْحَابُ الصِّرَاطِ السَّوِيِّ وَمَنِ اهْتَدٰى ﴿١٣٥﴾

135. Bütün bunlara rağmen yine de inkârcılıkta diretirlerse, onlara **de ki:** "Ey kâfirler! **Herkes** bu mücadeleni sonucunu merakla **bekliyor.** Mademki iman etmemekte bu kadar kararlısınız, **o hâlde bekleyin bakalım; kimlerin dosdoğru yolda yürüyen hakikat erleri olduğunu, pek yakında** sizler de ayan beyan **göreceksiniz.**

سُورَةُ الْاَنْبِيَاءِ ﴿٢١﴾

21. ENBİYA SURESİ

Mekke döneminin sonlarına doğru, İbrahim suresinden hemen sonra indirilmiştir. İçinde birçok Peygamberin kıssası anlatıldığı için "Peygamberler" anlamına gelen "enbiya" adını almıştır. 112 ayettir.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

اِقْتَرَبَ لِلنَّاسِ حِسَابُهُمْ وَهُمْ ف۪ي غَفْلَةٍ مُعْرِضُونَۚ ﴿١﴾

1. İnsanların hesaba çekilme vakti iyice yaklaştı, fakat onlar an be an yaklaşmakta olan tehlikeye karşı hâlâ **umursamaz bir tavır içindeler ve** bu yüzden de, gerçeklerden inatla **yüz çeviriyorlar!** Öyle ki:

مَا يَأْت۪يهِمْ مِنْ ذِكْرٍ مِنْ رَبِّهِمْ مُحْدَثٍ اِلَّا اسْتَمَعُوهُ وَهُمْ يَلْعَبُونَۙ ﴿٢﴾

2. Onlara ne zaman Rab'lerinden yeni bir öğüt ve **uyarı** içeren bir sure veya ayet **gelse, onu ancak alaya alarak** ve eğlenerek **dinlerler.**

لَاهِيَةً قُلُوبُهُمْۜ وَاَسَرُّوا النَّجْوَىۗ الَّذ۪ينَ ظَلَمُواۗ هَلْ هٰذَٓا اِلَّا بَشَرٌ مِثْلُكُمْۚ اَفَتَأْتُونَ السِّحْرَ وَاَنْتُمْ تُبْصِرُونَ ﴿٣﴾

3. Servet, makam, şöhret gibi dünyalıklara tutkuyla bağlanan ve bencillik, kibir, inat, haset duygularıyla dolup taşan **kalpleri,** hiçbir ahlâkî sınır tanımaya yanaşmadığı için tamamen zevk ve **eğlenceye dalmıştır.** İşte bu yüzdendir ki, hakikati kabullenmeye bir türlü yanaşmayan bu **zalimler,** Kur'an'ın kitlelerce benimsenmesini engellemek için kendi aralarında **gizlice fısıldaşarak dediler ki:**

"Okuduğu o büyüleyici sözlerle benliğinizi derinden etkileyen **bu** adam, **sizin gibi** ölümlü **bir insandan başka nedir ki? Şimdi siz** onun sözlerini dinleyip de **göz göre göre büyüye mi kapılacaksınız?** Bize göre bu Kur'an mutlaka büyü ürünü bir sözdür. Yoksa okuma yazma bile bilmeyen bir insanın, bütün edebiyat ustalarını ve bilim adamlarını dize getiren ve bir beşer tarafından eşi benzeri yapılamayan böylesine harikulâde sözler söylemesi başka türlü izah edilemez."

قَالَ رَبّ۪ي يَعْلَمُ الْقَوْلَ فِي السَّمَٓاءِ وَالْاَرْضِ وَهُوَ السَّم۪يعُ الْعَل۪يمُ ﴿٤﴾

4. Bunun üzerine Allah'ın Elçisi, düzenledikleri gizli toplantılarla, kurdukları sinsi komplolarla Müslümanları yıldırabileceklerini, Allah'ın nurunu söndürebileceklerini sanan bu zalimlere seslenerek, **"Benim Rabb'im, yerde ve gökte söylenen** gizli ve açık bütün **sözleri bilir.** Çünkü **O** her şeyi **işiten,** her şeyi **bilendir." dedi.** Ve işte Rabb'im, zalimlerin komplolarını açığa çıkarıp yerle bir ediyor:

بَلْ قَالُٓوا اَضْغَاثُ اَحْلَامٍ بَلِ افْتَرٰيهُ بَلْ هُوَ شَاعِرٌۚ فَلْيَأْتِنَا بِاٰيَةٍ كَمَٓا اُرْسِلَ الْاَوَّلُونَ ﴿٥﴾

5. İnkârcılar, Kur'an'ın kitleler üzerindeki etkisini kırabilmek için olmadık iftiralar attılar. Fakat her defasında, kendi iftiralarını kendileri de beğenmeyerek fikir değiştirdiler. İlk önce, "Muhammed'in bu söyledikleri, **aslında karmakarışık hayallerden ibarettir!"** dediler. Sonra da, **"Yok yok,** bu kadar mükemmel sözlerin hayal ürünü olduğuna kimseyi inandıramayız, **onu** bilinçli olarak **uyduruyor** diyelim. **Fakat hayır,** Muhammed'in buna gücü yetmez ki! O hâlde, onun cinlerden bilgi alan **bir şair** olduğunu söyleyelim. Ama onun şiirle uzaktan yakından ilgisi olmadığını herkes biliyor. O hâlde şöyle diyelim: O madem Peygamber olduğunu iddia ediyor, **öyleyse bize önceki** ümmet**lere gönderilen türden bir mucize göstersе ya!" dediler.**

مَٓا اٰمَنَتْ قَبْلَهُمْ مِنْ قَرْيَةٍ اَهْلَكْنَاهَاۚ اَفَهُمْ يُؤْمِنُونَ ﴿٦﴾

6. Oysa onlardan önce helâk ettiğimiz hiçbir toplum, bu tür bir mucizeye **inanmamıştı. Şimdi** aynen onların izinden giden **bu** zalim insa**nlar mı** senin getireceğin mucizelere **inanacak?**

وَمَٓا اَرْسَلْنَا قَبْلَكَ اِلَّا رِجَالًا نُوح۪ٓي اِلَيْهِمْ فَسْـَٔلُٓوا اَهْلَ الذِّكْرِ اِنْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ﴿٧﴾

7. Ey Muhammed! **Biz senden önce de, kendilerini vahiyle desteklediğimiz** senin gibi yiyip içen, çarşı pazarlarda dolaşan ölümlü **adamlardan başkasını elçi olarak göndermedik.** Zira onlar, bütün hal ve hareketleriyle müminlere önder ve örnek olacaklardı. Ey insan-

lar! **Eğer** bu gerçeği **bilmiyorsanız,** Allah'ın gönderdiği kitap ve Peygamberleri iyi bilen dürüst ve güvenilir ilim adamlarına, yani **zikir ehline sorun.** Onlar da şahitlik edeceklerdir ki:

وَمَا جَعَلْنَاهُمْ جَسَدًا لَا يَأْكُلُونَ الطَّعَامَ وَمَا كَانُوا خَالِدِينَ ﴿٨﴾

8. Biz Peygamberleri, yiyip içmeyen olağanüstü **varlıklar olarak yaratmadık ve onlar ölümsüz** birer varlık, bir melek **de değillerdi.** Sizin gibi fani birer insan olarak ümmetlerini uyarmış ve Allah yolunda her türlü baskı ve eziyete sabırla göğüs germişlerdi.

ثُمَّ صَدَقْنَاهُمُ الْوَعْدَ فَاَنْجَيْنَاهُمْ وَمَنْ نَشَاءُ وَاَهْلَكْنَا الْمُسْرِفِينَ ﴿٩﴾

9. En sonunda, kendilerine verdiğimiz sözü gerçekleştirdik. Onları ve müminlerden **lâyık gördüklerimizi kurtardık.** Allah'a karşı gelerek **azgınlık edenleri ise,** korkunç bir azapla **helâk ettik!** Ey inkârcılar! Eğer mucize isteğinizde gerçekten samimî iseniz, dinleyin:

لَقَدْ اَنْزَلْنَا اِلَيْكُمْ كِتَابًا فِيهِ ذِكْرُكُمْ اَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿١٠﴾

10. Gerçekten Biz size, içinde şanınız bulunan muhteşem **bir Kitap indirdik.** Size, insan benliğini eğitip mükemmel bir toplum oluşturabilmek için ihtiyaç duyduğunuz her türlü hikmet, öğüt, uyarı ve ibret derslerini içinde barındıran, sizi insanlığın önderi makamına getiren, size dillere destan olacak şan, şeref, onur ve yücelik kazandıran ve hem dünyada hem âhirette kurtuluşa ermenizi sağlayan bu Kur'an'ı gönderdik. **Hâlâ aklınızı kullanmayacak mısınız?** Şimdi önünüzde iki seçenek var: Ya Kur'an'a sımsıkı sarılır kurtuluşa erersiniz, ya da onu inkâr edip zulmünüzün cezasını çekersiniz:

وَكَمْ قَصَمْنَا مِنْ قَرْيَةٍ كَانَتْ ظَالِمَةً وَاَنْشَاْنَا بَعْدَهَا قَوْمًا اٰخَرِينَ ﴿١١﴾

11. Sizden önceki çağlarda, halkı **zulüm ve haksızlık yapan nice şehirleri yerle bir ettik ve onların ardından başka toplumlar meydana getirdik.**

فَلَمَّا اَحَسُّوا بَاْسَنَا اِذَا هُمْ مِنْهَا يَرْكُضُونَ ﴿١٢﴾

12. Helâki hak eden toplumlar **azabımızın** tepelerine bineceğini **sezdikleri anda, derhal orayı terk edip kaçmaya çalışıyorlardı.** Fakat nereye yönelseler, karşılarına azap melekleri dikiliyordu:

لَا تَرْكُضُوا وَارْجِعُوا اِلٰى مَا اُتْرِفْتُمْ فِيهِ وَمَسَاكِنِكُمْ لَعَلَّكُمْ تُسْـَٔلُونَ ﴿١٣﴾

13. "Yoo, **kaçmayın, şımarıp azgınlaştığınız o servet ve saltanata ve** hiç ölmeyecekmiş gibi dayayıp döşediğiniz lüks evlerinize, villalarınıza, **saraylarınıza dönün! Çünkü siz** yaptıklarınızdan **sorguya çekileceksiniz!"**

قَالُوا يَا وَيْلَنَا اِنَّا كُنَّا ظَالِمِينَ ﴿١٤﴾

14. Artık kurtulamayacaklarını anlayınca, **"Vay başımıza gelenler! Biz gerçekten de ne zalim kimselermişiz!" diye feryat ediyorlardı.**

فَمَا زَالَتْ تِلْكَ دَعْوٰيهُمْ حَتّٰى جَعَلْنَاهُمْ حَصِيدًا خَامِدِينَ ﴿١٥﴾

15. Ve hepsini kökünden biçip yok edinceye kadar, bu feryatları sürüp giderdi. Öyle ya:

وَمَا خَلَقْنَا السَّمَاءَ وَالْاَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا لَاعِبِينَ ﴿١٦﴾

16. Biz gökleri, yeri ve bu ikisinin arasındakileri hikmet ve adaletten yoksun, anlamsız ve amaçsız, yani oyun ve **eğlence olsun diye yaratmadık ki.**

لَوْ اَرَدْنَا اَنْ نَتَّخِذَ لَهْوًا لَاتَّخَذْنَاهُ مِنْ لَدُنَّا اِنْ كُنَّا فَاعِلِينَ ﴿١٧﴾

17. Şayet bir eğlence edinmek isteseydik bunu herhâlde kendi katımızdan edinirdik, fakat böyle bir şey yapmayız!

بَلْ نَقْذِفُ بِالْحَقِّ عَلَى الْبَاطِلِ فَيَدْمَغُهُ فَاِذَا هُوَ زَاهِقٌ وَلَكُمُ الْوَيْلُ مِمَّا تَصِفُونَ ﴿١٨﴾

18. Biz varlık âleminde başıbozukluğa, adaletsizliğe ve ölçüsüzlüğe yer vermeyiz. Zulüm ve haksızlıkları eğlence izler gibi izlemeyiz. **Tam tersine,** mutlak ve değişmez gerçeklik, doğruluk demek olan **hakkı,** kötülük, çirkinlik ve eğrilik temeline dayanan **batılın tepesine çarparız da, onu paramparça eder ve böylece batıl yok olup gider.** Ey inkârcılar! Allah'a **yakıştırdığınız** uygunsuz **niteliklerden dolayı, vay hâlinize!**

وَلَهُ مَنْ فِي السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ وَمَنْ عِنْدَهُ لَا يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِهِ وَلَا يَسْتَحْسِرُونَ ﴿١٩﴾

19. Göklerde ve yerde olan herkes, O'nun aciz birer kulu**dur.** Dolayısıyla, **O'nun katında bulunan** ve müşrikler tarafından ilâhlaştırılan melek**ler, O'na kulluk etmekten** asla **kibre kapılmazlar ve** ona ibadette en ufak bir kusur işlemez, hiçbir zaman bundan **bıkıp yorulmazlar.**

يُسَبِّحُونَ الَّيْلَ وَالنَّهَارَ لَا يَفْتُرُونَ ﴿٢٠﴾

20. Gece gündüz bir an bile ara vermeden O'nun sınırsız yüceliğini tüm evrene ilan ederek **tesbih ederler.** Fakat bu nankörler, O'na kulluk etmeyi gururlarına yediremiyorlar.

اَمِ اتَّخَذُوا اٰلِهَةً مِنَ الْاَرْضِ هُمْ يُنْشِرُونَ ﴿٢١﴾

21. Yoksa onlar yeryüzünde, canlılara hayat bahşeden ve Kıyamet Günü insanları yeniden **dirilt**ip hesaba çekebil**en ilâhlar mı edindiler?** Hâlbuki:

لَوْ كَانَ فِيهِمَا اٰلِهَةٌ اِلَّا اللّٰهُ لَفَسَدَتَا فَسُبْحَانَ اللّٰهِ رَبِّ الْعَرْشِ عَمَّا يَصِفُونَ ﴿٢٢﴾

22. Göklerde ve yerde Allah'tan başka tanrılar olsaydı, aralarındaki çekişmeden dolayı **her iki âlem de yıkılıp gider** ve kâinattaki bu harika düzen görülmez**di.** Oysa gördüğünüz gibi, gökler ve yer muazzam bir düzen içerisinde varlığına devam etmektedir. **Mutlak hükümranlık sahibi olan Allah, müşriklerin** batıl **iddialarından tamamen uzaktır, yücedir.**

لَا يُسْـَٔلُ عَمَّا يَفْعَلُ وَهُمْ يُسْـَٔلُونَ ﴿٢٣﴾

23. O, yaptıklarından dolayı kimseye hesap vermez, fakat O'nun dışındaki **tüm varlıklar,** yaptıklarından Allah'a karşı **sorumludurlar.**

اَمِ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ اٰلِهَةً قُلْ هَاتُوا بُرْهَانَكُمْ هٰذَا ذِكْرُ مَنْ مَعِيَ وَذِكْرُ مَنْ قَبْلِي بَلْ اَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ الْحَقَّ فَهُمْ مُعْرِضُونَ ﴿٢٤﴾

24. Demek o müşrikler, uydurdukları sahte ilâhları ve batıl ideolojileri terk edip bir tek Allah inancını benimsedikleri takdirde, O'nun gönderdiği Kitaba göre hayatı yeni baştan kurmak zorunda kalacaklarını, böylece adalet ve eşitlik esaslarına dayalı bir toplumsal sistemde diledikleri gibi yaşayamayacaklarını çok iyi bildiklerinden, **O'ndan başka tanrılar ediniyorlar, öyle mi?**

Onlara **de ki:** "Eğer iddianızda samimî iseniz, bunun ilâhî kitaplara uygun olduğunu ispatlamak üzere **delilinizi getirin! İşte bu** tevhid inancı, **hem benimle birlikte olan** Müslüman**ların ve hem de benden önceki** Elçi**lerin** insanlık tarihi boyunca **gündeme getirdiği** ilâhî öğreti**dir."**

Ama ne var ki, onların çoğu hakikat bilgisinden yoksundurlar. Bu yüzden de önyargılarının kurbanı oluyor ve alışageldikleri kültür ve anlayışa uymadığı için, aslında aklı başında hiçbir kimsenin ilgisiz kalamayacağı bu inanç sistemine karşı **umursamaz bir tavır takınıyorlar.** Hâlbuki:

وَمَٓا اَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رَسُولٍ اِلَّا نُوحٖٓى اِلَيْهِ اَنَّهُ لَٓا اِلٰهَ اِلَّٓا اَنَا۬ فَاعْبُدُونِ ﴿٢٥﴾

25. Biz senden önce gönderdiğimiz bütün Peygamberlere, "Benden başka tanrı yoktur, öyleyse yalnızca Bana kulluk edin!" diye vahyetmiştik. Fakat o Peygamberlerin bu günkü izleyicileri, bakın bu hakikatten nasıl uzaklaşmışlar:

وَقَالُوا اتَّخَذَ الرَّحْمٰنُ وَلَدًا سُبْحَانَهُۜ بَلْ عِبَادٌ مُكْرَمُونَۙ ﴿٢٦﴾

26. Bütün sapık inanç ve ideolojiler, Allah'ın herhangi bir konuda yetersiz, aciz, muhtaç ve zayıf olduğu varsayımından yola çıkarlar. Nitekim Hristiyanlar İsa'yı Allah'ın oğlu kabul ederken, müşrikler de melekleri Allah'ın kızları saydılar ve **"Rahman çocuk edindi." dediler.** Hâşâ! Çocuk edinmek, bir acizliktir, **O** ise **her türlü** acizlik ve **noksanlıktan uzaktır, yücedir!** Onların Allah'ın oğlu olduğunu iddia ettikleri kimseler, **gerçekte** Allah tarafından ikrama lâyık görülen seçkin ve **değerli kullardır.** Öyle ki:

لَا يَسْبِقُونَهُ بِالْقَوْلِ وَهُمْ بِاَمْرِهٖ يَعْمَلُونَ ﴿٢٧﴾

27. Onlar Allah'ın hükmüne aykırı bir söz söylemezler ve yalnızca O'nun emrine göre hareket ederler.

يَعْلَمُ مَا بَيْنَ اَيْدٖيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يَشْفَعُونَۙ اِلَّا لِمَنِ ارْتَضٰى وَهُمْ مِنْ خَشْيَتِهٖ
مُشْفِقُونَ ﴿٢٨﴾

28. Allah onların geçmişte ve gelecekte, gördükleri ve göremedikleri, bildikleri ve bilmedikleri, açıkladıkları ve gizledikleri, kısacası **önlerindeki ve arkalarındaki her şeyi** tam olarak **bilmektedir.** Fakat onların bilgisi çok sınırlıdır. Bu yüzden, Allah'ın **rızasını kazanmış olanlardan başkasına şefaat edemezler.** Yani azabı hak eden kimseleri kayırıp cehennemden kurtarmak için Allah katında aracılık edemezler. Çünkü **onlar, O'nun heybetinden tir tir titrerler.**

وَمَنْ يَقُلْ مِنْهُمْ اِنّٖى اِلٰهٌ مِنْ دُونِهٖ فَذٰلِكَ نَجْزٖيهِ جَهَنَّمَۜ كَذٰلِكَ نَجْزِى الظَّالِمٖينَ۟
﴿٢٩﴾

29. Onlardan biri, "Ben de Allah'tan başka bir tanrıyım!" diyecek olsaydı, onu cehennemle cezalandırırdık. Çünkü **Biz zalimleri böyle cezalandırırız.**

اَوَلَمْ يَرَ الَّذٖينَ كَفَرُٓوا اَنَّ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضَ كَانَتَا رَتْقًا فَفَتَقْنَاهُمَاۜ وَجَعَلْنَا مِنَ
الْمَٓاءِ كُلَّ شَیْءٍ حَیٍّۜ اَفَلَا يُؤْمِنُونَ ﴿٣٠﴾

30. Kur'an'ın ilâhî bir kelam olduğunu reddeden **inkârcılar,** içinde bulundukları evren üzerinde araştırma yaparak **görüp anlamıyorlar mı ki, gökler ve yer** başlangıçta **bitişik** bir hâlde **idi de, Biz onları daha sonra** birbirinden **ayırdık ve** yine hayatın kaynağını, canlıların özelliklerini, hücrenin yapısını araştırıp görmüyorlar mı ki, Biz **her canlı varlığı sudan yarattık?**

Bugün bilim dünyasında genel kabul gören teoriye göre, evren sıfır hacimdeki ve sonsuz yoğunluktaki bir noktanın kozmik bir patlama (Big Bang) sonucunda parçalanıp dağılmasıyla meydana gelmiştir ve hâlen genişlemektedir.

Kur'an hakkında şüphe ve tereddüdü olanlar, evrendeki ayetlerle Kur'an ayetlerinin nasıl mükemmel bir uyumla örtüştüğünü görüp de, bu kitabın Allah'tan gelen bir hak olduğuna **hâlâ inanmayacaklar mı?**

وَجَعَلْنَا فِى الْاَرْضِ رَوَاسِیَ اَنْ تَمٖيدَ بِهِمْۖ وَجَعَلْنَا فٖيهَا فِجَاجًا سُبُلًا لَعَلَّهُمْ
يَهْتَدُونَ ﴿٣١﴾

31. Ve yine Biz, **yerkürenin** deprem, volkan patlaması, kıta kayması ve benzeri sebeplerle veya sistematik hareketlerindeki dengesi bozularak **insanları sarsmaması için oraya sapasağlam dağlar yerleştirdik.** Kolayca **yollarını bulabilmeleri için** orada vadiler, geçitler ve **geniş yollar meydana getirdik.**

وَجَعَلْنَا السَّمَٓاءَ سَقْفًا مَحْفُوظًاۚ وَهُمْ عَنْ اٰيَاتِهَا مُعْرِضُونَ ﴿٣٢﴾

32. Ve gökyüzünü, sapasağlam **korunan bir kubbe hâline getirdik.** Hal böyleyken, **onlar gökyüzünde** Allah'ın kudretini ve O'nun bilgisini gözler önüne seren bunca delillerden ve hayranlık verici **mucizelerden yüz çevirip geçiyorlar.** Oysaki:

وَهُوَ الَّذٖى خَلَقَ الَّيْلَ وَالنَّهَارَ وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَۜ كُلٌّ فٖى فَلَكٍ يَسْبَحُونَ ﴿٣٣﴾

33. Geceyi ve gündüzü, Güneş'i ve Ay'ı yaratan O'dur. Uzaydaki gök cisimlerinin **her biri,** kendisi için programlanmış **belli bir yörüngede yüzüp gitmektedir.**

وَمَا جَعَلْنَا لِبَشَرٍ مِنْ قَبْلِكَ الْخُلْدَۜ اَفَا۬ئِنْ مِتَّ فَهُمُ الْخَالِدُونَ ﴿٣٤﴾

34. Ey Peygamber! **Biz** sana bu dünyada ebedî bir hayat bahşetmediğimiz gibi, **senden önce de hiçbir insana ölümsüzlük vermedik.** Bundan sonra da verecek değiliz. **O hâlde, sen** vakti zamanı gelir de **ölürsen,** senin ölümünü dört gözle bekleyen **o** insa**nlar** dünyada **ebedî mi kalacaklar?** İmtihan hikmeti gereğince bir süre yaşasalar bile, eninde sonunda ölüp hesaba çekilmeyecekler mi? Unutma ki:

كُلُّ نَفْسٍ ذَٓائِقَةُ الْمَوْتِۜ وَنَبْلُوكُمْ بِالشَّرِّ وَالْخَيْرِ فِتْنَةًۜ وَاِلَيْنَا تُرْجَعُونَ ﴿٣٥﴾

35. Her can mutlaka **ölümü tadacaktır.** Allah yolunda olmasa da, mutlaka ölecektir. **Biz sizi,** yeteneklerinizi açığa çıkarmak ve olgunluk mertebelerinde yücelmenizi sağlamak üzere bazen hastalık, fakirlik, deprem gibi **kötülük** olarak bildiğiniz şey**lerle ve** bazen de sıhhat, zenginlik, güç, başarı gibi **iyilik** olarak bildiğiniz şey**lerle sınayarak imtihan ediyoruz.** Bu dünyada kısacık bir hayat yaşayacak **ve sonunda,** yaptıklarınızın karşılığını görmek üzere **Bize döneceksiniz.**

وَاِذَا رَاٰكَ الَّذٖينَ كَفَرُٓوا اِنْ يَتَّخِذُونَكَ اِلَّا هُزُوًاۜ اَهٰذَا الَّذٖى يَذْكُرُ اٰلِهَتَكُمْۚ وَهُمْ
بِذِكْرِ الرَّحْمٰنِ هُمْ كَافِرُونَ ﴿٣٦﴾

36. Ey Peygamber! **İnkârcılar seni her gördüklerinde,** "Atalarımızın yüzyıllardan beri tapındığı **ilâhlarımızı** ve şirk inancına göre oluşturduğumuz hayat tarzımızı **diline dolayan adam bu muymuş?"** diyerek **seni alaya alırlar. Oysa onlar** gerçekte **Rahman'ın** hikmetlerle dolu apaçık öğüt ve **uyarısı** olan Kitabı**nı inkâr ediyorlar.**

خُلِقَ الْاِنْسَانُ مِنْ عَجَلٍۜ سَاُو۬رٖيكُمْ اٰيَاتٖى فَلَا تَسْتَعْجِلُونِ ﴿٣٧﴾

37. Zaten **insanoğlu pek aceleci yaratılmıştır.** Sabırsızlanmayın, her şeyin bir zamanı var. Kur'an'ın ilâhî bir kitap olduğunu, nihaî zafer ve üstünlüğü müminlerin kazanacağını gözler önüne seren **delillerimi yakında size göstereceğim,** zalimlerin başına gelecek olan azabı **Benden acele istemeyin.**

وَيَقُولُونَ مَتٰى هٰذَا الْوَعْدُ اِنْ كُنْتُمْ صَادِقٖينَ ﴿٣٨﴾

38. İnkârcılar, **“Eğer dedikleriniz doğru ise, bu** savurduğunuz **tehditler ne zaman** gerçekleşecek?” **diye soruyorlar.**

لَوْ يَعْلَمُ الَّذِينَ كَفَرُوا حِينَ لَا يَكُفُّونَ عَنْ وُجُوهِهِمُ النَّارَ وَلَا عَنْ ظُهُورِهِمْ وَلَا هُمْ يُنْصَرُونَ ﴿٣٩﴾

39. Bu kâfirler, yüzlerinden ve sırtlarından cehennem **alevleri**ni **savamayacakları ve** hiçbir şekilde **yardım da göremeyecekleri zaman** başlarına gelecekleri **bir bilselerdi…**

بَلْ تَأْتِيهِمْ بَغْتَةً فَتَبْهَتُهُمْ فَلَا يَسْتَطِيعُونَ رَدَّهَا وَلَا هُمْ يُنْظَرُونَ ﴿٤٠﴾

40. Gerçek şu ki, son saat **ansızın gelip çatacak ve onları şaşkına çevirecek.** İşte o zaman **ne onu geri çevirebilecekler, ne de onlara** ikinci bir **fırsat verilecek!**

وَلَقَدِ اسْتُهْزِئَ بِرُسُلٍ مِنْ قَبْلِكَ فَحَاقَ بِالَّذِينَ سَخِرُوا مِنْهُمْ مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِؤُنَ ﴿٤١﴾

41. Ey Muhammed! **Doğrusu, senden önceki Elçilerle de alay edilmişti. Fakat onları alaya alan küstahları, sonunda alay ettikleri** o korkunç azap çepeçevre **sarıp helâk etmişti.**

قُلْ مَنْ يَكْلَؤُكُمْ بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ مِنَ الرَّحْمٰنِ بَلْ هُمْ عَنْ ذِكْرِ رَبِّهِمْ مُعْرِضُونَ ﴿٤٢﴾

42. Onlara **de ki: “Gece**leyin uyuduğunuz **ve**ya **gündüz** vakti gezip dolaştığınız bir sırada size azap etmek istese, **sizi Rahman’a karşı kim koruyabilir?** Ebette onları tehlikelerden koruyan ve nimetler içinde yaşatan Allah’tır. **Fakat onlar,** bunu bile bile **Rab’lerinin** öğüt ve **uyarısı** olan şu Kur’an’**dan yüz çeviriyorlar.**

اَمْ لَهُمْ اٰلِهَةٌ تَمْنَعُهُمْ مِنْ دُونِنَاۜ لَا يَسْتَطِيعُونَ نَصْرَ اَنْفُسِهِمْ وَلَا هُمْ مِنَّا يُصْحَبُونَ ﴿٤٣﴾

43. Yoksa onların, kendilerini Bize karşı koruyabilecek tanrıları mı var ki, bu kadar pervasızca ayetlerimizi inkâr ediyorlar? Hayır, o sözde tanrıları **kendi kendilerini bile koruyacak güce sahip değiller ve Bizim tarafımızdan bir yakınlık da göremeyecekler.**

بَلْ مَتَّعْنَا هٰؤُلَٓاءِ وَاٰبَٓاءَهُمْ حَتّٰى طَالَ عَلَيْهِمُ الْعُمُرُۜ اَفَلَا يَرَوْنَ اَنَّا نَأْتِي الْاَرْضَ نَنْقُصُهَا مِنْ اَطْرَافِهَاۜ اَفَهُمُ الْغَالِبُونَ ﴿٤٤﴾

44. Aslında Biz onları ve atalarını nimetler içinde yaşattık da, hayat gözlerinde hiç bitmeyecekmiş gibi **uzun göründü.** Sahip oldukları servet, güç ve saltanatın ebediyen süreceğini zannedip azgınlaşmaya, hiç ölmeyecekmiş gibi davranmaya başladılar. **Oysa görmüyorlar mı ki, Biz** hüküm ve kudretimizle **yeryüzüne gelip onu her yanından** nasıl peyderpey **eksiltiyoruz?**

Geçmişte yaşamış nice toplumların, azgınlıklarından dolayı yok edildiğini bilmiyorlar mı? Depremlerle, savaşlarla, toplumsal ve ekonomik krizlerle nüfuslarını nasıl kırıp dağıttığımızı, üzerlerindeki ablukayı her geçen gün daralttığımızı görmüyorlar mı? Çevrelerinden, dost ve akrabalarından birer ikişer mezara yolladıkları insanların hâlini düşünüp ibret almıyorlar mı? Bütün bunlar, yaklaşan felâketin habercisi değil mi?

Hal böyleyken, inkârcılar, hak ve hakikat karşısında hâlâ **üstün gelecekler**ini **mi** zannediyorlar?

قُلْ اِنَّمَا اُنْذِرُكُمْ بِالْوَحْيِۘ وَلَا يَسْمَعُ الصُّمُّ الدُّعَٓاءَ اِذَا مَا يُنْذَرُونَ ﴿٤٥﴾

45. Ey Peygamber! Uyarılara devam ederek **de ki: “**Ey insanlar! **Ben sizi** kendi görüşlerimle, şahsi düşüncelerimle değil, **ancak** Allah katından gelen Kur’an gibi bir **vahiyle uyarıyorum.” Ne var ki,** gerçeklere kulak tıkayan **sağırlar ne kadar uyarılsalar da,** kendilerini felâketten kurtaracak bu **çağrıyı işitmezler.** Bununla birlikte:

وَلَئِنْ مَسَّتْهُمْ نَفْحَةٌ مِنْ عَذَابِ رَبِّكَ لَيَقُولُنَّ يَا وَيْلَنَٓا اِنَّا كُنَّا ظَالِمِينَ ﴿٤٦﴾

46. Onlara Rabb’inin azabından ufacık **bir esinti bile dokunuverse, derhal “Eyvahlar olsun bize, meğer biz ne zalimmişiz!” diye feryat ederler.** Peki, Büyük Mahkemede ne yapacaklar?

وَنَضَعُ الْمَوَازِينَ الْقِسْطَ لِيَوْمِ الْقِيٰمَةِ فَلَا تُظْلَمُ نَفْسٌ شَيْـًٔاۜ وَاِنْ كَانَ مِثْقَالَ حَبَّةٍ مِنْ خَرْدَلٍ اَتَيْنَا بِهَاۜ وَكَفٰى بِنَا حَاسِبِينَ ﴿٤٧﴾

47. Hesap Günü adalet terazilerini kuracağız ve hiç kimseye en ufak bir haksızlık yapılmayacak. Öyle ki, yapılan her iyilik veya kötülük **incir çekirdeği kadar** küçük **bile olsa, onu da hesaba katacağız.**

Hesap görmek için Biz elbette **yeteriz.** İşte bunun için, kitap ve elçi göndererek insanlığı her devirde uyarmışızdır:

وَلَقَدْ اٰتَيْنَا مُوسٰى وَهٰرُونَ الْفُرْقَانَ وَضِيَٓاءً وَذِكْرًا لِلْمُتَّقِينَۙ ﴿٤٨﴾

48. Doğrusu Biz, vaktiyle **Musa ile Harun’a da,** kötülüklerden titizlikle sakınan o **takva sahipleri için** gönülleri aydınlatan **bir ışık** kaynağı **ve bir öğüt** ve hikmet kitabı **olarak** Tevrat’ı, doğruyu eğriden ayırmaya yarayan o **şaşmaz ölçüyü vermiştik.**

اَلَّذِينَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُمْ بِالْغَيْبِ وَهُمْ مِنَ السَّاعَةِ مُشْفِقُونَ ﴿٤٩﴾

49. O takva sahipleri ki, **Rab’lerine gayben,** yani O’nun zatını göremedikleri hâlde, varlığını, Rab ve İlâh olarak birliğini, sonsuz kudret ve merhametini gözler önüne seren sayısız yaratılış mucizelerini görerek iman eder, O’na yürekten bir **saygıyla bağlanır ve** ecel vaktinin gelip çatacağı o Son **Saatin korkusuyla titrerler.**

وَهٰذَا ذِكْرٌ مُبَارَكٌ اَنْزَلْنَاهُۜ اَفَاَنْتُمْ لَهُ مُنْكِرُونَ ﴿٥٠﴾

50. Ey insanlar! **İşte bu** elinizdeki Kur’an **da,** doğru yolu göstermek üzere **göndermiş olduğumuz** hayır ve **bereketlerle dolu bir** hikmet, öğüt ve **uyarı** kitabı**dır. Şimdi siz onu** bile bile **inkâr mı edeceksiniz?**

وَلَقَدْ اٰتَيْنَٓا اِبْرٰهِيمَ رُشْدَهُ مِنْ قَبْلُ وَكُنَّا بِهِ عَالِمِينَۚ ﴿٥١﴾

51. Doğrusu Biz Musa’dan çok **daha önce, İbrahim’e** üstün ahlâkî özellikler ve sağlam bir muhakeme yeteneği vererek ona da **hak ettiği olgunluğu bahşetmiştik. Onu**n buna lâyık olduğunu çok iyi **biliyorduk.**

اِذْ قَالَ لِاَبِيهِ وَقَوْمِهِ مَا هٰذِهِ التَّمَاثِيلُ الَّتِٓي اَنْتُمْ لَهَا عَاكِفُونَ ﴿٥٢﴾

52. Hani İbrahim, **babasına ve kavmine** seslenerek, **“Nedir bu tapıp durduğunuz heykeller?” demişti.**

قَالُوا وَجَدْنَٓا اٰبَٓاءَنَا لَهَا عَابِدِينَ ﴿٥٣﴾

53. Onlar da, “Atalarımızın onlara tapmakta olduğunu gördük, biz de onları körü körüne izleyip aynı putlara tapıyoruz!” **dediler.**

قَالَ لَقَدْ كُنْتُمْ اَنْتُمْ وَاٰبَٓاؤُكُمْ فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ ﴿٥٤﴾

54. İbrahim, **“O zaman siz de, atalarınız da apaçık bir sapıklık içindesiniz!” dedi.**

قَالُٓوا اَجِئْتَنَا بِالْحَقِّ اَمْ اَنْتَ مِنَ اللَّاعِبِينَ ﴿٥٥﴾

55. Onlar, “Bu sözlerinde **gerçekten ciddi misin, yoksa bizimle oyun mu oynuyorsun?” diye sordular.**

قَالَ بَلْ رَبُّكُمْ رَبُّ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ الَّذِي فَطَرَهُنَّۘ وَاَنَا عَلٰى ذٰلِكُمْ مِنَ الشَّاهِدِينَ ﴿٥٦﴾

56. İbrahim, **“Elbette** ciddi söylüyorum**!” dedi, “Sizin Rabb’iniz** şu heykeller değil, **gökleri ve yeri yoktan var eden ve tüm evrenin** gerçek sahibi, efendisi, yöneticisi ve **Rabb’i** olan Allah’**tır ve ben, buna bizzat şahitlik ederim!”**

وَتَاللّٰهِ لَاَكٖيدَنَّ اَصْنَامَكُمْ بَعْدَ اَنْ تُوَلُّوا مُدْبِرٖينَ ﴿٥٧﴾

57. Ve içinden, **“Allah’a yemin olsun ki, siz arkanızı dönüp** buradan **uzaklaşır uzaklaşmaz putlarınızın hakkından geleceğim!”** dedi.

فَجَعَلَهُمْ جُذَاذًا اِلَّا كَبٖيرًا لَهُمْ لَعَلَّهُمْ اِلَيْهِ يَرْجِعُونَ ﴿٥٨﴾

58. Böylece İbrahim, hiç kimsenin olmadığı bir saatte gizlice puthaneye girerek, eline geçirdiği bir baltayla **bütün putları paramparça etti. Fakat en büyük puta hiç dokunmadı ki,** olup bitenler hakkında bilgi edinmek üzere **o** putun tanıklığı**na başvursunlar.** Böylece, onun konuşamadığı, göremediği gerçeğini idrak edip putlara tapmaktan vazgeçsinler.

قَالُوا مَنْ فَعَلَ هٰذَا بِاٰلِهَتِنَٓا اِنَّهُ لَمِنَ الظَّالِمٖينَ ﴿٥٩﴾

59. Ertesi sabah mabede gelip putların halini gören müşrikler, **“Kim yaptı bunu ilâhlarımıza?” diye bağırdılar,** “Bunu yapan her kimse, **gerçekten çok zalim biriymiş!”**

قَالُوا سَمِعْنَا فَتًى يَذْكُرُهُمْ يُقَالُ لَهُٓ اِبْرٰهٖيمُ ﴿٦٠﴾

60. İçlerinden bazıları, **“İbrahim adında genç bir adamın putlarımız hakkında ileri geri konuştuğunu duymuştuk!” dediler,** “Bunu ondan başkası yapmış olamaz!”

قَالُوا فَاْتُوا بِهٖ عَلٰٓى اَعْيُنِ النَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَشْهَدُونَ ﴿٦١﴾

61. “Öyleyse, onu derhal yakalayıp **insanlarla yüzleştirin ki,** bu sözleri söylediğine **şahitlik etsinler!” dediler.** Böylece, İbrahim’i tutup getirdiler ve:

قَالُٓوا ءَاَنْتَ فَعَلْتَ هٰذَا بِاٰلِهَتِنَا يَٓا اِبْرٰهٖيمُ ﴿٦٢﴾

62. “Ey İbrahim, bunu ilâhlarımıza sen mi yaptın?” diye sordular.

قَالَ بَلْ فَعَلَهُ كَبٖيرُهُمْ هٰذَا فَسْـَٔلُوهُمْ اِنْ كَانُوا يَنْطِقُونَ ﴿٦٣﴾

63. Zaten bu soruyu bekleyen İbrahim, **“Hayır!” dedi, “Bunu olsa olsa, şu büyük put yapmıştır.** İnanmıyorsanız **kendilerine sorun,** tabii **eğer konuşabilirse!”**

فَرَجَعُٓوا اِلٰٓى اَنْفُسِهِمْ فَقَالُٓوا اِنَّكُمْ اَنْتُمُ الظَّالِمُونَ ﴿٦٤﴾

64. Bu sözler, beyinlerinde şimşek gibi çaktı. **Bunun üzerine,** bir an için **vicdanlarının sesine kulak vererek,** içlerinden, **“Aslında** İbrahim doğru söylüyor, bizim yaptığımız düpedüz saçmalık, bu aciz putlara tapmakla, **asıl haksız durumda olan biziz!” dediler.**

ثُمَّ نُكِسُوا عَلٰى رُؤُ۫سِهِمْ لَقَدْ عَلِمْتَ مَا هٰٓؤُ۬لَٓاءِ يَنْطِقُونَ ﴿٦٥﴾

65. Ne var ki, yüzyıllardan beri süregelen bir sistemin yanlışlığını itiraf etmek ve “dünkü çocuğun” karşısında yenilgiyi kabullenip hakikate boyun eğmek onlar için hiç de kolay değildi. Dahası, tek tanrı inancını benimsemek ve bu inanca göre hayatı yeni baştan kurmak hiç mi hiç işlerine gelmezdi. Haksızlığın, hırsızlığın, sömürünün mahkûm edildiği, dürüstlük ve erdemliliğin en yüce değer hâline geldiği, hak ve adalet prensiplerinin egemen olduğu bir toplum düzeninde yaşamak onlar için ölüm demekti. Bunun için, eski **kafalarına geri dönüp,** “Lâf cambazlığı yapma, ey İbrahim!” **dediler, “Sen de pekâlâ bilirsin ki, putlar konuşamaz!”**

قَالَ اَفَتَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللّٰهِ مَا لَا يَنْفَعُكُمْ شَيْـًٔا وَلَا يَضُرُّكُمْ ﴿٦٦﴾

66. İbrahim, **“Madem öyle!” dedi, “Ne diye Allah’ı bırakıp da, size hiçbir fayda veya zarar veremeyecek** kadar aciz olan bu **şeylere tapıyorsunuz?”**

اُفٍّ لَكُمْ وَلِمَا تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللّٰهِ اَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿٦٧﴾

67. “Güya aklı başında adamlarsınız, utanın şu hâlinizden! **Size de, Allah’ı bırakıp taptığınız şeylere de yazıklar olsun! Hâlâ aklınızı kullanmayacak mısınız?”**

قَالُوا حَرِّقُوهُ وَانْصُرُٓوا اٰلِهَتَكُمْ اِنْ كُنْتُمْ فَاعِلٖينَ ﴿٦٨﴾

68. Bunun üzerine, küfrün elebaşları halkı kışkırtarak, “Bu adamın hakaretlerine daha ne kadar sessiz kalacaksınız?” **dediler,** “Haydi durmayın, onurunuzu kurtarmak için bir şeyler **yapacaksanız,** derhal **onu ateşe atın da ilâhlarınıza arka çıkın!”**

Böylece dev bir ateş hazırladılar ve İbrahim’i mancınığa koyup ateşin ortasına attılar. Fakat bilmiyorlardı ki, Allah dilemedikçe bıçak kesemez, kurşun öldüremez, ateş yakamazdı. Nitekim:

قُلْنَا يَا نَارُ كُونٖى بَرْدًا وَسَلَامًا عَلٰٓى اِبْرٰهٖيمَ ﴿٦٩﴾

69. “Ey ateş!” dedik, “İbrahim’e serinlik ve selâmet ol!” Bir de baktılar ki İbrahim, âdeta gül bahçesine dönen ateşin ortasında Rabb’ine secde etmekteydi.

وَاَرَادُوا بِهٖ كَيْدًا فَجَعَلْنَاهُمُ الْاَخْسَرٖينَ ﴿٧٠﴾

70. Evet, bu zalimler **ona hileler, tuzaklar kurmaya çalıştılar, fakat Biz hepsini** büyük bir azapla helâk edip **yıkıma uğrattık!**

وَنَجَّيْنَاهُ وَلُوطًا اِلَى الْاَرْضِ الَّتٖى بَارَكْنَا فٖيهَا لِلْعَالَمٖينَ ﴿٧١﴾

71. Ardından da, **hem İbrahim’i hem de** kardeşinin oğlu **Lut’u** kâfirlerin elinden **kurtardık ve tüm insanlık için** hayır, mutluluk ve **bereket kaynağı kıldığımız** Şam diyarına, yani bugünkü Suriye, Filistin ve Ürdün civarındaki kutsal **topraklara ilettik.** Artık tebliğ mücadelesi bu bölgelerde yürütülecekti.

وَوَهَبْنَا لَهُٓ اِسْحٰقَ وَيَعْقُوبَ نَافِلَةً وَكُلًّا جَعَلْنَا صَالِحٖينَ ﴿٧٢﴾

72. İbrahim’i kurtarmakla kalmadık, **ona** oğulları İsmail’i, **İshak’ı ve ayrıca** torunu **Yakup’u** bir lütuf olarak **armağan ettik. Onların her birinin dürüst ve erdemli kimseler olmasını sağladık.**

وَجَعَلْنَاهُمْ اَئِمَّةً يَهْدُونَ بِاَمْرِنَا وَاَوْحَيْنَٓا اِلَيْهِمْ فِعْلَ الْخَيْرَاتِ وَاِقَامَ الصَّلٰوةِ
وَاٖيتَٓاءَ الزَّكٰوةِ وَكَانُوا لَنَا عَابِدٖينَ ﴿٧٣﴾

73. Ve onları, buyruklarımız doğrultusunda insanlığa **doğru yolu gösteren birer önder kıldık. Kendilerine iyi işler yapmayı, namazı kılmayı ve zekâtı vermeyi emrettik.** Çünkü **onlar,** gönderdiğimiz hükümler doğrultusunda yaşayarak, yalnızca **Bize kulluk eden kimselerdi.**

وَلُوطًا اٰتَيْنَاهُ حُكْمًا وَعِلْمًا وَنَجَّيْنَاهُ مِنَ الْقَرْيَةِ الَّتٖى كَانَتْ تَعْمَلُ الْخَبَٓائِثَ
اِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمَ سَوْءٍ فَاسِقٖينَ ﴿٧٤﴾

74. Lut’a da katımızdan **ilim ve hikmet bahşettik ve onu, çirkin işler yapmayı alışkanlık hâline getiren bir toplumun elinden kurtardık.** Kadınları bırakıp erkeklere yönelen bu azgın halkı ise, tamamen helâk ettik. Çünkü **onlar, gerçekten de yoldan çıkmış ahlâksız bir toplumdu.**

وَاَدْخَلْنَاهُ فٖى رَحْمَتِنَا اِنَّهُ مِنَ الصَّالِحٖينَ ﴿٧٥﴾

75. Böylece, Lut'u da lütuf ve **rahmetimiz**i hak eden kullarımız arasın**a kattık. O,** gerçekten çok **dürüst ve erdemli bir kimseydi.**

وَنُوحًا اِذْ نَادٰى مِنْ قَبْلُ فَاسْتَجَبْنَا لَهُ فَنَجَّيْنَاهُ وَاَهْلَهُ مِنَ الْكَرْبِ الْعَظِيمِۚ ﴿٧٦﴾

76. Nuh'a da ilim ve hikmet verdik. **Hani** Nuh İbrahim'den yıllar **önce,** "Ey Rabb'im, kâfirlerle mücadelemde yenik düştüm, bana yardım et!" diye **dua etmişti. Biz de çağrısına cevap vererek hem onu, hem de onunla birlikte olanları** Nuh tufanı denen **o büyük felaketten kurtardık.**

وَنَصَرْنَاهُ مِنَ الْقَوْمِ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِاٰيَاتِنَاۜ اِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمَ سَوْءٍ فَاَغْرَقْنَاهُمْ اَجْمَعِينَ ﴿٧٧﴾

77. Ve ayetlerimizi yalanlamaya kalkışan topluma karşı onu destekledik. Gerçekten onlar, tepeden tırnağa **kötülüğe batmış bir toplumdu. Bu yüzden hepsini** korkunç bir tufanla sulara batırıp **boğuverdik.**

وَدَاوُدَ وَسُلَيْمٰنَ اِذْ يَحْكُمَانِ فِى الْحَرْثِ اِذْ نَفَشَتْ فِيهِ غَنَمُ الْقَوْمِۚ وَكُنَّا لِحُكْمِهِمْ شَاهِدِينَۙ ﴿٧٨﴾

78. Davud'a ve oğlu **Süleyman'a da** ilim ve hikmet vermiştik. **Hani onlar, bir topluluğa ait koyun sürüsünün geceleyin gir**ip ürünlerini harap et**tiği bir ekin tarlası hakkında hüküm vermişlerdi. Biz, onların hüküm** verirken doğru ve adalete uygun yargıya varabilmek için ne büyük çaba harcadıklarını, insanların haklarını korumak için ne kadar özen gösterdik**lerini görüyorduk.**

Bir adamın koyunları, geceleyin yanlışlıkla komşu tarlaya girip bütün ürünleri tahrip etmişti. Davud, tahrip edilen ürünlerin değerine eşit miktarda hayvanın tarla sahibine tazminat olarak verilmesine hükmetti.

فَفَهَّمْنَاهَا سُلَيْمٰنَۚ وَكُلًّا اٰتَيْنَا حُكْمًا وَعِلْمًاۘ وَسَخَّرْنَا مَعَ دَاوُدَ الْجِبَالَ يُسَبِّحْنَ وَالطَّيْرَۜ وَكُنَّا فَاعِلِينَ ﴿٧٩﴾

79. Bunun üzerine, henüz genç yaştaki **Süleyman'a, bu** dava hakkında en âdilâne **çözümü ilham ettik.**

Süleyman babasının huzuruna gelerek, "Bence sürüyü bir yıllığına tarla sahibine verelim. Bu zaman zarfında koyunların sütü, doğuracağı yavrular, yünü vs. onun olsun. Bu arada, tarlayı da onarıp eski hâline getirmesi için sürü sahibine verelim. Böylece hem tarla sahibinin uğradığı kayıp telâfi edilmiş, hem de sürü sahibi mağdur edilmemiş olur." dedi. Bu hükmün daha âdil olduğunu gören Davud, kararını değiştirdi.

Gerçi Davud'un verdiği karar da yanlış değildi. Çünkü **Biz her ikisine de sağlam bir muhakeme yeteneği ve ilim bahşetmiştik.** Öyle ki;

Davud ile beraber sınırsız kudret ve yüceliğimizi dile getirip **tesbih etmekte olan dağları,** taşları **ve** hatta **kuşları** onun çağrısına **boyun eğdirmiştik.** Davud insanın ruhunu okşayan içli sesiyle Zebur'dan ayetler okurken, etrafında toplanan kuşların cıvıltılarına karışan nağmeleri dağlarda perde perde yankılanıyor, Allah'ın kudret ve egemenliğini tüm evrene ilân eden bir zikir olarak semalara yükseliyordu.

Evet, bütün bunları **Biz yapıyorduk.** Ve Davud gibi Allah'a yönelirseniz, size de aynı nimetleri veririz.

وَعَلَّمْنَاهُ صَنْعَةَ لَبُوسٍ لَكُمْ لِتُحْصِنَكُمْ مِنْ بَأْسِكُمْۚ فَهَلْ اَنْتُمْ شَاكِرُونَ ﴿٨٠﴾

80. Ayrıca Davud'a, demiri eritip şekillendirme imkân ve becerisi vererek **savaşta sizi** düşman saldırısından **koruyacak** örme **zırh yapma sanatını öğrettik.** İşte Biz, insanoğlunu böyle üstün yeteneklerle donattık. **Fakat siz,** bunca nimetler karşısında Rabb'inize gereğince **şükrediyor musunuz?**

وَلِسُلَيْمٰنَ الرِّيحَ عَاصِفَةً تَجْرِى بِاَمْرِهِٓ اِلَى الْاَرْضِ الَّتِى بَارَكْنَا فِيهَاۜ وَكُنَّا بِكُلِّ شَىْءٍ عَالِمِينَ ﴿٨١﴾

81. Ve Süleyman'a, coşkun rüzgârları kontrol altına alıp dilediği yönde estirme gücü bahşettik. Öyle ki, bu rüzgârlarla akıp giden yelkenli gemiler, **onun kontrolü altında** dünyanın dört bir yanından taşıdığı hesapsız zenginlikleri yüklenerek, her karış toprağını nimet ve **bereketlerle donattığımız ülkeye,** yani Peygamberler diyarı Filistin'e **doğru akıp giderlerdi.** Evet, **Biz her şeyi** en mükemmel şekilde **bilmekteyiz.**

وَمِنَ الشَّيَاطِينِ مَنْ يَغُوصُونَ لَهُ وَيَعْمَلُونَ عَمَلًا دُونَ ذٰلِكَۚ وَكُنَّا لَهُمْ حَافِظِينَۙ ﴿٨٢﴾

82. Ve cin **şeytanlar**ından **bir kısmını da** onun buyruğuna vermiştik. Bunlar, **onun için dalgıçlık yap**arak denizin altından inci ve mercan çıkar**ıyor, bundan başka** inşaat, oymacılık gibi ustalık gerektiren **işler yapıyorlardı.** İşte **bu** şeytan**ları** da **gözetim altında tutan,** gerçekte yine **Bizdik.**

وَاَيُّوبَ اِذْ نَادٰى رَبَّهُٓ اَنِّى مَسَّنِىَ الضُّرُّ وَاَنْتَ اَرْحَمُ الرَّاحِمِينَۚ ﴿٨٣﴾

83. Eyyub'a da Peygamberlik vermiş ve zorluklar karşısında sabredip direnme konusunda onu müminlere örnek kılmıştık. **Hani o Rabb'ine** el açıp yalvararak, "Ey, Rabb'im!" diye **seslenmişti, "Başıma** öyle **çetin bir belâ gelip çattı** ki, ailemi, malımı-mülkümü ve sağlığımı tamamen kaybettim! Elimden tut, bana yardım et ya Rab! Şüphesiz **sen, merhamet edenlerin en merhametlisisin."**

فَاسْتَجَبْنَا لَهُ فَكَشَفْنَا مَا بِهِ مِنْ ضُرٍّ وَاٰتَيْنَاهُ اَهْلَهُ وَمِثْلَهُمْ مَعَهُمْ رَحْمَةً مِنْ عِنْدِنَا وَذِكْرٰى لِلْعَابِدِينَ ﴿٨٤﴾

84. Biz de onun duasını kabul etmiş ve başındaki sıkıntıları gidermiştik. Sonra da katımızdan bir rahmet ve kulluk edenlere öğüt verici bir hatıra olmak üzere, ona malını mülkünü, **ailesini ve bir o kadarını daha vermiştik.**

وَاِسْمٰعِيلَ وَاِدْرِيسَ وَذَا الْكِفْلِۜ كُلٌّ مِنَ الصَّابِرِينَۚ ﴿٨٥﴾

85. İsmail'e, İdris'e ve Zülküf olarak da bilinen **Zülkifl'e de** katımızdan ilim ve hikmet vermiştik. Bunların **hepsi de** zorluk ve sıkıntılara karşı **sabırla göğüs geren kimselerdi.**

وَاَدْخَلْنَاهُمْ فِى رَحْمَتِنَاۜ اِنَّهُمْ مِنَ الصَّالِحِينَ ﴿٨٦﴾

86. Bu yüzden **onları** lütuf ve **rahmetimiz**i hak eden kullarımızın için**e kattık. Gerçekten onlar,** son derece **dürüst ve erdemli kimselerdi.**

وَذَا النُّونِ اِذْ ذَهَبَ مُغَاضِبًا فَظَنَّ اَنْ لَنْ نَقْدِرَ عَلَيْهِ فَنَادٰى فِى الظُّلُمَاتِ اَنْ لَٓا اِلٰهَ اِلَّٓا اَنْتَ سُبْحَانَكَۗ اِنِّى كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَۚ ﴿٨٧﴾

87. Yaptığı hata yüzünden büyük bir balık tarafından yutulan ve üç gün boyunca balığın karnında kaldıktan sonra lütfumuz sayesinde kurtulan **Zünnun** (Balık Sahibi) lakaplı Yunus'**a da** katımızdan ilim ve hikmet vermiştik. **Hani** Yunus, bütün öğüt ve uyarılara rağmen bir türlü doğru yola gelmeyen kavminin inkârcı ve alaycı tutu-

mu karşısında **öfkeye kapılarak** iznimizi almadan görev yerini terk edip **gitmişti.** Bu davranışından dolayı **kendisini** cezalandırıp **sıkıntıya düşüreceğimizi hiç hesaba katmamıştı. Böylece,** kasabadan ayrılıp deniz kenarına gitti. Bir yolcu gemisine binip denize açıldı. Fakat aniden gemi batma tehlikesiyle karşı karşıya kaldı. Bunu aralarında günahkâr bir kişinin bulunmasına bağlayan gemiciler, “Gelin aramızda kura çekelim de, bu felâketin kimin yüzünden geldiğini bulup onu gemiden atalım!” dediler. Çekilen kura sonucu Yunus denize atılıp da büyük bir balık tarafından yutulunca, **karanlıklar içerisinde** Rabb’ine el açıp şöyle **yakardı: “**Ey yüce Rabb’im, **Senden başka ilâh yoktur.** Acziyetimi itiraf ediyor ve senin sonsuz merhametine sığınıyorum. **Sen** eksiklik ve **noksanlık** ifade edebilecek bütün sıfatlar**dan uzaksın,** insan hayalinin ulaşabileceği her türlü tasavvurun üstünde ve ötesinde, **yüceler yücesisin! Doğrusu ben,** emrini göz ardı etmekle kendime **zulmettim!”**

فَاسْتَجَبْنَا لَهُ وَنَجَّيْنَاهُ مِنَ الْغَمِّ وَكَذٰلِكَ نُنْجِى الْمُؤْمِنِينَ ﴿٨٨﴾

88. Biz de onun duasını kabul ettik ve içine düştüğü **o sıkıntıdan onu kurtardık. İşte Biz, inananları böyle kurtarırız.**

وَزَكَرِيَّا اِذْ نَادٰى رَبَّهُ رَبِّ لَا تَذَرْنِى فَرْدًا وَاَنْتَ خَيْرُ الْوَارِثِينَ ﴿٨٩﴾

89. Ve hani Zekeriya Rabb’ine el açıp yalvararak, **“Ey Rabb’im!” diye seslenmişti, “Beni** bu çetin mücadelemde **yapayalnız** ve yardımcısız **bırakma.** Çünkü bu ümmetin, ona yeni bir ruh kazandıracak tertemiz bir nesle ihtiyacı var. Bana katından, tevhid sancağını omuzlayacak hayırlı bir nesil, gözümü arkada bırakmayacak güvenilir bir yardımcı, bir dost ihsan eyle ya Rab! Ben ümmetimi, ailemi, malımı mülkümü sana emanet ediyorum. Senden başka tüm varlıklar fânidir. Herkes göçüp gittikten sonra baki kalan, her şeyin vârisi olan ancak sensin ve **sen vârislerin en hayırlısısın.”**

فَاسْتَجَبْنَا لَهُ وَوَهَبْنَا لَهُ يَحْيٰى وَاَصْلَحْنَا لَهُ زَوْجَهُ اِنَّهُمْ كَانُوا يُسَارِعُونَ فِى
الْخَيْرَاتِ وَيَدْعُونَنَا رَغَبًا وَرَهَبًا وَكَانُوا لَنَا خَاشِعِينَ ﴿٩٠﴾

90. Bunun üzerine, onun duasını kabul ettik. Çocuk doğuramayacak durumda olan **hanımını iyileştirdik ve ona** hayırlı bir evlat olarak **Yahya’yı armağan ettik. Gerçekten de onlar, iyilik yapmakta birbirleriyle yarışan,** rahmetimizi **umarak ve** azabımızdan **korkarak Bize yalvarıp yakaran ve** emirlerimize **saygıyla boyun eğen kimselerdi.**

وَالَّتِى اَحْصَنَتْ فَرْجَهَا فَنَفَخْنَا فِيهَا مِنْ رُوحِنَا وَجَعَلْنَاهَا وَابْنَهَا اٰيَةً
لِلْعَالَمِينَ ﴿٩١﴾

91. Ve o iffetini koruyan Meryem’**e de** katımızdan ilim ve hikmet bahşetmiştik. Tertemiz ahlâkının mükâfatı olarak da, **ona** babasız bir çocuk hediye etmek için **ruhumuzdan** hayat **üflemiş ve hem onu hem de oğlunu,** yani İsa Peygamberi **tüm insanlığa** sonsuz ilim, kudret ve rahmetimizi gösteren apaçık **birer delil kılmıştık.**

اِنَّ هٰذِهِ اُمَّتُكُمْ اُمَّةً وَاحِدَةً وَاَنَا رَبُّكُمْ فَاعْبُدُونِ ﴿٩٢﴾

92. Ey insanlar! **İşte sizin** birer ferdi olmakla yükümlü olduğunuz **milletiniz,** yukarıdan beri anlatılan Peygamberlerin temsil ettiği ve aynı Allah’a, aynı kitaplara, aynı Peygamberlere inanan ve tevhid inancı etrafında kenetlenen **bu biricik millettir ve Ben de sizin Rabb’inizim, öyleyse** yalnızca **Bana kulluk edin!**

وَتَقَطَّعُوا اَمْرَهُمْ بَيْنَهُمْ كُلٌّ اِلَيْنَا رَاجِعُونَ ﴿٩٣﴾

93. Ama gel gör ki, bu Peygamberlerin izinden gittiğini iddia edenler, **aralarındaki bu birliği bozup paramparça ettiler!** Oysa **hepsi** dönüp dolaşıp **Bizim huzurumuza gelecektir.** İşte O Gün:

فَمَنْ يَعْمَلْ مِنَ الصَّالِحَاتِ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَا كُفْرَانَ لِسَعْيِهِ وَاِنَّا لَهُ كَاتِبُونَ ﴿٩٤﴾

94. Her kim —Allah’ın ayetlerine **iman etmiş olmak şartıyla— güzel ve yararlı davranışlar ortaya koyarsa, elbette emekleri boşa gitmeyecektir.** Çünkü Biz, yapılan iyilik ve kötülüklerin **hepsini bir bir kaydediyoruz.**

İnkâr edenlere gelince, onlar da zulüm ve haksızlıklarının cezasını kısmen dünyada çekecekler. Fakat asıl cezayı öte dünyada görecekler:

وَحَرَامٌ عَلٰى قَرْيَةٍ اَهْلَكْنَاهَا اَنَّهُمْ لَا يَرْجِعُونَ ﴿٩٥﴾

95. Bizim helâk ettiğimiz bir toplumun, mahşer günü Bize **dönmemesi** ve yaptıkları kötülüklerin hesabını vermemesi **mümkün değildir.**

Bu ayeti şöyle anlamak da mümkündür:

Bizim helâk ettiğimiz bir toplumun, bir daha dünya hayatına **dönmesi asla mümkün değildir.**

حَتّٰى اِذَا فُتِحَتْ يَاْجُوجُ وَمَاْجُوجُ وَهُمْ مِنْ كُلِّ حَدَبٍ يَنْسِلُونَ ﴿٩٦﴾

96. Ta ki Ye’cüc ve Me’cüc denilen istilâcı toplumları dizginleyen setler yıkılıp **açılınca,** emperyalist devletler ve uluslararası sömürü şirketleri dünyayı ele geçirmek üzere akla hayale gelmedik yol ve yöntemler kullanarak **her tepeden** akın akın mazlum halkların üzerine **saldıracaklar.** Böylece insanlık, tüm dünyayı kuşatan müthiş bir bunalım ve kargaşanın pençesine düşecek.

وَاقْتَرَبَ الْوَعْدُ الْحَقُّ فَاِذَا هِىَ شَاخِصَةٌ اَبْصَارُ الَّذِينَ كَفَرُوا يَا وَيْلَنَا قَدْ كُنَّا فِى
غَفْلَةٍ مِنْ هٰذَا بَلْ كُنَّا ظَالِمِينَ ﴿٩٧﴾

97. İşte o zaman, gerçekleşeceğinde asla kuşku olmayan o **vaad,** yani kıyamet vakti **yaklaşmış demektir.** Kıyamet kopunca tüm insanlar yeniden diriltilip Rab’lerinin huzuruna getirilecekler. **İşte o anda, inkârcıların gözleri** korku ve dehşetle **yerinden fırlayacak ve “Vay başımıza gelenlere!”** diye feryat edecekler, **“Biz** nasıl oldu da, **buna karşı** böylesine **umursamaz davrandık. Yok yok, aslında** düpedüz **zalim kimselerdik biz!”** diyecekler. Fakat son pişmanlık fayda vermeyecek.

اِنَّكُمْ وَمَا تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللّٰهِ حَصَبُ جَهَنَّمَ اَنْتُمْ لَهَا وَارِدُونَ ﴿٩٨﴾

98. Allah onlara, “Ey zalimler!” diye seslenecek, **“Siz ve Allah’tan başka taptığınız** putlar, düzmece tanrılar, ilâhlık taslayanlar; hepiniz **cehennem odunusunuz ve** bir daha asla çıkmamak üzere **oraya gireceksiniz!”**

لَوْ كَانَ هٰٓؤُلَٓاءِ اٰلِهَةً مَا وَرَدُوهَا وَكُلٌّ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٩٩﴾

99. “Allah’a itaat edercesine sözünü dinlediğiniz, emrine itaat ettiğiniz **şu** zalim insa**nlar** neyin doğru neyin eğri olduğunu belirleme konusunda yetki sahibi birer otorite, yani **tanrı olsalardı, cehenneme girmezlerdi. Oysa** işte **hepiniz** ateşe giriyorsunuz, üstelik **sonsuza dek orada kalacaksınız!”**

لَهُمْ فِيهَا زَفِيرٌ وَهُمْ فِيهَا لَا يَسْمَعُونَ ﴿١٠٠﴾

100. Onlar orada, acı ve ıstırap içinde çocuklar gibi hıçkıra hıçkıra ağlayacaklar. Cehennemin alevleri arasında **öyle** feci bir şekilde **iç çekecekler ki... Orada,** feryat ve iniltiden başka **bir şey duymayacaklar.**

اِنَّ الَّذِينَ سَبَقَتْ لَهُمْ مِنَّا الْحُسْنٰى اُولٰٓئِكَ عَنْهَا مُبْعَدُونَ ﴿١٠١﴾

101. İman edip güzel işler yaptıkları için **tarafımızdan kendilerine en güzel** mükâfat **takdir edilmiş olanlara gelince, onlar cehennemden uzak tutulacaklardır.** Öyle ki:

لَا يَسْمَعُونَ حَسٖيسَهَاۚ وَهُمْ فٖى مَا اشْتَهَتْ اَنْفُسُهُمْ خَالِدُونَۚ ﴿١٠٢﴾

102. Onun o korkunç **uğultusunu işitmeyecekler** bile. **Canlarının çektiği** sonsuz nimetler **içerisinde, sonsuza dek** orada yaşayıp gidecekler.

لَا يَحْزُنُهُمُ الْفَزَعُ الْاَكْبَرُ وَتَتَلَقّٰيهِمُ الْمَلٰٓئِكَةُۜ هٰذَا يَوْمُكُمُ الَّذٖى كُنْتُمْ تُوعَدُونَ ﴿١٠٣﴾

103. Kâfirleri dehşete düşüren **o büyük korku, onları üzmeyecek. Melekler onları, "Size söz verilen** mutlu **gün işte bu**gündür!" müjdesiyle **karşılayacaklar.**

يَوْمَ نَطْوِى السَّمَٓاءَ كَطَیِّ السِّجِلِّ لِلْكُتُبِۜ كَمَا بَدَاْنَٓا اَوَّلَ خَلْقٍ نُعٖيدُهُۜ وَعْدًا عَلَيْنَاۜ اِنَّا كُنَّا فَاعِلٖينَ ﴿١٠٤﴾

104. O gün kâinatı, kitap sayfalarını dürüp katlar gibi düreceğiz. Onu başlangıçta nasıl yoktan var ettiysek, aynen öyle, fakat farklı özelliklerle **yeniden yaratacağız. Bu,** yerine getirmeyi **taahhüt ettiğimiz bir sözdür. Biz** elbette sözümüzde duracak, bunu **mutlaka yapacağız!"** Nitekim daha öncekilere de aynı sözü vermiştik:

وَلَقَدْ كَتَبْنَا فِى الزَّبُورِ مِنْ بَعْدِ الذِّكْرِ اَنَّ الْاَرْضَ يَرِثُهَا عِبَادِىَ الصَّالِحُونَ ﴿١٠٥﴾

105. Andolsun Biz, diğer bir adı da **Zikir** olan hikmetli öğüt ve uyarılarla dolu Tevrat'ı gönderdik**ten sonra Zebur'da da** şöyle **yazdık: "Yeryüzüne,** ancak ayetlerime iman eden **dürüst ve erdemli kullarım vâris olacak** ve sonunda cennet yurdu onların ebedî vatanı olacaktır."

اِنَّ فٖى هٰذَا لَبَلَاغًا لِقَوْمٍ عَابِدٖينَۜ ﴿١٠٦﴾

106. İşte bu anlatıla**nlarda,** yalnızca Allah'a **kulluk ed**erek huzura, mutluluğa ulaşmak isteye**n bir toplum için,** doğru yola ileten nice **öğütler vardır.**

وَمَٓا اَرْسَلْنَاكَ اِلَّا رَحْمَةً لِلْعَالَمٖينَ ﴿١٠٧﴾

107. Ey Muhammed! **Biz seni** başka bir amaçla değil, **ancak âlemlere** ve tüm yaratılmışlara **rahmet** ve bereketimizi ihsan etmek ve böylece insanlığı inkâr ve cehalet karanlığından kurtararak hem dünyada hem âhirette mutluluğa ulaştırmak **için gönderdik.**

قُلْ اِنَّمَا يُوحٰٓى اِلَىَّ اَنَّمَٓا اِلٰهُكُمْ اِلٰهٌ وَاحِدٌۚ فَهَلْ اَنْتُمْ مُسْلِمُونَ ﴿١٠٨﴾

108. O hâlde, tüm insanlığa seslenerek **de ki:** "Ey insanlar! **Bana ancak, ilâhınızın** eşi ve ortağı olmayan **tek bir İlâh olduğu vahyedilmiştir.** Bana bildirilen en temel hakikat budur. **O hâlde, siz de** Müslüman olarak **Rabb'inize** yürekten **boyun eğmek istemez misiniz?"**

فَاِنْ تَوَلَّوْا فَقُلْ اٰذَنْتُكُمْ عَلٰى سَوَٓاءٍۜ وَاِنْ اَدْرٖٓى اَقَرٖيبٌ اَمْ بَعٖيدٌ مَا تُوعَدُونَ ﴿١٠٩﴾

109. Eğer inat edip **yüz çevirirlerse,** onlara **de ki: "Ben size** Rabb'imin mesajını **olduğu gibi duyurdum. Fakat size vadedilen** azap **yakın mıdır uzak mıdır,** bunu **bilemem.** Onun için, bir an önce zulüm ve haksızlıklara son verip Rabb'inize yönelmenizi tavsiye ederim."

اِنَّهُ يَعْلَمُ الْجَهْرَ مِنَ الْقَوْلِ وَيَعْلَمُ مَا تَكْتُمُونَ ﴿١١٠﴾

110. "Hiç kuşkusuz O, açıktan söylenen sözleri de bilir, içinizde gizlediğiniz gizli niyet ve düşüncelerinizi **de bilir."**

وَاِنْ اَدْرٖى لَعَلَّهُ فِتْنَةٌ لَكُمْ وَمَتَاعٌ اِلٰى حٖينٍ ﴿١١١﴾

111. "Yaptığınız bunca kötülüklere rağmen hâlâ helak edilmemiş olmanız sizi sevindirmesin. **Bilmiyorum, belki de** başınıza gelecek azabın ertelenmesi **sınanmanız ve** ecel denilen **süre gelip çatıncaya kadar** dünyada **yaşatılmanız içindir."**

قَالَ رَبِّ احْكُمْ بِالْحَقِّۜ وَرَبُّنَا الرَّحْمٰنُ الْمُسْتَعَانُ عَلٰى مَا تَصِفُونَ ﴿١١٢﴾

112. Peygamber, son uyarılarını yaptıktan sonra Rabb'ine el açıp yalvararak **"Ey Rabb'im!" dedi,** "Artık **adaletinle** aramızda **hükmünü ver!"** Ve inkârcılara seslenerek, "Ey zalimler!" diye haykırdı, **"Bizim Rabb'imiz,** tövbe eden kullarını bağışlayan sonsuz kudret ve merhamet sahibi **Rahman'dır!** Ama siz, "Allah kendisine ortaklar edinmiştir!" "O, kitap ve Peygamber göndermez, insanı başıboş bırakmıştır!" "Bizleri öldükten sonra dirilip hesaba çekmeyecektir!" "İnsanı herhangi bir ahlâkî kayıtla sınırlandırmamıştır!" diyorsunuz. Allah hakkında **uydurduğunuz** bu iftiralar **karşısında, ancak O'nun yardımına sığınırız biz!"**

سُورَةُ الْحَجِّ ﴿٢٢﴾

22. HAC SURESİ

Büyük bir kısmı Mekke döneminin sonunda, bazı ayetleri de hicret esnasında ve hicretten sonra indirilmiştir. Yirmi yedinci ayet ve devamında hac ibadetinden söz edildiği için bu adı almıştır. 78 ayettir.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحٖيمِ

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

يَٓا اَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمْۚ اِنَّ زَلْزَلَةَ السَّاعَةِ شَیْءٌ عَظٖيمٌ ﴿١﴾

1. Ey insanlar, Rabb'inize karşı gelmek**ten sakının! Çünkü kıyametin sarsıntısı gerçekten çok şiddetlidir.** Öyle ki:

يَوْمَ تَرَوْنَهَا تَذْهَلُ كُلُّ مُرْضِعَةٍ عَمَّٓا اَرْضَعَتْ وَتَضَعُ كُلُّ ذَاتِ حَمْلٍ حَمْلَهَا وَتَرَى النَّاسَ سُكَارٰى وَمَا هُمْ بِسُكَارٰى وَلٰكِنَّ عَذَابَ اللّٰهِ شَدٖيدٌ ﴿٢﴾

2. Onu gördüğünüz gün, her emzikli kadın kucağında **emzirmekte olduğu** yavrusu**nu bırakıp kaçacak ve her hamile kadın** korku ve dehşetten **çocuğunu düşürecek.** Öyle ki, o an hâllerini görsen **insanları sarhoş sanırsın.** Oysa sarhoş değiller, **fakat Allah'ın azabı çok çetindir.** Hal böyleyken:

وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يُجَادِلُ فِى اللّٰهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ وَيَتَّبِعُ كُلَّ شَيْطَانٍ مَرٖيدٍۙ ﴿٣﴾

3. İnsanlardan öyleleri var ki, doğru ve geçerli **bir bilgiye dayanmaksızın Allah hakkında** körü körüne ve inatla **tartışmaya girişir. Nerede** isyankâr, **azgın bir** insan veya cin **şeytanı varsa, hep onun peşinden gider.** Oysaki:

كُتِبَ عَلَيْهِ اَنَّهُ مَنْ تَوَلَّاهُ فَاَنَّهُ يُضِلُّهُ وَيَهْدٖيهِ اِلٰى عَذَابِ السَّعٖيرِ ﴿٤﴾

4. Şeytanlarla ilgili olarak şu değişmez yasa **takdir edilmiştir: Her kim onları** sever, destekler ve **kendisine** yönetici, yardımcı ve **dost edinirse, bu şeytanlar onu doğru yoldan çıkaracak ve** cehennemdeki o **alevli azaba sürükleyecektir.**

يَٓا اَيُّهَا النَّاسُ اِنْ كُنْتُمْ فٖى رَيْبٍ مِنَ الْبَعْثِ فَاِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ مِنْ نُطْفَةٍ ثُمَّ مِنْ عَلَقَةٍ ثُمَّ مِنْ مُضْغَةٍ مُخَلَّقَةٍ وَغَيْرِ مُخَلَّقَةٍ لِنُبَيِّنَ لَكُمْۜ

5. Ey insanlar! Eğer ölümden sonra yeniden **diriliş konusunda** herhangi **bir şüpheniz varsa,** kendi yaratılışınıza bir bakın:

Hiç kuşkusuz biz sizi ilkönce atanız Âdem'de olduğu gibi **topraktan** yarattık. Vücudunuzu meydana getiren temel elementleri de aynı şekilde topraktaki minerallerden meydana getirdik. Daha **sonra** bu mineralleri babanızın vücudunda birçok kimyasal işlemlerden geçirerek sperm denilen nutfeyi yarattık. Böylece bu **nutfede** buluna**n** yüz milyonlarca yumurtadan bir tanesini annenizin yumurtasıyla birleştirip dölleyerek ilk hücrenizi oluşturduk. Daha **sonra** bu hücreyi ikiye, dörde, sekize, on altıya... bölüp çoğaltarak alaka denilen embriyoyu yarattık. Rahim kanalından girerek rahmin arka duvarına sülük gibi yapışıp orada asılı duran bu kan pıhtısı görünümündeki **alakadan,** birkaç santim boyundaki et parçasını yarattık. Bundan **sonra da,** temel unsurları bakımından **yaratılışı** kısmen **tamamlanmış,** fakat bütün organlarıyla henüz **tamamlanmamış** olan bu **bir çiğnem et parçasından,** cenin denilen minicik varlığı **yarattık** ve bu yaratılışı size böyle ayrıntılarıyla anlattık **ki,** Kur'an'ın ilâhî bir kelam olduğunu, hiçbir şüpheye meydan vermeyecek biçimde **size açıkça gösterelim.** Cenin hâlinden sonraki aşamalara gelince:

وَنُقِرُّ فِي الْاَرْحَامِ مَا نَشَٓاءُ اِلٰٓى اَجَلٍ مُسَمًّى ثُمَّ نُخْرِجُكُمْ طِفْلًا ثُمَّ لِتَبْلُغُٓوا
اَشُدَّكُمْۚ

Bu ceninlerden sağlıklı bir şekilde doğmasını **dilediklerimizi belirli bir vakte kadar rahimlerde tutar,** zamanı gelince de **sizi bir bebek olarak** dünyaya **getiririz. Sonra da ergenlik çağınıza erişinceye kadar** sizi besleyip büyütürüz.

وَمِنْكُمْ مَنْ يُتَوَفّٰى وَمِنْكُمْ مَنْ يُرَدُّ اِلٰٓى اَرْذَلِ الْعُمُرِ لِكَيْلَا يَعْلَمَ مِنْ بَعْدِ عِلْمٍ
شَيْـًٔاۜ

İçinizden bazıları daha genç yaşta **hayata gözlerini yumar, kimileriniz de bildiği şeyleri** dahi **bilemez hâle geleceği, ömrünün en düşkün** ve perişan **çağına kadar yaşatılır.** Dış dünyanızdaki yaratılış delillerine gelince:

وَتَرَى الْاَرْضَ هَامِدَةً فَاِذَٓا اَنْزَلْنَا عَلَيْهَا الْمَٓاءَ اهْتَزَّتْ وَرَبَتْ وَاَنْبَتَتْ مِنْ كُلِّ زَوْجٍ
بَهٖيجٍ ﴿٥﴾

Kış mevsiminin sonunda, **yeryüzünü** bitki örtüsü ölmüş, **kupkuru bir hâlde görürsün. Fakat oraya** bahar yağmurlarıyla birlikte **su indirdiğimizde,** düne kadar hayattan eser olmayan o yerde toprak birdenbire **coşup harekete geçer,** altındaki tohumların çatlamasıyla öbek öbek **kabarır ve her güzel çiftten** renk renk, çeşit çeşit **ürünler yetiştirir."**

ذٰلِكَ بِاَنَّ اللّٰهَ هُوَ الْحَقُّ وَاَنَّهُ يُحْيِ الْمَوْتٰى وَاَنَّهُ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدٖيرٌۙ ﴿٦﴾

6. İşte bütün **bu** mucizelerin her an gözlerinizin önünde yaşanması, **şunun** iyice bilinmesi **içindir ki, Allah hakkın** ve hakikatin **ta kendisidir. O ölüleri yeniden diriltecektir ve O'nun her şeye gücü yeter.**

وَاَنَّ السَّاعَةَ اٰتِيَةٌ لَا رَيْبَ فٖيهَاۙ وَاَنَّ اللّٰهَ يَبْعَثُ مَنْ فِي الْقُبُورِ ﴿٧﴾

7. Ve geleceğinde **asla şüphe olmayan kıyamet** bir gün mutlaka **kopacak ve Allah,** tıpkı yeryüzünden bitkileri çıkardığı gibi, **mezarlarda yatanları** da aynen öyle **kaldıracaktır.** Hal böyleyken:

وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يُجَادِلُ فِي اللّٰهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ وَلَا هُدًى وَلَا كِتَابٍ مُنٖيرٍۙ ﴿٨﴾

8. Öyle nankör, öyle cahil **insanlar da var ki, ne** ilâhî kaynaklı **bir bilgiye, ne bir yol göstericiye ve ne de aydınlatıcı bir Kitaba dayanmaksızın Allah hakkında** körü körüne ve inatla **tartışmaya girişir.**

ثَانِيَ عِطْفِهٖ لِيُضِلَّ عَنْ سَبٖيلِ اللّٰهِۜ لَهُ فِي الدُّنْيَا خِزْيٌ وَنُذٖيقُهُ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ
عَذَابَ الْحَرٖيقِ ﴿٩﴾

9. Ve insanları **Allah'ın yolundan saptırmak için, kibirli bir edayla** tartışmasını sürdürür. **İşte onun hakkı, bu dünyada** yenilgiye uğrayıp **aşağılanmaktır. Diriliş Gününde de ona, yakıp kavurucu azabı tattıracağız.**

ذٰلِكَ بِمَا قَدَّمَتْ يَدَاكَ وَاَنَّ اللّٰهَ لَيْسَ بِظَلَّامٍ لِلْعَبٖيدِ ﴿١٠﴾

10. O gün ona, **"Bu** ceza, **kendi ellerinle yaptığın** zulüm ve haksızlıklar**ın karşılığıdır."** diyeceğiz, **"Çünkü Allah, kullarına asla zulmetmez!** Dolayısıyla, hiç kimseyi işlemediği bir suçtan ötürü cezalandırmaz."

وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَعْبُدُ اللّٰهَ عَلٰى حَرْفٍۚ فَاِنْ اَصَابَهُ خَيْرٌ اطْمَاَنَّ بِهٖۚ وَاِنْ اَصَابَتْهُ فِتْنَةٌ
انْقَلَبَ عَلٰى وَجْهِهٖۚ خَسِرَ الدُّنْيَا وَالْاٰخِرَةَۜ ذٰلِكَ هُوَ الْخُسْرَانُ الْمُبٖينُ ﴿١١﴾

11. İnsanlardan öyleleri de var ki, Allah'a kıyısından kenarından kulluk eder. Öyle ki, **kendisine** Allah tarafından **bir iyilik ulaşsa,** gönlü **onunla huzura kavuşur, fakat** fakirlik, hastalık, başarısızlık gibi **bir imtihanla yüz yüze gelecek olsa, hemen gerisin geriye dön**erek Allah'a kulluğu terk ed**er.** Böyle bir insan **hem dünyayı hem de âhireti kaybetmiş demektir ki, işte en büyük felâket budur!** Çünkü Allah'a kulluğu bırakınca, kaçınılmaz olarak:

يَدْعُوا مِنْ دُونِ اللّٰهِ مَا لَا يَضُرُّهُ وَمَا لَا يَنْفَعُهُۜ ذٰلِكَ هُوَ الضَّلَالُ الْبَعٖيدُ ﴿١٢﴾

12. Allah yerine, kendisine hiçbir fayda veya zarar veremeyen aciz **varlıklara** kulluk edip **yalvarır. İşte bu, doğru yoldan sapmanın ta kendisidir.**

يَدْعُوا لَمَنْ ضَرُّهُٓ اَقْرَبُ مِنْ نَفْعِهٖۜ لَبِئْسَ الْمَوْلٰى وَلَبِئْسَ الْعَشٖيرُ ﴿١٣﴾

13. Birtakım dünyevî menfaatler elde etmek veya sözde manevî derecelere, yüce makamlara erişmek amacıyla, **zararı faydasından çok daha büyük olan** putlardan, şeytanlardan veya ilâhlık taslayan kimselerden medet umarak on**lara dua eder.** Fakat o dua ettikleri gerçekte **ne kötü bir dost, ne kötü bir arkadaştır!**

اِنَّ اللّٰهَ يُدْخِلُ الَّذٖينَ اٰمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ جَنَّاتٍ تَجْرٖي مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهَارُۜ
اِنَّ اللّٰهَ يَفْعَلُ مَا يُرٖيدُ ﴿١٤﴾

14. Hiç kuşkusuz Allah, gönderdiği Kitaba yürekten **iman eden ve** bu imana yaraşır **güzel ve yararlı davranışlar ortaya koyanları, içerisinde ırmaklar çağıldayan cennet bahçelerine yerleştirecektir. Gerçek şu ki, Allah,** insanların arzu ve heveslerine göre değil, sonsuz ilim ve hikmetine uygun olarak, **dilediğini yapar.** O hâlde, dünyada ve âhirette kurtuluşa ermek isteyen, iman ve salih amel ile Rabb'ine yönelmeli, O'nun gönderdiği mesaj doğrultusunda hayata yön vererek yalnızca O'na kulluk ve itaat etmelidir.

Allah'a ve Elçisine savaş açan zalimler şunu iyi bilsinler ki:

مَنْ كَانَ يَظُنُّ اَنْ لَنْ يَنْصُرَهُ اللّٰهُ فِي الدُّنْيَا وَالْاٰخِرَةِ فَلْيَمْدُدْ بِسَبَبٍ اِلَى السَّمَٓاءِ
ثُمَّ لْيَقْطَعْ فَلْيَنْظُرْ هَلْ يُذْهِبَنَّ كَيْدُهُ مَا يَغٖيظُ ﴿١٥﴾

15. Her kim Allah'ın Peygamberi terk ettiğini ve **ona dünyada da âhirette de yardım etmeyeceğini sanıyor** ve beklediğinin tam tersinin gerçekleştiğini gördükçe öf-

kesinden köpürüyorsa, **o zaman haydi** gücü yetiyorsa bulabileceği **bir araçla göğe yükselsin de,** Allah ile Peygamberi arasındaki bağlantıyı **kes**erek müminlere vadedilen ilâhî lütuf ve yardımları engelle**sin. Sonra da bir düşünsün bakalım, acaba** böyle bir şeye güç yetirebilecek mi? Allah'ın nurunu söndürmek için **kurduğu tuzaklar** amacına ulaşıp da, müminlere karşı yüreğinde beslediği kinini, **öfkesini giderebilecek mi?**

وَكَذٰلِكَ اَنْزَلْنَاهُ اٰيَاتٍ بَيِّنَاتٍۙ وَاَنَّ اللّٰهَ يَهْد۪ي مَنْ يُر۪يدُ ﴿١٦﴾

16. İşte Biz bu Kur'an'ı böyle apaçık ayetler hâlinde indirdik. Hiç kuşkusuz Allah, samimî olarak doğruya, gerçeğe ulaşmak **isteyenleri** inkâr ve cehalet karanlıklarından kurtarıp **doğru yola iletecektir.** Nitekim mahşer gününde sizi kavminize, soyunuza, kültürünüze göre değil, göndermiş olduğu ayetlere karşı gösterdiğiniz tavra ve ortaya koyduğunuz davranışlara göre değerlendirecektir:

اِنَّ الَّذ۪ينَ اٰمَنُوا وَالَّذ۪ينَ هَادُوا وَالصَّابِـ۪ٔينَ وَالنَّصَارٰى وَالْمَجُوسَ وَالَّذ۪ينَ اَشْرَكُواۗ

اِنَّ اللّٰهَ يَفْصِلُ بَيْنَهُمْ يَوْمَ الْقِيٰمَةِۜ اِنَّ اللّٰهَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ شَه۪يدٌ ﴿١٧﴾

17. Gerçek şu ki, Allah'a ve gönderdiği bütün Peygamberlere **iman edenler,** Allah'ın seçkin ve imtiyazlı kulları olduklarını öne süren **Yahudiler,** yıldızlara tapan **Sâbiiler,** Son Elçiyi inkâr eden ve İsa'nın Allah'ın oğlu olduğunu öne süren **Hristiyanlar,** Zerdüşt'ün izleyicileri olduklarını iddia ettikleri hâlde ateşe tapan **Mecusiler ve** Allah'ın birliğini, eşsiz ortaksız olduğunu açıkça reddederek Peygamberlik ve âhiret gerçeğini tümüyle inkâr eden **müşrikler var ya, muhakkak Allah, Diriliş Günü aralarında** en âdil biçimde **hükmünü verecektir.** Çünkü **Allah,** her an **her şeye şahitlik etmektedir.** O hâlde, Rabb'inizin emirlerine boyun eğerek dünyada ve âhirette kurtuluşa ulaşın:

اَلَمْ تَرَ اَنَّ اللّٰهَ يَسْجُدُ لَهُ مَنْ فِي السَّمٰوَاتِ وَمَنْ فِي الْاَرْضِ وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ

وَالنُّجُومُ وَالْجِبَالُ وَالشَّجَرُ وَالدَّوَٓابُّ وَكَث۪يرٌ مِنَ النَّاسِۜ وَكَث۪يرٌ حَقَّ عَلَيْهِ الْعَذَابُۜ

18. Baksana, göklerde ve yerde bulunan bütün varlıklar; Güneş, Ay, yıldızlar, dağlar, ağaçlar, hayvanlar Allah'ın kanunlarına zorunlu olarak boyun eğmekte **ve insanlardan birçoğu Allah'a** bilinçli olarak **secde etmektedir.** O'na boyun eğmekten kaçınan diğer **birçok insan da,** bundan dolayı **azabı hak etmiştir.**

وَمَنْ يُهِنِ اللّٰهُ فَمَا لَهُ مِنْ مُكْرِمٍۜ اِنَّ اللّٰهَ يَفْعَلُ مَا يَشَٓاءُ ﴿١٨﴾

Evet, **Allah kimi alçaklığa mahkûm ederse, hiç kimse ona onur kazandıramaz. Hiç kuşkusuz Allah, dilediğini yapa**bilecek kudrete sahipt**ir.** Demek ki insanlar Allah'a secde edenler ve etmeyenler olarak iki kısma ayrılacak ve mahşer günü buna göre hesaba çekileceklerdir:

هٰذَانِ خَصْمَانِ اخْتَصَمُوا ف۪ي رَبِّهِمْۘ فَالَّذ۪ينَ كَفَرُوا قُطِّعَتْ لَهُمْ ثِيَابٌ مِنْ نَارٍۜ

يُصَبُّ مِنْ فَوْقِ رُؤُ۫سِهِمُ الْحَم۪يمُۚ ﴿١٩﴾

19. İşte şu iki grup, Rab'lerinin gönderdiği Kitaba iman edip etmeme **konusunda birbirleriyle çekişen iki düşmandır.** Bunlardan **inkâr edenlere ateşten elbiseler biçilecek ve başlarından aşağı kaynar sular dökülecek.** Öyle ki:

يُصْهَرُ بِه۪ مَا ف۪ي بُطُونِهِمْ وَالْجُلُودُۜ ﴿٢٠﴾

20. Onunla, kâfirlerin **karınlarındaki** bütün iç organları **ve derileri eriyip kavrulacaktır.**

وَلَهُمْ مَقَامِعُ مِنْ حَد۪يدٍ ﴿٢١﴾

21. Ayrıca onlar için, demirden kamçılar vardır.

كُلَّمَٓا اَرَادُٓوا اَنْ يَخْرُجُوا مِنْهَا مِنْ غَمٍّ اُع۪يدُوا ف۪يهَا وَذُوقُوا عَذَابَ الْحَر۪يقِ ﴿٢٢﴾

22. Yüreklerine işleyen **acı ve ıstıraptan dolayı ne zaman oradan çıkmaya davransalar,** her defasında azap kırbaçlarıyla, demir kamçılarla **tekrar oraya gönderilecekler ve** onlara, **"Tadın bakalım** zulüm ve haksızlığınızın cezası olan **yakıcı azabı!"** denilecektir. Öte yandan:

اِنَّ اللّٰهَ يُدْخِلُ الَّذ۪ينَ اٰمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ جَنَّاتٍ تَجْر۪ي مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهَارُ

يُحَلَّوْنَ ف۪يهَا مِنْ اَسَاوِرَ مِنْ ذَهَبٍ وَلُؤْلُؤًاۜ وَلِبَاسُهُمْ ف۪يهَا حَر۪يرٌ ﴿٢٣﴾

23. Hiç kuşkusuz Allah, gönderdiği Kitaba yürekten **iman eden ve** bu imanın gereği olarak **güzel ve yararlı işler yapanları, içerisinde ırmaklar çağıldayan cennet bahçelerine yerleştirecektir.** Bu bahtiyarlar **orada altın bilezikler ve inciler takınacak,** harika işlemeli **ipek elbiseler giyineceklerdir.**

وَهُدُٓوا اِلَى الطَّيِّبِ مِنَ الْقَوْلِۚ وَهُدُٓوا اِلٰى صِرَاطِ الْحَم۪يدِ ﴿٢٤﴾

24. Onlar samimî bir kalple hakka yöneldikleri için, **sözlerin en güzeline,** yani bir tek Allah'a kulluk esasına dayanan mükemmel inanç sistemine yöneltilmiş, böylece **her türlü övgü ve yüceliklere lâyık olan** Allah'**ın yoluna iletil**meyi hak et**mişlerdi.**

اِنَّ الَّذ۪ينَ كَفَرُوا وَيَصُدُّونَ عَنْ سَب۪يلِ اللّٰهِ وَالْمَسْجِدِ الْحَرَامِ الَّذ۪ي جَعَلْنَاهُ لِلنَّاسِ

سَوَٓاءًۨ الْعَاكِفُ ف۪يهِ وَالْبَادِۜ وَمَنْ يُرِدْ ف۪يهِ بِاِلْحَادٍ بِظُلْمٍ نُذِقْهُ مِنْ عَذَابٍ اَل۪يمٍ۟

﴿٢٥﴾

25. Allah'ın ayetlerini **inkâr eden,** inananları **Allah'ın yolundan** çevirmeye çalışan **ve hem Mekke halkı, hem de dışarıdan gelen** bütün **insanlar için** aynı derecede güvenli bir sığınak ve bütün müminlerin **eşit** şekilde faydalanma hakkına sahip olduğu ortak bir bölge **kıldığımız Kutsal Mescit** Kâbe'yi ziyaret etmek**ten alıkoyanlara gelince,** onlar şunu iyi bilsinler ki, **kim azgınlık edip orada** en ufak **bir haksızlık yapmaya kalkışırsa, ona can yakıcı azabı tattırırız.** Çünkü Kâbe, şu temel esaslar üzerinde kurulmuştu:

وَاِذْ بَوَّأْنَا لِاِبْرٰه۪يمَ مَكَانَ الْبَيْتِ اَنْ لَا تُشْرِكْ ب۪ي شَيْـٔاً وَطَهِّرْ بَيْتِيَ لِلطَّٓائِف۪ينَ

وَالْقَٓائِم۪ينَ وَالرُّكَّعِ السُّجُودِ ﴿٢٦﴾

26. Hani Biz İbrahim'e, Kâbe'nin kurulacağı yeri gösterip onu bu göreve **hazırlarken,** "Ey İbrahim!" demiştik, **"Hiçbir şeyi** ve hiç kimseyi **bana ortak koşma** ve ortak koşulmasına izin verme! **Evimi,** onu **tavaf eden,** huzurumda saygıyla kıyama **duran,** rükûa **eğilen ve secdeye kapananlar için** her türlü maddî ve manevî kirden arındırarak **tertemiz tut!"**

وَاَذِّنْ فِي النَّاسِ بِالْحَجِّ يَأْتُوكَ رِجَالًا وَعَلٰى كُلِّ ضَامِرٍ يَأْت۪ينَ مِنْ كُلِّ فَجٍّ عَم۪يقٍۙ

﴿٢٧﴾

27. "Ve gücü yeten her Müslüman'a, ömründe en az bir kere **haccın** farz olduğunu bütün **insanlara ilan et. Böylece gerek yaya olarak, gerekse uzak diyarlardan gelen binekler** ve diğer araçlar **üzerinde sana gelsinler."**

لِيَشْهَدُوا مَنَافِعَ لَهُمْ وَيَذْكُرُوا اسْمَ اللّٰهِ ف۪ٓي اَيَّامٍ مَعْلُومَاتٍ عَلٰى مَا رَزَقَهُمْ مِنْ

بَه۪يمَةِ الْاَنْعَامِۚ فَكُلُوا مِنْهَا وَاَطْعِمُوا الْبَٓائِسَ الْفَق۪يرَۘ ﴿٢٨﴾

28. Gelsinler **ki, bunun kendilerine sağlayacağı** ahlâkî, kültürel, ticari, siyasî ve toplumsal **yararları bizzat görüp yaşasınlar.** Herkesçe **bilinen** ve aynı zaman-

da haccın son günleri olan Kurban Bayramı **günlerinde** Allah'ın **onlara bahşettiği** deve, sığır, koyun, keçi gibi **evcil hayvanları** kurban ederken, onlar **üzerinde Allah'ın adını** besmele çekerek **ansınlar. Bu kurbanların etinden hem kendiniz yiyin, hem de fakir fukarayı doyurun.**

ثُمَّ لْيَقْضُوا تَفَثَهُمْ وَلْيُوفُوا نُذُورَهُمْ وَلْيَطَّوَّفُوا بِالْبَيْتِ الْعَت۪يقِ ﴿٢٩﴾

29. Sonra da, hac sırasında uyulması gereken yıkanmamak, tıraş olmamak, tırnak kesmemek, koku sürünmemek gibi kısıtlamalardan dolayı meydana gelen **kirlerini temizlesinler.** Varsa **adaklarını yerine getirsinler ve Beyt-i Atik'i,** yani insanın her türlü kölelik boyunduruklarından kurtulup yalnızca Rabb'ine kul olarak gerçek anlamda özgürlüğe kavuşmasının sembolü olan bu tarihî mabedi, özgürlük evi Kâbe'yi son bir kez **tavaf etsinler.**

ذٰلِكَ وَمَنْ يُعَظِّمْ حُرُمَاتِ اللّٰهِ فَهُوَ خَيْرٌ لَهُ عِنْدَ رَبِّه۪

30. İşte bütün **bu** sayılanlar, bizzat Allah tarafından belirlenen hükümlerdir. **Her kim Allah'ın saygıdeğer kıldığı şeyleri önemser** ve O'nun çizdiği sınırlara uymakta dikkat ve özen gösterir**se, şüphesiz, bu Rabb'i katında kendisi için en hayırlısıdır.** O'nun tarafından belirlenmeyen haramlara, yasaklara gelince, bunların hiçbir geçerliliği yoktur:

وَاُحِلَّتْ لَكُمُ الْاَنْعَامُ اِلَّا مَا يُتْلٰى عَلَيْكُمْ فَاجْتَنِبُوا الرِّجْسَ مِنَ الْاَوْثَانِ

وَاجْتَنِبُوا قَوْلَ الزُّورِ ﴿٣٠﴾

Haram oldukları **size** daha önce (6. En'âm: 145 ve 16. Nahl: 115) **bildirilenler hariç,** bütün **hayvanların** etleri **size helâl kılınmıştır. O hâlde, putlardan kaynaklanan pisliklerden,** küfür ve şirk sistemlerinin ürettiği batıl inanç ve ideolojilerden, bidatlerden, hurafelerden **kaçının ve** asılsız, temelsiz iddialardan, özellikle de Allah adına uydurulan **yalan sözlerden uzak durun!**

حُنَفَٓاءَ لِلّٰهِ غَيْرَ مُشْرِك۪ينَ بِه۪ وَمَنْ يُشْرِكْ بِاللّٰهِ فَكَاَنَّمَا خَرَّ مِنَ السَّمَٓاءِ فَتَخْطَفُهُ

الطَّيْرُ اَوْ تَهْو۪ي بِهِ الرّ۪يحُ ف۪ي مَكَانٍ سَح۪يقٍ ﴿٣١﴾

31. Her türlü batıl inançtan arınıp bir tek **Allah'a yönelerek,** hiç kimseyi ve hiçbir şeyi **O'na ortak koşmaksızın** Rabb'inize kulluk edin! Unutmayın ki, **her kim Allah'a ortak koşarsa, tıpkı gökten** aşağılara **düşerken** dev **bir** yırtıcı **kuş tarafından kapılıveren ya da** şiddetli **bir rüzgâr tarafından derin uçurumlara savrul**up paramparça ol**an kimse gibi** perişan ve zavallı bir duruma düşmüş **olur.**

ذٰلِكَ وَمَنْ يُعَظِّمْ شَعَٓائِرَ اللّٰهِ فَاِنَّهَا مِنْ تَقْوَى الْقُلُوبِ ﴿٣٢﴾

32. Evet, her kim Allah'ın şiarlarına, O'nun dininin sembolleri olan kurban, namaz, ezan, mushaf gibi ilâhî sembollere yürekten **saygı gösterirse, hiç kuşkusuz bu, kalplerdeki derin bilinç ve duyarlılıktan kaynaklanmaktadır.**

لَكُمْ ف۪يهَا مَنَافِعُ اِلٰٓى اَجَلٍ مُسَمًّى ثُمَّ مَحِلُّهَٓا اِلَى الْبَيْتِ الْعَت۪يقِ ﴿٣٣﴾

33. Bu arada, **kurbanlık hayvanların** sütlerini sağarak, yünlerini kırkarak, doğurduklarını alarak veya sırtlarına binerek onlar**dan belirli bir vakte kadar faydalanabilirsiniz. Fakat sonunda Kâbe'ye getiril**erek Haram Bölge sınırları içinde kurban edil**meleri gerekmektedir.**

وَلِكُلِّ اُمَّةٍ جَعَلْنَا مَنْسَكًا لِيَذْكُرُوا اسْمَ اللّٰهِ عَلٰى مَا رَزَقَهُمْ مِنْ بَه۪يمَةِ الْاَنْعَامِ

فَاِلٰهُكُمْ اِلٰهٌ وَاحِدٌ فَلَهُٓ اَسْلِمُوا وَبَشِّرِ الْمُخْبِت۪ينَ ﴿٣٤﴾

34. Biz her ümmete, kurban kesmeyi meşru bir ibadet olarak **belirledik ki, Allah'ın kendilerine bahşetmiş olduğu bu evcil hayvanları** kurban ederken, onların **üzerine O'nun adını ansınlar. Çünkü hepinizin ilâhı,** eşi ve ortağı olmayan **bir tek İlâhtır. Öyleyse yalnızca O'na boyun eğin!**

Ey Peygamber! Allah'a yürekten boyun eğen o **alçakgönüllü insanları,** dünya ve âhiret nimetleriyle **müjdele!**

اَلَّذ۪ينَ اِذَا ذُكِرَ اللّٰهُ وَجِلَتْ قُلُوبُهُمْ وَالصَّابِر۪ينَ عَلٰى مَٓا اَصَابَهُمْ وَالْمُق۪يمِي

الصَّلٰوةِ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَ ﴿٣٥﴾

35. Onlar, **Allah'ın adı anıldığı zaman yürekleri titreyen,** Allah yolunda ortaya koydukları mücadelede **başlarına gelebilecek her şeye sabırla göğüs geren, namazı dosdoğru kılan ve kendilerine verdiğimiz nimetlerden** bir kısmını Allah yolunda yoksullara **harcayan kimselerdir.** Hayvanların kurban edilmesine gelince:

وَالْبُدْنَ جَعَلْنَاهَا لَكُمْ مِنْ شَعَٓائِرِ اللّٰهِ لَكُمْ ف۪يهَا خَيْرٌ فَاذْكُرُوا اسْمَ اللّٰهِ عَلَيْهَا

صَوَٓافَّ فَاِذَا وَجَبَتْ جُنُوبُهَا فَكُلُوا مِنْهَا وَاَطْعِمُوا الْقَانِعَ وَالْمُعْتَرَّ كَذٰلِكَ

سَخَّرْنَاهَا لَكُمْ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿٣٦﴾

36. Bu kurbanlık hayvanları, size kulluk bilinci ve fedakârlık duygusu kazandıran, malın ve canın Allah'a ait olduğunu anlatan **ilâhî sembollerden biri yaptık ki, bunda sizin için** nice **yararlar vardır. O hâlde,** bu hayvanlar kurban edilmek üzere, **sıra sıra dizildiklerinde, onları boğazlarken** "Bismillah, Allahu ekber!" diyerek **Allah'ın adını anın. Yan üstü devrilip can verdiklerinde de, onların etinden hem kendiniz yiyin, hem de başkalarına el açmaktan çekinen ve istemek zorunda kalan yoksullara yedirin. İşte böylece bu** kurbanlıkları **sizin yararınıza sunuyoruz ki,** onları emrettiğimiz amaçlar doğrultusunda kullanarak bize **şükredesiniz.** Ve sakın bu ibadetleri gerçek amacından uzaklaştırarak gösterişe dönüştürmeyin. Unutmayın ki:

لَنْ يَنَالَ اللّٰهَ لُحُومُهَا وَلَا دِمَٓاؤُهَا وَلٰكِنْ يَنَالُهُ التَّقْوٰى مِنْكُمْ كَذٰلِكَ سَخَّرَهَا لَكُمْ

لِتُكَبِّرُوا اللّٰهَ عَلٰى مَا هَدٰيكُمْ وَبَشِّرِ الْمُحْسِن۪ينَ ﴿٣٧﴾

37. Bu kestiğiniz hayva**nların ne etleri, ne de kanları Allah'a ulaşır. Fakat asıl O'na ulaşan, sizin** iyi bir kul olabilmek için gösterdiğiniz samimî gayretleriniz, yani **takvanızdır. Allah bu** hayva**nları size boyun eğdirdi ki, sizi doğru yola ilettiği için** Rabb'inizi saygıyla anıp yüceltesiniz, özellikle kurban günlerinde tekbirler getirerek, **O'nun** sınırsız kudret ve **yüceliğini** hem kendinize, hem de tüm insanlığa **ilân edesiniz.**

O hâlde, **iyilik edenleri müjdele.** Şöyle ki:

اِنَّ اللّٰهَ يُدَافِعُ عَنِ الَّذ۪ينَ اٰمَنُوا اِنَّ اللّٰهَ لَا يُحِبُّ كُلَّ خَوَّانٍ كَفُورٍ ﴿٣٨﴾

38. Hiç kuşkusuz Allah, yükümlülüklerini yerine getirmeye çalışan **müminleri** zalimlerin şerrinden mutlaka **koruyacak** ve zalimleri yenilgiye uğratacak**tır! Çünkü Allah,** emanete **ihanet eden,** bahşettiği bunca nimetlere karşılık **nankörce davranan kimseleri sevmez.** Bunun içindir ki:

اُذِنَ لِلَّذ۪ينَ يُقَاتَلُونَ بِاَنَّهُمْ ظُلِمُوا وَاِنَّ اللّٰهَ عَلٰى نَصْرِهِمْ لَقَد۪يرٌ ﴿٣٩﴾

39. Haksız yere saldırıya uğrayanlara, zalimlerle savaşmaları için **izin verilmiştir.** Bir avuç mümin, kâfirlerin "süper" ordularına karşı ne yapabilir, demeyin. **Al-**

lah, kendi yolunda cihâd eden müminleri zafere kavuşturmak üzere, **onlara yardım etmeye elbette kâdirdir.**

اَلَّذ۪ينَ اُخْرِجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ بِغَيْرِ حَقٍّ اِلَّٓا اَنْ يَقُولُوا رَبُّنَا اللّٰهُ

40. Onlar ki, sırf "Bizim Rabb'imiz Allah'tır! Biz yalnızca O'nun hükmüne boyun eğer, sadece O'na kulluk ederiz!**" dedikleri için, haksız yere yurtlarından çıkarıldılar.** Bu yüzden, zulmü durdurmak için gerektiğinde savaşmaya yetkili kılındılar. Gerçi savaşın sıkıntı ve acılarına katlanmak zordur. Fakat zulmü engellemenin başka çıkar yolu kalmamışsa, daha büyük acıları önlemek için savaşılmalıdır.

وَلَوْلَا دَفْعُ اللّٰهِ النَّاسَ بَعْضَهُمْ بِبَعْضٍ لَهُدِّمَتْ صَوَامِعُ وَبِيَعٌ وَصَلَوَاتٌ وَمَسَاجِدُ
يُذْكَرُ ف۪يهَا اسْمُ اللّٰهِ كَث۪يرًاۜ

Nitekim **Allah insanların bir kısmıyla diğer bir kısmını bertaraf etmemiş olsaydı,** yani zalimlere karşı savaşmayı yasaklayıp da insanları birbirlerine karşı savunmasız bırakmış olsaydı, dünyada zulüm ve haksızlık egemen olur ve yeryüzü fesada boğulurdu. Böylece inanç ve düşünce özgürlüğü tamamen ortadan kalkar, **içlerinde Allah'ın adının çokça anıldığı manastırlar, havralar, kiliseler ve camiler yıkılıp giderdi.**

وَلَيَنْصُرَنَّ اللّٰهُ مَنْ يَنْصُرُهُۜ اِنَّ اللّٰهَ لَقَوِيٌّ عَز۪يزٌ ﴿٤٠﴾

O hâlde, zalimlere karşı savaşmaktan çekinmeyin. Unutmayın ki, **Allah kendi** dinine ve gönderdiği Elçi**sine yardım eden kimseleri mutlaka yardımıyla destekley**ip üstün getir**ecektir. Şüphesiz Allah, sonsuz kudret ve izzet sahibidir.** Peki, Allah'ın yardımını hak edenler kimlerdir?

اَلَّذ۪ينَ اِنْ مَكَّنَّاهُمْ فِي الْاَرْضِ اَقَامُوا الصَّلٰوةَ وَاٰتَوُا الزَّكٰوةَ وَاَمَرُوا بِالْمَعْرُوفِ
وَنَهَوْا عَنِ الْمُنْكَرِۜ وَلِلّٰهِ عَاقِبَةُ الْاُمُورِ ﴿٤١﴾

41. Onlar ki, kendilerine yeryüzünde güç ve egemenlik bahşettiğimiz zaman şımarıp azgınlaşmazlar. Aksine, beş vakit **namazı** hayatın merkezine yerleştirerek onu dikkatle ve özenle, mümkün mertebe cemaat hâlinde **kılarlar.** Refah ve zenginliği toplumun tüm katmanlarına yaymak üzere **zekâtı verirler.** İnsanlığa faydalı olan **iyi ve güzel şeyleri emreder, kötü ve zararlı olan her şeyi yasaklarlar.** Ve bütün bunları, yalnızca Allah için yaparlar. Çünkü bilirler ki, **her işin sonu Allah'a varır.** Nihaî hükmü verecek, son sözü söyleyecek olan O'dur.

وَاِنْ يُكَذِّبُوكَ فَقَدْ كَذَّبَتْ قَبْلَهُمْ قَوْمُ نُوحٍ وَعَادٌ وَثَمُودُۙ ﴿٤٢﴾

42. Ey Muhammed! **Eğer seni yalanlarlarsa** şunu iyi bilsinler ki, **kendilerinden önce gelip geçen Nuh kavmi ile Ad ve Semud** kavimleri **de** ayetlerimizi **yalanlamış,** fakat sonunda belâlarını bulmuş**lardı.**

وَقَوْمُ اِبْرٰه۪يمَ وَقَوْمُ لُوطٍۙ ﴿٤٣﴾

43. Tıpkı **İbrahim kavmi**nin, **Lut kavmi**nin,

وَاَصْحَابُ مَدْيَنَۚ وَكُذِّبَ مُوسٰى فَاَمْلَيْتُ لِلْكَافِر۪ينَ ثُمَّ اَخَذْتُهُمْۚ فَكَيْفَ كَانَ نَك۪يرِ
﴿٤٤﴾

44. Ve Medyen halkının yalanlayıp helâke uğradığı gibi. Nitekim **Musa da** Firavun ve yandaşları tarafından **yalanlanmıştı.** Her seferinde tövbe edip yola gelmeleri için **inkârcılara birazcık süre tanımış, sonra da hepsini** şiddetli bir azapla kıskıvrak **yakalamıştım.** Böylece, **Beni inkâr etme**nin cezası **neymiş,** gördüler!

فَكَاَيِّنْ مِنْ قَرْيَةٍ اَهْلَكْنَاهَا وَهِيَ ظَالِمَةٌ فَهِيَ خَاوِيَةٌ عَلٰى عُرُوشِهَا وَبِئْرٍ مُعَطَّلَةٍ
وَقَصْرٍ مَش۪يدٍ ﴿٤٥﴾

45. Evet, **zulüm ve haksızlıklarından dolayı nice şehirleri** işte böyle **helâk ettik!** Vaktiyle görkemli birer saltanat merkezi olan bu şehirlerin bugünkü hâline bir bakın. **Çatıları çökmüş,** yerle bir olmuş, **kuyuları kurumuş,** bir zamanlar göklere yükselen **görkemli sarayları** şimdi birer harabeye dönmüş.

اَفَلَمْ يَس۪يرُوا فِي الْاَرْضِ فَتَكُونَ لَهُمْ قُلُوبٌ يَعْقِلُونَ بِهَٓا اَوْ اٰذَانٌ يَسْمَعُونَ بِهَاۚ
فَاِنَّهَا لَا تَعْمَى الْاَبْصَارُ وَلٰكِنْ تَعْمَى الْقُلُوبُ الَّت۪ي فِي الصُّدُورِ ﴿٤٦﴾

46. Peki, günümüz inkârcıları **yeryüzünde gezip dolaşmıyorlar mı ki,** bu ibret verici manzaraları görsünler de, **düşünebilecekleri bir akla,** gerçeğin sesini **duyabilecekleri kulaklara** ve doğruyu görebilecekleri gözlere **sahip olsunlar? Çünkü** unutmayın ki, sadece kafalardaki **gözler kör olmaz, fakat** asıl **gönüllerdeki gözler kör olur.** Asıl kör olan, kalbi kibir, cehalet, inat, önyargı perdeleriyle örtülmüş olduğu için gerçeği göremeyen, hakikati idrak edemeyen kişidir.

وَيَسْتَعْجِلُونَكَ بِالْعَذَابِ وَلَنْ يُخْلِفَ اللّٰهُ وَعْدَهُۜ وَاِنَّ يَوْمًا عِنْدَ رَبِّكَ كَاَلْفِ سَنَةٍ
مِمَّا تَعُدُّونَ ﴿٤٧﴾

47. Ey Peygamber! İşledikleri bunca günahlara rağmen hâlâ başlarına taşlar yağmadığını gören ve bundan cesaret alan zalimler, ilâhî uyarıları alaya alarak azap konusunda sana meydan okuyorlar. **Senden,** —sanki bu konuda yetkin varmış gibi— **bir an önce azabı** getirip kendilerini cezalandırmanı **istiyorlar.** Hiç kuşkusuz **Allah, verdiği sözden caymaz.** Fakat verdiği her sözün bir gerçekleşme zamanı vardır. Allah kullarını cezalandırmakta acele etmez. O'nun karar ve iradesi, sizin zaman anlayışınıza ve takvim ölçülerinize göre değildir. Unutmayın ki, **Rabb'inin katında bir gün, sizin ölçülerinize göre bin yıl gibidir.** Nitekim insanlık tarihini şöyle bir inceleyin:

وَكَاَيِّنْ مِنْ قَرْيَةٍ اَمْلَيْتُ لَهَا وَهِيَ ظَالِمَةٌ ثُمَّ اَخَذْتُهَاۚ وَاِلَيَّ الْمَص۪يرُ ﴿٤٨﴾

48. Nice ülkeler var ki, zulüm ve haksızlık yaptıkları hâlde, onları hemen helâk etmedim. Aksine, akıllarını başlarına almaları için **kendilerine mühlet verdim, fakat** günü gelince de şiddetli bir azapla onları **yakalayıverdim.** Unutmayın, eninde sonunda **dönüş Banadır.**

قُلْ يَٓا اَيُّهَا النَّاسُ اِنَّمَٓا اَنَا لَكُمْ نَذ۪يرٌ مُب۪ينٌۚ ﴿٤٩﴾

49. Ey Peygamber! Senden azap isteyen o inkârcılara seslenerek **de ki: "Ey insanlar, ben sizin için yalnızca açık bir uyarıcıyım.** Hakkınızda nihai hükmü verecek olan Allah'tır. Benim görevim sizi cennetle müjdelemek ve cehennemle uyarmaktan ibarettir. İşte uyarıyorum:"

فَالَّذ۪ينَ اٰمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَرِزْقٌ كَر۪يمٌ ﴿٥٠﴾

50. Allah'ın gönderdiği Kitaba yürekten **iman eden ve** bu imana yaraşır **güzel ve yararlı davranışlar ortaya koyanlar var ya, onlar için** Rab'leri tarafından **bağışlanma ve çok değerli, onur verici nimetler vardır.**

وَالَّذ۪ينَ سَعَوْا ف۪ٓي اٰيَاتِنَا مُعَاجِز۪ينَ اُو۬لٰٓئِكَ اَصْحَابُ الْجَح۪يمِ ﴿٥١﴾

51. Ayetlerimizi amaç ve hedeflerinde **başarısızlığa uğratmak için çaba harcayanlara gelince, işte onlar da cehennem halkıdırlar.**

وَمَٓا اَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رَسُولٍ وَلَا نَبِيٍّ اِلَّٓا اِذَا تَمَنّٰٓى اَلْقَى الشَّيْطَانُ فٖٓى
اُمْنِيَّتِهٖۚ فَيَنْسَخُ اللّٰهُ مَا يُلْقِى الشَّيْطَانُ ثُمَّ يُحْكِمُ اللّٰهُ اٰيَاتِهٖۜ وَاللّٰهُ عَلٖيمٌ حَكٖيمٌۙ
﴿٥٢﴾

52-Ey Peygamber! **Biz senden önce de hiçbir Resul** (elçi) **ve Nebi** (haberci) **göndermedik ki,** hak dini tebliğ etme, uygulama ve hareket stratejisini belirleme konusunda sırf kendi görüş ve düşüncesine dayanarak karar vermek **istediği zaman, şeytan onun arzuları arasına** yaldızlı, fakat İslâm'a aykırı düşünceler **karıştır**arak onu ve etrafındaki müminleri yanlış yönlendirmeye çalış**mış olmasın. Fakat** her defasında **Allah, şeytanın katmak istediği** yanlış düşünceleri ve onun vesveseleri**ni derhal yok eder**ek Elçisinin zihnini arındırır, **sonra da ayetlerini** onun kalbine iyice yerleştirerek **sağlamlaştırırdı.** Bu, Son Peygamber için de geçerlidir. Düşünün, Allah'ın özel koruması altındaki masum Peygamberler bile kendi arzularıyla yola çıktıkları takdirde şeytanın aldatıcı vesveselerine maruz kalıyor ve ancak Allah'ın yardımı sayesinde sapmaktan kurtulabiliyorlarsa, Allah'tan vahiy almayan sıradan müminler ne cesaretle keşif ve ilhamlara, sözde vehbî ilimlere dayanarak mücadelenin yönünü belirlemeye, inanç ve hareket ilkeleri oluşturmaya kalkışabilirler? O halde, dininizi ilhamlarından, esinlenmelerden, arzu ve heveslerden değil, Allah'ın ayetlerinden öğrenmelisiniz. Unutmayın ki, **Allah sonsuz ilim ve hikmet sahibidir.** Şeytanın bu tür vesveselerine neden fırsat verildiğine gelince:

53. Allah **şeytanın katmak istediği bu vesveseleri,**

لِيَجْعَلَ مَا يُلْقِى الشَّيْطَانُ فِتْنَةً لِلَّذٖينَ فٖى قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ
وَالْقَاسِيَةِ قُلُوبُهُمْۜ وَاِنَّ الظَّالِمٖينَ لَفٖى شِقَاقٍ بَعٖيدٍۙ ﴿٥٣﴾

kalplerinde hastalık bulunan münafık**lar ve yürekleri** kararıp **katılaşmış olan** inkârcı**lar için bir imtihan** aracı **kılmak** ve böylece onları cezalandırmak **için** buna izin veriyor. Çünkü onlar, sırf zalimliklerinden dolayı hakikati bile bile inkâr ederler. Zaten bu yüzden **zalimler,** Kur'an'ın ortaya koyduğu hayat nizamına karşı **amansız bir muhalefet içindedirler.**

وَلِيَعْلَمَ الَّذٖينَ اُوتُوا الْعِلْمَ اَنَّهُ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ فَيُؤْمِنُوا بِهٖ فَتُخْبِتَ لَهُ قُلُوبُهُمْۜ
وَاِنَّ اللّٰهَ لَهَادِ الَّذٖينَ اٰمَنُٓوا اِلٰى صِرَاطٍ مُسْتَقٖيمٍ ﴿٥٤﴾

54. Bir de, kendilerine ilim verilmiş olan insaf ve sağduyu sahibi insan**lar, bu** Kur'a**n'ın Rabb'inden gelen gerçeğin ta kendisi olduğunu anlayıp ona iman etsinler ve ona yürekten bağlansınlar diye,** Allah şeytanın hile ve vesveselerini boşa çıkarır ve ayetlerini müminlerin gönlünde sağlamlaştırır. Çünkü **Allah, inananları muhakkak dosdoğru yola iletecektir.**

وَلَا يَزَالُ الَّذٖينَ كَفَرُوا فٖى مِرْيَةٍ مِنْهُ حَتّٰى تَأْتِيَهُمُ السَّاعَةُ بَغْتَةً اَوْ يَأْتِيَهُمْ
عَذَابُ يَوْمٍ عَقٖيمٍ ﴿٥٥﴾

55. İnkârcılıkta direten **kâfirler ise,** batıl önyargılarını kıramadıkları sürece, Azrail'le buluşma **saati ansızın gelip çatıncaya ya da** bütün plânların, ümitlerin suya düşeceği, gerçekleri anlamanın hiçbir işe yaramayacağı o **kısır günün azabı karşılarına gelinceye dek, Kur'an hakkında içine saplandıkları şüphelerden kurtulamayacaklar.**

اَلْمُلْكُ يَوْمَئِذٍ لِلّٰهِۜ يَحْكُمُ بَيْنَهُمْۜ

56. O Gün, kulların tercih ve iradeleri ellerinden alınacak ve **hükümranlık,** tamamen ve yalnızca **O'nun olacaktır.** Bugün otorite sahibiymiş gibi görünenlerin, gerçekte ne kadar zayıf ve aciz oldukları anlaşılacak ve hâkimiyetin yalnızca Allah'a ait olduğu apaçık ortaya çıkacaktır. **Ve** Allah, en âdil mahkemeyi kurarak **insanlar arasında hükmünü verecektir:**

فَالَّذٖينَ اٰمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فٖى جَنَّاتِ النَّعٖيمِ ﴿٥٦﴾

İman edip güzel ve yararlı iş yapanlar, nimetlerle dolu cennetlerde sonsuza dek huzur içerisinde yaşayacaklar.

وَالَّذٖينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِاٰيَاتِنَا فَاُولٰٓئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ مُهٖينٌ ﴿٥٧﴾

57. Hakikati **inkâr eden ve ayetlerimizi yalanlayanlar ise, alçaltıcı bir azaba mahkûm edilecekler.**

وَالَّذٖينَ هَاجَرُوا فٖى سَبٖيلِ اللّٰهِ ثُمَّ قُتِلُٓوا اَوْ مَاتُوا لَيَرْزُقَنَّهُمُ اللّٰهُ رِزْقًا حَسَنًاۜ وَاِنَّ
اللّٰهَ لَهُوَ خَيْرُ الرَّازِقٖينَ ﴿٥٨﴾

58. Müslümanca bir hayatın önünde engel olan her şeyi; içinde yaşadığı toplumu, aileyi, çevreyi, arkadaş ortamını, alışkanlıkları, hayat tarzını vs. gerektiğinde terk ederek İslâm'ı yaşayabileceği yepyeni bir ortama geçiş yapan, yani **Allah yolunda** İslâm diyarına **hicret eden ve daha sonra da** Kur'an'ın hedeflediği hayat sistemini yeryüzünde egemen kılmak için mücadele verirken savaş meydanında **şehit düşen veya** bu amaçla yaşayıp da şehit olmadan **ölenler var ya, Allah onları** kıyamet kopuncaya kadar kendi katında **harika nimetlerle besleyecektir. Muhakkak Allah, rızık verenlerin en hayırlısıdır.** Bunun içindir ki:

لَيُدْخِلَنَّهُمْ مُدْخَلًا يَرْضَوْنَهُۜ وَاِنَّ اللّٰهَ لَعَلٖيمٌ حَلٖيمٌ ﴿٥٩﴾

59. Onları, kesinlikle **hoşnut olacakları** ve "Keşke tekrar dünyaya döndürülüp yeniden ve yeniden Allah yolunda şehit olsam!" diyecekleri **bir makama yüceltecektir. Çünkü Allah,** kimin neyi hak ettiğini en iyi **bilendir,** mümin kullarına karşı çok merhametli ve **şefkatlidir.**

ذٰلِكَۚ وَمَنْ عَاقَبَ بِمِثْلِ مَا عُوقِبَ بِهٖ ثُمَّ بُغِىَ عَلَيْهِ لَيَنْصُرَنَّهُ اللّٰهُۜ اِنَّ اللّٰهَ لَعَفُوٌّ
غَفُورٌ ﴿٦٠﴾

60. Evet, öyle. Her kim kendisine yapılan saldırıya ona denk bir şekilde karşılık verir ve buna rağmen yeniden saldırıya uğrayıp hakkı çiğnenirse, Allah ona kesinlikle yardım edecektir. Yeter ki, siz kin ve intikam amacıyla değil, yalnızca adaleti yerine getirmek için savaşın. Yeri geldiğinde insanları bağışlamasını da bilin. Unutmayın ki, **Allah** çok **affedici,** çok **bağışlayıcıdır.**

ذٰلِكَ بِاَنَّ اللّٰهَ يُولِجُ الَّيْلَ فِى النَّهَارِ وَيُولِجُ النَّهَارَ فِى الَّيْلِ وَاَنَّ اللّٰهَ سَمٖيعٌ بَصٖيرٌ
﴿٦١﴾

61. Evet, öyle. Çünkü Allah öylesine kudretli, öylesine adaletlidir ki, mükemmel bir sistem çerçevesinde **geceyi** kısaltıp **gündüze ekler, gündüzü** kısaltıp **geceye ekler.** Gecenin karanlığından sabahın aydınlığını çıkaran Allah'ın, inkâr ve cehalet karanlıklarından iman ve adalet aydınlığını çıkarmaya gücü yetmez mi? Elbette yeter. Hiç kuşkusuz **Allah** her şeyi **işitendir,** her şeyi **görendir.**

ذٰلِكَ بِاَنَّ اللّٰهَ هُوَ الْحَقُّ وَاَنَّ مَا يَدْعُونَ مِنْ دُونِهٖ هُوَ الْبَاطِلُ وَاَنَّ اللّٰهَ هُوَ الْعَلِىُّ الْكَبٖيرُ
﴿٦٢﴾

62. Evet, böyledir bu. Çünkü Allah mutlak doğrunun, iyinin, güzelin, gerçeğin, hakkın ve **hakikatin ta kendisidir.** Kâfirlerin **O'nun berisinde yalvarıp ya-**

kardıkları şeyler ise, tamamen sahtedir, boştur, çürüktür, temelsizdir, haksızdır, yanlıştır, yersizdir, hayırsızdır, değersizdir, asılsızdır, sonu hüsrandır. Kısacası, **batıldır! Ve çünkü gerçek yücelik ve büyüklük, yalnızca Allah'a aittir.**

اَلَمْ تَرَ اَنَّ اللّٰهَ اَنْزَلَ مِنَ السَّمَٓاءِ مَٓاءًۘ فَتُصْبِحُ الْاَرْضُ مُخْضَرَّةًۜ اِنَّ اللّٰهَ لَطٖيفٌ خَبٖيرٌۚ ﴿٦٣﴾

63. Görmüyor musun, Allah gökten nasıl **yağmur yağdırıyor da yeryüzü** baştanbaşa **yemyeşil hâle geliyor?** İşte aynı şekilde Allah, bereketli vahiy yağmurlarıyla ölü kalplere hayat veriyor. **Doğrusu Allah,** kullarına karşı **sonsuz lütuf sahibidir,** her şeyi en mükemmel şekilde **bilendir.**

لَهُ مَا فِي السَّمٰوَاتِ وَمَا فِي الْاَرْضِۜ وَاِنَّ اللّٰهَ لَهُوَ الْغَنِيُّ الْحَمٖيدُ ﴿٦٤﴾

64. Göklerde ve yerde ne varsa hepsi O'nundur. Allah her şeyden **müstağnidir, hamde lâyık olandır.** Hiçbir şeye muhtaç olmayan ve gerçek anlamda övgüye, yüceliğe lâyık olan yalnızca O'dur.

اَلَمْ تَرَ اَنَّ اللّٰهَ سَخَّرَ لَكُمْ مَا فِي الْاَرْضِ وَالْفُلْكَ تَجْرٖي فِي الْبَحْرِ بِاَمْرِهٖۜ

65. Allah'ın, yeryüzünde bulunan her şeyi sizin istifadenize sunduğunu **ve emriyle** oluşan yasalar uyarınca **denizlerde akıp giden gemileri** imal etme ve kullanma yeteneği bahşederek **size boyun eğdirdiğini görmüyor musun?**

وَيُمْسِكُ السَّمَٓاءَ اَنْ تَقَعَ عَلَى الْاَرْضِ اِلَّا بِاِذْنِهٖۜ اِنَّ اللّٰهَ بِالنَّاسِ لَرَؤُ۫فٌ رَحٖيمٌ ﴿٦٥﴾

Ve görmüyor musun ki Allah, **kendi izni olmadan yeryüzüne düşmemesi için göğü** boşlukta **tutmaktadır.** Gök cisimlerini itme-çekme kanunlarıyla mükemmel bir sistem hâlinde düzenleyerek onları birbirlerine çarpmayacak şekilde belli bir yörüngede tutan ve atmosferi koruyucu bir kalkan yaparak yerküreyi göktaşlarından, zararlı ışınlardan, radyasyon yağmurlarından koruyan O'dur. **Gerçekten Allah, insanlara karşı** çok **şefkatli,** çok **merhametlidir.** Öyle ki:

وَهُوَ الَّذٖٓي اَحْيَاكُمْۘ ثُمَّ يُمٖيتُكُمْ ثُمَّ يُحْيٖيكُمْۜ اِنَّ الْاِنْسَانَ لَكَفُورٌ ﴿٦٦﴾

66. Size hayatı bahşeden, sonra sizi öldüren ve en sonunda **sizi** yeniden **diriltecek olan O'dur. Fakat insan,** bunca nimetleri kendisine bahşeden Rabb'ine karşı **çok nankördür.** Bu yüzden, apaçık delillere yersiz itirazlarla karşı çıkar, "Madem dört kitap da haktır, o hâlde biz, yalnızca bize gönderilen hükümlere uyarız, Kur'an'a uymak zorunda değiliz!" diyerek son ilâhî mesajı inkâr ederler. Oysaki:

لِكُلِّ اُمَّةٍ جَعَلْنَا مَنْسَكًا هُمْ نَاسِكُوهُ فَلَا يُنَازِعُنَّكَ فِي الْاَمْرِ وَادْعُ اِلٰى رَبِّكَۜ اِنَّكَ لَعَلٰى هُدًى مُسْتَقٖيمٍ ﴿٦٧﴾

67. Biz her ümmete bir tek Allah'a kulluk esasına dayalı inanç sistemini tebliğ eden elçiler göndererek hepsini aynı inanç ilkeleri etrafında birleşen bir tek millet kıldık. Fakat ayrıntılı konularda, her ümmetin kendi özel şartlarına uygun yerel ve geçici hükümler gönderdik. Böylece her ümmete, kendilerine özgü ihtiyaç ve imkânlara uygun olarak kulluk ve ibadet görevini **yerine getirecekleri** farklı **bir ibadet biçimi** ve farklı bir hukuk sistemi **belirledik.** İşte şimdi de, bütün kitapların özü, esası ve zirvesi olan Kur'an'ı göndererek kıyamete kadar geçerli olacak inanç sistemini bütün açıklığıyla ortaya koyduk. Dolayısıyla, geçmiş şeriatlar bugün artık geçerliliğini kaybetmiş olup, önceki Peygamberlere iman ettiklerini söyleyenler de herkes gibi son kitaba uymakla yükümlüdürler. **O hâlde,** ey Peygamber ve O'nun yolunda giden Müslüman! Hakikati bile bile reddeden o inkârcıların, **artık bu konuda seni** kısır ve yararsız **tartışmalara sürükleme**lerine izin verme, onlar ne derlerse desinler, **sen Rabb'inin yoluna çağır**maya devam et ve asla yılgınlığa kapılma. Çünkü **sen, gerçekten dosdoğru bir yoldasın.**

وَاِنْ جَادَلُوكَ فَقُلِ اللّٰهُ اَعْلَمُ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿٦٨﴾

68. Buna rağmen, yine de "Biz ancak bize gönderilen hükümlere uyar, ama Son Kitabın hükmünü kabul etmeyiz!" diyerek **seninle tartışmaya kalkışırlarsa,** onlarla kısır tartışmalara girerek vaktini ve enerjini boş yere harcama. Gerçi bilgi peşinde koşan, iyi niyetli kimselerle görüş alışverişinde bulunmak elbette faydalı ve gereklidir. Fakat karşısındaki insanı dinleme nezaketini bile göstermeyen, ortaya konan bunca delilleri düşünme zahmetine katlanmayan kibirli ve inatçı kimselerle tartışmanın hiçbir anlamı ve yararı yoktur. O hâlde, sözü fazla uzatmadan onlara **de ki: "Allah, sizin neler yaptığınızı** ve ne hainlikler peşinde koştuğunuzu **çok iyi bilmektedir."**

اَللّٰهُ يَحْكُمُ بَيْنَكُمْ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ فٖيمَا كُنْتُمْ فٖيهِ تَخْتَلِفُونَ ﴿٦٩﴾

69. "Bu yüzden **Allah, ayrılığa düştüğünüz her konuda Kıyamet Günü aranızda hükmünü verecektir."** Öyle ya:

اَلَمْ تَعْلَمْ اَنَّ اللّٰهَ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَٓاءِ وَالْاَرْضِۜ اِنَّ ذٰلِكَ فٖي كِتَابٍۜ اِنَّ ذٰلِكَ عَلَى اللّٰهِ يَسٖيرٌ ﴿٧٠﴾

70. Allah'ın, göklerde ve yerde olup biten **her şeyden haberdar olduğunu bilmez misin? Doğrusu** bütün **bu**nlar, varlık kanunlarının belirlendiği **bir kitapta** yazılı**dır.** "Böyle bir şey nasıl olabilir?" demeyin, çünkü **bu Allah için pek kolaydır.** Hal böyleyken:

وَيَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللّٰهِ مَا لَمْ يُنَزِّلْ بِهٖ سُلْطَانًا وَمَا لَيْسَ لَهُمْ بِهٖ عِلْمٌۜ وَمَا لِلظَّالِمٖينَ مِنْ نَصٖيرٍ ﴿٧١﴾

71. Onlar Allah'ın yanı sıra, yetki ve egemenliklerinin kabul edildiğine dair O'nun **hiçbir delil göndermediği ve kendilerinin de,** otoritelerine kayıtsız şartsız boyun eğilmesi gerektiğine dair **haklarında hiçbir bilgiye sahip olmadıkları** birtakım din ve siyaset önderlerine ve hatta cansız **varlıklara kulluk ediyorlar.** Bu yüzdendir ki, **hiç kimse o zalimleri** Allah'ın azabından **kurtaramayacaktır.** Onlar o denli şımarıp azgınlaşmışlardır ki:

وَاِذَا تُتْلٰى عَلَيْهِمْ اٰيَاتُنَا بَيِّنَاتٍ تَعْرِفُ فٖي وُجُوهِ الَّذٖينَ كَفَرُوا الْمُنْكَرَۜ يَكَادُونَ يَسْطُونَ بِالَّذٖينَ يَتْلُونَ عَلَيْهِمْ اٰيَاتِنَاۜ

72. Hak ve hakikati ortaya koyan **ayetlerimiz onlara açık ve net olarak okunduğu zaman,** yüreklerini kaplayan kin, nefret ve **imansızlığı, o kâfirlerin yüzlerinden okuyabilirsin.** Öyle ki, **ayetlerimizi onlara tebliğ edenlere neredeyse saldıracak gibidirler.**

قُلْ اَفَاُنَبِّئُكُمْ بِشَرٍّ مِنْ ذٰلِكُمْۜ اَلنَّارُۜ وَعَدَهَا اللّٰهُ الَّذٖينَ كَفَرُواۜ وَبِئْسَ الْمَصٖيرُ ﴿٧٢﴾

Onlara **de ki: "Peki,** sizi **bundan daha beter** kızdıracak **bir şeyi size bildireyim mi:** Allah'ın ayetlerine karşı ateş püsküren inkârcıları cehennemde bekleyen bir **ateş**

ki, Allah onu sizin gibi **kâfirlere vadetmiştir. O ne kötü bir sondur!"**

يَٓا اَيُّهَا النَّاسُ ضُرِبَ مَثَلٌ فَاسْتَمِعُوا لَهُۜ اِنَّ الَّذ۪ينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللّٰهِ لَنْ يَخْلُقُوا ذُبَابًا وَلَوِ اجْتَمَعُوا لَهُۜ وَاِنْ يَسْلُبْهُمُ الذُّبَابُ شَيْـًٔا لَا يَسْتَنْقِذُوهُ مِنْهُۜ ضَعُفَ الطَّالِبُ وَالْمَطْلُوبُ ﴿٧٣﴾

73. O hâlde, **ey insanlar!** Sizi bu acıklı sondan kurtaracak çarpıcı **bir örnek veriliyor, ona kulak verin: Allah'ın berisinde** kendilerinden medet umup yardıma **çağırdığınız** ve hayatınıza yön verme yetkisine sahip olduğunu iddia ettiğiniz putlar, heykeller ve sözde ilâhlar **var ya, onların hepsi bir araya gel**ip güçlerini birleştirseler, **bir tek sinek bile yaratamazlar. Hatta sinek** üzerine bal sürüp kutsadığınız bu putların üzerine konup **onlardan bir parça kapıp götürse, onu dahi geri alamazlar.** Yahut sinekler, taşıdıkları tehlikeli mikropları bulaştırarak o ilâhlık taslayan zalimlerin sağlıklı organlardan birini eksiltse, onu asla geri getiremezler. Demek ki, bu sahte ilâhlardan yardım **isteyen** kimseler **de** ahmak ve **aciz,** kendisinden yardım **istenen** putlar ve benzerleri **de...** İnsanın bu duruma düşmesinin asıl sebebi şudur:

مَا قَدَرُوا اللّٰهَ حَقَّ قَدْرِه۪ۜ اِنَّ اللّٰهَ لَقَوِيٌّ عَز۪يزٌ ﴿٧٤﴾

74. Onlar, Allah'ı gereği gibi tanıyamadılar. O'nun sınırsız ilim, hikmet ve kudret sahibi yegâne Rab ve İlâh olduğunu bilemedikleri için kendilerine başka yol göstericiler aradılar. Mutlak adalet sahibi olduğunu kavrayamadıkları için âhireti inkâr ettiler. Sonsuz şefkat ve merhamet sahibi olduğunu anlayamadıkları için başkalarının merhametine sığındılar. İzzet ve şerefin yalnızca O'nun elinde olduğunu idrak edemedikleri için üstünlük ve itibarı başka yerlerde aradılar. İşte bu nedenle ki, Kur'an sürekli ve ısrarla Allah'ı anlatır: **Gerçekten Allah, sonsuz kudret ve izzet sahibidir.**

اَللّٰهُ يَصْطَف۪ي مِنَ الْمَلٰٓئِكَةِ رُسُلًا وَمِنَ النَّاسِۜ اِنَّ اللّٰهَ سَم۪يعٌ بَص۪يرٌۚ ﴿٧٥﴾

75. Allah, uymanız gereken kanun ve kuralları size öğretmek üzere **meleklerden ve insanlardan elçiler seçer.** Melekler ilâhî vahyi Peygamberlere getirir, onlar da bunu size bildirirler. Fakat ne bir meleğin, ne de bir Peygamberin Allah'ın egemenliğinde ortaklığı yoktur. **Hiç kuşkusuz Allah** her şeyi **işiten,** her şeyi **görendir.** Öyle ki:

يَعْلَمُ مَا بَيْنَ اَيْد۪يهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْۜ وَاِلَى اللّٰهِ تُرْجَعُ الْاُمُورُ ﴿٧٦﴾

76. Allah, onların geçmişte ve gelecekte, gördükleri ve göremedikleri, bildikleri ve bilmedikleri, açıkladıkları ve gizledikleri, kısacası **önlerindeki ve arkalarındaki her şeyi** tam olarak **bilmektedir.** Evet, **bütün işler Allah'a döndürülecek** ve her konuda son sözü O söyleyecek, hükmü de O verecek**tir.**

يَٓا اَيُّهَا الَّذ۪ينَ اٰمَنُوا ارْكَعُوا وَاسْجُدُوا وَاعْبُدُوا رَبَّكُمْ وَافْعَلُوا الْخَيْرَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَۚ ﴿٧٧﴾

77. Ey iman edenler! Allah'ın huzurunda **rükûa eğilin, secdeye kapanın,** yalnızca **Rabb'inize kulluk edin ve** daima **güzel davranışlar ortaya koyun ki,** dünyada da âhirette de **kurtuluşa eresiniz.**

وَجَاهِدُوا فِي اللّٰهِ حَقَّ جِهَادِه۪ۜ

78. Ve tam hakkını vererek Allah yolunda cihad edin. O'nun size bahşettiği bilgi, beceri ve yetenekleri sonuna kadar kullanarak, Kur'an'ın hedeflediği hayat programını egemen kılmak amacıyla, hem insanı yoldan çıkaran azgın ihtiraslara, hem de yeryüzünde fesat çıkaran zalimlere karşı mücadele edin.

هُوَ اجْتَبٰيكُمْ وَمَا جَعَلَ عَلَيْكُمْ فِي الدّ۪ينِ مِنْ حَرَجٍۜ مِلَّةَ اَب۪يكُمْ اِبْرٰه۪يمَۜ

Unutmayın ki, **O sizi** insanlar arasından **seç**ip bu yüce makama yükselt**miş ve din konusunda size** taşıyamayacağınız **bir zorluk yüklememiştir.** Aksine, bütün Peygamberler gibi, **atanız İbrahim'in** de izlemiş olduğu o mükemmel **inanç sistemini** size bahşetmiştir.

هُوَ سَمّٰيكُمُ الْمُسْلِم۪ينَ مِنْ قَبْلُ وَف۪ي هٰذَا لِيَكُونَ الرَّسُولُ شَه۪يدًا عَلَيْكُمْ وَتَكُونُوا شُهَدَٓاءَ عَلَى النَّاسِۚ

Önceki kutsal metinlerde **de bu** Kur'a**n'da da size,** yalnızca Allah'a boyun eğen, tüm varlığıyla O'nun hükümlerine teslim olan kimseler anlamına gelen **"Müslümanlar" adını verdi ki,** Son **Elçi siz** müminler**e karşı** güzel bir örnek ve **şahit olsun ve sizler de tüm insanlığa karşı** hakikate şahitlik eden örnek bir toplum ve âdil **şahitler olasınız.**

فَاَق۪يمُوا الصَّلٰوةَ وَاٰتُوا الزَّكٰوةَ وَاعْتَصِمُوا بِاللّٰهِۜ هُوَ مَوْلٰيكُمْۚ فَنِعْمَ الْمَوْلٰى وَنِعْمَ النَّص۪يرُ ﴿٧٨﴾

Öyleyse, beş vakit **namazı** hayatın merkezine yerleştirerek, onu dikkatle ve özenle, mümkün mertebe cemaatle birlikte **kılın.** Refah ve zenginliği toplumun tüm katmanlarına yaymak üzere **zekâtı verin. Ve** tüm benliğinizle **Allah'a bağlanın. Çünkü sizin** yegâne dostunuz ve **Efendiniz O'dur. O ne güzel dost, ne güzel yardımcıdır!**

سُورَةُ الْمُؤْمِنُونَ ﴿٢٣﴾

23. MU'MİNUN SURESİ

Mekke döneminin sonlarında indirilmiştir. Adını, müminlerde bulunması gereken özelliklerin anlatıldığı ilk ayetlerinden almıştır. 118 ayettir.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

قَدْ اَفْلَحَ الْمُؤْمِنُونَۙ ﴿١﴾

1. Müjdeler olsun: **İnananlar,** dünyada da âhirette de **kesinlikle kurtuluşa ermişlerdir!**

اَلَّذ۪ينَ هُمْ ف۪ي صَلَاتِهِمْ خَاشِعُونَۙ ﴿٢﴾

2. Onlar ki, namazlarında huşu içindedirler. Rab'lerinin huzurunda saygıyla secdeye kapanır, tam bir teslimiyet ve tevazu ile O'na boyun eğerler.

وَالَّذ۪ينَ هُمْ عَنِ اللَّغْوِ مُعْرِضُونَۙ ﴿٣﴾

3. Onlar ki, boş ve yararsız her **şeyden yüz çevirirler.**

وَالَّذ۪ينَ هُمْ لِلزَّكٰوةِ فَاعِلُونَۙ ﴿٤﴾

4. Onlar ki, hem kendilerini, hem de başkalarını arındırmak üzere, İslâm toplumunun sosyal güvencesi olan **zekâtı** bir kurum hâlinde yaşatma ve yaygınlaştırma görevini **yerine getirir** ve ayrıca, zekât verecek bir duruma gelmek için meşru çerçevede çalışır, gayret gösterir**ler.**

وَالَّذِينَ هُمْ لِفُرُوجِهِمْ حَافِظُونَۙ ﴿٥﴾

5. Onlar ki, —gerek kadın gerek erkek olsun— **iffet ve namuslarını** titizlikle **korurlar.**

اِلَّا عَلٰٓى اَزْوَاجِهِمْ اَوْ مَا مَلَكَتْ اَيْمَانُهُمْ فَاِنَّهُمْ غَيْرُ مَلُومِينَۚ ﴿٦﴾

6. Ancak, nikâh sözleşmesi yoluyla sahip oldukları **eşleri ya da** erkeklerin, toplumsal ve ekonomik şartlar iyice olgunlaşıp kölelik kurumu tamamen ortadan kaldırılıncaya kadar geçici bir çözüm olarak meşru kılınan cariyelik sözleşmesi yoluyla **sahip oldukları** savaş esiri cariyeler **hariç, çünkü onlar** hanımlarıyla veya cariyeleriyle olan ilişkilerinden dolayı asla **kınanmazlar.** Dolayısıyla, meşru yollarla cinsel duyguları tatmin etmek kişiyi hiçbir zaman Allah'tan uzaklaştırmaz. Çünkü İslâm'da ruhbanlık yoktur.

فَمَنِ ابْتَغٰى وَرَٓاءَ ذٰلِكَ فَاُولٰٓئِكَ هُمُ الْعَادُونَۚ ﴿٧﴾

7. Ama her kim de evlilik dışı veya sapıkça ilişkilere yönelerek **bunun ötesine geçmek isterse, işte onlar** Allah'ın çizdiği **sınırı aşmış olanlardır.**

وَالَّذِينَ هُمْ لِاَمَانَاتِهِمْ وَعَهْدِهِمْ رَاعُونَۙ ﴿٨﴾

8. Ve o müminler ki, kendilerine gerek Allah'ın, gerekse insanların verdiği **emanetleri** en güzel şekilde **korur, verdikleri sözü de mutlaka yerine getirirler.**

وَالَّذِينَ هُمْ عَلٰى صَلَوَاتِهِمْ يُحَافِظُونَۢ ﴿٩﴾

9. Onlar ki, namazlarını mekanik hareketlere dönüştürmeden, okuduklarını anlayıp özümsemeye çalışarak vaktinde ve gereği gibi, dikkatle ve özenle, mümkün mertebe cemaatle birlikte kılarlar. Beş vakit namazı hayatın merkezine yerleştirerek, onun temel özellikleri ve ana görevini her türlü aşınmaya, pörsümeye karşı titizlikle **korur** ve böylece, Allah ile aralarındaki gönül bağını sürekli canlı tutmaya çalışır**lar.**

اُولٰٓئِكَ هُمُ الْوَارِثُونَۙ ﴿١٠﴾

10. İşte onlar, en büyük zenginliğe **vâris olacaklar,**

اَلَّذِينَ يَرِثُونَ الْفِرْدَوْسَۜ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿١١﴾

11. Yani, muhteşem nimetlerle bezenmiş **Firdevs** cennetlerin**e vâris olacak ve sonsuza dek orada yaşayacaklar.**

وَلَقَدْ خَلَقْنَا الْاِنْسَانَ مِنْ سُلَالَةٍ مِنْ طِينٍۚ ﴿١٢﴾

12. Gerçekten Biz insanı, balçıktan süzülmüş **bir özden yarattık.**

ثُمَّ جَعَلْنَاهُ نُطْفَةً فِي قَرَارٍ مَكِينٍۖ ﴿١٣﴾

13. Sonra onu bir damlacık su, **bir nutfe hâlinde** ana rahmi denilen **sağlam** ve güvenli **bir yere yerleştirdik.**

ثُمَّ خَلَقْنَا النُّطْفَةَ عَلَقَةً فَخَلَقْنَا الْعَلَقَةَ مُضْغَةً فَخَلَقْنَا الْمُضْغَةَ عِظَامًا
فَكَسَوْنَا الْعِظَامَ لَحْمًاۗ ثُمَّ اَنْشَاْنَاهُ خَلْقًا اٰخَرَۜ

14. Sonra o nutfeyi, kan pıhtısına benzeyen ve rahmin duvarına yapışıp asılı duran **döllenmiş bir yumurtaya dönüştürdük. Sonra o döllenmiş bir yumurtayı bir çiğnem et parçasına** benzeyen bir cenine **çevirdik. Ardından da bu et parçasından kemikler yarattık. Sonra kemiklere** sinir, kas, damar, **et** ve deri **giydirdik. Ve sonunda onu,** ilk hâlinden **bambaşka** özelliklere sahip, konuşan, düşünen, hareket eden üstün **bir varlık hâline getirdik.**

فَتَبَارَكَ اللّٰهُ اَحْسَنُ الْخَالِقِينَۜ ﴿١٤﴾

Ne mübarek, ne yücedir, yaratanların en güzeli, en iyisi olan Allah!

ثُمَّ اِنَّكُمْ بَعْدَ ذٰلِكَ لَمَيِّتُونَۜ ﴿١٥﴾

15. Sonra ey insanlar, bütün bunların ardından **mutlaka öl**üp kabre gir**eceksiniz.**

ثُمَّ اِنَّكُمْ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ تُبْعَثُونَ ﴿١٦﴾

16. Ve Kıyamet Günü, hesap vermek üzere **mutlaka diriltileceksiniz.**

وَلَقَدْ خَلَقْنَا فَوْقَكُمْ سَبْعَ طَرَٓائِقَۗ وَمَا كُنَّا عَنِ الْخَلْقِ غَافِلِينَ ﴿١٧﴾

17. Gerçekten Biz, üzerinizdeki uzay boşluğunda iç içe geçmiş yedi kat sema şeklinde **yedi yol yarattık.** İşte görüyorsunuz, **Biz yaratma işinden** ve yarattığımız varlıklardan asla **habersiz değiliz.**

وَاَنْزَلْنَا مِنَ السَّمَٓاءِ مَٓاءً بِقَدَرٍ فَاَسْكَنَّاهُ فِي الْاَرْضِۗ وَاِنَّا عَلٰى ذَهَابٍ بِهِ لَقَادِرُونَۚ
﴿١٨﴾

18. Ayrıca, takdir ettiğimiz bir **ölçüye göre gökten yağmur yağdırdık ve onun, yeryüzünde**ki göl, akarsu, yeraltı suları gibi doğal depolarda **birikmesini sağladık. Ve hiç kuşkusuz Biz,** bütün su kaynaklarını kurutarak **onu yok etme gücüne de sahibiz.**

فَاَنْشَاْنَا لَكُمْ بِهِ جَنَّاتٍ مِنْ نَخِيلٍ وَاَعْنَابٍ لَكُمْ فِيهَا فَوَاكِهُ كَثِيرَةٌ وَمِنْهَا
تَاْكُلُونَۙ ﴿١٩﴾

19. Biz o suyla, içerisinde yiyeceğiniz temel besin kaynağı olan **nice meyvelerin bulunduğu hurmalıklar ve üzüm bağları yetiştiriyoruz.**

وَشَجَرَةً تَخْرُجُ مِنْ طُورِ سَيْنَٓاءَ تَنْبُتُ بِالدُّهْنِ وَصِبْغٍ لِلْاٰكِلِينَ ﴿٢٠﴾

20. Bir de, Sina Dağı çevresindeki ülkelerde, özellikle Akdeniz kıyıları**nda yetişen ve ürününden hem yağ, hem de yiyenlere** lezzetli bir **katık elde edilen** zeytin **ağacı**nı da Biz yetiştiriyoruz.

وَاِنَّ لَكُمْ فِي الْاَنْعَامِ لَعِبْرَةًۜ نُسْقِيكُمْ مِمَّا فِي بُطُونِهَا وَلَكُمْ فِيهَا مَنَافِعُ كَثِيرَةٌ
وَمِنْهَا تَاْكُلُونَۙ ﴿٢١﴾

21. Gerçek şu ki, sütlerini sağdığınız **evcil hayvanların** o mükemmel yaratılışın**da da sizin için ibret** verici yönler **vardır.** Şöyle ki, **Biz bu hayvanların karınlarında** ürettiğimiz lezzet verici ve tertemiz sütten **içiriyoruz size. Bu hayvanlarda sizin için daha nice faydalar var. Ayrıca onların etlerinden de yersiniz.**

وَعَلَيْهَا وَعَلَى الْفُلْكِ تُحْمَلُونَۚ ﴿٢٢﴾

22. Ve gerek o hayvanlara, gerekse gemilere binerek ulaşımınızı sağlarsınız.

Bütün bu ayetleri kabul veya inkâr edenlerin sonlarına gelince:

وَلَقَدْ اَرْسَلْنَا نُوحًا اِلٰى قَوْمِهِ فَقَالَ يَا قَوْمِ اعْبُدُوا اللّٰهَ مَا لَكُمْ مِنْ اِلٰهٍ غَيْرُهُۜ اَفَلَا
تَتَّقُونَ ﴿٢٣﴾

23. Doğrusu Biz Nuh'u, halkına ilâhî mesajı duyuran bir elçi olarak **göndermiştik.** Nuh, **"Ey halkım!" demişti, "Allah'a** gönülden boyun eğin ve yalnızca O'na **kulluk edin.** Zira **sizin O'ndan başka** otoritesine kayıtsız şartsız boyun eğeceğiniz bir efendiniz, **bir ilâhınız yoktur. Şu hâlde,** dürüst ve erdemlice bir hayat yaşayarak kötülükten, günahtan **sakınmayacak mısınız?"**

فَقَالَ الْمَلَؤُا الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ قَوْمِهِ مَا هٰذَٓا اِلَّا بَشَرٌ مِثْلُكُمْۙ يُرِيدُ اَنْ يَتَفَضَّلَ
عَلَيْكُمْۜ وَلَوْ شَٓاءَ اللّٰهُ لَاَنْزَلَ مَلٰٓئِكَةًۚ مَا سَمِعْنَا بِهٰذَا فِٓي اٰبَٓائِنَا الْاَوَّلِينَۚ ﴿٢٤﴾

24. Bunun üzerine, halkı içerisindeki önde gelen kâfirler, alışageldikleri lüks ve refah dolu yaşantının sona ereceği endişesiyle halka seslenerek, **“Bu** adam, **sizin gibi** ölümlü **bir insandan başka bir şey değildir!” dediler, “Tek yapmak istediği,** dinî duyguları alet ederek **size karşı üstünlük sağlamak. Allah** bize böyle bir mesaj ulaştırmak **isteseydi,** bir elçi veya kitap değil, **herhâlde melekleri gönderirdi.** Kaldı ki, **geçmiş atalarımızdan böyle bir şey işitmedik biz!** Nuh atalarımızdan daha mı iyi biliyor?”

إِنْ هُوَ إِلَّا رَجُلٌ بِهِ جِنَّةٌ فَتَرَبَّصُوا بِهِ حَتّٰى حِينٍ ﴿٢٥﴾

25. “Tam aksine! **O, aklını kaçırmış bir adamdan başka biri değil. Öyleyse,** aklı başına gelene kadar **onu bir süre gözetim altında tutun!”**

قَالَ رَبِّ انْصُرْنِي بِمَا كَذَّبُونِ ﴿٢٦﴾

26. Derken **Nuh,** uzun ve zorlu bir mücadelenin ardından, **“Ey Rabb’im!” diye yalvardı, “Beni yalanlamalarına karşı sen bana yardım et!”**

فَاَوْحَيْنَا اِلَيْهِ اَنِ اصْنَعِ الْفُلْكَ بِاَعْيُنِنَا وَوَحْيِنَا فَاِذَا جَاءَ اَمْرُنَا وَفَارَ التَّنُّورُۙ
فَاسْلُكْ فِيهَا مِنْ كُلٍّ زَوْجَيْنِ اثْنَيْنِ وَاَهْلَكَ اِلَّا مَنْ سَبَقَ عَلَيْهِ الْقَوْلُ مِنْهُمْۚ وَلَا
تُخَاطِبْنِي فِي الَّذِينَ ظَلَمُواۚ اِنَّهُمْ مُغْرَقُونَ ﴿٢٧﴾

27. Bunun üzerine ona,“Ey Nuh!” diye **seslendik, “Bizim kontrolümüz altında ve** sana **vahyettiğimiz** bilgiler **doğrultusunda,** sizi büyük tufanda boğulmaktan kurtaracak **gemiyi inşa et.** Tufan **emrimiz gelip de** gökten yağmurlar boşanmaya, yerden pınarlar fışkırarak **sular coşup kaynamaya başlayınca,** bulabildiğin **her cins hayvandan birer çift** alıp gemiye yükle. Ayrıca, bütün iman edenleri ve **aileni gemiye bindir. Ancak** boğulacaklarına dair **haklarında hüküm verilmiş olanlar hariç.** Onlar senin ailenden olsalar bile, gemiye binemeyecekler. Kâfirler safında yer alan **bu zalimler hakkında** sakın **yalvarma bana, çünkü onlar** da diğer kâfirlerle birlikte **boğulacaklar.”**

فَاِذَا اسْتَوَيْتَ اَنْتَ وَمَنْ مَعَكَ عَلَى الْفُلْكِ فَقُلِ الْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِي نَجّٰينَا مِنَ
الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴿٢٨﴾

28. Beraberindeki mümin**lerle birlikte gemiye binince, “Bizi bu zalim toplumun elinden kurtaran Allah’a şükürler olsun!” de.**

وَقُلْ رَبِّ اَنْزِلْنِي مُنْزَلًا مُبَارَكًا وَاَنْتَ خَيْرُ الْمُنْزِلِينَ ﴿٢٩﴾

29. Ve “Ey Rabb’im!” diye yalvar, “Beni bereketlerle dolu güvenli **bir yurtta konuk eyle. Doğrusu sen, konuk ağırlayanların en hayırlısısın.”**

اِنَّ فِي ذٰلِكَ لَاٰيَاتٍ وَاِنْ كُنَّا لَمُبْتَلِينَ ﴿٣٠﴾

30. Gerçekten bunda, ilâhî yasalar hakkında önemli ipuçları veren nice ibretler, işaretler ve **deliller vardır. Doğrusu Biz,** verdiğimiz nimet ve belâlarla sizleri **imtihan etmekteyiz.**

ثُمَّ اَنْشَاْنَا مِنْ بَعْدِهِمْ قَرْنًا اٰخَرِينَۚ ﴿٣١﴾

31. Derken onların ardından, yeni bir nesil meydana getirdik.

فَاَرْسَلْنَا فِيهِمْ رَسُولًا مِنْهُمْ اَنِ اعْبُدُوا اللّٰهَ مَا لَكُمْ مِنْ اِلٰهٍ غَيْرُهُ اَفَلَا تَتَّقُونَ ﴿٣٢﴾

32. Ve onlara da kendi içlerinden bir elçi gönderdik: “Allah’a gönülden boyun eğin ve yalnızca O’na **kulluk edin.** Zira **sizin O’ndan başka** otoritesine kayıtsız şartsız boyun eğeceğiniz bir efendiniz, bir **ilâhınız yoktur! Şu hâlde,** dürüst ve erdemlice bir hayat yaşayarak kötülükten, günahtan **sakınmayacak mısınız?”**

وَقَالَ الْمَلَاُ مِنْ قَوْمِهِ الَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِلِقَاءِ الْاٰخِرَةِ وَاَتْرَفْنَاهُمْ فِي الْحَيٰوةِ
الدُّنْيَاۙ مَا هٰذَا اِلَّا بَشَرٌ مِثْلُكُمْۙ يَاْكُلُ مِمَّا تَاْكُلُونَ مِنْهُ وَيَشْرَبُ مِمَّا تَشْرَبُونَ
﴿٣٣﴾

33. Bunun üzerine, yine **halkı içerisinden âhirette-ki** o büyük **buluşmayı yalanlayan ve** imtihan amacıyla **kendilerine bu dünyada** geçici olarak **bahşettiğimiz refah ve zenginlikle şımarıp azgınlaşan kâfirler,** “Ey halkımız!” **dediler,** “Peygamber olduğunu iddia eden **bu** adam, **sizin gibi yiyip içmeye muhtaç** fâni **bir insandan başka bir şey değildir.** Allah elçi göndermek isteseydi, olağanüstü güçlere sahip bir melek gönderemez miydi?

وَلَئِنْ اَطَعْتُمْ بَشَرًا مِثْلَكُمْ اِنَّكُمْ اِذًا لَخَاسِرُونَ ﴿٣٤﴾

34. Eğer kendiniz gibi aciz ve ölümlü **bir insana itaat edecek olursanız, o zaman işiniz bitmiş demektir.**

اَيَعِدُكُمْ اَنَّكُمْ اِذَا مِتُّمْ وَكُنْتُمْ تُرَابًا وَعِظَامًا اَنَّكُمْ مُخْرَجُونَۙ ﴿٣٥﴾

35. Bu adam **size, öldükten ve de toza toprağa karışıp kemik yığınına dönüştükten sonra** yeniden **diriltileceğinizi mi vaad ediyor?**

هَيْهَاتَ هَيْهَاتَ لِمَا تُوعَدُونَۙ ﴿٣٦﴾

36. İmkânsız, bu **size vaad edilen gerçekten imkânsız!**

اِنْ هِيَ اِلَّا حَيَاتُنَا الدُّنْيَا نَمُوتُ وَنَحْيَا وَمَا نَحْنُ بِمَبْعُوثِينَۙ ﴿٣٧﴾

37. Çünkü **bu dünyada yaşadığımız hayattan başka bir hayat yoktur.** Tesadüflere bağlı olarak kimimiz **ölür,** kimimiz **yaşarız. Ve asla** yeniden **diriltilecek değiliz.**

اِنْ هُوَ اِلَّا رَجُلٌ افْتَرٰى عَلَى اللّٰهِ كَذِبًا وَمَا نَحْنُ لَهُ بِمُؤْمِنِينَ ﴿٣٨﴾

38. Bu adam, uydurduğu yalanları Allah’a yakıştıran bir yalancıdan başka bir şey değil. Biz ona kesinlikle inanmıyoruz!”

قَالَ رَبِّ انْصُرْنِي بِمَا كَذَّبُونِ ﴿٣٩﴾

39. Derken Elçi, uzun ve meşakkatli bir mücadelenin ardından, **“Ey Rabb’im!” diye yalvardı, “Beni yalanlamalarına karşı Sen bana yardım et!”**

قَالَ عَمَّا قَلِيلٍ لَيُصْبِحُنَّ نَادِمِينَۚ ﴿٤٠﴾

40. Bunun üzerine Allah, **“Pek yakında, hepsi** yaptığına **pişman olacak!” dedi.**

فَاَخَذَتْهُمُ الصَّيْحَةُ بِالْحَقِّ فَجَعَلْنَاهُمْ غُثَاءًۚ فَبُعْدًا لِلْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴿٤١﴾

41. Ve çok geçmeden, **gerçekten de,** kulakları sağır edici korkunç bir **çığlık** ansızın **onları çarpıverdi. Böylece, hepsini** selin sürükleyip kıyıya attığı kokuşmuş **bir çerçöp yığınına dönüştürdük.**
O zalim topluluk rahmetimden **uzak olsun!**

ثُمَّ اَنْشَاْنَا مِنْ بَعْدِهِمْ قُرُونًا اٰخَرِينَۜ ﴿٤٢﴾

42. Ve onların ardından, yeni nesiller ve yeni medeniyetler **meydana getirdik.** Ve zamanı gelince, onları da tarih sahnesinden sildik. Çünkü ilâhî yasalara göre:

مَا تَسْبِقُ مِنْ اُمَّةٍ اَجَلَهَا وَمَا يَسْتَاْخِرُونَۜ ﴿٤٣﴾

43. Helâk edilme vakti gelen **bir toplum ecelini ne** bir an **öne alabilir, ne de** bir an **geciktirebilir.**

ثُمَّ اَرْسَلْنَا رُسُلَنَا تَتْرًاۜ كُلَّمَا جَٓاءَ اُمَّةً رَسُولُهَا كَذَّبُوهُ فَاَتْبَعْنَا بَعْضَهُمْ بَعْضًا وَجَعَلْنَاهُمْ اَحَاد۪يثَۚ

44. Ve daha **sonra**ki çağlarda, **birbiri ardınca elçilerimizi gönderdik. Ne zaman bir topluma** kendilerini kurtuluşa iletecek **elçileri gelse, derhal onu yalanlıyorlardı. Biz de hepsini arka arkaya helâk ettik ve** onları tarihin karanlıklarına gömülmüş **birer efsaneye dönüştürdük.**

فَبُعْدًا لِقَوْمٍ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٤٤﴾

O inkârcı topluluk rahmetimden **uzak olsun!**

Ve aradan yıllar geçti. Zamanla inkârcılık yeniden ortaya çıktı. İşte, insanlık tarihinin bir başka ibret verici sayfası:

ثُمَّ اَرْسَلْنَا مُوسٰى وَاَخَاهُ هٰرُونَ بِاٰيَاتِنَا وَسُلْطَانٍ مُب۪ينٍۙ ﴿٤٥﴾

45. Sonra da Musa ile kardeşi Harun'u yol gösterici **ayetlerimizle ve** dev bir yılana dönüşen asa gibi **apaçık bir mucizeyle gönderdik.**

اِلٰى فِرْعَوْنَ وَمَلَا۬ئِه۪ فَاسْتَكْبَرُوا وَكَانُوا قَوْمًا عَال۪ينَۚ ﴿٤٦﴾

46. Firavun ve kurmaylarına... Fakat onlar, Allah'a kulluk etmeyi kendilerine yediremeyerek Musa'ya karşı **büyüklük tasladılar. Zaten onlar, oldum olası küstahça kibirlenen zorba bir toplum idiler.**

فَقَالُٓوا اَنُؤْمِنُ لِبَشَرَيْنِ مِثْلِنَا وَقَوْمُهُمَا لَنَا عَابِدُونَۚ ﴿٤٧﴾

47. İşte bu yüzden, **"Bizim gibi** ölümlü birer insan olan **şu iki adama mı iman edecekmişiz?" dediler, "Hem de, soydaşları bize kölelik edip dururken?"**

فَكَذَّبُوهُمَا فَكَانُوا مِنَ الْمُهْلَك۪ينَ ﴿٤٨﴾

48. Böylece, bu iki elçiyi yalanlamaya kalkıştılar, fakat sonunda helâk olup gittiler.

وَلَقَدْ اٰتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ لَعَلَّهُمْ يَهْتَدُونَ ﴿٤٩﴾

49. Daha sonra, İsrail Oğulları **doğru yolu öğrenip izlesinler diye Musa'ya** sonradan Tevrat adıyla anılacak olan **Kitabı verdik.**

وَجَعَلْنَا ابْنَ مَرْيَمَ وَاُمَّهُٓ اٰيَةً وَاٰوَيْنَاهُمَٓا اِلٰى رَبْوَةٍ ذَاتِ قَرَارٍ وَمَع۪ينٍۜ ﴿٥٠﴾

50. Ve ayrıca, küçücük bir çocukken **İsa'yı ve annesi Meryem'i de** sınırsız kudret ve merhametimizi gözler önüne seren **birer mucize kıldık ve her ikisini de** zalimlerden korumak üzere, gözlerden uzak bir yerde, **pınarların kaynadığı, oturmaya elverişli** yemyeşil ve **bir yaylada barındırdık.**

Bütün Peygamberler hep aynı gerçeği dile getirmiş, aynı mesajı sunmuşlardı. Çünkü Biz hepsine aynı şekilde seslenmiştik:

يَٓا اَيُّهَا الرُّسُلُ كُلُوا مِنَ الطَّيِّبَاتِ وَاعْمَلُوا صَالِحًاۜ اِنّ۪ي بِمَا تَعْمَلُونَ عَل۪يمٌۜ ﴿٥١﴾

51. "Ey Peygamberler! Bu dünyada size bahşedilen **temiz ve helâl yiyeceklerden yiyin** için **ve** daima **iyi işler yapın. Hiç kuşku yok ki, Ben yaptığınız her şeyi bilmekteyim."**

وَاِنَّ هٰذِه۪ٓ اُمَّتُكُمْ اُمَّةً وَاحِدَةً وَاَنَا رَبُّكُمْ فَاتَّقُونِ ﴿٥٢﴾

52. Ey insanlar! **İşte sizin** birer ferdi olmakla yükümlü olduğunuz **milletiniz,** yukarıdan beri anlatılan Peygamberlerin temsil ettiği ve aynı Allah'a, aynı kitaplara, aynı Peygamberlere inanan ve tevhid inancı etrafında kenetlenen **bu biricik millettir. Ben de sizin Rabb'inizim. Öyleyse, benden** gelen ilkeler doğrultusunda hayata yön verin. Dürüst ve erdemlice bir hayat sürerek, kötülüğün her çeşidinden titizlikle **sakının!**

فَتَقَطَّعُٓوا اَمْرَهُمْ بَيْنَهُمْ زُبُرًاۜ كُلُّ حِزْبٍ بِمَا لَدَيْهِمْ فَرِحُونَ ﴿٥٣﴾

53. Fakat Peygamberlerin izinden gittiğini iddia edenler, zamanla tevhidin özünden saptılar ve **aralarındaki bu birliği parçalayıp** Yahudilik, Hristiyanlık gibi ayrı isimler altında birbirlerine düşman **gruplara ayrıldılar.** Öyle ki, **her grup** kendi kültürü, örf ve âdetleri, hurafeleri ve dogmalarıyla yoğurup şekillendirdiği öğretinin mutlak hakikat olduğunu iddia ederek **kendi elindeki** "dini" **ile övünür hâle geldi.**

فَذَرْهُمْ ف۪ي غَمْرَتِهِمْ حَتّٰى ح۪ينٍ ﴿٥٤﴾

54. O hâlde, ey Müslüman! Sen şimdilik, bütün Peygamberlere ve kitaplara iman edecekleri ya da belâlarını bulacakları **bir vakte kadar, onları** gömüldükleri cehalet ve **taassuplarıyla baş başa bırak.** Onlara, tövbe edip hakka yönelmeleri için birazcık mühlet verilecektir:

اَيَحْسَبُونَ اَنَّمَا نُمِدُّهُمْ بِه۪ مِنْ مَالٍ وَبَن۪ينَۙ ﴿٥٥﴾

55. Yoksa bu zalimler, **kendilerine bolca mal ve evlat vermekle,**

نُسَارِعُ لَهُمْ فِي الْخَيْرَاتِۜ بَلْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿٥٦﴾

56. Onlara lütufta bulunduğumuzu mu sanıyorlar? Hayır, tam aksine! Fakat onlar bunun **farkında değiller.** Çünkü ilâhî lütfa ancak şu özelliklere sahip olanlar kavuşabilir:

اِنَّ الَّذ۪ينَ هُمْ مِنْ خَشْيَةِ رَبِّهِمْ مُشْفِقُونَۙ ﴿٥٧﴾

57. Onlar, Rab'lerine yürekten bir saygı ve derin bir duyarlıkla bağlananlardır.

وَالَّذ۪ينَ هُمْ بِاٰيَاتِ رَبِّهِمْ يُؤْمِنُونَۙ ﴿٥٨﴾

58. Onlar, Rab'lerinin bütün **ayetlerine** yürekten **inananlardır.**

وَالَّذ۪ينَ هُمْ بِرَبِّهِمْ لَا يُشْرِكُونَۙ ﴿٥٩﴾

59. Onlar, hiç kimseyi ve hiçbir şeyi **Rab'lerine ortak koşmayanlardır.**

وَالَّذ۪ينَ يُؤْتُونَ مَٓا اٰتَوْا وَقُلُوبُهُمْ وَجِلَةٌ اَنَّهُمْ اِلٰى رَبِّهِمْ رَاجِعُونَۙ ﴿٦٠﴾

60. Onlar, Rab'lerinin huzuruna çıkacakları korkusuyla yürekleri titreyerek, Allah yolunda yoksullara ve muhtaçlara **vermeleri gerekeni verenlerdir.**

اُو۬لٰٓئِكَ يُسَارِعُونَ فِي الْخَيْرَاتِ وَهُمْ لَهَا سَابِقُونَ ﴿٦١﴾

61. İşte onlardır, iyilik yapma konusunda birbirleriyle yarışanlar ve bu yarışta en öne geçenler. Oysa yarışta geri kalan insanlara da aynı imkân ve kabiliyetleri vermiştik. Öyle ya:

وَلَا نُكَلِّفُ نَفْسًا اِلَّا وُسْعَهَا وَلَدَيْنَا كِتَابٌ يَنْطِقُ بِالْحَقِّ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿٦٢﴾

62. Biz hiç kimseye gücünün yetmeyeceği bir görev vermeyiz. Çünkü **katımızda,** yalnızca **gerçeği dile getiren bir kitap vardır.** Dolayısıyla, **hiç kimseye** zerre kadar **haksızlık edilmeyecektir.**

بَلْ قُلُوبُهُمْ ف۪ي غَمْرَةٍ مِنْ هٰذَا وَلَهُمْ اَعْمَالٌ مِنْ دُونِ ذٰلِكَ هُمْ لَهَا عَامِلُونَ ﴿٦٣﴾

63. Gerçek şu ki, onların gönülleri bu Kur'an'**a karşı umursamaz bir tavır içindedir.** Bu yüzden ısrarla haktan yüz çeviriyorlar. **Onların bunun dışında, sürekli yaptıkları** haksızlık, sömürü, faizcilik, cinsel sapıklık gibi **daha başka işleri de var.** Ama bu, ebediyen böyle sürüp gitmeyecek:

حَتّٰٓى اِذَٓا اَخَذْنَا مُتْرَف۪يهِمْ بِالْعَذَابِ اِذَا هُمْ يَجْـَٔرُونَۜ ﴿٦٤﴾

64. Nihayet Biz kendilerine bahşedilen **nimetlerle şımarıp azgınlaşan bu insanları** son nefeslerinde çetin

bir **azapla yakalayınca, o zaman hemen feryat edip yalvarmaya başlayacaklar.** Fakat son pişmanlık fayda vermeyecek. Onlara denilecek ki:

لَا تَجْـَٔرُوا الْيَوْمَ اِنَّكُمْ مِنَّا لَا تُنْصَرُونَ ﴿٦٥﴾

65. "Bugün boşuna **yalvarıp yakarmayın.** Çünkü **Bizim tarafımızdan** hiçbir şekilde **yardım görmeyeceksiniz!"**

قَدْ كَانَتْ اٰيَات۪ي تُتْلٰى عَلَيْكُمْ فَكُنْتُمْ عَلٰٓى اَعْقَابِكُمْ تَنْكِصُونَۙ ﴿٦٦﴾

66. "Çünkü size vaktiyle **ayetlerimiz okunduğunda,** onlardan **inatla yüz çeviriyordunuz."**

مُسْتَكْبِر۪ينَ بِه۪ۗ سَامِرًا تَهْجُرُونَ ﴿٦٧﴾

67. "Hem de, size bahşettiğim **bu** servet ve zenginlik **ile şımarıp kibirlenerek** müminlere karşı gece gündüz **haince plânlar kuruyordunuz!"**

Kâfirleri bu feci akıbet beklerken, Yahudi ve Hristiyanlar hâlâ Kur'an'ı inkâr mı edecekler?

اَفَلَمْ يَدَّبَّرُوا الْقَوْلَ اَمْ جَٓاءَهُمْ مَا لَمْ يَأْتِ اٰبَٓاءَهُمُ الْاَوَّل۪ينَ ﴿٦٨﴾

68. Peki onlar bu ilâhî **kelâm üzerinde hiç düşünmediler mi? Yoksa önceki atalarına gelmeyen** türedi bir vahiy **mi geldi onlara?** Bunun için mi böyle inatla haktan yüz çeviriyorlar?

اَمْ لَمْ يَعْرِفُوا رَسُولَهُمْ فَهُمْ لَهُ مُنْكِرُونَ ﴿٦٩﴾

69. Yahut ellerindeki kutsal kitaplarda geleceği müjdelenen **Peygamberlerini tanıyamadılar mı ki, onu inkâr ediyorlar?**

اَمْ يَقُولُونَ بِه۪ جِنَّةٌۜ بَلْ جَٓاءَهُمْ بِالْحَقِّ وَاَكْثَرُهُمْ لِلْحَقِّ كَارِهُونَ ﴿٧٠﴾

70. Yoksa onlar, Kur'an gibi eşsiz bir kitabı okuyan bu **Peygamberin cinlenmiş** bir deli **olduğunu mu iddia ediyorlar? Aslında** kendileri de gayet iyi biliyor ki, Muhammed **onlara gerçeğin ta kendisini getirmiştir. Fakat gerçek, onların çoğunun işine gelmez.** Peki, onların işine gelmiyor diye, gerçeği onlara mı uyduracağız? Asla!

وَلَوِ اتَّبَعَ الْحَقُّ اَهْوَٓاءَهُمْ لَفَسَدَتِ السَّمٰوَاتُ وَالْاَرْضُ وَمَنْ ف۪يهِنَّۜ بَلْ اَتَيْنَاهُمْ بِذِكْرِهِمْ فَهُمْ عَنْ ذِكْرِهِمْ مُعْرِضُونَ ﴿٧١﴾

71. Eğer hak, onların arzu ve heveslerine uysaydı ve varlık kanunları onların emelleri doğrultusunda şekillenmiş **olsaydı, bütün gökler, yer ve içindekiler** tamamen yozlaşarak **bozulur giderdi. Hayır,** hak batılın peşinden gitmez. Bu yüzden **Biz onlara,** mükemmel bir toplum oluşturabilmek için ihtiyaç duydukları her türlü hikmet, öğüt, **uyarı ve ibret derslerini** içerisinde barındıran muhteşem bir kitap **gönderdik. Fakat onlar, kendilerine** onur, itibar ve **yücelik kazandıracak** olan bu **uyarıcı** kitap**tan yüz çeviriyorlar.**

اَمْ تَسْـَٔلُهُمْ خَرْجًا فَخَرَاجُ رَبِّكَ خَيْرٌۗ وَهُوَ خَيْرُ الرَّازِق۪ينَ ﴿٧٢﴾

72. Yoksa ey Muhammed, **sen onlardan dünyalık bir menfaat mi istiyorsun** ki, senin Peygamberliğin hakkında kuşkuya kapılıyorlar? Eğer bir karşılık beklenecekse, **Rabb'inin bahşedeceği mükâfat,** başkalarının vereceği her şeyden **daha hayırlıdır.** Çünkü **O, rızık verenlerin en hayırlıdır.**

وَاِنَّكَ لَتَدْعُوهُمْ اِلٰى صِرَاطٍ مُسْتَق۪يمٍ ﴿٧٣﴾

73. Ve emin ol ki, ey Muhammed! **Elbette sen, onları dosdoğru bir yola çağırıyorsun.**

وَاِنَّ الَّذ۪ينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْاٰخِرَةِ عَنِ الصِّرَاطِ لَنَاكِبُونَ ﴿٧٤﴾

74. Ne var ki, âhirete inanmayanlar, bu bakış açılarının doğal sonucu olarak ister istemez **doğru yoldan sapıyorlar.** Bu yüzden de, başlarından belâlar eksik olmayacaktır:

وَلَوْ رَحِمْنَاهُمْ وَكَشَفْنَا مَا بِهِمْ مِنْ ضُرٍّ لَلَجُّوا ف۪ي طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُونَ ﴿٧٥﴾

75. Ne zaman onlara acıyıp başlarındaki sıkıntıyı kaldıracak olsak, derhal önceki azgınlıklarına dalıp giderler.

وَلَقَدْ اَخَذْنَاهُمْ بِالْعَذَابِ فَمَا اسْتَكَانُوا لِرَبِّهِمْ وَمَا يَتَضَرَّعُونَ ﴿٧٦﴾

76. Oysa Biz onları, zaman zaman kıtlık, hastalık, savaş gibi **azaplarla sarsıp cezalandırmıştık. Fakat onlar yine de Rab'lerine boyun eğmeye yanaşmamış,** hatta azabın kaldırılması için O'na el açıp **yalvarmaya bile tenezzül etmemişlerdi.**

حَتّٰٓى اِذَا فَتَحْنَا عَلَيْهِمْ بَابًا ذَا عَذَابٍ شَد۪يدٍ اِذَا هُمْ ف۪يهِ مُبْلِسُونَ ﴿٧٧﴾

77. Ama üzerlerine çetin bir azabın kapısını açtık mı, işte o zaman acizliklerini anlayıp **bütün ümitlerini yitiriverirler.** Fakat iş işten geçmiş olur. O hâlde, yol yakınken Rabb'inizin çağrısına kulak verin:

وَهُوَ الَّذ۪ٓي اَنْشَاَ لَكُمُ السَّمْعَ وَالْاَبْصَارَ وَالْاَفْـِٔدَةَۜ قَل۪يلًا مَا تَشْكُرُونَ ﴿٧٨﴾

78. O Allah **ki, size** hakikatin sesini duyan **kulaklar,** gerçekleri gören **gözler ve** araştıran, düşünen ve hisseden **gönüller bahşetti. Fakat siz,** bunca nimetlere karşılık **ne kadar da az şükrediyorsunuz!**

وَهُوَ الَّذ۪ي ذَرَاَكُمْ فِي الْاَرْضِ وَاِلَيْهِ تُحْشَرُونَ ﴿٧٩﴾

79. O Allah **ki, sizi** topraktan yaratıp **yeryüzüne yaydı. Fakat** gün gelecek yine toprağa döneceksiniz ve mahşer günü yaptıklarınızın hesabını vermek üzere mutlaka **O'nun huzurunda toplanacaksınız.**

وَهُوَ الَّذ۪ي يُحْي۪ي وَيُم۪يتُ وَلَهُ اخْتِلَافُ الَّيْلِ وَالنَّهَارِۜ اَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿٨٠﴾

80. O Allah **ki, hem yaşatır, hem öldürür;** nitekim **geceyle gündüzün** mükemmel bir sistem uyarınca, hiç şaşmadan **birbiri ardınca gelmesi O'nun** sınırsız kudret ve sanatının **eseridir. Hâlâ aklınızı kullanmayacak mısınız?**

بَلْ قَالُوا مِثْلَ مَا قَالَ الْاَوَّلُونَ ﴿٨١﴾

81. Ama onlar, tıpkı kendilerinden **önceki** kâfir**lerin söylediklerini tekrar ederek:**

قَالُٓوا ءَاِذَا مِتْنَا وَكُنَّا تُرَابًا وَعِظَامًا ءَاِنَّا لَمَبْعُوثُونَ ﴿٨٢﴾

82. "Ne yani, **biz ölüp de bir toprak ve kemik yığınına dönüştükten sonra mı** yeniden **diriltilecekmişiz?" diyor** ve ekliyor**lar:**

لَقَدْ وُعِدْنَا نَحْنُ وَاٰبَٓاؤُ۬نَا هٰذَا مِنْ قَبْلُ اِنْ هٰذَٓا اِلَّٓا اَسَاط۪يرُ الْاَوَّل۪ينَ ﴿٨٣﴾

83. "Sadece bize değil, bizden **önceki atalarımıza da böyle tehditler savrulmuştu.** Demek ki **bunlar, öncekilerin efsanelerinden başka bir şey değildir."**

قُلْ لِمَنِ الْاَرْضُ وَمَنْ ف۪يهَٓا اِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٨٤﴾

84. O cahillere **sor:** "Bütün **yeryüzü ve orada var olan her şey kimindir,** haydi cevap verin, **eğer biliyorsanız!"**

سَيَقُولُونَ لِلّٰهِۜ قُلْ اَفَلَا تَذَكَّرُونَ ﴿٨٥﴾

85. İster istemez hakikati itiraf ederek, **"Allah'ındır!" diyecekler.** O zaman onlara **de ki: "O hâlde,** Allah'ın sınırsız kudret ve yüceliğini **düşünüp öğüt almaz mısınız?"**

قُلْ مَنْ رَبُّ السَّمٰوَاتِ السَّبْعِ وَرَبُّ الْعَرْشِ الْعَظ۪يمِ ﴿٨٦﴾

86. Yine **sor** onlara: **“Kimdir yedi** kat **göğün Rabb’i ve** kimdir, kâinata hükmeden **yüce saltanat ve hükümranlığın sahibi?”**

سَيَقُولُونَ لِلّٰهِ قُلْ اَفَلَا تَتَّقُونَ ﴿٨٧﴾

87. Yine ister istemez **“Allah’tır!” diyecekler;** sen de onlara **de ki: “Öyleyse,** artık sahte ilâhları reddetmenin ve bir tek Allah’a kulluk ederek cehennem ateşinden **korunmanın zamanı gelmedi mi?”**

قُلْ مَنْ بِيَدِهٖ مَلَكُوتُ كُلِّ شَيْءٍ وَهُوَ يُجِيرُ وَلَا يُجَارُ عَلَيْهِ اِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٨٨﴾

88. Yine onlara **sor: “Kimdir, tüm evrenin hükümranlığını elinde tutan ve her şeyi koruyup kollayan, fakat kendisi korunmaya muhtaç olmayan** yüce kudret; haydi cevap verin bakalım, **eğer biliyorsanız!”**

سَيَقُولُونَ لِلّٰهِ قُلْ فَاَنّٰى تُسْحَرُونَ ﴿٨٩﴾

89. Yine tereddütsüz, **“Allah’tır!” diyecekler.** Sen de onlara **de ki: “O hâlde, nasıl oluyor da,** inkârcıların süslü propagandalarına kanıp göz göre göre **aldatılıyorsunuz?”**

بَلْ اَتَيْنَاهُمْ بِالْحَقِّ وَاِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ ﴿٩٠﴾

90. İşte Biz, onlara apaçık gerçeği bildirdik. Fakat onlar, yine de Allah hakkında pervasızca **yalan söylüyorlar:**

مَا اتَّخَذَ اللّٰهُ مِنْ وَلَدٍ وَمَا كَانَ مَعَهُ مِنْ اِلٰهٍ اِذًا لَذَهَبَ كُلُّ اِلٰهٍ بِمَا خَلَقَ وَلَعَلَا بَعْضُهُمْ عَلٰى بَعْضٍ سُبْحَانَ اللّٰهِ عَمَّا يَصِفُونَ ﴿٩١﴾

91. Oysa **Allah asla çocuk edinmemiştir ve O’ndan başka bir ilâh da yoktur. Öyle olsaydı, her ilâh kendi yarattığına sahiplenir ve her biri diğerine üstünlük sağlamaya çalışırdı.** Allah’tan başka ilahlar olsaydı, onlardan her biri kendi dışındaki ilahlara hükmetmek için savaşacak, böylece evrende korkunç bir düzensizlik ve kargaşa egemen olacaktı. Oysa gördüğünüz gibi, kâinat mükemmel bir düzen ve uyum içinde varlığını sürdürmektedir. Bu da gösteriyor ki, evreni idare eden bir tek ilah vardır, o da sonsuz ilim ve kudret sahibi olan Allah’tır. **Allah, onların uydurduğu** acziyet ve noksanlık ifade eden **niteliklerden uzaktır, yücedir!** O hâlde, yalnızca O’na kulluk ve itaat etmeli, O’nun hükümlerine boyun eğmelisiniz.

عَالِمِ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ فَتَعَالٰى عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿٩٢﴾

92. O Allah ki, yaratılmışların algılama sınırları ötesinde bir âlem olan **gayb’ı da bilir,** akıl ve duyularla kavranabilen **şahadet âlemini de. Allah, onların** ilâhlık payesi vererek kendisine **ortak koştukları her şeyin üzerinde ve ötesindedir, çok yücedir!**

Bütün bu uyarı ve delillere rağmen, hâlâ inkârcılıkta ısrar ederlerse:

قُلْ رَبِّ اِمَّا تُرِيَنّ۪ي مَا يُوعَدُونَ ﴿٩٣﴾

93. O zaman Rabb’ine el açıp yalvararak **de ki: “Ey Rabb’im, onlara vadedilen** azabın gerçekleştiğini **bana mutlaka göstereceksen,**

رَبِّ فَلَا تَجْعَلْن۪ي فِي الْقَوْمِ الظَّالِم۪ينَ ﴿٩٤﴾

94. Beni bu zalim toplum içinde bırakma, ya Rab!”

وَاِنَّا عَلٰى اَنْ نُرِيَكَ مَا نَعِدُهُمْ لَقَادِرُونَ ﴿٩٥﴾

95. Elbette Bizim, onlara vadettiğimiz şeyleri sana göstermeye gücümüz yeter.

اِدْفَعْ بِالَّت۪ي هِيَ اَحْسَنُ السَّيِّئَةَ نَحْنُ اَعْلَمُ بِمَا يَصِفُونَ ﴿٩٦﴾

96. Sen kötülüğü kötülükle değil, ortaya koyduğun iyiliklerle, **en güzel şekilde gider.** Hiç merak etme, **Biz onların** müminleri incitmek için **neler söylediklerini çok iyi biliyoruz** ve cezasını da Biz vereceğiz.

وَقُلْ رَبِّ اَعُوذُ بِكَ مِنْ هَمَزَاتِ الشَّيَاط۪ينِ ﴿٩٧﴾

97. O hâlde, sakın tahriklere kapılıp kaba ve kırıcı davranışlar gösterme. Kur’an ile henüz tanışmamış insanlarla sizi birbirinize düşürme plânları yapan insan ve cin şeytanlarının oyununa gelme. Bunun için **de ki: “Ey Rabb’im, şeytanların kışkırtmalarına karşı sana sığınırım!”**

وَاَعُوذُ بِكَ رَبِّ اَنْ يَحْضُرُونِ ﴿٩٨﴾

98. “Ve onların aramıza sızmasından ve **çevremde bulunmasından yine sana sığınırım, ey Rabb’im!”**

حَتّٰى اِذَا جَاءَ اَحَدَهُمُ الْمَوْتُ قَالَ رَبِّ ارْجِعُونِ ﴿٩٩﴾

99. Âhireti inkâr edenler, ne kadar lüks ve refah içinde yaşarlarsa yaşasınlar, eninde sonunda ölüm meleğiyle karşı karşıya gelecekler. **Nihayet onlardan birine ölüm gelip çattı mı, “Ey Rabb’im!” diye feryat edecek, “Ne olur** bana bir fırsat daha ver de, **beni** hayata **geri çevir!”**

لَعَلّ۪ي اَعْمَلُ صَالِحًا ف۪يمَا تَرَكْتُ كَلَّا اِنَّهَا كَلِمَةٌ هُوَ قَائِلُهَا وَمِنْ وَرَائِهِمْ بَرْزَخٌ اِلٰى يَوْمِ يُبْعَثُونَ ﴿١٠٠﴾

100. “Ki, bugüne kadar hep **ihmalkârlık ettiğim** ve “Nasıl olsa yarın yaparım!” diye ertelediğim **konularda,** Senin emrine uygun olarak **iyilikler yapayım** da hatalarımı telâfi edeyim!”

Hayır, öyle şey olmaz! **Bu, onun ağzından çıkan boş ve anlamsız bir sözden başka bir şey değildir.** Çünkü ona zaten yeterince süre verilmişti. O hâlde, ölenler bir daha asla dünyaya geri dönemeyecekler. Çünkü **onlarla** hayat **arasında,** yeniden **diriltilecekleri güne kadar** dünyaya dönmelerine izin vermeyen **bir engel vardır.**

فَاِذَا نُفِخَ فِي الصُّورِ فَلَا اَنْسَابَ بَيْنَهُمْ يَوْمَئِذٍ وَلَا يَتَسَاءَلُونَ ﴿١٠١﴾

101. Ve nihayet yeniden diriliş için **Sura üflenince,** mezarlarından fırlayıp huzurumuza gelecekler. **İşte o zaman aralarındaki bütün soy sop bağlantıları kesilecek ve** herkes kendi derdiyle meşgul olduğundan, **hiçbiri diğerine bir şey soramayacak.** Kimsenin kimseye zerre kadar yardımı dokunmayacak. Böylece büyük mahkeme kurulacak ve bütün iyilikler ve kötülükler bir bir ortaya dökülecektir:

فَمَنْ ثَقُلَتْ مَوَاز۪ينُهُ فَاُولٰٓئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿١٠٢﴾

102. Kimin iyilikleri adalet terazisinde **ağır basarsa, işte onlar kesinlikle kurtuluşa ereceklerdir.**

وَمَنْ خَفَّتْ مَوَاز۪ينُهُ فَاُولٰٓئِكَ الَّذ۪ينَ خَسِرُٓوا اَنْفُسَهُمْ ف۪ي جَهَنَّمَ خَالِدُونَ ﴿١٠٣﴾

103. Ve kimin iyilikleri hafif gelirse, onlar da kendilerine en büyük kötülüğü yapan ve sonsuza dek cehenneme mahkûm edilen kimseler olacaklardır. Öyle amansız bir ateşe girecekler ki:

تَلْفَحُ وُجُوهَهُمُ النَّارُ وَهُمْ ف۪يهَا كَالِحُونَ ﴿١٠٤﴾

104. Alevler yüzlerini yalayıp kavuracak ve orada, dudakları parçalanıp döküldüğü için, sırıtan dişleriyle alevler arasında **öylece somurtup kalacaklar.** Ve Allah tarafından, ateşten daha acı bir azar işitecekler:

اَلَمْ تَكُنْ اٰيَات۪ي تُتْلٰى عَلَيْكُمْ فَكُنْتُمْ بِهَا تُكَذِّبُونَ ﴿١٠٥﴾

105. “Ey zalimler! Bu azabı önceden haber veren uyarıcı ve yol gösterici **ayetlerim size** vaktiyle **okunmamış**

mıydı? Ve siz de onları küstahça **yalanlamamış mıydınız?”** Bunun üzerine, utanç ve pişmanlık içinde:

قَالُوا رَبَّنَا غَلَبَتْ عَلَيْنَا شِقْوَتُنَا وَكُنَّا قَوْمًا ضَٓالّ۪ينَ ﴿١٠٦﴾

106. “Ey Rabb’imiz!” diyecekler, “Biz azgınlığımızın, taşkınlığımızın kurbanı olduk. Bu yüzden de **doğru yoldan saptık.”**

رَبَّنَٓا اَخْرِجْنَا مِنْهَا فَاِنْ عُدْنَا فَاِنَّا ظَالِمُونَ ﴿١٠٧﴾

107. “Ey Rabb’imiz, lütfen **çıkar bizi buradan.** Sana söz veriyoruz, **bir daha** o kötülüklere **dönersek, gerçekten zalim kimseler** olduğumuzu kabul ede**riz.”**

قَالَ اخْسَؤُ۫ا ف۪يهَا وَلَا تُكَلِّمُونِ ﴿١٠٨﴾

108. Bunun üzerine Allah, **“Zillet içinde kalın orada!” diyecek, “Bana boşuna yalvarıp durmayın!”**

اِنَّهُ كَانَ فَر۪يقٌ مِنْ عِبَاد۪ي يَقُولُونَ رَبَّنَٓا اٰمَنَّا فَاغْفِرْ لَنَا وَارْحَمْنَا وَاَنْتَ خَيْرُ الرَّاحِم۪ينَۚ ﴿١٠٩﴾

109. “Çünkü vaktiyle, **kullarım arasından bir grup** inanmış insan, **“Ey Rabb’imiz! Biz sana iman ettik, öyleyse bizi**m günahlarımızı **bağışla ve bize merhamet eyle.** Hiç kuşkusuz **Sen, merhamet edenlerin en hayırlısısın!” diye yalvarırlardı da;”**

فَاتَّخَذْتُمُوهُمْ سِخْرِيًّا حَتّٰٓى اَنْسَوْكُمْ ذِكْر۪ي وَكُنْتُمْ مِنْهُمْ تَضْحَكُونَ ﴿١١٠﴾

110. “Siz onlarla hep alay ederdiniz. Onlara yaptığınız baskı ve işkenceler yüzünden kalpleriniz katılaştı. Bu durum, **sonunda size Beni anmayı** büsbütün **unutturdu.** Öyle ki, **onlar**ın bu gıpta edilecek durumun**a gülüyor,** onlarla dalga geçip duruyor**dunuz!”**

اِنّ۪ي جَزَيْتُهُمُ الْيَوْمَ بِمَا صَبَرُوٓاۙ اَنَّهُمْ هُمُ الْفَٓائِزُونَ ﴿١١١﴾

111. “Ama Ben, vaktiyle hor ve hakir gördüğünüz **bu** insan**ları** sizin alay ve işkencelerinize **sabırla göğüs gerdikleri için bugün ödüllendiriyorum: İşte onlar, kurtuluşa erenlerin ta kendileridir!”**

قَالَ كَمْ لَبِثْتُمْ فِي الْاَرْضِ عَدَدَ سِن۪ينَ ﴿١١٢﴾

112. Sonra Allah, uğrunda âhireti feda ettikleri dünya hayatının ne kadar değersiz olduğunu onlara göstermek üzere, cehennemdekilere **soracak:** “Söyleyin bakalım, sizce **yeryüzünde kaç yıl kaldınız?”**

قَالُوا لَبِثْنَا يَوْمًا اَوْ بَعْضَ يَوْمٍ فَسْـَٔلِ الْعَٓادّ۪ينَ ﴿١١٣﴾

113. Onlar da, “Olsa olsa **bir gün, hatta bir günden de az.** Fakat emin değiliz, bunu **hesaplayabilecek olanlara sor** ya Rab, çünkü bizim aklımız başımızdan gitmiş durumda!” **diye cevap verecekler.**

قَالَ اِنْ لَبِثْتُمْ اِلَّا قَل۪يلًا لَوْ اَنَّكُمْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿١١٤﴾

114. Bunun üzerine Allah, **“Doğrusu** siz yeryüzünde **çok az bir süre kaldınız.” diyecek,** “Dünya hayatının âhirete oranla ne kadar değersiz olduğunu **bir bilseydiniz!”**

اَفَحَسِبْتُمْ اَنَّمَا خَلَقْنَاكُمْ عَبَثًا وَاَنَّكُمْ اِلَيْنَا لَا تُرْجَعُونَ ﴿١١٥﴾

115. “Bundan başka bir şey mi bekliyordunuz? **Yoksa sizi** hiçbir hikmet ve amaç gözetmeden, **boş ve anlamsız** bir oyun ve eğlence olsun diye **yarattığımızı ve** yaptıklarınızın hesabını vermek üzere, günün birinde **huzurumuza çıkarılmayacağınızı mı sanıyordunuz?”** Hayır, Allah boş ve anlamsız bir iş yapmaz:

فَتَعَالَى اللّٰهُ الْمَلِكُ الْحَقُّۚ لَٓا اِلٰهَ اِلَّا هُوَۚ رَبُّ الْعَرْشِ الْكَر۪يمِ ﴿١١٦﴾

116. Çünkü **Allah yüceler yücesidir,** hükmüne karşı konulamayan gerçek **hükümdardır.** Doğrunun, gerçeğin, hakkın ve **hakikatin ta kendisidir. O’ndan başka ilâh yoktur. Yüce saltanat ve hükümranlığın sahibidir.** O hâlde:

وَمَنْ يَدْعُ مَعَ اللّٰهِ اِلٰهًا اٰخَرَۙ لَا بُرْهَانَ لَهُ بِه۪ۙ فَاِنَّمَا حِسَابُهُ عِنْدَ رَبِّه۪ۜ اِنَّهُ لَا يُفْلِحُ الْكَافِرُونَ ﴿١١٧﴾

117. Kim hakkında hiçbir delile sahip olmadığı hâlde, Allah’ın yanı sıra bir başka tanrıya daha yalvarıp yakarırsa, Kıyamet Günü **Rabb’inin katında bunun hesabını mutlaka verecektir. Gerçek şu ki, inkârcılar asla kurtuluşa eremezler.**

وَقُلْ رَبِّ اغْفِرْ وَارْحَمْ وَاَنْتَ خَيْرُ الرَّاحِم۪ينَ ﴿١١٨﴾

118. O halde, sen tüm benliğinle Rabb’ine yönelerek **de ki: “Ey Rabb’im!** Günahlarımı **bağışla,** bana **merhamet eyle.** Doğrusu **Sen merhamet edenlerin en hayırlısısın.** Gerçek anlamda acıyan, merhamet eden ancak Sensin.”

سُورَةُ النُّورِ ﴿٢٤﴾

24. NUR SURESİ

Hicretin altıncı yılında indirilmiştir. Adını, Allah’ın kâinatı aydınlatan nurunun anlatıldığı 35–40. ayetlerinden almıştır. 64 ayettir.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ

Rahman ve Rahim olan Allah’ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb’imin adıyla, O’nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O’nun adına okuyor, söylüyorum:

سُورَةٌ اَنْزَلْنَاهَا وَفَرَضْنَاهَا وَاَنْزَلْنَا ف۪يهَٓا اٰيَاتٍ بَيِّنَاتٍ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ ﴿١﴾

1. Bu mesaj, **bizzat Bizim gönderip** ilâhî bir yasa olarak **yürürlüğe koyduğumuz ve düşünüp öğüt alabilesiniz diye, içerisinde** hikmet dolu **apaçık** ayet**lere yer verdiğimiz bir suredir.**

O hâlde, ey İslâm toplumunun yöneticileri:

اَلزَّانِيَةُ وَالزَّان۪ي فَاجْلِدُوا كُلَّ وَاحِدٍ مِنْهُمَا مِائَةَ جَلْدَةٍۖ

2. Kendi arzusuyla evlilik dışı cinsel ilişkiye girerek **zina eden** ve en az dört şahitle suçu ispatlanan **kadın ve erkeğin her birine,** caydırıcı bir ceza olarak **yüzer değnek vurun.** Bu ceza, zina eden bekâr için geçerlidir. Evliyken zina edenin cezası ise, Peygamber (s)’in uygulamasında görüldüğü üzere ölümdür.

وَلَا تَأْخُذْكُمْ بِهِمَا رَأْفَةٌ ف۪ي د۪ينِ اللّٰهِ اِنْ كُنْتُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ الْاٰخِرِۚ

Eğer Allah’a ve âhiret gününe gerçekten **inanıyorsanız, onlara duyduğunuz merhamet duygusu sizi Allah’ın hükmünü uygulamaktan alıkoymasın.** Çünkü bu ceza, fuhşun ve zinanın yaygınlaştığı, sadakat, dürüstlük, fedakârlık gibi İslâmî değerlerin erozyona uğradığı, ailelerin parçalanarak başıboş nesillerin yetiştiği bir toplumu dünyada ve âhirette bekleyen akıbetten çok daha hafiftir. Bunun için, zinayı engelleyecek cezaları uygulamaktan çekinmeyin. Fakat bu ceza, kapalı kapılar ardında infaz edilmesin.

وَلْيَشْهَدْ عَذَابَهُمَا طَٓائِفَةٌ مِنَ الْمُؤْمِن۪ينَ ﴿٢﴾

İnananlardan bir topluluk da ceza infaz edilirken orada hazır bulunarak **suçluların cezalandırılmasına şahitlik etsin.** Böylece bu, hem suçu işleyenler hem de seyredenler üzerinde daha etkili ve caydırıcı olur.

Bu suçu işleyen kişi içtenlikle tövbe eder ve bir daha da zinaya yaklaşmazsa günahı bağışlanır ve İslâm toplumundaki saygın yerini alır. Zinayı alışkanlık hâline getirenlere gelince, müminler böyle kişileri kendilerine eş olarak seçmekten titizlikle sakınmalıdırlar. Çünkü:

اَلزَّانِي لَا يَنْكِحُ اِلَّا زَانِيَةً اَوْ مُشْرِكَةًۘ وَالزَّانِيَةُ لَا يَنْكِحُهَٓا اِلَّا زَانٍ اَوْ مُشْرِكٌۚ وَحُرِّمَ
ذٰلِكَ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ ﴿٣﴾

3. Zina eden ve bunu bir hayat tarzı olarak benimseyen **bir erkek, ancak** kendisi gibi **zinacı yahut** puta tapan, **müşrik bir kadınla evlenebilir.** Nitekim **zina eden** ve bunu alışkanlık hâline getiren **bir kadın da, yine ancak** kendisi gibi **zinacı yahut** puta tapan, **müşrik bir erkekle evlenebilir.** Çünkü gayrimeşru ilişkileri bir hayat tarzı hâline getiren **bu** gibi insanlarla evlenmek, **müminlere yasaklanmıştır.**

وَالَّذِينَ يَرْمُونَ الْمُحْصَنَاتِ ثُمَّ لَمْ يَأْتُوا بِاَرْبَعَةِ شُهَدَٓاءَ فَاجْلِدُوهُمْ ثَمَانِينَ
جَلْدَةً وَلَا تَقْبَلُوا لَهُمْ شَهَادَةً اَبَدًاۚ وَاُو۬لٰٓئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَۙ ﴿٤﴾

4. İnsanları işlemedikleri bir suçtan dolayı töhmet altında bırakan yahut iftira ve hakaretlerle onları karalayan kimseleri, işlediği suça ve içinde bulunduğunuz ortam ve şartlara göre cezalandırın. Örneğin, **namuslu kadınları** zinayla **suçlayan, fakat** bu iddiasını ispatlamak üzere **dört şahit getiremeyen kimselere,** iftiralarının cezası olarak **seksen değnek vurun ve artık onların şahitliğini asla kabul etmeyin. Çünkü onlar, yoldan çıkmış kimselerdir.**

اِلَّا الَّذِينَ تَابُوا مِنْ بَعْدِ ذٰلِكَ وَاَصْلَحُواۚ فَاِنَّ اللّٰهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٥﴾

5. Ancak, işledikleri **bu** günah**ın** hemen **ardından tövbe edip kendilerini düzeltenler** elbette bağışlanacaklardır. Çünkü **Allah çok bağışlayıcı, çok merhametlidir.** Fakat Allah'ın onları affetmesi, onlara dünyada verilecek cezayı düşürmez. Çünkü hâkim, suçlunun gerçekten tövbe edip etmediğini ve Allah'ın bu tövbeyi kabul edip etmediğini bilemez. Bu yüzden, zina iftirası atan kişi tövbe ettiğini söylese bile seksen değnekten kurtulamaz. Ancak daha sonra ortaya koyduğu hayat tarzıyla tövbesini ispat ederse, mahkemenin vereceği karar ile şahitliği kabul edilebilir.

وَالَّذِينَ يَرْمُونَ اَزْوَاجَهُمْ وَلَمْ يَكُنْ لَهُمْ شُهَدَٓاءُ اِلَّٓا اَنْفُسُهُمْ فَشَهَادَةُ اَحَدِهِمْ اَرْبَعُ
شَهَادَاتٍ بِاللّٰهِۙ اِنَّهُ لَمِنَ الصَّادِقِينَ ﴿٦﴾

6. Kendi eşini zinayla **suçlayan, fakat kendisinden başka da şahidi olmayan kimseye gelince,** onun, kendisini aldattığı iddiasıyla eşini veya bir başkasını öldürüp "namusunu temizlemeye" hakkı yoktur. Eğer bunu yaparsa, kendisi de kısas edilerek öldürülür. Ancak İslâm hukukuna göre ölümü hak eden birini öldürdüğünü kesin olarak kanıtlarsa, o zaman durumuna göre daha hafif bir cezaya çarptırılır. Böyle çirkin bir olayla karşılaşan kişinin, cezayı kendisi infaz etmek yerine, eşini derhal boşaması gerekir. Fakat eşinin cezalandırılmasını istiyorsa, onunla birlikte mahkemenin huzuruna çıkması ve bu suçlamasında **doğru söylediğine dair Allah'a yemin ederek dört kere şahitlik etmesi gerekir.**

وَالْخَامِسَةُ اَنَّ لَعْنَتَ اللّٰهِ عَلَيْهِ اِنْ كَانَ مِنَ الْكَاذِبِينَ ﴿٧﴾

7. Beşincisinde de, "Eğer yalan söylüyorsam Allah'ın lâneti benim üzerime olsun!" diyerek en ağır yemini yapar. Bu durumda kadın suçu kabullenirse gereken cezaya çarptırılır.

وَيَدْرَؤُا عَنْهَا الْعَذَابَ اَنْ تَشْهَدَ اَرْبَعَ شَهَادَاتٍ بِاللّٰهِۙ اِنَّهُ لَمِنَ الْكَاذِبِينَۙ ﴿٨﴾

8. Fakat eşi tarafından zinayla suçlanan kadın suçlamayı reddederse, **kocasının yalan söylediğine dair Allah'ın huzurunda dört kere yemin eder de,**

وَالْخَامِسَةَ اَنَّ غَضَبَ اللّٰهِ عَلَيْهَٓا اِنْ كَانَ مِنَ الصَّادِقِينَ ﴿٩﴾

9. Beşincisinde, "Eğer kocam doğru söylüyorsa Allah'ın gazabı benim üzerime olsun!" derse, ceza almaktan kurtulur. Böylece ne kadına zina cezası verilir, ne de kocasına iftira cezası. Kadın, suçlamayı reddetmekle birlikte, yemin etmekten de kaçınırsa, suçu kabulleninceye ya da yemin edinceye kadar hapsedilir. Fakat erkek, eşini suçladıktan sonra yeminden kaçınırsa, eşine iftira ettiği için —dördüncü ayette açıklandığı üzere— cezalandırılır. Ancak, her hâlükârda, bu evlilik sona erer ve çiftler birbirleriyle bir daha asla evlenmemek üzere ayrılırlar. Bu durumda erkek, kadına verdiği evlilik bedeli olan mehri geri alamaz. Fakat ona nafaka vermek zorunda da değildir.

İşte Allah, her hak sahibinin hakkını korumak üzere, mükemmel bir hukuk sisteminin temellerini oluşturacak prensipleri size böyle bildiriyor. Çünkü Allah, kullarına karşı çok şefkatli, çok merhametlidir. Bir düşünsenize:

وَلَوْلَا فَضْلُ اللّٰهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ وَاَنَّ اللّٰهَ تَوَّابٌ حَكِيمٌ ﴿١٠﴾

10. Eğer Allah size karşı böylesine **lütufkâr,** böylesine **merhametli davranmasaydı ve** tövbe edenlerin günahını **bağışlayan ve** sonsuz hikmetiyle en âdil hükümleri veren bir **hakîm olmasaydı** ya da sizi hikmetsiz hükümlere, hak hukuk tanımayan yönetimlere mahkûm etseydi, hâliniz nice olurdu!

Hicretin altıncı yılında, Medine çevresindeki güçlü kabilelerden Mustalık Oğulları, Müslümanlara karşı büyük bir savaş hazırlığına girişmiş ve bu amaçla diğer kabileleri kışkırtmaya başlamışlardı. Durumu haber alan Allah'ın Elçisi, daha atik davranarak düşmanı ansızın bastırıp ağır bir yenilgiye uğrattı. Daha sonra Medine'ye dönerken, geceleyin bir yerde konakladılar. Sabaha karşı hareket için hazırlıklara başlandığında, bu yolculukta Hz. Peygamberin yanında bulunan hanımı Hz. Ayşe, ihtiyacını gidermek üzere konak yerinden uzaklaştı. Dönerken, yolda düşürdüğü gerdanlığını aramak için biraz oyalandı. Çünkü kendisi gelmeden kervanın hareket etmeyeceğini çok iyi biliyordu. Fakat onu hevdecin içinde zanneden görevliler, boş hevdeci deveye yüklemişler ve ordu, şafak sökmeden yola çıkmıştı. Hevdeç, deve üzerine yerleştirilen, etrafı örtülerle kapalı küçük oda şeklinde bir taşıma aracıdır. Hz. Ayşe zayıf bir kadın olduğu için, görevliler onun hevdecin içinde olmadığını fark edememişlerdi. Kamp yerine dönen Hz. Ayşe, kervanın gitmiş olduğunu görünce gözlerine inanamadı. Fakat kısa zamanda yokluğunun anlaşılacağını ve kendisini götürmek üzere görevlilerin geleceğini biliyordu. Böylece, gün doğuncaya kadar orada bekledi. Nihayet, orduyu geriden takip eden Safvan b. Muattal adındaki görevli —ki Bedir savaşına katılmış, temiz ahlâkı ve dürüstlüğüyle tanınan bir sahabiydi— Hz Ayşe'yi bulup yedeğindeki deveyle kervana yetiştirdi. Buraya kadar her şey normal seyrinde gidiyordu. Fakat Peygamberi yıpratmak için fırsat kollayan münafıklar, bu olayı bahane ederek Hz. Ayşe hakkında korkunç bir iftira kampanyası başattılar. Ayşe'yi, babası Ebu Bekr'i ve annesi Ümmü Ruman'ı perişan eden, Peygamberi yüreğinden yaralayan ve İslâm toplu-

munu neredeyse bir iç savaşın eşiğine getiren bu uğursuz iftira, tam bir ay boyunca Medine'de çalkalandı durdu. Gerçi müminler bu çirkin iddiayı hiçbir zaman onaylamadılar. Ne var ki, birçokları bu iftirayı yayan münafıklara karşı açıkça ve sert bir şekilde tavır da koyamadılar. Müslümanların çetin bir sınavdan geçtiği bu bir aylık sıkıntılı dönemin ardından, nihayet ilâhî rahmet kapıları açıldı ve hem Hz. Ayşe'nin masumiyetini bildiren, hem de buna benzer iddialar karşısında nasıl davranılması gerektiğini Müslümanlara öğreterek güzel dersler veren aşağıdaki ayetler nazil oldu:

إِنَّ الَّذ۪ينَ جَٓاؤُ بِالْاِفْكِ عُصْبَةٌ مِنْكُمْۜ لَا تَحْسَبُوهُ شَرًّا لَكُمْۜ بَلْ هُوَ خَيْرٌ لَكُمْۜ

11. O iftirayı ortaya atanlar, sizin içinizdeki münafıklardan oluşa**n** örgütlü **bir çetedir.** Fakat ey inananlar, **bunu kendiniz için kötülük sanmayın. Aksine, bu sizin için hayırlıdır.** Çünkü öncelikle, aranıza sızan münafıkların maskesi bu olay sayesinde düştü. Ayrıca Hz. Ayşe'nin masumiyeti de ilâhî vahiyle belgelenmiş oldu. Korkmayın, size karşı atılan her iftira, sizin daha da güçlenmenizi ve Allah katında derecenizin yükselmesini sağlayacaktır.

لِكُلِّ امْرِئٍ مِنْهُمْ مَا اكْتَسَبَ مِنَ الْاِثْمِۚ وَالَّذ۪ي تَوَلّٰى كِبْرَهُ مِنْهُمْ لَهُ عَذَابٌ عَظ۪يمٌ

﴿١١﴾

Masum insanlara alçakça iftira atan o münafıklara gelince, **onların her biri, kazandığı günahın cezasını çekecektir. Hele** iftirada öncülük ederek **bu işin başını çeken** Abdullah b. Übeyy adındaki münafıkların reisi **yok mu, işte onun hakkı,** cehennemde ebediyen içinde kalacağı **büyük bir azaptır!**

لَوْلَٓا اِذْ سَمِعْتُمُوهُ ظَنَّ الْمُؤْمِنُونَ وَالْمُؤْمِنَاتُ بِاَنْفُسِهِمْ خَيْرًاۙ وَقَالُوا هٰذَٓا اِفْكٌ

مُب۪ينٌ ﴿١٢﴾

12. Peki, hiçbir delile dayanmayan **bu** söylentinin sağda solda konuşulduğu**nu işittiğiniz zaman** siz **inanan erkek ve kadınların,** Hz. Ayşe gibi tertemiz bir insana karşı **kalplerinde güzel düşünceler beslemeleri ve "Bu düpedüz bir iftiradır!" demeleri gerekmez miydi?** Çünkü suçu ispatlanmadıkça, bütün insanlar masum kabul edilmelidir.

لَوْلَا جَٓاؤُ عَلَيْهِ بِاَرْبَعَةِ شُهَدَٓاءَۚ فَاِذْ لَمْ يَأْتُوا بِالشُّهَدَٓاءِ فَاُو۬لٰٓئِكَ عِنْدَ اللّٰهِ هُمُ

الْكَاذِبُونَ ﴿١٣﴾

13. Öte yandan, **bu** iftirayı ortaya atanların, iddialarını doğrulamaları **için dört şahit getirmeleri gerekmez miydi? Mademki,** değil dört, bir tane dahi **şahit gösteremiyorlar, öyleyse, Allah katında** belirlenen evrensel ahlâk ve hukuk kurallarına göre, **onlar yalancıların ta kendileridir.**

وَلَوْلَا فَضْلُ اللّٰهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ فِي الدُّنْيَا وَالْاٰخِرَةِ لَمَسَّكُمْ ف۪ي مَٓا اَفَضْتُمْ ف۪يهِ

عَذَابٌ عَظ۪يمٌۚ ﴿١٤﴾

14. Eğer Allah'ın lütuf ve rahmeti, dünyada da âhirette de sizi kucaklamış olmasaydı, içine daldığınız bu dedikodular**dan dolayı, mutlaka başınıza müthiş bir belâ gelirdi.**

اِذْ تَلَقَّوْنَهُ بِاَلْسِنَتِكُمْ وَتَقُولُونَ بِاَفْوَاهِكُمْ مَا لَيْسَ لَكُمْ بِه۪ عِلْمٌ وَتَحْسَبُونَهُ

هَيِّنًاۗ وَهُوَ عِنْدَ اللّٰهِ عَظ۪يمٌ ﴿١٥﴾

15. Çünkü bunu dilinize dolamış, içyüzünü **bilmediğiniz bir konuda ileri geri konuşup duruyordunuz.** Bir iftiranın yayılmasına sebep olmak **Allah katında büyük** bir günah **olduğu hâlde, siz bunu basit ve önemsiz görüyordunuz.** Oysaki:

وَلَوْلَٓا اِذْ سَمِعْتُمُوهُ قُلْتُمْ مَا يَكُونُ لَنَٓا اَنْ نَتَكَلَّمَ بِهٰذَاۗ سُبْحَانَكَ هٰذَا بُهْتَانٌ

عَظ۪يمٌ ﴿١٦﴾

16. Bunu işittiğiniz anda, derhal mümine yaraşan tavrı takınmalı ve **"Bu konuda** öyle ileri geri **konuşmak bize yakışmaz. Aman Allah'ım, bu gerçekten büyük bir iftiradır!" demeniz gerekmez miydi?**

يَعِظُكُمُ اللّٰهُ اَنْ تَعُودُوا لِمِثْلِه۪ٓ اَبَدًا اِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِن۪ينَۚ ﴿١٧﴾

17. Eğer gerçekten **iman ediyorsanız, Allah böyle bir işe bir daha asla bulaşmamanızı size öğütlüyor.**

وَيُبَيِّنُ اللّٰهُ لَكُمُ الْاٰيَاتِۜ وَاللّٰهُ عَل۪يمٌ حَك۪يمٌ ﴿١٨﴾

18. İşte bunun içindir ki, **Allah size ayetleri**ni **böyle açıkça** ve ayrıntılı olarak **bildiriyor.** Unutmayın ki, **Allah sonsuz ilim ve hikmet sahibidir.**

اِنَّ الَّذ۪ينَ يُحِبُّونَ اَنْ تَش۪يعَ الْفَاحِشَةُ فِي الَّذ۪ينَ اٰمَنُوا لَهُمْ عَذَابٌ اَل۪يمٌۙ فِي

الدُّنْيَا وَالْاٰخِرَةِۜ وَاللّٰهُ يَعْلَمُ وَاَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ﴿١٩﴾

19. Öyleyse, bu tür asılsız iddiaları, söylentileri "haber" yapıp çirkinlikleri özendirerek veya erotik filmler, fotoğraflar, romanlar vs. yayınlayarak yahut barlar, pavyonlar, fuhuş yuvaları açarak ve açanları destekleyerek **inananlar arasında** ahlâksızlığın, çirkin davranışların, **fuhşiyatın yayılmasını isteyenlere, hem bu dünyada hem de âhirette can yakıcı bir azap vardır.** Bu sayılan çirkinliklerin topluma ne büyük zararlar verdiğini ve buna karşı neler yapılması gerektiğini tam olarak sadece **Allah bilir, siz bilemezsiniz.** Öyleyse, her şeyi bilen Rabb'inize güvenmeli ve O'nun hükümlerini hayata egemen kılmalısınız.

Bu yüzden Allah, sakınmanız gereken her şeyi size bildiriyor mükemmel bir hukuk sisteminin temellerini oluşturacak prensipleri size öğretiyor. Çünkü Allah, kullarına karşı çok şefkatli, çok merhametlidir. Bir düşünsenize:

وَلَوْلَا فَضْلُ اللّٰهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ وَاَنَّ اللّٰهَ رَؤُ۫فٌ رَح۪يمٌ ﴿٢٠﴾

20. Eğer Allah, engin lütuf ve rahmetiyle sizleri kucaklamasaydı ve kullarına karşı bu kadar **şefkatli,** bu kadar **merhametli olmasaydı** hâliniz nice olurdu? İşte bunları düşünün de:

يَٓا اَيُّهَا الَّذ۪ينَ اٰمَنُوا لَا تَتَّبِعُوا خُطُوَاتِ الشَّيْطَانِۜ وَمَنْ يَتَّبِعْ خُطُوَاتِ الشَّيْطَانِ

فَاِنَّهُ يَأْمُرُ بِالْفَحْشَٓاءِ وَالْمُنْكَرِۜ

21-Ey iman edenler! Allah'ın emirlerini hiçe sayarak zulüm ve haksızlık peşinde koşan insan ve cinlerin, yani **şeytanın adımlarını izlemeyin! Her kim şeytanın adımlarını izlerse,** şunu iyi bilsin ki, **o** ancak zina, fuhuş, cinsel sapıklık, çıplaklık gibi **çirkinlikleri ve** gerek Kur'an, gerekse akıl ve sağduyu tarafından **çirkin görülen davranışları emreder.** Ve insanoğlu kendi gücüne, becerisine güvenerek onunla baş edemez.

وَلَوْلَا فَضْلُ اللّٰهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ مَا زَكٰى مِنْكُمْ مِنْ اَحَدٍ اَبَدًاۙ وَلٰكِنَّ اللّٰهَ يُزَكّ۪ي مَنْ

يَشَٓاءُۜ وَاللّٰهُ سَم۪يعٌ عَل۪يمٌ ﴿٢١﴾

Öyle ki, **eğer Allah'ın lütuf ve rahmeti sizinle olmasaydı, içinizden hiç kimse** tertemiz ve faziletli bir hayat yaşayamaz, günahlardan ve kötülüklerden **arınamazdı. Fakat** sonsuz kudret ve merhameti sayesinde **Allah, dilediğini** temiz ve faziletli hayata yönelterek **arındırmaktadır.** Çünkü bunu yapabilecek ilim, hikmet ve kud-

rete sahip olan sadece O'dur. Öyleyse, tertemiz bir toplum oluşturarak dünyada ve âhirette mutluluğa ulaşmak istiyorsanız, Allah'ın gösterdiği yolu izlemelisiniz. Unutmayın ki **Allah** her şeyi **işitendir,** kimin temiz ve faziletli olmayı hak ettiğini en iyi **bilendir.** İşte size, üstün bir erdemlilik örneği:

Münafıkların Hz. Ayşe hakkında yürüttükleri bu iftira kampanyasına, ne yazık ki birkaç Müslüman da —insanî zaafları nedeniyle— katılmış bulunuyordu. Üstelik bunlardan biri, Hz. Ebu Bekir'in akrabası olan ve onun yardımlarıyla geçimini sağlayan Mistah adında bir Müslüman'dı. Gerçi Mistah, cehaletinin kurbanı olarak işlediği bu günahtan dolayı tövbe etmiş, cezasını da çekmişti. Fakat Hz. Ebu Bekir, kızı hakkında böyle çirkin bir iftiraya destek veren bu adamın nankörce tutumu karşısında o kadar incinmişti ki, bundan böyle ona asla yardımda bulunmayacağına dair yemin etmişti. Bunun üzerine, böyle bir davranışın müminlere, hele Hz. Ebu Bekir gibi erdemli kimselere yakışmadığını bildiren aşağıdaki ayet nazil oldu:

وَلَا يَأْتَلِ اُو۬لُوا الْفَضْلِ مِنْكُمْ وَالسَّعَةِ اَنْ يُؤْتُٓوا اُو۬لِي الْقُرْبٰى وَالْمَسَاكٖينَ
وَالْمُهَاجِرٖينَ فٖى سَبٖيلِ اللّٰهِ وَلْيَعْفُوا وَلْيَصْفَحُوا اَلَا تُحِبُّونَ اَنْ يَغْفِرَ اللّٰهُ لَكُمْ
وَاللّٰهُ غَفُورٌ رَحٖيمٌ ﴿٢٢﴾

22. İçinizdeki erdemli ve varlıklı kimseler, kendilerine karşı nankörce davranmış olsalar bile, **akrabalarına, yoksullara ve Allah yolunda hicret etmiş olanlara** yardım etmeme ve onlara bir daha hiçbir şey **vermeme konusunda yemin etmesinler.** Bilakis, işledikleri günahtan dolayı tövbe eden bu insanlara karşı **affedici ve bağışlayıcı olsunlar. Allah'ın da sizi bağışlamasını istemez misiniz?** Unutmayın ki, **Allah çok bağışlayıcı, çok merhametlidir** ve sizin de böyle tövbekâr müminlere karşı merhametli olmanızı ister. Fakat yaptığı kötülüklerde ısrar edenler için bağışlanma söz konusu olamaz:

اِنَّ الَّذٖينَ يَرْمُونَ الْمُحْصَنَاتِ الْغَافِلَاتِ الْمُؤْمِنَاتِ لُعِنُوا فِى الدُّنْيَا وَالْاٰخِرَةِ
وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظٖيمٌ ﴿٢٣﴾

23. Kötülükten, günahtan **haberi** bile **olmayan** saf, temiz ve **iffetli mümin hanımlara** alçakça **iftira atan** ve günahlarından tövbe etmeyen o münafık**lara gelince, onlar dünyada da âhirette de lânete uğramışlardır ve onların hakkı büyük bir azaptır!** Bunlar, delil yetersizliğinden dolayı dünya azabından kurtulsalar bile, Hesap Gününde yakayı kurtaramayacaklar:

يَوْمَ تَشْهَدُ عَلَيْهِمْ اَلْسِنَتُهُمْ وَاَيْدٖيهِمْ وَاَرْجُلُهُمْ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٢٤﴾

24. O gün onların dilleri, elleri ve ayakları, işledikleri günahları bir bir itiraf ederek **kendileri aleyhinde şahitlik edecektir.**

يَوْمَئِذٍ يُوَفّٖيهِمُ اللّٰهُ دٖينَهُمُ الْحَقَّ وَيَعْلَمُونَ اَنَّ اللّٰهَ هُوَ الْحَقُّ الْمُبٖينُ ﴿٢٥﴾

25. İşte o gün Allah, hak ettikleri cezayı onlara tam olarak verecek ve zalimler o zaman **anlayacaklar, Allah'ın apaçık** ve mutlak doğrunun, adaletin ve **hakikatin ta kendisi olduğunu.**

Çünkü onlar, bir Peygamberin hanımına dil uzatabilecek kadar azgınlıkta ileri gittiler. Oysa geçerli kıldığımız hukuki, bireysel ve toplumsal yasalara göre:

اَلْخَبٖيثَاتُ لِلْخَبٖيثٖينَ وَالْخَبٖيثُونَ لِلْخَبٖيثَاتِۚ وَالطَّيِّبَاتُ لِلطَّيِّبٖينَ وَالطَّيِّبُونَ
لِلطَّيِّبَاتِۚ اُو۬لٰٓئِكَ مُبَرَّؤُ۫نَ مِمَّا يَقُولُونَۜ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَرِزْقٌ كَرٖيمٌ ﴿٢٦﴾

26. Kötü kadınlar kötü erkeklere, kötü erkekler de kötü kadınlara yaraşır. Aynı şekilde **iyi kadınlar iyi erkeklere, iyi erkekler de iyi kadınlara** yaraşır. Peygamber de, Ayşe de, Safvan da son derece ahlâklı ve iffetli birer mümindirler. **Bu** tertemiz insa**nlar, o** iftiracı**ların ortaya attığı** asılsız suçlamalar**dan tamamen masumdurlar.** Bu yüzden, Rab'leri katında **onlar için** hazırlanmış bir **bağışlanma ve cömertçe bahşedilen nimetler vardır.**

Şimdi de, kötü niyetli insanların eline koz vermemek için uymanız gereken kuralları açıklayalım:

يَٓا اَيُّهَا الَّذٖينَ اٰمَنُوا لَا تَدْخُلُوا بُيُوتًا غَيْرَ بُيُوتِكُمْ حَتّٰى تَسْتَاْنِسُوا وَتُسَلِّمُوا
عَلٰٓى اَهْلِهَاۜ ذٰلِكُمْ خَيْرٌ لَكُمْ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ ﴿٢٧﴾

27. Ey inananlar! Başkalarının evlerine, sahiplerinden izin alıp onlara güzelce **selâm vermeden girmeyin. Bu sizin için,** içeriye izinsiz girip ev halkını rahatsız etmekten **çok daha iyidir.** İşte Allah, size bu gibi görgü ve edep kurallarını öğretiyor ki, **belki düşünüp öğüt alırsınız.**

فَاِنْ لَمْ تَجِدُوا فٖيهَٓا اَحَدًا فَلَا تَدْخُلُوهَا حَتّٰى يُؤْذَنَ لَكُمْۚ وَاِنْ قٖيلَ لَكُمُ ارْجِعُوا
فَارْجِعُوا هُوَ اَزْكٰى لَكُمْۜ وَاللّٰهُ بِمَا تَعْمَلُونَ عَلٖيمٌ ﴿٢٨﴾

28. Eğer orada kimseyi bulamazsanız, size izin verilmedikçe içeri girmeyin. Şayet size "Gidin, şu anda müsait değiliz.**" denirse, geri dönüp gidin. Bu, sizin için en uygun davranış şeklidir.** Sakın bunu gurur meselesi yapıp da, size içtenlikle durumunu arz eden kardeşinize karşı içinizde en ufak bir burukluk, kırgınlık beslemeyin. Size "evde olmadığını" söyletseydi ya da hiç müsait olmadığı halde sizi kabul edip büyük sıkıntılara girerek varlığınıza katlansaydı daha mı iyi olurdu? Unutmayın ki, **Allah yaptığınız her şeyi** ve neyi nasıl yapmanız gerektiğini sizden çok daha iyi **bilmektedir.**

لَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ اَنْ تَدْخُلُوا بُيُوتًا غَيْرَ مَسْكُونَةٍ فٖيهَا مَتَاعٌ لَكُمْۜ وَاللّٰهُ يَعْلَمُ مَا
تُبْدُونَ وَمَا تَكْتُمُونَ ﴿٢٩﴾

29. İçinde oturulmayan, fakat sizin faydalanma hakkınız bulunan cami, kütüphane, han, hamam, işyeri gibi halka açık yerlere veya hiç kimse tarafından kullanılmayan terk edilmiş **evlere** izinsiz **girmenizde bir sakınca yoktur.** Unutmayın, **Allah açığa vurduğunuz ve** içinizde **gizlediğiniz her şeyi bilmektedir.** Öyleyse, hiç kimsenin evine kötü niyetle girmemeli, her şeyi bilen Allah'ın sizi mutlaka hesaba çekeceğini düşünmelisiniz. Öte yandan:

قُلْ لِلْمُؤْمِنٖينَ يَغُضُّوا مِنْ اَبْصَارِهِمْ وَيَحْفَظُوا فُرُوجَهُمْۜ ذٰلِكَ اَزْكٰى لَهُمْۜ اِنَّ اللّٰهَ
خَبٖيرٌ بِمَا يَصْنَعُونَ ﴿٣٠﴾

30. İnanan erkeklere söyle: Bakışlarında ölçülü olsun, kadınlara gözlerini dikip bakmasın**lar.** Eşlerinin namusunu korudukları gibi, kendi **iffet ve namuslarını** da aynen öyle **korusunlar. Bu, onlar için en temiz** ve erdemli **davranış şeklidir.** Unutmasınlar ki **Allah, yaptıkları her şeyden haberdardır.**

وَقُلْ لِلْمُؤْمِنَاتِ يَغْضُضْنَ مِنْ اَبْصَارِهِنَّ وَيَحْفَظْنَ فُرُوجَهُنَّ وَلَا يُبْدٖينَ زٖينَتَهُنَّ
اِلَّا مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَلْيَضْرِبْنَ بِخُمُرِهِنَّ عَلٰى جُيُوبِهِنَّ

31. İnanan kadınlara da söyle: Onlar da **bakışlarında ölçülü olsun,** bakılması uygun olmayan yerlere bakmaktan sakınsınlar. Her türlü ahlâksızlıktan, çirkin davranıştan uzak durarak, **iffet ve namuslarını korusunlar.** Toplum içine çıkarlarken, beşerî münasebetlerin

gereği olarak ve İslâm toplumundaki örf ve âdetlere göre açılmasında sakınca görülmeyen ağız, göz, el, ayak gibi uzuvlar veya elde olmayarak **görünen yerler hariç,** kadınsı cazibe ve **güzelliklerini,** mahrem olmayan —yani kendisiyle evlenmeleri ebediyen haram olmayan— kimselere **göstermesinler. Bir de,** başörtüsü veya şal olarak kullandıkları geleneksel **örtülerini,** saçları, kulakları, boynu, gerdanlığı ve göğsü örtecek biçimde **yakalarının üzerinden salıversinler.** Ayrıca, vücut hatlarını tamamen kapatan pardösü, çarşaf, manto gibi dış kıyafetlerini üzerlerine örtsünler (33. Ahzab: 59). Gerek giyim kuşamlarında, gerek söz ve davranışlarında, mümin bir hanıma yaraşan ağırbaşlı ve edepli bir tavır takınsınlar.

وَلَا يُبْدٖينَ زٖينَتَهُنَّ اِلَّا لِبُعُولَتِهِنَّ اَوْ اٰبَٓائِهِنَّ اَوْ اٰبَٓاءِ بُعُولَتِهِنَّ اَوْ اَبْنَٓائِهِنَّ اَوْ اَبْنَٓاءِ بُعُولَتِهِنَّ اَوْ اِخْوَانِهِنَّ اَوْ بَنٖٓى اِخْوَانِهِنَّ اَوْ بَنٖٓى اَخَوَاتِهِنَّ اَوْ نِسَٓائِهِنَّ اَوْ مَا مَلَكَتْ اَيْمَانُهُنَّ اَوِ التَّابِعٖينَ غَيْرِ اُو۬لِى الْاِرْبَةِ مِنَ الرِّجَالِ اَوِ الطِّفْلِ الَّذٖينَ لَمْ يَظْهَرُوا عَلٰى عَوْرَاتِ النِّسَٓاءِ

Kadınlar her türlü kadınsı **güzelliklerini** ve süslerini **ancak kocalarına** gösterebilirler. Saçları, kolları, ayak bilekleri... gibi ikinci dereceden süslerini ise:

Babalarına, dedelerine, amcalarına, dayılarına, damatlarına,

Kocalarının babalarına ve dedelerine,

Öz oğullarına, torunlarına ve **kocalarının** başka bir kadından olan **oğullarına,**

Öz veya üvey **kardeşlerine,**

Öz veya üvey **yeğenlerine,**

Ayrıca, süt emzirme sebebiyle mahrem olan sütkardeşi, sütbabası, sütoğlu, sütyeğeni, sütamcası, sütdayısı gibi akrabalarına,

Temiz ve güvenilir **kadın** arkadaş**larına,**

Sahip oldukları köle ve cariyelere,

Kadınlara ilgi duymayacak derecede yaşlanmış ola**n erkek hizmetçilere,**

Ve kadınların mahrem yerlerinin henüz farkında olmayan erkek çocuklara gösterebilirler.

وَلَا يَضْرِبْنَ بِاَرْجُلِهِنَّ لِيُعْلَمَ مَا يُخْفٖينَ مِنْ زٖينَتِهِنَّ

Bir de, gizledikleri güzelliklerini belli edecek şekilde ayaklarını yere **vur**arak kırıta kırıta yürümesin, tahrik edici davranışlarda bulun**masınlar.**

İşte bu kurallara uyduğunuz takdirde, temiz ve huzurlu bir toplum oluşturabilirsiniz. Fakat ne kadar titiz davransanız da, ufak tefek kusurlarınız, hatalarınız olacaktır. Bunun için:

وَتُوبُٓوا اِلَى اللّٰهِ جَمٖيعًا اَيُّهَ الْمُؤْمِنُونَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿٣١﴾

Ey inananlar! Hepiniz kötülüklerden, günahlardan **tövbe edip topluca Allah'a yönelin ki,** dünyada ve âhirette **kurtuluşa erebilesiniz.**

Günahlardan arınmış temiz ve sağlıklı bir toplum oluşturabilmek için yerine getirmeniz gereken önemli bir görev daha var:

وَاَنْكِحُوا الْاَيَامٰى مِنْكُمْ وَالصَّالِحٖينَ مِنْ عِبَادِكُمْ وَاِمَٓائِكُمْ اِنْ يَكُونُوا فُقَرَٓاءَ يُغْنِهِمُ اللّٰهُ مِنْ فَضْلِهٖ وَاللّٰهُ وَاسِعٌ عَلٖيمٌ ﴿٣٢﴾

32. Ey İslâm toplumunun yöneticileri, aile reisleri, mahalle büyükleri! **İçinizden evli olmayan** evlilik çağında dul veya bekâr bütün hür Müslüman**ları ve** evlilik hayatının sorumluluklarını yerine getirebilecek fikri ve ahlâkî **olgunluğa ulaşmış köle ve cariyelerinizi evlendirin. Eğer onlar fakir** oldukları gerekçesiyle yuva kurmaktan çekiniyor **iseler,** korkmasınlar. Çünkü **Allah lütuf ve bereketi sayesinde onları hiç kimseye muhtaç etmeyecektir.** Unutmayın ki, **Allah** kudret ve merhametiyle **sınırsızdır,** her şeyi **bilmektedir.**

وَلْيَسْتَعْفِفِ الَّذٖينَ لَا يَجِدُونَ نِكَاحًا حَتّٰى يُغْنِيَهُمُ اللّٰهُ مِنْ فَضْلِهٖ

33. Bütün bunlara rağmen yine de **evlenmeye imkân bulamayanlar, Allah kendilerine lütfedip bu imkânı sağlayıncaya kadar iffetli davransınlar.**

وَالَّذٖينَ يَبْتَغُونَ الْكِتَابَ مِمَّا مَلَكَتْ اَيْمَانُكُمْ فَكَاتِبُوهُمْ اِنْ عَلِمْتُمْ فٖيهِمْ خَيْرًا وَاٰتُوهُمْ مِنْ مَالِ اللّٰهِ الَّذٖٓى اٰتٰيكُمْ

Ey köle sahipleri! **Köle ve cariyelerinizden, ödeyecekleri bir miktar mal karşılığında özgürlüğüne kavuşmak isteyenler olursa, —onların** bu hususta **gerekli olgunluğa ulaştıklarına kanaat getirmişseniz— bu isteklerini geri çevirmeyin. Ayrıca,** köleleri eğitip topluma kazandırma ve onları aşama aşama özgürlüğüne kavuşturma amacıyla devlet bütçesinden bir fon oluşturarak, **Allah'ın size bahşetmiş olduğu mallardan bir kısmını onlara verin.** İslâm toplumunun yöneticileri bir kölenin bu şekilde özgürlüğe kavuşmasına karar vermişse, köle sahibinin bunu kabul etmeme hakkı yoktur.

وَلَا تُكْرِهُوا فَتَيَاتِكُمْ عَلَى الْبِغَٓاءِ اِنْ اَرَدْنَ تَحَصُّنًا لِتَبْتَغُوا عَرَضَ الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا وَمَنْ يُكْرِهْهُنَّ فَاِنَّ اللّٰهَ مِنْ بَعْدِ اِكْرَاهِهِنَّ غَفُورٌ رَحٖيمٌ ﴿٣٣﴾

Bir de, şu dünya hayatının gelip geçici **malına mülküne tamah edip de,** İslâm öncesindeki kâfirlerin ve Müslüman görünümündeki münafıkların yaptığı gibi, **cariyelerinizi fuhşa zorlamayın. Hele iffetli ve namuslu yaşamak istiyorlarsa,** onları fuhşa zorlamak çok daha büyük bir günahtır. Elbette cariyelerin de fuhuş yapmaları haramdır ve eğer bir cariye, efendisinden habersiz, kendi isteğiyle bunu yaparsa yalnızca kendisi cezalandırılır. **Fakat her kim onları** bu işe **zorlarsa,** unutmayın ki **Allah, böyle bir zorlamaya maruz kaldıktan sonra da,** bu zavallı ve çaresiz kadınlara karşı **çok bağışlayıcı, çok merhametlidir.** Fakat onları bu yola düşürenler kesinlikle cezalandırılmalıdır. Ayrıca, fuhşa zorladıkları cariyeler ellerinden alınarak özgürlüğüne kavuşturulmalıdır.

وَلَقَدْ اَنْزَلْنَٓا اِلَيْكُمْ اٰيَاتٍ مُبَيِّنَاتٍ وَمَثَلًا مِنَ الَّذٖينَ خَلَوْا مِنْ قَبْلِكُمْ وَمَوْعِظَةً لِلْمُتَّقٖينَ ﴿٣٤﴾

34. Doğrusu Biz, size muhtaç olduğunuz inanç, ahlâk ve temel hukuk prensiplerini **açıklayan ayetler, sizden önce gelip geçen** toplumların yaşadığı nimet ve felâket**lerden** ibret verici **örnek**ler **ve** kötülükten **sakınan kimseler için** hikmet dolu **öğüt** ve uyarılar **gönderdik.**

اَللّٰهُ نُورُ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ مَثَلُ نُورِهٖ كَمِشْكٰوةٍ فٖيهَا مِصْبَاحٌ اَلْمِصْبَاحُ فٖى زُجَاجَةٍ اَلزُّجَاجَةُ كَاَنَّهَا كَوْكَبٌ دُرِّىٌّ يُوقَدُ مِنْ شَجَرَةٍ مُبَارَكَةٍ زَيْتُونَةٍ لَا شَرْقِيَّةٍ وَلَا غَرْبِيَّةٍ يَكَادُ زَيْتُهَا يُضٖٓىءُ وَلَوْ لَمْ تَمْسَسْهُ نَارٌ نُورٌ عَلٰى نُورٍ يَهْدِى اللّٰهُ لِنُورِهٖ مَنْ يَشَٓاءُ وَيَضْرِبُ اللّٰهُ الْاَمْثَالَ لِلنَّاسِ وَاللّٰهُ بِكُلِّ شَىْءٍ عَلٖيمٌ ﴿٣٥﴾

35. Çünkü **Allah,** var olan her şeye varlığını armağan eden, her birini kendi yaratılışındaki hikmete uygun niteliklerle donatan, hedefini ve yolunu göstererek onları daima iyiye, güzele yönlendiren; gönderdiği mesajlarla gönülleri aydınlatan, duygu ve düşünceleri arındıran ve böylece, tüm kâinata nuruyla tecelli edip varlığa anlam ve değer kazandıran mutlak hakikattir, yani **göklerin ve yerin nurudur. O'nun** varlığa yansıyan en parlak **nuru**

olan bu Kur'an, **tıpkı** rüzgâr ve yağmurdan korunmuş sapasağlam **bir siper içindeki kandile benzer. Kandil, camdan bir fanus içindedir. O fanus ki, inci** gibi parıldayan **bir yıldızdır sanki.** Bu kandil, hayır ve bereketin sembolü olan **kutlu bir bitkiden, zeytinden** elde edilen saf ve doğal zeytinyağıyla, yani ilâhî bir yakıtla **tutuşturulmuştur ki, ne doğulu** Hint mistizminden kaynaklanmıştır, **ne de batılı** Yunan felsefesinden. Bu nur, herhangi bir coğrafyanın, kültürün ve medeniyetin ürünü değildir. Aksine, tüm zamanları ve mekânları kucaklayan ilâhî-evrensel bir mesajdır. **Ve o kandilin yağı** o kadar berrak, o kadar parlaktır ki, **neredeyse hiç ateş değmese bile** kendiliğinden **ışık verecek.** Öyle ki, iç içe daireler şeklinde kat kat ışık demetleri, **nur üstüne nur...** İşte Kur'an böylesine parlak, böylesine aydınlatıcı bir kitaptır. Ne var ki, bütün gözler bu aydınlıktan istifade edemiyor:

Allah, yalnızca hakikate ulaşmak **isteyenleri kendi nuruna eriştirir.** İşte bunun içindir ki, **Allah insanlara** böyle canlı **örnekler vermektedir.** Çünkü **Allah, her şeyi** en mükemmel şekilde **bilmektedir.**

فِى بُيُوتٍ اَذِنَ اللّٰهُ اَنْ تُرْفَعَ وَيُذْكَرَ فِيهَا اسْمُهُۙ يُسَبِّحُ لَهُ فِيهَا بِالْغُدُوِّ وَالْاٰصَالِۙ
﴿٣٦﴾

36. İşte bu nur, **Allah'ın** maddî ve manevî olarak **yükseltilmesine ve içinde adının anılmasına izin verdiği** camilerde ve Kur'an okunan **evlerde** ışıl ışıl parlamak**tadır.** Çünkü **orada, gece gündüz O'nun sınırsız kudret ve yüceliğini zikred**ip gündeme getir**en yiğitler vardır.** Öyle yiğitler ki:

رِجَالٌۙ لَا تُلْهِيهِمْ تِجَارَةٌ وَلَا بَيْعٌ عَنْ ذِكْرِ اللّٰهِ وَاِقَامِ الصَّلٰوةِ وَاِيتَٓاءِ الزَّكٰوةِۙ يَخَافُونَ
يَوْمًا تَتَقَلَّبُ فِيهِ الْقُلُوبُ وَالْاَبْصَارُۙ ﴿٣٧﴾

37. Ne geçimlerini kazanmak için yaptıkları **bir ticaret, ne de alım satım** gibi dünyevî kazanç getiren bir meşguliyet, **onları Allah'ı anmaktan, namazı dosdoğru kılmaktan ve zekâtı vermekten alıkoymaz.** Çünkü **onlar, gönüllerin ve gözlerin** dehşetten **allak bullak olacağı bir Günden korkarlar.**

لِيَجْزِيَهُمُ اللّٰهُ اَحْسَنَ مَا عَمِلُوا وَيَزِيدَهُمْ مِنْ فَضْلِهٖۜ وَاللّٰهُ يَرْزُقُ مَنْ يَشَٓاءُ بِغَيْرِ
حِسَابٍ ﴿٣٨﴾

38. Ve bu bilinçle Rab'lerine kulluk ederler **ki, Allah onları yaptıklarının en güzeliyle ödüllendirsin ve** sonsuz **lütuf ve bereketi sayesinde, onlara** hak ettiklerinden **daha fazlasını ihsan etsin.** Hiç kuşkusuz **Allah, dilediğine sınırsız nimetler bahşeder.** Müminler böyle ilâhî nurlarla aydınlanırken:

وَالَّذِينَ كَفَرُٓوا اَعْمَالُهُمْ كَسَرَابٍ بِقِيعَةٍ يَحْسَبُهُ الظَّمْاٰنُ مَٓاءًۜ حَتّٰٓى اِذَا جَٓاءَهُ لَمْ
يَجِدْهُ شَيْـًٔا وَوَجَدَ اللّٰهَ عِنْدَهُ فَوَفّٰيهُ حِسَابَهُۜ وَاللّٰهُ سَرِيعُ الْحِسَابِۙ ﴿٣٩﴾

39. Allah'ın ayetlerini **inkâr edenlere gelince, onların** bu dünyada güzel ve çekici zannederek **yaptıkları işler, tıpkı çölde** görülen **bir seraba benzer.** Şöyle ki, uzun süre **susuz kalan kişi,** uzaktan parıldayan kumları yerden fışkıran **su zanneder** ve sevinçle oraya doğru koşar. **Fakat yanına iyice yaklaşınca, orada** su namına **hiçbir şey bulamaz.** Bunun yerine, her zaman her yerde hazır ve nazır olan **Allah'ı yanı başında hisseder ve Allah, onun hesabını** oracıkta derhal ve **eksiksiz görüverir.** Gerçekten **Allah, hesabı çabuk görendir.**

اَوْ كَظُلُمَاتٍ فِى بَحْرٍ لُجِّيٍّ يَغْشٰيهُ مَوْجٌ مِنْ فَوْقِهٖ مَوْجٌ مِنْ فَوْقِهٖ سَحَابٌۜ ظُلُمَاتٌ
بَعْضُهَا فَوْقَ بَعْضٍۜ اِذَٓا اَخْرَجَ يَدَهُ لَمْ يَكَدْ يَرٰيهَاۜ وَمَنْ لَمْ يَجْعَلِ اللّٰهُ لَهُ نُورًا فَمَا لَهُ
مِنْ نُورٍ ﴿٤٠﴾

40. Yahut onların duygu, düşünce ve davranışları, **derin bir denizin altındaki** zifiri **karanlıklar gibidir ki, peş peşe gelen** azgın **dalgalar denizi** dört bir yandan **sarıp kuşatıyor. Üstlerinde de** kapkara **bulutlar var:** Körlemesine geçen bir hayat, ruhsal bunalımlar, toplumsal çalkantılar ve **üst üste yığılmış karanlıklar... Öyle ki,** zavallı adam **elini çıkarsa, neredeyse onu bile göremez.** Çünkü Allah, ışıktan yüz çevirdiği için onun gözünü kör etmiştir. Evet, **Allah'ın aydınlık vermediği kimseye, hiçbir şekilde ışık** bulma ihtimali **yoktur!** İşte bu yüzden, o inatçı kâfirler hakikati kabul etmiyorlar. Oysa her yanda, Allah'ın kudret ve merhametini gözler önüne seren o kadar mucize var ki:

اَلَمْ تَرَ اَنَّ اللّٰهَ يُسَبِّحُ لَهُ مَنْ فِى السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ وَالطَّيْرُ صَٓافَّاتٍۜ كُلٌّ قَدْ عَلِمَ
صَلَاتَهُ وَتَسْبِيحَهُۜ وَاللّٰهُ عَلِيمٌ بِمَا يَفْعَلُونَ ﴿٤١﴾

41. Göklerde ve yerdeki bütün varlıkların, örneğin gökyüzünde **saf tutup kanat çırparak uçan kuşların, Allah'ın** sınırsız kudret ve **yüceliğini** haykırarak **andığını görmüyor musun?** Bütün evrenin tesbih sedalarıyla nasıl çın çın öttüğünü duymuyor musun? Bak, **her biri nasıl dua edeceğini ve O'nun yüceliğini nasıl dile getireceğini** ne de güzel **öğrenmiş! Allah, onların yaptıkları her şeyi** en mükemmel şekilde **bilmektedir.**

وَلِلّٰهِ مُلْكُ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِۚ وَاِلَى اللّٰهِ الْمَصِيرُ ﴿٤٢﴾

42. Çünkü **göklerin ve yerin mutlak egemenliği Allah'ın elindedir ve dönüş de ancak O'nadır.**

اَلَمْ تَرَ اَنَّ اللّٰهَ يُزْجِى سَحَابًا ثُمَّ يُؤَلِّفُ بَيْنَهُ ثُمَّ يَجْعَلُهُ رُكَامًا فَتَرَى الْوَدْقَ يَخْرُجُ
مِنْ خِلَالِهٖۚ

43. Ve yine **görmüyor musun ki, Allah,** havadan daha ağır olan **bulutları** emrindeki rüzgârlarla nasıl dilediği yere **sürüklüyor, sonra onları birbirine kaynaştırıyor, derken birbiri üzerine yığıp istifliyor ve bir de bakıyorsun ki, bulutların bağrından yağmurlar boşanmakta?**

وَيُنَزِّلُ مِنَ السَّمَٓاءِ مِنْ جِبَالٍ فِيهَا مِنْ بَرَدٍ فَيُصِيبُ بِهٖ مَنْ يَشَٓاءُ وَيَصْرِفُهُ عَنْ مَنْ
يَشَٓاءُۜ يَكَادُ سَنَا بَرْقِهٖ يَذْهَبُ بِالْاَبْصَارِۜ ﴿٤٣﴾

Ve yine görmüyor musun ki Allah, **gökteki dağ** gibi yığılmış bulut**lardan** ölçülü ve kontrollü olarak **dolu indiriyor da, onunla dilediğini vururken, dilediğini ondan uzak tutuyor?** Ve gökten dolu yağarken, ona eşlik eden gök gürlemesi ve şimşeklerle muhteşem bir manzara ortaya çıkıyor. Öyle ki, bulutlar arasında çakan **şimşeklerin parıltısı, neredeyse gözleri kör edecek!**

يُقَلِّبُ اللّٰهُ الَّيْلَ وَالنَّهَارَۜ اِنَّ فِى ذٰلِكَ لَعِبْرَةً لِاُولِى الْاَبْصَارِ ﴿٤٤﴾

44. Gece ile gündüzü şaşmaz bir düzen içerisinde **birbiri ardınca getiren Allah'tır. Hiç kuşkusuz bunda,** gönül gözüyle hakikati **görebilenler için** Allah'ın muhteşem sanat ve kudretini ortaya koyan nice deliller, **nice ibretler vardır.**

وَاللّٰهُ خَلَقَ كُلَّ دَٓابَّةٍ مِنْ مَٓاءٍۚ فَمِنْهُمْ مَنْ يَمْشِى عَلٰى بَطْنِهٖۚ وَمِنْهُمْ مَنْ يَمْشِى عَلٰى
رِجْلَيْنِۚ وَمِنْهُمْ مَنْ يَمْشِى عَلٰٓى اَرْبَعٍۜ يَخْلُقُ اللّٰهُ مَا يَشَٓاءُۜ اِنَّ اللّٰهَ عَلٰى كُلِّ شَىْءٍ
قَدِيرٌ ﴿٤٥﴾

45. Allah bütün canlıları sudan yaratmıştır. Bunlardan kimi karnı üzerinde sürünür, kimi iki ayağı, kimi de dört ayağı üzerinde yürür. Bakın, **Allah dilediğini** dilediği şekilde **yaratıyor.** Hiç kuşku yok ki, **Allah'ın her şeye gücü yeter.**

لَقَدْ اَنْزَلْنَٓا اٰيَاتٍ مُبَيِّنَاتٍۜ وَاللّٰهُ يَهْد۪ي مَنْ يَشَٓاءُ اِلٰى صِرَاطٍ مُسْتَق۪يمٍ ﴿٤٦﴾

46. İşte Biz, ey insanlar, size hakikati **açıkça ortaya koyan ayetler gönderdik.** Fakat yine de haktan yüz çevirenler var. Fakat **Allah,** yalnızca güzele, doğruya yönelmek **isteyenleri doğru yola iletir.** Basit dünyevî menfaatleriyle uyuşmadığı için hakikati reddedenlere gelince:

وَيَقُولُونَ اٰمَنَّا بِاللّٰهِ وَبِالرَّسُولِ وَاَطَعْنَا ثُمَّ يَتَوَلّٰى فَر۪يقٌ مِنْهُمْ مِنْ بَعْدِ ذٰلِكَۜ وَمَٓا اُو۬لٰٓئِكَ بِالْمُؤْمِن۪ينَ ﴿٤٧﴾

47. Onlar inananlarla karşılaştıkları zaman, **"Biz de Allah'a ve Elçisine iman ediyor,** Allah'ın hükümlerine yürekten **itaat ediyoruz!" derler fakat içlerinden bir kısmı bütün bunlardan sonra yine de** verdikleri sözden döner, ilk fırsatta itaatten **yüz çevirirler.** Çünkü **onlar,** gerçekte hiçbir zaman **inanmış değiller.** Öyle ki:

وَاِذَا دُعُٓوا اِلَى اللّٰهِ وَرَسُولِه۪ لِيَحْكُمَ بَيْنَهُمْ اِذَا فَر۪يقٌ مِنْهُمْ مُعْرِضُونَ ﴿٤٨﴾

48. Onlar, anlaşmazlığa düştükleri konularda **aralarında** adaletle **hükmetmesi için Allah'**ın kitabın**a ve** bu kitabın uygulayıcısı olarak O'nun **Elçisine çağırıldıkları zaman, içlerinden bir kısmı derhal yüz çevirir.** Çünkü Kur'an'ın istediği hayat tarzının, istedikleri gibi yaşamalarına engel olacağını çok iyi bilirler.

وَاِنْ يَكُنْ لَهُمُ الْحَقُّ يَأْتُٓوا اِلَيْهِ مُذْعِن۪ينَۜ ﴿٤٩﴾

49. Fakat hak ve adalet **kendilerinden yana olunca, onu seve seve kabul ederler.**

اَف۪ي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ اَمِ ارْتَابُٓوا اَمْ يَخَافُونَ اَنْ يَح۪يفَ اللّٰهُ عَلَيْهِمْ وَرَسُولُهُۜ بَلْ اُو۬لٰٓئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ۟ ﴿٥٠﴾

50. Bunların kalplerinde bir vicdan bozukluğu, bir **hastalık mı var? Yoksa** Kur'an'ın Allah sözü olduğundan **şüphe mi duyuyorlar? Yoksa Allah'ın ve Elçisinin kendilerine haksızlık edeceğinden mi korkuyorlar? Hayır, aslında haksızlık edenler, bizzat kendileridir.** Allah'ın en âdil hükmü vereceğini pekâlâ bilir, ama işlerine gelmediği için onu kabul etmezler.

اِنَّمَا كَانَ قَوْلَ الْمُؤْمِن۪ينَ اِذَا دُعُٓوا اِلَى اللّٰهِ وَرَسُولِه۪ لِيَحْكُمَ بَيْنَهُمْ اَنْ يَقُولُوا سَمِعْنَا وَاَطَعْنَاۜ وَاُو۬لٰٓئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿٥١﴾

51. Oysa gerçek **inananlar, aralarında** Kur'an ve Peygamber **hakem olsun diye Allah'a ve Elçisine çağrıldıkları zaman, ancak ve ancak "İşittik ve itaat ettik!" diye cevap verirler. İşte kurtuluşa erecek olanlar, yalnızca bunlardır.** Diğer bir deyişle:

وَمَنْ يُطِعِ اللّٰهَ وَرَسُولَهُ وَيَخْشَ اللّٰهَ وَيَتَّقْهِ فَاُو۬لٰٓئِكَ هُمُ الْفَٓائِزُونَ ﴿٥٢﴾

52. Her kim Allah'a ve Elçisine itaat eder, Allah'a saygıyla bağlanır ve O'na karşı gelmekten titizlikle **sakınırsa, işte** en büyük mutluluk ve **başarıyı elde edecek olanlar bunlardır.**

وَاَقْسَمُوا بِاللّٰهِ جَهْدَ اَيْمَانِهِمْ لَئِنْ اَمَرْتَهُمْ لَيَخْرُجُنَّۜ قُلْ لَا تُقْسِمُواۚ طَاعَةٌ مَعْرُوفَةٌۜ اِنَّ اللّٰهَ خَب۪يرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿٥٣﴾

53. İkiyüzlülere gelince; hem Kur'an'dan yüz çevirirler, hem de büyük bir pişkinlikle, **eğer kendilerine emredersen** sizinle birlikte savaşa **çıkacaklarına dair var güçleriyle Allah adına yemin ederler.** Onlara **de ki:** "Boşuna **yemin etmeyin!** Çünkü davranışlarınız, bu iddianızda hiç de samimî olmadığınızı açıkça gösteriyor. Şu hâlde sizin yapmanız gereken, yaldızlı sözlerle göz boyamak değil, Allah'ın hükümlerine içtenlikle ve **güzelce itaat etmektir. Hiç kuşkusuz Allah, bütün yaptıklarınızdan haberdardır."**

قُلْ اَط۪يعُوا اللّٰهَ وَاَط۪يعُوا الرَّسُولَۚ فَاِنْ تَوَلَّوْا فَاِنَّمَا عَلَيْهِ مَا حُمِّلَ وَعَلَيْكُمْ مَا حُمِّلْتُمْۜ وَاِنْ تُط۪يعُوهُ تَهْتَدُواۜ وَمَا عَلَى الرَّسُولِ اِلَّا الْبَلَاغُ الْمُب۪ينُ ﴿٥٤﴾

54. Ey Müslüman! Müslüman olduğunu iddia eden, ama Kur'an'ın ve Sünnet'in hükümlerinden yüz çeviren bu insanlara **de ki: "Allah'a itaat edin ve Elçisine itaat edin!** Allah'ın Kitabına ve bu Kitabın pratik hayata uygulanmasında mükemmel bir örnek olan Peygamberin sünnetine sımsıkı sarılın!"

Ey münafıklar! **Eğer** Elçinin bu çağrısından **yüz çevirecek olursanız,** şunu iyi bilin ki, **o ancak, kendi üzerine düşen** tebliğ görevini **yapmakla yükümlüdür. Siz de kendi üzerinize düşen** itaati **yerine getirmekle yükümlüsünüz. Eğer** kibir, bencillik, inatçılık engellerini aşarak **ona itaat ederseniz, doğru yolu bulmuş olursunuz. Fakat** yüz çevirirseniz, İslâm'dan uzaklaşmakla sadece kendinize zarar vermiş olursunuz. Zira **Elçinin görevi** sizi zorla Müslüman yapmak değil, **ancak** Allah'ın emirlerini size **açıkça tebliğ etmektir.** Bu tebliğe kulak verdiğiniz takdirde sadece âhirette değil, dünyada da kazanan siz olacaksınız:

وَعَدَ اللّٰهُ الَّذ۪ينَ اٰمَنُوا مِنْكُمْ وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَيَسْتَخْلِفَنَّهُمْ فِي الْاَرْضِ كَمَا اسْتَخْلَفَ الَّذ۪ينَ مِنْ قَبْلِهِمْۖ وَلَيُمَكِّنَنَّ لَهُمْ د۪ينَهُمُ الَّذِي ارْتَضٰى لَهُمْ وَلَيُبَدِّلَنَّهُمْ مِنْ بَعْدِ خَوْفِهِمْ اَمْنًاۜ يَعْبُدُونَن۪ي لَا يُشْرِكُونَ ب۪ي شَيْـًٔاۜ وَمَنْ كَفَرَ بَعْدَ ذٰلِكَ فَاُو۬لٰٓئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ ﴿٥٥﴾

55. Ey insanlar! **Allah, içinizden iman eden ve** bu imanın gereği olarak **dürüst ve erdemli davranışlar ortaya koyanlara söz vermiştir: Onlardan önce gelip geçen** dürüst ve erdemli millet**leri egemen kıldığı gibi, onları da yeryüzünde egemen kılacak, kendileri için seçip beğendiği inanç sistemini** ve bu inanca bağlı hayat tarzını hem gönüllerde, hem de yeryüzünde **sapasağlam yerleştirecek ve yaşadıkları** sıkıntıların, **korkuların ardından onları güvenlik ve esenliğe kavuşturacaktır.** Onlar ki, **yalnızca Bana kulluk eder,** hiç kimseyi ve **hiçbir şeyi Bana ortak koşmazlar. Bütün bunlardan sonra, her kim inkâra saplanacak olursa, kesinlikle yoldan çıkmış demektir.**

وَاَق۪يمُوا الصَّلٰوةَ وَاٰتُوا الزَّكٰوةَ وَاَط۪يعُوا الرَّسُولَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ﴿٥٦﴾

56. O hâlde, beş vakit **namazı** hayatın merkezine yerleştirerek, onu dikkatle ve özenle, mümkün mertebe cemaatle birlikte **kılın,** refah ve zenginliği toplumun tüm katmanlarına yaymak üzere **zekâtı verin ve** Kur'an'ın pratik hayata uygulanmasında mükemmel bir örnek olan **Peygambere itaat edin ki,** ilâhî lütuf ve **merhamete lâyık olabilesiniz.**

لَا تَحْسَبَنَّ الَّذ۪ينَ كَفَرُوا مُعْجِز۪ينَ فِي الْاَرْضِۚ وَمَأْوٰيهُمُ النَّارُۜ وَلَبِئْسَ الْمَص۪يرُ۟ ﴿٥٧﴾

57. Ey hak yolunun yolcusu! **Sakın inkârcıların, yeryüzünde** Allah'ı **aciz bırak**ıp hak ettikleri cezadan kurtul**acaklarını sanma.** Çünkü **onların varacağı yer ateştir, ne kötü bir son!**

Aile bireyleri arasında uyulması gereken kurallara gelince:

يَٓا اَيُّهَا الَّذ۪ينَ اٰمَنُوا لِيَسْتَأْذِنْكُمُ الَّذ۪ينَ مَلَكَتْ اَيْمَانُكُمْ وَالَّذ۪ينَ لَمْ يَبْلُغُوا
الْحُلُمَ مِنْكُمْ ثَلٰثَ مَرَّاتٍۜ مِنْ قَبْلِ صَلٰوةِ الْفَجْرِ وَح۪ينَ تَضَعُونَ ثِيَابَكُمْ مِنَ
الظَّه۪يرَةِ وَمِنْ بَعْدِ صَلٰوةِ الْعِشَٓاءِۜ ثَلٰثُ عَوْرَاتٍ لَكُمْۜ لَيْسَ عَلَيْكُمْ وَلَا عَلَيْهِمْ
جُنَاحٌ بَعْدَهُنَّۜ طَوَّافُونَ عَلَيْكُمْ بَعْضُكُمْ عَلٰى بَعْضٍۜ

58. Ey inananlar! Sahip olduğunuz köle ve cariyeler, yanınızda bulunan bakıcılar, hizmetçiler **ve henüz ergenlik çağına ulaşmamış olan** çocuk**larınız,** izninizi almadan da evinize girebilirler. Ancak onlar odanıza girmeden önce, **şu üç vakitte** kapıyı vurup **sizden izin istesinler: Sabah namazından önce, öğle sıcağında elbisenizi çıkar**ıp yatağınıza uzan**dığınız zaman ve yatsı namazından sonra.** Çünkü bu vakitler, uygunsuz bir durumda bulunabileceğiniz ve **sizin** özel hayatınız **için** ayrılmış **üç mahrem vakittir.** Bunun için, çocuklara ve hizmetçilere bu üç vakitte yanınıza girerken izin istemeleri gerektiğini öğretmelisiniz. Bu, çocukların ruhsal gelişimi ve kişiliklerinin oluşması açısından da çok önemlidir. **Bu vakitlerin dışında** yanınıza izinsiz girerlerse, **size de onlara da günah yoktur.** Çünkü onlar, sürekli **yanınıza girip çıkarlar ve** hayatın doğal akışı içerisinde, **birbirinizle içli dışlı olmak durumundasınız.**

كَذٰلِكَ يُبَيِّنُ اللّٰهُ لَكُمُ الْاٰيَاتِۜ وَاللّٰهُ عَل۪يمٌ حَك۪يمٌ ﴿٥٨﴾

İşte Allah, ayetleri size böyle açık ve net olarak bildirmektedir. Çünkü **Allah,** her şeyin en doğrusunu **bilendir,** her konuda en âdil hükmü veren, sonsuz hikmetiyle her şeyi yerli yerince yapan bir **hakîmdir.**

وَاِذَا بَلَغَ الْاَطْفَالُ مِنْكُمُ الْحُلُمَ فَلْيَسْتَأْذِنُوا كَمَا اسْتَأْذَنَ الَّذ۪ينَ مِنْ قَبْلِهِمْۜ
كَذٰلِكَ يُبَيِّنُ اللّٰهُ لَكُمْ اٰيَاتِه۪ۜ وَاللّٰهُ عَل۪يمٌ حَك۪يمٌ ﴿٥٩﴾

59. Çocuklarınız **ergenlik çağına ulaştığında, kendilerinden önceki** diğer yetişkin**ler** birinin odasına girerken **nasıl izin istiyorlarsa,** onlar da sizin yanınıza girmeden önce —sadece üç vakitte değil, her zaman— **izin istesinler.**

İşte Allah, yol gösterici **mesajlarını size böyle açıklamaktadır.** Hiç kuşkusuz **Allah,** sonsuz **ilim ve hikmet sahibidir.**

وَالْقَوَاعِدُ مِنَ النِّسَٓاءِ الّٰت۪ي لَا يَرْجُونَ نِكَاحًا فَلَيْسَ عَلَيْهِنَّ جُنَاحٌ اَنْ يَضَعْنَ
ثِيَابَهُنَّ غَيْرَ مُتَبَرِّجَاتٍ بِز۪ينَةٍۜ وَاَنْ يَسْتَعْفِفْنَ خَيْرٌ لَهُنَّۜ وَاللّٰهُ سَم۪يعٌ عَل۪يمٌ ﴿٦٠﴾

60. Evlilik çağları geçtiği için **artık evlenme ümidi kalmamış** ve hayızdan, çocuktan kesilmiş, cinsel arzu duymayacak kadar **yaşlı kadınların,** doğal cazibe ve **güzelliklerini** kasten **teşhir etmemeleri şartıyla,** ev dışında giymeleri gereken **elbiselerini üzerlerine almamalarında bir sakınca yoktur.** Bununla birlikte, bundan mümkün mertebe **sakınmaları kendileri için daha hayırlıdır.** Unutmayın ki, **Allah** her şeyi **işitmekte,** her şeyi **bilmektedir.**

لَيْسَ عَلَى الْاَعْمٰى حَرَجٌ وَلَا عَلَى الْاَعْرَجِ حَرَجٌ وَلَا عَلَى الْمَر۪يضِ حَرَجٌ وَلَا عَلٰٓى
اَنْفُسِكُمْ اَنْ تَأْكُلُوا مِنْ بُيُوتِكُمْ اَوْ بُيُوتِ اٰبَٓائِكُمْ اَوْ بُيُوتِ اُمَّهَاتِكُمْ اَوْ بُيُوتِ
اِخْوَانِكُمْ اَوْ بُيُوتِ اَخَوَاتِكُمْ اَوْ بُيُوتِ اَعْمَامِكُمْ اَوْ بُيُوتِ عَمَّاتِكُمْ اَوْ بُيُوتِ
اَخْوَالِكُمْ اَوْ بُيُوتِ خَالَاتِكُمْ اَوْ مَا مَلَكْتُمْ مَفَاتِحَهُٓ اَوْ صَد۪يقِكُمْۜ لَيْسَ عَلَيْكُمْ
جُنَاحٌ اَنْ تَأْكُلُوا جَم۪يعًا اَوْ اَشْتَاتًاۜ

61. Ey iman edenler! Bir başkasının evinde yeme içme konusunda **köre, topala, hastaya** ve bunun gibi ihtiyaç sahiplerine **sorumluluk yoktur.** Böyle muhtaç kimselere yeme, içme, barınma ve benzeri ihtiyaçları konusunda kolaylık gösterilmelidir. Bir ailenin bireyleri gibi kardeşlik bağlarıyla birbirlerine kenetlenmiş olan İslâm toplumu, onlara bu ayrıcalığı tanımak zorundadır. **Ayrıca, gerek kendi evlerinizde, gerekse** eşlerinizin, çocuklarınızın, **babalarınızın, annelerinizin, erkek veya kız kardeşlerinizin, amcalarınızın, halalarınızın, dayılarınızın, teyzelerinizin evlerinde ve** korumanız için **anahtarları size emanet edilmiş olan evlerde** arkadaşlarınız **ve** samimî aile **dostlarınızın evlerinde yiyip içmenizde hiçbir sakınca yoktur.** Misafirlerinizle **birlikte veya ayrı ayrı yemek yemenizde de bir sakınca yoktur.** Her sofraya mutlaka misafir çağırmak zorunda değilsiniz.

فَاِذَا دَخَلْتُمْ بُيُوتًا فَسَلِّمُوا عَلٰٓى اَنْفُسِكُمْ تَحِيَّةً مِنْ عِنْدِ اللّٰهِ مُبَارَكَةً طَيِّبَةًۜ

Bir de, evlere girerken Allah katından bolluk, bereket, sağlık ve esenlik dileğiyle birbirinize güzelce **selâm verin.**

كَذٰلِكَ يُبَيِّنُ اللّٰهُ لَكُمُ الْاٰيَاتِ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ۟ ﴿٦١﴾

Allah size ayetlerini böyle açık ve net olarak bildiriyor ki, aklınızı kullanıp bu temel prensipler çerçevesinde yaşay**asınız.**

اِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذ۪ينَ اٰمَنُوا بِاللّٰهِ وَرَسُولِه۪ وَاِذَا كَانُوا مَعَهُ عَلٰٓى اَمْرٍ جَامِعٍ لَمْ
يَذْهَبُوا حَتّٰى يَسْتَأْذِنُوهُۜ اِنَّ الَّذ۪ينَ يَسْتَأْذِنُونَكَ اُو۬لٰٓئِكَ الَّذ۪ينَ يُؤْمِنُونَ بِاللّٰهِ
وَرَسُولِه۪ۚ

62. Gerçek **müminler ancak şu kimselerdir ki, Allah'a ve Elçisine** yürekten **inanırlar, toplumu ilgilendiren önemli bir mesele**yi görüşmek **için Elçi** veya Elçinin izinden giden İslâm âlimleri ve Müslüman yöneticiler **ile bir araya geldiklerinde, ondan izin almadan** gizlice **çekip gitmezler.** Böyle acil bir işleri olduğu zaman toplantıyı terk etmek için **senden izin isteyenler, Allah'a ve Elçisine** gerçekten **inanmış olanlardır.**

فَاِذَا اسْتَأْذَنُوكَ لِبَعْضِ شَأْنِهِمْ فَأْذَنْ لِمَنْ شِئْتَ مِنْهُمْ وَاسْتَغْفِرْ لَهُمُ اللّٰهَۜ اِنَّ اللّٰهَ
غَفُورٌ رَح۪يمٌ ﴿٦٢﴾

O hâlde, ey İslâm toplumunun önderi, bu kimseler **bazı** önemli **işleri**ni görmek **için senden izin istedikleri zaman, içlerinden uygun gördüklerine** gitmeleri için **izin ver ve onlar** oradaki hayır ve bereketten mahrum kaldıkları **için Allah'tan bağışlanma dile. Hiç kuşkusuz Allah çok bağışlayıcı, çok merhametlidir.**

لَا تَجْعَلُوا دُعَٓاءَ الرَّسُولِ بَيْنَكُمْ كَدُعَٓاءِ بَعْضِكُمْ بَعْضًاۜ قَدْ يَعْلَمُ اللّٰهُ الَّذ۪ينَ
يَتَسَلَّلُونَ مِنْكُمْ لِوَاذًاۚ فَلْيَحْذَرِ الَّذ۪ينَ يُخَالِفُونَ عَنْ اَمْرِه۪ٓ اَنْ تُص۪يبَهُمْ فِتْنَةٌ اَوْ
يُص۪يبَهُمْ عَذَابٌ اَل۪يمٌ ﴿٦٣﴾

63. Ey iman edenler! **Elçinin** veya İslâm toplumunun meşru liderinin **size yaptığı çağrıyı, birbirinize yaptığınız** sıradan **çağrılarla bir tutmayın.** Çünkü onların çağrısına uymak ve onlar izin vermedikçe toplantıyı terk etmemek, imanın gereğidir. Nitekim **Allah, birbirlerini siper ederek gizlice aranızdan sıvışıp giden** o ikiyüz**lüleri elbette bilmektedir** ve cezalarını verecektir. **Öyleyse O'nun emrine aykırı davrananlar, başlarına** bu dünyada yenilgi, zillet, esaret, perişanlık gibi **bir belânın ya da** âhirette **can yakıcı bir azabın gelmesinden korksunlar.**

أَلَآ إِنَّ لِلّٰهِ مَا فِى السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ قَدْ يَعْلَمُ مَٓا اَنْتُمْ عَلَيْهِ وَيَوْمَ يُرْجَعُونَ اِلَيْهِ
فَيُنَبِّئُهُمْ بِمَا عَمِلُوا وَاللّٰهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿٦٤﴾

64. Şunu iyi bilin ki, göklerde ve yerde ne varsa hepsi Allah'ındır. O sizin içinde bulunduğunuz durumu, neler yapıp ettiğinizi, bütün duygu ve düşüncelerinizi **gayet iyi bilmektedir.** İnsanlar hesaba çekilmek üzere **huzuruna çıkarıldıkları Gün, O** dünyadayken **yapıp ettikleri her şeyi onlara** bir bir **haber verecektir.** Çünkü **Allah, her şeyi** en mükemmel şekilde **bilendir.**

﴿٢٥﴾ سُورَةُ الْفُرْقَانِ

25. FURKAN SURESİ

Mekke döneminin ortalarında, Yasin suresinden sonra indirilmiştir. Adını, birinci ayetinde geçen ve doğru ile yanlışı, hak ile batılı birbirinden ayıran ilâhî ölçü anlamına gelen "Furkan" kelimesinden almıştır. 77 ayettir.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

تَبَارَكَ الَّذ۪ي نَزَّلَ الْفُرْقَانَ عَلٰى عَبْدِه۪ لِيَكُونَ لِلْعَالَم۪ينَ نَذ۪يرًاۙ ﴿١﴾

1. Bütün insanlığa evrensel **bir uyarı olması için kuluna Furkan'ı,** yani hak ile batıl arasındaki farkı ortaya koyan ve neyin doğru neyin yanlış olduğunu belirlemede en mükemmel ölçüyü, Kur'an'ı **gönderen** Allah gerçekten **ne yüce, ne mübarektir!**

اَلَّذ۪ي لَهُ مُلْكُ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ وَلَمْ يَتَّخِذْ وَلَدًا وَلَمْ يَكُنْ لَهُ شَر۪يكٌ فِي الْمُلْكِ
وَخَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ فَقَدَّرَهُ تَقْد۪يرًا ﴿٢﴾

2. O Allah **ki, göklerin ve yerin hükümranlığı O'na aittir. O asla bir çocuk edinmemiştir. Kudret ve egemenliğinde herhangi bir eşi ve ortağı yoktur. Her şeyi yaratan ve** evrene yerleştirdiği yasalar çerçevesinde her şeyi **mükemmel bir ölçü ve dengeye göre düzenleyen O'dur.** Hal böyleyken:

وَاتَّخَذُوا مِنْ دُونِه۪ٓ اٰلِهَةً لَا يَخْلُقُونَ شَيْـًٔا وَهُمْ يُخْلَقُونَ وَلَا يَمْلِكُونَ لِاَنْفُسِهِمْ
ضَرًّا وَلَا نَفْعًا وَلَا يَمْلِكُونَ مَوْتًا وَلَا حَيٰوةً وَلَا نُشُورًا ﴿٣﴾

3. İnkârcılar, **Allah'ın yanı sıra** hükmüne boyun eğdikleri birtakım **ilâhlar ediniyorlar. Hiçbir şey yaratamayan,** tam tersine **kendileri yaratılmış olan, kendilerine bile herhangi bir zarar veya fayda verebilecek güce sahip olmayan ve ne ölüme, ne hayata, ne de yeniden dirilişe hükmedemeyen** düzmece ilâhlara kulluk ediyorlar.

وَقَالَ الَّذ۪ينَ كَفَرُٓوا اِنْ هٰذَٓا اِلَّٓا اِفْكٌ افْتَرٰيهُ وَاَعَانَهُ عَلَيْهِ قَوْمٌ اٰخَرُونَ فَقَدْ جَٓاؤُ۫
ظُلْمًا وَزُورًا ﴿٤﴾

4. İşte bu yüzdendir ki, hakikati **inkâr edenler, "Bu** Kur'an Muhammed'in kendi kafasından **uydurduğu bir yalandan başka bir şey değildir. Başka bir topluluk da ona bu işte yardım etmiştir.** Çünkü Muhammed'in geçmiş kavimler, Peygamber kıssaları, kıyamet, âhiret, evrenin ve insanın yaratılışı ve benzeri konularda bu kadar kapsamlı ve isabetli bilgiler verebileceğini, hayranlık verici hikmet ve öğütlerle dolu böyle mükemmel bir kitap hazırlayabileceğini akıl kabul etmez. Demek ki ona bu kitabı, hitabet ve belâgat konusunda hiç kimsenin kendisiyle boy ölçüşemeyeceği ilim ve hikmet sahibi bir kudret öğretiyor ki, bu da olsa olsa, İncil ve Tevrat hakkında bir şeyler bilen bazı kölelerimiz yahut kim olduklarını bilemediğimiz esrarengiz bir topluluktur." **diyorlar.** Aslında bu sözleriyle Kur'an'ın insanüstü bir kaynaktan geldiğini itiraf ediyor, ama kibir ve inatçılıkları yüzünden hakikati kabullenmek istemiyorlar. **Böylece** açıkça **zulüm ve haksızlık yapıyor,** gerçeği çarpıtarak bile bile **yalan söylüyorlar.**

وَقَالُٓوا اَسَاط۪يرُ الْاَوَّل۪ينَ اكْتَتَبَهَا فَهِيَ تُمْلٰى عَلَيْهِ بُكْرَةً وَاَص۪يلًا ﴿٥﴾

5. Ve insafsızca iftiraya devam ederek, **"Bu** Kur'an, **önceki** millet**lerin** efsanelerinden, **masallarından başka bir şey değildir.** Muhammed —kendisi okuma yazma bilmediği için— **onu** başkalarına **yazdırmış,** bu hikâyeler, **gece gündüz ona okunup duruyor.** Bu yüzden hepsini ezberden okuyabiliyor." **diyorlar.**

قُلْ اَنْزَلَهُ الَّذ۪ي يَعْلَمُ السِّرَّ فِي السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ اِنَّهُ كَانَ غَفُورًا رَح۪يمًا ﴿٦﴾

6. Onlara **de ki: "Onu** Muhammed veya bir başkası uydurmuş değil, tam tersine, **göklerin ve yerin bütün gizliliklerini bilen** Allah **göndermiştir.** Ve samimi bir yaklaşımla Kur'an'ı incelediğiniz zaman, siz de bunu açıkça göreceksiniz. Öyleyse, kibir ve inadı bırakın da, Rabb'inizin merhametine sığının. Tövbe etmek için hâlâ geç kalmış sayılmazsınız. Unutmayın ki, **Allah çok bağışlayıcı, çok merhametlidir."**

وَقَالُوا مَالِ هٰذَا الرَّسُولِ يَأْكُلُ الطَّعَامَ وَيَمْش۪ي فِي الْاَسْوَاقِ لَوْلَٓا اُنْزِلَ اِلَيْهِ مَلَكٌ
فَيَكُونَ مَعَهُ نَذ۪يرًاۙ ﴿٧﴾

7. İnkârcılar bu tür iftiralarla bir yere varamayacaklarını anlayınca, **"Bu nasıl Peygamber ki!" diyorlar,** "Sıradan ölümlüler gibi **yiyip içiyor,** basit insanlar gibi ihtiyacını sağlamak için **sokaklarda, çarşılarda gezip dolaşıyor!** O gerçekten Peygamber olsaydı, **ona** Allah tarafından, gözlerimizle görebileceğimiz **bir melek gönderilmeli ve onunla birlikte** bizi **uyarmalı değil miydi?"**

اَوْ يُلْقٰٓى اِلَيْهِ كَنْزٌ اَوْ تَكُونُ لَهُ جَنَّةٌ يَأْكُلُ مِنْهَاۜ وَقَالَ الظَّالِمُونَ اِنْ تَتَّبِعُونَ اِلَّا
رَجُلًا مَسْحُورًا ﴿٨﴾

8. "Ya da ona gökten **hazineler indirilmeli yahut** hiç çalışıp yorulmadan meyvelerini **yiyeceği** mucizevî **bir bahçesi olmalı değil miydi?"**

Allah'ın nurunu söndürmek için ne yapacaklarını şaşıran bu **zalimler,** önceki bütün iddialarını çürütecek bir başka iftira ortaya atarak, Kur'an'dan etkilenen insanlara, **"Siz ancak** küstahlığı nedeniyle ilâhlarımızın lânetine uğrayan **büyülenmiş bir adamın peşinden gidiyorsunuz!" diyorlar.** Sana "büyülenmiş" diyorlar, çünkü okuduğun Kur'an'dan etkileniyor, bu sözlerin beşer kaynaklı olmadığını, olamayacağını hissediyorlar. Ne var ki, kibir ve inatçılıkları onları imandan alıkoyuyor.

اُنْظُرْ كَيْفَ ضَرَبُوا لَكَ الْاَمْثَالَ فَضَلُّوا فَلَا يَسْتَط۪يعُونَ سَب۪يلًا۟ ﴿٩﴾

9. Ey Muhammed! **Bak,** o zalimler gerçeği çarpıtmak için **senin hakkında** kimi zaman büyücü, kimi zaman büyülenmiş, bazen zeki bir düzenbaz, bazen deli, bazen da şair diyerek **nasıl** saçma ve anlamsız **örnekler getirdiler de** doğru yoldan iyice **saptılar.** Bu tavırlarından vazgeçmedikleri sürece de, **bir daha asla doğru yola gelemezler.**

Demek onlar, mucizevî bir bahçen olmadığı için sana iman etmiyorlar, öyle mi?

تَبَارَكَ الَّذ۪ٓي اِنْ شَٓاءَ جَعَلَ لَكَ خَيْرًا مِنْ ذٰلِكَ جَنَّاتٍ تَجْر۪ي مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهَارُۙ وَيَجْعَلْ لَكَ قُصُورًا ﴿١٠﴾

10. Dilediği anda sana bunlardan çok daha hayırlısını, içerisinde ırmaklar çağıldayan cennet bahçelerini verebilecek ve senin için köşkler, saraylar yaratabilecek kudrete sahip **olan** Allah **ne yüce, ne mübarektir!**

بَلْ كَذَّبُوا بِالسَّاعَةِ وَاَعْتَدْنَا لِمَنْ كَذَّبَ بِالسَّاعَةِ سَع۪يرًاۚ ﴿١١﴾

11. Kâfirlerin bunca itirazlarının arkasında yatan gerçek sebep şudur: **Aslında onlar, kıyameti** ve ölümden sonraki hayatı **inkâr ediyorlar. Oysa biz, kıyameti inkâr edenler için çılgın bir ateş hazırladık.** Öyle ki:

اِذَا رَاَتْهُمْ مِنْ مَكَانٍ بَع۪يدٍ سَمِعُوا لَهَا تَغَيُّظًا وَزَف۪يرًا ﴿١٢﴾

12. Ateş onları ta uzaktan görür görmez, zalimler **onun öfke dolu kükremesini ve** harıl harıl yanarken çıkardığı o korkunç **uğultuyu duyacak** ve korku, pişmanlık ve dehşet içerisinde hıçkıra hıçkıra ağlamaya başlayacak**lar.**

وَاِذَٓا اُلْقُوا مِنْهَا مَكَانًا ضَيِّقًا مُقَرَّن۪ينَ دَعَوْا هُنَالِكَ ثُبُورًاۜ ﴿١٣﴾

13. Ve orada, elleri boyunlarına **zincirlerle kelepçelenmiş bir hâlde cehennemin daracık bir yerine atıldıkları zaman,** tek çare olarak **ölümü çağıracak** ve "Yetiş ey ölüm, kurtar bizi bu azaptan!" diye yalvarıp yakaracak**lar.**

لَا تَدْعُوا الْيَوْمَ ثُبُورًا وَاحِدًا وَادْعُوا ثُبُورًا كَث۪يرًا ﴿١٤﴾

14. Bunun üzerine azap melekleri onlara, **"Bugün bir kerecik ölmeyi değil, defalarca ölmeyi isteyin!** Çünkü bu azap hiçbir zaman bitmeyecek. Yanıp kavrulan vücudunuz her defasında yeniden yaratılacak ve artık ölmek isteseniz de ölemeyeceksiniz!" diyecekler.

قُلْ اَذٰلِكَ خَيْرٌ اَمْ جَنَّةُ الْخُلْدِ الَّت۪ي وُعِدَ الْمُتَّقُونَۜ كَانَتْ لَهُمْ جَزَٓاءً وَمَص۪يرًا ﴿١٥﴾

15. O hâlde, bu felâkete doğru adım adım yaklaşmakta olan bütün kâfirlere **de ki: "**Şimdi söyleyin bakalım, **bu** korkunç son **mu daha iyidir, yoksa** kötülüklerden titizlikle **sakınan kimselere bir mükâfat ve yerleşme yurdu olarak söz verilen sonsuz cennet** nimetleri **mi?"** Öyle bir cennet ki:

لَهُمْ ف۪يهَا مَا يَشَٓاؤُ۫نَ خَالِد۪ينَۜ كَانَ عَلٰى رَبِّكَ وَعْدًا مَسْؤُ۫لًا ﴿١٦﴾

16. Onlar için orada diledikleri her şey vardır ve onlar, sonsuza dek orada yaşayacaklar. Bu, bizzat **Rabb'inin taahhüt ettiği** ve yerine getirilmesi **istenen bir sözdür.** İnkârcılara gelince:

وَيَوْمَ يَحْشُرُهُمْ وَمَا يَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللّٰهِ فَيَقُولُ ءَاَنْتُمْ اَضْلَلْتُمْ عِبَاد۪ي هٰٓؤُ۬لَٓاءِ اَمْ هُمْ ضَلُّوا السَّب۪يلَۜ ﴿١٧﴾

17. O gün Rabb'in **onları ve Allah'tan başka kulluk ettikleri** melek, Peygamber, evliya gibi **kimseleri bir araya toplayacak ve** o ilâhlaştırılan kişilere **soracak: "Benim kullarımı siz mi sapıklığa sürüklediniz, yoksa onların kendileri mi yoldan çıktılar?"**

قَالُوا سُبْحَانَكَ مَا كَانَ يَنْبَغ۪ي لَنَٓا اَنْ نَتَّخِذَ مِنْ دُونِكَ مِنْ اَوْلِيَٓاءَ وَلٰكِنْ مَتَّعْتَهُمْ وَاٰبَٓاءَهُمْ حَتّٰى نَسُوا الذِّكْرَۚ وَكَانُوا قَوْمًا بُورًا ﴿١٨﴾

18. Onlar, "Sen her türlü eksiklik ve noksanlıktan uzaksın, **yüceler yücesisin** ya Rab**!" diye** cevap verecekler, **"Senden başka** hükmüne boyun eğilecek otoriteler, sığınılacak **dostlar edinmek bize asla yaraşmaz.** Dolayısıyla, insanlardan bize kulluk etmelerini istememiz de asla olacak şey değildir. Biz onları kesinlikle saptırmadık. **Sen onlara ve atalarına türlü nimetler bahşetmiştin, fakat onlar** bu nimetlere şükredip sana kulluk edecekleri yerde, senin gönderdiğin kitapta yer alan **öğüt ve uyarıları** hayatın dışına itip tamamen **unuttular ve böylece, cezayı hak eden bir toplum hâline geldiler."**

فَقَدْ كَذَّبُوكُمْ بِمَا تَقُولُونَۙ فَمَا تَسْتَط۪يعُونَ صَرْفًا وَلَا نَصْرًاۚ وَمَنْ يَظْلِمْ مِنْكُمْ نُذِقْهُ عَذَابًا كَب۪يرًا ﴿١٩﴾

19. Bunun üzerine Allah kâfirlere seslenerek, "İşte görüyorsunuz ya!" diyecek, **"**Tanrı yerine koyduğunuz bu varlıklar, ileri sürdüğünüz bütün **iddialarınızın yalan olduğunu ortaya koydular. Artık ne** başınıza gelecek azabı geri **çevirebilirsiniz, ne de** kendinize **bir yardımcı bulabilirsiniz. İçinizden her kim zulüm işlemişse, ona büyük bir azap tattıracağız!"**

İşte kâfirlerin tanrılaştırdığı kimseler, onları Kıyamet Gününde böyle reddedecekler. Buna rağmen Peygamberlerde olağanüstü özellikler arayanlar var. Oysaki:

وَمَٓا اَرْسَلْنَا قَبْلَكَ مِنَ الْمُرْسَل۪ينَ اِلَّٓا اِنَّهُمْ لَيَاْكُلُونَ الطَّعَامَ وَيَمْشُونَ فِي الْاَسْوَاقِۜ وَجَعَلْنَا بَعْضَكُمْ لِبَعْضٍ فِتْنَةًۜ اَتَصْبِرُونَۚ وَكَانَ رَبُّكَ بَص۪يرًاۚ ﴿٢٠﴾

20. Ey Muhammed! **Senden önce göndermiş olduğumuz Peygamberler de** tıpkı senin gibi **yiyip içen ve çarşı pazarda dolaşan** ölümlü **kimselerdi.** Gerçi dileseydik, melekleri de elçi olarak gönderebilirdik. Fakat kulluk ve ibadet konusunda **sabır** ve sebat **gösterebilecek misiniz diye,** iyilerle kötüleri karşı karşıya getirerek **sizin bir kısmınızı diğerleriyle** böyle **imtihan ediyoruz.** Bu imtihanda karşılaştığın zorluklar seni yıldırmasın. Unutma ki, **Rabb'in** her şeyi **görmektedir.** Dolayısıyla, O'nun yolunda gösterdiğin samimiyet ve bağlılığın mükâfatını sana tam olarak verecek, zalimleri de hak ettikleri cezaya çarptıracaktır.

وَقَالَ الَّذ۪ينَ لَا يَرْجُونَ لِقَٓاءَنَا لَوْلَٓا اُنْزِلَ عَلَيْنَا الْمَلٰٓئِكَةُ اَوْ نَرٰى رَبَّنَاۜ لَقَدِ اسْتَكْبَرُوا ف۪ٓي اَنْفُسِهِمْ وَعَتَوْ عُتُوًّا كَب۪يرًا ﴿٢١﴾

21. Hal böyleyken, Hesap Gününde **huzurumuza çıkarılacakları gerçeğini inkâr eden** o kâfir**ler,** imtihan hikmetini göz ardı ederek ve göklerde ve yerde Allah'ın varlığını, Rab ve İlâh olarak birliğini, sonsuz kudret ve merhametini gözler önüne seren sayısız mucizeleri görmezlikten gelerek, **"**Eğer bizim ille de inanmamız isteniyorsa, **bize neden** uyarıcı **melekler gönderilmiyor yahut** neden **Rabb'imizi** gözlerimizle **görmüyoruz?" diyorlar. Doğrusu onlar,** sıradan bir kul olmayı içlerine sindiremeyerek **içten içe kibirleniyor,** her biri birer Peygamber makamına yükselmedikçe iman etmeyeceklerini ima ederek **büyük bir küstahlıkta bulunuyorlardı.** Gerçi istedikleri olacak ve günün birinde elbette melekleri karşılarında bulacaklar, fakat:

يَوْمَ يَرَوْنَ الْمَلٰٓئِكَةَ لَا بُشْرٰى يَوْمَئِذٍ لِلْمُجْرِم۪ينَ وَيَقُولُونَ حِجْرًا مَحْجُورًا ﴿٢٢﴾

22. Melekleri gördükleri gün, işte o gün suçlulara hiç de sevindirici haberler verilmeyecek. Tam tersine, melekler, **"**Artık sevinç ve mutluluk **yasak** size, **yasak!" diyecekler.** Yaptıkları sözde iyilikler de —doğru bir inanç ve samimiyet ürünü olmadığı için— onları kurtaramayacak:

وَقَدِمْنَٓا اِلٰى مَا عَمِلُوا مِنْ عَمَلٍ فَجَعَلْنَاهُ هَبَٓاءً مَنْثُورًا ﴿٢٣﴾

23. Çünkü **yaptıkları her işin önüne geçmiş, hepsini toz duman etmişizdir.**

İman edip salih amel işleyenlere gelince:

اَصْحَابُ الْجَنَّةِ يَوْمَئِذٍ خَيْرٌ مُسْتَقَرًّا وَاَحْسَنُ مَقِيلًا ﴿٢٤﴾

24. O gün cennetlikler harika bir yurda yerleşecek, orada güzelce dinlenip safa süreceklerdir.

وَيَوْمَ تَشَقَّقُ السَّمَٓاءُ بِالْغَمَامِ وَنُزِّلَ الْمَلٰٓئِكَةُ تَنْز۪يلًا ﴿٢٥﴾

25. Gökleri ve yeri içinde barındıran şu evren **bir** toz **bulut**u **hâlinde paramparça olduğu ve birbiri ardınca meleklerin** mahşer alanına **indirildiği Gün;**

اَلْمُلْكُ يَوْمَئِذٍ الْحَقُّ لِلرَّحْمٰنِۜ وَكَانَ يَوْمًا عَلَى الْكَافِر۪ينَ عَس۪يرًا ﴿٢٦﴾

26. İşte o Gün kulların tercih ve iradeleri ellerinden alınacak ve **gerçek hükümranlık,** tamamen ve yalnızca **Rahman'ın olacaktır.** Bugün otorite sahibiymiş gibi görünenlerin, gerçekte ne kadar zayıf ve aciz oldukları anlaşılacak ve hâkimiyetin yalnızca Allah'a ait olduğu apaçık ortaya çıkacaktır. İşte bunun içindir ki, o Gün **kâfirler için** gerçekten **çetin bir gün olacaktır.** Öyle ki:

وَيَوْمَ يَعَضُّ الظَّالِمُ عَلٰى يَدَيْهِ يَقُولُ يَا لَيْتَن۪ي اتَّخَذْتُ مَعَ الرَّسُولِ سَب۪يلًا ﴿٢٧﴾

27. Dünyada iken **zulüm ve kötülük yapmış olan kişi, o Gün** pişmanlıktan **ellerini ısıracak ve "Ah, ne olurdu!" diye feryat edecek, "Keşke Peygamberin gösterdiği yolu izlemiş olsaydım!"**

يَا وَيْلَتٰى لَيْتَن۪ي لَمْ اَتَّخِذْ فُلَانًا خَل۪يلًا ﴿٢٨﴾

28. "Yazıklar olsun bana, ne olurdu filancayı kendime dost edinmeseydim!"

لَقَدْ اَضَلَّن۪ي عَنِ الذِّكْرِ بَعْدَ اِذْ جَٓاءَن۪يۜ وَكَانَ الشَّيْطَانُ لِلْاِنْسَانِ خَذُولًا ﴿٢٩﴾

29. "Uyarı ve öğütlerle dolu olan Kur'an **tam da bana ulaşmışken, beni** nasıl da ondan **saptırdı!"**

İşte şeytan, insanı en zor anında böyle **yapayalnız ve çaresiz bırakır.**

وَقَالَ الرَّسُولُ يَا رَبِّ اِنَّ قَوْم۪ي اتَّخَذُوا هٰذَا الْقُرْاٰنَ مَهْجُورًا ﴿٣٠﴾

30. Derken, kendilerine şefaat edeceğini umdukları **Peygamber** veya onun yolunu izleyerek toplumunu hak dine çağıran İslâm davetçisi, **"Ey Rabb'im!" diyecek, "Benim halkım**dan Müslüman olduğunu iddia eden bazı kimseler, **bu Kur'an'ı** tozlu raflar içine hapsederek **terk ettiler.** Kimileri onu anlamak ve uygulamak niyeti taşımaksızın okuyup ölülerin ruhlarına üfledi. Kimileri onun yerine, başka eserleri başucu kitabı hâline getirdi. Kimileri onu üzerinde çalışmalar yapmaya yarayan akademik bir malzemeden ibaret gördü. Kimileri de onun bu çağda geçerliliğini yitirmiş bir çöl kanunu, çağdışı bir kitap olduğunu ileri sürerek hayatın dışına itti. Bütün bunların yaptıklarından sana şikâyetçiyim ya Rab!" **diyecek.**

وَكَذٰلِكَ جَعَلْنَا لِكُلِّ نَبِيٍّ عَدُوًّا مِنَ الْمُجْرِم۪ينَۜ وَكَفٰى بِرَبِّكَ هَادِيًا وَنَص۪يرًا ﴿٣١﴾

31. İşte böylece Biz, ilâhî buyruklara karşı gelerek **suç işleyen** insan ve cin**leri,** gelmiş geçmiş **bütün Peygamberlerin can düşmanı yaptık.** Ama sen zalimlere karşı mücadeleye devam et. Korkma, **yol gösterici olarak da yardımcı olarak da Rabb'in** sana **yeter.**

وَقَالَ الَّذ۪ينَ كَفَرُوا لَوْلَا نُزِّلَ عَلَيْهِ الْقُرْاٰنُ جُمْلَةً وَاحِدَةًۚ كَذٰلِكَ لِنُثَبِّتَ بِه۪ فُؤَادَكَ وَرَتَّلْنَاهُ تَرْت۪يلًا ﴿٣٢﴾

32. Ey Muhammed! Allah'ın ayetlerini **inkâr edenler, "Kur'an ona neden toptan bir defada indirilmedi** de, yirmi üç yıllık uzun bir süre içinde, bölümler hâlinde indirildi?" **diyorlar. Biz** Kur'an'ı böyle ayet ayet, sure sure indiriyor **ve onu belli bir düzen içinde, ağır ağır ve sindire sindire** sana **okuyoruz ki, böylece senin** imanını sürekli canlı ve taze tutarak **kalbini pekiştirelim.**

وَلَا يَأْتُونَكَ بِمَثَلٍ اِلَّا جِئْنَاكَ بِالْحَقِّ وَاَحْسَنَ تَفْس۪يرًاۜ ﴿٣٣﴾

33. Onlar Kur'an'ı inkâr etmek amacıyla **sana ne zaman bir örnek getirseler, Biz mutlaka** o meselenin içyüzünü ifade ederek **gerçeği ortaya koyuyor ve** o konuda yapılması gereken **en güzel açıklamayı yapıyoruz.** O hâlde, her konuda olduğu gibi tebliğ ve irşat konusunda da kendine Kur'an'ı esas almalısın.

Bütün bu açıklamalara rağmen yine de inat edip yüz çevirirlerse, o zaman şunu iyi bilsinler ki:

اَلَّذ۪ينَ يُحْشَرُونَ عَلٰى وُجُوهِهِمْ اِلٰى جَهَنَّمَۙ اُو۬لٰٓئِكَ شَرٌّ مَكَانًا وَاَضَلُّ سَب۪يلًا ﴿٣٤﴾

34. Yüzüstü cehenneme sürülecek olanlar var ya, onlar, inanç ve ahlâk bakımından **en kötü yerde bulunan ve doğru yoldan en çok sapan kimselerdir.** Oysa insanlık tarihini ibret nazarıyla inceleseler, vahiyden uzaklaşan toplumların akıbetinin ne olduğunu göreceklerdi:

وَلَقَدْ اٰتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ وَجَعَلْنَا مَعَهُٓ اَخَاهُ هٰرُونَ وَز۪يرًاۚ ﴿٣٥﴾

35. Doğrusu Biz bir zamanlar **Musa'ya** da Tevrat adındaki kutsal **kitabı verdik ve** kendisi gibi Peygamber yaptığımız **kardeşi Harun'u ona yardımcı kıldık.**

فَقُلْنَا اذْهَبَٓا اِلَى الْقَوْمِ الَّذ۪ينَ كَذَّبُوا بِاٰيَاتِنَاۜ فَدَمَّرْنَاهُمْ تَدْم۪يرًاۜ ﴿٣٦﴾

36. Ve onlara, **"Ayetlerimizi inkâr eden** Firavunun önderlik ettiği **şu topluma gidin** ve onları hakka davet edin!" **dedik.** Fakat Firavun ve halkı, inatla karşı koydular. **Biz de onları tamamen helâk ettik.**

وَقَوْمَ نُوحٍ لَمَّا كَذَّبُوا الرُّسُلَ اَغْرَقْنَاهُمْ وَجَعَلْنَاهُمْ لِلنَّاسِ اٰيَةًۜ وَاَعْتَدْنَا لِلظَّالِم۪ينَ عَذَابًا اَل۪يمًاۚ ﴿٣٧﴾

37. Nuh kavmini de, Nuh'un şahsında bütün **Peygamberleri inkâr ettikleri için** müthiş bir tufanın sularına batırıp **boğduk ve onları** bütün **insanlık için ibret alınacak bir örnek yaptık. O zalimlere,** âhirette de **can yakıcı bir azap hazırladık.**

وَعَادًا وَثَمُودَا۬ وَاَصْحَابَ الرَّسِّ وَقُرُونًا بَيْنَ ذٰلِكَ كَث۪يرًا ﴿٣٨﴾

38. Ad, Semud kavmini **ve Ress halkını da** günahlarından dolayı cezalandırdık. **Ve bunlar arasında** gelip geçen **daha nice nesilleri…**

وَكُلًّا ضَرَبْنَا لَهُ الْاَمْثَالَۘ وَكُلًّا تَبَّرْنَا تَتْب۪يرًا ﴿٣٩﴾

39. Biz onların her birine elçiler göndererek **misaller verdik** ve başlarına gelecek azap ile kendilerini uyardık, **fakat** uyarılarımızı hiçe saydıkları için **hepsini yerle bir ettik.**

وَلَقَدْ اَتَوْا عَلَى الْقَرْيَةِ الَّت۪ٓي اُمْطِرَتْ مَطَرَ السَّوْءِۜ اَفَلَمْ يَكُونُوا يَرَوْنَهَاۚ بَلْ كَانُوا لَا يَرْجُونَ نُشُورًا ﴿٤٠﴾

40. Oysa onlar, kendilerinden önce **azap yağmuruna tutulan şehirlerin** harabeleri **yanından** kervanlarla birçok defalar **geçmişlerdi. Peki, onların** ibret verici halini **görmüyorlar mıydı? Hayır hayır, aslında onlar** ölümden sonra **dirilişe inanmıyorlardı.** Zaten bütün kötülüklerin, ahlâksızlıkların asıl sebebi de buydu.

وَاِذَا رَاَوْكَ اِنْ يَتَّخِذُونَكَ اِلَّا هُزُوًاۜ اَهٰذَا الَّذ۪ي بَعَثَ اللّٰهُ رَسُولًا ﴿٤١﴾

41. Ey Peygamber! İnkârcılar **seni her gördüklerinde, "Bu mu Allah'ın elçi olarak gönderdiği?" diyerek seni alaya alıyorlar.**

اِنْ كَادَ لَيُضِلُّنَا عَنْ اٰلِهَتِنَا لَوْلَٓا اَنْ صَبَرْنَا عَلَيْهَاۜ وَسَوْفَ يَعْلَمُونَ ح۪ينَ يَرَوْنَ الْعَذَابَ مَنْ اَضَلُّ سَب۪يلًا ﴿٤٢﴾

42. Ve **"Eğer** putlarımıza bağlılık konusunda tam bir **kararlılık göstermemiş olsaydık, az kalsın bizi tanrılarımızdan** uzaklaştırıp **saptıracaktı!"** diyorlar.

Ama sen üzülme, yakında **azabı gördüklerinde, kimin doğru yoldan sapmış olduğunu anlayacaklar.**

اَرَاَيْتَ مَنِ اتَّخَذَ اِلٰهَهُ هَوٰيهُۜ اَفَاَنْتَ تَكُونُ عَلَيْهِ وَك۪يلًاۙ ﴿٤٣﴾

43. Arzu ve tutkularını kendisine ilâh edinen kimseyi gördün mü? Zevklerini, çıkarlarını, ihtiraslarını hayatın biricik ölçüsü hâline getirerek bunları kendisine tanrı edinen kimsenin ne kadar zavallı, ne kadar aşağılık hale geldiğini görüyorsun, değil mi? **Artık ona sen mi vekil olacaksın?** Onun inkârından sen mi sorumlu olacaksın? Ve cehenneme gireceği zaman onu sen mi kurtaracaksın?

اَمْ تَحْسَبُ اَنَّ اَكْثَرَهُمْ يَسْمَعُونَ اَوْ يَعْقِلُونَۜ اِنْ هُمْ اِلَّا كَالْاَنْعَامِ بَلْ هُمْ اَضَلُّ سَب۪يلًا ﴿٤٤﴾

44. Ey Peygamber ve onun izinden yürüyen Müslüman! **Yoksa sen, onlardan çoğunun** senin öğüt ve uyarılarını **dinlediklerini yahut akıllarını kullandıklarını mı sanıyorsun? Hayır, tıpkı hayvan sürüleri gibidir onlar; hatta** izledikleri **yol bakımından** hayvanlardan daha zavallı, **daha şaşkın bir durumdalar.**

Oysa göklerde ve yerde, insana doğru yolu gösteren nice işaretler, deliler var:

اَلَمْ تَرَ اِلٰى رَبِّكَ كَيْفَ مَدَّ الظِّلَّۚ وَلَوْ شَٓاءَ لَجَعَلَهُ سَاكِنًاۚ ثُمَّ جَعَلْنَا الشَّمْسَ عَلَيْهِ دَل۪يلًاۙ ﴿٤٥﴾

45. Görmez misin, Rabb'in ortaya koyduğu şaşmaz bir düzen ve ölçü sayesinde, **nasıl da gölgeyi** belli saatlerde kısaltıyor, belli saatlerde **uzatıyor? Eğer dileseydi,** kâinatı durağan bir hâlde yaratarak **gölgeyi hareketsiz kılardı.** Böylece yeryüzünün bir tarafı sürekli gece ve soğuk, diğer tarafı ise sürekli gündüz ve sıcak olurdu ki, bu da orada hayatı imkânsız hâle getirirdi.

Ayrıca Biz, gölgenin varlığını ışığa bağlı kılarak, **güneşi ona delil kıldık.**

ثُمَّ قَبَضْنَاهُ اِلَيْنَا قَبْضًا يَس۪يرًا ﴿٤٦﴾

46. Sonra güneş yükseldikçe, **gölgeyi yavaş yavaş** kısaltarak **çekip almaktayız.**

وَهُوَ الَّذ۪ي جَعَلَ لَكُمُ الَّيْلَ لِبَاسًا وَالنَّوْمَ سُبَاتًا وَجَعَلَ النَّهَارَ نُشُورًا ﴿٤٧﴾

47. Sizin için geceyi bir örtü, uykuyu dinlenme zamanı **kılan ve gündüzü,** yeryüzüne **yayılıp çalışma** zamanı **olarak düzenleyen de O'dur.**

وَهُوَ الَّذ۪ٓي اَرْسَلَ الرِّيَاحَ بُشْرًا بَيْنَ يَدَيْ رَحْمَتِه۪ۚ وَاَنْزَلْنَا مِنَ السَّمَٓاءِ مَٓاءً طَهُورًاۙ ﴿٤٨﴾

48. Sınırsız lütuf ve **rahmetinin önünden, rüzgârları** bolluk ve bereket kaynağı olan yağmurların **müjdeleyicisi olarak gönderen de O'dur.** Böylece **gökten** sizin için **tertemiz bir su indiriyoruz.**

لِنُحْيِيَ بِه۪ بَلْدَةً مَيْتًا وَنُسْقِيَهُ مِمَّا خَلَقْنَٓا اَنْعَامًا وَاَنَاسِيَّ كَث۪يرًا ﴿٤٩﴾

49. Ki onun sayesinde ölü toprağı yeşertip yeniden **canlandıralım ve yarattığımız nice hayvanların ve insanların kana kana su içmelerini sağlayalım.**

وَلَقَدْ صَرَّفْنَاهُ بَيْنَهُمْ لِيَذَّكَّرُواۘ فَاَبٰٓى اَكْثَرُ النَّاسِ اِلَّا كُفُورًا ﴿٥٠﴾

50. Gerçekten Biz, insanı hakikate ulaştıracak delilleri ortaya seren muhteşem bir kitap indirdik ve **onu** türlü misallerle ve tüm yönleriyle **açıkladık ki,** bu ayetleri **düşünüp ibret alsınlar. Fakat insanların çoğu,** bunca öğütlerden yüz çevirerek **nankörlükte diretiyor.**

وَلَوْ شِئْنَا لَبَعَثْنَا ف۪ي كُلِّ قَرْيَةٍ نَذ۪يرًاۘ ﴿٥١﴾

51. Eğer dileseydik, her şehre ayrı **bir uyarıcı** Peygamber **gönderirdik.** Fakat hikmetimiz gereğince, yalnızca seni elçi olarak seçtik ve kıyamete kadar tüm insanlığın önderi ve rehberi kıldık.

فَلَا تُطِعِ الْكَافِر۪ينَ وَجَاهِدْهُمْ بِه۪ جِهَادًا كَب۪يرًا ﴿٥٢﴾

52. Öyleyse ey Peygamber, **sakın o inkârcılara boyun eğme!** Rabb'inin emirlerine sımsıkı sarıl **ve onlara karşı bu** Kur'an **ile** tebliğ ve irşat hareketi başlatarak **büyük bir mücadele ver.**

وَهُوَ الَّذ۪ي مَرَجَ الْبَحْرَيْنِ هٰذَا عَذْبٌ فُرَاتٌ وَهٰذَا مِلْحٌ اُجَاجٌۚ وَجَعَلَ بَيْنَهُمَا بَرْزَخًا وَحِجْرًا مَحْجُورًا ﴿٥٣﴾

53. O Allah **ki,** bazı okyanus ve denizlerde, **biri tatlı ve içilebilir, diğeriyse tuzlu ve acı olan iki su kütlesini** birbirine kavuşacak şekilde **salıvermiş ve ikisinin arasına** gözle görülmeyen **bir perde,** birbirlerine karışmalarını önleyen **aşılmaz bir engel koymuştur.** Bu yüzden aynı denizdeki tatlı ve tuzlu sular birbirlerine karışmazlar (27. Neml: 61; 35. Fatır: 12 ve 55. Rahman: 19-22).

Ayrıca, göl ve akarsularda bulunan tatlı sular sürekli denizlere, okyanuslara akar ve oradan buharlaşarak kar ve yağmur şeklinde tekrar derelere, ırmaklara dökülür. Buna rağmen, tatlı ve tuzlu sular birbirine karışmaz.

وَهُوَ الَّذ۪ي خَلَقَ مِنَ الْمَٓاءِ بَشَرًا فَجَعَلَهُ نَسَبًا وَصِهْرًاۜ وَكَانَ رَبُّكَ قَد۪يرًا ﴿٥٤﴾

54. Ve O Allah **ki, insanı** meni denilen bir damla **sudan yaratmış ve ona hem nesep** yoluyla kan bağı**, hem de** evlilik yoluyla **hısımlık bahşetmiştir.** Gerçek şu ki, **Rabb'inin** her şeye **gücü yeter.**

وَيَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللّٰهِ مَا لَا يَنْفَعُهُمْ وَلَا يَضُرُّهُمْۜ وَكَانَ الْكَافِرُ عَلٰى رَبِّه۪ ظَه۪يرًا ﴿٥٥﴾

55. Böyle iken inkârcılar **Allah'ı bırakıp, kendilerine herhangi bir fayda veya zarar veremeyen varlıklara kulluk ediyorlar.** Böylece, o varlıklar aracılığıyla Allah'a yaklaştıklarını sanıyorlar. **Oysa** Allah'tan başkasına taparak yahut birtakım varlıkları mutlak itaat makamına yücelterek **kâfir** olan kişi, —bunu Allah'ın hoşnutluğunu kazanmak için yapsa bile— gerçekte **Rabb'ine isyan etmektedir.**

وَمَٓا اَرْسَلْنَاكَ اِلَّا مُبَشِّرًا وَنَذ۪يرًا ﴿٥٦﴾

56. İşte bunun içindir ki, ey Muhammed, **Biz seni ancak bir müjdeleyici ve uyarıcı olarak gönderdik.**

قُلْ مَٓا اَسْـَٔلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ اَجْرٍ اِلَّا مَنْ شَٓاءَ اَنْ يَتَّخِذَ اِلٰى رَبِّه۪ سَب۪يلًا ﴿٥٧﴾

57. Onlara **de ki: "Ben** Kur'an'ı sizlere açıkça tebliğ ediyorum ve **buna karşılık sizden bir ücret değil, ancak Rabb'ine doğru yol tutmayı isteyen kimseler** olmanızı **istiyorum."**

وَتَوَكَّلْ عَلَى الْحَيِّ الَّذ۪ي لَا يَمُوتُ وَسَبِّحْ بِحَمْدِه۪ۜ وَكَفٰى بِه۪ بِذُنُوبِ عِبَادِه۪ خَب۪يرًاۚ ﴿٥٨﴾

58. Ve bu mücadelende, **asla ölmeyecek olan o Hayat Sahibine güven.** En içten minnet ve şükran duygularıyla Rabb'ine bağlanarak **O'nun sınırsız kudret ve yü-**

celiğini övgüyle an. Unutma ki, **kullarının** bütün **günahlarından haberdar** olan hikmet ve adalet sahibi bir kudret **olarak** Allah **yeter.** Öyle ki:

اَلَّذٖى خَلَقَ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا فٖى سِتَّةِ اَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوٰى عَلَى الْعَرْشِۚ
اَلرَّحْمٰنُ فَسْـَٔلْ بِهٖ خَبٖيرًا ﴿٥٩﴾

59-Gökleri, yeri ve ikisinin arasında bulunan bütün varlıkları altı evrede yaratan, fakat **sonra** bir kenara çekilip mahlûkatı kendi kaderiyle baş başa bırakmayan, aksine, gerek tabiat kanunları, gerekse hukuk ve ahlâk kurallarıyla ilgili bütün işleri yönetmek ve yönlendirmek üzere kâinatın mutlak hâkimi olarak **Egemenlik Tahtına oturan O'dur. O, sonsuz şefkat ve merhamet sahibidir.** Eğer hakikati en doğru kaynaktan, en doğru şekilde öğrenmek istiyorsan, **onu** her şeyden **haberdar olan** Allah**'a sor.**

وَاِذَا قٖيلَ لَهُمُ اسْجُدُوا لِلرَّحْمٰنِ قَالُوا وَمَا الرَّحْمٰنُۗ اَنَسْجُدُ لِمَا تَاْمُرُنَا وَزَادَهُمْ
نُفُورًا۟ ﴿٦٠﴾

60. Ne var ki, **onlara** "Sonsuz şefkat ve merhamet sahibine, O **Rahman** olan Allah**'a** yürekten boyun eğin ve yalnızca O'na **secde edin!" denildiği zaman, "Rahman da neymiş? Senin bize emrettiğin şeye hiç secde eder miyiz?" derler ve** bu davranışları, hak dinden **iyice uzaklaşmalarına sebep olur.** Hem de, Rahmanın mucizelerini her an her yerde gördükleri hâlde:

تَبَارَكَ الَّذٖى جَعَلَ فِى السَّمَٓاءِ بُرُوجًا وَجَعَلَ فٖيهَا سِرَاجًا وَقَمَرًا مُنٖيرًا ﴿٦١﴾

61. Gökyüzünü yıldız kümeleriyle donatan ve oraya, bir kandil gibi ışık saçan bir Güneş **ve** o kandilden yayılan ışığı yansıtan **aydınlatıcı bir Ay yerleştiren** Allah **ne mübarek, ne yücedir!**

وَهُوَ الَّذٖى جَعَلَ الَّيْلَ وَالنَّهَارَ خِلْفَةً لِمَنْ اَرَادَ اَنْ يَذَّكَّرَ اَوْ اَرَادَ شُكُورًا ﴿٦٢﴾

62. O Allah **ki, öğüt al**ıp Yüce Yaratıcıya kul ol**mayı arzu eden yahut** O'na **şükretmek isteyen kimseler için, gece ile gündüzün** mükemmel bir sistem hâlinde **birbiri ardınca gelmesini sağlamıştır.** İşte bütün bu ayetlerden ibret alan kullar:

وَعِبَادُ الرَّحْمٰنِ الَّذٖينَ يَمْشُونَ عَلَى الْاَرْضِ هَوْنًا وَاِذَا خَاطَبَهُمُ الْجَاهِلُونَ قَالُوا
سَلَامًا ﴿٦٣﴾

63. O Rahmanın kulları ki, yeryüzünde kibir ve gösterişten uzak, son derece ağırbaşlı, saygılı ve **alçakgönüllü olarak yürürler.** Rab'lerinin emirlerini tanımayan **cahiller kendilerine sataştığı zaman,** onurlu ve efendi bir tavırla karşılık vererek, **"Selâm** sizlere! Biz sizlerle bir olmayız!" **derler.**

وَالَّذٖينَ يَبٖيتُونَ لِرَبِّهِمْ سُجَّدًا وَقِيَامًا ﴿٦٤﴾

64. Onlar ki, Rab'lerinin hoşnutluğunu kazanmak **için gece vakitlerinde secdeye kapanarak ve** namaz için **kıyama durarak ibadet ederler.** Bütün ibadet ve iyiliklerine rağmen, "Allah'ın özel ve ayrıcalıklı kulları" oldukları ve cehennem azabının kendilerine dokunmayacağı şeklinde boş bir inanca, aptalca bir gurura kapılmazlar:

وَالَّذٖينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا اصْرِفْ عَنَّا عَذَابَ جَهَنَّمَۗ اِنَّ عَذَابَهَا كَانَ غَرَامًاۗ ﴿٦٥﴾

65. Onlar ki, "Ey Rabb'imiz!" diye yalvarırlar, "Cehennem azabını bizden uzaklaştır, çünkü onun **azabı çok korkunçtur."**

اِنَّهَا سَٓاءَتْ مُسْتَقَرًّا وَمُقَامًا ﴿٦٦﴾

66. "Gerçekten o ne kötü bir yurt, ne kötü bir duraktır."

وَالَّذٖينَ اِذَٓا اَنْفَقُوا لَمْ يُسْرِفُوا وَلَمْ يَقْتُرُوا وَكَانَ بَيْنَ ذٰلِكَ قَوَامًا ﴿٦٧﴾

67. Onlar ki, Allah yolunda **bir harcama yaptıklarında, ne** kendilerini ve ailelerini muhtaç duruma düşürecek şekilde her şeylerini harcayıp **savurganca davranırlar, ne de** mala mülke aşırı bir tutkuyla bağlanıp **cimrilik ederler. Bu ikisi arasında orta bir yol tutarlar.**

وَالَّذٖينَ لَا يَدْعُونَ مَعَ اللّٰهِ اِلٰهًا اٰخَرَ وَلَا يَقْتُلُونَ النَّفْسَ الَّتٖى حَرَّمَ اللّٰهُ اِلَّا بِالْحَقِّ
وَلَا يَزْنُونَۚ وَمَنْ يَفْعَلْ ذٰلِكَ يَلْقَ اَثَامًاۙ ﴿٦٨﴾

68. Onlar ki, Allah ile birlikte başka bir tanrıya kulluk etmezler. Kısas, ırza tecavüz, meşru müdafaa gibi **haklı bir gerekçeye dayanmadıkça, Allah'ın kutsal ve dokunulmaz kıldığı bir cana kıymazlar ve asla evlilik dışı** veya sapıkça **ilişkilere yönelmezler.** Zira çok iyi bilirler ki, **her kim bunları yaparsa, günahını**n cezasını muhakkak **çekecektir.** Şöyle ki:

يُضَاعَفْ لَهُ الْعَذَابُ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ وَيَخْلُدْ فٖيهٖ مُهَانًاۗ ﴿٦٩﴾

69. Kıyamet Günü, işlediği günahlar oranında **azabı kat kat artırılacak ve orada sonsuza dek aşağılık bir hâlde** azap içinde **kalacaktır.**

اِلَّا مَنْ تَابَ وَاٰمَنَ وَعَمِلَ عَمَلًا صَالِحًا فَاُو۬لٰٓئِكَ يُبَدِّلُ اللّٰهُ سَيِّـَٔاتِهِمْ حَسَنَاتٍۜ وَكَانَ
اللّٰهُ غَفُورًا رَحٖيمًا ﴿٧٠﴾

70. Ancak kötülüklerden vazgeçip **tövbe eden,** Allah'ın ayetlerine yürekten **inanan ve** bu inancın gereği olarak **iyi ve yararlı işler yapanlar bunun dışındadır. Allah** böyle kimselere tertemiz bir hayat nasip ederek **onların kötülüklerini iyiliklere dönüştürecektir.** Çünkü **Allah çok bağışlayıcı, çok merhametlidir.**

وَمَنْ تَابَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَاِنَّهُ يَتُوبُ اِلَى اللّٰهِ مَتَابًا ﴿٧١﴾

71. Evet, **her kim** içtenlikle **tövbe eder ve** ardından **güzel davranışlar ortaya koyarsa, muhakkak o, tövbesi kabul edilmiş olarak Allah'a dönecektir.**

وَالَّذٖينَ لَا يَشْهَدُونَ الزُّورَۙ وَاِذَا مَرُّوا بِاللَّغْوِ مَرُّوا كِرَامًا ﴿٧٢﴾

72. Onlar ki, yakın dost ve akrabalarının cezalandırılması söz konusu olsa bile, asla **yalancı şahitlik yapmazlar. Boş ve yararsız işlerle** uğraşan kimselerle **karşılaştıklarında,** onları yararlı işlere yönlendirmeye çalışırlar. Bunu yapamadıkları takdirde, Müslüman'a yakışan **edepli ve onurlu bir tavırla oradan uzaklaşırlar.**

وَالَّذٖينَ اِذَا ذُكِّرُوا بِاٰيَاتِ رَبِّهِمْ لَمْ يَخِرُّوا عَلَيْهَا صُمًّا وَعُمْيَانًا ﴿٧٣﴾

73. Onlar ki, Rab'lerinin ayetleri kendilerine hatırlatıldığı zaman, onlara karşı kör ve sağır kesilmezler. Batıl önyargıları, anlamsız gurur ve kibri bir tarafa bırakır ve Kur'an'ı doğru değerlendirmeye çalışırlar. Allah'ın ayetlerini okurken veya bir başkasından dinlerken anlamaya çalışır, üzerinde düşünüp öğüt ve ibret alırlar. Kör veya sağırmış gibi, ayetlerin anlamı üzerinde hiç durmadan, öylesine okuyup geçmezler.

وَالَّذٖينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا هَبْ لَنَا مِنْ اَزْوَاجِنَا وَذُرِّيَّاتِنَا قُرَّةَ اَعْيُنٍ وَاجْعَلْنَا لِلْمُتَّقٖينَ
اِمَامًا ﴿٧٤﴾

74. Onlar ki, "Ey yüce **Rabb'imiz!" diye yalvarırlar, "Bize** yüzümüzü güldürecek, **gözümüzün aydınlığı olacak** tertemiz **eşler ve çocuklar bahşet ve bizi** kötülüklerden **sakınan kimselere,** kulluk görevini yerine ge-

tirme, iyilik ve güzellikleri yayma konusunda örnek ve **öncü kıl.”**

أُولٰٓئِكَ يُجْزَوْنَ الْغُرْفَةَ بِمَا صَبَرُوا وَيُلَقَّوْنَ فِيهَا تَحِيَّةً وَسَلَامًاۙ ﴿٧٥﴾

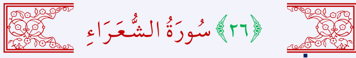
75. İşte onlar, Allah yolunda giriştikleri çetin mücadelede güçlüklere cesaretle göğüs gererek **sabrettiklerinden dolayı,** cennette harikulâde nimetlerle donatılmış muhteşem saraylarla, yüce **köşklerle ödüllendirilecek ve orada** melekler tarafından hoş geldin törenleriyle, **sağlık ve esenlik dilekleriyle karşılanacaklar.**

خَالِدِينَ فِيهَاۜ حَسُنَتْ مُسْتَقَرًّا وَمُقَامًا ﴿٧٦﴾

76. Ve sonsuza dek orada yaşayıp gidecekler. O ne güzel bir yurt, ne üstün bir makamdır!

قُلْ مَا يَعْبَؤُا بِكُمْ رَبّ۪ي لَوْلَا دُعَٓاؤُ۬كُمْۚ فَقَدْ كَذَّبْتُمْ فَسَوْفَ يَكُونُ لِزَامًا ﴿٧٧﴾

77. Ey Peygamber! Tüm insanlığa İslâm'ın özünü ve esasını bildirmek üzere **de ki: “Sizin** Allah'a ibadetiniz ve ibadetin özü olan **duanız olmasa, Rabb'im size ne diye değer versin? Fakat siz** ey inkârcılar, O'nun ayetlerini **yalanladınız. Öyleyse,** cezaya çarptırılmanız **artık kaçınılmaz olmuştur.”**



26. ŞUARA SURESİ

Mekke döneminin ortalarında, Vakıa suresinden sonra indirilmiştir. Adını, 224. ayetinde geçen ve şairler anlamına gelen “şuara” kelimesinden almıştır. 227 ayettir.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

طٰسٓمٓ ﴿١﴾

1. Tâ, Sîn, Mîm.

تِلْكَ اٰيَاتُ الْكِتَابِ الْمُب۪ينِ ﴿٢﴾

2. Ey insan! Rabb'inden sana bir mesaj geldi: **Bunlar,** insanlığa mutluluk ve kurtuluş yollarını gösteren **apaçık** ve apaydınlık **Kitabın ayetleridir.**

لَعَلَّكَ بَاخِعٌ نَفْسَكَ اَلَّا يَكُونُوا مُؤْمِن۪ينَ ﴿٣﴾

3. Ey Peygamber! Gözlerini ve gönüllerini hakikate kapamış o inkârcılar, bütün öğüt ve uyarılara rağmen Allah'ın ayetlerine **inanmıyorlar diye, neredeyse** üzüntüden **kendini yiyip bitireceksin.** Unutma ki:

اِنْ نَشَأْ نُنَزِّلْ عَلَيْهِمْ مِنَ السَّمَٓاءِ اٰيَةً فَظَلَّتْ اَعْنَاقُهُمْ لَهَا خَاضِع۪ينَ ﴿٤﴾

4. Eğer onları zorla imana getirmeyi **dileseydik, üzerlerine gökten** öyle dehşet verici **bir mucize indirirdik ki, bunun karşısında derhal** Allah'ın hükmüne **boyun eğ**ip ister istemez iman ed**erlerdi.** O hâlde, iman etmiyorlar diye üzülme.

وَمَا يَأْت۪يهِمْ مِنْ ذِكْرٍ مِنَ الرَّحْمٰنِ مُحْدَثٍ اِلَّا كَانُوا عَنْهُ مُعْرِض۪ينَ ﴿٥﴾

5. Onlara ne zaman Rahman'dan yeni bir uyarı gelse, mutlaka ondan yüz çevirirler.

فَقَدْ كَذَّبُوا فَسَيَأْت۪يهِمْ اَنْبٰٓؤُا مَا كَانُوا بِه۪ يَسْتَهْزِؤُ۫نَ ﴿٦﴾

6. Nitekim Kur'an'daki uyarıları da alaya alıp **yalanladılar. Fakat** âhiret, kıyamet, hesap gibi **o alay edip durdukları hakikatlerin** gerçekleşme **haberi, yakında onlara gelecektir.**

اَوَلَمْ يَرَوْا اِلَى الْاَرْضِ كَمْ اَنْبَتْنَا ف۪يهَا مِنْ كُلِّ زَوْجٍ كَر۪يمٍ ﴿٧﴾

7. Peki onlar yeryüzüne ibret nazarıyla **bakmıyorlar mı ki, Biz orada her güzel çiftten** renk renk, çeşit çeşit **nice bitkiler yetiştirdik?**

اِنَّ ف۪ي ذٰلِكَ لَاٰيَةًۜ وَمَا كَانَ اَكْثَرُهُمْ مُؤْمِن۪ينَ ﴿٨﴾

8. Hiç kuşkusuz bunda, Allah'ın varlığını, Rab ve İlâh olarak birliğini, kudret ve merhametini gözler önüne seren apaçık bir delil, **bir işaret vardır. Fakat insanların çoğu yine de inanmamakta ısrar ediyorlar.**

وَاِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَز۪يزُ الرَّح۪يمُ ﴿٩﴾

9. Ve hiç kuşku yok ki, senin Rabb'in sonsuz kudret sahibidir, dilediği anda kâfirlerin cezasını verebilir. Fakat onlara birazcık süre veriyor, çünkü O aynı zamanda **çok merhametlidir.**

Nitekim insanlık tarihi boyunca her Peygamber bu gerçeği dile getirmişti:

وَاِذْ نَادٰى رَبُّكَ مُوسٰٓى اَنِ ائْتِ الْقَوْمَ الظَّالِم۪ينَۙ ﴿١٠﴾

10. Hani bir vakit Rabb'in Musa'ya “Ey Musa!” diye **seslenmişti:** “Ayetlerimi tebliğ etmek üzere **şu zalim topluma git!”**

قَوْمَ فِرْعَوْنَۜ اَلَا يَتَّقُونَ ﴿١١﴾

11. “Yani, **Firavunun toplumuna ve** sor onlara, **artık** zulüm ve haksızlıktan **sakınmanın zamanı gelmedi mi?”**

قَالَ رَبِّ اِنّ۪ٓي اَخَافُ اَنْ يُكَذِّبُونِۜ ﴿١٢﴾

12. Buna karşılık Musa, **“Ey Rabb'im!” dedi, “Doğrusu ben, onların beni yalanlamalarından korkuyorum.”**

وَيَض۪يقُ صَدْر۪ي وَلَا يَنْطَلِقُ لِسَان۪ي فَاَرْسِلْ اِلٰى هٰرُونَ ﴿١٣﴾

13. “Öfke ve heyecandan **yüreğim daralır, üstelik dilimde tutukluk var.** Güzel ve etkili konuşamıyorum. **Bunun için,** bana yardımcı olarak ağabeyim **Harun'a** da **elçilik** görevi **ver** ya Rab!”

وَلَهُمْ عَلَيَّ ذَنْبٌ فَاَخَافُ اَنْ يَقْتُلُونِۚ ﴿١٤﴾

14. “Ayrıca, kendilerini iyilik ve adalete çağıracağım **bu** ins**anlara karşı** vaktiyle **bir suç işlemiş** ve istemeden de olsa, içlerinden birini öldürmüştüm. Zaten bu yüzden Mısır'dan kaçıp Medyen'e gelmiş**tim, beni** bundan dolayı **öldürmelerinden korkuyorum.”**

قَالَ كَلَّاۚ فَاذْهَبَا بِاٰيَاتِنَٓا اِنَّا مَعَكُمْ مُسْتَمِعُونَ ﴿١٥﴾

15. Bunun üzerine Allah, **“Hayır!” dedi,** “Onlar sana asla zarar veremeyecekler! **O hâlde** sen ve ağabeyin, **her ikiniz** apaçık mucize ve **ayetlerimle** o zalim topluma **gidin** ve onları hak dine davet edin. Korkmayın, **elbette Ben sizinle birlikteyim,** her şeyi görür, her şeyi **işitirim.”**

Böylece Musa Mısır'a geldi ve olup bitenleri Harun'a anlattı. Bunun üzerine, Allah her ikisine şöyle buyurdu:

فَأْتِيَا فِرْعَوْنَ فَقُولَٓا اِنَّا رَسُولُ رَبِّ الْعَالَم۪ينَۙ ﴿١٦﴾

16. “Şimdi doğru **Firavuna gidin ve** ona **deyin ki: “Bizler,** bütün kâinatın biricik sahibi, yöneticisi ve Efendisi, yani **âlemlerin Rabb'i** olan Allah **tarafından gönderilmiş elçileriz!”**

اَنْ اَرْسِلْ مَعَنَا بَن۪ٓي اِسْرَٓائ۪يلَۜ ﴿١٧﴾

17. “Öyleyse, zulüm ve haksızlıktan vazgeçip ilâhî hükümlere boyun eğ ve yüzyıllardan beri köleleştirdiğin

İsrail Oğulları'nın bizimle birlikte Filistin'e **gelmelerine izin ver."**

قَالَ اَلَمْ نُرَبِّكَ فِينَا وَلِيدًا وَلَبِثْتَ فِينَا مِنْ عُمُرِكَ سِنِينَ ﴿١٨﴾

18. Musa ile Harun, Firavunun karşısına çıkıp bu sözleri ona aynen ilettiler. Buna karşılık Firavun, "Ey Musa!" **dedi, "Biz seni çocukken** bağrımıza basıp **yanımızda yetiştirmedik mi? Hem sen yıllar boyunca bizim aramızda yaşa**yıp lütuf ve ihsanlarımızdan faydalan**mamış mıydın?"**

وَفَعَلْتَ فَعْلَتَكَ الَّتِي فَعَلْتَ وَاَنْتَ مِنَ الْكَافِرِينَ ﴿١٩﴾

19. "Üstelik suçsuz bir adamı öldürerek **yapacağını da yaptın.** Şimdi de kalkmış, tacımıza tahtımıza el koymaya çalışıyorsun. Doğrusu **sen, gerçekten de çok nankör biriymişsin!"**

قَالَ فَعَلْتُهَا اِذًا وَاَنَا مِنَ الضَّالِّينَ ﴿٢٠﴾

20. Musa, **"O işi yaptığım zaman** daha ne yaptığını **bilmez bir hâldeydim.** O adam İbranîlerden birini tartaklıyordu. Ona engel olmak için sadece bir yumruk vurdum, amacım öldürmek değildi."

فَفَرَرْتُ مِنْكُمْ لَمَّا خِفْتُكُمْ فَوَهَبَ لِي رَبِّي حُكْمًا وَجَعَلَنِي مِنَ الْمُرْسَلِينَ ﴿٢١﴾

21. "Sonra da sizin adalete aykırı hüküm vereceğiniz**den korktuğum için buralardan kaçıp gittim. Derken Rabb'im bana ilim ve hikmet bahşetti ve beni Peygamberlerden kıldı."**

وَتِلْكَ نِعْمَةٌ تَمُنُّهَا عَلَيَّ اَنْ عَبَّدْتَ بَنِي اِسْرَاءِيلَ ﴿٢٢﴾

22. "Şu başıma kaktığın nimetlere gelince: Bu, İsrail Oğulları'nı köleleştirip yüzyıllarca sömür**men sonucunda** elde ettiğin refah ve zenginlik sayesinde **idi.** Ayrıca, İsrail Oğulları'nın erkek çocuklarını kesmeseydin annem beni Nil nehrine bırakmak zorunda kalmayacaktı. Böylece senin sarayında değil, kendi evimde büyüyecektim. Senin sarayında büyümüş olmam senin iyiliğinin değil, zulmünün kanıtıdır."

قَالَ فِرْعَوْنُ وَمَا رَبُّ الْعَالَمِينَ ﴿٢٣﴾

23. Firavun lâfı değiştirerek, "Peki söyler misin, şu dediğin **Âlemlerin Rabb'i de neyin nesi?** Bu sözünü ettiğin Allah bu ülkenin de mi sahibi ve yöneticisi oluyor?" **dedi.**

قَالَ رَبُّ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا اِنْ كُنْتُمْ مُوقِنِينَ ﴿٢٤﴾

24. Musa, "O sadece bu ülkenin değil, **göklerin, yerin ve ikisi arasındaki bütün varlıkların** gerçek sahibi, yöneticisi ve Efendisi, **Rabb'idir. Eğer** gerçekten **inanmaya niyetiniz varsa,** bunu yüreğinizde hissedersiniz." **dedi.**

قَالَ لِمَنْ حَوْلَهُ اَلَا تَسْتَمِعُونَ ﴿٢٥﴾

25. Firavun **etrafındaki** ileri gelen**lere,** "Bu adamın neler saçmaladığını **duyuyorsunuz, değil mi?" dedi.**

قَالَ رَبُّكُمْ وَرَبُّ اٰبَائِكُمُ الْاَوَّلِينَ ﴿٢٦﴾

26. Musa onun sataşmalarına hiç aldırış etmeden sözlerine devam ederek, **"O hem sizin Rabb'iniz, hem de sizden önce gelip geçen atalarınızın Rabb'idir." dedi.**

قَالَ اِنَّ رَسُولَكُمُ الَّذِي اُرْسِلَ اِلَيْكُمْ لَمَجْنُونٌ ﴿٢٧﴾

27. Firavun yine alay ederek, **"Bakın, size** Allah tarafından **gönderilmiş** olduğunu iddia eden sözde **Peygamberiniz, kesinlikle çıldırmış!" dedi.**

قَالَ رَبُّ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ وَمَا بَيْنَهُمَا اِنْ كُنْتُمْ تَعْقِلُونَ ﴿٢٨﴾

28. Musa tebliğine devam ederek, **"O doğunun, batının ve ikisi arasında bulunan her şeyin,** dünyanın her yerindeki ülkelerin, medeniyetlerin ve toplumların gerçek efendisi ve **Rabb'idir. Eğer aklınızı kullanırsanız,** O'na kulluk edilmesi gerektiğini anlarsınız!" **dedi.**

قَالَ لَئِنِ اتَّخَذْتَ اِلٰهًا غَيْرِي لَاَجْعَلَنَّكَ مِنَ الْمَسْجُونِينَ ﴿٢٩﴾

29. Bunun üzerine Firavun, nihayet ciddiyetini takınarak, "Bu kadar eğlence yeter. Bana bak, ey Musa! **Eğer benden başka bir tanrı benimseyecek olursan, yemin ederim seni zindana atarım!" dedi.**

قَالَ اَوَلَوْ جِئْتُكَ بِشَيْءٍ مُبِينٍ ﴿٣٠﴾

30. Musa, "Doğru söylediğime dair **sana apaçık bir mucize göstersem de mi?" dedi.**

قَالَ فَأْتِ بِهِ اِنْ كُنْتَ مِنَ الصَّادِقِينَ ﴿٣١﴾

31. Firavun, "Pekâlâ, **haydi göster bakalım** maharetini, **eğer doğru söylüyorsan!" dedi.**

فَاَلْقٰى عَصَاهُ فَاِذَا هِيَ ثُعْبَانٌ مُبِينٌ ﴿٣٢﴾

32. Bunun üzerine, Musa **asasını** yere **attı. Bir de ne görsünler,** az önce Musa'nın elinde duran cansız değnek, **açıkça** görülen büyük ve dehşet verici **bir yılana dönüşmüş!**

وَنَزَعَ يَدَهُ فَاِذَا هِيَ بَيْضَاءُ لِلنَّاظِرِينَ ﴿٣٣﴾

33. Ve elini koynuna sokup **çıkardı. Bir de ne görsünler,** koynuna sokmadan önce normal olan **eli, görenlere** hayranlık verecek derecede ışıl ışıl, **bembeyaz olmuş.** Böylece Firavun ve adamlarının, Musa'nın doğru söylediğine dair en ufak bir şüpheleri kalmadı. Fakat kibir ve ihtirasları onları imandan alıkoydu. Bu yüzden, Musa'nın davetini etkisiz kılmak amacıyla plânlar kurmaya başladılar:

قَالَ لِلْمَلَاِ حَوْلَهُ اِنَّ هٰذَا لَسَاحِرٌ عَلِيمٌ ﴿٣٤﴾

34. Musa'nın gösterdiği mucizeler karşısında âdeta kanı donan Firavun, **çevresindeki ileri gelenlere, "Bu** adam **gerçekten pek yaman bir büyücüymüş." dedi** ve ekledi:

يُرِيدُ اَنْ يُخْرِجَكُمْ مِنْ اَرْضِكُمْ بِسِحْرِهِ فَمَاذَا تَأْمُرُونَ ﴿٣٥﴾

35. "Amacı da, sihirbazlığını kullanarak tahtınızı ele geçirip **sizi yurdunuzdan çıkarmak. Bu durumda,** ey ileri gelenler, **ne** yapmamı **tavsiye edersiniz?"**

قَالُوا اَرْجِهْ وَاَخَاهُ وَابْعَثْ فِي الْمَدَائِنِ حَاشِرِينَ ﴿٣٦﴾

36. Firavunun önde gelen adamları **dediler ki:** "Musa'nın elinde bu asa olduğu sürece, onu öldürmemize imkân yok. Öldürsek bile, İsrail Oğulları buna isyanla karşılık verecektir. İyisi mi, **onu ve kardeşini** bir süre **oyala,** bu arada **tüm ülkeye tellallar gönder ki,"**

يَأْتُوكَ بِكُلِّ سَحَّارٍ عَلِيمٍ ﴿٣٧﴾

37. "Bütün usta ve maharetli **sihirbazları toplayıp senin huzuruna getirsinler.** Sonra onlarla Musa'yı halkın huzurunda yarıştıralım. Sihirbazlar Musa'ya karşı kesin bir üstünlük elde edemeseler bile, Musa'nın mucizelerinin, büyücülerin yaptıkları türden ilginç bir gösteriden ibaret olduğunu insanlara göstermiş oluruz. Nasıl olsa halk, sihirbazların göz boyaması ile Peygamberin mucizesi arasındaki farkı ayırt edemez. Ancak bu şekilde Musa'nın taraftar toplamasına engel olabiliriz."

Böylece, plân uygulanmaya kondu:

فَجُمِعَ السَّحَرَةُ لِمِيقَاتِ يَوْمٍ مَعْلُومٍ ﴿٣٨﴾

38. Ülkenin dört bir yanından getirtilen **sihirbazlar,** önceden kararlaştırılan ve herkesçe **bilinen bir** bayram **gün**ü, Musa ile kozlarını paylaşmak üzere büyük meydanda **toplandılar.**

وَق۪يلَ لِلنَّاسِ هَلْ اَنْتُمْ مُجْتَمِعُونَۙ ﴿٣٩﴾

39. Ve tellallar aracılığıyla **halka çağrı yapıldı: "Siz de** bu muhteşem gösteriyi izlemek ve büyücüleri desteklemek üzere **toplanmaz mısınız?"**

لَعَلَّنَا نَتَّبِعُ السَّحَرَةَ اِنْ كَانُوا هُمُ الْغَالِب۪ينَ ﴿٤٠﴾

40. "Umarız ki, sahip olduğumuz ideolojiyi ve hayat tarzını savunmak için mücadele eden bu insanlar Musa'ya **üstün gelirler de,** Musa gibi bir kölenin dinine değil, **büyücüler**in bizimkine benzeyen putperest inanç sistemin**e uyarız."**

فَلَمَّا جَٓاءَ السَّحَرَةُ قَالُوا لِفِرْعَوْنَ اَئِنَّ لَنَا لَاَجْرًا اِنْ كُنَّا نَحْنُ الْغَالِب۪ينَ ﴿٤١﴾

41. Sihirbazlar son talimatları almak üzere Firavunun huzuruna **gelince, Firavuna, "Eğer** Musa'ya **karşı üstün gelirsek** iyi **bir ödülü hak etmiş oluruz, değil mi?" dediler.**

قَالَ نَعَمْ وَاِنَّكُمْ اِذًا لَمِنَ الْمُقَرَّب۪ينَ ﴿٤٢﴾

42. Firavun, **"Elbette!" diye karşılık verdi, "Üstelik o zaman en yakın** ve en seçkin adam**larım arasında yer alacaksınız."**

قَالَ لَهُمْ مُوسٰٓى اَلْقُوا مَٓا اَنْتُمْ مُلْقُونَ ﴿٤٣﴾

43. Böylece Musa, Firavun ve sihirbazlar, belirlenen yer ve zamanda buluştular. Sihirbazlar gösteriye ilk önce kimin başlayacağını Musa'ya sorunca, **Musa onlara** meydan okurcasına, **"**İlk önce siz **atacağınızı atın** da, maharetlerinizi gösterin**!" dedi.**

فَاَلْقَوْا حِبَالَهُمْ وَعِصِيَّهُمْ وَقَالُوا بِعِزَّةِ فِرْعَوْنَ اِنَّا لَنَحْنُ الْغَالِبُونَ ﴿٤٤﴾

44. Bunun üzerine sihirbazlar, içlerini cıvayla doldurdukları özel hazırlanmış **iplerini ve sopalarını** meydandaki sıcak kumların üzerine **atarak, "Firavunun şerefi adına, elbette üstün gelecek olan bizleriz!" diye haykırdılar.** Kitlesel hipnozun da etkisiyle, meydana atılan ipler ve değnekler ortalığı kaplayan yılanlara, çıyanlara dönüştü. Öyle ki, bu dehşet verici manzara karşısında Musa bile korkuya kapıldı.

فَاَلْقٰى مُوسٰى عَصَاهُ فَاِذَا هِيَ تَلْقَفُ مَا يَأْفِكُونَۚ ﴿٤٥﴾

45. Derken Musa, Allah'tan aldığı emirle **sopasını** meydanın ortasına **attı. Bir de ne görsünler,** asa korkunç bir yılana dönüşmüş, **büyücülerin gerçek gibi gösterdiği** yılan, çıyan türünden **ne varsa hepsini birer birer yalayıp yutuyor.**

فَاُلْقِيَ السَّحَرَةُ سَاجِد۪ينَۙ ﴿٤٦﴾

46. Büyünün etki gücünü ve sınırlarını çok iyi bilen **sihirbazlar**ın çoğu, bu olayın sihrin ötesinde bir mucize olduğunu anlayarak derhal **secdeye kapandılar:**

قَالُٓوا اٰمَنَّا بِرَبِّ الْعَالَم۪ينَۙ ﴿٤٧﴾

47. "İman ettik biz, âlemlerin Rabb'ine!"

رَبِّ مُوسٰى وَهٰرُونَ ﴿٤٨﴾

48. "Yani **Musa ile Harun'un** bizi davet ettiği, tüm varlıkların gerçek sahibi, yöneticisi ve efendisi olan o âlemlerin **Rabb'ine!" dediler.**

قَالَ اٰمَنْتُمْ لَهُ قَبْلَ اَنْ اٰذَنَ لَكُمْۚ اِنَّهُ لَكَب۪يرُكُمُ الَّذ۪ي عَلَّمَكُمُ السِّحْرَۚ فَلَسَوْفَ
تَعْلَمُونَۜ لَاُقَطِّعَنَّ اَيْدِيَكُمْ وَاَرْجُلَكُمْ مِنْ خِلَافٍ وَلَاُصَلِّبَنَّكُمْ اَجْمَع۪ينَ ﴿٤٩﴾

49. Bunun üzerine Firavun, **"Ben size izin vermeden ona inandınız, öyle mi?"** diye öfkeyle bağırdı. Sonra halkın iman etmesini engellemek için hemen bir senaryo uydurarak, "Durun hele, şimdi anladım! **Musa size büyücülüğü öğreten üstadınız** ve siz de onun adına çalışan birer ajansınız. Nasıl da düşünemedim! Ta başından beri bunu plânlayıp bana oyun oynadınız. Fakat bana ihanetin cezası neymiş, **göreceksiniz: Ellerinizi ve ayaklarınızı çaprazlama kesecek,** sonra da **hepinizi** hurma ağaçlarına **asacağım!** Musa'nın Rabb'inin azabı mı, yoksa benim azabım mı daha çetin ve daha sürekliymiş, o zaman göreceksiniz!**" dedi.**

قَالُوا لَا ضَيْرَۘ اِنَّٓا اِلٰى رَبِّنَا مُنْقَلِبُونَۚ ﴿٥٠﴾

50. Buna karşılık sihirbazlar, **"Hiç önemli değil.** Çünkü **bizler,** —ha üç gün önce ha üç gün sonra— eninde sonunda **zaten** ölecek ve **Rabb'imize döneceğiz!" dediler.** Ve eklediler:

اِنَّا نَطْمَعُ اَنْ يَغْفِرَ لَنَا رَبُّنَا خَطَايَانَٓا اَنْ كُنَّٓا اَوَّلَ الْمُؤْمِن۪ينَۜ ﴿٥١﴾

51. "Bizi asıl ilgilendiren şudur: **Doğrusu biz,** Musa'ya **inananların öncüleri olduğumuzdan dolayı, Rabb'imizin** bu güne kadar işlediğimiz **günahlarımızı bağışlayacağını ümit ediyoruz."**

Böylece, Firavunun saltanatını koruma adına Musa'ya meydan okuma cüretini gösteren sihirbazlar, ruhlarında müthiş bir değişim gerçekleştirerek müminler kervanına katılmış ve aynı günün akşamı şehadet şerbetini içerek en yüce makama ulaşmışlardı. Onların bu "şehâdeti" Firavun'un bütün suçlamalarını anlamsız kılmış ve Musa'nın Peygamberliğini açıkça gözler önüne sermişti.

وَاَوْحَيْنَٓا اِلٰى مُوسٰٓى اَنْ اَسْرِ بِعِبَاد۪ٓي اِنَّكُمْ مُتَّبَعُونَ ﴿٥٢﴾

52. Sihirbazların kahramanca şehit oluşunun ardından, bütün İsrail Oğulları Musa'ya iman ettiler. Firavunun baskı ve işkenceleri altında geçen uzun bir mücadele döneminin ardından, **Musa'ya şöyle vahyettik:** "Gerek İsrail Oğulları'ndan ve gerek Mısırlılardan, ayetlerime iman eden **kullarımla birlikte** Mısır'dan gizlice çıkıp Filistin'e gitmek üzere, size bildireceğim **bir gece yola çıkın.** Firavun ve ordusu tarafından **mutlaka takip edileceksiniz.** Fakat korkmayın, zalimleri helâk edeceğim!"

فَاَرْسَلَ فِرْعَوْنُ فِي الْمَدَٓائِنِ حَاشِر۪ينَۚ ﴿٥٣﴾

53. Böylece Musa, bir gece vakti bütün İsrail Oğulları'nı gizlice Mısır'dan çıkardı. Olup bitenleri sabaha karşı haber alan **Firavun,** büyük bir ordu hazırlayıp İsrail Oğulları'nın peşine düşmek üzere, bütün **şehirlere** asker toplayan **tellallar gönderdi.**

اِنَّ هٰٓؤُلَٓاءِ لَشِرْذِمَةٌ قَل۪يلُونَۙ ﴿٥٤﴾

54. Ve halkı kışkırtıp İsrail Oğulları'nın üzerine sürmek için şu konuşmayı yaptı: **"Şüphesiz bunlar, sayıca az** ve güçsüz **bir topluluktur."**

وَاِنَّهُمْ لَنَا لَغَٓائِظُونَۙ ﴿٥٥﴾

55. "Fakat boylarına poslarına bakmadan, **bize** küstahça **kafa tutuyorlar."**

وَاِنَّا لَجَم۪يعٌ حَاذِرُونَۜ ﴿٥٦﴾

56. "Oysa biz, her türlü tehlikeye karşı **hazırlıklı** ve kuvvetli **bir topluluğuz.** O hâlde, Mısır'dan kaçmak üzere olan İsrail Oğulları'nı tümüyle kılıçtan geçirmek için daha ne bekliyoruz?"

Bu konuşmanın ardından, Firavun ordusuyla birlikte Mısır'dan çıktı.

فَاَخْرَجْنَاهُمْ مِنْ جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ ﴿٥٧﴾

57. Böylece onları, zevk ve sefa içinde yaşadıkları o güzelim **bahçelerden, pınarlardan —**geri dönmemek üzere— **çıkarıyorduk.**

وَكُنُوزٍ وَمَقَامٍ كَرِيمٍ ﴿٥٨﴾

58. Yani **o** göz alıcı **zenginliklerden, o saygınlık ve onur makamından...**

كَذٰلِكَ وَاَوْرَثْنَاهَا بَنِي اِسْرَٓاءِيلَ ﴿٥٩﴾

59. İşte bütün zalim yönetimlerin sonu **böyle** olacaktır. Onların geride bıraktığı bağları, bahçeleri yerle bir ettik **ve onların** benzerlerini, yıllar sonra **İsrail Oğulları'na verdik.**

فَاَتْبَعُوهُمْ مُشْرِقِينَ ﴿٦٠﴾

60. Derken Firavun ve ordusu, **gün doğarken onları takibe koyuldular.**

فَلَمَّا تَرَٓاءَ الْجَمْعَانِ قَالَ اَصْحَابُ مُوسٰٓى اِنَّا لَمُدْرَكُونَ ﴿٦١﴾

61. Ve nihayet iki topluluk birbirini görünce, Musa'nın arkadaşları, "Eyvah, **yakalandık!" dediler.**

قَالَ كَلَّا اِنَّ مَعِيَ رَبِّي سَيَهْدِينِ ﴿٦٢﴾

62. Musa, "Hayır, asla!" dedi, "Çünkü **Rabb'im beraberdir, bana mutlaka bir çıkış yolu gösterecektir."**

فَاَوْحَيْنَٓا اِلٰى مُوسٰٓى اَنِ اضْرِبْ بِعَصَاكَ الْبَحْرَ فَانْفَلَقَ فَكَانَ كُلُّ فِرْقٍ كَالطَّوْدِ الْعَظِيمِ ﴿٦٣﴾

63. Biz de Musa'ya, "Asanla denize vur!" diye emrettik. Musa asasını vurur vurmaz, **deniz derhal** ortadan ikiye **yarıldı** ve yarılan denizin **her bir parçası, kocaman bir dağ gibi yükseldi.**

وَاَزْلَفْنَا ثَمَّ الْاٰخَرِينَ ﴿٦٤﴾

64. Derken, diğerlerini helâk etmek üzere **buraya yaklaştırdık.**

وَاَنْجَيْنَا مُوسٰى وَمَنْ مَعَهُٓ اَجْمَعِينَ ﴿٦٥﴾

65. Önce **Musa'yı ve beraberindeki** mümin**lerin hepsini kurtardık.**

ثُمَّ اَغْرَقْنَا الْاٰخَرِينَ ﴿٦٦﴾

66. Sonra da adını anmaya değer görmediğimiz **ötekileri, sulara gömüp boğuverdik.**

اِنَّ فِي ذٰلِكَ لَاٰيَةً وَمَا كَانَ اَكْثَرُهُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿٦٧﴾

67. Hiç kuşkusuz bu anlatılanlar**da,** ilâhî adaleti gözler önüne seren apaçık bir delil, **bir işaret vardır. Fakat insanların çoğu iman etmezler.**

وَاِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿٦٨﴾

68. Ve hiç kuşku yok ki, senin Rabb'in çok kudretli, çok merhametlidir. Dilediği anda kâfirlerin ceza verebilecek kudrete sahiptir. Fakat merhameti sayesinde kendilerine mühlet veriyor, onları hemen helak etmiyor.

İşte, Rabb'inin kudret ve merhametini ortaya koyan bir başka tarihi olay:

وَاتْلُ عَلَيْهِمْ نَبَاَ اِبْرٰهِيمَ ﴿٦٩﴾

69. Ey Müslüman! **Onlara, İbrahim'in** ibretlerle dolu **öyküsünü anlat.**

اِذْ قَالَ لِاَبِيهِ وَقَوْمِهِ مَا تَعْبُدُونَ ﴿٧٠﴾

70. Hani İbrahim, putlara tapan **babasına ve kavmine** seslenerek, **"Siz** böyle körü körüne **nelere tapıp duruyorsunuz?" diye sormuştu.**

قَالُوا نَعْبُدُ اَصْنَامًا فَنَظَلُّ لَهَا عَاكِفِينَ ﴿٧١﴾

71. Onlar da, "Putlara tapıyoruz ve sonsuza değin **onlara tapmaya da devam edeceğiz!" diye karşılık verdiler**

قَالَ هَلْ يَسْمَعُونَكُمْ اِذْ تَدْعُونَ ﴿٧٢﴾

72. İbrahim, **"Peki," dedi, "siz** bu putlara **yalvarıp yakarırken, onlar sizi**n bu yakarışınızı **duyabilirler mi?"**

اَوْ يَنْفَعُونَكُمْ اَوْ يَضُرُّونَ ﴿٧٣﴾

73. "Yahut size en ufak **bir fayda veya zarar verebilirler mi?"**

قَالُوا بَلْ وَجَدْنَٓا اٰبَٓاءَنَا كَذٰلِكَ يَفْعَلُونَ ﴿٧٤﴾

74. Buna karşılık onlar, **"Ama biz atalarımızın böyle yaptığını gördük** ve onların uygulamalarını hiç eleştirmeden aynen taklit ediyoruz. Ne yani, sen atalarımızdan daha mı akıllısın?" **dediler.**

قَالَ اَفَرَاَيْتُمْ مَا كُنْتُمْ تَعْبُدُونَ ﴿٧٥﴾

75. İbrahim, **"Şu taptığınız şeyleri görüyorsunuz, değil mi?"**

اَنْتُمْ وَاٰبَٓاؤُكُمُ الْاَقْدَمُونَ ﴿٧٦﴾

76. "Yani, **sizin ve önceki atalarınızın** tapındığı şu sözde ilâhları."

فَاِنَّهُمْ عَدُوٌّ لِٓي اِلَّا رَبَّ الْعَالَمِينَ ﴿٧٧﴾

77. "İşte onlar, benim can düşmanımdır, ancak sizin de en büyük ilâh saydığınız **âlemlerin Rabb'i** Allah **hariç."**

اَلَّذِي خَلَقَنِي فَهُوَ يَهْدِينِ ﴿٧٨﴾

78. "Çünkü **beni yaratan da O'dur, bana yol gösteren de O!"**

وَالَّذِي هُوَ يُطْعِمُنِي وَيَسْقِينِ ﴿٧٩﴾

79. "Beni yediren de O'dur, içiren de O!"

وَاِذَا مَرِضْتُ فَهُوَ يَشْفِينِ ﴿٨٠﴾

80. "Ve hastalandığım zaman beni iyileştiren O!"

وَالَّذِي يُمِيتُنِي ثُمَّ يُحْيِينِ ﴿٨١﴾

81. "Beni öldürecek olan da O'dur, diriltecek olan da O!"

وَالَّذِٓي اَطْمَعُ اَنْ يَغْفِرَ لِي خَطِيٓـَٔتِي يَوْمَ الدِّينِ ﴿٨٢﴾

82. "Ve Yargı Gününde günahlarımı bağışlayacağını umduğum da, ancak **Odur!"**

رَبِّ هَبْ لِي حُكْمًا وَاَلْحِقْنِي بِالصَّالِحِينَ ﴿٨٣﴾

83. "Ey yüce **Rabb'im, bana hikmet bilgisi** ve adaletle hükmetme yeteneği **bahşet ve beni salih kullarının arasına kat."**

وَاجْعَلْ لِي لِسَانَ صِدْقٍ فِي الْاٰخِرِينَ ﴿٨٤﴾

84. "Sonraki nesiller arasında, kıyamete kadar **hayırla anılmamı sağla."**

وَاجْعَلْنِي مِنْ وَرَثَةِ جَنَّةِ النَّعِيمِ ﴿٨٥﴾

85. "Ve beni, o nimetlerle dolu cenneti kazananlardan eyle."

وَاغْفِرْ لِاَبِٓي اِنَّهُ كَانَ مِنَ الضَّٓالِّينَ ﴿٨٦﴾

86. "Putlara tapan **babamı da bağışla. Doğrusu o, gerçekten de yolunu şaşırmış biriydi."** İbrahim bu sözleri, babasına duyduğu derin şefkat ve merhametinden dolayı söylemişti. Fakat Allah, kendisine ortak ko-

şanların bağışlanmasının söz konusu olmadığını ona bildirince, babası için dua etmekten vazgeçti (9. Tevbe: 113–114, 19. Meryem: 47; 60. Mümtehine: 4).

وَلَا تُخْزِن۪ي يَوْمَ يُبْعَثُونَۙ ﴿٨٧﴾

87. “Ve insanların **dirilecekleri Gün beni utandırma.”**

يَوْمَ لَا يَنْفَعُ مَالٌ وَلَا بَنُونَۙ ﴿٨٨﴾

88. “O Gün ne malın mülkün faydası olacaktır kişiye, **ne de çoluk çocuğun.”**

اِلَّا مَنْ اَتَى اللّٰهَ بِقَلْبٍ سَل۪يمٍۜ ﴿٨٩﴾

89. “Ancak tertemiz bir kalple Allah’ın huzuruna gelenler kurtulacaktır.”

وَاُزْلِفَتِ الْجَنَّةُ لِلْمُتَّق۪ينَۙ ﴿٩٠﴾

90. O Gün tüm insanlar Allah’ın huzuruna çıkarılacak **ve cennet,** iman edip kötülüklerden **sakınan kimselere** iyice **yaklaştırılacaktır.**

وَبُرِّزَتِ الْجَح۪يمُ لِلْغَاو۪ينَۙ ﴿٩١﴾

91. Cehennem ise, tüm korkunçluğuyla **azgınların karşısına çıkarılacaktır.**

وَق۪يلَ لَهُمْ اَيْنَ مَا كُنْتُمْ تَعْبُدُونَۙ ﴿٩٢﴾

92. Ve onlara sorulacak: “Allah’ın yanı sıra kulluk ettiğiniz ve âhireti kaybetme pahasına, uğrunda hayatınızı harcadığınız servet, iktidar, makam, şöhret gibi dünya zevkleri yahut körü körüne itaat ettiğiniz efendiler, önderler ve kurtarıcılar şimdi **neredeler?”**

مِنْ دُونِ اللّٰهِؕ هَلْ يَنْصُرُونَكُمْ اَوْ يَنْتَصِرُونَؕ ﴿٩٣﴾

93. “Bakın bakalım, **onların size bir yardımları dokunabilecek mi yahut** içlerinden azabı hak etmiş olanlar, **bizzat kendilerini** cehennem azabından **kurtarabilecekler mi?”**

فَكُبْكِبُوا ف۪يهَا هُمْ وَالْغَاوُنَۙ ﴿٩٤﴾

94. Böylece, hem o tanrılık taslayan **azgınlar, hem de onlar**a kul köle olan aldatılmış kitleler, topluca ve **tepetaklak cehenneme yuvarlanacaklar.**

وَجُنُودُ اِبْل۪يسَ اَجْمَعُونَؕ ﴿٩٥﴾

95. Ve peşlerinden de, **İblis’in bütün askerleri!**

قَالُوا وَهُمْ ف۪يهَا يَخْتَصِمُونَۙ ﴿٩٦﴾

96. Orada birbirlerini suçlayarak diyecekler ki:

تَاللّٰهِ اِنْ كُنَّا لَف۪ي ضَلَالٍ مُب۪ينٍۙ ﴿٩٧﴾

97. “Allah şahittir ki, biz gerçekten de apaçık bir sapıklık içindeydik.

اِذْ نُسَوّ۪يكُمْ بِرَبِّ الْعَالَم۪ينَ ﴿٩٨﴾

98. Çünkü ey azgınlar, **sizi** egemenlik ve hüküm verme konusunda **Âlemlerin Rabb’i** olan Allah **ile bir tutuyorduk.**

وَمَٓا اَضَلَّنَٓا اِلَّا الْمُجْرِمُونَ ﴿٩٩﴾

99. İşte **bizi yoldan çıkaranlar,** şu **günahkâr** cin ve insan**lardan başkası değildir.**

فَمَا لَنَا مِنْ شَافِع۪ينَۙ ﴿١٠٠﴾

100. Ama şimdi, **ne** bizi Allah’ın gazabından kurtaracak **şefaatçilerimiz var,**

وَلَا صَد۪يقٍ حَم۪يمٍ ﴿١٠١﴾

101. Ne de bize merhametle kucak açacak **candan bir dostumuz.**

فَلَوْ اَنَّ لَنَا كَرَّةً فَنَكُونَ مِنَ الْمُؤْمِن۪ينَ ﴿١٠٢﴾

102. Ah, keşke dünyaya **geri dönebilseydik de inananlardan olsaydık!”**

اِنَّ ف۪ي ذٰلِكَ لَاٰيَةًۜ وَمَا كَانَ اَكْثَرُهُمْ مُؤْمِن۪ينَ ﴿١٠٣﴾

103. Ey insanlar! **Hiç kuşkusuz bu** anlatılanlar**da,** ilâhî adâleti gözler önüne seren apaçık bir delil, **bir işâret vardır. Fakat insanların çoğu, yine de inanmamakta diretiyor.**

وَاِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَز۪يزُ الرَّح۪يمُ۟ ﴿١٠٤﴾

104. Oysa senin Rabb’in, sonsuz kudret ve merhamet sahibidir.

İşte, inananlarla inkâr edenler arasında süregelen amansız mücadeleyi gözler önüne seren ve zalimleri nasıl bir felâketin beklediğini haber veren bir başka tarihi olay:

كَذَّبَتْ قَوْمُ نُوحٍۨ الْمُرْسَل۪ينَۚ ﴿١٠٥﴾

105. Nuh’un kavmi, kendilerine gönderilen Nuh Peygambere başkaldırmış ve Allah’ın kitap ve elçi göndererek insanlığa yol göstereceği gerçeğini inkâr etmek suretiyle, ilâhî mesajı insanlığa ileten bütün **Peygamberleri yalanlamışlardı.**

اِذْ قَالَ لَهُمْ اَخُوهُمْ نُوحٌ اَلَا تَتَّقُونَۚ ﴿١٠٦﴾

106. Hani kardeşleri gibi yakından tanıdıkları **Nuh onlara** seslenerek, “Ey halkım!” **demişti, “**Zulüm ve haksızlıklardan **sakın**ıp dürüst ve erdemli kimseler ol**mayacak mısınız?”**

اِنّ۪ي لَكُمْ رَسُولٌ اَم۪ينٌۙ ﴿١٠٧﴾

107. “Bakın, ben O’nun tarafından **size** hakkı tebliğ etmek üzere görevlendirilmiş **güvenilir bir elçiyim.”**

فَاتَّقُوا اللّٰهَ وَاَط۪يعُونِۚ ﴿١٠٨﴾

108. “Öyleyse, Allah’tan gelen ilkeler doğrultusunda hayatınıza yön vererek kötü davranışlardan **sakının ve** Allah’a kulluk konusunda beni örnek ve model kabul ederek **benim izimden yürüyün!”**

وَمَٓا اَسْـَٔلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ اَجْرٍۚ اِنْ اَجْرِيَ اِلَّا عَلٰى رَبِّ الْعَالَم۪ينَۚ ﴿١٠٩﴾

109. “Hem şunu iyi bilin ki, **ben buna karşılık sizden herhangi bir** menfaat veya **mükâfat beklemiyorum. Benim mükâfatımı verecek olan, ancak ve ancak Âlemlerin Rabb’idir.”**

فَاتَّقُوا اللّٰهَ وَاَط۪يعُونِؕ ﴿١١٠﴾

110. “Öyleyse tekrar söylüyorum, **Allah’tan** gelen ilkeler doğrultusunda hayatınıza yön vererek kötülüklerden titizlikle **sakının ve** ilâhî mesajı getiren bir Elçi olarak **bana itaat edin!”**

قَالُٓوا اَنُؤْمِنُ لَكَ وَاتَّبَعَكَ الْاَرْذَلُونَؕ ﴿١١١﴾

111. Buna karşılık **onlar,** “Ey Nuh!” **dediler, “**İçimizdeki **en** yoksul, gariban ve **aşağılık kimseler sana uymuşken, hiç sana iman eder miyiz?** Eğer bu din güzel bir şey olsaydı, herkesten önce bizim gibi akıllı, zengin ve yetenekli insanların ona inanması gerekmez miydi? Fakat görüyoruz ki, hep fakir ve zayıf insanlar senin peşine takılmış. Önce onları yanından kov, belki o zaman sana inanırız.”

قَالَ وَمَا عِلْم۪ي بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَۚ ﴿١١٢﴾

112. Nuh, “O sözünü ettiğiniz insan**ların** geçmişte **neler yaptıklarını ben bilemem.” dedi.**

اِنْ حِسَابُهُمْ اِلَّا عَلٰى رَبّ۪ي لَوْ تَشْعُرُونَۚ ﴿١١٣﴾

113. “Onları yargılamak ancak Rabb’ime düşer. Eğer insaf ve sağduyuyla **düşünecek olursanız,** bunu bilirsiniz.”

وَمَٓا اَنَا۬ بِطَارِدِ الْمُؤْمِن۪ينَۚ ﴿١١٤﴾

114. “Dolayısıyla **ben,** sizi rahatsız ediyorlar ve kendilerini beğenmiyorsunuz diye **inananları** yanımdan **kovacak değilim.”**

اِنْ اَنَا۬ اِلَّا نَذ۪يرٌ مُب۪ينٌۜ ﴿١١٥﴾

115. “Çünkü **ben, sadece açık** ve net olarak gerçekleri dile getiren **bir uyarıcıyım.”**

قَالُوا لَئِنْ لَمْ تَنْتَهِ يَا نُوحُ لَتَكُونَنَّ مِنَ الْمَرْجُوم۪ينَۜ ﴿١١٦﴾

116. Bunca uyarılara rağmen inkârcılar, **“Ey Nuh!” dediler, “Eğer** bu işten **vazgeçmeyecek olursan, kesinlikle taşa tutul**up cezalandırıl**acaksın!”**

قَالَ رَبِّ اِنَّ قَوْم۪ي كَذَّبُونِۚ ﴿١١٧﴾

117. Böyle devam eden uzun bir mücadelenin ardından Nuh, “Ey yüce **Rabb’im!” diye yalvardı, “İşte** görüyorsun ki, **halkım beni yalanladı.”**

فَافْتَحْ بَيْن۪ي وَبَيْنَهُمْ فَتْحًا وَنَجِّن۪ي وَمَنْ مَعِيَ مِنَ الْمُؤْمِن۪ينَ ﴿١١٨﴾

118. “Öyleyse, benimle onlar arasında nihaî **hükmünü ver, beni ve benim yanımda yer alan müminleri** bu zalimlerin elinden **kurtar** ya Rab!”

فَاَنْجَيْنَاهُ وَمَنْ مَعَهُ فِي الْفُلْكِ الْمَشْحُونِۚ ﴿١١٩﴾

119. Bunun üzerine, o büyük tufanı gönderdik ve **onunla beraberindeki müminleri,** insanlarla ve her türden hayvanlarla **dolu olan o gemi içinde kurtardık.”**

ثُمَّ اَغْرَقْنَا بَعْدُ الْبَاق۪ينَۜ ﴿١٢٠﴾

120. Ve ardından, geride kalan bütün inkârcı**ları sulara gömdük.**

اِنَّ ف۪ي ذٰلِكَ لَاٰيَةًۜ وَمَا كَانَ اَكْثَرُهُمْ مُؤْمِن۪ينَ ﴿١٢١﴾

121. Dinle, ey insan! **Hiç kuşkusuz bunda,** ilâhî adaleti gözler önüne seren apaçık bir delil, **bir işaret vardır. Fakat insanların çoğu, yine de inanmamakta diretiyor.**

وَاِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَز۪يزُ الرَّح۪يمُ۟ ﴿١٢٢﴾

122. Oysa senin Rabb’in, sonsuz kudret ve merhamet sahibidir.

İşte, inananlarla inkâr edenler arasında süregelen amansız mücadeleyi gözler önüne seren ve zalimleri nasıl bir felâketin beklediğini haber veren bir başka tarihi olay:

كَذَّبَتْ عَادٌۨ الْمُرْسَل۪ينَۚ ﴿١٢٣﴾

123. Ad kavmi de, kendilerine gönderilen Hud Peygambere başkaldırmış ve Allah’ın kitap ve elçi göndererek insanlığa yol göstereceği gerçeğini inkâr etmek suretiyle, ilâhî mesajı insanlığa ileten bütün **Peygamberleri yalanlamışlardı.**

اِذْ قَالَ لَهُمْ اَخُوهُمْ هُودٌ اَلَا تَتَّقُونَۚ ﴿١٢٤﴾

124. Hani kardeşleri gibi yakından tanıdıkları **Hud onlara** seslenerek, “Ey halkım!” **demişti,** “İsyankârlıktan, zulüm ve haksızlıktan hâlâ **sakınmayacak mısınız?”**

اِنّ۪ي لَكُمْ رَسُولٌ اَم۪ينٌۙ ﴿١٢٥﴾

125. “Bakın, ben size hakkı tebliğ etmek üzere O’nun tarafından görevlendirilmiş **güvenilir bir elçiyim.”**

فَاتَّقُوا اللّٰهَ وَاَط۪يعُونِۚ ﴿١٢٦﴾

126. “Öyleyse, Allah’tan gelen ilkeler doğrultusunda hayatınıza yön vererek kötü davranışlardan **sakının ve** Allah’a kulluk konusunda beni model kabul ederek **bana itaat edin!”**

وَمَٓا اَسْـَٔلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ اَجْرٍۚ اِنْ اَجْرِيَ اِلَّا عَلٰى رَبِّ الْعَالَم۪ينَۜ ﴿١٢٧﴾

127. “Hem şunu iyi bilin ki, **ben buna karşılık sizden herhangi bir** menfaat veya **mükâfat da beklemiyorum. Benim mükâfatımı verecek olan, ancak ve ancak Âlemlerin Rabb’idir.”**

اَتَبْنُونَ بِكُلِّ ر۪يعٍ اٰيَةً تَعْبَثُونَۙ ﴿١٢٨﴾

128. “Siz, sırf servet ve gücünüzü göstermek için **her tepeye birer anıt dikerek** hep böyle **boş ve anlamsız işlerle mi uğraşacaksınız?”**

وَتَتَّخِذُونَ مَصَانِعَ لَعَلَّكُمْ تَخْلُدُونَۚ ﴿١٢٩﴾

129. “Ve sanki hiç ölmeyecekmiş gibi ömrünüzün sonuna kadar lüks villalar, gösterişli **köşkler ve saraylar mı edineceksiniz?”**

وَاِذَا بَطَشْتُمْ بَطَشْتُمْ جَبَّار۪ينَۚ ﴿١٣٠﴾

130. “Mazlum ve güçsüz biçareleri **elinize geçirdiğiniz zaman,** onlara karşı hep böyle **zorbaca, zalimce mi davranacaksınız?”**

فَاتَّقُوا اللّٰهَ وَاَط۪يعُونِۚ ﴿١٣١﴾

131. “Allah’tan sakının ve ilâhî mesajı size bildiren Elçisi olarak **bana itaat edin!”**

وَاتَّقُوا الَّذ۪ٓي اَمَدَّكُمْ بِمَا تَعْلَمُونَۚ ﴿١٣٢﴾

132. “Hayatınızda ne büyük bir öneme sahip olduğunu çok iyi **bildiğiniz** bunca nimetler**i size bahşeden** Rabb’inize **karşı saygılı ve itaatkâr olun!”**

اَمَدَّكُمْ بِاَنْعَامٍ وَبَن۪ينَۙ ﴿١٣٣﴾

133. “Yani, size etinden, sütünden vs. faydalandığınız sürü sürü **hayvanlar ve** güçlü, sağlıklı **çocuklar bahşeden,”**

وَجَنَّاتٍ وَعُيُونٍۚ ﴿١٣٤﴾

134. “Ve taptaze meyvelerle dolu bağlar, **bahçeler ve** kaynağından tatlı sular fışkıran **pınarlar veren** Rabb’inize karşı saygılı ve itaatkâr olun!”

اِنّ۪ٓي اَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ عَظ۪يمٍۜ ﴿١٣٥﴾

135. “Doğrusu ben sizin adınıza, o dehşet verici Günün azabından korkuyorum.”

قَالُوا سَوَٓاءٌ عَلَيْنَٓا اَوَعَظْتَ اَمْ لَمْ تَكُنْ مِنَ الْوَاعِظ۪ينَۙ ﴿١٣٦﴾

136. Buna karşılık onlar, **“Ey Hud!” dediler,** “Boşuna çeneni yorma! **Sen bize ha öğüt vermişsin, ha vermemişsin, bizim için aynıdır.”**

اِنْ هٰذَٓا اِلَّا خُلُقُ الْاَوَّل۪ينَۙ ﴿١٣٧﴾

137. “Bu senin anlattıkların, **öncekilerin uydurdukları** efsane ve masallar**dan başka bir şey değildir.”**

وَمَا نَحْنُ بِمُعَذَّب۪ينَۚ ﴿١٣٨﴾

138. “Ve ne yaparsak yapalım, asla **azaba uğratılacak değiliz.** Biz çıkarlarımıza ters düşen hiçbir ahlâkî kural tanımayız. Bu yüzden kıyameti, âhireti, hesabı, cenneti, cehennemi inkâr ederiz.”

فَكَذَّبُوهُ فَاَهْلَكْنَاهُمْۜ اِنَّ ف۪ي ذٰلِكَ لَاٰيَةًۜ وَمَا كَانَ اَكْثَرُهُمْ مُؤْمِن۪ينَ ﴿١٣٩﴾

139. Böylece onu yalanladılar, Biz de onları korkunç bir azapla **helâk ettik.**

Hiç kuşkusuz bunda, ilâhî adaleti gözler önüne seren apaçık bir delil, **bir işaret var. Fakat insanların çoğu, yine de inanmamakta diretiyor.**

وَاِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿١٤٠﴾

140. Oysa senin Rabb'in, sonsuz kudret ve merhamet sahibidir.

İşte, inananlarla inkâr edenler arasında süregelen amansız mücadeleyi gözler önüne seren ve zalimleri nasıl bir felâketin beklediğini haber veren bir başka tarihi olay:

كَذَّبَتْ ثَمُودُ الْمُرْسَلِينَ ﴿١٤١﴾

141. Semud kavmi de, kendilerine gönderilen Salih Peygambere başkaldırmış ve Allah'ın kitap ve elçi göndererek insanlığa yol göstereceği gerçeğini inkâr etmek suretiyle, ilâhî mesajı insanlığa ileten bütün **Peygamberleri yalanlamışlardı.**

اِذْ قَالَ لَهُمْ اَخُوهُمْ صَالِحٌ اَلَا تَتَّقُونَ ﴿١٤٢﴾

142. Hani kardeşleri gibi yakından tanıdıkları **Salih onlara** seslenerek, "Ey halkım!" **demişti, "**Zulüm ve haksızlıklardan **sakınmayacak mısınız?"**

اِنّي لَكُمْ رَسُولٌ اَمينٌ ﴿١٤٣﴾

143. "Bakın, ben size hakkı tebliğ etmek üzere, O'nun tarafından görevlendirilmiş **güvenilir bir elçiyim."**

فَاتَّقُوا اللّٰهَ وَاَطيعُونِ ﴿١٤٤﴾

144. "Öyleyse, Allah'tan gelen ilkeler doğrultusunda hayatınıza yön vererek, kötü davranışlardan **sakının ve** Allah'a kulluk konusunda beni model kabul ederek **benim izimden yürüyün!"**

وَمَا اَسْـَٔلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ اَجْرٍ اِنْ اَجْرِيَ اِلَّا عَلٰى رَبِّ الْعَالَمينَ ﴿١٤٥﴾

145. "Hem şunu iyi bilin ki, **ben buna karşılık sizden herhangi bir** menfaat veya **mükâfat beklemiyorum;** çünkü **benim mükâfatımı verecek olan ancak ve ancak Âlemlerin Rabb'idir."**

اَتُتْرَكُونَ في مَا هٰهُنَا اٰمِنينَ ﴿١٤٦﴾

146. "Şu imtihan diyar**ında** sonsuza dek hep böyle huzur ve **güven içinde yaşayacağınızı mı zannediyorsunuz?"**

في جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ ﴿١٤٧﴾

147. "Yani, şu taptaze meyvelerle dolu bağlar, **bahçeler arasında ve** kaynağından tatlı sular fışkıran **pınar başlarında."**

وَزُرُوعٍ وَنَخْلٍ طَلْعُهَا هَضيمٌ ﴿١٤٨﴾

148. "Boy boy filiz veren **ekinler ve** taptaze, **yumuşacık salkımlar yetiştiren hurmalıklar içinde."**

وَتَنْحِتُونَ مِنَ الْجِبَالِ بُيُوتًا فَارِهينَ ﴿١٤٩﴾

149. "Allah'ın size bahşettiği güç ve yetenek sayesinde, büyük bir **ustalıkla dağları yontup** sarp kayalıklarda hiçbir düşmanın erişemeyeceği güvenli **evler yapıyorsunuz."**

فَاتَّقُوا اللّٰهَ وَاَطيعُونِ ﴿١٥٠﴾

150. "Öyleyse, tekrar tekrar söylüyorum; **Allah'tan** gelen ilkeler doğrultusunda hayatınıza yön vererek kötülüklerden titizlikle **sakının ve** ilâhî mesajı size bildiren bir Elçi olarak **bana itaat edin!"**

وَلَا تُطيعُوا اَمْرَ الْمُسْرِفينَ ﴿١٥١﴾

151. "Ve sakın şu azgınların emrine uymayın!"

اَلَّذينَ يُفْسِدُونَ فِي الْاَرْضِ وَلَا يُصْلِحُونَ ﴿١٥٢﴾

152. "Çünkü **onlar yeryüzünde** hep **bozgunculuk çıkarır, ıslah etmezler.** Adalet, barış ve iyiliğe yönelik işler yapmazlar**."**

قَالُوا اِنَّمَا اَنْتَ مِنَ الْمُسَحَّرينَ ﴿١٥٣﴾

153. Buna karşılık onlar, "Ey Salih!" **dediler, "Anlaşılan sen,** ikide bir diline doladığın ilâhlarımızın gazabına uğrayarak **büyülenmişsin."**

مَا اَنْتَ اِلَّا بَشَرٌ مِثْلُنَا فَأْتِ بِاٰيَةٍ اِنْ كُنْتَ مِنَ الصَّادِقينَ ﴿١٥٤﴾

154. "Kaldı ki, **sen de bizim gibi** ölümlü **bir insandan başka bir şey değilsin.** Senin bizden ne üstünlüğün var ki, bize Peygamberlik taslıyorsun! **Eğer** bu iddianda **doğru isen, o zaman bir mucize göster bize!"**

قَالَ هٰذِه نَاقَةٌ لَهَا شِرْبٌ وَلَكُمْ شِرْبُ يَوْمٍ مَعْلُومٍ ﴿١٥٥﴾

155. Bunun üzerine Salih, **"İşte** Allah tarafından gönderilen **şu deve,** hem benim Peygamberliğimi kesin olarak ispatlayan bir mucize, hem sizi sınayan bir imtihan olacaktır**." dedi, "**Şöyle ki, şu pınardan **bir gün onun, belli bir gün de sizin** ve hayvanlarınızın **su içme hakkınız olacak** ve bu sıra hiç bozulmayacak**tır.** Bu deveye karşı tavrınız, kaba kuvvete başvurarak zayıf ve çaresiz insanları ezme huyundan vazgeçip geçmediğinizi ortaya koyan bir ölçü olacaktır."

وَلَا تَمَسُّوهَا بِسُوءٍ فَيَأْخُذَكُمْ عَذَابُ يَوْمٍ عَظيمٍ ﴿١٥٦﴾

156. "O hâlde, bırakın onu serbestçe otlasın ve **sakın ona bir zarar vermeye kalkmayın. Aksi hâlde, korkunç bir günün azabı sizi** kıskıvrak **yakalayacaktır."**

فَعَقَرُوهَا فَاَصْبَحُوا نَادِمينَ ﴿١٥٧﴾

157. Bütün bu uyarılara rağmen, Allah'a itaatin simgesi olan **deveyi** hunharca **boğazlayıp öldürdüler. Fakat** çok geçmeden, yaptıklarına **pişman oldular.** Fakat artık iş içten geçmişti.

فَاَخَذَهُمُ الْعَذَابُ اِنَّ في ذٰلِكَ لَاٰيَةً وَمَا كَانَ اَكْثَرُهُمْ مُؤْمِنينَ ﴿١٥٨﴾

158. Bunun üzerine, hak ettikleri **azap onları** ansızın **yakalayıverdi.**

Hiç kuşkusuz bunda, ilâhî adaleti gözler önüne seren apaçık **bir işaret vardır. Fakat insanların çoğu, yine de inanmamakta diretiyor.**

وَاِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزيزُ الرَّحيمُ ﴿١٥٩﴾

159. Oysa senin Rabb'in, sonsuz kudret ve merhamet sahibidir.

İşte, zalimleri nasıl bir felâketin beklediğini haber veren bir başka tarihi olay:

كَذَّبَتْ قَوْمُ لُوطٍ الْمُرْسَلينَ ﴿١٦٠﴾

160. Lut kavmi de kendilerine gönderilen Peygambere başkaldırarak ilâhî mesajı insanlığa ileten bütün **Peygamberleri yalanlamışlardı.**

اِذْ قَالَ لَهُمْ اَخُوهُمْ لُوطٌ اَلَا تَتَّقُونَ ﴿١٦١﴾

161. Hani kardeşleri gibi yakından tanıdıkları **Lut, onlara** seslenerek, "Ey halkım!" **demişti, "**Kötülüklerden, günahlardan **sakınmayacak mısınız?**

اِنّي لَكُمْ رَسُولٌ اَمينٌ ﴿١٦٢﴾

162. "Bakın, ben size hakkı tebliğ etmek üzere Allah tarafından görevlendirilmiş **güvenilir bir elçiyim."**

فَاتَّقُوا اللّٰهَ وَاَط۪يعُونِۚ ﴿١٦٣﴾

163. “Öyleyse, Allah’tan gelen ilkeler doğrultusunda hayatınıza yön vererek kötü davranışlardan **sakının ve** Allah’a kulluk konusunda beni model kabul edip **benim izimden yürüyün!”**

وَمَٓا اَسْـَٔلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ اَجْرٍۚ اِنْ اَجْرِيَ اِلَّا عَلٰى رَبِّ الْعَالَم۪ينَۜ ﴿١٦٤﴾

164. “Hem şunu iyi bilin ki, **ben buna karşılık sizden herhangi bir** menfaat veya **mükâfat beklemiyorum. Benim mükâfatımı verecek olan, ancak ve ancak Âlemlerin Rabb’idir.”**

اَتَأْتُونَ الذُّكْرَانَ مِنَ الْعَالَم۪ينَۙ ﴿١٦٥﴾ وَتَذَرُونَ مَا خَلَقَ لَكُمْ رَبُّكُمْ مِنْ اَزْوَاجِكُمْۜ بَلْ اَنْتُمْ قَوْمٌ عَادُونَ ﴿١٦٦﴾

165-166. “Rabb’inizin, sizin cinsel ihtiyaçlarınızı gidermeniz ve çocuk sahibi olmanız **için yarattığı eşlerinizi bırakıyor da, insanlar arasından** bula bula **erkeklere mi varıyorsunuz? Doğrusu siz, gerçekten de pek azgın bir toplumsunuz.”**

قَالُوا لَئِنْ لَمْ تَنْتَهِ يَا لُوطُ لَتَكُونَنَّ مِنَ الْمُخْرَج۪ينَ ﴿١٦٧﴾

167. Buna karşılık onlar, **“Ey Lut!” dediler, “Eğer** bu can sıkıcı vaazlarına **son vermeyecek olursan, kesinlikle** şehrimizden **kovulacaksın.”**

قَالَ اِنّ۪ي لِعَمَلِكُمْ مِنَ الْقَالّ۪ينَۜ ﴿١٦٨﴾

168. Lut ise, “Siz ne derseniz deyin, **ben sizin** bu **yaptıklarınızı** nefretle **kınıyorum!” dedi.** Ve Rabb’ine el açıp yakardı:

رَبِّ نَجِّن۪ي وَاَهْل۪ي مِمَّا يَعْمَلُونَ ﴿١٦٩﴾

169. “Ey yüce **Rabb’im! Beni ve ailemi onların** bu çirkin **davranışlarından koru!”**

فَنَجَّيْنَاهُ وَاَهْلَهُٓ اَجْمَع۪ينَۙ ﴿١٧٠﴾

170. Biz de onu ve ailesini zalimlerin elinden **kurtardık.**

اِلَّا عَجُوزًا فِي الْغَابِر۪ينَۚ ﴿١٧١﴾

171. Ancak geride kâfirlerle birlikte **kalan ve** bu yüzden azabı hak eden **bir kocakarı hariç.**

ثُمَّ دَمَّرْنَا الْاٰخَر۪ينَۚ ﴿١٧٢﴾

172. Ve ardından, adını anmaya değer görmediğimiz **ötekileri** korkunç bir azapla **yok ettik.** Lut Peygamberin hanımı onunla birlikte gelmeyi reddedip geride kaldı ve o da kâfirlerle birlikte helak edildi.

وَاَمْطَرْنَا عَلَيْهِمْ مَطَرًاۚ فَسَٓاءَ مَطَرُ الْمُنْذَر۪ينَ ﴿١٧٣﴾

173. Öyle ki, **üzerlerine** sağanak sağanak taş **yağmuru yağdırdık. Uyarılan,** fakat öğüt ve uyarıları hiçe sayan bu inkârcı**lara yağdırılan yağmur, gerçekten ne kötü bir yağmurdu!”**

اِنَّ ف۪ي ذٰلِكَ لَاٰيَةًۜ وَمَا كَانَ اَكْثَرُهُمْ مُؤْمِن۪ينَ ﴿١٧٤﴾

174. Hiç kuşkusuz bunda, ilâhî adaleti gözler önüne seren apaçık bir delil, **bir işaret vardır. Fakat insanların çoğu, yine de inanmamakta diretiyor.**

وَاِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَز۪يزُ الرَّح۪يمُ ﴿١٧٥﴾

175. Oysa senin Rabb’in, sonsuz kudret ve merhamet sahibidir.

İşte, inananlarla inkâr edenler arasında süregelen amansız mücadeleyi gözler önüne seren bir başka tarihi olay:

كَذَّبَ اَصْحَابُ لْـَٔيْكَةِ الْمُرْسَل۪ينَۚ ﴿١٧٦﴾

176. Aynen Medyen kavmi gibi **Eyke halkı** da, kendilerine gönderilen Şuayb Peygambere başkaldırmış böylece ilâhî mesajı insanlığa ileten bütün **Peygamberleri yalanlamışlardı.**

اِذْ قَالَ لَهُمْ شُعَيْبٌ اَلَا تَتَّقُونَۚ ﴿١٧٧﴾

177. Hani Şuayb onlara, “Ey halkım!” **demişti, “**Zulüm ve haksızlık yapmaktan **sakınmayacak mısınız?**

اِنّ۪ي لَكُمْ رَسُولٌ اَم۪ينٌۙ ﴿١٧٨﴾

178. “Bakın, ben size hakkı tebliğ etmek üzere, O’nun tarafından görevlendirilmiş **güvenilir bir elçiyim.”**

فَاتَّقُوا اللّٰهَ وَاَط۪يعُونِۚ ﴿١٧٩﴾

179. “Öyleyse, Allah’tan gelen ilkeler doğrultusunda hayatınıza yön vererek, kötü davranışlardan **sakının ve** Allah’a kulluk konusunda beni model kabul edip **benim izimden yürüyün!”**

وَمَٓا اَسْـَٔلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ اَجْرٍۚ اِنْ اَجْرِيَ اِلَّا عَلٰى رَبِّ الْعَالَم۪ينَۜ ﴿١٨٠﴾

180. “Hem şunu iyi bilin ki, **ben buna karşılık sizden herhangi bir** menfaat veya **mükâfat beklemiyorum. Benim mükâfatımı verecek olan, ancak ve ancak Âlemlerin Rabb’idir.”**

اَوْفُوا الْكَيْلَ وَلَا تَكُونُوا مِنَ الْمُخْسِر۪ينَۚ ﴿١٨١﴾

181. “Ey halkım! Alışverişinizde **ölçüyü tam tutun ve sakın** ölçüp tartarken **eksiklik yapmayın.”**

وَزِنُوا بِالْقِسْطَاسِ الْمُسْتَق۪يمِۚ ﴿١٨٢﴾

182. “Daima **doğru teraziyle tartın.** Hayatın her alanında doğruluğu, adaleti gözetin.”

وَلَا تَبْخَسُوا النَّاسَ اَشْيَٓاءَهُمْ وَلَا تَعْثَوْا فِي الْاَرْضِ مُفْسِد۪ينَۚ ﴿١٨٣﴾

183. “İnsanları hak ettikleri şeylerden yoksun bırakmayın. Her hak sahibine hakkını tam olarak verin. **Yeryüzünde bozgunculuk çıkarmayın!”**

وَاتَّقُوا الَّذ۪ي خَلَقَكُمْ وَالْجِبِلَّةَ الْاَوَّل۪ينَۜ ﴿١٨٤﴾

184. “Sizi ve sizden önceki nesilleri yaratan Allah’a **karşı saygılı ve itaatkâr olun!”**

قَالُٓوا اِنَّمَٓا اَنْتَ مِنَ الْمُسَحَّر۪ينَۙ ﴿١٨٥﴾

185. Fakat bu güzel çağrıya karşılık onlar, “Ey Şuayb!” **dediler, “Anlaşılan sen,** diline doladığın ilâhlarımızın gazabına uğrayarak **büyülenmişsin.”**

وَمَٓا اَنْتَ اِلَّا بَشَرٌ مِثْلُنَا وَاِنْ نَظُنُّكَ لَمِنَ الْكَاذِب۪ينَۚ ﴿١٨٦﴾

186. “Üstelik **sen de bizim gibi** ölümlü **bir insandan başka bir şey değilsin.** Bir melek veya olağanüstü bir varlık değilsin ki, sana itaat edelim. **Bize öyle geliyor ki, sen** göz göre göre bize **yalan söylüyorsun!”**

فَاَسْقِطْ عَلَيْنَا كِسَفًا مِنَ السَّمَٓاءِ اِنْ كُنْتَ مِنَ الصَّادِق۪ينَۜ ﴿١٨٧﴾

187. “Eğer gerçekten doğru söylüyorsan, haydi savurduğun tehditleri gerçekleştir. İddia ettiğin gibi **üzerimize gökten** helâk edici **parçalar düşür** de, senin Peygamber olduğunu anlayalım!”

قَالَ رَبّ۪ٓي اَعْلَمُ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿١٨٨﴾

188. Şuayb, **“Rabb’im sizin yaptıklarınızı çok iyi biliyor.** Dolayısıyla, hakkınızda gereken hükmü O verecektir!” **dedi.**

فَكَذَّبُوهُ فَاَخَذَهُمْ عَذَابُ يَوْمِ الظُّلَّةِۜ اِنَّهُ كَانَ عَذَابَ يَوْمٍ عَظ۪يمٍ ﴿١٨٩﴾

189. Böylece onu yalanladılar. Bundan dolayı, o gölge gününün azabı onları ansızın **yakalayıverdi.** Sıcak bir günde, kara bir bulut gibi üzerlerine çöken azap

ile helâk edildiler. **Doğrusu bu, gerçekten de korkunç bir günün azabıydı.**

إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَةً ۖ وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿١٩٠﴾

190. Hiç kuşkusuz bütün **bu** anlatılanlar**da,** ilâhî adaleti gözler önüne seren apaçık bir delil, **bir işaret vardır. Fakat insanların çoğu, yine de inanmamakta diretiyor.**

وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿١٩١﴾

191. Oysa senin Rabb'in, sonsuz kudret ve merhamet sahibidir.

Surenin başından buraya kadar, insanlık tarihi boyunca ilâhî mesajı elden ele taşıyan elçilerden bazı örnekler verildi. Ve işte, insanlığa gönderilen son Elçi ve son Kitap:

وَإِنَّهُ لَتَنْزِيلُ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٩٢﴾

192. Ey Muhammed! **Muhakkak bu** Kur'an, **Âlemlerin Rabb'i tarafından indirilmiştir.**

نَزَلَ بِهِ الرُّوحُ الْأَمِينُ ﴿١٩٣﴾

193. Onu, Güvenilir Ruh adıyla da bilinen ve daha önceki bütün Peygamberlere ilâhî mesajı getirmiş olan vahiy meleği Cebrail **indirmiştir.**

194. Cebrail Kur'an'ı doğrudan doğruya **senin kalbine**

عَلَىٰ قَلْبِكَ لِتَكُونَ مِنَ الْمُنْذِرِينَ ﴿١٩٤﴾ indirerek

onu tüm benliğinle kavramanı sağladı **ki,** kıyamete kadar gelecek bütün insanlığı hakikate çağıran **bir uyarıcı olasın.**

بِلِسَانٍ عَرَبِيٍّ مُبِينٍ ﴿١٩٥﴾

195. Önce Arap toplumuna, sonra da tüm insanlığa seslenen **açık ve anlaşılır Arapça diliyle** indirilmiş bir kitap olarak.

وَإِنَّهُ لَفِي زُبُرِ الْأَوَّلِينَ ﴿١٩٦﴾

196. Ve hiç kuşku yok ki, bu Kur'an'daki mesajlar, **önceki** Peygamber**lerin kitaplarında da** aynen **var**dı.

أَوَلَمْ يَكُنْ لَهُمْ آيَةً أَنْ يَعْلَمَهُ عُلَمَاءُ بَنِي إِسْرَائِيلَ ﴿١٩٧﴾

197. Nitekim **İsrail Oğulları** içindeki Yahudi din **âlimlerinin,** Mekke'yi ziyaret ettiklerinde Kur'an'ı duyar duymaz **onu**n Allah kelâmı olduğunu **bilmeleri** ve bu hakikati açıkça itiraf etmeleri, **onlar için** yeterli **bir delil değil mi?** Fakat zalimler, inkâra öylesine şartlanmışlar ki:

وَلَوْ نَزَّلْنَاهُ عَلَىٰ بَعْضِ الْأَعْجَمِينَ ﴿١٩٨﴾

198. Eğer bu Kur'an'ı, Arap olmayan ve bir tek kelime Arapça bilmeyen **birine indirseydik de,**

فَقَرَأَهُ عَلَيْهِمْ مَا كَانُوا بِهِ مُؤْمِنِينَ ﴿١٩٩﴾

199. O da bu kitabı **onlara** mükemmel bir Arapçayla **okusaydı, yine de** bir bahane uydurup **ona iman etmeyeceklerdi.**

كَذَٰلِكَ سَلَكْنَاهُ فِي قُلُوبِ الْمُجْرِمِينَ ﴿٢٠٠﴾

200. İşte Biz onu, yani Kur'an'ın eşsiz bir mucize olduğu gerçeğini **suçluların kalplerine böyle sokarız.** Öyle ki;

لَا يُؤْمِنُونَ بِهِ حَتَّىٰ يَرَوُا الْعَذَابَ الْأَلِيمَ ﴿٢٠١﴾

201. Onlar Kur'an'ın manasını anlar, kusursuz ifadelerinin güzelliğini tanırlar. Önceki kitaplarda bahsi geçen bu mesajın bildirdiği mucizevî haberler ve ortaya koyduğu mükemmel inanç sitemi açısından bir benzerinin yapılamayacağını da bilirler. Fakat dünyaya aşırı bağlılıkları ve gözlerini kör eden kibir, inat, haset gibi saplantıları yüzünden **ona iman etmezler. Ta ki,** cehennemde onları bekleyen o **can yakıcı azabı** bizzat gözleriyle **görünceye dek...**

فَيَأْتِيَهُمْ بَغْتَةً وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿٢٠٢﴾

202. O azap **onlara ansızın, hiç beklemedikleri bir anda gelip çatacaktır.**

فَيَقُولُوا هَلْ نَحْنُ مُنْظَرُونَ ﴿٢٠٣﴾

203. İşte o zaman, "Eyvah!" **diyecekler, "Acaba** iman etmemiz için **bize bir fırsat daha verilmez mi?"** Fakat onlara, asla ikinci bir fırsat verilmeyecek.

أَفَبِعَذَابِنَا يَسْتَعْجِلُونَ ﴿٢٠٤﴾

204. Şimdi onlar hâlâ **azabımızın çabucak gelmesini mi istiyorlar?**

أَفَرَأَيْتَ إِنْ مَتَّعْنَاهُمْ سِنِينَ ﴿٢٠٥﴾

205. Ey hak yolunun yolcusu! **Bir düşünsene; Biz o** zalim**leri yıllarca** lüks ve refah içinde **yaşatsak,**

ثُمَّ جَاءَهُمْ مَا كَانُوا يُوعَدُونَ ﴿٢٠٦﴾

206. Ve sonunda onlara vadedilen azap **gelip yakalarına yapışsa,**

مَا أَغْنَىٰ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يُمَتَّعُونَ ﴿٢٠٧﴾

207. Yıllarca **nimetler içerisinde yaşatılmış olmanın onlara ne faydası olacak?**

وَمَا أَهْلَكْنَا مِنْ قَرْيَةٍ إِلَّا لَهَا مُنْذِرُونَ ﴿٢٠٨﴾

208. Doğrusu **Biz,** günah işleyen **hiçbir toplumu** açık ve net bir şekilde **uyarmadan helâk etmemişizdir.**

ذِكْرَىٰ وَمَا كُنَّا ظَالِمِينَ ﴿٢٠٩﴾

209. En azgın zalimleri bile cezalandırmadan önce güzelce **öğüt** verip uyarmışızdır. Çünkü **Biz** hiç kimseye **asla haksızlık etmeyiz.** İşte bu yüzdendir ki, sizleri uyarmak için bu son kitabı gönderdik:

وَمَا تَنَزَّلَتْ بِهِ الشَّيَاطِينُ ﴿٢١٠﴾

210. Kur'an'ı ciddi bir şekilde okuduğunuz zaman siz de göreceksiniz ki, **onu şeytanlar indirmemiştir.**

وَمَا يَنْبَغِي لَهُمْ وَمَا يَسْتَطِيعُونَ ﴿٢١١﴾

211. Bu onların harcı değildir. Çünkü şeytan insanı doğru yola, iyiliğe, güzelliğe değil; sapkınlığa, bozgunculuğa, inkâra çağırır. Onlar Kur'an gibi bir kitap indirmek istemezler, **zaten buna güçleri de yetmez.**

إِنَّهُمْ عَنِ السَّمْعِ لَمَعْزُولُونَ ﴿٢١٢﴾

212. Ayrıca onların, melekler arasında geçen vahiy ürünü konuşmaları **duymaları da** Allah tarafından **engellenmiştir.**

Demek ki, Kur'an kesinlikle cinler veya şairler tarafından uydurulmuş değildir. O, doğrudan doğruya Allah'tan gelen ve hiçbir şekilde değişikliğe uğramadan Muhammed'in kalbine indirilen ilâhî bir mesajdır.

فَلَا تَدْعُ مَعَ اللَّهِ إِلَٰهًا آخَرَ فَتَكُونَ مِنَ الْمُعَذَّبِينَ ﴿٢١٣﴾

213. Ey Peygamber ve onun yolunu izleyen Müslüman! **Öyleyse** Kur'an'a tabi ol ve **sakın Allah ile beraber başka bir tanrıya yalvarma, yoksa sen de azaba uğrayanlardan olursun.**

وَأَنْذِرْ عَشِيرَتَكَ الْأَقْرَبِينَ ﴿٢١٤﴾

214. En yakın akrabanı uyar. Ailen, komşuların, arkadaşların başta olmak üzere, en yakınlarından başlayarak ulaşabildiğin bütün insanları Kur'an ile uyar.

وَاخْفِضْ جَنَاحَكَ لِمَنِ اتَّبَعَكَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَۚ ﴿٢١٥﴾

215. Ve seni izleyen müminlere, daima şefkat ve merhametle **kol kanat ger.**

فَاِنْ عَصَوْكَ فَقُلْ اِنّ۪ي بَر۪ٓيءٌ مِمَّا تَعْمَلُونَۚ ﴿٢١٦﴾

216. Eğer insanlar Kur'an'ı reddederek **sana karşı gelirlerse,** onlara **de ki: "Doğrusu ben, sizin** bütün çirkin **davranışlarınızdan uzağım** ve yaptıklarınızı asla onaylamıyorum. Dolayısıyla, yaptıklarınızdan sorumlu da değilim**."**

وَتَوَكَّلْ عَلَى الْعَز۪يزِ الرَّح۪يمِۙ ﴿٢١٧﴾

217. Ve bu uğurda vereceğin mücadelende, **sonsuz kudret ve merhamet sahibi** olan yüce Rabb'**ine güven.**

اَلَّذ۪ي يَرٰيكَ ح۪ينَ تَقُومُۙ ﴿٢١٨﴾

218. O Allah **ki,** buyruklarını yerine getirmek için fedakârca çabaladığını, özellikle de geceleyin ibadet amacıyla yatağından **kalktığını görmekte,**

وَتَقَلُّبَكَ فِي السَّاجِد۪ينَ ﴿٢١٩﴾

219. Ve O'nun huzurunda saygıyla **secdeye kapanan** o fedakâr mümin**ler arasında dolaşırken** neler hissettiğini bilmektedir.

اِنَّهُ هُوَ السَّم۪يعُ الْعَل۪يمُ ﴿٢٢٠﴾

220. Çünkü O her şeyi **işiten,** her şeyi **bilendir.**

هَلْ اُنَبِّئُكُمْ عَلٰى مَنْ تَنَزَّلُ الشَّيَاط۪ينُۜ ﴿٢٢١﴾

221. Kur'an'ın cin ve şeytanlar tarafından indirilmiş olamayacağı ortada. **Peki,** o sözünü ettikleri **şeytanların** asıl **kimlere indiğini size bildireyim mi?**

تَنَزَّلُ عَلٰى كُلِّ اَفَّاكٍ اَث۪يمٍۙ ﴿٢٢٢﴾

222. Onlar yalnızca **düzenbaz, günahkâr insanlara inerler.**

يُلْقُونَ السَّمْعَ وَاَكْثَرُهُمْ كَاذِبُونَۜ ﴿٢٢٣﴾

223. İşte bu düzenbazlar, daima cinlere, şeytanlara **kulak verir** ve onlardan duyduklarını kendi yandaşlarına iletir**ler. Fakat onların çoğu, yalancıdırlar.**

وَالشُّعَرَٓاءُ يَتَّبِعُهُمُ الْغَاوُ۫نَۜ ﴿٢٢٤﴾

224. Böyle cinlerden haber aldığını iddia eden, söz söyleyince yalanlar düzen, insanları sahip olmadıkları niteliklerle öven veya yeren ahlâk ve erdem yoksunu **şairlere gelince, onlara** ancak kendileri gibi yoldan çıkan **azgın kimseler uyar.**

اَلَمْ تَرَ اَنَّهُمْ ف۪ي كُلِّ وَادٍ يَه۪يمُونَۙ ﴿٢٢٥﴾

225. Bu tür şairlerin, çıkarları uğruna bir o tarafa bir bu tarafa yamanıp savrularak **her vadide** nasıl **şaşkın şaşkın dolaşıp durduklarını görmez misin?**

وَاَنَّهُمْ يَقُولُونَ مَا لَا يَفْعَلُونَۙ ﴿٢٢٦﴾

226. Ve bilmez misin ki, **onlar** çoğu zaman **yapmadıkları** ve asla yapamayacakları **şeyleri söylerler?**

اِلَّا الَّذ۪ينَ اٰمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَذَكَرُوا اللّٰهَ كَث۪يرًا وَانْتَصَرُوا مِنْ بَعْدِ مَا ظُلِمُواۜ

227. Ancak Allah'a ve âhiret gününe yürekten **iman eden,** bu imanın gereği olarak **güzel ve yararlı davranışlar ortaya koyan, Allah'ın** ayetlerini sürekli gündemde tutarak O'nu **sıkça anan ve** herhangi bir sözlü veya fiilî saldırıya maruz kalıp **zulme uğrayınca** düşmana aynen karşılık veren, onları hicvederek ve gerekirse karşı saldırı düzenleyerek **kendilerini savunanlar başka.** İşte bunlar, Rab'lerinin hoşnutluğunu kazanacak ve er geç başarıya ulaşacaklardır. O hâlde, ey Müslüman! Sakın ümidini kaybetme, asla yılgınlığa düşme, sana müjdeler olsun:

وَسَيَعْلَمُ الَّذ۪ينَ ظَلَمُٓوا اَيَّ مُنْقَلَبٍ يَنْقَلِبُونَ ﴿٢٢٧﴾

Zalimler, yakında ne müthiş bir akıbete yuvarlanacaklarını, **nasıl bir devrimle yıkılıp gideceklerini görecekler.**

سُورَةُ النَّمْلِ ﴿٢٧﴾

27. NEML SURESİ

Mekke döneminin ortalarında, Şuara suresinden sonra indirilmiştir. Adını, on sekizinci ayetinde geçen ve Süleyman Peygamberin karıncalarla iletişim kurduğunu anlatan "neml" (karınca) kelimesinden almıştır. 93 ayettir.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

طٰسٓ تِلْكَ اٰيَاتُ الْقُرْاٰنِ وَكِتَابٍ مُب۪ينٍۙ ﴿١﴾

1. Tâ, Sîn. Ey insan! Rabb'inden sana bir mesaj geldi: **Bunlar Kur'an'ın,** insanlığa mutluluk ve kurtuluş yollarını gösteren o **apaçık** ve apaydınlık **kitabın ayetleridir.**

هُدًى وَبُشْرٰى لِلْمُؤْمِن۪ينَۙ ﴿٢﴾

2. Bu kitap, **inananlara yol gösterici ve** ilâhî nimetleri haber veren **bir müjdeci olarak,** doğrudan Allah tarafından gönderilmiştir.

اَلَّذ۪ينَ يُق۪يمُونَ الصَّلٰوةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكٰوةَ وَهُمْ بِالْاٰخِرَةِ هُمْ يُوقِنُونَ ﴿٣﴾

3. O inanan**lar ki, namazlarını** tam bir duyarlılıkla ve düzenli olarak **kılarlar,** ekonomik ve sosyal kulluğun özel bir örneği olan **zekâtı** hak sahiplerine **verirler ve** ilâhî mahkemenin kurulacağı **öte dünyanın varlığına tüm kalpleriyle inanırlar.**

اِنَّ الَّذ۪ينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْاٰخِرَةِ زَيَّنَّا لَهُمْ اَعْمَالَهُمْ فَهُمْ يَعْمَهُونَۜ ﴿٤﴾

4. Öte dünyanın varlığına inanmayan ve dolayısıyla, yapıp ettiklerinin hesabını vermeyeceklerini zanneden, bu yüzden de hiçbir ahlâkî kural tanımayan o inkârcı**lara gelince; Biz,** insan ruhuna yerleştirdiğimiz psikolojik yasalara göre, kötü olduğunu bile bile **yaptıkları** o çirkin **işleri** zamanla **kendilerine süslü gösterdik. Böylece onlar,** inkâr ve cehalet karanlıklarında **bocalayıp giderler.**

اُو۬لٰٓئِكَ الَّذ۪ينَ لَهُمْ سُٓوءُ الْعَذَابِ وَهُمْ فِي الْاٰخِرَةِ هُمُ الْاَخْسَرُونَ ﴿٥﴾

5. İşte onlar, bu dünyada **azabın en kötüsüne müstahak olanlardır. Âhirette de en büyük kayba uğrayacak olanlar onlardır.**

وَاِنَّكَ لَتُلَقَّى الْقُرْاٰنَ مِنْ لَدُنْ حَك۪يمٍ عَل۪يمٍ ﴿٦﴾

6. Ey insan! **Gerçekten bu Kur'an sana, sonsuz hikmet ve ilim sahibi** olan Allah **tarafından gönderiliyor:**

اِذْ قَالَ مُوسٰى لِاَهْلِه۪ٓ اِنّ۪ٓي اٰنَسْتُ نَاراًۜ سَاٰت۪يكُمْ مِنْهَا بِخَبَرٍ اَوْ اٰت۪يكُمْ بِشِهَابٍ
قَبَسٍ لَعَلَّكُمْ تَصْطَلُونَ ﴿٧﴾

7. Hani Musa, ailesiyle birlikte Medyen'den Mısır'a dönerken Sina dağı yakınlarında yolunu kaybetmişti. Hava soğuk ve karanlıktı. Musa uzaklarda bir ateşin yandığını görünce, **ailesine,** "Ağaçların arasında **bir ateş ilişti gözüme!" dedi,** "Siz burada bekleyin, gideceğimiz yönle ilgili **size oradan bir haber getireyim, ya da** hiç değilse **bir parça köz getireyim ki,** ateş yakıp **ısınabilesiniz."**

فَلَمَّا جَٓاءَهَا نُودِيَ اَنْ بُورِكَ مَنْ فِي النَّارِ وَمَنْ حَوْلَهَاۜ وَسُبْحَانَ اللّٰهِ رَبِّ الْعَالَم۪ينَ
﴿٨﴾

8. Ve Musa **oraya yaklaşınca,** Allah tarafından **ona** şöyle **seslenildi:** "Ey Musa! İnsanlığa hidayeti göstermek için yakılan **bu ateşin olduğu yerde ve çevresinde bulunan herkes kutlu kılınmıştır.** Öyleyse, sen de ilâhî nur ile aydınlan. **Âlemlerin** yegâne efendisi ve **Rabb'i olan Allah** yüceler yücesidir, **her türlü eksik ve kusurdan münezzehtir."**

يَا مُوسٰٓى اِنَّهُٓ اَنَا اللّٰهُ الْعَز۪يزُ الْحَك۪يمُۙ ﴿٩﴾

9. "Ey Musa! Hiç kuşkusuz Ben, sonsuz kudret ve hikmet sahibi Allah'ım! O hâlde çıkar ayakkabılarını, çünkü şu an Sina dağının eteklerindeki kutsal Tuva vadisinde, yüce bir makamın huzurunda bulunuyorsun!"

وَاَلْقِ عَصَاكَۜ فَلَمَّا رَاٰهَا تَهْتَزُّ كَاَنَّهَا جَٓانٌّ وَلّٰى مُدْبِراً وَلَمْ يُعَقِّبْۜ يَا مُوسٰى لَا تَخَفْ
اِنّ۪ي لَا يَخَافُ لَدَيَّ الْمُرْسَلُونَۗ ﴿١٠﴾

10. "Ben seni Peygamber olarak seçtim ve sana mucizeler verdim. Şimdi **asanı yere at!"**

Bunun üzerine, **Musa** elindeki değneği yere attı. Sonra **onun tıpkı** küçük **bir yılan gibi** hızla **hareket ettiğini görünce** korkuya kapıldı ve **arkasına bile bakmadan dönüp kaçmaya başladı.** Allah, **"Korkma, ey Musa!"** dedi, "Çünkü sen artık bir Peygambersin ve **Peygamberler, benim huzurumda asla korkuya kapılmazlar."**

اِلَّا مَنْ ظَلَمَ ثُمَّ بَدَّلَ حُسْناً بَعْدَ سُٓوءٍ فَاِنّ۪ي غَفُورٌ رَح۪يمٌ ﴿١١﴾

11. "Ancak, her kim zulmeder ve zulümde diretirse, işte o korksun Benden! Çünkü zulüm, kesinlikle cezasız kalmayacaktır. Bununla birlikte, zulmeden kişi bile kötülük yaptıktan **sonra** tövbe eder ve hayatını iyi yönde değiştirerek **kötülüğü iyiliğe dönüştürürse,** şunu iyi bilsin ki, **hiç şüphesiz ben,** içtenlikle tövbe edildiği takdirde en büyük günahları bile **bağışlarım,** çok ama **çok merhametliyim."**

وَاَدْخِلْ يَدَكَ ف۪ي جَيْبِكَ تَخْرُجْ بَيْضَٓاءَ مِنْ غَيْرِ سُٓوءٍ ف۪ي تِسْعِ اٰيَاتٍ اِلٰى فِرْعَوْنَ
وَقَوْمِه۪ۜ اِنَّهُمْ كَانُوا قَوْماً فَاسِق۪ينَ ﴿١٢﴾

12. Şimdi **elini koynuna sok,** onu geri çıkardığında, **—herhangi bir hastalıktan değil,** Peygamberliğinin bir alâmeti olarak**—** gözleri kamaştıracak derecede ışıl ışıl, **bembeyaz olarak çıkacaktır.** Yılana dönüşen asa ve parlayan el, **Firavun'a ve halkına** gösterilecek **dokuz mucizeden** ikisi**dir. Doğrusu onlar,** işledikleri zulümler yüzünden **gerçekten yoldan çıkmış bir toplum hâline geldiler.**

فَلَمَّا جَٓاءَتْهُمْ اٰيَاتُنَا مُبْصِرَةً قَالُوا هٰذَا سِحْرٌ مُب۪ينٌۚ ﴿١٣﴾

13. Böylece Musa, Firavunun karşısına çıkıp ona ilâhî buyrukları tebliğ etti. Fakat Firavun ve adamları inkârda direttiler. Öyle ki, hiçbir şüpheye yer vermeyecek biçimde hakikati ortaya koyan **apaçık mucizelerimiz onlara ulaşınca, "Bu apaçık bir büyüdür!" dediler.**

وَجَحَدُوا بِهَا وَاسْتَيْقَنَتْهَٓا اَنْفُسُهُمْ ظُلْماً وَعُلُواًّۜ فَانْظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ
الْمُفْسِد۪ينَۚ ﴿١٤﴾

14. Ve bunların birer ilâhî mucize olduğunu **pekâlâ bildikleri hâlde, zulüm ve kibirleri yüzünden hepsini** inatla **inkâr ettiler. Şimdi** insanlık tarihini bir gözden geçir de **bak bakalım,** yeryüzünde fesat çıkaran **bozguncuların sonu nice olmuş.**

Zalimleri bekleyen acı akıbete dikkat çekildikten sonra, gelelim müminlere müjdelenen ilâhî nimetlere:

وَلَقَدْ اٰتَيْنَا دَاوُ۫دَ وَسُلَيْمٰنَ عِلْماًۚ وَقَالَا الْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذ۪ي فَضَّلَنَا عَلٰى كَث۪يرٍ مِنْ
عِبَادِهِ الْمُؤْمِن۪ينَ ﴿١٥﴾

15. Hiç kuşkusuz biz Davud'a ve oğlu **Süleyman'a** derin bir kavrayış, üstün bir yetenek, engin bir **bilgi** ve hikmet **verdik.** Onların her ikisi de, **"Bizleri inanan kullarından birçoğuna üstün kılan Allah'a hamd olsun!" diye dua ederlerdi.**

وَوَرِثَ سُلَيْمٰنُ دَاوُ۫دَ وَقَالَ يَٓا اَيُّهَا النَّاسُ عُلِّمْنَا مَنْطِقَ الطَّيْرِ وَاُو۫ت۪ينَا مِنْ كُلِّ
شَيْءٍۜ اِنَّ هٰذَا لَهُوَ الْفَضْلُ الْمُب۪ينُ ﴿١٦﴾

16. Süleyman, babasının ölümünün ardından onun yolunu izleyerek **Davud'un mirasçısı oldu.** Kendisine öyle muhteşem bir güç verilmişti ki, **"Ey insanlar!" diyordu, "Bize kuşların dili** ve diğer bütün varlıklarla iletişim kurma tekniği **öğretildi ve her konuda** bilgi, beceri ve imkânlar **verildi bize. Doğrusu bu,** Allah tarafından bahşedilmiş **apaçık bir lütuftur.**

وَحُشِرَ لِسُلَيْمٰنَ جُنُودُهُ مِنَ الْجِنِّ وَالْاِنْسِ وَالطَّيْرِ فَهُمْ يُوزَعُونَ ﴿١٧﴾

17. Ve günlerden bir gün, **cinlerden, insanlardan ve kuşlardan oluşan ordusu Süleyman'ın huzurunda toplanmış ve** Allah yolunda cihat etmek üzere **düzenli gruplar hâlinde yola koyulmuşlardı.**

حَتّٰٓى اِذَٓا اَتَوْا عَلٰى وَادِ النَّمْلِۙ قَالَتْ نَمْلَةٌ يَٓا اَيُّهَا النَّمْلُ ادْخُلُوا مَسَاكِنَكُمْۚ لَا
يَحْطِمَنَّكُمْ سُلَيْمٰنُ وَجُنُودُهُۙ وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿١٨﴾

18. Derken, Karınca Vadisine geldiklerinde, yuvanın disiplin ve düzeninden sorumlu **bir karınca "Ey karıncalar!" diye seslendi, "Derhal yuvalarınıza girin ki, Süleyman ve askerleri farkında olmayarak sizi çiğnemesinler!"**

فَتَبَسَّمَ ضَاحِكاً مِنْ قَوْلِهَا وَقَالَ رَبِّ اَوْزِعْن۪ٓي اَنْ اَشْكُرَ نِعْمَتَكَ الَّت۪ٓي اَنْعَمْتَ
عَلَيَّ وَعَلٰى وَالِدَيَّ وَاَنْ اَعْمَلَ صَالِحاً تَرْضٰيهُ وَاَدْخِلْن۪ي بِرَحْمَتِكَ ف۪ي عِبَادِكَ
الصَّالِح۪ينَ ﴿١٩﴾

19. Süleyman, karıncanın bu **sözün**ü işitince Allah'ın kudret ve merhametini gözler önüne seren bu hayret verici manzara karşısında hayranlıkla **gülümsedi ve** Allah'ın kendisine verdiği bunca nimetleri düşünerek **"Ey Rabb'im!" diye yalvardı, "Gönlüme öyle duygular ilham et ki, bana ve ana babama bahşettiğin nimetler için** sana **şükreden bir kul olayım ve daima senin hoşnut olacağın güzel ve yararlı işler yapayım.** Ey Rabb'im, sonsuz lütuf ve **rahmetin sayesinde beni tertemiz kullarının arasına kat."**

وَتَفَقَّدَ الطَّيْرَ فَقَالَ مَا لِيَ لَٓا اَرَى الْهُدْهُدَۘ اَمْ كَانَ مِنَ الْغَٓائِب۪ينَ ﴿٢٠﴾

20. Sonra ordusundaki **kuşları teftiş ederken,** ibibik (çavuşkuşu) cinsinden olan Hüdhüd adlı özel yeteneklere sahip bir kuşun yerinde olmadığını gördü. Bunun üze-

rine, **“Hüdhüd’ü niçin göremiyorum, yoksa** görevini terk edip **kayıplara mı karıştı?” dedi.** Ordu içinde disiplini bozacak bu tür sorumsuzlukların ne büyük felâketlere mal olabileceğini gayet iyi bildiğinden, işin ciddiyet ve önemini göstermek üzere şöyle dedi:

لَأُعَذِّبَنَّهُ عَذَابًا شَدِيدًا اَوْ لَاَ۬اذْبَحَنَّهُٓ اَوْ لَيَأْتِيَنِّى بِسُلْطَانٍ مُبِينٍ ﴿٢١﴾

21. “Bu konuda **bana geçerli bir mazeret göstermediği takdirde, onu ya şiddetli bir şekilde cezalandıracağım, ya da** derhal **boynunu uçuracağım.”**

فَمَكَثَ غَيْرَ بَعِيدٍ فَقَالَ اَحَطْتُ بِمَا لَمْ تُحِطْ بِهٖ وَجِئْتُكَ مِنْ سَبَاٍ بِنَبَاٍ يَقِينٍ ﴿٢٢﴾

22. Fakat çok geçmeden Hüdhüd ansızın **çıkageldi ve** “Ey Süleyman!” **dedi, “Ben** uzak diyarlara gittim. Araştırmalarım sonucunda, **senin** bile **henüz bilmediğin bazı şeyler öğrendim ve** Yemen’deki **Sebe** Krallığı **hakkında sana kesin**likle doğru **bir haber getirdim.”**

اِنّ۪ى وَجَدْتُ امْرَاَةً تَمْلِكُهُمْ وَاُو۫تِيَتْ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ وَلَهَا عَرْشٌ عَظ۪يمٌ ﴿٢٣﴾

23. “Oranın halkını Belkıs adında **bir kadının yönettiğini ve ona,** bir kralın sahip olması gereken **her türden** bilgi, beceri ve imkânın **bahşedildiğini gördüm. Ayrıca onun, çok büyük** ve görkemli **bir de tahtı var.”**

وَجَدْتُهَا وَقَوْمَهَا يَسْجُدُونَ لِلشَّمْسِ مِنْ دُونِ اللّٰهِ وَزَيَّنَ لَهُمُ الشَّيْطَانُ اَعْمَالَهُمْ فَصَدَّهُمْ عَنِ السَّب۪يلِ فَهُمْ لَا يَهْتَدُونَۙ ﴿٢٤﴾

24. “Ve yine gördüm ki, kendisi de halkı da, Allah’ı bırakıp Güneş’e secde ediyorlar. Demek ki, **şeytan yaptıkları** bu çirkin **işleri kendilerine güzel** ve çekici **göstererek onları yoldan çıkarmış, bu yüzden doğru yolu bulamıyorlar.”**

اَلَّا يَسْجُدُوا لِلّٰهِ الَّذ۪ى يُخْرِجُ الْخَبْءَ فِى السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ وَيَعْلَمُ مَا تُخْفُونَ وَمَا تُعْلِنُونَ ﴿٢٥﴾

25. “Hâlbuki göklerde ve yerde gizli olan her şeyi ortaya **çıkaran ve sizin gizlediğiniz ve açığa vurduğunuz her şeyi bilen** yüce **Allah’a secde** ve kulluk **etmeleri gerekmez miydi?”**

اَللّٰهُ لَٓا اِلٰهَ اِلَّا هُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظ۪يمِ ﴿٢٦﴾

26. “O Allah ki, kendisinden başka ilâh yoktur. Mutlak kudret ve hükümranlığın sahibi, yani **yüce arşın Rabb’idir.”**

قَالَ سَنَنْظُرُ اَصَدَقْتَ اَمْ كُنْتَ مِنَ الْكَاذِب۪ينَ ﴿٢٧﴾

27. Süleyman, **“Doğru mu söylüyorsun, yoksa yalancının biri misin,** bunu yakında **göreceğiz.” dedi** ve yazdırdığı mektubu Hüdhüd’ün gagasına tutuşturup:

اِذْهَبْ بِكِتَاب۪ى هٰذَا فَاَلْقِهْ اِلَيْهِمْ ثُمَّ تَوَلَّ عَنْهُمْ فَانْظُرْ مَاذَا يَرْجِعُونَ ﴿٢٨﴾

28. “Şu mektubumu götür ve gizlice önlerine **atıver, sonra onlardan biraz uzaklaşarak** bir kenara çekil ve onları dikkatle **gözetle, bakalım ne yapacaklar?”**

قَالَتْ يَٓا اَيُّهَا الْمَلَؤُا اِنّ۪ٓى اُلْقِىَ اِلَيَّ كِتَابٌ كَر۪يمٌ ﴿٢٩﴾

29. Hüdhüd, kendisine verilen emri yerine getirdi. Belkıs Süleyman’ın mektubunu alır almaz, **“Ey ileri gelenler!” diye** vezirlerine **seslendi, “Bakın, bana çok değerli bir mektup geldi.”**

اِنَّهُ مِنْ سُلَيْمٰنَ وَاِنَّهُ بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِۙ ﴿٣٠﴾

30. “Mektup Süleyman’dan geliyor ve ‘Rahman ve Rahim Allah’ın adıyla’ başlıyor.”

اَلَّا تَعْلُوا عَلَيَّ وَاْتُون۪ى مُسْلِم۪ينَ ﴿٣١﴾

31. “Mektupta diyor ki: **“Sakın bana karşı koymaya kalkmayın, derhal teslim olup huzuruma gelin!”**

قَالَتْ يَٓا اَيُّهَا الْمَلَؤُا اَفْتُون۪ى ف۪ٓى اَمْر۪ىۚ مَا كُنْتُ قَاطِعَةً اَمْرًا حَتّٰى تَشْهَدُونِ ﴿٣٢﴾

32. Belkıs **“Ey ileri gelenler!” dedi, “Bu mesele hakkındaki görüşlerinizi bana bildirin.** Çünkü bilirsiniz ki, **ben size danışmadan hiçbir konuda karar vermem.”**

قَالُوا نَحْنُ اُو۬لُوا قُوَّةٍ وَاُو۬لُوا بَأْسٍ شَد۪يدٍ وَالْاَمْرُ اِلَيْكِ فَانْظُر۪ى مَاذَا تَأْمُر۪ينَ ﴿٣٣﴾

33. Vezirler, “Sayın kraliçemiz! **Biz son derece güçlü ve savaşçı bir milletiz,** gerekirse Süleyman’ın ordusuyla da savaşabiliriz. Fakat yine de **ferman senindir, düşün ve ne buyuracağına sen karar ver!” dediler.**

قَالَتْ اِنَّ الْمُلُوكَ اِذَا دَخَلُوا قَرْيَةً اَفْسَدُوهَا وَجَعَلُوٓا اَعِزَّةَ اَهْلِهَٓا اَذِلَّةًۚ وَكَذٰلِكَ يَفْعَلُونَ ﴿٣٤﴾

34. Bunun üzerine Belkıs, **“Doğrusu,** despot yöneticiler, diktatörler ve **krallar bir ülkeye girdiler mi, oranın düzenini altüst ederler ve halkının soylu ve onurlu insanlarını** öldürerek, esir ederek veya sürgüne göndererek **aşağılık** ve perişan **bir hâle getirirler.** Herhâlde bunlar da **böyle yapacaklardır.”**

وَاِنّ۪ى مُرْسِلَةٌ اِلَيْهِمْ بِهَدِيَّةٍ فَنَاظِرَةٌ بِمَ يَرْجِعُ الْمُرْسَلُونَ ﴿٣٥﴾

35. “Bu yüzden, meseleyi barış yoluyla çözmek için elimden geleni yapacağım. **Onlara** dostluk ve barış mesajı olarak altın, gümüş ve mücevheratla dolu **bir armağan gönderecek ve elçilerin getirecekleri cevabı bekleyeceğim.** Bakalım Süleyman mal mülk ile savuşturulabilecek bir kimse miymiş?”

36. Belkıs’ın gönderdiği elçiler **Süleyman’ın huzuruna çıkınca,**

فَلَمَّا جَٓاءَ سُلَيْمٰنَ قَالَ اَتُمِدُّونَنِ بِمَالٍ فَمَٓا اٰتٰنِیَ اللّٰهُ خَيْرٌ مِمَّٓا اٰتٰيكُمْۚ بَلْ اَنْتُمْ بِهَدِيَّتِكُمْ تَفْرَحُونَ ﴿٣٦﴾

Süleyman, **“Siz** bu **mallarla bana lütufta bulunduğunuzu mu sanıyorsunuz?** Bu önemsiz ve ucuz teklifle mi geliyorsunuz karşıma? Şunu iyi bilin ki, **Allah’ın bana bahşetmiş olduğu** ilâhî nimetler, **size verdiği** servet, zenginlik gibi gelip geçici **şeylerden çok daha hayırlıdır. Sizin** bu **hediyeniz, ancak sizin** gibi manevî değerlerin kıymetini bilmeyen, yalnızca maddî zenginliklere değer veren insanları **sevindirir.”**

اِرْجِعْ اِلَيْهِمْ فَلَنَأْتِيَنَّهُمْ بِجُنُودٍ لَا قِبَلَ لَهُمْ بِهَا وَلَنُخْرِجَنَّهُمْ مِنْهَٓا اَذِلَّةً وَهُمْ صَاغِرُونَ ﴿٣٧﴾

37. “Getirdiğin bu hediyeleri al ve **ülkene geri dön.** Onlara de ki, eğer ilâhî hükümlere boyun eğmemekte ısrar ederlerse, **asla karşı duramayacakları** müthiş **ordularla üzerlerine yürüyeceğiz ve hepsini aşağılık ve perişan bir hâlde oradan sürüp çıkaracağız!”**

Süleyman’ın sahip olduğu baş döndürücü kudret ve zenginliği gören elçiler ülkelerine dönüp durumu kraliçeye bildirdiler ve böylesine kudretli bir orduyla asla baş edemeyeceklerini anlattılar. Bunun üzerine Belkıs, Süleyman’ın isteklerini görüşmek ve kendilerini davet ettiği dini öğrenmek üzere Kudüs’e geleceğini bildirdi.

قَالَ يَٓا اَيُّهَا الْمَلَؤُا اَيُّكُمْ يَأْت۪ين۪ى بِعَرْشِهَا قَبْلَ اَنْ يَأْتُون۪ى مُسْلِم۪ينَ ﴿٣٨﴾

38. Bu haber üzerine Süleyman, yönetimde sözüne değer verdiği yakınlarını topladı ve onlara, **“Ey ileri gelenler!” dedi, “Onlar** Allah’ın hükmüne **boyun eğmiş bir hâlde huzuruma gelmeden önce, hanginiz** Bel-

kıs'ın 3000 km uzaklıkta bulunan sarayındaki **tahtını bana getirebilir?"**

Hz. Süleyman, emrindeki olağanüstü kuvvetlerin bir göstergesi olarak Belkıs'ın tahtını getirip ona takdim etmek ve böylece kraliçeyi etkileyip hem onu savaştan vazgeçirmeyi, hem de onu hak dine davet etmeyi planlıyordu.

قَالَ عِفْرِيتٌ مِنَ الْجِنِّ اَنَا اٰتِيكَ بِهٖ قَبْلَ اَنْ تَقُومَ مِنْ مَقَامِكَۚ وَاِنّ۪ي عَلَيْهِ لَقَوِيٌّ
اَم۪ينٌ ﴿٣٩﴾

39. Süleyman'ın emrindeki **cinlerden bir**i olan **İfrit** adındaki güçlü ve yetenekli bir cin **dedi ki:**

"Sen daha yerinden kalkmadan, yani birkaç saat içinde **onu sana getirebilirim. Ben gerçekten bunu yapabilecek güce sahibim, bana güvenebilirsiniz."**

قَالَ الَّذ۪ي عِنْدَهُ عِلْمٌ مِنَ الْكِتَابِ اَنَا اٰتِيكَ بِهٖ قَبْلَ اَنْ يَرْتَدَّ اِلَيْكَ طَرْفُكَۜ فَلَمَّا
رَاٰهُ مُسْتَقِرًّا عِنْدَهُ قَالَ هٰذَا مِنْ فَضْلِ رَبّ۪يۗ لِيَبْلُوَن۪يٓ ءَاَشْكُرُ اَمْ اَكْفُرُۜ وَمَنْ شَكَرَ
فَاِنَّمَا يَشْكُرُ لِنَفْسِه۪ۚ وَمَنْ كَفَرَ فَاِنَّ رَبّ۪ي غَنِيٌّ كَر۪يمٌ ﴿٤٠﴾

40. Süleyman'ın vezirlerinden, fen ve teknik konusunda **kitap ilmine sahip olan bir kişi ise, "Ben göz açıp kapayıncaya kadar onu sana getirebilirim." dedi.** Adam daha sözünü bitirmeden, taht yanlarında beliriverdi. Süleyman, **onu yanı başında duruyor görünce, dedi ki:**

"Bu, verdiği nimetlere karşı **şükredip etmeyeceğimi sınamak için Rabb'imin** bahşetmiş olduğu **lütuflardandır. Her kim şükrederse, yalnızca kendi iyiliği için şükretmiş olur. Kim de nankörlük ederse, doğrusu Rabb'im ganidir,** hiç kimseye ve hiçbir şeye muhtaç değildir, **kerimdir,** sonsuz lütuf ve kerem sahibidir."

قَالَ نَكِّرُوا لَهَا عَرْشَهَا نَنْظُرْ اَتَهْتَد۪ٓي اَمْ تَكُونُ مِنَ الَّذ۪ينَ لَا يَهْتَدُونَ ﴿٤١﴾

41. Süleyman, saltanat ve zenginliğin gelip geçici olduğunu, bunların ancak imtihan amacıyla insana verildiğini, bu gibi dünyevi nimetlerin parlaklığına aldanıp da âhireti unutmamak gerektiğini, hiç bitmeyecek gerçek saltanat ve zenginliğin Allah katında olduğunu Belkıs'a etkileyici bir üslûpla anlatmak istiyordu. Bunun için adamlarına **dedi ki:**

"Onun tahtını, üzerindeki süsleri söküp değiştirerek **tanınmaz hale getirin! Bakalım** onun nasıl bir anda el değiştirdiğini ve eski şaşaasını, güzelliğini kaybederek perişan hale geldiğini gördükten sonra, dünyevi zenginliklerin gelip geçici olduğunu anlayıp **doğru yolu bulabilecek mi, yoksa** tahtı tacı uğrunda imanı reddederek **doğru yolu bulamayan kimselerden mi olacak?"**

فَلَمَّا جَٓاءَتْ ق۪يلَ اَهٰكَذَا عَرْشُكِۜ قَالَتْ كَاَنَّهُ هُوَۚ وَاُو۫ت۪ينَا الْعِلْمَ مِنْ قَبْلِهَا وَكُنَّا
مُسْلِم۪ينَ ﴿٤٢﴾

42. Nihayet Belkıs Süleyman'ın huzuruna **gelince, ona** tahtı gösterilerek, **"Senin tahtın böyle mi?" diye soruldu. O da,** "Evet, **sanki bu o!" dedi, "Zaten** buraya gelmeden **önce bize** İslâm inancı hakkında **bilgi ulaşmış ve** Allah'ın birliğine ve senin hak Peygamber olduğuna iman ederek **Müslüman olmuştuk."**

Belkıs'ın o güne kadar neden iman etmediğine gelince:

وَصَدَّهَا مَا كَانَتْ تَعْبُدُ مِنْ دُونِ اللّٰهِۜ اِنَّهَا كَانَتْ مِنْ قَوْمٍ كَافِر۪ينَ ﴿٤٣﴾

43. Allah'ın dışında tapındığı varlıklara olan inanç ve bağlılığı, **onu** o zamana kadar tevhid dinine girmekten **alıkoymuştu. Çünkü o, inkârcı bir kavimdendi** ve içinde yetiştiği toplumun kültüründen, inancından ister istemez etkilenmişti.

ق۪يلَ لَهَا ادْخُل۪ي الصَّرْحَۚ فَلَمَّا رَاَتْهُ حَسِبَتْهُ لُجَّةً وَكَشَفَتْ عَنْ سَاقَيْهَاۜ قَالَ اِنَّهُ
صَرْحٌ مُمَرَّدٌ مِنْ قَوَار۪يرَۜ قَالَتْ رَبِّ اِنّ۪ي ظَلَمْتُ نَفْس۪ي وَاَسْلَمْتُ مَعَ سُلَيْمٰنَ لِلّٰهِ
رَبِّ الْعَالَم۪ينَ ﴿٤٤﴾

44. Daha sonra **ona, "Saraya girer misiniz?" dendi.** Belkıs saraya girip **onu**n ışıl ışıl parlayan saydam döşemesini **görünce,** orayı **derin bir su zannederek,** ıslanmasın diye **eteğini topladı.** Bunun üzerine Süleyman, "Korkma!" **dedi, "Bu,** zemini **şeffaf kristal ile döşenmiş** ve her yanı cilâlanarak parlatılmış **bir saraydır.** Ama sen, onu ilk bakışta derin bir havuz zannettin. İşte, önyargılara kapılarak hakikati göremeyen insanın durumu da böyledir: Hak din ona ilk bakışta sıkıntılı, meşakkatli bir yol gibi görünebilir. Fakat şeytanlarının telkin ettiği batıl önyargıları aşarak hakka yöneldiği takdirde, ondaki güzelliği, parlaklığı açıkça görecektir."

Süleyman'ın hikmet dolu sözlerinden etkilenen ve böyle büyük bir zenginlik ve kudrete sahip olmasına rağmen asla kibre kapılmadığını, aksine, derin bir tevazu ile daima Rabb'ine yönelip O'na şükrettiğini gören Belkıs, **"Ey Rabb'im!" diye yalvardı, "Doğrusu ben,** şu ana kadar Sana kulluktan uzak durmakla **kendime zulmetmişim. Fakat** işte şimdi, **Süleyman ile birlikte, bütün varlıkların** gerçek sahibi, yöneticisi ve **Efendisi olan Allah'a yürekten boyun eğiyorum."**

Ama insanlık tarihinde bütün saltanat sahipleri Belkıs gibi teslim olmadılar:

وَلَقَدْ اَرْسَلْنَٓا اِلٰى ثَمُودَ اَخَاهُمْ صَالِحًا اَنِ اعْبُدُوا اللّٰهَ فَاِذَا هُمْ فَر۪يقَانِ يَخْتَصِمُونَ
﴿٤٥﴾

45. Doğrusu Biz Semud kavmine, kardeşleri gibi yakından tanıdıkları **Salih'i** mesajımızı ileten bir elçi olarak **göndermiştik:** "Yalnızca **Allah'a kulluk edin** ve O'nun gönderdiği ilkeler doğrultusunda hayatınızı düzenleyin."

Fakat onlar, Peygamberin önderliğinde tek vücut olup Allah'a kulluk edecekleri yerde, **birbiriyle çekişip duran iki** düşman **gruba ayrıldılar.**

قَالَ يَا قَوْمِ لِمَ تَسْتَعْجِلُونَ بِالسَّيِّئَةِ قَبْلَ الْحَسَنَةِۚ لَوْلَا تَسْتَغْفِرُونَ اللّٰهَ لَعَلَّكُمْ
تُرْحَمُونَ ﴿٤٦﴾

46. Salih inkârcılara seslenerek, **"Ey halkım!" dedi,** "Rabb'inizin size dünyada ve âhirette bahşettiği güzellikleri ve **iyilikleri arzu edeceğiniz yerde, ne diye** O'na karşı küstahça meydan okuyarak **bir an önce** başınıza azabın ve **kötülüğün** gelip çatmasını **istersiniz? Ne olurdu,** zulüm ve haksızlıktan vazgeçip **Allah'tan bağışlanma dileseniz de,** ilâhî lütuf ve **merhamete lâyık olsanız!"**

قَالُوا اطَّيَّرْنَا بِكَ وَبِمَنْ مَعَكَۜ قَالَ طَٓائِرُكُمْ عِنْدَ اللّٰهِ بَلْ اَنْتُمْ قَوْمٌ تُفْتَنُونَ ﴿٤٧﴾

47. Buna karşılık zalimler, "Ey Salih! **Sen ve beraberindeki** şu mümin**ler yüzünden başımıza uğrusuzluk geldi." dediler.** Salih ise, **"Başınıza gelen** ve **uğursuzluk** diye nitelendirdiğiniz belâlar, işlediğiniz günahlar yüzünden size **Allah katından** gelen bir uyarı ve **cezadır! Çünkü siz** sadece nimetlerle değil, birtakım belâ ve musibetlerle de **imtihan edilmektesiniz." dedi.**

وَكَانَ فِي الْمَد۪ينَةِ تِسْعَةُ رَهْطٍ يُفْسِدُونَ فِي الْاَرْضِ وَلَا يُصْلِحُونَ ﴿٤٨﴾

48. O şehirde, insanlar arasında adaleti, **barış ve esenliği egemen kılmak yerine, yeryüzünde sürekli bozgunculuk çıkaran** servet ve iktidar sahibi **dokuz kişi**lik bir çete **vardı.**

قَالُوا تَقَاسَمُوا بِاللّٰهِ لَنُبَيِّتَنَّهُ وَاَهْلَهُ ثُمَّ لَنَقُولَنَّ لِوَلِيِّه۪ مَا شَهِدْنَا مَهْلِكَ اَهْلِه۪
وَاِنَّا لَصَادِقُونَ ﴿٤٩﴾

49. Bunlar, birbirlerine Allah adına söz verip gizlice **antlaşarak şöyle dediler:** "Her kabileden birer savaşçı alarak **Salih ve adamlarına geceleyin baskın yapıp** hepsini ortadan kaldır**alım. Sonra da onun** intikamını almak isteyecek **akrabalarına, "Onun** ve **adamlarının öldürülmesi olayına biz katılmadık.** Bu işi kimin yaptığını da bilmiyoruz. **Gerçekten biz doğru söylüyoruz!" deriz.** Böylece bütün kabilelerle savaşmayı göze alamayıp kan diyetine razı olurlar."

وَمَكَرُوا مَكْرًا وَمَكَرْنَا مَكْرًا وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿٥٠﴾

50. Onlar akılları sıra Allah'ın nurunu söndürmek için **bir düzen kurmuşlardı. Biz de** bütün tuzakları kuşatan **bir düzen kurmuştuk. Fakat onlar** bunun **bilincinde değillerdi.**

فَانْظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ مَكْرِهِمْۙ اَنَّا دَمَّرْنَاهُمْ وَقَوْمَهُمْ اَجْمَع۪ينَ ﴿٥١﴾

51. Bak, zalimlerin **kurdukları tuzakların sonu nice oldu. Onları da,** onları destekleyen **topluluklarını da** korkunç bir azapla **tamamen yok ettik.**

فَتِلْكَ بُيُوتُهُمْ خَاوِيَةً بِمَا ظَلَمُواۜ اِنَّ ف۪ي ذٰلِكَ لَاٰيَةً لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ﴿٥٢﴾

52. İşte, zulümleri yüzünden yıkılıp viraneye dönmüş, **bomboş kalmış evleri... Hiç kuşkusuz bunda,** öğüt almasını **bilen insanlar için** apaçık bir uyarı ve **ibret verici bir ders vardır.**

وَاَنْجَيْنَا الَّذ۪ينَ اٰمَنُوا وَكَانُوا يَتَّقُونَ ﴿٥٣﴾

53. Ayetlerimize yürekten **iman eden ve** bu imanın gereği olarak dürüst ve erdemlice bir hayat sürerek kötülüğün her çeşidinden titizlikle **sakınan kimseleri ise,** dünya ve âhiret azabından **kurtardık.**

Ve aradan yıllar geçti, yeni nesiller geldi. İsimler ve şekiller değişti, fakat değişmeyen tek şey vardı; hak ile batılın amansız mücadelesi:

وَلُوطًا اِذْ قَالَ لِقَوْمِه۪ٓ اَتَأْتُونَ الْفَاحِشَةَ وَاَنْتُمْ تُبْصِرُونَ ﴿٥٤﴾

54. Lut'u da mesajımızı ileten bir elçi olarak görevlendirip kavmine göndermiştik. **Hani** Lut, erkek erkeğe sapık ilişkilere giren Sodom **halkına şöyle seslenmişti: "Bu çirkin işi,** insanın yapı ve yaratılışına aykırı büyük bir günah olduğunu **göre göre nasıl işliyorsunuz?"**

اَئِنَّكُمْ لَتَأْتُونَ الرِّجَالَ شَهْوَةً مِنْ دُونِ النِّسَٓاءِۜ بَلْ اَنْتُمْ قَوْمٌ تَجْهَلُونَ ﴿٥٥﴾

55. "Demek kadınları bırakıp şehvetle erkeklere yöneliyorsunuz, öyle mi? Aman Allah'ım, **siz gerçekten de cehalet içinde yüzen** azgın **bir toplumsunuz."**

فَمَا كَانَ جَوَابَ قَوْمِه۪ٓ اِلَّٓا اَنْ قَالُٓوا اَخْرِجُٓوا اٰلَ لُوطٍ مِنْ قَرْيَتِكُمْۚ اِنَّهُمْ اُنَاسٌ
يَتَطَهَّرُونَ ﴿٥٦﴾

56. Fakat halkının bu uyarıya **cevabı, şu** alaycı ve tehditkâr **sözlerden başka bir şey olmadı: "Lut** ve **ailesini şehrinizden çıkarın. Bunlar da amma temiz insanlarmış böyle!"**

Böylece, Lut ile halkı arasında yıllar sürecek zorlu bir mücadele başladı. Fakat Sodomlular, tüm uyarılara rağmen ilâhî davete kulak vermediler, aksine azıttıkça azıttılar.

فَاَنْجَيْنَاهُ وَاَهْلَهُٓ اِلَّا امْرَاَتَهُ قَدَّرْنَاهَا مِنَ الْغَابِر۪ينَ ﴿٥٧﴾

57. Bunun üzerine, onu ve ailesini o şehirden çıkarıp **kurtardık. Ancak** kâfirlerin zulmünü destekleyen **karısı hariç. Onun** o zalimlerle birlikte **geride kal**ıp helâk ol**masına karar verdik.**

وَاَمْطَرْنَا عَلَيْهِمْ مَطَرًاۚ فَسَٓاءَ مَطَرُ الْمُنْذَر۪ينَ ﴿٥٨﴾

58. Ve üzerlerine, azap taşlarını **bir yağmur** gibi **yağdırdık.** Güzelce **uyarıl**dıkları hâlde Allah'a başkaldı**ranların yağmuru, ne kötü bir yağmurdur!**

قُلِ الْحَمْدُ لِلّٰهِ وَسَلَامٌ عَلٰى عِبَادِهِ الَّذ۪ينَ اصْطَفٰىۜ آٰللّٰهُ خَيْرٌ اَمَّا يُشْرِكُونَۜ ﴿٥٩﴾

59. O hâlde, ey Müslüman! Rabb'inin yüceliğini ilan ederek **de ki:** "Zalimlere hak ettikleri cezayı veren **Allah'a hamd olsun. O'nun seçip kurtardığı** salih **kullarına da selâm olsun!** Şimdi söyleyin bakalım, sonsuz kudret ve merhamet sahibi olan **Allah mı daha hayırlıdır, yoksa** müşriklerin Allah'a **ortak koştukları** o sahte ilâhlar **mı?**

اَمَّنْ خَلَقَ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضَ وَاَنْزَلَ لَكُمْ مِنَ السَّمَٓاءِ مَٓاءًۚ فَاَنْبَتْنَا بِه۪ حَدَٓائِقَ ذَاتَ
بَهْجَةٍۚ مَا كَانَ لَكُمْ اَنْ تُنْبِتُوا شَجَرَهَاۜ

60. Düşünün, o aciz varlıklar mı kulluk edilmeye lâyıktır, **yoksa gökleri ve yeri yoktan ver eden, sizin için gökten** tertemiz **su indiren ve onun sayesinde, bir tek ağacını bile yaratamayacağınız güzelim bağlar, bahçeler yetiştiren** Allah **mı?**

ءَاِلٰهٌ مَعَ اللّٰهِۜ بَلْ هُمْ قَوْمٌ يَعْدِلُونَۜ ﴿٦٠﴾

Allah ile birlikte başka bir tanrı, öyle mi? Hayır, bunu iddia edenler, kelimenin tam anlamıyla **yoldan çıkmış kimselerdir.**

اَمَّنْ جَعَلَ الْاَرْضَ قَرَارًا وَجَعَلَ خِلَالَهَٓا اَنْهَارًا وَجَعَلَ لَهَا رَوَاسِيَ وَجَعَلَ بَيْنَ
الْبَحْرَيْنِ حَاجِزًاۜ

61. Yine düşünün; o aciz varlıklar mı kulluk edilmeye lâyıktır, **yoksa yeryüzünü yaşamaya elverişli hâlde yaratan,** dağların ve tepelerin **arasından** çağıldayan dereler, **ırmaklar akıtan, yer**in sarsılmaması **için** oraya **sapasağlam dağlar yerleştiren ve iki deniz** kütlesi **arasına,** tatlı suyla tuzlu suyun birbirine karışmasına engel olacak **bir perde koyan** Allah **mı?** (25. Furkan: 53; 35. Fatır: 12 ve 55. Rahman: 19-22)

ءَاِلٰهٌ مَعَ اللّٰهِۜ بَلْ اَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَۜ ﴿٦١﴾

Allah ile birlikte başka bir tanrı, öyle mi? Hayır hayır, onların çoğu hakikati **bilmiyorlar.**

اَمَّنْ يُج۪يبُ الْمُضْطَرَّ اِذَا دَعَاهُ وَيَكْشِفُ السُّٓوءَ وَيَجْعَلُكُمْ خُلَفَٓاءَ الْاَرْضِۜ

62. Yine düşünün, o aciz varlıklar mı kulluk edilmeye lâyıktır, **yoksa darda kalan kişi kendisine yalvardığı zaman onun yardımına koşup sıkıntısını gideren ve sizi yeryüzünün hâkimleri kılan** Allah **mı?**

ءَاِلٰهٌ مَعَ اللّٰهِۜ قَل۪يلًا مَا تَذَكَّرُونَۜ ﴿٦٢﴾

Allah ile birlikte başka bir tanrı, öyle mi? Ne kadar da az öğüt alıyorsunuz!

اَمَّنْ يَهْد۪يكُمْ ف۪ي ظُلُمَاتِ الْبَرِّ وَالْبَحْرِ وَمَنْ يُرْسِلُ الرِّيَاحَ بُشْرًا بَيْنَ يَدَيْ رَحْمَتِه۪ۜ

63. Yine düşünün, o aciz varlıklar mı kulluk edilmeye lâyıktır, **yoksa karanın ve denizin karanlıklarında size yol gösteren ve rahmetinin önünde rüzgârları** bereketli yağmurların **müjdeci**si **olarak gönderen** Rabb'iniz **mi?**

ءَاِلٰهٌ مَعَ اللّٰهِۜ تَعَالَى اللّٰهُ عَمَّا يُشْرِكُونَۜ ﴿٦٣﴾

Allah ile birlikte başka bir tanrı, öyle mi? Hiç kuşkusuz **Allah,** acziyet ve eksiklik ifade eden her türlü nitelikten uzaktır. Müşriklerin ilâhlık payesi vererek O'na **ortak koştukları her şeyin üzerinde ve ötesindedir, çok yücedir!**

اَمَّنْ يَبْدَؤُا الْخَلْقَ ثُمَّ يُع۪يدُهُ وَمَنْ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَٓاءِ وَالْاَرْضِۜ ءَاِلٰهٌ مَعَ اللّٰهِۜ قُلْ هَاتُوا بُرْهَانَكُمْ اِنْ كُنْتُمْ صَادِق۪ينَ ﴿٦٤﴾

64. Yine düşünün, o aciz varlıklar mı kulluk edilmeye lâyıktır, **yoksa** evreni ve hayatı yoktan var ederek **ilk yaratmayı gerçekleştiren ve sonra da** an be an **onu devam ettiren ve gökten** indirdiği **ve yerden** çıkardığı sayısız nimetlerle **sizi besleyen** Allah **mı?**

Allah ile birlikte başka bir tanrı, öyle mi? Onlara **de ki: "Eğer** bu iddianızda gerçekten **samimî iseniz,** o hâlde bunun akla, sağduyuya ve ilâhî kitaplara uygun olduğunu ispatlayan **delilinizi koyun ortaya."**

قُلْ لَا يَعْلَمُ مَنْ فِي السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ الْغَيْبَ اِلَّا اللّٰهُۜ وَمَا يَشْعُرُونَ اَيَّانَ يُبْعَثُونَ ﴿٦٥﴾

65. Ey Müslüman! **De ki: "Göklerde ve yerde Allah'tan başka hiçbir varlık,** yaratılmışların algı ve tecrübe sınırlarının ötesindeki gizlilikler âlemi olan **gaybı bilemez.** Bütün bunları bilen, yalnızca Allah'tır. Yaratılmış olanlara gelince, **onlar** ne zaman öleceklerini bilemedikleri gibi, **ne zaman diriltileceklerini** de **bilemezler."**

بَلِ ادَّارَكَ عِلْمُهُمْ فِي الْاٰخِرَةِۜ بَلْ هُمْ ف۪ي شَكٍّ مِنْهَاۗ بَلْ هُمْ مِنْهَا عَمُونَ ﴿٦٦﴾

66. Hayır, onlar yeniden dirilmenin hangi saatte olacağını bilemezlerse de, **âhiret**in varlığı **hakkında onlara** Peygamberler aracılığıyla **ardı ardına bilgiler** ve ikna edici deliller **geldi. Fakat onlar, yine de öte dünyanın** gerçekliği **konusunda şüphe içindedirler. Daha doğrusu, âhiretten yana** kalben **kördür bunlar.** İşte bunun içindir ki:

وَقَالَ الَّذ۪ينَ كَفَرُٓوا ءَاِذَا كُنَّا تُرَابًا وَاٰبَٓاؤُ۬نَٓا اَئِنَّا لَمُخْرَجُونَ ﴿٦٧﴾

67. Allah'ın kudret ve adaletini **inkâr edenler, "Ne yani" diyorlar, "Şimdi biz ve** geçmiş **atalarımız** ölüp **toprak olduktan sonra** yeniden yaratılıp kabirlerimizden **çıkarılacağız, öyle mi?"**

لَقَدْ وُعِدْنَا هٰذَا نَحْنُ وَاٰبَٓاؤُ۬نَا مِنْ قَبْلُۙ اِنْ هٰذَٓا اِلَّٓا اَسَاط۪يرُ الْاَوَّل۪ينَ ﴿٦٨﴾

68. "Aslında bu tehdit bize ve geçmiş **atalarımıza daha önce de yapılmıştı, fakat** şu ana kadar hiçbirinin gerçekleştiğini görmedik. **Bu** iddialar**, öncekilerin uydurduğu masal ve efsanelerden başka bir şey değildir."**

قُلْ س۪يرُوا فِي الْاَرْضِ فَانْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُجْرِم۪ينَ ﴿٦٩﴾

69. Sen de onlara **de ki:** "Geçmişte helâk edilen medeniyetlerin **yeryüzünde** bıraktıkları harabeleri ve yerle bir olmuş şehir kalıntılarını **gezip dolaşın da, suçluların sonu nice olmuş, görün."**

وَلَا تَحْزَنْ عَلَيْهِمْ وَلَا تَكُنْ ف۪ي ضَيْقٍ مِمَّا يَمْكُرُونَ ﴿٧٠﴾

70. Ey Peygamber ve onun izinden yürüyen Müslüman! **Onlar**ın çirkin davranışların**dan dolayı üzülme, kurdukları hilelerden dolayı da tedirgin olma.** Sen üzerine düşen tebliğ görevini yap, gerisini Bana bırak.

وَيَقُولُونَ مَتٰى هٰذَا الْوَعْدُ اِنْ كُنْتُمْ صَادِق۪ينَ ﴿٧١﴾

71. Onlar, "Eğer cennet, cehennem, kıyamet, âhiret hakkında **dedikleriniz doğru ise,** savurduğunuz **bu tehditler ne zaman** gerçekleşecek**?"** diyerek seninle alay e**diyorlar.**

قُلْ عَسٰٓى اَنْ يَكُونَ رَدِفَ لَكُمْ بَعْضُ الَّذ۪ي تَسْتَعْجِلُونَ ﴿٧٢﴾

72. Onlara **de ki:** "Ne biliyorsunuz? **Bir an önce gelmesini istediğiniz o azabın bir kısmı, belki de ensenize binmek üzeredir!"**

وَاِنَّ رَبَّكَ لَذُو فَضْلٍ عَلَى النَّاسِ وَلٰكِنَّ اَكْثَرَهُمْ لَا يَشْكُرُونَ ﴿٧٣﴾

73. Eğer hâlâ helâk edilmedilerse, bunun bir tek sebebi var: **Hiç kuşkusuz senin Rabb'in, insanlara karşı** sonsuz **lütuf ve ihsan sahibidir. Fakat onların çoğu şükretmezler.**

وَاِنَّ رَبَّكَ لَيَعْلَمُ مَا تُكِنُّ صُدُورُهُمْ وَمَا يُعْلِنُونَ ﴿٧٤﴾

74. Elbette Rabb'in, onların kalplerinde gizlediklerini de, açığa vurduklarını da bilmektedir. Öyle ki:

وَمَا مِنْ غَٓائِبَةٍ فِي السَّمَٓاءِ وَالْاَرْضِ اِلَّا ف۪ي كِتَابٍ مُب۪ينٍ ﴿٧٥﴾

75. Göklerde ve yerde sizce **gizli** ve erişilmez gibi görünen **her şey,** varlık kanunlarının kaydedildiği **apaçık bir kitapta yer almaktadır.**

اِنَّ هٰذَا الْقُرْاٰنَ يَقُصُّ عَلٰى بَن۪ٓي اِسْرَٓائ۪يلَ اَكْثَرَ الَّذ۪ي هُمْ ف۪يهِ يَخْتَلِفُونَ ﴿٧٦﴾

76. Hiç kuşku yok ki, bu Kur'an, İsrail Oğulları'nın ve Hristiyanların bugün **üzerinde anlaşmazlığa düştükleri** âhiret, Peygamberlik, tevhid gibi **pek çok mesele**nin aslını **onlara bildirmektedir.**

وَاِنَّهُ لَهُدًى وَرَحْمَةٌ لِلْمُؤْمِن۪ينَ ﴿٧٧﴾

77. Ve yine **kuşku yok ki, bu** kitap Allah'a ve âhiret gününe **inananlar için** yegâne **hidayet rehberi ve** hem dünyada, hem âhirette kurtuluşa ileten ilâhî **rahmet kaynağıdır.** Bu kaynaktan yüz çevirenlere gelince:

اِنَّ رَبَّكَ يَقْض۪ي بَيْنَهُمْ بِحُكْمِه۪ۚ وَهُوَ الْعَز۪يزُ الْعَل۪يمُۚ ﴿٧٨﴾

78. Elbette Rabb'in, yeri ve zamanı geldiğinde **onlar arasında hükmünü verecektir. O mutlak kudret ve otorite sahibidir,** her şeyi **bilmektedir.**

فَتَوَكَّلْ عَلَى اللّٰهِۜ اِنَّكَ عَلَى الْحَقِّ الْمُب۪ينِ ﴿٧٩﴾

79. O hâlde, ey Peygamber! **Sen Allah'a güven** ve tam bir kararlılıkla yoluna devam et. **Çünkü sen,** Allah'tan gelen **apaçık bir gerçek üzerindesin.** Fakat bu gerçeği, ancak gönlü ve kalbi diri olanlar idrak edebilir. Kibir, bencillik ve günah kirleriyle kalpleri kararmış olanlara gelince:

اِنَّكَ لَا تُسْمِعُ الْمَوْتٰى وَلَا تُسْمِعُ الصُّمَّ الدُّعَٓاءَ اِذَا وَلَّوْا مُدْبِر۪ينَ ﴿٨٠﴾

80. Gerçek şu ki, sen kalben **ölülere** sesini **duyuramazsın ve** ne kadar çırpınsan da, gerçeklerden **yüz çevirip arkasını dönen sağırlara bu çağrıyı işittiremezsin.**

وَمَٓا اَنْتَ بِهَادِي الْعُمْيِ عَنْ ضَلَالَتِهِمْۜ اِنْ تُسْمِعُ اِلَّا مَنْ يُؤْمِنُ بِاٰيَاتِنَا فَهُمْ مُسْلِمُونَ ﴿٨١﴾

81. Ve yine sen, vicdanları kirlenmiş, gönül gözleri **kör**elmiş olan zalim**leri saptıkları yanlış yoldan çevirip doğru yola iletemezsin. Sen** bu çağrıyı, **ancak ayetlerimize inan**maya gönlü ol**an** iyi niyetli, temiz yürekli insan**lara işittirebilirsin ve zaten onlar,** hakikati görür görmez **derhal** Rab'lerine **boyun eğerler.**

Hakikate gözlerini kapayan kâfirlere gelince, zamanı gelince onlar da gerçeği görecekler:

وَاِذَا وَقَعَ الْقَوْلُ عَلَيْهِمْ اَخْرَجْنَا لَهُمْ دَٓابَّةً مِنَ الْاَرْضِ تُكَلِّمُهُمْۙ اَنَّ النَّاسَ كَانُوا بِاٰيَاتِنَا لَا يُوقِنُونَ ﴿٨٢﴾

82. Onlar hakkındaki vaad kıyamet günü **gerçekleştiği** veya inkârcıların ölüm vakti geldiği **zaman, onları** sorgulamak **için yer**in için**den** korkunç görünümlü **bir yaratık çıkaracağız ve** bu yaratık **onlara,** bu **insanların** çoğunun **ayetlerimize** gerçek anlamda **inanmadıklarını** ve bu yüzden azabı hak ettiklerini **söyleyecek.** O zaman tövbe edip bağışlanmak için yalvaracaklar, ancak tövbeleri kabul edilmeyecek.

وَيَوْمَ نَحْشُرُ مِنْ كُلِّ اُمَّةٍ فَوْجًا مِمَّنْ يُكَذِّبُ بِاٰيَاتِنَا فَهُمْ يُوزَعُونَ ﴿٨٣﴾

83. Ve her toplumdan ayetlerimizi yalanlayan birer grubu mahşer meydanında **topladığımız gün,** insan seli halinde büyük mahkemeye doğru **sürülecekler.**

حَتّٰٓى اِذَا جَٓاؤُ۫ قَالَ اَكَذَّبْتُمْ بِاٰيَاتٖى وَلَمْ تُحٖيطُوا بِهَا عِلْمًا اَمَّاذَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ
﴿٨٤﴾

84. Nihayet, Yüce Hâkim'in huzuruna **çıktıkları vakit,** Allah onlara, "Ey zalimler!" **diyecek, "Demek ayetlerimi hiç** düşünüp **anlamadan** öyle körü körüne **inkâr ettiniz, öyle mi?** Evet, söyleyin bakalım, **neydi o yaptıklarınız öyle?"**

وَوَقَعَ الْقَوْلُ عَلَيْهِمْ بِمَا ظَلَمُوا فَهُمْ لَا يَنْطِقُونَ ﴿٨٥﴾

85. Böylece, işlemiş oldukları zulüm ve haksızlıklardan dolayı kendilerine vadedilen azap **sözü gerçekleşmiş olacak ve** buna karşı **söyleyecek söz bulamayacaklar.** Çünkü suçlarını hafifletecek en ufak bir mazeretleri bile olmayacak.

اَلَمْ يَرَوْا اَنَّا جَعَلْنَا الَّيْلَ لِيَسْكُنُوا فٖيهِ وَالنَّهَارَ مُبْصِرًاۜ اِنَّ فٖى ذٰلِكَ لَاٰيَاتٍ لِقَوْمٍ
يُؤْمِنُونَ ﴿٨٦﴾

86. Oysa onlar, geceyi huzur ve güven **içinde dinlensinler diye** sessiz ve karanlık, **gündüzü de** çalışıp kazanmaları için **aydınlık yaptığımızı görmüyorlar mıydı?** Evrende böyle mükemmel bir düzen kurarak sınırsız kudretini, ilmini, adaletini, hikmetini ortaya koyan Allah'ın, insanı başıboş bırakmayacağını, yapılan her iyiliğin ve kötülüğün karşılığını mutlaka vereceğini düşünmüyorlar mıydı? **Hiç kuşkusuz bunda, iman edecek bir toplum için** hakikati gösteren nice işaretler, **nice deliller vardır.**

وَيَوْمَ يُنْفَخُ فِى الصُّورِ فَفَزِعَ مَنْ فِى السَّمٰوَاتِ وَمَنْ فِى الْاَرْضِ اِلَّا مَنْ شَٓاءَ اللّٰهُۜ
وَكُلٌّ اَتَوْهُ دَاخِرٖينَ ﴿٨٧﴾

87. Evet, diriliş için **sura üflendiği Gün, Allah'ın dilediği** mümin **kimseler hariç, göklerde ve yerde bulunanlar dehşet içinde kalacak ve hepsi, boyunları bükülmüş bir hâlde O'nun huzuruna çıkacaktır.**

وَتَرَى الْجِبَالَ تَحْسَبُهَا جَامِدَةً وَهِىَ تَمُرُّ مَرَّ السَّحَابِۜ صُنْعَ اللّٰهِ الَّذٖٓى اَتْقَنَ كُلَّ
شَىْءٍۜ اِنَّهُ خَبٖيرٌ بِمَا تَفْعَلُونَ ﴿٨٨﴾

88. Ey insan! **Dağları görürsün de, onları** öylece **yerlerinde duruyor sanırsın. Oysa onlar,** yerküreyle birlikte, **tıpkı bulutların** gökyüzünde **yürüyüp gittiği gibi yürümektedirler. Her şeyi güzel ve yerli yerinde yapan Allah'ın sanatıdır bu. Hiç kuşkusuz O, yaptığınız her şeyden haberdardır.** Şu hâlde:

مَنْ جَٓاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ خَيْرٌ مِنْهَاۚ وَهُمْ مِنْ فَزَعٍ يَوْمَئِذٍ اٰمِنُونَ ﴿٨٩﴾

89. Her kim O'nun huzuruna **bir iyilikle gelirse, ona bundan daha iyi bir karşılık vardır. Üstelik onlar, o** dehşetli **Günün korkusundan uzak, güven içinde olacaklardır.**

وَمَنْ جَٓاءَ بِالسَّيِّئَةِ فَكُبَّتْ وُجُوهُهُمْ فِى النَّارِۜ هَلْ تُجْزَوْنَ اِلَّا مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ
﴿٩٠﴾

90. Ve kim de O'nun huzuruna **kötülüklerle gelirse, onlar da yüzüstü cehenneme atılacak** ve şu acı sözleri duyacak**lardır:** "Siz buraya, bizzat kendi arzunuzla geldiniz. Öyle ya, **yaptıklarınızdan başka bir şeyin cezasını mı çekiyorsunuz?"**

اِنَّمَٓا اُمِرْتُ اَنْ اَعْبُدَ رَبَّ هٰذِهِ الْبَلْدَةِ الَّذٖى حَرَّمَهَا وَلَهُ كُلُّ شَىْءٍۘ وَاُمِرْتُ اَنْ اَكُونَ
مِنَ الْمُسْلِمٖينَۙ ﴿٩١﴾

91. O hâlde, ey şanlı Elçi! İçinde yaşadığın Mekke halkından başlamak üzere, tüm insanlığı hak dine çağırarak de ki: **"Ben ancak, bu şehrin Rabb'ine kulluk etmekle** ve O'ndan başka tapınılan bütün ilâhları reddetmekle **emrolundum.** Unutmayın ki, Arabistan'ın dört bir yanında kargaşa ve anarşi hüküm sürerken, **bu şehri saygıdeğer kılan** ve sizi huzur ve güven içinde yaşatan **O'dur.** Ve bu nimeti, kendisine kulluk eden bütün milletlere bahşedecektir. Çünkü göklerde ve yerde ne varsa, **her şeyin** yaratıcısı ve gerçek **sahibi O'dur.** Bunun için **bana, Allah'a** yürekten **boyun eğen kimselerden olmam emredildi."**

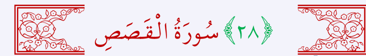
وَاَنْ اَتْلُوَا الْقُرْاٰنَۚ فَمَنِ اهْتَدٰى فَاِنَّمَا يَهْتَدٖى لِنَفْسِهٖۚ وَمَنْ ضَلَّ فَقُلْ اِنَّمَٓا اَنَا مِنَ
الْمُنْذِرٖينَ ﴿٩٢﴾

92. "Ayrıca bana, Kur'an'ı okumam ve onu tüm insanlığa ulaştırmam **emredildi. Artık kim doğru yolu tutarsa, bunu ancak kendi iyiliği için yapmış olur. Kim de** İslâm'ı terk edip şeytanın yoluna **saparsa,** onlara da **de ki: "Ben ancak bir uyarıcıyım.** Tercih ve eylemlerinizin sorumluluğu yalnızca size aittir."

وَقُلِ الْحَمْدُ لِلّٰهِ سَيُرٖيكُمْ اٰيَاتِهٖ فَتَعْرِفُونَهَاۜ وَمَا رَبُّكَ بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ ﴿٩٣﴾

93. Ve kıyamete kadar gelecek tüm insanlığa seslenerek **de ki: "Hamd olsun Allah'a ki,** Kur'an'ın ilâhî kelâm olduğunu ispatlayan **delillerini** hem dış dünyanızda, hem iç dünyanızda **size gösterecek ve siz de onları** her defasında **görüp tanıyacaksınız."**

Unutma ki, **Rabb'in yaptıklarınızdan asla habersiz değildir.**



28. KASAS SURESİ

Mekke döneminin ikinci yarısında, Neml suresinden hemen sonra indirilmiştir. Sadece seksen beşinci ayeti Medine'ye hicret esnasında vahyedilmiştir. Adını, yirmi beşinci ayetinde geçen ve "kıssa, ibret verici öykü" anlamına gelen "el-kasas" kelimesinden almıştır. 88 ayettir.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحٖيمِ

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

طٰسٓمٓ ﴿١﴾

1. Tâ, Sîn, Mîm. Ey insan! Rabb'inden sana bir mesaj geldi:

تِلْكَ اٰيَاتُ الْكِتَابِ الْمُبٖينِ ﴿٢﴾

2. Bunlar, insanlığa mutluluk ve kurtuluş yollarını gösteren **apaçık** ve apaydınlık **Kitabın ayetleridir.**

نَتْلُوا عَلَيْكَ مِنْ نَبَاِ مُوسٰى وَفِرْعَوْنَ بِالْحَقِّ لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿٣﴾

3. Ey şanlı Elçi! **İnananlar**a yol gösterici bir örnek ve ibret verici bir ders olması **için, Musa ile Firavun arasında geçen olaylardan bir kısmını sana bütün gerçekliğiyle anlatacağız:**

اِنَّ فِرْعَوْنَ عَلَا فِى الْاَرْضِ وَجَعَلَ اَهْلَهَا شِيَعًا يَسْتَضْعِفُ طَٓائِفَةً مِنْهُمْ يُذَبِّحُ
اَبْنَٓاءَهُمْ وَيَسْتَحْيٖ نِسَٓاءَهُمْ اِنَّهُ كَانَ مِنَ الْمُفْسِدٖينَ ﴿٤﴾

4. Doğrusu Firavun, o ülkede sahip olduğu güç ve saltanatla şımarıp **kibre kapılmış ve** saltanatını sürdürebilmek için **halkı** çeşitli **gruplara ayırmıştı.** Şöyle ki, **onlardan** bir kısmını el üstünde tutarken, İsrail Oğulları denilen **bir topluluğu** köle gibi kullanarak **tamamen zayıf** ve çaresiz **bir hâle getirmişti.** Nüfuslarının artmasını engellemek için **erkek çocuklarını** hunharca **boğazlatıyor, kız çocuklarını ise** utanç verici işlerde kullanmak üzere **sağ bırakıyordu. O gerçekten de** yeryüzünde **bozgunculuk çıkaran** zalim **kimselerdendi.**

وَنُرٖيدُ اَنْ نَمُنَّ عَلَى الَّذٖينَ اسْتُضْعِفُوا فِى الْاَرْضِ وَنَجْعَلَهُمْ اَئِمَّةً وَنَجْعَلَهُمُ
الْوَارِثٖينَۙ ﴿٥﴾

5. Biz ise, bu ülkede ezilen, sömürülen bu insanlara lütufta bulunarak onları adalet, dürüstlük ve erdemlilik konusunda insanlığa örneklik ve öncülük eden **önderler kılmak ve** Firavunu helâk ettikten sonra **onları** yeryüzünün nimet ve zenginliklerini devralan **mirasçılar yapmak istiyorduk.**

وَنُمَكِّنَ لَهُمْ فِى الْاَرْضِ وَنُرِىَ فِرْعَوْنَ وَهَامَانَ وَجُنُودَهُمَا مِنْهُمْ مَا كَانُوا يَحْذَرُونَ
﴿٦﴾

6. Yani istiyorduk ki, **onlara yeryüzünde kudret ve egemenlik bahşedelim ve onlar vasıtasıyla, Firavun ile** baş danışmanı **Haman'a ve** onların bütün **ordularına korktukları şeyi göster**ip saltanatlarını başlarına geçir**elim.** Bunun için:

وَاَوْحَيْنَٓا اِلٰٓى اُمِّ مُوسٰٓى اَنْ اَرْضِعٖيهِۚ فَاِذَا خِفْتِ عَلَيْهِ فَاَلْقٖيهِ فِى الْيَمِّ وَلَا تَخَافٖى
وَلَا تَحْزَنٖىۚ اِنَّا رَٓادُّوهُ اِلَيْكِ وَجَاعِلُوهُ مِنَ الْمُرْسَلٖينَ ﴿٧﴾

7. Musa'nın annesine, "Çocuğunu birkaç ay **emzir!" diye vahyettik,** "Firavunun askerleri tarafından **ona bir zarar geleceğinden endişelendiğinde, kendisini** bir sandığın içine koy ve öylece Nil **nehrine bırak.** Başına bir şey gelir diye **korkma, üzülme. Çünkü** çok yakında **yavrunu sana kavuşturacağız ve onu,** ileride büyük bir **Peygamber yapacağız."**

فَالْتَقَطَهُٓ اٰلُ فِرْعَوْنَ لِيَكُونَ لَهُمْ عَدُوًّا وَحَزَنًاۜ

8. Musa'nın içinde bulunduğu sandık, ilâhî kudretin koruması altında, akıntıyla birlikte suda süzülmeye başladı. Nehrin ilerisinde, Firavun ve askerleri kamp kurmuşlardı. **Firavunun adamları**ndan biri **onu buldu** ve Firavunun son derece dürüst ve iyi kalpli olan hanımına verdi. **Çünkü** ilâhî plâna göre, bu çocuk ileride **onlara** başkaldırıp **düşman**lık edecek **ve** zalimler için büyük bir **üzüntü** kaynağı **olacaktı.**

اِنَّ فِرْعَوْنَ وَهَامَانَ وَجُنُودَهُمَا كَانُوا خَاطِئٖينَ ﴿٨﴾

Böylece, bir diktatörün daha yıkılış süreci başlamış oluyordu. **Gerçekten Firavun,** baş danışmanı **Haman ve askerleri,** tepeden tırnağa **günaha batmış kimselerdi.**

وَقَالَتِ امْرَاَتُ فِرْعَوْنَ قُرَّتُ عَيْنٍ لٖى وَلَكَۜ لَا تَقْتُلُوهُۗ عَسٰٓى اَنْ يَنْفَعَنَٓا اَوْ نَتَّخِذَهُ
وَلَدًا وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿٩﴾

9. Firavunun hanımı kucağındaki bebeği eşine göstererek, "Bu şirin çocuk, **hem benim hem de senin için sevinç kaynağı** olabilir!" **dedi,** "Ne olur **onu öldürmeyin.** İleride **bize faydası dokunabilir, belki de onu evlat ediniriz."**

Firavun, karısının ricasını kıramadı. Böylece çocuğu alıp saraya götürmeye karar verdiler. **Onlar** bütün bunları yaparlarken, aslında ilâhî plânın bir parçası olduklarının **farkında değillerdi.**

وَاَصْبَحَ فُؤَادُ اُمِّ مُوسٰى فَارِغًاۜ اِنْ كَادَتْ لَتُبْدٖى بِهٖ لَوْلَٓا اَنْ رَبَطْنَا عَلٰى قَلْبِهَا
لِتَكُونَ مِنَ الْمُؤْمِنٖينَ ﴿١٠﴾

10. Bu arada **Musa'nın annesi** bütün gece yavrusunu düşünmüş ve **gönlü bomboş bir hâlde sabahlamıştı.** O kadar üzülmüştü ki, **eğer** vadimize olan **inan**cını sonuna kadar canlı tut**ması için yüreğine dayanma gücü bahşetmemiş olsaydık, onu**n kendi çocuğu olduğunu **az kalsın açığa vuracaktı.**

وَقَالَتْ لِاُخْتِهٖ قُصّٖيهِۘ فَبَصُرَتْ بِهٖ عَنْ جُنُبٍ وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَۙ ﴿١١﴾

11. Fakat o Rabb'ine güvenerek sabretmişti. Daha sonra kızına, yani Musa'nın **ablasına, "Onu** sahil boyunca **takip et** de, neler olup bittiğini bana haber ver**!" demişti. Bunun üzerine** kızcağız, kıyı boyunca yürüyerek kardeşinin bulunduğu yere ulaşmış ve **hiç kimseye sezdirmeden** kardeşini ve **onu** nehirden alan insanları **uzaktan izlemeye başlamıştı.**

وَحَرَّمْنَا عَلَيْهِ الْمَرَاضِعَ مِنْ قَبْلُ فَقَالَتْ هَلْ اَدُلُّكُمْ عَلٰٓى اَهْلِ بَيْتٍ يَكْفُلُونَهُ
لَكُمْ وَهُمْ لَهُ نَاصِحُونَ ﴿١٢﴾

12. Öte yandan, Biz daha ilk günden itibaren, sütannelerini Musa'ya haram kılmış ve onun, annesinden başka hiçbir kadının sütünü emmemesini sağlamış**tık.** Bu yüzden Musa acıktığı için ağlıyor, fakat kendisini emzirmeye çalışan bakıcıların sütünü kabul etmiyordu. Bu fırsatı çok iyi değerlendiren Musa'nın ablası, yanlarına sokularak, **"Sizin adınıza onun bakımını üstlenecek ve onu şefkatle yetiştirecek bir aileyi size göstereyim mi?" dedi.**

فَرَدَدْنَاهُ اِلٰٓى اُمِّهٖ كَیْ تَقَرَّ عَيْنُهَا وَلَا تَحْزَنَ وَلِتَعْلَمَ اَنَّ وَعْدَ اللّٰهِ حَقٌّ وَلٰكِنَّ اَكْثَرَهُمْ
لَا يَعْلَمُونَۚ ﴿١٣﴾

13. Böylece onu yeniden annesine kavuşturduk ki, kadıncağızın **yüreği sevinçle dolsun,** çektiği **üzüntülerden kurtulsun ve Allah'ın vaadinin gerçek olduğunu görsün.** Evet, elbette Allah verdiği sözü yerine getirir. **Ne var ki, insanların çoğu** bunu **bilmez.**

وَلَمَّا بَلَغَ اَشُدَّهُ وَاسْتَوٰٓى اٰتَيْنَاهُ حُكْمًا وَعِلْمًاۜ وَكَذٰلِكَ نَجْزِى الْمُحْسِنٖينَ ﴿١٤﴾

14. Ve aradan yıllar geçti. Nihayet Musa **gençlik çağına ulaşıp** zihni ve bedeni açıdan **iyice olgunlaşınca, kendisine** derin bir **hikmet ve ilim verdik. İşte Biz, güzel davrananları böyle ödüllendiririz.**

وَدَخَلَ الْمَدٖينَةَ عَلٰى حٖينِ غَفْلَةٍ مِنْ اَهْلِهَا فَوَجَدَ فٖيهَا رَجُلَيْنِ يَقْتَتِلَانِۘ هٰذَا مِنْ
شٖيعَتِهٖ وَهٰذَا مِنْ عَدُوِّهٖۚ فَاسْتَغَاثَهُ الَّذٖى مِنْ شٖيعَتِهٖ عَلَى الَّذٖى مِنْ عَدُوِّهٖۙ فَوَكَزَهُ
مُوسٰى فَقَضٰى عَلَيْهِۘ قَالَ هٰذَا مِنْ عَمَلِ الشَّيْطَانِۜ اِنَّهُ عَدُوٌّ مُضِلٌّ مُبٖينٌ ﴿١٥﴾

15. Bir gün, **halkın** öğle sıcağında **evlerine çekildikleri bir sırada** saraydan çıkıp **şehre indi. Orada, biri kendi halkından, diğeri düşman tarafından olan iki**

adamın kavga etmekte olduğunu gördü. Bir Mısırlı, İsrail Oğulları'ndan birisini tartaklamakta idi. **Kendi halkından olan adam, düşmanlarından olan adama karşı Musa'dan yardım istedi. Bunun üzerine Musa,** Mısırlıyı engellemek için **ona bir yumruk vurdu ve** istemeden de olsa **onu öldürdü.** Çok geçmeden büyük bir pişmanlıkla, **"Bu** yaptığım düpedüz **şeytanın işi. Doğrusu şeytan,** insanı **yoldan çıkaran apaçık bir düşmandır!" dedi.**

قَالَ رَبِّ اِنّ۪ي ظَلَمْتُ نَفْس۪ي فَاغْفِرْ ل۪ي فَغَفَرَ لَهُۜ اِنَّهُ هُوَ الْغَفُورُ الرَّح۪يمُ ﴿١٦﴾

16. Ve "Ey Rabb'im!" diye yalvardı, "Doğrusu ben, bu suçu işlemekle **kendime gerçekten yazık ettim,** fakat senin merhametinden asla ümit kesilmez, **o hâlde beni bağışla** Allah'ım**!"** İçtenlikle yaptığı bu tövbeden dolayı, Allah da **onu bağışladı. Çünkü O çok bağışlayıcı, çok merhametlidir.**

قَالَ رَبِّ بِمَٓا اَنْعَمْتَ عَلَيَّ فَلَنْ اَكُونَ ظَه۪يرًا لِلْمُجْرِم۪ينَ ﴿١٧﴾

17. Bunun üzerine Musa, **"Ey Rabb'im, bana verdiğin bu nimetin hakkı için,** kim olursa olsun **bir daha asla zalimlere arka çıkmayacağım!" dedi.**

فَاَصْبَحَ فِي الْمَد۪ينَةِ خَٓائِفًا يَتَرَقَّبُ فَاِذَا الَّذِي اسْتَنْصَرَهُ بِالْاَمْسِ يَسْتَصْرِخُهُۜ
قَالَ لَهُ مُوسٰٓى اِنَّكَ لَغَوِيٌّ مُب۪ينٌ ﴿١٨﴾

18. Böylece, korku içinde çevresini **gözetleyerek sabaha kadar şehirde bekledi.** Ne yapacağını bilemez bir hâlde dolaşırken, **bir de ne görsün; dün kendisinden yardım isteyen adam** bu sefer başka bir Mısırlıyla kavgaya tutuşmuş, **yine kendisini yardıma çağırmıyor mu!** Fakat bu kez **Musa ona,** "Hayır!" **dedi, "Anlaşılan o ki, sen** ona buna sataşan **azgın bir adamsın!"**

فَلَمَّٓا اَنْ اَرَادَ اَنْ يَبْطِشَ بِالَّذ۪ي هُوَ عَدُوٌّ لَهُمَاۙ قَالَ يَا مُوسٰٓى اَتُر۪يدُ اَنْ تَقْتُلَن۪ي كَمَا
قَتَلْتَ نَفْسًا بِالْاَمْسِۗ اِنْ تُر۪يدُ اِلَّٓا اَنْ تَكُونَ جَبَّارًا فِي الْاَرْضِ وَمَا تُر۪يدُ اَنْ تَكُونَ
مِنَ الْمُصْلِح۪ينَ ﴿١٩﴾

19. Yine de, kavga edenleri ayırmak için **düşmanları olan adamı tutmaya yeltenince, adam "Ey Musa!" dedi, "Dün** suçsuz **bir kişiyi öldürdüğün gibi, şimdi de beni mi öldürmek istiyorsun?** Demek ki, **senin niyetin** insanlar arasında **barış ve adaleti sağlamak değil. Senin tek amacın, yeryüzünde** zalimce kan döken **bir zorba olmak."**

وَجَٓاءَ رَجُلٌ مِنْ اَقْصَا الْمَد۪ينَةِ يَسْعٰىۘ قَالَ يَا مُوسٰٓى اِنَّ الْمَلَاَ يَأْتَمِرُونَ بِكَ
لِيَقْتُلُوكَ فَاخْرُجْ اِنّ۪ي لَكَ مِنَ النَّاصِح۪ينَ ﴿٢٠﴾

20. Bir süre sonra, **şehrin öteki ucundan bir adam koşarak** yanına **geldi ve** nefes nefese, **"Ey Musa!" dedi,** "Ülkenin **ileri gelenleri** bir mahkeme kurmuş, **seni öldürmek üzere aralarında görüşüyorlar. Çabuk** burayı **terk et!** Bana güven, çünkü **ben gerçekten senin iyiliğini isteyen biriyim."** Bu adamı, Firavunun hanedanından olduğu hâlde onun zulmünü onaylamayan biri (40-Mümin: 28) göndermişti.

فَخَرَجَ مِنْهَا خَٓائِفًا يَتَرَقَّبُۘ قَالَ رَبِّ نَجِّن۪ي مِنَ الْقَوْمِ الظَّالِم۪ينَ ﴿٢١﴾

21. Bunun üzerine, Musa korku içinde çevresini **gözetleyerek şehri terk etti. "Ey Rabb'im!" dedi, "Beni zalim toplumun elinden kurtar!"** Daha sonra, Firavunun etki ve hâkimiyeti dışında kalan ve hem ırk, hem dil bakımından İbranilere çok yakın olan Medyen ülkesine gitmeye karar verdi.

وَلَمَّا تَوَجَّهَ تِلْقَٓاءَ مَدْيَنَ قَالَ عَسٰى رَبّ۪ٓي اَنْ يَهْدِيَن۪ي سَوَٓاءَ السَّب۪يلِ ﴿٢٢﴾

22. Medyen'e doğru yola çıkarken, "Ümit ederim ki, Rabb'im beni doğru yola yöneltir." diyordu.

وَلَمَّا وَرَدَ مَٓاءَ مَدْيَنَ وَجَدَ عَلَيْهِ اُمَّةً مِنَ النَّاسِ يَسْقُونَۘ وَوَجَدَ مِنْ دُونِهِمُ امْرَاَتَيْنِ
تَذُودَانِۚ قَالَ مَا خَطْبُكُمَاۜ قَالَتَا لَا نَسْق۪ي حَتّٰى يُصْدِرَ الرِّعَٓاءُ وَاَبُونَا شَيْخٌ كَب۪يرٌ
﴿٢٣﴾

23. Derken uzun ve tehlikeli bir yolculuğun ardından **Medyen**'in meşhur **su** kuyu**larına vardı ve** kuyuların **başında,** hayvanlarını **sulayan** kalabalık **bir grup insanla karşılaştı. Onlardan biraz ötede ise,** susuz kalan hayvanlarını kuyulardan **uzak tutmaya çalışan iki genç kız gördü.** Yanlarına yaklaşarak, **"Ne yapıyorsunuz,** siz de herkes gibi hayvanlarınızı niçin sulamıyorsunuz?**" diye sordu.** Bunun üzerine onlar, **"Bu çobanlar** buradan **ayrılmadıkça, biz** kadın hâlimizle onların arasına karışıp **hayvanlarımızı sulayamayız.** Zaten onlarla başa çıkacak gücümüz de yok. Ailemizin tek erkeği olan **babamıza gelince, o** bu işi yapamayacak kadar **çok yaşlıdır." diye cevap verdiler.**

فَسَقٰى لَهُمَا ثُمَّ تَوَلّٰٓى اِلَى الظِّلِّ فَقَالَ رَبِّ اِنّ۪ي لِمَٓا اَنْزَلْتَ اِلَيَّ مِنْ خَيْرٍ فَق۪يرٌ
﴿٢٤﴾

24. Bunun üzerine, Musa kadınların hâline acıyıp **hayvanlarını suladı. Sonra bir gölgeye çekildi ve "Ey Rabb'im!" diye yalvardı,** "Şu anda, **bana lütfedeceğin her hayra muhtacım."** Zira günlerce durup dinlenmeden yol yürümüş, iyice acıkmış ve bitkin düşmüştü. Ayrıca, yabancı bir ülkede barınacak bir yere, güvenilir dostlara ihtiyacı vardı.

فَجَٓاءَتْهُ اِحْدٰيهُمَا تَمْش۪ي عَلَى اسْتِحْيَٓاءٍۘ قَالَتْ اِنَّ اَب۪ي يَدْعُوكَ لِيَجْزِيَكَ اَجْرَ مَا
سَقَيْتَ لَنَاۜ فَلَمَّا جَٓاءَهُ وَقَصَّ عَلَيْهِ الْقَصَصَۙ قَالَ لَا تَخَفْ نَجَوْتَ مِنَ الْقَوْمِ
الظَّالِم۪ينَ ﴿٢٥﴾

25. Çok geçmeden, **o iki kızdan biri utana utana yanına geldi ve** "Bize yaptığın iyiliği babama anlattım. **Babam** Şuayb, **hayvanlarımızı sulama hizmetinin karşılığını ödemek için seni** yanına **çağırıyor." dedi. Böylece Musa,** Şuayb'ın **yanına gelip başından geçenleri ona anlattı.** Şuayb, **"Endişe etme!" dedi,** "Artık Mısır'daki **o zalim toplumun elinden kurtulmuş bulunuyorsun."**

قَالَتْ اِحْدٰيهُمَا يَٓا اَبَتِ اسْتَأْجِرْهُۘ اِنَّ خَيْرَ مَنِ اسْتَأْجَرْتَ الْقَوِيُّ الْاَم۪ينُ ﴿٢٦﴾

26. O iki kızdan biri, "Babacığım," dedi, "Sen artık iyice yaşlandın, işlerimizi yapacak bir erkek kardeşimiz de olmadığından, şu kadın hâlimizle erkeklerin yapması gereken işleri yapmak zorunda kalıyoruz. Musa'nın üstün ahlâkını sen de gördün. Bana sorarsan, işlerimizde bize yardımcı olması için **onu işçi olarak tut. Çünkü** gördüğüm kadarıyla, **o** bu civarda **ücretle tutabileceğin işçilerin en iyisidir, üstelik güçlü ve güvenilir bir adamdır."**

قَالَ اِنّ۪ٓي اُر۪يدُ اَنْ اُنْكِحَكَ اِحْدَى ابْنَتَيَّ هَاتَيْنِ عَلٰٓى اَنْ تَأْجُرَن۪ي ثَمَانِيَ حِجَجٍۚ
فَاِنْ اَتْمَمْتَ عَشْرًا فَمِنْ عِنْدِكَۚ وَمَٓا اُر۪يدُ اَنْ اَشُقَّ عَلَيْكَۜ سَتَجِدُن۪ٓي اِنْ شَٓاءَ اللّٰهُ مِنَ
الصَّالِح۪ينَ ﴿٢٧﴾

27. Genç bir adamın, yetişkin kızların bulunduğu bir evde işçi olarak kalmasını uygun görmeyen Şuayb, daha güzel bir teklifle Musa'nın karşısına çıkmaya karar verdi: "Ey Musa!" **dedi, "Sekiz yıl** yanımda kalıp işlerimde **bana yardım etmen şartıyla, seni şu iki kızımdan biriy-**

le evlendirmeyi düşünüyorum. Fakat sen bu süreyi **on** yıl**a tamamlarsan, bu da senin tarafından** bir iyilik olur. Şunu bil ki, **sana** hiçbir konuda **zorluk çıkarmak istemem. İnşallah benim iyi insanlardan olduğumu göreceksin."**

قَالَ ذٰلِكَ بَيْن۪ي وَبَيْنَكَۜ اَيَّمَا الْاَجَلَيْنِ قَضَيْتُ فَلَا عُدْوَانَ عَلَيَّۜ وَاللّٰهُ عَلٰى مَا نَقُولُ
وَك۪يلٌ ﴿٢٨﴾

28. Bu teklife sıcak bakan Musa, "Tamam!" **dedi, "Bu, ikimiz arasında** yapılan bir sözleşme olsun. Buna göre, sözünü ettiğin bu **iki süreden hangisini yerine getirirsem getireyim, hakkımda kötü düşünceler beslenmeyecek. Bu söylediklerimize Allah da şahit olsun."**

فَلَمَّا قَضٰى مُوسَى الْاَجَلَ وَسَارَ بِاَهْلِه۪ٓ اٰنَسَ مِنْ جَانِبِ الطُّورِ نَارًاۚ قَالَ لِاَهْلِهِ
امْكُثُٓوا اِنّ۪ٓي اٰنَسْتُ نَارًا لَعَلّ۪ٓي اٰت۪يكُمْ مِنْهَا بِخَبَرٍ اَوْ جَذْوَةٍ مِنَ النَّارِ لَعَلَّكُمْ
تَصْطَلُونَ ﴿٢٩﴾

29. Böylece Musa, Şuayb'ın kızıyla evlenip orada uzun yıllar kaldı. Nihayet, üzerinde anlaştıkları **süreyi tamamlayıp ailesiyle birlikte** Mısır'a dönmek üzere **yola koyulunca,** kutsal **Sina dağının yamacında** parlayan **bir ateş gördü.** Hava soğuk ve karanlıktı, üstelik yollarını kaybetmişlerdi. Bunun için ailesine, **"Siz** burada **bekleyin!" dedi,** "Ağaçların arasında **gözüme bir ateş ilişti.** Gideceğimiz yönle ilgili **size oradan bir haber getireyim, ya da** hiç değilse **bir parça köz getireyim ki,** ateş yakıp **ısınabilesiniz."**

فَلَمَّٓا اَتٰيهَا نُودِيَ مِنْ شَاطِئِ الْوَادِ الْاَيْمَنِ فِي الْبُقْعَةِ الْمُبَارَكَةِ مِنَ الشَّجَرَةِ اَنْ
يَا مُوسٰٓى اِنّ۪ٓي اَنَا اللّٰهُ رَبُّ الْعَالَم۪ينَۙ ﴿٣٠﴾

30. Musa **oraya yaklaşınca, bu mübarek bölgede, kutsal vadinin yamacındaki** ışıl ışıl parlayan **ağaç** yönün**den, "Ey Musa!" diye bir ses işitti, "Hiç kuşkusuz Ben, tüm varlıkların Rabb'i olan Allah'ım!"**

وَاَنْ اَلْقِ عَصَاكَۜ فَلَمَّا رَاٰهَا تَهْتَزُّ كَاَنَّهَا جَٓانٌّ وَلّٰى مُدْبِرًا وَلَمْ يُعَقِّبْۜ يَا مُوسٰٓى اَقْبِلْ
وَلَا تَخَفْ اِنَّكَ مِنَ الْاٰمِن۪ينَ ﴿٣١﴾

31. "Ben seni Peygamber olarak seçtim ve sana mucizeler verdim. Şimdi **asanı yere at!"**

Bunun üzerine, Musa elindeki değneği yere attı. **Onun** çevik **bir yılan gibi** hızla **hareket ettiğini görünce** korkuya kapıldı ve **arkasına bile bakmadan dönüp kaçmaya başladı.** Allah, **"Geri dön! Ve sakın korkma, ey Musa!"** dedi, "Çünkü **sen** artık **güvendesin!"**

اُسْلُكْ يَدَكَ ف۪ي جَيْبِكَ تَخْرُجْ بَيْضَٓاءَ مِنْ غَيْرِ سُٓوءٍۘ وَاضْمُمْ اِلَيْكَ جَنَاحَكَ مِنَ
الرَّهْبِ فَذَانِكَ بُرْهَانَانِ مِنْ رَبِّكَ اِلٰى فِرْعَوْنَ وَمَلَا۬ئِه۪ۜ اِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمًا فَاسِق۪ينَ
﴿٣٢﴾

32. "Şimdi **elini koynuna sok, —herhangi bir hastalıktan değil,** sana verilen bir başka mucize olarak— koynundan ışıl ışıl, **bembeyaz olarak çıkacaktır.** Az önce büyük bir şok yaşadın. **Korkudan** açılan **kollarını şimdi göğsüne kavuştur** ve bundan böyle ne zaman bir tehlikeyle karşılaşırsan böyle yap. Göreceksin ki, kalbinde zerre kadar korku kalmayacak. **İşte bu ikisi,** yani yılana dönüşen asa ve parlayan el, **Rabb'in tarafından Firavun ve ileri gelen adamlarına** göstereceğin **iki** büyük **mucizedir. Çünkü onlar,** işledikleri zulümler yüzünden **yoldan çıkmış** günahkâr **bir toplum hâline geldiler."**

قَالَ رَبِّ اِنّ۪ي قَتَلْتُ مِنْهُمْ نَفْسًا فَاَخَافُ اَنْ يَقْتُلُونِ ﴿٣٣﴾

33. Bunun üzerine Musa, **"Ey Rabb'im!" dedi, "Ben** vaktiyle **onlardan birini** yanlışlıkla **öldürmüştüm. Korkarım** Firavunun sarayına gidersem **beni öldürürler** de, görevimi yerine getiremem."

وَاَخ۪ي هٰرُونُ هُوَ اَفْصَحُ مِنّ۪ي لِسَانًا فَاَرْسِلْهُ مَعِيَ رِدْءًا يُصَدِّقُن۪يۘ اِنّ۪ٓي اَخَافُ اَنْ
يُكَذِّبُونِ ﴿٣٤﴾

34. "Üstelik çok güzel ve etkili konuşma yeteneğine sahip değilim. **Kardeşim Harun'un konuşması benden daha düzgün, öyleyse, beni**m söyleyeceklerimi daha akıcı bir üslupla **doğrulayan bir yardımcı olarak onu da benimle birlikte** Firavuna elçi olarak **gönder. Çünkü onların beni yalanlayacaklarından korkuyorum."**

قَالَ سَنَشُدُّ عَضُدَكَ بِاَخ۪يكَ وَنَجْعَلُ لَكُمَا سُلْطَانًا فَلَا يَصِلُونَ اِلَيْكُمَاۚ بِاٰيَاتِنَاۚ
اَنْتُمَا وَمَنِ اتَّبَعَكُمَا الْغَالِبُونَ ﴿٣٥﴾

35. Allah, "Dileğin kabul edildi!" **dedi, kardeşinle senin bileğini güçlendireceğiz ve ikinizi öyle** muhteşem **bir güç ve yetkiyle donatacağız ki,** bu **mucizelerim sayesinde size asla dokunamayacaklar!** Korkmayın, **sizler ve size uyanlar,** mutlaka kâfirlere **üstün geleceksiniz!"**

فَلَمَّا جَٓاءَهُمْ مُوسٰى بِاٰيَاتِنَا بَيِّنَاتٍ قَالُوا مَا هٰذَٓا اِلَّا سِحْرٌ مُفْتَرًى وَمَا سَمِعْنَا
بِهٰذَا ف۪ٓي اٰبَٓائِنَا الْاَوَّل۪ينَ ﴿٣٦﴾

36. Böylece Musa, hiçbir şüpheye yer vermeyen **apaçık mucizelerimizle** Firavun ve adamlarının **karşısına çıktı. Fakat onlar hemen, "Bu** olağanüstü olaylar, usta büyücüler tarafından **uydurulmuş büyüden başka bir şey değildir.** Zaten dediklerin doğru olsaydı, bunu bizim de bilmemiz gerekirdi. Ne var ki, **geçmiş atalarımızdan böyle bir şey işitmedik!" dediler.**

وَقَالَ مُوسٰى رَبّ۪ٓي اَعْلَمُ بِمَنْ جَٓاءَ بِالْهُدٰى مِنْ عِنْدِه۪ وَمَنْ تَكُونُ لَهُ عَاقِبَةُ الدَّارِۜ اِنَّهُ
لَا يُفْلِحُ الظَّالِمُونَ ﴿٣٧﴾

37. Buna karşılık **Musa,** "Bunu siz mi daha iyi bilirsiniz, yoksa Allah mı? Hiç kuşkusuz **Rabb'im, kimin kendi katından** bahşedilmiş **hidayet bilgisiyle geldiğini ve kimin mutlu sona ulaşmayı hak ettiğini çok iyi bilir. Gerçek şu ki, zalimler asla kurtuluşa eremezler!"**

وَقَالَ فِرْعَوْنُ يَٓا اَيُّهَا الْمَلَاُ مَا عَلِمْتُ لَكُمْ مِنْ اِلٰهٍ غَيْر۪يۚ فَاَوْقِدْ ل۪ي يَا هَامَانُ عَلَى
الطّ۪ينِ فَاجْعَلْ ل۪ي صَرْحًا لَعَلّ۪ٓي اَطَّلِعُ اِلٰٓى اِلٰهِ مُوسٰىۙ وَاِنّ۪ي لَاَظُنُّهُ مِنَ الْكَاذِب۪ينَ
﴿٣٨﴾

38. Firavun ise, "Ey ileri gelenler!" dedi, "Ben sizin için, kendimden başka bir tanrı tanımıyorum. Söyleyin bana, bütün Mısır'ın sahibi ve efendisi ben değil miyim? Fakat bu adam sadece bu ülkenin değil, tüm varlıkların Efendisi olan bir tanrıdan söz ediyor. **O hâlde ey Haman, benim için** tuğla ocaklarında **balçığı pişir**erek sağlam tuğlalar imal et ve **bana** öyle yüksek **bir kule yap ki,** tepesine çıkıp **Musa'nın** şu sözünü ettiği **ilâhını** kendi gözlerimle **göreyim!** Ama yukarılarda böyle bir kimsenin olmadığına eminim! **Doğrusu ben, bu adamın** şan şöhret peşinde koşan **yalancılardan biri olduğunu sanıyorum."**

وَاسْتَكْبَرَ هُوَ وَجُنُودُهُ فِي الْاَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَظَنُّٓوا اَنَّهُمْ اِلَيْنَا لَا يُرْجَعُونَ ﴿٣٩﴾

39. Böylece **Firavun ve ordusu,** hesap vermek üzere günün birinde **huzurumuza gelmeyecekleri düşüncesine kapılarak, o ülkede haksız yere büyüklük taslayıp** emrimize başkaldır**dılar.**

فَاَخَذْنَاهُ وَجُنُودَهُ فَنَبَذْنَاهُمْ فِي الْيَمِّۚ فَانْظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الظَّالِمِينَ ﴿٤٠﴾

40. İşte bu yüzden, onu ve ona destek veren **ordusunu** kıskıvrak **yakalayıp** Kızıl**deniz'e gömdük. Zalimlerin sonu nasıl oluyormuş, bak**ın ve ibret alın! Şöyle ki:

وَجَعَلْنَاهُمْ اَئِمَّةً يَدْعُونَ اِلَى النَّارِۚ وَيَوْمَ الْقِيٰمَةِ لَا يُنْصَرُونَ ﴿٤١﴾

41. Biz onları, insanları **cehenneme çağıran öncüler** ve kötülüğün sembolleri **kıldık.** Bu yüzden, her kim onların izinden giderse, onlarla aynı akıbeti paylaşacak **ve mahşer günü hiç birine yardım edilmeyecektir.**

وَاَتْبَعْنَاهُمْ فِي هٰذِهِ الدُّنْيَا لَعْنَةًۚ وَيَوْمَ الْقِيٰمَةِ هُمْ مِنَ الْمَقْبُوحِينَ ﴿٤٢﴾

42. Daha **bu dünyada peşlerine,** yaşadıkları sürece asla kurtulamayacakları **bir lânet taktık. Mahşer gününde ise onlar, en çok nefret edilen kimselerden olacaklardır.**

وَلَقَدْ اٰتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ مِنْ بَعْدِ مَٓا اَهْلَكْنَا الْقُرُونَ الْاُولٰى بَصَٓائِرَ لِلنَّاسِ
وَهُدًى وَرَحْمَةً لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ﴿٤٣﴾

43. Biz ilk çağlardaki bu ve benzeri isyankâr **toplumları helâk ettikten sonra, insanlık için** yepyeni bir sayfa açan **bir aydınlanma kaynağı,** mutlak hakikati ortaya koyan **bir yol gösterici ve** lütuf ve **rahmet**imizin canlı bir göstergesi **olarak Musa'ya,** daha sonra Tevrat adıyla anılacak olan **Kitabı verdik ki,** onu okuyup düşünerek **öğüt alsınlar.**

وَمَا كُنْتَ بِجَانِبِ الْغَرْبِيِّ اِذْ قَضَيْنَٓا اِلٰى مُوسَى الْاَمْرَ وَمَا كُنْتَ مِنَ الشَّاهِدِينَۙ
﴿٤٤﴾

44. Şimdi, ey Muhammed! **Biz Musa'ya bu Kitabı verirken, sen** Sina dağının **batı yamacında** olup bitenleri gözetliyor **değildin ve** orada yaşananları gören, bu olaya bizzat **şahitlik eden kimselerden biri de değildin.**

وَلٰكِنَّٓا اَنْشَاْنَا قُرُونًا فَتَطَاوَلَ عَلَيْهِمُ الْعُمُرُۚ وَمَا كُنْتَ ثَاوِيًا فِٓي اَهْلِ مَدْيَنَ تَتْلُوا
عَلَيْهِمْ اٰيَاتِنَاۙ وَلٰكِنَّا كُنَّا مُرْسِلِينَ ﴿٤٥﴾

45. Tam tersine, Musa ile senin aranda birçok **nesiller yarattık ve onların üzerinden** bugüne kadar **nice devirler geçti.** Buna rağmen o dönemde yaşanan olayları tüm ayrıntılarıyla ve dosdoğru bir şekilde haber veriyorsun. **Ayrıca, Medyen halkı içinde oturup onlara ayetlerimizi okuyan kişi de sen değildin.** Bu yüzden, orada olup bitenleri bilmene imkân yoktur. **Fakat** geçmiş ve geleceğin gaybını haber veren bu Kur'an'ı sana **gönderen Biziz.**

وَمَا كُنْتَ بِجَانِبِ الطُّورِ اِذْ نَادَيْنَا وَلٰكِنْ رَحْمَةً مِنْ رَبِّكَ لِتُنْذِرَ قَوْمًا مَٓا اَتٰيهُمْ
مِنْ نَذِيرٍ مِنْ قَبْلِكَ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ﴿٤٦﴾

46. Evet, **Biz** Musa'ya **seslendiğimiz sırada sen Sina dağının yamacında** olup bitenleri gözetliyor **değildin. Fakat Rabb'inden bir rahmet** eseri **olarak** sana bu olayları bütün gerçekliğiyle bildiren bu ilâhî Kitap gönderildi **ki, senden önce kendilerine uyarıcı** bir Peygamber **gelmemiş olan** şu cahil **toplumu uyarasın da,** insanlar onun ayetlerini okuyup düşünerek **öğüt alsınlar.**

وَلَوْلَٓا اَنْ تُصِيبَهُمْ مُصِيبَةٌ بِمَا قَدَّمَتْ اَيْدِيهِمْ فَيَقُولُوا رَبَّنَا لَوْلَٓا اَرْسَلْتَ اِلَيْنَا
رَسُولًا فَنَتَّبِعَ اٰيَاتِكَ وَنَكُونَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٤٧﴾

47. Bu Kitabı gönderdik ki, **kendi elleriyle yaptıkları** çirkin **işlerden dolayı başlarına** Hesap Gününde **bir belâ geldiğinde,** o müşrikler, **"Ey Rabb'imiz, eğer bize** de doğru yolu gösteren **bir elçi göndermiş olsaydın, kesinlikle senin ayetlerine uyar ve müminlerden olurduk!" diye** bahaneler ileri sür**mesinler.**

فَلَمَّا جَٓاءَهُمُ الْحَقُّ مِنْ عِنْدِنَا قَالُوا لَوْلَٓا اُو۫تِيَ مِثْلَ مَٓا اُو۫تِيَ مُوسٰىۜ اَوَلَمْ يَكْفُرُوا
بِمَٓا اُو۫تِيَ مُوسٰى مِنْ قَبْلُۚ قَالُوا سِحْرَانِ تَظَاهَرَاࣞ وَقَالُٓوا اِنَّا بِكُلٍّ كَافِرُونَ ﴿٤٨﴾

48. Fakat katımızdan hakikat bilgisini getiren bir Peygamber **onlara gelince,** "Madem Muhammed Peygamber olduğunu iddia ediyor, o hâlde **ona da Musa'ya verilen** mucize**lerin bir benzeri verilseydi ya!" dediler. Oysa** onlarla aynı mantığı paylaşan geçmişteki putperestler, **Musa'ya verilmiş olan** bütün mucizeleri ve ona vahyedilmiş olan Tevrat'**ı vaktiyle inkâr etmemişler miydi?** Geçmiştekilerin inkâr ettiğine, günümüz kâfirlerinin iman edeceğini mi sanıyorsunuz? Hayır! Nitekim onlar, Kur'an ve Tevrat hakkında, "Bunlar, **birbirini destekleyen iki büyü**lü sözden, göz boyayıcı aldatmacadan ve insanı uyuşturan masallardan başka bir şey değildir!" **dediler. Ve eklediler: "Doğrusu biz,** ister Kur'an olsun, isterse Tevrat, Zebur ya da İncil, bizi bir tek Allah'a kul olmaya çağıran ve omzumuza ahlâkî sorumluluklar yükleyen kutsal kitapların **hiçbirini kabul etmiyoruz."**

قُلْ فَأْتُوا بِكِتَابٍ مِنْ عِنْدِ اللّٰهِ هُوَ اَهْدٰى مِنْهُمَٓا اَتَّبِعْهُ اِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٤٩﴾

49. Sen de onlara **de ki:** "Demek Kur'an'ı da, diğer mukaddes kitapları da inkâr ediyorsunuz. **Madem öyle, o zaman Allah katından, bu iki kitaptan daha doğru bilgiler içeren,** insanlığa dünya ve âhiret mutluluğu sağlayan **bir kitap getirin de ona uyayım, eğer** iddianızda **samimî iseniz!"**

فَاِنْ لَمْ يَسْتَجِيبُوا لَكَ فَاعْلَمْ اَنَّمَا يَتَّبِعُونَ اَهْوَٓاءَهُمْۜ وَمَنْ اَضَلُّ مِمَّنِ اتَّبَعَ هَوٰيهُ
بِغَيْرِ هُدًى مِنَ اللّٰهِۜ اِنَّ اللّٰهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴿٥٠﴾

50. Eğer bu meydan okuma karşısında suspus olup **çağrına** makul ve mantıklı **bir cevap veremezlerse** —ki asla veremeyecekler— **o zaman bil ki, onlar yalnızca** şeytanî arzu ve **heveslerinin peşindedirler.** Hâlbuki, **Allah katından** gelen **yol gösterici** bilgi**ye dayanmaksızın,** sırf arzu ve **heveslerinin peşinde koşan kişiden** daha şaşkın ve **daha sapkın kim olabilir? Hiç kuşkusuz Allah, zalim bir toplumu doğru yola iletmez.**

وَلَقَدْ وَصَّلْنَا لَهُمُ الْقَوْلَ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَۜ ﴿٥١﴾

51. Doğrusu Biz, bu ilâhî **sözü onlara** birbiri ardınca, kesintisiz bir şekilde **ulaştırdık ki,** sürekli gündeme gelen ayetlerimizi **düşünüp öğüt alsınlar.**

اَلَّذِينَ اٰتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِهِ هُمْ بِهِ يُؤْمِنُونَ ﴿٥٢﴾

52. Kendilerine daha önce kitap verdiğimiz kimselere gelince, onlardan samimî ve insaflı olanlar, **bu** Kur'an'**a** da derhal **inanırlar.**

وَاِذَا يُتْلٰى عَلَيْهِمْ قَالُٓوا اٰمَنَّا بِهِٓ اِنَّهُ الْحَقُّ مِنْ رَبِّنَٓا اِنَّا كُنَّا مِنْ قَبْلِهِ مُسْلِمِينَ
﴿٥٣﴾

53. Onlara ayetlerimiz **okunduğu zaman, "Biz ona iman ediyoruz!" derler, "Çünkü bu** Kur'an, **Rabb'imizden gelen gerçeğin ta kendisidir. Doğrusu biz, bundan önce de Allah'a** gönülden **boyun eğen kimselerdik.** Dolayısıyla, inancımızdan vazgeçip yeni bir dine girmiş değiliz. Aksine, önceki Peygamberlere iman ettiğimiz gibi, onların müjdelemiş olduğu Son Elçiye de iman ediyoruz."

اُو۬لٰٓئِكَ يُؤْتَوْنَ اَجْرَهُمْ مَرَّتَيْنِ بِمَا صَبَرُوا وَيَدْرَؤُ۫نَ بِالْحَسَنَةِ السَّيِّئَةَ وَمِمَّا
رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَ ﴿٥٤﴾

54. İşte Allah'ın gönderdiği her iki mesaja da yürekten iman eden **bu insanlara,** Hesap Gününde **çifte ödül verilecektir. Çünkü onlar,** içinde yetiştikleri egemen kültürün ve geleneksel yaşam tarzının bütün baskı ve dayatmalarına karşı **sabırla göğüs ger**erek hak dinde sebat göster**diler. Onlar ki,** mecbur kalmadıkça şiddete başvurmaz, **kötülüğü iyilikle savarlar ve** ayrıca, **kendilerine verdiğimiz nimetlerden** bir kısmını Allah için yoksullara **harcarlar.**

وَاِذَا سَمِعُوا اللَّغْوَ اَعْرَضُوا عَنْهُ وَقَالُوا لَنَٓا اَعْمَالُنَا وَلَكُمْ اَعْمَالُكُمْ سَلَامٌ عَلَيْكُمْ
لَا نَبْتَغِي الْجَاهِلِينَ ﴿٥٥﴾

55. Ve yine **onlar, boş ve çirkin bir söz işittikleri zaman,** Müslüman'a yakışan edepli ve onurlu bir tavırla **oradan uzaklaşırlar ve** kendilerine insafsızca sataşan kimselere **derler ki: "Bizim yaptığımız** işlerin sorumluluğu **bize, sizin yaptığınız** işlerin sorumluluğu **da size aittir. Size selâm olsun!** Sizin sataşmalarınıza cevap verecek değiliz. Çünkü iman ve teslimiyetten yoksun **cahillerle işimiz yok bizim."**

İşte, ey Müslüman! Senin çağrını işiterek dünyanın ta öte ucundan gelip hakka boyun eğen böyle yiğitler göreceksin. Öte yandan, Kur'an mesajıyla yüz yüze olduğu hâlde, ısrarla ondan yüz çeviren bedbahtlar da olacaktır. Bunlarla karşılaştığın zaman sakın üzülme, ümitsizliğe kapılma! Unutma ki:

اِنَّكَ لَا تَهْدِي مَنْ اَحْبَبْتَ وَلٰكِنَّ اللّٰهَ يَهْدِي مَنْ يَشَٓاءُ وَهُوَ اَعْلَمُ بِالْمُهْتَدِينَ
﴿٥٦﴾

56. Sen, sevdiğin ve kendince Müslümanlığa lâyık gördüğün kimseler**i doğru yola iletemezsin, fakat** ancak **Allah'tır,** samimî bir kalple doğruya, gerçeğe ulaşmak **isteyeni doğru yola ileten. Ve** yalnızca **O'dur,** kimin **doğru yola gir**meyi hak et**tiğini en iyi bilen.**

وَقَالُوٓا اِنْ نَتَّبِعِ الْهُدٰى مَعَكَ نُتَخَطَّفْ مِنْ اَرْضِنَاۜ اَوَلَمْ نُمَكِّنْ لَهُمْ حَرَمًا اٰمِنًا
يُجْبٰٓى اِلَيْهِ ثَمَرَاتُ كُلِّ شَيْءٍ رِزْقًا مِنْ لَدُنَّا وَلٰكِنَّ اَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٥٧﴾

57. Ey şanlı Elçi! Hak dini reddeden bazı soydaşların ve hemşerilerin, buna gerekçe olarak **diyorlar ki: "Ey** Muhammed! Aslında güzel şeyler söylüyorsun, fakat **eğer seninle birlikte bu yola girecek olursak,** İslâm'a sıcak bakmayan dost ve müttefiklerimizin desteğini kaybeder, bunun sonucunda da **yerimizden yurdumuzdan sürülüp atılırız!"**

Oysa Biz onları, katımızdan rızk olarak her çeşit ürünün getirilip toplandığı güvenli ve kutsal bir yer olan Mekke'**ye yerleştirmedik mi? Ne var ki, onların çoğu,** bütün nimetlerin Allah'ın elinde olduğunu ve dolayısıyla, üstünlük ve başarıya ancak O'na kulluk etmekle ulaşılabileceğini **bilmezler.** Peki, bilmezlerse ne olur:

وَكَمْ اَهْلَكْنَا مِنْ قَرْيَةٍ بَطِرَتْ مَعِيشَتَهَاۚ فَتِلْكَ مَسَاكِنُهُمْ لَمْ تُسْكَنْ مِنْ بَعْدِهِمْ
اِلَّا قَلِيلًاۜ وَكُنَّا نَحْنُ الْوَارِثِينَ ﴿٥٨﴾

58. Biz, sahip oldukları **servet ve zenginlikle şımarıp azgınlaşan nice ülkeleri helâk ettik.** Gidin bu harabelerin durumunu kendi gözlerinizle görün. Bir zamanlar cıvıl cıvıl insanlarla dolup taşan bu şehirler, şimdi nasıl virane ve perişan bir hâle gelmiş! **İşte,** bir zamanlar göz kamaştıran görkemli sarayları, köşkleri, lüks villaları ve **evleri... Pek az kimse dışında, onlardan sonra bu evlerde hiç kimse oturamadı ve** sahip oldukları ne varsa, **hepsi** bir kez daha **Bize kaldı!** O hâlde, bugünkü zalimlerin başına gelecek olanlar da bundan farklı olmayacaktır. Ancak şu da var ki:

وَمَا كَانَ رَبُّكَ مُهْلِكَ الْقُرٰى حَتّٰى يَبْعَثَ فِٓي اُمِّهَا رَسُولًا يَتْلُوا عَلَيْهِمْ اٰيَاتِنَاۚ وَمَا
كُنَّا مُهْلِكِي الْقُرٰٓى اِلَّا وَاَهْلُهَا ظَالِمُونَ ﴿٥٩﴾

59. Rabb'in hiçbir ülke halkını, oranın ana yerleşim merkezlerine, ayetlerimizi okuyup ilâhî azap ile uyar**an bir Elçi** veya davetçi **göndermedikçe, helâk edecek değildir.** Zaten **Biz, halkı zulüm ve haksızlık peşinde koşmadığı sürece, hiçbir ülkeyi helâk etmeyiz.**

Öyleyse düşünün, Kur'an'a göre bir hayat yaşadığınız zaman mı üstünlük ve başarıyı elde edeceksiniz, yoksa onu rafa kaldırıp arzularınızın peşine düştüğünüz zaman mı? O korkup çekindiğiniz felâketler iman ettiğiniz takdirde mi başınıza gelecek, yoksa inkâra yöneldiğiniz zaman mı? Kaldı ki:

وَمَٓا اُو۫تٖيتُمْ مِنْ شَيْءٍ فَمَتَاعُ الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا وَزٖينَتُهَاۚ وَمَا عِنْدَ اللّٰهِ خَيْرٌ وَاَبْقٰىۜ
اَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿٦٠﴾

60. Size şu hayatta **verilen şeyler, bu dünyanın** gelip geçici **zevklerinden ve** aldatıcı **süslerinden başka bir şey değildir. Oysa Allah katındaki** nimet**ler hem daha kaliteli, hem de süreklidir, hâlâ aklınızı kullanmayacak mısınız?** Öyle ya:

اَفَمَنْ وَعَدْنَاهُ وَعْدًا حَسَنًا فَهُوَ لَاقٖيهِ كَمَنْ مَتَّعْنَاهُ مَتَاعَ الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا ثُمَّ هُوَ
يَوْمَ الْقِيٰمَةِ مِنَ الْمُحْضَرٖينَ ﴿٦١﴾

61. Bu dünyada dürüst ve erdemlice bir hayat yaşayan ve sonunda, **kendisine söz verdiğimiz** sonsuz nimetle**re kavuşan** mümin **bir kimse, şu dünya hayatında nimetler içinde yaşattığımız, fakat Hesap Günü** her şeyini kaybetmiş bir hâlde huzurumuza **çıkarılan** inkârcı **kimseyle bir olur mu?**

وَيَوْمَ يُنَادٖيهِمْ فَيَقُولُ اَيْنَ شُرَكَٓائِيَ الَّذٖينَ كُنْتُمْ تَزْعُمُونَ ﴿٦٢﴾

62. O Gün Allah **onlara seslenerek,** "Söyleyin bakalım; her emrine kayıtsız şartsız boyun eğerek **Benim ortaklarım olduğunu iddia ettiğiniz** sahte ilâhlarınız şimdi **neredeler?" diye soracak.**

قَالَ الَّذٖينَ حَقَّ عَلَيْهِمُ الْقَوْلُ رَبَّنَا هٰٓؤُلَٓاءِ الَّذٖينَ اَغْوَيْنَاۚ اَغْوَيْنَاهُمْ كَمَا غَوَيْنَاۚ
تَبَرَّاْنَٓا اِلَيْكَؗ مَا كَانُوٓا اِيَّانَا يَعْبُدُونَ ﴿٦٣﴾

63. Bunun üzerine, **haklarında** azap **hükm**ü **kesinleşmiş olan** o saptırıcı önder**ler, "Ey Rabb'imiz!" diyecekler, "Bunları sapıklığa sürükleyen biziz!** Evet, **biz nasıl** kendi irademizle **azdıysak, onları da öyle azdırdık.** Onlar da kendi arzularıyla bizim peşimizden geldiler. Fakat şimdi, onlarla **hiçbir ilgimiz kalmadığını sana arz ediyoruz!** Zaten **onların tapındığı, gerçekte biz değildik.** Aslında onlar, sadece kendi arzu ve heveslerine kulluk ediyorlardı."

وَقٖيلَ ادْعُوا شُرَكَٓاءَكُمْ فَدَعَوْهُمْ فَلَمْ يَسْتَجٖيبُوا لَهُمْ وَرَاَوُا الْعَذَابَۚ لَوْ اَنَّهُمْ
كَانُوا يَهْتَدُونَ ﴿٦٤﴾

64. Sonra onlara, "Allah'a **ortak** olduğunu iddia ettiğiniz şu sözde ilâh**larınızı çağırın** da, sizi kurtarsınlar bakalım!" **denecek. Onlar da çağıracaklar, fakat hiçbirisi onların** bu **çağrısına cevap veremeyecek ve** o zaman korkunç **azabı** karşılarında **görecekler.**

Bu hâle düşeceklerine, vaktiyle **doğru yolu tutsalardı ya!**

وَيَوْمَ يُنَادِيهِمْ فَيَقُولُ مَاذَٓا اَجَبْتُمُ الْمُرْسَلِينَ ﴿٦٥﴾

65. Ve yine **O Gün** Allah **onlara seslenerek,** “Peki, sizi vaktiyle uyaran **elçilere ne cevap vermiştiniz?” diye soracak.**

فَعَمِيَتْ عَلَيْهِمُ الْاَنْبَٓاءُ يَوْمَئِذٍ فَهُمْ لَا يَتَسَٓاءَلُونَ ﴿٦٦﴾

66. İşte o anda, dünyada olup bitenlerle ilgili bütün **haberler onlara kör** ve sağır **kesilecek.** Yani korku, pişmanlık ve dehşetten dilleri tutulacak ve günahlarına mazeret olarak öne sürebilecekleri bir tek kelime bile bulamayacaklar. **Birbirlerine de** herhangi bir şey **soramayacaklar.**

فَاَمَّا مَنْ تَابَ وَاٰمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَعَسٰٓى اَنْ يَكُونَ مِنَ الْمُفْلِحِينَ ﴿٦٧﴾

67. Buna karşılık, fırsat varken günahlarından **tövbe eden,** Allah’a ve âhiret gününe yürekten **inanan ve** bu imanın gereği olan **güzel ve yararlı davranışları ortaya koyan kimselere gelince, işte bunların** dünya ve âhirette **kurtuluşa eren kimselerden olması umulabilir.** Yeter ki, Allah’ı iyi tanısınlar:

وَرَبُّكَ يَخْلُقُ مَا يَشَٓاءُ وَيَخْتَارُۜ مَا كَانَ لَهُمُ الْخِيَرَةُۜ سُبْحَانَ اللّٰهِ وَتَعَالٰى عَمَّا
يُشْرِكُونَ ﴿٦٨﴾

68. Rabb’in dilediğini dilediği şekilde **yaratır ve** neyin iyi, neyin kötü olduğuna yalnızca O karar verir. Dilediğini melek, dilediğini insan ve dilediğini bir başka varlık olarak yaratır ve insanlar arasından dilediğini elçi olarak **seçer. Yaratılmışların** bu konuda herhangi **bir tercih** veya karar verme **hakları** ve yetkileri **yoktur.** O hâlde, inkârcılar nereden yetki almışlar da, yarattığımız varlıklar arasından akıllarına eseni kurtarıcı, belâları defedici ve şifa verici olarak ilan etmişler? Hangi güç ve yetkiye dayanarak haramı helâl, helâlı haram yapmışlar? Hayır, hiç kuşkusuz **Allah,** acziyet ve eksiklik ifade eden her türlü nitelikten uzaktır. Müşriklerin ilâhlık mertebesine yücelterek O’na **ortak koştukları her şeyin üzerinde ve ötesindedir, çok yücedir.**

وَرَبُّكَ يَعْلَمُ مَا تُكِنُّ صُدُورُهُمْ وَمَا يُعْلِنُونَ ﴿٦٩﴾

69. Ve elbette **Rabb’in, onların kalplerinde gizledikleri şeyleri de bilir, açığa vurdukları şeyleri de.**

وَهُوَ اللّٰهُ لَٓا اِلٰهَ اِلَّا هُوَۜ لَهُ الْحَمْدُ فِي الْاُو۫لٰى وَالْاٰخِرَةِۘ وَلَهُ الْحُكْمُ وَاِلَيْهِ تُرْجَعُونَ
﴿٧٠﴾

70. Çünkü **O, kendisinden başka tanrı olmayan** bir tek **Allah’tır.** Her şeyin **başında da, sonunda da,** tüm **övgü** ve yücelikler yalnızca **O’nadır**. Göklerin ve yerin hükümranlığı O’nun elinde olduğu gibi, Hesap Gününde son sözü söyleyecek olan da O’dur. Çünkü **hüküm** verme ve kanun koyma yetkisi **ancak O’na aittir.** Ey insanlar, dikkat edin! Hepiniz eninde sonunda ölecek ve yaptıklarınızın hesabını vermek üzere **O’nun huzuruna çıkarılacaksınız.**

قُلْ اَرَاَيْتُمْ اِنْ جَعَلَ اللّٰهُ عَلَيْكُمُ الَّيْلَ سَرْمَدًا اِلٰى يَوْمِ الْقِيٰمَةِ مَنْ اِلٰهٌ غَيْرُ اللّٰهِ
يَاْت۪يكُمْ بِضِيَٓاءٍۜ اَفَلَا تَسْمَعُونَ ﴿٧١﴾

71. O hâlde, ey Müslüman! İnkârcılara **de ki: “Bir düşünün bakalım, eğer Allah geceyi ta Kıyamet Gününe kadar üzerinizde sürekli** soğuk ve karanlık **kılsa, O’ndan başka size** gün **ışığını** geri **getirebilecek bir ilâh var mı?** Elbette yok! **O hâlde, hâlâ** gerçeğin sesine **kulak vermeyecek misiniz?”**

قُلْ اَرَاَيْتُمْ اِنْ جَعَلَ اللّٰهُ عَلَيْكُمُ النَّهَارَ سَرْمَدًا اِلٰى يَوْمِ الْقِيٰمَةِ مَنْ اِلٰهٌ غَيْرُ اللّٰهِ
يَاْت۪يكُمْ بِلَيْلٍ تَسْكُنُونَ ف۪يهِۜ اَفَلَا تُبْصِرُونَ ﴿٧٢﴾

72. Ve yine onlara **de ki: “Bir düşünün bakalım, Allah gündüzü ta Kıyamet Gününe kadar üzerinizde sürekli** sıcak ve aydınlık **kılsa,** huzur **içinde dinlenebileceğiniz geceyi size** geri **getirebilecek Allah’tan başka bir ilâh var mı?** Elbette yok! **O hâlde, hâlâ** hakikati **görmeyecek misiniz?”**

وَمِنْ رَحْمَتِه۪ جَعَلَ لَكُمُ الَّيْلَ وَالنَّهَارَ لِتَسْكُنُوا ف۪يهِ وَلِتَبْتَغُوا مِنْ فَضْلِه۪
وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿٧٣﴾

73. İşte Rabb’iniz, sonsuz lütuf ve **rahmetinin eseri olarak sizin için gece ve gündüzü** şaşmaz kanunlara bağlı mükemmel bir sistem çerçevesinde düzenledi. Böylece geceyi sakin ve karanlık, gündüzü de canlı ve aydınlık **kıldı ki,** geceleyin huzur ve güven **içinde dinlenesiniz, gündüz vakti de O’nun lütuf ve bereketlerini arayıp bulasınız ve** size bahşettiği bunca nimetlere karşılık **O’na şükredesiniz.** Bütün bunlara rağmen, Allah’tan başka varlıklara ve güçlere boyun eğerek nankörlük edenlere gelince:

وَيَوْمَ يُنَاد۪يهِمْ فَيَقُولُ اَيْنَ شُرَكَٓاءِيَ الَّذ۪ينَ كُنْتُمْ تَزْعُمُونَ ﴿٧٤﴾

74. Tüm insanların yeniden dirilip bir araya geleceği **O** büyük **Gün,** Allah **onlara seslenecek ve** “Söyleyin bakalım; her emrine kayıtsız şartsız boyun eğerek **Benim ortaklarım olduğunu öne sürdüğünüz** efendileriniz, önderleriniz ve sahte **ilâhlarınız** şimdi **neredeler?” diye soracak.**

وَنَزَعْنَا مِنْ كُلِّ اُمَّةٍ شَه۪يدًا فَقُلْنَا هَاتُوا بُرْهَانَكُمْ فَعَلِمُٓوا اَنَّ الْحَقَّ لِلّٰهِ وَضَلَّ
عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَفْتَرُونَ ﴿٧٥﴾

75. Ve daha sonra, **biz her ümmetten bir şahit çıkarıp,** “Haydi bakalım, geçmişte öne sürdüğünüz batıl iddialarınızı ispatlayan **delillerinizi koyun ortaya!” diyeceğiz.** Fakat müşrikler, utanç içerisinde başlarını öne eğmekten başka bir şey yapamayacaklar. **Böylece, hak ve hakikatin bütünüyle Allah’a ait olduğunu** ve O’na dayanmayan, O’ndan kaynaklanmayan her şeyin batıl olduğunu **görecekler. Ve** gerek şefaatçi diye bel bağladıkları sözde ilâhları, gerekse din adına **uydurdukları** batıl inançları, **onları yüzüstü bırakıp ortadan kaybolacak.**

Hak dinden yüz çevirmenin insanı ne hâle getireceğini daha iyi görmek için, şu ibret verici olaya kulak verin:

اِنَّ قَارُونَ كَانَ مِنْ قَوْمِ مُوسٰى فَبَغٰى عَلَيْهِمْۖ وَاٰتَيْنَاهُ مِنَ الْكُنُوزِ مَٓا اِنَّ مَفَاتِحَهُ
لَتَنُٓوءُ بِالْعُصْبَةِ اُو۬لِي الْقُوَّةِ اِذْ قَالَ لَهُ قَوْمُهُ لَا تَفْرَحْ اِنَّ اللّٰهَ لَا يُحِبُّ الْفَرِح۪ينَ
﴿٧٦﴾

76. Firavunun en büyük mali destekçisi olan **Karun,** İsrail Oğulları’ndan, yani **Musa’nın kavmindendi. Fakat** servetini Firavunun hizmetinde kullanarak halkına ihanet etti ve **onlara karşı zalimce davrandı. Oysa Biz ona öyle hazineler vermiştik ki,** sadece **anahtarlarını taşımak** bile kalabalık ve **güçlü bir topluluğa ağır geldi.**

Karun’un gittikçe yoldan çıktığını gören **soydaşları ona,** “Ey Karun! **Sakın şımarıp kibre kapılma!” demişlerdi, “Çünkü Allah, kibirlenenleri sevmez!”**

وَابْتَغِ ف۪يمَٓا اٰتٰيكَ اللّٰهُ الدَّارَ الْاٰخِرَةَ وَلَا تَنْسَ نَص۪يبَكَ مِنَ الدُّنْيَا وَاَحْسِنْ كَمَٓا
اَحْسَنَ اللّٰهُ اِلَيْكَ وَلَا تَبْغِ الْفَسَادَ فِي الْاَرْضِۜ اِنَّ اللّٰهَ لَا يُحِبُّ الْمُفْسِد۪ينَ ﴿٧٧﴾

77. “Allah’ın sana bahşettiği bu servet ve zenginlik **ile âhiret yurdunu kazanmaya çalış,** fakat **dünyadan payına düşeni de unutma.** Harama ve israfa yönelmeden, dünyanın nimet ve güzelliklerinden yararlanabilirsin. Ayrıca, âhireti ancak bu dünyada yapacağın salih ameller sayesinde kazanacağını unutma. Bunun için, **Allah sana** bunca nimetler vererek **nasıl iyilikte bulunduysa, sen de** fakirlere, muhtaçlara **öyle iyilikte bulun. Ve sakın yeryüzünde bozgunculuk çıkarmaya kalkışma! Çünkü Allah, bozgunculuk yapanları sevmez.”**

قَالَ اِنَّمَٓا اُو۫تٖيتُهُ عَلٰى عِلْمٍ عِنْدٖيۜ اَوَلَمْ يَعْلَمْ اَنَّ اللّٰهَ قَدْ اَهْلَكَ مِنْ قَبْلِهٖ مِنَ
الْقُرُونِ مَنْ هُوَ اَشَدُّ مِنْهُ قُوَّةً وَاَكْثَرُ جَمْعًاۜ وَلَا يُسْـَٔلُ عَنْ ذُنُوبِهِمُ الْمُجْرِمُونَ ﴿٧٨﴾

78. Arkadaşlarının bu öğütlerine karşılık Karun, **“Bu** servet **bana, ancak sahip olduğum bilgi** ve üstün yetenek **sayesinde verilmiştir.** O hâlde mal benim, mülk benim, dilediğim gibi harcarım!**” diye karşılık verdi. Oysa bilmiyor muydu ki,** o sahip olduğu bilgiyi, beceriyi kendisine bahşeden **Allah, ondan önce çok daha büyük bir güce ve daha çok servete sahip olan nice nesilleri** böyle nankörce davrandıkları için **helâk etmişti. Suçluların günahları, kendilerine sorulmaz.** Çünkü onlar, bu tür davranışların suç olduğunu gayet iyi bildikleri hâlde, hiçbir zaman suçlarını kabullenmez, yaptıkları işin iyi olduğunu iddia ederler.

فَخَرَجَ عَلٰى قَوْمِهٖ فٖي زٖينَتِهٖۜ قَالَ الَّذٖينَ يُرٖيدُونَ الْحَيٰوةَ الدُّنْيَا يَا لَيْتَ لَنَا مِثْلَ
مَٓا اُو۫تِيَ قَارُونُۙ اِنَّهُ لَذُو حَظٍّ عَظٖيمٍ ﴿٧٩﴾

79. Derken Karun, göz kamaştırıcı bir görkem ve **gösteriş içinde soydaşlarının karşısına çıktı. Dünya hayatına düşkün olanlar** ona imrenerek, **“Ah, keşke Karun’a verilen** şu servet ve nimet**lerin bir benzeri bize de verilseydi. Gerçekten o,** dünya nimetlerinden **büyük pay sahibi.” dediler.**

وَقَالَ الَّذٖينَ اُو۫تُوا الْعِلْمَ وَيْلَكُمْ ثَوَابُ اللّٰهِ خَيْرٌ لِمَنْ اٰمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًاۚ وَلَا يُلَقّٰيهَٓا
اِلَّا الصَّابِرُونَ ﴿٨٠﴾

80. Fakat **kendilerine** sağlam bir iman ve derin bir **ilim bahşedilmiş olan** akıllı ve dirayetli **kimseler** bu şaşkınlara seslenerek, **“Yazıklar olsun size!” dediler, “İman eden ve** bu imana yaraşan **güzel davranışlarda bulunanlar için Allah’ın vereceği ödül,** dünyanın bütün zenginliklerinden **daha iyidir. Fakat buna,** fedakârlığın getireceği sıkıntılara **sabredenlerden başkası erişemez.”**

فَخَسَفْنَا بِهٖ وَبِدَارِهِ الْاَرْضَ فَمَا كَانَ لَهُ مِنْ فِئَةٍ يَنْصُرُونَهُ مِنْ دُونِ اللّٰهِۗ وَمَا كَانَ مِنَ
الْمُنْتَصِرٖينَ ﴿٨١﴾

81. Karun, bir süre daha lüks ve refah içinde hayat sürdü. Fakat **sonunda, hem kendisini hem de** o görkemli **sarayını** helâk edip **yerin dibine geçirdik!** Öyle ki, **ne** o güçlü kuvvetli orduları ve **adamları onu Allah’a karşı koruyabildi, ne de kendi kendini** bu acıklı sondan **kurtarabildi.**

وَاَصْبَحَ الَّذٖينَ تَمَنَّوْا مَكَانَهُ بِالْاَمْسِ يَقُولُونَ وَيْكَاَنَّ اللّٰهَ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَٓاءُ
مِنْ عِبَادِهٖ وَيَقْدِرُۚ لَوْلَٓا اَنْ مَنَّ اللّٰهُ عَلَيْنَا لَخَسَفَ بِنَاۜ وَيْكَاَنَّهُ لَا يُفْلِحُ الْكَافِرُونَ۟
﴿٨٢﴾

82. Ve daha **dün**e kadar **onun yerinde olmak için can atanlar, “Vay canına!” demeye başladılar, “Meğer Allah,** imtihan için **kullarından dilediğinin rızkını** —bu kişi inkârcı bile olsa— **bollaştırır, dilediğinin rızkını da kısarmış.** Dünyevî refah ve servetin gerçek başarı olduğunu sanmakla ne büyük bir aptallık etmişiz! İyi ki, bizi zamanında uyaran ilim sahibi kardeşlerimize kulak vermişiz. **Allah bize lütufta bulun**up da bizi kurtar**masaydı, çoktan bizi de yerin dibine geçirmişti! Vay be, demek inkârcılar** asla gerçek mutluluk ve **başarıya ulaşamazlarmış!**

Başarının yolu şudur:

تِلْكَ الدَّارُ الْاٰخِرَةُ نَجْعَلُهَا لِلَّذٖينَ لَا يُرٖيدُونَ عُلُوًّا فِي الْاَرْضِ وَلَا فَسَادًاۜ
وَالْعَاقِبَةُ لِلْمُتَّقٖينَ ﴿٨٣﴾

83. İşte âhiret yurdu; Biz onu, yeryüzünde büyüklük taslamaktan ve bozgunculuk çıkarmaktan sakınan kimselere ebedî yurt **kılacağız.** O hâlde, müjdeler olsun size: Mutlu **son,** Allah’a karşı **saygılı ve itaatkâr davranan kimselerin olacaktır!** Şöyle ki;

مَنْ جَٓاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ خَيْرٌ مِنْهَاۚ وَمَنْ جَٓاءَ بِالسَّيِّئَةِ فَلَا يُجْزَى الَّذٖينَ عَمِلُوا
السَّيِّـَٔاتِ اِلَّا مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٨٤﴾

84. Her kim Yargı Gününde Allah’ın huzuruna **bir iyilikle gelirse, ona bundan daha iyi** bir ödül **verilecektir. Kim de** oraya **bir kötülük ile gelirse,** şunu iyi bilsin ki, **kötülük yapanlar sadece işledikleri** günah **kadar ceza çekeceklerdir.** O hâlde, ey Peygamber! Sen üzerine düşeni yap ve ötesini Bana bırak! Unutma ki:

اِنَّ الَّذٖي فَرَضَ عَلَيْكَ الْقُرْاٰنَ لَرَٓادُّكَ اِلٰى مَعَادٍۜ قُلْ رَبّٖٓي اَعْلَمُ مَنْ جَٓاءَ بِالْهُدٰى وَمَنْ
هُوَ فٖي ضَلَالٍ مُبٖينٍ ﴿٨٥﴾

85. Sana bu Kur’an’ı insanlığa tebliğ etme ve hayatına uygulama görevini **veren** Allah, **seni elbette** öz yurdundan çıkaran zalimlerin hile ve tuzaklarından koruyarak **ulaşman gereken yere ulaştıracak** ve şimdi gözyaşlarıyla terk etmek zorunda kaldığın bu şehre, kısa bir zaman sonra muzaffer bir komutan olarak geri dönmeni sağlayacak**tır.** Ve görevlerini lâyıkıyla yaptıkları takdirde, tüm müminleri —hem bu dünyada, hem de âhirette— onlara vadedilen mutlu sona kavuşturacaktır. O hâlde, yalnızca Allah’a güven ve **de ki: “Benim Rabb’im, kimin doğru yolu izlediğini ve kimin apaçık bir sapkınlık içinde olduğunu çok iyi bilmektedir** ve her birine hak ettiği karşılığı muhakkak verecektir.**”**

وَمَا كُنْتَ تَرْجُٓوا اَنْ يُلْقٰٓى اِلَيْكَ الْكِتَابُ اِلَّا رَحْمَةً مِنْ رَبِّكَ فَلَا تَكُونَنَّ ظَهٖيرًا
لِلْكَافِرٖينَۘ ﴿٨٦﴾

86. Ey Muhammed! Senin Peygamberliğini inkâr edenler şunu bir düşünsünler: **Sen** günün birinde bir Peygamber olacağını ve **sana bu** ilâhî **Kitabın indirileceğini umuyor değildin.** Mekke halkı içerisinde, senin bir Peygamber olmaya hazırlandığını veya böyle bir heves ve beklenti içinde olduğunu söyleyecek kimse yoktu. **Ancak Rabb’inin** lütuf ve **rahmeti sayesinde** sana Kitap ve Peygamberlik verildi. **O hâlde,** Rabb’inin sana verdiği bu görevi lâyıkıyla yerine getirmeye çalış ve **sakın** inkârcıların propagandalarına aldanıp da **kâfirlere arka çıkma!** Öyle ki:

وَلَا يَصُدُّنَّكَ عَنْ اٰيَاتِ اللّٰهِ بَعْدَ اِذْ اُنْزِلَتْ اِلَيْكَ وَادْعُ اِلٰى رَبِّكَ وَلَا تَكُونَنَّ مِنَ
الْمُشْرِكٖينَۚ ﴿٨٧﴾

87. Allah’ın ayetleri sana ulaştıktan sonra, artık hiç kimse ve hiçbir güç **seni ondan alıkoymasın.** Tam tersine, bıkıp usanmadan, ulaşabildiğin bütün insanları **Rabb’ine** kulluk ve ibadete **çağır ve sakın** O’ndan başka

varlıkların egemenliğine boyun eğen o **müşriklerden biri olma!**

وَلَا تَدْعُ مَعَ اللّٰهِ اِلٰهًا اٰخَرَۢ لَٓا اِلٰهَ اِلَّا هُوَۜ كُلُّ شَيْءٍ هَالِكٌ اِلَّا وَجْهَهُۜ لَهُ الْحُكْمُ وَاِلَيْهِ
تُرْجَعُونَ ﴿٨٨﴾

88. Yani, **Allah ile beraber bir başka tanrıya** el açıp **yalvarma!** Bil ki, **O'ndan başka tanrı yoktur ve O'nun** yüce **Zatından başka her şey yok olup gitmeye mahkûmdur.** Göklerin ve yerin hükümranlığı O'nun elinde olduğu gibi, Hesap Gününde de nihaî **hüküm yalnızca O'na aittir ve** hepiniz, yaptıklarınızın hesabını vermek üzere bir gün mutlaka **O'nun huzuruna çıkarılacaksınız.**

سُورَةُ الْعَنْكَبُوتِ ﴿٢٩﴾

29. ANKEBUT SURESİ

Mekke'de gönderilen en son suredir. Adını, 41. ayetinde geçen ve inkârcı toplumların güç, saltanat ve ideolojilerinin tıpkı bir örümcek ağı gibi çürük ve temelsiz olduğu vurgulayan "Ankebut" kelimesinden almıştır. 69 ayettir.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحٖيمِ

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

الٓمٓ ﴿١﴾

1. Elif, Lâm, Mîm. Dinle, ey insanoğlu! Rabb'inden sana yeni bir mesaj, bir uyarı geldi:

اَحَسِبَ النَّاسُ اَنْ يُتْرَكُٓوا اَنْ يَقُولُٓوا اٰمَنَّا وَهُمْ لَا يُفْتَنُونَ ﴿٢﴾

2. İnsanlar, "Biz Allah'a ve âhiret gününe **inanıyoruz." demekle hiç imtihan edilmeden bırakılacaklarını** ve kolayca cennete ulaşacaklarını **mı sanıyorlar?** Ne kadar da yanılıyorlar!

وَلَقَدْ فَتَنَّا الَّذٖينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَلَيَعْلَمَنَّ اللّٰهُ الَّذٖينَ صَدَقُوا وَلَيَعْلَمَنَّ الْكَاذِبٖينَ
﴿٣﴾

3. Doğrusu Biz, onlardan önceki çağlarda yaşayan mümin**leri de** birtakım belâ ve musibetlerle **sınamıştık. Allah** kullarını böyle imtihan etmek suretiyle, söz ve davranışlarında **doğruluktan ayrılmayan** dürüst ve samimî insan**ları mutlaka** seçip **belirleyecek,** iman iddiasında bulunan ikiyüzlü **yalancıları da kesinlikle ortaya çıkaracaktır.**

Müminlere eziyet çektiren zalimlere gelince:

اَمْ حَسِبَ الَّذٖينَ يَعْمَلُونَ السَّيِّـَٔاتِ اَنْ يَسْبِقُونَاۜ سَٓاءَ مَا يَحْكُمُونَ ﴿٤﴾

4. Yoksa kötülük yapanlar, elimizden kaçıp kurtulabileceklerini mi sanıyorlar? Ne kötü hüküm veriyorlar!

مَنْ كَانَ يَرْجُوا لِقَٓاءَ اللّٰهِ فَاِنَّ اَجَلَ اللّٰهِ لَاٰتٍۜ وَهُوَ السَّمٖيعُ الْعَلٖيمُ ﴿٥﴾

5. Kim Hesap Gününde hoşnutluğunu kazanmış bir hâlde **Allah'a kavuşmayı ümit ediyorsa,** malı, canı, bilgisi ve diğer tüm yetenekleriyle O'nun yolunda mücadele ederek kendisini bu Güne hazırlasın. Çünkü **Allah'ın** insan ömrü ve evren için **belirlediği vade, mutlaka gelip çatacaktır ve** hiç kuşkusuz **Allah** her şeyi **işiten,** her şeyi **bilendir.**

وَمَنْ جَاهَدَ فَاِنَّمَا يُجَاهِدُ لِنَفْسِهٖۜ اِنَّ اللّٰهَ لَغَنِيٌّ عَنِ الْعَالَمٖينَ ﴿٦﴾

6. Unutmayın ki, **her kim** yeryüzünde İslâm'ın ortaya koyduğu Allah'a kulluk ve teslimiyetin egemen olması için malıyla, canıyla Allah yolunda **mücadele ederse, ancak kendi iyiliği için mücadele etmiş olur.** Ve hem dünyada, hem de âhirette bunun yararını bizzat kendisi görür. Öyle ya, **Allah âlemlerden müstağnidir.** Hiç kimseye ve hiçbir şeye muhtaç değildir.

وَالَّذٖينَ اٰمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَنُكَفِّرَنَّ عَنْهُمْ سَيِّـَٔاتِهِمْ وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ اَحْسَنَ
الَّذٖي كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٧﴾

7. Evet, Allah'a ve âhiret gününe **inanan ve** bu imana yaraşır **güzel ve yararlı davranış gösterenler var ya,** böyle fedakâr müminlerden oluşan bir toplumu daima iyiliklere, güzelliklere yönelteceğiz. Böylece o toplumda her türlü zulmü, haksızlığı, kötülüğü yok ederek **onların günahlarını sileceğiz.** Âhirette de **onları, yaptıkların en güzeliyle ödüllendireceğiz.**

وَوَصَّيْنَا الْاِنْسَانَ بِوَالِدَيْهِ حُسْنًاۜ وَاِنْ جَاهَدَاكَ لِتُشْرِكَ بٖي مَا لَيْسَ لَكَ بِهٖ عِلْمٌ
فَلَا تُطِعْهُمَاۜ اِلَيَّ مَرْجِعُكُمْ فَاُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٨﴾

8. Biz insana, anne ve babasına daima iyi davranmasını öğütledik. Fakat onlar, kendilerine kayıtsız şartsız itaat edileceğine dair **elinde hiçbir bilgi** ve delil **bulunmayan** birtakım putları veya putlaştırılan varlık**ları Bana eş ve ortak koşmanı sana emrederlerse, o zaman onlara itaat etme.**

Unutma ki, **hepiniz** hesap vermek üzere bir gün **Benim huzuruma geleceksiniz.** İşte **o zaman Ben,** dünyadayken **yapıp ettiğiniz her şeyi** en ince ayrıntılarıyla **size bildireceğim.**

وَالَّذٖينَ اٰمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَنُدْخِلَنَّهُمْ فِي الصَّالِحٖينَ ﴿٩﴾

9. Ayetlerime **iman ederek güzel ve yararlı davranışlar sergilemiş olan kimseleri,** o Gün cennete, **iyi insanların arasına katacağım.**

وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَقُولُ اٰمَنَّا بِاللّٰهِ فَاِذَٓا اُوذِيَ فِي اللّٰهِ جَعَلَ فِتْنَةَ النَّاسِ كَعَذَابِ اللّٰهِ
وَلَئِنْ جَٓاءَ نَصْرٌ مِنْ رَبِّكَ لَيَقُولُنَّ اِنَّا كُنَّا مَعَكُمْۜ اَوَلَيْسَ اللّٰهُ بِاَعْلَمَ بِمَا فٖي صُدُورِ
الْعَالَمٖينَ ﴿١٠﴾

10. İnsanlardan öyleleri vardır ki, ortalık sütliman olduğu zamanlar, **"Biz** de diğer mümin kardeşlerimiz gibi **Allah'a inanıyoruz!" derler. Fakat Allah yolunda** herhangi bir sıkıntı veya **eziyetle karşılaşınca, insanların baskı ve tehditlerini Allah'ın azabıyla bir tutar**ak, hemen zalimlerin safında yer alır**lar.** Bununla birlikte, **eğer Rabb'inden** size **bir yardım** ve zafer **gelecek olsa, "Biz** her ne kadar kâfirlerin yanında yer aldıysak da, aslında kalben **sizinle beraberdik.** Dolayısıyla, elde edeceğiniz kazançta bizim de payımız vardır!**" derler.** Oysa **Allah, bütün yaratılmışların kalplerinde gizlenenleri en iyi bilen değil midir?**

وَلَيَعْلَمَنَّ اللّٰهُ الَّذٖينَ اٰمَنُوا وَلَيَعْلَمَنَّ الْمُنَافِقٖينَ ﴿١١﴾

11. Allah, sizleri bu tür sınavlardan geçirerek **gerçek inanç sahiplerini mutlaka** seçip **belirleyecek ve** iman iddiasında bulunan **ikiyüzlüleri de kesinlikle** deşifre edip **ortaya çıkaracaktır.** İşte bu sınavlardan biri:

وَقَالَ الَّذٖينَ كَفَرُوا لِلَّذٖينَ اٰمَنُوا اتَّبِعُوا سَبٖيلَنَا وَلْنَحْمِلْ خَطَايَاكُمْۜ وَمَا هُمْ
بِحَامِلٖينَ مِنْ خَطَايَاهُمْ مِنْ شَيْءٍۜ اِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ ﴿١٢﴾

12. Kâfirler, Allah yolundan çevirmek için her türlü baskı ve zulmü reva gördükleri **müminlere, “Gelin bizim yolumuzu izleyin,** bunun **günahı** varsa, **bizim boynumuza olsun!” derler. Oysa onlar,** kendilerine uyup günah işleyen **hiç kimsenin günahını yüklen**ip de onun cezasını hafiflet**ecek** güce ve yetkiye sahip **değiller.** Zaten böyle bir niyetleri de yok. **Onlar** size bu sözleri verirken **kesinlikle yalan söylüyorlar.** Çünkü Hesap Günü herkes, ancak kendi yaptıklarının karşılığını görecektir.

وَلَيَحْمِلُنَّ اَثْقَالَهُمْ وَاَثْقَالاً مَعَ اَثْقَالِهِمْ وَلَيُسْـَٔلُنَّ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ عَمَّا كَانُوا يَفْتَرُونَ
﴿١٣﴾

13. Bununla birlikte, başkalarını günaha sürükleyenler **kendi günahlarının yanı sıra,** suç işlemesine sebep oldukları insanların **günahlar**ını **da yüklenecek** ve onların da cezasını çekecek**ler.** Fakat bu, onlara uyup suç işleyen kişiyi sorumluluktan kurtarmayacaktır. **Ayrıca** o zalimler, **uydurdukları** bütün bu **yalanların hesabını Diriliş Gününde verecekler.**

وَلَقَدْ اَرْسَلْنَا نُوحًا اِلٰى قَوْمِه۪ فَلَبِثَ ف۪يهِمْ اَلْفَ سَنَةٍ اِلَّا خَمْس۪ينَ عَامًا فَاَخَذَهُمُ
الطُّوفَانُ وَهُمْ ظَالِمُونَ ﴿١٤﴾

14. Gerçek şu ki, Biz bir zamanlar **Nuh’u** da **kavmine** elçi olarak **göndermiştik.** Nuh, **onların arasında** tam **dokuz yüz elli yıl kalmış** ve bıkıp usanmadan onları hak dine çağırmış**tı.** Fakat onlar inkârda direttiler. **Onlar zulmedip dururlarken,** o büyük **tufan kendilerini** ansızın **yakalayı**p yutu**verdi.** Nuh’a ve arkadaşlarına gelince:

فَاَنْجَيْنَاهُ وَاَصْحَابَ السَّف۪ينَةِ وَجَعَلْنَاهَا اٰيَةً لِلْعَالَم۪ينَ ﴿١٥﴾

15. Onu ve onunla birlikte gemiye binen tüm mümin**leri** tufandan **kurtardık ve bu olayı,** kıyamete kadar gelecek **tüm insanlık için bir ibret belgesi kıldık.**

وَاِبْرٰه۪يمَ اِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ اعْبُدُوا اللّٰهَ وَاتَّقُوهُ ذٰلِكُمْ خَيْرٌ لَكُمْ اِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿١٦﴾

16. Daha sonra, **İbrahim’i de** halkına elçi olarak gönderdik. **Hani** İbrahim, tek Allah’a kulluğu reddeden **halkına** seslenerek, “Ey halkım!” **demişti, “**Yalnızca **Allah’a kulluk edin ve O’na yürekten saygıyla bağlanın! Eğer** nasihatimin kıymetini **bilirseniz, bu sizin için en hayırlısıdır.”**

اِنَّمَا تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللّٰهِ اَوْثَانًا وَتَخْلُقُونَ اِفْكًا اِنَّ الَّذ۪ينَ تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللّٰهِ لَا
يَمْلِكُونَ لَكُمْ رِزْقًا فَابْتَغُوا عِنْدَ اللّٰهِ الرِّزْقَ وَاعْبُدُوهُ وَاشْكُرُوا لَهُ اِلَيْهِ تُرْجَعُونَ
﴿١٧﴾

17. “Bakın, **siz Allah’ın yanı sıra birtakım putlara tapıyorsunuz ve** O’ndan başka varlıkların da itaate lâyık olduğunu iddia ederek Allah’a karşı bile bile **yalan uyduruyorsunuz. Sizin Allah’ın yanı sıra kulluk ettiğiniz kimseler, size** gökten ve yerden **rızık veremezler. Öyleyse, rızkı** sadece **Allah’ın yanında arayın,** yalnızca **O’na kul olun ve** bunca nimetlerine karşılık **O’na şükredin.** Unutmayın ki, **hepiniz** bir gün ölecek ve hesap vermek üzere **O’nun huzuruna çıkarılacaksınız.”**

وَاِنْ تُكَذِّبُوا فَقَدْ كَذَّبَ اُمَمٌ مِنْ قَبْلِكُمْ وَمَا عَلَى الرَّسُولِ اِلَّا الْبَلَاغُ الْمُب۪ينُ ﴿١٨﴾

18. “Fakat nankörlük eder de Allah’ın ayetlerini **yalanlayacak olursanız,** şunu iyi bilin ki, **sizden önceki toplumlar da** hakikati **yalanlamış** ve bu yüzden Allah’ın lânetine uğramışlar**dı.** O hâlde, seçiminizi yapın ve sonuçlarına da katlanın. Çünkü **elçinin görevi, yalnızca** gerçekleri size **açık ve net olarak duyurmaktan ibarettir.”**

“Ey halkım! Elimdeki kutsal sahifelerde bakın Rabb’im sizlere neler söylüyor:

اَوَلَمْ يَرَوْا كَيْفَ يُبْدِئُ اللّٰهُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُع۪يدُهُ اِنَّ ذٰلِكَ عَلَى اللّٰهِ يَس۪يرٌ ﴿١٩﴾

19. “Onlar Allah’ın bir canlıyı ilk kez **nasıl yaratmaya başladığını, sonra da** her an yeniden ve yeniden yaratarak **bu işi** nasıl **tekrar ettiğini görmüyorlar mı?** Bunu yapan Allah, ölmüş bedenleri de yeniden diriltmeye kadirdir. **Hiç kuşkusuz bu, Allah için çok kolaydır.**

قُلْ س۪يرُوا فِي الْاَرْضِ فَانْظُرُوا كَيْفَ بَدَاَ الْخَلْقَ ثُمَّ اللّٰهُ يُنْشِئُ النَّشْاَةَ الْاٰخِرَةَ اِنَّ
اللّٰهَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَد۪يرٌ ﴿٢٠﴾

20. Ey Müslüman! Onlara **de ki: “Yeryüzünde gezip dolaşın ve** Allah’ın evreni ve hayatı **nasıl yoktan var ettiğini görün.** İşte bu şekilde **Allah,** âhirette yaşayacağınız **Son Hayatı da var edecektir. Hiç kuşku yok ki, Allah’ın her şeye gücü yeter.**

يُعَذِّبُ مَنْ يَشَاءُ وَيَرْحَمُ مَنْ يَشَاءُ وَاِلَيْهِ تُقْلَبُونَ ﴿٢١﴾

21. O dilediğini cezalandırır, dilediğine merhamet eder. Fakat O’nun dilemesi, mutlak adalet ve hikmet ölçülerine göredir. Şöyle ki, ilâhî lütfa nail olmak isteyen ve bu yolda gereken çabayı harcayan her kuluna rahmet kapılarını sonuna kadar açar. Zulüm ve haksızlığı tercih edenleri ise, kim olursa olsun cezalandırır. Unutmayın ki, **hepiniz** yaptıklarınızın hesabını vermek üzere bir gün mutlaka **O’nun huzuruna çıkarılacaksınız.**

وَمَا اَنْتُمْ بِمُعْجِز۪ينَ فِي الْاَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ وَمَا لَكُمْ مِنْ دُونِ اللّٰهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا
نَص۪يرٍ ﴿٢٢﴾

22. Ve siz ey zalimler, **ne yerde ne de gökte Allah’ın elinden kaçıp kurtulabileceğinizi sanmayın!** Yerin derinliklerine de saklansanız göklere de tırmansanız, her hâlükârda Rabb’inizin huzuruna getirileceksiniz. İşte o zaman **kendinize O’ndan başka ne bir dost bulabilirsiniz, ne de bir yardımcı.**

وَالَّذ۪ينَ كَفَرُوا بِاٰيَاتِ اللّٰهِ وَلِقَائِه۪ اُو۬لٰئِكَ يَئِسُوا مِنْ رَحْمَت۪ي وَاُو۬لٰئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ
اَل۪يمٌ ﴿٢٣﴾

23. Allah’ın ayetlerini yalanlayan **ve** Diriliş Gününde **O’na kavuşmayı inkâr eden kimseler var ya, onlar Benim** sonsuz lütuf ve **rahmetimden ümit kesmiş olanlardır ve can yakıcı azap işte bunlar içindir.** Çünkü Allah’ın insanlara yol gösterici bir mesaj göndermediğini iddia eden ve bütün iyilik ve kötülüklerin karşılığının verileceği Diriliş Gününe inanmayan kişi, aslında Allah’ın —hâşâ— hikmet ve adaletten yoksun merhametsiz ve zalim bir tanrı olduğuna inanıyor demektir ki, bu da O’nu inkâr etmekten başka bir şey değildir.”

فَمَا كَانَ جَوَابَ قَوْمِه۪ اِلَّا اَنْ قَالُوا اقْتُلُوهُ اَوْ حَرِّقُوهُ فَاَنْجٰيهُ اللّٰهُ مِنَ النَّارِ اِنَّ ف۪ي
ذٰلِكَ لَاٰيَاتٍ لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿٢٤﴾

24. İbrahim’in bu sözlerine karşılık, **kavmi** ona mantıklı ve inandırıcı bir **cevap veremedi. Sadece** gözleri dönmüş bir şekilde, **“Onu** derhal **öldürün ya da** ateşe atıp **yakın!” diye haykırdılar.** Böylece onu öldürmek için mancınıkla ateşe attılar. Fakat bilmiyorlardı ki, Allah izin vermedikçe ateş yakmaz, kılıç kesmez, kurşun öldürmezdi. Nitekim **Allah,** İbrahim’in içine atıldığı alevleri âdeta bir gül bahçesine çevirerek **onu ateşten kurtardı. Hiç kuşkusuz bunda, inanan bir toplum için** nice ibret verici dersler ve **deliller vardır.**

وَقَالَ اِنَّمَا اتَّخَذْتُمْ مِنْ دُونِ اللّٰهِ اَوْثَانًاۙ مَوَدَّةَ بَيْنِكُمْ فِي الْحَيٰوةِ الدُّنْيَاۚ ثُمَّ يَوْمَ
الْقِيٰمَةِ يَكْفُرُ بَعْضُكُمْ بِبَعْضٍ وَيَلْعَنُ بَعْضُكُمْ بَعْضًاۘ وَمَأْوٰيكُمُ النَّارُ وَمَا لَكُمْ
مِنْ نَاصِرِينَۗ ﴿٢٥﴾

25. Ve daha sonra İbrahim, tüm engellemelere rağmen tebliğine devam ederek **dedi ki:** “Ey kavmim! **Sizin Allah’tan başka tanrılar edinmenizin tek sebebi, bu dünyada birbirinize duyduğunuz sevgi** bağları ve aranızda oluşturduğunuz kirli çıkar ilişkileri**dir. Fakat Hesap Günü** gelip çattığı zaman **birbirinizi inkâr edecek, hatta birbirinize lânet okuyacaksınız.** İşte o zaman **varacağınız yer cehennem olacak ve hiç kimse size yardım edemeyecektir.”**

فَاٰمَنَ لَهُ لُوطٌۢ وَقَالَ اِنّ۪ي مُهَاجِرٌ اِلٰى رَبّ۪يۜ اِنَّهُ هُوَ الْعَز۪يزُ الْحَك۪يمُ ﴿٢٦﴾

26. Sonunda, kardeşinin oğlu **Lut ona iman etti.** Daha sonra İbrahim, **“Ben** Rabb’imin emriyle, inkârda direterek azabı hak eden bu toplumu terk ederek **Rabb’ime** kulluk edebileceğim ve insanları O’na kulluğa çağırabileceğim başka bir yere **hicret edeceğim. Hiç kuşkusuz O, sonsuz kudret ve hikmet sahibidir.” dedi.** Böylece doğup büyüdüğü ülkeyi terk ederek önce Harran’a, oradan Suriye ve Filistin’e göç etti.

وَوَهَبْنَا لَهُٓ اِسْحٰقَ وَيَعْقُوبَ وَجَعَلْنَا ف۪ي ذُرِّيَّتِهِ النُّبُوَّةَ وَالْكِتَابَ وَاٰتَيْنَاهُ اَجْرَهُ
فِي الدُّنْيَاۚ وَاِنَّهُ فِي الْاٰخِرَةِ لَمِنَ الصَّالِح۪ينَ ﴿٢٧﴾

27. Biz de ona önce İsmail’i, ardından **İshak’ı ve** daha sonra da torunu **Yakup’u armağan ettik. Ayrıca, Peygamberliği ve Kitabı onun soyundan gelenlere verdik. Onu** daha bu **dünyada** iken böylece **ödüllendirdik ve elbette o, âhirette de en iyiler arasındadır.**

وَلُوطًا اِذْ قَالَ لِقَوْمِه۪ٓ اِنَّكُمْ لَتَأْتُونَ الْفَاحِشَةَۘ مَا سَبَقَكُمْ بِهَا مِنْ اَحَدٍ مِنَ
الْعَالَم۪ينَ ﴿٢٨﴾

28. Ve daha sonra, **Lut’u da** halkına elçi olarak gönderdik. **Hani** Lut, **kavmine** seslenerek, “Ey halkım!” **demişti, “Doğrusu siz, insanlık tarihinde daha önce hiç kimsenin** bir toplum hâlinde **yapmadığı utanç verici, çirkin bir iş yapıyorsunuz.”**

اَئِنَّكُمْ لَتَأْتُونَ الرِّجَالَ وَتَقْطَعُونَ السَّب۪يلَ وَتَأْتُونَ ف۪ي نَادٖيكُمُ الْمُنْكَرَۜ فَمَا كَانَ
جَوَابَ قَوْمِه۪ٓ اِلَّٓا اَنْ قَالُوا ائْتِنَا بِعَذَابِ اللّٰهِ اِنْ كُنْتَ مِنَ الصَّادِق۪ينَ ﴿٢٩﴾

29. “Demek siz, cinsel arzularınızı tatmin için **erkeklere yöneliyor,** kervanların **yol**unu **kesi**p eşkıyalık ya**pıyor ve toplantılarınızda** açıktan açığa **edepsizce işler yapıyorsunuz, öyle mi?”**

Bu uyarılara karşılık **kavminin** ona **cevabı,** “Boş ver bunları. **Eğer iddianda samimî isen, o zaman** tehdit edip durduğun **Allah’ın azabını başımıza getir** de görelim**!” demekten başka bir şey olmadı.**

قَالَ رَبِّ انْصُرْن۪ي عَلَى الْقَوْمِ الْمُفْسِد۪ينَ۟ ﴿٣٠﴾

30. Bunun üzerine Lut, **“Ey Rabb’im!” diye yalvardı, “Şu bozguncu insanlara karşı Sen bana yardım et!”**

وَلَمَّا جَٓاءَتْ رُسُلُنَٓا اِبْرٰه۪يمَ بِالْبُشْرٰىۙ قَالُٓوا اِنَّا مُهْلِكُٓوا اَهْلِ هٰذِهِ الْقَرْيَةِۚ اِنَّ
اَهْلَهَا كَانُوا ظَالِم۪ينَۚ ﴿٣١﴾

31. Bu arada, insan şeklinde birer melek olan **elçilerimiz İbrahim’e** İshak adında bir oğlu olacağına dair **müjdeyi getirince, “Biz** Lut’u inkâr eden **şu ülkenin halkını helâk edeceğiz!” dediler, “Çünkü onlar, zulüm ve haksızlıkta gerçekten de çok ileri gittiler!”**

قَالَ اِنَّ ف۪يهَا لُوطًاۜ قَالُوا نَحْنُ اَعْلَمُ بِمَنْ ف۪يهَاۘ لَنُنَجِّيَنَّهُ وَاَهْلَهُٓ اِلَّا امْرَاَتَهُۘ كَانَتْ
مِنَ الْغَابِر۪ينَ ﴿٣٢﴾

32. Bunun üzerine **İbrahim,** “Ama **orada Lut** da **var!” dedi.** Melekler, **“Orada kimlerin olduğunu biz çok iyi biliyoruz.** Korkma, **onu ve ailesini kurtaracağız. Fakat karısı** kurtulamayacak. O, Lut’u izlemek yerine kâfirlerle birlikte kalmayı tercih ederek **geride kalanlardan olacak!” dediler.**

وَلَمَّٓا اَنْ جَٓاءَتْ رُسُلُنَا لُوطًا س۪ٓيءَ بِهِمْ وَضَاقَ بِهِمْ ذَرْعًا وَقَالُوا لَا تَخَفْ وَلَا تَحْزَنْ
اِنَّا مُنَجُّوكَ وَاَهْلَكَ اِلَّا امْرَاَتَكَ كَانَتْ مِنَ الْغَابِر۪ينَ ﴿٣٣﴾

33. Daha sonra **elçilerimiz** yakışıklı birer delikanlı suretinde **Lut’un yanına gelince,** onların melek olduğunu henüz fark etmeyen **Lut,** kâfirlerin onları taciz edeceğinden korkarak **onlar için üzüntüye, endişeye kapıldı ve** misafirlerini koruyacak gücü olmadığından, **onlardan dolayı yüreğini bir sıkıntı kapladı.** Bu arada, şehre gelen yabancıların Lut’un evinde misafir olduğunu haber alan sapıklar, âdeta kudurmuş bir hâlde koşarak Lut’un kapısına dayandılar. Lut onlara, “Ey kavmim! Allah’tan korkun, beni rezil etmeyin! Sizin içinizde aklı başında bir adam yok mu?” dedi. Fakat sapıkların onu dinlemeye niyetleri yoktu. Melekler nihayet gerçek kimliklerini ortaya koyarak, “Ey Lut! **“Sakın korkma, üzülme. Seni ve aileni** zalimlerin elinden **kurtaracağız. Ancak** inkârı tercih eden **karın geride kalanlar arasında olacak.” dediler.** Ve eklediler:

اِنَّا مُنْزِلُونَ عَلٰٓى اَهْلِ هٰذِهِ الْقَرْيَةِ رِجْزًا مِنَ السَّمَٓاءِ بِمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ ﴿٣٤﴾

34. “Bu şehir halkının üzerine de, işledikleri günahlardan dolayı gökten bir azap indireceğiz.”

وَلَقَدْ تَرَكْنَا مِنْهَٓا اٰيَةً بَيِّنَةً لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ﴿٣٥﴾

35. İşte böylece **Biz,** azgın Sodom ve Gomore halkını yok ettik ve **aklını kullan**ıp ibret al**an insanlar için onlardan geriye,** uğradıkları felâketi anlatan **apaçık işaretler bıraktık.**

وَاِلٰى مَدْيَنَ اَخَاهُمْ شُعَيْبًاۙ فَقَالَ يَا قَوْمِ اعْبُدُوا اللّٰهَ وَارْجُوا الْيَوْمَ الْاٰخِرَ وَلَا
تَعْثَوْا فِي الْاَرْضِ مُفْسِد۪ينَ ﴿٣٦﴾

36. Medyen ahalisin**e de, kardeşleri** gibi yakından tanıdıkları arkadaşları **Şuayb’ı** elçi olarak görevlendirdik. Şuayb, **“Ey kavmim!” dedi,** “Yalnızca **Allah’a kulluk edin, âhiret gününe olan inanç ve ümidinizi asla yitirmeyin. Ve sakın yeryüzünde bozgunculuk çıkarmayın!”**

فَكَذَّبُوهُ فَاَخَذَتْهُمُ الرَّجْفَةُ فَاَصْبَحُوا ف۪ي دَارِهِمْ جَاثِم۪ينَۘ ﴿٣٧﴾

37. Fakat hemşerileri **onu yalanladılar. Bunun üzerine,** ansızın dehşet verici bir gürültüyle patlayan ve şehrin altını üstüne getiren korkunç bir **sarsıntı çarpıverdi onları. Böylece, yurtlarında** cansız bir hâlde, **yüzüstü yere serildiler.**

وَعَادًا وَثَمُودَا۬ وَقَدْ تَبَيَّنَ لَكُمْ مِنْ مَسَاكِنِهِمْۜ وَزَيَّنَ لَهُمُ الشَّيْطَانُ اَعْمَالَهُمْ
فَصَدَّهُمْ عَنِ السَّب۪يلِ وَكَانُوا مُسْتَبْصِر۪ينَۙ ﴿٣٨﴾

38. Aynı şekilde, **Ad ve Semud kavimlerini de** helâk etmiştik. Nitekim şimdi birer harabe olan saraylarından ve **evlerinden** geriye kalan kalıntılara bakarak onların nasıl bir azaba uğradığını **açıkça görebilirsiniz. Şeytan onlara yaptıkları** çirkin **işleri güzel göstererek hepsini** doğru **yoldan çıkarmıştı. Oysa onlar,** gerçeği pekâlâ **görebilecek durumdaydılar.**

وَقَارُونَ وَفِرْعَوْنَ وَهَامَانَ وَلَقَدْ جَٓاءَهُمْ مُوسٰى بِالْبَيِّنَاتِ فَاسْتَكْبَرُوا فِي الْاَرْضِ
وَمَا كَانُوا سَابِقِينَۚ ﴿٣٩﴾

39. Ayrıca, **Karun'u, Firavun'u ve Haman'ı** da böyle helâk etmiştik. **Musa onlara,** hakikati **apaçık** gösteren deliller ve apaçık mucize**ler getirmişti. Fakat onlar, yeryüzünde büyüklük taslamaya kalkıştılar. Oysa** elimizden **kaçıp kurtulacak değillerdi.**

فَكُلًّا اَخَذْنَا بِذَنْبِهٖۚ فَمِنْهُمْ مَنْ اَرْسَلْنَا عَلَيْهِ حَاصِبًاۚ وَمِنْهُمْ مَنْ اَخَذَتْهُ الصَّيْحَةُۚ
وَمِنْهُمْ مَنْ خَسَفْنَا بِهِ الْاَرْضَۚ وَمِنْهُمْ مَنْ اَغْرَقْنَاۚ وَمَا كَانَ اللّٰهُ لِيَظْلِمَهُمْ وَلٰكِنْ
كَانُٓوا اَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿٤٠﴾

40. Sonuç olarak, bu zalim toplumların **her birini işlediği günahtan dolayı cezalandırdık. Kiminin üzerine taş** yağmuru **yağdırdık, kimini bir çığlık yakalayıverdi, kimini yerin dibine geçirdik, kimini de suda boğduk.** Elbette **Allah,** hak ettikleri cezayı vermekle **onlara zulmediyor değildi, fakat asıl onlar** suç işleyerek **kendilerine zulmediyorlardı.**

مَثَلُ الَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللّٰهِ اَوْلِيَٓاءَ كَمَثَلِ الْعَنْكَبُوتِۚ اِتَّخَذَتْ بَيْتًاۜ وَاِنَّ
اَوْهَنَ الْبُيُوتِ لَبَيْتُ الْعَنْكَبُوتِۢ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ ﴿٤١﴾

41. Allah'tan başkalarını kendilerine dost ve yardımcı **edinenlerin durumu, tıpkı** oraya buraya yapıştırdığı ağlarıyla **kendisine bir yuva yapan örümceğin durumuna benzer ki,** en güvensiz, **en çürük barınak örümcek yuvasıdır, bir bilselerdi.**

اِنَّ اللّٰهَ يَعْلَمُ مَا يَدْعُونَ مِنْ دُونِهٖ مِنْ شَيْءٍۜ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٤٢﴾

42. Hiç kuşkusuz Allah, onların Kendisinden başka yalvardıkları ve kulluğa çağırdıkları **varlıkların** hiçbir şeye güç yetiremeyen aciz yaratıklar olduğunu ve bu tapınmanın, aslında kişinin kendi arzu ve heveslerini tanrı edinmesinden başka bir şey olmadığını çok iyi **bilmektedir.** Unutmayın ki, **O sonsuz kudret ve hikmet sahibidir.**

وَتِلْكَ الْاَمْثَالُ نَضْرِبُهَا لِلنَّاسِۚ وَمَا يَعْقِلُهَٓا اِلَّا الْعَالِمُونَ ﴿٤٣﴾

43. Biz insanlara bu misalleri vererek, onları ruhen ve zihnen aydınlatı**yoruz. Ne var ki, bunları ancak bilgi sahibi olanlar düşünüp anlar.** Ve onlar çok iyi bilirler ki:

خَلَقَ اللّٰهُ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضَ بِالْحَقِّۜ اِنَّ فِي ذٰلِكَ لَاٰيَةً لِلْمُؤْمِنِينَ ﴿٤٤﴾

44. Allah, gökleri ve yeri hak ve adalet esaslarına göre, belli bir hikmete uygun olarak, şaşmaz kanunlara bağlı mükemmel bir sistem hâlinde, yani **hak ile yaratmıştır. Gerçekten** şu uçsuz bucaksız evrendeki **bun**ca varlıkların mükemmel yaratılışın**da,** hakikate **iman edecek bir toplum için** Allah'ın varlığını, birliğini, kudret ve merhametini gözler önüne seren nice mucizeler, nice **de**li**l**ler **vardır.** O hâlde:

اُتْلُ مَٓا اُوحِيَ اِلَيْكَ مِنَ الْكِتَابِ وَاَقِمِ الصَّلٰوةَۜ اِنَّ الصَّلٰوةَ تَنْهٰى عَنِ الْفَحْشَٓاءِ
وَالْمُنْكَرِۜ وَلَذِكْرُ اللّٰهِ اَكْبَرُۜ وَاللّٰهُ يَعْلَمُ مَا تَصْنَعُونَ ﴿٤٥﴾

45. Sana Rabb'in tarafından **gönderilen** bu muhteşem **Kitabı** hem kendine, hem de başkalarına **oku**mak suretiyle onun aydınlatıcı yolunu izle ve beş vakit **namazı** hayatın merkezine yerleştirerek, dikkat ve özenle, mümkün olabildiğince cemaatle birlikte, **dosdoğru kıl. Çünkü namaz,** insanı her türlü **çirkinlik ve kötülüklerden alıkoyar.** Unutmayın ki, **Allah'ı** her an ve her yerde hatırlayıp **anmak,** Rab ve İlah olarak O'nu hayatın her biriminde gündemde tutmak, **elbette daha** etkileyici ve daha **önemlidir.** Hiç kuşkusuz **Allah, yaptığınız her şeyi bilmektedir.** Kur'an ve namaz sayesinde kendinizi düzelttikten sonra, hak dini başka insanlara da duyurmak zorundasınız. Fakat bunu yaparken:

وَلَا تُجَادِلُٓوا اَهْلَ الْكِتَابِ اِلَّا بِالَّتِي هِيَ اَحْسَنُۗ اِلَّا الَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْهُمْ وَقُولُٓوا
اٰمَنَّا بِالَّذِٓي اُنْزِلَ اِلَيْنَا وَاُنْزِلَ اِلَيْكُمْ وَاِلٰهُنَا وَاِلٰهُكُمْ وَاحِدٌ وَنَحْنُ لَهُ مُسْلِمُونَ
﴿٤٦﴾

46. Kitap sahipleri olarak bilinen Yahudi ve Hristiyanlar **ile** dinî konuları tartışırken, kaba ve kırıcı davranmayın. Gönül inciten, insanı rencide eden tavır ve davranışlardan uzak durun. Onlarla tatlı bir üslupla, **en güzel şekilde tartışın. Fakat içlerinden** açıkça **zalimlik edenler başka.** Çünkü böyleleri, hiçbir mantıklı gerekçeye dayanmadan hakikati inatla reddeder, sizi zorbalıkla sindirmeye çalışırlar. Hoşgörülü olacağız derken, zalimler karşısında ezik ve onursuz bir duruma düşmeyin. Onlara hak dinin kaynağının bir olduğunu, hatırlatarak **deyin ki:** "Bakın, **biz hem bize gönderilen** Kur'an-ı Kerim**e, hem de size gönderilen** Tevrat, Zebur ve İncil'**e** —sonradan eklediğiniz veya değiştirdiğiniz kısımlar hariç— **inanırız. Aslında bizim ilâhımız da, sizin ilâhınız da aynı ilâhtır. Biz, yalnızca O'na boyun eğen** mümin**leriz!"**

وَكَذٰلِكَ اَنْزَلْنَٓا اِلَيْكَ الْكِتَابَۜ فَالَّذِينَ اٰتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ يُؤْمِنُونَ بِهٖۚ وَمِنْ هٰٓؤُلَٓاءِ
مَنْ يُؤْمِنُ بِهٖۜ وَمَا يَجْحَدُ بِاٰيَاتِنَٓا اِلَّا الْكَافِرُونَ ﴿٤٧﴾

47. Ey Muhammed! Daha önceki elçilerimize indirdiğimiz gibi, **işte böylece sana da** bu son ilâhî **Kitabı indirdik. Bunun içindir ki, kendilerine** daha önce **kitap verilmiş olan** dürüst ve insaflı Yahudi ve Hristiyan**lar,** doğal olarak **bu** Kur'an'**a** da **inanırlar. Şu** Mekkeli putperest insa**nlar arasından da ona inananlar var.** Zaten **Bizim ayetlerimizi,** aklını ve gönlünü günah kirleriyle karartmış **nankörlerden başkası inkâr etmez.** Senin hak Peygamber olduğun o kadar açıktır ki:

وَمَا كُنْتَ تَتْلُوا مِنْ قَبْلِهٖ مِنْ كِتَابٍ وَلَا تَخُطُّهُ بِيَمِينِكَ اِذًا لَارْتَابَ الْمُبْطِلُونَ
﴿٤٨﴾

48. Bu Kur'an sana vahyedilme**den önce, sen herhangi bir kitap okuyor veya kendin böyle şeyler yazıyor değildin.** Bu güne kadar içlerinde yaşadığın Mekke halkı, senin okuyup yazmadığını, hele din, felsefe, tarih, edebiyat gibi konularla uzaktan yakından ilgilenmediğini biliyordu. **Eğer öyle olsaydı,** Kur'an mesajını **iptal etmeye,** çürütmeye **çalışan** batıl peşinde koşan inkârcı**lar,** "Sen bunları öncekilerin kitaplarından öğrendin." diyerek Peygamberliğin hakkında **şüpheye düşebilirlerdi.**

بَلْ هُوَ اٰيَاتٌ بَيِّنَاتٌ فِي صُدُورِ الَّذِينَ اُوتُوا الْعِلْمَۜ وَمَا يَجْحَدُ بِاٰيَاتِنَٓا اِلَّا
الظَّالِمُونَ ﴿٤٩﴾

49. Hayır, artık hiç kimse Kur'an hakkında şüpheye kapılmakta mazur görülemez. **Bu** mesaj, doğrudan Allah katından gelen ve **kendilerine ilim verilen** mümin**lerin gönüllerinde** taht kuran **apaçık** ve anlaşılır **ayetlerden ibarettir. Bizim ayetlerimizi,** kibirli, inatçı ve bencil **zalimlerden başkası inkâr etmez.**

وَقَالُوا لَوْلَٓا اُنْزِلَ عَلَيْهِ اٰيَاتٌ مِنْ رَبِّهٖۜ قُلْ اِنَّمَا الْاٰيَاتُ عِنْدَ اللّٰهِۜ وَاِنَّمَٓا اَنَا نَذِيرٌ
مُبِينٌ ﴿٥٠﴾

50. O zalimler ki, “Madem Muhammed Allah’ın elçisi olduğunu iddia ediyor, o hâlde, bunun ispatlanması için **Rabb’inden ona mucizeler gönderilmeli değil miydi?” dediler.** Onlara **de ki: “Mucizeler ancak Allah katındadır** ve onu dilediği zaman gönderme kudret ve yetkisi yalnızca O’nun elindedir. **Ben ise, sadece açık** ve net olarak gerçekleri dile getiren **bir uyarıcıyım.”**

Eğer mucize taleplerinde gerçekten samimî iseler;

أَوَلَمْ يَكْفِهِمْ أَنَّا أَنْزَلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ يُتْلَى عَلَيْهِمْ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَرَحْمَةً وَذِكْرَى
لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿٥١﴾

51. Kendilerine gece gündüz **okunup duran** ve her ayeti başlı başına birer mucize olan **bu Kitabı sana göndermemiz onlara** mucize olarak **yetmiyor mu? Hiç kuşkusuz bunda, inan**maya gönlü ol**an insanlar için rahmet ve** şefkatimizin en açık bir tecellisi ve kulaklara küpe olması gereken **bir öğüt vardır.**

قُلْ كَفَىٰ بِاللَّهِ بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ شَهِيدًا يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَالَّذِينَ
آمَنُوا بِالْبَاطِلِ وَكَفَرُوا بِاللَّهِ أُولَٰئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ ﴿٥٢﴾

52. Ey Müslüman! Kur’an gibi apaçık mucizeye rağmen yine de inkârda diretecek olurlarsa, onlara **de ki: “Benimle sizin aranızda şahit olarak Allah yeter!** Çünkü **O, göklerde ve yerde olan her şeyi** en mükemmel şekilde **bilir.** İlâhî kaynaklı olmayan ve hiçbir geçerli bilgi ve belgeye dayanmayan, yani **batıla inanan ve Allah’ın** ayetlerini **inkâr eden kimseler var ya, işte onlar** gerçek anlamda **kayba uğrayanlardır.”** Hâl böyleyken:

وَيَسْتَعْجِلُونَكَ بِالْعَذَابِ وَلَوْلَا أَجَلٌ مُسَمًّى لَجَاءَهُمُ الْعَذَابُ وَلَيَأْتِيَنَّهُمْ بَغْتَةً
وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿٥٣﴾

53. İşledikleri bunca günaha rağmen hâlâ başlarına taşlar yağmadığını gören ve bundan cesaret alan zalimler, sana karşı küstahça meydan okuyarak, **senden bir an önce azabı** getirip kendilerini cezalandırmanı **istiyorlar.** Oysa Allah, tövbe edip doğru yola gelmeleri için onlara mühlet veriyor. **Eğer** ilâhî hikmet uyarınca, zalimlerin yargılanması için belirli **bir süre öngörülmüş olmasaydı,** bu küstahça davranışlarından dolayı, hak ettikleri **azap çoktan başlarına çökmüş olurdu.** Şimdilik onlara biraz daha mühlet verilecektir. Fakat günü gelince, o alay edip durdukları azap, **hiç beklemedikleri bir anda onları ansızın yakalayacaktır.**

يَسْتَعْجِلُونَكَ بِالْعَذَابِ وَإِنَّ جَهَنَّمَ لَمُحِيطَةٌ بِالْكَافِرِينَ ﴿٥٤﴾

54. Evet, **senden bir an önce azabı getirmeni istiyorlar. Oysa** Hesap Günü **cehennem, o nankörleri** tamamen **kuşat**ıp yut**acaktır.** Öyle ki:

يَوْمَ يَغْشَاهُمُ الْعَذَابُ مِنْ فَوْقِهِمْ وَمِنْ تَحْتِ أَرْجُلِهِمْ وَيَقُولُ ذُوقُوا مَا كُنْتُمْ
تَعْمَلُونَ ﴿٥٥﴾

55. O Gün azap onları hem üstlerinden, hem de ayaklarının altından çepeçevre saracak ve zebanîler onlara, **“Yaptıklarınızı**n cezasını şimdi **tadın bakalım!” diyecek.** O hâlde:

يَا عِبَادِيَ الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّ أَرْضِي وَاسِعَةٌ فَإِيَّايَ فَاعْبُدُونِ ﴿٥٦﴾

56. Ey iman eden kullarım! Eğer içinde bulunduğunuz ortam ve şartlar sizi Müslümanca yaşamaktan alıkoyup kötülük ve günaha sürüklüyorsa, içinde yaşadığınız toplumu, ülkeyi, arkadaş grubunu, aileyi, çevreyi, alışkanlıklarınızı, hayat tarzınızı vs. gerektiğinde terk ederek İslâm’ı yaşayabileceğiniz yepyeni bir hayata geçiş yapmalı, yani Allah yolunda hicret etmelisiniz. İşte yeryüzü, **Benim arzım** hepinize yetecek kadar **geniştir.** Günahlardan uzaklaşıp Allah’a sığınma imkânı her zaman her yerde vardır. **Öyleyse,** emirlerime tam bir teslimiyetle boyun eğerek **yalnızca Bana kulluk edin.**

كُلُّ نَفْسٍ ذَائِقَةُ الْمَوْتِ ثُمَّ إِلَيْنَا تُرْجَعُونَ ﴿٥٧﴾

57. Unutmayın ki, **herkes** bir gün mutlaka **ölümü tadacaktır. Sonra da,** hepiniz hesap vermek üzere **Benim huzuruma çıkarılacaksınız.** İşte o gün:

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَنُبَوِّئَنَّهُمْ مِنَ الْجَنَّةِ غُرَفًا تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا
الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا نِعْمَ أَجْرُ الْعَامِلِينَ ﴿٥٨﴾

58. Allah’a ve âhiret gününe yürekten **inanan ve** bu inancın gereği olan **güzel ve yararlı davranışlarda bulunanları,** ağaçlarının **altından ırmaklar çağıldayan ve sonsuza dek içinde yaşayacakları cennet saraylarına yerleştireceğiz. Evet,** Allah yolunda **çaba harcayanlara verilen ödül ne güzeldir!**

الَّذِينَ صَبَرُوا وَعَلَىٰ رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ ﴿٥٩﴾

59. Çünkü **onlar,** bu uğurda karşılaştıkları bütün zorluklara, sıkıntılara **sabırla göğüs geren ve yalnızca Rab’lerine güvenen kimselerdi.**

وَكَأَيِّنْ مِنْ دَابَّةٍ لَا تَحْمِلُ رِزْقَهَا اللَّهُ يَرْزُقُهَا وَإِيَّاكُمْ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿٦٠﴾

60. Ey insanlar! Güvenilmeye lâyık tek varlığın Allah olduğunu daha iyi anlamak için, O’nun yarattığı doğal hayata bir göz atın: **Nice canlılar vardır ki, kendi yiyeceklerini taşımaya** bile **güçleri yetmez. Fakat onları da sizi de** yiyecek, içecek, barınak ve benzeri her türlü ihtiyaçlarınızı karşılayarak **besleyen Allah’tır.** Unutmayın ki, **O** her şeyi **işiten,** her şeyi **bilendir.** Aslında Allah’a kulluğu reddeden zalimler de bunu pekâlâ bilirler. Nitekim:

وَلَئِنْ سَأَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَسَخَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ لَيَقُولُنَّ اللَّهُ
فَأَنَّىٰ يُؤْفَكُونَ ﴿٦١﴾

61. Şayet onlara, “Gökleri ve yeri yoktan var eden, Güneş’i ve Ay’ı emrine **boyun eğdiren kimdir?” diye soracak olsan, hiç tereddüt etmeden, “Allah’tır!” diyecekler. Öyleyse, neden** Allah’ın yanı sıra birtakım uydurma ilâhlara boyun eğerek haktan **yüz çeviriyorlar?** Eğer güç ve zenginlikleriyle şımarıp azgınlaşıyorlarsa, şunu iyi bilsinler ki:

اللَّهُ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَيَقْدِرُ لَهُ إِنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿٦٢﴾

62. Allah, imtihan hikmeti uyarınca, her insana farklı yetenekler ve imkânlar bahşederek **kullarından dilediğine bol rızık bağışlar,** dilediğine **ölçülü ve idareli verir. Hiç kuşkusuz Allah, her şeyi** tam olarak **bilmektedir.**

وَلَئِنْ سَأَلْتَهُمْ مَنْ نَزَّلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَحْيَا بِهِ الْأَرْضَ مِنْ بَعْدِ مَوْتِهَا لَيَقُولُنَّ
اللَّهُ قُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْقِلُونَ ﴿٦٣﴾

63. Yine onlara, “Gökten yağmur yağdıran ve onunla ölü toprağa her bahar yeniden **hayat veren kimdir?” diye soracak olsan, hiç tereddüt etmeden “Allah’tır!” diyecekler.** Sen de onlara **de ki:** “O hâlde, **her türlü övgüye lâyık olan da yalnızca Allah’tır.** Size bunca nimetleri bahşeden Rabb’inize şükredip O’na kulluk ve itaat etmeniz gerekmez mi?”

Ama gel gör ki, onların çoğu akıllarını kullanmazlar. Apaçık gerçeği görmek istemez, inat edip inkârda diretirler. Çünkü dünya hayatının zevkleri gözlerini kör etmiştir. Hâlbuki:

وَمَا هٰذِهِ الْحَيٰوةُ الدُّنْيَٓا اِلَّا لَهْوٌ وَلَعِبٌۜ وَاِنَّ الدَّارَ الْاٰخِرَةَ لَهِيَ الْحَيَوَانُۢ لَوْ كَانُوا
يَعْلَمُونَ ﴿٦٤﴾

64. Bu dünya hayatının zevk ve eğlenceleri, aldatıcı **bir oyalanmadan ve** gelip geçici **eğlenceden başka bir şey değildir. Oysa** özenip imrenmeye değer **gerçek hayat, sadece âhiret yurdudur, bir bilselerdi.** Aslında onlar, yaratılıştan vicdanlarına nakşedilen fıtri duygular sayesinde, bir tek Allah'a kulluk edilmesi gerektiğini pekâlâ bilirler:

فَاِذَا رَكِبُوا فِي الْفُلْكِ دَعَوُا اللّٰهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَۚ فَلَمَّا نَجّٰيهُمْ اِلَى الْبَرِّ اِذَا هُمْ
يُشْرِكُونَۙ ﴿٦٥﴾

65. Güvenli bir ortamda Allah'ı unutan bu zalimler, büyük bir **gemiye bin**ip engin denizlere açıldıkları ve ölümcül bir tehlikeyle yüz yüze gel**dikleri zaman,** bütün o uydurma ilâhlarını unutur ve **tüm içtenlikleriyle Allah'a yönelip yalnızca O'na yalvarırlar. Fakat** Allah **kendilerini karaya çıkarıp kurtarır kurtarmaz,** O'ndan başka varlıklara kulluk edip onlardan medet umarak, yeniden O'na **ortak koşmaya başlarlar.**

لِيَكْفُرُوا بِمَٓا اٰتَيْنَاهُمْۚ وَلِيَتَمَتَّعُواࣞ فَسَوْفَ يَعْلَمُونَ ﴿٦٦﴾

66. Böylece, kendilerine verdiğimiz bunca nimetle**re karşı nankörce davranır,** yeme, içme ve cinsel duyguları tatminden başka bir şey bilmeyen, doğruluk, adalet, erdemlilik gibi hiçbir ahlâkî endişe taşımayan hayvanlar gibi, dünyanın zevk ve nimetleriyle oyalanarak **yaşayıp giderler. Fakat** ne büyük bir yanılgı içerisinde olduklarını **yakında anlayacaklar.** O hâlde, iş işten geçmeden bunu düşünsünler de, gerçek kurtuluş ve mutluluğa ancak Allah'a kulluk sayesinde ulaşılabileceğini anlasınlar:

اَوَلَمْ يَرَوْا اَنَّا جَعَلْنَا حَرَمًا اٰمِنًا وَيُتَخَطَّفُ النَّاسُ مِنْ حَوْلِهِمْۜ اَفَبِالْبَاطِلِ
يُؤْمِنُونَ وَبِنِعْمَةِ اللّٰهِ يَكْفُرُونَ ﴿٦٧﴾

67. Mekke'de huzur ve güven içinde yaşayan kâfirler **görmüyorlar mı ki, çevrelerinde** kabileler hâlinde yaşayan **insanlar** bireysel ve toplumsal sıkıntılar, ekonomik ve siyasal çalkantılarla **inim inim inlerken, Biz** bu kutsal şehri nasıl **saygıdeğer ve güvenli bir hâle getirmişiz? Şimdi onlar, hâlâ saçma ve asılsız inançlar peşinde koşarak, Allah'ın** bunca **nimetlerine karşı nankörlük mü edecekler?**

وَمَنْ اَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرٰى عَلَى اللّٰهِ كَذِبًا اَوْ كَذَّبَ بِالْحَقِّ لَمَّا جَٓاءَهُۜ اَلَيْسَ فِي جَهَنَّمَ
مَثْوًى لِلْكَافِرِينَ ﴿٦٨﴾

68. Allah'a karşı yalan uyduran yahut kendisine hak ve hakikatin ta kendisi olan bu Kur'an **gelince onu yalanlayandan daha zalim kim vardır?** Madem Kur'an'ı inkâr ettiler, cezalarını da mutlaka çekecekler. Öyle ya, **kâfirler için cehennemde yer mi yok?**

وَالَّذِينَ جَاهَدُوا فِينَا لَنَهْدِيَنَّهُمْ سُبُلَنَاۜ وَاِنَّ اللّٰهَ لَمَعَ الْمُحْسِنِينَ ﴿٦٩﴾

69. Mallarını ve canlarını **Benim yolumda** feda ederek Kur'an'ın öngördüğü hayat sistemini yeryüzünde egemen kılmak için **cihad edenlere gelince, onları** her biri dosdoğru cennete ulaştıran **yollarımıza mutlaka ileteceğiz.**

Unutmayın, **Allah daima iyilik yapanlarla beraberdir.**

سُورَةُ الرُّومِ ﴿٣٠﴾

30. RUM SURESİ

Mekke döneminin ortalarında, Habeşistan'a hicret yıllarında indirilmiştir. Adını, İranlılarla yapılan savaşta yenilgiye uğrayan Rum'un, yani Bizanslıların kısa zamanda tekrar galip geleceğini haber veren ilk ayetlerinden almıştır. 60 ayettir.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

الٓمٓ ﴿١﴾

1. Elif, Lâm, Mîm. Dinle, ey insanoğlu! Senin çok iyi tanıdığın ve sürekli kullandığın Elif, Lâm, Mîm gibi harflerden oluşan, bununla birlikte, en mükemmel hayat sistemini içinde barındıran, hikmetli öğütleriyle insanı en yüce olgunluk seviyesine ulaştıran, ilmî ve edebî üstünlüğüyle bütün insanları acze düşüren ve şimdi de, gelecekte yaşanacak bir olayı haber vererek ilâhî kaynaklı olduğunu bir kez daha ispat eden bu mesaja kulak ver:

غُلِبَتِ الرُّومُۙ ﴿٢﴾

2. Allah'a, Peygamberlere ve kutsal kitaplara inanan Doğu Roma imparatorluğu, yani **Bizanslılar,** 615 yılında, İranlı Sasani İmparatorluğu karşısında ağır bir **yenilgiye uğradı.** Bu olay, İranlılar gibi putperest olan Mekkeli müşrikleri sevindirirken, Bizanslıları kendi inançlarına yakın gören müminleri üzüntüye sevk etti.

فِٓي اَدْنَى الْاَرْضِ وَهُمْ مِنْ بَعْدِ غَلَبِهِمْ سَيَغْلِبُونَۙ ﴿٣﴾

3. O dönemin en güçlü iki İmparatorluğu arasında yapılan bu savaş, Arapların yaşadığı **bölgeye yakın bir yerde,** dünyanın en düşük rakımlı bölgesi olan Lut Gölü (Ölü Deniz) havzasında meydana geldi.

Fakat bir daha asla belini doğrultamayacağını zannettiğiniz Bizanslılar, **bu yenilginin ardından** yeniden toparlanıp İranlıları **yenecekler.** Ne zaman mı?

فِي بِضْعِ سِنِينَۜ لِلّٰهِ الْاَمْرُ مِنْ قَبْلُ وَمِنْ بَعْدُۜ وَيَوْمَئِذٍ يَفْرَحُ الْمُؤْمِنُونَۙ ﴿٤﴾

4. Bir kaç yıl —üç ila dokuz yıl— **içinde.** Bu nasıl olur demeyin. Unutmayın ki, her işin **başında da sonunda da karar** verme yetkisi **Allah'a aittir.** Bizans ordusunun İranlıları bozguna uğratacağı **o gün**lerde, **Müslümanlar** da Bedir savaşında kendilerinin üç katı olan müşriklere karşı büyük bir zafer kazanarak **sevinecekler.** Ayrıca, en azından Allah'a ve âhiret gününe iman eden Romalıların putperestler karşısında kazandıkları galibiyetten dolayı sevinç duyacaklar.

بِنَصْرِ اللّٰهِۜ يَنْصُرُ مَنْ يَشَٓاءُۜ وَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿٥﴾

5. Bu zafer, bizzat **Allah'ın yardımıyla** gerçekleşecek. Çünkü **O,** kullarından **dilediğine yardım eder**ek zafere ulaştırır. Hiç kuşkusuz **O,** sonsuz **kudret ve merhamet sahibidir.**

Bu ayetler indirildiği sırada, Bizans İmparatorluğunun parçalanacağına kesin gözüyle bakılıyordu. Kur'an'ın bu haberi vermesinden sekiz yıl sonra bile, hiç kimse Bizans İmparatorluğu'nun yeniden toparlanacağını, hele İranlıları yenilgiye uğratacağını hayal bile edemezdi. Fakat Bizans ordusu, İmparator Heraklius komutasında yeniden toparlanarak İranlılara karşı beklenmedik bir karşı saldırı başlattı ve 624 yılında, yani tam dokuz yıl sonra, on-

ları müthiş bir bozguna uğratarak kaybettiği bütün toprakları geri aldı. Aynı yıl, Müslümanlar da Bedir'de müşriklere karşı büyük bir zafer kazandılar. Böylece, Kur'an'da haber verilen olaylar aynen gerçekleşerek Allah'ın vaadi yerine gelmiş oldu. Nasıl olmasın ki;

وَعْدَ اللّٰهِ لَا يُخْلِفُ اللّٰهُ وَعْدَهُ وَلٰكِنَّ اَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٦﴾

6. Bu yardım sözü, bizzat **Allah'ın** müminlere **verdiği bir sözdür ve Allah asla sözünden dönmez. Ne var ki, insanların çoğu** bunun **bilincinde değiller.**

يَعْلَمُونَ ظَاهِرًا مِنَ الْحَيٰوةِ الدُّنْيَاۚ وَهُمْ عَنِ الْاٰخِرَةِ هُمْ غَافِلُونَ ﴿٧﴾

7. Çünkü onlar Allah'ı hiç hesaba katmadan kendilerince plânlar, projeler kurar, tüm olup bitenleri yalnızca sebep sonuç ilişkisi içinde değerlendirirler. Tek **bildikleri, bu dünya hayatının dış görünüşüdür.** Varlığın sadece maddî yönüyle ilgilenirler. Evrenin değişmez ilkelerini ve temel yasalarını kavrayamaz, eşya ve olayların ardında yatan hikmet ve hakikatleri düşünemezler. Onun içindir ki, her şeyin dünyada başlayıp dünyada bittiğini sanırlar. Asıl yaşanacak hayat olan **âhiretten ise, tamamen habersiz** ve ona karşı ilgisiz**dirler.**

اَوَلَمْ يَتَفَكَّرُوا فٖٓي اَنْفُسِهِمْ مَا خَلَقَ اللّٰهُ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَٓا اِلَّا
بِالْحَقِّ وَاَجَلٍ مُسَمًّىۜ وَاِنَّ كَثٖيرًا مِنَ النَّاسِ بِلِقَٓائِ رَبِّهِمْ لَكَافِرُونَ ﴿٨﴾

8. Peki **onlar,** yüreklerinin ta derinliklerine nakşedilmiş vicdan ve sağduyunun sesine kulak verip de **kendi içlerinde** bir muhasebe yaparak **düşünmüyorlar mı ki, Allah gökleri, yeri ve bu ikisi arasındakileri ancak** hak ve adalet esaslarına göre, belli bir hikmet doğrultusunda ve şaşmaz kanunlara bağlı mükemmel bir sistem hâlinde, yani **hak olarak** yaratmıştır **ve** yine akıllarını kullanıp anlamıyorlar mı ki, Allah bu hayatı sonsuza dek sürecek şekilde değil, ancak **belirli bir süre için yaratmıştır?** Aslında her insan, ruhuna yerleştirilmiş doğal eğilimler ve yetenekler sayesinde bunları bilir. Fakat **insanların çoğu,** kendilerini ahlâkî kayıtlarla sınırlayacağını bildiklerinden, bir gün **Rab'lerine kavuşacakları** ve O'na hesap verecekleri **gerçeğini** inatla **reddederler.**

اَوَلَمْ يَسٖيرُوا فِي الْاَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذٖينَ مِنْ قَبْلِهِمْۜ كَانُٓوا اَشَدَّ
مِنْهُمْ قُوَّةً وَاَثَارُوا الْاَرْضَ وَعَمَرُوهَٓا اَكْثَرَ مِمَّا عَمَرُوهَا وَجَٓاءَتْهُمْ رُسُلُهُمْ
بِالْبَيِّنَاتِۜ فَمَا كَانَ اللّٰهُ لِيَظْلِمَهُمْ وَلٰكِنْ كَانُٓوا اَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَۜ ﴿٩﴾

9. Peki bu inkârcılar **hiç yeryüzünü dolaşıp da, kendilerinden önceki** zalim**lerin sonlarının ne olduğunu görmediler mi?** Üstelik geçmişte yaşamış bu toplumlar, her bakımdan **kendilerinden daha güçlüydüler.** Nitekim ziraat, madencilik, inşaat ve benzeri amaçlarla **toprağı** büyük bir ustalıkla sürüp **işlemişler ve yeryüzünü bu** günkü insa**nlardan çok daha ileri düzeyde geliştirip imar etmişlerdi. Ve** şimdi size olduğu gibi, **onlara da elçileri apaçık delillerle gelmişti. Fakat** onlar elçilere başkaldırmış ve bu yüzden helâk olup gitmişlerdi. **Allah** cezalarını vermekle **onlara haksızlık etmiş değildi. Ne var ki,** bile bile kötülüğü tercih ederek **onlar bizzat kendi kendilerine zulmediyorlardı.**

ثُمَّ كَانَ عَاقِبَةَ الَّذٖينَ اَسَٓاؤُا السُّٓوٰٓاى اَنْ كَذَّبُوا بِاٰيَاتِ اللّٰهِ وَكَانُوا بِهَا يَسْتَهْزِؤُنَ
﴿١٠﴾

10. Ama neticede, kötülük yapanların sonu da kötü oldu. Çünkü onlar, Allah'ın ayetlerini bile bile **yalan sayıyor ve onları alaya alıyorlardı.**

اَللّٰهُ يَبْدَؤُا الْخَلْقَ ثُمَّ يُعٖيدُهُ ثُمَّ اِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿١١﴾

11. Allah, evreni ve hayatı yoktan var ederek **ilk yaratmayı gerçekleştirir. Sonra bunu,** her biri başlı başına birer mucize olan bu yaratma işini sürekli tekrarlayarak, her an yeniden ve **yeniden yaratır. Ve sonunda,** sizi âhiret âlemi denilen yepyeni bir hayat için yeniden diriltir ve hepiniz yaptıklarınızın hesabını vermek üzere **O'nun huzuruna çıkarılırsınız.**

وَيَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ يُبْلِسُ الْمُجْرِمُونَ ﴿١٢﴾

12. Yeniden diriliş ve yargılanma **Saati gelip çattığı gün, suçlular** müthiş bir pişmanlık ve hayal kırıklığına uğrayarak **tüm ümitlerini yitirecekler.**

وَلَمْ يَكُنْ لَهُمْ مِنْ شُرَكَٓائِهِمْ شُفَعٰٓؤُا وَكَانُوا بِشُرَكَٓائِهِمْ كَافِرٖينَ ﴿١٣﴾

13. Vaktiyle Allah'a **ortak** koştuk**ları** o sözde ilâhlar, **onlar**ın affedilip kurtulması **için** kendileriyle Allah arasında **aracılık edemeyecektir.** Zaten o zaman bizzat kendileri, Allah'a **ortak** koştuk**ları** bu ilâhlar**ını reddedeceklerdir.**

وَيَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ يَوْمَئِذٍ يَتَفَرَّقُونَ ﴿١٤﴾

14. Evet, Hesap **Saati geldiği gün, işte o zaman** ilâhî adalet tam olarak tecelli edecek ve iyilerle kötüler **birbirlerinden ayrıl**arak gruplar hâlinde toplan**acaklar:**

فَاَمَّا الَّذٖينَ اٰمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَهُمْ فٖي رَوْضَةٍ يُحْبَرُونَ ﴿١٥﴾

15. Allah'a ve âhiret gününe **inanan ve** bu imana yaraşır **güzel ve yararlı davranışlar ortaya koyan kimseler,** sonsuz nimetlerle donatılmış **cennet bahçelerinde, sevinç ve neşe içinde keyif sürecekler.**

وَاَمَّا الَّذٖينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِاٰيَاتِنَا وَلِقَٓائِ الْاٰخِرَةِ فَاُو۬لٰٓئِكَ فِي الْعَذَابِ مُحْضَرُونَ
﴿١٦﴾

16. Hakikati **inkâr ederek ayetlerimizi ve** bunun doğal sonucu olarak **âhiret buluşmasını yalanlayanlara gelince, onlar da** şiddetli bir **azabın içine atılacaklar.**

فَسُبْحَانَ اللّٰهِ حٖينَ تُمْسُونَ وَحٖينَ تُصْبِحُونَ ﴿١٧﴾

17. Öyleyse ey kullarım, **gece vaktine girerken ve sabaha erişirken,** yani özellikle yatsı ve sabah namazlarında uzun uzun Kur'an okuyarak ve okuduğumuz ayetler üzerinde tefekkür ederek **Allah'ın yüceliğini anın.**

وَلَهُ الْحَمْدُ فِي السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ وَعَشِيًّا وَحٖينَ تُظْهِرُونَ ﴿١٨﴾

18. Unutmayın ki, **göklerde ve yerde** her türlü **övgü** ve yücelik, sadece O'nun hakkıdır ve yalnızca **O'na yaraşır.** O hâlde, ey kullarım! **Akşamüstü,** yani ikindi ve akşam namazlarında **ve öğle vaktine girerken** öğle namazında O'nu övgüyle anıp yüceltin.

يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ وَيُحْيِي الْاَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَاۜ
وَكَذٰلِكَ تُخْرَجُونَ ﴿١٩﴾

19. O Allah ki, **ölüden diriyi, diriden ölüyü çıkarır ve** yeryüzünü süsleyen bitki örtüsünün **ölümünden sonra, toprağa** her bahar yeniden **hayat verir. İşte siz de** ey insanlar, Hesap Günü mezarlarınızdan **böyle çıkarılacaksınız.**

وَمِنْ اٰيَاتِهٖٓ اَنْ خَلَقَكُمْ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ اِذَٓا اَنْتُمْ بَشَرٌ تَنْتَشِرُونَ ﴿٢٠﴾

20. O'nun sonsuz ilim, kudret ve merhametinin, dolayısıyla kulluk edilmeye lâyık yegâne Rab ve İlâh oluşunun **delillerindendir ki, sizi** cansız bir **topraktan yarattı ve işte şimdi,** yeryüzüne **dağılan insanlar oluvermişsiniz.**

وَمِنْ اٰيَاتِه۪ٓ اَنْ خَلَقَ لَكُمْ مِنْ اَنْفُسِكُمْ اَزْوَاجًا لِتَسْكُنُٓوا اِلَيْهَا وَجَعَلَ بَيْنَكُمْ مَوَدَّةً
وَرَحْمَةًۜ اِنَّ ف۪ي ذٰلِكَ لَاٰيَاتٍ لِقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ ﴿٢١﴾

21. O'nun kudret ve merhametinin **delillerinden biri de, size kendi cinsinizden, yanlarında huzur ve mutluluk bulabileceğiniz eşler yaratması ve aranıza sevgi ve şefkat duyguları yerleştirmesidir. Hiç kuşkusuz bunda, düşünen insanlar için** nice dersler, nice **ibretler vardır.**

وَمِنْ اٰيَاتِه۪ خَلْقُ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ وَاخْتِلَافُ اَلْسِنَتِكُمْ وَاَلْوَانِكُمْۜ اِنَّ ف۪ي ذٰلِكَ
لَاٰيَاتٍ لِلْعَالِم۪ينَ ﴿٢٢﴾

22. Göklerin ve yerin yaratılması, dillerinizin ve şivelerinizin ayrı ayrı olması **ve** kiminiz beyaz, kiminiz siyah, kiminiz sarı ırktan olmanız hasebiyle **renklerinizin farklı farklı olması da O'nun** sonsuz lütuf ve rahmetinin **delillerindendir. Elbette bunda,** evreni ve insanı dikkatli bir gözle inceleyen **bilgili insanlar için** nice **ibretler vardır.**

وَمِنْ اٰيَاتِه۪ مَنَامُكُمْ بِالَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَابْتِغَٓاؤُ۬كُمْ مِنْ فَضْلِه۪ۜ اِنَّ ف۪ي ذٰلِكَ لَاٰيَاتٍ لِقَوْمٍ
يَسْمَعُونَ ﴿٢٣﴾

23. Gece ve gündüz vakti uykuya dalmanız ve Allah'ın **lütuf ve nimetlerini araştırıp bul**abileceğiniz imkân ve yeteneklere sahip ol**manız da O'nun** sonsuz ilim, kudret ve merhametinin **delillerindendir. Hiç kuşkusuz bunda,** hakikatin sesine **kulak veren insanlar için** nice **ibretler vardır.**

وَمِنْ اٰيَاتِه۪ يُر۪يكُمُ الْبَرْقَ خَوْفًا وَطَمَعًا وَيُنَزِّلُ مِنَ السَّمَٓاءِ مَٓاءً فَيُحْي۪ي بِهِ الْاَرْضَ
بَعْدَ مَوْتِهَاۜ اِنَّ ف۪ي ذٰلِكَ لَاٰيَاتٍ لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ﴿٢٤﴾

24. İnsanlara **hem korku veren, hem de** yağmuru müjdeleyip **ümit aşılayan şimşeği size göstermesi ve gökten** sağanak sağanak **yağmur yağdırıp onunla ölü toprağa yeniden hayat vermesi de O'nun** ilim, kudret ve azametinin **delillerindendir. Şüphe yok ki bunda, aklını kullanan insanlar için** nice ibret verici **deliller vardır.**

وَمِنْ اٰيَاتِه۪ٓ اَنْ تَقُومَ السَّمَٓاءُ وَالْاَرْضُ بِاَمْرِه۪ۜ ثُمَّ اِذَا دَعَاكُمْ دَعْوَةًۗ مِنَ الْاَرْضِ اِذَٓا اَنْتُمْ
تَخْرُجُونَ ﴿٢٥﴾

25. Göklerin ve yerin O'nun emir ve iradesiyle sapasağlam ayakta **durması da O'nun** tek bir Rab ve İlâh olduğunu ortaya koyan muhteşem **delillerindendir.**

Fakat evrendeki bu harika düzen bir gün yıkılıp yerle bir olacaktır. **Sonra** Allah **sizi bir tek sesleni̇şle yerden** kalkmaya **çağırır çağırmaz, derhal** kabirlerinizden fırlayıp **çıkacak** ve yaptıklarınızın hesabını vermek üzere O'nun huzurunda toplanacak**sınız.** Öyle ya:

وَلَهُ مَنْ فِي السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِۜ كُلٌّ لَهُ قَانِتُونَ ﴿٢٦﴾

26. Göklerde ve yerde var olan insan, cin, melek gibi bütün varlık**lar O'nun** aciz birer kulu**dur ve hepsi** ister istemez **O'na boyun eğmektedir.**

وَهُوَ الَّذ۪ي يَبْدَؤُا الْخَلْقَ ثُمَّ يُع۪يدُهُ وَهُوَ اَهْوَنُ عَلَيْهِۜ وَلَهُ الْمَثَلُ الْاَعْلٰى فِي
السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِۚ وَهُوَ الْعَز۪يزُ الْحَك۪يمُ ﴿٢٧﴾

27. Evreni ve hayatı **yoktan var eden ve** canlıların ölümünün **ardından,** her biri başlı başına birer mucize olan **bu** yaratılış olgusu**nu** sürekli **tekrarlayan O'dur. Bu, O'nun için çok kolaydır.** Çünkü **göklerde ve yerde en yüce sıfatlar** ve en mükemmel özellikler **O'na aittir.** Gerçek anlamda **kudret ve hikmet sahibi olan da** sadece **O'dur.**

Hâl böyleyken, Arap müşrikleri hâlâ Allah'a ortak koşuyor, birtakım putların ve putlaştırılmış kimselerin de hayata hükmetme ve haram helâl sınırları çizme yetkisine sahip ilâhlar olduğunu iddia ediyorlar.

ضَرَبَ لَكُمْ مَثَلًا مِنْ اَنْفُسِكُمْۜ هَلْ لَكُمْ مِنْ مَا مَلَكَتْ اَيْمَانُكُمْ مِنْ شُرَكَٓاءَ ف۪ي مَا
رَزَقْنَاكُمْ فَاَنْتُمْ ف۪يهِ سَوَٓاءٌ تَخَافُونَهُمْ كَخ۪يفَتِكُمْ اَنْفُسَكُمْۜ كَذٰلِكَ نُفَصِّلُ
الْاٰيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ﴿٢٨﴾

28. Ey müşrikler! Allah, şirkin mantıksızlığını ortaya koymak üzere **size kendi hayatınızdan bir misal veriyor: Emriniz altında bulunan kimseler arasında, size verdiğimiz** nimetleri kullanma ve harcama **konusunda sizinle eşit** derecede yönetim hakkına sahip **olan ve birbirinizden çekindiğiniz gibi kendilerinden çekinip** sözünü dinle**diğiniz ortaklarınız var mı** ki, tutup Benim mülkümde, Benim kullarımı Bana eş ve ortak kabul ediyorsunuz**?**

İşte, aklını kullanan bir toplum için ayetlerimizi böyle canlı örneklerle **açıklıyoruz.**

بَلِ اتَّبَعَ الَّذ۪ينَ ظَلَمُٓوا اَهْوَٓاءَهُمْ بِغَيْرِ عِلْمٍۚ فَمَنْ يَهْد۪ي مَنْ اَضَلَّ اللّٰهُۜ وَمَا لَهُمْ مِنْ
نَاصِر۪ينَ ﴿٢٩﴾

29. Fakat **o zalimler** ayetlerimizi düşünüp ibret alacakları yerde, **hiçbir** doğru ve geçerli **bilgiye dayanmaksızın, arzu ve heveslerinin peşine takılıp gittiler.** Bu yüzden, doğru yola iletilmeye lâyık olamadılar. Evet, **Allah'ın** işledikleri günahlar sebebiyle **yoldan çıkardığı kimseleri kim doğru yola iletebilir? Ve** Allah onları yardımsız bırakmışsa, **onlara kim yardım edebilir?**

فَاَقِمْ وَجْهَكَ لِلدّ۪ينِ حَن۪يفًاۜ فِطْرَتَ اللّٰهِ الَّت۪ي فَطَرَ النَّاسَ عَلَيْهَاۜ لَا تَبْد۪يلَ لِخَلْقِ
اللّٰهِۜ ذٰلِكَ الدّ۪ينُ الْقَيِّمُۗ وَلٰكِنَّ اَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَۗ ﴿٣٠﴾

30. O hâlde, ey insan! Sen her türlü batıl inanç ve ideolojiden uzaklaşıp bir tek Allah inancına sımsıkı bağlanan **bir Hanif olarak, yüzünü dosdoğru bu dine,** Kur'an'ın ortaya koyduğu bu mükemmel inanç sistemine **çevir!** Yani, **Allah'ın insan bünyesine nakşetmiş olduğu** o saf, temiz ve doğal **yaratılış hâline...** Unutma ki, toplumlar ve çağlar ne kadar değişirse değişsin, **Allah'ın yarattığı** ve varlık üzerinde egemen kıldığı yasalarda ve gönderdiği inanç kurallar**ında hiçbir** bozulma, pörsüme ve **değişiklik göremezsin. İşte dosdoğru din budur. Ne var ki, insanların çoğu** bunu **bilmez.**

مُن۪يب۪ينَ اِلَيْهِ وَاتَّقُوهُ وَاَق۪يمُوا الصَّلٰوةَ وَلَا تَكُونُوا مِنَ الْمُشْرِك۪ينَۙ ﴿٣١﴾

31. İşte bunun için siz, Allah'ın yasalarıyla çelişen her şeyden ve herkesten yüz çevirerek, tüm ruhunuzla ve tüm benliğinizle **O'na yönelin ve yürekten saygıyla O'na bağlanın. Namazı dosdoğru kılın ve** O'ndan başkalarını kanun koyucu ve yol gösterici kabul ederek tanrılaştıran o **müşriklerden olmayın.**

مِنَ الَّذ۪ينَ فَرَّقُوا د۪ينَهُمْ وَكَانُوا شِيَعًاۜ كُلُّ حِزْبٍ بِمَا لَدَيْهِمْ فَرِحُونَ ﴿٣٢﴾

32. Yani, Allah'ın tüm insanlık için ortaya koyduğu bu evrensel inanç sisteminden yalnızca bir bölümünü alıp geri kalanı inkâr ederek **dinlerini paramparça eden ve** bunun sonucunda, **her grubun kendi sahip olduğu** bilgi kırıntıları **ile övündüğü** düşman **gruplara ayrılan kimselerden** olmayın.

Aslında insan, Allah'ın ona doğuştan bahşettiği sezgisel yetenekler sayesinde doğru ile yanlışı birbirinden ayırabilir. Nitekim:

وَاِذَا مَسَّ النَّاسَ ضُرٌّ دَعَوْا رَبَّهُمْ مُنٖيبٖينَ اِلَيْهِ ثُمَّ اِذَٓا اَذَاقَهُمْ مِنْهُ رَحْمَةً اِذَا فَرٖيقٌ
مِنْهُمْ بِرَبِّهِمْ يُشْرِكُونَۙ ﴿٣٣﴾

33. İnsanlar bir sıkıntıyla karşılaştıkları zaman, tüm içtenlikleriyle **Rab'lerine yönelerek O'na** el açıp **yalvarırlar. Fakat** Allah **onlara kendi katından bir rahmet tattırınca, içlerinden bazıları** Allah'a şükredip O'na kulluk edecekleri yerde, "Kurtuluşumuz şunun sayesinde, bunun sayesinde gerçekleşti." diyerek Allah'ın lütfunu başkalarına isnat eder ve böylece **Rab'lerine ortak koşarlar.**

لِيَكْفُرُوا بِمَٓا اٰتَيْنَاهُمْۜ فَتَمَتَّعُواۜ فَسَوْفَ تَعْلَمُونَ ﴿٣٤﴾

34. Böylece, kendilerine verdiğimiz bunca nimetle**re karşı** büyük bir **nankörlük etmiş olurlar.** Onlara de ki: Madem inkârı tercih ettiniz, **o hâlde** bu dünyanın aldatıcı zevkleri içinde bir süre daha **oyalanın bakalım. Fakat yakında,** ne büyük bir yanılgı içinde olduğunuzu **anlayacaksınız.**

اَمْ اَنْزَلْنَا عَلَيْهِمْ سُلْطَانًا فَهُوَ يَتَكَلَّمُ بِمَا كَانُوا بِهٖ يُشْرِكُونَ ﴿٣٥﴾

35. Biz onlara, Allah'a eş ve **ortak koşmalarını**n doğru bir davranış olduğunu **söyleyen bir delil mi gönderdik** ki, ısrarla ve inatla bu günahta diretiyorlar**?**

وَاِذَٓا اَذَقْنَا النَّاسَ رَحْمَةً فَرِحُوا بِهَاۜ وَاِنْ تُصِبْهُمْ سَيِّئَةٌ بِمَا قَدَّمَتْ اَيْدٖيهِمْ اِذَا
هُمْ يَقْنَطُونَ ﴿٣٦﴾

36. Bu tür nankör **insanlara** katımızdan azıcık bir nimet, **bir rahmet tattıracak olsak, bununla övünüp şımarırlar. Fakat kendi elleriyle yaptıkları** çirkin işler **yüzünden başlarına bir belâ gelince de,** Allah'ın rahmetinden büsbütün **ümitlerini keserler.** Nimetlere kavuşunca kibre kapılıp azgınlaşır, musibetle yüz yüze gelince de isyankârlık ederler.

اَوَلَمْ يَرَوْا اَنَّ اللّٰهَ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَٓاءُ وَيَقْدِرُۜ اِنَّ فٖي ذٰلِكَ لَاٰيَاتٍ لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ
﴿٣٧﴾

37. Allah'ın, imtihan hikmeti uyarınca kullarından **dilediğinin rızkını bollaştırdığını,** dilediğine de **ölçülü ve idareli verdiğini görmüyorlar mı?** Her türlü nimet ve bereketin yalnızca O'nun elinde olduğunu düşünmüyorlar mı? **Hiç kuşkusuz bunda, iman edecek bir toplum için ibretler vardır.**

فَاٰتِ ذَا الْقُرْبٰى حَقَّهُ وَالْمِسْكٖينَ وَابْنَ السَّبٖيلِۜ ذٰلِكَ خَيْرٌ لِلَّذٖينَ يُرٖيدُونَ وَجْهَ
اللّٰهِۘ وَاُو۬لٰٓئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿٣٨﴾

38. O hâlde, Allah'ın sana bağışladığı bu nimetlerin şükrünü eda edebilmek için, **yakın** akrabaya, komşu**lara, yoksullara ve yolda kalmış olanlara haklarını ver. Allah'ın sevgisini kazanmak isteyenler için en doğru** davranış **budur. İşte** ebedî **kurtuluşa erecek olanlar bunlardır.** Bunun için, fakiri iyice fakirleştiren, toplumsal dayanışma ve yardımlaşmayı felce uğratan faiz ve tefeciliğin her çeşidinden uzak durun. Unutmayın ki:

وَمَٓا اٰتَيْتُمْ مِنْ رِبًا لِيَرْبُوَا۬ فٖٓي اَمْوَالِ النَّاسِ فَلَا يَرْبُوا عِنْدَ اللّٰهِۚ وَمَٓا اٰتَيْتُمْ مِنْ زَكٰوةٍ
تُرٖيدُونَ وَجْهَ اللّٰهِ فَاُو۬لٰٓئِكَ هُمُ الْمُضْعِفُونَ ﴿٣٩﴾

39. İnsanların ticaret **malları içinde artacağını düşünerek verdiğiniz faiz**li borç para, —rakamsal olarak artmış gibi görünse de— **Allah katında**ki ilâhî ölçülere göre hiçbir şekilde **artmaz. Allah'ın hoşnutluğunu kazanmak için** ekonomik ve sosyal bir kulluk görevi olarak **verdiğiniz zekât** malları **ise,** hem toplumsal barış, huzur ve dayanışmayı temin ederek, hem de size Allah'ın hoşnutluğunu ve cennet nimetlerini kazandırarak tam bir hayır ve bereket kaynağı olur. Evet, faizden kaçınan ve zekâtlarını güzelce verenler var ya, **işte,** gerek dünya kazancını, gerekse âhirette alacakları ödüllerini **kat kat arttıranlar bunlardır.**

اَللّٰهُ الَّذٖي خَلَقَكُمْ ثُمَّ رَزَقَكُمْ ثُمَّ يُمٖيتُكُمْ ثُمَّ يُحْيٖيكُمْۜ هَلْ مِنْ شُرَكَٓائِكُمْ مَنْ
يَفْعَلُ مِنْ ذٰلِكُمْ مِنْ شَيْءٍۜ سُبْحَانَهُ وَتَعَالٰى عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿٤٠﴾

40. Sizi yoktan var eden, sonra rızkınızı kazanmanız için gereken yetenek ve imkânları **size bahşeden, sonra** zamanı gelince **sizi öldüren ve sonunda hepinizi** Hesap Gününde yeniden **diriltecek olan O'dur. Peki, O'na eş ve ortak olduğunu iddia ettiğiniz varlıklar arasında, bunlardan herhangi birini yapabilen var mı?** Elbette hayır! O hâlde şunu iyi bilin: Allah**, onların** uydurmuş oldukları şirkin her şeklinden ve her türünden münezzehtir. Birtakım tanrısal nitelikler atfederek Allah'a **ortak koştukları her şeyin üzerinde ve ötesindedir, yüceler yücesidir.** İşte bu hakikat anlaşılamadığı içindir ki:

ظَهَرَ الْفَسَادُ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ بِمَا كَسَبَتْ اَيْدِي النَّاسِ لِيُذٖيقَهُمْ بَعْضَ الَّذٖي
عَمِلُوا لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿٤١﴾

41. Kur'an'ın rehberliğini reddeden **insanlığın kendi eliyle yaptığı** kötülükler **yüzünden,** hem toplumsal, hem de doğal denge bozularak **karada ve denizde** haksızlık, adaletsizlik, dünya savaşları, nükleer felâketler, aşırı silahlanma, çevre kirlenmesi, uyuşturucu, alkol, cinsel sapıklık, terör ve anarşi gibi her türden fesat ve **bozgunculuk ortaya çıktı. İşte Allah, yaptıklarının bir kısmını onlara** daha bu dünyada **böylece tattırıyor ki,** bu gidişin yanlış olduğunu anlayıp yeniden Kur'an'a **dönsünler.**

قُلْ سٖيرُوا فِي الْاَرْضِ فَانْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذٖينَ مِنْ قَبْلُۜ كَانَ اَكْثَرُهُمْ
مُشْرِكٖينَ ﴿٤٢﴾

42. Bu hakikati daha iyi kavramaları için onlara **de ki:** "Geçmişte helâk edilen kavimlerin **yeryüzünde** bıraktıkları harabeleri ve yerle bir olmuş şehir kalıntılarını **gezip dolaşın da, pek çoğu** Allah'ın egemenliğini reddederek **müşrik olan önceki** zalim**lerin sonları ne olmuş, görün."**

فَاَقِمْ وَجْهَكَ لِلدّٖينِ الْقَيِّمِ مِنْ قَبْلِ اَنْ يَأْتِيَ يَوْمٌ لَا مَرَدَّ لَهُ مِنَ اللّٰهِ يَوْمَئِذٍ
يَصَّدَّعُونَ ﴿٤٣﴾

43. O hâlde, ey insan! **Allah tarafından** ta ezelden tayin edilen ve **geri çevrilmesi asla mümkün olmayan o** büyük **Gün gelmeden önce,** her türlü batıl inanç ve ideolojiden uzaklaşarak, **yüzünü bu mükemmel inanç sistemine çevir. O gün** insanlar hesaba çekilecek ve iki temel gruba **ayrılacaklar:**

مَنْ كَفَرَ فَعَلَيْهِ كُفْرُهُۚ وَمَنْ عَمِلَ صَالِحًا فَلِاَنْفُسِهِمْ يَمْهَدُونَۙ ﴿٤٤﴾

44. Kim inkârı tercih **ederse, bunun zararı ancak kendisinedir. Kim de** iman edip güzel ve **yararlı işler yaparsa, işte onlar kendileri için** mutlu bir gelecek **hazırlayanlardır.**

لِيَجْزِيَ الَّذٖينَ اٰمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ مِنْ فَضْلِهٖۜ اِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْكَافِرٖينَ ﴿٤٥﴾

45. Çünkü Allah, **iman edip güzel davranışlar gösteren** o fedakâr mümin**leri** sonsuz kerem ve **lütfuyla ödüllendirecektir.** Gerçek şu ki, **O kâfirleri asla sevmez.**

وَمِنْ اٰيَاتِه۪ٓ اَنْ يُرْسِلَ الرِّيَاحَ مُبَشِّرَاتٍ وَلِيُذ۪يقَكُمْ مِنْ رَحْمَتِه۪ وَلِتَجْرِيَ الْفُلْكُ بِاَمْرِه۪ وَلِتَبْتَغُوا مِنْ فَضْلِه۪ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿٤٦﴾

46. O'nun sonsuz ilim, kudret ve merhametinin **delillerinden biri de** bolluk ve bereket kaynağı olan yağmurları **müjdeleyen rüzgârları göndermesidir. Ki böylece** Allah **size rahmetinden** bir nebze **tattırsın,** o devasa **gemi**ler O'nun **emir ve iradesiyle** engin denizlerde **akıp gitsin,** böylece siz de **O'nun size lütfettiği nimetleri arayıp bulasınız ve** bahşetmiş olduğu bunca nimetlere karşılık O'na **şükredesiniz.**

وَلَقَدْ اَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ رُسُلًا اِلٰى قَوْمِهِمْ فَجَٓاؤُ۫هُمْ بِالْبَيِّنَاتِ فَانْتَقَمْنَا مِنَ الَّذ۪ينَ اَجْرَمُواۜ وَكَانَ حَقًّا عَلَيْنَا نَصْرُ الْمُؤْمِن۪ينَ ﴿٤٧﴾

47. Ey şanlı Elçi! **Biz senden önce de** nice **Peygamberleri kendi toplumlarına** mesajımızı ileten elçiler olarak **göndermiştik de, onlara apaçık deliller getirmişlerdi.** Fakat zalimler onları şiddetle reddettiler, müminlere baskı ve işkenceler yaptılar. **Biz de** müminleri kurtardık ve **suçlulardan,** zulmettikleri masum insanların **intikam**ını **aldık.** Çünkü Bizim yolumuzda mücadele eden **müminlere yardım etmek, üzerimizde bir hak** ve mutlaka yerine getirilmesi gereken bir söz, bir sorumluluk **idi.**

İşte Rabb'inizin sonsuz kudret ve merhametini gösteren bir başka delil:

اَللّٰهُ الَّذ۪ي يُرْسِلُ الرِّيَاحَ فَتُث۪يرُ سَحَابًا فَيَبْسُطُهُ فِي السَّمَٓاءِ كَيْفَ يَشَٓاءُ وَيَجْعَلُهُ كِسَفًا فَتَرَى الْوَدْقَ يَخْرُجُ مِنْ خِلَالِه۪ۚ فَاِذَٓا اَصَابَ بِه۪ مَنْ يَشَٓاءُ مِنْ عِبَادِه۪ٓ اِذَا هُمْ يَسْتَبْشِرُونَ ﴿٤٨﴾

48. Allah rüzgârları gönderir de, tonlarca ağırlıktaki **bulutları kaldırıp sürüklerler. Böylece, o bulutları küçük parçalara ayırarak gökyüzünde dilediği gibi yayar. Derken,** bulutların **arasından yağmurun boşaldığını görürsün.** Allah **bu yağmuru kullarından dilediğinin** bağ ve bahçeleri **üzerine yağdırınca da, onlar büyük bir sevinç duyarlar.**

وَاِنْ كَانُوا مِنْ قَبْلِ اَنْ يُنَزَّلَ عَلَيْهِمْ مِنْ قَبْلِه۪ لَمُبْلِس۪ينَ ﴿٤٩﴾

49. Oysa o yağmurun yağdırılmasından önce, ümitsiz ve çaresiz **bir hâldeydiler.**

فَانْظُرْ اِلٰٓى اٰثَارِ رَحْمَتِ اللّٰهِ كَيْفَ يُحْيِ الْاَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَاۜ اِنَّ ذٰلِكَ لَمُحْيِ الْمَوْتٰىۚ وَهُوَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَد۪يرٌ ﴿٥٠﴾

50. Allah'ın sonsuz kudret ve **rahmetinin eserlerine bir bak;** bitki örtüsü tamamen kurumuş olan **yeryüzüne ölümünden sonra** her bahar mevsimi **nasıl da hayat veriyor! İşte bu**na gücü yeten Allah, **elbette ölüleri diriltecek** kudrete de sahip**tir.** Hiç şüphe yok ki, **O'nun her şeye gücü yeter.**

Allah insanları nimetlerle imtihan ettiği gibi, musibetlerle de imtihan eder:

وَلَئِنْ اَرْسَلْنَا ر۪يحًا فَرَاَوْهُ مُصْفَرًّا لَظَلُّوا مِنْ بَعْدِه۪ يَكْفُرُونَ ﴿٥١﴾

51. Eğer onların bağlarını bahçelerini tarumar eden **bir fırtına göndersek de o ürünlerin** kuruyup **sararmış olduğunu görseler, hemen nankörlüğe başlarlar.** Bu dünyanın bir imtihan dünyası olduğunu, sahip oldukları her şeyin onlara Allah tarafından bağışlandığını ve bir gün mutlaka geri alınacağını düşünmezler.

فَاِنَّكَ لَا تُسْمِعُ الْمَوْتٰى وَلَا تُسْمِعُ الصُّمَّ الدُّعَٓاءَ اِذَا وَلَّوْا مُدْبِر۪ينَ ﴿٥٢﴾

52. Ey Müslüman! **Gerçek şu ki, sen** böyle kalpleri kibir, bencillik ve günah kirleriyle kararıp **ölmüş olanlara** hak ve hakikati **duyuramazsın.** Ne kadar çırpınsan da, gerçeklerden **sırt çevirip uzaklaşmakta olan sağırlara bu çağrıyı işittiremezsin.**

وَمَٓا اَنْتَ بِهَادِ الْعُمْيِ عَنْ ضَلَالَتِهِمْۜ اِنْ تُسْمِعُ اِلَّا مَنْ يُؤْمِنُ بِاٰيَاتِنَا فَهُمْ مُسْلِمُونَ ﴿٥٣﴾

53. Ve vicdanları kirlenmiş, gönül gözleri **kör**elmiş olan zalim**leri, saptıkları yanlış yoldan çevirip doğru yola iletemezsin. Sen** bu çağrıyı **ancak, ayetlerimize inan**maya gönlü ol**an** iyi niyetli, temiz yürekli insan**lara işittirebilirsin ve zaten onlar,** hakikatin sesini işitir işitmez **derhal** Rabb'lerine **boyun eğerler.**

اَللّٰهُ الَّذ۪ي خَلَقَكُمْ مِنْ ضَعْفٍ ثُمَّ جَعَلَ مِنْ بَعْدِ ضَعْفٍ قُوَّةً ثُمَّ جَعَلَ مِنْ بَعْدِ قُوَّةٍ ضَعْفًا وَشَيْبَةًۜ يَخْلُقُ مَا يَشَٓاءُۚ وَهُوَ الْعَل۪يمُ الْقَد۪يرُ ﴿٥٤﴾

54. O Allah ki, sizi önce aciz ve **güçsüz** bir bebek **olarak yarattı. Bu güçsüzlüğün ardından** size **kuvvet bahşetti ve bu kuvvetin ardından da,** size tekrar **zayıflık ve ihtiyarlık verdi.** Evet, Allah **dilediğini** dilediği gibi **yaratır.** Çünkü **O, sonsuz ilim ve kudret sahibidir.**

وَيَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ يُقْسِمُ الْمُجْرِمُونَۙ مَا لَبِثُوا غَيْرَ سَاعَةٍۜ كَذٰلِكَ كَانُوا يُؤْفَكُونَ ﴿٥٥﴾

55. Diriliş **Saati gelip çattığı gün,** yattıkları mezarlarından kalkan **günahkârlar,** yeryüzünde **sadece çok kısa bir zaman kaldıklarına yemin edecekler.** Dünya hayatı zihinlerinde o ölçüde değersizleşecek ki, orada birkaç saat dışında kalmadıklarını zannedecekler. **İşte onlar,** vaktiyle hayattayken de **böyle aldanıyorlardı.** Orada da olayların hakikatine, özüne nüfuz edemiyorlardı. Her şeyin dünya hayatından ibaret olduğunu, Hesap Günü için yeniden dirilişin asla gerçekleşmeyeceğini iddia ediyorlardı.

وَقَالَ الَّذ۪ينَ اُو۫تُوا الْعِلْمَ وَالْا۪يمَانَ لَقَدْ لَبِثْتُمْ ف۪ي كِتَابِ اللّٰهِ اِلٰى يَوْمِ الْبَعْثِۘ فَهٰذَا يَوْمُ الْبَعْثِ وَلٰكِنَّكُمْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ﴿٥٦﴾

56. Buna karşılık, **kendilerine** Allah tarafından **ilim ve iman bahşedilmiş olanlar,** "Hayır, **Allah'ın kitabında** haber verildiği üzere —ki bu ilâhî bir yazgıdır— **siz ta Diriliş Gününe kadar** mezarlarınızda **kaldınız!" diyecekler, "İşte** Rabb'imiz tarafından vadedilen **Diriliş Günü budur. Fakat siz bunu** bir türlü **anla**maya yanaş**mıyordunuz."**

فَيَوْمَئِذٍ لَا يَنْفَعُ الَّذ۪ينَ ظَلَمُوا مَعْذِرَتُهُمْ وَلَا هُمْ يُسْتَعْتَبُونَ ﴿٥٧﴾

57. O Gün, zulüm ve haksızlık etmiş olanların mazeretleri kendilerine hiçbir fayda sağlamayacak ve Rab'lerinin **hoşnutluğuna da eremeyecekler.** Zira vaktiyle kendilerine yeterli bir süre verilmiş, güzelce uyarılmışlardı:

وَلَقَدْ ضَرَبْنَا لِلنَّاسِ ف۪ي هٰذَا الْقُرْاٰنِ مِنْ كُلِّ مَثَلٍۜ وَلَئِنْ جِئْتَهُمْ بِاٰيَةٍ لَيَقُولَنَّ الَّذ۪ينَ كَفَرُٓوا اِنْ اَنْتُمْ اِلَّا مُبْطِلُونَ ﴿٥٨﴾

58. Doğrusu Biz bu Kur'an'da, insanlara hakikati tüm berraklığıyla göstermeye yetecek **her türden** ibret verici misaller, apaçık ve anlaşılır **örnekler verdik.** Bununla birlikte, **sen onlara** Kur'an mucizelerinden **bir de-**

lil göstersen, hakikati **inkâra şartlanmış olanlar, “Siz batıl iddialarda bulunmaktan başka bir şey yapmıyorsunuz.” derler.**

كَذٰلِكَ يَطْبَعُ اللّٰهُ عَلٰى قُلُوبِ الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٥٩﴾

59. İşte Allah, apaçık hakikati görmek istemeyen **cahillerin kalplerini böyle mühürler.**

فَاصْبِرْ اِنَّ وَعْدَ اللّٰهِ حَقٌّ وَلَا يَسْتَخِفَّنَّكَ الَّذِينَ لَا يُوقِنُونَ ﴿٦٠﴾

60. O hâlde, onların baskı ve eziyetlerine **sabret! Hiç kuşkun olmasın ki, Allah’ın vaadi gerçektir.** Bu vaade **inanmayanlar**ın tavır ve davranışları, **sakın seni** ümitsizliğe düşürüp **yılgınlığa sürüklemesin.** Zalimler karşısında o denli sağlam durmalısın ki, ne tehditleri seni korkutabilmeli, ne de seni satın almaya, kandırmaya veya seninle din konusunda pazarlığa girişmeye cesaret edebilmelidirler.



31. LOKMAN SURESİ

Mekke döneminin ortalarında, Saffat suresinden sonra indirilmiştir. Lokman Peygamberin hikmet dolu öğüt ve nasihatlerine yer veren sure, 34 ayettir.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

Rahman ve Rahim olan Allah’ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb’imin adıyla, O’nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O’nun adına okuyor, söylüyorum:

الٓمٓ ﴿١﴾

1. Elif, Lâm, Mîm. Ey insan! Rabb’inden sana gelen mesaja kulak ver:

تِلْكَ اٰيَاتُ الْكِتَابِ الْحَكِيمِ ﴿٢﴾

2. Bunlar, hikmet ve öğüt**lerle dolu Kitabın ayetleridir.**

هُدًى وَرَحْمَةً لِلْمُحْسِنِينَ ﴿٣﴾

3. Güzel davranışlarda bulunan ve iyiliğin, güzelliğin özlemini duyan **kimseler için bir yol gösterici, bir rahmet kaynağıdır.**

اَلَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلٰوةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكٰوةَ وَهُمْ بِالْاٰخِرَةِ هُمْ يُوقِنُونَ ﴿٤﴾

4. Onlar ki, Müslümanlığın vazgeçilmez şartı olan **namazı** ona gereken dikkat ve özeni göstererek dosdoğru ve aksatmadan **kılar,** böylece günde en az beş kez huzurunda durarak Yaratıcıyla aralarındaki irtibatı sürekli canlı tutarlar. Refah ve zenginliği toplumun tüm katmanlarına yaymak üzere **zekâtı verirler. Bir de,** ilâhî adaletin tam olarak gerçekleşeceği bir **öte dünyanın varlığına tüm kalpleriyle iman eder** ve bu inanç doğrultusunda hayatı şekillendirir**ler.**

اُولٰٓئِكَ عَلٰى هُدًى مِنْ رَبِّهِمْ وَاُولٰٓئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿٥﴾

5. İşte Rab’lerinin gösterdiği dosdoğru yolda yürüyenler ve dünyada da âhirette de **kurtuluşa erecek olanlar onlardır.**

وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَشْتَرٖى لَهْوَ الْحَدٖيثِ لِيُضِلَّ عَنْ سَبٖيلِ اللّٰهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ وَيَتَّخِذَهَا
هُزُوًا اُولٰٓئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ مُهٖينٌ ﴿٦﴾

6. Ama insanlardan öyleleri de vardır ki, hiçbir geçerli ve doğru **bilgiye dayanmaksızın, insanları** Kur’an’dan uzaklaştırıp **Allah yolundan çevirmek ve** İslâm’ı **alay konusu edin**ip halkın gözünden düşür**mek için** insanın merak, heyecan, şiddet ve şehvet duygularını okşayan **aldatıcı sözleri satın alır** ve bunlarla halkı oyalayıp Kur’an’la ilgilerini koparmaya çalışır**lar. İşte onlar için,** Allah katında onur kırıcı, **küçük düşürücü bir azap vardır.**

Böyle birinin kalbi o denli katılaşmıştır ki:

وَاِذَا تُتْلٰى عَلَيْهِ اٰيَاتُنَا وَلّٰى مُسْتَكْبِرًا كَاَنْ لَمْ يَسْمَعْهَا كَاَنَّ فٖى اُذُنَيْهِ وَقْرًا
فَبَشِّرْهُ بِعَذَابٍ اَلٖيمٍ ﴿٧﴾

7. Ona ayetlerimiz okunduğu zaman, sanki kulaklarında sağırlık varmış da onu hiç duymuyormuş gibi, anlamsız bir **kibre kapılarak** küstahça **sırt çevirir. O hâlde, onu can yakıcı bir azap ile müjdele!**

اِنَّ الَّذٖينَ اٰمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ جَنَّاتُ النَّعٖيمِ ﴿٨﴾

8. Allah’a ve âhiret gününe yürekten **inanan ve** bu imana yaraşır **güzel ve yararlı davranışlar ortaya koyan kimselere gelince, onlar için nimetlerle dolu cennetler vardır.**

خَالِدٖينَ فٖيهَا وَعْدَ اللّٰهِ حَقًّا وَهُوَ الْعَزٖيزُ الْحَكٖيمُ ﴿٩﴾

9. Hem de sonsuza dek orada yaşamak üzere. Bu, **Allah’ın gerçek vaadidir.** Hiç kuşkusuz **O, sonsuz kudret ve hikmet sahibidir.** Öyle ki:

خَلَقَ السَّمٰوَاتِ بِغَيْرِ عَمَدٍ تَرَوْنَهَا وَاَلْقٰى فِى الْاَرْضِ رَوَاسِىَ اَنْ تَمٖيدَ بِكُمْ وَبَثَّ
فٖيهَا مِنْ كُلِّ دَابَّةٍ وَاَنْزَلْنَا مِنَ السَّمَاۤءِ مَاۤءً فَاَنْبَتْنَا فٖيهَا مِنْ كُلِّ زَوْجٍ كَرٖيمٍ ﴿١٠﴾

10. Allah, **gökleri** ve orada bulunan milyarlarca gökcismini, aralarında **görebileceğiniz bir direk olmadan** boşlukta ve dengede duracak ve birbirlerine çarpmayacak bir şekilde, mükemmel bir sistem hâlinde **yaratmıştır.** Ayrıca, **sizi sarsmasın diye yeryüzüne** kazık ve temel vazifesi gören **sapasağlam dağlar çakmış, orada her türden canlıyı üretip yaymış ve gökten indirdiği suyla, orada** her renk ve her çeşitten erkekli dişili **çiftler hâlinde nice güzelim bitkiler yetiştirmiştir.**

هٰذَا خَلْقُ اللّٰهِ فَاَرُونٖى مَاذَا خَلَقَ الَّذٖينَ مِنْ دُونِهٖ بَلِ الظَّالِمُونَ فٖى ضَلَالٍ مُبٖينٍ
﴿١١﴾

11. İşte bunlar, Allah’ın yarattığı ve hizmetinize sunduğu varlıklar**dır. Peki gösterin bana,** müşriklerin **O’ndan başka** hükmüne boyun eğdikleri sözde ilâhlar ve taptıkları diğer **varlıklar ne yaratabilmiş? Hayır,** hiçbir şey yaratamazlar. Çünkü kendileri yaratılmışlardır. Aslında her insan, bu hakikati bilip anlamaya hazır yaratılmıştır. Fakat o **zalimler,** bile bile hakkı inkâr ederler ve bu yüzden **apaçık bir sapıklık içindedirler.**

İşte bu yanılgıya düşmemek için, hepiniz için güzel bir örnek olan Lokman Peygambere kulak verin:

وَلَقَدْ اٰتَيْنَا لُقْمٰنَ الْحِكْمَةَ اَنِ اشْكُرْ لِلّٰهِ وَمَنْ يَشْكُرْ فَاِنَّمَا يَشْكُرُ لِنَفْسِهٖ وَمَنْ
كَفَرَ فَاِنَّ اللّٰهَ غَنِىٌّ حَمٖيدٌ ﴿١٢﴾

12. Gerçekten Biz Lokman’a, Allah’a gereğince **şükretmesi için** derin bir ilim ve **hikmet bahşetmiştik.** Unutmayın ki, **her kim şükrederse, ancak kendi iyiliği için şükretmiş olur. Kim de nankörlük ederse,** yalnızca kendisine zarar vermiş olur. Çünkü **Allah** hiç kimseye ve **hiçbir şeye muhtaç değildir,** dolayısıyla, onun şükür ve ibadetine ihtiyacı yoktur. Asıl buna muhtaç olan insanın kendisidir. Ve kimse O’nu övüp yüceltmese bile O kendi zatıyla yücedir, gerçek anlamda teşekkür ve **övgüye lâyık olan sadece O’dur.”**

وَاِذْ قَالَ لُقْمٰنُ لِابْنِه۪ وَهُوَ يَعِظُهُ يَا بُنَيَّ لَا تُشْرِكْ بِاللّٰهِ اِنَّ الشِّرْكَ لَظُلْمٌ عَظ۪يمٌ
﴿١٣﴾

13. Hani Lokman oğluna öğüt vererek, “Sevgili yavrucuğum!” demişti, “Hiç kimseyi ve hiçbir şeyi **Allah’a ortak koşma!** O’ndan başka hiçbir varlığa, kim olursa olsun kayıtsız şartsız itaat etme. **Çünkü** Allah’a **ortak koşmak, gerçekten de** O’na karşı yapılabilecek en büyük haksızlık, affedilmesi mümkün olmayan bir adaletsizlik ve pek **büyük bir zulümdür.** Sevgili çocuğum, Rabb’imiz buyuruyor ki:

وَوَصَّيْنَا الْاِنْسَانَ بِوَالِدَيْهِۚ حَمَلَتْهُ اُمُّهُ وَهْنًا عَلٰى وَهْنٍ وَفِصَالُهُ ف۪ي عَامَيْنِ اَنِ
اشْكُرْ ل۪ي وَلِوَالِدَيْكَۜ اِلَيَّ الْمَص۪يرُ ﴿١٤﴾

14. “Biz insanoğluna, ana babasına güzelce itaat etmesini ve onlara her zaman iyi davranmasın**ı emrettik.** Fakat annenin yeri bambaşkadır. Çünkü **annesi, nice sıkıntı ve meşakkatlere katlanarak onu** dokuz ay boyunca karnında **taşıdı.** Bununla da kalmadı, tam **iki yıl boyunca onu emzirdi** ve gece gündüz demeden uykusunu, rahatını terk ederek onun bakımıyla ilgilendi. Öyleyse, ey insan, **Bana ve anne babana şükret.** Unutma ki, **dönüş**ün **Banadır.**

وَاِنْ جَاهَدَاكَ عَلٰٓى اَنْ تُشْرِكَ ب۪ي مَا لَيْسَ لَكَ بِه۪ عِلْمٌ فَلَا تُطِعْهُمَا وَصَاحِبْهُمَا فِي
الدُّنْيَا مَعْرُوفًاۘ وَاتَّبِعْ سَب۪يلَ مَنْ اَنَابَ اِلَيَّۚ ثُمَّ اِلَيَّ مَرْجِعُكُمْ فَاُنَبِّئُكُمْ بِمَا
كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿١٥﴾

15. Eğer annen veya baban, kulluğa lâyık kimseler olduklarına dair **haklarında** ilâhî kaynaklı **hiçbir bilgiye sahip olmadığın,** bilakis, asla ilâh olamayacaklarını çok iyi bildiğin putları veya putlaştırılmış **varlıkları Bana ortak koşmanı sana emrederlerse, o zaman onlara itaat etme.** Fakat bu durumda bile, ana babanı yalnız başlarına bırakma. **Onlara bu dünyada** yaşadıkları sürece **iyilikle davran.** Bununla birlikte, sırf ataların oldukları için onları kendine örnek ve önder kabul etme. Aksine, **Bana yönelen** ve yalnızca Bana kulluk eden ilim ve ahlâk sahibi mümin**lerin yolunu izle.**

Ey insanlar! Hepiniz **eninde sonunda** ölecek ve hesap vermek üzere **Benim huzuruma geleceksiniz. İşte o zaman, yapıp ettiğiniz her şeyi size haber vereceğim.”**

Lokman bu ayetleri çocuğuna okuduktan sonra, ona şu sözlere öğüt vermeye devam etti:

يَا بُنَيَّ اِنَّهَٓا اِنْ تَكُ مِثْقَالَ حَبَّةٍ مِنْ خَرْدَلٍ فَتَكُنْ ف۪ي صَخْرَةٍ اَوْ فِي السَّمٰوَاتِ اَوْ
فِي الْاَرْضِ يَأْتِ بِهَا اللّٰهُۜ اِنَّ اللّٰهَ لَط۪يفٌ خَب۪يرٌ ﴿١٦﴾

16. “Sevgili oğlum, yapmış olduğun iyilik veya kötülük **zerre kadar** küçük ve önemsiz bile **olsa ve o da bir kayanın içinde yahut göklerde,** kâinatın en ücra bir köşesinde, **ya da yer**in derinliklerin**de** gizlenmiş **olsa, Allah** Hesap Günü mutlaka **onu ortaya çıkaracaktır. Çünkü Allah bütün gizlilikleri en ince ayrıntısıyla bilendir, her şeyden haberdardır.**

يَا بُنَيَّ اَقِمِ الصَّلٰوةَ وَأْمُرْ بِالْمَعْرُوفِ وَانْهَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَاصْبِرْ عَلٰى مَٓا اَصَابَكَۜ اِنَّ
ذٰلِكَ مِنْ عَزْمِ الْاُمُورِۚ ﴿١٧﴾

17. Yavrucuğum! Namazı dosdoğru kıl, insanlara **iyiliği emret, kötülükten sakındır ve** bu uğurda **başına gelebilecek** belâ ve musibet**lere karşı sabırla göğüs ger. Gerçekten bunlar,** büyük bir gayret ve kararlılıkla **yapılması gereken işlerdendir.**

وَلَا تُصَعِّرْ خَدَّكَ لِلنَّاسِ وَلَا تَمْشِ فِي الْاَرْضِ مَرَحًاۜ اِنَّ اللّٰهَ لَا يُحِبُّ كُلَّ مُخْتَالٍ
فَخُورٍۚ ﴿١٨﴾

18. Sakın gurura kapılıp da **insanlar**ı küçümseyerek onlar**dan yüzünü çevirme ve yeryüzünde çalımlı çalımlı yürüme.** Daima saygılı ve alçakgönüllü ol! **Çünkü Allah, gurura kapılan ve** başkalarına karşı **büyüklük taslayan hiç kimseyi sevmez.**

وَاقْصِدْ ف۪ي مَشْيِكَ وَاغْضُضْ مِنْ صَوْتِكَۜ اِنَّ اَنْكَرَ الْاَصْوَاتِ لَصَوْتُ الْحَم۪يرِ ﴿١٩﴾

19. Yürüyüşünde, oturuşunda ve bütün hâl ve hareketlerinde **ölçülü ve dengeli ol.** Kibirli davranma, fakat onurunun ayaklar altında çiğnenmesine de izin verme. Konuşma üslûbun ve ses tonun, içinde bulunduğun ortama ve muhataplarının durumuna uygun olsun. Başkalarını rahatsız edecek şekilde ve ‘ben bilirim’ iddiasıyla büyüklük taslayarak **sesini yükseltme.** Çünkü böyle kibre kapılarak görgüsüzce bağırıp çağıran kimseler uluorta anırıp duran eşeklere benzer ki, **hiç kuşkusuz seslerin en çirkini, eşeklerin sesidir.”**

اَلَمْ تَرَوْا اَنَّ اللّٰهَ سَخَّرَ لَكُمْ مَا فِي السَّمٰوَاتِ وَمَا فِي الْاَرْضِ وَاَسْبَغَ عَلَيْكُمْ نِعَمَهُ
ظَاهِرَةً وَبَاطِنَةًۜ وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يُجَادِلُ فِي اللّٰهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ وَلَا هُدًى وَلَا كِتَابٍ مُن۪يرٍ
﴿٢٠﴾

20. Ey insanlar! **Allah’ın, göklerde ve yerde bulunan her şeyi sizin emrinize verdiğini ve** görülen ve görülmeyen, bildiğiniz ve henüz farkında olmadığınız **açık ve gizli nimetlerini üzerinize** yağmur gibi **yağdırdığını görmüyor musunuz?**

Buna rağmen **insanlardan öyleleri vardır ki,** Allah, insan ve evren hakkında doğru **bir bilgiye,** yol gösterici **bir rehbere ve aydınlatıcı bir kitaba sahip olmadıkları hâlde, Allah** ve gönderdiği dini **hakkında** boş yere **tartışır dururlar.**

وَاِذَا ق۪يلَ لَهُمُ اتَّبِعُوا مَٓا اَنْزَلَ اللّٰهُ قَالُوا بَلْ نَتَّبِعُ مَا وَجَدْنَا عَلَيْهِ اٰبَٓاءَنَاۜ اَوَلَوْ كَانَ
الشَّيْطَانُ يَدْعُوهُمْ اِلٰى عَذَابِ السَّع۪يرِ ﴿٢١﴾

21. Onlara, “Gelin bu kısır tartışmaları bırakın da, **Allah’ın gönderdiği** Kur’an ayetleri**ne uyun** ve hayatınızı ona göre düzenleyin**!” denildiği zaman, “Hayır, biz** ancak **atalarımızdan gördüğümüz** töre, gelenek ve ideolojiler**e uyarız.** Onların uygulamalarını hiçbir kritiğe tâbi tutmadan körü körüne taklit ederiz.**” diye cevap verirler. Peki, şeytan onları** ve atalarını **cehennem ateşine çağırıyor olsa da mı** onların izinden gidecekler**?**

Hayır, doğrusu şudur ki:

وَمَنْ يُسْلِمْ وَجْهَهُٓ اِلَى اللّٰهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ فَقَدِ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقٰىۜ وَاِلَى اللّٰهِ
عَاقِبَةُ الْاُمُورِ ﴿٢٢﴾

22. Her kim tüm benliğiyle yalnızca **Allah’a boyun eğer ve** O’nun kitabını kendisine ölçü alarak **güzel ve yararlı işler yaparsa,** asla sapmayacağı **sapasağlam bir kulpa tutunmuş olur.** Unutmayın ki, **her işin sonu Allah’a varır.**

وَمَنْ كَفَرَ فَلَا يَحْزُنْكَ كُفْرُهُۜ اِلَيْنَا مَرْجِعُهُمْ فَنُنَبِّئُهُمْ بِمَا عَمِلُواۜ اِنَّ اللّٰهَ عَل۪يمٌ
بِذَاتِ الصُّدُورِ ﴿٢٣﴾

23. İnkâr edenlere gelince, onların nankörlüğü seni üzmesin. Çünkü hepsi eninde sonunda huzuruma çıkacaktır. İşte o zaman, tüm yaptıklarını kendilerine bildirecek ve hak ettikleri cezayı onlara tam olarak vere**ceğim.**

Hiç kuşkusuz Allah, kalplerde gizlenen bütün niyet ve düşünce**leri bilmektedir.**

نُمَتِّعُهُمْ قَلٖيلًا ثُمَّ نَضْطَرُّهُمْ اِلٰى عَذَابٍ غَلٖيظٍ ﴿٢٤﴾

24. Onların bu dünyada **kısa bir süre** istedikleri gibi yiyip içip **yaşamalarına izin vereceğim, fakat** göz açıp kapayıncaya kadar geçen bir ömür **sonunda, hepsini** cehennemdeki o **korkunç azaba mahkûm edeceğim.**

Aslında bu inkârcılar bile, doğuştan sahip oldukları sezgisel bilinç sayesinde, Allah'a kulluk edilmesi gerektiğini yüreğinde hissederler:

وَلَئِنْ سَاَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضَ لَيَقُولُنَّ اللّٰهُ قُلِ الْحَمْدُ لِلّٰهِ بَلْ اَكْثَرُهُمْ
لَا يَعْلَمُونَ ﴿٢٥﴾

25. Onlara, "Gökleri ve yeri yoktan var eden kimdir?" diye soracak olsan, hiç tereddüt etmeden, "Allah'tır!" diyecekler. Onlara **de ki:** "Demek ki, **her türlü övgüye lâyık olan da yalnızca Allah'tır.** Öyleyse, neden O'nunla birlikte birtakım uydurma ilâhlara kulluk ediyorsunuz?"

Fakat onların çoğu, tüm evreni yaratan Allah'ın gönderdiği yasalara uymak gerektiğini **bilmezler.** Çünkü dünya hayatının zevkleri gözlerini kör etmiştir. Hâlbuki:

لِلّٰهِ مَا فِى السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ اِنَّ اللّٰهَ هُوَ الْغَنِىُّ الْحَمٖيدُ ﴿٢٦﴾

26. Göklerde ve yerde bulunan her şey Allah'ındır. Şüphesiz Allah, hiç kimseye ve **hiçbir şeye muhtaç değildir.** Dolayısıyla, sizin şükür ve ibadetlerinize de ihtiyacı yoktur. Gerçek anlamda yüceltilmeye, şükredilmeye ve **övülmeye lâyık olan sadece O'dur.**

وَلَوْ اَنَّ مَا فِى الْاَرْضِ مِنْ شَجَرَةٍ اَقْلَامٌ وَالْبَحْرُ يَمُدُّهُ مِنْ بَعْدِهٖ سَبْعَةُ اَبْحُرٍ مَا
نَفِدَتْ كَلِمَاتُ اللّٰهِ اِنَّ اللّٰهَ عَزٖيزٌ حَكٖيمٌ ﴿٢٧﴾

27. Ey Peygamber! Yaratanın sonsuz ilmiyle yaratılanların sınırlı bilgisi arasındaki bariz farkı akılda kalacak canlı bir örnekle anlatmak üzere **de ki: "Yeryüzündeki bütün ağaçlar kalem, okyanuslar da** mürekkep olsa ve buna **yedi kat okyanus daha eklense,** yine de okyanuslar tükenir, **fakat Allah'ın** ilim ve hikmetini gözler önüne seren, yasa ve yazgılarını ifade eden **kelimeleri** yazmakla **tükenmezdi. Hiç kuşkusuz Allah, sonsuz kudret ve hikmet sahibidir.** Öyle ki:

مَا خَلْقُكُمْ وَلَا بَعْثُكُمْ اِلَّا كَنَفْسٍ وَاحِدَةٍ اِنَّ اللّٰهَ سَمٖيعٌ بَصٖيرٌ ﴿٢٨﴾

28. Hepinizin yaratılması ve yeniden **diriltilmesi,** Allah'a göre **sadece bir tek kişi**nin yaratılması ve diriltilmesi **gibidir. Şüphesiz Allah** her şeyi **işiten,** her şeyi **görendir.**

اَلَمْ تَرَ اَنَّ اللّٰهَ يُولِجُ الَّيْلَ فِى النَّهَارِ وَيُولِجُ النَّهَارَ فِى الَّيْلِ وَسَخَّرَ الشَّمْسَ
وَالْقَمَرَ كُلٌّ يَجْرٖى اِلٰى اَجَلٍ مُسَمًّى وَاَنَّ اللّٰهَ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبٖيرٌ ﴿٢٩﴾

29. Görmez misin ki, Allah güneş sistemine yerleştirdiği mükemmel ölçü uyarınca, yazın **geceyi nasıl** kısaltıp **gündüze katıyor,** kışın **gündüzü** kısaltıp **geceye katıyor. Ve her biri** ezelden **belirlenmiş bir vakte kadar** kendi yörüngelerinde **akıp gitmekte olan Güneş'i ve Ay'ı** insanlığın faydası için koyduğu kanunlara **nasıl boyun eğdiriyor. Ve** düşünmez misin ki, **Allah yaptığınız her şeyi gayet iyi biliyor?**

ذٰلِكَ بِاَنَّ اللّٰهَ هُوَ الْحَقُّ وَاَنَّ مَا يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ الْبَاطِلُ وَاَنَّ اللّٰهَ هُوَ الْعَلِىُّ الْكَبٖيرُ
﴿٣٠﴾

30. Bu böyledir. Çünkü Allah, doğrunun, gerçeğin, hakkın ve **hakikatin ta kendisidir.** Kâfirlerin **O'ndan başka yalvardıkları** sözde ilâhlar **ise,** tamamen **asılsız ve geçersizdir. Ve çünkü** gerçek **Yücelik ve Büyüklük, yalnızca Allah'a aittir.**

اَلَمْ تَرَ اَنَّ الْفُلْكَ تَجْرٖى فِى الْبَحْرِ بِنِعْمَتِ اللّٰهِ لِيُرِيَكُمْ مِنْ اٰيَاتِهٖ اِنَّ فٖى ذٰلِكَ
لَاٰيَاتٍ لِكُلِّ صَبَّارٍ شَكُورٍ ﴿٣١﴾

31. Allah'ın lütuf ve **nimeti sayesinde,** dağ gibi **gemilerin denizde** suları yara yara nasıl **akıp gittiğini görmez misin?** Allah bunu, sınırsız kudret ve merhametini ortaya koyan yaratılış **mucizelerinden bir kısmını gözlerinizin önüne sermek için** yapmaktadır. **Hiç kuşkusuz bunda,** zorluklara karşı **sabretmesini ve** nimetler karşısında **şükretmesini bilen kimseler için** hakikati gözler önüne seren nice işaretler ve **deliller vardır.** Bu mucizelerden dahi ibret almasını bilmeyen nankörlere gelince:

وَاِذَا غَشِيَهُمْ مَوْجٌ كَالظُّلَلِ دَعَوُا اللّٰهَ مُخْلِصٖينَ لَهُ الدّٖينَ فَلَمَّا نَجّٰيهُمْ اِلَى الْبَرِّ
فَمِنْهُمْ مُقْتَصِدٌ وَمَا يَجْحَدُ بِاٰيَاتِنَا اِلَّا كُلُّ خَتَّارٍ كَفُورٍ ﴿٣٢﴾

32. Güvenli bir ortamda Allah'ı unutan zalimler, bir gemiye binip engin denizlere açıldıklarında, **gölgeler gibi** kapkaranlık **dalga**lar denizde **onları sarıp kuşatınca,** işte o anda, **bütün içtenlikleriyle ve sadece Allah'a bağlanarak O'na yalvarıp yakarırlar. Fakat** Allah **onları kurtarıp karaya çıkarınca, içlerinden** yalnızca **bazıları** verdiği söze bağlı kalarak aşırılıktan uzak durur, **ölçülü ve dengeli bir yol izler.** Diğerleri ise, yeniden inkâra döner. Zaten **Bizim ayetlerimizi** ve yol gösterici delillerimizi, **ancak verdiği söze ihanet eden** böyle **nankörler bile bile inkâr eder.**

يَٓا اَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمْ وَاخْشَوْا يَوْمًا لَا يَجْزٖى وَالِدٌ عَنْ وَلَدِهٖ وَلَا مَوْلُودٌ هُوَ
جَازٍ عَنْ وَالِدِهٖ شَيْـًٔا اِنَّ وَعْدَ اللّٰهِ حَقٌّ فَلَا تَغُرَّنَّكُمُ الْحَيٰوةُ الدُّنْيَا وَلَا يَغُرَّنَّكُمْ
بِاللّٰهِ الْغَرُورُ ﴿٣٣﴾

33. O hâlde, **ey insanlar!** Size bunca nimetleri bahşeden **Rabb'inize yürekten saygıyla bağlanın. Ne babanın evladına, ne de evladın babasına herhangi bir fayda veremeyeceği** ve herkesin kendi canının derdine düşeceği o müthiş **Günden korkun.** Unutmayın, **Allah'ın** yeniden dirilme **vaadi gerçektir. Öyleyse, sakın şu dünya hayatı**nın sahte cazibesi **sizi aldat**ıp Allah'a kulluktan alıkoy**masın!** Hele hele o **aldatıcı** şeytan ve dostları, din adamı kisvesiyle karşınıza çıkıp Allah'ın ayetlerini çarpıtarak veya "Allah nasıl olsa merhametli ve bağışlayıcıdır, yaptığınız bütün kötülükleri ve işlediğiniz bütün günahları mutlaka affedecektir!" diyerek **sizi Allah ile aldatmasın.** Kıyametin ne zaman ve nasıl kopacağına gelince:

اِنَّ اللّٰهَ عِنْدَهُ عِلْمُ السَّاعَةِ وَيُنَزِّلُ الْغَيْثَ وَيَعْلَمُ مَا فِى الْاَرْحَامِ وَمَا تَدْرٖى نَفْسٌ
مَاذَا تَكْسِبُ غَدًا وَمَا تَدْرٖى نَفْسٌ بِاَىِّ اَرْضٍ تَمُوتُ اِنَّ اللّٰهَ عَلٖيمٌ خَبٖيرٌ ﴿٣٤﴾

34. Kıyametin vaktini belirleme yetkisi ve onu gerçekleştirme **bilgisi, yalnızca Allah'a aittir.** Allah onun vaktini Peygamberi de dâhil, hiç kimseye bildirmemiştir. Ayrıca, ölü toprağa yeniden hayat veren **yağmuru** dilediği yere, dilediği zaman, dilediği ölçüde **yağdıran O'dur. Bir de, rahimlerde olup biten** olağanüstü gelişme**leri,** orada yarattığı varlığın fiziksel gelişimini, genetik özelliklerini, ona ruh üflenmesini, can verilmesini, kaderini, rızkını, ömrünü, ecelini, âhirette varacağı yeri ve onunla ilgili daha nice bilinmezleri **bilen** yalnızca **O'dur.** Yaratılmışlara gelince, **hiç kimse yarın ne kaza-**

nacağını ve başına neler geleceğini —mutlak ve kesin bir bilgiyle— **bilemez ve** yine **hiç kimse,** ne zaman, **nerede** ve nasıl **öleceğini** —mutlak ve kesin bir bilgiyle— **bilemez.** Bütün bunları en mükemmel şekilde **bilen ve** her şeyden **haberdar olan,** yalnızca **Allah'tır.**

﴿٣٢﴾ سُورَةُ السَّجْدَةِ

32. SECDE SURESİ

Mekke döneminin sonlarına doğru, Muminun suresinden sonra indirilmiştir. 15. ayetinde Allah'a secde eden müminler anlatıldığından bu adı almıştır. 30 ayettir.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

الٓمٓ ﴿١﴾

1. Elif, Lâm, Mîm. Ey insan! Rabb'inden sana bir mesaj geldi:

تَنْز۪يلُ الْكِتَابِ لَا رَيْبَ ف۪يهِ مِنْ رَبِّ الْعَالَم۪ينَۜ ﴿٢﴾

2. İçerisinde hiçbir çelişki, yanlışlık ve **şüphe bulunmayan bu kitap, tüm varlıkların** biricik Sahibi, Efendisi, Eğiticisi, Yöneticisi ve **Rabb'i** olan Allah **tarafından gönderilmiştir.**

Buna rağmen, Kur'an'a inanmamak için bir şüphe, bir itiraz öne sürülebilir mi?

اَمْ يَقُولُونَ افْتَرٰيهُۚ بَلْ هُوَ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ لِتُنْذِرَ قَوْمًا مَٓا اَتٰيهُمْ مِنْ نَذ۪يرٍ مِنْ قَبْلِكَ
لَعَلَّهُمْ يَهْتَدُونَ ﴿٣﴾

3. Yoksa inkâr edenler, **"Onu** Muhammed **uydurdu!" mu diyorlar? Hayır, asla! Tam tersine bu** Kur'an, **kendilerine senden önce bir uyarıcı gelmemiş olan bir toplumu doğru yola gelsinler diye uyarman için** sana **Rabb'in tarafından** gönderilen **hakikatin ta kendisidir.**

Onlar samimî olsalardı, Kur'an'ı okur okumaz onun insan ürünü bir kitap olamayacağını, doğrudan Allah'tan geldiğini kalplerinin ta derinliklerinde hissedeceklerdi. Fakat hâlâ körü körüne itiraz ediyorlarsa, onların samimiyetlerinden söz edilebilir mi?

اَللّٰهُ الَّذ۪ي خَلَقَ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا ف۪ي سِتَّةِ اَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوٰى عَلَى
الْعَرْشِۜ مَا لَكُمْ مِنْ دُونِه۪ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا شَف۪يعٍۜ اَفَلَا تَتَذَكَّرُونَ ﴿٤﴾

4. Gökleri, yeri ve ikisinin arasında bulunan bütün varlık**ları altı evrede yaratan, sonra** bir kenara çekilip mahlûkatı kendi kaderiyle baş başa bırakmayan, aksine, kâinatın mutlak hâkimi olarak **Egemenlik Tahtına oturan O'dur.** Ey insanlar! **Sizin O'ndan başka ne bir dostunuz vardır, ne de bir kurtarıcınız. Hâlâ düşünüp öğüt almayacak mısınız?**

يُدَبِّرُ الْاَمْرَ مِنَ السَّمَٓاءِ اِلَى الْاَرْضِ ثُمَّ يَعْرُجُ اِلَيْهِ ف۪ي يَوْمٍ كَانَ مِقْدَارُهُٓ اَلْفَ سَنَةٍ
مِمَّا تَعُدُّونَ ﴿٥﴾

5. Gökten yere kadar bütün **işleri O düzenleyip yönetir.** Yani kâinatın her zerresinde yalnızca O'nun hükmü geçer. **Sonra** bütün varlıklar, **sizin hesabınızla bin yıl süren bir Gün'de O'na yükselir.** Bin yıl sürecek olan o mahşer gününde, bütün insanlar ve cinler hesaba çekilmek üzere O'nun huzuruna çıkarlar.

ذٰلِكَ عَالِمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ الْعَز۪يزُ الرَّح۪يمُۙ ﴿٦﴾

6. İşte budur, yaratılmışların algılama sınırları ötesinde bir âlem olan **gayb'ı da,** duyularla kavranabilen **şehadet âlemini de** eksiksiz **bilen** sonsuz **kudret ve merhamet sahibi** Allah**!**

اَلَّذ۪ٓي اَحْسَنَ كُلَّ شَيْءٍ خَلَقَهُ وَبَدَاَ خَلْقَ الْاِنْسَانِ مِنْ ط۪ينٍۚ ﴿٧﴾

7. O, yarattığı her şeyi en güzel şekilde yaratandır. Örneğin, ilk **insanın yaratılışına balçıktan başladı.**

ثُمَّ جَعَلَ نَسْلَهُ مِنْ سُلَالَةٍ مِنْ مَٓاءٍ مَه۪ينٍۚ ﴿٨﴾

8. Sonra insana üreme kabiliyeti vererek, **onun neslini** meni denilen **basit bir suyun özünden meydana getirdi.**

ثُمَّ سَوّٰيهُ وَنَفَخَ ف۪يهِ مِنْ رُوحِه۪ وَجَعَلَ لَكُمُ السَّمْعَ وَالْاَبْصَارَ وَالْاَفْـِٔدَةَۜ قَل۪يلًا مَا
تَشْكُرُونَ ﴿٩﴾

9. Derken onu anne karnında, yaratılış amacına uygun biçimde **düzenleyip şekillendirdi. Ona Kendi ruhundan** hayat nefesi **üfledi ve böylece,** ey insanlar, **sizin için** işiten **kulaklar,** gören **gözler ve** düşünen, hisseden **gönüller yarattı. Fakat siz,** bunca nimetlere karşı **ne kadar da az şükrediyorsunuz!**

وَقَالُٓوا ءَاِذَا ضَلَلْنَا فِي الْاَرْضِ ءَاِنَّا لَف۪ي خَلْقٍ جَد۪يدٍۜ بَلْ هُمْ بِلِقَٓاءِ رَبِّهِمْ كَافِرُونَ
﴿١٠﴾

10. Yeniden dirilişi inkâr edenler, **"**Ne yani, **biz**im kemiklerimiz tamamen çürüyüp toza **toprağa karıştıktan sonra mı yeniden diriltileceğiz?" diyorlar. Hayır, aslında onlar** bunun pekâlâ mümkün olduğunu biliyorlar, fakat yargılanmak işlerine gelmediği için, **Rab'leri** olan Allah **ile buluşmayı inkâr ediyorlar.**

قُلْ يَتَوَفّٰيكُمْ مَلَكُ الْمَوْتِ الَّذ۪ي وُكِّلَ بِكُمْ ثُمَّ اِلٰى رَبِّكُمْ تُرْجَعُونَ۟ ﴿١١﴾

11. Onlara **de ki:** "Evet, **sizin için görevlendirilmiş olan ölüm meleği** Azrail **sizi** bir gün **öldürecek, sonra da** yaptıklarınızın hesabını vermek üzere **Rabb'inizin huzuruna çıkarılacaksınız.**

وَلَوْ تَرٰٓى اِذِ الْمُجْرِمُونَ نَاكِسُوا رُؤُ۫سِهِمْ عِنْدَ رَبِّهِمْۜ رَبَّنَٓا اَبْصَرْنَا وَسَمِعْنَا
فَارْجِعْنَا نَعْمَلْ صَالِحًا اِنَّا مُوقِنُونَ ﴿١٢﴾

12. Keşke bu günahkârların, Hesap Günü **Rab'lerinin huzurunda** pişmanlık ve utanç içinde **başlarını öne eğerek şöyle yalvardıkları zaman**ki acıklı hallerini **bir görseydin: "Ey Rabb'imiz,** şimdi gerçeği gözlerimizle **gördük,** kulaklarımızla **işittik.** Ne olur, **bizi** dünya hayatına **geri gönder ki,** tövbe edip **güzel davranışlarda bulunalım.** Çünkü artık öte dünyanın varlığına **tüm kalbimizle inanıyoruz!"**

İşte o zaman, Allah şöyle buyuracak:

وَلَوْ شِئْنَا لَاٰتَيْنَا كُلَّ نَفْسٍ هُدٰيهَا وَلٰكِنْ حَقَّ الْقَوْلُ مِنّ۪ي لَاَمْلَـَٔنَّ جَهَنَّمَ مِنَ
الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ اَجْمَع۪ينَ ﴿١٣﴾

13. "Şimdi sizi yeniden dünyaya göndersek de iman etseniz, böyle bir imanın ne değeri olur? Kaldı ki, **eğer isteseydik,** siz daha dünyadayken iradenizi elinizden alır ve **bütün insanları** ve cinleri zorla emrimize boyun eğdirerek **doğru yola iletirdik. Fakat** imtihan hikmeti gereğince, dilediğiniz inanç ve hayat tarzını özgürce seçmenize izin verdik. Zira insan, ancak kendi özgür iradesiyle ve bilinçli olarak doğru yolu seçtiği takdirde gerçek anlamda ahlâk ve erdemliliğe ulaşabilir. Bu yüzden, insandaki potansiyel gücün açığa çıkması için onu imti-

hana tâbi tuttuk ve bu yolda ihtiyaç duyduğu her türlü imkân ve yetenekleri ona verdik. Buna rağmen, onlar kötülüğü tercih ettiler. Böylece, **tarafımdan** değişmez bir ilâhî yasa olarak ta ezelden ortaya konulan şu **hüküm gerçekleşmiş oldu: “Yemin olsun ki, cehennemi** Bana isyan eden **bütün cinlerle ve insanlarla dolduracağım!”**

فَذُوقُوا بِمَا نَسِيتُمْ لِقَٓاءَ يَوْمِكُمْ هٰذَاۚ اِنَّا نَسِينَاكُمْ وَذُوقُوا عَذَابَ الْخُلْدِ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿١٤﴾

14. “Öyleyse, bu Günle karşılaşacağınızı unutup zulüm ve haksızlık peşinde koş**tuğunuz için,** kötülüklerinizin acı meyvesini **tadın bakalım!** Sizin vaktiyle Beni unuttuğunuz gibi, şimdi **Ben de sizi unut**muşçasına cehennem azabıyla ile baş başa bırak**acağım.** O hâlde, **yaptıklarınıza karşılık sonsuz azabı tadın bakalım!”**

اِنَّمَا يُؤْمِنُ بِاٰيَاتِنَا الَّذِينَ اِذَا ذُكِّرُوا بِهَا خَرُّوا سُجَّدًا وَسَبَّحُوا بِحَمْدِ رَبِّهِمْ وَهُمْ لَا يَسْتَكْبِرُونَ ﴿١٥﴾

15. Benim ayetlerime ancak, kendilerine bu ayetler **tebliğ edildiği zaman** derin bir hayranlık ve saygıyla **secdeye kapanan ve asla kibre kapılmaksızın Rab’lerini övgülerle anıp yüceltenler iman ederler.**

تَتَجَافٰى جُنُوبُهُمْ عَنِ الْمَضَاجِعِ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ خَوْفًا وَطَمَعًاۘ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَ ﴿١٦﴾

16. Gece vakti herkes derin uykusundayken, onlar sıcacık **yataklarını terk ederek korku ve ümit içinde Rab’lerine** el açıp **yalvarır ve kendilerine verdiğimiz nimetlerden** bir kısmını Allah için yoksullara **harcarlar.**

فَلَا تَعْلَمُ نَفْسٌ مَٓا اُخْفِيَ لَهُمْ مِنْ قُرَّةِ اَعْيُنٍۚ جَزَٓاءً بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٧﴾

17. Yaptıkları iyilikler **karşılığında, kendileri için** hazırlanıp cennette **gizlenmiş olan mutluluk ve sevinç kaynağı nimetlerin** neler olduğunu **hiç kimse hayal bile edemez.**

اَفَمَنْ كَانَ مُؤْمِنًا كَمَنْ كَانَ فَاسِقًاۜ لَا يَسْتَوُنَ ﴿١٨﴾

18. Öyle ya, ayetlerime **inanan bir kimse,** onları reddederek **yoldan çıkmış olan biriyle bir olabilir mi? Elbette olamaz.** Şöyle ki:

اَمَّا الَّذِينَ اٰمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَلَهُمْ جَنَّاتُ الْمَأْوٰىۘ نُزُلًا بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٩﴾

19. İman edip güzel ve yararlı işler yapanlara, yaptıklarının karşılığı olarak her türlü sıkıntı, korku ve kederden emin olarak içinde yaşayacakları **huzur ve mutluluk kaynağı cennet bahçeleri vardır.**

وَاَمَّا الَّذِينَ فَسَقُوا فَمَأْوٰيهُمُ النَّارُۜ كُلَّمَٓا اَرَادُٓوا اَنْ يَخْرُجُوا مِنْهَٓا اُعِيدُوا فِيهَا وَقِيلَ لَهُمْ ذُوقُوا عَذَابَ النَّارِ الَّذِي كُنْتُمْ بِهِ تُكَذِّبُونَ ﴿٢٠﴾

20. Yoldan çıkmış olanlara gelince, onların sığınağı da ateştir. Öyle ki, **ne zaman** ateşten bunalıp **oradan çıkmaya çalışsalar,** zebaniler tarafından **tekrar ateşe atılırlar. Ve onlara,** “Hayattayken **yalanlayıp durduğunuz ateş azabını** şimdi **tadın bakalım!” denilir.** Bununla birlikte, onların azabı yalnızca cehennemden ibaret olmayacak:

وَلَنُذِيقَنَّهُمْ مِنَ الْعَذَابِ الْاَدْنٰى دُونَ الْعَذَابِ الْاَكْبَرِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿٢١﴾

21. Bu büyük azaptan ayrı olarak, pişman olup doğru yola **dönmeleri için onlara** daha dünyadayken belâ ve musibetler vererek, **küçük azaptan da** bir nebze **tattıracağız.** Bütün bunlara rağmen;

وَمَنْ اَظْلَمُ مِمَّنْ ذُكِّرَ بِاٰيَاتِ رَبِّهِ ثُمَّ اَعْرَضَ عَنْهَاۜ اِنَّا مِنَ الْمُجْرِمِينَ مُنْتَقِمُونَ ﴿٢٢﴾

22. Kendisine Rabb’inin ayetleri açıkça **tebliğ edildiği hâlde,** küstahça **onlardan yüz çevirenden daha zalim kim olabilir? Hiç kuşkusuz Biz, o günahkârlara cezalarını mutlaka vereceğiz.**

وَلَقَدْ اٰتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ فَلَا تَكُنْ فِي مِرْيَةٍ مِنْ لِقَٓائِهِ وَجَعَلْنَاهُ هُدًى لِبَنِٓي اِسْرَٓائِيلَۚ ﴿٢٣﴾

23. Gerçek şu ki, Biz vaktiyle **Musa’ya** Tevrat adındaki kutsal **Kitabı vermiş ve onu İsrail Oğulları’na** doğru yolu gösteren **bir rehber kılmıştık. Şu hâlde, sakın ona kavuşacağından kuşkuya düşme.** Musa’ya nasıl kitap verdiysek, sana da vereceğiz.

وَجَعَلْنَا مِنْهُمْ اَئِمَّةً يَهْدُونَ بِاَمْرِنَا لَمَّا صَبَرُواۜ وَكَانُوا بِاٰيَاتِنَا يُوقِنُونَ ﴿٢٤﴾

24. İsrail Oğulları omuzladıkları mücadelenin zorluklarına **sabırla göğüs gerdikleri ve ayetlerimize gereğince inandıkları sürece, onların içinden, buyruklarımız doğrultusunda** toplumlarını **doğru yola ileten önderler çıkarmıştık.** İşte siz de aynı tavrı gösterirseniz, sizi de tüm insanlığın öncüleri ve önderleri kılacağız.

اِنَّ رَبَّكَ هُوَ يَفْصِلُ بَيْنَهُمْ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ فِيمَا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ﴿٢٥﴾

25. Hiç kuşkusuz Rabb’in, insanların **anlaşmazlığa düştükleri** bütün tartışmalı **konularda, Hesap Günü aralarında** kesin **hükmünü verecektir.** Öyleyse o Gün gelip çatmadan önce, insanlık tarihinden ibret alıp düşünsünler:

اَوَلَمْ يَهْدِ لَهُمْ كَمْ اَهْلَكْنَا مِنْ قَبْلِهِمْ مِنَ الْقُرُونِ يَمْشُونَ فِي مَسَاكِنِهِمْۜ اِنَّ فِي ذٰلِكَ لَاٰيَاتٍۜ اَفَلَا يَسْمَعُونَ ﴿٢٦﴾

26. Kendilerinden önce yaşamış olan **ve hâlen yurtlarında gezip dolaştıkları nice nesilleri helâk etmiş olmamız, o inkârcıları yola getirmedi mi? Hiç kuşkusuz bunda,** aklını kullanan insanlar için nice ibretler ve **deliller vardır. Hâlâ** gerçeğin sesine **kulak vermeyecekler mi?**

اَوَلَمْ يَرَوْا اَنَّا نَسُوقُ الْمَٓاءَ اِلَى الْاَرْضِ الْجُرُزِ فَنُخْرِجُ بِهِ زَرْعًا تَأْكُلُ مِنْهُ اَنْعَامُهُمْ وَاَنْفُسُهُمْۜ اَفَلَا يُبْصِرُونَ ﴿٢٧﴾

27. Susuzluktan çatlamış **çorak topraklara** nasıl **yağmur gönderdiğimizi ve o su sayesinde, kendilerinin ve hayvanlarının yiyeceği bitkileri** nasıl **yeşerttiğimizi görmüyorlar mı?** Ölü toprağa bir yağmurla yeniden hayat veren Allah’ın, kendilerini de bir gün dirilteceğini düşünmüyorlar mı?

وَيَقُولُونَ مَتٰى هٰذَا الْفَتْحُ اِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٢٨﴾

28. Âhireti inkâr edenler, **“Eğer iddianızda doğru iseniz** söyleyin bakalım, **bu** sözünü ettiğiniz **hüküm** Günü **ne zaman** gelip çatacak?” **diyorlar.**

قُلْ يَوْمَ الْفَتْحِ لَا يَنْفَعُ الَّذِينَ كَفَرُٓوا اِيمَانُهُمْ وَلَا هُمْ يُنْظَرُونَ ﴿٢٩﴾

29. Onlara **de ki:** “Ne zaman olacağını bilemem, fakat şurası kesindir ki, **Hüküm Günü** gelip çattığı zaman, şimdi onu **inkâr etmiş olanlara** o günkü **imanları hiçbir fayda sağlamayacak ve onlara,** hatalarını telâfi etmeleri için **bir fırsat da verilmeyecektir.”**

فَاَعْرِضْ عَنْهُمْ وَانْتَظِرْ اِنَّهُمْ مُنْتَظِرُونَ ﴿٣٠﴾

30. Ey Müslüman! Mademki onlar bunca öğüt ve uyarılara rağmen hâlâ inkârda diretiyorlar, **o hâlde, onları** inkârlarıyla baş başa **bırak ve** hakkınızda Rabb'inin vereceği hükmü **bekle. Zaten onlar da** başlarına gelecek korkunç akıbeti **bekliyorlar.**



سُورَةُ الْاَحْزَابِ ﴿٣٣﴾

33. AHZÂB SURESİ

Medine döneminde, hicretten 5–6 yıl sonra Muminun suresinin hemen ardından indirilmiştir. Adını, yirminci ayetinde geçen ve gruplar, kabileler anlamına gelen "Ahzab" kelimesinden almıştır. 73 ayettir.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

يَٓا اَيُّهَا النَّبِيُّ اتَّقِ اللّٰهَ وَلَا تُطِعِ الْكَافِر۪ينَ وَالْمُنَافِق۪ينَۜ اِنَّ اللّٰهَ كَانَ عَل۪يماً حَك۪يماًۙ
﴿١﴾

1. Ey Peygamber! Sana bu surede, kâfirlerin ve münafıkların itiraz ve dedikodularına sebep olacak hükümler indirilecek. Fakat sen, onların kınamasından, iftirasından çekinme. Asıl **Allah'tan** ve O'nun hükümlerini çiğnemekten **sakın.** O'nun ayetlerini açıkça yalanlayan **inkârcılara ve** inkârlarını gizleyen **münafıklara itaat etme.** Onların sözlerine kulak verip de, görevini yerine getirmekten çekinme. **Muhakkak Allah, sonsuz ilim ve hikmet sahibidir.**

وَاتَّبِعْ مَا يُوحٰٓى اِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَۜ اِنَّ اللّٰهَ كَانَ بِمَا تَعْمَلُونَ خَب۪يراًۙ ﴿٢﴾

2. Rabb'inden sana gönderilen emir ve direktifleri adım adım **izle. Şüphesiz Allah, yaptığınız her şeyden haberdardır.**

وَتَوَكَّلْ عَلَى اللّٰهِۜ وَكَفٰى بِاللّٰهِ وَك۪يلاً ﴿٣﴾

3. Ve görevini yaparken, yalnızca **Allah'a güven.** Unutma ki, her konuda güvenilir bir **vekil olarak Allah yeter.**

Öyleyse, ey müminler, yüreğinizde başka sevgilere, tutkulara yer vermeyin:

مَا جَعَلَ اللّٰهُ لِرَجُلٍ مِنْ قَلْبَيْنِ ف۪ي جَوْفِه۪ۚ وَمَا جَعَلَ اَزْوَاجَكُمُ الّٰٓـئ۪ي تُظَاهِرُونَ مِنْهُنَّ
اُمَّهَاتِكُمْۚ وَمَا جَعَلَ اَدْعِيَٓاءَكُمْ اَبْنَٓاءَكُمْۜ ذٰلِكُمْ قَوْلُكُمْ بِاَفْوَاهِكُمْۜ وَاللّٰهُ يَقُولُ الْحَقَّ
وَهُوَ يَهْدِي السَّب۪يلَ ﴿٤﴾

4. Allah hiç kimsenin göğsünde iki kalp yaratmamıştır. Dolayısıyla, bir kalpte hem Allah sevgisi, hem dünya tutkusu veya hem iman, hem inkâr olamaz.

Ayrıca, **kendilerine** Kur'an'ın indiği dönemde adet olan, "Sen bundan böyle, bana öz annem gibi haramsın! Yani benim gözümde, artık anam bacım gibisin! Bu yüzden, ömür boyu bir daha sana yaklaşmayacağım!" diyerek **zıhar yaptığınız hanımlarınızı,** Allah hiçbir zaman **sizin** gerçek **anneleriniz kılmamıştır.** Öte yandan, öz oğlunuz gibi gördüğünüz **evlatlıklarınızı da** hukuken **öz oğullarınız yapmamıştır. Bu** tür iddialar, **ağızlarınızda dolaşan** boş ve anlamsız **sözlerden ibarettir. Oysa Allah,** her zaman **doğruyu söyler ve daima** doğru **yolu gösterir.** Dolayısıyla:

اُدْعُوهُمْ لِاٰبَٓائِهِمْ هُوَ اَقْسَطُ عِنْدَ اللّٰهِۚ فَاِنْ لَمْ تَعْلَمُٓوا اٰبَٓاءَهُمْ فَاِخْوَانُكُمْ فِي الدّ۪ينِ
وَمَوَال۪يكُمْۜ وَلَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ ف۪يمَٓا اَخْطَاْتُمْ بِه۪ۙ وَلٰكِنْ مَا تَعَمَّدَتْ قُلُوبُكُمْۜ
وَكَانَ اللّٰهُ غَفُوراً رَح۪يماً ﴿٥﴾

5. Eğer evlat edindiğiniz çocuklarınız varsa, **onları** öz **babalarının isimleri ile çağırın.** Soylarını ve gerçek kimliklerini koruyun. İşte **Allah nezdinde** en doğru ve **en adaletli** davranış şekli **budur. Eğer** evlatlıklarınızın gerçek **babalarının** kim olduğunu **bilmiyorsanız,** yine de onları oğlunuz gibi çağırmayın. Çünkü **onlar sizin** oğlunuz değil, **din kardeşleriniz ve arkadaşlarınızdır.** Bununla birlikte, diliniz sürçer de, elinizde olmadan **bir yanlışlık yaparsanız,** örneğin, dalgınlıkla onları kendinize nispet eder yahut sadece sevginizden dolayı onları "oğlum" veya "kızım" diye çağırırsanız, bundan dolayı **günaha girmiş olmazsınız. Ancak bilerek ve isteyerek yaptıklarınızdan sorumlusunuz.**

Bununla birlikte, bilerek günah işlemiş olsanız bile, tövbe etmek için hiçbir zaman geç kalmış sayılmazsınız. Unutmayın ki, **Allah çok affedici, çok merhametlidir.**

اَلنَّبِيُّ اَوْلٰى بِالْمُؤْمِن۪ينَ مِنْ اَنْفُسِهِمْ وَاَزْوَاجُهُٓ اُمَّهَاتُهُمْۜ وَاُو۬لُوا الْاَرْحَامِ بَعْضُهُمْ
اَوْلٰى بِبَعْضٍ ف۪ي كِتَابِ اللّٰهِ مِنَ الْمُؤْمِن۪ينَ وَالْمُهَاجِر۪ينَ اِلَّٓا اَنْ تَفْعَلُٓوا اِلٰٓى
اَوْلِيَٓائِكُمْ مَعْرُوفاًۜ كَانَ ذٰلِكَ فِي الْكِتَابِ مَسْطُوراً ﴿٦﴾

6. Peygamber, müminlere kendi öz canlarından daha yakındır. Müminler onu dünyadaki herkesten ve her şeyden daha çok sevmeli, onun verdiği kararları kendi tercihlerinden üstün tutmalı ve her emrine boyun eğmelidirler. Çünkü bir müminin ailesi, eşi ve çocukları ona zarar verebilir, ona bencilce davranabilir, onu yanıltabilir, günah işlemesine sebep olabilir. Hatta onu cehenneme sürükleyebilir. Fakat Peygamber, sadece onların dünya ve âhirette kurtuluşları için çırpınır. Bu bakımdan Peygamber müminlerin babası durumunda olup, **onun eşleri de müminlerin anneleri** hükmünde**dir.** Peygamberin ölümünden sonra bile onlarla evlenmek haramdır.

Ancak bu hüküm, müminlerle onlar arasında miras hukukunu gerekli kılmaz. Gerçi İslâm inancı bütün müminleri birbirine kardeş yapmıştır, ancak bu kardeşlik bağı, onları birbirlerine mirasçı kılamaz. Çünkü **Allah'ın kitabına göre yakın akrabalar, birbirlerine** mirasçı olmaya diğer **müminlerden ve hatta** Allah için yurtlarını terk eden **muhacirlerden daha uygundurlar.** Bu yüzden, miras hukukunu gelenek ve göreneklere göre değil, Allah'ın kitabına göre belirlemeli ve yalnızca hak sahiplerine pay vermelisiniz. **Ancak dostlarınıza** malınızdan vasiyet ederek onlara **bir iyilik yapmak isterseniz, o zaman başka.** Çünkü aranızda hiçbir kan bağı olmayanlara da, malınızdan —üçte birini geçmemek şartıyla— vasiyet edebilirsiniz. Mirasın nasıl pay edileceğine dair **bu** hükümler, **Kitapta** (4. Nisa: 7–14 ve 176. ayetlerde) ayrıntılı olarak **belirtilmiştir.**

O hâlde, ey Peygamber! Kâfirlerin ve münafıkların itirazlarından, yıkıcı propagandalarından çekinip de Allah'ın hükümlerini yerine getirmekte tereddüde düşmemeli, karşına çıkabilecek tüm engellere rağmen, Allah'a verdiğin söze bağlı kalmalısın.

وَاِذْ اَخَذْنَا مِنَ النَّبِيّ۪نَ م۪يثَاقَهُمْ وَمِنْكَ وَمِنْ نُوحٍ وَاِبْرٰه۪يمَ وَمُوسٰى وَع۪يسَى ابْنِ
مَرْيَمَ وَاَخَذْنَا مِنْهُمْ م۪يثَاقاً غَل۪يظاًۙ ﴿٧﴾

7. Biz, buyruklarımıza harfiyen uyacaklarına dair senden önceki **Peygamberlerden söz aldığımız gibi, senden de** aynı **sözü aldık.** Tıpkı **Nuh'tan, İbrahim'den, Musa'dan ve Meryem oğlu İsa'dan sapasağlam söz aldığımız gibi.**

لِيَسْـَٔلَ الصَّادِقِينَ عَنْ صِدْقِهِمْۚ وَاَعَدَّ لِلْكَافِرِينَ عَذَابًا اَلِيمًا ﴿٨﴾

8. O hâlde, ahdinize vefa gösterin. **Çünkü** Allah, bu **sözleşmeyi kabul eden herkese,** ona ne kadar **sadık kaldıklarını** Hesap Gününde mutlaka **soracaktır.** Kur'an'ın hükümlerini tanımayan **inkârcılara gelince, onlara da can yakıcı bir azap hazırlamıştır!**

Siz sözünüze bağlı kaldığınız sürece, Allah sizi asla yardımsız bırakmayacaktır.

يَٓا اَيُّهَا الَّذِينَ اٰمَنُوا اذْكُرُوا نِعْمَةَ اللّٰهِ عَلَيْكُمْ اِذْ جَٓاءَتْكُمْ جُنُودٌ فَاَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ
رِيحًا وَجُنُودًا لَمْ تَرَوْهَاۜ وَكَانَ اللّٰهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرًاۚ ﴿٩﴾

9. Ey iman edenler! Allah'ın size Hendek savaşında **bahşettiği nimetleri hatırlayın: Hani** Arabistan'ın dört bir yanından toplanıp gelen güçlü ve kalabalık düşman **orduları**, Medine'yi kuşatarak her taraftan **üzerine saldırmışlardı. Fakat** bir aylık kuşatmanın ardından **Biz onların üzerine,** ortalığı darmadağın eden buz gibi **bir fırtına** salmış **ve** ayrıca, sizinle omuz omuza savaşan, fakat gözlerinizle **göremediğiniz** meleklerden **ordular göndermiştik.** Çünkü **Allah, yaptığınız her şeyi görmekteydi.**

اِذْ جَٓاؤُ۫كُمْ مِنْ فَوْقِكُمْ وَمِنْ اَسْفَلَ مِنْكُمْ وَاِذْ زَاغَتِ الْاَبْصَارُ وَبَلَغَتِ الْقُلُوبُ
الْحَنَاجِرَ وَتَظُنُّونَ بِاللّٰهِ الظُّنُونَا ﴿١٠﴾

10. Hani düşman orduları Medine'nin doğusundan ve batısından, yani **üstünüzden ve alt tarafınızdan size** aynı anda **hücum ettiğinde, gözler**iniz korku ve dehşetten **yerinden fırlamış, yürekler**iniz **ağzınız**a **gelmişti.** Öyle ki, bazılarınız, **Allah**'ın vaatleri **hakkında** yakışık almayan **düşünceler beslemeye başlamıştınız.**

هُنَالِكَ ابْتُلِيَ الْمُؤْمِنُونَ وَزُلْزِلُوا زِلْزَالًا شَدِيدًا ﴿١١﴾

11. İşte o anda, müminler müthiş bir sarsıntıya uğrayarak çetin **bir imtihandan geçirilmişlerdi.**

وَاِذْ يَقُولُ الْمُنَافِقُونَ وَالَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ مَا وَعَدَنَا اللّٰهُ وَرَسُولُهُٓ اِلَّا غُرُورًا
﴿١٢﴾

12. Hani, içten içe İslâm'ı inkâr eden **münafıklar ve kalplerinde hastalık bulunan** zayıf imanlı **kimseler,** "Artık bizi kimse kurtaramaz! Demek **Allah ve Elçisinin bize verdiği sözler aldatmacadan başka bir şey değilmiş!" diyorlardı.**

وَاِذْ قَالَتْ طَٓائِفَةٌ مِنْهُمْ يَٓا اَهْلَ يَثْرِبَ لَا مُقَامَ لَكُمْ فَارْجِعُواۚ وَيَسْتَأْذِنُ فَرِيقٌ
مِنْهُمُ النَّبِيَّ يَقُولُونَ اِنَّ بُيُوتَنَا عَوْرَةٌۜ وَمَا هِيَ بِعَوْرَةٍۚ اِنْ يُرِيدُونَ اِلَّا فِرَارًا ﴿١٣﴾

13. İçlerinden bir grup, "Ey Yesrip (Medine) **halkı,** şehir dışında hendeği savunarak düşmana **karşı koyamazsınız.** Kendinizi korumak için evlerinize **dönün!" diyorlardı. Bazıları da, evlerinin** düşman saldırısına **açık olduğunu söyleyerek Peygamberden izin istiyorlardı. Oysa evleri** saldırıya **açık değildi. Tek istedikleri,** savaştan **kaçıp** canlarını kurtar**maktı.** Öyle ki;

وَلَوْ دُخِلَتْ عَلَيْهِمْ مِنْ اَقْطَارِهَا ثُمَّ سُئِلُوا الْفِتْنَةَ لَاٰتَوْهَا وَمَا تَلَبَّثُوا بِهَٓا اِلَّا
يَسِيرًا ﴿١٤﴾

14. Eğer şehrin her köşesi bilfiil **işgal edilseydi ve** düşman tarafından **bunlara,** kendileriyle işbirliği yapıp Müslümanlara **ihanet etmeleri teklif edilseydi, bunu yapmakta fazla gecikmezlerdi.**

وَلَقَدْ كَانُوا عَاهَدُوا اللّٰهَ مِنْ قَبْلُ لَا يُوَلُّونَ الْاَدْبَارَۜ وَكَانَ عَهْدُ اللّٰهِ مَسْؤُ۫لًا ﴿١٥﴾

15. Oysa daha önce, Peygamberin emrine **sırt çevirip dönmeyeceklerine dair Allah'a söz vermişlerdi.** Dikkat edin, **Allah'a verilen söz**ün hesabı **mutlaka sorulacaktır.**

قُلْ لَنْ يَنْفَعَكُمُ الْفِرَارُ اِنْ فَرَرْتُمْ مِنَ الْمَوْتِ اَوِ الْقَتْلِ وَاِذًا لَا تُمَتَّعُونَ اِلَّا قَلِيلًا
﴿١٦﴾

16. Ey Peygamber! Küfre ve zulme karşı mücadeleyi terk edenlere **de ki:** "Allah yolunda **ölmekten veya öldürülmekten kaçıyorsanız,** bilin ki, **bu kaçış size bir yarar sağlamayacaktır.** Çünkü bugün ölümden kaçsanız bile, **hayatın zevkini ancak çok kısa bir süre tadabileceksiniz.** Madem bu dünyada ebedî bir hayat yaşayamayacaksınız, o hâlde, ölümden kurtulma adına âhireti kaybetmenin ne anlamı var?"

قُلْ مَنْ ذَا الَّذِي يَعْصِمُكُمْ مِنَ اللّٰهِ اِنْ اَرَادَ بِكُمْ سُٓوءًا اَوْ اَرَادَ بِكُمْ رَحْمَةًۜ وَلَا
يَجِدُونَ لَهُمْ مِنْ دُونِ اللّٰهِ وَلِيًّا وَلَا نَصِيرًا ﴿١٧﴾

17. Yine onlara **de ki: "Allah size bir zarar vermek istese, sizi O'nun elinden kim kurtarabilir? Ya da size bir lütufta bulunmak istese,** O'na kim engel olabilir?"

Evet, **onlar kendilerine Allah'tan başka ne bir dost bulabileceklerdir, ne de bir yardımcı!**

قَدْ يَعْلَمُ اللّٰهُ الْمُعَوِّقِينَ مِنْكُمْ وَالْقَٓائِلِينَ لِاِخْوَانِهِمْ هَلُمَّ اِلَيْنَاۚ وَلَا يَأْتُونَ الْبَأْسَ
اِلَّا قَلِيلًاۙ ﴿١٨﴾

18. Ey inananlar! **Allah sizin içinizden,** müminleri cihada katılmaktan **alıkoyan ve kendi halkına,** "İman, dürüstlük, adalet gibi safsatalar uğrunda kendinizi perişan etmeyi bırakın da, **bizim yanımıza gel**ip zevkü sefa içinde yaşayı**n!" diyen** o ikiyüzlü**leri çok iyi biliyor.** İşte **bunlar,** sizinle birlikte **savaşa pek az katılırlar.**

اَشِحَّةً عَلَيْكُمْۚ فَاِذَا جَٓاءَ الْخَوْفُ رَاَيْتَهُمْ يَنْظُرُونَ اِلَيْكَ تَدُورُ اَعْيُنُهُمْ كَالَّذِي
يُغْشٰى عَلَيْهِ مِنَ الْمَوْتِۚ فَاِذَا ذَهَبَ الْخَوْفُ سَلَقُوكُمْ بِاَلْسِنَةٍ حِدَادٍ اَشِحَّةً عَلَى
الْخَيْرِۜ اُو۬لٰٓئِكَ لَمْ يُؤْمِنُوا فَاَحْبَطَ اللّٰهُ اَعْمَالَهُمْۜ وَكَانَ ذٰلِكَ عَلَى اللّٰهِ يَسِيرًا ﴿١٩﴾

19. Üstelik **size karşı** yüreklerinde anlamsız bir öfke ve **kıskançlık beslerler.** Bununla birlikte, **bir tehlike ile karşılaşınca da, ölüm baygınlığı geçiren biri gibi, gözleri dönmüş bir hâlde sana baktıklarını** ve senden yardım dilendiklerini **görürsün. Fakat tehlike geçince,** elde ettiğiniz **başarıyı kıskandıkları için** kılıç gibi **keskin** ve zehirli **dilleriyle sizi incitmeye başlarlar.**

Bu gibi insa**nlar,** ne kadar iman iddiasında bulunsalar da, gerçekte **iman etmiş değillerdir. Bu yüzden de Allah, onların** bütün iyiliklerini geçersiz kılmış, bütün gayret ve **çalışmalarını sonuçsuz bırakmıştır. Şüphesiz bu, Allah için çok kolaydır.**

يَحْسَبُونَ الْاَحْزَابَ لَمْ يَذْهَبُواۚ وَاِنْ يَأْتِ الْاَحْزَابُ يَوَدُّوا لَوْ اَنَّهُمْ بَادُونَ فِي
الْاَعْرَابِ يَسْـَٔلُونَ عَنْ اَنْبَٓائِكُمْۜ وَلَوْ كَانُوا فِيكُمْ مَا قَاتَلُٓوا اِلَّا قَلِيلًا ﴿٢٠﴾

20. Savaştan kaçıp evlerine saklanan bu münafıklar, Medine'yi kuşatan **düşman birliklerinin** savaşı bırakıp **çekildiğinin farkında** bile **değillerdi. Eğer düşman orduları geri dönecek olsaydı,** bu ikiyüzlü korkaklar Medine'yi savunmak yerine, **çölde, göçebe kabileler arasında bulunup da,** gelip geçenlere **sizin durumunuz hakkında soru soruyor olmayı tercih ederlerdi.**

Bu yüzden, sizinle birlikte savaşa geleceklerini hiç beklemeyin. **Zaten size katılmış olsalardı bile, doğru dürüst savaşmazlardı.**

لَقَدْ كَانَ لَكُمْ ف۪ي رَسُولِ اللّٰهِ اُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِمَنْ كَانَ يَرْجُوا اللّٰهَ وَالْيَوْمَ الْاٰخِرَ وَذَكَرَ
اللّٰهَ كَث۪يراًۜ ﴿٢١﴾

21. Ey iman edenler! **Allah'ı ve âhiret gününü arzulayan ve O'nu sürekli anıp yücelten kimseler için Allah'ın Elçisi,** o sarsılmayan imanı, tertemiz ahlâkı, fedakârlığı, cömertliği, cesareti, kararlılığı ve çalışkanlığı kısaca bir hayat boyu yaşadığı kulluğu ile **gerçekten size mükemmel bir örnektir.** Şahıs olarak Peygamberi, toplum olarak da onun arkadaşlarını kendinize örnek almalısınız:

وَلَمَّا رَاَ الْمُؤْمِنُونَ الْاَحْزَابَۙ قَالُوا هٰذَا مَا وَعَدَنَا اللّٰهُ وَرَسُولُهُ وَصَدَقَ اللّٰهُ وَرَسُولُهُۘ
وَمَا زَادَهُمْ اِلَّٓا ا۪يمَاناً وَتَسْل۪يماًۜ ﴿٢٢﴾

22. Gerçek **müminler,** Peygamberin kendilerine önceden haber verdiği **düşman ordularını** karşılarında **görünce, "İşte bu, Allah'ın ve Elçisinin bize** Kur'an'da (61. Saff: 8, 9) **vadettiği şeydir. Allah ve Elçisi** elbette **doğru söylemiştir!" dediler. Ve** münafıkları yoldan çıkaran bu durum, **onların sadece** Allah'a **iman ve bağlılıklarını pekiştirdi.**

مِنَ الْمُؤْمِن۪ينَ رِجَالٌ صَدَقُوا مَا عَاهَدُوا اللّٰهَ عَلَيْهِۚ فَمِنْهُمْ مَنْ قَضٰى نَحْبَهُ وَمِنْهُمْ
مَنْ يَنْتَظِرُۘ وَمَا بَدَّلُوا تَبْد۪يلاًۙ ﴿٢٣﴾

23. İnananlar arasında, Allah'a verdiği söze sonuna kadar **sadık kalan** nice kahramanlar, **nice yiğitler var. Kimileri** kanının son damlasına kadar savaşarak **sözünü yerine getirdi, kimileri de** şehâdet şerbetini içeceği günü sabırsızlıkla **beklemektedir.** Fakat hepsinin ortak yanı şu: **Onlar,** verdikleri sözü **hiçbir zaman** bozup **değiştirmediler.** Böylece, imtihanı başarıyla tamamladılar.

لِيَجْزِيَ اللّٰهُ الصَّادِق۪ينَ بِصِدْقِهِمْ وَيُعَذِّبَ الْمُنَافِق۪ينَ اِنْ شَٓاءَ اَوْ يَتُوبَ عَلَيْهِمْۜ اِنَّ
اللّٰهَ كَانَ غَفُوراً رَح۪يماًۚ ﴿٢٤﴾

24. Evet, **Allah** sizi de böyle imtihanlarla yüz yüze getirecek ki, **sözünde duranları doğruluklarından dolayı ödüllendirsin; ikiyüzlüleri de dilerse cezalandırsın ya da** tövbe ederlerse **bağışlasın. Gerçekten Allah çok bağışlayıcı, çok merhametlidir.**

وَرَدَّ اللّٰهُ الَّذ۪ينَ كَفَرُوا بِغَيْظِهِمْ لَمْ يَنَالُوا خَيْراًۜ وَكَفَى اللّٰهُ الْمُؤْمِن۪ينَ الْقِتَالَۜ وَكَانَ
اللّٰهُ قَوِياًّ عَز۪يزاًۚ ﴿٢٥﴾

25. Nitekim **Allah,** müminlere verdiği sözü yerine getirdi ve Medine'ye saldıran **kâfirleri, hiçbir başarı kazanamadan** bütün öfke ve **nefretleriyle birlikte** ülkelerine **geri gönderdi.** Evet, **Allah** her konuda olduğu gibi, **savaş konusunda** da **müminlere** kendisinin **yet**erli olduğunu göster**di.** Nitekim müminlerin savaşmasına bile gerek kalmadan, aniden ortaya çıkan soğuk hava ve fırtına sayesinde müşrikler savaşı bırakıp gitmek zorunda kaldılar. Unutmayın, **Allah çok güçlüdür, mutlak üstünlük ve otorite sahibidir.**

وَاَنْزَلَ الَّذ۪ينَ ظَاهَرُوهُمْ مِنْ اَهْلِ الْكِتَابِ مِنْ صَيَاص۪يهِمْ وَقَذَفَ ف۪ي قُلُوبِهِمُ
الرُّعْبَ فَر۪يقاً تَقْتُلُونَ وَتَأْسِرُونَ فَر۪يقاًۚ ﴿٢٦﴾

26. Müminlerle yaptıkları ittifak sözleşmesine ihanet ederek **müşriklere arka çıkan** ve müminleri arkadan vurmaya hazırlanan **Kitap Ehlin**den Beni Kureyza Yahudilerin**i ise, kalplerine korku salarak** o sağlam **kalelerinden** söküp **çıkardı.** Öyle ki, **onların bir kısmını öldürüyor, bir kısmını da esir alıyordunuz.**

وَاَوْرَثَكُمْ اَرْضَهُمْ وَدِيَارَهُمْ وَاَمْوَالَهُمْ وَاَرْضاً لَمْ تَطَؤُ۫هَاۜ وَكَانَ اللّٰهُ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ
قَد۪يراً ﴿٢٧﴾

27. Böylece Allah, **onların topraklarını, evlerini, mallarını ve henüz ayak basmadığınız** Medine dışındaki onlara ait bağ, bahçe ve **arazileri** onlardan alıp **size verdi.** Hiç kuşkusuz, **Allah'ın her şeye gücü yeter.**

Böylece İslâm toplumu yavaş yavaş zenginleşti, refah seviyesinde gözle görülür bir artış oldu. Fakat Peygamberin evinde aynı sade hayat olduğu gibi devam ediyordu. Peygamberin hanımları ise bu zenginlikten pay almak istiyor, bunun için onu sürekli sıkıştırıyorlardı. Bunun üzerine, aşağıdaki ayetler nazil oldu:

يَٓا اَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ لِاَزْوَاجِكَ اِنْ كُنْتُنَّ تُرِدْنَ الْحَيٰوةَ الدُّنْيَا وَز۪ينَتَهَا فَتَعَالَيْنَ
اُمَتِّعْكُنَّ وَاُسَرِّحْكُنَّ سَرَاحاً جَم۪يلاً ﴿٢٨﴾

28. Ey Peygamber! Senin yaşadığın sade ve mütevazı hayata ayak uyduramayan ve diğer mümin ailelerin yaşadığı hayat seviyesini senden isteyen **eşlerine de ki: "Eğer siz bu dünya hayatını ve onun** gelip geçici **güzelliklerini istiyorsanız, gelin size** evlilik bedeli olan **mehirlerinizi vereyim ve** sonra da **sizi güzelce boşayayım!"**

وَاِنْ كُنْتُنَّ تُرِدْنَ اللّٰهَ وَرَسُولَهُ وَالدَّارَ الْاٰخِرَةَ فَاِنَّ اللّٰهَ اَعَدَّ لِلْمُحْسِنَاتِ مِنْكُنَّ اَجْراً
عَظ۪يماً ﴿٢٩﴾

29. "Yok eğer Allah'ı, Elçisini ve âhiret yurdunu tercih ediyorsanız, bilin ki Allah, içinizden güzel davrananlara büyük bir mükâfat hazırlamıştır."

يَا نِسَٓاءَ النَّبِيِّ مَنْ يَأْتِ مِنْكُنَّ بِفَاحِشَةٍ مُبَيِّنَةٍ يُضَاعَفْ لَهَا الْعَذَابُ ضِعْفَيْنِۜ
وَكَانَ ذٰلِكَ عَلَى اللّٰهِ يَس۪يراً ﴿٣٠﴾

30. Ey Peygamber hanımları! Sizler, müminlerin anneleri konumunda bulunan örnek insanlarsınız. Bu yüzden, **içinizden her kim açık bir edepsizlik yapacak olursa,** âhirette **ona** diğer kadınlara göre **iki kat azap edilecektir. Şüphesiz bu, Allah için çok kolaydır.**

وَمَنْ يَقْنُتْ مِنْكُنَّ لِلّٰهِ وَرَسُولِه۪ وَتَعْمَلْ صَالِحاً نُؤْتِهَٓا اَجْرَهَا مَرَّتَيْنِۙ وَاَعْتَدْنَا لَهَا
رِزْقاً كَر۪يماً ﴿٣١﴾

31. Ve içinizden her kim de Allah'a ve Elçisine yürekten **itaat eder ve güzel işler yaparsa, ona da** diğer kadınlara verilenin **iki katı ödül vereceğiz. Ve onun için** cennette **muhteşem bir rızık** ve göz alıcı nimetler **hazırlamışızdır.**

يَا نِسَٓاءَ النَّبِيِّ لَسْتُنَّ كَاَحَدٍ مِنَ النِّسَٓاءِ اِنِ اتَّقَيْتُنَّ فَلَا تَخْضَعْنَ بِالْقَوْلِ
فَيَطْمَعَ الَّذ۪ي ف۪ي قَلْبِه۪ مَرَضٌ وَقُلْنَ قَوْلاً مَعْرُوفاًۚ ﴿٣٢﴾

32. Ey Peygamber hanımları! Siz diğer mümin **kadınlardan herhangi biri gibi değilsiniz.** Dolayısıyla, Kur'an'ın hükümlerini uygulama konusunda çok daha titiz ve dikkatli davranmalısınız. **Onun için, eğer** Allah'a karşı **sorumluluğunuzu** tam olarak **yerine getir**mek is**tiyorsanız,** namahrem kişilerle **tatlı ve cilveli bir edayla konuşmayın ki, kalbinde kötü niyet taşıyan biri** şeytanî bir **ümide kapılmasın.** Fakat bu, kadın sesinin erkeklere tamamen haram olduğu anlamına gelmez. İnsanlarla ağırbaşlı, ölçülü, yerinde ve uygun şekilde konuşun, daima **doğru ve güzel sözler söyleyin.**

وَقَرْنَ ف۪ي بُيُوتِكُنَّ وَلَا تَبَرَّجْنَ تَبَرُّجَ الْجَاهِلِيَّةِ الْاُو۫لٰى وَاَقِمْنَ الصَّلٰوةَ وَاٰت۪ينَ الزَّكٰوةَ وَاَطِعْنَ اللّٰهَ وَرَسُولَهُۜ اِنَّمَا يُر۪يدُ اللّٰهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ اَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْه۪يراًۚ ﴿٣٣﴾

33. Ey Peygamber hanımları! İffet ve edebinizle, vakar içinde **evlerinizde oturun.** Çünkü kadının asıl faaliyet alanı evidir. Bununla birlikte, bir ihtiyaç için dışarı çıkmanız gerektiğinde, İslâm öncesi o **eski cahiliye** kadınlarının yaptığı **gibi süs ve cazibenizi göstererek sokağa çıkmayın. Namazı güzelce kılın, zekâtı verin. Allah'a ve Elçisine** gönülden **itaat edin. Ey** Peygamber hanımları, ey Fatıma, ey Ali, ey Hasan, ey Hüseyin! Kısacası, ey Peygamberin **ev halkı, Allah** size bunları emretmekle, **ancak,** şan ve şerefinize leke getirme ihtimali bulunan günah ve **kirlerden sizi arındırıp tertemiz kılmak istiyor.**

وَاذْكُرْنَ مَا يُتْلٰى ف۪ي بُيُوتِكُنَّ مِنْ اٰيَاتِ اللّٰهِ وَالْحِكْمَةِۜ اِنَّ اللّٰهَ كَانَ لَط۪يفاً خَب۪يراً ﴿٣٤﴾

34. Ey Peygamber ailesi! **Evlerinizde** gece gündüz **okunmakta olan Allah'ın ayetlerini ve** bu ayetlerin canlı ve mükemmel bir örneği olan Peygamberin **hikmet** dolu öğüt ve tavsiyeleri**ni düşünün. Şüphesiz Allah,** sonsuz **lütuf** ve merhamet **sahibidir, her şeyden** hakkıyla **haberdardır.**

Fakat bu talimatlar, yalnızca Peygamberin ev halkına özgü sanılmasın:

اِنَّ الْمُسْلِم۪ينَ وَالْمُسْلِمَاتِ وَالْمُؤْمِن۪ينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَالْقَانِت۪ينَ وَالْقَانِتَاتِ وَالصَّادِق۪ينَ وَالصَّادِقَاتِ وَالصَّابِر۪ينَ وَالصَّابِرَاتِ وَالْخَاشِع۪ينَ وَالْخَاشِعَاتِ وَالْمُتَصَدِّق۪ينَ وَالْمُتَصَدِّقَاتِ وَالصَّٓائِم۪ينَ وَالصَّٓائِمَاتِ وَالْحَافِظ۪ينَ فُرُوجَهُمْ وَالْحَافِظَاتِ وَالذَّاكِر۪ينَ اللّٰهَ كَث۪يراً وَالذَّاكِرَاتِ اَعَدَّ اللّٰهُ لَهُمْ مَغْفِرَةً وَاَجْراً عَظ۪يماً ﴿٣٥﴾

35. Gerçek şu ki, Allah'ın hükmüne kayıtsız şartsız **teslim ol**up esenliğe ulaş**an erkekler ve kadınlar,** Allah'a ve âhiret gününe yürekten **inanan erkekler ve kadınlar,** bu imanın gereği olarak Rabb'lerine gönülden **boyun eğen erkekler ve kadınlar,** her zaman doğruyu söyleyen, verdikleri söze **bağlı kalan erkekler ve kadınlar,** bu yolda başlarına gelebilecek belâ ve sıkıntılar karşısında **sabreden erkekler ve kadınlar,** Allah'a içtenlikle **saygı duyan** alçakgönüllü **erkekler ve kadınlar,** gerektiğinde servetini İslâm'ın yücelmesi uğrunda seve seve harcayabilen, yardıma muhtaç kimselere **yardım eli uzatan erkekler ve kadınlar, oruç tut**arak kendilerine hâkim olmasını bile**n erkekler ve kadınlar, iffet ve namuslarını** titizlikle **koruyan erkekler ve kadınlar ve Allah'ı sürekli** yüreklerinde hissederek **anan,** O'na kulluğu gündemde tutan **erkekler ve kadınlar var ya, Allah onlara** günahlarını **bağışlama** sözü vermiş **ve** onlar için cennette **büyük bir mükâfat hazırlamıştır.** İşte bunun içindir ki:

وَمَا كَانَ لِمُؤْمِنٍ وَلَا مُؤْمِنَةٍ اِذَا قَضَى اللّٰهُ وَرَسُولُهُٓ اَمْراً اَنْ يَكُونَ لَهُمُ الْخِيَرَةُ مِنْ اَمْرِهِمْۜ وَمَنْ يَعْصِ اللّٰهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالاً مُب۪يناً ﴿٣٦﴾

36. Allah ve dolayısıyla, O'nun emirlerini sizlere ulaştıran **Elçisi herhangi bir konuda** kesin ve bağlayıcı **bir hüküm vermişse, artık inanan bir erkek ve kadının, kendi görüşüne dayanarak** aksi yönde bir **tercihte bulunması kesinlikle söz konusu olamaz.** Şunu iyi bilin ki, **her kim** kendisinde böyle bir hak görerek **Allah'a ve Elçisine başkaldıracak olursa, muhakkak apaçık bir sapıklığa düşmüş demektir.**

Hz. Muhammed (s) Peygamber olmadan yıllar önce eşi Hatice, kabile savaşlarında esir edilen çocuk yaşta bir köleyi ona hediye etmişti. Muhammed, Zeyd adındaki bu genç köleyi alır almaz özgürlüğüne kavuşturdu ve ona öz evladı gibi davrandı. Yıllar sonra Zeyd'in babası, kaçırılıp köle yapılan çocuğunun izini süre süre Mekke'ye kadar geldi ve ücretini ödemek şartıyla çocuğunu Muhammed'den istedi. O da kararı Zeyd'e bıraktı ve eğer babasıyla gitmek isterse, hiçbir ücret istemeden onu ailesine vereceğini söyledi. Fakat Zeyd, Muhammed'i babasına tercih ederek onun yanında kaldı. Muhammed (s) de onu evlat edinerek yanına aldı. Muhammed'e Peygamberlik verildiğinde, ona ilk inananlardan biri de Zeyd olmuştu. Müslümanlar Medine'ye hicret ettikten sonra Peygamber, halasının kızı Zeynep ile azatlı kölesi Zeyd'i evlendirmek istedi. Zeynep önce bunu kabul etmek istemediyse de, Peygamberi kıramayıp Zeyd ile evlendi. Fakat bu evlilik, eşler arasındaki uyumsuzluk sebebiyle sağlıklı yürüyemedi. Bu arada Allah, bu evliliğin sona ereceğini ve ardından, —evlatlığın boşadığı kadınla evliliği haram gören anlayışı yıkmak için— Peygamberin Zeynep ile evleneceğini ona vahiy yoluyla bildirmişti. Fakat bu emir Peygambere o kadar ağır gelmişti ki, eşini boşamak için kendisine danışmaya gelen evlatlığı Zeyd'e, her defasında bunu yapmamasını söyleyerek işi geciktirmeye çalışıyordu. Kâfirlerin bunu fırsat bilip İslâm aleyhinde propaganda yapacakları endişesi bir yana, Müslümanların bile bu evliliği yadırgayacağından korkuyordu. O günkü geleneklere göre, bir kişinin evlatlığı aynen öz evladı gibi kabul ediliyor, bu yüzden de evlatlığın boşadığı kadınla evlenmek çirkin bir davranış olarak görülüyordu. Oysa Allah, helâli haram kılan bu geleneği kökünden kaldırmak istiyordu. Bunun için Peygambere, evlatlığının boşadığı bu kadınla evlenmesini —Kur'an haricînde bir vahiy ile— emretti:

وَاِذْ تَقُولُ لِلَّذ۪ٓي اَنْعَمَ اللّٰهُ عَلَيْهِ وَاَنْعَمْتَ عَلَيْهِ اَمْسِكْ عَلَيْكَ زَوْجَكَ وَاتَّقِ اللّٰهَ وَتُخْف۪ي ف۪ي نَفْسِكَ مَا اللّٰهُ مُبْد۪يهِ وَتَخْشَى النَّاسَۚ وَاللّٰهُ اَحَقُّ اَنْ تَخْشٰيهُۜ

37. Ey Muhammed! Hatırla, **hani Allah'ın** İslâm nimetiyle şereflendirerek **lütufta bulunduğu ve senin de** kölelikten kurtarıp evlatlık edinerek kendisine **iyilik ettiğin** ve daha sonra Kureyş soylularından olan halanın kızı Zeynep binti Cahş ile evlendirdiğin Zeyd bin Harise'y**e,** o ne zaman eşini boşamak için sana danışsa, **"Ey Zeyd, Allah'**ın razı olmayacağı bir iş yapmak**tan sakın;** bana kalırsa, **hanımını boşama!" diyordun.** Oysa bu evliliğin yürümeyeceğini gayet iyi biliyordun. Üstelik Allah, evlatlığın boşadığı bir kadınla evlenmeyi haram sayan bir geleneği kökünden söküp atmak için, Zeyd'in boşayacağı kadınla evlenmen gerektiğini sana bildirmişti. Fakat sen, **Allah'ın** yakında **açıklayacağı şeyi içinde gizliyordun.** Çünkü evlatlığın boşadığı kadınla evlenmeyi çok çirkin bir davranış olarak gören toplumun tepkisinden ve seni yıpratmak için fırsat kollayan kötü niyetli **insanlar**ın dedikoduların**dan çekiniyordun. Oysa asıl Allah'tan çekinmen** ve sana ne kadar da ağır gelse, O'nun hükmünü uygulaman **gerekiyordu.**

فَلَمَّا قَضٰى زَيْدٌ مِنْهَا وَطَراً زَوَّجْنَاكَهَا لِكَيْ لَا يَكُونَ عَلَى الْمُؤْمِن۪ينَ حَرَجٌ ف۪ٓي اَزْوَاجِ اَدْعِيَٓائِهِمْ اِذَا قَضَوْا مِنْهُنَّ وَطَراًۜ وَكَانَ اَمْرُ اللّٰهِ مَفْعُولاً ﴿٣٧﴾

Nihayet Zeyd eşini boşayınca, o kadınla evlenmeni sana vahiy yoluyla **emrettik ki, evlatlıklarının boşadığı kadınlar**la evlenme **konusunda müminler**in zihninde en ufak bir şüphe ve tereddüt kalmasın ve böyle bir evlilik yapanlar, bundan dolayı herhangi bir suçlamaya maruz kalıp **sıkıntı yaşamasınlar.**

Unutmayın, **Allah'ın emri mutlaka yerine getirilir.** İşte bu yüzden Peygamber, Allah'ın emrini yerine getirerek Zeynep'le evlendi. Nitekim:

مَا كَانَ عَلَى النَّبِيِّ مِنْ حَرَجٍ فِيمَا فَرَضَ اللّٰهُ لَهُۜ سُنَّةَ اللّٰهِ فِي الَّذِينَ خَلَوْا مِنْ قَبْلُۜ
وَكَانَ اَمْرُ اللّٰهِ قَدَرًا مَقْدُورًاۙ ﴿٣٨﴾

38. Allah'ın kendisine emrettiği şeyleri yapmasından dolayı **Peygambere hiçbir sorumluluk yoktur** ve asla bundan dolayı suçlanamaz. Tam tersine, asıl bunu yapmadığı zaman günah işlemiş olur. Bu, **Allah'ın** daha **önceki** Peygamber**ler arasında** da geçerli kıldığı değişmez bir **yasasıdır.** Zaten **Allah'ın emri,** bir hikmete göre plânlanmış ve ezelden **takdir edilip hükme bağlanmıştır.** O hâlde, Allah Peygamberine bir şey emrettiği zaman bütün dünya ona karşı çıksa bile, Peygamber bu emri yerine getirmelidir.

اَلَّذِينَ يُبَلِّغُونَ رِسَالَاتِ اللّٰهِ وَيَخْشَوْنَهُ وَلَا يَخْشَوْنَ اَحَدًا اِلَّا اللّٰهَۜ وَكَفٰى بِاللّٰهِ
حَسِيبًا ﴿٣٩﴾

39. Çünkü Peygamberler kendi arzu ve istekleri doğrultusunda iş yapmazlar. **Onlar Allah'ın mesajını** insanlığa **iletirler ve sadece O'ndan korkar, O'ndan başka hiç kimseden ve** hiçbir şeyden **çekinmezler.** Bilirler ki, kendilerinden hesap soracak tek yetkili Allah'tır. Çünkü **hesap görücü olarak Allah yeter.**

مَا كَانَ مُحَمَّدٌ اَبَٓا اَحَدٍ مِنْ رِجَالِكُمْ وَلٰكِنْ رَسُولَ اللّٰهِ وَخَاتَمَ النَّبِيِّنَۜ وَكَانَ اللّٰهُ بِكُلِّ
شَيْءٍ عَلِيمًاۚ ﴿٤٠﴾

40. Şunu iyi bilin ki, **Muhammed içinizden hiç kimsenin babası değildir, fakat o, Allah'ın Elçisi ve** bütün **Peygamberlerin sonuncusudur.**

Öyleyse, ne Zeyd Muhammed'in oğludur ve ne de Zeynep onun gelinidir. Dolayısıyla, Zeyd'in boşadığı kadınla evlenmesi kesinlikle haram değildir. Tam tersine, helâli haram kılan gelenekleri yıkmak üzere Allah'ın görevlendirdiği bir Peygamber olması hasebiyle, Allah'ın emri olan bu evliliği yapmak ona farzdır. O bunu yapmadığı takdirde, bu gelenek kıyamete kadar şöyle veya böyle sürüp gidecektir. Çünkü o Son Elçidir, kendisinden sonra yeni bir kitap, yeni bir Peygamber gelmeyecektir.

Ayrıca, bir kişinin hasbelkader onun soyundan gelmiş olması ona Allah katında herhangi bir ayrıcalık veya üstünlük kazandırmaz. Çünkü Peygamberin ailesi, diğer bir deyişle Ehli Beyt'i onun soyundan gelenler değil, ona iman eden ve izinden yürüyen müminlerdir. Bu bakımdan o, bütün müminlerin babası hükmündedir. Nitekim onun hanımları da müminlerin anneleri konumundadır (33. Ahzab: 6).

Hiç kuşkusuz Allah, her şeyi en mükemmel şekilde **bilmektedir.**

İslâm düşmanlarının yıkıcı propagandaları karşısında ne yapmak gerektiğine gelince:

يَٓا اَيُّهَا الَّذِينَ اٰمَنُوا اذْكُرُوا اللّٰهَ ذِكْرًا كَثِيرًاۙ ﴿٤١﴾

41. Ey iman edenler! Allah'ı kalbinizle, dilinizle ve davranışlarınızla **sürekli anın.** O'nu yegâne Rab ve İlâh olarak gündemde tutun.

وَسَبِّحُوهُ بُكْرَةً وَاَصِيلًا ﴿٤٢﴾

42. Ve daima O'nun gözetim ve denetimi altında olduğunuz bilinciyle, **O'nu sabah akşam** en mükemmel sıfatlarla yücelterek **tesbih edin.**

هُوَ الَّذِي يُصَلِّي عَلَيْكُمْ وَمَلٰٓئِكَتُهُ لِيُخْرِجَكُمْ مِنَ الظُّلُمَاتِ اِلَى النُّورِۜ وَكَانَ
بِالْمُؤْمِنِينَ رَحِيمًا ﴿٤٣﴾

43. O Allah ki, sizi inkâr ve cehalet **karanlıklar**ın**dan** kurtarıp imanın **aydınlığı**na **ulaştırmak için üzerinize rahmet ve bereketler yağdırmaktadır; ve melekleri de** müminlerin kurtuluşu için gece gündüz O'na yalvarıp yakarmaktadırlar. Unutmayın ki, **O inananlara karşı çok şefkatli, çok merhametlidir.** İşte bu merhametin tecellisi olarak:

تَحِيَّتُهُمْ يَوْمَ يَلْقَوْنَهُ سَلَامٌۚ وَاَعَدَّ لَهُمْ اَجْرًا كَرِيمًا ﴿٤٤﴾

44. O'na kavuşacakları Gün, müminlere **hoş geldin karşılaması olarak "Selâm** sizlere! Ne mutlu size, girin cennete**!" denilecektir. Ve** Allah **onlara, muhteşem bir ödül hazırlamıştır.**

يَٓا اَيُّهَا النَّبِيُّ اِنَّٓا اَرْسَلْنَاكَ شَاهِدًا وَمُبَشِّرًا وَنَذِيرًاۙ ﴿٤٥﴾

45. Ey şanlı **Elçi!** Sen inkârcıların dedikodularına aldırmadan tebliğine devam et! Unutma ki, **Biz seni** hakikate tanıklık eden **bir şahit,** ebedî saadeti muştulayan **bir müjdeci ve** cehennem azabını haber veren **bir uyarıcı olarak gönderdik.**

وَدَاعِيًا اِلَى اللّٰهِ بِاِذْنِهِ وَسِرَاجًا مُنِيرًا ﴿٤٦﴾

46. Ve Allah'ın izniyle tüm insanlığı **Allah'a çağıran bir davetçi ve** gönülleri **aydınlatan bir ışık kaynağı olarak.**

وَبَشِّرِ الْمُؤْمِنِينَ بِاَنَّ لَهُمْ مِنَ اللّٰهِ فَضْلًا كَبِيرًا ﴿٤٧﴾

47. O hâlde, **inananları** şimdiden **müjdele: Onlara, Allah tarafından** vadedilen **büyük bir ikram var.**

وَلَا تُطِعِ الْكَافِرِينَ وَالْمُنَافِقِينَ وَدَعْ اَذٰيهُمْ وَتَوَكَّلْ عَلَى اللّٰهِۜ وَكَفٰى بِاللّٰهِ وَكِيلًا
﴿٤٨﴾

48. Bu ikramı hak etmek istiyorsan, O'nun ayetlerini açıkça yalanlayan **inkârcılara ve** inkârlarını gizleyen **münafıklara sakın itaat etme. Onların** engellemelerine, **eziyet** verici söz**lerine aldırma**dan yoluna devam et ve görevini yaparken yalnızca **Allah'a güven.** Unutma ki, her konuda güvenilir bir **vekil olarak Allah yeter.**

يَٓا اَيُّهَا الَّذِينَ اٰمَنُوٓا اِذَا نَكَحْتُمُ الْمُؤْمِنَاتِ ثُمَّ طَلَّقْتُمُوهُنَّ مِنْ قَبْلِ اَنْ تَمَسُّوهُنَّ
فَمَا لَكُمْ عَلَيْهِنَّ مِنْ عِدَّةٍ تَعْتَدُّونَهَاۚ فَمَتِّعُوهُنَّ وَسَرِّحُوهُنَّ سَرَاحًا جَمِيلًا ﴿٤٩﴾

49. Ey iman edenler! Mümin veya Kitap Ehlinden olan **bir kadınla evlenir, fakat henüz kendisine dokunmadan** —yani gerdeğe girmeden— **onu boşarsanız,** evlilik o anda bitmiş olur. Artık kadın serbesttir, dilerse bir başkasıyla evlenir, dilerse yeni bir nikâh ve mehir ile eski kocasına geri döner (2. Bakara: 228–232). Bu kadın, —gerdeğe girmiş kadınların aksine— bir başkasıyla evlenmeden önce üç ay hâli **beklemek zorunda değildir ve sizin de ondan bunu istemeye hakkınız yoktur. Bu durumda,** evlilik bedeli olan mehir belirlenmiş ise, ona mehrin yarısını verin. Belirlenmemiş ise, maddî gücünüz ölçüsünde, **onu** teselli edici hediyelerle **faydalandırın ve kendisini** üzmeden, rencide etmeden ve yeni bir yuva kurmasını engellemeden, **güzelce bırakın.** Kendileriyle gerdeğe girdikten sonra boşadığınız kadınlara gelince, onlara mehir belirlemiş iseniz mehrin

tamamını, değilse mehr-i misil, yani o günkü şartlarda verilen ortalama bir mehir verin. Bütün bu hükümler, Peygamber dışındaki müminler için geçerlidir. Peygambere gelince:

يَٓا اَيُّهَا النَّبِيُّ اِنَّٓا اَحْلَلْنَا لَكَ اَزْوَاجَكَ الّٰت۪ٓي اٰتَيْتَ اُجُورَهُنَّ وَمَا مَلَكَتْ يَم۪ينُكَ
مِمَّٓا اَفَٓاءَ اللّٰهُ عَلَيْكَ وَبَنَاتِ عَمِّكَ وَبَنَاتِ عَمَّاتِكَ وَبَنَاتِ خَالِكَ وَبَنَاتِ خَالَاتِكَ
الّٰت۪ي هَاجَرْنَ مَعَكَۘ وَامْرَاَةً مُؤْمِنَةً اِنْ وَهَبَتْ نَفْسَهَا لِلنَّبِيِّ اِنْ اَرَادَ النَّبِيُّ اَنْ
يَسْتَنْكِحَهَاۗ خَالِصَةً لَكَ مِنْ دُونِ الْمُؤْمِن۪ينَۜ قَدْ عَلِمْنَا مَا فَرَضْنَا عَلَيْهِمْ ف۪ٓي
اَزْوَاجِهِمْ وَمَا مَلَكَتْ اَيْمَانُهُمْ لِكَيْلَا يَكُونَ عَلَيْكَ حَرَجٌۜ وَكَانَ اللّٰهُ غَفُورًا رَح۪يمًا
﴿٥٠﴾

50. Ey şanlı **Elçi! Biz sana,** —sayıları dördü geçse bile— **mehirlerini vermiş olduğun** bütün **hanımlarını, Allah'ın sana savaş esiri olarak bahşettiği cariyelerini ve seninle birlikte** Mekke'den Medine'ye **hicret** etmek suretiyle İslâm'a bağlılıklarını ispat **etmiş olan amca kızlarını, hala kızlarını, dayı kızlarını ve teyze kızlarını helâl kıldık. Bir de,** evlilik bedeli olan mehir hakkından feragat ederek **kendisini Peygambere bağışlamak isteyen mümin bir kadını —eğer Peygamber de onunla evlenmeyi kabul ederse—** sana helâl kıldık. Bütün bu hükümler, **sadece sana özgü** bir imtiyazdır, **diğer müminlere değil. Onlara, eşleri ve cariyeleriyle ilgili hükümlerimizi** daha önce (2. Bakara: 221, 4. Nisa: 3–4 ve 19–25) ayrıntılı olarak **bildirmiştik.**

Ey Peygamber! Biz bu düzenlemeyi yaptık ki, eşlerin konusunda gereksiz endişelere kapılıp **sıkıntıya düşmeyesin.**

Gerçekten **Allah çok bağışlayıcı, çok merhametlidir.**

Allah'ın, Peygambere dörtten fazla kadınla evlenme izni vermesi, toplumu eğitip ıslah etmek için yüklendiği görevi yerine getirmesini zorlaştıracak engelleri ortadan kaldırma amacına yönelikti. Şöyle ki:

Hz. Muhammed, yirmi beş yaşında iken kendisinden on beş büyük dul bir kadın olan Hatice ile evlenmiş ve onunla yirmi beş yıllık mutlu ve huzurlu bir evlilik hayatı yaşamıştı. Hatice öldüğünde, yine yaşlı bir kadın olan Sevde ile evlenmiş ve üç dört yıl boyunca başka kadınla evlenmemiştir. İnsaf ve adalet sahibi hiçbir insan, her türlü ahlâksızlığın meşru kabul edildiği cahiliye döneminde bile en ufak bir iffetsizliği görülmeyen Peygamberin, elli üç yaşından sonra birdenbire şehvetinin güçlendiğini ve bu yüzden birçok kadınla evlendiğini söyleyemez. Yukarıdaki ayette geçen "Sıkıntıya düşmeyesin" sözlerini onaylayabilmek için, bir taraftan Allah'ın Peygamberine yüklediği büyük sorumluluk göz önünde bulundurulmalı, diğer taraftan bu büyük görevi yerine getirirken içinde bulunduğu ortam ve şartlar iyi anlaşılmalıdır. Bu iki noktayı önyargısız bir zihinle kavrayan herkes, dört eş sınırlamasında onun ne tür bir "darlık ve sıkıntı" içinde olduğunu görecektir. Şöyle ki, Peygambere emanet edilen görev, medeniyetten uzak, kültürsüz, geri ve kaba bir topluluğu medeni, ileri ve ahlâken gelişmiş bir toplum hâline getirme, eğitme ve şekillendirme göreviydi. Bu amaçla sadece erkekleri eğitmek yeterli değildi, kadınların da eğitilmesi gerekiyordu. Fakat onun öğretmekle görevlendirildiği medeniyet ve sosyal hayatın ilkeleri, iki cinsin serbestçe bir arada olmasını yasaklıyordu ve onun bu ilkeyi çiğnemeksizin direkt olarak kadınları eğitmesi imkânsızdı. Bu nedenle kadınları eğitmek için tek yol, onun çeşitli yaşlarda ve farklı zihni kapasiteye sahip birçok kadınla evlenip onları eğitip öğreterek kendisine yardımcı yetiştirmesi, daha sonra onları genç, orta yaşlı ve yaşlı kadınların eğitiminde görevlendirmesiydi. Ayrıca Peygamber, önde gelen arkadaşlarıyla dostluk bağlarını bu tür evlilik bağlarıyla daha da güçlendirmişti.

Bundan başka Hz. Peygamber, İslâm öncesi cahiliye hayat tarzını ortadan kaldırıp, onun yerine İslâmî hayat tarzını uygulamada göstermekle görevlendirilmişti. Bu görevin yerine getirilebilmesi için, cahiliye sistemini savunanlarla bir çatışma içine girmesi kaçınılmazdı ve bu çatışma, kabile sisteminin yürürlükte olduğu bir toplumda gerçekleştirilecekti. Bu şartlar altında Peygamberin, düşmanlıklara son verip dostluk bağlarını güçlendirmek için farklı millet, kabile ve ailelerden kadınlarla evlenmesi gerekiyordu. Bu nedenle evlendiği kadınların seçiminde, onların kişisel özelliklerinin yanı sıra bu gaye de önemli bir rol oynamıştır.

Nitekim Peygamberin hanımlarından Ümmü Seleme, Ebu Cehil ve Halid bin Velid'in de mensup olduğu bir ailedendi. Diğer bir hanımı Ümmü Habibe ise, Ebu Süfyan'ın kızıydı. Bu evlilikler, sözü edilen ailelerin düşmanlıklarını önemli ölçüde yumuşatmıştır. Öyle ki, Peygamber Ümmü Habibe ile evlendikten sonra, Ebu Süfyan savaş alanında bir daha Müslümanların karşısına çıkmamıştır. Öte yandan birer savaş esiri olan Safiyye, Cüveyriye ve Reyhane, Yahudi kabilelerine mensuptu. Hz. Peygamber (s.) onları azat edip nikâhladıktan sonra, bu kabilelerin düşmanlıkları önemli ölçüde azalmıştır. Ayrıca, Mısır Mukavkısı'nın kendisine hediye olarak gönderdiği Kıptî Mariye'yi cariye olarak almakla, Mısır ile Müslümanlar arasında yüzyıllarca sürecek bir dostluğu başlatmıştır. Çünkü o çağda egemen olan geleneklere göre, bir kimse herhangi bir kabileden kız alınca, sadece kadının ailesinin değil, bütün kabilenin damadı sayılır ve bir damada karşı savaş açmak onur kırıcı bir davranış kabul edilirdi.

Bunların yanı sıra, topluma birçok yönden ıslah etmek ve yürürlükte olan cahiliye âdetlerini ortadan kaldırmak da Peygamberin (s) görevleri arasındaydı. Bu amaçla da, bu surede ele anlatıldığı üzere, Hz. Zeynep ile evlenmiştir.

İşte, toplumu eğitip ıslah edebilmesi ya da sosyal ve politik bazı amaçları gerçekleştirebilmesi için, Peygamberin (s) evlilik hususunda hiçbir sınırlama içinde olmaması gerekiyordu ki, kendisine emanet edilen büyük görevin gerekli kıldığı zamanlarda, dilediği sayıda kadınla evlenebilsin.

تُرْج۪ي مَنْ تَشَٓاءُ مِنْهُنَّ وَتُـْٔو۪ٓي اِلَيْكَ مَنْ تَشَٓاءُۜ وَمَنِ ابْتَغَيْتَ مِمَّنْ عَزَلْتَ فَلَا
جُنَاحَ عَلَيْكَۜ ذٰلِكَ اَدْنٰٓى اَنْ تَقَرَّ اَعْيُنُهُنَّ وَلَا يَحْزَنَّ وَيَرْضَيْنَ بِمَٓا اٰتَيْتَهُنَّ كُلُّهُنَّۜ
وَاللّٰهُ يَعْلَمُ مَا ف۪ي قُلُوبِكُمْۜ وَكَانَ اللّٰهُ عَل۪يمًا حَل۪يمًا ﴿٥١﴾

51. Ey Peygamber! İşte bu saydığımız sebeplerden dolayı, çok kadınla evli yaşamak zorundasın. Öte yandan, bir Peygamber ve devlet başkanı olarak zamanının büyük kısmını, ümmetinin sorunlarına ayırman gerekiyor. Bu yüzden, diğer müminlerin aksine, sen hanımlarının arasında belli bir sıra gözetmek zorunda değilsin. **Onlardan dilediğini**n sırasını **erteleyebilir, dilediğini de** henüz sırası gelmediği hâlde **yanına alabilirsin.** Aynı şekilde, bir süreliğine **uzak kaldığın** bir hanımını tekrar

yanına almak **istemenden dolayı da sana bir günah yoktur.** Allah tarafından sana tanınan **bu** serbestlik, hanımların seni —mecbur olmadığın hâlde— yanlarında gördüklerinde **gözlerinin** mutlulukla **parlamasını,** görevin icabı kendileriyle yeterince ilgilenemediğin zaman **üzüntüye kapılmamalarını ve kendilerine vereceğin şeyler ve** göstereceğin güzel muamele **sayesinde hepsinin hoşnut olmasını sağlayacaktır.**

Unutmayın ki, **Allah gönlünüzden geçen** en gizli niyet ve düşünce**leri** dahi **bilir.** Gerçekten **Allah** her şeyi en mükemmel şekilde **bilendir,** kullarına karşı son derece şefkatli ve **merhametlidir.**

لَا يَحِلُّ لَكَ النِّسَٓاءُ مِنْ بَعْدُ وَلَٓا اَنْ تَبَدَّلَ بِهِنَّ مِنْ اَزْوَاجٍ وَلَوْ اَعْجَبَكَ حُسْنُهُنَّ اِلَّا
مَا مَلَكَتْ يَمٖينُكَۜ وَكَانَ اللّٰهُ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ رَقٖيبًا ﴿٥٢﴾

52. Ey Peygamber! Artık **bundan böyle** başka **hiçbir kadın**la evlenmek **sana helâl değildir. Ayrıca, eşlerinden birini boşayıp yerine bir başkasını —güzelliği hoşuna gitse bile— alman da** sana helâl değildir. **Ancak sahip olduğun** savaş esiri **cariyeler bu hükmün dışındadır.**

Hiç kuşkusuz **Allah,** her an **her şeyi görüp gözetmektedir.**

Şimdi de, hem Peygamberin eşsiz konumu hakkında ipuçları veren, hem de İslâm önderlerini ziyaret konusunda temel görgü kurallarını size öğreten şu ayetlere kulak verin:

يَٓا اَيُّهَا الَّذٖينَ اٰمَنُوا لَا تَدْخُلُوا بُيُوتَ النَّبِيِّ اِلَّٓا اَنْ يُؤْذَنَ لَكُمْ اِلٰى طَعَامٍ غَيْرَ
نَاظِرٖينَ اِنٰيهُۙ وَلٰكِنْ اِذَا دُعٖيتُمْ فَادْخُلُوا فَاِذَا طَعِمْتُمْ فَانْتَشِرُوا وَلَا مُسْتَأْنِسٖينَ
لِحَدٖيثٍۜ اِنَّ ذٰلِكُمْ كَانَ يُؤْذِي النَّبِيَّ فَيَسْتَحْيٖ مِنْكُمْۘ وَاللّٰهُ لَا يَسْتَحْيٖ مِنَ الْحَقِّۜ

53. Ey iman edenler! Herhangi bir toplantı, konuşma veya **yemek için davet edilmedikçe, Peygamberin odalarına** rasgele **girmeyin.** Erkenden gelip yemek **vaktini bekle**yerek Peygamberi gereksiz yere meşgul et**meyin. Ancak davet edildiğinizde,** en uygun zamanda **gelin ve yemeği yedikten sonra hemen ayrılın, sohbete dal**ıp uzun uzadıya otur**mayın.** Çünkü **bu** davranışınız, ümmetin sorunlarıyla ilgilenmesi gereken ve ailesine de zaman ayırmak zorunda olan **Peygamberi sıkıntıya sokuyor. Fakat o,** utangaçlığından dolayı, **sizden** gitmenizi istemeye **çekiniyor. Oysa Allah, gerçeğ**i ve doğruyu söyleme**kten çekinmez.**

وَاِذَا سَاَلْتُمُوهُنَّ مَتَاعًا فَسْـَٔلُوهُنَّ مِنْ وَرَٓاءِ حِجَابٍۜ ذٰلِكُمْ اَطْهَرُ لِقُلُوبِكُمْ
وَقُلُوبِهِنَّۜ وَمَا كَانَ لَكُمْ اَنْ تُؤْذُوا رَسُولَ اللّٰهِ وَلَٓا اَنْ تَنْكِحُٓوا اَزْوَاجَهُ مِنْ بَعْدِهٖٓ اَبَدًاۜ اِنَّ
ذٰلِكُمْ كَانَ عِنْدَ اللّٰهِ عَظٖيمًا ﴿٥٣﴾

Bir de, Peygamberin hanımlarından bir şey isteyeceğiniz veya kendilerine bir şey soracağınız **zaman, bunu perde arkasından isteyin.** Odalarına öyle gelişigüzel girip onları rahatsız etmeyin. Ayrıca, onlara karşı daima saygılı ve ölçülü davranın. **Bu hem sizin, hem de onların kalplerinin tertemiz kalması** ve şeytanî düşüncelere saplanmaması **için en uygun davranış şeklidir.** Şunu iyi bilin ki, **sizin Allah'ın Elçisini** herhangi bir şekilde **incitmeniz asla söz konusu olamaz. Ayrıca, on**un vefatın**dan sonra hanımlarıyla evlenmeniz de size kesinlikle haramdır.** Çünkü **böyle bir davranış, Allah katında çok büyük bir günahtır.**

اِنْ تُبْدُوا شَيْـًٔا اَوْ تُخْفُوهُ فَاِنَّ اللّٰهَ كَانَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلٖيمًا ﴿٥٤﴾

54. Unutmayın, yaptığınız herhangi **bir şeyi açığa vursanız da, gizleseniz de,** Allah onun hesabını soracaktır. Çünkü **Allah, her şeyi hakkıyla bilmektedir.**

Peygamber hanımlarıyla perde arkasından konuşma emri, onların yakın akrabaları için geçerli değildir:

لَا جُنَاحَ عَلَيْهِنَّ فٖى اٰبَٓائِهِنَّ وَلَٓا اَبْنَٓائِهِنَّ وَلَٓا اِخْوَانِهِنَّ وَلَٓا اَبْنَٓاءِ اِخْوَانِهِنَّ وَلَٓا
اَبْنَٓاءِ اَخَوَاتِهِنَّ وَلَا نِسَٓائِهِنَّ وَلَا مَا مَلَكَتْ اَيْمَانُهُنَّۚ وَاتَّقٖينَ اللّٰهَۜ اِنَّ اللّٰهَ كَانَ عَلٰى
كُلِّ شَيْءٍ شَهٖيدًا ﴿٥٥﴾

55. Onların dedelerine, amcalarına, dayılarına, **babalarına,** öz veya üvey **oğullarına,** torunlarına, en az ana bir veya baba bir **kardeşlerine, erkek ve kız kardeşlerinin oğullarına,** temiz ve güvenilir **kadın** arkadaş**larına ve sahip oldukları** köle ve cariyeler**ine** serbestçe görünmelerinde —çünkü İslâm, köleyi ailenin bir parçası olarak görür— **hiçbir sakınca yoktur.** Bununla beraber, ey Peygamber hanımları! Kişiyi günaha düşürebilecek şüpheli her şeyden sakının ve **Allah'a itaat konusunda** son derece **titiz ve dikkatli davranın.** Unutmayın ki, **Allah** kim ne yapıyorsa görmektedir. Çünkü O, herkes ve **her şey üzerinde şahittir.**

Dolayısıyla, Peygamberi görevinde başarısızlığa uğratmak için iftiralar atan kâfirleri ve münafıkları da görüyor. O hâlde, Allah'ın nurunu söndürmeye çalışanlar, eninde sonunda hüsrana uğramaya mahkûmdurlar:

اِنَّ اللّٰهَ وَمَلٰٓئِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّۜ يَٓا اَيُّهَا الَّذٖينَ اٰمَنُوا صَلُّوا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا
تَسْلٖيمًا ﴿٥٦﴾

56. Hiç kuşkusuz Allah ve melekleri, Peygambere salât ederler. Allah Peygamber'ine karşı çok merhametlidir. Ona daima sevgiyle yönelir, onu över, işlerini bereketli kılar. Onun ismini yüceltir ve üzerine rahmetini indirir. Melekler de Peygamber'i çok severler. Onun en yüce makamlara ulaşması, İslâm'ın ve Müslümanların üstün gelmesi için Allah'a dua ederler. Onun şerefini gözetmeğe, şanını yüceltmeğe özen gösterirler. O hâlde, **ey inananlar,** sizin kurtuluşunuz için her şeyini feda eden bu Peygamberin izinden yürüyün. Tüm gücünüzle davasını destekleyin, ona saygı duyun, onu yüceltin. Böylece, **siz de ona salât edin ve** ona tüm kalbinizle esenlikler dileyerek **içtenlikle selâm edin!**

Allahumme salli ve sellim alâ nebiyyinâ Muhammed!

اِنَّ الَّذٖينَ يُؤْذُونَ اللّٰهَ وَرَسُولَهُ لَعَنَهُمُ اللّٰهُ فِى الدُّنْيَا وَالْاٰخِرَةِ وَاَعَدَّ لَهُمْ عَذَابًا
مُهٖينًا ﴿٥٧﴾

57. Çirkin iftiralarla İslâm'a saldırarak **Allah'ı** gazaba getiren **ve** O'nun **Elçisini inciten** münafıklara ve kâfir**lere gelince, Allah onları dünyada da âhirette de lânete uğratmış ve onlar için alçaltıcı bir azap hazırlamıştır!** Demek ki;

وَالَّذٖينَ يُؤْذُونَ الْمُؤْمِنٖينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ بِغَيْرِ مَا اكْتَسَبُوا فَقَدِ احْتَمَلُوا بُهْتَانًا
وَاِثْمًا مُبٖينًا ﴿٥٨﴾

58. Mümin erkeklere ve mümin kadınlara işlemedikleri bir şeyden dolayı suçlayarak **eziyet edenler, gerçekten çirkin bir iftira** günahı **ve apaçık bir vebal yüklenmişlerdir.**

O hâlde, kötü niyetli insanların iftiralarına meydan vermemek için:

يَٓا اَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ لِاَزْوَاجِكَ وَبَنَاتِكَ وَنِسَٓاءِ الْمُؤْمِنٖينَ يُدْنٖينَ عَلَيْهِنَّ مِنْ
جَلَابٖيبِهِنَّۜ ذٰلِكَ اَدْنٰٓى اَنْ يُعْرَفْنَ فَلَا يُؤْذَيْنَۜ وَكَانَ اللّٰهُ غَفُورًا رَحٖيمًا ﴿٥٩﴾

59. Ey Peygamber! Eşlerine, kızlarına ve diğer **mümin hanımlara söyle;** toplum içine çıkacakları vakit başörtülerini taksınlar (24. Nur: 31) ve pardösü, çarşaf, manto gibi vücut hatlarını tamamen kapatan **dış kıyafetlerini üzerlerine örtsünler.** Gerek giyim kuşamlarında, gerek söz ve davranışlarında mümin bir hanıma yaraşan ağırbaşlı ve edepli tavrı göstersinler. **Bu, onların** saygıdeğer ve iffetli bir kadın olarak **tanınmaları ve** böylece, ahlâksız insanlar tarafından sözlü veya fiili tacize uğrayıp **incitilmemeleri için en uygun** çözüm yolu**dur.** Bununla birlikte, hiç kimse elinde olmadan işlediği bir günah yüzünden veya İslâm'dan önce yaptıklarından dolayı sorumlu tutulmayacaktır. Çünkü **Allah çok bağışlayıcıdır, çok merhametlidir.** Fakat kadının örtünüp iffetli davranması, tek başına sorunu çözmez:

لَئِنْ لَمْ يَنْتَهِ الْمُنَافِقُونَ وَالَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ وَالْمُرْجِفُونَ فِي الْمَدِينَةِ
لَنُغْرِيَنَّكَ بِهِمْ ثُمَّ لَا يُجَاوِرُونَكَ فِيهَا إِلَّا قَلِيلًا ﴿٦٠﴾

60. Eğer o ikiyüzlüler, kalplerinde hastalık olan ve bu yüzden o münafıkları destekleyen zayıf imanlı **kimseler ve** halkı paniğe sürükleyecek kötü haberler yayarak yahut müminlerin ırz ve namuslarına dil uzatarak **Medine'de huzursuzluk çıkaranlar,** bu düşmanca hareketlerinden **vazgeçmeyecek olurlarsa, sana onlarla çarpışmanı emrederiz de, o zaman bu** toprakla**rda sana komşu olarak çok az bir süre kalabilirler.** Şöyle ki:

مَلْعُونِينَ أَيْنَمَا ثُقِفُوا أُخِذُوا وَقُتِّلُوا تَقْتِيلًا ﴿٦١﴾

61. Onlar hem Allah hem de müminler tarafından **lânete uğramış bir hâlde** bu ülkeden sürülüp kovulacaklar. Bununla da kalmayacak, **her görüldükleri yerde tutuklanacak ve** gerekirse **öldürülecekler.**

سُنَّةَ اللَّهِ فِي الَّذِينَ خَلَوْا مِنْ قَبْلُ وَلَنْ تَجِدَ لِسُنَّةِ اللَّهِ تَبْدِيلًا ﴿٦٢﴾

62. Bugünkü zalimleri bekleyen bu feci akıbet, **daha önce gelip geçmiş** diğer bütün zalim**ler için Allah'ın belirlediği** toplumsal-ilâhî **bir kanundur.** Unutmayın; çağlar değişir, toplumlar değişir, fakat **Allah'ın koyduğu kanunlarda hiçbir değişiklik göremezsin.** Bu, onların dünyadaki cezası olacak. Asıl cezaya gelince:

يَسْأَلُكَ النَّاسُ عَنِ السَّاعَةِ قُلْ إِنَّمَا عِلْمُهَا عِنْدَ اللَّهِ وَمَا يُدْرِيكَ لَعَلَّ السَّاعَةَ
تَكُونُ قَرِيبًا ﴿٦٣﴾

63. İnsanlar, sana kıyametin ne zaman kopacağını **soruyorlar.** Onlara **de ki: "Onun bilgisi, yalnız Allah'ın katındadır** ve zamanı geldiğinde onu gerçekleştirecek olan da sadece O'dur. Sen kıyametin ne zaman kopacağına değil, o Gün için neler hazırladığına bak! **Ne bilirsin, belki de kıyamet çok yakındır."**

Allah, ansızın gelip çatmasına karşı insanlar hazırlıklı olsunlar diye, kıyametin vaktini bildirmemiştir. Kıyametin kopacağının farkında olmayan ve her an onunla karşılaşma bilincinin verdiği uyanıklıktan yoksun bulunanlara gelince:

إِنَّ اللَّهَ لَعَنَ الْكَافِرِينَ وَأَعَدَّ لَهُمْ سَعِيرًا ﴿٦٤﴾

64. Allah, inkârcıları rahmetinden mahrum bırakarak **lânetlemiş ve onlara ceza** olarak, alev alev yanan **kavurucu bir ateş hazırlamıştır.**

خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا لَا يَجِدُونَ وَلِيًّا وَلَا نَصِيرًا ﴿٦٥﴾

65. Hem de, **sonsuza dek içinde kalacakları** bir ateş! Öyle ki, kendilerini bu korkunç azaptan kurtaracak **ne bir dost bulabilecekler, ne de bir yardımcı.**

يَوْمَ تُقَلَّبُ وُجُوهُهُمْ فِي النَّارِ يَقُولُونَ يَا لَيْتَنَا أَطَعْنَا اللَّهَ وَأَطَعْنَا الرَّسُولَا ﴿٦٦﴾

66. O Gün, yüzleri ateş içinde çevrilip kızartılı**rken, "Ah, keşke** fırsat varken **Allah'a ve Elçisine itaat etseydik!" diye** pişmanlıkla inleye**cekler.**

وَقَالُوا رَبَّنَا إِنَّا أَطَعْنَا سَادَتَنَا وَكُبَرَاءَنَا فَأَضَلُّونَا السَّبِيلَا ﴿٦٧﴾

67. Fakat bunun boş bir kuruntu olduğunu anlayınca da, **"Ey Rabb'imiz!" diyecekler, "Biz,** siyasî **önderlerimize ve** din büyüğü saydığımız **efendilerimize** körü körüne **itaat ettik; onlar da bizi** doğru **yoldan saptırdılar."**

رَبَّنَا آتِهِمْ ضِعْفَيْنِ مِنَ الْعَذَابِ وَالْعَنْهُمْ لَعْنًا كَبِيرًا ﴿٦٨﴾

68. "Ya Rab! Bizi saptıran **bu** ins**anlara iki kat azap ver ve üzerlerine lânetler yağdır!"**

İşte, Allah'ın elçisine karşı gelenlerin sonu budur! O hâlde:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ آذَوْا مُوسَى فَبَرَّأَهُ اللَّهُ مِمَّا قَالُوا وَكَانَ عِنْدَ
اللَّهِ وَجِيهًا ﴿٦٩﴾

69. Ey inananlar! Sizler, nice iftira, zulüm ve haksızlıklarla **Musa'yı inciten** İsrail Oğulları içindeki zalim**ler gibi olmayın!** Aksi hâlde, siz de onların karşılaştığı kötü akıbetle karşılaşırsınız. Onlar, Musa'yı gözden düşürmeye ve eziyet etmeye çalıştılar, fakat sonunda **Allah, Musa'yı onların** bütün **iddia** ve iftira**larından kurtarıp temize çıkardı** ve ona eziyet edenleri cezalandırdı. **Çünkü Musa, Allah katında** son derece itibarlı ve **gözde bir kuldu.** Şundan emin olun ki, Peygamberler arasında en seçkin yere sahip olan Son Elçiyi incitenler de cezalarını çekeceklerdir. O hâlde:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَقُولُوا قَوْلًا سَدِيدًا ﴿٧٠﴾

70. Ey iman edenler! Allah'tan gelen buyruklara sımsıkı sarılarak, kötülüğün her çeşidinden titizlikle **sakının ve** sizin veya sevdiklerinizin aleyhine bile olsa, daima **doğru söz söyleyin!**

يُصْلِحْ لَكُمْ أَعْمَالَكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَمَنْ يُطِعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ فَازَ فَوْزًا
عَظِيمًا ﴿٧١﴾

71. Bu emirleri yerine getirin **ki, böylece** Allah, birey ve toplum olarak huyunuzu, ahlâkınızı güzelleştirsin, **işlerinizi yoluna koysun ve günahlarınızı bağışlasın.** Unutmayın; **her kim Allah'a ve Elçisine** gönülden **itaat eder**ek yeryüzünde halifelik görevini lâyıkıyla yerine getirir**se,** dünyada da âhirette de en büyük saadete ulaşmış, **en büyük başarıyı elde etmiş olur.** Fakat unutmayın, şu çarpıcı temsilden de anlaşılacağı gibi, büyük nimet büyük sorumluluk gerektirir:

إِنَّا عَرَضْنَا الْأَمَانَةَ عَلَى السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَالْجِبَالِ فَأَبَيْنَ أَنْ يَحْمِلْنَهَا
وَأَشْفَقْنَ مِنْهَا وَحَمَلَهَا الْإِنْسَانُ إِنَّهُ كَانَ ظَلُومًا جَهُولًا ﴿٧٢﴾

72. Allah'ın bahşettiği ekonomik, sosyal, bireysel ve toplumsal imkân ve fırsatları, akıl, beden, duyu, irade, vicdan, muhakeme gibi üstün yetenekleri O'na kullukta kullanarak yeryüzünde O'nun adına, O'nun hükümlerini egemen kılma mücadelesi o kadar ağır, o kadar ciddi bir görevdir ki, **Biz bu emaneti** önce **göklere, yere ve dağlara teklif ettik, fakat onlar** bu büyük **sorumluluğu göze alamayıp onu yüklenmekten çekindiler. Böylece bu yükümlülüğü,** küçücük cüssesine rağmen, Allah'ın kendisine bahşettiği yetenekler sayesinde göklere, yere ve dağlara hükmetme gücüne sahip olan **insanoğlu kabul etti.** Düşünsenize; bunca nimetlerle donatıldığı

hâlde, yüklendiği emanetin hakkını veremeyen **insan ne kadar zalim, ne kadar cahildir!**

لِيُعَذِّبَ اللّٰهُ الْمُنَافِقِينَ وَالْمُنَافِقَاتِ وَالْمُشْرِكِينَ وَالْمُشْرِكَاتِ وَيَتُوبَ اللّٰهُ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِۜ وَكَانَ اللّٰهُ غَفُورًا رَحِيمًا ﴿٧٣﴾

73. İşte bunun içindir **ki, Allah,** emanete ihanet eden **ikiyüzlü erkeklere, ikiyüzlü kadınlara ve** O'na ortak koşan **müşrik erkeklere, müşrik kadınlara** hak ettikleri **cezayı verecek; iman eden erkekleri ve iman eden kadınları ise,** sonsuz lütuf ve **rahmetiyle kuşatacaktır. Hiç kuşkusuz Allah çok bağışlayıcı, çok merhametlidir.**

﴿٣٤﴾ سُورَةُ سَبَإٍ

34. SEBE SURESİ

Mekke döneminin ikinci yarısında, Lokman suresinden sonra indirilmiştir. Nüzul sıralamasına göre suredir. Adını, Sebe kavminin anlatıldığı 15. ayetinden almıştır. 54 ayettir.

Sebe, bir zamanlar Yemen'de hüküm süren ve o devrin en verimli bahçelerine sahip olan bir kavimdir. İlahi emirlere baş kaldıran bu kavim, Arim seli denen büyük bir afet ile cezalandırılmıştır.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذ۪ي لَهُ مَا فِي السَّمٰوَاتِ وَمَا فِي الْاَرْضِ

1. Hamd o Allah'a ki, göklerde ve yerde ne varsa hepsi O'nundur.

Her türlü hamd, övgü ve yücelik, göklerde ve yerde bulunan bütün varlıkların gerçek sahibi, efendisi ve Rabb'i olan Allah'a aittir ve yalnızca O'na yaraşır.

وَلَهُ الْحَمْدُ فِي الْاٰخِرَةِ

Ahirette de hamd O'na aittir.

Dünyada olduğu gibi, ahirette de hamd yalnızca O'na aittir. Ahiretin kelime anlamı "son" olduğuna göre, ayet şu anlamı da içermektedir: Her işin başında ve sonunda; hamd edilmeye, övülüp yüceltilmeye lâyık olan sadece O'dur.

وَهُوَ الْحَك۪يمُ الْخَب۪يرُ ﴿١﴾

O hakîmdir, habîrdir.

Hakîm odur ki, sonsuz hikmetiyle her şeyi yerli yerince yapar. Asla yanlış, çelişkili hüküm vermez. Faydasız ve gereksiz iş yapmaz.

Habîr odur ki, her şeyi hakkıyla bilir. Her şeyden haberdardır. O'nun ilmi dışında hiçbir şey cereyan etmez. Öyle ki:

يَعْلَمُ مَا يَلِجُ فِي الْاَرْضِ وَمَا يَخْرُجُ مِنْهَا

2. Yerin içine gireni ve oradan çıkanı bilir.

Yerin içine akan suları, süzülen damlaları, atılan taneleri, gömülen cesetleri, ekilen tohumları, gizlenen böcekleri bilir. Ayrıca yerin içindeki madenleri, doğalgazı, kömürleri, elmasları, tarihi kalıntıları, fosilleri bilir. Yerin içinden fışkıran pınarları, yeşeren filizleri, patlayan volkanları ve mahşer günü toprağın altından çıkacak cesetleri bilir.

وَمَا يَنْزِلُ مِنَ السَّمَٓاءِ وَمَا يَعْرُجُ ف۪يهَا

Gökten ineni ve göğe yükseleni de bilir.

Gökten inen rızıkları, yağan yağmurları, inen vahiyleri, rahmeti, azabı, çakan şimşekleri, düşen yıldırımları, yansıyan ışınları, kayan göktaşlarını bilir. Göğe yükselen duaları, yakarışları, ruhları, melekleri; buharları, gazları, bulutları, ses dalgalarını, soğukluğu, sıcaklığı da bilir.

وَهُوَ الرَّح۪يمُ الْغَفُورُ ﴿٢﴾

O rahimdir, ğafurdur.

Allah çok bağışlayıcı, sonsuz merhamet sahibidir. Hal böyleyken:

وَقَالَ الَّذ۪ينَ كَفَرُوا لَا تَأْت۪ينَا السَّاعَةُ

3. O kâfirler, "Son **Saat bize gelmeyecektir!" dediler.**

Hakikati inkâr edenler diyorlar ki: "Bu kâinat ezeli ve ebedidir, kıyamet asla kopmayacaktır. Ayrıca yeniden dirilme, cennet, cehennem, hesap, mahşer diye bir şey de yoktur!"

قُلْ بَلٰى وَرَبّ۪ي لَتَأْتِيَنَّكُمْ عَالِمِ الْغَيْبِۚ

De ki: "Hayır, gayb'ın âlimi olan Rabb'ime yemin olsun ki, kıyamet **size mutlaka gelecektir."**

Ey Müslüman, o inkârcılara de ki: "Hayır, yanılıyorsunuz! Hayatın ve evrenin tüm gizliliklerini bilen Rabb'ime yemin ederim ki, kıyamet mutlaka kopacaktır ve insanoğlu, yaptıklarının hesabını mutlaka verecektir."

لَا يَعْزُبُ عَنْهُ مِثْقَالُ ذَرَّةٍ فِي السَّمٰوَاتِ

Göklerde ve yerde zerre kadar bir şey bile O'ndan gizli kalmaz.

وَلَا فِي الْاَرْضِ وَلَٓا اَصْغَرُ مِنْ ذٰلِكَ وَلَٓا اَكْبَرُ اِلَّا ف۪ي كِتَابٍ مُب۪ينٍۙ ﴿٣﴾

Bundan daha küçük ve daha büyük hiçbir şey yoktur ki, varlık kanunlarının yazılı bulunduğu **apaçık bir Kitapta** kaydedilmiş **olmasın.** Sizin bildiğiniz ve bilmediğiniz her şey Allah'ın ilminde vardır.

لِيَجْزِيَ الَّذ۪ينَ اٰمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ

4. Bütün bunlar, **inanıp güzel işler yapanları** Allah'ın **ödüllendirmesi içindir.**

اُو۬لٰٓئِكَ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَرِزْقٌ كَر۪يمٌ ﴿٤﴾

İşte onlar için âhirette **bağışlanma ve cömertçe bahşedilen nimetler vardır.**

وَالَّذ۪ينَ سَعَوْ ف۪ٓي اٰيَاتِنَا مُعَاجِز۪ينَ اُو۬لٰٓئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ مِنْ رِجْزٍ اَل۪يمٌ ﴿٥﴾

5. Kur'an'ın hükmünü **geçersiz kılmak amacıyla ayetlerimize karşı mücadele edenlere gelince, onlar da en kötüsünden can yakıcı bir azaba mahkûm olacaklar.**

وَيَرَى الَّذ۪ينَ اُو۫تُوا الْعِلْمَ الَّذ۪ٓي اُنْزِلَ اِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ هُوَ الْحَقَّۙ وَيَهْد۪ٓي اِلٰى صِرَاطِ الْعَز۪يزِ الْحَم۪يدِ ﴿٦﴾

6. Öte yandan, **kendilerine ilim** ve anlayış **bahşedilen** dürüst ve insaflı kimse**ler, Rabb'inden sana indirilen** bu muhteşem ayetler**in gerçeğin ta kendisi olduğunu ve sonsuz kudret sahibi ve her türlü övgüye lâyık olan** Allah'**ın yoluna ilettiğini bilirler.**

وَقَالَ الَّذ۪ينَ كَفَرُوا

7. Buna karşılık **inkârcılar,** halka seslenerek **dediler ki:**

هَلْ نَدُلُّكُمْ عَلٰى رَجُلٍ يُنَبِّئُكُمْ اِذَا مُزِّقْتُمْ كُلَّ مُمَزَّقٍۙ اِنَّكُمْ لَفٖى خَلْقٍ جَدٖيدٍۚ
﴿٧﴾

“Sizler öldükten ve vücutlarınız **didik didik parçalanıp iyice dağıldıktan sonra yeni bir yaratılışla hayata döneceğinizi iddia eden bir adamı size gösterelim mi?”**

اَفْتَرٰى عَلَى اللّٰهِ كَذِبًا اَمْ بِهٖ جِنَّةٌۜ

8. “Bilmiyoruz, bu adam **acaba Allah’a karşı** bile bile **yalan mı söylüyor, yoksa** zavallı **bir deli mi?”**

بَلِ الَّذٖينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْاٰخِرَةِ فِى الْعَذَابِ وَالضَّلَالِ الْبَعٖيدِ ﴿٨﴾

Hayır, doğrusu ahireti inkâr edenler, azabın ve derin bir sapıklığın içindedirler. Vicdan ve sağduyularını körelten ruhsal bir çöküntü, manevi bir azap ve bunalım içinde kıvranıyorlar ve bu yüzden böylesine büyük bir yanılgı içindeler.

اَفَلَمْ يَرَوْا اِلٰى مَا بَيْنَ اَيْدٖيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ مِنَ السَّمَٓاءِ وَالْاَرْضِۜ

9. Peki onlar, kendilerini çepeçevre kuşatan gökyüzüne ve yeryüzüne ibret nazarıyla **hiç bakmıyorlar mı?** Şu uçsuz bucaksız evrenin hikmetsiz ve amaçsız yaratılmış olamayacağını, her şeyi mükemmel bir sistem hâlinde düzenleyen Allah’ın onları başıboş bırakmayacağını anlamıyorlar mı?

اِنْ نَشَأْ نَخْسِفْ بِهِمُ الْاَرْضَ اَوْ نُسْقِطْ عَلَيْهِمْ كِسَفًا مِنَ السَّمَٓاءِۜ

Ve şunu düşünemiyorlar mı ki, **Biz dilesek onları** korkunç bir depremle **yerin dibine geçirebilir ya da başlarına gökten** dev meteor **parçaları yağdırabiliriz.**

اِنَّ فٖى ذٰلِكَ لَاٰيَةً لِكُلِّ عَبْدٍ مُنٖيبٍ ﴿٩﴾

Hiç kuşkusuz bunda, içtenlikle Rabb’ine **yönelen her kul için** Allah’ın varlığını, birliğini, sonsuz kudret, merhamet ve adaletini gözler önüne seren ve dolayısıyla, âhiretin varlığını ispatlayan nice işaretler, nice **delil**ler **vardır.**

İşte size, Rabb’ine ihlâs ile yönelen güzel bir kul örneği:

وَلَقَدْ اٰتَيْنَا دَاوُ۫دَ مِنَّا فَضْلًاۜ

10. Biz, Davud’a tarafımızdan büyük **bir lütuf** ve üstünlük **bahşetmiştik:**

يَا جِبَالُ اَوِّبٖى مَعَهُ وَالطَّيْرَۚ

Dağları taşları onun emrine vermiş ve **“Ey dağlar, Davud ile birlikte siz de Allah’ı tesbih edin ve ey kuşlar** Allah’ın sınırsız kudret ve yüceliğini terennüm ederken siz de ona eşlik edin**!”** diye ilham etmiştik. Davud, insanın ruhunu okşayan içli sesiyle Allah’ın ayetlerini terennüm ederken, etrafında toplanan kuşların cıvıltılarına karışan nağmeleri dağlarda perde perde yankılanıyor ve Allah’ın kudret ve egemenliğini tüm evrene ilan eden bir zikir olarak semalara yükseliyordu.

وَاَلَنَّا لَهُ الْحَدٖيدَۙ ﴿١٠﴾

Ayrıca, ona demiri işleme sanatını öğretmiş, madenleri onun elinde âdeta hamur gibi **yumuşatmıştık.**

اَنِ اعْمَلْ سَابِغَاتٍ وَقَدِّرْ فِى السَّرْدِ وَاعْمَلُوا صَالِحًاۜ اِنّٖى بِمَا تَعْمَلُونَ بَصٖيرٌ ﴿١١﴾

11. “Ey Davud!” demiştik, “Demiri **özenle, ilmek ilmek dokuyarak** sizi savaşta koruyacak **sapasağlam zırhlar yap. Ve** siz de ey inananlar, **güzel ve yararlı işler yapın.** Unutmayın ki, **Ben yaptığınız her şeyi görmekteyim.”**

وَلِسُلَيْمٰنَ الرّٖيحَ غُدُوُّهَا شَهْرٌ وَرَوَاحُهَا شَهْرٌۚ

12. Süleyman’a gelince, sabahleyin bir aylık bir mesafeye giden **ve akşamleyin** de **bir aylık** mesafeden geri dönen **rüzgârı** onun emrine verdik.

وَاَسَلْنَا لَهُ عَيْنَ الْقِطْرِۜ

Ayrıca onun kullanması **için, erimiş bakır madenini** maden ocaklarından **sel gibi akıttık.**

وَمِنَ الْجِنِّ مَنْ يَعْمَلُ بَيْنَ يَدَيْهِ بِاِذْنِ رَبِّهٖۜ

Cinlerden de, Rabb’inin izniyle onun emri altında çalışanlar vardı.

وَمَنْ يَزِغْ مِنْهُمْ عَنْ اَمْرِنَا نُذِقْهُ مِنْ عَذَابِ السَّعٖيرِ ﴿١٢﴾

Öyle ki, **içlerinden hangisi buyruğumuza karşı gelecek olsa, ona alevli ateşin azabını tattırırdık.**

يَعْمَلُونَ لَهُ مَا يَشَٓاءُ مِنْ مَحَارٖيبَ وَتَمَاثٖيلَ وَجِفَانٍ كَالْجَوَابِ وَقُدُورٍ رَاسِيَاتٍۜ

13. Bu cinler **Süleyman’a dilediği şekilde** büyük **mabetler,** saraylar, kaleler, bu muhteşem binaların etrafını süsleyen sanat harikası resim ve **heykeller,** binlerce kişiye aynı anda yemek pişirmek için kullanılan **havuz kadar** geniş **yemek kapları ve** yerinden sökülmeyen **sabit kazanlar imal ederlerdi.**

اِعْمَلُٓوا اٰلَ دَاوُ۫دَ شُكْرًاۜ وَقَلٖيلٌ مِنْ عِبَادِیَ الشَّكُورُ ﴿١٣﴾

Onlara Peygamber aracılığıyla, **“Ey Davud ümmeti!”** demiştik, size bahşedilen bunca nimetlere karşı **şükretmek için** Allah yolunda **çalışın.** Unutmayın ki, **kullarım arasında gerçek anlamda şükredenlerin sayısı çok azdır.”**

فَلَمَّا قَضَيْنَا عَلَيْهِ الْمَوْتَ مَا دَلَّهُمْ عَلٰى مَوْتِهٖٓ اِلَّا دَٓابَّةُ الْاَرْضِ تَأْكُلُ مِنْسَاَتَهُۚ

14. Nihayet Süleyman’ı vefat ettirdiğimizde, her şeyi bildiklerini sandığınız bu **cinler, onun öldüğünü, ancak** üzerine yaslandığı **bastonunu kemiren bir ağaç kurdu sayesinde fark edebildiler.**

فَلَمَّا خَرَّ تَبَيَّنَتِ الْجِنُّ اَنْ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ الْغَيْبَ مَا لَبِثُوا فِى الْعَذَابِ

الْمُهٖينِ ﴿١٤﴾

Kurdun kemirip iyice çürüttüğü baston kırılıp da Süleyman **yere yıkılınca anlaşıldı ki, eğer cinler gaybı bilmiş olsalardı,** Süleyman’ın çoktan ölmüş olduğunu da bilir, böylece ölü bir adamın emri altında günlerce çalışarak **bu alçaltıcı azap içinde kalmazlardı.**

İşte, nankörlük edenlerin başına neler geleceğini gösteren tarihi bir örnek:

لَقَدْ كَانَ لِسَبَاٍ فٖى مَسْكَنِهِمْ اٰيَةٌۚ

15. Andolsun, geçmişte helâk edilen **Sebe halkının** o cennet gibi **yurtlarında, onlara** Allah’ın kudret ve merhametini göstermeye yetecek apaçık **bir delil vardı.** Şöyle ki:

جَنَّتَانِ عَنْ يَمٖينٍ وَشِمَالٍۜ

Biri **sağdan** diğeri **soldan, iki** meyve **bahçe**si şehri boydan boya kuşatmıştı.

كُلُوا مِنْ رِزْقِ رَبِّكُمْ وَاشْكُرُوا لَهُۜ بَلْدَةٌ طَيِّبَةٌ وَرَبٌّ غَفُورٌ ﴿١٥﴾

Elçileri onlara, “Ey halkım!” demişti, **“Rabb’inizin size bahşettiği nimetlerden yiyin için ve** yalnızca **O’na şükredin.** Daha ne istiyorsunuz, **güzel bir yurt ve bağışlayıcı bir Rab!”**

فَاَعْرَضُوا فَاَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ سَيْلَ الْعَرِمِ

16. Fakat onlar Elçinin mesajından **yüz çevirdiler. Biz de üzerlerine, baraj**larını yerle bir eden o meşhur Arîm **selini gönderdik.**

وَبَدَّلْنَاهُمْ بِجَنَّتَيْهِمْ جَنَّتَيْنِ ذَوَاتَيْ اُكُلٍ خَمْطٍ وَاَثْلٍ وَشَيْءٍ مِنْ سِدْرٍ قَلِيلٍ ﴿١٦﴾

Ve sahip oldukları verimli **iki bahçeyi, yalnızca böğürtlen, ılgın ve** Arabistan kirazı denilen **birkaç** yabani **sedir ağacından ibaret iki** virane **bahçeye çevirdik.**

ذٰلِكَ جَزَيْنَاهُمْ بِمَا كَفَرُوا

17. Evet, **nankörlükleri yüzünden onları işte böyle cezalandırdık.**

وَهَلْ نُجَازِي اِلَّا الْكَفُورَ ﴿١٧﴾

Öyle ya, **Biz nankörlük yapanlardan başkasını hiç cezalandırır mıyız?**

وَجَعَلْنَا بَيْنَهُمْ وَبَيْنَ الْقُرَى الَّتِي بَارَكْنَا فِيهَا قُرًى ظَاهِرَةً وَقَدَّرْنَا فِيهَا السَّيْرَ

18. Oysa **Biz,** bundan önce onlara nice nimetler bahşetmiştik. Örneğin, **bereketli kıldığımız** Kudüs, Şam ve Mekke gibi **şehirlerle onlar arasına,** kervanların konaklaması için **birbiri ardınca kasabalar serpiştirmiş ve** bu şehirler arasında **düzenli ulaşım** imkânları **sağlamıştık.**

سِيرُوا فِيهَا لَيَالِيَ وَاَيَّامًا اٰمِنِينَ ﴿١٨﴾

Ve Peygamberler aracılığıyla "Ey Sebe halkı!" demiştik, **"Bu** şehirler ara**sında gece gündüz güven içinde seyahat edebilirsiniz."**

فَقَالُوا رَبَّنَا بَاعِدْ بَيْنَ اَسْفَارِنَا وَظَلَمُوا اَنْفُسَهُمْ

19. Fakat onlar, aralarında zulüm ve haksızlığı yaygınlaştırarak, tavır ve davranışlarıyla âdeta, **"Ey Rabb'imiz,** yol güzergâhı üzerinde bulunan **konaklarımız arasındaki mesafeyi uzat** ve bize verdiğin nimetleri geri al, çünkü biz buna lâyık değiliz**!" diyerek kendilerine yazık ettiler.** Yahut "Ey Rabb'imiz, kısa mesafeli yolculuklar güvenli olsa da, fazla kazanç getirmiyor. Ticaret kervanlarının yol güzergâhı üzerinde bulunan konak yerlerinin arasındaki mesafeyi uzat ki, çok yüksek fiyatlarla ticaret yapıp kısa yoldan zengin olalım." dediler.

فَجَعَلْنَاهُمْ اَحَادِيثَ وَمَزَّقْنَاهُمْ كُلَّ مُمَزَّقٍ

Biz de onları paramparça edip Arabistan'ın dört bir yanına **dağıttık ve** bir zamanlar dillere destan olan Sebe ülkesini helâk ederek, unutulup gitmiş bir **efsaneye dönüştürdük.**

اِنَّ فِي ذٰلِكَ لَاٰيَاتٍ لِكُلِّ صَبَّارٍ شَكُورٍ ﴿١٩﴾

Hiç kuşkusuz bunda, musibetler karşısında isyan etmeyip **sabreden ve** nimetler karşısında şımarmayıp **şükreden kimseler için nice ibret dersleri vardır.**

وَلَقَدْ صَدَّقَ عَلَيْهِمْ اِبْلِيسُ ظَنَّهُ

20. Doğrusu İblis, "Ey Rabb'im! İnsanları saptırmak için yeryüzünde ne kadar çirkinlik ve kötülük varsa, hepsini allayıp pullayıp onların gözünde süslü göstereceğim ve böylelikle, hepsini kandırıp yoldan çıkaracağım!" (15. Hicr: 39–40) derken, **onlarla ilgili düşüncesinde haklıydı.**

فَاتَّبَعُوهُ اِلَّا فَرِيقًا مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٢٠﴾

Böylece bir grup mümin dışında, hepsi onun peşinden gittiler.

وَمَا كَانَ لَهُ عَلَيْهِمْ مِنْ سُلْطَانٍ

21. Oysa İblis'in onlar üzerinde hiçbir otoritesi ve **yaptırım gücü yoktu.**

اِلَّا لِنَعْلَمَ مَنْ يُؤْمِنُ بِالْاٰخِرَةِ مِمَّنْ هُوَ مِنْهَا فِي شَكٍّ

Biz İblis'e **sadece,** onları kötülüğe çağırma yetkisi verdik. Böylece, **âhirete inananlar ile ona kuşkuyla bakanları birbirlerinden ayırt etmek** ve her birine hak etiği karşılığı vermek **için** onları imtihana tâbi tuttuk.

وَرَبُّكَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ حَفِيظٌ ﴿٢١﴾

Hiç kuşkusuz **Rabb'in, her şeyi koruyup gözetmektedir.**

قُلِ ادْعُوا الَّذِينَ زَعَمْتُمْ مِنْ دُونِ اللّٰهِ

22. Ey Müslüman! Bu tarihi örneği anlattıktan sonra, hâlâ Allah'a kulluktan yüz çeviren inkârcılara **de ki: "Allah'tan başka** kulluk edilmeye lâyık olduğunu **iddia ettiğiniz varlıklara yalvarın** bakalım, size bir fayda veya zarar verebilecekler mi?

لَا يَمْلِكُونَ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ فِي السَّمٰوَاتِ وَلَا فِي الْاَرْضِ

Hayır! **Onlar göklerde ve yerde zerre kadar bir şeye** bile **sahip değildirler.**

وَمَا لَهُمْ فِيهِمَا مِنْ شِرْكٍ وَمَا لَهُ مِنْهُمْ مِنْ ظَهِيرٍ ﴿٢٢﴾

Onların gökte ve yerde hiçbir ortaklıkları yoktur. Bu evrenin yaratılış ve yönetiminde hiçbir payları yoktur. **Ve Allah onlar arasından kendisine bir yardımcı edinmiş de değildir.** Bunun içindir ki:

وَلَا تَنْفَعُ الشَّفَاعَةُ عِنْدَهُ اِلَّا لِمَنْ اَذِنَ لَهُ

23. Hesap Günü, **Allah'ın huzurunda** hiç kimse bir başkasını cezadan kurtarmak için aracılık edemeyecek, yani **hiç kimseye** kayırma, arka çıkma, arabuluculuk ve **şefaat fayda vermeyecektir. Ancak O'nun izin verdiği kimseler,** yine O'nun izin verdiği kimselere şefaat edebileceklerdir.

حَتّٰى اِذَا فُزِّعَ عَنْ قُلُوبِهِمْ قَالُوا مَاذَا قَالَ رَبُّكُمْ

Yeniden dirilişin ilk şoku atlatılıp da, **nihayet** insanların **korkuları yatışınca,** şefaat bekleyenler, kendilerini kurtaracaklarını umdukları seçkin kullara ve meleklere, **"Rabb'iniz** şefaat konusunda size **ne söyledi?** Acaba kurtulabilecek miyiz?**" diye soracaklar.**

قَالُوا الْحَقَّ وَهُوَ الْعَلِيُّ الْكَبِيرُ ﴿٢٣﴾

Onlar da, "Rabb'imiz **gerçeği** söyledi: Sadece hak edenler, hak ve adalet ölçülerine göre şefaatten faydalanacak. Hiç kuşkusuz, **O yüceler yücesidir, azamet sahibidir!" diyecekler.**

قُلْ مَنْ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ

24. İnkârcılara **de ki:** "Söyleyin bakalım, **gökten** yağdırdığı **ve yerden** çıkardığı nimetlerle **size bunca rızıklar sunan kimdir?"**

قُلِ اللّٰهُ وَاِنَّا اَوْ اِيَّاكُمْ لَعَلٰى هُدًى اَوْ فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ ﴿٢٤﴾

Onların da itiraz edemeyeceği cevabı kendin vererek **de ki: "Elbette Allah'tır!** Bu yüzden biz, her şeyi yaratan, yöneten ve besleyen bir tek Allah'a kulluk eder ve yalnızca O'nun hükmüne boyun eğeriz. Siz ise, yaratamayan, rızık veremeyen başka ilâhlar ediniyorsunuz. Bu durumda, her ikimizin de doğru yolda olması mümkün değildir. Bu durumda **ya biz** müminler, **ya**

da siz inkârcılar; **ikimizden biri doğru yolda, diğeriyse apaçık bir sapıklık içindedir.** Aklınızı kullanın ve kimlerin doğru, kimlerin yanlış yolda olduğuna kendiniz karar verin."

قُلْ لَا تُسْـَٔلُونَ عَمَّٓا اَجْرَمْنَا وَلَا نُسْـَٔلُ عَمَّا تَعْمَلُونَ ﴿٢٥﴾

25. Yine onlara **de ki:** "Eğer biz yanlış yoldaysak, bundan dolayı bize eziyet etmenize gerek yok. Çünkü **siz bizim günahlarımızdan sorumlu değilsiniz. Ama** eğer siz yanlış yoldaysanız, bunun cezasını çekecek olan sizsiniz. Çünkü **biz de sizin yaptıklarınızdan sorumlu değiliz.** O hâlde, hangi yolu seçeceğinize karar verirken çok iyi düşünün."

قُلْ يَجْمَعُ بَيْنَنَا رَبُّنَا ثُمَّ يَفْتَحُ بَيْنَنَا بِالْحَقِّ

26. Yine onlara **de ki: "Rabb'imiz** Diriliş Günü **hepimizi bir araya toplayacak ve aramızda en âdil hükmü verecektir.**

وَهُوَ الْفَتَّاحُ الْعَلِيمُ ﴿٢٦﴾

Hiç kuşkusuz **O,** mutlak adaletle **hüküm verendir,** her şeyi **bilendir."**

قُلْ اَرُونِيَ الَّذِينَ اَلْحَقْتُمْ بِهِ شُرَكَٓاءَ

27. De ki: "O'na itaat ve ibadette **ortak koştuğunuz** putları, azizleri, efendileri, önderleri ve diğer **varlıkları gösterin bana;** bakalım bunlar gerçekten kulluk edilmeye lâyık kimseler mi?

كَلَّاۜ بَلْ هُوَ اللّٰهُ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٢٧﴾

Hayır; Allah'ın asla eşi ve ortağı yoktur**!** O **sonsuz hikmet ve kudret sahibidir!"** İşte bu hikmetin bir tecellisi olarak:

وَمَٓا اَرْسَلْنَاكَ اِلَّا كَٓافَّةً لِلنَّاسِ بَشِيرًا وَنَذِيرًا

28. Ey Muhammed! **Biz seni sadece** belli bir çağa ve belli bir topluma seslenen bir Peygamber olarak değil, kıyamete kadar gelecek **bütün insanlığı** rahmetimizle **müjdelemen ve** azabımızla **uyarman için gönderdik.**

وَلٰكِنَّ اَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٢٨﴾

Ne var ki, insanların çoğu bunu **bilmezler.**

وَيَقُولُونَ مَتٰى هٰذَا الْوَعْدُ اِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٢٩﴾

29. Bu yüzden **soruyorlar: "Eğer dedikleriniz doğru ise,** söyleyin bakalım, **bu** yeniden dirilme ve yargılanma **vaad**i **ne zaman** gerçekleşecek?"

قُلْ لَكُمْ مِيعَادُ يَوْمٍ لَا تَسْتَاْخِرُونَ عَنْهُ سَاعَةً وَلَا تَسْتَقْدِمُونَ ﴿٣٠﴾

30. Onlara **de ki:** "Bunun vaktini bilemem, fakat şundan emin olun ki, Allah'ın değişmez yasalarına göre, **sizin için bir gün tayin edilmiştir** ve bu gün gelinceye kadar imtihan sürecektir. O gün gelip çatınca da **onu ne bir an geciktirebilir, ne de öne alabilirsiniz."**

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لَنْ نُؤْمِنَ بِهٰذَا الْقُرْاٰنِ وَلَا بِالَّذِي بَيْنَ يَدَيْهِ

31. Hakikati **inkâr edenler "Biz ne bu Kur'an'a inanırız, ne de ondan önceki kitaplara!" diyorlar.**

وَلَوْ تَرٰٓى اِذِ الظَّالِمُونَ مَوْقُوفُونَ عِنْدَ رَبِّهِمْ يَرْجِعُ بَعْضُهُمْ اِلٰى بَعْضٍ الْقَوْلَ

Bu zalimleri, Rab'lerinin huzurunda tutuklanmış bir hâlde, suçu birbirlerinin üzerine atarlarken bir görseydin.

يَقُولُ الَّذِينَ اسْتُضْعِفُوا لِلَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا لَوْلَٓا اَنْتُمْ لَكُنَّا مُؤْمِنِينَ ﴿٣١﴾

Yeryüzünde **güçsüz bırakılan** ve azgın yöneticiler tarafından yönlendirilen kalabalık**lar,** vaktiyle körü körüne itaat ettikleri o **büyüklük taslayan** liderlere, efendilere, patron**lara** seslenerek, **"Siz olmasaydınız, biz kesinlikle** Allah'a ve gönderdiği kitaba **iman ederdik!" diyecekler.**

قَالَ الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا لِلَّذِينَ اسْتُضْعِفُوٓا

32. Büyüklük taslayanlar ise, güçsüz bırakılanlara şöyle cevap verecekler:

اَنَحْنُ صَدَدْنَاكُمْ عَنِ الْهُدٰى بَعْدَ اِذْ جَٓاءَكُمْ بَلْ كُنْتُمْ مُجْرِمِينَ ﴿٣٢﴾

"Size doğru yolu gösteren Kur'an **geldikten sonra,** siz ona iman edecektiniz de, **biz mi sizi ondan** zorla **alıkoyduk? Hayır, siz** zaten **günah işleyen kimselerdiniz!"**

وَقَالَ الَّذِينَ اسْتُضْعِفُوا لِلَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا بَلْ مَكْرُ الَّيْلِ وَالنَّهَارِ اِذْ***

تَاْمُرُونَنَٓا اَنْ نَكْفُرَ بِاللّٰهِ وَنَجْعَلَ لَهُٓ اَنْدَادًاۜ

33. Buna karşılık **güçsüz bırakılanlar, büyüklük taslayanlara, "Ne münasebet!" diye** itiraz ede**cekler,** "Bizi yoldan çıkarmak için **gece gündüz** plânlar kuran, haince **tuzaklar** peşinde koşan ve her türlü basın yayın araçlarını kullanarak İslâm aleyhinde yanıltıcı propagandalarla bizi aldatanlar sizler değil miydiniz? Ne çabuk unuttunuz, **hani bize Allah'ı**n ayetlerini **inkâr etmemizi ve** birtakım önderlerin, kurumların, ideolojilerin egemenliğini kabul ederek **O'na ortak koşmamızı emrediyordunuz."**

وَاَسَرُّوا النَّدَامَةَ لَمَّا رَاَوُا الْعَذَابَۜ وَجَعَلْنَا الْاَغْلَالَ فٖٓي اَعْنَاقِ الَّذِينَ كَفَرُواۜ هَلْ

يُجْزَوْنَ اِلَّا مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٣٣﴾

Böylece, her iki taraf da cezayı hak ettiklerini anlayacaklar. Derken zalimler, kendilerini bekleyen **azabı görünce, pişmanlık acısı** bir kor gibi **yüreklerini yakıp kavuracak. Biz de, o inkârcıların boyunlarına** çelikten **prangalar geçir**ip hepsini aşağılık bir hâlde cehenneme sür**eceğiz!** İşte bu feci akıbeti, bizzat kendileri hazırladılar. Öyle ya, **onlar yaptıklarından başka bir şeyin cezasını mı çekiyorlar?**

وَمَٓا اَرْسَلْنَا فٖي قَرْيَةٍ مِنْ نَذِيرٍ اِلَّا قَالَ مُتْرَفُوهَٓاۙ اِنَّا بِمَٓا اُرْسِلْتُمْ بِهٖ كَافِرُونَ ﴿٣٤﴾

34. Zaten **Biz ne zaman bir memlekete uyarıcı** bir Peygamber veya Peygamberin mesajını taşıyan bir davetçi **gönderdiysek, o ülkenin** zenginliklerini ellerinde bulunduran, lüks ve refah içinde yüzen ve her türlü ahlâksızlık ve **sefahate dalmış olan kesimi,** halkın alın terini sömürerek kurdukları kölelik sisteminin yıkılacağı ve böylece alışageldikleri lüks ve refah dolu yaşantının sona ereceği endişesiyle, İslâm davetçilerine, "Şunu peşinen söyleyelim, **biz sizin getirdiğiniz mesajı inkâr ediyoruz!" demişlerdir.**

وَقَالُوا نَحْنُ اَكْثَرُ اَمْوَالًا وَاَوْلَادًاۙ وَمَا نَحْنُ بِمُعَذَّبِينَ ﴿٣٥﴾

35. İşte, çağdaş kâfirler de, **"Biz** ekonomik ve sosyal açıdan sizden daha ileri, **servet ve nüfus bakımından sizden daha öndeyiz.** Bu da bizim doğru yolda olduğumuzun kanıtıdır. Madem dünyada bu kadar nimete nail olduk, öyleyse âhirette de **azaba uğratılacak değiliz." diyorlar.**

قُلْ اِنَّ رَبّٖي يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَٓاءُ وَيَقْدِرُ وَلٰكِنَّ اَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٣٦﴾

36. Onlara **de ki: "Bakın,** belli bir hikmete uygun olarak **dilediğine sınırsız nimetler bahşeden ve** dilediğinin rızkını **yeterince veren** ancak **Rabb'imdir.**

Dolayısıyla, Allah'ın sizi imtihan etmek üzere sahip kıldığı nimet ve yeteneklerden dolayı kibirlenmeye, hele bunları doğru yolda olmanın ölçüsü olarak görmeye hakkınız yoktur. **Fakat insanların çoğu,** gerçek üstünlük ölçüsünün ancak ahlâk, dürüstlük ve erdemlilik olduğunu **bilmezler.**

وَمَٓا اَمْوَالُكُمْ وَلَٓا اَوْلَادُكُمْ بِالَّت۪ي تُقَرِّبُكُمْ عِنْدَنَا زُلْفٰٓى اِلَّا مَنْ اٰمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًاۘ
فَاُو۬لٰٓئِكَ لَهُمْ جَزَٓاءُ الضِّعْفِ بِمَا عَمِلُوا وَهُمْ فِي الْغُرُفَاتِ اٰمِنُونَ ﴿٣٧﴾

37. Ne mallarınız, ne de çocuklarınız size katımızda yakınlık kazandırmaz; ancak iman edip salih amel işleyenler böyle değildir. Onlara, yaptıklarının karşılığı olarak kat kat mükâfat vardır. Ve onlar, köşklerde güven içindedirler.

Ey insanlar! Malınız mülkünüz, gücünüz saltanatınız, makam ve şöhretiniz, bizim katımızda size asla üstünlük ve ayrıcalık kazandırmaz. Bu üstünlüğe, ancak ayetlerime iman eden ve bu imana yaraşır güzel ve yararlı davranış gösteren kimseler lâyıktırlar. Onlara, yaptıkları güzel işlerden dolayı hak ettiklerinden kat kat fazla mükâfat verilecektir. Ve onlar, cennetteki o muhteşem köşklerde, saraylarda, sonsuza dek huzur ve güven içinde yaşayacaklardır.

وَالَّذ۪ينَ يَسْعَوْنَ ف۪ٓي اٰيَاتِنَا مُعَاجِز۪ينَ اُو۬لٰٓئِكَ فِي الْعَذَابِ مُحْضَرُونَ ﴿٣٨﴾

38. Ayetlerimizi geçersiz kılmak için mücadele edenlere gelince, onlar da huzurumuza **azap içinde getirileceklerdir.**

Kur'an'ın hükmünü engellemek, geçersiz kılmak için mücadele edenlere gelince, onlar da Allah'ın huzuruna suçlular olarak getirilecek ve cehennemde şiddetli bir azaba mahkûm edileceklerdir.

قُلْ اِنَّ رَبّ۪ي يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَٓاءُ مِنْ عِبَادِه۪ وَيَقْدِرُ لَهُۜ

39. De ki: "Şüphesiz Rabb'im, rızkı dilediğine yayar, dilediğine kısar."

O hâlde, servetinin eksileceğinden korkarak yoksullara yardım etmekten kaçınanlara de ki: "Doğrusu benim Rabb'im, dilediğine sınırsız nimetler bahşeder, dilediğine de ölçülü ve idareli verir.

وَمَٓا اَنْفَقْتُمْ مِنْ شَيْءٍ فَهُوَ يُخْلِفُهُۚ وَهُوَ خَيْرُ الرَّازِق۪ينَ ﴿٣٩﴾

"Her ne infak ederseniz, O size bunun karşılığını verir. O, rızık verenlerin en hayırlısıdır."

"Öyleyse, Allah yolunda malınızı cömertçe harcamaktan korkmayın. Unutmayın ki, bu uğurda her ne harcarsanız, O size bunun karşılığını hem dünyada, hem de ahirette kat kat fazlasıyla verecektir. Şüphesiz O, rızık ve nimet verenlerin en hayırlısıdır."

İnkâr edenlere gelince:

وَيَوْمَ يَحْشُرُهُمْ جَم۪يعًا ثُمَّ يَقُولُ لِلْمَلٰٓئِكَةِ اَهٰٓؤُلَٓاءِ اِيَّاكُمْ كَانُوا يَعْبُدُونَ ﴿٤٠﴾

40. O gün Allah onların hepsini toplayacak ve meleklere, "Size tapanlar bunlar mıydı?" diye soracak.

Mahşer günü Allah bütün inkârcıları huzurunda toplayıp hesaba çekecek. Sonra meleklere soracak: "Yalnızca bir tek Allah'a kulluk etmeleri kendilerine emredildiği halde, size tapanlar bunlar mı? Bunu onlara siz mi emrettiniz?" diye soracak.

قَالُوا سُبْحَانَكَ اَنْتَ وَلِيُّنَا مِنْ دُونِهِمْۚ بَلْ كَانُوا يَعْبُدُونَ الْجِنَّۚ اَكْثَرُهُمْ بِهِمْ
مُؤْمِنُونَ ﴿٤١﴾

41. Melekler, "Seni tenzih ve tesbih ederiz! Sensiz bizim mevlâmız, onlar değil! Aslında onlar cinlere tapıyor ve pek çokları onlara iman ediyorlardı."

Melekler, "Hâşâ, ne haddimize!" diyecekler, "Sen sınırsız kudretinle her türlü noksanlıktan berisin, yüceler yücesisin! Biz yalnızca sana iman eder, ancak seni kendimize dost ve yardımcı biliriz. Aslında onlar bize değil, farkında olmadan cinlere tapıyorlardı. Pek çokları da, Rab ve İlâh olarak o cinlere iman ediyorlardı."

فَالْيَوْمَ لَا يَمْلِكُ بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ نَفْعًا وَلَا ضَرًّاۜ وَنَقُولُ لِلَّذ۪ينَ ظَلَمُوا ذُوقُوا
عَذَابَ النَّارِ الَّت۪ي كُنْتُمْ بِهَا تُكَذِّبُونَ ﴿٤٢﴾

42. Fakat bugün, hiçbiriniz bir başkasına fayda veya zarar veremeyecek.

Ey insanlar ve cinler! Hesap günü, hiç kimse kimseye herhangi bir fayda veya zarar veremeyecek. Her nefis, ancak kendi yapıp ettiklerinin cezasını veya mükâfatını görecek.

Ve zalimlere, "Hayattayken **yalanlayıp durduğunuz o ateşin azabını tadın!" diyeceğiz.**

Hakikati inkâr ederek veya insanlara haksızlık ederek zulmeden kimselere, "Vaktiyle inkâr ettiğiniz cehennemin o korkunç azabını şimdi tadın bakalım!" diyeceğiz. Hal böyleyken:

وَاِذَا تُتْلٰى عَلَيْهِمْ اٰيَاتُنَا بَيِّنَاتٍ قَالُوا مَا هٰذَٓا اِلَّا رَجُلٌ يُر۪يدُ اَنْ يَصُدَّكُمْ عَمَّا كَانَ
يَعْبُدُ اٰبَٓاؤُ۬كُمْۚ

43. Onlara ayetlerimiz apaçık bir halde okunduğu zaman, "Bu ancak, atalarınızın kulluk ettiği şeylerden sizi çevirmek isteyen bir adamdır." derler.

Onlara ayetlerimiz açık ve net olarak okunduğu zaman, inkârcılar halka seslenerek derler ki: "Muhammed'in güzel sözlerine aldanmayın! Aslında bu adamın tek amacı, atalarınızın inandığı dinden ve onların kulluk ettiği ilahlardan sizi vazgeçirmektir." derler.

وَقَالُوا مَا هٰذَٓا اِلَّٓا اِفْكٌ مُفْتَرًىۜ وَقَالَ الَّذ۪ينَ كَفَرُوا لِلْحَقِّ لَمَّا جَٓاءَهُمْۙ اِنْ هٰذَٓا اِلَّا
سِحْرٌ مُب۪ينٌ ﴿٤٣﴾

Bir de, "Bu Kur'an, **uydurulmuş bir safsatadan başka bir şey değildir." dediler. Fakat kâfirler, hakikat kendilerine ulaşınca, "Bu, olsa olsa apaçık bir sihirdir." dediler.**

İnkârcılar daha önceki sözleriyle halkı kandıramayacaklarını anlayınca, "Bu Kur'an, insan tarafından uydurulmuş bir sözdür." dediler. Fakat hakikat kendilerine ulaşıp da Kur'an gönülleri fethetmeye başlayınca, kâfirler onun kitlelerce benimsenmesini engellemek için, "Bu büyüleyici sözler, apaçık bir sihirden başka bir şey olamaz. Çünkü okuma yazma bilmeyen ve hiç bir dinî, hukuki ve felsefi eğitim almamış bir insanın, en büyük ilim adamlarını, şairleri, edebiyat ustalarını acze düşüren böylesine harikulâde sözler söylemesi aklen mümkün değildir." derler. Böylece, Kur'an'ın insanüstü bir kaynaktan geldiğini itiraf ederek hidayetin tam eşiğine kadar gelirler. Fakat kibir ve inatçılıkları, onları imana ulaşmaktan alıkoyar.

Peki, bu zalimler hangi delile dayanarak Kur'an'ı reddediyorlar?

وَمَا اٰتَيْنَاهُمْ مِنْ كُتُبٍ يَدْرُسُونَهَا وَمَا اَرْسَلْنَا اِلَيْهِمْ قَبْلَكَ مِنْ نَذِيرٍ ﴿٤٤﴾

44. Oysa biz onlara, okuyacakları bir kitap vermemiştik. Onlara senden önce bir uyarıcı da göndermemiştik.

Allah onlara yakın tarihlerinde, Hz. İsa'dan beri peygamber ve kitap göndermemişti. Dolayısıyla, müşriklerin inkârları herhangi bir semavi kitaba dayanmıyordu. Bütün iddiaları, heva ve heveslerinden kaynaklanıyordu. Şayet daha önceki ataları olan peygamberlere gitselerdi, elbette reddettikleri bu kitabın aynısının onlara gönderildiğini göreceklerdi. Hal böyleyken şimdi onlar Kur'an'ı reddedip küfre ve şirke sarılırlarken, bu küfürlerini, bu şirklerini hangi kitaba, hangi elçiye dayandırıyorlar? Daha önce kendilerine başka bir kutsal Kitap gelmiş değildir ki, bu sayede Kitaplar arasında karşılaştırma yaparak şimdi önlerine gelen kitabın vahiy kaynaklı olmadığını, yüce Allah tarafından gönderilmediğini söyleyebilsinler.

"**Biz onlara,** Allah'a eş ve **ortak koşmalarını**n doğru bir davranış olduğunu **söyleyen bir delil mi gönderdik** ki, ısrarla ve inatla bu günahta diretiyorlar? (30-Rum: 35)"

وَكَذَّبَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ وَمَا بَلَغُوا مِعْشَارَ مَا اٰتَيْنَاهُمْ فَكَذَّبُوا رُسُلِي فَكَيْفَ
كَانَ نَكِيرِ ﴿٤٥﴾

45. Kendilerinden önceler de yalanlamışlardı. Bunlar, onlara verdiğimizin onda birine bile ulaşmış değiller. Buna rağmen elçilerimi yalanladılar. Fakat beni inkâr etmek nasılmış, görecekler**!**

Mekke müşriklerinden önce yaşamış olan toplumlar da hakikati inkâr etmiş ve sonunda cezalarını çekmişlerdi. Bugünkü müşrikleri de aynı akıbet bekliyor. Sakın servetlerine, güçlerine güvenmesinler. Onlar, geçmişte yaşayan bu insanlara verdiğimiz bilgi, güç, servet ve medeniyetin henüz onda birine bile ulaşmış değiller. Buna rağmen Elçilerimi yalanladılar. Fakat vakti gelince, inkâr ve zulümlerinin cezasını görecekler.

قُلْ اِنَّمَا اَعِظُكُمْ بِوَاحِدَةٍ اَنْ تَقُومُوا لِلّٰهِ مَثْنٰى وَفُرَادٰى ثُمَّ تَتَفَكَّرُوا

46. De ki: "Size bir tek öğüdüm var: Toplu hâlde ve tek başınıza Allah'ın huzurunda durun ve düşünün.

İnkârcılara de ki: "Bakın, size bir tek öğüdüm var: İster toplu hâlde birkaç arkadaş kafa kafaya vererek, ister tek başınıza sessiz ve sakin bir ortamda Allah'ın huzurunda durun ve samimî olarak bir düşünün. Kişisel arzu ve çıkarlardan soyutlanmış, önyargılardan arınmış bir hâlde inancınızı yeniden gözden geçirdiğinizde, şu apaçık gerçeği göreceksiniz:

مَا بِصَاحِبِكُمْ مِنْ جِنَّةٍ اِنْ هُوَ اِلَّا نَذِيرٌ لَكُمْ بَيْنَ يَدَيْ عَذَابٍ شَدِيدٍ ﴿٤٦﴾

Arkadaşınızda asla delilik yoktur. O ancak, şiddetli bir azap öncesinde sizin için bir uyarıcıdır.

Çocukluğundan beri tertemiz ahlâkını yakından tanıdığınız arkadaşınız Muhammed, asla deli değildir. O ancak, zalimleri bekleyen şiddetli bir azaba karşı sizi uyarmakla görevlendirilmiş bir elçidir.

قُلْ مَا سَاَلْتُكُمْ مِنْ اَجْرٍ فَهُوَ لَكُمْ اِنْ اَجْرِيَ اِلَّا عَلَى اللّٰهِ وَهُوَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ
﴿٤٧﴾

47. De ki: "Eğer sizden her ne ücret istiyorsam, o sizin olsun. Benim mükâfatım, ancak Allah'a aittir ve O her şeye şahittir."

Ey Peygamber! O inkârcılara de ki: "Benim herhangi bir şahsi çıkar peşinde olmadığımı sizler gayet iyi bilirsiniz. Eğer bu davetime karşılık sizden en ufak bir mükâfat istemişsem, varsın o da sizin olsun. Benim mükâfatımı verecek olan, yalnızca Allah'tır ve unutmayın ki, O her şeye şahittir."

قُلْ اِنَّ رَبِّي يَقْذِفُ بِالْحَقِّ عَلَّامُ الْغُيُوبِ ﴿٤٨﴾

48. De ki: "Gaybların âlimi olan Rabb'im, elbette hakikati ortaya koyacaktır!"

Ey Muhammed! Yine onlara de ki: "Siz gerçekler karşısında ne kadar direnseniz de, evrenin tüm gizliliklerini bilen Rabb'im, eninde sonunda nurunu tamamlayacak ve hakikati tüm açıklığıyla ortaya koyacaktır!"

قُلْ جَاءَ الْحَقُّ وَمَا يُبْدِئُ الْبَاطِلُ وَمَا يُعِيدُ ﴿٤٩﴾

49. De ki: "Hak geldi. Batıl artık ne yeni bir şey ortaya koyabilir, ne de geri gelebilir.

Şu hâlde, Kur'an'ın birey ve toplum üzerinde meydana getireceği büyük değişimi müjdeleyerek de ki: "İşte nihayet, mutlak ve değişmez gerçeklik ve doğruluk olan hak geldi ve yalan, kötülük, inkârcılık temeline dayanan batılın yok oluş süreci başladı. Bundan böyle Müslümanlar Kur'an'a bağlı kaldıkları sürece, artık batıl ne yeni bir şey ortaya koyabilir, ne de eski saltanatını geri getirebilir.

قُلْ اِنْ ضَلَلْتُ فَاِنَّمَا اَضِلُّ عَلٰى نَفْسِي وَاِنِ اهْتَدَيْتُ فَبِمَا يُوحِي اِلَيَّ رَبِّي

50. De ki: "Şayet ben sapmışsam, kendi aleyhime sapmışımdır. Eğer doğru yoldaysam, bu Rabb'imin bana vahyi sayesindedir."

Onlara de ki: "Eğer ben sizin iddia ettiğiniz gibi doğru yoldan sapmışsam, bunun vebali ancak bana aittir ve siz bundan sorumlu değilsiniz. Fakat eğer doğru yoldaysam —ki hamdolsun öyleyim— bu da Rabb'imin bana vahyettiği Kur'an sayesindedir. Siz bilmeseniz de, Rabb'im doğru yolda olduğumu biliyor ya!

اِنَّهُ سَمِيعٌ قَرِيبٌ ﴿٥٠﴾

Hiç kuşkusuz O işitendir, yakındır.

O her şeyi işitendir, insana şah damarından daha yakındır.

وَلَوْ تَرٰى اِذْ فَزِعُوا فَلَا فَوْتَ وَاُخِذُوا مِنْ مَكَانٍ قَرِيبٍ ﴿٥١﴾

*****51.** Ey Muhammed! **Onları** Mahşer Günü **korkudan tir tir titreyecekleri zaman** çırpınırlarken **bir görsen!** Öyle ki, **artık hiçbir kurtuluş çareleri kalmamıştır.** Çünkü **yakın bir yerden,** can damarlarından kıskıvrak **yakalanmışlardır.**

وَقَالُوا اٰمَنَّا بِهِ وَاَنّٰى لَهُمُ التَّنَاوُشُ مِنْ مَكَانٍ بَعِيدٍ ﴿٥٢﴾

52. İşte o zaman, **"Biz** şimdi **ona inandık!" diye yalvaracaklar. Fakat** bu kadar **uzak bir mesafeden nasıl** dünyaya ellerini uzatıp da imanı **alabilecekler?** İş işten geçtikten sonra iman etmenin ne yararı var?

وَقَدْ كَفَرُوا بِهِ مِنْ قَبْلُ وَيَقْذِفُونَ بِالْغَيْبِ مِنْ مَكَانٍ بَعِيدٍ ﴿٥٣﴾

53. Oysa daha önce fırsat varken **onu inkâr etmişlerdi.** O zaman da **uzak bir yerden gayba** taş **atı-**

yorlardı. Yani âhiret, kıyamet, cennet, cehennem hakkında cahilce atıp tutuyorlardı.

وَحٖيلَ بَيْنَهُمْ وَبَيْنَ مَا يَشْتَهُونَ كَمَا فُعِلَ بِاَشْيَاعِهِمْ مِنْ قَبْلُۜ اِنَّهُمْ كَانُوا فٖى شَكٍّ مُرٖيبٍ ﴿٥٤﴾

54. Fakat bugün, **tıpkı daha önceki yandaşlarına yapıldığı gibi, kendileri ile arzuları arasına bir set çekildi** ve bütün istek ve özlemlerinden mahrum bırakıldılar. **Çünkü onlar,** Allah'ın adaleti konusunda kendi vicdanlarını dahi rahatsız eden **karmakarışık bir şüphe içindeydiler.**

سُورَةُ فَاطِرٍ ﴿٣٥﴾

35. FÂTIR SURESİ

Mekke döneminin ortalarında, Furkan suresinden sonra indirilmiştir. Mushaftaki sıralamada otuz beşinci, nüzul sıralamasına göre kırk üçüncü sıradadır. Adını, ilk ayetinde geçen ve "yoktan var eden, yaratıcı" anlamına gelen "Fâtır" kelimesinden almıştır. Aynı ayette geçen "Melaike" (melekler) adıyla da bilinir. Kırk beş ayettir.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحٖيمِ

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ فَاطِرِ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ جَاعِلِ الْمَلٰٓئِكَةِ رُسُلًا اُو۬لٖٓى اَجْنِحَةٍ مَثْنٰى وَثُلٰثَ وَرُبَاعَۜ

1. Her türlü hamd ve övgü, **gökleri ve yeri yoktan var eden,** her biri farklı güç, yetenek ve özelliklere sahip **melekleri ikişer, üçer, dörder... kanatlı elçiler yapan** ve tabiat kanunlarını sevk ve idare eden birer görevli olarak onları hizmetinize veren **Allah'a aittir.**

يَزٖيدُ فِى الْخَلْقِ مَا يَشَٓاءُۜ

Nitekim yüzlerce, binlerce kanatlı daha birçok melekler yaratmış, hatta bu meleklerden bile üstün nice kullar var etmiştir. **O, dilediğini yaratılışta üstün kılar.**

اِنَّ اللّٰهَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدٖيرٌ ﴿١﴾

Hiç kuşku yok ki, Allah'ın her şeye gücü yeter. Öyle ki:

مَا يَفْتَحِ اللّٰهُ لِلنَّاسِ مِنْ رَحْمَةٍ فَلَا مُمْسِكَ لَهَاۚ

2. Allah insanlara bir rahmet açsa, hiç kimse ve hiçbir güç **onu engelleyemez.**

وَمَا يُمْسِكْۙ فَلَا مُرْسِلَ لَهُ مِنْ بَعْدِهٖۜ

Rahmetini **tutunca da, O'ndan başka hiç kimse onu serbest bırakamaz.**

وَهُوَ الْعَزٖيزُ الْحَكٖيمُ ﴿٢﴾

O azizdir, hakîmdir. Sonsuz kudret ve hikmet sahibidir.

يَٓا اَيُّهَا النَّاسُ اذْكُرُوا نِعْمَتَ اللّٰهِ عَلَيْكُمْۜ

3. Ey insanlar, Allah'ın üzerinizdeki nimetlerini düşünün:

هَلْ مِنْ خَالِقٍ غَيْرُ اللّٰهِ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَٓاءِ وَالْاَرْضِۜ

Allah'tan başka, sizi gökten yağdırdığı **ve yerden** çıkardığı sayısız nimetlerle **rızıklandıracak bir yaratıcı var mı?**

لَٓا اِلٰهَ اِلَّا هُوَۘ

Hayır, **O'ndan başka ilâh yok.**

فَاَنّٰى تُؤْفَكُونَ ﴿٣﴾

Öyleyse, nasıl oluyor da inkârcıların yalanlarına **aldanı**p Allah yolundan yüz çevir**iyorsunuz!**

وَاِنْ يُكَذِّبُوكَ فَقَدْ كُذِّبَتْ رُسُلٌ مِنْ قَبْلِكَۜ

4. Ey Peygamber! **Eğer** Kur'an'a çağırdığın kimseler **seni yalanlıyorlarsa,** bundan dolayı üzülme, ümitsizliğe kapılma. Unutma ki, **senden önce de nice Peygamberler** ve davetçiler **yalanlanmıştı.**

وَاِلَى اللّٰهِ تُرْجَعُ الْاُمُورُ ﴿٤﴾

Fakat sonunda, kazanan hep onlar olmuştu. Unutma, **her işin sonucu Allah'a varır.**

يَٓا اَيُّهَا النَّاسُ اِنَّ وَعْدَ اللّٰهِ حَقٌّ فَلَا تَغُرَّنَّكُمُ الْحَيٰوةُ الدُّنْيَاٜ

5. Ey insanlar! Allah'ın yeniden dirilme **vaadi gerçektir. Öyleyse, sakın şu dünya hayatı**nın sahte cazibesi **sizi aldat**ıp Allah'a kulluktan alıkoy**masın.**

وَلَا يَغُرَّنَّكُمْ بِاللّٰهِ الْغَرُورُ ﴿٥﴾

Hele o **aldatıcı** şeytan ve dostları, Allah'ın ayetlerini çarpıtarak veya "Allah nasıl olsa bağışlayıcıdır, her türlü günahı işleyip tövbe etmeden ölsen bile seni mutlaka affeder." diyerek **sizi Allah ile aldatmasın!**

اِنَّ الشَّيْطَانَ لَكُمْ عَدُوٌّ فَاتَّخِذُوهُ عَدُوًّاۜ

6. Çünkü şeytan, sizin helak olmanız **için** elinden geleni yapmaya and içmiş amansız ve acımasız **bir düşmandır, öyleyse siz de onu düşmanınız bilin.**

اِنَّمَا يَدْعُوا حِزْبَهُ لِيَكُونُوا مِنْ اَصْحَابِ السَّعٖيرِۜ ﴿٦﴾

Doğrusu o, kendi zihniyetini benimseyen **taraftarlarını ancak cehennemlik olmaya** yol açan kötülük ve çirkinliklere **çağırır.** Unutmayın ki:

اَلَّذٖينَ كَفَرُوا لَهُمْ عَذَابٌ شَدٖيدٌۜ

7. Allah'ın ayetlerini **inkâr edenler için,** Kıyamet Günü **çetin bir azap vardır.**

وَالَّذٖينَ اٰمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَاَجْرٌ كَبٖيرٌ ﴿٧﴾

İman edip güzel işler yapanlara gelince, onlara da Allah tarafından **bir bağışlanma ve büyük bir ödül vardır.**

اَفَمَنْ زُيِّنَ لَهُ سُٓوءُ عَمَلِهٖ فَرَاٰهُ حَسَنًاۜ

8. İşlediği kötülükler kendisine cazip gösterilen ve zamanla **bunları güzel görmeye başlayan kişi,** dürüst ve erdemli bir hayatı tercih eden kimseyle hiç bir tutulabilir **mi?**

فَاِنَّ اللّٰهَ يُضِلُّ مَنْ يَشَٓاءُ وَيَهْدٖى مَنْ يَشَٓاءُۘ

İşte böylece **Allah,** zulüm ve haksızlığı tercih ederek sapıklıkta kalmak **isteyeni saptırır,** samimî bir kalple doğruya, gerçeğe ulaşmak **isteyeni de doğru yola iletir.**

فَلَا تَذْهَبْ نَفْسُكَ عَلَيْهِمْ حَسَرَاتٍۜ

O hâlde, ey Müslüman, **onlara üzülerek kendini yıpratma.** Vicdan ve sağduyuları tamamen körelmiş bu insanları doğru yola getireceğim diye kendini yiyip bitirme.

إِنَّ اللّٰهَ عَلٖيمٌ بِمَا يَصْنَعُونَ ﴿٨﴾

Şüphesiz Allah, onların yaptıkları her şeyi bilmektedir. Ve Hesap Günü elbette cezalarını verecektir. Eğer yeniden diriliş konusunda şüpheleri varsa, şunu iyi dinlesinler:

وَاللّٰهُ الَّذٖٓي اَرْسَلَ الرِّيَاحَ

9. Allah, rahmetinin müjdecisi olan **rüzgârları gönderir,**

فَتُثٖيرُ سَحَابًا

Ve bu rüzgârlar, yağmur yüklü **bulutları** okyanus, deniz ve göllerden **kaldır**ıp karalara doğru taş**ırlar.**

فَسُقْنَاهُ اِلٰى بَلَدٍ مَيِّتٍ

Sonra Biz onu, bitki örtüsü tamamen kuruyup **ölmüş bir bölgeye** rahmet yağmurları olarak **sürükleriz**

فَاَحْيَيْنَا بِهِ الْاَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَاۜ

Ve onunla yemyeşil filizler yetiştirerek, **ölümünden sonra toprağa yeniden hayat veririz.**

كَذٰلِكَ النُّشُورُ ﴿٩﴾

İşte, ölümden sonra yeniden **diriliş de böyle olacaktır.** O hâlde, sizi yeniden diriltip hesaba çekecek olan Rabb'inize kulluk edin. Böylece cennet nimetlerine kavuşmakla kalmayacak, dünyada da güç ve şeref elde edeceksiniz:

مَنْ كَانَ يُرٖيدُ الْعِزَّةَ فَلِلّٰهِ الْعِزَّةُ جَمٖيعًاۜ

10. Kim dünyada ve âhirette güç, kudret, itibar, üstünlük, yücelik ve **şeref istiyorsa,** bunu Allah'tan istesin. Çünkü **şeref ve yücelik, tamamen ve yalnızca Allah'ın elindedir** ve onu dilediğine verir.

اِلَيْهِ يَصْعَدُ الْكَلِمُ الطَّيِّبُ

Fakat bunu elde etmek için tertemiz bir vicdana ve dosdoğru bir imana sahip olmanız gerekir. Çünkü ancak iyi niyet, sağlam iman ve **güzel söz**ler **O'nun katına yükselir.**

وَالْعَمَلُ الصَّالِحُ يَرْفَعُهُۜ

Fakat bunları O'na yükseltecek olan, o iman ve niyetin gereği olan **güzel davranışlardır.** Dolayısıyla, ibadet ve iyiliklerle desteklenmeyen kupkuru bir iman, kişiye hiçbir yarar sağlamayacaktır.

وَالَّذٖينَ يَمْكُرُونَ السَّيِّـَٔاتِ لَهُمْ عَذَابٌ شَدٖيدٌۜ

Bunun içindir ki, İslâm'a ve Müslümanlara karşı **çirkin tuzaklar peşinde koşan** kâfirleri ve münafıkları, her iki dünyada da **çetin bir azap beklemektedir.**

وَمَكْرُ اُو۬لٰٓئِكَ هُوَ يَبُورُ ﴿١٠﴾

Ve onların bütün hile ve tuzakları, eninde sonunda **yok olup gitmeye mahkûmdur.**

وَاللّٰهُ خَلَقَكُمْ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ مِنْ نُطْفَةٍ

11. Ey insanlar! Allah'ın size bahşettiği nimetleri düşünün: **Sizin** atanız ve ilk insan olan Âdem'i **topraktan yaratan,**

ثُمَّ جَعَلَكُمْ اَزْوَاجًاۜ

Sonra da neslinizin sürmesi için, meni denilen **bir damla sudan** yaratılışınızı devam ettiren **ve sizi** birbirine uyumlu ve birbiri tamamlayan erkek ve kadın olarak **çiftler hâline getiren Odur.**

وَمَا تَحْمِلُ مِنْ اُنْثٰى وَلَا تَضَعُ اِلَّا بِعِلْمِهٖۜ

O'nun bilgi ve irade**si dışında ne bir dişi gebe kalabilir, ne de** yavrusunu **doğurabilir.**

وَمَا يُعَمَّرُ مِنْ مُعَمَّرٍ وَلَا يُنْقَصُ مِنْ عُمُرِهٖٓ اِلَّا فٖي كِتَابٍۜ

Bir canlıya ömür verilmesi de, onun ömrünün kısaltılması da mutlaka Allah katında, varlık kanunlarının yazılı olduğu **bir kitapta** kayıtlı**dır.**

اِنَّ ذٰلِكَ عَلَى اللّٰهِ يَسٖيرٌ ﴿١١﴾

Bu nasıl olur demeyin. **Hiç kuşkusuz bu, Allah için çok kolaydır.** O'nun sınırsız ilim, kudret ve merhametini gösteren bir başka örnek:

وَمَا يَسْتَوِي الْبَحْرَانِۗ

12. Aynı okyanus veya denizde birbirlerine bitişik hâlde bulunan, bu yüzden aynı özelliklere sahip olması beklenen **iki su kütlesi,** her zaman **aynı değildir.**

هٰذَا عَذْبٌ فُرَاتٌ سَٓائِغٌ شَرَابُهُ وَهٰذَا مِلْحٌ اُجَاجٌۜ

Aralarında görünür hiçbir engel olmadığı hâlde, bunlardan **biri tatlı, susuzluğu giderici ve içimi güzeldir. Diğeriyse tuzlu ve acıdır** (25. Furkan: 53; 27. Neml: 61 ve 55. Rahman: 19–21**).**

وَمِنْ كُلٍّ تَاْكُلُونَ لَحْمًا طَرِيًّا وَتَسْتَخْرِجُونَ حِلْيَةً تَلْبَسُونَهَاۚ

Fakat her ikisinden de taptaze deniz ürünleri tutarak **et**lerini **yer, takı olarak kullanacağınız** inci, mercan, sedef gibi **süs eşyaları çıkarırsınız** (55. Rahman: 22**).**

وَتَرَى الْفُلْكَ فٖيهِ مَوَاخِرَ لِتَبْتَغُوا مِنْ فَضْلِهٖ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿١٢﴾

Ayrıca, O'nun lütfundan nasibinizi **aramanız ve böylece** size bahşettiği bunca nimetlerden dolayı Rabb'inize **şükretmeniz için, gemilerin suları yara yara denizlerde akıp gittiğini görürsün.**

يُولِجُ الَّيْلَ فِي النَّهَارِ وَيُولِجُ النَّهَارَ فِي الَّيْلِۙ

13. Güneş sistemini bağlı kıldığı mükemmel ölçü uyarınca, yazın **geceyi** kısaltıp **gündüze katan,** kışın da **gündüzü** kısaltıp **geceye ekleyen,**

وَسَخَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَۘ كُلٌّ يَجْرٖي لِاَجَلٍ مُسَمًّىۜ

Ve her biri ezelden **belirlenmiş bir vakte kadar** kendi yörüngelerinde **akıp gitmekte olan Güneş'i ve Ay'ı** koyduğu kanunlara **boyun eğdiren, O'dur.**

ذٰلِكُمُ اللّٰهُ رَبُّكُمْ

Ey insanlar! **İşte budur, sizin** gerçek sahibiniz, efendiniz ve **Rabb'iniz olan Allah.**

لَهُ الْمُلْكُۜ

Göklerde ve yerde mutlak egemenlik ve **hükümranlık** yalnızca **O'nundur.**

وَالَّذٖينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِهٖ مَا يَمْلِكُونَ مِنْ قِطْمٖيرٍۜ ﴿١٣﴾

Oysa ey müşrikler, **O'ndan başka yalvardığınız** putlar ve putlaştırılmış varlıklar, **bir incir çekirdeğine bile hükmedemezler.** Öyle ki:

اِنْ تَدْعُوهُمْ لَا يَسْمَعُوا دُعَٓاءَكُمْۚ

14. Onlara el açıp **dua etseniz, duanızı işitmezler.**

وَلَوْ سَمِعُوا مَا اسْتَجَابُوا لَكُمْۜ

İşitseler bile size cevap veremez, dileğinizi yerine getiremez**ler.** Çünkü böyle bir güç ve yetkiye sahip değiller.

وَيَوْمَ الْقِيٰمَةِ يَكْفُرُونَ بِشِرْكِكُمْ

Diriliş Gününde ise onlar, sizin onları Allah'a **ortak koşmanızı** asla **kabul etme**diklerini, böyle bir şeyden haberlerinin bile olmadığını söyle**yecekler.**

وَلَا يُنَبِّئُكَ مِثْلُ خَب۪يرٍ ﴿١٤﴾

Görüyorsun ya, **sana hiç kimse, her şeyden haberdar olan** Allah'ın şu Kur'an'da verdiği bilgiler **gibi bilgi veremez.**

يَٓا اَيُّهَا النَّاسُ اَنْتُمُ الْفُقَرَٓاءُ اِلَى اللّٰهِۚ

15. Ey insanlar! Hepiniz var olmak ve varlığınızı devam ettirmek için **Allah'a muhtaçsınız.**

وَاللّٰهُ هُوَ الْغَنِيُّ الْحَم۪يدُ ﴿١٥﴾

Oysa Allah, hiçbir şeye muhtaç değildir, gerçek anlamda yüceltilmeye, şükredilmeye ve **övülmeye lâyık olan** sadece **O'dur.**

اِنْ يَشَأْ يُذْهِبْكُمْ وَيَأْتِ بِخَلْقٍ جَد۪يدٍۚ ﴿١٦﴾

16. Öyle ki, **dilerse sizi yok eder ve** yerinize **bambaşka bir toplum getirir.**

وَمَا ذٰلِكَ عَلَى اللّٰهِ بِعَز۪يزٍ ﴿١٧﴾

17. Ve bu Allah'a göre hiç de zor değildir. Öyleyse, Rabb'inize itaat ederek kendinizi kurtarmaya bakın. Çünkü Hesap Günü gelip çattığında:

وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ اُخْرٰىۜ

18. Hiç kimse, bir başkasının günahını kendi üzerine alamayacaktır. Günaha teşvik eden, bunun cezasını elbette çekecektir. Fakat bu, hiçbir baskı ve zorlama olmaksızın onun sözüne uyup günah işleyen kişiyi kurtaramayacaktır.

وَاِنْ تَدْعُ مُثْقَلَةٌ اِلٰى حِمْلِهَا لَا يُحْمَلْ مِنْهُ شَيْءٌ وَلَوْ كَانَ ذَا قُرْبٰىۜ

Nitekim **herhangi bir günahkâr, günahını yüklenmesi için** bir başkasını **çağırsa,** o çağırdığı kişi kendi yakın **akraba**sı **bile olsa, onun hiçbir günahını üzerine alamayacaktır.** Dolayısıyla, Hristiyanların uydurduğu "Hz. Âdem'in işlediği günahtan dolayı onun soyundan gelenlerin de günahkâr olarak dünyaya geldiği ve babasız dünyaya gelen Hz. İsa'nın, kendisini feda ederek bu günahı affettirdiği" şeklindeki iddiası, hem İsa Peygambere atılan çirkin bir iftira, hem de Allah'ın adaleti konusunda halkı şüpheye düşüren şeytanî bir aldatmacadır.

اِنَّمَا تُنْذِرُ الَّذ۪ينَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُمْ بِالْغَيْبِ وَاَقَامُوا الصَّلٰوةَۜ

Ama bütün bu ikna edici apaçık delillere rağmen, yine de Kur'an'dan körü körüne yüz çevirenler olacaktır. Sen akıllarını kullanmayan kimseleri doğru yola iletemezsin. **Sen ancak, Rabb'lerini görmedikleri hâlde O'na saygı duyan ve** bu saygının doğal sonucu olarak **namazı güzelce kılan kimseleri uyarabilirsin.** Yani senin uyarıların, sadece böyle temiz yürekli, samimî insanlarda etkisini gösterir.

وَمَنْ تَزَكّٰى فَاِنَّمَا يَتَزَكّٰى لِنَفْسِه۪ۜ

Zaten **her kim** şirk ve günah kirlerinden arınıp **temizlenirse, bunu ancak kendisi için yapmış olur.**

وَاِلَى اللّٰهِ الْمَص۪يرُ ﴿١٨﴾

Unutmayın, **dönüş**ünüz mutlaka **Allah'a** olacak**tır.** İşte, 12. ayetteki iki deniz nasıl birbirine benzemiyorsa;

وَمَا يَسْتَوِي الْاَعْمٰى وَالْبَص۪يرُۙ ﴿١٩﴾

19. Hakikati **gören ile görmeyen bir olmaz.**

وَلَا الظُّلُمَاتُ وَلَا النُّورُۙ ﴿٢٠﴾

20. Tıpkı, karanlıklarla aydınlığın aynı olmadığı gibi.

وَلَا الظِّلُّ وَلَا الْحَرُورُۚ ﴿٢١﴾

21. Serinletici **gölge ile** kavurucu **sıcak da bir olmaz.**

وَمَا يَسْتَوِي الْاَحْيَٓاءُ وَلَا الْاَمْوَاتُۜ

22. Tıpkı, kalben **diri olanlarla ölü olanların aynı olmadığı gibi.**

اِنَّ اللّٰهَ يُسْمِعُ مَنْ يَشَٓاءُۚ

Allah, ancak samimî bir kalple doğruya, gerçeğe ulaşmak **isteyene** hakikati **işittirir.**

وَمَٓا اَنْتَ بِمُسْمِعٍ مَنْ فِي الْقُبُورِ ﴿٢٢﴾

Gönlünü kibir, inat, bencillik ile karartmış olanlara gelince, **sen mezardaki** ölüler gibi hakikat karşısında duyarsız kalan zalim**lere** hiçbir şey **işittiremezsin.** Onun için, inanmıyorlar diye üzülme.

اِنْ اَنْتَ اِلَّا نَذ۪يرٌ ﴿٢٣﴾

23. Çünkü **sen yalnızca bir uyarıcısın.**

اِنَّٓا اَرْسَلْنَاكَ بِالْحَقِّ بَش۪يرًا وَنَذ۪يرًاۜ

24. Şüphesiz Biz, doğruyu ve gerçeği ortaya koymak için, seni tüm insanlığa seslenen **bir müjdeci ve uyarıcı olarak gönderdik.**

وَاِنْ مِنْ اُمَّةٍ اِلَّا خَلَا ف۪يهَا نَذ۪يرٌ ﴿٢٤﴾

Zaten hiçbir medeniyet ve **hiçbir ümmet yoktur ki, içlerinden** bir zamanlar **bir uyarıcı gelip geçmiş olmasın.**

وَاِنْ يُكَذِّبُوكَ فَقَدْ كَذَّبَ الَّذ۪ينَ مِنْ قَبْلِهِمْۚ

25. Ey Peygamber! **Eğer** Kur'an'a çağırdığın kimseler **seni yalanlıyorlarsa,** bundan dolayı üzülme, ümitsizliğe kapılma Unutma ki, vaktiyle **onlardan önceki** zalim**ler de** kendilerine gönderilen peygamberleri **yalanlanmışlardı.**

جَٓاءَتْهُمْ رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ وَبِالزُّبُرِ وَبِالْكِتَابِ الْمُن۪يرِ ﴿٢٥﴾

Peygamberleri onlara apaçık deliller, hikmet dolu öğütler ve aydınlatıcı kitap getirmişlerdi.

ثُمَّ اَخَذْتُ الَّذ۪ينَ كَفَرُوا فَكَيْفَ كَانَ نَك۪يرِ ﴿٢٦﴾

26. Fakat sonunda, inkârcıları korkunç bir ceza ile apansız **yakalayıverdim. Beni inkâr etmek neymiş,** işte o zaman **gördüler.**

اَلَمْ تَرَ اَنَّ اللّٰهَ اَنْزَلَ مِنَ السَّمَٓاءِ مَٓاءًۚ

27. Baksana, Allah gökten nasıl **su indiriyor da,**

فَاَخْرَجْنَا بِه۪ ثَمَرَاتٍ مُخْتَلِفًا اَلْوَانُهَاۜ

Onunla değişik tatlarda **rengârenk meyveler yetiştiriyor.**

وَمِنَ الْجِبَالِ جُدَدٌ ب۪يضٌ وَحُمْرٌ مُخْتَلِفٌ اَلْوَانُهَا وَغَرَاب۪يبُ سُودٌ ﴿٢٧﴾

Nitekim **dağlarda da beyaz, kırmızı ve siyah tonlarda** madenler **ve renk renk,** desen desen kayalar, tabakalar ve katman katman **çizgiler vardır.**

وَمِنَ النَّاسِ وَالدَّوَٓابِّ وَالْاَنْعَامِ مُخْتَلِفٌ اَلْوَانُهُ كَذٰلِكَۜ

28. Aynı şekilde, hem insanlar hem de yabani ve evcil hayvanlar türlü türlü renkler taşıyor. Dün-

yanın her yerindeki siyah, beyaz, kızıl, sarı renklerde insan ırkları; hayranlık veren şekil ve renkleriyle insanı büyüleyen kuşlar, kelebekler, vahşi ve evcil hayvanlar, Allah'ın renk sanatının mükemmel örnekleri olarak karşınızda duruyor.

اِنَّمَا يَخْشَى اللّٰهَ مِنْ عِبَادِهِ الْعُلَمٰٓؤُاۜ

Dikkat edin, **Allah'ın kulları arasından, ancak** Kur'an'ın dile getirdiği bu gerçekleri **bilenler O'na yürekten saygı duyarlar.**

اِنَّ اللّٰهَ عَز۪يزٌ غَفُورٌ ﴿٢٨﴾

Gerçekten Allah sonsuz kudret sahibidir, çok bağışlayıcıdır. Peki, kimdir bu ilim sahipleri?

اِنَّ الَّذ۪ينَ يَتْلُونَ كِتَابَ اللّٰهِ وَاَقَامُوا الصَّلٰوةَ وَاَنْفَقُوا مِمَّا رَزَقْنَاهُمْ سِرًّا وَعَلَانِيَةً

يَرْجُونَ تِجَارَةً لَنْ تَبُورَۙ ﴿٢٩﴾

29. Allah'ın kitabını anlamaya çalışarak **okuyan,** onu pratik hayata uygulayarak **namazı güzelce kılan ve kendilerine verdiğimiz nimetlerden** bir kısmını Allah için yoksullara **gizli ve açık olarak harcayanlar var ya, işte onlar asla zarara uğramayacak bir kazanç** elde etmeyi **umabilirler.**

لِيُوَفِّيَهُمْ اُجُورَهُمْ وَيَز۪يدَهُمْ مِنْ فَضْلِه۪ۜ

30. Allah onlara mükâfatlarını tam olarak verecek ve sonsuz **lütuf ve keremi sayesinde, onlara** hak ettiklerinden **çok daha fazlasını bahşedecektir.**

اِنَّهُ غَفُورٌ شَكُورٌ ﴿٣٠﴾

Çünkü O çok bağışlayıcıdır, bütün iyiliklerin ve **teşekkürlerin karşılığını cömertçe verendir.**

وَالَّذ۪ٓي اَوْحَيْنَٓا اِلَيْكَ مِنَ الْكِتَابِ هُوَ الْحَقُّ مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيْهِۜ

31. Ey Peygamber! **Sana gönderdiğimiz bu Kitap, kendisinden önceki kitapları onaylayan gerçeğin ta kendisidir.**

اِنَّ اللّٰهَ بِعِبَادِه۪ لَخَب۪يرٌ بَص۪يرٌ ﴿٣١﴾

Şüphesiz Allah, kullarının tüm yaptıkları**ndan haberdardır ve** onları **daima görmektedir.**

ثُمَّ اَوْرَثْنَا الْكِتَابَ الَّذ۪ينَ اصْطَفَيْنَا مِنْ عِبَادِنَاۚ

32. İnsanlık tarihi boyunca, her devirde Kitap ve elçi göndererek insanlığa yol gösterdik. **İşte şimdi de, kullarımız arasından** bu göreve lâyık görüp **seçtiğimiz kimselere** son kutsal **Kitabı emanet ettik.**

فَمِنْهُمْ ظَالِمٌ لِنَفْسِه۪ۚ وَمِنْهُمْ مُقْتَصِدٌۚ وَمِنْهُمْ سَابِقٌ بِالْخَيْرَاتِ بِاِذْنِ اللّٰهِ

Fakat onlardan **kimileri** Allah'ın kitabını okuma, anlama ve hayata egemen kılma mücadelesini terk ederek **kendilerine zulmeder, kimileri** İslam'ı vasat düzeyde yaşayarak **orta seviyede kalır, kimileri de Allah izniyle iyiliklerde en önde gider.**

ذٰلِكَ هُوَ الْفَضْلُ الْكَب۪يرُۜ ﴿٣٢﴾

İşte en büyük lütuf, bu sonuncusu**dur.**

جَنَّاتُ عَدْنٍ يَدْخُلُونَهَا

33. İşte bu müminlerin mükâfatı, ebedî huzur ve mutluluk diyarı olan **Adn cennetleri** olacaktır.

يُحَلَّوْنَ ف۪يهَا مِنْ اَسَاوِرَ مِنْ ذَهَبٍ وَلُؤْلُؤًاۚ

Onlar oraya girecek ve altın bileziklerle, incilerle süsleneceklerdir.

وَلِبَاسُهُمْ ف۪يهَا حَر۪يرٌ ﴿٣٣﴾

Elbiseleri de halis **ipekten olacaktır.**

وَقَالُوا الْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذ۪ٓي اَذْهَبَ عَنَّا الْحَزَنَۜ

34. Bu muhteşem nimetlerle karşılaşınca, **"Bizi** o müthiş Hesap Gününde her türlü endişe ve **üzüntüden kurtaran Allah'a hamd olsun!" diyecekler,**

اِنَّ رَبَّنَا لَغَفُورٌ شَكُورٌۙ ﴿٣٤﴾

"Rabb'imiz gerçekten de çok bağışlayıcıdır, bütün **iyiliklerin karşılığını** cömertçe **verendir."**

اَلَّذ۪ٓي اَحَلَّنَا دَارَ الْمُقَامَةِ مِنْ فَضْلِه۪ۚ

35. "İşte bizi, sonsuz **lütuf ve keremi sayesinde ebedî kalacağımız yurda yerleştirdi.**

لَا يَمَسُّنَا ف۪يهَا نَصَبٌ وَلَا يَمَسُّنَا ف۪يهَا لُغُوبٌ ﴿٣٥﴾

Artık burada bize ne bir yorgunluk dokunacak, ne de bir bıkkınlık."

وَالَّذ۪ينَ كَفَرُوا لَهُمْ نَارُ جَهَنَّمَۚ

36. Ayetlerimizi **inkâr edenlere gelince, onlar için de cehennem ateşi vardır.**

لَا يُقْضٰى عَلَيْهِمْ فَيَمُوتُوا وَلَا يُخَفَّفُ عَنْهُمْ مِنْ عَذَابِهَاۜ

Öyle çaresiz bir hâlde olacaklar ki, **hayatlarına son verilmez ki, ölüp kurtulsunlar; azapları hafifletilmez** ki, rahat yüzü görsünler.

كَذٰلِكَ نَجْز۪ي كُلَّ كَفُورٍۚ ﴿٣٦﴾

İşte Biz, mesajımızı inkâr eden **her nankörü böyle cezalandırırız.**

وَهُمْ يَصْطَرِخُونَ ف۪يهَاۚ

37. Orada, "Ey Rabb'imiz!" diye feryat edecekler,

رَبَّنَٓا اَخْرِجْنَا نَعْمَلْ صَالِحًا غَيْرَ الَّذ۪ي كُنَّا نَعْمَلُۜ

"Ne olur, **bizi** buradan **çıkar;** sana söz veriyoruz, daha önce **yaptıklarımızdan bambaşka güzel işler yapacağız!"**

اَوَلَمْ نُعَمِّرْكُمْ مَا يَتَذَكَّرُ ف۪يهِ مَنْ تَذَكَّرَ

Allah onlara diyecek ki: **"Ben size, düşünüp ibret almak isteyen birinin düşünebileceği kadar** uzun bir **ömür vermedim mi?**

وَجَٓاءَكُمُ النَّذ۪يرُۜ

Ayrıca, size bu günün gelip çatacağını haber veren **uyarıcı**lar **gelmemiş miydi?** Fakat siz bile bile kötülüğü tercih ettiniz.

فَذُوقُوا فَمَا لِلظَّالِم۪ينَ مِنْ نَص۪يرٍ ﴿٣٧﴾

Öyleyse, yaptıklarınızın cezasını **tadın. Çünkü zalimlerin hiçbir yardımcısı yoktur."**

اِنَّ اللّٰهَ عَالِمُ غَيْبِ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِۜ

38. Şüphesiz Allah, göklerin ve yerin gizliliklerini bilir

اِنَّهُ عَل۪يمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ ﴿٣٨﴾

Şüphesiz O, kalplerin içindeki gizli niyet ve düşünce**leri de bilmektedir.**

هُوَ الَّذ۪ي جَعَلَكُمْ خَلَٓائِفَ فِي الْاَرْضِۜ

39. O Allah ki, önceki ümmetlerin ardından şimdi de **sizi yeryüzünde** ilâhî adaleti egemen kılmakla görevli yönetici ve **halifeler yapmış** ve bu göreve uygun yetki, güç ve yeteneklerle donat**mıştır.**

فَمَنْ كَفَرَ فَعَلَيْهِ كُفْرُهُۜ

O hâlde, her kim bu yetenekleri kötü yönde kullanarak Allah'a karşı **nankörlük ederse,** şunu bilsin ki, **onun bu nankörlüğü kendi aleyhinedir.**

وَلَا يَزِيدُ الْكَافِرِينَ كُفْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ اِلَّا مَقْتًا ۚ

Çünkü kâfirlerin nankörlüğü ve **inkârcılığı, Rab'leri katında ancak** onlara karşı **gazabın artmasına sebep olur.**

وَلَا يَزِيدُ الْكَافِرِينَ كُفْرُهُمْ اِلَّا خَسَارًا ﴿٣٩﴾

Evet, **kâfirlerin nankörlüğü, onların** yıkılış ve yok oluşlarını hızlandırmaktan **ve ziyanlarını artırmaktan başka bir netice doğurmaz.**

قُلْ اَرَاَيْتُمْ شُرَكَٓاءَكُمُ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللّٰهِ

40. Onlara **de ki: "Allah'tan başka** itaate **çağırdığınız** ve böylece Allah'a **ortak** koştuğunuz putlarınızı ve putlaştırdığınız liderlerinizi, sahte ilâh**larınızı bir düşünsenize.**

اَرُونِي مَاذَا خَلَقُوا مِنَ الْاَرْضِ

Gösterin bana, yeryüzünde ne yaratmış bunlar!

اَمْ لَهُمْ شِرْكٌ فِي السَّمٰوَاتِ ۚ

Göklerin yaratılıp yönetilmesin**de onların bir ortaklıkları mı var?"**

اَمْ اٰتَيْنَاهُمْ كِتَابًا فَهُمْ عَلٰى بَيِّنَتٍ مِنْهُ ۚ

Bakın, o zalimler nasıl da göz göre göre haktan yüz çeviriyorlar. **Yoksa Biz onlara** bu iddialarını destekleyici **bir Kitap gönderdik de, onda** buldukları **bir delile mi dayanıyorlar?**

بَلْ اِنْ يَعِدُ الظَّالِمُونَ بَعْضُهُمْ بَعْضًا اِلَّا غُرُورًا ﴿٤٠﴾

Hayır, aslında zalimler, birbirlerini boş vaadlerle aldatmaktan başka bir şey yapmıyorlar. Oysa görmüyorlar mı ki:

اِنَّ اللّٰهَ يُمْسِكُ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضَ اَنْ تَزُولَا ۚ

41. Gökleri ve yeri yıkılıp yok olmaktan koruyan ve mükemmel bir sistem çerçevesinde gök cisimlerinin hareketlerini devam ettiren yalnızca **Allah'tır.** O, bir an için varlıkları kendi haline bıraksa, evrende müthiş bir kargaşa meydana gelir.

وَلَئِنْ زَالَتَٓا اِنْ اَمْسَكَهُمَا مِنْ اَحَدٍ مِنْ بَعْدِهٖ

Eğer gökler ve yer **yıkılacak olsa, O'ndan başka hiç kimse onların nizamını sağlayamaz.**

اِنَّهُ كَانَ حَلِيمًا غَفُورًا ﴿٤١﴾

Hiç kuşkusuz Allah, kullarına karşı **çok şefkatli, çok bağışlayıcıdır.**

وَاَقْسَمُوا بِاللّٰهِ جَهْدَ اَيْمَانِهِمْ

42. Kur'an'ı reddeden bu kâfirler, daha önce, "Yahudi ve Hristiyanlara gönderildiği gibi **bize de bir uyarıcı gelmiş olsaydı, kesinlikle doğru yolu bulan en iyi toplum biz olurduk!" diye var güçleriyle Allah'a yemin ediyorlardı.**

لَئِنْ جَٓاءَهُمْ نَذِيرٌ لَيَكُونُنَّ اَهْدٰى مِنْ اِحْدَى الْاُمَمِ ۚ

"Yahudi ve Hristiyanlara gönderildiği gibi **bize de bir uyarıcı gelmiş olsaydı, kesinlikle doğru yolu bulan en iyi toplum biz olurduk!"**

فَلَمَّا جَٓاءَهُمْ نَذِيرٌ مَا زَادَهُمْ اِلَّا نُفُورًا ﴿٤٢﴾

Fakat onlara Allah tarafından **uyarıcı** bir Peygamber **gelince, bu onların sadece** hak ve hakikatten iyice **uzaklaşmalarına sebep oldu.**

اِسْتِكْبَارًا فِي الْاَرْضِ وَمَكْرَ السَّيِّئِ ۜ

43. Çünkü onlar, yeryüzünde haksız yere **büyüklük taslıyor,** sahip oldukları imtiyazları kaybetmemek için Kur'an'a karşı **çirkin plânlar kuruyorlar.**

وَلَا يَحِيقُ الْمَكْرُ السَّيِّئُ اِلَّا بِاَهْلِهٖ ۜ

Oysa kötü plân, sadece sahibini helâk eder.

فَهَلْ يَنْظُرُونَ اِلَّا سُنَّتَ الْاَوَّلِينَ ۚ

Hal böyleyken, bu zalimler Allah'a ve Elçisine inanmak için daha ne bekliyorlar? **Yoksa onlar, kendilerinden önceki** isyankâr millet**lerin** helâkine sebep olan ilâhî **kanunların** kendi üzerlerinde uygulanmas**ını mı bekliyorlar?** Öncekiler ya bir azapla helâk edilerek, ya düşman istilasına uğrayarak, ya da Peygamberin takipçileri tarafından yenilgiye uğratılarak cezalandırılmışlardı. Bugün de böyledir bu, yarın da böyle olacaktır.

فَلَنْ تَجِدَ لِسُنَّتِ اللّٰهِ تَبْدِيلًا ۚ

Unutma, toplumlar ve çağlar ne kadar değişirse değişsin, **Allah'ın yasalarında hiçbir** bozulma, pörsüme ve **değişiklik göremezsin.**

وَلَنْ تَجِدَ لِسُنَّتِ اللّٰهِ تَحْوِيلًا ﴿٤٣﴾

Ve Allah'ın yasalarının uygulanmasın**da,** kıyamete kadar bir aksaklık ve **bir sapma da göremezsin.**

İnsanlık tarihini şöyle bir gözden geçiren ve devletlerin yıkılış sebepleri üzerinde biraz düşünen bir kimse, zalimlerinin sonunun hep aynı olduğunu görecektir:

اَوَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْاَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ

44. Onlar hiç yeryüzünde dolaşıp da, kendilerinden önceki isyankâr toplumların, medeniyet**lerin sonu nice olmuş, görmüyorlar mı?**

وَكَانُٓوا اَشَدَّ مِنْهُمْ قُوَّةً ۜ

Üstelik onlar, kendilerinden daha bilgili, daha gelişmiş ve daha **güçlüydüler.** Fakat yine de cezalarını çekmekten kurtulamadılar.

وَمَا كَانَ اللّٰهُ لِيُعْجِزَهُ مِنْ شَيْءٍ فِي السَّمٰوَاتِ وَلَا فِي الْاَرْضِ ۜ

Öyle ya, **ne göklerde ne de yeryüzünde, hiçbir şey Allah'ın iradesine karşı koyamazdı.**

اِنَّهُ كَانَ عَلِيمًا قَدِيرًا ﴿٤٤﴾

Çünkü O, sonsuz ilim ve kudret sahibidir. Bununla birlikte, yeterince fırsat vermeden hiç kimseyi cezalandırmaz:

وَلَوْ يُؤَاخِذُ اللّٰهُ النَّاسَ بِمَا كَسَبُوا مَا تَرَكَ عَلٰى ظَهْرِهَا مِنْ دَٓابَّةٍ

45. Allah işledikleri günahlardan dolayı insanları hemen **cezalandıracak olsaydı, yeryüzünde** helâk edilmedik **bir tek canlı bırakmazdı.**

وَلٰكِنْ يُؤَخِّرُهُمْ اِلٰٓى اَجَلٍ مُسَمًّى ۚ

Fakat O, zalimleri cezalandırmakta acele etmez, **belirlenmiş bir vakte kadar onlara mühlet tanır.**

فَاِذَا جَٓاءَ اَجَلُهُمْ فَاِنَّ اللّٰهَ كَانَ بِعِبَادِهٖ بَصِيرًا ﴿٤٥﴾

Belirlenen bu süre gelip çatınca da, hepsinin cezasını tam olarak verir. Şüphesiz **Allah, kullarının** her hal ve hareketini **görmektedir.**

سُورَةُ يٰسٓ ﴿٣٦﴾

36. YASİN SURESİ

Mekke döneminin ortalarında, Cin suresinden sonra gönderilmiştir. Adını, ilk ayetindeki harflerden almıştır. 83 ayettir. Peygamberlik, âhiret, kıyamet gibi Kur'an'ın temel konularını ele alan bu sureyi, Peygamber (s) 'Kur'an'ın kalbi' diye nitelendirmiştir.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

يٰسٓۚ ﴿١﴾

1. Yâ, Sîn. Dinle, ey insanoğlu! Bak bunu sana Allah söylüyor! Sen bunları Allah sözü olarak dinle, başkalarının sözüne benzetme! İşte Rabb'in, bu harfleri yan yana dizerek, hiçbir beşer tarafından bir benzeri yapılamayacak eşsiz bir kitap gönderdi:

وَالْقُرْاٰنِ الْحَك۪يمِۙ ﴿٢﴾

2. Ey şanlı Elçi! En güzel öğütleri, en doğru hükümleri içinde barındıran ve senin Peygamberliğinin apaçık delili olan bu **hikmetli Kur'an şahittir ki,**

اِنَّكَ لَمِنَ الْمُرْسَل۪ينَۙ ﴿٣﴾

3. Elbette sen, Allah tarafından görevlendirilen ve tevhid sancağını elden ele taşıyarak insanlığı vahiy nuruyla aydınlatan **Elçilerden** bir Elçi**sin.**

عَلٰى صِرَاطٍ مُسْتَق۪يمٍۜ ﴿٤﴾

4. Hem de, hiç eğriliği olmayan, insanı hem dünyada, hem âhirette kurtuluşa ileten **dosdoğru bir yol üzeresin.** Bu yol, Âdem ile başlayan ve cennette biten İslâm yoludur. İnsanlık tarihi boyunca, bu yoldan cehenneme ayrılan her yol sapağında Elçiler görevlendirilmiştir.

تَنْز۪يلَ الْعَز۪يزِ الرَّح۪يمِۙ ﴿٥﴾

5. Bu kitap ki, **sonsuz kudret ve merhamet sahibi** olan Allah **tarafından indirilmiştir.**

لِتُنْذِرَ قَوْماً مَٓا اُنْذِرَ اٰبَٓاؤُ۬هُمْ فَهُمْ غَافِلُونَ ﴿٦﴾

6. O seni elçi olarak görevlendirdi **ki, ataları** ve kendileri **uyarılmamış, bu yüzden** inkâr ve cehalet karanlıklarına gömülerek **gaflet uykusuna dalmış bir toplumu,** kendilerini bekleyen toplumsal çalkantılara, ruhsal bunalımlara ve asıl tehlike olan cehenneme karşı **uyarasın.**

لَقَدْ حَقَّ الْقَوْلُ عَلٰٓى اَكْثَرِهِمْ فَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٧﴾

7. Gerçek şu ki, zalimlere **vaad** edilen ilâhî azap, **onların çoğu için artık kaçınılmaz olmuştur. Çünkü onlar,** hakikati pekâlâ bildikleri hâlde **imana gelmezler.** Şöyle ki:

اِنَّا جَعَلْنَا ف۪ٓي اَعْنَاقِهِمْ اَغْلَالاً فَهِيَ اِلَى الْاَذْقَانِ فَهُمْ مُقْمَحُونَ ﴿٨﴾

8. Biz onların boyunlarına, ta çenelerine kadar dayanan manevi **kelepçeler geçirmişizdir. İşte bu yüzden** burunları havada, **başları yukarı kalkıktır.** Gözlerini kör eden kibir ve inatları, hemen önlerindeki hakikati görmelerine ve Allah'ın hükmüne boyun eğmelerine mâni olmaktadır. Ayrıca:

وَجَعَلْنَا مِنْ بَيْنِ اَيْد۪يهِمْ سَداًّ وَمِنْ خَلْفِهِمْ سَداًّ فَاَغْشَيْنَاهُمْ فَهُمْ لَا يُبْصِرُونَ
﴿٩﴾

9. Onların önlerine ve arkalarına, kendi ürünleri olan önyargı, haset, bencillik gibi **engeller koyduk ve** mal hırsı, dünya tutkusu ile **onları çepeçevre kuşattık. İşte bu yüzden,** bağnazlıktan, taassuptan kurtulup da gerçeği **göremezler.** Geçmiş olaylardan ders alıp da günahlardan vazgeçmez, gelecekte kendilerini bekleyen tehlikelerden sakınmazlar. Dolayısıyla;

وَسَوَٓاءٌ عَلَيْهِمْ ءَاَنْذَرْتَهُمْ اَمْ لَمْ تُنْذِرْهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿١٠﴾

10. Sen onları uyarsan da, uyarmasan da onlar için birdir, inanmazlar. O hâlde, onlardan dolayı üzülme, ümidini ve heyecanını yitirme. Bu çağrıya kulak verecek tertemiz gönüllere ulaşıncaya dek, bıkıp usanmadan tebliğe devam et! Unutma ki:

اِنَّمَا تُنْذِرُ مَنِ اتَّبَعَ الذِّكْرَ وَخَشِيَ الرَّحْمٰنَ بِالْغَيْبِۚ فَبَشِّرْهُ بِمَغْفِرَةٍ وَاَجْرٍ
كَر۪يمٍ ﴿١١﴾

11. Sen ancak, bu kutlu **Öğüde** içtenlikle **kulak veren ve** O Yüceler Yücesi **Rahman'a gayben** —yani O'nu gözleriyle görmedikleri hâlde— **saygı duyan kimseleri uyarabilirsin.** Senin uyarıların, ancak böyle iyiliğe, güzelliğe açık olan kimselerde etkisini gösterir. Onlar, Allah'ın görme, işitme, dokunma, tatma, koklama gibi duyu organlarıyla kavranamayacak kadar yüce bir varlık olduğunu bilir, bu yüzden O'nun varlığının, birliğinin ve sonsuz ilim, kudret, merhamet, adalet gibi yüce sıfatlarının apaçık kanıtı olan sayısız yaratılış mucizesi üzerinde düşünerek Rablerine iman eder, derin bir saygı ve şükranla O'nun hükümlerine boyun eğerler. **İşte onları,** Allah tarafından **bağışlanma ve** cennette **muhteşem bir ödül ile müjdele.**

اِنَّا نَحْنُ نُحْيِ الْمَوْتٰى وَنَكْتُبُ مَا قَدَّمُوا وَاٰثَارَهُمْۜ وَكُلَّ شَيْءٍ اَحْصَيْنَاهُ ف۪ٓي اِمَامٍ
مُب۪ينٍ ﴿١٢﴾

12. Evet, **hiç kuşku yok ki Biz,** günü gelince **ölüleri diril**tip mahşerde hesaba çek**eceğiz.** Bunun içindir ki, **insanların yapıp ettikleri her şeyi ve** sonraki nesillere miras **bıraktıkları bütün** etkileri, eserleri, **izleri** eksiksiz **yazıyoruz.** Çünkü **Biz,** yarattığımız âlemde hiçbir şekilde başıbozukluğa, düzensizliğe, adaletsizliğe yer vermeyecek şekilde, **her şeyi** şaşmaz kanunlara bağlı kılarak, Levh-i Mahfuz denilen **apaçık bir kitaba yazıp kaydetmişizdir.**

Şimdi, buraya kadar anlatılan temel prensiplerin nasıl ete kemiğe bürünüp pratik hayata yansıtılacağını gösteren canlı bir örnek olarak, şu ibret verici kıssaya kulak verin:

وَاضْرِبْ لَهُمْ مَثَلاً اَصْحَابَ الْقَرْيَةِۢ اِذْ جَٓاءَهَا الْمُرْسَلُونَۚ ﴿١٣﴾

13. Ey Peygamber! **Onlara,** bir zamanlar **Elçiler**imizi **gönderdiğimiz** bir **şehir halkını** ibret verici **örnek olarak anlat.**

Bu olayın nerede, ne zaman yaşandığı ve kahramanlarının hangi isimleri taşıdığı hiç önemli değil. Önemli olan, içinde barındırdığı ve tüm insanlığa ışık tutacak ibret dolu mesajlardır. Bu örnek toplumda üç sınıf insan var: Elçiler, onlara karşı gelen inkârcılar ve elçilere destek olmak için bütün varlıklarını ortaya koyan fedakâr müminler. Bu kıssa size şunu anlatıyor: "Eğer içinde yaşadığınız toplumda sizden önce Allah'ın mesajı duyulmadı ise, hemen işe başlayın, artık Peygamberin göreviyle görevli bir elçisiniz. Birileri size engel olmaya çalışacak, fakat korkmayın, Allah mutlaka yardımını gönderecektir. Yok, eğer toplumda sizden önce Peygamberin görevini kendi-

lerine görev bilenler vazifeyi omuzlamışlarsa, size düşen onların yardımına koşmak, davanın başarıya ulaşması için onlara cansiperane destek olmaktır. Dikkat edin, eğer karşı safta yer alır veya hak ile batılın mücadelesinde tarafsız kalırsanız, o zaman sonunuz kesinlikle hüsran ve helâk olacaktır!" İnsanlık tarihinin her devrinde tekrar tekrar yaşanacak olan kıssa şöyle başlıyor:

اِذْ اَرْسَلْنَٓا اِلَيْهِمُ اثْنَيْنِ فَكَذَّبُوهُمَا فَعَزَّزْنَا بِثَالِثٍ فَقَالُٓوا اِنَّٓا اِلَيْكُمْ مُرْسَلُونَ ﴿١٤﴾

14. Biz o şehirde yaşayan insa**nlara iki** Elçi **göndermiştik. Fakat onlar ikisini de yalanladılar. Bunun üzerine,** onları **üçüncü** bir Elçi **ile destekledik.** Böylece üçü birden, "Ey insanlar!" diye **seslendiler, "Gerçekten biz, sizlere** Allah tarafından **gönderilmiş elçileriz!** O'nun size yönelik emir ve talimatları var, onları size bildirmek için geldik!"

قَالُوا مَٓا اَنْتُمْ اِلَّا بَشَرٌ مِثْلُنَاۙ وَمَٓا اَنْزَلَ الرَّحْمٰنُ مِنْ شَيْءٍۙ اِنْ اَنْتُمْ اِلَّا تَكْذِبُونَ ﴿١٥﴾

15. Buna karşılık şehir halkı, "İyi ama!" **dediler, "Siz de bizim gibi** yiyip içen sıradan birer **insansınız.** Melekler dururken Allah elçi olarak sizi mi gönderdi? **Zaten Rahman** bize vahiy namına **hiçbir şey göndermiş değildir.** Her şeyi yoktan var eden, sahip olduğumuz bütün nimetleri bize bahşeden yüce bir yaratıcının varlığına inanırız. Fakat O'nun kitap ve Elçi göndererek hayatımıza kurallar koyacağını kabul edemeyiz. O bizim yeme içmemizle, basit hayatımızla uğraşmaz. Bizleri tamamen serbest bırakmıştır, dilediğimizi yapar, dilediğimiz gibi yaşarız. **Siz ancak yalan söylüyorsunuz."**

قَالُوا رَبُّنَا يَعْلَمُ اِنَّٓا اِلَيْكُمْ لَمُرْسَلُونَ ﴿١٦﴾

16. Elçiler, "Sizin bu itirazlarınız bizi asla yılgınlığa, ümitsizliğe düşüremeyecektir. Çünkü bütün insanlık inkâr etse de, **Rabb'imiz biliyor ki, biz gerçekten size** hakkı tebliğ etmek için görevlendirilmiş **elçileriz.** O'nun gönderdiği inanç sistemine bir göz attığınız zaman, siz de bunu açıkça göreceksiniz!" **dediler** ve eklediler:

وَمَا عَلَيْنَٓا اِلَّا الْبَلَاغُ الْمُبٖينُ ﴿١٧﴾

17. "Ama yine de siz bilirsiniz. **Bize düşen, yalnızca açık ve net olarak tebliğ etmektir.** İnkârınızdan dolayı başınıza geleceklerden sadece siz sorumlusunuz."

قَالُٓوا اِنَّا تَطَيَّرْنَا بِكُمْۚ لَئِنْ لَمْ تَنْتَهُوا لَنَرْجُمَنَّكُمْ وَلَيَمَسَّنَّكُمْ مِنَّا عَذَابٌ اَلٖيمٌ ﴿١٨﴾

18. Gerçekten de o şehir halkı isyanlarından dolayı birtakım belalara, felâketlere maruz kaldılar. Bunun üzerine, iyice küstahlaşarak, "Yeter artık!" **dediler, "Doğrusu biz, sizin yüzünden uğursuzluğa uğradık.** Ortaya attığınız iddialarla, insanları birbirine düşürüp fitne çıkardınız. Yoksulları, köleleri, zayıfları, efendilerine karşı kışkırtarak anarşi çıkardınız. Ayrıca, ilahlarımız aleyhinde ileri geri konuştuğunuz için başımıza musibetler, felâketler yağmaya başladı. **Eğer** bu işe bir **son vermezseniz,** her işimizde Allah'ın hayata karışıp durduğunu hatırlatmaya devam ederseniz, gözünüzün yaşına bakmadan **sizi** ölümüne **taşa tutacağız ve** hem sizi, hem de size inanacak olan herkesi **en korkunç işkencelere mahkûm edeceğiz.** Ya bunu böylece kabul eder, bizi sever, bizimle birlikte bizim gibi aynı hayatı yaşarsınız, ya da çeker gider, ülkemizi terk edersiniz!"

قَالُوا طَٓائِرُكُمْ مَعَكُمْۜ اَئِنْ ذُكِّرْتُمْۜ بَلْ اَنْتُمْ قَوْمٌ مُسْرِفُونَ ﴿١٩﴾

19. Buna karşı elçilerimiz **şöyle cevap verdiler: "Sizin uğursuzluğunuz sizinle beraberdir.** Başınıza gelen kötülükler bizzat sizden kaynaklanıyor. **Size** güzelce **öğüt verildi diye mi** siyasi, ekonomik, toplumsal, ekolojik buhranlara, felaketlere uğradınız? **Hayır, gerçekte siz,** ilâhî buyrukları reddeden, hak hukuk tanımayan ve her türlü ahlâkî **sınırı aşan** azgın **bir toplum** olduğunuz için bunca felaketlere uğruyor**sunuz."**

وَجَٓاءَ مِنْ اَقْصَا الْمَدٖينَةِ رَجُلٌ يَسْعٰى قَالَ يَا قَوْمِ اتَّبِعُوا الْمُرْسَلٖينَۙ ﴿٢٠﴾

20. Davetçilerle inkârcılar arasında bu mücadele sürüp giderken, **şehrin ta öte ucundan bir** yiğit **adam,** başına gelecek her şeyi göze alarak **koşa koşa** oraya **geldi.** Nefes nefese, **"Ey halkım!" diyordu, "Gelin bu Elçilere uyun!"**

اِتَّبِعُوا مَنْ لَا يَسْـَٔلُكُمْ اَجْرًا وَهُمْ مُهْتَدُونَ ﴿٢١﴾

21. "Sizden herhangi bir dünyevî **karşılık beklemeyen ve** insanın yaratılış özellikleriyle birebir örtüşen inanç sistemleri ve sahip oldukları tertemiz ahlâkları ile **dosdoğru yolu izleyen bu insanlara uyun** da, dünyada ve âhirette kurtuluşa erin!"

Demek ki, Allah'ın dinini tebliğ edenler bu elçilerin sahip olduğu özellikleri taşımalıdırlar. Davetçinin sözleri ve davranışları ilâhî ölçülere uygun olmalı, hem de bu iş karşılığında herhangi bir dünyalık beklememelidir. Tarih boyunca, bu özellikleri taşımayan hiçbir davetçi başarıya ulaşamamıştır.

Evet, Elçileri desteklemek üzere canını dişine takıp koşarak gelen adam, sözlerine devamla dedi ki:

وَمَا لِيَ لَٓا اَعْبُدُ الَّذٖي فَطَرَنٖي وَاِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٢٢﴾

22. "Dinleyin ey halkım! **Beni yoktan var eden** ve bana bunca nimetler bahşeden yüce Rabb'im**e ne diye kulluk etmeyeyim ki?** O'na kulluktan kaçınmaya ne hakkım var benim? Bundan daha büyük bir ahlaksızlık, daha büyük bir nankörlük olabilir mi? Unutmayın ki, **hepiniz** eninde sonunda **O'na döndürülecek** ve tüm yaptıklarınızın hesabını verecek**siniz."**

ءَاَتَّخِذُ مِنْ دُونِهٖٓ اٰلِهَةً اِنْ يُرِدْنِ الرَّحْمٰنُ بِضُرٍّ لَا تُغْنِ عَنّٖي شَفَاعَتُهُمْ شَيْـًٔا وَلَا يُنْقِذُونِۚ ﴿٢٣﴾

23. "Hiç olacak şey mi? **Ben nasıl olur da, O'nun yanı sıra,** hayatıma karışmaya yetkili başka **ilâhlar edinirim?** Peki, diyelim öyle yaptım, o zaman beni O'nun gazabından kim kurtaracak? **Sonsuz Merhamet Sahibi** Allah **bana bir sıkıntı vermek istese, onların** sözde **şefaati bana hiçbir şekilde fayda vermeyeceği gibi,** onlar **beni** cehennem azabından da **kurtaramazlar."**

اِنّٖٓي اِذًا لَفٖي ضَلَالٍ مُبٖينٍ ﴿٢٤﴾

24. "İşte o takdirde ben, göz göre göre kendimi ateşe atmış, **apaçık bir dalalete dalmışım demektir!"**

اِنّٖٓي اٰمَنْتُ بِرَبِّكُمْ فَاسْمَعُونِۜ ﴿٢٥﴾

25. "O hâlde, ey beni şimdi duyan ve kıyamete kadar duyacak olanlar! **Ben** sadece benim değil, bütün insanların ve bu arada özellikle **sizin** gerçek Sahibiniz, Efendiniz ve **Rabb'iniz** olan Allah'**a iman ettim, gelin dinleyin beni!** Siz de hayat programınızı çizmeye tam yetkili, kulu kölesi olacağınız Allah'a inanın ve bu imanın güvencesi altında, dünya ve âhirette huzura, esenliğe ulaşın."

قٖيلَ ادْخُلِ الْجَنَّةَۜ قَالَ يَا لَيْتَ قَوْمٖي يَعْلَمُونَۙ ﴿٢٦﴾

26. Bu sözleri duyunca çılgına dönen zalimler, o fedakâr insanı oracıkta şehit ettiler. Böylece **ona, "Şehitler** için hazırlanmış olan şu **cennete gir!" denildi.** Fakat o, hâlâ halkının içler acısı durumunu düşünüyordu: **"Keşke!" dedi,** "Beni kanlara bulayan **halkım,** şimdi ne durumda olduğumu **bilseydi!"**

بِمَا غَفَرَ لِي رَبِّي وَجَعَلَنِي مِنَ الْمُكْرَمِينَ ﴿٢٧﴾

27. "Rabb'imin, geçmişteki günahlarımı silip **beni bağışladığını ve** cennet bahçelerinden bir bahçe olan şu yüce makamda, beni muhteşem nimetlerle ödüllendirip seçkin kulları arasına katarak **ikram edilenlerden kıldığını** keşke görselerdi de, inadı bırakıp Elçilere iman etselerdi. Hayatımdan ibret almadılar, bari ölümümden ibret alsalardı!"

Peki, onu katleden zalimlerin sonu ne oldu dersiniz?

وَمَا اَنْزَلْنَا عَلٰى قَوْمِهِ مِنْ بَعْدِهِ مِنْ جُنْدٍ مِنَ السَّمَاءِ وَمَا كُنَّا مُنْزِلِينَ ﴿٢٨﴾

28. Biz onun şehit olması**ndan sonra, halkının üzerine gökten ordular** filan **göndermedik, zaten gönderecek de değildik.** O kadar acizlerdi ki, onları helak etmek için ordulara gerek yoktu.

اِنْ كَانَتْ اِلَّا صَيْحَةً وَاحِدَةً فَاِذَا هُمْ خَامِدُونَ ﴿٢٩﴾

29. Sadece, dehşet verici bir gürültüyle patlayan ve şehrin altını üstüne getiren korkunç **bir çığlık** kopuverdi, **hepsi o kadar. İşte o anda,** bütün zalimler kül yığınına dönüşerek **yok olup gittiler.**

يَا حَسْرَةً عَلَى الْعِبَادِ مَا يَأْتِيهِمْ مِنْ رَسُولٍ اِلَّا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِؤُنَ ﴿٣٠﴾

30. Yazıklar olsun şu kullara ki, onlara ne zaman bir elçi gelse, mutlaka onu alaya alır ve küstahça bir tavırla hakka başkaldırır**lar.** Bir insan düşünün ki, Allah'ın mesajıyla karşı karşıya gelecek ve alaycı sözleri, umursamaz tavrıyla ondan yüz çevirecek! Yazık ona, vah ona!

اَلَمْ يَرَوْا كَمْ اَهْلَكْنَا قَبْلَهُمْ مِنَ الْقُرُونِ اَنَّهُمْ اِلَيْهِمْ لَا يَرْجِعُونَ ﴿٣١﴾

31. Oysa kendilerinden önce nice nesilleri helâk ettiğimizi ve helâk edilen **bu** insan**ların onlara** bir daha asla **geri dönmediğini görmüyorlar mıydı?** İnsanlık tarihini inceleyip de, nice toplumların yıkılıp gittiğini, bu dünyanın kendilerine de kalmayacağını anlamıyorlar mıydı?

وَاِنْ كُلٌّ لَمَّا جَمِيعٌ لَدَيْنَا مُحْضَرُونَ ﴿٣٢﴾

32. Ve eninde sonunda, **hep birlikte huzurumuza çıkarılacaklarını** düşünmüyorlar mıydı? Bunun için delil mi istiyorlar? Öyleyse gözlerini açıp etraflarına dikkatlice bir baksınlar:

وَاٰيَةٌ لَهُمُ الْاَرْضُ الْمَيْتَةُ اَحْيَيْنَاهَا وَاَخْرَجْنَا مِنْهَا حَبًّا فَمِنْهُ يَأْكُلُونَ ﴿٣٣﴾

33. Bitki örtüsü tamamen kuruyup **ölmüş olan toprak, onlara** Allah'ın sonsuz ilmini, kudret ve merhametini gösteren ve yeniden dirilişi ispatlayan muhteşem **bir delildir.** Şöyle ki, **Biz** ölü **toprağa** her bahar **yeniden hayat veriyoruz ve oradan, canlıların besin kaynağı olan** çeşit çeşit **ürünler çıkarıyoruz.**

وَجَعَلْنَا فِيهَا جَنَّاتٍ مِنْ نَخِيلٍ وَاَعْنَابٍ وَفَجَّرْنَا فِيهَا مِنَ الْعُيُونِ ﴿٣٤﴾

34. Ve orada göz alıcı **hurma bahçeleri, üzüm bağları yetiştiriyor, aralarında** tatlı ve serin dereler, çaylar, **pınarlar akıtıyoruz.**

لِيَأْكُلُوا مِنْ ثَمَرِهِ وَمَا عَمِلَتْهُ اَيْدِيهِمْ اَفَلَا يَشْكُرُونَ ﴿٣٥﴾

35. Ki böylece, bu verimli bağların, bahçelerin, bostanların **ürünlerinden yesinler. Oysa bütün bu nimetleri kendi elleriyle yaratmış değillerdir.** Buna rağmen, **hâlâ şükretmeyecekler mi?**

سُبْحَانَ الَّذِي خَلَقَ الْاَزْوَاجَ كُلَّهَا مِمَّا تُنْبِتُ الْاَرْضُ وَمِنْ اَنْفُسِهِمْ وَمِمَّا لَا
يَعْلَمُونَ ﴿٣٦﴾

36. Evet, **toprağın yetiştirdiği bitkileri,** hayvanları, insanların bizzat **kendilerini,** artı eksi, proton elektron, pozitif negatif, elektrik nötr gibi birbirini tamamlayan nice zıtlıkları **ve daha bilmedikleri birçok şeyi** iki farklı cinsiyetli ve karşıt kutuplu **çiftler hâlinde yaratan Allah ne yücedir!**

وَاٰيَةٌ لَهُمُ الَّيْلُ نَسْلَخُ مِنْهُ النَّهَارَ فَاِذَا هُمْ مُظْلِمُونَ ﴿٣٧﴾

37. Allah'ın kâinata yerleştirdiği mükemmel sistemin güzel bir işareti olan **gece de, onlara** kudret ve merhametimizi gösteren apaçık **bir delildir.** Şöyle ki, **gündüzün** ışığını **ondan soyup çıkarırız ve bir de bakarsın ki, her yer karanlığa gömülmüş.**

وَالشَّمْسُ تَجْرِي لِمُسْتَقَرٍّ لَهَا ذٰلِكَ تَقْدِيرُ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ ﴿٣٨﴾

38. Güneş de, etrafındaki gezegenleriyle birlikte çok büyük bir hızla **kendi yörüngesinde yüzüp gitmektedir. Bu** muazzam ve muhteşem sistem, **sonsuz kudret ve ilim sahibi olan** Allah'**ın** mükemmel bir ölçü ve denge ile ortaya koyduğu **takdiri** ile yürümekte**dir.** İşte, gönderdiği Kur'an ile hayatınıza program çizen Allah, böyle kudret ve ilim sahibidir.

وَالْقَمَرَ قَدَّرْنَاهُ مَنَازِلَ حَتّٰى عَادَ كَالْعُرْجُونِ الْقَدِيمِ ﴿٣٩﴾

39. Geceyi süsleyen **Ay'a gelince,** o da insanlığa kudret ve merhametimizi gösteren apaçık bir delildir. Şöyle ki, Biz **ona, kurumuş** ve yay gibi eğrilmiş **bir hurma dalına dönüşünceye kadar,** hilal, dolunay, yarımay gibi belirli **evreler tayin ettik.**

لَا الشَّمْسُ يَنْبَغِي لَهَا اَنْ تُدْرِكَ الْقَمَرَ وَلَا الَّيْلُ سَابِقُ النَّهَارِ وَكُلٌّ فِي فَلَكٍ
يَسْبَحُونَ ﴿٤٠﴾

40. Evrendeki sistem öyle mükemmel bir ölçüyle ayarlanmıştır ki, **ne Güneş Ay'a erişebilir, ne de gece gündüzün önüne geçebilir.** Çünkü bu gök cisimlerinin **her biri,** kendine mahsus **bir yörüngede,** kendileri için belirlenen programa uygun olarak, biri diğerine çarpmadan **yüzüp gitmektedir.** İşte, hayat programınızı çizen Allah böylesine güçlü, böylesine bilgilidir.

وَاٰيَةٌ لَهُمْ اَنَّا حَمَلْنَا ذُرِّيَّتَهُمْ فِي الْفُلْكِ الْمَشْحُونِ ﴿٤١﴾

41. İnsan neslini, kendilerine fayda verecek nimetlerle **dolu gemilerde taşımamız** ve onlara karada, havada ve denizde yolculuk etme imkânları bağışlamamız **da, onlara** kudret ve merhametimizi gösteren **bir delildir.**

وَخَلَقْنَا لَهُمْ مِنْ مِثْلِهِ مَا يَرْكَبُونَ ﴿٤٢﴾

42. Ve onlara vapur, tren, otobüs, otomobil, uçak gibi **buna benzer** araçları üretme imkân ve becerisi vererek, **daha nice binilecek şeyler yarattık.** Öyle ki;

وَاِنْ نَشَأْ نُغْرِقْهُمْ فَلَا صَرِيخَ لَهُمْ وَلَا هُمْ يُنْقَذُونَ ﴿٤٣﴾

43. Eğer dilesek, onları sulara batırıp **boğabiliriz de. İşte o zaman ne imdatlarına koşan olur, ne de kendileri** azabımızdan **kurtulabilirlerdi.**

اِلَّا رَحْمَةً مِنَّا وَمَتَاعًا اِلٰى حِينٍ ﴿٤٤﴾

44. Eğer onları hâlâ helâk etmediysek, bu **ancak merhametimiz sayesinde, bir süre daha yaşamaları** ve böylece imtihanın tamamlanması **içindir.** İşte sizin

hayat programınızı çizen Allah böylesine lütufkâr, böylesine merhametlidir. Hal böyleyken;

واذا قيل لهم اتقوا ما بين ايديكم وما خلفكم لعلكم ترحمون ﴿٤٥﴾

45. Onlara, "Önünüzde ve arkanızda bulunan ve sizi çepeçevre kuşatan evrendeki harika yaratılış mucizelerini düşünün. Ayrıca, sizden öncekilerin başına gelenlerden ibret alın da, ileride başınıza gelebilecek felâketlerden kendinizi koruyun. Çevrenizdeki bütün varlıklara karşı şefkat ve merhametle davranın ve kötülüğün, haksızlığın her çeşidin**den sakının ki, böylece** ilâhî lütuf ve **rahmete lâyık olabilesiniz." denildiğinde,** sanki bunları hiç duymamış gibi dönüp giderler. Nitekim:

وما تأتيهم من اية من ايات ربهم الا كانوا عنها معرضين ﴿٤٦﴾

46. Onlara ne zaman Rablerinden bir mucize, bir delil, bir kitap, bir mesaj, yani **bir ayet gelse, mutlaka ondan yüz çevirir** ve bunun yerine, kendilerinin ve atalarının uydurdukları yolları izler**ler.**

واذا قيل لهم انفقوا مما رزقكم الله قال الذين كفروا للذين امنوا انطعم من
لو يشاء الله اطعمه ان انتم الا في ضلال مبين ﴿٤٧﴾

47. Yine onlara, "Allah'ın size bahşettiği nimetlerden bir kısmını yoksullar için **harcayın!" denildiği zaman,** hakikati **inkâr edenler,** dünya hayatının baştanbaşa bir imtihandan ibaret olduğunu görmezlikten gelerek, **inananlara şöyle** itiraz e**derler: "Allah'ın dileseydi doyurabileceği** —fakat doyurmadığı— **kimseleri biz mi doyuracakmışız?** Allah fakir edecek, biz besleyeceğiz, öyle mi? Allah onlara vermemişken bize ne oluyor? Biz daha mı merhametli, daha mı adaletliyiz? Ey Müslümanlar, **siz düpedüz yanlış bir yoldasınız!" derler.**

ويقولون متى هذا الوعد ان كنتم صادقين ﴿٤٨﴾

48. Dahası, inkârlarının azgınlığıyla şımararak **derler ki:** "Yok biz ölümden sonra diriltilecekmişiz, yok hesap kitap varmış, ne saçmalık! **Eğer dedikleriniz doğru ise,** söyleyin bakalım, **bu** yeniden dirilme ve yargılanma **vadi ne zaman** gerçekleşecek**?"**

ما ينظرون الا صيحة واحدة تأخذهم وهم يخصمون ﴿٤٩﴾

49. Bu halleriyle **onlar,** böyle **itiraz edip dururlarken,** dehşet verici bir gürültüyle patlayıp **kendilerini** ansızın **yakalayacak** kıyamet —yahut ölüm— denen o korkunç **çığlıktan başka ne bekliyorlar?**

فلا يستطيعون توصية ولا الى اهلهم يرجعون ﴿٥٠﴾

50. İşte o zaman, ne geride kalanlara **vasiyet etmeye fırsat bulabilirler, ne de** o güvendikleri adamlarına ve **ailelerine dönebilirler.**

ونفخ في الصور فاذا هم من الاجداث الى ربهم ينسلون ﴿٥١﴾

51. Artık yeniden diriliş için **sura üflenmiştir. İşte o anda,** bütün insanlar **mezarlarından** kalkıp **Rablerine doğru koşacaklar.**

قالوا يا ويلنا من بعثنا من مرقدنا هذا ما وعد الرحمن وصدق المرسلون
﴿٥٢﴾

52. "Vay başımıza gelenler!" diye bağrışacaklar, "Kim bizi ölüm **uykumuzdan uyandırdı?** Eyvahlar olsun, demek **Rahman'ın vadettiği şey buymuş,** meğer **Elçiler doğru söylemiş!"**

ان كانت الا صيحة واحدة فاذا هم جميع لدينا محضرون ﴿٥٣﴾

53. Ve ardından, sura son kez üflenecek: **Yalnızca bir tek çığlık kopacak ve hepsi** hesap vermek üzere **huzurumuzda toplanacaklar.** O zaman sesler kesilecek, başlar öne eğilecek ve ilâhî ferman duyulacak:

فاليوم لا تظلم نفس شيئا ولا تجزون الا ما كنتم تعملون ﴿٥٤﴾

54. "İşte bugün, ey insanlar, **hiç kimseye en küçük bir haksızlık yapılmayacak ve ne yapmışsanız, yalnızca onun karşılığını göreceksiniz!"** Şöyle ki:

ان اصحاب الجنة اليوم في شغل فاكهون ﴿٥٥﴾

55. O gün cennet halkı, zevk ve eğlenceyle meşgul olacaklar.

هم وازواجهم في ظلال على الارائك متكؤن ﴿٥٦﴾

56. Kendileri ve eşleri, cennet ağaçlarının altındaki **gölgeliklerde,** mücevherlerle süslenmiş **koltuklara yaslan**ıp mutlu bir hayat yaşay**acaklar.**

لهم فيها فاكهة ولهم ما يدعون ﴿٥٧﴾

57. Orada, her çeşit **meyve**yi **tadacaklar ve canlarının çektiği her şeye** anında **kavuşacaklar.** Ayrıca, dünyada yaptıkları iyiliklerin meyvesini orada tadacak, diledikleri her türlü nimete sahip olacaklar.

سلام قولا من رب رحيم ﴿٥٨﴾

58. Bütün bunlardan daha üstün bir nimet olarak, **Sonsuz Merhamet Sahibi olan Rabler**in**den, "Selâm** size sevgili kullarım, ebedî mutluluk diyarına hoş geldiniz. Artık selamettesiniz. Dert ve çile, gam ve keder, üzüntü ve sıkıntı bitmiştir**!" sözü** ile cennette ağırlanacaklar. Rab'lerinin bu iltifatıyla öylesine mutluluk duyacaklar ki, diğer bütün nimetler geride kalacak.

Allah'ın o gün kâfirlere ve zalimlere diyecek ki:

وامتازوا اليوم ايها المجرمون ﴿٥٩﴾

59. "Siz ey suçlular, bugün şöyle bir tarafa **ayrılın bakalım!"**

الم اعهد اليكم يا بني ادم ان لا تعبدوا الشيطان انه لكم عدو مبين ﴿٦٠﴾

60. "Ey âdemoğulları! Ben size vaktiyle gönderdiğim mesajlar ve elçiler aracılığıyla, **"Sakın şeytana kulluk** ve itaat **etmeyin! Çünkü o sizin** mahvolmanız için elinden geleni yapmaya and içmiş amansız ve acımasız bir hasmınız, **apaçık bir düşmanınızdır!" dememiş miydim?"**

وان اعبدوني هذا صراط مستقيم ﴿٦١﴾

61. Ve "Yalnızca **Bana kulluk edin. İşte** sizi dünyada ve âhirette kurtuluşa iletecek **dosdoğru yol budur."** diye emretmemiş miydim?

ولقد اضل منكم جبلا كثيرا افلم تكونوا تعقلون ﴿٦٢﴾

62. "Oysa şeytan, sizden birçok nesilleri yoldan çıkarmıştı, peki hiç değilse bunu görüp de **aklınızı kullanmıyor muydunuz?"**

هذه جهنم التي كنتم توعدون ﴿٦٣﴾

63. "O hâlde, **işte,** dünyadayken tekrar tekrar **uyarıldığınız cehennem!"**

اصلوها اليوم بما كنتم تكفرون ﴿٦٤﴾

64. "Ayetlerimden ilgiyi kopararak onları **inkâr etmenize karşılık, bugün girin bakalım oraya!"**

اليوم نختم على افواههم وتكلمنا ايديهم وتشهد ارجلهم بما كانوا
يكسبون ﴿٦٥﴾

65. O gün zalimlerin **ağızlarına mühür vur**up kapatacağız; **elleri** dile gelip **Bize** tüm olup bitenleri **anlatacak, ayakları da yapmış oldukları her şeye şahitlik edecek.**

Hal böyleyken, nasıl hâlâ inkârda diretebiliyorlar? Hiç düşünmüyorlar mı ki:

وَلَوْ نَشَٓاءُ لَطَمَسْنَا عَلٰٓى اَعْيُنِهِمْ فَاسْتَبَقُوا الصِّرَاطَ فَاَنّٰى يُبْصِرُونَ ﴿٦٦﴾

66. Eğer dileseydik, gözlerini silip kör ederdik de, hepsi perişan bir hâlde **yollara dökülürlerdi.** Bir düşünsünler bakalım, bu durumda **nasıl görebileceklerdi?**

وَلَوْ نَشَٓاءُ لَمَسَخْنَاهُمْ عَلٰى مَكَانَتِهِمْ فَمَا اسْتَطَاعُوا مُضِيًّا وَلَا يَرْجِعُونَ ﴿٦٧﴾

67. Yine dileseydik, onları felç edip **oldukları yere çivilerdik de, ne** bir adım **ileri gidebilirlerdi, ne de geri.** Öyleyse, kendilerine görme, işitme, hareket etme gibi yetenekleri bahşeden Allah'a kulluk etsinler. Ayrıca bu nimetlerin ebedî olmadığını, bir gün mutlaka ellerinden alınacağını unutmasınlar. Nitekim:

وَمَنْ نُعَمِّرْهُ نُنَكِّسْهُ فِى الْخَلْقِۜ اَفَلَا يَعْقِلُونَ ﴿٦٨﴾

68. Biz bir kimsenin ömrünü uzatırsak, yaşlandıkça onun güç ve yeteneklerini azaltarak **yaratılışını tersine çeviririz, hâlâ akıllarını kullanmayacaklar mı?** Güç ve kudretin yalnızca Allah'a ait olduğunu idrak edip O'na kul olmayacaklar mı?

Yoksa onlar, bu yüce Kitabın Muhammed'e şeytanlar tarafından ilham edilen bir söz ya da onun hayal dünyasının ürünü bir şiir olduğunu mu söylüyorlar? Oysa onlar da gayet iyi bilirler ki:

وَمَا عَلَّمْنَاهُ الشِّعْرَ وَمَا يَنْبَغٖى لَهُۜ اِنْ هُوَ اِلَّا ذِكْرٌ وَقُرْاٰنٌ مُبٖينٌۙ ﴿٦٩﴾

69. Biz ona şiir öğretmiş değiliz, zaten bu ona yakışmaz da. Muhammed'e vahyettiğimiz ayetler, insan ruhunu okşayan, yürekleri sarsıp derinden etkileyen muhteşem güzelliğine rağmen, asla şiir değildir. **O ancak,** âlemlerin Rabb'i tarafından tüm insanlığa yöneltilen **bir uyarıdır.** Evlerde, işyerlerinde, camide, okulda, kışlada, çarşı pazarda, yani İnsanın bulunduğu her yerde okunsun, anlaşılsın ve hayata hükmetsin diye gönderilen, gerçekten okunmaya değer ve daima okunması gereken **apaçık bir kitaptır.**

لِيُنْذِرَ مَنْ كَانَ حَيًّا وَيَحِقَّ الْقَوْلُ عَلَى الْكَافِرٖينَ ﴿٧٠﴾

70. Ki böylece İslâm davetçileri, aklını ve gönlünü kibir, bencillik, inat, önyargı gibi hastalılardan arındırmış kimseleri, yani kalben **diri olan** insan**ları** Kur'an ile **uyarsın**lar **ve böylece,** bu mesajı **inkâr edenlerin hak ettikleri** azap **sözü**, hiçbir itiraza yer vermeyecek biçimde açık ve net olarak **gerçekleşsin.** İşte Kur'an'ın varlık sebebi ve temel görevi budur. O, mezarlarda yatan ve artık uyarılmalarına gerek kalmayan ölülere okunmak için değil, insanlığı bir tek Allah'a kulluğa çağırmak için indirilmiştir:

اَوَلَمْ يَرَوْا اَنَّا خَلَقْنَا لَهُمْ مِمَّا عَمِلَتْ اَيْدٖينَٓا اَنْعَامًا فَهُمْ لَهَا مَالِكُونَ ﴿٧١﴾

71. Bir tek Allah'a kulluktan kaçınan o gafiller, **kendi ellerimizle** —yani sınırsız ilim, kudret ve merhametimizin eseri olarak— **onlar**ın faydalanması **için** nice **evcil hayvanlar yarattığımızı ve kendilerinin** bunlara nasıl kolayca **sahip** ve egemen **olduklarını görmüyorlar mı?**

وَذَلَّلْنَاهَا لَهُمْ فَمِنْهَا رَكُوبُهُمْ وَمِنْهَا يَاْكُلُونَ ﴿٧٢﴾

72. Ve bir kısmını binek hayvanı olarak kullanmaları, bir kısmının da etini **yemeleri için, bu** hayvan**ları onların önünde** nasıl **boyun eğdirdiğimizi** hiç düşünmüyorlar mı?

وَلَهُمْ فٖيهَا مَنَافِعُ وَمَشَارِبُۜ اَفَلَا يَشْكُرُونَ ﴿٧٣﴾

73. Bu hayvan**larda, kendileri için daha birçok faydalar ve içilecek** tertemiz ve sağlıklı süt **vardır, hâlâ şükretmeyecekler mi?**

وَاتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللّٰهِ اٰلِهَةً لَعَلَّهُمْ يُنْصَرُونَۜ ﴿٧٤﴾

74. Fakat bu nankörler, **Allah'ın yanı sıra birtakım** putları, metafizik güçleri, melekleri tanrı kabul ederek veya dinî ve siyasî önderlere taparcasına bağlılık göstererek, onları kendilerine **ilâhlar edindiler, güya** böylece onlardan **yardım görecekler.**

لَا يَسْتَطٖيعُونَ نَصْرَهُمْۙ وَهُمْ لَهُمْ جُنْدٌ مُحْضَرُونَ ﴿٧٥﴾

75. Oysa bu sözde ilâhların **onlara yardım edecek güçleri yoktur. Aksine, asıl kendileri onları korumakla görevli asker durumundalar.** Hepsi birbirine muhtaç, hepsi birbirinin yardımını bekleyen güçsüz ve aciz varlıklar!

فَلَا يَحْزُنْكَ قَوْلُهُمْۢ اِنَّا نَعْلَمُ مَا يُسِرُّونَ وَمَا يُعْلِنُونَ ﴿٧٦﴾

76. Onların o incitici **sözleri seni üzmesin.** Hiç endişelenme, **Biz onların gizledikleri ve açığa vurdukları her şeyi biliyoruz** ve bu çirkin davranışlarının hesabını onlara mutlaka soracağız.

اَوَلَمْ يَرَ الْاِنْسَانُ اَنَّا خَلَقْنَاهُ مِنْ نُطْفَةٍ فَاِذَا هُوَ خَصٖيمٌ مُبٖينٌ ﴿٧٧﴾

77. İnsanoğlu, kendisini bir damla sudan yarattığımızı bilmiyor mu ki, yeniden dirilişi haber veren elçilerimize karşı bu kadar **çetin tartışmalara girişiyor?** Şöyle ki:

وَضَرَبَ لَنَا مَثَلًا وَنَسِىَ خَلْقَهُۜ قَالَ مَنْ يُحْيِ الْعِظَامَ وَهِىَ رَمٖيمٌ ﴿٧٨﴾

78. Kendi yaratılışını unutuyor da, aklı sıra **Bize misal getirmeye kalkıyor:** Her şeye kadir olan Yaratıcıyı yaratılanla bir tutarak, **"Şu çürüyüp dağılmış kemikleri kim diriltecekmiş?" diyor.**

قُلْ يُحْيٖيهَا الَّذٖٓى اَنْشَاَهَٓا اَوَّلَ مَرَّةٍۜ وَهُوَ بِكُلِّ خَلْقٍ عَلٖيمٌۙ ﴿٧٩﴾

79. De ki: "Onu ilk önce kim yarattıysa, işte O diriltecek! Çünkü **O, yaratmanın her şeklini ve her çeşidini** en mükemmel şekilde **bilendir!"** Örnek mi istiyorsunuz:

اَلَّذٖى جَعَلَ لَكُمْ مِنَ الشَّجَرِ الْاَخْضَرِ نَارًا فَاِذَٓا اَنْتُمْ مِنْهُ تُوقِدُونَ ﴿٨٠﴾

80. O Allah **ki, sizin için yemyeşil ağaçlardan,** insanlığın gelişiminde çok önemli bir yere sahip olan **ateşi yarattı. Ve işte siz, ondan** elde ettiğiniz odun, kömür, petrol, doğalgaz gibi maddeleri **yak**arak hayatın birçok alanında kullan**ıyorsunuz.**

اَوَلَيْسَ الَّذٖى خَلَقَ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضَ بِقَادِرٍ عَلٰٓى اَنْ يَخْلُقَ مِثْلَهُمْۜ بَلٰى وَهُوَ
الْخَلَّاقُ الْعَلٖيمُ ﴿٨١﴾

81. Gökleri ve yeri yaratan Allah'**ın,** insanlar ölüp yok olduktan sonra **onları aynı şekilde** yeniden **yaratmaya gücü yetmez mi? Elbette yeter,** çünkü **O, her şeyi bilen mükemmel bir yaratıcıdır.** Öyle ki:

اِنَّمَٓا اَمْرُهُٓ اِذَٓا اَرَادَ شَيْـًٔا اَنْ يَقُولَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ ﴿٨٢﴾

82. Bir şey yaratmak **istedi mi, ona sadece "Ol!" der, o da hemen oluverir.**

فَسُبْحَانَ الَّذٖى بِيَدِهٖ مَلَكُوتُ كُلِّ شَیْءٍ وَاِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٨٣﴾

83. Kısacası, kâinatın mutlak **hükümranlığı Kendi elinde olan** Allah, her türlü acizlikten, noksanlıktan uzaktır, **yüceler yücesidir! Ve** ey insanlar, **hepiniz** dönüp dolaşıp en sonunda **O'nun huzuruna çıkarılacaksınız.** İman, İslâm ve ihsan ile isteyerek gitmeseniz bile,

bir gün ister istemez O'nun huzuruna çıkacak ve yaptıklarınızın hesabını mutlaka vereceksiniz.



37. SÂFFÂT SURESİ

Mekke döneminin ortalarında indirilmiştir. Adını, meleklere veya müminlere işaret eden ilk ayetindeki "Sâffât" (sıra sıra dizilenler, saf tutanlar) kelimesinden almıştır. 182 ayettir.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

وَالصَّٓافَّاتِ صَفًّاۙ ﴿١﴾

1. Yemin olsun, o sıra sıra dizilenlere. Zalimlere karşı mücadele için cephede sıra sıra dizilen mücahitlere, namazda saf tutan müminlere, Allah'ın huzurunda saflar hâlinde duran meleklere yemin olsun.

فَالزَّاجِرَاتِ زَجْرًاۙ ﴿٢﴾

2. Sonra haykırıp sürenlere. Yeryüzünde fitne kalmayıncaya kadar savaşmaya and içmiş mücahitlere, suçluları kötülükten alıkoyan âdil hâkim ve yöneticilere, İslâm ordularını sevk ve idare eden komutanlara, rüzgârları evirip çeviren ve kâfirlerin canını alıp onları cehenneme sürükleyen meleklere yemin olsun.

فَالتَّالِيَاتِ ذِكْرًاۙ ﴿٣﴾

3. Ardından, öğüt okuyanlara. Bir öğüt ve uyarı olan bu Kur'an'ı anlamaya çalışarak okuyan Müslümanlara, Allah'ın kitabını öğrenen, öğreten ve yaşayan âlimlere, hakikati tüm insanlığa duyurmak için seferber olan İslâm davetçilerine ve Allah'tan aldığı vahyi Peygamberlere ileten meleklere yemin olsun ki,

اِنَّ اِلٰهَكُمْ لَوَاحِدٌۜ ﴿٤﴾

4. Evet, bütün bunlara yemin olsun ki, ey insanlar, **sizin ilâhınız ancak bir tek İlâh olan Allah'tır.** O Allah ki;

رَبُّ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا وَرَبُّ الْمَشَارِقِ ﴿٥﴾

5. Göklerin, yerin ve ikisi arasında bulunan her şeyin gerçek Sahibi, Yöneticisi, Efendisi ve **Rabb'idir.** Diğer bir deyişle, **doğuların** ve batıların da **Rabb'idir.** Evrendeki bütün gündoğumu ve günbatımı noktalarının Rabb'idir! O, bütün zamanların ve mekânların Hâkimi, doğudaki ve batıdaki, geçmiş ve gelecek tüm ülkelerin, medeniyetlerin ve imparatorlukların gerçek Hükümdarıdır.

İşte bu hükümranlığın bir alâmeti olarak:

اِنَّا زَيَّنَّا السَّمَٓاءَ الدُّنْيَا بِز۪ينَةِۨ الْكَوَاكِبِۙ ﴿٦﴾

6. Biz dünyaya **en yakın göğü,** görenlere hayranlık veren muhteşem **güzelliklerle,** parlak birer inci demeti gibi ışıldayan **yıldızlarla süsledik.**

وَحِفْظًا مِنْ كُلِّ شَيْطَانٍ مَارِدٍۚ ﴿٧﴾

7. Ve onu, gelecekten haber verdiklerini iddia eden astrologların, medyumların, falcıların, kâhinlerin haber kaynağı olan **her türlü azgın ve isyankâr şeytan**ın istilâsın**dan koruduk.**

لَا يَسَّمَّعُونَ اِلَى الْمَلَاِ الْاَعْلٰى وَيُقْذَفُونَ مِنْ كُلِّ جَانِبٍۗ ﴿٨﴾

8. İşte bunun içindir ki, şeytanlar gelecekten haber veremez, gaybî bilgiler çalmak üzere semaya yükselip **seçkin** melekler **topluluğu**nun kendi aralarındaki konuşmaları **dinleyemezler.** Buna teşebbüs ettikleri takdirde, **her yandan sürülüp kovulurlar.**

دُحُورًا وَلَهُمْ عَذَابٌ وَاصِبٌۙ ﴿٩﴾

9. Hem de, son derece **alçaltılmış, onurları kırılmış bir hâlde.** Fakat asıl cezayı âhirette çekecekler: **Onlar için, sonsuza dek sürecek bir azap vardır.**

اِلَّا مَنْ خَطِفَ الْخَطْفَةَ فَاَتْبَعَهُ شِهَابٌ ثَاقِبٌ ﴿١٠﴾

10. Demek ki cinler göklerde diledikleri gibi gezip dolaşamaz, fizikî âlemin sınırlarını aşarak gelecek hakkındaki bilgilere ulaşamazlar. **Ancak** melekler arasında geçen konuşmalardan **bir kırıntı kapan olursa, onun da peşine derhal** göktaşı, meteor veya kozmik ışın türünden **yakıcı bir alev takılır** ve onu yakıp küle çevirir. Demek ki, geleceği bildiğini iddia eden kâhinler, medyumlar, falcılar kesinlikle yalan söylüyorlar.

فَاسْتَفْتِهِمْ اَهُمْ اَشَدُّ خَلْقًا اَمْ مَنْ خَلَقْنَاۜ اِنَّا خَلَقْنَاهُمْ مِنْ ط۪ينٍ لَازِبٍ ﴿١١﴾

11. İnkârcılara bu ayetleri oku ve **sor onlara, onları** öldükten sonra yeniden **yaratmak, Bizim yarattığımız** bunca varlıkları yaratmak**tan daha mı zor?** Nitekim **Biz onları,** basit ve ilkel bir maddeden, **cıvık bir çamurdan yarattık.**

بَلْ عَجِبْتَ وَيَسْخَرُونَۖ ﴿١٢﴾

12. Evet, ey Peygamber, **sen** bu muhteşem kudrete **hayran kaldın; onlar ise** seninle **alay ederler.**

وَاِذَا ذُكِّرُوا لَا يَذْكُرُونَۖ ﴿١٣﴾

13. Ve Kur'an ile **uyarıldıklarında, öğüt almaya yanaşmazlar.**

وَاِذَا رَاَوْا اٰيَةً يَسْتَسْخِرُونَۖ ﴿١٤﴾

14. Hakikati gözler önüne seren bir delil veya bir **ayet gördüklerinde, küçültücü sözlerle onu etkisiz kılmaya çalışırlar:**

وَقَالُٓوا اِنْ هٰذَٓا اِلَّا سِحْرٌ مُب۪ينٌۚ ﴿١٥﴾

15. "Büyüleyici güzelliğiyle vicdanları sarsıp derinden etkileyen **bu** Kur'an, **bir sihir**bazın uydurduğu efsunlu sözler**den başka bir şey olamaz!" derler.**

ءَاِذَا مِتْنَا وَكُنَّا تُرَابًا وَعِظَامًا ءَاِنَّا لَمَبْعُوثُونَۙ ﴿١٦﴾

16. Yeniden dirilişi de inkâr ederek, "Ne yani, **biz ölüp toprak ve** çürümüş **kemik yığınına dönüştükten sonra yeniden mi diriltileceğiz?**

اَوَاٰبَٓاؤُ۬نَا الْاَوَّلُونَۜ ﴿١٧﴾

17. "Hem biz, hem de **geçmiş atalarımız, öyle mi?"**

قُلْ نَعَمْ وَاَنْتُمْ دَاخِرُونَۚ ﴿١٨﴾

18. Onlara **de ki: "Evet;** hepiniz diriltileceksiniz, **hem de alçaltılmış bir şekilde!"**

فَاِنَّمَا هِيَ زَجْرَةٌ وَاحِدَةٌ فَاِذَا هُمْ يَنْظُرُونَ ﴿١٩﴾

19. Çünkü kıyamet ve yeniden diriliş olayı, **yalnızca bir çığlıktan ibarettir,** o komut verilir verilmez, bütün insanlar mezarlarından fırlayacak ve şaşkınlıkla etraflarına **bakacaklar:**

وَقَالُوا يَا وَيْلَنَا هٰذَا يَوْمُ الدّ۪ينِ ﴿٢٠﴾

20. “Eyvah!” diye feryat edecekler, “İşte bize haber verilen **Ceza Günü!”** Bunun üzerine, Allah onlara seslenecek:

هٰذَا يَوْمُ الْفَصْلِ الَّذ۪ي كُنْتُمْ بِه۪ تُكَذِّبُونَ ﴿٢١﴾

21. “Evet, **bugün, sizin** vaktiyle **yalanlayıp durduğunuz Yargı Günüdür.”**

اُحْشُرُوا الَّذ۪ينَ ظَلَمُوا وَاَزْوَاجَهُمْ وَمَا كَانُوا يَعْبُدُونَ ﴿٢٢﴾

22. “Zebaniler! **Bu zalimleri,** onlara destek vererek zulme ortak olan **taraftarlarını ve Allah'ın yanı sıra kulluk ettikleri** o ilâhlık taslayan liderlerini, akıl hocalarını, efendileri**ni** gruplar hâlinde **bir araya toplayın.”**

مِنْ دُونِ اللّٰهِ فَاهْدُوهُمْ اِلٰى صِرَاطِ الْجَح۪يمِ ﴿٢٣﴾

23. “Sonra da, hepsini cehennemin yoluna sürün!”

وَقِفُوهُمْ اِنَّهُمْ مَسْؤُ۫لُونَ ﴿٢٤﴾

24. “Ve onları orada **bekletin, çünkü onlar** yaptıkları zulüm ve haksızlıklardan dolayı **sorguya çekilecekler.”**

مَا لَكُمْ لَا تَنَاصَرُونَ ﴿٢٥﴾

25. “Ey zalimler! Hani ilâhlarınız sizi kurtaracaktı? **Ne oldu size, neden birbirinize yardım etmiyorsunuz?”**

بَلْ هُمُ الْيَوْمَ مُسْتَسْلِمُونَ ﴿٢٦﴾

26. Hayır, kimse kimseye yardım edemeyecek. Çünkü **bugün** bütün insanlar ve cinler, Allah'ın iradesine **boyun eğmişlerdir.**

وَاَقْبَلَ بَعْضُهُمْ عَلٰى بَعْضٍ يَتَسَٓاءَلُونَ ﴿٢٧﴾

27. Derken zalimler, **birbirlerine dönüp** bir zamanlar kulluk ettikleri liderlerini, efendilerini **suçlamaya başlayacaklar:**

قَالُٓوا اِنَّكُمْ كُنْتُمْ تَأْتُونَنَا عَنِ الْيَم۪ينِ ﴿٢٨﴾

28. “Siz ey şeytanlar, bizi hep yaldızlı sözlerle aldattınız. Bazen Allah'ın adını kullanarak, kimi zaman gururumuzu okşayarak **bize** hep **sağımızdan yanaşırdınız.”**

قَالُوا بَلْ لَمْ تَكُونُوا مُؤْمِن۪ينَۚ ﴿٢٩﴾

29. Buna karşılık liderleri, **“Hayır!” diye karşılık verecekler, “Siz zaten** Allah'ın ayetlerine hiçbir **zaman inanmamıştınız ki!** Siz iman edecektiniz de, biz mi sizi ondan alıkoyduk?”

وَمَا كَانَ لَنَا عَلَيْكُمْ مِنْ سُلْطَانٍۚ بَلْ كُنْتُمْ قَوْمًا طَاغ۪ينَ ﴿٣٠﴾

30. “Üstelik bizim sizi zorlayacak gücümüz (ikna edici delilimiz) **de yoktu. Aksine, siz** kendi iradenizle **azgınlık ediyordunuz.”**

فَحَقَّ عَلَيْنَا قَوْلُ رَبِّنَٓاۗ اِنَّا لَذَٓائِقُونَ ﴿٣١﴾

31. “Böylece, Rabb'imizin zalimler için ezelden verdiği azap **sözü bizim için kaçınılmaz oldu.** Hepimiz suçluyuz ve yaptığımız kötülüklerin acı meyvesini hep birlikte **tadacağız!”**

فَاَغْوَيْنَاكُمْ اِنَّا كُنَّا غَاو۪ينَ ﴿٣٢﴾

32. “Evet, sizi yoldan çıkardık, çünkü biz de yoldan çıkmıştık.”

فَاِنَّهُمْ يَوْمَئِذٍ فِي الْعَذَابِ مُشْتَرِكُونَ ﴿٣٣﴾

33. Kuşkusuz onlar, o gün azabı birlikte çekecekler.

اِنَّا كَذٰلِكَ نَفْعَلُ بِالْمُجْرِم۪ينَ ﴿٣٤﴾

34. İşte Biz, suçlulara böyle yaparız.

اِنَّهُمْ كَانُٓوا اِذَا ق۪يلَ لَهُمْ لَٓا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ يَسْتَكْبِرُونَ ﴿٣٥﴾

35. Çünkü onlara “Allah'tan başka hükmüne boyun eğilecek bir otorite, bir **ilâh yoktur!** O hâlde, yalnızca O'na itaat edin!” **denildiği zaman,** anlamsız bir **gurura kapıl**arak Kur'an'dan uzaklaş**ırlardı.**

وَيَقُولُونَ اَئِنَّا لَتَارِكُٓوا اٰلِهَتِنَا لِشَاعِرٍ مَجْنُونٍ ﴿٣٦﴾

36. “Muhammed adındaki **çılgın bir şairin sözüyle,** yüzyıllardan beri tapındığımız **ilâhlarımızı terk mi edeceğiz?” derlerdi.**

بَلْ جَٓاءَ بِالْحَقِّ وَصَدَّقَ الْمُرْسَل۪ينَ ﴿٣٧﴾

37. Hayır, o ne çılgındı, ne de şair! Tam aksine, size Rabb'inizden **gerçeği getirmişti ve kendisinden önceki** bütün **Elçileri onaylamış** ve onların tebliğ ettiği evrensel inanç sistemini, Hak Dini doğrulamış**tı.**

اِنَّكُمْ لَذَٓائِقُوا الْعَذَابِ الْاَل۪يمِۚ ﴿٣٨﴾

38. İşte bu yüzden, **siz** ey zalimler! Bugün hak ettiğiniz **can yakıcı azabı tadacaksınız.**

وَمَا تُجْزَوْنَ اِلَّا مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٣٩﴾

39. Ve sadece, işlediğiniz kötülükler**in cezasını çekeceksiniz.**

اِلَّا عِبَادَ اللّٰهِ الْمُخْلَص۪ينَ ﴿٤٠﴾

40. Ancak Allah'ın seçkin ve samimî kulları başka.

اُو۬لٰٓئِكَ لَهُمْ رِزْقٌ مَعْلُومٌ ﴿٤١﴾

41. Cennette **onlara,** dünyadayken az çok tattıkları **tanıdık nimetler vardır:**

فَوَاكِهُۚ وَهُمْ مُكْرَمُونَ ﴿٤٢﴾

42. Çeşit çeşit yiyecekler, içecekler, **meyveler** ve daha neler neler... Böylece **onlar,** orada saygıdeğer bir misafir olarak **ağırlanacaklar.**

ف۪ي جَنَّاتِ النَّع۪يمِ ﴿٤٣﴾

43. Yani, **nimetlerle dolu o cennet diyarında.**

عَلٰى سُرُرٍ مُتَقَابِل۪ينَ ﴿٤٤﴾

44. Hem de, türlü mücevherlerle işlenmiş **koltuklara karşılıklı uzanmış bir hâlde.**

يُطَافُ عَلَيْهِمْ بِكَأْسٍ مِنْ مَع۪ينٍ ﴿٤٥﴾

45. Onlara, cennetteki şarap **pınar**lar**ın**dan **doldu**rulmuş **kadehler sunulacak.**

بَيْضَٓاءَ لَذَّةٍ لِلشَّارِب۪ينَۚ ﴿٤٦﴾

46. Dupduru ve içenlere lezzet veren bir şarap. Öyle ki;

لَا ف۪يهَا غَوْلٌ وَلَا هُمْ عَنْهَا يُنْزَفُونَ ﴿٤٧﴾

47. Ne dünyadaki içkiler gibi **sağlığa zararlıdır, ne de sarhoş eder.**

وَعِنْدَهُمْ قَاصِرَاتُ الطَّرْفِ ع۪ينٌ ﴿٤٨﴾

48. Ve yanı başlarında, tatlı ve yumuşak bakışlı, güzel gözlü hanımlar olacak.

كَاَنَّهُنَّ بَيْضٌ مَكْنُونٌ ﴿٤٩﴾

49. Âdeta, gün yüzü görmemiş inciler gibi pırıl pırıl, tertemiz hanımlar.

فَاَقْبَلَ بَعْضُهُمْ عَلٰى بَعْضٍ يَتَسَٓاءَلُونَ ﴿٥٠﴾

50. Derken bu bahtiyarlar, geçmiş günleri hatırlayarak **aralarında sohbet etmeye başlayacaklar:**

قَالَ قَٓائِلٌ مِنْهُمْ اِنّ۪ي كَانَ ل۪ي قَر۪ينٌ ﴿٥١﴾

51. İçlerinden biri, “Ey cennet yoldaşlarım!” **diyecek, “Benim** dünyadayken **bir tanıdığım vardı.”**

يَقُولُ اَئِنَّكَ لَمِنَ الْمُصَدِّقِينَ ﴿٥٢﴾

52. “Bana sürekli, **“Sen de mi** Kur’an’ın hak olduğuna **inanan** şu gerici yobaz**lardansın?” derdi.** Bununla da kalmaz:

ءَاِذَا مِتْنَا وَكُنَّا تُرَابًا وَعِظَامًا ءَاِنَّا لَمَدِينُونَ ﴿٥٣﴾

53. ‘Ne yani, **biz şimdi ölüp toprak ve kemik yığınına dönüştükten sonra** yeniden diriltilip Allah’ın huzurunda **mahkemeye çıkarılacağız, öyle mi?’** diyerek âhireti inkâr ederdi.”

قَالَ هَلْ اَنْتُمْ مُطَّلِعُونَ ﴿٥٤﴾

54. “Bakın arkadaşlar, bu zalimin şimdi ne durumda olduğunu **görmek ister misiniz?”**

فَاطَّلَعَ فَرَاٰهُ فِى سَوَٓاءِ الْجَحِيمِ ﴿٥٥﴾

55. Adamın sözleri biter bitmez, Allah tüm cehennemlikleri onlara gösterecek. **Böylece,** o da diğer arkadaşlarıyla birlikte, sözünü ettiği kâfiri görmek için cehenneme doğru **bakacak ve onu, ateşin tam ortasında görecek.**

قَالَ تَاللّٰهِ اِنْ كِدْتَ لَتُرْدِينِ ﴿٥٦﴾

56. Ve ona, **“Allah’a yemin olsun ki,” diyecek, “az kalsın beni de mahvedecektin!”**

وَلَوْلَا نِعْمَةُ رَبّٖى لَكُنْتُ مِنَ الْمُحْضَرِينَ ﴿٥٧﴾

57. “Eğer Rabb’im bana hidayeti **lütfetmiş olmasaydı, kesinlikle ben de** cehenneme **atılanlardan biri olurdum!”**

اَفَمَا نَحْنُ بِمَيِّتِينَ ﴿٥٨﴾

58. Sonra cennetteki arkadaşlarına dönerek, **“Biz artık hiç ölmeyeceğiz, değil mi** dostlar?” diye heyecanla soracak:

اِلَّا مَوْتَتَنَا الْاُو۫لٰى وَمَا نَحْنُ بِمُعَذَّبِينَ ﴿٥٩﴾

59. “Dünyadaki **ilk ölümümüzden başka** bir daha ölümü tatmayacağız **ve bize asla azap edilmeyecek,** değil mi?”

اِنَّ هٰذَا لَهُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿٦٠﴾

60. “Bu, gerçekten ne büyük bir başarı, **ne büyük bir kurtuluş!”**

لِمِثْلِ هٰذَا فَلْيَعْمَلِ الْعَامِلُونَ ﴿٦١﴾

61. Öyleyse ey insanlar! Başarı kazanmak için **çalışanlar, bu uğurda çaba harcasınlar!**

اَذٰلِكَ خَيْرٌ نُزُلًا اَمْ شَجَرَةُ الزَّقُّومِ ﴿٦٢﴾

62. Ey zalimler! Şimdi söyleyin bakalım, **ziyafet ve karşılama olarak bu mu daha iyidir, yoksa** cehennemde inkârcıları bekleyen korkunç **zakkum ağacı mı?**

اِنَّا جَعَلْنَاهَا فِتْنَةً لِلظَّالِمِينَ ﴿٦٣﴾

63. Doğrusu Biz bu ağacı, Allah’ın ayetleriyle alay etmek için fırsat kollayan **zalimler için bir sınama** aracı **kıldık.** Nitekim onlar, “Bakın, Muhammed cehennem alevlerinin arasında ağaç yetiştiğini söylüyor.” diyerek seninle alay edecekler.

اِنَّهَا شَجَرَةٌ تَخْرُجُ فٖٓى اَصْلِ الْجَحِيمِ ﴿٦٤﴾

64. Hâlbuki **o, cehennemin dibinden çıkan** ve dünyadaki ağaçlara asla benzemeyen ölümcül **bir ağaçtır.**

طَلْعُهَا كَاَنَّهُ رُؤُ۫سُ الشَّيَاطِينِ ﴿٦٥﴾

65. Meyveleri, tıpkı şeytanların kellesi gibi korkunç ve tiksindirici**dir!**

فَاِنَّهُمْ لَاٰكِلُونَ مِنْهَا فَمَالِؤُ۫نَ مِنْهَا الْبُطُونَ ﴿٦٦﴾

66. Zalimler, **karınları şişinceye kadar ondan yemek zorunda bırakılacaklar.**

ثُمَّ اِنَّ لَهُمْ عَلَيْهَا لَشَوْبًا مِنْ حَمِيمٍ ﴿٦٧﴾

67. Zakkum yemeğinin **üzerine,** iç organları paramparça eden, kusmuk ve irin katılmış **kaynar sudan içecekler.**

ثُمَّ اِنَّ مَرْجِعَهُمْ لَاِلَى الْجَحِيمِ ﴿٦٨﴾

68. Sonra yine ateşe dönecekler. Ve bu gidiş geliş, sonsuza dek böyle sürüp gidecek.

اِنَّهُمْ اَلْفَوْا اٰبَٓاءَهُمْ ضَٓالّٖينَ ﴿٦٩﴾

69. Çünkü onlar, atalarının yanlış yolda olduğunu gördükleri hâlde,

فَهُمْ عَلٰٓى اٰثَارِهِمْ يُهْرَعُونَ ﴿٧٠﴾

70. Körü körüne onların izinden gidiyorlardı.

وَلَقَدْ ضَلَّ قَبْلَهُمْ اَكْثَرُ الْاَوَّلٖينَ ﴿٧١﴾

71. Oysa onlardan öncekilerin çoğu da aynı şekilde **yoldan çıkmışlardı.** Bari onlardan ibret alsalardı ya!

وَلَقَدْ اَرْسَلْنَا فٖيهِمْ مُنْذِرٖينَ ﴿٧٢﴾

72. Üstelik onlara, kendi içlerinden kendileriyle aynı dili konuşan **uyarıcılar da göndermiştik.**

فَانْظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُنْذَرٖينَ ﴿٧٣﴾

73. İşte bak, güzelce **uyarıl**dıkları hâlde, Allah’a başkaldır**anların sonu nice olmuş!**

اِلَّا عِبَادَ اللّٰهِ الْمُخْلَصٖينَ ﴿٧٤﴾

74. Ancak Allah’ın seçkin ve samimî kulları başka. Onların akıbeti elbette hayır olacak. İşte buna güzel bir örnek:

وَلَقَدْ نَادٰينَا نُوحٌ فَلَنِعْمَ الْمُجٖيبُونَ ﴿٧٥﴾

75. Andolsun Nuh, uğradığı sıkıntılardan dolayı **Bize** el açıp **yalvarmıştı da, Biz** onun duasına **ne güzel karşılık vermiştik.** Şöyle ki:

وَنَجَّيْنَاهُ وَاَهْلَهُ مِنَ الْكَرْبِ الْعَظٖيمِ ﴿٧٦﴾

76. Onu ve ehlini, yani kavminden ve ailesinden iman edenleri, Nuh tufanı diye bilinen ve bütün kâfirleri yutup yok eden **o büyük felâketten kurtardık.**

وَجَعَلْنَا ذُرِّيَّتَهُ هُمُ الْبَاقٖينَ ﴿٧٧﴾

77. Ve yeryüzünde, **yalnızca onun** ve ona inananların **soyunu devam ettirdik.**

وَتَرَكْنَا عَلَيْهِ فِى الْاٰخِرٖينَ ﴿٧٨﴾

78. Ayrıca onun, sonraki nesil**ler arasında** kıyamete kadar **övgüyle anılmasını sağladık.**

سَلَامٌ عَلٰى نُوحٍ فِى الْعَالَمٖينَ ﴿٧٩﴾

79. Bütün âlemler içinde, selâm olsun Nuh’a!

اِنَّا كَذٰلِكَ نَجْزِى الْمُحْسِنٖينَ ﴿٨٠﴾

80. Güzel davrananları Biz, işte böyle mükâfatlandırırız!

اِنَّهُ مِنْ عِبَادِنَا الْمُؤْمِنٖينَ ﴿٨١﴾

81. Çünkü o, ayetlerimize hakkıyla **inanmış kullarımızdandı.**

ثُمَّ اَغْرَقْنَا الْاٰخَرٖينَ ﴿٨٢﴾

82. Nuh’u ve ona inananları kurtardıktan **sonra,** adını anmaya bile değer görmediğimiz **diğerlerini sulara gömdük.**

وَاِنَّ مِنْ شٖيعَتِهٖ لَاِبْرٰهٖيمَ ﴿٨٣﴾

83. Nuh'tan yüzyıllarca sonra yaşayan **İbrahim de onun yolunu izleyenlerden biriydi.**

اِذْ جَٓاءَ رَبَّهُ بِقَلْبٍ سَلٖيمٍ ﴿٨٤﴾

84. Çünkü o, tertemiz bir kalple Rabb'ine yönelmişti.

اِذْ قَالَ لِاَبٖيهِ وَقَوْمِهٖ مَاذَا تَعْبُدُونَ ﴿٨٥﴾

85. Nitekim putlara tapan **babasına ve halkına** seslenerek, **"Nedir bu tapındığınız şeyler?" demişti:**

اَئِفْكًا اٰلِهَةً دُونَ اللّٰهِ تُرٖيدُونَ ﴿٨٦﴾

86. "Siz Allah'ın yanı sıra, şu **uydurma ilâhlar**a da **mı** kulluk etmek **istiyorsunuz?"**

فَمَا ظَنُّكُمْ بِرَبِّ الْعَالَمٖينَ ﴿٨٧﴾

87. "Söyler misiniz, **âlemlerin Rabb'i hakkındaki düşünceniz nedir?** Mademki evreni yoktan var eden, yöneten, yönlendiren ve tüm canlıları besleyen bir Yaratıcının varlığına inanıyorsunuz, o hâlde neden yalnızca O'na kulluk etmiyorsunuz?" Bu soruya cevap veremediler, fakat putlara tapmaktan da vazgeçmediler.

فَنَظَرَ نَظْرَةً فِي النُّجُومِ ﴿٨٨﴾

88. Müşrikler, bayram günü evlerinden yiyecekler getirir ve onları, —o yılki mahsullerin bereketlenmesi için— putların önüne bırakarak kırlara çıkıp eğlenirlerdi. Yine böyle bir günün akşamı, İbrahim'i de kutlamalara çağırdılar. **Bunun üzerine** İbrahim, üzgün ve düşünceli bir hâlde **yıldızlara bir göz attı ve:**

فَقَالَ اِنّٖي سَقٖيمٌ ﴿٨٩﴾

89. "Doğrusu, kendimi hiç iyi hissetmiyorum. Putlara tapmanız beni rahatsız ediyor. Bu yüzden sizinle gelemeyeceğim.**" dedi.**

فَتَوَلَّوْا عَنْهُ مُدْبِرٖينَ ﴿٩٠﴾

90. Onlar da onu orada **bırakıp** şehir dışında eğlenmeye **gittiler.**

فَرَاغَ اِلٰٓى اٰلِهَتِهِمْ فَقَالَ اَلَا تَأْكُلُونَ ﴿٩١﴾

91. O sırada İbrahim, plânını uygulamaya başladı. Mabedin içine girerek, kavminin **putlarına gizlice yaklaştı ve** "Ne o!" diye **seslendi, "**Önünüze konan yiyecekleri **yemiyor musunuz?"**

مَا لَكُمْ لَا تَنْطِقُونَ ﴿٩٢﴾

92. "Neyiniz var sizin, niçin konuşmuyorsunuz?" Hâliyle, putlardan bir cevap çıkmadı.

فَرَاغَ عَلَيْهِمْ ضَرْبًا بِالْيَمٖينِ ﴿٩٣﴾

93. Sonra İbrahim, eline geçirdiği bir baltayla **üzerlerine yürüyüp onlara** peş peşe **darbeler indirmeye başladı.** Böylece, en büyük put hariç, hepsini kırıp yerlere devirdi. Baltayı da en büyük putun boynuna astı.

فَاَقْبَلُٓوا اِلَيْهِ يَزِفُّونَ ﴿٩٤﴾

94. Ertesi sabah manzarayı gören putperestler, bunu İbrahim'in yaptığını anladılar. **Bunun üzerine, koşarak onun yanına geldiler** ve etrafını sarıp onu sorgulamaya başladılar.

قَالَ اَتَعْبُدُونَ مَا تَنْحِتُونَ ﴿٩٥﴾

95. Zaten bunu bekleyen İbrahim, "Ey halkım!" **dedi, "Ellerinizle yonttuğunuz** ve kendilerini korumaktan aciz olan **şeylere mi tapıyorsunuz?"**

وَاللّٰهُ خَلَقَكُمْ وَمَا تَعْمَلُونَ ﴿٩٦﴾

96. "Oysa sizi de, ellerinizle **yap**ıp tap**tığınız** bu putları **da yaratan Allah'tır!** O hâlde, hepinizi O'na kulluğa davet ediyorum!"

Bu apaçık deliller karşısında verecek cevap bulamayan kâfirler, küfrün bildiği tek çare olan baskı, işkence ve sindirme mantığına başvurdular. Derhal uyduruk bir mahkeme kurup İbrahim'i yargıladılar ve karar açıklandı:

قَالُوا ابْنُوا لَهُ بُنْيَانًا فَاَلْقُوهُ فِي الْجَحٖيمِ ﴿٩٧﴾

97. "İlahlarımıza dil uzatan bu adamın derhal öldürülmesi gerekir! O hâlde, şehrin meydanında büyük bir ateş hazırlayın, sonra **onun için** yüksek **bir kule yapın ve onu** oradan **ateşe atın!** Atın ki, onun izinden gitmeyi düşünenler ibret alsınlar!" **dediler.**

فَاَرَادُوا بِهٖ كَيْدًا فَجَعَلْنَاهُمُ الْاَسْفَلٖينَ ﴿٩٨﴾

98. Böylece, onu bir kompoloya kurban etmek istediler. Fakat Biz, İbrahim'i ateşten kurtararak onların heveslerini kursaklarında bıraktık. Sonra da **onları,** dünyada da âhirette de rezillik ve **alçaklığa mahkûm ettik.**

وَقَالَ اِنّٖي ذَاهِبٌ اِلٰى رَبّٖي سَيَهْدٖينِ ﴿٩٩﴾

99. Böylece, İbrahim'in oradaki tebliğ görevi sona ermiş oldu. Bunun üzerine, **"Ben," dedi,** "küfrün egemen olduğu bu ortamı terk ediyor ve **Rabb'ime yöneliyorum; O bana** izlemem gereken **yolu** elbette **gösterecektir."**

رَبِّ هَبْ لٖي مِنَ الصَّالِحٖينَ ﴿١٠٠﴾

100. İbrahim öz yurdunu terk edip Filistin'e yerleşince, **"Ey Rabb'im, bana hayırlısından** bir evlat **bağışla!"** diye yalvardı.

فَبَشَّرْنَاهُ بِغُلَامٍ حَلٖيمٍ ﴿١٠١﴾

101. Biz de ona, İsmail adında çok şefkatli ve **yumuşak huylu bir çocuğu**nun olacağını **müjdeledik.**

فَلَمَّا بَلَغَ مَعَهُ السَّعْيَ قَالَ يَا بُنَيَّ اِنّٖٓي اَرٰى فِي الْمَنَامِ اَنّٖٓي اَذْبَحُكَ فَانْظُرْ مَاذَا
تَرٰى

102. İlâhî müjde gerçekleşti ve İbrahim'in ikinci hanımı Hacer'den bir çocuğu dünyaya geldi. İbrahim, bir süre sonra Allah'ın emriyle eşi ve çocuğunu Mekke'ye yerleştirdi. Yıllar sonra İsmail, İbrahim'in **yanında** yürüyüp **koşacak** ve söyleneni anlayıp uygulayacak **çağa ulaşınca,** babası onu karşısına aldı ve **"Sevgili yavrum!" dedi, "Ben** üç gecedir üst üste **rüyamda seni kurban ettiğimi görüyorum.** Sen de bilirsin ki, Peygamberlerin rüyası Allah'tan gelen açık bir emirdir ve mutlaka yerine getirilmesi gerekir. **Bir düşün, sen ne dersin buna?"**

قَالَ يَٓا اَبَتِ افْعَلْ مَا تُؤْمَرُ سَتَجِدُنٖٓي اِنْ شَٓاءَ اللّٰهُ مِنَ الصَّابِرٖينَ ﴿١٠٢﴾

İsmail hiç tereddüt etmeden, **"Sana** Allah tarafından **emredilen neyse onu yap, babacığım!** Benim için endişelenme. **Göreceksin, Allah'ın izniyle** buna **sabredeceğim!" dedi.**

فَلَمَّٓا اَسْلَمَا وَتَلَّهُ لِلْجَبٖينِ ﴿١٠٣﴾

103. Böylece, ikisi de Allah'ın emrine tam bir **teslimiyet gösterdiler.** İbrahim, oğlu İsmail'i boğazlamak için **yüzüstü yere yatırınca,**

وَنَادَيْنَاهُ اَنْ يَٓا اِبْرٰهٖيمُ ﴿١٠٤﴾

104. İşte tam o sırada, **ona "Ey İbrahim!" diye seslendik:**

قَدْ صَدَّقْتَ الرُّءْيَاۚ اِنَّا كَذٰلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ﴿١٠٥﴾

105. "Rüyanda sana vahyettiğimiz buyruklar**a bağlı kaldın!** Biz de bunun karşılığında sana evladını bağışladık ve ikinizi de en yüce makama yükselttik. **İşte güzel davrananları böyle ödüllendiririz."**

اِنَّ هٰذَا لَهُوَ الْبَلٰٓؤُا الْمُبِينُ ﴿١٠٦﴾

106. Doğrusu, bu gerçekten müthiş bir imtihandı! Ve İbrahim, en değerli varlığını Allah yolunda feda edebileceğini göstererek bu imtihanı kazandı.

وَفَدَيْنَاهُ بِذِبْحٍ عَظِيمٍ ﴿١٠٧﴾

107. Biz de, İsmail'in **kurtuluş fidyesi olarak** İbrahim'e **büyük bir kurbanlık** koç **verdik.** İşte o günden beri müminler, Allah yolunda her şeylerini seve seve feda etmeye hazır olduklarını göstermek üzere, kurban bayramında kurban keser, böylece ataları İbrahim'in izinden gittiklerini gösterirler.

وَتَرَكْنَا عَلَيْهِ فِي الْاٰخِرِينَ ﴿١٠٨﴾

108. Böylece **Biz, onun sonraki** nesil**ler arasında** kıyamete kadar **övgüyle anılmasını sağladık:**

سَلَامٌ عَلٰٓى اِبْرٰهِيمَ ﴿١٠٩﴾

109. O hâlde, **selâm olsun İbrahim'e!**

كَذٰلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ﴿١١٠﴾

110. Güzel davrananları, işte böyle mükâfatlandırırız!

اِنَّهُ مِنْ عِبَادِنَا الْمُؤْمِنِينَ ﴿١١١﴾

111. Çünkü o, gerçekten tüm kalbiyle **inanan kullarımızdandı.**

وَبَشَّرْنَاهُ بِاِسْحٰقَ نَبِيًّا مِنَ الصَّالِحِينَ ﴿١١٢﴾

112. Daha sonra **ona, tertemiz** bir insan ve büyük **bir Peygamber olan İshak'ı müjdeledik.**

وَبَارَكْنَا عَلَيْهِ وَعَلٰٓى اِسْحٰقَۜ وَمِنْ ذُرِّيَّتِهِمَا مُحْسِنٌ وَظَالِمٌ لِنَفْسِهِ مُبِينٌ ﴿١١٣﴾

113. Ayrıca hem kendisine, hem de oğlu İsmail ve **İshak'a** katımızdan nimet ve **bereketler ihsan ettik.** Fakat böyle mübarek bir Peygamberin soyundan gelmek, kişiye Allah katında özel bir statü, bir ayrıcalık kazandırmaz. **Onların soyundan gelenler arasında** Allah'ın gönderdiği bütün elçilere ve kitaplara iman eden **iyi insanlar olduğu gibi, kendisine açıkça kötülük eden** zalim kimse**ler de vardır.**

وَلَقَدْ مَنَنَّا عَلٰى مُوسٰى وَهٰرُونَ ﴿١١٤﴾

114. Gerçek şu ki, Biz vaktiyle **Musa'ya ve Harun'a da** büyük bir **lütufta bulunmuştuk.**

وَنَجَّيْنَاهُمَا وَقَوْمَهُمَا مِنَ الْكَرْبِ الْعَظِيمِ ﴿١١٥﴾

115. Onları ve halkları olan İsrailoğulları'**nı** Firavunun zulmünden koruyarak **büyük bir felâketten kurtarmıştık.**

وَنَصَرْنَاهُمْ فَكَانُوا هُمُ الْغَالِبِينَ ﴿١١٦﴾

116. Doğru yolda oldukları sürece, **onları yardımımızla desteklemiştik. Ve böylece,** zalimlere karşı **üstün gelenler daima onlar olmuştu.**

وَاٰتَيْنَاهُمَا الْكِتَابَ الْمُسْتَبِينَ ﴿١١٧﴾

117. Bu iki Peygambere, doğruyu eğriyi **apaçık ortaya koyan** Tevrat adındaki kutsal **Kitabı vermiştik.**

وَهَدَيْنَاهُمَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ ﴿١١٨﴾

118. Böylece her ikisini de dosdoğru yola iletmiş,

وَتَرَكْنَا عَلَيْهِمَا فِي الْاٰخِرِينَ ﴿١١٩﴾

119. Ve sonraki nesil**ler arasında** kıyamete kadar **övgüyle anılmalarını sağlamıştık.**

سَلَامٌ عَلٰى مُوسٰى وَهٰرُونَ ﴿١٢٠﴾

120. O hâlde, **selâm olsun Musa'ya ve Harun'a!**

اِنَّا كَذٰلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ﴿١٢١﴾

121. Güzel davrananları, işte böyle mükâfatlandırırız!

اِنَّهُمَا مِنْ عِبَادِنَا الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٢٢﴾

122. Çünkü onlar, gönderdiğim mesaja yürekten **inanan** ve bu inanç doğrultusunda hayat programlarını çizen **kullarımızdandı.**

وَاِنَّ اِلْيَاسَ لَمِنَ الْمُرْسَلِينَۜ ﴿١٢٣﴾

123. Gerçek şu ki, İlyas da Elçilerimizden biriydi.

اِذْ قَالَ لِقَوْمِهٖٓ اَلَا تَتَّقُونَ ﴿١٢٤﴾

124. Hani İlyas **kavmine demişti ki:** "Ey halkım! **Artık** zulüm ve haksızlıklardan vazgeçmenin ve sahte ilâhları terk edip bir tek Allah'a kulluk ederek cehennem ateşinden **korunmanın zamanı gelmedi mi?"**

اَتَدْعُونَ بَعْلًا وَتَذَرُونَ اَحْسَنَ الْخَالِقِينَۙ ﴿١٢٥﴾

125. "Ey halkım! **Siz en mükemmel Yaratıcıyı bırakıyor da,** sizin gibi yaratılmış bir varlık olan **Ba'l** adındaki bir heykel**e mi yalvarıyorsunuz?"**

اللّٰهَ رَبَّكُمْ وَرَبَّ اٰبَٓائِكُمُ الْاَوَّلِينَ ﴿١٢٦﴾

126. "Yani, **sizin ve** sizden **önceki atalarınızın yegâne** Efendisi, Sahibi ve **Rabb'i olan** tek **Allah** inancını bırakıp putperestliğe mi yöneliyorsunuz?"

فَكَذَّبُوهُ فَاِنَّهُمْ لَمُحْضَرُونَۙ ﴿١٢٧﴾

127. Fakat onlar, İlyas'ın bütün uyarılarına rağmen **onu yalanladılar. Bu yüzden,** Hesap Gününde aşağılanmış bir hâlde huzurumuza **getirileceklerdir.**

اِلَّا عِبَادَ اللّٰهِ الْمُخْلَصِينَ ﴿١٢٨﴾

128. Ancak Allah'ın dürüst ve samimî kulları başka. İşte İlyas da bunlardan biriydi.

وَتَرَكْنَا عَلَيْهِ فِي الْاٰخِرِينَ ﴿١٢٩﴾

129. Onun, sonraki nesil**ler arasında** kıyamete kadar **övgüyle anılmasını sağladık.**

سَلَامٌ عَلٰٓى اِلْ يَاسِينَ ﴿١٣٠﴾

130. Öyleyse, **selâm olsun** İlyas'a ve onun izinden yürüyen bütün **İlyaslara!**

اِنَّا كَذٰلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ﴿١٣١﴾

131. Güzel davrananları, işte böyle mükâfatlandırırız.

اِنَّهُ مِنْ عِبَادِنَا الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٣٢﴾

132. Çünkü o, gerçekten tüm kalbiyle **inanan kullarımızdandı.**

وَاِنَّ لُوطًا لَمِنَ الْمُرْسَلِينَۜ ﴿١٣٣﴾

133. Gerçek şu ki, Lût da Elçilerimizden biriydi.

اِذْ نَجَّيْنَاهُ وَاَهْلَهُٓ اَجْمَعِينَۙ ﴿١٣٤﴾

134. Hani onu ve inanan **ailesini** kâfirlerin elinden **kurtarmıştık.**

اِلَّا عَجُوزًا فِي الْغَابِرِينَ ﴿١٣٥﴾

135. Ancak zalimlerle birlikte **geride kalan** ve böylece azabı hak eden **bir kocakarı hariç.** Lût'un hanımı

olan bu kadın, müminlerle birlikte şehri terk etmek yerine, inkârcılarla kalmayı tercih etmişti.

ثُمَّ دَمَّرْنَا الْاٰخَر۪ينَ ﴿١٣٦﴾

136. Sonra da diğerlerini, korkunç bir azapla **yerle bir etmiştik.**

وَاِنَّكُمْ لَتَمُرُّونَ عَلَيْهِمْ مُصْبِح۪ينَۙ ﴿١٣٧﴾

137. Siz ey Mekke halkı, seyahatleriniz sırasında **sabah akşam onların** viraneye dönmüş **yurtlarından geçersiniz.**

وَبِالَّيْلِۜ اَفَلَا تَعْقِلُونَ۟ ﴿١٣٨﴾

138. Peki, bunların başına gelenlerden **hiç ibret almaz mısınız?**

وَاِنَّ يُونُسَ لَمِنَ الْمُرْسَل۪ينَۜ ﴿١٣٩﴾

139. Gerçek şu ki, Yunus da Elçilerimizden biriydi.

اِذْ اَبَقَ اِلَى الْفُلْكِ الْمَشْحُونِۙ ﴿١٤٠﴾

140. Hani Yunus, bütün öğüt ve uyarılara rağmen bir türlü doğru yola gelmeyen kavminin baskılarından iyice bunalarak, görev yerini izinsiz terk etmiş ve yolcularla **dolu bir gemiye** binmiş ve halkını terk edip oradan **kaçmıştı.**

فَسَاهَمَ فَكَانَ مِنَ الْمُدْحَض۪ينَۚ ﴿١٤١﴾

141. Fakat gemi, aniden gelen müthiş bir fırtına yüzünden batma tehlikesiyle karşı karşıya kalmıştı. Bunu aralarında günahkâr bir kişinin bulunmasına bağlayan gemiciler, “Gelin aramızda kura çekelim de, bu felâketin kimin yüzünden geldiğini bulup onu gemiden atalım!” dediler. **Böylece aralarında kura çektiler ve** Yunus, kurayı **kaybedenlerden oldu.**

فَالْتَقَمَهُ الْحُوتُ وَهُوَ مُل۪يمٌ ﴿١٤٢﴾

142. Böylece Yunus denize atıldı. Dev dalgalarla boğuşurken, aniden büyük bir **balık onu yutuverdi. O ise,** işlediği günahın acısıyla **kendini kınayıp duruyordu.**

فَلَوْلَٓا اَنَّهُ كَانَ مِنَ الْمُسَبِّح۪ينَۙ ﴿١٤٣﴾

143. Eğer pişmanlıkla Rabb’ine yönelip O’nun şanını **yüceltenlerden olmasaydı,**

لَلَبِثَ ف۪ي بَطْنِه۪ٓ اِلٰى يَوْمِ يُبْعَثُونَۚ ﴿١٤٤﴾

144. Kesinlikle, insanların yeniden **diriltileceği Güne kadar o balığın karnında kalır,** yani orası onun mezarı olur ve asla oradan kurtulamaz**dı.**

فَنَبَذْنَاهُ بِالْعَرَٓاءِ وَهُوَ سَق۪يمٌۚ ﴿١٤٥﴾

145. Nihayet Yunus tövbe edince, **onu hasta** ve bitkin **bir hâlde,** bitki örtüsü olmayan **ıssız bir sahile attık.**

وَاَنْبَتْنَا عَلَيْهِ شَجَرَةً مِنْ يَقْط۪ينٍۚ ﴿١٤٦﴾

146. Ve ona gölgelik olsun diye, kumlarda çabucak büyüyen **geniş yapraklı bir bitki yetiştirdik.** Böylece, iman etmeyecek zannedilen çorak gönüllere nasıl hayat verebileceğimizi göstererek, asla umutsuzluğa, yılgınlığa düşmemesi gerektiğini ona öğrettik.

وَاَرْسَلْنَاهُ اِلٰى مِائَةِ اَلْفٍ اَوْ يَز۪يدُونَۚ ﴿١٤٧﴾

147. Daha sonra onu, nüfusu **yüz bin —hatta daha fazla—** olan Ninova**’ya,** yani nasıl olsa inanmayacaklar diye bir zamanlar terk ettiği ülkesine yeniden **Elçi olarak gönderdik.**

فَاٰمَنُوا فَمَتَّعْنَاهُمْ اِلٰى ح۪ينٍ ﴿١٤٨﴾

148. Böylece onlar, Yunus’un çağrısına uyup **ona iman ettiler. Biz de,** tepelerine binmek üzere olan azabı geri çevirdik ve **onları, hayatlarının sonuna kadar** huzur içinde **yaşattık.**

فَاسْتَفْتِهِمْ اَلِرَبِّكَ الْبَنَاتُ وَلَهُمُ الْبَنُونَۙ ﴿١٤٩﴾

149. O hâlde, ey Muhammed! Melekleri Allah’ın kızları sayan Arap putperestleri başta olmak üzere, kendilerine lâyık görmedikleri sıfatları Allah’a yakıştırmaya kalkışan bütün müşriklere seslenerek **sor onlara:** “Sahip olmakla gurur duydukları **erkek çocukları**nı **kendilerine,** utanç ve alçaklık sebebi saydıkları **kız çocukları**nı da **Rabb’ine mi** lâyık görüyorlar?

اَمْ خَلَقْنَا الْمَلٰٓئِكَةَ اِنَاثاً وَهُمْ شَاهِدُونَ ﴿١٥٠﴾

150. Yoksa Biz melekleri dişi olarak yarattık da, onlar da buna şahit mi oldular?

اَلَٓا اِنَّهُمْ مِنْ اِفْكِهِمْ لَيَقُولُونَۙ ﴿١٥١﴾

151. İyi bilin ki, onlar uydurdukları **yalan** ve iftiralarından dolayı,

وَلَدَ اللّٰهُۙ وَاِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ ﴿١٥٢﴾

152. “Allah çocuk edindi!” diyorlar. Hayır, **onlar kesinlikle yalan söylüyorlar!** Üstelik kızları erkeklerden değersiz gören bu zalimler, utanç ve alçaklık sebebi saydıkları bir durumu Allah’a yakıştırarak, ne büyük bir cehalet içinde olduklarını gösteriyorlar:

اَصْطَفَى الْبَنَاتِ عَلَى الْبَن۪ينَۜ ﴿١٥٣﴾

153. Allah **oğulları bırakmış da,** kendine çocuk olarak **kızları mı tercih etmiş?**

مَا لَكُمْ۠ كَيْفَ تَحْكُمُونَ ﴿١٥٤﴾

154. Ne oluyor size ey müşrikler, **nasıl** böylesine çarpık bir mantık yürütüyor, ne kadar çirkin **hüküm veriyorsunuz?**

اَفَلَا تَذَكَّرُونَۚ ﴿١٥٥﴾

155. Hiç aklınızı kullanmaz mısınız siz?

اَمْ لَكُمْ سُلْطَانٌ مُب۪ينٌۙ ﴿١٥٦﴾

156. Yoksa iddialarınızı ispatlayacak **apaçık bir delil mi var elinizde?**

فَأْتُوا بِكِتَابِكُمْ اِنْ كُنْتُمْ صَادِق۪ينَ ﴿١٥٧﴾

157. O hâlde, eğer doğru söylüyorsanız, haydi Allah’tan gelmiş olan **Kitabınızı getirin** de iddianızı kanıtlayın**!**

وَجَعَلُوا بَيْنَهُ وَبَيْنَ الْجِنَّةِ نَسَباًۜ وَلَقَدْ عَلِمَتِ الْجِنَّةُ اِنَّهُمْ لَمُحْضَرُونَۙ ﴿١٥٨﴾

158. Bazıları da, cinlerde esrarengiz ilâhî güçler olduğunu iddia ederek, **Allah ile cinler arasında** bir çeşit akrabalık bağı, **bir yakınlık olduğunu öne sürüyorlar. Oysa bizzat cinler de bilir ki,** diğer bütün yaratıklar gibi kendileri de Hesap Günü yargılanmak üzere Allah’ın huzuruna **getirilecekler.**

سُبْحَانَ اللّٰهِ عَمَّا يَصِفُونَۙ ﴿١٥٩﴾

159. Öyleyse **Allah, onların uydurduğu** acziyet ve noksanlık ifade eden bütün **niteliklerden uzaktır, yücedir.** Ve bu nitelikleri O’na yakıştıranlar, elbette cezalarını çekeceklerdir.

اِلَّا عِبَادَ اللّٰهِ الْمُخْلَص۪ينَ ﴿١٦٠﴾

160. Ancak Allah’ın seçkin ve samimî kulları başka. Çünkü onlar, Rablerini ancak O’na yaraşır niteliklerle anıp yüceltir ve yalnızca O’na kulluk ederler.

فَاِنَّكُمْ وَمَا تَعْبُدُونَۙ ﴿١٦١﴾

161. O hâlde, ey inkârcılar! **Ne siz, ne de o tapındığınız** sahte ilâhlar,

مَٓا اَنْتُمْ عَلَيْهِ بِفَاتِنٖينَۙ ﴿١٦٢﴾

162. Allah'ın seçkin ve samimî kullarından bir tekini bile **O'na karşı aldatıp yoldan çıkaramazsınız.**

اِلَّا مَنْ هُوَ صَالِ الْجَحٖيمِ ﴿١٦٣﴾

163. Ancak kendi iradesiyle **cehenneme gir**meyi tercih ed**enleri saptırabilirsiniz.**

O hâlde, ey Benim samimî kullarım, şeytan ve dostlarına meydan okuyarak deyin ki:

وَمَا مِنَّٓا اِلَّا لَهُ مَقَامٌ مَعْلُومٌۙ ﴿١٦٤﴾

164. "Biz müminler, bir ailenin bireyleri gibi, düzenli bir şekilde birbirimize kenetlenmişizdir. Öyle ki, **içimizden bir tek kişi bile yoktur ki, onun** bu yapı içinde **belirli bir yeri, bir derecesi olmasın."**

وَاِنَّا لَنَحْنُ الصَّٓافُّونَۚ ﴿١٦٥﴾

165. "Biz müminler, gerek Rabb'imizin huzurunda namaz kılarken, gerek zalimlere karşı cephe oluştururken, tuğlaları birbirine perçinlenmiş bir bina gibi, omuz omuza, **sıra sıra dizilenleriz."**

وَاِنَّا لَنَحْنُ الْمُسَبِّحُونَ ﴿١٦٦﴾

166. "Biz müminler, hem sözlerimizle, hem davranışlarımızla Rabb'imizin adını zikrederek O'nun sınırsız yüceliğini övgüyle **tesbih edenleriz."**

وَاِنْ كَانُوا لَيَقُولُونَۙ ﴿١٦٧﴾

167. Kâfirlere gelince, **onlar** hep şunu **söylerler:**

لَوْ اَنَّ عِنْدَنَا ذِكْرًا مِنَ الْاَوَّلٖينَۙ ﴿١٦٨﴾

168. "Eğer bizim elimizde, öncekilerden kalma **öğüt** verici bir ilâhî Kitap **olsaydı,**

لَكُنَّا عِبَادَ اللّٰهِ الْمُخْلَصٖينَ ﴿١٦٩﴾

169. Elbette biz de Allah'ın seçkin ve samimî kulları olurduk!"

فَكَفَرُوا بِهٖ فَسَوْفَ يَعْلَمُونَ ﴿١٧٠﴾

170. Hep böyle derler, fakat o dedikleri Kitap kendilerine tebliğ edilince, **hemen onu inkâr ederler. Fakat** nankörlüğün cezasız kalmayacağını **yakında görecekler.**

وَلَقَدْ سَبَقَتْ كَلِمَتُنَا لِعِبَادِنَا الْمُرْسَلٖينَۚ ﴿١٧١﴾

171. Çünkü Biz, Elçi ve davetçi **olarak gönderdiğimiz kullarımız hakkında,** ta ezelden **şu hükmü vermiştik:**

اِنَّهُمْ لَهُمُ الْمَنْصُورُونَۖ ﴿١٧٢﴾

172. Onlar Allah'ın kitabına bağlı kaldıkları sürece, daima ilâhî **yardıma nail olacak** ve mutlaka başarı kazanacak**lardır!**

وَاِنَّ جُنْدَنَا لَهُمُ الْغَالِبُونَ ﴿١٧٣﴾

173. Çünkü eninde sonunda **zaferi elde edecek olanlar,** yolumuzda mücadele eden **ordularımızdır.**

فَتَوَلَّ عَنْهُمْ حَتّٰى حٖينٍۙ ﴿١٧٤﴾

174. Öyleyse, ey Müslüman! Onların çirkin sözlerine, baskı ve eziyetlerine şimdilik sabret. **Onları bir süre** kendi hallerine **bırak** ve bu çağrıya kulak verecek tertemiz gönüllere ulaşıncaya dek, bıkıp usanmadan tebliğine devam et.

وَاَبْصِرْهُمْ فَسَوْفَ يُبْصِرُونَ ﴿١٧٥﴾

175. Bu arada, **onların** entrikaları dikkatle **izle.** Hiç kuşkusuz **onlar,** müminlerin üstün geldiğini **yakında görecekler.**

اَفَبِعَذَابِنَا يَسْتَعْجِلُونَ ﴿١٧٦﴾

176. Şimdi hâlâ, bir an önce azabımızın gelip çatmasını **mı istiyorlar?**

فَاِذَا نَزَلَ بِسَاحَتِهِمْ فَسَٓاءَ صَبَاحُ الْمُنْذَرٖينَ ﴿١٧٧﴾

177. Şunu iyi bilsinler ki, o azap **yurtlarına gelip çökünce, uyarıl**dıkları hâlde kulak asmay**anların sabahı,** gerçekten çok **acıklı** bir sabah **olacak!**

وَتَوَلَّ عَنْهُمْ حَتّٰى حٖينٍۙ ﴿١٧٨﴾

178. Evet, onların baskı ve eziyetlerine şimdilik sabret, **onları bir süre** kendi hallerine **bırak.**

وَاَبْصِرْ فَسَوْفَ يُبْصِرُونَ ﴿١٧٩﴾

179. Ve onların başına gelecek azabı **gözetle,** zaten **onlar da** kendilerini bekleyen acı akıbeti yakında **görecekler!** Öyle ya:

سُبْحَانَ رَبِّكَ رَبِّ الْعِزَّةِ عَمَّا يَصِفُونَۚ ﴿١٨٠﴾

180. Sonsuz kudret ve azamet sahibi Rabb'in, onların uydurduğu bütün acziyet ve noksanlık ifade eden **niteliklerden uzaktır, yücedir!**

O hâlde, hep birlikte deyin ki:

وَسَلَامٌ عَلَى الْمُرْسَلٖينَۚ ﴿١٨١﴾

181. Selâm olsun, O'nun mesajını taşıma şerefine nail olan **Elçilere** ve onları adım adım izleyen fedakâr müminlere!

وَالْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمٖينَ ﴿١٨٢﴾

182. Ve sonsuz **hamd** ve şükürler **olsun,** kendi yolunda mücadele eden kullarını yardımsız bırakmayan **âlemlerin Rabb'i Allah'a!**

سُورَةُ صٓ ﴿٣٨﴾

38. SÂD SURESİ

Peygamberliğin beşinci yılında, Kamer suresinden sonra indirilmiştir. Adını, ilk ayetindeki harften almıştır. 88 ayettir.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحٖيمِ

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Bu mesaj, sonsuz şefkat ve merhamet sahibi Allah tarafından, O'nun hükümlerini O'nun adına uygulaması için yeryüzünde halife tayin ettiği insanoğluna indirilmiştir:

صٓ وَالْقُرْاٰنِ ذِي الذِّكْرِۜ ﴿١﴾

1. Sad! Dinle, ey insan! Rabb'in, bu basit harfleri yan yana dizerek en mükemmel inanç sistemini içinde barındıran, en usta şairleri, edipleri ve bilim adamlarını dize getiren eşsiz bir kitap meydan getirdi

İnsanları eğitip mükemmel bir toplum oluşturabilmek için ihtiyaç duyabileceğiniz her türlü hikmet, öğüt, uyarı ve **ibret derslerini içerisinde barındıran** ve size dillere destan olacak şan, şeref, onur, itibar, yücelik kazandırmaya ve gündem belirlemeye tek yetkili olan bu şanlı **Kur'an'a yemin olsun** ki, insanlığı dünyada ve âhirette mutluluğa, kurtuluşa ulaştıracak tek yol, İslâm yoludur!

بَلِ الَّذٖينَ كَفَرُوا فٖي عِزَّةٍ وَشِقَاقٍ ﴿٢﴾

2. Fakat ayetlerimizi **inkâr edenler, kendilerini** anlamsız ve ahmakça bir **büyüklük duygusuna kaptır-**

mış, böylece hakikat karşısında inatla direniyor, Rablerine karşı **isyankârca tavır takınıyorlar.**

كَمْ اَهْلَكْنَا مِنْ قَبْلِهِمْ مِنْ قَرْنٍ فَنَادَوْا وَلَاتَ حينَ مَنَاصٍ ﴿٣﴾

3. Oysa **kendilerinden önce nice toplumları helâk ettik.** Öyle ki, zalimler azabımızı gördüklerinde, son anda pişmanlık duyup **feryat etmişlerdi. Ne var ki, kurtuluş vakti çoktan geçmişti.** Şimdiki inkârcılara gelince:

وَعَجِبُوا اَنْ جَاۤءَهُمْ مُنْذِرٌ مِنْهُمْ وَقَالَ الْكَافِرُونَ هٰذَا سَاحِرٌ كَذَّابٌ ﴿٤﴾

4. Onlar, kendi içlerinden ve aynen kendileri gibi beşerî özellikler taşıyan **bir uyarıcının gelmesini garipsediler ve** böylece o **inkârcılar,** Kur'an'ın kitlelerce benimsenmesini engellemek için, "Okuduğu o büyüleyici sözlerle vicdanları sarsıp derinden etkileyen **bu** adam, **yalancı bir sihirbazdır!" dediler.** Ve eklediler:

اَجَعَلَ الْاٰلِهَةَ اِلٰهًا وَاحِدًا اِنَّ هٰذَا لَشَيْءٌ عُجَابٌ ﴿٥﴾

5. "O, bütün ilâhlarımızı **bir tek İlâh mı yapmış?** Peki, o zaman bizim ibadetlerimizi, yakarışlarımızı Allah'a kim ulaştıracak? Düşünebiliyor musunuz; bütün yetkileri kendi elinde toplayan, yaptığımız her şeyi kontrol eden, hayatımıza ahlâkî sınırlar çizen ve bu kurallara uymadığımız takdirde bizi cezalandıracak olan bir ilâh! **Bu gerçekten de şaşılacak bir şey!"**

وَانْطَلَقَ الْمَلَاُ مِنْهُمْ اَنِ امْشُوا وَاصْبِرُوا عَلٰۤى اٰلِهَتِكُمْ اِنَّ هٰذَا لَشَيْءٌ يُرَادُ ﴿٦﴾

6. Böylece kâfirlerin **liderleri,** halkı sömürerek kurdukları kölelik sisteminin yıkılacağı ve alışageldikleri lüks ve refah dolu yaşantının sona ereceği endişesiyle **öne atılarak,** "Ey ahali!" dediler, **"Haydi yürüyün, ilâhlarınıza** bağlılıkta **direnin! Bu,** mutlaka **yapılması gereken bir şeydir."**

مَا سَمِعْنَا بِهٰذَا فِي الْمِلَّةِ الْاٰخِرَةِ اِنْ هٰذَاۤ اِلَّا اخْتِلَاقٌ ﴿٧﴾

7. "Biz, Kur'an'ın ortaya koyduğu tek tanrı inancını reddediyoruz. Çünkü **çağdaş inanç** ve ideoloji **sahiplerinin hiç birinden böyle bir şey işitmedik.** Demek ki **bu** iddia, **yalandan başka bir şey değildir!"**

ءَاُنْزِلَ عَلَيْهِ الذِّكْرُ مِنْ بَيْنِنَا بَلْ هُمْ فِي شَكٍّ مِنْ ذِكْر۪ي

8. "Haydi Allah bir kitap gönderdi diyelim, peki bu **uyarı, aramızdan** yalnızca ve özellikle **ona mı indirildi?** İçimizde Muhammed'den daha zengin, daha güçlü ve daha akıllı adam yok muydu? Allah madem emirlerine uymamızı istiyor, neden hepimize ayrı ayrı melek göndermiyor?"

بَلْ لَمَّا يَذُوقُوا عَذَابِ ﴿٨﴾

Hayır, onlar aslında Benim uyarım olan Kur'an'**dan yana şüphe içindeler. Daha doğrusu onlar, Benim azabımı henüz tatmadılar.** Bu yüzden küstahça başkaldırıyorlar.

اَمْ عِنْدَهُمْ خَزَاۤئِنُ رَحْمَةِ رَبِّكَ الْعَزِيزِ الْوَهَّابِ ﴿٩﴾

9. Yoksa sonsuz kudret ve lütuf sahibi olan Rabb'inin rahmet **hazineleri onların elinde mi** ki, dilediği kişileri Peygamber yapma yetkisini kendilerinde görüyorlar?

اَمْ لَهُمْ مُلْكُ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا فَلْيَرْتَقُوا فِي الْاَسْبَابِ ﴿١٠﴾

10. Yoksa göklerin, yerin ve ikisi arasındakilerin hükümranlığı ve yönetimi **onlara ait midir** ki, hükmümüzü kabul etmiyorlar? Madem fakirlerin, zayıfların arasında yaşayan bir "yetime" Peygamberliği yakıştıramıyorlar, **öyleyse** bulabildikleri **vasıtalarla** Peygamberlik, hatta tanrılık makamına **yükselsinler bakalım!** Yükselsinler de, oradan âlemi yönetsinler, vahyi de dilediklerine, diledikleri gibi indirsinler!

Yoksa inkârcılar, sahip oldukları sosyal, siyasal ve ekonomik güce mi güveniyorlar? Şunu iyi bilsinler ki:

جُنْدٌ مَا هُنَالِكَ مَهْزُومٌ مِنَ الْاَحْزَابِ ﴿١١﴾

11. Onlar, Allah'ın karşısında daima **yenilmeye mahkûm,** çeşitli **gruplardan oluşmuş** derme çatma **bir ordudur."**

كَذَّبَتْ قَبْلَهُمْ قَوْمُ نُوحٍ وَعَادٌ وَفِرْعَوْنُ ذُو الْاَوْتَادِ ﴿١٢﴾

12. Nitekim **onlardan önce Nuh kavmi, Ad** kavmi **ve** dev piramitlerle simgelenen büyük bir saltanata, güçlü ordulara sahip o zalim diktatör, **kazıklı Firavun da** ayetlerimi **yalanlamıştı.**

وَثَمُودُ وَقَوْمُ لُوطٍ وَاَصْحَابُ لْـَٔيْكَةِ اُو۬لٰۤئِكَ الْاَحْزَابُ ﴿١٣﴾

13. Semud kavmi, **Lût kavmi ve Eyke halkı da** inkâr etmişlerdi. **İşte onlar,** kötülük amacıyla örgütlenmiş **birer şer çetesiydi.**

اِنْ كُلٌّ اِلَّا كَذَّبَ الرُّسُلَ فَحَقَّ عِقَابِ ﴿١٤﴾

14. Ve hepsi de Elçilerimi **yalanlamış, böylece vereceğim cezayı hak etmişlerdi.** Bunlardan ibret almayan çağdaş zalimlere gelince:

وَمَا يَنْظُرُ هٰۤؤُ۬لَاۤءِ اِلَّا صَيْحَةً وَاحِدَةً مَا لَهَا مِنْ فَوَاقٍ ﴿١٥﴾

15. Onlar, ölümün habercisi olan ve gelip çattığı anda **ertelenmesi asla mümkün olamayan** korkunç **bir çığlıktan başka ne bekliyorlar!** İnkârcılar öyle bir gaflet bataklığına gömülmüşler ki:

وَقَالُوا رَبَّنَا عَجِّلْ لَنَا قِطَّنَا قَبْلَ يَوْمِ الْحِسَابِ ﴿١٦﴾

16. Allah'a karşı küstahça meydan okuyarak, **"Ey Rabb'imiz!" diyorlar,** "Eğer yeniden dirilme ve yargılanma iddiası gerçekse, **Hesap Günü gelmeden önce payımız**a düşen cezay**ı hemen ver bize!"**

اِصْبِرْ عَلٰى مَا يَقُولُونَ وَاذْكُرْ عَبْدَنَا دَاوُدَ ذَا الْاَيْدِ اِنَّهُ اَوَّابٌ ﴿١٧﴾

17. Ey Müslüman! Bu kâfirlerin gündemine takılı kalma. **Onların** bu çirkin ve incitici **sözlerine sabret.** Ne derlerse desinler, sen vahyi dinlemeye devam et **ve** hem beden hem de ruh ve irade bakımından son derece **güçlü kulumuz Davud'u hatırla** ve onu kendine örnek al. **Çünkü o, daima** Rabb'ine **yönelen bir kuldu.** Öyle ki:

اِنَّا سَخَّرْنَا الْجِبَالَ مَعَهُ يُسَبِّحْنَ بِالْعَشِيِّ وَالْاِشْرَاقِ ﴿١٨﴾

18. Davud, ruhları okşayan o tatlı sesiyle Zebur'dan ayetler okurken, bu içli nağmelerle perde perde yankılanıp çınlayan **dağları** taşları **ona eşlik ettirmiştik.** Hepsi birlikte, **sabah akşam Allah'ın sınırsız kudret ve yüceliğini terennüm ederlerdi.**

وَالطَّيْرَ مَحْشُورَةً كُلٌّ لَهُ اَوَّابٌ ﴿١٩﴾

19. Ve seher vakitlerinde Allah'ı anarken, Davud'un etrafında öbek öbek **toplanan kuşları da,** ahenkli cıvıltılarıyla ona eşlik ettirmiştik. Davud ve ona eşlik eden varlıkların **hepsi,** dua ve yakarışlarla hep **O'na yönelirlerdi.**

وَشَدَدْنَا مُلْكَهُ وَاٰتَيْنَاهُ الْحِكْمَةَ وَفَصْلَ الْخِطَابِ ﴿٢٠﴾

20. Biz de buna karşılık **onun** devlet ve **otoritesini güçlendirmiş ve kendisine, doğru karar verme ve yerli yerince söz söyleme yeteneği bahşetmiştik.**

وَهَلْ اَتٰيكَ نَبَؤُا الْخَصْمِ اِذْ تَسَوَّرُوا الْمِحْرَابَ ﴿٢١﴾

21. O'nun bu özelliklerini anlatan güzel bir örnek olarak, **sana davacıların haberi gelmedi mi?** Onlarla ilgili kıssa sana anlatıldı mı? **Hani** ekonomik ve sosyal hayatta Allah'ın yasalarını hiçe sayan, dünyada nasıl imtihan olacaklarına —hâşâ— Allah yerine kendileri karar veren iki kişi, sarayında özel olarak ibadetle meşgul olduğu bir sırada, istenmeyen ve beklenmeyen bu konuyla **aniden Davud'un makamına çıkagelmişlerdi.**

اِذْ دَخَلُوا عَلٰى دَاوُ۫دَ فَفَزِعَ مِنْهُمْ قَالُوا لَا تَخَفْۚ خَصْمَانِ بَغٰى بَعْضُنَا عَلٰى بَعْضٍ
فَاحْكُمْ بَيْنَنَا بِالْحَقِّ وَلَا تُشْطِطْ وَاهْدِنَٓا اِلٰى سَوَٓاءِ الصِّرَاطِ ﴿٢٢﴾

22. Onlar İslâm'dan sapmanın eşiğinde, ekonomik ve sosyal düzeni altüst edecek, toplumsal kıyameti koparacak düşüncelerle **huzuruna girince, Davud onlardan** duyduğu bu sapmadan ve bunun ümmeti içinde yayılmış olmasından **korktu. Fakat onlar: "Korkma,** ey Davud!" **dediler,** "Biz sadece, **biri diğerine haksızlık etmiş iki davacıyız. Şimdi, doğruluktan sapmadan aramızda âdil bir hüküm ver ve bize,** davamızda **doğru** ve adilane bir çözüm **yolu göster."** Davud, "O hâlde, davanız nedir, söyleyin!" dedi. Onlardan biri, yanındakini göstererek dedi ki:

اِنَّ هٰذَٓا اَخ۪ي لَهُ تِسْعٌ وَتِسْعُونَ نَعْجَةً وَلِيَ نَعْجَةٌ وَاحِدَةٌ فَقَالَ اَكْفِلْن۪يهَا وَعَزَّن۪ي
فِي الْخِطَابِ ﴿٢٣﴾

23. "Bu adam **benim** din **kardeşimdir. Onun doksan dokuz koyunu, benimse** sadece **bir tek koyunum var. Buna rağmen,** elindekilerle yetinmeyerek, **"Onu** da **bana ver!" dedi ve** sahip olduğu güç ve zenginliğin de yardımıyla, **tartışmada bana üstün geldi.** Şimdi bir tek koyunumu da elimden almak istiyor. Söyle, nedir bu adamın yaptığı?"

قَالَ لَقَدْ ظَلَمَكَ بِسُؤَالِ نَعْجَتِكَ اِلٰى نِعَاجِه۪ۜ وَاِنَّ كَث۪يرًا مِنَ الْخُلَطَٓاءِ لَيَبْغ۪ي
بَعْضُهُمْ عَلٰى بَعْضٍ اِلَّا الَّذ۪ينَ اٰمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَقَل۪يلٌ مَا هُمْ

24. İki tarafın da konuşmasını dikkatle dinleyen Davud, ilk konuşmacıya, **"Doğrusu** kardeşin, **senin koyununu kendi koyunlarına** katmayı **teklif etmekle sana haksızlık etmiş. Zaten** toplumsal hayatı **paylaşan** ve ortaklık yapan insan**ların çoğu, birbirlerinin hakkını çiğnerler. Ancak** gerçek anlamda **iman eden ve** bu imana yaraşır **güzel davranış gösterenler bunun dışındadır ki, sayıları ne kadar azdır!" dedi.**

Davud bir hükümdar olarak tüm ekonomik ve toplumsal düzenden sorumlu idi. Ama o öncelikle bir Peygamberdi. Hayatın her bölümünde Allah'ın huzurunda imtihanda olduğunun bilincindeydi. Nitekim oğlu Süleyman da Belkıs'ın tahtını yanıbaşında görünce, "Bu Rabb'imin lütfudur. Fakat aynı zamanda bu, verdiği nimetlere karşı şükredip etmeyeceğimi sınamak için O'nun bir imtihanıdır." demişti.

وَظَنَّ دَاوُ۫دُ اَنَّمَا فَتَنَّاهُ فَاسْتَغْفَرَ رَبَّهُ وَخَرَّ رَاكِعًا وَاَنَابَ ﴿٢٤﴾

Davud bu davayı halledince, kendi konumunu yeniden düşündü. Allah'ın izni, lütuf ve keremi ile hükümdar olarak böyle bir görevdeydi. Aslında bu, onun bir kulluk göreviydi. Her zaman olduğu gibi, şu anda da **kendisini imtihan ettiğimizi anladı. Derhal yüzüstü secdeye kapanarak Rabb'inden mağfiret diledi ve** tüm kalbiyle O'na **yöneldi.** Namaz ve hac gibi kulluk görevlerinin hemen ardından yapılması istenildiği gibi tövbe istiğfar edip Rabb'inden bağışlanma diledi. Nitekim Allah'ın vadettiği yardım zafer gelince hemen istiğfar etmekle emrolunan (110. Nasr suresi) Hz. Peygamber de günde yetmiş defa "Ya Rab! Ben gücüm yettiği kadar gayret ettim. Kulluğumu sana arz ederim. Eksikliklerimi tamamla, yanlışlarımı yok kabul ediver. Senden rahmet, af ve mağfiretini isterim." diyerek tövbe istiğfar ederdi. İşte Davud da böyle mağfiret dileyip Rabb'ine yöneldi.

فَغَفَرْنَا لَهُ ذٰلِكَۜ وَاِنَّ لَهُ عِنْدَنَا لَزُلْفٰى وَحُسْنَ مَاٰبٍ ﴿٢٥﴾

25. Biz de, bu samimiyet**inden dolayı onu bağışladık.** Eksiklerini tam, kusurlarını yok sayarak kulluk ve itaatini güzelce kabul ettik. **Doğrusu o, katımızda büyük bir dereceye sahiptir ve onun için** âhirette de **güzel bir gelecek vardır.**

يَا دَاوُ۫دُ اِنَّا جَعَلْنَاكَ خَل۪يفَةً فِي الْاَرْضِ فَاحْكُمْ بَيْنَ النَّاسِ بِالْحَقِّ وَلَا تَتَّبِعِ
الْهَوٰى فَيُضِلَّكَ عَنْ سَب۪يلِ اللّٰهِۜ اِنَّ الَّذ۪ينَ يَضِلُّونَ عَنْ سَب۪يلِ اللّٰهِ لَهُمْ عَذَابٌ شَد۪يدٌ
بِمَا نَسُوا يَوْمَ الْحِسَابِ ﴿٢٦﴾

26. "Ey Davud! Şunu unutma ki, **Biz seni yeryüzünde** ilâhî adaleti gerçekleştirmekle yükümlü bir yönetici, bir **halife yaptık** ve sana, bu göreve uygun güç, yetki ve yetenekler bahşettik. **Öyleyse, insanlar arasında adaletle hükmet. Sakın arzu ve heveslere uyma, yoksa seni Allah yolundan saptırırlar. Allah yolundan sapanlar ise, Hesap Gününü göz ardı etmelerinden dolayı,** cehennemde **çetin bir azaba mahkûm edileceklerdir."**

وَمَا خَلَقْنَا السَّمَٓاءَ وَالْاَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا بَاطِلًاۜ ذٰلِكَ ظَنُّ الَّذ۪ينَ كَفَرُواۚ فَوَيْلٌ
لِلَّذ۪ينَ كَفَرُوا مِنَ النَّارِۜ ﴿٢٧﴾

27. Çünkü **Biz gökleri, yeri ve ikisi arasındakileri** hak, hukuk ve adalet gözetmeden, öyle gelişigüzel, hikmet ve amaçtan yoksun, yani **batıl olarak yaratmadık. Bu** iddia, **inkâr edenlerin kendi kuruntularıdır.**

Oysa evrenin tesadüfen yaratıldığı ve insanın başıboş bırakıldığı inancı, kaçınılmaz olarak bütün ahlâkî ve insanî değerlerin yozlaşması sonucunu doğurur ki, bu durum insanı vahşi bir hayvana, yeryüzünü de cehenneme çevirir. **Öyleyse,** âhiret gününde girecekleri **ateşten dolayı, vay o kâfirlerin hâline!**

Evrendeki mükemmel sistem, Allah'ın varlığını, O'nun sınırsız kudret, bilgi, adalet ve merhametini açıkça göstermektedir. Buna rağmen hak ile haksızlık, adalet ve merhamet ile zulüm bir arada görülüyorsa bu, imtihanın gereğidir. Sonunda bütün insanlar Hesap Günü yeniden diriltilecek ve yaptıklarının hesabını vermek üzere yargılanacaklardır.

اَمْ نَجْعَلُ الَّذ۪ينَ اٰمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ كَالْمُفْسِد۪ينَ فِي الْاَرْضِۘ اَمْ نَجْعَلُ
الْمُتَّق۪ينَ كَالْفُجَّارِ ﴿٢٨﴾

28. Öyle ya, ayetlerime **iman edip güzel davranış gösterenleri, yeryüzünde bozgunculuk çıkaranlarla bir mi tutacaktık? Yahut kötülüklerden uzak duranları, günaha dalanlarla bir mi tutacaktık?** Elbette ki değil. İşte bu yüzden, size doğruyu yanlıştan ayırt etmenizi sağlayacak bir kılavuz gönderdik:

كِتَابٌ اَنْزَلْنَاهُ اِلَيْكَ مُبَارَكٌ لِيَدَّبَّرُٓوا اٰيَاتِه۪ وَلِيَتَذَكَّرَ اُو۬لُوا الْاَلْبَابِ ﴿٢٩﴾

29. Bu kılavuz, **sana** rahmet ve merhametle katımızdan **indirdiğimiz** mutluluk ve bereket kaynağı **kutlu bir Kitaptır ki,** insanlar onun **ayetleri üzerinde iyice düşünsünler ve sağduyu sahipleri** onu okuyup **öğüt alsınlar.**

İşte, ibret verici bir kıssa, örnek bir Peygamber daha:

وَوَهَبْنَا لِدَاوُۥدَ سُلَيْمٰنَۜ نِعْمَ الْعَبْدُۜ اِنَّهُٓ اَوَّابٌۜ ﴿٣٠﴾

30. Biz Davud'a, oğul olarak **Süleyman'ı armağan ettik. O ne güzel bir kuldu.** Çünkü **o, daima** Rabb'ine **yönelirdi.** Öyle ki;

اِذْ عُرِضَ عَلَيْهِ بِالْعَشِيِّ الصَّافِنَاتُ الْجِيَادُۙ ﴿٣١﴾

31. Akşama doğru, cihat için hazırlanan **soylu ve endamlı koşu atları kendisine gösterildiğinde:**

فَقَالَ اِنّ۪ٓي اَحْبَبْتُ حُبَّ الْخَيْرِ عَنْ ذِكْرِ رَبّ۪يۚ حَتّٰى تَوَارَتْ بِالْحِجَابِۜ ﴿٣٢﴾

32. "Ben dünya malını, sırf bana **Rabb'imi hatırlattığı için severim.** Bu atları da yalnızca Rabb'imin rızası için seviyorum. Çünkü onlarla Allah yolunda cihat edilecek, mazlumların hakkı korunacak, huzur ve adalet sağlanacak.**" derdi.** Ve atlar koşarak uzaklaşıp **gözden kayboluncaya kadar** onları hayranlıkla seyrederdi.

رُدُّوهَا عَلَيَّۜ فَطَفِقَ مَسْحًا بِالسُّوقِ وَالْاَعْنَاقِ ﴿٣٣﴾

33. Atlar uzaklaşınca da, **"Getirin onları bana!" der ve onların bacaklarını ve boyunlarını sıvazlamaya, yelelerini taramaya, sevip okşamaya başlardı.**

وَلَقَدْ فَتَنَّا سُلَيْمٰنَ وَاَلْقَيْنَا عَلٰى كُرْسِيِّه۪ جَسَدًا ثُمَّ اَنَابَ ﴿٣٤﴾

34. Gerçekten Biz Süleyman'ı çetin bir hastalıkla **imtihan etmiş ve** onu **tahtının üzerine** adeta cansız **bir ceset** gibi **atıvermiştik.** Bunun üzerine Süleyman, inayetimize sığınarak **hemen** Bize **yönelmişti.**

قَالَ رَبِّ اغْفِرْ ل۪ي وَهَبْ ل۪ي مُلْكًا لَا يَنْبَغ۪ي لِاَحَدٍ مِنْ بَعْد۪يۚ اِنَّكَ اَنْتَ الْوَهَّابُ ﴿٣٥﴾

35. "Ey Rabb'im! Gücüm yettiğince sana kulluk görevimi yapmaya çalıştım. Ama yine de sana lâyık bir şekilde hakkıyla kul olamadım. Hata ve kusurlarımdan dolayı **bağışla beni ya Rab! Ve bana, benden sonra hiç kimseye nasip olmayacak** güçlü **bir hükümranlık bahşet** ki, sürekli fitne ve kargaşa çıkaran şer odakları karşısında dimdik ayakta durabileyim. **Hiç kuşkusuz sen, sonsuz lütuf ve ikram sahibisin."**

فَسَخَّرْنَا لَهُ الرّ۪يحَ تَجْر۪ي بِاَمْرِه۪ رُخَٓاءً حَيْثُ اَصَابَۙ ﴿٣٦﴾

36. Biz de buna karşılık, **emrettiği yöne doğru yumuşacık ese**rek dilediği yere bolluk ve bereket getire**n rüzgârları onun hizmetine verdik.**

وَالشَّيَاط۪ينَ كُلَّ بَنَّٓاءٍ وَغَوَّاصٍۙ ﴿٣٧﴾

37. Ayrıca, inşaat ustalığı ve dalgıçlık yapan cinleri ve **şeytanları da** onun emrine boyun eğdirdik.

وَاٰخَر۪ينَ مُقَرَّن۪ينَ فِي الْاَصْفَادِ ﴿٣٨﴾

38. Ve zincirlerle birbirlerine bağlanmış olan daha nicelerini…

هٰذَا عَطَٓاؤُ۬نَا فَامْنُنْ اَوْ اَمْسِكْ بِغَيْرِ حِسَابٍ ﴿٣٩﴾

39. "Ey Süleyman!" dedik, **"Bu** nimetler **Bizim** sana **armağanımızdır. İster onları** başkalarına **dağıt, ister sen elinde tut,** bu konuda sana **hesap sorulmayacaktır."**

وَاِنَّ لَهُ عِنْدَنَا لَزُلْفٰى وَحُسْنَ مَاٰبٍ ﴿٤٠﴾

40. Doğrusu onun, Bizim katımızda apayrı **bir yakınlığı ve güzel bir makamı vardı.**

وَاذْكُرْ عَبْدَنَٓا اَيُّوبَۢ اِذْ نَادٰى رَبَّهُٓ اَنّ۪ي مَسَّنِيَ الشَّيْطَانُ بِنُصْبٍ وَعَذَابٍۜ ﴿٤١﴾

41. Ey hak yolunun yolcusu! Mücadelende sana yol gösterecek bir örnek olarak, **kulumuz Eyyub'u da an. Hani** malını, ailesini ve sağlığını kaybederek büyük bir imtihandan geçen Eyyub, "Ey Allah'ım!" diye **Rabb'ine** el açıp **yalvarmıştı, "Doğrusu şeytan,** ortaya attığı şüphe ve vesveselerle **bana** büyük bir **sıkıntı ve acı veriyor."**

Eyyub ağır bir hastalığa yakalanmış ve bütün malını mülkünü kaybetmişti. Birkaç vefakâr dostu ve eşi dışında, bütün akrabaları ve sevdikleri kendisini terk edip gitmişlerdi. Öte yandan şeytan, "Eğer Eyyub doğru yolda olsaydı, Allah ona bunca belâlar vermezdi." diye vesvese vererek kalplere şüphe tohumları ekiyor, bu sıkıntılı günlerinde Eyyub'u yalnız bırakmayan birkaç dostunu da ümitsizliğe düşürüyordu. Bu durum, Eyyub'u uğradığı sıkıntı ve belâlardan daha fazla üzüyordu. Hatta bir gün eşi kendisiyle konuşurken bu şeytanî telkinlerden bazılarını dile getirmiş ve bunun üzerine Eyyub, sağlığına kavuştuğu takdirde onu yüz sopa vuracağına yemin etmişti. Fakat hanımı daha sonra tövbe etmiş ve hatasını telâfi edecek büyük vefakârlıklar göstermişti.

Eyyub, yıllar süren dayanılmaz acılara sabırla katlanmış, bir kez olsun Rabb'ine isyan etmemişti.

اُرْكُضْ بِرِجْلِكَۚ هٰذَا مُغْتَسَلٌ بَارِدٌ وَشَرَابٌ ﴿٤٢﴾

42. Biz de, çektiği acılara sabırla göğüs geren bu kulumuza, "Ya Eyyub!" diye müjdeyi verdik, **"**Artık hastalıklarından kurtulmanın zamanı geldi! Sen üzerine düşeni yap, **ayağını** yere **vur** da, katımızdan bir mucize olarak yerden bir pınar fışkırsın. **İşte yıkanabileceğin ve içebileceğin** şifa verici, **serin bir su kaynağı.**

وَوَهَبْنَا لَهُٓ اَهْلَهُ وَمِثْلَهُمْ مَعَهُمْ رَحْمَةً مِنَّا وَذِكْرٰى لِاُو۬لِي الْاَلْبَابِ ﴿٤٣﴾

43. Eyyub tamamen iyileştikten sonra, **tarafımızdan bir** lütuf, bir **rahmet ve akıl sahiplerine bir ibret olmak üzere, ona** kaybettiği **bütün ailesini** ve malını mülkünü **geri verdik ve bir o kadarını da fazladan armağan ettik.**

وَخُذْ بِيَدِكَ ضِغْثًا فَاضْرِبْ بِه۪ وَلَا تَحْنَثْۜ اِنَّا وَجَدْنَاهُ صَابِرًاۜ نِعْمَ الْعَبْدُۜ اِنَّهُٓ اَوَّابٌ ﴿٤٤﴾

44. Daha sonra ona, hastalığı esnasında eşi hakkında ettiği yemin ile ilgili bir çözüm yolu gösterdik: **"Eline,** yüz adet çöpten oluşan **bir demet sap al ve onunla** eşine **vur.** Böylece hem vefakâr eşini incitmemiş, hem de **yeminini yerine getir**miş olursun. Çünkü yemin, mutlaka yerine getirilmelidir." dedik. **Doğrusu Biz onun,** en büyük acılara karşı **sabırla göğüs gerdiğini gördük.** Eyyub **gerçekten ne güzel bir kuldu,** çünkü **o daima** Rabb'ine **yönelirdi.**

وَاذْكُرْ عِبَادَنَٓا اِبْرٰه۪يمَ وَاِسْحٰقَ وَيَعْقُوبَ اُو۬لِي الْاَيْد۪ي وَالْاَبْصَارِ ﴿٤٥﴾

45. Ey Müslüman! Mücadelende sana yol gösterecek birer örnek olarak, hepsi de **sağlam bir iradeye ve derin bir anlayış yeteneğine sahip olan kullarımız İbrahim'i,** oğlu **İshak'ı ve** torunu **Yakup'u da hatırla.**

اِنَّٓا اَخْلَصْنَاهُمْ بِخَالِصَةٍ ذِكْرَى الدَّارِۚ ﴿٤٦﴾

46. Biz onları, âhiret **yurdu**nu sürekli gündeme getirerek **hatırlama** ve buna uygun davranışlar geliştirme gibi üstün **meziyetlerinden dolayı, özel bir makama yücelttik.**

وَاِنَّهُمْ عِنْدَنَا لَمِنَ الْمُصْطَفَيْنَ الْاَخْيَارِۜ ﴿٤٧﴾

47. İşte bu yüzden **onlar, Bizim katımızda seçkin bir konuma sahip olan dürüst ve erdemli kimseler arasındadırlar.**

وَاذْكُرْ اِسْمٰع۪يلَ وَالْيَسَعَ وَذَا الْكِفْلِۜ وَكُلٌّ مِنَ الْاَخْيَارِۜ ﴿٤٨﴾

48. Ey Müslüman! Yine sana örnek olarak, **İsmail'i, Elyesa'yı ve** Zülküf olarak da bilinen **Zülkifl'i de hatırla. Onların hepsi de dürüst ve erdemli insanlardı.**

هٰذَا ذِكْرٌ وَاِنَّ لِلْمُتَّق۪ينَ لَحُسْنَ مَاٰبٍۙ ﴿٤٩﴾

49. Ey insanlar! İşte bütün **bu** anlatılanlar, Allah tarafından sizlere bir öğüt, **bir uyarıdır.** Bu uyarıları dikkate alarak kötülüklerden **sakınan** ve iyiliklere, güzelliklere yönelen **kimseleri, muhteşem bir gelecek beklemektedir:**

جَنَّاتِ عَدْنٍ مُفَتَّحَةً لَهُمُ الْاَبْوَابُۚ ﴿٥٠﴾

50. Kapıları kendileri için ardına kadar **açılmış olan** ebedî huzur ve mutluluk diyarı **Adn bahçeleri.**

مُتَّكِـ۪ٔينَ ف۪يهَا يَدْعُونَ ف۪يهَا بِفَاكِهَةٍ كَث۪يرَةٍ وَشَرَابٍ ﴿٥١﴾

51. Orada, altın işlemeli koltuklara **yaslanacaklar ve** canlarının çektiği **her türlü meyveyi, her türlü içeceği isteyebilecekler.**

وَعِنْدَهُمْ قَاصِرَاتُ الطَّرْفِ اَتْرَابٌ ﴿٥٢﴾

52. Ve yanı başlarında, tatlı ve yumuşak bakışlı yaşıt güzeller olacak. Ve Rableri onlara şöyle seslenecek:

هٰذَا مَا تُوعَدُونَ لِيَوْمِ الْحِسَابِ ﴿٥٣﴾

53. "Bunlar, size Hesap Günü verileceği **vaad edilen şeylerdir!"**

اِنَّ هٰذَا لَرِزْقُنَا مَا لَهُ مِنْ نَفَادٍۚ ﴿٥٤﴾

54. "Bunlar, sonsuza kadar **bitip tükenmeyecek olan nimetlerimizdir!"**

هٰذَاۜ وَاِنَّ لِلطَّاغ۪ينَ لَشَرَّ مَاٰبٍۙ ﴿٥٥﴾

55. İşte, güzel davrananların ödülü **budur.** Rablerine başkaldırarak **sınırı aşanlara gelince, onları da korkunç bir akıbet beklemektedir:**

جَهَنَّمَۚ يَصْلَوْنَهَاۚ فَبِئْسَ الْمِهَادُ ﴿٥٦﴾

56. Tepetaklak **atılacakları cehennem! Orası gerçekten ne kötü bir yataktır!**

هٰذَاۙ فَلْيَذُوقُوهُ حَم۪يمٌ وَغَسَّاقٌۙ ﴿٥٧﴾

57. İşte budur onların cezası**. Öyleyse tatsınlar bakalım;** mideleri delen, ciğerleri kavuran **kaynar suları ve** kendi yaralarından akan **irinleri.**

وَاٰخَرُ مِنْ شَكْلِه۪ٓ اَزْوَاجٌۜ ﴿٥٨﴾

58. Ve buna benzer daha nice azap çeşitlerini.

هٰذَا فَوْجٌ مُقْتَحِمٌ مَعَكُمْۚ لَا مَرْحَبًا بِهِمْۜ اِنَّهُمْ صَالُوا النَّارِ ﴿٥٩﴾

59. O zaman Allah, inkârcıların önderlerine seslenerek, "Ey zalimler!" diyecek, **"İşte bunlar,** vaktiyle sizi körü körüne takip ettikleri için **sizinle birlikte** ateşe **girecek olan kalabalıklar."**

Bunun üzerine o liderler, vaktiyle kendilerini destekleyerek şımarıp azgınlaşmalarına sebep olan halk yığınlarına beddua ederek, **"Rahat yüzü görmesin onlar, zaten hepsi ateşe atılacak!"** diyecekler.

قَالُوا بَلْ اَنْتُمْ لَا مَرْحَبًا بِكُمْۜ اَنْتُمْ قَدَّمْتُمُوهُ لَنَاۚ فَبِئْسَ الْقَرَارُ ﴿٦٠﴾

60. Buna karşılık onlar, **"Asıl siz rahat yüzü görmeyin!" diye** cevap ver**ecekler, "Bunu başımıza getiren sizsiniz.** Biz dünya hayatında sizi adım adım izledik, fakat bizi getirdiğiniz yere bakın, **ne korkunç bir yer burası!"**

قَالُوا رَبَّنَا مَنْ قَدَّمَ لَنَا هٰذَا فَزِدْهُ عَذَابًا ضِعْفًا فِي النَّارِ ﴿٦١﴾

61. En sonunda, her biri diğerine lânetler yağdırarak, **"Ey Rabb'imiz!" diye yalvaracaklar, "Bunu kim bizim başımıza getirdiyse, onun cehennemdeki azabını kat kat artır!"**

وَقَالُوا مَا لَنَا لَا نَرٰى رِجَالًا كُنَّا نَعُدُّهُمْ مِنَ الْاَشْرَارِۜ ﴿٦٢﴾

62. Derken, birbirlerine **soracaklar:** "Fakir ve zayıf oldukları için bir zamanlar **kötü** ve değersiz **saydığımız insanları neden** burada **göremiyoruz?"**

اَتَّخَذْنَاهُمْ سِخْرِيًّا اَمْ زَاغَتْ عَنْهُمُ الْاَبْصَارُ ﴿٦٣﴾

63. "Oysa onlarla alay eder dururduk; sahi nerede bunlar, **yoksa** burada bir yerdeler de, **gözümüzden mi kaçtılar?"**

اِنَّ ذٰلِكَ لَحَقٌّ تَخَاصُمُ اَهْلِ النَّارِ ﴿٦٤﴾

64. Dinleyin, ey insanlar! **İşte cehennemlikler arasındaki bu münakaşalar** ve konuşmalar, **mutlaka gerçek**leşecek**tir.**

قُلْ اِنَّمَٓا اَنَا۬ مُنْذِرٌۗ وَمَا مِنْ اِلٰهٍ اِلَّا اللّٰهُ الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ ﴿٦٥﴾

65. Ey şanlı Elçi! Tüm insanlığı bu gerçek ile uyararak **de ki:** "Bakın; **ben yalnızca bir uyarıcıyım.** Artık inanıp inanmamak, sizin bileceğiniz iş! O hâlde, uyarıyorum: Bütün varlıklar üzerinde **mutlak otorite sahibi olan bir tek Allah'tan başka,** emrine kayıtsız şartsız boyun eğeceğiniz hiçbir otorite, **hiçbir ilâh yoktur!"**

رَبُّ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا الْعَز۪يزُ الْغَفَّارُ ﴿٦٦﴾

66. "O Allah ki, **Göklerin, yerin ve ikisi arasındaki bütün varlıkların** gerçek Sahibi, Efendisi ve **Rabb'idir. Sonsuz kudret sahibidir, çok bağışlayıcıdır."**

قُلْ هُوَ نَبَؤٌا عَظ۪يمٌۙ ﴿٦٧﴾

67. Sözlerine devamla **de ki:** "Kur'an'ın bildirdiği **bu** gerçekler, çok **büyük** ve önemli **bir haberdir.**

اَنْتُمْ عَنْهُ مُعْرِضُونَ ﴿٦٨﴾

68. Fakat siz Kur'an'a gereken ilgiyi göstermemekle, **ondan yüz çeviriyorsunuz!**

مَا كَانَ لِيَ مِنْ عِلْمٍ بِالْمَلَاِ الْاَعْلٰٓى اِذْ يَخْتَصِمُونَ ﴿٦٩﴾

69. Oysa şunu düşünmeniz gerekir ki, insanın yaratılışı konusunda melekler **kendi aralarında tartışırlarken, o Yüce Topluluk**ta neler konuşulduğu **hakkında benim hiçbir bilgim yoktu** ve olamazdı da.

اِنْ يُوحٰٓى اِلَيَّ اِلَّٓا اَنَّمَٓا اَنَا۬ نَذ۪يرٌ مُب۪ينٌ ﴿٧٠﴾

70. "Ancak şu var ki, insanları **açık** ve net olarak uyarmakla görevli **bir uyarıcı olduğum için,** o Yüce Toplulukta olup bitenleri anlatan **bu mesajlar bana gönderilmiştir:**

اِذْ قَالَ رَبُّكَ لِلْمَلٰٓئِكَةِ اِنّ۪ي خَالِقٌ بَشَرًا مِنْ ط۪ينٍ ﴿٧١﴾

71. Hani bir zamanlar **Rabb'in,** aralarında İblis adındaki bir cinin de bulunduğu **meleklere,** "Bakın, **Ben balçıktan bir insan yaratacağım!" demiş** ve emretmişti:

فَاِذَا سَوَّيْتُهُ وَنَفَخْتُ ف۪يهِ مِنْ رُوح۪ي فَقَعُوا لَهُ سَاجِد۪ينَ ﴿٧٢﴾

72. "Ben ona muntazam bir insan kıvamında **şekil verip de,** kendisini yeryüzünün halifesi konumuna yüceltmek üzere, hayat ve üstün yetenekler bahşeden **Ruhumdan üflediğim zaman, derhal onun önünde saygıyla boyun eğeceksiniz!"**

فَسَجَدَ الْمَلٰٓئِكَةُ كُلُّهُمْ اَجْمَعُونَۙ ﴿٧٣﴾

73. Böylece, bütün melekler Âdem'in önünde **saygıyla yere kapandılar.**

اِلَّٓا اِبْلٖيسَۜ اِسْتَكْبَرَ وَكَانَ مِنَ الْكَافِرٖينَ ﴿٧٤﴾

74. Ancak aslen bir cin olan **İblis,** Âdem'in üstünlüğünü kabullenmedi. Bunu **gururuna yediremedi ve** Allah'ın emrine karşı gelerek, **kâfirlerden** biri **oldu.**

قَالَ يَٓا اِبْلٖيسُ مَا مَنَعَكَ اَنْ تَسْجُدَ لِمَا خَلَقْتُ بِيَدَيَّۜ اَسْتَكْبَرْتَ اَمْ كُنْتَ مِنَ الْعَالٖينَ ﴿٧٥﴾

75. Allah bunun sebebini çok iyi bilmesine rağmen, şeytanı azarlamak için ona **"Ey İblis!" dedi,** "Sonsuz kudret ve ilmimin eseri olarak, yani **kendi ellerimle** ve özenle **yarattığım** şu insan denen varlığ**ın önünde saygıyla eğilmekten seni alıkoyan nedir?** Söyle, kendini bir şey zannederek **büyüklük duygusuna mı kapıldın, yoksa** gerçekten de hiç kimsenin önünde boyun eğmeyecek kadar **yüce bir varlık mı oldun?"**

قَالَ اَنَا۬ خَيْرٌ مِنْهُۜ خَلَقْتَنٖي مِنْ نَارٍ وَخَلَقْتَهُ مِنْ طٖينٍ ﴿٧٦﴾

76. İblis, "Sen bile emretmiş olsan, insanın önünde asla eğilemem! **Ben ondan daha değerliyim.** Çünkü **sen beni** üstün **ateşten, onu ise** değersiz bir **balçıktan yarattın."**

قَالَ فَاخْرُجْ مِنْهَا فَاِنَّكَ رَجٖيمٌۚ ﴿٧٧﴾

77. Allah, **"Öyleyse,** derhal **çık git bu** cennet makamı**ndan!** Çünkü melekler arasında yaşamaya hakkın yok senin!" **dedi, "Artık sen,** gazabımı hak etmiş ve rahmetimden **kovulmuş birisin!"**

وَاِنَّ عَلَيْكَ لَعْنَتٖٓي اِلٰى يَوْمِ الدّٖينِ ﴿٧٨﴾

78. "İşte bu yüzden, **Hesap Günü gelinceye kadar lânetim hep senin** ve taraftarlarının **üzerinde olacaktır!"**

قَالَ رَبِّ فَاَنْظِرْنٖٓي اِلٰى يَوْمِ يُبْعَثُونَ ﴿٧٩﴾

79. Bunun üzerine İblis, **"Ey Rabb'im!" dedi, "Öyleyse,** insanların yeniden **dirilteceği** Hesap **Gün**üne **kadar bana fırsat ver** de, önünde eğilmemi istediğin insanoğlunun ne kadar değersiz bir varlık olduğunu göstereyim**!"**

قَالَ فَاِنَّكَ مِنَ الْمُنْظَرٖينَۙ ﴿٨٠﴾

80. Allah, **"Pekâlâ, sana izin verilmiştir!" dedi** ve ekledi:

اِلٰى يَوْمِ الْوَقْتِ الْمَعْلُومِ ﴿٨١﴾

81. "Fakat Hesap Gününe kadar değil, **vakti** ancak Benim tarafımdan **bilinen bir Güne,** Kıyamet Gününe **kadar."**

Allah dileseydi, İblis'i oracıkta yok edip işini bitirebilirdi. Fakat sonsuz ilim ve hikmeti gereğince, insanoğlunun çetin bir sınavdan geçerek olgunluk mertebelerinde yücelmesini, İblis'le yapacağı amansız mücadele sayesinde, içindeki gizli güç ve yetenekleri keşfedip geliştirmesini murat etti. Bunun için de, İblis'e istediği süreyi verdi.

قَالَ فَبِعِزَّتِكَ لَاُغْوِيَنَّهُمْ اَجْمَعٖينَۙ ﴿٨٢﴾

82. İblis, **"O hâlde," dedi, "Senin yüceliğine yemin ederim ki, onların hepsini** doğru yoldan çıkarıp **azdıracağım!"**

اِلَّا عِبَادَكَ مِنْهُمُ الْمُخْلَصٖينَ ﴿٨٣﴾

83. "Ancak içlerinden, Senin mesajlarına içtenlikle bağlanan **ihlâslı kulların hariç.** Çünkü onları saptıracak güce sahip değilim."

قَالَ فَالْحَقُّۘ وَالْحَقَّ اَقُولُۚ ﴿٨٤﴾

84. Bunun üzerine Allah, **"İşte bu doğru!" buyurdu,** "Şimdi dinle, **Ben de** bir başka **doğruyu söyleyeyim:**

لَاَمْلَـَٔنَّ جَهَنَّمَ مِنْكَ وَمِمَّنْ تَبِعَكَ مِنْهُمْ اَجْمَعٖينَ ﴿٨٥﴾

85. Yemin olsun ki, sen ve sana itaat eden bütün inkârcı cin ve **insanlarla cehennemi dolduracağım."**

قُلْ مَٓا اَسْـَٔلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ اَجْرٍ وَمَٓا اَنَا۬ مِنَ الْمُتَكَلِّفٖينَ ﴿٨٦﴾

86. Ey Peygamber! Bütün uyarılara rağmen haktan yüz çeviren zalimlere **de ki: "Ben bu** tebliğime **karşılık, sizden** herhangi bir şahsi çıkar veya **bir mükâfat beklemiyorum. Ve** çok iyi bilirsiniz ki, **ben** liderlik hırsıyla sahte iddialar peşinde koşan, sahip olmadığı özelliklerle dikkat çekmeye çalışan, sahte peygamberlik iddiasıyla ortaya çıkan o **sahtekârlardan** biri de **değilim.** Aranızda geçirdiğim bir ömür ve size tebliğ ettiğim bu eşsiz kitap, bunun en açık delilidir. Nitekim onu dikkatlice okuyunca siz de göreceksiniz ki;"

اِنْ هُوَ اِلَّا ذِكْرٌ لِلْعَالَمٖينَ ﴿٨٧﴾

87. "Bu Kur'an, kıyamete kadar gelecek **bütün insanlık için bir** öğüt ve **uyarıdan başka bir şey değildir!"** Eğer bu uyarıya kulak vermeyecek olursanız, o zaman şunu iyi bilin:

وَلَتَعْلَمُنَّ نَبَاَهُ بَعْدَ حٖينٍ ﴿٨٨﴾

88. Onun dünya ve âhiretle ilgili **haber** verdiği her olayın, verdiği her sözün bir bir gerçekleştiğ**ini** kısa **bir süre sonra** —kimini dünyada, kimini âhirette— **kesinlikle göreceksiniz.**

سُورَةُ الزُّمَرِ ﴿٣٩﴾

39. ZÜMER SURESİ

Mekke döneminin ortalarında, Sebe suresinden sonra indirilmiştir. Adını, 71–73. ayetlerinde geçen ve inananların cennete, kâfirlerin cehenneme gruplar hâlinde girişinin anlatıldığı "Zümer" (gruplar, zümreler) kelimesinden almıştır. 75 ayettir.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحٖيمِ

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

تَنْزٖيلُ الْكِتَابِ مِنَ اللّٰهِ الْعَزٖيزِ الْحَكٖيمِ ﴿١﴾

1. Bu kutlu **Kitap, sonsuz kudret ve hikmet sahibi olan Allah tarafından gönderilmiştir.**

اِنَّٓا اَنْزَلْنَٓا اِلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ فَاعْبُدِ اللّٰهَ مُخْلِصًا لَهُ الدّٖينَۜ ﴿٢﴾

2. Hakikatin ta kendisi olan ve mutlak doğruyu ve gerçeği ortaya koyan bu Kitabı sana Biz indirdik. O hâlde, tertemiz ve samimi bir inançla Allah'a yönelerek ve **yalnızca** O'nun otoritesine boyun eğerek **O'na kulluk et.**

اَلَا لِلّٰهِ الدّٖينُ الْخَالِصُۜ

3. Şunu iyi bil ki, gönülden ve kayıtsız şartsız bir **itaate lâyık olan, yalnızca Allah'tır.**

وَالَّذٖينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهٖٓ اَوْلِيَٓاءَۢ مَا نَعْبُدُهُمْ اِلَّا لِيُقَرِّبُونَٓا اِلَى اللّٰهِ زُلْفٰىۜ

Fakat kendilerine O'nun yanı sıra boyun eğmeye lâyık birtakım **dostlar edinen** müşrik**ler,** bu çirkin davranışlarını güya mazur göstermek için, **"Biz bu** putlara, doğaüstü güçlere, tanrısal nitelikler yakıştırdığımız dinî ve siyasî önderlere ve büyük insa**nlara, sadece bizi Allah'a yakınlaştırsınlar diye tapıyoruz.** Nasıl ki sıradan bir insan padişahın huzuruna çıkamıyor, ancak onun yakın dostları aracılığıyla arzu ve dileklerini ona iletebiliyorsa, biz aciz kullar da doğrudan Allah'a yalvarmak yerine, O'na bizden daha yakın olan putlar, efendiler, azizler aracılığıyla O'na kulluk ediyoruz!**" derler.** Oysa Allah, sırf etrafındaki yakın "dostlarını" memnun etmek için ve onların aracılığıyla ihsanlarda bulunan, aksi takdirde kimseye bir şey vermeyen cimri bir ilâh olmadığı gibi, yönetimi altındaki insanların kalbinden geçenleri bilmeyen, bu yüzden de aracılara muhtaç olan padişahlar gibi aciz de değildir.

اِنَّ اللّٰهَ يَحْكُمُ بَيْنَهُمْ فٖى مَا هُمْ فٖيهِ يَخْتَلِفُونَۜ اِنَّ اللّٰهَ لَا يَهْدٖى مَنْ هُوَ كَاذِبٌ كَفَّارٌ ﴿٣﴾

Hiç kuşkusuz Allah, bu inkârcıların **anlaşmazlığa düştükleri** bütün tartışmalı **konularda,** Hesap Günü **aralarında hükmünü verecektir. Çünkü Allah,** hem kendi vicdanına, hem de diğer insanlara karşı **yalan söyleyen ve** kendisine bahşedilen bunca nimetlere karşı **nankörlük eden kimseleri,** nihai anlamda başarıya ve kurtuluşa ulaştırmaz, **doğru yola iletmez.**

Eğer müşrikler, "Allah, kendisine bir ortak edinecek kudrete sahip değil midir ki, buna karşı çıkıyorsunuz?" diye soracak olurlarsa onlara de ki:

لَوْ اَرَادَ اللّٰهُ اَنْ يَتَّخِذَ وَلَدًا لَاصْطَفٰى مِمَّا يَخْلُقُ مَا يَشَٓاءُۙ سُبْحَانَهُۜ هُوَ اللّٰهُ الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ ﴿٤﴾

4. Evet, **Allah kendisine** bir yardımcı, hatırı sayılır bir dost veya **bir evlat edinmek isteseydi,** —sonsuz kudret sahibi olduğundan— **yarattıklarından** herhangi **birini seç**ip onu evlat edin**ebilirdi, fakat** böyle bir şey asla söz konusu olamaz! Çünkü çocuk veya yardımcı edinmek bir eksiklikten kaynaklanır. Oysa **O, her türlü noksanlıktan uzaktır, yücedir. O, her şey üzerinde mutlak otorite sahibi olan bir tek Allah'tır.**

خَلَقَ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضَ بِالْحَقِّۚ

5. Allah, **gökleri ve yeri** anlamsız ve boş yere değil; hak, hukuk ve adalet esaslarına göre, belli bir hikmet ve amaç doğrultusunda ve şaşmaz kanunlara bağlı mükemmel bir sistem hâlinde, yani **hak ile yaratmıştır.**

يُكَوِّرُ الَّيْلَ عَلَى النَّهَارِ وَيُكَوِّرُ النَّهَارَ عَلَى الَّيْلِ

Görmüyor musun; nasıl da **geceyi gündüzün üzerine dolamakta, gündüzü de gecenin üzerine dolamaktadır.**

وَسَخَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَۜ كُلٌّ يَجْرٖى لِاَجَلٍ مُسَمًّىۜ

Ve her biri belli bir yörüngede akıp gitmekte olan Güneş'i ve Ay'ı, insanlığın faydası için kendine nasıl **boyun eğdirmektedir.**

اَلَا هُوَ الْعَزٖيزُ الْغَفَّارُ ﴿٥﴾

İyi bilin ki O, sonsuz kudret sahibidir, çok bağışlayıcıdır.

Gece ile gündüzün birbirleri üzerine "tekvir" edildiğini bildiren bu ayet, yeryüzünün yuvarlak olduğuna işaret etmektedir. Çünkü ayette geçen "tekvir" kelimesi, "Yuvarlak bir cismin üzerine bir şey sarmak, dolamak" anlamına gelir.

خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ ثُمَّ جَعَلَ مِنْهَا زَوْجَهَا وَاَنْزَلَ لَكُمْ مِنَ الْاَنْعَامِ ثَمَانِيَةَ اَزْوَاجٍۜ

6. O Allah ki, ilk atanız Âdem'i balçıktan yaratıp ona ruhundan üfleyerek **sizi** başlangıçta **bir tek candan yaratmış,** daha sonra **on**unla aynı özden, aynı unsur**dan** Havva adındaki **eşini var etmiş** ve bu ikisinden, birçok milletler, kabileler meydana getirmiş**tir. Ayrıca sizin için,** bütün büyükbaş ve küçükbaş hayvanları temsil eden deve, sığır, koyun ve keçi olmak üzere, dişileriyle birlikte tam **sekiz cins** evcil **hayvan yaratmıştır.**

يَخْلُقُكُمْ فٖى بُطُونِ اُمَّهَاتِكُمْ خَلْقًا مِنْ بَعْدِ خَلْقٍ فٖى ظُلُمَاتٍ ثَلٰثٍۜ

Bir de sizi, annelerinizin rahimlerinde, iç içe **üç** kat **karanlık içerisinde;** nutfe, alaka, mudğa ve cenin gibi **yaratılıştan yaratılışa geçirerek** aşama aşama **yaratmaktadır.**

ذٰلِكُمُ اللّٰهُ رَبُّكُمْ لَهُ الْمُلْكُۜ لَٓا اِلٰهَ اِلَّا هُوَۚ فَاَنّٰى تُصْرَفُونَ ﴿٦﴾

Sizin gerçek Sahibiniz, Efendiniz ve **Rabb'iniz olan Allah işte budur.** Göklerde ve yerde mutlak egemenlik ve **hükümranlık yalnızca O'nundur. O'ndan başka ilâh yoktur. O hâlde, nasıl** oluyor da, kâfirlerin yalanlarına kanıp **aldanıyorsunuz!**

اِنْ تَكْفُرُوا فَاِنَّ اللّٰهَ غَنِىٌّ عَنْكُمْ وَلَا يَرْضٰى لِعِبَادِهِ الْكُفْرَۚ

7. Ey insanlar! **Eğer** bunca nimetlere karşı **nankörlük edecek olursanız,** bunun zararını yalnızca kendiniz çekersiniz. Çünkü **Allah size** de, yapacağınız ibadet ve iyiliklere de asla **muhtaç değildir!** Bununla birlikte **O,** yine de **kullarının** nankörlük edip **inkâra saplanmasına razı olmaz;**

وَاِنْ تَشْكُرُوا يَرْضَهُ لَكُمْۜ

Ama eğer şükrederseniz, o zaman sizden razı olur.

وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ اُخْرٰىۜ

Unutmayın ki, Hesap Gününde **hiç kimse bir başkasının günahını çekmeyecektir.** Dolayısıyla, Hristiyanların uydurduğu "Hz. Âdem'in işlediği günahtan dolayı onun soyundan gelenlerin de günahkâr olarak dünyaya geldiği ve babasız dünyaya gelen İsa Peygamberin kendisini feda ederek bu günahı affettirdiği" şeklindeki iddiası, hem Hz. İsa'ya atılan çirkin bir iftira, hem de Allah'ın adaleti konusunda insanları şüpheye düşüren şeytanî bir aldatmacadır.

ثُمَّ اِلٰى رَبِّكُمْ مَرْجِعُكُمْ فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَۜ

Gerçek şu ki, ne kadar yaşarsanız yaşayın, hepiniz eninde **sonunda** ölecek ve **Rabb'inizin huzuruna varacaksınız. İşte o zaman** Allah, bu dünyada **yaptığınız her şeyi size** bir bir **haber verecektir.**

اِنَّهُ عَلٖيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ ﴿٧﴾

Hiç kuşkusuz O, kalplerde gizlenen bütün gizli niyet ve düşünce**leri** tam olarak **bilmektedir.** İşte size, insanoğlunun iç dünyasını açığa çıkaran ilâhî bir bilgi:

وَاِذَا مَسَّ الْاِنْسَانَ ضُرٌّ دَعَا رَبَّهُ مُنٖيبًا اِلَيْهِ

8. İnsanoğlu herhangi **bir** belâ veya **sıkıntıyla yüz yüze gelince,** içtenlikle **Rabb'ine yönelerek ona yalvarıp yakarır.**

ثُمَّ اِذَا خَوَّلَهُ نِعْمَةً مِنْهُ نَسِيَ مَا كَانَ يَدْعُوٓا اِلَيْهِ مِنْ قَبْلُ وَجَعَلَ لِلّٰهِ اَنْدَادًا لِيُضِلَّ عَنْ سَب۪يلِه۪ۜ

Fakat Allah bu sıkıntının **ardından ona kendi katından bir nimet verince, daha önce O'na ettiği duaları unutur da,** insanları **Allah yolundan çevirmek için** birtakım putlara veya yüce şahsiyetlere ilâhlık payesi vererek **O'na ortak koşmaya başlar.**

قُلْ تَمَتَّعْ بِكُفْرِكَ قَل۪يلًاۗ اِنَّكَ مِنْ اَصْحَابِ النَّارِ ﴿٨﴾

Bu gibi nankörlere **de ki: "Bu inkârınla** dünyada **birazcık daha oyalan bakalım; fakat** sonunda, **ateşi hak edenlerden olacaksın!"**

اَمَّنْ هُوَ قَانِتٌ اٰنَٓاءَ الَّيْلِ سَاجِدًا وَقَٓائِمًا يَحْذَرُ الْاٰخِرَةَ وَيَرْجُوا رَحْمَةَ رَبِّه۪ۜ

9. "Şimdi söyleyin, bu nankör kâfirler mi daha hayırlıdır, **yoksa âhiret** azabının dehşetin**den korkarak ve Rabb'inin rahmetini umarak, gece vakitlerinde** namaz için yatağını terk eden, bazen **secde ederek,** bazen **kıyamda durarak O'na içtenlikle ibadet eden** tertemiz müminler **mi?**

قُلْ هَلْ يَسْتَوِي الَّذ۪ينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذ۪ينَ لَا يَعْلَمُونَۜ

O cahillere **de ki:** "Öyle ya, bu hakikati **bilenlerle bilmeyenler hiç** Allah katında **eşit olabilir mi?**

اِنَّمَا يَتَذَكَّرُ اُو۬لُوا الْاَلْبَابِ ﴿٩﴾

Nitekim **ancak** akıl ve **sağduyu sahipleri** tavsiyelerden **öğüt alırlar."**

قُلْ يَا عِبَادِ الَّذ۪ينَ اٰمَنُوا اتَّقُوا رَبَّكُمْۜ

10. Ey şanlı Elçi! Şu ilâhî fermanı müminlere duyurarak **de ki:** "Kardeşlerim, bakın Rabb'imiz bizlere ne buyuruyor: **"Ey iman eden kullarım! Rabb'inizden** gelen ilkeler doğrultusunda yaşayın, dürüst ve erdemlice davranışlar göstererek kötülüğün her çeşidinden titizlikle **sakının!**

لِلَّذ۪ينَ اَحْسَنُوا ف۪ي هٰذِهِ الدُّنْيَا حَسَنَةٌۜ

Şunu iyi bilin ki, **bu dünyada güzel davranış gösterenler için,** öte dünyada çok daha **güzel** bir ödül **vardır.** Öyleyse, eğer içinde bulunduğun ortam ve şartlar seni Müslümanca yaşamaktan alıkoyup günaha sürüklüyorsa, gerektiğinde içinde yaşadığın toplumu, ülkeyi, arkadaş grubunu, aileyi, çevreyi, alışkanlıklarını, hayat tarzını vs. terk ederek, İslâm'ı yaşayabileceğin yepyeni bir hayata geçiş yapmalı, yani Allah yolunda hicret etmelisin.

وَاَرْضُ اللّٰهِ وَاسِعَةٌۜ

Unutma ki, **Allah'ın arzı geniştir.** Yani, günahlardan uzaklaşarak Allah'a sığınma imkânı her zaman, her yerde vardır. O hâlde, bu hedefi gerçekleştirenlere müjdeler olsun:

اِنَّمَا يُوَفَّى الصَّابِرُونَ اَجْرَهُمْ بِغَيْرِ حِسَابٍ ﴿١٠﴾

Allah yolunda giriştiği mücadelenin sıkıntılarına kahramanca göğüs gerip **sabredenlere,** hak ettikleri **ödülleri hadsiz hesapsız verilecektir."**

قُلْ اِنّ۪ٓي اُمِرْتُ اَنْ اَعْبُدَ اللّٰهَ مُخْلِصًا لَهُ الدّ۪ينَۙ ﴿١١﴾

11. Ey Peygamber! **De ki: "Ben, dupduru ve samimi bir inançla Allah'a yönelerek** ve **yalnızca** O'nun otoritesine boyun eğerek **O'na kulluk etmekle emrolundum."**

وَاُمِرْتُ لِاَنْ اَكُونَ اَوَّلَ الْمُسْلِم۪ينَ ﴿١٢﴾

12. "Ve bir de, Müslümanların ilki ve öncüsü **olmakla emrolundum!"**

Bunun için, yeryüzünde bir tek mümin kalmamış bile olsa ümitsizliğe, yılgınlığa kapılmayacak, gerekirse tek başıma mücadeleye devam edeceğim. Tüm kalbimle, tüm benliğimle Rabb'imin buyruklarına boyun eğeceğim. Sözlerimle, davranışlarımla, hayatımla ve ölümümle müminlere örneklik ederek, daima Müslümanların ilki ve öncüsü olacağım!"

قُلْ اِنّ۪ٓي اَخَافُ اِنْ عَصَيْتُ رَبّ۪ي عَذَابَ يَوْمٍ عَظ۪يمٍ ﴿١٣﴾

13. Ey Peygamber! İman konusunda sana pazarlık teklif eden inkârcılara **de ki: "Doğrusu ben Rabb'ime isyan edecek olursam, o dehşetli Günün azabından cidden korkarım."**

قُلِ اللّٰهَ اَعْبُدُ مُخْلِصًا لَهُ د۪ين۪يۙ ﴿١٤﴾

14. Arkasından **de ki: "**İşte **ben,** bana emredildiği gibi **tertemiz bir inançla Allah'a yönelerek** ve yalnızca O'nun hükmüne boyun eğerek **sadece O'na kulluk ederim."**

فَاعْبُدُوا مَا شِئْتُمْ مِنْ دُونِه۪ۜ

15. "O hâlde, ey inkârcılar! Eğer cehenneme girmek istiyorsanız, **Allah'ın yanı sıra dilediğiniz varlıklara tapının!** Ancak bunun acı sonuçlarına katlanmak zorundasınız."

قُلْ اِنَّ الْخَاسِر۪ينَ الَّذ۪ينَ خَسِرُٓوا اَنْفُسَهُمْ وَاَهْل۪يهِمْ يَوْمَ الْقِيٰمَةِۜ

De ki: "Gerçek anlamda zarara uğrayanlar, Hesap Gününde hem kendilerini, hem de yakınlarını ziyana sürükleyecek olanlardır.

اَلَا ذٰلِكَ هُوَ الْخُسْرَانُ الْمُب۪ينُ ﴿١٥﴾

Dikkat edin, bu gerçekten de apaçık bir hüsrandır!"

لَهُمْ مِنْ فَوْقِهِمْ ظُلَلٌ مِنَ النَّارِ وَمِنْ تَحْتِهِمْ ظُلَلٌۜ

16. Öyle bir hüsran ki; o gün **onları üstlerinden ve altlarından** kapkara bulutlar gibi **ateşten gölgeler saracak.**

ذٰلِكَ يُخَوِّفُ اللّٰهُ بِه۪ عِبَادَهُۜ يَا عِبَادِ فَاتَّقُونِ ﴿١٦﴾

Allah, kullarını işte bu korkunç azap **ile korkut**up uyar**maktadır. O hâlde, ey kullarım, Ben**im çizdiğim haram helâl sınırlarını çiğnemek**ten sakının!**

وَالَّذ۪ينَ اجْتَنَبُوا الطَّاغُوتَ اَنْ يَعْبُدُوهَا وَاَنَابُٓوا اِلَى اللّٰهِ لَهُمُ الْبُشْرٰىۚ فَبَشِّرْ عِبَادِۙ ﴿١٧﴾

17. Allah'ın hükümlerini hiçe sayan insan ve cin şeytanlarına, yani **tağutlara kulluk etmekten kaçınan ve** tüm benliğiyle **Allah'a yönele**rek, yalnızca O'na kul köle olan mümin**lere gelince, onlara** ebedî mutluluk ve kurtuluş **müjde**si **var. Öyleyse müjdele** o fedakâr, o dürüst ve erdemli **kullarımı!**

اَلَّذ۪ينَ يَسْتَمِعُونَ الْقَوْلَ فَيَتَّبِعُونَ اَحْسَنَهُۜ

18. Onlar muhataplarının **söz**ünü saygıyla **dinler ve** söylenen sözlerin, ortaya konan iddiaların en doğrusuna, **en güzeline uyarlar.** Sözlerin en güzeli olan Kuran'ı işittikleri zaman, inat ve önyargı ile onu inkâr etmezler. Kur'an ve Sünnet'te kendilerinden istenenlerin en güzelini, en faziletlisini alır ve en güzel biçimde uygularlar.

اُو۬لٰٓئِكَ الَّذ۪ينَ هَدٰيهُمُ اللّٰهُ وَاُو۬لٰٓئِكَ هُمْ اُو۬لُوا الْاَلْبَابِ ﴿١٨﴾

İşte, Allah'ın doğru yola ilettiği kimseler bunlardır. Akıl ve sağduyu sahibi olanlar da yalnızca **bunlardır.**

أَفَمَنْ حَقَّ عَلَيْهِ كَلِمَةُ الْعَذَابِ أَفَأَنْتَ تُنْقِذُ مَنْ فِي النَّارِ ﴿١٩﴾

19. Şimdi, hak ve hakikat karşısında inatla direnen ve bu yüzden **hakkında azap hükmü gerçekleşen kimse** doğruya, gerçeğe ulaşabilir **mi?** Öyle ya, bilerek ve isteyerek **ateşe giren kimseyi sen mi kurtaracaksın?**

لٰكِنِ الَّذِينَ اتَّقَوْا رَبَّهُمْ لَهُمْ غُرَفٌ مِنْ فَوْقِهَا غُرَفٌ مَبْنِيَّةٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا
الْأَنْهَارُ وَعْدَ اللّٰهِ لَا يُخْلِفُ اللّٰهُ الْمِيعَادَ ﴿٢٠﴾

20. Öte yandan, Rablerinden gelen ilkeler doğrultusunda yaşayan, dürüst ve erdemlice davranışlar göstererek kötülüklerden **sakınanlara gelince, onlar için** cennet bahçelerinde, **altlarından ırmaklar akan ve üst üste kurulmuş** muhteşem konaklar, **köşkler vardır.** Bu **Allah'ın vaadidir ve Allah** asla **sözünden dönmez.**

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللّٰهَ أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَسَلَكَهُ يَنَابِيعَ فِي الْأَرْضِ ثُمَّ يُخْرِجُ بِهِ زَرْعًا
مُخْتَلِفًا أَلْوَانُهُ ثُمَّ يَهِيجُ فَتَرٰيهُ مُصْفَرًّا ثُمَّ يَجْعَلُهُ حُطَامًا إِنَّ فِي ذٰلِكَ لَذِكْرٰى
لِأُولِي الْأَلْبَابِ ﴿٢١﴾

21. Allah'ın gökten sağanak sağanak **su indirerek, onu** tatlı ve serin **pınarlar hâlinde yeryüzünde akıttığını ve bu suyla, rengârenk** meyveler, **ekinler yeşerttiğini görmüyor musun? Derken** bu güzelim bitkiler zamanla **kurur, böylece onların tamamen sararıp solduğunu görürsün. Ve sonunda Allah, onları** değersiz bir **çer çöp** yığını **hâline getirir.** İşte bu göz alıcı dünya nimetleri de bir gün böyle yok olup gidecektir. **Hiç kuşkusuz bu** anlatıla**nlarda, akıl ve sağduyu sahipleri için** hem Allah'ın sonsuz ilim, kudret ve merhametini gözler önüne seren, hem de dünya nimetlerinin gelip geçici birer oyalanmadan ibaret olduğunu anlatan güzel bir ibret ve **öğüt vardır.**

أَفَمَنْ شَرَحَ اللّٰهُ صَدْرَهُ لِلْإِسْلَامِ فَهُوَ عَلٰى نُورٍ مِنْ رَبِّهِ فَوَيْلٌ لِلْقَاسِيَةِ قُلُوبُهُمْ مِنْ
ذِكْرِ اللّٰهِ أُولٰئِكَ فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ ﴿٢٢﴾

22. Yaptığı güzel davranışlar sayesinde, **Allah tarafından gönlü İslâm'a açılan ve böylece Rabb'inden** gelen Kur'an gibi **bir ışık ile yolunu aydınlatan kimse,** gönlünü her türlü güzelliğe kapamış inatçı bir kâfir ile aynı olabilir **mi? O hâlde, Allah'ın zikri** olan bu Kur'an ayetleri**ne karşı kalpleri katılaşmış olanların vay hâline! İşte onlar** apaçık bir yanılgı, **apaçık bir dalalet içindedirler.**

اَللّٰهُ نَزَّلَ أَحْسَنَ الْحَدِيثِ كِتَابًا مُتَشَابِهًا مَثَانِيَ تَقْشَعِرُّ مِنْهُ جُلُودُ الَّذِينَ
يَخْشَوْنَ رَبَّهُمْ ثُمَّ تَلِينُ جُلُودُهُمْ وَقُلُوبُهُمْ إِلٰى ذِكْرِ اللّٰهِ

23. Allah, sözlerin en güzeli olan bu Kur'an ayetleri**ni, kendi içinde tutarlı,** ayetleri arasında mükemmel bir ahenk ve uyum olan ve hakikati tüm yönleriyle ele alıp **tekrarlayan** mükemmel **bir kitap hâlinde indirmiştir.** Ondaki azap ayetlerini okudukları zaman, **Rablerine saygı duyanların ondan tüyleri ürperir. Sonra** rahmet ayetlerine gelince, **Allah'ın zikrine karşı tenleri yumuşar, gönülleri sakinleşir.**

ذٰلِكَ هُدَى اللّٰهِ يَهْدِي بِهِ مَنْ يَشَاءُ وَمَنْ يُضْلِلِ اللّٰهُ فَمَا لَهُ مِنْ هَادٍ ﴿٢٣﴾

İşte Allah'ın dosdoğru **yolu budur.** O, samimî bir kalple doğruya, gerçeğe ulaşmak **isteyeni bu yola iletir.** Bile bile kötülüğü tercih ederek sapıklığı hak edene gelince, **Allah kimi saptırmış,** kimin yoluna 'sapıklıktır' damgasını vurmuş**sa,** O'ndan başka **hiç kimse** ve hiçbir güç **onu doğru yola iletemez.**

أَفَمَنْ يَتَّقِي بِوَجْهِهِ سُوءَ الْعَذَابِ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ وَقِيلَ لِلظَّالِمِينَ ذُوقُوا مَا كُنْتُمْ
تَكْسِبُونَ ﴿٢٤﴾

24. Kıyamet Günü elleri ayakları zincirlenmiş olan **zalimlere, "Yaptıklarınızı**n acı meyvelerini bugün **tadın bakalım!" denildiğinde, o korkunç azaba karşı kendilerini** ancak **yüzleriyle korumaya çalışanlar mı** daha hayırlıdır, yoksa cennet bahçelerinde mutluluğun tadını çıkaran müminler mi?

كَذَّبَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَأَتٰيهُمُ الْعَذَابُ مِنْ حَيْثُ لَا يَشْعُرُونَ ﴿٢٥﴾

25. Onlardan önceki ümmet**ler de** aynen günümüz inkârcıları gibi hakikati **yalanlamışlardı. Fakat** sonunda, **hiç ummadıkları bir anda** korkunç bir **azap başlarına çöküvermişti.**

فَأَذَاقَهُمُ اللّٰهُ الْخِزْيَ فِي الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا وَلَعَذَابُ الْآخِرَةِ أَكْبَرُ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ
﴿٢٦﴾

26. Böylece Allah, onlara dünya hayatında alçaklığı, perişanlığı tattırmıştı. Fakat âhiret azabı dünyadakinden **daha korkunçtur, bir bilselerdi!**

İşte sizi hem bu dünyada hem de âhirette kurtuluşa ve esenliğe ulaştırmak üzere:

وَلَقَدْ ضَرَبْنَا لِلنَّاسِ فِي هٰذَا الْقُرْآنِ مِنْ كُلِّ مَثَلٍ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ﴿٢٧﴾

27. Doğrusu Biz bu Kur'an'da, insanlara hakikati tüm berraklığıyla göstermeye yetecek **her türden** ibret verici misaller, apaçık ve çarpıcı **örnekler verdik ki,** bu ayetler üzerinde **düşünüp öğüt alsınlar.** Diğer bir deyişle:

قُرْآنًا عَرَبِيًّا غَيْرَ ذِي عِوَجٍ لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ ﴿٢٨﴾

28. Kur'an'ın ilk muhatapları olan Araplara, içinde hiçbir çelişki, bulanıklık, tutarsızlık barındırmayan, sıradan bir insanın bile rahatlıkla anlayabileceği; dili, üslubu ve örnekleri bakımından **pürüzsüz Arapça** olarak indirilmiş muhteşem **bir Kur'an** gönderdik **ki,** önce onlar, sonra da tüm insanlar ondaki uyarıları dikkate alarak kötülüklerden **sakınsınlar** ve daima iyiliklere, güzelliklere yönelsinler.

İşte Allah'ın yanı sıra başka bir otoriteye boyun eğmenin ne büyük bir şaşkınlık olduğunu sizin kendi hayatınızdan canlı bir misalle anlatan güzel bir örnek:

ضَرَبَ اللّٰهُ مَثَلًا رَجُلًا فِيهِ شُرَكَاءُ مُتَشَاكِسُونَ وَرَجُلًا سَلَمًا لِرَجُلٍ هَلْ يَسْتَوِيَانِ
مَثَلًا اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٢٩﴾

29. Allah, birbirleriyle sürekli çekişen efendilerin emri altındaki bir adam ile sadece **tek kişinin emrindeki bir adamı** size **örnek veriyor.** Düşünün, **bu ikisinin durumu hiç bir olur mu?** Elbette olmaz. Öyleyse, sahte ilâhların, batıl inanç ve hurafelerin, sizin gibi aciz birer yaratık olan putlaştırılmış önderlerin, efendilerin, azizlerin, diktatörlerin boyunduruğundan kurtulmalı ve göklerin ve yerin mutlak Efendisi olan bir tek Allah'a kul olarak gerçek özgürlük ve onuru kazanmalısınız. Unutmayın ki, göklerin ve yerin hazineleri O'nun katındadır ve mademki bütün nimetler O'ndandır, o hâlde **bütün** teşekkür ve **övgüler** de yalnızca **Allah'a** olmalı, sadece Ona kulluk ve ibadet edilmelidir. **Ne var ki, o** inkârcı**ların çoğu** bu apaçık hakikati **anla**maya yanaş**mazlar.**

إِنَّكَ مَيِّتٌ وَإِنَّهُمْ مَيِّتُونَ ﴿٣٠﴾

30. Ey hak yolunun yolcusu! Öyleyse, inkârcıların baskılarına, alay ve işkencelerine aldırmadan Rabb'inin yolunda mücadeleye devam et. Unutma ki, vakti zamanı gelince **sen de öleceksin, onlar da ölecekler.**

ثُمَّ اِنَّكُمْ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ عِنْدَ رَبِّكُمْ تَخْتَصِمُونَ ﴿٣١﴾

31. Sonra da Hesap Gününde, hepiniz Rabb'inizin huzurunda yargılanacaksınız. Öyleyse:

فَمَنْ اَظْلَمُ مِمَّنْ كَذَبَ عَلَى اللّٰهِ وَكَذَّبَ بِالصِّدْقِ اِذْ جَٓاءَهُ اَلَيْسَ ف۪ي جَهَنَّمَ مَثْوًى لِلْكَافِر۪ينَ ﴿٣٢﴾

32. Allah'a karşı yalan sözler **uyduran ve** O'nun mesajı tüm açıklığıyla **kendisine ulaştığı hâlde doğruyu, gerçeği** bile bile **inkâr eden kimseden daha zalim kim olabilir?** Bu nankörler için, ancak şu söylenir: **Cehennemde kâfirler için yer mi yok?**

وَالَّذ۪ي جَٓاءَ بِالصِّدْقِ وَصَدَّقَ بِه۪ٓ اُو۬لٰٓئِكَ هُمُ الْمُتَّقُونَ ﴿٣٣﴾

33. Doğruluğun, adaletin ta kendisi olan bu Kur'an'ı sürekli gündeme **getiren ve** tüm kalbiyle **onu benimse**yip destekle**yen kimselere gelince, işte** dünyada günah ve kötülüklerden, âhirette de zillet, perişanlık ve azaptan **korunanlar** yalnızca **bunlardır.**

لَهُمْ مَا يَشَٓاؤُ۫نَ عِنْدَ رَبِّهِمْ ذٰلِكَ جَزٰٓؤُا الْمُحْسِن۪ينَ ﴿٣٤﴾

34. Bu dünyada çetin bir sınavdan geçen bu insa**nlara, Rableri katında**ki cennette **diledikleri her şey verilecektir. İşte güzel davrananların mükâfatı budur.** Şöyle ki:

لِيُكَفِّرَ اللّٰهُ عَنْهُمْ اَسْوَاَ الَّذ۪ي عَمِلُوا وَيَجْزِيَهُمْ اَجْرَهُمْ بِاَحْسَنِ الَّذ۪ي كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٣٥﴾

35. Allah, böyle fedakâr müminlerden oluşan bir toplumu daima iyiliğe, güzelliğe yönlendirecek, böylece bireysel ve toplumsal hayatlarında her türlü zulmü, haksızlığı, kötülüğü yok ederek **onların** Kur'an'la tanışmadan önce **işlemiş oldukları en büyük suçları** bile **silecek ve** âhirette **kendilerini, yaptıkları iyiliklerin en güzeliyle ödüllendirecektir.**

اَلَيْسَ اللّٰهُ بِكَافٍ عَبْدَهُ وَيُخَوِّفُونَكَ بِالَّذ۪ينَ مِنْ دُونِه۪ وَمَنْ يُضْلِلِ اللّٰهُ فَمَا لَهُ مِنْ هَادٍ ﴿٣٦﴾

*****36.** Evet; sonsuz kudret, merhamet ve adalet sahibi olan **Allah, kuluna** dost ve yardımcı olarak **yetmez mi?** Elbette yeter! O hâlde, kulluk makamına yükselen ve bu şerefli makamın hakkını veren mümini kim korkutabilir? Allah onunla beraber olduktan sonra, hangi güç onu davasından çevirebilir? Rızık verme konusunda kuluna Allah kâfidir de hüküm koymada, yasa belirlemede kâfi değil midir? Sonsuz ilim sahibi olan Allah'ın kitabı sizin için yeterlidir, bir başkasına ihtiyacınız yoktur. Örnek şahsiyet olarak O'nun Peygamberi size yeterlidir, bir başkasına ihtiyacınız yoktur. Hakîm olarak Allah'ın âyetleri size yeterlidir başka yerlerde hikmet aramaya, başkalarının bilgisiyle bilgilenmeye ihtiyacınız yoktur. Rızık verici olarak, rızkın tüm sebeplerinin yaratıcısı olarak Allah size yeter, başka rızık vericilere ihtiyacınız yoktur. Azîz olarak Allah size yeter, izzeti ve şeref sadece O'na kulluktadır, başka hiçbir yerde izzet ve şeref yoktur.

Ey Müslüman! Hâl böyleyken, o müşrikler **seni O'ndan başka** otorite kabul ederek boyun eğdikleri düzmece ilâh**larıyla korkutmaya çalışıyorlar.** Güya bu sözde ilahları kızdırırsan, gazaplarından kurtulamazmışsın. Onlar Allah'tan başkalarını dinlemenizi, Allah'tan başkalarına itaat etmenizi, başkalarının yasalarını uygulamanızı ve Allah'tan başkalarına saygılı olup onlardan korkmanız gerektiğini söylüyorlar. Ne büyük bir gaflet, ne derin bir sapıklık! Gerçek şu ki, **Allah kimi** günahları sebebiyle **saptırmışsa,** kimin yoluna 'bu dalalettir, sapıklıktır, bu yol cehenneme götürür' demişse **hiç kimse** ve hiçbir güç **doğru yola iletemez.**

وَمَنْ يَهْدِ اللّٰهُ فَمَا لَهُ مِنْ مُضِلٍّ اَلَيْسَ اللّٰهُ بِعَز۪يزٍ ذِي انْتِقَامٍ ﴿٣٧﴾

37. Yine **Allah, kimi** iyilikleri sayesinde **doğru yola iletirse,** kimin yoluna da 'bu hidayettir, bu yol cennete götürür' demişse **onu da hiç kimse saptıramaz.** Koruyucusu Allah, rehberi Allah olan bir mümini yolundan kim saptırabilir? Allah iman eden kulunu dünyada ve âhirette başarıya, kurtuluşa iletmez mi? Zulüm ve haksızlık edenleri zillet ve azaba mahkûm etmez mi? Öyle ya, **Allah,** mazlum ve çaresiz kulları adına **intikam alan** mutlak **kudret** ve otorite **sahibi değil midir?** Elbette öyledir! Aslında bunu inkâr edenler de pekâlâ bilirler:

وَلَئِنْ سَاَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضَ لَيَقُولُنَّ اللّٰهُ

38. Şayet onlara, "Gökleri ve yeri yoktan var eden kimdir?" diye soracak olsan, hiç tereddüt etmeden "Allah'tır!" diyecekler. Zira hiçbir akıl, göklerin ve yerin yaratılışını üstün bir iradenin, mükemmel bir tasarıcının varlığına bağlamadan açıklayamaz.

قُلْ اَفَرَاَيْتُمْ مَا تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللّٰهِ اِنْ اَرَادَنِيَ اللّٰهُ بِضُرٍّ هَلْ هُنَّ كَاشِفَاتُ ضُرِّه۪ٓ اَوْ اَرَادَن۪ي بِرَحْمَةٍ هَلْ هُنَّ مُمْسِكَاتُ رَحْمَتِه۪

Ey Müslüman! Sen de onlara **de ki: "O hâlde, Allah'ın yanısıra** kendilerine kulluk ve itaate **çağırdığınız varlıkları bir düşünsenize!** Göklerin ve yerin yaratıcısı olan **Allah bana bir sıkıntı vermek istese, acaba onlar O'nun vereceği zararı kaldırabilirler mi? Yahut** Rabb'im **bana bir lütufta bulunmak istese, onlar O'nun rahmetine engel olabilirler mi?** Bu gerçek kesinleştikten sonra Allah'a çağıran davetçinin, kendisinden korkacağı ne olabilir? Hangi korku, hangi umut veya beklenti onu yolundan alıkoyabilir?"

قُلْ حَسْبِيَ اللّٰهُ عَلَيْهِ يَتَوَكَّلُ الْمُتَوَكِّلُونَ ﴿٣٨﴾

Bütün bunlara rağmen, yine de inkârda diretirlerse, **de ki: "Allah bana yeter!** Gerçek anlamda **tevekkül edenler, hep O'na dayanıp güvenirler."** O hâlde, dünyada güçlü olmak isteyen Allah'a tevekkül etsin, zengin olmak isteyen elindekilere değil, Allah'ın yanında olanlara güvensin, izzet ve şeref sahibi olmak isteyen de Allah'tan korksun.

قُلْ يَا قَوْمِ اعْمَلُوا عَلٰى مَكَانَتِكُمْ اِنّ۪ي عَامِلٌ فَسَوْفَ تَعْلَمُونَ ﴿٣٩﴾

39. Ey İslâm davetçisi! Baskı ve işkencelerle gözünü korkutup seni yıldırmaya çalışan kavmine **de ki: "Ey halkım!** Ben Allah'a güvendim, sırtımı o yüce kudrete dayadım; sizden asla korkmuyorum! Haydi, Allah'ın nurunu söndürmek için **elinizden geleni yapın bakalım!** Belirlediğiniz statüko içinde, şeytan yasaları çerçevesinde elinizden ne geliyorsa onu geriye koymayın. **Fakat** hiç kuşkunuz olmasın, **ben de** sapmadan, korkmadan ve sarsılmadan yoluma devam edecek; hak ve hakikati tüm insanlığa duyurmak için elimden geleni **yapacağım!** Artık mesele aydınlanmış, yol belli olmuştur. Tartışmaya veya bahane aramaya gerekçe kalmamıştır. **Zaten yakında** siz de **anlayacaksınız:**

مَنْ يَأْت۪يهِ عَذَابٌ يُخْز۪يهِ وَيَحِلُّ عَلَيْهِ عَذَابٌ مُق۪يمٌ ﴿٤٠﴾

40. Kimin bu dünyada **alçaltıcı azaba uğrayacağını,** âhirette ise **sonsuz azaba mahkûm edileceğini** yakında bizzat göreceksiniz**!**"

اِنَّٓا اَنْزَلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ لِلنَّاسِ بِالْحَقِّۚ فَمَنِ اهْتَدٰى فَلِنَفْسِهٖۚ وَمَنْ ضَلَّ فَاِنَّمَا
يَضِلُّ عَلَيْهَاۚ وَمَٓا اَنْتَ عَلَيْهِمْ بِوَكِيلٍ ﴿٤١﴾

41. Ey Peygamber! **Gerçekten Biz sana,** bütün **insanlar**ın kurtuluşu **için mutlak doğruyu, gerçeği ortaya koyan bu Kitabı gönderdik.** İnsanlara da, hak ve hakikati görme yeteneği bahşettik. **Artık kim doğru yolu tutarsa,** bunu **kendi iyiliği için** yapmış olur **ve kim de** Kur'an'ın gösterdiği yoldan başka yollara **saparsa, o da ancak kendi aleyhine sapmış olur.** Her insan kendi tercih ve eylemlerinden bizzat kendisi sorumludur. İsteyen doğru yolu, isteyen sapıklığı; isteyen nimetleri, isteyen azabı tercih eder. **Sen onlar**ın yaptıkların**dan sorumlu değilsin.** Senin görevin, yalnızca hakikati güzelce duyurmaktan ibarettir. Sen üzerine düşeni yap ve işin neticesini, bütün varlıkları her an kontrol ve denetimi altında tutan, onları hem uyanıkken hem de uyurken, tüm hâllerinde kudret elinde bulunduran Allah'a bırak.

اَللّٰهُ يَتَوَفَّى الْاَنْفُسَ حِينَ مَوْتِهَا وَالَّت۪ي لَمْ تَمُتْ ف۪ي مَنَامِهَاۚ فَيُمْسِكُ الَّت۪ي قَضٰى
عَلَيْهَا الْمَوْتَ وَيُرْسِلُ الْاُخْرٰٓى اِلٰٓى اَجَلٍ مُسَمًّىۜ

42. Allah, **ölümleri esnasında** insan **ruhları**nı bedenlerinden çekip **alır, öl**üm vakti henüz gel**memiş olanları ise, uykularında** ruhlarını alıp his, şuur, idrak gibi kuvvetlerini geçici olarak iptal ederek onlara bir nevi ölümü tattırır**. Böylece** her canı elinde tutan Allah, **ölümüne hükmettiği** kimselerin ruhları**nı** alarak Diriliş Gününe kadar berzah âlemi denilen bir boyutta **tutar.** Ölüm vakti gelmemiş olan **diğerlerinin**n ruhlarını **ise,** ecel denilen **belirli bir süreye kadar** yaşamaları için **serbest bırakır.** Böylece, uykusundan uyanan insana her defasında yeniden hayat bahşedilmiş ve Rabb'inin rızasını kazanmak için yeni bir fırsat daha verilmiş olur.

اِنَّ ف۪ي ذٰلِكَ لَاٰيَاتٍ لِقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ ﴿٤٢﴾

Hiç kuşkusuz bunda, hayat, ölüm ve ölümden sonraki yeniden diriliş üzerinde dikkatlice **düşünen insanlar için,** Allah'ın kudret ve azametini gözler önüne seren nice dersler, nice **deliller vardır.** Hiç kimsenin gece yatağına yatmasından sonra, sabahleyin hayata döneceğine dair bir garantisi yoktur. Hiç kimse ileride nelerin olacağını, hangi musibetle karşılaşacağını, bir saniye daha yaşayıp yaşamayacağını bilemez. Şu hâlde, ölüm kendilerini ansızın yakalamadan önce, o inkârcılar Rablerine dönmek için daha ne bekliyorlar?

اَمِ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللّٰهِ شُفَعَٓاءَۜ

43. Yoksa onlar, kendilerine Allah'tan başka şefaatçiler mi edindiler? Hesap Günü kendilerini ilâhî azaptan kurtaracak ilahlar, aracılar mı buldular ki, ilâhî mesaja karşı bu denli vurdumduymaz davranıyorlar?

قُلْ اَوَلَوْ كَانُوا لَا يَمْلِكُونَ شَيْـًٔا وَلَا يَعْقِلُونَ ﴿٤٣﴾

Onlara **de ki: "Peki,** şefaatiyle kurtulacağınızı sandığınız bu kimseler **hiçbir şeye gücü yetmeyen ve akledemeyen varlıklar olsalar da mı** onların şefaatine sığınacaksınız? Şefaatçi kabul ettiğiniz, Rab ve İlâh edindiğiniz bu sahte tanrıların hiç biri, gerçek mülkiyete sahip değildir. Sizin yaratılmanızda, uykunuzda, uykudan uyanmanızda, hayatınızda, ölümünüzde herhangi bir yetki ve tasarrufları olmadığı gibi, Allah katında şefaate yetkisine de sahip değildirler."

قُلْ لِلّٰهِ الشَّفَاعَةُ جَم۪يعًاۜ لَهُ مُلْكُ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِۜ

44. Ey Peygamber! Şefaat konusunda kesin hükmü bildirmek üzere **de ki: "Şefaat** etme hak ve yetkisi, **bütünüyle** ve yalnızca **Allah'ın elindedir.** O hâlde, hiç kimse Allah'ın izni olmadan şefaate cüret edemeyecektir. Şefaat edeceklere de, şefaat edileceklere de izin verecek olan, nihaî kararı belirleyecek olan Allah'tır. Zira **göklerin ve yerin hükümranlığı yalnızca O'na aittir.**

ثُمَّ اِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٤٤﴾

Ey insanlar! Hepiniz eninde **sonunda** ölümü tadacak ve yaptıklarınızın hesabını vermek üzere **O'nun huzuruna çıkarılacaksınız.**

Bakın, Kur'an'ı rehber edinmeyen insan öylesine yozlaşmakta, haktan öylesine uzaklaşmaktadır ki:

وَاِذَا ذُكِرَ اللّٰهُ وَحْدَهُ اشْمَاَزَّتْ قُلُوبُ الَّذ۪ينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْاٰخِرَةِۚ وَاِذَا ذُكِرَ الَّذ۪ينَ مِنْ
دُونِه۪ٓ اِذَا هُمْ يَسْتَبْشِرُونَ ﴿٤٥﴾

45. Allah, eşi ortağı olmayan **bir** tek ilâh **olarak anıldığı zaman, âhirete inanmayan** o inkârcı**ların yürekleri** öfke ve nefretle **kabarır. Fakat Allah'tan başka** kulluk ettikleri ve yardımına sığındıkları putları veya putlaştırılmış efendileri, önderleri ve diğer sözde ilâh**ları anıldığı zaman, hemen** yüzleri güler, **neşelenirler.**

قُلِ اللّٰهُمَّ فَاطِرَ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ عَالِمَ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ اَنْتَ تَحْكُمُ بَيْنَ
عِبَادِكَ ف۪يمَا كَانُوا ف۪يهِ يَخْتَلِفُونَ ﴿٤٦﴾

46. Onların bu çirkin tavırlarına karşılık, sen Rabb'ine yalvararak **de ki: "Ey Allah'ım! Ey gökleri ve yeri yoktan var eden; görülen ve görülmeyen, açıkta ve gizli olan her şeyi** en mükemmel biçimde **bilen** Rabb'im! **Anlaşmazlığa düştükleri her konuda,** Kıyamet Günü **kullarının arasında hüküm verecek olan Sensin.** O hâlde, bu inkârcıları sana havale ediyorum Allah'ım."

وَلَوْ اَنَّ لِلَّذ۪ينَ ظَلَمُوا مَا فِي الْاَرْضِ جَم۪يعًا وَمِثْلَهُ مَعَهُ لَافْتَدَوْا بِه۪ مِنْ سُٓوءِ
الْعَذَابِ يَوْمَ الْقِيٰمَةِۜ

47. Eğer o zalimler, ihtirasla peşinden koştukları ve uğrunda kâfirliği bile göze aldıkları **yeryüzü nimetlerinin hepsine ve fazladan bir o kadarına daha sahip olsalardı, Kıyamet Günü** yüzyüze gelecekleri o **korkunç azaptan** kurtulmak için, **hepsini** gözlerini kırpmadan **feda ederlerdi.** Oysa dünyadayken, sahip oldukları güç ve zenginlikle ne kadar da şımarıp azgınlaşıyor, küstahça başkaldırıyorlardı. Üstelik bu nimetlerin, Allah'ın sevgili kulları oldukları için kendilerine verildiğini söylüyorlardı. Güçlü olmalarının, doğru yolda olduklarının kanıtı olduğunu iddia ediyorlardı. Fakat yarın Allah'ın huzuruna çıktıkları zaman, bu iddialarının yanlış olduğunu görecek, büyük bir hayal kırıklığına uğrayacaklar:

وَبَدَا لَهُمْ مِنَ اللّٰهِ مَا لَمْ يَكُونُوا يَحْتَسِبُونَ ﴿٤٧﴾

Zira **Allah tarafından onlara, hiç** ummadıkları, **hesap etmedikleri şeyler ortaya çıkacak.** "Biz Allah'ın sevgili kullarıyız, bize asla ateş dokunmayacaktır!" diyerek yeryüzünde fesat çıkaranlar, kıyamet günü Allah'tan hiç beklemedikleri, hiç ummadıkları şeylerle karşılaşacaklar.

وَبَدَا لَهُمْ سَيِّـَٔاتُ مَا كَسَبُوا وَحَاقَ بِهِمْ مَا كَانُوا بِه۪ يَسْتَهْزِؤُ۫نَ ﴿٤٨﴾

48. Dünya hayatında **işlemiş oldukları bütün kötülükler gözlerinin önüne konulacak ve alay edip durdukları** âhiret, hesap, cehennem gibi gerçekler **onları çepeçevre kuşatacaktır.** Yaptıkları tüm kötülüklerin, işledikleri bütün günahların kötü sonuçları ortaya çıkacak, inkârcılık ve zulmün acı meyvesini o gün tatmış olacaklar. Hâl böyleyken:

فَاِذَا مَسَّ الْاِنْسَانَ ضُرٌّ دَعَانَاۘ

49. İnsanın başına bir bela veya **sıkıntı geldiği zaman,** zayıflığını ve acizliğini hissederek **bize** içtenlikle **yalvarıp yakarmaya başlar.** Fakat bu sıkıntı dönemi bitip bolluk ve rahat dönemi başlayınca, dar gününde söylediklerini unutur:

ثُمَّ اِذَا خَوَّلْنَاهُ نِعْمَةً مِنَّاۙ قَالَ اِنَّمَٓا اُو۫تٖيتُهُ عَلٰى عِلْمٍۜ

Fakat bu sıkıntının **ardından ona katımızdan bir nimet tattırdığımızda, “Bu** servet **bana** üstün yeteneklerim ve engin **bilgim sayesinde verilmiştir.** Eğer bu nimetlere lâyık olmasaydım, Allah bunları bana vermezdi.**” der.**

بَلْ هِيَ فِتْنَةٌ وَلٰكِنَّ اَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٤٩﴾

Hayır; aslında bu nimetler **bir imtihandır.** Allah nimet verirken de bu nimetleri geri alırken de kullarını imtihan etmektedir. **Fakat onların çoğu** bunu **bilmezler.**

قَدْ قَالَهَا الَّذٖينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَمَٓا اَغْنٰى عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿٥٠﴾

50. Gerçek şu ki, onlardan önceki dönemlerde yaşamış olan inkârcı millet**ler de aynı şeyi söylemişlerdi. Fakat kazandıkları** güç, servet ve saltanat**, onları** ilâhî azaptan **kurtaramamıştı.**

فَاَصَابَهُمْ سَيِّـَٔاتُ مَا كَسَبُواۜ

51. Böylece işledikleri kötülükler, korkunç bir azap hâlinde **başlarına çöküvermişti.**

وَالَّذٖينَ ظَلَمُوا مِنْ هٰٓؤُ۬لَٓاءِ سَيُصٖيبُهُمْ سَيِّـَٔاتُ مَا كَسَبُواۙ

Bugünkü insa**nlardan zulüm ve haksızlık yapanlara da** aynı ceza verilecek ve **işledikleri kötülükler,** dünyada toplumsal felaketler, âhirette ise cehennem azabı olarak dönüp **başlarına çökecektir.**

وَمَا هُمْ بِمُعْجِزٖينَ ﴿٥١﴾

Ve onlar, Allah’ın koyduğu yasaların işleyişine, ilâhî adaletin gerçekleşmesine asla **engel olamayacaklardır.**

اَوَلَمْ يَعْلَمُٓوا اَنَّ اللّٰهَ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَٓاءُ وَيَقْدِرُۜ

52. Peki onlar, **Allah’ın dilediğine** bol bol nimetler bahşederek **rızkı yaydığını ve** dilediğine azar azar, belli bir ölçü ile vererek **kıstığını bilmiyorlar mı?** Verenin de alanın da gerçekte Allah olduğunu, bu yüzden, sahip olduğu servet ve zenginlikten dolayı hiç kimsenin kibirlenmeye, başkalarına karşı üstünlük taslamaya hakkı olmadığını idrak edemiyorlar mı? Allah’ın rızık vermesinin de rızkı kısmasının da bir imtihan konusu olduğunu, bol rızık verilenlerin şükredip muhtaçlara yardım etmek suretiyle, az rızık verilenlerin de sabretmek suretiyle bu imtihanı kazanabileceğini düşünmüyorlar mı?

اِنَّ فٖي ذٰلِكَ لَاٰيَاتٍ لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿٥٢﴾

Hiç kuşkusuz bunda, inanmaya gönlü ol**an bir toplum için** nice ibret dersleri, nice **deliller vardır.**

Ancak bütün bunlara rağmen, zulüm ve inkâra sapan kimselerin tövbe edip kurtulma imkânları hâlâ vardır:

قُلْ يَا عِبَادِيَ الَّذٖينَ اَسْرَفُوا عَلٰٓى اَنْفُسِهِمْ لَا تَقْنَطُوا مِنْ رَحْمَةِ اللّٰهِۜ اِنَّ اللّٰهَ يَغْفِرُ
الذُّنُوبَ جَمٖيعًاۜ اِنَّهُ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحٖيمُ ﴿٥٣﴾

53. Ey İslâm davetçisi! İnsanlığın kurtuluş müjdesi olan şu ilâhî fermanı duyurmak üzere **de ki: “**Ey insanlar! Bakın Rabb’imiz ne buyuruyor: **“Ey kendilerine yazık eden** günahkâr **kullarım, sakın Allah’ın rahmetinden ümidinizi kesmeyin!** “Şu işlediğim günahlardan sonra artık Allah asla beni affetmez. Bundan sonra benim için hiçbir ümit kapısı kalmamıştır.” diyerek ümitsizliğe düşmeyin. **Unutmayın ki,** kim olursa olsun ve ne kadar büyük günah işlemiş olursa olsun, pişman olup tövbe edildiği takdirde, **Allah bütün günahları bağışlar.** Gereğince tövbe edildiği takdirde, Allah’ın bağışlamayacağı hiçbir günah yoktur. **Çünkü O çok bağışlayıcı, çok merhametlidir.**

وَاَنٖيبُٓوا اِلٰى رَبِّكُمْ وَاَسْلِمُوا لَهُ مِنْ قَبْلِ اَنْ يَأْتِيَكُمُ الْعَذَابُ ثُمَّ لَا تُنْصَرُونَ ﴿٥٤﴾

54. Öyleyse, zulüm ve haksızlıklara bir son vererek tüm kalbinizle **Rabb’inize yönelin ve** yarın mahşerde **azapla yüzyüze gelmeden önce,** bugünden aklınızı başınıza alın ve tam bir teslimiyetle **O’na boyun eğin. Aksi hâlde,** dünyada da âhirette de **size hiç kimse yardım edemeyecektir.**

وَاتَّبِعُٓوا اَحْسَنَ مَٓا اُنْزِلَ اِلَيْكُمْ مِنْ رَبِّكُمْ مِنْ قَبْلِ اَنْ يَأْتِيَكُمُ الْعَذَابُ بَغْتَةً
وَاَنْتُمْ لَا تَشْعُرُونَۙ ﴿٥٥﴾

55. Tövbe edip hakka yönelmek için daha ne bekliyorsunuz? **Hiç farkında olmadığınız bir anda azap aniden gelip tepenize çökmeden önce, size Rabb’iniz tarafından gönderilen** söz**lerin en güzeline,** en son ve en mükemmel ilâhî kitap olan bu Kur’ân’a iman edin, onun bütün emir ve yasaklarına **uyun!** Gecenin veya gündüzün herhangi bir saniyesinde iş işten geçmeden, kapılar kapanmadan Rabb’inize yönelin!

اَنْ تَقُولَ نَفْسٌ يَا حَسْرَتٰى عَلٰى مَا فَرَّطْتُ فٖي جَنْبِ اللّٰهِ وَاِنْ كُنْتُ لَمِنَ
السَّاخِرٖينَۙ ﴿٥٦﴾

56. Ey insanlar! Sizi böyle açık ve net olarak uyarıyoruz ki, **hiç kimse** Hesap Günü yargı önüne çıkarılınca, “Eyvah, **Allah’a karşı işlediğim günahlardan dolayı yazıklar olsun bana! Meğer ben** ne büyük hakikatleri **alaya alıyormuşum** da haberim yokmuş**!” demesin.**

اَوْ تَقُولَ لَوْ اَنَّ اللّٰهَ هَدٰينٖي لَكُنْتُ مِنَ الْمُتَّقٖينَۙ ﴿٥٧﴾

57. Ya da, “Eğer Allah bana bir kitap göndererek **doğru yolu göstermiş olsaydı, kesinlikle** kötülüklerden uzak durur, günah ve isyankârlıktan **sakınanlardan olurdum!” diye mazeretler öne sürmesin.**

اَوْ تَقُولَ حٖينَ تَرَى الْعَذَابَ لَوْ اَنَّ لٖي كَرَّةً فَاَكُونَ مِنَ الْمُحْسِنٖينَ ﴿٥٨﴾

58. Yahut cehennem **azab**ını karşısında **görünce, “Ah, keşke bana bir fırsat daha verilseydi de,** yeniden dünyaya dönüp **iyilik yapanlardan olsaydım!” demesin** diye bu Kur’an’ı gönderdik. Eğer böyle bir itiraz öne sürmeye kalkışan olursa, o zaman ona diyeceğiz ki:

بَلٰى قَدْ جَٓاءَتْكَ اٰيَاتٖي فَكَذَّبْتَ بِهَا وَاسْتَكْبَرْتَ وَكُنْتَ مِنَ الْكَافِرٖينَ ﴿٥٩﴾

59. “Hayır; aksine, hakikati açıkça ortaya koyan **ayetlerim sana ulaşmıştı, fakat sen** anlamsız bir **gurura kapılarak onları yalanlamış ve böylece** cehennemi hak eden **inkârcılardan olmuştun.”**

وَيَوْمَ الْقِيٰمَةِ تَرَى الَّذ۪ينَ كَذَبُوا عَلَى اللّٰهِ وُجُوهُهُمْ مُسْوَدَّةٌۜ اَلَيْسَ ف۪ي جَهَنَّمَ مَثْوًى
لِلْمُتَكَبِّر۪ينَ ﴿٦٠﴾

60. Hesap Günü gelip çatınca, **Allah adına yalan söyleyenlerin yüzlerinin** pişmanlık, utanç ve zilletten **kapkara kesildiğini göreceksin.** Yoksa onlar, işledikleri kötülüklerin cezasını çekmeyeceklerini mi sanıyorlardı? Âyetlerimize karşı küstahça böbürlenip **büyüklük taslayanlar için cehennemde yer mi yok?**

Müminlere gelince:

وَيُنَجِّي اللّٰهُ الَّذ۪ينَ اتَّقَوْا بِمَفَازَتِهِمْۘ لَا يَمَسُّهُمُ السُّٓوءُ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٦١﴾

61. Allah, dürüst ve erdemlice bir hayatı tercih ederek kötülük ve günahlardan **sakınan kimseleri,** üstün gayret ve **başarılarından dolayı** Mahşer Günü her türlü keder, endişe ve sıkıntıdan **kurtaracaktır.** Öyle ki, **onlara** hiçbir **kötülük dokunmayacak ve onlar** asla **üzülmeyeceklerdir.**

اَللّٰهُ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍۘ وَهُوَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ وَك۪يلٌ ﴿٦٢﴾

62. Unutmayın, **Allah her şeyin yaratıcısıdır ve O, her konuda** hayatınıza yön verecek olan en güvenilir yardımcı, en yakın dost, en güzel **vekildir.** Kâinatın idaresi O'nun elindedir. Her şeyi görüp gözeten ve gerçek anlamda güvenilmeye lâyık olan yalnızca O'dur.

لَهُ مَقَال۪يدُ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِۜ وَالَّذ۪ينَ كَفَرُوا بِاٰيَاتِ اللّٰهِ اُو۬لٰٓئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ۟
﴿٦٣﴾

63. Göklerin ve yerin hazinelerinin **anahtarları O'nun elindedir.** Bu da demek oluyor ki, söz ve davranışlarıyla **Allah'ın ayetlerini inkâr edenler,** kelimenin tam anlamıyla **hüsrana uğrayacaklar.**

قُلْ اَفَغَيْرَ اللّٰهِ تَأْمُرُٓونّ۪ٓي اَعْبُدُ اَيُّهَا الْجَاهِلُونَ ﴿٦٤﴾

64. O hâlde, onlara **de ki: "Buna rağmen, ey cahiller, siz bana Allah'tan başkasına kulluk etmemi mi emrediyorsunuz?** Ne cüretle kalkıp bana böyle çirkin bir teklifte bulunabiliyorsunuz? Yaratıcıya kulluk edilmeyecek de kime edilecek? Kulluk yaratıcının hakkı değilse başka kimin hakkı olabilir?"

وَلَقَدْ اُو۫حِيَ اِلَيْكَ وَاِلَى الَّذ۪ينَ مِنْ قَبْلِكَۚ لَئِنْ اَشْرَكْتَ لَيَحْبَطَنَّ عَمَلُكَ
وَلَتَكُونَنَّ مِنَ الْخَاسِر۪ينَ ﴿٦٥﴾

65. Oysa ey Peygamber, **sana ve senden önceki** peygamber**lere** şöyle **vahyedilmişti: Eğer** o zalimlerin arzu ve heveslerine uyup da, sırf onların kalbini kazanmak için bile olsa Allah'a **ortak koşacak olursan, yaptığın** bütün iyilikler **boşa gidecek ve** dünyada da âhirette de **kesinlikle** kaybeden, en büyük zarara ve **hüsrana uğrayanlardan olacaksın.**

بَلِ اللّٰهَ فَاعْبُدْ وَكُنْ مِنَ الشَّاكِر۪ينَ ﴿٦٦﴾

66. Hayır; aksine **sen yalnızca Allah'a kulluk et ve** sana bunca nimetleri bahşeden Rabb'ine **şükredenlerden ol!**

İnkârcıları Allah'a kulluktan alıkoyan asıl sebep şudur:

وَمَا قَدَرُوا اللّٰهَ حَقَّ قَدْرِه۪ۗ وَالْاَرْضُ جَم۪يعًا قَبْضَتُهُ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ وَالسَّمٰوَاتُ
مَطْوِيَّاتٌ بِيَم۪ينِه۪ۜ

67. Onlar **Allah'ı hakkıyla takdir edemediler.** O'nu yücelik ve şanına yaraşır biçimde tanıyamadılar. O'nun adalet, kudret, ilim ve hikmet gibi mükemmel vasıflarını yeterince ve gereği gibi kavrayamadılar. **Oysa Kıyamet Günü, yeryüzü bütünüyle O'nun avucunun içinde** minicik bir toz zerresi gibi ezilip un ufak **olacak;** uçsuz bucaksız **gökler ise** bir tomar kâğıt gibi **O'nun** kudret **elinde dürülmüş** bir hâlde **bulunacaktır.** Allah'ın kâinat üzerindeki egemenliği, bir insanın minicik bir toz zerresini avucunda tutması yahut bir kâğıt parçasını dürüp katlaması kadar kolaydır.

سُبْحَانَهُ وَتَعَالٰى عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿٦٧﴾

Allah, onların düşünce ve anlayışlarının bozukluğundan kaynaklanan şirkin her şeklinden ve her türünden münezzehtir, ilâhlık payesi vererek Allah'a **ortak koştukları her şeyin üzerinde ve ötesindedir, yüceler yücesidir.**

وَنُفِخَ فِي الصُّورِ فَصَعِقَ مَنْ فِي السَّمٰوَاتِ وَمَنْ فِي الْاَرْضِ اِلَّا مَنْ شَٓاءَ اللّٰهُۜ ثُمَّ نُفِخَ
ف۪يهِ اُخْرٰى فَاِذَا هُمْ قِيَامٌ يَنْظُرُونَ ﴿٦٨﴾

68. Sonra zamanı gelince, evrenin yok oluşu için **sura üflenecek ve Allah'ın diledikleri hariç, göklerdeki ve yerdeki bütün canlılar** kıyametin dehşetiyle **cansız yere serilecektir. Derken,** bütün ölülerin dirilişi için **sura** ikinci kez **yeniden üflenecektir. O anda bütün insanlar** mezarlarından **kalkacak ve** neler olduğunu anlamaya çalışarak şaşkın ve ürkek bir hâlde etraflarına **bakınacaklardır.** Sonra sura üçüncü kez üflenecek ve bütün insanlar, gruplar hâlinde mahşer meydanında toplanacaktır.

وَاَشْرَقَتِ الْاَرْضُ بِنُورِ رَبِّهَا وَوُضِعَ الْكِتَابُ وَج۪ٓيءَ بِالنَّبِيّ۪نَ وَالشُّهَدَٓاءِ وَقُضِيَ
بَيْنَهُمْ بِالْحَقِّ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿٦٩﴾

69. O gün yeniden yaratılacak olan **yeryüzü, Rabb'inin** hak ve adalet **nuruyla** ışıl ışıl **aydınlanacaktır.** Böylece bütün iyiliklerin ve kötülüklerin kaydedildiği **kitap ortaya konacak, Peygamberler ve** diğer bütün **şahitler** yargı için Yüce Hâkimin huzuruna **çıkarılacaktır. Sonra insanlar arasında adaletle hüküm verilecek ve hiç kimseye** zerre kadar **haksızlık edilmeyecektir.**

وَوُفِّيَتْ كُلُّ نَفْسٍ مَا عَمِلَتْ وَهُوَ اَعْلَمُ بِمَا يَفْعَلُونَ۟ ﴿٧٠﴾

70. İşte o gün, **herkese yaptıklarının karşılığı tam olarak verilecektir.** Çünkü Allah, **onların neler yaptıklarını çok iyi bilmektedir.**

وَس۪يقَ الَّذ۪ينَ كَفَرُٓوا اِلٰى جَهَنَّمَ زُمَرًاۜ

71. Ve böylece **kâfirler,** her toplum kendi liderinin arkasında olmak üzere, **gruplar hâlinde cehenneme sürüleceklerdir.**

حَتّٰٓى اِذَا جَٓاؤُ۫هَا فُتِحَتْ اَبْوَابُهَا وَقَالَ لَهُمْ خَزَنَتُهَٓا اَلَمْ يَأْتِكُمْ رُسُلٌ مِنْكُمْ يَتْلُونَ
عَلَيْكُمْ اٰيَاتِ رَبِّكُمْ وَيُنْذِرُونَكُمْ لِقَٓاءَ يَوْمِكُمْ هٰذَاۜ

Nihayet oraya vardıklarında, cehennemin kapıları açılacak ve cehennemin **bekçileri** olan görevli melekler, o kâfirleri azarlayarak **onlara soracaklar: "Size kendi içinizden, Rabb'inizin âyetlerini sizlere okuyan ve böyle bir günle karşılaşacağınız konusunda sizleri uyaran Peygamberler** ve İslâm davetçileri **gelmedi mi?"**

قَالُوا بَلٰى وَلٰكِنْ حَقَّتْ كَلِمَةُ الْعَذَابِ عَلَى الْكَافِر۪ينَ ﴿٧١﴾

Buna karşılık zalimler, **"Evet, elbette geldi!" diyecekler, "Fakat** biz onları dinlemedik. Aksine, son nefesimize kadar onlarla alay edip durduk. Böylece Rabb'imizin **azap hükmü,** biz **kâfirler için kesinleşmiş oldu."**

ق۪يلَ ادْخُلُٓوا اَبْوَابَ جَهَنَّمَ خَالِد۪ينَ ف۪يهَاۚ فَبِئْسَ مَثْوَى الْمُتَكَبِّر۪ينَ ﴿٧٢﴾

72. Bunun üzerine onlara, “Öyleyse, **sonsuza dek içinde kalmak üzere, cehennemin kapılarından girin!** Rablerine karşı **küstahça kibirlenenlerin varacağı yer ne korkunçtur!” denilecek.**

وَسِيقَ الَّذِينَ اتَّقَوْا رَبَّهُمْ اِلَى الْجَنَّةِ زُمَرًاۜ

73. Öte yandan, **Rablerinden** gelen ilkeler doğrultusunda hayata yön vererek, kötü davranışlardan titizlikle **sakınanlar da gruplar hâlinde cennete götürülecekler.**

حَتّٰٓى اِذَا جَٓاؤُ۫هَا وَفُتِحَتْ اَبْوَابُهَا وَقَالَ لَهُمْ خَزَنَتُهَا سَلَامٌ عَلَيْكُمْ طِبْتُمْ

فَادْخُلُوهَا خَالِد۪ينَ ﴿٧٣﴾

Nihayet oraya vardıklarında, cennetin **kapıları** onlar için ardına kadar **açılacak ve** oranın **bekçileri** olan görevli melekler **onlara, “Selam size; hoş geldiniz!** Güzel bir hayat yaşadınız, güzel bir hayat buldunuz ve Rabb’inizin hoşnutluğunu kazandınız; ne mutlu sizlere! **Haydi, sonsuza dek** içinde yaşayacağınız **cennete buyurun!” diyecekler.**

وَقَالُوا الْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذ۪ي صَدَقَنَا وَعْدَهُ وَاَوْرَثَنَا الْاَرْضَ نَتَبَوَّاُ مِنَ الْجَنَّةِ حَيْثُ

نَشَٓاءُۚ

74. Onlar da büyük bir coşku ve sevinç içinde, **“Bize verdiği sözü yerine getiren ve dilediğimiz gibi yaşayabileceğimiz** şu cennet **yurdu**nu **bize bağışlayan Allah’a hamd olsun!” diyecekler.**

فَنِعْمَ اَجْرُ الْعَامِل۪ينَ ﴿٧٤﴾

Evet, Allah yolunda **çaba harcayanların mükâfatı ne güzeldir!**

وَتَرَى الْمَلٰٓئِكَةَ حَٓافّ۪ينَ مِنْ حَوْلِ الْعَرْشِ يُسَبِّحُونَ بِحَمْدِ رَبِّهِمْۚ

75. Ve o zaman **meleklerin,** Allah’ın kudret ve hükümranlık **Tahtı**nın **etrafında kümelenip Rablerini övgülerle yüceltttiklerini göreceksin.**

وَقُضِيَ بَيْنَهُمْ بِالْحَقِّ وَق۪يلَ الْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَم۪ينَ ﴿٧٥﴾

Böylece, bütün insanlar hesaba çekilerek **aralarında adaletle hükmedilecek ve** son olarak, müminlerin ve meleklerin dilinden yükselen bir dua olarak şöyle **denilecek:** “Sonsuz **hamd** ve şükürler **olsun, âlemlerin Rabb’i Allah’a!”**

﴿٤٠﴾ سُورَةُ الْمُؤْمِنِ

40. MÜMİN (ĞÂFİR) SÛRESİ

Mekke döneminin ortalarında, Zümer suresinden sonra nâzil olmuştur. 85 âyettir. Adını, Firavun ailesinden mümin bir adamın vasıflarının sayıldığı 28–45. âyetlerden almıştır. Allah’ın af ve merhametinin vurgulandığı üçüncü âyetindeki “Ğâfir (bağışlayıcı) kelimesi de sûrenin diğer bir ismidir.

GİRİŞ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ

Rahman ve Rahim olan Allah’ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb’imin adıyla, O’nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O’nun adına okuyor, söylüyorum:

حٰمٓ ﴿١﴾

1. Ha, Mîm. Dinle, ey insanoğlu! Ha, Mîm gibi senin çok iyi tanıdığın ve ustaca kullandığın basit harflerden oluşan; fakat hem lafzı hem de manasıyla eşsiz birer mucize olan şu âyetlere kulak ver:

تَنْز۪يلُ الْكِتَابِ مِنَ اللّٰهِ الْعَز۪يزِ الْعَل۪يمِۙ ﴿٢﴾

2. Bu Kitap, bizzat **azîz ve alîm olan Allah tarafından gönderilmiştir.** Bu Kur’ân, her şey üzerinde mutlak otorite sahibi olan (azîz) ve her şeyi en mükemmel şekilde bilen (alîm) Allah tarafından gönderilmiştir. O'nun emirleri bir ilme ve hikmete dayanır. O'nun koyduğu kurallarda ve verdiği emirlerde hiçbir yanılgı söz konusu olamaz. Dolayısıyla O'nun yol göstericiliğini reddetmek, insanın kendisini felakete götürmesi demektir. Bununla birlikte, eğer günahlarınızdan tövbe ederseniz, geçmişte işlediğiniz günahlar affedilecektir:

غَافِرِ الذَّنْبِ وَقَابِلِ التَّوْبِ شَد۪يدِ الْعِقَابِ ذِي الطَّوْلِۜ

3. Bu kitap, tövbe edilmese bile gerektiğinde bazı **günahları bağışlayan,** samimi **tövbeleri kabul eden; cezası çetin, lütuf ve keremi sınırsız olan** Allah tarafından gönderilmiştir**.** Bu yüzden ümitsizliğe düşmeyin, hayatınızı yeniden değerlendirerek düşünün.

لَٓا اِلٰهَ اِلَّا هُوَۜ اِلَيْهِ الْمَص۪يرُ ﴿٣﴾

O Allah ki, **Kendisinden başka ilâh yoktur.** Kulluk ve itaate lâyık olan yalnızca O’dur. **Dönüş O’nadır.** Eninde sonunda dünya hayatı sona erecek ve hepiniz yaptıklarınızın hesabını vermek üzere O'nun huzuruna getirileceksiniz.

NANKÖRLER ve İLÂHÎ HÜKÜM

مَا يُجَادِلُ ف۪ٓي اٰيَاتِ اللّٰهِ اِلَّا الَّذ۪ينَ كَفَرُوا

4. Allah’ın ayetleri hakkında, apaçık hakikati **inkâr eden** nankör**lerden başkası tartışmaya girişmez.** Gerek göklerde ve yerde, gerekse Kur'an-ı Kerim’de Allah’ın varlığını, birliğini, sonsuz kudret ve merhametini ortaya koyan nice deliller, işaretler ve âyetler vardır. Fakat inkârcılar, bunca âyetleri görmezlikten gelirler. Bunlar delil olarak kendilerine sunulduğu zaman da, hakikat karşısında inatla direnir, anlamsız bir tartışmaya girerek Allah’ın âyetlerini bile bile reddederler.

فَلَا يَغْرُرْكَ تَقَلُّبُهُمْ فِي الْبِلَادِ ﴿٤﴾

Fakat ey Peygamber, **onların** yeryüzünde lüks ve refah içinde **gezip dolaşıyor olmaları,** ilâhî adalet konusunda **seni yanıltmasın.** Sanma ki Allah onlardan razıdır ve yaptıkları kötülükleri cezasız bırakacaktır. İmtihan hikmeti gereğince Allah, kâfirleri ve zalimleri hemen helak etmez, tövbe edip hakka dönmeleri için onlara mühlet verir. Fakat verdiği mühlet sona erdiği anda, onları şiddetli bir azap ile yakalayıverir. İnsanlık tarihi, bunun en açık delili ve şahididir:

كَذَّبَتْ قَبْلَهُمْ قَوْمُ نُوحٍ وَالْاَحْزَابُ مِنْ بَعْدِهِمْۖ

5. Onlardan önce Nuh kavmi ve daha sonraki inkârcı **toplumlar da** âyetlerimi ve elçilerimi **yalanlamışlardı.** Şöyle ki:

وَهَمَّتْ كُلُّ اُمَّةٍ بِرَسُولِهِمْ لِيَأْخُذُوهُ وَجَادَلُوا بِالْبَاطِلِ لِيُدْحِضُوا بِهِ الْحَقَّ

Her toplum, kendilerine gönderilen Peygamberi veya davetçiyi **yakala**yıp ortadan kaldır**maya yeltenmiş, bâtıl** yollar**la hakikati** çürütüp **geçersiz kılmak için** onlara karşı **mücadele etmişlerdi.** İnkârcılar, hak ve hakikati açıkça ortaya koyan delilleri çürütüp geçersiz kılmak amacıyla, İslâm davetçilerine karşı çirkin komplolarla, yanıltıcı delillerle, yalan ve iftiralarla karşı koymuşlardı.

فَاَخَذْتُهُمْ فَكَيْفَ كَانَ عِقَابِ ﴿٥﴾

Fakat sonunda, onları korkunç bir azapla **yakalayıvermiştim.** İşte o zaman **benim cezalandırmam nasılmış,** gördüler**.**

وَكَذٰلِكَ حَقَّتْ كَلِمَتُ رَبِّكَ عَلَى الَّذ۪ينَ كَفَرُوا اَنَّهُمْ اَصْحَابُ النَّارِ ﴿٦﴾

6. Ve böylece Rabb'inin, hakikati bile bile **inkâr edenlerin cehennemlik olduğuna dair hükmü gerçekleşmiş oldu.**

O hâlde, ey müminler! İnkârcıların baskı ve eziyetleri karşısındaki çaresizliğinizden dolayı üzülmeyin. Onların sizi alaya alıp aşağılamasına aldırmayın. Sizin Allah katındaki makamınız o derece yüksektir ki:

MÜMİNLERİ DESTEKLEYEN MELEKLER

اَلَّذ۪ينَ يَحْمِلُونَ الْعَرْشَ وَمَنْ حَوْلَهُ يُسَبِّحُونَ بِحَمْدِ رَبِّهِمْ وَيُؤْمِنُونَ بِه۪
وَيَسْتَغْفِرُونَ لِلَّذ۪ينَ اٰمَنُواۚ

7. Allah'ın kâinat üzerindeki kudret ve egemenliğinin sembolü olan **Arş'ı yüklenen** büyük melek**ler ve** Arşın **çevresindeki** seçkin melek**ler, Rablerini** daima övgüyle anarak **hamd ile tesbih ederler.** Allah katında müstesna bir makama sahip olan Kerûbiyyûn adındaki bu melekler, tıpkı müminler gibi **Allah'a iman ederler ve** yeryüzündeki din kardeşleri olan **müminler için** Allah'a şöyle yalvararak **bağışlanma dilerler:**

رَبَّنَا وَسِعْتَ كُلَّ شَيْءٍ رَحْمَةً وَعِلْمًا فَاغْفِرْ لِلَّذ۪ينَ تَابُوا وَاتَّبَعُوا سَب۪يلَكَ وَقِهِمْ
عَذَابَ الْجَح۪يمِ ﴿٧﴾

"Ey Rabb'imiz! Senin sonsuz **rahmetin ve ilmin her şeyi kuşatmıştır.** Günahlarından **tövbe edip Senin** gönderdiğin Peygamberlerin **yolunu izleyen** şu mümin**leri bağışla; onları cehennem azabından koru** ya Rab**!"**

رَبَّنَا وَاَدْخِلْهُمْ جَنَّاتِ عَدْنٍ الَّت۪ي وَعَدْتَهُمْ وَمَنْ صَلَحَ مِنْ اٰبَائِهِمْ وَاَزْوَاجِهِمْ
وَذُرِّيَّاتِهِمْۜ اِنَّكَ اَنْتَ الْعَز۪يزُ الْحَك۪يمُۙ ﴿٨﴾

8. "Ey yüce **Rabb'imiz! Onları ve** onlar gibi **iyilik yapan ana babalarını, eşlerini ve çocuklarını, kendilerine söz vermiş olduğun** ebedî mutluluk ve esenlik diyarı olan **Adn cennetlerine yerleştir. Hiç kuşkusuz Sen, sonsuz kudret ve hikmet sahibisin."**

وَقِهِمُ السَّيِّـَٔاتِۜ وَمَنْ تَقِ السَّيِّـَٔاتِ يَوْمَئِذٍ فَقَدْ رَحِمْتَهُۜ وَذٰلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظ۪يمُ
﴿٩﴾

9. "Hesap Günü **onları** üzüntülerden, sıkıntı ve **kötülüklerden koru** ya Rab! Gerçek şu ki, **Sen o gün kimi kötülüklerden korursan, ona** en büyük **rahmetini bahşetmişsin demektir. İşte** en büyük başarı, **en büyük kurtuluş budur."**

İKİ ÖLÜM ve İKİ HAYAT

اِنَّ الَّذ۪ينَ كَفَرُوا يُنَادَوْنَ لَمَقْتُ اللّٰهِ اَكْبَرُ مِنْ مَقْتِكُمْ اَنْفُسَكُمْ اِذْ تُدْعَوْنَ اِلَى
الْا۪يمَانِ فَتَكْفُرُونَ ﴿١٠﴾

10. Hakikati **inkâr edenlere gelince,** onlar o gün cehennemi karşılarında görünce pişmanlıkla feryat edecek ve öfkeyle birbirlerine lânetler yağdıracaklar. Bunun üzerine, onlara şöyle **nida edilecek:** "Ey zalimler! Bugün **Allah'ın size gazabı, sizin birbirinize** duyduğunuz **öfkenizden** çok **daha şiddetlidir. Çünkü siz** vaktiyle **imana davet edildiğiniz hâlde,** hakikati bile bile **inkâr ediyordunuz."**

قَالُوا رَبَّنَا اَمَتَّنَا اثْنَتَيْنِ وَاَحْيَيْتَنَا اثْنَتَيْنِ فَاعْتَرَفْنَا بِذُنُوبِنَا فَهَلْ اِلٰى خُرُوجٍ
مِنْ سَب۪يلٍ ﴿١١﴾

11. Buna karşılık **onlar, "Ey Rabb'imiz!" diyecekler,** "Bizler başlangıçta ölü bir toprak idik; sen bize hayat verdin. Sonra bizi tekrar öldürüp toprağa gönderdin ve şimdi bize yeniden can verdin. Böylece **bizi iki defa öldürdün, iki defa dirilttin.** Şimdi elçilerin haber verdiği her şeyin gerçekleştiğini gözlerimizle gördük. **Atık suçumuzu itiraf ediyor** ve sana yalvarıyor**uz;** bu korkunç azaptan kurtuluş imkânı, cehennemden **çıkış yolu yok mudur** ya Rab**?"**

ذٰلِكُمْ بِاَنَّهُ اِذَا دُعِيَ اللّٰهُ وَحْدَهُ كَفَرْتُمْۚ وَاِنْ يُشْرَكْ بِه۪ تُؤْمِنُواۜ

12. Onlara, "Hayır, cezanızı çekeceksiniz!" diye cevap verilecek, **"Çünkü siz,** eşi ortağı olmayan, gönderdiği mesajlarla hayatınızı düzenleyen **bir tek Allah'a** imana **davet edilince** O'nu **inkâr ediyordunuz. Ama** birtakım putlar ve putlaştırılmış insanlar **O'na ortak koşulunca,** ancak o zaman Allah'a **inanıyordunuz."**

فَالْحُكْمُ لِلّٰهِ الْعَلِيِّ الْكَب۪يرِ ﴿١٢﴾

Oysa her konuda **hüküm** verme yetkisi, **yücelik ve azamet sahibi olan Allah'a aittir.** İşte bu gün de O'nun hükmü gereğince ebedî azaba mahkûm edileceksiniz.**"**

O hâlde, ey insanlar! Bu kaçınılmaz son gelip çatmadan önce, ilâhî uyarıya kulak verin:

هُوَ الَّذ۪ي يُر۪يكُمْ اٰيَاتِه۪ وَيُنَزِّلُ لَكُمْ مِنَ السَّمَاءِ رِزْقًاۜ

13. O Allah **ki,** varlığının, birliğinin, sonsuz kudret, adalet ve merhametinin apaçık alâmetleri ve delilleri olan **âyetlerini, size** kâinatın her zerresinde **göstermektedir.** Bu âyetleri gören her akıl sahibi, bu kâinatın bir yaratıcısı olduğunu idrak edebilir, Allah'ın varlığını ve birliğini anlayabilir. Örneğin O, **sizin için gökten rızık** sebebi olan yağmur **indirmektedir.** Yağdırdığı yağmurlar sayesinde Allah, yeryüzünde ihtiyacınız olan her çeşit besleyici gıdayı sağlayan bitkiler ve hayvanlar yetiştirmektedir.

وَمَا يَتَذَكَّرُ اِلَّا مَنْ يُن۪يبُ ﴿١٣﴾

Ne var ki, tertemiz bir kalple Allah'a **yönelenlerden başkası** bu apaçık delilleri düşünüp **öğüt almaz.**

فَادْعُوا اللّٰهَ مُخْلِص۪ينَ لَهُ الدّ۪ينَ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ ﴿١٤﴾

14. Öyleyse ey müminler! Sizi hak yoldan çevirmek için karşınıza dikilen o **kâfirler istemeseler de, siz** her türlü şirkten arınmış tertemiz bir inançla Rabb'inize yönelin! Kulluk ve ibadetin özü olan **dini yalnızca Allah'a halis kılarak O'na** gönülden **dua edin.** İnkârcıların incitici sözleri, baskı ve eziyetleri sizi bir tek Allah'a kulluk etmekten, O'nun emir ve yasaklarına uymaktan alıkoymasın. Unutmayın ki:

KAVUŞMA GÜNÜ

رَف۪يعُ الدَّرَجَاتِ ذُو الْعَرْشِۚ يُلْقِي الرُّوحَ مِنْ اَمْرِه۪ عَلٰى مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِه۪ لِيُنْذِرَ
يَوْمَ التَّلَاقِۙ ﴿١٥﴾

*****15.** Dürüst ve erdemli kullarının **mertebeleri**ni **yücelten O'dur.** Çünkü O, kudret ve egemenlik **Tahtın**ın yegâne **Sahibidir. Kullarından dilediğine, emrindeki** vahiy meleği Cebrail'i, yani Kutsal **Ruh'u gönderir ki,** insanlığı o büyük **Kavuşma Gününe karşı uyarsın.**

يَوْمَ هُمْ بَارِزُونَۚ لَا يَخْفٰى عَلَى اللّٰهِ مِنْهُمْ شَيْءٌۜ

16. O gün bütün insanlar hesap vermek üzere Rab'lerinin huzuruna **çıkacaklar ve hiçbir şeyleri Al-**

lah'a gizli kalmayacaktır. Sesler kesilecek, başlar öne eğilecek ve şu ilâhî ferman duyulacak:

لِمَنِ الْمُلْكُ الْيَوْمَۜ لِلّٰهِ الْوَاحِدِ الْقَهَّارِ ﴿١٦﴾

"Ey zalimler! Size dünyada imtihan için verilen güç ve iktidardan dolayı şımarıp azgınlık ediyordunuz. Şimdi söyleyin bakalım, **bugün hükümranlık kimindir?**" Ve aynı ses cevap verecek: "Bütün varlıklar üzerinde mutlak ve **ezici otorite sahibi olan bir tek Allah'ındır."**

اَلْيَوْمَ تُجْزٰى كُلُّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْۜ لَا ظُلْمَ الْيَوْمَۜ

17. "Bugün herkes dünyada **yaptıklarının karşılığını görecek ve** hiç kimseye zerre kadar **haksızlık edilmeyecektir.**

اِنَّ اللّٰهَ سَر۪يعُ الْحِسَابِ ﴿١٧﴾

Gerçekten Allah, hesabı çabuk görendir."

وَاَنْذِرْهُمْ يَوْمَ الْاٰزِفَةِ اِذِ الْقُلُوبُ لَدَى الْحَنَاجِرِ كَاظِم۪ينَۜ

18. O hâlde, Ey Müslüman! **Onları, yaklaşmakta olan o** dehşetli **Güne karşı uyar. O an** gelip çatınca, korkudan **yürekler ağızlara dayanacak ve** inkârcılar sıkıntı ve zillet içinde, acıyla **yutkunup duracaklar.**

مَا لِلظَّالِم۪ينَ مِنْ حَم۪يمٍ وَلَا شَف۪يعٍ يُطَاعُۜ ﴿١٨﴾

O Gün **zalimler için ne sıcak bir dost vardır, ne de sözü dinlenir bir şefaatçi.**

يَعْلَمُ خَائِنَةَ الْاَعْيُنِ وَمَا تُخْفِي الصُّدُورُ ﴿١٩﴾

19. O Allah ki, **gözlerin** sinsi ve **haince bakışlarını ve kalplerde gizlenen** niyet ve düşünceler**i** çok iyi **bilmektedir.**

وَاللّٰهُ يَقْض۪ي بِالْحَقِّۜ وَالَّذ۪ينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِه۪ لَا يَقْضُونَ بِشَيْءٍۜ

20. Allah sınırsız ilim ve hikmetiyle, adalet ve **hakikate uygun olarak hükmeder. Oysa O'nun dışında** kulluk edip **yalvardıkları** o sözde ilâhlar ve emirlerine kayıtsız şartsız itaat edilen dinî ve siyasî önderler, **hiçbir konuda** hakka uygun **hüküm veremezler.**

اِنَّ اللّٰهَ هُوَ السَّم۪يعُ الْبَص۪يرُ۟ ﴿٢٠﴾

Çünkü yalnızca Allah'tır, her şeyi işiten, her şeyi gören.

TARİHTEN İBRET ALIN

اَوَلَمْ يَس۪يرُوا فِي الْاَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذ۪ينَ كَانُوا مِنْ قَبْلِهِمْۜ
كَانُوا هُمْ اَشَدَّ مِنْهُمْ قُوَّةً وَاٰثَارًا فِي الْاَرْضِ فَاَخَذَهُمُ اللّٰهُ بِذُنُوبِهِمْۜ وَمَا كَانَ لَهُمْ مِنَ
اللّٰهِ مِنْ وَاقٍ ﴿٢١﴾

21. Peki bu inkârcılar **hiç yeryüzünü dolaşıp da kendilerinden önce gelip geçmiş** zalim**lerin nasıl bir sonla karşılaştığını görmediler mi?** Üstelik geçmişte yaşamış bu toplumlar, **gerek** askerî, sosyal ve ekonomik **güç bakımından gerekse yeryüzünde meydana getirdikleri eserler açısından kendilerinden daha üstünlerdi. Buna rağmen Allah, işledikleri günahlardan dolayı onları** korkunç bir azapla **yakalayıverdi ve hiç kimse onları Allah'a karşı koruyamadı.**

ذٰلِكَ بِاَنَّهُمْ كَانَتْ تَأْت۪يهِمْ رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ فَكَفَرُوا فَاَخَذَهُمُ اللّٰهُۜ اِنَّهُ قَوِيٌّ
شَد۪يدُ الْعِقَابِ ﴿٢٢﴾

22. Evet, böyle oldu. Çünkü Peygamberleri kendilerine hakikati gün gibi ortaya koyan **apaçık delillerle geldikleri hâlde, bunlar** bile bile kötülüğü tercih etmiş, inatla ayetlerimizi **inkâr etmişlerdi. Allah da onları** böyle bir azapla **yakalayıp cezalandırdı. Gerçekten Allah çok güçlüdür, cezası da çok çetindir.**

İşte bir Peygamber ve onu inkâr ederek helâke uğrayan bir toplum örneği:

MUSA ve FİRAVUN

وَلَقَدْ اَرْسَلْنَا مُوسٰى بِاٰيَاتِنَا وَسُلْطَانٍ مُب۪ينٍۙ ﴿٢٣﴾

23. Doğrusu Biz Musa'yı, hakikati ortaya koyan **delillerimizle ve** tarafımızdan **apaçık bir yetkiyle** Mısır diktatörü **Firavun'a,** onun ordu komutanı **Haman'a ve** ekonomik destekçisi olan **Karun'a göndermiştik.**

اِلٰى فِرْعَوْنَ وَهَامَانَ وَقَارُونَ فَقَالُوا سَاحِرٌ كَذَّابٌ ﴿٢٤﴾

24. Fakat onlar Musa'nın bir Peygamber olduğunu pekâlâ bildikleri hâlde, **"**Bu adam, **yalan söyleyen bir büyücüdür!" demişlerdi.**

فَلَمَّا جَٓاءَهُمْ بِالْحَقِّ مِنْ عِنْدِنَا قَالُوا اقْتُلُٓوا اَبْنَٓاءَ الَّذ۪ينَ اٰمَنُوا مَعَهُ وَاسْتَحْيُوا
نِسَٓاءَهُمْۜ

25. Musa Firavun'un ilâhî hükümlere boyun eğmesi ve İsrailoğulları'nı özgür bırakması gerektiğine dair **Bizden** aldığı **gerçeği onlara iletince,** Firavunun danışmanları, "Ey Firavun!" **dediler, "**En iyisi, **Musa'ya inananların** yeni doğan **erkek çocuklarını öldürün, kız çocuklarını da** hizmetimizde kullanmak üzere **sağ bırakın."**

وَمَا كَيْدُ الْكَافِر۪ينَ اِلَّا ف۪ي ضَلَالٍ ﴿٢٥﴾

İşte zalimler böyle plânlar kuruyorlardı. Aynı plânı Musa doğduğunda da uygulamaya çalışmışlardı. **Oysa** ilâhî kanunlara göre, **inkârcıların** bütün **tuzakları,** bütün komploları **yıkılıp gitmeye mahkûmdu.**

وَقَالَ فِرْعَوْنُ ذَرُون۪ٓي اَقْتُلْ مُوسٰى وَلْيَدْعُ رَبَّهُۚ اِنّ۪ٓي اَخَافُ اَنْ يُبَدِّلَ د۪ينَكُمْ اَوْ اَنْ
يُظْهِرَ فِي الْاَرْضِ الْفَسَادَ ﴿٢٦﴾

26. Böylece Firavun, danışma meclisini toplayarak Musa'nın durumunu görüştü. İçlerinden bazıları, halkın tepkisini çekmemek için ona yumuşak davranmak gerektiğini söylediler. Bunun üzerine **Firavun,** Musa'dan korktuğunu belli etmemek için, **"Bırakın Musa'yı öldüreyim! O da varsın Rabb'ine yalvarsın.** Bakalım o çok güvendiği Rabb'i onu elimizden kurtarabilecek mi? **Doğrusu ben** bu adamın, kültürel ve siyasî bir devrim yaparak **inanç sisteminizi değiştirmesinden ve bu ülkede** yönetimi ele geçirip **bozgunculuk çıkarmasından korkuyorum!" dedi.**

وَقَالَ مُوسٰٓى اِنّ۪ي عُذْتُ بِرَبّ۪ي وَرَبِّكُمْ مِنْ كُلِّ مُتَكَبِّرٍ لَا يُؤْمِنُ بِيَوْمِ الْحِسَابِ ﴿٢٧﴾

27. Buna karşılık **Musa,** "Dinleyin, ey insanlar!" **dedi, "Ben, Hesap Gününe inanmayan bütün kibirli ve küstah zorbalardan, benim Rabb'im ve sizin Rabb'iniz** olan Allah'**a sığınmışım!** O hâlde hangi tehdit beni sindirebilir, hangi güç beni O'nun yolundan çevirebilir!"

MÜMİN ADAM

وَقَالَ رَجُلٌ مُؤْمِنٌۗ مِنْ اٰلِ فِرْعَوْنَ يَكْتُمُ ا۪يمَانَهُٓ

28. Firavun hanedanından olup Musa'ya **iman ettiğini** o güne kadar **gizleyen mümin bir adam,** Firavun'un da bulunduğu bir mecliste ayağa kalkıp **şunları söyledi:**

اَتَقْتُلُونَ رَجُلًا اَنْ يَقُولَ رَبِّيَ اللّٰهُ وَقَدْ جَٓاءَكُمْ بِالْبَيِّنَاتِ مِنْ رَبِّكُمْۜ وَاِنْ يَكُ كَاذِبًا
فَعَلَيْهِ كَذِبُهُۚ وَاِنْ يَكُ صَادِقًا يُصِبْكُمْ بَعْضُ الَّذ۪ي يَعِدُكُمْۜ اِنَّ اللّٰهَ لَا يَهْد۪ي مَنْ هُوَ
مُسْرِفٌ كَذَّابٌ ﴿٢٨﴾

"Siz bir adamı 'Rabb'im Allah'tır.' dediği için öldürecek misiniz? Oysa o, sözlerinin doğruluğunu ispatla-

mak üzere **size Rabb'inizden apaçık deliller getirdi.** Düşünün, **şayet o bir yalancıysa, yalanının cezasını kendisi çekecektir. Ama eğer doğru söylüyorsa,** onu inkâr ettiğiniz takdirde, **en azından onun sizi tehdit ettiği şeylerin bir kısmı** dünyadayken **başınıza gelecektir. Çünkü Allah, haddi aşarak** kendisi hakkında **yalan söyleyen hiç kimseyi** başarıya ulaştırmaz, **doğru yola iletmez."**

يَا قَوْمِ لَكُمُ الْمُلْكُ الْيَوْمَ ظَاهِرِينَ فِي الْاَرْضِۘ فَمَنْ يَنْصُرُنَا مِنْ بَأْسِ اللّٰهِ اِنْ
جَٓاءَنَاۜ

29. "Ey halkım! Bugün yeryüzünde iktidar ve egemenlik sizin elinizdedir. Fakat Allah'ın bahşettiği bunca nimetlere karşı nankörlük ederseniz, yarın **Allah'ın azabı gelip başımıza çökünce bizi ondan kim kurtarabilir?"**

قَالَ فِرْعَوْنُ مَٓا اُرِيكُمْ اِلَّا مَٓا اَرٰى وَمَٓا اَهْدِيكُمْ اِلَّا سَبِيلَ الرَّشَادِ ﴿٢٩﴾

Bu sözlere karşılık **Firavun, "Ben size yalnızca** doğru olduğuna inandığım **görüş ve düşüncelerimi belirtiyorum. Benim tek amacım, sizi doğru yola iletmektir." dedi.**

وَقَالَ الَّذِيٓ اٰمَنَ يَا قَوْمِ اِنِّيٓ اَخَافُ عَلَيْكُمْ مِثْلَ يَوْمِ الْاَحْزَابِۙ ﴿٣٠﴾

30. Bunun üzerine, **inanan adam, "Ey halkım!" dedi, "Doğrusu ben,** geçmişte Allah'a başkaldıran zalim **toplumların uğradığı türden bir felâkete uğramanızdan korkuyorum."**

مِثْلَ دَأْبِ قَوْمِ نُوحٍ وَعَادٍ وَثَمُودَ وَالَّذِينَ مِنْ بَعْدِهِمْۜ وَمَا اللّٰهُ يُرِيدُ ظُلْمًا لِلْعِبَادِ
﴿٣١﴾

31. "Tıpkı Nuh kavminin, Ad ve Semud kavimlerinin ve onlardan sonrakilerin başına gelen korkunç azap **gibi** bir azapla helâk edilmenizden korkuyorum. Hiç kuşkusuz **Allah, kulları için asla zulüm istemez.** Bunun için, hak yolda yürüyen kullarının zulme uğramasına daha fazla izin vermeyecek ve zulmedenleri mutlaka cezalandıracaktır."

وَيَا قَوْمِ اِنِّيٓ اَخَافُ عَلَيْكُمْ يَوْمَ التَّنَادِۙ ﴿٣٢﴾

32. "Ey halkım! Dünyada uğrayacağınız felâketler bir yana, **doğrusu ben sizin için,** pişmanlıktan hıçkıra hıçkıra ağlayıp **Feryat** edeceğiniz o Hesap **Gününden endişe ediyorum."**

يَوْمَ تُوَلُّونَ مُدْبِرِينَۚ مَا لَكُمْ مِنَ اللّٰهِ مِنْ عَاصِمٍۚ وَمَنْ يُضْلِلِ اللّٰهُ فَمَا لَهُ مِنْ هَادٍ ﴿٣٣﴾

33. O gün arkanızı dönüp kaçmaya çalış**acaksınız,** ama ne çare, **hiç kimse** ve hiçbir güç **sizi Allah'**ın gazabın**dan kurtaramayacaktır.** Öyleyse kardeşlerim, gelin zulüm ve haksızlıklara bir son verin ki, Allah da sizi doğruya, başarıya ulaştırsın. Unutmayın ki, **Allah kimi sapıklık içinde bırakırsa, hiç kimse** ve hiçbir güç **onu doğru yola iletemez."**

وَلَقَدْ جَٓاءَكُمْ يُوسُفُ مِنْ قَبْلُ بِالْبَيِّنَاتِ فَمَا زِلْتُمْ فِي شَكٍّ مِمَّا جَٓاءَكُمْ بِهٖۜ حَتّٰٓى
اِذَا هَلَكَ قُلْتُمْ لَنْ يَبْعَثَ اللّٰهُ مِنْ بَعْدِهٖ رَسُولًاۜ كَذٰلِكَ يُضِلُّ اللّٰهُ مَنْ هُوَ مُسْرِفٌ
مُرْتَابٌۚ ﴿٣٤﴾

34. "Hatırlayın, **daha önce Yusuf da size apaçık delillerle gelmişti. Fakat siz** Mısır halkı olarak, **onun getirdiği** inanç sistemi**ne de her zaman şüpheyle bakmıştınız. Nitekim o öldükten sonra, "Allah ondan sonra hiçbir Elçi göndermeyecektir." demiştiniz.** Çünkü size adaleti, doğruluğu emreden bir dine inanmak istemiyordunuz. **İşte Allah,** zulüm ve haksızlık yaparak **sınırı aşan,** hak dine **şüpheyle bakan** günahkâr**ları böyle saptırır."**

اَلَّذِينَ يُجَادِلُونَ فِيٓ اٰيَاتِ اللّٰهِ بِغَيْرِ سُلْطَانٍ اَتٰيهُمْۜ كَبُرَ مَقْتًا عِنْدَ اللّٰهِ وَعِنْدَ
الَّذِينَ اٰمَنُواۜ كَذٰلِكَ يَطْبَعُ اللّٰهُ عَلٰى كُلِّ قَلْبِ مُتَكَبِّرٍ جَبَّارٍ ﴿٣٥﴾

35. "Onlar ki, ikna edici herhangi **bir delile dayanmaksızın Allah'ın ayetleri hakkında** körü körüne **tartışmaya girişirler. İşte bunlar hem Allah'ın gazabına uğrayacak, hem de müminlerin öfkesiyle karşı karşıya kalacaklardır. Allah, küstahça kibirlenen zalimlerin kalbini işte böyle mühürler."**

وَقَالَ فِرْعَوْنُ يَا هَامَانُ ابْنِ لِي صَرْحًا لَعَلِّيٓ اَبْلُغُ الْاَسْبَابَۙ ﴿٣٦﴾

36. Mümin şahıs konuşmasına devam ederken, **Firavun** onun sözlerini keserek **"Ey Hâmân!" dedi,** "Mademki Musa tüm varlıkların Efendisi olan bir tanrıdan söz ediyor, o hâlde **bana** öyle yüksek **bir kule yap ki,** tepesine çıkıp **göklere açılan yollara ulaşayım!"**

اَسْبَابَ السَّمٰوَاتِ فَاَطَّلِعَ اِلٰٓى اِلٰهِ مُوسٰى وَاِنِّي لَاَظُنُّهُ كَاذِبًاۜ

37. "Ulaşayım da, Musa'nın tanrısını kendi gözlerimle **göreyim!** Böylece, yukarılarda böyle bir kimse bulunmadığını hepinize göstereyim. Çünkü **ben, bu adamın** şan şöhret peşinde koşan **yalancılardan biri olduğunu zannediyorum."**

وَكَذٰلِكَ زُيِّنَ لِفِرْعَوْنَ سُٓوءُ عَمَلِهٖ وَصُدَّ عَنِ السَّبِيلِۜ وَمَا كَيْدُ فِرْعَوْنَ اِلَّا فِي تَبَابٍ
﴿٣٧﴾

İşte böylece, yaptığı çirkin davranışlar zamanla **Firavunun gözünde güzel görünmeye başladı ve** ilâhî yasalar gereğince, bunun doğal sonucu olarak doğru **yoldan** iyice **uzaklaştırıldı.** Yaptığı kötülüklere gelince, **Firavunun tuzağı,** kendisini ve halkını **felâket**e sürüklemek**ten başka hiçbir işe yaramadı.**

وَقَالَ الَّذِيٓ اٰمَنَ يَا قَوْمِ اتَّبِعُونِ اَهْدِكُمْ سَبِيلَ الرَّشَادِۚ ﴿٣٨﴾

38. İnanan adam sözlerine devam ederek, **"Ey halkım!" dedi, "Gelin sözlerimi dinleyin ki, sizi doğru yola ileteyim!"**

يَا قَوْمِ اِنَّمَا هٰذِهِ الْحَيٰوةُ الدُّنْيَا مَتَاعٌۘ وَاِنَّ الْاٰخِرَةَ هِيَ دَارُ الْقَرَارِ ﴿٣٩﴾

39. "Ey halkım! Şu dünya hayatı ancak gelip geçici **bir faydalanmadan ibarettir. Âhiret ise, sonsuza dek sürecek asıl yurttur."**

مَنْ عَمِلَ سَيِّئَةً فَلَا يُجْزٰٓى اِلَّا مِثْلَهَاۚ وَمَنْ عَمِلَ صَالِحًا مِنْ ذَكَرٍ اَوْ اُنْثٰى وَهُوَ مُؤْمِنٌ
فَاُو۬لٰٓئِكَ يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ يُرْزَقُونَ فِيهَا بِغَيْرِ حِسَابٍ ﴿٤٠﴾

40. "O âhiret yurdu ki, **kim bir kötülük yapmışsa, ancak yaptığı kadarıyla cezalandırılacaktır. İster erkek ister kadın olsun, her kim de** Allah'a ve âhiret gününe **inanarak güzel ve yararlı işler yaparsa, onlar da cennete girecek ve orada kendilerine hadsiz hesapsız nimetler verilecektir."**

وَيَا قَوْمِ مَا لِيٓ اَدْعُوكُمْ اِلَى النَّجٰوةِ وَتَدْعُونَنِيٓ اِلَى النَّارِۜ ﴿٤١﴾

41. "Ey halkım! Bu nasıl iştir ki, ben sizi kurtuluşa çağırırken, siz beni ateşe çağırıyorsunuz!"

تَدْعُونَنِي لِاَكْفُرَ بِاللّٰهِ وَاُشْرِكَ بِهٖ مَا لَيْسَ لِي بِهٖ عِلْمٌۘ وَاَنَا اَدْعُوكُمْ اِلَى الْعَزِيزِ
الْغَفَّارِ ﴿٤٢﴾

42. "Siz beni, Allah'ın ayetlerini **inkâr etmeye ve** — emirlerine kayıtsız şartsız boyun eğmek gerektiğine dair— **kendileri hakkında hiçbir** geçerli belge ve **bilgiye sahip olmadığım varlıkları O'na ortak koşmaya**

çağırıyorsunuz. Ben ise sizi, mutlak otorite sahibi ve çok bağışlayıcı olan Allah'a kul olmay**a çağırıyorum."**

لَا جَرَمَ اَنَّمَا تَدْعُونَن۪ٓي اِلَيْهِ لَيْسَ لَهُ دَعْوَةٌ فِي الدُّنْيَا وَلَا فِي الْاٰخِرَةِ وَاَنَّ مَرَدَّنَٓا اِلَى اللّٰهِ وَاَنَّ الْمُسْرِف۪ينَ هُمْ اَصْحَابُ النَّارِ ﴿٤٣﴾

43. "Şu da apaçık bir gerçektir ki, sizin beni davet ettiğiniz bu çarpık inanç sistemi, **dünyada da âhirette de davet edilmeye lâyık değildir.** Unutmayın, **hepimizin dönüşü Allah'adır. Hiç kuşkusuz** ilâhî hükümleri reddederek **sınırı aşmış olanlar, kesinlikle cehennem halkıdırlar."**

فَسَتَذْكُرُونَ مَٓا اَقُولُ لَكُمْۜ وَاُفَوِّضُ اَمْر۪ٓي اِلَى اللّٰهِۜ اِنَّ اللّٰهَ بَص۪يرٌ بِالْعِبَادِ ﴿٤٤﴾

44. "Ey halkım! Allah'ın huzuruna vardığımızda, **size söylediklerimi hatırlay**ıp gerçeği anlay**acaksınız.** Fakat iş işten geçmiş olacak. Ben size bunları söylerken, zalimlerin şimşeklerini üzerime çektiğimin farkındayım. Fakat ne olursa olsun, gerçekleri haykırmaktan asla geri durmayacağım. Çünkü **ben,** her **işimi Allah'a havale ediyor** ve yalnızca O'na güveniyor**um. Doğrusu Allah, kulları**nın her hâlini **görmektedir."**

فَوَقٰيهُ اللّٰهُ سَيِّـَٔاتِ مَا مَكَرُوا وَحَاقَ بِاٰلِ فِرْعَوْنَ سُٓوءُ الْعَذَابِۚ ﴿٤٥﴾

45. İman eden adam bu sözleri söyledikten sonra, müminlerin safına katılıp mücadelesine devam etti. **Allah onu** kavminin **çirkin tuzaklarından korudu. Firavun** ve **adamlarına gelince, onlar da** Kızıldeniz'de boğulduktan sonra, kabir hayatı denilen âlemde **korkunç bir azaba mahkûm edildiler.**

اَلنَّارُ يُعْرَضُونَ عَلَيْهَا غُدُوًّا وَعَشِيًّاۚ وَيَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ۠ اَدْخِلُٓوا اٰلَ فِرْعَوْنَ اَشَدَّ الْعَذَابِ ﴿٤٦﴾

46. O mahkûm oldukları azap bir **ateştir ki, onlar sabah akşam bu ateşe sunulacaklar.** Yeniden dirilecekleri güne kadar, cehennemde gidecekleri yeri görerek azap çekecekler. Son **saat gelip çattığı gün ise, "Firavun** ve **adamlarını,** cehennemdeki **en şiddetli azaba sürükleyin!"** denilecek.

وَاِذْ يَتَحَٓاجُّونَ فِي النَّارِ

*****47. O zaman** zalimler, **cehennem ateşinde birbirleriyle tartışmaya başlayacaklar.**

فَيَقُولُ الضُّعَفٰٓؤُا لِلَّذ۪ينَ اسْتَكْبَرُٓوا

Yeryüzünde ezilen, sömürülen ve **güçsüz bırakılanlar,** dünyada iken peşlerinden gittikleri ve bir vakitler **büyüklük taslamış olan** lider ve yönetici konumundaki **kimselere** sitem ederek **diyecekler ki:**

اِنَّا كُنَّا لَكُمْ تَبَعًا فَهَلْ اَنْتُمْ مُغْنُونَ عَنَّا نَص۪يبًا مِنَ النَّارِ ﴿٤٧﴾

"Biz hayatımız boyunca sizleri kendimize önder edinmiş, emir ve ilkelerinize bağlı kalarak **size tabi olmuştuk. Şimdi** bizi Allah'ın azabından kurtarabilir misiniz? Cehennemde bizi bekleyen **ateşin bir kısmını** olsun **bizden savabilir misiniz?"**

قَالَ الَّذ۪ينَ اسْتَكْبَرُٓوا اِنَّا كُلٌّ ف۪يهَٓا اِنَّ اللّٰهَ قَدْ حَكَمَ بَيْنَ الْعِبَادِ ﴿٤٨﴾

48. Buna karşılık **büyüklük taslayanlar,** "Biz kendimizi kurtardık mı ki size yardım edelim? Yönetenler ve yönetilenler; tapanlar ve tapılanlar, **hepimiz ateşin içindeyiz.** Görünen o ki, artık hiç kimse bizi bu azaptan kurtaramayacak. Çünkü **Allah, kulları arasında** kesin ve nihaî **hükmünü vermiştir." diye cevap verecekler.**

وَقَالَ الَّذ۪ينَ فِي النَّارِ لِخَزَنَةِ جَهَنَّمَ ادْعُوا رَبَّكُمْ يُخَفِّفْ عَنَّا يَوْمًا مِنَ الْعَذَابِ ﴿٤٩﴾

49. Derken **ateşin içindekiler, cehennem bekçilerine** seslenerek, "Ne olur **Rabb'inize yalvarın da,** hiç değilse **bir gün** için **azabımızı hafifletsin!" diyecekler.**

قَالُٓوا اَوَلَمْ تَكُ تَأْت۪يكُمْ رُسُلُكُمْ بِالْبَيِّنَاتِۜ قَالُوا بَلٰىۜ

50. Cehennem bekçileri, **"Size Peygamberleriniz** ve İslâm davetçileri hakikati **açıkça** ortaya koyan **belgeler getirmemişler miydi?" diye soracaklar. Onlar ise, "Elbette** getirmişlerdi, fakat biz onları inkâr etmiştik." **diyecekler.**

قَالُوا فَادْعُواۚ وَمَا دُعٰٓؤُا الْكَافِر۪ينَ اِلَّا ف۪ي ضَلَالٍ ﴿٥٠﴾

Bunun üzerine cehennem bekçileri, **"Madem öyle, o zaman** Allah'a kendiniz **yalvarın!** Fakat şunu da bilin ki, **kâfirlerin duası** her zaman **boşa gitmeye mahkûmdur."**

Gelelim, bu kıssadan alınacak hisseye:

اِنَّا لَنَنْصُرُ رُسُلَنَا وَالَّذ۪ينَ اٰمَنُوا فِي الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا وَيَوْمَ يَقُومُ الْاَشْهَادُۙ ﴿٥١﴾

51. Biz Elçilerimize ve onları izleyen **müminlere, hem bu dünya hayatında hem de** bütün **şahitlerin hazır bulunacağı** Hesap **Gün**ünde **mutlaka yardım edeceğiz.**

يَوْمَ لَا يَنْفَعُ الظَّالِم۪ينَ مَعْذِرَتُهُمْ وَلَهُمُ اللَّعْنَةُ وَلَهُمْ سُٓوءُ الدَّارِ ﴿٥٢﴾

52. O gün zalimlere, uydurdukları **bahaneleri fayda vermeyecek. Artık onların hakkı** ebediyen Allah'ın rahmetinden mahrum kalarak **lânet**e uğramak **ve yurtların en kötüsü** olan cehenneme girmektir.

Evet; elçilerimize ve onları izleyen müminlere mutlaka yardım edeceğiz. Nitekim:

وَلَقَدْ اٰتَيْنَا مُوسَى الْهُدٰى وَاَوْرَثْنَا بَن۪ٓي اِسْرَٓاء۪يلَ الْكِتَابَۙ ﴿٥٣﴾

53. Gerçekten Biz Musa'ya, insanlığın dünya ve âhiret kurtuluşu için rehber ve **yol gösterici** olan mesajlarımızı **bahşetmiş ve İsrailoğulları'nı,** sonradan Tevrat adıyla anılacak olan **o Kitaba mirasçı kılmıştık.** Musa'ya elçilik görevi verdikten sonra onu kendi hâline bırakmadık; ilâhî vahiy ve yardımımızla destekledik ve zalimlere karşı koruduk.

هُدًى وَذِكْرٰى لِاُو۬لِي الْاَلْبَابِ ﴿٥٤﴾

54. Musa'ya o kitabı, **akıl ve sağduyu sahipleri için** doğruyu ve eğriyi gösteren **bir rehber, bir öğüt** ve ibret kaynağı **olmak üzere** göndermiştik. Ey Muhammed! Biz Musa'yı nasıl koruduysak, seni de Mekkeli müşriklerin zulmünden koruyacak, sana yol gösterecek ve yardım edeceğiz. İşte bugün de, tüm insanlığı kucaklayan son mesajımız olan Kur'an'ı gönderdik.

DAVETÇİYE ÖĞÜTLER

فَاصْبِرْ اِنَّ وَعْدَ اللّٰهِ حَقٌّ وَاسْتَغْفِرْ لِذَنْبِكَ وَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ بِالْعَشِيِّ وَالْاِبْكَارِ ﴿٥٥﴾

55. O hâlde, ey İslâm davetçisi! Allah yolunda giriştiğin mücadelede karşına çıkabilecek zorluk ve sıkıntılara göğüs gererek **sabret!** Unutma ki, **Allah'ın vaadi haktır** ve O'nun hem dünyaya hem âhirete yönelik verdiği sözler mutlaka gerçekleşecektir. Allah, iman eden ve bu yolda sebat gösteren kullarına söz verdiği yardımını mutlaka gönderecek, zalimlere karşı onları destekleyecektir. Ayrıca müminlere vadettiği ebedî cennet nimetlerini ve zalimlere vadettiği cehennem azabını muhakkak verecektir. O halde, hem kusur ve hatalarının affedilmesi hem

de iyilik ve ibadetlerinin tam ve mükemmel kabul edilmesi için Rabb'ine dua et. Zira ne kadar çaba göstersen de, Allah'a kulluk görevini O'nun lâyık olduğu şekilde yerine getiremezsin. Rabb'ine giden yolda şeytanın tuzaklarından birine takılıp tökezlesen bile sakın ümitsizliğe kapılma; derhal düştüğün yerden kalk, gözlerini hedeften ayırmadan yoluna devam et ve **günahının bağışlanması için** Rabb'ine **yalvar. Ve** bu kutlu yolculuğunda sana azık olması için, **sabah akşam Rabb'ini övgüyle** yücelterek **tesbih et.**

Allah'ın vaadini reddedenlere gelince:

إِنَّ الَّذِينَ يُجَادِلُونَ فِي آيَاتِ اللّٰهِ بِغَيْرِ سُلْطَانٍ اَتٰيهُمْۙ اِنْ فِي صُدُورِهِمْ اِلَّا كِبْرٌ مَا
هُمْ بِبَالِغِيهِۚ فَاسْتَعِذْ بِاللّٰهِۜ اِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ ﴿٥٦﴾

56. Hiçbir ikna edici **delile dayanmaksızın,** sırf kibir ve önyargılardan yola çıkarak **Allah'ın âyetleri hakkında** körü körüne ve inatla **tartışmaya girişenler var ya, onların yüreklerinde, hiçbir zaman ulaşamayacakları bir kibirden başka bir şey yoktur.** İşte bütün itirazlarının altında yatan gerçek sebep budur. **Öyleyse,** bu gibi kimselerin şerrinden yalnızca **Allah'a sığın. Hiç kuşkusuz O,** her şeyi **işiten,** her şeyi **görendir.**

YENİDEN DİRİLİŞ

لَخَلْقُ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ اَكْبَرُ مِنْ خَلْقِ النَّاسِ وَلٰكِنَّ اَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ
﴿٥٧﴾

57. Oysa âhireti inkâr edenlerin en azından şunu düşünmeleri gerekirdi: **Gökleri ve yeri yoktan var etmek,** ölmüş olan **insanları** yeniden **yaratmaktan daha büyük** ve daha zor bir olay**dır, ne var ki, insanların çoğu** bunu **idrak etmezler.**

وَمَا يَسْتَوِي الْاَعْمٰى وَالْبَصِيرُ وَالَّذِينَ اٰمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَلَا الْمُسِيءُۜ
قَلِيلًا مَا تَتَذَكَّرُونَ ﴿٥٨﴾

58. İdrak etmezler; çünkü **görenlerle görmeyenler bir olmaz.** İşte aynen böyle, **iman edip güzel işler yapanlarla kötülük yapanlar da** bir olmaz. Fakat siz ey gafiller; **ne kadar da az öğüt alıyorsunuz!** Hâlbuki:

اِنَّ السَّاعَةَ لَاٰتِيَةٌ لَا رَيْبَ فِيهَا وَلٰكِنَّ اَكْثَرَ النَّاسِ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٥٩﴾

59. Son **saat** olan kıyamet **mutlaka gelecektir; bunda hiç şüphe yok! Fakat insanların çoğu** bu gerçeği görmek istemez, hakka **inan**maya yanaş**mazlar.**

وَقَالَ رَبُّكُمُ ادْعُونِي اَسْتَجِبْ لَكُمْۜ

60. İşte bu yüzden **Rabb'iniz diyor ki:** Ey insanlar! Bir şey isteyeceğiniz zaman başkasına değil, yalnızca **bana dua edin ki, ben de duanızı kabul edeyim.**

اِنَّ الَّذِينَ يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِي سَيَدْخُلُونَ جَهَنَّمَ دَاخِرِينَ ﴿٦٠﴾

Bana kul olmayı gururlarına yediremeyen o kendini beğenmiş zalim**lere gelince, onlar alçaltılmış** ve onurları kırılmış **bir hâlde cehenneme gireceklerdir.** Oysa içinde yaşadıkları evreni dikkatli bir gözle incelemiş olsalardı, asla gurura kapılmaya hakları olmadığını görecek, Rablerinin sonsuz kudret ve merhameti karşısında ister istemez secdeye kapanacaklardı:

İLÂHÎ NİMETLER

اَللّٰهُ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الَّيْلَ لِتَسْكُنُوا فِيهِ وَالنَّهَارَ مُبْصِرًاۜ

61. Geceyi huzur ve güven **içinde dinlenmeniz için** sessiz ve karanlık, **gündüzü de** çalışıp kazanç elde etmeniz için ışıl ışıl **aydınlık kılan Allah'tır.**

اِنَّ اللّٰهَ لَذُو فَضْلٍ عَلَى النَّاسِ وَلٰكِنَّ اَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَشْكُرُونَ ﴿٦١﴾

Gerçekten Allah, insanlara karşı çok cömert, **çok lütufkârdır. Ne var ki, insanların çoğu şükretmez.**

ذٰلِكُمُ اللّٰهُ رَبُّكُمْ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍۢ لَا اِلٰهَ اِلَّا هُوَۘ فَاَنّٰى تُؤْفَكُونَ ﴿٦٢﴾

62. İşte sizin gerçek sahibiniz, efendiniz ve **Rabb'iniz olan Allah budur. O her şeyin yaratıcısıdır. O'ndan başka ilâh yoktur. Şu hâlde** ey insanlar, **nasıl** şeytanî propagandalara **aldanı**p O'na kulluktan yüz çeviri**yorsunuz?**

كَذٰلِكَ يُؤْفَكُ الَّذِينَ كَانُوا بِاٰيَاتِ اللّٰهِ يَجْحَدُونَ ﴿٦٣﴾

63. Allah'ın ayetlerini bile bile inkâr edenler, işte böyle apaçık gerçekleri gördükleri hâlde, kibir ve bencillikleri yüzünden hak ve hakikatten **çevriliyorlar.** Oysaki:

اَللّٰهُ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْاَرْضَ قَرَارًا وَالسَّمَاءَ بِنَاءً وَصَوَّرَكُمْ فَاَحْسَنَ صُوَرَكُمْ
وَرَزَقَكُمْ مِنَ الطَّيِّبَاتِۜ

64. Yeryüzünü sizin için yaşamaya elverişli bir yurt, gökyüzünü de emniyet kalkanı gibi **bir kubbe yapan, size şekil verip** beden ve ruhunuzu, ihtiyaçlarınıza ve yaratılış gayenize uygun bir hâlde düzenleyerek **şeklinizi güzelleştiren ve sizi tertemiz nimetlerle** besleyip **rızıklandıran Allah'tır.**

ذٰلِكُمُ اللّٰهُ رَبُّكُمْۚ فَتَبَارَكَ اللّٰهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ ﴿٦٤﴾

İşte sizin gerçek sahibiniz, efendiniz ve **Rabb'iniz olan Allah budur. Evet; bütün âlemlerin Rabb'i olan Allah gerçekten ne yücedir!**

هُوَ الْحَيُّ لَا اِلٰهَ اِلَّا هُوَ فَادْعُوهُ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَۜ

65. O daima diridir. Hayatın, canlılığın kaynağıdır. **O'ndan başka ilâh yoktur. Öyleyse,** ey insanlar, **bütün içtenliğinizle, sadece Allah'a bağlanarak tertemiz** ve katıksız **bir inançla O'na yalvarın.** Unutmayın ki:

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٦٥﴾

Her türlü övgü ve yücelik, bütün **âlemlerin** gerçek **Rabb'i** ve Efendisi olan **Allah'a aittir.**

قُلْ اِنِّي نُهِيتُ اَنْ اَعْبُدَ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللّٰهِ لَمَّا جَاءَنِيَ الْبَيِّنَاتُ مِنْ رَبِّي
وَاُمِرْتُ اَنْ اُسْلِمَ لِرَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٦٦﴾

66. Ey İslâm davetçisi! Senden din konusunda taviz vermeni isteyen inkârcılara **de ki: "Bakın; bana Rabb'imden apaçık belgeler geldikten sonra, Allah'ın yanı sıra tapındığınız kimselere kulluk etmem bana kesinlikle yasaklanmıştır. Ben, tam bir teslimiyetle âlemlerin Rabb'ine boyun eğmekle emrolundum."**

هُوَ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ مِنْ نُطْفَةٍ ثُمَّ مِنْ عَلَقَةٍ ثُمَّ يُخْرِجُكُمْ طِفْلًا ثُمَّ
لِتَبْلُغُوا اَشُدَّكُمْ ثُمَّ لِتَكُونُوا شُيُوخًاۚ

67. O Allah **ki, sizin** atanız ve aslınız olan ilk insanı **topraktan yarattı. Sonra** topraktaki mineralleri babanızın vücudunda birçok kimyasal işlemden geçirerek sizi önce sperm denilen **bir damla sudan, sonra** rahimde asılı duran **embriyodan** yarattı**. Sonra sizi** sağlıklı bir **bebek hâlinde** annenizin karnından **çıkarmaktadır. Sonra gençlik çağına ulaşmanız için** sizi büyütmekte ve **sonra da ihtiyarlamanız için** içinizden pek çoğuna uzun bir ömür bahşetmekte**dir.**

وَمِنْكُمْ مَنْ يُتَوَفّٰى مِنْ قَبْلُ وَلِتَبْلُغُوا اَجَلًا مُسَمًّى وَلَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ﴿٦٧﴾

Kimileriniz bu ihtiyarlık çağına ulaşma**dan önce** küçük yaşta **vefat ettirilir,** kimileriniz de **belirli bir süre-**

ye ulaşmanız ve aklınızı kullanıp düşünmeniz için uzun süre yaşatılırsınız.

هُوَ الَّذ۪ي يُحْـي۪ وَيُم۪يتُۚ فَاِذَا قَضٰٓى اَمْرًا فَاِنَّمَا يَقُولُ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ ﴿٦٨﴾

68. Yaşatan ve öldüren, hayatı ve ölümü yaratan **O'dur. O bir şeyin olmasını istedi mi ona sadece "Ol!" der, o da hemen oluverir.**

اَلَمْ تَرَ اِلَى الَّذ۪ينَ يُجَادِلُونَ ف۪ٓي اٰيَاتِ اللّٰهِۜ اَنّٰى يُصْرَفُونَ ﴿٦٩﴾

69. Ey insan! Sahte ve yanıltıcı itirazlarla **Allah'ın âyetleri hakkında tartışmaya girişenlerin** hak ve hakikatten **nasıl çevrildiklerini görüyorsun, değil mi?**

KORKUNÇ AZAP

اَلَّذ۪ينَ كَذَّبُوا بِالْكِتَابِ وَبِمَٓا اَرْسَلْنَا بِه۪ رُسُلَنَاࣞ فَسَوْفَ يَعْلَمُونَۙ ﴿٧٠﴾

70. Onlar, bu **kitabı** yalanlayan **ve** böylece, daha önceki **elçilerimizle gönderdiğimiz** bütün vahiyle**ri inkâr eden kimselerdir. Fakat** ne büyük bir yanılgı içinde olduklarını **yakında anlayacaklar.** Ne zaman mı?

اِذِ الْاَغْلَالُ ف۪ٓي اَعْنَاقِهِمْ وَالسَّلَاسِلُۜ يُسْحَبُونَۙ ﴿٧١﴾

71. Boyunlarına kelepçeler ve ellerine ayaklarına **zincirler takılıp** cehenneme doğru **sürüklendikleri zaman.**

فِي الْحَم۪يمِ ثُمَّ فِي النَّارِ يُسْجَرُونَۚ ﴿٧٢﴾

72. İşte o zaman, derileri kavurup parçalayan **kaynar suya** atılacak ve **sonra da** cehennem **ateşinde yanacaklar.**

ثُمَّ ق۪يلَ لَهُمْ اَيْنَ مَا كُنْتُمْ تُشْرِكُونَۙ ﴿٧٣﴾

73. Sonra onlara, "Allah'a ortak koştuğunuz o sahte ilâhlarınız, liderleriniz, efendileriniz şimdi **neredeler?" diye sorulacak.**

مِنْ دُونِ اللّٰهِۜ قَالُوا ضَلُّوا عَنَّا بَلْ لَمْ نَكُنْ نَدْعُوا مِنْ قَبْلُ شَيْـٔاًۜ

74. Onlar da, "Bizi yüzüstü bırakıp ortadan kaybolmuşlar. Meğer biz bu güne kadar tapılmaya değer **hiç bir şeye tapmıyormuşuz." diyecekler.**

كَذٰلِكَ يُضِلُّ اللّٰهُ الْكَافِر۪ينَ ﴿٧٤﴾

Bunun üzerine, **"**Ey zalimler!**"** denilecek, **"İşte Allah,** apaçık hakikati bile bile **inkâr eden** zalim**leri böyle** yoldan çıkarıp **saptırır."**

ذٰلِكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَفْرَحُونَ فِي الْاَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَبِمَا كُنْتُمْ تَمْرَحُونَۚ ﴿٧٥﴾

75. "Çünkü siz Allah'ın bahşettiği güç, servet ve saltanatla **yeryüzünde haksız yere şımarıp azgınlaşıyor, küstahça böbürlenip duruyordunuz."**

اُدْخُلُٓوا اَبْوَابَ جَهَنَّمَ خَالِد۪ينَ ف۪يهَاۚ فَبِئْسَ مَثْوَى الْمُتَكَبِّر۪ينَ ﴿٧٦﴾

76. "Öyleyse, **sonsuza dek içinde kalacağınız cehennemin kapılarından girin** ateşe!**" Büyüklük taslayanların varacağı yer ne kötüdür!**

ELÇİ'NİN GÖREVİ

فَاصْبِرْ اِنَّ وَعْدَ اللّٰهِ حَقٌّۚ فَاِمَّا نُرِيَنَّكَ بَعْضَ الَّذ۪ي نَعِدُهُمْ اَوْ نَتَوَفَّيَنَّكَ فَاِلَيْنَا يُرْجَعُونَ ﴿٧٧﴾

77. O hâlde, ey İslâm davetçisi! Zalimlerin baskı ve eziyetlerine karşı dayan, diren, **sabret.** Unutma ki, **Allah'ın vaadi haktır ve** mutlaka gerçekleşecektir**. Onlara vadettiğimiz** azap ve akıbet**in bir kısmını sana** bu dünyada **göster**ip o zalimleri hemen helâk et**sek de, seni** çetin bir mücadelenin ardından **vefat ettir**ip özlemini çektiğin mutlu günleri âhirete erteles**ek de,** sonuçta zalimler azaptan kurtulamayacaklar. Çünkü hepsi **dönüp dolaşıp** eninde sonunda **bizim huzurumuza gelecekler.**

وَلَقَدْ اَرْسَلْنَا رُسُلًا مِنْ قَبْلِكَ مِنْهُمْ مَنْ قَصَصْنَا عَلَيْكَ وَمِنْهُمْ مَنْ لَمْ نَقْصُصْ عَلَيْكَۜ

78. Ey Muhammed! **Doğrusu biz, senden önce de** nice **peygamberler göndermiştik. Onlardan kiminin** tebliğ mücadelesini **sana** bu Kur'an'da **anlattık, kiminden ise hiç söz etmedik.**

وَمَا كَانَ لِرَسُولٍ اَنْ يَأْتِيَ بِاٰيَةٍ اِلَّا بِاِذْنِ اللّٰهِۚ

Göndermiş olduğumuz **hiç bir peygamber, Allah'ın izni olmadıkça herhangi bir mucize gösteremez.** Her elçi, inkârcılarla sonuna kadar mücadele eder.

فَاِذَا جَٓاءَ اَمْرُ اللّٰهِ قُضِيَ بِالْحَقِّ وَخَسِرَ هُنَالِكَ الْمُبْطِلُونَ۟ ﴿٧٨﴾

Nihayet Allah'ın azap veya kıyamet **emri gelip çatınca,** aralarında tam bir adaletle, **hak ile hükmedilir ve** Allah'ın dinini yok etmeye çalışarak **bâtılın yanında yer alanlar, o zaman** korkunç bir azapla yok edilerek **hüsrana uğrarlar.** İşte günümüz inkârcılarını da aynı akıbet beklemektedir.

Eğer inkârcılar senden mucize istiyorlarsa, şöyle bir çevrelerine baksınlar:

YARATILIŞ MUCİZELERİ

اَللّٰهُ الَّذ۪ي جَعَلَ لَكُمُ الْاَنْعَامَ لِتَرْكَبُوا مِنْهَا وَمِنْهَا تَأْكُلُونَۘ ﴿٧٩﴾

79. O Allah ki, bir kısmını binek olarak kullanmanız, bir kısmından da et, süt, bal, yumurta gibi **yiyecekler elde etmeniz için evcil hayvanları yaratıp emrinize vermiştir.**

وَلَكُمْ ف۪يهَا مَنَافِعُ وَلِتَبْلُغُوا عَلَيْهَا حَاجَةً ف۪ي صُدُورِكُمْ

80. Bu hayvan**larda sizin için daha birçok faydalar vardır.** Nitekim **onların üzerinde** seyahat ederek uzak mesafeleri rahatlıkla aşabilir, böylece **gönlünüzdeki** ihtiyaç ve **arzuları gerçekleştirebilirsiniz.**

وَعَلَيْهَا وَعَلَى الْفُلْكِ تُحْمَلُونَۜ ﴿٨٠﴾

Ayrıca hem onlarla, hem de size bahşettiğimiz bilgi ve yetenek sayesinde imal ettiğiniz otomobil, uçak, tren, **gemi** gibi araçlar **ile taşımacılık yaparsınız.**

وَيُر۪يكُمْ اٰيَاتِه۪ۗ فَاَيَّ اٰيَاتِ اللّٰهِ تُنْكِرُونَ ﴿٨١﴾

81. Allah, **size ayetlerini** ve bahşetmiş olduğu mucizevî nimetlerini işte böyle **gösteriyor. O hâlde,** ey nankörler, **Allah'ın ayetlerinden** ve nimetlerinden **hangi birini inkâr edebilirsiniz?**

SON UYARI

اَفَلَمْ يَس۪يرُوا فِي الْاَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذ۪ينَ مِنْ قَبْلِهِمْۜ

82. Onlar yeryüzünü dolaşıp da, kendilerinden önceki zalim**lerin nasıl bir akıbete uğradığını görmüyorlar mı?**

كَانُٓوا اَكْثَرَ مِنْهُمْ وَاَشَدَّ قُوَّةً وَاٰثَارًا فِي الْاَرْضِ

Üstelik geçmişte yaşamış bu toplumlar, **kendilerinden daha kalabalık ve gerek** ekonomik ve siyasal **güç bakımından, gerekse yeryüzünde meydana getirdikleri eserler yönüyle daha üstündüler.**

فَمَٓا اَغْنٰى عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿٨٢﴾

Fakat azabımız gelip çatınca, **elde ettikleri** servet ve saltanat **onları** yok olmaktan **kurtaramamıştı.**

فَلَمَّا جَٓاءَتْهُمْ رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ فَرِحُوا بِمَا عِنْدَهُمْ مِنَ الْعِلْمِ

83. Elçileri onlara apaçık delillerle gelince, sahip oldukları sanat, felsefe, teknoloji ve **bilgilerine güvenip gurura kapılmışlardı.**

وَحَاقَ بِهِمْ مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِؤُنَ ﴿٨٣﴾

Böylece, alay edip durdukları o korkunç azap **onları** dört bir yandan **kuşatıvermişti.**

فَلَمَّا رَاَوْا بَأْسَنَا قَالُوا اٰمَنَّا بِاللّٰهِ وَحْدَهُ وَكَفَرْنَا بِمَا كُنَّا بِهِ مُشْرِكِينَ ﴿٨٤﴾

84. Azabımızı açıkça karşılarında **gördükleri an, "Şimdi bir tek Allah'a iman ediyor ve O'na ortak koştuğumuz her şeyi,** önünde secde ettiğimiz putları, hükmüne boyun eğdiğimiz kişi ve kurumları, putlaştırılmış şahsiyetleri, bütün düzmece ilâhları ve batıl ideolojileri **reddediyoruz." dediler.**

فَلَمْ يَكُ يَنْفَعُهُمْ اِيمَانُهُمْ لَمَّا رَاَوْا بَأْسَنَا

85. Oysa azabımızı gördükten sonra iman etmeleri, onlara hiç bir fayda sağlayacak değildi.

سُنَّتَ اللّٰهِ الَّتِي قَدْ خَلَتْ فِي عِبَادِهِ

Allah'ın kulları için öteden beri **uygulayageldiği** ve kıyamete kadar geçerli olacak toplumsal **yasa budur.**

وَخَسِرَ هُنَالِكَ الْكَافِرُونَ ﴿٨٥﴾

İşte bu yasaya göre, onların son andaki iman iddiaları reddedildi ve **inkârcılar,** o anda ve **oracıkta** derhal yok edilerek en büyük **hüsrana uğradılar.**

﴿٤١﴾ سُورَةُ فُصِّلَتْ

41. FUSSİLET SURESİ

Mekke döneminin ortalarında, Mümin suresinden sonra indirilmiştir. Adını, üçüncü ayetinde geçen ve Kur'an mesajının açık ve net olduğuna işaret eden "fussilet: açıklandı" kelimesinden almıştır. 54 ayettir.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

حٰمٓ ﴿١﴾

1. Ha, Mîm. Ey insan! Senin pek iyi tanıdığın ve sürekli kullandığın harflerden oluşan fakat hem lafzı, hem de manasıyla eşsiz bir mucize olan bu mesaja kulak ver:

تَنْزِيلٌ مِنَ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ ﴿٢﴾

2. Ha, Mîm gibi harflerden oluşan bu muhteşem ayetler, **sonsuz şefkat ve merhamet sahibi** olan Allah **tarafından gönderilmiştir.**

كِتَابٌ فُصِّلَتْ اٰيَاتُهُ قُرْاٰنًا عَرَبِيًّا لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ﴿٣﴾

3. Hem öyle **bir Kitap ki,** önce Kur'an'ın ilk muhatapları olan Araplara, sonra da tüm insanlığa sesleniyor: Hakikati **bil**mek iste**yen bir toplum için, ayetleri Arapça** okunup rahatlıkla anlaşılan **bir metin olarak** bölümler hâlinde düzenlenmiş ve **tüm açıklığıyla ortaya konmuştur.**

Kur'an'ın ilk muhatabı olan Araplar, şayet başka bir dili konuşuyor olsaydınız, o zaman ayetlerimizi o dilde gönderecektik. Şu hâlde, İslâm davetçilerine bir görev düşüyor: Kur'an'ı kendi dillerine tercüme edip halkı aydınlatarak, Arapça bilmeyen toplumların da bu evrensel mesajı anlamasını sağlamak. Çünkü:

بَشِيرًا وَنَذِيرًا فَاَعْرَضَ اَكْثَرُهُمْ فَهُمْ لَا يَسْمَعُونَ ﴿٤﴾

4. Bu kitap, tüm insanlığı ilâhî rahmet ile **müjdelemek ve** zalimleri bekleyen kötü akıbete karşı **uyarmak için** gönderilmiştir. **Ne var ki,** insanların **çoğu** inatla gerçeklerden **yüz çeviriyor. Bu yüzden de,** kendilerini kurtuluşa iletecek mesajı **duymazlıktan geliyorlar:**

وَقَالُوا قُلُوبُنَا فِي اَكِنَّةٍ مِمَّا تَدْعُونَا اِلَيْهِ وَفِي اٰذَانِنَا وَقْرٌ وَمِنْ بَيْنِنَا وَبَيْنِكَ
حِجَابٌ فَاعْمَلْ اِنَّنَا عَامِلُونَ ﴿٥﴾

5. Ve tavır ve davranışlarıyla, âdeta "Ey Müslüman!" **diyorlar, "Bizi çağırdığın** bu tevhid inancı**na karşı kalplerimiz kapalı, kulaklarımız sağırdır.** Dolayısıyla, **seninle bizim aramızda** aşılmaz bir **engel vardır. Öyleyse, sen** bize öğüt vermeyi bırak da, şu savurduğun tehditleri gerçekleştirmek için yapacağını **yap, fakat** şunu unutma ki, **biz de** sizi ezip yok etmek için elimizden geleni **yapacağız!"**

قُلْ اِنَّمَا اَنَا بَشَرٌ مِثْلُكُمْ يُوحٰى اِلَيَّ اَنَّمَا اِلٰهُكُمْ اِلٰهٌ وَاحِدٌ فَاسْتَقِيمُوا اِلَيْهِ
وَاسْتَغْفِرُوهُ وَوَيْلٌ لِلْمُشْرِكِينَ ﴿٦﴾

6. Onlara **de ki: "Ben ancak sizin gibi** fâni **bir insanım.** İlâhî tehditleri gerçekleştirecek güç ve yetkiye sahip değilim. Ancak şu var ki, **bana** kutsal kitap aracılığıyla, **ilâhınızın** eşi ortağı olmayan, sonsuz kudret ve merhamet sahibi **bir tek ilâh olan Allah olduğu bildiriliyor. Öyleyse,** tüm batıl inanç ve ideolojileri terk ederek **dosdoğru O'na yönelin ve** bugüne kadar işlediğiniz günahlardan dolayı **O'ndan bağışlanma dileyin.** Hakikat apaçık ortada dururken, birtakım sahte ilâhları, efendileri, önderleri Allah'a **ortak koşanların vay hâline!"**

اَلَّذِينَ لَا يُؤْتُونَ الزَّكٰوةَ وَهُمْ بِالْاٰخِرَةِ هُمْ كَافِرُونَ ﴿٧﴾

7. "Yoksullara, yardıma muhtaç kimselere verilmesi gereken **zekâtı vermekten kaçınan ve** insanların hesaba çekileceği **öte dünyanın varlığına da inanmayan** o müşriklerin vay hâline**!"**

اِنَّ الَّذِينَ اٰمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ اَجْرٌ غَيْرُ مَمْنُونٍ ﴿٨﴾

8. Allah'a ve âhiret gününe **iman eden ve** bu imana yaraşır **güzel ve yararlı işler yapanlara gelince, onlar için, asla bitip tükenmeyecek bir mükâfat** olan cennet **vardır.**

قُلْ اَئِنَّكُمْ لَتَكْفُرُونَ بِالَّذِي خَلَقَ الْاَرْضَ فِي يَوْمَيْنِ وَتَجْعَلُونَ لَهُ اَنْدَادًا ذٰلِكَ رَبُّ
الْعَالَمِينَ ﴿٩﴾

9. İnkâr edenlere **de ki: "Siz** şu üzerinde yaşadığınız **yerküreyi** her biri milyonlarca yıl süren **iki günde yaratan** Allah'ı **mı inkâr ediyorsunuz? Ve** O bütün **âlemlerin** yegâne Sahibi, Efendisi ve **Rabb'i olduğu hâlde,** birtakım putları ve putlaştırılmış varlıkları, kudret ve egemenliğinde **O'na ortak mı koşuyorsunuz?** Bu ne büyük küstahlık böyle!"

وَجَعَلَ فِيهَا رَوَاسِيَ مِنْ فَوْقِهَا وَبَارَكَ فِيهَا وَقَدَّرَ فِيهَا اَقْوَاتَهَا فِي اَرْبَعَةِ اَيَّامٍ
سَوَٓاءً لِلسَّائِلِينَ ﴿١٠﴾

10. O Allah ki, yeryüzünü yarattıktan sonra **üzerine sarsılmaz dağlar yerleştirdi, orayı** sayısız nimet ve **bereketlerle donattı ve** canlıların **gıdalarını** meydana getiren temel maddeleri, **isteyen herkesin eşit olarak faydalanacağı şekilde** —önceki iki günle birlikte— toplam **dört günde takdir buyurdu.** Yani mükemmel bir sistem hâlinde ölçüp düzene koydu.

ثُمَّ اسْتَوٰٓى اِلَى السَّمَٓاءِ وَهِيَ دُخَانٌ فَقَالَ لَهَا وَلِلْاَرْضِ ائْتِيَا طَوْعًا اَوْ كَرْهًاۜ قَالَتَٓا
اَتَيْنَا طَٓائِعٖينَ ﴿١١﴾

11. Sonra kudret ve iradesiyle, henüz **gaz bulutu hâlinde olan göğe yöneldi. Göğe ve yere, “İkiniz de isteyerek veya istemeyerek** koyduğum yasalara **boyun eğin!” buyurdu. Onlar da,** lisanı hâl ile “Başüstüne, emrine **gönülden boyun eğdik!” dediler.**

فَقَضٰيهُنَّ سَبْعَ سَمٰوَاتٍ فٖي يَوْمَيْنِ وَاَوْحٰى فٖي كُلِّ سَمَٓاءٍ اَمْرَهَاۜ وَزَيَّنَّا السَّمَٓاءَ
الدُّنْيَا بِمَصَابٖيحَۗ وَحِفْظًاۜ ذٰلِكَ تَقْدٖيرُ الْعَزٖيزِ الْعَلٖيمِ ﴿١٢﴾

12. Böylece, gökyüzünü **iki günde yedi kat gök şeklinde düzenledi ve her katına,** kendi işlevini öğreterek **uyması gereken yasaları ilham etti. Ayrıca,** dünyaya **en yakın göğü** parlak birer inci demeti gibi ışıldayan **kandillerle süsledi ve** onu şeytanlardan **korudu. İşte bu** harika sistem, **sonsuz kudret ve ilim sahibi olan** Allah**’ın** mükemmel bir ölçü ve denge ile ortaya koyduğu **takdiri** sayesinde yürümekte**dir.**

فَاِنْ اَعْرَضُوا فَقُلْ اَنْذَرْتُكُمْ صَاعِقَةً مِثْلَ صَاعِقَةِ عَادٍ وَثَمُودَۜ ﴿١٣﴾

13. Buna rağmen kâfirler yine de imandan **yüz çevirirlerse,** onlara **de ki: “**O hâlde **sizi, Ad ve Semud kavimlerinin başına gelen felâketlere benzer bir** toplumsal **felâkete karşı uyarıyorum!”**

اِذْ جَٓاءَتْهُمُ الرُّسُلُ مِنْ بَيْنِ اَيْدٖيهِمْ وَمِنْ خَلْفِهِمْ اَلَّا تَعْبُدُٓوا اِلَّا اللّٰهَۜ قَالُوا لَوْ شَٓاءَ
رَبُّنَا لَاَنْزَلَ مَلٰٓئِكَةً فَاِنَّا بِمَٓا اُرْسِلْتُمْ بِهٖ كَافِرُونَ ﴿١٤﴾

14. Onlara peşpeşe Elçiler gelmiş ve bıkıp usanmadan onları şu hakikate davet etmiş**lerdi: “Sadece Allah’a kulluk edin** ve yalnızca O’na boyun eğin!” Buna karşılık **onlar, “Eğer Rabb’imiz** sizin söylediklerinize inanmamızı **isteseydi,** mesajının tebliğcisi olarak bize gökten **melekler gönderirdi. Onun için, biz sizinle gönderilen** bu ayetleri **reddediyoruz!” dediler.** Böylece Ad kavmi de Semud kavmi de, gün geçtikçe azgınlaşmaya başladılar.

فَاَمَّا عَادٌ فَاسْتَكْبَرُوا فِي الْاَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَقَالُوا مَنْ اَشَدُّ مِنَّا قُوَّةًۜ اَوَلَمْ يَرَوْا اَنَّ
اللّٰهَ الَّذٖي خَلَقَهُمْ هُوَ اَشَدُّ مِنْهُمْ قُوَّةًۜ وَكَانُوا بِاٰيَاتِنَا يَجْحَدُونَ ﴿١٥﴾

15. Ad kavmin**e gelince, onlar, hak hukuk tanımaz bir hâlde yeryüzünde küstahça kibirlenerek,** “Şu evrende, **bizden daha güçlü kim varmış?” dediler. Hâlbuki onları yaratan Allah’ın kendilerinden** çok **daha güçlü olduğunu görmüyorlar mıydı?** Doğrusu onlar, **ayetlerimizi bile bile inkâr ediyorlardı.**

فَاَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ رٖيحًا صَرْصَرًا فٖٓي اَيَّامٍ نَحِسَاتٍ لِنُذٖيقَهُمْ عَذَابَ الْخِزْيِ فِي
الْحَيٰوةِ الدُّنْيَاۜ وَلَعَذَابُ الْاٰخِرَةِ اَخْزٰى وَهُمْ لَا يُنْصَرُونَ ﴿١٦﴾

16. Bunun üzerine, onlara bu dünya hayatında alçaltıcı azabı tattırmak için, tam yedi gece sekiz gün süren o **felâket günlerinde üzerlerine** her yeri tarumar eden **dondurucu bir kasırga gönderdik. Fakat** onların **âhiret**te çekecekleri cehennem **azabı çok daha alçaltıcı olacak ve kendilerine hiçbir şekilde yardım da edilmeyecektir.**

وَاَمَّا ثَمُودُ فَهَدَيْنَاهُمْ فَاسْتَحَبُّوا الْعَمٰى عَلَى الْهُدٰى فَاَخَذَتْهُمْ صَاعِقَةُ الْعَذَابِ
الْهُونِ بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَۚ ﴿١٧﴾

17. Semud’a gelince, onlara da **doğru yolu göstermiştik, fakat onlar** gösterdiğimiz **apaydınlık yolu izlemek yerine** inkâr ve cehalet karanlıklarında **kör olarak yaşamayı tercih ettiler. Bunun üzerine, yaptıkları zulüm ve haksızlıklardan dolayı alçaltıcı bir yıldırım azabı onları çarpıp yok etti.**

وَنَجَّيْنَا الَّذٖينَ اٰمَنُوا وَكَانُوا يَتَّقُونَۚ ﴿١٨﴾

18. Ayetlerimize **iman eden ve** bu imana yaraşır dürüst ve erdemlice bir hayatı tercih ederek kötülüklerden **sakınan kimseleri ise,** dünya ve âhiret azabından **kurtardık.**

Kâfirlerin âhirette uğrayacakları azaba gelince:

وَيَوْمَ يُحْشَرُ اَعْدَٓاءُ اللّٰهِ اِلَى النَّارِ فَهُمْ يُوزَعُونَ ﴿١٩﴾

19. O Gün Allah’ın düşmanları, gruplar hâlinde cehenneme doğru sürülecekler.

حَتّٰٓى اِذَا مَا جَٓاؤُ۫هَا شَهِدَ عَلَيْهِمْ سَمْعُهُمْ وَاَبْصَارُهُمْ وَجُلُودُهُمْ بِمَا كَانُوا
يَعْمَلُونَ ﴿٢٠﴾

20. Nihayet ateşin karşısına **geldiklerinde,** bizzat **kendi kulakları, gözleri ve** hatta **derileri** dile gelip dünyada iken **yaptıkları** çirkin **işleri** bir bir sayıp dökerek **onlar aleyhinde şahitlik edecekler.**

وَقَالُوا لِجُلُودِهِمْ لِمَ شَهِدْتُمْ عَلَيْنَاۜ قَالُٓوا اَنْطَقَنَا اللّٰهُ الَّذٖٓي اَنْطَقَ كُلَّ شَيْءٍ وَهُوَ
خَلَقَكُمْ اَوَّلَ مَرَّةٍ وَاِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٢١﴾

21. Bunun üzerine zalimler **kendi derilerine, “Niçin bizim aleyhimizde şahitlik ediyorsunuz?” diye** öfke ve hayretle **soracaklar. Onlar da,** “Ne yapalım, **her şeyi konuşturan Allah bizi de konuşturdu.” diyecekler, “Sizi başlangıçta O yarattı ve** şimdi yine **O’na dönüyorsunuz!”** O zaman Allah onlara diyecek ki:

وَمَا كُنْتُمْ تَسْتَتِرُونَ اَنْ يَشْهَدَ عَلَيْكُمْ سَمْعُكُمْ وَلَٓا اَبْصَارُكُمْ وَلَا جُلُودُكُمْ وَلٰكِنْ
ظَنَنْتُمْ اَنَّ اللّٰهَ لَا يَعْلَمُ كَثٖيرًا مِمَّا تَعْمَلُونَ ﴿٢٢﴾

22. “Oysa siz dünyada zulüm ve haksızlık peşinde koşarken, **kulaklarınızın, gözlerinizin ve derilerinizin** bir gün **size karşı şahitlik edeceğinden** korkup da günahlardan **sakınmıyordunuz. Üstelik yaptıklarınızın çoğunu Allah’ın bilmediğini** ve sizi hiçbir zaman hesaba çekmeyeceğini **sanıyordunuz.”**

وَذٰلِكُمْ ظَنُّكُمُ الَّذٖي ظَنَنْتُمْ بِرَبِّكُمْ اَرْدٰيكُمْ فَاَصْبَحْتُمْ مِنَ الْخَاسِرٖينَ ﴿٢٣﴾

23. “İşte, Rabb’iniz hakkında beslediğiniz bu çarpık **düşünceler sizi felâkete sürükledi ve böylece,** en büyük **hüsrana uğrayanlardan oldunuz!”**

فَاِنْ يَصْبِرُوا فَالنَّارُ مَثْوًى لَهُمْۚ وَاِنْ يَسْتَعْتِبُوا فَمَا هُمْ مِنَ الْمُعْتَبٖينَ ﴿٢٤﴾

24. Artık eğer dayanabilirlerse, varacakları yer ateştir. Hatalarını telafi etmelerine izin verilmesi için yalvarsalar da, onlara asla izin verilmeyecektir. Çünkü vaktiyle hakikat onlara bütün açıklığıyla tebliğ edilmiş, ama onlar bilerek inkârı tercih etmişlerdi.

وَقَيَّضْنَا لَهُمْ قُرَنَٓاءَ فَزَيَّنُوا لَهُمْ مَا بَيْنَ اَيْدٖيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَحَقَّ عَلَيْهِمُ الْقَوْلُ
فٖٓي اُمَمٍ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِمْ مِنَ الْجِنِّ وَالْاِنْسِۚ اِنَّهُمْ كَانُوا خَاسِرٖينَ ﴿٢٥﴾

25. Biz de bu yüzden **onlara,** kendilerini yoldan çıkaran şeytanî **arkadaşlar musallat ettik. Böylece bu** şeytan**lar, yaptıkları her şeyi kendilerine cazip göstere**rek onları iyice azgınlığa sürükle**di ve sonunda, kendilerinden önce gelip geçmiş cin ve insan toplulukları için geçerli olan** azap **sözü onlar için de kaçınılmaz oldu. Onlar gerçekten büyük bir hüsrana uğramışlardır.** Hal böyleyken:

وَقَالَ الَّذٖينَ كَفَرُوا لَا تَسْمَعُوا لِهٰذَا الْقُرْاٰنِ وَالْغَوْا فٖيهِ لَعَلَّكُمْ تَغْلِبُونَ ﴿٢٦﴾

26. Allah’ın ayetlerini **inkâr edenler,** birbirlerine **diyorlar ki: “Sakın şu Kur’an’ı dinlemeyin.** Başkasının

dinlemesine de izin vermeyin. Çünkü onu duyan, etkisinde kalıp bir anda değişiveriyor. Bunun için, din adına uydurulmuş bidat ve hurafelerle, ilgi çekici menkıbelerle, hikâyelerle vs. mümin kitleleri oyalayıp uyutmaya çalışın. Bunun yanı sıra, bir yandan insanları cinsellik, içki, uyuşturucu, kumar gibi çılgınca eğlencelerle oyalarken, diğer yandan da İslâm ve Müslümanlar aleyhinde yıkıcı propagandalar yapın, Kur'an hakkında yanıltıcı itirazlar geliştirin. Basın yayın araçlarını da kullanarak, Kur'an tebliğcilerini susturmak için bu yolda her türlü **yaygarayı koparın!** Çünkü onun kitleleri etkileyen muazzam gücünü **ancak bu şekilde** bastırıp kültür çatışmasında Müslümanlara **üstün gelebilirsiniz."**

فَلَنُذِيقَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا عَذَابًا شَدِيدًا وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ اَسْوَاَ الَّذِى كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٢٧﴾

27. Biz de bu sözlerinden dolayı, **kâfirlere** dünyada ve âhirette **şiddetli bir azap tattıracağız ve onlara, işledikleri en büyük kötülüklerin karşılığını vereceğiz!**

ذٰلِكَ جَزَٓاءُ اَعْدَٓاءِ اللّٰهِ النَّارُ لَهُمْ فِيهَا دَارُ الْخُلْدِ جَزَٓاءً بِمَا كَانُوا بِاٰيَاتِنَا يَجْحَدُونَ ﴿٢٨﴾

28. İşte, Allah düşmanlarının cezası budur: Ateş! Ayetlerimizi bile bile inkâr etmelerinin karşılığı olarak, onları orada sonsuz acı ve ıstıraplarla dolu **bir yurt beklemektedir.**

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا رَبَّنَٓا اَرِنَا الَّذَيْنِ اَضَلَّانَا مِنَ الْجِنِّ وَالْاِنْسِ نَجْعَلْهُمَا تَحْتَ اَقْدَامِنَا لِيَكُونَا مِنَ الْاَسْفَلِينَ ﴿٢٩﴾

29. O Gün **inkârcılar,** dünyadayken göklere çıkardıkları ve körü körüne peşinden gittikleri liderlerine büyük bir kin duyacak ve **"Ey Rabb'imiz!" diyecekler, "Bizi** doğru yoldan **saptıran cinleri ve insanları bize göster ki, onları ayaklarımızın altına alıp çiğneyelim. Böylece en aşağılık kimselerden olsunlar."**

اِنَّ الَّذِينَ قَالُوا رَبُّنَا اللّٰهُ ثُمَّ اسْتَقَامُوا تَتَنَزَّلُ عَلَيْهِمُ الْمَلٰٓئِكَةُ اَلَّا تَخَافُوا وَلَا تَحْزَنُوا وَاَبْشِرُوا بِالْجَنَّةِ الَّتِى كُنْتُمْ تُوعَدُونَ ﴿٣٠﴾

30. "Bizim önünde boyun eğeceğimiz biricik efendimiz, yöneticimiz ve **Rabb'imiz, Allah'tır!" diyen ve sonra da,** bu söyleme uygun **dosdoğru bir hayat yaşayan kimselere gelince, onların üzerine** öbek öbek rahmet **melekleri inecek** ve kendilerine şu ilâhî müjdeyi verecek**tir: "Korkmayın, üzülmeyin; size Allah tarafından söz verilen cennet müjdesiyle sevinin!"**

نَحْنُ اَوْلِيَٓاؤُكُمْ فِى الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا وَفِى الْاٰخِرَةِۚ وَلَكُمْ فِيهَا مَا تَشْتَهٓى اَنْفُسُكُمْ وَلَكُمْ فِيهَا مَا تَدَّعُونَۜ ﴿٣١﴾

31. "Biz hem bu dünya hayatında, hem de âhirette sizin dost ve yardımcı**larınızız.** Eğer dünya imtihanını başarıyla tamamlarsanız, cennete gireceksiniz ve **orada canınızın çektiği her şeye, arzuladığınız her nimete sahip olacaksınız."**

نُزُلًا مِنْ غَفُورٍ رَحِيمٍ ﴿٣٢﴾

32. Çok bağışlayıcı, çok merhametli olan Rabb'iniz**den** bir karşılama ziyafeti ve sınırsız **bir lütuf olarak."**

وَمَنْ اَحْسَنُ قَوْلًا مِمَّنْ دَعَٓا اِلَى اللّٰهِ وَعَمِلَ صَالِحًا وَقَالَ اِنَّنِى مِنَ الْمُسْلِمِينَ ﴿٣٣﴾

33. O hâlde, insanları **Allah'a** kul olmaya **çağıran, güzel ve yararlı işler yapan ve "Ben** tam bir teslimiyetle Allah'ın hükümlerine boyun eğen **bir Müslüman'ım!" diyen kimseden** daha doğru, **daha güzel sözlü kim olabilir?**

Ama yine de, sizi önyargılarla değerlendiren bazı insanlar, davetinize karşı hiç de hak etmediğiniz çirkin bir tarzda cevap verebilir, en ağır sözlerle sizi incitebilirler. Bu durumda onlara kızıp küsmeyin. Kötülüğe kötülükle karşılık da vermeyin.

وَلَا تَسْتَوِى الْحَسَنَةُ وَلَا السَّيِّئَةُۜ اِدْفَعْ بِالَّتِى هِىَ اَحْسَنُ فَاِذَا الَّذِى بَيْنَكَ وَبَيْنَهُ عَدَاوَةٌ كَاَنَّهُ وَلِىٌّ حَمِيمٌ ﴿٣٤﴾

34. Şunu iyi bilin ki, **iyilik ile kötülük** asla **bir olmaz. O hâlde,** sana kin besleyen insanlara bile şefkat ve merhametle yaklaş. Sana kötülük yapana sen iyilikle karşılık ver. Gönül incitmeden, insanları rencide etmeden, tatlı dille ve yapıcı bir üslupla, yani **en güzel şekilde** kötülükleri **bertaraf et. İşte o zaman, aranızda kin ve düşmanlık bulunan kişinin sanki birdenbire sımsıcak bir dosta dönüştüğünü göreceksin.**

وَمَا يُلَقّٰيهَٓا اِلَّا الَّذِينَ صَبَرُواۚ وَمَا يُلَقّٰيهَٓا اِلَّا ذُو حَظٍّ عَظِيمٍ ﴿٣٥﴾

35. Fakat bu üstün meziyet, **sadece** zorluk ve sıkıntılar karşısında **sabredenlere verilmiştir.** Diğer bir deyişle bu, **ancak** ilim, hikmet, şefkat, merhamet gibi güzelliklerden **büyük bir pay almış olanlara verilmiştir.**

Bununla birlikte, nihayet İslâm davetçisi de bir insandır. İnatçı cahiller karşısında öfkesine hâkim olması her zaman kolay olmayabilir. Bunun içindir ki:

وَاِمَّا يَنْزَغَنَّكَ مِنَ الشَّيْطَانِ نَزْغٌ فَاسْتَعِذْ بِاللّٰهِؕ اِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿٣٦﴾

36. Ey Müslüman! **Eğer şeytanî bir dürtü seni kışkırtıp** anlamsız bir öfke ve heyecana **sürükleyecek olursa, hemen Allah'a sığın.** Unutma ki, **O** her şeyi **işitendir,** her şeyi **bilendir.** O hâlde, insanları güzel öğütlerle Rabb'inin yoluna çağırmaya devam et:

وَمِنْ اٰيَاتِهِ الَّيْلُ وَالنَّهَارُ وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُۜ لَا تَسْجُدُوا لِلشَّمْسِ وَلَا لِلْقَمَرِ وَاسْجُدُوا لِلّٰهِ الَّذِى خَلَقَهُنَّ اِنْ كُنْتُمْ اِيَّاهُ تَعْبُدُونَ ﴿٣٧﴾

37. Gece ile gündüz, Güneş ile Ay, O'nun sınırsız kudret ve yüceliğini gözler önüne seren yaratılış delillerinden, yani **ayetlerindendir. Öyleyse, Güneş'e veya Ay'a secde etmeyin, eğer** gerçekten **yalnızca O'na kulluk etmek istiyorsanız, onları** ve diğer tüm varlıkları **yaratan Allah'a secde**ye kapanarak, yalnızca O'na kulluk ve itaat **edin!**

فَاِنِ اسْتَكْبَرُوا فَالَّذِينَ عِنْدَ رَبِّكَ يُسَبِّحُونَ لَهُ بِالَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَهُمْ لَا يَسْـَٔمُونَ ﴿٣٨﴾

38. Ama eğer inkârcılar, bu çağrı karşısında **kibre kapıl**ıp Allah'ın hükümlerine boyun eğmekten kaçın**acak olurlarsa,** üzülme, ümitsizliğe ve yılgınlığa kapılma! Çünkü **Rabb'inin katındaki** melek**ler** ve O'na kulluk eden müminler, **gece gündüz bıkıp usanmadan O'nu** anıp şanını yücelterek **tesbih etmektedirler.**

وَمِنْ اٰيَاتِهِ اَنَّكَ تَرَى الْاَرْضَ خَاشِعَةً فَاِذَٓا اَنْزَلْنَا عَلَيْهَا الْمَٓاءَ اهْتَزَّتْ وَرَبَتْؕ اِنَّ الَّذِى اَحْيَاهَا لَمُحْيِ الْمَوْتٰىؕ اِنَّهُ عَلٰى كُلِّ شَىْءٍ قَدِيرٌ ﴿٣٩﴾

39. Yine O'nun ayetlerinden biri de şudur: Yeryüzünün bitki örtüsünü tamamen kurumuş, solmuş ve âdeta **boynu bükük bir hâlde görürsün. Fakat Biz üzerine yağmur yağdırınca, hemen canlanıp gelişir** ve orada rengârenk bitkiler, çiçekler ve tatlı ürünler yetişir. **İşte bu bitkilere hayat veren** yüce kudret, **ölüleri de**

kesinlikle diriltecektir. Unutma ki, **O'nun her şeye gücü yeter.**

إِنَّ الَّذِينَ يُلْحِدُونَ فِي اٰيَاتِنَا لَا يَخْفَوْنَ عَلَيْنَاۜ اَفَمَنْ يُلْقٰى فِي النَّارِ خَيْرٌ اَمْ مَنْ
يَأْتِي اٰمِنًا يَوْمَ الْقِيٰمَةِۜ اِعْمَلُوا مَا شِئْتُمْۙ اِنَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿٤٠﴾

40. Gerek evrendeki yaratılış delillerini görmezlikten gelerek, gerekse Kur'an'ı kasten yanlış yorumlayarak **ayetlerimiz konusunda doğru yoldan sapanlar, Bizden asla gizli kalmazlar.**

Düşünün ey insanlar! İşlediği zulüm ve haksızlıklardan dolayı **ateşe atılan** inkârcılar **mı daha iyidir, yoksa Hesap Gününde** Rabb'inin huzuruna **güven içinde gelen** müminler **mi?** İşte size doğruyu ve eğriyi gösterdik. Bu ikisinden dilediğinizi seçin ve **dilediğinizi yapın! Hiç şüphesiz Allah, yaptığınız her şeyi görmektedir.**

اِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بِالذِّكْرِ لَمَّا جَٓاءَهُمْۚ وَاِنَّهُ لَكِتَابٌ عَزِيزٌۙ ﴿٤١﴾

41. Muhakkak kendilerine tebliğ edilen bu son ilâhî **Öğüdü inkâr edenler,** dünyada da âhirette de zillet ve perişanlıktan kurtulamayacaklar. **Bu** Kur'an öyle muhteşem, **öyle değerli bir kitaptır ki;**

لَا يَأْتِيهِ الْبَاطِلُ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَلَا مِنْ خَلْفِهِۜ تَنْزِيلٌ مِنْ حَكِيمٍ حَمِيدٍ ﴿٤٢﴾

42. Hiçbir **batıl** inanç ona asla sızamaz. İnsanlığa zararlı düşünceler, şeytanî öğretiler **ona hiçbir yandan yaklaşamaz.** Çünkü o, sonsuz ilim ve **hikmet sahibi ve** her türlü **övgüye lâyık olan** Allah **tarafından gönderilmiştir.**

مَا يُقَالُ لَكَ اِلَّا مَا قَدْ قِيلَ لِلرُّسُلِ مِنْ قَبْلِكَۜ اِنَّ رَبَّكَ لَذُو مَغْفِرَةٍ وَذُو عِقَابٍ اَلِيمٍ
﴿٤٣﴾

43. O hâlde, sana eziyet eden zalimlere aldırış etmeden, bu kitap ile insanlığı uyarıp aydınlatmaya devam et. Unutma ki, **sana** çağdaş kâfirler tarafından **söylenen** incitici söz**lerin aynısı, senden önceki Elçilere de söylenmişti.** Fakat onlar her türlü sıkıntıya karşı sabırla direnmiş ve sonunda ilâhî müjdeye mahzar olmuşlardı. **Hiç kuşku yok ki, senin Rabb'in çok bağışlayıcıdır, fakat** aynı zamanda **cezası da çok şiddetlidir.**

وَلَوْ جَعَلْنَاهُ قُرْاٰنًا اَعْجَمِيًّا لَقَالُوا لَوْلَا فُصِّلَتْ اٰيَاتُهُۜ ءَاَعْجَمِيٌّ وَعَرَبِيٌّۜ قُلْ هُوَ
لِلَّذِينَ اٰمَنُوا هُدًى وَشِفَٓاءٌۜ وَالَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ فِي اٰذَانِهِمْ وَقْرٌ وَهُوَ عَلَيْهِمْ عَمًىۜ
اُو۬لٰٓئِكَ يُنَادَوْنَ مِنْ مَكَانٍ بَعِيدٍ ﴿٤٤﴾

44. Kur'an'ın Arapça indiriliş hikmetini kavrayamayan, bu yüzden de onun evrenselliğine itiraz eden cahiller şunu bilsinler ki: **Eğer Biz Kur'an'ı yabancı bir dilde göndermiş olsaydık, o zaman** onun ilk muhatabı olan Araplar haklı olarak, **"**İman etmemizi istediğin bu kitabın **ayetleri,** bize anladığımız dilden **açık ve anlaşılır biçimde beyan edilmeli değil miydi? Arapça** konuşan bir toplum **ve** onları hidayete çağıran **yabancı** bir kitap; ne tuhaf şey bu!**" diyeceklerdi.** O hâlde, tüm insanlığa seslenerek **de ki: "Bu** Kur'an gerek Araplardan, gerekse diğer toplumlardan olsun, bütün **inananlar için bir yol göstericidir ve** insanlığı tehdit eden her türlü manevî, kültürel, siyasî ve toplumsal dertlere kesin **bir şifadır.** Bu kitaba **inanmayanlara gelince, onların kulaklarında,** hakikati işitmelerine engel **bir sağırlık vardır.** İşte bu yüzden Kur'an, **onlara göre** anlaşılmaz, **karanlık** bir kitap**tır.** Öyle ki, **onlar** apaçık hakikate davet edildikleri hâlde**,** sanki **çok uzak bir yerden çağrıl**an ve çağrıyı işitmekte zorluk çeken kimseler gibi kör ve sağır davran**ıyorlar.** Zaten tarih boyunca, Allah'tan gelen bütün kitaplara aynı tepkiler gösterilmiştir:

وَلَقَدْ اٰتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ فَاخْتُلِفَ فِيهِۜ وَلَوْلَا كَلِمَةٌ سَبَقَتْ مِنْ رَبِّكَ لَقُضِيَ
بَيْنَهُمْۜ وَاِنَّهُمْ لَفِي شَكٍّ مِنْهُ مُرِيبٍ ﴿٤٥﴾

45. Biz bir zamanlar **Musa'ya,** sonradan Tevrat olarak bilinen **Kitabı vermiştik. Fakat** sırf aralarındaki ihtiras ve kıskançlık yüzünden, Allah'ın kitabını tahrif ederek **onda ayrılığa düştüler. Eğer** bu dünyanın imtihan yeri olduğuna ve her şeyin tam karşılığının âhirette verileceğine dair **Rabb'in tarafından ezelden belirlenmiş bir yasa olmasaydı, aralarında çoktan hüküm verilmiş** ve kötüler derhal cezalandırılıp her türlü anlaşmazlık halledilmiş **olurdu.** Bugünkü Yahudi ve Hristiyanlara gelince: **Onlar** her ne kadar ellerindeki kutsal kitaba iman ettiklerini söyleseler de, **onun** gerçekten ilâhî kaynaklı olup olmadığı **hakkında karmakarışık bir şüphe** ve tereddüt **içindedirler.** Bu yüzden ne Tevrat ve İncil'e, ne de Kur'an'a gerçek anlamda iman etmezler. Hiçbir ahlâkî sınır tanımaz, her türlü zulüm ve haksızlığı kendilerine mubah görürler. Ama şunu iyi bilsinler ki:

مَنْ عَمِلَ صَالِحًا فَلِنَفْسِهِ وَمَنْ اَسَٓاءَ فَعَلَيْهَاۜ وَمَا رَبُّكَ بِظَلَّامٍ لِلْعَبِيدِ ﴿٤٦﴾

46. Her kim güzel bir iş yaparsa, yalnızca kendi iyiliği için yapmış olur. Kim de kötülük yaparsa, o da ancak kendisine zarar vermiş olur. Unutma ki, **Rabb'in kullarına asla zulmetmez.**

اِلَيْهِ يُرَدُّ عِلْمُ السَّاعَةِۜ وَمَا تَخْرُجُ مِنْ ثَمَرَاتٍ مِنْ اَكْمَامِهَا وَمَا تَحْمِلُ مِنْ اُنْثٰى وَلَا
تَضَعُ اِلَّا بِعِلْمِهِۜ وَيَوْمَ يُنَادِيهِمْ اَيْنَ شُرَكَٓائِيۙ قَالُٓوا اٰذَنَّاكَۙ مَا مِنَّا مِنْ شَهِيدٍۚ ﴿٤٧﴾

47. Kıyametin bilgisi yalnızca O'na aittir. Onun ne zaman ve ne şekilde kopacağını sadece O bilir. **O'nun bilgisi** ve izni **olmadan ne bir meyve tomurcuğundan çıkabilir, ne bir dişi hamile kalabilir ve ne de** yavrusunu **doğurabilir.** İşte bu sonsuz ilim ve kudret sahibi olan Rabb'iniz, insanları yeniden diriltip hesaba çekecektir. **O Gün** Allah kâfirleri cehennemin karşısına getirecek ve **onlara,** "Söyleyin bakalım, kulluk ve ibadette **Benim ortaklarım** olduğunu iddia ettiğiniz sahte ilâhlarınız, putlarınız önderleriniz, efendileriniz şimdi **neredeler?" diye soracak. Onlar da, "İtiraf ederiz ki, hiç birimiz** Senden başka boyun eğilecek bir otoritenin varlığına **tanık** olmuş **değiliz!" diyecekler.**

وَضَلَّ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَدْعُونَ مِنْ قَبْلُ وَظَنُّوا مَا لَهُمْ مِنْ مَحِيصٍ ﴿٤٨﴾

48. Ve böylece, **vaktiyle yalvarıp yakardıkları** bütün hayalî varlıklar, sahte ilâhlar **kendilerini yüzüstü bırakıp terk etmiş olacak ve artık hiçbir kurtuluş çarelerinin kalmadığını anlayacaklar.** İşte bu feci akıbetle yüz yüze gelmek istemiyorsanız, insanın ruh dünyasını iyi çözümlemeli, onu inkâra sürükleyen psikolojik sebepleri doğru tespit etmelisiniz:

لَا يَسْـَٔمُ الْاِنْسَانُ مِنْ دُعَٓاءِ الْخَيْرِ وَاِنْ مَسَّهُ الشَّرُّ فَيَؤُ۫سٌ قَنُوطٌ ﴿٤٩﴾

49. İnsanoğlu, iyi ve güzel olan **şeyleri istemekten** asla **bıkıp usanmaz. Fakat başına bir kötülük gelince de,** bunun bir imtihan olduğunu göz ardı ederek **hemen endişeye kapılır, ümidini tamamen kaybeder.** Sahip olduğu her şeyin kendisine Allah tarafından bağışlanan gelip geçici bir nimet olduğunu idrak edemediği için, onları kaybettiği anda müthiş bir sarsıntı geçirir.

وَلَئِنْ اَذَقْنَاهُ رَحْمَةً مِنَّا مِنْ بَعْدِ ضَرَّٓاءَ مَسَّتْهُ لَيَقُولَنَّ هٰذَا لٖى وَمَٓا اَظُنُّ السَّاعَةَ
قَٓائِمَةً وَلَئِنْ رُجِعْتُ اِلٰى رَبّٖٓى اِنَّ لٖى عِنْدَهُ لَلْحُسْنٰى فَلَنُنَبِّئَنَّ الَّذٖينَ كَفَرُوا بِمَا
عَمِلُوا وَلَنُذٖيقَنَّهُمْ مِنْ عَذَابٍ غَلٖيظٍ ﴿٥٠﴾

50. Fakat kendisine dokunan bir sıkıntının ardından başındaki belâyı kaldırıp **ona rahmet**imizi **tattıracak olsak, o zaman da** küstahça bir edayla **şöyle der:** “Bu nimetleri ben kendi gayret ve çabalarım sonucunda ve kendi yeteneklerim sayesinde kazandım; dolayısıyla **bu zaten benim hakkımdır! Üstelik kıyametin kopacağını** ve insanların yargılanacağını **da hiç sanmıyorum. Eğer** bu iddianız gerçekleşse ve **ben Rabb’imin huzuruna çıkarılsam bile, O’nun katında beni daha güzel nimetlerin beklediğine eminim!”** (18. Kehf: 36)

Hayır, ayetlerimizi **inkâr edenlere yaptıkları her şeyi** o gün **açıkça bildireceğiz ve onlara en şiddetli azabı tattıracağız.**

وَاِذَٓا اَنْعَمْنَا عَلَى الْاِنْسَانِ اَعْرَضَ وَنَاٰ بِجَانِبِهٖ وَاِذَا مَسَّهُ الشَّرُّ فَذُو دُعَٓاءٍ عَرٖيضٍ
﴿٥١﴾

51. Evet, **insanoğluna** katımızdan zenginlik, sağlık, güzellik, güç, zekâ gibi **bir nimet verdik mi,** bunları kendisine kimin verdiğini unutarak ayetlerimizden **yüz çevirir ve** kibre kapılarak **yan çizer. Fakat başına bir belâ gelince de,** onun bir an önce kaldırılması için **uzun uzadıya** Bize **yalvarıp yakarır.**

قُلْ اَرَاَيْتُمْ اِنْ كَانَ مِنْ عِنْدِ اللّٰهِ ثُمَّ كَفَرْتُمْ بِهٖ مَنْ اَضَلُّ مِمَّنْ هُوَ فٖى شِقَاقٍ بَعٖيدٍ
﴿٥٢﴾

52. Onlara **de ki: “Bir düşünün, eğer bu** kitap **Allah tarafından** gönderilmiş **ise ve siz de** aptalca bir inat uğruna **onu inkâr ediyorsanız,** o takdirde, apaçık gerçeklere sırt çevirerek **derin bir çıkmaza saplanan** inkârcılar**dan daha** bedbaht ve daha **sapkın kim olabilir?”**

İşte bunun içindir ki;

سَنُرٖيهِمْ اٰيَاتِنَا فِى الْاٰفَاقِ وَفٖٓى اَنْفُسِهِمْ حَتّٰى يَتَبَيَّنَ لَهُمْ اَنَّهُ الْحَقُّ اَوَلَمْ يَكْفِ
بِرَبِّكَ اَنَّهُ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ شَهٖيدٌ ﴿٥٣﴾

53. Elinizdeki **bu** Kur’an’**ın** Allah’tan gelen kesin ve tartışılmaz bir **gerçek olduğu** bütün insanlık tarafından **açık ve net olarak anlaşılıncaya kadar, onlara hem dış dünyada, hem de kendi iç dünyalarında ayetlerimizi**n işaret ettiği bireysel, toplumsal, tarihî, ekonomik ve siyasal gerçeklerin bir bir ortaya çıktığını **göstereceğiz.** Öyle ki, çağlar geçtikçe ve insanoğlu kendisini ve evreni daha yakından tanıdıkça Kur’an’ı daha iyi anlayacak ve onun insan ürünü bir kitap olamayacağını, hiçbir şüpheye yer vermeyecek biçimde görecektir. Bu nasıl olur deme, **Rabb’inin** her an **her şeye tanık olması yetmez mi?**

Ama bütün bu apaçık delillere, apaçık mucizelere rağmen yine de hakikatten yüz çevirecek olurlarsa;

اَلَٓا اِنَّهُمْ فٖى مِرْيَةٍ مِنْ لِقَٓاءِ رَبِّهِمْ اَلَٓا اِنَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ مُحٖيطٌ ﴿٥٤﴾

54. İyi bilin ki, onlar Hesap Günü **Rab’lerine kavu**şup yargılan**acakları konusunda şüphe içindedirler. Ve şunu da bilin ki, Allah** sonsuz ilim ve kudretiyle **her şeyi** çepeçevre **kuşatmıştır.**

42. ŞURA SURESİ

Mekke döneminin ortalarında, Fussilet suresinden sonra indirilmiştir. Adını, 38. ayetinde geçen ve danışmanın önemini vurgulayan “şura: istişare, danışma” kelimesinden almıştır. 53 ayettir.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحٖيمِ

Rahman ve Rahim olan Allah’ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb’imin adıyla, O’nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O’nun adına okuyor, söylüyorum:

حٰمٓ ﴿١﴾

1. Hâ, Mîm.

عٓسٓقٓ ﴿٢﴾

2. Ayn, Sîn, Kâf. Ey insan! Senin pek iyi tanıdığın ve sürekli kullandığın harflerden oluşan, fakat hem lafzı hem de manasıyla eşsiz bir mucize olan bu mesaja kulak ver:

كَذٰلِكَ يُوحٖٓى اِلَيْكَ وَاِلَى الَّذٖينَ مِنْ قَبْلِكَ اللّٰهُ الْعَزٖيزُ الْحَكٖيمُ ﴿٣﴾

3. İşte sonsuz kudret ve hikmet sahibi olan Allah, senden öncekilere vahyettiği gibi, sana da böyle vahyediyor.

لَهُ مَا فِى السَّمٰوَاتِ وَمَا فِى الْاَرْضِ وَهُوَ الْعَلِىُّ الْعَظٖيمُ ﴿٤﴾

4. O Allah ki, **göklerde ve yerde ne varsa hepsi O’nundur.** Gerçek anlamda **yücelik ve büyüklük, yalnızca O’na aittir.**

تَكَادُ السَّمٰوَاتُ يَتَفَطَّرْنَ مِنْ فَوْقِهِنَّ وَالْمَلٰٓئِكَةُ يُسَبِّحُونَ بِحَمْدِ رَبِّهِمْ
وَيَسْتَغْفِرُونَ لِمَنْ فِى الْاَرْضِ اَلَٓا اِنَّ اللّٰهَ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحٖيمُ ﴿٥﴾

5. O’nun kudret ve azametinden, **neredeyse gökler yukarıdan** aşağıya **çatlayıp paramparça olacaklar!** Öte yandan **melekler,** sürekli olarak **Rab’lerinin şanını övgüyle yüceltmekte ve yeryüzündeki** mümin**ler için bağışlanma dilemekteler.**

İyi bilin ki, Allah çok bağışlayıcı, çok merhametlidir.

وَالَّذٖينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهٖٓ اَوْلِيَٓاءَ اللّٰهُ حَفٖيظٌ عَلَيْهِمْ وَمَٓا اَنْتَ عَلَيْهِمْ بِوَكٖيلٍ ﴿٦﴾

6. Kendilerine Allah’tan başka hükmüne boyun eğilecek yardımcılar, kurtarıcılar ve **dostlar edinen** müşrik**lere gelince, Allah onları kollamaktadır. Sen** tebliğ görevini yaptığın sürece, **onlar**ın davranışların**dan sorumlu değilsin.**

وَكَذٰلِكَ اَوْحَيْنَٓا اِلَيْكَ قُرْاٰنًا عَرَبِيًّا لِتُنْذِرَ اُمَّ الْقُرٰى وَمَنْ حَوْلَهَا وَتُنْذِرَ يَوْمَ
الْجَمْعِ لَا رَيْبَ فٖيهِ فَرٖيقٌ فِى الْجَنَّةِ وَفَرٖيقٌ فِى السَّعٖيرِ ﴿٧﴾

7. Ey şanlı Elçi! Daha önceki Peygamberlere nasıl kendi halkının konuştuğu dilde kitap gönderdiysek, **işte sana da Arapça okunan** bir hitabe olan bu Kur’an’**ı gönderdik ki,** asıl adı Mekke olan ve dünya kentlerinin merkezi konumunda bulunan **Anakent halkını ve** aşama aşama **çevresindeki** diğer bütün şehirleri, toplumları, ülke**leri** ve tüm dünyayı **uyarasın. Ve** böylece, **gerçekleşeceğinde asla şüphe olmayan o Toplanma Günü’ne karşı** onları **ikaz etmiş olasın.** Çünkü o gün gelip çatınca insanların **bir kısmı cennete, bir kısmı da çılgın alevli ateşe** girecektir.

وَلَوْ شَٓاءَ اللّٰهُ لَجَعَلَهُمْ اُمَّةً وَاحِدَةً وَلٰكِنْ يُدْخِلُ مَنْ يَشَٓاءُ ف۪ي رَحْمَتِه۪ۜ وَالظَّالِمُونَ مَا
لَهُمْ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا نَص۪يرٍ ﴿٨﴾

8. Gerçi **Allah dileseydi, onları** da zorla imana getirir ve tüm insanlığı ister istemez Allah'a kulluk eden **tek tip bir toplum yapabilirdi. Fakat** öyle yapmadı. Çünkü bu takdirde, insanın ahlâk ve erdemliliğinin hiçbir anlam ve değeri kalmazdı. Onun meleklerden ayrı olarak yaratılmasının hikmeti de olmazdı. Bunun için Allah insana özgür bir irade vermiş ve dilediği inanç ve hayat tarzını seçme konusunda onu serbest bırakmıştır. Böylece O, samimî bir kalple Kendisine yönelerek lütuf ve merhametine nail olmak **isteyenleri** sonsuz lütuf ve **rahmetine kavuşturur.** Bile bile kötülüğü tercih ederek **zulüm ve haksızlık yapanlara gelince, onlar** Hesap Gününde, kendilerini Allah'ın gazabından koruyabilecek **ne bir dost bulabilirler, ne de bir yardımcı.**

اَمِ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِه۪ٓ اَوْلِيَٓاءَۚ فَاللّٰهُ هُوَ الْوَلِيُّ وَهُوَ يُحْيِ الْمَوْتٰىۘ وَهُوَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ
قَد۪يرٌ ﴿٩﴾

9. Demek onlar Allah'ın yanı sıra başka yardımcılar, kurtarıcılar ve **dostlar ediniyorlar, öyle mi? Oysa** asıl koruyucu ve gerçek **dost** yalnızca **Allah'tır. Çünkü ancak O'dur,** tüm canlılara **hayat bahşeden. Ve sadece O'dur, her şeye kadir olan.**

وَمَا اخْتَلَفْتُمْ ف۪يهِ مِنْ شَيْءٍ فَحُكْمُهُٓ اِلَى اللّٰهِۜ ذٰلِكُمُ اللّٰهُ رَبّ۪ي عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُۗ وَاِلَيْهِ
اُن۪يبُ ﴿١٠﴾

10. Üzerinde anlaşmazlığa düştüğünüz her konuda nihaî **hüküm** verme yetkisi **Allah'a aittir.** Ey Peygamber! De ki: **"İşte benim** yegâne Efendim, Sahibim ve **Rabb'im olan Allah budur. Ben yalnızca O'na güvenir ve** tüm kalbimle **O'na yönelirim."**

فَاطِرُ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِۜ جَعَلَ لَكُمْ مِنْ اَنْفُسِكُمْ اَزْوَاجاً وَمِنَ الْاَنْعَامِ اَزْوَاجاًۚ
يَذْرَؤُ۬كُمْ ف۪يهِۜ لَيْسَ كَمِثْلِه۪ شَيْءٌۚ وَهُوَ السَّم۪يعُ الْبَص۪يرُ ﴿١١﴾

11. O, **gökleri ve yeri yoktan var edendir. Size kendi cinsinizden eşler armağan eden ve** birçok yönden yararlandığınız **hayvanları çiftler hâlinde yarat**ıp istifadenize sun**an, böylece sizi bu** mükemmel sistem **içinde üretip çoğaltan O'dur.** İşte bu çokluk ve çift kutupluluk, yaratılmışların özelliğidir. Allah ise tektir, eşsiz ve benzersizdir. O sınırsız kudret, merhamet, adalet, ilim, azamet gibi vasıflarıyla öyle yücedir ki, insanoğlunun hayal edebileceği, zihninde canlandırabileceği hiçbir varlık, mevcut olan veya olabilecek **hiçbir şey O'na benzemez.** Yalnızca **O'dur** her şeyi **işiten,** her şeyi **gören.**

لَهُ مَقَال۪يدُ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِۚ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَٓاءُ وَيَقْدِرُۜ اِنَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ
عَل۪يمٌ ﴿١٢﴾

12. Göklerin ve yerin hazinelerinin **anahtarları O'nun elindedir. Dilediğinin rızkını genişletir,** dilediğinkini **kısar** ve az, ölçülü verir**. Hiç kuşkusuz O, her şeyi** tam olarak **bilendir.**

شَرَعَ لَكُمْ مِنَ الدّ۪ينِ مَا وَصّٰى بِه۪ نُوحاً وَالَّـذ۪ٓي اَوْحَيْنَٓا اِلَيْكَ وَمَا وَصَّيْنَا بِه۪ٓ
اِبْرٰه۪يمَ وَمُوسٰى وَع۪يسٰٓى اَنْ اَق۪يمُوا الدّ۪ينَ وَلَا تَتَفَرَّقُوا ف۪يهِۜ

13. Ey Muhammed! İşte o sonsuz ilim sahibi Allah, vaktiyle **Nuh'a emrettiği inanç sistemini, sana gönderdiği** bu Kur'an'daki inanç ilkeleriyle temel hayat prensipleri**ni ve İbrahim'e, Musa'ya, İsa'ya emrettiğimiz** aynı inanç ilkeleri**ni sizin** bireysel ve toplumsal hayatınız **için** mutlaka uyulması gereken **bir kanun yaptı.** Ve elçileri aracılığıyla, tarih boyunca insanlığa şu çağrıda bulundu: "Ey inanan kullarım! **Bu** mükemmel **inanç sistemini** hayatın her alanına **egemen kılın ve sakın** batıl inançlara, ideolojilere sapıp da **onda ayrılığa düşmeyin!**

كَبُرَ عَلَى الْمُشْرِك۪ينَ مَا تَدْعُوهُمْ اِلَيْهِۜ اَللّٰهُ يَجْتَب۪ٓي اِلَيْهِ مَنْ يَشَٓاءُ وَيَهْد۪ٓي اِلَيْهِ مَنْ
يُن۪يبُ ﴿١٣﴾

Fakat **senin** insanları **davet ettiğin** bu prensipler, Allah'tan başka otoritelerin hükmüne boyun eğen o **müşriklere çok ağır gelecektir.** Bu yüzden onlar, bu çağrıyı şiddetle reddedeceklerdir. Çünkü **Allah,** hakikat karşısında inatla direten zalimleri değil, hakikate ulaşmak **isteyen** temiz yürekli **kimseleri seçip Kendisine yakınlaştırır ve** sadece doğruluğa, güzelliğe **yönelen kimseleri Kendisine** varan yollara **iletir.**

Allah bütün Peygamberlere aynı inanç sistemini gönderdiği hâlde, o Peygamberlerin izinden gittiklerini öne süren Yahudiler ve Hristiyanlar son Elçiye iman etmiyor, ayrı birer din gibi birbirleriyle ve Müslümanlarla sürekli çekişip duruyorlar.

وَمَا تَفَرَّقُٓوا اِلَّا مِنْ بَعْدِ مَا جَٓاءَهُمُ الْعِلْمُ بَغْياً بَيْنَهُمْۜ وَلَوْلَا كَلِمَةٌ سَبَقَتْ مِنْ
رَبِّكَ اِلٰٓى اَجَلٍ مُسَمًّى لَقُضِيَ بَيْنَهُمْۜ وَاِنَّ الَّذ۪ينَ اُو۫رِثُوا الْكِتَابَ مِنْ بَعْدِهِمْ لَف۪ي
شَكٍّ مِنْهُ مُر۪يبٍ ﴿١٤﴾

14. Çünkü **onlar, kendilerine** Allah katından ikna edici **bilgi** ve belgeler **ulaşmasına rağmen, sırf aralarındaki ihtiras ve kıskançlık yüzünden** Allah'ın ayetlerini tahrif ederek dinde **ayrılığa düştüler. Eğer** bu dünyanın imtihan yeri olduğuna, bu yüzden Allah tarafından **belirlenmiş bir vakte kadar** günahkârlara mühlet tanınacağına, asıl ceza ve mükâfatın ise ancak âhirette verileceğine dair **Rabb'in tarafından ezelden belirlenmiş bir yasa olmasaydı, aralarında hüküm verilmiş** ve çoktan işleri bitirilmiş **olurdu.** Önceki nesiller nasıl imandan yüz çevirdilerse, **onlardan sonra** kutsal **Kitabı devralanlar** da bugün **onun** gerçekten ilâhî kaynaklı olup olmadığı **hakkında karmakarışık bir şüphe** ve tereddüt **içindedirler.** Kur'an'ı reddettikleri gibi, Tevrat ve İncil'e de gerçek anlamda iman etmezler. Bu yüzden hiçbir ahlâkî sınır tanımaz, her türlü zulüm ve haksızlığı kendilerine mubah görürler.

فَلِذٰلِكَ فَادْعُۚ وَاسْتَقِمْ كَمَٓا اُمِرْتَۚ وَلَا تَتَّبِعْ اَهْوَٓاءَهُمْۚ وَقُلْ اٰمَنْتُ بِمَٓا اَنْزَلَ اللّٰهُ مِنْ
كِتَابٍۚ وَاُمِرْتُ لِاَعْدِلَ بَيْنَكُمْۜ اَللّٰهُ رَبُّنَا وَرَبُّكُمْۜ لَنَٓا اَعْمَالُنَا وَلَكُمْ اَعْمَالُكُمْۜ لَا
حُجَّةَ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْۜ اَللّٰهُ يَجْمَعُ بَيْنَنَاۚ وَاِلَيْهِ الْمَص۪يرُۜ ﴿١٥﴾

15. Ey Peygamber! **İşte bunun içindir ki, sen** onları, bütün Peygamberlerin ortak mesajı olan hak dine **davet et ve** bütün söz ve davranışlarında, **sana emredildiği gibi dosdoğru ol.** Dikkat et, inkârcılar seni Kur'an'dan saptırmaya çalışacaklar. **Sakın onların arzu ve heveslerine uyma.** Onlara **de ki: "Ben Allah'ın gönderdiği bütün kitaplara** —sonradan değiştirdiğiniz, tahrif ettiğiniz kısımları düzelterek, ilk gönderildiği hâliyle— **iman ediyorum. Aranızda adaleti gerçekleştirmek** ve insanlığı yeniden vahyin kaynağında buluşturarak yeryüzünde hakkı tesis etmek**le emrolundum.** Unutmayın ki, **Allah hem bizim, hem de sizin Rabb'inizdir.** O kulları arasından herhangi bir kavmi özel imtiyazlarla donatıp diğerlerini rahmetinin dışında tutmuş değildir. Aksine, ilâhî lütfa nail olmak isteyen ve bu yolda gereken ça-

bayı harcayan her kuluna rahmet kapılarını sonuna kadar açmıştır. O hâlde kurtuluşa erecek olanlar, yalnızca O'nun buyruklarına itaat edenlerdir. Bununla birlikte, hak dini kabullenmeniz konusunda sizi zorlayacak değilim. Çünkü **bizim davranışlarımız**ın sorumluluğu **bize, sizinkiler de size aittir.** Doğrusu hak ve hakikat o kadar açık, o kadar berraktır ki, aslında **sizinle bizim aramızda tartışacak hiçbir şey yoktur.** Çünkü bütün vahiylerin kaynağı birdir ve bütün Peygamberler hep aynı gerçeği tebliğ etmişlerdir. Eğer bu bütünlüğü bozar da Son Elçiyi inkâr edecek olursanız, şunu iyi bilin ki, **Allah** Hesap Gününde **hepimizi** huzurunda **toplayacak** ve inkârcıları cezalandıracak**tır.** Unutmayın, **dönüş**ümüz daima **O'nadır.** Eninde sonunda Allah'a dönecek ve huzurunda hesaba çekileceğiz.

وَالَّذِينَ يُحَاجُّونَ فِي اللَّهِ مِنْ بَعْدِ مَا اسْتُجِيبَ لَهُ حُجَّتُهُمْ دَاحِضَةٌ عِنْدَ رَبِّهِمْ
وَعَلَيْهِمْ غَضَبٌ وَلَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ ﴿١٦﴾

16. Allah'ın daveti dürüst ve erdemli insanlar tarafından **kabul gördükten** ve iman nuru tertemiz gönüllere yerleştikten **sonra,** müminleri yeniden inkâra sürüklemek için **O'nun** dini **hakkında** yanıltıcı propagandalarla, asılsız iddialarla **tartışmaya girişenlerin** bütün itirazları ve ileri sürdükleri sözde **delilleri Rabb'leri katında geçersizdir. Ve** gerçekleri bilerek çarpıttıkları için, **onlara** Allah tarafından bir öfke, **bir gazap ve şiddetli bir azap vardır.**

İşte bu kısır tartışmalara son noktayı koymak ve yeryüzünde barış, esenlik ve adaleti sağlamak için:

اللَّهُ الَّذِي أَنْزَلَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ وَالْمِيزَانَ وَمَا يُدْرِيكَ لَعَلَّ السَّاعَةَ قَرِيبٌ ﴿١٧﴾

17. Allah, hakikati açıkça ortaya koyan bu Kitabı göndermiş **ve** bu sayede insana, doğruyu eğriden ayırt edebileceği en mükemmel **Ölçüyü bahşetmiştir.** Öyleyse ey insan, hemen şimdi, hiç vakit kaybetmeden hayatını bu ölçüye göre yeni baştan düzenle. **Ne biliyorsun, belki de** ecelin gelip kapıya dayanmıştır, ya da kâinatın eceli olan **kıyamet iyice yaklaşmıştır.**

يَسْتَعْجِلُ بِهَا الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِهَا وَالَّذِينَ آمَنُوا مُشْفِقُونَ مِنْهَا وَيَعْلَمُونَ أَنَّهَا
الْحَقُّ أَلَا إِنَّ الَّذِينَ يُمَارُونَ فِي السَّاعَةِ لَفِي ضَلَالٍ بَعِيدٍ ﴿١٨﴾

18. Kıyametin gerçekleşeceğin**e inanmayanlar,** Allah'a karşı küstahça meydan okuyarak **onun çabucak gelmesini isterler. İman edenler ise, bunun** kesin bir **gerçek olduğunu bildiklerinden, on**un gelip çatması**ndan korkarlar. Doğrusu kıyametten şüphe duyanlar,** kendilerini felâkete sürükleyecek **büyük bir yanılgı içindedirler.**

اللَّهُ لَطِيفٌ بِعِبَادِهِ يَرْزُقُ مَنْ يَشَاءُ وَهُوَ الْقَوِيُّ الْعَزِيزُ ﴿١٩﴾

19. Oysa **Allah, kullarına karşı** son derce cömert ve **lütufkârdır. Dilediğine** dilediği ölçüde **nimetler bahşeder. O sınırsız kudret ve izzet sahibidir.**

مَنْ كَانَ يُرِيدُ حَرْثَ الْآخِرَةِ نَزِدْ لَهُ فِي حَرْثِهِ وَمَنْ كَانَ يُرِيدُ حَرْثَ الدُّنْيَا نُؤْتِهِ
مِنْهَا وَمَا لَهُ فِي الْآخِرَةِ مِنْ نَصِيبٍ ﴿٢٠﴾

20. Kim âhiret kazancını ister ve bu yolda gayret gösterir**se, onun kazancını** dünyada da âhirette de kat kat **artırırız. Kim de** âhireti bırakıp **dünya kazancını isterse, ona** belki **ondan bir parça veririz. Fakat o, âhiretteki** nimetlerden **hiçbir pay alamayacaktır.**

Hal böyleyken, bunlar ne cesaretle Allah'ın hükümlerine alternatif kanun ve kurallar koyabiliyorlar?

أَمْ لَهُمْ شُرَكَاءُ شَرَعُوا لَهُمْ مِنَ الدِّينِ مَا لَمْ يَأْذَنْ بِهِ اللَّهُ وَلَوْلَا كَلِمَةُ الْفَصْلِ لَقُضِيَ
بَيْنَهُمْ وَإِنَّ الظَّالِمِينَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٢١﴾

21. Yoksa onların inanç, ahlâk ve temel hukuk prensipleri, yani **din konusunda Allah'ın izin vermediği kanunlar koyarak kendileri için bir inanç sistemi belirleyen** ve sınırsız egemenliğinde O'na **ortak** olan sözde ilâh**ları mı var?** Bu o kadar büyük bir suçtur ki, **eğer** bu dünyanın imtihan diyarı olduğuna, asıl ceza ve mükâfatın ancak âhirette verileceğine dair Rabb'in tarafından ezelden verilmiş **kesin karar olmasaydı, aralarında çoktan hüküm verilmiş** ve işleri bitirilmiş **olurdu. Şüphesiz o zalimlere,** âhirette **can yakıcı bir azap vardır.**

تَرَى الظَّالِمِينَ مُشْفِقِينَ مِمَّا كَسَبُوا وَهُوَ وَاقِعٌ بِهِمْ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا
الصَّالِحَاتِ فِي رَوْضَاتِ الْجَنَّاتِ لَهُمْ مَا يَشَاءُونَ عِنْدَ رَبِّهِمْ ذَلِكَ هُوَ الْفَضْلُ
الْكَبِيرُ ﴿٢٢﴾

22. O gün **zalimlerin,** o korkunç azapla **yüz yüze geldikleri anda,** geçmişte **yaptıkları** çirkin **işlerden dolayı korkudan titrediklerini göreceksin. İman edip güzel davranış gösterenler ise,** yemyeşil **cennet bahçelerinde** huzur ve neşe içinde**dirler. Onlar için Rab'leri katında diledikleri her şey vardır. İşte** insanoğlunun kazanabileceği en **büyük lütuf,** en büyük başarı **budur.**

ذَلِكَ الَّذِي يُبَشِّرُ اللَّهُ عِبَادَهُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ قُلْ لَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ
أَجْرًا إِلَّا الْمَوَدَّةَ فِي الْقُرْبَى وَمَنْ يَقْتَرِفْ حَسَنَةً نَزِدْ لَهُ فِيهَا حُسْنًا إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ
شَكُورٌ ﴿٢٣﴾

23. İşte Allah'ın iman edip güzel davranışlar gösteren kullarına müjdelediği nimet **budur.** Ey Peygamber! **De ki:** "Bakın, **ben** yaptığım **bu** tebliğ ve uyarılar **karşılığında sizden herhangi bir mükâfat beklemiyorum. Tek isteğim,** akraba ve **yakınlara** saygı ve **sevgi** gösterip insanlar arasında dostluk ve kardeşlik ilişkilerini gözetmeniz**dir.** Yani size yaptığım daveti kabul etmiyorsanız bile, hiç değilse aramızdaki akrabalık ve hemşerilik hukukuna riayet edip bana ve müminlere haksızlık yapmaktan vazgeçin."

Unutmayın ki, **kim bir iyilik yaparsa, onun iyiliğini** kat kat **artırırız.** Hiç kuşkusuz **Allah çok bağışlayıcıdır,** her iyiliğin **karşılığını verendir.**

Bütün bu açıklamalardan sonra, Kur'an'a inanmamak için hâlâ kayda değer bir şüphe, bir itiraz öne sürülebilir mi?

أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا فَإِنْ يَشَإِ اللَّهُ يَخْتِمْ عَلَى قَلْبِكَ وَيَمْحُ اللَّهُ الْبَاطِلَ
وَيُحِقُّ الْحَقَّ بِكَلِمَاتِهِ إِنَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ ﴿٢٤﴾

24. Ey Peygamber! **Yoksa** inkârcılar, **"Muhammed Allah adına yalan uydurdu." mu diyorlar?** Asla! Eğer sen bir yalancı olsaydın, bu seni tanıyan herkes tarafından kolayca anlaşılır ve iddiaların ciddiye bile alınmazdı. Nitekim ey Muhammed, **Allah dileseydi senin kalbini mühürlerdi.** Çünkü ilâhî yasalara göre, Allah adına yalan söyleyen bir insan çirkin ahlâkı, katı kalpliliği ve saçma iddialarıyla hemen kendini ele verir. Bencil, inatçı, kibirli ve yalancıdır. Bu özelliklerini ne kadar gizlemeye çalışsa da, kısa zamanda foyası meydana çıkar. Oysa Muhammed'i tanıyan herkes, onun ne büyük bir ahlâka sahip olduğunu, hayatı boyunca bir kez olsun yalan söylemeyen böyle dürüstlük timsali bir insanın Allah'a karşı asla yalan söylemeyeceğini bilir. Zaten onun getirdiği

mesajı inceleyenler, bu sözlerin doğrudan doğruya Allah'tan geldiğini açıkça görürler. Zaten **Allah,** ilâhî kaynağa dayanmayan, aksine yalan, kötülük, inkârcılık temelinde yükselen, hikmet ve adalet anlayışından yoksun her türlü **batıl** ideoloji ve inançlar**ı devirip yok eder ve** gönderdiği apaçık delilleri ve **buyruklarıyla,** mutlak gerçeklik, doğruluk, güzellik demek olan **hakkı ortaya koyar.**

Hiç kuşkusuz Allah, kalplerde gizlenen her şeyi bilmektedir.

وَهُوَ الَّذ۪ي يَقْبَلُ التَّوْبَةَ عَنْ عِبَادِه۪ وَيَعْفُوا عَنِ السَّيِّـَٔاتِ وَيَعْلَمُ مَا تَفْعَلُونَۙ ﴿٢٥﴾

25. Kullarının tövbesini kabul eden, kötülükleri bağışlayan ve yaptığınız her şeyi bilen yalnızca **O'dur.**

وَيَسْتَج۪يبُ الَّذ۪ينَ اٰمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَيَز۪يدُهُمْ مِنْ فَضْلِه۪ۜ وَالْكَافِرُونَ لَهُمْ عَذَابٌ شَد۪يدٌ ﴿٢٦﴾

26. Ayrıca, **iman edip güzel işler yapanların dileklerini kabul eden ve lütfuyla onlara** cennette hak ettiklerinden çok **daha fazlasını bahşedecek olan da O'dur.** Allah'ın ayetlerini **inkâr edenlere gelince, onlar için** cehennemde **çetin bir azap vardır.**

وَلَوْ بَسَطَ اللّٰهُ الرِّزْقَ لِعِبَادِه۪ لَبَغَوْا فِي الْاَرْضِ وَلٰكِنْ يُنَزِّلُ بِقَدَرٍ مَا يَشَٓاءُۜ اِنَّهُ بِعِبَادِه۪ خَب۪يرٌ بَص۪يرٌ ﴿٢٧﴾

27. Şayet Allah lütuf ve rahmet kapılarını sonuna kadar açarak **kullarına** bu dünyada **sınırsız rızık vermiş olsaydı, yeryüzünde iyice azgınlaşırlardı. Bunun için,** nimetlerini size **dilediği ölçüde** ve yetecek miktarda **gönderiyor. Hiç kuşkusuz O, kullarının** her türlü ihtiyaçların**dan haberdardır ve** onları daima **görmektedir.**

وَهُوَ الَّذ۪ي يُنَزِّلُ الْغَيْثَ مِنْ بَعْدِ مَا قَنَطُوا وَيَنْشُرُ رَحْمَتَهُۜ وَهُوَ الْوَلِيُّ الْحَم۪يدُ ﴿٢٨﴾

28. Yağmura susamış gönüller **tamamen ümitsizliğe düştükleri bir anda,** gökten sağanak sağanak **yağmur yağdıran ve** böylece yemyeşil bitkilerle, çeşit çeşit, rengârenk meyvelerle **rahmetini** her yana **yayan O'dur.** Evet, her türlü teşekküre, **övgüye lâyık olan** gerçek koruyucu, gerçek **dost O'dur.**

وَمِنْ اٰيَاتِه۪ خَلْقُ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ وَمَا بَثَّ ف۪يهِمَا مِنْ دَٓابَّةٍۜ وَهُوَ عَلٰى جَمْعِهِمْ اِذَا يَشَٓاءُ قَد۪يرٌ ﴿٢٩﴾

29. O'nun sınırsız ilim, kudret ve rahmetinin işaret ve **delillerinden biri de, gökleri ve yeri** muazzam bir sistem hâlinde **yaratması ve her ikisinde** çeşit çeşit **canlılar üretip yaymasıdır.** Bütün bunları yoktan var eden Allah'ın, ölmüş bedenleri **dilediği anda** diriltmeye ve **hepsini** huzurunda **toplamaya da elbette gücü yeter.**

وَمَٓا اَصَابَكُمْ مِنْ مُص۪يبَةٍ فَبِمَا كَسَبَتْ اَيْد۪يكُمْ وَيَعْفُوا عَنْ كَث۪يرٍۜ ﴿٣٠﴾

30. Ey zalimler! **Başınıza gelen her felâket, kendi ellerinizle yaptığınız** zulüm ve haksızlıklar **yüzündendir.** Bununla birlikte Allah, işlediğiniz günahların **birçoğunu da affeder.**

وَمَٓا اَنْتُمْ بِمُعْجِز۪ينَ فِي الْاَرْضِۚ وَمَا لَكُمْ مِنْ دُونِ اللّٰهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا نَص۪يرٍ ﴿٣١﴾

31. O hâlde, Allah'a yönelmekten başka bir kurtuluş çareniz yoktur. Çünkü **siz bu evrende** O'nun hükmünden **kaçıp kurtulamazsınız ve Allah'tan başka kendinize ne bir dost bulabilirsiniz, ne de bir yardımcı.**

Çevrenize ibret nazarıyla bir bakın ve Rabb'inizin muhteşem eserleri üzerinde düşünün:

وَمِنْ اٰيَاتِهِ الْجَوَارِ فِي الْبَحْرِ كَالْاَعْلَامِۜ ﴿٣٢﴾

32. Denizlerde süzülüp giden dağ gibi gemi**ler de O'nun** sınırsız ilim, kudret ve rahmetinin **delillerindendir.**

اِنْ يَشَأْ يُسْكِنِ الرّ۪يحَ فَيَظْلَلْنَ رَوَاكِدَ عَلٰى ظَهْرِه۪ۜ اِنَّ ف۪ي ذٰلِكَ لَاٰيَاتٍ لِكُلِّ صَبَّارٍ شَكُورٍۙ ﴿٣٣﴾

33. Allah dilese rüzgârı durdurur ve yelkenli gemiler, içindeki yolcularla birlikte denizin **ortasında öylece kalıverirlerdi.** Yahut diğer motorlu taşıtları çalışmaz hâle getirirdi de, hayatınızı felce uğratabilirdi. **Hiç kuşkusuz bunda,** musibetler karşısında isyan etmeyip **sabreden ve** nimetler karşısında şımarmayıp **şükreden kimseler için nice ibret dersleri vardır.**

اَوْ يُوبِقْهُنَّ بِمَا كَسَبُوا وَيَعْفُ عَنْ كَث۪يرٍۘ ﴿٣٤﴾

34. Evet, Allah dileseydi, gemileri denizin ortasında hareketsiz bırakabilirdi. **Yahut** insanların **işledikleri** suçlar **yüzünden o gemileri** batırıp **yok eder ve** birçoğunu hemen oracıkta cezalandırır, **birçoğunu da bağışlardı.**

وَيَعْلَمَ الَّذ۪ينَ يُجَادِلُونَ ف۪ٓي اٰيَاتِنَاۜ مَا لَهُمْ مِنْ مَح۪يصٍ ﴿٣٥﴾

35. Ayetlerimize karşı mücadele bayrağı açanlar, hükmümüzden **kaçıp kurtulamayacaklarını** işte o zaman **anlarlardı.**

فَمَٓا اُو۫ت۪يتُمْ مِنْ شَيْءٍ فَمَتَاعُ الْحَيٰوةِ الدُّنْيَاۚ وَمَا عِنْدَ اللّٰهِ خَيْرٌ وَاَبْقٰى لِلَّذ۪ينَ اٰمَنُوا وَعَلٰى رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَۚ ﴿٣٦﴾

36. Ey insanlar! **Size verilen her şey, dünya hayatının gelip geçici nimetleridir. Oysa iman eden ve Rab'lerine güvenen kimseler için, Allah katındaki** sonsuz nimet**ler hem** dünyadakilerden **daha hayırlı, hem de süreklidir.**

Peki, bu sonsuz nimetleri kazanacak olan müminlerin özellikleri nelerdir?

وَالَّذ۪ينَ يَجْتَنِبُونَ كَبَٓائِرَ الْاِثْمِ وَالْفَوَاحِشَ وَاِذَا مَا غَضِبُوا هُمْ يَغْفِرُونَۚ ﴿٣٧﴾

37. Onlar, cinayet, hırsızlık, yalancı şahitlik, dolandırıcılık gibi **büyük günahlardan ve** özellikle de zina, fuhuş gibi **yüz kızartıcı suç işlemekten kaçınan ve öfkeye kapıldıkları zaman,** haklı bile olsalar **affetmesini bilenlerdir.**

وَالَّذ۪ينَ اسْتَجَابُوا لِرَبِّهِمْ وَاَقَامُوا الصَّلٰوةَۖ وَاَمْرُهُمْ شُورٰى بَيْنَهُمْۖ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَۚ ﴿٣٨﴾

38. Onlar, Rab'lerinin iman **çağrısına kulak veren, namazı dosdoğru kılan, işlerini aralarında danışarak karara bağlayan ve kendilerine bahşettiğimiz nimetlerden** bir kısmını Allah için yoksullara **harcayanlardır.**

وَالَّذ۪ينَ اِذَٓا اَصَابَهُمُ الْبَغْيُ هُمْ يَنْتَصِرُونَ ﴿٣٩﴾

39. Onlar, bir haksızlığa uğradıkları zaman, kendilerini kahramanca **savunan** ve zalime karşı durarak daima mazlumun yanında yer alan**lardır.**

وَجَزٰٓؤُا سَيِّئَةٍ سَيِّئَةٌ مِثْلُهَاۚ فَمَنْ عَفَا وَاَصْلَحَ فَاَجْرُهُ عَلَى اللّٰهِۜ اِنَّهُ لَا يُحِبُّ الظَّالِم۪ينَ ﴿٤٠﴾

40. Çünkü **kötülüğün karşılığı,** ancak **ona denk bir cezadır. Bununla birlikte, her kim** hasmını cezalandırmaya gücü yettiği hâlde onu **bağışlar ve** böylece

düşmanlıkları sona erdirip **barışı sağlarsa, onun mükâfatını vermek bizzat Allah'a aittir.**

Hiç kuşkusuz Allah, her ne sebeple olursa olsun, insanlara **zulmedenleri sevmez.**

وَلَمَنِ انْتَصَرَ بَعْدَ ظُلْمِهٖ فَاُو۬لٰٓئِكَ مَا عَلَيْهِمْ مِنْ سَبٖيلٍ ﴿٤١﴾

41. Fakat zulme uğradıktan sonra kendilerini savunanlar, bundan dolayı hiçbir şekilde **kınanamaz, suçlanamazlar.**

اِنَّمَا السَّبٖيلُ عَلَى الَّذٖينَ يَظْلِمُونَ النَّاسَ وَيَبْغُونَ فِى الْاَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ اُو۬لٰٓئِكَ
لَهُمْ عَذَابٌ اَلٖيمٌ ﴿٤٢﴾

42. Ceza ve kınamayı hak edenler, ancak insanlara zulmeden ve hak hukuk tanımayıp yeryüzünde bozgunculuk çıkaran kimselerdir. İşte onlar için, can yakıcı bir azap vardır.

وَلَمَنْ صَبَرَ وَغَفَرَ اِنَّ ذٰلِكَ لَمِنْ عَزْمِ الْاُمُورِ ﴿٤٣﴾

43. Her kim cahillerin sataşmalarına karşı **sabreder ve** onları **bağışlarsa,** ona da ne mutlu! Çünkü **bu,** büyük bir azim ve **kararlılıkla yapılmaya değer işlerdendir.**

وَمَنْ يُضْلِلِ اللّٰهُ فَمَا لَهُ مِنْ وَلِيٍّ مِنْ بَعْدِهٖ وَتَرَى الظَّالِمٖينَ لَمَّا رَاَوُا الْعَذَابَ يَقُولُونَ
هَلْ اِلٰى مَرَدٍّ مِنْ سَبٖيلٍ ﴿٤٤﴾

44. Allah kimi işlediği günahlardan dolayı **saptırırsa, O'ndan başka hiç kimse onu** sapkınlıktan **kurtaramaz.** Nitekim Hesap Günü **azabı gördükleri vakit o zalimlerin,** "Eyvah, tekrar dünyaya **dönüş imkânı yok mu acaba?" diye feryat ettiklerini göreceksin.**

وَتَرٰيهُمْ يُعْرَضُونَ عَلَيْهَا خَاشِعٖينَ مِنَ الذُّلِّ يَنْظُرُونَ مِنْ طَرْفٍ خَفِيٍّ وَقَالَ الَّذٖينَ
اٰمَنُٓوا اِنَّ الْخَاسِرٖينَ الَّذٖينَ خَسِرُٓوا اَنْفُسَهُمْ وَاَهْلٖيهِمْ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ اَلَٓا اِنَّ
الظَّالِمٖينَ فٖى عَذَابٍ مُقٖيمٍ ﴿٤٥﴾

45. Aşağılanmış bir hâlde başlarını öne eğerek ateşin karşısına çıkarıldıklarında, onların göz ucuyla etraflarına ürkek ürkek **baktıklarını göreceksin.** İşte o anda, **iman edenler şöyle haykıracaklar: "En büyük felâkete uğrayanlar, Hesap Gününde hem kendilerini, hem de yandaşlarını felâkete sürükleyen** zalimlerdir!"

İyi bilin ki, zalimler o gün **sonsuz bir azaba mahkûm edilecekler.**

وَمَا كَانَ لَهُمْ مِنْ اَوْلِيَٓاءَ يَنْصُرُونَهُمْ مِنْ دُونِ اللّٰهِ وَمَنْ يُضْلِلِ اللّٰهُ فَمَا لَهُ مِنْ سَبٖيلٍ
﴿٤٦﴾

46. Ve Allah'a karşı kendilerine yardım edebilecek hiçbir dostları, hiçbir kurtarıcıları **da olmayacaktır.** Öyle ya, işledikleri günahlardan dolayı **Allah'ın saptırdığı kimselere hiçbir** kurtuluş **yolu yoktur.**

اِسْتَجٖيبُوا لِرَبِّكُمْ مِنْ قَبْلِ اَنْ يَاْتِىَ يَوْمٌ لَا مَرَدَّ لَهُ مِنَ اللّٰهِ مَا لَكُمْ مِنْ مَلْجَاٍ يَوْمَئِذٍ
وَمَا لَكُمْ مِنْ نَكٖيرٍ ﴿٤٧﴾

47. Öyleyse, **Allah tarafından** gelen ve **asla geri dönüşü olmayan** o müthiş **Gün gelip çatmadan önce,** şimdiden **Rabb'inizin çağrısına uyun.** Çünkü **o Gün ne sığınılacak bir yer bulabileceksiniz, ne de** suçlarınızı **inkâr edebileceksiniz.**

فَاِنْ اَعْرَضُوا فَمَٓا اَرْسَلْنَاكَ عَلَيْهِمْ حَفٖيظًا اِنْ عَلَيْكَ اِلَّا الْبَلَاغُ وَاِنَّٓا اِذَٓا اَذَقْنَا
الْاِنْسَانَ مِنَّا رَحْمَةً فَرِحَ بِهَا وَاِنْ تُصِبْهُمْ سَيِّئَةٌ بِمَا قَدَّمَتْ اَيْدٖيهِمْ فَاِنَّ الْاِنْسَانَ
كَفُورٌ ﴿٤٨﴾

48. Ey Peygamber! Bütün bunlara rağmen, inkârcılar yine de ayetlerimizden **yüz çevirecek olurlarsa,** sen hiç üzülme. Onları imana getireceğim diye de kendini yiyip bitirme. Çünkü **Biz seni onların başına bekçi olarak göndermedik.** Dolayısıyla, sen onların yaptıklarından sorumlu değilsin. **Senin görevin, yalnızca** Kur'an mesajını onlara açık ve net olarak **duyurmaktan ibarettir.**

Eğer insanoğluna bir parça nimet ve **rahmetimizi tattırsak,** bunu kendi yetenek ve zekâsına bağlayarak **onunla gurur duyar, şımarır.** Bütün mutluluğun maddî servet ve rahatlıktan ibaret olduğunu zanneder ve kendisine bu nimetleri bahşeden Allah'ı unutur. **Fakat kendi elleriyle yaptığı** günahlar **yüzünden başına bir kötülük gelse,** hemen ümitsizliğe düşüp sızlanmaya başlar. Müthiş bir sarsıntı geçirerek yaşama ümidini tamamen kaybeder. Böylece, âhiret gerçeğini hesaba katmadan, Allah'ın adaletini sorgulamaya kalkışır. Çünkü **insanoğlu, gerçekten çok nankördür.**

لِلّٰهِ مُلْكُ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ يَخْلُقُ مَا يَشَٓاءُ يَهَبُ لِمَنْ يَشَٓاءُ اِنَاثًا وَيَهَبُ لِمَنْ
يَشَٓاءُ الذُّكُورَ ﴿٤٩﴾

49. Oysa **göklerin ve yerin hükümranlığı yalnızca Allah'a aittir.** Dolayısıyla, hiç kimsenin sahip olduğu mal mülk ve çoluk çocuk ile kibirlenmeye, başkalarına üstünlük taslamaya hakkı yoktur. Allah, belli bir hikmet ve amaç doğrultusunda **dilediğini** dilediği şekilde **yaratır.** Örneğin **dilediğine kız çocuğu, dilediğine de erkek çocuk verir.**

اَوْ يُزَوِّجُهُمْ ذُكْرَانًا وَاِنَاثًا وَيَجْعَلُ مَنْ يَشَٓاءُ عَقٖيمًا اِنَّهُ عَلٖيمٌ قَدٖيرٌ ﴿٥٠﴾

50. Yahut dilediğine **hem kız, hem erkek çocuk verir. Dilediğini de kısır yapar.** Ve bütün bunları, tam bir bilgi, hikmet ve kudret çerçevesinde yaratır. Çünkü **O,** sonsuz **ilim ve kudret sahibidir.**

وَمَا كَانَ لِبَشَرٍ اَنْ يُكَلِّمَهُ اللّٰهُ اِلَّا وَحْيًا اَوْ مِنْ وَرَٓائِ حِجَابٍ اَوْ يُرْسِلَ رَسُولًا
فَيُوحِىَ بِاِذْنِهٖ مَا يَشَٓاءُ اِنَّهُ عَلِىٌّ حَكٖيمٌ ﴿٥١﴾

51. Allah Peygamber olarak seçtiği **bir insanla, ancak** mesajını onun kalbine **vahyederek yahut perde arkasından** ona bizzat seslenerek **konuşur. Ya da** meleklerden **bir elçi gönderip izniyle ona dilediğini iletir. Şüphesiz O yücedir,** sonsuz **hikmet sahibidir.**

وَكَذٰلِكَ اَوْحَيْنَٓا اِلَيْكَ رُوحًا مِنْ اَمْرِنَا مَا كُنْتَ تَدْرٖى مَا الْكِتَابُ وَلَا الْاٖيمَانُ
وَلٰكِنْ جَعَلْنَاهُ نُورًا نَهْدٖى بِهٖ مَنْ نَشَٓاءُ مِنْ عِبَادِنَا وَاِنَّكَ لَتَهْدٖٓى اِلٰى صِرَاطٍ
مُسْتَقٖيمٍ ﴿٥٢﴾

52. Ey Muhammed! **İşte sana da emrimizden bir ruh,** yani ölü kalplere emrimizle hayat bahşeden bu Kur'an'ı **vahyettik.** Oysa bundan önce **sen kitap nedir, iman nedir bilmezdin. Fakat** Kur'an'ı sana gönderdik ve **onu,** yürekleri aydınlatan **bir ışık yaptık ki, onunla kullarımızdan dilediğimizi** karanlıklardan kurtarıp **doğru yola ulaştıralım. Hiç kuşku yok ki, sen** insanlığı **dosdoğru bir yola çağırmaktasın.**

صِرَاطِ اللّٰهِ الَّذٖى لَهُ مَا فِى السَّمٰوَاتِ وَمَا فِى الْاَرْضِ اَلَٓا اِلَى اللّٰهِ تَصٖيرُ الْاُمُورُ ﴿٥٣﴾

53. Yani, **göklerdeki ve yerdeki her şeyin** yegâne **sahibi olan Allah'ın yoluna.**

O halde ey insanlar, bu çağrıya kulak verin. **Unutmayın ki, her işin sonu Allah'a varacaktır.**

سُورَةُ الزُّخْرُفِ ﴿٤٣﴾

43. ZUHRUF SURESİ

Mekke döneminin ortalarında, Şura suresinden sonra indirilmiştir. Adını, 35. ayetinde geçen ve Allah'ın insana her türlü nimeti vermeye kâdir olduğuna işâret eden "zuhruf: altın, mücevher" kelimesinden almıştır. 89 ayettir.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

حٰمٓ ﴿١﴾

1. Hâ, Mîm. Ey insan! Senin pek iyi tanıdığın ve sürekli kullandığın harflerden oluşan, fakat hem lafzı hem de manasıyla eşsiz bir mucize olan bu mesaja kulak ver:

وَالْكِتَابِ الْمُب۪ينِۙ ﴿٢﴾

2. Önce Kur'an'ın ilk muhatapları olan Araplara, sonra da tüm insanlığa doğruyu, güzeli tanıtarak hakikati gözler önüne seren **bu apaçık Kitaba yemin olsun ki,**

اِنَّا جَعَلْنَاهُ قُرْءٰنًا عَرَبِيًّا لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَۚ ﴿٣﴾

3. Biz onu, içindeki öğüt ve uyarıları **düşünüp anlayasınız diye Arapça bir kitap olarak gönderdik.** Kur'an'ın ilk muhatabı olan toplum başka bir dili konuşuyor olsaydı, o zaman ayetlerimizi o dilde gönderecektik.

وَاِنَّهُ ف۪ٓي اُمِّ الْكِتَابِ لَدَيْنَا لَعَلِيٌّ حَك۪يمٌۜ ﴿٤﴾

4. Şüphesiz bu mesaj, **katımızda bulunan** ve bütün kutsal kitapların özü ve esası olan **Ana Kitaptadır. Çok yücedir,** insanlığı kurtuluşa ulaştıracak **hikmetlerle doludur.**

İşte Allah, tüm insanlığı bu kitaba çağırıyor.

اَفَنَضْرِبُ عَنْكُمُ الذِّكْرَ صَفْحًا اَنْ كُنْتُمْ قَوْمًا مُسْرِف۪ينَ ﴿٥﴾

5. Ey inkârcılar! **Siz ölçüyü aşan bir toplum oldunuz diye,** öğüt ve uyarılarla dolu olan bu **Zikri size göndermekten vaz mı geçelim?** Siz itiraz edeceksiniz diye vahiy göndermekten vaz geçip, insanlığı yüzyıllardır içinde bocaladığı cehalet karanlıklarında kendi hâline mi bırakalım?

وَكَمْ اَرْسَلْنَا مِنْ نَبِيٍّ فِي الْاَوَّل۪ينَ ﴿٦﴾

6. Doğrusu, sizden **öncekilere de nice Peygamberler göndermiştik.**

وَمَا يَأْت۪يهِمْ مِنْ نَبِيٍّ اِلَّا كَانُوا بِه۪ يَسْتَهْزِؤُ۫نَ ﴿٧﴾

7. Fakat onlara ne zaman bir Peygamber gelse, mutlaka onunla alay ederlerdi.

فَاَهْلَكْنَٓا اَشَدَّ مِنْهُمْ بَطْشًا وَمَضٰى مَثَلُ الْاَوَّل۪ينَ ﴿٨﴾

8. Mekkeli müşrikler de aynı tavrı takınıyorlar. **Oysa Biz, onlardan çok daha güçlü** olan nice imparatorlukları, medeniyet**leri** günahları yüzünden **helâk etmiştik.** Nitekim **öncekilerin** ibret dolu **kıssaları,** daha önceki surelerde ayrıntılı olarak **geçmişti.**

Aslında inkârcılar, kendilerine yaratılıştan bahşedilen fıtrî özellikler sayesinde, Allah'a kulluk edilmesi gerektiğini pekâlâ bilirler:

وَلَئِنْ سَاَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضَ لَيَقُولُنَّ خَلَقَهُنَّ الْعَز۪يزُ الْعَل۪يمُۙ ﴿٩﴾

9. Onlara, "Gökleri ve yeri yaratan kimdir?" diye soracak olsan, hiç tereddüt etmeden, **"Onları yaratan, sonsuz kudret ve ilim sahibi** olan Allah'**tır!" derler.**

اَلَّذ۪ي جَعَلَ لَكُمُ الْاَرْضَ مَهْدًا وَجَعَلَ لَكُمْ ف۪يهَا سُبُلًا لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَۚ ﴿١٠﴾

10. Evet, elbette Allah'tır! Ayrıca, **sizin için yeryüzünü** huzur ve güven içinde yaşayabileceğiniz **bir beşik yapan ve** istediğiniz yere rahatça **ulaşabilmeniz için size orada** doğal geçitler, **yollar yaratan** ve türlü ulaşım ve taşıma imkânları bahşeden de **O'dur.**

وَالَّذ۪ي نَزَّلَ مِنَ السَّمَٓاءِ مَٓاءً بِقَدَرٍۚ فَاَنْشَرْنَا بِه۪ بَلْدَةً مَيْتًاۚ كَذٰلِكَ تُخْرَجُونَ ﴿١١﴾

11. Gökten belli **bir ölçüyle yağmur yağdıran ve onunla ölü toprağa hayat veren** de **O'dur. İşte,** bitkilerin her bahar yeniden dirilmesi gibi, **sizler de** bir gün **böyle** diriltilip kabirlerinizden **çıkarılacaksınız.**

وَالَّذ۪ي خَلَقَ الْاَزْوَاجَ كُلَّهَا وَجَعَلَ لَكُمْ مِنَ الْفُلْكِ وَالْاَنْعَامِ مَا تَرْكَبُونَۙ ﴿١٢﴾

12. İnsanlarda, bitkilerde, hayvanlarda ve daha bilmediğiniz nice varlıklarda bulunan **bütün çiftleri** iki farklı cinsiyetli ve karşıt kutuplu, ama birbirleriyle uyumlu, birbirlerini tamamlayan bir bütün halinde **yaratan da O'dur.**

Gemileri ve hayvanları sizin emrinize veren ve onları, yeryüzünde rahatça yolculuk edebilmeniz **için binek araçları yapan da O'dur.**

لِتَسْتَوُ۫ا عَلٰى ظُهُورِه۪ ثُمَّ تَذْكُرُوا نِعْمَةَ رَبِّكُمْ اِذَا اسْتَوَيْتُمْ عَلَيْهِ وَتَقُولُوا سُبْحَانَ
الَّذ۪ي سَخَّرَ لَنَا هٰذَا وَمَا كُنَّا لَهُ مُقْرِن۪ينَۙ ﴿١٣﴾

13. Ki, üzerlerine binip dilediğiniz yere rahatça yolculuk edebil**esiniz ve onlara** her **bindiğinizde, Rabb'inizin nimetlerini hatırlayıp şöyle dua edesiniz: "Bunları bizim hizmetimize veren** Allah **ne yücedir!** Eksik ve noksandan uzak, tam ve mükemmeldir. O'na sonsuz şükürler olsun. Bize lütfetmiş olmasaydı, **biz onları asla boyun eğdiremezdik."**

وَاِنَّٓا اِلٰى رَبِّنَا لَمُنْقَلِبُونَ ﴿١٤﴾

14. "Ve hiç kuşkusuz biz, bu nimetlerden hesaba çekilmek üzere bir gün **Rabb'imize döneceğiz."**

وَجَعَلُوا لَهُ مِنْ عِبَادِه۪ جُزْءًاۜ اِنَّ الْاِنْسَانَ لَكَفُورٌ مُب۪ينٌۜ ﴿١٥﴾

15. Fakat inkârcılar, **Allah'ın bazı** seçkin **kullarının O'nun bir parçası olduğunu** ve meleklerin, O'nun "kızları" olduğunu **iddia ediyorlar.** Görüyorsun değil mi, ilâhî nur ile aydınlanmayan **insan,** nasıl da **apaçık nankör**lük eden ahlâksız bir varlığa dönüşüyor!

اَمِ اتَّخَذَ مِمَّا يَخْلُقُ بَنَاتٍ وَاَصْفٰيكُمْ بِالْبَن۪ينَ ﴿١٦﴾

16. Üstelik bu sözü, bir kız çocuğuna sahip olmayı utanç ve alçaklık sebebi sayan müşrikler söylüyor. Bu ne küstahlık! **Demek** Allah, **yarattığı varlıklar arasından kendisine kız çocuklar edindi de,** gurur duyduğunuz **erkek çocukları size ayırdı, öyle mi?**

وَاِذَا بُشِّرَ اَحَدُهُمْ بِمَا ضَرَبَ لِلرَّحْمٰنِ مَثَلًا ظَلَّ وَجْهُهُ مُسْوَدًّا وَهُوَ كَظ۪يمٌ ﴿١٧﴾

17. Oysa onlardan biri Rahman'a lâyık gördüğü kız çocuğu **ile müjdelense,** utancından **yüzü simsiyah kesilir,** öfkeyle **yutkunmaya başlar.**

اَوَمَنْ يُنَشَّؤُا فِي الْحِلْيَةِ وَهُوَ فِي الْخِصَامِ غَيْرُ مُب۪ينٍ ﴿١٨﴾

18. İçinden, "Allah bana, **süsler içinde yetişip büyüyen ve kendisini savunmaktan** bile **aciz olan** şu değersiz kız çocuğunu **mu** lâyık gördü?" diyerek kendi kendine hayıflanıp durur.

وَجَعَلُوا الْمَلٰٓئِكَةَ الَّذٖينَ هُمْ عِبَادُ الرَّحْمٰنِ اِنَاثًاۜ اَشَهِدُوا خَلْقَهُمْۜ سَتُكْتَبُ شَهَادَتُهُمْ وَيُسْـَٔلُونَ ﴿١٩﴾

19. Buna rağmen o müşrikler, **Allah'ın kulları olan** ve herhangi bir cinsiyet taşımayan **meleklerin dişi olduğu iddia ederler.** Peki, **onlar meleklerin yaratılışına şahit mi oldular?** Elbette hayır! **Onların** bu küstahça **sözleri** günah defterlerine mutlaka **yazılacak ve bunun hesabını** mutlaka **verecekler.**

وَقَالُوا لَوْ شَٓاءَ الرَّحْمٰنُ مَا عَبَدْنَاهُمْۜ مَا لَهُمْ بِذٰلِكَ مِنْ عِلْمٍۗ اِنْ هُمْ اِلَّا يَخْرُصُونَۜ ﴿٢٠﴾

20. Ve "O çok merhametli dediğiniz Allah, eğer yalnızca kendisine kulluk etmemizi **isteseydi, biz bunlara tapmazdık.** Madem Allah'tan başka varlıklara tapıyoruz, demek ki Allah buna izin vermiştir. Yani, bizim alın yazımız böyleymiş, ne yapalım!" **diyorlar.** Oysa Allah'ın bir şeye izin vermesi, ondan razı olduğu anlamına gelmez. Allah'ın rızasını kazanmak için O'nun izin verdiği şeylere değil, emrettiği şeylere bakmaları gerekir. **Fakat** müşrikler, **bu konuda** Allah'ın neler emrettiğine dair **hiçbir** geçerli **bilgiye sahip değiller. Onlar sadece yalan söylüyorlar.**

اَمْ اٰتَيْنَاهُمْ كِتَابًا مِنْ قَبْلِهٖ فَهُمْ بِهٖ مُسْتَمْسِكُونَ ﴿٢١﴾

21. Yoksa Biz onlara bu Kur'an**'dan önce,** iddialarını destekleyen **bir kitap gönderdik de ona mı sarılıyorlar?**

بَلْ قَالُٓوا اِنَّا وَجَدْنَٓا اٰبَٓاءَنَا عَلٰٓى اُمَّةٍ وَاِنَّا عَلٰٓى اٰثَارِهِمْ مُهْتَدُونَ ﴿٢٢﴾

22. Hayır! Onlar sadece, "Biz atalarımızı belli **bir inanç üzerinde bulduk ve onları** hiçbir eleştiriye tâbi tutmadan, adım adım **takip ediyoruz." diyorlar.**

وَكَذٰلِكَ مَٓا اَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ فٖى قَرْيَةٍ مِنْ نَذٖيرٍ اِلَّا قَالَ مُتْرَفُوهَٓاۙ اِنَّا وَجَدْنَٓا اٰبَٓاءَنَا عَلٰٓى اُمَّةٍ وَاِنَّا عَلٰٓى اٰثَارِهِمْ مُقْتَدُونَ ﴿٢٣﴾

23. Zaten senden önce de, ey Muhammed, **Biz ne zaman bir ülkeye uyarıcı** bir Peygamber veya davetçi **gönderdiysek, oranın** lüks ve refah içinde yüzen **ileri gelenleri, "Biz atalarımızı** belli **bir inanç üzerinde bulduk ve** yalnızca **onların izinden gideriz." demişlerdi.**

قَالَ اَوَلَوْ جِئْتُكُمْ بِاَهْدٰى مِمَّا وَجَدْتُمْ عَلَيْهِ اٰبَٓاءَكُمْۜ قَالُٓوا اِنَّا بِمَٓا اُرْسِلْتُمْ بِهٖ كَافِرُونَ ﴿٢٤﴾

24. Peygamberleri de onlara, **"Size atalarınızı üzerinde bulduğunuz** yol**dan daha doğru** bir inanç sistemi **getirmiş olsam da mı** böyle yapmaya devam edeceksiniz?" **dedi.** Buna karşılık **onlar,** "Ne olursa olsun, **biz sizin getirdiğiniz** her **şeyi** peşinen **inkâr ediyoruz!" demişlerdi.**

فَانْتَقَمْنَا مِنْهُمْ فَانْظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُكَذِّبٖينَ ﴿٢٥﴾

25. Böylece, onları en ağır biçimde **cezalandırdık.** Ayetlerimi **yalanlayanların sonu nice olmuş, bak**ın da ibret alın:

وَاِذْ قَالَ اِبْرٰهٖيمُ لِاَبٖيهِ وَقَوْمِهٖٓ اِنَّنٖى بَرَٓاءٌ مِمَّا تَعْبُدُونَۙ ﴿٢٦﴾

26. Hani İbrahim, babasına ve halkına seslenerek **demişti ki: "Doğrusu ben sizin taptıklarınızdan uzağım.** Önünde eğildiğiniz bütün putlardan, sahte ilâhlardan uzak olduğumu ilân ediyorum."

اِلَّا الَّذٖى فَطَرَنٖى فَاِنَّهُ سَيَهْدٖينِ ﴿٢٧﴾

27. "Ben ancak beni yaratan Allah**a kulluk ederim. Şüphesiz O beni doğru yola iletecektir."**

وَجَعَلَهَا كَلِمَةً بَاقِيَةً فٖى عَقِبِهٖ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿٢٨﴾

28. Allah **bu sözleri** İbrahim'den **sonra gelenler arasında** kıyamete kadar yaşayacak **ölümsüz bir dava hâline getirdi ki,** insanlar daima onun vasiyetini hatırlayıp tevhid inancına **yönelsinler.**

بَلْ مَتَّعْتُ هٰٓؤُلَٓاءِ وَاٰبَٓاءَهُمْ حَتّٰى جَٓاءَهُمُ الْحَقُّ وَرَسُولٌ مُبٖينٌ ﴿٢٩﴾

29. Doğrusu, Ben bugün yeryüzünde yaşayan insan**ları ve onların atalarını** yıllarca **nimetler içinde yaşattım. Nihayet onlara,** mutlak **hakikat**i ortaya koyan ilâhî mesaj **ve** bu mesajı **apaçık** tebliğ eden **bir Elçi geldi.**

وَلَمَّا جَٓاءَهُمُ الْحَقُّ قَالُوا هٰذَا سِحْرٌ وَاِنَّا بِهٖ كَافِرُونَ ﴿٣٠﴾

30. Fakat hakikat onlara ulaşınca, "Büyüleyici üslûbuyla insanları etkileyen **bu** Kur'an, sihirbazların uydurduğu **bir sihirdir ve** bu yüzden **biz onu** şiddetle **reddediyoruz!" dediler.**

وَقَالُوا لَوْلَا نُزِّلَ هٰذَا الْقُرْاٰنُ عَلٰى رَجُلٍ مِنَ الْقَرْيَتَيْنِ عَظٖيمٍ ﴿٣١﴾

31. Ve yine dediler ki: "Mekke ve Taif'te bu kadar zengin ve soylu adam dururken, Allah kendisine elçi olarak Muhammed gibi bir yetimi mi seçmiş? **Bu Kur'an** gerçekten Allah'tan gelmiş olsaydı, onun **iki şehr**in ileri gelenlerin**den büyük** ve itibarlı **bir adama gönderilmesi gerekmez miydi?"**

اَهُمْ يَقْسِمُونَ رَحْمَتَ رَبِّكَۜ نَحْنُ قَسَمْنَا بَيْنَهُمْ مَعٖيشَتَهُمْ فِى الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا وَرَفَعْنَا بَعْضَهُمْ فَوْقَ بَعْضٍ دَرَجَاتٍ لِيَتَّخِذَ بَعْضُهُمْ بَعْضًا سُخْرِيًّاۜ وَرَحْمَتُ رَبِّكَ خَيْرٌ مِمَّا يَجْمَعُونَ ﴿٣٢﴾

32. Allah Kur'an'ı kime indireceğini onlara mı soracaktı? **Yoksa Rabb'inin rahmetini onlar mı paylaştırıyorlar? Oysa onların bu dünyadaki geçimliklerini aralarında paylaştıran ve birbirlerini istihdam ed**ip yeni iş alanları meydana getir**ebilmeleri için** akıl, yetenek, zenginlik ve benzeri yönlerden **bir kısmını diğerlerinden üstün konuma getiren Biziz.** Öyleyse, dilediğine manevî bağışlarda bulunan ve dilediğine Peygamberlik veren de Biziz. Fakat onlar, dünya menfaatini tercih ederek gönderdiğimiz mesajdan yüz çevirdiler. Oysa **Rabb'inin** en büyük **rahmeti** olan bu Kur'an, **onların yığıp biriktirdikleri** bütün servetler**inden daha hayırlıdır.** Sonsuz ilâhî nimetler yanında bu dünyanın zevkleri o kadar değersizdir ki;

وَلَوْلَٓا اَنْ يَكُونَ النَّاسُ اُمَّةً وَاحِدَةً لَجَعَلْنَا لِمَنْ يَكْفُرُ بِالرَّحْمٰنِ لِبُيُوتِهِمْ سُقُفًا مِنْ فِضَّةٍ وَمَعَارِجَ عَلَيْهَا يَظْهَرُونَۙ ﴿٣٣﴾

33. Eğer insanlar kâfirlere verdiğimiz nimetlere bakıp da onlara özenerek inkârda birleşen **tek bir toplum hâline gelemeyecek olsalardı, Rahman'ı inkâr edenlerin evlerini gümüşten tavanlarla ve üzerine binip yükselecekleri** lüks **merdivenlerle donatırdık.**

وَلِبُيُوتِهِمْ اَبْوَابًا وَسُرُرًا عَلَيْهَا يَتَّكِؤُنَۙ ﴿٣٤﴾

34. Odalarının kapılarını ve üzerine yaslanacakları koltukları da hep gümüşten yapardık.

وَزُخْرُفًاۜ وَاِنْ كُلُّ ذٰلِكَ لَمَّا مَتَاعُ الْحَيٰوةِ الدُّنْيَاۜ وَالْاٰخِرَةُ عِنْدَ رَبِّكَ لِلْمُتَّقٖينَ ﴿٣٥﴾

35. Ve onları istedikleri kadar **altın**lara, mücevherlere boğardık. **Fakat bunlar, dünya hayatının** basit ve gelip

geçici **zevklerinden başka bir şey değildir. Rabb'inin katındaki âhiret** nimetleri **ise,** dürüst ve erdemli bir hayatı tercih ederek kötülüklerden **sakınan kimseler için** elbette çok daha değerli**dir.** O hâlde:

وَمَنْ يَعْشُ عَنْ ذِكْرِ الرَّحْمٰنِ نُقَيِّضْ لَهُ شَيْطَانًا فَهُوَ لَهُ قَرِينٌ ﴿٣٦﴾

36. Her kim Rahman'ın öğüt ve uyarılarla dolu kitabı olan bu **Zikrine karşı ilgisiz ve duyarsız kalırsa, onun başına, kendisini gölge gibi takip eden bir şeytan** ordusu **musallat ederiz.**

وَاِنَّهُمْ لَيَصُدُّونَهُمْ عَنِ السَّبِيلِ وَيَحْسَبُونَ اَنَّهُمْ مُهْتَدُونَ ﴿٣٧﴾

37. Böylece bu şeyta**nlar,** birtakım vesvese ve telkinlerle **onu** hak **yoldan alıkoyarlar. O ise,** hâlâ **doğru yolda olduğunu zanneder.**

حَتّٰٓى اِذَا جَٓاءَنَا قَالَ يَا لَيْتَ بَيْنِى وَبَيْنَكَ بُعْدَ الْمَشْرِقَيْنِ فَبِئْسَ الْقَرِينُ
﴿٣٨﴾

38. Ve sonunda yargılanmak üzere **huzurumuza geldiği zaman,** şeytanlarına lânetler yağdırarak **"Ah, keşke seninle benim aramda doğu ile batı kadar mesafe olsaydı** da, seninle hiç karşılaşmasaydım! Meğer sen **ne kötü bir arkadaş**mışsın**!" diyecektir.**

وَلَنْ يَنْفَعَكُمُ الْيَوْمَ اِذْ ظَلَمْتُمْ اَنَّكُمْ فِى الْعَذَابِ مُشْتَرِكُونَ ﴿٣٩﴾

39. O zaman Allah şöyle buyuracak: "Vaktiyle ayetlerimi göz ardı edip kendinize **zulmetmiş olduğunuz için, bugün** pişmanlığınız **sizi kurtaramayacak.** Dünyada nasıl birlikte günah işlediyseniz, bugün de **azabı birlikte çekeceksiniz."**

اَفَاَنْتَ تُسْمِعُ الصُّمَّ اَوْ تَهْدِى الْعُمْىَ وَمَنْ كَانَ فِى ضَلَالٍ مُبِينٍ ﴿٤٠﴾

40. Ey Peygamber! Onlar bütün uyarılara rağmen haktan yüz çeviriyorlar diye üzülme. Rabb'inin mesajına kulak tıkayan bu **sağırlara** hakkı **sen mi duyuracaksın? Yahut** gönül **gözleri görmeyen ve** bu yüzden **apaçık bir sapıklık içinde bocalayan kimseleri sen mi doğru yola ileteceksin?**

فَاِمَّا نَذْهَبَنَّ بِكَ فَاِنَّا مِنْهُمْ مُنْتَقِمُونَۙ ﴿٤١﴾

41. Sen yalnızca görevini yap ve sonucu Bize bırak. **Biz seni** çetin bir mücadelenin ardından vefat ettirip katımıza **alsak da,**

اَوْ نُرِيَنَّكَ الَّذِى وَعَدْنَاهُمْ فَاِنَّا عَلَيْهِمْ مُقْتَدِرُونَ ﴿٤٢﴾

42. Onlara söz verdiğimiz azap vaadini gerçekleştirerek bu dünyada zafer ve başarıyı **sana** hemen **göstersek de,** her hâlükârda sana mükâfatını, zalimlere de **cezalarını mutlaka vereceğiz. Bizim onlara** ceza vermeye **elbette gücümüz yeter.** Unutma, bu dinin sahibi Benim. Senin görevin ise, sadece mesajı tebliğ etmekten ibarettir.

فَاسْتَمْسِكْ بِالَّذِىٓ اُوحِىَ اِلَيْكَۚ اِنَّكَ عَلٰى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿٤٣﴾

43. Öyleyse, sana vahiyle gönderilen bu Kitabın hükümlerine **sımsıkı sarıl. Hiç kuşkun olmasın ki, sen dosdoğru bir yoldasın.**

وَاِنَّهُ لَذِكْرٌ لَكَ وَلِقَوْمِكَۚ وَسَوْفَ تُسْـَٔلُونَ ﴿٤٤﴾

44. Bu muhteşem Kitap, **senin ve halkın için** mutluluğa ulaştıran bir öğüt, **bir onur ve itibar** kaynağı **olacaktır. Ve** zamanı gelince, **hepiniz** ona karşı tutumunuzdan dolayı **hesaba çekileceksiniz.**

وَسْـَٔلْ مَنْ اَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رُسُلِنَٓا اَجَعَلْنَا مِنْ دُونِ الرَّحْمٰنِ اٰلِهَةً يُعْبَدُونَ
﴿٤٥﴾

45. Kur'an'daki Peygamber kıssalarını dikkatle incele de, **senden önce gönderdiğimiz elçilerimize sor** bakalım, **Biz Rahman'dan başka ilâhlara kulluk edilmesine izin vermiş miyiz?** Örneğin, Musa'nın tevhit mücadelesini düşünün:

وَلَقَدْ اَرْسَلْنَا مُوسٰى بِاٰيَاتِنَٓا اِلٰى فِرْعَوْنَ وَمَلَا۬ئِه۪ فَقَالَ اِنّ۪ى رَسُولُ رَبِّ الْعَالَمِينَ
﴿٤٦﴾

46. Doğrusu Biz Musa'yı, hakikati gözler önüne seren delillerimizle ve apaçık **mucizelerimizle Firavun'a ve ileri gelen adamlarına göndermiştik.** Musa onlara, **"Şüphesiz ben, âlemlerin Rabb'inin elçisiyim.** Beni Mısır'ın ve bütün kâinatın gerçek Sahibi ve Efendisi olan Allah gönderdi.**" dedi.**

فَلَمَّا جَٓاءَهُمْ بِاٰيَاتِنَٓا اِذَا هُمْ مِنْهَا يَضْحَكُونَ ﴿٤٧﴾

47. Musa **mucizelerimizle onların karşısına çıkınca,** Firavun ve adamları bu mucizeleri alaya alarak **onlara gülmeye başladılar.**

وَمَا نُرِيهِمْ مِنْ اٰيَةٍ اِلَّا هِىَ اَكْبَرُ مِنْ اُخْتِهَاۘ وَاَخَذْنَاهُمْ بِالْعَذَابِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ
﴿٤٨﴾

48. Oysa Biz **onlara, her biri öncekinden daha büyük** ve etkileyici **mucizeler göstermiştik.** Zulüm ve haksızlıktan vazgeçip hak dine **dönmeleri için de, onları** kıtlık, tufan, çekirge gibi türlü **azap**larla **cezalandırmıştık.**

وَقَالُوا يَٓا اَيُّهَ السَّاحِرُ ادْعُ لَنَا رَبَّكَ بِمَا عَهِدَ عِنْدَكَۚ اِنَّنَا لَمُهْتَدُونَ ﴿٤٩﴾

49. Onlar ise, her defasında Musa'ya gelerek, **"Ey** kudretli **büyücü!** Tövbe eden günahkârları bağışlayacağına dair **sana verdiği sözün hürmetine, bizim için Rabb'ine yalvar** da bu belâyı kaldırsın başımızdan. Eğer bizi bundan kurtarırsa, artık **kesinlikle doğru yoldan ayrılmayacağız." diyorlardı**

فَلَمَّا كَشَفْنَا عَنْهُمُ الْعَذَابَ اِذَا هُمْ يَنْكُثُونَ ﴿٥٠﴾

50. Fakat Biz o belâyı başlarından kaldırır kaldırmaz, sözlerinden dönüveriyorlardı.

وَنَادٰى فِرْعَوْنُ فِى قَوْمِه۪ قَالَ يَا قَوْمِ اَلَيْسَ لِى مُلْكُ مِصْرَ وَهٰذِهِ الْاَنْهَارُ تَجْرِى مِنْ
تَحْتِىۚ اَفَلَا تُبْصِرُونَۜ ﴿٥١﴾

51. O devirde kralın halka duyurusu tellallar aracılığıyla yapılırdı. Çünkü Firavun'un elinde besleme bir basın, yalan ve iftira yayan haber ajansları, Müslümanlar aleyhinde propaganda yapan radyo ve televizyon kanalları yoktu. Bunun için **Firavun,** gönderdiği tellallar aracılığıyla **halkına şöyle seslendi: "Ey halkım! Mısır'ın hükümranlığı** benim hakkım değil mi? Bana babamdan miras kalan bu topraklar **ve ayaklarımın altından akan şu nehirler benim** malım **değil mi?** Fakat birileri sizi bana karşı kışkırtıp yönetimi ele geçirmek istiyor, bunu **hâlâ göremiyor musunuz?"**

اَمْ اَنَا۬ خَيْرٌ مِنْ هٰذَا الَّذِى هُوَ مَهِينٌۚ وَلَا يَكَادُ يُبِينُ ﴿٥٢﴾

52. "Ben, doğru dürüst konuşmasını bile beceremeyen şu zavallı adamdan daha üstün ve devlet yönetimine daha lâyık **değil miyim?"**

فَلَوْلَٓا اُلْقِىَ عَلَيْهِ اَسْوِرَةٌ مِنْ ذَهَبٍ اَوْ جَٓاءَ مَعَهُ الْمَلٰٓئِكَةُ مُقْتَرِنِينَ ﴿٥٣﴾

53. "Mademki Musa Peygamber olduğunu iddia ediyor, **peki neden ona** gökten **altın bilezikler indirilmemiş yahut niçin onunla birlikte, kendisine eşlik eden melekler gönderilmemiş?"**

فَاسْتَخَفَّ قَوْمَهُ فَاَطَاعُوهُۜ اِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمًا فَاسِقٖينَ ﴿٥٤﴾

54. İşte Firavun, **halkını** aptal yerine koyarak onları böyle **küçümsedi. Onlar da** koyun sürüsü gibi **ona itaat ettiler. Çünkü onlar,** zaten **yoldan çıkmış bir topluluktu.**

فَلَمَّٓا اٰسَفُونَا انْتَقَمْنَا مِنْهُمْ فَاَغْرَقْنَاهُمْ اَجْمَعٖينَۙ ﴿٥٥﴾

55. Böylece onlar iyice azgınlaşarak **gazabımızı hak edince, hepsini suda boğarak cezalandırdık.**

فَجَعَلْنَاهُمْ سَلَفًا وَمَثَلًا لِلْاٰخِرٖينَ۟ ﴿٥٦﴾

56. Ve onları sonraki nesil**ler**den inkâr edecek olanlar **için bir öncü,** inanlar için de ibret alınması gereken **bir örnek kıldık.**

وَلَمَّا ضُرِبَ ابْنُ مَرْيَمَ مَثَلًا اِذَا قَوْمُكَ مِنْهُ يَصِدُّونَ ﴿٥٧﴾

57. Ey Muhammed! **Meryem oğlu** İsa'nın durumu **örnek olarak ortaya atılınca, senin halkın bundan dolayı yaygarayı kopardılar.**

Müşriklerden biri Peygambere, "Sen bizim taptığımız ilâhların bizimle birlikte cehenneme gireceğini (21. Enbiya: 98) söylüyorsun. Oysa Hrıstiyanlar da İsa'ya ibadet ediyorlar, bu durumda İsa'nın da cehennemlik olması gerekmez mi?" deyince orada bulunan müşrikler sevinçle bağrışmaya başladılar.

وَقَالُٓوا ءَاٰلِهَتُنَا خَيْرٌ اَمْ هُوَۜ مَا ضَرَبُوهُ لَكَ اِلَّا جَدَلًاۜ بَلْ هُمْ قَوْمٌ خَصِمُونَ ﴿٥٨﴾

58. Ve "Ey Muhammed!" **dediler, "Bizim tanrılarımız mı daha üstün, yoksa İsa mı?** Madem İsa'ya tapılıyor, bizim ilâhlarımıza niye tapılmasın? İsa kendisine tapanlar yüzünden cehennemlik olmuyorsa, bizim ilâhlarımız niçin cehennemlik olsun?**"**

Hâlbuki Enbiya suresinin 98'inci ayetinde sözü edilen ve kendisine tapınanlarla birlikte cehenneme gideceği belirtilen kimseler, Allah'a başkaldırarak ilâhlık taslayan inkârcılardır. İsa Peygamber ise, asla kendisine tapınılmasını istememiştir. Aklını biraz kullanan herkes, ilâhlık iddiasında bulunmadıkları hâlde, kendilerine tapınılan meleklerin, Peygamberlerin ve salih kimselerin bundan sorumlu tutulmayacağını bilir. Aslında müşrikler de bunun farkındalar. Fakat **onlar,** gerçeğe ulaşmak amacıyla değil, hangi yoldan olursa olsun, **sırf tartışmada üstün gelmek için sana bu örneği getirdiler. Çünkü onlar,** hakikati görmek istemeyen inatçı, kavgacı ve **tartışmacı bir toplumdur.**

اِنْ هُوَ اِلَّا عَبْدٌ اَنْعَمْنَا عَلَيْهِ وَجَعَلْنَاهُ مَثَلًا لِبَنٖٓي اِسْرَٓاءٖيلَۜ ﴿٥٩﴾

59. İsa'ya gelince, o ne Allah'tır, ne de Allah'ın oğlu. **O, kendisine nimetler bahşettiğimiz ve İsrail Oğulları'na örnek** ve öncü bir Peygamber **yaptığımız** fâni **bir kuldan başka bir şey değildir.**

وَلَوْ نَشَٓاءُ لَجَعَلْنَا مِنْكُمْ مَلٰٓئِكَةً فِي الْاَرْضِ يَخْلُفُونَ ﴿٦٠﴾

60. Müşriklerin tapınılmaya lâyık varlıklar olarak gördükleri melekler de sizin gibi yaratılmış kullardır. Nitekim **eğer dileseydik, yeryüzünde sizin yerinize geçen melekler var ederdik.** İradenizi elinizden alır ve sizi meleklere dönüştürebilirdik. Fakat halifelik görevini yerine getirmeniz için sizi yeryüzünde egemen kıldık ve hak ile batıl arasında özgür iradeyle tercih yapmanız için imtihana tâbi tuttuk.

وَاِنَّهُ لَعِلْمٌ لِلسَّاعَةِ فَلَا تَمْتَرُنَّ بِهَا وَاتَّبِعُونِۜ هٰذَا صِرَاطٌ مُسْتَقٖيمٌ ﴿٦١﴾

61. Müşrikler İsa'yı, putlara tapmayı meşru gösterecek bir örnek olarak ileri sürüyorlar. Oysa **o,** babasız olarak dünyaya gelişi, gösterdiği mucizeler ve söylediği hikmet dolu sözlerle, ancak **kıyametin bir alâmetidir. Öyleyse, sakın kıyamet**in gerçekleşeceği **konusunda kuşkuya kapılmayın ve** yalnızca **Bana itaat edin. İşte** sizi dünya ve âhirette mutluluğa ulaştıracak **dosdoğru yol budur.**

وَلَا يَصُدَّنَّكُمُ الشَّيْطَانُۚ اِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُبٖينٌ ﴿٦٢﴾

62. Sakın ola ki, şeytan sizi bu yoldan **çevirmesin! Çünkü o, sizin apaçık düşmanınızdır.**

Peki, nasıl oldu da Hristiyanlar İsa Peygamberi ilâhlaştırdılar?

وَلَمَّا جَٓاءَ عٖيسٰى بِالْبَيِّنَاتِ قَالَ قَدْ جِئْتُكُمْ بِالْحِكْمَةِ وَلِاُبَيِّنَ لَكُمْ بَعْضَ الَّذٖي
تَخْتَلِفُونَ فٖيهِۚ فَاتَّقُوا اللّٰهَ وَاَطٖيعُونِ ﴿٦٣﴾

63. İsa hakikati gözler önüne seren **apaçık mucizelerle** İsrail Oğulları'na **gelince şöyle demişti: "Bakın, ben size,** Rabb'inizden **hikmet** dolu sözler **getirdim ve üzerinde ayrılığa düştüğünüz konuların** önemli **bir kısmını açıklığa kavuşturmak için** size Allah tarafında gönderildim. **O hâlde, Allah'a yürekten bir saygıyla bağlanın ve bana itaat edin."**

اِنَّ اللّٰهَ هُوَ رَبّٖي وَرَبُّكُمْ فَاعْبُدُوهُۜ هٰذَا صِرَاطٌ مُسْتَقٖيمٌ ﴿٦٤﴾

64. "Gerçek şu ki, Allah hem benim Rabb'im, hem de sizin Rabb'inizdir. Öyleyse yalnızca O'na kulluk ve **ibadet edin. İşte dosdoğru yol budur."**

فَاخْتَلَفَ الْاَحْزَابُ مِنْ بَيْنِهِمْۚ فَوَيْلٌ لِلَّذٖينَ ظَلَمُوا مِنْ عَذَابِ يَوْمٍ اَلٖيمٍ ﴿٦٥﴾

65. Fakat İsa'dan sonra gelen **gruplar,** onun hakkında **aralarında ayrılığa düştüler.** Kimi onun Allah'ın oğlu, kimi de bizzat Allah olduğunu söyleyerek onun mesajını tanınmaz hâle getirdiler. **Şu hâlde, elem verici bir günün azabından dolayı, vay o zalimlerin hâline!**

O hâlde, günümüz zalimleri tövbe edip Rab'lerine dönmek için hâlâ ne bekliyorlar?

هَلْ يَنْظُرُونَ اِلَّا السَّاعَةَ اَنْ تَأْتِيَهُمْ بَغْتَةً وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿٦٦﴾

66. Onlar, hiç farkında olmadıkları bir anda ölüm meleğinin karşılarına dikilmesini veya **kıyametin ansızın kopmasını mı bekliyorlar?**

اَلْاَخِلَّٓاءُ يَوْمَئِذٍ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ اِلَّا الْمُتَّقٖينَ۠ ﴿٦٧﴾

67. O gün gelip çatınca, vaktiyle zulüm ve haksızlıktan **sakınmış olanlar hariç,** bütün **dostlar birbirlerine düşman olacaktır.**

يَا عِبَادِ لَا خَوْفٌ عَلَيْكُمُ الْيَوْمَ وَلَٓا اَنْتُمْ تَحْزَنُونَۚ ﴿٦٨﴾

68. Allah onlara, **"Ey** iman eden **kullarım!"** diye seslenecek, **"Bugün size korku yoktur ve üzülmeyeceksiniz de."**

اَلَّذٖينَ اٰمَنُوا بِاٰيَاتِنَا وَكَانُوا مُسْلِمٖينَۚ ﴿٦٩﴾

69. "Ey Benim **ayetlerime iman eden ve** buyruklarıma yürekten **boyun eğen** kullarım!"

اُدْخُلُوا الْجَنَّةَ اَنْتُمْ وَاَزْوَاجُكُمْ تُحْبَرُونَ ﴿٧٠﴾

70. "Hem siz, hem de sizin gibi iman etmiş olan **eşleriniz sevinç ve huzur içinde girin cennete!"**

يُطَافُ عَلَيْهِمْ بِصِحَافٍ مِنْ ذَهَبٍ وَاَكْوَابٍۚ وَفٖيهَا مَا تَشْتَهٖيهِ الْاَنْفُسُ وَتَلَذُّ
الْاَعْيُنُۚ وَاَنْتُمْ فٖيهَا خَالِدُونَۚ ﴿٧١﴾

71. Onlar cennet bahçelerinde eğlenirlerken, **etraflarında altın tepsiler ve kadehler dolaştırılır. Orada canların çektiği, gözlerin** görmekten **hoşlandığı her şey vardır. Ve siz sonsuza dek orada yaşayacaksınız."**

وَتِلْكَ الْجَنَّةُ الَّتٖٓي اُورِثْتُمُوهَا بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٧٢﴾

72. Rab'leri onlara şöyle seslenecek: "Ey iman eden kullarım! Vaktiyle **yapmış olduğunuz** güzel davranışlar **sayesinde, hak ettiğiniz cennet işte budur!"**

لَكُمْ ف۪يهَا فَاكِهَةٌ كَث۪يرَةٌ مِنْهَا تَأْكُلُونَ ﴿٧٣﴾

73. "Burada size, afiyetle **yiyeceğiniz çeşit çeşit meyveler** ve lezzetli yiyecekler **vardır."**

اِنَّ الْمُجْرِم۪ينَ ف۪ي عَذَابِ جَهَنَّمَ خَالِدُونَۚ ﴿٧٤﴾

74. Suçlulara gelince, onlar da sonsuza dek cehennemde azap içindedirler.

لَا يُفَتَّرُ عَنْهُمْ وَهُمْ ف۪يهِ مُبْلِسُونَۚ ﴿٧٥﴾

75. Azapları **asla hafifletilmeyecek ve orada, ümitsiz bir hâlde** öylece **kalacaklar.**

وَمَا ظَلَمْنَاهُمْ وَلٰكِنْ كَانُوا هُمُ الظَّالِم۪ينَ ﴿٧٦﴾

76. Biz onlara hak ettikleri cezayı vermekle **zulmetmiş değiliz. Fakat asıl onlardır,** kendi kendilerine **zulmedenler.**

وَنَادَوْا يَا مَالِكُ لِيَقْضِ عَلَيْنَا رَبُّكَۜ قَالَ اِنَّكُمْ مَاكِثُونَ ﴿٧٧﴾

77. Azabın dehşetini görünce, başlarındaki zebanilere, **"Ey kudretli** melek**!" diye feryat edecekler,** "Ne olur **Rabb'in**e yalvar da, **canımızı alsın bizim!"** Buna karşılık melek, "Hayır!" **diyecek, "**Çünkü **siz,** cezanızı çekmek için ebediyen cehennemde **kalacaksınız!"**

لَقَدْ جِئْنَاكُمْ بِالْحَقِّ وَلٰكِنَّ اَكْثَرَكُمْ لِلْحَقِّ كَارِهُونَ ﴿٧٨﴾

78. Ey inkârcılar! **İşte size gerçeği bildirdik, fakat çoğunuz gerçeklerden hoşlanmıyorsunuz.**

اَمْ اَبْرَمُٓوا اَمْرًا فَاِنَّا مُبْرِمُونَۚ ﴿٧٩﴾

79. Ey Peygamber! **Yoksa onlar,** hakka engel olma konusunda bir plan kurup, **bir iş mi kararlaştırdılar?** Şunu iyi bilsinler ki, **Biz de** zalimleri cezalandırıp hakkı egemen kılmakta **kararlıyız.**

اَمْ يَحْسَبُونَ اَنَّا لَا نَسْمَعُ سِرَّهُمْ وَنَجْوٰيهُمْۜ بَلٰى وَرُسُلُنَا لَدَيْهِمْ يَكْتُبُونَ ﴿٨٠﴾

80. Yoksa onlar, içlerinde gizledikleri **sırlarını ve gizli konuşmalarını işitmediğimizi mi sanıyorlar? Elbette** işitiyoruz **ve yanı başlarındaki** görevli **elçilerimiz** olan melekler, yaptıkları her şeyi, söyledikleri her sözü bir bir **kayda geçmektedirler.**

قُلْ اِنْ كَانَ لِلرَّحْمٰنِ وَلَدٌۗ فَاَنَا۬ اَوَّلُ الْعَابِد۪ينَ ﴿٨١﴾

81. Ey Peygamber! "Melekler Allah'ın kızlarıdır!" diyen Arap müşriklerine, "Hürmüz ve Ehrimen Allah'ın oğullarıdır!" diyen Mecusilere ve özellikle de, "İsa Mesih Allah'ın oğludur!" diyen Hristiyanlara seslenerek **de ki:** "Bakın, ben sırf bir inat yüzünden sizi reddediyor değilim. **Eğer Rahman gerçekten bir çocuğa sahip olsaydı, ona ilk kulluk eden kişi ben olurdum!"**

سُبْحَانَ رَبِّ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ رَبِّ الْعَرْشِ عَمَّا يَصِفُونَ ﴿٨٢﴾

82. Fakat hayır, göklerin ve yerin Rabb'i, kudret ve egemenlik **Tahtı**nın yegâne **sahibi olan Allah, onların yakıştırdıkları** çirkin **niteliklerden uzaktır, yücedir!**

فَذَرْهُمْ يَخُوضُوا وَيَلْعَبُوا حَتّٰى يُلَاقُوا يَوْمَهُمُ الَّذ۪ي يُوعَدُونَ ﴿٨٣﴾

83. O hâlde bırak onları, kendilerine vadedilen o büyük **Güne kavuşuncaya kadar,** inkâr ve cehalet karanlıklarında **bocalasınlar,** dünyanın basit zevk ve eğlenceleriyle **oynayıp dursunlar.**

وَهُوَ الَّذ۪ي فِي السَّمَٓاءِ اِلٰهٌ وَفِي الْاَرْضِ اِلٰهٌۜ وَهُوَ الْحَك۪يمُ الْعَل۪يمُ ﴿٨٤﴾

84. O Allah **ki, göklerde de ilâhtır, yerde de ilâhtır.** O'nun hükmü sadece göklerde değil, yeryüzünde de geçerlidir. **Ve yalnızca O'dur, sonsuz hikmet ve ilim sahibi.**

وَتَبَارَكَ الَّذ۪ي لَهُ مُلْكُ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَاۚ وَعِنْدَهُ عِلْمُ السَّاعَةِۚ وَاِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٨٥﴾

85. Göklerin, yerin ve ikisi arasındaki her şeyin mülkü ve egemenliği **kendisine ait olan** Allah **ne yüce, ne mübarektir! Kıyametin bilgisi de yalnızca O'nun katındadır. Ve** hepiniz hesap vermek üzere **O'na döndürüleceksiniz.** İşte o gün;

وَلَا يَمْلِكُ الَّذ۪ينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ الشَّفَاعَةَ اِلَّا مَنْ شَهِدَ بِالْحَقِّ وَهُمْ يَعْلَمُونَ ﴿٨٦﴾

86. İnkârcıların **O'nun yanı sıra yalvarıp durdukları** o sahte ilâhlar, onların cezadan kurtulması için asla arabuluculuk yapamayacak, hiç kimseye **şefaat edemeyeceklerdir. Ancak, bilinçli bir şekilde gerçeğe, doğruya şahitlik edenler** Allah'ın izniyle ve ancak O'nun izin verdiği kişilere şefaat edeceklerdir.

Aslında, Allah'ın sonsuz kudret sahibi olduğunu inkârcılar da pekâlâ bilirler:

وَلَئِنْ سَاَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَهُمْ لَيَقُولُنَّ اللّٰهُ فَاَنّٰى يُؤْفَكُونَۙ ﴿٨٧﴾

87. Şayet onlara, "Sizi yoktan var eden kimdir?" diye soracak olsan, hiç tereddüt etmeden **"Allah'tır!" derler. O hâlde, neden** O'na kulluktan **yüz çeviriyorlar?**

وَق۪يلِه۪ يَا رَبِّ اِنَّ هٰٓؤُ۬لَٓاءِ قَوْمٌ لَا يُؤْمِنُونَۢ ﴿٨٨﴾

88. İnkârcıların bu inatçı tutumları karşısında üzüntüye kapılan Muhammed'in, **"Ey Rabb'im,** ben ne kadar tebliğ ettiysem de, **bunlar iman etme**k isteme**yen bir toplumdur.** Onları Sana havale ediyorum Allah'ım!" şeklindeki **yakarışına yemin olsun ki,** Allah müminlerin çektikleri sıkıntıları görmektedir ve zamanı gelince aranızda hükmünü elbette verecektir.

فَاصْفَحْ عَنْهُمْ وَقُلْ سَلَامٌۜ فَسَوْفَ يَعْلَمُونَ ﴿٨٩﴾

89. Bunun için, ey Peygamber! Sen **onlara aldırma,** bu çağrıya kulak verecek tertemiz gönüllere ulaşıncaya dek, bıkıp usanmadan tebliğine devam et. Sana sataşmaya kalkışırlarsa, onlara **"Selâm** sizlere! Bizim cahillerle işimiz yoktur!**" de.** Allah'ın ayetlerini inkâr etmenin cezası neymiş, **yakında görecekler.**

سُورَةُ الدُّخَانِ ﴿٤٤﴾

44. DUHÂN SURESİ

Mekke döneminin ortalarında, Zuhruf suresinden sonra indirilmiştir. Adını, 10. ayetinde geçen ve Kur'an'ı terk eden toplumların başına gelecek felâketlere işaret eden "duhân: duman, sis" kelimesinden almıştır. 59 ayettir.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

حٰمٓ ﴿١﴾

1. Ha, mîm. Ey insan! Sana Rabb'inden gelen mesaja kulak ver:

وَالْكِتَابِ الْمُب۪ينِۙ ﴿٢﴾

2. İnsanın dünya ve âhirette kurtuluşu için en mükemmel inanç sistemini ortaya koyarak hakikati gözler önüne seren **bu apaçık Kitaba yemin olsun ki,**

اِنَّٓا اَنْزَلْنَاهُ ف۪ي لَيْلَةٍ مُبَارَكَةٍ اِنَّا كُنَّا مُنْذِر۪ينَ ﴿٣﴾

3. Biz onu, Kur'an'ın inişiyle bereketlenen **mübarek bir gecede indirdik.** Kur'an'ın ilk ayetlerini, insanlığın kaderinin dönüm noktası olan bir gecede, mübarek Kadir gecesinde gönderdik. **Çünkü Biz,** zalimleri bekleyen korkunç akıbete karşı insanlığı **uyarıyoruz.**

Bu öyle muhteşem bir gecedir ki;

ف۪يهَا يُفْرَقُ كُلُّ اَمْرٍ حَك۪يمٍۙ ﴿٤﴾

4. O gece indirdiğimiz Kur'an sayesinde, **bütün hikmetli** ve faydalı **işler,** şeytanî değer yargılarından, batıl inanç ve ideolojilerden **ayırt edilir** ve insanlığın hayatını düzenleyecek en mükemmel prensipler şeklinde hükme bağlanır.

اَمْرًا مِنْ عِنْدِنَاۜ اِنَّا كُنَّا مُرْسِل۪ينَۚ ﴿٥﴾

5. Ve bütün bunlar, **katımızdan bir emir olarak** derhal yerine getirilir. Çünkü **Biz,** insanı yaratıp başıboş bırakmayız. Aksine, ona doğru yolu gösterecek mesajlar **göndeririz.**

رَحْمَةً مِنْ رَبِّكَۜ اِنَّهُ هُوَ السَّم۪يعُ الْعَل۪يمُۙ ﴿٦﴾

6. Bütün bunlar, **Rabb'inin** sonsuz lütuf ve **rahmeti sayesinde**dir. **O** her şeyi **işiten,** her şeyi **bilendir.**

رَبِّ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَاۢ اِنْ كُنْتُمْ مُوقِن۪ينَ ﴿٧﴾

7. O göklerin, yerin ve ikisi arasında bulunan bütün varlıkların gerçek Sahibi, Efendisi ve **Rabb'idir.** Buna **gerçekten inanıyorsanız,** yalnızca O'na kulluk ve ibadet etmeniz gerektiğini de bilmelisiniz. O Allah ki;

لَٓا اِلٰهَ اِلَّا هُوَ يُحْي۪ وَيُم۪يتُۜ رَبُّكُمْ وَرَبُّ اٰبَٓائِكُمُ الْاَوَّل۪ينَ ﴿٨﴾

8. O'ndan başka hükmüne kayıtsız şartsız boyun eğilecek bir otorite, bir **tanrı yoktur. Hayat veren de, öldüren de O'dur. O hem sizin Rabb'iniz, hem de önceki atalarınızın Rabb'idir.**

بَلْ هُمْ ف۪ي شَكٍّ يَلْعَبُونَ ﴿٩﴾

9. Ama onlar, ayetlerimden yüz çeviren o gafiller, **şüphe** ve tereddüt **içinde** bir o yana, bir bu yana **bocalayıp duruyorlar.** Kur'an'ı terk ederek her gün yeni bir ideolojinin peşine takılıyor, fakat hiç birinde gerçek huzuru, mutluluğu bulamıyorlar.

فَارْتَقِبْ يَوْمَ تَأْتِي السَّمَٓاءُ بِدُخَانٍ مُب۪ينٍۙ ﴿١٠﴾

10. Öyleyse, Kur'an'ı hayatın dışına iten toplumlar için, **göğün apaçık bir duman getireceği günü,** yani yeryüzüne peş peşe belâların yağacağı zamanı **bekle.**

يَغْشَى النَّاسَۜ هٰذَا عَذَابٌ اَل۪يمٌ ﴿١١﴾

11. Çünkü bu belalar sadece zalimleri değil, zulme seyirci kalan bütün **insanları çepeçevre sarıp kuşatacaktır. Bu, gerçekten can yakıcı bir azaptır.**

رَبَّنَا اكْشِفْ عَنَّا الْعَذَابَ اِنَّا مُؤْمِنُونَ ﴿١٢﴾

12. O zaman zalimler, **"Ey Rabb'imiz!"** diye yalvaracaklar, "Ne olur, **başımızdan kaldır bu azabı. Çünkü artık,** senin ayetlerine yürekten **iman ediyoruz."**

اَنّٰى لَهُمُ الذِّكْرٰى وَقَدْ جَٓاءَهُمْ رَسُولٌ مُب۪ينٌۙ ﴿١٣﴾

13. Felâketlerle yüz yüze gelince Allah'ı hatırlayan, fakat rahata kavuşunca yeniden inkâra dönen bu insanların, yaşadıkları acı tecrübelerden **ibret al**arak gerçekten tövbe etmiş ol**maları hiç mümkün mü?** Nitekim **onlara,** ayetlerimizi **apaçık** tebliğ eden **bir Elçi gelmişti** de, onun hak Peygamber olduğunu gayet iyi bildikleri hâlde, sırf kibir ve inatlarından dolayı inkâr etmişlerdi.

ثُمَّ تَوَلَّوْا عَنْهُ وَقَالُوا مُعَلَّمٌ مَجْنُونٌۢ ﴿١٤﴾

14. Sonra da onun hakkında, "Bu adam, Yahudi ve Hristiyan bilginler tarafından **eğitilen** ve kendisini Peygamber zanneden **bir akıl hastasıdır!" diyerek on**un getirdiği mesaj**dan yüz çevirmişlerdi.**

اِنَّا كَاشِفُوا الْعَذَابِ قَل۪يلًا اِنَّكُمْ عَٓائِدُونَۢ ﴿١٥﴾

15. Bütün bunlara rağmen, **Biz** yine de başınızdaki **azabı birazcık kaldıraca**k ve kısa bir süreliğine de olsa, size refah ve huzuru tattıraca**ğız. Fakat** siz, içtenlikle tövbe etmediğiniz için çok geçmeden verdiğiniz sözleri unutacak ve eski nankörlüğünüze yeniden **döneceksiniz.**

يَوْمَ نَبْطِشُ الْبَطْشَةَ الْكُبْرٰىۚ اِنَّا مُنْتَقِمُونَ ﴿١٦﴾

16. Ama kıyamet veya ölüm vakti gelip de, zalimleri **korkunç bir darbeyle** kıskıvrak **yakaladığımız Gün,** işte onları asıl o zaman **cezalandıracağız.**

Buraya kadar anlatılanları daha iyi anlamak isterseniz, insanlık tarihinde yaşanan şu ibret verici kıssaya kulak verin:

وَلَقَدْ فَتَنَّا قَبْلَهُمْ قَوْمَ فِرْعَوْنَ وَجَٓاءَهُمْ رَسُولٌ كَر۪يمٌۙ ﴿١٧﴾

17. Gerçek şu ki, onlardan önce Firavunu ve **halkını da** buna benzer bir **sınavdan geçirmiştik: Onlara,** Musa gibi **değerli bir Elçi gelmiş** ve şöyle demi**şti:**

اَنْ اَدُّٓوا اِلَيَّ عِبَادَ اللّٰهِۜ اِنّ۪ي لَكُمْ رَسُولٌ اَم۪ينٌۙ ﴿١٨﴾

18. "Ey Firavun ve onun ileri gelen yöneticileri! Allah'a kulluk edin ve İsrail Oğulları'nı anayurtlarına götürmem için **Allah'ın** bu **kullarını bana teslim edin. Doğrusu ben, size** Allah tarafından gönderilmiş **güvenilir bir Elçiyim."**

وَاَنْ لَا تَعْلُوا عَلَى اللّٰهِۚ اِنّ۪ٓي اٰت۪يكُمْ بِسُلْطَانٍ مُب۪ينٍۚ ﴿١٩﴾

19. "Sakın gücünüze servetinize aldanıp da, **Allah'a karşı büyüklük taslamayın! Bakın,** iddiamı ispatlamak üzere, Allah tarafından **size apaçık bir mucize de getirdim!"**

وَاِنّ۪ي عُذْتُ بِرَبّ۪ي وَرَبِّكُمْ اَنْ تَرْجُمُونِۘ ﴿٢٠﴾

20. "Şunu iyi bilin ki, hiçbir tehdit, hiçbir baskı beni bu yoldan çeviremeyecektir! Çünkü **ben, bana yapacağınız bütün işkencelere karşı, hem benim hem de sizin Rabb'iniz** olan Allah'**a sığınıyorum!"**

وَاِنْ لَمْ تُؤْمِنُوا ل۪ي فَاعْتَزِلُونِ ﴿٢١﴾

21. "Eğer bana inanmıyorsanız, hiç olmazsa **yolumdan çekilin!"**

فَدَعَا رَبَّهُٓ اَنَّ هٰٓؤُ۬لَٓاءِ قَوْمٌ مُجْرِمُونَ ﴿٢٢﴾

22. Fakat Firavun, gördüğü bütün mucizelere rağmen zulmünden vazgeçmedi. Baskı ve işkenceler altında geçen uzun bir mücadele döneminin ardından, Musa **Rabb'ine** el açıp "Ey Rabb'im!" diye **yalvardı, "Bunlar gerçekten suç işle**mekten asla vazgeçme**yen** azgın **bir topluluktur.** Onları sana havale ediyorum Allah'ım!"

فَاَسْرِ بِعِبَاد۪ي لَيْلًا اِنَّكُمْ مُتَّبَعُونَۙ ﴿٢٣﴾

23. Biz de ona, "Ey Musa!" dedik, **"İsrail Oğulları'nı Filistin'e götürmek üzere, kullarımı geceleyin** Mısır'dan gizlice **çıkar.** Şunu da bil ki, Firavun ve ordusu tarafından **takip edileceksiniz."**

وَاتْرُكِ الْبَحْرَ رَهْوًاۜ اِنَّهُمْ جُنْدٌ مُغْرَقُونَ ﴿٢٤﴾

24. "Kızıldeniz'e varınca, asanla vurup denizi ikiye ayır. İnananlar karşıya geçtikten sonra da, Firavun ve askerlerinin arkanızdan gelmesi için **denizi** öylece ikiye **ayrılmış bir hâlde bırak. Çünkü bu ordu,** kesinlikle denizde **boğulacaktır."**

كَمْ تَرَكُوا مِنْ جَنَّاتٍ وَعُيُونٍۙ ﴿٢٥﴾

25. Böylece, Firavun ve ordusu sahip oldukları bütün güzellikleri geride bırakarak Kızıldeniz'in karanlık sularına gömüldüler. **Onlar arkalarında neler bırakmışlardı neler...** Meyvelerle dolu yemyeşil **bahçeler,** şırıl şırıl akan **pınarlar,**

وَزُرُوعٍ وَمَقَامٍ كَرِيمٍۙ ﴿٢٦﴾

26. Cömertçe ürün veren **ekinlikler, lüks ve konforlu saraylar,**

وَنَعْمَةٍ كَانُوا فِيهَا فَاكِهِينَۙ ﴿٢٧﴾

27. Ve içinde sefa sürdükleri daha **nice nimetler...**

كَذٰلِكَۜ وَاَوْرَثْنَاهَا قَوْمًا اٰخَرِينَ ﴿٢٨﴾

28. İşte böyledir zalimlerin akıbeti. **Sonra** onların ardından, **başka bir toplumu bu nimetlere varis kıldık.**

فَمَا بَكَتْ عَلَيْهِمُ السَّمَٓاءُ وَالْاَرْضُ وَمَا كَانُوا مُنْظَرِينَ۟ ﴿٢٩﴾

29. Firavun ve ordusu öyle büyük bir lânete uğramıştı ki, **ne gök** ehli **ağladı arkalarından, ne de yeryüzü** sakinleri. **Onlara** tövbe etmek için **ikinci bir fırsat da verilmedi.**

وَلَقَدْ نَجَّيْنَا بَنٖٓي اِسْرَٓاءٖيلَ مِنَ الْعَذَابِ الْمُهٖينِۙ ﴿٣٠﴾

30. Doğrusu Biz, İsrail Oğulları'nı onur kırıcı bir azaptan kurtarmıştık:

مِنْ فِرْعَوْنَۜ اِنَّهُ كَانَ عَالِيًا مِنَ الْمُسْرِفٖينَ ﴿٣١﴾

31. Firavunun o müthiş azabın**dan. Gerçekten o, sınırı aşan azgın bir diktatör idi.**

وَلَقَدِ اخْتَرْنَاهُمْ عَلٰى عِلْمٍ عَلَى الْعَالَمٖينَۚ ﴿٣٢﴾

32. İsrail Oğulları'nı kurtarmakla kalmadık, bu davayı omuzlayıp insanlığa yol göstermeleri için **onları ilmimizle seçtik ve** kendi zamanlarındaki **bütün toplumlardan üstün kıldık.**

وَاٰتَيْنَاهُمْ مِنَ الْاٰيَاتِ مَا فٖيهِ بَلٰٓؤٌا مُبٖينٌ ﴿٣٣﴾

33. Ve onlara, her biri aynı zamanda apaçık birer imtihan olan nice mucizeler verdik.

اِنَّ هٰٓؤُلَٓاءِ لَيَقُولُونَۙ ﴿٣٤﴾

34. Firavundan sonra yeryüzüne varis olan çağdaş müşriklere gelince, **onlar diyorlar ki:**

اِنْ هِيَ اِلَّا مَوْتَتُنَا الْاُو۫لٰى وَمَا نَحْنُ بِمُنْشَرٖينَ ﴿٣٥﴾

35. "Bizim şu dünyada karşılaşacağımız **ilk ölümümüzden sonra** yeni bir hayat **yoktur ve** kesinlikle yeniden **dirilecek değiliz."**

فَأْتُوا بِاٰبَٓائِنَٓا اِنْ كُنْتُمْ صَادِقٖينَ ﴿٣٦﴾

36. "Eğer aksini iddia ediyorsanız ve sözünüzde **samimî iseniz, o zaman atalarımızı** diriltip şahit olarak karşımıza **getirin** de, yeniden dirileceğimize inanalım!"

اَهُمْ خَيْرٌ اَمْ قَوْمُ تُبَّعٍۙ وَالَّذٖينَ مِنْ قَبْلِهِمْۜ اَهْلَكْنَاهُمْۘ اِنَّهُمْ كَانُوا مُجْرِمٖينَ ﴿٣٧﴾

37. Yoksa onlar, günah işledikleri için helâk ettiğimiz Tubba halkından ve onlardan önce yaşamış olan nice güçlü kavimlerden, diğer imparatorluk**lardan** daha güçlü ve **daha mı değerliler?** Hayır! Onlar nasıl cezalarını çektilerse, günümüz inkârcıları da yaptıklarının hesabını verecekler. Zaten öteki dünya olmasaydı, insanın yeryüzündeki hayatının hiçbir anlamı kalmazdı.

وَمَا خَلَقْنَا السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا لَاعِبٖينَ ﴿٣٨﴾

38. Oysa **Biz gökleri, yeri ve ikisi arasındakileri oyun eğlence olsun diye yaratmadık.**

مَا خَلَقْنَاهُمَٓا اِلَّا بِالْحَقِّ وَلٰكِنَّ اَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٣٩﴾

39. Tam tersine, **her ikisini de ancak** hak, hukuk ve adalet esaslarına göre, belli bir hikmet ve amaç doğrultusunda ve şaşmaz kanunlara bağlı mükemmel bir sistem hâlinde, yani **hak olarak yarattık. Ne var ki,** insanların **çoğu** bunu **bilmez.**

اِنَّ يَوْمَ الْفَصْلِ مٖيقَاتُهُمْ اَجْمَعٖينَۙ ﴿٤٠﴾

40. Fakat büyük mahkemenin kurulacağı **Hüküm Günü, hepsinin buluşma zamanı olacaktır.**

يَوْمَ لَا يُغْنٖي مَوْلًى عَنْ مَوْلًى شَيْـًٔا وَلَا هُمْ يُنْصَرُونَۙ ﴿٤١﴾

41. O gün, dostun dosta zerre kadar **yararı dokunmayacak ve hiç kimseye yardım edilmeyecektir.**

اِلَّا مَنْ رَحِمَ اللّٰهُۜ اِنَّهُ هُوَ الْعَزٖيزُ الرَّحٖيمُ ﴿٤٢﴾

42. Ancak Allah'ın şefkat ve **merhametini hak edenler başka.** Onlar elbette ilâhî yardıma mazhar olacaklardır. **Hiç kuşkusuz O, sonsuz kudret ve merhamet sahibidir.** Allah'ın gazabını hak edenlere gelince:

اِنَّ شَجَرَتَ الزَّقُّومِۙ ﴿٤٣﴾

43. Cehennemde inkârcıları bekleyen o zehirli **zakkum ağacı,**

طَعَامُ الْاَثٖيمِۚ ﴿٤٤﴾

44. Günahkârların oradaki **yiyeceği olacaktır.**

كَالْمُهْلِۚ يَغْلٖي فِي الْبُطُونِۙ ﴿٤٥﴾

45. Midelerde kaynayan erimiş maden gibi iç organları paramparça edecektir. Hem öyle fokurdayacak ki;

كَغَلْيِ الْحَمٖيمِ ﴿٤٦﴾

46. Tıpkı sıcak suyun kaynaması gibi!

خُذُوهُ فَاعْتِلُوهُ اِلٰى سَوَٓاءِ الْجَحٖيمِۗ ﴿٤٧﴾

47. Daha sonra Allah, azap meleklerine emredecek: **"Onu yakalayın ve** alevli **ateşin ortasına sürükleyin!"**

ثُمَّ صُبُّوا فَوْقَ رَأْسِهٖ مِنْ عَذَابِ الْحَمٖيمِۜ ﴿٤٨﴾

48. "Sonra da başından aşağıya, kaynar su azabını boşaltın!"

ذُقْۚ اِنَّكَ اَنْتَ الْعَزٖيزُ الْكَرٖيمُ ﴿٤٩﴾

49. "Ey zalim! Geçmişte yaptıklarının acı meyvesini şimdi **tat bakalım!** Sana ikramda bulunmak gerek. Öyle ya, **sen kudretliydin, şeref sahibiydin!"**

اِنَّ هٰذَا مَا كُنْتُمْ بِهٖ تَمْتَرُونَ ﴿٥٠﴾

50. "İşte, vaktiyle **tartışma konusu yaptığınız** cehennem **budur!"**

اِنَّ الْمُتَّقٖينَ فٖي مَقَامٍ اَمٖينٍۙ ﴿٥١﴾

51. Dürüst ve erdemli bir hayatı tercih ederek kötülüklerden **sakınanlar ise, güvenli bir yerde olacaklar.**

فٖي جَنَّاتٍ وَعُيُونٍۚ ﴿٥٢﴾

52. Cennet bahçelerinde, pınar başlarında...

يَلْبَسُونَ مِنْ سُنْدُسٍ وَاِسْتَبْرَقٍ مُتَقَابِلٖينَۚ ﴿٥٣﴾

53. İpek ve atlastan giysiler içinde, altın işlemeli koltuklara uzanarak **karşılıklı oturacaklar.**

كَذٰلِكَ وَزَوَّجْنَاهُمْ بِحُورٍ عِينٍ ﴿٥٤﴾

54. İşte böyle... Ayrıca onlara, güzel gözlü eşler vereceğiz.

يَدْعُونَ فِيهَا بِكُلِّ فَاكِهَةٍ اٰمِنِينَ ﴿٥٥﴾

55. Onlar orada, huzur ve **güven içinde,** canlarının çektiği **her meyveyi isteyip** tadabil**ecekler.**

لَا يَذُوقُونَ فِيهَا الْمَوْتَ اِلَّا الْمَوْتَةَ الْاُولٰىۚ وَوَقٰيهُمْ عَذَابَ الْجَحِيمِ ﴿٥٦﴾

56. Dünyadaki **ilk ölümlerinden sonra, orada** bir daha asla **ölümü tatmayacaklar. Ve** Allah **onları,** ebediyen **cehennem azabından koruyacaktır.**

فَضْلًا مِنْ رَبِّكَۜ ذٰلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿٥٧﴾

57. Bütün bunlar, **Rabb'inin lütuf ve ihsanı sayesinde** gerçekleşecektir. **İşte** en büyük başarı, en **büyük kurtuluş budur.**

فَاِنَّمَا يَسَّرْنَاهُ بِلِسَانِكَ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ﴿٥٨﴾

58. Ey Muhammed! Bu tebliğin ulaştığı hiç kimse, ilâhî çağrıdan habersiz olduğunu öne süremez. Çünkü **Biz bu** Kur'a**n'ı senin dilinde kolayca anlaşılır bir hâle getirdik ki,** önce onun ilk muhatabı olan Araplar, sonra da kıyamete kadar gelecek tüm insanlar onu düşünüp **öğüt alabilsinler.**

فَارْتَقِبْ اِنَّهُمْ مُرْتَقِبُونَ ﴿٥٩﴾

59. Öyleyse, sen çağrıya devam et ve Rabb'in neler gösterecek, onu **bekle.** Zaten **onlar da** başlarına gelecek azabı **beklemekteler.**

سُورَةُ الْجَاثِيَةِ ﴿٤٥﴾

45. CÂSİYE SURESİ

Mekke döneminin ortalarında, Duhan suresinden sonra indirilmiştir. Adını, yirmi sekizinci ayetinde geçen ve inkârcıların Mahşer Günü zillet içerisindeki hâllerini anlatan "câsiye: diz üstü çökenler" kelimesinden almıştır. 37 ayettir.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

حٰمٓ ﴿١﴾

1. Ha, mîm. Ey insan! Sana Rabb'inden gelen bu mesaja kulak ver:

تَنْزِيلُ الْكِتَابِ مِنَ اللّٰهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ ﴿٢﴾

2. Ha, mîm gibi harflerden oluşan **bu** eşsiz **Kitap,** doğrudan doğruya **sonsuz kudret ve hikmet sahibi** olan Allah **tarafından gönderilmiştir.**

اِنَّ فِي السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ لَاٰيَاتٍ لِلْمُؤْمِنِينَ ﴿٣﴾

3. Göklerde ve yerde, inanmaya gönlü ol**anlar için** Allah'ın varlığını, birliğini, sonsuz kudret ve merhametini gözler önüne seren nice alâmetler, mucizeler ve **deliller vardır.**

وَفِي خَلْقِكُمْ وَمَا يَبُثُّ مِنْ دَٓابَّةٍ اٰيَاتٌ لِقَوْمٍ يُوقِنُونَۙ ﴿٤﴾

4. Ayrıca, bizzat kendi yaratılışınızda ve Allah'ın yeryüzüne **serpiştirdiği** çeşit çeşit **canlılarda,** Rab'lerine **içtenlikle inanan bir toplum için nice** ibret verici **deliller vardır.**

وَاخْتِلَافِ الَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَمَٓا اَنْزَلَ اللّٰهُ مِنَ السَّمَٓاءِ مِنْ رِزْقٍ فَاَحْيَا بِهِ الْاَرْضَ بَعْدَ
مَوْتِهَا وَتَصْرِيفِ الرِّيَاحِ اٰيَاتٌ لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ﴿٥﴾

5. Dahası, gecenin ve gündüzün mükemmel bir sistem çerçevesinde **birbirini izlemesinde,** Allah'ın **gökten yağdırdığı** yağmur **nimeti sayesinde ölü toprağa** her bahar yeniden **hayat vermesinde ve rüzgârları** dilediği gibi yönetip **yönlendirmesinde, aklını kullanan bir toplum için nice deliller vardır.**

تِلْكَ اٰيَاتُ اللّٰهِ نَتْلُوهَا عَلَيْكَ بِالْحَقِّۚ فَبِاَيِّ حَدِيثٍ بَعْدَ اللّٰهِ وَاٰيَاتِهِ يُؤْمِنُونَ ﴿٦﴾

6. İşte bunlar Allah'ın ayetleridir. Onları gerçeğin ta kendisi olarak sana bildiriyor ve böylece, başlarına gelecek azaba karşı insanlığı uyarıyor**uz. Allah'a ve ayetlerine de inanmayacaklarsa, artık hangi söze inanacaklar?**

وَيْلٌ لِكُلِّ اَفَّاكٍ اَثِيمٍۙ ﴿٧﴾

7. Öyleyse, cehennemde başına geleceklerden dolayı, Allah adına küstahça **yalan söyleyen** ve O'na başkaldıran bu **günahkârın vay hâline!** O öyle nankör, öyle küstahtır ki;

يَسْمَعُ اٰيَاتِ اللّٰهِ تُتْلٰى عَلَيْهِ ثُمَّ يُصِرُّ مُسْتَكْبِرًا كَاَنْ لَمْ يَسْمَعْهَاۚ فَبَشِّرْهُ بِعَذَابٍ
اَلِيمٍ ﴿٨﴾

8. Kendisine Allah'ın ayetlerinin okunduğunu işittiği hâlde, sanki onları hiç duymamış gibi büyüklük taslayarak inatla diretir. O hâlde onu, can yakıcı bir azapla müjdele!

وَاِذَا عَلِمَ مِنْ اٰيَاتِنَا شَيْـًٔا اتَّخَذَهَا هُزُوًاۜ اُو۬لٰٓئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ مُهِينٌۜ ﴿٩﴾

9. Ayetlerimizden bir şey öğrendiği zaman, onu alaya alır. İşte onların hakkı, bu dünyada **alçaltıcı bir azaptır.**

مِنْ وَرَٓائِهِمْ جَهَنَّمُۚ وَلَا يُغْنِي عَنْهُمْ مَا كَسَبُوا شَيْـًٔا وَلَا مَا اتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللّٰهِ
اَوْلِيَٓاءَۚ وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌۜ ﴿١٠﴾

10. Arkasında da cehennem... Ne kazandıkları servet, **ne de Allah'tan başka** tanrı **edindikleri** liderleri, efendileri ve **dostları, onları** azaptan **kurtaramayacaktır. Çünkü onlar, en ağır cezayı hak etmişlerdir.**

هٰذَا هُدًىۚ وَالَّذِينَ كَفَرُوا بِاٰيَاتِ رَبِّهِمْ لَهُمْ عَذَابٌ مِنْ رِجْزٍ اَلِيمٌ ﴿١١﴾

11. Bu ayetler, tüm insanlığa ışık tutan gerçek **bir yol göstericidir.** Bunun içindir ki, **Rab'lerinin ayetlerini inkâr edenlere, en kötüsünden can yakıcı bir azap vardır.**

اَللّٰهُ الَّذِي سَخَّرَ لَكُمُ الْبَحْرَ لِتَجْرِيَ الْفُلْكُ فِيهِ بِاَمْرِهِ وَلِتَبْتَغُوا مِنْ فَضْلِهِ
وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَۚ ﴿١٢﴾

12. Allah, denizi belli yasalara boyun eğdirerek **sizin emrinize verdi** ve size gemi yapıp kullanma yeteneğini bahşetti **ki, gemiler O'nun emriyle** engin sularda **akıp gitsinler, siz de O'nun lütfettiği nimetleri arayıp bulasınız ve** size bahşettiği nimetlere karşılık Rabb'inize **şükredesiniz.**

وَسَخَّرَ لَكُمْ مَا فِي السَّمٰوَاتِ وَمَا فِي الْاَرْضِ جَمِيعًا مِنْهُۜ اِنَّ فِي ذٰلِكَ لَاٰيَاتٍ لِقَوْمٍ
يَتَفَكَّرُونَ ﴿١٣﴾

13. O, **göklerde ve yerde ne varsa hepsini kendi katından** bir lütuf olarak **sizin hizmetinize vermiştir. Hiç kuşkusuz bunda, düşünen bir toplum için** nice ibretler, **nice deliller vardır.**

قُلْ لِلَّذٖينَ اٰمَنُوا يَغْفِرُوا لِلَّذٖينَ لَا يَرْجُونَ اَيَّامَ اللّٰهِ لِيَجْزِيَ قَوْمًا بِمَا كَانُوا
يَكْسِبُونَ ﴿١٤﴾

14. Ey Müslüman! **İnananlara söyle, Allah'ın** zalimleri cezalandırıp müminleri zafere ulaştıracağı ceza **günlerini**n geleceğini **ummayan** o inkârcı**ları** şimdilik **bağışlasınlar. Çünkü** Allah, yeri ve zamanı gelince onlarla savaşmanıza izin verecek ve müminlere zulmeden **bir halkı, yaptıklarından dolayı** en ağır biçimde **cezalandıracaktır.** O hâlde, siz bıkıp usanmadan hakikati anlatmaya devam edin:

مَنْ عَمِلَ صَالِحًا فَلِنَفْسِهٖۚ وَمَنْ اَسَٓاءَ فَعَلَيْهَاۘ ثُمَّ اِلٰى رَبِّكُمْ تُرْجَعُونَ ﴿١٥﴾

15. Her kim dürüst ve erdemlice davranırsa, ancak kendine iyilik yapmış olur. Kim de kötülük işlerse, o da ancak kendisine zarar vermiş olur. Unutmayın, bu hayat bir gün sona erecek ve hepiniz, yaptıklarınızın hesabını vermek üzere eninde **sonunda Rabb'inizin huzuruna çıkarılacaksınız.**

وَلَقَدْ اٰتَيْنَا بَنٖٓي اِسْرَٓاءٖيلَ الْكِتَابَ وَالْحُكْمَ وَالنُّبُوَّةَ وَرَزَقْنَاهُمْ مِنَ الطَّيِّبَاتِ
وَفَضَّلْنَاهُمْ عَلَى الْعَالَمٖينَۚ ﴿١٦﴾

16. Gerçek şu ki, bugün azgın bir topluluk hâline gelmiş olan **İsrail Oğulları'na** vaktiyle kutsal **Kitabı,** yeryüzünde **hükmetme yetkisini ve Peygamberliği** lütfetmiş **ve kendilerini tertemiz nimetlerle rızıklandırmıştık. Ayrıca onları,** kendi zamanlarındaki **diğer bütün toplumlardan üstün kılmıştık.**

وَاٰتَيْنَاهُمْ بَيِّنَاتٍ مِنَ الْاَمْرِۚ فَمَا اخْتَلَفُٓوا اِلَّا مِنْ بَعْدِ مَا جَٓاءَهُمُ الْعِلْمُۙ بَغْيًا
بَيْنَهُمْۜ اِنَّ رَبَّكَ يَقْضٖي بَيْنَهُمْ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ فٖيمَا كَانُوا فٖيهِ يَخْتَلِفُونَ ﴿١٧﴾

17. Ve onlara hak dini güzelce tanıtarak **bu konuda apaçık deliller vermiştik. Ne var ki onlar, kendilerine ilim** ve hikmet dolu ayetler **geldikten sonra, sırf aralarındaki** çıkar çatışmaları, kin, ihtiras ve **çekemezlik yüzünden anlaşmazlığa düştüler.** Böylece Peygamberlerin getirdiği inanç sistemini terk edip, bunun yerine kendi uydurdukları hurafeleri din hâline getirdiler. **Ama hiç şüphen olmasın ki, ayrılığa düştükleri her konuda Rabb'in Diriliş Günü aralarında hükmünü verecektir.**

ثُمَّ جَعَلْنَاكَ عَلٰى شَرٖيعَةٍ مِنَ الْاَمْرِ فَاتَّبِعْهَا وَلَا تَتَّبِعْ اَهْوَٓاءَ الَّذٖينَ لَا يَعْلَمُونَ
﴿١٨﴾

18. Sonra ey Muhammed, **seni de** bütün peygamberlerin bir sancak gibi elden ele taşıdıkları **bu dinde** yeni bir hukuk düzeni, **bir şeriat ile görevlendirdik.** Ve hepinizi, kıyamete kadar insanlığı aydınlatacak bu yasalara itaat etmekle yükümlü kıldık. **O halde, sen ona tabi ol,** ilâhî hükümleri reddeden **cahillerin arzu ve heveslerine uyma.**

اِنَّهُمْ لَنْ يُغْنُوا عَنْكَ مِنَ اللّٰهِ شَيْـًٔاۜ وَاِنَّ الظَّالِمٖينَ بَعْضُهُمْ اَوْلِيَٓاءُ بَعْضٍۚ وَاللّٰهُ وَلِيُّ
الْمُتَّقٖينَ ﴿١٩﴾

19. Çünkü **onlar, Allah'**ın vereceği ceza**ya karşı sana en ufak bir fayda sağlayamazlar.** Öyleyse, sakın onların dostluk vaatlerine güvenme. Onlarla siyasi ve askerî ittifaklara girme. Unutma ki, **zalimler** ancak **birbirlerinin dostları** ve koruyucuları**dır.** Allah'a isyandan sakınan o **muttakilerin dostu ise,** yalnızca **Allah'tır.**

هٰذَا بَصَٓائِرُ لِلنَّاسِ وَهُدًى وَرَحْمَةٌ لِقَوْمٍ يُوقِنُونَ ﴿٢٠﴾

20. O hâlde dinleyin, ey insanlar! **Bu** ayetler, tüm **insanlık için** doğruyu, güzeli gösteren **aydınlatıcı delillerdir. Ve yürekten inanmış bir topluma** dünya ve ahrette kurtuluşu, mutluluğu garanti eden **bir yol gösterici, bir rahmet kaynağıdır.** Bu rahmete, yalnızca dürüst ve erdemli kimseler erişebilecektir. Öyle ya;

اَمْ حَسِبَ الَّذٖينَ اجْتَرَحُوا السَّيِّـَٔاتِ اَنْ نَجْعَلَهُمْ كَالَّذٖينَ اٰمَنُوا وَعَمِلُوا
الصَّالِحَاتِۙ سَوَٓاءً مَحْيَاهُمْ وَمَمَاتُهُمْۜ سَٓاءَ مَا يَحْكُمُونَ ﴿٢١﴾

21. Yoksa kötülük işleyip duran o inkârcı**lar, iman edip güzel ve yararlı işler yapan kimselerle kendilerini bir tutacağımızı; hayatlarının, ölümlerinin** ve ölümden sonraki durumlarının **aynı olacağını mı sanıyorlardı?** Böyle bir şey Allah'ın hikmet ve adaletine hiç yakışır mı? **Ne kötü hüküm veriyorlar!**

وَخَلَقَ اللّٰهُ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضَ بِالْحَقِّ وَلِتُجْزٰى كُلُّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ وَهُمْ لَا
يُظْلَمُونَ ﴿٢٢﴾

22. Oysa **Allah, gökleri ve yeri** hak, hukuk ve adalet esaslarına göre, belli bir hikmet doğrultusunda ve şaşmaz kanunlara bağlı mükemmel bir sistem hâlinde, yani **hak olarak yaratmıştır. Bunun içindir ki, her insan yapıp ettiklerinin karşılığını** tam olarak **görecek ve hiç kimseye** zerre kadar **haksızlık edilmeyecektir.**

اَفَرَاَيْتَ مَنِ اتَّخَذَ اِلٰهَهُ هَوٰيهُ وَاَضَلَّهُ اللّٰهُ عَلٰى عِلْمٍ وَخَتَمَ عَلٰى سَمْعِهٖ وَقَلْبِهٖ
وَجَعَلَ عَلٰى بَصَرِهٖ غِشَاوَةًۜ فَمَنْ يَهْدٖيهِ مِنْ بَعْدِ اللّٰهِۜ اَفَلَا تَذَكَّرُونَ ﴿٢٣﴾

23. Kendi arzu ve heveslerini hayatın biricik gayesi hâline getirerek ihtiraslarını **tanrı edinen ve** bu yüzden **Allah'ın** kendi katındaki **bir bilgiye göre kulağını ve kalbini mühürleyip gözlerinin üzerine perde çekerek hidayetten mahrum bıraktığı** insanın acıklı hâl**ini bir düşünsene!** Söylesene, **Allah** böyle birini saptırdıktan **sonra, artık kim onu doğru yola iletebilir? Öyleyse,** ey insanlar, bunları **düşünüp öğüt almayacak mısınız?**

وَقَالُوا مَا هِيَ اِلَّا حَيَاتُنَا الدُّنْيَا نَمُوتُ وَنَحْيَا وَمَا يُهْلِكُنَٓا اِلَّا الدَّهْرُۚ وَمَا لَهُمْ
بِذٰلِكَ مِنْ عِلْمٍۚ اِنْ هُمْ اِلَّا يَظُنُّونَ ﴿٢٤﴾

24. İşte bu tür insanlar, **"Bu dünyada yaşadığımız hayattan başka** bir hayat **yoktur.** Tamamen fiziksel şartlar ve sebepler çerçevesinde doğar, **yaşar ve ölürüz ve bizi öldüren, zaman**ın akışın**dan başka bir şey değildir.** Yoksa Tanrının adaleti veya cezalandırması diye bir şey yoktur.**" derler.** Hayır; aslında **onlar, bu konuda herhangi bir** delile veya güvenilir **bilgiye sahip değiller. Tek dayanakları,** hiçbir değer taşımayan sözleri ve asılsız **kuruntularıdır.**

وَاِذَا تُتْلٰى عَلَيْهِمْ اٰيَاتُنَا بَيِّنَاتٍ مَا كَانَ حُجَّتَهُمْ اِلَّٓا اَنْ قَالُوا ائْتُوا بِاٰبَٓائِنَٓا اِنْ
كُنْتُمْ صَادِقٖينَ ﴿٢٥﴾

25. Hakikati ortaya koyan **ayetlerimiz onlara tüm açıklığıyla tebliğ edilince, "Eğer doğru sözlü iseniz, haydi atalarımızı** diriltip karşımıza **getirin!" demekten başka** ileri sürecek **delilleri olmamıştır** ve olmayacaktır da.

قُلِ اللّٰهُ يُحْيٖيكُمْ ثُمَّ يُمٖيتُكُمْ ثُمَّ يَجْمَعُكُمْ اِلٰى يَوْمِ الْقِيٰمَةِ لَا رَيْبَ فٖيهِ وَلٰكِنَّ
اَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٢٦﴾

26. Ey Müslüman! Onlara **de ki “Size hayatı bahşeden Allah,** bir ömür yaşattıktan **sonra sizi öldürecek ve en sonunda,** gerçekleşeceğinde **asla şüphe bulunmayan Diriliş Günü** huzurunda **toplayacaktır. Ama ne var ki, insanların çoğu** bu apaçık hakikatin **bilincinde değiller.”**

وَلِلّٰهِ مُلْكُ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِۜ وَيَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ يَوْمَئِذٍ يَخْسَرُ الْمُبْطِلُونَ ﴿٢٧﴾

27. Göklerin ve yerin mutlak hükümranlık ve **egemenliği** yalnızca **Allah’a aittir.** Bunun içindir ki, **Son Saat gelip çattığı Gün,** dünyada Allah’ın egemenliğini reddederek O’nun hükümlerini **geçersiz kılmaya çalışanlar, işte o Gün** müthiş bir **hüsrana uğrayacaklardır.**

وَتَرٰى كُلَّ اُمَّةٍ جَاثِيَةًۜ كُلُّ اُمَّةٍ تُدْعٰٓى اِلٰى كِتَابِهَاۜ اَلْيَوْمَ تُجْزَوْنَ مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ
﴿٢٨﴾

28. O Gün, Allah’a başkaldıran **bütün insanların** zillet içinde **diz üstü** yere **çökmüş olduklarını göreceksin.** Böylece, **her toplum kendi** günah ve sevaplarının kaydedildiği **kitabı** görmek **için çağrılacak.** Ve Allah şöyle buyuracak: “Ey zalimler! Dünyadayken **yaptığınız her şeyin karşılığını, bugün** tam olarak **göreceksiniz.”**

هٰذَا كِتَابُنَا يَنْطِقُ عَلَيْكُمْ بِالْحَقِّۜ اِنَّا كُنَّا نَسْتَنْسِخُ مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٢٩﴾

29. “İşte, sizinle ilgili her şeyi dosdoğru anlatacak olan kayıt defterimiz! Doğrusu Biz, yaptığınız her şeyi bir bir **kaydediyorduk.”**

فَاَمَّا الَّذٖينَ اٰمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَيُدْخِلُهُمْ رَبُّهُمْ فٖى رَحْمَتِهٖۜ ذٰلِكَ هُوَ الْفَوْزُ
الْمُبٖينُ ﴿٣٠﴾

30. Ayetlerime **iman eden ve** bu imana yaraşır **güzel ve yararlı davranış gösterenler var ya, Rab’leri onları** sonsuz lütuf ve **rahmetin**in tecellisi olan cennet**e koyacaktır. İşte apaçık** başarı, apaçık **kurtuluş, budur!**

وَاَمَّا الَّذٖينَ كَفَرُواٝ اَفَلَمْ تَكُنْ اٰيَاتٖى تُتْلٰى عَلَيْكُمْ فَاسْتَكْبَرْتُمْ وَكُنْتُمْ قَوْمًا
مُجْرِمٖينَ ﴿٣١﴾

31. Hakikati **inkâr edenlere gelince,** Allah onlara, “Ey zalimler!” diyecek, **“Bu Günle karşılaşacağınızı haber veren ayetlerim size tebliğ edilmemiş miydi? Ve siz,** ayetlerime karşı **büyüklük taslayıp günaha saplanan bir toplum olmamış mıydınız?”**

وَاِذَا قٖيلَ اِنَّ وَعْدَ اللّٰهِ حَقٌّ وَالسَّاعَةُ لَا رَيْبَ فٖيهَا قُلْتُمْ مَا نَدْرٖى مَا السَّاعَةُۙ اِنْ
نَظُنُّ اِلَّا ظَنًّا وَمَا نَحْنُ بِمُسْتَيْقِنٖينَ ﴿٣٢﴾

32. “Size dünyadayken, **“Allah’ın verdiği söz mutlaka gerçekleşecektir ve kıyamet hakkında asla şüphe yoktur!” denildiğinde, “Biz kıyametten** filan **anlamayız!** Evet, bu konuda **birtakım zanlarımız yok değil, fakat** asla **ikna olmuş değiliz!” dememiş miydiniz?”**

وَبَدَا لَهُمْ سَيِّـَٔاتُ مَا عَمِلُوا وَحَاقَ بِهِمْ مَا كَانُوا بِهٖ يَسْتَهْزِؤُنَ ﴿٣٣﴾

33. İşte o Gün, **yaptıkları** çirkin **davranışların kötü sonuçları önlerine serilecek ve alay edip durdukları** âhiret azabı, **kendilerini** çepeçevre **kuşatacaktır.**

وَقٖيلَ الْيَوْمَ نَنْسٰيكُمْ كَمَا نَسٖيتُمْ لِقَٓاءَ يَوْمِكُمْ هٰذَا وَمَاْوٰيكُمُ النَّارُ وَمَا لَكُمْ مِنْ
نَاصِرٖينَ ﴿٣٤﴾

34. Ve onlara, “Ey kâfirler!” **denilecek, “Siz** vaktiyle **bugünkü karşılaşmayı nasıl unuttuysanız, Biz de bugün sizi öyle unutacağız.** Yani size değer vermeyeceğiz. Bu yüzden, **varacağınız yer ateştir ve hiç kimse size yardım edemeyecektir!”**

ذٰلِكُمْ بِاَنَّكُمُ اتَّخَذْتُمْ اٰيَاتِ اللّٰهِ هُزُوًا وَغَرَّتْكُمُ الْحَيٰوةُ الدُّنْيَاۚ فَالْيَوْمَ لَا يُخْرَجُونَ
مِنْهَا وَلَا هُمْ يُسْتَعْتَبُونَ ﴿٣٥﴾

35. “Çünkü siz, Allah’ın ayetlerini küstahça **alaya almıştınız ve** bunun doğal sonucu olarak, **bu dünya hayatı**nın lüks ve cazibesi **sizi aldat**ıp âhiret gerçeğine karşı duyarsız kıl**mıştı.”**

İşte bu yüzden, o Gün onlar ne ateşten çıkarılacaklar, ne de tövbeleri kabul edilecektir.

فَلِلّٰهِ الْحَمْدُ رَبِّ السَّمٰوَاتِ وَرَبِّ الْاَرْضِ رَبِّ الْعَالَمٖينَ ﴿٣٦﴾

36. Evet, her türlü **övgü** ve yücelik, **göklerin, yerin ve bütün âlemlerin** gerçek Sahibi, Efendisi ve **Rabb’i olan Allah’a aittir!**

وَلَهُ الْكِبْرِيَٓاءُ فِى السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِۖ وَهُوَ الْعَزٖيزُ الْحَكٖيمُ ﴿٣٧﴾

37. Göklerde ve yerde büyüklük ve azamet **sadece O’nun hakkıdır ve yalnızca O’dur, sonsuz kudret ve hikmet sahibi.**

سُورَةُ الْاَحْقَافِ ﴿٤٦﴾

46. AHKÂF SURESİ

Mekke döneminin ortalarında, Câsiye suresinden sonra indirilmiştir. Adını, yirmi birinci ayetinde geçen ve Ad kavminin yaşadığı bölgeye işaret eden “ahkâf: kum tepecikleri” kelimesinden almıştır. 35 ayettir.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحٖيمِ

Rahman ve Rahim olan Allah’ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb’imin adıyla, O’nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O’nun adına okuyor, söylüyorum:

حٰمٓ ﴿١﴾

1. Ha, Mîm. Ey insan! Rabb’inden sana gelen mesaja kulak ver:

تَنْزٖيلُ الْكِتَابِ مِنَ اللّٰهِ الْعَزٖيزِ الْحَكٖيمِ ﴿٢﴾

2. Bu Kitap, sonsuz kudret ve hikmet sahibi olan Allah **tarafından gönderilmiştir.**

مَا خَلَقْنَا السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَٓا اِلَّا بِالْحَقِّ وَاَجَلٍ مُسَمًّىۜ وَالَّذٖينَ
كَفَرُوا عَمَّٓا اُنْذِرُوا مُعْرِضُونَ ﴿٣﴾

3. Çünkü **Biz gökleri, yeri ve ikisi arasındakileri, ancak** hak, hukuk ve adalet esaslarına göre, belli **bir hikmet ve amaç doğrultusunda ve** tarafımızdan **belirlenmiş bir süre için yarattık.**

Ama gel gör ki, hakikati **inkâr edenler, kendilerine yapılan uyarılara aldırış etmiyorlar.**

قُلْ اَرَاَيْتُمْ مَا تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللّٰهِ اَرُونٖى مَاذَا خَلَقُوا مِنَ الْاَرْضِ اَمْ لَهُمْ شِرْكٌ فِى
السَّمٰوَاتِۜ اِيتُونٖى بِكِتَابٍ مِنْ قَبْلِ هٰذَٓا اَوْ اَثَارَةٍ مِنْ عِلْمٍ اِنْ كُنْتُمْ صَادِقٖينَ ﴿٤﴾

4. Ey Peygamber! Onlara **de ki: “Allah’tan başka** itaate **çağırdığınız** ve böylece Allah’a **ortak** koştuğunuz putlarınızı ve putlaştırdığınız liderlerinizi, sahte ilâh**larınızı bir düşünsenize: Gösterin bana, yeryüzünde ne yaratmış bunlar! Yoksa onların, gökler**in yaratılıp yönetilmesin**de bir ortaklıkları mı var? Eğer iddianızda haklı iseniz, bana** delil olarak **bu** Kur’an**’dan önce** gönderilmiş **bir kitap veya** doğruluğu kesin olarak bilinen başka **bir bilgi kalıntısı getirin!** Hangi kitap veya ilmî

araştırma, evrenin bir parçasını Allah'tan başka ilâhların yarattığını söyleyebilir?"

وَمَنْ اَضَلُّ مِمَّنْ يَدْعُوا مِنْ دُونِ اللّٰهِ مَنْ لَا يَسْتَجِيبُ لَهُٓ اِلٰى يَوْمِ الْقِيٰمَةِ وَهُمْ عَنْ
دُعَٓائِهِمْ غَافِلُونَ ﴿٥﴾

5. Öyleyse, **Allah'ın yanı sıra, kıyamete kadar dualarına karşılık veremeyecek olan** putlara ve benzeri yaratılmış **kimselere yalvarıp yakaranlardan** daha şaşkın, **daha sapık kim olabilir? Oysa o** yalvardıkları varlık**lar, onların yakarışlarından habersizdirler.**

وَاِذَا حُشِرَ النَّاسُ كَانُوا لَهُمْ اَعْدَٓاءً وَكَانُوا بِعِبَادَتِهِمْ كَافِرِينَ ﴿٦﴾

6. Ama insanlar yargılanmak üzere Allah'ın huzurunda **toplandıkları zaman,** müşriklerin taptıkları varlıklar, **kendilerine** tapınanlara **düşmanlık edecek ve onların** kendilerine **tapmalarını şiddetle reddedeceklerdir.**

Hal böyleyken;

وَاِذَا تُتْلٰى عَلَيْهِمْ اٰيَاتُنَا بَيِّنَاتٍ قَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِلْحَقِّ لَمَّا جَٓاءَهُمْۙ هٰذَا سِحْرٌ
مُبِينٌۜ ﴿٧﴾

7. Hakikati ortaya koyan **ayetlerimiz bu inkârcılara tüm açıklığıyla tebliğ edilince, kendilerine ulaşan gerçek hakkında,** "Büyüleyici güzelliğiyle insanı etkileyen **bu** ayetler, **apaçık bir sihir**den başka bir şey değil**dir.** Yoksa okuma yazması dahi olmayan bir insanın böylesine harikulade sözler söylemesi başka türlü izah edilemez!" **diyorlar.**

اَمْ يَقُولُونَ افْتَرٰيهُۜ قُلْ اِنِ افْتَرَيْتُهُ فَلَا تَمْلِكُونَ لِي مِنَ اللّٰهِ شَيْـًٔاۜ هُوَ اَعْلَمُ بِمَا
تُفِيضُونَ فِيهِۜ كَفٰى بِهِ شَهِيدًا بَيْنِي وَبَيْنَكُمْۜ وَهُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ ﴿٨﴾

8. Yoksa inkâr edenler, **"Kur'an'ı** Muhammed **uydurdu!" mu diyorlar?** Onlara **de ki, "Eğer onu uydurmuş olsaydım, siz beni Allah'**tan gelecek azaba **karşı koruyamazdınız.** Çünkü Allah, kendi adına yalan uyduran kimseleri kesinlikle azaba uğratacaktır. Öyleyse, neden sizin hatırınız için bütün bunları uydurup kendimi ateşe atayım? Aslında böyle bir şey yapmayacağımı siz de pekâlâ biliyor, ama bilerek iftira atıyorsunuz. Hiç şüphesiz Allah, **içine daldığınız** bu iftira kampanyasını**n elbette farkındadır** ve cezasını verecektir. O hâlde, **benimle sizin aranızda şahit olarak O yeter.** Bununla birlikte, hâlâ tövbe etme fırsatınız da var. Çünkü **O çok bağışlayıcı, çok merhametlidir.**

قُلْ مَا كُنْتُ بِدْعًا مِنَ الرُّسُلِ وَمَٓا اَدْرِي مَا يُفْعَلُ بِي وَلَا بِكُمْۜ اِنْ اَتَّبِعُ اِلَّا مَا
يُوحٰٓى اِلَيَّ وَمَٓا اَنَا اِلَّا نَذِيرٌ مُبِينٌ ﴿٩﴾

9. Ey Peygamber! Onlara **de ki** "Bakın, **ben** daha önce benzeri görülmemiş **türedi bir elçi değilim.** Benden önce de bu mesajı insanlığa ileten Peygamberler gelmişti. Ayrıca ben, bir melek olduğumu da söylemiyorum. Dolayısıyla, **bana ve size neler yapılacağını** ve ileride başımıza neler geleceğini **bilemem. Ben sadece bana vahyedilen** ilâhî emirler**e uyarım. Çünkü ben ancak açık bir uyarıcıyım."**

قُلْ اَرَاَيْتُمْ اِنْ كَانَ مِنْ عِنْدِ اللّٰهِ وَكَفَرْتُمْ بِهِ وَشَهِدَ شَاهِدٌ مِنْ بَنِٓي اِسْرَٓائِيلَ عَلٰى
مِثْلِهِ فَاٰمَنَ وَاسْتَكْبَرْتُمْۜ اِنَّ اللّٰهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴿١٠﴾

10. Yine onlara **de ki: "Bir düşünsenize, bu** Kur'an gerçekten de **Allah tarafından** gönderilmiş **ise ve siz** buna rağmen **onu inkâr etmişseniz,** hâliniz nice olur? Ayrıca **İsrail Oğulları'ndan** Abdullah bin Selâm, Kâbu'l-Ahbar, Meryem Cemile, Muhammed Esed gibi insaf ve sağduyu sahibi **bir tanık da bu** kitabın dile getirdiği hakikatlerin **aynısını** Tevrat'ta **görüp şahitlik ederek** Kur'an'a **inandığı hâlde, siz kibirlen**ip ondan yüz çevir**mişseniz,** bu zulmün hesabını nasıl vereceksiniz? **Doğrusu Allah, zalim toplumu doğru yola iletmez."**

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِلَّذِينَ اٰمَنُوا لَوْ كَانَ خَيْرًا مَا سَبَقُونَٓا اِلَيْهِۜ وَاِذْ لَمْ يَهْتَدُوا بِهِ
فَسَيَقُولُونَ هٰذَٓا اِفْكٌ قَدِيمٌ ﴿١١﴾

11. Fakat hakikati **inkâr edenler, inananlar hakkında, "Eğer bu** Kur'an **iyi bir şey olsaydı, bu** ayak takımı insan**lar ona** inanmakta **bizden öne geçemezlerdi!" dediler. Onlar bununla doğru yola girmek arzusunda olmadıkları için, "Bu** Kur'an'ın anlattıkları, dilden dile nakledilen eski **bir efsanedir!" diyecekler.**

وَمِنْ قَبْلِهِ كِتَابُ مُوسٰٓى اِمَامًا وَرَحْمَةًۜ وَهٰذَا كِتَابٌ مُصَدِّقٌ لِسَانًا عَرَبِيًّا لِيُنْذِرَ
الَّذِينَ ظَلَمُواۗ وَبُشْرٰى لِلْمُحْسِنِينَ ﴿١٢﴾

12. Oysa Kur'an'dan önce, Musa'nın kitabı Tevrat **da** son Peygamberi müjdeleyen **bir öncü ve rahmet kaynağı olarak** gönderilmişti. **İşte bu da,** Tevrat, Zebur ve İncil'i —sonradan değiştirilen kısımlarını düzelterek— **onaylayan ve zulmedenleri uyarmak, iyilik yapanları** sonsuz nimetlerle **müjdelemek üzere Arapça** olarak gönderilmiş **bir kitaptır.**

اِنَّ الَّذِينَ قَالُوا رَبُّنَا اللّٰهُ ثُمَّ اسْتَقَامُوا فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَۚ ﴿١٣﴾

13. "Rabb'imiz Allah'tır!" diyen ve bu inanca uygun **dosdoğru bir hayat yaşayan kimselere** Hesap Günü **korku yoktur ve onlar üzülmeyeceklerdir.**

اُو۬لٰٓئِكَ اَصْحَابُ الْجَنَّةِ خَالِدِينَ فِيهَاۚ جَزَٓاءً بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٤﴾

14. İşte onlar cennet halkıdır ve yaptıkları iyiliklerin **mükâfatı olarak, sonsuza dek orada kalacaklardır.**

وَوَصَّيْنَا الْاِنْسَانَ بِوَالِدَيْهِ اِحْسَانًاۜ حَمَلَتْهُ اُمُّهُ كُرْهًا وَوَضَعَتْهُ كُرْهًاۜ وَحَمْلُهُ
وَفِصَالُهُ ثَلٰثُونَ شَهْرًاۜ

15. Biz insanoğluna, ana babasına güzelce itaat etmesini ve onlara her zaman **iyi davranmasını emrettik.** Fakat annenin yeri bambaşkadır. Çünkü **annesi onu** dokuz ay boyunca nice **zahmetlerle** karnında **taşır ve** nice **zahmetlerle dünyaya getirir.** Öyle ki, çocuğun anne karnında **taşınması ve sütten kesilmesi tam otuz ay sürer.**

حَتّٰٓى اِذَا بَلَغَ اَشُدَّهُ وَبَلَغَ اَرْبَعِينَ سَنَةًۙ قَالَ رَبِّ اَوْزِعْنِٓي اَنْ اَشْكُرَ نِعْمَتَكَ الَّتِٓي
اَنْعَمْتَ عَلَيَّ وَعَلٰى وَالِدَيَّ وَاَنْ اَعْمَلَ صَالِحًا تَرْضٰيهُ وَاَصْلِحْ لِي فِي ذُرِّيَّتِيۚ اِنِّي
تُبْتُ اِلَيْكَ وَاِنِّي مِنَ الْمُسْلِمِينَ ﴿١٥﴾

Nihayet çocuk **olgunluk çağına erişip kırk yaşına varınca, "Ey Rabb'im!" diye yalvarır, "Bana ve anne babama verdiğin nimetlere** gereğince **şükretmeyi ve hoşnut olacağın güzel ve yararlı davranışlar yapmayı bana nasip eyle. Bana** da **hayırlı bir nesil bağışla. İşte ben,** günahlarımdan tövbe edip **Sana yöneldim ve hiç kuşkusuz ben, yalnızca Sana boyun eğenlerdenim."**

اُو۬لٰٓئِكَ الَّذِينَ نَتَقَبَّلُ عَنْهُمْ اَحْسَنَ مَا عَمِلُوا وَنَتَجَاوَزُ عَنْ سَيِّـَٔاتِهِمْ فِٓي
اَصْحَابِ الْجَنَّةِۜ وَعْدَ الصِّدْقِ الَّذِي كَانُوا يُوعَدُونَ ﴿١٦﴾

16. İşte onlar, yaptıkları iyiliklerin en güzellerini kabul edip günahlarını bağışlayacağımız ve kendilerine verilmiş olan gerçek vaade göre cennet halkı arasına katacağımız kimselerdir.

وَالَّذِى قَالَ لِوَالِدَيْهِ اُفٍّ لَكُمَٓا اَتَعِدَانِنِٓى اَنْ اُخْرَجَ وَقَدْ خَلَتِ الْقُرُونُ مِنْ قَبْلِى
وَهُمَا يَسْتَغِيثَانِ اللّٰهَ وَيْلَكَ اٰمِنْۗ اِنَّ وَعْدَ اللّٰهِ حَقٌّۚ فَيَقُولُ مَا هٰذَٓا اِلَّٓا اَسَاطِيرُ
الْاَوَّلِينَ ﴿١٧﴾

17. Fakat öyle bir kimse de vardır ki, kendisini ne zaman ilâhî azap ile uyarsalar, **anne babası, "Öf be!** Yetti artık!" **diye çıkışır, "Benden önce** nice **nesiller ölüp gitmişken** ve hiçbirinin mezarından kalkıp canlandığı görülmemişken, **siz kalkmış bana** yeniden **diriltileceğimi mi söylüyorsunuz?" Onlar ise,** bu hayırsız evlada karşı **Allah'ın yardımına sığınarak, "Kendine yazık** etme evladım**!"** derler, "Ne olur âhiret gününe **inan, çünkü Allah'ın sözü gerçektir!"** Buna karşılık **o,** "Hayır, **bu** söylediğiniz **eskilerin masallarından başka bir şey değildir!" diye cevap verir.**

اُو۬لٰٓئِكَ الَّذِينَ حَقَّ عَلَيْهِمُ الْقَوْلُ فِٓى اُمَمٍ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِمْ مِنَ الْجِنِّ وَالْاِنْسِۜ
اِنَّهُمْ كَانُوا خَاسِرِينَ ﴿١٨﴾

18. Böyleleri, kendilerinden önce gelip geçmiş isyankâr **cin ve insan toplumlarıyla beraber azabı hak etmiş olan kimselerdir. Gerçekten onlar,** o Gün büyük bir **hüsrana uğrayacaklardır.**

وَلِكُلٍّ دَرَجَاتٌ مِمَّا عَمِلُواۚ وَلِيُوَفِّيَهُمْ اَعْمَالَهُمْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿١٩﴾

19. İster mümin ister kâfir olsun, insanlardan **her birinin yaptığı davranışlara göre** Allah katında ayrı bir **derecesi vardır ve** bu derecelendirmeye göre Allah, Hesap Gününde herkese **yaptıklarının karşılığını tam olarak verecek ve hiç kimseye zerre kadar haksızlık edilmeyecektir.**

وَيَوْمَ يُعْرَضُ الَّذِينَ كَفَرُوا عَلَى النَّارِۜ اَذْهَبْتُمْ طَيِّبَاتِكُمْ فِى حَيَاتِكُمُ الدُّنْيَا
وَاسْتَمْتَعْتُمْ بِهَاۚ فَالْيَوْمَ تُجْزَوْنَ عَذَابَ الْهُونِ بِمَا كُنْتُمْ تَسْتَكْبِرُونَ فِى الْاَرْضِ
بِغَيْرِ الْحَقِّ وَبِمَا كُنْتُمْ تَفْسُقُونَ ﴿٢٠﴾

20. Allah'ın ayetlerini **inkâr edenler ateşin karşısına çıkarıldıkları Gün,** Allah onlara "Ey zalimler!" diyecek "Size vermiş olduğum **bütün güzelliklerinizi dünya hayatında** hoyratça **harcayıp tükettiniz ve** size bu nimetleri vereni hiç hesaba katmadan **onlarla sefa sürdünüz.** Böylece, âhirete elleriniz bomboş bir hâlde geldiniz! **O hâlde, yeryüzünde hak hukuk tanımayıp** küstahça **büyüklük tasladığınız ve** bile bile **doğru yoldan çıktığınız için, bugün alçaltıcı bir azapla cezalandırılacaksınız."**

İşte, zalimlerin akıbetini gösteren çarpıcı bir örnek:

وَاذْكُرْ اَخَا عَادٍۜ اِذْ اَنْذَرَ قَوْمَهُ بِالْاَحْقَافِ وَقَدْ خَلَتِ النُّذُرُ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَمِنْ
خَلْفِهِٓ اَلَّا تَعْبُدُٓوا اِلَّا اللّٰهَۜ اِنِّٓى اَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ ﴿٢١﴾

21. Ey Peygamber! **Ad** kavmi**n**in **kardeş**leri gibi yakından tanıdıkları Hud Peygamberin örnek mücadeles**ini hatırla: Hani o, kendisinden önce ve sonra nice uyarıcıların gelip geçtiği Ahkâf denilen bölgede halkını** şöyle **uyarmıştı:** "Ey halkım! **Allah'tan başkasına kulluk** ve itaat **etmeyin! Doğrusu ben sizin için, büyük bir günün azabından korkuyorum!"**

قَالُٓوا اَجِئْتَنَا لِتَأْفِكَنَا عَنْ اٰلِهَتِنَاۚ فَأْتِنَا بِمَا تَعِدُنَٓا اِنْ كُنْتَ مِنَ الصَّادِقِينَ
﴿٢٢﴾

22. Buna karşılık onlar, **"Sen bizi** öteden beri taptığımız **tanrılarımızdan vazgeçirmek için mi yanımıza geldin? Eğer sözünün eriysen, haydi bizi tehdit ettiğin şeyleri gerçekleştir** de görelim!**" dediler.**

قَالَ اِنَّمَا الْعِلْمُ عِنْدَ اللّٰهِۘ وَاُبَلِّغُكُمْ مَٓا اُرْسِلْتُ بِهِ وَلٰكِنِّٓى اَرٰيكُمْ قَوْمًا تَجْهَلُونَ
﴿٢٣﴾

23. Hud, **"**Her konuda olduğu gibi, ne zaman azaba uğrayacağınız konusunda da nihaî **bilgi sadece Allah'ın katındadır. Ben** yalnızca **tebliğ etmekle yükümlü olduğum mesajı size iletiyorum. Fakat görüyorum ki, siz** lâf anlamayan **cahil bir toplumsunuz." dedi.**

فَلَمَّا رَاَوْهُ عَارِضًا مُسْتَقْبِلَ اَوْدِيَتِهِمْۙ قَالُوا هٰذَا عَارِضٌ مُمْطِرُنَاۜ بَلْ هُوَ مَا
اسْتَعْجَلْتُمْ بِهٖۜ رِيحٌ فِيهَا عَذَابٌ اَلِيمٌۙ ﴿٢٤﴾

24. Nihayet, o azabın kara **bir bulut şeklinde vadilerine doğru yaklaştığını görünce,** onu yağmur bulutu zannederek sevinç içinde, **"İşte bize** bereketli **yağmur yağdıracak bir bulut!" diye bağrıştılar.** Fakat azap melekleri **"Hayır!"** dediler, **"Bu,** küstahça meydan okuyarak **bir an önce gelmesini istediğiniz** azabın ta kendisidir. **İçinde elem verici azabın bulunduğu bir fırtınadır."**

تُدَمِّرُ كُلَّ شَيْءٍ بِاَمْرِ رَبِّهَا فَاَصْبَحُوا لَا يُرٰٓى اِلَّا مَسَاكِنُهُمْۜ كَذٰلِكَ نَجْزِى الْقَوْمَ
الْمُجْرِمِينَ ﴿٢٥﴾

25. O korkunç kum fırtınası, **Rabb'inin emriyle** oradaki **her şeyi yerle bir etti. Böylece** orada, o zalimlerin kumlar altında kalan harabe olmuş **evlerinden başka hiçbir şey görünmez oldu. İşte Biz, suçlu bir toplumu böyle cezalandırırız.**

وَلَقَدْ مَكَّنَّاهُمْ فِيمَٓا اِنْ مَكَّنَّاكُمْ فِيهِ وَجَعَلْنَا لَهُمْ سَمْعًا وَاَبْصَارًا وَاَفْـِٔدَةًۘ فَمَٓا
اَغْنٰى عَنْهُمْ سَمْعُهُمْ وَلَٓا اَبْصَارُهُمْ وَلَٓا اَفْـِٔدَتُهُمْ مِنْ شَيْءٍ اِذْ كَانُوا يَجْحَدُونَ
بِاٰيَاتِ اللّٰهِ وَحَاقَ بِهِمْ مَا كَانُوا بِهٖ يَسْتَهْزِؤُ۫نَ ﴿٢٦﴾

26. Oysa Biz onlara, size vermediğimiz güç, servet ve **imkânı vermiştik. Ayrıca onları,** her insana armağan ettiğimiz **işitme, görme ve düşünme yeteneği de bahşetmiştik. Ne var ki, Allah'ın ayetlerini göz göre göre inkâr ettikleri için, ne işitme ve görme duyuları, ne de düşünme yetenekleri onlara bir fayda sağlamadı. Böylece, alay edip durdukları** o azap **kendilerini çepeçevre kuşatıverdi.**

وَلَقَدْ اَهْلَكْنَا مَا حَوْلَكُمْ مِنَ الْقُرٰى وَصَرَّفْنَا الْاٰيَاتِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿٢٧﴾

27. Ey insanlar! **Doğrusu Biz, çevrenizdeki** daha **nice şehirleri** böyle **helâk ettik ve** her birini helâk etmeden önce, **belki** doğru yola **dönerler diye ayetleri**mizi tekrar tekrar ve **açıkça bildirdik.**

فَلَوْلَا نَصَرَهُمُ الَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللّٰهِ قُرْبَانًا اٰلِهَةًۜ بَلْ ضَلُّوا عَنْهُمْۚ وَذٰلِكَ
اِفْكُهُمْ وَمَا كَانُوا يَفْتَرُونَ ﴿٢٨﴾

28. Şimdi düşünün: **Onların** güya Tanrıya **yakınlaşmak amacıyla Allah'ın yanı sıra kulluk ettikleri** o sahte **ilâhlar,** ilâhî azap gelip çatınca **onlara yardım edebildiler mi? Hayır; tam tersine, onları** öylece **yüz üstü bırakıverdiler.** Çünkü **bu** şirk mantığına dayalı din anlayışı, **onların yalan ve iftiralarından başka bir şey değildi.**

وَاِذْ صَرَفْنَٓا اِلَيْكَ نَفَرًا مِنَ الْجِنِّ يَسْتَمِعُونَ الْقُرْاٰنَۚ فَلَمَّا حَضَرُوهُ قَالُٓوا اَنْصِتُواۚ
فَلَمَّا قُضِىَ وَلَّوْا اِلٰى قَوْمِهِمْ مُنْذِرِينَ ﴿٢٩﴾

29. Ey Muhammed! **Hani cinlerden bir grubu,** gece vakti okuduğun **Kur'an'ı dinlemeleri için sana yöneltmiştik.** Onlar senin bulunduğun yere **geldiklerinde,** birbirlerine **"Susun!" de**yip senin okuduğun ayetleri sonuna kadar dinle**mişlerdi.** Okuma **sona erince de,**

kendi toplumlarına birer uyarıcı olarak dönmüşlerdi.

قَالُوا يَا قَوْمَنَٓا اِنَّا سَمِعْنَا كِتَابًا اُنْزِلَ مِنْ بَعْدِ مُوسٰى مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيْهِ
يَهْد۪ٓي اِلَى الْحَقِّ وَاِلٰى طَر۪يقٍ مُسْتَق۪يمٍ ﴿٣٠﴾

30. Onlara, **“Ey halkımız!” demişlerdi, “Biz, Musa’**ya verilen Tevrat’**tan sonra gönderilen ve kendisinden önceki** vahiy**leri doğrulayan** muhteşem **bir kitap dinledik. Bu** kitap, gerçekten de **hakikate ve dosdoğru yola iletmektedir.”**

يَا قَوْمَنَٓا اَج۪يبُوا دَاعِيَ اللّٰهِ وَاٰمِنُوا بِه۪ يَغْفِرْ لَكُمْ مِنْ ذُنُوبِكُمْ وَيُجِرْكُمْ مِنْ عَذَابٍ
اَل۪يمٍ ﴿٣١﴾

31. “Ey halkımız! Bizleri **Allah** yolun**a çağıran** bu mesaj**a kulak verin ve** derhal **ona iman edin ki,** O da **sizin günahlarınızı bağışlasın ve** Hesap Günü **sizi can yakıcı azaptan korusun.”**

وَمَنْ لَا يُجِبْ دَاعِيَ اللّٰهِ فَلَيْسَ بِمُعْجِزٍ فِي الْاَرْضِ وَلَيْسَ لَهُ مِنْ دُونِه۪ٓ اَوْلِيَٓاءُۜ
اُو۬لٰٓئِكَ ف۪ي ضَلَالٍ مُب۪ينٍ ﴿٣٢﴾

32. “Unutmayın, **Allah’ın çağrısına uymayanlar, yeryüzünde** Allah’ın hükmünden **kaçamayacaklardır ve** Hesap Günü **hiç kimse onları Allah’ın karşı koruyamayacaktır.** Her kim Kur’an’da yüz çevirirse, **işte onlar apaçık bir sapıklık içindedirler.”**

اَوَلَمْ يَرَوْا اَنَّ اللّٰهَ الَّذ۪ي خَلَقَ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضَ وَلَمْ يَعْيَ بِخَلْقِهِنَّ بِقَادِرٍ عَلٰٓى اَنْ
يُحْيِيَ الْمَوْتٰىۜ بَلٰٓى اِنَّهُ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَد۪يرٌ ﴿٣٣﴾

33. Peki onlar, gökleri ve yeri yoktan var eden ve onları yaratmada hiçbir güçlük çekmeyen Allah’ın, ölüleri yeniden **diriltmeye kadir olduğunu düşünemiyorlar mı? Evet, elbette O, her şeye gücü yetendir.**

وَيَوْمَ يُعْرَضُ الَّذ۪ينَ كَفَرُوا عَلَى النَّارِۜ اَلَيْسَ هٰذَا بِالْحَقِّۜ قَالُوا بَلٰى وَرَبِّنَاۜ قَالَ
فَذُوقُوا الْعَذَابَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ ﴿٣٤﴾

34. Bu gerçeği **inkâr edenler** Hesap Günü **ateşin karşısına çıkarıldıklarında,** onlara, “Nasıl, **bu** azap **gerçek miymiş?”** diye sorulacak. Onlar da, **“Evet, Rabb’imize yemin olsun ki,** gerçeğin ta kendisiymiş**!” diyecekler.** Bunun üzerine Allah, **“O hâlde,** hakikati **inkâr etmenizin karşılığı olarak, hak ettiğiniz azabı tadın bakalım!” diyecek.**

فَاصْبِرْ كَمَا صَبَرَ اُو۬لُوا الْعَزْمِ مِنَ الرُّسُلِ وَلَا تَسْتَعْجِلْ لَهُمْۜ كَاَنَّهُمْ يَوْمَ يَرَوْنَ مَا
يُوعَدُونَۙ لَمْ يَلْبَثُٓوا اِلَّا سَاعَةً مِنْ نَهَارٍۜ بَلَاغٌۚ فَهَلْ يُهْلَكُ اِلَّا الْقَوْمُ الْفَاسِقُونَ ﴿٣٥﴾

35. Öyleyse, ey şanlı Elçi! İnsanlığı Kur’an ile uyarmaya devam et ve bu yolda karşına çıkabilecek sıkıntılara kahramanca göğüs ger! **Sarsılmaz bir inanç ve kararlılıkla yollarına devam eden** önceki **Elçilerin sabrettiği gibi,** sen de zalimlerin baskı ve eziyetlerine **sabret. Onlar**ın cezalandırılmaları **için acele etme.** Çünkü **onlar, kendilerine söz verilen** ölüm ötesi hayatın gerçekleştiğin**i gördüklerinde, sanki** dünyada **gündüzün bir anı kadar kalmış gibi olacaklar.** Hiç yok olmayacak gibi tutkuyla sarıldıkları ve âhireti kaybetme pahasına uğrunda mücadele ettikleri dünya hayatı, birkaç dakikalık rüya gibi gelip geçmiş olacak.

O hâlde, dinleyin ey insanlar! **Bu** çağrı, tüm insanlara ve cinlere yöneltilen ve zalimleri ilâhî azapla uyaran **bir bildiridir.** Ve uyarıyı dikkate almayan, mutlaka cezasını çekecektir.

Öyle ya, yoldan çıkmış bir toplumdan başkası helâk edilir mi?

سُورَةُ مُحَمَّدٍ ﴿٤٧﴾

47. MUHAMMED SURESİ

Medine döneminin ilk yıllarında indirilmiştir. Ancak 13. ayetin hicret esnasında indirildiğine dair rivayetler vardır. İkinci ayetinde Peygamberin ismi geçtiği için bu adı almıştır. Savaşla ilgili temel prensipleri içermesi sebebiyle, “Kıtal (savaş) suresi” olarak da bilinir. 38 ayettir.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ

Rahman ve Rahim olan Allah’ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb’imin adıyla, O’nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O’nun adına okuyor, söylüyorum:

اَلَّذ۪ينَ كَفَرُوا وَصَدُّوا عَنْ سَب۪يلِ اللّٰهِ اَضَلَّ اَعْمَالَهُمْ ﴿١﴾

1. Bu mesajı **inkâr eden ve** insanları **Allah yolundan engelleyen** zalim**ler var ya,** işte Allah, **onların** İslâm aleyhindeki bütün **çalışmalarını** eninde sonunda başarısızlığa uğratacak ve yaptıkları sözde iyilikleri **geçersiz kılacaktır.**

وَالَّذ۪ينَ اٰمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَاٰمَنُوا بِمَا نُزِّلَ عَلٰى مُحَمَّدٍ وَهُوَ الْحَقُّ مِنْ
رَبِّهِمْۙ كَفَّرَ عَنْهُمْ سَيِّـَٔاتِهِمْ وَاَصْلَحَ بَالَهُمْ ﴿٢﴾

2. İman edip bu imana yaraşır **güzel davranışlar**, salih ameller **ortaya koyan ve Rab’leri tarafından Muhammed’e gönderilen** Kur’an adındaki **hakikate inananlara gelince,** Allah **onların kusurlarını bağışlayacak ve durumlarını** her geçen gün **daha da iyileştirecektir.**

ذٰلِكَ بِاَنَّ الَّذ۪ينَ كَفَرُوا اتَّبَعُوا الْبَاطِلَ وَاَنَّ الَّذ۪ينَ اٰمَنُوا اتَّبَعُوا الْحَقَّ مِنْ رَبِّهِمْۜ
كَذٰلِكَ يَضْرِبُ اللّٰهُ لِلنَّاسِ اَمْثَالَهُمْ ﴿٣﴾

3. İşte Allah’ın değişmez toplumsal yasası **budur. Çünkü inkâr edenler,** hikmet ve hakikatten yoksun **batıl** inançları**nın** ve sapık ideolojilerin **peşinden giderler.** Kur’an’a **inananlar ise, Rab’lerinden gelen hakikatin ışığında yürürler. İşte Allah,** inanan ve inanmayan **insanların durumunu böyle** canlı **örneklerle gözler önüne seriyor.**

فَاِذَا لَق۪يتُمُ الَّذ۪ينَ كَفَرُوا فَضَرْبَ الرِّقَابِۜ حَتّٰٓى اِذَٓا اَثْخَنْتُمُوهُمْ فَشُدُّوا الْوَثَاقَۙ
فَاِمَّا مَنًّا بَعْدُ وَاِمَّا فِدَٓاءً حَتّٰى تَضَعَ الْحَرْبُ اَوْزَارَهَاۚۛ ذٰلِكَۜۛ وَلَوْ يَشَٓاءُ اللّٰهُ لَانْتَصَرَ
مِنْهُمْ وَلٰكِنْ لِيَبْلُوَا۬ بَعْضَكُمْ بِبَعْضٍۜ وَالَّذ۪ينَ قُتِلُوا ف۪ي سَب۪يلِ اللّٰهِ فَلَنْ يُضِلَّ
اَعْمَالَهُمْ ﴿٤﴾

4. Öyleyse, ey iman edenler! Size saldıran **kâfirlerle** savaşta **karşılaştığınız zaman,** bir daha toparlanamayacakları şekilde düşman kuvvetlerini imha edinceye kadar onların **boyunlarını vurun. Nihayet onlara karşı kesin bir üstünlük elde edince,** o zaman düşman askerlerini **esir alın. Sonra da** elinizdeki esirleri **ya lütfedip** karşılıksız salıverin, **ya da** ödeyecekleri **tazminat karşılığında** veya Müslüman esirlerle değiş tokuş yaparak serbest bırakın. Kâfirlerin gücü kırılıp da **savaş sona erinceye kadar** böyle yapın. İşte savaş ve savaş esirleri konusunda Allah’ın hükmü **budur. Allah dileseydi, elbette onların hakkından bizzat kendisi de gelebilirdi. Fakat sizi birbirinizle imtihan etmek için** zalimler-

le savaşmanızı emretti ve sizi yeryüzünde adaleti egemen kılmakla görevlendirdi. Unutmayın ki;

Allah, kendi yolunda canlarını feda edenlerin bu **yaptıklarını asla boşa çıkarmayacaktır.**

سَيَهْدٖيهِمْ وَيُصْلِحُ بَالَهُمْۚ ﴿٥﴾

5. Onları kendi katında ikramlarla karşılayıp **muratlarına erdirecek ve kalplerini huzura kavuşturacaktır.**

وَيُدْخِلُهُمُ الْجَنَّةَ عَرَّفَهَا لَهُمْ ﴿٦﴾

6. Ve en sonunda onları, kendilerine söz verdiği cennet bahçeleri**ne koyacaktır.**

يَٓا اَيُّهَا الَّذٖينَ اٰمَنُٓوا اِنْ تَنْصُرُوا اللّٰهَ يَنْصُرْكُمْ وَيُثَبِّتْ اَقْدَامَكُمْ ﴿٧﴾

7. Ey iman edenler! Siz Allah yolunda mücadele bayrağı açan öncü Müslümanlar**a yardım ederseniz, O da size yardım edecek ve** her alanda gücünüzü artırarak **ayaklarınızın** yere **sağlam basmasını sağlayacaktır.**

وَالَّذٖينَ كَفَرُوا فَتَعْسًا لَهُمْ وَاَضَلَّ اَعْمَالَهُمْ ﴿٨﴾

8. Allah'ın ayetlerini **inkâr edenlere gelince, onların hakkı,** dünyada da âhirette de **yıkılıp yok olmaktır.** Allah **onların** düzenlerini bir gün başlarına geçirecek ve bütün **yaptıklarını boşa çıkaracaktır.**

ذٰلِكَ بِاَنَّهُمْ كَرِهُوا مَٓا اَنْزَلَ اللّٰهُ فَاَحْبَطَ اَعْمَالَهُمْ ﴿٩﴾

9. Çünkü onlar, Allah'ın indirdiği bu kitabın hükümler**ini beğenme**yip, hiçbir ahlâkî kural tanımayan arzu ve heveslerini ilâh edin**diler. Allah da onların** bütün **yaptıklarını geçersiz kıldı.**

اَفَلَمْ يَسٖيرُوا فِى الْاَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذٖينَ مِنْ قَبْلِهِمْۜ دَمَّرَ اللّٰهُ

عَلَيْهِمْۘ وَلِلْكَافِرٖينَ اَمْثَالُهَا ﴿١٠﴾

10. Peki onlar, geçmişte helâk edilen toplumların **yeryüzünde** bıraktıkları harabeleri, yerle bir olmuş şehir kalıntılarını **dolaşıp da, kendilerinden önceki** isyankâr kavim**lerin sonlarının nice olduğunu görmüyorlar mı? Allah**'ın **onları** nasıl **yok etti**ğine bakıp ibret almıyorlar mı? Zulüm temeline dayanan sistemlerin ayakta kalamayacağını anlamıyorlar mı? **Ve** düşünemiyorlar mı ki, çağdaş **kâfirleri de aynı son beklemektedir?**

ذٰلِكَ بِاَنَّ اللّٰهَ مَوْلَى الَّذٖينَ اٰمَنُوا وَاَنَّ الْكَافِرٖينَ لَا مَوْلٰى لَهُمْ ﴿١١﴾

11. İşte, Allah'ın her toplum için geçerli kıldığı yasa **budur. Çünkü Allah, inananların** dostu, yardımcısı ve **koruyucusudur. İnkârcıların ise hiçbir koruyucusu yoktur.** İşte bunun içindir ki:

اِنَّ اللّٰهَ يُدْخِلُ الَّذٖينَ اٰمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ جَنَّاتٍ تَجْرٖى مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهَارُۜ

وَالَّذٖينَ كَفَرُوا يَتَمَتَّعُونَ وَيَاْكُلُونَ كَمَا تَاْكُلُ الْاَنْعَامُ وَالنَّارُ مَثْوًى لَهُمْ ﴿١٢﴾

12. Allah, ayetlerine **iman eden ve** bu imana yaraşır **güzel ve yararlı işler yapanları, içerisinde ırmaklar akan cennet bahçelerine koyacaktır. İnkârcılara gelince, onlar da** hiçbir ahlâkî endişe taşımayan **hayvanlar gibi yiyip içerek** dünyanın gelip geçici zevkleriyle bir süre **oyalanacak, fakat sonunda ateşi boylayacaklar.**

وَكَاَيِّنْ مِنْ قَرْيَةٍ هِىَ اَشَدُّ قُوَّةً مِنْ قَرْيَتِكَ الَّتٖٓى اَخْرَجَتْكَۚ اَهْلَكْنَاهُمْ فَلَا نَاصِرَ

لَهُمْ ﴿١٣﴾

13. Ey Peygamber! **Seni** öz yurdundan **çıkaran halkından daha güçlü nice toplumlar vardı ki,** sonunda **hepsini yok ettik ve hiç kimse onları** azabımızdan **kurtaramadı.** Öyle ya;

اَفَمَنْ كَانَ عَلٰى بَيِّنَةٍ مِنْ رَبِّهٖ كَمَنْ زُيِّنَ لَهُ سُٓوءُ عَمَلِهٖ وَاتَّبَعُٓوا اَهْوَٓاءَهُمْ ﴿١٤﴾

14. Rabb'inden gelen Kur'an gibi apaçık **bir delil üzerinde bulunan ve** bu kitaba göre hayat programını çizen bir toplum **ile, işlediği kötülükleri**n cazibesine kapılarak zamanla çirkinlikleri **güzel görmeye başlayan ve** yalnızca **arzu ve heveslerinin peşine takılan** bir toplum **hiç aynı olur mu?**

مَثَلُ الْجَنَّةِ الَّتٖى وُعِدَ الْمُتَّقُونَۜ فٖيهَٓا اَنْهَارٌ مِنْ مَٓاءٍ غَيْرِ اٰسِنٍۚ وَاَنْهَارٌ مِنْ لَبَنٍ لَمْ

يَتَغَيَّرْ طَعْمُهُۚ وَاَنْهَارٌ مِنْ خَمْرٍ لَذَّةٍ لِلشَّارِبٖينَۚ وَاَنْهَارٌ مِنْ عَسَلٍ مُصَفًّىۜ

15. Dürüst ve erdemlice bir hayatı tercih ederek kötülüğün her çeşidinden titizlikle **sakınan kimselere söz verilen cennetin misali** şöyledir: Öyle harika bir bahçe ki, **içinde hiç bayatlamayan** tertemiz **su ırmakları, tadı bozulmayan** taptaze **süt ırmakları, içenlere lezzet veren** ve dünyadakiler gibi sarhoş etmeyen **şarap ırmakları ve süzme bal ırmakları vardır.**

وَلَهُمْ فٖيهَا مِنْ كُلِّ الثَّمَرَاتِ وَمَغْفِرَةٌ مِنْ رَبِّهِمْۜ

Orada **onlara,** canlarının çektiği **her çeşit meyveler** sunulacak ve en önemlisi, **Rab'lerinden bir bağışlama** ile taltif edilecekler.

كَمَنْ هُوَ خَالِدٌ فِى النَّارِ وَسُقُوا مَٓاءً حَمٖيمًا فَقَطَّعَ اَمْعَٓاءَهُمْ ﴿١٥﴾

Şimdi düşünün, böyle bir ortamda yaşayan insanlar ile **sonsuza dek ateşte kalan ve bağırsaklarını paramparça edecek kaynar sudan içmeye mahkûm edilen kimseler hiç aynı olur mu?** Elbette olmaz! Fakat kibir ve inatlarının kölesi olan münafıklar, bunu anlamaya yanaşmazlar.

وَمِنْهُمْ مَنْ يَسْتَمِعُ اِلَيْكَۚ حَتّٰٓى اِذَا خَرَجُوا مِنْ عِنْدِكَ قَالُوا لِلَّذٖينَ اُوتُوا الْعِلْمَ

مَاذَا قَالَ اٰنِفًاٙ اُولٰٓئِكَ الَّذٖينَ طَبَعَ اللّٰهُ عَلٰى قُلُوبِهِمْ وَاتَّبَعُٓوا اَهْوَٓاءَهُمْ ﴿١٦﴾

16. İçlerinde, Kur'an okurken **sana kulak verenler de var, fakat** hakikate ulaşmak gibi samimî bir niyete sahip olmadıklarından, onu gereğince anlayamazlar. Nitekim **senin yanından ayrılır ayrılmaz, kendilerine** Kur'an hakkında derin **ilim verilmiş olan** Müslüman**lara** alaycı bir edayla, "Bu adam **demin ne söyledi?** İçimizden onu anlayan oldu mu?**" diye sorarlar. İşte onlar,** sürekli **keyiflerine göre davrandıkları** ve tutku ve heveslerini ilâh edindikleri **için, Allah tarafından kalpleri mühürlenmiş olan kimselerdir.**

وَالَّذٖينَ اهْتَدَوْا زَادَهُمْ هُدًى وَاٰتٰيهُمْ تَقْوٰيهُمْ ﴿١٧﴾

17. Doğru yolu bulmak için samimi bir gayret içinde ol**anlara gelince,** öğrendikleri her bir ayet, **onların imanlarını daha da güçlendirir ve kendilerine üstün bir sorumluluk bilinci kazandırır.**

Hakikati tüm berraklığıyla gözler önüne seren bunca deliller, mucizeler ortada dururken, bu inkârcılar tövbe edip ebedî mutluluğa ulaşmak için daha ne bekliyorlar?

فَهَلْ يَنْظُرُونَ اِلَّا السَّاعَةَ اَنْ تَاْتِيَهُمْ بَغْتَةًۚ فَقَدْ جَٓاءَ اَشْرَاطُهَاۚ فَاَنّٰى لَهُمْ اِذَا

جَٓاءَتْهُمْ ذِكْرٰيهُمْ ﴿١٨﴾

18. Yoksa onlar, hiç farkında olmadıkları bir anda ölüm meleğinin karşılarına dikilmesini veya **kıyametin ansızın kopmasını mı bekliyorlar? Zaten onun bazı belirtileri gelmiş bulunuyor.** İşte bu Kur'an, kıyametin gerçekleşeceğinin en büyük işaretlerinden biridir. Öyleyse, gelin iş işten geçmeden tövbe edip Rabb'inize yönelin! Çünkü Son Saat **gelip çattıktan sonra,** günahkâr-

ların gecikmiş **pişmanlıkları kendilerine hiçbir yarar sağlamayacaktır.**

فَاعْلَمْ اَنَّهُ لَٓا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ وَاسْتَغْفِرْ لِذَنْبِكَ وَلِلْمُؤْمِن۪ينَ وَالْمُؤْمِنَاتِۜ وَاللّٰهُ يَعْلَمُ مُتَقَلَّبَكُمْ وَمَثْوٰيكُمْ ﴿١٩﴾

19. Öyleyse, ey Peygamber! Şunu iyi **bil** ve bildir **ki, Allah'tan başka** boyun eğilecek bir otorite, emrine itaat edilecek bir **tanrı yoktur.** Bunun için, yalnızca O'na kulluk et, fakat hiçbir zaman kulluğunla övünme. Aksine, **hem kendi günahın, hem de mümin erkeklerin ve mümin kadınların günahları için** O'ndan **bağışlanma dile.** Unutmayın ki, **Allah dönüp dolaştığınız yeri de, varacağınız yeri de** çok iyi **bilir.**

وَيَقُولُ الَّذ۪ينَ اٰمَنُوا لَوْلَا نُزِّلَتْ سُورَةٌۚ فَاِذَٓا اُنْزِلَتْ سُورَةٌ مُحْكَمَةٌ وَذُكِرَ ف۪يهَا الْقِتَالُۙ رَاَيْتَ الَّذ۪ينَ ف۪ي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ يَنْظُرُونَ اِلَيْكَ نَظَرَ الْمَغْشِيِّ عَلَيْهِ مِنَ الْمَوْتِۜ فَاَوْلٰى لَهُمْۚ ﴿٢٠﴾

20. İnananlar, "Zalimlerle savaşmamıza izin veren **bir sure indirilse ne iyi olurdu!" diyorlardı. Fakat savaştan söz eden açık hükümlü bir sure indirilince, kalplerinde hastalık bulunan** münafık**ların, ölüm baygınlığı geçiren birinin baktığı gibi sana** korku ve dehşet içinde **baktıklarını görürsün. Oysa onlara yaraşan;**

طَاعَةٌ وَقَوْلٌ مَعْرُوفٌ فَاِذَا عَزَمَ الْاَمْرُ فَلَوْ صَدَقُوا اللّٰهَ لَكَانَ خَيْرًا لَهُمْۚ ﴿٢١﴾

21. Allah'ın emrine gönülden **itaat etmek ve** O'nun yolunda mücadeleye hazır olduğunu ifade ederek **güzel sözler söylemek** idi. **Sonra iş ciddiye bindiği** ve düşman askerleriyle karşı karşıya gelindiği **sırada Allah'a verdikleri sözü yerine getirselerdi, elbette bu kendileri daha hayırlı olurdu.** Fakat sözlerinden dönüverdiler.

فَهَلْ عَسَيْتُمْ اِنْ تَوَلَّيْتُمْ اَنْ تُفْسِدُوا فِي الْاَرْضِ وَتُقَطِّعُٓوا اَرْحَامَكُمْ ﴿٢٢﴾

22. Demek ey münafıklar, fırsatını bulup **yönetimi ele geçirecek olsanız, yeryüzünde bozgunculuk çıkaracak ve akrabalık,** komşuluk, arkadaşlık gibi değerleri hiçe sayarak aranızdaki sevgi-saygı **bağlarını koparıp atacaksınız, öyle mi?**

اُو۬لٰٓئِكَ الَّذ۪ينَ لَعَنَهُمُ اللّٰهُ فَاَصَمَّهُمْ وَاَعْمٰٓى اَبْصَارَهُمْ ﴿٢٣﴾

23. İşte onlar, Allah'ın rahmetinden uzaklaştırıp **lânetleyerek kulaklarını sağır, gözlerini kör ettiği kimselerdir.**

اَفَلَا يَتَدَبَّرُونَ الْقُرْاٰنَ اَمْ عَلٰى قُلُوبٍ اَقْفَالُهَا ﴿٢٤﴾

24. Peki onlar Kur'an üzerinde hiç düşünmüyorlar mı? Kur'an'ın Allah, insan, evren, hayat, ölüm, insanın menşei, yaratılış amacı, uyması gereken prensipler, ölümden sonra onu bekleyen akıbet ve benzeri konularda getirdiği açıklamaları inceleyip de, ondaki hidayet aydınlığını göremiyorlar mı? **Yoksa gönülleri üzerinde,** hakikati görmelerine engel kibir, inat, önyargı gibi **kilitler mi var?**

اِنَّ الَّذ۪ينَ ارْتَدُّوا عَلٰٓى اَدْبَارِهِمْ مِنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمُ الْهُدٰىۙ الشَّيْطَانُ سَوَّلَ لَهُمْۜ وَاَمْلٰى لَهُمْ ﴿٢٥﴾

25. Doğrusunu isterseniz, kendilerine İslâm'ın apaydınlık **yolu açıkça gösterildikten sonra** yeniden inkâr ve cehalet karanlıklarına özlem duyup **gerisin geriye dönenler, şeytanın ayartmasına kapılmış ve onun süslü vaatleriyle aldanmış kimselerdir.**

ذٰلِكَ بِاَنَّهُمْ قَالُوا لِلَّذ۪ينَ كَرِهُوا مَا نَزَّلَ اللّٰهُ سَنُط۪يعُكُمْ ف۪ي بَعْضِ الْاَمْرِۚ وَاللّٰهُ يَعْلَمُ اِسْرَارَهُمْ ﴿٢٦﴾

26. Evet, öyledir. Çünkü onlar, Allah'ın gönderdiği bu Son Kitabın hükümleri**ni beğenmeyen** müşriklere ve Yahudi**lere** gizlice söz vererek, **"Biz** Kur'an'a inanıyor görünsek de, **bazı konularda size itaat edeceğiz!" demişlerdi. Oysa Allah, o gizli konuşmalarını** çok iyi **bilmekteydi.** Fakat onlar Allah'ı hesaba katmadılar da, Müslümanlara karşı kâfirlerle ittifak kurmaya kalktılar. Böyle yapmakla, çıkarlarını koruduklarını mı sanıyorlar?

فَكَيْفَ اِذَا تَوَفَّتْهُمُ الْمَلٰٓئِكَةُ يَضْرِبُونَ وُجُوهَهُمْ وَاَدْبَارَهُمْ ﴿٢٧﴾

27. Peki, ölüm **melekleri onların yüzlerine ve sırtlarına vura vura canlarını** söküp **alırlarken, halleri nice olacak?**

ذٰلِكَ بِاَنَّهُمُ اتَّبَعُوا مَٓا اَسْخَطَ اللّٰهَ وَكَرِهُوا رِضْوَانَهُ فَاَحْبَطَ اَعْمَالَهُمْ ﴿٢٨﴾

28. Evet, böyle... Çünkü onlar, Allah'ı gazaba getirecek şeylerin ardına düştüler ve O'nun hoşnutluğunu kazandıracak davranışları **çirkin gördüler. Böylece** Allah, **onların** ara sıra yaptıkları güzel **işlerini** de **boşa çıkarmış oldu.**

اَمْ حَسِبَ الَّذ۪ينَ ف۪ي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ اَنْ لَنْ يُخْرِجَ اللّٰهُ اَضْغَانَهُمْ ﴿٢٩﴾

29. Yoksa kalplerinde hastalık bulunan bu münafık**lar,** müminlere karşı besledikleri **kinlerini** ve haince tuzaklarını **Allah'ın ortaya çıkarmayacağını mı sanıyorlardı?**

وَلَوْ نَشَٓاءُ لَاَرَيْنَاكَهُمْ فَلَعَرَفْتَهُمْ بِس۪يمٰيهُمْۜ وَلَتَعْرِفَنَّهُمْ ف۪ي لَحْنِ الْقَوْلِۜ وَاللّٰهُ يَعْلَمُ اَعْمَالَكُمْ ﴿٣٠﴾

30. Heyhat! **Eğer dileseydik,** ey Muhammed, gaybın perdelerini açar ve münafıkların maskesini düşürerek **onları sana gösterirdik ve sen onları** görür görmez **yüzlerinden tanırdın.** Fakat imtihan hikmeti gereğince, size gaybı bildirmeyeceğiz. Ancak onların karakter yapısını ve genel özelliklerini sana bildirdiğimiz için, **sen onları** davranışlarından ve **konuşma tarzlarından tanıyabilirsin.**

O hâlde, ey müminler! İkiyüzlülerin saf dışı bırakıldığı bir İslâm toplumu oluşturmak için var gücünüzle çalışın. Unutmayın ki, **Allah** bütün **yaptıklarınızı bilmektedir.**

وَلَنَبْلُوَنَّكُمْ حَتّٰى نَعْلَمَ الْمُجَاهِد۪ينَ مِنْكُمْ وَالصَّابِر۪ينَۙ وَنَبْلُوَا۬ اَخْبَارَكُمْ ﴿٣١﴾

31. Andolsun ki, içinizden Allah yolunda **mücadele eden ve** bu uğurda karşısına çıkan sıkıntılara **sabreden** samimî ve fedakâr mümin**leri ortaya çıkarıncaya kadar, hepinizi** çetin bir **sınavdan geçireceğiz. Ayrıca,** iman ve itaat konusundaki bütün **iddialarınızı da** birer birer **denemeye tâbi tutacağız.**

اِنَّ الَّذ۪ينَ كَفَرُوا وَصَدُّوا عَنْ سَب۪يلِ اللّٰهِ وَشَٓاقُّوا الرَّسُولَ مِنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمُ الْهُدٰىۙ لَنْ يَضُرُّوا اللّٰهَ شَيْـٔاًۜ وَسَيُحْبِطُ اَعْمَالَهُمْ ﴿٣٢﴾

32. Allah'ın ayetlerini **inkâr eden,** insanları **Allah yolundan çevirmeye çalışan ve doğru yol apaçık gösterildikten sonra Peygambere karşı gelen** şu ikiyüzlü**ler, Allah**'ın davasın**a kesinlikle zarar veremeyeceklerdir.** Çünkü Allah, **onların** İslâm ve Müslümanlar aleyhindeki **faaliyetlerini** ve komplolarını **boşa çıkaracaktır.**

يَٓا اَيُّهَا الَّذ۪ينَ اٰمَنُٓوا اَط۪يعُوا اللّٰهَ وَاَط۪يعُوا الرَّسُولَ وَلَا تُبْطِلُٓوا اَعْمَالَكُمْ ﴿٣٣﴾

33. Öyleyse, **ey inananlar! Allah**'ın Kitabın**a** kayıtsız şartsız **uyun ve** ayrıca, bu Kitabın pratik hayata uygu-

lanmasında mükemmel bir örnek olan **Peygamber**in sünnetin**e** de kayıtsız şartsız **uyun. Sakın** bunları hafife alıp da, bugüne kadar yapmış olduğunuz güzel **davranışlarınızı boşa çıkarmayın!**

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللّٰهِ ثُمَّ مَاتُوا وَهُمْ كُفَّارٌ فَلَنْ يَغْفِرَ اللّٰهُ لَهُمْ
﴿٣٤﴾

34. Unutmayın ki, Kur'an'a veya Peygamber'e karşı gelerek Allah'ı **inkâr eden,** bununla da kalmayıp, sinsi propagandalarla insanları **Allah yolundan çevirmeye çalışan ve en sonunda** azgın bir **kâfir olarak can veren kimseleri, Allah kesinlikle bağışlamayacaktır!**

فَلَا تَهِنُوا وَتَدْعُوا اِلَى السَّلْمِ وَاَنْتُمُ الْاَعْلَوْنَ وَاللّٰهُ مَعَكُمْ وَلَنْ يَتِرَكُمْ اَعْمَالَكُمْ
﴿٣٥﴾

35. Öyleyse, yeryüzünde Kur'an'ın ortaya koyduğu hayat sistemini egemen kılmak için mücadele verirken, **sakın gevşekliğe kapılıp da** zalimlerin egemenliğini perçinleyen ve müminleri zillete mahkûm eden bir **barış için** düşmana **yalvarmayın.** Özgürlük ve adalet, daima barıştan sonra gelir. Unutmayın, siz Kur'an çizgisinde yürüdüğünüz sürece, ahlâkî, kültürel, ekonomik, siyâsî, askerî ve benzeri yönlerden **en üstün olan sizlersiniz** Çünkü **Allah sizinle beraberdir ve** bu uğurda harcadığınız **emeklerinizi kesinlikle karşılıksız bırakmayacaktır.**

Evet, Allah'ın yardımıyla nice zaferler kazanacak, nice ganimetler elde edeceksiniz. Fakat er meydanında düşmanla göğüs göğse çarpışmak kadar, belki daha da çetin bir imtihan var ki, işte asıl kahramanlığı burada göstermelisiniz:

اِنَّمَا الْحَيٰوةُ الدُّنْيَا لَعِبٌ وَلَهْوٌ وَاِنْ تُؤْمِنُوا وَتَتَّقُوا يُؤْتِكُمْ اُجُورَكُمْ وَلَا يَسْـَٔلْكُمْ
اَمْوَالَكُمْ ﴿٣٦﴾

36. Bu dünya hayatı, son derece cazip, fakat gelip geçici **bir oyun ve eğlenceden başka bir şey değildir.** Bu yüzden asıl hedefiniz, ebedî mutluluğu kazanmak olmalıdır: **Eğer siz** Allah'a ve âhiret gününe gereğince **iman eder ve** erdemlice bir hayatı tercih ederek kötülüklerden **sakınırsanız, Allah size hak ettiğiniz mükâfatı verecektir.** Korkmayın, Allah **sizden** bütün **malınızı mülkünüzü** İslâm uğrunda feda etmenizi **istemiyor.** Çünkü O, insanın gücünü ve kapasitesini çok iyi biliyor:

اِنْ يَسْـَٔلْكُمُوهَا فَيُحْفِكُمْ تَبْخَلُوا وَيُخْرِجْ اَضْغَانَكُمْ ﴿٣٧﴾

37. Eğer Allah, imkânsız bir ideali gerçekleştirme adına **sizden** bütün **malınızı isteseydi ve** bunun için **size baskı yapsaydı,** doğal olarak **cimriliğe kapılırdınız ve** insanın yaratılıştan taşıdığı özelliklere ters olan bu uygulama, **içinizdeki kin ve nefret duygularını harekete geçirir** ve sizi şefkat ve merhametten yoksun bir toplum hâline getirir**di.** İşte bunun içindir ki;

هَا اَنْتُمْ هٰٓؤُلَٓاءِ تُدْعَوْنَ لِتُنْفِقُوا فِى سَبِيلِ اللّٰهِ فَمِنْكُمْ مَنْ يَبْخَلُ وَمَنْ يَبْخَلْ
فَاِنَّمَا يَبْخَلُ عَنْ نَفْسِهِ وَاللّٰهُ الْغَنِىُّ وَاَنْتُمُ الْفُقَرَٓاءُ

38. Ey inananlar! **Sizler, Allah yolunda** malınızın sadece bir kısmını ve gönüllü olarak **harcamaya davet ediliyorsunuz. Fakat** yine de, **içinizden cimrilik edenler var.** Şunu unutmayın ki, **her kim** bu yolda **cimrice davranırsa, ancak kendisine karşı cimrilik etmiş olur.** Çünkü **Allah** hiç kimseye ve **hiçbir şeye muhtaç değildir,** dolayısıyla sizin yapacağınız ibadetlere, vereceğiniz sadakalara ihtiyacı yoktur. Asıl buna **muhtaç olan sizlersiniz.**

وَاِنْ تَتَوَلَّوْا يَسْتَبْدِلْ قَوْمًا غَيْرَكُمْ ثُمَّ لَا يَكُونُوا اَمْثَالَكُمْ ﴿٣٨﴾

Eğer Kur'an'ı yaşama ve tebliğ etme görevini başarıyla yürütürseniz, dünyada da âhirette de şeref ve üstünlük kazanırsınız. **Fakat yüz çevirirseniz,** Allah emanetini sizden geri alır ve **sizin yerinize,** bu davayı cesaretle omuzlayacak ve **sizin durumunuza düşmeyecek başka bir toplum getirir.**

سُورَةُ الْفَتْحِ ﴿٤٨﴾

48. FETİH SURESİ

Hicretin altıncı yılında, Hz. Peygamberin Hudeybiye'den Medine'ye dönüşü esnasında indirilmiştir. Adını, müminlere büyük bir zaferi müjdeleyen ilk ayetinden almıştır. 29 ayettir.

Hz. Peygamber, rüyasında arkadaşlarıyla birlikte Mekke'ye gidip Kâbe'yi ziyaret ettiğini görmüştü. Oysa o günlerde bunun gerçekleşmesi görünüşte imkânsız gibiydi. Çünkü Mekkeli müşrikler Müslümanlara Kâbe yolunu kapatmışlardı. Daha bir yıl önce Hendek savaşında Medine'yi kuşatma altına alan müşriklerin egemenliği altındaki Mekke'ye gitmek, intihardan farksız görünüyordu. Fakat gördüğü rüyanın ilâhî bir buyruk olduğunu bilen Peygamber, hiç tereddüt etmeden sefer hazırlıklarına başladı. Bu arada, kendilerine katılmaları için civardaki müttefik kabilelere de haber gönderdi. Ne var ki, onlar bu tehlikeli yolculuğu göze alamadıklarından, çeşitli bahaneler öne sürerek gelemeyeceklerini bildirdiler. Böylece, 1400 kişilik gönüllülerden oluşan ve üzerlerinde birer kılıçtan başka silah bulunmayan kafile, hac amacıyla Mekke'ye doğru yola çıktı.

Kafilenin yaklaştığını haber alan Mekkeliler, bütün Arap geleneklerini çiğneyerek hacıların şehre girişini engellemeye karar verdiler. Bunun için, 200 atlıdan oluşan bir süvari birliğini Müslümanların yolunu kesmek üzere yola çıkardılar. Bunu haber alan Peygamber derhal yolunu değiştirdi ve son derece sarp ve ıssız yollardan büyük zorluklarla geçerek Mekke yakınlarındaki Hudeybiye düzlüğüne ulaşıp orada konakladı. Daha sonra, Mekkelilerin gönderdiği 80 kişilik bir askerî birlik Müslümanların kampına saldırıda bulundu. Fakat hepsi yakalanıp esir edildi. Peygamber, iyi niyet gösterisi olarak bu esirleri serbest bıraktı. Buna rağmen müşrikler küçük birlikler göndererek Müslümanları tahrik edip kanlı bir savaşın içine çekmek istedilerse de, her defasında Peygamberin kararlı tutumu ve Müslümanların sabır ve disiplini sayesinde amaçlarına ulaşamadılar. Daha sonra Peygamber, savaşmak için gelmediklerini, aksine Kâbe'yi ziyaret edip kurban kestikten sonra geri döneceklerini Mekkelilere bildirmek üzere Osman bin Affan'ı Elçi olarak gönderdi. Hz. Osman'ın Mekke'ye varışından kısa bir süre sonra öldürüldüğü söylentileri Müslümanlara ulaştı. Mekkelilerden topyekûn bir saldırı bekleyen Peygamber, arkadaşlarını bir ağacın altında topladı ve ölünceye kadar savaşacaklarına dair onlardan söz aldı. Fakat birkaç gün sonra, Hz. Osman'ın öldürülmediği ve Mekkelilerin anlaşmaya hazır oldukları anlaşıldı. Böylece, iki taraf arasında sürdürülen uzun görüşmelerin ardından, Hudeybiye Barış Antlaşması imzalandı. Buna göre:

1. On yıl süreyle iki taraf arasında ateşkes yapılacak ve bir taraf diğeri aleyhinde gizli veya açık hiçbir faaliyette bulunmayacaktı.

2. Müşriklerin velâyeti altında bulunan bir kişi —ki antlaşma metninde "racul" yani adam kelimesiyle ifade edilmişti— Mekke'den kaçıp Medine'ye sığındığı takdirde velisine iade edilecek, fakat Medine'den kaçıp Mekke'ye sığınanlar Müslümanlara iade edilmeyecekti.

3. Arap kabileler, taraflardan birini seçerek bu anlaşmaya katılabileceklerdi.

4. Müslümanlar bu yıl Kâbe'yi ziyaret etmeden geri dönecekler, ancak gelecek yıl gelip Mekke'de üç gün kalacaklardı.

Peygamberin imzaladığı bu şartlar, Müslümanları büyük bir hayal kırıklığına uğratmıştı. Özellikle ikinci maddeyi büyük bir haksızlık ve zillet olarak görüyorlardı. Bütün bunların ötesinde, Peygamberin gördüğü rüyanın gerçekleşmemiş olması onları derinden yaralamıştı. Çünkü Peygamber rüyasında Kâbe'yi ziyaret ettiklerini görmüş, fakat Mekke'ye ayak bile basmadan geri dönmek zorunda kalmışlardı. Oysa bu konuyu değerlendirirken, şu ince noktayı gözden kaçırıyorlardı: Onlara bu ziyaret müjdelenmiş, ama bunun o yıl gerçekleşeceği söylenmemişti. Zaten sadık rüyalar bazen bir gün, bazen bir yıl, bazen de yıllar sonra gerçekleşir. Nitekim Yusuf Peygamberin rüyası da uzun yıllar sonra gerçekleşmişti. Bunun gibi, Hz. Peygamberin rüyası da ertesi yıl gerçekleşmiş ve müminler aynen rüyada haber verildiği gibi Kâbe'yi ziyaret etmişlerdi. Böylece, Peygamberin açık bir mucizesi daha gerçekleşmiş oldu. Öte yandan, Müslümanların başlangıçta ağır bir yenilgi ve zillet olarak değerlendirdikleri barış antlaşmasının, aslında —Allah'ın yıllar öncesinde buyurduğu gibi— muhteşem bir zafer olduğu, daha sonra gelişen olaylarla açıkça ortaya çıktı. Şöyle ki:

1. Bu antlaşmayla birlikte, Arabistan'da İslâmî bir yönetimin varlığı ilk defa resmen kabul edilmiş oluyordu.

2. Bu antlaşma sayesinde, Mekkelilerin propagandası yüzünden Arabistan'daki kabilelerin gönlünde İslâm aleyhinde yerleşmiş olan kin ve nefret duyguları biraz olsun dinmişti.

3. Barış ortamı, iki toplum arasındaki ticari ve kültürel alışverişi canlandırdı ve Müslümanlar, Arabistan'ın en uzak noktalarına dağılarak süratle İslâm'ı yaymaya başladılar. Öyle ki, Hudeybiye antlaşmasından önceki 19 yıllık süre içerisinde Müslüman olanların toplam sayısı kadar insan, bundan sonraki iki yıl içinde İslâm'a girmiştir.

4. Peygamber, savaşın durdurulmasından sonra Medine'de İslâm Devletini güçlendirerek örnek bir İslâm toplumu oluşturma imkânı bulmuştu.

5. Bu antlaşma sayesinde ülkenin güney sınırları emniyete alınınca, Kuzey ve Orta Arabistan'daki kabileler İslâm Devleti'nin hâkimiyeti altına girmişlerdi.

Hudeybiye antlaşmasının şartları içinde Müslümanlara en ağır geleni, Mekke'den kaçarak Medine'ye gelenlerin iade edilmesi, buna karşılık Medine'den kaçıp Mekke'ye gidenlerin iade edilmemesini öngören madde idi. Fakat kısa zaman sonra, bu madde de Mekkeliler aleyhine işlemeye başladı. Şöyle ki, anlaşmanın yapılmasından birkaç gün sonra, Ebu Basir adındaki bir Müslüman, müşriklerin elinden kurtulup Medine'ye ulaştı. Hz. Peygamber, anlaşma gereği onu Mekkelilere geri verdi. Fakat Ebu Basir bir yolunu bulup, kendisini Mekke'ye götüren müşriklerin elinden kurtulup kaçtı. Sonra Kızıldeniz sahilinde müşriklerin ticaret kervanlarının geçtiği yol üzerinde yerleşti. Bu olaydan sonra Mekke'den kaçan her Müslüman, Ebu Basir'in kurduğu silahlı birliğe katıldı. Nihayet sayıları 70'i bulan bu insanlar, Mekke'deki bütün mal varlıklarına el koyan Kureyş müşriklerinin kervanlarına saldırılar düzenlemeye başladılar. Kısa bir süre sonra, Kureyş'in ticareti durma noktasına geldi. Fakat Hudeybiye Antlaşmasının ilgili maddesi gereğince, Peygamber bu Müslümanlardan sorumlu tutulamıyordu. Bu yüzden, bizzat Mekkelilerin ricası üzerine, antlaşmanın bu maddesi yürürlükten kaldırıldı ve Ebu Basir ile adamlarının Medine'ye sığınmasına müsaade edildi. Bütün bunlar, antlaşmanın üzerinden daha iki yıl geçmeden gerçekleşmişti. Oysa antlaşmanın yapıldığı günlerde, müşrikler bunun kendileri için büyük bir başarı olduğunu düşünüyor, Müslümanlar ise ağır bir zillete boyun eğdiklerini zannederek Peygambere sitem ediyorlardı.

İşte, Hudeybiye Antlaşması'nı kendileri için ağır bir yenilgi ve utanç verici bir zillet olarak değerlendiren Müslümanlar büyük bir hayal kırıklığı ve üzüntüyle Hudeybiye'den çıkıp Medine'nin yolunu tutmuşlardı ki, ilâhî direktiflerle imzalanan bu antlaşmanın gerçekte muhteşem bir zafer peş peşe gelecek daha nice zaferlerin başlangıcı olduğunu müjdeleyen mübarek Fetih suresi nazil oldu:

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

اِنَّا فَتَحْنَا لَكَ فَتْحًا مُب۪ينًاۙ ﴿١﴾

1. Ey Şanlı Elçi! **Gerçekten Biz sana,** ardı ardına gelecek nice fetihlerin öncüsü ve müjdecisi olan **apaçık bir zafer verdik.**

لِيَغْفِرَ لَكَ اللّٰهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِكَ وَمَا تَاَخَّرَ وَيُتِمَّ نِعْمَتَهُ عَلَيْكَ وَيَهْدِيَكَ
صِرَاطًا مُسْتَق۪يمًاۙ ﴿٢﴾

2. Ki böylece Allah, senin ve arkadaşlarının **olmuş ve olabilecek hatalarını bağışlasın, sana bahşetmiş olduğu** İslâm **nimetini** —tüm insanlık için örnek bir toplum oluşturmak ve bu toplum eliyle hak dini yeryüzünde egemen kılmak suretiyle— **tamamlasın ve seni** görevinde başarılı kılarak **dosdoğru bir yola iletsin.**

وَيَنْصُرَكَ اللّٰهُ نَصْرًا عَز۪يزًا ﴿٣﴾

3. Ve nihayet **Allah, seni** ve izinden yürüyen müminleri, hiç kimsenin karşı koyamayacağı **muhteşem bir zaferle desteklesin.**

هُوَ الَّذ۪ٓي اَنْزَلَ السَّك۪ينَةَ ف۪ي قُلُوبِ الْمُؤْمِن۪ينَ لِيَزْدَادُٓوا ا۪يمَانًا مَعَ ا۪يمَانِهِمْۜ وَلِلّٰهِ
جُنُودُ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِۜ وَكَانَ اللّٰهُ عَل۪يمًا حَك۪يمًاۙ ﴿٤﴾

4. O Allah **ki,** hiçbir kurtuluş ümidinin kalmadığı bir anda, **inananların imanlarını perçinlemek için kalplerine** güven, cesaret ve **huzur ilham etmiştir.** Çünkü **göklerin ve yerin** görünen ve görünmeyen bütün güçleri, bütün **orduları Allah'ın** emri altında**dır. Ve** çünkü **Allah,** sonsuz **ilim ve hikmet sahibidir.**

لِيُدْخِلَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا
وَيُكَفِّرَ عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ وَكَانَ ذٰلِكَ عِنْدَ اللّٰهِ فَوْزًا عَظِيمًا ﴿٥﴾

5. Allah dileseydi, meleklerden ordular gönderip zalimleri helâk edebilirdi. Fakat bu şerefli görevi müminlere verdi ve yeryüzünde adaleti egemen kılmak için mücadele etmelerini emretti **ki, böylece inanan erkeklerin ve inanan kadınların günahlarını bağışlasın ve onları, içerisinde ırmaklar çağıldayan sonsuz cennet bahçelerine yerleştirsin. İşte, Allah katında** en büyük kurtuluş, **en büyük başarı budur.**

وَيُعَذِّبَ الْمُنَافِقِينَ وَالْمُنَافِقَاتِ وَالْمُشْرِكِينَ وَالْمُشْرِكَاتِ الظَّانِّينَ بِاللّٰهِ ظَنَّ
السَّوْءِ عَلَيْهِمْ دَائِرَةُ السَّوْءِ وَغَضِبَ اللّٰهُ عَلَيْهِمْ وَلَعَنَهُمْ وَاَعَدَّ لَهُمْ جَهَنَّمَ وَسَاءَتْ
مَصِيرًا ﴿٦﴾

6. Ve aynı zamanda, ilâhî adaleti inkâr ederek **Allah hakkında çirkin düşünceler besleyen ikiyüzlü erkeklerle ikiyüzlü kadınları ve müşrik erkeklerle müşrik kadınları cezalandırsın.** Onlar Allah'ın, dürüst ve erdemli kullarına yardım etmeyeceğini, böylece müminlerin yeryüzünden silinip gideceğini zannediyorlardı. Oysa inananların başına gelmesini bekledikleri **felâket, asıl onları bulacaktır.** Çünkü **Allah onlara gazap etmiş, onları** rahmetinden kovarak **lânetlemiş ve kendilerine cehennemi hazırlamıştır. O ne kötü bir sığınaktır!**

وَلِلّٰهِ جُنُودُ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ وَكَانَ اللّٰهُ عَزِيزًا حَكِيمًا ﴿٧﴾

7. Öyle ya, Allah'ın gazabından kurtulmak mümkün mü? Değil mi ki, **göklerin ve yerin orduları Allah'ın** emri altında**dır ve Allah,** sonsuz **kudret ve hikmet sahibidir.**

اِنَّا اَرْسَلْنَاكَ شَاهِدًا وَمُبَشِّرًا وَنَذِيرًا ﴿٨﴾

8. Ey şanlı Elçi! **Doğrusu Biz seni,** hakikate tanıklık eden **bir şahit,** erdemlilere sonsuz mutluluğu muştulayan **bir müjdeci ve** zalimleri bekleyen azabı haber veren **bir uyarıcı olarak gönderdik.**

لِتُؤْمِنُوا بِاللّٰهِ وَرَسُولِهِ وَتُعَزِّرُوهُ وَتُوَقِّرُوهُ وَتُسَبِّحُوهُ بُكْرَةً وَاَصِيلًا ﴿٩﴾

9. Ki ey insanlar, **Allah'a ve Elçisine iman edin, O'nu**n dinini **savunup destekleyin, O'na** yürekten **saygı gösterin ve sabah akşam** Rabb'inizin adını gündemde tutarak **O'nu tesbih edin.**

اِنَّ الَّذِينَ يُبَايِعُونَكَ اِنَّمَا يُبَايِعُونَ اللّٰهَ يَدُ اللّٰهِ فَوْقَ اَيْدِيهِمْ فَمَنْ نَكَثَ فَاِنَّمَا
يَنْكُثُ عَلٰى نَفْسِهِ وَمَنْ اَوْفٰى بِمَا عَاهَدَ عَلَيْهُ اللّٰهَ فَسَيُؤْتِيهِ اَجْرًا عَظِيمًا ﴿١٠﴾

10. Ey Muhammed! Hudeybiye'de, son nefeslerine kadar çarpışmak üzere **sana bağlılık sözü verenler, gerçekte Allah ile sözleşmiş oluyorlardı.** Nitekim onlar söz vermek için elini tutup sana biat ederlerken, Rabb'iniz müminlerle birlikteydi ve **Allah'ın eli, onların elleri üzerindeydi. Şu hâlde, her kim sözünü bozacak olursa, yalnızca kendi zararına bozmuş olur. Kim de Allah'a verdiği söze bağlılık gösterirse,** Allah **ona** eşi benzeri olmayan **muhteşem bir ödül verecektir.**

سَيَقُولُ لَكَ الْمُخَلَّفُونَ مِنَ الْاَعْرَابِ شَغَلَتْنَا اَمْوَالُنَا وَاَهْلُونَا فَاسْتَغْفِرْ لَنَا
يَقُولُونَ بِاَلْسِنَتِهِمْ مَا لَيْسَ فِي قُلُوبِهِمْ قُلْ فَمَنْ يَمْلِكُ لَكُمْ مِنَ اللّٰهِ شَيْـًٔا اِنْ اَرَادَ
بِكُمْ ضَرًّا اَوْ اَرَادَ بِكُمْ نَفْعًا بَلْ كَانَ اللّٰهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرًا ﴿١١﴾

11. Tehlikeli Mekke yolculuğuna çıkmamak için çeşitli bahaneler ileri sürerek köylerinde **kalan göçebe kabileler,** Medine'ye döndüğünüz zaman **sana** özür beyan ederek **diyecekler ki:** "Bu sefere katılamadığımız için çok üzgünüz! Fakat ne yapalım, ilgilenmek zorunda olduğumuz **mallarımız ve ailelerimiz bizi** bu yolculuktan **alıkoydu.** İnan çok pişmanız, **lütfen bizim** kusurumuz **için** Rabb'inden **bağışlanma dile!"** Sakın bu münafıkların sözlerine inanma. Çünkü **onlar, kalplerinde olmayan şeyi söylüyorlar.** Onlara **de ki: "**Neden Allah'ın vaadine güvenmediniz? Söyler misiniz, **eğer Allah size bir zarar veya fayda vermek istese, Allah'ın bu dileğine kim engel olabilir?** Yalan söyleyerek beni kandırsanız bile, cezadan kurtulacağınızı mı sanıyorsunuz? **Hayır, Allah tüm yaptıklarınızdan haberdardır."**

بَلْ ظَنَنْتُمْ اَنْ لَنْ يَنْقَلِبَ الرَّسُولُ وَالْمُؤْمِنُونَ اِلٰى اَهْلِيهِمْ اَبَدًا وَزُيِّنَ ذٰلِكَ فِي
قُلُوبِكُمْ وَظَنَنْتُمْ ظَنَّ السَّوْءِ وَكُنْتُمْ قَوْمًا بُورًا ﴿١٢﴾

12. "Aslında siz ey münafıklar, **Elçinin ve** diğer **müminlerin** göz göre göre ölüme gittiklerini ve **bir daha asla evlerine dönmeyeceklerini sanıyordunuz. Üstelik bu** ihtimal **pek de hoşunuza gitmişti.** Böylece Allah hakkında **çirkin düşüncelere kapıldınız ve** sonunda, toplumsal ve kültürel bakımdan **yok oluşu hak eden bir toplum hâline geldiniz."**

وَمَنْ لَمْ يُؤْمِنْ بِاللّٰهِ وَرَسُولِهِ فَاِنَّا اَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ سَعِيرًا ﴿١٣﴾

13. Her kim Allah'a ve Elçisine inanmayı reddederse, şunu iyi bilsin ki, **Biz inkârcılar için** alevli **bir ateş hazırlamışızdır.** Öyleyse, inkârcılıktan vazgeçip Rabb'inize yönelin. Unutmayın ki:

وَلِلّٰهِ مُلْكُ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ يَغْفِرُ لِمَنْ يَشَاءُ وَيُعَذِّبُ مَنْ يَشَاءُ وَكَانَ اللّٰهُ غَفُورًا
رَحِيمًا ﴿١٤﴾

14. Göklerin ve yerin egemenliği yalnızca Allah'a aittir. O dilediğini bağışlar, dilediğini cezalandırır. Affa lâyık olanları bağışlar, cezayı hak edenleri de cezalandırır. Öyleyse, güzel davranışlar göstererek O'nun lütuf ve merhametine lâyık kullar olmaya çalışın. Hiç kuşkusuz **Allah çok bağışlayıcı, çok merhametlidir.**

سَيَقُولُ الْمُخَلَّفُونَ اِذَا انْطَلَقْتُمْ اِلٰى مَغَانِمَ لِتَأْخُذُوهَا ذَرُونَا نَتَّبِعْكُمْ يُرِيدُونَ
اَنْ يُبَدِّلُوا كَلَامَ اللّٰهِ قُلْ لَنْ تَتَّبِعُونَا كَذٰلِكُمْ قَالَ اللّٰهُ مِنْ قَبْلُ فَسَيَقُولُونَ بَلْ
تَحْسُدُونَنَا بَلْ كَانُوا لَا يَفْقَهُونَ اِلَّا قَلِيلًا ﴿١٥﴾

15. Ey Muhammed! Tehlikeli Hudeybiye seferine **katılmayanlar, ganimet** elde edeceğiniz kolay bir savaş **için yola çıktığınızda, "İzin verin biz de sizinle gelelim!" diyecekler. Onlar** bu istekte bulunarak, **Allah'ın** aşağıda, 18 ve 19'uncu ayetlerde verdiği **hükmünü değiştirmek isteyecekler.** Çünkü söz konusu ayetlerde, bu ganimetlerin yalnızca Hudeybiye seferine katılan müminlere ait olduğu bildirilmiştir. Bunun için ey Muhammed, onlara **de ki: "Siz** ey savaş kaçkınları! Bundan sonraki kolay fetihlere **bizimle gelmeyeceksiniz. Çünkü Allah daha önce** indirdiği ayetlerde **böyle buyurmuştur." Bunun üzerine, "Siz aslında bizi çekemiyorsunuz." diyeceklerdir. Hayır, doğrusu onlar,** hakikati idrak edemeyen **anlayışı kıt kimselerdir.** Fakat henüz her şey bitmiş de değil:

قُلْ لِلْمُخَلَّفِينَ مِنَ الْاَعْرَابِ سَتُدْعَوْنَ اِلٰى قَوْمٍ اُولِي بَاْسٍ شَدِيدٍ تُقَاتِلُونَهُمْ اَوْ
يُسْلِمُونَ فَاِنْ تُطِيعُوا يُؤْتِكُمُ اللّٰهُ اَجْرًا حَسَنًا وَاِنْ تَتَوَلَّوْا كَمَا تَوَلَّيْتُمْ مِنْ قَبْلُ
يُعَذِّبْكُمْ عَذَابًا اَلِيمًا ﴿١٦﴾

16. Ey Muhammed! Hudeybiye seferinden **geri kalan göçebe kabilelere de ki:** "Bakın, Allah size tövbe etmeniz için bir fırsat veriyor: **Yakın bir gelecekte,** Bizanslı-

lar ve İranlılar gibi **güçlü bir topluluğa** karşı yapılacak seferlere **çağrılacaksınız. Onlarla,** Allah yolunda şehit oluncaya veya onlar İslâmî otoriteye **teslim oluncaya kadar savaşacaksınız. Eğer** bundan böyle emre **itaat ederseniz, Allah size güzel bir ödül verecektir. Fakat daha önce yaptığınız gibi** bu kez de **yüz çevirecek olursanız, sizi can yakıcı bir azapla cezalandıracaktır.** Savaşa çıkamayacak durumda olan müminlere gelince:

لَيْسَ عَلَى الْاَعْمٰى حَرَجٌ وَلَا عَلَى الْاَعْرَجِ حَرَجٌ وَلَا عَلَى الْمَر۪يضِ حَرَجٌۜ وَمَنْ يُطِعِ
اللّٰهَ وَرَسُولَهُ يُدْخِلْهُ جَنَّاتٍ تَجْر۪ي مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهَارُۚ وَمَنْ يَتَوَلَّ يُعَذِّبْهُ عَذَابًا
اَل۪يمًا ﴿١٧﴾

17. Gözleri görmeyen, eli ayağı tutmayan veya ağır bir **hastalığa yakalanmış olan kimselere,** cihat ve şehadet bilincine sahip oldukları sürece, Allah yolunda savaşa katılmamalarından dolayı **herhangi bir sorumluluk yoktur.** Bu konuda genel kaide şudur: **Kim** gücü ve imkânları ölçüsünde **Allah'a ve Elçisine itaat ederse,** Allah **onu, içerisinde ırmaklar çağıldayan cennet bahçelerine koyacaktır. Kim de** bilerek ve isteyerek itaatten **yüz çevirirse, onu da can yakıcı bir cezaya çarptıracaktır.**

لَقَدْ رَضِيَ اللّٰهُ عَنِ الْمُؤْمِن۪ينَ اِذْ يُبَايِعُونَكَ تَحْتَ الشَّجَرَةِ فَعَلِمَ مَا ف۪ي قُلُوبِهِمْ
فَاَنْزَلَ السَّك۪ينَةَ عَلَيْهِمْ وَاَثَابَهُمْ فَتْحًا قَر۪يبًاۙ ﴿١٨﴾

18. Ey şanlı Elçi! **Gerçekten Allah,** son nefeslerine kadar çarpışmak üzere Hudeybiye'deki **o ağacın altında sana bağlılık sözü verirlerken,** o fedakâr **müminlerden razı olmuştu. Çünkü onların kalplerinden geçen** samimî duyguları ve kapıldıkları korku ve endiş**eleri biliyordu. Bu yüzden,** hiçbir kurtuluş ümidinin kalmadığını zannettikleri bir anda kalplerine güven, cesaret ve kararlılık ilham ederek **onlara huzur bahşetti ve kendilerini, yakın**da gerçekleşecek **bir zaferle,** yani Hayber kalesinin fethini müjdeleyerek **ödüllendirdi.**

وَمَغَانِمَ كَث۪يرَةً يَأْخُذُونَهَاۜ وَكَانَ اللّٰهُ عَز۪يزًا حَك۪يمًا ﴿١٩﴾

19. Ve ondan sonra **elde edecekleri daha nice** zafer ve **ganimetlerle... Hiç kuşkusuz Allah, sonsuz kudret ve hikmet sahibidir.**

وَعَدَكُمُ اللّٰهُ مَغَانِمَ كَث۪يرَةً تَأْخُذُونَهَا فَعَجَّلَ لَكُمْ هٰذِه۪ وَكَفَّ اَيْدِيَ النَّاسِ عَنْكُمْۚ
وَلِتَكُونَ اٰيَةً لِلْمُؤْمِن۪ينَ وَيَهْدِيَكُمْ صِرَاطًا مُسْتَق۪يمًاۙ ﴿٢٠﴾

20. Ey iman edenler! **Allah size, ele geçireceğiniz pek çok savaş ganimeti sözü vermişti. İşte** şimdi, **size peşin** bir armağan **olarak bu** barış ve huzur ortamı**nı bahşetti ve** yıllardan beri size saldırıp duran Mekke müşrikleriyle diğer büyük kabilelerin oluşturduğu düşman **toplumların baskısını** Hudeybiye barışıyla **üzerinizden kaldırdı.** Böylece, büyük zaferlerin kapısını size aralamış oldu. Allah her devirde buna benzer yardımlar gönderecektir **ki,** bu olaylar, Allah'ın **müminlere** verdiği sözlerin mutlaka gerçekleşeceğine dair apaçık **bir delil olsun ve** böylece Allah, **sizi** yardımıyla bu **dosdoğru yolda başarıya ulaştırsın.**

وَاُخْرٰى لَمْ تَقْدِرُوا عَلَيْهَا قَدْ اَحَاطَ اللّٰهُ بِهَاۜ وَكَانَ اللّٰهُ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَد۪يرًا ﴿٢١﴾

21. Ayrıca, şimdilik **gücünüzün yetmediği, fakat Allah'ın** sonsuz ilim ve kudretiyle **kuşatmış olduğu** Mekke, Bizans, İran, Anadolu gibi **daha nice** muhteşem fetih**leri** size nasip etsin. Bu nasıl olur demeyin, unutmayın ki, **Allah her şeye gücü yetendir.** O kadar ki;

وَلَوْ قَاتَلَكُمُ الَّذ۪ينَ كَفَرُوا لَوَلَّوُا الْاَدْبَارَ ثُمَّ لَا يَجِدُونَ وَلِيًّا وَلَا نَص۪يرًا ﴿٢٢﴾

22. Şayet Mekkeli **kâfirler** Hudeybiye'de **sizinle** göğüs göğse **çarpışacak olsalardı, kesinlikle arkalarını dönüp kaçarlardı ve kendilerine ne bir kurtarıcı bulabilirlerdi, ne de bir yardımcı.** Çünkü müminler üzerlerine düşeni yaptıkları takdirde, kâfirler karşısında asla yenilgiye uğramayacaklardır.

سُنَّةَ اللّٰهِ الَّت۪ي قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلُۚ وَلَنْ تَجِدَ لِسُنَّةِ اللّٰهِ تَبْد۪يلًا ﴿٢٣﴾

23. Bu, öteden beri uygulanan Allah'ın en temel **yasasıdır.** Dün böyleydi, bugün de böyledir, yarın da böyle olacaktır. Çünkü **Allah'ın yasalarında,** kıyamete kadar bir aksaklık, **bir değişiklik göremezsin.**

وَهُوَ الَّذ۪ي كَفَّ اَيْدِيَهُمْ عَنْكُمْ وَاَيْدِيَكُمْ عَنْهُمْ بِبَطْنِ مَكَّةَ مِنْ بَعْدِ اَنْ اَظْفَرَكُمْ
عَلَيْهِمْۜ وَكَانَ اللّٰهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَص۪يرًا ﴿٢٤﴾

24. Bu yasaların nasıl işlediğini bizzat gözlerinizle gördünüz. Hani siz Hudeybiye'de konakladığınız sırada, Mekkeli müşriklerin gönderdiği 80 kişilik bir askerî birlik size saldırmıştı. İşte o saldırıda **sizi onlara üstün getiren ve** kâfirlerin başkenti olan **Mekke'nin göbeğinde onların size, sizin de onlara saldırmanızı engelleye**rek barış ortamını hazırlaya**n O'dur. Hiç kuşkusuz Allah, yaptığınız her şeyi görmektedir.**

Fakat Mekkeliler zannetmesinler ki, Allah onlara acıdığından bu savaşı engelledi! Hayır;

هُمُ الَّذ۪ينَ كَفَرُوا وَصَدُّوكُمْ عَنِ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَالْهَدْيَ مَعْكُوفًا اَنْ يَبْلُغَ مَحِلَّهُۜ
وَلَوْلَا رِجَالٌ مُؤْمِنُونَ وَنِسَٓاءٌ مُؤْمِنَاتٌ لَمْ تَعْلَمُوهُمْ اَنْ تَطَؤُ۫هُمْ فَتُص۪يبَكُمْ مِنْهُمْ
مَعَرَّةٌ بِغَيْرِ عِلْمٍۚ لِيُدْخِلَ اللّٰهُ ف۪ي رَحْمَتِه۪ مَنْ يَشَٓاءُۚ لَوْ تَزَيَّلُوا لَعَذَّبْنَا الَّذ۪ينَ
كَفَرُوا مِنْهُمْ عَذَابًا اَل۪يمًا ﴿٢٥﴾

25. Çünkü **onlar,** hakikati bile bile **inkâr eden, sizi Kutsal Mescid**i ziyaret**ten alıkoyan ve** Mina'da kurban etmek için getirdiğiniz **kurbanlıkların yerine ulaşmasını engelleyen kimselerdir.** Dolayısıyla, aslında cezayı fazlasıyla hak etmişlerdi. Fakat bunun için şartların biraz olgunlaşması gerekiyordu. **Eğer** Mekke halkı içinde, **kendilerini tanımadığınız için yanlışlıkla öldürüp vicdan azabı duyacağınız** zayıf, çaresiz ve yaşlı **mümin erkekler ve mümin kadınlar bulunmasaydı,** şehre savaşarak girmenize izin verilirdi. Fakat **Allah,** zamanı geldiğinde **dilediğini rahmetine ulaştırmak için** onlara biraz daha mühlet verdi. Çünkü ileride, bu kâfirlerin çoğu İslâm'a girecektir. Ama yine de, **eğer** Mekke halkı içindeki kâfirlerle müminler kesin bir çizgiyle birbirlerinden **ayrılmış olsalardı, onlardan inkâr edenleri** sizin elinizle savaşta öldürerek veya esir ederek **can yakıcı bir azaba uğratırdık.**

اِذْ جَعَلَ الَّذ۪ينَ كَفَرُوا ف۪ي قُلُوبِهِمُ الْحَمِيَّةَ حَمِيَّةَ الْجَاهِلِيَّةِ فَاَنْزَلَ اللّٰهُ سَك۪ينَتَهُ
عَلٰى رَسُولِه۪ وَعَلَى الْمُؤْمِن۪ينَ وَاَلْزَمَهُمْ كَلِمَةَ التَّقْوٰى وَكَانُٓوا اَحَقَّ بِهَا وَاَهْلَهَاۜ وَكَانَ
اللّٰهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَل۪يمًا ﴿٢٦﴾

26. Hani inkâr edenler, gönüllerinde kibir, öfke ve **bağnazlığı, cahiliye** döneminin o çirkin **bağnazlığını alevlendirirlerken, Allah da Elçisi**nin **ve iman eden**ler**in yüreklerine ilâhî** güven, sabır, cesaret ve **huzur** duyguları **ilham ediyor ve** böylece **onların Allah'a yürekten bir saygıyla bağlanmalarını sağlıyordu.** Zaten **onlar, bu** ilâhî armağan**a en çok lâyık olan kimselerdi ve onu gerçekten hak etmişlerdi.** Unutmayın, **Allah her şeyi** tam olarak **bilmektedir.**

Peygamberin, Müslümanlarla birlikte Kâbe'yi ziyaret ettiklerini gördüğü rüyaya gelince:

لَقَدْ صَدَقَ اللّٰهُ رَسُولَهُ الرُّءْيَا بِالْحَقِّۚ لَتَدْخُلُنَّ الْمَسْجِدَ الْحَرَامَ اِنْ شَٓاءَ اللّٰهُ اٰمِنِينَۙ مُحَلِّقِينَ رُؤُ۫سَكُمْ وَمُقَصِّرِينَۙ لَا تَخَافُونَۜ فَعَلِمَ مَا لَمْ تَعْلَمُوا فَجَعَلَ مِنْ دُونِ ذٰلِكَ فَتْحًا قَرِيبًا ﴿٢٧﴾

27. Andolsun Allah, Elçisine o rüyayı tüm gerçekliğiyle ve doğru olarak göstermiştir. Bu rüya, bir yıl sonra mutlaka gerçekleşecektir. O zaman, —sizin kendi gücünüzle veya müşriklerin lütfuyla değil— **Allah'ın izniyle,** kiminiz **saçlarınızı tıraş etmiş ve** kiminiz **kısaltmış olarak ve hiçbir korkuya kapılmadan, güven içinde Kutsal Mescide gir**ip umre görevini yerine getirebil**eceksiniz. Çünkü** Allah, **sizin bilmediğiniz nice şeyleri biliyor. İşte bunun içindir ki, bu** ziyaretin gerçekleşmes**inden önce, yakın**da gerçekleşecek **bir zaferi,** Hayber'in fethini **size nasip etti.**

هُوَ الَّذ۪ٓي اَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدٰى وَد۪ينِ الْحَقِّ لِيُظْهِرَهُ عَلَى الدّ۪ينِ كُلِّه۪ۜ وَكَفٰى بِاللّٰهِ شَه۪يدًاۜ ﴿٢٨﴾

28. Allah, **Elçisini** doğrunun eğrinin ölçüsünü ortaya koyan **hidayet ve** hayata hükmedecek dosdoğru bir inanç sistemi olan **hak din ile gönderdi ki, onu bütün** batıl **dinlere** ve aslen ilâhî vahye dayansa bile, zamanla bozulmuş ve özünden saptırılmış olan Yahudilik, Hristiyanlık gibi bütün inanç sistemlerine **egemen kılsın.** Allah bu dini, kâfir yönetimlerin gölgesi altında ve onların izin verdiği ölçüde varlığını sürdürsün diye değil, hayatın her alnına hükmetsin diye göndermiştir. Buna **şahit olarak** da **Allah yeter.**

O, gönderdiği ayetler ve fiilen ortaya koyduğu mucizelerle şehâdet eder ki:

مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللّٰهِ وَالَّذ۪ينَ مَعَهُٓ اَشِدَّٓاءُ عَلَى الْكُفَّارِ رُحَمَٓاءُ بَيْنَهُمْ

29. Muhammed Allah'ın Elçisidir. Onun yanında yer alan Müslüman**lar ise, inkârcılara karşı oldukça çetin ve kararlı, birbirlerine karşı ise son derece şefkatli ve merhametlidirler.** Onlar imanlarının sağlamlığı, prensiplerinin kesinliği, düşüncelerinin netliği sayesinde, kâfirlerin baskı ve dayatmaları karşısında çelik gibi sağlam dururlar.

تَرٰيهُمْ رُكَّعًا سُجَّدًا يَبْتَغُونَ فَضْلًا مِنَ اللّٰهِ وَرِضْوَانًاۘ س۪يمَاهُمْ ف۪ي وُجُوهِهِمْ مِنْ اَثَرِ السُّجُودِۜ

Onların namazda **rükû ed**ip eğil**erek, secdeye kapanarak Allah'ın lütuf ve rızası için yalvardıklarını görürsün. Secde izinden** oluşan **nişanları, yüzlerinde** tevazu, şefkat ve sevgi ışıltısı hâlinde parlamakta, ibadetin kazandırdığı güzellik, letafet ve aydınlık, bütün tavır ve davranışlarında görülmekte**dir.**

ذٰلِكَ مَثَلُهُمْ فِي التَّوْرٰيةِۚ وَمَثَلُهُمْ فِي الْاِنْج۪يلِۚ كَزَرْعٍ اَخْرَجَ شَطْـَٔهُ فَاٰزَرَهُ فَاسْتَغْلَظَ فَاسْتَوٰى عَلٰى سُوقِه۪ يُعْجِبُ الزُّرَّاعَ لِيَغ۪يظَ بِهِمُ الْكُفَّارَۜ

Bu, onların Tevrat'ta anlatılan **nitelikleridir. İncil'deki nitelikleri ise şöyledir:** Mümin, **tıpkı filiz veren bir tohuma benzer ki,** bu minicik filiz zamanla **güçlenir, serpilir ve kökü üzerinde dimdik ayağa kalkar.** Öyle ki, kendisini yetiştiren **çiftçileri hayran bırakır.** İşte **Allah,** her devirde böyle müminler yetiştirecektir ki, **onlar sayesinde,** mazlumlara kan kusturan **inkârcıları çileden çıkarsın** ve zulmün saltanatını, onların eliyle alaşağı etsin.

وَعَدَ اللّٰهُ الَّذ۪ينَ اٰمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ مِنْهُمْ مَغْفِرَةً وَاَجْرًا عَظ۪يمًا ﴿٢٩﴾

İşte bu yetişmekte olan taptaze filizler var ya, **Allah onlar arasından** Kur'an'a yürekten **inanan ve** bu imana yaraşır **güzel ve yararlı davranışlar gösterenlere,** kendi katından **bir bağışlama ve muhteşem bir ödül vadetmiştir.**

سُورَةُ الْحُجُرَاتِ ﴿٤٩﴾

49. HUCURÂT SURESİ

Hicretin dokuzuncu yılında, Mücadele suresinden sonra indirilmiştir. Bu surede, İslâm toplumunun temel değerlerini meydana getiren bazı görgü kuralları ve Peygamber'e karşı davranış adabı öğretilmektedir. Adını, odaların arkasından Peygambere seslenen bedevilerin yanlış tutumunun anlatıldığı 4. ayetindeki "hucurât" (odalar) kelimesinden almıştır. 18 ayettir.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

يَٓا اَيُّهَا الَّذ۪ينَ اٰمَنُوا لَا تُقَدِّمُوا بَيْنَ يَدَيِ اللّٰهِ وَرَسُولِه۪ وَاتَّقُوا اللّٰهَۜ اِنَّ اللّٰهَ سَم۪يعٌ عَل۪يمٌ ﴿١﴾

1. Ey inananlar! Allah'ın ve —O'nun emirlerinin tebliğcisi ve uygulayıcısı olan— **Elçisinin önüne geçmeyin.** Bireyi ve toplumu ilgilendiren hiçbir konuda Allah'a ve Elçisine danışmadan, yani Kur'an ve Sünnet'i araştırıp o konuda İslâm'ın hükmünü öğrenmeden karar vermeyin. Kendi düşüncenizi, beklentinizi ve menfaatinizi Allah'ın hükmünün önüne geçirmeyin ve geçirilmesine izin vermeyin! **Allah'tan** gelen ilkeleri çiğnememe konusunda son derece titiz ve dikkatli davranın, dürüst ve erdemlice bir hayat sürerek kötülüğün her çeşidinden titizlikle **sakının!** Unutmayın ki, **Allah** her şeyi **işiten,** her şeyi **bilendir.**

يَٓا اَيُّهَا الَّذ۪ينَ اٰمَنُوا لَا تَرْفَعُٓوا اَصْوَاتَكُمْ فَوْقَ صَوْتِ النَّبِيِّ وَلَا تَجْهَرُوا لَهُ بِالْقَوْلِ كَجَهْرِ بَعْضِكُمْ لِبَعْضٍ اَنْ تَحْبَطَ اَعْمَالُكُمْ وَاَنْتُمْ لَا تَشْعُرُونَ ﴿٢﴾

2. Ey inananlar! Allah Elçisinin huzurunda konuşurken **sesinizi Peygamberin sesinden daha çok yükseltmeyin. Ona, birbirinize seslendiğiniz gibi** saygısızca bir ifadeyle **seslenmeyin.** Onunla veya "onun hakkında" konuşurken gayriciddî, laubali davranmayın. **Yoksa** bütün iyilikleriniz ve güzel **işleriniz boşa gider de, farkında bile olmazsınız.**

اِنَّ الَّذ۪ينَ يَغُضُّونَ اَصْوَاتَهُمْ عِنْدَ رَسُولِ اللّٰهِ اُو۬لٰٓئِكَ الَّذ۪ينَ امْتَحَنَ اللّٰهُ قُلُوبَهُمْ لِلتَّقْوٰىۜ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَاَجْرٌ عَظ۪يمٌ ﴿٣﴾

3. Allah'ın Elçisinin huzurunda saygıyla **seslerini kısan** ve ondan bahsederken edepli ve terbiyeli davranan **kimseler var ya, Allah onların yüreklerindeki saygı ve bağlılık derecesini sınamış** ve onlar da ilâhî hükümlere gönülden boyun eğerek bu sınavdan yüz akıyla çıkmışlar**dır. İşte onlar için** Rab'leri tarafından bir **bağışlama ve büyük bir ödül vardır.** O hâlde, ey inananlar! Bu ödüle lâyık olabilmek için, Peygambere ve onun izinden giden İslâm âlimlerine, yöneticilere ve büyüklerinize gereken saygı ve edebi göstermeli, tüm in-

sanlara karşı nazik ve terbiyeli davranmalısınız. Aşağıdaki örnek, konuyu daha iyi anlamanızı sağlayacaktır:

إِنَّ الَّذِينَ يُنَادُونَكَ مِنْ وَرَاءِ الْحُجُرَاتِ اَكْثَرُهُمْ لَا يَعْقِلُونَ ﴿٤﴾

4. Ey Peygamber! **Seni** evinin dışından, ta **odaların arkasından** görgüsüzce **çağıranlar var ya, onların çoğu düşüncesiz kimselerdir.**

وَلَوْ اَنَّهُمْ صَبَرُوا حَتّٰى تَخْرُجَ اِلَيْهِمْ لَكَانَ خَيْرًا لَهُمْ وَاللّٰهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٥﴾

5. Oysa **onlar, sen yanlarına çıkıncaya kadar sabred**ip efendice bekle**selerdi, kendileri için çok daha iyi olurdu.** O hâlde, bundan böyle daha dikkatli davransınlar ve şunu da unutmasınlar. Her şeye rağmen, **Allah çok bağışlayıcı, çok merhametlidir.**

يَا اَيُّهَا الَّذِينَ اٰمَنُوا اِنْ جَاءَكُمْ فَاسِقٌ بِنَبَاٍ فَتَبَيَّنُوا اَنْ تُصِيبُوا قَوْمًا بِجَهَالَةٍ
فَتُصْبِحُوا عَلٰى مَا فَعَلْتُمْ نَادِمِينَ ﴿٦﴾

6. Ey inananlar! Herhangi bir kimse, özellikle de alenen günah işleyen ve kötü ahlâka sahip olan biri, yani **bir fasık** size önemli bir konuda **haber getirirse,** bu habere göre hareket etmeden önce, onun doğruluk derecesini iyice **araştırın. Yoksa bilmeyerek bir toplumun hakkını çiğnersiniz de, yaptığınıza pişman olur** ve uzun süre vicdan azabına mahkûm olur**sunuz.**

وَاعْلَمُوا اَنَّ فِيكُمْ رَسُولَ اللّٰهِ لَوْ يُطِيعُكُمْ فِي كَثِيرٍ مِنَ الْاَمْرِ لَعَنِتُّمْ وَلٰكِنَّ اللّٰهَ
حَبَّبَ اِلَيْكُمُ الْاِيمَانَ وَزَيَّنَهُ فِي قُلُوبِكُمْ وَكَرَّهَ اِلَيْكُمُ الْكُفْرَ وَالْفُسُوقَ
وَالْعِصْيَانَ اُولٰئِكَ هُمُ الرَّاشِدُونَ ﴿٧﴾

7. Bilesiniz ki, Allah'ın Elçisi aranızdadır. Kur'an'ın pratik hayata yansıtılmasında mükemmel bir model olarak sizin karşınızdadır. Muteber hadis kitaplarındaki örnek hayatıyla da, kıyamete kadar müminlere model ve öncü olmaya devam edecektir. Hâl böyleyken, nasıl fasıkların sözüne itibar eder de müminler hakkında kötü düşünürsünüz? Unutmayın ki, Peygamberin görevi sizin arzu ve isteklerinize uygun işler yapmak değildir. **Şayet o,** gerçekleşmesini istediğiniz **işlerin çoğunda size uysaydı,** toplumun düzeni bozulur ve büyük bir **sıkıntıya düşerdiniz. Fakat Allah** böyle olmasını istemedi. Bunun için, İslâm **inancı**nı **size sevdirdi ve onu kalplerinizde güzelleştirdi,** buna karşılık **inkârcılığı, kötülüğü ve isyankârlığı size çirkin gösterdi.** O hâlde, kim ki Allah için sever ve Allah için nefret ederse, **işte doğru yolu izleyenler onlardır.**

فَضْلًا مِنَ اللّٰهِ وَنِعْمَةً وَاللّٰهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿٨﴾

8. Bu, **Allah'ın** sevdiği kullarına nasip ettiği **lütuf ve nimetidir.** Unutmayın ki **Allah, sonsuz ilim ve hikmet sahibidir.** Her konuda en doğru hükmü verir, sonsuz hikmetiyle her şeyi yerli yerince ve en uygun biçimde yapar. İşte bu hikmet gereğince;

وَاِنْ طَائِفَتَانِ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ اقْتَتَلُوا فَاَصْلِحُوا بَيْنَهُمَا فَاِنْ بَغَتْ اِحْدٰيهُمَا عَلَى
الْاُخْرٰى فَقَاتِلُوا الَّتِي تَبْغِي حَتّٰى تَفِيءَ اِلٰى اَمْرِ اللّٰهِ فَاِنْ فَاءَتْ فَاَصْلِحُوا
بَيْنَهُمَا بِالْعَدْلِ وَاَقْسِطُوا اِنَّ اللّٰهَ يُحِبُّ الْمُقْسِطِينَ ﴿٩﴾

9. Eğer müminlerin içinden iki grup birbiriyle savaşırsa, derhal müdahale edip **aralarını bulun. Buna rağmen onlardan biri ötekine** haksız olarak **saldırırsa, o saldırganlarla, Allah'ın hükmünü kabul edinceye kadar savaşın. Eğer** zulümden vazgeçip Allah'ın hükmüne **dönerlerse, aralarında âdil bir barış sağlayın ve** her konuda hak ve **adaleti gözetin. Hiç kuşkusuz Allah, âdil davrananları sever.**

اِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ اِخْوَةٌ فَاَصْلِحُوا بَيْنَ اَخَوَيْكُمْ وَاتَّقُوا اللّٰهَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ﴿١٠﴾

10. Unutmayın, **inananlar** birbirlerine düşman olamazlar, onlar **ancak kardeştirler. O hâlde,** müminler arasında çıkabilecek anlaşmazlıklara seyirci kalmayın, din **kardeşlerinizin arasını düzeltin. Allah'tan** gelen ilkeleri çiğnememe konusunda son derece titiz ve dikkatli davranın ve müminlerin birlik ve beraberliğini bozup İslâm toplumunu zayıflatacak her çeşit olumsuz davranıştan **sakının ki,** O'nun tarafından şefkat ve **merhamete lâyık olabilesiniz.**

يَا اَيُّهَا الَّذِينَ اٰمَنُوا لَا يَسْخَرْ قَوْمٌ مِنْ قَوْمٍ عَسٰى اَنْ يَكُونُوا خَيْرًا مِنْهُمْ وَلَا نِسَاءٌ
مِنْ نِسَاءٍ عَسٰى اَنْ يَكُنَّ خَيْرًا مِنْهُنَّ وَلَا تَلْمِزُوا اَنْفُسَكُمْ وَلَا تَنَابَزُوا بِالْاَلْقَابِ
بِئْسَ الِاسْمُ الْفُسُوقُ بَعْدَ الْاِيمَانِ وَمَنْ لَمْ يَتُبْ فَاُولٰئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ ﴿١١﴾

11. Ey iman edenler! Hiçbir kişi veya **toplum,** başka **bir toplumu** küçümseyip **alaya almasın.** Her zaman şu ihtimali düşünsünler: **Belki o** beğenmedikleri insa**nlar,** Allah katında **kendilerinden daha üstündürler.** Aynı şekilde **kadınlar da** başka bir topluma mensup olan **kadınlar** hakkında dedikodu yapıp onlarla alay etmesinler. Nerden biliyorlar, **belki o** küçümsedikleri kadı**nlar, kendilerinden daha üstündürler.** Meşru eleştiri sınırlarını aşıp da **birbirinizi** kırıcı sözlerle **ayıplamayın. Birbirinizi** küçük düşürücü **lakaplarla çağırmayın.** Mümin kardeşini aşağılayan, aslında kendi günahkârlığını ilan etmiş olur. Hâlbuki **iman**la şeref ve üstünlük kazandık**tan sonra 'günahkâr' ismi** ile anılmak **ne kötüdür!** Artık her kim tövbe ederse, günahları bağışlanacaktır. **Kim** de **tövbe etmekten kaçınırsa, işte onlar zalimlerin ta kendileridir.**

يَا اَيُّهَا الَّذِينَ اٰمَنُوا اجْتَنِبُوا كَثِيرًا مِنَ الظَّنِّ اِنَّ بَعْضَ الظَّنِّ اِثْمٌ وَلَا تَجَسَّسُوا
وَلَا يَغْتَبْ بَعْضُكُمْ بَعْضًا اَيُحِبُّ اَحَدُكُمْ اَنْ يَاْكُلَ لَحْمَ اَخِيهِ مَيْتًا فَكَرِهْتُمُوهُ
وَاتَّقُوا اللّٰهَ اِنَّ اللّٰهَ تَوَّابٌ رَحِيمٌ ﴿١٢﴾

12. Ey iman edenler! Aşırı zandan kaçının, çünkü zannın bir kısmı günahtır. Günah olan zan, asılsız tahminlere ve evhamlara dayanarak insanları suçlamak veya cezalandırmaya kalkışmaktır. O hâlde, ne kadar çok zanla hareket ederseniz, yanılıp günaha girme ihtimaliniz de o derece artacaktır.

Bir de, evleneceği kişinin durumunu araştırma veya büyük suçluları takip etme gibi meşru bir sebebe dayanmadıkça, **birbirinizi**n mahrem yönlerini **araştırmayın ve** olası bir haksızlığı engellemek amacıyla evlilik, iş ortaklığı ve benzeri konularda taraflara önbilgi vererek uyarma veya şahitlik yapma durumu hariç, insanların ayıp ve kusurlarını lüzumsuz yere sayıp dökerek **birbirinizi arkadan çekiştirmeyin.** Hiçbiriniz, başka birinin arkasından onun hoşlanmayacağı sözler söylemesin. **İçinizden hanginiz, ölmüş kardeşinin etini yemekten hoşlanır? İşte bundan tiksindiniz değil mi?** Oysa gıybet, bundan daha tiksinti verici bir günahtır. Öyleyse, **Allah'tan** gelen ilkeleri çiğnememe konusunda son derece titiz ve dikkatli davranın, dürüst ve erdemlice bir hayat sürerek kötülüğün her çeşidinden **sakının!** Allah'ın rahmetinden de hiçbir zaman ümidinizi kesmeyin! **Doğrusu Allah,** içtenlikle yapılan **tövbeleri kabul edendir,** çok ama **çok merhametlidir.**

يَا اَيُّهَا النَّاسُ اِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِنْ ذَكَرٍ وَاُنْثٰى وَجَعَلْنَاكُمْ شُعُوبًا وَقَبَائِلَ
لِتَعَارَفُوا اِنَّ اَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللّٰهِ اَتْقٰيكُمْ اِنَّ اللّٰهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ ﴿١٣﴾

13. Ey insanlar! Gerçekten Biz sizi bir erkekle bir kadından yarattık ve birbirinizle tanışıp rahat, huzur ve kardeşlik içinde bir hayatı yaşamak için iyilikte, güzellikte yarış**asınız diye sizi ırklara, boylara ayırdık.** Hepiniz Âdem ve Havva adındaki bir anne babanın çocuklarısınız. Dolayısıyla, herhangi bir ırkın veya sınıfın diğerine üstünlüğü söz konusu olamaz. **Gerçek şu ki, Allah katında en üstün ve en değerli olanınız, takva bakımından en ileride olanınızdır.** Irk, renk, zenginlik, güzellik, makam, şöhret, güç gibi özellikler, İslâm'a göre üstünlük ölçüsü değildir. İlâhî değer ölçülerine göre en kıymetli, en saygıdeğer insan, ahlâkî erdemler bakımından en önde olan insandır. Ey insanlar! İyi kötü, doğru yanlış, güzel çirkin, üstün aşağı gibi bütün değer ölçülerinizi Allah'ın kitabından almalısınız. Çünkü **Allah her şeyi bilendir, her şeyden haberdar olandır.**

قَالَتِ الْاَعْرَابُ اٰمَنَّاۜ قُلْ لَمْ تُؤْمِنُوا وَلٰكِنْ قُولُٓوا اَسْلَمْنَا وَلَمَّا يَدْخُلِ الْا۪يمَانُ ف۪ي
قُلُوبِكُمْۜ وَاِنْ تُط۪يعُوا اللّٰهَ وَرَسُولَهُ لَا يَلِتْكُمْ مِنْ اَعْمَالِكُمْ شَيْـٔاًۜ اِنَّ اللّٰهَ غَفُورٌ
رَح۪يمٌ ﴿١٤﴾

14. Yüzeysel olarak Müslümanlığı kabul eden bazı **göçebe kabileler,** "Biz de **iman ettik!" dediler.** Ey Muhammed! Onlara **de ki: "**Hayır, **siz** henüz tam olarak **inanmış değilsiniz.** Bu yüzden, "İman ettik!" demeyin, **fakat "Biz** Müslüman olmaya karar verdik ve bize tebliğ edilecek İslâmî hükümlere prensip olarak **boyun eğdik!" deyin. Çünkü** Kur'an'ın ortaya koyduğu **iman** ilkeleri, **henüz kalbinize yerleşmiş değildir.** Bununla birlikte, **eğer** bundan böyle **Allah'a ve Elçisine itaat ederek** iman iddianızda samimî olduğunuzu gösterir**seniz,** elbette Rabb'iniz, **yaptığınız hiçbir** güzel **davranışı karşılıksız bırakmayacaktır.** Unutmayın ki, **Allah çok bağışlayıcı, çok merhametlidir.**

اِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذ۪ينَ اٰمَنُوا بِاللّٰهِ وَرَسُولِه۪ ثُمَّ لَمْ يَرْتَابُوا وَجَاهَدُوا بِاَمْوَالِهِمْ
وَاَنْفُسِهِمْ ف۪ي سَب۪يلِ اللّٰهِۜ اُو۬لٰٓئِكَ هُمُ الصَّادِقُونَ ﴿١٥﴾

15. Gerçek **müminler, ancak Allah'a ve Elçisine** yürekten **inanan,** imanın tadını tattıktan **sonra** en ağır imtihanlar karşısında bile sarsılmadan ayakta kalabilen, inançlarında en ufak bir **kuşkuya kapılmayan ve Allah yolunda mallarıyla, canlarıyla** fedakârca **mücadele eden kimselerdir. İşte** iman iddiasında **doğru olanlar bunlardır.**

قُلْ اَتُعَلِّمُونَ اللّٰهَ بِد۪ينِكُمْۜ وَاللّٰهُ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمٰوَاتِ وَمَا فِي الْاَرْضِۜ وَاللّٰهُ بِكُلِّ
شَيْءٍ عَل۪يمٌ ﴿١٦﴾

16. Ey Peygamber! Bu özelikleri taşımadan da Müslüman olabileceklerini zanneden cahillere **de ki: "Dininizi**n ne olduğunu **siz mi Allah'a öğreteceksiniz? Oysa Allah, göklerde ve yerde olanı bilir.** Kısacası **Allah, her şeyi** tam olarak **bilmektedir."** Hal böyleyken;

يَمُنُّونَ عَلَيْكَ اَنْ اَسْلَمُواۜ قُلْ لَا تَمُنُّوا عَلَيَّ اِسْلَامَكُمْۚ بَلِ اللّٰهُ يَمُنُّ عَلَيْكُمْ اَنْ
هَدٰيكُمْ لِلْا۪يمَانِ اِنْ كُنْتُمْ صَادِق۪ينَ ﴿١٧﴾

17. İman henüz yüreklerine sinmemiş olan bazı cahiller, "Biz Müslümanlarla savaşmadan, kendi irademizle İslâm'a girdik." diyerek, **Müslüman oldukları için** güya **seni minnet altında bırakmak istiyorlar.** Böyle kimselere **de ki: "Müslümanlığınızı başıma kakmayın! Tam tersine, eğer** gerçekten iman iddianızda **samimî iseniz, sizi imana eriştirdiği için asıl Allah sizi minnet** borcu **altında bırakmıştır.** Eğer yüreğinizde bu şükür duygusunu taşımıyorsanız, zaten iman etmiş değilsiniz demektir."

اِنَّ اللّٰهَ يَعْلَمُ غَيْبَ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِۜ وَاللّٰهُ بَص۪يرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿١٨﴾

18. O hâlde, ey insanlar! Tüm tavır ve davranışlarınızda, şu gerçeği daima göz önüne bulundurun: **Hiç kuşku yok ki, Allah göklerin ve yerin bütün gizliliklerini bilmektedir.** Tüm evrende neler olup bittiğini bildiği gibi, kalplerinizde taşıdığınız gizli niyet ve düşüncelerden de haberdardır. Bu yüzden, içinizi dışınızı düzelterek iyi bir mümin olmaya gayret gösterin. Unutmayın ki, **Allah yaptığınız her şeyi görmektedir.**

سُورَةُ قٓ ﴿٥٠﴾

50. KAF SURESİ

Mekke döneminin dördüncü yılında, Mürselat suresinden sonra indirilmiştir. Adını, ilk ayetinin başındaki "Kaf" harfinden almıştır. 45 ayettir.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

قٓ وَالْقُرْاٰنِ الْمَج۪يدِۚ ﴿١﴾

1. Kaf. Ey insan! Böyle basit harflerden meydana gelen, fakat bir benzerini yapmakta insanlığın acze düştüğü eşsiz bir mucize olan **bu yüce Kur'an şahittir ki,** hepiniz öldükten sonra yeniden diriltilecek ve büyük mahkemede yargılanacaksınız.

بَلْ عَجِبُٓوا اَنْ جَٓاءَهُمْ مُنْذِرٌ مِنْهُمْ فَقَالَ الْكَافِرُونَ هٰذَا شَيْءٌ عَج۪يبٌۚ ﴿٢﴾

2. Fakat hakikati **inkâr edenler, içlerinden** kendileri gibi beşeri özelliklere sahip **bir uyarıcının onlara gel**ip bu gerçeği bildir**mesine şaştılar da, "Bu** gerçekten **tuhaf bir şey!" dediler.** Ve eklediler:

ءَاِذَا مِتْنَا وَكُنَّا تُرَاباًۚ ذٰلِكَ رَجْعٌ بَع۪يدٌ ﴿٣﴾

3. "Biz ölüp toza toprağa dönüştükten sonra mı yeniden diriltilecekmişiz? **Bu** gerçekleşmesi **imkânsız bir dönüştür."**

قَدْ عَلِمْنَا مَا تَنْقُصُ الْاَرْضُ مِنْهُمْۚ وَعِنْدَنَا كِتَابٌ حَف۪يظٌ ﴿٤﴾

4. Oysa **Biz, yeryüzünün onlardan** her geçen gün **neleri koparıp götürdüğünü** gayet iyi **biliriz.** Dolayısıyla, onların çürüyüp toprağa karışan bedenlerini, Mahşer Günü nasıl yeniden hayata kavuşturacağımızı da iyi biliriz. **Yanımızda,** her şeyi **kaydeden bir kitap vardır.**

بَلْ كَذَّبُوا بِالْحَقِّ لَمَّا جَٓاءَهُمْ فَهُمْ ف۪ٓي اَمْرٍ مَر۪يجٍ ﴿٥﴾

5. Aslında her insan gibi, inkârcılar da bunun mümkün olduğunu pekâlâ yüreklerinde hissederler. Fakat **tam aksine onlar,** bu Kur'an vasıtasıyla **kendilerine gelen hakikati** hiç düşünmeden **yalanladılar. Bu yüzden, çelişkili bir tavır içindeler.** Vicdanlarını rahatsız eden karmakarışık duygular içinde kıvranıp duruyor, her biri ötekini yalanlayan tutarsız iddialarla hem kendilerini hem de başkalarını kandırmaya çalışıyorlar.

اَفَلَمْ يَنْظُرُٓوا اِلَى السَّمَٓاءِ فَوْقَهُمْ كَيْفَ بَنَيْنَاهَا وَزَيَّنَّاهَا وَمَا لَهَا مِنْ فُرُوجٍ ﴿٦﴾

6. Peki onlar, üzerlerinde yükselen **göğü nasıl** mükemmel bir sistem şeklinde **kurduğumuzu,** parlak birer inci demeti gibi ışıldayan yıldızlarla **onu** nasıl **süsledi-**

ğimizi ve milyarlarca galaksiden oluşan bu sistemin hiç aksamadan nasıl çalıştığını ve **onda** en ufak bir kusur, bir düzensizlik, **bir çatlak olmadığını görmüyorlar mı?**

وَالْاَرْضَ مَدَدْنَاهَا وَاَلْقَيْنَا فٖيهَا رَوَاسِيَ وَاَنْبَتْنَا فٖيهَا مِنْ كُلِّ زَوْجٍ بَهٖيجٍ ﴿٧﴾

7. Yeryüzüne gelince, onu da yaşamaya elverişli biçimde **yayıp döşedik, üzerine sapasağlam dağlar yerleştirdik ve orada** rengârenk, **çeşit çeşit güzelim bitkiler yetiştirdik.**

تَبْصِرَةً وَذِكْرٰى لِكُلِّ عَبْدٍ مُنٖيبٍ ﴿٨﴾

8. Bütün bunları, hakikate **yönelen her kul için** sonsuz ilim, kudret ve merhametimizi gözler önüne seren **aydınlatıcı bir delil ve bir öğüt olmak üzere** yarattık. Ve yaratılış mucizesi, her an gerçekleşmeye devam ediyor:

وَنَزَّلْنَا مِنَ السَّمَٓاءِ مَٓاءً مُبَارَكًا فَاَنْبَتْنَا بِهٖ جَنَّاتٍ وَحَبَّ الْحَصٖيدِ ﴿٩﴾

9. Biz gökten bereketli yağmurlar indirdik de, onunla meyve dolu bağlar, **bahçeler ve** tahıl ürünleri olarak **biçilecek taneler yeşerttik.**

وَالنَّخْلَ بَاسِقَاتٍ لَهَا طَلْعٌ نَضٖيدٌ ﴿١٠﴾

10. Ve salkım salkım meyveleri olan yüksek hurma ağaçları...

رِزْقًا لِلْعِبَادِ وَاَحْيَيْنَا بِهٖ بَلْدَةً مَيْتًا كَذٰلِكَ الْخُرُوجُ ﴿١١﴾

11. Kullarımıza tarafımızdan armağan edilmiş **bir geçim kaynağı olarak.** Böylece, **o su ile ölü toprağa hayat verdik. İşte** ölümden sonraki yeniden **diriliş de böyle** gerçekleşecek**tir.**

Bu mucizelerden ibret almayan günümüz inkârcıları, kendilerinden önceki toplumların başına gelenlerden de mi ders almıyorlar?

كَذَّبَتْ قَبْلَهُمْ قَوْمُ نُوحٍ وَاَصْحَابُ الرَّسِّ وَثَمُودُ ﴿١٢﴾

12. Nitekim **onlardan önce Nuh kavmi, Ress halkı ve Semud** kavmi **de** ayetlerimi **yalanlamıştı.**

وَعَادٌ وَفِرْعَوْنُ وَاِخْوَانُ لُوطٍ ﴿١٣﴾

13. Ad kavmi, Mısır diktatörü **Firavun ve Lut'un arkadaşları da.**

وَاَصْحَابُ الْاَيْكَةِ وَقَوْمُ تُبَّعٍ كُلٌّ كَذَّبَ الرُّسُلَ فَحَقَّ وَعٖيدِ ﴿١٤﴾

14. Eyke halkı ve Tubba kavmi de... Evet, bunların **hepsi** kendilerine gönderilen **Elçileri yalanlamıştı. Bu yüzden uyarılarım gerçekleşmiş** ve hepsi helâk edilmiş**ti.**

Âhireti inkâr edenler, şunu bir düşünsünler:

اَفَعَيٖينَا بِالْخَلْقِ الْاَوَّلِ بَلْ هُمْ فٖي لَبْسٍ مِنْ خَلْقٍ جَدٖيدٍ ﴿١٥﴾

15. Biz daha zor görünen **ilk yaratmadan yorulup acze mi düştük** ki, son yaratmayı gerçekleştiremeyelim? **Hayır, aslında onlar,** Allah'ın sınırsız kudretini gözler önüne seren yaratılış mucizelerini gayet iyi bilirler. Fakat arzu ve heveslerinin adalet, fedakârlık, erdemlilik gibi ahlâkî değerlerle sınırlanmasını istemediklerinden, **yeni bir yaratılış konusunda hep kuşku içindedirler.**

وَلَقَدْ خَلَقْنَا الْاِنْسَانَ وَنَعْلَمُ مَا تُوَسْوِسُ بِهٖ نَفْسُهُ وَنَحْنُ اَقْرَبُ اِلَيْهِ مِنْ حَبْلِ
الْوَرٖيدِ ﴿١٦﴾

16. Gerçek şu ki, insanı Biz yarattık ve arzu ve ihtiraslarının ona neler fısıldadığını da çok iyi biliriz. Çünkü Biz ona şah damarından daha yakınız. Öyle ki:

اِذْ يَتَلَقَّى الْمُتَلَقِّيَانِ عَنِ الْيَمٖينِ وَعَنِ الشِّمَالِ قَعٖيدٌ ﴿١٧﴾

17. Onun sağında ve solunda oturan iki görevli melek, yaptığı her şeyi **kaydetmektedir.**

مَا يَلْفِظُ مِنْ قَوْلٍ اِلَّا لَدَيْهِ رَقٖيبٌ عَتٖيدٌ ﴿١٨﴾

18. Ağzından bir tek kelime çıkmaz ki, yanında kendisini **gözetleyen** ve söylediklerini kaydeden **bir tanık hazır bulunmasın.**

وَجَٓاءَتْ سَكْرَةُ الْمَوْتِ بِالْحَقِّ ذٰلِكَ مَا كُنْتَ مِنْهُ تَحٖيدُ ﴿١٩﴾

19. Ve bu durum, hayat boyu böyle sürüp gider. **Sonunda,** ilâhî hikmet ve **adalet gereğince, ölüm sarhoşluğu tüm gerçekliğiyle gelip çatar.** O zaman ölüm melekleri ona, **"İşte** ey insan, bir ömür boyu **kaçıp durduğun** kaçınılmaz gerçek **budur!"** der. Daha sonra da, kıyamet gününe kadar sürecek kabir hayatı başlar. Nihayet bir gün gözlerini açar ve telaşla yerinden fırlar:

وَنُفِخَ فِي الصُّورِ ذٰلِكَ يَوْمُ الْوَعٖيدِ ﴿٢٠﴾

20. Çünkü yeniden diriliş için **Sura üflenmiştir. Bu,** geleceği **vadedilen** büyük **Gündür.**

وَجَٓاءَتْ كُلُّ نَفْسٍ مَعَهَا سَٓائِقٌ وَشَهٖيدٌ ﴿٢١﴾

21. O gün **her insan, yanında** meleklerden **bir sevk memuru ve** bütün yapıp ettiklerini kaydeden **bir tanık ile birlikte,** hesap vermek üzere Rabb'inin huzuruna **gelecektir.**

لَقَدْ كُنْتَ فٖي غَفْلَةٍ مِنْ هٰذَا فَكَشَفْنَا عَنْكَ غِطَٓاءَكَ فَبَصَرُكَ الْيَوْمَ حَدٖيدٌ ﴿٢٢﴾

22. O zaman zalimlere denecek ki: "Ey insan! **Sen bunlardan gaflet içindeydin.** Hayatın boyunca, seni bekleyen bu akıbete karşı hep ilgisiz, umursamaz davrandın ve uyarılardan yüz çevirdin. **Fakat şimdi,** gerçekleri görmene engel olan **perdeni** gözlerinden **kaldırdık. Bugün artık bakışların keskindir.** Dünyadayken aklınla, imanınla görmen gereken cennet, cehennem, mahşer gibi hakikatleri, şimdi bizzat gözlerinle göreceksin."

وَقَالَ قَرٖينُهُ هٰذَا مَا لَدَيَّ عَتٖيدٌ ﴿٢٣﴾

23. Derken, kendisini bir gölge gibi takip eden **beraberindeki** görevli melek, **"İşte yanımdaki** inkârcı, cehenneme atılmaya **hazırdır!" diyecek.**

اَلْقِيَا فٖي جَهَنَّمَ كُلَّ كَفَّارٍ عَنٖيدٍ ﴿٢٤﴾

24. Bunun üzerine Allah, "O hâlde!" diyecek, **"Her inatçı kâfiri atın cehenneme!"**

مَنَّاعٍ لِلْخَيْرِ مُعْتَدٍ مُرٖيبٍ ﴿٢٥﴾

25. "İyiliğe engel olan, hak hukuk tanımayan, ilâhî adaletten **şüphe duyan** ve kalplere şüphe tohumları eken o zalimleri!"

اَلَّذٖي جَعَلَ مَعَ اللّٰهِ اِلٰهًا اٰخَرَ فَاَلْقِيَاهُ فِي الْعَذَابِ الشَّدٖيدِ ﴿٢٦﴾

26. "Allah'ın yanı sıra başka ilâhlar **edinen** o kâfirleri**! Atın, atın onları o çetin azabın içine!"**

قَالَ قَرٖينُهُ رَبَّنَا مَٓا اَطْغَيْتُهُ وَلٰكِنْ كَانَ فٖي ضَلَالٍ بَعٖيدٍ ﴿٢٧﴾

27. Her inkârcı ateşe atılırken, dünyada iken en samimi dostu olan ve kendisini sapıklığa sürükleyen yandaşını suçlayacak. Bunun üzerine **arkadaşı, "Ey Rabb'imiz!" diyecek, "Onu ben azdırmadım, fakat kendisi zaten derin bir sapıklık içindeydi."**

قَالَ لَا تَخْتَصِمُوا لَدَيَّ وَقَدْ قَدَّمْتُ اِلَيْكُمْ بِالْوَعٖيدِ ﴿٢٨﴾

28. Allah, "Ey günahkârlar! **Benim huzurumda çekişmeyin!" buyuracak,** "Çünkü zamanında, kitap ve elçi göndererek **sizi uyarmıştım."**

مَا يُبَدَّلُ الْقَوْلُ لَدَيَّ وَمَٓا اَنَا بِظَلَّامٍ لِلْعَبٖيدِ ﴿٢٩﴾

29. “Boşuna feryat etmeyin, çünkü **Benim katımda karar değiştirilmez. Ve Ben, kullar**ıma **haksızlık edecek değilim.”**

يَوْمَ نَقُولُ لِجَهَنَّمَ هَلِ امْتَلَأْتِ وَتَقُولُ هَلْ مِنْ مَز۪يدٍ ﴿٣٠﴾

30. O gün cehenneme, “Doldun mu?” diye soracağız. Fakat o, günahkârlara duyduğu öfkeyle, “Hayır, **daha yok mu?” diyecek.**

İşte inkâr edenlerin sonu budur. İman edenlere gelince:

وَاُزْلِفَتِ الْجَنَّةُ لِلْمُتَّق۪ينَ غَيْرَ بَع۪يدٍ ﴿٣١﴾

31. O Gün **cennet, dürüst ve erdemlice bir hayat sürmüş olan kimselere yaklaştırılacaktır.**

هٰذَا مَا تُوعَدُونَ لِكُلِّ اَوَّابٍ حَف۪يظٍۚ ﴿٣٢﴾

32. “İşte bu, size vaktiyle **söz verilen** cennet**tir.** Allah’a **gönül bağlayan,** O’nun buyruklarını **gözeten her kul için** hazırlanmış bir cennet!”

مَنْ خَشِيَ الرَّحْمٰنَ بِالْغَيْبِ وَجَٓاءَ بِقَلْبٍ مُن۪يبٍ ﴿٣٣﴾

33. “İnsan kavrayışının ötesinde olmasına rağmen Rahman’a yürekten **saygı duyan ve tertemiz bir kalple** O’nun huzuruna **gelen**ler için hazırlanmış muhteşem bir cennet!”

اُدْخُلُوهَا بِسَلَامٍۜ ذٰلِكَ يَوْمُ الْخُلُودِ ﴿٣٤﴾

34. “Güvenlik ve esenlik içinde girin oraya! Bu gün, sonsuza dek sürecek olan **ebedî hayat günüdür!”**

لَهُمْ مَا يَشَٓاؤُ۫نَ ف۪يهَا وَلَدَيْنَا مَز۪يدٌ ﴿٣٥﴾

35. Onlar orada diledikleri her şeye kavuşacaklar ve ayrıca **katımızda,** dilediklerinden de **fazlası vardır.**

Hal böyleyken, zalimler inkârda hâlâ diretiyorlar. Oysa düşünmüyorlar mı ki;

وَكَمْ اَهْلَكْنَا قَبْلَهُمْ مِنْ قَرْنٍ هُمْ اَشَدُّ مِنْهُمْ بَطْشًا فَنَقَّبُوا فِي الْبِلَادِۜ هَلْ مِنْ مَح۪يصٍ ﴿٣٦﴾

36. Biz onlardan önce, kendilerinden çok daha güçlü nice toplumları yok etmiştik de, azabımız başlarına çöküverince **şehirlerde** çil yavrusu gibi sağa sola **kaçışmışlardı. Fakat** azabımızdan **kurtulmaya imkân var mı?**

اِنَّ ف۪ي ذٰلِكَ لَذِكْرٰى لِمَنْ كَانَ لَهُ قَلْبٌ اَوْ اَلْقَى السَّمْعَ وَهُوَ شَه۪يدٌ ﴿٣٧﴾

37. Hiç kuşkusuz bu anlatılanlar**da,** duyarlılığını yitirmemiş bir **kalbi olan ya da açık yüreklilikle** bu mesaja **kulak verebilen kimseler için** önemli **bir uyarı, bir öğüt vardır.**

Âhireti inkâr edenler, şunu bir kez daha düşünsünler:

وَلَقَدْ خَلَقْنَا السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا ف۪ي سِتَّةِ اَيَّامٍۗ وَمَا مَسَّنَا مِنْ لُغُوبٍ ﴿٣٨﴾

38. Gökleri, yeri ve ikisi arasındakileri altı günde yaratan Biziz ve Yahudilerin iddia ettiği gibi **herhangi bir yorgunluk duymuş**

veya evreni yarattıktan sonra bir kenara çekilip mahlûkatı kendi kaderiyle baş başa bırakmış **değiliz.** Aksine, kâinatın mutlak hâkimi olarak her an Egemenlik Tahtında oturmaktayız.

فَاصْبِرْ عَلٰى مَا يَقُولُونَ وَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ قَبْلَ طُلُوعِ الشَّمْسِ وَقَبْلَ الْغُرُوبِۚ ﴿٣٩﴾

39. Öyleyse, ey Müslüman, **onların** alay ve hakaret dolu **sözlerine sabret.** Mücadelende sana azık olmak üzere, **güneşin doğuşundan önce** sabah namazında **ve batışından önce** öğle ve ikindi namazlarında **Rabb’ini övgüyle an.**

وَمِنَ الَّيْلِ فَسَبِّحْهُ وَاَدْبَارَ السُّجُودِ ﴿٤٠﴾

40. Bir de, akşam, yatsı ve teheccüd namazlarını kılarak **gecenin bir kısmında O’nun şanını yücelt ve secdelerin ardından** dua ve zikirlerle O’nu tesbih et.

وَاسْتَمِعْ يَوْمَ يُنَادِ الْمُنَادِ مِنْ مَكَانٍ قَر۪يبٍۙ ﴿٤١﴾

41. Ey insan! Ölüleri diriltmekle görevli İsrafil adındaki o **çağırıcının, yakın bir yerden,** ta yüreğinizin derinliklerinden sizi Rabb’inizin huzuruna **çağıracağı o** büyük **Güne kulak ver.**

يَوْمَ يَسْمَعُونَ الصَّيْحَةَ بِالْحَقِّۜ ذٰلِكَ يَوْمُ الْخُرُوجِ ﴿٤٢﴾

42. O gün, bütün insanlar diriliş **çığlığı**nı **gerçek şekliyle duyacaklar. İşte bu** gün, kabirlerden **çıkış günüdür.**

اِنَّا نَحْنُ نُحْي۪ وَنُم۪يتُ وَاِلَيْنَا الْمَص۪يرُۙ ﴿٤٣﴾

43. Gerçek şu ki, hayat veren de, öldüren de, ölmüş bedenleri yeniden diriltecek olan da **Biziz. Ve** hepinizin **dönüş**ü eninde sonunda **Bize olacaktır.**

يَوْمَ تَشَقَّقُ الْاَرْضُ عَنْهُمْ سِرَاعًاۜ ذٰلِكَ حَشْرٌ عَلَيْنَا يَس۪يرٌ ﴿٤٤﴾

44. O gün üzerlerindeki yer yarılıp açıldığında, onlar mezarlarından fırlayıp süratle sağa sola **kaçışacaklar.** Derken, hesaba çekilmek üzere huzurumuzda toplanacaklar. **İşte bu,** vadettiğimiz **toplanmadır ve bize göre çok da kolaydır.**

نَحْنُ اَعْلَمُ بِمَا يَقُولُونَ وَمَٓا اَنْتَ عَلَيْهِمْ بِجَبَّارٍ فَذَكِّرْ بِالْقُرْاٰنِ مَنْ يَخَافُ وَع۪يدِ ﴿٤٥﴾

45. Ey Peygamber! **Biz onların** bu uyarılar karşısında nasıl inatçı bir tavır sergilediklerini, **neler söyledikleri gayet iyi biliyoruz.** Üzülme, **sen onlar üzerinde bir zorlayıcı değilsin.** Senin görevin onları zorla imana getirmek değildir. Sen ancak uyarıcısın. **Öyleyse, uyarılarımdan korkanlara** —kendi görüşlerinle veya insan ürünü kitaplarla değil— doğrudan doğruya **Kur’an ile öğüt ver.**

سُورَةُ الذَّارِيَاتِ ﴿٥١﴾

51. ZARİYAT SURESİ

Mekke döneminin dördüncü yılında, Ahkâf suresinden sonra indirilmiştir. Adını, ilk ayetinde geçen aynı kelimeden almıştır. 60 ayettir.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ

Rahman ve Rahim olan Allah’ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb’imin adıyla, O’nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O’nun adına okuyor, söylüyorum:

وَالذَّارِيَاتِ ذَرْوًاۙ ﴿١﴾

1. Yemin olsun, esip savuran rüzgâr**lara,**

فَالْحَامِلَاتِ وِقْرًاۙ ﴿٢﴾

2. Yağmur **yük**ü **taşıyan** bulut**lara,**

فَالْجَارِيَاتِ يُسْرًاۙ ﴿٣﴾

3. Denizlerde **kolayca akıp giden** gemi**lere,**

فَالْمُقَسِّمَاتِ اَمْرًاۙ ﴿٤﴾

4. Ve yaratıklar arasında rızık **işleri**ni **bölüştüren** melek**lere** andolsun **ki,**

إِنَّمَا تُوعَدُونَ لَصَادِقٌ ﴿٥﴾

5. Size söz verilen ölüm ötesi hayat **kesinlikle doğrudur.**

وَإِنَّ الدِّينَ لَوَاقِعٌ ﴿٦﴾

6. Ve ilâhî adaletin tecelli edeceği **Hesap** Günü, **mutlaka gelecektir.**

Emsalsiz bir düzen içinde gerçekleşen bu doğa olayları, her şeyin bir hikmete dayalı olarak yaratıldığına şahitlik etmektedir. Bu düzende akıl, şuur, irade ve dolayısıyla Allah'ın vahyine muhatap olma gibi üstün yeteneklerle donatılmış olan insanoğlu, yapıp ettikleri konusunda elbette hesaba çekilecektir.

Ama insan, bu gerçekten daima yüz çevirmek istemiştir:

وَالسَّمَاءِ ذَاتِ الْحُبُكِ ﴿٧﴾

7. İç içe geçmiş kıvrım kıvrım yollara, harika bir sanatla desen desen işlenmiş **yörüngelere sahip göğe andolsun ki,**

إِنَّكُمْ لَفِي قَوْلٍ مُخْتَلِفٍ ﴿٨﴾

8. Siz ey insanlar! Allah, evren, insan, Kur'an, kulluk, âhiret gibi hayati öneme sahip konularda, karmakarışık ve **çelişkili görüşler içindesiniz.**

Uzaydaki yıldız kümelerinin nasıl farklı şekilleri, yörüngeleri varsa, ilâhî rehberliği göz ardı eden insanların inanç ve yaşam şekilleri arasında da o kadar büyük çelişkiler, farklılıklar vardır. İnsanlar arasında bu kadar farklı iddiaların var oluşu, şu gerçeği ortaya koymaktadır: Allah'ın gönderdiği mesaj ile yolunu aydınlatmayan insanlık hiçbir zaman hakikati bulamayacak, asla kurtuluşa erişemeyecektir.

يُؤْفَكُ عَنْهُ مَنْ أُفِكَ ﴿٩﴾

9. Demek ki, ancak sapıklığı baştan kabullenmiş, **haktan sapan**, yalana sürüklenmiş insan bu ilâhî daveti reddedip **ondan yüz çevirir.** Öyleyse;

قُتِلَ الْخَرَّاصُونَ ﴿١٠﴾

10. Şeytanî propagandalarla hakikati tersyüz edip insanları Kur'an'dan çevirmeye çalışan **sahtekârlara yazıklar olsun!**

الَّذِينَ هُمْ فِي غَمْرَةٍ سَاهُونَ ﴿١١﴾

11. Onlar ki, cehalet bataklığı **içinde bilinçsizce bocalayıp duruyorlar.**

يَسْأَلُونَ أَيَّانَ يَوْمُ الدِّينِ ﴿١٢﴾

12. Ve alaycı bir edayla: **"**Şu vadedilen **Yargı Günü ne zaman** gelip çatacakmış**?" diye soruyorlar.**

يَوْمَ هُمْ عَلَى النَّارِ يُفْتَنُونَ ﴿١٣﴾

13. Ne zaman mı? O zalimler, **ateşin üzerinde kavrulacakları Gün.**

ذُوقُوا فِتْنَتَكُمْ هَٰذَا الَّذِي كُنْتُمْ بِهِ تَسْتَعْجِلُونَ ﴿١٤﴾

14. O gün onlara, **"Kötülüklerinizin** acı meyvelerini bugün **tadın!"** denilecek, **"**Küstahça meydan okuyarak **çabucak** gelmesini **istediğiniz** azap **budur işte."**

إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ ﴿١٥﴾

15. Öte yandan, dürüst ve erdemlice bir hayat sürerek kötülüklerden **sakınanlar ise cennet bahçelerinde, pınar başlarında** ebedî mutluluğu tadacak**lar.**

آخِذِينَ مَا آتَاهُمْ رَبُّهُمْ ۚ إِنَّهُمْ كَانُوا قَبْلَ ذَٰلِكَ مُحْسِنِينَ ﴿١٦﴾

16. Hem de, **Rab'lerinin kendilerine bahşettiği** sonsuz cennet nimetleri**ni** büyük bir sevinçle **al**ıp onlardan istedikleri gibi faydalan**arak. Çünkü onlar, bundan önce**ki hayatlarında **güzel davranan kimselerdi.**

كَانُوا قَلِيلًا مِنَ اللَّيْلِ مَا يَهْجَعُونَ ﴿١٧﴾

17. Gecenin az bir kısmında uyur, saatler boyu ilim, ibadet ve tefekkürle meşgul olur**lardı.**

وَبِالْأَسْحَارِ هُمْ يَسْتَغْفِرُونَ ﴿١٨﴾

18. Ve ruhların ilâhî esintilere açık olduğu sabah namazında, evrenin âdeta yeniden diriltildiği o **seher vakitlerinde,** Rab'lerine el açıp yalvararak **bağışlanma dilerlerdi.**

وَفِي أَمْوَالِهِمْ حَقٌّ لِلسَّائِلِ وَالْمَحْرُومِ ﴿١٩﴾

19. Ve Allah'ın kendilerine imtihan için emanet verdiği **mallarında,** yardım **isteyen** fakir**lerin ve yardıma muhtaç** oldukları hâlde dilenmekten çekinen yoksul**ların da hakkı** olduğunu bilir, onların payını mutlaka ayırırlardı.

وَفِي الْأَرْضِ آيَاتٌ لِلْمُوقِنِينَ ﴿٢٠﴾

20. İnanmaya gönlü ol**anlar için, yeryüzünde** Allah'ın varlığını, Rab ve İlâh olarak birliğini, sonsuz ilim, kudret ve merhametini gözler önüne seren ve ilâhî adaletin mutlaka gerçekleşeceğine şehâdet eden nice işaretler, nice **deliller vardır.**

وَفِي أَنْفُسِكُمْ ۚ أَفَلَا تُبْصِرُونَ ﴿٢١﴾

21. Ve bizzat **kendi iç dünyanızda... Hâlâ** hakikati **görmeyecek misiniz?**

وَفِي السَّمَاءِ رِزْقُكُمْ وَمَا تُوعَدُونَ ﴿٢٢﴾

22. Sizin rızkınızın kaynağı olan yağmur **da, size vadedilen** azap ve felâketler **de göktedir.** Yani nimetlerin de, azabın da kaynağı Allah katındadır ve siz hangisine lâyık olursanız, size onu verecektir.

فَوَرَبِّ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ إِنَّهُ لَحَقٌّ مِثْلَ مَا أَنَّكُمْ تَنْطِقُونَ ﴿٢٣﴾

23. Göklerin ve yerin Rabb'ine andolsun ki, bu Kur'an'ın haber verdiği olaylar, **sizin** var oluşunuz, yiyip içmeniz, nefes almanız ve **konuşmanız kadar gerçektir.**

İşte Kur'an'ın anlattığı gerçeklerden biri:

هَلْ أَتَاكَ حَدِيثُ ضَيْفِ إِبْرَاهِيمَ الْمُكْرَمِينَ ﴿٢٤﴾

24. İbrahim'in o değerli misafirleriyle ilgili ibret verici **öyküsü sana anlatılmadı mı?**

إِذْ دَخَلُوا عَلَيْهِ فَقَالُوا سَلَامًا ۖ قَالَ سَلَامٌ قَوْمٌ مُنْكَرُونَ ﴿٢٥﴾

25. Hani insan suretinde melekler, **selâm vererek onun huzuruna girmişlerdi. O da "Selâm size,** sanırım buralarda **yabancısınız!" demişti.**

فَرَاغَ إِلَىٰ أَهْلِهِ فَجَاءَ بِعِجْلٍ سَمِينٍ ﴿٢٦﴾

26. Sonra misafirlere aç olup olmadıklarını sormadan, **usulca ailesinin yanına gidip** közde kızartılmış **besili bir buzağı getirdi.**

فَقَرَّبَهُ إِلَيْهِمْ قَالَ أَلَا تَأْكُلُونَ ﴿٢٧﴾

27. Ve yemeği önlerine koyarak, "Buyurun, **yemez misiniz?" dedi.**

فَأَوْجَسَ مِنْهُمْ خِيفَةً ۖ قَالُوا لَا تَخَفْ ۖ وَبَشَّرُوهُ بِغُلَامٍ عَلِيمٍ ﴿٢٨﴾

28. Fakat misafirlerin yemeğe el uzatmadıklarını görünce, azap melekleri olduklarını düşünerek **onlardan**

dolayı endişeye kapıldı. İbrahim'in iyiden iyiye kaygılandığını gören melekler, **"Korkma!** Bizler Allah tarafından görevlendirilmiş melekleriz ve asıl Lut kavmi için gönderildik. (11. Hud: 70) Rabb'inden bir mesaj iletmek için de sana uğradık." **dediler. Ve** sonra **ona,** İshak adında **bilgin bir oğlu olacağını müjdelediler.**

فَاَقْبَلَتِ امْرَاَتُهُ فٖى صَرَّةٍ فَصَكَّتْ وَجْهَهَا وَقَالَتْ عَجُوزٌ عَقٖيمٌ ﴿٢٩﴾

29. Bunun üzerine, konuşmalara kulak misafiri olan İbrahim'in **hanımı** Sâre, **bir çığlık koparak** yanlarına **geldi.** Şaşkınlıktan **yüzüne vurarak,** "Benim gibi **kısır bir yaşlı kadın** mı çocuk doğuracak**?" dedi.**

قَالُوا كَذٰلِكِۙ قَالَ رَبُّكِؕ اِنَّهُ هُوَ الْحَكٖيمُ الْعَلٖيمُ ﴿٣٠﴾

30. Melekler, "Elbette!" **dediler, "**Çünkü **Rabb'in böyle buyurdu.** Unutma ki, Rabb'in **sonsuz hikmet ve ilim sahibidir."**

قَالَ فَمَا خَطْبُكُمْ اَيُّهَا الْمُرْسَلُونَ ﴿٣١﴾

31. İbrahim ilk şaşkınlığını üzerinden attıktan sonra, **"Peki, asıl işiniz nedir, ey** Allah'ın **elçileri**? Lut kavmine ne yapacaksınız?" **diye sordu.**

قَالُوا اِنَّا اُرْسِلْنَا اِلٰى قَوْمٍ مُجْرِمٖينَۙ ﴿٣٢﴾

32. Onlar da, "Daha önce de söylediğimiz gibi, **biz** Lut Peygambere isyan eden **günahkâr bir topluma,** Sodom halkına **gönderildik." dediler.**

لِنُرْسِلَ عَلَيْهِمْ حِجَارَةً مِنْ طٖينٍۙ ﴿٣٣﴾

33. "Ki, üzerlerine balçıktan pişirilmiş **taşlar yağdıralım!"**

مُسَوَّمَةً عِنْدَ رَبِّكَ لِلْمُسْرِفٖينَ ﴿٣٤﴾

34. "Oraya bu taşların yağması, tesadüf eseri meydana gelen bir "doğal felaket" değildi. Aksine, **Rabb'inin katında, günahkârlar için** özel olarak seçilip **işaretlenmiş** taşlardı bunlar."

فَاَخْرَجْنَا مَنْ كَانَ فٖيهَا مِنَ الْمُؤْمِنٖينَۚ ﴿٣٥﴾

35. İşte böylece, Lut kavmini helâk etmeden önce **oradaki bütün Müminleri çıkardık.**

فَمَا وَجَدْنَا فٖيهَا غَيْرَ بَيْتٍ مِنَ الْمُسْلِمٖينَۚ ﴿٣٦﴾

36. Ancak orada, bir ev halkı **dışında Müslüman da göremedik.**

وَتَرَكْنَا فٖيهَا اٰيَةً لِلَّذٖينَ يَخَافُونَ الْعَذَابَ الْاَلٖيمَؕ ﴿٣٧﴾

37. Geride kalan zalimleri ise, korkunç bir azapla yerle bir ettik ve **can yakıcı azaptan korkanlar için, oradakilerin** başına gelen felâketi belgeleyen tarihi kalıntılar ve ibret verici **işaret**ler **bıraktık.**

وَفٖى مُوسٰى اِذْ اَرْسَلْنَاهُ اِلٰى فِرْعَوْنَ بِسُلْطَانٍ مُبٖينٍ ﴿٣٨﴾

38. Musa'nın kıssasın**da da** sizin için bir ders vardır: **Hani onu, apaçık bir delil ile Firavuna** elçi olarak **göndermiştik.**

فَتَوَلّٰى بِرُكْنِهٖ وَقَالَ سَاحِرٌ اَوْ مَجْنُونٌ ﴿٣٩﴾

39. Fakat Firavun, saltanatına güvenerek **bütün** siyasî ve ekonomik **gücüyle** Musa'ya **karşı koydu ve** onun hakkında, "Bu adam **ya** menfaat peşinde koşan usta **bir büyücüdür, ya da** cinlerin istilasına uğramış zavallı **bir delidir!" dedi.**

فَاَخَذْنَاهُ وَجُنُودَهُ فَنَبَذْنَاهُمْ فِى الْيَمِّ وَهُوَ مُلٖيمٌؕ ﴿٤٠﴾

40. Biz de onu ve bütün **ordusunu** kıskıvrak **yakaladık ve** Firavun, son nefesinde tövbe ederek yaptıklarından dolayı kendisini **kınayıp dururken, hepsini denize atıverdik.** Fakat bu gecikmiş tövbe, onu feci akıbetten kurtaramamıştı.

وَفٖى عَادٍ اِذْ اَرْسَلْنَا عَلَيْهِمُ الرّٖيحَ الْعَقٖيمَۚ ﴿٤١﴾

41. İsyankâr **Ad** kavminin başına gelenlerde **de** sizin için bir ibret dersi vardır: **Hani onların üzerine o ölümcül fırtınayı göndermiştik.**

مَا تَذَرُ مِنْ شَیْءٍ اَتَتْ عَلَيْهِ اِلَّا جَعَلَتْهُ كَالرَّمٖيمِؕ ﴿٤٢﴾

42. Karşısına çıkan her şeyi kavurup **küle çeviren** korkunç bir fırtına.

وَفٖى ثَمُودَ اِذْ قٖيلَ لَهُمْ تَمَتَّعُوا حَتّٰى حٖينٍ ﴿٤٣﴾

43. Zalim **Semud** kavminin yaşadığı felâketlerde **de** sizin için bir ibret dersi vardır: **Hani onlara** Peygamberleri tarafından, **"Bir süre** daha nimetler içinde **yaşayın** bakalım**!" denmişti.**

فَعَتَوْا عَنْ اَمْرِ رَبِّهِمْ فَاَخَذَتْهُمُ الصَّاعِقَةُ وَهُمْ يَنْظُرُونَ ﴿٤٤﴾

44. Ama onlar, kendilerine verilen fırsatı kötüye kullanarak **Rab'lerinin emrine karşı geldiler. Bunun üzerine,** dehşet içinde **bakınıp dururlarken,** korkunç gürültülü bir **yıldırım onları çarpıverdi.**

فَمَا اسْتَطَاعُوا مِنْ قِيَامٍ وَمَا كَانُوا مُنْتَصِرٖينَۙ ﴿٤٥﴾

45. Azabımız karşısında oldukları yere yıkılıverdiler. **Ne ayağa kalkabilecek dermanları kalmıştı, ne de kendilerini savunabilecek güçleri.**

وَقَوْمَ نُوحٍ مِنْ قَبْلُؕ اِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمًا فَاسِقٖينَۚ ﴿٤٦﴾

46. Ve daha önce, Nuh kavmini de böyle helâk etmiştik.

Doğrusu, bu helâke uğraya**nlar**ın hepsi de **yoldan çıkmış kimselerdi.**

Öyleyse, çevrenizde her an görüp durduğunuz mucize ve delillere bakıp ibret alın da, geçmiş kavimlerin akıbetine uğramayın:

وَالسَّمَٓاءَ بَنَيْنَاهَا بِاَيْدٍ وَاِنَّا لَمُوسِعُونَ ﴿٤٧﴾

47. Milyarlarca galaksiden oluşan şu muhteşem **göğü** kudret **elimizle kuran Biziz;** onu düzenli olarak **genişletmekte olan da** yine **Biziz.**

وَالْاَرْضَ فَرَشْنَاهَا فَنِعْمَ الْمَاهِدُونَ ﴿٤٨﴾

48. Yeryüzünü de türlü nimetlerle donatarak hayata elverişli bir şekilde **Biz döşedik, hem de ne güzel döşedik!**

وَمِنْ كُلِّ شَیْءٍ خَلَقْنَا زَوْجَيْنِ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ ﴿٤٩﴾

49. Ve Kur'an'ın mucizevî beyanını düşünüp **öğüt alasınız diye, her şeyi** erkek dişi, artı eksi, pozitif negatif, proton elektron, gece gündüz, ışık karanlık, sıcak soğuk, iyi kötü, dünya âhiret gibi birbirini tamamlayan farklı cinsiyetli ve karşıt kutuplu **çiftler hâlinde yarattık.**

فَفِرُّٓوا اِلَى اللّٰهِؕ اِنّٖى لَكُمْ مِنْهُ نَذٖيرٌ مُبٖينٌۚ ﴿٥٠﴾

50. Tüm insanlığı hak dine davet ederek de ki: **"Öyleyse,** ey insanlar, bütün sahte ilâhları reddederek, bütün kölelik zincirlerini kırıp atarak, hepiniz **Allah'**ın çağrısın**a koşun** ve O'nun himayesine sığının**! Gerçekten ben, size O'nun tarafından** gönderilen ve ilâhî nimetleri müjdeleyen **apaçık bir uyarıcıyım."**

وَلَا تَجْعَلُوا مَعَ اللّٰهِ اِلٰهًا اٰخَرَؕ اِنّٖى لَكُمْ مِنْهُ نَذٖيرٌ مُبٖينٌۚ ﴿٥١﴾

51. "Allah ile beraber başka **bir ilâh edinmeyin.** Yalnızca Allah'a kulluk edin ve O'ndan başka hiçbir varlığa kayıtsız şartsız boyun eğmeyin. **İşte** tekrar söylüyorum, **doğrusu ben, size O'nun tarafından** gönderilen

ve şiddetli bir azabı haber veren **apaçık bir uyarıcıyım.”**

كَذٰلِكَ مَٓا اَتَى الَّذ۪ينَ مِنْ قَبْلِهِمْ مِنْ رَسُولٍ اِلَّا قَالُوا سَاحِرٌ اَوْ مَجْنُونٌۚ ﴿٥٢﴾

52. Ey Peygamber! İnkârcıların yalan ve iftiralarla İslâm’a saldırmaları seni üzmesin. Küfrün değişmez karakteri **böyledir.** Nitekim **onlardan önceki** kâfir**lere de ne zaman bir elçi** veya davetçi **geldiyse,** her defasında “Bu adam, insanların gözünü boyayan **bir büyücü ya da** zavallı **bir delidir!” demişlerdi.** Tıpkı şimdiki kâfirlerin yaptığı gibi:

اَتَوَاصَوْا بِه۪ۚ بَلْ هُمْ قَوْمٌ طَاغُونَۚ ﴿٥٣﴾

53. Yoksa onlar, bunu söylemeyi nesilden nesle **birbirlerine tavsiye mi ettiler? Hayır, doğrusu onlar, sınırı aşan** azgın **bir topluluktur.**

فَتَوَلَّ عَنْهُمْ فَمَٓا اَنْتَ بِمَلُومٍۘ ﴿٥٤﴾

54. Öyleyse, hakikati bütün delilleriyle ortaya koyduğun hâlde yanlış düşüncelerinde ısrar eden **bu** gibi insa**nlardan yüz çevir.** Karşısındaki insanı dinleme nezaketini gösteremeyen, ortaya konan bunca delilleri düşünme zahmetine bile katlanmayan kibirli ve inatçı kimselerle tartışmanın yararı yoktur. Öyleyse, onlarla kısır tartışmalara girerek vaktini ve enerjini boş yere harcama. Korkma, onlara yüz vermediğin için sorumlu tutulacak, **kınanacak değilsin.**

وَذَكِّرْ فَاِنَّ الذِّكْرٰى تَنْفَعُ الْمُؤْمِن۪ينَ ﴿٥٥﴾

55. Bununla birlikte, bu çağrıya kulak verecek tertemiz gönüllere ulaşmak için sürekli olarak **uyar**maya devam et. **Çünkü uyarı,** inatçı kâfirlere olmasa bile, **inan**maya gönlü ol**anlara** mutlaka **fayda verecektir.** Unutma ki;

وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْاِنْسَ اِلَّا لِيَعْبُدُونِ ﴿٥٦﴾

56. Ben cinleri ve insanları, başka bir gaye için değil, **ancak** Beni Rabb’ olarak tanımaları ve yalnızca **Bana kulluk** ve itaat **etmeleri için yarattım.** Ve bu kulluğun yararı Bana değil, bizzat kendilerine olacaktır. Öyle ya;

مَٓا اُر۪يدُ مِنْهُمْ مِنْ رِزْقٍ وَمَٓا اُر۪يدُ اَنْ يُطْعِمُونِ ﴿٥٧﴾

57. Ben o müşriklerin tapındığı sözde “ilâhların” kendilerine tapanlardan istediği gibi **onlardan ne bir rızık istiyorum, ne de beni beslemelerini.**

اِنَّ اللّٰهَ هُوَ الرَّزَّاقُ ذُو الْقُوَّةِ الْمَت۪ينُ ﴿٥٨﴾

58. Çünkü Allah’ın kendisidir her türlü **rızkı veren ve** yalnızca O’dur, **sonsuz kudret ve sarsılmaz kuvvet sahibi olan.** İşte bunun içindir ki:

فَاِنَّ لِلَّذ۪ينَ ظَلَمُوا ذَنُوبًا مِثْلَ ذَنُوبِ اَصْحَابِهِمْ فَلَا يَسْتَعْجِلُونِ ﴿٥٩﴾

59. Hiç kuşkusuz bugünkü **zalimler de,** geçmişte helâk edilmiş olan **yoldaşları gibi** azaptan **paylarına düşeni** zamanı gelince **alacaklardır. Öyleyse, Benden** azabı **çabucak istemesinler.**

فَوَيْلٌ لِلَّذ۪ينَ كَفَرُوا مِنْ يَوْمِهِمُ الَّذ۪ي يُوعَدُونَ ﴿٦٠﴾

60. Kendilerine vadedilen azap **günlerinden dolayı, vay o kâfirlerin hâline!**

سُورَةُ الطُّورِ ﴿٥٢﴾

52. TUR SURESİ

Mekke döneminin ikinci yarısında, Secde suresinden sonra indirilmiştir. Adını, ilk ayetinde geçen ve Sina dağına işaret eden “Tur” (dağ) kelimesinden almıştır. 49 ayettir.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ

Rahman ve Rahim olan Allah’ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb’imin adıyla, O’nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O’nun adına okuyor, söylüyorum:

وَالطُّورِۙ ﴿١﴾

1. Musa Peygamberin Allah ile bizzat konuşma şerefine nail olduğu kutsal Sina **Dağı şahittir ki,**

وَكِتَابٍ مَسْطُورٍۙ ﴿٢﴾ ف۪ي رَقٍّ مَنْشُورٍۙ ﴿٣﴾

2–3. Yayılmış ince deri üzerine satır satır yazılan kutsal **Kitap şahittir ki,**

وَالْبَيْتِ الْمَعْمُورِۙ ﴿٤﴾

4. İbrahim’den size miras kalan ve **Beyt-i Mamur** denilen kutsal mabet Kâbe **şahittir ki,**

وَالسَّقْفِ الْمَرْفُوعِۙ ﴿٥﴾

5. Yüksek ve geniş bir **tavan** gibi üzerinizde duran ve sizi bir kalkan gibi koruyan gök kubbe **şahittir ki,**

وَالْبَحْرِ الْمَسْجُورِۙ ﴿٦﴾

6. Dalga dalga **kabarıp coşan denizler şahittir ki,**

اِنَّ عَذَابَ رَبِّكَ لَوَاقِعٌۙ ﴿٧﴾

7. Rabb’inin zalimlere haber verdiği âhiret **azabı mutlaka gerçekleşecektir.**

مَا لَهُ مِنْ دَافِعٍۙ ﴿٨﴾

8. Ve hiçbir güç ona engel olamayacaktır.

يَوْمَ تَمُورُ السَّمَٓاءُ مَوْرًاۙ ﴿٩﴾

9. O gün gökler, müthiş bir sarsıntıyla **sarsılacak.**

وَتَس۪يرُ الْجِبَالُ سَيْرًاۜ ﴿١٠﴾

10. Ve o heybetli **dağlar,** yerlerinden sökülüp **yürütülecek.**

فَوَيْلٌ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّب۪ينَۙ ﴿١١﴾

11. İşte o gün, ayetlerimi **yalanlamış olanların vay hâline!**

اَلَّذ۪ينَ هُمْ ف۪ي خَوْضٍ يَلْعَبُونَۢ ﴿١٢﴾

12. Onlar ki, inkâr ve cehalet **bataklık**ların**da oyalanıp dururlardı.**

يَوْمَ يُدَعُّونَ اِلٰى نَارِ جَهَنَّمَ دَعًّاۜ ﴿١٣﴾

13. O gün onlar, sürüklenerek cehennem ateşine atılacaklar.

هٰذِهِ النَّارُ الَّت۪ي كُنْتُمْ بِهَا تُكَذِّبُونَ ﴿١٤﴾

14. Ve onlara şöyle denilecek: **“İşte** vaktiyle **yalanlayıp durduğunuz ateş budur!”**

اَفَسِحْرٌ هٰذَٓا اَمْ اَنْتُمْ لَا تُبْصِرُونَۚ ﴿١٥﴾

15. “Siz bu azabı haber veren Kur’an’ın bir sihir, bir aldatma ve göz boyama olduğunu iddia ediyordunuz. **Peki,** söyleyin bakalım, **bu da mı bir sihir? Yoksa** vaktiyle Kur’an’daki gerçekleri görmediğiniz gibi, bu ateşi de mi **göremiyorsunuz?”**

اِصْلَوْهَا فَاصْبِرُٓوا اَوْ لَا تَصْبِرُواۚ سَوَٓاءٌ عَلَيْكُمْۜ اِنَّمَا تُجْزَوْنَ مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿١٦﴾

16. “Şimdi hor ve hakir bir hâlde **girin oraya!** Artık ateşin acısına **ister dayanın, ister dayanmayın, sizin için değişen bir şey olmayacaktır.** Ve boşuna sızlanmayın, **sadece yaptıklarınızın cezasını çekeceksiniz.”**

إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي جَنَّاتٍ وَنَعِيمٍ ﴿١٧﴾

17. Öte yandan, dürüst ve erdemlice bir hayat sürerek kötülüklerden **sakınanlar ise cennet bahçelerinde,** sonsuz **nimetler içinde** sefa sürecek**ler.**

فَاكِهِينَ بِمَا آتَاهُمْ رَبُّهُمْ وَوَقَاهُمْ رَبُّهُمْ عَذَابَ الْجَحِيمِ ﴿١٨﴾

18. Rab'lerinin kendilerine bahşettiği muhteşem güzelliklerl**e sevinç ve mutluluk duyacaklar.** Çünkü **Rab'leri onları, korkunç ateşin azabından koru**yup esenlik diyarına ulaştır**mıştır.** Onlara denilecek ki:

كُلُوا وَاشْرَبُوا هَنِيئًا بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿١٩﴾

19. "Yapmış olduğunuz güzel davranışlar**a karşılık,** dilediğiniz nimetlerden **afiyetle yiyin için!"**

مُتَّكِئِينَ عَلَى سُرُرٍ مَصْفُوفَةٍ وَزَوَّجْنَاهُمْ بِحُورٍ عِينٍ ﴿٢٠﴾

20. Sıra sıra **dizilmiş koltuklara yaslan**ıp keyiflerine bak**acaklar. Ayrıca onları,** tatlı dilli, güler yüzlü, **güzel gözlü hanımlarla evlendireceğiz.**

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَاتَّبَعَتْهُمْ ذُرِّيَّتُهُمْ بِإِيمَانٍ أَلْحَقْنَا بِهِمْ ذُرِّيَّتَهُمْ وَمَا أَلَتْنَاهُمْ مِنْ
عَمَلِهِمْ مِنْ شَيْءٍ كُلُّ امْرِئٍ بِمَا كَسَبَ رَهِينٌ ﴿٢١﴾

21. Onlar ki, ayetlerime yürekten **iman ettiler ve** kendilerinden sonra gelen **nesilleri de inanç konusunda onları izledi. İşte onların nesillerini,** —kendilerinin hak ettiği dereceye ulaşamamış bile olsalar— cennette **onlarla bir araya getireceğiz ve yaptıkları hiçbir** güzel **davranışı karşılıksız bırakmayacağız.** Fakat hiç kimseyi de, "birilerinin hatırına" cehennemden kurtarmayacağız. Çünkü **herkes, kazandığı şeyler karşılığında rehin tutulmuştur** ve ancak kendi yaptığı iyilikler sayesinde kurtuluşa erebilecektir.

وَأَمْدَدْنَاهُمْ بِفَاكِهَةٍ وَلَحْمٍ مِمَّا يَشْتَهُونَ ﴿٢٢﴾

22. İşte **onlara, canlarının çektiği** çeşit çeşit **meyvelerden ve** en lezzetli **etlerden bol bol vereceğiz.**

يَتَنَازَعُونَ فِيهَا كَأْسًا لَا لَغْوٌ فِيهَا وَلَا تَأْثِيمٌ ﴿٢٣﴾

23. Orada, insanı sarhoş etmeyen, **saçma konuşturmayan ve günaha sürüklemeyen** içki **kadehleri**ni birbirlerine ikram ederek **aralarında** neşeyle **kapışacaklar.**

وَيَطُوفُ عَلَيْهِمْ غِلْمَانٌ لَهُمْ كَأَنَّهُمْ لُؤْلُؤٌ مَكْنُونٌ ﴿٢٤﴾

24. Onlar için özel olarak yaratılan ve **gün yüzü görmemiş inciler gibi** pırıl pırıl, tertemiz olan **genç hizmetkârlar,** hizmet için pervane gibi **etraflarında dolaşıp duracaklar.**

وَأَقْبَلَ بَعْضُهُمْ عَلَى بَعْضٍ يَتَسَاءَلُونَ ﴿٢٥﴾

25. Derken, **birbirlerine dönüp** geçmişte yaşadıklarını hatırlayarak **sohbete koyulacaklar:**

قَالُوا إِنَّا كُنَّا قَبْلُ فِي أَهْلِنَا مُشْفِقِينَ ﴿٢٦﴾

26. "Doğrusu biz," diyecekler, "geçmişte, en mutlu olduğumuz anlarda, **çoluk çocuğumuz arasında** yaşarken bile, Rabb'imizin azabından **çok korkardık!"**

فَمَنَّ اللَّهُ عَلَيْنَا وَوَقَانَا عَذَابَ السَّمُومِ ﴿٢٧﴾

27. "Fakat şükürler olsun ki **Allah bize lütfetti de,** alevleri insanın iliklerine **işleyen** o korkunç **azaptan korudu bizi."**

إِنَّا كُنَّا مِنْ قَبْلُ نَدْعُوهُ إِنَّهُ هُوَ الْبَرُّ الرَّحِيمُ ﴿٢٨﴾

28. "Çünkü biz, dünyadayken yalnızca O'na kulluk eder ve sadece **O'na yalvarırdık. Gerçekten O çok lütufkâr, çok merhametlidir."**

فَذَكِّرْ فَمَا أَنْتَ بِنِعْمَتِ رَبِّكَ بِكَاهِنٍ وَلَا مَجْنُونٍ ﴿٢٩﴾

29. O hâlde, ey şanlı Elçi! **Sen** bunları haber vererek insanlara **öğüt ver.** Onlar ne derlerse desinler, **Rabb'inin** sonsuz şefkat ve **nimeti sayesinde sen ne kâhinsin, ne de deli.**

أَمْ يَقُولُونَ شَاعِرٌ نَتَرَبَّصُ بِهِ رَيْبَ الْمَنُونِ ﴿٣٠﴾

30. Yoksa inkârcılar senin hakkında, **"O** yalnızca güzel sözler uyduran usta **bir şairdir, zamanın çarkları arasında yok olup unutulmasını bekliyoruz!" mu diyorlar?**

قُلْ تَرَبَّصُوا فَإِنِّي مَعَكُمْ مِنَ الْمُتَرَبِّصِينَ ﴿٣١﴾

31. Onlara **de ki:** "Madem öyle, o zaman **bekleyin** bakalım! Fakat unutmayın ki, **ben de sizinle birlikte** başınıza gelecekleri **bekliyor olacağım!** Kimin haklı çıkacağını önümüzdeki yıllarda sizler ve daha sonra bütün insanlık görecektir."

أَمْ تَأْمُرُهُمْ أَحْلَامُهُمْ بِهَٰذَا أَمْ هُمْ قَوْمٌ طَاغُونَ ﴿٣٢﴾

32. Oysa Kur'an'ı reddedenler, iddialarını destekleyecek en küçük bir delile bile sahip değiller. O hâlde neden inkâr ederler? **Bunu onlara akılları mı emrediyor, yoksa** bu hâl **onlar**ın bencil, inatçı ve **azgın bir topluluk** olmalarının bir sonucu **mudur?**

أَمْ يَقُولُونَ تَقَوَّلَهُ بَلْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٣٣﴾

33. Yoksa inkâr edenler, "Kur'an'ı Muhammed **uydurdu!" mu diyorlar? Hayır, aslında onlar** gerçeği biliyor, fakat **inanmak istemiyorlar.**

فَلْيَأْتُوا بِحَدِيثٍ مِثْلِهِ إِنْ كَانُوا صَادِقِينَ ﴿٣٤﴾

34. Eğer iddialarında **samimî iseler, bu** Kur'an**'a denk bir kelam ortaya koysunlar.** Eğer Kur'an'ın insan ürünü bir kitap olduğunu iddia ediyorlarsa, o zaman kendileri de onun ayarında, onunla boy ölçüşebilecek bir kitap meydana getirerek iddialarını ispatlasınlar. Bunu yapmaktan acze düşüyorlarsa, o zaman Kur'an'ın ilâhî bir kelam olduğu gerçeğini kabul edip Müslüman olsunlar. Ve samimi olarak şu soruların cevaplarını düşünsünler:

أَمْ خُلِقُوا مِنْ غَيْرِ شَيْءٍ أَمْ هُمُ الْخَالِقُونَ ﴿٣٥﴾

35. Onlar hiçbir yaratıcı olmaksızın, **yokluktan mı yaratıldılar, yoksa** onları **yaratan** bizzat **kendileri midir?**

أَمْ خَلَقُوا السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ بَلْ لَا يُوقِنُونَ ﴿٣٦﴾

36. Acaba gökleri ve yeri onlar mı yarattılar ki, Yaratıcının hükmüne boyun eğmek istemiyorlar**? Hayır, aslında onlar,** apaçık hakikate **iman et**mek iste**miyorlar.**

أَمْ عِنْدَهُمْ خَزَائِنُ رَبِّكَ أَمْ هُمُ الْمُصَيْطِرُونَ ﴿٣٧﴾

37. Yoksa Rabb'inin sonsuz ilim ve kudret **hazineleri onların elinde midir? Yahut** tüm varlıklar üzerinde egemen olan ve kâinatı **yöneten onlar mıdır** ki, Allah'ın hükümlerine alternatif kanunlar ortaya koyuyorlar?

أَمْ لَهُمْ سُلَّمٌ يَسْتَمِعُونَ فِيهِ فَلْيَأْتِ مُسْتَمِعُهُمْ بِسُلْطَانٍ مُبِينٍ ﴿٣٨﴾

38. Yoksa onların, üzerinde semaya yükselip ilâhî vahyi **dinleyebilecekleri** mucizevî **bir merdivenleri mi var? Öyleyse, içlerinden** onu **dinlemiş olan,** iddiasını ispatlayacak **açık bir delil getirsin.**

Delil getirmek şöyle dursun, ortaya konan delilleri de görmezlikten geliyorlar. Demek ki, insanlık Kur'an'ın rehberliğiyle yolunu aydınlatmadığı sürece, hiçbir za-

man gerçeğe ulaşamayacaktır. Allah'ı aciz ve muhtaç bir varlık olarak görecek ve bunun sonucunda yeryüzünü cehenneme çevirecek bir toplum düzeni meydana getirecektir. Örneğin, Arap müşrikleri meleklerin Allah'ın kızları olduğunu iddia ediyorlar. Bunu söylemekle sadece Allah'a iftira etmekle kalmıyor, aynı zamanda küçümsedikleri bir şeyi, yani kız çocuk sahibi olmayı O'na yakıştırarak daha büyük bir günah işliyorlar.

أَمْ لَهُ الْبَنَاتُ وَلَكُمُ الْبَنُونَ ﴿٣٩﴾

39. Ey müşrikler! **Demek** beğenmediğiniz **kız çocuklar O'na, oğullar da size, öyle mi?**

أَمْ تَسْـَٔلُهُمْ اَجْرًا فَهُمْ مِنْ مَغْرَمٍ مُثْقَلُونَ ﴿٤٠﴾

40. Yoksa ey Muhammed, **sen** bu davet karşılığında **onlardan bir ücret istiyorsun da, ağır borç altında ezil**dikleri için mi seni inkâr ed**iyorlar?**

أَمْ عِنْدَهُمُ الْغَيْبُ فَهُمْ يَكْتُبُونَ ﴿٤١﴾

41. Yoksa yaratılmışların algı ve tecrübe sınırları ötesinde bir âlem olan **gaybın** bilgisi **kendi yanlarında bulunuyor da,** varlıkların kaderini **onlar mı yazıyorlar?**

أَمْ يُرِيدُونَ كَيْدًا فَالَّذِينَ كَفَرُوا هُمُ الْمَكِيدُونَ ﴿٤٢﴾

42. Yoksa onlar, haince **bir tuzak** kurup müminlerin önderini suikastla ortadan kaldırmak **mı istiyorlar? Oysa asıl tuzağa düşenler, o kâfirlerin kendileri olacaktır.**

أَمْ لَهُمْ اِلٰهٌ غَيْرُ اللّٰهِ سُبْحَانَ اللّٰهِ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿٤٣﴾

43. Yoksa onların Allah'tan başka himayesine sığınacakları **ilâhları mı var?** Hayır, **Allah onların** düşünce ve anlayışlarının bozukluğundan kaynaklanan şirkin her şeklinden ve her türünden münezzehtir. Birtakım tanrısal nitelikler atfederek Allah'a **ortak koştukları her şeyin üzerinde ve ötesindedir, çok yücedir.**

Fakat inat ve önyargı, inkârcıları öylesine körleştirmiştir ki;

وَاِنْ يَرَوْا كِسْفًا مِنَ السَّمَاءِ سَاقِطًا يَقُولُوا سَحَابٌ مَرْكُومٌ ﴿٤٤﴾

44. Onlar, kendilerini helâk etmek üzere **gökten bir parçanın** üzerlerine **düşmekte olduğunu görseler,** "Bu üst üste yığılmış **bir bulut kümesidir!" der** ve yine de imandan yüz çevirir**lerdi.**

فَذَرْهُمْ حَتّٰى يُلَاقُوا يَوْمَهُمُ الَّذِي فِيهِ يُصْعَقُونَ ﴿٤٥﴾

45. Öyleyse, ey Müslüman! Onları inandırmak için mucizeler, kerametler peşinde koşma. Kur'an'ın beyanına inanmıyorlarsa **bırak onları,** dehşetle **çarpılacakları** Hesap **Günü ile karşılaşıncaya kadar** inkâr bataklığında bocalayıp dursunlar.

يَوْمَ لَا يُغْنِي عَنْهُمْ كَيْدُهُمْ شَيْـًٔا وَلَا هُمْ يُنْصَرُونَ ﴿٤٦﴾

46. O büyük **gün** gelip çattığında, şimdi kurdukları **tuzaklarının kendilerine zerre kadar faydası dokunmayacak ve** hiç kimseden **yardım göremeyecekler.**

وَاِنَّ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا عَذَابًا دُونَ ذٰلِكَ وَلٰكِنَّ اَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٤٧﴾

47. Fakat o zalimlere, âhirette çekecekleri **bu cezadan ayrı olarak,** bu dünyada ruhsal bunalım, hastalık, deprem, kaza, müminler karşısında yenilgi, toplumsal ve ahlâkî çöküş gibi felaketler ve ardından da kabir hayatında kıyamete kadar sürecek **bir ceza vardır. Ne var ki, onların çoğu** bunun **bilincinde değiller.**

وَاصْبِرْ لِحُكْمِ رَبِّكَ فَاِنَّكَ بِاَعْيُنِنَا وَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ حِينَ تَقُومُ ﴿٤٨﴾

48. O hâlde, ey davetçi! **Rabb'inin** inkârcılar hakkındaki azap **hükmü** gerçekleşinceye kadar, onların eziyetler**ine sabret.** Korkma, **sen** bizzat **Bizim** koruma ve **gözetimimiz altındasın.** Yeter ki, Rabb'inle irtibatını koparma. İlâhî buyrukları yerine getirmek üzere her ayağa **kalktığında, Rabb'ini övgüyle an.**

وَمِنَ الَّيْلِ فَسَبِّحْهُ وَاِدْبَارَ النُّجُومِ ﴿٤٩﴾

49. Gecenin bir kısmında ve seher vakti **yıldızlar kaybolup giderken de,** dilinde Kur'an, gönlünde iman ve alnında secdelerle, Rabb'inin yüceliğini tüm kâinata ilan edercesine **O'nu tesbih et.**

سُورَةُ النَّجْمِ ﴿٥٣﴾

53. NECM SURESİ

Mekke döneminin beşinci yılında, İhlâs suresinden sonra gönderilmiştir. Adını, ilk ayetindeki 'necm' (yıldız) kelimesinden almıştır. Necm kelimesi burada mecazî olarak gökten inen ayetler anlamında kullanılmıştır. 62 ayettir.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

وَالنَّجْمِ اِذَا هَوٰى ﴿١﴾

1. İnsanlığı ilâhî nurlarla aydınlatmak üzere yücelerden **inmekte olan yıldız** gibi parlak ayetler ve sureler **şahittir ki,**

مَا ضَلَّ صَاحِبُكُمْ وَمَا غَوٰى ﴿٢﴾

2. Ey Mekke halkı, çocukluğundan beri yakından tanıdığınız ve ahlâkî meziyetlerini çok iyi bildiğiniz **arkadaşınız** Muhammed **ne sapmış, ne de aldanmıştır.**

وَمَا يَنْطِقُ عَنِ الْهَوٰى ﴿٣﴾

3. Ve size Rabb'inin mesajını aktarırken, asla **kendi arzu ve hevesinden konuşmuyor.**

اِنْ هُوَ اِلَّا وَحْيٌ يُوحٰى ﴿٤﴾

4. Onun dudaklarından dökülen **bu** muhteşem ifadeler, **kendisine** Allah tarafından **gönderilen vahiyden başka bir şey değildir.**

عَلَّمَهُ شَدِيدُ الْقُوٰى ﴿٥﴾

5. Ona bu sözleri, **olağanüstü güçlere sahip olan** vahiy meleği Cebrail **öğretmiştir.**

ذُو مِرَّةٍ فَاسْتَوٰى ﴿٦﴾

6. Müthiş **yeteneklerle donatılmış** bir melek... **İşte** o melek, tüm ihtişamıyla Muhammed'e **görünmüştü.**

وَهُوَ بِالْاُفُقِ الْاَعْلٰى ﴿٧﴾

7. Gökle yerin birleştiği **ufkun en yüce noktasında,** 600 kanadıyla kendisini göstermişti.

ثُمَّ دَنَا فَتَدَلّٰى ﴿٨﴾

8. Sonra Muhammed'e doğru **yaklaşıp** yanına **inmişti.**

فَكَانَ قَابَ قَوْسَيْنِ اَوْ اَدْنٰى ﴿٩﴾

9. Öyle ki, aralarındaki mesafe **iki yay kadar, hatta daha da yakın olmuştu.**

فَاَوْحٰى اِلٰى عَبْدِهِ مَا اَوْحٰى ﴿١٠﴾

10. Böylece Cebrail, Allah'ın **kuluna bildir**mesini istedi**ği her şeyi bildirmişti.**

Bu o kadar açık bir gerçekti ki:

مَا كَذَبَ الْفُؤَادُ مَا رَاٰى ﴿١١﴾

11. Muhammed'in gözünün **gördüğünü kalbi yalanlamadı.** Açık ve net olarak gördüğü bu görkemli varlığın, Allah'tan vahiy getiren Cebrail olduğu konusunda en ufak bir şüphesi, tereddüdü olmadı.

اَفَتُمَارُونَهُ عَلٰى مَا يَرٰى ﴿١٢﴾

12. Şimdi siz ey müşrikler, onun açık ve net olarak **gördüğü** bu muhteşem mucize **hakkında** hâlâ **onunla tartışmaya mı gireceksiniz?**

وَلَقَدْ رَاٰهُ نَزْلَةً اُخْرٰىۙ ﴿١٣﴾

13. Gerçekten Muhammed **onu,** bundan önce **bir kez daha** gökten **inerken görmüştü.**

عِنْدَ سِدْرَةِ الْمُنْتَهٰى ﴿١٤﴾

14. Maddî varlığın sona erdiği ve bambaşka bir âlemin kapılarının açıldığı sınır noktasında, yani **Sidre-i Münteha'da.**

عِنْدَهَا جَنَّةُ الْمَاْوٰىۜ ﴿١٥﴾

15. Şehitlerin, Hesap Gününe kadar kaldığı barınma cenneti olan **Cennetül Me'va'nın yanında**ki sınır noktasında.

اِذْ يَغْشَى السِّدْرَةَ مَا يَغْشٰىۙ ﴿١٦﴾

16. O an ki, Sidre'yi bürüyen bürüyor ve ilâhî nurlarla aydınlanan bu yer, kelimelerin ifade etmekten aciz kaldığı muhteşem güzelliklere sahne oluyor**du.**

مَا زَاغَ الْبَصَرُ وَمَا طَغٰى ﴿١٧﴾

17. Ve bu, kesinlikle bir yanılsama, bir hayal değildi. Muhammed bu olayı yaşarken, **göz**leri **ne yanıldı, ne de sınırı aştı.**

لَقَدْ رَاٰى مِنْ اٰيَاتِ رَبِّهِ الْكُبْرٰى ﴿١٨﴾

18. İşte o gün **o, gerçekten de Rabb'inin en büyük mucizelerinden bir kısmını gördü.**

Peki ya siz ey müşrikler! Allah'ın yanı sıra hükmüne boyun eğip tapındığınız o düzmece ilâhların Hesap Günü size şefaatçi olacaklarını söylerken hangi temele, hangi delile dayanıyorsunuz?

اَفَرَاَيْتُمُ اللَّاتَ وَالْعُزّٰىۙ ﴿١٩﴾

19. Hiç düşündünüz mü, ilâh diye taptığınız o sözde tanrıçaları; örneğin **Lat'ı ve Uzza'yı,**

وَمَنٰوةَ الثَّالِثَةَ الْاُخْرٰى ﴿٢٠﴾

20. Ve üçüncüleri olan Menat'ı?

اَلَكُمُ الذَّكَرُ وَلَهُ الْاُنْثٰى ﴿٢١﴾

21. Demek gurur duyduğunuz **erkek çocuklar size,** sahip olmaktan utanç duyduğunuz **kız çocuklar da O'na ait, öyle mi?**

تِلْكَ اِذًا قِسْمَةٌ ضِيزٰى ﴿٢٢﴾

22. Şu hâlde bu, gerçekten çok adaletsizce bir paylaşım!

Oysa bunu söylemekle sadece Allah'a iftira etmekle kalmıyor, aynı zamanda küçümsediğiniz kız çocuğunu O'na yakıştırarak büyük bir saygısızlık yapıyorsunuz.

اِنْ هِيَ اِلَّٓا اَسْمَٓاءٌ سَمَّيْتُمُوهَٓا اَنْتُمْ وَاٰبَٓاؤُ۬كُمْ مَٓا اَنْزَلَ اللّٰهُ بِهَا مِنْ سُلْطَانٍۜ

23. Tapındığınız **bu** sözde ilâh**lar,** kulluk ve itaate lâyık olduklarına dair **haklarında Allah'ın hiçbir delil göndermediği ve** yetki alanlarını, kudret sınırlarını, verdikleri ve verecekleri hükümleri, kısaca sahip oldukları bütün özellikleri **sizin ve** sizden önceki **atalarınızın belirlemiş olduğu** birtakım hayal ürünü **isimlerden başka bir şey değildir.**

اِنْ يَتَّبِعُونَ اِلَّا الظَّنَّ وَمَا تَهْوَى الْاَنْفُسُۚ وَلَقَدْ جَٓاءَهُمْ مِنْ رَبِّهِمُ الْهُدٰىۜ ﴿٢٣﴾

Onlar, bu iddialarında herhangi bir delile dayanmıyor, **yalnızca** boş kuruntuların, **zanların ve heveslerini okşayan** şeytanî dürtülerin, sınır tanımayan arzula**rın peşinden gidiyorlar.** İşte bu yüzden bir tek Allah'a kulluk etmekten kaçınıyor, kendilerine hiçbir ahlâkî sorumluluk yüklemeyen aciz tanrılar icat ederek onlara tapınmayı tercih ediyorlar. **Oysa şimdi onlara, Rab'leri tarafından bir yol gösterici gelmiş bulunuyor.** Artık hiç kimse, gerçeği bilmeme bahanesiyle kendisini kurtaramayacak, Kur'an'a göre hayatını düzenlemeden dünya ve âhirette kurtuluşa eremeyecektir. Öyle ya:

اَمْ لِلْاِنْسَانِ مَا تَمَنّٰىۘ ﴿٢٤﴾

24. Yoksa insanoğlu, her **arzu ettiğini elde edebilecek** güç ve yetkinin kendisine verildiğini **mi** sanıyor? Her ideali gerçeğe dönüşecek, her gönlünden geçirdiği doğru kabul edilecek, öyle mi? Hayır!

فَلِلّٰهِ الْاٰخِرَةُ وَالْاُولٰى۟ ﴿٢٥﴾

25. Çünkü son da Allah'ındır, ilk de. Dünya da Allah'ındır, âhiret de. Her işin başında ve sonunda, hüküm yalnızca O'nundur. Çünkü O'nun sonsuz ilim ve kudreti her şeyi çepeçevre kuşatmıştır. Öyleyse, yalnızca O'na kulluk etmeli, sadece O'nun yardım ve himayesine sığınmalı, O'ndan başka hiçbir varlıktan şefaat dilenmemelisiniz. Unutmayın ki:

وَكَمْ مِنْ مَلَكٍ فِي السَّمٰوَاتِ لَا تُغْنٖي شَفَاعَتُهُمْ شَيْـًٔا اِلَّا مِنْ بَعْدِ اَنْ يَاْذَنَ اللّٰهُ

لِمَنْ يَشَٓاءُ وَيَرْضٰى ﴿٢٦﴾

26. Göklerde nice büyük **melekler vardır ki, Allah dilediği ve razı olduğu kimselere** şefaat için **izin vermedikçe, onların şefaati** hiç kimseye **en ufak bir fayda sağlamaz.** Allah katındaki makam ve derecesi ne kadar yüksek olursa olsun, hiç kimse günahkârların kurtuluşu için aracılık edemeyecek, cezayı hak etmiş bir suçluyu azaptan kurtaramayacaktır. Hal böyleyken:

اِنَّ الَّذٖينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْاٰخِرَةِ لَيُسَمُّونَ الْمَلٰٓئِكَةَ تَسْمِيَةَ الْاُنْثٰى ﴿٢٧﴾

27. Âhirete inanmayanlar, meleklere dişi varlıkların ismini veriyor ve onları Allah'ın kızları olarak görüyor**lar.**

وَمَا لَهُمْ بِهٖ مِنْ عِلْمٍۜ اِنْ يَتَّبِعُونَ اِلَّا الظَّنَّۚ وَاِنَّ الظَّنَّ لَا يُغْنٖي مِنَ الْحَقِّ شَيْـًٔاۚ ﴿٢٨﴾

28. Hâlbuki onlar, bu konuda herhangi bir delile veya güvenilir **bilgiye sahip değiller. Sadece,** hiçbir doğruluk değeri taşımayan sözlerin ve **zannın peşinden gidiyorlar. Oysa** tek başına **zan, hakikat**e ulaşmak **için** hiçbir zaman **yeterli olamaz.**

فَاَعْرِضْ عَنْ مَنْ تَوَلّٰى عَنْ ذِكْرِنَا وَلَمْ يُرِدْ اِلَّا الْحَيٰوةَ الدُّنْيَاۜ ﴿٢٩﴾

29. O hâlde, ey hak yolunun yolcusu! **Öğüt** ve uyarılarla dolu **ayetlerimizden yüz çeviren ve dünya hayatı**nın zevk ve sefasın**dan başka bir şeye değer vermeyen** bu cahil**lere aldırma.** Onlarla kısır tartışmalara girerek vaktini ve enerjini boş yere harcama.

ذٰلِكَ مَبْلَغُهُمْ مِنَ الْعِلْمِۜ اِنَّ رَبَّكَ هُوَ اَعْلَمُ بِمَنْ ضَلَّ عَنْ سَبٖيلِهٖ وَهُوَ اَعْلَمُ بِمَنِ

اهْتَدٰى ﴿٣٠﴾

30. İşte onların Allah, insan ve evren hakkında **ulaşabildikleri bilgi düzeyi** ancak **bu** kadardır: Âhiret gerçeğini vicdanlardan söküp atan, parayı ve menfaati

ilâhlaştıran materyalist bir ideoloji ve insanı ruhsuz bir canavara dönüştüren, her türlü haksızlığa, sömürüye zemin hazırlayan çarpık bir toplum düzeni... Ama sen üzülme, **elbette Rabb'in, kimlerin kendi yolundan saptığını ve kimlerin doğru yolu izlediğini çok iyi bilmektedir.** Dolayısıyla, herkese hak ettiği karşılığı mutlaka verecektir.

وَلِلّٰهِ مَا فِي السَّمٰوَاتِ وَمَا فِي الْاَرْضِۙ لِيَجْزِيَ الَّذٖينَ اَسَٓاؤُ۫ا بِمَا عَمِلُوا وَيَجْزِيَ الَّذٖينَ اَحْسَنُوا بِالْحُسْنٰىۚ ﴿٣١﴾

31. Çünkü **göklerde ve yerde ne varsa,** hepsi **Allah'ındır.** O her şeyi belli bir hikmet ve amaç doğrultusunda yaratmıştır. Hiç kuşkunuz olmasın ki, Allah **kötülük yapanları yaptıklarından dolayı** mutlaka **cezalandıracak ve güzel davrananları,** yaptıkları iyiliklerden çok **daha güzeliyle ödüllendirecektir.**

İşte bu sonsuz nimetleri kazanacak olan müminlerin özellikleri:

اَلَّذٖينَ يَجْتَنِبُونَ كَبَٓائِرَ الْاِثْمِ وَالْفَوَاحِشَ اِلَّا اللَّمَمَۜ اِنَّ رَبَّكَ وَاسِعُ الْمَغْفِرَةِۜ

32. Onlar, adam öldürme, hırsızlık, yalancı şahitlik, ana babaya isyan, dolandırıcılık, içki, kumar gibi **büyük günahlardan ve** özellikle de zina, fuhuş gibi **yüz kızartıcı kötülüklerden kaçınan kimselerdir. Ancak** büyük günah olarak nitelendirilmeyen **ufak tefek kusurlar hariç.** Müminler Kur'an ve Sünnet'te açıkça yasaklanan büyük günahlardan uzak durdukları takdirde, işledikleri küçük günahlardan sorumlu tutulmayacaklardır. Çünkü **Rabb'in çok bağışlayıcıdır.** Sizin asla günah işlemeyen birer melek olmadığınızı biliyor.

هُوَ اَعْلَمُ بِكُمْ اِذْ اَنْشَاَكُمْ مِنَ الْاَرْضِ وَاِذْ اَنْتُمْ اَجِنَّةٌ فٖي بُطُونِ اُمَّهَاتِكُمْۚ فَلَا تُزَكُّٓوا اَنْفُسَكُمْۜ هُوَ اَعْلَمُ بِمَنِ اتَّقٰىۚ ﴿٣٢﴾

O sizi Âdem olarak **topraktan yaratırken de, annelerinizin rahminde saklı** küçücük bir cenin **durumundayken de sizin** ne kadar aciz ve muhtaç bir varlık olduğunuzu **gayet iyi bilmektedir. Öyleyse, kendinizi temize çıkarmayın.** Hiç günahsız, kusursuz ve tertemiz olduğunuzu iddia ederek övünmeyin. Çünkü **kimin** dürüst ve erdemlice bir hayat sürerek kötülüklerden **sakındığını en iyi bilen** ancak **O'dur.**

اَفَرَاَيْتَ الَّذٖي تَوَلّٰىۙ ﴿٣٣﴾

33. Ey insanoğlu! **Baksana,** ilâhî rehberlikten **yüz çeviren,**

وَاَعْطٰى قَلٖيلًا وَاَكْدٰى ﴿٣٤﴾

34. Ve bunun doğal sonucu olarak, Allah yolunda **azıcık** mal **harcayıp sonra** kaya gibi **cimri kesilen adamın** içler acısı hâline.

Düşünsene bu adam bütün davranışlarından sorumlu olduğunu ve ilâhî adaletin tecelli edeceği Yargı Gününde bunların hesabını vereceğini nasıl inkâr edebilir?

اَعِنْدَهُ عِلْمُ الْغَيْبِ فَهُوَ يَرٰى ﴿٣٥﴾

35. Yoksa yaratılmışların algı ve tecrübe sınırları ötesinde bir âlem olan **gaybın bilgisi kendi yanında bulunuyor da,** oradan bakıp geleceği mi **görüyor?**

اَمْ لَمْ يُنَبَّاْ بِمَا فٖي صُحُفِ مُوسٰىۙ ﴿٣٦﴾

36. Peki ona bildirilmedi mi, Musa'nın Kitabında bulunan hikmet dolu öğütler?

وَاِبْرٰهٖيمَ الَّذٖي وَفّٰىۙ ﴿٣٧﴾

37. Ve o vefakâr İbrahim'in sahifelerinde yer alan ilâhî prensipler:

اَلَّا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ اُخْرٰىۙ ﴿٣٨﴾

38. "Hiç kimse, bir başkasının günah **yükünü taşımayacaktır." diye.**

وَاَنْ لَيْسَ لِلْاِنْسَانِ اِلَّا مَا سَعٰىۙ ﴿٣٩﴾

39. "Ve insana, kendi gayret ve çabalarının sonuçları**ndan başka bir şey yoktur."**

وَاَنَّ سَعْيَهُ سَوْفَ يُرٰىۖ ﴿٤٠﴾

40. "Bütün yapıp ettikleri Hesap Günü **kendisine gösterilecek,"**

ثُمَّ يُجْزٰيهُ الْجَزَٓاءَ الْاَوْفٰىۙ ﴿٤١﴾

41. "Ve hepsinin **karşılığı ona eksiksiz** olarak **verilecektir!"**

وَاَنَّ اِلٰى رَبِّكَ الْمُنْتَهٰىۙ ﴿٤٢﴾

42. "Elbette son durak, Rabb'inin huzuru olacaktır. Dünya hayatı bir gün son bulacak ve tüm insanlar, hesap vermek üzere O'nun huzuruna çıkarılacaktır." Öyle ki:

وَاَنَّهُ هُوَ اَضْحَكَ وَاَبْكٰىۙ ﴿٤٣﴾

43. Güldüren de O'dur, ağlatan da O.

وَاَنَّهُ هُوَ اَمَاتَ وَاَحْيَاۙ ﴿٤٤﴾

44. Öldüren de O'dur, yaşatan da O.

وَاَنَّهُ خَلَقَ الزَّوْجَيْنِ الذَّكَرَ وَالْاُنْثٰىۙ ﴿٤٥﴾

45. Ve O'dur iki cinsi, erkek ve dişiyi yaratan,

مِنْ نُطْفَةٍ اِذَا تُمْنٰىۖ ﴿٤٦﴾

46. Bir damlacık sudan, döl yatağına **atıldığı an.**

وَاَنَّ عَلَيْهِ النَّشْاَةَ الْاُخْرٰىۙ ﴿٤٧﴾

47. Ve elbet **O'na aittir,** ölü bedenleri Hesap Günü **yeniden diriltmek.**

وَاَنَّهُ هُوَ اَغْنٰى وَاَقْنٰىۙ ﴿٤٨﴾

48. O'dur kullarına servet, sağlık, akıl, ahlâk ve iman gibi **zenginlikler bahşeden ve** tüm canlıların **ihtiyaçlarını karşılayan.**

وَاَنَّهُ هُوَ رَبُّ الشِّعْرٰىۙ ﴿٤٩﴾

49. Ve müşriklerin tapındığı en parlak yıldızın, **Şira'nın Rabb'i de O'dur.**

وَاَنَّهُٓ اَهْلَكَ عَادًا الْاُولٰىۙ ﴿٥٠﴾

50. Ve O'dur, eski Ad kavmini,

وَثَمُودَا۬ فَمَٓا اَبْقٰىۙ ﴿٥١﴾

51. Ve Semud'u helâk eden, hem de **geride** bir tek canlı **bırakmaksızın.**

وَقَوْمَ نُوحٍ مِنْ قَبْلُۜ اِنَّهُمْ كَانُوا هُمْ اَظْلَمَ وَاَطْغٰىۙ ﴿٥٢﴾

52. Ve onlardan **önce Nuh kavmini** korkunç bir tufanla yok eden. **Çünkü onlar, zulüm ve haksızlıkta gerçekten çok ileri gitmişlerdi.**

وَالْمُؤْتَفِكَةَ اَهْوٰىۙ ﴿٥٣﴾

53. Yine O'dur, altı üstüne getirilen Sodom ve Gomore şehirlerini **de yerin dibine geçiren.**

فَغَشّٰيهَا مَا غَشّٰىۚ ﴿٥٤﴾

54. Öyle ki, azap yağmuru altında kalan **bu** uğursuz şehirlerin üstü**nü neler kaplamıştı, neler!**

فَبِاَيِّ اٰلَٓاءِ رَبِّكَ تَتَمَارٰى ﴿٥٥﴾

55. O hâlde ey insan, önceki zalimlerin feci sonları ortada dururken, **Rabb'inin hangi nimeti**ni inkâr edebilir, adaletin**den şüphe duyabilirsin?**

هٰذَا نَذ۪يرٌ مِنَ النُّذُرِ الْاُو۫لٰى ﴿٥٦﴾

56. İşte bu Kur'an, **önceki uyarıcı** Kitap**lar gibi bir uyarıcıdır.**

اَزِفَتِ الْاٰزِفَةُۚ ﴿٥٧﴾

57. Kaçınılmaz olan Son Saat iyice **yaklaşmıştır.** Öyle ki, şu anda aldığınız nefesin son nefesiniz olup olmadığını bilemezsiniz.

لَيْسَ لَهَا مِنْ دُونِ اللّٰهِ كَاشِفَةٌ ﴿٥٨﴾

58. Ve Son Saat gelip çattığında, **Allah'tan başka hiçbir güç ona engel olamayacaktır.**

اَفَمِنْ هٰذَا الْحَد۪يثِ تَعْجَبُونَۙ ﴿٥٩﴾

59. Şimdi, ey inkârcılar, **siz** kendi tuhaf hâlinize değil de, sizi uyaran **bu** mübarek **sözlere mi şaşıyorsunuz?**

وَتَضْحَكُونَ وَلَا تَبْكُونَۙ ﴿٦٠﴾

60. İçler acısı hâlinize **ağlamıyorsunuz da,** uyarıları alaya alıp **gülüyor musunuz?**

وَاَنْتُمْ سَامِدُونَ ﴿٦١﴾

61. Ve küstahça bir aldırmazlık içinde **oyalanıp duruyor musunuz?** Yapmayın bunu!

فَاسْجُدُوا لِلّٰهِ وَاعْبُدُوا ﴿٦٢﴾

62. Haydi, şimdi Allah için secdeye kapanın ve yalnızca O'na **kulluk edin!**

سُورَةُ الْقَمَرِ ﴿٥٤﴾

54. KAMER SURESİ

Mekke döneminin ikinci yarısında indirilmiştir. Adını, birinci ayetinde geçen "Kamer" (Ay) kelimesinden almıştır. 55 ayettir.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

اِقْتَرَبَتِ السَّاعَةُ وَانْشَقَّ الْقَمَرُ ﴿١﴾

1. Tüm evrenin şiddetli bir sarsıntıyla yok edileceği Kıyamet **Saat**i iyice **yaklaştı ve** kıyameti ispatlayan açık bir delil ve Son Elçiye bahşedilen apaçık mucize olarak, bir gece Mekke'de, Peygamberin ve müşriklerin gözleri önünde, **Ay** kısa bir süre için ortadan ikiye **yarıldı.**

وَاِنْ يَرَوْا اٰيَةً يُعْرِضُوا وَيَقُولُوا سِحْرٌ مُسْتَمِرٌّ ﴿٢﴾

2. Fakat inkâra şartlanmış olan zalimler **ne zaman bir mucize görseler, "Bu öteden beri süregelen** etkileyici **bir büyüdür." diyerek** bir bahaneyle mutlaka haktan **yüz çevirirler.**

وَكَذَّبُوا وَاتَّبَعُوا اَهْوَٓاءَهُمْ وَكُلُّ اَمْرٍ مُسْتَقِرٌّ ﴿٣﴾

3. İşte Mekkeli kâfirler de, bizzat şahit oldukları bu mucizenin bir göz boyama, bir büyü olduğunu ileri sürerek onu inkâr ettiler ve böylece, **arzu ve heveslerine uyarak** kıyameti ve Hesap Gününü **yalanladılar.** Çünkü ilâhî adaleti kabul etmek onlara ahlâkî yükümlülükler getiriyor, bu da hiç hoşlarına gitmiyordu. Fakat bu hâlleri, sonsuza dek böyle sürüp gitmeyecek, yakında gerçeği görecekler. Çünkü **her işin gerçekleşeceği** belirli **bir zaman vardır.** Allah'ın haber verdiği her şey, yeri ve zamanı gelince mutlaka gerçekleşecektir. Çünkü bu muazzam varlık âleminde, yaratılan her şeyin belli bir hikmeti vardır ve bu, ya bu dünyada ya da âhirette mutlaka gerçekleşecektir.

وَلَقَدْ جَٓاءَهُمْ مِنَ الْاَنْبَٓاءِ مَا ف۪يهِ مُزْدَجَرٌۙ ﴿٤﴾

4. Oysa onlara, aklını kullanan her insanı inkâr bataklığına saplanmaktan **engelleyecek haberleri** dile getiren ayetlerimiz **ulaşmış bulunuyor.**

حِكْمَةٌ بَالِغَةٌ فَمَا تُغْنِ النُّذُرُۙ ﴿٥﴾

5. Hem de, **mükemmel bir hikmet** ve öğüt Kitabı! **Ne var ki,** kendisini inkâra şartlandırmış olanlara öğüt ve **uyarılar fayda vermiyor.**

فَتَوَلَّ عَنْهُمْۢ يَوْمَ يَدْعُ الدَّاعِ اِلٰى شَيْءٍ نُكُرٍۙ ﴿٦﴾

6. O hâlde, ey Müslüman! Madem bütün delillere rağmen inkârda diretiyorlar, sen de **bırak onları,** inkâr ve cehalet karanlıklarında bocalayıp dursunlar! Mahşer Günü İsrafil adındaki **davetçinin,** eşi benzeri **görülmemiş bir şeye çağıracağı** o müthiş **Gün** gelip çatıncaya kadar:

خُشَّعاً اَبْصَارُهُمْ يَخْرُجُونَ مِنَ الْاَجْدَاثِ كَاَنَّهُمْ جَرَادٌ مُنْتَشِرٌۙ ﴿٧﴾

7. O gün onlar, utanç, pişmanlık ve dehşetten **bakışları yere çivilenmiş bir hâlde, tıpkı** fırtınanın etkisiyle sağa sola **saçılmış çekirgeler gibi mezarlarından** fırlayıp **çıkacaklar.**

مُهْطِع۪ينَ اِلَى الدَّاعِۜ يَقُولُ الْكَافِرُونَ هٰذَا يَوْمٌ عَسِرٌ ﴿٨﴾

8. İşte o anda, **davetçiye doğru** sürüler hâlinde **koşarlarken o inkârcılar, "Bu** gün gerçekten **çetin bir günmüş!" diye feryat edecekler.**

كَذَّبَتْ قَبْلَهُمْ قَوْمُ نُوحٍ فَكَذَّبُوا عَبْدَنَا وَقَالُوا مَجْنُونٌ وَازْدُجِرَ ﴿٩﴾

9. Onlardan önce, Nuh'un kavmi de inkâr etmişti. Onlar da **kulumuz** Nuh'**u yalanlamış ve** "O **bir delidir!" demişlerdi.** Böylece Peygamber, büyük baskı ve eziyetlerle karşılaşmış ve görevini yapmasına **engel olunmuştu.**

فَدَعَا رَبَّهُٓ اَنّ۪ي مَغْلُوبٌ فَانْتَصِرْ ﴿١٠﴾

10. Bunun üzerine Nuh, **Rabb'ine** el açıp şöyle **yalvardı:** "Ya Rabb'i! Gücüm tükendi, çaresiz kaldım, mücadelemde **yenik düştüm,** bana **yardım et** Allah'ım!"

فَفَتَحْنَٓا اَبْوَابَ السَّمَٓاءِ بِمَٓاءٍ مُنْهَمِرٍ ﴿١١﴾

11. Biz de, bardaktan boşanırcasına **akan sularla göğün kapılarını** kâfirlerin üzerine **açtık.**

وَفَجَّرْنَا الْاَرْضَ عُيُوناً فَالْتَقَى الْمَٓاءُ عَلٰٓى اَمْرٍ قَدْ قُدِرَۚ ﴿١٢﴾

12. Ve yeraltındaki göllerin, ırmakların, derele**rin** sel gibi coşkun **pınarlar hâlinde fışkırmasını sağladık. Böylece** yerdeki ve gökteki **su** kütleleri, daha önce takdir edilip **belirlenmiş bir işi** gerçekleştirmek **için bir araya toplandı.**

وَحَمَلْنَاهُ عَلٰى ذَاتِ اَلْوَاحٍ وَدُسُرٍۙ ﴿١٣﴾

13. Nuh'a gelince, **onu** ve ona iman edenleri, **tahtalar ve çivilerden yapılmış** bir gemi **üzerinde taşıdık.**

تَجْر۪ي بِاَعْيُنِنَاۚ جَزَٓاءً لِمَنْ كَانَ كُفِرَ ﴿١٤﴾

14. Dev dalgalar arasında çalkalanan gemi, bizzat **Bizim gözetimimiz altında akıp gidiyordu.** Böylece, **inkâr edilmiş olan** kulumuz Nuh'**a bir ödül olarak,** kendisini ve diğer müminleri kurtarıp selâmete erdirdik.

وَلَقَدْ تَرَكْنَاهَٓا اٰيَةً فَهَلْ مِنْ مُدَّكِرٍ ﴿١٥﴾

15. İşte, bu gemiye binen müminlerin kurtuluşu**nu** ve kâfirlerin helâk edilişini, kıyamete kadar gelecek bütün insanlar için ibret verici **bir işaret kıldık. Öyleyse, yok mu öğüt almak isteyen?**

فَكَيْفَ كَانَ عَذَابٖى وَنُذُرِ ﴿١٦﴾

16. Evet, uyarılarım ve uyarıları hiçe sayan zalimleri **cezalandırmam nasılmış,** gördünüz!

وَلَقَدْ يَسَّرْنَا الْقُرْاٰنَ لِلذِّكْرِ فَهَلْ مِنْ مُدَّكِرٍ ﴿١٧﴾

17. Andolsun Biz bu Kur'an'ı, iyice anlayıp **öğüt** alabilmeniz **için kolaylaştırdık, öyleyse yok mu** onu okuyup **öğüt alan?** Yok mu, her akıllı insanın kolayca anlayabileceği hikmetli öğütlerle, ibret verici kıssalarla cennetin yolunu gösteren bu kitabı okumak, anlamak, pratik hayata uygulamak ve böylece dünyada ve âhirette kurtuluşa ulaşmak isteyen?

كَذَّبَتْ عَادٌ فَكَيْفَ كَانَ عَذَابٖى وَنُذُرِ ﴿١٨﴾

18. Bakın, güç ve zenginliğiyle dillere destan olan **Ad** kavmi **de** ayetlerimi **yalanlamıştı. Fakat Benim uyarılarım ve** uyarıları hiçe sayan zalimleri **cezalandırmam nasıl olurmuş,** gördüler:

اِنَّٓا اَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ رٖيحًا صَرْصَرًا فٖى يَوْمِ نَحْسٍ مُسْتَمِرٍّۙ ﴿١٩﴾

19. Onların üzerine, felâketi sürekli olan bir günde dondurucu bir kasırga gönderdik.

تَنْزِعُ النَّاسَۙ كَاَنَّهُمْ اَعْجَازُ نَخْلٍ مُنْقَعِرٍ ﴿٢٠﴾

20. Öyle dehşetli bir fırtına ki, **insanları kökünden koparılmış hurma kütükleri gibi** sağa sola **savurup atıyordu.**

فَكَيْفَ كَانَ عَذَابٖى وَنُذُرِ ﴿٢١﴾

21. Böylece, azabımı hiçe saymak **ve uyarılarımı** göz ardı etmek **neymiş,** gördüler.

وَلَقَدْ يَسَّرْنَا الْقُرْاٰنَ لِلذِّكْرِ فَهَلْ مِنْ مُدَّكِرٍ ﴿٢٢﴾

22. Andolsun Biz, ayetlerimizi düşünüp **öğüt** alabilmeniz **için, bu Kur'an'ı** her akıllı insanın rahatça anlayabileceği şekilde **kolaylaştırdık. Öyleyse, yok mu** onu okuyup **öğüt alan?**

كَذَّبَتْ ثَمُودُ بِالنُّذُرِ ﴿٢٣﴾

23. Semud halkı **da uyarılarımızı** kendilerine ileten Peygamberi **yalanlamıştı.**

فَقَالُٓوا اَبَشَرًا مِنَّا وَاحِدًا نَتَّبِعُهُٓۙ اِنَّٓا اِذًا لَفٖى ضَلَالٍ وَسُعُرٍ ﴿٢٤﴾

24. Demişlerdi ki: "Bizim içimizden çıkan bizim gibi fâni **bir insana mı itaat edecekmişiz? O zaman, gerçekten** büyük bir **yanılgının ve ahmaklığın pençesine düşmüşüz demektir!"**

ءَاُلْقِيَ الذِّكْرُ عَلَيْهِ مِنْ بَيْنِنَا بَلْ هُوَ كَذَّابٌ اَشِرٌ ﴿٢٥﴾

25. "Aramızda bunca zengin ve asil insan dururken, ilâhî **öğüt ona mı indirilmiş?** Hayır, doğrusu Salih, **küstah bir yalancı**dan başka biri değildir."

سَيَعْلَمُونَ غَدًا مَنِ الْكَذَّابُ الْاَشِرُ ﴿٢٦﴾

26. Bunun üzerine Allah, "Üzülme Ey Salih!" dedi, **"Asıl küstah ve yalancı kimmiş, yarın anlayacaklar!"**

اِنَّا مُرْسِلُوا النَّاقَةِ فِتْنَةً لَهُمْ فَارْتَقِبْهُمْ وَاصْطَبِرْۘ ﴿٢٧﴾

27. "Biz onları imtihan etmek ve gerçek niyetlerini ortaya çıkarmak **üzere,** bir mucize olarak kayadan çıkaracağımız bir **deveyi göndereceğiz.** Kendilerine sadece hayır sağlayan bu sahipsiz deveye karşı tavırları, kaba kuvvete başvurarak zayıf ve çaresiz insanları ezme huyundan vazgeçip geçmediklerini ortaya koyan bir ölçü olacaktır. **Öyleyse,** ey Salih, **onların** ne yapacağını **gözetle ve** eziyetlerine biraz daha **sabret."**

وَنَبِّئْهُمْ اَنَّ الْمَٓاءَ قِسْمَةٌ بَيْنَهُمْۚ كُلُّ شِرْبٍ مُحْتَضَرٌ ﴿٢٨﴾

28. "Onlara, kuyudan çıkarılan **suyun** deveyle **kendi aralarında** birer gün arayla nöbetleşe **paylaştırılacağını söyle. Sırası gelen her grup,** düzenli bir şekilde gelip **payını alacaktır."**

فَنَادَوْا صَاحِبَهُمْ فَتَعَاطٰى فَعَقَرَ ﴿٢٩﴾

29. Fakat onlar, içlerindeki en azgın **arkadaşlarını çağırı**p onu kışkırt**tılar. O da** kılıcını **çekti ve** Allah'a itaatin simgesi olan deveyi **kesip öldürdü.**

فَكَيْفَ كَانَ عَذَابٖى وَنُذُرِ ﴿٣٠﴾

30. Bunun üzerine, uyarılarım ve uyarıları hiçe sayan zalimleri **cezalandırmam nasılmış,** gördüler:

اِنَّٓا اَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ صَيْحَةً وَاحِدَةً فَكَانُوا كَهَشٖيمِ الْمُحْتَظِرِ ﴿٣١﴾

31. Onların üzerine, korkunç bir patlamayla şehrin altını üstüne getiren **bir tek çığlık gönderdik. Böylece** o zalimler, **ağıldaki hayvanların çiğneyip ufaladıkları kuru çöpler gibi** ufalanıp darmadağın **oldular.**

وَلَقَدْ يَسَّرْنَا الْقُرْاٰنَ لِلذِّكْرِ فَهَلْ مِنْ مُدَّكِرٍ ﴿٣٢﴾

32. Andolsun Biz bu Kur'an'ı, ayetlerimizi düşünüp **öğüt** alabilmeniz **için kolaylaştırdık, yok mu** onu okuyup **öğüt alan?**

كَذَّبَتْ قَوْمُ لُوطٍ بِالنُّذُرِ ﴿٣٣﴾

33. Lut kavmi de uyarılarımı dile getiren Peygamberi **yalanlamıştı.**

اِنَّٓا اَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ حَاصِبًا اِلَّٓا اٰلَ لُوطٍؕ نَجَّيْنَاهُمْ بِسَحَرٍۙ ﴿٣٤﴾

34. Biz de, erkek erkeğe sapık ilişkilere giren bu zalimlerin **üzerlerine** ölüm yağdıran **bir kasırga gönderdik** ve hepsini helâk ettik. **Ancak Lut** ve **ailesi hariç, onları sabaha karşı** şehirden çıkararak **kurtardık.**

نِعْمَةً مِنْ عِنْدِنَاؕ كَذٰلِكَ نَجْزٖى مَنْ شَكَرَ ﴿٣٥﴾

35. O fedakâr kulumuza, **tarafımızdan bir** lütuf ve **nimet olarak... İşte Biz,** nimetlerimize **şükredenleri böyle ödüllendiririz.** O kavim helâk edilmeden önce, şu olaylar yaşanmıştı:

وَلَقَدْ اَنْذَرَهُمْ بَطْشَتَنَا فَتَمَارَوْا بِالنُّذُرِ ﴿٣٦﴾

36. Lut Peygamber, **azabımızın dehşeti konusunda onları** zamanında **uyarmıştı. Fakat onlar uyarıları** şiddetle reddettiler ve Peygamberin sözlerini hep **kuşkuyla karşıladılar.**

وَلَقَدْ رَاوَدُوهُ عَنْ ضَيْفِهٖ فَطَمَسْنَٓا اَعْيُنَهُمْ فَذُوقُوا عَذَابٖى وَنُذُرِ ﴿٣٧﴾

37. Bunun üzerine, yakışıklı birer delikanlı suretindeki azap meleklerini şehre gönderdik. Lut, kim olduklarını bilmediği bu misafirleri evinde ağırladı. Fakat durumu haber alan şehir halkı, **onun misafirlerini taciz etmeye kalkıştılar. Biz de onların gözlerini kör ettik** ve **"Azabımı ve uyarılarımı** hiçe saymanın cezasını **tadın!"** dedik.

وَلَقَدْ صَبَّحَهُمْ بُكْرَةً عَذَابٌ مُسْتَقِرٌّۚ ﴿٣٨﴾

38. Nitekim ertesi **sabah, karşı konulmaz bir azap onları** kıskıvrak **yakalayıverdi.**

فَذُوقُوا عَذَابٖى وَنُذُرِ ﴿٣٩﴾

39. "Azabımı ve uyarılarımı göz ardı etmenin cezasını **tadın!"**

وَلَقَدْ يَسَّرْنَا الْقُرْاٰنَ لِلذِّكْرِ فَهَلْ مِنْ مُدَّكِرٍ ﴿٤٠﴾

40. Andolsun Biz, ayetlerimizi anlayıp **öğüt** alabilmeniz **için bu Kur'an'ı kolaylaştırdık. O hâlde, yok mu** onu okuyup **öğüt alan?**

وَلَقَدْ جَٓاءَ اٰلَ فِرْعَوْنَ النُّذُرُ ﴿٤١﴾

41. Andolsun, Firavun ve **halkına da uyarıları**mı ileten bir Peygamber **gelmişti.**

كَذَّبُوا بِاٰيَاتِنَا كُلِّهَا فَاَخَذْنَاهُمْ اَخْذَ عَزٖيزٍ مُقْتَدِرٍ ﴿٤٢﴾

42. Fakat o zalimler, **bütün** ayetlerimizi ve **mucizelerimizi yalanladılar. Biz de onları, her şeye gücü yeten mutlak otorite sahibi** Allah'ın yüceliğ**ine yaraşır bir şekilde** korkunç bir azapla **helâk ettik**

اَكُفَّارُكُمْ خَيْرٌ مِنْ اُو۬لٰٓئِكُمْ اَمْ لَكُمْ بَرَٓاءَةٌ فِي الزُّبُرِ ﴿٤٣﴾

43. Şimdi söyleyin, ey bu zamanın insanları! **Sizin** devrinizdeki **kâfirler,** geçmişte helâk edilen **bu** inkârcı**lardan daha mı iyi?** Onlar cezalarını çekerken, siz kurtulacağınızı mı sanıyorsunuz? **Yoksa** kutsal **kitaplarda, size özel dokunulmazlık teminatı mı var?**

اَمْ يَقُولُونَ نَحْنُ جَمٖيعٌ مُنْتَصِرٌ ﴿٤٤﴾

44. Yoksa onlar, "Biz süper güce sahip **yenilmez bir toplumuz." mu diyorlar?**

سَيُهْزَمُ الْجَمْعُ وَيُوَلُّونَ الدُّبُرَ ﴿٤٥﴾

45. Hayır! Şimdi küstahça böbürlenen **bu topluluk,** Allah yolunda çarpışan mücahitlerin karşısında müthiş bir **bozguna uğrayacak ve arkalarını dönüp kaçacaklardır.**

بَلِ السَّاعَةُ مَوْعِدُهُمْ وَالسَّاعَةُ اَدْهٰى وَاَمَرُّ ﴿٤٦﴾

46. Fakat onlara asıl vadedilen azap, **Kıyamet** Günü gerçekleşecek**tir. Ve Kıyamet** Gününün azabı, dünyadakinden **çok daha korkunç ve çok daha acıdır.**

اِنَّ الْمُجْرِمٖينَ فٖي ضَلَالٍ وَسُعُرٍ ﴿٤٧﴾

47. Bu gerçeklere rağmen **suç işleyenler, gerçekten** büyük bir **yanılgı ve ahmaklık içindedirler.** Çünkü kendi elleriyle kendilerini ateşe atıyorlar:

يَوْمَ يُسْحَبُونَ فِي النَّارِ عَلٰى وُجُوهِهِمْ ذُوقُوا مَسَّ سَقَرَ ﴿٤٨﴾

48. Yüzüstü ateşe sürüklenecekleri gün onlara, **"Cehennem** alevlerin**in okşayışını tadın bakalım!"** diyeceğiz.

اِنَّا كُلَّ شَيْءٍ خَلَقْنَاهُ بِقَدَرٍ ﴿٤٩﴾

49. Gerçek şu ki, Biz her şeyi mükemmel bir sistem çerçevesinde, şaşmaz **bir ölçüye göre yarattık.**

وَمَٓا اَمْرُنَٓا اِلَّا وَاحِدَةٌ كَلَمْحٍ بِالْبَصَرِ ﴿٥٠﴾

50. Ve Bizim yeniden diriliş **emrimiz bir göz kırpması gibi, ancak bir tek** sözden ibaret**tir.** Çünkü bir şeyin olmasını dilediğimiz anda ona sadece "Ol!" deriz, o da derhal oluverir!

وَلَقَدْ اَهْلَكْنَٓا اَشْيَاعَكُمْ فَهَلْ مِنْ مُدَّكِرٍ ﴿٥١﴾

51. O hâlde, ey insanlar! Geçmişte **sizin gibi** nice güçlü toplumları, medeniyet**leri yok etmiştik, yok mu** insanlık tarihinden **öğüt alan?**

وَكُلُّ شَيْءٍ فَعَلُوهُ فِي الزُّبُرِ ﴿٥٢﴾

52. O zalimlerin **yapıp ettikleri her şey, kitaplarda** kayıtlı**dır.**

وَكُلُّ صَغٖيرٍ وَكَبٖيرٍ مُسْتَطَرٌ ﴿٥٣﴾

53. Öyle ki, **küçük büyük ne varsa** o kitaba satır satır **yazılmıştır.**

اِنَّ الْمُتَّقٖينَ فٖي جَنَّاتٍ وَنَهَرٍ ﴿٥٤﴾

54. Dürüst ve erdemlice bir hayat sürerek kötülüklerden **sakınanlara gelince, onlar da cennet bahçelerinde, ırmaklar arasında,**

فٖي مَقْعَدِ صِدْقٍ عِنْدَ مَلٖيكٍ مُقْتَدِرٍ ﴿٥٥﴾

55. Kudretli Hükümdarın huzurunda, doğruluklarının mükâfatı olarak onlara verilen en yüce makam olan **doğruluk makamında,** ebediyen mutluluk ve huzur içinde yaşayacaklar.

سُورَةُ الرَّحْمٰنِ ﴿٥٥﴾

55. RAHMAN SURESİ

Adını 'sonsuz şefkat ve merhamet sahibi' anlamına gelen ilk kelimesinden alan bu sure, Mekke döneminde indirilmiştir. Peygamber'in (s) bu sureye "Kur'an'ın gelini" adını verdiği rivayet edilir. 78 ayettir.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحٖيمِ

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

اَلرَّحْمٰنُ ﴿١﴾

1. O Rahman olan Allah,

عَلَّمَ الْقُرْاٰنَ ﴿٢﴾

2. Sonsuz rahmetinin tecellisi olarak size bu **Kur'an'ı öğretti.**

خَلَقَ الْاِنْسَانَ ﴿٣﴾

3. O Allah ki, âlemin özü olan varlığı, **insanı yarattı.**

عَلَّمَهُ الْبَيَانَ ﴿٤﴾

4. Ve **ona,** açık ve berrak şekilde düşünme, **konuşma** ve öğrenme **yeteneği bahşetti.** Bunca üstün özelliklerle donattığı insanı, ilâhî rehberlikten mahrum bırakarak cehaletin karanlıklarına terk etmesi, O'nun sınırsız hikmet ve rahmetine elbette uygun düşmezdi.

اَلشَّمْسُ وَالْقَمَرُ بِحُسْبَانٍ ﴿٥﴾

5. O'nun rahmeti sayesindedir ki, **Güneş ve Ay** şaşmaz **bir ölçüye göre** hareket etmekte**dir.**

وَالنَّجْمُ وَالشَّجَرُ يَسْجُدَانِ ﴿٦﴾

6. Bitkiler ve ağaçlar, O'nun emrine boyun eğerek âdeta huzurunda **secdeye kapanırlar.**

وَالسَّمَٓاءَ رَفَعَهَا وَوَضَعَ الْمٖيزَانَ ﴿٧﴾

7. O Rahman ki, şu uçsuz bucaksız evreni yarattı, **göğü yükseltti ve** evrendeki mükemmel dengeyi sağlayan **ölçüyü koydu.**

اَلَّا تَطْغَوْا فِي الْمٖيزَانِ ﴿٨﴾

8. Ki, tüm evreni kuşatan bu muhteşem dengeyi görüp ibret alın da, hak ve adalet sınırlarını çiğneyip **ölçüyü aşmayın.**

وَاَقٖيمُوا الْوَزْنَ بِالْقِسْطِ وَلَا تُخْسِرُوا الْمٖيزَانَ ﴿٩﴾

9. Ve hayatın her alanında **tam adaleti gerçekleştirin,** hiçbir zaman **ölçüyü eksik tutmayın.**

وَالْاَرْضَ وَضَعَهَا لِلْاَنَامِۙ ﴿١٠﴾

10. O Rahman ki, **canlılar**ın yaşamasına elverişli kılmak **için** dağları, ovaları, vadileri ve akarsularıyla **yeryüzünü** genişletip **yaydı.**

فِيهَا فَاكِهَةٌۙ وَالنَّخْلُ ذَاتُ الْاَكْمَامِۖ ﴿١١﴾

11. Yeryüzündeki bitki örtüsüne bakın. **Orada** çeşit çeşit **meyveler, salkımlarla dolu hurma ağaçları var.**

وَالْحَبُّ ذُو الْعَصْفِ وَالرَّيْحَانُۚ ﴿١٢﴾

12. Ve filiz veren taneler, hoş kokulu güller, çiçekler ve daha nice **bitkiler...**

فَبِاَيِّ اٰلَٓاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿١٣﴾

13. Öyleyse, ey insanlar ve cinler! Söyleyin, **Rabb'inizin** bunca **nimetlerinden hangi birini yalan sayıp inkâr edebilirsiniz?**

خَلَقَ الْاِنْسَانَ مِنْ صَلْصَالٍ كَالْفَخَّارِۙ ﴿١٤﴾

14. O Rahman ki, **insanı,** vurulduğu zaman çın çın ses veren **çömlek gibi kupkuru bir çamurdan yarattı.**

وَخَلَقَ الْجَٓانَّ مِنْ مَارِجٍ مِنْ نَارٍۚ ﴿١٥﴾

15. Cinleri de, maddenin özüne işleme özelliğine sahip zehirli ve **dumansız bir ateşten yaratmıştı.**

فَبِاَيِّ اٰلَٓاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿١٦﴾

16. O hâlde, söyleyin ey insanlar ve cinler, sizleri yoktan var eden **Rabb'inizin hangi nimetini** yalanlayıp **inkâr edebilirsiniz?**

رَبُّ الْمَشْرِقَيْنِ وَرَبُّ الْمَغْرِبَيْنِۚ ﴿١٧﴾

17. O Rahman ki, **iki doğunun ve iki batının Rabb'idir.** Bütün zamanların ve mekânların hâkimidir. Doğudaki ve batıdaki, geçmiş ve gelecek tüm ülkelerin, medeniyetlerin ve imparatorlukların gerçek sahibi ve hükümdarıdır. Ayrıca O, güneş sistemlerine yerleştirdiği şaşmaz ölçü sayesinde, evrenin her noktasını periyodik aralıklarla birer gündoğumu ve günbatımı noktası yapan yüce yaratıcıdır.

فَبِاَيِّ اٰلَٓاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿١٨﴾

18. Hal böyleyken, söyleyin ey insanlar ve cinler! Her şeye kadir olan **Rabb'inizin hangi nimetini inkâr edebilirsiniz?**

مَرَجَ الْبَحْرَيْنِ يَلْتَقِيَانِۙ ﴿١٩﴾

19. O Rahman ki, bazı okyanus ve denizlerde, biri tatlı ve içilebilir, diğeri tuzlu ve acı olan **iki su kütlesini birbirlerine kavuşacak şekilde serbest bırakmıştır.**

بَيْنَهُمَا بَرْزَخٌ لَا يَبْغِيَانِۚ ﴿٢٠﴾

20. Fakat ikisinin arasında, gözle görülmez manyetik bir perde, aşılmaz bir **engel vardır.** Bu yüzden aynı denizde yan yana duran tatlı ve tuzlu su kütleleri, **birbirlerine karışmazlar** (25. Furkan: 53; 27. Neml: 61 ve 35. Fatır: 12**).**

فَبِاَيِّ اٰلَٓاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٢١﴾

21. Şu hâlde, söyleyin ey insanlar ve cinler, **Rabb'inizin** bunca **nimetlerinden hangi birini inkâr edebilirsiniz?**

يَخْرُجُ مِنْهُمَا اللُّؤْلُؤُ وَالْمَرْجَانُۚ ﴿٢٢﴾

22. İç içe bulundukları hâlde, birbirine karışmayan farklı özellikteki bu su kütlelerinin **her ikisinden de,** sedef, **inci ve mercan** gibi süs eşyaları **çıkar.**

فَبِاَيِّ اٰلَٓاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٢٣﴾

23. Evet, Rabb'inizin hangi nimetini inkâr edebilirsiniz?

وَلَهُ الْجَوَارِ الْمُنْشَاٰتُ فِي الْبَحْرِ كَالْاَعْلَامِۚ ﴿٢٤﴾

24. O Rahman ki, engin **deniz**ler**de** yüce **dağlar gibi süzülüp giden yüksek gemiler de O'nundur.** Denizleri yaratan, suya kaldırma kuvvetini veren ve insanoğluna denizde, karada ve havada kullanabileceği araçlar üretebilmesi için imkân ve yetenekler bahşeden Allah'tır.

فَبِاَيِّ اٰلَٓاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِۚ ﴿٢٥﴾

25. Öyleyse, ey insanlar ve cinler, söyleyin; **Rabb'inizin hangi nimetini inkâr edebilirsiniz?**

كُلُّ مَنْ عَلَيْهَا فَانٍۚ ﴿٢٦﴾

26. Gökler, yerler ve onların **üzerinde bulunan her şey,** eninde sonunda **yok olup gitmeye mahkûmdur.**

وَيَبْقٰى وَجْهُ رَبِّكَ ذُو الْجَلَالِ وَالْاِكْرَامِۚ ﴿٢٧﴾

27. Ancak sınırsız kudret ve ikram sahibi olan Rabb'inin yüce **Zatı ebedîdir, sonsuzdur.** Diğer varlıklar ise, ancak O'nun lütuf ve rahmeti sayesinde varlığını sürdürebilirler.

فَبِاَيِّ اٰلَٓاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٢٨﴾

28. Şu hâlde, ey insanlar ve cinler, **Rabb'inizin hangi nimetini inkâr edebilirsiniz?**

يَسْـَٔلُهُ مَنْ فِي السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِۜ كُلَّ يَوْمٍ هُوَ فِي شَاْنٍۚ ﴿٢٩﴾

29. Göklerde ve yerdeki bütün canlılar ihtiyaçları için **O'na yalvarır. O,** kâinatın her zerresine hükmetmektedir ve **her an** yeni tecellilerle **yeni bir iştedir.** Bu yüzden âlem daima değişmekte, her an hayret ve hayranlık verici farklı yaratılışlara sahne olmaktadır.

فَبِاَيِّ اٰلَٓاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٣٠﴾

30. Peki, Rabb'inizin bunca nimetlerinden hangisini inkâr edebilirsiniz?

سَنَفْرُغُ لَكُمْ اَيُّهَ الثَّقَلَانِۚ ﴿٣١﴾

31. Zamanı gelince, sizin de hesabınızı göreceğiz, ey günah **yüklü iki toplum!** Ey insan ve cin kâfirleri! Bütün azgınlığınıza rağmen hâlâ helâk edilmediyseniz, bu Rabb'inizin lütuf ve rahmeti sayesinde size biraz daha mühlet vermesindendir. Fakat yakında sizin de hesaba çekilme vaktiniz gelecek.

فَبِاَيِّ اٰلَٓاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٣٢﴾

32. Bu durumda, söyleyin ey zalimler, **Rabb'inizin hangi nimetini inkâr edebilirsiniz?**

يَا مَعْشَرَ الْجِنِّ وَالْاِنْسِ اِنِ اسْتَطَعْتُمْ اَنْ تَنْفُذُوا مِنْ اَقْطَارِ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ
فَانْفُذُواۜ لَا تَنْفُذُونَ اِلَّا بِسُلْطَانٍۚ ﴿٣٣﴾

33. Ey günahkâr **cin ve insan topluluğu! Eğer göklerin ve yerin sınırlarını aş**ıp Allah'ın hükmünden ve azabından kaç**maya gücünüz yetiyorsa, haydi aşıp gidin!** Fakat Allah tarafından özel bir güç ve **yetki**yle donatılmış **olmadıkça,** kâinatın sınırlarını **aşamazsınız.**

فَبِاَيِّ اٰلَٓاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٣٤﴾

34. Şu hâlde, ey insanlar ve cinler, **Rabb'inizin hangi nimetini inkâr edebilirsiniz?**

يُرْسَلُ عَلَيْكُمَا شُوَاظٌ مِنْ نَارٍۙ وَنُحَاسٌ فَلَا تَنْتَصِرَانِۚ ﴿٣٥﴾

35. Eğer göklerdeki sınırları aşmaya kalkışırsanız, **üzerinize** dumansız **bir ateş alevi ve** erimiş bakır gibi

kıpkızıl, zehirli **bir gaz gönderilir de, kendinizi asla kurtaramazsınız.**

فَبِاَيِّ اٰلَٓاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٣٦﴾

36. Öyleyse, Rabb'inizin hangi nimetini inkâr edebilirsiniz?

فَاِذَا انْشَقَّتِ السَّمَٓاءُ فَكَانَتْ وَرْدَةً كَالدِّهَانِۚ ﴿٣٧﴾

37. Gök yarılıp kızarmış **yağ rengindeki kırmızı bir güle dönüştüğü zaman** öyle korkunç bir hal alacak ki, hayal bile edemezsiniz.

فَبِاَيِّ اٰلَٓاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٣٨﴾

38. Şimdi, ey insanlar ve cinler, **Rabb'inizin hangi nimetini inkâr edebilirsiniz?**

فَيَوْمَئِذٍ لَا يُسْـَٔلُ عَنْ ذَنْبِه۪ٓ اِنْسٌ وَلَا جَٓانٌّۚ ﴿٣٩﴾

39. O Gün, insanlara ve cinlere günahları sorulmayacak. Çünkü her şey tespit edilmiştir. Zaten onların bizzat kendi elleri, ayakları ve dilleri hatta yer ve gökyüzü yaptıkları her şeyi bir bir anlatacaktır.

فَبِاَيِّ اٰلَٓاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٤٠﴾

40. Öyleyse, Rabb'inizin hangi nimetini inkâr edebilirsiniz?

يُعْرَفُ الْمُجْرِمُونَ بِس۪يمٰيهُمْ فَيُؤْخَذُ بِالنَّوَاص۪ي وَالْاَقْدَامِۚ ﴿٤١﴾

41. Evet, o Gün günahkârlara günahları sorulmayacak. Çünkü **suçlular yüzlerinden tanınacak ve alınlarından ve ayaklarından tutul**arak yaka paça ateşe atıl**acaklar.** Böylece mazlumların intikamı alınmış, hak yerini bulmuş olacak.

فَبِاَيِّ اٰلَٓاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٤٢﴾

42. O hâlde, cevap verin, ey insanlar ve cinler, **Rabb'inizin hangi nimetini inkâr edebilirsiniz?**

هٰذِه۪ جَهَنَّمُ الَّت۪ي يُكَذِّبُ بِهَا الْمُجْرِمُونَۢ ﴿٤٣﴾

43. İşte suçluların vaktiyle **yalanlamış olduğu cehennem budur.**

يَطُوفُونَ بَيْنَهَا وَبَيْنَ حَم۪يمٍ اٰنٍۚ ﴿٤٤﴾

44. Şimdi bu suçlular, **onunla kaynar su arasında gidip gelecekler.** Gâh kaynar sularda haşlanacak, gâh alevler arasında azap çekecekler.

فَبِاَيِّ اٰلَٓاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٤٥﴾

45. Hal böyleyken, ey insanlar ve cinler, söyleyin; **Rabb'inizin hangi nimetini inkâr edebilirsiniz?**

وَلِمَنْ خَافَ مَقَامَ رَبِّه۪ جَنَّتَانِۚ ﴿٤٦﴾

46. Buna karşılık, **Rab'lerinin huzurunda** hesaba çekilmekte**n kork**up kötülüklerden sakın**anlara iki cennet** bahçesi **verilecektir.**

فَبِاَيِّ اٰلَٓاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٤٧﴾

47. Öyleyse, ey insanlar ve cinler, **Rabb'inizin hangi nimetini inkâr edebilirsiniz?**

ذَوَاتَٓا اَفْنَانٍۚ ﴿٤٨﴾

48. Yemyeşil ağaçlarla ve bağlarla, bostanlarla **dolu** iki bahçe.

فَبِاَيِّ اٰلَٓاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٤٩﴾

49. Evet, Rabb'inizin hangi nimetini inkâr edebilirsiniz?

ف۪يهِمَا عَيْنَانِ تَجْرِيَانِۚ ﴿٥٠﴾

50. Her ikisinde de, şarıl şarıl **akan iki** tatlı **pınar var.**

فَبِاَيِّ اٰلَٓاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٥١﴾

51. Şu hâlde, ey insanlar ve cinler, söyleyin; **Rabb'inizin hangi nimetini inkâr edebilirsiniz?**

ف۪يهِمَا مِنْ كُلِّ فَاكِهَةٍ زَوْجَانِۚ ﴿٥٢﴾

52. İkisinde de, çeşit çeşit meyveler var.

فَبِاَيِّ اٰلَٓاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٥٣﴾

53. Söyleyin, ey insanlar ve cinler, **Rabb'inizin hangi nimetini inkâr edebilirsiniz?**

مُتَّكِـ۪ٔينَ عَلٰى فُرُشٍ بَطَٓائِنُهَا مِنْ اِسْتَبْرَقٍۜ وَجَنَا الْجَنَّتَيْنِ دَانٍۚ ﴿٥٤﴾

54. Astarları ipekten yapılmış **döşeklere yaslan**ıp oturdukları yerden meyveleri kopar**acaklar.** Çünkü **her iki bahçenin meyveleri,** ellerini uzatınca alıverecekleri şekilde kendilerine **yakın olacaktır.**

فَبِاَيِّ اٰلَٓاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٥٥﴾

55. Öyleyse, ey insanlar ve cinler, **Rabb'inizin hangi nimetini inkâr edebilirsiniz?**

ف۪يهِنَّ قَاصِرَاتُ الطَّرْفِۙ لَمْ يَطْمِثْهُنَّ اِنْسٌ قَبْلَهُمْ وَلَا جَٓانٌّۚ ﴿٥٦﴾

56. Bu iki bahçeden başka, onlara daha nice bahçeler verilecek. **Bunların içinde, gözleri eşlerinden başkasını görmeyen öyle** tatlı bakışlı **güzeller vardır ki, daha önce ne bir insan eli değmiştir onlara, ne de bir cin.** Allah cenneti hak eden kadınları, oraya lâyık üstün özelliklerle yenibaştan yaratmış ve onları el değmemiş, tertemiz, taptaze bir hâlde cennete koymuştur. Ayrıca orada, daha önce ne bir insan ne de bir cin, hiç kimsenin eli değmemiş huriler yaratmıştır.

فَبِاَيِّ اٰلَٓاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٥٧﴾

57. Öyleyse, ey insanlar ve cinler, **Rabb'inizin hangi nimetini inkâr edebilirsiniz?**

كَاَنَّهُنَّ الْيَاقُوتُ وَالْمَرْجَانُۚ ﴿٥٨﴾

58. Cennet hanımları o kadar göz alıcı, o kadar narindirler ki, **tıpkı birer yakut ve mercan gibidir onlar.**

فَبِاَيِّ اٰلَٓاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٥٩﴾

59. Öyleyse, ey insanlar ve cinler, **Rabb'inizin hangi nimetini inkâr edebilirsiniz?**

Bütün bu nimetler, iyilik yapanlar içindir. Öyle ya:

هَلْ جَزَٓاءُ الْاِحْسَانِ اِلَّا الْاِحْسَانُۚ ﴿٦٠﴾

60. İyiliğin karşılığı iyilikten başka ne olabilir ki?

فَبِاَيِّ اٰلَٓاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٦١﴾

61. Öyleyse, Rabb'inizin hangi nimetini inkâr edebilirsiniz?

وَمِنْ دُونِهِمَا جَنَّتَانِۚ ﴿٦٢﴾

62. Yukarıda sözü edilen **o iki cennetin haricinde,** müminlere vadedilen **iki cennet daha vardır.**

فَبِاَيِّ اٰلَٓاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٦٣﴾

63. Öyleyse, ey insanlar ve cinler, **Rabb'inizin hangi nimetini inkâr edebilirsiniz?**

مُدْهَٓامَّتَانِۚ ﴿٦٤﴾

64. Her ikisi de yemyeşil iki muhteşem bahçe...

فَبِاَيِّ اٰلَٓاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٦٥﴾

65. Öyleyse, Rabb'inizin hangi nimetini inkâr edebilirsiniz?

ف۪يهِمَا عَيْنَانِ نَضَّاخَتَانِۚ ﴿٦٦﴾

66. İkisinde de, hiç durmadan **fışkıran ikişer pınar...**

فَبِاَيِّ اٰلَٓاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِۚ ﴿٦٧﴾

67. Öyleyse, Rabb'inizin hangi nimetini inkâr edebilirsiniz?

فٖيهِمَا فَاكِهَةٌ وَنَخْلٌ وَرُمَّانٌۚ ﴿٦٨﴾

68. Her ikisinde de çeşit çeşit **meyveler var, hurma ve nar...**

فَبِاَيِّ اٰلَٓاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِۚ ﴿٦٩﴾

69. Öyleyse, Rabb'inizin hangi nimetini inkâr edebilirsiniz?

فٖيهِنَّ خَيْرَاتٌ حِسَانٌۚ ﴿٧٠﴾

70. Bu iki bahçeden başka, onlara daha nice bahçeler verilecek. **O cennetlerde,** onlara eş olarak **huyu güzel, yüzü güzel hanımlar vardır.**

فَبِاَيِّ اٰلَٓاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِۚ ﴿٧١﴾

71. Öyleyse, ey insanlar ve cinler, **Rabb'inizin hangi nimetini inkâr edebilirsiniz?**

حُورٌ مَقْصُورَاتٌ فِي الْخِيَامِۚ ﴿٧٢﴾

72. Kırlarda kurulmuş harika **çadırlarda, gözleri eşlerinden başkasını görmeyen** tatlı dilli, dilber bakışlı, **güzel gözlü hanımlar.**

فَبِاَيِّ اٰلَٓاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِۚ ﴿٧٣﴾

73. Öyleyse, Rabb'inizin hangi nimetini inkâr edebilirsiniz?

لَمْ يَطْمِثْهُنَّ اِنْسٌ قَبْلَهُمْ وَلَا جَٓانٌّۚ ﴿٧٤﴾

74. Allah o kadınları cennete lâyık üstün özelliklerle yaratmış ve tertemiz, taptaze olarak eşlerine hazırlamıştır. Öyle ki, **daha önce ne bir insan eli değmiştir onlara, ne de bir cin.**

فَبِاَيِّ اٰلَٓاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِۚ ﴿٧٥﴾

75. Öyleyse, Rabb'inizin hangi nimetini inkâr edebilirsiniz?

مُتَّكِـٖٔينَ عَلٰى رَفْرَفٍ خُضْرٍ وَعَبْقَرِيٍّ حِسَانٍۚ ﴿٧٦﴾

76. Yeşil yastıklara ve harika işlemeli koltuklara yaslanıp sonsuz mutluluğu birlikte tad**acaklar.**

فَبِاَيِّ اٰلَٓاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٧٧﴾

77. Öyleyse, ey insanlar ve cinler! Söyleyin, **Rabb'inizin** size bahşettiği ve cennette çok daha fazlasını vadettiği bunca **nimetlerden hangi birini inkâr edebilirsiniz?**

تَبَارَكَ اسْمُ رَبِّكَ ذِي الْجَلَالِ وَالْاِكْرَامِ ﴿٧٨﴾

78. Evet, **sınırsız kudret ve ikram sahibi Rabb'inin şanı gerçekten ne yücedir!**

سُورَةُ الْوَاقِعَةِ ﴿٥٦﴾

56. VAKIA SURESİ

Mekke döneminin ortalarına doğru, Taha suresinden sonra indirilmiştir. Adını, birinci ayetinde geçen ve kıyamet gününe işaret eden "el-Vakıa" (kaçınılmaz olay) kelimesinden almıştır. 96 ayettir.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحٖيمِ

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

اِذَا وَقَعَتِ الْوَاقِعَةُۙ ﴿١﴾

1. Ey insan! Kıyamet denilen **o Kaçınılmaz Olay gerçekleştiği zaman,**

لَيْسَ لِوَقْعَتِهَا كَاذِبَةٌۢ ﴿٢﴾

2. Hiç kimse onun gerçekliğini inkâr edemeyecektir. Fakat o zaman, son pişmanlık fayda vermeyecektir.

خَافِضَةٌ رَافِعَةٌۙ ﴿٣﴾

3. O kıyamet ki, dünyada büyüklük taslayan zalimleri **alçaltacak,** alçakgönüllü kulları da **yüceltecektir.**

Ne zaman mı?

اِذَا رُجَّتِ الْاَرْضُ رَجًّاۙ ﴿٤﴾

4. Yer dehşetle sarsılıp yerinden oynadığı,

وَبُسَّتِ الْجِبَالُ بَسًّاۙ ﴿٥﴾

5. Dağlar paramparça edildiği,

فَكَانَتْ هَبَٓاءً مُنْبَثًّاۙ ﴿٦﴾

6. Sonra dağılıp toz duman hâline geldiği,

وَكُنْتُمْ اَزْوَاجًا ثَلٰثَةًۜ ﴿٧﴾

7. Ve sizler hesaba çekilerek, derecenize göre **üç gruba ayrıldığınız zaman:**

فَاَصْحَابُ الْمَيْمَنَةِ مَٓا اَصْحَابُ الْمَيْمَنَةِۜ ﴿٨﴾

8. İyi insanlar var ya, ne mutlu o iyi insanlara!

وَاَصْحَابُ الْمَشْـَٔمَةِ مَٓا اَصْحَابُ الْمَشْـَٔمَةِۜ ﴿٩﴾

9. Kötü insanlara gelince, vay hâline o kötü insanların!

وَالسَّابِقُونَ السَّابِقُونَۙ ﴿١٠﴾

10. Ve hele hayırda **öncülük edenler yok mu,** cennette de **en öndedir onlar.**

اُو۬لٰٓئِكَ الْمُقَرَّبُونَۚ ﴿١١﴾

11. İşte onlardır, en yüce makama erişip Allah'a **yakınlaştırılmış olanlar.**

فٖي جَنَّاتِ النَّعٖيمِ ﴿١٢﴾

12. Ve sonsuz **nimet cennetlerinde** ağırlananlar.

ثُلَّةٌ مِنَ الْاَوَّلٖينَۙ ﴿١٣﴾

13. Çoğu önceki nesil**lerden,**

وَقَلٖيلٌ مِنَ الْاٰخِرٖينَۜ ﴿١٤﴾

14. Birazı da sonrakilerdendir.

عَلٰى سُرُرٍ مَوْضُونَةٍۙ ﴿١٥﴾

15. Altın, inci, elmas, yakut gibi mücevheratla **işlenmiş koltuklar üzerinde,**

مُتَّكِـٖٔينَ عَلَيْهَا مُتَقَابِلٖينَ ﴿١٦﴾

16. Karşı karşıya oturup arkalarına yaslanarak sevinçle birbirlerine bak**acaklar.**

يَطُوفُ عَلَيْهِمْ وِلْدَانٌ مُخَلَّدُونَۙ ﴿١٧﴾

17. Etraflarında, cennet hizmetkârları olarak yaratılmış **ölümsüz gençler** hizmet için **dolaşıp duracaklar.**

بِاَكْوَابٍ وَاَبَارٖيقَۙ وَكَأْسٍ مِنْ مَعٖينٍۙ ﴿١٨﴾

18. Ellerinde, cennet **pınar**ların**dan** doldurulmuş **testiler, sürahiler ve kadehlerle.**

لَا يُصَدَّعُونَ عَنْهَا وَلَا يُنْزِفُونَۙ ﴿١٩﴾

19. Kana kana içtikleri bu cennet içkisi **ne baş ağrısı yapar, ne de sarhoşluk verir.**

وَفَاكِهَةٍ مِمَّا يَتَخَيَّرُونَۙ ﴿٢٠﴾

20. Bundan başka, **diledikleri** her çeşit **meyveler,**

وَلَحْمِ طَيْرٍ مِمَّا يَشْتَهُونَۜ ﴿٢١﴾

21. Canlarının çektiği en leziz **kuş etleri,**

وَحُورٌ عِينٌۙ ﴿٢٢﴾

22. Ve güzel gözlü pırıl pırıl, tertemiz **eşler** onların olacak.

كَاَمْثَالِ اللُّؤْلُؤِ الْمَكْنُونِۚ ﴿٢٣﴾

23. Günyüzü görmemiş inciler gibi narin ve göz alıcı eşler...

جَزَٓاءً بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٢٤﴾

24. Bütün bunlar onlara, vaktiyle **yaptıkları** güzel **davranışların karşılığı olarak** verilecek.

لَا يَسْمَعُونَ فِيهَا لَغْوًا وَلَا تَأْثِيمًاۙ ﴿٢٥﴾

25. Orada ne boş konuşmalar duyacaklar, ne de günaha yönelten bir söz.

اِلَّا قِيلًا سَلَامًا سَلَامًا ﴿٢٦﴾

26. Sadece "Selâm size ey cennetlikler, **selâm!** Mutluluk ve esenlik içinde, sonsuza dek yaşayın orada!" **sözlerini** işitecekler.

وَاَصْحَابُ الْيَمِينِ مَٓا اَصْحَابُ الْيَمِينِۜ ﴿٢٧﴾

27. İyi insanlara gelince, ne mutlu o iyi insanlara!

فِي سِدْرٍ مَخْضُودٍۙ ﴿٢٨﴾

28. Onlar cennette **dalbastı kirazlar,**

وَطَلْحٍ مَنْضُودٍۙ ﴿٢٩﴾

29. Salkım salkım muz ağaçları,

وَظِلٍّ مَمْدُودٍۙ ﴿٣٠﴾

30. İçerisinde sonsuz mutluluğu tadacakları **uzatılıp yayılmış gölgeler,**

وَمَٓاءٍ مَسْكُوبٍۙ ﴿٣١﴾

31. Yükseklerden **çağlayarak akan sular,**

وَفَاكِهَةٍ كَثِيرَةٍۙ ﴿٣٢﴾

32. Ve her türlüsünden **bol bol meyveler arasında** yaşayacak**lar.**

لَا مَقْطُوعَةٍ وَلَا مَمْنُوعَةٍۙ ﴿٣٣﴾

33. Hiç tükenmeyecek ve asla **yasak edilmeyecek** sonsuz nimetler arasında.

وَفُرُشٍ مَرْفُوعَةٍۜ ﴿٣٤﴾

34. Yüksek ve değerli **koltuklar üzerinde,** hanımlarıyla karşı karşıya oturup eğlenecekler.

اِنَّٓا اَنْشَاْنَاهُنَّ اِنْشَٓاءًۙ ﴿٣٥﴾

35. Biz cennete girecek bütün **kadınları,** ruh ve beden olarak **yenibaştan yaratacağız.**

فَجَعَلْنَاهُنَّ اَبْكَارًاۙ ﴿٣٦﴾

36. Ve onları, bünyelerinde ne kin, kıskançlık, bıkkınlık gibi ruhsal ve ne de hastalık, sakatlık, çirkinlik, kir, kötü koku ve benzeri bedensel eksiklikler bulunmayan tertemiz ve taptaze **birer bakire kılacağız.**

عُرُبًا اَتْرَابًاۙ ﴿٣٧﴾

37. Hepsi de gencecik, **aynı yaşta** cilveli ve edalı **güzeller olarak.**

لِاَصْحَابِ الْيَمِينِۜ ﴿٣٨﴾

38. İşte bütün bu nimetleri, **iyi insanlar için** hazırladık.

ثُلَّةٌ مِنَ الْاَوَّلِينَۙ ﴿٣٩﴾

39. Bir kısmı önceki nesil**lerden,**

وَثُلَّةٌ مِنَ الْاٰخِرِينَۜ ﴿٤٠﴾

40. Bir kısmı da sonrakilerdendir.

وَاَصْحَابُ الشِّمَالِ مَٓا اَصْحَابُ الشِّمَالِۜ ﴿٤١﴾

41. Kötü insanlara gelince, vay hâline o kötü insanların!

فِي سَمُومٍ وَحَمِيمٍۙ ﴿٤٢﴾

42. Gönüllere **işleyen** zehirli **ateş ile kaynar sular arasında** gidip gelecekler.

وَظِلٍّ مِنْ يَحْمُومٍۙ ﴿٤٣﴾

43. Kapkara duman gölgesi altında azap çekecekler.

لَا بَارِدٍ وَلَا كَرِيمٍ ﴿٤٤﴾

44. Öyle bir duman ki, **ne serinletir, ne bir fayda verir.**

اِنَّهُمْ كَانُوا قَبْلَ ذٰلِكَ مُتْرَفِينَۚ ﴿٤٥﴾

45. Çünkü onlar, bundan önceki hayatlarında **lüks ve sefahat içinde şımarırlardı.**

وَكَانُوا يُصِرُّونَ عَلَى الْحِنْثِ الْعَظِيمِۚ ﴿٤٦﴾

46. Ve Allah'a ortak koşma, adam öldürme, hırsızlık, yalancı şahitlik, ana babaya isyan, dolandırıcılık, zina, fuhuş, içki, kumar ve benzeri **büyük günah işlemekte inat ederlerdi.**

وَكَانُوا يَقُولُونَ اَئِذَا مِتْنَا وَكُنَّا تُرَابًا وَعِظَامًا ءَاِنَّا لَمَبْعُوثُونَۙ ﴿٤٧﴾

47. Ve ilâhî adaleti inkâr ederek **diyorlardı ki: "Biz ölüp toprağa ve** çürümüş **kemik yığınına dönüştükten sonra mı yeniden diriltil**ip hesaba çekil**eceğiz?**

اَوَاٰبَٓاؤُنَا الْاَوَّلُونَ ﴿٤٨﴾

48. "Hem biz, **hem de geçmiş atalarımız, öyle mi?"**

قُلْ اِنَّ الْاَوَّلِينَ وَالْاٰخِرِينَۙ ﴿٤٩﴾

49. Ey Müslüman! Onlara **de ki:** "Evet; **önceki** devirlerde yaşamış olan nesil**ler de, sonrakiler de,"**

لَمَجْمُوعُونَ اِلٰى مِيقَاتِ يَوْمٍ مَعْلُومٍ ﴿٥٠﴾

50. "Hepsi, Allah tarafından **bilinen bir Günün buluşma vaktinde bir araya getirilecekler."**

ثُمَّ اِنَّكُمْ اَيُّهَا الضَّٓالُّونَ الْمُكَذِّبُونَۙ ﴿٥١﴾

51. "Sonra siz, ey bu Günü **yalanlayan yolunu sapıtmış** azgın**lar!"**

لَاٰكِلُونَ مِنْ شَجَرٍ مِنْ زَقُّومٍۙ ﴿٥٢﴾

52. "Şüphe yok ki, cehennemde zalimleri bekleyen o öldürücü **zakkum ağacından yiyeceksiniz."**

فَمَالِؤُنَ مِنْهَا الْبُطُونَۚ ﴿٥٣﴾

53. "Ve onunla karınlarınızı tıka basa **dolduracaksınız."**

فَشَارِبُونَ عَلَيْهِ مِنَ الْحَمِيمِۚ ﴿٥٤﴾

54. "Zakkum ziyafetinin **üzerine de,** iç organları paramparça eden, kusmuk ve irin katılmış **kaynar sudan içeceksiniz."**

فَشَارِبُونَ شُرْبَ الْهِيمِۜ ﴿٥٥﴾

55. “Tıpkı uzun çöl yolculuğundan gelen **susuz devenin içtiği gibi** hararetle içecek, içtikçe susayacak ve susadıkça bir daha **içeceksiniz.** Sonra yine ateşe dönecek-siniz ve bu durum, sonsuza dek böyle sürüp gidecek.”

هٰذَا نُزُلُهُمْ يَوْمَ الدّ۪ينِۜ ﴿٥٦﴾

56. İşte Hesap Günü onlara sunulacak ziyafet budur.

O hâlde, ey insanlar! Bu feci akıbete uğramak istemiyorsanız, her an gözünüzün önünde cereyan eden şu mucizelere bakıp Rabb’inize yönelin:

نَحْنُ خَلَقْنَاكُمْ فَلَوْلَا تُصَدِّقُونَ ﴿٥٧﴾

57. Sizi yoktan var eden Biziz. O hâlde, Yaratıcınızın gönderdiği mesaja **inanmanız gerekmez mi?** Hem O sizi yaratmakla da kalmadı:

اَفَرَاَيْتُمْ مَا تُمْنُونَۜ ﴿٥٨﴾

58. Attığınız o basit **meni**deki muhteşem yaratılış mucizesi**ni hiç düşündünüz mü?**

ءَاَنْتُمْ تَخْلُقُونَهُٓ اَمْ نَحْنُ الْخَالِقُونَ ﴿٥٩﴾

59. Onu siz mi yaratıyorsunuz, yoksa Biz miyiz insan neslini bir damla sudan **yaratan?**

نَحْنُ قَدَّرْنَا بَيْنَكُمُ الْمَوْتَ وَمَا نَحْنُ بِمَسْبُوق۪ينَۙ ﴿٦٠﴾

60. Aranızda ölümü şaşmaz bir plân çerçevesinde **takdir eden Biziz.**

عَلٰٓى اَنْ نُبَدِّلَ اَمْثَالَكُمْ وَنُنْشِئَكُمْ ف۪ي مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿٦١﴾

61. Ve hiç de aciz değiliz, sizi yok edip **yerinize, size benzer** başka toplumları veya varlıkları **getirmekten ya da sizi hiç bilmediğiniz** bambaşka bir âlem**de** yeniden **yaratmaktan.**

وَلَقَدْ عَلِمْتُمُ النَّشْاَةَ الْاُو۫لٰى فَلَوْلَا تَذَكَّرُونَ ﴿٦٢﴾

62. Aslında siz, ilk yaratılışın muhteşem bir kudret ve iradenin eseri olarak gerçekleştiğini **pekâlâ biliyorsunuz. Peki,** bundan **ibret al**ıp da, âhirette ikinci yaratılışın gerçekleşeceğine inan**manız gerekmez mi?**

اَفَرَاَيْتُمْ مَا تَحْرُثُونَۜ ﴿٦٣﴾

63. Toprağa **ektiğiniz** tohum tanesinin nasıl çatlayıp filiz verdiğini **hiç düşündünüz mü?**

ءَاَنْتُمْ تَزْرَعُونَهُٓ اَمْ نَحْنُ الزَّارِعُونَ ﴿٦٤﴾

64. Acaba onu yeşertip büyüten siz misiniz, yoksa Biz miyiz onu **yetiştiren?**

لَوْ نَشَٓاءُ لَجَعَلْنَاهُ حُطَامًا فَظَلْتُمْ تَفَكَّهُونَ ﴿٦٥﴾

65. Dileseydik hepsini daha olgunlaşmadan **kurumuş çerçöp hâline getirirdik de, şaşıp kalırdınız:**

اِنَّا لَمُغْرَمُونَۙ ﴿٦٦﴾

66. Ve **“Eyvah, biz mahvolduk!”**

بَلْ نَحْنُ مَحْرُومُونَ ﴿٦٧﴾

67. “Hayır, hayır, yaşama imkânından tamamen **yoksun bırakıldık!”** diye feryat edip dururdunuz.

اَفَرَاَيْتُمُ الْمَٓاءَ الَّذ۪ي تَشْرَبُونَۜ ﴿٦٨﴾

68. İçtiğiniz o tertemiz **suyu**n size nasıl ulaştığını **hiç düşündünüz mü?**

ءَاَنْتُمْ اَنْزَلْتُمُوهُ مِنَ الْمُزْنِ اَمْ نَحْنُ الْمُنْزِلُونَ ﴿٦٩﴾

69. Onu bulutlardan siz mi indiriyorsunuz, yoksa Biz miyiz, deniz ve okyanuslardan buharlaştırdığımız suyu mükemmel bir arıtım sisteminden geçirerek yeryüzüne kar ve yağmur olarak **yağdıran?**

لَوْ نَشَٓاءُ جَعَلْنَاهُ اُجَاجًا فَلَوْلَا تَشْكُرُونَ ﴿٧٠﴾

70. Dileseydik, onu acı ve **tuzlu da yapabilirdik. Öyleyse,** bunca nimetlere karşılık Rabb’inize **şükretmeniz gerekmez mi?**

اَفَرَاَيْتُمُ النَّارَ الَّت۪ي تُورُونَۜ ﴿٧١﴾

71. Yaktığınız ateşin hangi kanunlar çerçevesine, nasıl mucizevî reaksiyonlar geçirerek yandığını **hiç düşündünüz mü?**

ءَاَنْتُمْ اَنْشَاْتُمْ شَجَرَتَهَٓا اَمْ نَحْنُ الْمُنْشِؤُ۫نَ ﴿٧٢﴾

72. Onun yakıtı ve temel maddesi olan **ağacı siz mi yarattınız, yoksa Biz miyiz** onu **yaratan?**

نَحْنُ جَعَلْنَاهَا تَذْكِرَةً وَمَتَاعًا لِلْمُقْو۪ينَۚ ﴿٧٣﴾

73. Biz o ateşi, her an lütuf ve merhametimizi hatırlatan **bir ibret** belgesi **ve** sanayinin gelişiminde, yemek pişirmede, ısınmada, aydınlanmada vs. ona **ihtiyacı olanlar için** vazgeçilmez **bir nimet kıldık.**

فَسَبِّحْ بِاسْمِ رَبِّكَ الْعَظ۪يمِ۟ ﴿٧٤﴾

74. Öyleyse, ey insan, **yüce Rabb’inin ismini** övgülerle yücelterek **tesbih et.**

فَلَٓا اُقْسِمُ بِمَوَاقِعِ النُّجُومِۙ ﴿٧٥﴾

75. Demek inkârcılar, “Kur’an’ı Muhammed’e şeytanlar indirdi.” diyorlar, öyle mi? (26. Şuara: 210–212) **Hayır, yıldızların inişi** gibi Peygamber’e ayet ayet, sure sure indirilen vahyin her bir bölümü bizzat **şahittir ki,** bu Kur’an Allah’tan gelen hakikatin ta kendisidir.

وَاِنَّهُ لَقَسَمٌ لَوْ تَعْلَمُونَ عَظ۪يمٌۙ ﴿٧٦﴾

76. Eğer aklınız ve **bilinciniz varsa, bu gerçekten** önemli bir tanıklık ve **büyük bir yemindir.**

اِنَّهُ لَقُرْاٰنٌ كَر۪يمٌۙ ﴿٧٧﴾

77. Hiç kuşkusuz bu kitap, kıyamete kadar her çağda okunup gündeme getirilmesi ve hayatın her alanına hükmetmesi gereken **çok kıymetli bir** mesajdır, yüce **Kur’an’dır.**

ف۪ي كِتَابٍ مَكْنُونٍۙ ﴿٧٨﴾

78. Onun aslı, Allah katında muhafaza edilen ana kitapta, **Levh-i Mahfuzdadır.** Bu yüzden cinlerin, şeytanların ona ulaşması, ona batıl unsurlar katması mümkün değildir.

لَا يَمَسُّهُٓ اِلَّا الْمُطَهَّرُونَۜ ﴿٧٩﴾

79. Bu kitap, hiç bozulmadan ve hiçbir değişikliğe maruz kalmadan, Levh-i Mahfuz’daki asli şekliyle Muhammed’in kalbine indirilmiştir. Çünkü **ona, tertemiz** melek**lerden başkası dokunamaz.** Cebrail onu Levh-i Mahfuz’dan Peygamberin kalbine indirirken, Allah hiçbir cinin, şeytanın ve benzeri şerli yaratığın Kur’an’a müdahale etmesine, ona bir şey katmasına ve ondan bir şey eksiltmesine izin vermez.

تَنْز۪يلٌ مِنْ رَبِّ الْعَالَم۪ينَ ﴿٨٠﴾

80. Dolayısıyla, Kur’an’ı şeytanlar, cinler indirmiş değildir. O doğrudan doğruya **âlemlerin Rabb’i tarafından gönderilmiştir.** Bizzat Allah tarafından korunan bu kitap, bir tek harfi bile değiştirilmeden Peygambere nazil olmuş ve öylece insanlığa tebliğ edilmiştir.

اَفَبِهٰذَا الْحَد۪يثِ اَنْتُمْ مُدْهِنُونَۙ ﴿٨١﴾

81. Şimdi ey inkârcılar, **siz bu** ilâhî **kelâmı** hâlâ **hafife mi alacaksınız?**

وَتَجْعَلُونَ رِزْقَكُمْ اَنَّكُمْ تُكَذِّبُونَ ﴿٨٢﴾

82. Ve bu nimetten **nasibinizi,** sadece onu **yalanlamaktan ibaret mi kılacaksınız?**

فَلَوْلَٓا اِذَا بَلَغَتِ الْحُلْقُومَۙ ﴿٨٣﴾

83. Peki, içinizden birine ecel gelip can **boğaza dayandığı zaman,**

وَاَنْتُمْ حٖينَئِذٍ تَنْظُرُونَۙ ﴿٨٤﴾

84. Ve siz de o anda, aciz ve çaresiz bir hâlde can çekişen o insana **bakıp dururken,**

وَنَحْنُ اَقْرَبُ اِلَيْهِ مِنْكُمْ وَلٰكِنْ لَا تُبْصِرُونَ ﴿٨٥﴾

85. İşte o zaman, **Biz ona sizden daha yakınızdır. Fakat siz** bunu **göremezsiniz.**

فَلَوْلَٓا اِنْ كُنْتُمْ غَيْرَ مَدٖينٖينَۙ ﴿٨٦﴾

86. Ey inkârcılar! **Eğer** iddia ettiğiniz gibi yaptıklarınızdan dolayı **hesaba çekilmeyecekseniz,**

تَرْجِعُونَهَٓا اِنْ كُنْتُمْ صَادِقٖينَ ﴿٨٧﴾

87. Haydi, can çekişen kişiyi ölümden kurtarıp **onu** yeniden hayata **döndürsenize, eğer** sözünüzde **doğru iseniz.** Hayır, ne ölümü engelleyebilirsiniz, ne de mahşer günü hesaba çekilmeyi.

فَاَمَّٓا اِنْ كَانَ مِنَ الْمُقَرَّبٖينَۙ ﴿٨٨﴾

88. Eğer o ölen kişi, imanı ve güzel davranışlarıyla en öne geçerek Benim **yakınlık** ve şefkatimi **kazanan kimselerden biriyse,**

فَرَوْحٌ وَرَيْحَانٌۙ وَجَنَّتُ نَعٖيمٍ ﴿٨٩﴾

89. İşte ona, sonsuz bir **mutluluk, muhteşem bir rızık ve** nimetlerle dolu **cennet** bahçeleri armağan edilecektir.

وَاَمَّٓا اِنْ كَانَ مِنْ اَصْحَابِ الْيَمٖينِۙ ﴿٩٠﴾

90. Eğer önde gidenlerden değil de, orta derecede **iyi insanlardan ise,**

فَسَلَامٌ لَكَ مِنْ اَصْحَابِ الْيَمٖينِ ﴿٩١﴾

91. Onlar da cennette iltifatlarla karşılanacak: "Senin gibi cenneti hak eden **iyi insanlardan sana selâm olsun!** Sonsuza dek mutluluk ve esenlik içinde yaşayacağın cennete hoş geldin!" denilecek.

وَاَمَّٓا اِنْ كَانَ مِنَ الْمُكَذِّبٖينَ الضَّٓالّٖينَۙ ﴿٩٢﴾

92. Ama eğer, ayetlerimi **yalanlayan o sapıklardan ise,**

فَنُزُلٌ مِنْ حَمٖيمٍۙ ﴿٩٣﴾

93. Onlar da başlarından dökülen **kaynar sularla karşılanacak,**

وَتَصْلِيَةُ جَحٖيمٍ ﴿٩٤﴾

94. Ve tepetaklak **cehenneme atılacaklar.**

اِنَّ هٰذَا لَهُوَ حَقُّ الْيَقٖينِۚ ﴿٩٥﴾

95. İşte budur, insanın akıbeti hakkında **tartışmasız kesin gerçek.**

فَسَبِّحْ بِاسْمِ رَبِّكَ الْعَظٖيمِ ﴿٩٦﴾

96. Öyleyse, yüce Rabb'inin ismini en içten dua ve yakarışlarla yüceltерek **tesbih et.**

سُورَةُ الْحَدِيدِ ﴿٥٧﴾

57. HADİD SURESİ

Medine döneminin sonlarına doğru gönderilmiştir. Adını, 25. ayetinde geçen ve demir anlamına gelen "el-Hadid" kelimesinden almıştır. 29 ayettir.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحٖيمِ

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

سَبَّحَ لِلّٰهِ مَا فِي السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِۚ

1. Göklerde ve yerde bulunan bütün varlık**lar,** daima **Allah'ı** övgüyle anarak **yüceltmektedir.** Şu muhteşem kâinat nizamı içerisinde yer alan her şey, kendisini yaratan varlığın her türlü kusur ve noksanlıktan uzak olduğunu anlatmaktadır. Eğer çevrenizdeki varlıklara ibret nazarıyla bakacak olursanız, her zerresinin Allah'ı zikrettiğini göreceksiniz.

وَهُوَ الْعَزٖيزُ الْحَكٖيمُ ﴿١﴾

Gerçekten **O, sonsuz kudret ve hikmet sahibidir.** Asla yersiz ve gereksiz hüküm vermeyen ve hükmüne karşı konulamayan Yüce Yaratıcıdır.

لَهُ مُلْكُ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِۚ

2. Göklerin ve yerin yönetim ve **hükümranlığı** yalnızca **O'na aittir:**

يُحْيٖي وَيُمٖيتُۚ وَهُوَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدٖيرٌ ﴿٢﴾

Yaşatan ve öldüren O'dur. Ölü bedenleri bir Gün diriltecek olan da O'dur. Çünkü **O, her şeye kadirdir.**

هُوَ الْاَوَّلُ وَالْاٰخِرُ وَالظَّاهِرُ وَالْبَاطِنُۚ وَهُوَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلٖيمٌ ﴿٣﴾

3. Allah her bakımdan sonsuzdur, sınırsızdır. **O hem ilktir, hem de son.** Her şeyden önce vardı ve her şeyden sonra da var olacaktır. O, zamanın ve mekânın üzerindedir, ezelî ve ebedîdir. O, yarattığı varlıklarda görülen muhteşem sanatıyla **apaçık ortadadır,** fakat zatıyla **gizlidir.** Hiç kimse O'nun mahiyetini tam olarak kavrayamaz. Fakat **O, her şeyi** en mükemmel şekilde **bilir.**

هُوَ الَّذٖي خَلَقَ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضَ فٖي سِتَّةِ اَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوٰى عَلَى الْعَرْشِۜ

4. Gökleri ve yeri altı evrede yaratan, fakat **sonra** bir kenara çekilip mahlûkatı kendi kaderiyle baş başa bırakmayan, aksine, sınırsız kudret ve hâkimiyetinin sembolü olarak **Egemenlik Tahtına oturan O'dur.**

يَعْلَمُ مَا يَلِجُ فِي الْاَرْضِ وَمَا يَخْرُجُ مِنْهَا وَمَا يَنْزِلُ مِنَ السَّمَٓاءِ وَمَا يَعْرُجُ فٖيهَاۜ

Öyle ki, **O, yerin içine giren ve oradan çıkan; gökten inen ve oraya yükselen her şeyi bilir.** Allah yerin içine giren canlı ve cansız varlıkları, akan suları, süzülen damlaları, atılan taneleri, gömülen cesetleri, ekilen tohumları, gizlenen böcekleri, oradaki madenleri, doğalgazı, fosilleri, tarihî kalıntıları bilir. Yerden çıkan varlıkları, fışkıran pınarları, yeşeren filizleri, patlayan volkanları da bilir. Aynı şekilde gökten inen rızıkları, yağan yağmurları, gönderilen vahiyleri, rahmeti, azabı, çakan şimşekleri, düşen yıldırımları, yansıyan ışınları, kayan göktaşlarını da bilir. Yine göğe yükselen duaları, ruhları, melekleri, buharları, gazları, bulutları, ses dalgalarını, elektriği, soğukluğu, sıcaklığı da bilir.

وَهُوَ مَعَكُمْ اَيْنَ مَا كُنْتُمْۜ وَاللّٰهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصٖيرٌ ﴿٤﴾

Her nerede olursanız olun, O sonsuz ilim ve kudretiyle her an ve her yerde **sizinle beraberdir.** Unutmayın, **Allah yaptığınız her şeyi görmektedir** ve ona göre hak ettiğiniz karşılığını mutlaka verecektir.

لَهُ مُلْكُ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِۜ وَاِلَى اللّٰهِ تُرْجَعُ الْاُمُورُ ﴿٥﴾

5. Göklerin ve yerin yönetim ve **hükümranlığı** yalnızca **O'na aittir. Bütün işler** ve oluşlar, her şeyin kaynağı olan **Allah'a döndürülür.**

يُولِجُ الَّيْلَ فِي النَّهَارِ وَيُولِجُ النَّهَارَ فِي الَّيْلِۜ وَهُوَ عَلٖيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ ﴿٦﴾

6. O Allah ki, mükemmel bir düzen içinde ve periyodik aralıklarla bazen **geceyi** kısaltıp **gündüze ekliyor,** bazen **gündüzü** kısaltıp **geceye ekliyor.** Unutmayın ki, **O kalplerin içindeki** bütün gizli niyet ve düşünce**leri bilmektedir.**

اٰمِنُوا بِاللّٰهِ وَرَسُولِهٖ وَاَنْفِقُوا مِمَّا جَعَلَكُمْ مُسْتَخْلَفٖينَ فٖيهِۜ فَالَّذٖينَ اٰمَنُوا مِنْكُمْ وَاَنْفَقُوا لَهُمْ اَجْرٌ كَبٖيرٌ ﴿٧﴾

7. Öyleyse, **Allah'a ve Elçisine** gerçek anlamda **iman edin ve sizi** geçici olarak kullanmaya **yetkili kıldığı** servet, güç, yetenek, ilim, vakit gibi güzel **şeylerden** bir kısmını, Allah yolunda mücadelede **harcayın.** Çünkü **içinizden her kim** bu Kitaba yürekten **iman eder ve** onun gösterdiği doğrultuda **harcama yaparsa, onlara** Allah katında **büyük bir ödül verilecektir.**

وَمَا لَكُمْ لَا تُؤْمِنُونَ بِاللّٰهِۚ وَالرَّسُولُ يَدْعُوكُمْ لِتُؤْمِنُوا بِرَبِّكُمْ وَقَدْ اَخَذَ مٖيثَاقَكُمْ اِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنٖينَ ﴿٨﴾

8. Peygamber sizi Rabb'inize iman etmeye çağırıp dururken, niçin Allah'a inanmayasınız ki? Üstelik o, Allah'a ve Peygambere sonuna kadar itaat edeceğinize dair **sizden kesin bir söz de almıştı.** Söyleyin, **eğer** O'na gerçekten **inanıyorsanız,** O'nun hükmüne boyun eğmeniz gerekmez mi?

هُوَ الَّذٖي يُنَزِّلُ عَلٰى عَبْدِهٖٓ اٰيَاتٍ بَيِّنَاتٍ لِيُخْرِجَكُمْ مِنَ الظُّلُمَاتِ اِلَى النُّورِۜ وَاِنَّ اللّٰهَ بِكُمْ لَرَؤُ۫فٌ رَحٖيمٌ ﴿٩﴾

9. O Allah **ki, sizi** inkâr ve cehalet **karanlıklar**ından kurtarıp, iman ve ilim **aydınlığı**na **çıkarmak için kuluna** bu **apaçık ayetleri göndermiştir. Çünkü Allah, size karşı gerçekten çok şefkatli, çok merhametlidir.**

وَمَا لَكُمْ اَلَّا تُنْفِقُوا فٖي سَبٖيلِ اللّٰهِ وَلِلّٰهِ مٖيرَاثُ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِۜ

10. Size ne oluyor ki, malınızdan bir kısmını **Allah yolunda harcamaktan kaçınıyorsunuz? Oysa göklerin ve yerin zenginlikleri** zaten **Allah'ındır.** Sizin olduğunu sandığınız servet ve zenginlikler aslında size geçici olarak verilmiş birer emanetten başka bir şey değildir. Öyleyse, sizin yardımınıza en çok ihtiyaç duyulduğu bir zamanda malınızla ve canınızla Allah yolunda mücadele edin.

لَا يَسْتَوٖي مِنْكُمْ مَنْ اَنْفَقَ مِنْ قَبْلِ الْفَتْحِ وَقَاتَلَۜ اُو۬لٰٓئِكَ اَعْظَمُ دَرَجَةً مِنَ الَّذٖينَ اَنْفَقُوا مِنْ بَعْدُ وَقَاتَلُواۜ وَكُلًّا وَعَدَ اللّٰهُ الْحُسْنٰىۜ

Çünkü **içinizden, fetihten önce**ki zor ve sıkıntılı dönemde Allah yolunda mallarını **harcayıp savaşanlar,** sonradan bu işe girişen müminlerle **bir olmazlar.** Her ne kadar **Allah her ikisine de en güzel** ödül olan cenneti **vaad etmişse de, onlar,** İslâm'ın hâkimiyetinden **sonra** mallarını Allah yolunda **harcamaya ve savaşmaya başlayan kimselerden daha üstün bir dereceye sahiptirler.**

وَاللّٰهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبٖيرٌ ﴿١٠﴾

Unutmayın, **Allah yaptığınız her şeyden haberdardır.**

O hâlde, elinizdeki nimetleri en çok kâr getirecek yerlere harcayarak akıllıca yatırım yapın:

مَنْ ذَا الَّذٖي يُقْرِضُ اللّٰهَ قَرْضًا حَسَنًا فَيُضَاعِفَهُ لَهُ وَلَهُٓ اَجْرٌ كَرٖيمٌ ﴿١١﴾

11. Kim Allah'a güzel bir borç vermek ister ki, Allah da bu borcu **ona** âhirette **kat kat fazlasıyla geri ödesin ve ona çok değerli bir mükâfat versin?** Yani kim canını, malını ve sahip olduğu diğer nimetleri Allah yolunda feda ederse, Allah bunu kendisine verilmiş bir borç kabul eder ve bu fedakârlığı yapan kulunu, Hesap Günü sonsuz cennet nimetleri ve hoşnutluğu ile ödüllendirir.

يَوْمَ تَرَى الْمُؤْمِنٖينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ يَسْعٰى نُورُهُمْ بَيْنَ اَيْدٖيهِمْ وَبِاَيْمَانِهِمْ

12. O Gün kâfirler ve münafıklar karanlıklar içinde cehenneme doğru yol alırlarken, **inanan erkek ve kadınların** imanları ve güzel davranışları sayesinde kazandıkları **nurlarının,** cennete giden yolu aydınlatmak için **önlerinden ve sağ taraflarından hızla akıp gittiğini göreceksin.**

بُشْرٰيكُمُ الْيَوْمَ جَنَّاتٌ تَجْرٖي مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهَارُ خَالِدٖينَ فٖيهَاۜ ذٰلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظٖيمُۚ ﴿١٢﴾

Onlara denilecek ki: **"Bugün size müjdeler olsun!** Sizin ödülünüz, ağaçlarının **altından ırmaklar çağıldayan ve sonsuza dek içinde yaşayacağınız cennet bahçeleridir. İşte en büyük kurtuluş budur."**

يَوْمَ يَقُولُ الْمُنَافِقُونَ وَالْمُنَافِقَاتُ لِلَّذٖينَ اٰمَنُوا انْظُرُونَا نَقْتَبِسْ مِنْ نُورِكُمْ قٖيلَ ارْجِعُوا وَرَٓاءَكُمْ فَالْتَمِسُوا نُورًاۜ

13. O gün karanlıkta kalan **ikiyüzlü erkekler ve kadınlar müminlere** yalvararak, "Ne olur **bizden tarafa bir bakın da, sizin nurunuzdan al**ıp aydınlan**alım!" diyecekler. Fakat onlara,** "Hayır!" **denilecek,** "Bunu elde etmenin yeri burası değil, dünya hayatıdır. O hâlde **arkanıza dönün de, nur**u geçmişteki hayatınızda **arayın." denilecek.**

فَضُرِبَ بَيْنَهُمْ بِسُورٍ لَهُ بَابٌۜ بَاطِنُهُ فٖيهِ الرَّحْمَةُ وَظَاهِرُهُ مِنْ قِبَلِهِ الْعَذَابُۜ ﴿١٣﴾

Böylece müminlerle münafıkların **arasına, iç kısmında** ilâhî **rahmet bulunan, dış yüzü ise** cehennemdeki **azaba bakan ve** bir taraftan diğerine geçiş **kapısı olan yüksek bir sur çekilecektir.**

يُنَادُونَهُمْ اَلَمْ نَكُنْ مَعَكُمْۜ قَالُوا بَلٰى وَلٰكِنَّكُمْ فَتَنْتُمْ اَنْفُسَكُمْ وَتَرَبَّصْتُمْ وَارْتَبْتُمْ وَغَرَّتْكُمُ الْاَمَانِيُّ حَتّٰى جَٓاءَ اَمْرُ اللّٰهِ وَغَرَّكُمْ بِاللّٰهِ الْغَرُورُ ﴿١٤﴾

14. Münafıklar, surun öte yanındaki müminlere seslenerek, **"Biz dünyada sizinle birlikte değil miydik?** Biz de kelime-i şehâdet getirmemiş miydik? Sizinle birlikte oruç tutup namaz kılmamış mıydık? O halde niçin burada aynı yerde değiliz?**" diye onlara seslenecekler.** Buna karşılık müminler, **"Evet,** görünüşte bizimle birlikteydiniz.**" diyecekler, "Ne var ki, siz** ikiyüzlülük ederek **kendinizi felâkete sürüklediniz ve** hak ile batılın savaşında müminlerin safında yerinizi almanız gerekirken, hangi taraf kazanacak diye **beklediniz. Ve** bu dinin hak din olduğunu bildiğiniz hâlde, ona hep **kuşkuyla baktınız.** Başkalarının kalplerine de şüphe tohumları ektiniz. Böylece, **Allah'ın** ölüm **emri gelip çatıncaya kadar** boş

kuruntularınız **sizi oyalayıp durdu ve o aldatıcı** şeytan ve dostları, bazen din adamı kisvesiyle karşınıza çıkıp Allah'ın ayetlerini çarpıtarak, hakkı batıl, batılı hak göstererek, bazen de Rabb'inizin şefkat ve merhametine güvendirerek **sizi Allah ile aldattı."**

فَالْيَوْمَ لَا يُؤْخَذُ مِنْكُمْ فِدْيَةٌ وَلَا مِنَ الَّذِينَ كَفَرُوا مَأْوٰيكُمُ النَّارُ هِيَ مَوْلٰيكُمْ
وَبِئْسَ الْمَصِيرُ ﴿١٥﴾

15. "İşte bu yüzden, bugün ne sizden ne de inkâr edenlerden herhangi bir kurtuluş **fidye**si **kabul edilmeyecektir. Hepinizin varacağı yer cehennemdir ve size yaraşan odur. Ne kötü bir son!"**

اَلَمْ يَأْنِ لِلَّذِينَ اٰمَنُوا اَنْ تَخْشَعَ قُلُوبُهُمْ لِذِكْرِ اللّٰهِ وَمَا نَزَلَ مِنَ الْحَقِّ وَلَا يَكُونُوا
كَالَّذِينَ اُوتُوا الْكِتَابَ مِنْ قَبْلُ فَطَالَ عَلَيْهِمُ الْاَمَدُ فَقَسَتْ قُلُوبُهُمْ وَكَثِيرٌ مِنْهُمْ
فَاسِقُونَ ﴿١٦﴾

16. Allah'ın bu dehşet verici **uyarısı ve** yücelerden **indirdiği hakikat karşısında, Müminlerin kalplerinin yumuşayıp saygıyla ürpereceği vakit hâlâ gelmedi mi?** O hâlde müminler, paslanmaya yüz tutan gönüllerini Kur'an'la yeniden aydınlatsınlar da, **daha önce kendilerine kitap verilen ve** vahiyle tanışmalarının **üzerinden uzun bir süre geçtiği için** iman heyecanını yitiren, **kalpleri** gaflet perdesiyle kapanıp **katılaşan ve** bugün **birçokları yoldan çıkmış olan** Yahudi ve Hristiyan**ların durumuna düşmesinler.**

اِعْلَمُوا اَنَّ اللّٰهَ يُحْيِ الْاَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا قَدْ بَيَّنَّا لَكُمُ الْاٰيَاتِ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ
﴿١٧﴾

17. İyi bilin ki, Allah ölümünden sonra toprağa yeniden hayat verir. Gökten yağdırdığı yağmurlarla yeryüzünü rengârenk çiçeklerle donatan Allah, imana susamış ölü kalplere de indirdiği Kur'an sayesinde yeniden hayat verecektir. **İşte size ayetleri**mizi **böyle açıkladık ki, aklınızı kullan**ıp doğru yolu bul**asınız.**

اِنَّ الْمُصَّدِّقِينَ وَالْمُصَّدِّقَاتِ وَاَقْرَضُوا اللّٰهَ قَرْضًا حَسَنًا يُضَاعَفُ لَهُمْ وَلَهُمْ اَجْرٌ
كَرِيمٌ ﴿١٨﴾

18. Gerçek şu ki, Allah yolunda **karşılıksız yardımda bulunarak** âdeta **Allah'a güzel bir borç vermiş olan** mümin **erkek ve kadınlara,** yaptıkları iyiliklerin karşılığı **kat kat fazlasıyla ödenecek ve** böylece onlar, cennet gibi **muhteşem bir ödül kazanacaklar.**

وَالَّذِينَ اٰمَنُوا بِاللّٰهِ وَرُسُلِهِ اُولٰٓئِكَ هُمُ الصِّدِّيقُونَ وَالشُّهَدَٓاءُ عِنْدَ رَبِّهِمْ لَهُمْ
اَجْرُهُمْ وَنُورُهُمْ وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِاٰيَاتِنَٓا اُولٰٓئِكَ اَصْحَابُ الْجَحِيمِ ﴿١٩﴾

19. Allah'a ve bütün **elçilerine iman eden** bu mümin**ler var ya, işte** iman iddiasında **dosdoğru olanlar ve** Hesap Günü **Rab'leri katında** hakikate **şahitlik edecek olanlar onlardır.** O Gün **onlara,** hak ettikleri **mükâfatları ve** cennet yolunu aydınlatacak **nurları** mutlaka **verilecektir. Nankörlük edip ayetlerimizi inkâr edenlere gelince, onlar da cehennemi hak eden kimselerdir.**

اِعْلَمُوا اَنَّمَا الْحَيٰوةُ الدُّنْيَا لَعِبٌ وَلَهْوٌ وَزِينَةٌ وَتَفَاخُرٌ بَيْنَكُمْ وَتَكَاثُرٌ فِي
الْاَمْوَالِ وَالْاَوْلَادِ

20. İyi bilin ki, iman ve onun gereği olan salih amelden soyutlanmış bir **dünya hayatı, ancak** gelip geçici **bir oyun,** gaflete düşüren **bir eğlence,** aldatıcı bir **süs, birbirinize karşı övünme** sebebi **ve daha çok servet ve** övünülecek **nesiller çoğaltma yarışından ibarettir.**

كَمَثَلِ غَيْثٍ اَعْجَبَ الْكُفَّارَ نَبَاتُهُ ثُمَّ يَهِيجُ فَتَرٰيهُ مُصْفَرًّا ثُمَّ يَكُونُ حُطَامًا وَفِي
الْاٰخِرَةِ عَذَابٌ شَدِيدٌ وَمَغْفِرَةٌ مِنَ اللّٰهِ وَرِضْوَانٌ وَمَا الْحَيٰوةُ الدُّنْيَٓا اِلَّا مَتَاعُ الْغُرُورِ
﴿٢٠﴾

Onun vadettiği zevkler, **tıpkı yağmurun** yeşerttiği bitkilerin hâli**ne benzer ki, onun** sulayıp **yetiştirdiği bitkiler çiftçilerin pek hoşuna gider, fakat zamanla** bu göz alıcı bitkiler ve rengârenk çiçekler **kurumaya yüz tutar ve bir de bakarsın ki,** tamamen **sararıp solmuş ve sonunda çerçöp hâline gelmişler.** İşte dünyanın lüks ve ihtişamı da böyle yok olup gidecektir. **Âhirette ise, ya** zalimleri bekleyen **çetin bir azap vardır, ya da** müminler için **Allah'ın bağışlaması ve hoşnutluğu. Demek ki** âhireti kazanmak için yaşanmayan bir **dünya hayatı,** sonu felâketle biten **aldatıcı bir zevkten başka bir şey değildir.**

سَابِقُوا اِلٰى مَغْفِرَةٍ مِنْ رَبِّكُمْ وَجَنَّةٍ عَرْضُهَا كَعَرْضِ السَّمَٓاءِ وَالْاَرْضِ اُعِدَّتْ
لِلَّذِينَ اٰمَنُوا بِاللّٰهِ وَرُسُلِهِ ذٰلِكَ فَضْلُ اللّٰهِ يُؤْتِيهِ مَنْ يَشَٓاءُ وَاللّٰهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ
﴿٢١﴾

21. Öyleyse, şan şöhret ve servet için çabalamak yerine, **Rabb'inizin affına nail olmak ve eni göklerle yer kadar geniş olan ve** yalnızca **Allah'a ve** bütün **Peygamberlerine inananlar için hazırlanmış bulunan cennet**i kazanmak **için birbirinizle yarışın. Bu Allah'ın bir lütfudur ve onu,** cennete girmeyi **isteyen** ve bu yolda çaba harcayan **herkese bağışlar.** Hiç kuşkusuz **Allah, sonsuz lütuf sahibidir.**

مَٓا اَصَابَ مِنْ مُصِيبَةٍ فِي الْاَرْضِ وَلَا فِٓي اَنْفُسِكُمْ اِلَّا فِي كِتَابٍ مِنْ قَبْلِ اَنْ
نَبْرَاَهَا اِنَّ ذٰلِكَ عَلَى اللّٰهِ يَسِيرٌ ﴿٢٢﴾

22. Ne yeryüzünde, ne de kendi bünyenizde başınıza gelen ve size göre ilk bakışta kötü veya iyi görülen **hiçbir şey yoktur ki, Biz onu yaratmadan önce bir kitapta** kayıtlı **olmasın.** Yani gerek nimet gerekse belâ ve musibet olsun, başınıza gelen hiçbir şey, Bizim bilgimiz dışında değildir. Bütün olup bitenler, bir hikmet dâhilinde önceden yazılan kader kitabında mevcuttur. Bu nasıl olur demeyin. **Hiç kuşkusuz bu, Allah için çok kolaydır.**

لِكَيْلَا تَأْسَوْا عَلٰى مَا فَاتَكُمْ وَلَا تَفْرَحُوا بِمَٓا اٰتٰيكُمْ وَاللّٰهُ لَا يُحِبُّ كُلَّ مُخْتَالٍ
فَخُورٍ ﴿٢٣﴾

23. Başınıza gelen bütün musibetlerin ve kazanacağınız bütün nimetlerin bir imtihan gereği olarak ezelden takdir edildiği size bildirildi **ki,** her şeyin Allah'ın kontrolünde olduğunu idrak ederek, **kaybettiğiniz** güzel **şeylere üzül**üp yılgınlığa düş**meyesiniz ve** Allah'ın **size bahşettiği** nimetler ve başarılar **ile** boş yere **şımarmayasınız.** Doğrusu **Allah, kendini beğenip övünen kimseleri sevmez.**

اَلَّذِينَ يَبْخَلُونَ وَيَأْمُرُونَ النَّاسَ بِالْبُخْلِ وَمَنْ يَتَوَلَّ فَاِنَّ اللّٰهَ هُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيدُ
﴿٢٤﴾

24. Çünkü **onlar hem kendileri cimrilik yapar, hem de başkalarına cimriliği öğütlerler. Her kim** böyle davranarak Allah'ın hükmünden **yüz çevirecek olursa,** yalnızca kendisine zarar vermiş olur. Çünkü **Allah ganidir, hamiddir.** İnsanların lütuf ve cömertliğine muhtaç değildir, asıl buna muhtaç olan kendileridir. Ve hiçbir varlık O'nu övüp yüceltmese bile, O kendi zatıyla yüce-

dir. Zira gerçek anlamda yüceltilmeye, şükredilmeye ve övülmeye lâyık olan sadece Odur.

O hâlde, Allah'ın bahşettiği nimetleri yoksullarla paylaşmaktan sizi alıkoymaya çalışan insan ve cin şeytanlarının sözlerine aldanmayın! Unutmayın ki;

لَقَدْ اَرْسَلْنَا رُسُلَنَا بِالْبَيِّنَاتِ وَاَنْزَلْنَا مَعَهُمُ الْكِتَابَ وَالْم۪يزَانَ لِيَقُومَ النَّاسُ
بِالْقِسْطِۚ

25. Biz insanlık tarihi boyunca, **Elçilerimizi** hakikati gözler önüne seren parlak mucizelerle ve **apaçık belgelerle gönderdik. İnsanların adaleti ayakta tutmalarını sağlamak için de, Elçilerle birlikte** kutsal **Kitabı ve** bu kitap sayesinde, doğruyu eğriden ayırt etmeye yarayan en mükemmel adalet **ölçü**sünü **indirdik.**

وَاَنْزَلْنَا الْحَد۪يدَ ف۪يهِ بَأْسٌ شَد۪يدٌ وَمَنَافِعُ لِلنَّاسِ وَلِيَعْلَمَ اللّٰهُ مَنْ يَنْصُرُهُ وَرُسُلَهُ
بِالْغَيْبِۜ اِنَّ اللّٰهَ قَوِيٌّ عَز۪يزٌ ﴿٢٥﴾

Ayrıca, içinde müthiş bir potansiyel **güç ve insanla**rın hayatı **için birçok faydalar bulunan demir** made**ni**ni uzaydan kopup gelen maden kütleleri hâlinde yeryüzüne **indirdik** ve istifadenize sunduk. Bütün bunlar size bahşedildi **ki, Allah gayb olarak** —yani Allah'ı ve vadettiklerini gözleriyle görmedikleri hâlde— **O'nu**n dinini **ve Elçilerini destekleyen** fedakâr mümin**leri,** zulme arka çıkan veya ona seyirci kalan gafillerden seçip **ayırsın.** Gerçi Allah'ın kendi dinini üstün kılmak için sizin yardımınıza ihtiyacı yoktur. O bu düzenlemeyi, insanlar imtihandan geçip yükselsinler diye yapmıştır. **Hiç kuşkusuz Allah güçlüdür, mutlak otorite sahibidir.**

وَلَقَدْ اَرْسَلْنَا نُوحًا وَاِبْرٰه۪يمَ وَجَعَلْنَا ف۪ي ذُرِّيَّتِهِمَا النُّبُوَّةَ وَالْكِتَابَ

26. İşte bu nedenle, bir zamanlar **Nuh'u ve İbrahim'i de** insanlığa ışık tutan birer Elçi olarak **gönderdik ve onların soylarından gelenlere, Peygamberliği ve** kutsal **Kitabı emanet ettik.**

فَمِنْهُمْ مُهْتَدٍۚ وَكَث۪يرٌ مِنْهُمْ فَاسِقُونَ ﴿٢٦﴾

Buna rağmen **içlerinden** sadece **bir kısmı doğru yolu bulmuş, pek çokları ise yoldan sapmıştı.**

ثُمَّ قَفَّيْنَا عَلٰٓى اٰثَارِهِمْ بِرُسُلِنَا وَقَفَّيْنَا بِع۪يسَى ابْنِ مَرْيَمَ وَاٰتَيْنَاهُ الْاِنْج۪يلَ
وَجَعَلْنَا ف۪ي قُلُوبِ الَّذ۪ينَ اتَّبَعُوهُ رَأْفَةً وَرَحْمَةًۜ

27. Ve onların ardından, peş peşe elçilerimizi yolladık. Onlardan sonra da, Meryem oğlu İsa'yı mucizelerimizle **gönderdik ve ona İncil'i verdik. Onu** samimiyetle **izleyenlerin kalplerine,** derin bir **şefkat ve merhamet** duygusu **yerleştirdik.**

وَرَهْبَانِيَّةًۨ ابْتَدَعُوهَا مَا كَتَبْنَاهَا عَلَيْهِمْ اِلَّا ابْتِغَٓاءَ رِضْوَانِ اللّٰهِ فَمَا رَعَوْهَا حَقَّ
رِعَايَتِهَاۚ فَاٰتَيْنَا الَّذ۪ينَ اٰمَنُوا مِنْهُمْ اَجْرَهُمْۚ وَكَث۪يرٌ مِنْهُمْ فَاسِقُونَ ﴿٢٧﴾

Sonraki Hristiyanların **icatları olan** ve "nefsi öldürmek" adına bu dünyayı tamamen terk ederek hiç evlenmeden, dünyanın nimetlerinden faydalanmadan çilehanelerde inzivaya çekilme esasına dayanan **ruhbanlığa gelince, Biz onlara böyle bir şey emretmedik, ama onlar,** güya **Allah'ın rızasını kazanmak amacıyla** bunu uydurdular. **Ne var ki,** insan doğasına ters düşen **bu** sözde ibadete **gereği gibi de uymadılar. Biz de içlerinden,** gönderdiğimiz mesaja gerçek anlamda **iman eden** ve ona göre hayat programlarını çizen **kimselere mükâfatlarını verdik. Fakat onların çoğu,** İsa Peygamber'in getirdiği tevhid dinini özünden saptırarak **yoldan çıkmışlardı.**

İşte şimdi de, bütün Peygamberlerin bir sancak gibi elden ele taşıyıp getirdikleri, fakat daha sonrakiler tarafından özünden saptırılıp tanınmaz hâle getirilen o saf tevhid inancını yeniden canlandırıp bütün berraklığıyla ortaya koymak üzere, Son Elçimizi gönderdik. O halde:

يَٓا اَيُّهَا الَّذ۪ينَ اٰمَنُوا اتَّقُوا اللّٰهَ وَاٰمِنُوا بِرَسُولِه۪ يُؤْتِكُمْ كِفْلَيْنِ مِنْ رَحْمَتِه۪ وَيَجْعَلْ
لَكُمْ نُورًا تَمْشُونَ بِه۪ وَيَغْفِرْ لَكُمْۜ وَاللّٰهُ غَفُورٌ رَح۪يمٌۙ ﴿٢٨﴾

28. Ey önceki kutsal kitaplara **iman edenler! Allah'tan** gelen bu Son Çağrıya kulak verin. O'nun emirlerini çiğnemekten **sakının ve** önceki Peygamberlere iman ettiğiniz gibi, **O'nun** Son **Elçisine** de **iman edin ki,** Allah **size rahmetinden iki** kat **pay versin, aydınlığında yürüyeceğiniz bir nur armağan etsin ve sizi**n geçmiş günahlarınızı **bağışlasın.** Çünkü **Allah çok bağışlayıcı, çok merhametlidir.**

لِئَلَّا يَعْلَمَ اَهْلُ الْكِتَابِ اَلَّا يَقْدِرُونَ عَلٰى شَيْءٍ مِنْ فَضْلِ اللّٰهِ وَاَنَّ الْفَضْلَ بِيَدِ اللّٰهِ
يُؤْت۪يهِ مَنْ يَشَٓاءُۜ وَاللّٰهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظ۪يمِ ﴿٢٩﴾

29. Evet, Son Elçiye iman edin **ki, böylece Kitap Ehli** olarak bilinen, Allah'ın seçkin ve ayrıcalıklı kulları olduklarını iddia ederek kutsal Kitabı kendi tekellerinde gören Yahudi ve Hristiyan din adamları, **Allah'ın lütfuna hiçbir şekilde sınır koyamayacaklarını,** çünkü her türlü **lütuf ve ihsanın** tamamen **Allah'ın elinde olduğunu ve onu dilediğine bağışlayacağını bilsinler.**

Hiç kuşkusuz **Allah, sonsuz lütuf ve kerem sahibidir.**

سُورَةُ الْمُجَادَلَةِ ﴿٥٨﴾

58. MÜCADELE SURESİ

Medine döneminde, hicretin beşinci yılında indirilmiştir. Kocası tarafından haksızlığa uğrayan bir kadının hak arayışından söz eden ilk ayetinde geçen "tücadiluke" (seninle tartışan kadın) kelimesinden bu adı almıştır. Hem Mücadele (tartışma) hem de "Mücadile" (tartışan kadın) adlarıyla bilinir. 22 ayettir. Her ayetinde "Allah" lafzı geçen tek suredir.

İslâm öncesi Arap geleneklerine göre, erkek karısına, "Senin sırtın (vücudun) bana anamın sırtı gibidir." deyince, bir daha ona yaklaşamazdı. Bu sözü söyleyen kişi, hanımına, "Sen bundan böyle bana öz annem gibi haramsın. Benim gözümde artık anam bacım gibisin, ömür boyu bir daha sana el sürmeyeceğim." demiş oluyordu. "Zıhar" adı verilen bu çirkin gelenek karı kocayı birbirlerine ebediyen haram kılar ve zavallı kadına bir başkasıyla evlenme hakkı tanımazdı.

İşte günün birinde, Medine'de yine böyle bir olay meydana geldi. Kocası tarafından "zıhar" yapılan Havle binti Salebe adındaki bir kadın, kendisine yol göstermesi için Peygamberin huzuruna gelip durumu ona arz etti. Peygamber bu konuda bir ayet olmadığını, ancak kendi görüşüne göre kocasından ayrılması gerektiğini ona söyledi. Kadıncağız, uğradığı haksızlığı tekrar tekrar dile getirerek bir çözüm bulması için Peygambere ısrarla yalvarıyor, Peygamber de hep aynı cevabı veriyordu. Sonunda kadın, çaresizlik içinde başını göğe kaldırıp "Ey Allah'ım!" diye yalvardı, "Yalnızlığımın şiddetinden ve beni perişan edecek ayrılık acısından sana şikâyette bulunuyorum! Küçük çocuklarım var, onları babasına bıraksam telef olacaklar, yanıma alsam aç kalacaklar. Bana bir yol göster ya Rab!" kadın bunları söyledikten sonra arkasını

dönüp gitti. Peygamberin huzurundan daha ayrılmamıştı ki, aşağıdaki ayetler nazil oldu:

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

قَدْ سَمِعَ اللّٰهُ قَوْلَ الَّت۪ي تُجَادِلُكَ ف۪ي زَوْجِهَا وَتَشْتَك۪ٓي اِلَى اللّٰهِۗ وَاللّٰهُ يَسْمَعُ
تَحَاوُرَكُمَاۜ اِنَّ اللّٰهَ سَم۪يعٌ بَص۪يرٌ ﴿١﴾

1. Ey Muhammed! **Allah, kocası hakkında seninle tartışmaya girişen ve** uğradığı haksızlığı **Allah'a şikâyet eden** o **kadının sözlerini işitti. Zaten Allah, ikiniz arasında geçen** bütün **konuşmaları işitmekteydi.** Çünkü **Allah** her şeyi **işitendir,** her şeyi **bilendir.**

اَلَّذ۪ينَ يُظَاهِرُونَ مِنْكُمْ مِنْ نِسَٓائِهِمْ مَا هُنَّ اُمَّهَاتِهِمْۜ اِنْ اُمَّهَاتُهُمْ اِلَّا الّٰٓـئ۪ي وَلَدْنَهُمْۜ
وَاِنَّهُمْ لَيَقُولُونَ مُنْكَرًا مِنَ الْقَوْلِ وَزُوراًۜ وَاِنَّ اللّٰهَ لَعَفُوٌّ غَفُورٌ ﴿٢﴾

2. İçinizden, hanımlarına "Sen bundan böyle benim yanımda öz annem gibisin!" diyerek **zıhar yapanlar** şunu iyi bilsinler ki, **bu kadınlar asla onların anneleri değildir. Onların anneleri, ancak kendilerini doğuran kadınlardır. Doğrusu onlar,** bunu yaparken akla, vicdana ve ilâhî vahye aykırı **çirkin bir söz söylemiş ve** böylece hem eşlerine, hem de annelerine **iftira etmiş oluyorlar.** Öyleyse, bir daha asla böyle bir cahillik yapmamak üzere derhal tövbe edip Allah'a yönelsinler. Çünkü **Allah çok affedici, çok bağışlayıcıdır.**

O halde zıhar, ağza alınmaması bir sözdür. Fakat söylenince de hükümsüz kalmaz. Söz yalan olmakla birlikte, kefareti ödeninceye kadar karı kocayı birbirine haram kılar. Bunun için, bu işi yapanlara akıllarını başlarına almaları için şöyle bir ceza verilmiştir:

وَالَّذ۪ينَ يُظَاهِرُونَ مِنْ نِسَٓائِهِمْ ثُمَّ يَعُودُونَ لِمَا قَالُوا فَتَحْر۪يرُ رَقَبَةٍ مِنْ قَبْلِ اَنْ
يَتَمَٓاسَّاۜ ذٰلِكُمْ تُوعَظُونَ بِه۪ۜ وَاللّٰهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَب۪يرٌ ﴿٣﴾

3. Hanımlarına "Sen bundan böyle bana anam bacım gibi haramsın!" diyerek **zıhar yapan, fakat sonra** pişman olup **sözlerinden dönenler** —ki dönmeleri gerekir— onların cezası, hanımlarıyla **tekrar karı koca ilişkisine geçmeden önce bir köleyi özgürlüğe kavuşturmaktır. İşte size** Allah tarafından emir ve **tavsiye edilen** çözüm yolu **budur.** Unutmayın, **Allah yaptığınız her şeyden haberdardır.**

فَمَنْ لَمْ يَجِدْ فَصِيَامُ شَهْرَيْنِ مُتَتَابِعَيْنِ مِنْ قَبْلِ اَنْ يَتَمَٓاسَّاۚ فَمَنْ لَمْ يَسْتَطِعْ
فَاِطْعَامُ سِتّ۪ينَ مِسْك۪يناًۜ ذٰلِكَ لِتُؤْمِنُوا بِاللّٰهِ وَرَسُولِه۪ۜ

4. Fakat azat edecek köle **bulamayan,** hanımlarıyla **tekrar karıkoca ilişkisine geçmeden önce** Ay takvimine göre tam **iki ay ara vermeksizin oruç tutmalıdır.** Oruca mazeretsiz ara verirse, baştan başlamak zorundadır. Hastalık, yaşlılık gibi bir mazeret sebebiyle oruç tutmaya **gücü yetmeyen ise, altmış fakirin** bir günlük **yiyecek ihtiyacını** —kendi hayat standardı ölçüsünde— **karşılamalıdır. Bu** hükümler, **Allah'a ve Elçisine inan**cınızı güçlendirerek dünya ve âhirette kurtuluş ve esenliğe ulaş**manız için** size emredilmiş**tir.**

وَتِلْكَ حُدُودُ اللّٰهِۜ وَلِلْكَافِر۪ينَ عَذَابٌ اَل۪يمٌ ﴿٤﴾

O hâlde, dikkatli olun. **Bunlar Allah'ın belirlediği sınırlardır.** Sakın bu sınırları aşıp inkârcıların durumuna düşmeyin. Çünkü gerek sözleri, gerek davranışlarıyla Allah'ın hükümlerini **inkâr edenlere,** cehennemde **can yakıcı bir azap vardır.** Şöyle ki:

اِنَّ الَّذ۪ينَ يُحَٓادُّونَ اللّٰهَ وَرَسُولَهُ كُبِتُوا كَمَا كُبِتَ الَّذ۪ينَ مِنْ قَبْلِهِمْ وَقَدْ اَنْزَلْنَٓا
اٰيَاتٍ بَيِّنَاتٍۜ وَلِلْكَافِر۪ينَ عَذَابٌ مُه۪ينٌۚ ﴿٥﴾

5. Kur'an'ın hükümlerini reddederek **Allah'a ve Elçisine karşı gelenler, kendilerinden önceki** toplum ve medeniyet**lerde olduğu gibi,** bu dünyada **zillet ve perişanlığa mahkûm edileceklerdir. Oysa Biz** onlara doğru yolu gösterecek **apaçık ayetler göndermiştik.** Buna rağmen, bile bile inkâra saplanıp zilleti hak ettiler. Fakat asıl cezayı âhirette çekecekler. Ayetlerimizi **inkâr edenlere, alçaltıcı bir azap vardır.** Ne zaman mı?

يَوْمَ يَبْعَثُهُمُ اللّٰهُ جَم۪يعًا فَيُنَبِّئُهُمْ بِمَا عَمِلُواۜ اَحْصٰيهُ اللّٰهُ وَنَسُوهُۜ وَاللّٰهُ عَلٰى كُلِّ
شَيْءٍ شَه۪يدٌ ﴿٦﴾

6. Allah hepsini dirilteceği gün, yaptıkları her şeyi onlara bildirecektir. Onlar işledikleri kötülükleri **unutmuş olsalar bile, Allah hepsini bir bir sayıp ortaya dökecektir.** Çünkü **Allah,** olup biten **her şeye şahitlik etmektedir.** Öyle ya:

اَلَمْ تَرَ اَنَّ اللّٰهَ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمٰوَاتِ وَمَا فِي الْاَرْضِۜ مَا يَكُونُ مِنْ نَجْوٰى ثَلٰثَةٍ اِلَّا
هُوَ رَابِعُهُمْ وَلَا خَمْسَةٍ اِلَّا هُوَ سَادِسُهُمْ وَلَٓا اَدْنٰى مِنْ ذٰلِكَ وَلَٓا اَكْثَرَ اِلَّا هُوَ مَعَهُمْ
اَيْنَ مَا كَانُواۚ ثُمَّ يُنَبِّئُهُمْ بِمَا عَمِلُوا يَوْمَ الْقِيٰمَةِۜ اِنَّ اللّٰهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَل۪يمٌ ﴿٧﴾

7. Allah'ın göklerde ve yerde olan her şeyden haberdar olduğunu bilmez misin? Ve yine bilmez misin ki, **ne zaman üç kişi aralarında fısıldaşsalar, dördüncüleri mutlaka Allah'tır. Beş kişi olsalar, altıncıları yine O'dur. Bundan daha az veya daha çok da olsalar, her yerde** ve her zaman Allah **onlarla beraberdir** ve yaptıkları her şeyi kayda geçmektedir. **Sonra da Hesap Günü** gelip çatınca **yaptıkları her şeyi onlara bildirecek** ve hak ettikleri karşılığı onlara tam olarak verecek**tir. Hiç kuşkusuz Allah, her şeyi** tam olarak **bilmektedir.**

O hâlde, İslâm toplumu içinde ayrı bir cephe oluşturan ve Müslümanları birbirine düşürmek için gizli toplantılar yapıp komplolar hazırlayan münafıklar, azâbımdan korksunlar.

اَلَمْ تَرَ اِلَى الَّذ۪ينَ نُهُوا عَنِ النَّجْوٰى ثُمَّ يَعُودُونَ لِمَا نُهُوا عَنْهُ وَيَتَنَاجَوْنَ بِالْاِثْمِ
وَالْعُدْوَانِ وَمَعْصِيَتِ الرَّسُولِۘ وَاِذَا جَٓاؤُ۫كَ حَيَّوْكَ بِمَا لَمْ يُحَيِّكَ بِهِ اللّٰهُۙ وَيَقُولُونَ ف۪ٓي
اَنْفُسِهِمْ لَوْلَا يُعَذِّبُنَا اللّٰهُ بِمَا نَقُولُۜ حَسْبُهُمْ جَهَنَّمُۚ يَصْلَوْنَهَاۚ فَبِئْسَ الْمَص۪يرُ
﴿٨﴾

8. Baksana şu Yahudi ve münafık**lara;** bu tür **gizli toplantı yapmaları kesinlikle yasaklandığı hâlde, hâlâ yasağı çiğnemekte ısrar ediyor ve günah** işlemek, müminler arasına kin ve **düşmanlık** tohumları ekmek **ve Peygambere başkaldırmak amacıyla gizli toplantılar düzenliyorlar. Senin yanına geldiklerinde, seni Allah'ın** Kur'an'daki **selâmlamasına aykırı bir tarzda selâmlıyorlar.** "Es-selâmu aleyküm!" (Size selâm olsun!) sözünü kasten "Es-sâmu aleyküm!" (Ölüm sizin başınıza!) şeklinde telaffuz ediyorlar. Bundan dolayı başlarına yıldırımlar düşmediğini görünce de, **içlerinden,** "**Eğer Muhammed gerçekten bir Peygamber ise ve ilâhî adalet diye bir şey varsa, bu söylediklerimizden dolayı Allah bizi cezalandırsa ya!" diyorlar.** Elbette cezalan-

dıracak. **İçinde** ebediyen **azap çekecekleri cehennem onlara** ceza olarak **yeter. Ne kötü bir son!**

يَٓا اَيُّهَا الَّذ۪ينَ اٰمَنُٓوا اِذَا تَنَاجَيْتُمْ فَلَا تَتَنَاجَوْا بِالْاِثْمِ وَالْعُدْوَانِ وَمَعْصِيَتِ
الرَّسُولِ وَتَنَاجَوْا بِالْبِرِّ وَالتَّقْوٰىۜ وَاتَّقُوا اللّٰهَ الَّـذ۪ٓي اِلَيْهِ تُحْشَرُونَ ﴿٩﴾

9. Öyleyse, **ey iman edenler! Aranızda gizli toplantılar yapacağınız zaman, sakın günah** işlemeye, insanlar arasına kin ve **düşmanlık** yerleştirmeye **ve Peygambere karşı gelmeye yönelik sözler söylemeyin.** Aksine, **böyle toplantılarda iyilik ve erdemlilik** gibi güzel davranışları yaygınlaştırmak **amacıyla görüşmeler yapın ve huzurunda toplanacağınız Allah**'ın emirlerini çiğneyip azabına uğramak**tan sakının.**

اِنَّمَا النَّجْوٰى مِنَ الشَّيْطَانِ لِيَحْزُنَ الَّذ۪ينَ اٰمَنُوا وَلَيْسَ بِضَٓارِّهِمْ شَيْـًٔا اِلَّا بِاِذْنِ
اللّٰهِۜ وَعَلَى اللّٰهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ ﴿١٠﴾

10. Unutmayın ki, kötü amaçlı **gizli konuşmalar kesinlikle şeytandan** kaynaklanan çirkin bir davranış**tır.** Çünkü şeytan, bu yolla **inananları** birbirine düşürüp **üzmek için** her zaman fırsat kollar. **Fakat Allah** şeytana **izin vermedikçe** —ki müminler Kur'an'a bağlı kaldıkları sürece asla vermeyecektir— şeytan ve taraftarları **onlara asla zarar veremez.** O hâlde **inananlar, yalnızca Allah'a güven**ip O'nun emir ve talimatlarını izle**sinler.**

يَٓا اَيُّهَا الَّذ۪ينَ اٰمَنُٓوا اِذَا ق۪يلَ لَكُمْ تَفَسَّحُوا فِي الْمَجَالِسِ فَافْسَحُوا يَفْسَحِ اللّٰهُ
لَكُمْۚ وَاِذَا ق۪يلَ انْشُزُوا فَانْشُزُوا يَرْفَعِ اللّٰهُ الَّذ۪ينَ اٰمَنُوا مِنْكُمْۙ وَالَّذ۪ينَ اُو۫تُوا الْعِلْمَ
دَرَجَاتٍۜ وَاللّٰهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَب۪يرٌ ﴿١١﴾

Ey iman edenler! Bir mecliste otururken, Peygamber tarafından size, (Mücadele, 58/11)

11. Ey inananlar! Kalabalık **toplantılarda** otururken, **size** "Yeni gelen arkadaşlarınıza **yer açın!" denildiğinde,** hemen toparlanıp onlara **yer açın ki, böylece Allah da size** rahmet ve bereket kapılarını **açsın.** Ayrıca, Peygamber veya bir yetkili tarafından size, "Yerinizden **kalkın** ve başkasına yer verin!" **denildiği zaman** bunu kesinlikle gurur meselesi yapmayın. Hemen emre itaat ederek yerinizden **kalkın ki, içinizden iman edenleri ve kendilerine ilim bahşedilmiş olanları** bu fedakârlıkları sayesinde **Allah yüce makamlara eriştirsin.** Çünkü üstünlük konusunda gerçek ölçü iman, ilim ve takvadır. Meclislerde büyük şahsiyetlerin yakınında veya uzağında oturmak kişiyi ne yüceltir, ne de alçaltır. Dolayısıyla, İslâm önderlerine bağlılık onlara yakın oturmakla değil, emirlerine itaat etmekle ölçülür. Öyleyse, ilim ve imanda en önde gitmeye çalışın. Unutmayın ki, **Allah yaptığınız her şeyden haberdardır.**

يَٓا اَيُّهَا الَّذ۪ينَ اٰمَنُٓوا اِذَا نَاجَيْتُمُ الرَّسُولَ فَقَدِّمُوا بَيْنَ يَدَيْ نَجْوٰيكُمْ صَدَقَةًۜ ذٰلِكَ
خَيْرٌ لَكُمْ وَاَطْهَرُۜ فَاِنْ لَمْ تَجِدُوا فَاِنَّ اللّٰهَ غَفُورٌ رَح۪يمٌ ﴿١٢﴾

12. Ey inananlar! Toplumu ilgilendirmeyen kişisel meselelerinizi sürekli Peygambere arz ederek ve sadece sizinle ilgilenmesini isteyerek onu gereksiz yere meşgul etmeyin. Çünkü o sadece sizin değil, ona ulaşma imkânı bulamayan diğer bütün müminlerin sorunlarıyla da ilgilenmek zorundadır. Bunun için, **Peygamberle özel bir görüşme yapacağınız zaman, görüşmeden önce** yoksullara **bir sadaka verin. Bu sizin için** her yönden **daha hayırlı ve daha temizdir. Fakat** verecek bir şey **bulamaz** ve bu yüzden sadaka vermeden Peygamberle görüşme yapar**sanız,** bundan dolayı günaha girmiş olmazsınız. Çünkü **Allah çok bağışlayıcı, çok merhametlidir.**

ءَاَشْفَقْتُمْ اَنْ تُقَدِّمُوا بَيْنَ يَدَيْ نَجْوٰيكُمْ صَدَقَاتٍۜ فَاِذْ لَمْ تَفْعَلُوا وَتَابَ اللّٰهُ
عَلَيْكُمْ فَاَق۪يمُوا الصَّلٰوةَ وَاٰتُوا الزَّكٰوةَ وَاَط۪يعُوا اللّٰهَ وَرَسُولَهُۜ وَاللّٰهُ خَب۪يرٌ بِمَا
تَعْمَلُونَ ﴿١٣﴾

13. Peygamber ile **özel görüşme öncesinde sadaka vermek sizi** bu kadar **korkuttu mu ki,** —Hz. Ali ve birkaç kişi hariç— aniden görüşme isteğinden **vazgeçtiniz?** Sadaka vermekten kaçınmak bir mümine yakışır mı? Ama yine de **Allah sizi**n bu kusurunuzu **bağışladı** ve buyruk hedefine ulaştığı için, bundan böyle sadaka vermeksizin Peygamberle yalnız görüşmenize izin verdi. Çünkü artık, İslâm toplumunun önderiyle baş başa görüşmek için ayrılan vaktin ne kadar değerli olduğunu idrak etmiş bulunuyorsunuz. Fakat ne zaman müminlerde bu zaaf tekrar ortaya çıkarsa, bu ayetin hükmü yeniden geçerli olacaktır. Allah nazarında önemli olan, sizin O'nun emirlerine bağlılığınızdır. **O hâlde,** halkın nazarında size itibar kazandıracak özel görüşmelerle değil, sizi Allah katında yüceltecek gerçek iyiliklerle meşgul olun. Örneğin, **namazı**nızı güzelce **kılın, zekâtı**nızı **verin ve Allah'a ve Elçisine** gönülden **itaat edin.** Ve şunu hiç aklınızdan çıkarmayın: **Allah, yaptığınız her şeyden haberdardır.**

اَلَمْ تَرَ اِلَى الَّذ۪ينَ تَوَلَّوْا قَوْمًا غَضِبَ اللّٰهُ عَلَيْهِمْۜ مَا هُمْ مِنْكُمْ وَلَا مِنْهُمْۙ وَيَحْلِفُونَ
عَلَى الْكَذِبِ وَهُمْ يَعْلَمُونَ ﴿١٤﴾

14. Ey mümin, gözlerini aç ve çevrende neler olup bittiğini anlamaya çalış. Mümin olduklarını iddia ettikleri hâlde, **Allah'ın gazap ettiği** Yahudi **topluluğu**nu **kendilerine dost** ve müttefik **edinen** şu ikiyüzlü**leri görmüyor musun?** İyi bilin ki, **onlar ne sizdendir, ne de** dost göründükleri **o** Yahudi**lerden. Onlar** ahlâken o kadar alçalmışlardır ki, **bile bile yalan yere yemin etmekten de çekinmezler.**

اَعَدَّ اللّٰهُ لَهُمْ عَذَابًا شَد۪يدًاۜ اِنَّهُمْ سَٓاءَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٥﴾

15. Bu yüzden, **Allah onlara** cehennemde **çetin bir azap hazırlamıştır. Yaptıkları şey gerçekten ne kadar çirkindir!**

اِتَّخَذُٓوا اَيْمَانَهُمْ جُنَّةً فَصَدُّوا عَنْ سَب۪يلِ اللّٰهِ فَلَهُمْ عَذَابٌ مُه۪ينٌ ﴿١٦﴾

16. Çünkü **onlar, yeminlerini kalkan edinerek** insanları **Allah'ın yolundan saptır**maya kalkış**tılar.** Bir taraftan İslâm'a bağlı olduklarını söyleyip kendilerini Müslümanların suçlamalarından koruyor, diğer taraftan Peygamber ve Müslümanlar aleyhinde şüphe uyandıracak asılsız söylentiler yayarak başkalarının İslâm'ı seçmesine engel olmaya çalışıyorlar. **Bu sebeple onlar, alçaltıcı bir azabı hak etmişlerdir.**

لَنْ تُغْنِيَ عَنْهُمْ اَمْوَالُهُمْ وَلَٓا اَوْلَادُهُمْ مِنَ اللّٰهِ شَيْـًٔاۜ اُو۬لٰٓئِكَ اَصْحَابُ النَّارِۜ هُمْ ف۪يهَا
خَالِدُونَ ﴿١٧﴾

17. Ne o övünüp durdukları ekonomik güçleri ve **servetleri onları Allah**'ın gazabın**dan kurtarabilecektir, ne de** o güvendikleri "süper" orduları, güçlü kuvvetli adamları ve **çocukları. İşte onlar cehennem halkıdır ve sonsuza dek orada kalacaklardır.**

يَوْمَ يَبْعَثُهُمُ اللّٰهُ جَم۪يعًا فَيَحْلِفُونَ لَهُ كَمَا يَحْلِفُونَ لَكُمْ وَيَحْسَبُونَ اَنَّهُمْ عَلٰى
شَيْءٍۜ اَلَٓا اِنَّهُمْ هُمُ الْكَاذِبُونَ ﴿١٨﴾

18. Allah onların hepsini dirilttiği Gün, şimdi size yemin ettikleri gibi O'na da yemin edecek ve böyle yapmakla, kendilerini kurtaracak **bir şey yaptıklarını**

sanacaklar. İyi bilin ki, onlar yalancıların ta kendileridir.

Allah'ın tertemiz bir fıtrat üzere yarattığı insan, O'nun mesajından yüz çevirdiği zaman bakın nasıl şeytanın kölesi oluyor:

اِسْتَحْوَذَ عَلَيْهِمُ الشَّيْطَانُ فَاَنْسٰيهُمْ ذِكْرَ اللّٰهِ اُو۬لٰٓئِكَ حِزْبُ الشَّيْطَانِ اَلَٓا اِنَّ حِزْبَ الشَّيْطَانِ هُمُ الْخَاسِرُونَ ﴿١٩﴾

19. Şeytan, sahte vaadlerle **onları avucunun içine almış ve böylece onlara Allah'ı anmayı unutturmuştur. İşte onlar, şeytanın** askerleri ve **yandaşlarıdır. Şunu iyi bilin ki, şeytanın yandaşları** eninde sonunda **hüsrana uğramaya mahkûmdurlar.** Diğer bir deyişle:

اِنَّ الَّذ۪ينَ يُحَٓادُّونَ اللّٰهَ وَرَسُولَهُٓ اُو۬لٰٓئِكَ فِي الْاَذَلّ۪ينَ ﴿٢٠﴾

20. Allah'a ve Elçisine karşı gelenler, dünyada da âhirette de **en aşağılık kimseler arasında** yer alacak**lardır.**

كَتَبَ اللّٰهُ لَاَغْلِبَنَّ اَنَا وَرُسُل۪ي اِنَّ اللّٰهَ قَوِيٌّ عَز۪يزٌ ﴿٢١﴾

21. Çünkü **Allah,** hak ile batılın mücadelesinde insanlığın kader kitabına şu değişmez kanunu **yazmıştır: "Ben mutlaka üstün geleceğim ve Elçilerim de!"**

Hiç kuşkusuz Allah güçlüdür, mutlak otorite sahibidir.

لَا تَجِدُ قَوْمًا يُؤْمِنُونَ بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ الْاٰخِرِ يُوَٓادُّونَ مَنْ حَٓادَّ اللّٰهَ وَرَسُولَهُ وَلَوْ كَانُٓوا اٰبَٓاءَهُمْ اَوْ اَبْنَٓاءَهُمْ اَوْ اِخْوَانَهُمْ اَوْ عَش۪يرَتَهُمْ

22. Allah'a ve âhiret gününe yürekten **inanmış bir toplumun, Allah'a ve Elçisine** düşmanlık edip **başkaldıran kimseleri —bunlar kendi öz babaları, oğulları, kardeşleri ve akrabaları bile olsalar— sevip dost edindiğini göremezsin.**

اُو۬لٰٓئِكَ كَتَبَ ف۪ي قُلُوبِهِمُ الْا۪يمَانَ وَاَيَّدَهُمْ بِرُوحٍ مِنْهُ وَيُدْخِلُهُمْ جَنَّاتٍ تَجْر۪ي مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهَارُ خَالِد۪ينَ ف۪يهَا رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ

Allah onların kalplerine imanı nakşetmiş ve onları kendi katından hayat verici **bir vahiyle desteklemiştir. Onları** ağaçlarının **altından ırmaklar çağıldayan ve sonsuza dek içinde yaşayacakları cennetlere yerleştirecektir. Allah onlardan hoşnut olmuş, onlar da O'ndan hoşnut olmuşlardır.**

اُو۬لٰٓئِكَ حِزْبُ اللّٰهِ اَلَٓا اِنَّ حِزْبَ اللّٰهِ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿٢٢﴾

İşte onlar Hizbullah, yani **Allah'ın tarafında yer alan kimselerdir. İyi bilin ki,** ebedî mutluluk ve **kurtuluşa erişecek olanlar, ancak Allah'ın tarafında yer alanlardır.**

سُورَةُ الْحَشْرِ ﴿٥٩﴾

59. HAŞR SURESİ

Medine'de, hicretin dördüncü yılında indirilmiştir. Yahudi kabilelerinden Nadir Oğullarının sürgün edilme olayını ele alan sure, adını ikinci ayetinde geçen ve "savaş için toplanma" veya "sürgün" anlamına gelen "el-Haşr" kelimesinden almıştır. 24 ayettir.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

سَبَّحَ لِلّٰهِ مَا فِي السَّمٰوَاتِ وَمَا فِي الْاَرْضِ وَهُوَ الْعَز۪يزُ الْحَك۪يمُ ﴿١﴾

1. Göklerde ve yerde var olan her şey, daima **Allah'**ın sınırsız kudret ve azametini övgüyle anarak **yüceltmektedir.** Şu muhteşem kâinat nizamı içerisinde yer alan her varlık, kendisini yaratan Sanatkârın her türlü kusur ve noksanlıktan uzak olduğunu vicdanlara haykırmakta, O'nun sınırsız ilim, kudret, merhamet, hikmet, iyilik, güzellik, adalet gibi yüce vasıflarını gözler önüne sermektedir. Eğer çevrenizdeki varlıklara ibret nazarıyla bakacak olursanız, her zerresinin Allah'ı zikrettiğini göreceksiniz. Gerçekten **O, sonsuz kudret ve hikmet sahibidir.** Asla yersiz ve gereksiz hüküm vermeyen ve hükmüne karşı konulamayan Yüce Yaratıcıdır. İşte kudret ve hikmetinin bir örneği olarak:

هُوَ الَّذ۪ٓي اَخْرَجَ الَّذ۪ينَ كَفَرُوا مِنْ اَهْلِ الْكِتَابِ مِنْ دِيَارِهِمْ لِاَوَّلِ الْحَشْرِ

2. Müslümanlarla yaptıkları antlaşmaya ihanet eden Medineli Yahudilere karşı başlatılan **ilk** büyük **taarruzda, Kitap Ehlinden** olduklarını öne süren, fakat Son Elçiyi **inkâr eden** Yahudi Nadir Oğulları kabilesine mensup kâfir**leri** Medine yakınlarındaki **yurtlarından** sürüp **çıkaran O'dur.**

مَا ظَنَنْتُمْ اَنْ يَخْرُجُوا وَظَنُّٓوا اَنَّهُمْ مَانِعَتُهُمْ حُصُونُهُمْ مِنَ اللّٰهِ فَاَتٰيهُمُ اللّٰهُ مِنْ حَيْثُ لَمْ يَحْتَسِبُوا وَقَذَفَ ف۪ي قُلُوبِهِمُ الرُّعْبَ

Oysa siz ey müminler, tam teçhizatlı yüzlerce savaşçıya sahip olan **bu** insa**nların** hiçbir direniş göstermeden kalelerinden **çık**ıp size teslim ol**acaklarını hiç beklemiyordunuz. Nitekim onlar da** o sağlam ve korunaklı **kalelerinin, kendilerini Allah'**ın hükmünü yerine getiren İslâm ordusunun taarruzun**dan koruyacağını sanıyorlardı. Fakat Allah,** bu küstah zalimlerin **kalplerine** müthiş bir **korku salarak, onları hiç ummadıkları bir yerden bastırdı** ve en can alıcı noktadan, tam yüreklerinden onları vurdu.

يُخْرِبُونَ بُيُوتَهُمْ بِاَيْد۪يهِمْ وَاَيْدِي الْمُؤْمِن۪ينَ فَاعْتَبِرُوا يَٓا اُو۬لِي الْاَبْصَارِ ﴿٢﴾

Öyle ki, onlar bu korkunun tesiriyle **evlerini bizzat kendi elleriyle ve müminlerin elleriyle yıkıp tahrip ediyorlardı.** Müslümanlara sağlam bir şey bırakmamak ve giderken alabildikleri her şeyi götürebilmek için kendi elleriyle evlerinin duvarlarını yıkıyor, kapı ve pencerelerini söküyor, kereste ve eşyalarını tarumar ediyorlardı. Bu arada Müslümanlar da, kuşatma sırasında onlar tarafından siper olarak kullanılan duvarların bir kısmını çökerterek yıkıntı hâline getiriyorlardı. Sonunda, sayı ve silah bakımından İslâm ordusundan üstün olan bu büyük kabile, savaşmaya bile cesaret edemeden Müslümanlara teslim oldu.

Öyleyse, ey akıl sahipleri, Allah yolunda yürüyen bir toplumun ne büyük lütuf ve yardımlara nail olacağını görerek bundan dersler çıkarın ve ey kâfirler, bu zalimlerin başına gelenlerden **ibret alın** da, onların uğradığı akıbete uğramayın!

Peki, onlar savaşmayı tercih etselerdi acaba sürgünden kurtulabilecekler miydi? Hayır!

وَلَوْلَٓا اَنْ كَتَبَ اللّٰهُ عَلَيْهِمُ الْجَلَٓاءَ لَعَذَّبَهُمْ فِي الدُّنْيَا وَلَهُمْ فِي الْاٰخِرَةِ عَذَابُ النَّارِ ﴿٣﴾

3. Allah onlara sürgünü takdir etmemiş olsaydı, bu dünyada onları İslâm ordusu karşısında büyük bir bozguna uğratıp ölüm ve esaretle cezalandırarak daha acı

bir **azaba uğratacaktı.** Fakat asıl ceza ileride gelecektir: **Âhirette onlara** korkunç bir **ateş azabı vardır.**

ذٰلِكَ بِاَنَّهُمْ شَٓاقُّوا اللّٰهَ وَرَسُولَهُۚ وَمَنْ يُشَٓاقِّ اللّٰهَ فَاِنَّ اللّٰهَ شَد۪يدُ الْعِقَابِ ﴿٤﴾

4. Çünkü onlar, Allah'a ve Elçisine karşı geldiler. Kim Allah'a karşı gelirse, şunu iyi bilsin ki, **Allah'ın cezası çok çetindir.**

Müminlerin savaş esnasında yaptıkları tahribata gelince:

مَا قَطَعْتُمْ مِنْ ل۪ينَةٍ اَوْ تَرَكْتُمُوهَا قَٓائِمَةً عَلٰٓى اُصُولِهَا فَبِاِذْنِ اللّٰهِ وَلِيُخْزِيَ
الْفَاسِق۪ينَ ﴿٥﴾

5. Ey inananlar! Nadir Oğulları'nın kalesini kuşattığınız sırada, askerî harekâtı engelleyen **herhangi bir ağacı kesmeniz veya** harekâta mani olmayanları **kökleri üzerinde bırakmanız hep Allah'ın izniyle** ve tamamen O'nun rızasına uygun **idi. Çünkü O, yoldan çıkan** inkârcı**ları cezalandırmak için** müminlere bu izni vermiştir. Gerçi savaş halinde bile olsanız, düşmanınızın tarlalarını, bağlarını bahçelerini, evlerini, üretim yerlerini vs. gereksiz yere yakıp yıkmanıza izin verilmemiştir. Fakat yeryüzünü fesada boğan zalimlerin gücünün kırılması için bu tür bir tahribatın yapılması zorunluysa, o zaman bunda hiçbir günah yoktur.

وَمَٓا اَفَٓاءَ اللّٰهُ عَلٰى رَسُولِه۪ مِنْهُمْ فَمَٓا اَوْجَفْتُمْ عَلَيْهِ مِنْ خَيْلٍ وَلَا رِكَابٍ وَلٰكِنَّ اللّٰهَ
يُسَلِّطُ رُسُلَهُ عَلٰى مَنْ يَشَٓاءُۜ وَاللّٰهُ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَد۪يرٌ ﴿٦﴾

6. Allah'ın, ciddi bir çarpışmanın yaşanmadığı bu kuşatma sonucunda **onlardan** alıp **Elçisine verdiği** mal, mülk, silah, arazi, bahçe ve benzeri **fey'lere gelince,** onlar diğer ganimetler gibi askerler arasında paylaşılmayacak, aşağıdaki ayette belirtilen gruplar arasında dağıtılacaktır. Çünkü **siz** ey mücahitler, bunları ele geçirmek için **ne at, ne de deve sür**üp düşmanla çarpışmaya gir**mediniz. Fakat Allah,** İslâm nizamının temsilcisi olan Peygamberini kâfirlere galip kılarak, İslâm toplumunun güçlenmesinde kullanması için bu nimetleri onun tasarrufuna devretti. Çünkü Allah, **elçilerini dilediğinin üzerine gönderir** de, zalimlerin kalplerine korku salarak onları yenilgiye uğratır. İşte bu kuşatma da aynen böyle olmuştur. Unutmayın ki, **Allah'ın her şeye gücü yeter.**

Ganimet, savaş yoluyla düşman ordusundan ele geçirilen silah, teçhizat, hayvan, altın ve benzeri menkul mallardır. Bunun hükmü 8. Enfal:1 ve 41'de açıklanmıştı. Bir ülke savaşılarak fethedilmiş bile olsa, o ülkenin toprağı, evleri, menkul ve gayrimenkul malları ganimet değil, fey'dir. Aynı şekilde, savaşılmadan ele geçirilen "ganimetler" de fey'dir ve şu şekilde paylaştırılmalıdır:

مَٓا اَفَٓاءَ اللّٰهُ عَلٰى رَسُولِه۪ مِنْ اَهْلِ الْقُرٰى فَلِلّٰهِ وَلِلرَّسُولِ وَلِذِي الْقُرْبٰى وَالْيَتَامٰى
وَالْمَسَاك۪ينِ وَابْنِ السَّب۪يلِۙ كَيْ لَا يَكُونَ دُولَةً بَيْنَ الْاَغْنِيَٓاءِ مِنْكُمْۜ

7. Allah'ın, fethedilen **bu şehirlerin halkından** alıp **Elçisine verdiği fey** malları şu şekilde taksim edilir:

1-Bu mallar öncelikle **Allah'ın,** yani O'nun fakir ve muhtaç kullarının,

2-**Peygamberin** ve onun vefatından sonra İslâm Devlet başkanının,

3-Savaşta şehit düşen askerlerin yakın **akrabalarının,**

4-Yardıma muhtaç **yetimlerin,**

5-Diğer **yoksulların**

6-**Ve** evinden yurdundan uzak düşmüş, memleketine dönemeyecek şekilde **yolda kalmış olanların hakkıdır.**

Allah, bu tür düzenlemelerle aranızdaki fakirleri de kalkındırmak istiyor **ki, böylece** mal ve servet, sadece **zenginlerinizin arasında dolaşıp duran bir güce dönüşmesin.**

وَمَٓا اٰتٰيكُمُ الرَّسُولُ فَخُذُوهُ وَمَا نَهٰيكُمْ عَنْهُ فَانْتَهُواۚ وَاتَّقُوا اللّٰهَۜ اِنَّ اللّٰهَ شَد۪يدُ
الْعِقَابِۢ ﴿٧﴾

Öyleyse, dünya ve âhirette kurtuluşa ermek istiyorsanız, **Peygamberin** Allah'tan aldığı yetkiyle **size getirdi**ği hayat prensipleri**ni** gönülden benimseyerek **alın; sizi yasakladığı şeylerden de uzak durun.** Diğer bir deyişle, **Allah'tan** gelen ilkeler ışığında hayatınıza yön vererek kötülüğün her çeşidinden titizlikle **sakının.** Unutmayın, **Allah'ın cezalandırması çok çetindir.**

لِلْفُقَرَٓاءِ الْمُهَاجِر۪ينَ الَّذ۪ينَ اُخْرِجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ وَاَمْوَالِهِمْ يَبْتَغُونَ فَضْلًا مِنَ اللّٰهِ
وَرِضْوَانًا وَيَنْصُرُونَ اللّٰهَ وَرَسُولَهُۜ اُو۬لٰٓئِكَ هُمُ الصَّادِقُونَۚ ﴿٨﴾

8. Evet, bu mallar, **yoksulların,** özellikle de, zulmün egemen olduğu öz yurtlarını terk ederek Allah yolunda İslâm diyarına hicret eden **muhacirlerin hakkıdır.** Çünkü **onlar,** yalnızca **Allah'ın lütuf ve rızasını aradıkları bir de Allah'ı ve Elçisini destekledikleri için mallarına mülklerine el konularak yurtlarından sürülmüşlerdir. İşte onlar,** gerçekten sözlerinde duran **dosdoğru insanlardır.**

وَالَّذ۪ينَ تَبَوَّؤُ الدَّارَ وَالْا۪يمَانَ مِنْ قَبْلِهِمْ يُحِبُّونَ مَنْ هَاجَرَ اِلَيْهِمْ وَلَا يَجِدُونَ ف۪ي
صُدُورِهِمْ حَاجَةً مِمَّٓا اُو۫تُوا وَيُؤْثِرُونَ عَلٰٓى اَنْفُسِهِمْ وَلَوْ كَانَ بِهِمْ خَصَاصَةٌۜ وَمَنْ يُوقَ
شُحَّ نَفْسِه۪ فَاُو۬لٰٓئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَۚ ﴿٩﴾

9. Onlardan önce o diyarı yurt edinmiş ve gönüllerine **imanı yerleştirmiş olan** Medineli fedakâr Müslüman**lara gelince, onlar, kendi** ülke**lerine göç eden** bu muhacir**leri** kendi canları gibi **severler ve onlara** fazladan **verilen** ganimet**lerden dolayı içlerinde** en ufak bir kıskançlık, **bir burukluk duymazlar.** Hatta **kendileri ihtiyaç içinde olsalar bile,** daha muhtaç durumda olan mümin kardeşlerini **kendilerine tercih ederler.** Unutmayın, **her kim nefsinin** bencillik, kıskançlık, cimrilik, açgözlülük gibi **tutkularından korunursa, işte** dünyada ve âhirette **kurtuluşa erecek olanlar onlardır.**

وَالَّذ۪ينَ جَٓاؤُ۫ مِنْ بَعْدِهِمْ يَقُولُونَ رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا وَلِاِخْوَانِنَا الَّذ۪ينَ سَبَقُونَا
بِالْا۪يمَانِ وَلَا تَجْعَلْ ف۪ي قُلُوبِنَا غِلًّا لِلَّذ۪ينَ اٰمَنُوا رَبَّنَٓا اِنَّكَ رَؤُ۫فٌ رَح۪يمٌ ﴿١٠﴾

10. Onlar, ta başından beri iman davasına gönül veren öncü Müslümanlardır. **Onlardan sonra gelen** ve kıyamete kadar gelecek olan mümin**ler ise, "Ey Rabb'imiz!" diye yalvarırlar, "Bizi ve bizden önce inanmış olan kardeşlerimizi bağışla. İnananlara karşı kalbimizde en ufak bir kırgınlık ve nefret duygusuna yer verme.** Duamızı kabul eyle **ey Rabb'imiz. Şüphesiz Sen çok şefkatli, çok merhametlisin."**

اَلَمْ تَرَ اِلَى الَّذ۪ينَ نَافَقُوا يَقُولُونَ لِاِخْوَانِهِمُ الَّذ۪ينَ كَفَرُوا مِنْ اَهْلِ الْكِتَابِ لَئِنْ
اُخْرِجْتُمْ لَنَخْرُجَنَّ مَعَكُمْ وَلَا نُط۪يعُ ف۪يكُمْ اَحَدًا اَبَدًاۙ وَاِنْ قُوتِلْتُمْ لَنَنْصُرَنَّكُمْۜ
وَاللّٰهُ يَشْهَدُ اِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ ﴿١١﴾

11. Baksana şu ikiyüzlülerin yaptığı hainliğ**e: Kitap Ehlinden** olduklarını iddia etmelerine rağmen Son Elçiyi **inkâr eden** "din" **kardeşlerine** arka çıkarak, **"**Sakın Müslümanların tehditlerini ciddiye alıp geri adım atmayın! Korkmayın, eğer sizler bu ülkeden **çıkartılacak olursanız, biz de sizinle birlikte çıkacağız.** Söz veriyo-

ruz, **size karşı** yapılacak muhtemel bir harekâtta, Peygamber de dâhil, **hiç kimseye itaat etmeyeceğiz. Eğer** Müslümanlar **sizinle savaşırlarsa, mutlaka sizi destekleyeceğiz." diyorlar.** Fakat **Allah şahittir ki, onlar** böyle atıp tutarken **kesinlikle yalan söylüyorlar.** Şöyle ki:

لَئِنْ اُخْرِجُوا لَا يَخْرُجُونَ مَعَهُمْۚ وَلَئِنْ قُوتِلُوا لَا يَنْصُرُونَهُمْۚ وَلَئِنْ نَصَرُوهُمْ لَيُوَلُّنَّ
الْاَدْبَارَ ثُمَّ لَا يُنْصَرُونَ ﴿١٢﴾

12. Şayet Yahudiler topraklarından sürülüp **çıkarılsalar, onlarla birlikte çıkmayacaklar. Onlara karşı savaş açılsa, onları desteklemeyecekler.** İçlerinden bazıları **onları** savaşta **desteklemeye kalksa bile,** İslâm ordusu karşısında bozguna uğrayarak **arkalarını dönüp kaçacak ve** azabımıza karşı hiç kimseden **yardım göremeyecekler.**

لَاَنْتُمْ اَشَدُّ رَهْبَةً فِي صُدُورِهِمْ مِنَ اللّٰهِۜ ذٰلِكَ بِاَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَفْقَهُونَ ﴿١٣﴾

13. Çünkü görkemli birer savaşçı gibi görünen o kâfirler aslında o kadar korkaktırlar ki, **yüreklerinde size karşı duydukları korku, Allah'a karşı duyduklarından çok daha büyüktür. Çünkü onlar,** âhiret, cennet, şehâdet gibi yüce hakikatleri **idrak edemeyen bir topluluktur.**

لَا يُقَاتِلُونَكُمْ جَمِيعًا اِلَّا فِي قُرًى مُحَصَّنَةٍ اَوْ مِنْ وَرَٓاءِ جُدُرٍۜ بَاْسُهُمْ بَيْنَهُمْ
شَدِيدٌۜ تَحْسَبُهُمْ جَمِيعًا وَقُلُوبُهُمْ شَتّٰىۜ ذٰلِكَ بِاَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَعْقِلُونَۚ ﴿١٤﴾

14. Onlar sizinle toplu hâlde göğüs göğse **bir savaşa giremezler. Ancak iyi korunmuş kalelerde veya siperlerin arkasında** sizinle savaşı göze alabilirler. **Kendi aralarındaki çarpışmalar ise çok çetindir.** Kuvvet ve yiğitlikleri birbirleriyle çarpıştıkları zamandır. Yoksa Allah için cihad eden müminlerin karşısında harp meydanına çıkacak olurlarsa, o kuvvet ve şiddetleri zayıflık ve yenilgiye dönüşür. Dışarıdan bakınca, **onları birlik ve beraberlik içinde sanırsın, oysa kalpleri darmadağınıktır.** Bir inanç etrafında toplanıp da gönül birliği ile hareket edemez, sürekli birbirleriyle didişip dururlar. **Çünkü onlar, akıllarını kullanmayan** ve bu yüzden de doğru bir inanca ve sağlam ahlâkî değerlere sahip olmayan inkârcı **bir toplumdur.**

كَمَثَلِ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ قَرِيبًا ذَاقُوا وَبَالَ اَمْرِهِمْۚ وَلَهُمْ عَذَابٌ اَلِيمٌۚ ﴿١٥﴾

15. Bu durumdaki bütün münafık ve kâfirlerin akıbeti, **tıpkı kendilerinden kısa bir süre önce** Bedir savaşında ve Beni Kaynuka Yahudilerinin topluca sürgün edilmesinde **ihanetlerinin cezasını çeken ve** âhirette **can yakıcı bir azaba mahkûm olan** inkârcı**lar**ın uğradığı akıbet **gibi** olacaktır**.**

كَمَثَلِ الشَّيْطَانِ اِذْ قَالَ لِلْاِنْسَانِ اكْفُرْۚ فَلَمَّا كَفَرَ قَالَ اِنّ۪ي بَر۪ٓيءٌ مِنْكَ اِنّ۪ٓي
اَخَافُ اللّٰهَ رَبَّ الْعَالَم۪ينَ ﴿١٦﴾

16. Yahudileri kışkırtan münafıkların durumu, **şeytanın durumuna** ne kadar da **benziyor:** Şeytan da **insana** vesvese vererek, "Allah'ın ayetlerini **inkâr et!** Korkma, ben senin yanındayım!" **der, fakat** insan onun sözüne güvenip Rabb'ini **inkâr edince,** Hesap Gününde onu yapayalnız bırakarak, **"Ben seni tanımıyorum** ve yaptıklarının sorumluluğunu da kabul etmiyorum. Çünkü **ben** her ne kadar emrine itaat etmesem de, **âlemlerin Rabb'i olan Allah'tan korkarım." der.** Nitekim şeytan, Bedir savaşı öncesinde de müşriklere zafer vaadinde bulunmuş, fakat daha savaş başlamadan onları oracıkta yüz üstü bırakıp kaçmıştı (8. Enfal: 48).

فَكَانَ عَاقِبَتَهُمَٓا اَنَّهُمَا فِي النَّارِ خَالِدَيْنِ ف۪يهَاۜ وَذٰلِكَ جَزٰٓؤُا الظَّالِم۪ينَۚ ﴿١٧﴾

17. Böylece hem şeytanın hem ona uyanların, **her ikisinin akıbeti de, sonsuza dek içinde kalacakları** cehennem **ateşi oldu. İşte zalimlerin cezası budur.**

يَٓا اَيُّهَا الَّذ۪ينَ اٰمَنُوا اتَّقُوا اللّٰهَ وَلْتَنْظُرْ نَفْسٌ مَا قَدَّمَتْ لِغَدٍۚ وَاتَّقُوا اللّٰهَۜ اِنَّ اللّٰهَ
خَب۪يرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿١٨﴾

18. O hâlde, **ey iman edenler! Allah'tan** gelen ilkelere sımsıkı sarılın ve şeytanın adımlarını izlemekten titizlikle **sakının. Herkes** kendisini şimdiden hesaba çeksin ve **yarın**ki ebedî hayat **için ne hazırladığına baksın.** Hayatınızın sonuna kadar, **Allah'a** yürekten bir saygıyla bağlanmaya devam ederek günah ve kötülüklerden **sakının.** Hiç kuşkusuz **Allah, yaptıklarınızdan haberdardır.**

وَلَا تَكُونُوا كَالَّذ۪ينَ نَسُوا اللّٰهَ فَاَنْسٰيهُمْ اَنْفُسَهُمْۜ اُو۬لٰٓئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ ﴿١٩﴾

19. Ve sakın ola ki, Allah'ı unutan ve bu yüzden O'nun da kendi benliklerini ve **kendilerine unutturduğu kimseler gibi olmayın.** Çünkü **onlar,** Allah'ın emrini göz ardı ederek **yoldan çıkmış olan kimselerdir.**

لَا يَسْتَو۪ٓي اَصْحَابُ النَّارِ وَاَصْحَابُ الْجَنَّةِۜ اَصْحَابُ الْجَنَّةِ هُمُ الْفَٓائِزُونَ ﴿٢٠﴾

20. Bunun içindir ki, **cennet halkıyla cehennem halkı** asla **bir olamaz.** Dünyada ve âhirette **kurtuluşa erecek olanlar, ancak cennet halkıdır.**

Fakat bunu hak edebilmek için, yeryüzünde Allah'ın hükümlerini uygulamakla görevli bir kul olarak taşıdığınız sorumluluğun bilincinde olmanız ve kulluk görevinizin ifasında Kur'an'ın yerini, önemini ve değerini çok iyi idrak etmeniz gerekir. Gerçekten bu Kur'an'ın ruhlar üzerinde öyle bir ağırlığı, öyle bir gücü ve etkisi vardır ki:

لَوْ اَنْزَلْنَا هٰذَا الْقُرْاٰنَ عَلٰى جَبَلٍ لَرَاَيْتَهُ خَاشِعًا مُتَصَدِّعًا مِنْ خَشْيَةِ اللّٰهِۜ وَتِلْكَ
الْاَمْثَالُ نَضْرِبُهَا لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ ﴿٢١﴾

21. Eğer Biz bu Kur'an'ı siz insanlara değil de, **bir dağın üzerine indirseydik,** o koskocaman dağın **Allah korkusuyla ezilip paramparça olduğunu görürdün.** Ama ne var ki, akıl ve bilinç yeteneğiyle donatılarak kulluk emanetini yüklenen insanoğlu, bir taraftan cehennem ateşi, diğer taraftan cennet nimetleriyle kuşatılmış bir geleceğe doğru yol alırken, pervasız ve gamsız davranıyor, bu muhteşem Kur'an karşısında tıpkı cansız ve şuursuz bir taş parçası gibi duyarsız kalıyor.

İşte Biz insanlara böyle ibret verici **örnekler veri**p onları ruhen ve zihnen aydınlatı**yoruz ki, düşünüp öğüt alsınlar.**

هُوَ اللّٰهُ الَّذ۪ي لَٓا اِلٰهَ اِلَّا هُوَۚ عَالِمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِۚ هُوَ الرَّحْمٰنُ الرَّح۪يمُ ﴿٢٢﴾

22. O Allah ki, O'ndan başka emrine kayıtsız şartsız boyun eğilecek hiçbir otorite, **hiçbir ilâh yoktur. O,** yaratılmışların algılama sınırlarının ötesinde bir âlem olan **gaybı da,** duyularla kavranabilen **şehâdet âlemini de** en mükemmel şekilde **bilmektedir.** Görülen ve görülmeyen, bilinen ve bilinmeyen, açıkta ve gizli olan her şeyden haberdardır. Aynı zamanda **O, sonsuz şefkat ve merhamet sahibidir.**

هُوَ اللّٰهُ الَّذ۪ي لَٓا اِلٰهَ اِلَّا هُوَۚ اَلْمَلِكُ الْقُدُّوسُ السَّلَامُ الْمُؤْمِنُ الْمُهَيْمِنُ الْعَز۪يزُ
الْجَبَّارُ الْمُتَكَبِّرُۜ سُبْحَانَ اللّٰهِ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿٢٣﴾

23. O Allah ki, Kendisinden başka kulluk edilecek bir otorite, **bir ilâh yoktur.**

O mutlak hükümranlık sahibidir, **Melik'tir.**

Her türlü kusurdan, noksanlıktan uzaktır, **Kuddüs'tür.**

Barış, kurtuluş ve esenlik kaynağıdır, **Selâm'dır.**

İmanı bahşeden, güven ve emniyet verendir, **Mümin'dir.**

Her an her şeyi gözetip koruyan, her muhtacın ihtiyacını karşılayandır, **Müheymin'dir.**

Gerçek anlamda kudret, izzet ve şeref sahibidir, **Aziz'dir.**

Gücüne karşı konulamayan sonsuz kudret sahibidir, **Cebbâr'dır.**

Her konuda yüceliğini gösteren, yüceliğiyle övünmeye hakkı olandır, **Mütekebbir'dir.**

Allah, müşriklerin düşünce ve anlayışlarının bozukluğundan kaynaklanan şirkin her şeklinden ve her türünden münezzehtir. Acziyet ve noksanlık anlamına gelebilecek her türlü nitelikten uzaktır. İnsanların ilâhlık payesi vererek O'na **ortak koştukları her şeyin üzerinde ve ötesindedir, çok yücedir.**

هُوَ اللّٰهُ الْخَالِقُ الْبَارِئُ الْمُصَوِّرُ لَهُ الْاَسْمَٓاءُ الْحُسْنٰىۜ يُسَبِّحُ لَهُ مَا فِي السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِۚ وَهُوَ الْعَز۪يزُ الْحَك۪يمُ ﴿٢٤﴾

24. O Allah ki, her şeyin yaratıcısıdır, **Hâlık'tır.** Yoktan var edendir, **Bâri'dir ve** her varlığa en uygun şekil ve özellikleri verendir, **Musavvir'dir.**

Kısacası, en mükemmel nitelikler, **en güzel isimler hep O'nundur. Göklerde ve yerde bulunan** bütün varlık**lar,** daima **Allah'ın** sınırsız kudret ve azametini övgüyle anarak **yüceltmektedir.** Şu muhteşem kâinat nizamı içerisinde yer alan her şey, kendisini yaratan Sanatkârın her türlü kusur ve noksanlıktan uzak olduğunu vicdanlara haykırmakta, O'nun yüceliğini, mükemmelliğini gözler önüne sermektedir. Gerçekten **O, sonsuz kudret ve hikmet sahibidir.** Asla yersiz ve gereksiz hüküm vermeyen ve hükmüne karşı konulamayan Yüce Yaratıcıdır.

 ﴿٦٠﴾ سُورَةُ الْمُمْتَحِنَةِ 

60. MÜMTEHİNE SURESİ

Medine'de, Hudeybiye Barış Antlaşması ile Mekke'nin fethi arasındaki bir zamanda, muhtemelen hicretin sekizinci yılında gönderilmiştir. Adını, onuncu ayetinde geçen ve Medine'ye sığınan kadınların mümin olup olmadıklarının anlaşılması için "imtihan edilmeleri" gerektiğini ifade eden "femtehinûhunne" kelimesinden almıştır. Hem "Mümtehine" (İmtihan eden sure) hem de "Mümtehane" (İmtihan edilen kadın) adlarıyla bilinir. 13 ayettir.

Mekkeli müşrikler Müslüman bir kabileye saldırarak Hudeybiye antlaşmasını çiğneyince, Peygamber (s) Mekke'ye ani bir baskın düzenlemek üzere gizlice hazırlıklara başladı. Ancak Peygamberin arkadaşlarından Hatıp bin Ebi Beltea, bunu müşriklere bildirmek için bir cariye ile Mekke'ye mektup gönderdi. Peygamber (s), Allah'tan aldığı vahiy sayesinde bunu öğrenerek mektubu yerine ulaşmadan ele geçirdi. Aslında iyi bir Müslüman olan Hatıb'a bu mektubu niçin gönderdiğini sorunca, o bunu İslâm'dan döndüğü veya kâfirlere sempati duyduğu için değil, yalnızca Mekke'deki akrabalarını müşriklerin saldırısından korumak amacıyla yaptığını söyledi. Bunun üzerine Peygamber onun doğru söylediğini belirtti ve gerekli uyarıları yaptıktan sonra onu affetti. İşte bu olay üzerine, başta Hatıp olmak üzere kıyamete kadar gelecek bütün müminleri, İslâm düşmanlarına yardımcı olmamaları konusunda uyaran aşağıdaki ayetler nazil oldu:

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

يَٓا اَيُّهَا الَّذ۪ينَ اٰمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا عَدُوّ۪ي وَعَدُوَّكُمْ اَوْلِيَٓاءَ تُلْقُونَ اِلَيْهِمْ بِالْمَوَدَّةِ وَقَدْ
كَفَرُوا بِمَا جَٓاءَكُمْ مِنَ الْحَقِّۚ يُخْرِجُونَ الرَّسُولَ وَاِيَّاكُمْ اَنْ تُؤْمِنُوا بِاللّٰهِ رَبِّكُمْۜ اِنْ
كُنْتُمْ خَرَجْتُمْ جِهَادًا ف۪ي سَب۪يل۪ي وَابْتِغَٓاءَ مَرْضَات۪ي تُسِرُّونَ اِلَيْهِمْ بِالْمَوَدَّةِۗ وَاَنَا۠
اَعْلَمُ بِمَٓا اَخْفَيْتُمْ وَمَٓا اَعْلَنْتُمْۜ وَمَنْ يَفْعَلْهُ مِنْكُمْ فَقَدْ ضَلَّ سَوَٓاءَ السَّب۪يلِ ﴿١﴾

1. Ey iman edenler! İslâm'a ve Müslümanlara karşı savaş açarak **hem Bana, hem de size karşı düşmanlık eden** kâfir**leri sakın kendinize dost** ve müttefik **edinmeyin. Siz onlara** safça **sevgi gösterisinde bulunuyorsunuz, oysa onlar size gelen gerçeği inkâr etmiş ve sırf Rabb'iniz Allah'a inandığınız için Peygamberi ve sizi** yurdunuzdan sürüp **çıkarmışlardır. Eğer** gerçekten **Benim yolumda mücadele etmek ve hoşnutluğumu kazanmak amacıyla** yurdunuzu terk edip **çıktıysanız,** kâfirlere bilgi sızdırarak **onlara karşı nasıl sevgi besleyebilirsiniz?** Unutmayın ki, **Ben sizin gizlediğinizi de, açığa vurduğunuzu da çok iyi bilirim.** Dikkat edin, bundan böyle **içinizden her kim böyle bir şey yapacak olursa, kesinlikle doğru yoldan sapmış olur.**

اِنْ يَثْقَفُوكُمْ يَكُونُوا لَكُمْ اَعْدَٓاءً وَيَبْسُطُٓوا اِلَيْكُمْ اَيْدِيَهُمْ وَاَلْسِنَتَهُمْ بِالسُّٓوءِ
وَوَدُّوا لَوْ تَكْفُرُونَۜ ﴿٢﴾

2. Evet, o zalimleri nasıl dost edinirsiniz? Oysa **onlar sizi ele geçirecek olsalar,** sizin onlara yaptığınız gibi dostça davranmazlar. Aksine, **size karşı** acımasız bir **düşman kesilirler. Hem elleriyle, hem de dilleriyle sizi incitir ve** sizin de kendileri gibi Allah'ın ayetlerini **inkâr etmenizi isterler.**

Eğer korunmasını istediğiniz mal mülk ve çoluk çocuğunuzun hatırı için zalimlerle dostluk kuracaksanız, o zaman şunu iyi bilin ki:

لَنْ تَنْفَعَكُمْ اَرْحَامُكُمْ وَلَٓا اَوْلَادُكُمْۚ يَوْمَ الْقِيٰمَةِۚ يَفْصِلُ بَيْنَكُمْۜ وَاللّٰهُ بِمَا تَعْمَلُونَ
بَص۪يرٌ ﴿٣﴾

3. Ne yakınlarınız, ne de çocuklarınız size Allah katında en ufak bir **fayda sağlamayacak,** sizi işlediğiniz günahın cezasından kurtaramayacak**tır!** Çünkü Allah, **Hesap Gününde aranızı ayıracak** ve emrine itaat edenleri cennete, isyan edenleri cehenneme koyacak**tır.** Unutmayın, **Allah yaptığınız her şeyi görmektedir.** Bu gerçeği daha iyi anlayabilmek için, atanız İbrahim'i tanıyıp onu kendinize örnek alın:

قَدْ كَانَتْ لَكُمْ اُسْوَةٌ حَسَنَةٌ ف۪ٓي اِبْرٰه۪يمَ وَالَّذ۪ينَ مَعَهُۚ اِذْ قَالُوا لِقَوْمِهِمْ اِنَّا بُرَءٰٓؤُا۬
مِنْكُمْ وَمِمَّا تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللّٰهِۘ كَفَرْنَا بِكُمْ وَبَدَا بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمُ الْعَدَاوَةُ
وَالْبَغْضَٓاءُ اَبَدًا حَتّٰى تُؤْمِنُوا بِاللّٰهِ وَحْدَهُٓ اِلَّا قَوْلَ اِبْرٰه۪يمَ لِاَب۪يهِ لَاَسْتَغْفِرَنَّ لَكَ
وَمَٓا اَمْلِكُ لَكَ مِنَ اللّٰهِ مِنْ شَيْءٍۜ رَبَّنَا عَلَيْكَ تَوَكَّلْنَا وَاِلَيْكَ اَنَبْنَا وَاِلَيْكَ الْمَص۪يرُ
﴿٤﴾

4. İbrahim ve arkadaşlarında, sizin için gerçekten güzel bir örnek vardır. Onlar, zalimlere karşı göster-

dikleri kararlı tavırları, sarsılmayan imanları, tertemiz ahlâkları, fedakârlıkları ve cesaretleri ile uyulması gereken en güzel örnektirler. **Hani onlar,** inkârcı **toplumlarına** meydan okuyarak, **"Biz sizinle ve Allah'tan başka tapındığınız** o sahte ilâhlar**la hiçbir dostluk ve yakınlık bağımızın olmadığını ilan ediyor, sizi** ve inkâra dayalı kültürünüzü, inancınızı ve hayat düzeninizi tümüyle **reddediyoruz. Artık sizinle bizim aramızda, sonsuza dek sürecek bir düşmanlık ve nefret belirmiştir** ve bu düşmanlık, **sizler bir tek Allah'a iman edi**p O'nun hükümlerine boyun eğ**inceye kadar** devam edecektir.**" demişlerdi.**

Bu fedakâr müminler, her yönüyle size örnektirler. **Ancak İbrahim'in babasına, "Gerçi Allah'tan gelecek hiçbir şeye karşı seni koruyamam, ama** yine de söz veriyorum, **senin bağışlanman için mutlaka dua edeceğim!" demesi hariç.** İbrahim, babasının kesin olarak cehennemlik olduğunu ve artık bağışlanmasının mümkün olmadığını **anlayınca, onun için yalvarmaktan vazgeçmişti.** (9. Tevbe: 113-114) Çünkü Allah, kendisine ortak koşulmasını asla bağışlamayacağını kesin hükme bağlamıştır (4. Nisa: 48). Onun için, nasıl olsa İbrahim de böyle yapmıştı diyerek kâfir veya müşrik olan kimselerin bağışlanması için dua etmeyin.

Hani İbrahim, arkadaşlarıyla birlikte Rabb'ine şöyle yalvarıyordu: **"Ey Rabb'imiz, biz yalnızca Sana güveniyor ve** tüm varlığımızla **Sana yöneliyoruz.** Çünkü **dönüş**ümüz **Sanadır."**

رَبَّنَا لَا تَجْعَلْنَا فِتْنَةً لِلَّذِينَ كَفَرُوا وَاغْفِرْ لَنَا رَبَّنَا إِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ
﴿٥﴾

5. "Ey Rabb'imiz! Bizi inkârcılar için bir imtihan aracı kılma. Bizi onlar karşısında yenik düşürerek onların iyice azgınlaşmasına sebep kılma. Bizi zalimlerin baskı ve işkenceleriyle yüz yüze getirme, altından kalkamayacağımız çetin belâlarla bizi imtihan etme Allah'ım! Sana kulluk görevimizi hakkıyla yerine getiremedik, **bizi bağışla ey Rabb'imiz! Hiç kuşkusuz Sen,** tüm varlıklar üzerinde **mutlak otorite sahibisin, hakîmsin.** Sonsuz ilim ve hikmetinle her konuda en mükemmel hükmü verir, yaptığın her şeyi yerli yerince yaparsın.**"**

لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِيهِمْ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِمَنْ كَانَ يَرْجُوا اللّٰهَ وَالْيَوْمَ الْاٰخِرَ وَمَنْ يَتَوَلَّ فَاِنَّ
اللّٰهَ هُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيدُ ﴿٦﴾

6. Gerçekten de onlarda, içinizden Allah'ı ve âhiret gününü arzulayanlar için güzel bir örnek vardır. Onları kendilerine örnek alanlar kurtulur. **Kim de yüz çevirirse,** yalnızca kendisine zarar vermiş olur. Çünkü **Allah ganidir, hamiddir.** Hiç kimseye ve hiçbir şeye muhtaç değildir. Fakat siz O'na kulluk etmeye muhtaçsınız. Hiçbir varlık O'nu övüp yüceltmese bile, O kendi zatıyla Yücedir. Zira gerçek anlamda yüceltilmeye, şükredilmeye ve övülmeye lâyık olan sadece Odur.

O hâlde, atanız İbrahim'in izinden yürüyerek sarsılmaz bir inanç ve kararlılıkla, zalimlere karşı mücadelenizi sürdürün:

عَسَى اللّٰهُ اَنْ يَجْعَلَ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَ الَّذِينَ عَادَيْتُمْ مِنْهُمْ مَوَدَّةً وَاللّٰهُ قَدِيرٌ وَاللّٰهُ
غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٧﴾

7. Sizler üzerinize düşeni yapar ve kâfirlere karşı açık ve net tavrınızı koyarak Allah yolunda cihat ederseniz, **umulur ki Allah** da sizi onlara üstün kılar ve İslâmî davetin kalplere ulaşmasını engelleyen azılı kâfirleri bertaraf ederek, **sizinle düşmanlarınız arasında** karşılıklı **sevgi** ve dostluk **duyguları yeşertir.** Böylece, sizin ortaya koyacağınız güzel ahlâk sayesinde onları İslâm'a kazandırabilir. Bu nasıl olur demeyin. Neden olmasın ki, **Allah** her şeye **kadirdir.** Aynı zamanda **Allah çok bağışlayıcı, çok merhametlidir.**

Bu ayetlerin gelişinden kısa bir süre sonra, Allah'ın vaadi aynen gerçekleşti. Mekke kan dökülmeden fethedildi, yirmi yıl boyunca Müslümanlarla savaşan kâfirler bölük bölük İslâm'a girdiler, kin ve intikam duyguları kalplerden silindi ve daha önce birbirlerini can düşmanı olan insanlar, gerçekten de samimî bir dostluk ve kaynaşma içinde bir araya geldiler.

لَا يَنْهٰيكُمُ اللّٰهُ عَنِ الَّذِينَ لَمْ يُقَاتِلُوكُمْ فِي الدِّينِ وَلَمْ يُخْرِجُوكُمْ مِنْ دِيَارِكُمْ اَنْ
تَبَرُّوهُمْ وَتُقْسِطُوا اِلَيْهِمْ اِنَّ اللّٰهَ يُحِبُّ الْمُقْسِطِينَ ﴿٨﴾

8. Ey iman edenler! **Allah, inancınızdan dolayı sizinle savaşmayan ve sizi yurdunuzdan çıkarmayan kimselere** —kâfir bile olsalar— **iyilik yapmanızı ve onlara adaletli davranmanızı yasaklamaz.** Tam tersine, adaletten kıl kadar ayrılmamanızı emreder. **Hiç kuşkusuz Allah, âdil davrananları sever.** Demek ki Allah, Müslümanlara bir kötülük yapmamış olan kâfirlere iyi davranmanızı ve onlarla beşeri dostluk ve arkadaşlık ilişkilerine girmenizi yasaklamıyor.

اِنَّمَا يَنْهٰيكُمُ اللّٰهُ عَنِ الَّذِينَ قَاتَلُوكُمْ فِي الدِّينِ وَاَخْرَجُوكُمْ مِنْ دِيَارِكُمْ
وَظَاهَرُوا عَلٰى اِخْرَاجِكُمْ اَنْ تَوَلَّوْهُمْ وَمَنْ يَتَوَلَّهُمْ فَاُولٰٓئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ ﴿٩﴾

9. Allah sadece, inancınızdan dolayı sizinle savaşan, sizi yurdunuzdan çıkaran ve çıkarılmanıza destek veren kimseleri kendinize samimî bir dost, koruyucu, yönetici, yandaş, müttefik, kısacası **veli edinmenizi yasaklar.** O hâlde, **her kim onları veli edinecek olursa, işte onlar, zalimlerin ta kendileridirler.**

Hudeybiye antlaşmasının ilgili hükmü gereğince, müşriklerin velâyeti altında bulunan bir kişi —ki antlaşma metninde "racul" yani, "bir adam" olarak geçer— kaçıp Medine'ye sığındığı takdirde velisine iade edilecekti. Kureyşliler, bu hükmün kadınları da kapsadığını düşünüyorlardı. Nitekim Ukbe bin Ebi Muayt'ın kızı Ümmü Gülsüm hicret edip Medine'ye sığınınca, kardeşleri onu geri almak için Hz. Peygambere başvurdular. Fakat Peygamber, antlaşma metninde geçen "racul" kelimesine dikkat çekerek hükmün sadece erkekleri kapsadığını, bu yüzden hicret eden kadınları müşriklere iade etmeyeceğini söyledi. Bunun üzerine müşrikler şaşırıp kaldılar ve hiçbir itirazda bulunamadan dönüp gittiler.

Buna göre Müslümanların, Medine'ye hicret eden kadınları —hangi amaçla gelmiş olursa olsunlar— müşriklere iade etme zorunluluğu yoktu. Fakat bu kadınlar arasında casusluk yapmak, fitne ve bozgunculuk çıkarmak gibi kötü niyetlerle veya birtakım dünyevî menfaatler gözeterek gelenler de olabilirdi. Bu yüzden, hicret eden kadınlar hakkında aşağıdaki ayet gönderildi:

يَا اَيُّهَا الَّذِينَ اٰمَنُوا اِذَا جَاءَكُمُ الْمُؤْمِنَاتُ مُهَاجِرَاتٍ فَامْتَحِنُوهُنَّ اَللّٰهُ اَعْلَمُ
بِاِيمَانِهِنَّ

10. Ey iman edenler! Mümin olduklarını söyleyen **kadınlar,** sizinle savaş halinde olan ülkelerinden İslâm diyarına **hicret ederek size sığındıkları zaman,** gerçekten mümin olup olmadıklarını anlamak için **onları imtihan edin.** Onlara, "Herhangi bir dünyevî menfaat gözeterek değil, sırf Allah rızası için hicret ettiğine yemin

eder misiniz?" diye sorun. Olumlu cevap verirlerse, onları mümin kabul edin. Böylece, onlar hakkında gerçeğe yakın bir bilgi elde etmiş olursunuz. Yoksa **onların inançlarını en iyi bilen,** elbette **Allah'tır.**

فَاِنْ عَلِمْتُمُوهُنَّ مُؤْمِنَاتٍ فَلَا تَرْجِعُوهُنَّ اِلَى الْكُفَّارِ لَا هُنَّ حِلٌّ لَهُمْ وَلَا هُمْ
يَحِلُّونَ لَهُنَّ وَاٰتُوهُمْ مَٓا اَنْفَقُوا

Bu yemin ve sorgulama sonucunda o kadınların **mümin olduklarına karar verirseniz, onları kâfirlere geri vermeyin.** Çünkü artık **onlar kâfirlere helâl olmadıkları gibi, kâfirler de onlara helâl değildir. Fakat kâfirlerin,** kendilerini terk edip İslâm diyarına hicret eden hanımlarına vaktiyle **verdikleri** evlilik bedeli olan mehirleri**ni onlara geri ödemelisiniz.** Çünkü bu durumda evliliği sona erdiren erkek değil, kadındır.

وَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ اَنْ تَنْكِحُوهُنَّ اِذَٓا اٰتَيْتُمُوهُنَّ اُجُورَهُنَّ

Bu kadınlarla evlenmenizde, —evlilik bedeli olan **mehirlerini kendilerine ödediğiniz takdirde— hiçbir sakınca yoktur.**

وَلَا تُمْسِكُوا بِعِصَمِ الْكَوَافِرِ وَسْـَٔلُوا مَٓا اَنْفَقْتُمْ وَلْيَسْـَٔلُوا مَٓا اَنْفَقُوا

Öte yandan, dinden dönüp müşriklere sığınan **kâfir kadınlarla evlilik bağınızı sürdürmeyin,** onları derhal boşayın. Fakat onlara **verdiğiniz** evlilik bedel**ini** onlardan geri **isteyin.** Aynı şekilde, müşriklerden kaçıp size sığınan mümin kadınların Mekke'deki eski kocaları da, eşlerine **verdikleri** mehirleri**ni** geri **istesinler.** Siz de onu vermek zorundasınız.

ذٰلِكُمْ حُكْمُ اللّٰهِ يَحْكُمُ بَيْنَكُمْ وَاللّٰهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿١٠﴾

Dikkat edin, **bunlar Allah'ın koyduğu hükümlerdir.** İşte Allah, **aranızda** böyle adaletle **hüküm veriyor.** Hiç kuşkusuz **Allah, sonsuz ilim ve hikmet sahibidir.**

وَاِنْ فَاتَكُمْ شَيْءٌ مِنْ اَزْوَاجِكُمْ اِلَى الْكُفَّارِ فَعَاقَبْتُمْ فَاٰتُوا الَّذِينَ ذَهَبَتْ
اَزْوَاجُهُمْ مِثْلَ مَٓا اَنْفَقُوا وَاتَّقُوا اللّٰهَ الَّذِٓي اَنْتُمْ بِهِ مُؤْمِنُونَ ﴿١١﴾

11. Eğer kâfirlere kaçan **eşleriniz**e vermiş olduğunuz evlilik bedelin**den bir kısmını inkârcılardan geri alamazsanız,** onlardan size kaçan kadınlar yüzünden tazminat ödeme **sırası size geldiğinde, eşleri** Mekke'ye kaçıp **gitmiş olan** bu Müslüman**lara, harcamış oldukları** evlilik bedeli **miktarını** —kâfirlere ödemeniz gereken tazminattan keserek— **verin.** Ya da bu kadının kaçtığı toplumla savaşırsanız, mehir alacağı olan o Müslüman'ın hakkını ganimetten öncelikle ayırıp ona ödeyin. Bunları yaparken, **kendisine iman ettiğiniz Allah'tan** gelen ilkeler doğrultusunda hayatınıza yön vererek her türlü kötülükten, isyankârlıktan **sakının** ve adaletten zerre kadar ayrılmayın.

يَٓا اَيُّهَا النَّبِيُّ اِذَا جَٓاءَكَ الْمُؤْمِنَاتُ يُبَايِعْنَكَ عَلٰٓى اَنْ لَا يُشْرِكْنَ بِاللّٰهِ شَيْـًٔا وَلَا
يَسْرِقْنَ وَلَا يَزْنِينَ وَلَا يَقْتُلْنَ اَوْلَادَهُنَّ وَلَا يَاْتِينَ بِبُهْتَانٍ يَفْتَرِينَهُ بَيْنَ اَيْدِيهِنَّ
وَاَرْجُلِهِنَّ وَلَا يَعْصِينَكَ فِي مَعْرُوفٍ فَبَايِعْهُنَّ وَاسْتَغْفِرْ لَهُنَّ اللّٰهَ اِنَّ اللّٰهَ غَفُورٌ
رَحِيمٌ ﴿١٢﴾

12. Ey Peygamber! İnanan kadınlar hiç kimseyi ve hiçbir şeyi Allah'a ortak koşmamak, hırsızlık yapmamak, zina etmemek, çocuklarını öldürmemek, elleri ile ayakları arasında —yani karnındaki çocuğunun kime ait olduğu hakkında— **bir iftira uydurup getirmemek ve** emredeceğin **doğru işlerde sana karşı gelmemek üzere** İslâm'a **bağlılıklarını bildirmek için huzuruna geldiklerinde, onların bağlılık ahitlerini kabul et ve onlar için Allah'tan bağışlanma dile. Hiç kuşkusuz Allah çok bağışlayıcı, çok merhametlidir.**

يَٓا اَيُّهَا الَّذِينَ اٰمَنُوا لَا تَتَوَلَّوْا قَوْمًا غَضِبَ اللّٰهُ عَلَيْهِمْ قَدْ يَئِسُوا مِنَ الْاٰخِرَةِ كَمَا
يَئِسَ الْكُفَّارُ مِنْ اَصْحَابِ الْقُبُورِ ﴿١٣﴾

13. Ey iman edenler! Kendilerine ilâhî vahiy bilgisi verildiği hâlde, ihtiraslarının peşinden sürüklenerek dünyevî çıkarlarının kulu kölesi olan ve böylece **Allah'ın gazabına uğrayan bir topluluğu** —yani Yahudileri ve Yahudileşen kimseleri— kendinize koruyucu, yönetici, yandaş, müttefik ve **dost edinmeyin.** Çünkü onlar, gayet iyi bildikleri ilâhî prensiplere ihanet ettiklerinden, **tıpkı** âhireti inkâr eden **kâfirlerin mezardaki** cansız beden**ler**in yeniden dirilişin**den umut kestikleri gibi, âhiretten** tamamen **umut kesmişlerdir.**

سُورَةُ الصَّفِّ ﴿٦١﴾

61. SAFF SURESİ

Medine'de, Uhud savaşından sonra, muhtemelen hicretin dördüncü yılında indirilmiştir. Adını, dördüncü ayetinde geçen ve birbirlerine kenetlenmiş müminlerin Allah yolunda "saflar hâlinde" mücadelesini anlatan "saffen" kelimesinden almıştır. 14 ayettir.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

سَبَّحَ لِلّٰهِ مَا فِي السَّمٰوَاتِ وَمَا فِي الْاَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿١﴾

1. Göklerde ve yerde bulunan bütün varlık**lar,** daima **Allah'ı**n sınırsız kudret ve azametini övgüyle anarak **yüceltmektedir.** Şu muhteşem kâinat nizamı içerisinde yer alan her şey, kendisini yaratan Sanatkârın her türlü kusur ve noksanlıktan uzak olduğunu vicdanlara haykırmakta, O'nun sonsuz ilim, kudret, merhamet, hikmet, iyilik, adalet sıfatlarını gözler önüne sermektedir. Eğer çevrenizdeki varlıklara ibret nazarıyla bakacak olursanız, her zerresinin Allah'ı zikrettiğini göreceksiniz. Gerçekten **O, sonsuz kudret ve hikmet sahibidir.** Asla yersiz ve gereksiz hüküm vermeyen ve hükmüne karşı konulamayan Yüce Yaratıcıdır.

يَٓا اَيُّهَا الَّذِينَ اٰمَنُوا لِمَ تَقُولُونَ مَا لَا تَفْعَلُونَ ﴿٢﴾

2. O hâlde, **ey iman edenler, neden** içinizden bazılarının sözleri ve davranışları birbirine uymuyor? Allah yolunda fedakârlık konusunda iddialı sözler sarf ettikten sonra, neden kararlılığınızı yitirip zaafa düşüyorsunuz? Niçin yerine getiremeyeceğiniz taahhütlerin altına giriyor, **yapmadığınız** ve yapamayacağınız **şeyleri söylüyorsunuz?**

كَبُرَ مَقْتًا عِنْدَ اللّٰهِ اَنْ تَقُولُوا مَا لَا تَفْعَلُونَ ﴿٣﴾

3. Oysa **yapmadığınız şeyi söylemeniz, Allah nazarında gerçekten** çok çirkin bir davranış, **pek ağır bir suçtur.**

اِنَّ اللّٰهَ يُحِبُّ الَّذِينَ يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِهِ صَفًّا كَاَنَّهُمْ بُنْيَانٌ مَرْصُوصٌ ﴿٤﴾

4. Hiç kuşkusuz Allah, Kendi davası **uğrunda** tuğlaları birbirine **kenetlenmiş sağlam bir bina gibi düzenli birlikler hâlinde savaşanları sever.**

Ey müminler! Sizden öncekilerin yaşadıklarından ders alın da, sahip olduğunuz inanca uygun bir hayat yaşamadığınız takdirde, başınıza ne büyük belâların geleceğini bilin:

وَاِذْ قَالَ مُوسٰى لِقَوْمِهِ يَا قَوْمِ لِمَ تُؤْذُونَنِى وَقَدْ تَعْلَمُونَ اَنِّى رَسُولُ اللّٰهِ اِلَيْكُمْ فَلَمَّا
زَاغُوا اَزَاغَ اللّٰهُ قُلُوبَهُمْ وَاللّٰهُ لَا يَهْدِى الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ ﴿٥﴾

5. Hani Musa, sözleriyle davranışları birbirini tutmayan **kavmine, "Ey halkım! Size Allah tarafından gönderilmiş bir Elçi olduğumu bildiğiniz hâlde, neden** isyankârlık ederek **bana eziyet ediyorsunuz?** Niçin inancınıza uygun davranmıyorsunuz?**" demişti.**

Fakat o zalimlere öğüt ve uyarılar fayda vermedi. **Onlar** imanlarının gösterdiği istikametten sapıp **eğrilince, Allah da onların** lâyık olmadıkları o imanı ellerinden alarak **kalplerini eğriltti.** Çünkü inandığı gibi yaşamayan bir toplum, yaşadığı gibi inanmaya mahkûmdur. İşte ey müminler, siz de aynı günahı işlerseniz, sizin sonunuz da onlarınkinden farklı olmayacaktır. Çünkü **Allah,** bile bile **günaha yönelen bir toplumu doğru yola iletmez.** Bu yüzden onlar, Musa'dan sonra gelen Peygamberleri de inkâr etmişlerdi:

وَاِذْ قَالَ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ يَا بَنِى اِسْرَآءِيلَ اِنِّى رَسُولُ اللّٰهِ اِلَيْكُمْ مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ
يَدَىَّ مِنَ التَّوْرٰيةِ وَمُبَشِّرًا بِرَسُولٍ يَاْتِى مِنْ بَعْدِى اسْمُهُ اَحْمَدُ فَلَمَّا جَآءَهُمْ
بِالْبَيِّنَاتِ قَالُوا هٰذَا سِحْرٌ مُبِينٌ ﴿٦﴾

6. Hani Meryem oğlu İsa halkına seslenerek, **"Ey İsrailoğulları!" demişti, "Hiç kuşkusuz ben, benden önceki Tevrat'ın** tahrif edilmemiş olan bölümlerini **onaylamak ve benden sonra** gelecek ve kıyamete kadar övülüp yüceltilecek olan **Ahmed adındaki bir Peygamberi müjdelemek üzere size Allah tarafından gönderilmiş bir Elçiyim."** (7. Araf: 157)

Bu gerçek, bugün Hristiyanların elinde bulunan Kitabı Mukaddes'te —büyük oranda tahrif edilmiş de olsa— şöyle yer almaktadır:

(Musa dedi ki:) "Allah'ın Rab, senin için aranızdan, (Arap) kardeşlerin arasından benim gibi (yeni şeriat getiren, kılıç kuşanan, devlet kuran) bir peygamber çıkaracak; onu dinleyeceksin!" (Tesniye, 18: 15)

"Onlar için kardeşleri arasından senin gibi bir Peygamber çıkaracağım; ve sözlerimi onun ağzına koyacağım; ve kendisine emredeceğim her şeyi onlara söyleyecek." (Tesniye, 18: 18)

(İsa Mesih şöyle dedi:) "Size derim ki, Allah'ın hükümranlığı sizden alınacak ve onun meyvelerini yetiştirecek bir millete verilecektir." (Matta, 21: 43)

"Yahya:

— Ben Mesih değilim! diye ikrar etti. Onlar da:

— Öyleyse kimsin? İlyas mısın sen?

— Değilim.

— Peki sen 'o Peygamber' misin?

— Hayır! (...) Ben, İşaya Peygamberin dediği gibi, "Rabb'in yolunu düzeltin!" diye çölde bağıranın sesiyim.

—Öyle ise, sen ne Mesih, ne İlyas, ne de 'o Peygamber' değilsin de, niçin vaftiz ediyorsun?" dediler. (Yuhanna, 1: 20. 25)

"Fakat benim ismimle Babanın göndereceği Tesellici (Parakletos) size her şeyi öğretecek ve size söylediğim her şeyi hatırınıza getirecektir. (...) Ve olduğu zaman, iman edesiniz diye, olmadan önce size şimdi söyledim! Artık sizinle çok şeyler konuşmayacağım; çünkü bu dünyanın reisi geliyor; ve bende onun hiçbir şeyi yoktur." (Yuhanna, 14: 26. 30)

"... Size göndereceğim Tesellici (Parakletos) geldiği zaman, benim için o şehâdet edecektir." (Yuhanna, 15: 26)

"Bununla beraber, ben size hakîkati söylüyorum; benim gitmem sizin için hayırlıdır, çünkü gitmezsem, Tesellici (Parakletos) size gelmez; fakat gidersem, onu size gönderirim. Ve o geldiği zaman, dünyayı günaha, doğruluğa ve yargıya ilişkin eleştirecektir. (...) Çünkü bu dünyanın reisine hükmedilmiştir. Size söyleyecek daha çok şeylerim var; fakat şimdi bunlara dayanamazsınız. Fakat o gelince, size tüm gerçeği gösterecektir; zira o kendiliğinden konuşmayacak; fakat her ne işitirse onu söyleyecek; (Kur'an-ı Kerim, Necm: 3. 4) ve ileride olacakları size bildirecektir. O beni yüceltecek; çünkü benimkinden (benim aldığım kaynaktan) alacak ve size bildirecektir." (Yuhanna, 16: 7. 15)

(Kitabı Mukaddes, Birleşmiş Kitabı Mukaddes Cemiyetleri, 1989) (İncil, Kitabı Mukaddes Şirketi, 1995)

Bugün elimizde bulunan muharref İncillerde geçen ve genellikle 'Tesellici, Yardımcı' olarak tercüme edilen; fakat İncil mütercimleri tarafından, yanına "Kutsal Ruh, Babadan çıkan Ruh" kelimeleri ilave edilerek kasten anlamı çarpıtılan "Parakletos" kelimesi, Hz. İsa'nın —ve dolayısıyla İncil'in— anadili olan Ârâmî dilindeki "Mawhamana" (Muhammed, Ahmed, övülen, yüceltilen) teriminin tam Yunanca karşılığı olan "Periklytos" (çok övülen) kelimesinin bozulmuş şeklidir. Büyük ihtimalle, İncil'de tahrifat yapmakta bir sakınca görmeyen (Bkz. Ana Britannica, İncil maddesi) Hristiyan din adamlarınca "düzeltilen" bu kelime, M.S. 496 yılına kadar kiliselerde okunan, ancak daha sonra Papa Gelasius tarafından yasaklanan Barnabas İncili'nde, Arapça orijinal şekliyle (Muhammed) yer almaktadır:

"İsa dedi ki: "Fakat benim tesellim, hakkımdaki her bâtıl düşünceyi yok edecek ve dini tüm dünyaya yayılıp kontrolüne alacak olan Elçinin gelmesindedir. Çünkü böyle vaad etmiştir Allah, babamız İbrahim'e." (...) Kâhin dedi: "Mesih'e ne ad verilecek ve hangi işaretler onun gelişini ortaya koyacaktır?" İsa cevap verdi: "Mesih'in adı hayranlık uyandırır, çünkü Allah onun ruhunu yaratıp göksel bir nur içine koyduğu zaman ona (bu) adı kendisi vermiştir. Allah dedi: "Bekle Muhammed, (...) seni elçi yapacağım; öyle ki, kim seni kutsarsa kutsanacak, kim seni lânetlerse lânetlenecektir. Seni dünyaya göndereceğim zaman, kurtuluş elçim olarak göndereceğim; senin sözün gerçek olacak. O kadar ki, gök ve yer düşecek; fakat senin dinin düşmeyecek. Muhammed, onun kutlu adıdır."

O zaman kalabalık, seslerini yükseltip dediler:

"Ey Allah, bize Elçini gönder; ey Muhammed, dünyanın kurtuluşu için çabuk gel!" (Barnabas İncili: 97, Kültür Basın Yayın Birliği)

Fakat İsa'nın müjdelediği Son Peygamber **onlara apaçık delillerle gelince,** İsa'ya ve Mûsâ'ya inandıklarını iddia edenler, **"Bu** Kur'an, düpedüz bir aldatmaca, **apaçık bir büyüdür!" dediler.** Öyleyse:

وَمَنْ اَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرٰى عَلَى اللّٰهِ الْكَذِبَ وَهُوَ يُدْعٰى اِلَى الْاِسْلَامِ وَاللّٰهُ لَا يَهْدِى
الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴿٧﴾

7. Açık ve ikna edici delillerle **İslâm'a davet edildiği hâlde,** Kur'an'ın ilâhî kelâm olduğu gerçeğini inkâr ede-

rek **Allah**'ın dini **hakkında** bile bile **yalan uydurandan daha zalim kim olabilir?** Hiç kuşkusuz **Allah,** böyle **zalim bir topluluğu doğru yola iletmez.** Dolayısıyla, onlar âhirette de cennete giremezler.

يُرِيدُونَ لِيُطْفِؤُا نُورَ اللّٰهِ بِاَفْوَاهِهِمْ وَاللّٰهُ مُتِمُّ نُورِهٖ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ ﴿٨﴾

8. Onlar ilâhî ışığa kucak açacakları yerde, **Allah'ın nurunu ağızları**ndan çıkan iftiralar **ile söndürmek istiyorlar. Oysa Allah, —inkârcılar istemeseler de— nurunu mutlaka tamamlayacak** ve Âdem'den bu yana bütün Peygamberlerin bir sancak gibi elden ele taşıyarak getirdikleri İslâm inancını tüm güzelliği ve ihtişamı ile cihana yayacak**tır.**

هُوَ الَّذٖٓى اَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدٰى وَدٖينِ الْحَقِّ لِيُظْهِرَهُ عَلَى الدّٖينِ كُلِّهٖ وَلَوْ كَرِهَ
الْمُشْرِكُونَ ﴿٩﴾

9. O Elçisini doğrunun eğrinin ölçüsünü ortaya koyan **hidayet ve** hayata hükmedecek dosdoğru bir inanç sistemi olan **hak din ile gönderdi ki, onu bütün** batıl **dinlere** ve aslen ilâhî vahye dayansa bile, zamanla bozulmuş ve özünden saptırılmış olan Yahudilik, Hristiyanlık gibi bütün inanç sistemlerine **egemen kılsın;** bu, Allah'tan başka varlıkların hükmüne boyun eğen **müşriklerin hoşuna gitmese bile.** Allah bu dini, kâfir yönetimlerin gölgesi altında ve onların izin verdiği ölçüde varlığını sürdürsün diye değil, hayatın her alanında hükmetsin diye göndermiştir.

يَٓا اَيُّهَا الَّذٖينَ اٰمَنُوا هَلْ اَدُلُّكُمْ عَلٰى تِجَارَةٍ تُنْجٖيكُمْ مِنْ عَذَابٍ اَلٖيمٍ ﴿١٠﴾

10. O hâlde, **ey iman edenler! Hepinizi** dünya ve âhirette **can yakıcı azaptan kurtaracak** hayırlı **bir ticaret** yolunu **göstereyim mi size?**

تُؤْمِنُونَ بِاللّٰهِ وَرَسُولِهٖ وَتُجَاهِدُونَ فٖى سَبٖيلِ اللّٰهِ بِاَمْوَالِكُمْ وَاَنْفُسِكُمْ ذٰلِكُمْ خَيْرٌ
لَكُمْ اِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿١١﴾

11. Şöyle ki, **Allah'a ve Elçisine** gönülden **inanacak ve** zalimlere karşı **Allah yolunda malınızla, canınızla cihâd edeceksiniz.** Allah da size bunun karşılığında cenneti verecek. **Eğer bilirseniz, Bu sizin için** dünyanın vadettiği bütün zevk ve eğlencelerden daha kazançlı, **daha hayırlıdır.**

يَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَيُدْخِلْكُمْ جَنَّاتٍ تَجْرٖى مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهَارُ وَمَسَاكِنَ طَيِّبَةً
فٖى جَنَّاتِ عَدْنٍ ذٰلِكَ الْفَوْزُ الْعَظٖيمُ ﴿١٢﴾

12. Eğer Allah yolunda cihâd ederseniz, O da **sizin günahlarınızı bağışlayacak ve sizi, içinde ırmaklar çağıldayan cennet bahçelerine ve** ebedî mutluluk ve esenlik diyarı olan **Adn bahçelerindeki muhteşem** köşklere, **saraylara yerleştirecektir. İşte budur** en büyük kurtuluş, **en büyük başarı.**

وَاُخْرٰى تُحِبُّونَهَا نَصْرٌ مِنَ اللّٰهِ وَفَتْحٌ قَرٖيبٌ وَبَشِّرِ الْمُؤْمِنٖينَ ﴿١٣﴾

13. Fakat âhiret nimetlerinden önce ve onlardan ayrı peşin bir müjde olarak, **hoşunuza gidecek başka bir şey daha var: Allah'ın yardımı ve yakın**da gerçekleşecek **bir zafer!** Zalimlere karşı giriştiğiniz mücadelede Allah sizi mutlaka destekleyecek ve sizler O'nun kitabına uygun davrandığınız sürece, kâfirler karşısında asla yenilgiye uğramayacaksınız. Öyleyse ey Peygamber! Bunu bütün **müminlere müjdele.** Size vadedilen bu nimetlere ulaşmak için:

يَٓا اَيُّهَا الَّذٖينَ اٰمَنُوا كُونُٓوا اَنْصَارَ اللّٰهِ كَمَا قَالَ عٖيسَى ابْنُ مَرْيَمَ لِلْحَوَارِيّٖنَ مَنْ
اَنْصَارٖٓى اِلَى اللّٰهِ قَالَ الْحَوَارِيُّونَ نَحْنُ اَنْصَارُ اللّٰهِ

14. Ey iman edenler! Allah'ın dinini egemen kılmak için bu davayı omuzlayan Peygamber'in, İslâm âlimlerinin ve önderlerinin **yardımcıları olun. Nitekim Meryem oğlu İsa, havarilere, "Allah'a** giden bu yolda **kim bana yardımcı olacak?" diye sorduğunda, havariler,** İsa Peygamber'e yardımın Allah'a ve O'nun dinine yardım etmek demek olduğu bilinciyle kahramanca öne atılarak, **"Bizler, Allah'ın** dininin **yardımcıları** ve hizmetkârı**yız!" demişlerdi.**

فَاٰمَنَتْ طَٓائِفَةٌ مِنْ بَنٖٓى اِسْرَٓائٖيلَ وَكَفَرَتْ طَٓائِفَةٌ فَاَيَّدْنَا الَّذٖينَ اٰمَنُوا عَلٰى
عَدُوِّهِمْ فَاَصْبَحُوا ظَاهِرٖينَ ﴿١٤﴾

İsa Peygamber, kendisine destek olan müminlerle birlikte Hak Din'i tebliğ etmeye başladı. **Böylece İsrailoğulları'ndan bir kısmı** ona **inandı, bir kısmı da inkâr etti. Bunun üzerine,** katımızdan yardım göndererek **iman edenleri düşmanlarına karşı destekledik ve sonunda,** hak uğrunda mücadele edenler inkârcılara **üstün geldiler.**

سُورَةُ الْجُمُعَةِ ﴿٦٢﴾

62. CUMA SURESİ

Medine döneminin başlarında gönderilmiştir. Adını, Cuma namazının emredildiği dokuzuncu ayetinden almıştır. 11 ayettir.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحٖيمِ

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

يُسَبِّحُ لِلّٰهِ مَا فِى السَّمٰوَاتِ وَمَا فِى الْاَرْضِ الْمَلِكِ الْقُدُّوسِ الْعَزٖيزِ الْحَكٖيمِ ﴿١﴾

1. Göklerde ve yerde bulunan bütün varlık**lar, Mutlak Hükümran, Mukaddes, Sonsuz Kudret ve Hikmet Sahibi olan Allah'ı**n sınırsız kudret ve azametini övgüyle anıp **yüceltmektedir.** Şu muhteşem kâinat nizamı içerisinde yer alan her şey, kendisini var eden yaratıcının her türlü kusur ve noksanlıktan uzak olduğunu haykırmakta, O'nun sonsuz ilim, kudret, merhamet, hikmet ve adaletini gözler önüne sermektedir. Eğer çevrenizdeki varlıklara ibret nazarıyla bakacak olursanız, her zerresinin Allah'ı zikrettiğini göreceksiniz. İşte Allah'ın sınırsız kudret ve hikmetinin bir tecellisi olarak:

هُوَ الَّذٖى بَعَثَ فِى الْاُمِّيّٖنَ رَسُولًا مِنْهُمْ يَتْلُوا عَلَيْهِمْ اٰيَاتِهٖ وَيُزَكّٖيهِمْ وَيُعَلِّمُهُمُ
الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَاِنْ كَانُوا مِنْ قَبْلُ لَفٖى ضَلَالٍ مُبٖينٍ ﴿٢﴾

2. O Allah **ki,** peygamberlik ve âhiret gerçeğinden habersiz **ümmi bir topluma, kendi içlerinden öyle** mübarek **bir Peygamber gönderdi ki, onlara** Allah'ın **ayetlerini okuyor, onları** inkâr, cehalet ve günah kirlerinden arındırıp **tertemiz kılıyor ve onlara** ilâhî **Kitabı ve** Kitaptaki hükümleri hayata uygulama bilgisi olan ve Peygamberin örnek yaşantısıyla ortaya konan **hikmeti öğretiyor.** Böylece, gönderdiği Kitap ve Elçi sayesinde muhteşem bir devrim gerçekleştirerek, her türlü kötülük ve ahlâksızlığın kol gezdiği Arap kabilelerinden, bütün insanlığa yol gösterecek örnek bir toplum çıkarıyor. **Hâlbuki onlar,** kendilerine Elçi gönderilmeden **önce apaçık bir sapıklık içindeydiler.**

وَاٰخَرٖينَ مِنْهُمْ لَمَّا يَلْحَقُوا بِهِمْ وَهُوَ الْعَزٖيزُ الْحَكٖيمُ ﴿٣﴾

3. Ve bu Elçiyi sadece Araplara değil, **henüz onlara katılmamış** olan, fakat kıyamete kadar iman kervanına katılmayı bekleyen yeryüzündeki her ırktan ve her renkten **diğer** bütün iman er**lerine** göndermiştir. Gerçekten **O, sonsuz kudret ve hikmet sahibidir.** Asla yersiz ve gereksiz hüküm vermez ve hükmüne asla karşı konulamaz.

ذٰلِكَ فَضْلُ اللّٰهِ يُؤْتٖيهِ مَنْ يَشَٓاءُۜ وَاللّٰهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظٖيمِ ﴿٤﴾

4. İşte bu ilâhî rehberlik, **Allah'ın** insanlığa **bir lütfudur ve onu,** ilâhî nimetlere nail olmak **isteyen** ve bu yolda çaba gösteren herkes**e bağışlar.** Unutmayın ki, **Allah sonsuz lütuf sahibidir.**

Bu lütfa nail olabilmek için, Allah'ın Kitabını düşünerek, anlayarak okumalı ve hayatın her alanını onun direktifleri doğrultusunda düzenlemelisiniz. Aksi hâlde, sizden önce bu sınavda başarısız olan Yahudilerle aynı akıbeti paylaşmanız kaçınılmaz olacaktır:

مَثَلُ الَّذٖينَ حُمِّلُوا التَّوْرٰيةَ ثُمَّ لَمْ يَحْمِلُوهَا كَمَثَلِ الْحِمَارِ يَحْمِلُ اَسْفَارًاۜ بِئْسَ
مَثَلُ الْقَوْمِ الَّذٖينَ كَذَّبُوا بِاٰيَاتِ اللّٰهِۜ وَاللّٰهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمٖينَ ﴿٥﴾

5. Tevrat'ı uygulama ve bütün insanlığa ulaştırma görevi **omuzlarına yüklendiği hâlde, onu**n yol göstericiliğinden faydalanamayan, öğretilerine uygun yaşamayan, böylece üstlendikleri sorumluluğu gereği gibi **yerine getirmeyen** Yahudi**lerin durumu, tıpkı** ciltler dolusu **kitaplar taşıyan,** fakat ne büyük bir hazine taşıdığının farkında bile olmayan **eşeğin hâline benzer.** Evet, gerek sözleriyle, gerek davranışlarıyla **Allah'ın ayetlerini yalanlayan bir toplumun durumu ne kötüdür!** Hiç kuşkusuz **Allah,** böyle **zalim bir toplumu** asla **doğru yola iletmez.**

قُلْ يَٓا اَيُّهَا الَّذٖينَ هَادُٓوا اِنْ زَعَمْتُمْ اَنَّكُمْ اَوْلِيَٓاءُ لِلّٰهِ مِنْ دُونِ النَّاسِ فَتَمَنَّوُا الْمَوْتَ
اِنْ كُنْتُمْ صَادِقٖينَ ﴿٦﴾

6. Ey Müslüman! Yahudilere ve onların öne sürdükleri iddialara benzer saplantı içinde olanlara **de ki: "Ey Yahudiler** ve Yahudileşmiş olanlar! **Siz eğer bütün insanlar arasında yalnızca kendinizin Allah'ın dostları** ve ayrıcalıklı kulları **olduğunu iddia ediyorsanız ve** bu iddianızda **gerçekten samimî iseniz, o zaman ölümü arzu etsenize!** Madem Allah katında ayrıcalıklı bir yere sahip olduğunuzu iddia ediyorsunuz, o hâlde neden ölüm denilince ödünüz kopuyor? Hâlbuki Allah katında bu kadar değerli olduklarını iddia eden insanlar ölümden bu derece ürkmemelidirler." (2. Bakara: 94)

Oysa gerçek müminler, Allah adına söz söyleme cüretinde bulunmazlar, dolayısıyla ilâhî nimetlerin sırf kendilerine özgü olduğunu iddia etmezler. Evet, cennete girmeyi kuvvetle ümit ederler, fakat bunun gereği olan dürüstlük ve samimiyeti ortaya koymaktan geri kalmazlar. Ölümü arzu etmezler, ama gerektiğinde seve seve ölüme koşmasını da bilirler. Yahudilere gelince:

وَلَا يَتَمَنَّوْنَهُٓ اَبَدًا بِمَا قَدَّمَتْ اَيْدٖيهِمْۜ وَاللّٰهُ عَلٖيمٌ بِالظَّالِمٖينَ ﴿٧﴾

7. Onlar, elleriyle yaptıkları kötü **işlerden dolayı** âhirette azap çekeceklerini çok iyi bildiklerinden, **hiçbir zaman ölümü arzu etmezler.** Fakat korkunun ecele faydası yoktur: **Allah, zalimleri çok iyi biliyor** ve hak ettikleri cezayı elbette verecektir. (2. Bakara: 95)

قُلْ اِنَّ الْمَوْتَ الَّذٖي تَفِرُّونَ مِنْهُ فَاِنَّهُ مُلَاقٖيكُمْ ثُمَّ تُرَدُّونَ اِلٰى عَالِمِ الْغَيْبِ
وَالشَّهَادَةِ فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٨﴾

8. Onlara **de ki:** "Ne yaparsanız yapın, Süreyya yıldızına dahi çıksanız, **kendisinden kaçıp durduğunuz ölüm sizi eninde sonunda yakalayacaktır.** Fakat ölünce her şey bitmeyecek. **Sonra da, gizli açık her şeyi bilen** Rabb'inizi**n huzuruna çıkarılacaksınız. O zaman** Allah, bu dünyada **yaptığınız her şeyi size bildirecek** ve hak ettiğiniz karşılığı tam olarak verecek**tir.**

يَٓا اَيُّهَا الَّذٖينَ اٰمَنُٓوا اِذَا نُودِيَ لِلصَّلٰوةِ مِنْ يَوْمِ الْجُمُعَةِ فَاسْعَوْا اِلٰى ذِكْرِ اللّٰهِ وَذَرُوا
الْبَيْعَۜ ذٰلِكُمْ خَيْرٌ لَكُمْ اِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٩﴾

9. Ey iman edenler! Cuma günü ezan okunup **namaza çağrıldığınız zaman, derhal işinizi gücünüzü bırakıp Allah'ı anmaya gelin. Eğer bilirseniz, bu sizin için** her türlü dünyevî kazançtan **daha iyidir.**

فَاِذَا قُضِيَتِ الصَّلٰوةُ فَانْتَشِرُوا فِي الْاَرْضِ وَابْتَغُوا مِنْ فَضْلِ اللّٰهِ وَاذْكُرُوا اللّٰهَ
كَثٖيرًا لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿١٠﴾

10. Namaz bitince de, yeryüzüne dağılarak Allah'ın lütfundan rızkınızı **aramaya devam edin ve Allah'ı sürekli** hatırlayıp gündeme getirerek **anın ki,** dünyada ve âhirette **kurtuluşa erebilesiniz.**

وَاِذَا رَاَوْا تِجَارَةً اَوْ لَهْوًا انْفَضُّٓوا اِلَيْهَا وَتَرَكُوكَ قَٓائِمًاۜ قُلْ مَا عِنْدَ اللّٰهِ خَيْرٌ مِنَ اللَّهْوِ
وَمِنَ التِّجَارَةِۜ وَاللّٰهُ خَيْرُ الرَّازِقٖينَ ﴿١١﴾

11. Fakat ey Peygamber! Henüz beşerî zaaflarından kurtulamamış bazı müminler, dünyevî kazanç getiren **bir ticaret veya** ilgilerini çeken **bir eğlence gördükleri zaman, hemen oraya akın ederek seni** hutbe verirken öylece **ayakta bıraktılar.** Ama yine de sen onlara sert ve kaba davranma, kendilerine güzelce nasihat ederek **de ki:** "Bakın ey insanlar! **Allah katındaki** ebedî nimet**ler,** sizi O'na kulluktan men eden her türlü **eğlenceden ve** dünyevî kazançtan, **ticaretten daha hayırlıdır.** Öyleyse, kazancımız azalır endişesiyle Allah'ın emirlerini terk etmeyin. Unutmayın ki, **Allah rızık verenlerin en hayırlısıdır."**

سُورَةُ الْمُنَافِقُونَ ﴿٦٣﴾

63. MÜNAFİKUN SURESİ

Medine döneminde, Mustalık Oğulları gazvesinden hemen sonra, muhtemelen hicretin altıncı yılında indirilmiştir. Adını, ilk ayetinde geçen ve münafıklar, ikiyüzlüler anlamına gelen "Münafikun" kelimesinden almıştır. 11 ayettir.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحٖيمِ

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

اِذَا جَٓاءَكَ الْمُنَافِقُونَ قَالُوا نَشْهَدُ اِنَّكَ لَرَسُولُ اللّٰهِۢ وَاللّٰهُ يَعْلَمُ اِنَّكَ لَرَسُولُهُۜ وَاللّٰهُ
يَشْهَدُ اِنَّ الْمُنَافِقٖينَ لَكَاذِبُونَۚ ﴿١﴾

1. Ey şanlı Elçi! İslâm toplumunu içten çökertmeye çalışan **ikiyüzlüler senin yanına geldiklerinde, "Biz senin gerçekten Allah'ın Elçisi olduğuna şahitlik ederiz!" derler.** Evet, **Allah senin Kendi Elçisi olduğunu bilmektedir. Fakat** aynı zamanda **Allah,** senin Peygamberliğine inandıklarını iddia eden **bu ikiyüzlülerin yalan söylediğine de şahitlik etmektedir.**

اِتَّخَذُٓوا اَيْمَانَهُمْ جُنَّةً فَصَدُّوا عَنْ سَب۪يلِ اللّٰهِۜ اِنَّهُمْ سَٓاءَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٢﴾

2. Onlar, yeminlerini kalkan edinerek insanları **Allah'ın yolundan saptır**maya kalkış**tılar.** Bir taraftan İslâm'a bağlı olduklarını söyleyip kendilerini Müslümanların suçlamalarından koruyor, diğer taraftan Peygamber ve Müslümanlar aleyhinde şüphe uyandıracak asılsız söylentiler yayarak insanları hak dinden çevirmeye çalışıyorlar. **Bu yaptıkları, ne kadar çirkin bir davranış!**

ذٰلِكَ بِاَنَّهُمْ اٰمَنُوا ثُمَّ كَفَرُوا فَطُبِعَ عَلٰى قُلُوبِهِمْ فَهُمْ لَا يَفْقَهُونَ ﴿٣﴾

3. Evet, münafıkların durumu **böyledir. Çünkü onlar,** İslâm hakikatiyle ilk karşılaştıklarında **iman etmiş,** fakat daha **sonra** birtakım çıkar hesapları yüzünden hakikati bile bile **inkâr etmişlerdir. İşte bu yüzden kalpleri mühürlenmiştir, artık** iç dünyalarında gerçeğin sesini duyamaz, doğruyu eğriyi **idrak edemezler.**

وَاِذَا رَاَيْتَهُمْ تُعْجِبُكَ اَجْسَامُهُمْۜ وَاِنْ يَقُولُوا تَسْمَعْ لِقَوْلِهِمْۜ كَاَنَّهُمْ خُشُبٌ
مُسَنَّدَةٌۜ يَحْسَبُونَ كُلَّ صَيْحَةٍ عَلَيْهِمْۜ هُمُ الْعَدُوُّ فَاحْذَرْهُمْۜ قَاتَلَهُمُ اللّٰهُۘ اَنّٰى
يُؤْفَكُونَ ﴿٤﴾

4. Onları gördüğünde, dış görünüşleri hoşuna gider. Konuştukları zaman da kendilerini dinletirler, onların **sözlerine kulak verirsin.** Fakat ne yüreklerinde —o gösterişli bedenlerine uygun— cesaret, ne de yaldızlı sözlerinde samimiyet vardır. O kadar duygusuz, o kadar ruhsuzlardır ki, **tıpkı** duvara **dayanmış kütüklere benzer onlar.** Herkesi kendileri gibi hain zannettiklerinden, herkesten ve her şeyden şüphe duyar, işittikleri **her seslenişi kendi aleyhlerinde sanırlar.** Ey Müslüman, **onlar** en azılı **düşmandır, onlara karşı dikkatli ol. Allah kahretsin onları, nasıl da** göz göre göre haktan, hakikatten **çevriliyorlar!**

وَاِذَا ق۪يلَ لَهُمْ تَعَالَوْا يَسْتَغْفِرْ لَكُمْ رَسُولُ اللّٰهِ لَوَّوْا رُؤُ۫سَهُمْ وَرَاَيْتَهُمْ يَصُدُّونَ وَهُمْ
مُسْتَكْبِرُونَ ﴿٥﴾

5. Onlara, "Gelin fırsat varken tövbe edin de, **Allah'ın Elçisi sizin için bağışlanma dilesin** ve kurtulun bu lânetten!**" denildiğinde,** bunu gururlarına yediremez, hemen **başlarını çevirip uzaklaşırlar. Böylece, büyüklük taslayarak yüz çevirdiklerini görürsün.**

سَوَٓاءٌ عَلَيْهِمْ اَسْتَغْفَرْتَ لَهُمْ اَمْ لَمْ تَسْتَغْفِرْ لَهُمْۜ لَنْ يَغْفِرَ اللّٰهُ لَهُمْۜ اِنَّ اللّٰهَ لَا
يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِق۪ينَ ﴿٦﴾

6. Ey Peygamber! **Sen onlar için bağışlanma dilesen de dilemesen de birdir.** Çünkü kendileri tövbe etmedikleri sürece, **Allah onları asla bağışlamayacaktır.** Hiç kuşkusuz **Allah,** bilerek ve isteyerek **yoldan çıkan bir topluluğu doğru yola iletmez.**

هُمُ الَّذ۪ينَ يَقُولُونَ لَا تُنْفِقُوا عَلٰى مَنْ عِنْدَ رَسُولِ اللّٰهِ حَتّٰى يَنْفَضُّواۜ وَلِلّٰهِ خَزَٓائِنُ
السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ وَلٰكِنَّ الْمُنَافِق۪ينَ لَا يَفْقَهُونَ ﴿٧﴾

7. Onlar, Medineli hemşerilerine, **"Allah'ın Elçisi'nin yanında bulunan** Mekkeli Müslüman**lardan maddî desteğinizi kesin ki, böylece** onun etrafından **dağılıp gitsinler." diyorlar. Oysa göklerin ve yerin hazineleri Allah'ındır** ve onu dilediğine dilediği ölçüde verir. **Fakat ikiyüzlüler,** bu gerçeği **idrak etmezler.**

يَقُولُونَ لَئِنْ رَجَعْنَٓا اِلَى الْمَد۪ينَةِ لَيُخْرِجَنَّ الْاَعَزُّ مِنْهَا الْاَذَلَّۜ وَلِلّٰهِ الْعِزَّةُ وَلِرَسُولِه۪
وَلِلْمُؤْمِن۪ينَ وَلٰكِنَّ الْمُنَافِق۪ينَ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٨﴾

8. Bir de, **"Medine'ye döndüğümüz zaman, üstün** ve şerefli **olan** Medineli münafıklar, **alçak** ve aşağılık **olan** Mekkeli Müslümanları bu şehirden **mutlaka** sürüp **çıkaracaktır." diyorlar. Oysa** her türlü şeref ve **üstünlük Allah'a,** dolayısıyla **Elçisine ve inananlara aittir. Ne var ki, ikiyüzlüler** bunun **bilincinde değiller.**

يَٓا اَيُّهَا الَّذ۪ينَ اٰمَنُوا لَا تُلْهِكُمْ اَمْوَالُكُمْ وَلَٓا اَوْلَادُكُمْ عَنْ ذِكْرِ اللّٰهِۚ وَمَنْ يَفْعَلْ ذٰلِكَ
فَاُو۬لٰٓئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ ﴿٩﴾

9. Ey iman edenler! Malınız mülkünüz ve çoluk çocuğunuz, sizi Allah'ı anmaktan ve Allah yolunda mücadele etmekten **alıkoymasın.** Dikkat edin, **her kim böyle davranacak olursa,** dünyada da âhirette de **kaybedenlerden olacaktır.** O hâlde;

وَاَنْفِقُوا مِمَّا رَزَقْنَاكُمْ مِنْ قَبْلِ اَنْ يَأْتِيَ اَحَدَكُمُ الْمَوْتُ فَيَقُولَ رَبِّ لَوْلَٓا اَخَّرْتَن۪ٓي
اِلٰٓى اَجَلٍ قَر۪يبٍۙ فَاَصَّدَّقَ وَاَكُنْ مِنَ الصَّالِح۪ينَ ﴿١٠﴾

10. Ölüm meleği ansızın **kapınızı çalmadan ve** son pişmanlıkla, **"Ya Rab, ne olur bana biraz daha mühlet ver de,** Senin yolunda tüm servetimi **harcayıp iyi bir insan olayım." diyeceğiniz an gelip çatmadan önce, size bahşettiğimiz nimetlerden** bir kısmını hemen şimdi Allah yolunda **harcayın.**

وَلَنْ يُؤَخِّرَ اللّٰهُ نَفْساً اِذَا جَٓاءَ اَجَلُهَاۜ وَاللّٰهُ خَب۪يرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿١١﴾

11. İyi bilin ki, ölüm **vakti gelip çattığında, Allah** hiç kimseye yeni bir fırsat vermeyecek, **hiçbir can**ın ölümünü **ertelemeyecektir.** Hiç kuşkusuz **Allah,** bütün **yaptıklarınızdan haberdardır.**

سُورَةُ التَّغَابُنِ ﴿٦٤﴾

64. TEĞABÜN SURESİ

Medine'de, hicretten hemen sonra gönderilmiştir. Adını, dokuzuncu ayetinde geçen ve gerçek kâr ve zararın ortaya çıktığı "Aldanma Günü" anlamına gelen "Yevmü't-Teğabün" kelimesinden almıştır. 18 ayettir.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

يُسَبِّحُ لِلّٰهِ مَا فِي السَّمٰوَاتِ وَمَا فِي الْاَرْضِۚ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُؗ وَهُوَ عَلٰى كُلِّ
شَيْءٍ قَد۪يرٌ ﴿١﴾

1. Göklerde ve yerde bulunan bütün varlık**lar,** daima **Allah'ın** sınırsız kudret ve azametini övgüyle anarak **yüceltmektedir.** Şu muhteşem kâinat nizamı içerisinde yer alan her şey, kendisini yaratan Sanatkârın her türlü kusur ve noksanlıktan uzak olduğunu haykırmakta, O'nun sonsuz ilim, kudret, merhamet, hikmet, iyilik, güzellik, adalet gibi yüce vasıflarını gözler önüne sermektedir. Eğer çevrenizdeki varlıklara ibret nazarıyla bakacak olursanız, her zerresinin Allah'ı zikrettiğini göreceksiniz. Öyle ki, göklerde ve yerde **hükümranlık tamamen ve yalnızca O'na aittir. Her türlü yücelik ve övgüye lâyık olan sadece O'dur ve O, her şeye gücü yeten** sonsuz kudret sahibi**dir.**

İşte sınırsız kudret ve hikmetinin bir tecellisi olarak:

هُوَ الَّذ۪ي خَلَقَكُمْ فَمِنْكُمْ كَافِرٌ وَمِنْكُمْ مُؤْمِنٌۜ وَاللّٰهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَص۪يرٌ ﴿٢﴾

2. Sizi yoktan var eden O'dur. Fakat kiminiz nankörce davranıp O'nu **inkâr ediyor, kiminiz iman edi-**

yorsunuz. Unutmayın ki, **Allah yaptığınız her şeyi görmektedir** ve karşılığını mutlaka verecektir.

خَلَقَ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضَ بِالْحَقِّ وَصَوَّرَكُمْ فَاَحْسَنَ صُوَرَكُمْۚ وَاِلَيْهِ الْمَص۪يرُ ﴿٣﴾

3. Çünkü Allah, **gökleri ve yeri** hak, hukuk ve adalet esaslarına göre, belli bir hikmet doğrultusunda ve şaşmaz kanunlara bağlı mükemmel bir sistem hâlinde, mutlak hakikat anlaşılsın ve yaşansın diye, yani **hak olarak yaratmıştır. Size,** yeryüzünde karşılaşacağınız ortam ve şartlara uygun bir **şekil vermiş ve şeklinizi güzelleştirmiştir.** İşte bu nimetler içerisinde bir süre dünyada yaşayacaksınız **ve** sonunda **dönüş**ünüz **O'na** olacak**tır.**

يَعْلَمُ مَا فِي السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ وَيَعْلَمُ مَا تُسِرُّونَ وَمَا تُعْلِنُونَۜ وَاللّٰهُ عَل۪يمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ ﴿٤﴾

4. Allah, **göklerde ve yerde ne varsa hepsini bilir. Sizin gizlediğiniz ve açığa vurduğunuz şeyleri de bilir.** Çünkü **Allah, kalplerde gizlenen** niyet ve düşünceleri **de hakkıyla bilendir.**

اَلَمْ يَأْتِكُمْ نَبَؤُا الَّذ۪ينَ كَفَرُوا مِنْ قَبْلُۘ فَذَاقُوا وَبَالَ اَمْرِهِمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ اَل۪يمٌ ﴿٥﴾

5. Ey çağdaş zalimler! Sizden **önceki inkârcıların** başlarına gelen ibret verici felâketlerin **haberi size ulaşmadı mı?** İnsanlık tarihini ibret nazarıyla inceleyin de, zalimlerin sonlarının nasıl olduğunu görün. Onlar da sizin gibi azgınlık etmişler ve sonunda **yaptıklarının cezasını çekmişlerdi.** Fakat asıl cezayı âhirette çekecekler: **Onlar için, can yakıcı bir azap vardır.**

ذٰلِكَ بِاَنَّهُ كَانَتْ تَأْت۪يهِمْ رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ فَقَالُٓوا اَبَشَرٌ يَهْدُونَنَاۘ فَكَفَرُوا وَتَوَلَّوْا وَاسْتَغْنَى اللّٰهُۜ وَاللّٰهُ غَنِيٌّ حَم۪يدٌ ﴿٦﴾

6. Evet, zalimlerin sonu **böyle** oldu. **Çünkü** kendi içlerinden seçilmiş olan **Elçileri onlara apaçık bilgi ve delillerle** tekrar ve tekrar **geldikleri hâlde, onlar** her defasında, "Bizim gibi fâni **bir insan mı bize doğru yolu gösterecek?" diyerek** hakikati **inkâr edip yüz çevirmişlerdi. Bunun üzerine Allah,** onları cezalandırıp hidayetten mahrum bırakarak, hiçbirinin kulluk ve ibadetine **muhtaç olmadığını gösterdi.** Çünkü **Allah ganidir, hamiddir.** Hiç kimseye ve hiçbir şeye muhtaç değildir. Gerçek anlamda yüceltilmeye, şükredilmeye ve övülmeye lâyık olan sadece Odur.

زَعَمَ الَّذ۪ينَ كَفَرُٓوا اَنْ لَنْ يُبْعَثُواۜ قُلْ بَلٰى وَرَبّ۪ي لَتُبْعَثُنَّ ثُمَّ لَتُنَبَّؤُنَّ بِمَا عَمِلْتُمْۜ وَذٰلِكَ عَلَى اللّٰهِ يَس۪يرٌ ﴿٧﴾

7. Buna rağmen **inkârcılar,** öldükten sonra **diriltilmeyeceklerini iddia ediyorlar.** Bu sözleriyle Hesap Gününü, dolayısıyla ilâhî adaleti ve sonuçta Allah'ı inkâr eden o cahillere **de ki: "Hayır;** her şeye kadir olan **Rabb'ime yemin olsun ki, siz kesinlikle diriltileceksiniz ve bütün yaptıklarınız size** bir bir **haber verilecektir. Bu, Allah için çok kolaydır.**

O hâlde, ey insanlar!

فَاٰمِنُوا بِاللّٰهِ وَرَسُولِه۪ وَالنُّورِ الَّذ۪ٓي اَنْزَلْنَاۜ وَاللّٰهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَب۪يرٌ ﴿٨﴾

8. Allah'a, Elçisine ve göndermiş olduğumuz bu ilâhî **Nur'a iman edin** ve Kur'an'ın rehberliğiyle hayatınıza yön vererek, inkâr ve cehalet karanlıklarını aydınlığa dönüştürün. Unutmayın ki, **Allah yaptığınız her şeyden haberdardır** ve hepsinin hesabını soracaktır. Ne zaman mı?

يَوْمَ يَجْمَعُكُمْ لِيَوْمِ الْجَمْعِ ذٰلِكَ يَوْمُ التَّغَابُنِۜ وَمَنْ يُؤْمِنْ بِاللّٰهِ وَيَعْمَلْ صَالِحًا يُكَفِّرْ عَنْهُ سَيِّـَٔاتِه۪ وَيُدْخِلْهُ جَنَّاتٍ تَجْر۪ي مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهَارُ خَالِد۪ينَ ف۪يهَٓا اَبَدًاۜ ذٰلِكَ الْفَوْزُ الْعَظ۪يمُ ﴿٩﴾

9. Bu, Allah'ın, **Toplanma Günü hepinizi** hesaba çekmek üzere huzurunda **bir araya getireceği,** gerçek kâr ve zararın ortaya çıkacağı, nicelerinin pişmanlıktan feryat edeceği **Aldanma Günüdür.** İşte o Gün, **her kim Allah'a** gereğince **iman etmiş ve** O'nun mesajları doğrultusunda **güzel ve yararlı davranışlar ortaya koymuşsa,** Allah **onun günahlarını bağışlayacak ve kendisini,** ağaçlarının **altından ırmaklar çağıldayan ve sonsuza dek içinde yaşayacağı cennet bahçelerine koyacaktır. İşte budur** en büyük kurtuluş, **en büyük başarı.**

وَالَّذ۪ينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِاٰيَاتِنَٓا اُو۬لٰٓئِكَ اَصْحَابُ النَّارِ خَالِد۪ينَ ف۪يهَاۜ وَبِئْسَ الْمَص۪يرُ ﴿١٠﴾

10. Öte yandan, hakikati **inkâr edip ayetlerimizi yalanlayanlara gelince, onlar da cehennem halkıdır ve sonsuza dek orada kalacaklardır. Ne kötü bir son!**

مَٓا اَصَابَ مِنْ مُص۪يبَةٍ اِلَّا بِاِذْنِ اللّٰهِۜ وَمَنْ يُؤْمِنْ بِاللّٰهِ يَهْدِ قَلْبَهُۜ وَاللّٰهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَل۪يمٌ ﴿١١﴾

11. Allah'ın izni ve takdiri **olmaksızın,** insanın başına **hiçbir musibet gelmez.** Korkmayın, başınıza gelen her şey O'nun bilgisi dâhilindedir. Rabb'iniz sizi eğitip olgunlaştırmak için imtihan ediyor. O hâlde, **her kim Allah'a** yürekten **inanırsa,** Allah **onun gönlünü hidayet nurlarıyla aydınlatacaktır.** Hiç kuşkusuz **Allah, her şeyi** tam olarak **bilmektedir.** O hâlde:

وَاَط۪يعُوا اللّٰهَ وَاَط۪يعُوا الرَّسُولَۚ فَاِنْ تَوَلَّيْتُمْ فَاِنَّمَا عَلٰى رَسُولِنَا الْبَلَاغُ الْمُب۪ينُ ﴿١٢﴾

12. Allah'a kayıtsız şartsız **itaat edin,** O'nun buyruklarını size ileten bir elçi olarak, **Peygambere** de kayıtsız şartsız **itaat edin.** Ayrıca, Allah ve Elçisinin buyruklarına aykırı emir vermedikleri sürece, Müslüman ve âdil yöneticilere de itaat edin! **Eğer** Allah'a ve Elçisine —diğer bir deyişle, Kur'an'a ve Peygamberin Sünnet'ine— itaatten **yüz çevirirseniz,** bunun sorumluluğu yalnızca size aittir. Çünkü **Elçimizin görevi ancak,** size hakikati **açıkça duyurmaktan ibarettir.**

اَللّٰهُ لَٓا اِلٰهَ اِلَّا هُوَۜ وَعَلَى اللّٰهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ ﴿١٣﴾

13. Allah, kendisinden başka ilâh olmayan bir tek İlâh**tır. Öyleyse inananlar, sadece Allah'a güvensin** ve yalnızca O'ndan yardım beklesin**ler.**

يَٓا اَيُّهَا الَّذ۪ينَ اٰمَنُٓوا اِنَّ مِنْ اَزْوَاجِكُمْ وَاَوْلَادِكُمْ عَدُوًّا لَكُمْ فَاحْذَرُوهُمْۚ وَاِنْ تَعْفُوا وَتَصْفَحُوا وَتَغْفِرُوا فَاِنَّ اللّٰهَ غَفُورٌ رَح۪يمٌ ﴿١٤﴾

14. Ey inananlar! Eşleriniz ve çocuklarınız arasında, bilerek veya bilmeyerek **size düşman olanlar bulunabilir, onlara karşı dikkatli davranın.** Eşinize ve çocuklarınıza duyduğunuz sevgi, sizi inancınıza göre yaşamaktan alıkoymamalıdır. Sevdikleriniz arasından, "aile çıkarlarını" korumak adına inancınızdan taviz vermenizi, "Bu iş sana mı kaldı? Memleketi sen mi kurtaracaksın? Sen kendini ve aileni düşün, başkalarından sana ne!" gibi sözlerle Allah yolunda fedakârlık ve mücadeleden vazgeçmenizi isteyenler her zaman çıkabilir. Ama bu durumda kaba kuvvet kullanmak, baskı yaparak onları sin-

dirmek ya da sevginizden mahrum ederek cezalandırmak asla çözüm olmayacaktır. **Eğer** onların ufak tefek kusurlarını **görmezlikten gelir,** ölçüsüzce davranışları karşısında onlara sabır ve **merhametle yaklaşır ve** hatalarını **bağışlarsanız** —ki ıslah olacaklarsa ancak bu şekilde olurlar— Allah da sizi bağışlayacaktır. **Hiç kuşkusuz Allah bağışlayıcı, çok merhametlidir.**

إِنَّمَا أَمْوَالُكُمْ وَأَوْلَادُكُمْ فِتْنَةٌ ۚ وَاللَّهُ عِنْدَهُ أَجْرٌ عَظِيمٌ ﴿١٥﴾

15. Şunu iyi bilin ki, **mallarınız ve çocuklarınız,** uğrunda bütün değerlerinizi feda etmeniz gereken en üst değerler değildir. Onlar **ancak,** imanınızdaki kararlılığı ölçmek üzere size emanet edilmiş **birer imtihan** aracın**dan ibarettir ve** bu imtihanda başarı kazananlar için **Allah katında,** dünyanın şu basit ve gelip geçici nimetlerinden çok daha **büyük bir ödül vardır.**

فَاتَّقُوا اللَّهَ مَا اسْتَطَعْتُمْ وَاسْمَعُوا وَأَطِيعُوا وَأَنْفِقُوا خَيْرًا لِأَنْفُسِكُمْ ۗ وَمَنْ يُوقَ
شُحَّ نَفْسِهِ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿١٦﴾

16. O hâlde, bu muhteşem ödülü kazanmak için **gücünüz yettiğince Allah'a** saygıyla bağlanarak kötülüklerden, günahlardan **korunun.** O'nun çağrısına **kulak verin,** emirlerine gönülden **itaat edin ve** size bahşettiği nimetlerden bir kısmını, **kendi iyiliğiniz için** O'nun yolunda **harcayın.** Unutmayın ki, **her kim** kıskançlık, cimrilik, kibir gibi **bencilce tutkulardan kendisini korursa, işte** dünyada ve âhirette **kurtuluşa erenler onlardır.**

إِنْ تُقْرِضُوا اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا يُضَاعِفْهُ لَكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ۚ وَاللَّهُ شَكُورٌ حَلِيمٌ ﴿١٧﴾

17. Eğer mükâfatını âhirette almak üzere, fakir ve muhtaç kullarına yardım ederek **Allah'a güzel bir borç verirseniz, O da onu** âhirette **size kat kat fazlasıyla geri ödeyecek ve sizi**n günahlarınızı **bağışlayacaktır.** Yani siz canınızı, malınızı ve sahip olduğu nimetleri Allah yolunda feda etmeye hazır olursanız, Allah bunu kendisine verilmiş bir borç kabul edecek ve sizi sonsuz cennet nimetleri ve hoşnutluğu ile ödüllendirecektir. Çünkü **Allah** iyiliklerin **karşılığını** cömertçe **verendir,** sonsuz **hilim** ve şefkat **sahibidir.**

عَالِمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿١٨﴾

18. O, yaratılmışların algılama sınırlarının ötesindeki gizlilikler âlemi olan **gaybı da,** duyularla kavranabilen **şehâdet âlemini de** en mükemmel şekilde **bilmektedir.** Görülen ve görülmeyen, bilinen ve bilinmeyen, açıkta ve gizli olan her şeyden haberdardır. Aynı zamanda **O, sonsuz kudret ve hikmet sahibidir.** Asla yersiz ve gereksiz hüküm vermeyen ve hükmüne karşı konulamayan Yüce Yaratıcıdır.

﴿٦٥﴾ سُورَةُ الطَّلَاقِ

65. TALÂK SURESİ

Medine döneminin ortalarında indirilmiştir. Boşanmayla ilgili düzenlemeleri içerdiğinden bu adı almıştır. 12 ayettir.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِذَا طَلَّقْتُمُ النِّسَاءَ فَطَلِّقُوهُنَّ لِعِدَّتِهِنَّ وَأَحْصُوا الْعِدَّةَ ۚ وَاتَّقُوا اللَّهَ
رَبَّكُمْ ۚ

1. Ey Peygamber! Mümin erkeklere de ki: **Hanımlarınızı boşa**maya karar ver**diğiniz zaman, onları sürelerinde,** yani cinsel ilişkide bulunmadığınız bir temizlik döneminde **boşayın ve** ey hanımlar, kocalar ve aile büyükleri! Boşamanın hukuken gerçekleşmesi için kadının beklemesi gereken **süreyi** —ki üç ay hâlidir— dikkatlice **hesaplayın.** Bütün bunları yaparken, **Rabb'iniz olan Allah'a** karşı gelmekten **sakının.**

لَا تُخْرِجُوهُنَّ مِنْ بُيُوتِهِنَّ وَلَا يَخْرُجْنَ إِلَّا أَنْ يَأْتِينَ بِفَاحِشَةٍ مُبَيِّنَةٍ ۚ

Kadınlar bu süreyi beklerlerken, **onları evlerini**z**den çıkarmayın, onlar da** kocaları izin verse bile evlerini terk edip dışarı **çıkmasınlar.** Çünkü bu süre bitinceye kadar kadın hâlâ o evin hanımıdır ve yeniden barışma fırsatının ortadan kalkmaması için karı koca aynı evde oturmalıdır. **Ancak o kadınlar açık**ça ispatlanmış bir zina suçu işler veya kocalarını ve ailelerini rahatsız edecek **bir edepsizlik yaparlarsa,** o zaman onları evde tutmanın bir anlamı yoktur. Çünkü bir durumda kadının kocasına yakın olması bağları güçlendirmez, aksine iyice koparır. Ayrıca, eşlerden biri zina etiği takdirde evlilik kendiliğinden sona ermiş olur.

Bu bekleme süresinin amacı, kadının hamile olup olmadığının anlaşılması ve boşanma gibi önemli bir konuda kocaya bir kez daha düşünüp kararını gözden geçirme fırsatının verilmesidir.

وَتِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ ۚ وَمَنْ يَتَعَدَّ حُدُودَ اللَّهِ فَقَدْ ظَلَمَ نَفْسَهُ ۚ لَا تَدْرِي لَعَلَّ اللَّهَ يُحْدِثُ
بَعْدَ ذَٰلِكَ أَمْرًا ﴿١﴾

Dikkat edin, **bunlar bizzat Allah tarafından çizilmiş sınırlardır. Her kim Allah'ın sınırlarını çiğnerse,** yalnızca **kendisine zulmetmiş olur.** O hâlde, kadının bekleme süresi dolmadan evliliği sona erdirmeyin. **Ne bilirsin, belki de Allah, bu** boşanma girişimi**nden sonra** eşler arasında yeniden sevgi ve yakınlık bağları oluşturarak hiç beklenmeyen **bir durum ortaya çıkaracaktır.**

فَإِذَا بَلَغْنَ أَجَلَهُنَّ فَأَمْسِكُوهُنَّ بِمَعْرُوفٍ أَوْ فَارِقُوهُنَّ بِمَعْرُوفٍ وَأَشْهِدُوا ذَوَيْ
عَدْلٍ مِنْكُمْ وَأَقِيمُوا الشَّهَادَةَ لِلَّهِ ۚ ذَٰلِكُمْ يُوعَظُ بِهِ مَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ ۚ
وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ مَخْرَجًا ﴿٢﴾

2. Boşadığınız kadınlar **bekleme sürelerinin sonuna yaklaştıklarında, ya** boşanmaktan vazgeçerek **onları** meşru ölçüler çerçevesinde **güzelce** nikâhınız altında **tutun yahut güzelce serbest bırakın.** Bekleme süresi bitinceye kadar, boşamaktan vazgeçip evliliği sürdürme hakkına sahipsiniz. Fakat bekleme süresi dolduktan sonra pişman olup eşinizi geri almak isterseniz, ancak onun rızasıyla ve yeniden nikâh kıyıp evlilik bedeli olan mehri ödeyerek onunla tekrar evlenebilirsiniz. Bu hüküm, birinci veya ikinci boşamalar için geçerlidir. Eğer eşinizi üçüncü kez boşamışsanız, kadın bir başkasıyla —formalite icabı değil, gerçek bir nikâhla— evlenip boşanmadıkça, onunla bir daha evlenemezsiniz (2. Bakara: 229-232). Bunları yaparken **aranızdan adalet sahibi iki** kişiyi de **şahit tutun** ve bütün bu işlemleri resmi kayıtlara geçin. **Allah için şahitliği** dosdoğru **yerine getirin** ve hiç kimsenin haksızlığa uğramasına meydan vermeyin. **İşte,** içinizden **Allah'a ve âhiret gününe inananlara** boşanma konusunda **öğütlenen budur.** Unutmayın: **Kim Allah'**ın emir ve yasaklarına **karşı dikkatli ve say-**

gılı davranır ve iyi bir Müslüman olmak için çaba harcar**sa,** Allah **ona** her dara düştüğünde mutlaka **bir çıkış yolu gösterecektir.**

وَيَرْزُقْهُ مِنْ حَيْثُ لَا يَحْتَسِبُۜ وَمَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللّٰهِ فَهُوَ حَسْبُهُۜ اِنَّ اللّٰهَ بَالِغُ اَمْرِهٖۜ
قَدْ جَعَلَ اللّٰهُ لِكُلِّ شَيْءٍ قَدْرًا ﴿٣﴾

3. Ve bununla da kalmayacak, **ona hiç ummadığı yerden nimetler bahşedecektir.** Evet, **her kim Allah'a güvenir** ve O'nun koruması altına girer**se** bilsin ki, Allah **ona yeter. Hiç kuşkusuz Allah, emrini** mutlaka **yerine getirir** ve hiçbir güç de buna mani olamaz. Nitekim **Allah, her şey için bir ölçü belirlemiş** ve kâinatı şaşmaz kanunlara bağlı mükemmel bir sistem hâlinde düzenlemiş**tir.**

وَالّٰٓـئ۪ي يَئِسْنَ مِنَ الْمَح۪يضِ مِنْ نِسَٓائِكُمْ اِنِ ارْتَبْتُمْ فَعِدَّتُهُنَّ ثَلٰثَةُ اَشْهُرٍۙ وَالّٰٓـئ۪ي
لَمْ يَحِضْنَۜ وَاُو۬لَاتُ الْاَحْمَالِ اَجَلُهُنَّ اَنْ يَضَعْنَ حَمْلَهُنَّۜ وَمَنْ يَتَّقِ اللّٰهَ يَجْعَلْ لَهُ مِنْ
اَمْرِه۪ يُسْرًا ﴿٤﴾

4. Boşanan kadınların bekleme süresinin üç ay hâli dönemi olduğu daha önce bildirilmişti (2. Bakara: 228). Herhangi bir sebeple **ay hâlinden kesilmiş olan kadınlarınıza gelince, onların bekleme süreleri hakkında** ilâhî hükmün ne olduğuna dair **bir şüpheniz varsa,** bilin ki, bu süre tam **üç aydır.** Yaşının küçüklüğü veya herhangi bir hastalık sebebiyle hiç **ay hâli görmeyen kadınların durumu da böyledir.**

Hamile kadınların bekleme süresi ise, çocuklarını doğuruncaya kadardır.

Kocası ölmüş kadınlara gelince, onlar dört ay on gün beklerler (2. Bakara: 234). Kadın hamile iken kocası ölmüşse, çocuğu doğurduğu anda bekleme süresini tamamlamış olur.

Bekleme mecburiyeti, sadece gerdeğe girmiş kadınlar için geçerlidir. Gerdeğe girmeden boşanmış kadınların —hamile olma ihtimalleri bulunmadığından— bir başkasıyla evlenmek için herhangi bir iddet beklemelerine gerek yoktur (33. Ahzap: 49).

Evet, **her kim Allah'tan** gelen bu hükümleri çiğnemekten **sakınırsa,** Allah **ona** her **işinde kolaylık sağlayacaktır.**

ذٰلِكَ اَمْرُ اللّٰهِ اَنْزَلَهُٓ اِلَيْكُمْۜ وَمَنْ يَتَّقِ اللّٰهَ يُكَفِّرْ عَنْهُ سَيِّـَٔاتِه۪ وَيُعْظِمْ لَهُٓ اَجْرًا ﴿٥﴾

5. Bu hükümler, bizzat **Allah'ın size göndermiş olduğu emridir.** Dikkat edin, **her kim Allah'tan** gelen ilkeler ışığında hayatına yön vererek dürüst ve erdemlice bir hayatı tercih eder ve kötülüklerden titizlikle **sakınırsa,** Allah **onun günahlarını bağışlayacak ve kendisini** cennette **büyük bir ödülle onurlandıracaktır.**

Kocaları ölmüş olan kadınlar, onların vasiyet ettiği bir yıllık nafakayla geçimlerini sağlarlar (2. Bakara: 240). Boşanmış kadınların nafakalarına gelince:

اَسْكِنُوهُنَّ مِنْ حَيْثُ سَكَنْتُمْ مِنْ وُجْدِكُمْ وَلَا تُضَٓارُّوهُنَّ لِتُضَيِّقُوا عَلَيْهِنَّۜ وَاِنْ
كُنَّ اُو۬لَاتِ حَمْلٍ فَاَنْفِقُوا عَلَيْهِنَّ حَتّٰى يَضَعْنَ حَمْلَهُنَّۚ فَاِنْ اَرْضَعْنَ لَكُمْ فَاٰتُوهُنَّ
اُجُورَهُنَّۚ وَأْتَمِرُوا بَيْنَكُمْ بِمَعْرُوفٍۚ وَاِنْ تَعَاسَرْتُمْ فَسَتُرْضِعُ لَهُٓ اُخْرٰىۜ ﴿٦﴾

6. Boşamış olduğunuz kadınları, bekleme süreleri sona erinceye kadar **gücünüz oranında** ihtiyaçlarını karşılayarak kendi **evlerinizde barındırın.** Evinizi terk etmeleri için **baskı yapmak amacıyla onları rahatsız etmeyin. Eğer hamileyseler, doğum yapıncaya kadar onların geçimlerini sağlayın.** Boşanma gerçekleştikten sonra **sizin için** çocuğunuzu **emzirirlerse,** emzirme **ücretlerini onlara ödeyin.** Bu gibi konuları **aranızda en güzel bir şekilde** karşılıklı birbirinizle **danışıp** konuşarak çözüm ve karara bağlayı**n. Eğer aranızda anlaşmaya varamazsanız, çocuğu bir başka kadın da emzirebilir.** Fakat çocuğu emzirecek bir kadın bulunamazsa, annesi onu emzirmek zorundadır.

Nafakada temel ölçü şudur:

لِيُنْفِقْ ذُو سَعَةٍ مِنْ سَعَتِه۪ۜ وَمَنْ قُدِرَ عَلَيْهِ رِزْقُهُ فَلْيُنْفِقْ مِمَّٓا اٰتٰيهُ اللّٰهُۜ لَا يُكَلِّفُ
اللّٰهُ نَفْسًا اِلَّا مَٓا اٰتٰيهَاۜ سَيَجْعَلُ اللّٰهُ بَعْدَ عُسْرٍ يُسْرًا ﴿٧﴾

7. Zengin olan zenginliği oranında, imkânları sınırlı olan da Allah'ın kendisine verdiği ölçüde nafaka vermelidir. Çünkü **Allah hiç kimseye, kendisine vermiş olduğu** güç ve imkânları**n üstünde bir sorumluluk yüklemez.** Eğer müminler güçleri ölçüsünce yükümlülüklerini yerine getirirlerse, **Allah** her **zorluğun ardından** mutlaka **bir kolaylık sağlayacaktır.**

Sorumluluktan kaçınarak Allah'a isyan edenlere gelince:

وَكَاَيِّنْ مِنْ قَرْيَةٍ عَتَتْ عَنْ اَمْرِ رَبِّهَا وَرُسُلِه۪ فَحَاسَبْنَاهَا حِسَابًا شَد۪يدًا
وَعَذَّبْنَاهَا عَذَابًا نُكْرًا ﴿٨﴾

8. İnsanlık tarihinde gelip geçmiş **nice** memleketler, nice **ülkeler vardır ki, Rab'lerinin ve** dolayısıyla, **O'nun gönderdiği Elçilerin emirlerine başkaldırdılar. Biz de** sonunda **onları çetin bir hesaba çektik ve görülmemiş bir azaba çarptırdık.**

فَذَاقَتْ وَبَالَ اَمْرِهَا وَكَانَ عَاقِبَةُ اَمْرِهَا خُسْرًا ﴿٩﴾

9. Böylece, isyankârlıklarının sonucunu tattılar. Yaptıkları zulüm ve haksızlıklar, bu dünyada büyük **bir hüsranla neticelendi.** Ama asıl cezayı, âhirette görecekler:

اَعَدَّ اللّٰهُ لَهُمْ عَذَابًا شَد۪يدًا فَاتَّقُوا اللّٰهَ يَٓا اُو۬لِي الْاَلْبَابِۚۛ اَلَّذ۪ينَ اٰمَنُواۚۛ قَدْ اَنْزَلَ اللّٰهُ
اِلَيْكُمْ ذِكْرًاۙ ﴿١٠﴾

10. Allah **onlara,** cehennemde **çetin bir azap hazırlamıştır. Öyleyse, ey iman etmiş olan akıl sahipleri,** bunlardan ibret alın da, **Allah'tan** gelen ilkelere göre hayatınızı yönlendirerek zulüm ve haksızlıklardan titizlikle **sakının.** İşte bunun için **Allah size,** mükemmel **bir** hikmet, **öğüt** ve uyarı kitabı olan bu Kur'an'ı **gönderdi.**

رَسُولًا يَتْلُوا عَلَيْكُمْ اٰيَاتِ اللّٰهِ مُبَيِّنَاتٍ لِيُخْرِجَ الَّذ۪ينَ اٰمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
مِنَ الظُّلُمَاتِ اِلَى النُّورِۜ

11. Yani, **Allah'ın apaçık ayetlerini size okuy**up sizi doğru yola çağır**an bir** mübarek **Elçi** gönderdi **ki,** bu ayetlere **iman edip güzel ve yararlı işler yapanları** inkâr ve cehalet **karanlıklar**ın**dan çıkarıp** imanın huzur verici **aydınlığı**na **ulaştırsın.**

وَمَنْ يُؤْمِنْ بِاللّٰهِ وَيَعْمَلْ صَالِحًا يُدْخِلْهُ جَنَّاتٍ تَجْر۪ي مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهَارُ خَالِد۪ينَ
ف۪يهَٓا اَبَدًاۜ قَدْ اَحْسَنَ اللّٰهُ لَهُ رِزْقًا ﴿١١﴾

O hâlde, **her kim Allah'**ın Kitabın**a inanır ve** bu imana yaraşan **dürüst ve erdemlice davranışlar ortaya koyarsa,** Allah **onu** ağaçlarının **altından ırmaklar çağıldayan ve sonsuza dek içinde yaşayacağı cennet bahçelerine yerleştirecektir.** Böylece **Allah ona,** insanoğlunun sahip olabileceği **en muhteşem nimetleri bahşetmiş olacaktır.**

اَللّٰهُ الَّذ۪ي خَلَقَ سَبْعَ سَمٰوَاتٍ وَمِنَ الْاَرْضِ مِثْلَهُنَّۜ يَتَنَزَّلُ الْاَمْرُ بَيْنَهُنَّ لِتَعْلَمُٓوا اَنَّ
اللّٰهَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَد۪يرٌۙ وَاَنَّ اللّٰهَ قَدْ اَحَاطَ بِكُلِّ شَيْءٍ عِلْمًا ﴿١٢﴾

12. O Allah ki, iç içe tabakalardan oluşan **yedi** kat **göğü ve** aynı şekilde **yerden de bir o kadarını yaratmıştır.** Şu uçsuz bucaksız kâinatı ve uzayın derinliklerinde yüzmekte olan sayısız yıldızları, güneş sistemlerini, galaksileri... yaratan ve mükemmel bir sistemle dengede tutan O'dur. Allah'ın doğaya ve insana yönelik hüküm ve **emir**leri, **yerlerle gökler arasında sürekli akıp duruyor** ve O'nun yaratıcı kudretinin tecellileri, hayranlık verici güzellikleriyle açık birer mucize olarak her an ve her yerde gözünüzü gönlünüzü aydınlatıyor **ki, böylece, Allah'ın her şeye kadir olduğunu ve sonsuz ilmiyle her şeyi kuşattığını** tüm benliğinizle **idrak edesiniz.**

سُورَةُ التَّحْرِيم ﴿٦٦﴾

66. TAHRİM SURESİ

Medine döneminde, hicretin yedi veya sekizinci yılında indirilmiştir. Peygamberin (s) helâl bir nimeti kendisine yasaklama teşebbüsünün ele alındığı birinci ayetinde geçen "tuharrimu" (Haram kılıyorsun, mahrum bırakıyorsun) kelimesinden adını alan sure, 12 ayettir.

Hudeybiye barış antlaşmasından sonra, İslâm toplumunun refah seviyesinde gözle görülür bir değişiklik olmuş, fakat iyileşme Peygamberin evine ve ailesine aynı oranda yansımamıştı. Çünkü Peygamber, önderi olduğu toplumda fakirlerin hayat seviyesine göre yaşamayı kendisine ilke edinmişti. O, zaferden zafere koşan büyük bir devlet başkanı olduktan sonra bile hiçbir zaman lüks ve şatafata dalmamış, ömrünün sonuna kadar sade ve mütevazı hayatını sürdürmüştü. Ne var ki, her kadın gibi Peygamberin hanımları da İslâm toplumunda gittikçe artan imkânlardan pay almak istiyor, bunun için Peygambere sık sık şikâyette bulunuyorlardı. Buna karşılık Peygamber, dünyanın refah ve süsleriyle ilgili dileklerde bulunan hanımlarına bir uyarıda bulunmak ve yaşadığı mütevazı hayatı değiştirmeme konusundaki kararlılığını ortaya koymak istedi ve bir ay boyunca eşlerinden hiçbirisi ile birlikte olmayacağına yemin etti. Onun bu kararı vermesinde bardağı taşıran son damla, eşleri arasında kıskançlık ve sürtüşmelere yol açan şu olay olmuştu:

Peygamber (s), her ikindi namazı sonrasında eşlerinin odalarına düzenli olarak uğrardı. Fakat bir süredir, kendisine bal şerbeti ikram eden Zeynep binti Cahş'ın odasında daha fazla kalmaya başlamıştı. Bu durumu kıskanan Aişe (r), Hafsa (r) ile anlaşıp Peygamber yanlarına geldiğinde, ona ağzından meğafir kokusu geldiğini söylediler. Meğafir, kötü kokan bir çiçektir. Arı, balını bu çiçekten almışsa balında meğafir kokusu olur. Aişe ile Hafsa, kendisinden kötü bir koku yayıldığında Peygamberin bundan çok rahatsız olacağını bildiklerinden, Zeyneb'in yanında kalmasını engellemek için bu hileye başvurmuşlardı. Gerçekten de hile tesirini gösterdi ve Peygamber (s), bundan böyle bal şerbeti içmeyeceğine dair Aişe'nin yanında yemin etti ve ona, bu durumu hiç kimseye anlatmamasını tembihledi. Muhtemelen, diğer müminlerin kendisini örnek alıp aynı şeyi yapmalarından endişe ettiği veya Zeyneb'in bunu duyup üzülmesini istemediği için bu yemininin gizli kalmasını istiyordu. Fakat Hz. Aişe, çok geçmeden bunu Peygamberin diğer hanımı Hafsa'ya anlattı. Bunu ilâhî vahiy sayesinde öğrenen Peygamber, sırrını gizlemediğinden dolayı onu azarladı. Buna karşılık eşleri, birbirlerine arka çıkarak ve maddî yöndeki beklentilerini tekrarlayarak oldukça sert ve kırıcı bir tavırla Peygamberi incittiler.

Bunun üzerine, bütün ümmete örnek olması gereken Peygamberin, eşlerini memnun etmek için bile olsa bal şerbetini veya herhangi bir helâl nimeti kendisine yasaklamasının doğru bir davranış olmadığını bildiren ve Peygamber eşlerini, sahip oldukları yüce makama yaraşır fedakârlık ve olgunluğu göstermeleri konusunda uyaran ve kıyamete kadar gelecek mümin ve müminelere ibret dersleri veren mübarek Tahrim suresi nazil oldu:

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

يَٓا اَيُّهَا النَّبِيُّ لِمَ تُحَرِّمُ مَٓا اَحَلَّ اللّٰهُ لَكَۚ تَبْتَغ۪ي مَرْضَاتَ اَزْوَاجِكَۜ وَاللّٰهُ غَفُورٌ رَح۪يمٌ ﴿١﴾

1. Ey Peygamber! Neden eşlerini memnun etmek için Allah'ın sana helâl kıldığı bir şeyi kendine **yasaklıyorsun?** Sakın bir daha böyle bir şey yapma. Çünkü Allah'tan başka hiç kimse, haram veya helâl kılma yetkisine sahip değildir.

Bununla birlikte, Allah senin bu küçük hatanı ve eşlerinin dünya malını arzu ederek sana karşı yaptıkları saygısızlığı affetmiştir. Çünkü **Allah, çok bağışlayıcı, çok merhametlidir.**

Öyleyse, ey Peygamber, etmiş olduğun yeminden dönmeli ve bunun kefaretini vermelisin.

قَدْ فَرَضَ اللّٰهُ لَكُمْ تَحِلَّةَ اَيْمَانِكُمْۚ وَاللّٰهُ مَوْلٰيكُمْۚ وَهُوَ الْعَل۪يمُ الْحَك۪يمُ ﴿٢﴾

2. Zira **Allah,** uygun olmayan **yeminlerinizden dönmeyi** size **meşru kılmıştır** (5. Maide: 89). Şunu iyi bilin ki, **sizin** yegâne dostunuz, yardımcınız, koruyucunuz ve **Mevlâ'nız Allah'tır. O,** kullarının yapısını ve özelliklerini en iyi **bilendir,** sonsuz ilim ve hikmetiyle en doğru hükmü veren bir **hakîmdir.**

İşte bu ilim ve hikmetin bir tecellisi olarak:

وَاِذْ اَسَرَّ النَّبِيُّ اِلٰى بَعْضِ اَزْوَاجِه۪ حَد۪يثاًۚ فَلَمَّا نَبَّاَتْ بِه۪ وَاَظْهَرَهُ اللّٰهُ عَلَيْهِ عَرَّفَ
بَعْضَهُ وَاَعْرَضَ عَنْ بَعْضٍۚ فَلَمَّا نَبَّاَهَا بِه۪ قَالَتْ مَنْ اَنْبَاَكَ هٰذَاۜ قَالَ نَبَّاَنِيَ الْعَل۪يمُ
الْخَب۪يرُ ﴿٣﴾

3. Hani Peygamber, eşlerinden birine bir sır vermiş ve bunu hiç kimseye anlatmamasını ona tembihlemişti. **Fakat** Peygamberin hanımı **bunu** diğer bir hanımına **anlatınca, Allah** onlar arasında geçen bütün konuşmaları Peygambere bildirerek **onu bundan haberdar kılmıştı.** Peygamber de hanımlarına gelerek olup bitenlerin **bir kısmını** onlara anlatmış, **bir kısmına ise** —yüce edebinden dolayı— **hiç değinmemişti.** Peygamber **bunu eşine anlatınca,** eşi hayretler içinde **"Bunu sana kim bildirdi?" diye sormuş,** Peygamber de **"Her şeyi bilen ve her şeyden haberdar olan** Allah bunu **bana bildirdi!" diye cevaplamıştı.** Peygamber, sırrını ifşa ettiği için Hz. Ayşe'ye sitem edince, Ayşe ile Hafsa birbirlerini destekleyerek, kırıcı sözlerle onu incitmişler ve daha sonra diğer hanımları da benzer tavırlar göstermişlerdi.

اِنْ تَتُوبَٓا اِلَى اللّٰهِ فَقَدْ صَغَتْ قُلُوبُكُمَاۚ وَاِنْ تَظَاهَرَا عَلَيْهِ فَاِنَّ اللّٰهَ هُوَ مَوْلٰيهُ
وَجِبْر۪يلُ وَصَالِحُ الْمُؤْمِن۪ينَۚ وَالْمَلٰٓئِكَةُ بَعْدَ ذٰلِكَ ظَه۪يرٌ ﴿٤﴾

4. Ey Peygamber hanımları! Özellikle de siz ikiniz, Ayşe ve Hafsa! **Eğer** yaptıklarınızdan pişmanlık duyup **Al-**

lah'a yönelirseniz bu yerinde bir davranış olur. Çünkü **ikinizin de kalpleri** yanlışlık ve haksızlığa iyice **meyletmişti. Fakat** tövbe etmek yerine, **birbirinize arka çıkıp Peygambere karşı gelirseniz,** şunu iyi bilin ki, **onun koruyucusu Allah'tır. Ayrıca,** gizli fısıltılarınızı Peygambere bildiren **Cebrail,** öz babalarınızın da içlerinde bulunduğu **dürüst ve erdemli müminler ve** diğer bütün **melekler de** onun **yardımcısıdırlar.** Bütün müminler onun kılına zarar gelmesin diye her türlü tehlikeye karşı canlarını siper ederek onu korumayı ve bu uğurda şehit olmayı en büyük şeref bilirler. İşte mesele bu kadar önemlidir.

Ey Peygamber hanımları! İslâm davasının başarıya ulaşması için büyük bir fedakârlıkla mücadele veren ve ümmetinin sorumluluğunu her an omzunda hissederek gece gündüz çaba harcayan Peygamber, eğer sizi boşamıyor ve sizi üzmemek için eziyetlerinize sabırla katlanıyorsa, bu size muhtaç ve mahkûm olduğundan değildir:

عَسٰى رَبُّهُٓ اِنْ طَلَّقَكُنَّ اَنْ يُبْدِلَهُٓ اَزْوَاجًا خَيْرًا مِنْكُنَّ مُسْلِمَاتٍ مُؤْمِنَاتٍ قَانِتَاتٍ
تَٓائِبَاتٍ عَابِدَاتٍ سَٓائِحَاتٍ ثَيِّبَاتٍ وَاَبْكَارًا ﴿٥﴾

5. Eğer Peygamber **sizi boşarsa, Rabb'i ona sizin yerinize, sizden daha hayırlı eşler nasip edecektir:** Allah'a yürekten **boyun eğen,** O'na içtenlikle **iman eden,** kendisini Allah'a **adamış, daima** Allah'a **yönelen,** O'na hakkıyla kulluk ve **ibadet eden,** anlam ve hikmetini özümseyerek namaz kılan ve **oruç tutan dul kadınlar ve genç kızlar** bahşedecektir. Çünkü Peygamberin —tüm ümmete örnek olması gereken— ailesindeki huzursuzluk, bütün ümmetin huzursuzluğu demektir. O hâlde:

يَٓا اَيُّهَا الَّذٖينَ اٰمَنُوا قُٓوا اَنْفُسَكُمْ وَاَهْلٖيكُمْ نَارًا وَقُودُهَا النَّاسُ وَالْحِجَارَةُ عَلَيْهَا
مَلٰٓئِكَةٌ غِلَاظٌ شِدَادٌ لَا يَعْصُونَ اللّٰهَ مَٓا اَمَرَهُمْ وَيَفْعَلُونَ مَا يُؤْمَرُونَ ﴿٦﴾

6. Ey iman edenler! Hem kendinizi, hem de ailenizi, yakıtı insanlar ve taşlar olan cehennem **ateşinden koruyun.** Unutmayın ki, cehennem ateşini tutuşturan, işlediği kötülükler yüzünden bizzat insanın kendisidir ve tüm kötülüklerin temeli ve asıl kaynağı, ilâhî iradeye başkaldırarak sahte ilâhların boyunduruğu altına girmektir ki, bunun en belirgin simgesi, önünde saygıyla boyun eğilen taştan putlar ve heykellerdir. O hâlde, dünyada yapılan zulüm ve haksızlıkların bir gün cehennemde ateş olup zalimin karşısına çıkacağını unutmayın. Zalimleri bekleyen bu ateşin **başında, Allah'ın emirlerine** asla **karşı gelmeyen ve kendilerine verilen** her **emri** itirazsız ve eksiksiz **yerine getiren son derece** acımasız, **sert ve güçlü melekler** olan zebaniler **vardır.**

يَٓا اَيُّهَا الَّذٖينَ كَفَرُوا لَا تَعْتَذِرُوا الْيَوْمَۜ اِنَّمَا تُجْزَوْنَ مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٧﴾

7. O Gün zalimlere, **"Ey inkârcılar!"** denilecek, **"Bugün özür dile**yip bahaneler öne sür**meye kalkmayın. Çünkü siz, yalnızca yaptıklarınızın karşılığını göreceksiniz."**

يَٓا اَيُّهَا الَّذٖينَ اٰمَنُوا تُوبُٓوا اِلَى اللّٰهِ تَوْبَةً نَصُوحًاۜ عَسٰى رَبُّكُمْ اَنْ يُكَفِّرَ عَنْكُمْ
سَيِّـَٔاتِكُمْ وَيُدْخِلَكُمْ جَنَّاتٍ تَجْرٖي مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهَارُۙ يَوْمَ لَا يُخْزِي اللّٰهُ النَّبِيَّ
وَالَّذٖينَ اٰمَنُوا مَعَهُۚ نُورُهُمْ يَسْعٰى بَيْنَ اَيْدٖيهِمْ وَبِاَيْمَانِهِمْ يَقُولُونَ رَبَّنَٓا اَتْمِمْ لَنَا
نُورَنَا وَاغْفِرْ لَنَاۚ اِنَّكَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدٖيرٌ ﴿٨﴾

8. Ey iman edenler! Tüm içtenliğinizle Allah'a yönelip günahlarınızdan pişmanlık duyarak **tövbe edin.** Yüreğinizdeki ümit ışığı hiç sönmesin. **Umulur ki, Rabb'iniz günahlarınızı bağışlayacak ve sizi, içerisinde ırmaklar çağıldayan cennet bahçelerine yerleştirecektir. O gün Allah, Peygamberini ve onun yanında yer alan** samimî ve fedakâr Müslüman**ları** elbette **utandırmayacaktır.** Öyle ki, o gün zalimler ve münafıklar karanlıklar içinde cehenneme doğru yol alırlarken, müminlerin dünyada iken kazanmış oldukları **nurları, önlerinden ve sağ taraflarından** kendilerini **takip edecek** ve cennete giden yolu onlara gösterecek**tir.** Müminler, **"Ey Rabb'imiz!" diye yalvaracaklar,** "Yolculuğumuzu cennetle noktalayarak **nurumuzu tamamla.** Gerçi biz bunu hak edecek davranışlar gösteremedik, Sana hakkıyla kulluk da edemedik, onun için **bizi bağışla** ey Rabb'imiz. **H iç kuşku yok ki, Sen her şeye kadirsin."**

Bu müjdeye nail olabilmek için:

يَٓا اَيُّهَا النَّبِيُّ جَاهِدِ الْكُفَّارَ وَالْمُنَافِقٖينَ وَاغْلُظْ عَلَيْهِمْۜ وَمَاْوٰيهُمْ جَهَنَّمُۜ وَبِئْسَ
الْمَصٖيرُ ﴿٩﴾

9. Ey Peygamber ve Peygamberin izinde yürüyen Müslüman! Allah'ın ayetlerini açıkça inkâr eden **kâfirlere ve** küfrünü gizleyerek aranıza sızmış olan **ikiyüzlülere karşı** her alanda mücadele vererek, Kur'an'ın hedeflediği adalet sistemini yeryüzünde egemen kılmak üzere onlarla **cihâd et.** Dinin ilkelerini korumak söz konusu olduğunda, **onlara karşı sert** ve kararlı **davran.** İnkâr ve zulümden vazgeçmedikleri takdirde, **varacakları yer cehennemdir. Ne kötü bir son!**

ضَرَبَ اللّٰهُ مَثَلًا لِلَّذٖينَ كَفَرُوا امْرَاَتَ نُوحٍ وَامْرَاَتَ لُوطٍۜ كَانَتَا تَحْتَ عَبْدَيْنِ مِنْ
عِبَادِنَا صَالِحَيْنِ فَخَانَتَاهُمَا فَلَمْ يُغْنِيَا عَنْهُمَا مِنَ اللّٰهِ شَيْـًٔا وَقٖيلَ ادْخُلَا النَّارَ
مَعَ الدَّاخِلٖينَ ﴿١٠﴾

10. Allah, buyruklarına karşı gelerek **inkâr edenle**rin, Peygamberin en yakın akrabası bile olsalar cezadan kurtulamayacaklarını açıklayıp müminleri uyarmak **için, Nuh'un karısı ile Lut'un karısını örnek veriyor:** Bunların **her ikisi de, iki dürüst ve erdemli iki kulumuzun nikâhı altında bulunuyorlardı. Ancak** imandan yüz çevirerek **onlara karşı geldiler ve** birer Peygamber olan kocaları, **onları Allah'**ın cezasın**dan kurtaramadı.** Böylece, diğer kâfirlerle birlikte helâk olup gittiler. Fakat asıl cezayı âhirette çekecekler: Bu isyankâr kadınların her **ikisine de, "Haydi,** cehenneme **giren** diğer kâfir**lerle birlikte siz de ateşe girin!" denilecektir.**

وَضَرَبَ اللّٰهُ مَثَلًا لِلَّذٖينَ اٰمَنُوا امْرَاَتَ فِرْعَوْنَۢ اِذْ قَالَتْ رَبِّ ابْنِ لٖي عِنْدَكَ بَيْتًا فِي
الْجَنَّةِ وَنَجِّنٖي مِنْ فِرْعَوْنَ وَعَمَلِهٖ وَنَجِّنٖي مِنَ الْقَوْمِ الظَّالِمٖينَۙ ﴿١١﴾

11. Allah iman edenler için de, iyi bir Müslüman olmaya engel olacak en olumsuz, en kötü ortamda, Firavun'un sarayında ve **Firavun** gibi bir zalim**in hanımı** olduğu halde, bütün müminlere örnek bir mümin hanım derecesine yükselen Asiye'nin iman ve sabır nişanesi olan hayatı**nı örnek veriyor:** Bir kadının hayal edebileceği bütün dünyevî zenginlik ve imkânlara sahip olan Asiye, dünyanın lüks ve ihtişamını elinin tersiyle iterek, **"Ey Rabb'im!" diye yalvarmıştı,** "Zalimlerin saraylarını, villalarını istemem, **bana katında** bulunan **cennette bir köşk hazırla** Allah'ım! **Beni Firavun'dan ve onun yaptığı** zulüm ve haksızlıklar**dan koru ve bu zalim toplum** ile aynı hayatı ve aynı akıbeti paylaşmak**tan kurtar beni** ya Rab!"

وَمَرْيَمَ ابْنَتَ عِمْرٰنَ الَّت۪ٓي اَحْصَنَتْ فَرْجَهَا فَنَفَخْنَا ف۪يهِ مِنْ رُوحِنَا وَصَدَّقَتْ
بِكَلِمَاتِ رَبِّهَا وَكُتُبِه۪ وَكَانَتْ مِنَ الْقَانِت۪ينَ ﴿١٢﴾

12. Ve İmran kızı Meryem'i de, mümin hanımlar için ikinci bir örnek kıldık: O Meryem ki, **iffetini** titizlikle **korumuş,** bir iffet ve ahlâk timsali olmuş**tu. Biz de, kendisine** hayat veren **Ruhumuzdan üflemiş** ve İsa gibi yüce bir Peygamberin annesi olma şerefini ona bahşetmiş**tik.** Fakat o, asla bir Peygamber annesi olduğuna güvenip şımarmadı. **Rabb'inin buyruklarına ve** bütün **kitaplarına** yürekten **inandı ve** hayatı boyunca, tüm varlığını Allah'a adayan tertemiz ve **itaatkâr** kadın**lardan** biri **oldu.**

سُورَةُ الْمُلْكِ ﴿٦٧﴾

67. MÜLK SURESİ

Mekke döneminin başlarında gönderilen bu sure, adını ilk ayetinde geçen ve hükümranlık, otorite, saltanat anlamına gelen "el-Mülk" kelimesinden almıştır. 30 ayettir.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

تَبَارَكَ الَّذ۪ي بِيَدِهِ الْمُلْكُۘ وَهُوَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَد۪يرٌۙ ﴿١﴾

1. Tüm kâinatta sınırsız hükümranlık ve **egemenliği elinde bulunduran** ve her türlü hayrın, bereketin kaynağı olan Allah **ne** yüce, **ne mübarektir!** Hiç kuşku yok ki, **O'nun her şeye gücü yeter.**

اَلَّذ۪ي خَلَقَ الْمَوْتَ وَالْحَيٰوةَ لِيَبْلُوَكُمْ اَيُّكُمْ اَحْسَنُ عَمَلًاۜ وَهُوَ الْعَز۪يزُ الْغَفُورُۙ ﴿٢﴾

2. O Allah **ki, hanginizin daha güzel işler yapacağı konusunda sizleri sınamak için, ölümü ve** her iki âlemde **hayatı yaratmıştır.**

Gerçekten **O, sınırsız izzet ve kudret sahibidir.** Bununla birlikte, çok ama **çok merhametlidir.**

اَلَّذ۪ي خَلَقَ سَبْعَ سَمٰوَاتٍ طِبَاقًاۜ مَا تَرٰى ف۪ي خَلْقِ الرَّحْمٰنِ مِنْ تَفَاوُتٍۜ فَارْجِعِ
الْبَصَرَۙ هَلْ تَرٰى مِنْ فُطُورٍ ﴿٣﴾

3. Sizi çepeçevre kuşatan şu uçsuz bucaksız **yedi** kat **göğü,** birbiriyle uyumlu ve iç içe geçmiş **tabakalar hâlinde yaratan O'dur.** Ey insan, nereye bakarsan bak, **Rahman'ın yaratışında** hiçbir aksaklık, **hiçbir uyumsuzluk göremezsin. Gözünü çevir de** şu göz kamaştırıcı yaratılış mucizesine daha dikkatli **bak,** O'nun sonsuz ilim ve kudretini gözler önüne seren şu mükemmel sistemde **herhangi** bir eksiklik, **bir çatlak görebiliyor musun?**

ثُمَّ ارْجِعِ الْبَصَرَ كَرَّتَيْنِ يَنْقَلِبْ اِلَيْكَ الْبَصَرُ خَاسِئًا وَهُوَ حَس۪يرٌ ﴿٤﴾

4. Haydi durma, **bir daha, bir daha bak,** fakat her bakışında dehşet ve hayranlığın bir kat daha artacak ve sonunda, **bakışların** hata aramaktan **yorulmuş ve** ilâhî sanatın ihtişamı karşısında **yenilgiyi kabullenmiş bir halde sana geri dönecektir.**

İşte ilâhî hükümranlığın alâmetlerinden biri:

وَلَقَدْ زَيَّنَّا السَّمَٓاءَ الدُّنْيَا بِمَصَاب۪يحَ وَجَعَلْنَاهَا رُجُومًا لِلشَّيَاط۪ينِ وَاَعْتَدْنَا
لَهُمْ عَذَابَ السَّع۪يرِ ﴿٥﴾

5. Andolsun Biz dünyaya **en yakın göğü,** parlak birer inci demeti gibi ışıldayan göktaşları, gezegenler, yıldızlar gibi gök cisimlerinden oluşan dev **kandillerle süsledik ve onları,** gelecekten haber verdiklerini iddia eden astrologların, medyumların, falcıların, kâhinlerin haber kaynağı olan **şeytanlar için bir taşlama kıldık.**

Bazı medyum kılıklı "şeytanlar" yıldızların hareketlerinden yola çıkarak gelecekle ilgili bir takım kehanetlerde bulunuyor, böylece hiçbir bilgiye sahip olmadıkları halde gaybı "taşlamak" suretiyle (Recmen bi'l-ğayb) insanları aldatıyorlar. Oysa onların haber kaynağı olan cinler, kesinlikle uzayın her noktasında diledikleri gibi gezemez, fizik âlemin sınırlarını aşıp gelecek hakkındaki bilgilere ulaşamazlar. Çünkü onlar ne zaman melekler arasında geçen konuşmaları dinlemek için göğe yükselecek olsalar, üzerlerine atılan alev toplarıyla kavrulup küle çevrilirler (15. Hicr: 17,18 ve 37. Saffat: 7–10).

Bu, onlara dünyada verilen cezadır. Ayrıca **Biz onlara,** ahirette de **alevli ateş azabını hazırladık.** Ve bu azap, sadece o cinlere ve medyumlara mahsus değildir:

وَلِلَّذ۪ينَ كَفَرُوا بِرَبِّهِمْ عَذَابُ جَهَنَّمَۜ وَبِئْسَ الْمَص۪يرُ ﴿٦﴾

6. Gerek sözleri, gerek davranışlarıyla **Rab'lerini inkâr edenlere,** âhirette **cehennem azabı vardır.** Gerçekten **ne kötü bir son!**

اِذَٓا اُلْقُوا ف۪يهَا سَمِعُوا لَهَا شَه۪يقًا وَهِيَ تَفُورُۙ ﴿٧﴾

7. Zalimler elleri ve ayakları zincirlerle bağlanmış bir hâlde **oraya atıldıkları zaman,** cehennemin **kaynarken** çıkardığı o korkunç **uğultusunu işitecekler.**

تَكَادُ تَمَيَّزُ مِنَ الْغَيْظِۜ كُلَّمَٓا اُلْقِيَ ف۪يهَا فَوْجٌ سَاَلَهُمْ خَزَنَتُهَٓا اَلَمْ يَاْتِكُمْ نَذ۪يرٌ
﴿٨﴾

8. Cehennem öyle dehşetli bir hâl almıştır ki, **nerdeyse öfkeden çatlayacak! Ne zaman oraya** inkârcılardan **bir grup atılsa,** cehennemin **bekçileri** olan görevli melekler, **onlara** hayretle **soracaklar: "Size** bu günü haber veren **bir uyarıcı gelmemiş miydi?"**

قَالُوا بَلٰى قَدْ جَٓاءَنَا نَذ۪يرٌ فَكَذَّبْنَا وَقُلْنَا مَا نَزَّلَ اللّٰهُ مِنْ شَيْءٍۚ اِنْ اَنْتُمْ اِلَّا ف۪ي
ضَلَالٍ كَب۪يرٍ ﴿٩﴾

9. Buna karşılık zalimler, **"Evet, bize uyarıcı gelmişti. Fakat biz** onlara, **'Allah** vahiy namına **hiçbir şey göndermiş değildir.** Evet, her şeyi yoktan var eden, sahip olduğumuz bütün nimetleri bize bahşeden yüce bir yaratıcının varlığına inanırız. Fakat O'nun kitap ve Elçi göndererek hayatımıza kurallar koyacağını kabul edemeyiz. **Siz** aksini söylüyorsanız, büyük bir yanılgı ve **apaçık bir sapıklık içindesiniz.' diyerek karşılık vermiş ve** onların getirdiği gerçeği **yalanlamıştık." diyecekler.**

وَقَالُوا لَوْ كُنَّا نَسْمَعُ اَوْ نَعْقِلُ مَا كُنَّا ف۪ٓي اَصْحَابِ السَّع۪يرِ ﴿١٠﴾

10. Ve ekleyecekler: "Ah keşke onları dinleseydik! **Eğer** uyarılara **kulak vermiş veya** hiç değilse **aklımızı kullan**arak gözümüzün önündeki gerçekler üzerinde düşünmüş **olsaydık,** Allah'ın ayetlerini inkâr etmeyecek ve **bu korkunç ateşi hak edenler arasında olmayacaktık."**

فَاعْتَرَفُوا بِذَنْبِهِمْۚ فَسُحْقًا لِاَصْحَابِ السَّع۪يرِ ﴿١١﴾

11. Böylece, günahlarını kendi ağızlarıyla **itiraf edecekler.** Fakat iş işten geçmiş olacak. İlâhî rahmetten **uzak olsun, o hâlde cehennem halkı!**

اِنَّ الَّذ۪ينَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُمْ بِالْغَيْبِ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَاَجْرٌ كَب۪يرٌ ﴿١٢﴾

12. Öte yandan, ilâhî öğüde kulak veren ve **Rab'lerine gayben saygı duyan,** yani her türlü beşeri idrak ve tasavvurun üstünde ve ötesinde olan Allah'ın Zatını gözleriyle görmedikleri hâlde, O'nun varlığına, Rab ve İlâh olarak birliğine, sonsuz ilim, kudret, merhamet ve adaletine şahitlik eden, muhteşem yaratılış mucizelerini gözleriyle görerek akılları, vicdanları ve sağduyuları sayesinde O'na iman eden ve buyruklarına saygıyla bağlanan dürüst ve erdemli **kimselere gelince, onlar için bağışlanma ve** cennet gibi **muhteşem bir ödül vardır.**

وَاَسِرُّوا قَوْلَكُمْ اَوِ اجْهَرُوا بِه۪ۜ اِنَّهُ عَل۪يمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ ﴿١٣﴾

13. Ey insanlar! Niyetlerinizi, düşüncelerinizi, **sözlerinizi** ve davranışlarınızı **ister gizleyin, ister açığa vurun; hiç kuşkusuz O, kalplerin özünde olan** gizlilikleri, sırları **bilmektedir.**

اَلَا يَعْلَمُ مَنْ خَلَقَۜ وَهُوَ اللَّط۪يفُ الْخَب۪يرُ۟ ﴿١٤﴾

14. Öyle ya, **Yaratan** yarattığı şeyi **bilmez mi?** Yarattığı varlıkların ihtiyaçlarını, zaaflarını onların hangi kanun ve kurallara göre yaşaması gerektiğini, kurtuluş ve mutluluğa nasıl ulaşabileceklerini bilmez mi? Elbette bilir. Çünkü **O latiftir,** her şeye nüfuz eden ilmiyle bütün gizlilikleri en ince ayrıntısıyla bilir, **her şeyden haberdardır.** Öyle ki:

هُوَ الَّذ۪ي جَعَلَ لَكُمُ الْاَرْضَ ذَلُولًا فَامْشُوا ف۪ي مَنَاكِبِهَا وَكُلُوا مِنْ رِزْقِه۪ۜ وَاِلَيْهِ
النُّشُورُ ﴿١٥﴾

15. Her türlü konforla donanmış bir uzay gemisi gibi uzayın derinliklerinde yüzüp gitmekte olan şu **yerküreyi,** tüm yeraltı ve yerüstü zenginlikleriyle emrinize amade kılarak **size boyun eğdiren O'dur. Öyleyse, onun omuzları üzerinde** huzur ve güven içinde gezip **dolaşın ve Allah'ın bahşettiği** tertemiz **nimetlerden yiyin için.** Ve şu gerçeği aklınızdan çıkarmayın: Gün gelecek bu hayat sona erecek ve hepiniz, yaptıklarınızın hesabını vermek üzere mutlaka **O'nun huzurunda toplanacaksınız.**

Hâl böyleyken, ey inkârcılar, ne cüretle Rabb'inize başkaldırıyorsunuz?

ءَاَمِنْتُمْ مَنْ فِي السَّمَٓاءِ اَنْ يَخْسِفَ بِكُمُ الْاَرْضَ فَاِذَا هِيَ تَمُورُۙ ﴿١٦﴾

16. Yücelerde Olan Allah**'ın,** yeryüzünü korkunç bir depremle **çalkalayıp hepinizi yerin dibine geçirmeyeceğinden nasıl emin olabiliyorsunuz?**

اَمْ اَمِنْتُمْ مَنْ فِي السَّمَٓاءِ اَنْ يُرْسِلَ عَلَيْكُمْ حَاصِبًاۜ فَسَتَعْلَمُونَ كَيْفَ نَذ۪يرِ
﴿١٧﴾

17. Yine O yücelerde Olan Allah**'ın, başınıza** gökten ölüm yağdıran **bir kasırga göndermeyeceğinden nasıl emin olabiliyorsunuz?** Bugün küstahça inkâr ediyorsunuz, ama azap başınıza geldiği anda, **Benim uyarımı** hiçe saymanın **ne demek olduğunu** o zaman **anlayacaksınız!**

وَلَقَدْ كَذَّبَ الَّذ۪ينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَكَيْفَ كَانَ نَك۪يرِ ﴿١٨﴾

18. Onlardan önceki nesil**ler de ayet**lerimi **inkâr etmişlerdi, fakat Beni inkâr etme**nin akıbeti **neymiş,** gördüler!

اَوَلَمْ يَرَوْا اِلَى الطَّيْرِ فَوْقَهُمْ صَٓافَّاتٍ وَيَقْبِضْنَۢ مَا يُمْسِكُهُنَّ اِلَّا الرَّحْمٰنُۜ اِنَّهُ بِكُلِّ
شَيْءٍ بَص۪يرٌ ﴿١٩﴾

19. Peki onlar, üzerlerinde kanat çırparak uçan kuşları görmüyorlar mı? Masmavi gökyüzünde nazlı nazlı süzülen bu kuşların yaratılışında, Allah'ın sonsuz kudret ve merhametinin muhteşem tecellilerini göremiyorlar mı? Ve düşünemiyorlar mı ki, onlara uçma yeteneği bahşederek ve termodinamik kanunlarını yaratarak **onların** boşlukta **durmasını sağlayan,** sonsuz şefkat ve merhamet sahibi **Rahman'dan başkası değildir.**

Hiç kuşkusuz O, gökte ve yerde **her şeyi gör**üp gözet**mektedir.**

اَمَّنْ هٰذَا الَّذ۪ي هُوَ جُنْدٌ لَكُمْ يَنْصُرُكُمْ مِنْ دُونِ الرَّحْمٰنِۜ اِنِ الْكَافِرُونَ اِلَّا ف۪ي غُرُورٍۚ
﴿٢٠﴾

20. Düşünün, eğer sizi cezalandırmak istese, hangi güç, **hangi ordu sizi Rahman'ın elinden kurtarabilir?** Önünde yerlere kapandığınız putlarınız, efendileriniz, önderleriniz mi? Yahut o çok güvendiğiniz servetiniz, gücünüz, teknolojiniz, silahlarınız ve ordularınız mı? Görüyorsun değil mi, Rahman'ın emir ve uyarılarını tanımayıp öldükten sonraki hayatı **inkâr edenler,** ne büyük bir yanılgı ve **aldanma içindedirler.**

اَمَّنْ هٰذَا الَّذ۪ي يَرْزُقُكُمْ اِنْ اَمْسَكَ رِزْقَهُۚ بَلْ لَجُّوا ف۪ي عُتُوٍّ وَنُفُورٍ ﴿٢١﴾

21. Yine düşünün, **şayet** Allah geçim imkânlarınızı elinizden alıp **rızkınızı kesecek olsa, size** O'ndan başka **rızık verecek olan kimdir?** Allah size bahşetmiş olduğu nimetleri geri alsa, bir yudum su, bir nefes hava, bir lokma ekmek bulabilir misiniz? Bu nimetler olmaksızın hayatınızı devam ettirebilir misiniz? Hayır, Allah'ın yardımı olmadan bir nefes bile alamazsınız. Aslında bunu kâfirler de pekâlâ bilir. **Fakat onlar,** küstahça bir **azgınlık ve nefret içinde** hakikate karşı inatla **direnmektedirler.**

اَفَمَنْ يَمْش۪ي مُكِبًّا عَلٰى وَجْهِه۪ٓ اَهْدٰٓى اَمَّنْ يَمْش۪ي سَوِيًّا عَلٰى صِرَاطٍ مُسْتَق۪يمٍ
﴿٢٢﴾

22. Söyleyin, kızgın çöllerde **yüzüstü sürünen bir kimse mi hedefine daha iyi ulaşır, yoksa dimdik yürüyerek dosdoğru bir yolda** hedefe doğru **ilerleyen kimse mi?** Gündelik dünyevî endişelerinin ötesindeki hiçbir şeyi umursamayan dar görüşlü kâfirler mi kurtuluşa daha lâyıktır, yoksa bir gün Allah huzurunda hesaba çekileceğinin bilincinde olan ve bunun için gereken hazırlıkları yapan ileri görüşlü müminler mi?

قُلْ هُوَ الَّذ۪ٓي اَنْشَاَكُمْ وَجَعَلَ لَكُمُ السَّمْعَ وَالْاَبْصَارَ وَالْاَفْـِٔدَةَۜ قَل۪يلًا مَا تَشْكُرُونَ
﴿٢٣﴾

23. Allah'ın hükmüne itaat etmekten kaçınan nankörlere **de ki: "Sizi yoktan var eden ve size** işitmeniz için **kulaklar,** görmeniz için **gözler ve** düşünmeniz için **gönüller bahşeden O'dur.** Bunları size veren ne anneniz, ne babanız, ne devletiniz, ne patronunuz, ne de amirinizdir. Size bunları armağan eden, yalnızca ve yalnızca Allah'tır. **Fakat siz ne kadar da az şükrediyorsunuz!"**

قُلْ هُوَ الَّذ۪ي ذَرَاَكُمْ فِي الْاَرْضِ وَاِلَيْهِ تُحْشَرُونَ ﴿٢٤﴾

24. Yine onlara **de ki: "Sizi yeryüzünde yaratıp çoğaltan** ve topluluklar, milletler hâlinde dünyaya yayan **O'dur ve hepiniz** eninde sonunda yeniden toprağa döneceksiniz. Sonra Mahşer Günü tekrar diriltilecek ve yaptıklarınızın hesabını vermek üzere **O'nun huzurunda toplanacaksınız."**

وَيَقُولُونَ مَتٰى هٰذَا الْوَعْدُ اِنْ كُنْتُمْ صَادِق۪ينَ ﴿٢٥﴾

25. Hâl böyleyken, inkârcılar **diyorlar ki:** "Boş verin bunları. Yok biz ölecekmişiz, yok ölüler diriltilecekmiş, hesap kitap varmış, ne saçmalık! **Eğer dedikleriniz doğru ise,** söyleyin bakalım, **bu** yeniden dirilme ve yargılanma **vaadi ne zaman** gerçekleşecek?"

قُلْ اِنَّمَا الْعِلْمُ عِنْدَ اللّٰهِۖ وَاِنَّمَٓا اَنَا۬ نَذ۪يرٌ مُب۪ينٌ ﴿٢٦﴾

26. Onlara **de ki:** “Bunun ne zaman ve ne şekilde gerçekleşeceğini ben bilemem. Çünkü her konuda olduğu gibi, kıyamet ve mahşer hakkında da nihai ve şaşmaz **bilgi, yalnızca Allah’ın katındadır. Ben ise, sadece** O’nun buyruklarını size ileten **apaçık bir uyarıcıyım.”**

Ve işte uyarıyorum:

فَلَمَّا رَاَوْهُ زُلْفَةً س۪يٓـَٔتْ وُجُوهُ الَّذ۪ينَ كَفَرُوا وَق۪يلَ هٰذَا الَّذ۪ي كُنْتُمْ بِه۪ تَدَّعُونَ ﴿٢٧﴾

27. İnkârcılar, ölüm hiç gelmeyecekmiş gibi bir ömür boyu gaflet içinde yaşarlar. Fakat **sonunda, onun iyice yaklaştığını** ve artık Azrail’i geri çevirmenin mümkün olmadığını **gördükleri anda, suratları** korku ve pişmanlıktan **simsiyah kesilir ve** o zaman **onlara, “İşte** küstahça alay ederek **isteyip durduğunuz** azap **budur!” denir.**

قُلْ اَرَاَيْتُمْ اِنْ اَهْلَكَنِيَ اللّٰهُ وَمَنْ مَعِيَ اَوْ رَحِمَنَاۙ فَمَنْ يُج۪يرُ الْكَافِر۪ينَ مِنْ عَذَابٍ اَل۪يمٍ ﴿٢٨﴾

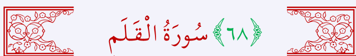
28. Müminleri ortadan kaldırmakla kurtulacaklarını zanneden bu inkârcıları uyararak **de ki: “Bakın, diyelim ki Allah beni ve yanımdaki** mümin**leri** davamızın zafere ulaştığını bize göstermeden **öldürdü veya bize merhamet ed**ip uzun ve bereketli bir ömür **verdi.** Bu neyi değiştirir? Öyle veya böyle, her hâlükârda ölüp O’nun huzurunda hesaba çekilmeyecek miyiz? O zaman **inkârcıları can yakıcı azaptan kim kurtaracak?”**

قُلْ هُوَ الرَّحْمٰنُ اٰمَنَّا بِه۪ وَعَلَيْهِ تَوَكَّلْنَاۚ فَسَتَعْلَمُونَ مَنْ هُوَ ف۪ي ضَلَالٍ مُب۪ينٍ ﴿٢٩﴾

29. Onlara **de ki: “O,** sonsuz şefkat ve merhamet sahibi **Rahman’dır.** Bizi dünyada da âhirette de mahcup etmeyecektir. Bu yüzden **biz** yalnızca **O’na inanır ve** sadece **O’na güveniriz.** Size gelince, ey inkârcılar, **kimin apaçık bir sapıklık içinde olduğunu yakında anlayacaksınız.”**

قُلْ اَرَاَيْتُمْ اِنْ اَصْبَحَ مَٓاؤُ۬كُمْ غَوْرًا فَمَنْ يَأْت۪يكُمْ بِمَٓاءٍ مَع۪ينٍ ﴿٣٠﴾

30. Ey Peygamber! Doğru inanç ve ahlâkın insan hayatında sudan daha hayati bir öneme sahip olduğunu idrak edemeyen, bu yüzden Rahman’a kul olmayı reddeden o zalimleri uyararak **de ki:** “Gökten indirdiği kar ve yağmur sularını dağlarda depolayıp biriktiren, sonra onu serin ve tatlı pınarlar, gözeler şeklinde istifadenize sunan ve o suyla insanlara, hayvanlara ve bitkilere hayat bahşeden Allah’tır. **Bir düşünsenize, şayet** Allah hayatın kaynağı ve tüm canlıların en önemli ihtiyacı olan tatlı su kaynaklarını aniden kurutsa ve bütün **suyunuz çekil**ip yerin dibine git**se,** söyler misiniz, Allah’tan başka **kim size o akan** tatlı **suyu** geri **getirebilir?”**



68. KALEM SURESİ

Mekke döneminin başlarında, muhtemelen Peygamber’e (s) muhalefetin şiddetlendiği bir zamanda indirilmiştir. Alak suresinden sonra gönderilen ilk sure olduğu da rivayet edilir. Adını, “kaleme” yemin edilen birinci ayetinden almıştır. İlk ayetinde geçen “Nun” harfi de surenin diğer bir ismidir. 52 ayettir.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ

Rahman ve Rahim olan Allah’ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb’imin adıyla, O’nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O’nun adına okuyor, söylüyorum:

نٓ وَالْقَلَمِ وَمَا يَسْطُرُونَۙ ﴿١﴾

1. Nun. Ey insan! Bak sana Rabb’inden bir mesaj geldi. Elif, Lâm, Mim gibi, ya da buradaki Nun gibi, senin pek iyi tanıdığın ve sürekli kullandığın harflerden oluşan, fakat hem lafzı hem manasıyla eşsiz birer mucize olan bu ayetlere kulak ver:

Hem kutsal kitapların insanlığa ulaştırılmasında ve hem de bilim, düşünce, eğitim ve öğretimde en önemli araç olması yönüyle ilâhî vahyin ve bilginin aydınlığını sembolize eden **kalem ve** vahiy kâtiplerinin kalem ile **yazdıkları** bu yüce Kur’an **şahittir ki,**

مَٓا اَنْتَ بِنِعْمَةِ رَبِّكَ بِمَجْنُونٍۚ ﴿٢﴾

2. Ey Muhammed! **Rabb’inin nimeti sayesinde, sen asla bir deli değilsin.**

وَاِنَّ لَكَ لَاَجْرًا غَيْرَ مَمْنُونٍۚ ﴿٣﴾

3. Tam aksine, tebliğ etiğin hakikatlerle alay ederek sana deli, cinlenmiş diyen inkârcıların bütün bu eziyetlere sabırla göğüs geren, aklı başında ve son derece temiz yürekli bir insansın. Bundan dolayı, **sana** Rabb’inin katında **bitip tükenmek bilmeyen** muhteşem **bir ödül vardır.**

وَاِنَّكَ لَعَلٰى خُلُقٍ عَظ۪يمٍ ﴿٤﴾

4. Çünkü **sen,** seni delilikle suçlayan inatçı kâfirlerin de gayet iyi bildiği gibi, **pek yüce bir ahlâk** sahibi ve dosdoğru bu yol **üzerindesin.**

فَسَتُبْصِرُ وَيُبْصِرُونَۙ ﴿٥﴾

5. O hâlde, yakında sen de göreceksin, onlar da görecekler:

بِاَيِّكُمُ الْمَفْتُونُ ﴿٦﴾

6. Hanginizin bir deli, bir **mecnun olduğunu.** Dürüstlük ve erdemlilik timsali olan müminler mi, yoksa günaha batmış kâfirler mi aklını kaybetmiş, meczup kimselermiş, yakında görecekler.

اِنَّ رَبَّكَ هُوَ اَعْلَمُ بِمَنْ ضَلَّ عَنْ سَب۪يلِه۪ۖ وَهُوَ اَعْلَمُ بِالْمُهْتَد۪ينَ ﴿٧﴾

7. Çünkü Rabb’in, kimlerin kendi yolundan saptığını çok iyi bilir, doğru yolda olanları da en iyi bilen O’dur.

فَلَا تُطِعِ الْمُكَذِّب۪ينَ ﴿٨﴾

8. Öyleyse, ey hak yolunun yolcusu! Rabb’inin mesajını **yalanlayanlar**ın baskı ve işkenceleri karşısında boyun eğme, onların arzu ve heveslerine asl**a uyma.** Bütün insanlara karşı yumuşak ve merhametle davran. Fakat hoşgörü adına Kur’an’ın ortaya koyduğu gerçekleri örtbas etme. Zalimlerin kalplerini kazanmak veya işkencelerinden kurtulmak amacıyla bile olsa, hakikati haykırmaktan bir an geri durma. Unutma ki:

وَدُّوا لَوْ تُدْهِنُ فَيُدْهِنُونَ ﴿٩﴾

9. İnkârcılar **senin** inanç konusunda istedikleri tavizleri vererek kendilerine **yumuşak davranmanı isterler ki, onlar da** sana karşı şiddetli muhalefetten vazgeçerek **yumuşak davransınlar.**

وَلَا تُطِعْ كُلَّ حَلَّافٍ مَه۪ينٍۙ ﴿١٠﴾

10. Ey Müslüman! **Sakın** kâfirlerin "dinde pazarlık" tekliflerine aldanıp da onlara **uyma;**

Doğru yanlış demeden **yemin edip duran,** böylece herkesle anlaşmak ve kendi güçlerini kabul ettirmek isteyen **o değersiz insanlara.**

هَمَّازٍ مَشَّٓاءٍ بِنَم۪يمٍۙ ﴿١١﴾

11. Kalplere kin ve düşmanlık tohumları ekerek hakkınızda **dedikodu yayan o iftiracılara.**

مَنَّاعٍ لِلْخَيْرِ مُعْتَدٍ اَث۪يمٍۙ ﴿١٢﴾

12. Her türlü **iyiliğe engel olan o saldırgan günahkârlara.**

عُتُلٍّ بَعْدَ ذٰلِكَ زَن۪يمٍۙ ﴿١٣﴾

13. Son derece kaba ve saygısız, üstelik günah ve kötülüklerle dolu hayatıyla her türlü kötülüğün simgesi hâline gelmiş olan **o haysiyetsizlere.**

اَنْ كَانَ ذَا مَالٍ وَبَن۪ينَۜ ﴿١٤﴾

14. İşte bu tip insan, Allah'ın lütfu sayesinde **mal mülk ve çoluk çocuk sahibi oldu diye** ekonomik ve sosyal imkânlarıyla şımarıp küstahça bir kibre kapılır ve:

اِذَا تُتْلٰى عَلَيْهِ اٰيَاتُنَا قَالَ اَسَاط۪يرُ الْاَوَّل۪ينَ ﴿١٥﴾

15. Kendisine ayetlerimiz okunduğu zaman, "Bunlar **eskilerin efsaneleridir." der.**

سَنَسِمُهُ عَلَى الْخُرْطُومِ ﴿١٦﴾

16. Biz de **onu** o kibirli **burnundan işaretleyecek** ve hem dünyada hem de âhirette asla yakasını kurtaramayacağı ibret verici bir zillet ve azaba mahkûm edece**ğiz.**

اِنَّا بَلَوْنَاهُمْ كَمَا بَلَوْنَٓا اَصْحَابَ الْجَنَّةِۚ اِذْ اَقْسَمُوا لَيَصْرِمُنَّهَا مُصْبِح۪ينَۙ ﴿١٧﴾

17. Oysa **Biz** bu nimetleri insanlara vererek **onları imtihan ediyoruz, tıpkı** bir zamanlar **bahçe sahiplerini sınadığımız gibi:**

Hani onlar, olgunlaşan meyveleri **sabahleyin toplayacaklarına yemin ediyorlardı.**

وَلَا يَسْتَثْنُونَ ﴿١٨﴾

18. Üstelik Allah'ın izin ve iradesini hiç hesaba katmıyor, yani "İnşallah (Allah'ın izniyle) diyerek veya buna benzer bir şekilde **herhangi bir istisna da yapmıyorlardı.**

فَطَافَ عَلَيْهَا طَٓائِفٌ مِنْ رَبِّكَ وَهُمْ نَٓائِمُونَ ﴿١٩﴾

19. Derken onlar geceleyin **uyudukları bir sırada, Rabb'in tarafından** gönderilen **kuşatıcı** bir afet **bahçelerini çepeçevre sarıvermiş,**

فَاَصْبَحَتْ كَالصَّر۪يمِ ﴿٢٠﴾

20. Ve o meyve dolu bağlar bahçeler, yanıp yıkılmış bir **harabeye dönmüştü.**

فَتَنَادَوْا مُصْبِح۪ينَۙ ﴿٢١﴾

21. Onlar ise tüm olup bitenlerden habersiz, **sabahleyin birbirlerine seslendiler:**

اَنِ اغْدُوا عَلٰى حَرْثِكُمْ اِنْ كُنْتُمْ صَارِم۪ينَ ﴿٢٢﴾

22. "Ürünlerinizi **devşirecekseniz, haydi erkenden tarlanızın başına gidin!"**

فَانْطَلَقُوا وَهُمْ يَتَخَافَتُونَۙ ﴿٢٣﴾

23. Böylece, hazırlıklarını yapıp **yola koyuldular.** Bu arada, **aralarında gizli gizli konuşarak,** birbirlerine:

اَنْ لَا يَدْخُلَنَّهَا الْيَوْمَ عَلَيْكُمْ مِسْك۪ينٌۙ ﴿٢٤﴾

24. "Dikkat edin, **bugün hiçbir yoksul bahçenize girip yanınıza sokulmasın." diyorlardı.**

وَغَدَوْا عَلٰى حَرْدٍ قَادِر۪ينَ ﴿٢٥﴾

25. İşte bu şekilde, **ürünleri toplayacaklarından emin bir hâlde,** sanki istedikleri her şeyi yapabilecek güce sahiplermiş gibi **erkenden çıkıp gittiler.**

فَلَمَّا رَاَوْهَا قَالُٓوا اِنَّا لَضَٓالُّونَۙ ﴿٢٦﴾

26. Derken bahçelerine varıp da, **onu** yanmış, yıkılmış bir hâlde **görünce, "Herhâlde biz yolumuzu şaşırdık." dediler.**

بَلْ نَحْنُ مَحْرُومُونَ ﴿٢٧﴾

27. Fakat çok geçmeden gerçeği anladılar: **"Hayır hayır, aslında biz** bağımızdan bahçemizden tamamen **yoksun bırakıldık!"** diye feryat ettiler.

قَالَ اَوْسَطُهُمْ اَلَمْ اَقُلْ لَكُمْ لَوْلَا تُسَبِّحُونَ ﴿٢٨﴾

28. İçlerinde en akıllı, en insaflı olan ve daha önce kendilerini defalarca uyaran **kişi** öne atılarak, **"Ben size Rabb'inizi tesbih etmeniz gerektiğini söylememiş miydim?** O'nun sonsuz ilim, kudret ve hikmet sahibi olduğunu, dolayısıyla asla yanlış ve lüzumsuz hüküm vermeyeceğini, bu yüzden emirlerine kayıtsız şartsız boyun eğmek suretiyle, söz ve davranışlarınızla yüceliğini dile getirerek O'nu tesbih etmeniz gerekmez miydi?" **dedi.**

قَالُوا سُبْحَانَ رَبِّنَٓا اِنَّا كُنَّا ظَالِم۪ينَ ﴿٢٩﴾

29. Bunun üzerine, hatalarında daha fazla ısrar etmeyip, **"Rabb'imizi en yüce sıfatlarla tesbih ederiz, meğer biz gerçekten zalimmişiz!" dediler.**

فَاَقْبَلَ بَعْضُهُمْ عَلٰى بَعْضٍ يَتَلَاوَمُونَ ﴿٣٠﴾

30. Sonra pişmanlık ve üzüntü içinde **birbirlerine bakıp kendilerini suçlamaya başladılar:**

قَالُوا يَا وَيْلَنَٓا اِنَّا كُنَّا طَاغ۪ينَ ﴿٣١﴾

31. "Yazıklar olsun bize!" dediler, "Biz gerçekten iyice azgınlaşmıştık."

عَسٰى رَبُّنَٓا اَنْ يُبْدِلَنَا خَيْرًا مِنْهَٓا اِنَّٓا اِلٰى رَبِّنَا رَاغِبُونَ ﴿٣٢﴾

32. "Umarız ki Rabb'imiz, bize rahmetiyle yönelerek bundan **daha iyisini bahşeder.** Çünkü **biz** bundan böyle yalnızca **Rabb'imize yönele**cek ve yalnızca O'na kulluk ve ibadet ede**ceğiz."**

كَذٰلِكَ الْعَذَابُۜ وَلَعَذَابُ الْاٰخِرَةِ اَكْبَرُۢ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ۟ ﴿٣٣﴾

33. İşte dünyadaki **azap böyle** acı ve ibret verici**dir. Fakat âhiret azabı** bundan **çok daha şiddetlidir, bir bilselerdi.**

اِنَّ لِلْمُتَّق۪ينَ عِنْدَ رَبِّهِمْ جَنَّاتِ النَّع۪يمِ ﴿٣٤﴾

34. Dürüst ve erdemlice bir hayatı tercih ederek kötülüklerden titizlikle **sakınan kimselere gelince, Rab'lerinin katında onlara** muhteşem **nimet cennetleri vardır.**

اَفَنَجْعَلُ الْمُسْلِم۪ينَ كَالْمُجْرِم۪ينَۜ ﴿٣٥﴾

35. Öyle ya, Allah'ın hükümlerine yürekten **boyun eğenlerle günaha batmış olanları bir mi tutacaktık?**

مَا لَكُمْۜ كَيْفَ تَحْكُمُونَۚ ﴿٣٦﴾

36. Neniz var sizin ey zalimler, **nasıl** bir mantıkla muhakeme yürütüyor, ne kadar ahmakça **hüküm veriyorsunuz?**

اَمْ لَكُمْ كِتَابٌ ف۪يهِ تَدْرُسُونَۙ ﴿٣٧﴾

37. Yoksa elinizde, okuyup ders yaptığınız Kur'an'a alternatif **bir** ilâhî **Kitap mı var?**

اِنَّ لَكُمْ ف۪يهِ لَمَا تَخَيَّرُونَۚ ﴿٣٨﴾

38. O kitapta, "Dilediğiniz her **şey sizindir** ve her arzunuzu gerçekleştirme hakkı size verilmiştir!" diye mi yazıyor?

اَمْ لَكُمْ اَيْمَانٌ عَلَيْنَا بَالِغَةٌ اِلٰى يَوْمِ الْقِيٰمَةِۙ اِنَّ لَكُمْ لَمَا تَحْكُمُونَۚ ﴿٣٩﴾

39. Yoksa Bizden, dilediğiniz hükmü verebileceğinize dair Kıyamet Gününe kadar geçerli özel **bir söz mü aldınız?**

سَلْهُمْ اَيُّهُمْ بِذٰلِكَ زَع۪يمٌۚ ﴿٤٠﴾

40. Sor onlara, içlerinden hangisi bu iddiayı savunabilecek?

اَمْ لَهُمْ شُرَكَٓاءُۚ فَلْيَأْتُوا بِشُرَكَٓائِهِمْ اِنْ كَانُوا صَادِق۪ينَ ﴿٤١﴾

41. Yoksa onların, Allah ile **ortak** yetki ve otoriteye sahip olan ilâh**ları mı var? Öyleyse,** bu **ortaklarını getir**ip onların bu yetkilere sahip olduğunu delilleriyle göster**sinler, eğer** sözlerinde **samimi iseler.** Fakat heyhat, bunları asla ispatlayamayacaklar. Hesap Gününde ise, bunun cezasını en ağır biçimde ödeyecekler:

يَوْمَ يُكْشَفُ عَنْ سَاقٍ وَيُدْعَوْنَ اِلَى السُّجُودِ فَلَا يَسْتَط۪يعُونَۙ ﴿٤٢﴾

42. Mahşer meydanında **işler kızıştığı gün,** zalimleri büyük bir korku ve dehşet saracak. Allah'ın huzurunda **secde etmeleri istenecek, fakat** belkemikleri kaskatı kesilerek adeta kilitlenecek ve secde etmek istedikleri hâlde, buna **güçleri yetmeyecek.**

خَاشِعَةً اَبْصَارُهُمْ تَرْهَقُهُمْ ذِلَّةٌۜ وَقَدْ كَانُوا يُدْعَوْنَ اِلَى السُّجُودِ وَهُمْ سَالِمُونَ

﴿٤٣﴾

43. Utanç ve pişmanlıktan **bakışları önlerine düşecek ve onları** tepeden tırnağa bir **zillet bürüyecek. Oysa onlar,** dünyada **sağlık ve esenlik içindeyken de** Allah'a **secdeye çağrılmış,** fakat kibir ve inatla karşı koymuş**lardı.**

فَذَرْن۪ي وَمَنْ يُكَذِّبُ بِهٰذَا الْحَد۪يثِۜ سَنَسْتَدْرِجُهُمْ مِنْ حَيْثُ لَا يَعْلَمُونَۙ ﴿٤٤﴾

44. O hâlde, bu ilâhî **kelâmı yalanlayan** inkârcı**larla Beni baş başa bırak.** Sen onlara aldırma, görevini yapmaya bak. Çünkü o zalimlerin hakkından bizzat Ben geleceğim. Şöyle ki, **onları hiç farkına varamayacakları biçimde** adım adım **felâkete sürükleyeceğim.**

وَاُمْل۪ي لَهُمْۜ اِنَّ كَيْد۪ي مَت۪ينٌ ﴿٤٥﴾

45. Şimdilik **onlara,** akıllarını başlarına almaları için birazcık **mühlet veriyorum. Fakat** unutmayın, **benim plânım çok sağlamdır.**

Hâl böyleyken, neden fırsat varken tövbe edip kendilerini kurtarmıyorlar?

اَمْ تَسْـَٔلُهُمْ اَجْرًا فَهُمْ مِنْ مَغْرَمٍ مُثْقَلُونَۚ ﴿٤٦﴾

46. Yoksa ey Peygamber, **sen** bu davet karşılığında **onlardan bir ücret istiyorsun da, ağır bir borç yükü altında ezil**dikleri için mi seni inkâr ed**iyorlar?**

اَمْ عِنْدَهُمُ الْغَيْبُ فَهُمْ يَكْتُبُونَ ﴿٤٧﴾

47. Neden Kur'an'ın rehberliğinden kendilerini azade görüyorlar? **Yoksa** yaratılmışların algı ve tecrübe sınırlarının ötesindeki sırlar âlemi olan **gayb**ın bilgisi **kendi yanlarında bulunuyor da,** evrenin kaderini **onlar mı yazıyorlar?** Onlara insanın ve evrenin kaderini belirleme yetkisi mi verilmiş ki, Allah'ın hükmüne alternatif hükümler koyuyorlar?

فَاصْبِرْ لِحُكْمِ رَبِّكَ وَلَا تَكُنْ كَصَاحِبِ الْحُوتِۢ اِذْ نَادٰى وَهُوَ مَكْظُومٌۜ ﴿٤٨﴾

48. Ey Şanlı Elçi! Madem inkârcılar azgınlıklarından vazgeçmiyorlar, **o hâlde Rabb'inin hükmü** gerçekleşinceye kadar onların alay ve işkenceleri**ne karşı sabredip diren.** Tebliğ faaliyetlerine de ara vermeden devam et. Sakın öfke ve karamsarlığa kapılarak davet görevini ihmal edip de, **Balık Arkadaşı** diye bilinen Yunus Peygamber **gibi olma. Hani** Yunus, bütün öğüt ve uyarılara rağmen bir türlü doğru yola gelmeyen kavminin olabildiğince inkârcı ve alaycı tutumu karşısında karamsarlık ve öfkeye kapılarak Allah'ın emrini beklemeden görev yerini terk etmiş ve bir gemiye binerek kaçmaya çalışmıştı. Fakat gemi, aniden gelen büyük bir fırtına yüzünden batma tehlikesiyle karşı karşıya kalmıştı. Bunu, aralarında günahkâr bir kişinin bulunmasına bağlayan gemiciler, "Gelin aramızda kura çekelim de, bu felâketin kimin yüzünden geldiğini bulup onu gemiden atalım!" demişlerdi. Çekilen kura sonucu Yunus denize atılıp dev bir balık tarafından yutulunca, pişmanlık ve acıyla **yutkunarak** Rabb'ine **niyaz etmişti.**

لَوْلَٓا اَنْ تَدَارَكَهُ نِعْمَةٌ مِنْ رَبِّه۪ لَنُبِذَ بِالْعَرَٓاءِ وَهُوَ مَذْمُومٌ ﴿٤٩﴾

49. İşlediği hata o kadar büyüktü ki, **ona Rabb'inden bir nimet ulaşmamış olsaydı,** yani pişmanlıkla Rabb'ine yönelip tesbih ederek O'nun şanını yüceltenlerden olmasaydı, Kıyamet Gününe kadar o balığın karnında kalır (37. Saffat: 144) ve Hesap Gününde, **kınanmış** bir günahkâr **olarak** mahşer **meydan**ı**na atılırdı.**

فَاجْتَبٰيهُ رَبُّهُ فَجَعَلَهُ مِنَ الصَّالِح۪ينَ ﴿٥٠﴾

50. Ancak Yunus içtenlikle tövbe edince, **Rabb'i onu** yeniden **seçkin bir makama yücelterek erdemli kulları arasına kattı.** O hâlde, ey şanlı Elçi! Yunus'un durumundan örnek al ve sakın öfke ve karamsarlığa kapılıp da tebliğ görevini ihmal etme.

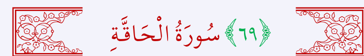
وَاِنْ يَكَادُ الَّذ۪ينَ كَفَرُوا لَيُزْلِقُونَكَ بِاَبْصَارِهِمْ لَمَّا سَمِعُوا الذِّكْرَ وَيَقُولُونَ اِنَّهُ

لَمَجْنُونٌۢ ﴿٥١﴾

51. Gerçekten inkârcılar, zikri —yani Kur'an'da yer alan öğüt ve uyarıları— **işittiklerinde** yüreklerini öyle büyük bir kin ve nefret kaplıyor ki, o kızgın **bakışlarıyla seni neredeyse** öldürüp yere **devirecekler.** İşte bu kinlerinden dolayıdır ki, "Muhammed'in sözlerine kulak asmayın. Çünkü **o kesinlikle delidir." diyorlar.**

وَمَا هُوَ اِلَّا ذِكْرٌ لِلْعَالَم۪ينَ ﴿٥٢﴾

52. Hâlbuki o, tüm insanlığı kucaklayan evrensel **bir öğütten başka bir şey değildir.** Onlar önyargılardan arınıp tarafsız bir gözle Kur'an'ı incelemiş olsalardı, onun yalnızca o dönemdeki Arapları değil, tüm insanlığı dünya ve âhiret saadetine davet eden ilâhî bir uyarı olduğunu göreceklerdi.



69. HAKKA SURESİ

Mekke döneminin başlarında, Mülk suresinden sonra indirilmiştir. Adını, birinci ayetinde geçen ve Kıyamet Gününe işaret eden "el-Hakka" (Gerçekleşen, gerçekleşmesi kaçınılmaz olan) kelimesinden almıştır. 52 ayettir.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve

merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

اَلْحَٓاقَّةُۙ ﴿١﴾

1. O gerçekleşmesi **kaçınılmaz olay!**

مَا الْحَٓاقَّةُۚ ﴿٢﴾

2. Ne büyük, ne dehşetli bir hâdise**dir, o** gerçeğin ta kendisi olan **kaçınılmaz olay!**

وَمَٓا اَدْرٰيكَ مَا الْحَٓاقَّةُۜ ﴿٣﴾

3. Allah sana bildirmeseydi, **o kaçınılmaz olayın ne olduğunu sen nereden bilecektin?**

كَذَّبَتْ ثَمُودُ وَعَادٌ بِالْقَارِعَةِ ﴿٤﴾

4. Semud ve Ad kavimleri, her şeyi yok edecek olan **bu** müthiş **Felaketi**n gerçekleşeceğini **inkâr etmiş** ve korkunç bir ahlâksızlığın, sefahatin pençesine düşmüş**lerdi.** İşte bu yüzden:

فَاَمَّا ثَمُودُ فَاُهْلِكُوا بِالطَّاغِيَةِ ﴿٥﴾

5. Semud kavmi, ansızın dehşet verici bir gürültüyle patlayan ve şehrin altını üstüne getiren **o azgın sarsıntı ile** topyekûn **helâk edildi.**

وَاَمَّا عَادٌ فَاُهْلِكُوا بِر۪يحٍ صَرْصَرٍ عَاتِيَةٍۙ ﴿٦﴾

6. Ad kavmin**e gelince, azgın bir kasırga ile yok olup gitti!** Öyle ki;

سَخَّرَهَا عَلَيْهِمْ سَبْعَ لَيَالٍ وَثَمَانِيَةَ اَيَّامٍۙ حُسُومًا فَتَرَى الْقَوْمَ ف۪يهَا صَرْعٰىۙ كَاَنَّهُمْ اَعْجَازُ نَخْلٍ خَاوِيَةٍۚ ﴿٧﴾

7. Allah onların kökünü kazımak üzere, tam **yedi gece sekiz gün boyunca aralıksız olarak bu** kasırga azab**ını üzerlerine saldı.** Eğer orada bulunsaydın, **bu** azgın **halkın, çürümüş hurma kütükleri gibi** nasıl cansız bir hâlde **yerlere serildiklerini görürdün.**

فَهَلْ تَرٰى لَهُمْ مِنْ بَاقِيَةٍ ﴿٨﴾

8. Şimdi onlardan azaptan kurtulup **geri kalan hiç** bir kimse, saltanat ve azgınlıklarından bir iz **görebiliyor musun?** Sadece bunlar mı?

وَجَٓاءَ فِرْعَوْنُ وَمَنْ قَبْلَهُ وَالْمُؤْتَفِكَاتُ بِالْخَاطِئَةِۚ ﴿٩﴾

9. Ayrıca Firavun, ondan önceki kâfir**ler ve altı üstüne getirilen** Sodom ve Gomoreli zalim**ler de** aynı **günahı işlemiş,**

فَعَصَوْا رَسُولَ رَبِّهِمْ فَاَخَذَهُمْ اَخْذَةً رَابِيَةً ﴿١٠﴾

10. Rab'lerinin onlara gönderdiği Elçiye isyan etmişlerdi. Bu yüzden Rabb'in, **şiddetli bir darbeyle onları** kıskıvrak **yakalayıvermişti.** Fakat iman edenler azaptan kurtarılmıştı.

اِنَّا لَمَّا طَغَا الْمَٓاءُ حَمَلْنَاكُمْ فِي الْجَارِيَةِۙ ﴿١١﴾

11. Nitekim Nuh tufanı sırasında gökten boşanan ve yerden fışkıran **sular taşıp** dağları tepeleri kapla**dığında, sizi** dalgalar üzerinde **akıp giden** bir gemi**de taşı**yıp kurtar**mıştık.**

لِنَجْعَلَهَا لَكُمْ تَذْكِرَةً وَتَعِيَهَٓا اُذُنٌ وَاعِيَةٌ ﴿١٢﴾

12. Ki, insanlık tarihinin dönüm noktası olan **bu olayı sizin için bir ibret dersi kılalım ve dinlemesini bilen kulaklar bunu kavra**yıp ibret al**sın.** **İ**bret alsın da, iman edip güzel davranışlar ortaya koyarak kendisini o Büyük Güne hazırlasın:

فَاِذَا نُفِخَ فِي الصُّورِ نَفْخَةٌ وَاحِدَةٌۙ ﴿١٣﴾

13. Kıyamet için **sûra bir kez üflendiği,**

وَحُمِلَتِ الْاَرْضُ وَالْجِبَالُ فَدُكَّتَا دَكَّةً وَاحِدَةً ﴿١٤﴾

14. Ve yeryüzü ile dağlar yerlerinden sökülerek, korkunç **bir darbeyle darmadağın edildikleri zaman,**

فَيَوْمَئِذٍ وَقَعَتِ الْوَاقِعَةُۙ ﴿١٥﴾

15. İşte o gün, gerçeğin ta kendisi olan o **kaçınılmaz Olay gerçekleşmiş olacak.**

وَانْشَقَّتِ السَّمَٓاءُ فَهِيَ يَوْمَئِذٍ وَاهِيَةٌۙ ﴿١٦﴾

16. Milyarlarca galaksiden oluşan şu **gök yarılıp parçalanacak. O gün** evrendeki kozmik sistem tamamen çökecek ve bütün göklerle yer parçalanıp yok edilerek yerini bambaşka bir evrene bırakacak. Gök henüz tamamen dürülmeyecek, fakat gamlı, kederli, puslu bir yüz, hüzün veren bir bulut görüntüsü ile yarılıp pörsüyecek, **zayıf ve cılız bir hâle gelecektir.**

وَالْمَلَكُ عَلٰٓى اَرْجَٓائِهَاۜ وَيَحْمِلُ عَرْشَ رَبِّكَ فَوْقَهُمْ يَوْمَئِذٍ ثَمَانِيَةٌۜ ﴿١٧﴾

17. Melekler, **göğün** yarılan **kenarlarında** saf tutmuş bir halde Rabb'inin emrini bekleyecekler. **Onların da üzerinde, Rabb'inin** kudret ve egemenlik **Tahtını, o Gün sekiz** büyük melek **taşıyacak.** Yani ilâhî hükümranlık, o gün tüm dehşet ve ihtişamıyla varlıklar üzerinde tecelli edecek.

يَوْمَئِذٍ تُعْرَضُونَ لَا تَخْفٰى مِنْكُمْ خَافِيَةٌ ﴿١٨﴾

18. İşte **o gün,** ey insanlar, yaptıklarınızın hesabını vermek üzere Rabb'inizin huzuruna **çıkarılacaksınız ve en gizemli sırlarınız** bile **gizli kalmayacak.** Ve Mutlak Hâkim, en âdil hükmü verecek:

فَاَمَّا مَنْ اُو۫تِيَ كِتَابَهُ بِيَم۪ينِه۪ۙ فَيَقُولُ هَٓاؤُ۬مُ اقْرَؤُ۫ا كِتَابِيَهْۚ ﴿١٩﴾

19. Kitabı sağından verilen dürüst ve erdemli kişi, "Yaşasın!" diye sevinçle **haykıracak, "Gelin** bakın arkadaşlar, **şu kitabımı okuyun!"**

اِنّ۪ي ظَنَنْتُ اَنّ۪ي مُلَاقٍ حِسَابِيَهْۚ ﴿٢٠﴾

20. "Ben zaten, böyle güzel **bir hesapla karşılaşacağımı anlamıştım!"**

فَهُوَ ف۪ي ع۪يشَةٍ رَاضِيَةٍۙ ﴿٢١﴾

21. Böylece o, sonsuza dek **mutlu ve huzurlu bir hayat yaşayacak.**

ف۪ي جَنَّةٍ عَالِيَةٍۙ ﴿٢٢﴾

22. Yüce ve değerli **bir cennette,**

قُطُوفُهَا دَانِيَةٌ ﴿٢٣﴾

23. Meyveleri, ellerini uzatsalar alabilecekleri kadar **yakın** olan harika bahçelerde.

كُلُوا وَاشْرَبُوا هَن۪ٓيـًٔا بِمَٓا اَسْلَفْتُمْ فِي الْاَيَّامِ الْخَالِيَةِ ﴿٢٤﴾

24. O Gün onlara, **"Geçmiş günlerde** bu günü düşünerek **yapmış olduğunuz** iyilik ve hayırlar**dan dolayı,** şimdi dilediğiniz gibi **afiyetle yiyin, için!"** denilecek.

وَاَمَّا مَنْ اُو۫تِيَ كِتَابَهُ بِشِمَالِه۪ۙ فَيَقُولُ يَا لَيْتَن۪ي لَمْ اُو۫تَ كِتَابِيَهْۚ ﴿٢٥﴾

25. Kitabı solundan verilen zalim kişi**ye gelince, "Eyvah!" diye feryat edecek, "Keşke bu kitabım bana hiç verilmeseydi!"**

وَلَمْ اَدْرِ مَا حِسَابِيَهْۚ ﴿٢٦﴾

26. "Ve hesabımın ne olduğunu hiç öğrenmeseydim!"

يَا لَيْتَهَا كَانَتِ الْقَاضِيَةَۚ ﴿٢٧﴾

27. “Ah, keşke ölüm her şeyi **bitirmiş olsaydı** da, toprak olup gitseydim**!”**

مَٓا اَغْنٰى عَنّ۪ي مَالِيَهْۚ ﴿٢٨﴾

28. “Çünkü o çok güvendiğim **malım mülküm beni** hak ettiğim azaptan **kurtaramadı.”**

هَلَكَ عَنّ۪ي سُلْطَانِيَهْۚ ﴿٢٩﴾

29. “Ve bütün güç ve otoritem, bir anda **yok olup gitti.”**

Bunun üzerine, Allah cehennem meleklerine emredecek:

خُذُوهُ فَغُلُّوهُۙ ﴿٣٠﴾

30. “Yakalayın onu, ellerinden ayaklarından demir kelepçelerle **bağlayın onu!”**

ثُمَّ الْجَح۪يمَ صَلُّوهُۙ ﴿٣١﴾

31. “Sonra alev alev yanan **cehennem ateşine atın onu!”**

ثُمَّ ف۪ي سِلْسِلَةٍ ذَرْعُهَا سَبْعُونَ ذِرَاعاً فَاسْلُكُوهُۜ ﴿٣٢﴾

32. “Ardından da, yetmiş arşın boyunda bir zincire vurun onu!”

اِنَّهُ كَانَ لَا يُؤْمِنُ بِاللّٰهِ الْعَظ۪يمِۙ ﴿٣٣﴾

33. “Çünkü o, Yüce Allah’a yegâne Rab ve İlâh olarak **iman etmiyordu.”**

وَلَا يَحُضُّ عَلٰى طَعَامِ الْمِسْك۪ينِۜ ﴿٣٤﴾

34. “Ve bunun doğal sonucu olarak, **yoksulları doyurmak için en ufak bir istek ve gayret göstermiyordu.”**

فَلَيْسَ لَهُ الْيَوْمَ هٰهُنَا حَم۪يمٌۙ ﴿٣٥﴾

35. “Bu yüzden onun, bugün burada ne kendisine yardım edecek **bir dostu olacak,”**

وَلَا طَعَامٌ اِلَّا مِنْ غِسْل۪ينٍۙ ﴿٣٦﴾

36. “Ne de karnını doyurabileceği **bir yiyeceği. Ancak** cehennemliklerin yaralarından fışkıran kan, **irin** ve kusmuk karışımı bir yiyecek ona takdim edilecek.”

لَا يَأْكُلُهُٓ اِلَّا الْخَاطِؤُ۫نَ ﴿٣٧﴾

37. “Yalnızca günahkârların mecburen **yiyeceği** iğrenç bir bulamaç**!”**

فَلَٓا اُقْسِمُ بِمَا تُبْصِرُونَۙ ﴿٣٨﴾

38-Hayır, iş sizin zannettiğiniz gibi değil, ey inkârcılar! **Gördüğünüz** her şey**e yemin ederim,**

وَمَا لَا تُبْصِرُونَۙ ﴿٣٩﴾

39. Ve göremediğiniz her şeye yemin ederim **ki,**

اِنَّهُ لَقَوْلُ رَسُولٍ كَر۪يمٍۚ ﴿٤٠﴾

40. Bu Kur’an, Cebrail adındaki **şerefli bir Elçinin** Allah’tan alıp Muhammed’in kalbine indirdiği ilâhî bir kelamdır. Bir insan veya melek sözü değil, doğrudan doğruya Allah’ın **sözüdür.**

وَمَا هُوَ بِقَوْلِ شَاعِرٍۜ قَل۪يلاً مَا تُؤْمِنُونَۙ ﴿٤١﴾

41. Açık yüreklilikle onu okuduğunuzda siz de göreceksiniz ki, **o** kesinlikle **bir şair sözü değildir. Ne kadar az inanıyorsunuz!**

وَلَا بِقَوْلِ كَاهِنٍۜ قَل۪يلاً مَا تَذَكَّرُونَۜ ﴿٤٢﴾

42. O bir kâhin sözü de değildir, kulağınıza küpe olması gereken bu hikmetli sözlerden **ne kadar da az öğüt alıyorsunuz!**

تَنْز۪يلٌ مِنْ رَبِّ الْعَالَم۪ينَ ﴿٤٣﴾

43. Bu Kur’an, doğrudan doğruya **âlemlerin Rabb’i tarafından gönderilmiştir.** Muhammed’in kendi sözleri değildir. Öyle ki;

وَلَوْ تَقَوَّلَ عَلَيْنَا بَعْضَ الْاَقَاو۪يلِۙ ﴿٤٤﴾

44. Şayet o kendi uydurduğu **sözleri Bize yakıştırmaya kalksaydı,**

لَاَخَذْنَا مِنْهُ بِالْيَم۪ينِۙ ﴿٤٥﴾

45. Biz derhal onun tüm gücünü ve yeteneklerini elinden alarak **onu sağ tarafından yakalar,**

ثُمَّ لَقَطَعْنَا مِنْهُ الْوَت۪ينَۘ ﴿٤٦﴾

46. Sonra da herkese ibret olması için **onun can damarını kopar**ıp oracıkta canını al**ırdık.**

فَمَا مِنْكُمْ مِنْ اَحَدٍ عَنْهُ حَاجِز۪ينَ ﴿٤٧﴾

47. Ve hiçbiriniz onu elimizden **kurtaramazdı.** Fakat öyle olmadı. Muhammed, Rabb’inden aldığı mesajı size olduğu gibi ulaştırdı:

وَاِنَّهُ لَتَذْكِرَةٌ لِلْمُتَّق۪ينَ ﴿٤٨﴾

48. Doğrusu bu Kur’an, dürüst ve erdemlice bir hayatı tercih ederek kötülüklerden titizlikle **sakınanlar için bir** öğüt ve **uyarıdır.**

وَاِنَّا لَنَعْلَمُ اَنَّ مِنْكُمْ مُكَذِّب۪ينَ ﴿٤٩﴾

49. Bununla birlikte, ey insanlar, **aranızda** bu mesajı **yalanlayan** bedbaht **kimseler olduğunu** ve kıyamete kadar da olacağını çok iyi **biliyoruz.**

وَاِنَّهُ لَحَسْرَةٌ عَلَى الْكَافِر۪ينَ ﴿٥٠﴾

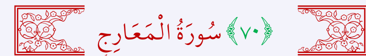
50. Fakat **bu** yalanlama ve yüz çevirme, Hesap Günü **inkârcılar için** onulmaz **bir** pişmanlık, acı ve **üzüntü** kaynağı olacak**tır.**

وَاِنَّهُ لَحَقُّ الْيَق۪ينِ ﴿٥١﴾

51. Çünkü **bu** Kur’an, inananları sonsuz mutluluğa, inkâr edenleri de azaba götüren **açık ve kesin bir gerçektir.**

فَسَبِّحْ بِاسْمِ رَبِّكَ الْعَظ۪يمِ ﴿٥٢﴾

52. Öyleyse, ey hak yolunun yolcusu! Sonsuz kudret ve **azamet sahibi Rabb’inin ismini** hem kalbinle, hem söz ve davranışlarınla anıp yücelterek en içten dua ve yakarışlarla **tesbih et!**



70. MEARİC SURESİ

Mekke döneminin başlarında, Hakka suresinden sonra indirilmiştir. Adını, üçüncü ayetinde geçen ve yükselme dereceleri anlamına gelen “el-Mearic” kelimesinden almıştır. 44 ayettir.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ

Rahman ve Rahim olan Allah’ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb’imin adıyla, O’nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O’nun adına okuyor, söylüyorum:

سَاَلَ سَٓائِلٌ بِعَذَابٍ وَاقِعٍۙ ﴿١﴾

1. Allah’ın ayetleriyle alay etmek **isteyen** küstah bir kâfir, Peygamber’in karşısına geçip onunla alay ederek, mutlaka **gerçekleşecek olan azabın** bir an önce gelip

çatmasını **istedi.** Kâfirlerin alay ve işkencelerinden bunalarak Allah'ın yardımını isteyen sabırsız bir mümin de, O'nun vadettiği azabın bir an önce gelmesini istedi.

لِلْكَافِر۪ينَ لَيْسَ لَهُ دَافِعٌۙ ﴿٢﴾

2. İnkârcılar için hazırlanan o azabı **ki,** yeri ve zamanı geldiğinde, **hiç kimse** ve hiçbir güç **ona engel olamayacaktır.**

مِنَ اللّٰهِ ذِي الْمَعَارِجِۜ ﴿٣﴾

3. O azap, dilediğini yücelten, dilediğini alçaltan, varlık mertebelerindeki bütün **derecelerin** ve olgunlaşma basamaklarının **sahibi olan Allah tarafından** takdir edilmiştir. Allah, plân ve tasarımını asla değiştirmez. Yeri ve zamanı geldiğinde, vaatlerini bir bir gerçekleştirecektir. Bu yüzden müminler, kendilerini olgunluk mertebelerinde yücelten bu gibi bela ve musibetler karşısında sabırla direnmeli, aceleci davranıp ilâhî azabın gelmesini arzu etmemelidirler:

تَعْرُجُ الْمَلٰٓئِكَةُ وَالرُّوحُ اِلَيْهِ ف۪ي يَوْمٍ كَانَ مِقْدَارُهُ خَمْس۪ينَ اَلْفَ سَنَةٍۚ ﴿٤﴾

4. Şu evrende görevli bütün **melekler ve** ölü kalplere hayat bahşeden vahiy meleği Kutsal **Ruh** Cebrail bile, dünya takvimine göre tam **elli bin yıl süren bir günde** bütün mertebeleri aşıp **O'**nun huzuru**na yükselirler.** O halde ey insan! Meleklerin dahi ancak elli bin yılda ulaşabildiği olgunluk makamlarına, sen hiç sıkıntı çekmeden, uzun süre sabredip direnmeden çabucak ulaşabileceğini mi sanıyorsun?

فَاصْبِرْ صَبْرًا جَم۪يلًا ﴿٥﴾

5. Bunun için, sen aceleci davranma. Rabb'inin vadettiği gün gelinceye kadar, bu yolda başına gelebilecek belâ ve sıkıntılara karşı **güzelce sabret.**

اِنَّهُمْ يَرَوْنَهُ بَع۪يدًاۙ ﴿٦﴾

6. Gerçi inkârcılar **onu**n gerçekleşeceği günü **uzak görüyorlar.**

وَنَرٰيهُ قَر۪يبًاۜ ﴿٧﴾

7. Biz ise onu çok yakın görüyoruz.

يَوْمَ تَكُونُ السَّمَٓاءُ كَالْمُهْلِۙ ﴿٨﴾

8. O gün kıyamet gelip çatacak ve **gökyüzü** parçalanıp **erimiş** kızıl bir **madene,**

وَتَكُونُ الْجِبَالُ كَالْعِهْنِۙ ﴿٩﴾

9. Dağlar da darmadağın edilerek atılmış **hallaç pamuğuna dönüşecek.**

وَلَا يَسْـَٔلُ حَم۪يمٌ حَم۪يمًاۚ ﴿١٠﴾

10. Ve herkes kendi canının derdine düşecek. Öyle ki, **dost dostu**n hâlini **sormayacak.**

يُبَصَّرُونَهُمْۜ يَوَدُّ الْمُجْرِمُ لَوْ يَفْتَد۪ي مِنْ عَذَابِ يَوْمِئِذٍ بِبَن۪يهِۙ ﴿١١﴾

11. Derken, bütün insanlar yargı önüne çıkarılıp **birbirleriyle yüzleştirilecekler.** İşte o anda **suçlu, o günün azâbından kurtulabilmek için** dünyada —Allah'ın emirlerini terk etme pahasına— kazandığı her şeyini **fedâ etmek isteyecek:** Örneğin, bir zamanlar üzerlerine titrediği, öpmeye bile kıyamadığı kendi öz **çocuklarını,**

وَصَاحِبَتِه۪ وَاَخ۪يهِۙ ﴿١٢﴾

12. Ya da bir ömür boyu aynı yastığa baş koyduğu hayat **arkadaşını ve** öz **kardeşini,**

وَفَص۪يلَتِهِ الَّت۪ي تُـْٔو۪يهِۙ ﴿١٣﴾

13. Yahut **kendisini yetiştirip büyüten** ana babasını, **ailesini,** aşiretini, kavmini,

وَمَنْ فِي الْاَرْضِ جَم۪يعًاۙ ثُمَّ يُنْج۪يهِۙ ﴿١٤﴾

14. Ve hatta yeryüzünde kim varsa hepsini feda edip cehenneme yollamak isteyecek. Ta **ki, kendisini** azaptan **kurtarabilsin.**

كَلَّاۜ اِنَّهَا لَظٰىۙ ﴿١٥﴾

15. Hayır, onun hakkı **alev saçan bir ateştir!**

نَزَّاعَةً لِلشَّوٰىۚ ﴿١٦﴾

16. Derileri yakıp kavuran korkunç bir ateş! Öyle bir ateş ki;

تَدْعُوا مَنْ اَدْبَرَ وَتَوَلّٰىۙ ﴿١٧﴾

17. Hep kendisine **çağırır,** Allah'ın ayetlerinden **yüz çevirip uzaklaşan,**

وَجَمَعَ فَاَوْعٰى ﴿١٨﴾

18. Ve durmadan mal ve servet **toplayıp** kasalarda **biriktiren** zalimler**i.**

اِنَّ الْاِنْسَانَ خُلِقَ هَلُوعًاۙ ﴿١٩﴾

19. Doğrusu insanoğlu, açgözlü ve doyumsuz bir karakterde **yaratılmıştır.**

Ama ne var ki o, bu özelliğini kullanıp daha mükemmele ulaşmak için çaba harcaması ve böylece kendisini Allah katında yücelere, daha yücelere ulaştıracak güzel davranışlar göstermesi gerekirken:

اِذَا مَسَّهُ الشَّرُّ جَزُوعًاۙ ﴿٢٠﴾

20. Başına bir kötülük geldiği zaman, her şeyden ümidini keserek **sızlanır durur.**

وَاِذَا مَسَّهُ الْخَيْرُ مَنُوعًاۙ ﴿٢١﴾

21. Bir nimetle karşılaşınca da, açgözlülük ederek hepsine kendisi sahiplenmek ister, başkalarını ondan **engellemeye çalışır.**

اِلَّا الْمُصَلّ۪ينَۙ ﴿٢٢﴾

22. Ancak Namaz Ehli olarak bilinen samimî ve fedakâr müminler böyle değildir.

اَلَّذ۪ينَ هُمْ عَلٰى صَلَاتِهِمْ دَٓائِمُونَۖ ﴿٢٣﴾

23. Onlar ki, günde beş vakit **namazlarına** düzenli olarak **devam ederler.**

وَالَّذ۪ينَ ف۪ٓي اَمْوَالِهِمْ حَقٌّ مَعْلُومٌۖ ﴿٢٤﴾

24. Onlar ki, mallarında belli bir hak vardır,

لِلسَّٓائِلِ وَالْمَحْرُومِۖ ﴿٢٥﴾

25. Hem yardım **isteyen, hem istemekten utanan** ihtiyaç sahipleri **için...**

وَالَّذ۪ينَ يُصَدِّقُونَ بِيَوْمِ الدّ۪ينِۖ ﴿٢٦﴾

26. Onlar ki, hem sözleri hem davranışlarıyla **Yargı Gününün varlığını onaylarlar.**

وَالَّذ۪ينَ هُمْ مِنْ عَذَابِ رَبِّهِمْ مُشْفِقُونَۚ ﴿٢٧﴾

27. Onlar ki, Rab'lerinin azabından korkarlar.

اِنَّ عَذَابَ رَبِّهِمْ غَيْرُ مَأْمُونٍ ﴿٢٨﴾

28. Çünkü bilirler ki, **Rab'lerinin azabına karşı** hiç kimse kendisini tam bir **güven içinde hissedemez.**

وَالَّذ۪ينَ هُمْ لِفُرُوجِهِمْ حَافِظُونَۙ ﴿٢٩﴾

29. Onlar ki, iffet ve namuslarını titizlikle **korurlar.**

اِلَّا عَلٰٓى اَزْوَاجِهِمْ اَوْ مَا مَلَكَتْ اَيْمَانُهُمْ فَاِنَّهُمْ غَيْرُ مَلُوم۪ينَۚ ﴿٣٠﴾

30. Ancak nikâh sözleşmesi yoluyla sahip oldukları **hanımları ya da** cariyelik sözleşmesi yoluyla **sahip oldukları** savaş esiri cariyeler **hariç. Çünkü onlar,** hanımlarıyla veya cariyeleriyle olan ilişkilerinden dolayı asla **kınanmazlar.**

فَمَنِ ابْتَغٰى وَرَٓاءَ ذٰلِكَ فَاُو۬لٰٓئِكَ هُمُ الْعَادُونَۚ ﴿٣١﴾

31. Ama her kim evlilik dışı yollara tevessül ederek veya sapıkça ilişkilere yönelerek Allah'ın belirlediği **bu** çizgi**nin ötesine geçmeye kalkışırsa, işte onlar sınırı aşan** ve kınamayı, cezayı hak eden **kimselerdir.** Fakat Namaz Ehli, asla bu tür yollara tevessül etmez.

وَالَّذٖينَ هُمْ لِاَمَانَاتِهِمْ وَعَهْدِهِمْ رَاعُونَۙ ﴿٣٢﴾

32. Onlar ki, kendilerine emanet edileni en güzel şekilde **korur, verdikleri sözü yerine getirirler.**

وَالَّذٖينَ هُمْ بِشَهَادَاتِهِمْ قَٓائِمُونَۙ ﴿٣٣﴾

33. Onlar ki, hak ve adaletin gerçekleşmesi için, her türlü sıkıntı ve tehlikeyi göze alarak **şahitlik görevini gereği gibi yaparlar.**

وَالَّذٖينَ هُمْ عَلٰى صَلَاتِهِمْ يُحَافِظُونَۜ ﴿٣٤﴾

34. Onlar ki, namazlarını mekanik hareketlere dönüştürmeden, okuduklarını anlayıp özümsemeye çalışarak, vaktinde ve mümkünse cemaatle birlikte kılar, beş vakit namazı hayatın merkezine yerleştirerek onu her türlü aşınmaya, pörsümeye karşı titizlikle **korurlar.**

اُو۬لٰٓئِكَ فٖى جَنَّاتٍ مُكْرَمُونَۜ ﴿٣٥﴾

35. İşte onlardır, cennet bahçelerinde en güzel nimetlerle **ağırlanacak olanlar.**

فَمَالِ الَّذٖينَ كَفَرُوا قِبَلَكَ مُهْطِعٖينَۙ ﴿٣٦﴾

36. Şimdi, ey Müslüman, **bu inkârcılara ne oluyor ki,** ellerinde bir delil varmış gibi senin üzerine üzerine geliyor, saçma iddialar öne sürerek **sana doğru** heyecanla **koşuşuyorlar?**

عَنِ الْيَمٖينِ وَعَنِ الشِّمَالِ عِزٖينَ ﴿٣٧﴾

37. Hem de, **sağdan soldan** hücum eden **gruplar hâlinde** üzerine üşüşüyorlar.

اَيَطْمَعُ كُلُّ امْرِئٍ مِنْهُمْ اَنْ يُدْخَلَ جَنَّةَ نَعٖيمٍۙ ﴿٣٨﴾

38. Yoksa onlar, yukarıda sayılan özelliklere sahip olmaksızın **nimet cennetine girebileceklerini mi sanıyorlar?**

كَلَّاۜ اِنَّا خَلَقْنَاهُمْ مِمَّا يَعْلَمُونَ ﴿٣٩﴾

39. Hayır, asla! Doğrusu Biz onları, gayet iyi **bildikleri bir şeyden,** bir damlacık sudan **yarattık.** Sahip olduğu güç ve servetle şımarıp kibirlenerek Rabb'ine başkaldırma cüretini gösteren insan, kendisinin bir zamanlar bir damla sudan ibaret olduğunu ve ancak Rabb'inin yardım ve inayeti sayesinde bunca nimetlere kavuştuğunu hiç düşünmez mi?

فَلَٓا اُقْسِمُ بِرَبِّ الْمَشَارِقِ وَالْمَغَارِبِ اِنَّا لَقَادِرُونَۙ ﴿٤٠﴾

40. Şu hâlde, güneş sistemlerine yerleştirdiği şaşmaz ölçü sayesinde, evrende ortaya koyduğu her bir gündoğumu ve günbatımı noktası ile aydınlığı karanlığa ve karanlığı aydınlığa çeviren, gönderdiği Kur'an sayesinde zulüm ve cehalet karanlıklarını iman ve İslâm nurlarıyla aydınlatan, doğudaki ve batıdaki, geçmiş ve gelecek tüm ülkelerin gerçek Hükümdarı, bütün zamanların ve mekânların biricik Hâkimi olan Allah'a, yani **doğuların ve batıların**, doğanların ve batanların, tüm doğuş ve batışların **Rabb'ine andolsun ki, Bizim elbette gücümüz yeter:**

عَلٰٓى اَنْ نُبَدِّلَ خَيْرًا مِنْهُمْۙ وَمَا نَحْنُ بِمَسْبُوقٖينَ ﴿٤١﴾

41. Bu zalimleri yeryüzünden silip yok ederek **onların yerine kendilerinden daha iyi** bir toplum **yaratmaya. Ve hiç kimse Bizi engelleyecek** güce de sahip **değildir.**

فَذَرْهُمْ يَخُوضُوا وَيَلْعَبُوا حَتّٰى يُلَاقُوا يَوْمَهُمُ الَّذٖى يُوعَدُونَۙ ﴿٤٢﴾

42. Öyleyse, bırak onları, kendilerine vadedilen o dehşet verici **gün ile karşılaşıncaya dek,** dünyanın aldatıcı nimetlerine **dalsınlar ve** sonu gelmez kuruntularla **oyalanıp dursunlar.**

يَوْمَ يَخْرُجُونَ مِنَ الْاَجْدَاثِ سِرَاعًا كَاَنَّهُمْ اِلٰى نُصُبٍ يُوفِضُونَۙ ﴿٤٣﴾

43. Fakat Diriliş Günü gelip çatınca, **o gün** zalimler, **bir hedefe doğru yarışırcasına mezarlarından** fırlayıp Rab'lerinin huzuruna **çıkacaklar.**

خَاشِعَةً اَبْصَارُهُمْ تَرْهَقُهُمْ ذِلَّةٌۜ ذٰلِكَ الْيَوْمُ الَّذٖى كَانُوا يُوعَدُونَ ﴿٤٤﴾

44. Utanç ve pişmanlıktan **gözleri yere çivilenmiş,** tam bir hüsran ve **zillete uğramış hâlde. İşte budur,** insanlık tarihi boyunca **onlara** tekrar ve tekrar **vadedilen gün.**

 سُورَةُ نُوحٍ ﴿٧١﴾ 

71. NUH SURESİ

Mekke döneminin başlarında, Peygambere karşı çıkışların yoğunlaştığı bir dönemde indirilmiştir. Nuh Peygamber'in mücadelesini anlattığı için bu adı almıştır. 28 ayettir.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحٖيمِ

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

اِنَّٓا اَرْسَلْنَا نُوحًا اِلٰى قَوْمِهٖٓ اَنْ اَنْذِرْ قَوْمَكَ مِنْ قَبْلِ اَنْ يَأْتِيَهُمْ عَذَابٌ اَلٖيمٌ ﴿١﴾

1. Ey insanlar! **Gerçekten Biz Nuh'u, "Can yakıcı bir azap başlarına çökmeden önce, halkını** bu korkunç akıbete karşı **uyar!" diye kavmine** Elçi olarak **gönderdik.**

قَالَ يَا قَوْمِ اِنّٖى لَكُمْ نَذٖيرٌ مُبٖينٌۙ ﴿٢﴾

2. Böylece Nuh, **"Ey halkım!" diye** kavmine **seslendi, "Doğrusu ben, size apaçık** hakikati gösteren ve zalimleri bekleyen acı akıbeti haber veren **bir uyarıcıyım!"**

اَنِ اعْبُدُوا اللّٰهَ وَاتَّقُوهُ وَاَطٖيعُونِۙ ﴿٣﴾

3. "Şöyle ki, yalnızca **Allah'a kulluk edin, O'na yürekten saygıyla bağlanın ve** O'nun buyruklarını size ileten bir Elçi olarak **bana itaat edin."**

يَغْفِرْ لَكُمْ مِنْ ذُنُوبِكُمْ وَيُؤَخِّرْكُمْ اِلٰٓى اَجَلٍ مُسَمًّىۜ اِنَّ اَجَلَ اللّٰهِ اِذَا جَٓاءَ لَا يُؤَخَّرُ
لَوْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٤﴾

4. "Ki böylece Allah **günahlarınızı bağışlasın ve sizi** helâk olmaktan kurtarıp **belirli bir vakte kadar** huzur ve esenlik içinde **yaşatsın.** Unutmayın, **Allah'ın belirlediği süre gelip çattıktan sonra** asla **ertelenemez, keşke** bunu **bilseydiniz."**

قَالَ رَبِّ اِنّٖى دَعَوْتُ قَوْمٖى لَيْلًا وَنَهَارًاۙ ﴿٥﴾

5. Fakat onlar, bütün uyarılara rağmen zulüm ve haksızlığa devam ettiler. Bunun üzerine Nuh, **"Ey Rabb'im!" dedi, "Ben halkımı gece gündüz** bıkıp usanmadan hak dine **çağırdım durdum."**

فَلَمْ يَزِدْهُمْ دُعَٓاءٖيٓ اِلَّا فِرَارًا ﴿٦﴾

6. "Ama benim çağrım, onları haktan **iyice uzaklaştırmaktan başka bir işe yaramadı."**

وَاِنّ۪ي كُلَّمَا دَعَوْتُهُمْ لِتَغْفِرَ لَهُمْ جَعَلُٓوا اَصَابِعَهُمْ ف۪ٓي اٰذَانِهِمْ وَاسْتَغْشَوْا ثِيَابَهُمْ
وَاَصَرُّوا وَاسْتَكْبَرُوا اسْتِكْبَارًاۚ ﴿٧﴾

7. "Şöyle ki, **onları bağışlaman için kendilerini ne zaman** tövbeye **çağırdıysam,** beni duymamak için **parmaklarını kulaklarına tıkadılar,** cehalet ve önyargı **örtülerine büründüler.** Apaçık hakikat karşısında inatla **direndiler ve küstahça kibre kapıldılar."**

ثُمَّ اِنّ۪ي دَعَوْتُهُمْ جِهَارًاۙ ﴿٨﴾

8. "Fakat ben yine de umudumu kesmedim. Her türlü imkân ve fırsatları kullanarak, tüm gücümle **onları** gerçeklere **açık açık davet ettim."**

ثُمَّ اِنّ۪ٓي اَعْلَنْتُ لَهُمْ وَاَسْرَرْتُ لَهُمْ اِسْرَارًاۙ ﴿٩﴾

9. "Ve kimi zaman **onlara** hakkı **açıkça ilan ettim,** bazen de rencide olmasınlar diye **onlarla** özel olarak, **gizlice konuştum."**

فَقُلْتُ اسْتَغْفِرُوا رَبَّكُمْ اِنَّهُ كَانَ غَفَّارًاۙ ﴿١٠﴾

10. "Onlara **dedim ki:** "Ey halkım, gelin zulüm ve haksızlıktan vazgeçin ve **Rabb'inizden bağışlanma dileyin. Hiç kuşkusuz O, çok bağışlayıcıdır.**

يُرْسِلِ السَّمَٓاءَ عَلَيْكُمْ مِدْرَارًاۙ ﴿١١﴾

11. Rabb'inize kulluk edin ki, **göğü**n bütün maddî ve manevî nimetlerini **üzerinize yağdırsın.**

وَيُمْدِدْكُمْ بِاَمْوَالٍ وَبَن۪ينَ وَيَجْعَلْ لَكُمْ جَنَّاتٍ وَيَجْعَلْ لَكُمْ اَنْهَارًاۜ ﴿١٢﴾

12. Servetinize servet katsın, size sağlıklı ve hayırlı **bir nesil bahşetsin, sizin için** verimli bağlar, **bahçeler ve** hayat bahşeden **ırmaklar yaratsın!**

مَا لَكُمْ لَا تَرْجُونَ لِلّٰهِ وَقَارًاۚ ﴿١٣﴾

13. Ey halkım, **size ne oluyor ki, Allah'a saygı göstermek istemiyorsunuz?**

وَقَدْ خَلَقَكُمْ اَطْوَارًا ﴿١٤﴾

14. Oysa sizi annenizin karnında bir damla su, bir çiğnem et parçası ve cenin gibi **peş peşe aşamalardan geçirerek yaratan O'dur.**

اَلَمْ تَرَوْا كَيْفَ خَلَقَ اللّٰهُ سَبْعَ سَمٰوَاتٍ طِبَاقًاۙ ﴿١٥﴾

15. Görmez misiniz, Allah yedi kat göğü nasıl birbiriyle uyumlu, mükemmel bir ölçüyle ayarlanmış iç içe **tabakalar hâlinde yarattı?**

وَجَعَلَ الْقَمَرَ ف۪يهِنَّ نُورًا وَجَعَلَ الشَّمْسَ سِرَاجًا ﴿١٦﴾

16. Ve bu mükemmel sistem **içinde, Ay'ı** ışık yansıtan **bir nur, Güneş'i de** ısı ve ışık saçan **bir lamba yaptı.**

وَاللّٰهُ اَنْبَتَكُمْ مِنَ الْاَرْضِ نَبَاتًاۙ ﴿١٧﴾

17. O Allah ki, sizi topraktan süzdüğü elementlerle, yerden bitirdiği **bir bitki gibi yetiştirip geliştirdi.**

ثُمَّ يُع۪يدُكُمْ ف۪يهَا وَيُخْرِجُكُمْ اِخْرَاجًا ﴿١٨﴾

18. Fakat sonunda sizi öldürüp **tekrar oraya döndürecek ve** zamanı gelince de, **sizi** hesaba çekmek üzere yeniden diriltip huzuruna **çıkaracaktır.**

وَاللّٰهُ جَعَلَ لَكُمُ الْاَرْضَ بِسَاطًاۙ ﴿١٩﴾

19. Yine görmez misiniz ki, **Allah yeryüzünü sizin** huzur ve güven içinde yaşayabilmeniz **için** her türlü nimet ve imkânlarla donatarak bir **halı** gibi serip **döşedi.**

لِتَسْلُكُوا مِنْهَا سُبُلًا فِجَاجًا ﴿٢٠﴾

20. Ki, orada bulunan doğal geçitlerde, nehir yataklarında, ovalarda ve **geniş yollarda** rahatça **yürüyebilesiniz.** Her türlü ulaşım ve taşıma faaliyetlerini yürütebilesiniz ve böylece, yeryüzünün nimetlerinden gereği gibi faydalanabilesiniz. O hâlde, hâlâ O'na şükretmeyecek misiniz?"

قَالَ نُوحٌ رَبِّ اِنَّهُمْ عَصَوْن۪ي وَاتَّبَعُوا مَنْ لَمْ يَزِدْهُ مَالُهُ وَوَلَدُهُٓ اِلَّا خَسَارًاۚ ﴿٢١﴾

21. Nuh, yüzyıllar süren tebliğ ve uyarılarının sonuç vermediğini görünce, **"Ey Rabb'im!" dedi,** "Görüyorsun ki, bunlar beni zayıf ve güçsüz gördükleri için **bana isyan ettiler ve** bunun yerine, **malı mülkü ve çoluk çocuğu kendisini sadece hüsrana sürükleyen** inkârcı liderler**in peşinden gittiler."**

وَمَكَرُوا مَكْرًا كُبَّارًاۚ ﴿٢٢﴾

22. "Ve davetimi etkisiz kılmak için akla hayale gelmedik entrikalar, **büyük tuzaklar kurdular."**

وَقَالُوا لَا تَذَرُنَّ اٰلِهَتَكُمْ وَلَا تَذَرُنَّ وَدًّا وَلَا سُوَاعًاۙ وَلَا يَغُوثَ وَيَعُوقَ وَنَسْرًاۚ ﴿٢٣﴾

23. "Halkı bana karşı kışkırtmak için onları toplayıp **dediler ki:** "Bu adam, sizin hayat tarzınızı kökünden değiştirmek istiyor! O hâlde, **sakın ilâhlarınızı bırakmayın.** Özellikle de, inanç ve ideolojinizin birer simgesi hâline gelen **Vedd'i ve Suva'yı, bir de Yeğus'u, Yeuk'u ve Nesr'i asla terk etmeyin!** Yani, hayatınıza yön veren değerlere ve bu değerleri temsil eden atalarınıza, önderlerinize, efendilerinize sahip çıkın ve ne pahasına olursa olsun, vahiy kaynaklı değerlerin hayata egemen olmasına izin vermeyin!"

وَقَدْ اَضَلُّوا كَث۪يرًاۚ وَلَا تَزِدِ الظَّالِم۪ينَ اِلَّا ضَلَالًا ﴿٢٤﴾

24. "Ey Rabb'im! Böylece toplumu yönlendiren bu inkârcılar, aldatıcı propagandalarla **birçok kişiyi** doğru yoldan **saptırdılar. Öyleyse, Sen de bu zalimlerin yalnızca** şaşkınlık ve **sapkınlığını artır** ve böylece onları cezalandır, ya Rab**!"**

Ve Nuh'un duası kabul edildi:

مِمَّا خَط۪ٓيـَٔاتِهِمْ اُغْرِقُوا فَاُدْخِلُوا نَارًاۙ فَلَمْ يَجِدُوا لَهُمْ مِنْ دُونِ اللّٰهِ اَنْصَارًا ﴿٢٥﴾

25. Böylece, zalimler **günahlarından dolayı** o büyük tufanda **boğulup gittiler ve ateşe atıldılar.** Kıyamete kadar cehennem ateşini görerek kabir azabı çektiler, mahşer günü de cehennem ateşine atıldılar **ve kendilerini Allah'a karşı koruyacak hiçbir yardımcı da bulamadılar.**

وَقَالَ نُوحٌ رَبِّ لَا تَذَرْ عَلَى الْاَرْضِ مِنَ الْكَافِر۪ينَ دَيَّارًا ﴿٢٦﴾

26. Daha sonra **Nuh, "Ey Rabb'im!" diye yalvardı, "Yeryüzünde bir tek kâfir bile bırakma.** Diğerlerine yaptığın gibi, bu zalimleri de azabınla kahreyle!"

اِنَّكَ اِنْ تَذَرْهُمْ يُضِلُّوا عِبَادَكَ وَلَا يَلِدُٓوا اِلَّا فَاجِرًا كَفَّارًا ﴿٢٧﴾

27. "Çünkü onları sağ **bırakırsan, Senin** tertemiz **kullarını** doğru yoldan **saptır**maya kalkış**ır, ancak günahkâr ve inkârcı bir nesil yetiştirirler."**

رَبِّ اغْفِرْ ل۪ي وَلِوَالِدَيَّ وَلِمَنْ دَخَلَ بَيْتِيَ مُؤْمِنًا وَلِلْمُؤْمِن۪ينَ وَالْمُؤْمِنَاتِۜ وَلَا تَزِدِ
الظَّالِم۪ينَ اِلَّا تَبَارًا ﴿٢٨﴾

28. "Ey Rabb'im! Beni, ana babamı, evime mümin olarak girenleri ve diğer bütün **inanan erkek ve kadınları** rahmetinle **bağışla ve** yeryüzünde zulüm ve

inkârı egemen kılmaya çalışan o **zalimlere** başarısızlık, çöküş ve **yıkımdan başka bir şey nasip etme** ya Rab!"

سُورَةُ الْجِنِّ ﴿٧٢﴾

72. CİN SURESİ

Mekke döneminin sonlarında gönderilmiştir. Adını, birinci ayetinde geçen "el-Cinn" (cinler) kelimesinden almıştır. 28 ayettir.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

قُلْ اُو۫حِيَ اِلَيَّ اَنَّهُ اسْتَمَعَ نَفَرٌ مِنَ الْجِنِّ فَقَالُٓوا اِنَّا سَمِعْنَا قُرْاٰنًا عَجَبًاۙ ﴿١﴾

1. Ey Muhammed! Tüm insanlara ve cinlere seslenerek **de ki: "Bana** Allah tarafından **vahyedildi ki, cinlerden bir grup** bir gece benim okuduğum ayetleri gizlice **dinlediler ve** kavimlerine dönüp onlara **şöyle dediler:**

"Bakın arkadaşlar! **Biz,** kendisine kulak veren herkesi **doğruya** ve güzele **ileten harika bir Kur'an dinledik."**

يَهْد۪ٓي اِلَى الرُّشْدِ فَاٰمَنَّا بِه۪ۜ وَلَنْ نُشْرِكَ بِرَبِّنَٓا اَحَدًاۙ ﴿٢﴾

2. "Ve derhal ona iman ettik. Artık Allah'tan başka hiçbir varlığı ilâhî niteliklerle yüceltmeyecek, O'ndan başka hiçbir güce kayıtsız şartsız boyun eğmeyeceğiz, yani **hiç kimseyi** ve hiçbir şeyi **Rabb'imize ortak koşmayacağız."**

وَاَنَّهُ تَعَالٰى جَدُّ رَبِّنَا مَا اتَّخَذَ صَاحِبَةً وَلَا وَلَدًاۙ ﴿٣﴾

3. "Çünkü Kur'an'ı duyunca öğrendik ki, **Rabb'imizin şanı çok yücedir. Ne bir eş edinmiştir O, ne de bir çocuk."**

وَاَنَّهُ كَانَ يَقُولُ سَف۪يهُنَا عَلَى اللّٰهِ شَطَطًاۙ ﴿٤﴾

4. "Meğer içimizdeki bazı akılsızlar, Allah hakkında gerçek dışı sözler söylüyorlarmış."

وَاَنَّا ظَنَنَّٓا اَنْ لَنْ تَقُولَ الْاِنْسُ وَالْجِنُّ عَلَى اللّٰهِ كَذِبًاۙ ﴿٥﴾

5. "Oysa biz, insanlar ve cinler Allah hakkında bu kadar pervasızca **yalan söylemezler sanıyorduk."**

وَاَنَّهُ كَانَ رِجَالٌ مِنَ الْاِنْسِ يَعُوذُونَ بِرِجَالٍ مِنَ الْجِنِّ فَزَادُوهُمْ رَهَقًاۙ ﴿٦﴾

6. "Gerçi öteden beri dünyevi menfaatler peşinde koşan **kimi insanlar,** kendilerine yardım edeceğini umdukları **bazı cinlere sığınır ve** bu davranışlarıyla **onları** kibir ve isyana sürükleyerek **azgınlıklarını** iyice **artırırlardı."**

وَاَنَّهُمْ ظَنُّوا كَمَا ظَنَنْتُمْ اَنْ لَنْ يَبْعَثَ اللّٰهُ اَحَدًاۙ ﴿٧﴾

7. "Çünkü **o** insan**lar da, tıpkı sizin** bir zamanlar **sandığınız gibi, Allah'ın** insan ve cinlerin hayatına hiçbir zaman müdahale etmeyeceğini, dolayısıyla **hiç kimseyi** Peygamber olarak **göndermeyeceğini sanıyorlardı.** Fakat biz Kur'an'ı dinledikten sonra, bu iddianın tamamen yanlış olduğunu anladık."

وَاَنَّا لَمَسْنَا السَّمَٓاءَ فَوَجَدْنَاهَا مُلِئَتْ حَرَسًا شَد۪يدًا وَشُهُبًاۙ ﴿٨﴾

8. "Zaten **göğü** gezip **yokladığımızda gördük ki,** bütün gökyüzü, uzayda gezip dolaşmayı bizim için neredeyse imkânsız hâle getiren **güçlü bekçilerle ve ateş toplarıyla doldurulmuş.** İşte bunu görünce, tarihin akışını değiştiren çok önemli bir olayın gerçekleştiğini anladık."

وَاَنَّا كُنَّا نَقْعُدُ مِنْهَا مَقَاعِدَ لِلسَّمْعِۜ فَمَنْ يَسْتَمِعِ الْاٰنَ يَجِدْ لَهُ شِهَابًا رَصَدًاۙ ﴿٩﴾

9. "Çünkü daha önce göğe çıkar ve melekler arasında geçen konuşmaları **dinlemek için uygun yerlere otururduk.** Orada işittiğimiz bazı bilgi kırıntılarını —bire bin katarak— gelip kâhinlere, falcılara haber verirdik. **Fakat şimdi,** Son Elçinin gönderilmesinden sonra, artık **kim** göğe çıkıp melekleri **dinlemeye kalkışsa, kendisini izleyen bir alev topuyla karşılaşır** ve oracıkta yanıp küle çevrilir."

وَاَنَّا لَا نَدْر۪ٓي اَشَرٌّ اُر۪يدَ بِمَنْ فِي الْاَرْضِ اَمْ اَرَادَ بِهِمْ رَبُّهُمْ رَشَدًاۙ ﴿١٠﴾

10. "Bunun sebebini **bilemiyoruz; acaba** gökyüzünün böyle sıkı denetim altına alınmasıyla **yeryüzünde yaşayanlara bir ceza mı verilmek istendi, yoksa Rab'leri onlara doğru yolu** göstermeyi **mi diledi."**

وَاَنَّا مِنَّا الصَّالِحُونَ وَمِنَّا دُونَ ذٰلِكَۜ كُنَّا طَرَٓائِقَ قِدَدًاۙ ﴿١١﴾

11. "Fakat ikinci ihtimal daha yakın görünüyor. Çünkü biz cinler hepimiz aynı değiliz. **İçimizde dürüst ve erdemli kimseler de var, bunun çok aşağısında kalan** azgın**lar da var. Bizler,** tıpkı insanlar gibi farklı görüş ve inançlara sahip **çeşitli gruplara ayrılmış vaziyetteyiz.** Bu da gösteriyor ki, bizim de Allah'ın yol göstericiliğine şiddetle ihtiyacımız var."

وَاَنَّا ظَنَنَّٓا اَنْ لَنْ نُعْجِزَ اللّٰهَ فِي الْاَرْضِ وَلَنْ نُعْجِزَهُ هَرَبًاۙ ﴿١٢﴾

12. "Zaten şu dinlediğimiz Kur'an sayesinde **anladık ki, yeryüzünde** ne kadar güçlü kudretli olursak olalım, **Allah'ı asla aciz bırakamayız.** Evrenin en uzak köşelerine **kaçmakla da O'nun elinden kurtulamayız."**

وَاَنَّا لَمَّا سَمِعْنَا الْهُدٰٓى اٰمَنَّا بِه۪ۜ فَمَنْ يُؤْمِنْ بِرَبِّه۪ فَلَا يَخَافُ بَخْسًا وَلَا رَهَقًاۙ ﴿١٣﴾

13. "İşte siz de şahit olun ki, **biz** bu **yol gösterici** Kur'an'ın davetini **işittik,** onun güzelliğine hayran kaldık **ve** tüm kalbimizle **ona iman ettik. Çünkü** biliyoruz ki, **Rabb'ine iman eden kişi, hiçbir şekilde haksızlığa veya kötü akıbete uğramaktan korkmaz."**

وَاَنَّا مِنَّا الْمُسْلِمُونَ وَمِنَّا الْقَاسِطُونَۜ فَمَنْ اَسْلَمَ فَاُو۬لٰٓئِكَ تَحَرَّوْا رَشَدًا ﴿١٤﴾

14. "Gerçi aramızda, Allah'a böyle yürekten **boyun eğenler olduğu gibi,** onu hiç düşünmeden inkâr eden **zalimler de var.** Fakat şunu bilin ki, **her kim** Allah'a yürekten **teslim olursa, işte** yalnızca **onlardır, doğruya ve gerçeğe ulaşanlar."**

وَاَمَّا الْقَاسِطُونَ فَكَانُوا لِجَهَنَّمَ حَطَبًاۙ ﴿١٥﴾

15. "Zalimlere gelince, onlar da cehennemin yakıtı olacaklardır."

وَاَنْ لَوِ اسْتَقَامُوا عَلَى الطَّر۪يقَةِ لَاَسْقَيْنَاهُمْ مَٓاءً غَدَقًاۙ ﴿١٦﴾

16. "Bakın, Rabb'imiz buyuruyor ki: **"Eğer** insanlar ve cinler Kur'an'ı hayatlarına tam olarak yansıtarak doğru **yolda doğru bir şekilde yürümüş olsalardı, üzerlerine bereketli yağmurlar yağdırır** ve daha bu dünyada onları ödüllendirerek, hepsini huzur ve esenlik içinde yaşatır**dık."**

لِنَفْتِنَهُمْ ف۪يهِۜ وَمَنْ يُعْرِضْ عَنْ ذِكْرِ رَبِّه۪ يَسْلُكْهُ عَذَابًا صَعَدًاۙ ﴿١٧﴾

17. "Fakat şunu da iyi bilin ki, Biz insanlara dünyada verdiklerimizi, **onları o** nimetler **içinde** yaşatarak **imtihan etmek için** veriyoruz. O hâlde, **her kim** dünyanın lüks ve refahına dalar da **Rabb'inin** öğüt ve **uyarıların-**

dan yüz çevirirse, Allah **onu çok şiddetli bir azaba mahkûm edecektir."**

"Camileri sosyal fonksiyonlarından uzaklaştıran ve Allah'ın mescitlerinde O'nun hükümlerine başkaldıran güçlere itaati telkin edenler yok mu, işte en ağır cezayı onlar çekeceklerdir."

وَاَنَّ الْمَسَاجِدَ لِلّٰهِ فَلَا تَدْعُوا مَعَ اللّٰهِ اَحَدًاۙ ﴿١٨﴾

18. "Ve yine o bize okunan Kur'an'dan öğrendiğimize göre, bütün camiler ve **mescitler Allah'ındır** ve yalnızca O'na ibadet amacıyla yapılmışlardır. **Öyleyse,** her secde makamında sadece Allah'a kul olun, **Allah ile birlikte başka hiç kimseye sakın el açıp yalvarmayın!"**

وَاَنَّهُ لَمَّا قَامَ عَبْدُ اللّٰهِ يَدْعُوهُ كَادُوا يَكُونُونَ عَلَيْهِ لِبَدًاۜ ﴿١٩﴾

19. "Ama ne var ki, **Allah'ın** kalbi imanla dolu bir **kulu** ve Elçisi olan Muhammed, inkârcıların bulunduğu bir mescitte namaza **durup** yalnızca **O'na yalvarmaya başlayınca** öfkeden çılgına dönen kâfirler, **nerdeyse onun üzerine çullanıp** onu oracıkta **linç edeceklerdi."**

قُلْ اِنَّمَٓا اَدْعُوا رَبّ۪ي وَلَٓا اُشْرِكُ بِه۪ٓ اَحَدًا ﴿٢٠﴾

20. Ey Peygamber! O inkârcılara **de ki: "**Ne yaparsanız yapın, **ben** yine de **sadece Rabb'ime dua edeceğim ve** ne pahasına olursa olsun, **hiç kimseyi** ve hiçbir şeyi ilâhlık makamına yüceltmeyecek, **O'na ortak koşmayacağım!"**

قُلْ اِنّ۪ي لَٓا اَمْلِكُ لَكُمْ ضَرًّا وَلَا رَشَدًا ﴿٢١﴾

21. Eğer senden mucizeler isterlerse, onlara **de ki: "**Bakın, **ben** de sadece sizin gibi bir insanım. Rabb'im izin vermediği sürece, **size ne bir zarar verebilirim, ne de** dilediğimi **doğru yola iletebilirim."**

قُلْ اِنّ۪ي لَنْ يُج۪يرَن۪ي مِنَ اللّٰهِ اَحَدٌ وَلَنْ اَجِدَ مِنْ دُونِه۪ مُلْتَحَدًاۙ ﴿٢٢﴾

22. Buna karşılık, eğer seninle inanç konusunda pazarlığa girişmeye kalkışırlarsa, o kâfirlere **de ki: "**Şayet size uyup davama ihanet edecek olursam, Allah'ın gazabına uğrarım. O zaman **hiçbir güç beni Allah'a karşı koruyamaz ve kendime O'ndan başka bir sığınak da bulamam."**

اِلَّا بَلَاغًا مِنَ اللّٰهِ وَرِسَالَاتِه۪ۜ وَمَنْ يَعْصِ اللّٰهَ وَرَسُولَهُ فَاِنَّ لَهُ نَارَ جَهَنَّمَ خَالِد۪ينَ

ف۪يهَٓا اَبَدًاۜ ﴿٢٣﴾

23. "Benim görevim, **sadece, Allah'tan gelen mesajları** örnek uygulama ve açıklamalarla **sizlere ulaştırarak O'nun** bana verdiği **elçilik görevini yerine getirmekten ibarettir."**

O hâlde, ey insanlar ve cinler, dinleyin! **Her kim Allah'a ve Elçisine başkaldıracak olursa, onun hakkı, sonsuza dek içinde kalacağı cehennem ateşidir.**

حَتّٰٓى اِذَا رَاَوْا مَا يُوعَدُونَ فَسَيَعْلَمُونَ مَنْ اَضْعَفُ نَاصِرًا وَاَقَلُّ عَدَدًا ﴿٢٤﴾

24. Bugün küstahça kibirlenen zalimler, **kendilerine söz verilen** azabın gerçekleştiğini **gördüklerinde, kimin** sahipsiz, **yardımcısız olduğunu ve kimin sayıca az** "bir avuç zavallı" **olduğunu anlayacaklar.**

قُلْ اِنْ اَدْر۪ٓي اَقَر۪يبٌ مَا تُوعَدُونَ اَمْ يَجْعَلُ لَهُ رَبّ۪ٓي اَمَدًا ﴿٢٥﴾

25. Bunun ne zaman gerçekleşeceğini soracak olurlarsa, onlara **de ki: "Uyarıldığınız** bu azap **yakın mıdır, yoksa Rabb'im onun için uzun bir süre mi belirlemiştir,** onu ben **bilemem."**

عَالِمُ الْغَيْبِ فَلَا يُظْهِرُ عَلٰى غَيْبِه۪ٓ اَحَدًاۙ ﴿٢٦﴾

26. Çünkü evrenin gizliliklerini, yani **gaybı bilen** yalnızca O'**dur ve hiç kimseye gaybını açıklamaz.**

اِلَّا مَنِ ارْتَضٰى مِنْ رَسُولٍ فَاِنَّهُ يَسْلُكُ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَمِنْ خَلْفِه۪ رَصَدًاۙ ﴿٢٧﴾

27. Ancak dilediği Peygamberler **hariç.** Allah ihtiyacınız kadar gayb bilgisini size öğretmek üzere, elçilerinden dilediğini seçer ve bu bilgileri sadece onlara vahyeder. İşte Kur'an da böyle vahiy ürünü bir kitaptır. Peygamberlerin getirdiği vahyin dışında ilâhî kaynaklı bir bilgiye sahip olduğunu iddia edenler, kesinlikle yalan söylüyorlar.

Allah bir Peygambere gaybı bildirirken, onu şeytanın dürtülerine ve ayartma girişimlerine karşı korumak için, **önüne ve arkasına** meleklerden **gözcüler diker.** Bu gözcüler, görev ihmaline yol açabilecek her türlü zaaf ve tehlikeye karşı Peygamberleri korurlar. Bu koruma garantisi, sadece Peygamberler için geçerlidir.

لِيَعْلَمَ اَنْ قَدْ اَبْلَغُوا رِسَالَاتِ رَبِّهِمْ وَاَحَاطَ بِمَا لَدَيْهِمْ وَاَحْصٰى كُلَّ شَيْءٍ عَدَدًا

﴿٢٨﴾

28. Allah her bir Peygamberi böyle meleklerle koruyup destekler **ki,** Peygamber kendisine gelen bilgilerin hayal veya vehim olmadığını, vahiy getiren meleklerin **Rab'lerinin mesajını** kendisine dosdoğru ve eksiksiz bir şekilde **ulaştırdığını ve** Allah'ın, **onların yanındakileri,** yani iç dünyalarında, hayatlarında ve çevrelerinde olup biten her şeyi sonsuz ilmiyle **kuşattığını ve** bunun da ötesinde, kâinatta olmuş ve olacak **her şeyi bir bir say**ıp kayıt altına al**dığını** —en ufak bir şüpheye yer kalmayacak şekilde— **bilsin.** Bilsin de, bu iman ve güven duygusu içinde elçilik görevini hakkıyla yerine getirsin**.**

سُورَةُ الْمُزَّمِّلِ ﴿٧٣﴾

73. MÜZZEMMİL SURESİ

Mekke döneminin başlarında, Peygamberliğin üçüncü veya dördüncü yılında indirilmiştir. Bazı âlimlere göre ilk surelerdendir. Ancak surenin son ayeti daha sonraki yıllarda nazil olmuştur. Adını, birinci ayetinde geçen ve kâfirlerin şiddetli muhalefeti karşısında Peygamberin (s) yaşadığı ruh hâlini dile getiren "Müzzemmil" (Örtüsüne bürünen) kelimesinden almıştır. 20 ayettir.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

يَٓا اَيُّهَا الْمُزَّمِّلُۙ ﴿١﴾

1. Ey örtüsüne bürünen, iç dünyasına kapanıp kendi kabuğuna çekilen Peygamber! Her türlü ümitsizlik, karamsarlık, yılgınlık duygularını aşarak Rabb'in yolunda mücadele için harekete geçmenin zamanı geldi. İşte bunun ilk adımı olarak:

قُمِ الَّيْلَ اِلَّا قَل۪يلًاۙ ﴿٢﴾

2. Bir kısmı hariç, geceleyin kalk. Herkesin derin uykuda olduğu gece vakitlerinde kalk ve namaz kılarak, Kur'an okuyarak, ayetler üzerinde tefekkür ederek Rabb'ini an.

نِصْفَهُٓ اَوِ انْقُصْ مِنْهُ قَل۪يلًاۙ ﴿٣﴾

3. Yani, gecenin **yarısı kadar** bir süre, **ya da** duruma göre **bundan biraz daha kısa,**

اَوْ زِدْ عَلَيْهِ وَرَتِّلِ الْقُرْاٰنَ تَرْت۪يلًاۜ ﴿٤﴾

4. Veya biraz **daha uzun** bir süre kalk ve **Kur'an'ı** yüreğinde duyumsayarak, anlamı üzerinde düşünerek büyük bir dikkat ve **özenle oku.**

اِنَّا سَنُلْق۪ي عَلَيْكَ قَوْلًا ثَق۪يلًا ﴿٥﴾

5. Çünkü Biz sana, taşıdığı değer ve yüklediği sorumluluk bakımından çok **ağır bir söz vahyedeceğiz.** Sana Kur'an'ı anlama, yaşama, tebliğ etme ve yeryüzüne egemen kılma görevini vereceğiz.

اِنَّ نَاشِئَةَ الَّيْلِ هِيَ اَشَدُّ وَطْـًٔا وَاَقْوَمُ ق۪يلًاۜ ﴿٦﴾

6. Bu görevi başarabilmek için, öncelikle kendi iç dünyanda büyük bir devrim gerçekleştirerek kalben tam bir güvene ulaşman, sarsılmaz bir imana ve derin bir bilince sahip olman gerekiyor. Bunun en güzel yolu da, gecenin dingin vakitlerinde Kur'an'la birlikte olmaktır. **Çünkü geceleyin kalk**ıp Kur'an oku**mak,** gündüz okuyuşuna nazaran daha dokunaklı, insanın iç dünyasında uyandırdığı **etki bakımından daha güçlüdür. Söz olarak da** daha akılda kalıcı, daha verimli ve **daha sağlamdır.**

اِنَّ لَكَ فِي النَّهَارِ سَبْحًا طَو۪يلًاۜ ﴿٧﴾

7. Çünkü senin, gündüzleri yapacak **çok işin vardır.** Geceleyin aldığın talimatları gündüz yerine getirmek üzere Allah'ın ayetlerini kendi şahsında uygulayacak ve insanlara tebliğ edeceksin. Bu uğurda birtakım zorluklarla karşılaşacak, sıkıntılara göğüs gereceksin.

وَاذْكُرِ اسْمَ رَبِّكَ وَتَبَتَّلْ اِلَيْهِ تَبْت۪يلًاۜ ﴿٨﴾

8. O hâlde, her an ve her yerde **Rabb'inin ismini an ve** seni gaflete sürükleyebilecek her şeyden sıyrılarak tüm ruhun ve **tüm benliğinle O'na yönel.**

رَبُّ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ لَٓا اِلٰهَ اِلَّا هُوَ فَاتَّخِذْهُ وَك۪يلًا ﴿٩﴾

9. O Allah ki, **doğunun ve batının Rabb'idir.** Bütün zamanların ve mekânların hâkimidir. Doğudaki ve batıdaki, geçmiş ve gelecek tüm ülkelerin, medeniyetlerin ve imparatorlukların gerçek Hükümdarıdır. Bütün doğuş ve batışların, tüm doğan ve batanların sahibidir. **O'ndan başka** boyun eğilecek, hükmüne kayıtsız şartsız itaat edilecek hiçbir otorite, hiçbir **ilâh yoktur. Öyleyse,** sen üzerine düşeni yap ve ötesini Allah'a bırak. O'nun yardım ve himayesine sığın. Güvenilir bir dost ve koruyucu olarak, **kendine** yalnızca **O'nu vekil edin.**

وَاصْبِرْ عَلٰى مَا يَقُولُونَ وَاهْجُرْهُمْ هَجْرًا جَم۪يلًا ﴿١٠﴾

10. Hakikati bile bile reddeden o zalimlerle kısır tartışmalara girerek vaktini ve enerjini boşa harcama. **Onların** inkâr, alay ve hakaret dolu **sözlerine sabret.** Terbiyesizce davranışlarına karşılık verme. Bir mümine yaraşan onurlu ve efendi tavırla **onlardan güzelce uzaklaş.** Ve bu çağrıya kulak verecek tertemiz gönüllere ulaşıncaya dek, bıkıp usanmadan tebliğine devam et.

Kurdukları sömürüye dayalı sistemin yıkılacağından, böylece alışageldikleri lüks ve refah dolu yaşantının sona ereceğinden endişe ederek Allah'ın ayetlerini inkâr eden zalimlere gelince:

وَذَرْن۪ي وَالْمُكَذِّب۪ينَ اُو۬لِي النَّعْمَةِ وَمَهِّلْهُمْ قَل۪يلًا ﴿١١﴾

11. Nimet ve servet **içinde yüz**dükleri hâlde, bu nimetleri kendilerine bahşeden Yaratıcının mesajını redde**den o inkârcıları Bana bırak.** Çünkü onların hakkından bizzat Ben geleceğim! Sen de tebliğ ve uyarının apaçık ve eksiksiz bir şekilde yerine getirileceği ve —dünyada veya âhirette— azap hükmümüzün gerçekleşeceği ana kadar sabret. Bunun için, **onlara biraz** daha **süre tanı.** Çünkü onlar, bir müddet daha dünyada nimet ve belâlarla imtihana tâbi tutulacaklar.

اِنَّ لَدَيْنَٓا اَنْكَالًا وَجَح۪يمًاۙ ﴿١٢﴾

12. Bu süre zarfında, diledikleri yolu seçmekte özgürdürler. Fakat şunu iyi bilsinler ki, **Bizim katımızda** zalimlere ceza vermek için ağır bukağılar, boyunduruk şeklinde **kelepçeler ve** alevli bir **ateş vardır.**

وَطَعَامًا ذَا غُصَّةٍ وَعَذَابًا اَل۪يمًا ﴿١٣﴾

13. Ayrıca, zehirli dikenleri olan ve **boğaza takılıp kalan bir yiyecek ve** daha başka **can yakıcı azap var.** Bu azap ne zaman mı?

يَوْمَ تَرْجُفُ الْاَرْضُ وَالْجِبَالُ وَكَانَتِ الْجِبَالُ كَث۪يبًا مَه۪يلًا ﴿١٤﴾

14. Yeryüzünün, üzerindeki **dağlarla birlikte sarsılıp parçalanacağı ve** hiç yıkılmayacak zannettiğiniz o yüce **dağların,** etrafa **savrulan bir kum yığınına dönüşeceği gün.** O gün ilâhî mahkeme kurulacak ve herkese hak ettiği karşılık tam olarak verilecektir. İşte bunun içindir ki:

اِنَّٓا اَرْسَلْنَٓا اِلَيْكُمْ رَسُولًا شَاهِدًا عَلَيْكُمْ كَمَٓا اَرْسَلْنَٓا اِلٰى فِرْعَوْنَ رَسُولًاۜ ﴿١٥﴾

15. Ey insanlar! **Doğrusu Biz size,** hakikati tüm açıklığıyla ortaya koyan ve Hesap Günü **hakkınızda şahitlik edecek** olan Muhammed adında **bir Elçi gönderdik. Tıpkı** bir zamanlar **Firavun'a** Musa adında bir **Elçi gönderdiğimiz gibi.**

فَعَصٰى فِرْعَوْنُ الرَّسُولَ فَاَخَذْنَاهُ اَخْذًا وَب۪يلًا ﴿١٦﴾

16. Fakat Firavun, kendisini kurtuluşa davet eden **Elçiye başkaldırdı. Biz de onu korkunç bir azapla** kıskıvrak **yakaladık** ve bütün ordusuyla birlikte denize gömüp helâk ettik.

فَكَيْفَ تَتَّقُونَ اِنْ كَفَرْتُمْ يَوْمًا يَجْعَلُ الْوِلْدَانَ ش۪يبًاۗ ﴿١٧﴾

17. Şu hâlde, ey çağdaş kâfirler! Siz de Firavun gibi **inkâr edecek olursanız, çocukları** bir anda ak saçlı **ihtiyarlara çeviren** o dehşetli **gün** gelip çatınca **kendinizi** Allah'ın azabından **nasıl koruyacaksınız?**

اَلسَّمَٓاءُ مُنْفَطِرٌ بِه۪ۜ كَانَ وَعْدُهُ مَفْعُولًا ﴿١٨﴾

18. O günün şiddetin**den gökler çatlayıp paramparça olacak ve** böylece **O'nun** yeniden dirilme ve hesaba çekilme **sözü gerçekleşecektir.**

اِنَّ هٰذِه۪ تَذْكِرَةٌۚ فَمَنْ شَٓاءَ اتَّخَذَ اِلٰى رَبِّه۪ سَب۪يلًا۟ ﴿١٩﴾

19. İşte bu mesaj, kıyamet gelip çatmadan önce insanlığa ulaştırılan bir uyarı, **bir hatırlatmadır. O hâlde,** dünya ve âhirette kurtuluş ve esenliğe ulaşmak **isteyen, Rabb'ine** varan **bir yol tutsun.**

اِنَّ رَبَّكَ يَعْلَمُ اَنَّكَ تَقُومُ اَدْنٰى مِنْ ثُلُثَيِ الَّيْلِ وَنِصْفَهُ وَثُلُثَهُ وَطَٓائِفَةٌ مِنَ الَّذ۪ينَ مَعَكَۜ

20. Ey şanlı Elçi! **Hiç kuşkusuz Rabb'in, senin ve beraberindeki bir grup** fedakâr Müslüman**'ın gecenin yaklaşık üçte ikisi,** bazen **yarısı ve** kimi zaman da **üçte biri** kadar bir süre **kalk**ıp namaz kıl**dığını bilmektedir.**

وَاللّٰهُ يُقَدِّرُ الَّيْلَ وَالنَّهَارَۜ عَلِمَ اَنْ لَنْ تُحْصُوهُ فَتَابَ عَلَيْكُمْ

Gecenin ve gündüzün ölçüsünü belirleyen Allah'tır. Dolaylısıyla O, her gece kalkıp saatlerce namaz kılmanın sizin için ne kadar zor ve meşakkatli olduğunu bilmektedir. Fakat omuzlayacağınız ağır göreve hazırlanmanız için belli bir süre bu aşamadan geçmeniz gerekiyordu. Bu da gerçekleştiğine göre, şimdi ikinci aşama-

ya geçmenin zamanı gelmiştir: Allah, **sizin bunu hesaplama** ve eksiksiz olarak yerine getirme hususun**da zorlanacağınızı,** dolayısıyla bu kadar uzun süre gece namazı kılmaya daha fazla güç yetiremeyeceğinizi zaten **biliyordu. Bu yüzden,** bu görevi yerine getirirken yaptığınız kusurlardan dolayı **sizi affetmiş** ve yükünüzü hafifletmiş**tir:**

فَاقْرَؤُا مَا تَيَسَّرَ مِنَ الْقُرْاٰنِۜ

Öyleyse, bundan böyle gece namazına kalktığınız zaman, **Kur'an'dan kolayınıza geleni okuyabilirsiniz.** Kendinizi fazla zorlamadan, kolayca okuyabileceğiniz kısa surelerle namazı kılabilirsiniz.

عَلِمَ اَنْ سَيَكُونُ مِنْكُمْ مَرْضٰىۙ وَاٰخَرُونَ يَضْرِبُونَ فِي الْاَرْضِ يَبْتَغُونَ مِنْ فَضْلِ اللّٰهِۙ وَاٰخَرُونَ يُقَاتِلُونَ فِي سَب۪يلِ اللّٰهِۘ

Çünkü Allah, ileriki zamanlarda **sizden hastalanan, Allah'ın lütfunu aramak için yolculuğa çıkan ve Allah yolunda savaşan kimseler olacağını bilmektedir.**

فَاقْرَؤُا مَا تَيَسَّرَ مِنْهُۙ وَاَق۪يمُوا الصَّلٰوةَ وَاٰتُوا الزَّكٰوةَ وَاَقْرِضُوا اللّٰهَ قَرْضًا حَسَنًاۜ

Bu yüzden, ondan kolayca bitirebileceğiniz kadarını okuyun. Bu arada, **namazı** hayatın merkezine yerleştirerek, onu dikkatle ve özenle **kılın, zekâtı verin ve** canınızı, malınızı ve tüm yeteneklerinizi Allah'ın istediği doğrultuda kullanarak, mükâfatını âhirette almak üzere **Allah'a güzel bir borç verin.**

وَمَا تُقَدِّمُوا لِاَنْفُسِكُمْ مِنْ خَيْرٍ تَجِدُوهُ عِنْدَ اللّٰهِ هُوَ خَيْرًا وَاَعْظَمَ اَجْرًاۜ

Unutmayın ki, **kendiniz için her ne iyilik yapmışsanız, onu Allah katında daha güzel ve daha büyük bir ödül olarak bulacaksınız.**

وَاسْتَغْفِرُوا اللّٰهَۜ اِنَّ اللّٰهَ غَفُورٌ رَح۪يمٌ ﴿٢٠﴾

Fakat ne kadar iyilik yaparsanız yapın, yine de kendinizi kusursuz, mükemmel görmeyin. Daha iyiye, daha güzele ulaşabilmek için daima **Allah'tan bağışlanma dileyin.** Bilin ki, **Allah çok bağışlayıcı, çok merhametlidir.**

سُورَةُ الْمُدَّثِّرِ ﴿٧٤﴾

74. MÜDDESSİR SURESİ

Bu surenin ilk yedi ayeti, Mekke döneminin henüz başlarında indirilmiştir. Surenin geri kalan kısmı ise, bundan birkaç yıl sonra, İslâm açıktan tebliğ edilmeye başlandığı sıralarda nazil olmuştur. Adını, birinci ayetinde geçen ve Peygamber'in (s) Kur'an mesajıyla ilk karşılaştığı anda yaşadığı şaşkınlık ve sarsıntıya işaret eden "Müddessir" (Örüsüne sarınan, bürünen) kelimesinden almıştır. 56 ayettir.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

يَٓا اَيُّهَا الْمُدَّثِّرُۙ ﴿١﴾

1. Ey örtüsüne bürünen Peygamber! Ve Kur'an mesajını yüreğinde hisseden, fakat onu tebliğ etmekte çekimser davranan Müslüman! Artık kendi kabuğuna çekilerek sakin ve kendi hâlinde bir hayat sürme zamanı geçti. Bunun için:

قُمْ فَاَنْذِرْۙ ﴿٢﴾

2. Her türlü korku, endişe ve çekingenlik duygularından sıyrılarak büyük bir azim ve kararlılıkla **kalk ve** ışığa susamış gönülleri iman nuruyla aydınlatmak üzere, insanlığı bu Kur'an ile **uyar.**

وَرَبَّكَ فَكَبِّرْۙ ﴿٣﴾

3. Bu görevinde ilâhî yardıma nail olabilmek için **Rabb'ini tekbir et.** Hem yüreğinle, hem söz ve davranışlarınla O'nun yüceliğini an ve bu hakikati tüm kâinata ilan et.

وَثِيَابَكَ فَطَهِّرْۙ ﴿٤﴾

4. Tebliğ ve uyarıya önce kendinden başla. Kişilik ve karakterini sembolize eden **elbiseni,** öz benliğini ve çevreni **temiz tut.**

وَالرُّجْزَ فَاهْجُرْۙ ﴿٥﴾

5. Kur'an'ın ve aklın onaylamadığı gerek maddi, gerekse inanç, düşünce, ahlâk ve davranış ile ilgili her türlü çirkinlik, kötülük ve **pislikten uzak dur.**

وَلَا تَمْنُنْ تَسْتَكْثِرُۙ ﴿٦﴾

6. Yaptığın iyilikleri **gözünde büyüterek başa kakma.** Kalp kırarak, gönül inciterek hayır ve hasenatını boşa çıkarma. Hiçbir karşılık beklemeden, yalnızca Allah'ın hoşnutluğunu kazanmak için iyilik yap. En büyük hayır ve hizmetlerde bulunmuş olsan bile, asla yaptıklarını yeterli görme, gurura kapılma.

وَلِرَبِّكَ فَاصْبِرْۜ ﴿٧﴾

7. İlâhî mesajı yeryüzünde egemen kılma yolunda mücadele ederken, zalimlerin şiddetli muhalefetiyle karşılaşacak, çetin belâ ve musibetlerle yüz yüze geleceksin. İçinde bulunduğun şartlar ne kadar ümitsiz ve çaresiz görünse de asla yılgınlığa düşme, ümitsizliğe kapılma. Bu sınavdan yüz akıyla çıkıncaya dek bıkma, usanma, dayan, diren, **Rabb'in için sabret.**

فَاِذَا نُقِرَ فِي النَّاقُورِۙ ﴿٨﴾

8. Çünkü yeniden diriliş için **Sur'a üflendiği** ve kalk borusu çaldığı **zaman,**

فَذٰلِكَ يَوْمَئِذٍ يَوْمٌ عَس۪يرٌۙ ﴿٩﴾

9. İşte o gün, gerçekten çetin bir gün olacaktır.

عَلَى الْكَافِر۪ينَ غَيْرُ يَس۪يرٍ ﴿١٠﴾

10. Ayetlerimi **inkâr edenler için, hiç de kolay olmayan** bir Gün!

Ey Müslüman! Her çağda ve her toplumda, Allah'ın ayetlerini inkâr eden, servet ve gücüne güvenerek İslâm'a karşı savaş açan zalimler senin karşına çıkacaktır:

ذَرْن۪ي وَمَنْ خَلَقْتُ وَح۪يدًاۙ ﴿١١﴾

11. Annesinin karnında aciz, **yapayalnız** ve çaresiz bir kul olarak **yarattığım** o azgın inkârcıyı **sen bana bırak!** Hakikati çok iyi bildiği hâlde kibir, inat ve bencilliği yüzünden ayetlerime başkaldıran o küstah ve azgın kâfirin hakkından bizzat Ben geleceğim!

وَجَعَلْتُ لَهُ مَالًا مَمْدُودًاۙ ﴿١٢﴾

12. Oysa **Ben ona büyük bir servet** ve nice nimetler, imkânlar **bağışladım,**

وَبَن۪ينَ شُهُودًاۙ ﴿١٣﴾

13. Ayrıca, her birisi önemli birer mevki sahibi olan ve etrafında emre hazır bekleyen **göz önünde** güçlü kuvvetli ve sağlıklı **çocuklar,** nice sosyal imkânlar armağan ettim,

وَمَهَّدْتُ لَهُ تَمْهِيدًاۙ ﴿١٤﴾

14. Ve bütün bunların ötesinde, hayatın **bütün nimet ve güzelliklerini onun önüne** cömertçe **serdim.**

ثُمَّ يَطْمَعُ اَنْ اَزِيدَۗ ﴿١٥﴾

15. Fakat buna rağmen o, Bana şükretmeyi aklının ucundan geçirmediği gibi, kendisine âhirette de ikramlarda bulunarak **daha fazlasını vermemi bekliyor.**

كَلَّاۜ اِنَّهُ كَانَ لِاٰيَاتِنَا عَنِيدًاۜ ﴿١٦﴾

16. Hayır, asla! Çünkü o, ayetlerimize karşı tam bir inatçı kesildi.

سَاُرْهِقُهُ صَعُودًاۜ ﴿١٧﴾

17. Ben de ona verdiğim bütün nimetleri geri alacak ve **onu** cehennemde **sarp bir yokuşa süreceğim.**

اِنَّهُ فَكَّرَ وَقَدَّرَۙ ﴿١٨﴾

18. Çünkü o, ayetlerimiz kendisine tebliğ edilince, Allah'tan geldiğini çok iyi bildiği bu sözleri önce bir **düşündü,** onu kabul veya reddettiği takdirde neler kazanıp kaybedeceğini inceden inceye **ölçtü biçti.**

فَقُتِلَ كَيْفَ قَدَّرَۙ ﴿١٩﴾

19. Fakat kahrolası, nasıl bir muhakeme yürüttü, **ne biçim ölçüp biçti!**

ثُمَّ قُتِلَ كَيْفَ قَدَّرَۙ ﴿٢٠﴾

20. Evet, canı çıkası nankör, **ne biçim ölçüp biçti!**

ثُمَّ نَظَرَۙ ﴿٢١﴾

21. Sonra düşünceli düşünceli etrafına **bakındı,**

ثُمَّ عَبَسَ وَبَسَرَۙ ﴿٢٢﴾

22. Ardından suratını astı, tedirgin ve endişeli bir çehreyle **kaşlarını çattı,**

ثُمَّ اَدْبَرَ وَاسْتَكْبَرَۙ ﴿٢٣﴾

23. Ve küstahça kibirlenerek, ayetlerimizden **yüz çevirdi:**

فَقَالَ اِنْ هٰذَٓا اِلَّا سِحْرٌ يُؤْثَرُۙ ﴿٢٤﴾

24. "Bu Kur'an!" **dedi,** "Nesilden nesle **aktarılan** göz boyayıcı **büyü**lü bir söz**den başka bir şey değildir."**

اِنْ هٰذَٓا اِلَّا قَوْلُ الْبَشَرِۜ ﴿٢٥﴾

25. "Yani **o, sadece** bizim gibi fâni **bir insan sözüdür."**

سَاُصْلِيهِ سَقَرَ ﴿٢٦﴾

26. Ben de bu yaptığına karşılık, **onu Sekar** denilen cehennem ateşi**ne atacağım!**

وَمَٓا اَدْرٰيكَ مَا سَقَرُۜ ﴿٢٧﴾

27. Bilir misin, nedir Sekar?

لَا تُبْقِي وَلَا تَذَرُۚ ﴿٢٨﴾

28. Ne hayatta **bırakır** insanı, **ne de** ölüme **terk eder.** Kurbanını bir yakaladı mı, bir daha asla bırakmaz.

لَوَّاحَةٌ لِلْبَشَرِۚ ﴿٢٩﴾

29. Öyle bir ateştir ki, **derileri yakıp kavurur.**

عَلَيْهَا تِسْعَةَ عَشَرَۜ ﴿٣٠﴾

30. Ve bu ateşin **başında,** tam **on dokuz** tane güçlü ve acımasız zebani bekler. Neden zebani ve neden 19 derseniz:

وَمَا جَعَلْنَٓا اَصْحَابَ النَّارِ اِلَّا مَلٰٓئِكَةًۖ

31. Biz cehennemde zebani olarak, **ancak melekleri görevlendirdik.**

وَمَا جَعَلْنَا عِدَّتَهُمْ اِلَّا فِتْنَةً لِلَّذِينَ كَفَرُواۙ لِيَسْتَيْقِنَ الَّذِينَ اُو۫تُوا الْكِتَابَ
وَيَزْدَادَ الَّذِينَ اٰمَنُٓوا اِيمَانًا وَلَا يَرْتَابَ الَّذِينَ اُو۫تُوا الْكِتَابَ وَالْمُؤْمِنُونَۙ

Onların sayısını da, sırf inkârcılar için bir imtihan aracı **yaptık ki,** kendilerine daha önce **Kitap verilmiş olan** Yahudi ve Hristiyan**lar,** daha önceki Peygamberlerin bildirdiği hakikati dosdoğru bir şekilde ortaya koyan bu Kitabın Allah'tan geldiğine **yürekten inansınlar ve** ona zaten **iman etmiş olanların inançları daha da güçlensin. Böylece,** daha önce **Kitap verilmiş olanların ve müminlerin kalplerinde** bu konuda zerre kadar **kuşkuya yer kalmasın.**

وَلِيَقُولَ الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ وَالْكَافِرُونَ مَاذَٓا اَرَادَ اللّٰهُ بِهٰذَا مَثَلًاۜ

Fakat kalplerinde hastalık bulunan ve bu yüzden, bazen mümin, bazen kâfir gibi davranarak şüphe ve tereddüt içinde bocalayan münafık**lar ve** Kur'an'ı açıkça inkâr eden **kâfirler,** bu muhteşem ayetlerdeki hikmeti kavrayamadıklarından, "Sizin inandığınız **Allah, bu örnekle ne demek istemiş acaba?** Eğer cehennemde sadece 19 görevli varsa, hepimiz bir olup onların hakkından geliriz." **diye**rek sizinle alay ede**cekler.** Ya da 19 rakamına olmadık anlamlar yükleyerek insanları saptırmaya çalışırlar.

كَذٰلِكَ يُضِلُّ اللّٰهُ مَنْ يَشَٓاءُ وَيَهْدِي مَنْ يَشَٓاءُۜ

İşte böylece Allah, bile bile kötülüğü tercih ederek sapıklıkta kalmak **isteyeni saptırır,** samimî bir kalple gerçeğe, doğruya yönelmek **isteyeni de doğru yola iletir.**

وَمَا يَعْلَمُ جُنُودَ رَبِّكَ اِلَّا هُوَۜ

Azap melekleri sadece bu kadardır zannetmeyin. **Rabb'inin ordularını**n sayısını ve gücünü, **Kendisinden başka hiç kimse bilemez.**

وَمَا هِيَ اِلَّا ذِكْرٰى لِلْبَشَرِ۟ ﴿٣١﴾

Ey insanlar! Size haber verilen **bu** korkunç cehennem ateşi, **ancak insanlık için bir** öğüt ve **uyarıdır.** Bu gerçek ortada iken, nasıl buyruklarıma karşı gelebilirsiniz?

كَلَّا وَالْقَمَرِۙ ﴿٣٢﴾

32. Hayır, bütün dünyanın karanlıklara boğulduğu bir çağda, gönülleri aydınlatacak Peygamberlik nurunun doğuşunu simgeleyen **Ay'a andolsun,**

وَالَّيْلِ اِذْ اَدْبَرَۙ ﴿٣٣﴾

33. Küfür, şirk ve isyan karanlıklarının yerini iman ve Kur'an aydınlığına bırakacağını haber verircesine **dönüp gitmekte olan geceye,**

وَالصُّبْحِ اِذَٓا اَسْفَرَۙ ﴿٣٤﴾

34. Ve aydınlık bir geleceği müjdeleyerek **ışıldamakta olan sabaha yemin olsun ki,**

اِنَّهَا لَاِحْدَى الْكُبَرِۙ ﴿٣٥﴾

35. Sekar denilen **bu** cehennem ateşi, zalimleri bekleyen en **büyük** felâket**lerden biridir.**

نَذِيرًا لِلْبَشَرِۙ ﴿٣٦﴾

36. Ve insanlığa yöneltilmiş en önemli **uyarıdır.**

لِمَنْ شَٓاءَ مِنْكُمْ اَنْ يَتَقَدَّمَ اَوْ يَتَاَخَّرَۜ ﴿٣٧﴾

37. İçinizden, gerek hayır yollarında **ilerlemek ve gerekse geride kalmak isteyen** herkes **için** bir müjde ve bir uyarıdır.

كُلُّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ رَه۪ينَةٌۙ ﴿٣٨﴾

38. Çünkü **her insan, işlediği** günahlar **yüzünden** cehenneme **mahkûmdur.**

اِلَّٓا اَصْحَابَ الْيَم۪ينِۜ ﴿٣٩﴾

39. Ancak ilâhî rahmeti hak eden **iyi insanlar hariç.**

ف۪ي جَنَّاتٍۜ يَتَسَٓاءَلُونَۙ ﴿٤٠﴾

40. Zalimler cehenneme yuvarlanırken, **onlar cennet bahçelerinde,** huzur ve esenlik içinde olacaklar.

عَنِ الْمُجْرِم۪ينَۙ ﴿٤١﴾

41. O zaman Allah, cehennemde azap çekenlerin hâlini müminlere gösterecek. Onlar da cehennemdeki **suçlulara** hayretle **soracaklar:**

مَا سَلَكَكُمْ ف۪ي سَقَرَ ﴿٤٢﴾

42. "Sizi Sekar denilen bu çılgın ateş**e sürükleyen nedir?"**

قَالُوا لَمْ نَكُ مِنَ الْمُصَلّ۪ينَۙ ﴿٤٣﴾

43. Onlar da şöyle cevap verecekler: "Çünkü biz namaz kılanlardan değildik. Türlü bahanelerle namazı terk ederdik ve hak ile batılın mücadelesinde müminler safında yerimizi almazdık."

وَلَمْ نَكُ نُطْعِمُ الْمِسْك۪ينَۙ ﴿٤٤﴾

44. "Bunun doğal sonucu olarak da, servet yığma tutkusuyla cimrilik eder, **yoksulları doyurmazdık.** Ekonomik ve toplumsal kulluğa aldırış etmezdik."

وَكُنَّا نَخُوضُ مَعَ الْخَٓائِض۪ينَۙ ﴿٤٥﴾

45. "Böylece, boş şeylere **dalan** diğer günahkâr**larla birlikte,** dünyanın aldatıcı zevk ve sefahatine **dalıp giderdik."**

وَكُنَّا نُكَذِّبُ بِيَوْمِ الدّ۪ينِۙ ﴿٤٦﴾

46. "Sonunda, yaşadığımız hayat tarzı inancımızı da şekillendirdi. Bu yüzden, **biz Hesap Gününü de yalanlardık."**

حَتّٰٓى اَتٰينَا الْيَق۪ينُۜ ﴿٤٧﴾

47. "İşte böyle hiç ölmeyecekmiş gibi yaşayıp giderken, **nihayet** ölüm denen **gerçek** hiç beklemediğimiz bir anda aniden **karşımıza çıkıverdi."**

فَمَا تَنْفَعُهُمْ شَفَاعَةُ الشَّافِع۪ينَۜ ﴿٤٨﴾

48. Artık hiç kimse, o zalimlerin kurtuluşu için Allah katında aracılık yapamayacak, **hiçbir şefaatçinin şefaati onlara fayda vermeyecektir.**

فَمَا لَهُمْ عَنِ التَّذْكِرَةِ مُعْرِض۪ينَۙ ﴿٤٩﴾

49. O hâlde, onlara ne oluyor ki, bunca öğüt ve **uyarılardan yüz çeviriyorlar?**

كَاَنَّهُمْ حُمُرٌ مُسْتَنْفِرَةٌۙ ﴿٥٠﴾ فَرَّتْ مِنْ قَسْوَرَةٍۜ ﴿٥١﴾

50,51. Tıpkı, kendisini avlamak isteyen bir **aslandan korkup kaçan yaban eşekleri**nin kaçışı **gibi** senin davetinden kaçıyor ve seni hiç dinlemeden, telâşla yanından uzaklaşıyorlar.

بَلْ يُر۪يدُ كُلُّ امْرِئٍ مِنْهُمْ اَنْ يُؤْتٰى صُحُفًا مُنَشَّرَةًۙ ﴿٥٢﴾

52. Hayır, aslında onların her biri, bir Peygambere itaati gururuna yediremiyor, **kendisine** özel olarak **açılmış** ilâhî **sayfalar verilmesini istiyor.**

كَلَّاۜ بَلْ لَا يَخَافُونَ الْاٰخِرَةَۜ ﴿٥٣﴾

53. Hayır, aslında onlar ilâhî adaleti hesaba katmıyor, **âhiretten hiç korkmuyorlar.**

كَلَّٓا اِنَّهُ تَذْكِرَةٌۚ ﴿٥٤﴾

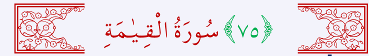
54. Hayır, âhiret mutlaka gerçekleşecek ve Hesap Günü herkes hak ettiği karşılığı mutlaka alacaktır. İşte bunun için **bu** Kur'an, tüm insanlık için bir uyarı, **bir öğüttür.**

فَمَنْ شَٓاءَ ذَكَرَهُۜ ﴿٥٥﴾

55. Artık dünya ve âhirette kurtuluşa, esenliğe ulaşmak **isteyen, ondan öğüt alsın** ve bu uyarılar çerçevesinde hayatını yenibaştan şekillendirsin.

وَمَا يَذْكُرُونَ اِلَّٓا اَنْ يَشَٓاءَ اللّٰهُۜ هُوَ اَهْلُ التَّقْوٰى وَاَهْلُ الْمَغْفِرَةِ ﴿٥٦﴾

56. Bununla birlikte, ey Peygamber, sen ne kadar öğüt ve uyarıda bulunsan da, **Allah** onları imana ve cennete lâyık görüp de doğru yola gelmelerini **dilemedikçe, onlar öğüt alamazlar.** O hâlde, her türlü kötülükten ve günahtan tövbe edip Rab'lerine yönelsin, O'nun sonsuz merhametine sığınsınlar. Çünkü azabından **sakınılmaya da, affına sığınılmaya da lâyık olan sadece O'dur.**



75. KIYAMET SURESİ

Mekke döneminin başlarında nazil olmuştur. Adını, ilk ayetinde geçen ve mahşer gününe işaret eden "el-Kıyameh" (diriliş, kalkış) kelimesinden almıştır. 40 ayettir.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

لَٓا اُقْسِمُ بِيَوْمِ الْقِيٰمَةِۙ ﴿١﴾

1. Yo! âhireti inkâr edenler, büyük bir aldanış içindedirler! **Andolsun o Diriliş Gününe!**

وَلَٓا اُقْسِمُ بِالنَّفْسِ اللَّوَّامَةِ ﴿٢﴾

2. Ve yine andolsun, özeleştiride bulunarak kendisini **kınayan insana** ki, Biz ölmüş bedenleri mutlaka diriltip Yargı Gününde hesaba çekeceğiz. Bunun şahitlerinden biri de, bizzat insanın yüreğinde hissettiği vicdan ve özeleştiri duygusudur.

اَيَحْسَبُ الْاِنْسَانُ اَلَّنْ نَجْمَعَ عِظَامَهُۜ ﴿٣﴾

3. Yoksa **insan,** çürüyüp dağılmış olan **kemiklerini** yeniden **bir araya getir**ip kendisini hayata döndür**emeyeceğimizi mi sanıyor?**

بَلٰى قَادِر۪ينَ عَلٰٓى اَنْ نُسَوِّيَ بَنَانَهُ ﴿٤﴾

4. Hayır, elbette buna gücümüz yeter. Hem de sadece kemiklerini değil, hayat boyu değişmeyen, o taklit edilemez **parmak uçlarını bile** —özel çizgileriyle birlikte ve en ince ayrıntısına varıncaya kadar— **yeniden düzenlemeye gücümüz yeter Bizim.**

بَلْ يُر۪يدُ الْاِنْسَانُ لِيَفْجُرَ اَمَامَهُۚ ﴿٥﴾

5. Fakat bu hakikati idrak edemeyen **insan,** akılsızca tavır ve davranışlarıyla **geleceğini berbat etmek ister.** Şöyle ki:

يَسْـَٔلُ اَيَّانَ يَوْمُ الْقِيٰمَةِۜ ﴿٦﴾

6. İlâhî uyarıyı alay konusu yaparak, “Bu tehdit edip durduğunuz **Diriliş Günü ne zamanmış?” diye sorar.**

فَاِذَا بَرِقَ الْبَصَرُۙ ﴿٧﴾

7. Fakat Kıyamet Gününün dehşetiyle **gözler kamaştığı,**

وَخَسَفَ الْقَمَرُۙ ﴿٨﴾

8. Ay karanlığa gömüldüğü,

وَجُمِعَ الشَّمْسُ وَالْقَمَرُۙ ﴿٩﴾

9. Ve Güneş ile Ay bir araya getirilip işleri bitiril**diği an,**

يَقُولُ الْاِنْسَانُ يَوْمَئِذٍ اَيْنَ الْمَفَرُّۚ ﴿١٠﴾

10. İşte o gün insan, “Eyvah!” diye **feryat edecek,** “Bu felâketten **kaçıp kurtulma** imkânı **yok mu?”**

كَلَّا لَا وَزَرَۜ ﴿١١﴾

11. Hayır, o zaman zalimler için hiçbir kaçış, hiçbir **sığınak yoktur.**

اِلٰى رَبِّكَ يَوْمَئِذٍۨ الْمُسْتَقَرُّۜ ﴿١٢﴾

12. Çünkü **o gün varılacak son durak, Rabb’inin huzurudur.**

يُنَبَّؤُا الْاِنْسَانُ يَوْمَئِذٍ بِمَا قَدَّمَ وَاَخَّرَۜ ﴿١٣﴾

13. İşte o gün insana, yaptığı ve yapması gerektiği hâlde **yapmadığı** iyi kötü **her şey haber verilecektir.**

بَلِ الْاِنْسَانُ عَلٰى نَفْسِهٖ بَصٖيرَةٌۙ ﴿١٤﴾

14. Aslında insan, kendi hâlini görmekte ve nasıl bir akıbete lâyık olduğunu pekâlâ bilmekte**dir.**

وَلَوْ اَلْقٰى مَعَاذٖيرَهُۜ ﴿١٥﴾

15. Birtakım sahte **mazeretler öne sür**üp kendisini kandırmaya çalış**sa bile.**

Öyleyse, ey insanlar, gerçekleri olduğu gibi görmeli, vicdanınızın derinliklerine nakşedilmiş duygu ve eğilimlerle birebir örtüşen bu Kur’an mesajını kendinize rehber edinerek dünya ve âhirette huzur ve esenliğe ulaşma yolunda çaba harcamalısınız. Bunun için yapmanız gereken, içtenlikle Kur’an’a yönelmek ve onu dinleyerek, okuyarak, inceleyerek anlamaya ve hükümlerini uygulamaya çalışmaktır. Başlangıçta anlayamadığınız veya yanlış anladığınız yerler olabilir. Endişe etmeyin, eğer siz içtenlikle Kur’an’a yönelir ve onu anlama ve hayatınıza yansıtma yolunda çaba harcarsanız, Allah size bilmediklerinizi öğretecek ve Kur’an’ı doğru anlamanızı sağlayarak sizi büyük hatalara düşmekten koruyacaktır. Nitekim ayetlerimizle ilk tanıştığı sıralarda Elçimiz Muhammed (s) bile onu öğrenme ve anlama konusunda zorluk çekeceğini sanmış, Biz de onu şöyle teskin etmiştik:

لَا تُحَرِّكْ بِهٖ لِسَانَكَ لِتَعْجَلَ بِهٖۜ ﴿١٦﴾

16. Ey Muhammed! Cebrail sana Kur’an’ı vahyederken, **onun** bir kısmını unuturum endişesiyle, ayetleri çabucak ezberlemek **için dilini aceleyle oynatıp durma.**

اِنَّ عَلَيْنَا جَمْعَهُ وَقُرْاٰنَهُۚ ﴿١٧﴾

17. Korkma, **onu** senin yüreğine ve zihnine **yerleştirmek ve** gerektiğinde **okutmak Bize düşer.**

فَاِذَا قَرَاْنَاهُ فَاتَّبِعْ قُرْاٰنَهُۚ ﴿١٨﴾

18. Öyleyse, Biz onu Cebrail aracılığıyla sana **okuduğumuz zaman, sen** yalnızca **onun okunuşunu takip et.**

ثُمَّ اِنَّ عَلَيْنَا بَيَانَهُۜ ﴿١٩﴾

19. Ayrıca, kalbini ilim ve hidayet nurlarıyla aydınlatarak **onu**n anlamını **açıklamak da Bize düşer.**

Öyleyse ey müminler! Siz de kendinize Peygamberi örnek almalı, Kur’an’ı acele etmeden, düşünerek ve özümseyerek okumalısınız.

كَلَّا بَلْ تُحِبُّونَ الْعَاجِلَةَۙ ﴿٢٠﴾

20. Fakat siz ey inkârcılar, **şu peşin** ve gelip geçici dünya nimetlerin**i** bütün değerlerin üzerinde görüyor, her şeyden daha çok **seviyorsunuz.**

وَتَذَرُونَ الْاٰخِرَةَۜ ﴿٢١﴾

21. Sonsuz nimet ve azabın bulunduğu **âhireti ise göz ardı ediyorsunuz.**

وُجُوهٌ يَوْمَئِذٍ نَاضِرَةٌۙ ﴿٢٢﴾

22. O gün bazı yüzler sevinçten ışıl ışıl **parlayacak.**

اِلٰى رَبِّهَا نَاظِرَةٌۚ ﴿٢٣﴾

23. Sonsuz huzur ve mutluluk içinde, **Rabblerin**in cemalin**e bakacak.**

وَوُجُوهٌ يَوْمَئِذٍ بَاسِرَةٌۙ ﴿٢٤﴾

24. Yine o gün bazı yüzler, pişmanlık ve kederden **kapkara kesilecek.**

تَظُنُّ اَنْ يُفْعَلَ بِهَا فَاقِرَةٌۜ ﴿٢٥﴾

25. Kendisine, insanın **belkemiğini kıran** bir azabın **yapılacağını sezecek.**

كَلَّٓا اِذَا بَلَغَتِ التَّرَاقِيَۙ ﴿٢٦﴾

26. Hayır, bu hayat hep böyle sürüp gidecek sanmayın. Ecel kapıyı çalıp da **can boğaza dayandığı,**

وَقٖيلَ مَنْ رَاقٍۙ ﴿٢٧﴾

27. Ve ölümle pençeleşen insanın etrafındaki yakınları, “Onu **kurtaracak** bir hekim **yok mu!” diye feryat ettikleri zaman,**

وَظَنَّ اَنَّهُ الْفِرَاقُۙ ﴿٢٨﴾

28. Ölüm döşeğindeki adam, işte o anda **ayrılık vaktinin gelip çattığını anlayacak.**

وَالْتَفَّتِ السَّاقُ بِالسَّاقِۙ ﴿٢٩﴾

29. Ve ölüm bütün dehşetiyle onu kucaklayınca, adamın **eli ayağına dolaşacak.**

اِلٰى رَبِّكَ يَوْمَئِذٍۨ الْمَسَاقُۜ ﴿٣٠﴾

30. İşte o gün, Rabb’ine doğru ebedî **yolculuk başlamış olacak.**

فَلَا صَدَّقَ وَلَا صَلّٰىۙ ﴿٣١﴾

31. Ve Rabb’in onu sonsuz azaba mahkûm edecek. Çünkü o, yaşadığı sürece **ne** ayetlerime **iman etmiş, ne de** kulluğunun gereği olan **namazı kılmıştı.**

وَلٰكِنْ كَذَّبَ وَتَوَلّٰىۙ ﴿٣٢﴾

32. Tam tersine, hakikati inatla **yalanlamış ve** ayetlerimden **yüz çevirmişti.**

ثُمَّ ذَهَبَ اِلٰٓى اَهْلِهٖ يَتَمَطّٰىۜ ﴿٣٣﴾

33. Sonra sanki övünülecek bir şey yapmış gibi, küstahça **çalım satarak adamlarının yanına gitmişti.** Fakat şimdi, her şeyini dünyada terk ederek huzurumuza geldi ve ebedi azaba mahkûm oldu.

اَوْلٰى لَكَ فَاَوْلٰىۙ ﴿٣٤﴾

34. Ey zalim insan! **Sen bunu hak etmiştin.**

ثُمَّ اَوْلٰى لَكَ فَاَوْلٰىۜ ﴿٣٥﴾

35. Evet, sen bunu gerçekten hak etmiştin.

اَيَحْسَبُ الْاِنْسَانُ اَنْ يُتْرَكَ سُدًىۜ ﴿٣٦﴾

36. Öyle ya, yoksa **insan,** yeryüzünde sorumsuz ve **başıboş bırakılacağını mı sanıyor?**

اَلَمْ يَكُ نُطْفَةً مِنْ مَنِيٍّ يُمْنٰىۙ ﴿٣٧﴾

37. Yani yaptıklarının hesabını vermek üzere yeniden diriltilmeyeceğini mi düşünüyor? Nasıl olur, bunu söyleyen insan bir zamanlar annesinin rahmine **akıtılan** basit **bir meni** damlası **değil miydi?**

ثُمَّ كَانَ عَلَقَةً فَخَلَقَ فَسَوّٰىۙ ﴿٣٨﴾

38. Sonra bu bir damla su, rahme yapışan kan pıhtısı şeklindeki **döllenmiş bir hücreye dönüşmedi mi? Böylece** Allah, onu bir insan nüvesi olarak **yaratıp biçimlendirmedi mi?**

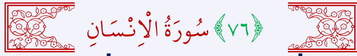
فَجَعَلَ مِنْهُ الزَّوْجَيْنِ الذَّكَرَ وَالْاُنْثٰىۜ ﴿٣٩﴾

39. Sonra ondan iki cinsi, erkeği ve dişiyi yaratmadı mı?

اَلَيْسَ ذٰلِكَ بِقَادِرٍ عَلٰٓى اَنْ يُحْيِيَ الْمَوْتٰى ﴿٤٠﴾

40. Şimdi söyleyin, bütün **bu** harikaları yaratan Allah**'ın, ölüleri** yeniden **diriltmeye** de **gücü yetmez mi?**

"Evet, yüce Rabb'imizi tesbih ve tenzih ederiz, O'nun elbette ölüleri diriltmeye gücü yeter!"



76. İNSAN SURESİ

Bu surenin Medine'de nazil olduğuna dair bazı rivayetler varsa da, konusu ve üslubu, onun Mekke'de indirildiğini göstermektedir. Adını birinci ayetinden alan sure, aynı ayette geçen "Dehr" (uzun zaman, çağ) adıyla da bilinmektedir. 31 ayettir.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

هَلْ اَتٰى عَلَى الْاِنْسَانِ ح۪ينٌ مِنَ الدَّهْرِ لَمْ يَكُنْ شَيْـٔاً مَذْكُوراً ﴿١﴾

1. İnsanın basit bir varlık olarak yaratılmasının **üzerinden,** gerek topraktan ilk yaratıldığı sırada, gerek anne karnında iken, yaratılış aşamalarından geçip olgunluk düzeyine ulaşıncaya kadar, henüz adının sanının **anılmadığı nice çağlar geçmedi mi?** Kibre kapılarak Rabb'ine boyun eğmekten kaçınan insan, bir zamanlar bir hiç olduğunu ve Allah'ın lütfu sayesinde yaratılıp bunca nimetlere mazhar olduğunu hiç düşünmüyor mu?

اِنَّا خَلَقْنَا الْاِنْسَانَ مِنْ نُطْفَةٍ اَمْشَاجٍۗ نَبْتَل۪يهِ فَجَعَلْنَاهُ سَم۪يعاً بَص۪يراً ﴿٢﴾

2. Doğrusu Biz insanı, erkek ve kadından gelen **bileşik bir tohumdan yarattık ve onu** bu dünya hayatında **sınavdan geçir**ip yükselt**mek için işitme, görme** ve düşünme **yeteneğine sahip** akıllı, üstün ve becerikli bir varlık **kıldık.**

اِنَّا هَدَيْنَاهُ السَّب۪يلَ اِمَّا شَاكِراً وَاِمَّا كَفُوراً ﴿٣﴾

3. Ayrıca ona, doğru ile yanlışı birbirinden ayırt etme yeteneği bahşettik. Bununla da yetinmeyip, hakikati apaçık ortaya koyan ayetler göndererek **ona** doğru **yolu gösterdik** ve seçimi kendisine bıraktık; **ya şükreden** bir kul olur, **ya da** vefasız bir **nankör.** Fakat şunu bilin ki:

اِنَّٓا اَعْتَدْنَا لِلْكَافِر۪ينَ سَلَاسِلَا۬ وَاَغْلَالاً وَسَع۪يراً ﴿٤﴾

4. En büyük nankörlüğü yaparak ayetlerimizi reddeden **kâfirler için,** cehennemde **zincirler, prangalar ve alev alev yanan bir ateş hazırladık.**

اِنَّ الْاَبْرَارَ يَشْرَبُونَ مِنْ كَأْسٍ كَانَ مِزَاجُهَا كَافُوراًۚ ﴿٥﴾

5. Ayetlerimize iman eden **dürüst ve erdemli kimselere gelince, onlar** cennette, **hoş kokulu çiçeklerle** kokulandırılıp **tatlandırılmış bir kadehten** cennet şarabı **içecekler.**

عَيْناً يَشْرَبُ بِهَا عِبَادُ اللّٰهِ يُفَجِّرُونَهَا تَفْج۪يراً ﴿٦﴾

6. Bu içecek, **Allah'ın kullarının diledikleri gibi akıtarak kana kana içtikleri** tatlı ve serin **bir kaynaktır.**

Peki, kimlerdir bu bahtiyar kullar?

يُوفُونَ بِالنَّذْرِ وَيَخَافُونَ يَوْماً كَانَ شَرُّهُ مُسْتَط۪يراً ﴿٧﴾

7. Onlar, gerek Allah'a, gerek insanlara verdikleri **sözlerini yerine getirir, tehlikesi** her tarafı **saracak olan** o korkunç **Gün** hesaba çekilmek**ten korkarlar.**

وَيُطْعِمُونَ الطَّعَامَ عَلٰى حُبِّه۪ مِسْك۪يناً وَيَت۪يماً وَاَس۪يراً ﴿٨﴾

8. Mala mülke karşı yüreklerinde **sevgi duydukları hâlde,** sırf Allah rızası için **yoksulu, yetimi ve esiri doyurur,** onlara maddi manevî her türlü yardım ve desteği sağlamak için çırpınır**lar.**

اِنَّمَا نُطْعِمُكُمْ لِوَجْهِ اللّٰهِ لَا نُر۪يدُ مِنْكُمْ جَزَٓاءً وَلَا شُكُوراً ﴿٩﴾

9. Bunca iyilikleri yaparken de içlerinden derler ki: **"Biz sizi yalnızca Allah rızası için doyuruyoruz. Sizden herhangi bir karşılık, bir teşekkür beklemiyoruz."**

اِنَّا نَخَافُ مِنْ رَبِّنَا يَوْماً عَبُوساً قَمْطَر۪يراً ﴿١٠﴾

10. "Çünkü **biz, o asık suratlı ve dehşet verici gün** gelip çattığında, **Rabb'imiz**in huzurunda hesaba çekilmek**ten korkuyoruz."**

فَوَقٰيهُمُ اللّٰهُ شَرَّ ذٰلِكَ الْيَوْمِ وَلَقّٰيهُمْ نَضْرَةً وَسُرُوراًۚ ﴿١١﴾

11. Allah da bu davranışlarına karşılık, **onları o** korkunç **günün dehşetinden koruyacak ve** gözlerine **aydınlık,** yüreklerine **sevinç verecektir.**

وَجَزٰيهُمْ بِمَا صَبَرُوا جَنَّةً وَحَر۪يراًۙ ﴿١٢﴾

12. Ve Allah yolunda mücadele verirken karşılaştıkları sıkıntılara **sabırla direnmelerinden dolayı, onları** muhteşem meyvelerle donatılmış **bahçe**ler **ve** halis **ipek**ten elbiseler **ile ödüllendirecektir.**

مُتَّكِـ۪ٔينَ ف۪يهَا عَلَى الْاَرَٓائِكِۚ لَا يَرَوْنَ ف۪يهَا شَمْساً وَلَا زَمْهَر۪يراًۚ ﴿١٣﴾

13. Orada, altın işlemeli **koltuklara yaslan**ıp sonsuz mutluluğu tad**acaklar ve ne** yakıcı **bir güneş görecekler orada, ne de** dondurucu **bir soğuk.**

وَدَانِيَةً عَلَيْهِمْ ظِلَالُهَا وَذُلِّلَتْ قُطُوفُهَا تَذْل۪يلاً ﴿١٤﴾

14. Cennet ağaçlarının huzur ve esenlik veren **gölgeleri onları bürüyecek, meyveleri** —ellerini uzatsalar alacakları şekilde— önlerinde **eğildikçe eğilecektir.**

وَيُطَافُ عَلَيْهِمْ بِاٰنِيَةٍ مِنْ فِضَّةٍ وَاَكْوَابٍ كَانَتْ قَوَار۪يراًۙ ﴿١٥﴾

15. Etraflarında gümüş tepsiler ve billur kadehler sunan hizmetçiler **dönüp duracak.**

قَوَارِيرَ مِنْ فِضَّةٍ قَدَّرُوهَا تَقْد۪يرًا ﴿١٦﴾

16. Dünyada eşi benzeri görülmemiş **gümüş** gibi parlak, **kristal** kadar berrak kadehler, sürahiler ve tepsiler **ki, onları** zevklerine göre, diledikleri renk, desen, şekil ve **ölçüye göre ayarlayacaklar.**

وَيُسْقَوْنَ ف۪يهَا كَأْسًا كَانَ مِزَاجُهَا زَنْجَب۪يلًاۚ ﴿١٧﴾

17. Ayrıca onlara, cennete özgü **zencefil kokulu** harika içeceklerle dolu **kadehler sunulacak.**

عَيْنًا ف۪يهَا تُسَمّٰى سَلْسَب۪يلًا ﴿١٨﴾

18. Bunun kaynağı **cennette bir pınardır ki, "Selsebil" adıyla anılır.**

وَيَطُوفُ عَلَيْهِمْ وِلْدَانٌ مُخَلَّدُونَۚ اِذَا رَاَيْتَهُمْ حَسِبْتَهُمْ لُؤْلُؤًا مَنْثُورًا ﴿١٩﴾

19. Etraflarında, cennet hizmetkârları olarak yaratılmış **ölümsüz gençler** pervane gibi **dolaşacaklar.** Öyle pak, öyle temiz hizmetkârlar ki, **onları görsen,** etrafa **saçılmış** birer **inci** tanesi **sanırsın.**

وَاِذَا رَاَيْتَ ثَمَّ رَاَيْتَ نَع۪يمًا وَمُلْكًا كَب۪يرًا ﴿٢٠﴾

20. Her nereye baksan, muhteşem güzellikte **nimetler ve muazzam bir** kudret, zenginlik ve **saltanat görürsün.**

عَالِيَهُمْ ثِيَابُ سُنْدُسٍ خُضْرٌ وَاِسْتَبْرَقٌۘ وَحُلُّٓوا اَسَاوِرَ مِنْ فِضَّةٍۚ وَسَقٰيهُمْ رَبُّهُمْ شَرَابًا طَهُورًا ﴿٢١﴾

21. Cennette yaşayanlar, **yeşil ipekten ve atlastan** harika işlemeli **elbiseler giyinecek,** göz kamaştıran altın ve **gümüş bilezikler takınacaklar. Ve Rab'leri onlara,** tadı iliklere kadar işleyen **tertemiz bir içecek ikram edecek.**

اِنَّ هٰذَا كَانَ لَكُمْ جَزَٓاءً وَكَانَ سَعْيُكُمْ مَشْكُورًا ﴿٢٢﴾

22. Ve onları şu sözlerle kutlayacak: **"İşte** buyurun, **sizin mükâfatınız budur.** Benim uğrumda **harcadığınız çabalar** gerçekten takdire şayan görülmüş ve işte böyle **ödüllendirilmiştir."**

اِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا عَلَيْكَ الْقُرْاٰنَ تَنْز۪يلًاۚ ﴿٢٣﴾

23. Ey Şanlı Elçi! **Emin ol ki, bu Kur'an'ı sana gönderen Biziz.**

فَاصْبِرْ لِحُكْمِ رَبِّكَ وَلَا تُطِعْ مِنْهُمْ اٰثِمًا اَوْ كَفُورًاۚ ﴿٢٤﴾

24. Öyleyse, Rabb'inin hükmü gerçekleşinceye kadar, kâfirlerin yapıp ettikleri**ne sabret. Onlardan hiç bir nanköre, hiçbir günahkâra boyun eğme.** Onlar seni susturmak veya senden taviz koparmak için ne kadar baskı yaparlarsa yapsınlar, asla geri adım atma!

وَاذْكُرِ اسْمَ رَبِّكَ بُكْرَةً وَاَص۪يلًاۚ ﴿٢٥﴾

25. Bu kutlu yolculuğunda sana azık olması için, **Rabb'inin adını** övgülerle yücelterek, O'nun yaratıcılığında tezahür eden mükemmel sıfatlarını daima gündeme getirerek **sabah akşam an.**

وَمِنَ الَّيْلِ فَاسْجُدْ لَهُ وَسَبِّحْهُ لَيْلًا طَو۪يلًا ﴿٢٦﴾

26. Ve gecenin bir parçasında sıcacık yatağını terk ederek, **O'nun huzurunda** gözyaşlarıyla **secdeye kapan. Gece saatlerinde uzun uzun** Kur'an okuyarak, namaz kılarak, ilim ve tefekkürle meşgul olarak, en içten dua ve yakarışlarla **O'nu**n şanını yücelterek **tesbih et.**

Bu zalimlerin, Allah'ın ayetlerine karşı çıkışlarının asıl sebebi nedir, bilir misiniz?

اِنَّ هٰٓؤُلَٓاءِ يُحِبُّونَ الْعَاجِلَةَ وَيَذَرُونَ وَرَٓاءَهُمْ يَوْمًا ثَق۪يلًا ﴿٢٧﴾

27. Çünkü **onlar, şu peşin** —ama gelip geçici— dünya nimetlerini **her** şeyden daha çok **seviyor,** sonsuz nimet ve azabın bulunduğu asıl **önemli günü ise ihmal ediyorlar.**

نَحْنُ خَلَقْنَاهُمْ وَشَدَدْنَٓا اَسْرَهُمْۚ وَاِذَا شِئْنَا بَدَّلْنَٓا اَمْثَالَهُمْ تَبْد۪يلًا ﴿٢٨﴾

28. Oysa **onları yaratan ve** vücutlarını meydana getiren damarlarını, kaslarını, sinirlerini ve **eklem bağlarını sağlamlaştır**arak kendilerine güçlü ve sağlıklı bir beden bağışlay**an Biziz. Ve dilediğimiz anda** onları bu özelliklerden mahrum bırakıp hastalıklı ve felçli bir hâle getirebilir yahut hepsini derhal yok ederek **onların yerine benzerlerini getirebiliriz.**

اِنَّ هٰذِه۪ تَذْكِرَةٌۚ فَمَنْ شَٓاءَ اتَّخَذَ اِلٰى رَبِّه۪ سَب۪يلًا ﴿٢٩﴾

29. İşte bu Kur'an, zalimleri bekleyen korkunç azabı haber veren bir uyarı, **bir hatırlatmadır. O hâlde,** dünya ve âhirette kurtuluş ve esenliğe ulaşmak **isteyen** Kur'an'a kulak versin ve dosdoğru **Rabb'ine** varan **bir yol tutsun.** Çünkü insanoğluna, doğruyu eğriden ayırt edebileceği akletme yeteneği ve seçme özgürlüğü bahşedilmiştir. Ancak bu özgürlük, mutlak ve sınırsız bir özgürlük değildir:

وَمَا تَشَٓاؤُ۫نَ اِلَّٓا اَنْ يَشَٓاءَ اللّٰهُۜ اِنَّ اللّٰهَ كَانَ عَل۪يمًا حَك۪يمًاۗ ﴿٣٠﴾

30. Şunu iyi bilin ki, **Allah** bu yola girmenizi **dilemediği takdirde siz,** değil hidayete ermek, onu **dileyemezsiniz** bile. Eğer siz bir şeyler irade edebiliyor, muhakeme yapabiliyor, birtakım kararlar verebiliyorsanız, Allah size bu imkânları bağışladığı içindir. Hiç kuşkusuz O, tüm varlıklar üzerinde mutlak hâkimdir ve her şey O'nun kudret ve denetimi altındadır. Dolayısıyla, O'nun izin ve iradesi olmadan hiçbir şey gerçekleşmez. Bununla birlikte **Allah,** doğru yola yönelmek isteyen hiç kimseyi bundan alıkoymaz. Çünkü O, sonsuz kudret ve egemenlik sahibi olmakla birlikte, aynı zamanda **sonsuz ilim ve hikmet sahibidir.** Her şeyin en doğrusunu bilir, her konuda en âdil hükmü verir, sonsuz hikmetiyle her şeyi yerli yerince yapar. Öyle ki:

يُدْخِلُ مَنْ يَشَٓاءُ ف۪ي رَحْمَتِه۪ۜ وَالظَّالِم۪ينَ اَعَدَّ لَهُمْ عَذَابًا اَل۪يمًا ﴿٣١﴾

31. O, kullarından **lâyık gördüğünü rahmetine erdirir. Zalimlere gelince, onlara da can yakıcı bir azap hazırlamıştır.**

 سُورَةُ الْمُرْسَلَاتِ ﴿٧٧﴾ 

77. MÜRSELAT SURESİ

Mekke döneminin başlarında gönderilen bu sure, adını birinci ayetinde geçen "Mürselat" (gönderilenler) kelimesinden almıştır. 50 ayettir.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

وَالْمُرْسَلَاتِ عُرْفًا ﴿١﴾

1. Andolsun, birbiri ardınca gönderilen,

وَالنَّاشِرَاتِ نَشْرًا ﴿٣﴾

2. Fırtına gibi **eserek** inkâr, cehalet ve zulüm karanlıklarını **darmadağın eden,**

فَالْعَاصِفَاتِ عَصْفًاۙ ﴿٢﴾

3. Ve kalplere hakikat nurlarını **yayan,**

فَالْفَارِقَاتِ فَرْقًاۙ ﴿٤﴾

4. Sonra hak ile batılı **kesin hatlarla** birbirinden **ayıran,**

فَالْمُلْقِيَاتِ ذِكْرًاۙ ﴿٥﴾

5. Ve ardından, bir öğüt ve **hatırlatmada bulunan,**

عُذْرًا اَوْ نُذْرًاۙ ﴿٦﴾

6. Hesap Günü gelip çattığında, "Ya Rab, ben bu gerçeklerden habersizdim." diyecek olanların **özür** ve bahanelerini boşa çıkarmak **veya** öğüt almaya gönlü olanları **uyarmak için.** Yahut davetçilerin, "Ya Rab, biz tebliği görevimizi yaptık, ama onlar bizi dinlemediler." diyerek Allah katında mazeret beyan edebilmeleri ya da öğüt dinleyecek olanları uyarıp doğru yola çağırmaları için.

اِنَّمَا تُوعَدُونَ لَوَاقِعٌۜ ﴿٧﴾

7. İşte bütün bunlara yemin olsun ki, ey insanlar! **Size söz verilen** ölüm, kıyamet, diriliş, hesap, cennet, cehennem gibi tehditler **kesinlikle gerçekleşecektir.** Ne zaman mı?

فَاِذَا النُّجُومُ طُمِسَتْۙ ﴿٨﴾

8. Yıldızların söndürüldüğü,

وَاِذَا السَّمَٓاءُ فُرِجَتْۙ ﴿٩﴾

9. Gök parçalanıp yarıldığı,

وَاِذَا الْجِبَالُ نُسِفَتْۙ ﴿١٠﴾

10. Dağlar un ufak edilip savrulduğu,

وَاِذَا الرُّسُلُ اُقِّتَتْۜ ﴿١١﴾

11. Ve ilâhî mesajı insanlığa tebliğ eden **elçiler** ve davetçiler, Allah'ın huzurunda şahitlik yapmak üzere büyük **buluşmaya çağırıldığı zaman.**

لِاَيِّ يَوْمٍ اُجِّلَتْۜ ﴿١٢﴾

12. Bekletilen o gün için.

لِيَوْمِ الْفَصْلِۚ ﴿١٣﴾

13. Yani, Karar Günü için.

وَمَٓا اَدْرٰيكَ مَا يَوْمُ الْفَصْلِۜ ﴿١٤﴾

14. Bilir misin, ne müthiş bir gündür, **bu Karar Günü?**

وَيْلٌ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ ﴿١٥﴾

15. Vay hâline o gün, mesajlarımı **yalanlamış olanların!** Öyle ya;

اَلَمْ نُهْلِكِ الْاَوَّلِينَۜ ﴿١٦﴾

16. Biz sizden **önceki** nice toplumları, nice ülke**leri helâk etmedik mi?**

ثُمَّ نُتْبِعُهُمُ الْاٰخِرِينَ ﴿١٧﴾

17. Ve onların ardından, sonraki inkârcı nesil**leri de onların yanına göndermedik mi?** Şimdi, ey çağdaş kâfirler, sizin sonunuz onlarınkinden farklı mı olacak?

كَذٰلِكَ نَفْعَلُ بِالْمُجْرِمِينَ ﴿١٨﴾

18. İşte Biz suçlulara böyle yaparız.

وَيْلٌ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ ﴿١٩﴾

19. Vay hâline o gün, mesajlarımı **yalanlamış olanların!**

اَلَمْ نَخْلُقْكُمْ مِنْ مَٓاءٍ مَهِينٍۙ ﴿٢٠﴾

20. Nasıl inkâr edersiniz ki, **Biz sizi değersiz bir sudan yaratmadık mı?**

فَجَعَلْنَاهُ فِي قَرَارٍ مَكِينٍۙ ﴿٢١﴾

21. Sonra o suyu, mükemmel şekilde korunup gelişimini tamamlayacağı **sağlam bir barınağa,** anne rahmine **yerleştirmedik mi?**

اِلٰى قَدَرٍ مَعْلُومٍۙ ﴿٢٢﴾

22. Ve her geçen gün gelişip büyüyen bu cenini, tarafımızdan **belirlenen bir süreye kadar** aşamadan aşamaya geçirerek fiziksel ve ruhsal yeteneklerle donatılmış bir varlık hâline getirmedik mi?

فَقَدَرْنَاۗ فَنِعْمَ الْقَادِرُونَ ﴿٢٣﴾

23. Çünkü **Biz,** yaratılışın her aşamasını en ince ayrıntılarına varıncaya kadar **ölçüp ayarladık; hem de ne muhteşem** bir tasarım harikası olarak **ölçüp ayarladık!**

وَيْلٌ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ ﴿٢٤﴾

24. Vay hâline o gün, bunca açık mucizeleri **yalanlamış olanların!**

اَلَمْ نَجْعَلِ الْاَرْضَ كِفَاتًاۙ ﴿٢٥﴾

25. Biz yeryüzünü bir toplanma yeri yapmadık mı?

اَحْيَٓاءً وَاَمْوَاتًاۙ ﴿٢٦﴾

26. Gerek canlılar, gerek ölüler için.

وَجَعَلْنَا فِيهَا رَوَاسِيَ شَامِخَاتٍ وَاَسْقَيْنَاكُمْ مَٓاءً فُرَاتًاۜ ﴿٢٧﴾

27. Ve oraya yüksek dağlar yerleştirip size tatlı sular içirmedik mi?

وَيْلٌ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ ﴿٢٨﴾

28. Vay hâline o gün, bunca nimetlerimi **yalanlamış olanların!**

اِنْطَلِقُٓوا اِلٰى مَا كُنْتُمْ بِهٖ تُكَذِّبُونَۚ ﴿٢٩﴾

29. O gün zalimlere, **"Haydi yürüyün bakalım!"** diyeceğiz, "Vaktiyle **yalanlamış olduğunuz** cehennem azabın**a!"**

اِنْطَلِقُٓوا اِلٰى ظِلٍّ ذِي ثَلٰثِ شُعَبٍۙ ﴿٣٠﴾

30. "Yürüyün, üst üste ateş ve duman katmanlarından oluşan **üç çatallı gölgeye!"**

لَا ظَلِيلٍ وَلَا يُغْنِي مِنَ اللَّهَبِۜ ﴿٣١﴾

31. "Öyle bir duman ki, insanı **ne gölgelendiri**p serinleti**r, ne de alevden korur!"**

اِنَّهَا تَرْمِي بِشَرَرٍ كَالْقَصْرِۚ ﴿٣٢﴾

32. "Ve yanan ateş, etrafa devasa **kıvılcımlar saçar,** her biri bir **saray büyüklüğünde** kıvılcımlar."

كَاَنَّهُ جِمَالَتٌ صُفْرٌۜ ﴿٣٣﴾

33. "Füze gibi patlayarak etrafa saçılan bu kıvılcımlar, **sarı halatlar gibi** havada iz bırakacak."

وَيْلٌ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ ﴿٣٤﴾

34. Vay hâline o gün, cehennem azabını **yalanlamış olanların!**

هٰذَا يَوْمُ لَا يَنْطِقُونَۙ ﴿٣٥﴾

35. İşte bu gün, zalimlerin bu ateşi görür görmez dillerinin tutulup **konuşamayacakları,**

وَلَا يُؤْذَنُ لَهُمْ فَيَعْتَذِرُونَ ﴿٣٦﴾

36. Ve mazeretlerinin kabul edilmeyeceği gündür.

وَيْلٌ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ ﴿٣٧﴾

37. Vay hâline o gün, Hesap Gününü **yalanlamış olanların!**

هٰذَا يَوْمُ الْفَصْلِۚ جَمَعْنَاكُمْ وَالْاَوَّلٖينَ ﴿٣٨﴾

38. “İşte bu, hak ile batıl ehli arasındaki ihtilafların, anlaşmazlıkların nihaî karara bağlanacağı ve ilâhî adaletin tecelli edeceği **Karar Günüdür.** İşte bu yüzden, **sizi ve** sizden **öncekileri** bu mahkemede **topladık.”**

فَاِنْ كَانَ لَكُمْ كَيْدٌ فَكٖيدُونِ ﴿٣٩﴾

39. “Şimdi, ey zalimler! Dünyadayken mazlumları kandırmak ve İslâm’ın sesini susturmak için bin bir türlü entrikalarla zulüm ve haksızlıkları mazur göstermeye çalışan sizler, **eğer** bu mahkemeden de yakanızı kurtarabilecek **bir hileniz varsa, haydi** gösterin hilenizi de, **atlatın Beni!**

وَيْلٌ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبٖينَ ﴿٤٠﴾

40. Vay hâline o gün, hikmet ve adaletimi **yalanlamış olanların!**

اِنَّ الْمُتَّقٖينَ فٖى ظِلَالٍ وَعُيُونٍۙ ﴿٤١﴾

41. Öte yandan, dürüst ve erdemlice davranarak kötülüklerden **sakınmış olanlar,** o gün sonsuz nimetlerle bezenmiş serin **gölgeliklerde,** kaynağından tatlı sular fışkıran **pınar başlarında** oturacaklar.

وَفَوَاكِهَ مِمَّا يَشْتَهُونَۜ ﴿٤٢﴾

42. Ve canlarının çektiği meyveler arasında, sonsuz mutluluğu tadacaklar. O zaman Rab’lerinin onlara buyuracak:

كُلُوا وَاشْرَبُوا هَنٖيٓـٔاً بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٤٣﴾

43. “Yaptığınız güzel davranışlar**a karşılık,** bugün dilediğiniz yerde, dilediğiniz kadar **afiyetle yiyin için!”**

اِنَّا كَذٰلِكَ نَجْزِى الْمُحْسِنٖينَ ﴿٤٤﴾

44. İşte Biz, iyilik yapanları böyle ödüllendiririz.

وَيْلٌ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبٖينَ ﴿٤٥﴾

45. Vay hâline o gün, cennet nimetlerini **yalanlamış olanların!**

كُلُوا وَتَمَتَّعُوا قَلٖيلًا اِنَّكُمْ مُجْرِمُونَ ﴿٤٦﴾

46. Öyleyse, ey zalimler, şimdilik dünya nimetlerinden **kısa bir süre** yiyip içerek **keyfinize bakın.** Ama unutmayın, âhirette en ağır cezaya çarptırılacaksınız. **Çünkü siz suçlusunuz.**

وَيْلٌ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبٖينَ ﴿٤٧﴾

47. Vay hâline o gün, azabımı **yalanlamış olanların!**

وَاِذَا قٖيلَ لَهُمُ ارْكَعُوا لَا يَرْكَعُونَ ﴿٤٨﴾

48. Onlara, “Sizi yaratan ve size bunca nimetler bahşeden Rabb’inizin huzurunda rükû ve secdeye kanarak **saygıyla eğilin!” denildiğinde,** küstahça kibre kapılır, **eğilme**yi gururlarına yedireme**zler.**

وَيْلٌ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبٖينَ ﴿٤٩﴾

49. Vay hâline o gün, emirlerimi **yalanlamış olanların!**

فَبِاَىِّ حَدٖيثٍ بَعْدَهُ يُؤْمِنُونَ ﴿٥٠﴾

50. Eğer inkârcılar, hakikati tüm açıklığıyla ortaya koyan bu ayetlere de inanmayacaklarsa, **bundan başka hangi söze inanacaklar!**

سُورَةُ النَّبَإِ ﴿٧٨﴾

78. NEBE’ SURESİ

Mekke döneminin sonlarına doğru nazil olmuştur. Adını, ikinci ayetinde geçen ve Kıyamet Gününe işaret eden en-Nebe' (Önemli haber, olay) kelimesinden almıştır. 40 ayettir.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحٖيمِ

Rahman ve Rahim olan Allah’ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb’imin adıyla, O’nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O’nun adına okuyor, söylüyorum:

عَمَّ يَتَسَٓاءَلُونَۚ ﴿١﴾

1. O inkârcılar, **birbirlerine neyi sorup duruyorlar?**

عَنِ النَّبَاِ الْعَظٖيمِۙ ﴿٢﴾

2. Kur’an’ın haber verdiği o **Büyük Olayı mı?**

اَلَّذٖى هُمْ فٖيهِ مُخْتَلِفُونَۜ ﴿٣﴾

3. Yani, kimileri belli belirsiz inanarak, kimileri inkâr ederek, kimileri de tereddüde düşerek **üzerinde anlaşmazlığa düştükleri** o yeniden diriliş olayını mı?

كَلَّا سَيَعْلَمُونَۙ ﴿٤﴾

4. Hayır, kibir ve inatları yüzünden inkâr ettikleri bu haberin gerçek olduğunu **yakında anlayacaklar.**

ثُمَّ كَلَّا سَيَعْلَمُونَ ﴿٥﴾

5. Hayır hayır, pek **yakında** bunu bizzat görerek, yaşayarak **anlayacaklar.** Öyle ya;

اَلَمْ نَجْعَلِ الْاَرْضَ مِهَادًاۙ ﴿٦﴾

6. Biz yeryüzünü her türlü nimet ve imkânlarla donatılmış rahat, konforlu ve güvenli **bir beşik kılmadık mı?**

وَالْجِبَالَ اَوْتَادًاۙ ﴿٧﴾

7. Ve dağları, arzın sarsılmasını engelleyen **birer kazık** gibi yere çakmadık mı?

وَخَلَقْنَاكُمْ اَزْوَاجًاۙ ﴿٨﴾

8. Sizi ve diğer varlıkları karşıt kutuplu, fakat aynı zamanda birbiriyle uyumlu, birbirini tamamlayan erkekli dişili **çiftler hâlinde yaratmadık mı?**

وَجَعَلْنَا نَوْمَكُمْ سُبَاتًاۙ ﴿٩﴾

9. Uykunuzu, ruhunuzu ve bedeninizi huzura, sükûnete erdiren **bir dinlenme** anı **kılmadık mı?**

وَجَعَلْنَا الَّيْلَ لِبَاسًاۙ ﴿١٠﴾

10. Geceyi, siyah bir tül gibi yeryüzünü kaplayan **bir örtü yapmadık mı?**

وَجَعَلْنَا النَّهَارَ مَعَاشًاۖ ﴿١١﴾

11. Gündüzü de, işlerinizi rahatça görebileceğiniz bir çalışma ve **geçim sağlama** vakti **kılmadık mı?**

وَبَنَيْنَا فَوْقَكُمْ سَبْعًا شِدَادًاۙ ﴿١٢﴾

12. Üzerinizde yedi kat **sapasağlam** bir gök kubbe **kurmadık mı?**

وَجَعَلْنَا سِرَاجًا وَهَّاجًاۖ ﴿١٣﴾

13. Ve bu kubbeye, ışıl ışıl **parlayan bir lâmba** gibi, size ihtiyaç duyduğunuz ölçüde ısı ve ışık gönderen Güneş’i **yerleştirmedik mi?**

وَاَنْزَلْنَا مِنَ الْمُعْصِرَاتِ مَٓاءً ثَجَّاجًاۙ ﴿١٤﴾

14. Bir de, deniz ve okyanuslardan buharlaşıp göğe yükselen ve soğuk havayla karşılaşıp **yoğunlaşan** yağ-

mur yüklü bulut**lardan, şarıl şarıl** akıp yeryüzüne hayat veren **sular indirmedik mi?**

لِنُخْرِجَ بِهِ حَبًّا وَنَبَاتًاۙ ﴿١٥﴾

15. Ki böylece, onunla yerden size rızık olarak çeşit çeşit **taneler, bitkiler çıkaralım.**

وَجَنَّاتٍ اَلْفَافًاۜ ﴿١٦﴾

16. Ve ağaçları **birbirine girmiş** yemyeşil **bağlar, bahçeler** yetiştirelim.

Allah insanoğluna bunca nimetlerini cömertçe bahşederek engin lütuf ve keremini gösterdikten sonra, onu ebedî yokluğa mahkûm eder mi? Rahmetini gaddarlığa, cömertliğini cimriliğe çevirir mi? Yeri göğü şaşmaz bir hesap ve mükemmel bir sistem halinde, hak ve adalet üzere yaratmışken, evrenin en değerli varlığı olan insandan adaletini esirger mi? İman edip güzel davranış gösteren kullarını, nimetlere karşı nankörce davranan zalimlerle bir tutar mı? Evrendeki en küçük varlığı yaratırken hak ve adaleti gözeten Allah, tüm evreni kendisi için yarattığı insana haksızlık ve zulüm yapar mı? Asla! İşte bunun içindir ki:

اِنَّ يَوْمَ الْفَصْلِ كَانَ مِيقَاتًاۙ ﴿١٧﴾

17. Hiç şüphe yok ki, ölmüş bedenlerin yeniden diriltilerek hak ehli ile batıl ehli arasındaki anlaşmazlıkların nihaî hükme bağlanacağı ve ilâhî adaletin tam olarak tecelli edeceği o **Karar Günü, belirlenmiş bir vakitte** mutlaka gerçekleşecek**tir.**

يَوْمَ يُنْفَخُ فِي الصُّورِ فَتَأْتُونَ اَفْوَاجًاۙ ﴿١٨﴾

18. O gün, yeniden diriliş için **sura üflenir ve hepiniz,** toprağa düşen tohumun bahar mevsiminde çatlayıp yemyeşil bir filiz hâlinde başını topraktan çıkardığı gibi, mezarlarınızdan çıkar ve **bölük bölük** Rabb'inizin huzuruna **gelirsiniz.**

وَفُتِحَتِ السَّمَٓاءُ فَكَانَتْ اَبْوَابًاۙ ﴿١٩﴾

19. O gün tüm evren köklü bir değişim geçirmiş, **gökler** her yandan çatlayıp **açılmış ve** melek ordularının akın akın girdiği çok sayıda **kapılara dönüşmüştür.**

وَسُيِّرَتِ الْجِبَالُ فَكَانَتْ سَرَابًاۜ ﴿٢٠﴾

20. Dağlar yerlerinden koparılıp **yürütülmüş ve** un ufak edilerek bir **serap oluvermiştir.**

اِنَّ جَهَنَّمَ كَانَتْ مِرْصَادًاۙ ﴿٢١﴾

21. İşte o anda **cehennem,** gazaba gelmiş bir hâlde, içine atılacak günahkârları **gözetlemektedir.**

لِلطَّاغ۪ينَ مَاٰبًاۙ ﴿٢٢﴾

22. İlâhî hükümlere başkaldıran **azgınlara,** ebedî **barınak olacaktır.**

لَابِث۪ينَ ف۪يهَٓا اَحْقَابًاۚ ﴿٢٣﴾

23. Onlar çağlar boyu orada, o alevlerin içinde **kalacaklar.**

لَا يَذُوقُونَ ف۪يهَا بَرْدًا وَلَا شَرَابًاۙ ﴿٢٤﴾

24. Ne bir serinlik tadabilecekler orada, ne de bir içecek.

اِلَّا حَم۪يمًا وَغَسَّاقًاۙ ﴿٢٥﴾

25. Sadece, iç organları kavurup paramparça eden **kaynar su ve** kendi yaralarından akan kan ve **irin**den içecekler.

جَزَٓاءً وِفَاقًاۜ ﴿٢٦﴾

26. Yaptıkları kötülüklere en **uygun bir karşılık olarak.**

اِنَّهُمْ كَانُوا لَا يَرْجُونَ حِسَابًاۙ ﴿٢٧﴾

27. Çünkü onlar, hesaba çekileceklerini hiç **ummuyor** ve bunun doğal sonucu olarak, her türlü insanî ve ahlâkî sorumluluktan uzak bir hayat yaşıyor**lardı.**

وَكَذَّبُوا بِاٰيَاتِنَا كِذَّابًاۜ ﴿٢٨﴾

28. Ve böylece, **ayetlerimizi yalanladıkça yalanlıyorlardı.**

وَكُلَّ شَيْءٍ اَحْصَيْنَاهُ كِتَابًاۙ ﴿٢٩﴾

29. Oysa Biz, yapıp ettikleri **her şeyi** bir bir **yazıp kaydediyorduk.**

فَذُوقُوا فَلَنْ نَز۪يدَكُمْ اِلَّا عَذَابًا ﴿٣٠﴾

30. O gün onlara "Ey zalimler!" diyeceğiz, **"**Madem inkârı tercih ettiniz, **o hâlde** işlediğiniz günahların acı meyvelerini **tadın bakalım! Artık size, azabınızı artırmaktan başka bir şey yapmayacağız."**

اِنَّ لِلْمُتَّق۪ينَ مَفَازًاۙ ﴿٣١﴾

31. Öte yandan, dürüst ve erdemlice davranarak kötülüklerden **sakınmış olanlar için,** o gün büyük bir başarı, büyük bir **kurtuluş vardır:**

حَدَٓائِقَ وَاَعْنَابًاۙ ﴿٣٢﴾

32. Her mevsim taptaze meyveler veren yemyeşil **bağlar, bahçeler,**

وَكَوَاعِبَ اَتْرَابًاۙ ﴿٣٣﴾

33. Hepsi de gencecik, cilveli ve edalı, **muhteşem güzellikte yaşıt sevgililer,**

وَكَاْسًا دِهَاقًاۜ ﴿٣٤﴾

34. Harika içeceklerle **dolu kadehler** ve akla hayale gelmedik daha neler, neler!

لَا يَسْمَعُونَ ف۪يهَا لَغْوًا وَلَا كِذَّابًاۚ ﴿٣٥﴾

35. Öyle huzurlu, öyle mutlu bir hayat yaşayacaklar ki, **orada ne** kalp kırıcı **kötü bir söz işitecekler, ne de bir yalan.**

جَزَٓاءً مِنْ رَبِّكَ عَطَٓاءً حِسَابًاۙ ﴿٣٦﴾

36. Rabb'in tarafından bağışlanan **bir ödül ve yeterli bir armağan olarak.**

رَبِّ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا الرَّحْمٰنِ لَا يَمْلِكُونَ مِنْهُ خِطَابًاۚ ﴿٣٧﴾

37. O Allah ki, **göklerin, yerin ve ikisi arasındaki** tüm varlık**ların** biricik Hâkimi, Efendisi ve **Rabb'idir.** Sonsuz şefkat ve merhamet sahibi, yani **Rahman'dır.** Mahşer Günü O izin vermedikçe, kâfirler **O'na karşı** tek kelime **söylemeye cüret edemeyecekler.**

يَوْمَ يَقُومُ الرُّوحُ وَالْمَلٰٓئِكَةُ صَفًّاۗ لَا يَتَكَلَّمُونَ اِلَّا مَنْ اَذِنَ لَهُ الرَّحْمٰنُ وَقَالَ صَوَابًا ﴿٣٨﴾

38. O gün Kutsal **Ruh** Cebrail **ve** diğer bütün **melekler,** büyük mahkeme için Rabb'inin huzurunda **sıra sıra duracaklar. Rahman'ın izin verdikleri hariç, hiç kimse** şefaat için **ağzını açamayacak ve** konuşma izni verilenler de, ancak **doğruyu dile getirecekler.**

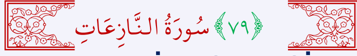
ذٰلِكَ الْيَوْمُ الْحَقُّۚ فَمَنْ شَٓاءَ اتَّخَذَ اِلٰى رَبِّه۪ مَاٰبًا ﴿٣٩﴾

39. İşte bu batıl değil, vehim değil, efsane değil, **hak Gündür.** Hak ve adaletin tam anlamıyla gerçekleşeceği bir gündür. **Şu hâlde, dileyen,** Kur'an'ı kendisine rehber edinerek dosdoğru **Rabb'ine** varan **bir yol tutsun.** Dile-

yen de O'nu inkâr edip kendini ebedî azaba mahkûm etsin.

اِنَّٓا اَنْذَرْنَاكُمْ عَذَابًا قَر۪يبًاۚ يَوْمَ يَنْظُرُ الْمَرْءُ مَا قَدَّمَتْ يَدَاهُ وَيَقُولُ الْكَافِرُ يَا لَيْتَن۪ي كُنْتُ تُرَابًا ﴿٤٠﴾

40. Doğrusu Biz sizi, yakında gerçekleşecek **bir azaba karşı uyarmış bulunuyoruz. O gün insan, kendi elleriyle** yapıp âhiret hayatı için **gönderdiği her şeyi** orada hazır **görecek ve** karşısında cehennem ateşini gören **kâfir,** korku ve pişmanlıkla, **"Âh keşke** mezarımdan hiç kalkmasaydım da, sonsuza dek **toprak olup gitseydim!" diye feryat edecek.**



79. NAZİAT SURESİ

Mekke döneminin sonlarına doğru, Nebe' suresinden sonra indirilmiştir. Adını, birinci ayetinde geçen ve Allah'ın emrindeki güçlere işaret eden Naziat (Söküp çıkaranlar) kelimesinden almıştır. 46 ayettir.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

وَالنَّازِعَاتِ غَرْقًاۙ ﴿١﴾

1. Andolsun, söküp çıkaranlara. Zalimlerin canlarını boğarcasına çekip alan azap meleklerine, muazzam bir sistem çerçevesinde doğup batan yıldızlara, mazlumun hakkını zalimlerden zorla alan âdil yöneticilere, at binme ve atış talimi yapan mücahitlere andolsun.

وَالنَّاشِطَاتِ نَشْطًاۙ ﴿٢﴾

2. Yumuşacık çekip alanlara. Müminlerin ruhlarını usulcacık çekip alan rahmet meleklerine, yörüngelerinde istikrarlı şekilde hareket eden gökcisimlerine, mazlumlara şefkat kanadını geren âdil yöneticilere, oklarını, mermilerini hedefe fırlatan ve attığını vuran mücahitlere, tatlılıkla gönülleri fethedip kendilerine çeken İslâm davetçilerine andolsun.

وَالسَّابِحَاتِ سَبْحًاۙ ﴿٣﴾

3. Yüzüp gidenlere. Evrenin dört bir yanında müthiş bir hızla seyreden meleklere, uzay boşluğunda sakin sakin yüzüp giden yıldızlara, karada, denizde ve havada akın akın hareket eden İslâm ordularına andolsun.

فَالسَّابِقَاتِ سَبْقًاۙ ﴿٤﴾

4. Derken, yarışıp birbirlerini geçenlere; birbirleriyle yarışırcasına Allah'ın emrini yerine getiren meleklere, hiç durmadan birbirlerini izleyen gökcisimlerine, iyilik ve hayırlarda hep en öne geçmeye çalışan müminlere andolsun!

فَالْمُدَبِّرَاتِ اَمْرًا ﴿٥﴾

5. Ve böylece, Yaratıcının **emri**ni **yerine getiren** yıldızlara, İslâm mücahitlerine, melek**lere andolsun!**

İşte bütün bunlara andolsun ki, kıyamet mutlaka kopacak ve insan bütün yapıp etiklerinden hesaba çekilecektir.

يَوْمَ تَرْجُفُ الرَّاجِفَةُۙ ﴿٦﴾

6. O gün, tüm evreni korkunç bir **sarsıntı** ta derinden **sars**ıp her şeyi paramparça ed**ecek.**

تَتْبَعُهَا الرَّادِفَةُۜ ﴿٧﴾

7. Ve bunu, bütün insanları mezarlarından kaldırıp Allah'ın huzurunda toplayan **ikinci bir sarsıntı izleyecek.**

قُلُوبٌ يَوْمَئِذٍ وَاجِفَةٌۙ ﴿٨﴾

8. İşte **o gün, yürekler** korkuyla **titreyecek.**

اَبْصَارُهَا خَاشِعَةٌۢ ﴿٩﴾

9. Ve zalimlerin **gözleri,** utanç ve pişmanlıktan önlerine **eğilecek.** İnsanoğlunu böyle korkunç bir akıbet beklerken;

يَقُولُونَ ءَاِنَّا لَمَرْدُودُونَ فِي الْحَافِرَةِۜ ﴿١٠﴾

10. İnkârcılar, **"Ne yani!" diyorlar, "Biz** mezardaki **çukurlarda** cansız bedenler hâlinde yatmakta **iken,** hayata **geri mi döndürüleceğiz?"**

ءَاِذَا كُنَّا عِظَامًا نَخِرَةًۜ ﴿١١﴾

11. "Hem de bizler çürümüş kemiklere dönüştükten sonra, öyle mi?"

قَالُوا تِلْكَ اِذًا كَرَّةٌ خَاسِرَةٌۢ ﴿١٢﴾

12. Ve küstahça alay ederek, **"Öyleyse, bu zararına bir dönüştür!** Eğer gerçekten hesap kitap varsa hapı yutmuşuz demektir!" **diyorlar.**

فَاِنَّمَا هِيَ زَجْرَةٌ وَاحِدَةٌۙ ﴿١٣﴾

13. Oysa sizi yeniden diriltmek Allah için o kadar kolaydır ki, **bu** yalnızca **bir tek** komuttan, **haykırıştan ibarettir.**

فَاِذَا هُمْ بِالسَّاهِرَةِۜ ﴿١٤﴾

14. Bir de bakmışsın ki, hepsi uyanmış, korku ve dehşet içinde Rab'lerinin huzurunda duruyor**lar.**

هَلْ اَتٰيكَ حَد۪يثُ مُوسٰىۢ ﴿١٥﴾

15. Ey Peygamber! **Sana Musa'nın** zalim Firavuna karşı verdiği ibretlerle dolu mücadelesinin **haberi ulaştı, değil mi?**

اِذْ نَادٰيهُ رَبُّهُ بِالْوَادِ الْمُقَدَّسِ طُوًىۚ ﴿١٦﴾

16. Hani Rabb'i ona, Sina dağının eteklerindeki **Tuva'da, o kutsal vadide** şöyle **seslenmişti:**

اِذْهَبْ اِلٰى فِرْعَوْنَ اِنَّهُ طَغٰىۘ ﴿١٧﴾

17. Ey Musa! **Firavun'a git** ve onu ilâhî azap ile uyar, **çünkü o** iyice **azgınlaştı.**

فَقُلْ هَلْ لَكَ اِلٰٓى اَنْ تَزَكّٰىۙ ﴿١٨﴾

18. Ve ona **de ki:** "Ey Firavun! Zulüm ve inkâr günahlarından **arın**ıp Rabb'inin hoşnutluğunu kazan**mak ister misin?"**

وَاَهْدِيَكَ اِلٰى رَبِّكَ فَتَخْشٰىۚ ﴿١٩﴾

19. "İster misin, **seni Rabb'in**in yolun**a ileteyim de,** O'na karşı **saygılı davran**ıp dünyada ve âhirette saadete ulaş**asın?"**

فَاَرٰيهُ الْاٰيَةَ الْكُبْرٰىۘ ﴿٢٠﴾

20. Böylece Musa Firavunu hak dine davet etti ve **ona,** hakikati tüm berraklığıyla ortaya koyan **en büyük mucizeyi gösterdi.**

فَكَذَّبَ وَعَصٰىۘ ﴿٢١﴾

21. Ama o, apaçık hakikati **yalanladı ve** emrime **karşı geldi.**

ثُمَّ اَدْبَرَ يَسْعٰىۘ ﴿٢٢﴾

22. Sonra arkasını dönüp, Musa'nın davasını etkisiz kılmak için **çalışmaya koyuldu.**

فَحَشَرَ فَنَادٰىۘ ﴿٢٣﴾

23. Kumandanlarını, danışmanlarını, yardımcılarını **topladı ve** müminlere karşı amansız bir mücadele başlattığını **ilan etti.**

فَقَالَ اَنَا رَبُّكُمُ الْاَعْلٰىۘ ﴿٢٤﴾

24. Ve Allah'ın mesajına karşı küstahça başkaldırarak, **"Sizin** emir ve otoritesine boyun eğmeniz gereken **en yüce** efendiniz, **Rabb'iniz benim!" dedi.**

فَاَخَذَهُ اللّٰهُ نَكَالَ الْاٰخِرَةِ وَالْاُولٰىۜ ﴿٢٥﴾

25. Fakat sonunda Allah, onu dünyada boğulma **ve âhiret**te ebedi cehennem azabı **cezasına çarptırdı.**

اِنَّ فٖي ذٰلِكَ لَعِبْرَةً لِمَنْ يَخْشٰىۜ ﴿٢٦﴾

26. Hiç şüphesiz bunda, Allah'ın azabından **korkanlar için ibret** dersleri **vardır.**

ءَاَنْتُمْ اَشَدُّ خَلْقًا اَمِ السَّمَٓاءُۜ بَنٰيهَاۙ ﴿٢٧﴾

27. Söyleyin, ey kâfirler! **Sizi** yeniden **yaratmak mı daha zor, yoksa gökleri** ve yeri yaratmak mı? Bütün kâinatı yoktan var eden Allah'ın, sizi ölümünüzden sonra diriltmeye kadir olduğunu düşünmüyor musunuz? Evet, öyle muhteşem bir evren ki, Allah **onu** yaratıp **bina etti.**

رَفَعَ سَمْكَهَا فَسَوّٰيهَاۙ ﴿٢٨﴾

28. Ve evreni genişleterek **ona** muazzam bir genişlik ve **yükseklik kazandırdı, sonra onu** mükemmel bir sistem hâlinde **düzene koydu.**

وَاَغْطَشَ لَيْلَهَا وَاَخْرَجَ ضُحٰيهَاۖ ﴿٢٩﴾

29. Gecesini karanlık, gündüzünü aydınlık yaptı.

وَالْاَرْضَ بَعْدَ ذٰلِكَ دَحٰيهَاۜ ﴿٣٠﴾

30. Daha sonra, yeryüzünü yaşamaya uygun bir şekilde **yayıp döşedi.**

اَخْرَجَ مِنْهَا مَٓاءَهَا وَمَرْعٰيهَاۖ ﴿٣١﴾

31. Ayrıca, **yerden** tatlı ve serin kaynak **sularını ve** tüm canlıların temel gıda maddesi olan **bitki örtüsünü çıkardı.**

وَالْجِبَالَ اَرْسٰيهَاۙ ﴿٣٢﴾

32. Bir de, sizi sarsmaması için **yeryüzüne** o sapasağlam **dağları yerleştirdi.**

مَتَاعًا لَكُمْ وَلِاَنْعَامِكُمْۜ ﴿٣٣﴾

33. Ve bütün bunları, **sizin ve hayvanlarınızın** her türlü ihtiyaçları karşılanmış bir hâlde, rahat ve huzur içinde **yaşaması için** yaptı.

İşte, evrenin her zerresinde şahit olduğunuz bu muazzam sistem ve sizi çepeçevre saran bunca nimetler, kâinatın amaçsız ve hikmetsiz meydana gelmediğini, aksine, mükemmel bir ölçü ve hesaba göre, üstün bir bilinç ve tasarım ürünü olarak yaratıldığını ve varlık âleminde nihaî anlamda zulme, haksızlığa asla yer olmadığını gözler önüne sermektedir.

فَاِذَا جَٓاءَتِ الطَّٓامَّةُ الْكُبْرٰىۘ ﴿٣٤﴾

34. Nitekim tüm insanların hesaba çekileceği **o dehşet anı gelip çattığında,**

يَوْمَ يَتَذَكَّرُ الْاِنْسَانُ مَا سَعٰىۙ ﴿٣٥﴾

35. İnsan neyin peşinde koştuğunu, ebedî saadeti kazanmak için kendisine bahşedilen nimetleri, imkânları ve yetenekleri, bu dünyanın gelip geçici zevklerini elde etme uğruna kullanmakla ne büyük bir kayba uğradığını **o gün anlayacak.**

وَبُرِّزَتِ الْجَحٖيمُ لِمَنْ يَرٰى ﴿٣٦﴾

36. Ve o an, alev alev yanmakta olan **cehennem** tüm korkunçluğuyla onu **gör**meye mahkûm edil**enlerin karşısına çıkarılacak.**

فَاَمَّا مَنْ طَغٰىۙ ﴿٣٧﴾

37. İşte o gün, **her kim** ilâhî buyruklara başkaldırarak **azgınlık yapmış,**

وَاٰثَرَ الْحَيٰوةَ الدُّنْيَاۙ ﴿٣٨﴾

38. Ve dünya hayatının basit ve gelip geçici zevklerini sonsuz âhiret nimetlerine **tercih etmişse,**

فَاِنَّ الْجَحٖيمَ هِيَ الْمَأْوٰىۜ ﴿٣٩﴾

39. İşte onun ebedî **barınağı cehennem olacaktır.**

وَاَمَّا مَنْ خَافَ مَقَامَ رَبِّهٖ وَنَهَى النَّفْسَ عَنِ الْهَوٰىۙ ﴿٤٠﴾

40. Kim de her an ve her yerde **Rabb'inin huzurunda** ve O'nun gözetimi altında olduğu bilinciyle yaşamış, O'nun emirlerine karşı gelmek ve huzur-u ilâhîde mahcup duruma düşmekte**n korkarak kendisini kötü arzulardan alıkoymuşsa,**

فَاِنَّ الْجَنَّةَ هِيَ الْمَأْوٰىۜ ﴿٤١﴾

41. Onun ebedi **barınağı da cennet olacaktır.**

يَسْـَٔلُونَكَ عَنِ السَّاعَةِ اَيَّانَ مُرْسٰيهَاۜ ﴿٤٢﴾

42. Ey Peygamber! Yanı başlarındaki sayısız mucizeyi görmezlikten gelen inkârcılar, mucize beklentisiyle gaipten haber vermeni istiyor, **sana kıyametin ne zaman gelip çatacağını soruyorlar:**

فٖيمَ اَنْتَ مِنْ ذِكْرٰيهَاۜ ﴿٤٣﴾

43. Sen kim, onu bildirmek kim! Sen bile onun ne zaman kopacağını bilemezsin. Kaldı ki, bu konuda bilgi vermek zaten senin görevin değildir.

اِلٰى رَبِّكَ مُنْتَهٰيهَاۜ ﴿٤٤﴾

44. Çünkü **onun** tam ve **nihaî bilgisi,** yalnızca **Rabb'ine aittir.**

اِنَّمَٓا اَنْتَ مُنْذِرُ مَنْ يَخْشٰيهَاۜ ﴿٤٥﴾

45. Senin görevin ise, sadece, ondan korkanları uyarmaktır.

Büyük Kıyametin vaktini soran inkârcılar, üzerinde durulması gereken asıl meseleyi, kendi ecelleri olan Küçük Kıyameti unutuyorlar. Oysa uzun zannedilen bu dünya hayatı o kadar çabuk geçip gidecek ki:

كَاَنَّهُمْ يَوْمَ يَرَوْنَهَا لَمْ يَلْبَثُٓوا اِلَّا عَشِيَّةً اَوْ ضُحٰيهَا ﴿٤٦﴾

46. Kâfirler **onu,** yani yeniden diriliş vaadinin gerçekleştiğini **gördükleri gün,** bu dünyada **sadece bir akşamüzeri veya kuşluk vakti kadar kaldıklarını zannedecekler.**

سُورَةُ عَبَسَ ﴿٨٠﴾

80. ABESE SURESİ

Mekke döneminin başlarında, Necm suresinden sonra indirilmiştir. Adını, Peygamber'in (s) bir davranışını eleştiren ilk ayetindeki "Abese" (Suratını astı, yüzünü ekşitti) kelimesinden almıştır. 42 ayettir.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

عَبَسَ وَتَوَلّٰىٓۙ ﴿١﴾

1. Mekke'nin ileri gelen inkârcılarına büyük bir umut ve heyecanla İslâm'ı tebliğ etmekte olan Peygamber, gözleri görmeyen bir müminin, "Ey Allah'ın Elçisi! Allah'ın sana öğrettiklerinden bana da öğret!" diye seslendiğini duyunca, yersiz ve zamansız bulduğu bu müdahaleden hoşlanmayarak **suratını astı ve** adamcağıza **arkasını döndü.** Neden mi?

اَنْ جَٓاءَهُ الْاَعْمٰىۜ ﴿٢﴾

2. Gözleri görmeyen ve bu yüzden İslâmî harekete önemli bir katkıda bulunmayacağı zannedilen zayıf bir mümin, Peygamberin **yanına gel**erek onun çok önemli gördüğü bu konuşmasını yarıda kesti ve meclislerinde "ayak takımı" olarak nitelendirdikleri kimseleri görmek istemeyen müşrikleri tedirgin edip onların davete kulak vermelerini engelle**di diye.**

وَمَا يُدْر۪يكَ لَعَلَّهُ يَزَّكّٰىٓۙ ﴿٣﴾

3. Hayır, bunu yapmamalıydın, ey Peygamber! **Ne biliyorsun, belki de o** kör adam, senin okuyacağın birkaç ayet sayesinde günah kirlerinden **arın**ıp tertemiz bir kul ol**acak?**

اَوْ يَذَّكَّرُ فَتَنْفَعَهُ الذِّكْرٰىۙ ﴿٤﴾

4. Ya da senin vereceğin **öğüdü** can kulağıyla **dinleyecek de, bu öğüt ona fayda verecek?**

اَمَّا مَنِ اسْتَغْنٰىۙ ﴿٥﴾

5. Fakat kendisini her konuda **yeterli gören** ve Allah'ın yol göstericiliğine muhtaç olmadığını iddia eden o kibirli kâfir**e gelince;**

فَاَنْتَ لَهُ تَصَدّٰىۜ ﴿٦﴾

6. Sen, imana gelir ümidiyle —hidayete gönlünü açan o tertemiz mümini ihmal etme pahasına— **ona yöneliyorsun.**

وَمَا عَلَيْكَ اَلَّا يَزَّكّٰىۜ ﴿٧﴾

7. Oysa apaçık hakikati kendisine tebliğ ettiğin hâlde, hâlâ inat ve kibirle yüz çeviriyorsa, **sen onun** inkâr ve günah kirlerinden **arınmamasından sorumlu değilsin ki.**

وَاَمَّا مَنْ جَٓاءَكَ يَسْعٰىۙ ﴿٨﴾

8. Öte yandan, Kur'an'a susamış bir hâlde **sana büyük bir istekle gelen,**

وَهُوَ يَخْشٰىۙ ﴿٩﴾

9. Hem de kalbi Allah'a karşı **saygıyla dopdolu olduğu hâlde** gelmişken,

فَاَنْتَ عَنْهُ تَلَهّٰىۚ ﴿١٠﴾

10. Sen ona gereken **ilgi** ve şefkati **göstermiyorsun.** Oysa tebliğ ve irşatta öncülük hakkı daima "arınmak" isteyen kimselerin olmalıdır.

كَلَّٓا اِنَّهَا تَذْكِرَةٌۚ ﴿١١﴾

11. Hayır, sakın bunu bir daha yapma! Kur'an'a iman etme "lütfunda" bulunacaklar diye, o inkârcılara aşırı yüz verip onları şımartma. Allah'ın ayetlerini onlara "yalvarırcasına" tebliğ ederek bu Kitabın değerine gölge düşürme. Çünkü **bu** Kur'an, arınmaya gönlü olanlar için bir öğüt ve **uyarıdan ibarettir.**

فَمَنْ شَٓاءَ ذَكَرَهُۢ ﴿١٢﴾

12. Öyleyse, dünya ve âhirette kurtuluş ve esenliğe ulaşmak **isteyen, ondan öğüt alsın.** Kendisini ebedî azaba mahkûm etmek isteyen de, bırak ondan yüz çevirsin.

ف۪ي صُحُفٍ مُكَرَّمَةٍۙ ﴿١٣﴾

13. O Kur'an ki, **kutsal sahifelerde ayet** ayet, sure sure nakşedilmiş bir ilâhî yol göstericidir.

مَرْفُوعَةٍ مُطَهَّرَةٍۙ ﴿١٤﴾

14. Hiçbir kâfirin himmetine muhtaç olmayan **yüce ve tertemiz** sahifelerde...

بِاَيْد۪ي سَفَرَةٍۙ ﴿١٥﴾

15. Melekler arasından seçilen **elçiler aracılığıyla** gönderilen sahifelerde...

كِرَامٍ بَرَرَةٍۜ ﴿١٦﴾

16. Melekler arasından seçilen **üstün ve erdemli** elçiler aracılığıyla...

Yani bu Kur'an, melekler arasından seçilen üstün ve erdemli elçiler aracılığıyla Muhammed (s)'in kalbine vahyedilen, böylece Son Elçinin diliyle insanlığa sunulan ve onun izinden yürüyen İslâm davetçilerinin tebliğ çalışmalarıyla tüm dünyaya duyurulan ilâhî kurtuluş müjdesidir.

Ama gel gör ki, insanların çoğu ayetlerimizden yüz çeviriyor:

قُتِلَ الْاِنْسَانُ مَٓا اَكْفَرَهُۜ ﴿١٧﴾

17. Kahrolası insan, ne kadar da nankördür!

مِنْ اَيِّ شَيْءٍ خَلَقَهُۜ ﴿١٨﴾

18. Hiç düşünmez mi ki, Allah **onu hangi şeyden yaratmış:**

مِنْ نُطْفَةٍۜ خَلَقَهُ فَقَدَّرَهُۙ ﴿١٩﴾

19. Bir damlacık **sudan!** Öyle ki, Rabb'i **onu** bir çiğnem et parçası hâlinde **yarattı, sonra ona,** yeryüzünde karşılaşacağı ortam ve şartlara uygun harika bir **şekil verdi.**

ثُمَّ السَّب۪يلَ يَسَّرَهُۙ ﴿٢٠﴾

20. Böylece, ona birçok imkân ve yetenekler bahşederek önce annesinin karnından çıkmasının, daha sonra yeryüzünde yaşamasının **yol**unu **kolaylaştırdı.**

ثُمَّ اَمَاتَهُ فَاَقْبَرَهُۙ ﴿٢١﴾

21. Derken, kısacık bir ömrün ardından **onu öldürüp mezara koydu.**

ثُمَّ اِذَا شَٓاءَ اَنْشَرَهُۜ ﴿٢٢﴾

22. Ve dilediği zaman onu yeniden **dirilt**ip hesaba çek**ecektir.**

Peki, insanoğlu kendisine bahşedilen bütün imkânları yerinde ve yeterli bir şekilde kullanarak istenen olgunluk seviyesine ulaşabildi mi?

كَلَّا لَمَّا يَقْضِ مَٓا اَمَرَهُۜ ﴿٢٣﴾

23. Hayır, çünkü o, Rabb'inin Kitap göndererek **kendisine emrettiği** kulluk görevi**ni henüz** tam olarak **yerine getirmiş değildir.**

فَلْيَنْظُرِ الْاِنْسَانُ اِلٰى طَعَامِهٖۙ ﴿٢٤﴾

24. Öyleyse insan, yiyeceklerinin nasıl mucizevî bir şekilde hazırlanıp önüne getirildi**ğine bir baksın:**

اَنَّا صَبَبْنَا الْمَٓاءَ صَبًّاۙ ﴿٢٥﴾

25. Biz canlıların hayat kaynağı olan **suyu** nasıl bulutlardan **şarıl şarıl akıttık.**

ثُمَّ شَقَقْنَا الْاَرْضَ شَقًّاۙ ﴿٢٦﴾

26. Sonra, toprağı nasıl **lime lime yar**ıp oradan yemyeşil filizler çıkar**dık.**

فَاَنْبَتْنَا فٖيهَا حَبًّاۙ ﴿٢٧﴾

27. Böylece, orada harika bitkiler **yetiştirdik;** örneğin, besin deposu **tahıllar,**

وَعِنَبًا وَقَضْبًاۙ ﴿٢٨﴾

28. Üzüm bağları, sebzelerle dolu **bostanlıklar,**

وَزَيْتُونًا وَنَخْلًاۙ ﴿٢٩﴾

29. Boy boy **zeytinlikler, hurmalıklar,**

وَحَدَٓائِقَ غُلْبًاۙ ﴿٣٠﴾

30. İri ve sık ağaçlı güzelim **bahçeler,**

وَفَاكِهَةً وَاَبًّاۙ ﴿٣١﴾

31. Çeşit çeşit lezzetli **meyveler,** rengârenk çiçekler, hayvanlarınız için **çayırlar** ve daha neler neler...

مَتَاعًا لَكُمْ وَلِاَنْعَامِكُمْؕ ﴿٣٢﴾

33. Ve bütün bunları, **sizin ve hayvanlarınızın** her türlü ihtiyaçları karşılanmış bir hâlde, rahat ve huzur içinde **yaşaması için** yaptık.

İşte, evrenin her zerresinde şahit olduğunuz bu muazzam sistem ve sizi çepeçevre saran bunca nimetler, kâinatın mükemmel bir ölçü ve hesaba göre yaratıldığını ve varlık âleminde nihaî anlamda zulme, haksızlığa asla yer olmadığını gözler önüne sermekte ve ilâhî adalet gereğince insanın mutlaka diriltilip hesaba çekileceğini göstermektedir.

فَاِذَا جَٓاءَتِ الصَّٓاخَّةُۘ ﴿٣٣﴾

33. Evet, toprağa karışmış ölü bedenleri mezarlarından kaldıracak olan **o müthiş çığlığın koptuğu** ve tüm insanların, hesap vermek üzere Büyük Mahkemeye çıkarıldığı **an,**

يَوْمَ يَفِرُّ الْمَرْءُ مِنْ اَخٖيهِۙ ﴿٣٤﴾

34. O gün her günahkâr **insan,** kendi canının derdine düşecek ve tüm yakınlarını, sevdiklerini **bırakıp kaçacak,** mesela öz **kardeşini,**

وَاُمِّهٖ وَاَبٖيهِۙ ﴿٣٥﴾

35. Kendisini yetiştirip büyüten **annesini, babasını,**

وَصَاحِبَتِهٖ وَبَنٖيهِۜ ﴿٣٦﴾

36. Bir ömür aynı yastığa baş koyduğu hayat **arkadaşını ve** hatta bir zamanlar üzerlerine titrediği, öpmeye bile kıyamadığı **çocuklarını.**

لِكُلِّ امْرِئٍ مِنْهُمْ يَوْمَئِذٍ شَاْنٌ يُغْنٖيهِۜ ﴿٣٧﴾

37. Çünkü **o gün, onlardan her birinin başından aşkın işi** ve kendisine yetecek kadar derdi **vardır.**

وُجُوهٌ يَوْمَئِذٍ مُسْفِرَةٌۙ ﴿٣٨﴾

38. O gün öyle yüzler var ki, güneş gibi ışıl ışıl, **apaydınlıktır,**

ضَاحِكَةٌ مُسْتَبْشِرَةٌۚ ﴿٣٩﴾

39. Cenneti kazandığı için **gülümsemekte,** ilâhî müjdeyle **sevinmektedir.**

وَوُجُوهٌ يَوْمَئِذٍ عَلَيْهَا غَبَرَةٌۙ ﴿٤٠﴾

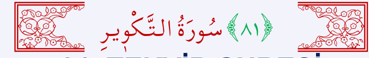
40. O gün öyle yüzler de vardır ki, keder ve pişmanlıktan **toza toprağa bulanmış,**

تَرْهَقُهَا قَتَرَةٌۜ ﴿٤١﴾

41. Ve üzerlerine kap**kara** bir dehşet ve ümitsizlik karanlığı **çökmüştür.**

اُولٰٓئِكَ هُمُ الْكَفَرَةُ الْفَجَرَةُ ﴿٤٢﴾

42. İşte onlar, gerek sözleri, gerek ortaya koydukları hayat tarzıyla Allah'ın ayetlerini **inkâr eden,** böylece doğru yoldan **sapan kimselerdir.**



81. TEKVİR SURESİ

Mekke döneminin hemen başlarında, Tebbet (Leheb) suresinden sonra indirilmiştir. Adını, birinci ayetinde geçen ve Güneş'in Kıyamet Günü yok edileceğini anlatan "Kuvvirat" (Dürüldü, söndürüldü) kelimesinden almıştır. 29 ayettir.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحٖيمِ

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

Ey dünya hayatının girdabına kapılıp Rabb'ini ve O'nun Kitabını unutan insan! Artık gaflet uykusundan uyan ve kendine gel. Çünkü bu hayat ebediyen böyle sürüp gitmeyecek. Bir gün Kıyamet için sura üflenecek ve tüm yaptıklarının hesabını vermek üzere Rabb'inin huzuruna çıkacaksın. Ne zaman mı?

اِذَا الشَّمْسُ كُوِّرَتْۙ ﴿١﴾

1. Güneş ısısı ve ışığı yok edilerek bir bohça gibi **dürül**üp söndürül**düğü zaman,**

وَاِذَا النُّجُومُ انْكَدَرَتْۙ ﴿٢﴾

2. Kâinattaki düzenin bozulmasıyla, gezegenler ve **yıldızlar** parçalanıp savrulduğu, ışıkları karartılarak **bulanıklaştığı zaman,**

وَاِذَا الْجِبَالُ سُيِّرَتْۙ ﴿٣﴾

3. Dağlar yerlerinden koparılıp bulutlar gibi **yürütüldüğü zaman,**

وَاِذَا الْعِشَارُ عُطِّلَتْۙ ﴿٤﴾

4. Doğurmak üzere olan **on aylık dişi develer başıboş bırakıldığı,** yani kıyametin dehşetiyle, en kıymetli mallar terk edildiği **zaman,**

وَاِذَا الْوُحُوشُ حُشِرَتْۙ ﴿٥﴾

5. Her taraftan canlıları saran o dehşet ve korku içerisinde, **vahşi hayvanlar**ın öteden beri korkageldiği şeyleri unutarak deliklerinden, yuvalarından çılgıncasına fırladığı ve ne birbirlerinden ne de insanlarından çekinmeksizin **bir araya toplandığı zaman,**

وَاِذَا الْبِحَارُ سُجِّرَتْۙ ﴿٦﴾

6. Suyu meydana getiren oksijen ve hidrojen atomlarının zincirleme reaksiyonlarla patlaması sonucunda, yeryüzündeki bütün **denizler,** okyanuslar, göller, nehirler bir anda **ateşlen**ip dünyayı cehenneme çevir**diği zaman,**

وَاِذَا النُّفُوسُ زُوِّجَتْۙ ﴿٧﴾

7. Daha sonra Sura bir daha üflenerek ölü bedenler mezarlarından fırlayıp mahşerde toplandığı ve bütün **insanlar** yargılanmak üzere **gruplar hâlinde yerini aldığı zaman,**

وَاِذَا الْمَوْؤُ۫دَةُ سُئِلَتْۙ ﴿٨﴾

8. Gerek Arap müşrikleri tarafından diri diri çöl kumlarına atılarak gerekse çağdaş ve medeni olduklarını iddia eden toplumlar tarafından kürtaj yoluyla kesilip parçalanarak toprağa **gömülen** çaresiz ve savunmasız bebelere, özellikle de o zavallı **kız çocuklarına** Büyük Mahkemede **sorulduğu zaman:**

بِاَيِّ ذَنْبٍ قُتِلَتْۚ ﴿٩﴾

9. "Bu masum yavrular **hangi suçtan dolayı öldürüldüler?" diye.**

وَاِذَا الصُّحُفُ نُشِرَتْۙ ﴿١٠﴾

10. Ardından, bütün iyiliklerin ve kötülüklerin bir bir kaydedildiği **defterler açıldığı zaman,**

وَاِذَا السَّمَٓاءُ كُشِطَتْۙ ﴿١١﴾

11. Âhiret âlemini bir örtü gibi saran mevcut **gök**ler **sıyrıl**arak bambaşka bir evren ortaya çıkarıl**dığı zaman,**

وَاِذَا الْجَحٖيمُ سُعِّرَتْۙ ﴿١٢﴾

12. Derken zalimleri bekleyen **cehennem** bütün şiddetiyle alevlendirilip **kızıştırıldığı zaman,**

وَاِذَا الْجَنَّةُ اُزْلِفَتْۙ ﴿١٣﴾

13. Ve sonsuz nimetlerle bezenmiş **cennet** dürüst ve erdemli kimselere **yaklaştırıldığı zaman,**

عَلِمَتْ نَفْسٌ مَٓا اَحْضَرَتْۜ ﴿١٤﴾

14. İşte o zaman her **insan,** kendisi için **ne hazırlamış olduğunu görecektir.**

فَلَٓا اُقْسِمُ بِالْخُنَّسِۙ ﴿١٥﴾

15. Hayır, yemin olsun gündüzleri gözlerden kaybolup **gizlenen,**

اَلْجَوَارِ الْكُنَّسِۙ ﴿١٦﴾

16. Ve kendi yörüngelerinde **akıp giderek** ceylanların **yuvalarına** girdikleri gibi ufkun altına **gir**ip kaybolan, sonra görünüp yine kaybolan yıldızlara, gezeg**enlere.**

وَالَّيْلِ اِذَا عَسْعَسَۙ ﴿١٧﴾

17. Ve yerini iman ve Kur'an aydınlığına bırakmak üzere dönüp **gitmeye yüz tutan geceye,**

وَالصُّبْحِ اِذَا تَنَفَّسَۙ ﴿١٨﴾

18. Ve güneşin ilk ışıklarıyla birlikte **soluk almaya başlayan** ve müminlere aydınlık bir geleceği müjdeleyen **sabaha ki,**

اِنَّهُ لَقَوْلُ رَسُولٍ كَرٖيمٍۙ ﴿١٩﴾

19. Evet, bütün bunlara yemin olsun ki, **bu** Kur'an **şerefli bir Elçinin,** vahiy meleği Cebrail'in doğrudan Rabb'inden alıp Muhammed'in kalbine indirdiği bir kelâmdır, Allah'ın **sözüdür.**

ذٖي قُوَّةٍ عِنْدَ ذِي الْعَرْشِ مَكٖينٍۙ ﴿٢٠﴾

20. Müthiş yetki ve **güçlerle donatılan;** Egemenlik **Taht**ının **Sahibi** ve evrenin mutlak hâkimi Allah **nezdinde saygın bir yeri olan,**

مُطَاعٍ ثَمَّ اَمٖينٍۜ ﴿٢١﴾

21. Ve **orada** diğer meleklerce **sözü dinlenen,** her yönüyle **güvenilir** bir melek olan Cebrail'in getirdiği eşsiz bir Kitap.

وَمَا صَاحِبُكُمْ بِمَجْنُونٍۚ ﴿٢٢﴾

22. Dolayısıyla, size Allah'tan mesaj aldığını söyleyen **arkadaşınız** Muhammed **deli değildir.** Kırk yıl aranızda yaşamış olan ve aklının ve ahlâkının olgunluğuna vicdanlarınızın şahit olduğu bu insanın deli olmadığını sizler de çok iyi bilirsiniz.

وَلَقَدْ رَاٰهُ بِالْاُفُقِ الْمُبٖينِۚ ﴿٢٣﴾

23. O, gerçekten de Cebrail'i görmüştü. Hem de **onu,** güpegündüz **berrak bir ufukta,** 600 kanadıyla yerle gök arasını kaplamış bir hâlde asli şekliyle **görmüştü.** (53. Necm: 7–9)

وَمَا هُوَ عَلَى الْغَيْبِ بِضَنٖينٍۚ ﴿٢٤﴾

24. Peygamber, Allah'tan aldığı mesajı —siz onu inkâr edeceksiniz diye— gizleyecek değildi. Bu nedenle **o,** yaratılmışların idrak ve tecrübe sahasının dışında kalan cennet, cehennem, kıyamet, âhiret gibi haber verdiği gerçeklerden, yani **gaybden dolayı asla suçlanamaz.** Aksine, bu gerçekleri size bildirmeseydi asıl o zaman suç işlemiş olurdu. Siz bu güne kadar onun her sözüne güvendiniz. En küçük bir yalanına şahit olmadınız. Hatta ona Muhammedü'l-Emin dediniz. Şimdi onun hem aklının kemaline, hem de sözünün güvenirliğine vicdanlarınız şahitken, onu nasıl yalanlarsınız.

وَمَا هُوَ بِقَوْلِ شَيْطَانٍ رَجٖيمٍۚ ﴿٢٥﴾

25. Zaten Kur'an'ı dikkatlice gözden geçirince siz de göreceksiniz ki, insanlığı en güzel yola ileten **bu** muhteşem ayetler, Allah'ın rahmetinden **kovulan bir şeytanın sözü olamaz.** En yüce ahlaki erdemleri hayatta hâkim kılmayı öğütleyen şu Kur'an'da şeytansı olan ne gördünüz ki, "o bir şeytan sözüdür" dersiniz?

Araplar şiir ve belagatte (edebî ve etkili söz söyleme sanatında) çok ileriydiler. Buna rağmen Kuranın edebî gücü karşısında en büyük ediplerinin sözleri sönük kalıyordu. Kuranın üslubu taklit edilemiyordu. Anlamışlardı ki o, insanı aşan bir kelamdı. Bu kelamın Allah'a ait olduğunu inkâr edince tek çareleri onu insandan çok daha üstün güçlere sahip olduğunu düşündükleri şeytana nispet etmekti. Bu yüzden Kur'an'a sihir, Peygamber'e de sihirbaz, mecnun (cinlenmiş) diyorlardı. Oysa şeytan istikameti değil sapkınlığı, iyiliği değil kötülüğü, hayâyı değil edepsizliği telkin eder. Kur'an ise doğruluğu, iyiliği, güzelliği emreder ve insanı en doğru yola hidayet eder.

فَاَيْنَ تَذْهَبُونَۜ ﴿٢٦﴾

26. Öyleyse, bütün bu gerçeklere vicdanlarınız şahitlik ederken, Son Saat da an be an yaklaşırken, vahyin aydınlık yolunu terk edip de hangi görüş ve düşüncelere kapılıyor, **nereye gidiyorsunuz?**

اِنْ هُوَ اِلَّا ذِكْرٌ لِلْعَالَمٖينَۙ ﴿٢٧﴾

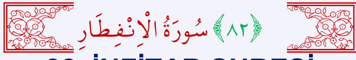
27. Bu Kur'an **ancak, tüm insanlık için** kulaklara küpe olması gereken bir öğüt ve zalimlerin uğrayacağı feci akıbeti haber veren **bir uyarıdır.**

لِمَنْ شَٓاءَ مِنْكُمْ اَنْ يَسْتَق۪يمَ ﴿٢٨﴾

28. İçinizden, dosdoğru yolda cennete doğru **ilerlemek isteyenler için** bir hidayet ve rahmet kaynağıdır. O hâlde, dileyen iman etsin, dileyen inkâr etsin. Çünkü insanoğluna, doğruyu eğriden ayırt edebileceği akletme yeteneği ve seçme özgürlüğü bahşedilmiştir.

وَمَا تَشَٓاؤُ۫نَ اِلَّٓا اَنْ يَشَٓاءَ اللّٰهُ رَبُّ الْعَالَم۪ينَ ﴿٢٩﴾

29. Ancak bu özgürlük, mutlak ve sınırsız bir özgürlük değildir. Çünkü tüm varlıklar üzerinde mutlak hâkim olan Allah'tır ve her şey O'nun kudret ve denetimi altındadır. Dolayısıyla, O'nun izin ve iradesi olmadan hiçbir şey gerçekleşmez. Bununla birlikte, O sizi zorla hakka boyun da eğdirmiyor. Size hak ile batıl arasında tercihte bulunma özgürlüğü veriyor. Eğer sizler düşünme, tercihte bulunma, bir şeyler dileme ve yapma gücüne sahipseniz, bu size Allah'ın bahşettiği imkân ve yetenekler sayesindedir. Unutmayın, **âlemlerin Rabb'i Allah'ın** izni ve **iradesi olmaksızın, siz** değil bir şey yapmak, onu **dileyemezsiniz** bile.



82. İNFİTAR SURESİ

Mekke döneminin başlarında, bir önceki Tekvir suresinin hemen ardından indirilmiştir. Adını, birinci ayetinde geçen ve Kıyamet Günü evrenin parçalanıp yıkılacağını anlatan "İnfetarat" (Yarıldı, çatladı) kelimesinden almıştır. 19 ayettir.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

Ey dünya hayatının zevk ve sefahatine dalıp Rabb'ini ve O'nun mesajını unutan insan! Artık gaflet uykusundan uyan ve kendine gel; çünkü bu hayat ebediyen böyle sürüp gitmeyecek; gün gelecek, şu içinde yaşadığın evren tamamen yok edilecek ve ardından, yaptıklarının hesabını vermek üzere Rabb'inin huzuruna çıkarılacaksın! Ne zaman mı?

اِذَا السَّمَٓاءُ انْفَطَرَتْۙ ﴿١﴾

1. Kıyamet için Sur'a üflendiği ve **gök yarılıp parçalandığı zaman,**

وَاِذَا الْكَوَاكِبُ انْتَثَرَتْۙ ﴿٢﴾

2. Evrendeki genel çekim dengesinin bozulmasıyla gezegenler ve **yıldızlar,** ipliği kopmuş tesbih taneleri gibi uzay boşluğuna **saçıldığı zaman,**

وَاِذَا الْبِحَارُ فُجِّرَتْۙ ﴿٣﴾

3. Yeryüzündeki bütün **denizler,** okyanuslar, göller, nehirler, bir anda ateş alarak göğe yükselen alev şuleleri hâlinde **fışkırtıldığı zaman,**

وَاِذَا الْقُبُورُ بُعْثِرَتْۙ ﴿٤﴾

4. Mezarların içindeki çürümüş, toz toprak olmuş ölü beden**ler** yeniden diriltilerek yargılanmak üzere Allah'ın huzuruna **çıkarıldığı zaman,**

عَلِمَتْ نَفْسٌ مَا قَدَّمَتْ وَاَخَّرَتْؕ ﴿٥﴾

5. İşte o gün her **insan** ebedî hayat için **neler yapıp gönderdiğini ve neleri** —yapması gerektiği hâlde— **yapmadığını anlayacaktır.** Fakat son pişmanlık fayda vermeyecek. O hâlde:

يَٓا اَيُّهَا الْاِنْسَانُ مَا غَرَّكَ بِرَبِّكَ الْكَر۪يمِۙ ﴿٦﴾

6. Ey insan! Sonsuz lütuf sahibi Rabb'ine karşı seni aldatıp gurura sürükleyen nedir?

اَلَّذ۪ي خَلَقَكَ فَسَوّٰيكَ فَعَدَلَكَۙ ﴿٧﴾

7. O Allah **ki, seni** bir damla sudan **yarattı, sonra** onu aşamadan aşamaya geçirerek varlık amacına uygun **mükemmel bir uyumla düzenledi,** bedenini ve ruhunu hem kendi içinde hem de dış dünya ile uyumlu ve ölçülü bir kıvama getirerek **en güzel ölçüyle şekillendirdi.**

ف۪ٓي اَيِّ صُورَةٍ مَا شَٓاءَ رَكَّبَكَؕ ﴿٨﴾

8. Ve nihayet **seni dilediği şekilde,** birçok unsurun muhteşem bir uyum ve düzen içinde bir araya geldiği bir varlık hâlinde **meydana getirdi.**

كَلَّا بَلْ تُكَذِّبُونَ بِالدّ۪ينِۙ ﴿٩﴾

9. Fakat siz ey nankörler, şu yaşadığınız hayat tarzıyla, yeniden dirilişi ve **hesaba çekilmeyi yalanlıyorsunuz.**

وَاِنَّ عَلَيْكُمْ لَحَافِظ۪ينَۙ ﴿١٠﴾

10. Oysa üzerinizde, bütün yaptıklarınızı **kaydeden** görevli melek**ler var.**

كِرَامًا كَاتِب۪ينَۙ ﴿١١﴾

11. Gizli açık her şeyi yazan **değerli yazıcılar.**

يَعْلَمُونَ مَا تَفْعَلُونَ ﴿١٢﴾

12. Öyle yazıcılar ki, **yaptığınız her şeyi bilirler.** İşte bütün bu yazılanlar, zamanı gelince bir bir ortaya konacak:

اِنَّ الْاَبْرَارَ لَف۪ي نَع۪يمٍۚ ﴿١٣﴾

13. O gün **iyiler,** sonsuz cennet **nimetleri içinde** mutluluğu tadarken,

وَاِنَّ الْفُجَّارَ لَف۪ي جَح۪يمٍۚ ﴿١٤﴾

14. Kötüler, cehennemde, ebedî azaba mahkûm olacaklar.

يَصْلَوْنَهَا يَوْمَ الدّ۪ينِ ﴿١٥﴾

15. Onlar Hesap Günü oraya atılacak,

وَمَا هُمْ عَنْهَا بِغَٓائِب۪ينَؕ ﴿١٦﴾

16. Ve bir daha **oradan asla kurtulamayacaklar.**

وَمَٓا اَدْرٰيكَ مَا يَوْمُ الدّ۪ينِۙ ﴿١٧﴾

17. Ey mümin, **bilir misin, ne** muhteşem bir gün**dür o Hesap Günü?**

ثُمَّ مَٓا اَدْرٰيكَ مَا يَوْمُ الدّ۪ينِؕ ﴿١٨﴾

18. Ve ey kâfir, **bilir misin, ne** korkunç bir gün**dür o Hesap Günü?**

يَوْمَ لَا تَمْلِكُ نَفْسٌ لِنَفْسٍ شَيْـًٔاۜ وَالْاَمْرُ يَوْمَئِذٍ لِلّٰهِ ﴿١٩﴾

19. O gün hiç kimse bir başkasına zerre kadar **fayda veremeyecektir.** Size dünyada geçici olarak verilmiş olan gücünüz, iradeniz ve tercih hakkınız elinizden alınacak ve gafillerin unuttuğu şu gerçek, **o Gün** tüm açıklığıyla ortaya çıkacak: **Egemenlik** tamamen ve sadece **Allah'ın elindedir.**

سُورَةُ الْمُطَفِّف۪ينَ ﴿٨٣﴾

83. MUTAFFİFİN SURESİ

Mekke döneminin sonlarında, Ankebut suresinden sonra indirilmiştir. Adını, birinci ayetinde geçen “Mutaffifin” (Ölçü ve tartıda hile yapanlar) kelimesinden almıştır. 36 ayettir.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ

Rahman ve Rahim olan Allah’ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb’imin adıyla, O’nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O’nun adına okuyor, söylüyorum:

وَيْلٌ لِلْمُطَفِّف۪ينَۙ ﴿١﴾

1. Gerek ticari hayatta, gerekse diğer toplumsal ilişkilerde **ölçü ve tartıyı eksik tutanların vay hâline!**

اَلَّذ۪ينَ اِذَا اكْتَالُوا عَلَى النَّاسِ يَسْتَوْفُونَۘ ﴿٢﴾

2. Onlar ki, insanlardan bir şey alırken haklarını **eksiksiz isterler.**

وَاِذَا كَالُوهُمْ اَوْ وَزَنُوهُمْ يُخْسِرُونَۜ ﴿٣﴾

3. Fakat başkalarına bir şey **ölçüp tartarak verecekleri zaman** işin içine hile karıştırır, vereceklerini **eksiltmeye çalışırlar.**

اَلَا يَظُنُّ اُو۬لٰٓئِكَ اَنَّهُمْ مَبْعُوثُونَۙ ﴿٤﴾

4. Peki bunlar, yeniden **diriltil**ip hesaba çekil**eceklerini bilmiyorlar mı?**

لِيَوْمٍ عَظ۪يمٍۙ ﴿٥﴾

5. Dehşet ve azameti **büyük bir Günde** yaptıklarının hesabını vereceklerini hiç düşünmüyorlar mı?

يَوْمَ يَقُومُ النَّاسُ لِرَبِّ الْعَالَم۪ينَۜ ﴿٦﴾

6. Bütün **insanların,** yargılanmak üzere **Âlemlerin Rabb’inin huzurunda duracağı günde,** Kıyamet Gününde.

كَلَّٓا اِنَّ كِتَابَ الْفُجَّارِ لَف۪ي سِجّ۪ينٍۜ ﴿٧﴾

7. Hayır, adaletsizliğin, haksızlığın ve günahın her çeşidinden uzak durmalısınız. Çünkü **suç işleyen günahkârların kaydı Zindan’dadır.**

وَمَٓا اَدْرٰيكَ مَا سِجّ۪ينٌۜ ﴿٨﴾

8. Nedir bu Zindan, bilir misin? Nereden bileceksin! Dinle bak, onu sana biz anlatıyoruz:

كِتَابٌ مَرْقُومٌۜ ﴿٩﴾

9. O, ilâhi adalet ve hikmet gereğince, zulüm ve haksızlık yapanların mutlaka cezalandırılacaklarına dair belirlenmiş bir yazgı ve bu yazgıya göre cehenneme girecek olanların adlarının liste hâlinde **yazılı** olduğu **bir kitaptır.**

وَيْلٌ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّب۪ينَۙ ﴿١٠﴾

10. O hâlde, **vay hâline o gün,** öğüt ve uyarılarımı **yalanlamış olanların!**

اَلَّذ۪ينَ يُكَذِّبُونَ بِيَوْمِ الدّ۪ينِۜ ﴿١١﴾

11. Çünkü **onlar,** sözleri ve davranışlarıyla **Yargı Gününü inkâr ediyorlardı.**

وَمَا يُكَذِّبُ بِه۪ٓ اِلَّا كُلُّ مُعْتَدٍ اَث۪يمٍۙ ﴿١٢﴾

12. Gerçekte, **hak hukuk tanımayan** azgın **günahkârlardan başkası onu yalanlamaz.** Dolayısıyla, zulüm ve haksızlık peşinde koşan bir kimsenin âhirete iman iddiası koskoca bir yalandan başka bir şey değildir. Aynı şekilde, Hesap Gününe inanmayan bir kimsenin gerçek anlamda dürüst ve erdemli olması da mümkün değildir. İşte bu tip insanın genel karakteri şöyledir:

اِذَا تُتْلٰى عَلَيْهِ اٰيَاتُنَا قَالَ اَسَاط۪يرُ الْاَوَّل۪ينَۜ ﴿١٣﴾

13. Onlara ayetlerimiz okunduğu zaman, “Bu kitapta yer alan kıssalar, inanç ilkeleri, hükümler, öğütler ve uyarılar, çok eski zamandan kalma köhnemiş kanunlar ve **önceki** millet**lerin** uydurup dilden dile naklettiği efsaneler ve bin bir gece **masallarıdır!” derler.**

كَلَّا بَلْ رَانَ عَلٰى قُلُوبِهِمْ مَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿١٤﴾

14. Hayır; Kur’an bir efsane, bir vehim, bir aldatmaca değildir. Ne var ki, bu iddiayı öne sürenlerin **işledikleri** günahlar, zamanla **kalplerini karartmıştır.** Bunun içindir ki, hayvani arzu ve isteklerini ahlâki ilkelerle sınırlandıran; zulme, haksızlığa, sömürüye izin vermeyen; Allah’a kulluk temeline dayalı bir toplumsal sistemi öngören; güç, zenginlik, makam, şöhret gibi dünyevî ölçüler yerine doğruluk, dürüstlük, fedakârlık gibi insani ve ahlâki değerleri yücelten bir inanç sistemini asla kabul etmezler. İşte onların inkârcılığının arkasında yatan asıl sebep budur.

كَلَّٓا اِنَّهُمْ عَنْ رَبِّهِمْ يَوْمَئِذٍ لَمَحْجُوبُونَۜ ﴿١٥﴾

15. Hayır, onların yaptıkları elbette cezasız kalmayacak. **Hiç kuşkusuz onlar, o gün Rab’lerin**in şefkat ve merhametin**den mahrum bırakılacaklar.**

ثُمَّ اِنَّهُمْ لَصَالُوا الْجَح۪يمِۜ ﴿١٦﴾

16. Sonra da hor ve hakir bir şekilde **cehenneme atılacaklar.**

ثُمَّ يُقَالُ هٰذَا الَّذ۪ي كُنْتُمْ بِه۪ تُكَذِّبُونَۜ ﴿١٧﴾

17. Ve o zaman **onlara, “İşte sizin yalanlayıp durduğunuz** cehennem **budur!** Haydi, yaptığınız kötülüklerin cezasını şimdi tadın!” **denilecek.**

كَلَّٓا اِنَّ كِتَابَ الْاَبْرَارِ لَف۪ي عِلِّيّ۪ينَۜ ﴿١٨﴾

18. Hayır, daima dürüst, âdil, merhametli ve erdemli olmalısınız. Çünkü **iyilik yapanların kaydı Yüce Makam’dadır.**

وَمَٓا اَدْرٰيكَ مَا عِلِّيُّونَۜ ﴿١٩﴾

19. Nedir o Yüce Makam, bilir misin? Biz onu açıklamasak sen nereden bileceksin. Öyleyse iyi dinle:

كِتَابٌ مَرْقُومٌۙ ﴿٢٠﴾

20. O, ilâhi adalet ve hikmet gereğince iman edip güzel davranış gösterenlerin mutlaka ödüllendirileceklerine dair belirlenmiş bir yazgı ve bu yazgıya göre cenneti hak edenlerin adlarının liste hâlinde **yazılı** olduğu **bir kitaptır.**

يَشْهَدُهُ الْمُقَرَّبُونَۜ ﴿٢١﴾

21. Yaptıkları iyiliklerle Rab’lerine **yakınlık kazananlar,** kendilerine cennet müjdesi veren bu Yüce Makam’ı görünce **onu** sevinçle **seyredecekler.**

اِنَّ الْاَبْرَارَ لَف۪ي نَع۪يمٍۙ ﴿٢٢﴾

22. İşte o gün, **dürüst ve erdemli kişiler** sonsuz **nimetler içinde** doyasıya mutluluğu tadacak,

عَلَى الْاَرَٓائِكِ يَنْظُرُونَۙ ﴿٢٣﴾

23. Ve karşılıklı **koltuklara kurulup** neşe ile etraflarına **bakacaklar.**

تَعْرِفُ ف۪ي وُجُوهِهِمْ نَضْرَةَ النَّع۪يمِۚ ﴿٢٤﴾

24. Öyle büyük bir mutluluk kaplamıştır ki onları, ilâhî **nimetlerin sevinç ve parıltısını yüzlerinden okuyabilirsin.**

يُسْقَوْنَ مِنْ رَحٖيقٍ مَخْتُومٍۙ ﴿٢٥﴾

25. Onlara, dünyadaki içkiler gibi sarhoş etmeyen, sağlığa zarar vermeyen ve özenle yapılıp **mühürlenmiş halis şaraptan takdim edilecek.**

خِتَامُهُ مِسْكٌۜ وَفٖي ذٰلِكَ فَلْيَتَنَافَسِ الْمُتَنَافِسُونَۜ ﴿٢٦﴾

26. İçildikten sonra ağızda **misk** kokusu **bırakan** muhteşem bir cennet şarabı.

Öyleyse, gerçek mutluluğu yakalamak için **çalışanlar, ancak bu** hedefe ulaşmak **için** çalışsın, cennetteki bu nimetleri kazanmak için birbirleriyle yarışırcasına **çaba harcasınlar.**

وَمِزَاجُهُ مِنْ تَسْنٖيمٍۙ ﴿٢٧﴾

27. O şarap ki, **Tesnim** denilen bir içecek **ile tatlandırılmıştır.**

عَيْنًا يَشْرَبُ بِهَا الْمُقَرَّبُونَۜ ﴿٢٨﴾

28. Tesnim cennette yüce **bir pınardır ki,** yalnızca Rab'lerine **yakınlık kazananlar ondan içebilir.**

اِنَّ الَّذٖينَ اَجْرَمُوا كَانُوا مِنَ الَّذٖينَ اٰمَنُوا يَضْحَكُونَۘ ﴿٢٩﴾

29. Oysa o cehennemlik **günahkârlar,** bir zamanlar **müminleri** küçümser, onların dürüstlüğünü, fedakârlığını ahmaklık olarak niteleyip hallerine bakıp **gülerlerdi.**

وَاِذَا مَرُّوا بِهِمْ يَتَغَامَزُونَۘ ﴿٣٠﴾

30. Onların yanından geçerken, birbirlerine göz kırparak onları alaya alır**lardı.**

وَاِذَا انْقَلَبُوا اِلٰٓى اَهْلِهِمُ انْقَلَبُوا فَكِهٖينَۘ ﴿٣١﴾

31. Ve müminlere reva gördükleri alay, eziyet ve işkenceden sonra **taraftarlarının yanına dönerken** içlerinde en ufak bir burukluk duymaz, sanki övünülecek bir iş yapmış gibi büyük bir gurur ve **keyifle** evlerine **dönerlerdi.**

وَاِذَا رَاَوْهُمْ قَالُٓوا اِنَّ هٰٓؤُلَٓاءِ لَضَٓالُّونَۙ ﴿٣٢﴾

32. Müminleri gördüklerinde, "Yazık, **bunlar gerçekten de** doğru yoldan **sapmışlar.** Şu dar kafalı, gerici yobazlara bakın. Sınırsız zevk ve eğlence içinde hayatı doyasıya yaşamak varken, aslı var mı yok mu belli olmayan âhiret sevabına inanarak akılsızlık ediyor, doğruluk, dürüstlük, fedakârlık gibi safsatalarla hayatı kendilerine zindan ediyorlar!**" derlerdi.**

وَمَٓا اُرْسِلُوا عَلَيْهِمْ حَافِظٖينَۜ ﴿٣٣﴾

33. Oysa onlar, müminlerin inançları **üzerinde gözcü** ve denetleyici **olarak görevlendirilmiş değillerdi.** Kendileri günahlar içinde yuvarlanırken, müminlere acıyormuş gibi onların doğru yolda olup olmadıklarına hakemlik ve şahitlik etmeye hakları yoktu. Buna rağmen onlar halkı güdülmeye muhtaç sürü gibi görüyor, onların neye inanacaklarına ve nasıl yaşayacaklarına, uyulması gereken toplumsal ya da bireysel normlara onlar karar veriyorlardı. Bu normlara uymayanlara da en aşağılık muameleyi reva görüyorlardı. Hâlbuki böyle bir yetkiyi Allah kimseye vermemişti. Kendinde böyle bir yetkiyi ancak Allah ve âhiret inancı taşımayan insan görebilirdi.

فَالْيَوْمَ الَّذٖينَ اٰمَنُوا مِنَ الْكُفَّارِ يَضْحَكُونَۙ ﴿٣٤﴾

34. Ama bugün de müminler, inkârcıların cehennemdeki perişan hâlin**e** bakıp **gülecekler.** Ve son gülen, gerçekten de iyi gülecek:

عَلَى الْاَرَٓائِكِ يَنْظُرُونَۜ ﴿٣٥﴾

35. Mücevherle süslenmiş **koltuklar üzerinde** oturup arkalarına yaslanırlarken, cehennemliklere **bak**arak onlara sor**acaklar:**

هَلْ ثُوِّبَ الْكُفَّارُ مَا كَانُوا يَفْعَلُونَ ﴿٣٦﴾

36. "Nasıl, **inkârcılar yaptıklarının mükâfatını**(!) **gördüler,** değil **mi?"**

 ﴿٨٤﴾ سُورَةُ الْاِنْشِقَاقِ 

84. İNŞİKAK SURESİ

Mekke döneminin sonlarında, İnfitar suresinden sonra indirilmiştir. Adını, birinci ayetinde geçen ve Kıyamet Günü evrenin paramparça edilerek göğün yarılacağını anlatan "İnşakkat" (Çatladı, yarıldı) kelimesinden almıştır. 25 ayettir.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحٖيمِ

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

Ey insan! Gün gelecek şu içinde yaşadığın evren tamamen yok edilecek ve yaptıklarının hesabını vermek üzere Rabb'inin huzuruna çıkarılacaksın. Ne zaman mı?

اِذَا السَّمَٓاءُ انْشَقَّتْۙ ﴿١﴾

1. Kıyamet Günü **gök** korkunç bir gürültüyle **çatlayıp parçalandığı,**

وَاَذِنَتْ لِرَبِّهَا وَحُقَّتْۙ ﴿٢﴾

2. Ve tabiatına yaraşır bir şekilde Rabb'inin kudret ve iradesin**e boyun eğdiği zaman.**

وَاِذَا الْاَرْضُ مُدَّتْۙ ﴿٣﴾

3. Yeryüzü tümseksiz ve çukursuz bir hâle getirilerek **dümdüz edildiği,**

وَاَلْقَتْ مَا فٖيهَا وَتَخَلَّتْۙ ﴿٤﴾

4. İçindeki madenleri, lâvları ve cansız beden**leri dışarı atıp** tamamen **boşaldığı,**

وَاَذِنَتْ لِرَبِّهَا وَحُقَّتْۜ ﴿٥﴾

5. Ve tabiatına yaraşır bir şekilde Rabb'inin kudret ve iradesin**e boyun eğdiği zaman.**

يَٓا اَيُّهَا الْاِنْسَانُ اِنَّكَ كَادِحٌ اِلٰى رَبِّكَ كَدْحًا فَمُلَاقٖيهِۚ ﴿٦﴾

6. Ey insan! Sen bu dünyada daha çok mal mülk kazanmak, servet üstüne servet yığmak için gözü dönmüş bir hâlde didinip dururken, her an **adım adım Rabb'ine doğru yol almaktasın ve sonunda O'na kavuşacaksın.** O halde, bütün gayret ve çabanı, sonsuz âhiret hayatında sana ebedi saadeti kazandıracak hayırlara yöneltilmelisin.

فَاَمَّا مَنْ اُو۫تِيَ كِتَابَهُ بِيَمٖينِهٖۙ ﴿٧﴾

7. İşte o gün **kimin** davranışlarının kaydedildiği amel **defteri sağ tarafından verilirse,**

فَسَوْفَ يُحَاسَبُ حِسَابًا يَسٖيرًاۙ ﴿٨﴾

8. Hiçbir zorlukla karşılaşmadan **kolayca hesabını verecek,**

وَيَنْقَلِبُ اِلٰٓى اَهْلِه۪ مَسْرُورًاۜ ﴿٩﴾

9. Ve sevinç içinde, kendisini cennette heyecanla bekleyen ailesinin, **dostlarının yanına dönecektir.**

وَاَمَّا مَنْ اُو۫تِيَ كِتَابَهُ وَرَٓاءَ ظَهْرِه۪ۙ ﴿١٠﴾

10. Her kimin de amel **defteri** sol tarafından veya **arkasından verilirse,**

فَسَوْفَ يَدْعُو ثُبُورًاۙ ﴿١١﴾

11. O da, "Yetiş ey **ölüm,** gel kurtar beni!" **diye haykıracak.**

وَيَصْلٰى سَع۪يرًاۜ ﴿١٢﴾

12. Fakat orada ölüm olmadığı için, ölüp de kurtulamayacak. Ebedi azabı çekmek üzere, alev alev **yanan ateşe girecek.**

اِنَّهُ كَانَ ف۪ٓي اَهْلِه۪ مَسْرُورًاۜ ﴿١٣﴾

13. Çünkü o, dünyadayken dostları ve **yakınları arasında** hep sorumsuz bir şekilde, bencilce ve **keyif içinde yaşardı.**

اِنَّهُ ظَنَّ اَنْ لَنْ يَحُورَۚ ﴿١٤﴾

14. Ve yaptıklarının hesabını vermek üzere bir gün Rabb'ine **döneceğini** hiç **düşünmezdi.**

بَلٰىۚ اِنَّ رَبَّهُ كَانَ بِه۪ بَص۪يرًاۜ ﴿١٥﴾

15. Hayır, elbette dönecekti. Üstelik bu kendisine defalarca hatırlatılmıştı. Fakat o uyarılara aldırış etmedi, günaha battıkça battı. Oysa **Rabb'i, onu**n bütün yapıp ettiklerini **görmekteydi.**

فَلَٓا اُقْسِمُ بِالشَّفَقِۙ ﴿١٦﴾

16. Öyleyse yemin olsun, geçip gitmekte olan **akşamın alacakaranlığına.**

وَالَّيْلِ وَمَا وَسَقَۙ ﴿١٧﴾

17. Geceye ve bağrında **topladığı her şeye,**

وَالْقَمَرِ اِذَا اتَّسَقَۙ ﴿١٨﴾

18. Ve hâlden hâle geçerek **dolunay şekline gelen Ay'a yemin olsun ki,**

لَتَرْكَبُنَّ طَبَقًا عَنْ طَبَقٍۜ ﴿١٩﴾

19. Siz de evrendeki diğer tüm varlıklar gibi hâlden hâle geçecek ve Rabb'inizle buluşuncaya dek **aşama aşama ilerleyeceksiniz.** Yolculuğunuz ana rahminde başlayacak. Oradaki yaratılış evrelerini tamamladıktan sonra doğum, çocukluk, gençlik, olgunluk, ihtiyarlık merdivenlerini birer birer tırmanacak, sonra ölüm, berzah, diriliş, hesap aşamalarından geçerek yolculuğun son aşamasına, ebedi âhiret yurduna varacaksınız ve orada ya cennet nimetleri içinde sonsuz bir hayat yaşayacak, ya da ebedi cehennem azabına mahkûm olacaksınız.

فَمَا لَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَۙ ﴿٢٠﴾

20. Hâl böyleyken, onlara ne oluyor da ayetlerime hâlâ **iman etmiyorlar?**

وَاِذَا قُرِئَ عَلَيْهِمُ الْقُرْاٰنُ لَا يَسْجُدُونَۜ ﴿٢١﴾

21. Ve karşılarında Kur'an okunduğunda, gözyaşlarıyla **secdeye kapanmıyorlar?**

بَلِ الَّذ۪ينَ كَفَرُوا يُكَذِّبُونَۘ ﴿٢٢﴾

22. Aksine, o nankörler inatla hakikati **yalanlıyorlar.**

وَاللّٰهُ اَعْلَمُ بِمَا يُوعُونَۘ ﴿٢٣﴾

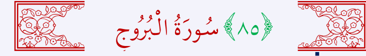
23. Ama Allah, içlerinde ne gibi gizli fikirler, ne fena maksatlar **gizlediklerini** ve gün gibi açık delilleri hangi sebeplerle yalanladıklarını **çok iyi biliyor.**

فَبَشِّرْهُمْ بِعَذَابٍ اَل۪يمٍۙ ﴿٢٤﴾

24. Öyleyse, onları can yakıcı bir azap ile "müjdele!"

اِلَّا الَّذ۪ينَ اٰمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ اَجْرٌ غَيْرُ مَمْنُونٍ ﴿٢٥﴾

25. Ancak inkârdan vazgeçip **iman eden ve** bu imana yaraşır **dürüst ve erdemlice bir hayat ortaya koyanlar hariç;** çünkü **onlar için, asla bitip tükenmeyecek bir ödül vardır.**



85. BURUC SURESİ

Mekke döneminin başlarında, kâfirlerin müminlere baskı ve eziyetlerinin başladığı bir dönemde indirilmiştir. Adını, birinci ayetinde geçen ve evrendeki mükemmel sisteme işaret eden "Buruc" (Burçlar, yörüngeler, galaksiler) kelimesinden almıştır. 22 ayettir.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

وَالسَّمَٓاءِ ذَاتِ الْبُرُوجِۙ ﴿١﴾

1. Andolsun, muhteşem galaksilerle ve devasa **yıldız kümeleriyle donatılmış** şu uçsuz bucaksız **göğe.**

وَالْيَوْمِ الْمَوْعُودِۙ ﴿٢﴾

2. O vadedilen Hesap **Gün**ün**e,**

وَشَاهِدٍ وَمَشْهُودٍۜ ﴿٣﴾

3. Ve o gün ilâhî mahkemede **şahitlik eden** Peygamberlere, meleklere, İslâm davetçilerine **ve** kendileri için **şahitlik edilen** toplumlara, ümmetlere, milletler**e andolsun ki,** inancından dolayı işkencelere maruz kalan çaresiz mazlumların intikamı mutlaka alınacaktır. Öyleyse:

قُتِلَ اَصْحَابُ الْاُخْدُودِۙ ﴿٤﴾

4. Kahrolsun, kazdıkları **hendek**lerde masum **halkı** diri diri yakan zalimler!

اَلنَّارِ ذَاتِ الْوَقُودِۙ ﴿٥﴾

5. O alevli ateşlerle dolu hendeklerde ki,

اِذْ هُمْ عَلَيْهَا قُعُودٌۙ ﴿٦﴾

6. Hani o alçak**lar,** tutuşturdukları **ateş** çukurları**n başında oturmuş,**

وَهُمْ عَلٰى مَا يَفْعَلُونَ بِالْمُؤْمِن۪ينَ شُهُودٌۜ ﴿٧﴾

7. Müminlere yaptıkları korkunç işkenceleri keyifle **seyrediyorlardı.**

وَمَا نَقَمُوا مِنْهُمْ اِلَّٓا اَنْ يُؤْمِنُوا بِاللّٰهِ الْعَز۪يزِ الْحَم۪يدِۙ ﴿٨﴾

8. Ve onlara işkence etmelerinin tek sebebi de bu müminlerin, emrine uyulmaya, hükmüne boyun eğilmeye, yani **hamd edilmeye lâyık mutlak otorite sahibi** bir **Allah'a inanmış olmalarıydı.**

اَلَّذ۪ي لَهُ مُلْكُ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِۜ وَاللّٰهُ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ شَه۪يدٌۜ ﴿٩﴾

9. Göklerin ve yerin hükümranlığı elinde olan bir Allah'a. **Oysa Allah, her şeyi görüp gözetmektedir.** Dolayısıyla, hiçbir zulüm cezasız kalmayacaktır:

اِنَّ الَّذٖينَ فَتَنُوا الْمُؤْمِنٖينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ ثُمَّ لَمْ يَتُوبُوا فَلَهُمْ عَذَابُ جَهَنَّمَ وَلَهُمْ عَذَابُ الْحَرٖيقِۜ ﴿١٠﴾

10. İnanan erkeklere ve inanan kadınlara zulmeden ve daha sonra günahlarından **tövbe etmeyen** o zalim**ler yok mu, işte onlar için cehennem azabı vardır ve** müminleri ateşe attıkları için, **onların hakkı** cehennemin en korkunç ateşi olan **yangın azabıdır.**

اِنَّ الَّذٖينَ اٰمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ جَنَّاتٌ تَجْرٖى مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهَارُۜ ذٰلِكَ الْفَوْزُ الْكَبٖيرُۜ ﴿١١﴾

11. Öte yandan, bütün baskı ve işkencelere rağmen ayetlerime **iman eden ve** bu imana yaraşır **dürüst ve erdemlice bir hayat ortaya koyan kimselere gelince, onlar için de içinde ırmaklar çağıldayan cennet bahçeleri vardır. İşte budur** en büyük başarı, en **büyük kurtuluş.**

O hâlde, adalet ve doğruluğu egemen kılma uğrunda verdiğin mücadelede, önüne çıkabilecek zorluk ve sıkıntılar karşısında asla yılgınlığa kapılmamalı, umudunu ve direncini kaybetmeden hedefe doğru adım adım ilerlemelisin. Allah'ın nurunu söndürmek için karşına dikilen zalimlere gelince:

اِنَّ بَطْشَ رَبِّكَ لَشَدٖيدٌۜ ﴿١٢﴾

12. Elbette Rabb'inin yakalaması ve cezalandırması **çok şiddetlidir.**

اِنَّهُ هُوَ يُبْدِئُ وَيُعٖيدُۚ ﴿١٣﴾

13. Evreni ve hayatı **yoktan var eden ve** her biri başlı başına birer mucize olan **bu** yaratılış olgusu**nu** sürekli **tekrarlayan,** dolayısıyla, sizleri hesaba çekmek üzere yeniden yaratacak olan **O'dur.**

وَهُوَ الْغَفُورُ الْوَدُودُۙ ﴿١٤﴾

14. Bununla birlikte, tövbe kapısı da daima açıktır. Çünkü **O,** içtenlikle tövbe edenleri **bağışlayandır,** kullarını **sevgiyle kucaklayandır.**

ذُو الْعَرْشِ الْمَجٖيدُۙ ﴿١٥﴾

15. Kudret ve egemenlik **Tahtı**nın **sahibidir, yüceler yücesidir.**

فَعَّالٌ لِمَا يُرٖيدُۜ ﴿١٦﴾

16. Dilediği kararı veren, **dilediğini** dilediği gibi **yapandır.**

هَلْ اَتٰيكَ حَدٖيثُ الْجُنُودِۙ ﴿١٧﴾

17. Ey insan! İnsanlık tarihi boyunca zulüm ve haksızlık yapan **orduların başına gelenler sana anlatılmadı mı?**

فِرْعَوْنَ وَثَمُودَۜ ﴿١٨﴾

18. Firavun gibi diktatörlerin, **Semud** kavmi gibi azgın toplumların başına gelenler?

بَلِ الَّذٖينَ كَفَرُوا فٖى تَكْذٖيبٍۙ ﴿١٩﴾

19. Ama geçmişten ibret almayan çağdaş **kâfirler** de, öncekiler gibi ayetlerimi **yalanlamaktadırlar.**

وَاللّٰهُ مِنْ وَرَٓائِهِمْ مُحٖيطٌۚ ﴿٢٠﴾

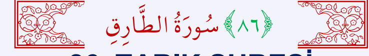
20. Oysa Allah, sonsuz ilim ve kudretiyle **onları çepeçevre kuşatmıştır.**

بَلْ هُوَ قُرْاٰنٌ مَجٖيدٌۙ ﴿٢١﴾

21. Hayır, kâfirler ne kadar inkâr etseler de, **bu** kitap kıyamete kadar her çağda okunup gündeme getirilmesi ve hayatın her alanına hükmetmesi gereken şanlı, şerefli, **çok kıymetli bir** mesajdır, yüce **Kur'an'dır.**

فٖى لَوْحٍ مَحْفُوظٍ ﴿٢٢﴾

22. Bu kitap, bizzat Allah tarafından korunan bir ilâhi yazgıda, **Levh-i Mahfuz'dadır.** Allah katında yazılıp muhafaza edilen ve sonrada bir tek harfi değiştirilmeden insanlığa tebliğ edilen son kitap, son ilâhî kelâmdır.



86. TARIK SURESİ

Mekke döneminin başlarında, Beled suresinden sonra gönderilmiştir. Adını, ilk ayetinde geçen ve Kur'an'a işaret eden "et-Tarık" (parlak yıldız) kelimesinden almıştır. 17 ayettir.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحٖيمِ

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

وَالسَّمَٓاءِ وَالطَّارِقِۙ ﴿١﴾

1. Şu uçsuz bucaksız **gökyüzüne ve Tarık'a andolsun.**

وَمَٓا اَدْرٰيكَ مَا الطَّارِقُۙ ﴿٢﴾

2. Bilir misin, nedir Tarık?

اَلنَّجْمُ الثَّاقِبُۙ ﴿٣﴾

3. O, inkâr ve cehalet karanlıklarını **delip geçen** ve hakikate susamış gönülleri iman ve ilim nurlarıyla aydınlatan parlak **bir yıldızdır.**

اِنْ كُلُّ نَفْسٍ لَمَّا عَلَيْهَا حَافِظٌۜ ﴿٤﴾

4. Her benlik üzerinde, mutlaka onu koruyan, denetleyen ve yaptıklarını bir bir kayda geçiren **bir gözetleyici** melek **vardır.** Bunun için delil mi istersiniz?

فَلْيَنْظُرِ الْاِنْسَانُ مِمَّ خُلِقَۜ ﴿٥﴾

5. O hâlde insan, hangi şeyden yaratıldığına bir baksın:

خُلِقَ مِنْ مَٓاءٍ دَافِقٍۙ ﴿٦﴾

6. O, atılgan bir sudan yaratılmıştır.

يَخْرُجُ مِنْ بَيْنِ الصُّلْبِ وَالتَّرَٓائِبِۜ ﴿٧﴾

7. Erkeğin **omurga**sı **ile** kadının **kaburga kemikleri arasından** süzülüp **çıkan** ve uygun bir ortamda birleşip döllenen bir damla sudan.

اِنَّهُ عَلٰى رَجْعِهٖ لَقَادِرٌۜ ﴿٨﴾

8. İnsanı yoktan var eden **Allah, elbette onu** öldükten sonra **yeniden** hayata **döndür**üp hesaba çek**meye de kâdirdir.**

يَوْمَ تُبْلَى السَّرَٓائِرُۙ ﴿٩﴾

9. O gün Büyük Mahkeme kurulacak ve kalplerde **gizlenen** bütün inançlar, düşünceler, niyetler, sevgiler ve kin**ler ortaya dökülecektir.**

فَمَا لَهُ مِنْ قُوَّةٍ وَلَا نَاصِرٍۜ ﴿١٠﴾

10. İşte o zaman, insan ne kadar çaresiz olduğunu anlayacak ve **ne** kendisini kurtaracak **bir gücü olacak, ne de** elinden tutacak **bir yardımcısı.**

وَالسَّمَٓاءِ ذَاتِ الرَّجْعِۙ ﴿١١﴾

11. O halde, **yemin olsun** şaşmaz bir ölçü ve düzen içinde, her biri kendi yörüngesinde dönmekte olan gök cisimlerine. Ve yine yemin olsun, suyun denizlerden buharlaşıp yükselerek kümeler hâlinde bulutlara dönüştüğü, sonra yoğunlaşıp kar ve yağmur şeklinde dereleri, ırmakları besleyerek tekrar denizlere döndüğü muhteşem bir dolaşım sistemine sahip olan **geri dönüşümlü göklere.**

وَالْاَرْضِ ذَاتِ الصَّدْعِۙ ﴿١٢﴾

12. Ve topraktan başını çıkaran yemyeşil filizlerle lime lime **çatlayan** yeryüzüne yemin **olsun ki,**

اِنَّهُ لَقَوْلٌ فَصْلٌۙ ﴿١٣﴾

13. Gerçekten bu Kur'an, her konuda son sözü söyleyen, en doğru hükümleri veren, hak ile batılı, doğru ile eğriyi birbirinden **ayırt eden** ilâhi **bir söz** ve mükemmel ölçü**dür.**

وَمَا هُوَ بِالْهَزْلِ ﴿١٤﴾

14. Mesajı anlaşılmadan, üzerinde düşünülmeden, öylesine okunup geçilecek **boş bir lâkırdı değildir.** Gerçekten ciddiye alınması gereken hayati öneme sahip bir uyarıdır.

اِنَّهُمْ يَكٖيدُونَ كَيْدًاۙ ﴿١٥﴾

15. Buna rağmen zalimler, iftiralarla ve sinsi propagandalarla zihinleri bulandırıp Kur'an'dan uzaklaştırmak amacıyla birtakım entrikalar düzenliyor, **plânlar kuruyorlar.**

وَاَكٖيدُ كَيْدًاۚ ﴿١٦﴾

16. Fakat siz hiç endişe etmeyin, **Ben de bir plân kuruyorum.** Hem de, kâfirlerin tuzaklarını başlarına geçirecek müthiş bir plân.

فَمَهِّلِ الْكَافِرٖينَ اَمْهِلْهُمْ رُوَيْدًا ﴿١٧﴾

17. Öyleyse, ey Peygamber, Rabb'inin hükmü gelinceye kadar, **inkârcılara biraz süre tanı.** İlâhi gazap başlarına çökmeden önce, imtihan hikmeti gereğince **azıcık daha mühlet ver onlara.**

سُورَةُ الْاَعْلٰى ﴿٨٧﴾

87. A'LA SURESİ

Mekke döneminin hemen başlarında, Tekvir suresinden sonra gönderilmiştir. Adını, birinci ayetinde geçen ve Allah'ın yüceliğini dile getiren "el-A'la" (en yüce, en büyük) kelimesinden almıştır. 19 ayettir.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحٖيمِ

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

سَبِّحِ اسْمَ رَبِّكَ الْاَعْلٰىۙ ﴿١﴾

1. Ey insan! Sonsuz kudret ve **yücelik sahibi Rabb'inin ismini** tüm evrene ilan ederek hem kalbinle, hem söz ve davranışlarınla **tesbih et.** Tasavvur edilebilecek her yüceliğin üstünde yüceliğe sahip olan Rabb'inin ismini övgüyle anıp yücelterek ve O'nun buyruklarını, hükümlerini daima yüreğinde ve gündeminde canlı tutarak en içten dua ve yakarışlarla zikret.

اَلَّذٖى خَلَقَ فَسَوّٰىۙ ﴿٢﴾

2. O Allah **ki** hayatı ve evreni **yoktan var etti ve** tüm varlıkları yaratılış amacına uygun şekilde **düzenledi.**

وَالَّذٖى قَدَّرَ فَهَدٰىۙ ﴿٣﴾

3. O Allah **ki,** evrene yerleştirdiği yasalar çerçevesinde, her şeyi **mükemmel bir ölçü ve dengeyle ayarladı ve** her varlığı belli özellik ve fonksiyonlarla donatarak insana, varoluş gayesine giden **yolu gösterdi.**

وَالَّذٖى اَخْرَجَ الْمَرْعٰىۙ ﴿٤﴾

4. O Allah **ki,** rengârenk çiçekleri, tatlı meyveleri ve huzur veren manzarasıyla seyrine doyum olmayan yemyeşil **bitkileri yetiştirdi.**

فَجَعَلَهُ غُثَٓاءً اَحْوٰى ﴿٥﴾

5. Ve sonunda onu, kuruyup kararmış çöp yığınına çevirdi. İşte bu göz kamaştıran dünya nimetleri de bir gün böyle yok olup gidecektir. Öyleyse, dünyanın gelip geçici nimetlerine takılıp kalmamalı, seni ebedi âhiret yurdunda gerçek kurtuluşa iletecek rehbere, bu ilâhî kelâma sımsıkı sarılmalısın. Bunun için:

سَنُقْرِئُكَ فَلَا تَنْسٰىۙ ﴿٦﴾

6. Eğer sen samimî bir kalple Kur'an'a yönelirsen, **sana** bu kitabı bizzat Biz **okutacağız ve sen** öğrendiklerini **unutmayacaksın.**

اِلَّا مَا شَٓاءَ اللّٰهُ اِنَّهُ يَعْلَمُ الْجَهْرَ وَمَا يَخْفٰىۜ ﴿٧﴾

7. Allah'ın unutturmayı **dilediği** bilgiler **hariç.** Çünkü insanın bilgisi sınırlıdır. Oysa **O,** yaratılmışların kavrayışına **açık olanları da** en mükemmel şekilde **bilir, gizli kalanları da.**

وَنُيَسِّرُكَ لِلْيُسْرٰىۚ ﴿٨﴾

8. Böylece, bu mesajı doğru anlaman, uygulaman ve başkalarına tebliğ etmen için Biz **sana** yardımcı olacak, dosdoğru cennete götüren bu **kolay** yolda sapmadan, kaymadan yürümen için sana bütün zorlukları **kolaylaştıracağız.**

فَذَكِّرْ اِنْ نَفَعَتِ الذِّكْرٰىۜ ﴿٩﴾

9. Öyleyse, öğüt faydalı olacaksa, öğüt ver. İnsanları tatlı dille, güzel öğütlerle Rabb'inin yolu çağır. Buna rağmen hakikati inatla reddedenler olursa, üzülme, sen onların inanmamalarından sorumlu değilsin. Öyle kimselerle kısır tartışmalara girerek vaktini ve enerjini boş yere harcama. Bunun yerine, çağrına kulak verecek tertemiz gönüllere ulaşıncaya dek, bıkıp usanmadan tebliğine devam et. O zaman göreceksin ki:

سَيَذَّكَّرُ مَنْ يَخْشٰىۙ ﴿١٠﴾

10. Allah'a **saygı duyan** ve onun azabından korkan **kimse,** okuduğun ayetlerden **öğüt al**ıp Rabbinin çağrısına uy**acaktır.**

وَيَتَجَنَّبُهَا الْاَشْقٰىۙ ﴿١١﴾

11. Mutsuzluğu tercih eden ve azaba müstahak olan kişi **ise, bu öğütten yüz çevirecektir.**

اَلَّذٖى يَصْلَى النَّارَ الْكُبْرٰىۚ ﴿١٢﴾

12. O ki, cehennemde **en büyük ateşe girecek.**

ثُمَّ لَا يَمُوتُ فٖيهَا وَلَا يَحْيٰىۜ ﴿١٣﴾

13. Ve orada öyle amansız bir cezaya mahkûm edilecek ki, **ne ölüp** kurtul**acak, ne de** doğru dürüst **yaşayacak.**

İman edenlere gelince:

قَدْ اَفْلَحَ مَنْ تَزَكّٰىۙ ﴿١٤﴾

14. O gün **kesinlikle kurtuluşa erecektir,** günah kirlerinden **arınan,**

وَذَكَرَ اسْمَ رَبِّه۪ فَصَلّٰىۜ ﴿١٥﴾

15. Ve Rabb'inin ismini anıp namazını **kılan.**

بَلْ تُؤْثِرُونَ الْحَيٰوةَ الدُّنْيَاۘ ﴿١٦﴾

16. Ne var ki, siz ey gafiller, **dünya hayatını**n basit ve gelip geçici zevklerini sonsuz âhiret nimetlerine **tercih ediyorsunuz.**

وَالْاٰخِرَةُ خَيْرٌ وَاَبْقٰىۜ ﴿١٧﴾

17. Oysa âhiret nimetleri, **hem** dünyadakilerden **daha kıymetli, hem de süreklidir.**

O halde, ey insanlar! Bütün Peygamberlerin bir sancak gibi elden ele taşıyıp getirdikleri mükemmel inanç sistemini yeniden ve tüm berraklığıyla ortaya koyan son ilâhi çağrıya kulak verin:

اِنَّ هٰذَا لَفِي الصُّحُفِ الْاُو۫لٰىۙ ﴿١٨﴾

18. Hiç kuşkusuz bu Kitapta anlatıla**nlar, önceki** kutsal **sahifelerde** bildirilmiş olan evrensel mesajların aynısı**dır.**

صُحُفِ اِبْرٰه۪يمَ وَمُوسٰى ﴿١٩﴾

19. Yani tevhid mücadelesinin birer sembolü olan **İbrahim'e ve Musa'ya gönderilen sahifelerde** dile getirilen mesajlardır.

سُورَةُ الْغَاشِيَةِ ﴿٨٨﴾

88. ĞAŞİYE SURESİ

Mekke döneminin ortalarında, Zariyat suresinden sonra gönderilmiştir. Adını, birinci ayetinde geçen ve Kıyamet Gününe işâret eden "el-Ğaşiyeh" (örten, kaplayan) kelimesinden almıştır. 26 ayettir.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

هَلْ اَتٰيكَ حَد۪يثُ الْغَاشِيَةِۜ ﴿١﴾

1. Ey dünya hayatının zevk ve sefahatine dalıp Rabb'ini ve O'nun mesajını unutan insan! Kâinatı sarıp paramparça edecek olan Kıyametin, o her şeyi **Kuşatıcı Felaketin haberi sana ulaşmadı mı?**

وُجُوهٌ يَوْمَئِذٍ خَاشِعَةٌۙ ﴿٢﴾

2. O gün öyle yüzler vardır ki, utanç ve zilletten **öne eğilecek.**

عَامِلَةٌ نَاصِبَةٌۙ ﴿٣﴾

3. Dayanılmaz acılar içinde **çırpınacak, bitkin düşecek.**

تَصْلٰى نَارًا حَامِيَةًۙ ﴿٤﴾

4. Sonra bu zalimler, cezalarını çekmek üzere **kızgın bir ateşe girecek,**

تُسْقٰى مِنْ عَيْنٍ اٰنِيَةٍۜ ﴿٥﴾

5. Ve iç organları kavurup parçalayan **kızgın bir pınardan içecekler.** Ardından da bir "ziyafet" ikram edilecek:

لَيْسَ لَهُمْ طَعَامٌ اِلَّا مِنْ ضَر۪يعٍۙ ﴿٦﴾

6. Fakat **onların tek yiyeceği,** boğaza takılıp kalan **zehirli dikenler olacak.**

لَا يُسْمِنُ وَلَا يُغْن۪ي مِنْ جُوعٍۜ ﴿٧﴾

7. Ne vücudu **besleyen, ne de açlığı gideren** korkunç bir yiyecek. İnkârcıların bu hâline karşılık:

وُجُوهٌ يَوْمَئِذٍ نَاعِمَةٌۙ ﴿٨﴾

8. O gün öyle yüzler de vardır ki, Rab'lerinin kendilerine bahşettiği **nimetler içerisinde** ışıl ışıl parlayacak,

لِسَعْيِهَا رَاضِيَةٌۙ ﴿٩﴾

9. Allah yolunda gösterdikleri gayret ve **çabaların** mükâfatını aldıkları **için sevinç duyacaklar.**

ف۪ي جَنَّةٍ عَالِيَةٍۙ ﴿١٠﴾

10. Harika nimetlerle bezenmiş **yüce bir cennette** sonsuz mutluluğu tadacak,

لَا تَسْمَعُ ف۪يهَا لَاغِيَةًۜ ﴿١١﴾

11. Ve **orada,** hikmet ve nezaketten yoksun **boş** bir lakırdı veya üzüntü verici, kalp kırıcı bir **söz işitmeyecekler.**

ف۪يهَا عَيْنٌ جَارِيَةٌۢ ﴿١٢﴾

12. Orada, şarıl şarıl **akan** tatlı **pınar**lar **var.**

ف۪يهَا سُرُرٌ مَرْفُوعَةٌۙ ﴿١٣﴾

13. Orada, üzerine kurulacakları **yüksek** koltuklar, **tahtlar var.**

وَاَكْوَابٌ مَوْضُوعَةٌۙ ﴿١٤﴾

14. Önlerine **konulmuş** dolu dolu **kadehler,**

وَنَمَارِقُ مَصْفُوفَةٌۙ ﴿١٥﴾

15. Sıra sıra **dizilmiş yastıklar,**

وَزَرَابِيُّ مَبْثُوثَةٌۜ ﴿١٦﴾

16. Ve ayaklarının altına **serilmiş halılar var.**

Eğer inkârcılar Allah'ın vaadinden kuşku duyuyorlarsa, çevrelerindeki muhteşem yaratılış harikalarına ibret gözüyle bir baksınlar:

اَفَلَا يَنْظُرُونَ اِلَى الْاِبِلِ كَيْفَ خُلِقَتْۜ ﴿١٧﴾

17. Çöl yolculukları için en uygun özellik ve yeteneklerle donatılmış olan **develere bakmıyorlar mı, nasıl** muhteşem bir sanat ve tasarım harikası olarak **yaratılmış?**

وَاِلَى السَّمَٓاءِ كَيْفَ رُفِعَتْۜ ﴿١٨﴾

18. Ve milyarlarca yıldızı içinde barındıran **gökyüzüne** bakmıyorlar mı, **nasıl** akıllara durgunluk veren mükemmel bir sistem hâlinde **yükseltilmiş?**

وَاِلَى الْجِبَالِ كَيْفَ نُصِبَتْۜ ﴿١٩﴾

19. Ve başı bulutlara değen **dağlara; nasıl** yere sapasağlam **çakılmış?**

وَاِلَى الْاَرْضِ كَيْفَ سُطِحَتْۜ ﴿٢٠﴾

20. Ve bütün canlıların türlü nimet ve imkânlarla donatılarak huzur ve güven içinde yaşadığı **yeryüzüne; nasıl** halı gibi önlerine serilip **döşenmiş?**

فَذَكِّرْ اِنَّمَٓا اَنْتَ مُذَكِّرٌۜ ﴿٢١﴾

21. O hâlde, bu ayetleri okuyarak insanları **uyar.** Fakat inatçı zalimleri ikna edeceğim diye de kendini yiyip bitirme. **Çünkü** unutma, **sen sadece bir uyarıcısın.**

لَسْتَ عَلَيْهِمْ بِمُصَيْطِرٍۙ ﴿٢٢﴾

22. Onların başında dikilip inanmaları için baskı yapan **bir zorba değil.**

اِلَّا مَنْ تَوَلّٰى وَكَفَرَۙ ﴿٢٣﴾

23. Ancak şu kadar var ki, **her kim** öğüt ve uyarılardan **yüz çevirir ve** Allah'ın ayetlerini **inkâr ederse,**

فَيُعَذِّبُهُ اللّٰهُ الْعَذَابَ الْاَكْبَرَۜ ﴿٢٤﴾

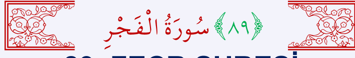
24. Allah onu âhirette **en şiddetli cezaya çarptıracaktır.**

اِنَّ اِلَيْنَٓا اِيَابَهُمْۙ ﴿٢٥﴾

25. Çünkü bu zalimler ne kadar yüz çevirseler, ne kadar kaçmaya çalışsalar da, neticede **Bizedir onların dönüşü.**

ثُمَّ اِنَّ عَلَيْنَا حِسَابَهُمْ ﴿٢٦﴾

26. Ve onların hesabını görmek de yine Bize aittir.



89. FECR SURESİ

Mekke döneminin hemen başlarında, Leyl suresinden sonra gönderilmiştir. Adını, birinci ayetinde geçen "el-Fecr" (Şafak, tanyeri) kelimesinden almıştır. 30 ayettir.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

وَالْفَجْرِۙ ﴿١﴾

1. İnkâr ve cehalet karanlıklarının artık sona erdiğini ve insanlığı Kur'an nuruyla aydınlanmış mutlu bir geleceğin beklediğini müjdeleyen **şafak vaktine andolsun.**

وَلَيَالٍ عَشْرٍۙ ﴿٢﴾

2. Kur'an'ın nazil olmaya başladığı **on geceye,** mübarek Kadir gecesinin de içinde bulunduğu Ramazan ayının son on gecesine **andolsun.**

وَالشَّفْعِ وَالْوَتْرِۙ ﴿٣﴾

3. Çift ve tek olana, yani çift ve karşıt kutuplu varlıklardan oluşan kâinata ve onu yoktan var eden, eşsiz, benzersiz, tek Allah'a **andolsun.**

وَالَّيْلِ اِذَا يَسْرِۚ ﴿٤﴾

4. Ve yerini iman ve Kur'an aydınlığına terk etmek üzere **geçip gitmekte olan geceye andolsun.**

هَلْ ف۪ي ذٰلِكَ قَسَمٌ لِذ۪ي حِجْرٍۜ ﴿٥﴾

5. Bu sayıla**nlarda, akıl** ve sağduyu **sahipleri için** yürekleri sarsıp gaflet uykusundan uyandıracak ibret ve öğüt verici **bir yemin yok mudur?** İşte bütün bunlara yemin olsun ki, hiçbir suç cezasız kalmayacak, zalimler yaptıklarının cezasını mutlaka çekeceklerdir.

اَلَمْ تَرَ كَيْفَ فَعَلَ رَبُّكَ بِعَادٍۙ ﴿٦﴾

6. Bilmez misin, Rabb'in neler yaptı o azgın ve günahkâr **Ad** kavmine**?**

اِرَمَ ذَاتِ الْعِمَادِۙ ﴿٧﴾

7. Yani, göğe yükselen kuleler ve **yüksek sütunlarla donatılmış** büyük bir şehir olan **İrem'e!**

اَلَّت۪ي لَمْ يُخْلَقْ مِثْلُهَا فِي الْبِلَادِۙ ﴿٨﴾

8. Öyle muhteşem nimet ve güzelliklerle bezenmiş bir şehir **ki,** insanlık tarihinde **hiçbir ülkede onun bir eşi yaratılmamıştı.**

وَثَمُودَ الَّذ۪ينَ جَابُوا الصَّخْرَ بِالْوَادِۙ ﴿٩﴾

9. Ve görmedin mi Allah neler yaptı, uçsuz bucaksız **vadilerdeki** sarp **kayalıkları** büyük bir ustalıkla **yontarak** hiçbir düşmanın erişemeyeceği güvenli evler inşa ede**n Semud** halkın**a?**

وَفِرْعَوْنَ ذِي الْاَوْتَادِۙ ﴿١٠﴾

10. Ve dünyada ebedi kalmak, dünyaya kazık çakmak için yapılmış dev piramitlerle simgelenen büyük bir saltanata ve muazzam ordulara sahip o zalim diktatöre, **kazıklı Firavuna.**

اَلَّذ۪ينَ طَغَوْا فِي الْبِلَادِۙ ﴿١١﴾

11. İşte Allah, bunların hepsini cezalandırıp yok etti. Çünkü **onlar,** egemenlik kurdukları **ülkelerde** hak ve adalet sınırlarını çiğneyerek olabildiğince **azgınlaşmış,**

فَاَكْثَرُوا ف۪يهَا الْفَسَادَۙ ﴿١٢﴾

12. Ve büyük bir ahlâkî yozlaşmaya, çürümeye yol açarak, **oraları fesada boğmuşlardı.**

فَصَبَّ عَلَيْهِمْ رَبُّكَ سَوْطَ عَذَابٍۚ ﴿١٣﴾

13. Bu yüzden Rabb'in, kimini kasırgayla yok ederek, kimini bir depremle yerin dibine geçirerek, kimini denizde boğarak **üzerlerine** peş peşe **azap kamçıları yağdırdı.** Bundan sonraki zalim toplumları da benzer felâketlerle yahut toplumsal, siyasî, ekonomik bunalımlarla cezalandıracaktır.

اِنَّ رَبَّكَ لَبِالْمِرْصَادِۜ ﴿١٤﴾

14. Çünkü Rabb'in, kullarının her hâlini her an **gözetlemektedir.**

فَاَمَّا الْاِنْسَانُ اِذَا مَا ابْتَلٰيهُ رَبُّهُ فَاَكْرَمَهُ وَنَعَّمَهُ فَيَقُولُ رَبّ۪ٓي اَكْرَمَنِۜ ﴿١٥﴾

15. Fakat insanoğlu o kadar nankördür ki, **Rabb'i ona** güç, servet, sağlık ve benzeri **nimetler bahşederek kendisini imtihan edince,** bunun gelip geçici bir zevkten ibaret olduğunu ve asıl ikramın âhirette verileceğini göz ardı ederek aptalca bir gurura kapılır ve **"Ben** ne kıymetli bir kulmuşum ki, **Rabb'im beni** bunca nimetlerle **onurlandırdı." d**iyerek Rabb'ini unutur, sefahate dalıp gid**er.**

وَاَمَّٓا اِذَا مَا ابْتَلٰيهُ فَقَدَرَ عَلَيْهِ رِزْقَهُ فَيَقُولُ رَبّ۪ٓي اَهَانَنِۚ ﴿١٦﴾

16. Ama ne zaman ki, Allah verdiği nimetlerin bir kısmını geri alıp **rızkını daraltarak onu imtihan etse,** hemen ümitsizliğe, yılgınlığa kapılır verenin de, alanın da Allah olduğunu, bu imtihan dünyasında nimetlere şükrederek, sıkıntılara sabrederek Rabb'ine kulluğa devam ettiği takdirde çok daha büyük nimetlere kavuşacağını düşünmez de, bunun ilâhî adaletsizlikten kaynaklandığını sanır ve büyük bir nankörlükle, **"Rabb'im beni küçük düşürdü!" der.**

كَلَّا بَلْ لَا تُكْرِمُونَ الْيَت۪يمَۙ ﴿١٧﴾

17. Hayır, Allah sonsuz lütuf, merhamet ve adalet sahibidir, fakat **siz** ey nankörler, bunu hak edecek davra-

nışlar yapmıyorsunuz. Örneğin, **yetime ikramda bulunmuyorsunuz.**

وَلَا تَحَٓاضُّونَ عَلٰى طَعَامِ الْمِسْك۪ينِۙ ﴿١٨﴾

18. Kimsesiz, çaresiz ve **yoksul** insan**ları doyurmak** ve onların maddî manevî ihtiyaçlarını gidererek dertlerine derman olmak **için birbirinizi teşvik etmiyorsunuz.**

وَتَأْكُلُونَ التُّرَاثَ اَكْلاً لَمّاًۙ ﴿١٩﴾

19. Yoksullara yardım etmemekle kalmıyor, bütün hak ve adalet ilkelerini çiğneyerek zavallı yetimlerin hakkı olan **mirası haksız şekilde yiyorsunuz.**

وَتُحِبُّونَ الْمَالَ حُبّاً جَمّاًۜ ﴿٢٠﴾

20. Ve zenginliği ulaşılması gereken biricik hedef olarak görüyor, **mala mülke aşırı bir tutkuyla bağlanıyorsunuz.**

كَلَّٓا اِذَا دُكَّتِ الْاَرْضُ دَكّاً دَكّاًۙ ﴿٢١﴾

21. Hayır, öyle yapmayın! Çünkü bütün bunların hesabını vereceksiniz:

Yeryüzü peş peşe darbelerle **sarsılıp paramparça olduğu zaman,**

وَجَٓاءَ رَبُّكَ وَالْمَلَكُ صَفّاً صَفّاًۚ ﴿٢٢﴾

22. Bütün **melekler** mahşer meydanında **sıra sıra dizilmiş beklerken, Rabb'in**in kudret, saltanat ve hükümranlık alâmetleri tüm dehşet ve ihtişamıyla **tecelli ettiği zaman.**

وَج۪ٓيءَ يَوْمَئِذٍ بِجَهَنَّمَ يَوْمَئِذٍ يَتَذَكَّرُ الْاِنْسَانُ وَاَنّٰى لَهُ الذِّكْرٰىۜ ﴿٢٣﴾

23. O gün cehennem getirilip tüm korkunçluğuyla zalimlerin karşısına dikil**ecek. İşte o anda,** günahkâr **insan** büyük bir pişmanlık duyup gerçeği **anlayacak, fakat** imtihan bittikten ve iş işten geçtikten sonra **öğüt almanın ona ne faydası olabilir ki?**

يَقُولُ يَا لَيْتَن۪ي قَدَّمْتُ لِحَيَات۪يۚ ﴿٢٤﴾

24. Bu yüzden, **"Ah, keşke** fırsat varken Rabb'ime kulluk edip **bu hayatım için bir hazırlık yapsaydım!" diye feryat edecek.**

فَيَوْمَئِذٍ لَا يُعَذِّبُ عَذَابَهُٓ اَحَدٌۙ ﴿٢٥﴾

25. O gün Allah zalimlere öyle büyük bir ceza verecektir ki, **hiç kimse O'nun verdiği gibi bir ceza veremez.**

وَلَا يُوثِقُ وَثَاقَهُٓ اَحَدٌۜ ﴿٢٦﴾

26. Ve hiç kimse O'nun bağladığı gibi zincir vurup **bağlayamaz.**

İlâhî müjdeye lâyık olanlara gelince, Allah onlara şöyle seslenecek:

يَٓا اَيَّتُهَا النَّفْسُ الْمُطْمَئِنَّةُۗ ﴿٢٧﴾

27. "Ey gönlü vahiyle, Allah'a kullukla **huzura ermiş kişi!"**

اِرْجِع۪ٓي اِلٰى رَبِّكِ رَاضِيَةً مَرْضِيَّةًۚ ﴿٢٨﴾

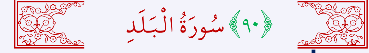
28. "Rabb'ine dön, O'ndan **razı olmuş ve** O'nun **rızasını kazanmış olarak."**

فَادْخُل۪ي ف۪ي عِبَاد۪يۙ ﴿٢٩﴾

29. "Haydi, sen de **katıl** seçkin **kullarımın arasına!"**

وَادْخُل۪ي جَنَّت۪ي ﴿٣٠﴾

30. "Haydi, sonsuz mutluluğu tatmak üzere **gir cennetime!"**



90. BELED SURESİ

Mekke döneminin başlarında nazil olmuştur. Adını, ilk ayetinde geçen ve Mekke şehrine işaret eden "el-Beled" (şehir, belde) kelimesinden almıştır. 20 ayettir.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

لَٓا اُقْسِمُ بِهٰذَا الْبَلَدِۙ ﴿١﴾

1. İbrahim Peygamber'in başlattığı tevhid mücadelesinin Son Elçiyle yeniden filizlenip yeşerdiği ve halkının huzur ve güven içinde yaşadığı bu bereketli topraklara, Mekke adındaki **bu şehre andolsun ki.**

وَاَنْتَ حِلٌّ بِهٰذَا الْبَلَدِۙ ﴿٢﴾

2. Kâbe ve çevresindeki Harem Bölge'ye sığınan katillere bile dokunulmazken, **senin** kanını **helâl gören** ve müminleri en ağır baskı ve işkencelere maruz bırakan **bu şehr**in sakinlerin**e andolsun ki.**

وَوَالِدٍ وَمَا وَلَدَۙ ﴿٣﴾

3. İnsanlığın ilk atası olan Âdem ile Havva'ya ve onlardan meydana gelerek kabileler, boylar, milletler oluşturan nesillere, yani **babaya ve ondan olan evlada andolsun ki,**

لَقَدْ خَلَقْنَا الْاِنْسَانَ ف۪ي كَبَدٍۜ ﴿٤﴾

4. Biz insanı birçok acılar, sıkıntılar ve **zorluklar arasında** mücadele ederek çetin bir sınavdan geçmesi için **yarattık.**

اَيَحْسَبُ اَنْ لَنْ يَقْدِرَ عَلَيْهِ اَحَدٌۢ ﴿٥﴾

5. Yoksa insan, **hiç kimsenin kendisine güç yetiremeyeceğini mi sanıyor?**

يَقُولُ اَهْلَكْتُ مَالاً لُبَداًۜ ﴿٦﴾

6. Zevk, eğlence ve gösteriş uğruna malını mülkünü israf etmekle övünerek, **"Ben** bu yolda **yığınla mal, servet harcadım." diyor.**

اَيَحْسَبُ اَنْ لَمْ يَرَهُٓ اَحَدٌۜ ﴿٧﴾

7. Bütün bunları yaparken, **hiç kimsenin kendisini görmediğini mi sanıyor?** Bu ne büyük nankörlüktür!

اَلَمْ نَجْعَلْ لَهُ عَيْنَيْنِۙ ﴿٨﴾

8. Oysa **Biz ona iki göz bahşetmedik mi?**

وَلِسَاناً وَشَفَتَيْنِۙ ﴿٩﴾

9. Ona **bir dil ve bir çift dudak** vermedik mi?

وَهَدَيْنَاهُ النَّجْدَيْنِۚ ﴿١٠﴾

10. Ve ona doğru ile yanlışı birbirinden ayırt etme yeteneği bahşederek ve hakikati apaçık ortaya koyan ayetler göndererek, cennete ve cehenneme giden **iki yolu göstermedik mi?**

فَلَا اقْتَحَمَ الْعَقَبَةَۘ ﴿١١﴾

11. Fakat o, kendisini yüce makamlara iletecek **Sarp Yokuşu tırmanmak için çaba harcamadı.**

وَمَٓا اَدْرٰيكَ مَا الْعَقَبَةُۜ ﴿١٢﴾

12. Nedir bu Sarp Yokuş, bilir misin?

فَكُّ رَقَبَةٍۙ ﴿١٣﴾

13. Köleyi boyunduruğundan kurtarmaktır. Köleleri azat ederek, kölelik sistemini kaldırmaya yönelik tedbirleri alarak, insanın boynuna geçirilmiş sosyal, siyasal, kültürel ve ekonomik tutsaklık ve sömürü zincirlerini kırıp atarak ve servet, güç, makam, şöhret gibi yüzlerce varlığın kulu kölesi olan insanları bir tek Allah'a kulluğa çağırarak insanları gerçek anlamda özgürlüğe kavuşturmaktır.

اَوْ اِطْعَامٌ ف۪ي يَوْمٍ ذ۪ي مَسْغَبَةٍۙ ﴿١٤﴾

14. Ya da dar günde doyurmaktır,

يَت۪يمًا ذَا مَقْرَبَةٍۙ ﴿١٥﴾

15. Gerek soy, gerek mekân olarak **yakınlığı olan bir yetimi,**

اَوْ مِسْك۪ينًا ذَا مَتْرَبَةٍۜ ﴿١٦﴾

16. Yahut sokaklarda **toza toprağa bulanmış** çaresiz **bir yoksulu.**

ثُمَّ كَانَ مِنَ الَّذ۪ينَ اٰمَنُوا وَتَوَاصَوْا بِالصَّبْرِ وَتَوَاصَوْا بِالْمَرْحَمَةِۜ ﴿١٧﴾

17. Ve bir de, Allah'a ve gönderdiği mesaja **iman ederek birbirlerine sabrı ve merhameti öğütleyenler arasında yer almaktır.**

اُو۬لٰٓئِكَ اَصْحَابُ الْمَيْمَنَةِۜ ﴿١٨﴾

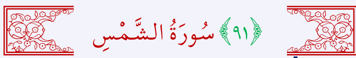
18. İşte ancak **bu** sayılan özelliklere sahip ola**nlardır,** Hesap Günü **kitapları sağından verilecek** dürüst ve erdemli **kimseler.**

وَالَّذ۪ينَ كَفَرُوا بِاٰيَاتِنَا هُمْ اَصْحَابُ الْمَشْـَٔمَةِۜ ﴿١٩﴾

19. Gerek sözleri, gerek davranışlarıyla **ayetlerimizi inkâr eden** ve böylece, o Sarp Yokuşu aşamayan kimse**lere gelince, onlar** "yığınla mal harcamış" olsalar bile, o gün **kitapları solundan verilecek** ve ebediyen cehennem azabına mahkûm edilecek **kimselerdir.**

عَلَيْهِمْ نَارٌ مُؤْصَدَةٌ ﴿٢٠﴾

20. Kapıları üzerlerine kilitlenmiş nefes aldırmayan korkunç **bir ateş içinde...**



91. ŞEMS SURESİ

Mekke döneminin başlarında, Kadir suresinden sonra gönderilmiştir. Adını, birinci ayetinde geçen "eş-Şems" (Güneş) kelimesinden almıştır. 15 ayettir.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

Ey insan! Rabb'inin sınırsız kudret ve merhametini gözler önüne seren şu muhteşem yaratılış harikaları üzerinde düşün:

وَالشَّمْسِ وَضُحٰيهَاۖ ﴿١﴾

1. Andolsun, evrendeki mükemmel sistemin en parlak delillerinden biri olan **Güneş'e ve onun** hayat veren **aydınlığına.**

وَالْقَمَرِ اِذَا تَلٰيهَاۖ ﴿٢﴾

2. Andolsun, gerek ışığını Güneş'ten alarak, gerekse onun batışından sonra ortaya çıkarak **onu izlemekte olan Ay'a.**

وَالنَّهَارِ اِذَا جَلّٰيهَاۖ ﴿٣﴾

3. Andolsun, ışıklarıyla yeryüzüne gülümseyerek **onu aydınlatan gündüze.**

وَالَّيْلِ اِذَا يَغْشٰيهَاۖ ﴿٤﴾

4. Andolsun, siyah bir tül gibi **onu** perde perde **örtüp bürüyen geceye.**

وَالسَّمَٓاءِ وَمَا بَنٰيهَاۖ ﴿٥﴾

5. Andolsun, sayısız yıldızlarla dolu uçsuz bucaksız **gökyüzüne ve onu** mükemmel bir sistem çerçevesinde **düzenleyen** yüce Kudret**e.**

وَالْاَرْضِ وَمَا طَحٰيهَاۖ ﴿٦﴾

6. Andolsun yeryüzüne ve oradaki canlıların huzur ve güven içinde yaşayabilmesi için, **onu** her türlü nimet ve imkânlarla donatarak bir halı gibi **yayıp döşeyene.**

وَنَفْسٍ وَمَا سَوّٰيهَاۖ ﴿٧﴾

7. Andolsun, insan benliğine ve onu üstün ve yetenekli bir varlık olarak **düzenleyen,**

فَاَلْهَمَهَا فُجُورَهَا وَتَقْوٰيهَاۖ ﴿٨﴾

8. Sonra da ona doğru ile yanlışı birbirinden ayırt etme yeteneği bahşeden ve hakikati apaçık ortaya koyan ayetler göndererek **ona kendisi için neyin iyi, neyin kötü olduğunu öğreten** yüce Rabb'**e!**

قَدْ اَفْلَحَ مَنْ زَكّٰيهَاۖ ﴿٩﴾

9. Evet, bütün bunlara andolsun ki, **benliğini** günah kirlerinden **arındıran kesinlikle kurtulmuştur.**

وَقَدْ خَابَ مَنْ دَسّٰيهَاۜ ﴿١٠﴾

10. Onu kötülüklerle kirletip **karartan ise,** en büyük **felâkete uğramıştır.**

كَذَّبَتْ ثَمُودُ بِطَغْوٰيهَاۖ ﴿١١﴾

11. Örneğin **Semud** kavmi **azgınlık ederek** ayetlerimi **yalanlamıştı.**

اِذِ انْبَعَثَ اَشْقٰيهَاۖ ﴿١٢﴾

12. Hani içlerinden en azgınları ileri atılıp Salih Peygamberin karşısına **dikilmişti.**

فَقَالَ لَهُمْ رَسُولُ اللّٰهِ نَاقَةَ اللّٰهِ وَسُقْيٰيهَاۜ ﴿١٣﴾

13. Allah'ın Elçisi onlara, "Allah size bir mucize ve imtihan olarak şu deveyi gönderdi. Bu sahipsiz deveye karşı tavrınız, kaba kuvvete başvurarak zayıf ve çaresiz insanları ezme huyundan vazgeçip geçmediğinizi ortaya koyan bir ölçü olacaktır. Şöyle ki, şu pınardan bir gün onun, bir gün de sizin ve hayvanlarınızın su içme hakkınız olacak ve bu sıra hiç bozulmayacaktır. Öyleyse, **Allah'ın** sizi imtihan etmek üzere gönderdiği bu **deveye ve onun su hakkına dokunmayın.** Aksi hâlde, bunun cezasını en ağır biçimde ödersiniz.**" demişti.**

فَكَذَّبُوهُ فَعَقَرُوهَاۙ فَدَمْدَمَ عَلَيْهِمْ رَبُّهُمْ بِذَنْبِهِمْ فَسَوّٰيهَاۖ ﴿١٤﴾

14. Ama bu zalimler, Salih'in uyarılarını hiçe sayarak **onu yalanladılar ve** Allah'a itaatin simgesi olan **deveyi** hunharca **boğazladılar. Bunun üzerine Rab'leri, günahlarından dolayı azabı başlarına geçirerek orayı yerle bir etti.**

وَلَا يَخَافُ عُقْبٰيهَا ﴿١٥﴾

15. Hem de, bu işin sonucundan zerrece **korkmadan.** Çünkü O'nun üstünde, O'nu sorumlu tutacak, O'nu engelleyecek hiçbir kuvvet ve kudret yoktur.

سُورَةُ الَّيْلِ ﴿٩٢﴾

92. LEYL SURESİ

Mekke döneminin hemen başlarında gönderilmiştir. Adını, ilk ayetinde geçen "leyl" (gece) kelimesinden almıştır. 21 ayettir.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

Ey insan! Rabb'inin sınırsız kudret ve merhametini gözler önüne seren şu muhteşem yaratılış harikaları üzerinde düşün:

وَالَّيْلِ اِذَا يَغْشٰىۙ ﴿١﴾

1. Andolsun, yeryüzünü siyah bir tül gibi örtüp **bürüyen geceye.**

وَالنَّهَارِ اِذَا تَجَلّٰىۙ ﴿٢﴾

2. Andolsun, zifiri karanlıkların ardından **ışıl ışıl aydınlanan gündüze.**

وَمَا خَلَقَ الذَّكَرَ وَالْاُنْثٰىۙ ﴿٣﴾

3. Andolsun, erkeği ve dişiyi yaratan Allah'**a ki,**

اِنَّ سَعْيَكُمْ لَشَتّٰىۜ ﴿٤﴾

4. Sizin çabalarınız ve ulaşmak istediğiniz hedefleriniz de bu yemin edilen varlıklar gibi birbirine zıt ve **çeşit çeşittir.** Kiminiz iman edip dürüst ve erdemlice davranışlar ortaya koyarken, kiminiz inkârı ve zulmü tercih ediyor. Oysa bu iki yol ve neticeleri arasındaki fark, gece ile gündüz, karanlık ile aydınlık, erkek ile dişi arasındaki fark kadar büyüktür.

فَاَمَّا مَنْ اَعْطٰى وَاتَّقٰىۙ ﴿٥﴾

5. Öyleyse, her kim kötülükten, günahtan **korunarak** Allah'ın kendisine bahşettiği nimetlerden bir kısmını O'nun rızası için yoksullara **verir,**

وَصَدَّقَ بِالْحُسْنٰىۙ ﴿٦﴾

6. Ve ortaya koyduğu hayat tarzıyla, **en güzel** inanç sistemi olan İslâm dinin**i onaylarsa,**

فَسَنُيَسِّرُهُ لِلْيُسْرٰىۜ ﴿٧﴾

7. İşte onun için, huzur ve mutluluğa giden ve sonu cennetle biten **yolu kolaylaştıracağız.**

وَاَمَّا مَنْ بَخِلَ وَاسْتَغْنٰىۙ ﴿٨﴾

8. Fakat her kim de cimrilik eder, aptalca bir gurura kapılarak **kendisini** —Allah'ın yol göstericiliği de dâhil— **her türlü ihtiyacın üstünde görür,**

وَكَذَّبَ بِالْحُسْنٰىۙ ﴿٩﴾

9. Ve en güzel inanç sistemin**i yalanlarsa,**

فَسَنُيَسِّرُهُ لِلْعُسْرٰىۜ ﴿١٠﴾

10. Ona da zorluk ve sıkıntıya giden ve sonu cehennemle biten **yolu kolaylaştıracağız.**

وَمَا يُغْن۪ي عَنْهُ مَالُهُٓ اِذَا تَرَدّٰىۜ ﴿١١﴾

11. Ve nihayet zamanı gelip bir mezar çukuruna **yuvarlandığı zaman,** o yığıp biriktirdiği **malı mülkü, kendisini** azabımızdan **kurtaramayacak.**

اِنَّ عَلَيْنَا لَلْهُدٰىۘ ﴿١٢﴾

12. Gerçek şu ki, insanlığa **doğru yolu göstermek Bize aittir.** Çünkü Biz insanı sorumsuz ve başıboş bırakmış değiliz.

وَاِنَّ لَنَا لَلْاٰخِرَةَ وَالْاُو۫لٰى ﴿١٣﴾

13. Ve hiç yok ki, son da Bizimdir, ilk de. Dünyada da, âhirette de egemenlik Allah'ındır. Baştanbaşa bir imtihan olan bu dünya hayatını yaratan Allah, onun doğal bir sonucu ve uzantısı olan âhiret hayatını da elbette yaratacaktır.

فَاَنْذَرْتُكُمْ نَاراً تَلَظّٰىۚ ﴿١٤﴾

14. O hâlde, ey insanlar, **sizi alev saçan bir ateşe karşı uyarıyorum.**

لَا يَصْلٰيهَٓا اِلَّا الْاَشْقٰىۙ ﴿١٥﴾

15. Bir ateş ki, **oraya ancak** en azılı, **en bedbaht olanlar girecektir.**

اَلَّذ۪ي كَذَّبَ وَتَوَلّٰىۜ ﴿١٦﴾

16. Yani, ayetlerimi **yalanlayan ve** bile bile hakikatten **yüz çeviren** zalim**ler.**

وَسَيُجَنَّبُهَا الْاَتْقٰىۙ ﴿١٧﴾

17. Rabb'ine isyandan ve kötülükten **sakınan** mümin **ise,** o gün **ateşten uzak tutulacaktır.**

اَلَّذ۪ي يُؤْت۪ي مَالَهُ يَتَزَكّٰىۚ ﴿١٨﴾

18. O ki, günahlardan **arınmak için servetin**in bir kısmını fakirlere, muhtaçlara **verir.**

وَمَا لِاَحَدٍ عِنْدَهُ مِنْ نِعْمَةٍ تُجْزٰىۙ ﴿١٩﴾

19. Hem de, **hiç kimseye ödenmesi gereken bir minnet borcu olmadığı hâlde,**

اِلَّا ابْتِغَٓاءَ وَجْهِ رَبِّهِ الْاَعْلٰىۚ ﴿٢٠﴾

20. Yalnızca yüceler yücesi Rabb'inin hoşnutluğunu kazanmak için malını, servetini harcar. O hâlde, ona müjdeler olsun:

وَلَسَوْفَ يَرْضٰى ﴿٢١﴾

21. Kendisi de yakında Rabb'inin bağışlayacağı sonsuz nimetlerle **hoşnut olacaktır.**

سُورَةُ الضُّحٰى ﴿٩٣﴾

93. DUHA SURESİ

Mekke döneminin başlarında, Fecr suresinden sonra indirilmiştir. Adını, birinci ayetinde geçen ve gelecek aydınlık günleri müjdeleyen "ed-Duhâ" (Kuşluk vakti, sabahın aydınlığı) kelimesinden almıştır. 11 ayettir.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

Peygamberliğin ilk yıllarında, Rasulullah'a (s) gelen vahiy uzun bir süre kesilmiş ve bu durum onu çok üzmüştü. Öte yandan inkârcıların bunu fırsat bilerek "Rabb'i Muhammed'i terk etti!" demeye başladılar. Peygamber, işlediği bir kusur sebebiyle Rabb'inin kendisini

cezalandırdığını düşünerek üzüntülü bir hâlde beklerken, hem ona Rabb'inin hoşnutluğunu ve ikramlarını bildirerek yüreğin ferahlatan, hem de kıyamete kadar gelecek müminleri dünya ve âhiret nimetleriyle müjdeleyen mübarek Duha suresi nazil oldu:

Ey Peygamber! Rabb'inin sana bahşettiği lütuf ve nimetleri şahittir ki, O kendi yolunda mücadele eden kullarını asla sahipsiz ve yardımsız bırakmayacaktır:

وَالضُّحٰىۙ ﴿١﴾

1. Müminlere ışıl ışıl bir geleceği müjdeleyen **sabahın aydınlığına,**

وَالَّيْلِ اِذَا سَجٰىۙ ﴿٢﴾

2. Ve Kur'an'ın gündeme gelmesiyle her geçen gün karanlığı azalarak **durulmaya yüz tutan geceye andolsun ki,**

مَا وَدَّعَكَ رَبُّكَ وَمَا قَلٰىۜ ﴿٣﴾

3. Rabb'in seni terk etmedi ve sana darılmadı da.

وَلَلْاٰخِرَةُ خَيْرٌ لَكَ مِنَ الْاُو۫لٰىۜ ﴿٤﴾

4. Senin için her **son**raki aşama, daima bir **önce**kin**den hayırlı olacaktır.** Sen günden güne, hâlden hâle ileriye doğru hayır mertebelerini aşarak yükselecek ve sonuçta, âhiret hayatında en büyük saadete nail olacaksın.

وَلَسَوْفَ يُعْط۪يكَ رَبُّكَ فَتَرْضٰىۜ ﴿٥﴾

5. Böylece Rabb'in sana dünya ve âhiret nimetlerini **verecek ve sen de** O'nun sınırsız lütuf ve ikramıyla **hoşnut olacaksın.** Bunun ispatı olarak, geçmişine dönüp bir baksana:

اَلَمْ يَجِدْكَ يَت۪يمًا فَاٰوٰىۖ ﴿٦﴾

6. Sen çaresiz **bir yetim iken, O seni** güçlü ve şefkatli kollara emanet ederek **barındırmadı mı?**

وَوَجَدَكَ ضَٓالًّا فَهَدٰىۖ ﴿٧﴾

7. Sen şaşırmış ve kitap nedir, iman nedir bilmez (42. Şura: 52) **bir hâldeyken, O seni** Kur'an'la tanıştırıp **doğru yola iletmedi mi?**

وَوَجَدَكَ عَٓائِلًا فَاَغْنٰىۜ ﴿٨﴾

8. Sen fakir ve muhtaç bir hâldeyken, O seni helâl kazanç ve gönül zenginliği ile destekleyip başkalarına **muhtaç olmaktan kurtarmadı mı?**

فَاَمَّا الْيَت۪يمَ فَلَا تَقْهَرْۜ ﴿٩﴾

9. Öyleyse, ey yetim Peygamber, **sakın incitme yetimi.**

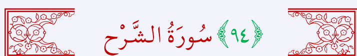
وَاَمَّا السَّٓائِلَ فَلَا تَنْهَرْۜ ﴿١٠﴾

10. Ve asla azarlama, senden yardım **isteyeni.**

وَاَمَّا بِنِعْمَةِ رَبِّكَ فَحَدِّثْ ﴿١١﴾

11. Ve hep anlat insanlara, **Rabb'inin** sonsuz **nimetini.** Rabb'inin onlara ne büyük nimetler ihsan ettiğini ve bu nimetlere şükrettikleri takdirde kendilerini çok daha üstün nimetlerle ödüllendireceğini anlat.

"Allahu Ekber! Bu ne büyük bir nimet, bu ne büyük bir iltifat, ya Rab!"



94. İNŞİRAH SURESİ

Mekke döneminin başlarında, bir önceki Duha suresinden hemen sonra indirilmiştir. "Şerh" (açma, ferahlık verme) ve aynı anlamdaki "İnşirah" adlarıyla bilinen sure, adını birinci ayetinde geçen "neşrah" fiilinden almıştır. 8 ayettir.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Ey Peygamber! İnkârcıların baskı ve işkenceleriyle zaman zaman kendini bitkin ve çaresiz hissettiğini biliyoruz. Üzülme, sana öyle bir iç huzuru ve güven duygusu vereceğiz ki, bütün zorluklar sana kolay gelecek. Nitekim:

اَلَمْ نَشْرَحْ لَكَ صَدْرَكَۙ ﴿١﴾

1. Biz senin göğsünü iman, ilim ve hikmet nurlarıyla aydınlatıp gönlünü **ferahlığa kavuşturmadık mı?**

وَوَضَعْنَا عَنْكَ وِزْرَكَۙ ﴿٢﴾

2. Ve insanlığın cahiliye dönemindeki o içler acısı hâlini gördükçe sıkıntıdan yüreğin kan ağlarken, **sırtındaki yükünü kaldır**ıp görevini kolaylaştır**madık mı?**

اَلَّذ۪ٓي اَنْقَضَ ظَهْرَكَۙ ﴿٣﴾

3. Belini büken ve tek başına asla altından kalkamayacağın o ağır yükünü.

وَرَفَعْنَا لَكَ ذِكْرَكَۜ ﴿٤﴾

4. Ve seni, tüm insanlığa örnek olacak tertemiz bir ahlâkla yücelterek **şeref ve itibarını yükseltmedik mi?**

فَاِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًاۙ ﴿٥﴾

5. Demek ki, zorlukla kolaylık iç içedir ve her zorluk, o zorluğu aşacak güç ve kabiliyeti kendi içinde barındırmaktadır. Yani her **zorlukla birlikte bir kolaylık vardır.**

اِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًاۜ ﴿٦﴾

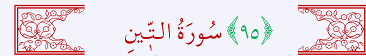
6. Evet, her **zorluğun yanında bir kolaylık vardır.** Buna göre, omzundaki yük ağırlaştıkça ve sorumluluğun büyüdükçe, aynı oranda kalbine sebat ve kararlılık vereceğiz ve senin tahammül gücünü yükselterek, zorlukları kolayca aşmanı sağlayacağız.

فَاِذَا فَرَغْتَ فَانْصَبْۙ ﴿٧﴾

7. Öyleyse, bir işi **bitirdiğin zaman** derhal başka bir işe **giriş.** Bir görevi bitirir bitirmez, biraz dinlendikten sonra bir başkasına yönel. İşte ancak bu şekilde zorluklar kolaylığa, sıkıntılar rahmete dönüşür. Fakat bunu yaparken, Rabb'inle irtibatını bir an olsun koparma:

وَاِلٰى رَبِّكَ فَارْغَبْ ﴿٨﴾

8. Ve bu kutlu yolculuğunda dizlerine derman, gözlerine fer vermesi için tüm kalbinle ve **sadece Rabb'ine yönel.**



95. TİN SURESİ

Mekke döneminin başlarında, Buruc suresinden sonra indirilmiştir. Adını, birinci ayetinde geçen "Tin" (incir ağacı) kelimesinden almıştır. 8 ayettir.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

وَالتّ۪ينِ وَالزَّيْتُونِۙ ﴿١﴾

1. Andolsun, insanlık tarihi boyunca nice Peygamberlere ev sahipliği yapan, ilâhi vahyin merkezi konumunda olan coğrafi bölgelere. Özellikle de **incire ve zeytine,** yani incir ve zeytin ağaçları bolca yetiştiği için Tin ve

Zeytun bölgeleri olarak da bilinen ve birçok peygamberin, özellikle İsa, Davud, Süleyman gibi büyük Peygamberlerin zuhur ettiği, İncil ve Zebur'un vahyedildiği Şam ve Filistin bölgelerine.

وَطُورِ سِينِينَۙ ﴿٢﴾

2. Andolsun, Allah'ın insanlık tarihinde ilk kez bir Peygamberle, Musa (a) ile aracısız konuştuğu ve ona Tevrat'ın ilk bölümünü vahyettiği yere, kutsal **Sina Dağına.**

وَهٰذَا الْبَلَدِ الْاَمِينِۙ ﴿٣﴾

3. Ve İbrahim Peygamber'in (as) Kâbe'yi inşa etmesinden bu yana Arabistan'da barış ve huzurun kaynağı olan ve Son Elçinin (s) Kur'an vahyini aldığı **bu güvenli şehre,** Mekke'ye **andolsun ki,**

Yani bu sözü edilen coğrafyalarda yaşanan tarih şahittir ki, insan vahyin sesini dinler ve izinden giderse yücelir, ona ihanet ederse de en aşağılık konuma düşer. Şöyle ki:

لَقَدْ خَلَقْنَا الْاِنْسَانَ فٖى اَحْسَنِ تَقْوٖيمٍۘ ﴿٤﴾

4. Biz insanı, yaratılış amacını gerçekleştirmesi için ihtiyaç duyduğu her türlü zihnî ve bedenî özelliklerle donatarak varlık mertebelerinin en yükseğine çıkabilecek bir yetenek ve kapasitede, yani olması gereken **en güzel biçimde yarattık.**

ثُمَّ رَدَدْنَاهُ اَسْفَلَ سَافِلٖينَۙ ﴿٥﴾

5. Fakat insan, vahiyden uzaklaşarak asli kişiliğini saptırıp yozlaştırınca, —geçerli kıldığımız kanunlar gereğince— **onu** varlık mertebelerinin en dibine yuvarlayarak **aşağıların aşağısına çeviririz.** Kur'an'dan yüz çevirerek şeytanın boyunduruğu altına giren insan, vahşi hayvanlardan daha tehlikeli ve aşağı bir duruma düşer.

اِلَّا الَّذٖينَ اٰمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَلَهُمْ اَجْرٌ غَيْرُ مَمْنُونٍۜ ﴿٦﴾

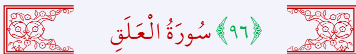
6. Ancak Allah'a ve âhiret gününe **iman edip** bu imana yaraşır **güzel işler yapanlar hariç. İşte onlar için,** cennette **bitip tükenmeyecek** muhteşem **bir ödül vardır.**

فَمَا يُكَذِّبُكَ بَعْدُ بِالدّٖينِۜ ﴿٧﴾

7. Öyleyse, ey insan, **artık hangi şey sana Dini yalanlatabilir?** Bu gerçeklere rağmen, hangi güç seni ilahi adaletin suça ve iyiliğe vereceği adil karşılığı inkâra yöneltebilir? Eğer cennet cehennem, ödül ceza yoksa ve iyilik yapanlarla kötülük yapanlar aynı sonu paylaşacaklarsa, bu Allah'ın hikmet ve adaletine ters düşmez mi?

اَلَيْسَ اللّٰهُ بِاَحْكَمِ الْحَاكِمٖينَ ﴿٨﴾

8. Öyle ya, **Allah hükmedenlerin en âdili değil mi?** Her adil hâkimden suçluları cezalandırması ve iyileri onurlandırması beklenirken, hâkimlerin hâkimi olan Allah suçu cezasız, iyiliği mükâfatsız bırakır mı?



سُورَةُ الْعَلَقِ ﴿٩٦﴾

96. ALAK SURESİ

Bu surenin ilk beş ayeti, Peygamber'e (s) vahyedilen ilk Kur'an ayetleridir. Surenin geri kalan bölümü ise bir yıl sonra nazil olmuştur. Adını, ikinci ayetinde geçen ve "kan pıhtısı şeklinde bir yere yapışıp duran şey" anlamına gelen "Alak" kelimesinden almıştır. 19 ayettir.

İsa Peygamber'in doğumunun üzerinden takriben altı asır geçmişti. Daha önceki elçilerin getirdiği mesaj, Yahudilik ve Hristiyanlık adı altında tamamen yozlaştırılmış, özünden saptırılarak tanınmaz hâle gelmişti. Zulüm ve haksızlık yeryüzünü kuşatmış, ahlâkî değerler bozulmuş ve ilâhî vahiyden uzaklaşan insanlık, korkunç bir bunalımın pençesine düşmüştü. İşte insanoğlu böyle adım adım felâkete doğru sürüklenirken, Ramazan ayının gecelerinden bir gece, Kadir Gecesi ilâhî rahmet yeniden tecelli etti ve Allah, "Oku!" emriyle başlayan ve bizzat kendi koruması altında kıyamete kadar insanlığa yol gösterecek olan Son Mesajı göndererek, insanı dünya ve âhirette gerçek anlamda huzura, mutluluğa ulaştıran çözüm yolunu gösterdi:

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحٖيمِ

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

اِقْرَاْ بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذٖى خَلَقَۚ ﴿١﴾

1. Ey insan! **Yaratan Rabb'inin adıyla oku!** Sana Rabb'in tarafından gönderilen ve bundan böyle ayet ayet, sure sure muhatap olacağın bu kitabı, onu güzelce anlamak, zihnine nakşetmek, hayatına yansıtmak ve başkalarına tebliğ etmek amacıyla oku. Fakat batıl değerler, sahte ilâhlar adına değil, yalnızca Rabb'inin adıyla oku!

خَلَقَ الْاِنْسَانَ مِنْ عَلَقٍۚ ﴿٢﴾

2. O, **İnsanı,** rahim duvarına tutunarak orada asılı bir şekilde duran, kan pıhtısına benzeyen basit bir yumurta hücresinden, yani **alaktan yarattı** ve onu aşama aşama konuşma, düşünme, okuma, öğrenme ve öğretme yeteneklerine sahip üstün bir varlık hâline getirdi.

اِقْرَاْ وَرَبُّكَ الْاَكْرَمُۙ ﴿٣﴾

3. Oku! Unutma ki, **Rabb'in sonsuz lütuf ve kerem sahibidir.** Daha önce sahip olmadığın bunca nimetleri sana bahşeden Allah, yüreğini ilim ve hikmet hazineleriyle doldurarak seni çok daha büyük mertebelere, en yüce makamlara çıkaracaktır.

اَلَّذٖى عَلَّمَ بِالْقَلَمِۙ ﴿٤﴾

4. O Allah ki, **kalem** ve benzeri eğitim öğretim araçları **ile** gerek vahiy bilgisini, gerekse beşeri bilgi ve tecrübeleri yazıp muhafaza ederek sonraki nesillere aktarma ve böylece, ilim ve hikmet yolunda ilerleme sanatını **öğretendir.**

عَلَّمَ الْاِنْسَانَ مَا لَمْ يَعْلَمْۜ ﴿٥﴾

5. Düşünme, araştırma, öğrenme imkân ve yetenekleri bahşettiği **insana,** Peygamber ve Kitap göndererek ona **bilmediği** her **şeyi öğreten** O'dur.

Peki, insanoğlu bu nimetlerin kıymetini gereğince takdir edebiliyor mu?

كَلَّٓا اِنَّ الْاِنْسَانَ لَيَطْغٰىۙ ﴿٦﴾

6. Hayır; doğrusu Allah'ın adı ile okumayan **insan,** sahip olduğu bilgi, güç ve servetle şımararak **azgınlık eder.**

اَنْ رَاٰهُ اسْتَغْنٰىۜ ﴿٧﴾

7. Kendisini —Allah'ın yol göstericiliği de dâhil— **her türlü ihtiyacın üstünde gördüğü için.**

اِنَّ اِلٰى رَبِّكَ الرُّجْعٰىۜ ﴿٨﴾

8. Oysa dönüş Rabb'inedir. Her canlı eninde sonunda ölümü tadacak, imtihan nedeniyle kendisine verilen servet, güç, makam ve saltanatı bırakıp Rabb'inin huzuruna çıkacaktır. Böylece Büyük Mahkemede bu dünyada

yapıp ettiklerinin hesabını verecek ve hiçbir iyilik mükâfatsız, hiçbir kötülük cezasız kalmayacaktır.

O hâlde, ey insan! Hak ile batılın mücadelesinde tarafsız kalma. Müminler cephesinde yerini almak konusunda çekimser davranma.

اَرَاَيْتَ الَّذٖى يَنْهٰىۙ ﴿٩﴾ عَبْدًا اِذَا صَلّٰىۜ ﴿١٠﴾

9,10. Bir düşünsene, Kâbe'de **namaz kılmakta olan bir kulu,** yani Peygamberi namazından **engelle**mek isteyen Ebu Cehil adındaki kâfir**i.** Yine düşünsene, inancı doğrultusunda yaşamak isteyen insanları, bu kutsal haklarından mahrum bırakmaya çalışan çağdaş Ebu Cehillerin yaptıklarını.

اَرَاَيْتَ اِنْ كَانَ عَلَى الْهُدٰىۙ ﴿١١﴾

11. Bir düşün bakalım, bu namaz kılan, oruç tutan, başını örten, yani Rabb'ine kulluk ve ibâdet eden kişi **ya doğru yolu izliyorsa?**

اَوْ اَمَرَ بِالتَّقْوٰىۜ ﴿١٢﴾

12. Yahut insanları Kur'an ahlâkına çağırarak **dürüstlüğü, erdemliliği öğütlüyorsa ve** sen onu zalimlerle mücadelesinde yalnız başına bıraktıysan, âhirette bunun hesabını nasıl vereceksin?

اَرَاَيْتَ اِنْ كَذَّبَ وَتَوَلّٰىۜ ﴿١٣﴾

13. Yine düşün, ya o desteklediğin liderin, patronun, efendin vs. Allah'tan gelen hakikati **yalanlamış ve** O'nun ayetlerinden **yüz çevirmişse** ve sen de körü körüne onların peşinden gidiyorsan, yarın hangi yüzle Rabb'inin huzuruna çıkacaksın**?**

اَلَمْ يَعْلَمْ بِاَنَّ اللّٰهَ يَرٰىۜ ﴿١٤﴾

14. Müminlere böyle pervasızca eziyet eden bu zalim **bilmez mi ki, Allah** her şeyi **görmekte?**

كَلَّا لَئِنْ لَمْ يَنْتَهِ لَنَسْفَعًا بِالنَّاصِيَةِۙ ﴿١٥﴾

15. Sakın ha, zannetmesin ki yaptıkları karşılıksız kalacak. **Eğer** bu çirkin davranışlarına **bir son vermeyecek olursa,** onu **perçeminden tutup** cehenneme **sürükleyeceğiz.**

نَاصِيَةٍ كَاذِبَةٍ خَاطِئَةٍۚ ﴿١٦﴾

16. O yalancı, o günahkâr perçeminden!

فَلْيَدْعُ نَادِيَهُۙ ﴿١٧﴾

17. O zaman çağırsın bakalım, o güvendiği ordusunu, adamlarını, **meclisini.**

سَنَدْعُ الزَّبَانِيَةَۙ ﴿١٨﴾

18. Biz de azap meleklerini çağıracağız, bakalım kim üstün gelecek!

كَلَّاۜ لَا تُطِعْهُ وَاسْجُدْ وَاقْتَرِبْ ﴿١٩﴾

19. Hayır, sakın ona itaat etme. Zalimlerin baskı ve işkencelerine asla boyun eğme. Sen tüm benliğinle O'nun huzurunda **secdeye kapan ve** en içten dua ve yalvarışlarla O'na **yaklaş.**

سُورَةُ الْقَدْرِ ﴿٩٧﴾

97. KADİR SURESİ

Mekke döneminin başlarında, Abese suresinden sonra nazil olmuştur. Adını, birinci ayetinde geçen ve Kur'an'ın ilk ayetlerinin nazil olduğu gecenin önemine, daha doğrusu o gece gönderilmeye başlanan Kur'an'ın, insanlığın "kaderinde" oynadığı role işaret eden "el-Kadr" (Kıymet, değer) kelimesinden almıştır. 5 ayettir.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحٖيمِ

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

اِنَّٓا اَنْزَلْنَاهُ فٖى لَيْلَةِ الْقَدْرِۚ ﴿١﴾

1. Doğrusu Biz onu, yani yukarıdaki Alak suresinin ilk ayetlerini, insanlığın kaderinin dönüm noktası olan bir gecede, barış ve huzur dolu bir dünyanın kapılarının aralandığı mübarek **Kadir Gecesinde indirdik.**

وَمَٓا اَدْرٰيكَ مَا لَيْلَةُ الْقَدْرِۜ ﴿٢﴾

2. İnen Kur'an ile iyi ile kötünün, doğru ile yanlışın kesin hatlarla birbirinden ayrıldığı **bu Kadir Gecesinin ne** muhteşem bir gece **olduğunu bilir misin?** Öyle büyük bir gecedir ki o, sırf senin bilgi ve idrakine kalsaydı, onun kadrinin derecesini asla bilemezdin.

لَيْلَةُ الْقَدْرِ خَيْرٌ مِنْ اَلْفِ شَهْرٍۜ ﴿٣﴾

3. Kadir Gecesi, içinde Kur'an'ın indiği böyle bir gece bulunmayan **bin aydan daha hayırlıdır.** İnsanlık Cebrail'in Hz. Muhammed'le buluşup onun gönlüne Kur'an'ın ilk ayetlerini nakşettiği o gece, iyiye, güzele ulaşma yolunda binlerce yılda başaramayacağı bir gelişmeyi, ilerlemeyi işte o bir gecede kazanmıştır.

تَنَزَّلُ الْمَلٰٓئِكَةُ وَالرُّوحُ فٖيهَا بِاِذْنِ رَبِّهِمْۚ مِنْ كُلِّ اَمْرٍۙ ﴿٤﴾

4. O gece görevli **melekler ve** ölü kalplere hayat bahşeden vahiy meleği Kutsal **Ruh** Cebrail, **Rab'lerinin izniyle,** bu amaca yönelik **tüm buyrukları yerine getirmek için** yeryüzüne **iner** ve insanlığın kaderine yön verecek hikmet dolu kararlar verir**ler.**

سَلَامٌۛ هِيَ حَتّٰى مَطْلَعِ الْفَجْرِ ﴿٥﴾

5. İşte bunun içindir ki, Muhammed'in (s) ömründe bir kez yaşadığı bu Kadir Gecesinin yıldönümü olarak müminlere armağan edilen, fakat Ramazan Ayı'nın geceleri arasına gizlenerek bir ay içine serpiştirilen ve her yıl Ramazan Ay'ı boyunca "Kur'an geceleri" olarak değerlendirilmesi ve Allah'ın ayetlerinin sohbetlerle, dua ve ibadetlerle tekrar ve tekrar gündeme getirilerek kalplere, gönüllere nakşedilmesi gereken **bu gece,** Kur'an'ın öngördüğü adalete, barışa ve huzura susamış insanlık için bir kurtuluş fırsatı, **bir esenlik** müjdesi**dir, ta** meleklerin bir sonraki Kadir gecesine dek müminlerle vedalaşacağı **şafak vaktine kadar.**

سُورَةُ الْبَيِّنَةِ ﴿٩٨﴾

98. BEYYİNE SURESİ

Hicretten hemen sonra gönderilmiştir. Adını, birinci ayetinde geçen ve Kur'an'a işaret eden "Beyyineh" (açık delil, kanıt) kelimesinden almıştır. Sekiz ayettir.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحٖيمِ

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

لَمْ يَكُنِ الَّذٖينَ كَفَرُوا مِنْ اَهْلِ الْكِتَابِ وَالْمُشْرِكٖينَ مُنْفَكّٖينَ حَتّٰى تَاْتِيَهُمُ الْبَيِّنَةُۙ ﴿١﴾

1. İster Kitap Ehli olarak bilinen Hristiyanlar ve Yahudiler olsun, **isterse** âhireti, Peygamberleri ve kutsal kitapları inkâr eden **müşrikler olsun,** Allah hakkında yanlış düşüncelere kapılarak **inkâra saplananlar, kendilerine apaçık bir delil gelmedikçe** ve içine saplandıkları batıl inancın yanlışlığını gözler önüne seren apaçık bir delil önlerine konmadıkça, durumlarını değiştirecek, zulüm ve inkârdan **vazgeçecek değillerdi.**

رَسُولٌ مِنَ اللّٰهِ يَتْلُوا صُحُفًا مُطَهَّرَةً ﴿٢﴾

2. O apaçık delil, **Allah tarafından** gönderilen ve hiçbir tahrifata uğramamış **tertemiz sahifeler okuyan** ve böylece insanlığı doğru yola davet eden **bir Elçidir.**

فِيهَا كُتُبٌ قَيِّمَةٌ ﴿٣﴾

3. Elçinin tebliğ ettiği bu sahifeler **içinde,** insanı dünya ve âhirette kurtuluşa ulaştıran **dosdoğru hükümler** ve mükemmel inanç, hukuk ve ahlâk ilkeleri **vardır.** İşte bu özellikleri barındıran apaçık bir belgeyle, yani Kur'an ve Peygamber ile o insanlara gitmediğiniz takdirde, onların iman etmelerini, hakka yönelmelerini bekleyemezsiniz.

وَمَا تَفَرَّقَ الَّذِينَ اُو۫تُوا الْكِتَابَ اِلَّا مِنْ بَعْدِ مَا جَٓاءَتْهُمُ الْبَيِّنَةُ ﴿٤﴾

4. Ama ne var ki, **kendilerine** kutsal **Kitap emanet edilmiş olan** ve Son Peygamber zuhur eder etmez ona iman edeceklerini öne süren Yahudi ve Hristiyan**lar, asıl kendilerine bu apaçık delil geldikten sonra** —Tevrat ve İncil'in müjdelediği Son Elçiyi inkâr ederek— inanç birlikteliklerini bozup hak dinde **ayrılık çıkardılar.**

وَمَٓا اُمِرُٓوا اِلَّا لِيَعْبُدُوا اللّٰهَ مُخْلِصٖينَ لَهُ الدِّينَ حُنَفَٓاءَ وَيُقٖيمُوا الصَّلٰوةَ وَيُؤْتُوا
الزَّكٰوةَ وَذٰلِكَ دٖينُ الْقَيِّمَةِ ﴿٥﴾

5. Oysa onlara, tertemiz bir inançla bir tek Allah'a yönelerek ve her konuda O'nun hükmüne boyun eğerek **yalnızca O'na kulluk etmeleri, namazı** dosdoğru **kılmaları ve zekâtı vermeleri emredilmişti; işte budur,** insanı kurtuluşa iletecek **dosdoğru din.**

Şu hâlde;

اِنَّ الَّذٖينَ كَفَرُوا مِنْ اَهْلِ الْكِتَابِ وَالْمُشْرِكٖينَ فٖي نَارِ جَهَنَّمَ خَالِدٖينَ فٖيهَاۜ
اُو۬لٰٓئِكَ هُمْ شَرُّ الْبَرِيَّةِ ﴿٦﴾

6. İster Kitap Ehli olarak bilinen Hristiyanlar ve Yahudiler, **isterse** âhireti, Peygamberleri ve kutsal kitapları tümüyle inkâr eden **müşrikler olsun,** Kur'an ile uyarıldıkları hâlde **inkârda diretenler, sonsuza dek cehennem ateşine mahkûmdurlar. İşte onlar, yaratıkların en kötüsüdürler.**

اِنَّ الَّذٖينَ اٰمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ اُو۬لٰٓئِكَ هُمْ خَيْرُ الْبَرِيَّةِ ﴿٧﴾

7. Ayetlerime **iman eden ve** bu imana yaraşır **dürüst ve erdemlice bir hayat ortaya koyanlar ise, yaratıkların en iyisidirler.**

جَزَٓاؤُ۬هُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ جَنَّاتُ عَدْنٍ تَجْرٖي مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهَارُ خَالِدٖينَ فٖيهَٓا اَبَدًاۜ
رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُۜ ذٰلِكَ لِمَنْ خَشِيَ رَبَّهُ ﴿٨﴾

8. Onların Rab'leri katındaki ödülleri, ağaçlarının **altından ırmaklar çağıldayan ve sonsuza dek içinde yaşayacakları** ebedi huzur ve mutluluk diyarı olan **Adn cennetleridir. Allah onlardan hoşnut olmuş, onlar da O'ndan hoşnut olmuşlardır. İşte Rab'lerine saygı gösterenlerin mükâfatı budur.**

﴿٩٩﴾ سُورَةُ الزَّلْزَالِ

99. ZİLZAL SURESİ

Bu surenin Medine'de nazil olduğuna dair bazı rivayetler varsa da, konusu ve üslubundan, Mekke'de nazil olduğu anlaşılmaktadır. Adını, "yeryüzünün büyük bir sarsıntıyla sarsılacağının" anlatıldığı birinci ayetinden almıştır. "Zelzele" adıyla da bilinen sure, 8 ayettir.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحٖيمِ

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Ey insan! Gün gelecek şu içinde yaşadığın evren tamamen yok edilecek ve yaptıklarının hesabını vermek üzere Rabb'inin huzuruna çıkarılacaksın:

اِذَا زُلْزِلَتِ الْاَرْضُ زِلْزَالَهَاۙ ﴿١﴾

1. Yeryüzü, müthiş bir **depremle** arka arkaya **sarsıldığı,**

وَاَخْرَجَتِ الْاَرْضُ اَثْقَالَهَاۙ ﴿٢﴾

2. Toprak bağrındaki ölü beden**leri** dışarıya **fırlattığı,**

وَقَالَ الْاِنْسَانُ مَا لَهَاۚ ﴿٣﴾

3. Ve mezarından fırlayan **insan** büyük bir dehşet ve şaşkınlıkla, "Aman Allah'ım, **buna ne oluyor?" dediği zaman.**

يَوْمَئِذٍ تُحَدِّثُ اَخْبَارَهَاۙ ﴿٤﴾

4. İşte o Gün yeryüzü, üzerinde yaşanmış olan tüm **olayları** bir bir **anlatacaktır.**

بِاَنَّ رَبَّكَ اَوْحٰى لَهَاۜ ﴿٥﴾

5. Çünkü Rabb'in, ona böyle yapmasını **emretmiştir.**

يَوْمَئِذٍ يَصْدُرُ النَّاسُ اَشْتَاتًاۙ لِيُرَوْا اَعْمَالَهُمْۜ ﴿٦﴾

6. O Gün bütün **insanlar, yaptıkları** iyilik ve kötülükleri **kendilerine gösterilmek üzere, gruplar hâlinde** Rab'lerinin huzuruna **çıkacaklar.**

فَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ خَيْرًا يَرَهُۜ ﴿٧﴾

7. İşte o anda, **her kim zerre kadar iyilik yapmışsa, onu**n mükâfatını **görecek,**

وَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ شَرًّا يَرَهُ ﴿٨﴾

8. Ve her kim de zerre kadar kötülük yapmışsa, onun cezasını **görecektir.**

Allah'ın Elçisi buyurdu ki: "Öyleyse, bir parça hurmayla ve güzel bir sözle bile olsa, kendinizi cehennem ateşinden koruyunuz."

﴿١٠٠﴾ سُورَةُ الْعَادِيَاتِ

100. ADİYAT SURESİ

Mekke döneminin başlarında, Asr suresinden sonra gönderilmiştir. Adını, birinci ayetinde geçen "el Adiyat" (hızla koşan binek atları) kelimesinden almıştır. 11 ayettir.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحٖيمِ

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'imin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

وَالْعَادِيَاتِ ضَبْحًاۙ ﴿١﴾

1. İnsan nefsinin doyumsuz arzu ve ihtiraslarını hatırlatırcasına **nefes nefese koşan,**

فَالْمُورِيَاتِ قَدْحًاۙ ﴿٢﴾

2. Ve kayalara çarpan tırnaklarıyla, karanlıkta **kıvılcımlar saçan,**

فَالْمُغٖيرَاتِ صُبْحًاۙ ﴿٣﴾

3. Derken, gün doğarken bir beldeye **baskın yapan,**

فَاَثَرْنَ بِهٖ نَقْعًاۙ ﴿٤﴾

4. Ve bir anda tozu dumana katarak,

فَوَسَطْنَ بِهٖ جَمْعًاۙ ﴿٥﴾

5. Sağa sola kaçışan asker, kadın ve çocuklardan oluşan **topluluğun** tam **ortasına dalan** binek atlarına **yemin olsun ki,**

اِنَّ الْاِنْسَانَ لِرَبِّهٖ لَكَنُودٌۚ ﴿٦﴾

6. Gerçekten insan Rabb'ine karşı pek nankördür.

وَاِنَّهُ عَلٰى ذٰلِكَ لَشَهٖيدٌۚ ﴿٧﴾

7. Ve bizzat kendisi de buna şahittir. Rabb'inin yol göstericiliğinden uzaklaşarak yoldan çıkan insan ruhu, tıpkı binek atları temsilinde işaret edildiği gibi sonu gelmeyen ihtiraslar peşinde koşup duracak, bencil arzuların ve çılgınca ihtirasların kölesi olacak ve böylece, şaşkın toz bulutlarının ve sapık iştahların körleştirdiği zindanlarda bocalayarak hiçbir zaman gerçek huzuru, esenliği bulamayacaktır.

وَاِنَّهُ لِحُبِّ الْخَيْرِ لَشَدٖيدٌۜ ﴿٨﴾

8. Çünkü **o, mala ve servete aşırı bir tutkuyla bağlanmıştır.**

اَفَلَا يَعْلَمُ اِذَا بُعْثِرَ مَا فِى الْقُبُورِۙ ﴿٩﴾

9. Ama bilmez mi ki, Diriliş Günü, **kabrin bağrındaki** ölü beden**ler dışarıya atıldığı,**

وَحُصِّلَ مَا فِى الصُّدُورِۙ ﴿١٠﴾

10. Ve Hesap Günü, **yüreklerde gizlenen** düşünceler, niyetler, sevgiler, ihanetler, kabul ve ihanet**ler ortaya serildiği zaman,**

اِنَّ رَبَّهُمْ بِهِمْ يَوْمَئِذٍ لَخَبٖيرٌ ﴿١١﴾

11. İşte o Gün geç de olsa anlayacaklar ki, **Rab'leri** onları her hâlin**den haberdardır.**

سُورَةُ الْقَارِعَةِ ﴿١٠١﴾

101. KARİA SURESİ

Mekke döneminin başlarında nazil olmuştur. Adını, birinci ayetinde geçen ve Kıyamet Gününe işaret eden "el- Kariah" (Kapıyı çalan, yürekleri hoplatan, ansızın gelip çarpan) kelimesinden almıştır. 11 ayettir.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحٖيمِ

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Ey insan! Gün gelecek şu içinde yaşadığın evren tamamen yok edilecek ve yaptıklarının hesabını vermek üzere Rabb'inin huzuruna çıkarılacaksın:

اَلْقَارِعَةُۙ ﴿١﴾

1. Ansızın gelip çatan, yürekleri sarsıp yerinden hoplatan, tüm kâinatı yok eden **o** müthiş olay, o **Karia!**

مَا الْقَارِعَةُۚ ﴿٢﴾

2. Hem de, **ne** müthiş bir olay, o **Karia!**

وَمَٓا اَدْرٰيكَ مَا الْقَارِعَةُۜ ﴿٣﴾

3. Bilir misin, neler olacak neler, gelip çatınca **o Karia!**

يَوْمَ يَكُونُ النَّاسُ كَالْفَرَاشِ الْمَبْثُوثِۙ ﴿٤﴾

4. O gün insanlar, sağa sola **uçuşan kelebekler gibi olacak.**

وَتَكُونُ الْجِبَالُ كَالْعِهْنِ الْمَنْفُوشِۜ ﴿٥﴾

5. Ve dağlar, hallaç pamuğu gibi **atılmış yünlere dönecek.**

فَاَمَّا مَنْ ثَقُلَتْ مَوَازٖينُهُۙ ﴿٦﴾

6. Ve ilâhi adalet gerçekleşecek: **Kimin** iyilik **tartıları ağır basarsa,**

فَهُوَ فٖى عٖيشَةٍ رَاضِيَةٍۜ ﴿٧﴾

7. İşte o, cennette ebediyen **mutlu bir hayat yaşayacak.**

وَاَمَّا مَنْ خَفَّتْ مَوَازٖينُهُۙ ﴿٨﴾

8. Ve kimin de iyilik **tartıları hafif gelirse,**

فَاُمُّهُ هَاوِيَةٌۜ ﴿٩﴾

9. Onun da anası, yani kucağına yaslanacağı yeri, varacağı ana vatanı, yatağı, **Haviye olacak**. Başka barınacak yeri kalmayacak, Haviye denilen Cehennem uçurumunun kucağına atılacak ve alevler saçan bu derin uçurum, onu bir ana gibi sarıp kucaklayacak.

وَمَٓا اَدْرٰيكَ مَا هِيَهْۜ ﴿١٠﴾

10. Bilir misin, nedir bu Haviye?

نَارٌ حَامِيَةٌ ﴿١١﴾

11. O, zalimleri bekleyen **kızgın bir ateştir.**

سُورَةُ التَّكَاثُرِ ﴿١٠٢﴾

102. TEKASÜR SURESİ

Mekke döneminin başlarında, Kevser suresinden sonra indirilmiştir. Adını, insanın açgözlülüğüne dikkat çeken birinci ayetindeki "Tekasür" (çoğaltma yarışı) kelimesinden almıştır. 8 ayettir.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحٖيمِ

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Ey dünya hayatının zevk ve sefahatine dalıp Rabb'ini ve O'nun mesajını unutan insan!

اَلْهٰيكُمُ التَّكَاثُرُۙ ﴿١﴾

1. Daha çok mal, servet, makam, şöhret elde etme tutkusuna kapılarak dünyanın gelip geçici zevklerini **çoğaltma yarışı** ve bunlarla birbirinize karşı üstünlük taslama hastalığı **sizi** öylesine derin bir gaflete düşürdü, insanî ve ahlâkî değerlerden uzaklaştırarak **o kadar oyaladı ki,**

حَتّٰى زُرْتُمُ الْمَقَابِرَۜ ﴿٢﴾

2. Sonunda ölüp **mezarı boylayıncaya kadar** bu gaflet uykusundan uyanamadınız.

كَلَّا سَوْفَ تَعْلَمُونَۙ ﴿٣﴾

3. Dikkat edin, büyük bir yanılgı içindesiniz ve bunu **yakında anlayacaksınız.**

ثُمَّ كَلَّا سَوْفَ تَعْلَمُونَۜ ﴿٤﴾

4. Evet, yakında ne büyük bir aldanış içinde olduğunuzu **anlayacaksınız.** Ama o zaman iş işten geçmiş olacak.

كَلَّا لَوْ تَعْلَمُونَ عِلْمَ الْيَقٖينِۜ ﴿٥﴾

5. Yoo, eğer aklınızı kullanıp ilâhî vahye kulak vererek gerçeği doğru kaynaktan ve **kesin olarak bilmiş olsaydınız,**

لَتَرَوُنَّ الْجَحٖيمَۙ ﴿٦﴾

6. Zalimleri bekleyen **cehennemi** daha bu dünyada iman, akıl ve bilinç gözüyle **görecek** ve bu tavrınızdan vazgeçecek**tiniz.**

ثُمَّ لَتَرَوُنَّهَا عَيْنَ الْيَقٖينِۙ ﴿٧﴾

7. Fakat bugün görmezlikten gelseniz bile, **onu** Mahşer gününde **gözlerinizle apaçık göreceksiniz.**

ثُمَّ لَتُسْـَٔلُنَّ يَوْمَئِذٍ عَنِ النَّع۪يمِ ﴿٨﴾

8. Ve o Gün, size bahşedilen **her nimetten sorguya çekileceksiniz.**

سُورَةُ الْعَصْرِ ﴿١٠٣﴾

103. ASR SURESİ

Mekke döneminin henüz başlarında, İnşirah suresinden sonra gönderilmiştir. Adını, birinci ayetinde geçen "el-Asr" (çağ, devir, asır, tarih, zaman) kelimesinden almıştır. 3 ayettir.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

وَالْعَصْرِۙ ﴿١﴾

1. Akıp gitmekte olan zamana, **asra andolsun ki,**

اِنَّ الْاِنْسَانَ لَف۪ي خُسْرٍۙ ﴿٢﴾

2. İnsanoğlu **gerçekten ziyandadır.** Ve insanlık tarihi de bunun en açık delili ve şahididir.

اِلَّا الَّذ۪ينَ اٰمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَتَوَاصَوْا بِالْحَقِّ وَتَوَاصَوْا بِالصَّبْرِ ﴿٣﴾

3. Ancak Allah'a ve âhiret gününe **iman eden,** bu imana yaraşır **güzel ve yararlı davranışlar ortaya koyan, birbirlerine hakkı** hukuku, adaleti, doğruyu ve gerçeği **öğütleyen ve** zulme karşı verdikleri mücadelede **birbirlerine** güç ve cesaret vererek, bu yolda karşılaşacakları zorluk ve sıkıntılar karşısında ümitsizliğe kapılmadan, yılgınlığa düşmeden **direnmeyi öğütleyenler müstesna.** İşte yalnızca bunlardır, hüsrandan kurtulup —dünyada ve âhirette— kurtuluşa erecek olanlar.

سُورَةُ الْهُمَزَةِ ﴿١٠٤﴾

104. HÜMEZE SURESİ

Mekke döneminin başlarında, Kıyamet suresinden sonra indirilmiştir. Adını, birinci ayetinde geçen ve "Kaş göz işaretleriyle insanları alaya alıp küçümseyenler" anlamına gelen "Hümeze" kelimesinden almıştır. 9 ayettir.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

وَيْلٌ لِكُلِّ هُمَزَةٍ لُمَزَةٍۙ ﴿١﴾

1. İftira, dedikodu ve gıybet yaparak insanları **çekiştiren,** kaş göz işaretleriyle onları aşağılayıp **alaya alan küstahların vay hâline!**

اَلَّذ۪ي جَمَعَ مَالًا وَعَدَّدَهُۙ ﴿٢﴾

2. Hiç durmadan **servet yığan,** yığdıklarını **sayıp duran** o zalimlerin vay hâline! Öyle büyük bir aldanış içindedir ki o;

يَحْسَبُ اَنَّ مَالَهُٓ اَخْلَدَهُۚ ﴿٣﴾

3. Malı mülkü, kendisini sonsuza dek yaşatacak sanır.

كَلَّا لَيُنْبَذَنَّ فِي الْحُطَمَةِۘ ﴿٤﴾

4. Hayır, asla! Çünkü o, cehennemde kırıp geçiren, mahveden bir azaba, **Hutame'ye** atılacaktır.

وَمَٓا اَدْرٰيكَ مَا الْحُطَمَةُۜ ﴿٥﴾

5. Bilir misin, nedir o Hutame?

نَارُ اللّٰهِ الْمُوقَدَةُۙ ﴿٦﴾

6. Allah tarafından tutuşturulmuş bir ateştir ki,

اَلَّت۪ي تَطَّلِعُ عَلَى الْاَفْـِٔدَةِۜ ﴿٧﴾

7. Verdiği azabın acısı insanın içine, **ta gönüllere işler.**

اِنَّهَا عَلَيْهِمْ مُؤْصَدَةٌۙ ﴿٨﴾

8. İşte bu ateş, onların üzerine kilitlenecek,

ف۪ي عَمَدٍ مُمَدَّدَةٍ ﴿٩﴾

9. Ve sonsuza dek azap içinde kalacaklar, **yüksek sütunlar arasında,** çelik prangalarla bağlanmış bir hâlde.

سُورَةُ الْف۪يلِ ﴿١٠٥﴾

105. FİL SURESİ

Mekke döneminin başlarında, Kafirun suresinden sonra indirilmiştir. Kâbe'yi yıkmak üzere gelen "Fil Ordusunun" feci akıbetini anlattığı için bu adı almıştır. 5 ayettir.

Hicretten 50 yıl kadar önce Miladi 570 yılında, Yemen valisi Ebrehe komutasında büyük bir ordu, Kâbe'yi, Allah'ın Evini yıkmak amacıyla yola çıktı. Fillerle takviye edilmiş bu "süper" ordu henüz Mekke'ye yaklaşmıştı ki, kıyamete kadar gelecek bütün insanlara ibret dersi olan şu mucizevî olay gerçekleşti:

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

اَلَمْ تَرَ كَيْفَ فَعَلَ رَبُّكَ بِاَصْحَابِ الْف۪يلِۜ ﴿١﴾

1. Ey insan! **Bilmez misin, Rabb'in fil ordusuna neler yaptı?**

اَلَمْ يَجْعَلْ كَيْدَهُمْ ف۪ي تَضْل۪يلٍۙ ﴿٢﴾

2. Onların hilelerini, haince **plânlarını** bozup **başlarına geçirmedi mi?**

وَاَرْسَلَ عَلَيْهِمْ طَيْرًا اَبَاب۪يلَۙ ﴿٣﴾

3. Şöyle ki, **üzerlerine sürüler hâlinde** azap **kuşları gönderdi.**

تَرْم۪يهِمْ بِحِجَارَةٍ مِنْ سِجّ۪يلٍۙ ﴿٤﴾

4. İlâhî kudret tarafından özel olarak gönderilen bu kuşlar, **onlar**ın başların**a, pişmiş çamurdan** yapılmış tuğla gibi sert ve öldürücü **taşlar yağdırıyorlardı.**

فَجَعَلَهُمْ كَعَصْفٍ مَأْكُولٍ ﴿٥﴾

5. Ve böylece Allah **onları,** kurtlar ve böcekler tarafından **yen**ilerek delik deşik edil**miş ekin yapraklarına çevirdi.**

O hâlde, ey müminler! Zalimlerin o görkemli orduları, o "süper" silahları gözünüzü korkutmasın. Siz bu yolda mücadele verirken üzerinize düşeni yapar ve Rabb'inizin himayesine sığınırsanız, dün Kâbe'sini koruyarak mazlum ve çaresiz kullarına yardım eden Allah, elbette size de yardım edecek ve nurunu tamamlayacaktır.

Ve siz ey Kureyşli inkârcılar ve onlarla aynı zihniyeti paylaşan çağdaş zalimler! Fil Ordusunun başına gelenlerden ibret alın da, yaptıklarınızın yanınıza kâr kalmayacağını, ilâhî adaletin eninde sonunda yakanıza yapışacağını bilerek ayağınızı denk alın.

سُورَةُ قُرَيْشٍ ﴿١٠٦﴾

106. KUREYŞ SURESİ

Bir önceki surenin (Fil suresinin) devamı niteliğinde olan bu sure, Mekke döneminin başlarında, Tin suresinden sonra gönderilmiştir. Refah ve huzur içinde yaşamak

isteyen bütün toplumlara canlı bir örnek ve sembol olarak Kureyş kabilesinden onlara bahşedilen nimetlerden söz edildiği için bu adı almıştır. 4 ayettir.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Ey Kur'an'ın ilk muhatabı olan Araplar! Özellikle de İbrahim Peygamber'in kutsal bir miras olarak emanet ettiği Kâbe'nin komşuları olan Kureyş kabilesi, dinleyin:

لِا۪يلَافِ قُرَيْشٍۙ ﴿١﴾

1. Allah **Kureyş** kabilesin**in** huzur ve **güvenliğini sağlamak için,**

ا۪يلَافِهِمْ رِحْلَةَ الشِّتَٓاءِ وَالصَّيْفِۚ ﴿٢﴾

2. Özellikle de Mekke'nin en önemli gelir kaynağı olan kervan ticareti amacıyla **kış**ın sıcak olan Yemen'e **ve yaz**ın serin olan Suriye'ye yaptıkları **yolculuklarında onların güvenliğini sağlamak için** Kâbe'yi Fil Ordusunun ve diğer düşmanların saldırısından korumuş ve böylece Arap Yarımadasında Kureyş'in saygınlığını artırarak, Mekke'yi son derece güvenli ve refah seviyesi yüksek bir şehir hâline getirmiştir.

فَلْيَعْبُدُوا رَبَّ هٰذَا الْبَيْتِۙ ﴿٣﴾

3. O hâlde, Mekkeliler bu huzur ve güven ortamının sürmesini istiyorlarsa, **bu evin Rabb'ine kulluk etsinler** ve O'nun gönderdiği kulluk sistemini bireysel ve toplumsal hayata egemen kılsınlar.

اَلَّذ۪ٓي اَطْعَمَهُمْ مِنْ جُوعٍ وَاٰمَنَهُمْ مِنْ خَوْفٍ ﴿٤﴾

4. Onları bu verimsiz topraklarda **açlıktan** kurtarıp **doyuran ve** Arabistan'ın dört bir yanında terör ve anarşi hüküm sürerken, kendilerini her türlü **tehlikeden** koruyup **güvene kavuşturan** yüce Allah'a kulluk etsinler ki, toplumsal felâketlerden, anarşiden, siyasî, ekonomik, ahlâkî ve kültürel yozlaşmadan ve emperyalist güçlerin baskı ve sömürüsünden korunabilsinler. Böylece, mutlu ve huzurlu bir toplumun temelini atarak hem dünyada hem âhirette kurtuluşa erişebilsinler.

سُورَةُ الْمَاعُونِ ﴿١٠٧﴾

107. MAUN SURESİ

Mekke döneminin başlarında, Tekasür suresinden sonra gönderilmiştir. Adını, son ayetinde geçen ve "Küçük bir yardım, zekât" anlamına gelen "Maun" kelimesinden almıştır. 7 ayettir.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

اَرَاَيْتَ الَّذ۪ي يُكَذِّبُ بِالدّ۪ينِۜ ﴿١﴾

1. Ey insan! Görünüşte namazını kılan, ibadetlerini yerine getiren; fakat ahlâksız, kişiliksiz, saygısız ve merhametsiz tavırlarıyla cenneti, cehennemi ve **hesabı yalanlayan**ın kim olduğunu **bilir misin?**

فَذٰلِكَ الَّذ۪ي يَدُعُّ الْيَت۪يمَۙ ﴿٢﴾

2. İşte odur, yetimi itip kakan.

وَلَا يَحُضُّ عَلٰى طَعَامِ الْمِسْك۪ينِۜ ﴿٣﴾

3. Ve yoksulu doyurmaya gayret göstermeyen, insanları böyle iyiliklere **teşvik etmeyen.**

فَوَيْلٌ لِلْمُصَلّ۪ينَۙ ﴿٤﴾

4. Öyleyse, yazıklar olsun böyle **namaz kılanlara!**

اَلَّذ۪ينَ هُمْ عَنْ صَلَاتِهِمْ سَاهُونَۙ ﴿٥﴾

5. Kıldıkları namazın amaç ve hedefinden habersiz, ibadetin kişiye kazandırdığı üstün ahlâkî vasıflar**dan gafil olan,**

اَلَّذ۪ينَ هُمْ يُرَٓاؤُ۫نَۙ ﴿٦﴾

6. İnsanları aldatmak için ibadeti gösteri hâline getirerek veya Allah'tan başkalarını memnun etmek için ibadet ederek **gösteriş yapan,**

وَيَمْنَعُونَ الْمَاعُونَ ﴿٧﴾

7. Ve en ufak bir iyiliğe, **yardıma engel olan** o sözde "dindarlara" yazıklar olsun!

سُورَةُ الْكَوْثَرِ ﴿١٠٨﴾

108. KEVSER SURESİ

Mekke döneminin başlarında, Adiyat suresinden sonra indirilmiştir. Adını, ilk ayetinde geçen ve "en büyük hayır" anlamına gelen"Kevser" kelimesinden almıştır. 3 ayettir.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Ey Peygamber! İnkârcıların alaycı sözleri, baskı ve eziyetleri karşısında üzüldüğünü, zaman zaman kendini çaresiz ve yalnız hissettiğini biliyoruz. Fakat üzülme, ümitsizliğe kapılma. Rabb'in sana öyle muhteşem bir nimet vermiştir ki, o nimetten istifade ettiğin sürece en üstün, en güçlü daima sen olacaksın:

اِنَّٓا اَعْطَيْنَاكَ الْكَوْثَرَۜ ﴿١﴾

1. Gerçekten Biz sana, dünyada her türlü iyiliğin, güzelliğin ve bereketin; âhirette ise ebedi cennet nimetlerinin kaynağı olan bu Kur'an'ı vahyetmekle, insanoğlunun sahip olabileceği en büyük nimeti, **Kevseri verdik.**

فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَانْحَرْۜ ﴿٢﴾

2. Öyleyse, sana bu nimeti bahşeden Rabb'ine hakkıyla şükretmek ve kulluk görevinin ruhî ve bedenî bir ifadesi olmak üzere, sadece ve sadece O'nun huzurunda secdeye kapanarak **Rabb'in için namaz kıl ve** malını, canını, çoluk çocuğunu ve tüm varlığını O'nun uğrunda feda etmeye hazır olduğunun göstergesi olarak, yalnızca O'nun adına **kurban kes.** Eğer bunu başarabilirsen, sana müjdeler olsun:

اِنَّ شَانِئَكَ هُوَ الْاَبْتَرُ ﴿٣﴾

3. İnsanlığı bir tek Allah'a kulluk ve ibadete çağırdığın için **sana kin besleyen** ve hakikatin sesini kesmek, Allah'ın nurunu söndürmek için plânlar kuran, iman erlerine karşı amansız savaş başlatan zalim**ler var ya, asıl onlardır** eninde sonunda işi bitirilecek, nesli kesilecek, defteri dürülecek ve her türlü hayırdan, güzellikten, beketten mahrum kalarak **silinip gidecek olanlar.**

Bir insanın değerini, servetinin çokluğu, makamının üstünlüğü, mensup olduğu kabilenin gücü, evlatlarının sayısı gibi dünyevi ölçütlere göre belirleyen inkârcılar, Peygamber'i (s) bu gibi özelliklere fazlaca sahip olmadığından küçük görüyorlardı. Onlara göre, bu değerlerden yoksun biri Allah tarafından Peygamberlikle onurlandırılmış olamazdı. Üstelik o, yaşadığı toplumda en önemli değer yargısı olan erkek evladına da sahip değildi. Oğulları vefat etmişti. Ona tâbi olanların da çoğu toplumun batıl ölçülerine göre zayıf ve hor görülen insanlardı. Bu yüzden düşmanları ona "ebter" diyorlardı. Bununla Pey-

gamber'in hayır ve bereketten yoksun olduğunu, omuzladığı davanın kısa zamanda başarısızlığa mahkûm olduğunu kastediyor ve bunu da şiddetle arzu ediyorlardı. Oysa Peygamber'e kevser verilmişti. Yani ona Kur'an gibi bütün hayır ve bereketlerin kaynağı bahşedilmişti. Ayrıca o tertemiz bir ahlâka sahipti. Öyleyse o asla ebter olmayacaktı. Onun davası galip gelecek, ümmeti çoğalacak, Allah onun önünde kimseye nasip olmayan ufuklar ve imkânlar açacaktı. Peygamber'e kin besleyenler yeryüzünden silinerek ebedî azaba göçüp gidecek; o yetim Peygamber ise gönüllerde taht kuracak, anneler çocuklarına onun adını verecek, onun davasına baş koyan milyarlarca insan ona tâbi olacaktı. Hatta ona ebter diyenlerin çocukları ve nesilleri de bu kervana katılacaktı. Ve öyle de oldu. İşte, onun yaşadığı yüce ahlâka sahip olan, onun öğrettiği Kur'an'ı kendileri için bir yaşam tarzına dönüştüren, onun gösterdiği hedeflere yürüyen herkes o kevserden bu dünyada nasibini almış demektir. Böylelerini Mahşer Gününde "Kevser Havuzu", cennette ise "Kevser Irmağı" beklemektedir.

﴿١٠٩﴾ سُورَةُ الْكَافِرُونَ

109. KÂFİRUN SURESİ

Mekke döneminin başlarında, Maun suresinden sonra indirilmiştir. İnkârcıların dinde pazarlık tekliflerine Müslümanların nasıl bir tavır takınması gerektiğini ortaya koyan sure, adını da kâfirlere hitap ile başlayan ilk ayetindeki "el-Kâfirun" (kâfirler) kelimesinden almıştır. 6 ayettir.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

قُلْ يَٓا اَيُّهَا الْكَافِرُونَۙ ﴿١﴾

1. Ey İslâm davetçisi! Gerek servet, şöhret, makam gibi dünyalıklar vadederek ve gerekse kızıp tehditler savurarak sana dinin temel ilkelerinden taviz vermeni teklif eden inkârcılara seslenerek **de ki:**

"Bakın, **ey inkârcılar!"**

لَٓا اَعْبُدُ مَا تَعْبُدُونَۙ ﴿٢﴾

2. "Ben bir Müslüman'ım. Bir elime Ay'ı bir elime Güneş'i verseniz bile, **sizin taptığınız** ve beni de kulluğa çağırdığınız o sahte ilâhlar**a tapmam!"**

وَلَٓا اَنْتُمْ عَابِدُونَ مَٓا اَعْبُدُۚ ﴿٣﴾

3. "Nitekim **siz de benim kulluk ettiğim** ve sizi de kulluğa davet ettiğim sonsuz ilim ve kudret sahibi, eşi ve ortağı olmayan, bütün âlemlerin Rabb'i ve İlâhı olan Allah'a O'nun razı olduğu şekild**e kulluk etmiyorsunuz.** Siz Allah'a başkaldırmaktan korkmuyorsunuz da, ben sizin tehditlerinizden mi korkacağım!"

وَلَٓا اَنَا۬ عَابِدٌ مَا عَبَدْتُمْۙ ﴿٤﴾

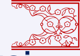
4. "O hâlde, hiç boşuna ümitlenmeyin. **Ben sizin taptığınıza** bugüne kadar tapmadığım, şimdi ve bundan sonra da ebediyen **tapacak değilim."**

وَلَٓا اَنْتُمْ عَابِدُونَ مَٓا اَعْبُدُۜ ﴿٥﴾

5. "Zaten bu inkârcı tavrınızdan vazgeçmediğiniz sürece, siz asla **kulluk etmeyeceksiniz, benim kul olduğum** yüce Allah'**a!** Size göre bireysel, toplumsal, ekonomik, siyasal alanlarda Allah'tan başka sözü dinlenecek, kulluk yapılacak nice varlıklar var. Benim ise hayat programımı belirleyen Kur'an'ım, izinden yürüyeceğim Peygamber'im var."

لَكُمْ د۪ينُكُمْ وَلِيَ د۪ينِ ﴿٦﴾

6. "Öyleyse, birbirimizi kandırmayalım, açık ve net konuşalım: Hak ile batıl arasında bir uzlaşma, bir kaynaşma olamaz. **Sizin dininiz size, benim dinim bana."**

 ﴿١١٠﴾ سُورَةُ النَّصْرِ 

110. NASR SURESİ

Peygamber'e (s) vefatından birkaç ay önce gönderilen ve dünyadaki elçilik görevinin başarıyla tamamlandığını —dolayısıyla, Rabb'ine kavuşma vaktinin artık geldiğini— bildiren bu sure, Peygambere nazil olan en son suredir. Bundan sonra gelen tek vahiy, Bakara surenin 281. ayeti olmuştur. Adını, birinci ayetinde geçen ve Allah yolunda mücadele eden müminlere ilâhî yardımı müjdeleyen "Nasr" (yardım, destek) kelimesinden almıştır. 3 ayettir.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

اِذَا جَٓاءَ نَصْرُ اللّٰهِ وَالْفَتْحُۙ ﴿١﴾

1. Ey Peygamber! Büyük bir fedakârlık ve sabır gerektiren çetin bir mücadelenin ardından nihayet sana **Allah'ın yardımı ve** kâfirlere karşı kesin **zafer geldiği,**

وَرَاَيْتَ النَّاسَ يَدْخُلُونَ ف۪ي د۪ينِ اللّٰهِ اَفْوَاجًاۙ ﴿٢﴾

2. Ve insanların kitleler hâlinde İslâm'ı kabul edip **Allah'ın dinine akın akın girdiklerini gördüğün zaman,**

فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ وَاسْتَغْفِرْهُۜ اِنَّهُ كَانَ تَوَّابًا ﴿٣﴾

3. İşte o zaman, sakın övüneyim, gurura kapılayım deme. Çünkü asıl zor imtihan o zaman başlamış demektir. O an şeytanın seni fitneye düşürebileceği en zayıf anın olacaktır. O hâlde, bu büyük başarının senin marifetin değil, Allah'ın sana bir lütfu olduğu bilinciyle **Rabb'ini** hem kalbinle, hem de söz ve davranışlarınla överek, anıp yücelterek ve O'nun buyruklarını, hükümlerini daima yüreğinde ve gündeminde canlı tutarak, en içten dua ve yakarışlarla **hamd ile tesbih et. Ve** ne kadar iyilik yapmış olursan ol, yine de kendini kusursuz, mükemmel görme. Daha iyiye, daha güzele ulaşabilmek için gayret göster ve bunun için, daima **O'ndan bağışlanma dile. Hiç kuşkusuz O, her zaman** Kendisine yönelenleri rahmetiyle kucaklayan ve **tövbeleri kabul edendir.**

 ﴿١١١﴾ سُورَةُ الْمَسَدِ 

111. MESED SURESİ

Mekke döneminin henüz başlarında, Fatiha suresinden sonra indirilmiştir. İlk nazil olan sureler arasında yer almaktadır. Adını, son kelimesi olan ve "Hurma lifinden bükülmüş ip, urgan, kalın halat" anlamına gelen "Mesed" kelimesinden almıştır. Tebbet ve Leheb adlarıyla da bilinen sure, 5 ayettir.

Ebu Leheb, Peygamber'in öz amcasıydı. Fakat sahip olduğu güç ve serveti onu kibre sürüklemiş ve Rasulullah'ın (s) İslâm çağrısını reddetmişti. Başından beri Peygambere şiddetli muhalefet gösteren bu adam, ilâhi davetin insanlara ulaşmaması için elinden geleni yapmıştı. Allah katında üstünlük ölçüsünün mal ve servet değil, ahlâk ve erdemlilik olduğunu ifade eden İslâm prensibi,

onun bu dine düşman olmasının en büyük sebebiydi. Ebu Leheb'in, İslâm'a düşmanlıkta kendisinden hiç de geri kalmayan Ümmü Cemil adında bir de karısı vardı. Mekke sosyetesinin en parlak simalarından biri olan ve Peygambere duyduğu kin ve öfke yüzünden onun evinin önüne ve geçtiği yollara dikenler atacak derecede azgınlaşan bu kadın, ayrıca, mücevherlerle süslü değerli bir kolyesini Müslümanlara karşı savaşta kullanılmak üzere Kureyş ordusuna hibe etmişti.

Peygamber (s) yakınlarını açıkça uyarma görevini (26. Şuara: 214) alınca, Kâbe'nin hemen yanındaki Safa tepesine çıkıp insanlara şöyle seslendi: "Size şu dağın arkasında düşman askerleri saldırmak üzere bekliyor, desem bana inanır mıydınız?" Onlar da "Evet, çünkü sen hiçbir zaman yalan söylemezsin." diye cevap verdiler. Bunun üzerine Peygamber, "O hâlde, sizi kıyamet ve âhiret gerçeği ile uyarıyorum!" deyince, dinleyiciler arasında bulunan Ebu Leheb, "Yazıklar olsun sana, bizi bunun için mi buraya topladın!" diyerek arkasını dönüp gitti. Kısa bir süre sonra da bu sure nazil oldu.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

تَبَّتْ يَدَٓا اَب۪ي لَهَبٍ وَتَبَّۜ ﴿١﴾

1. Ebu Leheb'in elleri kırılsın. Gücü ve saltanatı yok olsun, kahrolup gitsin. **Zaten kendisi** kopkoyu bir inkâr bataklığına saplanarak **kahroldu ya.**

مَٓا اَغْنٰى عَنْهُ مَالُهُ وَمَا كَسَبَۜ ﴿٢﴾

2. Ne o güvendiği malı ve **serveti kurtarabildi onu** korkunç akıbetten, **ne** diğer çalışmaları ve **kazandıkları.**

سَيَصْلٰى نَاراً ذَاتَ لَهَبٍۚ ﴿٣﴾

3. İşlediği günahlardan dolayı **alevli bir ateşe girecektir o.**

وَامْرَاَتُهُۜ حَمَّالَةَ الْحَطَبِۚ ﴿٤﴾

4. Bir zamanlar lâf getirip götüren ve Peygamberin yoluna dikenler taşıyan **karısı da,** kendilerini yakacak **odunları sırtına yüklenmiş olarak,** kocasına eşlik edecek.

ف۪ي ج۪يدِهَا حَبْلٌ مِنْ مَسَدٍ ﴿٥﴾

5. Hem de, **gerdanında** —o dillere destan kolyesi yerine— hurma liflinden **örülmüş** kalın **bir halat olduğu hâlde.**

سُورَةُ الْاِخْلَاصِ ﴿١١٢﴾

112. İHLÂS SURESİ

Mekke döneminin ilk yıllarında gönderilen bu sure, adı kelime olarak ayetlerinde geçmeyen üç sureden (Fatiha, Enbiya, İhlâs) biridir. İhlâs, esasen dini batıl inanç ve hurafelerden, şirk ve küfür bulaşıklarından temizleyerek katıksız/katışıksız hâle getirmek demektir. Sure, Allah hakkındaki çarpık düşünceleri birkaç kelime ile bertaraf ederek halis, katışıksız, dupduru tevhid inancını gayet veciz ve çarpıcı bir tarzda ortaya koymaktadır. Peygamber (s), Kur'an'ın üç temel konusundan (Allah'ın birliği, peygamberlik, âhiret) birisi olan tevhid ilkesini özetleyen bu sureyi Kur'an'ın üçte birine denk görmüştür.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

قُلْ هُوَ اللّٰهُ اَحَدٌۚ ﴿١﴾

1. Ey Müslüman! Hak dinin temeli olan tevhid inancını tüm insanlığa bildirmek üzere **de ki: "O Allah'tır, birdir.** Kâinatın her zerresinde sonsuz ilim, kudret ve merhametinin tecellilerini görüp durduğunuz, bu yüzden varlığını öteden beri zaten bildiğiniz, fakat sıfatları konusunda her zaman yanılgıya düştüğünüz o yüce Yaratıcı, eşi benzeri ve ortağı olmayan, olması da düşünülemeyen bir tek Allah'tır.

اَللّٰهُ الصَّمَدُۚ ﴿٢﴾

2. Allah Samed'dir. Her şey O'na muhtaçtır, fakat O hiç kimseye ve hiçbir şeye muhtaç değildir. Tüm canlıları besleyen, terbiye eden, yöneten ve yönlendiren, Kendisine "Kul olmaya" lâyık tek varlık O'dur.

لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْۙ ﴿٣﴾

3. Doğurmamıştır, doğmamıştır. O'nun başlangıcı ve sonu yoktur. Ne kendisi başka bir ilâhtan meydana gelmiştir, ne de kendisinden başka bir ilâh zuhur etmiştir. Doğmak ve doğurmak, aciz ve muhtaç varlıkların özelliğidir. Oysa Allah tam ve mükemmeldir, her türlü acizlikten, noksanlıktan uzaktır, yücedir.

وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُواً اَحَدٌ ﴿٤﴾

4. Hiç kimse ve hiçbir şey, zatında ve sıfatlarında **O'na denk değildir.** Kudret O'nun, yücelik O'nundur. En güzel özellikler, en mükemmel vasıflar yalnızca O'na aittir. Emrine itaat edilecek, hükmüne boyun eğilecek tek otorite O'dur."

سُورَةُ الْفَلَقِ ﴿١١٣﴾

113. FELAK SURESİ

Konu ve üslup bakımından birbirlerine oldukça benzeyen ve Peygamber (s) tarafından "Muavvizeteyn" (Allah'ın himayesine ulaştıran ikili) olarak adlandırılan Felak ve Nas sureleri, Mekke döneminin ilk yıllarında gönderilmiştir. Felak suresi, adını birinci ayetinde geçen "Felak" (şafak, sabah, tan ağarma vakti) kelimesinden almıştır. 5 ayettir.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

قُلْ اَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِۙ ﴿١﴾

1. Ey Müslüman! Tehlikelerle dolu şu hayat yolculuğunda, insanlığa dünya ve âhirette kurtuluş yolunu göstermek üzere **de ki:**

"Ben, felak'ın Rabb'ine sığınırım. Gönderdiği Kur'an sayesinde inkâr ve cehalet karanlıklarını paramparça eden, böylece aklımı ve gönlümü iman ve Kur'an nuruyla aydınlatan yüce Rabb'imin benim için belirlediği kulluk sistemini bireysel ve toplumsal hayatıma egemen kılarak O'nun himayesi altına girerim. Bunun için:

مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَۙ ﴿٢﴾

2. O'nun yarattığı şeylerin şerrinden O'na sığınırım. O'nun yarattığı ve kullanılış amacına göre hem hayır hem de şer olabilecek bütün varlıkları O'nun talimatları doğrultusunda, O'nun isteğine uygun bir şekilde kullanarak dünya ve âhiret tehlikelerinden korunurum.

وَمِنْ شَرِّ غَاسِقٍ اِذَا وَقَبَۙ ﴿٣﴾

3. İnsanlığın başına bir kâbus gibi **çöken** inkâr ve cehalet **karanlığın**ın **şerrinden** O'na sığınırım. Gerek batıl ideolojilerle, gerek din adına uydurulan bidat ve hurafelerle yıkıma uğratılan gönüllerin yeniden iman nuruyla aydınlanması için "Kur'an eğitimi" seferberliği başlatarak her türlü bağnazlığa, cehalete, hurafeye karşı topyekûn mücadeleye girişirim.

وَمِنْ شَرِّ النَّفَّاثَاتِ فِى الْعُقَدِۙ ﴿٤﴾

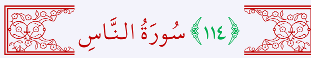
4. Düğümlere üfleyen büyücülerin şerrinden O'na sığınırım. Cincilik, muskacılık, kâhinlik, medyumluk, falcılık, astroloji gibi safsatalarla halkı aldatan; birtakım yaldızlı kelimelerle insanların gözünü boyayarak gerçekleri çarpıtan; şeytanî taktiklerle hakkı batıl, batılı hak göstermeye çalışan "büyücülerin" şerrinden Allah'a sığınırım.

وَمِنْ شَرِّ حَاسِدٍ اِذَا حَسَدَ ﴿٥﴾

5. Ve kıskançlığının etkileri ortaya çık**tığı zaman, kıskancın şerrinden** Allah'a sığınırım. Kin, haset, kıskançlık, çekememezlik ve benzeri ahlâki zaaflara düşmekten ve böyle kimselerin şerrine uğramaktan O'na sığınırım. İnsanı açgözlü bir canavara dönüştüren kin, haset, kıskançlık, çekememezlik gibi ruhsal hastalıkların tedavisi için Allah ve âhiret inancını yaygınlaştırırım. Farklı ırklar, kültürler arasında kin ve nefret duyguları yerine barış ve kardeşlik duygularının egemen olması ve her alanda toplumsal adaletin sağlanması için çaba gösteririm. Ve bu mücadelemde beni başarıya ulaştırması için, tüm kalbimle Rabb'ime yönelir, O'ndan yardım diler ve yalnızca O'na sığınırım.

İşte bunları başarabildiğim takdirde Allah'ın koruması altına girmiş, dünyada ve âhirette kurtuluşu hak etmiş olurum.

Peygamber (s) her gece yatağına girdiğinde avuçlarını birleştirir ve İhlâs, Felak ve Nas surelerini okuyup avuçlarına üfledikten sonra ellerini vücudunun ulaşabildiği her tarafına sürer ve bunu üç kez tekrarlardı.



114. NAS SURESİ

Mekke döneminin ilk yıllarında, Felak suresinin hemen peşinden nazil olmuştur. Adını, ayetlerin sonunda tekrar edilen "en-Nas" (insanlar) kelimesinden almıştır. 6 ayettir.

Bir önceki surede, insanın hangi tür kötülüklerden uzak durması, Allah'a sığınması gerektiği anlatılmıştı. Burada ise, bu kötülüklerden kendisine sığınılan Allah'ın Rab, Melik, İlâh özellikleri vurgulanıyor ve bütün kötülüklerin kaynağı olan insan ve cin "şeytan"larına işaret ediliyor.

Rabb, terbiye eden, yetiştiren, eğiten, hayatın programını yapan yetkili otorite demektir. Buna göre insanın yaptığı şeyleri ona yaptırtan, yapmadıklarını da yaptırtmayan güç onun Rabb'idir.

Melik ise hükümdar, kral, padişah demektir. Bu kelimenin kökünde, sahip ve hâkim olma anlamı vardır. Varlık O'nun olduğu için, varlık üzerinde yönetim hakkı da O'nundur.

İlâh, kulluk ve itaate lâyık kutsal varlık, yani tanrı demektir.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

قُلْ اَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِۙ ﴿١﴾

1. Ey Müslüman! Dünyada ve âhirette kurtuluşa ulaşabilmek için Rabb'ine el açıp yalvararak **de ki:**

"Ben insanların Rabb'ine, onları besleyen, terbiye eden, yetiştiren, yöneten, yönlendiren ve koruyan Allah'a **sığınırım.**

مَلِكِ النَّاسِۙ ﴿٢﴾

2. İnsanların mutlak **Hükümdarına.**

اِلٰهِ النَّاسِۙ ﴿٣﴾

3. Tüm varlıklara hükmeden, her şeyi kontrolü ve otoritesi altında bulunduran, kulluk ve ibadete lâyık olan biricik İlâh'a, **insanların İlâhına.**

مِنْ شَرِّ الْوَسْوَاسِ الْخَنَّاسِۙ ﴿٤﴾

4. O sinsi şeytanın şerrinden ki,

اَلَّذ۪ى يُوَسْوِسُ ف۪ى صُدُورِ النَّاسِۙ ﴿٥﴾

5. Türlü taktik ve yöntemlerle hakkı batıl, batılı hak göstermeye çalışarak **insanların kalbine** şeytani dürtüler, kötü düşünceler **fısıldayıp durur."**

مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ ﴿٦﴾

6. Onlar zannedildiği gibi sadece "cin şeytanlarından" ibaret değildir. Bu şeytanlığı yapanlar **hem cinlerden, hem insanlardan**dır."

Peygamber (s) her gece yatağına girdiğinde, avuçlarını birleştirir ve İhlâs, Felak, Nas surelerini okuyup avuçlarına üfler, sonra da ellerini vücudunun ulaşabildiği her tarafına sürer ve bunu üç kez tekrarlardı.

